

¶Acutissimi Thome de Argen-
tina scripta super quatuor
libros sententiarum.

Pallas spangel theologie professor ordi

nariis in vniuersitate heidelbergensi. Clarissimo viro Martino flach accuratissimo librorum
impressori Argentinensi amico tuo plurimum obseruando. Salutem dicit. Q, vir clarissime lis-
teras has ad te pingere decreui non mureris, et si enim ignoras tibi sim: tua tamē industria: fa-
ma humanitatis tue. et p̄ reclara opera que sine menda ex officina tua passim mittis te mihi no-
tissimum reddiderūt; adeo vt te iudicem virum bonū. qui cnpiat p̄delle reipublice. qui et emenda-
tis codicib⁹ viros litteris traditos ad studia velit incitare. fere omnes enī etiam studiosi cum re-
noluūt libros impressos cum sincopatione dictionū vel quacūq̄ incorrectura: mox concepta le-
gendi nausea libros p̄hiciunt. a studio se transferunt vel ad inane oculū vel ad res p̄phanaas. de-
tuis & operibus exquisitissime impressis qui conquerant adhuc audiui neminem. Hinc arbis-
traris me hausisse animū ad te scribendi immo & intendi doctissimum Thomā Argentinensem
in primis duobus scriptis a me visum & plectum. quem presentiū ostensor offeret. & te p̄ immos-
talem deum obtestor vt tua industria cures eum ipsum imprimi. facies rem deo gratam: ciuitas/
tiue decoram: tibi utilem: ac multis vniuersitatibus admodum proficuaz. Est enī hic doctoz
subtilis: clarus: saned doctrine: resolutus: & in materia quam cum liber altera mediocribus etiam in/
geniū satis accommodatus. magnus in artibus. in theologia maximus. quem totus ordo Au-
gustinensium amore p̄sequitur. Nec dubitabis impressionem Thomā infra paucos soles nō solū
vendes. sed etiam certatum cum lucro tuo tibi studiosi cogitabunt ipsum eripere. Jam enī tota
schola theologorum apud nos impressionem ipsius affectat: expectat: & me impulit vt emenda-
rum Thomā de Argentina tibi mittam. vt per te politac ac attente impressus in lucem & ad mul-
torum peritiam maiorem peruenire possit. Et itaqz iterum atqz iterum rogo vt nostram non fal-
las expectationem. & opus imprimenduz q̄z primū assumas. & cum voles reliqua duo scripta ali-
quanto his maiora cum certo nuncio transmittam. & tu quo ad vixero. me habebis tibi admo-
dum obsequentem. Vale felicissime.

Incipit tabula su

per certos scripta acutissimi Thome de argētia
In q̄ p̄mo loco ponit nūer libri. Sed loco
ponit nūer distinctiōis Tercio loco numer⁹
articuli. Si aut̄ distinctio p̄les habuerit qō/
nes q̄ vñā. tūc tercio loco ponit numer⁹ qō/
mis. Et q̄rto loco numerus articuli.

Extractua

- noticia q̄ perfecte cognoscit
ēentia dina nō ē perfecte coi/
cabit alicui creature. q̄ sim
plē impossibil. libro. l. i. plogo qōe. 3. articulo. 1
Accēntia aliq̄ impossibile ēē sine subiecto. libro
4. di. 1. 2. q. 1. articulo. 1
Accēntia panis et vini i sacro altaris oia sūt si/
ne subiecto p̄mo. quis nō oia sūt sine subie/
cto primo. libro. 4. di. 1. 2. qōe. 1. articulo. 2
Accēns om̄e simplē absolutū p̄t dina v̄tute ēē
sine subiecto. libro. 4. di. 1. 2. qōe. 1. articulo. 1
Accidētib⁹ separatis in sacro exētib⁹ conuenit
realis actio et passio. li. 4. di. 1. 2. qōne. 1. arti/
culo. 3. et. 4
Accēntia illa separata alterat realis et q̄nq̄ corrū/
punt. libro. 4. di. 1. 2. q. 2. articulo. 1
Accidētib⁹ hm̄oi separati corruptis ex eis gene/
rat vera suba. libro. 4. di. 1. 2. q. 2. articulo. 2
Accidēntia illa separata vere frangunt et diuidū/
tur. libro. 4. di. 1. 2. qōne. 2. articulo. 3
Accidētib⁹ sacramēti liquor infusus om̄iscet
et desinit esse sacrum sub illis accidētib⁹ vini
q̄ penetrant totaliter p̄ alienū liquore infusū
hm̄oi accidētib⁹. li. 4. di. 1. 2. q. 2. articulo. 4
Actio dei trāsiens differt realra sua actōe im/
magnēte. li. 2. di. 3. 7. articulo. 1
Actio transīes ē subiectiōe in patiēte et nō in
agente. li. 2. di. 3. 7. articulo. 2
Actus vñus et id nō p̄t simul esse bonus et
malus. li. 2. di. 4. 0. articulo. 1
Actus homis q̄nq̄ est indifferēs. libro. 2. di.
4. 0. articulo. 1
Actus infidelū nō est semp peccatū. li. 2. di.
4. 2. articulo. 3
Actus interior et exterior q̄nq̄ sūt vñū p̄cū
q̄nq̄ duo. li. 2. di. 4. 2. articulo. 1
Actus peccati q̄stum ad suam entitatē positi/
uam dependet a deo in genere cause efficien/
tis. li. 2. di. 3. 7. articulo. 3
Adoptio quid sit et quo vel que requirātur
ad eam. li. 3. di. 9. et. 10. articulo. 3

- Adoptio facit cognitōem legalē et q̄nq̄ sūt
pedicit m̄rimoniū. li. 4. di. 4. 1. et. 4. 2. articulo. 4
Agens sedē coopantur agenti primo in pro/
ductione rei naturaliū naturaliter p̄ducta
rum. li. 2. di. 1. 9. articulo. 3
Amor producit inuenit i diuis. li. 1. di. 3. 2. ar/
ticulo p̄mo
Angel⁹ ē i loco diffinitive. li. 1. di. 3. 7. articulo. 2
Angel⁹ mouet de locū ad locū. li. 1. di. 3. 7. ar/
Angelus nō ē cōpositus ex materia et
forma. li. 2. di. 3. q. 1. articulo. 1
Angelus ē cōpositus ex esse et ēentia. li. 2. di.
3. q. 1. articulo. 2
Angelus est cōpositus ex generē et dīntia. li.
2. di. 3. q. 1. articulo. 3
Angeli omnes ab iniucē differūt specie. li. 2.
di. 3. q. 2. articulo. 2
Angeli plures p̄ potentia dei p̄nt esse in eadē
specie. li. 2. di. 3. q. 2. articulo. 2
Angeloꝝ ē certus numerus q̄uis hm̄oi nu/
merus lateat viatores. li. 2. di. 3. q. 2. articulo. 3
Angeloꝝ cognitio fit p̄ species ipsis concre/
tas. li. 2. di. 3. q. 2. articulo. 4
Angeli nō fuerūt creati p̄fecte beati. li. 2. di. 4.
Angeli nō fuerūt creati cū grā gra/
tia faciēte. li. 2. di. 4. articulo. 2
Angeloꝝ meritū et eoz p̄mū q̄dammō fuerūt
i eodē instāti. li. 2. di. 4. et. 5. articulo. 4
Angelus nō potuit peccare i p̄mo instāti sue
creationis. li. 2. di. 5. articulo. 2
Angelus p̄t esse in eodē corpe cū aia rōnali
li. 2. di. 7. articulo. 1
Angelus nō p̄t illabi animērationali. libro
2. di. 7. articulo. 1
Angelus p̄t cognoscere nostras cogitatōes
q̄stum ad terminos significatōem. li. 2. di.
Angelus aliquo mō cognoscit su
tura. li. 2. di. 7. articulo. 3
Angel⁹ quō cogscit spēm. li. 2. di. 7. articulo. 5
Angelus nō p̄t immediate mouere corp⁹ motu
ad formā. li. 2. di. 8. articulo. 1
Angel⁹ p̄t immediate mouere corp⁹ motu
ad vbi. li. 2. di. 8. articulo. 1
Angelus nō h̄z aliquā v̄tutē motiū p̄ter in/
tellectū et volūtate. li. 2. di. 8. articulo. 1
Angelus nō mouet immediate p̄ eēntiā suā
corpus extrinsecū. li. 2. di. 8. articulo. 1
Angel⁹ immediati⁹ mouer p̄ volūtate q̄ p̄ itelle
ctū. li. 2. di. 8. articulo. 1
Angelus mediāte fantasmatē p̄t rōem ho/
mis immutare. li. 2. di. 8. articulo. 3
Angelus p̄t immutare appetitū homis li.
2. di. 8. articulo. 4

Tabula

- 1) Angelorum ordines et hierarchie quiter distin-
 guntur. li. 2. di. 9. arti. 1
 2) Ad angelorum ordines assumuntur homines. li. 2. di.
 3) Angeli superiores illuminant inferiores. li. 9. arti. 2
 4) Ores. li. 2. di. 9. arti. 3
 5) Angelorum ois illuminatio predicit locutio sed
 non conuerso. li. 2. di. 9. arti. 4
 6) Angelum missum ad homines. li. 2. di. 10. arti. 1
 7) Angelus pro loco homo ad quem mittitur. li. 2. dist. 10.
 8) Angelus reputatur a deo ad custodiā hominum. li. 2. di. 10. et. 11. arti. 3.
 9) Alio rationalis non est extēta extēsione corporis
 li. 1. di. 8. q. 2. arti. 1
 10) Alio rationali sola excepta ois alia forma corporis
 est extēta. li. 1. di. 8. q. 2. arti. 2
 11) Alio rationali est tota i quilibet pte corporis quod in-
 format. li. 1. di. 8. q. 2. arti. 3
 12) Alio rationali non est posita ex materia et forma. li.
 13) Alio rationali multiplicata sum. li. 2. di. 17. arti. 1
 14) multiplicata sunt hominum. li. 2. di. 17. arti. 2
 15) Alio rationali est forma sub alteris hominibus. li. 2. di. 17. arti. 2
 16) Alio non producit an productionem corporis humani. li. 2. di. 17. arti. 4
 17) Alio rationali solū producit per creatōes. li. 2. di. 19.
 18) Eius rationales sunt ad suas eētias et appetates natiales immediate fudatas in eētia
 19) Alio rationales sunt duci in eētis qz̄tū ad sua eētia et appetates seu potētias fudatas in organo corporali. li. 2. di. 32. arti. 2
 20) Alio rationali non est persona cum sum se non habeat esse
 21) incommunicabile. li. 3. di. 21. et. 22. arti. 3
 22) Alio separata cognoscit oia naturali cogiscibilitia
 nisi per accēs i predictā. li. 4. di. 50. q. 1. arti. 1
 23) Articuli fidei sunt principia theologie viatoris
 24) Assumptio nature crederi. li. 1. i. prologo. q. 2. art. 2
 25) ate de absoluta dei potētia possunt immedieate ter-
 minari ad naturā diuinā sicut nūc terminat
 ad personā diuinā. li. 3. di. 5. arti. 2
 26) Attributū quod sit et quiter attributa in diuinis
 distinguantur. li. 1. di. 6. q. 1. arti. 2. 3. et. 4
 27) Alio a bono incomunicabili et a bono ad bonū
 immutabile non sunt duo pte sibi inviū. li. 2.
 28) Alio ab incomunicabili bono. li. 4. 2. arti. 2
 non est in veniali pte. li. 2. di. 42. arti. 2.

Baptismus iohannes
 hānis non conferebat grām ex ope
 opato. li. 4. di. 2. q. 2. arti. 1
 Baptismus iohannes potuit conferre grām ex ope
 opantis. li. 4. di. 2. q. 2. arti. 1
 Baptismus iohannes per dicens sacram. li. 4. di. 2. q. 2.
 arti. 3

- 1) Baptismi diffusio et forma atque materia
 li. 4. di. 3. arti. 1
 2) In forma baptismi quādā verba sūt de necessitate
 baptismi et quādā sūt de necessitate ipsius baptismi.
 li. 4. di. 3. arti. 2
 3) Baptismus impedit ex mutatōe aliquoꝝ vo-
 bori. li. 4. di. 3. arti. 3
 4) Baptismi materia suis ppteratibꝫ aliquoꝝ modō ex-
 p̄mit effectꝫ grē baptismal. li. 4. di. 3. arti. 4
 5) In baptismō aliquoꝝ ē sacramentum et aliquoꝝ ē res sacra-
 menti. li. 4. di. 4. arti. 1
 6) Baptismi ipedimenta. li. 4. di. 4. arti. 3
 7) Baptismus ē triplex. flumis. flamis et sanguis.
 li. 4. di. 4. arti. 4
 8) Baptismus flamis et sanguis p̄t puer baptiza-
 ri utero miris. li. 4. di. 6. arti. 4
 9) Baptismas vere perfert sacramētū obstante quādā
 iha malicia vel ligatōe dumō utrā debita for-
 ma et materia ac intēdat quōd īredit ecclā. li. 4
 10) In aliquoꝝ casibꝫ hō n̄ dī acci-
 pere baptismū et tali mistro quē cognoscit ēē
 malū. li. 4. di. 5. arti. 1. inq̄sitōe p̄ma
 11) Baptisatus baptismō Iohannes tenet baptisati
 baptismō Christi. li. 4. di. 2. q. 2. arti. q̄to
 12) Parvuli baptisati baptismō Christi recipiunt sa-
 crū et rē sacri. et idē tenēdū ē de adultis si nō
 ponunt obice. li. 4. di. 4. arti. 2
 13) Baptisatus baptismō flumis ponēs obice recipi-
 pit sacramētū sibi n̄ rē sacri. li. 4. di. 4. arti. 3
 14) Baptisatus baptismō sanguis vel flamis recipie-
 rit sacramētū n̄ recipiat sacramētū. li. 4. di. 4. ar-
 15) Baptisatus a malo mistro recipit sacramētū
 et rē sacri nisi ponat obice. li. 4. di. 5. arti. 1
 16) Baptisatus baptismō flamis qz̄tū in se tenet re-
 cipe baptismū flumis. li. 4. di. 4. arti. 4
 17) Beatus nūde videt eētiam dei. li. 3. dist. 1. 4. arti. 8
 18) Beatus nō videt oia quāt̄ relucet in eētia diuina
 li. 3. di. 1. 4. arti. 3
 19) Beatus nūde videt diuinā eētiam nō mediāte
 spē intelligibili. li. 4. di. 49. q. 2. arti. 2
 20) Beatus nō videt oēs equaliter diuinā eētiam.
 li. 4. di. 49. q. 2. arti. 2
 21) Beatus nullus videt oia ē diuina essentia relig-
 ientia. li. 4. di. 49. q. 2. arti. 4
 22) Beatus nūdo duplex ē. formalis et finalis. li.
 4. di. 49. q. 3. arti. 1
 23) Beatus nūdo principaliter p̄sistit ē actu volūtatis
 et p̄cipiti ē actu intellectus. li. 4. di. 49. q. 3. ar-
 24) Beatus nūdo appetit naturaliter et nō
 cessario ois homo quā recte considerat quād īpos-
 ta noīe beatitudinis. li. 4. di. 49. q. 3. arti. 3
 25) Beatus nūdo aīaz post resumptionē suoꝝ cor-
 poris erit maior nō solū extēsione verū etiam in-

Tabula

- et siue.li.4.dist.49.q.3.arti.4.in pma pte articuli.
- Becsanctoꝝ t clare vident eēntia dei an di nudic . Ibidem ponit opinio qua  tra ctauit Iohes papa.li.4.di.49.q.3.arti.4 in sc a pte articuli
- Beatoꝝ corpora post resurrectio  emer t lucidis ora sole.li.4.di.49.q.1.arti.1
- Corp  informatu  p aiam beat  videt a viato re qn  aie bte plac  t sicut sibi placet.puta s  pprio colore vel sub sue glificatio is claritate li.4.di.49.q.1.arti.1.i soloe pmi argumeti
- Beatoꝝ corpora habent dotes clarit : i passibiliat : agilit : t stilitat : li.4.di.49.p totu 
- Beatoꝝ corpora n  mouent i instati ab aliab  beatis.li.4.di.49.q.1.arti.3
- Bonitas actus attendit in ordine ad finem.li.2.di.38.arti.3
- Bonitas actus exterioris auget merit  boni actus interioris.li.2.di.40.arti.2
- S**Alpitalia vicia
s t sept . li.2.di.42.arti.4
- Character est qd  entitas indelibil 
- Character est qd  entitas li.4.di.6.arti.1
- Character baptisimi reducit ad p m  sp m q litatis.li.4.di.6.arti.1
- Character ordis t confirmatio is reducit ad se c d  sp z qlitatis.li.4.di.6.arti.1
- Character hec perficit i sacro confirmatio is.li.4.di.7.arti.2
- Character baptismal  est subiectu i e ntia aie hois baptisati.li.4.di.6.arti.2
- Character confirmatio is est subiectu i volutate hois confirmati.li.4.di.7.arti.2
- Character ordis est subiectu i intellectu ho mis ordinati.li.4.di.7.arti.2
- Character isto  qlibet inest suo subiecto ide libiliter.li.4.di.7.arti.2
- Characteris baptismalē effect  t utilitas.li.4.di.6.arti.1.inq st e pma argumeto pmo
- Caritas est habēt creat  licet etiam qn  dicat sp ssclis.li.1.di.17.q.1.arti.1
- Caritas t gr̄a s t duo h t realē distincti.li.1
- Caritas potaugeri i .di.17.q.1.arti.1
- infinitu .li.1.di.17.q.2.arti.3
- Caritas n  pot minui acto  agētis creati.li.1.
- Caritas est excell tissi .di.17.q.2.arti.1
- Caritas virtut .li.3.di.27.arti.1
- Caritatē nos h r n  possumus p certitudine scire.li.1.di.17.q.1.arti.2
- Caritatē h s n  pmerer  absq̄ spāli moto  sp ssclis.li.1.di.17.q.1.arti.3
- Caritatē h s p  ea pdere si somes pcti i ipo n  eligat vel extirpat. si aut  eligat v l extirpat. tuc n  p  ea pdere.li.3.di.31.arti.1
- Caritatis modus.li.3.di.27.arti.2
- Qui ex caritate sunt diligendi.li.3.di.27.et.28
- Caritatis gradus tordo /arti.3.cc quarto li.3.di.29.arti.1
- L a d  multipli .li.4.di.2.q.1.arti.1
- Cause nomine n  admittit in diuis respectu p ductio is ad intra. quis ad intra admittat nomē pncipij t ad extra t  nomē pncipij qz nomine cause.li.1.di.28.et.29.arti.2
- Cel  empyre .cel  cristallin .cel  stellat . cel  planetar .li.2.di.2.q.2.p totu 
- Cel  expositu  ex materia t forma.li.2.di.12
- Celi materia n  d t e ntial ra mate /arti.3 ria isto  inferio .li.2.di.12.arti.1
- Celi mot  sibi aliqu  m  nat l.li.2.di.14.ar.1
- Celi mot  cessabit i iudicio extr .li.4.dist.48.arti.1
- Celi natural r possit i ista inferiora agere etiā si n  moueret.li.2.di.14.arti.2
- Celi directe n  p  agere i lib z arbitrium.li.2
- Celi empyre  h z influenti  i dis.14. arti.3 ista inferiora.li.2.di.14.arti.1
- Celi motor n  e forma celi.li.2.di.14. arti.1
- Circuncisio tria req reb .li.4.dist.1.q.3.arti.1
- Circuncisio purgabant hoic veteris legis ab originali peto  t circuncisis de tulit graz li.4.di.1.q.3.arti.2.et.3
- Circuncisionis efficacia fuit imediate post baptis̄ xpi mortua.sed p̄cepto xpi de baptis̄ mo suscipiendo sufficienter diuulgato:t c n  solu  fuit mortua: sed etiā incepit e  mortifera.li.4.di.1.q.3.arti.1
- Circust t e pcto  s t triplices.li.4.di.16.arti.1
- Circust t e pcto  s t qttuo:decim q s /arti.2 rangit tullius.li.4.di.16.arti.2
- Claves eccl ie qd  sint t quot sint.li.4.di.18
- Claves eccl ie ad quid valeant.li.4 /arti.1
- di.18.arti.2.et.3.
- Claves eccl ie q̄tum ad foru  cons e solis sa cerdotib  p tuenire.qz ipsi soli in foro c  scientie p t claudere t agere.li.4.di.19.arti.1
- Claves eccl ie q̄tum ad foru  exterioris iudiciū p tuenire n  solu  sacerdotib  sed etiā am alijs.li.4.di.19.arti.1
- Claves eccl ie p t eari p tas spectat ad foru c  sci  non p t tolli ab eo qui habet eas.quis eari usus et executio suspēdi possit a prelato

Tabula

- superiori.li.4.di.19.arti.3
 Claves puit spectat ad forz cōteriosum nō solū pnt q̄xum ad executōem suspendi. sed etiā am q̄xum ad essentiā pnt tolli.li.4.dist.19
 Confessio p̄tōris mētāl respectu ipi⁹ arti.3
 dei fuit d̄ lege nature.li.4.di.17.q.2.arti.2
 Confessio ceremonialis fuit delege 2 Moysi.li.
 4.di.17.q.2.arti.2
 Confessio vocalis est de lege euangelica.li.4
 di.17.q.2.arti.2
 Confessio debet fieri p̄prio sacerdoti intelligen-
 do p̄ p̄prio sacerdotē nō solū illū q̄ habet iu-
 risditōem ordinariā. sicut ē papa:eps & sacer-
 dos parochialis. sed etiā illū q̄ ab aliq̄ isto/
 rum habet iurisditōe delegatā.li.4.di.17
 q.2.arti.3
 Ad confessionē faciendā ad min⁹ semel in an-
 no tenet ex iuris p̄cepto quilibet hō qui ē ca-
 pax rōnis.li.4.di.17.q.2.arti.3
 Confiteri oia p̄tā mortalia de quib⁹ cōfite-
 nō pot habere memorī ē de necessitate salutis.
 li.4.di.17.q.2.arti.1
 Confessio generalis ad quid valeat.li.4.di.
 21.arti.2
 In confessione audita qnqz pōt sacerdos reue-
 lare sine piculo. & qnqz nō sine piculo ḡuissi-
 mo.li.4.di.21.arti.1
 Confirmatōis sacro cōferē grā ipsi cōfirmato-
 li.4.di.7.arti.1
 Confirmerre cōfirmatōis sacramētū d̄ iure cōispe-
 citat tñmō ad ep̄os.li.4.di.7.arti.3
 Confirmatōis sacrm recipere est qnqz de neces-
 sitate salutis.li.4.di.7.arti.3
 Coniux tenet reddere debitū coniugi exigēti
 li.4.di.32.arti.1
 Cōsanguinitas quid sit & qualiter m̄rimoni-
 um impedit.li.4.di.39.et.40.arti.3. & q̄rto
 Cōscia qd sit & vñ dicat.li.2.di.39.arti.3
 Cōtra conscientiā facere sp est p̄t̄m: etiā si sit
 erronea.li.2.di.39.arti.quarto
 Cōtritōis diffinītio.li.4.di.17.q.1.arti.1
 Qualis cōtritio & dolor de p̄ctis sufficiat ad
 salutē.li.4.di.17.q.1.arti.3
 Cōuersio cuiuslibet creature p̄ virtute diuina
 fieri i quālibet creaturā.li.4.di.11.q.1.arti.1
 Cōuersio panis in corpus xp̄i fit subito & nō
 successiue.li.4.di.11.q.1.arti.3
 Creatura nō fuit aliquid ab eterno extra deū
 li.2.di.18.arti.1
 Creatio est aliquid reale se tenens ex pte crea-
 ture.li.2.di.19.arti.1
 Creatio est aliquo mō ipsum esse rei create.li
 b̄o.2.di.19.arti.1

- O Ammati vsq;
 ad diē iudicij pnt videre gl̄iam
 b̄toz.li.4.dist.50.q.1.arti.3
 Damnatoz corpora patiunt maximā penā ab
 igne infernali. & tñ nō corrumpt̄. lib. 4.
 di.44.arti.3
 Damnatus i volūtate p̄ actuale dei odiū pōt
 de absoluta dei potētia esse beatus i stellecu
 p̄ clarā dei visionē.li.4.di.50.q.2.arti.3. et
 q̄rto. & clōne p̄ma
 Damnati homis volūtas actualiter odiens
 p̄u pōt de absoluta dei potētia tantā h̄re de/
 lectatōem. quāta est delectatio beate fructio/
 nis.li.4.di.50.q.2.arti.3. et 4. conclusiōe
 secūda
 Damnati homis naturā de absoluta dei po/
 tētia ipsa manēte damnata pōt deus d̄ ab
 soluta sua potētia assumere ad vnitatē dñi
 in suppositi.li.4.di.50.q.2.arti.3. et q̄rto.
 conclusione tercia
 Demones aliq̄ mō cognoscūt futura ac co/
 diū occulta.li.2.di.7.arti.2. et.3
 Demones p̄t̄ illudere sensus hominuz.li.2
 di.8.arti.2
 Demōnibus diuinatib⁹ nō est credendū. li.
 2.di.7.arti.quarto
 Deus est vñus tm̄. q: nec pnt esse plures dñj
 numero: nec specie: nec genere: nec analogia
 li.1.di.2.arti.1.2.3. et.4
 Deū esse apud sapientes est p̄ se notū. libro.1
 di.3.q.1.arti.3
 Deus cognoscitur p̄ vestigium in creaturis.
 li.1.di.3.q.1.arti.quarto
 Deus ē oīno simplex carē om̄i opositōe sba
 & accidētali & modali. li.1.dist.8.q.1.arti.1
 Deus hō est in aliq̄ genere. li.1.di.12. et.3
 8.q.1.arti.1
 Deū cō multipl̄ noīabil. li.1.di.22.arti.2
 Deus cognoscit omnia p̄ticularia cuncarū
 creaturarū. & eius cognitio terminat̄ ad crea-
 turas tanqz ad quedā obiecta secūdaria. li.
 1.di.35.arti.2.3. et.4
 Deus ē in omī loco.li.1.di.37.arti.1
 Deus cognoscit futura contingētia. li.1. dis.
 38.arti.2
 Deus cognoscit infinita.li.1.di.38.et.39.art.3
 Deus facit aliqua quodām do de necessita/
 te iusticie.li.1.di.42. et.43.arti.4
 Deus pōt p̄tes vniuersi facere meliores.li.1.
 di.44.arti.1
 Deū pōt in infinitū q̄libet creatura data sp̄ p̄

Tabula

- ducere meliorem sive perfectiorem. lib. I. dis.
44. arti. 2
- Deus potest totū vniuersum facere melius. li
bro. I. di. 44. arti. 3
- Deus pot facere aliud vniuersuz isto vniuer
so manete. li. I. di. 44. arti. quarto
- Deus nō vult fieri malum culpe. li. I. di. 45
z. 46. arti. 3
- Deus vult fieri malū pene. li. I. dis. 46. ibidē
Deus nō pot aliquid velle de nouo quod nō
voluit ab eterno. li. I. di. 47. arti. I
- Deus pot pcpere quod tamē nō vult illū fa
cere cui pcpit. li. I. di. 47. arti. 2
- Deus ē causa efficiēs omniū creaturarum. li/
bro. 2. di. I. q. I. arti. 2
- Deus potest aliquid de nihilo pducere. libro
2. di. I. q. I. arti. 3
- Deus ē causa efficiēs etiam fin intētione Ari
stotelis. li. 2. di. I. q. I. arti. quarto
- Deus pdixit mundū libere p intellectū et vo
luntatē. li. 2. di. I. q. 2. arti. 3
- Deus potest pducere effectū infinitū magni/
itudine et multitudine. li. 2. di. I. q. 2. arti. 4
- Deus potest de puo corpe facere magnū abs/
qz rarefactione et sine noue materie additōe
li. 2. di. I. 8. arti. quarto
- Deus nō potest talē creaturā pducere q p na
turā sit impeccabilis. li. 2. di. 21. 22. et. 23. ar
ticulo quarto
- Deus pot mediare gratia creaturā facere im/
peccabilem. li. 2. di. ibidē. arti. quarto
- Deus est homo. deus factus est homo. iste p
ositiones sunt vere. li. 3. di. 6. et. 7. arti. 3. et
quarto
- Deus pot naturā rōnale assumere absqz h
omī natura fruat̄ deo. li. 3. di. 2. arti. 2
- Deus pot subam humānā separare ab omī ac/
cidēte; tūc sepatam assumere ad vnitatē di
uine psone. li. 3. di. 5. arti. I
- Deus nō pot peccare nec pot esse p se cā alicu
lus peccati. li. 3. di. 2. arti. I
- Deus diliget oēm creaturā. li. 3. di. 32. arti. 4
- Deus pot esse terminus assumptōis creatu
re ad ipm: quis nō possit esse terminus uerſi
onis creature in ipm. li. 4. dist. II. q. I. arti. I
- Deus pot claram visionē sive essentie causare
in intellectu creato absqz lumine glorie. li. 4
di. 49. q. 2. arti. I
- Deus nō est subiectū sive theologia viatoris sive
rōe entis infiniti. li. 4. di. 50. q. 2. ca. 3. a fine
- Dei potentia ē solūmodo actiua et nullo mō
passiua. li. I. di. 42. arti. I
- Dei potentia ē realiter tantūmodo vna. lib. I
di. 42. arti. 2
- Dei potentia est infinite virtutis in vigore. li
bro. I. di. 42. et. 43. arti. 3
- In deo nō est potentia aliqua dñs ab intelle
ctu et voluntate. li. 2. di. 8. arti. I
- Dei scia est cā rez. li. I. di. 38. arti. I
- Divina eēntia nec generat nec general nec spl
rat nec spirat. li. I. di. 5. arti. I. et. 2
- Divina eēntia ē formalis terminus generati
onis et spiratiois diuine. li. I. di. 5. arti. 3
- Divinarum psonarum vna est in altera. lib. I
di. 19. p. totum
- Divina psona tñmodo differt ratione a di
uina eēntia. li. I. di. 34. et. 2. arti. 3
- Divine psonae realiter differunt inter se. li. I. di.
2. q. 2. articulo. I
- Divinaz psonaz realē distinctōem nō possig
mus pbare necessaria ratione. libro. I. dis. 2.
q. 2. arti. 2.
- Divinaz psonarum trinitatē esse impossibi
lē cū essentie vnitate nō potest demonstrari.
li. I. di. 2. q. 2. arti. quarto
- Divine pductōes aliquo mō dñt numero:
et aliquo modo specie. libro. I. dist. 12. et. 13.
arti. 3
- Divina paternitas constituit ut pprietas et
distinguit ut relatio ē. li. I. di. 27. arti. 3
- Divina volūtas est immediata causa rerum
creataz. li. I. di. 45. arti. 2
- Divine voluntati tenemur conformare nrām
voluntatē. li. I. di. 47. et. 48. arti. 3
- Divinis rebus nō debemus uti sed solū frui
li. I. di. I. q. 4. arti. 3
- Divina virtute contraria simul pnt esse in eodē
subjecto. li. 3. di. 15. arti. 2
- Divina virtute idē corpus pot simul esse i di
uersis locis. li. 4. di. 10. q. I. arti. I
- In diuinis sunt quattuor relationes reales:
que tamē nō sunt quattuor res. li. I. dis. 27.
arti. I. et. 2
- In diuinis hoc nomē psona pprie est admis
tendum. li. I. di. 23. arti. 2
- In diuinis paternitas et generare nō dñt ni
si ratione. li. I. di. 27. arti. 3
- In diuinis psona patris nō constituit inna
scibilitate nec generatilitate. li. I. di. 28. arti. I
- In diuinis potētia generandi qzum ad prin
cipale sui significati dicit rē absoluz. sed
ratione sui co-significati concernit relationem
originis. li. I. di. 7. arti. I
- Dilectione supnaturali tenemur deū sup oia
diligere. li. 3. di. 29. arti. 2
- Dilectione naturali plus debem⁹ diligere deū

Tabula

- N**os ipsos.li.3.di.29.arti.2
 Diligendi sunt amici et inimici.li.3.dist.29.
 2.30.arti.3
 Diuortium legitimorum coniugum potest fieri causa
 fornicationis.li.4.di.35.arti.1
 Diuortium septem casibus impedire licet interuenientia adulterium.li.4.di.35.arti.1
 Diuortium non debet fieri nisi iudicio ecclie.lib.
 4.di.35.arti.1
 Diuortio facto neuter coniugum viuente altero potest de novo matrimonium contrahere.li.
 bro.4.di.35.arti.1
 Diuortio facto viunges potest reuniri ad petitio
 onem viungis innocentis.li.4.di.35.arti.2
 Dominandi pars famae considerata est a deo.li.
 bro.2.di.43.et.44.articulo quarto
 Dominiu fuisse aliquo modo etiam dato a ho
 mo non peccasset.li.2.di.43.et.44.arti.4rto
 Donum dicitur notionaliter in diuinis.li.1.dist.
 18.arti.1
 Dona spissitanci que sunt et qui effectus eorum
 li.3.di.34.arti.1.et.2
 Dona distinguuntur inter se et virtutibus.lib.
 3.di.34.arti.2
 Dona spissitanci respiciunt vitam contemplatiu
 magis quam vitam activam.li.3.di.34.et.35.arti.3
 Dona spissitanci sunt connecta ac etiam virtu
 tea.li.3.di.36.arti.1.2.et.3
 Dotes corporis glorificati.li.4.di.49.q.1.p totu

Quintus

- forme non manet incorrupte in re
 mixta.li.2.di.15.arti.2
 Epus hereticus vel etiam excommunicatus potest
 conferre sacramentum ordinis licet quiter peccet
 ipsum conferendo.li.4.di.25.arti.2
 Equalitas in creaturis est relatio realis sed non in
 diuinis.li.1.di.31.arti.1.et.2
 Error quoniam impedit iurimonium.li.4.dist.29.
 Esse subiectio in Christo fuit enim /ci.30.arti.3,
 vnu.li.3.di.1,q.1.arti.3
 Esse de multis modis.li.3.di.1.q.1.arti.3
 Eucharistie sacramentum fuit institutum in ultima
 cena Christi.li.4.di.8.arti.1
 Eucharistia sumens debet esse ieiunus non so
 lum ieiunio ecclesie sed etiam ieiunio nature.
 exceptiunt tamquam aliquem personam.li.4.di.8.ar
 ticulo.3
 Eucharistie sacramentum est vnu licet distin
 cre consecrat corpus et sanguis Christi.li.4.di.
 8.solutio et argumenti principalis
 Eucharistia sumens si fuerit in parte mortali nunc

- vere sumit corpus Christi sacra aliter licet non spiss
 aliter.li.4.di.9.arti.1
 Eucharistia sumens in mortali parte sine contri
 tione mortaliter peccat.li.4.di.9.arti.2
 Eucharistia quoniam licet est sumere sine confessio
 mortaliter partis dum sumens sit sufficienter peritus.
 li.4.di.9.arti.3
 Eucharistia unde sacerdos denegare subdito in
 aliquibus casibz.li.4.di.9.arti.4rto
 Eucharistia non debet dari laicis in loco intdicto nisi
 in causa infirmitatis, potest tamen admitti ad audiendum
 diuinum officium querenti anno.li.4.di.9.arti.4
 Eucharistie fructus et utilitates.lib.4.dist.12.
 Eucharistia frequentemente recipere ex parte /q.3.arti.1.7.2
 dum aliquibus horis aliquibus non lib.4.di.12.q.3.art
 Eucharistia tenet hoc quod habet annos discre
 arti.3
 roris recipere scilicet anno.li.4.di.12.q.3.arti.4
 In eucharistie sacro quantitas corporis Christi est modo
 indivisiibili.qz est ibi mediata substa.li.4.dist.10.
 Sub eucharistie sacro principaliter /q.2.arti.1
 est corpus Christi. Comitatem autem habet a Christi qua
 titas: ac cetera accentia cum tota deitate.li.4.
 di.10.q.2.arti.2
 In eucharistie sacro substa panis continet in corpore
 Christi substa vini et sanguinem.li.4.di.11.q.1.arti.2
 Corpus Christi in quantum habens suerit non dicitur recop
 positum ex materia et forma substan nec dicit ma
 teria etiam intellectuam, put etiam quod dicitur secundum
 forme corporis, nec dicit sola materia, nec
 sola quantitat. sed dicit materialiter cum quidam modo
 quantitativo.li.4.di.13.arti.1
 Enim quod sit et quod dicitur tamen non est unum enim
 omni exteriorum.z.li.2.dist.2.q.1.arti.1.3.et.4
 Exclusiva dictio addita vni relatio et exclusio
 dicit alterum.li.1.di.21.arti.2
 Excoicato est duplex, scilicet maior et minor, et quod sit
 utramque et ad quem ea absolucionis spectet.li.4.
 Excoicato coicato quoniam totaliter /di.19.art.4
 excusat a peccato. quoniam peccatum venialiter. quoniam mo
 taliter peccat.li.4.di.19.arti.quarto

Id ei articulo

- rum certa noticia est coincidibilis viatori.
 Fides et scia /li.1.plogo.q.3.arti.1
 potest sibi stare in eodem intellectu respectu eiusdem
 obiecti.li.1.plogo.q.3.arti.2
 Fides et scia theologie sunt distincti hic /li.1.p/
 Fides seruus quoniam tenet materiam/logo.q.4.art.2
 nere sub dominio infidelium principis. et quoniam per
 ab eo licet recedere.li.2.di.43.et.44.art.4
 Fidei obiectum proprium et principale est /Ob/
 lectum vero fidei large sunt oes articuli fidei cum multis

Tabula

His etia alij q̄ annexa sūt ipsiis articul. Et si
 dei usus n̄ p̄t s̄besse falsū. li. 3. di. 24. art. 1. 7. 2
 Fidei singuli articl̄ deputati singul̄ aplis. li.
 Fidei manet i patria. / 3. di. 24. et. 25. arti. 3
 q̄tū ad habitū. li. 3. di. 31. arti. 3
 Filius in diuinis aliquo mō generalē de substā
 tia patris. li. 1. di. 5. arti. quarto
 Finis theologie est dei dilectio. li. 1. plogo .q.
 4. arti. 2
 Notes r̄ diuinia d̄ mōtib⁹ erūpētia quō gene
 rent. li. 2. di. 20. arti. 4. p̄clone p̄ma. in foli/
 toe. 7. argumēti.
 Forme nō suscipiūt magis r̄ min⁹ fm grad⁹ i
 éentia. sed fm grad⁹ i eē fm maiorē r̄ minorē
 dispositōem subiecti. li. 1. di. 17. q. 2. arti. 3
 Forma fm nullā sui entitatē distictā a mate/
 ria p̄st i materia an̄ generatōr̄ rei c̄ē forma.
 Forma s̄balis n̄ ē ī medi. li. 2. di. 18. arti. 2
 atū p̄ncipiu opatōnis. li. 1. di. 3. q. 2. arti. 2
 Forma regisita i secratōe corporis r̄ sanguis xp̄i
 li. 4. di. 8. arti. 2
 Forme subales nō sūt p̄les in hoie. li. 4. dist.
 13. arti. 1. an̄ mediū
 Fruitois ordinate obiectū ē sol⁹ dx⁹. r̄ q̄ fruitio
 ē act⁹ volūtatis. li. 1. di. 1. q. 1. arti. 1. et. 2
 Fruitois pfecte act⁹ nō p̄t elici a nuda poten/
 cia. li. 1. di. 1. q. 1. arti. 1
 Fruitois act⁹ p̄t elici a volūtate suspēto intel/
 lectu ab om̄i cognitōe r̄ h̄ de absoluta dei po/
 tentia. li. 1. di. 1. q. 1. arti. 4
 Fruitois act⁹ nccio elicit a volūtate apphēsō
 obiecto fruibile sub rōne finis vltimi qui ē
 quietatiu ois desiderij. li. 1. dist. 1. q. 2. arti. 1
 Fruibile obiectū sub alia r̄ alia ratiōe mouet
 voluntatē r̄ intellectū. li. 1. di. 1. q. 3. arti. 1
 Fruitonis actus nō p̄t terminari ad diuinā
 essentiā nisi terminet ad diuinā psonaz nec
 ecouerso. nec ad vna psonā nisi terminet ad
 alterā. li. 1. di. 1. q. 3. arti. 2. 3. et. 4
 Fruitus hō n̄ p̄t ī heremī moniū nisi habe/
 at aliqlucida interualla. li. 4. di. 34. arti. 3

6

Eneratio p̄to prie inuenit i diuinis. li. 1. di. 4 articulo. 1

Generatio actiua ē p̄re. r̄ generatio passiua
 ē filio. li. 1. di. 4. arti. 2
 Generatio passiua r̄ spiratio passiua dñt res
 aliter. li. 1. di. 12. et. 13. arti. 2
 Generatiois r̄ spiratiois dñtia ac ceterorū q̄
 differūt in diuinis aliquo mō assimilat dñt
 tie numerali. aliquo mō dñtie specificē. li. 1.

di. 12. arti. 3
 Gloriosū corpus cū alio corpe p̄t simul esse
 in eodē loco. li. 4. dist. 49. q. 1. arti. quarto
 Bratia requirit ad hoc q̄ act⁹ creature rō/
 nalis sic meritorius. li. 2. dist. 4. et. 5. arti. 3
 Hoc idē p̄ba li. 1. di. 17. q. 1. arti. 3
 Bratia ē habit⁹ a solo deo creat⁹ i aia. li. 2. di.
 26. arti. 1
 Bratia h̄re null⁹ certitudinalr̄ p̄t cogscere co/
 gnitōe naturali. li. 2. di. 26. arti. 1
 Bratia ē virtus p̄prie loquēdo de virtute. li.
 2. di. 26. art. 2
 Bratia carēs nō p̄t mereri grāz de digno. I^z h̄
 possit de ḡnuo. li. 2. di. 26. et. 27. arti. 2
 Bratia carēs nō p̄t diu se a peccatis p̄lerua/
 re. li. 2. di. 28. arti. 1
 Bratia carēs nō p̄t se suis virib⁹ ad grāz suffici/
 enter p̄parare. li. 2. di. 28. arti. 2
 Bratia gratū faciēs est formaliter expulsiua
 peccati. li. 3. di. 19. arti. 1
 Bratia alia ē gratū faciēs. alia ē gratis data.
 li. 4. di. 2. arti. 2
 Bratia gratū faciēs distinguitur in grāz sacra/
 le r̄ grāz virtutū. li. 4. di. 2. arti. 2
 Bratia gratū faciens quis fm essentiam sic
 vna. tñ multiplex est fm redundantia. li. 4.
 di. 2. arti. 2
 Bratia gratū faciens data in confirmatione.
 nō ē alia éentia r̄ a grā data i baptismo. li. 4
 Bratia ñfirmatiois ē alij mō pse /di. 7. arti. 1
 ctior q̄z grā baptismal. li. 4. di. 7. arti. 1
 Bratia infusio r̄ p̄cī expulsiū sūt in eodē insta/
 ti. li. 4. di. 18. arti. quarto
 Bratia infusio r̄ culpe expulsiū nō sūt forma/
 liter vna mutatio sed due formaliter distin/
 cte. li. 4. di. 18. arti. quarto
 Grei r̄ latini clerci existētes in sacrī ordinī
 bus nō tenent equaliter ad votū continētie
 li. 4. di. 37. arti. 1

Habilitas ad bo
 nū mīhiūt p̄ p̄cēm r̄ nūq̄ totallē
 sumūt q̄dū hō est in via. q̄z
 multa comittat peccata. li. 2. di. 34.
 articulo. 3
 Habitus ē quid absolutū tñ connotat respe/
 cti. li. 3. di. 23. arti. 1
 Habit⁹ generat ex actib⁹. li. 3. di. 23. arti. 2
 Habitus moralis prim⁹ n̄ p̄t acquiri p̄ vñq̄
 actū. li. 3. di. 23. arti. 2
 Habitus speculatiu p̄t acquiri vel induci p̄
 vñq̄ actū. li. 3. di. 23. arti. 2

Q Tabula

- ¶ Habitib⁹ indigem⁹ ad hoc vt bñ et faciliter
 opemur.li.3.di.23.arti.3
 ¶ Habet⁹ nec facit p̄cise ad subaz act⁹. nec facit
 p̄cise ad modū act⁹. sed facit ad subam act⁹
 modificatā.li.3.di.23.arti.3
 ¶ Hōies iuxta gradū suoꝝ meritoꝝ assumunt
 ad ordines angeloz.li.2.di.9.arti.2
 ¶ Hoſiſſet corruptibilis etiā si nō peccasset. ⁊
 nunqꝝ ſuſſet de facto corruptus si nō peccal-
 set.li.2.di.20.arti.3

Deſunt iſ eſ
ſentia diuina diſtingueſt m̄ rōeſ
lib.1.di.36.arti.1

- ¶ Ideā mali culpe nō ē i deo. licet de⁹ cognoscat
 h̄mōi malū.li.1.di.36.arti.3.et.4
 ¶ Idēitas ē relatio fm̄ rōem.li.1.di.31.arti.4
 ¶ Ignis inferni qzuis sit corporalis tñ agit i spm
 dāmnatū.li.4.di.44.arti.quarto
 ¶ Ignis inferni eſt in medio terre.libro.4.di.
 45.arti.2
 ¶ Ignis purgatorius qualis sit ⁊ in quo loco.
 li.4.di.21.arti.3
 ¶ Ignis purgatorius eſt ps ignis infernalis.
 li.4.di.45.arti.2
 ¶ Ignis quo deus purgabit mundū pcedet ex-
 tremū iudiciū ⁊ durabit vſq; ad finē iudicij
 li.4.di.47.arti.4
 ¶ Ignorātia eſt triplex ⁊ qualiter excusat pecca-
 tum.li.2.di.21.et.22.arti.3
 ¶ Imago dei ē in homīe. ⁊ ptes eius dñit; a ſuo
 fundamēto.li.1.di.3.q.2.arti.1.et.2
 ¶ Imago dei magis repit aliq̄ mō i angelo qz i
 hoie: i viro qz in muliere. et in intellectu qz i
 volūtate.li.2.di.16.arti.2.et.3.et.4
 ¶ Individuatiōi pncipiu qd ſit.li.2.di.3.q.2
 ¶ Indulgētia qd valeat ⁊ quō extin-
 guat purgatoriū.li.4.di.20.arti.4
 ¶ Infinitas eſt de formalī ratione ipſius dei.li.
 1.plogo.q.1.arti.2
 ¶ Infirmitas qdā tenet hoiem trib⁹ dicib⁹ qua-
 si mortuū.li.4.di.37.et.38.arti.4
 ¶ Ingratitudi qd ſit. ⁊ qz tū detestabilis.li.4
 ¶ Innalicitas nō pſtituit p̄ /di.22.arti.3
 ſonā pris i diuīs.li.1.di.28.et.29.arti.1
 ¶ Impedimenta m̄fumonū qz ſint ⁊ qz ſint.li.4.
 ¶ Intellect⁹ agēs p̄tinet aliq̄ /di.34.p totum
 mō ad imaginē.li.1.di.3.arti.4
 ¶ Intellect⁹ agēs ē potētia realr distingueſt ab in-
 tellectu poffibili. Et intellect⁹ agēs abſtrahit
 ſpēz intelligibilea a fataſmate.li.2.di.34.
 ¶ Intellect⁹ poffibil intelligit ea qz ſunt extra ſe p

- ſpēz intelligibilea ſuo actu intelligēdi realr dif-
 ferentē.li.4.di.50.q.1.arti.2
 ¶ Intellect⁹ poffibil n̄ bz ſe pure paſſiuſ ſpectuſ
 act⁹ intelligēdi.li.4.di.50.q.1.arti.2
 ¶ Intellect⁹ poffibil intelligit p̄tclarare p ſe ſz n̄ p̄
 mo. vle ſo p ſe ſpmo.li.4.di.50.q.1.arti.3
 ¶ Intētio volūtati ſuſſit ad oēz actū cogni-
 tū. Intētio qz liter ſtōis.li.1.plogo.q.3.arti.1
 ¶ Pebeat obſeruari.li.4.di.9.arti.4
 ¶ Intuitua viſio diuine eētiae ē cōicabilis vi-
 atori.li.1.plogo.q.3.arti.1
 ¶ Intuitua viſio diuine eētiae ē cōicabilis vi-
 atori ſuſpēla manēte volūtate ab omni ſuo
 actu.li.1.plogo.q.3.arti.1
 ¶ Juramētu nō ſp ē pctm. qz qnqz ē meritorū.
 ¶ Juramentū vergēs in peiōre pē nō ē ſeruā-
 dum.li.3.di.39.arti.1.et.2
 ¶ Justicia legalnō ſuuenit ipi deo. Justicia di-
 ſtributua ppe ſuuenit ipi deo. Justicia cō/
 mutatiua ſuuenit deo aliq̄ mō vere licet im/
 proprie.li.4.di.46.arti.1
 ¶ In iudicio extrōo xps erit iudex pncipalis. ⁊
 apli ac multi alii hoies excellēter ſcti erūt iu-
 dices aſſessori.li.4.di.47.arti.1
 ¶ In iudicio xps appebit b̄tis i forma deitatis
 ⁊ hūanitatis. ſed dānatis appebit ſolū i fo-
 ma hūanitatis.li.4.di.48.arti.1
 ¶ Iudicij extremi loc⁹ erit circa vallē i oſaphat.
 li.4.di.48.arti.2
 ¶ Iudicij xps nulla creatura ſcīt determinātē ex-
 cepta ſola aīa xpi.li.4.di.48.arti.3
 ¶ Circa iudicij extremū alterabit celuz pnuati/
 ue ⁊ poſitue.li.4.di.48.arti.quarto

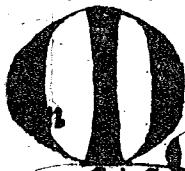
Atria quid ſit

z cui exhibēda.li.3.dist.9.arti.1
 Legis utilitas et neceſſitas.li.3.

- di.37.arti.1
 ¶ Lex mosaica put ſuit moralis phibuit pſen-
 ſu male ſcupiſſetie etiā put remaſit inter⁹
 ſine exteriori oſteſionē.li.3.di.40.arti.qto
 ¶ Lex mosaica vt i judicial erat nō phibuit ma-
 la ſcupiſſam manēte in ſra aīam ſine exteriori
 oſteſionē.li.3.di.39.et.40.arti. quarto.
 ¶ Libellus repudi qualiter dabant in veteri le-
 ge.li.4.di.32.et.33.arti.3
 ¶ Libet arbitriū ē potētia aīe rōnalis. et ē idem
 qd volūtatas hūana.li.2.di.24.arti.3
 ¶ Libertas aīe rōnalis pncipalr pſtit i p̄a vo-
 lūtate.li.2.di.38.arti.1
 ¶ Liber vite qz tuor modis dicit. Et qui scripti
 ſint in libro vite.li.3.di.31.arti.2

ocabula

- Q[uo]da i[n] q[ua]ndo morant[ur] a[n]t[er] p[ro]p[ter] morte. li. 4. dist.
 Limbus patr[um] et puerorum est super / 45. arti. 1.
 o[r] p[ro]p[ter] infernum. li. 4. di. 45. arti. 2
 Locutio angelorum qualiter et p[er] quem modum fiat
li. 2. di. 10. arti. 2
 Lux in celestibus et in istis inferioribus non est eius
dem rationis. li. 2. di. 13. arti. 1
 Lumine aliquo modo forma realis et aliquo modo in
terioralis. li. 2. di. 13. arti. 2
 Lumine non educit de potentia medijs. li. 2. dist.
13. arti. 3

Allua quoqua

- securi. li. 2. di. 34. arti. 2
 Malum conotatiue dicit naturam
positiu[m]: directe et per se dicit naturam posi-
 tivam. li. 1. di. 45. et. 46. art. q[uo]d
 Malum non potest purgari. li. 2. dist. 34. arti. q[uo]d
 Malum est duplex. s. malum culpe et malum pene. li.
2. di. 35. et. 36. arti. 3
 Maledictio dei sufficietia et maledictio tabute
 Materia de senon dicit / li. 3. di. 37. arti. 2
 aliquem actum. li. 2. di. 12. arti. 1
 Materia impossibile esse vel fieri sine omni forma
 Materia vere rep[re]sentativa / li. 2. di. 12. arti. 2
 corporibus celestibus. li. 2. di. 12. arti. 3
 Materia non dicit a modo quem sortitur a quantitate
li. 3. di. 6. arti. 1. Id est. li. 4. di. 13. arti. 1
 Matrimonium est eorum sacrum. li. 4. dist. 26. arti. 1
 Matrimonium per esse eorum quis est genitus utriusque
ingenu maneat intacta. li. 4. di. 26. arti. 1
 Matrimonium est a deo principaliter institutum
li. 4. di. 26. arti. 2
 Matrimonium habere quoniam sicut de necessitate sa-
lutis. li. 4. di. 26. arti. 3
 Matrimonium obsecro seu diffinitum. li. 4. di. 27
 Matrimonium non potest esse regum absque consensu / arti. 1
 voluntatui personarum habentium. li. 4. di. 27. arti. 2
 Matrimonium ratum non habet nisi per habita de pretiis
mutuum personarum habentium experimenta vel per
aliquem habentem vobis copollentia. li. 4. di. 27
 Matrimonium consumatum per actum carnalem / arti. 2
 copule prohibetur ingressum religiosis absque consen-
su alterius ingenui. li. 4. di. 27. arti. 3
 Matrimonium impedire coacto et talis quod iducit me-
cum potestem cadere in statu viri. li. 4. di. 29. arti. 1
 Matrimonium impedire errore personae et ceditis. li.
4. di. 29. et. 30. arti. 3
 it inter Joseph et mariam. li. 4. di. 30. art. q[uo]d
 Matrimonium Joseph et mariam quoniam fuit plu-
matum. li. 4. di. 30. arti. q[uo]d

- Matrimonium sicut tria bona. s. fides et p[ro]p[ter] et caritas
 et per h[ab]entem bona ac[ci]o[n]e carnis copule per suffici-
 enter excusari a peccato. li. 4. dist. 31. arti. 1. et. 2
 Matrimonio vero ex parte tunc ac[ci]o[n]e carnis copule
 quoniam est meritorum. quoniam fit sine peccato. quoniam cum
 veniali peccato. quoniam etiam cum mortalibus peccato. li. 4
 di. 31. arti. 3. et q[uo]d
 Matrimonium impedita quae sunt et quae sunt
li. 4. di. 34. p[er] totum
 Matrimonium habendo masculum debet esse. xiiij. et
 femina. xij. annorum. li. 4. di. 35. et. 36. art. q[uo]d
 Matrimonium verum per esse inter duas personas ut
 fideles. li. 4. di. 39. arti. 1
 Matrimonium infidelium non habet impedimentum ultra
 secundum vel tertium gradum cognitio[n]is. li. 4. di. 39. et
 Materia p[ro]p[ter] suavitatem in intellectu / 40. arti. q[uo]d
 continua p[er] aie. li. 2. di. 39. arti. 1
 Medicamentum spiritus est p[er] carnem licer non sit spiritus mortale
p[er] carnem. li. 3. di. 37. et. 38. arti. q[uo]d
 Meritum bonorum hominum statu in quantum nunc sumus
per esse maius quam si homines innocentibus manifestarentur in
paradiso. li. 2. di. 29. arti. q[uo]d
 Miserere dicens ipsi deo. li. 4. di. 46. arti. 2
 Miserere iusticia vestuta in deo domini soli regne suis
coceptibiliter. li. 4. di. 46. arti. 3
 Miserere iusticia occurrit in omnibus operis dei loquendo
de opereribus eius. li. 4. di. 46. arti. q[uo]d
 Missio spiritus sancti. li. 1. di. 15. arti. 1
 Missio actus dicens cuilibet divine persona
 Missio passione scilicet mitti non dicens cuilibet
persona diuina. li. 1. di. 15. arti. 3. et q[uo]d
 Missio visibilis dicens filio et spiritu sancto et patre. li. 1. di. 16. arti. 1
 Missa persona quoniam dicit minor persona mittente
 Missus prefectus est positum aliquem / li. 1. di. 16. arti. 2
 modo ex oboe queritur elemetis. li. 2. di. 15. arti. 1
 Motus realis dicit a suo timore. li. 2. di. 19. arti. 1
 Natura ab eterno non fuit quoniam ab eterno per
dei potentiam esse potuit. li. 2. di. 1. q[uo]d. 2. arti. 1. et. 2

Ecessitas dicitur

- tur multe modis. li. 1. di. 6. q[uo]d. 2. art. 2
 Notio eius non dicit in praesencia propria; nec in filio
a filiatione. li. 1. di. 27. arti. 2
 Numerus est aliquid reale propter res numeratas,
li. 1. di. 24. arti. 3
 Numerus p[ro]p[ter] dicitur enim de divinis. li. 1. di. 24. art. 4

Biecum ade

quatu[rum] nostri intellectus. li. 1. p[er]
logo. q[uo]d. 3. arti. q[uo]d

Tabula

- Ordo quid sit tan sit sacramentū. li. 4. dis. 24. arti. 1.
- Ordines ecclīastici sunt septē in quoꝝ quoli bet imp̄mis character. li. 4. di. 24. ar. 2. et. 3
- Ordinis sacramētu ḡtinet lepte dignitates. li. 4. di. 24. arti. 4
- Ordinis sacrm solus pōt ᷑ferre ep̄us de iste omuni. li. 4. di. 25. arti. 1
- De ordinātiū inhabilitate ⁊ ordinādoꝝ qua lieate. li. 4. di. 25. arti. 2. et. 3
- Originalis pcti macula de p̄uilegio spāli nū q̄ terigit v̄ginē gl̄osā. li. 2. di. 30. 7. 31. arti. 3
- cl̄oe. 2. Ite. 3. di. 3. ar. 1. Ite. 4. di. 18. arti. 4. cl̄oe. 2. rōne p̄ma ḡ opinioꝝ p̄iam
- Op̄opans ⁊ op̄opatū. li. 4. dis. 45. arti. 3

- P**aradisus ē locus corporalis situs sub circlo eq̄ noctiali. li. 2. di. 20. arti. 4
- Passiones anime p̄incipales sunt quattuor. li. 3. di. 26. arti. 2
 - Panis p̄nertibilis in corpus xp̄i debet esse triceps. li. 4. di. 11. q. 2. arti. 1
 - Pater in diuinis generat filiū aliquo mō necessitate. li. 1. di. 6. q. 2. arti. 2
 - Pater generat filium aliquo mō voluntate. libro. 1. di. 6. q. 2. arti. 3
 - Pater ⁊ filius possunt dici p̄les spiratores. li. bro. 1. di. 11. q. 1. arti. 3
 - Pater diligit se ⁊ nos sp̄us sancto. libro. 1. dis. 32. arti. 1. et. 2
 - Paternitas in diuinis est idē quod generare li. 1. di. 27. arti. 3
 - Paternitas in diuinis cōstituit ut p̄prietas ⁊ distinguat ut relatio ē. li. 1. dist. 27. arti. 3
 - Patris p̄sona non cōstituit innascibilitate li. 1. di. 28. arti. 1
 - Patris p̄sona nō cōstituit generatiuitate. libro. 1. di. 28. arti. 1
 - Pater ⁊ sp̄us sanctus possent naturā creatam assumere. li. 3. di. 1. q. 2. arti. 1
 - Peccatū primū primi homīs nō potuit esse veniale. li. 2. di. 21. arti. 1
 - Pctm vñū inclinat pctōres in alteꝝ. li. 2. di. 28. arti. 1
 - Pctm origiale p̄rabit ex conce. / 28. arti. 1 p̄tioris origine. li. 2. dist. 30. arti. 1
 - Pctm origiale est cā p̄ accidēs penalitatuz quas paunur. li. 2. di. 30. arti. 1
 - Peccatū origiale p̄prie potest dici culpa. li. bro. 2. di. 30. arti. 2
 - Pctm origiale de lege cōmuni infundit in omnes vñuersaliter qui naturaliter p̄cipiū

- tur. li. 2. di. 30; et. 31. arti. 3
- Peccatū origiale nō contraxit virgo glorio sa. li. 3. di. 30. et. 31. arti. 3. Ite. li. 3. di. 3. arti. 1
- Peccatū origiale sine peccato actuali nō inducit post mortē penā sensus sed soluz penā dñni que est carentia visionis diuine eētie. quā penam patiunt parvuli absq̄ crucis atu. li. 2. di. 32. et. 33. arti. 3
- Peccatū omissionis necessario cōsistit i alio quo actū elicto. sed nō peccatū omissionis. li. 2. di. 35. arti. 1
- Peccatū subiectū ē in volūtate ⁊ nō i intellectu. li. 2. di. 39. arti. 2
- Pctm oē volūtarū. li. 2. di. 40. 7. 41. art. 4
- Peccatum in sp̄uū sanctū est aliquo mō irre missibile. li. 2. di. 43
- Penitentie descp̄tio. li. 4. di. 14. arti. 1
- Penitentia ē virtus existens subiectū in penitētis volūtate. li. 4. di. 14. arti. 2
- Penitentia simplex debet iterari sed nō penitēcia solēnis. li. 4. di. 14. arti. 3
- Pnīa sp̄alis debet eē de talibz circūstatiōs pp̄t q̄s mutat gen̄ p̄cti. li. 4. di. 16
- Penitentia nō ē necessaria de peccatis veniā libus. li. 4. di. 16. arti. 4
- Penitentia in extremo mortis pōt cēfructus/ osa. li. 4. di. 20. arti. 1
- Pnīa iniūcta a sacerdote si ē miōr q̄ debet eē tūc faciēs hmōi pnīam nō absoluiū totaliter a purgatorio. li. 4. di. 20. arti. 3
- Penitentie fructus ⁊ utilitas. li. 4. di. 14. articulo quarto.
- Penitentie p̄tes vt cōsacramētu sunt p̄tritō p̄fessioſatissimā. li. 4. di. 16. arti. 1
- Penitentie imgedūmēta sunt plura. li. 4. di. 16
- Penitentie op̄a q̄nq̄ lictū ē vñū ho / arti. 3 minē facere p̄alio. li. 4. di. 20. arti. 2
- Penitentie solēns modus et ordinatio. li. 4.
- Persona vna in diuinis ē in / di. 14. arti. 3 alia. li. 1. di. 19. arti. 4.
- Personā ē nomē p̄me intētōis. li. 1. di. 23. arti. 2
- Persona p̄prie inuenit in diuinis. li. 1. / di. 23. arti. 2
- Persona p̄ se significat absolutū q̄uis ē diuinus restrin gēdo sit ad aliud relatū. li. 1. dist.
- Persona de deo ⁊ creaturis dicit / 23. arti. 3 nec vñiuoce nec equiuoce sed analogice. lib. 1. di. 25. arti. 1. 2. et. 3
- Personē diuine cōstituit p̄petatibz relativis
- Persona diuina pōt assu / li. 1. di. 26. arti. 3 mere naturā creatā. li. 3. di. 1. q. 1. arti. 1
- Persona fili⁊ sola assumpsit naturā humāna terminatiue. li. 3. di. 1. q. 2. arti. 2.

Tabula

- Personae ples pnt assumere eadē naturā. li. 3.
 Periculum nō ē mai⁹ pctm̄ /di. 1. q. 2. arti. 3.
 qz homicidū. li. 3. di. 39. arti. 3.
 Potentie anime differunt ab eentia ipsius aie
 li. 1. di. 3. q. 2. arti. 2
 Potentia generandi de pncipali suo significato
 dicit qd absolutū i dinis. tñ solū ei p̄ sed
 vtere inenit i filio t spūsc̄to. lib. 1. di. 7. arti. 1
 Potentia generandi comprehendit sub omnipotē
 tia in diuinis. li. 1. di. 20. arti. 1
 P̄tā dimittēdi pctā ē tplex. li. 4. di. 5. art. 4
 P̄tās dimittēdi pctā absolute nō p̄t p̄petere
 alicui creature. li. 4. di. 5. arti. 4
 De potentia deifieri p̄t q̄ natura ronalis assu
 mat ad vnitatē diuini suppositū et nō fruat
 eo. li. 3. di. 2. arti. 2
 Potentie aie quodammodo corrumpt̄ p̄
 pctm̄. li. 2. di. 3. arti. 2
 Potentia peccati ē aliquo mō a deo. li. 2. di.
 P̄tās dñandi s̄m se tside /43. et. 44. arti. 3
 rata sp̄ est a deo. li. 2. di. 43. et. 44. arti. 4.
 Propter quid habitus dicit pctc̄. li. 1. plo
 go. q. 4. arti. 1
 Praxis n̄ ē finis theologie. lib. 1. plogo. q. 4
 Predestinatio qd sit. li. 1. di. 40. ar. 2 /arti. 2
 Predestinat̄ quō p̄t n̄ saluari. li. 1. di. 40. arti.
 Predestinatōis assignat cā se tenet ex p̄
 te creature. li. 1. di. 41. arti. 2
 Predestinatio p̄t uiuari p̄cib̄ sanctoz. li. 1
 di. 41. arti. 3
 Prescriptio offere iurisdicōem alicui ex lapsis
 epis i re nō sua. li. 4. di. 15. arti. 4
 Prim⁹ hō anqz peccauit n̄ habuit grāz gratū
 faciētē q̄uis habuerit gratiā gratis datā. li.
 2. di. 28. et. 29. arti. 3
 Primū principiū oīm ē vnū tm̄ puta ip̄e de⁹
 li. 2. di. 1. q. 1. arti. 1
 Prioritatis s̄t septēmodi. li. 1. di. 9. an̄ arti.
 culū p̄mū
 Pr̄n̄ quō inuenit i dinis. li. 1. di. 9. p̄ totū
 Pr̄n̄ t posterius in dinis quō sunt. li. 1.
 di. 12. arti. 1
 Pr̄n̄ quoddā a q̄busdā fictū in dinis ipro
 bat. li. 3. di. 11. arti. 1
 Processio tpalis p̄uenit spūs sancto. li. 1. dis.
 14. arti. 1
 Processio p̄ueit spūsc̄to vno mō tāqz p̄priū
 Alio mō tāqz approbatū. li. 1. di. 14. arti. 2
 Processio tpali spūsc̄ci p̄pē n̄ ponit numer⁹ cū
 ei⁹ eterna pcessiōe. li. 1. di. 14. arti. 3
 Processione tpali spūsc̄ci nō solū dant dona
 spūsc̄ci sed etiā ip̄e met dat. li. 1. di. 14. arti. 4
 Productio creaturaz nccio p̄supponit dinis

- rū psonaz pductōem. li. 3. di. 11. arti. 1
Vātitas sub
 stācie differt realiter a substātia
 li. 4. di. 13. arti. 1
 Quidditas tota rei materialis nō ē sola for
 ma. li. 3. di. 21. et. 22. arti. 3
R̄ltōes que fie
 ri pnt h̄ ea q̄ tenet fides xpianæ
 sunt solubiles. li. 1. plogo. q. 2. art. 3
 Rōes semiales qd sint. li. 2. di. 18. arti. 2
 Reatus peccati manet cessate actu peccati. li.
 2. di. 42. arti. 3
 Recidivatē penitētē culpa dimissa quō redit
 li. 4. di. 22. arti. 1
 Redēptōis n̄frequētissim⁹ mod⁹ sūit p̄ pas
 sione xp̄i. li. 3. di. 19. et. 20. arti. 3
 Relatio q̄ ē inter deū t creaturā nō ē realis ex
 pte dei licet sic realis ex pte ipsi⁹ creature. lib.
 1. di. 30. arti. 2. et. 3
 Relatio q̄ creatura refert ad deū magis h̄z rō
 nē origis respectu relatōis q̄ de⁹ refert ad cre
 aturā qz ecōuerso. li. 1. di. 30. arti. 4
 Relatio in dininis differt ab eentia s̄m ratō
 nē t nō realiter. li. 1. di. 33. arti. 1
 Relatio in dininis nō differt realiter a psona
 diuina. li. 1. di. 33. arti. 2
 Relatio etiā in creaturis est ens reale. t tamē
 nō differt realiter a suo fundamento. lib. 2.
 di. 29. arti. 2
 Relatio potest ēē termin⁹ p̄ se talis actiōis q̄
 nō est pductua. sicut est actio distinctiua
 vnitiua et ordinatiua. libro. 4. di. 11. q. 1. ar
 ticulo. 1
 Relationes diuine sunt in eentia dinis t sūt
 in psonis dininis. li. 1. di. 33. arti. 3
 Relationes diuine q̄uis nō differat a dinis
 na essentia. tamē differunt realiter inter se. t
 realiter psonas a se inuicē distinguit. li. 1. di.
 33. arti. 4
 Relatiū nō ē de pmo intellectu sui correlati
 ui. li. 1. di. 21. arti. 1
 Relatiū vnu excludit si alteri addit̄ dictō
 exclusua. li. 1. di. 21. arti. 2
 Reprobatio quid sit Et vt̄ reprobat⁹ possit
 saluari. li. 1. di. 40. arti. 1. et. 4
 Reprobatiōis cā Et vt̄ possit impediti p̄cī
 bus sanctoz. li. 1. di. 41. arti. 1. et. 4
 Restitutō quōz qliter debeat fieri. li. 4. di. 15
 Resurrectō mortuoz ē possibil⁹ t qn̄ /arti. 4
 Sponet in esse. li. 4. di. 43. arti. 1

Tabula

- ¶ Resurrectio mortuorum non potest actiue fieri virtute creature quam ad hanc sufficiat passione vir tua creature.li.4.di.43.arti.2
- ¶ Resurreccio mortuorum non est mutatione naturali sed supernaturali.li.4.di.43.arti.2
- ¶ Resurgens a morte est idem numero ille quod pater fuit anno moreret.li.4.di.43.arti.3
- ¶ An resurrectio em oculis homines in terra viventes morient.li.4.di.43.arti.4
- ¶ In resurrectione mortuorum collectio cinorum fiet successione mysterio angelorum, sed corporum humorum formatio dispositio et animorum introductio fiet virtute divina sponte et instanti.li.4.dist.43.arti.4
- ¶ Non resurget in homine totum quod habuit tempore fuit dominum partem sue corporalis nature.li.4.di.44.arti.1
- ¶ Resuscitatio miraculosa a mortuis solutus est a vinculo matrimonij: nec habet ius repetendivitatem quam pater habuit.li.4.dist.37.et.38.arti.4

Sacerdos dicēs

- verba secretoris corporis et sanguinis Christi super debita materia cum intentione secretri dixerit secrat: non obstat quod sit suspensus: excommunicatus: interdictus vel degradatus li.4.di.13.arti.2
- ¶ Sacerdos propter certum ad audienciam confessionis per dicti quilibet religiosus privilegiatus a summo pontifice super audiencia confessionis.li.4.di.17.q.2.arti.3
- ¶ Sacri distinctio.li.4.di.1.q.2.arti.1
- ¶ Sacra nec fuerit necessaria nec oportuna pro statu innocentie.li.4.di.1.q.2.arti.2
- ¶ Sacra fuerunt oportuna et quodammodo necessaria post peccatum hominis.li.4.di.1.q.2.arti.2
- ¶ Sacra noue legis consistunt in verbis et rebus li.4.di.1.q.2.arti.3
- ¶ Sacramentum circumcisionis tria requirebat. li.4.di.1.q.3.arti.1
- ¶ Sacramentum circumcisionis tollebat originalē culpam.li.4.di.1.q.3.arti.2
- ¶ Sacra non sunt causa principalis gratiae nec in instrumento talis talis quod attingit effectum principalis agentia productio. li.4.di.2.q.1.arti.1
- ¶ Sacramenta disponunt hominem ad gratiae receptionem non ex natura rei sed ex institutione dei.li.4.di.2.q.1.arti.1
- ¶ Sacris non inheret aliquis virtus spiritualis per quam causent gloriam.li.4.di.2.q.1.arti.2
- ¶ Sacramentis non inheret aliqua virtus spiritualis per quam sint characteres productiua.li.4.di.2.q.1.arti.2

- ¶ Sacra noue legis sunt aliquo modo opera a Christo instituta.li.4.di.2.q.1.arti.3
- ¶ Sacrorum noue legum numerus et sufficiencia.li.4.di.2.q.1.arti.4
- ¶ Sacra habent efficaciam ex passione Christi. li.4.di.2.q.1.arti.3
- ¶ Sacrum affirmatois ordinatae sumptum confirmant gratiam gratiae facientes. li.4.di.7.arti.1
- ¶ Sacerdotes cognoscunt presque quae ad ipsos dirigimus. li.4.di.45.arti.4
- ¶ Sacrifactorum pres principales sunt ieiunium; elemosina; oratio.li.4.di.15.arti.3
- ¶ Sacrifacere per precium non potest homo qui caret charitate.li.4.di.15.arti.1
- ¶ Scia a suo fine est denoienda magisteria ab obiectione. li.1.plogo.q.4.arti.1
- ¶ Similia quod sit contra. li.1.plogo.q.4.arti.1
- ¶ Quodlibet omittatur. li.4.di.25.arti.4
- ¶ Unde res quod sit et utrum extingui possit. li.2.di.29.arti.3
- ¶ Preservare a formis erroribus similiter. li.29.arti.3
- ¶ Speculator non est finis sacre theologie.li.1.plogo.q.4.arti.2
- ¶ Species quoniam est passio anime. et ergo. q.4.arti.2
- ¶ Sic est subiectum in ipso irascibili. quoniam est pars theologie. et sic est subiectum in ipsa voluntate. li.3
- ¶ Species mater est in aliquo animali. dist.26.arti.2
- ¶ Post haec vitam. li.3.di.26.arti.3
- ¶ Species fructus et utilitas. li.3.di.26.arti.4
- ¶ Species aliquam mater est in persona. li.3.di.31.arti.3
- ¶ Species preservare per modum voluntatis. li.1.di.10.arti.2
- ¶ Species non preservare a solo prece. li.1.di.11.q.1.arti.1
- ¶ Species preservare a patre et filio tamquam ab uno principio. li.1.di.11.q.1.arti.2
- ¶ Species non distingueretur a filio si non procederet ab eo. li.1.di.11.q.2.arti.2
- ¶ Species solus donum dei diuinis. li.1.di.18.arti.2
- ¶ Species alia quod sint et quodlibet contrahatur. li.4.di.27.arti.4
- ¶ Subiectum theologie quod sit et sub qua ratione. li.1.plogo.q.1.arti.1
- ¶ Subiectum creatum non potest esse immediatum principium operationis. li.1.di.3.q.2.arti.2
- ¶ Suffragia viuorum quodlibet et quoniam sunt animalia de functionibus. li.4.di.45.arti.3
- ¶ Suffragiorum quantitas sunt genera quibus defunctis subuenient. li.4.di.45.arti.3
- ¶ Suppositum creatum non potest assumere alienam matrem. li.3.b possit in creatum suppositum. li.3.di.1.q.1.
- ¶ Suppositum creatum non est assumentibilia. arti.1.
- ¶ Diuino supposito. li.3.di.1.q.2.arti.3
- ¶ Suppositum unum diuinum per assumere similes naturas creatas. li.3.di.1.q.2.arti.4
- ¶ Suppositum diuinum per assumere naturam in toto. li.3.di.2.arti.1

Cabula

Suppositū et natura realē dñti creaturā. li. 3
 Suppositū ī creaturā sup natū /di. 6. arti. 1
 rā n̄ addit re sed modū. li. 3. di. 6. arti. 1.
 Suppositū diuinū p̄t assumer naturā dāna
 tā ipa manēt dānata. li. 4. di. 50. q. 2. arti.
 3. 2. 4. p̄clone. 3.

Emptatō car
 nis ē fortior q̄ temptatio demōis.
 Tps qd sit et li. 2. di. 21. arti. 2
 quō dñt ab euo. li. 2. di. 2. q. 1. arti. 2. et. 3.
 Tps duplex. s. p̄priū et cōe queit cuilibet mo
 tui citra p̄mū motū. li. 4. di. 48. arti. 4.
 Theologia ē scientia nō tr̄ vscq̄q̄ p̄prie dī
 Theologia ē aliquid /cta. li. 1. plogo. q. 2. arti. 1
 mō scia bāltna. li. 1. plogo. q. 2. arti. 3.
 Theologia p̄prie dī sapia. li. 1. plogo. q. 2. arti.
 Theologia nō dī dici speculatiua nec p̄ /4.
 critica s̄ affectiuā. li. 1. plogo. q. 4. arti. 3. 2. 4.
 Theologie finis nō ē p̄axis nec speculatiō s̄
 dilectio. li. 1. plogo. q. 4. arti. 2.
 Tioz dñi dī donū spūscī. li. 3. di. 34. arti. 1.
 Totū differt realiter ab omib⁹ p̄tibus simili
 sumptis. li. 2. di. 15. arti. 4.

Efalia pccātā re
 mittunt aliquib⁹ homib⁹ post
 hanc vitā. li. 4. di. 21. arti. 4.
 Testigū duces in cognitionē dei rep̄t in cre
 aturis. li. 1. di. 3. q. 1. arti. 4.
 Uicia capitalia sunt. vñ. li. 2. di. 42. arti. 4.
 Uicia mortalia n̄ sūt ḵexa q̄uis oueniat ī
 auctēdo ab icōmutabili bono. li. 3. di. 36. ar/
 Violentū ē duplex. s. violentū simplē /ti. 4
 et violentū mixtū. li. 4. di. 29. arti. 1.
 Virgo glōiosa fuit ḵcepta sine origiali culpa.
 Virgīs sc̄ificatio tā i vtero /li. 3. di. 3. arti. 1
 q̄ extra vterz. li. 3. dis. 3. arti. 3. 2. 4.
 Virgo glōiosa aliquo mō se habuit actiue in
 Ep̄i concepcionē. li. 3. di. 4. arti. 2.
 Virgo glōiosa fuit ḵa mī xp̄i. li. 3. di. 4. arti. 3
 Virgīs in veterī testamēto fuit min⁹ lauda
 bil mīrimonio. q̄uis nūc sit ecōuerso p̄ euā
 gelij xp̄i pdicatoz. li. 4. di. 32. 2. 33. arti. 4.
 Virgīs ē virt⁹ q̄uis nō teneat mediū ī dele
 ctatōibus. li. 4. di. 32. 2. 33. arti. 4.
 Virt⁹ intellectual p̄t acq̄ri p̄ vñū actū ī nob
 sed nō moralis. li. 3. di. 23. arti. 2.
 Virt⁹ moral q̄lit generet ī nob. li. 3. di. 33. ar/
 Virt⁹ moral acq̄sita et infusa eiusdē nois /ti. 1
 n̄ ē sūl ī eodē hoie. li. 3. di. 33. arti. 1.
 Virt⁹ moral infusa ē ē eadē spē cū virtute eius

dēnois acquisita. li. 3. di. 33. arti. 1.
 Virt⁹ moral p̄sistit ī medio. li. 3. di. 33. arti. 3.
 Virtutes morales q̄tū ad subam habit⁹ ma
 net in patria. li. 3. di. 33. arti. 4.
 Virtutes morales sūt ḵne exē. li. 3. di. 36. arti. 1.
 Virtutū moralū numerus et sufficiētia. li. 3
 di. 36. arti. 1.
 Virtutū moralū diffictio. li. 3. di. 33. arti. 2.
 Virtutis diffinitō seu descriptō. li. 4. di. 14.
 Virtutes theologice sūt ḵnere ut ḵ
 tutes sūt. licet n̄ vt hītū sūt. li. 3. di. 36. arti. 2.
 Vtia cōtemplatiua ē excellētior q̄ actiua. li.
 3. di. 34. 2. 35. arti. 4.
 Unio corpī xp̄i cū deitate nūq̄ fuit soluta. li.
 3. di. 21. arti. 1.
 Unio aie xp̄i cū deitate nūq̄ fuit soluta. li. 3.
 di. 21. arti. 1.
 Unio q̄ natura hūana ē vñita verbo realiter
 differt ab assumptōe. li. 3. di. 5. arti. 4.
 Unctio extreā ē vez sac̄m. li. 4. di. 23. arti. 1.
 Unitas in diuinis vez dicat positiue vel pri
 uatiue. li. 1. di. 2. q. 2. arti. 3.
 Universū q̄liter se habeat respectu diuine po
 tētie. li. 1. di. 44. p̄ totū.
 Unū qd est p̄ncipū numeri. et vñū qd ouer
 tū cū ente differunt sicut positiū et p̄uatiū.
 li. 1. di. 24. arti. 1.
 Voluntas formalē cōuenit ipsi deo et volūtas
 xi ē imediata cā rez. li. 1. dist. 45. arti. 1. et. 2.
 Voluntas nra de necessitate salutis dī se forma
 re volūtati diuine. li. 1. di. 47. 2. 48. arti. 3.
 Voluntas nra n̄ ē recta nisi velum⁹ oē illud qd
 scim⁹ dē velle. li. 1. di. 47. 2. 48. arti. 4.
 Voluntas pōt mouere seipſā determinatiue.
 li. 2. di. 25. arti. 1.
 Voluntas ex sua libertate p̄t peccare nullo exē
 tētropē in rōne. li. 2. di. 25. arti. 2.
 Voluntas nō pōt cogi ab aliqua creatura. li.
 2. di. 25. arti. 3.
 Voluntas a deo nō pōt cogi q̄uis possit allici
 et immutari. li. 2. di. 25. arti. 4.
 Voluntas eodē actu ferit in finē et in ea q̄ sunt
 ad finē. li. 2. di. 28. arti. 2.
 Voluntas humana est em vna p̄prie loquen
 do de volūtate. li. 3. di. 17. arti. 1.
 Voluntas ē nobilioz potentia animē rōnalis.
 li. 4. di. 49. q. 3. arti. 2.
 Voluntas actualiter odicē dē pōt hītā tā
 telectiōne de absoluta dei potētia quāta ē
 telectatio beate fruitōis. li. 4. di. 50. q. 2. ar/
 ti. 3. 2. 4. 2. clusione sc̄da.
 Volūtate manēt dānata intellect⁹ p̄t cē beat⁹
 li. 4. di. 50. q. 2. arti. 3. 2. 4.

Tabula

- ¶ Clouere stinētiā nō licet vni singū sine p̄fēsu
 alteri m̄rimonio p̄sumato.li.4.di.32.arti.2.
 ¶ Uti qd sit et cui potēre actus sit.li.1.di.1.q.4
 arti.1.
 ¶ Uti nō debem⁹ deo omnib⁹ p̄o uti possumus
 q̄ sunt circa deū.li.1.di.1.q.4.arti.3.7.4.
 ¶ Uxores plures siml h̄re nūq̄ licuit vni viro
 sine disp̄satōne dei.li.4.di.32.7.33.arti.3.

X p̄s habuit so
 lu vnu eē b̄listētie.li.3.di.1.q.1.
 .arti.3.
 ¶ Xps incarnatus nō fuisset si homo nō peccas
 let.li.3.di.1.q.1.arti.4.
 ¶ Xps nō est filius adoptiūns dei sed naturalis
 li.3.di.9.7.10.arti.3.
 ¶ Xps fm q̄ homo fuit ab eterno p̄destinat⁹.
 li.3.di.9.7.10.arti.4
 ¶ Xps ē creatura.hec p̄positio nō ē simplr oce
 denda.sed hec filius dei ē creatura.ē simplr
 neganda.li.3.di.11.arti.2.et.3.
 ¶ Xps nō potuit peccare etiā fm q̄ hō.li.3.dist.
 12.arti.2.
 ¶ Xps fm q̄ hō ab instāti sue p̄ceptōnis nude
 cēntiam dei vidit.li.3.di.14.arti.1.
 ¶ Xpus clarius videt essentiam dei q̄ angeli.li
 bw.3.di.14.arti.2.
 ¶ Xps didēdo essentiā dei videt oia facta et fier
 da.sed anima sua nō videt om̄ia fieri possi
 bilia.libro.3.dist.14.arti.3.
 ¶ Xps habuit cognitiōem rep̄ i p̄prio genere p̄
 habe⁹ ifulos ac etiā p̄ habit⁹ acq̄siros.li.3.
 di.14.arti.4.
 ¶ Xps assumpt̄ dotes glorificationis q̄nq̄un
 q̄ voluit.li.3.di.15.7.16.arti.4.
 ¶ Xps habuit duas voluntates. diuinā sc̄z et
 humāna.li.3.di.17.arti.1.
 ¶ Xps in primo instāti conceptiōis sue potuit
 mereri.li.3.di.17.7.18.arti.3.
 ¶ Xpus in triduo mortis nō fuit verus homo.
 libro.3.di.21.et.22.arti.3.
 ¶ Xps descendens ad inferna liberauit animas
 de purgatorio.li.3.di.21.et.22.arti.4.
 ¶ Xpus in cena ultima corpus et sanguine suu⁹
 sumpsit.li.4.di.11.q.2.arti.4.
 ¶ Xpi caro i vtero p̄gis n̄ fuit p̄us duratōne or
 ganizata q̄ fuerit a filio dei assumpta.li.3.
 di.2.arti.4.
 ¶ Xpi conceptio fuit simplr supnaturalis et fm
 quid naturalis.li.3.di.4.arti.1.
 ¶ Xpi p̄ n̄ dī p̄pē ip̄e sp̄ūscūs.li.3.di.4.arti.4.
 ¶ Xpi supposta nō sunt plura; sed vnu tantu⁹.

- li.3.dist.6.arti.2.
 ¶ Xpi nativitates sunt plures. et similiter s̄iliati
 ones.libro.3.di.8.arti.1.et.2.
 ¶ Xpi humana natura nō dicit p̄pē nata.li.3.
 di.8.arti.4.
 ¶ Xpi grā h̄tualis ē creata. et s̄ilr gr̄avitiōis pas
 sine accepta ē creata.li.3.di.13.arti.1.
 ¶ Xpi gra ē gre plenitudo.li.3.di.13.arti.2.
 ¶ Xpi gra n̄ ē simplr et absolute īfinita. q̄uis re
 spectiue dici possit infinita.li.3.di.13.arti.3.
 ¶ Xpi gra ē sibi aliq̄ mō natāli.li.3.di.13.arti.4.
 ¶ Xpi passio fuit acerbissima.li.3.di.15.arti.1.
 ¶ Xpi ania in eadē potentia s̄ilhabuit gaudiu⁹
 et dolorē.li.3.di.15.arti.2.
 ¶ Xpi passio fuit aliquo modo naturalis. et alii
 quo mō supnaturalis.li.3.di.15.7.16.arti.3.
 ¶ Xpi voluntas nunq̄ dissensit a volūtate di
 uina.li.3.di.17.arti.2.
 ¶ Xpi passio delet peccata dispositiue.libro.3.
 di.19.arti.1.
 ¶ Xpi passio est sufficiens ad liberandū ab om̄i
 pena.li.3.di.19.arti.2.
 ¶ Xpi passione sum⁹ p̄uenietissime libati.li.3.alii⁹
 mod⁹ fuerit possibilis.li.3.di.19.et.20.arti.
 3.et.4.
 ¶ Xpi corpus et anima nūq̄ fuerūt separata a deis
 tate.li.3.di.21.arti.1.
 ¶ Xpi corpus nunq̄ fuisset incineratu⁹ dato q̄
 nō fuisset a morte resuscitat⁹.li.3.dist.21.
 arti.2.
 ¶ Xpi corpus nō stinet sub speciebo panis rea
 liter loquēdo de stinētiā locali. q̄uis p̄teat
 realr:loquēdo de stinētiā p̄ntiali.li.4.dist.
 10.q.2.arti.1.
 ¶ Xpi corpus ē totū sub tota hostia. et totū s̄b q̄
 libet pte hostie tā diuise q̄ cōtinue accepte.
 li.4.di.10.q.2.arti.3.
 ¶ Xpi corpus mouet ad motū hostie nō cāliter
 sed p̄comitanter.li.4.di.10.q.2.arti.4.
 ¶ Xpi corpus d̄z p̄secrari de pane triticeo et azu
 mo.li.4.di.11.q.2.arti.1.
 ¶ Xpi lānguis nō p̄t p̄secrari nisi de naturali
 vino vitis. et aq̄ d̄z apponi nō de necessitate
 p̄secratoris sed de statuto ecclesie.li.4.di.11.
 q.2.arti.1.
 ¶ Xpi corpis et sanguis veritas dāt pplō s̄b sola
 specie panis.li.4.di.11.q.2.arti.3.
 ¶ Xpi corpus nō dividit diuisione hostie cons
 secrate.li.4.di.12.q.2.arti.3.
 ¶ Ch̄istus sic b̄ndictus in seclā seclor̄ Amen.

Tabula primiti libri.

Iuli questiōnū pmi scpti Thome de Argentina.

Prima questio prologi.
Utrum deus sub ratione abyssali vel absoluta subiectatur in sacra scriptura.

In hac questione sic proceditur.

Primo ponitur conclusio.

Secundo adducuntur opiniones contrarie cum suis motiuis. et ostenditur hinc ratione non concludere.

Tercio confirmatur ipsa conclusio.

Quarto respondet ad argumenta quibus ipsa questio proponebatur.

Et hoc ordine procedit ut plimū in aliis questionibz huius opis.

Secunda questio prologi.

Utrum theologia sit scientia.

In hac quone quatuor sunt videnda.

Primo. utrum theologia sit scientia.

Secundo utrum in tali scientia articuli fieri possint principia.

Tercio utrum ex hoc sequatur quod sit scientia subalterna.

Quarto utrum proprie dicatur sapientia.

Tertia questio prologi.

Utrum certa scientia et evidens noticia eorum que ponit fides catholica per diuinam potentiam possit communicari viatori infra terminos vie simpliciter permaneti.

In ista quone quatuor sunt videnda.

Primo id quod questio querit.

Secundo data tali perfecta noticia siue in via siue in patria. utrum simul cum ea possit vera fides permanere. hoc est. utrum habitus fidei infuse et intuitiva noticia prius vel possint manere.

Tercio utrum fides et opinio sint composibilia circa idem.

Quarto ad articulis primi intelligentiam declarantur aliqua de nostri intellectus obiecto adequato. scilicet quid sit obiectum adequatum intellectus nostri.

Quarta questio prologi.

Utrum sacre scripture scientia proprie dicatur affectiva.

In ista questione quatuor sunt videnda.

Primo a scientia proprie sit denominanda.

Secundo dato quod est fine. quis sit proprie finis theologie.

Tercio videndum est illud quod questio querit.

Quarto tollenda sunt quedam motiva diversa

rum opinionum que veritatis tercij articuli videntur obuiare.

Distinctio prima. q. i.

Utrum obiectum ordinata fruitionis possit esse aliquid citra deum.

In ista questione quatuor inquiruntur.

Primo respectu cuius obiecti propriè habeat esse fruition.

Secundo cuius potentie actus sit fruition.

Tercio dato quod voluntatis. utrum nuda voluntas frui possit beatifice.

Quarto utrum voluntas informata charitate possit esse in actu fruitionis intellectu manente suspenso ab omni actu cognitionis.

Questio. ii.

Utrum in ordine quem nunc creditimus a deo institutum. obiecto fruibile approposito per intellectum. necesse sit ipsam voluntatem frui.

In ista quone ponuntur quatuor conclusiones

Primo. Pro statu vie obiecto fruibile apprehenso per intellectum sub ratione ultimi finis de necessitate voluntas frui eo fruitione vie non tamē necessitate coactionis. sed necessitate naturalis immutationis.

Sedā. Licet sic sit per se loquendo. per accidentem non voluntas potest ab illa necessitate resilire.

Tercia. Obiecto fruibile clare viso in patria per se loquendo necesse est voluntatem frui fruitione patrie.

Quarta conclusio. Nec per se nec per accidentem a tali fruitione voluntas in patria potest se auertere.

Questio. iii.

Utrum beatus in obiectu fruibile siue beatificiū tendat sub una immodo ratione.

In ista questione quatuor sunt videnda.

Primo. utrum obiectum fruibile sub una ratione moueat tam intellectum quam voluntatem ipsius beati.

Secundo dato quod non. videndum est utrum ipsam voluntatem beatam moueat sub diversa ratione. intantum quod actus fruitionis possit terminari ad essentias diuinā absque hoc extinuetur ad personam.

Tercio utrum possit terminari ad personā absque hoc quod terminetur ad essentiam.

Quarto utrum possit terminari ad unam per personam absque hoc quod terminetur ad aliam.

Questio. iv.

Utrum utriusque propriè conueniat voluntati.

In ista questione quatuor declarantur.

Primo quid sit utriusque.

Secundo cuius potentie sit utriusque.

Tabula primi libri

- ¶ Tercio verum deo sit vtendum.
¶ Quartu*r* omib*us* citra deum sit vtendum.
¶ Distinctio secunda. questio.i.
¶ Utrum possit demonstratiue probari unum
tm deum esse.
¶ In ista q*o*ne ponunt quatuor con-
clusiones negative. ex quib*us* tadem
infert vna affirmativa.
¶ Prima conclusio. Impossibile est esse plures
deos solo numero differentes.
¶ Secunda. Non possunt esse plures deos spe-
cie differentes.
¶ Tercia. Impossibile est esse plures deos gene-
re differentes.
¶ Quarta. Impossibile est esse plures deos dis-
ferentes analogia.
- ¶ Questio.ii.
- ¶ Utrum trinitas plonarum et diuine essentie
summa vnitas sint compollib*ia*.
¶ In ista questione quatuor declarantur.
¶ Primo utrum sint tres personae in diuinis re-
aliter differentes.
¶ Secundo an hoc possimus probare eviden-
ter et scientifice.
¶ Tercio an vnitas in diuinis cum reali trini-
tate existens dicatur positiv*e* vel tantum*modo*
privativ*e*.
¶ Quartu*r* declarat illud q*o* q*o* q*o* p*ri*ncipalis.
¶ Distinctio tercia. questio.i.
¶ Utrum noticia qua deus esse cognoscitur. sit
humano intellectui naturaliter inserta.
¶ In ista questione quatuor declarantur.
¶ Primo. utrum in via possimus cognoscere
deum esse.
¶ Secundo utru*s* possimus cognoscere quid
est deus.
¶ Tercio utrum deum esse sit per se notum.
¶ Quartu*r* quid sit vestigium de quo tractat ma-
gister in littera. et qualiter deus cognoscatur
per vestigium.
- ¶ Questio.ii.
- ¶ Utrum imago trinitatis diuine reperiatur i
homine.
¶ In ista questione quatuor declarantur.
¶ Primo penes que imago dei in homine prin-
cipaliter attendatur.
¶ Secundo quomodo partes imaginis se ha-
beant ad id in quo fundantur.
¶ Tercio quomodo partes imaginis se habe-
ant ad se mutuo.
¶ Quartu*r* ex predictis infertur quoddam co-
relarium de intellectu agente.
- ¶ Distinctio.iii.
- ¶ Utrum generatio p*ri*p*ri*e dicta sit in diuinis.
¶ Hic quatuor declarantur.
¶ Primo declarat illud quod questio querit.
¶ Secundo ut generatio sit i*quilibet* diuina p*ri*ona.
¶ Tercio. utrum hec sit vera. deus no*n* generat.
¶ Quartu*r*. ut hec sit vera. de*o* genuit ali*u* de*u*i.
- ¶ Distinctio. v.
- ¶ Utrum filius generetur in diuinis de substâ-
tia patria.
¶ Hic quatuor declarantur.
- ¶ Primo utrum actus notionales conueniat
diuine essentie actiue. puta utrum genera-
re possit vel spirare.
- ¶ Secundo utrum sibi conueniat passiue. puta
ut diuina entia gereretur vel spiretur.
- ¶ Tercio utrum diuina essentia debeat dici so-
malis terminus actus notionalis.
- ¶ Quartu*r* declarat illud quod q*o* in q*o*stione.
- ¶ Distinctio. vi. questio.i.
- ¶ Utrum scientia et voluntas ac cere p*re*fectio*es*
que formaliter in deo dicunt*e* esse differat in
ter se formaliter ex natura rei.
- ¶ Hic quatuor declarantur.
- ¶ Primo quid sit attributum.
¶ Secundo declarat illud quod questio querit.
¶ Tercio. dato q*o* non sint in deo attributa di-
stincta formaliter ex natura rei. utrum di-
stingui possint per intellectum concipientem
diuinam essentiam fm se sine omni compa-
tione.
¶ Quartu*r* dato q*o* non. utrum talium attribu-
torum distinctio fm rationem p*ro* quicunq*z*
intellectum sive creatum sive increatum ne-
cessario sumat p*ro* compatione eorum ad cre-
aturas in quibus realiter distinguunt*e*.
- ¶ Questio.ii.
- ¶ Utrum pater genuerit filium necessitate vel
voluntate.
¶ In ista questione quatuor ponuntur.
¶ Primo ad declarationem terminorum ponuntur
du*e* distinctiones.
¶ Secundo ostendit quomodo pater necessita-
te dicit generare filium.
¶ Tercio ostendit quomodo pater voluntate
dicitur generare.
¶ Quartu*r* adducuntur aliqua in contrarium. et
subiungunt*e* solutiones eorum.
- ¶ Distinctio. vii.
- ¶ Utrum potentia generandi in diuinis dicat
notionaliter sive relatiue.
- ¶ Hic quatuor declarantur.
- ¶ Primo declaratur illud de quo queritur.
¶ Secundo utrum potentia generandi vere a

Tabula primi libri.

realiter sit in filio.

Quarto dato q̄ filio sit potētia generādi vtz ex h̄ fili⁹ possit exire in actū generationis.

Quarto utrum sit eadem potentia qua pater gignit ⁊ filius gignitur.

Distinctio. viii. questio. i.

Utrum in deo sit aliqua compositio.

Hic quattuor declarantur.

Primo utz in deo sit cōpositio substātialis.

Secundo utz in deo sit cōpositio accidentalis.

Tercio utz in deo sit compositio modalis.

Quarto atra tres cōclusiones ex istis elicitas adducunt aliqua ⁊ respondetur ad ea.

Questio. ii.

Utrum anima intellectua sit tota in toto corpore, ⁊ tota in qualibet parte corporis.

Hic quattuor declarantur.

Primo utrum anima rationalis sit extēsa ex tensione corporis quod informat.

Secundo dato q̄ nō. verū quelibet forma corporis ppter animā rationale sit extensa.

Tercio declaratur illud quod questio querit.

Quarto ē veritatē tertiæ cōclusionis assignatio aliquas instantias ⁊ ipsiis respondetur.

Distinctio. ix.

Utrum pater sit prior filio.

Hic quattuor declarantur.

Primo utz generatio actua sit p̄or p̄nitate.

Secundo utrum h̄moi generatio sit prior p̄cessione.

Tercio utrum paternitas sit prior spiratio ne actua.

Quarto utrum pater sit prior filio.

Distinctio. x.

Utrz spūssancus pcedat p̄ modū voluntatis.

In ista questione quattuor declarantur.

Primo utrum aliqua diuina persona p̄prie dicatur spūssancus.

Secundo utrū talis persona procedat p̄ modū voluntatis.

Tercio dato q̄ emanet p̄ modū voluntatis utrum tales psonae possent esse plures.

Quarto ppter verba beati Augustini videntur est utrum spūssancus propriè dicatur nexus patris ⁊ filij.

Distinctio. xi. questio. i.

Utrum spūssancus producatur a solo patre.

In ista questione quattuor declarantur.

Primo declaratur illud de quo queritur.

Secundo dato q̄ pater ⁊ filius pducāt spūm sanctū. videndū est utrum sint vñi principium respectu illius productionis.

Tercio dato q̄ sic. videndū est utrum h̄ non

obstāte ipsi possint vñci plures spiratores.

Quarto utrum potētia spiratiua dicat quid vel ad aliquid.

Questio. ii.

Utruz spiriūsanctus distingueretur a filio si non procederet ab eo.

In ista questione quattuor declarantur.

Primo utrum hec questio sit rationabilis.

Secundo dato q̄ sic. tenetur te hac questio ne pars negativa. et probatur ipsa rationibus aliquorum reuerendoꝝ doctorum.

Tercio adducuntur aliqe instantie contra huiusmodi rationes ⁊ tolluntur.

Quarto ponuntur motiva opposite opinio nis ⁊ respondetur ad ea.

Distinctio. xij. 7. xiii.

Utrum generatio filij sit prior spiratione spūtussancti.

In ista questione quattuor declarantur.

Primo declaratur illud quod questio querit.

Secundo utrum generatio ⁊ spiratio differeant realiter.

Tercio utrum earum distinctio magis assimileſ distinctioni specificē vel numerali.

Quarto utrum spirituūsanctus possit dīci in genitus.

Distinctio. xiiij.

Utrz spūssancito cōueniat tempalis pcessio.

In ista questione quattuor declarantur.

Primo declaratur illud quod queritur.

Secundo utrum procedere seu processio sit proprium spirituūsancto. vel sit cōmunesi bi ⁊ filio.

Tercio utrū pcessio tpalis ipsius spūssanci ponat numerum cū eterna sua processione.

Quarto utz in tali tpali processione tē spūssancus psonaliter vel dona sua tantum.

Distinctio. xv.

Utrz cuilibet diuine persone cōueniat missi.

Hic quattuor declarantur.

Primo an missio sit in diuinis.

Secundo quid sit h̄moi missio. putavtrum sit aliquid cōntiale vel notionale.

Tercio utrum cuilibet diuine persone conueniat missio active.

Quarto utrum cuilibet diuine persone cōueniat missio passiue.

Distinctio. xvi.

Utrum species in quibus spūssancus tēporaliter missus apparuit fuerint imaginarie vel vere: reales seu corporales.

In ista questione quattuor declarantur.

Primo utrum missio visibilis cōueniat ali-

Tabula primiti libri

eiusdumne persone.

Secundo utrum persona visibiliter missa est
quod apparet in corporali specie sit minor
persona que mutat eam.

Tercio declaratur illud quod questio querit
Quarto verum tales species formantur mu-
nisterio angelorum.

Distinctio. xvij. questio. i.

Utrum aliquis existens in charitate possit eu-
xenter cognoscere esse in charitate.

In hac questione quartuor declaratur.

Primo utrum possimus cognoscere quid est
charitas.

Secundo utrum possimus cognoscere an sit
in nobis charitas.

Tercio dato quod in nobis sit charitas. utrum
per hominem charitatem possimus exprimere in actu
meritorum eternae beatitudinis sine specia
limotione spiritus sancti.

Quarto utrum charitas et gratia sint duo ha-
bientes realiter differentes.

Questio. ii.

Utrum habitus charitatis augmentum pos-
sit suscipere.

In ista questione quartuor declaratur.

Primo utrum charitas possit augeri.

Secundo de modo augendi seu suscipiendo magis
et minus tam charitatis quam ceterarum forma-
rum intenduntur ac remittuntur.

Tercio utrum charitas augeri possit in infi-
nicum.

Quarto utrum charitas possit minui.

Distinctio. xvij.

Utrum hoc nomen donum in diuinis dicatur
notionaliter.

In hac distinctione quartuor declaratur.

Primo declaratur illud quod questio querit.

Secundo utrum soli spiritus sancto conuenient
at hoc nomen donum.

Tercio utrum spissus sit eo donum quo spiritus
Quarto verum sit eo donum quo deus.

Distinctio. xix.

Utrum una persona sit in alia,

In ista quone declaratur quartuor distinctio-

Prima quod qualibet diuina persona est in quali-
bete diuina persona non potest probari ex diuinis
personarum productione.

Secunda quod hoc non potest sufficienter probari
ex diuina relatione.

Tercia quod hoc non potest probari sufficienter si ra-
tio tantummodo sumit ex diuinis personarum
essentiali identificatione.

Quarta quod predicata inexistentia cuiuslibet diuini

personae in qualibet sufficienter probari potest ex reali conuenientia et reali differentia
quam habet diuina persona non propter essenti-
am tam nec propter relationem tam sed propter eam
et relationem simul.

Distinctio. xx.

Utrum omnipotentia diuina perfecte conueniat filio.

In hac questione quartuor declarantur.

Primo utrum potentia generativa comprehendatur
sicut omnipotentia.

Secundo dato quod sic utrum alicui possit con-
uenire omnipotentia cuiusdam repugnat ge-
nerare.

Tercio utrum omnipotentia perfecte conueniat
filio.

Quarto utrum perfecte conueniat spiritus sancto.

Distinctio. xxi.

Utrum hec sit vera. solus pater est deus.

In hac questione quartuor declaratur.

Primo utrum unum relatum sit de principali conce-
pcione seu primario intellectu alterius.

Secundo utrum dictio exclusiva additivum

relatiuum excludat aliud.

Tercio declaratur illud quod queritur.

Quarto utrum hec sit vera. solus deus est deus.

Distinctio. xxii.

Utrum aliquid nomen ab homine deo impos-
tum proprie conueniat deo.

In hac distinctione quartuor declaratur.

Primo utrum deus sit nominabilis.

Secundo utrum deus sit nominabilis plus
minus nominibus.

Tercio utrum aliquid istorum nominum pri-
me et proprie conueniat diuine fidei et non
in ordine ad aliquid opus.

Quarto utrum nomina attributalia deo dicantur
proprie et fidei distinctas rationes.

Distinctio. xxiii.

Utrum hoc nomen persona predicitur plurali-
ter in diuinis.

In hac questione quartuor declaratur.

Primo utrum hoc nomen persona sit nomine pri-
me intentionis vel secunde.

Secundo dato quod sit nomen prime intentionis
utrum regatur in diuinis.

Tercio utrum persona in diuinis significet sub-
stantiam vel relationem.

Quarto declaratur illud quod queritur.

Distinctio. xxiv.

Utrum in diuinis sit verus numerus.

In hac questione quartuor declaratur.

Primo de ipsa unitate quod est principium numeri.

Secundo quod sit materia numeri proprius dicitur.

Tabula primiti libri.

I Tercio quod sit forma numeri sive quod dicat numerus eorum ad suum esse formale, putaverunt numerus enim suus esse formale sit aliquid extra aiam realiter differens a rebus numeratis.

Quarto declaratur illud quod queritur.

Distinctio. xxv.

Unus hoc nomen persona deo et creaturis dicatur equinoce.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo quod hoc nomen persona deo et creaturis non dicitur equinoce.

Secundo quod non dicitur equinoce.

Tercio quod dicitur analogice.

Quarto quod huius analogia magis declinat ad equinoctionem quam ad vniuocacionem.

Distinctio. xxvi.

Unus persona diuine relationibus distinguantur.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum persona diuine distinguatur absolute.

Secundo utrum distinguatur origine.

Tercio utrum distinguatur diuina relatione.

Quarto dato quod sic utrum cum tribus suppositis relatione distinctis sit dare unum suppositum absolutum.

Distinctio. xxvii.

Unus tot debeat ponere res esse in diuinis quot ponimus relationes.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo quot sint reales relationes in diuinis.

Secundo utrum in diuinis sint tot veres quot sunt relationes.

Tercio utrum huius relationes sint posteriores acribus notionalibus.

Quarto utrum verbum dicatur essentialiter vel notionaliter in diuinis.

Distinctio. xxvii. et xxix.

Unus hoc nomine principium per compationem ad intra tebeat admitti in diuinis.

In hac questione duo declarantur.

Primo utrum in diuinis sit principium formaliter constitutum.

Secundo utrum in diuinis sit principium originaliter productum.

Distinctio. xxx.

Unus relatio dei ad creaturam sit prior relatione creature ad deum vel econuerso.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum aliqua relatio sit inter deum et creaturam.

Secundo dato quod sic utrum talis relatio sit realis ex parte dei.

Tercio utrum sit realis ex parte creature.

Quarto declaratur illud quod queritur.

Distinctio. xxxi.

Unus equalitas in diuinis sit relatio realis.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum equalitas in creaturis sit relatio realis.

Secundo utrum equalitas in diuinis sit relatio realis.

Tercio dato quod non utrum in diuinis equalitas sit relatio rationis.

Quarto gratia predictorum declarantur aliqua de relatione identitatis.

Distinctio. xxxii.

Unus pater diligat se spiritus sancto.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum pater et filius diligant se spiritus sancto.

Et propter hoc patet etiam ad illud quod queritur.

Secundo utrum diligat nos spiritus sancto.

Tercio utrum pater sit sapientia sapientia genita.

Quarto utrum filius sit sapiens sapientia genita.

Distinctio. xxxiii.

Unus proprietas relativa in diuinis realiter differat ab essentia.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo declaratur illud quod questio querit.

Secundo utrum proprietas relativa realiter differat a persona diuina.

Tercio utrum proprietates diuine sint in essentia et in personis.

Quarto utrum non obstat quod proprietates diuine differantur ab entia diuina sola ratione, possim saluare quod proprietates inter se realiter differantur et plonas faciant realiter differre.

Distinctio. xxxiv.

Unus persona diuina differat realiter ab essentia diuina.

In ista quoniam est quatuor probant conclusiones.

Primo quod in diuinis persona ab essentia non differt re absoluta.

Secundo quod non differt re relata.

Tercio quod differunt ratione.

Quarto propter aliquod dicta in ista distinctione, xxxiiii, ostendit quod non obstat propter dicta oīmodi simplicitate diuina multa in transumptu ex creaturaz silencio dicitur de deo.

Distinctio. xxxv.

Unus primus obiectus diuine cognitionis sit ipsa diuina essentia.

In ista quoniam declarantur quatuor conclusiones.

Prima est quod deus primo cognoscit se ipsum.

Secunda quod cognoscendo se cognoscit alia a se.

Tercia quod cognoscendo essentiam suam absq; omni distinctione intrinseca sine essentie cognoscit omnia exteriora distinctiones.

Tabula secundi libri

Quia q̄ ipse creature a deo cognite p̄nt aliq̄
mo dici sc̄a obiecta cognitionis diuine.

Distinctio. xxvi.

Utrum malū habeant ideam in deo.
In ista questione quattuor declarātur.
Primo utrum distincte idee sint in deo.
Secundo utr̄ infinite idee sint in deo.
Tercio utr̄ malū culpe habeat ideā in deo.
Quarto dabo q̄ nō videndum est quomodo
deus cognoscat malum.

Distinctio. xxvii.

Utrum ols suba sp̄ualis sit in loco.
In ista questione quattuor declarātur.
Primo utrum deus sit in loco.
Secundo utrum angelus sit in loco.
Tercio utr̄ alia rōnalis sit in loco.
Quarto utr̄ natura vniuersalis sit i loco.

Distinctio. xxviii. 7. xxix.

Utrum scientia dei sit causa rerū ad extra p̄
ductarum.

In ista questione declarātur quattuor.

Primo declaratur illud quod queritur.
Secundo utrum deus cognoscat futura cō
tingentia.
Tercio utrum deus possit scire infinita.
Quarto utrum dei prouidentia se extendat
ad omnia.

Distinctio. xl.

Utrum possibile sit p̄destinatum ad salutē
finaliter nō saluari.
In ista questione quattuor declarātur.
Primo quid sit reprobatio.
Secundo quid sit predestinatione.
Tercio utrum p̄destinatus possit damnari.
Quarto utr̄ reprobatus possit saluari.

Distinctio. xli.

Utrum reprobatio possit impediri precibus
sanctorum.
In ista questione quattuor declarātur.
Primo inquirit de causa reprobationis.
Secundo inquirit de cā predestinationis
Tercio utrum predestinatione iuuari possit p̄
cibus sanctorum.
Quarto utrum reprobatio impēdiri possit p̄
cibus sanctorum.

Distinctio. xlī. 7. xlīi.

Utrum in deo sit potentia proprie dicta.
In ista questione quattuor declarātur.
Primo utrum in deo sit potentia.
Secundo utrum in deo sint plures potentie.
Tercio utrum in deo sit potentia sive virtus
infinita.
Quarto utr̄ deus ad aliqua facienda sic obli-

get q̄ de necessitate iusticie teneat ea facere.

Distinctio. xlīi.

Utrum deus totum vniuersum potuerit face
re melius.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum virtute diuina aliqua p̄svni
uersi possit fieri melior.

Secundo utrum in infinitum procedendo q̄
cunq̄ creatura data deus semp̄ possit facere
perfectiorem.

Tercio declaratur illud quod queritur.

Quarto utrum deus possit facere aliud vni/
uersum illo vniuerso manente.

Distinctio. xlv. 7. xlvi.

Utrum voluntas dei sit immmediata causa cre
aturarum.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum in diuinis sit voluntas.

Secundo declaratur illud quod queritur.
Tercio utrum deus vellet mala fieri.

Quarto utrum bonum sit mala fieri.

Distinctio. xlvi. 7. xlviij.

Utrum si deus aliquid de novo vellet quod
non voluit ab eterno ex hoc realiter mutar
etur.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo declaratur illud quod queritur.
Secundo utr̄ aliquid existens p̄tra diuinaz
voluntatem possit cadere sub p̄cepto.

Tercio utrum teneamus nostram voluntatē
conformare diuine voluntati.

Quarto in q̄ debeat esse h̄mōi p̄formitas.

Ituli questio num secundi scripti Thome de Argentina.

Distinctio prima. questio. i.

Utrum possit evidenti ratione p̄bari eē vniū
principium primū.

In hac questione quattuor declarātur.

Primo utr̄ sit dare vnu p̄mū principiu.

Secundo utr̄ istud p̄ncipiū sit rez effectiuū.

Tercio utr̄ aliquid possit p̄duci de nihilō
Quarto utr̄ hoc possit ostendi evidenti rati
one de quo queritī questione.

Questio. ii.

Utrum ab isto p̄mo p̄ncipio nō ex necessita
te nature agente sed libera voluntate potue
rit mūdus ab eterno p̄duci.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utr̄ mūdus ab eterno fuerit.

Secundo dato q̄ nō. videndum est utrūs.

Tabula secundi libri.

- ab eterno esse potuerit.
 Tercio utrum deus per intellectum et voluntatem libere mundum produixerit.
 Quarto utrum deus sua virtute infinita aliquid infinitum producere possit.
Distinctio. viii. questio. i.
 Utrum enim et tempus realiter differant.
 In hac questione quatuor declaratur.
 Primo quid sit eum.
 Secundo quid sit tempus.
 Tercio declaratur illud quod queritur.
 Quarto utrum sit unum omnium exteriorum.
Questio. ix.
 Utrum celum empyreum sit luminosum
 In ista quonecunquam sunt videnda.
 Primo videndum est de celo empyreo.
 Secundo de celo crystallino.
 Tercio de firmamento seu de celo stellato.
 Quarto de septem celis planetarum.
Distinctio. ix. questio. i.
 Utrum angelii sint aliquo modo compositi.
 In hac questione quatuor declaratur.
 Primo utrum angelus sit compositus ex materia et forma.
 Secundo utrum angelus sit compositus ex esse et essentia.
 Tercio utrum angelus sit compositus ex generu et differentia.
 Quarto utrum in angelis inueniatur compositione ex substantia et accidente.
Questio. x.
 Utrum omnes angelii sint unius speciei.
 In hac questione quatuor declaratur.
 Primo utrum in angelis sit individuatio.
 Secundo declarat illud quod questio querit.
 Tercio utrum angelorum sit certus numerus.
 Quarto utrum angelus intelligat per entias suam vel species concreatas.
Distinctio. x. questio. v.
 Utrum angelii fuerint creati beati.
 In hac questione quatuor declaratur.
 Primo declaratur illud quod questio querit.
 Secundo utrum angelii fuerint creati in gratia.
 Tercio utrum angelii indigerint gratia ad hoc quod deum meritorie diligenter.
 Quarto utrum angelii meruerint suam beatitudinem.
Distinctio. vi.
 Utrum angelus malus potuerit peccare in primo instanti sue creationis.
 In ista questione quatuor declaratur.
 Primo utrum angelus possit peccare.
 Secundo declarat illud quod querit in questioe.
 Tercio utrum demones post peccatum habe-

- ant locum eis determinatum.
 Quarto utrum pectus primi angeli ceterorum angelis pectoribus fuerit occasio peccandi.
Distinctio. vii.
 Utrum demones cognoscant occulta cordium sive cogitationes mentis humanae.
 In ista questione quatuor declaratur.
 Primo utrum demones possint illabi anime rationali.
 Secundo utrum demones cognoscant nostras cogitationes.
 Tercio utrum demones cognoscant futura.
 Quarto utrum diuersi ibi demonum sit credendum.
Distinctio. viii.
 Utrum angelus possit causare motum translationem in rem exteriorum.
 In ista questione quatuor declaratur.
 Primo utrum angelus possit mouere corpus.
 Secundo utrum mali angelii possint moueresive immutare sensum hominis.
 Tercio utrum intellectum.
 Quarto utrum affectum.
Distinctio. ix.
 Utrum angelii superiorum ordinum illuminent angelos inferiorum ordinum.
 In ista questione quatuor declaratur.
 Primo quomodo angelii penes ordines et hierarchias distinguuntur.
 Secundo utrum homines electi ad huiusmodi ordines assumantur.
 Tercio declaratur illud quod queritur.
 Quarto utrum talis illuminatio sit idem quod angelorum locutio.
Distinctio. x. et xi.
 Utrum aliqui angelii mittantur ad homines existentes in ecclesia militante.
 In ista questione quatuor declaratur.
 Primo utrum aliqui angelii ad homines hic inferius mittantur.
 Secundo utrum possint loqui illis ad quos mittuntur.
 Tercio utrum aliqui angelii sic mittantur quod ad continuam hominis custodiā reputentur.
 Quarto utrum ex tali mysterio seu custodia pre milii angelorum ministrariū seu custodiētū angeatur.
Distinctio. xii.
 Utrum in principio creatōis mudi informis materia pcesserit duratōe oēs formā materialē.
 In hac questione quatuor declaratur.
 Primo utrum materia se dicat aliisque actum.
 Secundo illud quod queritur.
 Tercio utrum in celo sit materia.

Tabula secundi libri

Quarto utrum materia celi et istorum inferiorum differentia essentialiter.

Distinctio. xij.

Utrum lumen in medio sit forma realis.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum lux in supercelestibus et istis inferioribus sit eiusdem rationis.

Secundo utrum lumen causatum a luce superiorum quam in inferiorum sit forma realis vel intentionalis.

Tercio utrum lumen educat de potentia medijs.

Quarto utrum due forme intentionales solo numero differentes, vel etiam a sensu obiectis derivatae possint simul esse in eadem parte medio.

Distinctio. xiiij.

Utrum celum per motum suum sit causa efficientia istorum inferiorum.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum motus celi sit ipsi celo naturalis.

Secundo declaratur illud quod queritur.

Tercio utrum habeat influentia super libertatem arbitrii.

Quarto utrum aliquod celum habeat influentiam realē in hec inferiora non obstante quod ipsum immobile permaneat.

Distinctio. xv.

Utrum res mixta de quarum productis extractas migrari possit, distinctio sunt producte de terra et aqua.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum ad compositionem cuiuslibet rei mittente occurrat omnia quatuor elementorum in remixa maneat incorrupte.

Secundo utrum forme quatuor elementorum in remixa maneat incorrupte.

Tercio dato quod tales formenō maneat videntur erit utrum sicut aliq; realitates talium formarum incorrupte maneat in ipso mixto.

Quarto utrum totū mixtū differat realiter a suis partibus.

Distinctio. xvi.

Utrum imago terrena sit aliquid pura creatura.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum hoīe repiatur imago dei.

Secundo utrum magis in homine quam in angelo.

Tercio utrum magis in viro quam in muliere.

Quarto utrum magis in potentia cognitiva vel in potentia affectiva.

Distinctio. xvij.

Utrum anima intellectiva sit forma substantialis hominis.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum anima intellectiva sit composita.

Secundo utrum sit una in omnibus hominibus.

Tercio utrum sit forma substantialis hominis.

Quarto utrum crederet a deo extra corpus vel in corpe ipsius hominis.

Distinctio. xvij.

Utrum corporeus puerit potentia in costa ade.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum producta regni entitatis sim aliquam sui realitatem an sui productorum puerit ab eterno.

Secundo utrum res productae puerint in materia prima rationes semifinales.

Tercio declaratur illud quod querit.

Quarto utrum costa ade fuerit factum corporeum sine additione etenim materiali alicuius rei materialis.

Distinctio. xix.

Utrum primus homo ex virtute creationis divinae accepit esse immortale.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo quid sit creatio.

Secundo utrum anima intellectiva producat per solas creationem.

Tercio utrum agentia secunda cooperent deo in aliqua rerum productione.

Quarto utrum primus homo semper immortali fuisse. dato quod in statu innocencie in quo deus eum creavit stabilis permanisset.

Distinctio. xx.

Utrum si homo mansisset in paradyso sine peccato filios genuisset.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo declarat illud quod querit.

Secundo utrum relatio generis ad genitus sit aliquid reale in ipsis rebus creatis.

Tercio utrum in paradyso fuisset naturalis corruptio.

Quarto inquit propter modum posita sit corporal paculus.

Distinctio. xxi. xxij. 2. xxij.

Utrum peccatum primi hominis fuerit irremissible.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo declarat illud quod querit.

Secundo de generatione primi hominis qua ad peccandum inducebat.

Tercio utrum prius parentes peccaverint per ignoratiā.

Quarto utrum deus potuerit facere aliquas rationabilem vel intellectualem creaturam que fuisset penitus impeccabilis.

Distinctio. xxij.

Utrum intellectus peneat ad libertatem arbitrii.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo quid sit intellectus agens.

Secundo quod intellectus efficiat in fatalitate.

Tercio quid sit liberum arbitrium.

Quarto declarat illud quod questione querit.

Distinctio. xxv.

Utrum liberum arbitrium possit cogi.

In ista questione quatuor declaratur.

Tabula secundi libri.

Primo utrū voluntas p̄at est idē quod libe⁹ arbitrium possit mouere seipsum.

Secundo utrū possit p̄ motu suū p̄ priū peccare nullo existente errore in ratione.

Tercio utrū possit cogi ab aliquid ente creato.

Quarto utrum possit cogi a deo seu a bono in creato.

Distinctio. xxvi. et xxvii.

Utrum gratia sit idem quod virtus.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum gratia sit aliquid creatum extens in anima.

Secundo declarā illud quod querit.

Tercio utrum homo non habens gratiam possit mereri gratiam.

Quarto utrum habens gratiam possit mereari vitam eternam.

Distinctio. xxvii. et xxix.

Utrum homo existens in peccato mortali si ne dono supnaturali possit se ad gratiam sufficienter preparare.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum homo carentis gratia possit implere omnia diuina p̄ceptra.

Secundo declarā illud quod querit.

Tercio utrū primus homo anteq̄ peccauit habuerit gratiam gratum facientem.

Quarto utrum bonorum hominū s̄m statū plenitatem opera sint magis meritoria. et p̄ q̄ns eorū in futuro sit p̄fectior gloria. q̄s fuisse si homo in statu innocentie v̄sq; ad consecutū onem gratie et glorie p̄mansisset.

Distinctio. xxx. et xxxi.

Utrum p̄tī originale habeat rōnem culpe.

In hac questione quattuor declarātur.

Primo utrum aliquod p̄tī contrahat per humanā nativitatem et originem.

Secundo declarā illud quod querit.

Tercio utrum tale p̄tī omnibus homībus generaliter infundatur.

Quarto utrū tale p̄tī subiectu respiciat esentiam vel potentiam anime.

Distinctio. xxxii. et xxxiii.

Utrum pene ex originali peccato inflicte sint equaliter in omnibus hominibus.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo declarā illud quod querit.

Secundo de equalitate animarum.

Tercio utrum morienti in solo peccato originali debetur pena eterna.

Quarto utrum peccata parentū p̄ximoū transiant in filios.

Distinctio. xxxiv.

Utrum malum cause a bono.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum malum dicat aliquam naturam positivam.

Secundo declarā illud quod querit.

Tercio utrum malum culpe possit corrumpe retotum bonum.

Quarto utrum possibile sit esse aliquod purum malum.

Distinctio. xxxv. et xxxvi.

Utrum omne peccatum consistat in aliquo actu positivo.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo declarā ipsum quesitum.

Secundo utrum malū culpe corrumpat potentias anime.

Tercio utrū malū sufficienter dividat in malum culpe et malum pene.

Quarto utrum malum pene possit esse sine malo culpe et reconuerso.

Distinctio. xxxvii.

Utrum actio peccati in q̄zū est actio sit a deo effectiue.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum cum deus aliquid agit ad extra actio sua transiens differat a sua actione immanente.

Secundo utrum vñius alter loq̄ndo actio sit in agente vel in paciente.

Tercio declaratur illud quod queritur.

Quarto dabo q̄ deus sit causa actionis peccati ut actio est. utrum ex hoc deus sit causa peccati.

Distinctio. xxxviii.

Utrum voluntas ex sua libertate possit simul plures fines intendere.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo utrum libertas totius regni anime rationalis principaliter habeat esse in ipsa voluntate.

Secundo utrum voluntas vñico suo actu libere tēdat in finē et in ea que sunt ad finē.

Tercio utrum bonitas talis actus sumat principales a fine.

Quarto declarā principale quesitum.

Distinctio. xxxix.

Utrum peccatum magis p̄prie dicatur esse in intellectu vel in voluntate.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo distinctio potentiarum anime.

Secundo in qua potentia proprie habeat esse peccatum.

Tercio quid sit syndesis.

Tabula tertii libri

Quarto quid sit conscientia.

Distinctio.xl. 7. xli.

Utrum aliquis actus sic indifferens possit esse
neque bonus sit neque malus.

In ista questione quatuor declarantur.

Primo utrum aliquis actus simul possit esse
bonus et malus.

Secundo declaratur ipsum quesitum.

Tertio utrum omnis actus infidelium sit peccatum.

Quarto utrum omne peccatum sit voluntarium.

Distinctio.xlii.

Utrum actus interior a voluntate elicitus.
et actus exterior a voluntate imperatus. puta
concupiscere rem alienam. et cum illam con-
cupiscentiam de facto furari sint duo pecca-
ta vel unum tantum.

In hac questione quatuor declarantur.

Primo declarat ipsum quesitum.

Secundo utrum conuersio et auersio sint duo
peccata.

Tertio utrum transiente actu peccati rema-
neat in anima reatus peccati.

Quarto utrum via capitalia et quecunq; alia
via specie distinguantur.

Distinctio.xlii. 7. xliii.

Utrum aliquod peccatum sit simpliciter irre-
missibile.

In ista questione quatuor declarantur.

Primo utrum sit aliquod peccatum in spiri-
tum sanctum.

Secundo utrum huiusmodi peccatum sit ir-
remissibile.

Tercio utrum ois potentia peccandi sit a deo.

Quarto utrum omnis potentia dominandi
sit a deo.

Illiquestio
num terci scriptu Thome de ar-
gentina.

Distinctio prima.

Utrum filius dei humanam naturam assum-
psisset: dato quod homo sine omni peccato in sta-
ti immortali permanisset.

In ista questione quatuor declarantur

Primo utrum possibile sit personam diuinam assu-
mere naturam creatam in suppositi unitatem.

Secundo utrum talis assumptio seu incar-
natio fuerit solitaria terminata ad personas
filij absq; hoc q; terminaret ad personas pris-
cipitanci.

Tercio utrum ratione huius incarnationis in christo

dei filio fuerint plura esse.

Quarto declarat principalius quesitum.

Questio.ii.

Utrum plures diuine glorie possint assumere
venam naturam creatam.

In hac questione quatuor declarantur.

Primo utrum pater et spissantus potuerint
humanam naturam assumere.

Secundo utrum filius potuerit eam assumere
non assumebitis patre et spissantco.

Tercio utrum eades humanitas numero po-
tuerit assumiri a pluribus diuinis glorias.

Quarto utrum plures humanitatis numero dis-
serentes possint assumiri ab eadem persona.

Distinctio.iii.

Utrum persona diuina possit assumere natura-
ram irrationalem.

In hac questione quatuor declarantur.

Primo declarat illud quod querit.

Secundo utrum possibile sit naturam ratio-
nalem assumptam non habere operationem super
naturalem. puta non frui deo.

Tercio utrum verbum incarnatum verbum assum-
plerit mediante anima.

Quarto utrum huiusmodi caro prius fue-
rit in virgine organizata quam a verbo dei assum-
pta.

Distinctio.iv.

Utrum virgo gloria que a deo fuit preelec-
ta ut filium dei conciperet fuerit concepta in
originali peccato.

In hac questione quatuor declarantur.

Primo utrum beata virgo contraxerit peccatum
originale in sua conceptione.

Secundo utrum contraferit aliquod peccatum
accuale in sua pueratione.

Tercio de prima virginis sanctificatione

Quarto de secunda sanctificatione quam rece-
pit in christi conceptione.

Distinctio.v.

Utrum virgo Maria sit vera et naturalis ma-
ter iesu christi.

In hac questione quatuor declarantur.

Primo utrum conceptio christi possit dici aliquo
modo naturalis.

Secundo utrum in tali conceptione vel eti-
am in fetu usque ad sui complementum pro-
motioe virgo aliquo modo se habuerit acci-
ue.

Tercio declarat illud quod querit.

Quarto utrum spissantus vere possit dici pa-
ter iesu christi.

Distinctio.v.

Tabula tercií libri

Utrum unio humanae nature cum verbo differat ab assumptione qua assumitur a verbo.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum deus possit assumere humanam naturam sine quantitate et sine quibuscumque alijs accidentibus corporis humani.

Secundo utrum natura diuina possit assumere naturam humanam.

Tercio utrum in christo facta sit unio in natura.

Quarto declarat illud quod questio querit.

Distinctio. vi. t. viij.

Utrum in ipso sint duo supposita.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum suppositum et natura in creatura realiter differant.

Secundo declarat illud quod queritur.

Tercio utrum hec positione sit vera. deus factus est homo.

Quarto utrum hec sit vera. deus est homo.

Distinctio. viij.

Utrum in christo sint due filiationes.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum in christo sint ponende due naturitates.

Secundo utrum due filiationes reales.

Tercio utrum ipso sit duo filii.

Quarto utrum natura humana christi determinata est.

Distinctio. ix. t. x.

Utrum christus secundum quod homo sit adorandus adoratione latrie.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo declarat illud quod querit.

Secundo utrum christus secundum quod homo sit exhibendus honor dulie.

Tercio utrum ipso secundum quod homo sit filius dei adoptivus.

Quarto utrum christus secundum quod homo est fuerit ab eterno predestinatus.

Distinctio. xi.

Utrum hec positione sit vera. christus est creature.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum productio creaturarum necessario presupponat emanationem diuinorum personarum.

Secundo utrum hec propositione sit concedenda. filius dei est creature.

Tercio utrum hec sit simpliciter et absolute concedenda. ipso est creature.

Quarto utrum hec sit concedenda. ipso secundum quod homo est creature.

Distinctio. xij.

Utrum ipso possit peccare.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum deus sit vel esse possit causa peccati.

Secundo utrum christus possit vel potuerit actualiter peccare.

Tercio supposito quod non utrum in christo sit potentia peccandi.

Quarto supposito quod impossibile est christus mortaliter peccaret utrum posset damnari.

Distinctio. xiiij.

Utrum in ipso fuerit gratie plenitudo.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum gratia existens in christo sit creata.

Secundo declarat illud quod queritur.

Tercio utrum huius gratia fuerit infinita.

Quarto utrum talis gratia fuerit christo naturalis.

Distinctio. xiiiij.

Utrum propter creaturarum cognitionem in verbo sive in diuina essentia christus habuerit creaturarum noticiam in proprio genere.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum anima christi immediate et nude videat essentiam diuinam.

Secundo utrum clarius et perfectius videat eam propter angelos beatos.

Tercio utrum anima christi videt deo diuinam etiam videat osa quod naturaliter relucet in ea.

Quarto declarat principale questum.

Distinctio. xv. t. xvij.

Utrum in ipso cum dolore passionis simul fieret gaudium beatitudinis.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum anima christi vere fuerit passibilis.

Secundo declaratur illud quod querit.

Tercio utrum christus sic fuerit passibilis quod habuerit necessitatem moriendi.

Quarto utrum cum ista necessaria mortaliitate simul esse potuerit in corpe christi aliquod corporis gloriose.

Distinctio. xvij. t. xvij.

Utrum in ipso sint plures voluntates.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo utrum in christo sint plures voluntates.

Secundo utrum christi humana voluntas unigens dissenserit a diuina.

Tercio utrum christus mereri potuerit formam humanam.

Tabula tertii libri

- Quarto utrum in sibi vel non bis meruerit.
Distinctio. xix. 7. xx.
- Utrum omnes homines per christi passionem habuerint sufficientem ab omni malo liberationem.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo verum per passionem christi sufficienter sumus liberati a malo culpe.
Secundo utrum a malo ipsius pene.
Tercio utrum alter modus nostre liberationis quam per passionem christi fuerit conueniens.
Quarto utrum alter modus fuit possibilis.
Distinctio. xxi. 7. xxij.
- Utrum non obstante morte christi anima fuit separata a corpore. anima et corpus christi remanserint unita deitati seu persone verbi.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo declaratur principale quesitum.
Secundo si corpus christi diu mansisset ab anima separatum fuisset incineratum ad modum aliorum corporum.
Tercio utrum christus in triduo mortis fuit verus homo.
Quarto utrum post mortem descenderit ad infernum.
Distinctio. xxij.
- Utrum fides sit habitus virtuosus.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo in universalis quid sit habitus.
Secundo unde generetur sine procedat habitus.
Tercio utrum necessario indigemus habitibus. et ad quid deseruunt nobis habitus.
Quarto declaratur principale quesitum.
Distinctio. xxiiij. 7. xxv.
- Utrum fidei possit subesse fallum.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo quid sit obiectum fidei.
Secundo declaratur ipsum quesitum.
Tercio quot et qui sunt articuli fidei.
Quarto de fidere requisita tempore iegisi naturre et mosaice.
Distinctio. xxvi.
- Utrum spes subiective sit in superiori parte animae.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo utrum spes sit virtus distincta a fide et charitate.
Secundo in quo sit subiective.
Tercio utrum maneat in anima post finem istius mortalis vite.
Quarto declarantur aliqua de ipsis specie et virtute.
- Distinctio. xvij. 7. xxvij.
- Utrum charitas sit virtus.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo declaratur principale quesitum.
Secundo utrum charitas seu dei dilectio habeat modum.
Tercio utrum creature irrationalis sint diligende ex charitate.
Quarto utrum demones seu quicunque creature peccatrices sint diligende ex charitate.
Distinctio. xxix. 7. xxx.
- Utrum recto ordine charitatis teneamus deum super omnia diligere.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo utrum aliquis ordo attendendus sit in ipsa charitate.
Secundo declaratur principale quesitum.
Tercio utrum inimici sint diligendi.
Quarto de qualitate meriti quod consequi possumus ex dilectione inimicorum.
Distinctio. xxxi. 7. xxxij.
- Utrum existens in charitate possit amittere charitatem.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo declaratur quesitum.
Secundo supposito quod aliquis amittat charitatem ut per hoc deleat de libro vite.
Tercio utrum charitas et ceterae virtutes theologicae maneat vel excidant in patria.
Quarto utrum deus omnia que sunt extra se equaliter diligat.
Distinctio. xxxij.
- Utrum virtutes morales maneat in patria.
In hac questione quatuor sunt videnda.
Primo videndum est de virtutum moralium ortu generatione.
Secundo de earum distinctione.
Tercio de earum consistencia. puta utrum virutes consistat in medio.
Quarto de virtutum permanentia iuxta illud quod queritur in proposito.
Distinctio. xxxvij. 7. xxxv.
- Utrum dona spissiti magis respiciant vitam actuum quam vitam contemplativam.
In hac questione quatuor sunt videnda.
Primo videndum est de donis spissanti secundum se.
Secundo companda sunt dona ad virtutes fructus et beatitudines.
Tercio videndum est de quesito.
Quarto utrum vita activa sit eminentior et perfectior contemplativa vel econuerso.
Distinctio. xxxvi.
- Utrum oes virtutes morales sint connexae.

Etabula quarti libri

In ista questione quattuor declaratur.

Primo declarat ipsum quesitum.

Secundo utrum virtutes theologice sint connexae.

Tertio utrum dona sint connexae.

Quarto utrum vicia seu peccata sunt connexae.

Distinctio. xxxvii. 2. xxxviii.

Utrum omne mendacium sit contra dei preceptum.

In hac questione quattuor declaratur.

Primo propter quid lex sit posita.

Secundo quot sunt legis diuine precepta.

Tertio quid sit mendacium.

Quarto utrum omne mendacium sit mortale peccatum.

Distinctio. xxxix. 2. xl.

Utrum omne iuramentum sit peccatum.

Hic quattuor sunt videnda.

Primo videndum est de eo quod queritur.

Secundo utrum omne iuramentum sit seruandum.

Tertio utrum omne periuriū sit mortale peccatum.

Quarto utrum in legem mosaicam fuerit prohibita mala cupiscentia.

Ituliquestio

num quarti scripti Thome de
Argentina.
Distinctio. i. questio. i.
Utrum sacramenta nomine legis habent in se
virtutem seu potentiam creaturam.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo utrum potentia creandi sit communis
cabilis creature.
Secundo dato quod non utrum creatura possit
coopari creatori in ope creationis.
Tercio utrum gratia sacramentalis habeat esse
per creationem.
Quarto ex his declaratur illud quod querit
Questio. ii.
Utrum sacramentum sit dissimibile.
In hac questione quatuor declaratur.
Primo de sacramenti distinctione.
Secundo de sacramentoz institutione.
Tercio de eorum ex quibus consistunt sacra
menta explicacione.
Quarto de sacramentorum veterum et novo
rum distinctione.
Questio. iii.
Utrum sacramentum circumcisionis habuerit ef
ficaciam ad collendum originale culpam.

In hac questione quattuor declaratur.

IPrimo que fuerunt de integritate circumcisio[nis].

Secundo declarat illud qđ questio querit.

Tercio utrum circuncisio habuerit efficaciam ad conferendū gratiā.

Quarto de modo cessationis ipsius circumcisio[nis].

Distinctio.iiij.questio.i.

Utrum sacramenta nove legis habeant in se aliquam spiritualem virtutem ipsius forma liter inherentem.

In ista questione quattuor declaratur.

IPrimo utrum sacramenta nove legis sint causa gratie.

Secundo ut ratione huius causalitatis necessitate sit ponere aliquam virtutem spiritualem sacramentis formaliter inherentem.

Tercio de tempore institutionis sacramento cum nove legis.

Quarto de numero eorum et sufficientia.

Questio.iiij.

Utrum baptismus Iohannis fuerit sacramentum.

In hac questione quattuor declaratur.

IPrimo utrum baptismus Iohannis contulerit gratiam.

Secundo utrum gratia sacramentalis et gratia virtutum sit eadem realiter.

Tercio declarat illud quod querit.

Quarto utrum baptizati baptismi Iohannis fuerint rebaptizandi baptismi Christi.

Distinctio.ij.

Utrum vocalis verborum expressio sit de necessitate baptismi.

In ista questione quattuor declaratur.

IPrimo quid sit baptismus.

Secundo que forma verborum requiriatur in baptismo. Et per idem patet ad illud quod hic principaliter querit.

Tercio videndum est utrum quelibet mutatio sacra circa verba in baptismo requisita impedit sacramentum.

Quarto de materia baptismi.

Distinctio.iiij.

Utrum effectus baptismi equaliter conueniat omnibus baptizatis.

In hac questione quattuor declaratur.

IPrimo quid hic in proposito dicatur res sacramenti.

Secundo qui sunt hi qui recipiunt sacramentum et res sacramenti.

Tercio qui sunt hi qui recipiunt sacramentum et non rem sacramenti.

¶ Tabula quarti libri

¶ Quarto qui recipiunt rem sacramenti et non sacramentum. Et ex his patebit principale quesitum.

¶ Distinctio. v.

¶ Utrum ex malitia baptizantis impediatur baptismi sacramentum.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo declaratur quesitum.

¶ Secundo utrum non habens ordinem possit baptizare.

¶ Tercio a quo baptismus habeat efficaciam.

¶ Quarto utrum christus potuerit ministris tradere potestatem dimitendi peccata.

¶ Distinctio. vi.

¶ Utrum baptizata muliere pregnante puer expensis in utero recipiat characterem.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo de charactere quid sit in se entitatiue.

¶ Secundo in quo sit subiectiu.

¶ Tercio a quo sit effectiu.

¶ Quarto declaratur quesitum principale.

¶ Distinctio. vii.

¶ Utrum sacramento confirmationis conferatur gratia ipsi confirmato.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo declaratur illud quod queritur.

¶ Secundo utrum sacramento confirmationis imprimatur character ipsi confirmato.

¶ Tercio quis sit idoneus minister istius sacramenti.

¶ Quarto videndum est de necessitate istius sacramenti. scz utrum eius suscepitio sit necessaria ad salutem.

¶ Distinctio. viii.

¶ Utrum eucharistia sit dignissimum sacramentum.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo de istius sacramenti institutione.

¶ Secundo de eius forma et consecratione.

¶ Tercio de eius sumptione et dispensatione.

¶ Quarto de eius eminentia et dignificatione.

¶ Distinctio. ix.

¶ Utrum mortalis peccator sumens sacramentum eucharistie peccet mortaliter.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primum utrum mortalis peccator non contritus nec confessus sumens istud sacramentum veresumat corpus christi.

¶ Secundo utrum isto modo sumens peccet mortaliter.

¶ Tercio utrum vere contritus anteq̄ sit confessus possit sine peccato sumere istud sacramentum.

¶ Quarto utrum sacerdos peccet mortaliter quando stud sacramentum ei quem scit temerarie et sine contritione esse in mortali peccato

¶ Distinctio. x. questio. i.

¶ Utrum corpus christi simul possit esse in pluribus locis.

In ista questione quatuor declaratur.

¶ Primo utrum corpus christi possit simul esse in pluribus locis localiter.

¶ Secundo utrum possit simul esse in pluribus locis sacramentaliter.

¶ Tercio utrum in uno loco localiter et in alio sacramentaliter.

¶ Quarto utrum humana cognitione possit cognosci ibi esse ubi est sacramentaliter.

¶ Distinctio. x. questio. ii.

¶ Utrum corpus christi sub speciebus panis realiter continetur.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo utrum corpus christi realiter continetur sub predictis speciebus.

¶ Secundo utrum sub propria sua quantitate ibi continetur.

¶ Tercio utrum sub qualibet particula hostie vere habeat esse totum corpus Christi.

¶ Quarto utrum ad motu hostie vere mouetur corpus Christi.

¶ Distinctio. xi. questio. i.

¶ Utrum conuersio qua panis et vinum convertuntur in corpus et sanguinem Christi sit subiectiva vel successiva.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo utrum virtute diuina quilibet res possit in quamlibet rem conuerti.

¶ Secundo datur quod non utrum in isto sacramento substantia panis conuertatur in corpus Christi.

¶ Tercio declaratur ipsum quesitum.

¶ Quarto quibus nominibus ista conuersio congruentius exprimatur.

¶ Questio. iii.

¶ Utrum eucharistia sit unum sacramentum.

In hac questione quatuor declaratur.

¶ Primo que sit debita materia conuertenda in corpus Christi et que in sanguinem.

¶ Secundo declaratur principale quesitum.

¶ Tercio utrum sub utraque specie panis scz et vini istud sacramentum sit tradendum populo christiano.

¶ Quarto utrum sub utraque specie christus in cena sumplerit seipsum ac tradiderit omnibus suis discipulis.

¶ Distinctio. xij. questio. i.

Tabula quarti libri

Utrum in isto benedicto sacramento virtute diuina accidentia subsistat sine subiecto.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum diuina virtute omne accidentes possit esse sine subiecto.

Secundo utrum omnia accidentia in eucharistia apparentia de facto sint sine subiecto.

Tercio utrum talibus accidentibus sine subiecto existentibus sueniat aliqua actio.

Quarto utrum homini accidentia possint in oem actionem in quam naturaliter potuerunt quoniam in suis subiectis fuerunt.

Questio. iij.

Utrum accidentia panis et vini in eucharistia existentia sint corruptibilia.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo utrum ista accidentia sint corruptibilia.

Secundo utrum aliqua substantia genetur ex ipsis accidentibus quando ipsa corrumptuntur.

Tercio videbitur quid sit illud quod frangit quoniam hostia dividitur vel masticatur.

Quarto posito quod aliquis liquor in calice benedictu fundatur, declarabit utrum talis liquor accidentibus vini misceatur.

Questio. iiij.

Utrum utile vel expeditus sit homini frequenter accedere seu sumere istud sacramentum.

In ista quonecquatuor sunt videnda.

Primo de istius sacramenti utilitate existente in pectorum deletione.

Secundo de eiusdem sacramenti utilitate existente in virtutem perfectione.

Tercio utrum homo sine pectore ad istud sacramentum omni die possit accedere.

Quarto utrum homo sine pectore ab isto sacramento possit semper abstinere.

Distinctio. xij.

Utrum sacerdote defecuo dicens verba consecrationis cum intentione secrandi substantia panis vere pertinet in corpus christi.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo quid intelligatur noie corporis quoniam subpanis dicitur uerti in corpus christi.

Secundo de principali quesito.

Tercio utrum ordo sacerdotalis sit de necessitate consecrationis.

Quarto utrum intentio consecrandi necessario requiratur ad hoc ut sacerdos conficiat istud sacramentum.

Distinctio. xiiij.

Utrum penitentia sit virtus moralis.

In ista quonecquatuor sunt videnda.

Primo de eo quod queritur.

Secundo de subiecto penitentie puta si quanto habeat esse subiectum.

Tercio de penitentie iteratione, utrumque vera opinia possit iterari.

Quarto videndum est quae sit causa penitentie, et quis sit effectus penitentie.

Distinctio. xv.

Utrum homo carens charitate possit satisfacere deo de aliquo mortali peccato.

Hic quatuor sunt videnda.

Primo utrum de peccato mortali homo possit satisfacere.

Secundo de modo satisfaciendi, et per hoc etiam patet ad principale quesitum.

Tercio de peccatis satisfacionis.

Quarto de necessitate restitutonis, puta utrum ad veritatem proprie requiratur necessario restitutio rei alienae iniuste detente.

Distinctio. xvi.

Utrum confessio et satisfactio sint partes penitentie.

Hic quatuor sunt videnda.

Primo quod compunctionis confessio et satisfactio sunt partes sacramentalis proprie.

Secundo de circumstantiis de quibus penitentes tenent specialiter penitentem.

Tercio de impedimentis vere penitentie a quibus debet penitens cauere.

Quarto utrum verum penitentem de peccatis vel malibus nescire sit dolere.

Distinctio. xvij. q. i.

Utrum dolor contritionis vel necessitate salutis requisitus in sacramento proprie debet esse maior omni altero dolore.

In hac questione quatuor declaratur.

Primo quid sit contritio.

Secundo utrum de qualibet mortali pectore sit habenda specialis contritio.

Tercio declarabit principale quesitum.

Quarto utrum confessio soli deo facta sufficit ad salutem.

Questio. ij.

Utrum homo de necessitate salutis teneatur absit omnia peccata sua.

In ista questione quatuor declaratur.

Primo declarabit principale quesitum.

Secundo quo iure teneamur ad confessionem peccatorum.

Tercio cui facienda sit confessio.

Quarto quoties et quod est sit facienda.

Distinctio. xvij.

Utrum potestas clauis se extendet ad remissionem.

Tabula quarti libri

Culpe et pene.

In ista questione quattuor sunt vidēda.
Primo vidēdū ē de clauib⁹ ecclesie fī se.
Secundo quō potestas h̄mōi claviū se habeat ad ablationem pene.

Tercio quō se habeat ad remissionē culpe.
Quarto q̄ remissio culpe nō p̄t fieri sine infusione gr̄e. ideo vidēdū ē v̄z infusio gratie et remissio culpe sint simul in eodē instanti.

Distinctio.xix.

Utrum soli sacerdotes habeat p̄tāte claviū.

In hac q̄ōne quattuor sunt vidēda.

Primo vtrūz aliquis nō sacerdos habeat claves ecclesie.

Secundo vtrum quilibet sacerdos habeat h̄iusmodi claves.

Tercio vtrum claves possint tolli ab eo qui habet eas.

Quarto grā p̄mi argumēti videbunt̄ aliqua circa excōicatōis sūiam et eius absolutōem.

Distinctio.xx.

Utrum aliq̄ sit absolutus ab om̄i pena purgatorij q̄n compleuit pñiam a sacerdote si b̄i impositā p̄ om̄ib⁹ pctis suis. supposito q̄ nō iniuxerit sibi dignā pñiam.

In hac q̄ōne quattuor sunt vidēda.

Primo vidēdū ē v̄z h̄o i extremo mortis articulo possit vere et meritorie penitere.

Secundo vtrūz vñ⁹ h̄o p altero possit satisfacere.

Tercio de principaliter quesito.

Quarto vtrum p indulgentias a papav' ab epis largitas homo possit purgatoriū suū extingueare absqz alia satisfactione.

Distinctio.xxi.

Utrum sacerdos illud quod scit p confessionē teneatur in omni casu sub secreto tenere.

In ista q̄ōne quattuor sunt vidēda.

Primo vidēdū est de principaliter quesito.

Secundo ad qđ valeat generalis confessio.

Tercio vidēda sunt aliq̄ de igne purgatorio.

Quarto quomodo aliqua peccata remittuntur in alio mundo.

Distinctio.xxii.

Utrum pcta dimissa p pnie sac̄m redeant ppter ingratitudinē recidivantis post h̄mōi dimissionē in aliquod mortale pctim.

In ista questione quattuor declarātur.

Primo vtrum pcta dimissa p pñiam redeat quo ad culpā recidiuantē ipso penitēce.

Secundo vtrum redeant quo ad penam.

Tercio dato q̄ aliquo mō redeant. vtrum cā h̄mōi reditionis sit ingratitudo.

Quarto quid sit sacramentū et quid res sacra-

menti in penitēte sacramento.

Distinctio.xxiii.

Utrum extēma vñctio sit sacramentum.

Hic quattuor sunt vidēda.

Primo vidēdū est de p̄ncipali quesito.

Secundo de causis extreme vñctionis.

Tercio de eius effectibus.

Quarto de eius ordinata dispensatione.

Distinctio.xxvii.

Utrum ordo sit sacramentum.

In ista questione quattuor sunt vidēda.

Primo vidēdū est de ordine q̄zum ad suā distinctōem et quidditatē.

Secundo q̄zū ad suā distinctōem et plalitatem.

Tercio q̄zū ad suā actōem et virtuositatem.

Quarto quantū ad suam perfectionem et dignitatem.

Distinctio.xxv.

Utrum ordinator exigenſ pecuniaꝝ ab ordinatis sit simoniacus.

Distinctio.xxvi.

Hic quattuor sunt vidēda.

Primo vidēdū ē de ordinatoris p̄tāte.

Secundo d aliquor ordinatiū inhabilitate.

Tercio de ordinatorꝝ qualitate.

Quarto gratia quesiti vidēda sunt aliqua et simoniaca p̄auitate.

Distinctio.xxvi.

Utrum matrimonium sit sacramentum.

Distinctio.xxvii.

Hic quattuor sunt vidēda.

Primo de principaliter quesito in ista questione.

Secundo de matrimonij institutione.

Tercio de eius obligatione. puta vtrum qui liber homo te necessitate p̄cepit teneatur ad contrahendū matrimonij.

Quarto videbit̄ de m̄rimoniū significatione.

Distinctio.xxviii. et xxix.

Utrum post contractum matrimonij p consensu sufficenter expressum: vñus p̄iugū inuito altero possit intrarereligionem.

Distinctio.xxix.

Hic quattuor sunt vidēda.

Primo quid sit matrimonij.

Secundo qualis sit ille cōsensus qui efficit matrimonij.

Tercio de eo qđ ē hic p̄ncipaliter quesitū.

Quarto vtrūz septennium. id est tempus se prem annorum sit necessario requisitum ad sponsalia contrahendū.

Distinctio.xxix. et xxx.

Utrūz coactōe voluntatis m̄rimoniū impediāt.

Distinctio.xxx.

Hic quattuor sunt vidēda.

Primo vtrūz m̄rimoniū ipediāt violēta coactōe.

Secundo vtrūz p̄ possit de iure ad p̄penduz

Tabula quarti libri

matrimonii cogere filium vel filiam existem in eius potestate.

Quartio utrum matrimonium impedita fraudulentia deceptione.

Quarto propter dicta magistri in littera sunt aliqua vidēda circa matrimonium quod habuit Joseph cū virgine Maria.

Distinctio. xxxi.

Utrum actus singularis cōcubitus sufficienter excusat a peccato p̄ tria bona coniugij que magister assignat in littera.

In ista q̄ōne quattuor sunt videnda.

Primo videndum est utruz ista tria bona s. fides, proles et sacramentum sint de matrimonio necessitate.

Secundo utrum p̄ hec tria bona sufficienter excusat actus carnalis copule.

Tercio utr̄ his trib̄ bonis assistētibus actus carnalis copule sit meritorius.

Quarto utrum predictis bonis deficientib⁹ iādictus actus semp sit demeritorius.

Distinctio. xxxii. 7. xxxiii.

Utrum nō obstante matrimonio consummato unus coniugū absq; licentia alterius possit iuste vovere continentia.

In ista questioe quattuor sunt videnda.

Primo utrum reddere debitum exigenti coniugi semp sit necessarium.

Secundo circa principale quesitum.

Tercio vidēdū de matrimonio antiquo p̄m.

Quarto de apatione & ginitate ad matrimonium

Distinctio. xxxiii.

Utrum aliquid impedimentū dissoluat matrimonium iam contractum.

Hic quattuor sunt videnda.

Primo de impedimentis matrimonii i generali.

Secundo in speciali de impotētia coeundi.

Tercio de inhabilitate ad contrahendū hominis furiosi.

Quarto de impedimento accidente ex vicio hominis incestuosi.

Distinctio. xxxv. 7. xxxvi.

Utrum separatis ab inuicem coniugibus causa fornicatiois unus viuente altero possit alibi contrahere matrimonium.

In ista questioe quattuor sunt videnda.

Primo vidēdū ē de principali quesito.

Secundo dato q̄i iunges cā fornicationis ab inuicē se pentur utr̄ licite valeat reuiri.

Tercio vidēda sunt aliq de cōditione seruili.

Quarto de erate puerili.

Distinctio. xxxvii. 7. xxxviii.

Utrum ordo vel continentie votum impedi-

at matrimonium.

Hic quattuor impedimenta matrimoniū sunt videnda.

Primo de impedimento ordīnis.

Secundo de impedimento criminis.

Tercio de impedimento voti.

Quarto de impedimento p̄cedentis coniugij.

Distinctio. xxxix. 7. xl.

Utrum inter duas ploras infideles infra gradum consanguinitatis xp̄iano prohibitū posse esse verum matrimonium.

Hic quattuor sunt videnda.

Primo quomodo infideles se habeat ad matrimonium manente eorum infidelitate.

Secundo quomodo se habeant ad matrimonium cessante eorum infidelitate.

Tercio videndum est quid sit consanguinitas et de diversitate suorum gradu.

Quarto usq; ad quotū gradū impedit matrimonium tam fidelium q̄i etiam infidelium.

Distinctio. xli. 7. xlii.

Utrum affinitas impedit matrimonium.

Hic videndum est de quattuor.

Primo de publice honestatis iusticia quid sit in se. et utrum valeat matrimonium impedit.

Secundo de affinitate quid sit in se. et utruz valeat matrimonium impedit.

Tercio de spūali cognatione quid sit in se. et utrum valeat matrimonium impedit.

Quarto de legali cognatione quid sit in se. et utrum matrimonium valeat impedit.

Distinctio. xlii.

Utrum sim naturalem cursum nature q̄i res resurrectio hominū mortuorū sit futura.

Hic quattuor sunt videnda.

Primo utrum resurrectio mortuorum sit possibilis.

Secundo utruz ad hoc sufficiat virtus siue potentia naturalis.

Tercio utrum homo resurgens sit idem numerus qui fuit primo.

Quarto utrum resurrectio fiat successiue vel subito.

Distinctio. xliii.

Utrum resurgat in homine totum quod est de veritate sue corporalis nature.

Hic quattuor sunt videnda.

Primo vidēdū ē de principali quesito.

Secundo de damnatorum loco.

Tercio de eorum corporali supplicio.

Quarto de spūali. puta de pena ipsius anime quam patit in inferno.

Tabula quarti libri

Distinctio. xlvi.

- ¶ Utrum suffragia viuorum pluit a iis defunctorum.
- ¶ In ista questione quatuor sunt videnda.
- ¶ Primo utrum animabus defunctorum conueniant aliqua corporalia habitacula.
- ¶ Secundo qualia sunt ista habitacula. et quibus mundi partibus sunt situata.
- ¶ Tercio utrum defunctis prodesse valeant viuorum suffragia.
- ¶ Quarto utrum sancti cognoscant nostras processus seu rogamina.

Distinctio. xlvi.

- ¶ Utrum in deo sit misericordia et iusticia.
- ¶ Hic quatuor sunt videnda.
- ¶ Primo de iusticia dei sum se.
- ¶ Secundo de eius misericordia.
- ¶ Tercio de distinctione viuus ab altera.
- ¶ Quarto utrum in omni dei opere sit misericordia et iusticia.

Distinctio. xlviij.

- ¶ Utrum solus christus iudicaturus sit in extremo iudicio.
- ¶ Hic quatuor sunt videnda.
- ¶ Primo videndus est qui in extremo iudicio se habeant actue.
- ¶ Secundo qui passue.
- ¶ Tercio qualiter angeli se habeant in predicto iudicio discussive.
- ¶ Quarto quomodo respectu mundi ignis se habeat purgative.

Distinctio. xlviij.

- ¶ Utrum completo extremo iudicio si celestibus corporibus fiat aliqua realis alteratio.
- ¶ Hic quatuor sunt videnda.
- ¶ Primo videndum est sub qua forma christus apparebit in iudicio.
- ¶ Secundo de ipsius iudicii locali spacio.
- ¶ Tercio de eiusdem iudicii temporali momento. puta utrum possit ab aliqua creatura sci ri certa hora illius iudicii.
- ¶ Quarto de questio principali.

Distinctio. xlix. questio. i.

- ¶ Utrum quatuor sint dores corporis glorificati.
- ¶ Hic quatuor sunt videnda.
- ¶ Primo de corporis glorificati claritate.
- ¶ Secundo de eius impossibilitate.
- ¶ Tercio de eius agilitate.
- ¶ Quarto de eius subtilitate.

Questio. ii.

- ¶ Utrum beati nude videant divinam entiam.
- ¶ Hic quatuor sunt videnda.
- ¶ Primo utrum ad visionem nudam divinam essentie necessario requiratur in vidente ha-

bitus luminis glorie disponens ipsum ad huius visionem.

Secundo de principali questio.

Tercio utrum omnes beati equaliter videant diuinam entiam.

Quarto utrum aliquis beatus videat omnia visibilia in diuina entia.

Questio. iii.

Utrum beatitudo animarum post resumptioz suorum corporum sit maior quam fuerit an hi insimodi resumptionem.

Hic quatuor sunt videnda.

Primo quid sit beatitudo.

Secundo in cuius potentie actu principalis consistat beatitudo.

Tercio utrum beatitudo naturaliter cadat in cuiuslibet hominis desiderio.

Quarto de principali questio.

Distinctio. l. questio. i

Utrum anima humana a corpore separata intelligat ea que sunt in hoc mundo.

Hic quatuor sunt videnda.

Primo utrum anima separata aliquid intelligat.

Secundo utrum intelligat per species ab actis realiter differentem.

Tercio de principali questio.

Quarto utrum damnati videant gloriam existentium in celesti paradiiso.

Questio. ii.

Utrum aliquo modo sit possibile quod id est hominum sit beatus et damnatus.

Hic quatuor sunt videnda.

Primo premitur una distinctio.

Secundo ostenditur sub quo membro istius distinctionis questio proposita ad presentem est tractanda.

Tercio recitantur conclusiones quas circa istam materiam posuit quidam venerabilis dominus et magister in primo suo principio schiarum.

Quarto auctor presentis libri ostendit quod gratia disputationis econtrario tenuit cum sensu principiorum.

Prologus

Acutissimi materi

arū theologicalū resolutoris Thome de Argetina p̄oris generalis ordinis heremitarū sa-
cti Augustini scptū libroz s̄niarum feliciter
incipit.

Edit

Abyssus vo
ce sua Aba
cuch. iq.
Gloriosus
doctor Au
gus. divine
nature sup
nā dignita
tem. t̄ rōnalis creature eternā felicitatē p̄side
rans. viij. de ci. dei. ca. iiij. sic ait. Nō ita crea
tus ē ut p̄ id quod ī eo p̄cellit attingat ad illō
qđ cūcta p̄cellit. i. vnū vez optimū. sine q̄ nul
la natura subsistit. nulla doctrina iſtruit. nul
lus yſus expedite. Ipse querat vbi nobis se
cura sunt oia: ipse cerna vbi nobis certa sunt
oia: ipse diligat vbi nobis recta sunt omnia. Et
eandē ſiniam p̄firmas platonicoz testimōioz:
immediate ſeq̄nti ca. ait ſic. Platonici pleriqz
dixerūt vez deū eſſe rez auctōrē. veritatē illu
ſtratorē. t̄ btitudinis largitorē. Hac eadē ve
ritatē tanqz Aug. circa p̄ncipiū libri de co
gnitōne vere vite ſic ait. Profecto naturā rō
nalē ad h̄ ſolū factā p̄stat. vt factorē ſuū verū
deū intelligat. intelligēdo diligat. diligendo
in eo qđ ē eterna vita eternalē beate viuat. Ex
quib⁹ oib⁹ apte colligit q̄ vera btitudo aie
rōnalis h̄ri nō p̄t: niſi ipſa aia cūcta creatā
trascēdens. ſoli ſuo creatori tanqz ſue btitudi
nis largitori ex intimo cordis affectu finalit
dūgāt. Nūc auſtez ita ē q̄ ars docēt t̄ natura
ſilr preſtatur. extreム extremo nō dūgi ſine
medio. teſte etiā. b. Dyo. i. d̄ angelica hierar.
Ordinatissima rez distribuio lege diuine p
uidētē ſic dinoſcīt eſſe diſpoſita. q̄ infima p
media reducunt ſi ſupma. Lū igit rōnalis aia
t̄ ipſa in natura diuina ſint ſi genere intelligibi
liū duo extrema maxie a ſeniuice distatia. q̄
hec ē pura potētia. illa aut̄ actus pur⁹. put in
alia facultate euādēti declarat. ſequit igit ne
cessario q̄ ſine gratioso medio diuinit̄ ſpira
to aiam ſupnaturalē eleuāte. purā ſuā potētī
alitāte actuāte. t̄p 2ñ ſuā potētā aie obiecto di
uino aliqliter ſormante. p̄dictū actū puriſſi
mū i ſuā pp̄ua claritate aia rōnalis no p̄ſſit

btifice p̄templari. Cōſiderata em̄ aia quo ad
ſua pura naturalia. tūc ſificat illa aplica ſuia
q̄ de iſto acu puriſſimo dr. q̄ lucez inhabitat
inacceſſibile. quē null⁹ hoīm vidit. ſed nec vi
dere p̄t. i. ad Thi. vi. Propterqđ. b. Aug.
i. de tri. c. iq. ſic ait. Nūane mētis acies inuali
da: unta excellēti lucefigi nō valer nūi p̄ iuſti
ciā ſidei nutrita vegetet. Nec miz. qz ſicut ſe
bz oculus vefpilionis ad luce ſolis. ſic ſebz
aie noſtre intellect⁹ ad ea q̄ ſunt maniſtiffi
mai natura. vt de. iq. methaphiſe. Un̄ etiāz
An̄. pſolo. xiiij. cāz tāre diſtatiē t̄ impropoz
tōis p̄dictoz duoz extremoz inquires ſic ait
Lur dñe cur h̄ q̄ te videre nō poſſum⁹ ſicuti
es. tenebraſ ocul⁹ in firmitate ſua: an reuerbera
rat fulgore tuo. Et tridet ibidē dicens. Sed
certe tenebraſ ſe t̄ reuerberat a te. obſcuratur
ſua breuitate: t̄ obruiſt tua imēſitatem. vere con
terit anguſtia ſua. t̄ vincit amplitudine tua.
Sicut igit alqz ex̄n̄ in tenebris et caligine
qđ viſu nō p̄t p̄cip̄e illud mediare voce ipſi
us rei qſite nitit in dagare. Sicut aia rōnāl car
ceralclauſa cuſtodia molis co: palq̄diu p̄e
grinat a dño in hmōi caliginoſo t̄ tenebroſo
ergastulo. in habitā domū luteā. t̄ terrenuſ
h̄ns fundamētu. cernēs ſe respectu diuine cla
ritatis naturali cognitōe deficere. p̄ ſtatū p̄n
tis miserie ipſi ſacre theologie firmissime dž
innuſ tanqz voci. p̄prie ei⁹ cui beatifice deſide
rat in herere. Sic em̄ p̄ varia ſacraſ ſcpturaſ
ru volumia diiectū ſuū inq̄rēs q̄li voce eius
iugiter inſeq̄ndo. diiectū ita qſitū q̄uiſcunqz
abliſcoditū i intima abyſſo ſuoz ſecretoz reue
lata taudē facie poterit ſpeculari. Nā in iā di
cti diſcurſus termino pallio vetuſtatis deſoſi
to. aia rōnalis dicet id Lant. iq. Inueni que
diligit aia mea. tenui eū nec dimittā donec i
troducā illū in domū matr̄ mee t̄ i cubiculū
genitric̄ mee. Et bñ dicit i domū m̄ris. i. i do
mū ſupne deitati. qz in ſtudio ſcpturaſ q̄li in
voce exultatoz t̄ p̄fessionis traſlibit i locū ta
bernacluſ admirabilis vſqz ad domū dei. p̄s.
xli. ¶ Rec̄iḡit ordo ad btitudinē pcedēdo
hic elle videt. vt vox diiecti audiat p̄mitus i
ſcptura. t̄ ipſe deniqz videat i diuina ſua na
tura. Quē ordinē videt ipſe Job obſeruafſe.
cum ultimo ſuī libri ca. ait. Auditu aur̄ au
diuite. t̄nū ocul⁹ me⁹ videt te. Un̄ t̄ in tm̄i
no vie eterna. ſ. beatitudine ex̄n̄tes dicere p̄nē
illō p̄s. Sicut audiuim⁹ ſic vidim⁹ in ciuita
te dñi ſtotu. Sicut em̄ metallū p̄us igni⁹ t̄
laxat q̄z i debitas formas traſfundat ab artifi
ce. Sicut homo ſtudioſus ſacre ſcpture dedit⁹

Prologus

ignito dei eloq̄o p̄us in seipso d̄z liquefieri. et
deinde reuelata de visioē i supne deitatis una
gīne clarifice trāsformari: ut sic p̄cedēter liq̄sa
et veracit dicere possit illud Lan. v. Hia mea
liq̄facta ē: vt dilect⁹ in e locut⁹ ē. Et s̄bseq̄nter
trasformat⁹ dicat cū aplo. ij. ad Cor. iiij. Nos
aut̄ reuelata facie gliaz dñi speculat̄es i eandē
imagine trāsformamur a claritate i claritatē.
Ex dictis hucusq; duo p̄ncipalr habemus
Quoꝝ p̄mū ē q̄ aia rōnal nō p̄fēctā n̄si ad
aptā dei visioꝝ fuerit eleuata. Sc̄d̄ ē q̄ ad
hmoi vīsioꝝ nullaten⁹ eleuat̄. n̄si p̄us vocez
dei is̄ceptur⁹ fidelr sequat̄. Et q̄z vocē ei⁹ audi-
re nō possum⁹ n̄si ipse loquat̄. iō ne aia rōna
lis a via virtatis ex caretia isti⁹ diuine voc̄ er-
raret. s̄z poti⁹ recto tramite dñce dei voce advi-
ta eternā mearet. p̄mī mīaz t̄ de⁹ roti⁹ p̄solatōis
p̄ inquā lumenū a q̄ d̄scēdit om̄e datū opti-
mū t̄ om̄e donū p̄fectū. cui⁹ vox seu verbū est
lucerna pedibꝫ. t̄ lumē semit̄ cuiuslibet aieſi-
det. Hic inquā p̄ p̄nra obtinēda salute ex a-
byssō cordis suuverbū bonū eructauit. cū vocē
suā sc̄pturā. s. sacraꝫ patribꝫ inspirauit. t̄ nob̄
i sacro canō eā cōcauit. Et h̄ ē qđ Abacuch
pp̄pha insinuauit cū dixit. Dedit abyssus vo-
cem suā. vbi. s.

Nq̄bo verb̄ dupl̄ exponēdis sc̄ptu-
ra sacri canōis nob̄ omibꝫ in ea stu-
dētibꝫ p̄ponit dupl̄ om̄edāda. Pri-
mo vt vlt̄ considerata i nouo veteriq; testō spa-
ciōfissime dilatata. Sc̄do vt sp̄alit̄ p̄sigta. et
a magro petro libri sen. p̄p̄dio ordinatissime
p̄pilata. Quātū ad p̄mū ad p̄ns dicer pos-
sū q̄i verb̄ passūp̄t̄ ipsa sc̄ptura sacra q̄dru-
pl̄ om̄edat̄. Primo a mūificētia copiosa ma-
gnifice largituua. Sc̄do ab eminētia pdigio-
sa mūifice p̄tētia. Tercio a luculētia genero-
sa clarifice lustratiua. Et q̄rto a p̄fluētia telū-
ciosa mellifice refectiuua. Rōe p̄mi verba sacri
eloquij sūt insignita decole iestimabil̄ digni-
tati. Rōe sc̄disūt custodita tenore ip̄penetrabil̄
difficultat̄. Rōe terciū sūt expolita splēdore
inobūbrabil̄ claritatis. Et rōe q̄rti sūt emelli-
ta dulcore in cōsumabil̄ bonitat̄. Histoy p̄
mū ē on̄sūtū p̄ncipij ip̄i⁹ sacre sc̄pture origina-
liter p̄ductiui. sc̄dm insinuatiū materialiter
s̄iectiui. terciū mōstratiū formāl̄ p̄cessiui
t̄ q̄rtū exhibitiū finalr affectiui. Mūificē-
tia copiosa magnifice largituua on̄sūtū princi-
pij sacri eloquij originalr p̄ductiui notāt̄ cū
p̄mittit̄. dedit. Eminentia pdigiosa mūifice
p̄tētia insinuatiū p̄ncipij sacri eloquij mati-
alr s̄iectiui. inuit̄ cū annectit̄ abyss⁹. luculētia

generosa clarifice lustratiū mōstratiū p̄ncipiū
sacri eloquij formāl̄ p̄cessiui on̄dit̄ cū tertio
postponit̄. vocē. s̄z p̄fluētia deliciosa mellifice
refectiuua exhibitiū p̄ncipij sacri eloquij fina
liter affectiui. intelligit̄ cū vlt̄o s̄bfect̄ s̄nā.
Dico ḡ p̄mo q̄ mūificētia copiosa magni-
fice largituua on̄sūtū p̄ncipij sacri eloquij ori-
gin aliter p̄ductiui notāt̄ ibi cū p̄mittit̄ dedit
Nulla em̄ creaturā vera sapiam dare potuit.
qr ipsa nō habuit. teste ipo Job. q. xxviiij. sui
li. ca. q̄oem mouet in hūc modū. Un̄ ḡ venit
sapia. t̄ q̄s ē loc⁹ intelligētia. Et r̄ndēs imedia-
te dicit. Abscōdita ē ab ocul' oīm viuetū. vo-
lucres q̄z celi latz. Perditō t̄ mors dixerunt
Auribꝫ nr̄is audiūm⁹ famā ei⁹. Dēitelligit
via ei⁹. t̄ ipse nouit locū illius. Ipse em̄ fines
mōdi intuet̄. t̄ oīa q̄ s̄b celo sūt respicit. Lū igr̄
nihil det qđ nō h̄z. a nulla creāta postulare te-
bem⁹ sapiaz: s̄z a solo creatore. dicētes cū salo-
mone Sap. ix. Da mihi dñē sediū tuaz assi-
stisce sapiaz. Et. j. leodē ca. Mitte illā de cel̄
sc̄is tuis. t̄ a sede magnitudis tue vt mecū fis-
t̄ mecū laboret. vt sc̄ia qđ acceptuz sit corā te.
Qis. n. sapia a dñō deo ē: t̄ cū illo fuit sp̄. t̄ est
an̄euū Eccl. i. Ipe. n. creauit illā i sp̄uscō. t̄ vi-
dit t̄ dīnūerauit t̄ mensus ē. t̄ effudit illā sup-
oīa opa sua. t̄ sup oīz carnē fm̄ datū suū: t̄ p̄-
bet illā diligētibꝫ se. ibidē. Si em̄ pe ph̄s p̄-
pter dignitatez hūane sapie dixit. i. metha. q̄
iuste putat̄ n̄ hūana fore possessio. sol⁹ em̄ de⁹
hūc h̄z honore. q̄sto magis h̄ sacratissima rei
sc̄ia a solo deo dicet immediatissime depēdere
Igit̄ sic ait ang. viij. de tri. i. pemio. Deo sup-
plicādū cōuotissima pietatevt itellectū ap̄iae
q̄ possit mēte cerni eentia virtutis. Propter qđ
d̄r. Ja. i. Si q̄s at̄ vrm̄ idiget sapia: postulet
a deo q̄ dat oībꝫ affluēter: t̄ nō ip̄opat̄ t̄ dabi-
tur ei⁹. i. Jo. v. d̄r. Dedit nob̄ sensū. i. sc̄ptura.
vt coḡscām⁹ dīnūverz. t̄ sim⁹ i vero filio ei⁹. Itē
Sap. vij. Optauit t̄ dat⁹ ē mihi sensus. inuo-
cāti r̄venit i me sp̄us sapie. Jō dñis sp̄uhaliter
intelligēdo loq̄ns de sc̄ptura sua sc̄ta ait Isa-
p̄lie. Dedi te in lucē gentiū vt sis sal⁹ meavisq;
ad extremū terre. Et q̄z dixit ille sapiēs Eccl
vi. ca. Dat̄ mihi sapiaz dabo gliaz. Jō sic d̄r
i. celi t̄ mōdi. laudare hēm⁹ dēū vnū creatore p̄-
eminētē p̄petatibꝫ rez. Laudem⁹ igit̄ deū in
ternario nūero. vt d̄r ibidē. dicētes cū aplo. ij.
ad Th̄i. uq. Soli deo honor t̄ gl̄ia in secula
sc̄lor. Dixi sc̄do q̄ eminētia pdigiosa mū-
ificē p̄tētia: insinuatiū p̄ncipij sacri eloquij mati-
alr s̄iectiui. inuit̄ cū annectit̄ abyss⁹. luculētia

Prologus

bñ dicte rōe subjecti sue cāe materialē. q̄ merito ut sic abysso ɔpat. Propter qd̄ dī ps. ciq. Abyssus sic vestimentū amict⁹ ei⁹. Sic. n. ve-
stimentū abscondit tā nrā ɔtēplatiōe celat illō
ipm qd̄ velat. sic dīna claritas pp̄t ei⁹ abyssa/
lē imēritate respectu oculoꝝ nrōꝝ op̄t anago-
gic⁹ velamēt⁹. iuxta qd̄ ait Dyo. in dange. hie
rar. ca. ij. Neḡ em̄ possibile nob̄ ealr intuere
diuinū radiū n̄i varietate sacroꝝ velamēt⁹
anagogice circūelatū. Sup q̄ p̄bo ait Hu-
go ibidēt̄ p̄mēto. Quēadmodū infirmi oclī
solē nube tectū libere ɔspiciūt̄: q̄ ei⁹ coruscū lu-
mē videre nō p̄nt. sic diuinū radiū opt̄ eē cir-
cūelatū vt ipm intelligam⁹. Un̄ pp̄ter isti⁹
abyssi inatrigibile p̄fuditatē q̄rit Eccī. i. Pro-
fundū abyssi q̄s dimēsus ē: t̄ sapiaz dei p̄cedē
tē oia q̄s inuestigauit. Lui q̄oni m̄ndēs sapia
increata Eccī. xxiiij. dīc. H̄iz celi circūui so-
la: t̄ p̄fundū abyssi penetraui. Hoc. n. nō p̄t
aliq̄ creatura. teste aploꝝ q̄ ait ad ro. xi. O al-
titudo diuinaꝝ sapie t̄ scie dei: q̄s incōprehēsi-
bilia sūt iudicia ei⁹ t̄ inuestigabiles vie eius.
Ubi apls p̄mo p̄mittit sua amiratoꝝ dī. Q.
Scđo amiratoꝝ rōꝝ. altitudo sapie t̄ sciētie
dei. Tercio rōis ɔfirmatoꝝ. q̄s incō. rc. Di-
xitercio q̄ luculētia generosa clarifice lustrati-
ua: mōstratiua p̄ncipiū sacri eloquij formalit̄
p̄cessui oñdit̄ cū tercio postponit̄ vocē. Hec
em̄ vox p̄ sui luculentia t̄ claritatez oēs studi-
os⁹ insequētes plustrat admirabili claritate.
Un̄ Joh. xij. scribit. Uenit ḡ vox de celo dī.
Clarificauit t̄ itez clarificabo. q. d. In veteri te-
stamēto clarificauit pp̄has t̄ priarchas. t̄ no-
uo clarificabo cūctos studiosos xp̄icolas. Et
qd̄ miꝝ q̄ ipsa clarificat cū de ipsa dīcat sap.
vi. Clara ē q̄ nunq̄ marcescit sapia. t̄ facile vi-
det ab his q̄ diligūt̄ ea. Et ibidē. c. viij. Uapoz
est. n. vtut⁹ dei t̄ emanatoꝝ qd̄a claritatis oipo
tētis dei sincera. t̄ iō nihil coinqnātū in illā in-
currat. cādor est luc̄ eterne t̄ speculū sine ma-
cīa dei maiestatis t̄ imago bonitatis illī. t̄ cū
sit vna: oia pōt. t̄ pmanes in se oia innonat. t̄
p̄ narōes iāias sc̄as se trāsferit. amicos t̄ pphe-
cas ɔstituit. Et lequit paucis interpolit̄. Est
em̄ h̄ speciosior sole: t̄ sup oēs stellarz dispōeꝝ
luci ɔpata inuenit̄ por. illi. ii. succedit nox. sa-
piaz aut̄ nō vincit maliciā. Et eccī. xxiij. dīc
dīns de ista sacra sc̄ptura. Ego feciꝝ i cel. i. in
celestib⁹ mentib⁹ oriret lumē indeſiciens. Et
bñ dicit indeſiciens. q̄ sic dicit Lassiod. in q̄
dā ep̄la. Sapia violētia nō auſert. antiq̄tate
nō corrūpit. absconditio nō m̄ituit. cōicatōe
multiplicat. De hac etiā sacre sc̄pture clarita-

te loquit̄ Alan⁹ in li. de planctu nature sic dī.
Sapia diuina sup oēs possessionē p̄cminet p̄
qua nob̄ p̄scie thelaur⁹ secretis penetrabilib⁹
mētis innascit. fruct⁹ eterne dilectionēis acq̄rit̄.
Hec ē sol p̄ quēmēt̄ lumen dīscit. cordis ocu-
lus in tenebris clarescit. hec in celestē terrenū
hoiez in reū deifica mutatōe p̄uerit. Un̄ ait
Grego. in qd̄a catīco ecclīastīci officij. Vox
clara ecce in tonat̄ obſcura q̄z icrepat. pellat̄
emin⁹ ſomnia ab ethere xps p̄mīcat. ¶ Dīxi
q̄to q̄ p̄ſuētia dīcīoſa mellifice refectua ex-
hibitiua p̄ncipiū ſacri eloquij ſinalr affectuī
intelligit̄ cū ſbinfer. ſuā. Suū. n. ē pnomēre
latiū. Un̄ dīcūt̄ grāmatīci ſic. Is. li. ip̄e ſui
refert̄: ſz cetera mōſtrāt. Et io h̄ p̄tōmē ſuā
refert̄ h̄ nomē voce ad illū a q̄ originalr desce-
dit. Et vt ſic apte ſp̄licat cāz ſinale. q̄ ſue boni
tatis affluētia ē oīm refectua. ſōne cui⁹ affluē
tie poterim⁹ ſibi dīcere illō Lā. ij. Sonet vox
tua in aurib⁹ meis. vox. n. tua dulcis r̄c. Un̄
Iſa. li. ſic dīr. Lōſolabit̄ ḡ dīns lyō: t̄ p̄ſolabit̄
oēs ruinas ei⁹. t̄ ponet desertū ei⁹ q̄ſi delicias.
t̄ ſolitudinez ei⁹ q̄ſi ortū dīn. gaudiū t̄ leticia
inueniet̄ i ea. graz actio t̄ vox laudis. Un̄ vo-
cis isti⁹ vt ſua vox ē. ſ. dei. attēdens Aug. ſua/
uitatē. i. ɔfelli. c. v. ſic ait. Ecce aures cordis
mei aī te dīne. ap̄i eas t̄ dic aīe mee. ſalus tua
ego ſum. currā post voce hāc t̄ app̄hendā te.
noli abscondere a me faciem tuā. Propter. n.
multiphāriam cōſolationez vocis ſue vt ſua
vox ē Joh. apōc. i. cū vi dīſ ſaciē ei⁹ lucere ſi
cut ſolluz̄ in vtute ſua. dīxit de voce ſua. Et
vox illi⁹ taq̄z vox aq̄z m̄lcaz. i. p̄ſolationū di-
uersaz. In hac. n. voce oēs ſp̄ualeſ aīe huma-
ne delectatōes vnitissime reclūdūt. teste Hie-
ro. i ſuo breuiario ſup psalterio. vbi exponēs
illō ſobū p̄s. cxlvij. ex adipe ſrumēti ſatiat te.
ſic ait. P̄inguis ē. n. ſmo dīn. t̄ h̄z in ſe oēs
delectatōes. ſic aiūt in uidei qñ māna qñq̄z p̄me
debāt. qd̄ ſim volūtātē cuiuſcūz ſapiebat in
ore. Et q̄ſi eādē ſniaz ponit Iſi. i. de ſu. bono. c.
fig. dīcēs de ſc̄ptura ſacra. Pro vniuſcūz ſq̄z
intelligētia variat̄ ſicut māna p̄ ſinguloꝝ de-
lectatōe variū ſapōrē habebat. Et ſic p̄z de pri-
ma expōne verbi principaliter introducti.

 Xponēdo aut̄ ſcdō mō ſoba p̄libata
dico q̄. iiij. i. cū denotat̄ q̄bz. iiij. libri
ſniaz patētissime ɔmēdat̄. Ad c̄dē ſe
clarationē ē breuifiter aduertēdū. q̄ ille vene-
bil̄ doctor t̄ mḡ ſdruplīcē ſe genere q̄uī ſi
tiplicē ſp̄e ponit ſlideratoꝝ. iuxta libroz ſu-
oz q̄drifaria ſtictoz. Lōſiderat nāq̄z mḡ
pet̄ ſmo dīnoꝝ ſcretoz ſblimissimā Ŝditoꝝ

Prologus

Sedō cūctoz creatoz sufficiētissimā pductiōne. Tercio sumoz t̄ infimoz mirabilissimā p̄uictoz. Quarto mltoz infirmoz efficacissimā curatōz. Et ut s̄nia p̄mi libri oñdit laudabil' t̄ glōsa ex indagatōe eminētissime manifestat. S̄nia sc̄di om̄edabil' t̄ speciosa ex p̄suideratoe libalissime p̄tāt. S̄nia tercij amicabil' t̄ glōsa ex innuitōe imēlissime caritatis. S̄nia q̄rti desiderabil' et fructuosa ex onisōe clemētissime pietat. Dīmnoz secretoroz p̄ditō s̄blimissima. ex q̄ s̄nia p̄mi libri reddit̄ laudabil' t̄ glōsa. intelligit cū dī abyss⁹. Lūctoz p̄dūctoz creatio libalissima. ex q̄ s̄nia sc̄di libri est om̄edabil' t̄ speciosa innuit cū p̄nitit. dedit. Dīsloz disiutoroz p̄uictō mirabilissima. ex q̄ s̄nia tercij libri ē amicabil' t̄ glōsa. cogscit cuz tercio s̄biugit. vocē. Szipoz infirmoz curatio x̄tuosissima. ex q̄ s̄nia q̄rti libri ē desiderabil' t̄ fructuosa insinuat cū vltimo postponit suā. **D**icō ḡ p̄mo q̄ dīnoz secretoroz p̄ditio s̄blimissima ex q̄ s̄nia p̄mi libri reddit̄ laudabil' t̄ glōsa intelligit cū dī abyss⁹. In p̄mo nāq̄ li. abyssus abyssū inuocat i voce catara, etaz. pli. ps. puta abyssus eēntial' vñitāt̄ ino- cat. i. in vñitāt̄ vocat s̄nde pfecte p̄siderat. abyssū p̄sonal' trinitat. i. voce. i. in exp̄ssioe cataractaz. i. dīnay p̄sonaz. Hoc em̄ n̄ p̄t aliq̄ creatura. q̄r certa lege et gyro vallabat abyssos. Proi. viii. Difficile. n̄. inuestigam̄ ea q̄ in terris sūt t̄ q̄ i p̄spectu sūt inuenim̄ cū labore. q̄ i cel' at sunt q̄s inuestigabit. H̄ap. ix. q̄si dicat. H̄ erit nimis difficile t̄ q̄dam̄ ip̄ossible. puta scien- tifice p̄scrutari ea q̄ sūt in cel' sc̄issimē trinitat. h̄. n̄. q̄scrutator ē maiestatis op̄p̄met a gloria. Proi. xxv. Uñ. b. hyla. q̄. d̄ tri. iuxta p̄n. diffi- cultate imēnē circa sc̄ientificā p̄scrutatōz elne trinitat̄ attēdēt. sic ait. Mihi i sensu labes ē. i intellectu stupor ē. in fīmōe n̄ iā infirmitatez s̄z silētū p̄siteroz. imēsū ē q̄d̄ exigit. incōphēn- sibile q̄d̄ videt. extra significatōz fīmōis ē. ex tra sensus intētōz. extra intelligentie capacita- tē. t̄ q̄cqd̄ vlera q̄rit n̄ annūciat. n̄ attingit. n̄ tenet. vñbz significatiā rei ip̄i natura p̄sumit sensus deplatōz in p̄spicabile lumē obcecat. Lic̄ at illō abysdale mysteriū null⁹ vñq; mor- taliū ad plenū potuerit penetrare. t̄n sic riui- li fontiū de cacumine mōtiū i abyssū p̄uallū solēt emanare. q̄bo i infimis cōstituti poterit recreari. sic incōphēsibl' altitudo sc̄issime t̄ni- tatis; apud qua ē fons vite. i c̄lumine videbi- m̄lumē. ps. xxv. Illuminās mirabilr a mō- tib⁹ eternis. ps. lxxv. q̄busdā claritat̄ s̄ue sti- lizid̄s stillatib⁹ sup̄ terrā ip̄i p̄hūani cordis.

s̄uos studiosos t̄ deuotos. q̄ ad intelligibilez p̄suevit mirabilr illustrare. t̄ q̄ ad p̄cupiscibi- lez delectabilr inflāmare. q̄r vt dī p̄s. lxxvij. adaquit eos velut i abysso ml̄ta. i q̄. s. abysso. iebriabimur ab vñtate dom⁹ s̄ue. t̄ corrē vo- luptat̄ s̄ue potabit eos. ps. xxv. Un̄ pdicto, rū stillicidioz plustratoz s̄il' t̄ delectatōz p̄sen- tiēs Aug. q̄si i extasi polit⁹ in li. solilo. sic clā- mat. O lumē vez. lumē sc̄m̄. lumē delectabi- le. lumē admirabile. lumē sup̄plandabile qd̄ il luminat oculos āgeloz. ecce video. gr̄as ago ecce video lumē celi. int⁹ lucz in oculis meris mee radius desup a facie lumis tui. t̄ letificat̄ oia ossa mea. O si p̄ficeret̄ i me. auge q̄so lumi- nis auctor. auge q̄lo qd̄ int⁹ lucet in me. dilat- et obsecro. dilatet̄ ex te. Et paucis interposi- tis s̄bdit. O lumē meridianū illuminās oēm̄ mōz. c̄ lux implet mōm̄. ve illis ocul̄ q̄ te nō videt̄ sol illuminās celū et terrā. ve caligātib⁹ oculis q̄ te videre nō p̄nt. Ad cui⁹ lumis p̄le- na p̄ceptionē eterne. s. vite p̄solationē nos p̄- ducat ip̄le p̄solaroz cūctoz dīns dīnoz. qui vi- uit t̄ regnat in secula seculoꝝ Amen.

Trum deus

sub ratione abyssali vel absolu- ta subiecta in sacra theologia.

Et vñdet̄ p̄mo q̄ sic. q̄r in nulla sc̄ia subie- ctū subiectū sub rōne sibi intrinsece repugnēt. Iñ rōnū finita formalit̄ t̄ intrinsece repugnēt ipsi deo. q̄r ip̄e formalit̄ t̄ intrinsece ē infinit⁹. g. **P** vi p̄z. q̄. mecha. sic se h̄z res ad ee. sic se h̄z ad co- gnosci. t̄ inde vñdet̄ habuisse orū illa vulga- ta p̄pō apud gr̄amaticos. logicos et phos. s. q̄ modi intelligēdi sequunt̄ modos eēndi et modi significādi sequunt̄ modos intelligendi sed esse dei est infinitū. g. tc. **L**otrā si de⁹ in n̄ra theologia subiecteret sub rōne abyssali et infinita. tūc theologia n̄ra esset sc̄ia infinita. phat̄. Contrā. q̄r habere specificant̄ ab obiectis.

Dicendū q̄ h̄ ordine ē pcedendū i hac q̄o- ne. t̄ vt plurimū in alijs op̄is subseqn̄tis pre- suppositis terminis vñ ipsis notificatis si p̄ se nō patēt. Primo ponā p̄clusionē quā tenere p̄pono. q̄r ipsa p̄clusionē intenta est q̄si signū re- spectu cui⁹ oia alia p̄siderant̄ t̄ introducūtur. vel vt in ipsa tendūt. sicut rōnes p̄posite. vel vt ab ipsa declināt et deuiat sicut rōnes p̄rie. Sicut i gr̄ ait phos. i. eth. sagittates signū ha- bentes magis vñq; adipiscūt q̄d̄ optet. Sic oculis metis n̄re p̄mo directis in p̄clusionēz. tā ea q̄ sunt p̄ ipsa. q̄ ea q̄ sunt ē ipsa facilius

attigem⁹. Sed oī adducā opīones h̄rias cū suis motiūis. tōndā h̄mōi rōnes nō excludere. Tercio firmabo excludētē p̄mo posītā mēliori mō q̄ possūm. t̄ hic s̄līr ē rect⁹ ordo. q̄ si cut ait Boe. in dīmēto sup̄ li. pdicamentoz
P̄u⁹ sūt extirpāda vicia q̄z sūt inserēdē virtutes. De agro igīt̄ clois intētē sūt p̄us extirpādi tribuli putarōes sophistice. quib⁹ p̄pō sita vitas tribulat. q̄z veridice rōes adducat quib⁹ eadē veritas ex̄firmat. Quarto r̄nēbo ad argumēta q̄b⁹ ipsa q̄stio p̄ponebač

Articul⁹

Quāntuž igitur ad

primuž dico q̄ deus est subiectum sacre sc̄ripture sub rōne sp̄ali t̄ nō sub rōne absoluťa siue abyſſali. Et licet deficiam⁹ in nob̄o subiectū isti⁹ bñdicte scie sub tali rōne sp̄ali sufficiēter exp̄mētib⁹. p̄t t̄n̄ sic describi vt dicat. Uez sume diligibile vt p̄portionatū ē rōnali anīe nondū p̄fecte p̄ habitū lumis glie. In illa de scriptōe vez ponit̄ p̄ genere. in h̄. n. Cueniunt oēs scie q̄ subiectū cuiuslibet scie aliqđ vez ē cetera aut̄ ponit̄ p̄ dīm̄t̄q̄. q̄z p̄ diligibile dif fertā a p̄cticis q̄z a speculatiūis. Ad cui⁹ in telligentia ē aduertendū q̄ q̄ncunq̄ rō subiecti p̄prie exprimit̄ tūc d̄z hoīari in ordine ad finē. qđ p̄z in speculatiūis in q̄b⁹ vez vt vez ē subiectū. q̄z vitas ē finis speculatiue. vt p̄z. vi metha. in p̄cticis vez vt agibile. q̄z finis p̄ctice ē opus. ve p̄z ibidē. igr̄ cū dilectio dei sit finis theologie vt infra patebit. el⁹ obiectū p̄prie dicet̄ vez diligibile. Addit̄ aut̄ p̄portionatū t̄. ad dīm̄t̄ scie dei. q̄ id nobilissimū subiectū sub rōne infinita p̄phēdit. q̄ nobis nō ē p̄portionata. Q, aut̄ vltio addit̄ nondū p̄fecte t̄. ē ad dīm̄t̄ scie beator̄. quoq̄ aīe sūt p̄fecte p̄ habitū lumis glie.

Nota

Articul⁹ 2. **B**3. **Q**usta hanc subie
ctalis rōis theologie notificationē t̄ ei⁹ expla
nationē p̄mo videt̄ esse illi q̄ dicūt theologia
p̄prie esse speculatiūa. Sed oī dicūt eā esse p̄
cticā. Tercio q̄ dicūt eā p̄cticā t̄ speculatiūa si
mul. De his oīb⁹ tractabo. j. q̄one. iij. articu
lo. iij. Quarto v̄o sunt 3 pdicta illi q̄ dicunt
idē sub eadē rōe esse subiectū scie dīm̄t̄e t̄ no
stre. Illā aut̄ rationē appellat̄ rōem absoluťa
deitatis. Q, aut̄ deus in scia sua p̄siderat sub
hac absoluťa rōne null⁹ dubitat. ideo alterā p
te ip̄si t̄ seq̄ces eorū multipl̄ pbāt. s. q̄ in scia
nīra deus subiectūt̄ sub rōne absoluťa ip̄si⁹ de/
tatis. P̄rio sic. Sub illa rōne subiectūt̄ ali/
tatis.

H̄e. de ḡa.

qd̄ in scia sub q̄ oīa p̄siderant̄ in ipsa scia. sed
oīa p̄siderata in sacra sc̄p̄tra vel sunt ip̄se de
us vel h̄nt̄ attributionē ad deū. ḡ t̄c. 1. P̄ idē
t̄ sub eadē rōe est subiectū scie t̄ p̄ncipior̄ scie
sed articulor̄ fidei q̄ sunt principia isti⁹ scien
tie deus ē subiectū sub rationē absoluťa. ḡ t̄c.

2. P̄ratio subiectūt̄ subdamētaliter t̄ p̄tuali
ter p̄tinere om̄s veritates p̄tētas in ipso habi
tu. sed h̄ non p̄t̄ theologia aliq̄ rōe sp̄alis t̄
tracta. ḡ t̄c. 3. P̄ratio absoluťa deitatis est p̄
oī om̄i rationē p̄cta. ḡ si deus ē et subiectū no
stre theologie s̄b rationē p̄cta. oīpteret dare
sciam vñā p̄z illa q̄ deū sub tali rōne abso
luta p̄sideraret. 4. P̄ in theologia beator̄ de⁹
ē subiectū s̄b rōne absoluťa. ḡ et in theologia
nīra. p̄ntia p̄z etiā p̄ zue opinat̄es. t̄ s̄līr p̄ il
lud p̄s. Sic ut audiūm⁹ sic vīdūm⁹ in ciuita
te dīni virtutuz. Eñs pbāt tripl̄. Primo sic.
q̄ si nō. tūc appetit̄ beator̄ maneret incom
plet⁹. Sed oī cognitio brōz̄ est intuitua q̄
terminat̄ ad essentiā diuinā fm̄ suā p̄priā ex
istētiā. t̄nō fm̄ aliquā rationē p̄cta. Tercio
q̄z dicit Aug. in de trini. Hoc est plenū gau
diū hosti⁹ frui trinitate. ad cui⁹ imaginē facti
lumus. 5. P̄ nobilissima scia d̄z subiectū su
um p̄siderare sub rationē nobilissima. sed ra
tio deitatis absoluťa ē nobilior̄ q̄cūq̄ rōe sp̄a
li t̄ p̄cta. ḡ t̄c. 6. P̄ratio obiectalis aut̄ se te
net ex pte dei. t̄ hanc ē absoluťa t̄ infinita. aut̄
ex pte nīri intellect⁹. tūc nō distingueret hanc
sciam ab aliq̄s. q̄z om̄s cueniat̄ ex pte subiecti
in q̄ recipiunt̄. 7. P̄ sub illa rationē aliqđ s̄b
h̄cīt̄ in scia sub qua in tali scia p̄mo obiectūt̄ in
tellectui. sed hoc ē ratio absoluťa deitatis. 8. Et
si dī istis q̄ratio absoluťa deitatis est infinita
intrinsece t̄ formaliter. ḡ t̄ theologia nīra ē in
finita cū scia specificat̄ ex obiecto. Multi ho
rū multipl̄ r̄ndent. Primo quidā eoz dicūt
q̄ infinitas nō ē de formalī rōe ipsius dei. q̄z
passio siue differat fm̄ resūt̄ fm̄ rōem nō in
cludit̄ s̄ formalī rōe subiecti. ē. n. posterior ea. s̄z
infinitas fm̄ nīm modū intelligendi ē passio
p̄nis deitatis. p̄ modē. n. attributi deo attribui
tur infinitū ē. 9. P̄ apphēsō aliq̄ apphēndit̄
oē id qđ ē de formalī sua rōe. s̄z deū ēēē q̄si p̄ se
notū. et t̄n̄ multi phoz̄ dubitauerūt de ei⁹ inſi
nitātē. 10. P̄ beatū v̄idet̄ deitatis. nō t̄n̄ vident
dei infinitatē. 11. P̄ratio p̄uatiua nō includi
tur formaliter in rōne positua. s̄z ratio inſi
nitātē est p̄uatiua. ratō deitatis positua. ḡ t̄c.
12. Sed illud nō valet. q̄z illud qđ est purus
actus vñitissime fundās inſinitas p̄fectōes
h̄ ēentialiter inſinitū. t̄ p̄ consequēs inſini
tatis. 13. L̄ otra

Prologus

- tas ē de sua formalī et intrinsecā rōe. sed dīnitas ē h̄mōi. Maior p3. qz ad oppositū pfectōtē sequit̄ oppositū subiectū. Nā si illaz pfectōtē infinitas nō pueniret eentaliter illi rei. tūc ipsa fūdaret h̄mōi pfectōes p modū potētie receptiue. et p dñs nō possit esse pur⁹ act⁹. Minor etiā ē nota apud quēlibet fidele xpia nū. Etiā dicit ph̄s. v. metha. c. de pfecto. Est em qddā ens pfectū vli pfectōe h̄ns i se pfectōes oīm genēz. Ubi ait pmetator q illud ens ē deus ipse. De q etiā ait pmetator. q. metha. Est. n. qddā ens p se ens et p se vez. entitate et veritate cui⁹ om̄ia alia sūt entia et vera.
2. P sicut illud ē formalr albū qd oē sibi annexū facit realr albū. sic illud ē formaliter infinitū qd oīm sibi annexū facit realr infinitū sed deitas est h̄mōi. g. tc. Sapia. n. dei ē realiter infinita. nō inqzū sapia. qz sic oīs sapientia ēēt infinita. sed inqzū ē idē deitatis. H̄s inuenit sic rō ista. Id cui⁹ idētificatione oīa alia in dīnis ex̄ntia sūt realiter infinita. h̄ i sua formalī rationē claudit infinitatem. s̄ deitas est h̄mōi. Nā sapia dei ē realr infinita nō inqzū sapia est. qz sic etiā in creatur⁹ ēēt infinita. sed inqzū est idē deitati.
3. P si infinitas nō esset de formalī rōne diuītatis. nūc alia esset rō nobilior qz rō diuītatis. qz loqndo de infinitate pfectōis s̄ ratio exp̄mēs formalr infinitū est nobilior ea q h̄ nō facit. Sed dñs est falsuz nō solū catholice. s̄ etiā philosophice. qz. xii. metha. ait ph̄s. qz ipse de ē nobilī sine totius nobilitatis.
4. P id qd est pelagus sbe infinitū hoc in sua formalī et subali ratōne includit infinitatē. sed fin. Dama. deus est pelag⁹ substatie infinitū. g. tc.
5. P id quo maius cogitare nō possum⁹ magnitudine pfectōis hoc i sua rationē formalī includit infinitatē pfectōnis. deus est h̄mōi. Maior p3. qz loqndo de magnitudine pfectōis. tūc id qd in sua rōne formalī claudit infinitatē pfectōis h̄ cogitat ut maius respectu illi⁹ cui⁹ rō h̄mōi infinita tē nō includit. Minor ponit Ansel. in libro monologion. c. ii. r. iii.
6. P sicut de rōne cuiuslibet fr̄utis create ē q sit formaliter finita. sic de ratione qdditatis diuīne ē q sit formaliter infinita. qz sicut se h̄z creatura ad esse finitū et limitatū. sic se h̄z creator ad esse infinituz et illimitatū. Ad p̄mū motiuū eoz nego minorē. nō em infinitas se h̄z vt passio. sed magis vt dīntia subali si deus h̄ret gen⁹ et dīntiam. Ipsu. n. infinitū siue infinitas in distinctione deitatis si pplete diffiniret poneret p dīntia subali. ppter hoc etiā pdicat de ea in p

mo mō dicendi p se et nō in scđo. Ad secū. Ad z dū dico ad maiore p̄vez ē si apphendit pfecte Ad minore dico q nullus ph̄oz apphendit eū pfecte. Ad tertū dico q beati videt̄ deitatem et infinitatē. nō tñvident infinite vel mō infinito. et p dñs nō vident s̄b ratione infiniti. Ad qrtū dicendū q infinitū ē p̄uariū. Ad 4 qzū ad noīs impositionē. nō aut̄ qzū ad qd rei. sic. n. est qd realissimū et maxime positivū Solutio aliorum Ideo dicit̄ alij ad p̄ntia sup̄dictā q sciencia de infinito ē infinita qn̄ non soluz attingit re infinitā s̄ etia rationē infinitatis. sic apparet de sciētia dei. Sed scia nr̄a sic attingit illā re infinitā q tñ nō attingit rationē infinitatis. In scia. n. dei non soluz obj̄ct̄ ratio deitatis: sed etiā infinitatis. in scia aut̄ nr̄a vere rō deitatis obj̄ct̄. sed ratio infinitatis non obj̄ct̄ sed annectit rei sic obiecte. Sed illō dictū contrahoc tripli deficit. Primo qz assumit falsū. Q sten sū est. n. q infinitas est de formalī rōne deitatis tideo nō dicit qd annexū sed qd intrinsecuz deitati. Scđo qz p hāc tr̄nsione tradic̄ ti bīpsi. Tu. n. exp̄sse ponis q deus sub eadē ratione subj̄ct̄ in scia dei et nra. sed rō includēs directe infinitatē. et ratio nō includēs directe s̄ solū ex annexo nō est eadē ratio. Tercio qz hec solutio nō est p̄tra nos. sed ē directe p nobis. qz ex hoc dicto sequit̄ nccio q illud obiectū p aliā rationē specialē restringit ut obj̄ct̄ nobis. Ideo r̄ndent alij negādo pñaz. qz scia naturali. qz. ph̄icor̄ de infinito est. non in ē infinita. P sicut scia sortit spēm ab obiecto. nō tñ ppter hoc ē eiusdē speciei cū obiecto. sic sortit qntitatē ab obiecto q tñ nō est eiusdē qntitatatis cū eo. sicut ḡ scia de lapide n̄ est lapidea. sic scia de infinito non optet q sit infinita. P si p actū finitū nō posset attigi obiectū infinitū nulla creatura posset beati fieri. Dicit. n. Aug. deo. Inquietū ē cor meū donec requiescat i te. P intellectus nr̄ ē multo maioris ambitus i cognoscēdo qz in essendo. cognoscit. n. oīa. s̄ non ē oīa. P si cut se h̄z pot̄ia ad effectū. sic se h̄z subiectū ad sciā siue obiectū ad intellectū. sed potētia infinita pot̄ cāre effectū finitū. g. tc. Dicit̄ ḡ isti qz quis scia spēm trahat ab obiecto. modū tñ qntitatū recipit a subiecto suscep̄tū. tideo si recipit i subiecto infinito tunc erit infinita. si aut̄ suscipit a subiecto finito. tunc erit finita necessario. nō obstante q sit de obiecto infinito. Q. n. alit̄ videt̄ aq̄la et noctua nō p̄tingit nec ex pte obiecti. nec ex modo tēndi in obiectū. s̄ solū ex obiecto suscep̄tū

Questio I

Instantia puta oculo. **¶** Si dicitur scia equa potest ppprio obiecto. quod est finitum equabit infinito. Respondent quod licet in eodem genere adeptionis finitum non equal infinito. in alio tamen et alio genere potest sibi equari. Verbi gratia. sicut n. sensus intelligibilis non ex his quata et diuisibilis equa lumen nee quata et diuisibili. non quidem finitum esse reale qualitatuum. sed finitum esse representatiuum. sic actus voluntatis habet finitum in se finitum esse naturae equa deo quod est infinitus esse naturae. non tamen equa sibi finitum esse naturae sed finitum esse expissiu sine cognitu. **¶** Nec illud videtur inter ppriam mensuram et mensuram necessarium est adequatio. ita quod nec mensura excedat mensuratum. nec mensuratum mensuram. sed subiectum scie sumptum finitum ratione subiecta leviter est propria mensura scie. quod inter ea nec est excedens nec excessum. omne igitur quod apprehendit in subiecto finitum istam rationem finitum quam subiectum hoc poterit habere sciam in quod subiectum scire. et per consequens habes theologiam scire infinitam. si deus sub ratione infinita subiectum habueret in ea. **¶** Ad primum arguunt quod non est simile. quod iuxta phisicos determinant de infinito in potentia et quod ad quod nominis. etiam determinant. viii. phisicorum de infinitate dei. sed non finitum ratione infinitam. quod determinant de ea per compositionem ad determinatum effectum per operationem. sed ad motum. etiam determinant de ea quod ad cognitionem est. non autem quod ad quid est. Unum modum cum predicit eis illa allegatio. cum ipsemet phisicorum dicit quod infinitum finitum est infinitum. id est sub ratione infinita est ignoratum. **¶** Ad secundum dicendum quod sicut potentia mensuratur suo proprio et adequato obiecto. ita quod nihil continetur sub obiecto in quod non possit potentia. sicut nescio scia mensuratur suo subiecto sumpto sub ratione formalis subiecti. quod ut sic subiectum est adequatum scie. mensuratio enim virtualis quod est ibi nescio requisita inter scientiam et subiectum sumptum sub ratione subiecti non potest esse sine equalitate. etiam est ibi processus a similitudine ad finitum quid destructio. quod quidecumque processus est fallaciosus. puta dicendo non sunt adequa finitum esse specificum. quod non sunt adequa finitum esse quod est specificum. esse enim specificum est esse simpliciter. esse vero qualitatuum est esse finitum quod. **¶** Ad tertium dicendum quod creatura beatificatur ab obiecto infinito. sed non sub ratione infinita. quod sufficit ad beatitudinem quod videant tale bonum quod non possit referri in maius bonum. et in illo voluntas propter se ipsam delectata requiescat. **¶** Ad quartum dicendum quod intellectus licet non sit omnia quod cognoscit. mensuratur tamquam suo adequato obiecto quod omnia apprehendit quecumque intellectus cognoscere poterit. **¶** Ad quintum dici posset quod non est illud.

potentia infinita dei nunquam applicatur ad producendum effectum finitum. nisi mediatus sua voluntate. et per sequentes libere. obiectum autem sub ratione obiecti sicut multi dicunt mouet naturaliter. et per consequentes non libere. et non quantum vult sed quantum potest. Sed in hac ratione non sisto. quod dico procedente circa finem quarti dicimus. quod obiectum beatificum mouet ut speculum voluntatis et libere respectu omnium beatorum. et solu respectu suipius naturaliter. Et hoc dico procedendo maiorem. Ad minorem dico quod potentia dei infinita et nihil producit ad extra nulli finitum sive sub ratione finita. determinat. non per rationem idealis quod ut sic non est infinita. Potentia n. dei infinita sub ratione infinita nihil producit nisi filius et spm sanitatis qui etiam infiniti sunt. **¶** Et cum adducunt quod scia non sortitur qualitatibus ab obiecto sed a subiecto in quo recipit. et ab illo definita vel infinita. non dicunt vero nam si deus crearet non stram theologiam sine omni subiecto. adhuc tam est finita. cum omnis creatura in quantum creatura sit finita. Nec est simile quod dicunt de aqua et noctua quod eas visiones non differunt species. et ideo ad eas intensiones et remissiones sufficit maior et minor dispositio subiecti in quo recipit. Scia autem finita et infinita differunt plus quam generis cuius una sit creatura. alia autem sit idem quod creatorum. Nec valet quod dicunt ad instantiam. quod hic sumit finitum et infinitum finitum id est genus proportionis. Deus n. est infinite intelligibilitatis. sed intellectus non est finite intelligibilitatis. ita tamen quod in quantum finitum est infinitum ibi sumit finitum esse intelligibile. **¶** Rones ab istis supius inducunt quibus probabat deum esse subiectum theologien et subiectum ratione deitatis non procedunt. **¶** Ad primum dicendum dimissa maiori ad minorem. cum deus quod omnia considerata in theologia vel sit deus. vel habet attributionem ad deum. Dico quod ex his non potest procedere nisi per deum sit subiectum theologie. sed quod subiectum est infinita vel absolute non procedit. His sic inuenitur. Ad secundum dicendum quod non deficit. quod minor non accipit subiectum maiori. quod si accipit tunc est neganda. non n. omnia quod considerat in sacra theologia. considerat subiectum deitatis absolute. cum illa ratione absoluta sic dictum est a nobis sit simpliciter incomprehensibilis. **¶** Ad secundum nego maiorem. nam cum articuli fidei sint principia theologie. habitus talium principiorum erit habitus fidei. quod de fidei specie differt ab habitu theologie. igitur quis id est possit esse subiectum virtutis. Hoc tamen erit talia et alia ratione. quod cum habitus specie trahat ex obiecto sumpto finitum ratione obiectum est impossibile esse videtur duorum habituum specie definitum id est esse obiectum sub eadem ratione. Quod autem

Solutio
rōnum supius
us iducta.
rum per us.
Ad i

Prologus

fides et scia theologie spe differat. prout cu[m] similitudine
sint in eodem obiecto. duo autem accidentia solo nomine
ratio et ratio in eodem obiecto sicut esse nequaquam possunt. Et
sicut minor peccat. quod de non est obiectum sed ratio in
finita in talibus articulis fidei sicut principia theo-

Ad 3. Ad tertium dicendum quod non optet ratione
formale sicut continere oportet considerata in scia quod sit per
or talibus obiectis in entitate vel dignitate. ro. n. for
malis obiecti medicina consideratur in eo quod est eae sanatio
bile. et tamen in medicina consideratur de sua humana. cetero
ratio sicut se est dignior et nobilior sanguibili sicut et sa
nabile sufficit. igitur quod ratio obiecti continet talia
sicut modum cogitandi in tali scia est est ratio obiectualis.

Ad 4. Tercie est in proposito. Ad quartum dicendum quod non
datur scia per rationem dignitatem nostra theologia. h[oc] tamen non
est scia creaturez creatoris. Ad quintum dico
duo. scilicet nego annos. Ad prima probatoz dicendum
quod hic frumentum bono infinito. et ex hoc repletum est desiderium
eorum licet id non videatur infinite. nec per annos
sub infinita ratione. Et per hoc ad secundaz probationem
Est. n. ibi fallacia continetur dico. Videlicet notio
scientiae intuitiva. quod sub infinita ratione. Et per idem
per ad auctoritatem Augustini. Ad. vi. dicendum quod
per primam suppositionem duplicitate de. uno modo
a superero supererit. quod omnibus supererit. et sic unius
soli duenit. Alio modo suppositionem videtur quod sicut pos
sunt cum hoc aduertio valde. sicut sanctissimum dico
est quod valde scimus. Si igitur primo modo accipitur su
ppositiu[m] tunc minor est falsa. quod scia nostra theologie
sic non est nobilissima quod ei nobilitas obiectis alijs
scientiis supererat. scilicet sola de scia habebit taler ratione
obiecti quod omnibus supererit pura absoluta et infi
nitam. Si autem accipitur suppositionem secundo modo. sicut co
cedo totum sillogismum. quod non potest includit nisi per
theologia nostra considerat subiectum suum sub val
de nobili ratione. scilicet talis ratio potest esse finita:
protracta et spalis. Ad. viij. dicendum quod talis ra
tio obiectualis se tenet ex parte dei fundamente liter
que cum obiectum sicut suam rationem formaliter melli
ret actum et habitum; nescio optet quod ratio illa sicut
quod mēsurat se teneat ex parte obiecti. et per annos
cum mēsuratum est finitum optet quod ratione obiectualis sicut
quod obiectum mēsurat habitum vel actum sit fini
ta. **S**ed forte dicere mihi quod ex ista ratione se
quit duplex inconveniens. Primum cum illa spalis
ratio non sit nisi quod est ratione et restrictio ob
iecti quod est de ab illa ratio absolute et finita quod es
sentialiter duenit deo. igitur vel in ipso deo erit scribi
seca p[ro]positio vel ratio obiectualis spalis non tene
bit se ex parte dei. Secundum cum talis p[ro]positio tamen si
at per actum nostrum intelligendi. sequitur quod ratione obiectualis
non procedit actum sed causat ab eo. cum tamen totaliter fi

atetur obverso. **S**ed quod illa p[ro]positio nihil intrinsecum Ad 1.
ponit in ipso deo. intrinsecum. non potest sibi
aliquod limitatio. quod h[oc] ponere est imperfectum in deo.
Optet sibi tamen extrinsecum sicut et sibi optet quod sit
mēsura vel habeat rationem mēsura respectu alicuius
extrinseci finitum et limitatum. et licet nihil ponat in
extrinsecum in deo. tenet se tamen ex parte dei. quod mensura
se teneret ex parte mēsurae. sicut. n. cum anima di
uidit et numerat motum per motum. ex tali divisione
nihil intrinsecum ponit in ipso primo motu actu
divisum. tenet se tamen illa numeratio ex parte motus.
quod alios si teneret se ex parte anime. tunc anima nume
raret seipsum. et ideo ex hoc resultabat esset passio
anime. et non esset passio motus. **C**um h[oc] uiz p[ro]bat. uiz. ph[ys]icoz. sicut in proposito recte. **A**d secundum Ad 2.
dicitur ratione posset dici sicut dicunt etiam aliquod do
ctores. quod licet predictum obiectum sub ratione ob
iectualis faciat ad actum primum et ad habitum in ra
tionem terminatis. quod cum sit mēsura eorum oportet
quod terminet ea. tamen non facit ad esse eorum in ratio
ne mouentis et causantibus. quod ut sic sunt per creatio
ne. et per annos causantur non sicut ratione obiectualis.
sed sicut ratione ideale. quod tamen est etiam ratio spalis.
sicut. s. patet dicitur. xxxvi. et ideo non est inconve
niens quod illa p[ro]positio habilitate persistit in obiec
to. completius sicut ab eodem actu quem terminat. quod
terminus presupponit id quod terminat. **S**ed for
te dices quod impossibile sit actum sub aliqua ratione
causari et sub alia terminari. Dico quod nulla est
impossibilitas. quod sic si deus crearet auditorem
auditu. necessario tamen talis actus terminaret ad
sonum et non ad rationem idealem sicut quam crearet. et
sic recte. Sed in illa solutione non sisto. quia quod
uis illa solutione valeat quantum ad modum ha
bendi theologiā quo habuerunt eas p[ro]phetete et
apostoli. quod illi haberunt per spūsancti infusionē
Iuxta quod ait. b. Petrus. Spūsancto inspi
rati locuti sunt sancti dei homines. tamen non valet
quantum ad modum illud quo nos habemus et ac
quirimus theologiā. quod nos acquirimus eas
per studium et doctrinā. et per annos habitus theolo
gicus non creatus in nobis sub ratione ideali sic istud di
cūt. ideo formiter ad p[re]cedētia dico. quod non ha
beo per inconveniens quod ratio obiectualis quantum ad
suum formale completiu[m] sequatur actum intellectus
et ab eo aliquo modo dependeat. licet quantum ad
suum esse fundamente p[re]cedat actum et ab eo in
nullo dependeat. **A**d octauum dicendum quod ma
ior non videtur esse vera. habentes. n. aliquam scienciam
separatim dubitatem de ratione obiectualis scie. sicut
per diversas opiniones de obiecto metaphysi
ca. et sicut in alijs scientiis. Si. n. ratio obiectualis per
mo occurrit et tunc h[oc] moi opinio et non essent

Ad 5. **Ad 6.** **Ad 7.** Instantia
Solutio.
Ad 8.

Instantia
Alia solo.

Questio I

Etiam minor non est vera, quia cum ratione absolute deitatis sit infinita non poterit intellectui finito primo occursero.

Articul'9

¶ Extirpatis igitur

tribulis veritate tribulati firmabo positio
ne superius assignata. Primo sic. Si deus ob
ratione absoluta sine deitatis esset subiectum nostra
theologie. tunc scia dei et nostra est esse eiusdem spe
ciei. Quoniam est impossibile. quod et annis. falsitas sententias
est nota. p. b. d. Nam cum habitus ex obiecto spe
cificantur superius secundum suas rationes subiectales illi
sunt eiusdem speciei quod de eodem considerantur et sub eadem
ratione. cum igitur deus secundum obiectum sine deitatis sit
subiectum sive obiectum scientie sue. quod et. Unde in eam
trialiter ordinatis secundum excedens et excessum non
quod id quod est adequatum habitui excedenti erit ad
equatum excesso. sed scia dei et nostra sunt essentiali
ter ordinate secundum excedens et excessum. quod nihil potest
subiecti sub eadem ratione in scia dei et nostra. cum
subiectum sub ratione subiectali sumptu adequantur
scie cuius est subiectum. Unde si subiectum istius scientie
esset deus sub potentia abyssali ratione et infinita
tunc per theologiam sciremus infinita. Quoniam est fal
sitas. quod et annis. falsitas sententias p. z. et ipsam quilibet
theologus exprimit in seipso. p. b. sequitur. quod si
cum se habet obiectum adequatum potentie ad potentiam
sic se habet subiectum sumptu sub ratione subiecta
li ad sciam. similitudo istius proportionis p. z. im
mediate. quod subiectum secundum roem subale adequantur scie.
Et obiectum adequantur potentie sic se habet ad potentiam
quoniam nihil continet in obiecto vel sub obiecto in quod
non possit potentia. et nihil per potentiam quod non continet
vel sub obiecto. cum igitur in deo sub roem deitatis isti
nita continetur et repertientur. quod et. Sequitur igitur
necesse quod deus sub roem spirituali subiecti in nostra theolo
gia. cum impossibile sit ei subiecti in ea sub roem abso
luta seu infinita. Ad hanc etiam in quod per id quod
superius possumus querere ad roem subiecti sacre theolo
gie non intendere deuiriare a venerabili doctore nostro
fratre Egidio. quod licet per alia verba predicta verita
te expedit. id est ut credo dicere voluit: per rationem.
n. specialiter ut ipsemet dicit: non intendit nisi
restrictionem in obiecto illius abyssalis ratio
nis superius noscatur. cum autem quoniam roem subiecti
istius scientie explicando ponit nomine glificato
ris. non est sibi cura de tali nomine. quod ipsemet
quoniam dicit quod non possumus nomen aptum inue
nire quod taliter roem spirituali sufficienter exprimatur. Et
per nomine glificatoris intendit quod roem predicta nosca
ri. id est in ordine ad finem ad quem nos ducit
illa scia benedicta. qui finis est gloria vita eterna.

que p̄ncipalē cōsistit ī dei dilectōe. Et ex h̄
et iāp̄z p̄oēs illi q̄ arguit ē h̄ vocabulū gl̄iū
cator̄ magis laborat p̄ nomē q̄z dōctor̄ inter-
tioz. Et licet pdictor̄ rōes nō sint ē me. grā
tij̄ isti⁹ dōctoris venerandi volo ipsis m̄ndere

**Arguit em quidā ē dicitur vocabulū pmo
lit. Si deē subiectū sacre scripture ut glifica-
tio auxiliū redemptorū pmo ē sūmū ē līcī fīca**

**tor. aut ly ut reduplicat diuina virtute glorifica-
tiuā. aut effectū causatiū i glificato. aut actoꝝ
dei glificati. Si p̄mo mō tūc n̄ dīssert a rōne**

erit aliquid creatum, si tecum, aut actio illa est ex parte dei, tunc coincidit cum primo, aut se tenet ex pte alificari, et tunc coincidit cum secundo.

inq̄rit iſcia nō p̄t eē rō obiectal' i ea. Iſto gl̄fi
catoris inq̄rit i theologia. g. Maior p3. qz si

cum subiectu non inquireat sed plupponit. sic et ratio for
mal subiecti. minor probatur. quod quoniam ducere est sic se
bunt ex una eadem horum alia si horum innotescit et posterior.

huiusq; villa e portaria n; p; o; m; q; n; t; s; p; o; l; i; f; i; c; a; t; o; r; s; z; r; o; g; l; i; f; i; c; a; t; o; r; s; e; p; o; s; t; e; r; i; o; r; r; o; e; b; o; h; i; t; a; t; s; z; s; a; p; i; e; h; o; z; a; u; t; r; o; n; e; s; m; q; r; u; n; t; . g; r; c; . | P; g; l; i; f; i; c; a; t; o; r;

aut dicit diuinā naturā tm̄ i xp̄o. aut hūana
tm̄. aut diuinā & hūana sīl. Si hūana tm̄
tūc in se dēura sacra nō tractare p̄ se de patrez

*spūlanc̄to. qz humānā naturā nō assūmper-
runt. nō diuinā z humānā simulēadērōe. ḡ*

solū diuinā. **P**ulta ērō formal' subiecti in
quā oia p'siderata in scīa vltiāte resoluunt. **S**z
multe sūt rationes deo p'refetes q' sunt p'ores

intuitu rationes et species quin potius
ratione glificatoria, sic ro deitata, trinitas, sa-
pie et bonitatis. Ipso ro glificatoris est infinita, g.

incidis in id qd vitare pponis. phat ans. qa
als non posset beatos satiare. **P** id est sub ea
dératione nō dicitur esse subiectū ut tota scia cum

de ratione ho^dz esse libectu in tota clia et in
qlibet pte eius. sed deus sub spali rōe ē subiec-
tu in ptrialib libris sacri canōis. g nō in to-

ta scriptura. 3) Pro arguit alius sic pro ratione gliscatur, aut intelligit id quod de formaliter gliscatur.

7 h^elt formaliter ipa deitas. **7** h^elt intelligit respe² glificat^{ur}
sub rōne teutat^s. aut intelligit respe² glificat^{ur}
ad glificatū q^{uod} de² appellat glificator. sicut d^r

creator creatione expte*s*i creatura. & sic vna de
nolati*p* ex*t*rinseca e*c*t formal' r*o* subiecti isti
s*e*i. *¶* Sub*u*lla r*o*ne red*n*o e*b* subiectu*s* isti

Icie. sp sub illa ratione de'no e' subiectu litteris
scie. sub q' nō insunt sibi veritates determinatae
Se a. ro glificatoris ē h'mōi. g. maior ē nota. p.

bat minor. nō. n. de'ē trin⁹ in q̄tz glificator.
sed econuerso. ab eterno em fuit trinus ante
ē clarificari.

qz glorificaret. Et dicitur qz qz roem lib
iecti insunt passiones ipsi subiecto z nō econ
uerso. sed deus nō étrinus inqzuz glorificat.

Si isti non excludunt, nam cum theologis
b

Dilogus

fit nob̄ a deo tradita tāq̄ qddā instr̄ h̄i dire
ctiuū in eternā felicitate. ratō ei⁹ obiectal opti
me exp̄mit in ordine ad hm̄oi finē. ⁊ qz̄ h̄ no
men gl̄ificator est hm̄oi. ḡ tc. Ad p̄mū di
cendū ⁊ reduplicat dīnā vtric̄ h̄ idē qd̄ dī
uina essentia. Amensurare tñ sumptuz penes

Solutio.
Ad 1

Ad 2 pportionē ad nosz intellectū. Ad scd̄ di
cendū ⁊ sic i alijs l̄ciētis rō sb̄iecti subponit
qz̄ ad noticiā incopletā. inqr̄it tñ qz̄tuz ad
noticiā p̄pletā. sic rō gl̄ificator s̄bponit fide i
theologia. qz̄ oportet accedēt ad deū credere
qm̄ inqr̄erib⁹ le remunerato; sit. ad heb. xq.

Ad 3 inqr̄itur tñ q ad pfectā noticiā. Ad tertiuū
dicēdū ⁊ dicit dīnā naturā. tñ cu illa restricti
one supi⁹ mēorata. Ad qrtli dicēdū ⁊ aliq
rō p̄ tec̄ p̄ or alijs ita ⁊ alie resoluūt in ipsā. v̄l
simpl̄r vel q ad nos. Si p̄mo mō lumendo
resolutōz tūc maior ē falsa. Sc̄do mō mōz
nō ē vera. l̄z. n. rō gl̄ificator s̄ sit simpl̄r p̄oz.
tñ pt̄ dici p̄oz ordie ad theologū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordine ad suā britudinem
p̄siderat. Ad qntū dicēdū ⁊ rō gl̄ificator s̄
ē bñ infinita materialr rōne sb̄strati qd̄ c̄ ipsa
dīna essentia. nō tñ ē infinita formalr. Ad
sextū dicēdū ⁊ l̄z deo s̄b sp̄ali rōe sb̄qiat i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i q̄liber libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud tñ nō fit km eundē ḡdū sp̄a
litatis. qz illa rō est sp̄alior ⁊ strictior. put re
spicit determinatū libz. ⁊ emin⁹ stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. vii.
dicēdū sicut dictū ē hic p̄ime ad p̄mū ⁊ ter
tiū. Ad. viii. dicēdū sic supi⁹ dictū fuit ad
terciū ūdictū ⁊ p̄clioz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

Ad 4

Ad 5 inqr̄itur tñ q̄ ad pfectā noticiā. Ad tertiuū
dicēdū ⁊ dicit dīnā naturā. tñ cu illa restricti
one supi⁹ mēorata. Ad qrtli dicēdū ⁊ aliq
rō p̄ tec̄ p̄ or alijs ita ⁊ alie resoluūt in ipsā. v̄l
simpl̄r vel q ad nos. Si p̄mo mō lumendo
resolutōz tūc maior ē falsa. Sc̄do mō mōz
nō ē vera. l̄z. n. rō gl̄ificator s̄ sit simpl̄r p̄oz.
tñ pt̄ dici p̄oz ordie ad theologū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordine ad suā britudinem
p̄siderat. Ad qntū dicēdū ⁊ rō gl̄ificator s̄
ē bñ infinita materialr rōne sb̄strati qd̄ c̄ ipsa
dīna essentia. nō tñ ē infinita formalr. Ad
sextū dicēdū ⁊ l̄z deo s̄b sp̄ali rōe sb̄qiat i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i q̄liber libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud tñ nō fit km eundē ḡdū sp̄a
litatis. qz illa rō est sp̄alior ⁊ strictior. put re
spicit determinatū libz. ⁊ emin⁹ stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. vii.
dicēdū sicut dictū ē hic p̄ime ad p̄mū ⁊ ter
tiū. Ad. viii. dicēdū sic supi⁹ dictū fuit ad
terciū ūdictū ⁊ p̄clioz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

Ad 6

Ad 7 inqr̄itur tñ q̄ ad pfectā noticiā. Ad tertiuū
dicēdū ⁊ dicit dīnā naturā. tñ cu illa restricti
one supi⁹ mēorata. Ad qrtli dicēdū ⁊ aliq
rō p̄ tec̄ p̄ or alijs ita ⁊ alie resoluūt in ipsā. v̄l
simpl̄r vel q ad nos. Si p̄mo mō lumendo
resolutōz tūc maior ē falsa. Sc̄do mō mōz
nō ē vera. l̄z. n. rō gl̄ificator s̄ sit simpl̄r p̄oz.
tñ pt̄ dici p̄oz ordie ad theologū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordine ad suā britudinem
p̄siderat. Ad qntū dicēdū ⁊ rō gl̄ificator s̄
ē bñ infinita materialr rōne sb̄strati qd̄ c̄ ipsa
dīna essentia. nō tñ ē infinita formalr. Ad
sextū dicēdū ⁊ l̄z deo s̄b sp̄ali rōe sb̄qiat i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i q̄liber libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud tñ nō fit km eundē ḡdū sp̄a
litatis. qz illa rō est sp̄alior ⁊ strictior. put re
spicit determinatū libz. ⁊ emin⁹ stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. vii.
dicēdū sicut dictū ē hic p̄ime ad p̄mū ⁊ ter
tiū. Ad. viii. dicēdū sic supi⁹ dictū fuit ad
terciū ūdictū ⁊ p̄clioz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

Ad 8

Ad 9 inqr̄itur tñ q̄ ad pfectā noticiā. Ad tertiuū
dicēdū ⁊ dicit dīnā naturā. tñ cu illa restricti
one supi⁹ mēorata. Ad qrtli dicēdū ⁊ aliq
rō p̄ tec̄ p̄ or alijs ita ⁊ alie resoluūt in ipsā. v̄l
simpl̄r vel q ad nos. Si p̄mo mō lumendo
resolutōz tūc maior ē falsa. Sc̄do mō mōz
nō ē vera. l̄z. n. rō gl̄ificator s̄ sit simpl̄r p̄oz.
tñ pt̄ dici p̄oz ordie ad theologū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordine ad suā britudinem
p̄siderat. Ad qntū dicēdū ⁊ rō gl̄ificator s̄
ē bñ infinita materialr rōne sb̄strati qd̄ c̄ ipsa
dīna essentia. nō tñ ē infinita formalr. Ad
sextū dicēdū ⁊ l̄z deo s̄b sp̄ali rōe sb̄qiat i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i q̄liber libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud tñ nō fit km eundē ḡdū sp̄a
litatis. qz illa rō est sp̄alior ⁊ strictior. put re
spicit determinatū libz. ⁊ emin⁹ stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. vii.
dicēdū sicut dictū ē hic p̄ime ad p̄mū ⁊ ter
tiū. Ad. viii. dicēdū sic supi⁹ dictū fuit ad
terciū ūdictū ⁊ p̄clioz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

Quartus
articulus.

Ad 1 inqr̄itur tñ q̄ ad pfectā noticiā. Ad tertiuū
dicēdū ⁊ dicit dīnā naturā. tñ cu illa restricti
one supi⁹ mēorata. Ad qrtli dicēdū ⁊ aliq
rō p̄ tec̄ p̄ or alijs ita ⁊ alie resoluūt in ipsā. v̄l
simpl̄r vel q ad nos. Si p̄mo mō lumendo
resolutōz tūc maior ē falsa. Sc̄do mō mōz
nō ē vera. l̄z. n. rō gl̄ificator s̄ sit simpl̄r p̄oz.
tñ pt̄ dici p̄oz ordie ad theologū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordine ad suā britudinem
p̄siderat. Ad qntū dicēdū ⁊ rō gl̄ificator s̄
ē bñ infinita materialr rōne sb̄strati qd̄ c̄ ipsa
dīna essentia. nō tñ ē infinita formalr. Ad
sextū dicēdū ⁊ l̄z deo s̄b sp̄ali rōe sb̄qiat i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i q̄liber libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud tñ nō fit km eundē ḡdū sp̄a
litatis. qz illa rō est sp̄alior ⁊ strictior. put re
spicit determinatū libz. ⁊ emin⁹ stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. vii.
dicēdū sicut dictū ē hic p̄ime ad p̄mū ⁊ ter
tiū. Ad. viii. dicēdū sic supi⁹ dictū fuit ad
terciū ūdictū ⁊ p̄clioz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

Ad 2

Ad 3 inqr̄itur tñ q̄ ad pfectā noticiā. Ad tertiuū
dicēdū ⁊ dicit dīnā naturā. tñ cu illa restricti
one supi⁹ mēorata. Ad qrtli dicēdū ⁊ aliq
rō p̄ tec̄ p̄ or alijs ita ⁊ alie resoluūt in ipsā. v̄l
simpl̄r vel q ad nos. Si p̄mo mō lumendo
resolutōz tūc maior ē falsa. Sc̄do mō mōz
nō ē vera. l̄z. n. rō gl̄ificator s̄ sit simpl̄r p̄oz.
tñ pt̄ dici p̄oz ordie ad theologū. q̄ oia q̄ p̄si
derat i theologia i ordine ad suā britudinem
p̄siderat. Ad qntū dicēdū ⁊ rō gl̄ificator s̄
ē bñ infinita materialr rōne sb̄strati qd̄ c̄ ipsa
dīna essentia. nō tñ ē infinita formalr. Ad
sextū dicēdū ⁊ l̄z deo s̄b sp̄ali rōe sb̄qiat i to
ta sc̄ptura sacra ⁊ i q̄liber libro sp̄ali eiusdē scri
pture sacre. illud tñ nō fit km eundē ḡdū sp̄a
litatis. qz illa rō est sp̄alior ⁊ strictior. put re
spicit determinatū libz. ⁊ emin⁹ stricta ⁊ sp̄a
lis put respicit totā sc̄pturā sacra. Ad. vii.
dicēdū sicut dictū ē hic p̄ime ad p̄mū ⁊ ter
tiū. Ad. viii. dicēdū sic supi⁹ dictū fuit ad
terciū ūdictū ⁊ p̄clioz p̄ncipalē. ⁊ p̄ idē patet
ad confirmationē.

mathēatic⁹ id q̄ sim ec̄ vere ē qle p̄cipit nō q̄li
ficiatue. sic theolog⁹ id qd̄ vere ē finitū cōcu
pit finite ⁊ nō infinite. Forte dicet mihi q̄
nō ē sile. qz q̄litas nō ē de trinseca rōe q̄ntura
tis. igf mathēatic⁹ c̄ p̄priū obiectū ē qz̄tū p̄c
qz̄tū p̄siderare sine qu. l̄z fm̄ te ē finitas ē de in
trileca rōe deitat. Ix. q̄ i h̄ ē sile. qz nō op̄
ret modū ēendi sp̄ uniformiter ēndere mō in
telligēdi. dato etiā q̄litas ēet de trinseca rōe
q̄ntitas. ad huc l̄z nō ē trinseca ētrinseca poss̄
q̄ntitat̄ petere rō nō q̄lis. ḡ tc. H̄ forte Unstantia
itez dices fm̄ hūc modū quē tu ponis. rō ob
iecti n̄i intellect̄ ēet extrileca ⁊ nō ētrinseca ipi
rei intellect̄. Ix. q̄ i obiecti ēsibi aliquā mō
intrinseca ⁊ aliquā mō ētrinseca. Intrinseca qd̄ē
dici d3. qz vere sumit a re obiecta c̄ ē rō. l̄z ex
trinseca dici p̄. qz p̄uenit rei nō quōcūq̄z fm̄
qndā ēmēratoz ad ētrinseca puta ad itelle
ctū. Un etiā ipē btū ētelligēs deitatē ētelligit
ēfinitatē. q̄ ē de ētrinseca rōe deitat. ētelligit tñ
illā ēfinitatē finite rōne pdicte ēmēratiōis
nccie req̄site iter obiectū ⁊ potētia. sic ēmanis
n̄iā motū celi ētelligit ēndiuisuz. ⁊ tñ p̄cipit
eu diuise ha ētellecōe. als nō poss̄ p̄plererō
nētpis. sic tc. Et licet hm̄oi exēpla nō sint p̄
oia ad p̄positū. tñ possūt nos manuducere in
cognitionē p̄posite veritatis.

Piēres

tc. Presupposita no
ticia ⁊ declaratiōe cāz
libri sen. ad formā tra
ctat̄ accedēdo. i q̄ at
ēdit libri diuissio. di
q̄idit iste liber i duas
ptes. Nā p̄mo p̄mittit luḡ huic op̄i p̄loguz
seu pemū. Sc̄do exequit̄ tractatū. ibi. Ue
teris ac noue legis.

Quantum ad p̄mū
est aduertendū ⁊ satis ēmēniter i scientiis p̄
logizat̄es circa addiscētes eoz doctrinā tria
intendūt. Nam p̄mo eos alliciūt ut sint beni
uoli. Sc̄do ut sint attenti. Tercio ut sint do
ciles. P̄mū fit satis cōgrues si auctor ipsius
scie p̄mittit suā humilitatē. Sc̄dm si ostēdit
tractande materie arduitatē. Et tertius se
innuit sue scie ordinabilitatē. Nā sicut super
bia doctoris consuevit displicere discipulis.
⁊ p̄ consequens facit eos maluolos. sic eius
humilitas placet ipsiis discipulis. et facit eos
benuolos. Et sicut materia cōmuniſ et fa
ciliſ p̄temuntur a studētib⁹. et p̄ p̄ns redit

Questio

II

eos vagos. sic materia ardua et difficultil diligenter arredit. et facit eos sollicitos et attatos. Et si cur doctrina profusa et inordinata in docile redihi boiem et tortuolum. sive conuerso doctrinam. oculum tradidit boiem docile et studiosum. Hunc igit modum emunemus in pnti plogo obseruando tria facit. Nam pmo pmittit sua huiusmodi. Scdo ondit pntis opis difficultate. Et tertio indicit istius scie ordinabilitatem. ut rone pmi reddatur beniuoli. raro est dilectio et attenti. et roteru dociles et studiosi. Scda pa incipit ibi. Ardua scandere. Tercia ibi. Dux igit deo odibile. Pma dñi dñi i duas ptes. 2. pmo ondit sua huiusmodi difficultate pnti. Scdo i exteroz ppartioz ibi. Lū pau pcula. Gazophilacu dñi gaza qd ē diuitie. et philasse qd est seruatorum qsi diuitiar pler uacuum. Et i gazophilacu dñi ad pnti si gnificat sacra scriptura. in q thesauri scie et sa pie deitut absconditi et psernati. Sequitur illa ps. Ardua scandere. in q mgr ihianu reddit nos attatos. et h ex pntis opis difficultate. et diuidit i duas ptes. Nam pmo ondit pscientis opis seu tractar difficultate et tractador eximia oblimitate. Scdo ex inuidor numia doloris. ibi. Quam nō ambigam? Quia tu ad pnti est aduentu q rata difficultas erat circa materiam istius libri. qm graliq mō retrahebat ne libz inchoaret. et quod econuer so attrahebat ut ipm inciper. Igit magister illud bellu cogitationu sua et ceteribz primo simul poderat attrahentia et rerahentia. Secundo ondit cām vitorie p. quaz attrahentia vincit rerahentia. Scda ibi. Quia vincit zelus. Quo ad pnti ut et sciedu q tria fuerunt impeditia et rerahentia mgrm ab isto operis stupor aggredieci. labor exequendi et timor deficidi. Et contra fuerunt tria ad illud op magistrz attrahentia. s. oblatu dñi admotoru. et celeratio pnti. et affectio pfectio. Et pnti h mgr tria facit. qz pmo ponit pnti retractum cu suo opposito attractivo. Scdo potest scds attracti mu cu suo retractivo. et tertio potest sciu. Scda ibi delectat nos. Tercia ibi. desiderium hortat. Quelbz istaz pnti possit diuidi i attractiu et retractiu. et ptes patet. Sequitur illa ps. Quia vicit x. ubi mgr ondit cām vitorie ipoz et rerahentia. La vo isti vitorie erat caritas seu amor. Et qz duplex et amor. s. dei et pnti. iō pmo mgr ascribit hanc vitoriam caritati dei. Scdo cancellari primi. ibi. Non valentes studiosoz. Qz mgr dicit in līa penultie pncule isti lectois. q velut theologiaz inquisitionuz

abdita apire. Ita qro hac questione.

Trum theolo

gia sit scia. Et videt p n. qz qd nō evna scia nē scia. Is theologia nō evna scia. g. Major p5. qz p idē hz aliqd ecē i vnu ecē. ut p5. iūj. metha. eadē e. n. ro bois et vnihois. ut dñi in.. elch. Probal minor. qz dicit amator hz. iūj. metha. qz eadē scia nō poteretur determinare de equocis. Et idē amator i de suba orbibz alt. qz oia q dicunt de supcelestibz et inferioribz dicunt mō equoco. Is creator et creature de dō tractat theologia pl. distat qz supcelestia et inferiora. Extra hle hitus qz considerat subiectu vere intelligibile et summe speculabile sub rone determinata et spali et habet specific. Is theologia chmōi. ut s. patrit. g. tc. In illa qoe qtuor sūt vidēta. Primum utz theologia sit scia. Scdmvez i tali scia articuli fidel sūt pncipia. Tercium utz ex h seqt qz sit scia subalterna. Quartu utrum pprie dicat sapientia.

Contre

Articul' 1

Pc. au.

Quatu3 ad pnti

articulu tenebo qz aliquid mō sit scia. Is nō visqz qz pprie dicta. Sz h sūt due opiniones extremitate. qz vna potest qz sit scia ppe dicta. Alia qz nullo mō sit scia. Prima opinioz mlti nitit mltipl declarare. Primo ex dictis qz crudel pte ar guis. Si theologia nē et scia. tuc frustalgorum et studeret i ea. Sz pntis ē icouenes vna p5. D si nō et scia h et pnti qz nō ē dare passioz dñitē a suo subiecto qz ex ipso demon straret. Sz h nō ipedit. qz ens i pntu ens et subiectu metaphysicu. iūj. metha. et nō hz passioz fabeo dñites. qz qd realt differt ab ente et formalit n ens et nihil. et passio enti et nihil. Sic igit dñm i metaphysica aliqd nō dñm a subiecto qz tñ hz sē p modu passioz. sic tc. qz pnti et ordo real mlt aliqd dñm pnti. tal manet ordo eoz sūde vbi distinguunt pnti rōz. Sz subiectu topo no vbi distinguunt realt hz ordine etentia et pnti et posterior. qz vnu remostraf p alterz ags a pnti. genia i deo vnu p alterz poteret demon strari. Sz illud nō vnu. qz loquendo de scire ppedictio. dñq isti intēdūt loq. tuc sic diffinir. i. poste. Scire ē p cām re inuestigare. Et ibide. Tūc opinamur scire vnu qd qz cām eius cognoscim et quoniam illi est cām et impossibile ē aliter se habere. Dei autem et diuinorum nulla poterit esse causa. ergo tc. Nec valer si dicatur qz in theologia scitur causa per effectum.

Prologus

qr effect² ppro faciens scire cām dī eē adeqt² cause.

Solutio

Ad 1

Sed null² effect² adeqt² virtut² dei. Igit² breuiter ad eoz motiuā mīdēo. Ad pīmū dicēdū q̄ studē talis acq̄n̄t̄ habitū nobilissi-

mū nō nobilitate sc̄ientificē euidentiē. s̄z nobili-

tate obiectu. q̄ t̄ si n̄ oīno p̄p̄e. aliq̄ t̄ mō p̄t̄ di-

c̄ sc̄ia. Ad sc̄om dicēdū q̄ illa nō est tota cā

quā allumis. s̄z p̄rāto theologia nrā n̄ ē sc̄ia

p̄p̄e dicta. qr n̄ reducit ad p̄ncipia p̄ se nota.

n̄ suppoit ea ī aliq̄ alia sc̄ia ē capaces sum² in

via. Ad tertiu p̄ia dicta p̄z. Uel dōm. q̄ si

aliq̄ totalē demōstratō d̄ deo formaret. qr h̄ p̄ci-

se ficer̄ ī lūie natāli. maḡ generar̄ noticiā me-

taphīcā q̄ theologicā. Tāly h̄ idē arguit sic.

Nō pl̄ repuḡt obscuritas fidei sc̄ie de crediblī

libi q̄ ī certitudō fatalismatū sc̄ie d̄ sc̄ibilibō. s̄z

n̄ obstatē ī certitudine fatalismatū h̄ sc̄ia d̄ sen-

sibilibō. ḡ t̄c. sp̄ n̄ pl̄ repuḡt euidentiā sc̄ie

z̄ ī euidentiā fidei q̄ claritas noticie rez ī vbo

z̄ obscuritas noticie ī p̄p̄o genere. H̄z he sit se

spatū ī eodē intellectu. ḡ t̄c. sp̄ de sp̄ p̄ui-

dit eccliesiue de aliq̄bō hoībō plectis q̄ possint

fidē defendere. s̄z h̄ nō possent nisi h̄rent habi-

tū scientificū. sp̄ theologia ē noticia nobil-

issima regulās om̄es alias sc̄ias. ḡ erit scien-

tifica. Sed qr tantā euidentia quātā req̄

rit sc̄ia h̄re nō possimus de his d̄ q̄bō tractat

theologia ī lumine naturali. nec ī solo lumine

fidei. iō ponūt p̄dicti lumē q̄ddā supnatura-

le clarius lumine fidei. obscuri² t̄n lumine glie

qd̄ lumē a deo cōicat sacre theologie doctori-

būs tanq̄ pfectis z̄ cōem statū fidelū excedē

tibūs z̄ ceterū peristētibō fidē sanctā cōfirmā-

do z̄ iugiter defendēdo. Et addūt q̄ lumē me-

ridiel h̄ spatū secū aliquā noctis obscurita-

tē. lumini t̄n auore hoc nō repugnat. Sic li-

cer clare videre ī lumine glie fidē excludat

tomē obscuritatē euacuet. intelligere t̄n sci-

entifice ī isto medio lumine fidei nō repuḡt.

Propter h̄ ait Aug. i. sup Joh. q̄ lux increa-

ta dupli lumine fideles illuminat. pūulos

quidē lumine fidei vt lacte nueriant. maiores

ivo lumine sap̄e q̄ vescant solido cibo. Sed

nec h̄ valet. qr signū ē scientis posse docere. vt

p̄z. i. elenco. sed ea q̄ sunt fidei null² p̄t̄ sc̄ier̄

fidei infidele docere. ḡ t̄c. Etsi dīc̄ q̄ infidel̄

doceri nō p̄t̄. qr opt̄z doctorē z̄ discipulū ī lu-

mīe puenire. n̄ curio. qr nec vñq̄ aliq̄ fidelis

potuit doceri vt euideret sc̄ire ea q̄ fides sc̄ia

ponit. sp̄ vel lumē fidei manet cū illo lumine

fm eē pfectū. vel remittit ab eo z̄ manet fm eē

remissū. Si des pīmū. h̄ nō ē possibile. qr sic

vñ extrema fm suas excellērias sit eē nō p̄nt

sic nec extremitū cū medio. Si sedz tūc h̄n̄ il-

luc lumē eē min² fidelis. qr min² crederet q̄

nō h̄n̄. sp̄ sic etiā fm re lumē glie cū sit cla-

rissimū totaliter tollit lumē fidei. sic istud la-

mē intelligentie tanq̄ quoddā mai² lumen

salte remitteret z̄ obfuscaret lumē fidei. sp̄

tu dīc̄ q̄ de ratione fidei sit in euidentia. sed

illud lumen facit euidentiā. ḡ erit incōpossi-

bilia. sp̄ ph̄s p̄ platonē dīc̄ q̄ impossibl̄

leē nos h̄re nobilissimos h̄t̄ z̄ nos latere. sic

impossible ē t̄c. Sed forte dices q̄ ph̄s lo-

Instantia quī de habitibō naturalibō. illud autē lumen

supnaturāl̄ infusū. sic exīs ī caritate nescit se

eē ī caritate. sic t̄c. sp̄ Istud nō vñ. qr lumen

Solutio facies sc̄ientificā euidentiā ē sup̄p̄i manifesta-

tiū. Ideo latere nō p̄t̄ habentē. caritas autē

non ē habitus cognitiū. ideo latere p̄t̄ ha-

bentē sp̄ sicut vñ lumē naturale sufficit ad

oīa naturalibō sc̄ibilia. sic vñ lumē fidei supna-

turale sufficit ad oīa supnaturāl̄ q̄ sc̄ire pos-

sum² via. sp̄ tale lumē mediū inter lumē

glie z̄ lumē fidei. aut ē mediū p̄ p̄cipiatōnē.

aut mediū p̄ abnegatiōnē extremon. nō p̄mo

mō. qr medio p̄ p̄cipiatōnē cōmisce virū-

q̄ extremon. z̄ neutrū ponit in sua p̄p̄ia na-

tura. sicut patet in viridi vel rubeo colore. in

quibō extremini colores p̄miscent. z̄ sic habens

tales lumen nō haberet habitū fidei fm sua p̄

p̄p̄ia naturā. Nec sc̄o mō p̄pter eandē rōem

q̄ mediū abnegatiōis abīcē extrema. z̄ pos-

set lumen tale infūdi infideli ex quo abīceret

fidē. Mortua etiā eorū nō cōcludunt. Unū

ad primū dicēdū q̄ minorū ē vera. qr oīs sc̄ia

req̄it fatalismata certa. Sed obīci h̄ p̄t̄ de

Instantia sole de q̄ certā h̄em sc̄ia z̄ ei magnitudinē ex-

cedere totā terrā. cui t̄n fantasma q̄ ad hocē

multū incertū z̄ obscūr. cuīz representet magni-

tudinē vix vñius pedis. R̄deco. in talibō

fatalismata incerta resoluūt vñq̄ ad fatalismata

certa. puta astrologi p̄ geometriā z̄ p̄spectuā

exp̄imentaliter inuestigariūt q̄ fm aliquāz de-

terminatā distātiā decrescit apparētia magni-

tudis rei vīse. z̄ sic p̄ replicationē distātie pue-

nēt ad certa talia fatalismata vñq̄ ad certā no-

ticiā magnitudis ipsi solē. Ad secundū dicēdū

q̄ maiorū ē vera. qr pl̄ repuḡt ineuiden-

tiā z̄ euidentia respectu euīde obiecti. q̄z clarū

z̄ obscūr respectu diversorū obiectorū. sed cuīz

res noscunt ī vbo p̄ncipale obiectū ē eēntia di-

uisa. cuī p̄p̄o genere obiectū ē ipsa creatura. si

des autē z̄ illud lumē respiciūt idem obiectū.

Ad tertiu dicēdū q̄ nō opt̄z tales p̄fectos

breūlūdū lumē a ceterū fidelibō ut obiectōnia

Lōtra hē:

2

Solutio

Ad 1

Instantia

R̄deco.

Ad 2

Ad 3

Questio

II

bus p̄tra fidē r̄ndeant. s̄ sufficit q̄ s̄nt in studiō theologie exercitati coopante eis grā diuina ipsi poterū ad singula p̄traria responde-

re. Ad quartū dicendū q̄ poterit esse nobilissima ex nobilitate lumis fidei et nobilitate obiecti p̄ter h̄ q̄ sit simplr sc̄ientifica.

In additōe aut de lumine peccauert p fallacia p̄ntis Nō. n. seq̄t theologia ē sc̄ia. q̄ mediatē tali lu-

mīne. multi em̄ ponūt eā ēē sc̄iaz p̄prīe dictā. q̄ tñ h̄ lumē nūq̄ posuerūt. Excepta etiā eo

rū sunt p̄tra eos. q̄ cū tenebra sit priuatio luxis. ideo cū nullo gradu lucis se p̄patit tenebra.

Si ḡ obscuritas ē de ratioe formalis fidei ut tu dicas: tūc cū nullo lumine faciente eur-

dentiā poterit stare. Ad quēdū tñ q̄ p̄ has solutiones nō intēdo negare varias reuelati-

ones quibus celestis cōsolator deuotos suos consuevit recreare. et qñq̄ secreta sua multis p̄pharie reuelare. sed hoc sit de gratia specialis et p̄uilegiū singulare nō inducit legē ēmūne.

ideo quo ad ēmūne statū doctorū theologie hāc p̄clusionē negauī. nō autē quo ad hos q̄

singulariter sunt deuoti. al's eset cōtra me qđ

supius in principio adduxi de Aug. cū dixit Q̄ lumen veri te. Et p̄ hoc etiā patet ad au-

toritatē Aug. Alij eandē p̄clusionē tenētes dicebant. q̄ theologia pcedat ex p̄ se no-

tia q̄ sunt ēmunes animi acceptōes. et nō ar-

ticuli fidei. q̄ vt dicit. posteriora semp̄ nata

sunt p̄bari p̄ priora. s̄ considerata in theologia

sunt p̄m̄ n̄m̄ intellectū posteriora his q̄ p̄side-

rat i methaphysica. ens em̄ unq̄tū ens est p̄ri-

2 deo et q̄cunq̄ alio ente determinato. P̄ ex li-

mīne naturali p̄ h̄ri q̄ oīs opatio pfecta ter-

minaē ad aliquā opatiū. S̄ naturali scim̄ de-

um pfecte intelligere et pfecte velle vel diligē-

re. ḡ erūt in diuinis duo pducta. s̄. verbū et

amor que sunt filiū et spūscūs. P̄robat per

alios q̄li idē sic. Sp̄ h̄tus cause naturali re-

seruat effectu. s̄ p̄clusiōz creditā p̄dissū p̄clu-

dere p̄ vñā p̄pōem naturali cognitā taliam

creditā. cū ḡ p̄missē sint cause p̄clonis. optet

q̄ tal' p̄clo vtute illī naturalis p̄missē sit aliquā

nō naturaliter cognita. Verbi grā. Q̄is hō

h̄z verā carnē. filius dei est homo. ḡ filius dei

hab̄z verā carnē. Sed isti in hoc p̄cius di-

cunt ceteris. q̄ totū fidei n̄r̄ meritiū vidētur

annullare. cū fides nō habeat meritiū cui hu-

mana ratio p̄bet experimentū. Ad primū

ergo dicendū q̄ licet de inferioribz possint co-

muniā p̄cludi p̄ vñā et supiora nō tñ p̄pria.

q̄ aut accipiet terminus supiorū indefinite. et

tunc nihil p̄cludit. q̄ vt si nō insert sūmū inse-

rius. Aut accipit vñr. et erit p̄pō falsa. Quia id

quod ē p̄pū inferioris nō pdicat de suo supe-

riori vñr sūpto. Quāuis igī p̄ h̄c terminuz

ens possit p̄bari q̄ de sūt bonū vñl aliquā aliud p̄

dicatū cōe. nō tñ poterit p̄bari q̄ sit p̄ vñl si-

lius. Ad secundū dicendum q̄ maiore vera de

opatio et traleute. nō aut de immanēte. sic ē itel

ligere et velle. et p̄bat oppositū incēti. q̄ cū in-

telligere et velle i deo sint idē realiter. vt testan-

tur nō solū theologi. verumētā p̄hī. igī si ex

distinctōe opationū vis arguere distincta p̄

ducta habebis solū vñl pductū. qđ est hereti-

cū. Ad tertium dicendum q̄ sicut ex p̄positio-

nibus duabz p̄missis quaz vna ē n̄ccia. alte-

ra p̄tingēs. sequit p̄clo q̄ totalr ē p̄tingēs. vt

p̄z. i. p̄oz. s̄cī p̄posito ex duabz p̄missis q̄ruz

vna ē naturalr cognita. et altera credita. seq̄t

p̄clo q̄ ē totaliter credita. et nullo mō naturalr

cognita. Sic. n. cā n̄ccia applicata ad effectū

mediatē cā p̄tingēte pduct effectū totalr con-

tingēte. sic z̄.

Ad 3

Opinio 2

Sed fuerūt alij vt supiō dī-

xi q̄ dixerūt q̄ theologia nullo mō ēscia. De

bis nō intēdo insistere. q̄ nulla motiuā eorū

inueni q̄ alicui p̄sonā apparerēt. ideo ta-

le opinione tanq̄ erroneā derelinquo. q̄ exp̄l

se damnat i articulis parisiēsibz articulo. uñq̄

vbi sic dī. Nō plus scire p̄pter scire theolo-

giam error. Sed sunt due alie opiniones

huic satis vicine. Quaz p̄ma dicit q̄ theolo-

gis ē sc̄ia q̄ sciunt tñmō p̄ntie. ita q̄ nō ēscia

cōsequētū siue p̄clonū. s̄ solū p̄ntiaz. Nā vt

dicit cū articuli fidei sint p̄ncipia theologie:

Opinio 3

scit ipse theologū qđ ex ip̄sīs seq̄t. Verbi grā.

Sup̄posito q̄ vñā natura dīna sint tres p̄so-

ne distictae. seq̄t q̄ earū distictio sit p̄ relatiū.

pñaz hāc nescit theologū ēē n̄ccia. s̄ nec aīns

nec pñs sciat. Sed nec illud vñ. q̄ etiā h̄

istos videt ēē articulū sup̄dictū. nihil. n. theo-

logice pl̄ scire. p̄pter scire theologia. q̄ noti-

cia pñscis formalis accepte ut p̄scidit a noticia

p̄nti et ant̄ ē mere logicalis noticia. et p̄ purā lo-

gicā h̄ri p̄t. et iō nihil pl̄ scire. p̄pter scire theo-

logia. cū tal' noticia tradat p̄ logicā.

P̄ noticia theologie n̄ est pñscis noticia q̄ falsissimorū

figmitoz. q̄ cū dico chimera ēē de. q̄ chimera

ē oīpōtēs. scio pñaz n̄ccio ēē verā. licet ignorē

pñs et aīns. q̄ falsū nō p̄tigē sciri. q̄ nō ē. vt

p̄z. i. poster. Unū vt dixit noticia talū est me-

re et simplr logicalis. q̄ id est simplr logicae

cū noticia sufficiēter h̄r p̄ logicā q̄cūq̄ alia

sciētia posita vel remota. noticia p̄sequētariū

p̄dicto modo sumpta est h̄mōi. q̄ z̄.

Ma-

ior nota. probō minorē. quia in causis p̄cūs

Ad 4.

Ad additionem

Contra exempla.

Nota bñ.

Alij ad idē

Alij ad idem

Contra eos

Solutio.

Ad 1

Prologus

Si affirmatio est ea affirmationis. et negatio est ea negationis. et conuerso. ut p. 31. posteriorum.

Sed sola iugatio logice est ea iugatio propria. ut p. 32. posteriorum. p. 33. p. 34. metham. quod sola noticia logice est ea noticie propria. Sed forte dices quod illud non sequitur loquendo de natura propria. sed non per sumitatem determinata materia. Illud nihil videtur. quod tu sumis de natura formaliter ut ei noticia praescindit a noticia certa tamen antiquis quod propria. et non ratione materie non poteris te iugare. quod ut si noticia erit pure logicalis.

P. 35. sic scire praestructo an sit cognitio vera vel in cognitio in quantum scia et in quantum materia ad solam grammaticam spectat. sic scire proprietas esse necessaria vel non esse necessaria in quantum materia ad solam speciem logica. scire autem per se est quod propria in sermone spectat ad singulas alias scias; in quantum materia formaliter tales propriae.

Est alia opinio. quod sum propter nihil videtur tribuere theologie viatorum. Dic enim sic. quod theologia duplum potest accipi: seu per directam considerari. vel in se. et evidenter est scia. quod est de his quod sunt maxime probatis et evidentes. vel quod ad nos. et sic non est scia. habens non contingit ex defectu in theologia consideratorum. sed ex defectu considerantur. sicut hoym viatorum. qui sicut est habens oculum non cuncte ad lucem solis. sic autem intellectus ad ea quod sunt manifestissima in natura. ut p. 3. q. metham.

Ad dicitur tamen isti quod si large loquimur de scia. ita quod accipiam sciam coiter quantum natura rei patitur status proprie. tunc theologia potest dici scia. sicut de scientia moralis. id est ethica. quod sufficit aliquam superficialiter et figuralem noticiam tradere ratione materie variabiliter quod sunt actus humani.

Sed isti videtur sibi plures in his brevibus dicere. Primo. n. videtur dicere quod res in theologia considerantur sint maxime scientes. et postea dicitur quod taliter habeamus scias per theologiam quam natura rei patitur. quod cum natura rei patitur propriissimam et evidentissimam sciam ut per se p. 33. ex primo dicto. sequitur quod nostra theologia non sit large sed propria dicta scientia. quod hoc dicit secundum dictum.

Alius dicitur quod habitus theologie sunt tres. Unus. s. q. cogunt illa quod in sacra scriptura ponuntur. et sic fides de theologia. quod quod in scriptura sacra traduntur sola tenentur aucte. quod pertinet ad fidem. et sic valde large theologia de scientia. Alius est habitus quod de theologia defensiva. quo fides et ea quod pertinet in scripturam declarantur. quod modo ait Augustinus. de ciuietate dei. capitulo 1. Huius scientiam illud est tribuendum quo fides saluberrima quod ad beatitudinem ducit. gignit. defendit. nutrit et roboretur. Tercius habitus est quod veloces sacrae scripturae deducuntur ex articulis fidei. et illa de theologia elicetur. Et nec istis duobus modis ut dictum est theologia poterit esse scia. sed vel ratione materie.

Et sic circa quam non potest fieri demonstratio. vel quod huic s. viatori ea demonstrare non possumus.

Sed nec isti bini dicunt tres habentes distinctos factum de theologia. sicut n. in quilibet scia optaret

Contra duran-

ponere tres huiusmodi habitus. eadem n. ratione habens exigeret. metaphysica. n. est habens determinatum ut pertinet ea quod in ipsa traditur. est habens defensum ut declarat et defensum sua principia. est habens elicitum ut ex principiis inferat per se. et eodem modo de logica et aliis scientiis. Et quod ex distincto nulla sit per se evidenter ex membrorum coincidentia. Videlicet n. quod sit scientia vera ut pertinet ea quod traduntur in novo et veteri testamento. nunc autem nouum testamentum declarat per vetus. et defendit contra iudeos. et versus per nouum contra hereticos. quod primus modus et secundus non videntur differre. Theologia etiam raro potest aliqua conclusionem elicere quod pertinet ad tertium modum. nisi declarando quod pertinet ad secundum. quod secundus modus et tertius coincidunt.

Op. pp. 1

Hic itaque promissis dico quod theologia viatorum est vere scia non tamen sic natura rei scibilis patitur. sed sic natura scientiae patitur. quod ille habens quod probat alicuius de suo subiecto. non minus infallibili ratione quam yconomica vel politica scia de subiecto suo. ille in qua habens est vere scientificus seu vera scia. sed habens theologicus est huiusmodi. quod secundum maior p. 3. quod est certa ratione modus quod certitudo potest sumi in morali negotio probat yconomica vel politica alicuius de suo subiecto. igit vere dicuntur scie. sicut a sili. Probabo minorem faciendo talis syllogismus. Non enim quod habens rationem ultimi finis est sumum bonum et poterit aitiam rationale in totum suum desiderium beneficere satiare. sed deus qui est non glorificator habens rationem ultimi finis. ergo est summe bonus. et poterit animam beneficere satiare. Major nota est quod ultimus finis non potest referri in alterum. et optet quod sit summum bonum. et per se non poterit satiare anime desiderium. Minor per se p. 33. quod habens nomine glorificator vel beatificator sive quodcumque aliud nomine exprimit rationem speciale subiecti illius scientie nescio ipsa exprimit ordinem ad finem. sic patuit in quod per se p. 33. procedere. P. 33 igit quod passio vel alicuius loco passionis se habens non minus efficaciter ratione probat subiecto istius scientie quam possit probari de subiecto scientie moralis. quod ista non erit minus scia quam illa.

Fortes dicent huiusmodi alios quod illa quod traduntur in theologia non ostendunt demonstrationem. Cui igit demonstratio sit syllogismus faciens scire illam non erit scia. Nam autem per demonstrationem intelligitur potissimum demonstratio. et sic solu mathematica est scia. quod ipsa sola potissimum demonstratur. et in primo gradu certitudinis. ut p. 33. p. 34. Augerius. physicus. Aut intelligis per demonstrationem syllogismus efficaciter includere quodvis processus.

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Op. q. rta

Contra eos

Quinta
op. Du/
rati.

Questio

II

Instantia
Solutio.

dat ex aliq̄b̄ suppositi, et nō omnino exprmis sic rōes theologice p̄n̄ dici dēmonstratōes. vt patuit i sillogismo pcedēte. Dices itez q̄ tales sillogismi n̄ sūt vbiq̄z i theologiā. Dico q̄ eodē mō nec i alijs scier̄is. qz i rei vltate si ue sit loyca siue naturalē phia. siue metaphysica siue q̄cūqz alia scia. vbi vnā tñmet rōz effica/ cē mille h̄cet s̄ba q̄ sūt vel falsa vel utilia vel saltē nō p̄cludētia nccio. t vir eriā pbabilit̄ sepiissime vidēt inferre. rarissime em i his habi/ biliō quos appellam̄ scier̄ias p̄prie dictas aliqd dēmonstrat̄ potissime. qd p̄z ex hoc q̄ ra/ ro in eis aliq̄ positōnes tā certe repūnt circa quas nō sūt opposite opiniones. Unū si q̄s sedula meditatōe reuolueret varietatē opini/ onū q̄si in singulis passib̄ phie; magis vide remur in phia h̄re opiniōz q̄z scientia. vcl nō min⁹ h̄rescientia in theologiis q̄z in phicis. Quis. n. hodie viuit qui cōplete et diffiniti/ ue cognoscat quidditatē mīni termini phie. puta quidditatē vnius formice. Omnes em̄ phī cū volūt diffinire dr̄nam subalē circulo/ quinq̄ p̄ aliqud accidēs qd ē manifestū signū ignoratiē dr̄ntie subalis. t p̄ z̄ns totius qd/ ditatis. Nec miz q̄ alia ignoram̄. qz nec nos ipsos cognoscim̄. qz Auerrois quez q̄si tot⁹ mūndus in phia sequit̄. dixit aīam̄ intellecti/ uā nō esse formā substancialē corporis humani s̄z eēvna solā talē aīaz i oīb̄ indiuiduī hoīb̄ Alij aīaz posuerūt circulatōz. Alij aīaz intel/ lectuā dicebāt eē corruptibile. Sed tacco de gētilib̄. hodie p̄z q̄nta d̄ nobis p̄pisis sit diuer/ sitas apud doc. xpianos. In anglia em̄ tene/ tur q̄ in hoīe sūt p̄les forme subales. t oppo/ sitū eītāq̄ erronei p̄demnat̄. parisi⁹ v̄o totū oppositū tenet̄. Et sil'r de potēt̄s aīe quib̄ in/ telligimus t volumus. quāta est dr̄ntia op/ natū quis sufficit enarrare. Alijs dicentib̄ q̄ sint idē qd essentie aīe. alijs q̄ differat ab es/ sentia aīe re absoluta. alijs q̄ sint quidā respe/ ct̄is fundati in eēntia aīe. alijs q̄ sint quedā habilitates aīe realiter idē exētes cū ip̄lis acti/ bus anime. His igit̄ t ceteris positōib̄ phie p̄siderat̄. p̄z q̄ vel nihil vel valde modicū sci/ mus. loq̄ndo de scire ita stricte sc̄ut vidēt lo/ qui de scier̄ia rōnea pbantes sacrā theologiā nō esse scier̄ia. Arguo ad idē sic. Ille ha/ bit̄ vidēt eēscier̄ific⁹ qui sufficiēter soluit t de/ struit oīes obiectōnes q̄ fieri poterūt h̄ verita/ tes in ip̄o p̄sideratas. theologia ēhmōi. gr̄c. maior p̄z. iij. merha. vbi d̄. q̄ soluerē nō ēig/ rat̄is vinculū. qz sicut ibi d̄. soluto dubitato/ rū ē manifestatio p̄t̄at̄. H̄z minor p̄bari p̄t̄

rn̄dēdo instat̄is q̄ cōiter sūt h̄ ipsam. Ar Opinio q̄ guīt aliqui primo sic. Qñcūqz sufficiēter sol/ rōes h̄ the/ uit̄ rō facta p̄tra aliquā p̄clusionē. tūc ex ipsa ologicalis p̄ solutōe oñdit q̄cūlō nō ē impossibil̄. s̄z ad n̄ cloes n̄ sūt ē possibile sequit̄ possibile in p̄mo angulo mo/ claliū. ad possibile v̄o in dinis q̄ ad illa q̄deo intrinsece v̄ueniūt seq̄t̄ nc̄ce. qz q̄ ad dei intri/ seca oīno h̄ificat̄ illō. iq̄. phicor̄ cū d̄. in p̄p/ riūs nō differt eē t posse. si ḡ possem̄ sufficien/ ter soluere rōes factas h̄ articulū trinitat̄. tūc possem̄ dēmonstrare trinitatē nccio eē i diuīs. P̄c p̄positū nō p̄ sufficiēter p̄bari. eīt̄ am̄ oppositū nō p̄ sufficiēter improbari. s̄z p̄ positū fidei nō p̄ sufficiēter p̄bari. ḡ nō pote/ rūt solui rōes h̄rie sufficiēter. als̄ oppositū fi/ dei ip̄obaret̄ sufficiēter. P̄ si soluis p̄ inter/ emptōz opt̄ te dare instat̄ia extra p̄positū. s̄z i tota rez̄ata excepta sola nāta dīna nō inue/ niūtria supposita i vna in diuīsa eēntia. ḡ ad rōz h̄ articulū trinitat̄ nullā extra p̄positū po/ ter̄ instat̄ia assigre. Ad dissolutōz illoz t Nota/ p̄silū q̄ fieri p̄nt i h̄ p̄posito ē sciendū. q̄licē multiplex gen⁹ deceptorie argumētātōis pu/ ta in dictōe t extra dictionē. vt p̄z. i. elencor̄ sic ē multiplex genus solutōis. puta qñqz sol/ uit̄ sophis̄ma p̄ distinctionē. t assignat̄ p̄ctm̄ in forma. qñqz p̄ interemptionē. t assignatur p̄ctm̄ in materia. t qz oīa adducta vel addu/ ci possibilia contra nostre catholice fidei veri/ tate sunt falsissima sophis̄mata. teste Aug. p̄/ iij. de ci. dei. ca. xiiij. vbi. ait. In n̄re religiōis hystoria dīna auctē fulc iti q̄cqd ei resistit nō dubitam̄ eē falsissimū. Et i ep̄la. viij. ad mar/ cellinū. ait. Si ratō dīuinaz scripturaz au/ citoritatē reddit̄. q̄tūcūqz acuta sit verissime fallit. Iḡl omnes tales ratōes solui possunt vel p̄ distinctionē vel p̄ interemptionē. Uer/ bi gra. fiat ille sillogismus a nō fideli. Im/ possible ē in aliqua natura plurificari suppo/ sita q̄n etiā plurifex natura. i diuīnis fm̄ te/ sūt plura supposita. iḡl erit multiplicata na/ tura. t p̄ p̄sequēs plures dīj. Respōdeo p̄ di/ stinctionē. qz duplicitia sunt supposita. Que/ dā. s. absoluta. quedā v̄o relativa. Loquēdo de suppositis absolutis tūc maior ē vera p̄di/ cte rōis. s̄z minor ē falsa. Loq̄ndo v̄o de sup/ positis relatiis minor ē vera. s̄z maior ē falsissi/ ma. qz nihil repuḡt tres dīnas p̄sonas i vna dīnia natura p̄ oppositas relatōes distinguiri. Forte dicet infidel̄ q̄ illa solutio assumit falsū. qz opposite relatōes reales nō p̄nt simili/ esse i eodē indistincto fūdamēto. Rn. tūc distinguedū ē de fūdamēto. qz aut loquer̄ de

Instantia
Solutio.

Prologus

fūdamēto finito aut īfinito. si p̄mo mō cedo
si s̄dō mō nego. Et diceret aliq q̄ nihil repu-
gnat duas relatiōes oppositas si' eē in eodez
fūdamēto. Nā inter mouēs z motū sunt due
relatiōes opposite. q̄ idē hnt fūdamētu qn̄ idē
mouet seipm. Forte infidelis itez dicet. q̄

Instantia
Solutio.
Ad 1

supposita relatiua nō poterat eē in natura ab
soluta. h̄ assumū falsū. t̄iō r̄ndendū ēp̄ inter
emptiōz. Et si rō interempiōis petit: illa esse
pōt. qz ille q̄ iudicat de aliq qd̄ oīno suū intel-
lectū z modū suū p̄siderandi excedit. ille te-
merarie z malevidē iudicare. s̄z noscere quo/
mō tria relatiua supposita sint i vna insinua-
dei natura: excedit intellectū z modū p̄siderādi
cuiuslibet ph̄i mūdani. g. Sic igit̄ ph̄s eriaz
ut methaphic⁹. p̄j. methaphice noluit plūm
ptuose iudicare q̄ certo nūero intelligētiaz s̄z
detulit supiori dicens. Illud aut p certitudinē
inq̄rere altiori inq̄sitois eē videt. Sic multo
magis de articul⁹ fidei p̄ob̄z ph̄s iudicare: s̄z
deferre tenet supiori. Ad p̄mū ḡ dicendū q̄

Ad 2

nō ostēdit p solutoem data a theologo q̄ ar-
ticul⁹ nō sit ip̄ossibil. s̄z mō q̄ dictū i soluit. et
vltiāte sibi ondit q̄ mediū assūptū p ipsū ēce-
traneū a pposito. z nō applicabile ad clōne
quā nitit reprobare. eo q̄ tal clōne totā suā fa-
cultatē excedit z modū suū considerādi. Un̄
dato p impossibile q̄ clusio quā intēdit pro-
bare ph̄s ī fidē vera eēt. adhuc ondit sibi q̄
mediū assūptū ad p̄badū ēimptiōes z extra/
neū a pposito. z p̄ns nō cōcludit. Et p̄ h̄

Ad 3

p̄ ad scđm. qz p̄ fideles solutiōes nō impro-
bat directe oppōstū fidei. s̄z ondit q̄ rōes in/
fidelū nō cōcludit ppositu. Et d̄terciū du-
cēdū q̄ maior vera ē qn̄ nō assignat rō intē-
ptōis. sed qn̄ rōem interempiōis assignam⁹.
tūc possum⁹ dare instantiā i pposito. z nō opt̄
instantiā assīgre extra ppositu. S̄ynt̄ aliq articuli
fidei possunt p̄bari efficaci rōe puta deū
eē creatorē in tpe. z alia silia. p̄tēbūt dño p̄ce
dēte circa p̄n. libu scđi. Pro sup̄dicta clu-
siōefaciūt z auctes scđo. Primo pauli apli
q̄ habitū theologie sepius appellat scđiam z sa-
piaz. Scđo Aug. In multis em suis libris
hūc habitū vocat scđiam. z qn̄q̄ nomiat scđiaz
salutis. qn̄q̄ scđiam fidei. Recitatōnes tñ au-
ctoritatū dimittant rōne breuitatis. Ait etiā
Rich. i. de trini. ca. iiii. Nee intētiōis ēm h̄
ope nō solū inuenire p̄bables rōnes. s̄z etiā
nccias. Et in eodē ca. ait. Qm̄ studio z sum-
ma diligētia debem⁹ p̄sistere ut ad eoꝝ intelli-
gentia q̄ fidei tenem⁹ quotidianis incremētis
p̄ficere valeam⁹. in quoꝝ plena z pfecta itel-

ligētia vita obtinēt eterna. Itē Ans. in de-
incarnatōe excrbi ait. q̄ illa dñō opuscula. s. p̄
sologio z monologion ad h̄ facta sūt ut qd̄ fi-
dei tenem⁹ de diuina natura et p̄sonis. nccias
rōib⁹ z aūcib⁹ sacre scripture p̄bari possit.

Quātū ad secūdūz

Articulus
secundus.

articulū istius qōnis. Utz i sc̄ia theologie ar-
ticuli fidei sint p̄ncipia. Breuiter dico q̄ sic.
q̄ respectu ipsoꝝ oia p̄siderata i illa sc̄ia regu-
lant z dirigunt. S̄z dñō aliqu multipl̄nū/
tūt arguere. Primo sic Nulla sc̄ia p̄bat sua
p̄ncipia. s̄z ipsa supponit. s̄z tota theologia or-
dinat h̄ hereticos z infideles inq̄stū negat ar-
ticulos. P̄ nulla sc̄ia q̄rit de suis p̄ncipij: 2
nec cōcludit ea. s̄z docto. theologici q̄si in oib⁹
libr̄ suis format qōnes de fidei articul⁹ z ipso
cōcludit. ḡ tc. P̄ i nulla sc̄ia p̄ncipia sunt
min⁹ cognita q̄ dclusio. vt p̄z. i. posterioꝝ. s̄z
de articulis fidei h̄em⁹ solū noticiā credituā.
clusiōes aut aliq mō sc̄iunt. sic patuit i pce/
dicti articulo. ḡ tc. P̄. i. Pe. iiii. d̄r d̄ h̄ntib⁹
habitū theologie q̄ ip̄ debet eē pati ad faciliſ/
ciendū oī polcen. z reddere rōem de ea q̄ i nob
ē fide. P̄ Aug. torū libz de trini. vt ip̄met
fateſ. i. de trini. ca. iiii. ordinavit ad declarādū
istū articulū. Deus ē trini z vñ. z ibidēait q̄
oēs q̄ an eū scripserūt de trinitate q̄ d̄ē. diuio
rum libr̄ vtez z nouoꝝ catholici tractato
res h̄ intēderūt fīm sc̄pturas docere. q̄ p̄ z fili
us z sp̄us sc̄tūs sūt vñ diuine sube. Irē. xiiij.
de tri. ca. i. dicit idē Aug. q̄ huic sc̄ie q̄ d̄r the
ologia nō oia tribuēda sūt q̄ in rebus hūanis
ab hōiē sc̄ri p̄nt. s̄z id tm̄ q̄ fides saluberrimā
q̄ ad verā beatitudinē ducit gignt. nuerit. defē
dit z roborat. Ex quib⁹ oib⁹ p̄z q̄ articuli
fidei p̄ theologia defendunt z declarant. et p̄
p̄ns nō p̄nt eē p̄ncipiū theologie. qz vt p̄z
i. ph̄icoz. z. i. posterioꝝ sc̄ia nō p̄bat sua p̄n-
cipia. S̄z illa nō cōcludit. igit̄ ad p̄mū di-
cēdū q̄ maior ē falsa. methaphic⁹ em. iiii. me/
thaphice p̄bat p̄ncipia sua. Sed dices q̄
h̄ nō ē ad ppositū. qz methaphica ē sc̄ia cōis.
theologia ē sc̄ia sp̄alis. iō qzuis methaphica
possit p̄bare sua p̄ncipia h̄ nō poterit p̄petere
theologie. Dico q̄ illa maior ab aduersa/
riis absolute fuit assūpta z vlt̄ sine distincō
ne. z iō sufficit dare instantiā i uno p̄tēo h̄ il/
lo vlt̄ vlt̄ negato cū d̄r. nullā sc̄ertia p̄bat sua
p̄ncipia. Rñdet etiā qd̄a doctores ad p̄di
cta rōz q̄ p̄ncipia p̄nt dupl̄ p̄bari Uno mō
alioꝝ. explicite. alio mō implicite. Primo mō p̄bat

Solutio.
Ecl 1
Instantia

Rñsio

Respōsio

Questio II

metaphysica sive vel scia sua principia. Sed non potest per quilibet spalis scia sua principia. nam resolutio est deo i pmissas. et pmissas i principia. tunc impossibile est deo esse falsa. nisi deficiat aliquis pmissas etiam procedendo usque ad primum principium. sic p. i. post. Cum ergo ad destructio[n]em declusio[n]em necio sequitur destructio principii. quoniam ex

Contra eum necio reficitur et pmissa. Sed illa solutio non valit. quod licet ex falsitate declusio[n]is sufficienter arguit falsitas i aliquis pmissas. ex veritate tamen declusionis non potest argui vita in pmissis. eo quod ex falsis quoniam sequitur vero. ut patet i libro primo.

Ad 2 Aduertendum etiam quod licet theologia sit scia specialissima ratione subiecti. quod si non subiectum non solus est in unitate specifica. sed in unitate simpliciter et realiter in unitate numero. ratione tamen consideratorum est scia communissima. nulla. n. scia humanitatis inuenta tot potest considerare in propria forma sicut sacra theologia. ipsa. n. considerat de deo creatore et de omni creatura. put manu ducit in creatorum. et dirigit in ultimum finem. idoneo quod theologia putatur uenientem scia speciali: non possit sua principia pbarere. ut uenientem scientiam omnium potest ea pbarere et declarare. Ad secundum dicendum quod de aliquo potest quod duplum. Unum eo quod de ipso dubitat. et secundum hoc de i. topico. quod questione est dubitabilis pproposito. et sic non queritur de principiis. sed tanquam verissima in omni scia supponuntur. Alio modo queritur de aliquo. non quod de ipso dubitat. sed solus dubitat de sua applicatione i materia spali. et sic necesse est quoniam fieri de principiis. quod licet principia in se sint verissima. potest tamen in materia spali false applicari. et ex hoc contingit syllogismus falsigraphus. sicut p. in libro eleventh. Primo ergo non queritur in theologia de articulis fidei. sed secundo modo necesse est fieri questiones de eis. ne quis ipsius suppositionis hereticus falsigraphus syllogisando falsas

Ad 3 faciat applicatores in materia spali. Ad tertium dicendum quod maior est falsa in omni scia subalterna. quod talis scientia presupponit sua principia tanquam evidetia in scientia superiori. et quod theologia aliqualem habet similitudinem cum scientiis subalternis. ut. i. patet. ergo. Ad autem aut patet per dicta. Ad dictum beati Petri dici potest quod ratione reddimus de fidei articulis in quantum modo quod supius dictum est rationibus oppositis r[esponde]re. Dis pmissis probabo intentum. s. quod articuli fidei sunt principia theologie seu isti b[ea]ndicte scientie. quod illa sunt principia in quilibet scia. quod sic

se habent quod ea estimantur magis vera que magis conformiter se habet ad ipsa. sed sicut se habent articuli fidei in theologia. g. t. Maior est nota. quod principia sunt quasi regula et mensura omni ceterorum consideratorum in scia. in qualibet autem arte id magis sapit de veritate illius artis quod magis accedit ad suam regulam et mensuram. Minor etiam p. q. in ipsa theologia unumquodque ratio[n]e verius reputatur quam articulis fidei magis conformata. et e contrario omne quod ab ipsis dissentit tanquam erroneum improbat. Nam in qualibet arte ppositio[n]es quibus maxime adheremus. ille talis artis sunt principia. ut patet. i. posteriorum. declusio[n]ibus. n. adheremus ppter principia. ppter quod autem unumquodque tale et illud magis. ut dicitur ibidem. Sed in sacra scriptura articulis fidei maxime adheremus. et ppter ipsos omnibus alijs. g. t. Dille ppositio[n]es quod taliter formantur de subiecto alicuius scientie quod in tali scientia non potest pbarari p priora. g. t. Forte dices et si non p priora. saltem potest declarari et pbarari p posteriora. g. t. Dico quod hoc non impedit rationes principii. quod etiam primum principium. iij. metaphysica. pbarat et declaratur a posteriori. Namque superponuntur in scia tanquam verissima illa sunt eius principia. sed articuli fidei sunt h[abitu]les in theologia g. t. Maior patet. i. posteriorum. ubi dicitur quod de principiis optet presupponere quod vera sunt.

Instantia

4

Articul[us]

Quantum ad tertium

huius questionis articulus Ut in theologia sit scientia subalterna. Patet ex i. dictis quod theologia largior loquendo potest dici scientia subalterna cum non reducat in p se nota. sed presupponat sua principia tanquam notissima in scia dei et beatorum quod principia deus cum voluerit poterit reuelare.

Nota tamen illa scientia propriamente non est subalterna. quod quicunque una scientia subalterna alteri scientie. ex hoc quod ea euidentie suorum principiorum p[ro]p[ter] in scientia subalternata. tunc quicunque habet scientiam subalternam illa naturaliter potest attigere scientiam subalternata in quantum euidentie suorum principiorum patet in subalternata. sed haec scientia theologie non potest naturaliter attingere scientiam dei et beatorum. g. t. Ita ergo distincte habet intellecta cessare poterit murmur argumentorum duorum opinionum. quaz prima dicit quod scia theologie sit subalterna. alia contra negat. Rationes p[ro]p[ter]me opinionis vero decludunt quo ad similitudinem habet cum scia subalterna. R[esponde]rum

P[ro]p[ter]me op[er]e Thome. scda est Au[tem] teoli talio rum

Prologus

sed etenim concludunt quo ad proprietatem subalternatam. quod non est proprium subalterni. sicut sufficienter ostendit doctor noster frater Egidius in scripto super plogo primi suorum. **E**st etiam alio modo directe obuians plibatis. Dicit. n. quod scientia subalterna non dependeat a scientia subalternante isto modo quod accipiat sua principia ab ea tanquam a manifestante causa suorum principiorum. Quod probat tripliter. **P**rimo quod scientia subalterna ageret ultra statim speciem. Probat autem. quod consideratio cuiuslibet scientie sit in suis principiis. si igitur scia subalterna per manifestationem subalternatis cognosceret quam suorum principiorum. i.e. sua consideratio non susteret in principiis. **S**e tunc scientia subalterna posset sua principia demonstrare. hoc autem repugnat omnisciencie. Autem patet. quod quicunque scit quam alicuius potest ipsum per suam causam demonstrare. **T**ertio nullus posset addiscere scientiam subalternam sine scientia subalternante. Autem potest ex his probari. quod habitus exclusionis presupponit habitum principiorum. nec aliquid scit in scientiis nisi cognitis principiis. Falsitas autem patet. quod scia subalterne principia per cognoscendi via sensus. memorie et experientie. ut per se. i.e. posteriorum. et ex ipsis poterunt deduci conclusiones nulla per habita noticia de scia subalternante. **S**ed ille doctor his suis dictis cito post iam dicta videt contradictionem. Autem. n. quod nostra theologia licet non sit propria scientia subalterna. tamquam dependet a scientia dei in sua certitudine. sicut certitudo in discipulo discetur a scientia magistrorum docentium. ideo modo quo ait Aristoteles. i.e. elenco quod oportet addiscere credere. sic ait Augustinus. de trinitate. c. ix. quod de invisibilibus quod a nostro sensu remota sunt. illis oportet nos credere quod hec in incorporeo lumine descrita didicerunt. Et subdit ille doctor. quod quis hec non sit vera subalternatio. est tamen quaedam subordinatio que habet in hoc quandam similitudinem cum subalternante. **S**i igitur in isto assilatur scia subalterne sic in hic manifeste ponitur. quod hoc propter in scientia subalternam erit quod ipsa non poterit evidenter certitudinem habere suorum principiorum nisi ex manifestatione scientie subalternatis. **D**icitur. n. ad similitudinem ipsius a. repertus in b. optet quod propter in a. sicut prout ad similitudinem hominis dicitur. sequitur quod ridere propter in sit homini. Sicut igitur noticia addisceris necessario presupponit manifestationem docentis sicut tu dicas. et sicut theologia non potest habere evidenter de suis principiis nisi ex relatione dei vel beatorum. sic scia subalterna non habebit scientificam evidentiem suorum principiorum.

Gerardus de Senis.

orum nulli ex manifestatione scie subalternatis. **A**d primum igitur dicendum. quod licet non in propria virtute tamen in virtute superioris aliquid potest agere ultra suam speciem. Sicut calor quodvis sit accidentes. in virtute tamen forme subalternae. ignis producit ignem. sic scientia subalterna cooptante similiter virtute subalternatis potest apprehendere causam sui principij. **A**d probationem autem continentie dico quod quantum de se est sicut in principiis. in virtute tamen alterius transscendere potest. **A**d secundum. **A**d secundum quod si in scia subalterna est hoc demonstrata sua principia. sed sicut naturalis physica induens habitum medici probat sua principia. ut patet. i.e. phycorum. sic subalternam habebit scientiam induens habitum subalternatis principia sua poterit declarare. **A**d tertium dicendum quod scia subalterna totaliter maneat infra virtutem propriam et in limitibus noticie subalterne potest addiscere sine scientia subalternante. quod sufficit ut sic quod sua principia presupponant esse vera ex veritate et evidenter scientie subalternatis. poterit tamen licet non ex se permanentem noticie subalternatis talia principia scire vel intelligere modo quo dictum est.

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Articulus 4

Quantus ad quartum

tamen articulus. Ut et theologia propter sapientiam. Dicendum quod theologia propter dicitur sapientia. quod ille habitus propter dicitur sapientia. cui omnes dicitur sapientia propter ostendunt conuenire. theologia est homo. g. et. Maior nota. propter minus reperitur Aristoteles. i. metra. quod lex ponit paditores sapientis. Prima est quod ipsius contingit opera scire. secunda difficultas scire. tercias quod sciatur et certe. quod tamen sciat causas causalium. quinta quod sit genere sui. sexta quod ordinetur et non ordinetur. **S**ed ille distinctiones omnes conueniunt theologie. Prima quod ut patiuntur supponit ipsa de omnibus his considerare. de deo. s. et creaturis. de signis et rebus. ut patet propter magistrum. li. i. vi. i. Secunda quod considerat maxime dignitatem in natura. ad quem propter suum numerum dignitatem se habet anime nostrae intellectus sicut oculus noctue ad lucem solis. Tercia quod illa scientia est certissima que innititur lumini infallibili. cuius subiectum est maxime scibile. et medium cognoscendi totaliter obliquabile. theologia est homo. Lumen. n. fidei propter statu vie et lumen glorie propter statu patrie quibus innititur theologia sunt penitus infallibilia. subiectum eius est veritas prima. medium cognoscendi sunt verba veritatis eterne. **D**ices forte quod hec omnia non sufficiunt propter improportionem scibilis ad scientem. Dico quod hinc ipsius proportionem instantia

Questio II

In statu vie impeditat summa certitudinem speculacionis. non tamen impedit summam certitudinem firmissime adhesionis. quia tanta est in vero theologo quod ipse paratus est moriantur ab ea velit dissentire. Quare additio predicta plane si biuenit ipsa. non considerat cum omnibus causarum. Quinta quoque ipsa non est propter alias scias. sed oes alie propter ipsa. Sexta. nam oes scias alias habentes ordinare et in suu visu attrahere. put sibi videbis expedire. ut per manifeste p. b. Aug. Unde et Moyses loquens de illa scia Deut. iij. ait. Hec est vestra sapientia et intellectus coram populo. De hac occlusione quidam nobiscum sunt concordes. Alii inquit tamen duas malas conditio- nes. Addunt. non quod licet proprie dicat sapientia non tamen potest dici scientia nec est habitus adhesio- ne. quoque nullam viteriorē facit adhesionem ultra illam quam facit fides. Sed ille additiones sunt inutiles et vane. Prima quidem quod non sit scia ex proprio istius questionis articulo videtur sufficienter improbata. Etiam et patet ad occlusionem quam posuit infringit seipsa. quoque cum sapientia sit sapida scientia. dicere quod aliquis habitus sit proprie sapientia qui nullo modo sit scientia. est oppositum in adiecto. Secundam autem additionem. scilicet non sit habitus adhesio- ne probant. Quia si ficeret adherere ultra adhesionem fidei. tunc habitus theologie esset opinio. sequens est falsum. quod etiam cedet. et falsitas hanc patet. quoque opinio facit im- pfecte et cum formidine adherere. opinio. non enim etiam liter includit formidinem. et sic habitus theologicus fideliter non perficeret sed potius insi- cereret. quoque simplex fidelissime habitu theologie firmiter adhereret et sine formidine. Consequitur ex dictis eorum potest probari sic. Aut theologus per propria modis cocludit adherere tamquam possibiliter alii se habentes. et sic solu faciet in eo habitum opinionem. aut adhereret eis tamquam impossibili alii se habentes et tamquam necessariis. et tunc non acquereret habitum nisi deceptorum et presumptuosum. quo illud accipet tamquam necessarium. quod tamen ignoraret esse necessarium. 2 **P**er-
 1. cuim impossibile sit eundem intellectum adherere si in istis duobus modis eidem veritati. et quilibet si-
 delis adhererat veritati credite tamquam ei quod im-
 possibile est aliter se habere. igit habitus theologie
 nullam faciet aliam adhesionem. quoque illa est impossi-
 bilis cum prima. **S**ed illud non vallet. quod ois
 habitus intellectualis quod proprie est sapientia.
 mente sapientis allicit. et per omnes respectus agni-
 te veritatis adhesionem facit. sed habitus acquisitus
 per studium theologie secundum est sapientia proprie di-
 cta. quod theologum allicit. et per omnes respectus veri-
 tatis theologie adhesionem faciet. **M**inor est

Aureolus

Cotra au-
reolum.

tua. per hoc maiorem. quod inter oes habitus intellectu-
 ales habitus sapientie est maxime delectabilis. iuxta
 illud. iij. ethicoz. Delectabilissima estque
 secundum virtute operationum est secundum sapientiam. Videlicet
 est in phia admirabiles delectationes habentes puri-
 tatem et firmitatem. sed delectabile ut delectabile
 habet allicere. et per consequens adhesionem facere.

Forte dicet iste doctor quod phus ibi loquitur
 de mundana sapientia qualis non est nostra the-
 ologia. non vallet. quia phus loquitur ibi de omni
 sapientia que proprie dicit sapientia. Sed tu expro-
 se dicis quod theologia est proprie sapientia. Et da
 to quod phus loquatur de humana sapientia seu
 phia. quo modo tu qui es theologus presumis co-
 gitare quod humana sapientia magis allicit et de-
 lectet quam divina. cum omnes catholici tractato-
 res hanc ponant distinctionem inter illam et illam
 quod illa. scilicet humana et si aliqualiter plustrat intellectum.
 propriamen non inflamat nec delectat
 affectum. illa autem sic plustrat intellectum quod inter
 na suavitate inflamat et reficit ipsum affectum.

Instantia

2

Propositum sicut in naturalibus id quod prohibet omne in dispositione forme repugnante. firmat et conservat formam in materia. sic in intellectu aliis id quod prohibet omnem in dispositionem
 qua intellectus potest disponi ne alicuius veritati adherere. hoc firmat intellectum respectu talis veritatis. et per consequens respectu eius causat adhesionem. sed habitus theologie est hinc respec-
 tu veritatis credere. quoque per studium theologie possum solvere oes objectionem quod fieri posset ne intellectus firmiter adherere theologie veritati si-
 ue articulis fideli sicut super existit declaratum.

Golutio,
Ad i

Prima ratio eorum deficit tamen in quantoque in propria. quoque in declaracione falsitatis questionis dicuntur quod formido sit de carentia opinionis. illud autem simili est falso. sicut in sequenti questione probabo. Consequitur sicut deficit. et cum probat quod utrum tamen per propria modis secundum Dico quod nec sic nec sic. sed adhereret eis tamquam protositoibus in tali veritate fundatis que nullo humano ingenio poterit reprobari. et ideo faciet adhesionem specifice differentem ab adhesione facta per fidem sive per opinionem. quoque cum non sit dare maiorem distinctionem causis quam in causatis. cum fides. sapientia et opinio sint habitus tres specie differentes. operatur quod adhesiones ab ipsis causate differantur a se in unicue specie. **A**d secundum dicendum quod adhesio etiam sapientie non repugnat adhesioni fidei. sicut tu assumis in arguendo de adhesione opinionis. **A**d ratione principale procedendo major est ego minor. **A**d probationem dico quod quibus de equiocciosis ut equioccia sunt non

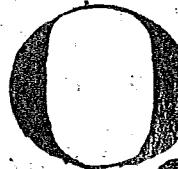
Ad 2

Zd princi-
palē ratōz

c 2

Prologus

possit esse una scientia. tñ de analogis siue de his quorū vñū haber attributionē ad alterū nū nihil prohibet vñaz scientiā esse. vt patet. uñ. metha. sed principale consideratū in theologia est vñū simpl'r. s. deus ipse. oia aut alia considerant in ordine ad ipsum.

Vñis non

Qambigamus tñ. Postq; magis ostendit difficultatem isti tractat^e ex tractando & sublimitate. hic ostendit h̄ idez ex nephadoꝝ seu inuidoz hoīm puitate & do lositate. Et qz nephandi hoīes communiter et solueret duo mala faciūt. qz impugnat veritatē & pdicant falsitatē. ideo magister eoz dolofitatem dupliciter ostendit. Primo ex veritatis impugnatione. Scđo ex falsitatis assertione Scđa ibi. quorū pfessio. Prima in duas. qz pmo tangit istoz inuidoz detractionē & veritatis impugnationē. Scđo assignat isti tractatois & impugnatois cām & rōem. Scđa ibi. qz dissidentibꝝ. Et hec in duas. qz pmo tangit cām intrinsecā. s. eoz puerā voluntatē. Scđo tangit cām extrinsecā. puta dyaboli callicitatē. ibi. qm de huius scđi. Quia ingrī ista līra tangit qz dā q ab intellectu veritatē & a vera fide se auertit & ad fabulas se pertut. iō quo ro hanc questionē.

Quā certa scīa & euīdens noticia eo, rum q ponit fides catholica p diuīna potentia possit coīcari viatoriū infra terminos vie simpl'r pmanētiꝝ. Utidēt qz sic. qz qz cqd tñneſ sub obieco adeqto ali cui potētia in h̄ pōt illa potētia. sed oia q ponit fides & tñneſ sub obieco adeqto nr̄ intellectus. ḡ tñ. Maior p̄ ex ipsa adequatione. Nā i adeqto nec dōz esse excedens nec excēſū Minor apparet. Tercio. n. de aīa dicit qz intellectus possibilis ē omnia fieri. & exprimit ibi intelligere suū p fieri. qz vt ī eode. iij. p̄ intellectu ē qdā pati. ḡ omne id qd ē alicui veritatis & entitatis videſ pphēdiſ sub adeqto obiecto nr̄ intellectu. & p z̄na etiā ipsa veritas p articulos fidei expissa. Cōtra. qd vere facit hoīem beatū nō est coīcibile viatoriū. sed euīdens cognitio trinitatis vere facit hoīez btm̄ ḡ talis cognitio nō ē coīcibilis viatoriū. Major nota. qz btūs nō pōt esse viator. Minor p̄. qz fm. b. Aug. res q nos bōs faciūt sunt p̄ & filius & sp̄s sanctus. Hec est. n. vita eterna vt cognoscant te deum vez. et vñigenituz quem misisti ielūm ch̄ristū. vt dicit Jo. xvij.

Contra

In ista qstione q̄truoꝝ sunt vidēda. Pāo Articuli 4 id qd qstio qrit. Scđo data tali pfecta noticia siue in via siue in patria vtꝝ simul cuꝝ ea possit vera fides pmanere. Tercio vtꝝ fides & opinio siue ppossibilitia circa idēz. Et qrtio ad articuli pmi intelligentiā vidēda sunt aliqua de nostri intellectus adequato obiecto.

Quantum ad pri

Articul⁹

mū qz hic tangit de diuīna potētia q est mira & incomphēsibilis qz infinita. quā sp collauīates potius dilatare qz restringere debemus vbi nulla repugnatia ptradictioꝝ implicat. ideo teneo pte affirmatiā. qz omne qd videt beatū in diuīna eēntia poterit deus p suā potentia scientifice & euīdēter reuelare viator. ri ipso pmanēre infra limites viatoris. ḡ p diuīna potentia euīdēs noticia articuloꝝ fidei & veritatis in ipsis ptenē viatori poterit reuelari. Cōseqñtia ē nota. qz b̄tī apte & euīdēter videt in diuīna eēntia veritatē in articulis cōphēsa. An̄s habet duas ptes. Prima qz omne veritatē quā videt btūs ī diuīna essentia. deus p suā potētia possit viatori reuelare. Se cūda qz ipse tñ remaneat viator. Probabo p̄mo prīmā. Scđo scđam. Rō prime ē qz sicut se habet deus respectu p̄mē materie q ē pura potētia ī genere sensibiliū inducēdo formas sensibiles. sic se h̄ respectu nr̄ intellectus q ē pura potētia ī genere intelligibiliū inducēdo formas intelligibiles. sed de qz materia omnē for mā unimmediate pōt inducere. et nō solū illam ad quā ē ī potētia naturali. sed etiā illas ad qz ē ī potētia obedītiali. ḡ & ī intellectu nostro omnē formā intelligibile poterit immediatē inducere. et nō solū illā ad quā intellectus ē ī potētia naturali. verūtia illas ad qz est ī potētia obedītiali. Planū ē autē qz ad p̄dictas fidei veritates ē intellectus nr̄ ī potētia obedītiali. qz als nec in vita btū posset nr̄ intellectus hmōi veritates ēplani. Secūdā pte antīs probō sic. qz tādiū viator manet viator qzdiū nec ē damnatus nec beatū. nec ac purgatoriū destinatus. sed stātē pdicta reuelatione talis hō nec est necessario damnatus. qz potest esse informat̄ caritate & sine peccato mortali. nec btūs. qz pōt esse sine fruitōe cuꝝ deus p suā potētia possit suspedere actū volūtatis sine quo fruitio esse nō pōt. vt patet in prima distinctione. actū intellectus pfecte ēseruādo. maxime cuꝝ intellectus tā ī esen- do qz in agēdo sit naturaliter p̄z̄oꝝ volūtate.

Questio III

Nec è necesse h̄moi hoīem, pōni ī purgatorio
qz possibile ē eū h̄rē tantaꝝ abundātiā diuīne
grē qz nihil in ipso ulterius ē purgabile. ḡ tal'
2. h̄o manebit viator. **D**ī si esset impossibile
viatore p̄ diuīna potētia eidēt cognoscere
veritatem in articulis fidei p̄tentā. vel illud re/
pugnaret ex pte dei. vel ex natura nr̄i intelle/
ctus. vel ex indisposē potētiae intellectuē. v̄l ex
incō possibilitate fidei viatoris et eidēt scie.
Nō p̄mū. qz nō ē impossibile apud deū om̄e
verbū. Nec scdm. qz si nature intellect⁹ tal⁹ co/
gnitio repugnet. cūc nō solū in statu p̄nti. sed
etīā in quocūqz statu talis cognitio sibi repu/
gnaret. sicut repugnat tal⁹ cognitio eq̄ vel asī
no. Nec tertiu obuiat. qz oēm dispōez cui⁹ in
tellect⁹ capax ē deus pōt i instati inducere eti/
am ipm̄ lumen glie. **D**ices forte qz tunc esset
beatus et nō viator. **D**ico qz si deus lumen
glie influeret intellectui suspēdēdo tñ volūta/
te penitus ab actu suo tñ nihil sibi influendo.
ach̄c ille maneret viator. et nō esset beatus.
qz visio nō beatificat nisi p̄currēte p̄placentia
volūtatis aliq̄ mō. Nec quartu obstat. qz si
cuit patebit in scđo articulo hui⁹ questionis fi/
des t̄ clara noticia simul se p̄patiunt. **A**d il/
la etiā p̄clusionē p̄bandā quidā doctor mul/
ta ponit. que nō minus vident dubia qz ipsa
p̄clusio. sed magis vt apparebit i. pcessu. Et
vt breuiter transeā ex dictis eius formetur ta/
lis ratio. Luiūqz poteſt dari cognitio pfecta
z quidditatua subiecti sub p̄pria eius ratioē
illi manifestari p̄nt scientifice omnes verita/
tes p̄tualiter p̄tētē in ratione subiecti. illa p̄z.
qz fm̄ linco. i. posterioz cognitio p̄dicati vir/
tualr̄ tineat i subiecto. z p̄ns pfecte cognit⁹
qdditatue subiecti cognosci pōt tota ppō. s̄z p/
fecta noticia deitatis s̄b rōne p̄pria deitatis cō/
cabilis ē viatori. ḡ oēs fidei veritates p̄nt sibi
pfecte manifestari. qdā. s. de possibili qz a libe/
ro dei arbitrio vident depēdere. vt qz deus po/
tuit incarnari t̄ similia. quedāz de facto qz deo
p̄ueniūt itrinsece. vt qz sit trinus t̄ unus. Ad
p̄bationē minoris ille doctor i suo qz. q. vi.
ponit hāc distinctionē. qz qdā ē cognitio itel/
lectualis abstractiua. quedā intuitua. Abstra/
ctiua dī esse obiecti ex̄ntis et nō ex̄ntis. p̄ntis
z nō p̄ntis. sicut rosa ita pfecte qdditatue co/
gnosco qn̄ non existit sicut qn̄ existit. z ita pfe/
cte ea cognosco absentē sicut p̄ntem. Sed in
intuitua est rei existentis vt existētis p̄sentis
vt p̄sentis. Abstractiua igit̄ vt dicūt non po/
test esse beatifica quālibet p̄ ea essentia diuīna
pfecte z qdditatue z p̄ p̄pria rationē deitatis.

Instantia Solutio.

Scotus i
qz. q. 6. 7
13. 2. 14.

cognoscat. qz al's beatitudo poss̄z esse obiecto
beatifico nō existēt sicut ipso existēt quod
est impossibile. Intuitua autē ē beatifica. Jō
abstractiua noticia deitatis pōt viatori cōica/
ri z nō intuitua. qz hec necessario ponret ip̄su
extra terminos vie. **D**ī, autē cēntia diuīna
possit cognosci abstractiue p̄bat sic. qz qcqd
de p̄t facere mediāte sua cēntia. h̄ immediate
pōt sola sua voluntate. s̄z mediāte sua essentia
mouet intellectū cuiuslibet b̄ti ad cognitionē
clarā t̄ nuda q̄ ē intuitua. cū sit ad cēntiā p̄n/
tialiter existēt. ḡ p̄ sola sua voluntatē sine p̄
sentia cēntie poterit intellectū humanū moue
read sue cēntie noticiā clarā et nuda que erit
abstractiua. cū nō terminet ad p̄ntialē ex̄nti/
am cēntie vt p̄ntem. **M**inor p̄z. p̄bat maior
qz voluntas diuīna est cā p̄ma t̄ v̄lis respectu
oīs motionis ad extra. cēntia autē i rōne obie/
cti ē cā q̄si h̄cta t̄ scđaria. sed qcqd de p̄t me/
diāte cā scđa. h̄ pot p̄ voluntatē suā q̄ h̄ ra/
tionē cause imēdiatē p̄me. **I**sta etiā p̄clu/
sio p̄bat ab alijs sic. Deus pōt sine voluntate
nr̄a talē assensu causare in nostro intellectu re/
spectu articuloz fidei. q̄lē facit mediāte ea. qz
om̄e qd̄ pōt mediāte cā scđa pōt t̄ sine ea. sed
talis assensus cū nō eēt ex voluntate inclinatē
optet q̄ fieret ex rei eidētia. nō autē intuitua:
cum nō sit cōcabilis viatori. ḡ abstractiua.

Pin quocūqz esse t̄ cēntia differūt p̄cepti
biliter illius cēntia pōt cognosci abstractiue.
sed i teo esse t̄ effētia differūt p̄ceptiblē. ḡ z̄c.
Minor p̄bat. qz cēntia diuīna pōt p̄cipi abs/
qz veritate t̄ bonitate t̄ alio qcūqz attributo. ḡ
p̄cipi pōt sine ee. **P**atas pōt p̄cipi absqz
p̄ntialitate ad nos. ḡ abstractiue. cēntia p̄z ex/
pdictis. p̄bat aīs. qz p̄ntialitas illa est qdaz
respectus rationis. mō diuīna essentia potest
p̄cipi absqz om̄i relationē rōnis. **P**nō mi/
nus ē cēntia diuīna cognoscibilis a nobis qz
cēntia creature. sed rosa a nobis est cognosc/
ibilis nō solū intuitua sed etiāz abstractiue. ḡ
z̄c. **P**p̄s fm̄ itellectū p̄t separati ab om̄i po/
steriore. sed cēntia diuīna est prior fm̄ intelle/
ctū ipso esse t̄ om̄i attributo. ḡ z̄c. **P**in q̄
cūqz intellectu relinqūt memoria ex actu in/
tuituo p̄cedētē in illo pōt ee cognitio abstra/
ctiua eiusdē obiecti. sed vt p̄z. q. ad. Lox. xii.
Paul⁹ recordabat se raptū fuisse usqz ad ter/
ciū celū. p̄ qd̄ tertiu celū etiā fm̄ Aug. intelli/
git nuda deitas. ḡ z̄c. **P**eodē genere cogni/
tōis q̄ aliq̄s pōt cognoscere actu t̄ respectum
ad obiectū. pōt cognoscere t̄ ipm̄ obiectū. sed
actus beatific⁹ t̄ respect⁹ ad obiectū beatific⁹

Alī ad id
2

4

6

8

6 3

Prologus

pnt abstractive visatori reuelari et ab ipso cog-
scitum sint creature. qz et ipsum obiectum beatificum
qd est diuina entia.

Contra sco.
et alios id
sententes.

Sz illa non excluditur. igitur
h. ordine procedat. Primo soluam has roes. Se-
cundo adducam roes i. huius. Tercio ostendam quo
homo roes a quibusdam predicte opiniosis soluit.
et cassabo hominem solutoes. Quarto ponam duas
actas qd duabus predictis doctoris de clinibz sim-
pler predicuntur.

De i

Quatuor ad primum est sciendum qz qz
nisi reputem exclusionem predictam esse veram cum pri-
pali roe quam ille doctor adducit. modicatio-
ne in minori qd dicit homo cognitorem non posse
fore intuituam sive in modo abstractiuam nego.

Solutio.
Contra ro-
ne Scoti

Ad primum igitur qd probatur cognitio abstractiuam
diuinae entie dico qd maior est falsa. qz eadem roe
seqret qd hoc quod potest demediate diuina potencia.
possit imediate per sola voluntatem suam sine poten-
tia. et sic possit sine potencia qd est predictum. non potest
qd diuina voluntas non habere magis rationem potius re-
spectu entie qz respectu potentie et cuiuscumque al-
terius attributus.

Hec cum diuina entia sunt se sit qd
cum pelagius infinitum ut per dominum. p. non videtur intellectus
ligibile qz voluntas vel aliquod attributum respectu
diuinae entie habeat rationem potius. qz nec voluntati
nec alicui alterius attributo spectet infinitus potius
nisi in quantum id estificatur entie diuina. qz ex se est for-
maliter infinita. ut patuit in prima quod est. si. n. alicui
attributum habere potest voluntati. nec secundum modum
inherentem est infinitum. qd potest esse falsum cum inueniat in

creaturis. Ad eadem maiorem arguo sic. Sic
se habere voluntas finita ad voluntatem infinitam. sic
se habere entia finita ad entiam infinitam. qd comu-
tando. sicut se habere voluntas finita ad entiam fini-
tam. sic se habere voluntas infinita ad entiam infinitam. sive
voluntas finita non per sine entia finita qd potest

mediate ea. qd tamen. Qd vel habere potest voluntati
diuina ut voluntas est. vel ut diuina est. non potest modum
qz tamen habere potest voluntati. nec secundum modum. qz ut

sic voluntas est realiter id est entia diuina. qd in nulla
actio reali per se dividitur ab ea. qd tamen. Qd potest actio
habere voluntas magis ab entia qz conuerso cum
entia formaliter sit prima et purissima actio. primus

aut in quantumlibet genere est causa omni aliorum. et habere
realiter in his qd realiter differunt. vel saltem habere in his qd ro-
ne differunt. Qd enim ordine obseruat aliquod sunt
roes ubi differunt roes. quem tenet realiter ubi diffe-
runt realiter. sive voluntas nullam poterat realiter habere re-
spectu entie sive magis conuerso in his ubi realiter
differt ab essentia. qd eadem modum ubi differunt sola

Instantia

Solutio. Ad i
vz. qz entia diuina respectu intellectus dini veris

simus habere roes obiecti. ut ut sicut non est dicta sive ab
solutissime supra. si ergo aliquis actionem percussio vide-
tur esse in entia respectu intellectus creati. h. non est ex eo
qz entia habere roes obiecti sive magis ratione illius cui
obijicitur. Ad secundum dicendum qz processus maiore te-

Ad 2

miores non habens plures qz de talis adhesione facere
potest sine nostra voluntate quoniam non facit mediate ea.

Sive illa nunc non est ex clara cognitione qd nec illa tunc
est cum dicitur qd est ex rei evidencia cum non fieret per vo-
luntatem intellectus inclinare ad talis adhesione.

Ad 3
dicto qd non minor voluntas diuina potest nostrum intelles-
centiam inclinare qz voluntas nostra. qd talis adhesio non
fieret ex evidencia rei cognitis. sive ex inclinacione sa-

cra per diuinam potentiam. Ad tertium dicendum qz sive Ad 3
illud perceptibiliter differre inascit ex diversa intrisa-
ca ipsius rei mouent ad tales distinctos perceptus.

sicut entia et esse roes propter intrisacem eorum diversarum
ex natura sui habent qd pnt intellectus ad distinctos

perceptus mouere. tunc maior est vera. si autem inascit
ex defectu perceptis. tunc impossibile est qd abstractio-

nem quam talis intellectus habet de hominum entia. sive
perfecta noticia sive valde diminuta. Ad miorem
dico qd h. non est roe rei perceptus. sive roe defectus ipi-
us perceptis. quoniam non perfecte deus perceptus entia

sua et esse unico perceptu perceptus. Ad quartum di-

Ad 4

cedum qd annus non est vere. loquendo de perceptione pfecte
est. qz oculi cognoscit optima qz sit prius intellectus
cuius vel in sua similitudine. sive nulla creatura

potest perfecte pfecte diuinam entiam. si igitur perfecte
cogitatur optima qz actualiter sit prius. illa pntialita/

re poteris vocare respectum rationis sive quantum modum
aliter volueris. imperfecte tamen per diuinam entiam cognoscitur
in similitudine creatura. modo qd dicit apostolus ad Romanos.

Invisibilia dei per ea qd facta sunt intellectus perceptus
cuius. supponamus qd potius ei et deitas. Ad v. dicendum
qd maior non est vera. qz ut dicitur. qd metha. sic se

Ad 5

habere oculum nocturnum ad lucem solem. sic se habere alienum in
intellectus ad ea qd sunt manifestissima in natura. et in
nisi de seipsum intuitu ostendat. imperfectus perceptus cognoscitur
a nobis qz rosa. qz rosa qd dictum ad cognitum abstractio-

nem per hunc perceptum infinitum qd entia diuina non per
aliquod propter sui infinitam tillimitata pfectio.

Ad 6

psit qd entia diuina ut habere roes obiecti est posterius
ad voluntatem. h. autem dicitur vel saltus tui dicendum qd est p
otius obiectus attributus. cum qd voluntas sit attributus. qd vi-
det qd in istis dictis sit predictio. Hoc tamen dimisso

dico qd talis potest est apud intellectus deficiente. non
autem apud intellectus deus perfecte cognoscitur. Ad viij.
dicitur qd in paulo remansit imperfecta cognitio
ut evidenter potest per augustinum. super illo libro. i. ad Lxx.
xiiij. nunc cognosco excepte. tunc autem facie ad faciem
vbi agit Augustinus. Non solum aliquis sed etiam paulus ob-

Questio III

scire cognovit. Hanc verbū dicit paulus p̄ rā
ptū. q̄z etiā fīm te ipse rapere fuit i sua cōfūsione.

Ad 8 **¶** Ad. viij. dicēdūz q̄ maior nō ē vera. q̄ cū
actū & respectū sint q̄d creatū & finitū. ipsis n̄ re
puget abstractiue i aliquid silitudine creatā pfecte
repintari. eēntie autē dīne h̄ repugnēt cū sit infini
ta. nec etiā pfecta noticia effectū dūcit i cogni
tōz qdditatiua ip̄r̄cāe. nūl̄ tal' effectū sit adeq
tus ipsi cāe. **P**ēs igr̄ ille rōes vel nūhil̄ p̄clū
dūt dī cognitō de abstractiua dīne eēntie. v̄l̄ tm̄
mō oñdūt q̄ipfecte p̄t cogisci ex aliq̄b̄ silitu
dīnib̄ rep̄t i creaturis. **H**is igr̄ expēdit q̄z
tū ad scdm̄ pmissū additā aliq̄b̄ rōes h̄ istā
abstractiua quā ipsi appellat pfectā eēntie di
uinē noticiā. **P**rio qđe arguit̄ maiore rōis
sue sic. **S**i volūtas dīna p̄t immediate q̄cqd de
us facit i nob̄ mediāte dīna eēntia. tūc cū de
intuitiua cognitōz causz i nob̄ mediāte essen
tia. volūtas dīna sinc eēntia possz h̄moi intui
tiua cāre. t̄ sic eēt intuitiua t̄ nō eēt intuitiua.
q̄ fīm te intuitiua termiñt ad eēntiā vt ex̄s &
p̄ns ē. **P**aut ista abstractiua ē magis pfecta
q̄ intuitiua aut eq̄ pfecta aut min⁹ pfecta. nō
p̄mis duob̄ modis. q̄ tūc sicut intuitiua est
bīfīca. sic t̄ illa eēt. quod tu negas. nec tertio
mō. q̄ cū de⁹ creaturas anq̄b̄ fiant̄ cognoscat
cognitōe abstractiua. t̄ postq̄z create sūt cog
scat eas intuitiue. tūc cognitō dīna eēt de ip
fecto ad pfectū t̄ ex̄ p̄gressu rez iñ ee. cognitō
rei p̄ficeret. qđ ē impossibile. **P** q̄n due noti
cie sūt de eodē obiecto t̄ s̄b̄ leadē rōne ambe nu
de t̄ pfecte. si vna ē bīfīca t̄ altera. s̄z fīm te ab
stractiua t̄ intuitiua sūt h̄moi. ḡ zc. **P** sola
relatio rōis addita alicui noticie nō p̄t eā face
rebīfīca nūl̄ ipsa de se sit beatifīca. sed p̄ntialit
as obiecti. quam p̄sentialitatē tu t̄ tui dicūt
eē relationē rōis addita noticie abstractiue fa
cit noticiā intuitiua. ḡ si abstractiua non eēt
bīfīca. ḡ nec intuitiua eēt bīfīca. **P** illud n̄
p̄t c̄cipi abstractiue i cui⁹ c̄ceptu qdditatiuo
elaudit ec̄. s̄z eēntia dīna est h̄moi. ḡ zc. maior
pz. q̄ fīm te c̄gnitō abstractiua abstractiue ab
eē t̄ n̄ ee. minorē nota. q̄ de⁹ ē sūme ncē ee. t̄ n̄
p̄t c̄cipi nō ee. **P** ois cognitō abstractiua
p̄supponit cognitionē intuitiua. s̄z fīm te eēn
tia dīna nō p̄t a viatore cognosci intuitiue. ḡ
nec abstractiue. Maior p̄zi deo. q̄z deus p̄us
fīm rōez cognoscit eēntiā suā intuitiue q̄z res
fiendas abstractiue. In angel. q̄z angel⁹ p̄us
cognoscit eēntiā ppriā intuitiue q̄z alia a se ab
stractiue. In hoib̄. q̄z oēz hois cognitōz ab
stractiua p̄cedit sensitiua intuitiua. Et in be
stis imaginatiua abstractiua p̄cedit sensitiua

intuitiua. **P** q̄cqd viator cognoscit abstractiue
ctue h̄ abstractiue a fatigante. s̄z eēntie dīniē
nullū p̄t eē farasima. ḡ zc. **A** Istis m̄derqdā. **D**e 3
doctor. **A** dī p̄mū dicit q̄ notater dīr̄ tōe illa. **A**ureolus
q̄cqd p̄t dīna volūtas mediāte eēntia dīnac. **A**d 1
t̄ nō dīr̄ oē ad aliqd. q̄z intuitiua includit nccio
respectū ad actualitatē obiecti. t̄ q̄z de⁹ nō p̄t il
lū respectū facere sine p̄ntialitate termi. iō de⁹
nō p̄t facere intuitiua nūl̄ mediāte eēntia. siē
nō p̄t facere filiū sine p̄re. abstractiua at p̄t. q̄z
n̄ includit respectū ad eēntiā t̄ ei⁹ actualitatē.
P illud n̄ v̄z. nā ois cognitō referit ad ob
iectū vt mēsuratū ad mēsurā. t̄ iō realē inclu
dit respectū ad obiectū. q̄z vt pz. v. metha. q̄z
uis mēsura referat fīm rōz ad mēsuratū. ecō
uerso t̄n ipm̄ mēsuratū realē referit ad mēsurā
t̄ido nec abstractiua nec intuitiua p̄t absolui
ab h̄moi respectu. maxie si nūl̄ pfecte cognos
cīt essentia sicut tu ponis. Etiā dicta tua de
struūt hāc solutionē. q̄z tu inferi⁹ i eadē qōe p
bas q̄ intuitiua cognitō p̄t absolui a respectu
p̄dicto. t̄ illa rō tua. Res depēdēs realē t̄ res
q̄ nō depēdet realē nō sūt eadē res. s̄z intuitiua
noticia fīm suā entitatē absolutā ē indepēdēs
formalē ab om̄i alio extra se. s̄z effectiue depen
deat a deo t̄ ab obiecto. s̄z respectū fūdat̄ in ea
ad obiectū intuitū ē res depēdēs realē. ḡ dif
ferūt realē. t̄ poterūt p̄ diuinā potētiā ab iniui
tē separari. Ista s̄t rebā tua. q̄ tollūt penit⁹ p̄di
ctā solutionē. **A**ld scdm̄ dicit ille doctor q̄
ē ignobilior intuitiua. **A**ld p̄bationē dicit q̄
de⁹ ab eterno habuit cognitionē intuitiuaz de
rebo rebo ip̄sis non ex̄nib⁹. **P** Sed ista solu
tio ē h̄ doctorē p̄ quo tu r̄ndes. q̄z ip̄se p̄donit t̄
in hoc bñ dicit. q̄ intuitiua ē rei p̄ntis vt p̄n
tis t̄ ex̄ntis vt ex̄ntis. sed ex̄ntia creaturaz nō
sūt ab eterno. **A**ld terciū dicit q̄z ille due
noticie sūt de eodē. non t̄n transeunt vñifor
miter sup ipm̄. t̄ ideo nō oport̄z si vna ē bea
tificā q̄ altera sit beatificā. **P** Sed illud nūhil̄
te iuuat. cum opinio p̄ qua r̄ndes ponit q̄ p̄
ambas noticias pfecte t̄ apte cognoscat obie
ctū. ergo si obiectū vna facit beatificā t̄ aliam.
Ald idē tu nūhil̄ r̄ndes cū implicet in argumē
to. **A**ld quartū dicit q̄ relatio p̄sentialitatē
non beatificat intuentē. sed ipsa diuinā essen
tia nobilissimo mō cognoscēdi p̄phēsa. **P** nec
illud v̄z. q̄z sicut relatio non beatificat sic
nec mod⁹. s̄z ipsa diuinā eēntia. t̄ iō eodē mō
arguet de mō sicut de relationē. **A**ld. v. dicit
dupl̄r̄. Primo ait q̄ eēntia dei t̄ sūmē ee differt
p̄ceptibl̄r̄. s̄z illud reprobaui sup̄. **P** cōci
piēdo eēntiā diuinā. v̄l̄ p̄cipis ea vtens oīno
Contra Ad 2
Contra Ad 3
Contra Ad 4
Contra Ad 5
Contra Ad 6

Prologus

hecessere esse. vel ens possibile est. si pmo modo: tuc esse erit de intrinseco conceptu entie. et per se/ quies non differunt conceptibliter. Si autem secundum modum tuum conceptus tuae opinio est falsus. et hoc dicit physica et theologie. Sed dicit quod est tactua litas dei potest cognosci quasi imaginari et abstrahi. Sed nec illud videtur. quod sicut quicunque es/ sentia acquisita sibi esse existitur esse est. sic entia cognita cum suo esse cognoscitur ut existens. sed ut stipius est dictum intuitiva est existentis ut existens est. ergo talis cognitione quam ponis abi-

stractiua erit intuitiva. Ad sextum dicit quod illa abstractiua non acquirit mediante intuitiua. sed a deo in intellectu creat. Sed licet ratione illam modicum ponderem. solutio ramen potest calumniari. quod deus crevit huiusmodi noticia. oportet tamen quod ipsa terminetur ad obiectum a quo etiam specificatur. vel quod terminabitur ad essentiua diuinam mediante aliquem creatum. et tunc im perfecte cognoscere entia. quod illud medium non pertinet sensuali et perfecte entia diuinam. vel immediate et tunc erit cognitione intuitiva. ponendo igitur abstractiua nescio ponis intuitiva. Ad vii dicit sicut ad. vi. et idem modo potest reprobari.

Quantum ad quartum ponamus duas declinationes quas promisi. Prima est quod perfecta noticia intuitiva entie diuina per potentiam dei coicibiliter est viatori. Secunda quod perfecta cognitione abstractiua entie diuina nec viatori nec cuiuscumque alteri per coincidit. Propriam declinationem directe ille duxerat quod in principio istius quodam per primario articulo satisficeretur deduxi. Procedam idem arguo sic. De absoluta dei potentia damnatus manus dominus potest intuitivem videre entiam dei. quod per eandem potentiam viator manus viator intuitivem potest eam videre. Omnia tenet per locum a minori affirmatiue. propter annos per utramque sua parte. Et primo quod damnatus de potentia dei possit videre essentiam dei. quod naturalia etiam ipsius luciferi ceterorum cumque multiplicem suorum integrum remanserunt. ut per Augustinum et alios sanctos doctores. Cum igitur deus sit ita per se unigenitus cuiuslibet creature. potest se tali intellectu pura lucifero vel alteri damnato angelo per modum obiecti intuitivem revelare. Sicut deus sine prima dispositione in instanti quamcumque formam potest inducere in sensibili materia eo quod sit agens per se. et per sequebiles in agendo nihil presumat et agat sine motu et transmutatione. sic in intellectu tali qualiterlibet indisposito per suam potentiam huiusmodi dispenses suppledover vel non requirendo deus potest inducere sui noticiam intuitivam. quantumlibet. non infirmus sit oculus nocturnus. possumus tamen deus per suam potentiam facere quod

clarior solle videret quam quecumque aquila. Sed quod talis non sit necessario beatus. sed possit manere damnatus proto. quod sine caritate nullus potest esse beatus. sed ille relinquere poterit sine caritate. quia caritas non est virtus acquisita vel acquisibilis a nobis. sed a solo deo creata vel creabilis. et deus non necessitat ad creandum caritatem in voluntate. ex hoc quod predicto modo operatur circa intellectum. ergo talis angelus potest manere damnatus. Dices forte quod non instantia sit bona omnia. non est beatus. quod manet damnatus. quod potest manere viator. et sic mediatur inter damnatum et beatum. Ratione sicut deus non necessitabat ad dandum sibi caritatem. sic non necessitabat ad dandum sibi spacium penitentie. et sic non cessario sequitur si non est beatus quod maneat damnatus. Et idem modus arguendi potest deduci de viatore peccatore. ergo multo magis deus potest hoc in intellectu iustiviatorum. Probatio non apparet quare magis negare debeamus secundum declinationem per sui potentiam huiusmodi mirabilia posse facta in natura spirituali quam in natura corporali. cum intellectu anima que est perfecta gratia et caritate maiore inclinatione habeat ad intuitivam visionem dei quam ista corporalia ad ea que per diuinam miracula separata in eis facta leguntur. Quae non conformitas corporis humani ad statuam salis. in qua tamen conuersum est per diuinam potentiam. ut patet Genes. xix. Uel pulchritus per terram et mare dispersi ad verum corpus humanum integrandorum. sicut fieri per diuinam potentiam in resurrectione mortuorum. et sic de aliis multis mirabilibus dei miraculis. in quibus ad positionem semper potest argui vel per locum a simili vel per locum a minori affirmatiue. Quod probatio dominus Ihesus christus fuit verus viator. et tamen secundum declinationem non destitutus intuitivem videre diuinam essentiam. Hic dices forte quod ipse etiam fuerit vero instantia re beatus. Dico quod fuit beatus quandoqueque volunt quoniam non semper beatus fuerit. quod si in beatifica fruptione continueret permanisset nullum dolor sensisset. Cum non modica stilla spirituialis locunditatis et refrigerij fecerit martyres quandoque in acerbissimis et exquisitis tormentis passiones quasi per nihil ducere teste Laurentio qui positus super craticulam dixit ad tyrannum. Carbone tuus mihi refrigerium prestant. tibi autem eternum supplicium. Si igitur christus viator existens semper beatus fuisset. videt quod quod nihil passus fuisset. Hoc tamen ad persens solu dico disputatiue. quod in tertio libro distinctione. xv. forte oppositum istius tenebo. Probatio prius dicta conclusione videtur esse manifesta. quod secundum

Contra

Ad 6

Contra

Ad 7

De 4

Praedictio
Primita decli-
natio.

Damatus
manus domi-
nus potest vi-
dere entiam
diuinam.

Solutio.

Probatio

secundum decli-

natio.

Solutio.

Questio III

ste auctas sanctorum. Beatus n. Ambro. sup illud verbum Lu. i. Angelus domini apparuit za charie. sic ait. Non immerito angelus domini apparuit sacerdoti. quod veri sacerdotis nunciabat aduentus. in cuius voluntate fuit videri cuius nature est non videri. videt. n. si vult. non vide tur si non vult. Unde et beatus Aug. in lib. de vi tendo deum illud iam dictum Ambrosius commentans sic ait. Cum deus absens percut videt si vult. et cum presentis est non videt si non vult. quod non est in potestate nostra videre. sed in sua voluntate est apparere. Et subdit Aug. Si que ris quomodo deus dictus est inuisibilis si potest videri. Respondendum est inuisibilis esse natura. videri autem cuicunque vult et sicut vult. Ex quibus verbis evideatur apparere Augustinum illud sentire quod superius dixi. alio non diceret quod videt cum vult et sicut vult. Nec non minus dependet accidentis a substantia in essendo et operando quam intellectus a voluntate. sed per potentiam rei accidentis et in essendo et in operando separata a subiecto. quod poterit intellectus habere operationem perfectam sine operatione voluntatis. et per dominum sine beatitudine. Maior pars. quod postea dependet posteriori a parte quam prius a posteriori. sed intellectus in sua operatione est naturaliter per voluntate. cum bonum cognitum sit ratio voluntatis obiectum. sed accidentes est posteriori subiecta. ut per se ipsum. et physis. Minor pars in sacro altaris. ubi accidentia sunt sine subiecto et in omnibz operatione exercunt qualiter habuerunt in subiecto. qualitas. n. locum. occupat. albedo disgregat. et sic de alijs accidentibus. Sed his dicitur quod videt repugnare suam venerabilem mentem doctoris quod impossibile sit essentiam diuinam ab intellectu apte videri. et voluntatem non diligere. in actu. n. intellectus ut ipse ait nescio requirit intellectus voluntatis propter tria. Primo quod si non adesset intellectus voluntatis intellectus posset averti ab obiecto. Secundo quod licet multe species sint in intellectu. nulla tamen potest mouere intellectum ad actu proprium intelligendi nisi per intellectus voluntatis. sed per intellectus voluntatis. Tercio requirit intellectus voluntatis per ordinatum et obiectum iudicium. sic enim in occulto dormientibus possunt fieri lucis impossio. nullum tamen esse iudicium. sic ut autem non implicat distinctionem quod in nostro intellectu fiat impossio a divina essentia. et huiusmodi impossio a deo seruet absque intellectu voluntatis. sed impossibile est quod ibi ex talis impossione sit aliquid iudicium sine voluntatis intentione. Sed salua spe reverentia istius illustrissimi doctoris. illud ad prius non intelligo. Nam cum deus omne genus

cause possit supplere. excepto genere causa materialis et formalis inherenter in quantum aliquod imperfectis includatur. non video quoniam deus respectu perfecte intellectus possit supplere huius voluntatis intentio. maxime cum talis intellectus voluntatis non sit causa materialis istius intellectus. nec inheret in intellectu eius. quod est a causa voluntatis a voluntate elicetur. quocquam igit voluntas per talis intellectus causa in intellectu habet causam videtur secundum generationem causae efficientis. et per dominum a deo potest perfectissime suppleri. Primum igit non videt includere. quod deus perfectior modo potest surmare potentiam circa obiectum quam quamcumque intentione voluntatis. Secundum non videtur in pposito. quod etiam secundum dictum deus non intelligitur per speciem. etiam in his que intelliguntur per speciem deus possit maior actualitate causare in specie quam talis species unquam habet intentione voluntatis possit percipere.

Nec tertium obstat ut iam patuit. etiam posset deus sine contradictione annihilare voluntatem. et intellectus cum entia aie perfruare. et sua potestia ipsi intellectui ad perfectam operationem cooperari.

Nec vero illud quod doctor iam dicit additum. quod si sola impossio sufficeret ad cognitionem. tunc etiam ipse aer videret. non est simile. quod ipse aer non habet potentiam visionis. igit eius impossio non est visio. Sed dato quod haberet visionem. bene sequeretur quod talis impossio esset visio. quod etiam ille reverendus doctor in prima sua quod est de cognitione angelorum sepissime dicit quod impossio speciei in pupilla sit realiter ipsa visio. Per etiam secundum illum doctorem voluntas non fertur in ipsum obiectum nisi cognitum. sed bonum cognitum est per se et proprium obiectum voluntatis. sed prius actus potest est circa prius obiectum. quod necessario ait voluntas elicita at actum intellectus voluntatis vere cogit. alio non voluntas fertur in non cognitum. igit animus voluntatis intellectum est in intellectu intellectus realis et proprie dicta ex impossione obiecti si ne sine similitudinis.

Ad confirmandum autem dictum fratris Egidii arguit quidam alter doctor sic. Si posset subtrahi actus fruitionis manente aperata visione. tunc manebat huiusmodi visione subtrahens a voluntate propria obiecti fruibilis. dominus est impossibile. quod etiam probatur quod si aliqua causa est quare actus fruitionis tolli possit hec erit potissimum ablatio obiecti fruibilis quod est causa immediata talis actus. falsitas sequentis per se. quia constat quod obiectum fruibile non sit prius voluntati nisi per aptam et visionem. ergo nec per tolli sua propria nisi tollat talis visio. Nec valet ut ipse ait si dicatur quod potestia voluntatis suspendit a suo actu. quod cum actus resulset in potentia ex debita proportione que est in

Probatio
quinta conclusio.

Opi. Egi.
dij. 5. qd. 3.
q. 6.

Cotra egi.

Cotra ad
lectum ab illo
doctore

Ber. de se

Prologus

Lötra ger
ar. de se.
1.

ter potentia et obiectu. opere qd talis pportio
dissoluat anteqz collat hmo actus. Sed
nec illud impedit iam superius probatum verita
tem. qd non minoris efficacie est diuina virtus
seu potentia qd cuiuscumqz creature. s3 efficacia
virtutis creature est tanta qd in actuall pntia ob
iecti potest potentia ab actu suspendere. ergo
z3 poterit potentia diuina. Maior nota. pbo
minore planu est. n. qd pfiguras seu characte
res et z3ba potest fieri qd aliqua stas coram oculi
lis aptis alterius omuno no videb ab eo. et in
pmoduz obiecti pns est. qd manet coloratus
vt pmo quado videbat. et in eadē corpulenta
statura. quod p3. qd tangi potest. licet non vi
det. Qd postpositis talibus que magis ppter
houn nequiciam qd ppter facti in se maliciam snt
a sancta matre ecclesia p nostra salute phibi
ta. adhuc idem appetit virtute naturali. qd si
cui testantur veridici doctores. Lapis quides
est quem homo contingens nuda manu seu nu
da cute immediate reddit invisibilis in psen
tia quoruncumqz homin constitutus. invisibili
tas aut hec non contingit sic qd collat color. vel
aliquid aliud ab obiecto ratione cui ablati
onis obiectu in pntia constitutu no sit actu
visibile. quod p3. qd immediate deposito lapi
de talis homo videb sicut pus. g hoc solum
mo videb contingere ex hoc qd virtus lapidis
suspendit et phibet virtute visuam hois. No
lo igit tm abbreviare manus altissimi. vt hoc
quod etiam possunt mume creature. puta in pnt
ia obiecti suspendere actu potentie pprae et p
portionate denegere virtuti diuine. Qd legit i
gestis Alexandri magni. qd Alexander habu
it quandam lapide modice qualitatis qd in una
pte statere positus nudus et no cooptus ppō
derabat oculo auro qntulibet multiplicato in al
tera lace statere. Lu g auq sit oom metalloqz g
uissim. et p pns tecdat deorsu sicut in suum fi
ne naturale. et nihilominus p virtute illi3 la
pidis a tali tendentia phibet et suspendit nul
lo medio resistente. immo medio existente opti
me disposito ad descendendu sine ad descen
sum ipsius grauis p ipsu. cur deus noster no
posset suspendere tendentia ipsius voluntatis
in obiectu etiam pntialr oblatu. Sed dices
forte qd actus descendendi ipsius aur non su
pendit. sed a virtute ipsius lapidis auq vio
lenter retrahit ne descendant. sicut contingit i tra
ctu adamantis respectu ferri. Istud no va
let. qd si ess3 tractus talis. tunc lapide descen
dente vel manete auq descederet. vel saltante non
ascenderet. c'oppositu contingit. qd ut scribunt

Instantia
Rn.

aliqui doctores in suis postillis sup Ego. p
sito illo lapide in una lance statere. et auro in
alia. tunc lanx cu lapide descedit. et alta cum
auro ascedit. Lu ergo non trahat talis lapis
aurum ad se. et aurum formaliter in pustina gra
uitate remaneat. nescio quo nomine magis p
pue illud quod ibi sit in auro possim expre
misi qd dicat suspensi tendentie ipsius gra
uis in fine ppru pente tamen sine. Item
forte poss3 aliquis estimare qd lapis ille sit ca
te grauitatis qd sua ponderositate formalivat
cat grauitatem auri. Nec illud est ver. quia
ut scribit te eodem lapide. si puluere terrestri
operit: descensu auri amplius non suspendet.
sed immediate in statera pdicta aurum descen
det. et lapis ascendet cu puluere sibi adiuncto.
4. P corpus glorificatu in plentia hominis
constitutu quadoqz videb. quadoqz no vide
tur. et cu no videb manes tam in eadē psen
tia. hoc no contingit ex eo qd corpus illud colo
rem suu amittat. vel aliquid quod in eo pue
rat visibile pdat. sed magis videb esse suspen
sio virtutis visuue quo ad actu ppru in plen
tia obiecti visibilis. quod evidentius ex hoc
apparet qd idem corpus quadoqz videb ab uno
tno videb ab alio. quibus tam in ambobus e eq
plens. P. Luce. xxiiij. dicit. Ochli eorum
tenebant ne eum agnoscerent. Item Ben.
ix. eos qui erant foris pcusserunt cecitate ita
vt ostium inuenire non possent. Isti autem
pm expositores non erant ceci simpliciter. sed
solum quo ad intuitionem ipsius ostij. P
simile patuit de corpe assumpto ab angelo.
qui Balaam obuiavit. quod corpus asinavi
dit et non Balaam. qzuis directe contra fas
ciem suam staret. et postea idem corpus Ba
laam vidit et famuli ipsuz comitantes non vi
derunt. vt patet Numeri. xxij. P etiam chri
stus in sui psentia potentia visuam iudeorum
suspendens respectu sui exiuit de templo cum
ipsum vellent lapidare. Et eodem modo tra
iens p medium illoqz ibat qui ipsum de sup
cilio montis volebant pcipitare. Ex qui
bus omnibus evidenter apparet qd potestate di
uina potetia creature potest a suo actu suspen
di quatuor obiectu pentialiter offerat. Et
p hoc p3 qd consequentia deficit qd pbatio co
sequetic. quibus ille doctor primo superius vte
bat. Etiam p3 rnsio ad instantiam facta p eū
dem. qd deus p sua potentia suspendere p
tentia. sicut i in multis declarauit sine disso
lutio pportoris obiecti ad potetiam. Ex pre
missis igit omnibz cludo qd p diuina potetiam

Instantia
Rn.

Questio III

pōt fieri clara et intuitiva noticia eētie diuine
et intellectu viatoris voluntate ex parte suspēsa ab
omni actu circa tale obiectū nō obstat actuali
p̄ficiā obiecti. et p̄ dñs talis manebit viator.

1. Quia etiā s̄m h̄re opinat̄s sola pfecta be
atitudi ponit viatore extra termos vie. s̄z be
atitudi vera h̄ri nō pōt sine actu voluntatis.

fructu. n̄ in qua p̄sistit eēcialiter et p̄ncipaliter
beatitudi ipsa est p̄ prius actus voluntatis
cū frui sit alicui amore inherēre ppter seipm.

Itē fruimur cognitis i quib⁹ voluntas ppter
se ipsa delectata q̄uiscecit. ut ait Aug. x. de tri
ni. c. x. **2.** P̄ quicquid delectationis est i omni
bus potentias non solū innascit ex actib⁹ po
tentiar⁹. sed ex p̄placēntia voluntatis sine qua
nihil est delectabile etiā in quacūq; potentia.
sed voluntate suspenſa ab actu p̄prio non pote
rit eēh̄moi p̄placēna. nec p̄ dñs beatifica frui
tio. que in sua diffinitione includit amorem
et delectationē. **3.** P̄ dato q̄ deus mō quo dī
ctū ē voluntate non suspēderet. sed ipsam sue
naturali valitudini derelinqret. et p creationē
non infunderet habitū caritatis et gr̄e. non ob
stante intuitiva visione diuine eētie i intellectu
adhuc tal maneret viator. q̄ nō h̄rēt beatitudi
nē nisi eo modo q̄ p̄hi vident posuisse beatitudi
nē. puta p̄vūctionē ad substatias separatas s̄m
actū pfectum potētie intellective. talis autē be
atitudi nullū poneret extra viā. q̄ ex pte vo
luntatis non eēt nisi dilectio naturalē. **4.** S̄d
p̄dicta aliq; dicere posset q̄ illud non est coi
cabile viatori p̄ qd status vie distinguit a sta
tu patrie. sed cognitio intuitiva diuine eētie
est h̄moi. ḡ. Maior p̄z. minorē videt pohere
apl̄s. i. ad Cor. xii. 4. Nūc autē videmus p
speculū i enigmate. tūc autē facie ad faciem.

2. P̄ id non ēcōcabile dānato sine implica
tione h̄dictōis cui⁹ oppositū ē de intriseca rōe
penedāni. s̄z visio intuitiva eētie diuine est
h̄moi. ḡ. Maior ē nota. p̄bō minorē. q̄ coi
ter sic diffinīt. pena dāni ē caretia visiōis diuī
ne eētie. **5.** Itē fulgēti⁹ videt dicere q̄ facies
dei ē ita ḡtosa. q̄ si ea videret oēs dānati mox
nullā penā sentiret. **6.** Sed si breuiter de his
et de omnib⁹ q̄silib⁹ me velle expedire. dicerē q̄
oia talia sunt intelligēda s̄m modū et ordinē
quā dei potētie ordinata credimus institu
tu. non aut de potētie dei absoluta. **7.** Uel lo
uēdo distincte dico ad p̄mū q̄ non esola visi
one s̄z maḡ i p̄sumata dilectōe siue fructione
tale visionē ēntē attēdenda ē talis distinctio
q̄ sicut ait Aug. in li. de tri. Hoc ē plenū gau
diū frui trinitate ad cui⁹ imaginē facili sumus

Propter qd̄ dānid pphaz exim⁹ h̄moi disti
ctionē euēdēter insinuas ait. Inebriabunt ab
vberate domus tue. et torrētē voluptatis tue
potabis eos. Et q̄ h̄moi fructua inebriatio
non ē sine p̄via visione. ideo s̄bdit. Qm apd
te eēfons vite. et in lumine tuo videbim⁹ lumē

1. Ad scđm. dicendū q̄ pena damni dī care
tia diuine visionis p̄tato q̄ s̄m potētie dei or
dinata caretia diuine visionis necessario inclu
dit caretia fruitionis bētē. s̄qua p̄ncipaliter
p̄sistit pena damni. sicut i eius positione p̄nci
paliter p̄sistit eterna beatitudo. **2.** Ad dictū Ful
gēti⁹ dicēdū q̄ illa bñ sunt p̄posibilia q̄ aliq;
nullā penā sentiat. et p̄ dñs non sit dānatus
pena sensus. et tñ maneat dānatus pena dā
ni. eo q̄ beatā fruitione careat p suspensionez
sue voluntatis. Si autē alicubi inueni⁹ in di
ctis Fulgēti⁹ vel alicubi alterius doctoris q̄
si deus nudam faciē suam dānato ostende
ret. q̄ tunc dānatus esset beatus. hoc sic in
telligendū ē. q̄ deus voluntate illi⁹ nō suspen
deret. sed potius sibi coopando caritatē insu
deret. et sic p̄ dei potētiaz absolutam qui fuit
dānatus fieret beatus. et hoc puto q̄ nullus
catholicus diuine potētie habeat renegare.

3. Aut pfecta noticia diuine essentie ab
stractua sit impossibilis. nec p̄sequens ali
cui cōicabilis. p̄bō sic. q̄ illa noticia ferretur
aut immediate sup diuina eētia. vel media
te. si p̄mo modo tunc eēt simpli intuitua. se
scđo mō. aut illud mediū mediat ut obiectū
cognitū. aut ut rō cognoscēdī tm̄ et nō ut me
diū cognitū. p̄mo mō ē impossibile. q̄ om̄iale
mediū aut p̄tinet id qd̄ p̄ ipsum siue i ipsō co
gnoscē virtualiter et pfecte. sicut causa conti
net effectū qui in cognitione cause cognosci
tur virtualiter. aut late⁹ equā illi⁹ qd̄ p̄ ipsū siue i ipso qdditatue et pfecte cognoscēt sicut
effectus adequat̄ cāe dūcīt i cognitōez qddi
tatis cāe. s̄z nullū mediū creatū eētia diuina
p̄tinet virtualiter et pfecte. nec sibi poterit adeq̄ri
ḡ nullaten⁹ poterit dari mediū se h̄ns p̄ mo
di obiecti cogniti i q̄ diuina eētia pfecte et qd̄
ditatue cogiscat̄. Nec scđo mod⁹ ē possibil p̄
pter tria. Prīo q̄ tale mediū nūq; req̄rit nisi
p̄p̄t absentia obiecti siue ad supplēdā p̄tētiaz
obiecti. qd̄ p̄ seipm p̄ns ee n̄ p̄t. ut p̄z. iij. d̄ aia
vbi dicit̄. Lapis non est in aia sed sp̄s lapi
dis. sed deus intimior et p̄sentialior est cui libet
rei q̄ res sibi ipsi. ut dicit Aug. i li. p̄sei. **8.** Scđo
q̄ tale mediū sp̄ ēspūalius eo q̄ cognoscit p̄
ipm. s̄z deo nihil p̄t eēspūali⁹. **9.** Tercio q̄ posse
to tali medio respectu eētie p̄sne ip̄a cognitō

Prologus

nō erit abstractua sed simplē intuitua. si. it.
spēs mediās i cognitōe impediret intuitōem
tūc cognitio coloris cū fiat p spēm nō esset in
intuitua. multi etiā posuerūt cognitiōz patre
fieri p spēm q e mediū q sive rō cognoscendi.
nō en ppter h negauerūt eā eē intuitua. Co-
gnitio. n. p spēm nō est abstractua nisi in qz
rū eēntia rei cognite ē abstractibilis mediate
hmoi specie a sua actuali exēntia. eēntia aut̄ di-
uina a sua exēntia sive a suo eē abstracti nō po-
test cognitōe pfecta. cū tale esse sit de rōne qd
ditatua eēntie diuine.) Nec valet qd aliq
seq̄ces scoti dicūt q cognitio abstractua sera-
tur sup nuda eēntia diuina īmediate volētes
i h intēcoz dicti doctoris saluare. Nā i h ma-
nifeste libi h̄dicūt. qr ipse apte ponit oppositū
i suo qlz. q. vi. vbi sic ait Act⁹ b̄tific⁹ intellect⁹
nō pot eē cognitio abstractua. sed necessario
intuitua. qr abstractua possit esse eq exēntis
z nō exēntis. z tūc beatitudo possit esse obiecto
nō exēnt. qd est impossibile. Et subdit ille do-
ctor īmediate. Abstractua. n. poss h̄ri licz
ipm obiectū nō attingere fī le bz i silitudine p-
ticipata. beatitudo aut̄ nūqz habet nisi ipm ob/
iectū i se attin ga īmediate. Ex qbz verbis ex-
p̄sse p̄z q ille doctor abstractua ponit fieri p
mediū creatū sive in medio creato. qr dicit in
silitudine p̄ticipata. z ideo sequit h̄ eum q tra-
lis cognitio nō sit qditatua z pfecta. quia
fm phos z theologos h̄ec est d̄rīta inter ef-
fectū adequati cause z nō adequati. qr licet
effectus adequatus cause ducat in cognitiōz
qd est causa. tñ effectus nō adequatus nō duc-
cit in cognitionē quid est. sed solū in cogniti-
onē qr est. qr g nulla res creari pot que equat
eēntie diuine. g noticia abstractua nūqz po-
terit eē respectu essentie diuine quidditatiua z
pfecta.

Quantuʒ ad secun-

dū articulū questionis vidēndū īvtz habi-
tus fidei infuse z intuitua noticia patrie siml
possint manere. Et dico q sic. qr non minus
se compatiuñ fides z clara visio qz lumen fi-
dei z lumen glie. sed illa pñt simul stare. ergo z
illa. Maior p̄z. qr qñ añcedentia sunt cōpos-
sibilitia: eo z qntia le de necessitate compatiuñ
sed claravisio est zsequēs ad lumen glie. z ha-
bitus fidei vel est idē quod lumen fidei vñ ne-
cessario zsequit ad ipm. g z. Minor p̄z.
qr illa sunt zpossibilitia q nec materialē nec for-
malē ad inuiçē h̄nt repugnatiā. s̄ illa duo lu-

mia nech̄nt materialē repugnatiā sic due ala-
bedines respectu eiusdē obiecti. qr illa lumina
sūt eiusdē spē aut dr̄na. nō h̄nt materialē
repugnatiā nec repugnat formalē. qr repu-
gnatiā formalē sp̄ innalcit ex aliq genere oppo-
sitōis. sed duo lumina nō opponunt h̄dictorie
nec p̄uatue. qr vtrūqz dicit ens vere positū
nec h̄re. qr lumē lumini nō h̄rat sed tenebre
Itz sicut fides contraria infidelitati. sic lumē
fidei tenebre infidelitatis. sed vñ vni est cō-
trariū. Nec opponit relatiue sicut de se patz.
qr relatiua sunt simul in natura. z posita se po-
nut z pempta se pimūt. fides aut̄ pcedit glo-
ria.) Sed h̄ hanc veritatē pot argui sic. fi-
des z scia non possunt stare simul. igit nec fi-
des z claravisio poterūt stare simul. zsequēs
pz. qr fides z intuitua visio magis vident re-
pugnare qz fides z scia. Sed añcedēs a mul-
tis pbañ multipl̄r. Primo sic. Evidens z nō
evidens h̄dicunt. z p zsequēs in eodē respe-
ctu eiusdē senō cōpatiunt. sed de rōne scie est
evidētia cū sit habit̄ demōstrati⁹. de rōne fi-
dei est inevidētia. quia fides est credere qd
nō vides. g z.) P fides z opinio nō possunt
simul stare. ergo nec fides z scia. consequētia
pz. pbañ añcedens. qr de rōne opinionis est
adherere cū formidine. de rōne fidci est adhe-
rete firmiter z sine omni formidine. ergo) P
possibile nō assentire. z nō possibile nō assen-
tire tradicunt. quia vna est de secundo angus-
to modalū z alia de quarto. sed habes fidem
potest nō assentire. Quia vt ait Aug. cum ce-
tera possit homo nolens credere nō potest ni-
si voles. sed sciens nō potest nō assentire. cuž
demonstratio ad generans sciam sit necessa-
rio concludēs) P nullū mediū compatit al-
ter extremoz fm sua pfectā naturā. sed fides
est mediū inter sciam z opinione. g z. Ma-
ior p̄z. qr fm phm. v. phicoz. medium com-
patit ad alterz extremoz habet rōem contrarij.
z s̄p̄tē zditionē alteri⁹ extremini. s̄ minorē po-
nit Hugo li. i. de sacramētis.) P accidentia
ordinata ad opposita z h̄ue le habentia ad ea
illa sūt opposita z simul incōpossibilitia. vt al-
bedo z nigredo. quia ordinant ad disagregare
z congregare z. sed fides z scia ordinant ad
non videre z videre. sive ad obscure videre z
clare videre. ergo z.) P eadem potentia re-
spectu eiusdē obiecti non potest simul esse pfe-
cta z imperfecta. sed noticia fidei est imperfecta.
scie h̄o est pfecta. g z.) P sicut impossibile
est in eadem pte oculi simul eē duas disposi-
tōes respectu eiusdē obiecti. qz vna disponit

Questio III

ad clare videndū sicut aquila. et altera ad obscure videndū sicut noctua. Sic impossibile
 8 est tc. **F**ides facit adhucere credibilibus solū ppter auctoritatē dicentis. sed solū ēdīctio exclusiva. et p consequēs excludet omniē
 9 alia adhescionē. **F** ad idem arguit sic. Perfectū et imperfectū sicut idem genus nō se cōpatiunt in eodē. Sed scientia et fides distinguiunt in genere assensus sicut perfectū et imperfectū. qz scientia facit assensum perfectū et fides imperfectū.
 10 **F** si fides et scientia starē simul tunc vnu et idem intellectus inclinaret ī idē obiectū diversis inclinationibꝫ. quaz vna eser simpli pfecta. sequēs est falsuz. ergo et ancedēs. sequētia patet. pbatur falsitas conse quētis duplī. Primo qz impossibile est vnu et idē mobile ī vnu et eundē terminū inclinari diversis inclinationibus. nū p tanto qz que libet illaz est imperfecta. Secundo qz licet idē intellectus diversis demonstratōibus inclinari possit ī eandē exclusionē. oportet tñ qz nulla illaz sit potissima. qz si vna illaz esset potissima aggregās omnes causas illa omes alias evacuaret. nēc aliquā aliam secuz compateret. sic tc. **F** sicut se habet opinio ad formidinez. sic fides ad enigma. sed formido est de intrinseca ratione opinionis. ppter quod non compatit scientiā secū ī eodē intellectus respectu eiusdē obiecti. ergo enigma erit de intrinseca et entiali ratiōe fidei. ergo tc. **S** illa nō excludēt. ḡ tra pdictū ans arguit sic. Abstractiua et intuitiua pgruo respectu eiusdē obiecti creati simul se cōpatiunt ī eodē intellectu angelico. ḡ fides et sc̄ia respectu eiusdē obiecti simul se cōpati poterūt ī eodē intellectu hūano. **H**ntia p3. qz tota repugnātia fidei ad sc̄iam etiā vt dicit ab aduersariis est. qz fides concernit in evidentiā. scientia pto evidentiā. sed evidens et nō evidens nō magis videtur repugnare qz p̄sens et non p̄sens. Lū ergo abstractiua possit esse rei non plentis. qz abstractiua possit esse nō esse. intuitiua pto cōcernat necessario plentia rei intuite. patet qz nō maior est repugnātia fidei ad scientiā qz abstractiua ad intuitiua. cū non magis repugnat euidentis et non euidentis qz p̄sens et nō p̄sens. An cedens patet. qz angelus habet noticiā ad abstractiua ipsius eclipsis vel cuiuscūqz alterius rei anteqz fiat. et postea h̄mō re posita in actuali plentia. nō amittit cognitionē illā abstractiua p hoc qz ipsā tñ plentia liter positi cognoscit intuitiue. qz tñ ī angelo caderet obliquio pteritor. qd est falsuz. ḡ tc. **F**

ad idē arguit quidā doctor. sic. Rationes formales fidei et sciētie sunt ppossibles. ḡ et ipsa sunt ppossibilita. pntia p3. pbat ans. qz assentire ppter autē dīctis ē de rōne fidei. et assentire ppter demonstrationē ē de rōne scie. sed si qz ab aliquo expto astrologo audiret qz luna est minor terra. et de hoc sibi credens. postea hoc idē pcpit ratione. puta videret qz umbra terre qz tñ est minor qz terra. obumbrat sive eclipsat tota luna. et p sequēs est maior qz luna habita huīs evidēti noticia nō ex hoc pderet fidem quā prius habuit. sed magis in ea firmaret. **N**uod patet etiā ratiōe. qz qnūqz sunt duo assensus eiusdē ratiōis. quicqz nō repugnat vnu nec alteri. sed assensus acquisitus p demonstrationē qz pcedit fidē et auctoritatē. est eiusdē rationis cuz assensu acquisito p demonstrationē sequentē auctoritatē. et prius nō repugnat fidei. uno facit qz facili pceditur dīctis auctoritatē. ergo nec secundus. **E**t confirmat. qz qnūqz duo assensus sūt eiusdē ratiōis. id quod p se inclinat ī vnu. pse nō tollit aliū. sed potius ipsū confirmat. sed demonstratio sequens vnu auctoritatē. pcedens alias. facit qz in secunda auctoritate facilius credit dicenti. quia naturaliter cur credimus dictis illius cui p̄stū auctoritatē evidens demonstratio ē subsecuta. igitur demonstratio pcedens auctoratis fidem siue assensum nō evacuat sed magis cōfirmat. **P**phabita demonstratiōe alicui p̄clusio mis. sepius Aristoteles induxit auctoratē ceteroz. quem modū etiā obseruat alij doctores tam catholici qz phī. quod totū frustra fieret nisi fides ex auctoritate posset simul manere cu evidēti sciētia. Da oppositū tunc vel auctoritas sequens destrueret assensū demonstratiōis pui quod ē impossibile. vel nihil generaret ī intellectu. tūc totaliter frustra et inutiliter adduceret. **A**ld p̄mā ḡ pbatōz an cedētis supius positi. dico qz ad hoc qz aliqua sint cōtradictoria nō sufficit qz sumant respectu eiusdē. sed etiā optet qz sumat sūmū idē. licet igit evidēs sūmū sc̄iam p̄radicat non evidēti sūmū sc̄iam. evidēs tñ sūmū sc̄iaz nō repugnat in evidēti sūmū fidē. **E**tia minor ē falsa. qz h̄ns certa sc̄iam adhuc apphēdēs auctoratē cui p̄sus p fidē adhesit eidē poterit post habita sc̄ientia firmiter adhucere. et ideo in evidēti nō ē sic de intrinseca ratiōe fidei qz necessario evidēti scie excludat. ḡ tc. **A**lī lēm nēgo ans. qz licet opinio qz tñ ad idē qd imperfectiōis dīcit nō possit simul stare cu fida qz tñ.

Prologus

tñ ad substantiā habitus exclusa imperfectiōe simul stat cū fide. Propter qd̄ dī. n. topico/rūz q̄ fides ē opinio vehementes. Et sūr pbatio deficit. q̄ illud non ē de rōe opinionis qd̄ minuit et destruit p̄ opinionē nihil. n. minuit id qd̄ est de sua ratione eentiali. sed quanto opinio magis inualescit respectu alicuius inclusionis. rāto magis formido minuit. Propter qd̄ ait bo/et. Argumētū ē rō rei dubie facies fidez. Et appellat ibi argumētū rationē topicā genera/te opinionē. P̄ opinio confirmat fidē. ḡ p̄t stare cū ea. Antecedes pbat. q̄ yidens chrustū mortuos suscitat. habet pbabile argumētū. q̄ p̄sequēs opinionē q̄ ipse sit deus et menti/ri non possit. quo posito confirmat in eo arti/culus trinitatis. q̄ christus fecit mentionez de patre et filio et sp̄sancto. Sciedū tñ q̄ opinio duplī potest considerati. Uno modo fm̄ q̄ opinias existimat id de q̄ est opinio pos/se aliter se habere. Et ve sic opinio nec potest simul stare cū fide nec cū scientia. Et illo mō ait ph̄s. i. posterioz. q̄ idē hō non pot̄ siml̄ de eodē h̄rscientiā et opinionē. Alio modo acci/p̄t opinio fm̄ q̄ opinans p̄ mediū pbabile concludit aliqd̄ sic esse. non actualiter atten/dens vtr̄ aliter vel non aliter possit se h̄re. Et sic opinio p̄t simul stare tā cū fide q̄z cūz sci/entia. als. n. frustra Aristo. sepius adduxiss rationes pbabiles. postq̄ adduxerat ad eadē inclusionē rationes necessarias.

Ad 3 Ad tertiu dicēdū q̄ possibile no assentire et hō possibi/le no assentire no dicūt nisi sumant fm̄ eur/ē habitū. Ad quartū dicēdū q̄ duplex ē mediū. quoddā qd̄ virtualliter p̄cipiat vtrun/q̄ extremitū. vt rubēu quod mediat inter albū et nigz. Aliud est mediū large dictum. quod fm̄ vñā conditionē vuenit cū vno extremo. et in aliā cum alio. sicut qualitas mediū di/cit inter substātiā et qualitatē. vuenit. n. cūz substātiā. q̄ etiā diuina virtute separata subiq̄ cit̄ q̄litati. vuenit cūz qualitate. q̄ subi/cta inheret sube sicut et qualitas. Sic et demo/stratio. q̄ mediat inter syllogismū pbabile et demonstrationē ppter qd̄. habet. n. maiorem. certitudinem q̄z ratio pbabil. et minore q̄z demo/stratio ppter qd̄. Et illo scđo mō sumēdo me/diū maior ē falsa. q̄ tale mediū non excludit extreā. ē tñ illa maior aliq̄ mō vera de medio p̄mo mō dīcto. Et q̄ fides ē mediū int̄ sciam et opinionē scđo mō et no p̄mo. ḡ ratio no con/cludit. Forte dicēt q̄ eodē mō poterit inde/ri ad scđaz rationē factā ē henricū sup̄. q. q. arti. i. Stud no valet. q̄ mediū qd̄ ponit

Henric⁹ videt ēē mediū p̄mo mō dictuz. qd̄ p̄ p̄ exemplū auroze q̄ declarat suū p̄positū. q̄a ibi ē mediū p̄ponis seu p̄cipiationis vbi me/diū sic intendit respectu vni⁹ extremitū q̄ remit/tis respectu alteri⁹ extremitū. sed sic ē de aurora. si/cut p̄t p̄ deductionē quaz ipsemer facit. ḡ tc̄. Sed in p̄posito noti ē sic. q̄ p̄ accessum fidei ad scientiā opinio non debilitat. s̄z magis for/tificatur. Ad quintū dicēdū q̄ minor no est vera. Ad pbationē dīco q̄ clare et obscure videre in eodē genere cognitionis sūt opposi/ta. no aut̄ i alio talio sicut ēi p̄posito. qd̄ p̄t. q̄ clara noticia rez̄ i verbo et obscura i p̄prio genere non repugnat. Ad. vi. dicēdū q̄ idē s̄biectū p̄t eē simul pfectū et im/pfectū fm̄ di/versa et despata accidētia. idē. n. pomuz p̄t esse siml̄ pfecte rubēu et im/pfecte dulce. et sic maior noti ē vera. et sūr minor deficit. q̄ intellectus p̄t dici pfectus ta fm̄ fidē q̄z fm̄ scientiā. q̄ et fides pfecte pfectit mō fidei. et scia modo scie. Ad. vii. dicēdū q̄ illa silitudo non ē ad p̄/positū. q̄ ille dispōnes oculoz essent eiusdez speciez. et iō h̄rent repugnatiā materialē et sil̄ i eodē subiecto esse no possent. non aut̄ sic est de fide et scientia. vt patet p̄ iā dicta. Ad. docra uū dicēdū q̄ ly solū vel tenet se ex parte fidei vt sit sensus q̄fides quantū est de se no habet aliunde vñ faciat assensum nisi p̄ auctē. et sic maior aliquo modo ē vera. vel se tenet ex pte habetis fidei. vt sit sensus q̄ habēs fidē no pos/sit aliter adherere nisi p̄ auctoritatē. et sic ē fal/sa. Ad honū dicēdū q̄ maior no ē vera. q̄a rubēum et dulces sunt eiusde generis etiā pp̄n qui et subalterni. et tamē idē potest esse pfecte rubēu et im/pfecte dulce. si autē p̄ idē genus in telligis eandē specie. tūc minor est falsa. q̄ al/sensus fidei et assensus scientie differunt specie sicut et fides et scientia. q̄ in p̄ se ordinat. non potest esse maior dīctia in causis q̄z in causa/tis. Ad. x. dicēdū q̄ p̄ns non ē falsuz. am/bre. n. pbatoes falsū assumūt. Prima q̄r nihil obstat idē mobile s̄l̄ h̄re pfecta et im/pfectam inclinationē respectu tñ diuersorū. sicut idē plumbū p̄t habere pfectā inclinationē ad de/ſcendendū deorsū rōne sue grauitatis cum sic q̄si graui et iūmū metalloz. et vñūq̄d̄ q̄z quanto ḡ/ui⁹ rato pfecti⁹ inclinat ad terminū q̄ est deorsū. eidē tñ plumbū p̄t respectu eiusde termini p̄/tere inclinatio im/pfecta rōe figure. puta si sic late figure. q̄r ut testat ph̄s in ph̄cis. figura lata retardat motuz. Ad. x. deficit scđo pbatio. q̄r vñū rōde p̄t ec̄a et causatū. vt p̄z q̄ metaphysice. Dato igit̄ q̄ talis res inq̄z

Questio III

est causata de monstre p omnes suas causas.
et p sequens potissimum et p priori dicere qd ea
de res in qd e ca non possit notificari et de mon-
straria posteriori demonstratione qd esset quasi
ignorare scientia libri posteriorum. Ad xi. di-
cessimus qd minor tripli deficit. Primo qd ut pa-
titur formido no est de intrinseca ratione opinio-
nis. no. n. distinguuntur opinio a scia p formidi-
ne. vel fides p incidentia; sed distinguuntur
ab iniuste. qd scia innascit p roem necessaria; op-
pinio p probabilez. fides no p auctoritatem.

Sed qd qn opinio auger formido diminui-
tur. Tercio qd opinio e quidam habetur positione
formido aut est qd p uatiuum. Has aut tres
instantias videntes aliquo modo illi quorum est
ratio iam dicta nituntur eos tollere quantu pos-
sunt. Ad primum igitur dicunt qd eo ipso qd
facit adhaerere p medium probabile. sequitur ne-
cessario qd illa adhesio sit incerta et formidolo-
sa. Sed illud no valet. qd illa formido no
inest opinatis intellectui ratione probabilitas
ipsius opinionis percise. sed ratione carcerie habi-
tur scientia vel fidei qd faciunt firmiter adhaere-
re. Unus formido no solu non est de intrinseca
ratione opinonis. sed nec etiam perciser p se sequi-
tur ad positionem opiniois. sibi p se sequitur ad po-
sitionem sciae vel alterius huius p se faci-
entis firmiter adhaerere. cui manifestum signum
esse potest. qd dato qd intellectus no habet opinio-
ne respectu alicuius conclusionis. no ppter huius
motore pataret formidinem adhaerendi. duum immo-
careat scientia et alijs habitibus tamen ceteribus fir-
miter adhaerere. De intrinseca igitur ratione opi-
nionis no e nisi qd faciat probabilitatem adhaerere.
formido aut est ibi qd extrinsicus. qd aduenit in
intellectui opinatis ratione carcerie habitum p dictione
potest. qd illis habitibus positum tollit ipsa for-
mido etiam opinione permanente. Ad secundum de-
cuit qd augmentum aduenientis opinioi cu diminu-
tione formidis no appetit ei sum qd e opinio sed
sum qd est via in scientia vel fidem. Sed il-
lud bni volo tecum. cu hac tam additione qd si-
cuit opinioi auenit diminuta formido no ut
opinio est sed ut via in scientia. sic etiam ma-
gna formido et qlibet alia formido sibi conve-
nit. no ut e opinio; sed ut e via in habitu sup-
dictos. qd formido magna sibi aueniet ut est
via longa multu distans a scia. formido pua-
vit e via breuis modicu distans a scia. medio-
cris ut mediocris. et sic de alijs. Et ex hoc ap-
paret qd nulla formido opinioni erit essentialis
et intrinseca. qd nulla sibi aueniet ut opinio est

Ad tertium dicit qd illa instantia procedit ex fal-

sa imaginatio. putat. II. qd formido sit quedam
privatio annexa opinioni. VI. enigma sit que-
dam privatio annexa fidei. sic autem no est. sibi for-
mido in opinione est plamet opinio. qd nihil ali-
ud est essentialiter qd habet formidolosus. eto
deinde de enigmate et fide. qd si enigma est pri-
uatio annexa fidei. tunc lumine fidei possit trans-
ferri ab esse eminente ad esse clara. qd subiectum
potest transferri a privatione. et sic lumine fidei est lu-
mine glorie. et pari ratione lumine glorie possit transferri
a sua claritate ad obscuritatem fidei. qd subiectum
potest transferri ab habitu in privatione. Sibi
nec illud valet. qd talis privatio no fundatur in
lumine fidei. sed fundatur in intellectu hominis ha-
bitus fidei. et iuste non sequitur qd lumine fidei possit
transferri in lumine glorie claritate. vel e contrario lu-
mine glorie in enigma fidei. sed bni sequitur qd de duas
aptas visiones siue lumine glorie tollit ab intellectu
huiusmodi tenebram siue enigma vel privationem.
Et iterum si deus auferret lumine glorie. huiusmodi intel-
lectus subiectus tali tenebre putetur. manere
te sp lumine glorie sum suam subam penitus non
mutato. Per predicta etiam p qd liter sit ininde.

du ad alios sanctos auctores qd predicte conclusiones
vident repugnare. puta cum dicit p Aug. Fides
est credere quod no vides. Et Grego. Fides
no habet meritum ubi ratione humana prebet expi-
mentum. Et ad Heb. xi. dicit qd fides est substantia
sperandarum regum argumentum no apparentium.
ubi dicit glo. Sic de visib; non est fides sed
agnitio. qd autem creditur no videt. Nam et Tho-
mas cui dicitur e. Quia vidisti me thoma cre-
didi. no hoc creditur qd videt. sed aliud videt
alium creditur. videt. n. hominem sibi creditur
deum. Ite. i. ad Cor. xiiij. Ex parte credimus;
et ex parte prophetamus. cu autem venerit quod pse-
ctu est euacuabit quod ex parte est. Ad primum
dico qd p hoc vult Aug. qd vera fides in via
habere possumus sine apta visione. sed qd fides
no possit simul esse cu habitu scie mediante qd
licet no mediante fide possit intellectus elicere clara
visione. hoc no habes p verba Aug. Ad secundum
dicitur p qd in patria no meremur. Ad tercium
dicunt qd etiam apl's qd glo. loquitur de si-
de pte pte in viatore et de facto. sibi no pte in co-
phantore vel etiam de possibili in viatore. qd ut sui
pro patitur clara visio de potentia dei absolute
possit coincidere viatori. qd facto tal viator no p-
teret de necessitate habitu fidei sic nec modo in pa-
tria. Ad quartum dicunt qd e euacuabit qd
ad id qd e imperfectis. in manet qd ad habaz
et perfectionem. Sed nam aliud dicat. tunc no
apparet quo fides magis euacuabit qd caritas;

Ad i

Ad 2

Ad 3

Ad i

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Prologus

qz etiā ipsa caritas euacuat qz ad imperfecti-
onē libi annexā in via. pura qz ad tepiditu-
tem vel remissionē feruoris. qz in patria erit
in pleno feruore. Dicendū est igit̄ qz aliter
euacuatur fides qz charitas. qz fides cessabit
qz ad actū credendi. licet non qz ad ha-
bitū. Sed caritas nec cessabit qz ad actū
nec quantū ad habitum. Sed forte dices
qz frustra ponit talis habitus qui nunqz erit
in actu. Dico qz nō est frustra. qz ponit ad p-
fectionē t̄ decorē ipsius aie. sicut etiā multa
ponent in corpe glorificato. nō pp̄ter aliqua
opa. sed pp̄ter decorē corporez. sic etiā in ppo-
sito Omnis. n. habitus aie sancte ē quidā de
cor anime. Et sicut post resurrectionē mortu-
orū aia beata erit decorata habitibz tempa-
tie t̄ fortitudinis. nō tamē cūt̄ opationes ca-
lū habitū. qz anima beata nō habz materi-
am in quā agat fm tales habens. sic in ppo-
sito. ergo tc. Itē dato qz aliquo modo pos-
sumus i patria elicere actū creditū median-
te fide. adhuc possumus saluare maiorē eua-
cuatiōne in patria quo ad fidē qz quo ad ca-
ritatē. qz fides euacuat qz ad actus neces-
sitatē. nō autē charitas. Actus. n. fidē stante
clara visione nō erit necessarius. actus autē
charitatis erit necessari⁹. qz sine eo impossibile
est esse hominē pfecte beatū. Sicut igit̄ scien-
tia rez creatar̄ in ppr̄io genere manet in pa-
tria. t̄ quantū ad actū t̄ qz ad habitū. qz
act⁹ ille fm augustinū ē noticia siue visio ve-
spertina. t̄ tamē dicit apl̄s. siue ppherie cessa-
but. siue sciēria destruet. attendēs qz h̄mōi sci-
entia destruet qz ad necessitatē actus. qz
ille actus nō est necessarius i patria: vbi cedē-
res multo clarius vident i verbo siue in dini-
na eēntia. qz in ppr̄io genere. sic eodē mō di-
cere possumus de fidei euacuatiōne qz fiat qz ad
necessitatē actus. nō autē qz ad actū
vel habitū fm se sumptū. Dicit autē nota-
ter si liceret. qz illud prō nut nō licet ponere p-
pter nouū statutū pape bñdicti. in quo dī qz
visio diuine essentie eiusqz fruitio actus fidei
t̄ spēi euacuant i beatis. prout fides t̄ spes p-
rie theologice sunt virtutes.

Instantia

Solutio.

Articul⁹

Articul⁹

tū intellectus.

Quantū ad quartū Articul⁹

rum articulū. quid sit obiectū adequatū in-
tellectus nr̄i. Est breuiter aduertendū qz fm
duplicē capacitatē intellectus dupl̄r loq pos-
sumus de eius obiecto adeqto. Possum⁹ em-
p̄siderare intellectū humanū fm suā capaci-
tate naturalē p̄cīsum ab om̄i dispositōne siue
influerī supnaturali. Alio mō fm suā poter-
tiā siue capacitatē obedientiale. puta qz suā siue
traditione intellect⁹ possit recipe deo in-
fluente et supnaturaliter cooperante. Et fm h̄
duplex habebit obiectū adequatū. Si. n. su-
mī primo mō. tūc dico qz eius obiectū ade-
quatū ē ens fantasiable mediate vel immedi-
ate. Et appello ens fantasiable immedie qd̄
pp̄rie cadit sub fantasmate. Sz mediate cui⁹
cognitio argutiae vel illatiue vel qz cunqz alio
modo deducibilis ē ex fantasmate siue exno-
tacia eius qd̄ pp̄rie cadit sub fantasmate. Si
autē capacitas intellect⁹ sumīscđo mō. tūc di-
co qz eius obiectū adequatū ē ens inqz̄tū ens
siue ens vniuersaliter sumptū p̄phendēs crea-
turā t̄ creatorē. creatū t̄ creabile. Conclu-
sionē primā pbo sic. Illud ē nostri intellect⁹
fm suā capacitatē naturalē obiectū adequatū.
qd̄ omne id claudit t̄ p̄phendit infra am-
bitū siue p̄tinentie. qd̄ intellectus naturaliter
p̄t cognoscere. t̄ nihil tamē p̄phendit i cui⁹
noticia naturaliter intellectus nō possit deu-
nire. Sed ens fantasiable t̄ mediate qz im-
mediate ē h̄mōi. ḡ tc. Maior patet. qz inter
adeqta nec debz eē excedēs nec excessū. Mi-
norē pbo. qz nihil ē i intellectu qn prius fue-
rit i sensu. qd̄ ē vez vel mediate vel immedia-
te. ḡ omne qd̄ intelligit naturalē loquēdo. op-
pet qz aliquo mō sit fantasiable. Omne etiā ta-
le ē ab intellectu nr̄o cognoscibile. vt patz. iij.
de aia. Scđam oclusionē pbo sic. Illud ē
obiectū adequatū nostri intellectus fm suaz
aptitudinē seu capacitatē obedientiale respe-
ctu diuine potētie. qd̄ omne id ambit t̄ p̄pre-
hendit qd̄ deus p̄t nostro intellectui reuel-
re. t̄ qd̄ mediāte diuina potētie nr̄ intellectus
p̄t cognoscere. sed ens inqz̄tū cns est h̄mōi.
ḡ tc. Maior nota ex superiori declaratōe. Mi-
norē pbo. qz deus seipm p̄t reuelare intellectui.
vt patuit supi⁹. t̄ etiā fide tenem⁹. ḡ m̄b-
to magis qd̄ cunqz aliud ens creatū v̄l creabi-
le deus sibi poterit reuelare. Et iā ipse intelle-
ct⁹ ē i potētia obedientiali ad cognoscendū deū

Quāntū ad tertīi

um articulū. Utrum fides et opinio sint cō-
possibilita circa idē. trāleo. qz in isto secūdo ar-
ticulo satis tactuz est quomō fides et opinio
possint simul stare. Pōt etiā de hoc fieri men-
tio specialis i tertio libro. cū tractab̄ de habi-

Instantia

per essentiam. ut p[ro]p[ter]e p[re]dictis. g[ener]aliter multo magis erit in tali potencia respectu omnis entis ratione creati quam creabilis. Sed forte dicet q[uod] ego dictis superius tradicis. q[uod] in prima questio dixi q[uod] deus non potest esse subiectum in theologia nostra sub ratione absolute sive infinita. quia alio modo nostra scientia equaret scie dei. quia sub ratione infinita omnia comprehendenteruntur. puta deus et creatura. creatum et creabile. hic autem illud pono. ergo tradico. R[espondeo] dupl[icite]. Uno modo sic. q[uod] intellectus bene possit scire omnia dupl[icite] potest intelligi. Uno modo sit et semel. et illo modo fuit negatum superius deum esse subiectum scientie creationis sub infinita et absoluta ratione deitatis. q[uod] quicunque intellectus prehendit perfecte illam abysmaliter rationem deitatis. ille cognoscit omnia simul. cum ergo beati saltez intuitus et prehendant rationem subiecti theologie. et per sequeentes perfecte ipsi omnia simul cognoscerent. et sic equarent deo. Alio modo possum dicere intellectum obediens posse scire omnia non simul sed unumquodque per se sicut deus per suam voluntatem voluerit revelare. et illo modo hic ponendo. nec hoc precedentibus in aliquo tradidit. Scio possum dicere q[uod] loquendo de lege communione ipsa creabilia cum dependeat a mera de libertate non cognoscuntur ab aliquo intellectu creato. sed ipso deo revelante omnia talia ab intellectu nostro sunt cognoscibilia. et si non omnia simul. unumquodque tamen per se. Primo modo debent intelligi dicta in prima questione illius prologi. Scio modo debet intelligi illa hic immediata posita. Et sic per quod intelligenda est prima ratio principalis istius questionis. Ad argumentum in contrario dicendum q[uod] maior est vera. sed minor est falsa. sumendo cognitionem per se sine distinctione sine qua nullus potest esse bonus. q[uod] visio non est beatifica absque placetia voluntatis concurrere vel in se vel in suo equipollenti.

Ad argu/mentum in contrario.

Drum igitur deo odibilem. Postquam magis ostendit opis sui difficultatem q[uod] reddit nos attentes. in illa p[ro]posito ostendit huius scie ordinabilitatem. qua reddit nos dociles et studiosos. Er diuidit in duas partes. Nam primo ostendit processum istius scie esse debite ordinatum. Scio reducit lectorum ad capitulo ordinarium ibi. ut autem quod queritur. Prima in duas. Quia primo innuit modi sui procedendi ordinatio. Si cudo quia nullus ita ordinate procedit q[uod] desicere possit. id magis desiderat legem correctiorum. Secunda ibi. In hac autem tractatu. Prima diuidit in

tres partes. q[uod] primo q[uod] ad ianuam dicta primaria sunt in tertio. Secundo adiungit dictorum epilogationem. Et tertio ex predictis inserta una rationabile conclusio. Secunda ibi. In qua dicitur. Tercia ibi. Non igit de his labor. Quartum ad primum est aduertendum q[uod] inordinatio in aliqua scie quicunque ex quatuor contingit. Primo si in hominibus scie falsitas non impugnat. Secundo si veritas non praemeditatur. Tercio si assumitur dubium quod sufficiet non probatur. Quartu si prius suarum distinctionis debite non assignatur. Ergo per oppositum magis voleas ostendere scientiam libri suarum fore nobiliter ordinata quam tu oritur. Primo namque ostendit q[uod] per ipsam falsitas impugnat. Secundo q[uod] in ipsa veritas exaltatur. Tercio q[uod] testimonium veritatis sufficiet corroboratur. Quartu q[uod] prius suarum distinctionis debite assignatur. Secunda ibi. et lucernam habitat. Tercia ibi extensionem ferat. Quarta ibi. in quatuor libris distinctum. Circa finem illius prologi quero.

Contra sacre scripture scia proprie dicatur affectus. Et videtur q[uod] non. q[uod] nulla scia cum sit habitus in intellectualis est denominanda ab actu voluntatis. sed affectio est actus voluntatis. g[ener]aliter. Contra illa scia proprie dicitur affectus q[uod] non solus plustrat intellectum. sed per se et proprie afficit et dilectat affectum. theologia est homo g[ener]aliter. In illa quoniam quantum sicut videtur. Primo videtur ea a quo scia proprie sit denominanda. Secunda dato q[uod] ex fine. videtur est quae sit proprietas theologie. Tercio videtur est id quod quoniam quantum videtur colligenda sunt quidam motiva diversarum opinionum. que veritati dicende in tertio articulo videntur obviare.

Articul[us] 8

Scotus.

Quantum ad pri- munus a qua scia sit proprie denominanda. Dicunt quidam q[uod] scia ab obiecto proprie dicitur denominari quod ab illo debet habitus proprie denominari a quo per se trahit speciem et entitatem. sed hic per se specificatur per obiecta. g[ener]aliter. maior per se. Id quod sic se habet q[uod] per ipsum habitus ab omnibus aliis distinguuntur ab illo denominari. sed per obiecta sive per subiecta habitus distinguuntur. g[ener]aliter. maior per se. q[uod] ab eodem dicitur distinctione et denominatio. minor per se. q[uod] de anima. ubi dicitur q[uod] potentia distinguuntur per actus et actus per obiecta. cum habeat causen ex actibus. sequitur q[uod] primordialiter distinguuntur ex obiectis. Hoc enim de anima dicitur q[uod] secundum scie queam de modum et tres de quibus sunt. Sed illud non valet. q[uod] si scie proprie denominantur ab obiectis. tunc impossibile erit de eodem obiecto sive de diversis scias. q[uod] una sim plurimales practica. et alia simplior speculativa.

Contra scotum.

Prologus

sed h̄ns ē falsum. q̄ tāns, cōntia p̄z. p̄bo falso/
sitātē cōntis. q̄ de eisdē virtutib⁹ de quibus hō
h̄z sciām q̄ vere t̄ simplr dicit practica. habet
angelus sciām que vere t̄ simplr dicit specula-
tiua. Dico q̄ cū phō q̄ a fine d̄z fieri h̄moi
denominatio. Ph̄us. n. q̄. methaph̄ice t̄ vi.
volens pbare q̄ prima phia sit simplr specu-
latiua siue tenom̄ari detectat speculatiua. vt̄
h̄ medio. q̄ finis speculatiue ē veritas. practi-
ce q̄ opus. sup q̄ verbo ait p̄metator. q̄ fm̄o
Aristo. hic ē manifest⁹. sed planū ē q̄ si magis
ppriesciātia dicere practica vel speculatiua
ab obiecto q̄ a fine. q̄ sermo Arist. nō ēet ma-
nifest⁹. q̄ talis pbatio nō ēet p̄ cām ppriam

2. P̄ sc̄ia non denominaret a fine. tūc eadē
sciātia nō poss̄ dici practica t̄ speculatiua fm̄
q̄d ab alio t̄ aliosciente in aliū t̄ in aliū finem
referret. Sed p̄sequens est falsum. q̄ etiā illi
qui sūt de p̄ma opinione habet dicere. q̄ si q̄s
de opabili non intēderet nisi cognoscere. eius
sciātia q̄uis esset de opabili t̄n c̄et speculatiua
t̄ econuerso si de speculabili non intēderet nisi
opus aut utilitatē. ei⁹ sc̄ia esset practica. 3. P̄
q̄ncunq̄ due cause p̄currūt ad eundē effectū.
quaz vna dependet ab alia t̄ non econuerlo.
magis debet effectus denoīari a causa non de-
pendēt q̄z a cā dependētē. maxime q̄n cā inde-
pendēt nō est minus specialis t̄ determinata
siue ppria cā q̄z dependētē. quod addo ad ex-
cludendū cauillatōes q̄ possent fieri de deo. de
sole. t̄ ceteris causis vlibus. sed obiectū ppri-
um t̄ finis pprius sic p̄currunt ad causandū
habitū q̄ in tali causatiōe obiectū dependet a
fine t̄n econuerso. q̄ tc. Maior p̄z. p̄bo mi-
norē. q̄ obiectū causat vt efficiēt. t̄ p̄ zns de-
pendet a bonitate finis a q̄ mouet efficiēt. p̄
pter q̄d dr. q̄. ph̄icor. q̄ finis ē cā cāz. t̄ idem
4. p̄z. q̄. metha. 5. P. i. q̄. de aīa ponit Aristot. ex-
p̄esse q̄ speculatiuus differt a pratico fine.

5. Pet̄ia ipm̄ obiectū denoīat a fine. q̄ ex h̄
obiectū dicit speculabile. q̄ finis ipsi⁹ est ipm̄
speculari. q̄ etiā ipse habitus p̄ncipalr denoīa-
bit a fine. 6. P̄ de adcsanitas potest considerari a
naturali phō t̄ a medico. t̄ tñ in intellectu na-
turalis ph̄i q̄ intendit sola⁹ speculatiōe talē
sciātia denominat speculatiua. et in intellectu
medici quia intendit opari dicit practica.

7. P̄ ab illa causa p̄ncipalius t̄ magis p̄ se de-
bet habitus denoīari. a cui⁹ causalitatē nullar-
tenus p̄t absolui q̄s ab ea a q̄ absolui p̄t sine
q̄libet h̄dictōe. s̄ ab obiecto p̄t absolui t̄n a
fine. q̄ tc. Maior nota. p̄bo minorē. q̄ deus p̄
rōe ydeale p̄t creare sciātia t̄ supplere cau-

salitatē obiecti cū sit de genere cause efficiētis.
t̄ tamē nō potest sciātia absoluī ab intentione
finis. quia si nō intenderet speculatiōe. tūc
nō esset speculatiua. si nō opus tūc nō esset
practica. 8. Nec obstat si dicit q̄ q̄uis p̄ de
um possit absoluī ab obiecto vt habet rationē
efficientis. nō tamē ve habet rationē termini
nātis. sicut. n. nō esset speculatiua nisi inten-
deret speculatiōe. sic nō ēet speculatiua nisi ter-
minaret ad obiectū speculabile. 9. Nō valet.
q̄ habitus fm̄ totā suā entitatē p̄existit termini
no. nec obiectū ē cā habitus fm̄ q̄ terminat.
q̄ a tota cālitate obiecti habitus p̄t absoluī

10. P̄ q̄d fm̄ sui exigentiā determinat oēs alias
cas ab illo p̄ncipalr d̄z fieri denoīatio. sed fi-
nis e h̄moi. q̄ tc. Maior nota. minorē ponit
linco. i. posterioz di. q̄ fm̄ exigentiā finis ce-
tera habet moderari t̄ mensurari. 11. Et si q̄n
q̄z inueniunt aliquae auctoritates tonates in
oppositū. omnes sic debet intelligi q̄ licet aliq
mōscie distinguant t̄ denoīent ab obiectis. p̄
le tñ t̄ p̄ncipalr h̄ fieri d̄z a fine. 12. Forte di
Instantia
ces quō fiet illa denoīatio a fine. q̄ aut finis
cāt p̄dictā distinctionē t̄ denoīationē vt acq̄si-
tus. vel vt cognit⁹. vel vt intentus. 13. Nō p̄mo
mō. q̄ sic ē posterior habitu. posterius aut nō
ē cā prioris. Nec sc̄do mō. q̄ tūc sequit oppo-
sitū ei⁹ q̄d intēdis. q̄p̄simis vt cognitus habet
rōem obiecti. t̄ sic denoīatio fieret ab obiecto.
Nec tertio mō. q̄ vt ē intentus nōdū est. et
p̄ zns nullam causalitatē h̄re potest. 14. Hic Solutio
posset dici q̄ d̄l̄inctio hec ē illūficiēt. q̄ nec
sic nec sic. sed finis ē cā illi⁹ distinctōis t̄ deno-
minatois inq̄stū determinat obiectū ad cau-
sandū habitū iuxta exigentiā ipsius finis.

15. Iterz dices quō determinabit cū nōdū sit. Instantia
Iterz est q̄ hic est difficultas singularis quā
dño concedente circa p̄ncipū secūdū d̄fisi-
sus intēdo p̄tractare. Quātū tamen ad p̄ns
dico breuiter me expediendo. q̄ q̄uis ille fu-
nis qui dicit determinare obiectū. non sit ex-
tra intellectū. est tamē aliud finis fm̄ cui⁹ exi-
gentiam desideriū istius finis in nobis deter-
minat. q̄ determinatōe facta determinat obiectū
ad cāndū habitū q̄ mediate tale fine. seq̄ poteri
m⁹. vbi grā. Dato. n. q̄ nō sit speculatiō q̄ ē finis
scie speculatiue. ētñ ipē hō tanq̄ finis p̄nci-
palior fm̄ c̄ exigētā determinat ī nob̄ q̄lis de-
bet esse speculatio. t̄ p̄ zns q̄le obiectū specu-
labile p̄ncipiās h̄moi habitū p̄ que tale fine
p̄seq̄m̄. 16. Dicit etiā dici ad illō argumētū q̄
finis inq̄stū intentus ē. ē causa p̄dictē deno-
minatois t̄ distinctōis. Et ad pbatoz dicas

Alia soloz

Ad 1 sicut iā dictū est. Ad p̄mū igr̄ in ɔrū dōm̄ q̄ maiorē vera fīl̄ q̄ trahit spēm t̄entitatez. Et ad minorē dico q̄ obiectū nec habitū nec actū specificat nīl̄ i ordīne ad finē. sī. n. obiectū absoluereſ a cālitāte fūniſ. tūc nec actū nec habitū specificarz. int̄m. n. specificat inq̄tū mo/ uet a fine. t̄ qr̄ ppter qd̄ vnuqd̄z tale t̄ illud magis. i.ḡ illa rō magis arguit oppositū illi us qd̄ intēdebat q̄ ppositū. Et p̄ idē p̄ ad alia duo. qr̄ sicut lignū nō diceretur album a pictore vel albificātē. dato q̄ ab ipso pictore causareſ albedo. sed d̄r̄ albus ip̄sa albedine. sic sc̄ientia nō debet dici speculatiua ab ipso obie/ cto sed ab ipsa speculatiōne. t̄ eodē mō dicen/ dū ē de fūnib⁹ aliaꝝ sc̄iarum.

Ad 2 73

Articul⁹

Quantū ad secūn
 dū articulū. q̄s sit p̄prie fīnis theologie. Di/ cendū q̄ dilectio dei siue affectio est p̄prie fī/ nis nostre theologie. qr̄ oīa q̄ p̄ se p̄siderant̄ i theologia nr̄a: vel sunt vñbilia vel fruibilia. sed hec om̄ia vel sunt amabilia. vel sunt dili/ gibilitia. ergo dilectio in tota sacra scriptura in/ tendit tanq̄ finis. P̄ ad hoc est nobis cō/ municata scriptura sacra vt nos sp̄ualiter cō/ uingat deo. ergo maxime t̄ finaliter id intēdit theologia p̄ quod maxime t̄ intime vñmūr̄ deo. sed hoc ē dei dilectio. ergo tc̄. Major p̄z p̄ doctores. minor p̄baſ. qr̄ om̄is p̄iūctio cre/ ature rationalis ad deū ē p̄ intellectū vel p̄ vo/ luntatē. sed p̄fectius vñmūr̄ deo p̄ volunta/ tē q̄ p̄ intellectū. nō. n. est status in apphensi/ one intellectus nīl̄ cū fuerit quies in affectio/ ne voluntatis. t̄ quicq̄d sit in patria saltem in/ via int̄imius diligimus q̄ intelligamus. q̄a/ intrat amorib⁹ foris sc̄iētia. vt ait Hugo super angelica hierar. vi. ca. Id est p̄ se fī/ nis theologie p̄ quod p̄ se t̄ immediate ad eter/ nam beatitudine ordinamur. sed h̄ est dei di/ lectio. ḡ tc̄. Major p̄z p̄. b. Aug. xiiij. de tri. c. i. vbi vult q̄ nō om̄ia q̄ sc̄iri p̄nt huic sc̄ie/ tie attribuēda sunt. sed solūmō ea quibus fi/ des saluberrima q̄ ad verā beatitudinē dicit. gignit. nutrit. defendit t̄ roborat. Minor: p̄z p̄ aplm. i. ad Lox. xiij. qr̄ vt ibi p̄z. nec specu/ latio nec opatio sed sola caritas valer p̄ se ad beatitudinē sequendā. oīa autē alia median/ te caritate valēt. t̄ sine ipsa nihil nobis p̄sūt. Unq̄tū ad speculatiōne ait ibi apls. Si ha/ buero p̄phetiā t̄ nouerim mysteria om̄ia t̄ om̄ē sc̄iam. t̄ habuero om̄ē fidē ita vt mon/ tes transferā. caritatē nō habeam nihil sum.

Quantū ad opatiōne ait ibidē. Si distribu/ ero om̄es facultates meas paupib⁹. t̄ tra/ didero corpus meū ita vt ardeā. caritatē autē nō habuero nihil mihi p̄dest. P̄ q̄ quis ali/ qua sc̄iētia habeat plures fīnes. Ille tamen est ciūs p̄ncipalis ad quē om̄es q̄li fīnes ordī/ nant̄. sed h̄moi ē charitas i nostra theologia ḡ tc̄. Major p̄z. minor p̄b̄. qr̄ licet in aliquā pte ita intendat speculatio q̄ nō intendit ope/ ratio. t̄ in alia pte econuerso ita intendat ope/ ratio q̄ nō speculatio. vndiq̄z t̄n intendit di/ lecto. ita q̄ taz speculatio q̄ opatio ordinatur ad hunc finē qui est dilectio siue affectio.

P̄opter qd̄ ait Grego. sup Ezech. omel. S/ xxi. q̄ nullus est locus sacre scripture qui ita fri/ giūs appareat quo ad sensum Israhēl. si ta/ men pulsēt p̄ sensum sp̄ualem qui nō appare/ at ignitus. Et idē p̄z p̄ btm Aug. in d̄lau/ de caritatis. vbi post multa dicta ad illud p̄/ positū cōcludit sic. Si igit̄ nō vacat om̄es sacras paginas p̄scrutari. om̄ia inuoluta ser/ monū euoluere. oīa secreta scripturaz apire t̄ penetrare. teneat̄ caritatē. t̄ ita tenebis quod ibi didicisti. tenebis etiā quod non didicisti. in eo quod i scripturis intelligis caritas pat̄z. in eo qd̄ nō intelligis caritas latet. Et sequit̄ ibidez. Ille igit̄ tenet t̄ quod patet t̄ qd̄ latet in diuinis sermonib⁹ qui caritatē seruat in morib⁹. P̄. i. de doctrina xp̄iana ait aug. 7

Om̄iū igit̄ que pdicta sunt exquo de rebus tractauimus hec summa ē vt intelligat legis om̄iūq̄ diuinaz scripturaz plenitudo. et si nīs esse dilectio rei qua fruēdū est. t̄ rei que nobiscū ea refrui pot̄. Itē apls. i. ad Thy/ mo. p. ait. Finis p̄cepti est charitas. Item summus doctor theologie dñs ih̄s christus Matth. xxij. ait. In his duobus mandatis tota lex p̄pendet t̄ p̄phete. Et loquīs de māda/ tis dilectionis dei t̄ p̄ximi. ḡ tc̄. Cōtra iaz dicitā veritatē multi multipliciter arguit̄. ali/ qui directe. aliqui indirecte. Directe sic. Si dilectio ēt finis theologie. v̄l̄ esset finis intrī/ secus vel extrinsecus. Nō intrinsecus. q̄a/ finis intrinsecus cuīlibet habitū ē opatio elicit̄ fīm illū habitū. sed actus dilectionis nō elicit̄ a theologia sed ab habitu caritat̄. Nec extri/ secus. qr̄ a fine extrinseco habitus denōiat̄ sicut sc̄ia medicīne dicit̄ sanatura a sanitate. sed theologiā vt ip̄si pbant nō denōiat̄ ab amore. qr̄ sic se habet actus ad actū sicut obie/ ctiū ad obiectū. sed obiectū vñl̄ potētie nō de/ nomiat̄ obiectū alteri potētie nisi p̄ accidēs. sicut albu dicit̄ dulce p̄ accidens. ḡ nec actus

8
9

Contra

Prologus

viiis potentie denominabit actu. nec p cōse
 quens habitū alterius potēcie. cū igit̄ dilectō
 sit voluntatis theologia autē ipsius intellect⁹
 2 ḡ r̄. **H** habitū specie differentiū nec pot
 esse vnius finis p̄ prius r̄ p se. q̄ uis eorū pos
 sit esse vnius finis omnis. sed theologia r̄ ca
 ritas specie differunt. ergo dilectio cū sit p̄ pri⁹
 finis caritatis nō potest eē p̄ prius theologie
 3 **P** finis cōis ois scie nō est p̄ prius theolo
 gie. sed dilectio est finis omnis scientie tā spe
 culatiue q̄ practice. De speculatiis pater. q̄
 finis speculatiue ē felicitas. vt deducit. x. ethi
 cor. que quidē felicitas cōsistit nō solū in spe
 culatiue. sed etiā in delectatione. r̄ p d̄ sequis
 in amore r̄ dilectōe. Juxta qd̄ dicit edē. iiiij.
 Habet autē phia amirabiles delectatiōes sin
 ceritate. firmitate r̄ puritate. sed delectatio vi
 vel esse finis cuiuslibet opacōis quā d̄ sequit.
 De practice s̄līr p̄z. q̄ tota scia moral ad hūc
 finē videt ordinari vt affectus homis debite
 dirigat. r̄ vnuquodq̄ r̄ onabiliter appetatur
 Omnis autē appetitus amor quidā est. sic ait
 Aug. xiiij. de cōi. dei. ergo r̄ practica ordinat
 4 ad amorem. **P** impossibile est p̄ priū finē
 alicuius habitus inesse nō habenti talē habi
 tum. impossibile. n. est q̄ aliquis sit felix qui
 caret virtute. s̄ multi habet caritatē r̄ dilecti
 onē carētes habitu theologie. ḡ r̄. **H** si nūl
 lus habitus pfecte pot aliciu inesse q̄ caret p
 p̄o finē illius habitus. sed aliq̄s carens dile
 ctione posset scire theologia viatoris r̄ nō mi
 nus pfecte q̄ etiā vnu qui habet habitū ca
 ritatis. ḡ r̄. **P** p̄ prius finis vniuersiūsq̄
 habit⁹ ē p̄ priūtē elicit fm illū habitū. s̄ ha
 bit⁹ theologie nō elicit actum dilectōis. ḡ r̄.
 maior p̄z p̄ metatorē. ix. meth. vbi sic ait. en
 tia cōueniūt in h̄ q̄ p̄ plēmētū r̄ pfecto cuiusli
 ket hit⁹ r̄ potēcie p̄sistit i actu p̄ p̄rio rāq̄ finē
 r̄ idē p̄ metator. q̄. celi r̄ m̄di ait. q̄ ome bakes
 7 actionē agit ppter suam actionē. **H** si dile
 ctio esset finis theologie. deus nō eet subiect⁹
 in ea sub rōne deitatis. p̄n̄ est falsum. ḡ aīs.
 p̄ntia p̄z. q̄ cū rō subiecti sumat in ordine ad
 finē. si dilectio esset finis theologie. tūc ei⁹ sub
 iect⁹ nō posset esse deus vt deus. sed deus vt
 dilectus vel diligibilis. modus. n. considerā
 di subiectū non excedit p̄ priū finem. falsita
 tem d̄ sequentis pbant multis ratiōib⁹ quas
 obmitto. q̄ supius eas adduxi cū tractauī
 te subiecto istius scietie. **H** Sed illa nō s̄frin
 gunt supradictā veritatem. q̄ id quid potissime
 r̄ pfectissime attingit obiectū cuiuscunq̄ ha
 bitus. videt esse finis s̄līr p̄ se r̄ p̄ prius. s̄ di
 Cōtra ista

lectione obiectū theologie attīngit potissime
 r̄ pfectissime. ḡ r̄. Maior p̄z. q̄ in hoc stare
 videt pfectio finalis cuiuslibet habit⁹. q̄ suū
 obiectū pfectissime attingat. Propter h̄. n. spe
 culatio ē finis speculatiue scie. q̄ speculabile ut
 speculabile qd̄ ē suū p̄ priū subiectū potissime
 attingit ipa speculatōe. S̄ minorē intēdo p
 bare i p̄ma di. p̄mi libri. r̄ circa finē q̄rti libri
 igit ad p̄n̄ ipsa subpono. **A**d p̄mū igit̄ di
 cendū q̄ ē finis extrinsec⁹. **A**d p̄batōem dico
 q̄ nō solū denoiaſ habit⁹ ab actu quem elicit:
 sed etiā ab actu ad quem p̄ se ordinat. Et iō
 nō cū simile de obiecto ad obiectū sicut de ha
 bitu ad habitū. nisi accipiant talia obiecta q̄
 rum vnu p̄ se ordinat ad aliud. nūc autē licet
 theologia actum amoris nō eliciat p̄ se. tamē
 intendit amore. r̄ p̄ se in ipsū ordinat. **A**d
 secundū dicendū q̄ duplex est modus p̄p̄i⁹
 finis. q̄ vno mō dicit finis quo. r̄ ille ē intrin
 secus. r̄ illo modo finis habitus est actus ab
 eo immediate elicitus. Alio modo dicit finis
 cuius. r̄ ille ē extrinsecus. puta id gratia cui⁹
 agens agit. sive id quod p̄ actionē suā agens
 d̄sequi p̄ponit. **A**d maiore ḡ dicendū q̄ vera
 est loquēdo de fine fm eundē modū finis. s̄
 fm alii r̄ alii modū nihil repugnat q̄n̄ idēz
 possit esse finis p̄ prius habitū specie differe
 tiū. r̄ sic est in p̄posito. q̄ idē actus dilectōis
 qui est finis caritatis quo r̄ intrinsecus. est fi
 nis theologie cui⁹ r̄ extrinsec⁹. Hanc distici
 onē finis quo r̄ cui⁹ possumus colligere ex di
 ctis Aristo. in. iij. de anima. r̄. h. phicor. **A**d
 terciū dicēdū ad maiore. q̄ idē eodē mō sum
 ptū nō potest esse cōis finis omnis scie r̄ p̄ pri
 us vnu. r̄ sub hoc sensu minor posset nega
 ri. tñ ppter p̄batōes est aduertēdū q̄ delecta
 tio d̄ sequēs cognitionē ē duplex. Una q̄ co
 gnoscens aliquā r̄ delectat in ipsa cognitōe.
 sicut cognoscens triangulū delectat in cogni
 tione trianguli. Allia qua delectat in re ipa co
 gnita fm se. r̄ nō solū ratione cognitōis. Pri
 ma delectatio nō habet rōnem finis nisi inq̄
 tum sibi adiungit scđa. sed scđa qn̄q̄ h̄ rōe
 finis etiā respectu speculatiōis. ppter hoc em
 qn̄q̄ speculamur. q̄ in ipsa re speculata dele
 ctamur. Igit̄ p̄ma nō denomiſat scia. nec tra
 hit ipsam extra genus speculatiōis. S̄ scđa
 cū sit finis scie pot̄ sciam denomiare. Prima
 pot̄ regiri in omni cognitōe qn̄tūlibet specula
 tria. led scđa p̄ncipalr̄ r̄ p̄ se sola theologia.
 Et eodē mō q̄ ad h̄ dicēdū ē de dilectōe sicut
 de delectatōe. Et cū addit̄ de felicitate. dico q̄
 felicitas speculatiis vt speculās est cōsistit in

Questio

III

ipsa speculatio magis propriez in re speculata sum se. cu speculatio ut speculativa est finis proprius sit ipsa speculatio. Etiam cu diciatur delectatio est finis cuiuslibet operationis quam sequitur. Dico quod non est verum loquendo de prima delectatione iusta dicta. nisi inquit illa prima huius adiuncta secundam. ita quod speculatio sit propter delectationem rei cognitae et propter delectationem quam huius speculatio siue quam sequitur in re cognita.

Ad secundam probationem posset dici quod moralis

dia ordinatur ad amorem creature. theologia

auct principaliter ordinatur ad amorem dei.

Secundum potest calumniari. quod moralis scia sum nullum

et andronicus principaliter ordinatur ad cultum dei

et per ipsum ad amorem dei. Quia dicit Augustinus. de

cuius dei. c. iii. quod verus dei cultus est vera dei dilectionem.

Rerum quod moralis scientia per virtutem

quam philosophi appellaverunt religiones facit ad dei

cultum ex debito iusticie. Propter quod tam Tullius

et andronicus posuerunt talis virtute esse

specie iusticie. quod per eam colit deus ex debito iuste-

ficie propter impensa beneficia. sed theologia fa-

cit ad dei cultum proprie ex amore.

Et si ad huc instares quod philosophi posuerunt deum esse ultimum

finem et summum bonum. et per consequens maxime

amandum. Item benefactorum non solum debet obsequium sed etiam amor.

Recepimus deo ad verum

quod simul quod bene concluditur a amore naturali. sed

proprius finis theologie est amor supnaturalis.

Et ideo per totam illam rationem equiuocat de amo-

re et dilectione. et per consequens equiuocat etiam

de delectatione inde sequente.

Ad quartum et ad quintum dicendum. quod bene concluditur de fine intrin-

seco qui dicit finis quo. non aut de fine extrin-

seco qui dicit finis cuius. sanitas. non cu sit finis

extrinsecus medicina. potest alicui inesse per na-

ture beneficium cui non inest medicina. et conuen-

so ars medicine potest alicui inesse cui non in-

est sanitas. Quod patet etiam bona et virtuosa quod est

finis extrinsecus scientie moralis potest alicui inesse cui non inest scientia moralis. et conuen-

so aliquis potest habere scientiam moralē qui tamē

viciose agit.

Ad sextum dicendum quod maior non

est vera. quod praxis vel operatio non est proprius

actus scientie moralis. nec etiam est in eadem potē-

tia cum hominibus scia. et tamen est proprius finis illius scien-

tie. Auctores autem posite in probatōe et quecumque alie istis consilieb. omnes intelligēde sunt de

fine quo et intrinseco. non aut de fine cuius et ex

trinseco.

Ad septimum dicendum quod consequens non est fallum.

Ad probatōes autem ratiōnum est su-

pius ubi probabat quod non est subiectum the-

ologie sub ratione absoluta. quod tamen

scōdō ex di-

ctis aliquoꝝ arguit contra p̄dictā veritatē illa

directe sic. Fides et theologia sunt essentia liter-

vnus habitus. quod dilectio non est finis immediatus theologie.

Antīca p̄z. quod illa quod sunt vni-

habitus essentia liter eoꝝ debet esse vnu finis immediatus.

sed finis immediatus fidei non

est dilectio. cu in fide non subiectum deus in or-

dine ad dilectionem. sed est subiectum fidei ipse

deus sub ratione prime veritatis.

Ans probat multipli.

Primo sic. Sicut se habet pri-

ventia in moralibus. sic fides in theologicis et

supnaturalibus. sed in moralibus vnu habi-

tus prudenter sufficit respectu finis et eoꝝ que

sunt ad finem. quod vnu habitus in supnatu-

ralibus sufficit respectu articulorum fidei quod ut sic

dicit fides. et respectu conclusionum que ex talibus

articulis deducuntur. ut sic est ipsa theologia

P̄ phib. vi. ethicoꝝ enumerat hos habitus

intellectuales. scilicet intellectum. scientiam. sapientiam. ar-

tem. prudentiam et fidem.

Eaddūcunt quoniam opinio et suspicio.

Quod ergo theologia sit hic intellectu alius. oportet quod sit aliquis habitus p̄dictorum.

sed non potest dici intellectus. quod intellectus est

habitus principiorum quod immediate se offerunt in-

tellectui. cu sint quasi ianua in domo quam nul-

lus ignorat. ut p̄z. q. metaphysice.

Nec scientia. cu theologia non sit demonstrativa.

Nec sapientia. Quia sapientia est intellectus et scia nobilissi-

mor in natura. ut p̄z. vi. ethicoꝝ. sed ut iam patuit

theologia nec est intellectus nec scia.

Nec ars vel prudentia. quod ars et prudentia sunt circa

contingentia. theologia autem est circa summe ne-

cessaria.

Nec opinio vel suspicio. quod hec adhuc

est suis conclusionibus cu formidine. sed theolo-

gia adhaeret sine formidine. alia theologia fa-

ceret fidele in fidele. cu de ratione simplicis fi-

dei sit sine formidine adhaerere.

P̄ illi habitus quoꝝ ratio formalis cognoscendi est eadem

sunt realiter et essentia liter idem. sed fides et theo-

logia sunt homines. quod de ratione formalis tam fidei

quod theologie est quod tendat in obiectum enigma-

ticē et obscurē.

Theologicus habitus nec

potest esse inferior fidei nec superior. quod erit idem quod

fides.

Antīca p̄z. probat antecedens. quod si esset in-

ferior. tunc in studio theologie iremus de no-

biliore ad ignobilius.

Nec superior. quia habitus

conclusionum non est notior habitu principio-

rum. sed principia theologie sunt articuli fidei.

ut superior est probatum.

P̄ Id. xx. Dr. Hec autem

scripta sunt ut credatis. et credentes vita er-

nam habeatis. actus quod credendi siue actus fi-

dei videtur esse immediatus finis theologie. er-

go tamen.

Sed illa non concluditur. quod illi habitus

contra ista

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

Ad 4 et 5

Ad 6

Ad 7

Contra in-

directe sic.

Prologus

- realiter differunt, quorum unus realiter potest esse altero non exire, sed multi nescientes theologiā verā 2. habent fidē. ḡ tc. **P**alīud est habere fidēz aliud ē redder rationē de fidē, sed habitu theologico reddimus rationē de fidē. q̄r ut dicit̄ i. Petri. iij. Qmni poscenti debemus reddere rationē de ea q̄ in nobis est fidē. **P** habitus qui respiciunt idē obiectū sub alia tñ rōne corporali differunt realiter, sed fides et theologia sunt h̄moi. ḡ tc. Maior nota ē, p̄bō minorē, quia sicut oēs deus ē subiectū fidei sub rōne p̄me veritatis, sed in theologia subiectū sub rōne veri diligibilis, ut supius est p̄batū. **P** illi habitus differunt realiter qui ex sua rōne formaliter habent aliū et aliū modum tendendi in sua p̄se considerata, sed fides et theologia sunt h̄moi, quia p̄ fidem intendimus in quodlibet credibiliū siue in quālibet articuloꝝ p̄ se, ita q̄ non resolutum vnu mediāte alio in p̄mā veritatē, sed p̄ theologiā vna veritatē etiā sillogistice deducim⁹ mediāte alia. **P** illi habitus realiter differunt q̄ h̄nt modos generalioris formaliter diversos, s̄z theologia et fides sunt h̄moi. ḡ tc. Maior p̄ p̄metatorē. ix. meth. minor ē nota, q̄r fides vera cu sit virtus infusa nō poterit h̄ri nisi p̄ dei influētiā sp̄lē, theologia at supposita fide p̄ h̄ri p̄ doctrinā et humana inquisitionē assistere sola dei influētia generali. **P**ropter hec igit̄ motu nego an̄s supius introductū. Ad p̄mā igit̄ p̄batōz dicēdū ad maiorem q̄ silitudo fidei ad prudētiā ī h̄ d̄ attendi. q̄r sicut in moralibꝝ p̄ter ipsā prudentiā annexam virtutibus practice dirigente in agibiliibꝝ est dare habitū libri ethicoꝝ q̄ scientifice tradidit noticiā agibiliū, sic in supnaturaliibꝝ p̄ter fidē connexa caritati inclinante ad assentientē dū his q̄ credere debemus ē dare habitū theologie q̄ scientifice vel q̄si scientifice tradit noticiam eoꝝ q̄ credenda sunt, vel saltē eoꝝ q̄ ex cōdēdis sillogistice deducit̄. cu ḡ scia libri ethicoꝝ sit habitus distinctus a prudētia, p̄z p̄ratio magis arguit oppositū q̄z p̄positū. **A**d sc̄d̄ patuit supius in q̄oē. ij. quō theologia p̄prie potest dici sapientia et scientia aliquo mō. Ad probationē dico q̄ p̄hs nō intendit p̄ hoc dicere q̄ sapientia sit intellectus vel scientia realiter, s̄z q̄ habeat aliquā similitudinē cu vtrogz, et tal' aliqualis silitudo etiā ī theologia respectu intellectus et scientia ē facili poterit repiri. cōicat. n. cu intellectu in eo q̄ considerat p̄ma principia, et cu scia in eo q̄ ex principijs deducit sillogistice suas conclusiones. **A**d tertium dicendum q̄ minorē falsa. **A**d p̄batōem dico q̄ obscuritas

nō est de rōne formalifidei, sicut declarat̄ ē supius. ij. q̄one. Et miror q̄ tot doctores fundat̄ se in illa rōne, cum ipsi negare nō possint quin lumen fidei sit aliqua p̄cipiat̄ lucis sp̄ialis. Sicut ḡ tenebra corporalis nullatenus esse potest de formalī rōne lucis corporalis quālibet remisse, dū tñ naturā lucis vel lumen in se habeat, sic illud enigma vel tenebra sp̄ialis nō poterit esse de ratione formalifidei, cu ipsa fides vel essentialiter sit lumē vel necessariop̄ sit annexa lumi. Et eodem mō tale enigma nō est de ratione theologie, q̄r sicut ipossibile est aliquā formā absolutā advenire materia q̄n sibi tribuat aliquā actualitatē, cu oī talis forma sit quedam p̄cipiat̄ p̄mi actus. sic impossibile ē aliquā habitū veridicū inesse nō intellectui q̄n sibi tribuat aliquā noticiā, cu sit quedam p̄cipiat̄ prime veritatis, et p̄ consequens obscuritas siue tenebra de sua formalī rōne esse nō potest, cu igit̄ tam fides q̄ theologia sit habitus intellectual et veridici. ḡ tc.

Ad quartū dicendum q̄ fides cu sit virtus ad deo supnaturaliter infusa p̄rē dignitate habitu theologie etiā virtute acq̄sita. **A**d p̄batōz dico q̄ nō p̄pter h̄ itur ad ignobilis, quia nō itur de fide ad theogliā, ita q̄ fides pdatur, cu theologia acquirit. Sicut igit̄ ait p̄hs. i. ethicoꝝ q̄ felicitas vt condit̄ inguit alios bonus est maxime eligibilis, vnitā tamē cu p̄udentia eligibilior efficit. Sic licet fides vt cōdistinguit theologie sit nobilior, sumptuā simul cu theologia nō ignobilior sed dignior efficit. **A**d quintū dicendum q̄r ad h̄ theologia scripta est vt fides contra impios defēdatur et in bonis homibꝝ nutriat̄, ideo dixit Joh. Nec aut̄ scripta sunt vt credatis tc. Alij sūt indirecte arguit p̄tra cōclusionē p̄liba rā probates q̄ cognitione dei sit finis theologie, quia idē est finis principiōz alicui⁹ scientie et finis ipsius scientie, sed articuloꝝ fidei qui sunt p̄ncipia theologie cognitione dei est finis. ḡ Maior patet, q̄r p̄ncipia implicita totū id sunt q̄ scia est explicite. **P**rim p̄m z. ij. p̄fisiocoꝝ nō quodlibet ultimū sed ultimū quod est optimū habet rationē finis, sed cognitione dei est nobilissimus actus amēratōnis intetus in theogliā. ḡ tc. **P** vita p̄tem et platiua est nobilior q̄z vita activa, q̄z speculari est nobilis q̄z opari, et p̄ p̄ns est finis theologie. **P**pprius finis sapientie est speculatio, ut p̄ patere. i. z. vi. meth. et p̄hicoꝝ, s̄z theologia ē sapientia, pprius dicta, ḡ **P** aliqui eo sūt dicunt q̄ nō cognitione viꝝ s̄z cognitione patrie

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Thomas

platina est nobilior q̄z vita activa, q̄z speculari est nobilis q̄z opari, et p̄ p̄ns est finis theologie. **P**pprius finis sapientie est speculatio, ut p̄ patere. i. z. vi. meth. et p̄hicoꝝ, s̄z theologia ē sapientia, pprius dicta, ḡ **P** aliqui eo sūt dicunt q̄ nō cognitione viꝝ s̄z cognitione patrie

4

5

Questio III

est finis theologie. Quia dicitur Matth. v. Beati mudo corde, qui ipsi deum videbunt.

5 sed habitus ordinatis supremus finis debet esse suum premum habitus, sed supremus finis omni artius et habitus est eterna beatitudo que principaliter consistit in visione dei.

6 et habitus theologie est supremus omni habitu. ergo sic.

7 sed id est subiectum scientie ut imperfecte cognitum et finis scientie ut perfecte cognitum. ergo perfecta dei cognitio erit finis theologie. quia in theologia viae oris

8 Deus imperfecte cognitus est subiectum.

9 sed augustinus dicit in sermone de Jacob et esau. quod tota operatio nostra in hac vita est. quod serenat oculum mentis ut videatur deus. ad hoc sacra mysteria celebrantur. ad hoc sermo dei predicatur. et breuiter

omne quod sit in sacra theologia. Aug. videtur velle quod sit propter videre deum.

10 Sed nec illa concludunt. quia id inter omnia homini possibilia tam in via quam in patria habet rationem optimam.

et per consequens rationem finis. in quo principaliter consistit merita in via et premium in patria. dilectionis dei est homo. ergo sic.

11 Maior pars propter minorum de merito. quia in illo consistit principia litterarum rationis quod sicut se habet per quocunque alio posito vel remoto ipso solo posito in ipso solo meremur. sed dilectionis dei sine caritas est homo.

quia sine caritate omnis alia virtus est mortua et informis. ipsa autem sola de se non potest esse informis. igitur nulla virtus sine caritate potest esse meritoria. sola autem charitas se ipsa est meritoria. De primo etiam patebit infra dis. i. de materia fruitionis.

12 Ad primum igitur dicendum ad maiorem quod licet id quod est finis principiorum possit esse finis scientie mediatus et remotus.

non tamem immediatus et proximus. nec etiam minor est vera. quia etiam per ipsas articulorum fidei noticiae intendimus dei dilectionem sine qua et fides mortua est et informis.

13 Ad secundum dicendum quod minor est falsa. sicut pars per iam dicta et etiam magis adhuc inferius declarabitur.

14 Ad tertium dicendum quod non plus cocludit quam speculatoria est nobilior quam practica. sed quia quid meritorie dignitatis est in vita temporali quam in activa hoc totum petunt eis prout ordinant ad affectum. sic etiam speculatorum et actionis ordinant finaliter ad dilectionem dei. id nichil cocludit hic nos.

15 Ad quartum dicendum quod licet maior sit vera locum de sapientia philosophica sive sapientia naturalis invenita. tamen non est vera loquendo de sapientia theologica. Uel dicendum quod cum sapientia dicatur quasi sapientia scientia. ideo quia speculationem intendat. principalius tamem videtur intendere dilectionem secundum quam mentalis sapientia

et delectatio principalius et magis proprie sua scit ex dilectione quam ex speculatione.

16 Ad quinto dicendum est quod visio patrum est finis remotus theologie nostrae. sed hic querimus de fine proprio et immmediato a quo scia denominatur.

qua finis remoto non capit propriam denominacionem. Etiam assumit falsum. quia siue in via siue in patria dilectio est nobilior speculatione. et etiam ipsa beatitudo patrum magis consistit in dilectione quam in speculatione.

17 Et per idem pars ad septimum.

18 Ad octavum dicendum quod Augustinus per oculum intellectus intentionem nostram. Unum etiam in sermone domini in monte tractans illud Matth. vi. Si oculus tuus simplex fuerit totum corpus tuum lucidum erit. bratus Augustinus dicit quod per oculum intelligere debemus metus nostre intentionem. talis autem intentio maxime mundat et serenat per dei dilectionem multo magis quam per speculationem. quia au-

ctoritas etiam secundum Augustinus videtur esse per nos.

19 Et per idem pars ad octavum.

20 Sunt indirecte argumentos per dicta conclusiones quod praxis siue operatio sit finis theologie. quia salvator dixit. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Sed observatio macrorum consistit in opibus moralibus.

21 Per illa scia primum habet per fine cuius communis animi conceptiones quae omnes sunt morales. theologia est homo.

quod secundum. minor probatur. quia illes sunt coesanimi conceptiones quibus procedit theologia. deus est bonus. deus est diligens. declinandum est a malo. bonum est faciendum. et similia.

22 Per ista quae in maiori sua per determinatum de moralibus illa habet primum per fine. theologia est homo.

qua quasi vindicatur tractat de informatione morum.

23 Et si dicatur istis quod illa non intendunt in theologia propter se. sed solu ut nos ordinant in dei dilectionem. tunc ipsi concedunt hanc conclusionem sed addunt quod dilectio sit vere praxis. et id ad

huc ipsis videtur quod habeat intentionem suam. Quia autem omnis dilectio veres sit praxis ipsi probatur multipliter. Primo sic. diffiniendo primum sic.

Praxis est operatio alterius potentie ab intellectu naturali posterior intellectu nata per formiter elicere recter rationi ad hoc ut sit recta. sed omnes partes istius diffinitiois proveniunt dilectionis dei.

ergo est vera praxis. Per secundum quod ultimus finis non esset vera praxis. sequitur quod aliqua operatio esset in potestate hominis que nec esset praxis nec speculatorio. quod est inconveniens.

24 Per tertium actus voluntatis est praxis proprie dicta. sed dilectio dei est actus voluntatis. ergo sic.

Et addunt isti quod etiam actus elicitus a voluntate est praxis. quod etiam actus impatus a voluntate. si

cum sit actus elicitus ab alijs potentibus. aliter enim

25 Ad 576

26 Ad 7

27 Ad 8

28 Scotus.

29

30

31

32

33

Lectorum
mem.

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Prologus

Et aliter. qz actus elicitus a voluntate sicut est
 diligere et velte est praxis primo et p se. sed actus
 impatus secundario et ex sequenti. Sed illud
 non valeat. qz ille actus qui non est electio nec se-
 quis ad electionem non est praxis. dilectio dei est
 huius. ergo tc. Major p 3 p 2 metator. vi.
 ethicoz. t. i. ethicoz aut qz praxis est opatio sum
 electione. Minor p 2. qz voluntas est ipsius
 finis. electio autem eoz que sunt ad fines. Item
 electio est conclusio consilij. sed consilium tuum est
 de contingentibus et de his que sunt ad finem.
 ut p 3. iq. t. vi. ethicoz. Cu. igitur dilectio dei re-
 dat immediate in ultimum finem. sequitur necessari-
 us qz dilectio dei non sit electio. nec p 2 sequens
 erit praxis. P. si aliquid non opabile a no-
 bis esset praxis. tunc tolleretur distinctio inter
 practicu et speculativu. sed dilectio dei merito
 ria de qua temp hic loquimur non est operabi-
 lis a nobis. ergo tc. Major p 3. quia practicu
 habitus qui dicit a praxi in hoc sum omnes di-
 stinguit a speculativo. qz practicus est de opa-
 bili a nobis. cu sit factiu lui subjecti. specula-
 tivus autem est de non opabili a nobis cu suu sub-
 rectu presupponat. Minor p 2. qz dilectio est
 virtus a deo infusa. s. caritas. qz si a nobis est ex
 puris naturalibus saluari possem. qd est hereti-
 cu. Propter qd ad Th. h. ait apls. Non ex
 opibz iusticie q fecimus nos s sum mias sua sat
 uos nos fecit. P. cum p se dicit q ille actus non
 est praxis qui non est in parte nostra. sed dilectio
 dei meritoria non est in parte nostra. sic. n. redu-
 ret error pelagi. P. ille actus non est praxis
 cuius directio non cadit sub facultate humani
 intellectus. sed dilectio dei est huius. ergo tc.
 Major p 3 ex praxis diffinitio. p 2 minor.
 qz dilectio ad sui directo requirit directum sup-
 naturalis. iuxta illud apli ad Ro. viii. qui spu dei
 agut hi filii dei sunt. Ad p 2m igitur de p se di-
 cendum qz diffinitio illa est insufficiens. qz obmittit
 id qd principali spectat ad roez p xis. s. e. circa
 opabile a nobis sive esse in parte nostra. minor etiam
 est falsa. qz non sufficit p formag nre ois ad di-
 recto huius supnaturalis actus. Ad scd 2 nego
 p 2ntia. qz dilectio de qua loquimur non est in par-
 te nostra. Etiam ipm p sequens non est inconveniens ac-
 cipiendo operatione large p omni actu elicito ab
 ipso hoie. Ad tertiu 2 nego maior. t. id qd
 addit srl est falsu. qz nec ois actus a voluntate eli-
 citus est praxis. sic patuit de dilectione dei. nec ois
 actus p voluntate impatus poterit esse praxis
 qz actus speculatorius ipsius intellectus cu
 sit a voluntate impatus esse praxis. qd tu me-
 negas in tuo scripto.

Cetera sco-
 tum.

1. qz actus elicitus a voluntate sicut est
 diligere et velte est praxis primo et p se. sed actus
 impatus secundario et ex sequenti. Sed illud
 non valeat. qz ille actus qui non est electio nec se-
 quis ad electionem non est praxis. dilectio dei est
 huius. ergo tc. Major p 3 p 2 metator. vi.
 ethicoz. t. i. ethicoz aut qz praxis est opatio sum
 electione. Minor p 2. qz voluntas est ipsius
 finis. electio autem eoz que sunt ad fines. Item
 electio est conclusio consilij. sed consilium tuum est
 de contingentibus et de his que sunt ad finem.
 ut p 3. iq. t. vi. ethicoz. Cu. igitur dilectio dei re-
 dat immediate in ultimum finem. sequitur necessari-
 us qz dilectio dei non sit electio. nec p 2 sequens
 erit praxis. P. si aliquid non opabile a no-
 bis esset praxis. tunc tolleretur distinctio inter
 practicu et speculativu. sed dilectio dei merito
 ria de qua temp hic loquimur non est operabi-
 lis a nobis. ergo tc. Major p 3. quia practicu
 habitus qui dicit a praxi in hoc sum omnes di-
 stinguit a speculativo. qz practicus est de opa-
 bili a nobis. cu sit factiu lui subjecti. specula-
 tivus autem est de non opabili a nobis cu suu sub-
 rectu presupponat. Minor p 2. qz dilectio est
 virtus a deo infusa. s. caritas. qz si a nobis est ex
 puris naturalibus saluari possem. qd est hereti-
 cu. Propter qd ad Th. h. ait apls. Non ex
 opibz iusticie q fecimus nos s sum mias sua sat
 uos nos fecit. P. cum p se dicit q ille actus non
 est praxis qui non est in parte nostra. sed dilectio
 dei meritoria non est in parte nostra. sic. n. redu-
 ret error pelagi. P. ille actus non est praxis
 cuius directio non cadit sub facultate humani
 intellectus. sed dilectio dei est huius. ergo tc.
 Major p 3 ex praxis diffinitio. p 2 minor.

2. qz actus elicitus a voluntate sicut est
 diligere et velte est praxis primo et p se. sed actus
 impatus secundario et ex sequenti. Sed illud
 non valeat. qz ille actus qui non est electio nec se-
 quis ad electionem non est praxis. dilectio dei est
 huius. ergo tc. Major p 3 p 2 metator. vi.
 ethicoz. t. i. ethicoz aut qz praxis est opatio sum
 electione. Minor p 2. qz voluntas est ipsius
 finis. electio autem eoz que sunt ad fines. Item
 electio est conclusio consilij. sed consilium tuum est
 de contingentibus et de his que sunt ad finem.
 ut p 3. iq. t. vi. ethicoz. Cu. igitur dilectio dei re-
 dat immediate in ultimum finem. sequitur necessari-
 us qz dilectio dei non sit electio. nec p 2 sequens
 erit praxis. P. si aliquid non opabile a no-
 bis esset praxis. tunc tolleretur distinctio inter
 practicu et speculativu. sed dilectio dei merito
 ria de qua temp hic loquimur non est operabi-
 lis a nobis. ergo tc. Major p 3. quia practicu
 habitus qui dicit a praxi in hoc sum omnes di-
 stinguit a speculativo. qz practicus est de opa-
 bili a nobis. cu sit factiu lui subjecti. specula-
 tivus autem est de non opabili a nobis cu suu sub-
 rectu presupponat. Minor p 2. qz dilectio est
 virtus a deo infusa. s. caritas. qz si a nobis est ex
 puris naturalibus saluari possem. qd est hereti-
 cu. Propter qd ad Th. h. ait apls. Non ex
 opibz iusticie q fecimus nos s sum mias sua sat
 uos nos fecit. P. cum p se dicit q ille actus non
 est praxis qui non est in parte nostra. sed dilectio
 dei meritoria non est in parte nostra. sic. n. redu-
 ret error pelagi. P. ille actus non est praxis
 cuius directio non cadit sub facultate humani
 intellectus. sed dilectio dei est huius. ergo tc.
 Major p 3 ex praxis diffinitio. p 2 minor.

Solutio.
 Ad 1

Ad 2

Ad 3

Quantum ad tercius Articleus

um articulū. utrū sacre scripture scia p prie dica-
 tur affectiva. Dicendum qz cu i pmo articulo p
 batū sit sciā debere a fine denominari. t i scđo
 sit onus fine theologie ēē dei dilectionē sive
 affectionē. sequitur ex his nccio qz theologia di-
 cat p prie dilectua sive affectiva. P nobilis 2
 sima scia a nobilissimo fine d3 denominari. sed
 theologia ē scia nobilissima. t caritas sive di-
 lectio ē finis nobilissimus. g d3 dici affectiva
 sive dilectua. Major p 3 ex pcedebibz. minor
 aut qz ad ambas suas ptes p 3. e. n. theolo-
 gia nobilissima scia. cu ipsa p prie sit sapia. finis
 etiā nobilissimē ē dei dilectio. qz dic aug.
 xv. de tri. qz nullū donū dei illo. s. dilectionē dei
 ē excellētius. P habitus cuius p prie finis 3
 non pot reduci ad speculationē. nec ad praxim
 hccio pertinet tertiu genus. qz nec pot dici pra-
 cticu nec speculativu. sed theologia ē huius.
 tc. major p 3. p 2 minor. qz dilectio dei qz ē finis
 theologie nec pot reduci ad speculatioz cu
 sit nobilior speculativa. nec ad praxim cu ei ob-
 lectu n sit opabile a nob. cu igit dignū sit a fi-
 ne oīa denotari. ut dr. q. de aia. sequitur qz dicat
 affectiva. Sed illud a qbusdā improbab. Opt. 2
 sic. Sicut lehnt habitus scientifici naturalis acq-
 siti ad dilecto naturalē. sic se hz scia theolo-
 gie ad dilectionē supnaturalē. hz nullū habitus
 scientifici naturalis acq sit ordinat ad dilecto
 naturalē nec denotat ab ea. g nec theologia de
 noīanda ē a supnaturali dilectōe. P omis
 scia vel ē sui gra t sic ē speculativa. vel non est
 sui gra. t sic ē practica. g no dabit id tertiu ge-
 nus sciarū. P sum Auicepnā. i. metha. sive. 3
 scia speculativa ē de non opabili a nobis. sed p
 actica ē de opabili a nobis. cu autem ens aut
 sit opabile a nobis aut non sit opabile a nob.
 ois scia erit speculativa aut practica. P phili
 usciēt er distinxerūt scias. t tñ nūg secent
 mentionē de aliq scia affectiva. P omis scia 4
 vel attingit suu obiectu p actu qz psistit i sola
 cognitio veritatis. vel p actu qz psistit exerci-
 tio exterioris opis. Si pmo mō tūc ē specula-
 tina. si scđo mō tūc ē practica. P finis the-
 ologie aut ē sola cognitio veritatis circa caritate
 seu affectoē. aut ē cognitio docēs qz liter cari-
 tas pot hri in nobis. Primo mō ē mere specu-
 latina. scđo mō est mere p actica. 5
 3 illa nō
 refellit p dicitā veritatē. Nā cu sum factos do-
 ctores finalis intētio theologie sit nos itime
 deo pungere t vñire. igit ab illo tanqz a pro-
 pio fine debet denominari mediante quo nobis

Cetera illa
 opinione.

Questio III

lissime et intime deo coniungimur et unimur. Hanc autem est caritas sive dilectio. quod quis cognitio ne deo assimilemur. iuxta illud. i. Joh. ix. filii dei sumus. et nō dum apparuit quod erimus. Scimus autem quoniam cum apparuerit filius ei erimus. quod videbimus eum sicuti est. caritate et amore. si fortis fuerit gratiola transformamur in deum. iuxta illud Dyon. de diuisis no. Amor si fortis fuerit extasim facies transformat amorem in amatum. Et eandem sententiam ponit Aug. i. suis soliloquijbus. et Hugo in libro de arra spose. Ad plenum igit dicendum quod similitudo quod pertinet in maiori proposito neganda est. quia amor naturalis de quo locuti fuerunt phi et amor quod diligit creatura. hic autem non est tante dignitas quod ab ipso scia denoiet. Ad cuius intelligentia sciendu quod sicut p. iii. de anima. quis in intellegendo sit motus regis ad animam. in amando tamen ecouerso est motus anime ad res amatas. Res igit quaevis viles sunt. tamē quodammodo dignificant et in esse spirituali constituunt dum intelligunt. Sed anima quaevis sit nobilis dum creaturam propter creaturam diligit propter transformatione amantis in amatum ut plenum non dignificat. sed magis vilificat. et per locum ab oppositis dum deum per omnibus diligit et proximum propter deum miro modo nobilitat. igit quaevis naturalis dilectionis creature non sit tante bonitas aut dignitas quod ab habitu scientifice humanitus acquisito finaliter intendat. dilectio tamen dei propter sui exprimationem dignitatem per se finaliter intendit. et per sequentes a tali dilectione scia denoiet.

Ad 2. Ad secundum dicendum quod phus qui ponit illas distinctiones non cognovit quo ad intra ali quem nobiliores actum quod ipsas speculatioz. et quo ad extra quod virtuosam operationem. igit talis distinctione sibi sufficiens videbat. sed nos qui ponimus dei dilectionem mentiorum in via et priuati patria nobiliores esse oportet speculatioem ac virtuosa operationem. dicemus sciam quod dilectioz talis per se

Ad 3. Ad quartum dicendum quod p. ad tertium et ad quartum. Ad quatuor dicendum quod divisione illa est insufficiens. quod sacra theologia non attinet suum obiectum per solam cognitionem. nec per practicam directoem. sed principaliter in nobilis similitudine attinet ipsum per supernam dilectionem. Ad. vi. dicitur quod illa divisione sit et insufficiens. quod finis theologie nec est cognitio virtutis. et sciam est ipsa caritas.

Ad 4. Articulus 4. **S**ed quo ad quartum quod articulū est aduertendum. quod quis per dictas virtutes sint inter doctores opiniones. sumarie tamen ad tres generales modos potest reduci. Quod

dicitur quod theologia simpliter sit speculativa. quod simpliter sit practica. quod sit simul practica et speculativa. et quod sit finis quod practica et simpliter speculativa. quod sit simpliter practica et simpliter speculativa. Ponatur Opusculo quod motiva illarum opinionum et solua quod brevi potero. Primum arguit sic. Scia enim per se principale cognitione de illa est simpliter speculativa. theologia est humana. g. tc. maior. p. iii. merito. ubi dicitur. theoreme finis est vita. practice vero opus. minor. p. iii per eas illas rationes positas i. q. arti. quod per se est speculatio est finis theologie. P. nobilissima scia dicitur est est speculativa. theologia est nobilissima. g. tc. per se est maior. quod ex nobilitate quam est speculatio habet respectu practici per se. vi. eth. quod sapientia est nobiliores sunt quod prudencia. Unum est in eis. ibidem dicitur. melior est practica aie sapientia est quod prudencia. si quod est speculatio intellectus habet est sapientia. prudencia est practica. melior est est speculatio practico que ad modum dicitur speculatio melior est practica. P. theologia nostra assilata theologie dei et brodum. sed illa est speculativa g. tc. P. habet vere honestam rationem sapientiae est vere et simpliter speculativa. theologia est vere sapientia. g. tc. P. scilicet non operabilis a nobis est simpliter speculativa. theologia est humana. g. tc. Sed illa non poterit dicendum quod speculatio scia non denoiet. cum ipsa operatur in ulteriori fine per se et proprie intentu a scientia. sed speculatio theologie est humana. g. tc. maior. et minor declarata sunt superius. Ad plenum igit Ad 1. dicitur quod minor non est vera. Ad secundum dicendum Ad 2. quod maior est falsa. quod affectuam est nobiliores speculatorum. Ad practicorum dicendum quod phus non coguerunt aliquam dilectionem quod est nobiliores speculatorum. et quod effectus per se ipsi speculatorum. si. n. phi. taliter dilectionem coguerint et possuerint. nescio habuerint ponere sciam affectuam. est per se finis suissimam taliter dilectionem. quod speculatorum illius scie ordinariet ad humani dilectionem. Ad tertium dicitur quod theologica prior. Ad 3. poterit dicitur amatoria vel fructuaria est speculativa. Ad c. intellectu sciem dicendum quod quaevis theologia taliter vie quod patrie possit denoiet ab amore et caritate et dilectione. et theologia vie propria nominatur ab affectu. et theologia patrie propria et fructuaria. quod affectio dicitur amore imperfectu existente in desiderio cum quadam mobilitate et instabilitate. et inde proprieta theologia viatoris quod est imperfecta de affectu. Sed fructuaria dicitur amorem perfectum cum stabilitate et quiete. sicut patet infra. g. ab ea denominanda est theologia patrie quae simpliter est perfecta. quod sicut theologia vie ordinatur ad dilectionem vietur ad finem proximam et immediatum. et per sequentes ab ipsa denominatur.

Prologus

Sic theologia patris ad dilectionem patris tam
qz ad finem ppriu et immediatus ordinat. et p
consequens cu talis dilectio vel sit ipsa fructio
vel in fruitione p se et principaliter includat.
g merito dicit fructuua. caritas autem amor si
ue dilectio. qz fm. ppria sua significatioz pnt
sumi pfecte et im pfecte. ideo pnt denoicare taz
theologia patris qz theologia vies.

Ad 4

Ad qntu dicendu qz scia q est de no opabili est speculatiua. si ei
speculatio non ordinata in aliu finem p se et im
mediate intentu in tali scientia. speculatio aut
theologie ut patuit ordinata ad dilectionem.

Alij dicunt q sit simpli pctica. qz illa scia e
practica cui ppriu finis e praxis. theologia e
hmoi. g. minor pbat rōibz qbz supius onde
ca. bat qz praxis siue opatio sit finis theologie.

2. P fides e habitus practic. theologia funda
tur in fide. g e practica. pbat maior. qz habi
tus fidei non solu finaliter e ad hoc ut creden
da credam. sed ut credita diligam. cu g dile
ctio sit praxis ut supi suit pbatu. ergo.

3. Di quoqz actu possibile e voluntate nostra er
rare. necessario e noticia practica ipsaz volun
tate dirigen ne errer. sed i diligendo vltimuz
finem possumus errare. qz pot aliqz vti fruēdis
et frui utendis. g theologia q in h nos dirigit
erit practica. Alij Scordates cu istis i conclu
sione pncipali. s. qz theologia sit practica. ad
dunt h ia dictu doctorum q ipse non bñ ponat
qz solu ille habitus intellectualis sit. practicus
qui dirigit actum alterius potentie ab intelle
ctu. qz vt dicunt logica et rethorica et vniuer
saliter o es habitus intellectuales qui dirigunt
aliquos actus elicitos ab alijs habitibus et in
tellectu existentibus sunt pprae habitus practi
ci.

1. Et hoc primo probant de rethorica. qz
omnis habitus habens rationem actuum e pra
cticus. rethorica est hmoi. ergo tc. pbat minor
qz phs. i. ethicoz dicit rethorica esse quandam
virtutem. et metator ibidem vocat eam potentiam et
facultatem quandam. Et idem dicendu e de logica.
cum rethorica sit assecutiva dyaletice. vt ptz

2. i. rethoricoz. P habitus qui habet respectu
conformatatis. prioritatis. actunitatis et dire
ctui non est speculatiua sed practic. logica
e hmoi. ergo tc. pbat assumpt. qz regulat
et dirigit alias scientias. et est prior eis. cu va
nu sit simul querere scientiam et modum sciendi.
qz metaphysic. P habitus non solu ha

bens pro fine actum que elicit. sed etia actum
alterius habitus que dirigit est practicus. s. z
logica e hmoi. ergo tc. Maior p3. qz scia spe
culativa e grā sui. vt ptz. i. metha. sed ille ha
bitus no est gra sui sed grā illius actus quez
dirigit. Minor etia p3. qz logica e grā actum
aliaz sciaz quos dirigit.

3. P ille habitus q extendit se vltra actum ppriu quem elicit est
practicus. qz ratio practici in extensione consti
tit. iuxta illud. iij. de aia. Intellectus extens
operis practicus. sed logica est hmoi. ergo tc.

4. P nulla ars diuidit in docente et in vident
nisi si practica. quia vrendo dicit practicare.
logica sic diuidit. quia quedā e logica docēs
quedā vident. ergo tc.

5. P habitus qui facit suum obiectum est practicus. sed logica et retho
rica sunt hmoi. ergo. Maior p3. pbo minorē
qz logica facit ppoez et sillogismū. rethorica
ppoeim pslasua q subiçunt in eis.

6. Et his ut dicunt pot colligi regula generalis. s. q
omnis habitus e vere et pure practicus q no
solum habet pro fine actum quem elicit sed etia
actum quem dirigit vbiqz vel in quacligz
potentia sit ille actus ab eo directus.

7. Itē frācisc⁹ de
sunt alij sequaces pdictoz qui ponunt hic qz
tuoz cōclusiones. Prima est qz theologia via
toris e pprae practica. qz ipsa regulat actum
voluntatis nostre circa diuina. Itē qz ipa di
rigit actus nostros exteriores ad cultū diui
nū fm seruitutē latrī. Secunda cōclusio est
qz theologia quaz habet sancti in patria e pra
ctica. qz talis scientia habet prioritatem et for
mitatem ad actum voluntatis quo tendit i ob
iectum beatificū. cu voluntas ita diligat ipm
sicue intellectus precognoscit esse diligendū.

8. Tercia conclusio est qz theologia quā ha
bet deus de necessariis e practica. qz sicut ipse
cognoscit se e diligendū ita se diligit. et si p m
possibile aliter se amaret. haberet actū inordi
natū. quia disformē recter rōni. vnde pincip
eius appetitus circa talia regulari a ratione.

9. Quarta cōclusio qz theologia quā habet de
us de contingebus puta de verbi incarnatione et
psimilibus no e practica. qz diuin⁹ intellectus non regulat dei voluntatez circa talia.
cu n. diuin⁹ intellectus sit regula determinati
sima. et voluntas in talibus sit ad opposita.
ipsa posset peccare in talibus a sua regula teui
ando.

10. S i isti doctores i cloe pncipali p
mo deficitur i queniūt. Nā si theologia nrā
eet simpli pctica. tūc aliqz hīz naturalr acqz
tus eet nobilior ipa theologia. ns e falsū etia
fm eos g et aīs. Antīa nota est. quia vt patet

frācisc⁹ de
mayronis

Lōtra sco
tum.

Questio III

i. r. vi. metha. habitus speculatiu^r ē nobilior
pctico. sed multi habitus naturaliter acquisi
ti sūt speculatiui. g. tc. Ad ipsi met ponit q
theologia pprae dicat sapia. sapientia autē dī
cere habitu^r practici ē oppositū i adiecto. cūz
sapientia pax esse nō possit. vt patet. vi. r
x. ethicoz. ergo tc. Ad p̄mū igit̄ dicendū.
q̄ minor nō est vera. nec p̄bationes eius va
lent. vt patuit supius.

Ad scdm dicendū q̄
major ē falsa. dato etiā q̄ p̄batio ēē vera. ex h̄
nō habere fides ēē habitu^r practicu^r sed affe
ctiu^r. r eodē mō dīcendū est de theologia

Ad terciū dicendū q̄ nō q̄libet noticia diri
ges actu^r voluntatis ne erret ē practica. sed solū
illa q̄ dirigit actu^r voluntatis circa cūtingētia a
nobis opabilitia. igit̄ illa maior vlt̄ sūpta non
fuit vera. Etiam licet p̄ theologiā aliquā mō dī
gamur i ultimū finis dilectōe. tñ sufficiēs di
rectiu^r respectu tal' dilectōis vt ē nr̄ theolo
gia finis ē sol' deus. cū vt sic tal' dilectō sit me
ritoria. r p̄ sequēs nō sit in p̄tate nr̄. Nec
valer illud qd̄ addunt isti alii doctores. Qm̄
si ex hoc esset scia practica q̄r dirigit aliū habi
tu vel actu^r alteri^r habitus i eadē potētia intel
lectua. tūc methaphysica ēē maxie practica. q̄r
ipsa dirigit r rectificat p̄ncipia oīm alias scia
tu. vt p̄z. i. r. vi. metha. p̄ intellectu^r p̄tē
habitus principioru^r esset praticus. cum ipse
dirigat actu^r scientie respectu p̄clusionū. P
ois scia subalternans esset practica. cū ipsa di
rigat actu^r scientie subalterne. cui^r principioru^r
evidētia ab ipsa videt dependere. Sed assū
ptā ē falsissima. Nā cum nihil p̄hileat subal
ternā esse speculatiu^r. si subalternas esset pra
ctica. tunc vel subalternā esset nobilior subal
ternate. vel practica esset nobilior speculatiu^r
quo^r vtrūq̄ est inconueniens.

Ad 2. Ad scdm dicendū q̄ oīa illa posita i maiore
non sufficiunt ad hoc q̄ habitus dirigens sit
practicus. nisi sic dirigat q̄ actus alteri^r habi
tus p̄ ipm̄ directus aliquo mō sit factiu^r ob
iecti habitus dirigentis. sed logica sic dirigit
actu naturalis phis q̄ ille actus nō facit sub
iectu^r ipsius logice. r ideo in tali directione fi
nis intellectus non transit extra naturā specula

tionis. Ad terciū dicendū q̄ rō practici habi

tus nō consistit in dirigendo quēcunq̄ actus
sed i dirigendo actu^r q̄ est factiu^r subiecti ipsius
habitū dirigētis. i habitu^r n. praktico actus
qui p̄ talē habitū elicit. r actus qui p̄ ipm̄ di
rigit sunt circa idē obiectū. qd̄ quidē obiectū
in esse constituit p̄ actū qui dirigit. sicut patet
in morali phis. in qua tractatur de moribus
humanis qui causant p̄ actus humanos. q̄
quidē actus dirigunt ex noticia moral phis.
quia ex h̄moi noticia instruimur r informa
mur qualiter agendo bonos mores acquiram
us r malos evitemus. Et idē patet de me
dicina respectu talū actuū quib⁹ causa sanati
tas. vel quib⁹ corpus humanū sic disponi
tur vt sit sanabile. quod vt sic subiicit in me
dicina. Sic autē nō est de logica. Nam logi
ca vt docēs phabet subiectū suū anq̄ vt vices
dirigat actus ceteraz scientiarū. Forte di
ces q̄ saltem talis logica vtenis ēē practica.
Dico q̄ nec hoc sequit. q̄ si talis logica vices
esser practica. sequeret q̄ omnis scientia esset
practica. consequēs est absurditas inaudita
ergo r ancedens. p̄sequentiā p̄bō. q̄ oīs scien
tia que suū obiectū attingere nō p̄t nisi me
diante actu habitus p̄ctici. illa nōccio ē p̄ctica.
sed q̄libet scia attingit suū obiectu^r mediante
actu logice vtc̄ris. r nec aliter ipm̄ scienſifice po
test attingere. cū oīs scia attingat suū obiectū
vel diffiniēdo. vel enūciādo. vel sillogisando
vel dividēdo. vel p̄ aliquā actu istis vslēz. q̄
oīs sūt act^r logice practice. g. tc. Et ad p̄ba
tionē i qua iste multū se fundat cū dī q̄ scietia
speculatiu^r nō ē grā alteri^r. logica autē ē grā al
terius. Rn. q̄ si appellas omnē habitū il
lū esse gratia alterius qui dirigit alium habi
tū vel actu^r alterius habitus. tunc methaphys
ica ēē grā alterius. q̄. i. r. vi. metha. docemur q̄
liter p̄ methaphysicā p̄ncipia oīm sciaz potēt
p̄bari r roborari. g. tc. Est igit̄ aduertēdū
q̄ dīrectio dupl̄ potēt fieri. Cuius mō ex in
digētia habitus dirigentis. et sic spectat ad
habitūz practicū. q̄r talis habitus nō potēt
p̄ actū a se immediate eliciti sufficiēter attingi
geri suū subiectū. nisi dirigat actu^r alteri^r potē
tie qui sit factiu^r talis subiecti. et iō habitu
practicō elicere siue speculatiu^r ē ppter diriger.
r dirigere ppter facere. ppter qd̄ talis habitus
pprue dicit ēē grā alteri^r. q̄r tal' habitus sic depē
det a gratia eoz que dirigit. q̄ si illa nō essent
talis habitus esse non posset. Alio modo sit
dīrectio non ex indigētia habitus dirigē
tis sed magis ex sufficiētia. et talis dīrectio

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Cōtra au
reolum

Solutio.

Ad 1

Solutio.

Prologus

Non facit habitum practicum, sed dimittit eum maxime speculatum. quod talis habitus sic diciatur gratia alterius, puta gratia illius quod dirigit quod non dependet a gratia directi sed magis econuerso directu dependet a dirigente, et sic est in pposito, quia logica sic dirigit alias scientias quod ab eis non dependet. est. n. prior eis, sed ipse dependent a logica in eo quod accipiunt a logica suu modum procedendi. Et hec est causa quare dicitur. qd. methaphysice. quod inco-
muniens est querere simul scientiam et modum sciendi.

Instantia Et hunc modum sciendi commentator dicit esse logicam. quia prius debemus addiscere ut in omnibus scientiis nos melius dirigamus. Forte dicet quod nullus habitus potest esse sine suo subiecto ergo nullus habitus potest dirigere tale actum qui factum est sui subiecti. antecedens p. qd de subiecto supponimus quod est et quid est. ut dicit. i. posterior. Antea etiam p. qd agere pro supponit esse, quod habitus prius habet esse quod dirigat, et per dominum cum non possit habere esse sine subiecto. sequitur quod actus ab habitu directus non possit esse causa huius subiecti.

Solutio. Rn. qd subiectum alicuius habitus esse potest intelligi dupl. Uno modo est siue particularis et actualis existentie. Alio modo est siue existentie quod habet in perfecta et sufficieti continentia suu proximam causam. Primo modo antecedens non est verum. quod si deinde modo sit verum. Sicut. n. scientia non destruit sed manet destructo suo subiecto quemadmodum ad esse siue actu alis existentie. ipso tamen manente in suu proxima ratione causam perfectam et sufficietem continentiam. Sic ex consideratione et noticia huiusmodi causarum potest de aliquo subiecto acquiri habitus scientificus. an quod huiusmodi subiectum ponatur esse secundum suam actualiter existentiam. Si. n. Noe qui fuit primus plannator vinee sufficienter cognovit causas vinee. tunc potuit in se pcepto perfectu habitu cognituum cuius subiectum esset vinea. non que pertinet et in sua actuali existentie. sed que fuisse in causa et suu continentia. qui quidem habitus direxisset actum virtutis motus ipsius Noe. per quem actum predictum subiectum. s. vinea fuisse productum secundum eam siue actualis existentie. Sic in pposito nihil prohibetur habitu practicu dirigere tale actum quo in actuali existentia producit eius subiectum. Ad probationem cum dicitur quod de subiecto supponit quod est. potest dici quod Aristoteles loquitur ibi de subiecto scie speculativa. que per se speculativa nullo modo est sui subiecti factitia. et non loquitur de scie practica quod aliquo modo est sui subiecti factitia. Videlicet quod de subiecto supponit quod est vel in se vel in suis causis pro-

pincis et immediatis. et illa scie supponit sufficit ad hoc quod de aliis re vere habeat habitus scientificus.

cum scire sit per se inuestigare. ut dicitur. i. posterior. Ad quartum dicendum quod maior non est vera.

Ad 4

nisi illa extensio contingat ex indigencia habitus se extedentis. Ad quintum dicendum quod maior non est vera. quod etiam quoniam metaphysica est vetus. sicut per se

Ad 5

de metaphysica quod est in. i. physico. cum physico naturali inducit huius metaphysici. probando principia physice naturales per menidem et mellissum.

Ad 6

dicendum quod illa maior est vera quam obiectum tale est quod res est. sed quod est ens rationis distinguitur in intellectu

non optet quod ex ei fabricatoe habet dictum per se.

quod sicut intellectus extensio fit practicam. ut per se. i. de anima. sic et habitus. sed hic est factum de talis obiecti manente infra eandem potentiam cum habitu secundum totum suum esse nulla apparet extensio.

Etiam potest dici quod maior non est vera. quod respectu silogismi vel enunciacionis siue respectu cuiuscumque alterius entis rationis duplex est actus.

Unus productus talis entis. et alius consideratus eiusdem entis. Primus

naturale percedit secundum. per se autem non est actus logice

quod si actus ipsius intellectus. sed secundus. et lo-

gica non facit suum obiectum. sed per actum intellectus

productum ipsum obiectum factum per supponit.

Si enim datur quod est scia de huius scientifico. actus

consideratus istius scientie perducatur habitus scientificus quod est suum subiectum. sed naturalis per supponit.

actus productum istius subiecti. s. habitus scientificus est per dicta scia considerati.

Sic eodem modo secundum est de logica et rhetorica et ceteris habitibus consideratis.

Regula etiam eorum quae velut adiunguntur non est vera. sicut per se

De quatuor autem divisionibus quae ponit ille tertius doctor. tres primas

per se esse veras per predictas. quod nec theologia via

toris nec theologia brevi. nec theologia dei respectu

est factum sui obiecti. cum quod ex hoc dicta scia practica quod est obiectum a nobis operabile.

ut per se per phos quod est per theologos. g. t. c.

Ad hunc ipse videtur quod cum voluntio sit qualiter operatio. per locum

et circumstantiam. ipsum quod est a nobis volibile erit a nobis operabile. et per hoc exclusionem dicitur doctor.

quod si quis theologia sit de semperternis. tamen per se est practica. quod semperternis sunt a nobis volibilita

et per se aliud modum operabilita.

Sed illa est similitudinem inter doctorem Priorum quod cum contingenitiam sint a deo volibilita et operabilita. g. de

habitus scientiam practicam de ipsis contingentibus. quod est

in quantum clausione superius assignata.

Si cum datur quod est scia speculativa erit practica. cum nullum obiectum sit ita speculabile quin ipsius sit vo-

libile. immo si ipsum non esset volibile non posset esse speculabile. cum nihil possit stabiliter

Littera frater ciscum.

Rn. fratres

Contra responsiones.

Questio III

speculari nisi assistente nobis intentione voluntatis. **P**o minus diuinate se habent formalitas et forma quod opatio et opabile. sed si tu dicas in prima questione tui scripti non sequitur est formalitas ergo forma. nec sequitur sunt plures formalitates ergo plures forme. sicut non sequitur sunt plura essentialia. ergo plures essentie. quare igitur locum a coniugatis hinc tantum apprebaris et acceptas. et ibi eum refutas. **S**ed in rei veritate locus a coniugatis tenet tam hic quam ibi. et ideo ibi male negatur. quis tamen propter hic pensus ppositus mente concluisset. Nec valet instantia quod ibi adducit de essentia et essentiali. quod licet in diuis dicamus plura essentialia. non tamen dicimus ea essentialiter distincta sed sola ratione. et ideo non sequitur quod sint plures essentie. **S**ed dato quod essent plura essentialia essentialiter distincta. necessario essent plures essentie. Cum igitur tu ponas plures formalitates formaliter distinctas et non sola ratione. necessario tu habes ponere plures formas. Nec tam ut dixi ille locus hic bene applicat ad propositum. quod licet sequatur voluntio est opatio. ergo volibile est opabile. non tamquamlibet opatio et quodlibet opabile sufficiunt ad sufficientem habitum practicum. sed optet quod per talem operationem habemus opabile i esse constitutum sicut superius declaratum. volibile autem de quod procedit argumentum ipsa volitione procedit. et per dominum per ipsam in eum non constituitur. **A**ld duo igitur motiva prius et conclusionis dicendum. quod nec theologie regulatio nec ei directio sufficiunt ad hoc quod sit pratica quod deficit alie directio ad hanc necessitate. ut superius declaratum. Et per idem per ad media siue motiva secunda et tercia conclusionis. **U**ltro autem quarta conclusio severa. ad prius non curio determinare. **D**ocet enim dico quod si aliqua dei cognitio debet dici pratica. tunc magis videtur quod ea quod est respectu contingentiis sit pratica quam ea quod est respectu necessitatis. et magis ea quod est respectu creature cum sit noticia productiva aliam naturalem distincta perducere. quam ea quod est respectu creatricis essentie. Nec quod ad illam conclusionem valet suum motiuum. quod eundem ordinem obseruant aliqui in his ubi sola ratione differunt. quem tenet in his in quibus realiter differunt sed in his in quibus intellectus realiter differt a voluntate. actus ipsius intellectus est naturaliter per actionem voluntatis. cum bonum cognitum sit obiectum nostre voluntatis. et in diuis nihil potest velle diuinam voluntas quod intellectus salte ratiōne non cognoscatur. quis igitur diuina voluntas in producendo distinguenter ex sua libertate se habeat ad operationem. non tamen aliter perducit quam ab eterno cognoscere.

do perducenda disposita. nec aliqd diuina voluntas posset producere quod intellectus non pergnosceret producendum vel esse producibile. **E**s iste igitur tercia opinio. Vitati recitate in tertio istius quodnis articulo circa. quod ponit quod theologia sit simul plures speculativa et simplis pratica. quod ille habet quod ita perfecte tractat de speculabilibus. puta de theologia et substantiis separatis sicut metaphysica. et physica. et tractat de moribus et virtutibus quam ethica. sicut est speculativa et practica. theologia est huiusmodi. **G**otfridus et theologia sit similitudinum. quod ille habitus quod sicut est sapientia considerans rationes eternas. et scia considerans rationes ad mustranda. sicut est speculativa et practica. **S**ed theologia est huiusmodi. **G**otfridus. **M**aior pars. quod rationes eternae sunt vere speculabiles. administratio autem rationum est simplis quod practicam. minor pars per beatum Augustinum. de trinitate. c. i. **P**ro scientia in qua intenditur speculari per se et non propter operari. et sicut operari per se et non propter speculari. illa est simul etiam speculativa et pratica simplis. theologia est huiusmodi. **G**otfridus. **M**aior pars. quod scia pratica tanquam finis intendit operationem. et speculativa speculationem. minor declarat. quod si haberemus sciam quod sciremus opera ad quam tenemur. adhuc indigeremus scia quod sciremus de deo speculari. et econverso si habemus sciam quod sciremus de deo speculari ad huc indigeremus scia qua sciremus operari opera ad que tenemur. quod necesse est ad vitam eternam consequendam ut debite operemur. quod si vis ad vitam ingredi serua mandata Matth. xix. **P**ro scientia cuius ratio considerandi comprehendit talia speculabilia quam agibilia sicut est speculativa et practica. theologia est huiusmodi. **G**otfridus. Maior pars minor probat. quod rationes formaliter considerandi in theologia est ratione reuelabilis. nunc autem speculabilia quam agibilia reuelantur. **P**ro scientia dei una ex his est simul practica et speculativa. **S**ed theologia nostra est quedam imago scientie dei. quod in hoc debet sibi correspondere. Maior pars. quod scientia dei est practica respectu corporis qui facit. et speculativa respectu suorum ipsius. **P**o minus prius est fidelibus quam in fidelibus. sed gentilibus siue infidelibus sic prius est quod habet aliquam sciam in qua tractatur de pure speculabilibus ad ordinandam vitam contemplativam. et insuper habent scientiam que tractat de pure actibus ad regendum vitam actuum. ergo cum vita fidelium similiter distinguitur per actum et contemplatum. et theologia nos dirigat tam in hac quam in illa. ergo **T**erza. **S**ed illud non valet. quia cum scientia contra distinguitur principaliter et per se suis finibus et suis obiectis. propter huiusmodi duos fines. scilicet speculari et operari theologia non est una scientia.

Prologus

Et p̄firmat. q̄r penes diuersitatem rationum obiectuum diuersificant scientie. sed si theologia simpliter intenderet hos duos fines. tunc diueras haberet rationes obiectales. ḡ r̄c. Maior est nota. q̄r etiam de eadē res sunt diuerse scientie s̄ circa eā variat ratio obiectalis. Minor patet q̄r in omni scientia ratio obiectalis semper attinetur in ordine ad finem.

Solutio
auquoq;

Contra so-
lutionem.

1. Igit̄ si ad ipsum omnes scientie ultimatae ordinantur. q̄r si non obstante diuersitate priorum et proximorum finium propter intentionem illius unius finis remoti theologia esset una scientia. equaliter ratione ōes scientie essent una sc̄ia.

2. P. si theologia esset simul speculativa et practica. maior esset deinde theologie a theologia q̄z naturalis phisica et metaphysica vel mathematica. sequitur ē falsū. ḡ et antecedens. deinde probat. q̄r plus differunt que sub duobus membris alicuius diuisionis repoununt q̄z que sub uno tm̄. sed practicorum et specularium dividunt scientiam. et naturalis phisica metaphysica et mathematica sub hoc membro quod ē speculativum reponuntur. theologia autem sub praktico q̄z sub speculativo simili repunit. ḡ r̄c.

3. Impossibile ē duas deinde sentiales et opposito dividentes aliquid genus simul uenire eidē sp̄ci. sed practicum et speculatum sunt deinde entiales gen̄ sc̄ie dividentes. cuius generis theologia est una sp̄es. ḡ et quis hec ratio directe sit p̄tra eos. tñ nō curo de ea nisi inq̄zum est p̄tra eos. q̄r nō ponit q̄z omnis sc̄ia sit practica vel speculativa sicut ipsi penes sua p̄ncipia necessario h̄nt ponere. nō aut ego

4. q̄z ponit tertius gen̄ sc̄ie qd̄ de affectiū. Q̄d sc̄ia est una que est unius generis subiecti. ut patet. i. posteriorum. sed speculabile et operabile non sunt unū subiectū. ergo.

Instantia

Solutio.

Ad 1

Sed illud nō valet. q̄r si esset in una scientia una r̄o considerandi formalis cū diuersitate finium. tunc minor esset unitas in fine q̄z h̄ia que sunt ad fines. quod est impossibile.

Ad primum igit̄ quod p̄istis hic inducit dicendum q̄z maior est vera. si finaliter s̄sistit in speculabilium speculatione. et mox seu virtutum operatione. Ad minorē dicendum q̄z quis perfectus de veroq; tractet theologia. tamen in his

nō s̄sistit finaliter. sed utrumq; refert in dei dilectionē.

Ad secundū dicendum q̄z tā specula-

Ad 2

tionē sapientie q̄z administrationē sciē referre debemus in tā dictā dilectionē tanq; in finez p se intentū in sacra theologia. et p sequēs a dilectione et affectione debet denotari.

Ad tercū dicendum q̄z multi negauerūt mindre. q̄z

Ad 3

de speculativa diceret q̄z opari in theologia intendit ppter speculari. illi aut̄ qui dicunt theologia esse practicā diceret speculari intendi ppter p̄taxum vel operationē.

Sed dato q̄z ita est nō tamen est p̄tra nos. q̄z et si neutrū illoz est ppter alterz. virūq; tamē illoz est ppter amarē deū. sine quo virūq; est vanū et inutile. et q̄z

Ad 4

si frustratū ppter fine. Ad quartū dicendum q̄z maior est vera si tā actionē q̄z speculationē nō refert in ulteriore fine puta in dei dilectionē.

Ad 5

Ad quintū dicendum q̄z sicut deus primo et principaliter cognoscit se et ex sequenti creaturā. sic dato q̄z sua scientia esset practica et speculativa. hoc tñ nō esset equaliter. sed principali ppter esset speculativa et ex sequenti practica

quod ē p̄tra te qui ex hoc vis p̄cludere q̄z nostra theologia sit simili speculativa et simpliciter practica. Ad sextū dicendum q̄z nob̄ p̄ vñ sc̄iam theologie melius est p̄uisum q̄z gentilibus p̄ multas Illa tñ nec est ppter speculativa nec practica. licet vim et virtutē seruet virtusq; q̄z sicut tā vita actua q̄z vita p̄templativa p̄ se intendit dei dilectionē. sic et ipsa theologia. km̄ q̄z p̄ ipsam dirigimur tā in vita actua q̄z in vita p̄templativa ipsaz dei dilectionē. p̄cedit. a qua etiā merito d̄ nominari.

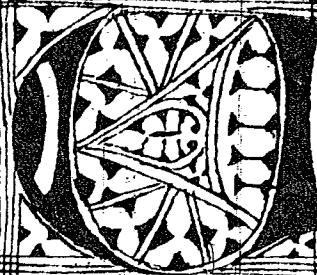
Ad 6

Ad argumentū p̄ncipale dicendum ad maiorem. q̄z licet scientia nō nominetur ab actu volūtatis tanq; a fine quo siue intrinseco. poterit tamen ab ipso denominari tanq; a fine cuius et extrinseco. ergo r̄c.

Ad argu-
mentū p̄n-
cipale.

Finit Prologus.

Incipit liber primus

Eteris ac

noue legis tc. Post, qz mgr pmissi sui libri plogū. h aggreditur tractatū. et diuidit in duas partes. qr pio

magister inquit in vli
de his de qbz tractatū est in quatuor libris
sequentibz. Scđo psequit de eis in principio
distinctonis scđe. ibi h itaqz tc. Prima i tres.
qr pmo inestigat materiā illoz quatuor libro
rū diuisione. scđo diffinitive. et tertio epilogat
tine. Scđa ibi. frui aut. Tercia ibi. Quid g
que dicta sunt. Prīa diuidit in duas. qr pmo
ponit vnā diuisioez ex qz vt patebit haberi po
test distinctio qz libri a tribz pcedētibz. Se
cudo ponit vni mēbri subdiuisione. ex qua
habet distinctio pmoz triū libroz. Scđa ibi
Illud g in rebz. Prīa in duas. qr pmo pmit
tit iā dictā diuisiōem. Scđo mēbroz diuisi
onis ponit declaratoez. ibi. Prope aut h res
Et eodē mō illa pars. Illud g in rebz. in qz sb
diuidit diuidit in duas ptes. Quia pmo po
nit diuisiōem. Scđo mēbroz explanationē.
Scđa ibi. Ille qbz fruēdū ē tc. Hic qz

O trū obiectū ordinate fruitōis possit
esse aliqd citra deū. Videl qz sic. qr
illd qd est p se bonū pt esse obiectū or
dinatae fruitionis. caritas est hmōi. ergo tc.
Maior nota. miior pba. qr illd qd nō pt in
telligi vle esse nō bonū. h est p se et fm se bonū.
sed caritas nec pt intelligi nec esse non bona.
cu sit forma ceterarū virtutū. et de se nō possit
esse informis. g tc. Cōtra. btū Aug⁹ i pñ
cipio libri de doctrina ch̄ristiana ait. Res qz
bus fruenduz est sunt pr filius et sp̄usctūs.
In ista qstioē quatuor sunt inquirēda. Pri
mo respectu cui obiecti pprie habeat eē frui
tio. Scđo cuius potētia act⁹ sit fruitio. Ter
cio dato qz voluntatis vtz nuda voluntas frui
possit beatifice. Quarto vtz voluntas forma
ta caritate possit eē in actu fruitōis. intellectu
manēte suspenso ab omni actu cognitōis

Articulus
primus

Quantū ad primū
dico qz solus deus et nullū bonū creatū pt eē
ppriū obiectū ordinate fruitionis. Quia de in
trinseca rōe obiecti fruibil' est. qz sit qz etatiuiz

totaliter aie rōnalis. quo ad totū suū desides
ru. sed nulla creatura ad h sufficit. iuxta illd
Aug⁹. i. cōfes. Ad te fecisti nos Domine. et
inquietū est cor nostrum donec reqescat i te.

Et loquor hic de fruitōe pfecta que ē fruitio
patrie. P. Qdūqz bonū intellectus pt i
telligere volūtas pt amare. sed qcūqz bono fi
nito cognito vle cogitato intellect⁹ sp pt ma
ius bonū cogitare. ergo volūtas nō pt qz etari
nisi i bono infinito. Propter qd dixit Aug⁹

in soliloquy. aie sue.olle bonū hoc et bo
nū illud. et apphēde si potes vnū bonū qd est
ois boni bonū. P. Appst⁹ intellectu⁹ or
dinatus diligit oē qd diligit fm modū et mē
surā puenientē nature sue diligēt. sed omne bo
nū creatū fm sui naturā sp est in bonū maius
reducibile donec ad bonū infinitū et increatū
dducatur. ergo nullū creatū ē simpliciter ppter
seipm diligendū. nec p pseqns clē eo fruēdū
sed vtendū. P. act⁹ qui fm se ad nullū ali
um actu est ordinabil' obiectu terminat ad
tale obiectū qd ad nullū aliud obiectū ē or
dinabile. et p pseqns ad ultimū finē. Sz act⁹
fruitōis est hmōi. ergo tc. Maior ptz. quia
sicut se habz actus ad actu. sic obiectū ad ob
iectū. Miior etiā ptz. qr act⁹ fruitōis ē act⁹
pfectissimi amoris. et p pseqns irreferribilis.

Propter qd ait Aug⁹. x. de tri. c. ix. Fruimur
cognit⁹ qbz volūtas ppter se ipa delectata cō
quiescit. Cōtra pdicta pt argui rōe et auēte
Rōe sic. Ubicūqz ē dare magis et min⁹ ibi ē
dare equale. Sz ē dare bonū exceedēs aīaz ratō
nalem. sicut est bonū diuinū. et est dare bonū
excessum ab alia rōnali. sicut bonū rerū sensi
bilū. ergo ppter bonitatē dei erit dare bonū eq
ue aie rōnali quod ipam poterit satiare. P.
Qis virtus seu potētia finite capacitat⁹ aliqd
finito poterit satiare. Sz capacitas aie rōnalis
est finita. cu sit creata. ergo tc. P. Inter
obiectū et potentia debet esse pporcio. Sz infi
nitū ad finitū nulla est pporcio. P. act⁹ spe
cificant ex obiectis. vt ptz. iij. de aia. si g act⁹
fruitōis haberet obiectū infinitū. tūc fm suā
spēm esset infinitus. qd est impossibile. cu sit
qd creatū. Itē auēte sic. Apls ad Philos
menē ait Ego tēfr fruar in dño. Itē Aug⁹.
ix. de tri. c. viij. aut. Inferiori vtēdū est ad deū.
pari autē fruendū: sz i deo. Et sōdūt. Nobis
ergo et fratribz fruamur in dño. Itē eccl⁹.
.v. ait ille sapiens. Hoc mihi bonū visum est
vt hō fruāt cu leticia de labore suo. Itē Au
gusti⁹. lxxvij. q. xxvij. ait. frui dicimus ea
re de qua capimus voluptatē. Sz de creaturis

2

3

4

Cōtra cō
clusiōem

2

3

4

5

Solutio hoies capiūt voluptates. ergo r̄c. **S**ista
nō ccludūt. q̄ pfecta fruitio dē q̄ ad p̄sens lo-
quar est act⁹ beatific⁹. **Sed fm Hugo. d̄sa.**
vic. i p̄mento celes. ierar. Nihil nos pt b̄tos
facere nisi deus seip̄o q̄ nos ex nihilo fecit. er-
go nulla creatura poterit esse obiectū tal⁹ frui-
tōis. **Ad p̄mū dicendū q̄ maior est ixa in**
b̄ta c̄sānt cui sđr̄ r̄c. in alijs autē nō. Ix. m̄c

३८१

hoes capiūt voluptates. ergo tēz. **S**ed ista
nō p̄cludit. q̄ pfecta fructio de q̄ ad p̄senſlo
quar est act⁹ beatific⁹. **S**ed fm Hugo. dſa.
vic. i p̄mento ccl. ierar. **N**ihil nos p̄t br̄os
facere nisi deus seipo q̄ nos ex nihilo fecit. er
go nulla creatura poterit esse obiectū tal' frui
tois. **A**d p̄mū dicendū q̄ maior est vā in
his q̄ sunt eiusdē rōis. in alijs autē nō. l̄z enī
sit dare maiore angulū rectilincū angulo p̄ti
gentie intercepto inter diametrū z semicircu
lum puta angulū obtusum v̄l angulū rectū.
qui ambo sunt maiores eo. z minorē eo puta
angulū acutū. nū q̄z tñ poteris dare anguluz
rectilinē eq̄lē angulo contingentie. p̄tato q̄z
sunt diuersaz rationū. sic eodē mō in p̄posi
to. **P**osset etiā dices ad miore. q̄ q̄uis bonitas
diuina entitatue excedat nram voluntatez.
nō tñ obiectue. est enī obiectue capax boni
tatis infinitæ. lic̄z nō s̄b rōne infinita. **E**t p̄
idē patet ad scđm. **S**ed forte dices q̄ ea/
dem rōe p̄t sua capacitas q̄etari i bono finito
qua rōe quietat in bono infinito sub rōcfini
ta. q̄r rō s̄b qua sit tal' q̄etatio illa p̄ncipaliter
est attēdenda. **R**ūdeo q̄ nō est sile. q̄r qd/
cūq̄ bonū finitu q̄ntūcūq̄ sit excellēs cogni
tū v̄l amatū ab aia rōnali. hoc p̄t ipa anima re
ferre in maius bonū. et p̄t slc̄ques in ipo qui
scere nō p̄t. **S**ed cū app̄hēdit bonū infinituz
q̄z uis sub rōe finita h̄ in maius bonū v̄l i ali/
ud bonū referre nō p̄t. z iō finaliter q̄escet i eo
Q, aut aia rōnalis omne bonū finitu possit
vlerius referre p̄bo. q̄r vel app̄hēdit illud bo
num vt creatū v̄l increatū. v̄l indifferēter se
habēs dubitās an sit creatū v̄l increatū. **S**i
pmō mō tūc planū est q̄ refert ipm i suā cau
sam et nō quiesceret in eo. q̄r vidēs effectū na
turaliter desiderat videre suā cām. **S**i scđo
mō tūc nihil intelligeret. q̄r falso nō p̄tigite
scire. q̄r nō est. vt p̄t p̄mo posterioz. **S**i ter
cio mō tūc nec sic q̄escere posset. donec ad alte
ram p̄tem sue dubitatois determinate vñhiret
Ad tertiu dicēdū q̄ obiectū sumptū s̄b ra
tio obiectali xbz h̄fē p̄porcionē ad potētiā.
sed q̄z uis infinitū sub rōe infinita nō habeat
p̄porcionē ad potētiā finitā. tñ sumptū sub
rōe finita ei poterit p̄portionari. **A**d quar
tū dicendū ad maiore q̄ act⁹ specificat ab ob
iectis nō absolute sed ab obiectis sumptis s̄b
rōibus obiectalib⁹. seu act⁹ specificat ab ob
iecto nō absolute aut quōcūq̄ sed p̄pe et de
terminate accepto. puta ab obiecto sumpto s̄b
rōe obiectali qua finita existēte actus poterit
esse finitus nō obstante infinita entitate obie

Solutio

Ad p̄mas duas auct̄es p̄z p̄ h̄q̄ in v̄
naquaq̄ subiūgit̄ in d̄no. q̄ sicut ait Aug⁹ i
de doc. christiana. Lū hoie i deo frueris. Deo
poti⁹ q̄ hoie frueris. Ad tertia dicēdū q̄ ibi
sapies accipit̄ frui equoce. s. p̄ delectari. Ad q̄
tam dicēdū q̄ p̄fruimur illa re de q̄ accipi
mus voluptate nō quācūq̄ sed pfecta ⁊ beati
fic̄. De alia aut̄ loq̄ndo voluptate fruitio su
met v̄l̄ iprope v̄l̄ ipfcte v̄l̄ inordiate. Q̄
est q̄dam adhuc opinio que p̄dicte vid̄ ob
uiare vitati. Ponit enī p̄dicta opinio q̄ deo
fruemur in patria tāq̄ obiecto remoto. s. ip
sa visione dei fruemur tanq̄ obiecto imedia
to ipsius btē fruitōis. Ad cui⁹ declaratōez pre
mittit hāc diuisionē. q̄ duplex est amor. Ic⁹
amor beniulētie. q̄ amore amam⁹ id cui vo
lum⁹ aliqd bonū v̄l̄ aliquā pfectōez. ⁊ ēamor
cōcupiscētie q̄ amam⁹ id qd nobis v̄l̄ amicis
n̄ris volum⁹. His p̄missis arguit sic. Im
mediatū obiectū amoris cōcupiscētie non p̄t
esse res disticta a cōcupiscēte. ista p̄z. q̄ nihil
est nobis bonū nisi inq̄ntū nobis est p̄iūctū.
Obiectū aut̄ amoris cōcupiscētie ē bonū qd
cōcupiscēs appetit sibi. s. fruitio ē qdā amor
cōcupiscētie. ergo de⁹ nō p̄t esse immediatū ob
iectū fruitōis. fm q̄ obiecto est distinc⁹ a no
bis. Immediatū ergo obiectū fruitōis erit
actus visiōis diuie fm quē deus ē p̄iūct⁹ no
bis. Q̄, aut̄ fruitio sit amor cōcupiscētie pro
bant dupl̄. Primo q̄ delectatio te deo habi
ta corñdet desiderio de deo h̄ndo. s. p̄ actum
desiderij nō desideram⁹ aliqd deo sed nobis. ⁊
p̄ cōsequens desideram⁹ amore cōcupiscentie.
ergo ⁊ delectatio sive fruitio erit amor cōcupis
cētie. Sed q̄ amor cui⁹ obiectū est bonū delecta
bile ⁊ utile est amor cōcupiscētie. sed fruitio ē
hm̄di. ergo tc. P. Idē est obiectū imedia
tu delectatōis seq̄ntia ⁊ desiderij pcedētis. sed
obiectū desiderij pcedētis nō est deus imedia
te. sed aliqd actus q̄ attingit de⁹. qd p̄z. quia
obiectū desiderij est aliqd futurū. deus aut̄ fm
se nō est futurus. s. ei⁹ visio est nobis futura.
ergo. P. Dis amor habz aliqd cōplexuz p̄
obiecto. sed de⁹ non est aliqd cōplexu. ergo tc.
maior patz ex pcedētib⁹. q̄ amore pseq̄ volu
mus aliqd bonū nobis. v̄l̄ aliqd malū eloga
ri a nobis. ergo act⁹ amoris seq̄t actū intelle
ctus pponētis ⁊ diuidētis. q̄ facit mētionēd
pseq̄ndo v̄l̄ fugiēdo. Sed ista nō credo es
se. q̄r actus pfectissime caritatis trāsit dire
cte ⁊ imediate sup̄ obiectū sume diligibile. s.
actus fruitōis ē act⁹ pfectissime caritatis. et so
lus de⁹ est obiectū sume diligibile. ergo actus

Cōfirmat. fructōis beate nō habebit visionē dei s̄z ipsuz
deū p̄immediato obiecto. **E**t cōfirmat. qz qn
to aliqd est magis bonū rāto magis t̄mediati
est diligibile. qz immediati⁹ ⁊ fort⁹ poterit ap
petitū mouere. s̄z deus ē sume bonus. ḡ ipē ē
immediate ⁊ sume diligibil. **P** act⁹ pfectissi
mus volūtatis nō ē in ea q̄ sunt ad finē s̄z im
mediate ī vltimū finē. s̄z act⁹ fructōis ē pse
ctissimus act⁹ volūtatis. vt ifra patebit. ḡ nō
tendet ī mediate in visionē. s̄z in dei bonitatez
Visio enī illa cū sit creatura nō ē vltim⁹ finis
simpliciter. sed sol⁹ deus est vltim⁹ finis sim
pliciter. ois aut̄ creatura est ad illū. **E**t cō
firmat. qz volūtas s̄m se est ipius finis. electō
est eoz q̄ sunt ad finē. **N**ō planū ē q̄ actus
fructōis nō ē electio. ḡ zc. **I**sta est etiā inten
tio pp̄he cū ait. Letamī ī dño ⁊ exultate iusti
Nō dic. letamī ī visioē dñi. Ait itez. Adiple
bis meleticia cū vultu tuo delectatoes in de
xtera tua v̄sq̄ in finē. Sed sicut p̄tz in glo. su
p̄canti. **L**eua d̄r hūanitas ⁊ dextra d̄r diui
nitas. **A**d p̄mū ergo dicēdū q̄ maior v̄l
sumpta ē falsa. qz sicut patuit p̄ distinctionēz
tuā amore p̄cupie nō solū desideram⁹ bonum
nobis sed alīs. qn ergo p̄cupiscēs alteri desi
derat bonū. tūc necessario obiectū illi⁹ deside
rū est s̄biecto distinctū a desiderāte. Etiā mīo
est falsa. qz cū fructio sit amor pfectissim⁹ non
poterit esse amor p̄cupie. q̄ impfectior ē amo
re amicicie siue beniuolētie. sic patz. iiiij. z. ix.
et h̄. **P** ille ē amor amicicie q̄ diligēt amic⁹ p
pter seipm. s̄z oēs sc̄i doctores clamāt q̄ deus
est diligēd⁹ ppter se ⁊ pxim⁹ ppter deu. Lūz
ergo caritas patrie nō sit impfectior caritate
vie. ergo de⁹ in illa btā fructōne diligēt ppter
se ⁊ in se. et p̄ zns diligēt amore amicicie. Et
hec est exp̄la sua bt̄ Aug. x. p̄f. c. xxij. vbi
ait. Est gaudiū qd̄ nō dat imp̄hs s̄z his q̄ te
ḡtis colut. quorū gaudiū tuipe es. et hec ē vi
ta btā gaudere de te ppter te. Itē in p̄ncipio
de doc. christiana ait. Frui ē amore alicui ih
rere ppter seipm. Et ibidē dicit q̄ solo deo est
fruēdū. Lū ḡ solū sit dictio exclusiva seq̄t ne
cessario q̄ visioē nō sit fruēdū loq̄ndo. p̄pe de
fructōe. **E**xemplū etiā qd̄ dā ponit iste doc.
qd̄ satis p̄iculosum esse videt mō quo ipsuz
trahit ad p̄positū. Dicit enī q̄ si le sit in fructi
one de visioē dei ⁊ de deo. sicut in amore vini
de gustatioē vini ⁊ vino. qz sicut ī mediate a
mo gustatioē vini. ⁊ mediate gustatioē amo
vini. sic ut ait. bt̄ ī mediate frui visioē dei.
⁊ mediate visioē frui deo. **E**x isto dicto se
quit q̄ bt̄ ī mediate nō frui deo. s̄z vtatur

deo qd̄ ēē tota p̄sitas s̄m. Aug. z p̄ zns ipos
sib⁹ bt̄. Qz aut̄ h̄ sequat p̄tz. qz q̄ cqd̄ ama
mus p̄pt aliez illo vtimur. qz ipm ī aliez re
ferim⁹. s̄z vinū amam⁹ ppter gustatōez. et p̄
seq̄ns s̄i s̄lēudo tua valz deu amam⁹ ppter
visioē tc. **E**tia falsū assumit cū ait. q̄ i
mediati⁹ amem⁹ visioē dei q̄ deu. qz illud
qd̄ p̄ ē cognitū p̄us et ī mediat⁹ amat. s̄z de⁹
p̄us cognoscit q̄ vilio dei. ergo tc. maio ⁊ p̄z
qz bonū cognitū ē obiectū amoris. minorē p
bo. qz de⁹ cognoscit actu recto. s̄z visio dī actus
reflexo. sed naturalē intellect⁹ ē p̄us s̄b actus
recto q̄ s̄b actu reflexo. **A**d p̄mā pbatōem
mīoris dicēdū q̄ mīo isti⁹ p̄positōis ē fal
sa. P̄rio ex eo q̄ dīc q̄ nō desideram⁹ aliquid
deo. nā qlibz amas deu desiderat dei cultum
gliaz ⁊ honore. Sc̄do in eo q̄ dīc q̄ p̄ actū
desiderij quo deu diligim⁹ desideram⁹ nobis
bonū. qd̄ faliuz ē. qz p̄fect⁹ amator ⁊ nō diligie
nec desiderat amatu ppter aliquid sibi puenies
ex amato. s̄z diligēt ipm ppter seipm ⁊ ppter
ppam frutē ipi⁹ amati. sicut p̄tz. viij. ethico.
vbi sic ait arist. Perfecta ēaut bonoz amicu
cia et fm frutē solū. Et pauc̄ interpolatis s̄b
dit. Permanet aut̄ hoz. s. bonoz amicicia v̄l
q̄ boni sunt. virt⁹ enī mansua. Et seq̄t ibidē
Adinūcē aut̄ sunt vtile silz aut̄ ⁊ delectabi
les. vnicuq̄ enī fm delectatoes sunt p̄p̄eo
peratoes. Talis enim amicicia mansua ra
tōnabilē est. copulat enī in se oia q̄cūq̄ optz
amicis existere. q̄si dicat. Icz p̄fect⁹ amicus
nō amet ppter vtilitatē v̄l delectatoes. enī oia
ista p̄seq̄ntur p̄fectā amiciciā siue delectatoes
Sed de his q̄ amore p̄cupiscēte diligēt pro
pter vtile v̄l delectabile. postea in eodēli. sub
di Arist. Propter delectatoes qdē v̄tile
etiā pranos p̄tiḡt amicos ad inūcē esse. Et
sequit. Nō oio aut̄ hi copulat neq̄ siūt ami
ci ppter vtile ⁊ delectabile. nō enī om̄ino p̄iū
gunt q̄ fm accidēs. Et tūc p̄cludit arist. d.
Istiqdē. s. boni simplz amici. illi aut̄ fm qd̄
⁊ assilati his. Ex his ḡ euīdēter appetet q̄ il
le p̄fectus amor de q̄ nos loqm̄ur nec d̄z ee p
pter delectabile nec ppter vtile. nec ppter ali
qd̄ nobis puenies. s̄z ī mediate d̄z tēdere ī dei
bonitatē ppter seipm. lic̄ oia bona talē ami
ciciā cōsequant. iuxta illd Sapie. viij. Uene
rūt m̄hi oia bona p̄ter cū illa. Alīs sicut iaz
apparuit p̄fectior esset dilectio amicicie poli
tice q̄ diuine. qd̄ multū absurdū ē etiā cogita
re. **A**d sc̄dam pbatōez dicēdū q̄ mīo est
fallia. vi p̄z p̄ia dicta. **A**d sc̄daz rōez pdicti
doctoris dicēdū q̄ mīo ē falsa. **A**d pbatōez

Dico q̄ quis deus in seno sit futur⁹ tñ ut in ipso quiescat et termine mor⁹ desideratis. sic ip Ad. 3 se deus est futurus. Ad tertiam rōne eiusdem doctoris dicēdū q̄ p eandē rōem p̄ pbari q̄ ipa visio nō sit imēdiatū obiectū fructōis. q̄ visio ipa est qđ in cōplexū. Itē si ois amor habet qđ complexū p̄ obiecto. tūc de⁹ nō posset esse obiectū remotū ipi⁹ fructōis. quoq; vtrū q̄ oppositū ille affirmat. Ex quo p̄t̄ q̄ rō istius doctoris magis militat p̄ ipm q̄ s̄ quem cūq; aliū. Ad formā rōis dicēdū q̄ maior ē falsa. Ad p̄batōem dicēdū q̄ ipa p̄batio nō ē ad p̄positū. q̄ p̄cedit solū de amore cōcupiscētie. sed amor fructū de⁹ q̄ ad p̄nīloq; mūr nō est amor cōcupie. vt p̄t̄ ex p̄dictis.

doctorū q̄ intellectū dicū nobiliore volūtate. et beatitudinē v̄l solū existere in intellectu. v̄l salte p̄ncipali⁹. Ad p̄nī tñ hmōi dicta non adduco. q̄ magis p̄p̄ locū habet. dist. xlvi. q̄t̄ libri. et ibi ea adducā dño cōcedēte

Quantū ad tertium

Articulus
tertius

articulū dicēdū q̄ nō. q̄ sicut agere naturale p̄supponit esse naturale. sic agere supnaturale p̄supponit esse supnaturale. s̄ act⁹ fructōis est supnaturale. et potētia nuda nō h̄z eē supnaturale. ergo t̄. q̄ felicitas naturalē nō p̄t̄ esse in nuda potētia. ergo n̄ supnaturale. aīs p̄t̄. x. ethi. vbi p̄hs ponit actū vltiate felicitatis naturalē nō posse causari nisi ab obiecto pfectissimo i nobilissima potētia. pfecta habitu nobilissimo. puta habitu sapie. ñna de se p̄t̄. q̄ q̄nto act⁹ magis excedit potētia. itā potētia pl̄a req̄rit amīnicula dispositiua et coadiuatiā respectu tal⁹ actus. ergo t̄. q̄ p̄t̄ nuda volūtās nō p̄t̄ in actū meritorii. ḡ nec in p̄niatorii. aīs pat̄. q̄ h̄suit error fabellij q̄ ex pur⁹ naturalib⁹ possim⁹ mereri. ñna ē nota q̄ n̄ min⁹ excedit nr̄aminalē facultatē act⁹ p̄mij q̄ act⁹ meriti. q̄ ista p̄clusio etiā fm̄ alijs doctores p̄baſ sic. Impossibile ē extrema improportionata ad aliquā pporcionē reduci nisi p̄ aliquā mutatōne factā i altero extremōnū. s̄ volūtās hūana naturaliter sūpta et obiectū b̄ficiū sunt duo extrema in infinitū distantia. ergo nūq; dūmet ad hmōi pporcionē q̄ ipa volūtās tali obiecto perfecte fruati. nisi facta mutatōne in volūtāte v̄l in obiecto. s̄ in tale obiectū impossibile ē cadere mutatōem. ergo necessario req̄rit in ipa volūtāte alijs habit⁹ supnaturale. rōe cui⁹ volūtās supnaturalē mutata respectu isti⁹ supnaturalis obiecti aliquā capiat pporcionē. q̄ s̄ forte dices q̄ tal⁹ habitus supnaturalē eleuās potētia. s̄ v̄l erit finit⁹ v̄l infinit⁹. Si finit⁹ tūc nō poterit eleuare potētia ad obiectū infinitū. q̄ x̄tus sequit⁹ substātiā. Si ergo suba sive esentia illi⁹ habit⁹ ē finita. v̄r⁹ sua nō poterit tollere distantia infinitā. Si aut̄ habit⁹ tal⁹ est infinit⁹. tūc eq̄lē hēbit potētia i pporcionem ad habitū sīc habuit ad obiectū. Illud vt credo fuit maximū motiuū oīm fabellianoru. q̄ dixerūt q̄ ex pur⁹ naturalib⁹ possimus p̄seq̄ actū pfecte fructōis. q̄ ipi poterat arquerē sic. Quelib⁹ potētia p̄t̄ in oīme illō sine habitu. qđ p̄ se tūneſt s̄b suo obiecto adeq̄to. s̄ bonū inq̄tū bonū ē obiectū volūtās. ergo

Quātū ad secundū

Articulū
secundū

Rō. Iustius questiōis articulū dico q̄ actus fructiōnis p̄p̄ est act⁹ volūtatis. Quia isti⁹ potētiae est ipa fructio. cui p̄p̄ p̄petit p̄placere et delectari. volūtās est hmōi. ergo t̄. maior p̄t̄ q̄ fructio est essentialē p̄placētia et delectatio pfecta in vltimo fine. minor p̄t̄ p̄ Anb. in deceptu. & ginali. c. x. vbi dicit q̄ sola volūtās delectat. et hoc ver̄ est loq̄ndo de delectatōne p̄ncipaliter et p̄ se. q̄ et si alie potētiae in suis opatoib⁹ delectant̄. hmōi tñ delectatio in ipi⁹ innascit et p̄ficit ex p̄placētia volūtatis. q̄ p̄t̄

2 Nobilissima aīenre potētia ē ipa volūtās. s̄ fructio est act⁹ potētiae nobilissime. ergo t̄. minor est nota. q̄ act⁹ fructōis ē act⁹ b̄fici⁹. maior p̄t̄. q̄ sola volūtās ē p̄mo et fin se libera. vñ nec ipa rō est libera nisi ex h̄s q̄ in eadē eētia aīefundat cū volūtāte. Un̄ etiā in vñla speculatōe intellect⁹ p̄ p̄sistere. nisi in q̄ntū ei adest p̄positū volūtatis. Ex q̄ patet eadē ter nobilitas et libtas ipi⁹ volūtatis. q̄ ipi⁹ intellectū p̄ auertere a q̄cūq; sua actuallē sp̄culatōe. et p̄ libertat⁹ sive imperiū alteri⁹ tē cōsideratōe zibi iniugere. q̄ p̄t̄. eiusdem potētiae est p̄ se moueri ad terminū et quiescere i termino. s̄ p̄ actū volūtātē p̄ se mouemur ad terminū b̄ficiū t̄. maior p̄t̄. minor p̄t̄. q̄ p̄ desideriū qđ ē qđa act⁹ volūtatis mouemur

3 ad teū. p̄ fructōz aut̄ q̄scum⁹ i deo. q̄ p̄ amor est ipi⁹ volūtātē. s̄ frui ē amore alicui inhere. vt ait Aug. ergo t̄. Et idē Aug. frui⁹ mur cognit⁹ q̄bus volūtās p̄pter se ipa delectata cōq̄escit. Itē aug. x. de tri. c. x. aut. Volūtās nobis adest q̄ fruimur et vñmūr. Idē de doc. christiana ait. Eo fruimur q̄ p̄pter se diligimus. Lōtra p̄dicta sunt dicta mītorū

4

Instātia. I

3 nuda voluntas p̄t in oēlynu. ¶ p̄ habitus non facit ad s̄bam act. licet faciat ad modū act. p̄t ḡ creata voluntas in s̄ba cuiuslibz act. fm̄ senude lumen p̄ sine habitu. i. cui⁹ modū p̄t cu⁹ habitu. ergo salē q̄ntū ad s̄bam act. poterit. m⁹ tr̄gere obiectū beneficiū ex pur⁹ naturalibz.

4 ¶ p̄ Dam. li. h. c. xxij. ait. Voluntas ē ipi⁹ fi nis. electio aut̄ eoz q̄ sunt ad finē. Et id p̄ po nit p̄hs. iij. ethico. S̄z q̄nūqz potētia fm̄ se d̄r respectu alic⁹ obiecti. tūc act⁹ elicit⁹ a tūc potētia circa hm̄oi obiectū p̄gredit⁹ nuda potētia sine habitu potētia disponētē. sic pat̄ de intellectu r̄spectu p̄ncipioz. ḡ tc. ¶ p̄ rispe cti ei⁹ in qd̄ tedit potētia naturaliz nō indigz habitu disponētē. s̄z q̄libz potētia tendit na turaliter in s̄nu finē. cu⁹ ḡ bonitas diuina sit per se finis aie r̄onal. ḡ tc. ¶ Sed ista sophisti ca nō p̄cludūt. et marume i p̄senti p̄posito. qz opatio p̄fectissima est delectabilissima. et per p̄seq̄ns n̄ p̄t elici a nuda potētia sine habitu. s̄z fr̄uctio ē hm̄oi. ḡ tc. maior ptz. qz vt d̄r. x. ethi. p̄fecta opatio in delectatōe p̄sistit. p̄ficit eni⁹ opatōz delectatio. S̄z vt d̄r. h. eth. signū est generati habit⁹ voluptatē v̄l. tristitia fieri in ope. voluptatē. s̄i ope. et tristitia i lumen p̄meto opis. minor ptz ex dictis sup̄l⁹. Ip̄a ḡ carita sc̄u sit habit⁹ p̄fectissim⁹ necessario re q̄rit in voluntate respectu iā d̄cte p̄fectissime opatōis. Ad p̄mū ergo motiuū q̄ habelliā poterat moueri dicendū. q̄ distātia inter deū et creaturā dupl̄ p̄t intelligi. Uno mō fm̄ en titatē et esse. Altio mō fm̄ habitudinē q̄ ē moris ad mobile. Tollēs distātia p̄mā necessario est p̄tutis infinite. non aut̄ sc̄dam. etiam p̄t dici q̄ tollere distātia infinite p̄t intelligi ac tui et in p̄tute p̄pa. v̄l. dispositiue et in p̄tute superiōris. Tollēs p̄mo mō optet esse infinite p̄tutis. nō aut̄ sc̄do mō. Et qz fm̄ apl̄ in caritas dei diffusa est in cordibz nr̄is p̄ inhabitatē sp̄m eius q̄ h̄itat i nobis. ḡ q̄cqd̄ p̄caritatem effici in voluntate nr̄a totū sit p̄tute sp̄ussant̄i assistent̄ ip̄i caritati. et iō nō ē mīz si aliqd̄ in nobis p̄ caritatē d̄tigis p̄tute sp̄ussant̄i. qd̄ fm̄ se loq̄ndo excedit vim et p̄tute caritatis. sic etiā videm⁹ in naturalibz q̄ ages iſtrumentale p̄t in effectū excedētē suā p̄pam sp̄ez. in virtute agētis p̄ncipal. ¶ Ad sc̄dm dicendum q̄ loquendo de capacitate naturali ip̄sius voluntatis. tūc mīor est falsa. s̄z loq̄ndo d̄ capacitate obedientiali tūc mīor p̄t p̄cedi cu⁹ illo tñ moderamine sic sup̄i⁹ q̄stioe. q̄. articlo iij. dictū est de ente in q̄ntū ens respectu intellectus. ¶ Ad tertium dicendū q̄ q̄ntū spectat ad

ppositū argumētū nullā h̄z difficultatez. qz actus fruitōis ē act⁹ maxime nō modificat⁹. cu⁹ sit p̄fectissim⁹ et delectabilissim⁹ p̄mpissime et facillime elicit⁹. s̄z q̄ntū ad actū meritoriu⁹ tūc argumētū h̄z aliquā apparatiā. tñ q̄ ad h̄ dico q̄ sicut h̄r⁹ infusos i nobis ēēnd expi mur. s̄z sincera fide tenem⁹. sic eodē mō q̄ tales habit⁹ sint necessarij magis tenem⁹ fide et rōe. ḡ de talibz est tenēdū qd̄ dicit⁹ sc̄toz et v̄ratū fidei magis ē p̄sentaneū. s̄z de c̄reta sc̄toz ex p̄sse ponūt q̄ habitus insisi nō solū faciūt ad modū act⁹ sed etiā ad s̄ba act⁹. Unū de cōse. vi. iij. c. q̄s q̄s. d̄r sic. Quisqz dixerit p̄ gratiā dei nos tñ adiuuari ad nō peccandū in q̄ntū p̄ illā nobis ap̄ie intelligētia mādatorū dei. nō aut̄ q̄ p̄ cā nobis p̄stet vt qd̄ faciēdū p̄gne rimus etiā facere valeam⁹. anathema sit. Et eandē h̄niā magis exp̄sse h̄em⁹. c. īmediate se q̄nti. vbi sic dicit⁹. Placuit vt q̄cūqz dixerit ḡ tā iūstificatōis dare vt qd̄ facere p̄ liberū arbitriū iūbemur facili⁹ possim⁹ implere p̄ grā tanqz et si grā nō dare⁹ possim⁹ etiā sine illa i plere mādata diuina. anathema sit. P̄t̄ ḡ p̄ maior illi⁹ rōis est falsa. Ad q̄ntū dicendū q̄ q̄uis finis sit p̄mūz a voluntate volitū. tñ ad p̄seq̄ndū finē mō debito indiget voluntas ha bitu regulatē. Et cū addit⁹ de intellectu respe ctiū p̄ncipioz. dico q̄ bñ ēsile q̄ntū ad velle finē. nō tñ ad p̄seq̄ndū finē. etiā potētia intelle ctua p̄fici habitu q̄ d̄r intellect⁹ p̄ncipiorū. vt ptz. vi. ethicoz. ¶ Ad q̄ntū dicendū q̄licz naturaliz feramur in deū in q̄ntū ip̄e ē alpha et o. sc̄z finis et p̄ncipiū dīm. et h̄ s̄b obscuritate fatalismatū quē modū fm̄ vires naturales no stras trāscedere n̄ valeam⁹. nō tñ vt ē obiectū sup̄naturalz anūam gl̄ificās. Et p̄t̄ dicit̄ sic ad q̄ntū dictū est

Ad. 4.

Ad. 5.

Articulus quartus

Quātū ad quartū

principale dico. q̄ de potētia dei absolutez n̄ fm̄ ordinē a deo nūc institutū. voluntas p̄t ee in actu fruitōis. intellectu existēte suspēlo quo ad actū cognitōis. qz q̄n̄ due potētiae sic se ha bent q̄d̄nt ab iniucēre absolute. de⁹ p̄ sua oī potētia p̄t vñā p̄buare in opatōe sibi p̄ueni ente. alia suspēla a sua opatioe p̄manete. s̄z si cur p̄atebit in dist. iij. voluntas differt ab intellectu re absolute. ḡ tc. ¶ S̄z 3 maiorē iſtius rōis iſtari p̄ tripli exēplo. Prīo qz materia et forma d̄nt re absolute. et tñ materia nūlā p̄t esse sine forma. Sed qz figura n̄ p̄t esse sine q̄ntitate. Tercio qz pulcritudo n̄ p̄t esse sine colore.

Contra in stantias

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

In stantia

Solutio *Q*uod sita non sediuit ista dicta maiore. quia *l*z materia figura et pulcritudo sunt absoluta. tamen necessario discernuntur respectum. puta materia consernit respectum ad formam. figura ad qualitatem. pulcritudo ad colorem. sine quibus respectibus etiam non potest intelligi. sed voluntas bene potest intelligi sine intellectu.

Instatia

Solutio non poterit intelligi sine intellectu. *D*ico quod voluntas non dicit appetitum intellectum nisi aduenticie et denotatio est quidam extrinseca. sed primo et postea et ab intrinseco dicit appetitum liberam suam potentiam libera. *C*um per hoc quod est potentia libera per se et principaliter. differat non solum a sensu sed etiam ab intellectu. et ideo potest intelligi ut potentia primo et per se sine essentiali libera. circumscripta quoniamque alia potentia cognitiva sine sensitiva sine intellectu.

P. bonum motum voluntatis non requirit esse cognitionis nisi ut mouet in genere causae efficietis. sed extutem cuiuscumque cause secundum in genere cause efficietis. causa prima. scilicet per seipsum potest supplere. quod immedieate per bonitatem suam propter esse cognitum ab intellectu efficietur poterit mouere voluntatem. minor est ab eiusdem causa. sed maior per se et per auerroem. et metaphysicam. ubi ponit quod res appetibilis est duplex esse. Unum in re extra. et sic est finis desiderii. et terminat actum voluntatis. Aliud in intellectu. et sic agit desiderium et mouet voluntatem.

P. cognitionis intellectiva in volendo non requirit nisi ad placitum obiectum volibile ipsum voluntati. Sed secundum augustinum in libro de trinitate. deus per seipsum est intimerior et proximalior voluntati. quod voluntas sibi ipsum. quod per seipsum immedieate poterit mouere voluntatem.

P. ex dictis aliisque per arguimus gra colatorem ad hominem sic. Habilis mouet voluntatem sine noticia intellectiva. ergo et deus habet potest. quia pars per locum a minori affirmativa. Pro bono animi. quod sic coiter dicitur. nullum iudicium per fieri in sensu de re sensata sive in sensu recepta. nisi assit intentio voluntatis. sed planum est quod non est necessariae quocquam sentimus ut illud immedieate intelligamus. quod poterit esse aliquod voluntum quod non est intellectum.

Confirmatio

*E*t confirmatur. quod intellectu existente in actu recto aliquod intelligibile ignoroscendum. voluntas vult cum intelligere. quod si voluntas non vellet cum intellegere ipse ad nullum mometum in tali intellectu possit se continuare. sed planum est quod intellectus non dum se intelligit intelligere. quod tunc est in actu recto. sed non videtur quod repugnet voluntati aliquod velle quod intellectus non dicitur. et sic scilicet.

Berardus
d'ensis et predicta

simpliciter est impossibile actu visualem fieri sine actu frumentis. quod si est impossibile actu frumentis fieri sine actu visualem seu intellectu. quia per locum a maiori negative. probatorem quod adducitur per ante ego potui super in plogo. quod in arctico. id est prima parte correlaria. ubi dixi quoniam via intuitiva per coincidere viatori. *P*. illud quod non potest fieri per sensum voluntati in ratione obiecti modum utrisque nisi mediate actu intellectus. sed non potest mouere voluntatem nisi prius moueat intellectum. sed obiectum fruibile et quocumque aliud obiectum voluntatis est huiusmodi. quod est in intellectu. maior est dicunt esse nota. quod nulla potentia per moueri a suo obiecto nisi fiat sibi sensus in ratione obiecti mouentis. minor est probatum. quod dicitur quod natura specifica istarum potentiarum est regnat quod nihil moueat voluntatem nisi prius moueat in intellectu. *P*. si voluntas posset moueri a fruibile obiecto non mouet intellectum tunc voluntas non esset appetitum intellectum. *P*. non est falsum. quod tunc voluntas transiret de specie in speciem. *P*. probatum. quod sicut appetitum naturalis est in genere naturali. quod sequitur formam naturalem. et appetitus sensitivus in genere sensitivo quod sequitur sensum. sic appetitus intellectus dicitur in tali genere quod sequitur intellectum. Da oppositum. tunc mutabitur non solum speciem veruetiam mutabit genus.

*S*ed illud non valeret. quod si deus non possit obiectum fruibile ostendere voluntati sine cognitione in intellectus. tunc vel talis cognitionis esset de intrinseca ratione obiecti fruibilis. vel tale obiectum finis se accipit non esset ens simpliciter absolutum. *P*. non est falsum. quod erat. *P*. per partem. quod quecumque deus ab invenientem non potest separare. vel unum est de intrinseca ratione alterius. vel unum secundum suam naturam dicitur habitudinem ad alterum. falsitate *P*. probatur. quod cum obiectum fruibile sit in creatura nulla creatura poterit esse de sua intrinseca ratione. taliter autem cognitio est creatura. Ita essentia divina que est obiectum fruibile est ens simpliciter absoluutum. et non includit aliquam necessariam habitudinem ad quocumque creaturam. *A*d secundum horum argumentum dicens quod anima non est vera. ad probandum ei respondit plogo cum tractauit de cognitione intuitiva.

*A*nd secundum dicens quod minor non est bona. quod deus est in nomine sensus omnium creature. et per se quis voluntatis. sed deus est obiectum fruibile. quod est. *E*tiam de rebus creatis aliquiliter videtur esse dubia illa minor probatur ultimam rationem cum sua confirmatione quam gratia disputatibus de bono sensibili superius adduxi. nec valeret probatio quam adducitur. quod si voluntas suam naturam specificam teneat in ordine ad intellectum. tunc non esset ens absoluto sed simpliciter respectuum. quod tu met negas.

*A*lterum nego consequiam. quod sic accedit.

Latra gerar. **D**ilectus

Solutio
primi

Ad. 2.

Ad. 3.

p diuinā potētiā separatū a subiecto. licet actu nō inhēreat. manet tñ accns ppter aptitudi nē inherēdi. sic q̄uis p diuinā potētiā volūtas actu moueret a nō cognito p intellectu. posset tñ dici appetit⁹ intellectu⁹ ppter aptitudinē quā h̄ ad h̄ ut moueat a bono agnito p intellectum q̄nq̄z sibj̄pi fuerit relicta. Etia pcessa pna possem⁹ negare falsitatē consequētis. et ad probatiōem dico p intellectu esse nō ē de specifica rōe volūtas. q̄r sine eo volūtas p̄ sufficiēter diffiniri. puta sic. Volūtas ē potētiā appetitiua sūm sūa naturā libera. Ex q̄ p̄z p̄ esse intellectu nō ē intrīsecū s̄ extrinsecū volūtati ⁊ aduenticiū. s̄ esse liberz pncipaliter et p se ē ei⁹ differētia specifica. p quaz distinguit a q̄nq̄z alio ente creato. ⁊ ab ista vñtia nec dē eā absoluueret nisi suā naturam destrueret. Ad argumētū pncipalei oppo sitū dicesdū q̄ ad h̄ q̄ aliquid p̄p̄ sit obiectum fruibile nō sufficit q̄ sit tale bonū qđ nō possit intelligi malū. sed optet q̄ ipm nō sit referibile in mai⁹ bonū. mō caritas cū sit creatura ipa referibilis est in suū creatorē q̄ est dē bñdictus in secula.

Ad argu /
mentū pncipale

smur in p̄ta. Et fm h̄ ponā q̄ttuor pclones. puta duas q̄ ad pma fruítōes. ⁊ duas q̄ ad scđam fruítōem. Pr̄ia pclusio q̄ p statu vie obiecto fruibile apphēso p intellectu sub rōne vltimi finis. de necessitate volūtas fruīt eo fruítōe vie. nō tñ necessitate coactōis s̄ ne cessitate naturalē imutatōis. Scđa pclō q̄ l̄z sic sit p se loquendo. p accns tñ volūtas p̄t ab illa necessitate resilire. Tercia pclō q̄ obiecto fruibile clare viso i pria. p se loquendo n̄ cessē ē voluntatē fruītōe patrie. Quarata pclusio q̄ nec p se nec p accns a talifruīto ne volūtas in pria p̄ se auertere.

Prima
pclō

Scđa
pclō
Tercia
pclō
Quarta
pclō

Probatio
pmēcōclu
sionis

Prīmā cōclusiōnē

pbo sic. Act⁹ q̄ est alicui potētiē simplz natūralē vt sic ē sibi simplz necessari⁹. sed on̄sa br̄tudine siue vltio fine i p̄i volūtati. volūtas naturalē amat et desiderat ipaz. qđ qdē desiderium ē qdam fruítōe vie. ḡ necessario fruet ea. maior p̄z. minor pbo. q̄ ille act⁹ q̄. pseq̄t totā spēm est simplz naturalē. desideriū br̄tudinis seu vltimi finis actu apphēsi. cōseq̄t totā spēciē volūtatis. ḡ r̄c. maior ē nota. et minor p̄z tam p phos q̄ p sc̄tōs. Per phos qdē. quia dī pncipio li. ethicoz. q̄ oia bonū appetūt. sed nihil est q̄ tam pplete hēat rōem boni sic vltim⁹ finis. ḡ r̄c. Itē ait Boeci⁹ q̄ inserat ē nob̄ naturalē veri boniq̄z cupiditas. Itē fm Aug. viij. de tri. Natura ppellit omes ad volendū br̄tudinē ⁊ immortalitatē. q̄r om̄s interrogati r̄ndet statū ista se velle. Et. xij. de trini. c. viij. dīc. Beati esse oēs volūt. Et isra. Ista ūa est ⁊ examinata certa sūia br̄os ēē oēs hoies velle. Et seq̄t. Hoc ūitas clamat ⁊ natura ppellit quā sume bon⁹ ⁊ immutabūl crea tori didic. Id autē ē necessariū qđ ē idē apud oēs. tale enī unobile ē vt dī. v. ethi. P. Itē id qđ est malū realiter ⁊ apparetēt. se h̄ ad psecutōem. sic id qđ ē bonū realē et apparetēt se h̄ ad refutatōez. s̄ illō nullaten⁹ pt desiderari. ḡ illō nullaten⁹ pt refutari. s̄ obiectū fruibile ē bonū realiter ⁊ apparetēt. ḡ r̄c. q̄at nula psecutio v̄l desideriū esse possit respectu illius qđ ē malū tā exēter q̄ apparetēt p̄t p̄ beātū Dio. de di. no. vbi ait. q̄ nullū agēs aspiciens ad malū agit qđ agit. P. finis accep⁹ in sua totalitate. magis ē appetibilē q̄ ac. ep̄ i q̄nq̄z sua pte. sed esse ⁊ vivere q̄ suntp̄es vltimi finis intēglier sumptu appetūt necessario. iuxta illō. ix. ethi. Esse ⁊ vivere oīb̄ eligibile et amabile. ḡ tot⁹ finis. s̄. p̄aotitudo i.

2

3

Ruī autes est amore r̄c. Postq̄ m̄gr̄ inuestigavit materiā libri sūiaz diuisiue. in ista pte pcedit circa eā diffinitiue. Et diuiditur i duas ptes. q̄r in pma pte diffinitiū seu describit frui et vni. ut ex h̄ appareat q̄ sint res fruibilez ⁊ vñbilez. Scđo mouet circa tñia qđdā incidētēs q̄stioes. ibi. Lū aut homies. Prima diuidit in tres ptes. Quia pmo assignat vñū modū diffiniēdi p̄dicta. Scđo assignat aliū modū q̄ pmo aliq̄ntulū videt p̄ dicere. Et tertio slos modos p̄cordat ostendēs in eis nullā ēē repugnātiā. Scđa ibi. Notādū h̄o r̄c. Tercia ibi. Nec ḡ q̄ sibi r̄c. Circa istū textū quero hanc questionem.

Contra ordinē quē nūc credimus a deo institutū obiecto fruibile apphēso p intellectu. n̄c sit ipm volūtate frui. Et vñd̄ q̄ nō q̄r potētiā eēntialē libera necessitari nō p̄t. q̄r qđ necessitatē violētan videt. sed volūtas ē potētiā eēntialē libera. ergo r̄c. Et oīra. oīs v̄t⁹ appetitiua nesciaria videt appetere id i q̄ pl̄istit sūma ei⁹ pfectio. maxime cū id actualē fuerit sibi on̄sum. s̄ i fruītōe vltimi finis consistit sūma pfectio volūtas. ḡ r̄c. Dicesdū q̄ duplex ē fruītō. s̄z incopta q̄ fruimur i via. et pplete. q̄ fru-

Contra

Rñsio

- 4 cludet esse et vivere et aliud bonum necessarium
diliget. *P.* non minor repit ordo in motibus
spiritualibus quam in motibus corporalibus. sed omnes motus
corporales mutabiles et difformes reducuntur ad
unum motum uniformem. ut per p. viii. phisicoꝝ. ergo
omnes motus voluntatis respectu eorum quod sunt ad
finem quod sunt mutabiles. reducuntur in motum quod est
in fine tantum in motu necessariu[m] et maxime uniforme.
P. iij. phisico. dicit quod sicut subiectum principi
um in speculabilibus. sic se habet finis in agibilibus.
sed intellectus speculando necessarium tedit in principia.
nec potest principium non assertire. ut per p. i. poste
riorꝝ. et. iij. metaphysica. quod voluntas in agendo et dili
gendo necessario tedit in fine. *P.* plenariu[m] per
intellectum voluntati sub ratione summi boni omni carcer
defectu ab ipsa voluntate non potest refutari. sed obie
ctu[m] fruibile est huiusmodi. quod vult illud non potest
voluntas non velle. ultimus finis seu obiectu[m] fru
ibile est huiusmodi. quod omne bonum a nobis voluntate circa
obiectu[m] fruibile est quodammodo participatio illius obiecti.

- S*ed illa cunctio sunt specialiter duo do
ctores. Quorum primus arguit sic. Voluntas potest
se autem ab actu suo mediatae praetare quam ha
bet super actu[m] intellectus. quod inmediate potest se autem
re ab actu suo. prima pars per secundum Augustinum. quod primo li
bro retractatione. c. ix. ait. Nihil est in potentia
voluntatis quam ipsa voluntas. *P.* agens necessa
riu[m] eadem necessitate remouet prohibens quod agit.
sicut per deum qui descendet. sed voluntas non potest
posse suum remouet prohibet frumentorum ultimi fi
nis. puta non considerationem intellectus. cum non pos
set intellectum manuteneret in consideratione ultimi
finis. *P.* quodammodo necessario regescit in aliquo
sibi proprie in necessario tenet illud nec dimittit.
nisi violenter auferat. graue enim existens deorsum
non desinit illud ubi nisi violenter inde auferat.
sed voluntas in statu vie telecasta in ultimo fi
nisib[us] omni per intellectum. non necessario retinet
finem. cum non possit firmare ei eo impando in
intellectu suu[m] consideratione. quod tamen
P. agens de necessitate agit secundum ultimum potest esse. quod sic actus
non est in potentia sua. sic nec modus agendi. sed ultimo
fine apphensio non potest exprimere nos ipsum secundum to
tum nostrum conatur ardentissimo amore diligere.
P. quoniamque potest esse in subordinata si neces
itas fuerit in superiori necessitate erit in omnibus
aliis. sed voluntas est superior in toto regno anime. et
move intellectum ad considerandum de fine. quod si ipsa
necessitas respectu finis. tunc etiam intellectus ne
cessitatibus ad considerandum de fine. cuius oppositum
exprimitur. *S*cimus doctores arguit ad hoc idem

scilicet. Illud non desiderat voluntas necessario in
quod defectum boni repit et ratione alicuius mali. sed ob
iectum fruibile sine summum bonum apprehensum in
vita sine quo cunctus circa noticiam intuitum est hu
iustusmodi. ergo ratione probat minor. quod apprehensum
in vita apprehendit obscurum. et per se non nec satias
nec operans. *P.* In tali actu non est voluntas ne
cessario quod potest impediri et casualiter et delibat. sed sta
te actuali apprehensione ultimum finis. actus voluntatis
circa ipsum quoniamque casualiter impedit. alios le
gens prius vel decimum ethicoꝝ. in quibus tractat
de ultimo fine spactualiter appetere ultimum fi
nem. quod mente exprimitur. Potest etiam expediri de
liberate. quod desiderium finis potest concipi sub ratione im
pedienti inquisitoribus veritatis circa ultimum finem.
eo quod secundum secundum in libro ethico affectati non bene vi
dentur. *P.* in hullo immobilitate voluntas
nisi queratur in eo. sed in ultimo fine sic apprehensio in
via voluntas non queratur. quod tamen. *P.* nullus amor
cupie est necessarius in voluntate hisi amor amic
cie. ex quo ortur ille amor concupiscentiae
sit necessarius. sed amor amicicie ex quo
ortur concupiscentia et desiderium ultimi fi
nis non est necessarius. ergo tamen. Maior pa
tet. quis dato opposito tunc effectus esset ne
cessarius et causa contingens. quod est im
possibile. probatur minor. et primo quod deside
rium ultimi finis si quidam amor concupi
sceretur. quod non appetit ut aliquod vivum quod po
sit amore mutue amicicie placere. sed appetit
ut quodammodo perfectio et bonum ipsius appetatur. nunc au
tem ita est quod omnis talis cupia habet ortum ex amo
re quemque habet ad seipsum. quod amor est origo
et in nostra potentia. alioquin non possemus nos per vel
minus amare. nec caderet fortis nec vicuum in ra
li amore quem non possemus amamus. cum fortis sit ha
bitus electus. nec posset homo seipsum detinere per
pter deum. Et propter dictas auctoritates augustinus.
et dicitio. supra introductas dicit primus doctor. scilicet
scotus quod respectu ultimi finis in vita apprehensio per
intellectum. quis voluntas naturaliter inclinet
ita per ipsum velut spiritus habitualiter. non tamen spiritus actu
elicito vult ipsum sed per suspenderem actum suum.
ita quod non velit ipsum aliquod actu positiuo. *S*ed contra
illud non valet. quod cum unumquodcumque agatur si
cum aptum natum est agi. ut dicitur. iij. phisico. igit
sicut aliquid est in potentia et aptitudine. sic
postea procedit in actu. et ideo si voluntas finis
est in habitu necessaria ipse voluntati eo actu
liter presentato et remoto impedimento quod est
non actualis consideratio. huius voluntatis actu es
tit necessaria. Unde ait dominus. ex di. no. c. iij.

Ad eum qui est sup omnia extendit amor v*tr*
mus cuiusq*z* fm p*ri*am ei⁹ natur*u*. sed plan*u*
est q*z* naturalis extensio v*l* inclinatio e*neces*
saria. ergo r*c*. Ad prim*a* ergo rat*o*em p*mi*
doctoris dicend*u* q*z* c*o*sequ*entia* n*o* est bona.
quia multa possum*u* mediate que n*o* possu*m*
mus imediate. In p*bat*o vero est fallacia fi
gure d*ict*ois. q*z* p*ced*it a read mod*u*. quod e*z*
quasi mutare quid in q*le*. puta voluntas est
in potestate su*pp*ius quant*u* ad r*e* et subst*an*
tia actus. ergo q*ntu* ad imediatione actus. S*ed*
enim n*o* sequ*it*. q*z* licet voluntas imediate ha
beat libertate c*o*tradictionis respectu eor*u* que
sunt ad fin*u*. stante et*ti*a actuali eor*u* c*o*sidera*t*
rat*o*e. hoc t*n* no*h*abet respectu v*ltimi* fin*u*.
stante et p*man*ente eius actuali c*o*siderat*o*e.
Als inuenit sic. Ad prim*a* r*on*em p*mi* do
ctoris dicend*u* q*z* c*o*sequ*entia* n*o* est bona. quia
multa possum*u* mediate que n*o* possum*u*
simediate. Ad p*bat*onem dicendum. q*z* si illa
auctoritas Augustini applicat ad p*positu*z
tuc*z* com*it*ii fallacia c*o*sequ*entis*. quia n*o* seq*u*
tur. S*ed* magis est in potestate ill*u*. ergo imedi
ate est ab illo. quia effectus est magis in po
testate cause principalis q*z* instrumentalis. et ta
men est simili*z* a causa i*ncip*itali et se
cundaria q*z* a causa p*ncip*itali. Ignis en*i* ge
nitus imediat*u* causa a calore q*z* a substan
tia ignis generatis. q*z* quis magis sit in po
testate subst*ant*ialis forme q*z* calor*u*. quia cau
sa primaria plus influit q*z* secundaria. Ad
secund*u* dicend*u* ad m*in*or*u* q*z* voluntas n*o*
semper habet plen*u* posse s*u* q*z* remotone illius
phibentis. quia n*o* est in potestate nostra a q*z*
primo moueatur intellectus. et*ti*a corporalis no
stra necessitas nos cogit c*o*siderare q*ntu* de
alijs q*z* de v*ltimo* fine. et*ti*a illa maior*u* n*o* vide
tur esse vera. quia omnes homines natura scire
desiderant. vt pat*z*. i. metaphysice. et tam*e* n*o*
omnes remouer*u* impediment*u* ip*ius* scire in
quant*u* possunt. q*z* multi n*o* student tantu*z*
quant*u* possunt et deber*u*. nec abstinent*u* dele
ctatione venereor*u*. que maxim*u* p*stant* im
pediment*u* intellective cognit*on*i. vt pat*z*. vii.
ethicor*u*. It*e* q*z* quis intellectus de necessitate
assentiat prim*u* p*ncip*ibus. n*o* tam*e* eade*z* ne
cessitate tollit impediment*u* illius actual*u* as
sensus. quia n*o* semper c*o*siderat terminos et
ordin*u* terminor*u*. Ad tertiu*z* dicend*u*. q*z*
minor n*o* est vera pro statu plentis vite v*bi*
volubiles patimur cogitationes. et a fantas
matibus vario modo imutatur n*ost*er intel

lectus. nec est i*pot*estate nostra a quo primo
moueatur. et*ti*a corporalis necessitatis inedia
de multis alijs q*z* de v*ltimo* fine nos lepe co
gitare c*o*pellit. p*pter* que velit vel nolit vo
luntas p*statu* plentis miserie in v*ltimi* finis
dilectione se n*o* potest c*o*tinuare actu semper
elicito circa h*m*oi finem. Potest et*ti*a dici
ad maiorem istius rationis. quia licet sic vera
condit*on*ibus et circu*stanc*is eodem modo
p*man*entibus. tamen mutatis hu*usmodi*
condit*on*ibus n*o* est vera. q*z* quis enim grauis
aqua naturaliter quiescat deorsum. tam*e* im
presso sibi calore tendit sursum. Sic q*z* quis
finem necessario velimus. stante eius actua
li consideratione. ista tam*e* mutata cessamus
ab eius volitione. Ad quartu*z* dicendum. Ad 4.
q*z* agens necessariu*z* potest duplice*z* conside
rari. vel simpliciter naturale. vel in his que
agunt a proposito aliquo modo. De primo
maior est vera. ignis enim calefacit quant*u*
potest. De secundo non est vera. quia licet om
nes homines i*natura* scire desiderent. et per
consequens necessario. non tam*e* semper eque
intense desiderant ip*m* scire. et licet intellect*u*
necessario principiis assentiat. tamen n*o* sem
per eque intense assentit. sed quanto magis ter
minos principior*u* et ordin*u* hu*usmodi* ter
minor*u* considerat. tanto c*u* maiori conatu
firmius principiis assentit c*o*positis ex talis
bus terminis. et hoc ceteris existentibus pa
ribus. quod prout tanto adiungo quia quandoq*z*
ex aliquo euentu ita nigra posset aliquis ha
bere fantasma q*z* terminis c*o*ceptis eodem
ordine non tanto conatu ip*is* principiis as
sentir*z*. quanto alio tempore cum sua fantas
mata essent clarior*u*. Sic in proposito stan
te semper actuali et equali v*ltimi* finis con
sideratione. eque intense appetit voluntas ip
sum finem. dummodo cetera sunt paria. quod
protanto dico. quia homo bonus et deuotus
langens et estuans diuina caritate. equali
existente consideratione in ip*o* et in quodam
alio. qui vel non habet caritat*u*. vel non tan
tam quant*u* habet ip*se*. potest magis inten
se finem eque considerat*u* appetere. Et idem
homo uno tempore q*z* quis inuitus patiens tem
ptationes. equali actuali existente in suo in
tellectu finis considerat*o*e. et in affectu equa
li vel et*ti*a maiori caritate quant*u* ad substanti
am habitus. retardatus tam*e* hu*usmodi* te
prato*ibus* minus intense fert in v*ltimu* fin*u*
q*z* alio tpe q*z* h*m*oi tempor*ibus* n*o* laborat.

Alia solo

Frasdel de Et istis hñ intellectis soluunt mltia argumē
maronis

Ad. 5.

Ad qntū dicendū q̄ maior nō ē ſa. Mo-
tus enī celi necessari⁹ ē ſim p̄hos. et tñ motus
inferiores q̄ ſibi ſbordinat sunt contingentes. qz
ages necessariū mediate cā ſcdā contingente p̄
effectū contingente pducere. Unū naturalē loqnd
do magis ecdouero d̄ ſuimi maior illa. qz cā
inferior aliq̄ mō h̄ ſoem effect⁹ respectu cau-
ſe ſupioris. t qz ſicut iſti doctores met dicūt.
effect⁹ nō p̄t eē necessari⁹ cā exnte contingente. io
pformiter ad dicta eorū loqndō ip̄ dicere de
bent q̄ i potetis v̄l causis ſbordinatis ſi ſeri-
or fuerit necessaria tūc de nictate opt⁹ ſupiore
eſſe necessariā. cū tñ ecdouero dicas illa maior
re. Ad p̄mā ſoem ſcdi doctoris dicendū. q̄
mīnōr ē falsa. qz fruibile ſiue bſificū obiectuz
qz ſuis obſcure apphēdat. tñ apphēdit ſb ſoem
ſumi boni aggregatis i ſe omneꝝ ratōeꝝ boni.
Sic enī ille mūdan⁹ ph̄s. v. metaph̄. c. de pſe-
cto apphēdit ip̄m dices. Et enī qdā cns p̄/
fectū v̄l pfectōe. habēs in ſe pfectōeꝝ oīm ge-
nerū. Et. q. metaph̄. ait auerrois. Et enī qdā
clam ens p̄ ſe ens et p̄ ſe vez. entitate et vita
te cui⁹ omnia alia ſunt entia ⁊ ſa. Et eodē mō
qz bonū ſens cōvertū h̄ dicere q̄ ſit p̄ ſe bo-
nū et q̄ bonitate ei⁹ oīa alia ſunt bona. Et ad
pbatōem dico q̄ ex illa nō q̄etatōe nō arguit
aliq̄ impfectio in illo bono apphēlo qz apphē-
dens illud bonū ſb ſoem ultimi ſiniſ. p̄cipit il-
la inq̄etudinē quā adhuc patit non puenire
ex defectu illi⁹ boni apphēſi. ſz magis ex in-
diplo ſi impotētia apphēdetis. Unū ph̄s ap-
phēdens obiectū fruibile ſiue oī defectu ait. i.
ethi. Si ḡ ē aliqd teorū donū hoib⁹ rōnable
ē felicitatē dei datū eſſe. Et ſed ibidē. Optim
videt et diuinū qd ⁊ bt̄m. Ad ſcdm dicen-
dū q̄ mīo nō ē ſa. ad pbatōeꝝ dico q̄ legens
libz ethicoꝝ p̄mū v̄l inq̄rē ſitatem circa ſimil
ſpeculatōem. nō ſp̄ apphēdit ultimū ſinē. ita
q̄ actu iudicet de ip̄ ſicut de obiecto felicitati
uo et bſifico. p̄ q̄cūz ei tpe ſci iudicat de ip̄o.
necessario appetit ip̄m. t p̄tū nō p̄t ip̄m non
amare. Unū ſi eſſer aliqs ita p̄ ſi cordis q̄ di-
ceret ſe obiectū bſificū nō appetere. cū tñ actu
iudicaret de ip̄o mō q̄ dixi. de illo v̄tiḡ dicere
debetrem⁹ ſicut ait ph̄s de negatib⁹ p̄mū p̄nci
piū. iiiij. metaph̄. q̄ negatōe ore corde tñ p̄ce-
dunt. Sic ⁊ iſte negatōe ore bſitudinē actu ap-
phēſam ordinato ſoib⁹ iudicio ſe appetere. ap-
peteret tñ corde. Ut dicens⁹ q̄ ſuis p̄ ſb p̄bet
q̄ tal'actus absolute nō ſit necessari⁹. tñ nō p̄
bat q̄n ſtate hac p̄duōe puta actualis ſiniſ co-

fideratōe ip̄eſe necessari⁹. Ad ſcdam pbatō
nē dicendū q̄ ſuis affectati affectōe mala nō
hñ iudicet. tñ affectati affectōe bona q̄ ſis eſſe
affectio ultimi ſiniſ illi optie iudicat. Ad
terciū dicendū q̄ maior ē falsa. qz p̄ ſim obilita
tē voluntatis v̄l intelliḡ q̄ voluntas nō p̄t id n̄
veller respectu cui⁹ d̄ ſi imobilitari. v̄l q̄ nō poſ-
ſit aliq̄d velle ſz ſolū illud. v̄l lic̄z alid velit. il
lud tñ respectu cui⁹ d̄ ſi imobilitari nō p̄t re-
ferre in illud tanq̄ in mai⁹ bonū. qz illud repu-
ſat ſummuſ bonū. Si p̄mo mō tūc maior eſſe
falsa. qz hois. eſſe ſic imobilitat ei⁹ voluntatem
q̄ ſim aug. etiā ip̄i dānat p ſe. et directe n̄ p̄t
appetere nō eſſe. et tñ ex illo imutabili deside-
rio nō ſunt feliciter q̄etari. Si ſcdō mō tūc
nec btū ſecipe deus imutabiliter vellz ſuū
obiectū bſificū. cui⁹ oppofitū ſiend in tercio
articulo. Si enī btū nihil aliud poſſet appe-
tere ppter obiectū bſificū. tūc nullū poſſz habe-
re pmiū accidetale. Qz aut̄ deus aliquid ali-
ud a ſe velit et diligat. patz etiā p̄ h̄c loqnd
do. Dicit enī. p. ethico. q̄ ſim intellectū opani
et hunc curās dispositus optimē ſi amātissi-
mus deo eſſe videt. Et ſequit p̄z post. Amā-
tissimus ergo deo erit. ergo ſapic̄ maximē fe-
lix. Si terciū mō tūc adhuc maior eſſe falsa.
qz lic̄z imutabili desiderem⁹ id qd̄ iudicam⁹
eſſe ſummuſ bonū et nō referibile i aliud mai⁹
bonū. tñ q̄diu ſum⁹ in via pfectenō q̄ſcim⁹
qz ip̄m pfecte nō poſſidem⁹. desideriū enī ſei
nōdū habite dato q̄ ſpoſſibile ſit nō eſſe. ta-
mēnō dat q̄etū eē. qz desideriū ſei nō habite
eſſe qd̄am mor⁹ animi cui⁹ termin⁹ eſſe quies
in ipa re desiderata iā habita ſi poſſeſſa. Ad
quartū dicendū q̄ mīo nō eſſe ſa. ad pbatōeꝝ
dico q̄ amor q̄ diliget ſe ho nō eſſe contingēt
ſed necessari⁹ p̄ ſuppoſita actuali pſideratōe
trecto iudicio de ſeipo. tñ hoc nō obſtātē p̄tē
ſe ho pl⁹ v̄l min⁹ diligere. ſim q̄ emeli⁹ v̄l mi-
nus diſpoſit⁹. et ſim q̄ magis intēſe v̄l min⁹ ſi
intēſe iudicat de ſeipo. et nec virtus nec vici-
um ē in iſto amore absolute loqndō. quia ve-
ſicamor iſte ē puriſſime naturalē. Ex puri ſuē
naturalib⁹ nec laudamur nec vitupamur. ne
patet in ethicis. In mō tñ iſtius amoris p̄tē
eſſe viciū vel virtus. quia q̄ ſuis amor iſte ſi
necessarius. multi tñ modi poſſunt eſſe circa
iſtū amorē qui ſunt contingēt et in potesta-
te noſtra. Sed forte dices mihi q̄ multi ſe
ipſos occidunt quomodo illi ſe diligunt. Itē
multi ſancti mortem deſiderauerūt. quorum
vnius ſanctus ſcilic̄ Paulus dixit. Lupio
dissolui et eſſe cum christo. Respondeo Soluſio

Ed. 3.

Ad. 4.

Instantia

Dupliciter. Prīo qz cuz dico q hō necessario
diligit seipm loquor de hoīe vt hō est. s̄z nunc
est ita q aliq sunt peiores hoib⁹. sicut sūt illi
q laborat in vicio bestialitatis. de qbo phs te-
terminat. vñ ethi. Alij aut sunt meliores ho-
minib⁹. de qbo circa pncipiuz eiusdem septimi
hectore ponēs in excplu ait. q pamus dixit
de hecōre q nō erat fili⁹ mortal' hois sed dei.
qm valde erat bon⁹. Et seq̄ ibidē. Quare qm
admodū aiut ex hoib⁹ erūt diuinū pp̄ter fru-
tis excellētiā. Et de eisdē ait pmo ethi. U-
roz optimos et dignissimos btificam⁹. Et p
hoc pz ad i statias. qz occisor sui ē peior ho-
mine. imo peior est bestia. t̄ iō non mirū si nō
diligit se vt hō. Lupiēs aut dissolui et esse cū
christo est melior hoīe. qz nō solū heroycā h̄z
virtutē. que fm p̄m hoīem facit diuinū eti-
am pfecte possid̄ theologicā charitatē q trās-
format amantē in amatuz. Sed oīl possū et
aliter soluere q occisor sui p̄i⁹ nō h̄z rectū in-
dicū de seipso. qz malicia lupabundās pūrit
iudiciū rōis. t̄ iō p̄t se odire. Sed desiderans
mori. pp̄ter deū maxime se diligit. qz sibj̄pī p-
fectū bonū appetit. Nā firmiter credit q nō
ab esse v̄l vita recedat. sed post mortē pfectū
esse t̄ bta mīta possideat. Propter qd btūs
Aug. sup iam dicto p̄bo apli ait. Velle dissol-
ui t̄ esse cū christo multo meli⁹ ē. Unū t̄ idē
aplus post p̄ba pdicta sbdit. Nisi viuere
christ⁹ est. mori lucy. Et eandēliniam expri-
mens btūs Bre. p. li. mora. ait. Si enī mēs
forti intentōe in deū dirigit. qcqd in h̄z mūdo
amaz sit dulce estimat. oē qd affligit req̄em
putat. trāsire p̄ mortē appetit vt obtinere vi-
tam pleni⁹ possit. fundit⁹ in infimis extīguit
desiderat q virtus summa sc̄cedat. Ex his i-
ferre possum vñū correlariū h̄z qslā doctores
q̄ cōcedunt iā dictā cōclusionē qntū ad finez
in vñuersali apphēsum. negat tñ cā si apphē
ditur v̄l ostendit in pticulari p̄ statu vie. pu-
ta si sc̄cipit deus i via vt trīnus et vñ⁹. tūc dī-
cūt q viator p̄t eo nō frui. Sed si sc̄cipit i v-
niuersali sub rōe obiecti btifici tūc viator nō
p̄t eo nō frui. Istud nō valet. qz fm h̄z fies-
ret vñus syllogism⁹ in debito mō et figura. e⁹
ambē p̄missē essent vere. t̄ tñ cōclusio falsa. qd
est ipossibile. vt pz pmo prior. Arguā enum-
sic. Quā docūz illud qd est summū bonū cō-
cipit actualz et ondīt volūtati. tūc volūtas ne-
cessario desiderat ipm et nō p̄t ipm non velle.
Sed qn̄ deus cōcipit et ondīt volūtati vt tri-
nus t̄ vñ⁹. tūc i rei volūtate summū bonū ondīt
ip̄i volūtati. ḡ t̄c. maior est p̄a etiā fm docto-

res istos. qz ip̄i vtūt ea ad pbādū p̄mā cōclu-
sione. Etia minor ē p̄a. n̄ solū apd theologos.
s̄z enā apud phos. Phs enī sepe ponit deū eē
oīm bonorū optimū tā i ethicī qz i metaphys-
ca. Itērō trīn i vñ⁹ nō est dītio distracta
h̄s t̄ iō nō minuit rōem bonitatis i deo. ergo
si deus i vñ⁹ cōcept⁹ h̄z rōez sūmi boni. etiam
cōceptus vt trīn⁹ et vñ⁹ cōcipiet vt sūme bon⁹
dūmodo cōcipiat vt ver⁹ deus.

Quātū ad secundū

Secūdūz
pncipale

pncipale dico breviter q volūtas p̄ accidēs
pt obiectū fruibile sibi onslū i via non velle
Qz illō p̄ accns pt obiectū fruibile nō velle
quod p̄ter intentōem auertit intellectū a cō-
sideratōne tal obiecti. volūtas ē h̄mōi. ḡ t̄c.
maior pz. qz fm q̄ aliq̄d autit a cognitōe ali-
cūi. fm hoc etiā autit a volūtōe ei⁹. cū bonuz
cognitū sit obiectū volūtatis. Illō etiā qd i
agētib⁹ a p̄posito sit p̄ter intētōez p̄ accns sie-
ri vñd̄. miore p̄bo. qz volūtas dū actu vult v̄l
timū finē ex sua librate p̄t intellectui impare
cōsideratōez alic⁹ alteri⁹ rei. nō adūtēs q̄ intel-
lectus s̄l plura vt p̄la intelligere nō p̄t. Intel-
lect⁹ vero talē rē ḡsc̄edo iuxta imperiū volū-
tas imēdiata desinit a cognitōe finis. q̄ facto
volūtas auertit ab ei⁹ volūtōe. cū p̄ se nō ferat
nisi i cognitū. t̄ d̄ p̄mo ad vltimū seipaz au-
tit salte p̄ accns asumi boni actiuali volūtōe.

Quātū ad tertius

Tercium
pncipale

pncipale dico q̄ obiecto fruibile clare viso in
p̄ria volūtas necessario fruet̄. et nō p̄t eo non
frui qz tūt ad se ē. Qd addo p̄tāto qz n̄ inq̄ro h̄z
qd fieri possit p̄ dei potētiā absolutā. h̄z enī su-
pi⁹ inq̄siliū. Hec p̄clo p̄t p̄bārī sic. Qn̄ aliq̄
potētia fm s̄l totā excedēter mouet ab aliq̄ ob-
iecto. si tal motio fuerit p̄uenīcē et fm inclī-
tōez potētiae. tūc potētia de n̄cītate tēdet i obie-
ctū. da oppositū tūc potētia nō eē sufficiēter
mota t̄ fm aliq̄d sui esz nō mota rōe c̄ pos-
set se ab isto autere t̄ ad aliq̄ dūtere. v̄l actu su-
um circa ipm suspēdere. H̄z obiectū btificū
sue fruibile clare visu excedēter t̄ sufficiētissi-
memouet volūtate qz tūt ad se totā t̄ quālibet
rōez sui tali motōe q̄ ē p̄uenītissima volūta-
ti. ḡ volūtas actu sui p̄fectissimi amoris sue
actu fruibile a tali obiecto nō p̄t resilire s̄z ne-
cessario tēdet i ipm. P̄. obiecto fruibile actu
apphēlo ḡnītōe vie volūtas n̄cītatio frui
itōe vie. ḡ ipo apphēlo cognitōe p̄tē n̄ p̄t nō
frui. consequētia patet per locūm a minori

Lōtra tho-
mā p̄ma se-
cūdē. q. p. t
Hoftri. q.
qdlibz. q. i

affirmative. an̄s pbatū ē in articulo primo.

3. **¶** ab illo volutas nō p̄t resistere i q̄ repit rō
ne ois boni. et penit⁹ null⁹ mali. obiectū frui/
bile clare visū ē h̄mōi cū sit de⁹. ḡ t̄c. **¶** P̄ po/
tēria volutiua nō p̄t se altere ab obiecto clare
viso replete totā ei⁹ capacitatē et oē siū deside/
riū. obiectū fruibile ē h̄mōi. ḡ t̄c. **¶** P̄ q̄cun/
q̄ virt⁹ finita p̄ sui motōz talz imitat aliquid
potētiā q̄ difficile est potētiē resistere tali ztū/
ti. si h̄mōi vtus sumat infinita ip̄ossible erit
ip̄am potētiā motōz talz virtut⁹ abiçere l̄ re/
futare. s̄ volutas a vtute bonitatis finite īmo
apparētis et modicū ex̄nt̄ mota ī via patitur
difficultatē ad resistēdū. ḡ i patria mota a bo/
no infinito clare visū ip̄ossible ē qđ resistat.

6. **¶** Tristitia dānator̄ sic mouet volūtatem
eoꝝ q̄ ip̄i nō p̄nt nō tristari. ergo gaudiū et le/
ticia bōrū causata ab obiecto fruibili sic cele/
ctabit volūtatem eoꝝ q̄ nō p̄nt ad p̄ntiā ta/
lis obiectu nō letari. et ipo p̄ p̄seq̄ necessario
fruent. p̄na pat̄z p̄ locū a minori **¶** P̄. in statu

Scotus vie qñqz anim⁹ amātis sic rapit q̄ nō p̄t non
amare. ḡ multo magis i patria. **¶** S̄ istā

1. Exclusiōem arguit qđā doctor sic. Pri⁹ p̄ sta/
re sine posteriori. s̄ visio ē naturalis p̄o fructi
2. one siue dilectōe. ḡ t̄c. **¶** P̄ necessitas agēdi
nō p̄t alicui inesse nisi p̄ aliqd intrisēcū et in ex/
istēs p̄ncipio ip̄i⁹ actus. s̄ obiectū clare visū
nō est aliqd intrisēcū volūtati. ḡ nō fruet ne/
cessario volūtas ppter ip̄m. **¶** P̄. vna potētiā
tm habz vñ modū agēdi. s̄ mod⁹ agēdi vo/
lūtatis ē agere libere et p̄tigēter. ḡ nō aget ne/
cessario. als oppositi modi agēdi iessent eidē
potētie. **¶** P̄. approximatio agēt; ad passum
nō causat necessitatē. q̄uis causare possit acti/
onis intēsōez. sicut p̄t̄ de igne respectu calen/
factibil⁹ magis et min⁹ approximato. s̄ obie/
ctū sumptū ut clare visū et ut obscure visū nō
est nīs̄ maior et minor approximatio ad potē/
tiā. et visū in vñ et obscure nō necessitat volū/
tate. ḡ nec clare visum ip̄az necessitatib⁹. **¶** P̄

5. aut ad istū actū volutiōis quē dīcēt̄ necessita/
riū mouebit obiectū fruibile. aut volūtas. aut
vtrūqz. Si p̄mo mō. tūc illa erit ibi nēcitas
q̄ de⁹ ad nullū actū creatū necessitatē. Si vo/
lūtas. nō erit ibi necessitas cū sit potētialibe/
ra. Si tercio mō seq̄t̄ idē qđ p̄mo. **¶** P̄ car/
itas pauli p̄ raptū fuit p̄ncipiū eliciēdi actuz
dilectōis p̄tigēter et libere. ḡ et in raptu. p̄na
patet cū fuerit eadē caritas. Idē enī manens
idē sp̄ facit idē. q̄ de generatōe. **¶** P̄. habitus
nō mutat potētiā nec modū agēdi ei⁹. s̄ vo/
lūtas ut volūtas agit libere et p̄tigēter. ḡ q̄n

tūcūqz eleueſ p̄ caritatē in p̄ia. sp̄ tñ liberea/

get et p̄tingēter. **¶** S̄ ista omia pcedit q̄

Lētra sco/
tum

si ex qđā equocatōe necessitatē et libertas. Qz

qđam est necessitas violētie et coactōis. et ista

sonat i defectū. nec stat cū libertate. qz vt dī. v.

metaph. oē violētū stristās. Alia ē nēcitas ī

mutabilitas. q̄ ē q̄si qđā inuiolabil⁹ adhesio

p̄uenies cū cōuenienti. Est etiāz duplex liber/
tas. s. libertas cōtradictōis q̄ possum⁹ h̄z et op/
positū. et ista libertas īest voluntati qzē ad

actū electiōis respectu eoz q̄ sunt ad finem.

Alia ē libertas eximie p̄ placetie. fm quā inna/
scis in nobis qđam placidissima tendēcia ī

obiectū absqz omni defectu mōstratū et app/
hēlum s̄b rōe pfecti et vñis boni. et ista liber/
tas nō p̄uenit volūtati penes actū electiōis. s̄

penes actū qui dī volūtas. qz hec libertas p̄

p̄rie est respectu vltimi finis respectu cui⁹ nō

cadir electio. iuxta illud. vi. ethicoz. Volun/
tas est ip̄i⁹ finis. electio x̄o eoz q̄ sunt ad fi/
nem. Est tñ hic sciendū q̄ nō pono has du/
as libertates volūtatis q̄li duas res ītrinse/
ce differētes. sed vñā rem simplicē que vñ est

ipa natura volūtatis. vñ ē quedā nobilissima

p̄prietas ip̄i volūtati a deo cōmunicata. capi/
ens p̄dicta distinctionem solū extrīsece penes

alīa et aliam p̄ditionē obiectōz. Licet ḡ lib/
tas p̄mo modo sumpta stare nō possit cum

aliquo mō necessitatē. et scđo mō sumpta sta/
re nō possit cū p̄mo mō necessitatē. tamē lib/
tatis scđus modus et necessitatē scđus mod⁹

optime se cōpatiūt̄. nec aliqua in eis appa/
ret repugnātia. **¶** His p̄missis pater facilius

solutio p̄dictorū. Unde ad p̄mū dicendū

q̄ maior sumpta vñiversalz est falsa. Sub/
stantia enī creata est naturaliter p̄o respectu

quē fundat ad creatorē. et tñ nulla potentia

possit fieri sine tali respectu sicut istemēt do/
ctor ponit in suo scripto sup quartū sūiaruz.

¶ Itē numer⁹ est naturaliter p̄o q̄ par̄im

par. cū subiectū sit naturaliter p̄r⁹ passione.

et tñ nulla potētia p̄t fieri numer⁹ qui nec sit

par nec impar. et codēm mō de linea respectu

rectitudinis vñ curvitatē. et de triangulo re/
spectu triū angulorū valentiū duos rectos. et

alias multas illa maior pat̄t instantias. Et

cessat tñ tota rātōe nihil plus cōcludit nisi de

potētia dei absoluta. de q̄ ad psens nihil q̄t̄

tur. **¶** Ad secundū dicendū ad minorē q̄ ta/
lis necessitatē visio obiecti nō est cā p̄ se. s̄ fm

ordinē quē videm⁹ est cā sine qua nō. Unde

talīs necessitas īest volūtati p̄ aliqd intrisēcū

q̄i īest sibi p̄ p̄q̄nā naturā a deo sibi datam

Solutio/
rationuz

scoti

Ad. i.

Ad. 2.

Iz nō duciat sibi respūcū cuiuscūq; obiecti sī respectu sumi boni. Ad tertium nego maiorem, qz voluntas diuina ē vna potētia, tñ est pncipiu pducendi creaturā q cōtinget pducitur, qz posset nō pduciri, t est pncipiu producēdi spmst̄m, q necessario pducit, qz n p̄t nō produci, etiā in minori supponit qdā falsū sc̄z qōme qd̄ libere agit cōtingenter agat, qd̄ tñ nō est vez nisi de libertate pmo mō dicta.

p̄ enī et fili⁹ libertime pducūt spmst̄m. qz p modū amoris, et tñ necessario ipm producūt nō necessitate coactōis, sed necessitate immutabilitatis, nō enī spmst̄m p̄tigēter pcedit, cū nō possit nō pcedere, tñ libere pcedit, cū spmst̄m sit amor pductus in diuis.

Ad 4 Ad qntū dicendū q falsum assumit i mōri, qz summū bonū etiā in via apphēsum i vnuerſali necessitat voluntatē necessitate immutabilitatis, vt pbatū ē in pmo articlo isti⁹ q.

st̄oīs, et ibidērōes isti⁹ doctoris pbātes op̄ positū solute sunt. Ad qntū dicendū q ista necessitas ē ab vroqz. Est enī pp̄ter obiectū qz ita sufficiēter mouet potētia q ipa immutabilitē actū fruītoīs siue pfecti amoris elicit circa ipm. Et silz est a voluntate que ex sua natura h̄ habet q a sumo bono mota t delectata sibi p̄placēdo cōsentīe īmutabiliter p̄qescat.

Ad sextū dicendū q siue caritas pauli sumat in raptu siue post raptū, sp ipm deū sub rōe vltimi finis apphēsum necessario dilexit

Ad septimū dicendū q maior nō est vna, qz elicere actū delectabilē nō min⁹ est mod⁹ potētiae circa actū qz elicere p̄tigēter. Elicere aut delectabiliter ducit potētiae p habitū, vt p̄tz. iij. ethicoz. Ad minorē dico q in ea q sunt cītra vltimū finē voluntas tēdit libere t ptingēter, sed in p̄m vltimū finē tēdit libere t necessario necessitate īmutabilitatis.

q dī meridiana Hāc autē clusioz vltim⁹ nō p̄batō rōe breuitas. Ad argumētū pncipale patz p̄iam dicta, qz arguit de actu coactōia tñō de necessitate īmutabilitatis.

Ad argu mētū pncipale.

Qm autē ho

mines tc. In ista pte circa p̄dīcta mḡr mouet qst̄ionēs qsdaz, et diuidit in tres ptes fm q tres mouet qst̄iones. Prima est, vtrū hō hoib⁹ debeat frui v̄l vti. Sc̄da vtr̄ deus hoib⁹ fruāt v̄l vta. Tercia vtr̄ vtr̄ vtr̄ib⁹ vti v̄l frui debeam⁹. Sc̄da ubi. Sed cū de⁹ diligat nos. Tercia ibi. Hic p̄siderādū est. Et qlibz istarū diuidit in duas ptes, fm q primo mḡr p̄mittit qst̄ionē, se cūdo adiūgit qst̄oi responsionē, ptes patēt.

Līta materiā illius lectiōis quero hanc questionē.

Lītū brū in obiectū fruibile siue bēfīcū tendat sub vna tñmodo rōe. Et videt q nō, qz obiectū claudēs i se diversas rōes formales irreducibiles ad se iūi cem ex sui natura hoc habet q in ipm tendat diuersis rōibus, obiectū fruibile est hmōi, ergo tc. maior patz, p̄bo minore, qz rō diuinitatis t relatiōis que includunt in deo q est obiectū fruibile irreducibiles sunt ad se iūi, cū diuinitas sit ad se t nō ad aliud, relatio vero ad aliud t nō ad se. Lōtra. tendēs i obiectum simplicissimum tēdit in ipm tñmodo sub vna ratōe, obiectū fruibile est simplicissimū, ergo tc. Major p̄z, qz vbi est rōnū diuinitas nō est summa simplicitas. Simplici⁹ ei est qd̄ est simplex re t rōe, qz quod ē simplex tm re, minor etiā ē nota t theologice t phisiōce. Q, enī deus sit summe simplex exp̄sse probat, qz metaphysice. In ista qst̄ioē sunt qttuoī vidēda.

P̄o vtr̄ obiectū fruibile sī vna rōe moueat tā intellectū qz voluntates ipi⁹ brī. Sc̄do dato q nō, vidēdū ē vtruz ipam voluntatē brām moueat sī dñsa rōe in tm qz acē fruītoīs possit termiari ad cēntiaz diuinā absqz h̄ qz termiēt ad psonā. Perco vtr̄ possit termiari ad psonā sī n̄ termiātōne ad cēntiā. Et q̄to vtr̄ possit termiari ad yñā psonā absqz h̄ qz termiēt ad alia.

Lōtra

Quātū ergo ad pri

Primus mū dicēdū est qz quis eadē res indistincta sit obiectū intellexus et voluntatis, hoc tamē es senō poterit sub eadem ratōne, quia volibile ut volibile est alterius ratōis qz intelligibile

Quartū
pncipale

Quātū ad quartū

pncipale dicendū q nec p se nec p accidēs voluntas a dilectōe siue fruītōe ipi⁹ vltimū finis p̄t in patria resūire, nō quidē p se, vt patet ex dictis in tercio articlo pncipali, nec p accidēs, qz nō s̄b est aliq cā quare intellectū auertat ab vltimū finis actuali p̄sideratiōe. Si enī voluntas in patria alicui⁹ alteri⁹ rei impabit cōsideratōe, illa tñ nō excludet obiecti beatifici clara visionē, qz fm aug. tā cognitio rerū in p̄bo que dī matutina, qz cognitio in p̄bo genere q dī vesprīna sī stare poterit cū vñōe h̄bi in verbo que est apta vñō obiecti fruibile.

ut intelligibile. s_z obiectū volūtatis est voli
bile. itellec^t intelligibile. ergo rō. maior p_t q_r
illa differūt quoz vñ manet altero nō ma
nēt. sed manet rōe intelligibl^t ut actu mo
uet intellectū. nō manet rō volibilis. ergo rō.
Maior p_t p se. mīorē pbo. q_r idē hō heri in
telligen^s vñū t volēs vñū. hodie intelligit
vñū t nō vult vñū. eo q_r aliq^t pdictio boni
tatis ex pte vni sit mutata. g_r rō intelligibl^t
manet actu mouēs. et rō volibil^t non manet
actu mouēs. **P** deus hodie intelligit hūc
hoiem puta sorte. quē etiā heri intellexit. t m̄
nō amat eū hodie q_r quis eū heri amauerit. er
go ratio amabil^s sive volibilis nō est rō intel
ligibilis. Ans patet. q_r cessante hodie i so
re bono morali qd̄ heri sibi insuit. de n̄ amat
hodie eū quē heri amauit. psequētiā pbo. q_r
cū in deo ab intra nulla cadat mutatio. ergo
optet q_r illa volitōis. cessatio t intellectōis
p̄tinuatio solūmō h̄tigat ex diūitate rōnū
obiectaliuz. q_r vna. rōne volibil^t cessante
cessat quo ad h̄ dei volitio. altera p_t o. s. rōe co
gnoscibil^t p̄manēt dicit q_r ad h̄ dei cognitio
p̄manere. **P** si idem s_b eadē rōe ess_t obie
ctū intellectū t volūtatis. tūc actū intelligēdi
t actus volēdi eēnt eiusdē rōis. et specie n̄ dis
ferrēt. p̄ns est falsuz. ergo t ans. psequētiā pbo
q_r vt p_t h̄. de aia. actus distinguit p̄ obiecta.
cū ergo idē q_r tū ad rē obiecta intellectui t vo
lūtati. si etiā idē q_r tū ad rōes eis obiecteretur.
nō apparet vñ cōsingere possem^t difference
4 actū ex distinctōe obiectoru. **P** de^t itellū
git malū culpe t n̄ vult malū culpe. ergo idē
sub eadē rōe non obiectit intellectui t volūtati.
psequētiā p_t q_r rōes seorsuz abinūcē repibi
les nō sunt eadē rō. **S**ed h̄ pdicta oclusi
onē est qdā doctor q_r ponit q_r qncūq_r aliquid
obiectit intellectui t volūtati. obiectit eis s_b ea
dērōe. q_r si s_b alia zalia rōe. aut vna p̄tine
ret sub alia. aut ambe sub tercia. aut essent eq
les. aut simplē despate. Nō p̄mo mō. q_r po
tentie sunt eque abstracte. tō nec rō obiecti
volūtatis p̄ p̄tineri sub rōne obiecti intelle
ctus. nec ecōuerso. q_r in om̄e illō in qd̄ p̄ v
na p̄t et altera. Nec scđo mō q_r tūc nō moue
rent vt dñe distinc^te rōes s_z magis vt vna.
q_r mouerēt fm̄ p̄uenientiā illā quā haberēt
illa tercia. Nec tercio mō. q_r tōtū qd̄ intelle
ctus intelligit: intelligit s_b rōe sui obiecti. et
om̄e qd̄ vult volūtatis vult sub rōe sui obiecti
Si etiā rōes iste essent totaliter despate. tūc
volūtatis de necessitate ferret in nō cognitū. et
intellectū in nō volūtū. qd̄ est inconveniēs. **P**

cū volūtatis t intellectū ferant in idē obiectū. **Z**

si sub diuersa rōe mouent ab obiecto. aut iste
rōes differūt realiter aut sola ratōne. Nō pri
mo mō. q_r ens bonū et vñū nō differūt reali
ter. vt pb̄t Aris. iq. metaph. p̄ Aquicēnam.
Nec scđo mō q_r rōes obiectales sunt p̄ores
actib^s quos causant in potētis. sed ois disti
ctis rōis est posterioracū intelligēdi. cū sine
ipo fieri nō possit. **E**t p̄firmat. q_r cū rōnes
obiectales sunt causa actuū realiū in potētis.
si tales rōes essent p̄sticite p actū rōis tūc se
quit duplex inconveniēs. Prio q_r idē eēt cau
sa sup̄p̄is. Sed q_r ens rōis esset causa en
tis realis. **S**ed ista nō p̄cludūt. q_r si idēz
sub eadē rōe esset obiectū intellectū et volūta
tis. intellectus et volūtatis essent vna in disti
cta potētia. saltē q_r ad nr̄am innotescētiā. cō
seq̄ntia p_t. q_r distinctionē potētiaz quis cau
saliter nō sit ex actibus. tamē nō cognoscitur
a nobis nisi p distinctionē actuū. Et sic etiā
intelligēdi est ph̄s. iq. de aia. cū ait. Potētiae
distinguunt p actus. Et q_r actus distinguī
t specificari nō p̄nt n̄i vt sunt ab obiecti sō
alia et alia rōne. vt p_t in eadē scđo de aia. er
go de primo ad ultimū in distinctionē potentia
rū noticiā absq_r hmōi rationū distinctōe nul
latenus poterimus puenire. **A**d primū er
go dicēdū q_r isterōes aliquod mō se mutuo
cōsequunt. aliq^t p̄o modo est in eis excedēt t
excessuz. Nā si volūtatis et intellectū fm̄ istas
rōes compant ad sua obiecta p actū ppriō
tūc est in eis excedens t excessum. et h̄ maxi
me in sensu cōposito cū hoc verbū est pdicat
tercio adiacēs. Nam ego volo me esse regē.
nō tñ intelligo me esse regē. q_r nō sum rex. et
quod nō est hoc intelligi non p̄t. vt patet p̄
mo posteriorū. Itē possum intelligere me esse
turbatū. et tamē nō volo me esse turbatū. In
sensu etiā simplici intelligere excedit velle qn
tum ad actū positū ipius volūtatis. q_r in
telligo homicidiū. et tñ nō volo homicidiū.
Sed si vna istaz potētiarū p̄patur ad obie
ctū fm̄ rationē obiecti nō p actū ppriū sed p
actū alteri potētiae. tūc nec est in eis excedēt
hec excessuz. s_z in om̄i sensu se mutuo psequī
tur. quia si intelligo homicidiū. tūc ego volo
me intelligere homicidiuz. Si ego volo me
esse regē ego intelligo me velle esse regē. et sic
de alijs. Patet ergo q_r argumentū p̄cedit ex
insufficiēti diuisiōe. quia isterōes ppriō
quendo nō sunt desperate. nec vna est vñū
salioralia. sed habent se mō iā dicto. **A**d se
cūdū dicēdū q_r isterōes sūt originali obiecto

Lōfirmal**L**ōtra goe
fridum**Solutio
Ad t****Ad t**

ex naturali secunditate obiecti. non sunt tamen acti distincte nisi cum obiectum primum fuerit poteris superaductus. sed posita tali praeterea sine operatione transmutatione secundum circa obiectum huiusmodi rationes quod poteris fuerit obiectum et in distincte sunt acti distincte. sic positio quod non sit actu aliquo magnitudo nisi una sola magnitudo pedalibus hec quis actu nec sit equalis nec inequalis. ex natura tamen sua potestualiter habet rationes equalis et inequalis. cum possibile sit dare magnitudinem pedalem respectu cuius habebit rationes equalis. et tripedalem respectu cuius habebit rationes inegalitatis. quod si ponatur esse actu. tunc equalitas et inegalitas quod est prima magnitudinis fuerit in potentia et in distincte. sine operatione transmutatione secundum ita magnitudine erunt acti distincte. posset ergo dici quod minor non est pars. quod quis iste rationes non differant realiter sicut duo absoluta. differunt tamen ut duo respectiva. Ad probatorem dico quod quis fundamentum sit unum et indistinctum. tamen respectus reales possunt multiplicari secundum eodem fundamento iuxta multiplicatores terminorum huiusmodi respectus terminatum. Alij dicunt quod iste rationes materialiter sint idem. differunt tamen formaliter ex natura sui. Hacten opinione non intendeo ad probans tractare usque ad distinctos. vi. ibi enim intendeo motuum seorum quibus probarentur huiusmodi formalitates in deo et creaturis. Est etiam alius docens. quod atque obiectum fruibile ad intellectum et voluntatem duplum per operari. s. in ratione mouentis et in ratione terminantis. Prior modo dicit quod intellectui et voluntati obiectum se sub caderet ratione. Sed secundum modo sub alia et alia ratione. Probat primus unicando medio sic. Quicquid aliqd mouens mouet duo mobilium secundum quendam ordinem. puta unum mediante alio. tunc ipsum mouet secundum per eandem rationes quod quam mouet secundum prius. sed obiectum fruibile sic mouet intellectum et voluntatem ad suos actus quod voluntem mouet mediante intellectu. ergo recte. maior probatur. quod si moueret secundum per aliam rationem tunc non moueret ipsum mediante primo. Secundum conclusio est procedens. quod idem ego ponor. Sed ista prima non videtur esse vera. quod ab eodem habet esse et distinctum esse. ut per se. ut metaphysice. et in pluribus alius locis phisie. sed secundum istum doctorem obiectum ut habet rationes mouentis causas actus et ipsum in esse perducit. et ut terminat dat sibi distinctum esse. ergo si sub alia et alia ratione mouebit ad alium et alium actum. sub alia et alia ratione mouebit ad alium et alium actum. P. Cum isti actus per obiectum mouentes causati sint in illo priori quod tu ponis anque terminentur. vel sunt aliquod modo distincti vel omnino indistincti. Si primo modo cum secundum te nulla sit ibi distinctione nisi a distinctione rationibus. ergo obiectum

vt moues mouet s̄b distinctis rōib⁹ t̄ nō sub
vna tm̄ vt tu dicas. Si aut̄ illi actus in illo
priori sunt oīno indistincti. tūc ac⁹ intelligē-
di t̄ act⁹ volēdi erūt vnū chaos ia messe pdū
ctū. nō tm̄ habēs distinctū esse. ¶ Itē circula-
ris erit distictio. qz tu ponis istas rōes potē-
tialiter ec̄ in obiecto. nec actu distingui nisi cū
isti actus termiati fuerint ad obiectū. t̄ cuz h̄
ponis qz ipi actus specificant t̄ distinguunt p-
h̄ qz terminant ad obiectū sub distinctis rōni-
bus. t̄ sic rōes distinguunt ppter distinctōz
actuū. t̄ actus erūt distincti ppter distinctio-
nē rōnū. qd̄ est circul⁹ manifest⁹. t̄ idem erit
causa distinctōis sibypl. Maior etiā rōis su-
nō videt esse ūa. qz sp̄s lapidis mouet intel-
lectū mediāte fantasía. et h̄ fm̄ quendā ordi-
nez. qz pmo fantasía t̄ postea intellectū. t̄ tm̄
nō mouet s̄cdm p eandem rōnem p quā mo-
uet p̄mū. qz fantasía mouet s̄b rōe fantasabi-
lis materialz ipaz immutādo. intellectū mo-
uet sub rōne qddicatis intelligibil⁹ spūaliter
ipm immutādo. ¶ Itē qz quis sol mediātibus
planetis et alijs corpib⁹ celestib⁹ moueat ista
inferiora. sub aliatn̄ rōne immutat supiora.
t̄ s̄b alia ista inferiora. illa enī immutat intē-
tion aliter. ista ūo realiter. illa formaliter illu-
minat. m̄la ūo de illis inferiorib⁹ nō sunt lu-
minis receptiua. puta venemoralū i cor/
de terre. t̄ cetera h̄mōi qz sol suo lumine ūtigat

Quātū ad secūdūz

principale dicēdū q̄ b̄tūs nō p̄t frui diuīa es-
tentia n̄si fruatur p̄sonis. quia int̄m aliqd
est fruibile inq̄ntū ē bonū. sed essentia diuīa
cū tribus p̄sonis est tm̄ vna bonitas. ergo et
tm̄ vnu fruibile. } P̄ solo vltimo fine beatifi-
fice frui debem⁹. sed essentia circūscriptis p̄so-
nis nō habet rationē vltimi finis. quia nō p̄t
habere ratōem summi boni n̄si p̄t habz eē
diuīū. circūscriptis autē p̄sonis iā nō habe-
ret esse diuīū: imo nullū haberz esse. quia si
bi nō cōpetit esse n̄si in trib⁹ supposit⁹. Pro-
pter qđ ait Aug⁹. v. de tri. c. viij. q̄ sicut pater
et filius & spūsc̄tūs nō sunt dñq̄ vlt̄ria prin-
cipia. sic pari rōne nō sunt duo vlt̄ria fines

P p sicut se haber fruitio inordinata ad es-
sestia creature . sic se haber fruitio ordinata
ad essentia creatoris . s; essentia creature ab-
stracta a supposito frui nō possum⁹ . g; nec di-
uina . pbo miore . q; circa eentia sic abstracta
nō possum⁹ h̄c acrū n̄ iſi mere speclatiuū . oēs
ei opatōes sūt circa sin glaria . vtz . l . metapl̄ .

4. P. quicquid se equaliter offerunt intellectui equaliter intelligunt. sed cunctia divina et relatio divina equaliter se offerunt intellectui nostro. quod equaliter sunt presentes. ergo equaliter intelligunt. et per consequens huius similitudinem equaliter invisa sunt.

Scōseq̄ns b̄tūs s̄l et equaliter ip̄is fr̄nt. **P**manēte eadē cā manet idē effect⁹. sed cā qua-
re pater nō p̄t videri sine filio est q̄ idē sunt.
vt p̄tz p̄ aug. p̄mo de tri. c. iiii. g. cū essentia sit
vnū t̄ idē cū p̄sona ip̄a nō poterit videri sine
p̄sona. nec p̄ q̄s poterit esse obiectū fr̄uibilis.

Scotus ne psona. Sed h̄ predicta sunt q̄dā dicētes
et t̄ viator̄ fructūe vne. et h̄ erat fructūe natura.

- 1 possunt frui diuina essentia non fruendo persona. Primū probat sic. Illud quod viator per distincte recipere illo per distincte frui. maxime si habet rationem puri boni. sed essentia cum sit quod ab oblatione per distincte concipi a viatore. non recepta relatione. et per sequebns non recepta persona. ¶ 2 Naturali ratione per viatorumcludere deum est sumum bonum. et per secundus eo frui suitorum vie. sed naturali ratione non per attinacere diuinam personam. nam cum diuina persona sit quod relatio. et relativa sicut cognoscuntur naturali intelligentia. si unam personam agnoscere naturali ratione. tota trinitate agnoscere naturaliter. quod est impossibile. ergo attinacere ad deum sub ratione summi boni solu accedit diuinam essentiam. et per secundus ipsa sola fruetur. Sed dico isti. quod quis de facto beatum fruatur essentia cum personis. posset tamen fieri per absolu-
ta dei potentiam quod bene fruere diuinam essentiam sine fruitione plone. Quod quicunque aliquis actus re-
spicit aliqua duo. unum quod obiectum primariu in
quod principali tendit et quod specificat. aliud tan-
dem secundariu in quod solu tendit et tute primi ob-
iecti. per deum facere quod ille actus terminet ad primam
riu absque eo quod terminet ad secundariu. sed actus frui-
tis respicit diuinam essentiam ut obiectum primam
riu. sed trinitatem personarum ut secundariu. ergo tecum
maior potes. quod propter hunc per facere deus per intel-
lectus beati per actum suum terminet ad diuinam es-
sentiam absque eo quod terminet ad creaturas quod qui
secundaria obiecta relucet in ea. Si enim deus non
posset tunc videre diuinam entitatem necessario
videret oportet quod relucet in ea. quod est falsum. ergo tecum
¶ 4 Iste quoniam aliqui sunt receptibiliter distincta
deus per intellectum beati ducere in unum non du-
cedo in aliud. Sed essentia diuina et persona con-
ceptibiliter distinguuntur. ¶ Illa minor multi-
pliciter perbari per diversa eorum dicta quod in diu-
nis locis ponuntur. Primo sic. Absolutum trespe-
ctuum sunt receptibiliter distincta. sed entitas di-
uina et persona diuina sunt hincmodi. ergo tecum. Se-
cundo sic. In isto signo origines quod per predicti

lū. p̄ intelligit diuinā essentiā. al's aliquā p̄fectōem acq̄reret ex p̄ductōe filij. s̄z in isto p̄ori nō intelligit diuinā cēntiā in p̄sona filij. q̄r tūc falso lū intelligeret. cū in illo p̄iori cēntia diuina n̄ sit in p̄sona filij. ergo diuina cēntia est p̄ceptibilis absq̄z p̄sona filij. z pari rōe absq̄z p̄sona solūsc̄i z patria. **A** Tercio q̄r essentiā

plona spiritu et patris. **E**rcio quod essentia
creature per accipit absque plena ergo et divina.
Antea per se quod maioriis intelligentiis est divisa

Quarto qd: a quo aliqd
no caput entitatē ab eo no capie intelligibili.

no capiti entitate ab eo no capit intelligibili-
tate, ut patr. q. metaphysice. s. eentia diuina
no capite entitate a plenis s. magis cōuerso.

no caput entitatis a plenis i3 magis econuerio.
qz pperates no dāt aliqd esse ipi essentie. ergo
divia eentia est p se intelligibil. **Q**uito qz

Q[uod] habet p[ro] se sine alijs rōem x[er]itatis habet per
se sine alijs rōem intelligibilitatis. cū ver sit

et sine alijs locis intelligibilis. ut vix sit
objec̄tū intellect⁹. sed diuīa essentia p se sine
ponis habz rōez xitatis. cū xitas sit pfecto

gionis habet, ut in multis in pfectio simpliciter, nulla aut pfectio simpli inest enim in psonas, sed ex uno inest psonis pesse

Sexto quod cuius intellectus negat proprie-
catus aliquod de alio subiecto. necesse est ha-

beat alii pceptu de pdicato : et aliu pceptu de
sbiecto. als negaret idem de seipo . sed intellectu

beati p̄t dicere q̄ essentia nō ē p̄sona. saltē fm̄ rōem. alīs essentia z p̄sona nō dīfférēt rōe. er

go p̄t h̄c aliū acceptū de c̄ntia & aliū de psōna. ¶ p̄ qn̄ aliq̄ intellect̄ idē p̄dicatū ſe af

*firmat te vno subiecto. et de negat de alio. ne
cessit est ut alii acceptū habeat de vno illoꝝ sib-*

iectorū et aliū de alio. Sed intellectu⁹ cuiuslibet bei¹⁰ se dicit essentia diuinā cōpsionā filij.

Dixit negat psonā pris cē psonā filij. ergo aliū
um acceptū habz de ecentia & aliu de pre. Et
ad dñm modū sumū habz hanc psonā.

q̄cqd p modū summi boni b̄tūs distinc̄te p̄t
dcipe. illo distinc̄te p̄t frui. ergo p̄t hec septem
media s̄ p̄t ocludi: q̄b̄tūs distinc̄te p̄t frui. s̄

*media sp pt ccludi q btus distincte pt frui es
sentia diuia. Sed dictu isti^o doctoris no
videt esse veru et se curia hisc re
spondeat.*

vicerit esse verum. quod cognitio beatifica non potest esse in-
perfecta. sed cognitio essentie sine propriis sup-
positis est imperfecta. quia abstracta et solida.

politis cumpfecta, qz abstracta z p̄sula p̄t in istū doctorē visio intuitiva ē rei existentis ut cr̄st̄s est, et p̄sens ut p̄scens ē sed noticia

ut exiutes est. et plentis ut plenis est. sed noticia beatifica fm cuncte doctorum est noticia intuitiva. cu ergo divisa essentia non sit presentis est.

ua. cu ergo diuina ellentia no sit plentia? exi-
stens nisi ut e in tribus suppositis. i o ex dictis
isti? doctoris amicis. or his us nec h[ab]et visione

liti' doctoris suicit. q̄tius nec bra visione
nec p̄ seq̄ns fruitōe poterit attigere c̄ntiam
diuinā iām a psonis p̄scindēdo. **H.** m̄bi

viduina ipsam a pio his picundedo. ipsi nihil
poterit cognosci intuitu nisi osa in eo praesta maxi-
me quae sunt realiter distincta distincte cognoscatur.

Si in dīnīa cēntīa sūnt tress psonales ppcates:

realiter distincte. **P.** impossibile est eentia diuinā brififice pceptiū ēo q̄ p se et nō p acci denſ facit ad btitudinē obiectuē. s̄ p lone diuine sunt hmoi. ḡ tc. maior pat̄. minorē p̄ bo. q̄ si p lone diuine p accns facerēt ad btitu dīne. tūc nō magis brifificū ēēt videre psonas diuinās in diuia eentia q̄ ipas creaturas re lucētes in eentia. qd̄ est absurdū. et **Aug. i.** de doctri. christiana vbi ait. Res q̄bo fruen dū est sunt pater et fili⁹ et sp̄sūctus. trinitas vnuſ de⁹.

S. Item q̄cūq̄ p lone p se non spe ciat ad obiectū fruibile illa adorāda n̄ ē ado ratōe latrīe. vt patēvit in. iiiij. li. ergo si tres diuine p lone nō p se facerēt ad btitudinē. nō de beremus sc̄am trinitatē adorare adoratōe la trie. qd̄ nūm̄is eset pculosum tenere. et p q̄ se q̄ns pculosa eset vident̄ ex q̄bus ista sequūt.

Solutio
ronū scoti
Ad. 1. et. 2.

S. Soluēdo ḡ rōes eori de p̄mis duab̄ nō cōtro. q̄ nō video ex h̄ seq̄ aliqd̄ incōueniēs. si ponat q̄ viator obscure cognoscēs diuinaz eentia ex fantasmatē rez creatar̄ q̄ est pgni tio abstractua et īmpfecta etiā ipa fruāt frui tōe īmpfecta. qui tñ h̄ nollet tenere h̄ nega re minorē p̄me rōis dicēdo q̄ lic̄z determinate nō cognosceret illud suppositū eset relatiū. tñ sicut obscure cognosceret eentia sic obscure et in determinate cognosceret suppositū illi⁹ eentie. Eteōd mō dicēdū ē ad minorē illi⁹ sc̄de rōis. q̄ sic naturali rōe obscure p̄gscer̄z dinā eentia. sic obscure et idemnate p̄gscer̄z dinā p lone. null⁹ ei ita demēs ēq̄ istd sumū bonuſ qd̄ ē omniū bonor̄ optimū p̄cipiat p̄ modū accidētis. sed magis p̄ modū p̄ se existentis. q̄ cōceptus īmediate īplicat conceptū sup positiū q̄uis non determinati p̄ta absoluti vel relatiū. **Ad tertiu dicendū** q̄ maior nō ē vera v̄l̄ loquendo mō quo ipi eam assumūt. q̄ deus nō posset facere q̄ cognitionis sua termi na re ad eentiam suā. ita q̄ nō cognosceret creaturas. q̄uis creature sint sue pgnitōis obie ctū sc̄dariū. et eentia sua primariū. Etia minor nō est ſa. nam obiectū p̄mariū differt realiter sc̄dario. q̄ ordo realis req̄rit extrema realiter distincta. sed inter obiectū p̄mariū et sc̄dariū est ordo realis maxie q̄n ambo ponūt ēēt actua liter et nō solū possibiliter. nō ei p̄ fieri p̄ actū rōnis. q̄ ordo obiectorū potētie intellectiue naturaliter p̄cedit actū potētie. cū actus talis innascat ex obiectis. Si ḡ eentia diuina eset obiectū primariū. et p lone esent obiectū secundariū. tūc realiter differret eentia a p lone. et ſi haberem⁹ q̄ternitatē realē in diuinis que est dānata. extra de ſuma trinitate et fide

Ad. 3.

catholica. c. damnam⁹. **Ad quartū dicen** dū q̄ maior ad p̄sens p̄positū nihil valz. q̄ q̄n aliq̄ p̄ceptibiliter differūt q̄ tñ sunt idem realiter oīno tā actu q̄ potentia. tūc q̄uis ab stractiue et obscure vnuſ possit cognosci sine alio. nō tñ intuitiue et p̄ vno nec brififice. quia que oīno sunt idē realiter. vlo vno p̄fecte et intuitiue necessario videt taliter p̄fecte et intuitiue. Lū ḡ argumētu isti⁹ doctoris p̄cedat d̄ visione brififica. que nō p̄t esse nisi p̄fecta et intuitiua. et diuina eentia sit oīno realiter idē cū p lone. ideo dato q̄ differūt p̄ceptibl̄. ad huc tñ nulla potēcia fieri posset q̄ eentia beatifice videret absq̄ p lone. Etia minor p̄t ne gari. Ad cui⁹ intellectū est aduertendū q̄ ali q̄ differre p̄ceptibiliter p̄t dupliciter intelligi. Uno mō q̄ habeat p̄fectos p̄cept̄ distinctos quorū vnuſ p̄fecte possit inesse ipi p̄cipiēti alio excluso. et ſic diuina eentia et p lone ſue etiam p̄petates nō differūt cōceptibl̄. q̄ q̄cū q̄ p̄fecte p̄cipit diuina eentia. ille etiā p̄fecte p̄cipit diuinās psonas cū ſuis p̄petatibus relatiū. Alio mō p̄t intelligi aliqd̄ differre cōceptibl̄ ex eo q̄ quis obūbrata intelligentia hic in via incōplete cōcipit vnuſ. altez nō cōcipiens. Et ſic cōcedo q̄ absolutū et relatiū differūt cōceptibiliter etiā in diuinis. ex h̄ autē non p̄t cōcludi q̄ beatifice videat vnuſ altero nōdū vlo. et p̄ hoc pat̄ qd̄ ſit dicendū ad primā pbatōz minoris. **Ad pbatōz sc̄daz** dicendū q̄ in nullo ſigno p̄oritatis intelligit p̄r eentia diuinā in quo nō intelligat eā fili⁹. q̄ vel loqueris de intelligere vt ē actus efen tialis. et ſic eft cōmunetibi p lone. Illd̄ enī intelligere nūnq̄ ſuit in patre q̄n idē intelligere eset i filio et ſp̄sancto eodē ſigno q̄ ſuit i p̄ce. Uel loq̄ris de intelligē notionali. qd̄ q̄d̄ intelligere cū ſit relatiū et relatiua ſil̄ ſint natura et naturali intelligentia. ſeq̄tū idē qd̄ p̄mo. l. q̄ p̄r in nullo ſigno intellexit in q̄ fili⁹ nō intellexit. Et cū additut q̄ ſi p̄r in illo ſig prioris nō intelligeret eentia tūc aliqd̄ acquireret ex pductō filij. Ista argumētatio eft ita contra te ſicut h̄ q̄scunq̄ alios. quia ſi eēt tale prius in diuinis. v̄l̄ in illo p̄ori p̄ intelligeret ſiliū et tūc intelligeret eentia diuinā in filio. et qd̄ tu negas. et eodem ſigno p̄oritatis ſili⁹ intelligeret eandem eentia in ſe et in p̄ce. v̄l̄ in illo priori pater nō intelligeret ſiliū. tūc ip̄e pa ter acquireret aliqd̄ ex filio in eſſe pducto. q̄ intelligeret eū quē primo nō intellexit. et ideo dicendū eft cū Augustino et athanasio et ceteris sanctis doctorib⁹. q̄ in diuinis nec eft prius

Ad sc̄daz
pbatōem.

nec posterius sed tote tres psonae coeterne sibi sunt et coeqles. Prioritas enim originis i pa tre no dicit aliquam pcessionem. nec posterioritas originis in filio dicit aliquam successione. s; to talem pcerunt simultate. No eni atten dit h poritas in habendo re que est diuina eentia. sed immodo in mo hndi ea. qz pr habet oia que habz a se et no ab altero. fili autem no a se s; ab altero. Propter qd ait Aug⁹ maximinu li. iij. c. xv. Cu d^r sibi a pre genit^r ondit ordo no q alter sit p^r or altero. sed q alter sit ex alte ro.

Ad. 3.

Ad tercia pbatorem dicendum q loqndo de pceptu agnitos intuitu tuc anis e falsum. qz fm istu doctor em nullu poteria fieri pt gnat ura rei intuitu cognoscat. nisi put actualz psons existit. qd sine supposito ee non potest. Si aut loquis i ante de pceptu cognitos ab stractiu. tuc gna est falsa. qz vt supr^r pbau. diuina essentia no pt pfecte agnisci nisi intu itu cognoscat. eti in pposito loqmur d^r bci fica cognitoe que necessario e intuitua.

Ad. 4.

Ad qrtam pbatorem dicendum. q licet eentia diuina no habeat entitatem et intelligibilitatem a psonis causaliter. ita q psonae sint cause entitatis eentie. tñ ad h^r q essentia sit ens et intelligibil necessario coexigit psonas. que sunt id realiter qd ipa. et sine qbo impossibile est ea esse. Esb eni diligenter notandum qz nature create no repugner pfecte cocipi sine actu esse. et vt possibilis est ad esse. cu ipa no sit suu ec. qz no est purus actus. hoc tñ diuine eentie totaliter repugnat. Ipa eni cu sit purus act no pt pfecte cocipi. nisi sua actual existentia picipiat. et p dñs cocipiat diuina psona. sine q diuina natura actu existere est impossibile.

Ad. 5.

Ad quintam pbatorem dicendum q maior est vnsi habz a se veritate et sine alijs tam causalz q coexigenter. Ad minore dico q diuina eentia no habz suu veritate sine psonis saltē coexigenter. diuina eni eentia circumscriptis psonis haberet minus esse qz eentia cuiuscunq creature suo supposito circumscripto. qz eentie create no repugnat esse possibile distinctu h esse actuale sui contra actual eentia suppositi. sed circumspecto esse actuali a diuina eentia et ipa posita i ee possibili ipa diuina eentia no plus hret de entitate fritate v^r de qcunq alia pfecto qz chymera. cu ipa fm sui natura sit purus actus. q ab actuali exentia et p cosequens ab esse psonali circumscribi no pt nisi p falsum intellectu. vel saltē p intellectu fictu.

Ad. 6.

Ad sextam pbatorem dicendum q si in maiori intelligas q habeat di stinctu pceptu sic q possit picipi pmo no co

repto. tuc maior est falsa. vnu eni relatiomu vere negat ab altero. et tñ vnu ho pt pcepti si ne altero. Ad minore dico q dato q eentia habeat aliū pceptu a psona. tñ rōe sue actua lis eentie a qua absolu no pt. s; qceptus lo qndo de pceptu pfecto necessario coexigit coceptu psonae sine q impossibile est eentia diuina actualiter existere. Per idem patet ad septimam pbatorem.

Ad. 7.

Quantum ad tertium

Tercium pncipale

principale dicendum q btus no pt frui diuina psona nisi fruatur essentia. qz sine illo btus non pt frui diuina psona sine q psona non pt esse v^r intelligi. sed sine diuina essentia psona diuina no pt ee vel intelligi. P. obiectu fruibile debet hre rōem sumi bohi. sed psona diuina circumscripta eentia diuina no habz ratonem alicui boni. P. obiectu fruibile habz rōe pfecte quietatini aie rationis. sed relatiu sine fundamento etiā dato q possit pcepti nullatus qdetaret. Contraria ista conclusione nullus doctor assumpsit qd ego scia. ergo hic traseo.

Quantum ergo ad

Quartus pncipale

quartu pncipale dico q btus no pt frui vna psona diuina nisi fruatur et altera. qz ipse n pt cognoscere pfecte vna sine alia. ergo nec frui. Ans patet. qz nulla poteria pt fieri q vnu relatiu pfecte cognoscatur altero no cognito. esset eni contradictione. qz sequitur q esset relatiu et n esset relatiu. et eodē mo d^r frui. P. In qibus est vna et penitus in disticta rō fruibilitatis illa quo ad actu fruitoris circa ipa elicet dum no possunt ab initio separari. s; rō sume bonitatis que est rō fruibilitatis est vna et in aliis in tribus psonis. P. illa que no pnt seorsum cognosci cognitio abstractua et im pfecta no pnt ab initio separari cognitio intuitua q est oīno pfecta. duo relatiua sunt huiusmodi. ergo. Maior patet. qz quis intellectus fm abstractua noticia possit separare illa que in re ad extra sunt vniuersa. vt p^r p metate xij. metaph. tamē h no pt fieri fm noticia intuitua qua ferit intellectus sup re fm pp am et actual eentia suu existentia. Cu g psonae diuine sunt relatiu. et noticia fruitoris sit intuitua et pfecta. ergo tc. P. si btus frueretur vna psona sine alijs. aut frueretur illa psona vt absolu ta. aut vt relatiua. Si pmo mo tuc agnition psonae fruitoris esset falsa simpliciter. cu in diuis nulla sit psona absoluta. Si scđo mo sequitur

2

3

4

p̄ relativū ut relatiū nōgnoscit sine noticia sui
 correlatiū. qd̄ est impossibile. cū relativū ut re/
 latiū sint sūl natura et naturali intelligentia
 5. ¶ P̄. obiectū fruibile q̄etat voluntate. s̄ vo/
 luntas bti nō p̄t ab vna p̄sona q̄etari sine alia
 Maior p̄z. minor p̄o. qz qd̄ est q̄etatu n̄ am/
 plus est quietabile. ergo si voluntas esset q̄e/
 tata in vna persona non esset quietabil' ab a/
 lia. et p̄ p̄n̄ ita btificaret ab illa q̄ nō eēt bti/
 6. ficabil' ab alia. ¶ P̄. si bti dñiū p̄sonis p̄t
 frui distinctis fruitōibus. aut ille due fruiti/
 ones sunt sūl p̄ possibiles. et tūc duo accidentia
 eiusdē speciei erūt sūl in eadē potētia. qz vtrū/
 qz adeq̄ totā capacitatē potētia. v̄l sunt incō/
 possibiles. et tunc neutra erit fruitio bta. qz de/
 ratōne actus btifici est q̄ sit p̄petuus. Et ista
 est exp̄issa bti augus. int̄ctio. q̄ p̄mo de tri. c. uñ
 ait. Hoc est plenū gaudiū q̄ amplius nō ē.
 frui trinitate deo. Et eodē li. c. vii. ait. Siue
 audiamus dñe ondē nobis filiū. siue audia/
 mus ondē nobis p̄rem. tātūdem valz. qz neu/
 ter sine altero p̄t ostendi. vnu q̄p̄ge sunt sicut
 ip̄e ait. ego et p̄t vnu sumus. ¶ Sed opposi/
 tum illi p̄ conclusionis ponit ille doctor cui di/
 cta sunt paulo ante recitata et ip̄probata. et il/
 lud p̄bat p̄mo de viatore. qz illis p̄t viator di/
 stincte frui q̄ a viatore p̄nt distictē cognosci.
 sed vna p̄sonā p̄t viator distincte p̄glere si/
 ne alia. cū respectu p̄sonaz sunt distincti arti/
 culi fidei. aliq̄ enī respiciūt p̄rem. aliq̄ filiū. et
 aliq̄ sp̄m̄sc̄m̄. Lū ḡ q̄libz dñiūa p̄sona hēat
 rōem sumi boni. ḡ. ¶ P̄. ecclia instituit disti/
 ctas orōes. aliquas ad p̄rem dirigēdo. aliquas
 2. ad filiū. aliquas ad sp̄m̄sc̄m̄. ¶ P̄. si instatur
 q̄ p̄sonē sunt relativē. t̄iō nō p̄t q̄s vna frui si/
 ne alia. r̄ndet q̄ relativū oppositio q̄ ad hoc
 nō obstat. qz creator et creaturā relativū dicū/
 tur. et t̄iō fruimur creatore et nō creaturā. Di/
 cunt etiā q̄ bti p̄t de absoluta dei potētia frui
 vna p̄sona nō fruedo alia. Rōes autē q̄bō h̄
 pbant oēs tacte et ifirmate sunt p̄ solutoes po/
 sitas ḡtra rōnes eoz in scđo p̄ncipali. t̄iō h̄
 traſeo. Formabo t̄iō duo sophismata ex dictis
 3. eoz. ¶ Si aliq̄ eēt repugnātia v̄l p̄tradictō
 frui bti vna p̄sona sine alia. hoc maxime es/
 set p̄tato qz cū sint relativē vna sine alia itel/
 ligi nō p̄t. sed hoc nō obstat. qz p̄t vt p̄t n̄ re/
 fertur ad sp̄m̄sc̄m̄. ḡ patri vt p̄t est nō re/
 pugnat q̄n possit intelligi sine sp̄m̄sc̄m̄. et p̄
 p̄seq̄ns nō repugnat q̄n volūtas beati eo pos/
 sit frui sine sp̄m̄sc̄m̄. et eodē mō de filio respe/
 cti sp̄m̄sc̄m̄. ¶ P̄. vna p̄sona p̄t termina/
 re realē carnis assumptōem quā nō terminat

alia. ergo vna p̄sona p̄t terminare verā cognitiū
 onē quā nō terminat alia. āns p̄t ex fide. cō/
 sequētia vidēt esse nota de leipa. ¶ S̄ nec ista
 p̄cludunt. qz si q̄cūq̄ potētia btiis frueret v/
 na p̄sona nō fruendo alijs. tūc actus illi p̄ fru/
 itōis v̄l erit p̄fectus v̄l imperfectus. Si p̄mo
 mō tūc sup̄flueret ad btitudinē ac̄ circa ali/
 as p̄sonas. quod est cōtra Aug. in p̄n. de do/
 ctrina christiana. vbi ait. Res q̄ nos btiōs fa/
 ciunt sunt pater et filius et sp̄m̄sc̄m̄. Si secū/
 do modo. tūc qua rōe actus circa illā p̄sonā
 esset imperfectus. eadē rōe circa alias eēt imp/
 fectus. cū nō sit maior bonitas in alijs p̄sonis
 q̄ in illa p̄ma. et sic actus fruitōis beate circa
 totaz trinitatē esset imperfectus. et p̄ p̄n̄ nō es/
 set actus fruitōis bti. qd̄ est cōtradictio. ac̄
 enim btificus nō posset esse p̄fectus. ¶ Quā/
 tuz ad illa dicta de viatore nō facim̄ magnā
 vim. quia sicut sua cognitio est imperfecta. sic
 et sua fruitio. et iō sine omni inordiatōe posset
 viator ex aliq̄ deuotōe q̄nq̄ in uocare patrem
 nō explicite faciēdo mentōz de filio v̄l sp̄m̄sc̄m̄
 et p̄ illa morula patri possz amatiue inhe/
 rere. qd̄ large loquendo frui p̄t appellari. et sic
 dixi de patre. sic fieri p̄t de filio et sp̄m̄sc̄m̄. ¶ S̄
 q̄cqd̄ sit de h̄. dico t̄iō q̄ rōes illi p̄ doctoris v̄l
 nō p̄cludunt. v̄l sunt ḡtra p̄pria dicta sua.
 ¶ Ad primū ergo dicēdū. q̄ sicut explicite et
 p̄fecta noticia nō p̄t intelligi pater nisi intel/
 ligat filius. sic explicite et p̄fecta noticia non
 p̄t apphendē articul̄ de p̄t n̄li apphēdat ar/
 ticulus fidei q̄ est de filio. Et cū addit̄ q̄ q̄li/
 ber p̄sona habet rōem sumi boni. dico q̄ vnu
 summū bonū est eēliter in omnibz tribz. et iō
 vna sine alia p̄fecte frui nō possumus. ¶ Ad. 2.
 secundū dicēdū. q̄ q̄uis aliq̄ orōes ecclie q̄n
 q̄z in p̄ncipio v̄l in medio dirigant ad vna p̄/
 sonam. sp̄ t̄iō concludūt in fine de tota trinita/
 te rōe vnius bonitatis fruēde que in diuina ē
 vna in omnibz tribz p̄sonis. ¶ Ad. 3.
 Adterciū di/
 cendū q̄ nō valet r̄n̄io ad instantia. qz crea/
 tor non referat ad creaturā realiter. sed solū fm/
 ratōem. et ideo nō est sūl. cum vna p̄sona re/
 aliter ad aliā referat. Itē nō est aliqua vna to/
 nitas cōmuniis creature et creatori. rōe cuius
 fruamur creature cū fruimur creatore. sicut ē
 vna summa bonitas triū p̄sonarū. ¶ Ad. 4.
 q̄tū
 dicēdū. q̄ ibi est peccatōis acceptōis nō cause
 p̄ causa. dimitit enī causam p̄ncipalē que ē
 existentia vniū sumē bonitatis fruēde in tribz
 p̄sonis. et tangit illud qd̄ est accessorū puta
 relativā oppositōem. Et iā p̄t dici ad minorē.
 q̄ lic̄ pater rōe p̄nitatis nō dicat relatio ad

Contra
scotūSolutio
rōnū scoti
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

spiritu sanctu. referit tñ ad ipm rone spiratois actiue. que realiter est in patre. sine cui⁹ cognitio et psona pris ituitue nō p̄t cognosci ab ipo beato. et p̄ seqn̄s nō p̄t psona pris bifi- ce cognosci nisi cognoscat psona sp̄uscti.

Ad. 5. Et eodem modo de filio. Ad quintu nego p̄ seqn̄tiā. Et rō negatōis est qr̄ vissio bta p̄ncipali- ter terminat ad essentiā diuinaz p̄t actuali- ter existit in trib⁹ psonis. ergo hm̄i vissio n̄ p̄t terminari ad vnā psonā nisi termiet ad al- terā. Sed assumptio hūane nature p̄ncipali- ter et immediate terminat ad psonā diuinā. Et si terminat ad essentiā. hoc nō est nisi media- te psona. Lū ḡ inter psonas diuinias sit realis distinctio. iō pdicta assumptio ita p̄t termia- ri ad vnā psonā q̄ non terminabis ad aliam.

Ad argumentū p̄ncipale dicendū q̄ non q̄libet rō est ratio obiecti fruibilis et bifiici. s̄z tm̄mō rō lumi boni. sed relatio vt diuine essen- tie bni suā p̄priā rōem cōdistinguīt nō habz ratōem lumi boni. s̄z enī solū cōpetit ei vt idē- tificat essentie diuine. t̄ nō vt sibi cōdistiguit. t̄ ideo nō sunt in diuis due rōes fruibile. s̄z vna tm̄. vbi enī vnu ppter altez. vtrobiqz tm̄ vnu. Forte diceret aliqz q̄ bonū dicit eq̄ literenti. vt patz p̄mo ethicorū. Sed rela- tio diuina est verum ens. ergo est vere bona. Lū ergo sit increata. ergo est bonum in- creatū. Nunc autē ita est q̄ bonū increatum est p̄priū obiectū fruitōis. R. dicendū q̄ sicut diuina relatio nō habz distinctā entitatē ab essentia. sic nō habz distinctā bonitatē ab ip- sa. ergo zc.

Rnūz ergo que dicta sunt zc. Postq̄ ma- gister in Ira triū pcedentū le- ctionū isti p̄ed distinctōis inuestigauit ma- teriā sui libri diuisiue t̄ diffinitiue. nūc isto ultimo caplo eiusdem distinctōis inuestigata re sumit epilogādo. et diuidit in duas ptes. qr̄ p̄mo m̄gr̄ fac recapitulatōz pdictoz. Scđo illuat ordinē dicēdoz. ibi De qb̄ oib⁹ anqz de signis. Et hec est diuiso et sentēcia illius capli in generali. Circa qd̄ quero in speciali.

Trū vti p̄prie pueniat voluntati. Et videt q̄ nō. qr̄ vti est aliqd̄ i fi- nem referre. s̄z referre p̄prie p̄tinet ad rōem. ergo zc. Contra. Aug. x. de tri. ca. penul. ait q̄ vslus ad sola voluntatem p̄tinet. Hic p̄mo videnđ est qd̄ sit vti. Et cundo cui⁹ potētie sit vti. P̄cicio vti deo

sicut videntū. Et q̄to vtrū oib⁹ citra deū sic videntū.

Quantū ad primum

Articulus
primus

dico q̄ vti est sup ea q̄ sunt ad finē trāsire actu volūtatis in ordine ad ipm finē. Et notanter dico trāsire. qr̄ q̄uis actu fruitōis tēdam⁹ in ipm finē quē vlt̄ in nihil aliō referētes vt tūmate in ipo q̄escimus. tñ qr̄ null⁹ ordinatus amor q̄escit in his q̄ sunt ad finē. iō ac⁹ vten- di q̄ p̄prie est circa ea que sunt ad finē debz es- se in trāsitu. s̄c actus fruitōis est in quiete. Et qr̄ aliq̄ sunt pueri et inordiati amatores q̄escētes in his q̄ sunt ad finē magis q̄ in ipo fine. iō pp̄t t̄les ait aug. 83. q. xxiiij. q. q̄ tota pueritas est vti fruēdis et frui vtedis. For- te diceſ q̄ apls in epla ad philomonē. Ita e- go te frater fruar in dño. Lū ergo frater n̄ sit finis sed ad finē. ergo nō videt q̄ oia q̄ sunt ad finem in trāsitu pdicto mō vredo diligere tebeamus. sed etiā in ipis q̄escere possim⁹ ip- sis fruēdo absq̄ pueritate. R. n̄cēdo cū au- gustino in li. de doc. christiano. Lū hominei dño frueris deo potius q̄ hoie frueris. Etiaz ex ipo verbo apli cū ait. te fruar in dño. ptz q̄ amor suus nō q̄euit in fratre seu in eo quod est ad finē. sed trāsens frēm ipm referebat ad dñm seu ad ipm finem.

Instantia

Solutio

Quātū ad secundū

Secūdus
articulus

articulū dicendū q̄ p̄prie loq̄ndo de vti tūnc ad solam voluntate spectat ac⁹ vten di. quia velle seu diligere ea q̄ sunt ad finē in ordine ad finem est actus soli volūtatis. s̄z vti vt patz exp̄cedentib⁹ est hm̄i. ergo zc. P. ista est intentio Augustini. x. de tri. c. penul. vbi ait. q̄ vslus ad sola voluntate p̄tinet. P. illi⁹ po- tentie p̄prie est vslus cui⁹ p̄priū est libere ap- plicare res quascūq̄ suo debito exercitio. sed voluntas est hm̄i. ergo zc. P. illi⁹ potē- tie est vti cui⁹ est abuti. qr̄ opposita apta na- ta sunt fieri circa idē sed abusus siue p̄tm i- putat p̄ncipalē volūtati. ergo zc. P. cu- ius est frui eius etiā est vti. qr̄ eadem potētie est respectu finis et eorū que sunt ad finē. sed volūtatis est p̄priū frui. vt patuit sup̄. er- go volūtatis p̄prie erit vti. Sed contra ista videt esse victoriū qui ait. q̄ vslus ē actus a potentia freq̄nter elicitus. s̄z q̄libet potētie p̄ actū suū freq̄nter elicere. ḡ vti videt actus esse cuīlibet potētie. Dicendū q̄ victoriū

4

4

Opinto
victoriū

nō on loquit p̄prie de v̄su sed large. s̄m quē modū dicit in libro topicoz. Lui⁹ v̄sus bon⁹ est ip̄m quoq; bonū est.

Tercius
articulus

Quātū ad terciū

Principale dicēdū q̄ dō n̄ dēm⁹ v̄ti q̄ illō qd̄ ē p̄priū obiectū frūtōis illo nō est vtendū. sed deus est p̄priū obiectū frūtōis. vt patet ex p̄cedētibus. ḡ tc. 1) D. illud qd̄ neq; p̄ referri in mar⁹ bonū illo nō est vtendū. sed deus nō p̄ referri in mar⁹ bonū. ḡ tc. maior est nota ex pdictis. minor etiā p̄t. q̄ deus ē vltim⁹ finis. et est oīs boni bonū. vt ait Aug⁹ in li. cōfessionū. Forte diceſ q̄ s̄m glo. sup illō Lu ce. xv. Quidā mercenarū i. do. tc. Recte p̄t b̄nū deo int̄iūtū mercedis. sed null⁹ recte seruit deo nisi diligēs deū. ergo recte p̄t diligi deus ppter mercedē. et sic de⁹ diligēt trāscunter et in ordine ad alid. qd̄ est p̄prie v̄ti vt p̄t ex pdictis. R. q̄ deū diligi ppter mercedē p̄t dupliciter intelligi. Uno mō ppter mercedē eternā. t̄sic diligēt ppter seip̄m. q̄ ip̄e ē mercedes et corona sanctorū oīm. vt p̄t p̄ beatum Aug. in li. soliloquiorū. Alio mō ppter mercedem tpalem. Pr̄io mō pcedit verbū assūmptū de glōsa. q̄ vt s̄chō nō seruit deo ppter alterū s̄z seip̄z. Scđo mō hō peccat mortaliter. maxime si finaliter ei⁹ volūtas q̄sceceret in illa tpali mercede. q̄ tūc vteret fruendo et frueret vtendo. qd̄ est tota pueritas.

Instantia

Solutio

Articulus
quartus

Quātū ad quartū

Principale dicēdū q̄ oībus v̄ti possimus q̄ sunt citra deū. q̄ oībus v̄ti debemus q̄b̄ pro moueri possim⁹ ad psecutōez vltimi finis. sed omnia q̄ sunt citra deū ordinata assumpta in facultatē voluntatis n̄re aliquo mō nos poterunt pmouere ad vltimi finis cōsecutōez. ergo tc. Forte diceſ q̄ multa sunt citra deū que nō sunt in p̄tate n̄ra. ideo talia nō p̄nt al su mi in facultatē voluntatis n̄re. nec p̄ psecutōis ip̄s v̄ti poterim⁹. D. mortali p̄tō nullus p̄t bñ v̄ti ip̄m assumēdo in facultatē voluntatis. D. dūlūtie et p̄spitates tpales nō soluz non pmouēt. mō multos impediūt a cōsecutōez finis. ergo ip̄s nō est vtendū. Dicēdū q̄ aliquid p̄t venire in facultatē voluntatis noſtre quinq; modis. Primo mō vt voluntas se habet p̄ modū imparatis et ordinatis. Secūdo modo p̄ modū approbatis. Tercio p̄ modū collaudatis. Quarto p̄ modū toleratis. Quito p̄ modū refutatis. Pr̄ia sunt bona nostra p̄pria. Scđa sunt p̄mioz n̄rōz bona

Tertia sunt celū et angeli et cetera silīa. q̄ q̄uis sunt supra nos. tñ talia in facultatē volūtatis accipimus. cū ex ip̄s moti creatorē eoz laudamus. Quarta sunt mala penē. Quinta sunt mala culpe. q̄ etiā coopant electis in bonū. s̄m q̄dicit glo. sup illud v̄bū ad Roma. viij. Scđo qm̄ diligētib⁹ deū oīa coopant in bonū. Et p̄ hoc patet ad primū et scđm argumentū. Ad. 5. Sic terciū dicēdū q̄licet dūlūtie et tpales p̄spitates sint malis homib⁹ impeclimentū. eo q̄ talib⁹ nō vtrant debite s̄z magi abutant. tñ bonis hoībus nō sunt impedimenti sed potius adiuuamētū virtutis. vt ait Ambro. sup euāgel. Luc. tractās historiā de zacheo. Ad argumentū principale dicēdū q̄ no qd̄cūq; referre dicit v̄sus. sed referre cū executois impio. Hāut ad solā voluntatē p̄tinet. q̄ vt ait Anb. in de cōceptu virginali. c. iij. Leteris potētis lex a creatore imposta ē v̄t impio voluntatis resistere nō possint. Propter qd̄ ait Dam. li. ij. c. xxij. q̄ v̄sus nihil aliud ē q̄ rex p̄tractatio iuxta imperiū volūtatis.

Ad argu-
mētū p̄nci-
pale

Distinctio scđa

Dicitur q̄ mō in prima distīcio terigit materiā istorū q̄tuor librorū. et insinuat in ordīnē dicēdū. mō p̄seq̄tur de dicēdis. Et q̄ tractāda in ista scđa sunt res et signa. iō mō p̄mo tractat de rebus. Scđo de signis. Secunda pars incipit in p̄ncipio q̄rti libri. ibi. Samaritan⁹ autē. Res p̄o sunt multipli ces. q̄ q̄dam sunt fruibilez. quedā v̄tibilez. qd̄a v̄tibile et fruibile s̄l in se cludētēs. Et s̄m hoc prima p̄s diuidit in tres p̄tes. q̄ p̄mo tractat de fruibileb⁹. Scđo de v̄tibilib⁹ Tercio de fruibili et v̄tibili mō amirabili in eodē cōcurrentib⁹. Scđo incipit in p̄ncipio scđi libri. ibi. Creatōem rerū. Tercia in p̄ncipio terci⁹ libri. ibi. Lū venit ergo plentudo. Pr̄ima diuidit in duas p̄tes. q̄ p̄mo magister determinat de deo q̄tū ad ea q̄ sibi cōueniūt in trīsece. Scđo q̄tū ad ea q̄ p̄ueniūt sibi aliq̄ modo etiā exerīce. puta p̄ modū causē. distinctōe. xxxv. ibi. Lūq; sup̄a tc. Pr̄ima in duas. quia p̄mo tractat de deo et suis p̄fectōibus intrīsecis. Scđo de noībus h̄mōi p̄fectōes experimentib⁹. distin. xxij. ibi. Post pdicta differēdū. Pr̄ima diuidit in tres. q̄ p̄mo determinat de deo q̄tū ad essētē vnitatē et p̄sonarū trinitatē. Scđo quantū ad p̄sonalīs originis et distinctōis alicatē. Tercio

quantū ad maiestatis equalitatem. Sed apud isti p. distinctio. iij. ibi. Hic orig. q. dist. Tercia distinctio. xix. ibi. Nūc postq. tc. I Prima in duas. q. primo in grā oīdit diuīe cōtie vniūtate et plonarū trinitatē ex sacraꝝ scripturarū auctoritate. Scđo rōe sumpta ex creaturarū similitudine distinctio. iij. ibi. Apl's nancz tc. I Prima in duas. q. primo in grā instruit et uiformat lectorē istius scie et vñlā sacrē scripture. Scđo de cōtie diuīe vnitate et plonarū trinitate incipit determinare. ibi. Proponam⁹ ḡ in mediū. I Prima diuidit in tres ptes. q. primo in grā oīdit q. studens sacrē scripture debet virtutib⁹ pollere. Scđo insinuat qd debet p̄supponere et firmiter tenere. Tercio quē modū pcedēti vñlā debet habere. Scđa ibi. Omnes aut̄ catholici. Tercia ibi. Ut in li. p. mo de tri. Tūc sequitur illa ps. Proponamus ḡ in mediū. et diuidit in duas ptes. q. primo autoritatib⁹ veteris testamēti oīdit cōtie diuīe vnitatē. Scđo diuīarū plonarū oīdit trinitatem. ibi. Personarū quoq. pluralitatem. I Circa istam frām quero

I Trū possit demonstratiue pbari vnuꝝ vñlā dei esse. Et videt q. non. q. illud nō possumus demonstrare esse cuius esse nō possum⁹ cognoscere. sed esse dei nō possum⁹ cognoscere. ergo tc. maior p̄z. pbo minor. q. qd est de⁹ impossibile est nos scire. fm Dām. li. i. Sed esse dei id est q. qd ditas dei. ergo impossibile est nos scire esse dei. et q. ens et vnuꝝ cōuertūt. ergo si nō possum⁹ pbare ḡ tc. nō poterim⁹ pbare vnitatē dei. ḡ tc. Contra. illud qd p̄t pbari nccia rōe p̄t demrari. sed vnuꝝ dei esse p̄t pbari nccia rōe. ḡ tc. maior patet p̄mo posterioꝝ. Dis enī syllogism⁹ vel est demonstrati⁹ vñlā dialetic⁹ vñlā sophisticus. sed demonstrati⁹ est ex necessariis. ḡ tc. minor patet. q. metaph. vbi pbaf necessariis rōibus q. in omni genere cause est deuenire ad vnuꝝ principiū. sed deus est causa finali omniū. vt pbaf. xij. metaph. ergo est dare vnuꝝ solū. deū sicut est dare vnuꝝ solū ultimū finē. In ista questioꝝ ponam q̄tuor cōclusioꝝ negatiuas. ex quibus tandem inferam vnam affirma. tūa. I Prima est q. nō p̄t esse plures dīj solo numero dīntes. Scđa q. nō specie. Tercia q. nō genere. Quarta q. nō analogia.

Prima co.
clusio
pbaf. i.

I Dico ergo primo
q. impossibile est esse ples deo solo numero dīntes. q. illud qd est purus actus nō p̄t s̄b eas

specie numero m̄ticiplicari. s̄z de⁹ est pur⁹ act⁹. maior p̄z. viij. metaph. vbi dicit q. quecumq. sunt plura nūero in eadē specie. multā habet materia. Et si ista ppositio fm aliquos patet calūnū de materia p̄prie dicta. q. dice, rent celos esse eiusdē speciei. in quib⁹ negant materiā. etiā nō repugnat plures angelos eē fm aliquos in eadem specie q. tñ caet materia. tñ nullus dubitare p̄t quin omne qd multiplicat numero in eadē specie vñlā simpliciter habeat materiā p̄tem sui. vel saltē p̄bz suaz hylachim. id ē lūu materiale sive potētiale. i puro aut̄ actu nēc est materia nec aliqd materiales sive potētales. sed de⁹ est purus actus. ut patet. xij. metaph. et. viij. phisicoꝝ. I P. si essent duo dīj numero dīntes in eadē specie tunc essent infiniti dīj in eadē specie. p̄sequis ē falsum apud oēs. pbo p̄sequitā. q. nulla sp̄ces p̄la habēs indiuidua. ex se et p̄ se est limitata et determinata ad certū numerū suorū idividuorū. nisi enī p̄ agens vñlā finem sive per aliquā extrinsecā causā determinet ad h̄mōi certū numerū ex se in determinata manet. q. qntum est de se qua rōe multiplicat p̄ duo indiuidua. eadem rōe est possibile ipaz multiplicari p̄ infinita indiuidua. sed in p̄petuis nō differt esse et posse. vt dr. iij. phisicoꝝ. Lū ḡ natura diuina sit p̄petua. nec possit determinari p̄ aliquā cām supiorem. q. tūc non esset diuina. ergo p̄z p̄sequitā. puta si essent duo dīj in ea dēm natura q. essent infiniti. I P. illud qd dīj se ē omnino necesse esse. h̄ ex se sine omni additamento est singulare. nec p̄ dīns plurificabile. Sed deus ē ex se oīno necesse esse. q. si necesse situs sui esse dependeret ab alio. tūc ipē non esset de⁹. sed illud a q. dependeret. I P. cōfirimo h̄ idem sic. q. si essent ples dīj. aut differunt in aliq. aut in nullo. Si in nullo. ḡ non ples dīj sed vñlā deus. Si in aliq. illud vñlā est necesse esse vñlā possibile esse. Nō p̄mū. q. necesse est de formalit et intrinsecā rōne ipius dei. Nec scđm q. ille qui includeret h̄ possibile es. cōpositus ex possibili et necessario. et p̄ cōsequens nō posset esse de⁹. cū deus sit omīno simplex s̄bstātia. vt p̄z. xij. metaph.

Instantis

4

Scđa cōclusio p̄ba tur i

I Quātū ad secundū
principale dico q. nō p̄t esse ples dīj sp̄cē dif ferentes. quia quecumq. p̄ueniūt genere et dīnt specie sunt p̄posita ex genere et dīntia. s̄z hu iusmodi cōpositio repugnat deo. ḡ tc. maior patet. pbo minor. q. vt p̄z. viij. metaph. gen⁹

icit qd potētiale. dñntia vno qd actuale. qd qd ponit ex genere et dñntia ponit ex actuāli et potētiali. qd deo repugt. a qoī passus potētionalitas relegat. vt p3. tū. metaph. 1. P. Si essent duo dñ naturalē distincti. aut vterq; eē oipotēl. aut alter tm. aut neuter. Si tercio mō. tūc neuter essz deus. Si scđo mō. tūc alter tm esset deus. Si pmo mō. tūc vel ambo occurseret ad pductioēz eiusdē effectus. et tūc alter supflueret. cū vn⁹ deus oipotēs pos sit pducere totū effectū. vt vn⁹ resisteret alterius pducēt. et tūc vlt̄ eque potētē se h̄rent. vt alter vinceret. Si pmo mō tūc effect⁹ sil pro cederet fm oipotentia pducētis. et nō pcede ret fm oipotentia resistētis. Si scđo mō tūc 3. victus nō esset de⁹. P. si eēt duo dñ. aut vn⁹ intelligeret aliū. aut nō intelligeret eū. sed vtrūq; ēipossible. qd tc. maior p3 p imediata sive ḥdictoria diuisionē. miore pbo. Nō enī p̄t d̄ici qd h̄ de⁹ illū deū nō intelligat. qd btisi cū obiectū vez deū latere nō pt. s̄z ver⁹ de⁹ est btificū obiectū. Nec p̄ dici qd ipm intelligat qd aut cognosceret eū p̄ essentiā suā. s. cogscenris. aut p̄ eentia ipi⁹ cogniti. Si pmo modo tūc p̄tineret illū aliū eminēter. et p̄ ūn⁹ ille alius nō eēt de⁹. Si scđo mō. tūc pficeret ab alio. cui⁹ eentia eēt sibi rō recipiēdi actū itel ligēdi. et tūc ipē p̄giscēs nō essz de⁹. P. For me specificise se h̄nt sicut nūeri. vt dr. viij. metaphysice. qd ēipossible eēt dūos deos specificedr̄ntes eq̄ pfectos. Cūna p3. qd ēipossible est dare dūos nūeros ab vnitate eq̄ distantēs. Ille qd qm⁹ pfect⁹ essz deus esse nō posset.

Tertia conclusio probat I.

Quantū ad tertium

P̄incipale dico qd ēipossible est eē ples deos genere dñntes. qd aut qlibet illoz deorū include ret tm̄o pfectioēs sui determinati generi. aut vterq; includeret pfectioēs cuiuslibet generi. aut vn⁹ includeret oim pfectioēs et alter limi tatas et determinatas pfectioēs. Si pmo mō. tūc neuter erit de⁹. qd dr. v. metaph. Est enim qdā ens pfectū vlt̄ pfectōe. h̄ns i se pfectio nes oim generi. Qd qdā ens ḥmetator ibidez dic esse deū. Si scđo mō tūc vterq; includeret oēs pfectioēs alteri⁹ dei. et p̄ ūn⁹ naturā illi⁹. et sic erit vñus sol⁹ de⁹. Si tercio mō. tūc ille vlt̄ pfectus tm̄o erit de⁹ et nō alter. P. qd cūq; genere dñnt si vnū ē substāta altere ne cessario ē accidēs. s̄z de⁹ nō pt eē accidēs. qd tc. maior p3. qd pdicamētū substātie ēvnūz tm̄. m̄so? nota. qd nō solū de⁹ nū ēaccēs. s̄z hec i. do

possibile ē eē accēs. vt p3 p Boe. i suo li. d̄ tri.

Quantū ad quartum

Quarta conclusio probat I.

Dico qd ēipossible ē t̄les deos differre analogia. qd qdā dñnt qd ē nullo penit̄ pueniūt illa nul latēn⁹ eē pñt. s̄z qdā analogia ē nullo peni tūs pueniūt. qd tc. maior p3. tū. de di. no. vbi ait dio. qoīs multitudiō aliquiliter p̄cipiat a liq vno. Et ibideōndit qdā adeo sunt dñū sa qdā salte pueniūt analogia. Et eādē sh̄iam ponit p̄clus in sua p̄ma ppōe. Un̄ etiā. uij. metaph. dr. qd nō h̄z esse vnū nō h̄z esse. t̄les qdā dñ nullo mō ēipossible. eo qd ē nullo cōueniret. P. qdā quid est extra analogia entis reali. qd ēt̄mū dece p̄dicamētis. vlt̄ ē totali ter nihil. vlt̄ si est aliqd est purū ens rōis. S̄z si duo dñ differret vlt̄ analogia. alter eōz esset extra analogia entis realis. qd vlt̄ ēt̄ nihil. vlt̄ tm̄o ens ratōnis. qd vtrūq; ē inconveniēs.

Fortedice qd ēt̄ dñnt analogia vlt̄ s̄z ana logia spēali. sic analogia lanoz dñt ab analo gia calidoz sive coloz. Illō nō valz. qd qdā qdā dñnt analogia spēali ita pueniūt analogia vlt̄. Iz enī lana ē sua analogia dñnta cali dis. tñ vtraq; pueniūt ēt̄ analogia entis. Iz qdā qdā pueniūt ēt̄ vna analogia qdā vtrūq; vlt̄. vel vnū h̄z attributōe ad altere. vlt̄ ambo ad ter ciū. ppter qd sp̄ opt̄ dñuenire ad vnū p̄mū. Nec instantia ē ad ppositū. qd p̄cile loqbar dñ analogia vlt̄. qd loqbar de analogia qd̄ p̄t eē cōmūis his qdā dñnt genere. sic patuit ex deducti one quā feci p articulos p̄cedētes. I. qd̄ sp̄ p̄ces si de min⁹ coī ad mai⁹ cōe. S̄z dñ pdicta est Opinio opinio manicheoz et alioz m̄litorū hereticoz manicheo qd̄ pestifera neq; cia fetere p̄cipit qnqz. vlgz i p rū dñ pdi sentē dñ. P. Ponut enī dicti heretici vnū eē cta deū oim bonorū. et aliū eē deū oim malorum. Et ex dicti eoꝝ multipli p̄t argui. P. dñ. Tale p̄ p̄cipatoz p̄suppoit t̄le p̄ eentia. s̄z ē dare bonū et malū p̄ p̄cipatoz. qd erit dare bo nū et malū p̄ eentia. s̄z qd ēt̄ tale p̄ eentia. h̄ ipi dicūt deū. qd tc. P. vbi cūq; ēt̄ dare cāz scđaz 2. ibi ēt̄ dare cāz p̄ma. qd scđaz n̄ dñnisi ēt̄ ordie ad p̄mū. s̄z ēt̄ dare scđaz cāz mouētē ad malū. qd t̄ p̄ma. et h̄ erit de⁹ maloz. P. alioz statī nata h̄ntuolūtā maliciā. talū ḡ n̄ potūt eē bōa cā nec p̄ ūn⁹ bon⁹ de⁹. P. si vnū dñrōz ēt̄ nata et reliquū. ut dr. celi et mōdi. s̄z ūmū bonū et ūmū malū sūt ḥria. cū ḡ ūmū bonū sit putabō ni tei bonitas. ergo et ūmū malū est. P. vbi cūq; ēt̄ dare magis et minus. ibi ēt̄ dare simpliciter. vt dr. viij. metaph. s̄z ēt̄ dare magis

Instantia Solutio

Opinio manicheo qd̄ pestifera neq; cia fetere p̄cipit qnqz. vlgz i p rū dñ pdi sentē dñ. P. Ponut enī dicti heretici vnū eē cta deū oim bonorū. et aliū eē deū oim malorum. Et ex dicti eoꝝ multipli p̄t argui. P. dñ. Tale p̄ p̄cipatoz p̄suppoit t̄le p̄ eentia. s̄z ē dare bonū et malū p̄ p̄cipatoz. qd erit dare bo nū et malū p̄ eentia. s̄z qd ēt̄ tale p̄ eentia. h̄ ipi dicūt deū. qd tc. P. vbi cūq; ēt̄ dare cāz scđaz 2. ibi ēt̄ dare cāz p̄ma. qd scđaz n̄ dñnisi ēt̄ ordie ad p̄mū. s̄z ēt̄ dare scđaz cāz mouētē ad malū. qd t̄ p̄ma. et h̄ erit de⁹ maloz. P. alioz statī nata h̄ntuolūtā maliciā. talū ḡ n̄ potūt eē bōa cā nec p̄ ūn⁹ bon⁹ de⁹. P. si vnū dñrōz ēt̄ nata et reliquū. ut dr. celi et mōdi. s̄z ūmū bonū et ūmū malū sūt ḥria. cū ḡ ūmū bonū sit putabō ni tei bonitas. ergo et ūmū malū est. P. vbi cūq; ēt̄ dare magis et minus. ibi ēt̄ dare simpliciter. vt dr. viij. metaph. s̄z ēt̄ dare magis

Instantia

Solutio
corumOpinio
arrii p
cta p
tate.

2

3

4

5

6

malū et minus malū. ergo sicut est dare sumū sine simpliciter bonū. eo q̄ est dare magis et minus bonū. sic tc. Forte diceret aliq̄s q̄ dato q̄ esset summū malū adhuc nō esset p se sed depēderet a sumo bono. et p p̄n̄s nō esset deus. Rūnderet manicheo q̄ ipossibile ē sumū malū v̄l fieri v̄l dependere a sumo bono. q̄ semper illud a q̄ aliquid depēderet cōprehēdit in seipm depēdens aut formalz aut ſtualiter. H̄z bonus de⁹ nec cōphēdit in ſe ſumū malū formalz. q̄ tūc eſſer ſumē malus. et maxime ſtria eſſent ſimul formaliter in eodē. Nec ſtu aliter. q̄ qđ est virtualiter tale p̄ alterz facere formaliter tale. ḡ optimus deus posset pefſime facere. qđ est oppofitū in adiecto. q̄ mal' ope ribus efficiunt mali. vt p̄z iiii. ethico. Si militer p̄tra ſupradicta p̄titatē eſſit opinio Arrii. q̄ fm̄ diſtinctōem pſonaz diſtixit diſtam eſſentia. et p̄ p̄n̄s ples habuit ponere deos eēn tialiter dñntes. Poterat autē moueri iſtis ſophiſmatibz. Relatōes oppofite realiter diſtincte nō p̄n̄ ſimul fundari in eodē induiſibili fundamento. hinc ēḡ relatio idētitatis eo q̄ nō habeat fundamētu realiter diſtictuz eſſit relatio rōis. vt patet. v. metaph. ſed in eēn tia diuina fuſtant. relatōes oppofite realiter diſtincte. P. id qđ p̄dical de plibus realz diſferētibz nō p̄t eſſe realiter vñū. ſz eēntia diuina p̄dical eſſentialiter de tribus pſonis rea litar diſferētibz. ergo tc. P. id cui⁹ eſſentia et eſſe ſunt penit⁹ idē. ſi multiplicat⁹ ei⁹ eſſe. et eēntia diuertiſicat⁹ ſed in diuīs eſſe et eſſentia ſunt penit⁹ idē. et eſſe diuertiſicat⁹. quia dicit Aug⁹. v. de tri. c. xij. Diuersū eſſe p̄cēm. et eſſe ſiliū. ergo videt ſeq̄ q̄ diuersa ſit eēntia. q̄ eodem li. c. v. dicit. q̄ ſic aſape dicta eſſit sapi entia. ſic ab eſſe eēntia. P. iſta eſſit falſa. i. di uinis nullū generās eſſit eēntia. q̄ pater non eſſet eēntia. ergo iſta eſſit falſa. in diuiniſ nullā eēntia eſſit generās. cū vñis negatiua ſimplr conuertat. vt p̄z ex li. pñorū. ergo hec ē vera. in diuiniſ quedā eēntia eſſit generās. quia lex diſtrictioraz eſſit talis. q̄ ſi vña eſſit falſa. alia erit ſa. et ecōuerto. vt p̄z pmo p̄yarmenias. ſed nihil generat ſeipm. vt p̄z. iij. de aia. et per Aug. ſepius in li. de trini. ḡ diuina eēntia ge nerabit alia diuina eēntia. P. quorū eſſit vñū et idem eſſe. plificato vñō plurificat et reliquū. ſed relatio in diuīs cū eēntia habet vñū et idē eſſe. ḡ plurificata relatiōne plurifi catur et eēntia. P. ſubſtātia in diuīs plifi catur. ſed eēntia ē idē qđ ſubſtātia. ḡ tc. maior patet p̄ hilariū in li. de trini. vbi vult. q̄ pater

et ſilius et ſpūſſat̄ct⁹ ſunt p ſubſtantia tria. et p̄ consonantia vñū. P. ab eodem res habz eſſe et diſtinctū eſſe. ſed relatio habz eſſe reale a fundamēto. ergo habebit diſtinctū eſſe a fu clamēto. cu ergo nihil dat qđ nō habz. videt q̄ p̄intelligat diſtinctū eſſe reale i fundamēto.

P. Posſet etiā argui cōtra p̄dictā p̄titatē phi cēſic. Nō minus potē eſſit lux ſpūalis q̄ lux corporalis. ſed lux corporalis p̄ducit lucē corpora lem in natura diſtincta a ſua natura. ḡ. P. vñūquodq̄ tūc pfectū eſſit cu p̄ ſibi ſile gene rare. vt dicit. iij. metheroz. ſed eēntia diuina eſſit pfectissima. ergo tc. P. ide manēs idez ſp̄ ſacit idem. iij. de generatōe. ergo videt q̄ di ueritas cauſatorū arguat diuertitatem deoū. maxime loq̄ndo de talibz cauſatis que nō poſſunt pduciri niſi a deo. P. multitudi quiellat p̄cipiatū arguit vñū ens ſimpliciter qđ p̄cipiant. ſed in omni genere eſſit multitudi p̄cipiatū. ergo in omni genere vno eſſit vñū ens ſimpliciter ab alijs p̄cipiatū. ta leappellat proclua deuz. ḡ tot erunt dñj quoſ ſunt genera. Sed iſta nō coſcludūt. quia iſti diuersi dñj vel diſſerrent in natura. et tūc ille qui non haberet diuina naturā non eſſet deus. vñl eſſent eiusdem nature. et tunc eſſent vi nū deus. quia in ſepatis a materia vñi⁹ na ture eſſit vñū eſſe. P. omne qđ mouetur ab alio mouet. cu ergo in p ſe mouentibz cauſis non ſit proceſſus in infinitū. oportet nos de uenire ad vñū motorem totaliter immobi lem. vt concludit. viij. phisicoz. et. xij. meta phisice. Entia enim nolunt male diſponi. et mala eſſit pluralitas p̄incipantiū. vñus ergo princeps. vt concludit. xij. metaphysice.

Ad ſolutionē autē ſophiſmatuz adducto rum pro Manicheo eſſit ſciendū q̄ error ma nichœru multū ex hoc pcedebat q̄ credebāt malū eſſe quan dā ſubſtantia et naturā poſſituam. et per conſequens quodlibet malū parti culare haberet cauſam p ſe et efficientem poſſitue. cuius oppofitū totaliter ponere debuerunt. quia malū eſſit priuatio boni. et quia pri uatio de ſe eſſit nō ens. vt dicit pmo phisicoz. ergo malū nō requirit cauſam efficientē ſz de ſicientē. Propter qđ Diony. iij. de diuīs no aut. q̄ malū nec eſſit existens. i. ſubſtantia. nec inexistens. id ē accidēs. Et ideo ait btū au gustinus. xij. de ciui. dei. c. viij. Nemo ergo q̄rat efficientē cauſam male volūtatis. nō enīz eſſit efficiens ſed deficiens. nec illa ſc̄z mala vo luntas vt eſſit mala eſſit effectio ſed defectio. Et ſequit ibidem. Sic cauſat malū vt audiatur

Argumēta
phica

4

Contra et
roresMateria
ſolutōis

Silentiū et vides tenebra. Videret autē tenebra nō est aliqd videre, sed a vidēdo deficere. et au-
dire silentiū nō ē aliqd audire. s̄ magis ab au-
diēdo deficere. Sic malū et inordatio nō est
aliqd facere. sed ab ordine deficere. et rectū or-
dinē a deo sine a natura institutū nō seruare.

Jō Aug⁹ dixit eodē ca. q̄ h̄ est incipe h̄re ma-

lam volūtātē ab eo deficere qđ sume ē.

Hil̄ pmissis imēdiate patēt solutōes sophismatū

pdictoriū.

Ad p̄mū q̄ dicendū q̄ maior est

vera s̄ h̄ sentiu q̄ omne esse p̄ pticipatōne p̄,

supponit esse simpl̄. v̄l respectu cui⁹ pficiat.

v̄l a quo deficiat. Ad minorē dico q̄, malū p̄,

supponit summū bonū a cui⁹ legib⁹ deficit.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 11.

Ad. 12.

Ad. 13.

Ad. 14.

Ad. 15.

Ad. 16.

Ad. 17.

Ad. 18.

Ad. 19.

Ad. 20.

Ad. 21.

Ad. 22.

Ad. 23.

Ad. 24.

Ad. 25.

Ad. 26.

Ad. 27.

Ad. 28.

Ad. 29.

Ad. 30.

Ad. 31.

Ad. 32.

Ad. 33.

Ad. 34.

Ad. 35.

Ad. 36.

Ad. 37.

Ad. 38.

Ad. 39.

Ad. 40.

Ad. 41.

Ad. 42.

Ad. 43.

Ad. 44.

Ad. 45.

Ad. 46.

Ad. 47.

Ad. 48.

Ad. 49.

Ad. 50.

Ad. 51.

Ad. 52.

Ad. 53.

Ad. 54.

Ad. 55.

Ad. 56.

Ad. 57.

Ad. 58.

Ad. 59.

Ad. 60.

Ad. 61.

Ad. 62.

Ad. 63.

Ad. 64.

Ad. 65.

Ad. 66.

Ad. 67.

Ad. 68.

Ad. 69.

Ad. 70.

Ad. 71.

Ad. 72.

Ad. 73.

Ad. 74.

Ad. 75.

Ad. 76.

Ad. 77.

Ad. 78.

Ad. 79.

Ad. 80.

Ad. 81.

Ad. 82.

Ad. 83.

Ad. 84.

Ad. 85.

Ad. 86.

Ad. 87.

Ad. 88.

Ad. 89.

Ad. 90.

Ad. 91.

Ad. 92.

Ad. 93.

Ad. 94.

Ad. 95.

Ad. 96.

Ad. 97.

Ad. 98.

Ad. 99.

Ad. 100.

Ad. 101.

Ad. 102.

Ad. 103.

Ad. 104.

Ad. 105.

Ad. 106.

Ad. 107.

Ad. 108.

Ad. 109.

Ad. 110.

Ad. 111.

Ad. 112.

Ad. 113.

Ad. 114.

Ad. 115.

Ad. 116.

Ad. 117.

Ad. 118.

Ad. 119.

Ad. 120.

Ad. 121.

Ad. 122.

Ad. 123.

Ad. 124.

Ad. 125.

Ad. 126.

Ad. 127.

Ad. 128.

Ad. 129.

Ad. 130.

Ad. 131.

Ad. 132.

Ad. 133.

Ad. 134.

Ad. 135.

Ad. 136.

Ad. 137.

Ad. 138.

Ad. 139.

Ad. 140.

Ad. 141.

Ad. 142.

Ad. 143.

Ad. 144.

Ad. 145.

Ad. 146.

Ad. 147.

Ad. 148.

Ad. 149.

Ad. 150.

Ad. 151.

Ad. 152.

Ad. 153.

Ad. 154.

Ad. 155.

Ad. 156.

Ad. 157.

Ad. 158.

Ad. 159.

Ad. 160.

Ad. 161.

Ad. 162.

Ad. 163.

Ad. 164.

Ad. 165.

Ad. 166.

Ad. 167.

Ad. 168.

Ad. 169.

Ad. 170.

Ad. 171.

Ad. 172.

Ad. 173.

Ad. 174.

Ad. 175.

Ad. 176.

Ad. 177.

Ad. 178.

Ad. 179.

Ad. 180.

Ad. 181.

Ad. 182.

Ad. 183.

Ad. 184.

Ad. 185.

Ad. 186.

Ad. 187.

Ad. 188.

Ad. 189.

Ad. 190.

Ad. 191.

Ad. 192.

Ad. 193.

Ad. 194.

Ad. 195.

Ad. 196.

Ad. 197.

Ad. 198.

Ad. 199.

Ad. 200.

Ad. 201.

Ad. 202.

Ad. 203.

Ad. 204.

Ad. 205.

Ad. 206.

Ad. 207.

Ad. 208.

Ad. 209.

Ad. 210.

Ad. 211.

Ad. 212.

Ad. 213.

Ad. 214.

Ad. 215.

Ad. 216.

Ad. 217.

Ad. 218.

Ad. 219.

Ad. 220.

Ad. 221.

Ad. 222.

Ad. 223.

Ad. 224.

Ad. 225.

Ad. 226.

Ad. 227.

Ad. 228.

Ad. 229.

Ad. 230.

Ad. 231.

Ad. 232.

Ad. 233.

Ad. 234.

Ad. 235.

Ad. 236.

Ad. 237.

Ad. 238.

Ad. 239.

Ad. 240.

Ad. 241.

Ad. 242.

Ad. 243.

Ad. 244.

Ad. 245.

Ad. 246.

Ad. 247.

Ad. 248.

Ad. 249.

Ad. 250.

Ad. 251.

Ad. 252.

Ad. 253.

Ad. 254.

Ad. 255.

Ad. 256.

Ad. 257.

Ad. 258.

Ad. 259.

Ad. 260.

Ad. 261.

Ad. 262.

Ad. 263.

Ad. 264.

Ad. 265

sequit. h est idem qd generas. g generat. Nā illud solū generat qd est formaliter generas. et nō ome illud qd est idēptice idē qd generas. z illud magis determinabit infra. distinctioe. v.

Ad. 5.

Ad qntū posset negari maior. qz materia & forma faciunt aliquid vnu esse qdditatiū. & tñ p̄m aliquos multe sunt formes statiales eiusdem materie. ipa materia non multiplicata. Nō curo tñ de hac solutioe. qr illud in q fūda tur nō reputo esse verū. et ideo dico qz maior est ha si sic habet idem esse qz habet etiā eu- dem modū essendi. Tūc ad mīnōre dico qz qz uis relatio habeat idē esse cū essentia diuina in qstum relatio sp̄ata ad essentia trāsit i essenti am. tñ relatio vt relatio nō habz eundē mo- dum essendi cū essentia. qr modus relatiois vt relatio est ad aliud esse. sed mod⁹ essentie ē ad se esse. rōe quoqz differētū modorū potest multiplicari relatio nō multiplicata essentia.

Ad. 6.

Ad sextū dicendū q hilari⁹ nō accipit hic substantia p̄ essentia sed p̄ hypostasi. **A**d septimū dicēdū q loqndō de relatiis tūc ma- ior nō est vera. qr dato qz relatio realitatē suā capiat a fundamēto. tñ rōem suā qdditatiūa t p̄ qns distinciuā sortit in ordine ad oppo- sitū. **A**d p̄mū phīce introductū. concessa maior dico ad minorē q etiā diuina lux p̄du- cit lucē spūalem a se naturaliter differente pu- ta angelicā naturā. **A**d scdm dicendū q maior illa intelligēda est nō de natura: sed de supposito. quō aut suppositū fili⁹ sic pfectuz cu tñ nō possit aliū fili⁹ generare infer⁹ pate- bit cu de oipotentia fili⁹ tracabo. **A**d tertiu dicendū q maior ē intelligenda de agente na- turali. deus autē agit ad extra p̄ intellectū et voluntatē. Et qr potētie rōnales sunt ad op- posita. ergo diuersitas p̄ducitorū non arguit diuersitatē rōnū. lic⁹ posset dici q arguat di- uersitatē rōnū. p̄ducendi. puta diuinas ideas in mēte diuina. iuxta illud Augus. lxxxij. q. Alia rōne cōditus est hō. et alia equus. et sic de alijs. **A**d qrtū dicendū q p̄clus modo platonis ponit ordinē rōnū sive ideaꝝ sepa- tarū iuxta ordinē entiū. hoc autē nos negam⁹. dato tñ q̄ ita esset. adhuc tñ omnes illi dī p̄- ticiparē vno sumo deo q̄ erat de⁹ bonitatis et vnitatis. sicut idē p̄clus ponit. et nos appella- remus illū vez deū. **A**d argumētu p̄cipa- le dicēdū q scire deū esse nō est scire esse dei. s̄ terminis p̄suppositis ē scire hāc p̄positōnem esse verā. deus ē. qr scito qd importat p̄ termi- nos īmediate dinoscit q̄ hoc p̄dicatū ē de eē- tria illius subiecti.

Ad. 7.

Ad phīca
argumēta

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad argu-
mentū p̄n-
cipale

Ersōnatū quo

q̄ plalitatē tē Postqz mīgr dclara-
uit diuine eētievnitatē. h nūc p̄ba
rep̄soarū plitatem seu trinitatē. Et diuiditi dī
as p̄tes. Quia p̄mo h̄ facit autoritatib⁹ vete-
ris testamēti. scđo autoritatib⁹ noui testamē-
ti. ibi. Nūc h̄ p̄ testimonia. Prima i duas. qz
p̄mo oñdit psonaz diuinaz plitatem nō expri-
mēdo nomia psonaz. Scđo exp̄mēdo aliqui
ter noia earū. ibi. Nūc ḡ ad p̄positū. Et hec
duas. qr p̄mo adducit auctoritates sonates
diuine essentie vnitatē et psonaz realē et vo-
lē distinctoēz. Scđo manifestat h̄mōi disti-
ctōem tāgedo psonaz diuinaz pcessionē. Se
cūda p̄s incipit ibi. David qz. Et hec i duas
qz primo manifestat p̄positū p̄ fili⁹ generato-
nē. scđo p̄ spūsceti pcessiōem. ibi. De spūsceti
etiam exp̄sta. **H**ic quero

Tz trinitas psonaz & diuine essen-
tiae lūma vnitas de qbus mīgr tractat
in ista distinctōe scđa sint 2 possibilia
Et videt q̄ nō. qr sicut se habz pur⁹ actus
ad passiuā potētialitatē. sic se h̄z lūma vnitas
ad plitatem. sed pur⁹ act⁹ nō 2 pati⁹ aliquā po-
tētialitatē passiuā. ḡ cū diuina eētia sit lūme
vna. nō copariet secū aliquā plitatem. In p̄-
rū est fides scđa. q̄ christianis ē firmissimum
argumētu & q̄si infallibilē demonstratio. In p̄-
rū est fides scđa. q̄ christianis ē firmissimum
argumētu & q̄si infallibilē demonstratio. In p̄-
rū est fides scđa. q̄ christianis ē firmissimum
argumētu & q̄si infallibilē demonstratio. In p̄-
rū est fides scđa. q̄ christianis ē firmissimum
argumētu & q̄si infallibilē demonstratio. In p̄-
rū est fides scđa. q̄ christianis ē firmissimum
argumētu & q̄si infallibilē demonstratio. In p̄-

Quātuz ad p̄mū

p̄mū
p̄cipiale

p̄cipiale dicēdū cū īmaculata fide catholica.
cui falsū s̄besse nō p̄t. q̄i diuīs sūt tres psonae
realē & seūicē dīntes. s̄. p̄t & fili⁹ et spūsceti⁹.
Et h̄ p̄t sic p̄suaderi. Dē qd p̄fectōez sim-
pliciter ēmō excellētissimo ponēdū i diuīs.
h̄ caritas dicit p̄fectōez simplē. ḡ mō excellē-
tissimo ēponēda i diuīs. Talaut p̄fecta cari-
tas et excellētissima duo req̄riti ipo diligēte.
P̄rio q̄ dilectōe tēdati alter⁹. qr amor p̄uat⁹
q̄tē ēad seipm. km gre. n̄ p̄t eē caritas p̄fecta
Scđo q̄ illō in qd p̄cipialr tēdit sic diligib⁹
leisinitū. als ei caritas n̄ eēt excellētissima. qr
of caritate q̄ ēcīra diligibile finitū. p̄t eē alia
caritas maior. et p̄ qns excellētior. Rōe p̄mi
pater dilectōe tendit in alterū a se realiter di-
stictū. rōe secūdi tendere non p̄t in aliquod

- creatū, ergo tendit i filiū suū vni genitū tan-
q; a se alterū psonaliter et diligibile infinitū.
amor aut̄ hos connectens. s. p̄m et filiū nō p̄t
esse in herēs. cū nullū accidēt in deo esse possit.
ḡ erit p̄ sesubst̄es et p̄ dñs tercia psona. pu-
ta spūsctūs. **P.** q̄to aliquis act̄ est puri-
or tanto est actuor. ḡ act̄ infinite puritatis
infinite actuus. et p̄ dñs infiniti pductiū.
Lū ḡ deus sit purus actus. et termin⁹ infini-
tus nō possit pducti infinita natura. ergo i di-
uiinis pductū infinite veritati pductiū adeq-
tū mānebit in eadē natura cū pducēt. distin-
ctū tñ psonalr. Lū nihil seipm pducere pos-
sit. vt ait Aug⁹. i. de tri. c. i. **Sed** h̄ iaz di-
ctam infallibilē vītātē lunt multi heretici. et
signanter Sabell⁹. qui ad h̄ vt saluaret eēn-
tia dīpīne vītātē negavit psonar vīam et re-
alem trinitatē. **M**otiuā istoꝝ hereticorū
nō potui inuenire. ḡ alioꝝ rōnes adducā q̄b⁹
vt mihi videt poterāt moueri ad negādū pso-
narū dīuinarū dīntia realē. **P**ot̄ enī argui-
sic. Ubicūq; ēentia et psona lunt vnius rōis
si ēentia nō p̄t multiplicari nec psona. sed i
diuinis ēentia et psona sunt vni rōnis. ḡ tc.
maiꝝ p̄t. q̄ ēentia idē re et rōe q̄cqd. cōue-
nit vni. quenit et alteri. minorē p̄bo. q̄ rō diffi-
nitua est sermo qđ est esse rei significās. cum
ḡ in diuinis tm̄ sit vnu esse eq̄ quenies ēentie
et psona. iuxta illō aug. vii. de tri. c. vi. hoc est
deo esse qđ psonam esse. ergo erit in diuinis tm̄
2. vna rō diffinitua exp̄lūia i p̄p̄ eē. **P.** pso-
narū p̄alitas fruſtra ponit vbi nō pl̄ rep̄it
pfectōis v̄l bonitatis in pl̄ibus q̄ in vna tm̄.
sed nulla bonitas seu pfectio ērep̄ibilis i vna
psona que nō sit in oībus trib⁹. Lū ergo deo
et natura nihil faciūt fruſtra. vt p̄t. i. celi et
mūdi. ḡ tc. **P.** que sunt eadē eidē inter se
sunt eadē. vt p̄t. i. phisicoꝝ. sed oēs diuinie p-
sones sunt eedē diuinie ēentie. ḡ erit idē iter se et p-
5. dñs nō realē distincte. **P.** illud cui repugn̄t
oīs pl̄itas nō cōpatit lecū aliquā multitudi-
nē. nec p̄ dñs trinitatē. sed diuinie ēentie repu-
gnatois p̄alitas. vt ait Boe. in li. de tri. **P.**
sicut se h̄ sūme bonū ad malū. sic se h̄ sūme
vnu ad multū. sed de eo q̄ ēsumme bonus n̄
partit in se aliquā maliciā. ergo ex eo q̄ ēsum-
me vnu n̄ partet in se aliquā multitudinē.
6. **P.** pductōes in diuinis nō dīnt. ḡ nec p-
ducta. Aīs p̄baꝝ. quia intellectus volūtātē et
naturā in diuinis nō dīnt. ergo nec pductio-
nes se h̄ntes p̄ modū intellectus et volūtātē.
7. **P.** omnis oppositio relativa realis exigit
duo extrema realiter distincta. v̄l ergo pones

in diuinis vna oppositōez relativa realē ves-
duas. Si vna. tūc erit solū duo extrema. et
sic nō erit trinitas sed dualitas. Si duas tūc
erunt quattuor extrema. et p̄ dñs erit quater
nitas. quētū est dānata in decretali sup̄ al-
legata. **P.** cum arguebat ille heretic⁹ q̄ si ek
set filius in diuinis. ille filius generaret aliū fi-
liū. et sic in infinitū. Rñdet aug⁹. nō enim
nō potuit. sed non oportuit. Ex hoc p̄t argui
sic. Duplex negatio facit vna affirmationēz.
ergo ista filius nō non potuit generare valz
istam. filius potuit generare. si potuit ḡ fuit
necessariū. q̄ in p̄petuū nō differt esse et pos-
se. iij. phisicoꝝ. Et si ista ppositio quo ad cō-
tingentia que deo pducti extra se nō haberet
veritatē. tm̄ quantū ad illa que pducti intra
se est verissima. q̄ q̄cqd quo ad intra esse p̄t
in diuinis h̄ n̄cessere est ibi esse. q̄ ad itra nul-
la penitus cadit cōtingētia. **P.** vñtuq; **9**
supposito nature alicui cōuenit actus illūs
nature nisi ex aliq̄ im pfectiōe impediāt. Iz ge-
neratio est actus seu opus nature. vt testat
Damias. ergo si in diuinis est fili⁹ et spūsctūs
aut generabūt aut impfecte habebūt naturā.
quorū vñtuq; est impossibile. **P.** Idem est
p̄tē se dicere qđ verbū generare. sed vt ait
Aīs. in lib. in homologion. sicut pater dicit se
ita et filius et spūsctūs. Lū igit̄ idem sit pa-
trē dicere qđ generare vt idē Aīs. Dicit. ergo
silt̄ sicut pater generat sic et fili⁹ generat et p̄pi-
ritus sanctus generat. Et sic in diuinis erunt
tria verba genita. et p̄ conseq̄ns plures q̄ tres
psonae in diuinis. **P.** si pater ex hoc q̄ pfe-
cte intelligit concipit et producit verbū. cum
filius et spiritus sanctus eque pfecte intelligant
sicut pater. ergo tc. **P.** si pater amādofī-
lum. et filius reamando patrē pductiūt spi-
ritus sanctū. cū pater nō minus amet spiritūt
sanctū q̄ filiū. et non minus reametur a spi-
ritu sancto q̄ a filio. ergo pater et spūsctūs p-
ductiūt alii spiritūsanctū. Et eodē modo te-
filio respectu spūsctū p̄t argui. **P.** bonūz **13**
est suūp̄us cōmunicatiūt vt ait Dionysius.
sed spiritūsancto attribuit̄ bonitātē sicut filio
sapientia et patri potentia. ergo videt p̄p̄p̄
sime spectet ad spiritūsanctū naturā suā alteri
cōmunicare psonae. **P.** quōd dicit pfecti-
onem simpliciter in rebus creatis a nulla p-
sona diuina debet excludi. sed posse cōmuni-
care naturā dicit pfectōem simpliciter in re-
bus creat. quia vt dicit. iij. methorozū. vnu
qđ tūc pfectū est cum poterit sibi filie gene-
fare. ergo filius et spūsctūs p̄t cōmunicare

15 naturā diuinā. ¶ P. actus actualissim⁹ p̄f
rissimo repugnat oīs additio. qz oē recipiens
additō em aliq̄ mō est in potētia. sed dē eact⁹
actualissim⁹ et purissim⁹. vtpz. xij. metaph⁹. ḡ
repugnat sibi additio relationū. sine q̄b⁹ p̄so
ne multiplicari nō p̄nt. qz eentia cōtin⁹ vni
tatem. relatio multiplicat trinitatē. ut ait boe.
in li. de tri. Et istā forte rōem intēdebat p̄mē
taror. xij. metaph⁹. cū ait. Antiq̄ putauert tri
nitatē esse in deo. et voluerūt euadere dicētes
q̄ sunt tres et vñ⁹ deus. et nescierunt euadere.
qz cū sbstātia fuerit numerata cōgregatū erit
ens vñ⁹ p̄ intentōnēz vñ⁹ additā cōgregato.

16 ¶ P. diony. de di. no. c. i. ait. q̄ nō est audiē
dum aliqd diceret nec etiā cogitare de supsub
stātiali. et occulta deitate p̄ter ea q̄ diuitus ex
sanctis eloquīs nob̄ sunt exp̄ssa. S̄z i. toto
sacro canōe nec in aliq̄ sui pte inuenit exp̄ssuz
q̄ in diuinis sint tres p̄sonē. lic⁹ enī inueniatur
q̄ sint tres. tñ fallacia p̄ntis videtur esse. sunt
tres. ḡ sunt tres p̄sonē. ¶ P. si sunt tres p̄so
ne in diuinis. aut dñm ab eentia. aut penit⁹ sūt
idem. Si p̄mo mō tūc erit cōternitas i. diuinis
Si scđo mō tūc p̄tingūt multe h̄dictōes ma
nifeste. Erit enī idē multiplicatū et nō multi
plicatū. ad se et nō ad se. ad aliō et nō ad aliō.
p̄mūcibile et nō p̄mūcibile. generās et nō
generās. genitū et nō genitū. spirās et nō spi
rans. spiratū et nō spiratū. differēs et nō dñns
Eentia enī nō differt a filio. et p̄ q̄ ē essentia
differt a filio. Infringeit etiā forma syllogis
mi expositorij. quē phus. i. p̄oz dicit h̄re eui
dentia ex se. Dicat enī sic. Hec eentia est hec
p̄nitas. hec eentia est hec filiatio. ḡ hec filia
tio est hec p̄nitas. vcl̄o falsa. ḡ aliq̄ p̄missaz.
et q̄ rōe vna eadē rōe et altera. Istis ḡ et for
te q̄ plib⁹ alq̄s sophismatib⁹ heretici poterāt
moueri supradicti ad negādū fctām trinita
tē. ¶ Sed ista nō p̄cludūt. qz fm̄ aug. rōem
q̄ntūlibet acutā sacre scripture p̄ria. nō dubita
mus eē falsissimā. ¶ P. si in diuinis nō esset
plitas p̄sonarū. ibi nō eēt felicitas. vñ⁹ ē fal
sum. ergo et añs. falsitas p̄ntis nota ē. x. eth.
z. xij. metaph⁹. pbat vñ⁹ p̄ Richar. iij. de tri
sic. qz p̄fecta iocūditas ē nō p̄t vbi defic mu
tuus amor et solū ponit amor p̄uatus et soli
tar⁹. Unde et boe. in de tri. ait. Nulli⁹ sine
socio est iocūda possessio. Sed dei felicitas ē
sūma iocūditas. ḡ tc. ¶ Itē cū heretici nō ne
gant sacrā scripture. ḡ eos p̄nt adduci oīs
auctoritates sacri canōis adducte p̄ mḡm in
ista disticte. ij. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ mōz
est falsa. qz cū p̄sonā diuina sic relatio et inclus

dat relatōem fm̄ suā p̄pam rōem. ḡ nō est p̄
mitus eiusq̄rōis cū eentia. Ad p̄batōez di
co q̄lic⁹ sit idē esse essentie diuine et p̄sonē. tñ
p̄sonē cōuenit aliqd adesse qd̄ nō cōuenit es
sentie vt eentia est. Et cū dicit. diffinitio ē ser
mo qd̄ est esse rei demōstrās. dico q̄ verū est
diffinitio absoluti. s̄z diffinitio relatiū nō ex
p̄mit esse p̄prie loq̄ndo sed adesse. ¶ Ad lecū
dū nego maiore. qz q̄uis nō sit p̄l̄ de bonita
te in trib⁹ p̄sonis qz in vna. est tñ eadē boni
tas plurib⁹ modis. ¶ Ad tertiu dicēdū q̄ ma
ior est vñ⁹ fm̄ istū sentim̄. puta q̄ fm̄ istā con
ueniētiā absolute entitatē qua p̄ueniūt i ter
cio. fm̄ illā eandē cōueniētiā p̄ueniūt iter se.
ḡ nō p̄l̄ cōcludit nisi q̄ p̄nitas et filiatio si
ue p̄t et fili⁹ entitate absoluta q̄ p̄ueniūt i di
uina eentia sint idē siue cōueniat iter se. Ex h̄
enī nō seq̄tur q̄ sint idē inter se quo ad forma
les suas rōnes siue q̄ ad suū adesse penes qd̄
habēt realē oppositōne. Scđm enī suū mo
dū adessendi nō sunt idē tertio. cū illō tertiu
nō habeat modū adessendi. sed ad se essendi.
Istd tñ dñō cōcedente euidētr⁹ declarabo cū
venero ad dist. xxij. qz ibi p̄pē h̄abit locuz.

¶ Ad q̄stū dicēdū q̄ diuine eentie p̄pugnat
oīs pluralitas naturalē siue essentialē et abso
luta. nō aut p̄sonalis et relatiua. ¶ Ad q̄ntū
dicēdū q̄ bonitas et malicia sunt opposita v̄l̄
¶ traria v̄l̄ salte priuatiae. et iō in eodē s̄l̄ esse
nō possunt. Sic etiā vñitas eentie et plitas
eentie cū sint opposita simul eidē inesse n̄ pos
sunt. Sed vñitas eentie et plitas p̄sonē non
opponunt fm̄ aliqd genus oppositōnū. ḡ nō
repugnat qn̄ s̄l̄ eē possint in diuinis. ¶ Ad
sextū nego añs. qz p̄ductōes diuine dñnt rela
tive. ad p̄batōem nego vñ⁹nam. qz nō opt̄z tā
ram dare dñntiā in p̄ncipīs sicut in p̄ncipia
tis. ergo q̄uis nō differat voluntas et intellex
ctus. p̄ductōes tñ p̄nt differre. ¶ Ad septi
mū dicēdū. q̄ dues sunt oppositōes relatiue.
quaz ex p̄ma habem⁹ p̄rem et filiū. ex scđa so
lum sp̄mīscim̄. qz alter⁹ oppositor⁹ scđe oposi
tōis nō cōstituit p̄sonā. puta spiratio actiua.
que p̄supponēs supposita pris et fili⁹ p̄stituta
fundat in eis p̄t sunt vñ⁹ p̄ncipiū sp̄uisci
h̄ntes in se vna cōez potētia spiratiua. et ideo
sola spiratio passiua cōstituit sp̄mīscium.

¶ Ad octauū dicēdū q̄ verbū aug. sic est ex
ponendū. nō enī nō potuit. i. nō ex h̄ ipotē
tia habuit. et ex hac duplii negatōe p̄e pōe
in ferri q̄ fili⁹ habz in se potentia generatiā.
quenō est aliqd q̄ diuina eentia. vt patebit in
dist. vij. nō tñ p̄t p̄gredi in actū generatōis.

q; hīmōi potentia habz cū oppōsito respectu generatōis actiue. Sicut ergo si ignis h̄ret potentia generandi ignē cū oppōsito caloris nūq; generaz ignē qzuis potentia generādi haberet. sic t̄c. Forte dices q; spūsc̄tūs ha-
bet essentiā diuina nō cū oppōsito respectu ge-
neratōis actiue. q; ipē poterit generare. Di-
co q; nō solū impedit actū generatōis h̄re po-
tentia generatiuā cū oppōsito respectu gene-
ratōis actiue. sed etiā nō h̄re cū pposito respe-
ctu. hoc est cum ipa paternitate. Dato enīm.
q; ignis habens potentia generādi ignē nō sit
calidus. nō obstatē q; nō sit frigid⁹. nūq; tñ
generaret ignē. cū fm illā. potentia nō sit apt⁹
natus p̄gredi in actū generatōis. nīl s̄b hac
q̄litate actiua q; est caliditas. sic spūsc̄tūs t̄c.

Ad. 9. Ad nonū dicendū q; maior ē ū de actu ab
soluto. non autē de relato. q; natura p̄t inesse
supposito sine omni imperfectōe cū carētia alic⁹
relatiōis. als natura diuina esset imperfecte in
patre. cū sit in eo sine filiatiōe. sed generare in
diuinis dicit relatiōem. ergo t̄c. Ad decimū
dicendū q; dicere p̄t dupl̄ sumi. Uno mō p̄
prie. put idē est qd̄ ūbū sc̄ipe. et sic sumit ab
Aug. vii. de tri. cū ait. q; non singul⁹ in diuīs
sed solus p̄t est dices. et sic intelligēda ē ma-
ior. Alio mō sumit dicere p̄ pfec̄te intelligē-
re et sic intelligēda est minor. q; nihil excludi-
tur. q; mediū mutat. Ad xi. dicendum ad
maiorē. q; pater nō p̄ducit psonā ūbi. eo q; p̄
fecte intelligit p̄cise. sed eo q; p̄fectū intelligē-
re est in psona patris cū inclusiōe respectus
necessario req̄siti ad p̄ducēdū psonā genitā.
q; respectus est ipa p̄nitas. fili⁹ q; et spūsc̄tūs
nō p̄ducit ūbū. q; intelligere p̄fectū i psonis
eorum stat cū exclusiōe respectus memorati.

Ad. 12. Ad. xii. dicendū. q; q; omne qd̄ amat ama-
tar inqntū bonū. et q; vna est bonitas p̄ris t̄
fili⁹ et spūsc̄tū. id pater eodē amore et eq; p̄f-
fecte amat seipm et filiū et spūsc̄tū. et eodem
amore amat a filio et spūsc̄tō q; amat eos. isto
enī amore psona diuina nō p̄ducit nīl. put si
bi cōunigit debitus respectus q; ē spiratio acti-
ua oppōsita spiratōi passione. q; spūsc̄tū psona
in esse psonali p̄stituit. et q; amor p̄dict⁹ tñ/
modo p̄iūḡt hīmōi respectui vt ē in psona pa-
tris et fili⁹. ergo solū vt sic p̄ducit psona spūs-
fanc̄ti.

Ad. 13. Ad. xiii. dicendū q; argumētū bñ i/
tellectu arguit oppositū illi⁹ qd̄ intēdit. Ad
cuius evidentiā est sciēdū q; res p̄mo intelli-
git vt vera. et deinde amat vt bona. et si ē p̄f-
fecta bonitas. tūc in ea s̄sistit oīs opatio q; ad in-
tra. ita q; intrisēcē nō p̄t ē v̄terius p̄gressus.

licet p̄cedi possit v̄terius quo ad extra iacti-
bus p̄ amōrē impantis. ergo ex h̄ q; spūsc̄tō
appro�atur bonitas. optime sequitur q; i diuīs
psonis quo ad intra v̄tra p̄ductōez spūsc̄tī
nō p̄cedat. lic̄ p̄ impium diuīe voluntatis si-
ue amōria ad extra p̄cedat in p̄ductōez crea-
ture. Ad. xiv. dicendū ad minorē q; posse
p̄mūcāre naturā p̄t dupl̄ sumi. Uno mō p̄
ipa potentia p̄cise q; cōmunicat natura. Alio
mō p̄ potentia vt cōcēnit executōez p̄mūcā-
tōis nature. Prīo mō est in oībō trib⁹ p̄sōis
eque p̄fecta potētia. als nō ēēt eq; oīpoten-
tes. Sc̄do modo nō est in spūsc̄tō ppter
carentia respectus necessario p̄notati p̄ hīmōi
executōe. quo tñ respectu caret spūsc̄tū abs
q; om̄i sui imperfectōe ēū habeat diuīnā essen-
tiam sup quā talis respectus nullā p̄fectōem
addit. cū ipa in le t̄ de le cōtineat omnē p̄fecti-
onem v̄l formaliter v̄l eminēter. Forte di-
cerē q; habere potētia et nō posse in executōez
op̄is imperfectōez dicit in creaturis. q; t̄dūni-
nis. Illā ḡnāz nego. q; in creatur̄ bñs potē-
tiam s̄i nō p̄t in executōez. h̄ vel est ex impfe-
cta habitōe potētia. v̄l ex carētia istrumentoz
v̄l alicui⁹ absolute entitatis ad tale executōez
necessario req̄site. t̄dō arguit imperfectōez i cre-
aturis. in diuīs aut̄ non est sic. vt iā patuit.

Ad. xv. dicendū q; qzuis actiū purissimo
nō possit fieri realiter additio. cū p̄habeat in
le v̄l formaliter v̄l virtualiter seu eminenter
omnē entitatē et p̄fectōem realē. p̄t tñ sibi fi-
eri additio bñ rōem. Idem enī le h̄ns vno
mō sibi ipi p̄t additio rōem. put se habz alio
mō. Lū ḡ relatio diuina p̄pata ad illū actuū
purissimū. s. ad ipam diuīnā essentiā nō dis-
ferat ab ea nīl sola rōe. vt inferi⁹ declarabitur
iō ei⁹ additio nō derogat in aliq; diuīe actua-
litati et puritati. Dicū etiā auerois nō ē ad
ppositū. q; ipē intellexit de additōe alicui⁹ en-
titatis absolute distingūētis naturā mō id/
uiduali iuxta distinctōez suppositoz. Ad. xvi.
dicēdū. q; dato q; h̄ nomē psona nō inue-
niat exp̄ssum in sacra scriptura de diuīs. tñ ex
his que inueniūm̄ in ea pbare possum⁹ h̄ no
men psona p̄petere diuīs. et esse multipli-
cum in diuīis. q; p̄ducere et p̄duci. genera-
re et generari q; se dueniūt tñmō suppositis.
vt ptz. i. metaph. sed talia inueniunt in diuī-
nis scripturis exp̄ssa de diuīs. Lū ḡ oē suppo-
sitū intellectualis nature sit psona. ergo t̄c.
Q; autē generare et generari de diuīs inueni-
atur in scripturis sac̄is. ptz ex eo q; dī in psal.
Filius me⁹ es tu. ego hodie genui te. Et itez

Ad. 14.

Instantia

Solutio

Ad. 15.

Ad. 16.

Ex vtero an luciferez geniit te. Illud aut sp̄us
q̄ a patre pcedit intelligit de sp̄uscto. **Ad**
Ad. 17. xvij. dīcēdū q̄ tres psone cū diuia eēntia sit
penit? idē loq̄ndo de idētitate reali . nec tñ ex
h̄ aliq̄ sequit̄ dictio. qz opposita pdicata pos
sunt ppterere eidē rei nō eodē mō sumpta. Pri
mus enī motus et tps sunt idē reali. et tñ vt ē
motus nō mēsurat. t ut ētpus mēsurat tpa
lia. t de motu et actōe et passiōe q̄ sunt eadem
res q̄zis alio mō sumpta. vt p3. iq. phicoz
dīificant mltā pdicata oppositū sonātia put
alitet t aliter sumunt. **Sic** in diuīs eadē res
purissima et simplicissima pura p̄nitatis vel
pater vt trāsit in entitatē absolutā diuīe essenti
tic (a q̄ non p̄ differre cū nullā habeat oppo
sitōem ad ipam. nec differre possit fm̄ Boe. i
libro de tri. nisi ab opposito) nō ē multiplicat̄
ta. est ad se. est om̄icabil̄. et nō d̄r̄ns. nec ge
nerās. nec genita. nec spirās. nec spirata. t ea
dem res p̄pata ad suū oppositū respectu cui
sortit suā for. male rōem qdditatiua. vt enī re
latiū est poterūt sibi p̄uenire opposita pdic
ata iā dictis pdicat̄. Et qd̄ mir si hoc sit in
diuīis. cū videam̄ exp̄sse q̄ idē mot̄ fm̄ to
tā suā entitatē p̄patas ad agēs ē actio. p̄pat̄
ad patiēs ē passio. vt enī ē abagēte sic ē actio.
sed vt ip̄o afficit̄ ip̄m patiēs sic ē passio. vt p3
iq. phicoz **Ad** illō aūt qd̄ addit̄ de syllogis
mo exp̄positorio dicēdū q̄ forma illī syllogis
mi nō h̄z debitā materia. nisi termini sic ius
mant q̄ mediū neut̄ excedat extremoz. Pro
pter qd̄ dīxit Arist. i. prior. tractas de syllo
gismo exp̄positorio q̄ medio exīte h̄ aliqd et
singulāri signato. neccesse ē extrema coniungi
Mō diuīa essentia ad quālibz psone seorū
p̄pata q̄zis sit idē reali cū psone. et psone
qz̄tū ad suā totā entitatē idēs sit qd̄ eēntia. tñ
essentia in tali p̄patōe nō intelligit p̄ modūz
illī qd̄ est h̄ aliqd. sed q̄s p̄ modū illī qd̄ est
quale qd̄ siue p̄mūe. Lū ip̄a eadē eēntia p̄pa
ta ad alia psone sit idē reali cū ea. Et in h̄ ex
cedere videt̄ qualitet̄ psone fm̄ se sumpta q̄
ip̄a est idē alteri psone. a q̄ tñ hec psone dīt.
Et iā diuīa essentia nō videt̄ esse h̄ singulare
signatū. quia tūc fm̄ se esset supposituz. et sic
haberem̄ suppositū in diuīis absolutū. Itē si
diuīa eēntia de se et p̄cise esset singulāris tūc n̄
esset cōicabil̄. qz nullū singulare vt singulare
est cōicabile. Pat̄ ḡ q̄ syllogismo exp̄posito
rio nihil p̄cludit̄ in terminis supradictis

p̄ncipale dīco q̄ nō possum̄ pbare necessaria
rōe distinctōem realē diuīaz psoneaz. qz illō
qd̄ est articul̄ fidei sup̄m̄ et excellētissimus
n̄ p̄ demonstrari. misterii scē trinitat̄ ē h̄mōi
ḡ tē. maior est nota. qz dīcit apl̄s ad hebreos
xi. fides ēsba rez sperādarū argumētū n̄ ap
parētū. Itē ait Auḡ. fides est credere qd̄ n̄
vides. Itē Bre. fides nō habz meritum cui
h̄ana rō p̄bz experimentū. Minor aūt pt̄z in
simbolo athanasij. **Sed** ē qd̄am doctor q̄
tres rōes adducit. qz reputat necessario cōi
cludere t pbare realē et verā p̄ductōez ad in
tra in diuīis. et p̄ p̄n̄s verā et realē distictōz
Un prumo arguit sic. Id qd̄ d̄ sua rōe forma
li ē p̄ncipiū p̄ductiū alicuī in quocūqz po
nit absqz om̄iū imp̄fectōne sp̄ erit p̄ncipiū p̄
ducēdi ipm̄. sed intellectus habēs obiectū in
telligibile sibi p̄sens ex sua rōe formalī ē p̄nci
piū p̄ductiū noticie genite q̄ ē h̄bū. Lū er
go intellectui diuīo sit sp̄ p̄sens obiectū sūme
telligibile t absqz oī imp̄fectōe. ḡ necessario
erit in diuīis p̄ductio h̄b̄-p̄fecta. Perfectum
aut̄ nō esset h̄bū. nisi ēt genitū de tota scia p̄
ducētis. cū ḡ talis scia sit in diuīis infinita. h̄bū
p̄ductū cū sibi debet eē adeqtū erit infinitū.
nō p̄ autē ē infinitū nisi h̄eat naturā di
uīā. cū oīs alia natura sit finita. ergo i diuīis
ent distinctio psoneaz rōe p̄ductōis. t vnitā
eēntie rōe adequatōis. **P**o. oīs p̄fectio sim
pliciter est in deo ponēda. vt ait anf. psologi
on. iq. c. l̄. p̄ductio ad intra dīcit p̄fectōez sim
pliciter. eo q̄ sit necessaria p̄ductio. nā necessi
tas dīcit p̄fectōez simpl̄z. cū p̄ ea descedat ens
in entia p̄fecta qn̄ diuīdī p̄ trīges. t necessariū.
Sed illud qd̄ dīcit p̄fectōez simpl̄z qn̄ ad
iungit alicuī qd̄ de se nō dīcit imp̄fectōez. ad
huc illud dīcit p̄fectōez simpl̄z. cū ergo pro
ductio de se nō dīcat imp̄fectōez. ḡ necessi
tas cū p̄ductōe p̄uta necessaria p̄ductio dīcit
p̄fectōez simpl̄z. **P**o. p̄ma p̄ductio d̄z p̄pete
re p̄mo p̄ducēti. plūta deo. l̄. p̄ma p̄ductio est
necessaria. tal̄ aūt nō p̄t esse ad extra. qz deus
ad extra agit libere. et p̄ p̄n̄s h̄mōi p̄ductio ē
p̄tingens. ḡ p̄mo p̄uta deo p̄petet naturalē p̄
ductio ad itra. **H**z vt mihi videt̄ iste tres
rōes maḡ vident̄ esse sophistice q̄z necessarie.
qz om̄is peccat̄ aut̄ in materia aut̄ i forma. vt
patebit. Lū enī rō necessario p̄cludēs p̄uicat
intellectū vt assentiat & vitati p̄cluse. vt̄. i. po
ste. cur isti suis rōibz q̄s dīcūt simpl̄z necessa
rias nō p̄uicūt infideles ad assentēdū miste
rio deifice trinitatis. qd̄ cū mīme p̄nt ligdō p̄
ezū rōes nō p̄cludere necessario. **P**o. no

minus est supnaturalis fides de sancta trinitate: qz te verbo dei incarnato. sed fidē incarnatōis ſibi dei nō possum⁹ pcludere necessaria rōne. ḡ nec trinitatis. maior p̄t, p̄bō minorē p̄ au-
gustinū q. iū. ep̄la ad volusianū loqns de in-
carnatōis misterio ait. Hic si rō q̄it non erit
admirabile. si exēplū p̄ficit nō erit singulare.
dem⁹ ḡ deū aliquid posse qd nos fateamur i
uestigare nō posse. in rebus nāq̄ mirabilibus
tota rō facit est potētia faciens. Unū et alian⁹
ait. Hic natura silet. logice vis exulat. ois re-
thorice perit arbitriū. rōq̄ vacillat. Et amb̄ i
ſuo libro de tri. c. vi. Clos silet. mens defic̄ t̄c.
¶ Ad p̄mā ḡ rōnem dicendū q̄ si pcluderet
necessario tūc tota fides de sancta trinitate p̄iz.
quia nō solū q̄ternitatē realiter distinctor in
diuinis pcluderet. verū etiā milleitatē v̄l po-
tius infinitatē realiter distinctor in diuis ne-
cessario poneret. qz si ex pfecto intelligere ſybū
in diuis pducere distinctū a pducēte. cū
pductū ſybū fm̄ teſt infinitū et pducēti ade-
quum. eque pfecte intelliget ſicut pducēs pri-
mū. ergo si cogit rō tua in aliquo. tūc illō ver-
bum pducet aliō verbū. et ſic verbi erit ſybū
vñq̄ in infinitu⁹. **¶ Forte dicet aliq̄ ſic ego**
dixi ſupius q̄ intelligere verbi nō eſt pducti-
uu⁹ qz ſit pfectū. qz nō pcernit in ſupposito
ſybū respectū p̄nitatis qui necessario p̄notat
in pducēdo verbū. Rñdeo. q̄ tūc habeo pro-
pofitū. qz talē respectū eſte in diuis nlla necel-
ſaria rōe pbare poſſumus. qz p̄m̄ v̄l p̄nita-
tem eſſei diuinis ſola fide et ſacredoſture au-
ctoritate tenem⁹. ḡ ſi rō tua pcedit de intelli-
gere cū tali respectu. tūc rō nō eſt euideſ. qz n̄
aſſumit ppoſitōem naturaliter nota. ſed ſola
fide creditā. **¶ Ad formā ḡ rōis dicendū. q̄**
maior non eſt ſva. niſi loqndo de tali pncipio
quod eſt pncipiū totale nihil aliud req̄rens
ad pducendū. Ad minorē dico q̄ qntū nob̄
innotescere p̄t naturalē. ipm̄ pfectū intellige-
re nō eſt p̄ ſe ſufficiēs pncipiū. pductiū ſybū
niſi accidēt aliter inherētis. qle in diuis eſſen-
potest. ſed ſolu in creaturis. Unū ſi ipo intelli-
gere pſtituit ſybū pſonalē ſubſtens opt̄z q̄
aliquid p̄ter ipm̄ ſtelligere in ipo pducere co-
cernat ut ſupius patuit. qd tñ euideri rōe co-
phēdere nō poſſumus. alī ſi nihil aliud con-
taret. tūc filius et ſpūſctū pducere verbuz
pſonaliter ſubſtēs i diuis eque bñ ſicut p̄.
ergo t̄c. **¶ Ad ſcdm dicendū. q̄ minor nō ſolu**
eſt falſa. ſed etiā pſiculosa. quia ſi pductio ne-
cessaria dicit pfectōem ſimplē. tūc ſequitur
ſpm̄ ſanctū eſſe impfectū. qz nihil pducit ad

intra. nec p ſeqns necessario. **¶ Forte dices**
qz ſi nō habet tale pfectōez actiue. tñ h̄z paſſi-
ue. Rñdeo q̄ illud auget difficultate. qz ſi p-
ductio necessaria tūc actiue ſumptra q̄ paſſiue
dicit pfectib⁹ ſimplē. tūc nulla diuina pſo-
na eſſet perfecta. qz pductio actiua et paſſiua
etiā i diuis dñnt realē fm̄ dñntia realē ipſoꝝ
ſuppositorū pducētiū t pducitorū. ḡ cuicūq̄
pſone ppetit pductio actiua. eidē nō pōt ppe-
tere pductio paſſiua illi actiue oppoſita. t̄ e-
couerso. et p pñis cuilibet pſone pducēti deſi-
ceret quedā pfectio ſimpliciter. q̄ realiter ta-
men habereſ a pſona pducta. et ecouerso cui-
libet pſone pducere deſiceret pfectio ſimplici-
ter. que tñ meſſet pducēti. quod eſſet ſimplē i
poſſibile. quia cū q̄libet pſona ſit verus deus
cū nulla pfectio deſſe p̄. ut p̄t. v. metaphi-
ſice. c. de pfecto. nullaten⁹ poterit aliq̄ pfectō
ſimpliciter in eſſe vni pſone. qn eadē pfectio
inſit omnib⁹ trib⁹ pſonis diuinis. Ad pba-
tōem cū dicit q̄ necessitas dicit pfectōez ſim-
pliciter. iſta nō eſt ſva. quia de rātē pfectōis
ſimpliciter eſt nō ſolū q̄dicit pfectōem cum
adiungitur tali qd nō dicit impfectōem. ſed
de rōe ſui eſt q̄ cuicūq̄ cōtingit dicit pfectio
nem. et melius ſit ipm̄ eſſe q̄z nō eſſe. Und⁹ qz
bonitas et ſapiētia dicit pfectōez ſimpliciter
quālibet adiungat his que impfectōem de-
ſed dicit tñ adhuc dicit pfectōem. Meli⁹ ei
eſt mori bñ et ſapiētē qz ſine ſapiā et bonita-
te. et inſirnari t tristari et qcūq̄ alia qzuiſcu-
qz naturale dicit ipfectōz meliora ſunt ſeipſ
ſi cū aliq̄ pfectōe ſumant que ſit pfectio ſim-
pliciter. Sed mori necessario ſiue de necessi-
tate. ſiue firſtari. ſiue tristari vtq̄ nō ē meli-
us ſeipo ſiue neceſſitate ſumpto. neceſſitas ei
in talib⁹ non addit aliquā bonitatē. magis
auget maliciā. ergo neceſſitas nō ē pfectō ſim-
pliciter. **¶ Ad terciū dicendū q̄ lic⁹ illa rātō**
minus peccet inter ceteras. tñ nō concludit
euiderē. qz quilib⁹ pñoz rñderz fm̄ ſuā op-
nionem. Illi enī q̄ ponut deū eſſe cām efficien-
tem ad extra diceret q̄ nō cōtingēter ſz natu-
raliter res pducere t neceſſario. l̄z nō coacte.
quia in deū nō cadit coactio. neceſſitate tñ i-
mutabilitatis pducere ita q̄ nō poſſz nō p-
ducere. Alij autē pñoz qui negat deū eē cau-
ſam efficiētē diceret q̄ nec ad itra nec ad ex-
tra deus pducit aliqd quod realiter dñrat a p-
ducente. Ergo fm̄ eos qui ex ſide tue cōcluſi-
oni nō pſentiunt. nihil cōcludit virtute tue
rōis. quia illi p̄m̄ diceret q̄ opatio dei ad ex-
tra eſt naturalis et prima. Alij diceret q̄ nlla

Instantia
Solutio

Ad. 3.

Ad. 2.

Si opatio est alicuius dñntis a se cōstitutius
sed ipse in seipso sūm̄ eos gaudet et beatificat p/
pria bonitate.

Tercium
principale

Quantū ad tertius

principale dicendū q̄ vnitas in diuinis pōt
dupliciter cōsiderari. Uno mō q̄zum ad id
quod connotat & de quo pdicat. et sic dīc ens
maxime positiū. qz dicit ipam diuinā essen/
tiā v̄l diuinā psonā v̄l aliquid aliud in diuin/
is de q̄ pdicat. Alio mō quantū ad suū for/
male qd addit tali connotato de quo pdicat. et
sic dicit quid priuatiū siue remotiū. qz vt
sic nihil dicit nisi negatiōem diuissōis. qz v/
num nihil aliud est q̄ ens indiuisum. et vnitas
indiuisa entitas. Rōe q̄ s̄bstatiū dicit qd po/
sitiū pura ens v̄l entitatē. sed rōe sui forma/
lis significati dicit simpliciter priuatōem l'ne
gatōem diuissōis. et p̄ se qns dicit priuatōez
priuatōis. cū diuissō dicit priuatōem. q̄ dīc
priuatōem s̄m rōem. Hec tamē ex q̄sito nō
tractabo usq; dum venia ad. xxiiij. distincō
nem. quia ibi spēaliter inquiret magis quō ter/
mini numerales se habeat in diuinis. Ad p/
sens aut̄ adducā tmmodo rōes dñaz opini/
onū. Quaz prima dicit sine distinctōe q̄ v/
nitas in diuinis dicit simplē qd positiūz.
Alia aut̄ ecōtra nō distinguēs ait q̄ simplici/
ter dicit priuatōem siue remotōem. Juxta p/
mā opinionē arguit sic. Nō minus dicit po/
sitiū vnu trascendentū q̄ alterū. sed cū q̄tia
or sint trascendentia. s. ens verū bonū & vnu. &
tria prima dicuntur in diuinis positiue. ergo &
quartū dicit positiue. P. si vnu siue vni/
tas aliquid priuaret. h̄ maxime videret esse mul/
titudo. cū multitudo opponi vnitati. vt p̄ z
x. metaph. sed multitudinē nō priuat. ergo ni/
hil aliud poterit priuare. p̄bat minor. qz nihil
priuat illo quo in esse cōstituit. sed multitu/
do cōstituit in esse vnitate. ergo tc. P. sa/
piētia nō obstante q̄ sit sp̄s q̄litatis pdicatur
de deo positiue. ergo & vnu siue vnitas nō ob/
stante q̄ sit p̄ reductionē in genere q̄ntitatis de
deo dīc positiue. In patz. qz cū nullū accidēs
possit esse in deo. et magis accidēts naturā sa/
piat illud qd est directe in genere accidentis
qz qd p̄ reductōem. q̄ nō debz magis vnitas
remotiue pdicari de diuinis qz sapiētia v̄l qz
cunq; alia species q̄litatis. P. si vnu dice/
ret solū priuatiue dīc. q̄ sine piculo poss̄ ne/
gari de deo. q̄ns est falsum. Imo hereticū ē di/
cere deū non esse vnu. P. omnis pdicatio

priuatiua sonat in aliquem defectum. sed n̄
hil defectuosum de deo p̄t pdicari. q̄ si vnu so/
lit diceret priuatiue nō possit pdicari de deo.

P. sūm̄ Aug. in de tri. Quicqd de deo pdi/
cat aut pdicat s̄m s̄bstantiā aut s̄m relatiōz.

Et sūl Boe. in suo li. de tri. ait. q̄ oia que ve/
nunt in diuinā pdicatōez mutant in diuinā
s̄bstantiā p̄ter adaliqd. cū ergo vnu pdicet dīc
deo. v̄l dicit s̄m s̄bstantiā v̄l s̄m relatiōnem.
quocūq; dato sp̄ dīc positiue. cū s̄m s̄bstan/
tiā q̄ relatio s̄nt entia positiua. P. si vnu
diceret priuatiue. opteret q̄ habitus sibi oppo/
sus esset multitudo. q̄ns est falsum. q̄ ha/
bitus naturaliter est prior priuatiue. multitudi/
do v̄o est posterior vnitate. P. cū multitu/
do mensure p̄ vnu. nō opponit vnu multi/
tudini priuatiuelz magis relatiue. cū mēsura
et mensuratu ad seimūcē referant.

P. pri/
uatiue opposita nō p̄t simul esse in eodē. q̄
si vnu in diuinis diceret priuatiue cū nō possit p/
riuare nisi multitudinē v̄l pluralitatē. si in di/
uinis erit vnitas tūc nō poterit esse plalitas.
et ecōuerso. q̄ tc. P. vnu qd est de genere

q̄ntitatis dicit rōnē mensure vt ait cōmēta/
tor. x. metaph. Sed deo excellētissime et per
q̄ns maxime positiue cōuenit rō mēsura. q̄ ta/
le vnu dīc de deo maxime positiue. P. it/
lid quod est passio entis realis nō p̄t esse per
se nō ens. sed vnu est passio entis realis. p/
riuatio autē vt dīc. i. phisicoz dīc p̄ se nō ens.
ergo vnu nō erit priuatiū. P. v̄l loqris

de vno quod cōuertit cū ente. vel de vno qd ē
principiū numeri. Primū nō p̄t esse priuatiū.
P. Primo q̄ genus nō p̄t esse priuatiū cui?

omnes species sunt positiue. sed idē sile et eq/
le q̄ sunt sp̄s vnius cōuertibil cū ente. dīcūt
positiue. vt de se patet. cū sint p̄petates realiū
pdicamentoz. qz vnu in substātia dīc idē. in
q̄ntitate dīcūt equale. in q̄litate sile. q̄ tale v/
num nō est priuatiū. Scđo qz tale vnu
opponit multitudini p̄rie. vt dīc. x. metaph.
sed vnuq; contrarioz dīcūt qd positiū. i. hoc
enim dīcūt contraria a cōtradicitorīz et priuati/
uis.

Tercio qz qd p̄ se est nō ens. h̄ n̄ cōuer/
tit cū ente. s; priuatio est h̄mōi. q̄ tc. Quar/
to qz tuq; pdicis q̄ sit priuatōis priuatio. p/
riuat enī diuisionē que est quedaz priuatio. Si
cut ergo negatio negatiōis sp̄ aliquid ponit.
qz duplex negatio est q̄sī vna affirmatio. sic
duplex priuatio erit vna positiō. Quarto qz
dīcūt cōmentator. x. metaph. qz vnu et ens n̄
dīcūt nisi in p̄significato. ergo in p̄ncipalisi/
gnificato dīcūt idē. S; illud qd p̄ncipalites

1 Opinio q̄
vnu dīpo
situe in di/
uinis

2 2

3 3

4 4

5 5

vicit qd positiū. et tñmō in significato est qd priuatiū. h̄ simpliciter et abolute d̄z dici positiū. Iz fm qd rōe significati possit dici priuatiū. Nec etiā vñ qd ē pncipiū nū men p̄ esse priuatiū. Pr̄im qz habz rationem mēsure. qz nūc̄ est multitudi mēsura ta p̄ vñ. vt dr. x. metaph. Secdo qz qd est p̄stitutiū positiū nō p̄ esse priuatiū. sed ex vnitib⁹ p̄stituit numer⁹ q̄ est sp̄s qntitatis positiua. ḡ rc. Sed ista opinio sic absolute et sine distinctōe plata nō videt bene sonare. qz fm p̄m. v. metaph. Dia dicūtur vñq̄ inqntū nō diuidunt. Iz nō diuidi est qdām negatio sive remoſio. ḡ vñ nō p̄dicat simpliciter positiue. Alij dicit q̄ oē vñ siue puerat cū ente. sive sit pncipiū nūeri. simplicer dicit priuatōem. Nulla tñ motua corū inueni q̄ sunt alic⁹ efficacie sive pōderis. ḡ hanc opiniōez tāqz min⁹ bñ fulcīta imediate dimitto. Inferius etiā distinctōe. xxiiij. pba bo q̄ vñ exiſtēs pncipiū nūeri dicit qd positiū. Si etiā breuiter de p̄ma opinione vellem me expedire. dicere iuxta distinctōez quā posui in pncipio illi⁹ articuli q̄ oēs ille rōnes arguit de b̄strato sive cōnotato ipi⁹ vñi⁹. nō autē de eo qd ipm vñ formaliter addit super ipm b̄stratū sive sup ipam essentia diuinaz. Tñ rōe maioris exercitū volo r̄ndere p̄ ordine nō qd illas rōes. Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ n̄ est sile de vno et alijs trib⁹ trāscendentib⁹. qz formalis rō vñi⁹ includit negatōez v̄l priuationem diuisionis v̄l distinctōis. rō v̄o ent̄ sūmitur a natura rei. rō veri in ordine ad intellectū. rō autē boni in ordine ad appetitū. Et iō formalis rō ceteroz triū nullā negatōez includit. ḡ nō est sile. Ad scdm dicendū q̄ vñuz qz̄ ad sūu formale qd addit sup sūu b̄stratum te q̄ p̄dicat opponit multitudinē. tūt sic nō p̄stituit mltitudinē. tñ rōe sive b̄strati ut b̄stratū est triplicabile. est cā multitudinis.

Lötra istā
opinionez.

Alia opi-
nio q̄ omē
vñi⁹ dīc p̄
uatiōnem.

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5.

ta diuisionis. Ad septū dicendū q̄ termi nu-

Ad.6.

merales in diuisiū nihil addūt positiue sup il-

Ad.7.

lud de q̄ p̄dicant. tñ si p̄dicat de eentalibus

tūc significat essentia. si d̄ psonalib⁹ sūc signi-

ficat relationē. Ad septimū dicēdū q̄ vñi⁹

p̄pē nō opponit priuatione mltitudini Iz diuisi-

oni. et illa fm nrm modū intelligēdi est p̄oē

vñ. et ipz vñi⁹ p̄ ipaz tāqz p̄ sūu oppositū dif-

sinit. cū priuatio diffiniat p̄ id quod priuat.

Unū sicut dicit doctor cōis de potētia dei. q̄ sti-

one. lxxvi. ista se habet p̄ ordinē fm nostrum

modū intelligēdi. Primo enī cōcipitur ens.

Secundo nō ens. Tercio intellect⁹ diuisionis.

qz̄ h̄ q̄ aliqd intelligit esse. et nō intelligit

hoc esse. imediate cōcipit vt diuīsum ab eo.

Quarto cōcipit vt vñi⁹ puta cōcipit ut in se

indivisiuz. Et ex hoc qnto consequit intelles-

ctus multitudinis. s. p̄tib⁹ ens intelligit diuī-

sum ab illo. et virūqz iporū in se p̄cipit vt v-

num. Quantūqz enī aliqd intelligant diuī-

Ad.8.

Ad.9.

ta. nō intelligit in formaliter multitudo nisi

qđlibz diuīorū p̄cipiat esse vñi⁹. Ad. viii.

Ad. x. dicendū q̄ vñi⁹ qd est pncipiū nūc-

ri nō est formaliter in deo. nā vbiqz forma-

liter rep̄i cū sit qđdam accīns reale. vt pate-

bit in distinctōe. xxiiij. ibi addit aliqd supra

sūu subjectū. Est ḡ tale vñi⁹ eminēter in deo

sicut et cetera oīa que sunt alic⁹ entitatis. qz

uis nō dicat pfectōem simplr. nec de⁹ ad mo-

dum illi⁹ vñi⁹ ē mēsura. Iz ad modū p̄me b̄

stantie. Ad. xi. dicendū q̄ passiōi entis po-

sitiui nō repugnat esse aliqd priuatiū. Ecli-

p̄sis ei qz̄ sit qđa priuatio. tñ tāqz v̄a pas-

sio lune v̄l solis est demōstrabil de luna v̄l so-

le. Ad. xii. dicendū q̄ h̄ loqz de vno quod

p̄uertit cū ente. Ad p̄mā pbatōez dicēdū

q̄ idē eqle et sile in qz̄ sūt sp̄s vñi⁹ dicun-

tur priuatione. sicut et ipm vñuz. nec repugnat

enti v̄l p̄dicamēto reali h̄repassiōez priuatiū

vt patuit te eclipsi. Et si dicet q̄ ista sūt spe-

cies relatōis q̄ est p̄dicamēto reale. Dico q̄ n̄

repugnat p̄dicamēto relatōis habere species

Ad.7.

Ad.8.

Ad.9.

Ad.10.

Ad.11.

Ad.12.

Ad p̄mā

pbatōem

Instantia

Solutio

Ad.5. Ad.5. Ad.5.

que fīm sū formale significatū sit priuatū.
Ingenitū ē relatiū est. et tñ est priuatū.

Ad pbatī Adicēdām pbatōēz dicēdū q̄ pmetator ex
onē scđam ponit h̄ie. i. priuatūe. Nā q̄ strarie oppo
site reducūt ad priuatūe opposita. iō q̄nq̄ p/
uatiūe dicunt h̄ia. Etia p̄ dīci q̄ dato q̄ v/
nū multitudinē opponere strarie. divisioni
tñ opponere priuatūe.

Ad. 3. **Ad terciā pbatio** nē dicēdū q̄ priuatōi puenit opposita appellatio illi? q̄d priuat. ppter hoc priuatō q̄ pri
uat formā que ē p se ens. tal' priuatō merito
appellat p se nō ens. sed vñ nō priuat ens sed
entis diuīsōem. et iō ex hoc nō deb̄ appella
ri p se nō ens. q̄uis appellet p se indiūlum.

Ad. 4. **Ad quartam pbatōēz dicēdū q̄ q̄uis nega
tio negatōnis materialēz aliqd ponat. tñ for
maliter est negatio. sic q̄uis vñ q̄ntū ad s̄b
stratum sit q̄e positiū. formalēz tñ est priua
tiū. **Ad quāta pbatōēz dicēdū. q̄ q̄dli
bz vocabulū pncipalius videt significare id
q̄d formaliter significat q̄z q̄d materialēz signi
ficat. etia pmetator nō vid̄ sic dicere sic hic
est introduct. sed ista s̄ba ponit q̄ vñ um
z ens significat idē. tñ modis diuīsis. et h̄ bene
cedo. q̄d idem q̄d significat vñ significat etiā ens. nō aut̄ quoq̄z mō s̄z vt idiuīsu****

**Quartū
pncipale**

Egidius

Quātus ad quartū

principale dicēdū q̄ sic. q̄ cū psonē diuīe n̄
distinguant absolutez relatiue. et fundamē
tu infinitū manēs in distictū possit fūdare op
positas relationēs originis q̄bō distictre psonē
pstituunt. sic infra patebit. q̄ ipa diuīa essen
tia vna z indistincta p̄ secū p̄ pati tres disti
ctas psonas. Hic doctor noster dīc et bñ
q̄ illud demōstratiue pbare nō possum. q̄z
uis rōes oppositas soluere possum. ac aliq̄s
pnsualioes adducere. Et pnsualio sua pulcra z
bona ē hec. Dicit enī q̄ esse suppositi creati tri
pliciter plificat. Prio ex diuīitate nature. nā
cū esse sit actus nature plificata natura necel
sario plurificat ipm esse. Scđo ex distantia
quā habz esse ad naturā. Nam cū natura cre
ata nō sit suū essez acquirat esse i supposito.
optet ipm esse plificari iuxta plurificatōnem
suppositor. Tercio plificat ipm esse ex diuīi
tate eorū q̄ sunt i suppositis. Nā si aliqd ē in
isto supposito dīns nūero ab eo q̄d est in illo
supposito optet q̄ ipm esse numeralēz plurifi
cetur. Et q̄r in deo est tñ vna natura. et ē n̄
differt a natura. nec aliqd est i vno supposi
to q̄d nō sit in alio. lic̄ adaliqd sine relatio in

vno repiatur. que nō ē in altero. iuxta illō bo
ethi in deo trini. Nō ḡ dici p̄ pdicatōēz relati
uam q̄cq̄z rei de q̄ dīci fīm se ad dicere v̄l'minu
ere v̄l'mutare. que tota nō ī eo q̄d est esse cōsi
stit. sed in eo q̄d est in p̄patōne aliquo mō se
habere. ḡ ipm esse nō plificat in diuīnis. z est
idētribus psonis. et p̄ p̄n̄ nō appetet insolu
bil'repugnātia q̄n tres psonē s̄t possint stare
cū vna natura diuīa. Sed p̄ ista dicta est. Cōtra egī
pamo vna opinio q̄ dīci p̄clusio īā dicta
diuī est op̄
p̄demōstratiue pbani. et nō min̄ euicēter q̄z
ista. q̄ om̄e ppositum ex h̄ijs ē corruptibile.
Demōstratiues aut̄ q̄s adducit sūt he. Dis
pfecta opatio terminat ad aliqd opatū. sed in
deo sunt intelligere et velle tanq̄ pfectissime
opatōnes. ḡ intelligere termiabit ad verbuz
pductū. z velle ad amore. Sed cū nihil pdic
cat seipm. optet tale pductū realiter differre a
pducere et ab intra. cū tales opatōes sint im
manētes. hmōi aut̄ dīra ī diuīnis nō p̄t esse
in essentia. ḡ in psonis. P. quicqd pfectio
nis ē in creaturis ē deo attribuēdū exclusa oī
annexa impfectōe. s̄z naturā repiri in plibus
est pfectōis. q̄ aut̄ ex hoc plificet natura ē im
pfectōis. ḡ deo prīmū attribuēdū est. scđo ex
cluso. P. natura q̄ tñmō esse p̄t in vno sup
posito videt esse artata et limitata. s̄z natura
duīa ē imensa z illimitata. ḡ tc. S̄z ista
opinio stare nō p̄t. q̄r oē quod demōstrat aut̄
demōstrat a p̄ori aut̄ a posteriori. s̄z articulus
trinitatis nec a p̄ori nec a posteriori p̄t demō
strari. ḡ tc. maior p̄t p̄mo posterior. mino
rem p̄bo. Nō cī a posteriori puta p̄ effectū. q̄z
ois natura creata nos dūcit ad oppositū. cuz
nulla natura creata manēs idiuīla sit repibil
in pluribz suppositis. Nec a p̄ori puta p̄ cām.
q̄ sc̄tissima trinitas cū ipa sit cā oīm nō habz
causam. Ad p̄m ergo dicēdū q̄ maior ē. Solutio
s̄a de opatōibus trāscētibz. Ad minorē dico
q̄ intelligere et velle sunt opatōes imanētes.
de q̄bus dīci. ix. metaph. z. i. ethi. q̄ p̄ opatio
nes imanētes nihil cōsticuit. s̄z ipē sunt finis
etnō aliqd opatū. Itē si p̄ intelligere z vel
le neceſſario psona adintrā in diuīis pducere
etur. tūc nō possent dūcere psonē nō pducere
z sic spūſctūs nec itelligeret nec veller. Item
cū intelligere z velle in deo sint vnicā z simpli
cissima opatio. si distictōēz talū pductōēz
in diuīnis vis arguere ex distictōē opatio
num. tunc habebis vnicū pductū in diuīnis.
q̄d est s̄z articulū sc̄tissime trinitatis. Ad
secundū dicēdū q̄ minor nō est s̄a. q̄r tūc sem
pitema z imaterialia essent impfectiora ipis

materialib⁹ et corruptibilib⁹. cū natura i⁹ eis
phicē loq⁹ndo in plib⁹ supposit⁹ nō possit re
p̄iri. Etia⁹ dato q̄ pfectoī sit naturā idiuīsa⁹
in plib⁹ rep̄iri. q̄ tñ hoc possibile sit ductu
rōis naturalis scire nō possum⁹. cū in oībus

3 naturali⁹ scibilib⁹ oppositū videamus. Ad
terciū dicendū q̄ natura nō dicit limitata ex
h⁹ q̄ est in vno supposito. sed ex h⁹ q̄ ē in sup/
posito limitato. Si ei natura esset i⁹ mille sup/
positis. dū tñ qdlibet suppositoꝝ sit limitatū
natura erit limitata. Si aut̄ esset in vno solo
supposito. dūmō illud suppositū sit illimita
tum. natura dicit illimitata. Sed dato q̄ na
tura diuīna esset in vno supposito mō q̄ po
suerunt p̄hi. illud suppositū esset illimitatū.

Alia opio
⁹ egidiū

1 Scđo arguit alij cōtra dicta doctoris q̄
bus p̄syader dictā cōpossibilitatē in diuinis
Primo dicut q̄ assumptū nō ē vez. s. q̄ es
se et essentia distent v̄l differant in creaturis.

2 Scđo dato q̄ ita sit. dicut q̄ eentia nō h⁹
esse p̄ suppositū. q̄ magis bñ dici q̄ supposi
tu habeat esse p̄ essentia. causaliter enī suppo
sitū habz et esse et opari p̄ essentia. q̄ totū qd
attribuit supposito tribuit sibi rōne essentie.

3 Et ex h⁹ dicut tertio q̄ essentia in creaturis
nō plurificat p̄ plurificatiōem ipi⁹ esse. q̄ ita
est esse bñ se vñ sicut essentia. p̄ qd ḡ plurifi
ficab⁹ ipm esse. n̄ se a se ipo. q̄ idē dicere p̄ eent
ia. nec ab agente. q̄ actio naturali agenti per
pus attungit essentia q̄ esse. Quarto dicut

4 q̄ oīb⁹ his cōcessis adhuc in nullo declarat p
positū. s. q̄liter vna et in diuīsa eentia possit eē
cū tribus suppositis reali⁹ distictis. Sed

Solutio
⁹ egidio

1 ista vident pcedere ex nō debita intelligētia
dictoꝝ mī doctoris. q̄ pmo dicut doctorem
nō bñ dicere in h⁹ q̄ ponit eē et essentia in cre
aturis differre reali⁹. et nullā rōem p̄ doctorē
adducut. nec ad rōes doctoris r̄ident qbus
hāc cōclusiōem firmissime pbat in q̄stioībus
de pmo p̄ncipio in scđo suo sup̄ snias. in q̄li
bet suis et in multis alijs locis. vbi illa mate
ria et int̄ētē ptractat. Quo ad h⁹ dictū eoū

2 reputo q̄ si nō dictū. Quantū ad scđm ite
rū male intelligūt doctorē. quia doctor nō di
cit q̄ eentia habeat eē causalē p̄ suppositū. s.
q̄ habeat esse i⁹ supposito. et in alio et alio sup
posito creato acq̄uit aliud et aliō esse. et bñ di
cit doctor. q̄ nec in deo nec in creatura eē exi
stentie p̄petit essentie separatim a supposito. vt

3 sup̄ius declarauit. Et cū tercio dicut q̄ rati
onabilē dicat eē plurificari p̄ essentia q̄ ecō
uerso nego. q̄ quis eentia vt essentia abstra
hat ab esse actualē existentie. et vt sic sit p̄oꝝ ip

so esse. tñ eentia vt multiplicata necessario cō
cernit distinctas exēntias. Et cū dicit. a q̄ ha
bet ipm esse q̄ multipliceat. dico q̄ habz ab a
genti efficiēt. et fundam̄talē ab ipa materia
p̄ita et diuīsa. in cui⁹ diversas p̄tes agēs in
ducit diuīsas formas eiusdē rōis. a quibus
alie et alie p̄tes materie capiūt aliō et aliō. eē.
et s̄līt aliam et alia eentia. attamē q̄ eentia ab
strahibilē est ab esse exēntie. et potest intelligi ut
opposito eius suppositū aut nō p̄ intelligi si
ne tali esse. iō aliq̄ mō immediat⁹ tale esse respi
cit suppositū q̄ eentia. t̄p p̄ns dicit tale esse i⁹
mediate multiplicari multiplicatis supposi
tis. Q̄ autē q̄to dicit q̄ toto cōcessō do
ctoris declarat illā p̄possibilitatē triū psona
rū cū vna diuīna eentia. Rñdeo q̄ habeti in
tellectū declaratio doctoris satis lucida eē vi
det. q̄ ex primo suo dicto dico q̄ cū doctor di
xit q̄ nō possum⁹ pbare trinitatē in diuinis.
ip̄e supponit tres psonas in diuīs. Ex secun
do suo dicto habet q̄ esse nō multiplicat sed
est vñ in tribus psonis. et q̄ eentia nō mul
tiplicat nisi plurificato ipo eē. His dat⁹ et cō
cessis sicut tu cōcedis in q̄to articulo. si non
vides ex illis p̄missis seq̄ hanc cōclusionē q̄
vna essentia et in diuīsa est in tribus diuīs p
sonis tūc valde obscuratū habes intellectuꝝ.

Ad argumentū p̄ncipale dicendū q̄ ma
ior est vñ vñitas et pl̄itas sumūt penes idē
et bñ idem siue eodē mō. iō bñ cōcludit q̄ v
nitatis eentie n̄ cōpatit pluralitatē eentie. S̄z
cū cōcludit de psonis. fallacia figure dictionis
p̄mittit. q̄ de absoluto p̄cedit ad relatū.

4

¶ Distinctio tercia

Postq̄ m̄gr pbauit diuī
ne eentie vñitatē et psonaz trini
tatem ex auctoritatib⁹ scripture. hic pbat hoc
idem ex similitudine creature. Et diuidit in di
as p̄tes. quia primo m̄gr pbat diuīne eentie
vñitatē et psonaz trinitatē rōib⁹ vñiversali
bus acceptis ex creaturis. Scđo facit h⁹ speci
aliter ex imagine dei fundata in eentia aſe ra
tionalis. ibi. Nūc vero ad eā tc. Prima in
diuīas. quia pmo ex naturalib⁹ rōib⁹ oñdit
diuīne eentie vñitatē. Scđo ex vestigio crea
toris repto in creaturis oñdit psonaz diuīna
rum trinitatē. ibi. Nūc restat oñdere. ¶ Pri
ma diuidit in q̄tuor bñ qd m̄gr adducit q̄
t̄oꝝ rōes pbantes dei vñitatē. Quaz prima

§ 4

Sumit ex creature magnitudine et quantitate
Secunda ex creature mutabilitate. Tertia ex
creature bonitate. Quarta ex creature specio/
sitate Secunda ibi. Alio etiam non sic. Tercia ibi.
Considerauerunt sic. Quartaria ibi. Intellecerunt
sic. **N**unc sequitur pars. Nunc restat on
dere sic. Et dividitur in tres partes. Quia pri
mo ostendit inde quo vestigium creatoris creatu
ris apparet. Secundo quo ex homini vestigio
erinitas creatoris cognoscit. Tercio quo hu
iustus cognitio est valde imperfecta nisi per quin
to catholica fide perficitur. Secunda ibi. In illa eni
suma trinitate sic. Tercia ibi. Ecce omnium est
quiter sic. **D**ic quod haec questionem.

Non noticia qua deus esse cognoscit
est humano intellectui naturali inserta.
Et videatur quod non. quod illud quod per alterum
cognoscitur est naturali insertum. intellectui.
sed deus cognoscit per creaturas. iuxta illud ad
Roma. i. Invisibilia dei per ea quae facta sunt sic.
Contra. Propositione per se nota quod ad sui no
ticiam est humano intellectui naturali inserta. sed
hec propositione. deus est. est per se nota. eo quod predicari
rum sit de ratione subjecti. sic. **I**n ista questione
quatuor sunt videlicet. **P**ropter utrum in via pos
simus cognoscere deum esse. **S**ecundum utrum pos
simus cognoscere quod est deus. **T**ercio utrum
deum esse sic per se notum. **Q**uarto quod sit vestigium
de quo tractat magister. et qualiter deus cogno
scitur per vestigium.

Primum
articulus

Quantum ad primum

Dicendum est quod sic. Illud enim non solum propter per theologos. verum etiam quod per oculos mundanos phos.
deum enim esse primum motorum pulchre deduxit aristoteles. viij. phisicorum. deum esse ultimum sine perbam. et per
metaphysicam. deum esse purum actum ibidem. Et in multis
alijs locis phisicis sufficienter probant hominem proposito
que deum esse necessario presupponunt. Pro
pter quod ait augustinus. xv. de trinitate. c. viij. Neque enim di
minus per librum termino auctoritas esse deum predicat.
sed et omnes quod nos circumspectat quia etiam nos pri
nemus viuis ipsa ratio natura proclamat habe
re se perstantissimum conditorem.

Secundum
articulus

Quantum ad secundum

Dicendum quod quantum ad distinctatem dei ex naturis naturalibus co
gnoscere non possumus. quia vel talis cognitio
est intuitiva. vel abstractiva. Prima hanc non
possumus. quod cum sit tristitia sequitur quod ex puris na
turalibus beatitudinem attingere possemus. Nec
abstractiva potest haberi ut super perbam in prolo

logo. q. iiiij. articulo. i. g. tc. **P**. nullus effectus. et
creatus dicit in cognitione quodditatis cause
infinita. sed quodditatis divina est causa infinita.
et omnis effectus creatus est finitus. cum g. non pos
sumus deum in via agere nisi per effectus. g. tc.
maior per hoc. quod effectus ducunt in cognitiones
quodditatis sue cause optime per debitam proportionem
ne habeant ad tales causas. sed finiti ad infinitum nulla
est proporcio. viij. phisicorum. **P**. illud quod non possumus
possimus diffinire illud quodditatum non possimus
cognoscere. sed deum non possumus diffinire. quod omne quod diffinire scit secundum Aug. xij. d
cuius. dei. scientis scia apprehendit. **P**. perfecta dei
noticia in via huius non potest. sed significatio quodditatis
est cognitio perfecta. g. tc. **P**. illud quod non
potest directe cadit sub fantasmate nec aliquam ne
cessariam habet connectionem vel habitudinem cum eo
quod cadit sub fantasmate illius quodditatis non potest
cognosci a viatore. deus est hominem. g. tc. maior
per hoc intelligere nostrum vel est fantasma. vel non
est sine fantasma. et optime intelligentem fantasmata
speculari. ut per hoc. i. et. viij. de anima. **P**. q. meta
physice dicitur. sicut se habet oculus nocturnus ad lumen
solis. sic alethrum intellectus ad ea quae sunt mani
festissima in natura. Et Damascenus. lib. i. c. viij. ait.
quod deum agere possibiliter est nobis. **C**ontra. Opinio
istam voluntatem aliquam antiqui physici fuerunt. et per ipsos potest
argui sic. Illa noticia est homini possibile ex suis na
turalibus ad quam hinc naturale habet desiderium.
Sed ad agere deum homo naturale habet desiderium. g. tc. maior per hoc
naturalis desiderium quod est ad aliud impossibile. p. minor. quod viso
quod effectu naturali desideramus scire causam illius
effectus. g. naturali desiderio agere non pos
sumus donec ad primam causam quod deus est deueniamus.
Et ista etiam videtur esse intemperie Aug. in libro. xij. dicitur. cum
ait. fecisti nos domine ad te. et inquit est cor nostrum
donec regescat in te. **P**. si quodditatem dei scire
non possumus tunc nihil de deo scire poterimus.
Praeterea est falsum. g. et anno. falsitas autem tantum est
notia. quod sic patuit in primo articulo. nos agno
scimus deum esse. Praeterea. quia ens simplicissimum
non habet per se et per se. vel cognoscitur totaliter vel per
natus ignoratur. sed deus est ens simplicissimum.
P. illud quodditatum agere possimur cum perdicatur es
sentiale omne in quod pertinet cum alijs cogescimus.
et cum habemus distinctionem sui ab alijs
alijs. sed nos agere possimur ductu naturali rationis deum
evidenter esse habemus in quo perdicato pertinet cum
alijs. et cognoscimus ipsum esse purum actum et sumum
bonum sive ultimum sine in quod perdicatur dicitur ab
alijs. g. tc. maior per hoc. quod talis noticia videtur
esse diffinitoria et per hanc quodditatem. minor sive

paret: quod est aut est sita aut accidentis:
sed deo non est accidentis. quod aut sit purus actus et

4. **Vitius finis patet.** metaphysice. **P. fm**

Aug. inuisa diligere possumus incognita nequaquam. sed nos diligimus diuinam bonitatem quod est idem quod diuina quidditas et eentia. quod aliquis modus cognoscimus diuinam eentiam. Unus autem augustinus in epistola de oratione domini. Si oportet quod est deus nescire

mus. non enim amaremus. **P. vbi esse et eentia**

sunt idem realia. ibi non potest sciri si est nisi cognoscatur quod est. Sed in deo esse et eentia sunt omnia idem realiter. et ipsum scimus esse. quod tamen.

6. non possumus per ipsum passionem alicuius nature cognoscere nisi agnoscamus illam naturam. sed nos

agnoscimus per ipsum passionem nature diuine. pura scimus deum esse in se ipsum et infinitum. quod cognoscimus naturam diuinam.

Sed ista non perclusa. quod licet naturaliter possumus agnoscere quod deus est.

tamen quod est per loquendo cognoscere non possumus iuxta illud Damascenus. lib. i. c. viii. quod deus est manifestum est. quod vero est incomprensibile est et omnino

ignotum. Ad primum ergo dicendum quod maior cum sua

probatione potest negari. quod naturaliter nos desidera-

mos non mori. quod potest. quod aequali necessitate desideramus fugam mali nocium et persecutionem boni profici. sed naturaliter unum quodque appetit esse et

non potest appetere non esse. ut patuit superius a aug.

et in impossibile est recte corruptibile non corrumpi

quantum est ex parte sui. Ad secundum nego prima.

ad probatorem dicendum quod eo ipso quod simplex non

habet partes non potest agnoscitur nisi aliquid sui quoniam illo modo

ognitio totum cognoscatur. et ideo bene cocedo quod que

cumque cognoscit deum esse quod est. quod illo modo agnitu-

ris totum deum cognoscatur et non potest sui. et sicut

in patria quodcumque cognoscit quidditatem agnoscit

totam quidditatem dei. Ex illa tamen proposito non per-

cluditur quod quodcumque deum uno modo cognitio-

rum agnoscatur omni modo cognitio-

rum. Ad tertium dicendum quod maior est va-

si cognoscimus illud predicatum speale perfecte

et quidditatem. ad minorem dicendum quod licet natura-

liter possumus agnoscere hunc quod importat noibi talium

predicatores inesse ei quod significat nois isti subiecti quod est deus non tamen agnoscimus quidditatem sub-

stantiam quod deo predicatur. vel purum actu quod est deus

vel summum bonum siue ultimum finem. sed arguitur

per creaturas deducendo significata talium predi-

catorum cognosco esse cognitum quia est. For-

te dices illud cognoscitur cognitum quod est quod

couenienter respondet ad interrogatores factaz

per quod. et per hanc etiam illud agnoscitur cognitum

quod est de quo couenienter indem ad interrogato-

rem factum per quod. Sed si queritur quod sit deus.

Couenienter respondet per dicta et assilia predicata,

Contra opiniōnem.

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Instantia

Rūdeo quod non est necesse propter conuenientiam. **Solutio-**
taliū rūsionū de subiecto vel predicatu scire vel
cognoscere quod rei. sed sufficit cognoscere quod non
minus siue quod significat talibus nominibus. quod
eque conuenientes potest esse hinc rūsiones inter-
minis nullā quidditatē realem significatiibus.
sicut in terminis supradictis. puta si queritur
quod est chymera: conuenienter respondet non eni-

siue nihil vel significatum. **Ad quartū dicendum** Ad. 4

quod quis cognoscimus deum in via solu cognos-

tore quia est. debemus tamen eum sume diligere. quod

ex creaturis inuestigare possumus eum esse suu-

mū bonū et ultimū finem. **Ad formā etiā ar-**

gumentū dicendum quod bonitas dei non est nobis in-

cognita. quia ex effectibus cognoscimur eam agnisi-

tione quia est. et eodem modo quidditatem eius que est

quod bonitas cognoscimur cognitio quod est. quod

quis non cognoscamus eam cognitio quod vel propter

quid loquendo de quod rei. **Ad dictū augustini**

dicendum. quod nos aliquo modo scimus quod est deus.

quod scimus quod nois dei important res que est sum-

me amabilis. et illud sufficit ad hoc ut deum dili-

gamus. **Ad quintū dicendum** quod quis sciamus Ad. 5.

deum esse. ut propter hoc scimus esse dei in se et

quidditatem. **Ad hoc enim quod sciamus deum esse suffi-**

cit quod scimus hoc quod important nois predicatione

cessario conuenire ei quod important nois sub-

iecti. maior ergo propositio non est falsa. Non enim

sequitur. scio deum esse. ergo scio esse dei. sed bene-

sequitur. quod scio esse dei et eodem modo sequitur. scio

quidditatem dei esse. **Ad sextū dicendum** quod mi-

nor non est falsa. ad probatorem dico quod dato quod im-

memoris esset propter passionem dei non sequitur. scio deum

esse in se ipsum. quod scio imensitatem. quod quis bene-

sequitur. quod scio imensitatem dei est. non quod excludit.

quod agnoscimus dei passionem. licet posset concludi

quod sciamus passionem dei esse.

Quatuor adterciū **Terciū arti-**

pliciale dicendum quod secundum Boetium. lib. de ebdomadi-

b. propositum est quod se nota duplex per intelligi Uno

modo coniter obiectum. Alio modo solu sapientibus. Exem-

plu potest per primo. sic oportet est maior sua proposita. ex-

plu de secundo. sic incorpalia non est in loco. **Ad his**

propositis dico quod haec propositum est quod se nota est sapienti-

bus qui non coniteruntur in dubio ne vulgariter

obiectum. quod illud est per se nota ad minus sapientibus.

et secundum dicendum est de certa subiectu. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia subiecti. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia obiecti. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod est in-

terrogatio de eentia sapientibus. sed est idem quod

tiones subiecti. sed optet nos scire quid est subiectum p cuius noticia cognoscere possumus. necesse fariam connexionem et inherenter predicati cum subiecto. Et quod licet in hac ppositio deus est. predicatus sit deus subiectum. tam quid est subiectum in via scire non possumus. ideo dicunt quod ista ppositio est per se nota primo modo. non aut secundo modo. Et hanc exclusionem tamen sequitur eo ratione multipliciter probatur. Primo sic illa ppositio non est per se nota quod ad nos cuius subiectum quodditatem non cognoscunt nec omnes nec etiam ipsi sapientes. sed quodditas subiecti istius ppositoris deus est. est omnibus ignota. quod secundum id quod demonstrat non est per se nota. sed deum esse demonstrat. ut p. viii. phizoz. et. xii. metaphysice. et in multis alijs locis phisie. Secundum noticia terminorum ppositoris per se note immeditate offert se intellectui. sed tamen phizoz doctores moderni multum laborauerunt circa noticiam terminorum ppositoris. quod non est per se nota. Tertium quod est creditum non est per se nota. deum est creditum. iuxta illud August. li. ij. de libero arbitrio. c. ij. quod scilicet de deo in presenti non est scientia platonica sed fide creditum. Quarto illa ppositio non est per se nota quod ad nos in qua cognitis terminis quantum ad illud quod circa tales terminos primo occurrit intellectui non statim apparent necessaria connexio terminorum. sed ppositio predicta est primo. quod dato per circa hunc terminum deus primus apparet intellectui sit. quod per se sit prima causa vel primus principium. adhuc non apparet in immediate per talis res habeat esse in rerum natura. quod multi posuerunt processum in infinitum in causis et causatis. Multi etiam posuerunt circulationes causarum. quoque quoniam dato non est necesse esse aliquid primus principium. Quinto ppositio cuius subiectum non potest dici uno simplici conceptu non est per se nota donec perscant pres illius conceptus esse impossibilis. sed de quod est subiectum predicate ppositoris non potest a viatore concipi uno simplici conceptu. viator enim non potest concipi deus nisi concipiatur ipsum vel per modum actus puri. vel entis infiniti. vel ultimi finis. vel per modum alicuius alterius de consilibus. Sed quod est pres sint possibilis puta purus actus vel infinita entitas. non est per se nota. multi enim dubitaverunt an sit aliquid ens infinitum. ergo nec ipsa ppositio erit per se nota. maior pars. v. metaphys. ubi dicitur. Quod enim in se fallum est de nullo potest esse verum. nec aliquid de eo. Sexto auicena primo metaphys. sic dicit. deum esse non est per se nota. Sed iste modus mihi non placet. quod nullus per vere et scienter affirmare aliquam ppositorem esse

Instantia Solutio

Opinio
tho. p. i. q.
n. ar. i. et su
oz seqcuz

3 a sapiente per concipi cuo opposito illius quod est de sua formalis re. sed esse de est de sua formalis et intriseca re. g. tc. Quid illa ppositio est per se nota cuiuslibet sane mentis assentit. intermediate sola presupposita noticia terminorum quantum ad ea que per terminorum vocabula important. sed talis est hec ppositio. deus est. ergo tc. maior pars dicitur se. et minor pars per ans. perilogion. c. iiij. Dicunt autem in precedentibus directe. et in ista dixi presupposita noticia terminorum. quia in directe etiam primus per se nota negatur ille eraclitus. ut p. iii. iiij. metaphys. etiam non cognito quid per terminos importat omnem per se nota negari potest. Quid illa ppositio est per se nota. in qua predicatus sic se habet ad subiectum quod habita significatio predicati et subiecti statim cognoscitur in existentia predicati in subiecto. ista in qua esse predicatur deo est huiusmodi. ergo tc. Quid illa ppositio est per se nota. ergo et virtus prima. non patet. quod ignota causa necessaria est effectu ignorari. sed virtus prima que deus est causa ois veritatis secunda. iuxta illud auerois iij. metaphysice. Est enim quoddam ens per se ens et per se vero. entitate et veritate cuius omnia alia sunt entia et vera. sed virtus prima non potest esse per se nota quantum ad cognitionem quodditatem et entitatem. quod erit per se nota quantum ad esse siue existentiam. Forte eraclitus negaret an. quia diceret nullam virtutem esse per se notam. Sed illud nihil est. quia illud est per se nota esse quod dum negetur necessario affirmatur. sed virtus est huiusmodi. ergo tc. probatio assumpta. quia negat veritatem aut reputat se false negare. et tunc macte ponit veritatem. vel reputat se esse negare. et tunc iterum poneat veritatem. quia cum nihil possit esse vero sine veritate. talis negatio non potest esse vera nisi virtus esse supponatur. Ista ergo virtus vel est virtus prima. et tunc habeo ppositum. vel est virtus secunda. tunc quia ois veritas secunda presupponit primam necessario sequitur idem quod primo.

6 Quid illa ppositio est naturaliter intellectui. scripta est per se nota. deum esse est huiusmodi. ut ait dominus Iohannes. i. c. iiij. Quid illa non est minor per se nota. deus est. quod ista incorporea non sunt in loco. sed secunda est per se nota. ut vult Boe. in libro de ebdomadibus. ubi ait. Ois animi conceptio est incorporea in loco non esse. ergo deum esse erit conceptio animi conceptio. Sed contra istam conclusio nem videtur aliquid esse. permittentes tamen hanc distinctionem per ppositum esse per se nota per intelligendum expliciter. Uno modo sum se. et sic ppositio est per se nota cuius predicatus est deus subiectum. Alio modo quo ad nos. et sicut sufficit predicatum esse deus

p se nota. nisi ipse sciat eam esse per se notam.
nescietis enim signum est affirmare hoc quod non scit.
Sed iste doctor dicit et affirmit predicat propositum
esse per se notam secundum se. et huius in primo membro sue
distinctionis. quod vel affirmat quod nescit. vel scit esse
esse per se nota. et per se quo ad nos erit per seno
rum. quod secundum scito membro sue distinctionis. Et
io nisi aliud mihi occurret illa distinctionem.
non reputo esse vera. quod primus membrum secundo vi
det secundum dicere. Ad primum ergo dicendum quod maior
non est quam quia si in opere nota propositum opteret
nos scire quod dicatur reale subiecti. ita quod non suffice
ret scire quod non. tunc nulla scia procederet ex per
se notis. non est falsum. quod et annis. pto. nam.
quod propositum per se note ex quibus procedit et in quod re
soluit. ultimata scia fundatur immediate super ob
iecto scientie. de subiecto autem scie in talibus primis
propositis cognoscimus solus quod non. quod rei
inquit in scientia et declarat. patitur ergo per ad proposit
orem per se notam sufficit haec noticia terminorum.
quantum ad quod non. Forte dices si scire quid
non sufficit ad propositum per se notam. tunc ex termini
bus segmentorum possit fieri propositum per se nota.
Rudeo ergo hoc non habeo per inconvenientem.
quod hec est per se nota. chymera est nihil. vel chy
mera est significatum. Nam cognito quod importe
tur per nomine chymere. quilibet homini propositum
cedit. Ad secundum dicendum quod minor non est
qua. quod in operibus illis demonstratio ibi per sup
ponit deus esse. et aliquid aliud quod esset sibi que
nire probat. puta. viij. phicorum. quod sit primus mo
tor immobil. vij. metaphysica. quod sit prima causa. xij. meta
physica. quod sit primum actus. vij. ultimus finis. et de aliis. Ad
tertium dicendum quod noticia terminorum propositis per
se note se offert intellectui eorum quibus est per se nota.
ad minorem dico quod istorum terminorum noticia
se offert intellectui sapientum quod illis est per se nota.
Quod autem physici et doctores in tali materia la
borauerunt et adhuc laborant. hoc non fecerit ne
quod faciunt ad cognitionem quod non. vel ad habere
claram solam noticiam terminorum. sed haec faciunt ad i
ndagandas varias subtilitates circa entitatem et
veritatem significata per terminos. Ad quartum di
cendum quod sicut illud quod est demonstratum apud
sapientes potest esse solum creditum a posterioribus
demonstratum non capientes. sicut deus esse unum
erat creditum a posterioribus. iuxta quod ait rabbi moy
ses super illo libro Deutero. Audiuisti domini de
tuus unus est. deus esse unum ex lege habet. erat
tamen demonstratum apud subtilem phis. sic illud quod
est per se notum apud sapientes potest esse creditum
apud vulgares coes. Nec illa auctoritas au
gustinus est ad propositum. quod ibi augustinus loquitur de

deo secundum personam trinitatem. et ut est remunera
tor animarum sanctorum. Ad quinto dicendum

quod maior est quam illa quod dicis intellectui primo

occurtere circa tales terminos immediatus et pri
us respiciunt ipsos terminos quam termini in mutuo

respiciunt seipos. sed sic non est in proposito. ni
hil enim prius et immediatus respicie haec subiectum

deus. quod haec predicatum esse. siue enim dicat primum

principium siue ultimum finis. seu quicquid aliud
volueris. oia talia presupponit haec predicatum quod est

esse. Et ideo ista propositio est per se nota. quoniam

alii sint demonstrabiles. Potest etiam dici ad

maiorum quod vera est. si coheret terminorum ap
paret sapienti. Et tunc ad minorem per interempti

onem. Ad sextum nego minorem. quod si deus non

possit concepi absolute sine talibus predicationibus. tunc

conceptus potest per positionem conceptus totius. pur
a conceptus soli subiecti est per positionem conceptus

totius propositoris. planus est enim per conceptus in qua

haec verbum est predicatum tertio adiacens est positione

de conceptu in quo predicatur secundum adiacens. sed in

conceptu soli subiecti predicaret secundum dictum istorum

tertio adiacens. puta dicendo. deus est primus principium et consilia. et in conceptu totius propositoris pre
dicaret secundum adiacens. dicendo. deus est. quod tecum.

Ad septimum dicendum quod Averroes non negat illam propositum esse per se notam quantum ad

sapientes. sed quantum ad communis vulgares

Est etiam alius doctor qui non curans supra
dictam distinctionem quam ex dictis adduxit ibi

etiam. dicit predicationem propositum absolute et simpli
citer non solus apud sapientes. sed etiam apud omnes esse per se notam. Quod probat primo sic

Illud videt cuilibet intellectui naturale cir
ca quod non est videri et non videri. sed concedit

apud omnes. sicut ait phis. v. ethicorum. quod in

naturalem non consistit in videri et non videri. sed ha
bet ubique partem eandem. Sed constat quod omnes

gentes et omnis lingua et omnis natione quod vir
que sunt est vel erit. imaginat aliquem sibi deum.

ergo aliquem deum esse est per se notum. Ad quarto
rum propositum quarum una includit alias et per

supponit eam. si includens est per se nota. et in
clusa erit per se nota. Sed ista propositio. deus

est venerandus includit istas. deus est. et est

per se nota cum sit communis animi conceptio.
quia de lege nature est ut deo sacrificet. ut ait

Imperator. v. ethicorum. quod autem tali vel tali deo sa
crificetur positionem est. id est communis animi con
ceptio omnium hominum est quod deus sit. Ad quinto
que stio quid est presupponit notum esse si est. ut per
ij. posteriorum. Sed omnes secte de mundo inqui
runt quod est deus. quod omnes presupponunt quod deus sit.

Solutio
Ad. 1.

Instantia

Solutio

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 6.

Aureolus

3

Littera au
reolum

Sed nec iste modus mihi placet. quod illud
nihil est pro se notum esse quod expimenteretur peccatum
de die in dicto trahere in non esse. Sed multi idem
latre videbant sensibiliter deos suos corrumpi et
quotidie alterari. et in non esse trahere. minor pa-
ter ex multis scitorum legendis. prout etiam Sapie-
xij. et Iacob. xl. ubi ostenduntur tales dicitur necessa-
rio esse corruptibiles. maior enim pater. quod illud non
est pro se notum esse quod visum est estimari non esse.
sed omne corruptibile dum non actu sentitur pro ve-
risum est estimari non esse. cum dico scaturit in se habere
causam sive corruptoris omni hora possibile de-
duci in effectu corruptoris. quod nihil talium est per
se notum esse. sed magis propter huius pro se notum est ipse
taliter deum idolatraru trahere quoniam in non esse.

Item aliqui gentiles dicunt quibus die adorare tanquam suum deum primum ait quod sibi occurrit
die illa. cum ergo eadem die possibile sit mori
animal illud quod dicitur deum suum reputabatur.
ideo patet quod aperte tales gentes deum esse non est pro
se notum. cum illud quod putatur deum videat coram oculis
suis evanescere et trahere in non esse. **Ad** pri-
mum ergo dicendum quod dato quod ois genitivus vnde natio
cogitet sibi deum. non optet tamen quod reputet sibi per
se notum talem deum esse. cum ipsum videat necessa-
rio trahere in non esse. Exemplum de belo deo babi-
lonis quem daniel destruxit. ut per tria Dian. xiiij.
et de dragon deo philistino quod archa domini
in manibus et pedibus traxerat. et corrucre in
facie sua fecit. ut patet. i. Regum. v. Pro deo di-
cas mihi. quia vel qualiter pro se noticia potuerit
istius et ceteri consilios habere de esse deorum suorum
quos videbant tam turpiter tractatos. **Ad**

secundum dicendum quod minor: peccatum pro fallaciam
divisiois. nullo enim ex parte imperatore adhuc tamen
ista est vera. imperator est honoratus. tamen non licet
inferrere diuimus. ergo imperator est. quod cum ha-
benti principium honoratus sit futuri epis. ad fuitates
totius propositionis determinate per hoc futurum
participium sufficit imperator quod quis non dum na-
tum esse futurum. cui de iure sit honor exhiben-
dus. **Sed** forte dices quod ex coniunctus licet
inferrere diuimus. et vnde quoniamque haec verbum est pro
dicatur tertio adiacens licet inferrere absolute haec
verbum est propter predicat sed adiacens quoniam nulla
conditio distrahit apponit in composite. sed ve-
nerari non est conditione distrahit immo est auges
dignitatem. quod bona esse videt illatio predicta.

Respondeo quod veneratio non sit quod distrahit
in futurum ut futurum respectu presentis est distra-
hens. cum ergo veneratio sit principium futuri tem-
poris. immo implicat conditionem distrahit. Un-
ique venire non sit distrahit. veterum tamen est distra-

hens respectu presentis. unde non sequitur. rex est ven-
erans. quod rex est. **A**d tertium dicendum quod ibi
equocatur. quod maior est vera loquendo de quod rei. sed
minor de quod non est. quoniam quod importat ha-
bemus deus.

Ad. 3.

Quartus
articulus

Quantum ad quartum
principale est aduertendum. quod res triplices per co-
gnoscendi. Uno modo cognitio et valde profusa Alio
modo cognitio distincta et determinata. Tercio
cognitio media puta nec nimis profusa nec nisi
nimis determinata. Et hec media cognitio dicit
cognitio per vestigium. Vestigium enim sortes alicuius
materie impressum. non solus dicit in cognitione
elius profusa. puta in cognitione generis quod cognosci-
tur esse bona. corporis vel animalis. nec dicit in cognitione
item vel immediate determinata quod cognoscit esse
sortes. sed dicit in cognitione media. si cognitione
specifica quod cognoscit esse haec. cognitione
non imaginis seu faciei cognoscit sortes. non so-
lit ut haec est. veruetiam ut sortes est. puta cogni-
tio determinata. **H**ec quod ad diuinam traheren-
do est iter aduentum. quod in diuinis sunt aliqui perso-
nae diuinae propriae. puta proximitas filiatione et personali-
tate. Aliqui sic sunt coenae quod nulli persone sunt ap-
propata. puta eentia esse vnde existentia. Aliqui sunt co-
munitati persone approppata. puta potentia. sa-
pientia. bonitas. seu clemencia. licet enim ista tria sint
coia et essentialia. tamen prius approppata potentia. filio
sapientia. sapientia bonitas seu clemencia. **L**et haec
diuinarum personarum trinitas cognoscit quantum
ad supradicta propria. quod haec noticia est magis
determinata et distincta. non dicit ut sic de quod cognosci-
per vestigium. sed magis per imaginem. de quod imagine
dicit in sequenti questione. Si etiam de quod cognoscitur
quantum ad simpliciter coia nulli persone approppata.
nec ut sic cognoscit deus per vestigium. eo quod taliter
cognitio sit quasi generaliter profusa. **S**i autem questione
ad coia approppata hic in via existentes considera-
mus ipsum deum attredentes propriis potentia omnia per
duxit in mensura. filius sapientia in numero. sapientia bo-
nitas in potestate. iuxta quod ait ille sapiens ipsi deo.
Dicitur igitur in numero potestate et mensura. sic
deus ex creaturis cognoscitur per vestigium. Unde
de illud vestigium summa trinitatis attredens brutes
August. vi. de tri. c. ix. sic ait. Opteret quod ut creato-
rem per ea que facta sunt intellectu spicientes
trinitatem intelligamus. cuius in creatura quoniam
dignum est apparere vestigium. Illud autem ve-
stigium quo dicitur sapiens appellat mensuram
numerum et potestum. beatus Augustinus. iij. super
gen. appellat modum spem et ordinem ita quod modus

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Instantia

Solutio

Ad argu/
mentū pī
cō. ale

Si eum corrīdet mēsure, species numero, et
ordo ponderi. Hoc autē vīceriorē pīsecutioēz
discrēto lectori cā breuitatis cōmīto. Ad
argumentū pīncipale in oppositū pīz pī distī
tōem supī posītā in tercio articulo. Etīa pos
set dici qī maior nō est fīa. qī pīma pīncipia co
dī solvunt pī aliud puta pī termīos via sensus
memorie et expīctie. tñ naturaliter sunt intel
lectui inserta, tñ nihil est in intellectu qīn pī
suerit in sensu. Et sīc patet qī maior ē falsa

gīne. In ista qīstione qīttuor sunt vīdēda.
Pīrīmo est vīdēdu penes qī magīo dei i ho
mine pīncipalē attendat. Secōdo quō pīes
magīinis se habeat ad id in qī fundat. Tēr
cīo quō habeant ad se mutuo. Et qīto ex
pīdictis inferī qīdā correlariū dī intellectu agēre.

Quātum ad pīmū Prīmus articulus

dīco cū bīro Aug. xiiij. de tri. c. viij. qī in potī
ri pīe aīere qīrēda est magīo. Potīo autē pars
aīe est pīrcio supīor. Sīm quā hō cūcīa terrena
trāscēdit. ergo sīm vīres abstracīas qībō hō sin
gulariter ē pīdītus pī cūcī cereris an imātibus
est attēdenda magīo scītissime trīnitatis. Ad
cūiū euīdētā est aduertēdu qī vt ait Aug⁹
xiiij. de tri. c. vij. Magīo potī ē in nobis cūz
actu intelligī. qī cum habitu intelligī. Actu autē intelligere nō posīmū nīl spēz in
telligibīlē habeamū. ergo optet nos ponere vō
tūtem hīmōi spēz cōseruanē qī dī memoria.
Spēz autē in memoria sunt qīl abscōdīte. et
reuelant cū actualē intelligī. et de ipīs for
matur intelligētīa actualē. vt dīcīt aug⁹. xiiij.
de tri. c. vij. optet gī dare intellectū actu pōtē
tem intelligere. Itēqī intellectū in tali actu nī
pīt se cōseruare nīl assīt intentio volūtatis co
pulās pīlē genītā in actuali intelligētīa pen
ti puta speciei in memoria exītī. ergo necesse ē
esse volūtate. Et sīc in aīa ura habemū tres vi
res. s. memorīa intellectū et voluntatē. penes
trīa iā dīcta distīcta offīcia. i qībō cōsistit magīo
sanctissime trīnitatis. que quidē potētīe si
nude sumunt sīm se nō connotatī actibō. tūc
magīo sancte trīnitatis in ipīs figurat qīdam
modo impīfecte ad modū corporalīs magīinis
pī debita lineaītā disposite. nō tñ colorate.
Et sīc ait Aug⁹. xiiij. de tri. c. iiiij. qī magīo nū
qī tollītur. Si autē pīdīcte vīres cū actibō debī
te sībī cōgruentibō concernūt. tūc magīo pīdī
cta quasi debite colorat. et sīm hoc spī magī vī
minus pulcrificat sīm qī aīa nobilioribō tūc
minus nobilibō actibōs tendit in obiecta nobis
liora vī minus nobilitā. Et ideo cū anima ra
tionalis sit nobilior omnibō rebus corporalibō.
deus autem est nobilior ipā anima. ideo magīo
trīnitatis nobilior est in anima cū memī
niē. intelligit et diligit seipāz. qī cum actū pīdī
ctos elicit respectu īferiorēz creaturaz. et iam
dicta magīo est nobilissima et pīfectissima cū
sīm pīdictos actus toto mentis seruore anīa
tendit ī obiectū eternū quod est deus ipē. spre
tis omnibōs que sunt cītra ipsū deum.

Nota op
time

Inī vero ad
eam. rē. Postqī mīgrī trīnitatē dī
mīnāz pīsonāz īvestigauit pī vestī
giū in creaturis reptū. In ista pīsimul vni
tate essētīe et trīnitatē pīsonāz nītī ostende
re et creature ītēlēctualē et rōnālis magīe.
Udītī aduertēdu qī magīo dei dupli
cītēfundat in aīa. Uno mō sup pōtētīs. Alīo
modo sup habitibōs. Et sīm hīmō duo fa
cīt. qī pīrīmo declarat diuīe essētīe vnitatē et pī
sonāz trīnitatē pī magīne fundatā in potētīs
Secōdo pī magīne fundatā in habitibōs. ibi.
Pōt etīa alīo mō. Prīma in duas. qī pīrīmo
onīdit istī create magīis ad teū aliquālē sīlī
tūdīnē. Secōdo onīdit eiusdē magīinis ad de
um magna dissīlītūdīnē. ibi. Clerūtī caueat
rē. Prīma diuīdī in duas pīes. qī pīrīmo
assīghādo pīes magīinis onīdit eaī ad inuīcē
equalitatē. Secōdo declarādo qīdam du
ctū onīdit illāz partī stābilitatē. ibi. Hic at
tēndēdu est. Tūc sēquīt illā pars. Po
test etīa alīo mō. vīlo loquit̄ de magīne fūda
ta sup habitibōs. et diuīdī in duas pīes. quīa
pīrīmo ponit hīrī magīinis descriptōēz. Se
cōdo onīdit qī pī talīs magīinis īsideratōēm
posīlūm cōsurgere ad scītē trīnitatis pīcīplati
onez. ibi. Mens itaqī rē. Dīc quero hāc
questionem.

Inī magīo trīnitatis diuīe repīat in
hoīe. et vīdet qī nō. qī in hoīe nō re
pītū magīo diuīne infinitatis siue
imētītās. qī nec diuīne trīnitatis. Anīspa
tet. īnam pīo. qī cū infīnitās dei possīt natu
rali rōe pībari et nō trīntās. vīdī qī magīo in
fīnitās magīis debeat relucere in creaturāz qī
trīnitatis. cū pī magīne siua res pīpīe cogno
scāt. Et īfīrmāt pī hilārī ī libro desīnodīs
vīlo ait. qī magīo est ei⁹ rei ad quā magīnat
species īndīns. sed vīna spēz nō pīt esse īndīfī
rens dei et homīs. In cōtrātū est bītū au
gustinus ī diversibō locī. lī. de tri. et ser. dī magī

Quibus bene intellectis clare videre possumus causam diuersitatis in dictis augustinii. quibus quicquid cocedit imaginem trinitatis absolute esse in aia rationali. quicquid cum actu intelligit. Ite quecumque intelligat. quicquid cum intelligit seipsum. quicquid cum solu' actus predictos elicit circa ipsum deum. iuxta quod idem aug. ait. xiiij. de tri. quod imago dei est in mente. non quod sibi meminit se intelligit et amat. sed quod per deum a quo facta est meminisse amare et intelligere.

Secundus
articulus.

Quatuor ad secundum

principale dicendum quod predicte partes imaginis differunt a suo fundamento. scilicet ab essentia aie reali' realitate absoluta. Et haec punctione probat venerabilis doctor frater Egidius sic. Impossibile est opatorem imanente et non permanente immediate fluere siue procedere a subiecta incorruptibili et permanente. sed intelligere et velle sunt operationes immateriales et non permanentes. substantia anime est incorruptibilis et permanens. ergo tecum.

Et confirmatur. quod in eadem natura ea quod multum dicitur non fluunt ab ea nisi mediatis his quod minus dicitur. sed operatio predicta nec est substantia nec permanens. ergo fluer ab essentia aie mediante potentia. que quis non sit substantia. est tamen permanens.

2. Ipse angelus potestia ab entia. quod est in homine. probat auctus. quia cum medium non possit magis differre ab extremis. quod extremum ab extreco et cum intelligere sit medium inter intelligentiam et intellectum. quoniam angelus intelligit essentiam suam si in eo non differt potentia intellectiva ab entia intellectiva. sive intelligere esset idem quod sua entia.

3. Idem enim idem esset mouens et motum. et directe reduceret seipsum de potentia ad actum.

4. quoniam angelus intelligeret essentiam suam. Ipse. Id quod habet proprietatem super actum immediate fundatum in aliq' essentia vel natura. illud habet proprietatem super omnia alia fundata in ea. et per ipsas super ipsum naturam. cum nulla creata natura possit esse sine accidente. sed fantasma habet proprietatem super ipsum intelligere. ergo si ipsum intelligere immediate sine potentia media fundatur essentia anime. ipsa natura vel entia aie intellectus erit corruptibilis.

v. Egidius
cum solvit.
utrum solvit.

Sed ad hanc ratione quidam de sua opinione respondunt. Ad maiorem primae rationis dicunt quod haec est locatio de opatore non permanente sive fluxibili diuisibili. sicut est motus. non autem de diuisibili sicut est generatorem. Licet enim materia substantia motus mediare aliquo accidente permanere. immediate tamen per seipsum subiectum generatorem. sed intelligere est operatio in-

divisibilis. Ad secundum negant auctus. ad proba

Ad. 2.

tione dicunt quod vera est de medio compositionis non autem de medio coniunctio. prout enim duo pannii extremi coniungi mediare acu ferreo. nunc autem ita est quod ipsum intelligere se habet ut medium coniunctionis.

Ad. 3.

Ad tertium dicunt quod hoc non erit sibi idem. quod requirit ibi species intelligibilis per quam reducitur in actu.

Ad. 4.

Ad quartum dicunt quod actione et passio dicitur equilibrio prout est in anima intellectiva et in alijs. quod in alijs manifestis facta abiicit a substantia. in aia autem est substance et perfectio. et ideo si fantasma habet potestatem super ipsum intelligere. ex hoc non sequitur quod possit anima corruptibile sed magis sequitur quod possit ipsum salvare et perficere.

Ad. 5.

Sed iste solutiones non videntur valere contra rationes predictas. quia commentator intermit ea que dicit ille doctor ad maiorem primam rationem Ponit enim exposte inde subiecta orbis. quod materia nunquam separata dimissionibus. ergo etiam in puncto generationis materia haberet aliquod accidentem permanentem. prout ipsas dimensiones. a quibus ut ait commentator non quod totaliter poterit separari.

Ad. 6.

Sed in his quod dicit ad minorem negat Aristotelem de aia. ubi dicit quod intelligere est cum continuo et tunc. et idem hoc ipsum intelligere non videret esse totaliter indivisibile.

Ad. 7.

Sed quid sit de his. dico quod iste assumit non sile per simili. quia materia respectu ipsius generationis est in potentia ad esse. sed potentia aie respectu ipsius intelligere est potentia ad operari. licet autem aliquod creatum per intentionem suam possit immediate suscipere esse. nulla tamen substantia creata potest immediate operari. quia substantia nullius operatorem potest esse immediatum principium. ut exposte dicit commentator. viij. metaphysice. Licet enim forma substantialis ipsius ignis vel cuiuscumque alterius rei sit principium principale. non tamen immediatum.

Ad. 8.

Ignis enim principaliter producit ignem. tamen mediante calore.

Ad. 9.

Sed forte dices. agens instrumentale non agit nisi motum ab agente principali. ergo saltem illius motonis sive influxus substantia erit principium immediatum.

Ad. 10.

Respondeo. licet quod principale et instrumentale sunt suppositaliter distincta. necesse sit ipsum principale aliquid motoris influere ipsum instrumentali. sive qua motio et instrumentale non consideret in talis actionem. dolabra enim nunquam edificaret nisi a dominicatore moueretur. tamen cum principale et instrumentale sunt naturaliter connecta. non oportet talis influxum fieri. quia propter sola naturalem assistentiam ipsius principalis agentis ipsum instrumentale agit in virtute

Ad. 11.

Ad. 12.

Ad. 13.

Ad. 14.

Ad. 15.

Ad. 16.

Ad. 17.

Ad. 18.

Ad. 19.

Ad. 20.

Ad. 21.

Ad. 22.

Ad. 23.

Ad. 24.

Ad. 25.

Ad. 26.

Ad. 27.

Ad. 28.

Ad. 29.

Ad. 30.

Ad. 31.

Ad. 32.

Ad. 33.

Ad. 34.

Ad. 35.

Ad. 36.

Ad. 37.

Ad. 38.

Ad. 39.

Ad. 40.

Ad. 41.

Ad. 42.

Ad. 43.

Ad. 44.

Ad. 45.

Ad. 46.

Ad. 47.

Ad. 48.

Ad. 49.

Ad. 50.

Ad. 51.

Ad. 52.

Ad. 53.

Ad. 54.

Ad. 55.

Ad. 56.

Ad. 57.

Ad. 58.

Ad. 59.

Ad. 60.

Ad. 61.

Ad. 62.

Ad. 63.

Ad. 64.

Ad. 65.

Ad. 66.

Ad. 67.

Ad. 68.

Ad. 69.

Ad. 70.

Ad. 71.

Ad. 72.

Ad. 73.

Ad. 74.

Ad. 75.

Ad. 76.

Ad. 77.

Ad. 78.

Ad. 79.

Ad. 80.

Ad. 81.

Ad. 82.

Ad. 83.

Contra so-
litudes xv.
Contra I.

Instantia

Solutio

principalis. Causa autem isti ordinatae non potest nisi quenam dico quod est ipsum generas das principali virtute principale. et instrumentali virtutem subordinata respectu illius principalis agentis.

¶ Lôtra. 2.

Nec secunda solutio valet. quod licet utrumque medium quod ponis modicum sit ad propositum. si enim unum illorum debet assimilare ipsum intelligere. magis assimilabitur medio proposito. quod cum ipsum intellegere sit suorum extremorum ad in uice assimilatum optet quod principet naturam utrumque extremi. obiecti. s. et subiecti. et sic distinctio tua directe est contra te. nec exempla tua valent quodque in proposito. quod nos loquimur de medio per se et naturali. tu autem exemplicas de medio per accidens ac artificiali.

Lôtra. 3.

Nec tertia solutio valet. quod doctor non argumentat de intellectu quo angelus intelligit essentiam suam quam sine media specie intelligit. cum sit naturaliter plenus suo intellectui.

¶ Lôtra. 4.

Nec quarta solutio valet. quod si cum propositum in proposito. sic oppositum in opposito. Si ergo fantasma illud stratum per suam plenitatem esset causa perfectiois fundata in essentia aie immediate. tunc per suam absentiam erit causa destructiois eiusdem perfectiois. et per se structiois ipsius essentie. sicut deduxit doctor in sua roe.

¶ Confirmatio
de loco egredi

Potest etiam predicta de loco probari sic. Quocunque sunt eadem realiter impossibile est unum essentialiter remanere altero essentialiter corrupto. sed virtus visuua essentialiter et realiter corruptibile manente essentialiter incorrupta. maior patet et singulariter in proposito. cum essentialitas aie sit incorruptibilis. et corruptibile et in corruptibile differunt generis. ut dicit. p. metaphys. minor p. hoc. quod cum aliquis efficiat esse hoc non potest perpter solam cessationem ab actu videndi. quod sic quod clauderet oculos fieret esse. ergo optime quod cecitas contingat perpter corruptioem alicuius intrinseci principii visuiois. quod principium nos appellamus potentiam visuam.

Instantia

Forte dices quod non corruptibile potentiam visuam sed corruptibile pupillam quod est organum illius potest sine quod illa potentia cuiuslibet organica non potest suam operationem exercere. Hoc non valet. quod doctor potest potest sint idem realiter quod essentialitas aie. tunc non habes quod vna magis sit organica quam alia. vel vna sit magis separata quam alia. Item potentia organica subiectiva fundatur in organo a qua est organica. cum ergo corruptibile corruptum omnem illud quod fundatur in eo. ergo corrupta pupilla non poterit taliter potentia remanere.

¶ Confirmatio
de loco egredi

2. 2. si potentia aie essent realiter idem cum essentia aie. tunc essent idem realiter inter se. falsitas sententiae est nota. quod intellectus est realiter a voluntate. et virtus visuua ab audituua. et sic de singulari. quod sententia predicta. p. physicoz. ybi dicitur. Que vni et eidem

sunt eadem inter se sunt eadem. Sed forte aliquis contrarie opiniois dicere illud consequens non esse falsum. ¶ Iced p. ibidem illa falsitate per alias consequentia sic. Si potest non differre realiter operatores potestiarum non differrent realiter. falsitate istius consequentis ipsi negare non possit. quod videtur non esse audire. nec intelligere est velle. et sic de aliis. consequentia p. ibidem. quod dicit. q. de anima et opinatiu differt ab intellectu. quod opinari differt ab intelligere. Sic a simili recte. ¶ P. in 3 possibile est operatores genere distinctos esse ab uno non creato principio immediate. sed operatores appetitivae et cognitivae differunt genere. maior potest quod sicut ait Aristoteles. p. phisicoz. si potentia sanandi et potentia egrotandi sunt idem. tunc sanari et egrotari erunt idem.

¶ P. ea que sunt in secunda specie qualitatis differunt realiter ab essentia anime. cum illa sint accidentia absoluta. essentia autem anime sit substantia. sed oculi potentia aie tam actiua quam passiva sunt in secunda specie qualitatis. ¶ P. si potentia aie essent idem realiter quod essentia tunc unum individuabile fundamentum creaturae fundaret simul oppositas relationes. quod est primum solus conscientie diuine. cui hoc potest concipi. rite sue illimitationis infinite. consequenti am p. ibidem. quia potentias anime quedam sunt actiue quodam passiva. actiuum autem et passiuum sunt et oppositas relationes.

¶ Item una potentia moueat aliam idem esset motuum suorum? ¶ Istam autem eandem conclusionem probat doctor eis quinq[ue] rationibus. que quibus legitime possunt improbari. adducuntur tandem eas et recitabo instantias contra eas gratia exercitij. Arguit enim primo sic. Si anima esset immediatum principium operadi. semper habens animam semper operaret opera vite. que sunt intelligere et velle. quia sicut habet animam actualiter vivit. sic recte.

¶ P. sicut se habet essentia ad esse. sicut se habebit essentia ad potentiam sicut se habet esse ad agere. Sed in nulla creatura esse est idem quod agere. ergo nec potentia erit idem quod essentia. nec secundum essentia erit idem quod potentia.

¶ P. diversitas actuum arguit diversitez potentiarum. Sicut enim videmus quod quia ignis calificat et tendit sursum. oportet quod diversitas actionum habeat principia. puta caliditatem et levitatem. sed intelligere et velle differunt realiter. ergo recte. ¶ P. immediatum principium producendi oportet esse proportionatum effectui producenti. quia in tali principio producens assilat similis productum. cum ergo intelligere sit accidens. immediatum principium producentum huius etiam erit accidens.

4

Tho.

z

4

Turādus

s **Q** uod actus et potentia sunt in eodem genere. sⁱ actus intelligendi et volēdi sunt accidentia. ergo potētia eoz erūt accēta. **Q** uod quicq; alter confirmat dictā p̄clusiōem sic. Illud qđ de se nō dicit ordinē ad actū sed est in dīns ad diuersos actus. optet qđ aliquid determinetur si ali quem istorū actuum determinare debet p̄cipiare.

Solutōes **p̄tra rōnes** **thome** **Ad. 1.** **Sed** eēntia aie est in dīns ad quēlibet suorum actuum. ergo illud quo determinat ad distinctos actus suos h̄ vocamus potētia. **Sed** licet h̄c sit p̄summa. ista tñ media multiplz p̄nt im probari. **Quātū** enī ad primū neganda est p̄nā. qđ si p̄nā esset bona. sequit̄ erā cōtra nos qđ sy habens intellectū sp̄ intelligeret. **Nec** etiā illud qđ inferūt de esse viuo est sile. qđ viuere respectu intelligere ē actus primus. qđ viuere viuētib; est cōsc. vt dī in. qđ de anima. sed stante actu p̄mo actus sc̄dus multiplz p̄t impediri ppter h̄ qđ plura requiri actus lechydus qđ actus p̄mis. quorū quocūq; deficiēte deficit talis actus. **Ad** sc̄dm possit breui ter dici qđ mutata p̄porcio nō p̄cludit necessario. nisi cū p̄porcio sumit in terminis quantitatibus. Isti autē termini nec sunt quantitatui. nec sumunt quantitatue. Uel p̄ dici qđ p̄ma p̄porcio est h̄a quantum ad quicq; naturale coexigentia. puta sicut impossibile est qđ sit esse sine essentia. ita impossibile est qđ sit opari sine potētia. et tūc sic p̄cessa p̄porcioe in p̄mutando cōmittit fallacia figure dīctiois. qđ mutat coexigentia in dīntia. yñ si vniiformis obseruet p̄cessus bñ p̄cludet puta facta terminorū p̄mutatioe. tūc ex p̄cedentib; sic dīz inferri. sⁱ impossibile est esse potētia sine essentia. qđ impossibile est opari esse sine esse. **H**ortē dices si potētia p̄supponit eēntia. ergo differt ab ea.

Ad. 2.

Si essem p̄rie opiniois dicerē qđ idem p̄t sc̄pm supponere. s̄b alia tñ rōe. **Ad** tertium dicendū qđ licet illa inter ceteras sit efficacior. tñ volēs fugere p̄t dicere qđ sicut agēs equocū puta sol p̄ vna et eandem virtutē inducit alias et alias formā km alia et alia dispositōez p̄ncipīsusceptiui. **S**ic vna et adē alia cū sit p̄ncipiū equiuocū respectu suaz opationū. ad p̄sentia obiectorū alias et alias rōnū poterit actus elicere nō solū dīntes specie. verūtiā generē. si rōes obiectorū fuerint genere dīntes. h̄mōi enī actus et opatōes nō capiūt sp̄m et distinctōem ex obiectis. sed ex obiectis sumptis km rōes obiectales. **Ad** quartū dicendū qđ illa p̄porcio assūlatōis nō habet locū in productōibus equocis. qđ nigredo qñq; sit a calore qñq; a frigoze. et calor qñq; ab igne. qñq;

Instantia

Solutio

Ad. 3.

Si essem p̄rie opiniois dicerē qđ idem p̄t sc̄pm supponere. s̄b alia tñ rōe. **Ad** tertium dicendū qđ licet illa inter ceteras sit efficacior. tñ volēs fugere p̄t dicere qđ sicut agēs equocū puta sol p̄ vna et eandem virtutē inducit alias et alias formā km alia et alia dispositōez p̄ncipīsusceptiui. **S**ic vna et adē alia cū sit p̄ncipiū equiuocū respectu suaz opationū. ad p̄sentia obiectorū alias et alias rōnū poterit actus elicere nō solū dīntes specie. verūtiā generē. si rōes obiectorū fuerint genere dīntes. h̄mōi enī actus et opatōes nō capiūt sp̄m et distinctōem ex obiectis. sed ex obiectis sumptis km rōes obiectales. **Ad** quartū dicendū qđ illa p̄porcio assūlatōis nō habet locū in productōibus equocis. qđ nigredo qñq; sit a calore qñq; a frigoze. et calor qñq; ab igne. qñq;

Ad. 4.

ex a motu. vt ait Dīctator. qđ. celi et mundi. Et s̄bdit ibidē. qđ nō omne qđ fit. fit a sibi simili in specie vñ genere. nisi lōlū in generatōe s̄bstantiaz vniuoca. sⁱ in p̄posito nō est gene ratio vniuoca. qđ actū nō sit eiusdem sp̄ci cum potentia. **A**d quintū dicendū qđ ibi p̄mitit fallacia equocatōis. qđ duplex est potētia.

Ad. 5.

vna a qđ itur in actū sine qđ fit actus. sicut hō i potētia fit hō in actu. tō illa potētia h̄a ē maior. Alia est potētia que elicit actū. tō illa cōcludit argumentū. et p̄ p̄nū mutat medium.

Gīte argumentū p̄ducī p̄tra doctore. quia fīm cūm potētia est qđā actus essentie. et per p̄nū essentia habet rōem p̄fectibil' potentie respectu tal' actus qui dicit potētia. **S**i igitur potētia sp̄ est in codē genere cū actu. ille actus quē appellam' potētia erit in eodē genere cū essentia aie. et p̄ p̄nū nō erit accēns sⁱ s̄bstātia. **A**d sextū adiūctū p̄ aliū doctore p̄tdi. **c** qđ ad actus sp̄cie vñ genere dīntes ania determinatur fīm rōes obiectales sp̄cie vñ genere dīntes. **E**t licet aliquem cīrē rōnes sint tacte p̄ solutōes quas adduxi p̄tra rōes illos rō doctorū. tñ adhuc manēt incōcussa ppter varijs declaratōes tō p̄batōes qđb; sunt fulcite. **N**ec reputo has solutōes līp̄ necessariaſ nec in omib; simpliciter h̄as. et maxime vbi dīctis meis p̄mis in aliquo obuiarēt. tō dīxi. qđ h̄mōi in statias velle adducere grā exercitū.

Ad. 6.

Sed p̄tra supradictā p̄itātē cōclusam sūt varie doctorū opiniois. **P**rimo enī sunt qđā dicētes qđ potētia ante lūtū idē realiter cū essentia aie. differūt tñ formaliter inter se sicut p̄tēs virtuales exēntes in eodē toto. **D**icunt enī aīam esse qđā totū p̄tatiū contētūm pluriū. que tñ oīa realiter sibi idētificant. Quod p̄mo p̄bant auctoritate anī. sli. de cōcordia tō p̄destinatōe. vbi ait. Non ēāt ratio vñ volūtas tota aīa. sed vnaq; ē aliqd anime. **I**tc. qđ de aīa dīcīt qđ de structo visu nō manet oculis nisi equoce. sed planū ē qđ ad remotōem accēntis substatia manēs nō dicitur equoce manere. ergo visus erit eēntia vñ substatia aīe. quis n̄ tota. **H**elincōn. i cōmento sup̄ de di. no. ait qđ eēntē forma substatia dīcīt forma in ordine ad naturā. et dīcitur virtus in p̄patōe ad actu. **A**lij ad id sic. Sicut ex p̄te obiectū idē km rem solū differens penes rōes formales obiectū ipī anime km diuersas eī potētias puta ens. vez et bo num. eadē enī res que km le p̄siderata dīcitur ens. in ordine ad intellectū dīcīt vez. et in ordine ad voluntatē dīcīt bonū. sīc qđē anima

Scot et cocon

z

z

Alij ad id

In se considerata dicit eentia. put est apta nata moueris vero sub ratione veri et intellectus. pro ut est nata inclinari ad bonum et voluntas. Et hanc dicunt esse intentio et auicene. vi. naturalium. Rores illos ad sensus non potui inuenire. possum tamen si placet per ipsos sic arguere. Si eentia ait non esset sua potentia. tunc eentia esset in potentia ad tale potentiam. vel ergo eentia est eadem realiter cum ista potentia secundum dicta vel non. si sicut tunc eadem ratione potuit esse eadem cum prima potentia. si non tunc processus est in infinitum. Prima positione prout. quodcumque est in subiecto realiter differentes ab eo respectu illius ratione forte in potentia. Ps.

2. sum primam in predicamentis propriis est substantia est in sui mutacionibus esse suscepit et hoc. sed intellectus et voluntas suscipiunt etiam. ergo erunt substantia ipsius anime. Ps. sicut materia est in potentia ad sensibiles formam. sic anima intellectua ad intelligibiles formas. sed materia est eentialiter sua potentia. ut prout per intellectorem in de substantia orbis. ergo tecum. Sed illa opinio stare non potest. quia sicut ait Bernardus super cantum. solus dei prius est id est esse eentia et potentiam. ergo tecum.

Ad. i. Ad primam auctoritatem dicendum quod unaquaque potentia illa est aliquid animae. quia est qualitas naturalis proprietatis animae. Ad secundum dicendum quod de structo visu oculi manet equivoce. put est instrumentum videndi. et ad hoc sufficit quod destruat illa qualitas fundata in oculo ratione cuius habuit virtutem visionem. non tam manet equivoce. put est pars carnis humanae. quia etiam cecus oculi habet reponit vitam quam etiam prius habuit per animam. que est totius corporis forma substantialis. Unum puto si cecus pungeretur in oculo habet sensum tactus quod humani lesionem sentiret. quod esse non possit nisi illa pars animata est anima sensitiva. Ad tertium dicendum quod anima respectu operis ratione potest. non immediate exequens sed est virtus principalis.

Ad. 2. Ad illud autem quod illi aliud adducit dicendum quod non est sile. quod cum nihil intelligit intellectus in quod voluntas non fecerat. nec aliquid velut voluntas quod intellectus non intelligat. optet quod obiectum voluntatis et intellectus coincidentur in realitate identitate. quibus durant secundum rationes obiectales. sed sic esse non potest ex parte potentiarum. put in. q. li. vi. xxvij. patebit. Ad dictum auicene dicendum quod auicene intendit dicere quod anima est radicabile et principale principium omnium actuum immediate elicitorum a quibuscumque potentias suis. sicut etiam ait ph. q. de anima. quod anima est quo primo vivimus et intelligimus. non tam per hoc intendit ab anima esse essentia excludere distinctum realem immediatum principiorum.

Latra opinionem.

Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad alios

Solutio rationum
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Bonaue.

Latra eius.

Ad primam rationem dicendum quod licet anima per eam etiam suam et non per aliquid aliud sit subiectum potentie intellective ac voluntiae. non tamen potuit immidiate subiecti ipsi actu ut supposuit probatum. Nec est similis compatio ipsius ad potentiam quam est in potentia ad potentiam. que est qualitas permanens in eentia animae. et eiusdem anime ad potentiam quam est immidiate in potentia ad actu qui est quod transiens suum non permanens in ipsa anima. Abs sic inuenitur. Ad primam rationem dicendum quod non est similis compatio essentie animae ad potentiam qua sit immidiate suis potentijs que sunt sue proprie passiones. et eiusdem eentie ad humani potentias mediatis quibus elicet suas operationes. quod licet substantia sit immidiate subiectum sue proprie passione. non potest esse immidiatum principium sue operationis. Et ideo licet prima potentia sit idem quod est anima. alia tamen potentie differunt ab eentia animae. Sicut quis substantia sit realiter indistincta a sua potentia receptiva. tamen realiter est distincta a sua potentia operativa. Et secundum dicendum quod non optet substantiam immidiate suscipere qualitercunqz contraria. suscipit enim albus et nigra mediante alio accidente. puta mediante quantitate. non posset sine quantitate recipere. sic tecum. Ad tertium dicendum quod non est sile de potentia receptiva et potentia activa. quod licet substantia possit immedia te suscipere. non tamen potest immidiate agere. Etiamque uocatur de potentia materie. ut patet in secundo libro. ubi illa suam specialiter tractare propone. Et etiam alia opinio opinionem dicte satis vicina que dicit quod potentie anime sunt proprietas ipsius animae. substantiales emanantes immidiate ab eentia animae. que ex ipso quod emanant ab anima non sunt ipsa anima. tamen quia immidiate emanant ab anima non declinaret in aliud genus. sed sunt in eodem genere cum ipsa anima. tamen per reductionem. ita quod nec sunt idem opino per essentiam. nec tamen ratione sunt alterius generis. Sed nec illa opinio stare potest. quod ea quod manant naturaliter a subiecto sunt accidentia. et per se sequuntur esse non prius in genere substantiae sive in eodem genere cum substantia. Ps. quecumque naturaliter manant ab eodem subiecto. sic naturali ordine manant per secundum procedit media te primo. et tertium mediante secundo. Si ergo propter hoc quod immidiate manant ab eentia tu dicas eas esse in eodem genere cum eentia. tunc quia una sola. scilicet anima manat immidiate de eentia. illa sola est in eodem genere cum essentia. alie autem omnes declinarent in aliud genus. cuius oppositum tu intendis. Ps. cu dicas quod potentie sint substantiales eentie. vel sumis substantiale secundum primum modum dicendi per se vel penes secundum. Si

penes p̄mū tūc erūt idem realiter cū essentia;
et sic omnes rōes supius assignate erūt cōtra
istū doctorē. **S**i penes scdm̄ tūc dñnt realit
ab ea. ḡ tc. **P**. omne qđ est v̄l est substātia
v̄l accidens. illa p̄ p̄ simpliciū sup̄ pdicamē
ta vbi ait. q̄cunq; nō sunt substātie sunt ac
cidentia. et Aucten. h̄. meth. sic ait. P̄ia di
uisio entis v̄l est sba v̄l accidēs. Et p̄z i libro
de ortu sciarū. vbi dicit. Scias nihil eē p̄ter
substātiā et accidēs et creatorē vtriusq; ḡ il
le potentie aie v̄l sunt accidētia. et tūc n̄ poter
runt esse in pdicamēto substātiae. v̄l sunt sbe.
et tunc v̄l erūnt substātia q̄ est eētia aie. et tūc
essent ipa anima. cui⁹ oppositū tu dicis. v̄l sūt
alia substātia. et tūc in eadē anima erūt ples
substātiae realiter distinc̄te. qđ est in cōueni
ens. ergo tc. **E**t ideo ē alia opinio q̄ ponit
q̄ potētiae sunt idē realit cū eētia anime. n̄ ad
dunt aliqd sup̄ eētiam nisi solū respectū ad
actum. puta volūtas ē eētia aie. et d̄r poten
tia ex respectu quē habz ad actū volēdi. et sic
de alijs. **E**t isti cū suis seq̄cibus h̄nt m̄ltas ra
tōnes. **A**rguit enī sic. Illo mō q̄ magis cō
formiter et p̄pue poterim̄ saluare imaginem
sc̄tē trinitatis in nobis. eo mō debem⁹ ponere
potētias anime respectu eētiae. sed ponēdo e/
as ēsse idē reabsoluta et differre respectib⁹ ma
gis saluamus rōnem pdicte imagis. ergo tc.
P. id qđ est nobilissimū in toto regno aie
hdc p̄tinet ad substātia siue eētiaz anime.
quia si tale qđ esset accīns. tūc accīns ēt digni
us et nobiliss substātia. sed libertas que ē idēz
quod voluntas est nobili⁹ in toto regno aie.
ergo tc. **P**. actus et potētia sunt dñntie en
tis. sed actus nūhil addit sup̄ ipm̄ ens. ḡ nec
potentia. **P**. substātial̄ dñntia nō pt su
mi ab accidētē. sed rōnale et sensibile q̄ sumū
tur a sensu et a rōe siue intellectu sunt dñntie
substātiales. vt p̄z in porphirio. ḡ potētia sen
sūtua et intellectuā nō poterūt esse accidētia.
T p̄ dñs erūt eētia aie. **P**. dicit brūs aug⁹
xi. de tri. q̄ potētiae nō sunt in aia sic accidēs in
subjēcto. vt color aut figura in corpe. aut vlla
alia q̄litas. sed si essent accīna. tc. **P**. beatu
tudo cōsistit in hoc q̄ aia attungit deū cognoscē
ndo et amādo īmediate. Sed si voluntas
et intellectus differēt ab aia realiter tunc nō
posset īmediate attungere deū. ergo tc. **P**.
fm̄ q̄ aliqd est supra se cōuersiū sic cōpetit si
bi intelligere. s̄ aia fm̄ eētiam suā est supra
se cōuersiua. ergo tc. **P**. p̄s vestigij nihil
addūt supra illud in q̄fundant. ergo nec p̄
tes imaginis. p̄na pat̄z. quia imago nō ē ma

gis cōposita v̄l minus simplex q̄ vestigij. p
bat aīs. quia cū vestigij inueniat in oī crea
tura illud additū ēt vestigij. et eadē rōe par
tes illius vestigij adderēt aliqd sup̄ vestigij
et sic in infinitū. **P**. omnī forma que ē p̄n
cipiū alicui⁹ opacis vel actōis in supposito
si separetur ita q̄ p̄ se haberet esse p̄ le eliceret
hm̄oi actū. sed deus pt omne accīns absolutū
a suo subjēcto separare. ergo si intellect⁹ ēt acci
dens realiter distinctū ab aia deus ipm̄ poss̄
separare. et separatus sic intellectus posset intelli
gere. et p̄ p̄seq̄ accīns sine substātia poss̄ be
atificari. **P**. materia est sua potētia passiva
ḡ substātial̄ forma debz esse sua potētia acti
ua. cōseq̄ntia p̄z. quia sicut se habz materia
ad pati. sic se habz forma ad agere. **S**i enī
materia nō trāsmutaret et pateret fm̄ suā es
sentiā. et forma nō ageret fm̄ suā essentiā. nō
diceret cōmētator. trāsmutatio fecit scire ma
teriā. actio vero formā. **P**. si potētiae aie nō
essent idē quod eētia. **H** maxime esset p̄tāto
quia forma substātial̄ nō posset eē immēdia
tū p̄ncipiū actōis. sed illud nō obstat. ut isti
pbant multiplz. **P**rimo sic. forma accidē
talis pt īmediate agere. ergo et substātial̄. aīs
patet de calore et ceteris accidentib⁹. p̄bat dñs.
q̄ accidētia nō sunt entia nisi q̄ sunt entis.
hoc est substātiae. ḡ q̄cquid est virtutis et p̄fē
ctōis in formis accidētali p̄ amplius d̄z re
lucere in substātiali. **P**. fm̄ p̄hm̄. idēz
est p̄ncipiū eēndi et opandi. sed forma substā
tialis est īmediatū p̄ncipiū eēndi. ergo et ope
randi. **P**. opatio vitalis est a p̄ncipio vita
li. sed intelligere et velle sunt opacōes vitales
et sola essentia anime est p̄ncipiū vitale. **P**.
sicut iam dictū est materia īmediate patitur.
ergo forma p̄ se et p̄mo pficiens materiā īme
diata agit. iuxta illud. h̄. de generatōe. Forme
est agere. pati v̄o alteri⁹ potētiae. **P**. illud ē
īmediatū et p̄priū p̄ncipiū actōis. in q̄
agens assilat sibi p̄ductu. sed in forma substā
tiali attendit specifica assumptio. **E**t cofir
mat. quia si h̄ esset forma accidētal̄ illa ageret
ultra suā spēm. **P**. forma substātialis pt ī
mediate actum in se recipere. ergo poterit īme
diata actū ex se elicere. Antecedēs p̄z. q̄ si ac
cipit accīns suā īmediate alio accīnte esset p̄
cessus in infinitū. p̄na p̄bat. q̄ enti p̄fectio
ri magis debet attribui illud qđ est p̄fecte cō
ditionis q̄ illud quod est imp̄fecte. sed actū
elicere est p̄fecti⁹ q̄ actū recipere. **P**. natura
est p̄ncipiū motus et quietis eius in quo ē
p̄ se et n̄ fm̄ accīns. vt d̄r. h̄. phisicoz. s̄ natura

9

10

11

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

8 principiisiter dicit de forma. ut ibidē patr. ergo tē. **P.** cōmētator in dīstantia orb̄ ait. q̄ tollit a re ppam opatōem ei⁹. tollit eētias eius. ḡ cū forma substātial sit vera res. nō debet ab ipa negari opatio ppria. **I**nsp̄ p̄bant ipi conclusionē p̄ncipale auctoritatib⁹. Dicit. n. be. aug⁹. x. de tri. penul. c. q̄ memoria volūtas et intelligētia sūt vna vita. vna mēs vna natura. Et in libro de spū et l̄ra dicit dī potentis aie in ordine ad eētā. Naturales si q̄dez sunt ei. nec aliud sunt q̄ ipa. tota vidz. tota visorū meminit. tota audit et sonoz remiscitur. tota odorat. et tota sapores sentit. tota tangit. tota sil approbat et improbat. tota est volutas. t̄ hec omnia adiūcta sunt aie. vt vna res sit. sed officijs multiplex. **S**3 nec il

la opinio cōtinet vītate. quia illud qđ est im mediatiū p̄ncipiū actōis nos appellam⁹ po tentiā. sed relatio nō pōt esse p̄ncipiū nec ter minus actōis. vt patr. vii. phisicoz. ergo po

2 tentie anime nō possunt esse respectus. **P.** dato q̄ essent respectus. cū qdam aie potentie sint actiue. vt patr. de intellectu agēte. quedā passiue. vt patr. de intellectu possibili. sequit illud ipossibile q̄ respectus oppositi actiui et passiui fundēt sūmul in eodē indiuisibili fū damento. quod sola fide tenem⁹ esse possibile in ipa diuina eētia. vel si qua rōe tēberem⁹ hoc sustinere. opteret h̄mō iōnem fundari in diuine eētiae infinitate. que infinitas aie rō nali non cōuenit. cū ipa sit creata. et p̄ cohē qns limitata. **A**d p̄mū iḡl dicendū q̄ mai or est vā salua sp̄ possibilitate et vītate. s̄ il lud est ipossibile vt iā declarauī. ppter qđ ait br̄us aug⁹. q̄ maior est dissilitudo q̄ similitu

do inter imaginē creatā et increā trinitatez. qđ forte p̄tāto dixit. q̄ hec fundat in rebz ab

solutis. illa autē existit in relatis. **A**d scđm dicendū q̄ dato q̄ libertas volūtatis sit no

bilior omnib⁹ alij aie p̄prietatib⁹. cōparata en ad aie essentiā nō est nobilior. cū causa sit p̄stantior effectu. Ipa autē libertas et causa

liter et originaliter manat ab eētia. **A**d ter

cū dicendū. q̄ l̄ actus nō addat sup̄ ens in

omni. quia tale additū eēt nihil cū illud qđ

additur alteri formalz nō sit ipm. ḡ tale addi

tum eēt nō ens. sed accus bñ addit vt inueni

tur in ente speciali. equocat etiā de potentia.

q̄ argumentū p̄cedit de potentia ad esse. nos

autē loquimur de potētia ad agere. **A**d q̄

tū dicendū q̄ rō et sensus p̄nt duplicitē su

mi. Uno mō put rō dicit animā ratōnale. et

sensus aliam sensituā. Alio mō put rō dicit

Auctorita
tes ad idē.

Lōtra hē.

Ad rōnes
henrici

Ad.1.

Dissimilitudo
dez imaginē
creata

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

potentiā rōnalez. puta intellectū. et sensus po tentiā sensituā. Primo mō ab ipis sumunt dīntie substātiales. nō autē scđo mō. **A**d. 5. q̄ntum dicendū q̄ accns vno mō sumit stri cte. et sic ppria passio distinguit p̄tra accns. Alio modo large. et sic etiā ppria passio dicitur accidēs. Isto enī modo omē quod nō est substātia est accns. Et quia potētia aie sunt quedam p̄prietates siue pprie passiōes anime. ideo p̄mo modo. s. stricte loqns de accidētia au gustiūus negat potētias aie esse accidentia.

Ad lectū dicendū q̄ cū potentie anime sint ipi anime totalz p̄naturales. ideo q̄cūd aia attingit mediāte sua potētia. h̄ dicit immedi ate attingere. sicut enī illud qđ videt homo mediāte suo visu. h̄ dicit immediāte videre. eo q̄ visus sit sibi cōnatural. sic tē.

Ad.6.

Ad septi mū dicendū sūm q̄ aliqd est supra se cōuersi um. sic cōpetit sibi vt sit p̄ncipiū actus in telligēdi. v̄l immediate v̄l principaliter. puta si est potentia cōpetit sibi immediate. si est substātia cōpetit sibi principalz. q̄uis nō immediāte. Etiā nō oportz q̄ tale quid intelligat nisi ipm esset separatum et p̄ se existens. si autem est cōiunctū magnitudini nō pprie intelligit. s̄ est ratio siue p̄ncipium intelligēdi. Propter qđ dicit primo de aia. Si q̄s dixerit animaz intelligere. dicit ea texere v̄l edificare. cui⁹ ra tio esse pt. quia p̄ se agere p̄sūpponit p̄ se eē. ḡ q̄dū aia nō habet p̄ se esse. nō habebit per se agere.

Ad.7.

Ad octauū dicendū q̄ nō est sile de partib⁹ vestigij et partib⁹ imaginis. q̄ par tes vestigij sumunt penes qdam cōmunia q̄ omne ens simpliciter cōsequunt. et ideo nec differūt a suo fundamēto. nec inter se nū sōla rōne. sicut ḡ loquimur de bono et vō et ceteris cōsimilib⁹ q̄ totū ens cōsequunt. sic loqndū est de partib⁹ vestigij. cū ipē in ente v̄l repiantur. partes autē imaginis cōsequunt na turam specialē. et ideo tam a se inūcē q̄ a suo fundamēto poterūt differre realiter.

Ad.8.

Ad no nū diceret doctor nr̄ q̄ intellect⁹ nullo modo p̄t separari ab eētia aie. quia in scđo suo super sentētias. dist. xix. q. ii. exp̄sse dicit q̄ q̄litates ab omni subiecto separari implicat cōtradictō nē. De hoc tamē ad p̄sens nō curio quia alibi forte oppositum tenebo ad honorem diuine omnipotentie quā metiri neqm̄us. **S**ed illud nō valet. quia lūmē non est aptū natū recipi nisi in re

Durādus

Lōtra cū.

diuisibili. et ideo in sepato a quanto non recipitur. Hoc autem in pposito non obstat. cum intelligere sit accidens in diuisibile. et iō q̄uis sit actus manens in elicere. posset intellectus separatus ipsum elicere. nisi aliud obstat. Dato igit̄ q̄ de intellectu ab entia anime separat. et dato q̄ talis intellectus separatus intelligeret. dico q̄ adhuc non esset bonus. proprie loquendo de beatitudine. quia non esset ibi fructus. et perfecte dilectionis complacencia. sine qua non potest esse proprius loquendo beatitudo. quia fructus et complacencia sunt proprius actus voluntatis. hic autem intellectus esset separatus a voluntate. Sed forte dices. dato q̄ deus separat intellectum cum voluntate. utrum tunc talis intellectus esset bonus? Dico q̄ non. quia eo ipso q̄ est separata ab entia. et non habent subjectum commune in quo coniungeretur. iō actus unius potest in nullo possit alteri cooperari. ita q̄ complacencia voluntatis in nullo causaret aut augeret delectationem intellectus. nec speculatio intellectus quantum ad omnionem obiecti diligibilis in nullo posset cooperari dilectioni voluntatis. et hinc stante illa ypostasi q̄ est penitus separata a subjecto. et nullum haberet subjectum commune. Ad x. dicendum q̄ sicut non quilibet res materialis est sua potentia passiva. sed sola prima materia. sic etiam non quilibet actus substantialis vel quilibet forma substantialis est sua potentia activa. sed solus primus et purus actus siue prima substantialia que est ipse deus. Ad dictum commentatoris dico q̄ quis transmutatio faciat nos scire q̄ materia est pura potentia. nulla tamquam opatio facit scire q̄ aliqua forma citra deum sit purus actus. Et iō licet in aliquo sit simile. in illo tamen quod ratio cocludit non est simile. Ad xi. nego minorem. Ad probatorem primam dico q̄ forma substantialis est principium agendi principale. accidentalis autem est principium immediatum. nulla enim substantialia creata est principium agendi immediatum. ut p. vij. metaphys. expesse per commentatorem. et idem p. p. p. h. i. l. de sensu et sensato. ubi sic ait. Ignis et terra et quodcumque aliud secundum id quod est entialiter non est natum agere vel pati. sed secundum q̄ habent proprietatem. Ad probatorem dico. q̄ licet simul agere et principialiter et immediate sit maioris perfectionis. hoc tamquam proprius in nulla creatura reputatur sed in solo creatore. quia in creaturis substantialia agit immediate accidente. et iō non immediate. et accidentens agit in virtute substantialie et iō non principialiter. Dato igit̄ q̄ simul non concurrat in eodem sed necessario sumant disticte. tunc agere principialiter est multo majoris perfectionis q̄ a.

gere immediate. Sed forte dices. accidens in instantia sacramento altaris sine subiecto subsistit. et tamen agunt immediate. et per se ipsos concurrunt in eodem. creato agere immediate et agere principaliter. cum nullum sit subiectum virtute cuius agatur. Rū deo q̄ non minus agit in virtute sustentantis. Solutio. cum separatum est a subiecto quod est bonus. quia sicut singulariter a deo sustentat. sic specialiter virtute dei agit. Posset etiam duci q̄ tale accidens cum separatum in suis naturalibus in nullo penitus corrumperitur aut mutatur. et ideo separatur cum illa virtute quam habuit prius ex illa naturali coniuncte cum subiecto. Sicut igit̄ semen animalis ab eo decimus dicit generare non in virtute propria sed in virtute illius animalis a quo decimatum est. dato etiam q̄ tale animal sit corruptum. sic tale accidentes quis sit separatum agit in virtute illius subiecti in cuius virtute competebat sibi agere quoniam prius erat. Exemplum etiam de graui quod phys. viii. physicius dicit se deorsum mouere in virtute generantis. quod tamquam graue suo generanti principium se mouet non appetere esse coniunctum. quod generates potest esse corruptum. Ad secundam probatorem dicendum q̄ illud quod dat immediate esse substantialia non debet immediate agere sed principialiter. ut iam patuit. Ad tertium dicendum q̄ tam intellectus quam entia voluntas potest dici principium virtutale. eo q̄ immediate fundatur in essentia anime que principialiter dicit principium virtutale. eo q̄ omnis vitalis opatio principialiter sit ab ea. Ad quartum dicendum ut superius dictum est. Uel potest dici q̄ non est simile. quia actus ad quem materia est in potentia primo et principialiter est forma substantialis. et ideo sua potentia potest esse substantialia. Sed actus ad quem anima est in potentia est accidentes. et ideo anima potentia dicitur accidentia. Ad quintum dicendum q̄ illud in quo producens assilat sibi producendum est principium principalem non autem immediatum. Ad confutatorem dicendum q̄ non repugnat alicui in virtute alterius agere ultra suam specie. quis hinc sibi repugnet in virtute propria. Ad sextum. nego unam. ad probatorem dico q̄ illud quod est perfectus attribuitenti perfectioni. puta agere principialiter quod est nobilis quam agere immediate. Ad septimum dicendum q̄ quia natura principialiter dicit de forma substantiali. iō talis forma est principale principium per seipsum et motus et quietis eius in quo est. Ad octauum dicendum q̄ non tollimus a forma substantiali propriam opationem. quia dicimus quod sit principium principale ei. quis non immediatum. Ad dictum Augustini dicendum q̄ anima predicitur de suis. Ad auces

Instantia
Solutio

Ad. 10.

Ad. 11.
Ad probatorem

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad confutatorem

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad auces

Potentia p̄dicatōe causalē. quia p̄dicatōe qd̄ liber subiectū p̄dicari p̄ de sua p̄pria passiōe. **I**sto enī mō dicit Arist. in de lensu et sensato q̄ odor est sumalis evaporationis. Q, autē aquistinus dicit. vna mēs vna vita vna natūra. p̄ h̄ vult excludere plūtātē aīaz. q̄ si dicerz. h̄ betres potentie nō sunt tres aīe. sed sunt tres p̄prietates eiusdē naturalē anime. Consimili ter enī posset aliq̄s dicere. Caliditas siccitas et leuitas sunt vnius ignis. q̄ sunt p̄prietates eiusdē ignis. Potest etiā dici q̄ triplex est totū sc̄z totū vniuersale. totū integrāle. et totū virtuale. Primum totū. s. totū vle reseruatur in qualibet sua p̄fīm se sumpta et fīm essentiāz et fīm virtute. sc̄dm nec fīm eēntiā nec fīm virtute. tertium q̄z uis nō fīm essentiā tamē fīm virtute. Et ideo p̄mū p̄dicat de qualibz sua parte eēntialē et virtuale sine causaliter. sc̄dm uer eēntialiter nec causaliter. tertium q̄z uis nō eēntialiter tñ virtuale sine causaliter de q̄libz sui p̄te p̄t p̄dicari. Ad aliud dicendū q̄ ille liber nō sit factus p̄ augustinū sed p̄ quedam fratre ordinis cisterciē. Posset tamen ad illam auctoritatē eodē modo r̄nderi sicut iā dictuz est ad auctoritatē augus. Est etiam adhuc opinio mediū tenens inter p̄dicēa. q̄ ponit q̄ aīa respectu illaz opationū quibz nō cōmunicat corpi est sua potētia. sed respectu illaruz quibz cōmunicat corpi dīt realiter a sua potētia. Ratio primi est illa. Si intellectus inteligeret p̄ aliquā q̄litatem determinatā et nō im mediate p̄ seipm. tūc intellect⁹ nō esset oppo sitorū. nec posset oīa intelligere. cōseq̄s ē falsum. q̄z potētiae rōnales sunt ad opposita. et iī. de aīa dicit. Necesse est intellectū q̄z oīa intelligit immixtū esse. p̄ba tñ. quia agēs de terminatū p̄ aliquā q̄litatem nō agit nisi fīm de terminata m̄rōem. q̄ si anima intelligeret p̄ potētia que est q̄litas determinata tūc nō posset in dia. N. nature rōnali ex hoc q̄ est separata a materia cōuenit intelligere. sed aīa p̄ sua es sentiā est separata a materia. quia fīm substantiā suā nō est educta de materia. Rōes secūde p̄clusiōis obmutto. quia cōclūtionē cōcedo. Sed p̄ma cōclūsio nō valet. q̄z intellect⁹ possibilis est oīa fieri. iī. de aīa. et ibidē ait cōmentator. q̄ intellectus possibilis est pura potētia in genere intelligibiliū. Intellect⁹ vero agens est oīa facere. et est actu ens. ut dicitur ibidē. sed impossibile ē q̄ vnu et idē realiter. distinctū sit actu ens i aliquid genere. et sit pura potentia in eodē. ergo ip̄a anima nō est rea

Petrus de
alūnia.

2

Lōtra p̄e.
trū.

liter idem omnibus suis potētias quāz opatiō nibus nō cōmunicat corpi. Ad p̄mū ḡ ne go p̄seq̄ntiā. p̄t tñ distigui p̄pter p̄batōez cō seq̄ntie hoc nomē determinatiū. quia v̄l dicit q̄litas determinata ex hoc q̄ est certi generis et certe speciei. v̄l ex h̄ q̄ est p̄tractio suo subiecto et limitat suū subiectū ad certā mensurā r̄spe ctu aliquorū q̄ vniuersalius respiceret h̄mōi subiectū si tali qualitate nō limitaret. Primo mō intellectus est determinata q̄litas. nō autē sc̄do mō. quia intellectus ē eque v̄l set equa lis ambitus sicut eēntia. et iō eēntia p̄ intelle ctū in nullo limitat respectu obiectoz intelli gibiliū. Ad sc̄dm dicēdū q̄z fīm eēntiā est separata. ideo fīm eēntiā cōuenit sibi intellige retanq̄z p̄ncipio radicali et p̄ncipali.

Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

Terci⁹ ar-
ticulus

Quātuz adterciū

principale qualz p̄tes īmaginis se habeat ad se inuice. hic essent multa videnda. Uiden dū enī esset qd̄ sit memoria. qd̄ intelligentia. et qd̄ volūtas. que sunt p̄tes īmaginis. et utz memoria realē differat ab alijs duobz. et quod memoria diuersimode sumitā in p̄te sensiti ua q̄z in p̄te intellectiua. qz tñ de his m̄gr spe ciale facit mentōem libro. iī. di. xxiiij. et disti. xxxix. igitur ad p̄sens hec dīns intēdo ea. cū suis opatiōibus sp̄cialiter p̄tractare. Solūmo do igit̄ ad p̄ns volo tāgere p̄ quē modū relu ceat in eis imago sc̄tissime trinitati. Circa qd̄ est aduertendū q̄ sicut in diuis credim⁹ esse tres p̄sonas in vna natura diuisa. quāz sc̄da gignit a prima p̄ modū sibi intellectualē. s̄z ter cia p̄cedit a p̄mā sc̄da p̄ modū p̄fecti amor. sic i anima hūana ex specie q̄ est in memoria gignitur sibi actualis noticie i intelligentia. et ex istis duobus tanq̄z ex gignē et genito p̄cedit cōplacētia siue amor volūtatis q̄ ples penti copulat. s. species genita i intellectu. cū specie gignēte iī mēoria. Et hec imago habi tibz nobilibz decorat. sicut p̄ h̄mū habitibz vi ciosis et ignobilibz deformat.

Ex his z aliis que

p̄xi in primo articulo isti⁹ questiōis īferri p̄t quartū principale. sc̄z q̄liter intellectus a gens p̄tineat ad īmaginē. Quia si sumitā ima go p̄t habituāliter est iī nobis. et p̄ p̄ns im p̄fecte. ut posui similitudinē iī p̄mo articulo q̄ stionis de īmagine nō colorata. sed solis line amētis disposita. sic intellect⁹ agēs nō p̄tinet

Quart⁹ ar-
ticulus

ad imaginē. quia velicnde cōsistit imago i
tribus viribus supradictis. s. mēoria intelle/
ctu et volūtate. Si aut̄ siderat imago p̄t
pfecta et decorata ē iñ nob̄s actib⁹ et habitib⁹
bus. cū tales actus elicere nō possum⁹ nec p̄
dñs habitus accēdere. nisi mediāte lumie ipi
us intellectus agētis. et mediātib⁹ speciebus
p̄ euēdem in intellectū a fantasmatib⁹ abstract⁹.
ptz intellectū agētē necessario p̄tinere ad una
gīnētic acceptā. Nō tñ ex hoc intēdo p̄clude
req̄ intellectus agens p̄ se sūt ps imaginis. Iz
q̄ sit quedā virtus sine q̄ unago nō pot̄ eē p̄se
cta. nisi deus miraclose ipaz pficeret p̄ter cur
sum nature aīaz actib⁹ et habitib⁹ venustādo

Contra

1. Sed d̄tra hoc vident̄ esse quidā q̄ dicūt
intellectū agentē p̄ se et directe ad imaginē p̄/
tinere. quia dicūt intellectū agentē esse memo/
riā intellectuā. qđ pbant sic. Illud cui com/
perit species cōtinere est ipa memoria. Sz intel/
lectus agens d̄tinet virtualiter om̄es species.
qđ ptz. q̄ ip̄ est oīa facere. vt dicit. iij. de aīa.
2. P̄ illud cui d̄petit plē gignere in intelligē
tia ē memoria. vt ptz p̄ multa dicta aug. i li.
de tri. sed intellect⁹ agens gignit plē suū enī
est causare vniuersale qđ ē obiectu intellect⁹.
a q̄ verbū d̄cipit et intelligētia gignit. P̄.
fm bīm Aug. imago attendit qñtu ad ea q̄

sūt nobiliora in ipa aīa. sed bīm p̄m. iij. d̄ aīa.
agens est p̄stant⁹ patiēte. ḡ tc. Sed illud
nō valet. q̄ intellect⁹ agens nō est illud quod
formaliter recipit sp̄em et subiective ipam cō/
seruat. sed memoria est h̄mōi. ḡ tc. Ad p̄/
mū dicendū q̄ intellect⁹ cōtinet species effecti
ue. memoria autē d̄tinet eas subiective. et idō
equocat in p̄mo argumēto. Ad scđm dicen/
dū q̄ intellectus agēs nō p̄prie gignit vni/
fale sed seq̄strat et abstrahit ipm ab individu
alib⁹ conditiōib⁹. Et iō vbi gignitio p̄p̄e at/
tribuit secūde memorię. q̄ tam secūda nō eēt
nisi mediāte abstractiōe intellect⁹ agētis spe/
cie receperisset. Nec etiā memoria silitudinem
speciei sue. s. specie genitā in intellectu possibi
li posset p̄ducere. nisi intellect⁹ possibil' lumi
ne intellectus agētis ad hoc disponeret. ḡ mō
quo dixi intellect⁹ agens ad pfectā imaginē
est necessario req̄itus. Ad tertium dicendū
q̄ eo ip̄ q̄ p̄stāto rest nō req̄it ad imaginē
quomodocūq̄ sumptā. Sz ad imaginē pfectā

Lōtra op̄i
monē

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad p̄nci/
pale

tōis. Ideo infinitas nō p̄t habere imaginē in
aliq̄ creatura. q̄ ratio imaginis cōsistit in q̄/
dam assilatōe. ppter qđ repugnat p̄dicte ab/
negatōi. que simpl̄ tollit silitudinē. Fore Justitia
dices. cognitio sit p̄ assilatōem. cū igit̄ infini/
tas cognoscit et nō trinitas. maior videt esse
assilatio infinitatis ad nos q̄z trinitas. R̄n. Solutio.
deo q̄ aliqd̄ duplicitē p̄t p̄gnosci. s. positivē
v̄l remotivē siue negatiue. Cognitio p̄mi est
p̄ assilatōem. Sed cognitio scđi est p̄ dissilā/
tōem. Cognitio autē infiniti est in nob̄ secū/
do modo. nō aut̄ p̄mo modo. quia cognosce
re infinitū est cognoscere rēq̄ nō est finita. si/
ue nō habentē finē. Sed illa modica noticia
quā habem⁹ desctā trinitate p̄supposita fide
nō est pure negatiua. nec est p̄ abnegatōez e⁹
quod in om̄ni creatura rep̄it. iō p̄t ei⁹ imago
in creatura rep̄iri. Ad p̄firmatōem dicen/
dū. q̄ duplex ē imago. s. natural' et artificialis
Prima est in dñs specie cū illo cui⁹ ē. cuz sit
eiusdē nature cū eo. sic filius est natural' una/
go patris. Scđa autē differt specie ab eo cui⁹
est imago. cū sit p̄ducta in aliena natura. sic
imago hercul' in lapide. De prima igit̄ ima/
gne debet intelligi v̄bū hilarij et nō de secūda
Et quia imago creata assimilat imaginē arti/
ficiali. igit̄ur t̄c.

Distinctio quarta

IC ORITUR QUE
stio tc. Postq̄ m̄gr̄ determinauit
de deo quātū ad eccl̄ie diuīe vni/
tatem et psonaz trinitatē. hic incipit tractare
de eo quantū ad psonalē originē. et p̄ dñs qn/
tum ad distinctōis alietatē. Et diuidit s̄ dis/
tas ptes. quia p̄mo determinat m̄gr̄ de generati/
one filij. Scđo de pcessiōe spūsancti. distinc/
tōe. x. ibi. Nunc post filij eternitatē. Prīa in/
duas. q̄r̄ p̄mo tractat de filij generatōe. Se/
cundo de generatis et geniti coetera duratō/
ne. dist. ix. ibi. Nunc ad distinctōez psonaz.
Prīa in duas. q̄r̄ p̄mo tractat de generatōe
ne diuīa. Scđo de potētia generatiua. dist.
vii. ibi. Hic solet q̄r̄ a qbusdā. Prīa in duas
quia p̄mo tractat de generatōe et genito. Se/
cundo de generatōi mō. di. vi. ibi. Preterea q̄
ri solet. Prīa in duas. fm q̄duas q̄stōes
mouet de termino diuīe generatōis. Quaruz
prīa est. vt̄ deus genuit deū. Scđa vt̄z di/
uīa essentia possit dici gignens v̄l genita.
Scđam q̄stionē mouet circa p̄ncipiū quīte

distinctōis. ibi. Post hec querit. Prima diuisitatur in quatuor ptes. Nam pmo mouet q̄stionem. Scđo arguit. ad eā. Tercio r̄ndet ad q̄stionēm. Et q̄rto ponit argumēti solutōnem. Scđa ibi. Si enī deus. genuit deūz t̄c. Tercia ibi. Ad quod r̄ndentes t̄c. Quarta ibi. Nunc ad pmissam q̄stionēm. Istaz tercia ps diuiditur in tres ptes. qz pmo ponit m̄gr suā m̄issionē. Scđo cōtra r̄missionē adducit q̄rundam garrulorū obiectōez. et r̄ndet ad eā. Ettercio tollit circa istā materiā q̄rundā erōrem. Scđa ibi. Sz adhuc opponūt. Tercia ibi. Quidā tñ v̄tatis aduersarij. Hic quero hanc questionē.

Diu generatio p̄prie dicta sit i diui nis. Et v̄d̄: q̄ non. qz v̄l tal gen e ratio esset finita v̄l infinita. nō infi nita qz infinitū nullū habz terminū. et p cō seqns generatōne infinita nihil constituet in ee. nec p̄ esse finita. quia om̄e qđ p̄prie in deo reputur est infinitū. **L**ōtra. vnuqđqz ē tūc pfectū qn pt generate alterū tale quale ipsū est. vt d̄r. viij. metheoroz. Sed de⁹ est totali ter pfectus. vt ptz. v. meth. ḡ t̄c. **H**ic sunt quatuor videnda. **P**ro id qđ questio qrit. Scđo vtrū generatio sit in qlibet diuina psona. **T**ercio ppter dicta m̄grī in hac diu stinctōe videndū ē vtrū hec sit ha. deus gene rat. **Q**uarto vtrū hec sit vera. deus genuit alii delim.

Prim⁹ ar ticulus,

Quantū ad prīmū vtrū generatio p̄prie dicta sit in diuīs. dicen dū q̄ sicut supius patuit. realē in diuīs psonaz distinctōem necessaria rōe pbare n̄ pos sum. ipa tñ p fidem p̄supposita possimus in diuīis pbare verā generatiōez. qz vbiqz a pducēte natura p̄mūcat p modū nature ibi est vera generatio. sz vt infra declarabit in diuīis cōicat pducto a pducēte natura p̄ modū nature. ḡ t̄c. maior ptz. ij. phīsicoz vbi d̄r. q̄ generatio est via in naturā. **D**ama. dicit q̄ generatio est op̄ nature. **S**z grā ex erciū volo in stare cōtra illā p̄cloem fidelem vt ex solutōibz argumētorū v̄itas clari elu cescat. **P**rimo sic. Si in diuīs esset generatō hoc v̄l esset p̄tāto q̄ eēntia generaret. v̄l relatio. vel vtrūqz illa ptz p sufficientē diuīsōz. quia nihil ē in diuīs nisi eēntia. v̄l relatio. vel constitutū ex vtrōqz. sed vt pbabit infra. eēntia nō generat nec generat. relatio etiā nec p̄ esse p̄ncipiū actōis nec termin⁹. vt ptz. v. et

Lōtra coi clusionez.

vij. phīsicoz. ḡ nec cōstitutū ex vtrōqz. quia oēqd̄ huenit p̄stituto v̄l cōuenit ei rōe vtrius qz p̄stitutētū. v̄l rōne alteri⁹ tm̄. sz in pposito nec sic nec sic. vt iā patuit. ḡ t̄c. **P**. v̄di p̄pe est generatio. ibi genuit in aliq̄ eiusdez speciei assilat generati. sed fili⁹ in nullo eiusde speci as silat patri. qz nō in eēntia diuīna. qz fm eēnti am est ibi idētitas. nec fm relatōem. qz p̄nitas et filiatō d̄rnt specie. **P**. vbiqz ē vera generatio ibi aliqd̄ generat. sed in diuīs non generat aliqd̄. qz dato q̄ ibi sit fili⁹. nō est ali qd̄ sed adaliqd̄. sed nō aliqd̄ z nihil eq̄pollēt. quia negatio p̄posita signo p̄ticulari facit ea eq̄pollere suo p̄tradictorio. aliqd̄ aut et nihil sibi p̄tradicūt. **P**. qn̄ aliqd̄ inuenit pfectū z imperfectū in creaturis. si vt pfectū est in deo nō repit. nec d̄z ibi repiri vt imperfectū est. **S**z generatio in creaturis pfecta d̄r illa que fit p cōmīxtōne sexuū. et ea q̄ fit sine tali cōmīxtōne imperfecta generatio est. cū ḡ prima nō possit esse in diuīnis. ḡ nec scđa. **P**. a q̄ cunqz v̄e negat supi⁹. ab eodē vere negat inse riū sub illo supiori p̄tentū. Sed oīs motus z trāsimutatio v̄e negat de deo. vt ptz Jac. i. z viij. phīsico. et. viij. metaph. ḡ v̄e negat de deo generatio. cū ipa sit sp̄es motus. vt ptz in post pdicamētis. **P**. si in diuīnis ēt generatio. illa vel esset vniuoca v̄l equoca. Nō equoca. nam in generatōe equoca pducētis est nobilit̄ pducto. quia p̄tinet ipm virtualz. nec vniuoca. qz in pductōne vniuoca pncipia p̄stitutiua pductētis et pducti sunt vnius speciei. sed p̄nitas et filiatō quibz cōstituunt p̄t et fili⁹ d̄rnt specie. **P**. in omni ha. generatōe geni tum d̄rta generate. sed in diuīnis filius non differt a patre. ut pbabit. ḡ t̄c. maior ptz per phīm. ij. de aīa. vbi ait. qz nihil generat seipm̄ sz saluat. Et aug⁹. i. de tri. vult. qz nihil sit ab surdius qz q̄ aliqd̄ seipm̄ pductat vt sit. m̄or p̄t pbari sic. qcqd̄ est in psonā diuīna nō p̄t differre ab ea. sed fili⁹ est in p̄t et pater ī filio. iuxta illud qđ ait dei fili⁹ ad philippū Joh. xij. Nescis qz ego in p̄t et pater in me est. **P**. id qđ repit in creaturis inferioribz z nō in supioribz. nō p̄t formalz in deo repiri. quia cū creature supiores sine deo siliores qz creatu re inferiores. nō videt q̄ aliq̄ pfectio formalis repiat in deo que sic hueniat inferioribz q̄ deficiat supioribz. sz generatio repit in corporalibus et nō in sp̄ualibz. ḡ t̄c. **P**. si in diuīnis esset ha. generatio ipm genuit ēt cōpositum. p̄ns est falsum. qz fm b̄m Aug. quelibz p̄sona diuīna est eq̄ simplex sicut diuīna eēntia.

pbo pseqntia. quia in omni genito optet dare aliqd in quo genitu cveniat c generante. quia omne pncipiatu in aliquo assimilat suo principio. et optet dare aliqd in quo genitu differt a generate. c nihil generet seipm. s in quocuq datur aliqd et aliqd illud nō est simplex sed cpositum. P. omne qd sic se habet qd cquid habet ab alio habet. b fm se considerat u nihil habet. quia fm Auicen. qn aliq res habet aliqd tm ab altero illi rei fm se considerate attribuit oppositum illi. eo eni ipo q aer lumē nō habet a se sed a sole. iō aer fm se consideratus caret lumine. sed si in diuis eēt vera genetatio qd cquid hret genitu hoc haberet a genere. ergo tale genitu fm se consideratu tenderet in nihil. et p dñs esset creatura. qd erat error arr̄. P. vbiqz est va generatio ibi auctoritas pncipij repitur in generante et nō in genito. et sic aliqua pfectio esset in pte que nō eēt i filio si in diuis eēt va generatio. P. opposita apta nata sunt fieri circa idc. generato et corrupertio sunt opposita. g si in diuis eēt generatio ibidē etiā esset corruptio. Et pfirmat. qz fm pñm pmo pñm. Si aliq duo dicunt de qd libert. et sibi alia duo dicunt de qd lib. si vnum vnius combinatois conuertit cum uno alteri combinatois. filz alia duo conuertent inter se. Exempla ibidē posita sunt corruptibile et incorruptibile. genitu et ingenitu. sed oē ingenitum est incorruptibile. g omne genitu erit corruptibile. et econuerso. Itē pmo celi et mō di cū. q ingenuit et in corruptibile conuertit cuz eterno. g nullū genitu erit eternū. Itē. vii. meta. pba q nō generat nisi cpositu. S illa non cōcludut. Ergo ad primū dicendū. q sicut fm pñm. vii. metaph. nec materia generat p se nec forma. s cpositu ex vitro. sic i diuinis nec essentia generatur nec relatio. sed constitutu ex vitro. Ad pbatōez dicendū qd illud qd cōuenit cōstituto cveniat ei rōne alterius cōstituentiu. nō tm optet qd eo modo quo cōuenit cōstituto cōuenit cōstituenti. qz quod cōuenit cōstituto in rōe qd. cōuenit cōstituenti in rōe quo. et sic est in pposito. qz sic pater est illud qd generat. et essentia diuina ē pncipiū quo generat. sic fili⁹ est suppositum qd generat. et essentia ē illud quo fili⁹ generatur. cū ipa eētia sit formaliterminus genera tōnis. Ad secundū dicendum qd large lo quendo vnitatis siue cvenientia in substāria di cūrū silitudo. ppricēt loqndo telet dici i dētias. ut pte. v. metaph. Ad tertiu dicendū. qd filius rōne essentie que est ubi pncipiū q

generatur est aliqd. cū essentia sit res absolu ta. Ad quartū dicendū qd quis loqndo dā. generatōe corpali illa dicat pfectioz que fit p pmiptionē lexū rē. hoc tm locū nō habet loqndo de generatōe spūali. quia corporaluz ad spūlia quasi nulla est compatio. Ad qn tum dicendū qd motus nō est qd supl⁹ respe ctiū generatōis in diuinis. De rōe enī genera tōis solū est qd p ipam genitu capiat ab alio es senature p modū nature. q autē b fiat p mo tu v'l mutatiōem b nō est de rōe generatōis ut generatio est. sed rōe impfctionis annexa. puta ut generatio creature est. Ad sextu Ad. 6. dicendū qd prie loqndo generatio in diuis nec est equiuoca nec simpliz vniuoca. s large p vitro modō dici. Ad septimū dicendū qd rōe diuine eētiae que vna existēt cōmūis ē tribus psonis. vna psona dicit esse in alia. et ratōe eiusdē eētiae vna psona est idē realē cū alia. sed ratōe relationū solū differūt. Ad octauū dicendū qd in creaturā supiorib⁹ pura intellectuālib⁹ bñ est aliqd ad modū genera tōis. quia in eis gignit sibū intellectuale. et p ducit amor. et kēm hoc etiā in eis repitū mago trinitatis. Ad nonū dicendū qd dñs esfa sa. ad pbatōem dicendū qd lic⁹ dem⁹ aliquid in quo genitu in diuinis cōuenit cū genera te. non tm damus aliqd in quo differat. s so lu ad aliqd siue relatiū. qd nullā penit⁹ fa cit cōpositōem cū illo aliqd puta cū essentia. Ad. x. dicendū qd illa ratio vnu falsum p supponit. scz qd fili⁹ possit considerari fm se. naz eo ipo qd filius omne qd habet ab alio habet. iō nullo mō filius p considerari fm se. Exemplū etiā nō est ad ppositū. quia aer p considerari fm se sine lumine. sed sibi nō p considerari si ne eo quod habet a patre. Ad auctoritatez Auicen. dicendū qd vez est de tali pducto qd pducitur a pducēte natura disticto ab eo. Ad. xi. dicendū qd auctoritas in patre dīc relationē pncipij. Relatio autē prie nō dīc it pfectōem lic⁹ dicat modū habēdi pfectio nem. Eadem enī est pfectio in pte et filio. lic⁹ alio mō sit in parte qd in filio. Forte dices. Justitia salte filius nō erit equal patri si non habet talē auctoritatē. Rndeō cū beato Augus. qd fm relatiōem nō dicit aliqd eqle v'l ineqle sed fm quantitatē. ergo fili⁹ est eqlis patri cū habeat eandē magnitudinē. scz eandē poten tia cū patre. lic⁹ nō habeat pdictā relatiōez pncipiū. Ad. xii. dicendū qd corruptio nō op ponit omni generatōi. sed solū generatōi qd fundat in materia habēre priuatōez annexā.

Ad rōes
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 11.

Solutio.

Ad. 12.

et que subiecta est contrarie transmutatioi. Et illo modo loquitur phus de generatio in istis confirmatoribus.

Secundus
articulus

Quatuor ad secundum

principale. utrum generatio sit in quibz persona diuina. dicendum quod generatio in diuis sumitur vel actiue vel passiuue. Si actiue. tunc est in patre. quia illud quod sine motu et transmutatione non generat actiue habet in se generacione actiua. pater est himoi. ergo tc. Et eadem ratione siue filii. pbat et filius habet in se generatorem passiuam. quod id quod non generat habet in se generatorem passiuam tc. Sed in spiritu sancto proprieto est generatio. quod in eo esset generatio. illa vel esset actiua vel passiuua. non actiua. cum non sit generas. nec passiuua cum non sit generatus.

Sed contra iā dicta videntur esse due opinioes. Quedam antiqua que negat generacionem passiuam in diuis. Et alia moderna quod dicunt generatorem actiua quam passiuam esse in filio in diuinis.

Notitia prime opiniois sat hec illud quod est in sua ratione formaliter dicit imperfectoem non debet ponere in diuinis. sed generatio passio dicit imperfectoem. quod iij. phisiocoz. z. q. de generatōe. et. ix. metaph. pati reducit in materiā. agere vero in formā. cum igit generatio passiuam sit quoddam pati de predicamento passiois. ergo tc.

Op. s. Augus. boe. et alios doc. sanctos. in diuinis non sunt nisi duo predictamenta. scilicet substantia et relatio. sed generatio passio nec est substantia nec relatio. cum sit de predicatione meto passiois. g. tc.

Op. omne passiuum dependet ab actiuo a quo igit ut in actu reducatur.

sed in diuinis nulla est dependencia. g. tc.

Sed illud non valet. quia principium distinctiū quod una persona diuina ab alia distinguitur necessario habet esse in ea quam facit esse distinctam. Sed filius per generatorem passiuam distinguit a patre. g. tc. maior patr. quod optime principium distinctum esse in eo quod distinguit. minor nota est per Dama. quod patit. Omnia in diuinis sunt idem propter ingeneratoez. generatorem et processioem. Et loquitur ibi de generatōe quod filius in esse personali constituit. que non potest esse actiua cum filius non generet. g. passiuam.

Ad primū dicendum quod minor est fallax. quod non minoris perfectiois est generatio passiuam in filio. quod generatio actiua in patre. quod sicut generare est proprietas patris. sic generari est proprietas filii. Ad predictum dicendum quod quis pati cum motu et transmutatione dicatur perfectoem. generatio enim passio cum in diuinis di-

cat simplicem emanationem sine motu et transmu-

tatione nullā penitus implicat imperfectoem.

Ad secundū dicendum quod sicut in diuis quoniam

titas et qualitas trahuntur in substantia. sic actio et passio trahuntur in relationē siue in modum

relatiū. maxime cum etiam in creaturis necessaria

ratio circumferant respectū. quia non dicunt enti-

tatem simpliciter absolutam. sed dicunt absolute

sub respectu. a quo respectu nec in eis nec in

intelligi poterunt separari. Ad tertium dicen-

dum quod vero est de passiuo quod recipit esse post

non esse. et quod prius fuit in potentia ad esse quod

haberet esse. tale autem passiuum non reputur in

diuinis. cum filius sit coeternus patri.

No

tia autem illorum qui dicunt tam generatoez aciūam quam passiuam esse in dei filio videntur esse illa.

Quia actione et passio sunt in patiente.

ut patet in sex principiis. sed generatio actiua et passiuam se habet per modum actoū et pas-

sionis. et filius habet in se generatorem passiuam. ergo actiua.

Op. actio qua aliquid in

esse producit transire in productum. quia si ma-

naret in producēte nihil constitueret differentia

a producēte. sed generatōe actiua pater pro-

ducit filium. ergo tc.

Op. opposita non possunt esse simili in eode. sed ingeneratio est in

patre. et est ipsi patris propria. ergo non erit in

eo generatio. et per consequens est in solo filio.

Op. motus non inest nisi in eo quod mouetur. ut patet. iij. phisiocoz. ergo a filii generatio

non est nisi in eo quod generatur. Sed nec

illud valet. quia quis generatio ut dicit mo-

tum vel mutationem immodo sit in genito. tamen

ut dicit relationē necessario ponit aliquid in

utroque extremo. quia phus. v. metaphysice

dicit relationem modo numeri et modo potē-

tie ponere aliquid realiter in utroque extremo-

rum. sed relatio inter generans et genitum est

relatio modo potentie. ut ibidē patet. Cum

ergo generatio in diuinis nec motus nec mu-

tantōem dicatur. sed dicatur formaliter relationem

sumptam modo potentie oportet nos conce-

dere quod dicatur aliquid reale existens in utroque

utroque extremo. s. i. patre et filio.

Ad primū igit dicendum quod actione et passio sunt in patiente

potest fundari in motu. et sic non sunt in diuinis.

Ad secundū dicendum quod quoniam actio tran-

seat et attingat constitutum. non tam in op-

portet quod transeat in constitutum sub modo

actionis sed sub modo passionis. et ideo ge-

neratio ut passiuam est in filio. si enim actio

transit in constitutū hoc solum est quia fun-

datur in motu.

Ad tertium dicendum cu

Ad. 3.

b. 5.

Lötra cō-
clusionem

Q. gene-
ratio passi-
ua non sit i
diuinis

2

4

Lötra

5

Lötra cu.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 11.

Ad. 12.

Ad. 13.

Ad. 14.

Ad. 15.

Ad. 16.

Ad. 17.

Ad. 18.

Ad. 19.

Ad. 20.

Ad. 21.

Ad. 22.

Ad. 23.

Ad. 24.

Ad. 25.

Ad. 26.

Ad. 27.

Ad. 28.

Ad. 29.

Ad. 30.

Ad. 31.

Ad. 32.

Ad. 33.

Ad. 34.

Ad. 35.

Ad. 36.

Ad. 37.

Ad. 38.

Ad. 39.

Ad. 40.

Ad. 41.

Ad. 42.

Ad. 43.

Ad. 44.

Ad. 45.

Ad. 46.

Ad. 47.

Ad. 48.

Ad. 49.

Ad. 50.

Ad. 51.

Ad. 52.

Ad. 53.

Ad. 54.

Ad. 55.

Ad. 56.

Ad. 57.

Ad. 58.

Ad. 59.

Ad. 60.

Ad. 61.

Ad. 62.

Ad. 63.

Ad. 64.

Ad. 65.

Ad. 66.

Ad. 67.

Ad. 68.

Ad. 69.

Ad. 70.

Ad. 71.

Ad. 72.

Ad. 73.

Ad. 74.

Ad. 75.

Ad. 76.

Ad. 77.

Ad. 78.

Ad. 79.

Ad. 80.

Ad. 81.

Ad. 82.

Ad. 83.

Ad. 84.

Ad. 85.

Ad. 86.

Ad. 87.

Ad. 88.

Ad. 89.

Ad. 90.

Ad. 91.

Ad. 92.

Ad. 93.

Ad. 94.

Ad. 95.

Ad. 96.

Ad. 97.

Ad. 98.

Ad. 99.

Ad. 100.

Ad. 101.

Ad. 102.

Ad. 103.

Ad. 104.

Ad. 105.

Ad. 106.

Ad. 107.

Ad. 108.

Ad. 109.

Ad. 110.

Ad. 111.

Ad. 112.

Ad. 113.

Ad. 114.

Ad. 115.

Ad. 116.

Ad. 117.

Ad. 118.

Ad. 119.

Ad. 120.

Ad. 121.

Ad. 122.

Ad. 123.

Ad. 124.

Ad. 125.

Ad. 126.

Ad. 127.

Ad. 128.

Ad. 129.

Ad. 130.

Ad. 131.

Ad. 132.

Ad. 133.

Ad. 134.

Ad. 135.

Ad. 136.

Ad. 137.

Ad. 138.

Ad. 139.

Ad. 140.

Ad. 141.

Ad. 142.

Ad. 143.

Ad. 144.

Ad. 145.

Ad. 146.

Ad. 147.

Ad. 148.

Ad. 149.

Ad. 150.

Ad. 151.

Ad. 152.

Ad. 153.

Ad. 154.

Ad. 155.

Ad. 156.

Ad. 157.

Ad. 158.

Ad. 159.

Ad. 160.

Ad. 161.

Ad. 162.

Ad. 163.

Ad. 164.

Ad. 165.

Ad. 166.

Ad. 167.

Ad. 168.

Ad. 169.

Ad. 170.

Ad. 171.

Ad. 172.

Ad. 173.

Ad. 174.

Ad. 175.

Ad. 176.

Ad. 177.

Ad. 4.

In generatio nihil aliud dicat quod esse ingenitum
sive non productum non opponit generationem activam
sed generationem passivam. et ideo non potest esse sicut eo
de supposito cum generatione passiva. Ad
quoniam dicendum est similitudo illa currit de generatione
que est motus vel mutatione. non autem de ea que
est relatio sive etiam simplex emanatio.

Tercius articulus

Quatuor ad tertium

principale. utrum hec sit vera. deus non generat. dicendum quod unusquisque in talibus propostis prescribit de arte. quis enim summa arte proposita indefinita sive affirmativa sive negativa sumatur et posse latet per propria particularia. tamen unusquisque tenet cum arte quod ad affirmativas. non autem quoniam ad negativas. quia negativa indefinita summa unusquisque uniuersali negativa. ubi ergo dico sic hoc fecit turris babylonie. hec summa arte et unusquisque posset particulari. Sed dico sic. hoc non fecit celum. hec summa unusquisque posset vel i. nullum hoc fecit celum. Illa videtur esse causa quod illa absolute ab omnibus conceditur. deus generat. sed illa a multis simpliter negatur. deus non generat. Unus doctor primus dicit eam esse falsam. quod si nomine deus supponit per naturam nisi aliquid sibi addatur quod ipsum faciat stare per persona determinata. ut cum deus deus generat. tunc intelligitur per patrem. Sed cum deus deus non generat. nihil additur quod ipsum faciat stare per filio. id intelligitur quod generare repugnat simpliciter nature domini. Sed illud non videtur bene dictum. quia quoniam una traditoriarum est falsa. optet reliqua esse veram. et hoc dico summa arte nisi unusquisque loquendi in oppositu videatur. sed hec deus non generat tradidit huic. oportet deus generare et hec est falsa. scilicet deus generat. quod filius non generat quod tamen est deus. quod prima erit vera. Tertius. an cedente exente vero necesse est dominus esse verus. Sed hec deus non distinguuntur realiter a deo. est vera. et est anima ad illam. deus non generat deum. quod et illa erit vera. minor pars. quod impossibile est aliquid esse genitum ab aliquo nisi ipsum sit distinctum ab eo. cum nihil possit seipsum generare. quod a destructione contigit. Tertius. illa propositum. deus non generat habet duas causas veritatis. quod verificatur per filio et spiritum. ergo est manifeste et simpliciter vera. Et ista puto bonum concludere summa arte. sed ubi unusquisque loquendi sententia aliud introduceret. nihil talium includere reputarem.

Tho. pte
a. q. xxxix.
arti. viij. in
solu. terciij
argumtij.

Contra thomam

Quatuor ad quartum

Quartus articulus

principale. utrum hec sit vera. deus genuit aliud deum. dico cum magis in sensu quod hec est neganda. de-

us genuit aliud deum. quod ly aliud cum sit relatum diversitas. cuiuscumque termino adiungitur in illo non tantum distinctorem et diversitatem. sed hic terminus deus non potest esse diversus. quod tunc est propositum deus.

quod tunc est adiectum vel substantiae. Si adiectum est tunc propositum. deus genuit aliud deum est falsa.

Si substantia tunc poterit esse vera. quod potest appositiue construi. puta quod genuit aliud deum. id est genuit aliud quod est deus.

Sed illud dictum dupliciter deficit. Primum quod adiectum non potest substantiari quoniam actus est adiectum suo substantiatio. quod unusquisque absolute positum substantiari possit. ubi gra-

dicendo sic. Ego dabo tibi aliud. ly aliud est enim trum substantium. et tenet substantia cum non sit

subiectum actualiter alicui alteri substantiatio. Sed dicendo sic. Ego dabo tibi aliud lignum. ly aliud est necessario tenetur adiectum. cum sit actus coniunctus suo substantiatio.

Sic cum dicitur. deus genuit aliud deum. ly aliud est actus coniunctus suo substantiatio. quod necessario tenetur adiectum.

Vana ergo erit distinctione quam isti ponunt. Scilicet non valens illud quod dicunt de illa constructione appositiua. quod si propter hoc velles illam dicere veram. deus genuit

aliud deum. quia hec est vera. deus genuit aliud quod est deus. tunc equaliter rore illa erit vera. deus pa-

ter est deus filius. quod hec est vera. deus pater est deus quod est deus filius. cum ergo illa appositiio non

valet ad hoc quod hec sit vera. deus pater est deus filius. ergo nec illa appositiio faciet quod illa sit

vera. deus genuit aliud deum. Sed contra istam conclusionem possit argui sic. Hec est vera. deus genuit deum. vel ergo genuit se deum vel aliud deum. Non le. quia Augustinus primo de trinitate. i. dicit. quod hoc est impossibile. ergo genuit aliud deum.

Tertius. Generatione est quasi nota personalis distinctionis. sed deus genuit aliud deum in persona. Tertius. cum dicitur. deus genuit deum. ly deus non stat pro essentia sed pro per-

sona. quia essentia non generat nec generatur. Cum ergo in personis diuinis sit alietas. ergo videtur quod deus genererit aliud deum.

Sed ista non concludit. Ad primum igitur magister respondet in littera. quod nec genuit se deum nec aliud. non potest distinctionem necessariam inter dignitatem et genitum. nec aliud deum propter unitatem diuine nature.

que principaliter intelligitur in hoc termino deus.

Sed forte dices quod Augustinus videtur concedere quod genuit se. quod Augustinus ad maximum dicunt quod pater genuit de se alterum se. Et. xv. de tri-

nitate. pater tanquam seipsum dices verbum genuit. non enim se integrum perfectum dixisset. si amplius vel

Opinio

Cotra opinionem

Cotracclusionem veram

2

3

4

Ad. I.

Instans

Solutio

Ad. 2. et. 3.

Ad argu/
mentū prin/
cipale

minus esset in ipso q̄ in seipso. Et sup Joh. ait. q̄ pater mittēs filiū se alterz misit. Sed illa s̄ba soluūt seipso. quia aug⁹ nō dicit ab solute se. sed dicit alterz se. vt p̄ hoc consideret genētā t̄ genitū in diuinis cū eēntie vnitate p̄sonālē h̄cē distinctōem. Ad aliud dicēdū q̄ l̄ generatio t̄ intelligi p̄sonā. t̄n de natura isti⁹ dictōis ali⁹ est. q̄ cūcūq̄ termino iungit siue sit eēntialis siue p̄sonalis siue notionalis illius termini inuit diuersitatē. et q̄ h̄ nominē deus est termin⁹ essential. iō illa ppō nō pot̄ esse vera. Et p̄ idem pat̄ ad tertium. Ad argumentū p̄ncipale dicēdū. q̄ illa generatio ē infinita. Ad p̄batōem dicēdū q̄ bñ ocludit de infinito successiō. nō autē de infinito s̄tu ali. tali enī infinito nō repugnat h̄cē terminū infinitū. Iō ipm nō possit h̄cē terminū finitū. sed terminus illi⁹ diuine generatōis est infinitus. puta fili⁹ dei. q̄ est termin⁹ total⁹ illi⁹ generatōis. ac etiā terminus ei⁹ formal⁹ qui ē esentia diuina.

Distinctio q̄nta

Ost hec queri tur t̄c. Hic m̄gr̄ querit an diuina eēntia generet v̄l̄ generet. Et diuidit in tres p̄tes. q̄r̄ primo m̄gr̄ p̄ponit p̄dictas q̄stionēs. Sc̄do r̄ndet ad eas. Et tercio oñdit quō sint intelligēde auctoritatēs dīctes q̄ fili⁹ est genit⁹ de s̄ba p̄patris. Sc̄da ibi. Ad qđ catholic⁹ tractatorib⁹ Tercia ibi. Dī q̄z t̄c. Sc̄da pars diuidit in duas. Nā pri mo ostendit q̄ esentia diuina nō generatur. Secundo ostendit q̄ non generat. Secūda ibi. Itaq̄ etiā nō est dicendū t̄c. Prima ī duas. q̄r̄ p̄mo ponit suā determinatiōem. et cōfir mat ea ratōib⁹. Sc̄do adducit s̄ se qndā obiectōem. et r̄ndet ad eam. Sc̄da ibi. Huic videt contrariū t̄c. Tunc seq̄t illa pars. Itaq̄ etiā t̄c. in q̄ m̄gr̄ oñdit q̄ eēntia diuina non generat. Et diuidit in duas. q̄r̄ p̄mo ostendit m̄gr̄ q̄ eēntia diuina nec generat eēntiam nec generat filiū. Sc̄do ex dictis sc̄dōz obijcit in contrariū. ibi. Predic̄t aut̄ videt. Et hec diuidit in q̄truo. q̄r̄ p̄mo obijcit ex dict⁹ aug⁹. Sc̄do exponit h̄mōi dicta oñdes ea nō esse p̄nia p̄dicte vnitati. Tercio obijcit ex dict⁹ hilari⁹. Et q̄r̄to oñdit quō s̄ba hilari⁹ debet itel ligi. Sc̄da ibi. S̄z hec ita determinamus. Tercia ibi. Huic q̄o t̄c. Quarta ibi. Sed q̄r̄ hec s̄ba. N̄c quero hanc questionē

Trū fili⁹ generet ī diuinis de s̄ba p̄ris Et videt q̄ nō. q̄r̄ illud cui⁹ s̄bstātia nec est materia nec q̄si materia gene ratōis fili⁹. De illi⁹ s̄ba nō generat fili⁹. s̄z eēntia diuina siue s̄ba p̄ris n̄ ē materia nec q̄i materia ḡnatois fili⁹. ḡ r̄c. maior p̄z. q̄r̄ te notat circū stātia cause material⁹. minor etiā pt̄z q̄ ad h̄ q̄ eēntia diuina n̄ sit materia. cū ipa sit pur⁹ act⁹. nec etiā ē q̄si materia q̄r̄ nō ē obiectū alie⁹ for me ipi genito cōicate. In h̄i⁹ ēbūl̄ aug⁹. q̄ illud asserit in multis locis. Hic fūt q̄ tuor vidēda. P̄rio vt̄z act⁹ notōnales co ueniat diuine eēntie actiue. puta vt̄z genera re posuit v̄l̄ spirare. Sc̄do vt̄z sibi coueniat passiue. puta vt̄z diuina eēntia generet v̄l̄ spi ret̄. Tercio vt̄z diuina eēntia dēat dici forma lis termin⁹ act⁹ notōnal⁹. Quarto illō qđ queritur in p̄senti.

Quantū ad primū

Primū p̄ncipale vt̄z act⁹ notōnales coueniat diuine es entie actiue. dico q̄ aliqd actiue se h̄cē respic̄t actuū notōnalū dupl̄r̄ p̄ intelligi. Uno mō vt̄ p̄ncipiū qđ t̄les act⁹ p̄ncipiāt. puta gene rat v̄l̄ spirat. Alio mō vt̄ p̄ncipiū qđ t̄les actus p̄ncipiāt. puta q̄ generās generat. P̄rio mō dico q̄ act⁹ notōnales n̄ coueniūt diuine eēntie actiue. q̄r̄ p̄ncipiū qđ p̄ducit nccio distinguit realz ab eo qđ sua actōe p̄ducit. s̄z eēntia diuina nō distinguit realz a filio v̄l̄ a sp̄scō. q̄ p̄ actōez notōnalē p̄ducit. ḡ act⁹ n̄ p̄petūt diuine eēntie actiue tāq̄ ei qđ p̄ducit. S̄z gene ras et gētū adūnicē referūt oppositū relatiōib⁹ vt̄z. v. meth. s̄z eēntia n̄ refert ad filiū nec ad sp̄mētū relatiōne opposita. ḡ nec generat nec spirat. S̄z si eēntia generarz. l̄ generarz eēntia diuina. v̄l̄ p̄sonā diuina. cū ḡ sp̄ gignēs t̄ gem tū sint disticta realz. ḡ si eēntia generarz eēntiam. eēt disticta a seipso. si p̄sonā eēt disticta a p̄sona. q̄z v̄trūq̄z ē impossibile ī diuina. S̄z op̄positū illi⁹ posuit abbas Joachim. dīcēs. q̄r̄ achim eēntia generat eēntiā. q̄r̄ v̄t̄it. nō min⁹ illa ē s̄ba. eēntia generat eēntiā. q̄z illa. deus generat deū. cū dēlit t̄min⁹ eēntial⁹. S̄c̄ ī gr̄ illa p̄cedit de⁹ generat deū. nō t̄n p̄pter h̄ ponūt p̄les dīj realz ab iuicē disticti. sic illa h̄m̄ eū ē p̄cedēda. eēntia generat eēntiā. nō t̄n p̄pter h̄ erūt duc eēntie realz distictie. Et si d̄r̄ sibi illō aug. i. de trini. c. i. q̄ ip̄ossibile ē p̄ducēs et p̄ductū n̄ eē realz disticta. p̄ter r̄ndz dīcēs. q̄ aug⁹ d̄z intelligi d̄ p̄ducēte et p̄ducto cū sumūt suppositalz. n̄ aut̄ cū sumūt eēntialz. sicut pat̄z in illa. deus

- 2 genuit deū. Possimus etiā illā opinionez
erroneā sūcare sive apparētē facere aliquo so/
phismatibꝫ. Primo sic. Lū dico eēntia ge
nerat. vñ pdicatu est realz idem cū subiecto. vñ
differt ab eo realz. Si pmo mō tūc erit pposi
tio necessario ſa. qz impossibile eſt ppōez ee
falsam in qua idem pdicat de ſeipſo. Siſdo
modo. tūc erit aliqd in diuis quod realz dif
fert a diuia eēntia. et pōns cum ipa faciet cō
poſitiōem. P. ſicut ſe habz actus eentiaſ
ad pſonam. ſic act⁹ pſonal ad eēntia. Iz actus
eentiaſ qzis ſit cois verificatamē de qlibz
pſona fm ſeſumpta ppter vnitatē eēntie cuz
pſona. Illa enīz eſt vera. p̄t intelligit. qzis
intelligere ſit actus cois tribus pſonis. ergo
et actus pſonal puta generare qzis ſit pſone
ppr̄ns. verificabil de eēntia fm ſeſumpta p
pter idētitatē pſone cū eēntia. P. id qd eſt
pater generat filiū. eēntia diuina eſt p̄t. ḡ ge
nerat filiū. P. Aug⁹. viij. de tri. dicit. q̄ fili⁹
eſt eēntia de eentia. Et. xv. de tri. c. xx. ait. fili⁹
eſt ſubſtantia de ſubſtantia. Sed illa op
nio eſt erronea. et ab ecclia catholica. Adenā
ta. ideo dimiſſis rōibus et auctoritatibꝫ quas
etiā mgr hic adducit in lſa qzplurimū copio
ſe. capiam ſolū ad pſens ſyba ſancte mris eccl
ſe. extra de ſūma trinitate et fide catholica. c.
dānamus. vbi ſic dicit. Sacro approbante
cōcilio cōſitemur cū petro q̄ vna quedā ſum
ma res eſt in diuis. que nec generat nec gene
rat. nec pcedit. ſed eſt p̄t q̄ generat. filius qui
gignitur. et ſpūſtctus q̄ pcedit. Cum ḡ dicat
Aug⁹. Euāgelio dei no crederem niſi inqntū
ab ecclia dei fuerit approbatū. ḡ patz illa op
nio nā a cūctis fideliū mentibꝫ ec penitus re
ſpuendā. cū a dei ecclia non ſolū no approve
tur. ſed etiā manifestissime reprobet. Adiſ
lud ergo qd dicit Joachim. q̄ eq̄ vera eſt illa.
eentia generat eēntia. ſicut hec. deus generat
deum. nego. et ad pbatōem dico q̄ qzis de
ſit termin⁹ eentiaſ ſicut eēntia. et idē ſignifi
cer qd eēntia. habz tñ aliū modū ſignificandi
qz eēntia. rōne cuius aliqd vere p̄t affirmare
de ipo. quod tñ false affirmat de eēntia. habz
enī hoc nomen deus modū ſignificādi deno
minatiū ſive concretū rōe cuius implicat ſu
biectū. et ideo cū ſibi adiungit actus notōnāl
talis adiunctio facit ipluz determinate ſtare p
ſuppoſito cui ppr̄ie conuenit talis actus. qz
hoc nomē eentia habz modū ſignificandi
abſtractū. ppter quod fm ſuū modū ſignifi
cādi no implicat ſubiectū. et io qzis act⁹ no
tionalis ſibi adiungat. no tamē determinat

ad ſtandū pillo ſuppoſito cui ppr̄ie conve
nit talis actus. Iz manet iuxta ſuum modū ſi
gnificādi in ſua abſoluta abſtractōe. qzis igi
eur illa ſit vera. deus genuit deū. quia cū in ſu
biecto ſtet p ſuppoſito patris. et in pdicato p
ſuppoſito filij. gignens et genitū ſunt ibi di
ſtincta realz. nec p pōns generat ſeipſo. Iſta tñ
eſt falſa. eentia generat eēntiam. quia idē in
diſtincte ponit in ſubiecto et pdicato. Hloſa
etiam eorū qua gloſant dictū augus. corrūpit
textū. quia aug⁹ eodē ca. ait. nulla oīno res ē
que ſeipſam gignat ut ſit. vñ ergo tu dices q̄
eentia diuina nulla oīno res ſit. quod eſt
absurdū nimis. et etiā cōtra tuū ppositū.
quia tūc no generaret. quia qd oīno illa res
eſt generare no p̄t. Uel dices q̄ ſit aliqua res.
et tūc expſſe p̄ dictū augus. excluſit ab ea poſ
ſe ſeipſam generare. Ad ſecundū dicendū
q̄ ut ait phus pmo per ymenias. noſa et ſy
ba idē ſignificant. ḡ hoc ſybū generat z h no
men generatio qntū ad rem ſignificatā idē ſi
gnificant. Iz dñant qntū ad modū ſignifican
di. Cum igit generatio in diuinis pdicet idē
tice de diuina eēntia. io poſſumus dicere q̄ in
hac ppositōe. eēntia generat pdicatu ē idēz
realiter quod ſubiectū qntū ad re ſignificatā.
no tñ quantū ad modū ſignificādi. quia hoc
ſybū generat ſignificat p modū cuiusdam
egressus quo generās aliqd in eſte pductū. qd
co ipo quod pductū eſt neceſſario dñt a pro
ducente. et hoc eēntie diuine repugnat. cum
nihil ſit in diuinis a quo eēntia diuina reali
ter diſtinguat. Sed hoc nomē generatio cū
ſit ſubſtantiuū nomen. habz modū ſignifican
di ſixum. io ratōe ſui modū ſignificādi no im
pedit quin idētice poſſit pdicari de eentia.
Unde cum dico. eēntia eſt generatio. vñ eent
ia eſt ipm diuinū generare. no nota h̄c trā
ſitus de eēntia in aliqd pductū. Iz notatur q̄
dez reciprocatio ſive quedā idētificatio ad e
ſentia. Ad terciū dīcēdū q̄ qzis act⁹ eēnt
iales conuenientes eentie conueniat etiā pſonis.
alique tñ habitudines conueniunt eentie que
ramen repugnat pſonis. Eentia enī eſt ad
ſe et pſona no eſt ad ſe. Sic omnia pdicata q̄
ſimpliciter dicunt pfectōem conuenientia ſu
pſito conueniunt etiā eentie. puta ſi pater ē
deus sapiens bonus. ſive sapientia bonitas h̄c
omnia et cetera cōſimilia pdicant de eentia.
Aliqua tamen quorū eſte magis conſiſtit in
quādā habitudine ſive relatione ad aliud
qz in entitate ſimpliciter et perfectōe. poter
runt ſuppoſito conuenire et tamē repugnare
eſſetē. acf. 53.

Ad. 2.

Ad. 3.

essentie. cuiusmodi sunt omes actus notonales ut notonales sunt. qz vt sic sicut formaliter relationes quidam. et ideo non potest dicere perfectio ne simpliciter. Forte dices quod generare dicitur perfectoem simpliciter. cum dicat. iij. metaphys. Uniquodque tunc perfectum est cum poterit sibi simile generare. Rndeo dicendum quod actus generandi non dicit perfectionem simpliciter. sed habere potentiam generandi huius poterit dici perfectio simplex. et ideo pbs non dicit. cum generat sibi simile. sed cum poterit sibi simile generare. et id non possumus arguere ibi aliqua perfectoem simplem conuenire supposito. que deficiat entie diuina ex abnegatione actu illorum notionalium de essentia.

Ad. 4. Ad hanc dicendum negando maiorem. prius eas enim diuinam est pater. et velle diuinum est pater. et tamem non generat filium. quod licet aliqua sint idem realiter. propter alium tamen in modum entis aliud poterit conuenire unius et repugnare alterius. Secundum si ille primus articulus illius prime questionis intelligitur secundo modo. puta ut actus notonales conueniant diuine entie actione tanquam principio quo tales actus elicuntur. tunc dico quod sic. quia illud quod formaliter est potentia generativa et potentia spirativa. illi vero attribuuntur omnes actus notonales actionem tanquam principio quo. sed entia diuina est homini. quod ut probabo inferius in distinctione. viij. entia diuina est vero potentia generativa atque spirativa et omnia producta sunt. In productis autem ad extra essentia diuina non solum est tribus personis principium productuum quo. sed hinc se et per seipsum est principium productum quod. quia in tali productione nihil impedit quod entia possit producere. cum ipsa sit realiter distincta ab hominibus producto. Et per iam dicta potest glosari verbum augustinus in quinta ratione positum. cum dicit. filius est entia de entia. dicitur intelligi de entia non tantum a principio productore. sed tanquam a principio productendi.

Secundum principale cum petitur. utrum predicti actus notonales conueniant diuine entie passione. ita quod diuina entia possit vero dici genita. dico quod non. quod manente eadem causa manet idem effectus. sed principalis causa repugnatur quare superius dicitur quod diuina entia non generantur erat. quia esset distincta ab aliquo ad intra in diuinis. quia lignans realiter distinguuntur a genito. sic etiam eodem modo non potest dici genita. quod genitum realiter distinctum a lignente. Si ipsa esset genita. vel es-

set genita a se. vel ab aliquo diuino supposito non a se. quia sic iam probatum est ipsa non producit aliquod ad intra. nec etiam potest esse distincta a se ipsa nec ab aliquo diuino supposito. sed nec a se nec a diuino supposito potest esse diuina entia producta. Propter si essentia diuina est producta vel generata tunc ipsa esset creatura. An non est falsum. sed et annos probato consequentia. quia si esset producta a deo esset producta. et per seipsum differret a deo propter distinctionem productoris a producto. cum ergo omne quod non est deus sive creator sit creature. ergo tecum. Forte dicet quod non sequitur. differenda ergo est creature. quod filius in diuis differenda deo patre. et tamen non est creature. Rndeo quod non est similitudine de filio et de entia. quod filius per filiationem differet a deo propter non est deus. sed ut ille pater est et ut ille filius est. Sed entia si differret a deo. optinet quod se ipsa et essentialiter differret. et per se ipsum necessario est creature. quia quicquid entialiter differet a deo huius est creature. Propter si entia diuina generaretur. ipsa non esset prima entia. quod sicut persona genita non potest persona prima. sic entia genita tecum. Propter conclusionem est determinatio ecclesie. extra de summa trinitate et fiducie catholica superius recitata. Item pro ea sunt rationes et sanctorum auctoritates per magistrum assignatae in illa distinctione. Sed contra illas veritatem sunt due opiniones. una directe et alia indirecte. Quaz prima dicit quod quis entia diuina ut est cois tribus personis non generatur. tamen ut est in filio proprie generatur. quia filius non est aliud quam entia genita. Et eodem modo dicunt quod pater est entia generans. et spiritus sanctus entia spirata sive procedens. ita quod si in eos trinitas non est aliud quam entia triplicata. propter hoc tamen ut dicunt non distinguuntur entia ab entia realiter sed personaliter. Et illud probant sic. Prior auctoritate richardi. vi. de trinitate. c. xxviii. ubi ait: nihil aliud est patris persona quam substantia ingenita. et nihil aliud est filii persona quam substantia genita. Et ibidem eodem capitulo uehi contra illos qui oppositam pertenebant in diebus suis dicens. Multi tibi nostri surrexerunt qui non audent hoc dicere. et multo periculosius contra sanctorum patrum auctoritatem illud audire negare. Ad illud autem quod dicunt auctoritate invenire non possunt. Ad hoc autem quod nos dicimus etiam ipsi auctoritates multas adducunt. et more golye gladii qui iungulentur deferentes ad certam procedunt. Et credo quod richardus ibi notet magistrorum libri sacerdotum. qui multas auctoritates etiam per illa non sive conclusio adducit. Et sequitur eodem capitulo

Solutio

4

5

Petri Johannis

In diuina natura vni⁹ sub statia est ingenita et alteri⁹ genita. non tñ pñs est ut sit alia et alia substantia. s^z alia et alia persona. P.

2 Aug. De fide ad petr⁹ ait. pr⁹ genuit illud qd est. sed hoc nō p⁹ intelligi de filio. qr pater nō est filius. ergo intelliget de eentia. Itē eodem li. aug⁹ dicit. Deitas christi nata ē de natā patris. Item ait. qcquid habz filius natum est

3 P. in diuinis ppe d^r sapientia genita. g⁹ p priept dici eentia genita. Dñna p^z. quia qcqd p⁹ dici s^z psequens etiā p⁹ dici contra aⁿs. cū es-

sentia et sapientia sint termini eentiales. et sint eq⁹ lis abstractois. Sed aⁿs concedit ab oib⁹ doctoribus modernis et antiq⁹s. g⁹ tc. P.

4 mḡ exponēs in Ira illud aug. In diuīs est essentia de eentia. ait q⁹ hoc est dictū. filius ē de patre. ergo etiā mḡ videt geminare essentiām in diuīs personali. q⁹uis cam. vna et indis-

5 distincta dicat esse eentialiter. P. que sūt v-

num et idem realiter si vnu generat et reliquu. Sed eentia est idē realiter qd filius q⁹ prie-

generat. g⁹ tc. Sed illa opinio directe vi-

det esse ptra determinatioēs sc̄tē m̄ris ecclie. iō tanq⁹ erronea est penit⁹ responda. Ome-

num qd generat accipit esse ab alio. et dicitur relatiue ad ipm. sed diuīa eentia nō d^r rela-

tione sine ad aliud sed ad se. nec accipit esse ab alio sed oīa habet esse a diuīa eentia. ergo tc.

Forte dices. ut in filio ē accipit eē ab alio sc̄z a p̄renon valz. quia etiā fm te eadē eentia penitus indiuisa q⁹ est i filio est in pte. eti pa-

tre nō habz esse ab alio. si g⁹ in filio habz eē ab alio. tunc vnu et idē penitus indiuis^z et sim-

pliciter absolutū habebit esse ab alio. et non habebit eē ab alio. qd est euidentē ptradictō

Ad primū dicendū q⁹ maior est auctoritas ecclie orthodoxe que i generali p̄cilio de- terminauit hanc opinionē ēē erroneam. q⁹ sit auctoritas richardi v^l cuiuscūq⁹ alteri⁹ do-

cotoris sancti. p⁹ tñ richard⁹ excusari. qr deter-

minatio cōcilij videt venisse post illa dicta ri-

chardi. q⁹uis illi nō sint excusabiles q⁹ p⁹ illa

cōcilij determinatioē temere asserere plūmūt

opinione p̄dictā. Ad secundū dicendū. q⁹ au-

gustinus p talia vba non intēdit dicere eessen-

tiā eē genitā sed cōicatā. Etiā p⁹ sic exponi.

pr⁹ genuit illud qd est substancialz. quia sic p⁹ ē

in filio fm substantiam. vt p^z Joh. xiiii. sic p⁹

est fili⁹ substancialz fm substantia. qr sunt

vna substantia. Et cum ait. deitas christi na-

ta est. dicit exponi. i. p natuitate cōicata est a

natura pris tanq⁹ a p̄ncipio quo p⁹ pducit.

vt supiūs etiā exposui alias auctoritates. Et

Ad. 3.

Ad quartū dicendū q⁹ sapientia supponit p p/ soha filij et nō eentia. et hoc nō rōne minoris abstractiois. sicut videt argumētū p̄tendere.

sed rōe appropriatois. qr lic⁹ sit omnis tribus appropiatū tñ filio. Essentia autē sic est cō-

muniā q⁹ nulli appropriat. Ad quintū dicen-

dūm q⁹ mḡ nō accipit ibi eentia p persona. sic

q⁹ eentia sit gignens v^l genita. sed vult per h̄ exprimere q⁹ gignens et genitū sine eidē in eentia.

q⁹uis d^rant realiter relatōe diuīa Ad

quintū dicendū q⁹ p^z eius solutio p ea q⁹ di-

cta sunt in primo articulo. solutōne terci⁹ et

quarti argumēti. Sed contra pdictā p̄ita

tem sunt qdām q⁹uis non ita directe sicut illi-

am dicti dicētes. q⁹ diuīa eentia nō genera-

p se sed general p accīns. Primā conclusio-

nem cū suis rōib⁹ pcedo. et iō motuā eoru q⁹

ad hoc nō adduco ad p̄lens. Sedaz autē

exclusionē ipi p̄bant sic. Ubicūq⁹ p̄positū v^l

habens sead modū cōpositū generat p se. ibi

componētia v^l habētia se ad modū componē-

tū generant p accīns. illa p^z. quia dato bene

q⁹ componētia sunt p̄ora cōposito. tñ fm eē qd

habent in cōposito sunt posteriora cōposito.

et p pñs ut sic generat ad generatōe cōpositi

Sed filius q⁹ p se generat in diuinis fm no-

strū modū intelligēdi cōponit ex diuīa eessen-

tia et relatōne. ergo tc. P. q⁹uis fm nost⁹

modū intelligēdi eentia p̄ntelligat h̄re esse

anteq⁹ sit in filio. tñ fm modū eēndi quo cū

filio nō potest p̄ntelligi. quia fm illū modū

essendi non est in patre. ergo salē fm talē mo-

dū essendi eentia generat. P. id quod gene-

ratōni fm nostrū modū intelligēdi p̄existit.

et p actum generatōis accipit in se formā cū

qua vnu suppositū cōstituit qd p̄rie gene-

ratōis accipit in se filiatōem. cū qua constitui-

it suppositū ipsius filij. P. phus. v. phisi

corum ait. q⁹ compositū gerat p̄ se. forma

vero et materia generant p̄ accidēs. sed eentia

diuīa in generatōne filij videtur habere

ratōem materie. cum sit eadem in utroq⁹ ter-

mino generatōis. puta in patre et filio. Et

confirmatur. quia omni potētia actiue corre-

spondet aliqua potentia passiua. sed in patre

geratē est aliqua potētia actiua q⁹ generat.

g⁹ in filio genito erit aliq potētia passiua qua

generat. hec autē nō p̄t esse nisi eentia diuīa

ergo tc. Itē si in diuīa generatōe eentia

nō tenet. ac. 52.

Lötra opī
monētū

Instātia
Solutio

Ad ratōes
opīnōis
Ad. 1.

Ad. 2.

Opīo hen-
rici d. gan.
et rv.

4

Löfimat

- 5 nō teneret locū materie. tūc fili⁹ nō generaret sed potius crearet. p̄ns falsum est et hereticū. pbatur p̄na. quia illud qđ nō sit ex aliquo il-
lud sit ex nihilo. et p̄ cōseqns creat. sed illđ ex
qđ sit aliquid habz locū materie. ¶ P. passi-
ua generatio in aliq signo p̄nūtatis pcedit si-
liū genitū. igit ut sic pcedit aut subsistit in se-
ipa aut in eēntia. Non in seip̄a. qđ km Aug.
nulla relatio p̄ seip̄a subsistere. ergo in essen-
tia. et p̄ p̄seqns essentia saltē p accns generat.
qđ omne illud in quo ē passiua generatio ali-
quo mō generat. ¶ P. si p̄ater genuisset filiū
de substantia aliena. illa substātia p accns fu-
isset genita. ḡ cū genuit e de substantia p̄pria
sua substātia aliquo mō dicet esse genita. qđ si
ignis generaret aliqd de sua substantia. non
min⁹ sua substātia diceret generari. qđ dicat
generari aliena substātia si ex ea ignis aliqd
generabit. ¶ Sed illa nō p̄cludunt. qđ illđ
quod generat p accidēs nō habz esse p̄ se sed
solum sibi cōpetit esse p̄ esse illi⁹ quod genera-
tur p̄ se. sed eēntia diuina nō habz esse p̄ sup-
positū sed magis ecōuerso. Omnis enī natu-
ra que acq̄rit esse in supposito nō est suū esse.
nec p̄ p̄seqns est de se formaliter necesse esse. qđ
omnia sunt falsa loquēdo de diuina essentia.
¶ P. eēntia p̄ generatōem cōmunicata. in q̄
nullū esse quod p̄habuit corrūpit. nec aliqd
nouū eē inducit. illa nō generat p accidēs ad
modū materie. eēntia diuina in generatōe si-
lī est hmōi. ergo tc. maior p̄z. qđ ex h̄ dicitur
materia naturalē p accns generari. quia eē qđ
p̄habuit corrūpit. et nouū esse in ip̄a inducit.
illarū igit̄ conditionū dato opposito debet eri-
am cōcludi oppositū. minor patz quo ad illā
partē. qđ nullū eē essentie diuine corrūpit per
diuina generatōem. p̄bo eam quo ad alteraz
ptem. s. qđ p̄ illā generatōem nullū esse nouū
in ip̄am inducat. qđ actus infinitus actiuarī
nō p̄ aliquā supuenientē actualitatē. qđ in-
finitū nō capit additōe. sed eēntia diuina est
actus infinitus. ¶ Et p̄firmo hoc idem sic.
quia omne pfectibile et recipies esse h̄z rōem
potētie passiue que actui puro simplē repu-
gnat. et p̄ p̄ns necessario repugnat eēntie di-
uine. qđ est actus oīo pur⁹. vt p̄z. xij. metaph.
3 ¶ P. id quod generat p accns nō h̄z esse nisi
in eo quod generat p̄ se. sed diuina eēntia non
habz esse in solo filio sed illud idē esse qđ ha-
bet in filio habet in p̄re et sp̄sancto. ¶ P. qđ
cūq̄ aliqd generat p accidens necesse ē esse
suum differre ab esse generatis. sed esse diuine
eēntie nō differt ab esse patr̄. ergo tc. ¶ Ad.

primū ergo dicendū qđ si aliqd componētūz. Ad rōnes
sic se habz qđ nec dimitit eē quod habuit an henrici
illud cōpositū. nec acquirit esse in p̄posito. d̄.
illo maior est simpliciter falsa. sed eēntia diu-
na est hmōi. vt patuit. ergo tc. Etiā possz di-
ci qđ fili⁹ nec est cōpositus. nec habz sead mo-
dū cōpositi. qđ sicut infra patebit. psona diu-
na est eque simplex sicut eēntia. ¶ Ad secū Ad. 2.
dum dicendū qđ rōe illi⁹ modi eēnti eēntia di-
uina vt est in filio dicit̄ p̄nūcata. nō tñ pro-
pter talē modū debet dici genita. ¶ Ad tertiu Ad. 3.
dicendū qđ maior est v̄a si id qđ appellas ibi
sbiectū recipit eē a tali forma. et actiuaet et p̄fi-
citur ab ea. sed eēntia diuina nō recipit eē a fi-
liatōe. nec actiuaet nec p̄fici p̄ eam. ḡ non va-
let. ¶ Ad quartū dicendū qđ forma et mate- Ad. 4.
ria dicunt generari p accidēs. qđ p̄ generatōz
capiūt nouū esse qđ p̄us nō habuerit. Ad mi-
norem et ad suas p̄firmatōes patebit in q̄to
p̄ncipali. ¶ Ad quītū dicendū qđ nullū p̄us
est in diuinis in q̄ passiua generatio an̄ subli-
stat qđ fili⁹ sit genitus. sicut infra patebit cum
materiā de p̄ori et posteriori i diuīs tractab̄. Ad. 5.
¶ Ad sextū dicendū qđ si p̄ aliqd p̄ducere
de alia substātia illa possz dici p̄ducta. eo qđ
capet nouū eē p̄ talem p̄ductōem. sic autē nō
est in p̄posito. ¶ Terciū p̄n
cipale

Quātūz adterciū

p̄incipale v̄y diuīa eēntia debet dici formalē
termin⁹ act⁹ notionalē. dico qđ eēntia diuīa est
formalē termin⁹ act⁹ notionalē siue ip̄i⁹ gene-
ratōis. De q̄ ad p̄ns loq̄mur. qđ id ē formalis
termin⁹ generatōis qđ a generatē ip̄i⁹ genito
talē cōicat qđ genitū generati l̄ ip̄o p̄ncipaliter
assilat. eēntia diuīa ē hmōi. ḡ tc. maior patz.
qđ illđ i q̄sistit finalē intētio generat̄. vid̄ h̄re
rōēz termī generatōis. l̄ finis generat̄ ē cassi-
milare sibi genitū siue p̄ducere sibi sile. minor
pt̄ de se. qđ fili⁹ i relationē a p̄distinguit. l̄ i
eēntia sibi pfectissime assilat. ¶ Forē dices.
qđ in eēntia nō ē in diuīis assilatio l̄ totalē idē-
titas. qđ v̄nitas i substātia ē idētitas. v̄nū aut̄
s̄ q̄litate ē silitudo. ¶ R. qđ silitudo i diuīis
puta bonitas l̄ sapia es̄ba. sic silitudo i diuīis
ē idētitas. oīs ei pfecta silitudo i q̄ nihil dissim-
ile repit p̄t z debz dici idētitas. t̄ ecōuerso.

¶ I dīnis ē v̄a generatio. ḡ termin⁹ ei⁹ for-
malē es̄ba. an̄ p̄z ex p̄cedētib⁹. l̄ p̄bo p̄nāz. qđ
vt̄z. v. phīco. sic v̄a altatō tm̄at ad q̄litatē t̄
augmentatō ad q̄titatē. sic v̄a gnatō ad sba. z.
cū iḡ in dīnis n̄ sit sba nisi diuīa eēntia. ḡ tc.

Aureol⁹ Sed contrariū isti⁹ qdā tenētes arguunt
int̄t̄l̄p̄c̄t̄r̄ c̄tr̄ illā p̄cl̄oēz. Pr̄mo sic
Q̄is termin⁹ formal⁹ alicui⁹ p̄ductōis capit
esse p̄ talem p̄ductōem. sed eēntia diuina non
capit esse p̄ generatōem. tū qr̄ t̄e est in p̄re et
fm̄ idē esse quo postea habz esse in filio. illō
autē quod actu est ens. generari nō p̄t. ut p̄t³
p̄mo ph̄icorū. tū etiā qr̄ ad oppositū isti⁹ mi-
nōis sequit̄ c̄tr̄adictio. s. q̄ eadē res haberet
esse a se et haberet esse ab alio. et vñū et idē ca-
pet esse et nō capet esse. P̄ ipi ponūt imē-
diata alias duas rōes q̄t̄ solū vidēt̄ esse p̄ba-
tio maioris iā dicte rōnis. Pr̄mo sic. q̄uis
termin⁹ relatōis nō capiat esse p̄ relatōem. tñ
formalis termin⁹ p̄ductōis necessario capit
esse p̄ p̄ductōem. Hāc d̄ntia inter relatōem
z p̄ductōez ponit simplici⁹ sup̄ p̄dicam̄ctis.
sed generatio diuina est ḫa p̄ductio. ergo t̄c.
Itēlīc formale p̄ncipiu actōnis ē illud q̄
agens agit. sic formal⁹ termin⁹ est q̄ actu agit.
Sed ppter qd̄ vñūqdqz tale et illud magis.
q̄ formalis termin⁹ p̄ductōis magis capit q̄
sue ex vi p̄ductōis q̄ ipm̄ p̄ductū. Itē con-
firmant hoc p̄ cōmentatōre. q. vii. metaphysi-
ce cōmēto. xxi. ait. q̄ qr̄ subiectū forme nō h̄z
esse nisi p̄ formā. tō actio agētis nō dependet
a subiecto nisi fm̄ q̄ depēdet a forma. z inde ē
q̄ generat formā. nō nō generat subiectū nisi
quia generat formā. P̄ illud qd̄ in altero
p̄existens alicui genito cōicat nō est formalis
termin⁹ generatiōis. ppter h̄ enī cū ex acre sit
ignis. raritas p̄existens in aere postea exīs i
igne nō est formal⁹ termin⁹ istius generatōis.
Et ideo fm̄ p̄mētōre in de luba orbis. et p̄
mo celi et mudi. dimēsiones sunt i generabili-
les et incorruptibiles. p̄ eo q̄ manet cedēi ge-
nito que p̄existebat in corrupto. Sed eēntia
z̄e existens in p̄re cōicat filio. q̄ t̄c. P̄ sicut
in mortuorū resurrectōe q̄uis aia vñiaſ cor-
pi et ipm̄ viuificādo cōstituat psonā hūanā.
nō tñ d̄ic̄t̄ in tali vñione ania esse terminus
alicui⁹ generatōis. ex eo q̄ p̄existebat an illaz
vñiem. sic q̄uis diuina essentia vñiaſ filiatōi
ad constitutōem psonē filij. nō tñ d̄ic̄t̄ termi-
nus generatōis. eo q̄ in p̄re p̄existere intelli-
git̄ tali vñioi. Q̄d̄ omne p̄ducēs habz habi-
tudinē realē ad terminū sue p̄ductōis. sed
p̄ nō h̄z aliquā habitudinē realē ad essentiā.
vt est in filio. qr̄ extrema real⁹ habitudinis dif-
ferunt realiter. pater aut̄ nō differt realē ab es-
sentia. ergo t̄c. Quidā alij ad idē arguunt
sic. Formalis termin⁹ generatōis generat sal-
tem p̄ accidēs. s. eēntia diuina nec generat per

se nec p̄ accidēs. P̄ idēm nūero h̄o p̄t ee p̄n/
cipiū generatiōis et termin⁹. sed eēntia diuina
est p̄ncipiu generatōis. ḡ t̄c. q̄ P̄. termin⁹ ge-
neratōis realē distinguit̄ a generatē. sed essen-
tia diuina nō distinguit̄ a pre. ergo t̄c. L̄ S³
istam doctrinā nō capio posse stare salua vi-
tate. qr̄ si eēntia diuina nō esset termin⁹ gene-
ratōis ipius filij. tūc fili⁹ ex vi p̄ne generatō
nō esset de⁹. cōseqns est falsum. et q̄si vñ
diqz cōtra dicta sc̄tōz. p̄nam p̄bo. qr̄ fili⁹ nō
est de⁹ n̄iſ rōe deitatis quā habz a p̄re. h̄c ait
tem deitas vt est in filio nō respicit generatō
nē subrōe p̄ncipij. qr̄ vt sic est in p̄re. nec s̄b ra-
tōne generatōis. qr̄ ipa nō generat. nec sub rōe
totalis termini. qr̄ tal⁹ terminus est ip̄filius.
iḡt̄ nō poteris fingere aliquā habitudinē sub
qua eēntia diuina vt est in filio respiciat gene-
ratōem. n̄iſ habitudinē s̄iue rōem formal⁹ ter-
mini. qua negata nō poteris dicere q̄ p̄ essen-
tia diuina aliqd̄ cōpetat filio x̄tute generatō-
nis. nec p̄ p̄n̄s filius eēt deus x̄tute diuine ges-
neratōis. quia h̄ p̄dicatū cōpetit filio p̄ ipam
essentiā vt est in filio. P̄. relatio diuina pu-
ta filiatio nō p̄t esse formal⁹ terminus genera-
tōis. ergo essentia erit h̄mōi termin⁹. p̄seqntia
p̄t³ qr̄ i filio nihil poterim⁹ assignare p̄ h̄mōi
termino n̄iſ filiatōez v̄lēntiā. Añs p̄bo. qr̄
vt p̄t³. v. ph̄icoz. Relatio nec p̄t ee p̄ncipium
actōis nec terminus. Ad p̄mū iḡt̄ dicen-
dū q̄ maior nō est ḫa. h̄iſ in tali p̄ductōe v/
bi p̄ductū prius fuit i potentia ad ee q̄ actu
existeret. et vbi natura p̄ducti que ē terminus
p̄ductōis aliqd̄ mō d̄rt realiter a natura p̄du-
centis. q̄ est p̄ncipiu p̄ductōis. sed oia ista de-
ficiunt in p̄posito. qr̄ p̄ductū in diuīs nunqz
fuit in potentia ad esse. cū ab eterno actualē ha-
buerit esse. et sit purissimū necesse esse. Etiam
natura p̄ducti in diuīs est eadē realē cū na-
tura p̄ducentis. eo q̄ p̄ducens et p̄ductū sola
relatōe differat in diuīs. Et cū addūt̄ dictuz
ph̄i q̄ actu ens generari nō p̄t. bñ volo q̄ cē-
ntia diuina nō generat. sed dicere. h̄ nō generat
q̄ non p̄t ee termin⁹ generatōis. est fallacia cō-
seqntis. nec sequit̄ vt ip̄i inferūt̄ aliqd̄ cōtradi-
ctio. qr̄ nō seq̄t̄ ex dictis nr̄is q̄ diuina essen-
tia habeat esse ab alio. s. q̄ fili⁹ cui virtute ge-
neratōis essentia diuina cōicatur tanqz for-
mal⁹ terminus generatōis habeat esse ab alio
Ad p̄mā p̄batōhez maioris d̄scēdū. q̄ for-
mal⁹ termin⁹ p̄ductōis nō capit ee p̄ p̄ducti-
onē vbi p̄ductū nunqz fuit in potentia ad ee.
sed in diuīs sup̄posit̄ nulla talis ē antecē-
sio q̄ p̄ducēs qñqz fuerit in actu. cū p̄ductuz

Solutio
Ad. I.

Alij ad id.

5 sic. Formalis termin⁹ generatōis generat sal-
tem p̄ accidēs. s. eēntia diuina nec generat per

adhuc esset i potētia. Pr. n. nō ē p̄or filio nec t̄p̄e nec natura. nec etiā naturali intelligētia. qz relatiua sūt s̄l natura r̄ naturali intelligētia. Id etiā qd adducit de relatōe q termin⁹ ei p ipsa nō capit eevideſ ee p̄ eos. qz generatio dī uina n̄ mūn⁹ ē relatio qz sit actio. igit̄ fm dictū eoz nō optet qz su⁹ termin⁹ capiat eep̄ ea. qd ē p̄tra id qd int̄cedit pbare. Ad sc̄daz pbatiōne dicendū qz sicut agēs agit p̄ pncipiu⁹ actiū s̄cactū agit p̄ pncipiu⁹ passiu⁹. p terminū igit̄ nō agit. s̄z eī in acto esse vel in pducto esse. dū. n. res agit nō ē i termino. s̄z eī via ad terminū Itē cū etiā fm p̄m termin⁹ formal nō pducit n̄l p acc̄ns. sed ipz p̄positū pducit p se. igit̄ valde miror de illatione quaz ille facit hic cū ait. qz magis capit termin⁹ formal qz sit ex vi productōnis qz ipm productū. Ex isto nāqz sequit̄ qz illud qd ē p acc̄ns tale magis dicit̄ tale qz illud qd est p se tale. qd ē p̄ oēm sanā doctriñā philosophicā qz theologicā. Ad terciā probatōz dicēdū qz auerois ibi loqt̄ dactōe qz res materiales producūt. qz p̄nt ne/ gocio locū non hz. cū oēs tales res materiales p̄us sint in potētia ad ee qz actu capiat ec.

Ad 2

Instantia Solutio.

Ad sc̄daz rōem dicēdū qz maior vlr non ē vera. etiā ipsa exēpla qz adducit taž de raritate qz de qzitate falsa sūt. nec in h̄ teneo p̄metato re. qz destructis s̄biect⁹ naturali⁹ non p̄nt acc̄nia eadē numero remanere. Et si dr̄ mihi qz doctor nōster frater Egidij h̄ idē tenet cuž dmetatore. s̄k. cū pho. i. ethi. qz duob⁹ enī ib⁹ amicis sc̄tm est phonorare veritatē. dato tñ qz eadē raritas maneat i igne genito qz fuit ē aere corrupto. non tñ optet tale raritatē esse terminū generatiōis ipz ignis. qz ens multo nobili⁹ acqrit̄ p̄ generationē ignis qz sit tal' rari/ tas. puta forma subalisa ipz ignis vel etiā ipsa igheitas. et illud qd ē nobili⁹ in genito d̄z ē formal termin⁹ generatiōis. et id argumētū tuū peccat p̄ assignationē non cāe p cā. pexi/ stere. n. illi⁹ raritatis non ē cā qz nō possit ee formal termin⁹ generatiōis pdicte. sed ex h̄ est qz nobili⁹ aliqd acqrit̄ p̄ hmoi generatiōez. s̄z eentia dīna est nobilissimū qd p̄ diuinā gene/ rationē genito cōicat. qz valde ē dissile qd tu addis pro sili. Ad terciā rōez dicēdū qz in mortuoz resuscitatione aia nō ē formal termi/ nus alicui⁹ generatiōis. qz ibi non ē generatiō. dato tñ qz ibi eēt ūa generatio. aia vere eēt ter/ min⁹ formal tal' generationis. Unū si eēt circu/ latio aia modo qz posuit plato. qzuis aia pexi/ stet. tñ ipz hūane generationis aia eēt for/ mal termin⁹. et qz in dīni⁹ ē vera generatio. iō

non ē sile qd tu adducis d̄ resuscitatione mor/ tuoz.

Ad qrtū dicēdū qz maior non ē vera qz termin⁹ non ē pduct⁹. s̄z solū cōicat⁹. Ad terminū. n. p̄municatū sufficit qz pducēs refe/ rat fm rationē. qz idē p̄ cōicare leipm.

Ad 4

Ad qntū dicēdū qz maior ē falsa. n̄si fuerit tal' ter/ min⁹ respectu cui⁹ genitū p̄us fuit i potētia qz i actu ipz h̄ret. ita qz aliq̄ mō i generatione fu/ it p̄gressus de non ee ad esse.

Ad 5

Ad sextū dicēdū qz qn̄ termin⁹ generationis non ē pduct⁹ s̄z solū cōicat⁹. tūc idē sub alio tñ modo se h̄ndi/ di p̄ ee pncipiu⁹ generationis r termin⁹. s̄z eentia qzuis sit eadē i generatē r genito. est tñ s̄b alio modo se h̄ndi. qz vt eī in p̄re ē incoica/ ta sed tñ p̄icabilis. vt eī in sp̄usctō ē coicata: s̄z incoicabilis cū sp̄usctō non possit diuinā p/ sonā pducere cui diuinā eentia valeat p̄icare s̄z vt eī filio ē p̄icata r p̄municabilis. cōicata. s. a p̄re. r cōicabilis sp̄usctō.

Ad 6

Ad. vii. dicēdū qz maior ē vera de termino pducto. s̄z non de termino cōicato. Sūt etiā qdā alij p̄/ dictā p̄clusionē dicētes qz eentia diuinā nō ē termin⁹ generationis s̄z relatio. s. ipsa filiatio. qz illud qd a generatē pncipalr intendit ēter/ min⁹ formal generationis. s̄z h̄ ē pncipiu⁹ di/ stinctiu⁹ geniti a generatē. qd pbāt p auic. qz methaphysca sua ait. Nō sp̄alitas. i. ipaspc̄s s̄z qd signat pducit. sed p̄z qz pducēs r pdu/ ctū qzuis p̄ueniat̄ s̄p̄alitate sine i natura spe/ cifica. differunt tñ i singulatate. p̄ id qd h̄ magis rationē act⁹ i genito ē termin⁹ genera/ tionis. s̄z filiatio magis h̄ rationē act⁹. qz act⁹ ē qz distinguit̄ r determinat̄. filiarōe aut̄ suppo/ situm filij determinate cōstituit̄ r ab alijs di/ uis psonis distinguit̄. Et si istis dr̄ qz agēs int̄edit sibi assilare pductu⁹. R̄ndet illi⁹ qz eo ipso qz int̄edit assilatōne videt̄ pncipalr intē/ dere dīntia r distinctionē. qz formale in ipsa silitudine dīntia ē. cū silūtudo sit rex dīntiū.

z

S̄z nec illa opinio stare p̄t. qz fm p̄m. vii metha. om̄e qd pducit ab aliq̄ producit̄ in qz tñ p̄ueniēs. r oē producēs pducit in qz tñ p̄ue/ niēs. qz pncipalr intētū a producēte nō erit il/ lud in qz ē dīntia. sed illud in qz ē p̄ueniēta p/ ducētis ad productū.

Instantia Solutio.

Ad primū igit̄ dicēdū qz qz uis iuxta dictū auic. singulare sit illud qd p/ ducit̄. tñ termin⁹ formal productōis illud ēi qz singulare pductū assilat̄ singlari pducēti.

Solutio.

Ad sc̄daz dōm qz maior ē falsa. qz eentia dīni⁹ h̄a non capit aliquā actualitatē p̄ relatōz ad iunctā. cū sit infinit⁹ act⁹ vñ actualitas relatio/ nis totaliter trāsit i actualitatē eentie. et quasi

Ad 2

i

absorbet ab ea. relatio. n. nihil potest addere super
essentia. nec per modum actus. cum essentia sit finitus
actus. nec per modum potentie cum essentia sit purus actus
et per se non patitur sibi addi aliquid passiuum potes-
tie. Ad probatorem ddom quod id quod magis distinguere
magis habet rationem actus. expando absolutum ad absolu-
tum. non autem expando relativum ad absolutum.
Etiam per dicti quod est de quod distinguere sit aliquod modo
actus. nihil tamen prohibet actu in quo aliquod distinguuntur
esse minoris perfectiois et actualitatis quam actu in quo
veniuntur. Minoris. n. actualitas et perfectiois
sunt principia individualia quibus sortes et plato distingue-
ntur quod natura specifica in quo veniuntur. Quod autem
dicunt in soliditate principiarum intercedit diversus non di-
stinguere. quod principiarum attendit convenientia. diversitas
vero quod per accidens. quod per se. quod in differentia solidi-
tis ponit diversa in obliquum. cum de differentiis. sed
convenientia in recto cum de eadem qualitas.

Quartus
principale

Conclu-
sionis

Quantum ad quartum
cum principale ddom quod cum quod est. utque filius sit de suba
patris. Illud pplexum per hanc duplicitatem intelle-
ctum. Uno modo quod ly de insinuat circumstantiam ori-
ginis subalitatem principij subalitatem productum. Alio
modo quod insinuat sive denotat circumstantiam principij
materialis. vel quod materialiter subiectum. Primum
intellectum habeo et secundum nego. Primum per se
sic. Ubicunque producitur eadem natura numero quam
habet coicat ipsi producto per modum nature. ibi ne-
cessetur esse productum esse de suba producentem. sed per se
nihil coicat eadem ipsi filio natura numero quam
habet. quod regale. maior per se. minor autem per se ex causa
licita fidei. Etiam b. aug. intercedit haec secundum. xv.
de tri. c. xix. ubi sic ait. quod per existit natura inef-
fabiliter simplici. quod nihil est aliud quam ei suba. si
liquo non nisi de suba patris est genus. Et sub
isto intellectu ait aug. et maximus libro. q. Null
lo modo vero de filio cogitatis si enim natum esse de
suba patris negat. Sed scita patris est suba sua
sed non de suba patris. quod de suba pa-
tris. maior et minor patet per Aug. xv. de tri. c.
xix. Secundo dico si ly de insinuat circumstantiam
am causam materialis vel quod principij materia-
liter subiectum. sic filius non est de suba patris
quod in actu simplicissimo et omnino puro nec potest
esse materia proprie dicta. nec aliquid se habens qua-
si principium materiale. Sed deinde actus simpli-
cissimus et omnino puro. ut per philosophos et
theologos. quod regale. Tertio. essentia divina ut est in
patre est formalis principium productum. ut patet
dicitur. vii. ut est in filio est formalis terminus
productio sine generatissimis. ut patet auctoritate. iij. ac-

ticulo illius questionis. quod nec ut est in patre nec ut
in filio poterit tenere vicez cause materialis.

Sed prius illius scilicet conclusionis ponut quodammodo Henricus
vives dicitur. quod omni imperfectione postposita et diversitate.
cum filius de suba patris. ly de dicit circumstantiam
am causam materialis vel quasi materialis. Quod illud
quod sum noscitur modum intelligendi per existit filio
productum. et inexistit in producto habendis materialis ma-
terie in filio productore. quod tamen productio ad nullam pe-
nitentiam imperfectionem videtur pertinere. sed suba dei pa-
tris est homo. quod regale. Productum aliquid existi-
tuit ex plibus tunc unum videtur hanc editionem for-
me et taliter editioem materie. Sed filius existi-
tuit ex relatione et essentia. et relatio in hoc magis
videtur habere rationem forme. quod ipsa fundatur in essen-
tia. et per ipsam suppositionem constitutus distinguuntur
ab aliis. actus autem est quod distinguuntur. quod videtur es-
sentia habere editioem materie. Productum sicut su-
perius argutum fuit. omni potentie actiua in producto.
sed in patre est potentia actiua. ergo in filio regale.

Quod in generatione filii nihil esset quod editio-
ne materie haberet tunc filius productus ex
nibili. et per se esset creatus. cuius eternitatem po-
nit fides catholica in simbolo Athanasij dicentes
Filius autem a solo patre est. non factus nec crea-
tus sed genitus. Sed illud non intelligo. quod nulla
editio pure passiuum potentie potest attri-
bui actu puro in quo nihil de potentia passiuum
potest recipi. sed materia est pura potentia. even-
tia divina purus actus. quod regale. Sed illud quod
dat supposito genito esse similem non habet editio-
ne materie in sua generatione. Sed essentia
divina dat filio esse similem. puta esse divi-
num. quod regale. Maior per se. quod id quod dat esse similem
est actus subalitatem. Ad primum ergo mo-
tuum hoc dicens quod maior est vera si preexi-
stet ut aliquid existens in potentia ad esse. sed sic non
intelligit essentia divina. quod etiam ut in patre
est equum est actu ens cum eodem actu regale. sicut
facta generatione existit in filio. Ad secun-
dum dicendum quod maior solus habet veritatem in ta-
libus ubi editio est constitutus est positivus principiis con-
stituentibus seu editioibus. et ubi unum consti-
tutum non transit in alterum secundum totam suam realitatem.
sed suppositum divinum est equum simplex sicut es-
sencia. et relatio secundum totam suam realitatem transire
in essentiam. ergo nihil valet hoc argumentum in
posito cum deus. quod relatio magis habet rationem
forme quam essentia. nego. quod essentia est actus insi-
gnitus sive forma infinita. nihil autem potest excede-
re infinitum. et tu probas. quod relatio fundatur in es-
sencia. dico quod non fundatur in essentia per modum

Cotra he-
riticum et Dis-
cendum.

Solutio.
Ad i

Ad ii

Ad secun-
dum dicendum quod maior solus habet veritatem in ta-
libus ubi editio est constitutus est positivus principiis con-
stituentibus seu editioibus. et ubi unum consti-
tutum non transit in alterum secundum totam suam realitatem.
sed suppositum divinum est equum simplex sicut es-
sencia. et relatio secundum totam suam realitatem transire
in essentiam. ergo nihil valet hoc argumentum in
posito cum deus. quod relatio magis habet rationem
forme quam essentia. nego. quod essentia est actus insi-
gnitus sive forma infinita. nihil autem potest excede-
re infinitum. et tu probas. quod relatio fundatur in es-
sencia. dico quod non fundatur in essentia per modum

Conclu-
sionis

pficientis essentia. q; ppter infinita entitatez
z actualitatē essentie no condistinguit essen-
tie sicut actus potentie vel pfectio pfectibili.
sed transit in eentia. Et cū dicas q; relatio di-
stinguit. dico q; distinctio relativa no arguit
actualitatē z pfectionē in principio distincti-
uo.

Ad 3

Ad 4

Ad argu-
mentū pzi-
cipale.

Ed terciū dicendū q; potetie actiue co-
rīdet potetia passiuaz ecōuerlo i istis natura-
libo q; sunt de actuoz z passiuoz genere. Ad.
quartū dicendū q; quis aliqd no fiat materi-
ali de aliquo non in creat. nisi sic se habeat q;
suū no esse pcedat suū esse natura vel tpe. z q;
ipm producat in aliena natura realr differen-
te a natura producētis. sed filius in diuis nū
q; habuit no esse. cū sit coetern⁹ patri. z pdi-
ctus est in eadē natura cū patre. Ad argu-
mentū principale patz p iam dicta. q; de no
semp insinuat cam materialē. sed pot notare
etia actū puz. ergo tc.

g; tc. Hic quatuor sūt vidēda. Cū h. scia z Quattuor
voluntas ac cetere dīles pfectioes simplr q; for
malr i deo ponunt cōi z visitato noī attributa
dicant. Jo pmo vidēdū ē qd sit attributū.
Scđo vidēdū ē de eo qd qd qrit. Tercio
dato q; no sūt i deo attributa distincta forma-
lit ex natura rei. vtz distigui possint p intel-
lectū picipētē diuinā eentia bī se sine oī ppa-
tōe. Et qdto dato q; no vtz talū attribu-
toz distinctio fm rōz p quēcūq; intellectū sine
creatū sine increatu nūcō sumat p pafōz eo
rū ad creaturas in qdō realt distinguunt.

Articul⁹ 1

Quantum ad pri

mū qd sit attributū. Dico q; attributū nihil
aliud eē videt nisi pfectio simplr cōis crea-
tori z creature fm qndā analogiā ex inotescē-
tia creaturaz inuestigata i creatorē. Per h q;
dr pfectio. attributū distiguit a supposito di-
no qd n pt h̄e rōz pfectiois respectu dīne eentie.
Per h q; dr pfectio simplr differt ab illq
i creaturz n dicūt pfectionē vbiq; sicut esse
rudibile ēi asino pfectiois. i hoīe tñ si poneret
diceret impfecto. Per h q; dr cōis creatori z
creature. differt ab his q; creature puenire no
pnt. sicut deitas. imēitas. oipotentia z cetera
psilia. Per h q; dr. fm qndā analogiā tc.
differt ab his q; fide credim⁹ deo puenire. z ma-
xime qstū ad ea q; ex mere diuine libertatis ar-
bitrio dinoscim⁹ repēdere. sicut ēē icarnatū
de viginē natū. z psilia. talia nāq; ex creaturis
nequaq; possumus inuestigare.

Articul⁹ 2

Quansūz ad secun

dū principale. vtz scia z volūtas ac cetere pfectioes
q; formalr i deo dicūt eē differat inter se
formaliter ex natura rei. Dicēdū q; h̄moi pfe-
ctioes attributales non pnt eē in deo forma-
liter distincte ex natura rei. q; vbi non pt da-
ri alia z alia forma. ibi non pt dari ex natura
rei formalis dīntia. Sed in deo non pt dari
alia z alia forma. g; tc. Maior p; p locū a cō-
iugatis. q; sicut aliqua nō pnt differre suba-
liter nisi p alia z alia substantiā. sic non pnt
aliqua differre formaliter nisi p alia z alia for-
mā. Minor ē nota. q; vbiq; in eodē sunt
plures forme. v̄l ambe pslipponūt quādā ter-
ciā potētia quā informat. vel vna ē in poten-
tia ad aliaz z pfectibilis est p eā. g; necessario
faciunt ppositionē. z p sequēs in deo esse nō
pnt. q; h̄ si attributa diuina differret forma
liter. tūc i diuis esz diuersū esse formale. h̄ns

Q, atsbū
ta nō diffē
rāt forma/
liter ex na-
tura rei. 1

Distictio. vi.

Rererea. solz
q; tc. Postq; mgr determinauit
de dīna generatōe qstū ad gene-
ratē z genitū. hic determinat de ea qstū ad gene-
ratōis modū. Et diuidit i tres ptes. q; pmo
mouet circa modū diuine generatōis vnam
qoez. Secūdo ponit debita rīsionē. Tercio
pdicte rīsionis adiūgit explanationē. Secū-
da ibi. Nec volūtate nec ncxitate. Tercia ibi.
Predicta tñ verba. Scđa istaz ptiū diuidi-
turi i tres ptes. Nā pmo mgr rīdet ad rem z
fm veritatē. Scđo dat instantiā ad hoīem.
Ettercio obīcit h̄ pdictā rīsionē. Secunda
ibi. Dicam⁹ igit vbiq;. Tercia ibi. Sz h̄ hec
opponit. Et hec in duas. q; pmo ponit h̄moi
objecōz. Scđo annectit cī solutōz. Scđa
ibi. Nec aut facile ē refellere tc. Q; mgr i ista
dist. dicit q; de no dia vult sua volūtate que
scit sua scia. gratia istius quero.

Rū scia z volūtas ac cetere pfectioes
q; formalr i deo dicūt eē differat inter se
formaliter ex natura rei. Et videb; q;
sic. q; extrema h̄dictōis sil vificari no pnt de-
vno z eodē penit⁹ idistincto realr vel salte for-
malr ex natura rei. Sz extrea h̄dictōis vificant
de istis pfectioib; formalr i deo exntib;. q; sic
ait mgr i lra. de sua scia scit mala. z tñ sua vo-
lūtate no vult mala. Lōtra. in re q; omnino
simplex ē nulla distinctio ex natura rei eē pōt
sz deēres oīno simplex. vt patebit. j. i di. viij

2

ē falsum. ḡ tāns. dñia p̄z. q̄r oppositor̄ op̄ posite sunt cause. sed id quo res ē formalia. n̄a hoc est sibi ratio vni⁹ esse formalis. ḡ id q̄ res ē formaliter distincta: erit sibi ratio distincti⁹ esse. salitatem sequētis p̄bo. q̄r quanto plura distincta eē sunt in aliquo. rāto ē 2positi⁹. ma ḡ sume loq̄ndo de eē absoluто. Lū igit̄ diuina at tributa sunt infinita. sequeret q̄r de eē compo sitior̄ oī creatura. q̄r h̄ret infinita eē formalia formaliter distincta. quoq̄ qdlibet fm̄ sua for malē rōem diceret entitatē absoluто. Et co firmo illā probationē. q̄r tres dñe plone h̄nt vnu⁹ t̄ idē esse. ḡ attributa diuina n̄o p̄nt dif ferre in eē. Ans ponit Aug. t̄ om̄s sancti do ctores ip̄m profiter̄. dñia p̄z. q̄r ea q̄ in diui nis differut realr̄ magis vident̄ accedere ad diuersitatē in eē q̄z q̄ sunt idēz realr̄. Sed fm̄ fidē sanctā diuine p̄sonē differunt realr̄. attri buta vno sunt idē realr̄. Sed h̄nū istius po nūt quidā doctores dicētes. q̄r pfectōes attri butales i diuisi sunt ex natura rei formalr̄ di stincte p̄ter oēm actū cuiuscunq̄ intellectus.

- 1 Qd̄ p̄bat multipli. Primo sic. Nullum ens reale p̄supponit hecīo aliqd̄ factum p̄ in tellectū. Sz p̄sonē filiū t̄ spūscī q̄z q̄libet est ens reale t̄ sunt realr̄ distincte p̄supponūt di stinctionē intellect⁹ diuini t̄ voluntati. ḡ ta⁹ distinctio intellect⁹ t̄ voluntatis n̄o poterit eē p̄ actum intellect⁹ siue distinctionē rōis. t̄ p̄ dñs erit formalis t̄ ex natura rei. Maior est nota. q̄r ens reale non depēdet ab his q̄ fiunt p̄ actū rōnis. Minor etiā p̄z. q̄r si intellect⁹ diuini n̄o distingueret a voluntate dei forma liter non posset assigni ratio q̄r spūscī p̄ce dit p̄ modū voluntatis t̄ non intellect⁹. t̄ q̄r filiū p̄cedit p̄ modū nature siue intellectus t̄ non p̄ modū voluntatis. P. quecunq̄ di finitōe differunt formalr̄ t̄ ex natura rei dif ferunt. q̄r diffinitio indicat qd̄ ē esse rei. vt p̄z vi. topicoz. sed si diuina attributa deberet di finiri. distincte diffinitōes de eis darent. ḡ zc.
- 2 P. deus cognoscit distinctionē attributoz cognitione intuitiua. ḡ tal⁹ distinctio est ex natura rei. ans p̄z. q̄r nobilissima cognitio ē deo attribuenda. sed intuitiua est nobilissima. dñia probat. q̄r sup̄ius in prologo ostē sum est q̄r intuitiua noticia p̄cēnit actualita tē t̄ existentiā rei. P. si n̄o differeret formaliter tunc noīa attributoz eēt synonima. qd̄ ē p̄tra dñmetatorē. xij. metha. vbi exp̄sse dicit q̄r vita t̄ sc̄ia in deo non sūt synonima. p̄ba dñia q̄r synonima dicunt ea quoq̄ plura sunt noīa ratio t̄n̄ formalē ē eadē. sic tūnica t̄ indumētū.
- 3 P. si distinctio attributoz attribuit intel lectui t̄ n̄o nature rei. aut iḡl intellect⁹ differt a natura rei aut n̄ differt. si n̄o. tūc q̄cqd̄ due nit intellectui p̄ueniet t̄ nature rei. t̄ sic ista di stinctio q̄ ē p̄ intellectū erit ex natura rei. si dif fert. aut tal⁹ dñia ē ex natura rei formalr̄. t̄ tūc h̄r̄ intētuz. q̄r q̄ rōne intellect⁹ differt formalr̄ a natura eadē rōe voluntas differt ab intellectū. t̄ sic d̄ alijs attributis. Aut dices q̄r a natu ra differat sola rōe. h̄ eē non p̄t. q̄r nulla disti ctio p̄cedit suū p̄mū p̄ncipiu⁹ distinctiu⁹ i ta li genere distinctōis. Sz p̄mū p̄ncipiu⁹ distincti u⁹ i distinctōe rōnis ē opinio intellect⁹. ḡ an oēz actū intellect⁹ tu dabis distinctōz q̄ disti gueſt intellect⁹ a natura. t̄ p̄ dñs a ceteris attri butis. P. si sapia infinita ē formalr̄ iusticia infinita. sapia fm̄ se i cōi erit iusticia. dñs fal su est vt apparet i creaturis vbi sapia n̄o ē iu sticia. dñia p̄z. q̄r grad⁹ infinit⁹ t̄ finit⁹ tollit formale rōem alic⁹ p̄fectionis. Si ḡ rō alic⁹ p̄fectionis ē distincta fm̄ se t̄ in cōi. etiā tales formales rōes manebūt distincte q̄z quis acci piāt fm̄ grad⁹ infinitos. P. act⁹ ē q̄ distinguit ix. meth. l̄z attributa sunt actualissime i deo. ḡ zc.
- 4 P. in q̄cunq̄ signo dñdictoria p̄fificant d̄ aliq̄ optet q̄ i eo ex natura rei sit aliq̄ multitu do. als dñdictoria s̄l̄ verificaret de eodē. Sed circūsc̄pta oī op̄atōe intellect⁹. vez ē q̄p̄d̄ dicit mēoria t̄ n̄o dicit volūtate. t̄ q̄ spirat volūta te t̄ non generat volūtate. ḡi deo ex natura rei aliq̄ erit distinctio int̄ mēoria t̄ voluntatē. P. si attributa dñna n̄o eēt distincta ex natura rei tūc p̄ceptus attributoz eēt vani facti t̄ sup̄ flui. q̄r p̄cipiēdo sapiaz p̄cipel q̄cqd̄ ē i deo ex natura rei. ḡ vanū eēt formare alium p̄ceptū circa deuz. P. si p̄ intellectū distinguenter attributa i dñlis. aut h̄ fieret p̄ intellectū dñnū. aut p̄ intellectū creatūm. sz n̄o p̄ intellectū diuini. q̄r cū intelligere dei sit vnu⁹ at tributū. q̄ro p̄ qd̄ illud intelligere dei distin guet ab alijs attributis. q̄r si p̄ aliud intelligere erit processus i infinituz. Si autē leipso est distinctū ab alijs. tunc est distinctū ex na turā rei t̄ pari ratione cetera attributa erunt ab iniūcē ex natura rei distincta. Et p̄firmat. q̄r om̄nis actus p̄supponit potentia ex natura rei. ergo intelligere p̄supponit intellectū. t̄ p̄ sequeſ non distinguet intellect⁹ ab alijs p̄ ip̄m intelligere. Nec p̄ intellectū creatū po test fieri talis distinctio. q̄r tunc attributū es set respect⁹ rationis. nūc autē ita ē q̄ p̄fectio simplē non p̄t esse respectus rōis. Illud etiā cōfirmat auct̄e Damasce. qui lib. i. c. xij. Cōfirmat

Cōfirmat

Scotus t̄
sui sequeſ.

- 5 P. si distinctio attributoz attribuit intel lectui t̄ n̄o nature rei. aut iḡl intellect⁹ differt a natura rei aut n̄ differt. si n̄o. tūc q̄cqd̄ due nit intellectui p̄ueniet t̄ nature rei. t̄ sic ista di stinctio q̄ ē p̄ intellectū erit ex natura rei. si dif fert. aut tal⁹ dñia ē ex natura rei formalr̄. t̄ tūc h̄r̄ intētuz. q̄r q̄ rōne intellect⁹ differt formalr̄ a natura eadē rōe voluntas differt ab intellectū. t̄ sic d̄ alijs attributis. Aut dices q̄r a natu ra differat sola rōe. h̄ eē non p̄t. q̄r nulla disti ctio p̄cedit suū p̄mū p̄ncipiu⁹ distinctiu⁹ i ta li genere distinctōis. Sz p̄mū p̄ncipiu⁹ distincti u⁹ i distinctōe rōnis ē opinio intellect⁹. ḡ an oēz actū intellect⁹ tu dabis distinctōz q̄ disti gueſt intellect⁹ a natura. t̄ p̄ dñs a ceteris attri butis. P. si sapia infinita ē formalr̄ iusticia infinita. sapia fm̄ se i cōi erit iusticia. dñs fal su est vt apparet i creaturis vbi sapia n̄o ē iu sticia. dñia p̄z. q̄r grad⁹ infinit⁹ t̄ finit⁹ tollit formale rōem alic⁹ p̄fectionis. Si ḡ rō alic⁹ p̄fectionis ē distincta fm̄ se t̄ in cōi. etiā tales formales rōes manebūt distincte q̄z quis acci piāt fm̄ grad⁹ infinitos. P. act⁹ ē q̄ distinguit ix. meth. l̄z attributa sunt actualissime i deo. ḡ zc.
- 6 P. in q̄cunq̄ signo dñdictoria p̄fificant d̄ aliq̄ optet q̄ i eo ex natura rei sit aliq̄ multitu do. als dñdictoria s̄l̄ verificaret de eodē. Sed circūsc̄pta oī op̄atōe intellect⁹. vez ē q̄p̄d̄ dicit mēoria t̄ n̄o dicit volūtate. t̄ q̄ spirat volūta te t̄ non generat volūtate. ḡi deo ex natura rei aliq̄ erit distinctio int̄ mēoria t̄ voluntatē. P. si attributa dñna n̄o eēt distincta ex natura rei tūc p̄ceptus attributoz eēt vani facti t̄ sup̄ flui. q̄r p̄cipiēdo sapiaz p̄cipel q̄cqd̄ ē i deo ex natura rei. ḡ vanū eēt formare alium p̄ceptū circa deuz. P. si p̄ intellectū distinguenter attributa i dñlis. aut h̄ fieret p̄ intellectū dñnū. aut p̄ intellectū creatūm. sz n̄o p̄ intellectū diuini. q̄r cū intelligere dei sit vnu⁹ at tributū. q̄ro p̄ qd̄ illud intelligere dei distin guet ab alijs attributis. q̄r si p̄ aliud intelligere erit processus i infinituz. Si autē leipso est distinctū ab alijs. tunc est distinctū ex na turā rei t̄ pari ratione cetera attributa erunt ab iniūcē ex natura rei distincta. Et p̄firmat. q̄r om̄nis actus p̄supponit potentia ex natura rei. ergo intelligere p̄supponit intellectū. t̄ p̄ sequeſ non distinguet intellect⁹ ab alijs p̄ ip̄m intelligere. Nec p̄ intellectū creatū po test fieri talis distinctio. q̄r tunc attributū es set respect⁹ rationis. nūc autē ita ē q̄ p̄fectio simplē non p̄t esse respectus rōis. Illud etiā cōfirmat auct̄e Damasce. qui lib. i. c. xij. Cōfirmat
- 7
- 8
- 9
- 10

Vult. q̄ deus totū eē in seipso ḡphendit velut quoddā pelagus sube infinitū. Sed diuina eēntia non p̄dici pelag⁹ infinitū p̄ hoc q̄ intellectus circa eā p̄t sc̄ipe multas rōes. **Ptē Augi.** **N** Maximinū ait. q̄ sicut plures p̄fctiones p̄nt eē in vna diuina psone sive ḡpo/ sitōe. ita plures diuine psone p̄nt eē l̄ vna diuina eēntia sive ḡpositione. Illa autē dñia nul la eēt si attributa diuina sola ratione. eēnt di/ stincta. cū psone diuine sint realr disticte. q̄a nō sequit. p̄ rationē distincta nō faciūt ḡpo/ sitōz. ḡ bñm resue realr distincta non faciunt ḡpōem. **P** Idē ex dictis cuiuscā alterius doctoris p̄t argui sic. Si attributa dñia non differet formalr. tūc intellect⁹ n̄ posset intelligere ea differre formalr. ēns ēfallū. vt i nobis ip̄is exp̄imur. pbat ēntia. q̄r sicut ea q̄ n̄ dif/ ferūt realr intellect⁹ nō p̄t intelligere ea differ/ re realr. q̄r qđ nō ē non cōuenit nos intellige/ re. vt p̄t. . posterioz. sic a sili. **P** pfectio attributalis ē formalr finita. q̄r als nō eēt cōi/ cabilis creature. Sed eēntia diuina ē forma/ liter infinita. als ipsa posset cōicari creature. ḡ pfectiones attributales differūt formalr ab eēntia diuina. z p̄ ēns etiā formalr differunt inter se. non. n. p̄nt magis cōuenire inter se q̄z cū diuina eēntia. **P**. que sic se hñt q̄ inter ea nulla cadit formalis dñia z ex natura rei. vno coz cognito necessario oia cognoscunt. Sed beatus vidēs vnu vel plura attributa nō ppter hoc videt omnia. cū sint infinita. ḡ zc. **S**ed illa mīm ēcludunt. Ideo aq̄z ad ea respondēa adducā aliquas ratōes aliq̄rum doctoz. ztra pdicaz opiniōnē. Arguit em̄ sic. **U**nū z multa. idē z differens. sunt passiones entis. sicut ergo nulluz ens est nec esse potest qn sit ens reale vel ens rōis. sicut nō poterit eēt aliqua differēta que mediet ut t̄ dif/ ferētam reale z dñntiam ratiōis quā tu appellas formalē sive ex natura rei. **P**. diffinitō dicit quid est res. vt p̄t. vi. topieoz. ergo si at tributa differūt diffinitōe. oport̄z q̄ differat re seu reali quidditate. **P**. sicut se habz rea/ litas diuinitatis ad realitatē sapie vel cuius/ cunqz alterius attributi. sic se habz formalis/ tas seu formalis ratio diuinitatis ad formalis/ tam seu formalē rōem sapie. sed realitas diuinitatis est realitas sapie z omniū aliorz at/ tributorz. ergo zc. **P**. maior est dñntia qd/ dicatiua q̄z differēta numeralis. q̄r que diffe/ rut numero cōueniūt quidditate. sed attribui/ ta diuina nō differūt numero cū sit vnu de/ us. ergo nec quidditate. nec p̄ sequēs forma-

li ratione seu diffinitōe. **P** attributa dñis/ na sunt vnu realiter ppter hoc q̄ in vna diu/ nam eēntiam quē ē infinita realiter trāseunt. ergo sunt vnu formaliter. eo q̄ trāseunt i ean/ dem diuina eēntiam quē est infinita formalis/ ter. Nequētia p̄z. q̄r stante easērōna s̄ aīcedē te debz vnuformiter idē inferri in p̄sequente. Si ergo ppter hoc q̄ eēntia diuina est reali/ ter infinita attributa transēt realr i eā. z sūt realiter idē. cum eadē sit formaliter infinita at/ tributa erūt formaliter idē. **P**. vnu beatū **Augs.** Deus est eo sapiēs quo iustus. Sed si formalit differet sapia z iusticia. alio forma/ liter eēt sapiēs z alio iustus. **P**. sicut se ha/ bent plura ad vnu. sic se habet vnu ad plura. sed illa que sunt realr plura nō p̄nt esse vnuz nisi bñm rationē. ergo vnuus deus nō poterit in/ se habere plura attributa nisi bñm rationē. **P** quecūqz sunt idētice vnu sunt summe vnum. z p̄ sequēs nō p̄nt differre formalr. sed attri/ buta diuina sīm doctores cōtra quos hic ar/ guit sunt idētice vnu. **P** illa nō differunt formalr que sic se habet q̄ ab uno cū redupli/ catōe sumpto nō verenegat aliez. sed illa nō est vera sapia diuina inqzū sapia diuina nō est iusticia diuina. ergo sapia dei non differt formalr a sua iusticia. **P** q̄cūd conuenit rei ex sua natura circumscpta omni opatione intellectus cōuenit sibi realr. Si igit̄ ex natu/ ra rei diuina attributa distinguunt. tūc reali/ ter distinguunt. quod ētra illos met. z tra/ catholica fide. ḡ zc. **A**d primū igit̄ motiuū illius opinōis dicēdū q̄ minor non est vera Ad p̄bationē dicēdū q̄ q̄zis intellect⁹ z vo/ luntas nō differat ex natura rei formalr. tamē possum⁹ ostēdere quare fili⁹ pduceſ p modū intellect⁹. z spūscūs p modū volūtatis. **N**ā vt vidēm⁹ i nobis ip̄is actus amoris p̄duci non p̄t nisi p̄supponat aliquid p̄ductū p intel/ lectū. ideo spūfacto qui pcedit tam a psone producta q̄z a nō producta puta a p̄fē z filio appropriare debem⁹ emanatiōz p modū amo/ ris. sed filio qui ab uno tm̄ procedit z soluz a nō producto tanqz nullū productū p̄suppo/ neti debem⁹ appropriare emanatiōz p modū intellect⁹ sive nature. Etī illud i quo funda/ tur illa rō stare non p̄t. s. q̄ intellectus z volū/ tas sint due distincte formalitates. put sunt p̄ncipia illaz emanationū. q̄r si vna formalis/ tas tm̄ esset p̄ncipū generationis fili⁹. cum om̄s formalitates filio genito p generationē p̄municent. tūc p̄municatū p generationē ex/ cederet formale p̄ncipū generādi quod est

Solutio/ rōnū scoti/ Adi

Ad idez q̄/ da aliis

II

11

12

13

Cōtra sco.

1

2

3

4

Cofirmat inconveniens. sicut inconveniens est principiatum excedere suum formale principium. Et affirmo hoc sic. Nullum enim productum ex vi productis suis capere potest quod virtualiter vel formaliter non pertinet et in suo formaliter principio productum sum quod est ei formale principium. sed formalitas voluntatis quod pertinet est distincta ab alias formalitatis ut distincta est non pertinet propter hanc quod pertinet ad velle et amare.

Ad 2 Sic ut sic est principium spissatum. tunc spissatum potest utrūque productis non habet intellectum. et eadem ratione filius non habet voluntatem. Ad secundum dicitur quod quis bonitatem sapientiae et ceteris attributis assignent alie et alie distinctiores in genere distinctiones reguntur in creaturis. si tamen personaliter sunt ut sunt in deo. sic eorum est una cum distinctione sicut eorum est una quoddam ratione natura. Unde si aliquis ut in deo sunt multiplici distinctioea ea distinctivae. hoc est per se. quod ea imperfecte cognoscatur. video ipsa distinctio ad instar eorum quod in creaturis videret.

Ad 3 Ad tertium dicendum quod illa ratio est facientes ea. quod cum sum esset intuitiva noticia sit ipsius rei sum realiter et actualiter et personaliter existens. igit si deus cognoscit distinctioea attributorum cognitione intuitiva. optet quod talis distinctione est realiter existens. quod est contra eos. quod ipsi hoc negant. et bene. quod salua illa decretali summa trinitate et fide catholica. necesse est negare realiter distinctioem attributorum diuinorum. Ad formam igit rationis dicendum. quod deus cognoscit ipsa attributa cognitione intuitiva. distinctioea in attributorum non cognoscit esse nisi sum ratione. prout in ordine ad creaturas. quod aliter non sunt distincta. et ideo a vero intellectu non cognoscitur aliter esse distincta. Et licet illa distinctione sit in sum ratione. a deo tamē clarissime cognoscuntur. et si omnē clarā noticiā appellas intuitivam. dico tecum hanc noticiā dei esse intuitivā. Si autē solū appellas illā intuitivā quod terminat ad realiter extra intellectum existentiam. tunc talis noticia non est intuitiva. quod hinc distinctione ad quam terminat non existit realiter extra intellectum.

Ad 4 Ad quartum dicendum quod talia nomina non sunt synonyma. quod eo ipso quod significata talium nominum significamus per compositionem ad creaturas in quibus realiter et quoddam ratione sunt distincta. hinc attributa significamus sub diversis rationibus. Intellectus tamē perfectus qui talium attributorum significatus perfecte significet sine omni compatione ad ea in quibus realiter distinguuntur. non imponeret eis plura nomina. sed unum nomine tamen. etiam dato quod ut sic imponeret eis plura nomina. illa nomina penitus essent synonyma. Ad quintum dicendum quod sum

illos doctores qui ponunt quod distinctio attributorum non causat a divino intellectu sed ab humano dicere. quod talia distinctio non attribuit divino intellectui nec nature. Sed dato quod intellectus divinus significat essentiam suam in ordine ad predictas perfectiores in creaturis distincte regatas. et sum hoc significat distincte sua perfectionem. adhuc talis distinctio attribuit intellectui ratione nature. non per se. quod intellectus divinus ibi aliquid faciat quod non faciat natura. sed per se quod in his ubi intellectus distinguit a natura. talis distinctio rationis attribuit intellectui non nature. Etiam per se dici ad quantum quod distinctio attributorum eo modo quo attribuit intellectui putat effectivem et causalem. eodem modo per se attribuit divine nature. Si autem ex hoc inferitur quod distinctio attributorum sit in deo ex natura rei. tunc propter alios defectus quod hic possit assignari. multi duplex fallacia. scilicet equivoicationis. quod mutat medium. et figure distinctionis. quod mutat effectuum in subiectum. non enim nego quod omne quod efficit divinus intellectus efficiat etiam divina natura. et per se est illa distinctio rationis. sed propter hoc attributa non sunt intrinsecum in natura divina formaliter distincta. ita quod natura subiectum patet in se illa attributorum distinctionem. si enim haberet in se hinc distinctionem. tunc non efficeret eam. Tota igit ratio procedit ex suppositione falsa. scilicet quod distinctio attributorum ita proveniat intellectui non ratione.

Ad 5 Ad sextum dicendum quod licet prima sit bona accipiendo in sancti sapientiae iustitia inde finite. quod tunc verificabitur per sapientiam et iustitiam divinam. Sit tamen accipiuntur distributuerunt vel. tunc personaliter falsa ratio iusticie et sapientiae humanae. tunc scilicet modo non bona sonare videntur. igit similes nego primas. Ad probationem dico quod sapientia et iustitia accepta in corde. sic quodly et mente apprehendat eas ut sunt in deo et creaturis. tunc nec sunt idem summa formales rationes nec distinguuntur summa formales rationes. sed ut sunt in deo sunt idem. ut autem sunt in creaturis. sic differunt. In minore igit hinc probatio supponit falsum. scilicet quod sapientia et iustitia sumpta summa sunt tota conitate differunt formaliter seu summa formales rationes. **Ad 7** Ad septimum dicendum quod quoniam actus distinguuntur. non tamen distinguunt se a se. sed distinguunt se alicuius. Ex hoc ergo quod attributa divina sunt unius summus actus qui est divina essentia. bene sequitur quod talis actus sit maxime distinctus alicuius eo quod non est talis actus. non tamē sequitur quod sit distinctus in seipso. **Ad 8** Ad octavum dicendum quod memoria divina et voluntas sunt una divina causa. et ut sic non proveniunt sibi contradictione perdivi-

cata. ista tñ vna res simplicissima. puta dñia
eentia ut pñcta respectui generatōis actiue ē
secūda memoria. vt sic est pñcipiū dicentiū si
ue vbi generatiū. s̄z ut pñcta spiratiōni acti
ue ē pñcipiū spiratiū siue spūsc̄i pductiū
et vt sic posset dici secūda volūtas. Ex q̄ p̄z q̄
nō visicāt de mēoria et voluntate pdicata. sc̄i
ctiorab̄ q̄ attributa sunt. s̄z fm̄ q̄ cernūt p̄
dictos respectōrigis. Ad ix. dicendū q̄ ta
les p̄ceptus nec sūt ficti nec vani. qm̄ pñcipiūt
in ordine ad extra. vbi eis vera et realis distin
ctio corridet. Si autē intellectus pfecte co
gnoscere eentia dei: vane formaret deo diuer
sos p̄cept̄ absq; pdicta p̄patiōne. Ad x. di
cendū q̄ minor ē falsa q̄z ad ambas suas p
tes. Ad pñmā p̄bationē dico q̄ intelligere di
viniū nec se ipso formaliter distinguit ab alijs at
tributis nec p̄ aliud intelligere. s̄z distinguit ab
eis fm̄ q̄ de suū intelligere p̄pat ad creatū in
telligere. qd̄ qd̄ creatū intelligēr̄ realiter differe
a ceteris pfectiōib;. ex q̄ p̄patōne cipieſ di
viniū intelligere differe a ceteris attributis fm̄
rōeſ. Ad p̄fimatōz dicendū q̄ ac̄ realiter dñs
a potētia p̄supponit potētia ex natura rei. Si
autē nō differt tūc nō p̄supponit potētia nisi idē
dicat p̄supponere seipm. Ac̄ autē dñs nō dif
fert a sua potētia. Ad alterā pte mōris dicen
dū. q̄ si fiat talis distinctio p̄ nr̄m intellectuſ ex
p̄ non sequit q̄ pfectio diuina sit respectōrōis.
sed bñ sequit q̄ distinctio talū diuinaꝝ pfe
ctionū sit qd̄ rōis vel respectōrōis. Ad aucteſ
Dam. dicendū q̄ eentia dñia dī p̄ pelaḡ non cu
m scūq; s̄z sube. et q̄ dicit sube satis dat intelli
gere q̄ non intelligit de infinitate multitudis
distincte. et ideo non facit ad ppositū illiꝝ do
ctoris. dñia. n. eentia dī p̄ pelaḡ sube infinituſ.
eo q̄ suba diuina omne pfectiones ſbaliter et
vnitissime p̄pendit q̄tūq; ſparsa ſit et di
stincta in creaturis. Ad aucteſ Aug. dicen
dū q̄ non opt̄ q̄ ſilitudo currat p̄ oēs pedes
q̄s auctas eēt p̄tra reficit ſe me. q̄ tu met ne
gas pfectiones diuinas distingui realit. et in
habes ex fide cedere diuinas pſonas differ
re realiter ſufficit igit q̄ ſit ibi aliq ſilitudo. Nec
ſredit ibi Aug. nccio cludere. q̄ articul⁹ ſc̄tē
trinitatis non p̄t neceſſaria ratōe pbari. Eſt
igit i hoc ſile. q̄ ſicut diuine pfectiones non
derogant ſimplicitat̄ pſone. ſic diuine pſone
nō derogat ſimplicitat̄ eentie. q̄ non maiore
ppositione faciunt relativa realiter distincta in ea
de eentia q̄ ſolūta fm̄ rationē distincta i ea
de pſona. Ad xi. dicendū q̄ q̄uis intelle
ctus pſſit intelligere sapientiam et iuſticiam differ

Ad 9

Ad 10

Ad 11

reformaliter. non tñ intellectus verus intelli
git ea ut in deo ſunt diſferre formaliter circuſcri
pta om̄i p̄patiōne ad extra. Ad xij. dicen
dū q̄ quelibet pfectio attributalis ut i deo eſt
cū ſit idē qd̄ diuina eentia ē formaliter inſini
ta. nec ve ſic ē cōicabilis creature niſi i quadā
ſui ſilitudine p̄cipiata. s̄z ut vñū attributū p̄
nr̄m intellectū alteri p̄diſtinguit. puta prout
ad extra compaſt ſic diſtinguit et a diuina
natura et inter ſe. Illud autē totum procedit
ex actu rationis. et ideo non p̄t ex hoc argui
dñia formalis rex natura rei. ſed ſola dñia ra
tionis. Ad xiiij. dicēdū. q̄ eentia dei q̄
uis vnitissime oēz pfectionē ſtineat ſine om̄i
diſtinctōe ex natura rei. ſi ipa tñ obiectuſ oia
relucet. etiā hac relucētia obiectua ipſa volun
tas diuina ſiue ipſe deus plenā habz domi
niq; libertatē respectu om̄is intellectus creati re
uelādi vnicuiq; p̄t vult. Hec tñ magis cla
re patet circa finem. uij. libri. vbi hec mate
ria ē ſp̄aliter ptractāda.

Ad 12

Ad 13

Articul⁹ 3

Hēricus et
ſeq̄ces ſuī.

Q̄uantuſ ad terci
ūm pñcipiale. vtrūz attributa diuina diſtin
giū pñt p̄ intellectū cipiente diuina eentia
am fm̄ ſe ſine om̄i compatiōne ad extra. Dicē
dū q̄ nullus intellectus p̄t ponere diſtin
ctionē diuinoꝝ attributoꝝ ſi ſtēdo i ſtempla
tio de diuine eentie q̄ ad intra absq; om̄i p̄pati
one ad extra. q̄ cn̄ ſimpliciſſimū nō p̄t cip
i fm̄ ſe niſi ſub vna rōne. dñia eentia eſt ſim
pliciſſima. ḡ tc. S̄z h̄iſta p̄cluſioz ſunt ali
qui ſolēnes doctores. dicētis q̄ diſtinctio at
tributoꝝ ſumit a diuino intellectu p̄ compa
tione ad itra circumſcripto om̄i pducto ad ex
tra et pductibili et creato ſiue creabili. Iſtud tñ
ut dicūt nō ſiet intellectu ſimplici. ſed intellectu
cipere eſſetia diuina ſub vna ratione ap
prehēſam. ad ſeipſam apprehēſaz ſub alia ra
tione. puta cipeta ſub ratione veri. p̄t ppa
ri ad ſeipſam ſub ratione boni. Et illud pbat
multipli. Primo ſic. q̄ ea q̄ pñcipalius
pueniūt deo q̄ creaturis nō debet deo attribui
i ordine ad creaturas. ſed ſapientia. bonitas et ce
tera attributa pñcipalius pueniūt deo q̄ cui
cūq; creature. ergo tc. P. ſicut ſapientia et boni
tas diſferunt in deo rōne. ſic ſapientia et deitas diſ
ferunt ratione. Sed diſtinctio ſapientie et deitas
non p̄t colligi ex compatiōne ad diſtinctionē
reptā i creaturis. cū deitas nō ſit i creatura per
modū alicuiꝝ creati. ḡ nec diſtinctio ſapientie et
bonitas ſunt i ordine ad creaturas. P. qd̄

4

est cā maioris distinctōis pōt esse cā minoris
distinctōis. sed secūditas diuine cēntie est cā
sue rō distinctōis psonaz q̄ ē maior distincti
one attributoz. ḡ tc. **P** obiectū act⁹ pōne
tis z reflexi nccio plura includit vel fm̄ rē vel
ad min⁹ fm̄ rōem. q̄rōis ppositio vel reflexio
aliquo mō implicat plura vel simpl⁹ vel fm̄
qđ. vel fm̄ rē vel fm̄ rōem. **S**ed deus vnico
actu suo q̄uis simplex t̄ rectus intelligit oīa
obiectue que nos possumus intelligere actu
componete t̄ diuidete. sive etiā actu reflexo.
circumscripta em̄ quacūq; creatura adhuc re
us itelligerz se esse qđ p̄tinet ad obiectū act⁹
p̄ponētis. t̄ itelligeret se intelligere qđ p̄tinet
ad obiectū act⁹ reflexi. ḡ plura eent i deo ad mi
nus rōne distincta circumsc̄pta om̄i p̄patōe
ad extra. **P** ea q̄ p̄petūt deo i ordine ad cre
aturā dicunt sibi caliter p̄uenire t̄ nō forma
liter. sed attributa diuina p̄ueniūt deo forma
liter. vñ si de⁹ nō diceref sapiēs vñ bonus nisi
caliter nō possem⁹ dicere q̄ magis ezz formali
lit sapiēs vel bonus qđ q̄ formaliter sit lapis vel
lignū. **P** si nulla ezz creatura adhuc deus
intelligerz se sub rōe veri t̄ diligenz se sub rati
one boni. **P**. quasi hoc idē arguit quidam
alins doctor sic. Iha natura i qua d̄tinēt v̄
tualr̄ oēs rōes attributales potētia distingui
les. Si obiectiat intellectui pfecte t̄ distincte
ipsā itelligēti. oēs tales rōes reducēt in actu. **S**z essētia diuina respectu intellect⁹ dei ē h̄moi.
igit sicut plitas fm̄ rōnem obiectue ponit in
eentia diuina intellecta. sic corr̄dēter subiecti
ne debz ponit i intellectu intelligibilitate. **P**
nō minus absolutū ē intelligere diuinū q̄ sit
suum esse. sed distinctū t̄ pfectū esse diuinū nō
coexigit creaturam. ergo nec suuz utelligere
quo distincte t̄ pfecte intelligit seipm. als dei
beatitudo depēderet a creaturis. **P** sicut po
sterius nō pōt esse cā prioris. sic distinctio po
sterioris nō p̄t esse cā distinctōis p̄oris. sed p
fectiones attributales vt sūt i creaturis sūt po
steriores leip̄lis vt sūt i deo. Sapiā em̄ crea
tā a sapia que ē i deo. **D**icit ḡ ille doctor
q̄ rōes attributales sūt potētia distingui biles
i eentia diuina. t̄ p̄ hoc differt ab alis de
finitatibz q̄ dicūt q̄ sint actu formaliter distin
cte. Per h̄ aut q̄ dicit intellectū diuinū ea di
stinguere ab itra. differt ab ill' q̄ ponit tale distinctōis fieri solū i ordine ad creaturā. Et ad
dit tertio q̄ talis distinctio fiat p̄ simplicē in
tuitū t̄ nō p̄ intellectū p̄pante diuina essenti
am sub ratione vnius attributi ad seipz sū
t̄ rōe alterius attributi. q̄ eoipso q̄ potētia litter

sūt i diuina eentia q̄tū ad istā distinctōis rō/
nis p̄ simplicē intuitū intellectus pfecte essen
tiā cognoscētis. talis distinctio reducēt i actu
z p̄ hoc differt ab illis quoz rōes adduxi p̄xi
mean istū. **S**ed nec ista vident esse vera. **C**ōtra h̄
rīcū talēx. Deficit em̄ fundamētū p̄mi doctoris. q̄rōmis
p̄pato p̄supponit distinctionē compabilū.
vel fm̄ rē vel salte fm̄ rationē. **S**i ergo ex cō
patione diuine essētie ad seipz innasceret di
stinctio rōis attributoz. tūc essēt distincta an
qđ distinguērēt. quod est contradic̄tio. Fun
damētū etiā sc̄di doctoris videt deficere. q̄r̄ in
actu purissimo nō pōt esse intrisece aliqd̄ po
tētia distingui bile quod nō sit actu distinctū.
quia q̄uis hec p̄positio. iū. phīcoz. q̄ in p̄pe
tuis nō differt esse t̄ posse patiat calumia qđ
tum ad ceteras intelligētias. tñ q̄tū ad ipm
deum t̄ maxime quo ad ea q̄ sibi p̄ueniūt ad
intra. iam dicta p̄positio ē fallibilr̄ vera. Lū
ergo essētia diuina sit actus purissimus. nō
poterit esse i ea aliquid i potētia distingui bile
quod ab intra redūcat ad actu. Ideo in deo
rōibus eorum. **A**d primū dico q̄ q̄uis en
titas t̄ pfectio attributoz principalius cōue
rationū. **A**d 1

mat deo qđ creaturis. distinctio tñ eorum p̄i
cipalius p̄uenit creaturis qđ deo. q̄r̄ respectu eo
rudē distinctio rōis debz sumi ad instar disti
ctōis real' t̄ nō econiuso. t̄ iō ad ipfectōz dei ce
terz q̄ talis distinctio p̄ncipali⁹ eet i ipo qđ i cre
aturis. q̄r̄ tūc opteret talē distinctōz realr̄ esse i
deo. z p̄ dñs valde derogaret diuina simplicitati. **A**d 2

Ad scdm̄ dicēdū negādo minorē. q̄r̄ eoipso
q̄ vidēt i creaturis sapiam seu quālibz alia
pfectioz realr̄ a suo differre subiecto. possim⁹
p̄cipet alia vt ponit i diuina differre fm̄ rōem
a deitate. q̄ fm̄ n̄m modū intelligētis videt se
h̄re p̄ modū subiecti respectu h̄moi pfectionū. **A**d 3

Ad. iū. ddm̄ q̄ minor possz negari. q̄r̄ essē
tia ē cā sive rō vnitatis sive p̄ueniērie psonaz.
t̄ iō n̄ p̄t cē cā distinctōis t̄ dñne psonaz. hoc
em̄ p̄uenit ipsi relatōi. iuxta illud boeth. Eēt
tia p̄tinet vnitatē. t̄ relatio multiplicat trini
tatem. Pōt etiā dici q̄ maiorē vera solum vbi
maior t̄ minor distinctio sunt eiusdērōis. **S**z
distinctōes psonaz t̄ attributoz nō sūt eius
dērōis. cū vna sit fm̄ rē. alia fm̄ rōem. t̄ vna
sit relatōi. alia v̄o absolutoz. Etiā p̄t dici
q̄ ex p̄patōe maior⁹ t̄ minor⁹ distinctōis ad
inuicē. nō bñ arguit de vno ad alterz. nisi sunt
eiusdērōis. Sz distinctio real' psonaz t̄ distinctō
rōis attibutoz nō sūt distinctōes eiusdērōis
t̄ id nec p̄pē sūt p̄pabiles. nec bñ p̄cludit de
vno p̄ alterz. **A**d q̄tū dicēdū q̄ oīs diuisi. **A**d 4

tas rōis sine ī actu spōhēte sine ī actu reflexo
ex necessitate sumit et orit ex aliq distinctione vñ
dūlitate reali. ex hoc em q̄ intellectus n̄ vi-
dit distinctionē realē i illa spōe cū d̄r homo ē
vel homo ē albo. ipse ponit distinctōz saltē
sim rationē in illa qua d̄r deus ē. vel de⁹ ē deus.
vel deus ē lux. Et eodem modo de actu reflexo.
Nā p̄m qd̄ a n̄rō intellectu accipit non p̄t eē
ipse intellect⁹. nec etiā act⁹ eius. sed ē aliq res
extra realiter differēs tam ab intellectu q̄ ab
actu suo. et ex hoc q̄ sic videt se aliquid intelli-
gere quod realiter differt ab ipso. cū seipm in-
telligit ponit differentiā rationis inter seipm
vt intelligit et vt intelligit. vnde si solum in-
telligeret seipsum. tunc impossibile esset q̄ se
ipsum distinguere a seipso. Omnis em d̄m
ratio rationis optet q̄ sumat ab aliquo appare-
re. ad qd̄ aspiciēs intellect⁹ causet h̄moi d̄m/
tiam. Sed tale apparet deficeret h̄moi intel-
lectui qui nihil aliud intelligeret q̄ seipsum.
Sic eodem modo dico q̄ si de⁹ nihil aliud in-
telligeret q̄ seipsum. quis intelligeret se esse.
et intelligeret se intelligere. q̄ in omnibus ta-
libus nō intelligeret aliud q̄ eius simplicē es-
sentiā. p̄ tale sūi intelligere nullā poneret dif-
ferētiā rationis. Ad quintū dicēdū q̄ si
nūq̄ creatura facta fuiss̄. adhuc de⁹ ēēt forma-
liter sapiens et bonus. et sic de alijs attributis.
Vñ attributa nō dicunt deo puenire ex hoc
q̄ possit ea cāre. q̄ tūc eadem esset ratio attri-
butalis et idealis. Sed ois pfectio attributa
lis deo puenit ex hoc q̄ ipse ē talis. puta sapia
in qstū attributū est puenit deo ex eo q̄ est sa-
pies. et licet intrinsece deo pueniat omnis talis
pfectio. distinctio tñ talium pfectiōnū cū sit qd̄
rationis sine compatiōne ad creaturas sibi n̄
poterit puenire. Ad sextum dicēdū q̄ si
nullā ess̄ creatura. adhuc intellectus d̄m/
posset essentiā suam intelligere sub rationē ve-
ri. et diligere sub rationē boni i ordine ad cre-
aturas quas deus producere posset cū vellet.
in quibus intellectus et voluntas tendētes ī
verum et bonū realiter essent distincta. si deus
huiusmodi creaturas in esse pduceret. Ad
primum alterius doctoris dicēdū q̄ rationes
attributales nec sunt actu distincte nec potē-
tia distinguibiles nisi in compatiōne ad ex-
tra. q̄a sicut sunt actu distincte ex hoc q̄ actu
ad extra compari. sic sunt potētia distincti-
biles ex hoc q̄ pnt ad extra compari. bñ qui
rem eentia dūna sp̄hendit omnia. sed vnitis
sime qstū est ex pte sui. et ideo quicq̄d mul-
titudinis ibi poterimus cogitare qstū ad ab-

soluta hoc totū sibi ppetit in ppatōe ad extra

Ad scd̄z dicēdū. maior poss̄ negari. q̄ nō Ad 2
ēēt inconveniens dicere q̄ intelligere dūnū ali-
qd̄ pnotet. qd̄ tamē nō connatur esse dūnū.
Ad minorē dico q̄ esse dūnū quis non co-
pugnat esse creature. ita q̄ ab eo dependeat. im-
possibile tamē est esse ipm dūnū eē nisi ipm
comprehēdat omne esse. sic impossibile est eē
dūnū intelligere nisi ipsum sp̄hendat om-
ne intelligere. Propter qd̄ si de⁹ nō intelligeret
creaturā ipē nihil intelligeret. Vñ sicut deus
nō p̄t h̄re impotentia respectu pductōis crea-
turaz. sic nō p̄t h̄re ignorantia respectu cogni-
tionis creaturaz. Illud tñ nullā dependentia
arguit i deo sed lūmā pfectionē. hoc em ē ma-
xime pfectionis omnia dependere a seipso et se
a nullo penitus dependere. Ad tertium dicē-
dū q̄ sicut posterius nō potest eē causa poris
qstū ad eē reale. sic nec qstū ad distinctio-
nē reale. Sz sicut posteri p̄t eēcā poris qstū
ad esse ratiois multa em sim rationē ponit in-
tellectus noster esse in deo et sibi ex parte pue-
nire. que tñ nullū esse reale ponunt in deo. cuz
ipse sit immutabilis. sic distinctio rationis ī
priori potest ori⁹ ex distinctione reali que est
in posteriori.

Quantus ad quartū

Articls 4

tū pncipale. vtz attributorz i dūnis distinctio-
sim rationē p̄ quēcunq̄ intellectū sive creaturaz
sive increatū sumat p̄ pactionē eoz ad crea-
turaz i quibus realē distinguunt. Dicēdū q̄
veritas illius articuli p̄t concludi ex pcedē-
tibus. Nā cū attributa diuina nec distingui-
tur ex natura rei formalē. vt patuit i q̄ articu-
lo. nec possint distinguiri ab intra. vt patuit in
iñ. sequit nccio q̄ eoz distinctio sumat a qcun-
q̄ intellectū i ppatōe ad creaturas. P̄ h̄ idē
pbo sic. Nihil imperfectōem includes esse p̄t
in dūnis nisi in compatiōne ad creaturas.
sed ois distinctō p̄ absoluta includit aliquā ipse-
ctōz. q̄būcēz ē distinctō p̄ absoluta. sive sit
distinctō rei sive rōis. oprz nccio q̄vtrūq̄ sit fi-
nitū seu ad m̄n⁹ alterz sit finitū seu apphēdat
ad modū finiti. q̄ neq̄q̄ pnt eē p̄la ifinita ab
solute et sim pfectōz eentiale. cū igit̄ distinctō
attributorz sit distinctō absolutoz. ḡ tc. La Egidius.
at isti⁹ distinctōis i ordine ad nr̄m intellectū sic
dicit doctor noster et bñ. ē excessus dūnie eē
tie et defectus nr̄m intellectus. Sz tra pd̄i
cta quidā doctor arguit sic. Si d̄r se nō pos-
set suas pfectiones distinguere. vel h̄ esset ex

Ad 5

Ad 6

Ad 1. alex.

z

Cocon. z.

predicere esset vel ex predicatione intellectus. non per
modo modo. quod tunc nec creaturam intellectus possit in divina
essentia apprehendere perfectiores. Nec secundum modum. quod
est in omnibus. etiam metaphysica. intellectus aptus. na-
tus est dividere etiam ad unata in esse. distinguit
enim intellectus propter sui proprietatis evit sensus
non per distinctionem. Cum igit intellectus dominus sit in
finito proprieatis. ex parte sui non apparet alii
quod impeditum est predicere distinctiones. **P.** sic
ea quae sunt realia diversa se habent ad unitates rationis. sic
ea quae sunt realia id est ad diversitatem rationis. sed duo
individua realia diversa sunt recipiunt unum secundum
rationem speciei absque hoc quod comprehendat aliquod
unum secundum rationem. ergo ea que sunt unum secundum rationem pos-
sunt recipi ut distinctiones secundum rationem absque eo quod
comprendat aliqua diversa secundum rationem. **P.** in
intellectu quo virtualiter plura continet quod vegetati-
onis. ideo distinctiones potest recipi quod vegetati-
onis. cum genitrix divina virtualiter infinitas proprie-
ties continet. videtur quod possit recipi distinctiones
sime. **P.** si intelligere et velle esset id est in deo
et ratione intrinsece considerata circumscrip-
tio omni operatione ad extra. tunc sequitur quod deus esset
malus quia cum intelligat mala ipse vellet ma-
la. sed quod mala vult malus est. genitrix. **P.** si in in-
tellectus noster ex hoc formaret de divina esse
tia diversos conceptus quia excedit ab ea. ea/
deinde ratione de quolibet attributo formarunt di-
versos conceptus. quod eque bene excedit a divina po-
tentia sive sapientia sicut a divina essentia. et sic in
uno attributo est infinita attributa. **P.** re-
cte est index sui et obliqui. ut dicitur. de anima. cum er-
go perfections ut sunt in divinis. magis habeant
rationem rectius creaturis aut rationem obliqui et
imperfecti. ideo non debemus iudicare de divinis
perfectionibus per iudicium quod habemus de creatis
perfectionibus. **P.** dico quod non possumus co-
gnoscere trinitatem nisi per imaginem creatarum. non
enim debemus dicere quod per sonum in trinitate non sint
distincte nisi per compationem ad imaginem crea-
tarum. sic respondeo. **P.** cum creature non fuerint ab eter-
no. si deus dicere sapiens et bonus solus in com-
patione ad creaturas. tunc ab eterno nec fuisse
sapiens nec bonus. ergo respondeo. **Sed illa non con-**
solutio
Ad 1
cludit. **Ad primum ergo dicendum quod propter inti-**
mam seu omodum simplicitatem divinae essentie. et pro-
pter perfectam divinam intellectus adequationem respectu tal-
essentie deinde recipit ea nisi sub una perfectissima
ratione intrinsece ea recipiendo absque omnino
operatione ad creaturas. nec ex parte intellectus est minoris
proprietatis proprieatis sed maioris. Quis enim intellectus
dividens ea quae sunt realia et essentialia unum. vel facit ex sua imperfectione. vel hoc facit ad aliqua

aspiciens quod realia sunt vel poterunt esse distincta
Ad secundum dicendum quod minor est falsa. quod ex parte intellectus videt rationem et huius esse id est secundum rationem. et sicut platonem et huius esse id est secundum rationem. igit percepit rationem et platonem esse id est inter se secundum illam rationem speciei. cum quod quilibet seorsus conceptus est id est realis. **Ad tertium dicendum quod quis anima intellectu includat saliter lensitatem vegetativum ita quod non sunt partes forme sensibiles in homine. possimus tamen ipsam distinctionem recipere aspicientes ad suam potentias. actus et objecta. in quibus oibus reali multitudo invenimus. Nisi enim intellectus aliquod apparet seu motum ex aliquo illo que accipere potest. puta vel ex potentia vel ex actione vel ex objecto. tamen istud ipsum intellectum in se distinctione non quod recipere potest quilibet intellectum multa virtutis pertinet. maxime si intellectus perfecte intelligatur. alios propter sui imperfectiones non valens quoditatere rei precepit apprehendere possit de eadem re multis descriptions formare. in qua formatio adhuc inniteret alicui reali multitudo. puta diversis accidentibus eiusdem quoditatibus quibus recipit tales diversas descriptions. **Ad quartum dicendum nisi iuniores doctores volentes salvare venerabilem doctorem Hermannum Egidium quod ibi falsum assumunt. quod intelligere et velle in deo differunt ratione. **Sed isti non respondunt neque nec ad dicta sua. nec ad dicta fris Hermanni. quod secundum quod isti metu dicunt. et ex dictis doctoris nostri habet expresso distinctione rationis in attributis diversis in naturis ex compatitione ad creaturas. circumscrippta genitrix compatiens tunc intrinsece ipsa attributa nec erunt distincta realia nec ratione. Bene igit per se argumendo. tunc cuius determiner appetit quod illud est difficulter quod in hac materia potest adduci. **Ad formam genitrix argumentum indebet negare nonnam. **Ad proportionem dico quod sicut sol per unum suum actum cerasibi objecta calefacit et liquefactur quod divino calore facilius et liquefactibilis in tali cera inuenitur. cessante tamen ratione liquefactibilis. puta cum cera est totaliter liquefacta. et manente ratione calefactibilis. idem sol uniformiter habet in actu suo eadem ceram calefacit et non liquefactur. immo depascit et exiccat. Sic intellectus divinus et voluntas divina sive intelligere divinum et velle divinum sunt intrinsece unum re et ratione. variationem tamquam capiunt extrinsecus ratione mutationes facte in objectis ratione modis ipsius intellectus et voluntatis. Cum enim bonum sit objectum voluntatis. et veritas sive ens sit objectum intellectus. ergo manente eodem extrinseco objecto uniformiter sub eiusdem ratione bonitas et certitas. de propria essentiᾳ quod est essentialis intellectus et voluntas talem rem intelligit ratione essentiae et veritatis. et velle**********

Ad 4
Eyonius
Oburgo or-
dis. s. Au-
gustini.
Littera eu-

ratione cognite bonitatis. mutata tñ eadez re
tione bonitati. et suata rōe entitati. de⁹ eadē rez
intelligit q̄uis eam nō velit. Nunq̄ igit̄ te
us vult malū. cū ordinata volūtas i malo nō
replat aliquā rationē volibl̄. q̄uis ipm intel
ligat. cū rōe entitati q̄ illud malū fūdat rep̄
at rationē intelligibl̄. Sic ḡ nō p̄t argui di
uersitas rōis intrinsece i radio sol. ex h̄ q̄ s̄il z
sel luti exiccat et cera liqfacit ppter alia et alia
rationē obiecalei ipsiſ reprea rōe suaz dūſaz
dispōnū. sic non p̄t argui aliq̄ dūſitas rōnis
intrinsece i dīna volūtate et intellectu. siue in
suo intelligere et velle ex h̄ q̄ intelligit et n̄ vult
siue nō diligat. sed poti⁹ odiit eandērē. in q̄ ser
uata ratione intelligibl̄ dep̄dit ratio volibl̄

Ad 5 siue diligibl̄. et inuenit ratio odibl̄. Ad
q̄ntū dīcedū negādo p̄nāz. Ad p̄bationē dī
cēdū q̄ rō formal attributi n̄ excedit eque bñ
nrm intellectū. sicut rō formal dīuie eentie. q̄z
attributi sup̄tū km̄ sua p̄priā rōez km̄ quā al
teri attributo et etiā dīne eentie p̄distiguit. sic
n̄ ē infinitū. imo nccio vt sic ē finite rōis. Qd̄
p̄z ex duobz. p̄mo q̄ dīne sapie vel cuiuscq; al
teri attributo n̄ p̄uenit finitas nisi inq̄tū dī
ne eentie idētificat. Scđo q̄ pp̄ua et disticta
rō cuiuscq; attributi non p̄t sumi nisi i p̄pa
tione ad extravbi tales p̄fectioes nccio sūt fini
te. et iō n̄ opt̄ de uno attributo vt attributū ē
nrm intellectū formare multa attributa. **Ad**

vi. dōm q̄ si attributa dīna p̄siderat q̄tu ad
sua entitatē et veritatē seu oia illa q̄ ipsiſ realr
p̄ueniūt. tūc intellect⁹ p̄fect⁹ seu p̄fecte cognos
scēs reberz p̄ iudiciū de eis hītū iudicare de ce
teris. q̄uis ecōuerso fieri possit de nō intelle
ctu h̄ i via. cui sensibilita sūt p̄mo et magis nota
q̄z non sūt eadē nob̄ magis nota et nature vt p̄z
i. phicoz. Sic em se h̄z ocul⁹ noctue ad lucē
sol. sic aie nostre intellect⁹ ad ea q̄ sūt manife
stissima i natura. vt dr. ij. meth. Si aut̄ attri
buta p̄siderat q̄tu ad eoq̄ distictioz. tunc tal
distictio eis n̄ p̄ueniat nisi km̄ rōz. ois at̄ cel
lect⁹ illd̄ qd̄ ē mere km̄ rōez p̄cipit i ordine ad
aliqd realr sic se h̄ns. iō vt sic ois intellect⁹ iu
diciū de p̄fectoibz attributalibz d̄z sumere ex
iudicio qd̄ h̄z d̄ talibz p̄fectoibz i creaturis
realr sūt distictē. Lū d̄ri minori q̄ attributa ve
i dīnis sūt hītū rōez recti. dico q̄ vez ē q̄tu ad
id qd̄ realr eis p̄uenit. q̄z q̄tu ad eoq̄ distinc
tionē q̄ solū km̄ rationē eis p̄uenit ē econuso
q̄z id qd̄ ē realr tale magis h̄z rōez recti q̄z id
qd̄ ad p̄lationē sui ē km̄ rationē tale. q̄z illa di
stinctio i creaturis ē realr. tī dīnis ē km̄ rōez

sonas dīnas ēē realiter distinctas. his. n. fides
h̄ req̄ret. nullaten⁹ ponere p̄sonaz realez
distinctioē. q̄z d̄ attributis realē distictioz n̄
fide nec rōe tenem⁹. **Ad. viij. dōm q̄ signif**
catū oīm attributoz n̄ min⁹ p̄ueniebat ab
eterno q̄ nūc. distinctio tñ attributoz vel nō
p̄ueniebat sibi ab eterno. q̄ ea q̄ fm̄ rōez sūt i
deo poterūt sibi aduenire i tpe. vel si tal⁹ disti
ctio sibi p̄ueniebat ab eterno h̄ optebat inq̄z
tū de h̄mōi attributa p̄pabat ad ipsa creabi
lia p̄ eūdē tēū i tpe p̄ducēda. **Fortedices q̄**
tuc intelligere dei distinctiū q̄ distiguit sua
attributa depēderet a nō ente puta a creabili
bus nondū creatiis. q̄ intelligere dei nō de
pēdet ex h̄ ab ipso creabili. sicut nec nūc ab
ipsa creatura. q̄z non coguit ab eterno illā di
stinctionē p̄ ipm creabile sicut nec nūc p̄ ipsā
creaturā. ita q̄ creatura vel creabile sit deo me
diū cogscēdi h̄mōi distinctionē. Ipse. n. cog
scit tal⁹ distinctionē p̄ seipm. hicet ipsā cognos
cat i ordine ad creabile vel creatuz. q̄uis em
aliqd p̄ueniat alicui p̄ se. p̄t tñ sibi p̄uenire in
ordine ad aliud. siue p̄notato q̄dam respectu
ad aliud. Entia em dīna p̄ seipm oīm rep̄n
tatiua. et tñ h̄ sibi nō p̄t p̄uenire nisi p̄notato
respectu ad ipm rep̄natum. Ite q̄uis de p̄ se
ipm intelligat eentia sua. non p̄t tñ ea intelligere
nisi intelligat creaturas. Sicut ḡ nō bñ
infēt q̄ ex h̄ diuinū intelligere depēderet ex
creatulis. sic etiā in p̄posito tē. **Ad** argumē
tū p̄ncipale p̄z p̄ ea q̄ dicta sūt ad forma q̄tē
rationis posite p̄tra quartū articulū.

P Redicta tñ dī
ba. Postq̄ mḡr circa modū di
uine generationis mouit qōem.
thūq̄ st̄tions assignauit r̄missionē. nūc in ista
parte p̄missē responsionis adiungit declarati
onē. Et diuidit in duas partes. q̄z primo ma
gister circa istam declarationē suam intentio
nem premittit. Secūdo veritatē declaratā cō
cludit. ibi. Dicanus ergo q̄z pater. Prima ē
duas. quia p̄mo magister ostendit sub quo
sensu hec p̄positio qua dicit. Pater volēs ge
nuit filiū sic neganda. Secūdo sub quo sen
su sit p̄cedenda vel affirmāda. ibi. Volēs ta
men genuit. Et hec est diuisio et sūta istius
lectionis i generali. Circa quam quero in spe
ciali.

C Trū p̄ genuerit filiū necessitate vel
volūtate. Et videt q̄ nccitate. q̄z il
lud p̄ p̄ducit nccitate qd̄ n̄ p̄t non p̄ducere

sed p̄t nō p̄t filiū non p̄ducere. Maior p̄z ex q̄. peri hermenias. vbi s̄ q̄rto ordine modalium nō possibile n̄ eē. Querit cū nccē eē. minorē de claro. q̄ si poss̄ ip̄m nō p̄ducere. tūc p̄tinger p̄duceret ip̄m. Nā possibile nō eē t̄ p̄tinges eē eq̄ pollet i scđo ordine modalium. s̄ nul lu p̄tingeter productū ex vi s̄ue productōis ē formalr nccē eē. nec p̄ dñs p̄t eē de. ḡ si pater poss̄ filiū nō producere filiū nō eēt de. Et q̄ p̄z q̄ illa ē falsa. p̄t p̄t filiū non producere. t̄ p̄ dñs eī p̄dictoria erit vera. s. ista. p̄t non p̄t filiū nō producere. q̄ p̄ma ē i scđo anglo modaliū. t̄ alia i q̄rto. q̄ sp̄ p̄dicunt. Contra delectabilissima opatio non p̄t ē sine actu voluntatis. sed generare diuinū ē delectabilissima opatio. ḡ tc. maior p̄z. q̄ nullū p̄t esse delectatio absq̄ placetia voluntatis. minorē pbo. q̄ opatio pfectissima ē delectabilissima. vt p̄z. i. z. x. eth. sed generare diuinū ē opatio pfectissima. Nā act̄ t̄ opatoes cū specificent ex terminis. tanto q̄libet opatio ē pfectior. quanto terminus p̄ ipsa produce ē pfectior. sed filiū q̄ ē terminus generationis ē infinite pfectionis. Hic q̄ttor breuitate facia. H̄drio ad declaratōis terminos ponāduas distictiōes. Scđo ostēdā quō p̄t necessitate d̄ generare filium. Tercio quō voluntate. Quarto adducaz aliq̄ t̄ me t̄ respondebo ad ea.

Contra

Primum
p̄cipialeNota mo
dos necessi
tatis

Quantū ad primū
p̄mo distinguā de nccitatis. scđo de voluntate
Iccū. n. multis modis d̄. vt p̄z. v. meth. tñ
q̄ p̄ns q̄o videt q̄rere d̄ nccitatis p̄ respectū ad
cāz s̄ue ad pncipiū. iō ceteris modis p̄termis-
sis ē sciēdū p̄ fm. u. q̄. cāz genera q̄drupl̄ p̄ re-
lationē ad pncipiū s̄ue cāz aliq̄ dicūt nccia.
t̄ fm h̄. u. q̄. erūt modi nccitatis. **P**rim⁹ re-
spectu cāe material. t̄ hec nccitas d̄ indigētie
puta illd̄ h̄z materiā p̄t̄ sui. s̄ue i isto ē aliq̄d
ad modū matie putta potētia passiua. iō nccō
indigz obviate. q̄ sibi derelictū nccio destruet.
Scđos mod⁹ respectu cāe formal. t̄ hec nccitatis
d̄r̄ exigētie. puta ignis ē nccio calidus. q̄
natura sua h̄ exigit. **T**erci⁹ attribuit cāe ef-
ficiēti. t̄ h̄ dupl̄. q̄ vel tale agēs h̄moi nccit-
atē p̄sequit̄ ex pncipio sibi intrisece inēxite.
t̄ hec p̄t̄ d̄ci nccitas īmutabilitas. Sicut ig-
nis q̄tū ē ex pte sui īmutabilr calefacit. quis
p̄ accīs poss̄ ip̄dīri. puta si desicer̄ sibi mate-
ria. Uel tale agēs p̄seq̄t̄ h̄moi nccitatē a pnci-
pio ītrisece nullā sibi vtutē intrisece p̄serē-
te. t̄ hec d̄r̄ nccitas coactōis. puta lapis aq̄rez

nccio mouet. q̄ a p̄hīcīte īpellit̄ violenter.

Quart⁹ respectu cāe final. t̄ hec d̄r̄ nccitas
p̄ditōis s̄ue p̄ditionata. puta si tale finē vis
p̄seq̄ nccē ē te talib̄ medijs vti. **S**coluntas
etīa vt ad p̄ns spectat dupl̄ p̄t̄ sumi. vno mō
p̄ potētia volitua s̄ue p̄ncipio volituo Alio
mō p̄ actu pfecto ip̄sī volūtatis s̄ue p̄ncipij
volitui. mō q̄ d̄r̄ ē ethicis. q̄ volūtatis eipl̄us
finis. electio eoz q̄ sunt ad finē.

H̄is p̄remissis quo Scđo p̄n cipiale.

ad scđo p̄cipiale. s. quō p̄t̄ d̄r̄ filiū nccitate ge-
nerare. dico q̄ p̄m̄ mod⁹ nccitatis i deo nullo
mō p̄t̄ poni. q̄ cū ip̄e sit pur⁹ act⁹. i ipo n̄ erit
matia nec aliqd matiale. t̄ p̄ dñs nihil pueni-
ens ex nccitate matie i ipso locū h̄z. **N**ec q̄
tus mod⁹ p̄prie i deo p̄t̄ poni. q̄ de⁹ cibino sit
i seipso sibi sufficiēs. t̄ oēz h̄eat pfectōz. ipse n̄
agit p̄pter aliquē finē p̄seq̄ndū. tñ q̄ bñ agit
de⁹ p̄pter bonitatēsūz. s̄icādā aliq̄ mō necessi-
tas q̄rto mō dicta cū sit p̄ditōata p̄t̄ deo ncc-
ire. puta si de⁹ vult suā bonitatē p̄icare homi-
necesse ē vt hoiez p̄ducat. q̄ ei qd̄ oīno nihil
ē nihil p̄icari p̄t̄. **S**cđa p̄ticula terci⁹ mo-
di penit⁹ a deo d̄z excludi. q̄ cū sit omnipotēs a
nullo extrinseco volētari p̄t̄. **Q**uestio igit̄
p̄ns his pdictis exclusis. sup̄ scđo mō necessi-
tatis. t̄ sup̄ prima p̄ticula terci⁹ modi vertet̄.

Ided dico q̄ loq̄ndo de scđo mō nccitatis
tuc generatio filiū ē necessario i diuis. q̄ natu-
ra dīna q̄ ē forma purissima s̄ue pur⁹ actus h̄
necessario exigit q̄ in trib⁹ subsistat psonis. s̄
trinitas in diuis eē non p̄t̄ filiū p̄ generare filiū.
t̄ vterq; producat sp̄m̄scim. ḡ de necessi-
tate naturali s̄ue formalis exigitē filius in di-
uiis a p̄t̄ generat̄. **L**oq̄ndo etīa de p̄ma
pticula ipsius terci⁹ modi. p̄t̄ necessario gene-
rat̄ filiū. q̄ īmutabilr determinat̄ ad generati-
onē filiū p̄ suā naturale p̄prietatē. **U**n̄ hos dī-
os modos nccitatis videt̄ in diuis approba-
re Rich. vi. de tri. c. i. sic di. **N**ihil itaq; ibi est
sc̄z in diuis iuxta donū largitēs grē. sed totū
iuxta p̄prietatē exigeris nature. **E**t h̄ q̄tū ad
primū modū nccitatis quē posui esse i diuis.
Et subdit̄ imēdiate Rich. di. **S**icut. n. in na-
scibili naturale ē ab alio nō procedere. sic sane
ei naturale est de se procedente h̄re. **L**um igit̄
fm p̄m̄. v. meth. potissim⁹ mod⁹ necessitatis
sit i eo qd̄ impossibile ē alr̄ se h̄re. igit̄ cum ille
mod⁹ vterq; iā dicto mō i diuis impliceat̄
videt̄ mihi saluo sp̄ meliori iudicio q̄ possit
salve p̄cedi h̄ ppō. p̄t̄ generat̄ filiū nccitate.

Tercium
principale.

Prædictio

Quantum ad terci

um principale. s. quod pater de filiis voluntate generare. Dico ex sedis distinctione qd si voluntas sumit per potentia productiva eius quod per modum voluntatis procedit. tunc propter non generat filium voluntate quod illa persona diuina quod non est amor vel non procedit per modum amoris. non perducit enim modum voluntate. filius non procedit per modum amoris sed per modum verbi intellectualis. qd sic. Ipma persona producta non per procedere nisi per modum patre potentie. sed per modum intelligenti intellectus est per potentia quod voluntas. et filius est persona producta. qd sic. Ita at ipsam actionem probat quodammodo per medio imputamenti. dicentes quod eo quod immo voluntas est principium quod potest esse et non esse. et quod potest alter se habere. sed generatio filii non per alter se habere. Sunt illa ratio est in seipso. quod ipsis met ponunt quod voluntas est principium productoris spissitudini. et tamen per productio spissitudini non potest non esse. et non minus immutabilis quam filii generatio. Si autem voluntas sumit secundum modum. puta per actum perfecti voluntatis. sic accedit ad generato filii. quod illa nobilissima generatio esse non potest sine perfectissima complacencia. stat autem quod taliter perfecta complacencia est per praeactus voluntatis. et maxime respectu summi boni. Et illo modo possunt intelligi obvium Rich. vi. de tri. c. xvij. cum ait. Ingenitus velle de se habere per formam dignum. id videtur mihi quod significere. Ipma perfectus produci non potest sine amore. quod est noticia cum amore. Littera ergo obvi per productio sit obvi generatio. et amor sit actus voluntatis. tunc. Isto etiam modo significat dictum euangelicum quod per filium prestat deus. Hic est filius meus dilectus in meo filio. Et iuxta hunc sensum vult aug. xv. de tri. c. xx. quod sicut de natura est deus. et tamen placet sibi in eo quod est deus sic pater filium natura genuit. et tamen in sui generatione sibi placuit.

Imperatio

Scda co/
clusio.Quartus
principale

B; contra illam pri
mam actionem posset argui quod divina voluntas habeat rationem principii in generatione filii. Quia si actio nature procederet in diversis actionibus voluntatis ratione libertatis totaliter tolleretur. quod cum natura sit determinata ad unum. si natura pueniret voluntatem ipsa determinata mouebit voluntatem ad unum. Nihil igit libere a deo possit procedere. si ipsa generatio quod est prima dei actio esset natura sive voluntas. igit erit ei principium. alioquin nullam creaturam deus posset libere producere. quod est

erroneum. P. batus Aug. expponens illud post. 2

Ipse dixit et facta sunt. ait sic. id est verbum generavit in quo erat ut fieret. Ex quo dicto vult Aug. quod verbum sit ratio producendi creaturas. Si ergo verbum a patre naturaliter procederet et non per imperium voluntatis dei creatura a deo procederet necessario. Ipma Hilarius dicit. Si quis nollete patre natum dicit filium. anathema sit. ergo

propter genuit volens. Itē idem Hylarius ait. quod non naturaliter procedere necessitate pater genuit filium. Itē Dyoni. in de di. no. ait. Diuinus amor homo permisit ipsum esse sine germine. igitur pater genuit volens. Sed illa non excludit contra ista quod sicut ait Aug. vi. de tri. c. i. filius dei procedit a dicta

patre naturaliter sicut splendor ab igne. Ipma si voluntas esset principium generatois filii. vel hoc est voluntas accedens. vel antecedens. vel causa. Non primo modo. quod ille fuit error Enoch. qui ut ait Aug. xv. de tri. c. xx. dicit filium esse filium voluntatis voluntate accedente. Contra quod error ibidem disputatur Aug. ait. quod deus esset mutabilis. quod aliquis voluntas sibi de novo adueniret. Nec secundum modum. quod voluntate antecedente a deo procedunt creatura sunt. et sic esset error arrij. quod filium assertum esse creaturam. Nec tertio modo. quod ut sic sequitur error fabelli. quod fusionem posuit personam. Nam voluntas deo coena quatuor ad emanationem que est ad intra est adequata per productiones spissitudini. Si non. non adequaret homini productio suum principium. tunc non est omnino perfecta. quod ipsum principium ea excedere possit aliquid perfectius producere. Sed a principio adequo alicui producto non per aliquid procedere differens a tali per ducto. Si igit filius generetur a per voluntate coenam. ipse a spissitudine est penitus indistinctus. Forte hic dicitur quod si spissitudine procedit per modum voluntatis et non filius. tunc nobilior est processio spissitudini quam filius. quod processio cuius principium est voluntas est libera. liberum autem est nobilis non libero. Itē id quod procedit per modum artis videtur esse voluntariu. Ista patet duplum. Primo. quod procedit per modum artis non potest procedere per modum naturae. cum ars et natura sint principia distincta. ut p. vi. ethi. igit procedet voluntarie. Secundo quod voluntas est principium artificialium. ut p. vi. iij. de anima. et vi. ethico. sed filius procedit per modum artis. cum ipse sit ars omnipotentis dei. plena rationibus omnium viventium. ut ait Augustinus. in lib. de trinitate. Item generatio filii vel est voluta a patre. vel non est voluta. Si est voluta. tunc et genitum est voluntu. et per consequens voluntas erit principium ipsius filii. quod

Instantia
primaInstantia
secunda.Instantia
tertia.

oē qd pcedit vt volitū illi⁹ volūtas ē pncipiū
Si aut nō est volita. tūc nō esset delicia sed
penosa. t h̄ dicere videſt esse anathema. vt p̄z
p Hilariū lib. de Sinodis. igit ab his desista
mus.

Solutio.

Ad 1

Iste aut inſtātie nō infringit predi-
ctā rōem. Ad p̄mū igit dico q̄ ſicut ſpūſſi
pceſſio ſic e libera q̄ nō ē ptingeſ ad vtrūlibz
ſed imutabil' t determinatissima. ſic fili⁹ gene-
ratio ſic ē natural' t nccia q̄ tñ ē liberria. nō tñ
libertate h̄ dictōis ſed libtate pfectiſſime p̄pla-
cēt q̄ ē multo maior libertas t nobilioz q̄ ea
q̄ ē h̄ dictōis.

Ad 2

Ad ſcdm dōm q̄ aliqd pcedē
rept p modū art⁹ dupl⁹. Uno mō q̄ ars ē ei⁹
pncipiū. Alio mō q̄ ipm ē ars pcedēs. mō q̄
d̄r creatura ſalis. i. creatura q̄ ē ſal. Prio mō
pcedēs p modū artis ē ipm artificiatū. t ome-
tale ſic eſt volitū. q̄ etiā volūtas ē ſuū pncipi-
um. Scđo modo lic⁹ obiectiue poſſit dicivo-
litū. nō tñ pductiue. ita q̄ volūtas ſit ſue pro-
ductionis pncipiū. Sed fili⁹ ſcdō mō pce-
dit p modū art⁹. ipſe ſo creature pmo modo
Ad p̄mā pbatoz maioris dōm q̄ illud qd p-
cedit p modū art⁹ ſcdō mō illi⁹ natura ē pnci-
piū. q̄ naturale ingeniu ūnenit artē. t cuz d̄r
natura t ars ſūt pncipia p̄difticta. dico q̄ ipa
ſit p̄difticta pncipia rōe p̄dictoz ſuoz pdu-
ctoz. n̄ tñ ppr̄e debet dici p̄difticta pncipia
Illa. n. ppr̄e dicūt p̄difticta pncipia quoz
neutz ē ex altero. Sz vt ia dixi natura ē pncipiū
artis. Ad ſcdaz pbatiōez dōm q̄ q̄uis
volūtas ſit pncipiū ipſoz artificiālū. non tñ
ppr̄e ē ipſi⁹ artis pncipiū. fili⁹ aut̄ non ē arti-
ficiālū. ſed ē ipſa ars pris.

Ad 3

Ad terciū dōm q̄ generatio fili⁹ ē volita p modū obiectiue volū-
tas. t eodē mō ipſe fili⁹ genit⁹ ē volūtas. n̄ tñ
ex h̄ ſequit q̄ ſit p voluntate pduce⁹. q̄ ſi illa
p̄na eet bona. tūc ipſe p̄ eet a volūtate pduct⁹
cū ipſe p modū obiecti ſit volit⁹. Imo volūtas
pduceret ſeipſā. cū ipſa velit ſeipſā. ē ḡ i. pbatoz
tñt̄ie fallacia p̄ntis. puta ē volitū. ḡ pce-
dit vt volitū. q̄ dato q̄ filius pcedat vt volitū
obiectiue. nō tñ pcedit vt volitū pductiue
puta q̄ ipſa volūtas ſit ſue pductiis pncipiū.
Ad p̄mū eoz q̄ adduxi h̄ p̄mā ſcloz
terciū articuli dōm q̄ natura q̄ ē eentialr libe-
ra nō tollit libertatē. Sed natura dīna ē eentialr libe-
ra. Etiā p̄ negari prima p̄ntia. q̄ ſi
uis i nob act⁹ nature pcedat actū volūtatis. n̄
tñ tollit libertas a nobis. Etiā dato q̄ natu-
ra determinet creatā volūtate respectu ultimi
finis. tñ nec tollit respectu ultimi finis libe-
ras p̄placēt. nec respectu eoz q̄ ſit ad finē li-
bertas p̄dictionis. Et ſil⁹ nec i deo respectu eo-

rū q̄ pducunt ad intra tollit libertas p̄placē-
tie. nec respectu eoz q̄ pducunt ad extra libertas
h̄ dictōis. Ad ſcdm dōm q̄ fili⁹ ē rō produ-
cedi creatūras. ſicut ars ē rō pducēdi artifici⁹
alia. ſ. cū ppoſito t determinatōe volūatas;
Ad terciū p̄z ex p̄cedētib⁹. Ad q̄rtū dōm q̄
hylari⁹ ibi loquit̄ de nc̄itate coactōis t violē-
tie. quā etiā ego a deo penit⁹ excludo. Ad Ad 5
q̄ntū dicendū q̄ dyoni. ibi loquit̄ d̄ producti-
one creaturaz. Argumenta poſita pncipa-
liter ad questionē ambo p̄cedo uixta ea q̄ di-
xi in distinctionib⁹ ſupradictis. Ad argu-
mēta pncipalia

Distinctio. vii.

Ic ſolet que
ri. Postq̄ m̄gr deterniauit d̄
diuina generatōe q̄ntū ad modū
generādi. i. pte iſta deterniat d̄ ea q̄ntū ad potē-
tiā generādi. Et diuidit i duas ptes. q̄ pmo
de potētia generādi m̄gr mouet quedā diuina
Scđo q̄ h̄moi potentia eſt ipſa diuina na-
tura. ideo psequeter magiſter tractat de qbus
dā pditionib⁹ t p̄prietatib⁹ diuine nature
distinctione. vii. ibi. Nūc de veritate ſue p-
prietate. Prima in duas. fm qd de poten-
tia generādi mouet duas q̄nōes. Nā primo
inquirit an potētia generādi pueniat pri. Se-
cūdo v̄z talis potētia repiat in filio. Scđa
ibi. Itē querit a quibusdā. Prima in tres. qz
primo mouet illā questionē. Scđo ponit ſiz-
am deternatōz. Et tercio ex dict⁹ aug. idu-
cit qndā cauillationē. Scđa ibi. Lui versu-
tie. Tercia ibi. Sed v̄hemēter t̄c. Et hec de-
uidit in tres ptes. q̄ primo ponit quoddā di-
ctū Aug. qd p̄dictis videt eſſe p̄trariuz. Se-
cundo oñdit quomō quidā negant illud di-
ctū Aug. Et tercio declarat qualiter ſit intel-
ligendū. Secūda ibi. Hoc autē non videt.
Tercia ibi. Pōt ergo ſic intelligi. Sequi-
tur illā ps. Itē querit t̄c. Et diuidit in duas
q̄ primo magiſter mouet questionē t̄ ſezpon-
det ad eaz. Scđo ſuā r̄mīonem explanat. ibi
Ita etiā cū dicūt t̄c. Hec eſt ſuā magiſtri in
generali. Quia in iſta ſeptima deternatōe
tractat de potētia generādi. igit quero iſta
questionē.

Itrū potētia generādi i dīnis dīcat̄.
Innotio alr ſue relative. Et videt q̄ ſic
q̄ pncipiū diſtiguit a pncipiato. cū
nihil poſſit ſeipm producere vel pncipiare.
Eū igit̄ diſtictio in diuinis ſolu ſiat penca

notionalia sive relativa optet q̄ potētia gene
rādi q̄ ē idē qd̄ pncipiū generādi. sit ad aliquid
sive qd̄ notionale. In dñi ē m̄gr̄ l̄ra. q̄ potē
tia generādi dicit esse dñia cēntia. ḡ tc̄. Hic
sūt q̄ttuoz vidēda. P̄uo te eo qd̄ q̄rit. Se
cūdo vtr̄ potentia generādi vere t̄realis i fili
lio. Tercio dato q̄ sit i filio. vtr̄ ex h̄ fili⁹ pos
sit ēc̄re i actu generatiois. Et q̄to vtr̄ sit
eadē potentia q̄ p̄gignit t̄ filius gignit.

Articul⁹

Quantū ad prīmū

Concl⁹ 1 vtr̄ potentia generādi i dñis dicat notionalis. sic pcedā. P̄uo oñdā q̄ potētia generādi i dñis n̄ p̄t eē relatio. Scđo q̄ potētia gene
rādi q̄ ad suū pncipale significatū dicit simpl̄r
rē absolutā. Tercio q̄ de suo p̄sigficate sive
notato nccio iplicat sive includit respectū. Et
q̄to ducā aliquid doctoz dicta in dñi. t̄nde
bo ad ea. Dico igit̄ pmo q̄ potētia generādi
i dñis n̄ p̄t esse relatio. Qz illud. qd̄ nec p̄t esse
termin⁹ neq̄ pncipiū actōis n̄ p̄t ee potētia ge
nerandi. s̄ relatio ē h̄moi. vt p̄. v. p̄hic. ḡ tc̄.
maior p̄. q̄ potētia generādi nccio ē pncipiū
actōis v̄l immediatū v̄l salte pncipale. q̄z ne
trū relatiō poterit duenire. **Concl⁹ 2**

Si p̄nitas esset pncipiū sive potētia generādi. aut generatio
tal̄ ēē vniuoca aut equoza. Si vniuoca tūc
p̄nccio generar̄ p̄ez. q̄i generatōe vniuoca
gignes t̄ genitū dueniat i pncipio pducti
uo. Un̄ si sorteitas ēē pncipiū generādi ipsi
sorti: nūq̄ sortes poss; generare nisi sorte. ma
rie si sua generatio deberz eē vniuoca. Sic. n.
sortes n̄ p̄t generare nisi hocz. dato q̄ huani
tas sit sibi pncipiū generādi. sic tc̄. Si at tal
generatio essz equoza. tūc p̄r essz nobiliorz di
gnior filio. q̄i oī generatione equoza in q̄ gi
gnes ē totale pncipiū genitū sp̄ gignes ē nobi
li⁹ genito. **Concl⁹ 3** Si p̄nitas essz i patre pncipiū
generādi. tūc formal⁹ termin⁹ generatiōis geni
to a generatē p̄icat⁹ excederz pfectōe t̄ digni
tate ipm pncipiū generādi. q̄ns ē falsuz. ḡ tc̄.
q̄ns falsitas h̄nt̄ apparz. q̄ q̄cqd̄ genito p̄ ge
neratōz p̄icat⁹. H̄ totū v̄l formalr̄ vel virtuall̄ co
tinet i pncipio pductiōis sive i potētia gene
ratiois q̄ generas generat. S̄z qd̄ formalr̄ v̄l
virtuall̄ i aliquid dñine. n̄ est pfectōeo. q̄na appet
ē immediate. q̄ressentia dñia p̄ generatōz filio i
caē. q̄ fm̄ sua formale rōez ē pfectōis infinite.
qd̄ de p̄nitate dicere n̄ possim⁹ cū fm̄ sua for
malē rationē vel sit pfectōis finite ut aliqd̄ di
cūt. vel ad min⁹ n̄ ē pfectōis infinite ut aliqd̄ di
cūt. **Concl⁹ 4** P̄ id qd̄ non p̄t dare virtutē cēndi sim

p̄t̄ n̄ p̄t etiā dare virtutē agēdi simpl̄r. q̄: age
re plupponit ee. s̄z relatio n̄ p̄t dare virtutē eē
di simpl̄r. cū n̄ bēat ee s̄z ad ee. nec sit aliqd̄.
s̄z ad aliqd̄. **Concl⁹ 5** D. li potētia generādi essz ipsa
p̄nitas. tūc fili⁹ dei n̄ essz oipotēs. q̄ns ē here
ticū. q̄i simbolo catholice fidelis. Oipotēs
pro oipotēs fili⁹ oipotēs. s. s. p̄bō p̄fiaz. q̄i ille n̄ ē
oipotēs cui defic̄ aliqd̄ potētia. s̄z p̄nitas n̄ p̄t
picari filio. ḡ fili⁹ n̄ p̄t h̄re oēz potētia. **Concl⁹ 6**
Si p̄nitas essz in patre potētia generādi. p̄ni
tas essz pfectōis filiatōe. q̄ns ē falsu. q̄i tūc fi
li⁹ ēē imprecōis p̄tē. Nā q̄nciq̄ duo suppo
sita sic se habet q̄ pncipiū p̄stitutiū vni⁹ est
nobili⁹ t̄ pfectōis pncipio p̄stitutiō alteri⁹. il/
lud ē nobili⁹ t̄ pfectōis qd̄ nobiliōi mōstitui
tur. s̄z pater p̄stituit i ee suppositali paternitate
t̄ fili⁹ filiatōe. ḡ si paternitas essz pfectōis filiatōe
one. fili⁹ ēē imprecōis patre. pnam p̄bō duplē
P̄uo q̄ q̄nciq̄ illud q̄ generas generat non
est forma eiusdē speciei cum forma geniti. tūc
nccio est pfectōis ea. q̄z p̄tē et ea z̄tualit. sed
paternitas t̄ filiatōe n̄ sūt forme eiusdē sp̄ci
pl⁹. n. differt paternitas t̄ filiatōe q̄z paterni
tas t̄ paternitas. s̄z due paternitates differunt
nūero. ḡ paternitas t̄ filiatōe differunt sp̄cie.
Scđo. q̄z c̄ndociq̄ due forme sic se habene
q̄ vna dat suo supposito q̄ agat. t̄ altera non
dans est nobiliōi n̄ dante. sed fm̄ te qui dī
cis paternitatē esse pncipiūz generandi. pa
ternitas dat suo supposito agere ad intra fm̄
nobilissimā opationē. sed filiatōe hoc filio da
re non p̄t. ḡ tc̄.

Secundo dico q̄

Concl⁹ 2 potētia generādi i dñis q̄tū ad suū pncipale
significatū dicit rē simpl̄r absolutā. s. diuinā
cēntia. Qz in oī generatōe vniuoca illd̄ ē pnc
ipiū generādi in q̄ genitū assilat̄ generati. s̄z
h̄ in patre ē dñia cēntia. ḡ tc̄. maior p̄. q̄z cuz
in generatione vniuoca generas t̄ genitū sint
eiusdē nature. optz q̄smi⁹ pductōis assilat̄
pncipio pductiōis. Forte dices q̄ illa genera
tio n̄ sit vniuoca. Utē dices sic aliqd̄ dices
ut q̄i cēntia n̄ ē in dñis assilat̄ s̄z idētias

Solutio. Ad 1 Ad 2 Ad 3

Ad primū r̄ndeō q̄ sic dīcēdo tu toll̄ oēm
eq̄litatē inter gignens t̄ genitū seu inter p̄ez
t̄ filiū. q̄z generatio equiuoca n̄ requirit eq̄
litatem inter gignens t̄ genitū. nec in pfectōe
nec in quacūq̄ alia dītōe ad dignitatē t̄ no
bilitez sp̄cietate. **Ad secūm dico q̄ vi dī in
p̄dicamentis scđa substantia n̄ est h̄ aliqd̄ s̄z
quale quid. ideo q̄p̄ueniunt iñ subq̄ secunda**

Bicunq; silia. qz ppriu e qlitatis fm ea; simile vel dissimile dici. Sed essentia diuina sic se hz q ipsa vere est hoc z hoc aliquid. z in h conuenit cu pmis substatijs. z tñ hz quæda similitudinē cu scdis substatijs. eo q sit repibilis in pluribz. ideo rōne pme cditionis q puenit cu pmis substatijs supposita dina dicū fm ea idē. rōe wo scde cditionis q puenit cu scdis substatijs pnt dici silia. z qr vt repil generat e genito q nccio differut. ipsa hz modū secundue sube. g gignens t genitū fm ea pnt dici silia. **3** P in oī productione subali pncipiu pductuum esuba. sed silij dei generatio cu nō sit accntalis optet q sit producio subalis. **4** P in omni productoe vbi natura producēt coicat producto. ibi natura s producēt erō productois. s i filij dei generatōe natura pducētis pncat producto. als filij non eēt de. s i esset creatura producta i aliena suba. maior pte inductionē singul' talibz productobz. **5** P illd qd e pfecta rō intelligēdi illud e pfectū pncipiu sibū producēdi. S i essentia e sibi pfecta rō oia intelligendi. g tc. maior pte. qr sibū producēt cu obiectuz pfecte intelligit. mio etiā e nota. qr p nihil aliud q p sua entia pfecte intelligit. **6** P si i dinis esset distinctio nature fm numerz. t vnitas fm spēm. rō producēti attribueret nature t non relatiōi. sic nūc apparet i creaturz. s i distinctio suæ vnitatis nature nō tollit aliquā pfectionē a natura. g t nūc rō producēdi sibi d3 attribuis. **7** P. nō est minoris dignitatis t pfectois pncientia pductua dñe psone qz pncientia creatura cuius cuqz creature. **8** S i scda pncientia puenit dino supposito rōne essentie t non rōe relationis. g t pma sibi puenit rōe essentie. **9** P aug. dicit xv. de tri. c. xx. filij dei eē natura genitū. Itē dam. i. li. c. viii. loqns de generatōe dina ait q generatio e sine inicio t eterna nature opus exns. **10** Itē Rich. vi. de tri. c. i. ast. Naturale est i nacibili de se producentē hre. Et. c. q. ast. Processio prol' a parēte i deo est fm pncipale procedendi originē t fm nature opatoz. Igit generatio n possit puenire nature t aqz generati ut fuit supi declaratū dis. v. optet q p hmoi auctes intelligat sibi puenire t aqz pncipio pductuo. g tc.

Tercia cōclusio.

Tercio dico qz qz
nis potentia generati i diuis qz ad suū pncipale significatu dicat diuinā essentia. qz tñ ad suū significatu pnotat respectū seu p-

nitate sineq; respectu nullatenus progredit i actū generationis. **11** Ad cuius euidentiā ead uertendū q sicut i creaturis aliq sunt entia qz pbs. vii. meth. appellat accntia copulata q il h cditionis esse vident. qz qz suū fm eoz pncipale significatu significat re vni pdcamenti pnotat tñ re alteri pdcamēti. a c exigentia t pnotatione sortiunt qsdā modos. a qbz si absoluūt etiā a sua entitate specifica trāmutat. vbi grā. Pulcritudo cuz sit quidā habie est de pma specie qlitatis. t p dñs fm suū pncipale significatu est entitas absoluta. pcernit tñ quendā modū ex pnotatōe respectū pgruētie. a q si absoluūt mutabit i oppositā qlitatē. dato etiā p possibile vel impossibile q absolutū pnotas illum respectū remaneat fm totā suā entitatē. Dato. n. q eadē numero albedo que est in tente pulcritudo. fm totā suām absolutā entitatē p potentia dei transferat in oculū ipso eadem numero erit oculo turpitudō ppter solā carentiā respectus pgruētie. cui us dente suit pñlita. t a quo in oculo erit disumcta. Et eodē modo sciētia pnotat respectū ad scibile. qz qz ipsa sit in pma specie qualitatis. qui quidē respectus si p quācunqz potentiaz auferret a scia. manente etiā toto etiā absolutū qd dicit scia. tale absolutū non esset sciētia. qr anima habēs illā qualitatē absolutā nihil sciret. qr nullū respectū ad scibile hret. **12** Et etiā vltcri sciēndū q tale accidens copulatū qz tñ ad suū ppriu significatu nō debz sumi in sensu copulatiuo. pura q dicat absolutū t respectū. qr tunc esset ens p accidens. t p dñs nec esset ens determinati generis nec speciei. vspatz. vii. meth. **13** S i dicit absolutū sub respectū. Scia. n. nō dicit qlitatē t relationē. sed dicit qlitatē sub relatione. t ideo n obstante ilia pnotatōe q pcernit respectū ad scibile. ipsa tñ simplr loquendo d3 qlitas absoluta. **14** Sic potentia generativa simplr t pncipalr dicit de uiuā essentia. qz qz pnotat respectū ad genitū pura pma pprietatē. q pnotatōe n obstante simplr loquendo potentis generati d3 dici eētia dina siue res absoluta. t nō relatio. nec d3 dici essentia t relatio. sed magis essentia sū relatione. **15** Est etiā notādū q licez qz tñ ad pā sens ppolitū spectat. aliq modo sile sit de illis accidentibz copulatis t potentia generati i de uiinis. qr tñ nulla similitudo currit p oēs pedes t singulariter vbi similitudo de creaturis trāficeretur ad diuinā. igit sciēndū q i h ēdissimile inter pdcita. qr hmoi accidentia pcernū tales respectus. t qz tñ ad suū esse t qz tñ ad suū agere. sū

ipsis puenit agere. ita q̄ sint rō alicui⁹ actiois
Sublato. n. respectu scie ad scibile. nec māet
scia q̄tū ad eē scie. nec q̄tū ad scire. qz vt supi
us dixi. dato q̄ absoluta illa q̄litas sine reſpe
ctu in aliq remanerz. ille tñ p h̄moi q̄litate⁹ n̄
hil sciret. Sz eēntia diuina inq̄tū d̄r potētia
generādi p̄cēnrit supradictū respectum. nō q̄
tū ad eē potētie sed q̄tū ad agere fm̄ ea. t̄ ideo
nō repugnat qn potētia generādi possit esse i
aliq cui tñ repugnat generare ppter carētiaz
h̄moi respectus p̄notati.

**Uarro et
m̄lti aliq
pm̄dcl̄o** **Bz** **Strariū prime**

1. p̄cl̄ois aliq doctores tenētes arguit sic. Qñ
cūq̄ aliq̄ ac̄t̄ inest alicui supposito t alteri re
pugnat optet q̄ tal ac̄t̄ in sit fm̄ tale rōem p̄
qua vñū suppositū differt ab alio. Un p̄hus
i. eth. volcs pbare q̄ beatitudo in hoie nō sit
opatio sensitue fuitis. arguit sic. Beatitudo
in est hoī et nō bruto. ḡ in est hoī fm̄ id p̄ qd̄
differt a bruto. hoc aut̄ non ē sensus fz intelle
ctus. Sed generare puenit pri t non filio. ḡ
puenit sub fm̄ p̄ncipiū relatiuū p̄ qd̄ differt
a filio. P. ex imperfectione puenit q̄ aliq̄ for
ma dat actū pm̄ t nō dat actū scdm. sed p̄/
nitas dat supposito pris actū pm̄. s. esse p̄so
nale. ḡ etiā si bi dabit actū scdm puta genera
re. Maior p̄z. qz valde esset imperfēt̄ calor q̄
sic dare ē calidū. qd̄ tñ non posset calefacere
Minor patet in inferius vbi pbabil q̄ pater
nitas p̄stituit p̄sonam pris. P. sicut actus
cōis req̄it p̄ncipiū p̄mune. sic act⁹ p̄pri⁹ p̄nci
piū p̄priū. fz generare ē act⁹ p̄pri⁹ p̄ni suppo
siti. ḡ erit a p̄nitate q̄ est p̄pria forma patris.
4. P. sicut se h̄z pr̄ ad creare inq̄tuz deus. sic
se habet ad generare inq̄tum pr̄. qz sicut crea
re est p̄priū dei t puenit soli deo. sic generare i
diuinis puenit soli patri. sed pater creat deita
te. ḡ generat paternitate. P. p̄ducētis t for
me q̄ p̄ducit eadem est relatio ad p̄ductū. vt
ait Arist. v. meth. sed h̄ possum̄ saluare in ge
neratioē diuina ponēdo p̄nitatē ēē formā q̄
pr̄ generat. t non ponēdo eēntia. qz eēntia nō
refert ad filium. ergo tc. P. omnis actio de
bet habere formitatē ad suū p̄priū principiū
um. fz generare diuinū ē qd̄ relatiuū. ḡ suū
p̄priū p̄ncipiū d̄z esse relatio. P. actiones
diuerſaz rationū requirūt distincta p̄ncipia
fm̄ ratōz. sed generaret spirare sūt actoēs rōe
differētes. cigo eo z p̄pria p̄ncipia erūt p̄ni
tas t spiratio actiua. t non eēntia diuina. q̄ ē
vnius rationis vbiq̄z inuenit. P. vñū.
quodq̄ agēs agit eo quo formatisq̄ ē. sed sup

positū generās i diuiniis formalē est p̄nitate

D. si aliqua cā subessz quare negaret pater
nitas esse p̄ncipiū generādi i diuiniis. h̄ ma
xime ēēt p̄ tāto. qz videmus q̄ in creaturis re
latio nō pt esse p̄ncipiū actoēs. sed illa cā est
insufficiēs. qz sicut se h̄z agēs absolutū ad p̄n
cipiū absolutū q̄ elicit actoēs absolutū. p̄ quā
actionē absolutā ponit in esse p̄ductū absolutū.
sic se d̄z h̄re p̄ducēs relatiuū ad p̄ncipiūz
p̄ducēdi relatiuū q̄ elicit actionē relatiuū. t p̄
ducit suppositū relatiuū. sed in diuiniis gene
rās. generatio t genitū omnia sūt relatiuā. ḡ t
p̄ncipiū generādi erit relatiuū. Et p̄firmat
qz si illa cā negatōis ēēt sufficiēs. paritōne de
beres negare relationē in diuiniis ēē p̄stitutiuaz
suppositi. qz nec h̄ in creaturis poterim̄ inueni
re. P. b. aug. i de si. ad pe. air. q̄ generare est
op̄ p̄ne p̄prietatē. Sz h̄ scdaz p̄cl̄o z sunt
qdā dicētes q̄ eēntia absolute sumpta nō pt ēē
p̄ncipiū generādi. Et addūt q̄ sic eēntia d̄s
uia ē p̄ncipiū h̄moi ac̄t̄ ē sapē inq̄tū est sa
pia. sive ut inducit rationē sapie. t ē p̄ncipiū
act⁹ volēdi vt ē ipsa volūtas. t sic de alijs. sic ē
p̄ncipiū sive potētia generādi vt induit rōz
p̄nitatis sive vt ē ipsa p̄nitatis. Rōes illorū
non inueni posset tñ iste modus dicēdi pba
ri sic. Tale debet esse p̄ncipiū p̄ductiuū
in omni productioē reali. vt ratione sui nō so
lum productū producēti assilēt. sed etiam ab
eo realē distinguit. Nā oppositū distinctio
nis p̄ducētis a p̄ducto maḡ repuḡt p̄ductio
ni q̄ oppositū assilatiōis. cu simplē sit impo
sibile idē a seipso produci. sepius aut̄ produ
cēs t productū dissimilia esse p̄tingit. vt ap
paret in aliquib⁹ mōstruosis productōibus
in quibus p̄ua aut nulla appareat assimilatio
realis tñ distinctio. Sed essētia vt absoluta
est cā assilatiōis. essētia ē p̄nitatis ē nota
t cā distinctiois. ḡ tc. P. tāti ambit⁹ d̄z esse
act⁹ generatōis quātī ambitus ē suū p̄prium
p̄ncipiū productiuū. Sed eēntia absolute
sumpta est maioris ambitus q̄ generatio. qz
est i filio et sp̄ūctō. qui generare nō posunt.

P. Idem manēs idē semp facit idē. vt d̄z
q̄ de generatōe. sic vñū manēs vñū tñ produ
cit vñū. Si ḡ eēntia absolute sumpta ēēt p̄n
cipiū p̄ducēdi diuinā p̄sonā. cum ipsa semp
sit vñā t eadē nō posset in diuiniis produci n̄
si vñā p̄sona. Cōtra terciaz p̄clusionē sunt
quidā qui dicūt hāc copulatiā. s. q̄ potētia
generādi in diuiniis dicit essētia t relatiōem in
diuiniis. cu em̄ vt dicūt p̄ diuinā generationēz
aliquid p̄mūnicēt quod tamē nō producit.
K tenebre.

Lōfirmat

Contra. 2.
p̄clusionē.

2

Contra. 3.
p̄cloem.
Hāc op̄i.
recitat du
rā. t v̄ ea z
k tenebre.

puta eentia dina cu omibus attributis et ceteris eentialibus. aliqd non producit putapptetas filij. optet principiu generationis talr assigri qd aliqd ex pte principij correspodeat ei qd genito p generatione coicat. taliquid ei qd i ipso genito pdicit. quod probat sic. In generate et genito pncipiū et termini sibi inuicez coindet. si i genito aliud est pducto terminat scz ipa filiorum. et aliud q coicatio terminat puta natura dina. g pportionabilis pductete p rnitatis erit pncipiū pductois et eentia pncipiū coicatois.

P. emanatōes dīne i talia pncipiā debet reduci qbō positis immediate appetit statu diuinaz emanationū. sed mō pdictio apparet stati due emanationes et nō ples. vna scz cui pncipiū erit pnitatis. et alia cui pncipiū erit spiratio actua. Sed si sola essentia est pncipiū qua rōne vna exis nō eet pncipiū vnius emanationis tm sed duaz. eadē ratione posset esse pncipiū pluriū emanationū vel infinitaz. Et addunt isti q q genera-
tio formalius respicit productionē q coicati-
onē. Igū relatio q hz rationē pncipiū prodi-
ctui magis hz rōem potētiē generandi q ipsa
essentia que habet rationē pncipiū communica-
tui. Sed licet illi duo modi q primis du-
abus inclusiōibz pdicū deficiat. vt apparuit
supius rōnibus introductis. Ille i tercius
modus magis videt esse defectuosus. qd qd
quid defectuositas apparet i alijs. hoc ipius
cat ille cu additione pprū defectus.

Deficit em pmo. qd eē pncipiuz pductiū i dinis
dicit pfectōz. si fm istos relatio nullā dicit p
fectōz. g relatio nō poterit eē pncipiū pdu-
ctiū in dinis. **P.** ppter qd vnuquodqz ta-
lez ipm mag. si tu i illa eadē distincōe dicis
q respectus hz ad diuina eentia q possit eē pncipiū
pductois. g nō debebas rationē pncipiū
pductiū excludere ab eentia. si fibi princi-
palr tebebas tribuere.

P. in pductione nō
vniuoca pncipiū pductois nobili⁹ et pfect⁹ ē
termio formali ipi⁹ pductois. marie si tal ter-
min⁹ ē pduct⁹. Lū g fm te formal termin⁹ p/
ductois pñne sit filiatio. et termin⁹ pduct⁹. et
etia fm te tal pductio non est vniuoca. g p/
nitatis q fm te ē pncipiū tal pductois erit p/
fectio filiatōe. qd tradicit alijs dictis tuis.

Solo ppma pcloe. **A**d 1 qd p se et immeditate pncipiū alteri⁹. si filia-
tio et pnitatis sūt oppoita. g tc. **A**d primū
igū dictū hz primā pcloem dicēdū ad maiore
q si p rōem intelligis potētiā generandi. tūc
nō opozet q talis actus iusit supposito gene-

rati fm illā rōem p quā differt a pducto. sed
sufficit q illa ratio pnotet aliqd in pducēte p
qd produces distinguit a pducto. Als sic in
uenit. Ad primū dicēdū q maior nō est vlr
vera. q si illa supposita lehnt ut produces et
productū. tūc nō ē necesse q talis actus insit
supposito generati fm illā rōem p quaz dis-
fert a pducto. sed sufficit q illa rō pnotet ali-
qd i pducēte p qd produces distinguit a produ-
cto.

Ad secōm dōm qvel p actū pñmū itellē. **A**d 2
gis eē hypostaticū et incōicabile. vle eē subsistēs
et naturale. si pmo mō tūc maior ē falsa. q fili-
atio nō min⁹ tale actū dat filio qz pñnitatis pñ
tm nō dat filio actū secōm de q loqrīs. cuz tñ
filiatio non sit minus pfecta qz paternitas.
Isto mō etiā i creaturis maior est falsa. quia
si pncipiū individualē et pncipiū pducti-
vū. tūc individualū produceret seipm. sores ei
p sorteitatē nō produceret nisi sortem. et sic de
alijs individualibz. Si secōm mō tūc maior ē fal-
sa. qz pñnitatis nō dat patri eē subsistēs et natu-
rale. qz tale esse habet p suā deitatem.

Ad tertii dicēdū q nō optet actū pprū hē pprū
pncipiū. si sufficit q hēat coe appropriatū
p hoc q concernit in supposito pductente ali-
qd pprū sine quo nullo mō in actū progre-
ditur.

Ad quartū dicēdū ad maiore q nō est simile. qz deitas ē forma absoluta. et p se
quēs sibi nō repugnat eē immediatū pncipiū
actōis. hoc autē repugnat patnitati.

Ad quin dōm q forma q produces pductit non dō
referri ad productū. ita q ipsa sit de genere re-
lationis. sed pro tanto hoc dō. qz ipsa ē relatōis
fundamētu. q produces referit ad pductū. Lū
igū eentia diuina sit fundamētu paternitatis
qua pater referit ad filiū. g meli⁹ saluamus di-
ctū pñi ponēdo eentiam esse pncipiū gene-
rationis qz ponēdo relationē.

Ad. vi. dōm q ois pformitas pprū actōis ad suū pprūz
pncipiū pñsupponit possibilitatē. ita q nō im-
plicz repugnatā naturale. si ut dictū est rela-
tioni repugnat q sit virtus actua. et cuz dō q
generare diuinū est qd relatiūnū. dico q idō ē
ab absoluto pncipio pnotate tñ pprītatē re-
latiūnā.

Ad. vii. dōm q actōes diuīsaz rō/
nū pñt esse ab uno cōi pncipio diuersimode
tñ accepto fm diuīsos modos sortitos et mo-
tatos a diuīs proprietatibz dñtibz rōe. vicz
a pñnitate et actua spiratioe.

Ad. viii. dōm q maior ē vera loqndō d forma naturali et cōi-
cabili. et nō de forma individuali et incōicabi-
li. et tūc maior ē falsa. qz pñ deitate ē tāqz forma
naturali et cōicabili. paternitate pñ est tanqz

Ad 9 forma incōcibili et ad modū idividui. **Ad 10** id dōm. qz i dinis generās et generatio et genitū sūt relativa. iō pncipiū generatōis qz nō sit relatio. znotat tñ relatoe, nec ē sile qd assumit de absoluto. qz cū absolutū sit vel pos sit ē actiuū. si bi nō repugt eē pncipiū producituū. hoc aut repugnat relatōi cū nō sit actiua. **Ad 11** Dīfīrmationē dico qz i hoc captiuo intellectū meū i obsequiū fidei. qz fides catholica ponit trinitatē psonaz cū vnitate eēntie. qd nullo mō saluare possum nisi ponēdo diuinā suppositā pstitui ppreratibꝫ relatiuis.

Si em sc̄i p̄s potuissent saluasse diuine eēntie vnitatē cū trib⁹ suppositis absolutis nūqz ipsi posuissent aliquā relatōz eē suppositi p̄stī tertiā. Sed posito qz relatio nō sit pductua nō minus bñ saluamus om̄ia que saluare debemus q̄xum ad diuinās pductiōes. siue sūt ad intra siue ad extra. tido nō debem⁹ ea dērōne negare relationēz i dinis eē suppositi p̄stitutuā q negam⁹ ea z pductiā. qz pmū ē i obsequiū fidei. scđm autē ad nihilū deseruir. ideo zc. **Ad 12 x. dicēdū qz p h vult aug. qz p potētia generādi nō sit pgressus in actu generatōis nūl put p̄cerit i supposito generāte p̄nā ppreratē. qz si sic non intelligere ilud dictū Aug. tūc ipse sibi p̄sp̄ sepius p̄tra diceret. t specialiter. xv. de trini. c. xx. vbi dicit filium dei natura genitū. **Forte dices** si si ne relatione nō potest eē generatio. ergo relatio est pncipiū generatōis. **Dico** qz sicut i creaturis dām cām ppter quā sic. t etiā cām sine qua nō. ista tñ verius negat eē cā qz affir met absolute loquēdo. qz nō debet dici cā nūl cū hac pditione apposita sine qua nō. t cum hec sit aditio distrahēs nō bñ infert simplr. Albedo em nō disagregat sine quātitate. t tamē absolute loquēdo illa est falsa. quātitas disagregat. Sic respectu dīnie generatōis partitas posset dici pncipiū sine quo nō. sed simplr loquendo tūc d̄z negari. **Ad 13** pmūz scđam zcloem dicēdū qz agens p se intēdit as silare sibi pductū. qz autē distinctū a se producit. h̄ p accidēs q ad intētionē producēt. as silat em sibi productū inqz p̄t. cū p̄priū sit vnicuic̄z sibi sile generare. vt p̄z. i. de aia. Et vnumqz tūc est pfectū. cuz poterit sibi sile generare. vt d̄z. ii. methēoroz. Et cuz d̄z q se p̄t̄ productū ē dissile producēt. dico qz h̄ nō est ex intētionē generatis s̄ ex inobedictia mātēre vel ex defectu potētia pductiue. **Forte dices**. qd oīno ēnciū nō videſ eē intētu p acidēs. s̄ distictio pductēt a pducto omnino ē**

Ad confir
matōem

Ad 10

Instantia
Solutio.

Solo p 2
zclōne
Ad 1

Instantia

nccia. cū īpossibile sit alr se h̄re. **Dico** qz nccī **Solutio.** tas nō ip̄edit intētoz p accīs. agēs em̄ natale p se intēdit generare. t totalr p accīs intēdit corrupe. t tñ īpossibile ēq̄ generet nūl corrūpat. qz cū generatō vniū sit corruptio alterius nccio erūt tot corruptōes q̄t generatōes. **Ad 12** scđm dōm qz eēntia dīna vt sb̄stat p̄nitati sic pncipiat actu generatōis. t vt sic nō ēmaior̄ ambit qz tal act. **Ad 13** iij. dōm qz licet eadē **Ad 3** eēntia sit pncipiū generādi t spirādi. tñ alioz alio mō se p̄revideſ ab alia t alia p̄perare quā znotat. **Ad 14** pmū ē terciā z cloeſ dicēdū qz minor ē falsa. qz relatio nec pt eē termin⁹ pductōis nec pncipiū. **Si em termin⁹ dīne pductōis eēt relatio. suppositū pductū ex vi pro** ductōis termiate ad h̄moi terminū nō eēt de us. eēntia igit dīna q̄ in p̄cēns ēpncipiū il li dīne generatōis. ipsa eadē i filio ē termin⁹ generatōis. **Forte dices.** H̄eē non pt. qz termin⁹ t pncipiū debet eēt disticta. **Dico** qz ve rū ēt h̄is in q̄bō producēs t pductū natura liter distiguūt. i talib⁹ nāqz termin⁹ pductōis ēt productī i genito t nō soluz genito p̄cat. t iō realt differt a pncipio pductiō. s̄ i dinis producēs t productū n̄ dīnt naturalr. t termin⁹ productōis n̄ ēt productī p̄cat. Idez igit i dinis ētermin⁹ productōis t p̄catōis i genito. t idē ēpncipiū pductōis t p̄catōis i generāte. Dato em qz ignis generās igni ge nito suā naturā eadē nūero p̄cat. tūc terminus generatōis n̄ eēt produceſ. nec differr̄ a suo pncipio productiō. nec eēt i igne generāte aliud pncipiū pductōis t aliud p̄cationis sic cū fide teneam⁹ p̄z eadē suā naturā filio p̄care zc. **Ad 15** dōm qz nos n̄ min⁹ salua m̄ statū dīnay emanationū qz tu. cū dicam⁹ h̄moi pncipiū generādi qd ē dīna eēntia n̄ p gredi in actu nūl vt znotat p̄dictas p̄prietates. Et h̄ de primo pncipali.

Solo p 3
zclōne
Ad 1

Instantia
Solutio.

Ad 2

Articul⁹z

Quātū ad secūdū
articul⁹ q̄ q̄t. vtz potētia generādi sit i filio. Est breuiter aduertēdū q̄ h̄ gerūdiū generādi pt dupl̄ accipi. Uno mō vtē gerūdiū zbi actiui. t potētia generādi ēt solo p̄t. qz sol⁹ p̄t̄ ēq̄ actiue generat. Allo mō vt ē gerūdiū zbi passiui. t sic ēt filio. qz in solo filio ē generatio passiua. Tercio mō pt accipi vt ē gerūdiū zbi impsonal. t sic grue pt dici qz potētia generādi non solū est in p̄t. sed etiā in filio t sp̄sanco. Nā impsonaliter accipiendo potētia generādi. tūc idē ēq̄ potētia p̄ quā

¶ Instantia

¶ Solutio.

¶ Article's 3

fit generatio. et hec est dina eentia. qd vere et realis
est in tribus psonis. Forte dicest qd nullum ad aliis
quid siue relatio per esse coemtribus psonis. sed sum
magis hic in tria posse generare non est posse qd
sed est posse ad aliquid. qd potetia generandi non est
comis tribus. Rendeo dicendum qd si magis per posse
generare intellexit potetia generandi. tunc non
est locum de potetia generandi quoniam ad suum principale
significatum. sed solu quoniam ad suum connotatum.
qd est respectus. ut per dictum i.e. arti. Dato enim
qd posse generare sit ad aliquid. ex hoc tamen non sequitur
qd potetia generandi sit ad aliquid. qd i. aliquid per esse
potetia generandi. qd tamen non per primum in articulo ge
nerantibus. ut patet statim in articulo sequenti.

Quatum ad tertium
principale. utque filius possit exire in actu generatio
nis. posito qd i eo sit potetia generandi. est dicitur qd
sicut natura in creaturis qd est potetia generandi
ipsorum creaturarum in actu generantibus non primum
sine accidentibus mediatis qd actualiter determini
naturam ad actu generantibus. ubi gratia. dato ei qd alii
que ignis habent perfectam ignitatem. si tamen per dina po
tentiam puraret calorem. nunc ut sic possit alii ignes
generare. quoniam in se habent potetia generandi ignem
puta ignitatem. sic dina natura qd est perfecta potet
ia generandi in actu generantibus non primum nisi
sunt statim sub proprietate generationis proprieta
te. puta sub primitate. Tamen igitur in filio sit dina
natura sub opposita proprietate. puta sub fi
liatione. igitur quoniam filius habet in se perfecta potetia
generandi. nunc tamen poterit generare. sicut non ignis
habet perfectam ignitatem subiectam frigiditati
poterit alii ignem generare.

¶ Article's 4

Quantus ad quartum
principale. utque sit eadem potetia qd per gignit et
filius gignit. dico qd eadem est potetia qd per i. dominum.
gignit et filius gignit. et hoc pro loquendo de potentia
quoniam ad suum principale significatum. quod ubi gi
gnit et genitum in nulla re absoluta differunt.
ibidem necesse est eadem esse potentiam qd gignit et
genitum gignit. sed pater et filius re absoluta sunt
idem omnino. ergo idem. Major per hoc. qd potetia
ut ex superioribus est manifestum in suo principali
significato dicit absolute. Minor per hoc ex ca
tholica fide. Ad argumentum principale dicitur
qd maior est vera de principio qd. non autem de principio qd.
potetia autem generandi est principium quo
et non quod.

¶ Ad principale.

¶ Distinctio octaua.

23 Inc de veri

tate et. Postquam magis determinauerit
de potetia generandi qd est ipsa dina
natura. hic manifestat quod secundum proprietates due
nites illi nature. Et dividitur in tres. qd primo
tractat de dina nature entitate et veritate. Se
condum de eius incommutabilitate. Et tertium de eius
simplicitate. Secunda ibi. De eius in soliditate
Tertia ibi. Eademque sola. Prima in tres. qd
primo ostendit quod hoc nomine eentia proprie
tates ipsi deo. Secundo ostendit quod ex dicto. b. hie
synonymi oritur quoddam dubium in proposito. Et ter
tio ostendit hinc dubium. Secunda ibi. Hic diligenter
est. Tercia ibi. Illud quod recte. Tunc
qui illa ps. Eademque recte. In quod magis tagit de di
vine eentie simplicitate. Et dividitur in duas par
tes. qd primo declarat divine eentie simplici
tatem per compositionem ad extra. Secundo per compa
sionem ad intra. Secunda ibi. Hic diligenter. Pri
ma in duas. qd primo declarat hinc simplicita
tem per compositionem ad creaturas corporales. Secundo
ad incorporeas. Secunda ibi. Creatura quod spiritualis
Quia in ista. viij. dist. magister tractat de
divina simplicitate. ideo quero.

Tertius in deo sit aliquod propositio. Et vir
gines sic. quod quoniam sunt propriae forme actu in
illo est proprium. sed in deo sunt propriae forme actu
quod sic ait dominus christus. meth. Quae forme actu sunt in
primo motore quod est potetia sunt in materia prima
contra. quod nulla per esse passiva potetia in illo null
a per esse proprium. quod quoniam faciuntur proposito. vel unum
est in potetia ad alterum. vel ambo sunt in potetia ad
tertium. Sed in deo nulla est potetia passiva. ut per
christum. meth. quod recte. Hic primo videtur in
deo sit proprium subalbus. Secundum utrum proprium accide
tum. Tercio utrum proprium modalis. Quartu
s tres conclusiones ex istis elicatas adducuntur
aliqua. et respondebo ad ea.

Quantus ad primum
principale. utque in deo sit proprium subalbus. est sciendum qd
proprium subalbus duplum sumum per se. secundum et tertium ratione.
Prima est ex forma et materia seu ex actu subali
bus et pura potetia. Secunda ex genere et subali dina.
Sed neutra illa quod per eum deo. quod nulla proprium subali
bus poterit esse deo. Prima igitur polovicus quod non
sit realis proprium subalbus deo. sed manifesta est aprop
os philosophates. quod quoniam oportet posuerit deum esse
purissimum actu. cui nihil admiscetur de potetia.
ut per christum. meth. Propter quod ait paulus christum. meth.
Accidit itaque oportet principare malum. I. potetia in

Conclu

tate pter vnu. s. pter deū. Quāuis em̄ qlibz in
telligerū hēat lñu hyliachiz. vt ait auctor de
causis. de⁹ tñ de h penit⁹ ē imunis. planū ē igit
q i deo nō ē materia. cū i ipso nulla sit potēta
passiuā. nec p ḷns erit i ipso xpō ex materia ⁊
forma. Ergo hāc pte rāqz p se notā supponē
do. p bōlczaz pte pmisse distincōis sic. **P**l
lud nō ē xpōsitū ex genere ⁊ dīra qd nullo ge
nere claudit. ⁊ e sup om̄e gen⁹. sed de⁹ ē hm̄oi.
igit⁹. Maior pza destrictōe ḷntis. qz si ali
qd ē xpōsitū ex genere ⁊ dīra. ḷns est q ipsuſ
sit i genere. Minorē possū pbare multiplr.

5cda cō
mūlio

D, de⁹ nō
sit ī genere

2 ut in aliis generis. & eis est h̄mōi. Maior p3
quia si quocumq; genere ponere c̄t nō posset eē cā
omnis entitatis repubilis in illo genere. al's
em ipm esset causa suip̄sius. Minor p3 ponit
om̄e. r̄j. metaph. dices. Est em quoddā ens
p se ens & p se veruz. entitate & veritate cuius
omnia alia sunt entia & vera. P. id qd p̄pre
hēdit in se eentialiter pfectōes bim generū in
nullo genere claudit. de⁹ ē h̄mōi. Maior p3
qr̄i quocumq; vno genere clauderet ceteroz ge
nez pfectōes eentialr nō h̄ret. Minor p3. v.
metph. vbi dī q̄ ē quoddā ens pfectū vli pfecti
one. In q̄ aggregant pfectōes oīm generz. & illō

3 ens dicit om̄e. ibidē eē ip̄m deū p.ens sim
pl̄r illimitatū nō potest eē i genere. qz om̄e qd
claudit i aliquo genere limitat̄ limitib⁹ illius
generis. Sed teē simpl̄r illimitat⁹. cū sit to-
tale in deo ut p̄p̄z vñ phisi eoz vñ me

4 tati indebet deus. vi p3. viii. p. in co. 27. q. me
raph. I p. si deus esset in genere. tunc aliquid
posset perfectius deo cogitari. non est falsum. non
est ratio pbo. Si enim esset in genere ipse esset distinctus
ceteris speciebus eiusdem generis. et per non perfectas
species illarum speciez de non comprehendetur. sed intellectus
accipiet et cogitaret entitas illius generis quae est
quae species suae speciez comprehendetur
est ratio falsitas non est p. Ansel. qui ait quod deus
est quo maius cogitari non potest. Et planus est quod non
loquitur de magnitudine molis sed perfectioris et

S virtutis. **H**oc **f**irmat. q. de **z** infinite **v**irtutis. vt p. viii. **D**icitur **s**z infinito nō p. esse

6 mai⁹. vt p₃. i. t. i₃. phicoz. P. qd ē forma,
liter insinuitū nō nt ē bi ad eſſinuitū vel ad rā-

7
Rōiaco.

ut et in unitate per se habet et in unitate vel ac natura
ratione finitam. sed de formaliter infinito. ratione quo cu-
m in subiectis generis formaliter est finita. quod tamen. **(P. II)**
luc quod cum nulla alia re habet convenientiam existens
est. non potest esse in genere. Deus est hincmo. Ma-
ior p. q. ut ait Boetius in *De metris* sup *Porphyrii*. Genus est cognitio collecta ex speciebus
subiecti similitudine. Si enim genus non dicaret ali-

quā cēntiale seu subālē puenientiā eoz quoq;
ē gen⁹. tūc nō posset p̄dicari de ipsis ī eo q̄d.
Minor sitr p̄z. q̄ illa quenō h̄nt eundē mo-
dū essendi nō habet aliquā cēntiale puenien-
tiā. sicut apparet de substātiā ⁊ accidente. sed
modus eēndi dei plus differt a mō eēndi cu/
juscūq; creature. q̄ modus sube a modo acci-
dētis. cū modus essendi dei sit infinitus. mo-
dus q̄o essendi creature finit⁹. Et illud in-
tēdit Dyoni. i. de dī. no. dices. q̄ de⁹ fm̄ nihil
exītiū est exīs. et n̄ cā quidē essendi est om̄i-
bus. Ip̄. que sunt in eodē genere pueniunt
in vna forma ⁊ natura fm̄men. iij. metaph⁹.
sed de⁹ cū creaturis nō puenit i aliqua vna na-
tura. nec p̄cipiat cūm creaturis aliquā vna⁹
formā vel naturā. Sed ḥ p̄dīcta potest in-
stari. ⁊ primo ḥ primā p̄cē illius p̄clusionis.
Quia p̄prius effectus aliqd sui p̄supponit i
sua cā. Ij materia p̄ma ē p̄pri⁹ effect⁹ dei. In h̄

Dyonisi?

8

Löttra pri
mā scloz.

**Contra se
cūdā oclu
sionem.**

D, de⁹ sit
in genere.

em ipse solus trāscendit omnē creaturā. q̄ ipse
deus solus potuit causare materiā. Sed in q̄
cūq; est aliquid de materia. illud est compo-
sitū ex materia & forma. cū materia se ipsa esse
nō possit sine omni forma. Contradicāz co-
clusionē sic. In quocūq; pōt vere c̄cipi aliquid
cōe indistinctū & taliquid distinctiū. illo pōt
c̄cipi rō generis & dīmē. & p̄ sequens ipsum
erit c̄positū ex genere & dīmī. Sed i deo pos-
sumus considerare essentiā diuinā vt munē &
indistinctā contrahibileā psonali pprietate. &
ipsam pprietatē vt pprū principiū distinc-
tiū. ḡ tc. Contra minore q̄ assumis q̄ deus
nō sit i genere pōt argui multipli. Primo
sic. Unūq; mēsurat p̄mo & mīmo sui gene-
ris. vt dīr. x. metaph. sed vt ait dīmē. ibidē. dīr
ē illud quo oēs sube mensurant. ḡ deus est in
genere substātie. P. cuicunq; pprīe conue-
nit ratio alicuius generis hoc est i illo genere
sed deo pprīe quenit rō sube. q̄ ē p̄ se eē & alter
ri nō inniti. P. quicqd differt ab aliq̄ dīr
subali illud ē in genere. dīr differt a creatura

Drīna subāli. **M**aior p̄t. q̄ oīs drīna subālis ē diūsīua alicui gener. p̄bo minorē. q̄ oē qđ differt ab altero aliq drīna differt. oīs aut drīna aut est accidētal aut subālis. **D**eus aut nō pōt a creatura differre drīna accidētali. cū i deo nul lū sit accidens. vt aut Boeti⁹ li. de trini. ḡ differt drīna subāli a quocunq differt. **P**. aut deus dūenit cū creatura genere. aut differt ab ea genere. si p̄mo modo tūc habet p̄positū. si scđo mō tunc erit in genere. q̄uis in alio ge- nere. q̄ oīs diūsītas p̄supponit multitudinē igit̄ diūsītas i gener p̄supponit diūsa genera

5 P. compō fin rōnem sufficit ad hoc q̄ ali
q̄d sit in genere. q̄ albedo est i genere. t tame i
sua eētia nullā habet realē ppositionē. sed in
deo est ppositio fin rationē. cū i eo multa sint
dīna fin rōnem. sicut patuit de attributis.
6 P omne qd̄ habet pceptū determinatū t qddis
tatiū sub aliq̄ cōi sibi t alijs ē i genere. I^z dē
dicit pceptū qdditatiue distinctū ab oīb̄ alijs
pceptis sub h̄ pdicamēto cōi qd̄ est suba. ḡ tc.
7 P. dīmetator dicit q̄ primus motor q̄ ē mī
mū mensurās oīa q̄ sunt i pdicamēto sube. ē
eiusdē nature cū eis quoq̄ est mēsura. ḡ tc.
8 P. Boetius in li. de trini. dicit duo pdica/
9 metā manere i diuis. subam. s. t relatoz P
Damas. in de duab̄ naturis in ch̄risto ait. q̄
substātia que p̄tinet increātā deitātē rōmne
10 creaturā genus ē generalissimū. P. quoru
ē vnius pcept⁹ vnuoc⁹ illa sūt in eodē genere.
sz dei t cuiuscūqz create sube ē vn⁹ pcept⁹ vni/
uoc⁹. Maior p3. pbo minorē. q̄ plus distat
albedo t deus q̄ lapis t deus. cū ḡ albedinis t
dei possit eē vn⁹ pcept⁹ analog⁹. puta pceptus
entis. lapidis t dei erit vnius pceptus vnuo
cū. ḡ tc. P. de quib⁹ est vna scia illa sunt
vnius rōnib⁹. t p̄ plequēs vnius generis. sed
dei t creature ē vna scia. puta metaphysica. q̄
speculat̄ ens inq̄tū ens. vt p3. uij. metaphys. ḡ
deus est i genere. Sed illa nō excludit.
t sunt exp̄sse p̄ intentionē Aug. i de cognitōe
vere vite. vbi p̄ multa vba Aug. pbat deum
nō esse i aliquo deē pdicamentoz. tibi excludit
sic dices. Decēigit pdicamētē cūcta hūa/
na p̄ditio includit. t ab his oīb̄ p̄prietas sū
me eētiae euidenti rōne excludit. Ad illud
igīt q̄ arguit h̄ pma p̄clusione dōm. q̄ nō op/
pet q̄ materia sit materialēr in deo cāntē. sed q̄
ei⁹ entitas p̄tualē p̄phēdat̄ puro actu. t vtrū heat
idea i puro actu. infen⁹ patebit cū tractauero
d ycleis. Ad illd̄ h̄ scdaz excluez dōm q̄ ma/
ior nō ē vēra. nisi illd̄ cōcindistictū aliqd̄ po/
tētialitatē excludat. t sit delimitate ac limitate p/
fectōis. t sic mior ē falsa. q̄ eētia dīna ē pu/
rus act⁹ t infinita pfectōis. Ad p̄mū argumē
tu p̄ illā minore dōm. q̄ p̄lēs t p̄mē. accipiuit
ibi gen⁹ large p̄ suba analogice pdicātē d̄sba
finita t infinita. sicut em̄ qnqz restringūt no/
mē generis infra gen⁹ pdicamētale. sic cū i eo/
dē. f. dī. corruptiblez icorruptibile dīnt plus
q̄ genere. sic etiā qnqz extēdūt nomē generis yl/
tra gen⁹ pdicamētale. Doctorz h̄o cōis ppter
illud argumētū i qōib⁹ de potētia dei dicit. q̄
de ē i genere sube p̄reductōz. sic p̄unct⁹ t vñi

I

tas sūt i genere q̄ntitatē. Istud tñ mihi nō. Cōtra tho
videt salua sua reverentia. q̄ siue aliqd̄ p̄ se sū mā
ue p̄ reductōz sūt i aliq̄ genere determinato. im/
possibile est ipm p̄phēdere eētialē pfectōem
cuiuslibet generis. q̄ quis p̄ accidēs sūt in ge
nere. claudit tñ sic infra limites illius generis
q̄ pfectiones alioz generis sibi eētialēr nō po/
terūt p̄uenire. Sz pfectōes oīm alioz gene
rū eētialēr ipsi deo p̄ueniūt. ḡ ipse nec directe
nec p̄ reductionē d̄z in aliq̄ genere collocari.
Nec ēncitas aliq̄ q̄ nos cogat ad pcedendū
mēsura sp̄ ee eiusdē generis cū mensurato lo/
quēdo de genere pdicamētali. Scibile. n. mē
surat sciam. t tñ nec directe t p̄ se. nec p̄ redu/
ctionē est i pdicamēto q̄litatis i q̄ est ipa scia/
entia. nisi p̄ accidēs h̄ p̄tingat. puta inq̄tū d̄
aliqua q̄litate esset scia. Ad scdā dicendū Ad 2
q̄ de rōne sube vt est vnu de. x. generib⁹ est q̄
sūt finite t limitate pfectionis. als genus sub
stātia nō esset alijs p̄distinctū. t vt sic ratō ge
neris pdicamēti sube nō pdicat t deo qui est
infinitus t illimitatus. Ad tertium dicendū Ad 3
q̄ sicut p3. x. metaphys. principia ppter sui sim/
plicitatē nō dicunt differre aliqua dīna; sed
sunt leplis diuersa. ḡ deus cū sit simplicissi/
mus nō differt ab eo qd̄ nō est deus p̄ aliquā
dīntia additā. sed immediate p̄ suā essentiaz
differt ab omnib⁹ alijs. loquēdo igīt de dīntia
subali que ē diuisua generis t addita generi
constituit spēm. tūc minor ē falsa cū sua pba/
tione. Ad quartū dicendū q̄ d̄ nō p̄prie Ad 4
d̄ diuersis genere a creatura. sed d̄z dici di/
uersis plus q̄ genere. si em̄ corruptibile t in/
corruptibile differūt pl̄q̄ genere. multo ma/
gis de t creatura. sed q̄ noia sunt ad placitū
tu poteris extēdere hoc qd̄ dico diuersū gene/
re nō solū ad ea q̄ sunt in diuersis generibus
sed eriā ad ea q̄ sunt extra gen⁹ vel sup̄ omne
genus respectu eoz q̄ sūt i genere. t sic cōcedo
ppōem. q̄ nō est p̄trame. Ad q̄ntū dōm. Ad 5
q̄ nō q̄libet p̄pō fin rōz sufficit ad h̄ q̄ aliqd̄
sūt i genere. Om̄ne em̄ qd̄ ē i genere vel eētia
realē ex his. vel est p̄ponibile huic. Ad 6
Sextū dicēdū q̄ nō sufficit q̄libet determinatio
pceptus. sed oportet pceptū sic esse determina/
tu q̄ ipsa res pcepta sit finita t limitata. Eti/
am nō sufficit quodlibet om̄ne. sed deb̄z esse
om̄ne vnuocū. de ipso qd̄ dicit̄ esse i genere
t de alijs eiusdē generis vnuoce pdicatū. hec
aut̄ oīa deficiūt in pposito. Ad septimū di/
cēdū q̄ p̄mē sumit ibi natura analogice t nō
vnuoce. Ad viii. dōm q̄ dicūt duo pdicatū Ad 7
camēta manere i diuis ppter aliquā silitudi/

Contra

Solo p
1. p̄clone.Solo pro
2. p̄cloeSolo rō/
nū p̄bātiū
deū ec in p/
dicamēto.

Thomas

neistor p̄dicamētoꝝ quā i dinis videm⁹. sba
em̄ i dinis ē p se. ⁊ relatio ē ad aliud. in ceteris
tū nccio req̄litis ad rōeꝝ generis nō repūt̄ hec
genera i dinis. Ad. ix. ddm. q̄dictū dām.
dōz sic exponi. Generalissimuz gen⁹ e. i. maxie
cōe. Un̄ dām. nō loq̄t̄ ibi de genere p̄dicame
tali. s̄ accipit̄ ibi large genus p̄ q̄cūq̄ tōi. qd̄
p̄z p̄ sba sua. Aut. n. sic. Suba q̄ trin̄ sup
lubalr in creatura xitatem. cōglscibl̄ aut̄ ⁊ cō
tentive oēz creaturā generalissimū gen⁹ e.

Ad 9 Ad. x. ddm. q̄ minor n̄ ē vera. Ad. pbatoꝝ di
co q̄ h̄ n̄ arguit̄. Iceptū vniuocū s̄ anologicū
de natura. n. ipi⁹ analogie ē q̄ vnu anologorū
pl̄dīstet q̄ alteꝝ a p̄mo sub q̄ analogat̄. qui
buscūq̄. n. duob̄ talib̄ datis vel vnu depen
det ab alio. v̄l ambo dependent a tercio donec
deueniat ad p̄mū oīm a q̄ dependet oia cetera
ad ip̄m ordinata. ex q̄ apparet q̄ i. Iceptibus
analogis possum⁹ multos ⁊ variōs ḡd⁹ assig
re. Ad. xi. ddm. q̄ si ē scia dīs. tūc nō optet
q̄ de ob̄ ē vna scia esse vna rōeꝝ vniuocā sed
anologicā. ⁊ talia nō sūt vni⁹ generis p̄dicame
tal s̄ vni⁹ generis scibl̄. vñ gen⁹ scibile p̄t esse
lati⁹ ⁊ stricti⁹ q̄ sit gen⁹ p̄dicamentale. In tota
em̄ phia naturali determinat̄ de vna p̄dīcāt̄ p̄
dicamenti sube. in. v. meth. determinat̄ dōmib⁹
x. p̄dicamentis. Equoꝝ igit̄ argum̄to gen⁹ p
ut sumit̄ p̄ genere scibili ⁊ p̄ gener p̄dicamentali

Ad 10 Ad. x. ddm. q̄ minor n̄ ē vera. Ad. pbatoꝝ di
co q̄ h̄ n̄ arguit̄. Iceptū vniuocū s̄ anologicū
de natura. n. ipi⁹ analogie ē q̄ vnu anologorū
pl̄dīstet q̄ alteꝝ a p̄mo sub q̄ analogat̄. qui
buscūq̄. n. duob̄ talib̄ datis vel vnu depen
det ab alio. v̄l ambo dependent a tercio donec
deueniat ad p̄mū oīm a q̄ dependet oia cetera
ad ip̄m ordinata. ex q̄ apparet q̄ i. Iceptibus
analogis possum⁹ multos ⁊ variōs ḡd⁹ assig
re. Ad. xi. ddm. q̄ si ē scia dīs. tūc nō optet
q̄ de ob̄ ē vna scia esse vna rōeꝝ vniuocā sed
anologicā. ⁊ talia nō sūt vni⁹ generis p̄dicame
tal s̄ vni⁹ generis scibl̄. vñ gen⁹ scibile p̄t esse
lati⁹ ⁊ stricti⁹ q̄ sit gen⁹ p̄dicamentale. In tota
em̄ phia naturali determinat̄ de vna p̄dīcāt̄ p̄
dicamenti sube. in. v. meth. determinat̄ dōmib⁹
x. p̄dicamentis. Equoꝝ igit̄ argum̄to gen⁹ p
ut sumit̄ p̄ genere scibili ⁊ p̄ gener p̄dicamentali

Ad 11 Ad. xi. ddm. q̄ si ē scia dīs. tūc nō optet
q̄ de ob̄ ē vna scia esse vna rōeꝝ vniuocā sed
anologicā. ⁊ talia nō sūt vni⁹ generis p̄dicame
tal s̄ vni⁹ generis scibl̄. vñ gen⁹ scibile p̄t esse
lati⁹ ⁊ stricti⁹ q̄ sit gen⁹ p̄dicamentale. In tota
em̄ phia naturali determinat̄ de vna p̄dīcāt̄ p̄
dicamenti sube. in. v. meth. determinat̄ dōmib⁹
x. p̄dicamentis. Equoꝝ igit̄ argum̄to gen⁹ p
ut sumit̄ p̄ genere scibili ⁊ p̄ gener p̄dicamentali

Sedz p̄n
cipale

Quātū ad secundū
p̄ncipale. vtrū i deo sit ḡpō accītal. dico q̄ in
deo nō p̄t esse aliq̄ ḡpō accītal. Q̄ in illo i
q̄ nullū ē accīns nō poterit esse aliq̄ ḡpō accī
tal. deus est h̄moi. ḡ ⁊ c. Maior p̄z. probō
minorē. q̄ omne accīns aut ē p̄priuꝝ aut cōe.
sed tā ea q̄ se habet vt ppria. q̄ ea q̄ se habet vt
cōiai deo sūt penit⁹ idē qd̄ sua dīna natura. q̄
oē tale p̄ participationē reduci dōz ad aliq̄ tale
p̄ eēntia. sed h̄moi accidētia siue sīt ppria si
ue dīmūna substātijs creatis s̄ueniūt p̄ p̄tici
pationē. ḡ in p̄ma suba erūt eēntialr idē cū
suba. Et hec est intentio boetij in li. de tri. vbi
ait. De⁹ cū sit forma simplex subiectuz cē non
p̄t. Et idē boetij ait q̄ i deo null⁹ est nūer⁹. q̄
si in deo ēt̄ ḡpō accītal. vel illa ēt̄ ex esse ⁊
eēntia. vel pp̄ter cetera accīntia ēt̄ et eēntia dei
seq̄ntia. Nō p̄mo mō. q̄ tūc de⁹ nō ēt̄ p̄uz
nccē esse. qd̄ est ḡ phos ⁊ theologos. ⁊ tūc op
teret ip̄m habere alia cām supra se a qua eius
esse ⁊ eēntia dependeret. ⁊ sic nō posset dici pri
mus motor. cui⁹ trarīū demonstrat̄. viij. phi
sicoꝝ. Hinc est qd̄ ait Hylariuſ in li. de tri.

Essē nō est accidētia deo s̄ subsistēt vñitas. n̄
scđo mō. q̄ cuꝝ omne tale adesse ⁊ abesse pos
sit p̄ter subiecti corruptionē. si in deo talia es
sent accidētia. ipse nccio mutaret̄. cui⁹ trarī
um habet̄. xij. metaph. ⁊ viij. phitor. vbi di
cit. q̄ deus ē immobilis p̄ se ⁊ p̄ accidētia. ⁊ ab in
tra. Et Iaco. i. Apud quē non ē trāmutatio
nec vicissitudis obumbratio Propter qd̄ ait
dīmenta. xij. metaph. Justicia. sapia. ⁊ cetera
h̄moi nō significat̄ i deo intētōes additas su
pra sua subaz. Et. b. aug. vij. de trini. ait. Si
qd̄ de illa simplicitate dixer̄ ei⁹ sba significat̄

Sed h̄ has duas ptes illi⁹ minoris p̄t in
stari. Contra primā sic. Quecuꝝ sūt vnu rea
liter penit⁹ ⁊ oīno quicūq̄ cognoscit̄ vnu co
gnoscit̄ ⁊ reliquū. sed deū ēē cognoscim⁹. ⁊ ei⁹
essentia nō cognoscim⁹. ḡ ēē eius realiter dif
fert ab eēntia. Maior patz. q̄ qd̄ totaliter est

simplex ⁊ indistinctū. vel totalr cognoscit̄ vel
penitus ignorat̄. Minor est Dama. i. li. vbi
sicut. Qm̄ quidē de⁹ est manifestū est nobis
qd̄ vo est fm̄ subam ⁊ naturā incomphensi
bile est oīno ⁊ penitus ignotū. q̄. vñq̄d̄
q̄ diffinit̄ p̄ id qd̄ est idem qd̄ sua eēntia. sed
fm̄ phm̄ p̄ens ⁊ esse nihil diffinit̄. q̄ cum sit
omnib⁹ dīmūne. diffinitū p̄ hoc a nullo pen
tus distingueret. Cōtra scđaz p̄t̄ argui
sic. Eadē est distatia sube ad accīns q̄ est accī
tentis ad subam. sed a substātia non p̄t fieri
trāsus in entitatē accīntis. q̄ quod vere est

nulli accidit. vt dī. i. phitor. ḡ etiaz econīuso
qd̄ est accīns i vno in nullo poterit ēē suba. vt
ait dīmen. i. phitor. ɔtra Alexandr̄ qui posu
it calorē esse formā substātiale ipsius ignis.
Luz ḡ oīla talia q̄ sunt posteriora eēntia ⁊ esse
rei sint in creaturis accidētia. ipsa i deo nō po
terit ēē substātia. q̄ fm̄ Dyoni. de di. no.
mi. c. iij. Dia p̄cipiat diuinam bonitatē. sed

nulla creatura videt̄ p̄cipare diuinā subam.
cum ipsa tm̄mō repiat̄ i tribō dīnis psonis. ḡ
ei⁹ bonitas differt ab ei⁹ suba. q̄. sicut qnti
tas est cā eq̄litas. ⁊ q̄litas similitudis. sic sub
stātia est cā idētatis. Si ergo sapia ēt̄ idēz
qd̄ dei substātia fm̄ attributuz sapie creatura
non deberet dici sīlis deo. sed eadē deo qd̄ ē im
possible. q̄. vbi cuꝝ est eq̄litas ⁊ similitu
do ibi est q̄litas ⁊ qualitas. q̄ vt dicit̄ in p̄
dicamentis. p̄priuꝝ est q̄litas fm̄ ea eq̄le v̄l
inequale dici. ⁊ p̄priuꝝ est q̄litas fm̄ eaꝝ sīle
vel dissimile dici. Sed in symbolo Athana
sī dicit̄. Eq̄alis pater equalis fili⁹ equalis p̄
ritus sanc⁹. Et Aug. dicit̄ q̄ filius est simili
mis p̄ri. ergo v̄l. q̄. id sine quo res potest

Arguit̄. ⁊
q̄ in deo sit
ɔpō ex esse
tecentia.
l

Arguit̄ p̄
i deo sit ac
cidens

4

5

6

7

k 4

intelligi non est suba sua. et per se accidens. deus potest intelligi sine bonitate. ut per se per hoc in libro de ebdomadibz. g. 7c. Sed illa non co-
cludit. Nam omne accidens presupponit causam effici-
entem aliam a suo subiecto. Nam efficiens et mate-
ria non coincidunt. ut patet. h. phisicoz. sed sub-
iectum in quantum recipit suum accidentem est in ge-
nere cause materialis. ergo esset aliqd agens per
nos deo a quo illud quod formaliter est in deo
causaliter dependenter. g. 7c. Ad p. m. g. dicendum
quod secundum metaphysicam ens et esse multipli-
cuntur. quoniam enim significat essentia rei si
ue actum essendi. quoniam vero significat veritatem positionum. Primo modo non intelligimur hic in
via esse dei. sed secundo modo. ex ipsis. n. effectibus cognoscimus hanc propositionem esse veram.
Ad 2

Ad secundum dicitur quod quis nulla crea-
tura proprie diffiniat per esse simpliciter. quod hoc est omni creature per esse suum est esse participantem deum propriamente. et nominat et diffinit per esse. quod hoc sibi soli
pertinet quod est per se simpliciter et causa omnis alterius est idem ex deo penitus quod sua essentia. et ideo deus seipsum non aliter exprimit per esse cum dicit ad Moysen Exo. iij. Ego sum qui sum. Et
iter. Qui est misericordia mea ad vos. Ad tertium
dicendum quod illud quod est accidentis in uno non po-
test esse substantia in alio. sicut ait Auerrois contra Alexandruz. qui posuit quod calor esset forma substantialis ipsius ignis. Illa est vera similitudo esse sumatur. sicut calor in igne et in aliis vniuersitate
reperitur. Sed si equivoce sumatur vel saltem non vniuoce. nihil prohibetur aliquid est accidentis in uno et substantia in alio. Lupus enim est que-
dam infirmitas in pede. et persequitur accidentem. et est substantia in genere animalium. Cum igit nihil dicatur vniuoce de deo et creaturis. ideo quoniam sapientia in creaturis sit accidentes. in deo tamen
potest esse subiecta. Ad quartum dicendum quod sicut
bonitas creature est quaedam participatione diuinae bo-
nitatis. sic substantia creature est quaedam partici-
patione substantiae diuinae. et sic divina substantia est
essentialiter in tribus personis. licet participationem
in creaturis quasi in suo exemplato. sicut di-
uina bonitas est in tribus personis essentialiter.
in aliis autem participative. Ad quintum di-
cendum quod si eadem sapientia esset in deo et crea-
turis. tunc creatura posset dici eadem deo. quia
ipsa esset diuina substantia. sed quia sapientia
dei et creature non solum non est eadem. sed nec
est eiusdem rationis. ideo nihil excluditur.

Ad sextum dicendum quod quis in diuini non
sit qualitas nec qualitas. est tamen aliquid ibi
est in nostro modum intelligendi admodum quoniam

titatis et qualitatis. ratione cuius potest ibi ad-
mitti predicatione equalitatis et similitudinis. Dicendum
enim similes propter eandem bonitatem et sapientiam.
et equales propter eadem virtutem et omnipoten-
tiem. Ad septimum dicendum quod illud est accidentes si
ne quibus perfecte potest intelligi. sed Boetius loquitur
de imperfecta dei cognitione. viator. n. cognoscens
deum ex creaturis tanquam per suos effectus per deum
cognoscere esse in quantum ipse est causa cuncti om-
nibus creaturis. prater hoc quod actualiter ap-
prehendat bonitatem dei a qua causa est omnis bo-
nitas creature.

Ad 7

Quantum ad tertii Tercium principale.

um principale. utrum in deo sit oppositione modalis. Dico quod modos diversos esse diuini potest du-
cere intelligi. vel quantum ad modos relativos.
vel quantum ad modos absolutos. Primo modo
potest esse diversi modi reales in diuini relative
differentes. quod ubi sunt diversae res ibi potest esse di-
uersi modi corrispondentes illis rebus. Sed in
diuini secundum esse relationes reales realiter
differentes. igitur et modos predicationis procedere pos-
simus fore in diuini. Dicitur autem talium modo-
rum non arguit aliquam oppositionem in deo. sicut nec
divinitus relationum. Sed loquendo de modis ab-
solutis. vel per diuinitatem talium modorum intelligi
est sola differencia rationis quam inascitur ex alia et
alia compatione vniuersi rei absolute que est di-
uina essentia. ad aliam et aliam creaturam. sicut potest
dici oppositione modorum esse in diuini. quod sicut
divinitus modorum illo modo sumptuosus non est nisi
divinitus rationis. sicut oppositione modorum est in modo oppositione
rationis. quod obiectum est esse in diuini. licet sub-
iectum sit in ipso intellectu. Vel per diuinitatem talium
modorum absolutorum intelligi divinitus realiter in-
trinsece diuine nature inextremo propter actionem actum
intellectus. et sic nego oppositionem modalem in
diuini. Illud enim derogaret diuine simplici-
tati que summa est. sicut patet per auctoritates
secundorum. quas magister in libro adducit in illa dicta. viij.
nec hic volo adducere aliquas de nouo rationes. quia
illarum octo euidenter confirmantur illis rationibus quas
supius adduxi de attributis. Sed est quodammodo
doctor plurimum subtiliter. quod aliquam videtur te-
nere oppositum isti. Ponit enim ille doctor mo-
dos absolutos in diuini quos aliquos appellat modos attributales. aliquos vero funda-
mentales quod sunt secundum personalium proprietatum.
De illis modis praesertim personarum nihil intendo
dicere ad prius. quod homo materia spectat ad di-
xvi. ubi tractat de diuina personarum distinctione.

Jacobi de
Vitriaco. 33
q. 6.

Demodis igit̄ cōib⁹ dicit ille doctor q̄ modi attributales sūt modi absoluti reales aliquid mō realē dr̄ntes an oēz actū intellect⁹. Ratio aut̄ sua sūdām ētalē hec. Modi significandi sequūt modos intelligēdi, et modi intelligendi sequūt modos eēndi. huic igit̄ diuersitati modoz intelligēdi quo intelligūt diuīsa attri buta diuīna diuīsimode p̄ diuīsa noīa signifīcata. aut r̄ndz aliqd i re. aut nihil. si nihil. tūc talia sunt figmēa ipsius intellect⁹. si aliquid cum nō possint hoc esse diuersē res absolute. quia tales nō sunt in diuīs. ergo erūt diuersi modi absoluti reales. Et addit ille doctor dīcēs. Attributa itaq̄ dīna distiguūt et fm modos intelligēdi et fm modos eēndi. teorū dīstinctio recte etiāz p̄t̄ dici realē ppter diuīlos modos realitat̄ et intellectualitat̄. Istos tñ diuersos modos eēntia dīna p̄tinet vñitissime. sicut diuītas lineaz q̄li i suo p̄ncipio vel termino i cētro indiuīsibili p̄tinet. et sicut oīs varietas nueroū vñitissime et diuīsibili taq̄z i sua origine p̄tinet i vñitate. Et paucis inter positis subdit. q̄ si nullus intellect⁹ intelligēret attributoz distinctionē. nihilomin⁹ ec̄t h̄c distincto modoz eēndi i ipsa re q̄ dē est. Nō em q̄ intelligēt ideo ē ibi. sed q̄ est ibi. iō ve re intelligēt. Et addit q̄ distinctio attributo sū nec dependet ex compatiōe eoꝝ ad creaturas. nec ex compatiōe eoꝝ ad intra inter se. q̄ nō ex eo q̄ compant̄ distincta sūt. sed p̄bus sūt et intelligunt̄ distincta. et cōsequēter p̄pabilita vel ad extra v̄l ad intra. S̄ illa no teneo. q̄ ut mihi videt̄ ip̄ossibile est aliq̄ absolute q̄ formalr̄ sūt in aliq̄ quōcūz differre realiter si ne p̄positōe reali terrogāte. summe simplicitati. S̄ ille exp̄sse dicit q̄ distinctio illoꝝ attributoz q̄ appellat modos absolutos cōes trivibus p̄sonis est aliquo mō realis et ppter omnē actū intellectus. ḡ aliquo mō in diuīs erit realis p̄positio. quātū em ponit̄ absolutoz distinctionē. tñ ponet̄ i eo i q̄ distincta sunt p̄pō. Et iā ille doctor in eadē q̄one paucis interposis post p̄dicta videt̄ sibi euidenter dīdicere. Dicit em sic. Sūt i gr̄ hi modi absoluti. q̄ signifīcat p̄fectionē aliquā. sūt aut̄ respectui. q̄ ppter vñitate rei in q̄ fundāt nō accipit̄ eoruꝝ distinctionē. nisi ex compatiōne rei ad seip̄sam. ita q̄ compatiō rei ad seip̄sam causat distinctionē. et hāc distinctionē in aliquibus conse quis aliq̄s respectus. Illa verba p̄cedētibus ut mihi videt̄ manifeste cōtradicunt. Dicta igit̄ p̄cedētia inq̄zum sine p̄batōne assumūtur omnia nego. et respondēbo ad illam vñaz

rationē et duas similitudines quas adduxit. Ad ratōz igit̄ dico q̄ distincti modi intellē. Ad rōem gendi p̄supponūt distinctos modos essendi iacobi. in ipsa re intellectu. si talis res vero intellectu intelligēt esse distincta in se absq̄z omni compatiōne ad ea que realiter distinguunt̄. Si aut̄ vero intellectu distinctio talis rei nō apprehenditur nisi in compatiōne ad aliqua re aliter distincta. tūc nō oportet ppter diuersitas modoz intelligēdi in illa re esse diuersitatem modoz essendi. sed sufficit q̄ talis diuersitas modoz eēndi sit in rebus illis ad quaz compatiōnē distinctio apphendit̄ i illa re simplissima. Similitudines etiāz q̄s iste doctor adducit nō sunt ad p̄positū. q̄r linee non sunt formalr̄ i centro fm totā suam entitatem. nec numeri sunt formaliter i vñitate. Si em linee fm totā suam entitatem essent in p̄cto centri. impossibile esset eas ab iniūcem distinguiri. Et dato p̄ impossibile q̄ distinguētur. necesse esset ipsum centrū distinguiri et esse compositū. Et eodemodo dico de vñitate respectu numeroz. S̄ isti modi absoluti sūt diuīna attributa sūt diuīna essentia formaliter fm totā suam entitatem. ideo non possunt distinguiri intrinsece absq̄z omni compatiōne intellectus. n̄li diuīna essentia ponat realiter esse composita. Ad argumentū principale. Ad p̄ncipale argūmentū.

Ad similitudines etiāz q̄s iste doctor adducit nō sunt ad p̄positū. q̄r linee non sunt formaliter i centro fm totā suam entitatem. nec numeri sunt formaliter i vñitate. Si em linee fm totā suam entitatem essent in p̄cto centri. impossibile esset eas ab iniūcem distinguiri. Et dato p̄ impossibile q̄ distinguētur. necesse esset ipsum centrū distinguiri et esse compositū. Et eodemodo dico de vñitate respectu numeroz. S̄ isti modi absoluti sūt diuīna attributa sūt diuīna essentia formaliter fm totā suam entitatem. ideo non possunt distinguiri intrinsece absq̄z omni compatiōne intellectus. n̄li diuīna essentia ponat realiter esse composita. Ad argumentū principale. Ad p̄ncipale argūmentū.

Reaūra quo q̄ r̄c. Hic m̄gr̄ ostendit diuīne essentie simplicitatē respectu creature spūal. q̄ est aia rōnalis. Et diuidit̄ i duas p̄tes. q̄ p̄mo ostēdit aiaz rōnaleēe p̄positā. et i se aliq̄ mō esse multiplicē et mutabile. Secōdo ecōtra cōcludit̄ diuīna essentia totaliter eēsimpliē. Secūda ibi. Deus v̄o et si r̄c. P̄na i duas. q̄ p̄mo ostēdit̄ quō ania respectu corpis quādoz apparet simplex. Secūdo ostēdit̄ q̄ nō obstante illa apparetia ipsa rōnalis ania vere ē p̄posita. Secūda ibi. S̄ tñ nec r̄c. Tūc sequit̄ illa ps. Hic diligēter r̄c. i qua m̄gr̄ declarat diuīne eēntie simplicitatē p̄patoꝝ ad intra. Et diuidit̄ i duas p̄tes. q̄ p̄mo ostendit diuīne eēntie simplicitatē i ordine ad diuīnas attributa. Secōdo facit hoc idēi ordine ad diuīnas p̄prietates. Secūda ps ibi. Hui⁹ aut̄ eēntie. Circa istū lectū quero.

Trua iste lectio sit tota in toto corpore, et tota in quolibet precorpore. Et videtur quod non, quia impossibile est unum et idem sit et moueri per motum suum. sed si anima est tota in quolibet corpore, quod vivificat ipsum, et eodem tempore ad motum unum per ipsum moueretur sibi et ad motum alterum per ipsum moueretur deorsum. Et hoc est b. Aug. q. vi. de tri. c. vi. ait. quia anima simplicior est coram, quam non mole diffunditur per spacium loci, sed in unoquoque coram et in uno toto tota anima et in qua libet parte eius tota est. Hic quatuor facias. Primo in qua ratione rationalis sit extensa extensione corporis quod informat. Secundo dato quod non, ut quilibet forma corporis per animam rationalem sit extensa. Tercio indebet ad id quod quod querit. Quarto in veritate tertie inclusio assignabatur aliis instantias et ipsis indebet.

Primum
principale.

Prima ra-
tio.

Secunda ra-
tio.

Instantia
3. i. ratio 3.

Instantia
prima 3 se-
cunda ratione 3

Instantia
secunda.

Instantia
tertia.

esse quantum vel extensum, et tamen non obstante

species sit singularis, quod recipit intellectum

qui est res singularis, tamen dicitur in cognitione ipsius

ut vobis. sic et ceterum. Unde ad instantias primas

quod dato quod celum est diuisibile naturaliter, tamen to-

tum celum esset corruptibile, et omnes sue par-

tes essent corruptibles. Sed dato quod celum re-

maneat in eadem dispositio in qua nunc est, et tamen

miraculose per dei omnipotentiam diuidatur tunc hi-

hil arguit ad prius propositum, quod loquitur de divini-

sione naturali. Item accessa similitudine, tamen ex hac

potestate siue instantia sequitur quod una anima rationalis

per naturalem diuisiōnē fiat plures animae rationales. Nam

si diuiderebatur, et tamen prius maneret incorrupte sic

potest celum diuisiōnē, tamen quilibet pars anime fieret tota

anima, aut totaliter frustra permaneneret. Hoc enim

convenire videtur in omnibus formis quarum

potest manet facta diuisiōne totius, quod quilibet

pars sit tota forma et dat esse totale. Illud autem

hereticum est dicere de anima rationali que a solo

deo creat. Item primum quod dicitur ad secundas

rationes non valet, quod principalis ratio eorum quod probat

animam humanam siue rationalem esse extensem est, quia

recipit in extenso, et tamen planum est quod extensio non

est ratio recipiendi ipsam animam in materia, cum

hyle sit proprius subiectum generatiois, ut dicitur, in

generatione. Sic si ratio tua aliquid valet,

prote optimo etcludit quod si species intelligibili

recipit in extenso ipsa erit extensa, quoniam ex-

tentio non sit ratio qua recipitur talis species.

Et per idem patet quod secunda instantia non valet,

quia intellectus esset extensus si essentia anime

in qua fundatur esset extensa secundum rationem predictam.

Et quod additur quod intellectus est virtus immaterialis.

Dico quod intellectus sua immaterialitate

habet ab immaterialitate ipsius aier rationale, in quantum in propria subiecto immediate fundatur, cum igit per quod

vniuersalitas tale et ipsum magis, si intellectus ratio talis

immortalitatis non est extensus nec essentia anime

est extensa. Nec tercya instantia valet, quod non

quilibet singularitas impedit representatiois ipsius

ut vobis. sed talis singularitas puta situalis et exten-

sa, talis enim singularitas implicat editiones

individuationis, puta hic unus a quibus

abstrahit ipsum vniuersale.

Et per primam secundas

ratio tercio sic. Nulla forma super seipsam conuer-

sua est potibilis vel extensa, quod sicut ait Proclus

propositione. Omne ad se vniuersum est incor-

poreum. Et in omnino eiusdem proposito dicitur sic

Non enim totum totius copulat partibile per parti-

um separationem alij alibi iacentibus.

Nullusque partibile aptus natum est ad seipsum conuerti-

ut totum periret ad totum.

Siquidque ad ses

Solutio
ad instantias
3 pmas rōz

Ad pmas
instantias 3
scdām rōz

Ad scdāz
instantias

Ad terciā
instantias

Ad scdāz
instantias

Tercia rōz
scdāz

Ipsum est suersuum incorporeum est et imptibile. Sed idem p. cl^o ppōe. cpl vi. ait. quia intellectua sup seipsum est suersua. ergo ipsa non poterit esse extesa. ¶ P. forma quod non dependet a materia. non extendit extensione materie. quia eo ipso quod non dependet ab ea non oportet quod ipsam consequatur extensio vel alia accidentia que per se materialiter sequuntur. sed anima rationis non dependet a materia. cum possit esse naturaliter a materia separata. etiam quod in materia ex his sibi petit talis actio in qua omne materiale transcedit

Quinta rō.

Op. ger.
carmelite.
Prima rō
principalis.

Q. materia
n sit subie-
ctū quantitatē

¶ autem non pos-
sit esse materia hoc probat quantitas. Primo sic
Si materia recipit quantitatē formam et non me-
diante forma subali. tunc materia plus haberet
esse alterius generis. puta esse quantum. quod est
de genere quantitatis. quod est proprius generis puta
esse substancialiter quod habere non potest nisi phabita
forma subali. cum igitur sit impossibile oportet
quod materia subiecta quantitati mediante forma
subali. sicut corpus subiectum colori mediante sup-
ficie. ¶ Secundo sic. Quantitas sic et quilibet ali-
ud accidentes requirit subiectum ex his in actu simi-
pli. in potentia tamen ad actu formam quod. sed cuiuslibet sup-
posito predicamenti sube illa magis competunt

3 rōne forme quam rōne materie. Tercio sic. Ef-
fectus eis aliquibus requirit causam coem in eis coi-
ter repibile. sed quantitas recipit coiter in inferio-
ribus corporibus et celestibus. cum igitur in celo non
sit materia. oportet quod quantitas tam istis quam il-
lis insit ratione forme. Quarto sic. Sub-
stantia prima est subiectum omnium accidentium. ut per
in lib. predicamentorum. sed materia cum forma est suba-
ptma. propter quod dicitur. i. physicoz. quod materia cum
forma est causa omnium accidentium que fiunt in ea. si
cuit mater. Quito sic. Idem est subiectum

dimensionum terminataz et intermitataz. sed ma-
teria non est subiectum dimensionum terminataz nisi
per formam. quod suppositum non habet esse termina-
tum nisi per formam. nec intermitataz. ¶ P. omne

quod informat subiectum quantum extensem. hoc op-
petit esse quantum et extensem. quod omne quod recipit
ad modum rei recipientis recipit. etiam quia
oportet esse formitatem inter perfectionem et per-
fectibile. Sed dato quod anima rationalis non
est subiectum quantitatis. tunc oportet necessario
quod ipsa recipere in materia quanta. et informan-
do eam coaptaret se cuiuslibet parti eius. ergo
necessario est extensa. ¶ P. si aliquid manifestum
buferet a deo miraculo una manus. aut hu-
iusmodi manus alabitur per animam de novo cre-
tam. et sic unus homo haberet duas manus eius
dem rationis. quod est inconveniens. Aut quia perci-
stes mouebitis ad illam partem de novo creatam de re
linquens aliam partem quam primo informabat.
et tunc illa pars moreret et fieret inanimata. quod
similiter est inconveniens. aut manus in prima
parte extendet se ad partem de novo creatam. et
tunc habetur intectum. s. quod vere sit extensa. ¶ S

Tertia rō
principal
ger.

Quarta op-
ni. Ber.

illa non concludunt. quia omne extensem qua-
titate naturali que est in spera actiuarum et pas-
sionum. et si unus est actu. est tamen multa po-
tentia. si ex sua divisione non corrumperit. Et di-
co notanter quantitate naturali de spera actiuarum
et passionum. ad remouendum instantiam de
celo. quod quis sit extensem. sic tamen est unus
in actu et non est multa in potentia. Dixi etiam
si ex sua divisione non corrumperit. ad remouen-
dum instantiam que possit fieri de forma equi
et ceteris consimilibus. que si dividuntur corru-
puntur. Sed si anima humana esset exten-
sa. hoc non fieret per quantitatem celestem. sed per
quantitatem existente in spera actiuarum et pas-
sionum. et ipsa forma fides est incorruptibilis. er-
go quis anima sortitus esset una actu. ipsa ta-
men esset multa in potentia. Ad primus di-
co ad minorē quod anima non est subiectum quanti-
tatis. ita quod recipiat in se quantitatē subiectum.

Solo rō.
nū Ber.
Adi

Propter probationes autem scienduz quod to-
tum dicitur extensem ratione utriusque partis. ali-
ter tamen et aliter. Dicitur enim extensem ratione
materie. eo quod materia suscipiat quantitatem.
ipsa enim est ratio susceptiva quantitatis. forma
vero est ratio suscipiendo quantitatem. eo quod ne
cessitet materiam ad habendam quantitatem et certe-
ra accidentia. sine quibus ipsa anima in hominem
materia non potest conservari. Non tamen est si
milia de anima et superficie. licet proximili ab
istis accipiatur. quia superficies sic est corpori
ratio suscepti colores. quod etiam in se est ratio
susceptiva eorumdem colorum. propter quod etiam
separa a corpore adhuc informatur color
re. ut per ipsum in sacramento altaris. Anima vero

Scda rō
principalis
Ber.

intellectua sic est corpori humano ratione recipieendi quantitate et cetera accidentia corporalia. quod non recipit nisi huiusmodi accidentia. alia anima rationalis a corpore separata maneret extensa. sicut superficies separata manet colorata. Potest igitur dici compositum ex sensu ratione forme humanae. quod apositum ratione talis forme exigit in materia quantitatem. Et sic anima intelligendum est in aliis phis. i. phys. Materiam subiectam cum forma est causa omnis accidentium quae sunt in ea. Et per hoc prout ad alias probatur. Assumit tamen in tercia probatio falsum. quod in celo est materia propria dicta. ut patet in h. li. di. xiiij. Ibi enim haec materia tractare intendeo. Ad secundum ratione divisione minor est falsa. quod anima per naturam suorum materialium materie. quoniam in statu materiali recipiat quantitatem. cuius receptionis ratio est ipsa forma modo quo in dictum est. Dices forte cum anima informat materia quantam optime et coaptat se per primis materie quantam. alia non est proprietas perfectio eius ad perfectibilem. Dico quod sic coaptatur et tota in toto. et tota in libet parte. sicut patet in tercia philosophie. et non sufficit ad saluandum huiusmodi per portionem. Non enim optet quod anima rationale sequatur in omnibus leges materie modo ceterarum formarum cum ipsa sit immaterialis et incorruptibilis. nec educatur de potentia materie. et in his differt ab aliis formis materiali informatib. Ad tertium dicitur. quod sic cum aliquo caro acquiratur per nutrimentum tota anima incipit in ea esse. eo quod taliter caro habet ordinem ad totum. et hoc fit sine motu et extensione ipsius anime. sic et in tali manu miraculose creata anima incipit esse sine motu et extensione formaliter quodcumque per se. eo quod taliter manifestatur effectus est per illum totum corpus. in cuiuslibet parte secundum sui naturam est tota anima rationalis. et ipsum per se informat. et per se qualibet parte eius.

Ad 2

Instantia

Solutio.

Ad 3

Secundum principale.

Quoniam ad secundum principale. utrumque velut forma corporis per animam rationalem sit extensa. Dico quod forma corporis hoc est forma quae sunt in corporibus sunt duplices. Quaedam enim sunt intentionales. et de his nihil ad prius. quod in secundo distinctione. xiiij. cum determinato de luce corporali de eis aliquid dicatur. Aliae sunt reales. et de his omnibus quae sunt realis forma reali materia informatae siue sunt subales siue accidentiales per animam intellectuam. Dico quod sunt vere quante. vel per se. sicut ille quae sunt in predicamento quantitatis. vel saltem per accidentes. sicut aliae omnes formas corporales. que si accidentiales sunt fundantur in materia mediae quantitate. et per sequebentes quedam modum quantitatum fortius per dilutionem earum cum materia.

ria quanta. Si vero substancialis sunt. tunc recipiunt quantitatem sicut et ipsa materia. cum ita possint esse ratio recipieendi quantitatem ipsi materiae et etiam per eam ratio receptiva. et in se recipere quantitatem. Sed quod prius questione mera fuit non de quacumque forma sed de substanciali. nec de quantum quaque. sed solu de extensiva. que materia proprie videtur esse continua. id est predictos terminos ad apositum restraining dico quod omnis forma subalba est extensa propter animam intellectuam. Quia omnis forma quae vere dividitur divisione quantitatis continet ut vere extendit extensione quantitatis continuo. Sed omnis forma subalba est spera actiuarum et passuum vero dividitur divisione quantitatis continua. g. t. maior est nota. etiam minor per se de aliquibus punctis de formis elementorum Divisione em quantitate ipsius aequaliter dividitur ipsa aequaliter. et per se dividitur etiam forma subalba aequaliter per ipsam divisionem generaliter. quod est divisorum dicere. Et eodem modo per se divisionis mixtorum in vegetabilibus. quod per se decise a suis totis retinet animam vegetativam. Propter etiam in animalibus annulos. quoniam per se etiam decise vivunt. Sed quod dubia aliquibus sparsiter videbatur illa minor in animalibus perfectis. ideo per se eam sic. Illa forma que corruptitur ex divisione quantitatis alicuius subiecti vere dividitur ex divisione huiusmodi quantitatis. Sed anima vera corruptitur ex divisione et multiplicata divisione quantitatis cuiuscumque perfecti animalis. g. vere dividitur. minor est nota ad sensum. maior etiam satis per se non apparet quod per se divisionem corruptum perficiatur per huiusmodi divisionem forma attingatur. Per formam quae sic educitur de potentia materie vel de materia quae rotunda educitur de rotula et per se de parte. vere extendit extensione subiecti. sed omnis forma substancialis est spera actiuarum et passuum propter quam rationalem est huiusmodi. g. t. Ista est ratio doctoris nostri. et impugnat sic. Forma substantialis naturalis per se dat esse materie quae ipsa quantitas educitur de materia non quantam. et per se minor est falsa. quod nec forma nec materia habet per se nisi per quantitatem. Ad hunc doctori iuxta principia sua defascili potest respondere. quod ipse cum commentator tenet quod materia nunquam totaliter separata a quantitate. et non secundum eum in nullo priori. forma substancialis informat materiam non quam. Hoc dato quod per se subiecto corrupto in proprio generatiois omnia accidentia corruptant corruptionem subiecti sicut ego magis credo. tunc quoniam instantia sic multum apparet. tamen potest dici quod adhuc partes formae dicuntur educere de primis materie. quod nulla mera intercipitur nec temporis nec instantis inter corruptionem ipsa generationem.

Instantia

Solutio

qz ergo pcp tēpe nec instanti materia fuit sine forma subali. nec etiam sine quātitate. ergo zc. Ul' dicēdū qz an prioris subiecti corruptiōnez tota materia disponebaſ ad hoc qz tota forma de ipsa educeret. tps materie disponebaſ et ps forme de ipsa educeret. ideo forma sic educta vere erit extensa. qz vere erit educta tota forma de tota materia. t pars de parte.

Instantia. Fore iterz dices. si nullū interuallū est in ter generationē t corruptionē nec tps nec instatū. tūc generatio t corruptio erūt in eodē istati. Doctor nr̄ negaret. seqnitiā. qz vt p̄z i scripto suo sup. viij. phisicoz. ipse vult qz vt timū tempis correspōdet corruptioni. Sed instas ad quod immediaſe tale tps copulat corruptio generationi tāqz dignius digniori. modo inter tale tempus t hmoi instas nullū cadit mediū. Sed qz corruptio ē eqz istanea ſicut generatio. nō video qz tps qz tūlīt vltimū vel breuissimū poffit corruptioni corrūdere. ideo pcedo qzaz ad p̄ns. nec reputo qzis ēē impossibile. Sed impossibilitas forte p̄bat mihi ſic. Termi incōpossibiles nō pnt ec ſimil i eodē instati. generatio t corruptio ſunt termini incōpossibiles. Rñdeo qz generatio t corruptio pnt capi dupliciter. Uno modo respectu vnius t eiusdē rei. t ſic ſunt incōpoſſibiles. natura em̄ rei non patif qz i eodē instati quo ignis generali ſi eodē instati idez ignis corrumpat. Alio modo respectu alterius t alteri⁹ rei. t ſic ſunt ſoſſibiles naturalit. qz nul la ad inuicē hñt repugnatia. Lñ igūt generaſio de qz loq̄mūr t corruptio non ſint respectu eiusdē rei. ergo mior ſuit falſa. Sicut. n. moeus augmēti t motus alterationis ſimul ſunt i eodē ſubiecto. eadē em̄ res ſimul potaugeri t caleſieri. eo qz illi duo motus nullam habet ad inuicem repugnatiam. ſic i eadē materia ſimul potest ēē corruptio aeris t generatio ignis vel econuerſo. eo qz tales mutatioes ſup̄te respectu diuersorum terminorū nullam habet ad inuicem repugnatiam. Necesse em̄ est qz ſint in eodē instati generatio t corruptio iſto modo ſumpte. quia natura nō generat vnuſ nñſ corrumpendo alterz. ideo expulſio vnuſ forme t introductio alterius oportet qz ſimul ſint. Sicut em̄ cum clauis clano expelliſt; ſi ſimul cuſ vnuſ impelliſt alter expellitur. ſic zc.

Priua op̄i. Sed contra cluſionē in ſe ſunt due op̄iones. Una antiqua qz nulla forma ſubſtātialis ſit extēla. quia omne quod extēdit. aut extendit ſim se. t ſic ſola quātitas eſt extēſa. qui extendit ex eo qz recipiſt i extenso.

Sic albedo eſt extēla. Sed forma ſubſtātialis primo modo nō extēditur. cū non ſit quātitas. nec ſecundo modo. cū recipiat immediaſe in nuda materia. Sed illa op̄io ſenſus contradicit. qz nulla generatione facta ipſius aque. vna aqua diuidit in duas partes aque que ab inuicē depoſitatur vtraqz partem anēte aqua. quod eſſe nō poſſet niſi forma ſubſtātialis aque fuſſet extēla. Ratio etiam procedit ab inſufficiēti diuifione. quia ſi eē ſuſſiciens: tunc materia nūqz poſſet extēdi. quia ipſa nec eſt quātitas nec recipiſt in quanto. cum ipſa ſit omnū receptiua. t in nullo poſſit recipi. Nō igitur ſolum aliquid extēditur eo qz ſim ſe ſit quātū. vel quia recipiſt i quanto. ſed etiam qz ipſum recipi in ſe quātitatez ſicut materia. vel quia educit de quanto ſicut forma ſubſtātialis p̄ter animā intellectiū.

Secunda eſt op̄io qz nulla forma animatoz ſum est extēla. Quod probat primo ſic. qz forma nō equaliter respicies totum t partez. nō eſt extēſa. ſed nulla forma animatoz eqz liter respicie totum t ptes. qz quis em̄ quelibet pars ignis eque vere dicat ignis ſicut totus ignis. tamen quelibet pars animalis nō diciſt animal. ergo nulla forma animatoz ē extēſa. P. forma requirens partes diuersarum rationū nō poterit eſſe quāta. quia de ratione quāti vt quātū eſt: eſt qz habeat ptes eiusdem rationis. ſed om̄is forma animatoz requirit ptes diuersarū rationū. igit zc.

D. forma nō habens eadē op̄ationes in toto t in ſingulis partibus nō eſt quāta. forma animatoz nō habet eadē op̄ationes i toto t in ſingulis partibus. ergo zc. Sed nec iſta op̄io videt eſſe vera. quia ad ſenſum videamus qz plāte t quedā animalia decisa vniūt tanqz in his aia exiſtēre actu quidē vna. potētia vero plures. vt dicit. ij. de aia. Illud autē nō p̄tingeret niſi forma ſubalī ſit in illis eē extēſa. Ad rationes dicēdū. qz ſi forma eduſit de potētia materie t diuidit diuifione materie. nō obſtare ineqali denioſatōe quo ad p̄mā rationē. nec partiuſ diuifitate qz ad ſecundā. nec varietate op̄ationū quo ad tertiarā rationē. Si em̄ p̄ma rō p̄cluderet. tūc forma circuli nō eſſet extēſa. quia non equaliter denioſinat totum t partē. nec equaliter om̄es partes. Nō em̄ quelibet pars circuli eſt circulus nec qlibet ps circuli eſt ſemicircul⁹. Si ſcda cōcluderet. tūc forma celo nō eſſet extēla. cum p̄tē ſuſ ſint diuersarū rationū. vt patet ex

Cōtra op̄i.
Solo rō/
ma.

Secunda
op̄i. tētho/
me. p. i. q.
75. t̄ qōi
bus de aia.
t̄gētules.

z

Cōtra tho/
ma

Solo rō/
nū thome.

est tota in qualibet eius pte. ergo nec intellectiva. antecedens supponit esse notum. sequentia probatur. quod sunt idem realiter illud quod conuenit vni et alteri. sed sensitiva et intellectiva sunt idem in homine realiter; cum in homine sit immixta forma substantialis. 7 P. si anima humana est tota in toto corpore. et tota in qualibet eius pte. tunc omnes potest esse anima erit in qualibet parte corporis. quia ubique est subiectus. ibi necessario sunt naturales proprietates subiecti. sed potentiae aene sunt sue proprietates naturales. 8

Tercium principale. **Quantus ad tertium**
principale dico quod anima humana est tota in toto corpore. et tota in qualibet eius pte. Quia illa forma quod in diuisibilis permanens informat totum et quamlibet eius partem. illa est tota in toto. et tota in qualibet eius pte. Sed anima intellectiva est homini. 2 ut per procederibus. igit scilicet. 3 Tr. d. Aug. in sermone de imagine illud expresse ponit. et vi. 4 de tri. c. vi.

Quartum principale. **B3 Protra hanc veri**
tatem quidam arguit multipliciter. 1 Primo sic. 2 Si tota anima esset in una pte. tunc nihil ipsius anime esset in alia parte. sequentia probat. quod totum est extra quod nihil est. 3 P. absenta manus ab humano corpore si tota anima esset in illa manu. tunc aut tota corrumperet. aut maneret in illa manu. aut irret ad aliud corpus. aut rediret ad corpus a quo abscondit. Non primo modo cum sit incorruptibilis. et tota remaneat in residuo corpore. Nec secundo modo. quod tunc manus illa separata vivere. Nec tertio modo. quod tunc una anima vivificare duo corpora. Nec quarto modo. quia nihil mouet ad illud in quo perfecte est. sed anima perfecte manet in corpore residuo. non obstante manus absolucione. ergo non fuit tota anima in predicta manu. 4 P. cum partes corporis sint infinitae. idem creaturam in diuisibilem esse in infinitis partibus. quod est impossibile. 5 G. scilicet. 6 P. illud datur esse actuale in quo est tota anima. si ergo tota anima est in qualibet parte. quelibet pars habet esse actuale. quod est extra rationem partis ut pars est. quia secundum ptes sunt potentia in toto. 7 P. id quod est in aliquo ita modico quod non potest esse in minori. non est in diuisibile. nec per consequens potest esse totum in qualibet parte eius in quo est. Sed anima humana poterit informare ita modicum corpus quod non possit minorem informare. ergo scilicet. 8 Maior pars. quod receptuum eius quod est in diuisibile nunc potest esse in minori modo. Minor etiam patet. quod de anima. ubi dicit. quod in natura existit certa est mensura magnitudinis. 9 P. anima sensitiva hoc non

10 Solutio rationum Adi
mata non includunt. 11 Ad primum dicendum quod anima esse totam in aliquo potest intelligi duum ptes. Uno modo sicut in proprio perfectibili. Alio modo sicut in eo quod ordinem habet ad proprium perfectibile. Primo modo ubique est tota anima extra illud nihil est ipsius aene. quod ut sic totum corpus humanum renderet ipsi aene tanquam suum proprium et per se perfectibile. Secundo modo tota anima potest esse in aliquo. et tamen ipsa tota potest esse extra illud. ut sic enim tota anima est in qualibet pte. et tamen a nulla pte determinata ipsa anima ad esse tammodo in illa pte. cum sit per accidens in ea. 12 Ad secundum dico. 13 Ad tertium dico. 14 Ad quartum dico. 15 Ad quinto dico. 16 Ad sextum dico. 17 Ad septimum dico. 18 Ad octavo dico. 19 Ad nonagesimo dico. 20 Ad nonagesimotertium dico. 21 Ad nonagesimoseptimum dico. 22 Ad nonagesimosestimum dico. 23 Ad nonagesimosequente dico. 24 Ad nonagesimoseptimum dico. 25 Ad nonagesimosestimum dico. 26 Ad nonagesimosequente dico. 27 Ad nonagesimosestimum dico. 28 Ad nonagesimosequente dico. 29 Ad nonagesimosestimum dico. 30 Ad nonagesimosequente dico. 31 Ad nonagesimosestimum dico. 32 Ad nonagesimosequente dico. 33 Ad nonagesimosestimum dico. 34 Ad nonagesimosequente dico. 35 Ad nonagesimosestimum dico. 36 Ad nonagesimosequente dico. 37 Ad nonagesimosestimum dico. 38 Ad nonagesimosequente dico. 39 Ad nonagesimosestimum dico. 40 Ad nonagesimosequente dico. 41 Ad nonagesimosestimum dico. 42 Ad nonagesimosequente dico. 43 Ad nonagesimosestimum dico. 44 Ad nonagesimosequente dico. 45 Ad nonagesimosestimum dico. 46 Ad nonagesimosequente dico. 47 Ad nonagesimosestimum dico. 48 Ad nonagesimosequente dico. 49 Ad nonagesimosestimum dico. 50 Ad nonagesimosequente dico. 51 Ad nonagesimosestimum dico. 52 Ad nonagesimosequente dico. 53 Ad nonagesimosestimum dico. 54 Ad nonagesimosequente dico. 55 Ad nonagesimosestimum dico. 56 Ad nonagesimosequente dico. 57 Ad nonagesimosestimum dico. 58 Ad nonagesimosequente dico. 59 Ad nonagesimosestimum dico. 60 Ad nonagesimosequente dico. 61 Ad nonagesimosestimum dico. 62 Ad nonagesimosequente dico. 63 Ad nonagesimosestimum dico. 64 Ad nonagesimosequente dico. 65 Ad nonagesimosestimum dico. 66 Ad nonagesimosequente dico. 67 Ad nonagesimosestimum dico. 68 Ad nonagesimosequente dico. 69 Ad nonagesimosestimum dico. 70 Ad nonagesimosequente dico. 71 Ad nonagesimosestimum dico. 72 Ad nonagesimosequente dico. 73 Ad nonagesimosestimum dico. 74 Ad nonagesimosequente dico. 75 Ad nonagesimosestimum dico. 76 Ad nonagesimosequente dico. 77 Ad nonagesimosestimum dico. 78 Ad nonagesimosequente dico. 79 Ad nonagesimosestimum dico. 80 Ad nonagesimosequente dico. 81 Ad nonagesimosestimum dico. 82 Ad nonagesimosequente dico. 83 Ad nonagesimosestimum dico. 84 Ad nonagesimosequente dico. 85 Ad nonagesimosestimum dico. 86 Ad nonagesimosequente dico. 87 Ad nonagesimosestimum dico. 88 Ad nonagesimosestimum dico. 89 Ad nonagesimosestimum dico. 90 Ad nonagesimosestimum dico. 91 Ad nonagesimosestimum dico. 92 Ad nonagesimosestimum dico. 93 Ad nonagesimosestimum dico. 94 Ad nonagesimosestimum dico. 95 Ad nonagesimosestimum dico. 96 Ad nonagesimosestimum dico. 97 Ad nonagesimosestimum dico. 98 Ad nonagesimosestimum dico. 99 Ad nonagesimosestimum dico. 100 Ad nonagesimosestimum dico. 101 Ad nonagesimosestimum dico. 102 Ad nonagesimosestimum dico. 103 Ad nonagesimosestimum dico. 104 Ad nonagesimosestimum dico. 105 Ad nonagesimosestimum dico. 106 Ad nonagesimosestimum dico. 107 Ad nonagesimosestimum dico. 108 Ad nonagesimosestimum dico. 109 Ad nonagesimosestimum dico. 110 Ad nonagesimosestimum dico. 111 Ad nonagesimosestimum dico. 112 Ad nonagesimosestimum dico. 113 Ad nonagesimosestimum dico. 114 Ad nonagesimosestimum dico. 115 Ad nonagesimosestimum dico. 116 Ad nonagesimosestimum dico. 117 Ad nonagesimosestimum dico. 118 Ad nonagesimosestimum dico. 119 Ad nonagesimosestimum dico. 120 Ad nonagesimosestimum dico. 121 Ad nonagesimosestimum dico. 122 Ad nonagesimosestimum dico. 123 Ad nonagesimosestimum dico. 124 Ad nonagesimosestimum dico. 125 Ad nonagesimosestimum dico. 126 Ad nonagesimosestimum dico. 127 Ad nonagesimosestimum dico. 128 Ad nonagesimosestimum dico. 129 Ad nonagesimosestimum dico. 130 Ad nonagesimosestimum dico. 131 Ad nonagesimosestimum dico. 132 Ad nonagesimosestimum dico. 133 Ad nonagesimosestimum dico. 134 Ad nonagesimosestimum dico. 135 Ad nonagesimosestimum dico. 136 Ad nonagesimosestimum dico. 137 Ad nonagesimosestimum dico. 138 Ad nonagesimosestimum dico. 139 Ad nonagesimosestimum dico. 140 Ad nonagesimosestimum dico. 141 Ad nonagesimosestimum dico. 142 Ad nonagesimosestimum dico. 143 Ad nonagesimosestimum dico. 144 Ad nonagesimosestimum dico. 145 Ad nonagesimosestimum dico. 146 Ad nonagesimosestimum dico. 147 Ad nonagesimosestimum dico. 148 Ad nonagesimosestimum dico. 149 Ad nonagesimosestimum dico. 150 Ad nonagesimosestimum dico. 151 Ad nonagesimosestimum dico. 152 Ad nonagesimosestimum dico. 153 Ad nonagesimosestimum dico. 154 Ad nonagesimosestimum dico. 155 Ad nonagesimosestimum dico. 156 Ad nonagesimosestimum dico. 157 Ad nonagesimosestimum dico. 158 Ad nonagesimosestimum dico. 159 Ad nonagesimosestimum dico. 160 Ad nonagesimosestimum dico. 161 Ad nonagesimosestimum dico. 162 Ad nonagesimosestimum dico. 163 Ad nonagesimosestimum dico. 164 Ad nonagesimosestimum dico. 165 Ad nonagesimosestimum dico. 166 Ad nonagesimosestimum dico. 167 Ad nonagesimosestimum dico. 168 Ad nonagesimosestimum dico. 169 Ad nonagesimosestimum dico. 170 Ad nonagesimosestimum dico. 171 Ad nonagesimosestimum dico. 172 Ad nonagesimosestimum dico. 173 Ad nonagesimosestimum dico. 174 Ad nonagesimosestimum dico. 175 Ad nonagesimosestimum dico. 176 Ad nonagesimosestimum dico. 177 Ad nonagesimosestimum dico. 178 Ad nonagesimosestimum dico. 179 Ad nonagesimosestimum dico. 180 Ad nonagesimosestimum dico. 181 Ad nonagesimosestimum dico. 182 Ad nonagesimosestimum dico. 183 Ad nonagesimosestimum dico. 184 Ad nonagesimosestimum dico. 185 Ad nonagesimosestimum dico. 186 Ad nonagesimosestimum dico. 187 Ad nonagesimosestimum dico. 188 Ad nonagesimosestimum dico. 189 Ad nonagesimosestimum dico. 190 Ad nonagesimosestimum dico. 191 Ad nonagesimosestimum dico. 192 Ad nonagesimosestimum dico. 193 Ad nonagesimosestimum dico. 194 Ad nonagesimosestimum dico. 195 Ad nonagesimosestimum dico. 196 Ad nonagesimosestimum dico. 197 Ad nonagesimosestimum dico. 198 Ad nonagesimosestimum dico. 199 Ad nonagesimosestimum dico. 200 Ad nonagesimosestimum dico. 201 Ad nonagesimosestimum dico. 202 Ad nonagesimosestimum dico. 203 Ad nonagesimosestimum dico. 204 Ad nonagesimosestimum dico. 205 Ad nonagesimosestimum dico. 206 Ad nonagesimosestimum dico. 207 Ad nonagesimosestimum dico. 208 Ad nonagesimosestimum dico. 209 Ad nonagesimosestimum dico. 210 Ad nonagesimosestimum dico. 211 Ad nonagesimosestimum dico. 212 Ad nonagesimosestimum dico. 213 Ad nonagesimosestimum dico. 214 Ad nonagesimosestimum dico. 215 Ad nonagesimosestimum dico. 216 Ad nonagesimosestimum dico. 217 Ad nonagesimosestimum dico. 218 Ad nonagesimosestimum dico. 219 Ad nonagesimosestimum dico. 220 Ad nonagesimosestimum dico. 221 Ad nonagesimosestimum dico. 222 Ad nonagesimosestimum dico. 223 Ad nonagesimosestimum dico. 224 Ad nonagesimosestimum dico. 225 Ad nonagesimosestimum dico. 226 Ad nonagesimosestimum dico. 227 Ad nonagesimosestimum dico. 228 Ad nonagesimosestimum dico. 229 Ad nonagesimosestimum dico. 230 Ad nonagesimosestimum dico. 231 Ad nonagesimosestimum dico. 232 Ad nonagesimosestimum dico. 233 Ad nonagesimosestimum dico. 234 Ad nonagesimosestimum dico. 235 Ad nonagesimosestimum dico. 236 Ad nonagesimosestimum dico. 237 Ad nonagesimosestimum dico. 238 Ad nonagesimosestimum dico. 239 Ad nonagesimosestimum dico. 240 Ad nonagesimosestimum dico. 241 Ad nonagesimosestimum dico. 242 Ad nonagesimosestimum dico. 243 Ad nonagesimosestimum dico. 244 Ad nonagesimosestimum dico. 245 Ad nonagesimosestimum dico. 246 Ad nonagesimosestimum dico. 247 Ad nonagesimosestimum dico. 248 Ad nonagesimosestimum dico. 249 Ad nonagesimosestimum dico. 250 Ad nonagesimosestimum dico. 251 Ad nonagesimosestimum dico. 252 Ad nonagesimosestimum dico. 253 Ad nonagesimosestimum dico. 254 Ad nonagesimosestimum dico. 255 Ad nonagesimosestimum dico. 256 Ad nonagesimosestimum dico. 257 Ad nonagesimosestimum dico. 258 Ad nonagesimosestimum dico. 259 Ad nonagesimosestimum dico. 260 Ad nonagesimosestimum dico. 261 Ad nonagesimosestimum dico. 262 Ad nonagesimosestimum dico. 263 Ad nonagesimosestimum dico. 264 Ad nonagesimosestimum dico. 265 Ad nonagesimosestimum dico. 266 Ad nonagesimosestimum dico. 267 Ad nonagesimosestimum dico. 268 Ad nonagesimosestimum dico. 269 Ad nonagesimosestimum dico. 270 Ad nonagesimosestimum dico. 271 Ad nonagesimosestimum dico. 272 Ad nonagesimosestimum dico. 273 Ad nonagesimosestimum dico. 274 Ad nonagesimosestimum dico. 275 Ad nonagesimosestimum dico. 276 Ad nonagesimosestimum dico. 277 Ad nonagesimosestimum dico. 278 Ad nonagesimosestimum dico. 279 Ad nonagesimosestimum dico. 280 Ad nonagesimosestimum dico. 281 Ad nonagesimosestimum dico. 282 Ad nonagesimosestimum dico. 283 Ad nonagesimosestimum dico. 284 Ad nonagesimosestimum dico. 285 Ad nonagesimosestimum dico. 286 Ad nonagesimosestimum dico. 287 Ad nonagesimosestimum dico. 288 Ad nonagesimosestimum dico. 289 Ad nonagesimosestimum dico. 290 Ad nonagesimosestimum dico. 291 Ad nonagesimosestimum dico. 292 Ad nonagesimosestimum dico. 293 Ad nonagesimosestimum dico. 294 Ad nonagesimosestimum dico. 295 Ad nonagesimosestimum dico. 296 Ad nonagesimosestimum dico. 297 Ad nonagesimosestimum dico. 298 Ad nonagesimosestimum dico. 299 Ad nonagesimosestimum dico. 300 Ad nonagesimosestimum dico. 301 Ad nonagesimosestimum dico. 302 Ad nonagesimosestimum dico. 303 Ad nonagesimosestimum dico. 304 Ad nonagesimosestimum dico. 305 Ad nonagesimosestimum dico. 306 Ad nonagesimosestimum dico. 307 Ad nonagesimosestimum dico. 308 Ad nonagesimosestimum dico. 309 Ad nonagesimosestimum dico. 310 Ad nonagesimosestimum dico. 311 Ad nonagesimosestimum dico. 312 Ad nonagesimosestimum dico. 313 Ad nonagesimosestimum dico. 314 Ad nonagesimosestimum dico. 315 Ad nonagesimosestimum dico. 316 Ad nonagesimosestimum dico. 317 Ad nonagesimosestimum dico. 318 Ad nonagesimosestimum dico. 319 Ad nonagesimosestimum dico. 320 Ad nonagesimosestimum dico. 321 Ad nonagesimosestimum dico. 322 Ad nonagesimosestimum dico. 323 Ad nonagesimosestimum dico. 324 Ad nonagesimosestimum dico. 325 Ad nonagesimosestimum dico. 326 Ad nonagesimosestimum dico. 327 Ad nonagesimosestimum dico. 328 Ad nonagesimosestimum dico. 329 Ad nonagesimosestimum dico. 330 Ad nonagesimosestimum dico. 331 Ad nonagesimosestimum dico. 332 Ad nonagesimosestimum dico. 333 Ad nonagesimosestimum dico. 334 Ad nonagesimosestimum dico. 335 Ad nonagesimosestimum dico. 336 Ad nonagesimosestimum dico. 337 Ad nonagesimosestimum dico. 338 Ad nonagesimosestimum dico. 339 Ad nonagesimosestimum dico. 340 Ad nonagesimosestimum dico. 341 Ad nonagesimosestimum dico. 342 Ad nonagesimosestimum dico. 343 Ad nonagesimosestimum dico. 344 Ad nonagesimosestimum dico. 345 Ad nonagesimosestimum dico. 346 Ad nonagesimosestimum dico. 347 Ad nonagesimosestimum dico. 348 Ad nonagesimosestimum dico. 349 Ad nonagesimosestimum dico. 350 Ad nonagesimosestimum dico. 351 Ad nonagesimosestimum dico. 352 Ad nonagesimosestimum dico. 353 Ad nonagesimosestimum dico. 354 Ad nonagesimosestimum dico. 355 Ad nonagesimosestimum dico. 356 Ad nonagesimosestimum dico. 357 Ad nonagesimosestimum dico. 358 Ad nonagesimosestimum dico. 359 Ad nonagesimosestimum dico. 360 Ad nonagesimosestimum dico. 361 Ad nonagesimosestimum dico. 362 Ad nonagesimosestimum dico. 363 Ad nonagesimosestimum dico. 364 Ad nonagesimosestimum dico. 365 Ad nonagesimosestimum dico. 366 Ad nonagesimosestimum dico. 367 Ad nonagesimosestimum dico. 368 Ad nonagesimosestimum dico. 369 Ad nonagesimosestimum dico. 370 Ad nonagesimosestimum dico. 371 Ad nonagesimosestimum dico. 372 Ad nonagesimosestimum dico. 373 Ad nonagesimosestimum dico. 374 Ad nonagesimosestimum dico. 375 Ad nonagesimosestimum dico. 376 Ad nonagesimosestimum dico. 377 Ad nonagesimosestimum dico. 378 Ad nonagesimosestimum dico. 379 Ad nonagesimosestimum dico. 380 Ad nonagesimosestimum dico. 381 Ad nonagesimosestimum dico. 382 Ad nonagesimosestimum dico. 383 Ad nonagesimosestimum dico. 384 Ad nonagesimosestimum dico. 385 Ad nonagesimosestimum dico. 386 Ad nonagesimosestimum dico. 387 Ad nonagesimosestimum dico. 388 Ad nonagesimosestimum dico. 389 Ad nonagesimosestimum dico. 390 Ad nonagesimosestimum dico. 391 Ad nonagesimosestimum dico. 392 Ad nonagesimosestimum dico. 393 Ad nonagesimosestimum dico. 394 Ad nonagesimosestimum dico. 395 Ad nonagesimosestimum dico. 396 Ad nonagesimosestimum dico. 397 Ad nonagesimosestimum dico. 398 Ad nonagesimosestimum dico. 399 Ad nonagesimosestimum dico. 400 Ad nonagesimosestimum dico. 401 Ad nonagesimosestimum dico. 402 Ad nonagesimosestimum dico. 403 Ad nonagesimosestimum dico. 404 Ad nonagesimosestimum dico. 405 Ad nonagesimosestimum dico. 406 Ad nonagesimosestimum dico. 407 Ad nonagesimosestimum dico. 408 Ad nonagesimosestimum dico. 409 Ad nonagesimosestimum dico. 410 Ad nonagesimosestimum dico. 411 Ad nonagesimosestimum dico. 412 Ad nonagesimosestimum dico. 413 Ad nonagesimosestimum dico. 414 Ad nonagesimosestimum dico. 415 Ad nonagesimosestimum dico. 416 Ad nonagesimosestimum dico. 417 Ad nonagesimosestimum dico. 418 Ad nonagesimosestimum dico. 419 Ad nonagesimosestimum dico. 420 Ad nonagesimosestimum dico. 421 Ad nonagesimosestimum dico. 422 Ad nonagesimosestimum dico. 423 Ad nonagesimosestimum dico. 424 Ad nonagesimosestimum dico. 425 Ad nonagesimosestimum dico. 426 Ad nonagesimosestimum dico. 427 Ad nonagesimosestimum dico. 428 Ad nonagesimosestimum dico. 429 Ad nonagesimose

non p̄ motū vel mutationē sui. sed p̄ mutatio-
nē illius p̄tis. Ad tertium dicēdū q̄ quis p̄
tes mathematice sūptes sint infinite. tñ p̄tes na-
turales corporis humani finite sunt. q̄ est dat
re minimā carnē. vt p̄z. i. phisicoꝝ. Possit
igit̄ dici q̄ partes habētes ordinē ad totū na-
turale sunt partes naturales. t̄ in illarꝫ qua-
libet parte est tota anima. t̄ cū nō sit in p̄ten-
si vt habet ordinē ad totū naturale. nō optet
ea esse in qualibet parte mathematica distin-
cte. q̄ nec ille p̄tes distincte signari possunt.
sed tota eaz multitudinē. Posset etiam di-
ci q̄ nō est inconuenies aliquid creatū simul
esse in infinitis q̄ in potētia tm̄ sunt t̄ nō actu-

Ad 4. Ad quartum dicēdū q̄ illi dat̄ esse actua-
lē i quo est ipsa tota anima p̄ se t̄ tanq̄ in pro-
prio p̄fectibili. Nō autē illi i quo est tota aia
p̄ accidēs. puta vt ordinē habet ad suū p̄priū
p̄fectibile. Primo mō aia est in toto corpe or-
ganico phisico. vt p̄z. q. de aia. Scđo mō est
i parte.

Ad 5. Ad quintum dicēdū q̄ maiorē ve-
ra de eo q̄ est in aliquo fm̄ p̄mensuratōem lo-
calem. nō autē de eo quod est i aliquo fm̄ pro-
portionē formalem siue p̄fessionalē. Sic em̄
anima rationalis q̄uis nō sit qualis seu acci-
dentalis sed substancialis forma. requirit tamē
debitas qualitates suū susceptibile disponen-
tes. sic q̄uis nō sit quāta. requirit tñ debitas
quantitatē in suo p̄fectibili. cu oīm natura cō-
statiūm sit debita mensura magnitudinis et
augmenti. vt dicit. q. de aia.

Ad 6. Ad lectū dicē-
dū q̄ aia sensitiva in homine p̄test sumi p̄ es-
sentia anime. t̄ sic est idē quod intellectua. t̄
vt sic nō extēditur. Alio modo sumit p̄ po-
tētia sensitiva. t̄ sic extēditur extēsione organi

in quo fundat̄ subiectiue. Ad septimum di-
cēdū q̄ sequētia est falsa. loquēdo de potē-
tia sensitivis. quia ille nō sunt i anima sicut
i subiecto seu subiectiue. sed solū sicut in radī-
ce. i organis autē fundant̄ subiectiue. De tel-
lectu autē t̄ voluntate p̄t̄ dici q̄ inmediate esse
tia aie i qua immediae fundant̄ sunt i toto cor-
pore humano t̄ i qualibet parte corporis. vt ha-
bet ordihem ad totū.

Ad octauum dicēdū
q̄ cum dic̄t̄ tota anima. y tota q̄zum ad p̄sens
spectat. p̄test intelligi dupliciter. Uno modo
de toto integrali composito ex p̄tibus quātita-
tiuīs. Alio modo d̄ toto virtuali cōposito ex
partibus p̄testatiuīs. Primo mō nō p̄test
dici anima humana i aliquo esse tota positi-
ve. cum nullas habeat p̄tes quātitatiuīs. sed
privatiue. puta tota anima dici esse i aliquo
quia nihil est ipsius aie quod nō sit i eo. Si

cut etiā de⁹ dicīt̄ esse totus i aliquo. q̄uis nul-
las habeat p̄tes quātitatiuīs. Scđo modo
aia p̄test dici totū positiue. t̄ p̄test dici tota
i aliquo inq̄zum nulla potētiaz immediate i
ea fundataz exclūdit̄ ab illo. Ad nonū di-
cēdū. q̄ vt aia habet p̄tes positiue. sic ē maior
qualibet sua parte. t̄ q̄ tales p̄tes habet virtu-
tēs. bñ sequit̄ q̄ anima sit maioris virtutis q̄
q̄cūq̄ sua potētia p̄se sumpta. Ad x. p̄z p̄
ea q̄ dicta sūt ad primū t̄ ad octauū. P̄ot-
etia vici q̄ aliquid esse in determinato situ p̄
test intelligi duplicit. Uno modo situat̄. ita q̄ cōmensurēt̄ loco illius situs. Alio mō
nō situat̄. t̄ isto scđo mō maiorē falsa. nā to-
tū corp⁹ xp̄i ē i h̄ determinato situ. puta in hoc
altari. Attamē qr̄ nō ē ibi situat̄. ideo non
obstante q̄ sit in isto altari. etiam est in plu-
ribus alijs locis. Sic anima intellectua si-
ue rationalis i nulla pte corporis est situat̄.
ḡ nō obstante q̄ tota sit i vna pte. sibi nō repu-
gnat simul esse in alijs partibus. Forte di-
cet̄ q̄ anima etiā i toto corpe quod p̄ se in-
format nō est situat̄. ergo fm̄ istam respō-
sionē simul esse posset in pluribus corporibus.
Respōdeo q̄ q̄uis anima nō sit i toto cor-
pore situat̄ t̄ circūscriptiue. tamē est i toto
diffinitiue t̄ determinatiue. Propter qđ dūz
est in isto corpe nō p̄test ēē in alio. t̄ hoc via
nature. Utrū autē aliqua p̄ diuinā potētiam
possit simul esse in pluribus corporibus. pate-
bit domio p̄cedente in lectura quarti libri.

Ad argu-
mentū p̄n-
cipale.

Instantia

Rn.

Ad argu-
mentū p̄n-
cipale.

Instantia

Solutio.

Ad 7. Ad argumentū principale i oppositū dicē-
dū. q̄ nō est inconuenies vñū t̄ idē moueri p̄
rīs motib⁹ dū mouet p̄ accīs. Forte dices
clau⁹ infix⁹ nauī mouet p̄ accidēs ad motū na-
uīs. t̄ tm̄ ip̄ssibile ē q̄ sil̄ moueat̄ sursū t̄ deor-
sum. Rn. q̄ aliqd̄ p̄t̄ dupl̄ moueri p̄ accī
dēs. Uno mō q̄ sic mouet p̄ accidēs q̄ tñ mo-
tus formalr̄ ipm attingit. t̄ i ipo recipit̄ sub-
iectiue. t̄ sic vñū t̄ idē q̄uis moueat̄ p̄ accīs.
tñ nō p̄t̄ naturaliter sil̄ moueri p̄ rīs moti-
bus. qr̄ tūc p̄t̄ recipit̄ i eodē. Alio mō q̄
ipm sic mouet p̄ accidēs ad motū eoz i qb̄e.
q̄ tamē motus ipm nō attingit. nec subiectiue
mot⁹ in ipso recipit̄. t̄ sic vñū t̄ idē p̄t̄ moue-
ri p̄ rīs motibus simul t̄ semel. Tñ si due li-
nee copulate ad eundē punctuz possent talis-
ter disponi q̄ vna mouere altera quiescente.
idem punctus possit dici moueri ad motū
vnius. t̄ quiescere ad quietē alterius sine ali-
qua repugnatiā. eo q̄ mot⁹ nō recipit̄ i se sub-
iectiue. Et eodē mō de motib⁹ p̄trarīs. sive
linearū mouere curvū sursum. t̄ alia deorsum.

Alia solu
tio Egidij
Ad argu
mētū princi
piale.

Lū ḡ clau^r infixⁿ aui recipiat i semotū subie
ctiue z non aia. ideo non est sil'e de clauo z de
aia. **C**vel posset dici q̄ sicut aia nō est in pte
nisi i ordine ad totuz. sic nō mouet p accidēs
ad motū ptis sed ad motū totius. **L**ū igit̄ to
tū non possit simul moueri h̄uis motibꝫ ergo
nec aia. Illa est solutio doctoris nostri. z eaꝫ
possim exemplū declarare. Planū ē em q̄ lo
cus formaliter sumptus nec mouet p se nec p
accidēs. Q̄ uis loc^r materialr sup^r moueat p
accidēs. vt pz. iiii. phicor. cui^r nō possumus
alii cāz assignare nisi q̄ loc^r formalr sumpt^r
nō fundat in corpe ambientē simplr z absolu
te. sed solū vt illud corpus h̄z ordinē ad vni
uersū. z ideo ad motū tal' corporis nec mouet p
se nec p accidēs vniuerso nō trāsmutato. loc^r
vero materialr sumpt^r puta vltima supficies
corpis ambientis. q̄ absolute fundat i tali cor
pore. ideo mouet saltē p accidēs ad motū ta
lis corporis. Sic q̄ aia nō ē in pte. nisi inq̄tū
talibꝫ ps ordinē h̄z ad totū. ideo nec p se nec p
accidēs mouet. nisi moueat totū. **E**t vt di
xim q̄ vnū z idē simul z semel mouet motibꝫ
h̄uis p accidēs scđo mō dictū. pz i corpe xp̄i
qd ut h̄z eē in sacro sil'mouet sursū z deorsuz.
sicut qn̄ vn^r sacerdos eleuat corp^r xp̄i. alter sa
cerdos eleuatū infer^r reponit. Sicut aia d^r mo
ueri p accidēs ad motū corporis qd informat.
q̄ tn̄ subiectiue ipse mot^r nō recipit in ipa aia
ipsa. n. nō p̄t eē subiectū mot^r corporal. cu^r ipsa
sunt indiuisibil. z mot^r stiū sit z diuisibilis

Distinctio nona

Minc ad di
stinctionē psonar̄ r̄c. Post
q̄ m̄gr determinauit de di
uiya generatōne. i ista pre
determinat de generatoris z geniti coetera du
ratōe. Et diuidit i duas ptes. qm pmo tāgit
coeternitatē pris z filiū q̄tum ad modū essen
ti. Scđo q̄tū ad modū p̄dicādi z significā
di. ibi. Dic queri p̄t r̄c. Prima diuidit in q̄t
tuor ptes. Nam pmo p̄mittit diuinaz perso
naz distinctionē. Scđo annectit pris z filiū
equalē durationē. Tercio p̄tra hāc veritatem
inducit hereticor̄ obiectionē. Et quarto refel
lit obiectōis p̄sumptionē. Scđa ibi. Senit^r
ē em r̄c. Tercia ibi. Sed h̄ hoc dicit. Quar
ta ibi. Sed q̄ris inquit. Cūc sequit illa ps
Dic queri potest r̄c. Et diuidit in duas. q̄z
pmo p̄mittit quādaz s̄hāz disputabilēt z di

bīa. Scđo infert vñā p̄clusionē determinata
tenēdā. ibi. Dicamus ḡ filiū. Prima i duas.
q̄z primo ponit dicta doctorū q̄ videt sibi mis
tuo repugnare. Scđo nūt̄ h̄mo dicta i ver
itate cordare. Scđa ibi. Sed ne tātī. Pri
ma i duas. q̄z primo ponit auctes affirmates
q̄z nō semp nascit filius. Scđo illas q̄ dicūt
q̄z semp ḡgnit seu nascit filius. ibi. Origene
yo. Hic queo circa distinctōem nonā.

Tru p̄ sit p̄or filio. Et videt q̄ sic
q̄z generas ē p̄pus genito. pater est
generas filiū. ergo r̄c. Maior pz. q̄z
agere p̄supponit esse. ḡ optet q̄ p̄ sit anq̄ ge
neret. Minor pz ex fide. In p̄terariū ē ma
gister i līra illa. ix. dist. vbi ait. Benit^r ē a p̄re
filius. z ideo fili^r. nec tñ an pater fuit q̄z fili^r.
coeterne em̄ sibi sunt tres p̄sonae. Hic p̄mo
ē vidēdū. vt̄ generatio actiua sit p̄or p̄rnita
te. Scđo vt̄ h̄mo generatio sit p̄or pro
cessione. Tercio vt̄ paternitas sit p̄or spi
ratione actiua. Et q̄to vt̄ p̄ sit prior filio

Ad quoq̄ oīm intelligētā ēnotādū q̄. viij
sunt modi p̄oritatis. vt pz. v. metaph. P̄t
modi p̄ori
mo mō d̄r aliqd p̄ius fm tps. puta p̄r^r du
ratioe. Scđo d̄r prius fm locū. sicut ignis
ē prius seu prior aere. q̄z ppinq̄z ē primo lo
co puta circūferētie celi. Tercio fm motū.
sicut illud qd ppinq̄z ē primo moueti. sic eē
puer p̄t dici prior seipso exēte viro. q̄z minus
distat a suo p̄mo principio motiuo. Quar
to fm p̄oritam. sic agēs ē prius patete. z vlt
mouēs pri^r est moto. Quarto fm ordinē. sic
d̄p̄t̄ p̄t̄ dici prior militē. q̄z ē ppinq̄z regi.
Sexto d̄r aliqd pri^r cognitōe. sic diffiniē
tia sūt p̄ora diffinito. Septimo aliqd est
pri^r altero natura. sic vñū ē pri^r duobꝫ. z suba
ē prior accidēte. De p̄mis q̄nq̄ modis cō
corditer oēs p̄sentūt q̄ i dñis nec sit pri^r nec
posteri^r. de sexto tñ z septimo dicta doctorū
dissentiūt. iō q̄tū ad illos duos modos p̄di
cas q̄truo clausulas p̄tractabō.

Quantum ergo ad Articul^r II
Londō E
primū. vt̄ generatio actiua sit prior p̄rnita
te. Dico q̄ inter generationē z p̄rnitatē nō est
aliqd prioritas fm modū septimū puta natu
re. q̄vbi nō est distinctio nature ibi non p̄t
esse pri^r natura. sed generatio actiua z paterni
tas nō sunt distincta natura. ḡ r̄c. Maior pz.
q̄z qlis ē prioritas inter aliq̄ talis ē distinctio
inter ea. Minor erit pz. q̄z generatio actiua
z paternitas dicūt ēdērē simplr indistinctas

2. **P.** si esset inter ea poritas nature. aut generatio eē pōr p̄nitate. aut ecōuerlo. Nō p̄mo mō. qz agere p̄supponit eē. vel saltē nō poterit eē p̄bus eo. sed p̄ generās l̄ esse p̄sonali ɔstituitur ipsa p̄nitate. ergo generatio que est sua. p̄ p̄ria actio nō poterit esse prior paternitate patrem in eē p̄sonali ɔstituente. Nec scđo mō. quia paternitas et filiatio sunt simul natura. cū sint opposita relatiua. ḡ respectu cuiuscumqz filiatio nō potest esse prior. nec p̄nititas respectu eiusdem poterit esse prior. sed filiatio nō potest esse prior generatione. ergo nec paternitas poterit esse prior ea. **Sed** quantuž ad sextu mō poritatis puta p̄rōe. dico q̄ gene ratō poterit dici vno mō p̄r p̄nitate. et alio modo posterior ea. Quia p̄nititas diuina p̄t duplī ɔsiderari. Uno mō vt est relatio. Alio mō vt ē p̄prietas p̄sonae ɔstitutua. Nā paternitas vt ē relatio. tūc respicit p̄ se terminuž ad quē est. sed vt est p̄prietas. tūc respicit p̄ se sup positū in quo est. Q, em relatio p̄sonaz diuinam ɔstituat. hoc nō habet vt relatio est. sed vt diuina est. et idē realiter existens cū diuina eēntia. ergo alio modo cognitionis intelligit paternitas vt relatio est. et alio mō vt ɔstitutua est. Si ergo intelligit vt relatio est. tunc modo nostro cognoscēdi est posterior generatione. qz mō nostro cognoscēdi relationes dicte modo potētie ex actionibus innascunt. vt p̄z. v. metaph. sed p̄nititas et filiatio sunt relationes mō potētie. vt p̄z ibid. ḡ tc. Si autē p̄nititas accipit vt ē ɔstitutua p̄prietas sup positi generatis. sic modo nō cognoscēdi ē p̄r generatōe. qz modo nō cognoscēdi actus scđs est posterior actu p̄mo. sed generatio mō nō cognoscēdi etiā in diuis se h̄z vt actus se cūdus. p̄cipiuž aut̄ ɔstitutiuž p̄sonae generatis se h̄z vt act̄ p̄m. ḡ tc. **Hec** tñ nullā ar guūt poritatē ex natura rei. qz isto modo idē potest eē prius seipso. sub alia et alia rōne ad seipsum compatū. Nā paternitas ɔsiderata vt relatio. est prior seipso ɔsiderata vt est p̄sonae ɔstitutua. qz illud fm nost̄ modū cogno scēdi prius rei ɔuenit quod est intimius sibi. et a quo p̄ intellectū minus potest absolui. sed p̄ nullū intellectū paternitas p̄t absolui a ratione relationis. p̄t tamē absolui a ratioē ɔstitutue p̄prietatis. ergo tc. Maior p̄z. pro bo minore. qz nullus intellectus p̄t rem absoluere ab eo quod directe p̄dicat de ea in primo modo dicēdi p̄ se. Sed relatio p̄dicat de paternitate in p̄mo modo dicendi p̄ se. et per consequētē ē de intrinseca sua ratione seu for-

mali. sed esse ɔstitutiuž p̄sonae non videt p̄di cari p̄ se. nec l̄ primo nec in scđo modo de ipsa p̄nitate. qz ois p̄positio p̄ se d̄z eē de oī. vt p̄z i. posterioz. sed illa p̄positio paternitas ɔstiruit p̄sonam. nō est de omni. cui; ɔstituere nō ɔueniat omni paternitati. **Sed** forte dice tur mihi q̄ illa dicta destruunt seipsa. qz quic quid est prius prouere etiā ē prius posteriore. ḡ si p̄nititas ɔsiderata vt relatio. est p̄ se p̄prietas ɔstitutua. et eadē p̄nititas ɔsiderata vt relatio sit p̄r generatōe. cui; oppōsituž tñ exp̄sse ponis.

Rendeo et dico q̄ qcquid ē p̄r prius ē p̄bus posteriore. manēdo infra eūdem modū compationis. qui tamē modus si mutat nihil cōcludit. quia fallacia accidētis ɔmitit. sed in p̄posito modus compationis mutat. qz ali⁹ ē modus compationis qua p̄nititas ɔsiderata vt relatio ɔpatur ad seipsa vt ē ɔstitutua. et ali⁹ put paternitas sub hac dupli rōne ɔpat ad generatōz. Et licet nullū sile creatū ad illi⁹ summe deitatis mysteriū declarādum sufficiat. possumus tñ illud aliquiter exemplo manuducere. Nō em albus si compat̄ ad eē rationales ad esse albū. tunc certū est q̄ prius sibi ɔuenit eē rōnale qz ē albū. si tamen idem homo fm hos duos modos essendi compat̄ advnū modo agendi puta ad disgregare. tūc certum est q̄ hoc prius conuenit homini vt est albus qz vt ē rationalis. sic tc. **P**otest etiam dici q̄ nō ē incōueniēs idem esse prius seipso ratione fm alia et alia ɔpationē factā p̄ intellectū. ergo tc.

Instantia

Solutio

Scđs p̄n capale.

Quātū ad secundū

principale. vt̄ generatio actua sit prior progressionē. Pono ɔformiter ad p̄cedentia duas p̄clusiones. **P**rima ē q̄ generatio in diuis nō ē p̄r natura p̄cessionē spūsc̄ri. Nā si esset prior natura tūc eē dignior et pfectior ea. p̄n̄ ē falsum. qz emanationuž dignitas et pfectio pensanda ē ex termis. **S**i ḡ generatio eē pfectior p̄cessionē. tūc fili⁹ q̄ ē termin⁹ generatōis eē pfectior spūsc̄to. qd̄ ē ɔ fidē. ɔntia patz. v. metaph. **D**ato etiā q̄ ista ɔntia aliquā in rebus materialibus patiat̄ calumnia. tamē in sepatiis a materia de quib⁹ ad p̄ns loqmur simpli citer ē vera. **Q**, autē sit prior ratione p̄atz qz mō nostro intelligēdi. pductio q̄ aliqd producit. semp videt eē prior illa productōe quā tale p̄ductū alter p̄ducit. **S**ed filiūs pro-

Prima cōclusio.

Secunda cōclusio

ducit generatōe, et ipē pducit spūmscm acti-
ua pcessione. q̄ generatio videt eē pōr proce-
sioē, et maxime apud nrm intellectū. q̄ ratioē
ia dicta simultatē hāz emanationū neq̄ p̄/
henderet. Sed forte dicet q̄ generatio diui-
na sive verbi pductio. cū sit fm pfectū intelli-
gere. videt psupponere actū amoris et cōpla-
cētē. q̄ pfectū intelligere non potest esse sine
pfecta voluntatis intentione. q̄ pfecta intētio eē
non poterit sine amore et p̄placētia. Lū ergo
spūsancti emanatio sit p actū amoris. videt
q̄ etiā fm nrm modū intelligēdi pcessio spūs
sancti nō sit posterior diuina generatōe. Et
pfirmat p. b. Aug. ix. de trini. c. vlti. vbi ait.
Partū mentis antecedit appetitus. R̄ndē-
do dico q̄ cū bonū cognitū sit obiectū volun-
tatis. nccē est cognitionē pcedere ipm amorē.
nō igit̄ requiri actus voluntatis absolute p-
pter cognitionē. sed magis ecōuerso. licet req̄
rat ad continuandā ipsā cognitionē. q̄ nisi co-
gnitio placeret citius dissolueret. Itē dū/
ges psupponit ea q̄ diungit. sed actus amoris
diungit ex pte intellectus prolē parēti. q̄ modo
nre cognitōis actū amoris psupponit genitū
plē. Quāuis etiā instātia ista hēc aliquē
colorē ad nostre intelligere. qd pcedit de im-
pfecto ad pfectū. et p̄ ūns p̄ma nostra noticia
nō ē verbi pductua. in diuis tamē hec instā-
tia modicā haber apparentiam. q̄ noticia dei
patris non pgredit de impfecto ad pfectum.
et ideo p̄ primū suum intelligere quia pfectis/
simū erat potuit ūbz producere. Auctas
Aug. intelligēda est de nostro intelligere. qd
quāuis pcedat appetitus fm pmos motus seu
fm suū esse impfectū. sequitū ipm q̄ ad sua
continuationē pfectam.

m̄ nostrae cognitionis. Quia q̄ncūq̄ intelle-
ctus p̄cipit aliq̄ i eode. vnu vt suppositi p̄stī
tutiu. et alterz vt nō p̄stituēs sed p̄supponēs
suppositū p̄stitutū. illud qd p̄stituit p̄cipit
prius. et nō p̄stituēs vt posterius. Sed p̄nī
tas psonā patris p̄stituit. et spiratio ipaz cō/
stitutam p̄supponit. ergo tc. Sed forte di-
cetur q̄ cum nostra cognitione incipiat a magis
confusis et vniuersalibus. et spiratio sit cōmu-
nior paternitate. cū sit cōmunis patri et filio.
videt q̄ mō nostrae cognitionis debeat dici p/
or. hac em ratione essentia mō nostrae cogniti-
onis est prior omni psonali p̄prietate. q̄ omni
p̄prietate essentia videt esse p̄minior. Q̄ R̄n Solutio.
deo q̄ hic duplē equiuocat. P̄rio. s. de cogni-
tione. q̄ nō querimus hic quid p̄mo cognoscat
noster intellectus. et d̄ hoc procedit insta-
tia. sed querimus duobus vel pluribus obla-
tis intellectui. quod talium obiectoz intelle-
ctus dicat prius esse aljs. Quāuis em intellectus
necessario prius cognoscat creaturā q̄
deum. tamē naturali sua cognitione dicit de/
um esse p̄orem creatura. Sic dato q̄ cōmu-
nis spiratio esset prius a nobis cognita q̄ ge-
neratio. quia tamē p̄minis notio fm nostrū
modū intelligēdi videt quasi aduentia esse
psonē constituta p̄ paternitatē. ideo intellect
adhuc diceret paternitatē esse priorē spiratio-
ne. Secūdo equiuocat de cōmunitate. q̄ il-
lud p̄mune quod est magis notū vel prius no-
tum nobis noticia intellectua est cōmune p
abstractionē. puta illud quod est magis con-
fusum. Sed spiratio actiua nō est magis ab-
stracta q̄ generatio. Et cum dicit q̄ essentia
diuina intelligit esse priorē p̄prietatibus. q̄a
cōminior. Dico q̄ illa cōmunitas nō ē cau-
sa huius prioritatis. sed p̄suppositio natura-
lis quam videt intellectus in creaturis. vbi
omnis p̄prietas suum fundamentū natura-
liter p̄supponit. ad quāz creaturāz similitu-
dinem cōcipit in diuinis hm̄i prioritatēz.
nō obstat reali idētate p̄prietatis cū hm̄i
diuino fundamēto.

Tercium
p̄ncipale. Ut̄ paternitas sit prior spiratione
actiua. Dico q̄ paternitas et spiratio actiua
cum in psonā patris dicant eandērem. sicut
infra patebit. vbi pbabitur q̄ quāuis dicat du-
as relationes reales ratione duoz suoz ter-
minoꝝ realiter distinctoz. qui sunt filiꝝ et spi-
ritus sanctus. nō tamē sūt due res sed vna tm̄
ratione vniꝝ immediati fūdamēti qd est pso-
na patris. i qua immeadiate fundant. ideo in-
ter paternitatē et spirationē actiua non potest
eē aliqua realis p̄oritas. q̄ ois realis p̄oritas
p̄supponit distinctionē realez illius quod d̄r
p̄us a suo posteriori. sed illa nō sūt realiter di-
stincta. Est tñ paternitas p̄o spiratione

Quartus
p̄ncipale. vrum pater sit prior filio. di-
co ūsler ad tres p̄cedētes occlusiones. P̄rio
q̄ nulla inter patrē et filiū potest esse realis p̄/
oritas. q̄ summe et simpliciter eterno nihil re-
aliter pot esse prius. sed ut dicit in symbolo.
Eternus pater eternus filius eternus spūssā
ctus. Et ibidē Neq̄ prius neq̄ posteriꝝ neq̄

mai⁹ neq⁹ minus. sed totetres psonae coeterne sibi sūt et coeqles. **S**ed dico q⁹ psona patris poterit aliquo mō eē pōr rōe respectu psonae filii. q⁹ eo pōr q⁹ noster intellectus in omnibus creaturis vider vniuersaliter omne generās eē naturaliter p̄us genito. ḡ in diuis inter gignēs et genitū h̄mōi pōritatē poterit ponere saltem fm rationē.

Lōtra cōclōes due opiones

Botfrid⁹.

Rō durā.

Lōtra gotfridū t̄du radū

Sed sic dicēdo habeo 3 medias solēnes opiniones. **Q**uādū prima negat pōritatem inter patrem et filium. etiā fm rationē. **S**ecunda nūt ostendere aliquaz pōritatem esse inter eos p̄ter pōritatem ratios. **P**rima opinionis doctores arguunt sic. Quē sunt simul naturali intelligēcia vñū nō potest eē prius altero fm rationē. sed relatiue opposita sunt h̄mōi. vt patet in pdicamē tis. **P** illud quod est p̄us altero fm rationē potest intelligi sine eo. sed pater nō potest intelligi sine filio. ergo tc. **M**aior patet. pba tur minor. q⁹ qui intelligit patrem. v̄l' intelligit eum vt ad se. vel vt est ad aliud. **P**rimo modo eē falsus intellectus. q⁹ vt sic pater intelligeret vt suppositū absolutū. **S**i secundo mō. sic necessario intelligit filius.

Hoc idē ar guit quidā alius doctor sic. **S**i pater eēt pri or filio. vel hoc esset ratione essentie. vel ratio ne relationis. q⁹ nō possumus dare plura in patrenisi eēntia et relationē. sed nō p̄mo modo. quia eēntia est penitus eadez in patre et fi lio. **N**ec secundo mō. q⁹ relatiue opposita sūt simul natura et naturali intelligēcia. **S**ed illa nō ocludūt. quia intellectus distingueſt aliqua p̄ compationē ad aliqua distincta. q̄ tamē in seip̄is sunt om̄ino realiter idem et pe nitus indistincta. ille in quā intellectus potest p̄cipere p̄us et posterius inter ea q̄ omnimodā habent coēxigētiā simultatis. **I**sta patz. q⁹ magis opponuntur distinctū et indistinctū cū sint contradictionia. q̄ p̄us et posterius quevi denē eē desperata. **S**ed fm istos doctores hu manus intellectus distinguit inter diuisa at tributa. que i seip̄is intrinsece om̄ino sunt idē realiter. ergo tc.

P. vbi est dare p̄mū secū dū et terciū. ibi salte fm rōe eē dare p̄us et po steri⁹. illa p̄z. q⁹ scdm est p̄mo ppinq̄i q̄ ter ciū. et p̄ 2n̄s eē prius. vt p̄z. v. meth. sed nos cō cedimus patrem esse p̄mā psonā in diuis. cum sit fontana deitas fm Dyonisii. Et filiū secū daz psonā tāq̄ a p̄e imēdiatē pdictā. et sp̄m̄ sāctū terciā quasi ab utroq̄ p̄cedentē. ḡ salte fm rationē si nō nostro mō cognoscēdi poteri mus ibi assignare prius et posteri⁹. **P**. om ne pdicēns fm rationē prius p̄cipit eē q̄ p̄

ducat. ḡ p̄p̄cōcipi⁹ generatōe fm suū eē psonale. sed generatio fm nostrā rōe eē pōr filio. q̄ via fm rōem eē prior termio. ḡ p̄ fm rōem eē pōr filio. q̄ q̄cqd eē pri⁹ prius posteriore. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ q̄ntūlibz aliqua simul intelligent. tñ si intellect⁹ discer nit vñū eē productū et alterz pducens. ip̄e poterit producēti tribuere rationē prioris. et pro ducto rationē posterioris. nō ratione qua relatiua sunt. sed rōe qua vna psona produces eē altera producta. et maxime. q̄ omnibus creaturis ex quibz nostri intellect⁹ oris cognitio. sp̄ productū posteri⁹ eē producente. ergo a simili p̄t p̄cipē in diuis. **A**d scdm nego ma iorē. q̄ quātūlibet cā vt cā est nō possit intelligi sine causato vel causabili. intelligit tñ na turalis cā fore prior cāto. ḡ tc. **A**d tertiu ne go minore. q̄ eēntia vt est i patre p̄t p̄cipi sub ratione pōris. et vt eē in filio sub ratione poste rioris. q̄ sicut in realiter distinctis illud qđ addit sup alterz. si additio est realis. tūc realis eē posteri⁹ eo. sic in nō distinctis realis illud qđ h̄z se p̄ moduz additōis ad seip̄m. ad minus fm rōem eē posteri⁹ seip̄o. **S**ed eēntia vt est i filio addit sup seip̄az vt est in patre eē p̄muni catū. ergo filius ratione eēntie p̄t p̄cipi eē po steri⁹ patre fm humāna rationē. **E**tiam nego minore q̄z̄tum ad alterā sui ptez. q̄ (sicut isti doctores met dicūt et bñ) qualem ordinē realem habet aliqua inter se vbi differūt realiter. talem ordinē rationis habet cum differūt ratōe. vñ q̄ videmus q̄ vbi intellectus et vo luntas differūt realiter intellectus realis est pri or volūtate. ideo i deo vbi solū differūt rōe di cim⁹ intellectū rōe eē pōr volūtate. **S**z i his vbi p̄prietas constitutiva suppositi generatōis differt realis a generatōe. ip̄a talis p̄prietas eē realis pōr generatōe. ḡ in diuis vbi p̄nitas q̄ eē patris constitutiva p̄prietas differt fm rōem a generatōe. ip̄a fm rōem p̄t dici pōr generatōe. **S**z qđ eē rōe prius generatōe. etiā eē rōe pri⁹ genito. ḡ psona pris etiā ppter suā p̄prietate relatiua p̄t dici prior filio salte fm rōem. **A**lij etiā vt pdixi ponūt pōritatē i diuis q̄ nō eē prioritas rōnis tm̄. sed fm aliquos dicit prioritas realis fm qđ. fm alios dicit prioritas naturalis p̄supponē. De hac tñ p̄suppone ad p̄ns nihil dica. q̄ locū h̄z circa distinctōz. xii. Et fm alios dicit prioritas originis. **P**ri mi dicitū suū declarat sic. Sicut in multitu dine simpliciter reali est ordō simpliciter realis. et p̄ sequēs prius et posterius simpliciter realia. sic vbi est multitudine realis fm quid. possumus

Solo rō
nū gotfr.
z durādi.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Opio. 2.

Jacobus
qōe. zo. de
pdicamēt

ponere pus et posterir realis fm qd. Sz vbi ali
qua multa differat fm est est multitudo simplr
realis. vbi autsunt multa non fm esse. sz tumo
fm module est in sicut in diuis. ibi est multitudo
realis non simplr sed fm qd. qd in diuis preter
diuersitate realim modo*z* endent ibi pus et
posterir realim quis fm qd. Sed illud no in
telligo. qr aut ille pro modo alios reales intel
ligit modos absoluteos. tu sic hab eos argui supi
us dist. viij. ergo quo ad hoc ad presens dimit
to. Aut intelligit modos relativos. tu sic dico
qd in quo*z* in oppositi sunt utique realim differunt.
sed cu hoc realiter simul sunt. nec aliqua realis
prioritas poterit pon*re* inter hab modos relationes.
Si aute tales modi sunt desperati tuc adhuc
realiter coeterni sunt ratione coexistente qua
coexistunt modis directe relative oppositis.

Dicit in diuis sit pus origine.

- 1 Alij dicetes qd in diuis sit pus et posterius
originis seu fm origini naturali. probat hoc
primo aucte Aug. in li. de triplici habitaculo
vbi sic dicit. Lu iusti fuerint in patria videbunt
qd interest inter generatione*z* et processione*z*. et
videbunt qd pater predit filium non natura sed ori
gine. 2 Ite Richar. vi. de trini. c. viij. loquens
de priori et posteriori in diuis sic ait. Prius et
posterior in hoc loco intelligi volumus non
et ipsi successione sed ordine nature. 3 Po
sterior*z* dicit. Primum est quod sic le habet qd
alteri puuenit aliquid pro ipm et sibi non per alte
ru. Sed filio et spuis sancto puuenit esse propri
et patri non pro eos. ergo et. 4 Po
sterior*z* pater est pricipium filii. vt pz pro Aug. v. de trini. c. xiiij. Sz
vt dicit. i. posterior. primum et pricipium idem est.
ergo pater est prior filio. 5 Po posset gratia di
sputato*is* argui qd pater esset prior filio dura
tione. qr sicut se habet corrupto ad desinere est
ita generatio ad incipe esse. Sed omne cor
ruptum desinit esse. ergo omne generatum incipit
esse. qd aut*z* in cipit esse non est eternum. ergo fili
us non est eternus. 6 Po. quod docuz aliquantum sunt
idem vnum habet principium et reliquim. sed esse si
li*z* in diuinis et duratio sua sunt idem. cum er
go filius habeat principium sui esse. etiam habet
bit principium sue durationis. Omne aut*z*
habet principium durationis est tupale. 7 Po. vbi
cui*z* est numerus ibi est pus et posterius. In
diuis est numerus cu ibi sit ternarius. 8 Po
pprium naturalim est posterior eo cui*z* est priprium. sz
in deo est priprium puta priprietas persona. et illud
cui*z* est priprium puta persona. etiam est ibi priprietas
entialis et essentia. 9 Po. vt pz in pdicam etis
vnomodus prioratis est qun aliqua concertum
fm existendi presequenti*z*. et tam*z* vnum est cu al

terius. Sed pater et filius tc. 10 Po. quiqd est
primo pripriius hoc est realiter prius. sed fi
lius est immediatior patri. qr spuissancus p
cedit a patre mediante filio. ideo tc. 11 Sed Contra illud
istud no valet. qd prius origine no ponit nu
mero cu pori natura. et cu pori fm cognitio*z* si
ue ro*em*. qr qunicu*z* aliqd originat ab aliquo
vel distinguunt et numerat natura in produce*te* et producto. et tuc pri*z* origine est idem qd pus
natura. vel sic producit qd tam*z* manet in ead*e*
natura cum producite et capit idem cu eo
tunc prius origine no est aliud qd prius rati
one. Et pro hoc ad auctoritate Aug. pz qd fili*z* Ad 1
an diuis sic producit qd tam*z* manet in ead*e* na
tura cu patre. et capit idem esse cu eo. 12 Ad scd. 13 Ad z
Dicendum. qd quis in diuis sit ordo nature. qr fili
us hab natura a patre et no proa filio. tun ille or
do no est diuis tate nature. sz fundat sup*z* ead*e*
natura et sup*z* eod*e* est. et in o*z* quis filius sit a pa
tre. qr tun idem ee diuinum capit cu pre. in o*z* non est
posterior patrem nisi fm qd intellect*z* precipit pa
tre et filium in propat*o* eoz in quib*o* productum ta
liter originalia producete*z*. qd etiam ab eo numera
ta natura distinguunt*z*. et est simile de ista pori
posteriori. sicut sup*z* pricipium est de attributo*z*
rum distinctione. 14 Ad tertiu dicendum. quis
filius accipiat esse a patre. accipit tam*z* idem
esse. ergo non est posterior eo non precipitu*z* ratio
nis. 15 Ad quartu dicendum qd primum. pricipi*z*
et ca*z*. idem sunt in reb*o* creatis. qri creatis ca*z* siue
pricipi*z* e*st* illud ad cui*z* esse sequit*z* aliud. et in
in talib*o* pret*o* esse prim*o* et prius et posterior. non
aut*z* in diuis. qr filius non est aliud a patre. sed est
idem patri in ee in natura. et video est sibi totaliter coe
ternus. Sicut em idem pret*o* ee prius seipo*z*
si fm ratione*z* sic nec pro filio preter idem natura*z*
et preter oppositaz relationum simultate*z*
et mutua coexistente*z*. 16 Ad quintu ddm qd non
est sile de generatione et corruptio*z*. non loque
do de illa generato*z* qua genitum accipit natu
ra et esse distincta realiter a natura et ee genera*z*.
Etiam pret*o* qd quis res genita pro generato*z*
accipit ee. et in incipiat esse pro accidens est. qr h
primo puuenit ei rone generato*z*. sz ro*em* anne
xe priprietas cu suo priprio materiali prep*o* quia
sui non ee precessit sui ee. 17 Ad. vi. ddm qd sic Ad 1
fili*z* tal*z* hab priprium sui ee. qd tun accipit idem ee
qd e*st* sui priprium ee. sic hab priprium sue duratione*z*
et accipit ead*e* duratione realiter et preplete
qd sui priprium duratione puta diuina eternitate.
18 Ad formam argumenti ddm qd ibi equocat d
pripriicio durato*z*. qr in primis accipit pri
pium qd e*st* durato*z* co*inc*atium. sz verita*z* illato*z*

etuz dicitur quod huius principium duratōis est tempore. ibi accipit principius quod est duratōis limitatiū quod est limes et terminus duratōis quod formaliter et intrinsece quoniam cepit esse duratio. Et isto scđo modo nulla diuina persona huius principium duratōis cum oīes tres personae habeat unā duratōem quod est simplex eternitas. quod dicitur et quod est extra terminos. quod est extra terminos omnes carēs limite. et ex parte anteriori et ex parte posteriori. Primo tamen modō filius huius principium duratōis sicut illa ineffabili generatio per conicat filio suā deitatem. sicut etiam cōicat ei suā eternitatē. Ad. viij. dōm quod sicut illa diuina est sapientia et magnitudo non tamen qualitas vel qualitas. sicut diuis est per eternari. non tamen est ibi numerus proprie dicuntur. Ad. viij. dōm quod maior non est vera nisi in his ubi proprium est realiter alterius nature ab eo est proprium. Ad. ix. dicendum quod per non dicitur dici causa filii. quod causa est ad cuius est sequitur aliud. filius autem quod quis possit dici alius a patre. non tamē dicitur aliud. Ad. x. dōm quod per dicitur producere spiritum meum dilatate filio. non quod per non immediate producat spiritum. sed huiusmodi pro tanto. quod filius virtutem spirationem habet a patre. Ad argumentum principale nego maiorem in his ubi generaliter et generis solū distinguuntur relationes. et penitus in nullo absoluto sunt distincta. Ad probationem dico quod in relationibus esse relationum innascitur vel resultat ex ipso agere. ergo in his quod sola relatione distinguuntur esse non potest procedere ipsum agere. quoniam sit ei co- eternum.

Ad 7

Ad 8

Ad 9

Ad 10

Ad argu-
mentū p̄inci-
pale.

quod spiritus sanctus proprio dicitur amor. et per consensum habet quod per modum voluntatis procedit. Secundo factorum auctoritatibus probatur quod dicitur ibi. Nunc vero. Hic queritur.

Dicitur spiritus sanctus procedat per modum voluntatis. Et videtur quod non. quod si procederet per modum voluntatis. tunc posset esse pars spiritus sancti. immo quod infiniti. quoniam ex aliis. probo etiam quod a voluntate sequitur formam appetitivam. cumque tales forme posse possent appetitivi infinite. tales forme possent esse infinitae. quod est contra. illud quod procedit ut amor procedit per modum voluntatis. Spiritus sanctus procedit ut amor. ut dicunt sciendi doctores. quod est. Hic primo videtur est utrum aliquis una persona proprie dicat spiritus sanctus. Secundo utrum talis persona procedat per modum voluntatis. Tertio datur quod emanet per modum voluntatis. utrum talis persona possit esse pars. Et quanto propter ratione habatur Augustinus videtur est utrum spiritus sanctus proprio dicatur nam patris et filii.

Quantum ad primum principale
est aduertendum quod grammaticaliter loquendo. spiritus uno modo dicitur spiritualitate. alio modo a spiratione. Primo modo est nomine coenom solus obiectum diuinae personae sed etiam omnibus subiectis separatis. ac etiam multis corporibus. Corpore. scilicet subiectis separatis in spiritu appellatur. Et ideo illo modo sumptus huius nominis spiritus non sit nomine proprium alicuius domini personae. est tamen appropriatum ex usu scripturarum tertie personae. Cum vero posset esse. quod in rebus non notis illud spiritum appellare. quod est in natura penetrantem et impinguantem principium. sed amore nihil est penetrantem et impulsum minus. quod persona diuina quod est ipse amor produceat propriate dicitur spiritus. Etiam appropriate dicitur sanctus. Nam enim Enstraciū super. i. ethica. iustū cōsistit in equalitate ad alterum. scilicet autem in ordine ad deum. Cumque dona quibus in deo ordinamus attribuitur amori domino. quod illa persona quod est ipse amor producit in diuina appropriate non solus dicitur spiritus sed etiam dicitur spiritus sanctus. Sed etiam huius nominis spiritus dicitur a spiratore. tunc non solum appropriate sed etiam proprio dicitur spiritus. prout spirator dicitur spiratore. cuius personalis proprietas est ipsum spirare. sed persona diuina dicitur est huiusmodi. quod est.

Quantum ad secundum principale
principale. utrum spiritus sanctus procedat per modum voluntatis. dico quod voluntas diuina potest duplē considerari. Uno modo ut discernit libertatem contingentie sive ad dictum. Alio modo ut con-

Distinctio decima.

Vnc post fi-

lium. Postquam magister determinauit dicitur filius in diuina generatione. hinc incipit determinare de spiritu sancti processione. Et dividitur in duas partes. Nam primo determinat de spiritu sancti a parente et filio eterna emanatione. Secundo de eiusdem spiritu sancti ipsius processione. dist. xiiij. ibi. Preterea diligenter. Prima in duas. quod primo determinat de processione spiritu sancti secundum se. Secundo determinat de ea compatitur. puta compando spiritus sancti processionem ad filium generationem. dist. xiiij. ibi. Itē queritur. Prima in duas. Nam primo tractat magister de modo quo spiritus sanctus procedit. Secundo de principio a quo procedit. distinctio. xi. ibi. Hic dicendum est. Prima in duas. Nam primo tangit modum procedendi ipsius spiritu sancti. Secundo ostendit cur ipsius solus nominatur nomine communione. ibi. Hic nondicendum est. Prima in duas. quod primo ostendit

Secundus principale

lē ex fecūditate nature sue sicut hūc facit. nec ad h̄ aliqd cooparet suū intelligere et velle. sic natura dīnat̄. ¶ p̄. q̄lis ē ordo rez int̄ dīna realr. talis ē ordo rōnū inter dīna fm̄ rōe. s̄ vbi intellect⁹ et voluntas dīnt a natura. ibi productio ē realr vi nature z non vi intellect⁹ aut voluntat⁹. ḡ et deo t̄. ¶ p̄. et dicitis aliqui 3 Alij ad id alioz pt̄ h̄ idē argui sic. Fili⁹ q̄ ē ps̄bal pri. et tute sue productiois sibi cōicāt natura. iō dī pcedere p modū nature. s̄ spūscūs nō min⁹ ē pri ps̄balis q̄z fili⁹. nec sibi min⁹ dīna natu- ra cōicāt. ḡ etia procedit p modū nature ¶ p̄ spūscātus procedit p modū aliū q̄z creatura. s̄ creatura procedit p modū voluntat⁹. iuxta il- lud hylarū i li. de syno. Dīb̄ creaturis subaz voluntas dei attulit. filio dīo natura dedit. Et 2 firmat̄. q̄ productio spūscātū maiore cō Lōfirmat̄ uenietiā h̄ cū pductōe fili⁹ q̄z cū productōe creature. q̄ productioes dīnt fm̄ dīnam ter- minorz productoz. maior autē dīra ē int̄ sp̄m sc̄tm et creature q̄z inter sp̄m sc̄tm et filiū. sed pductio fili⁹ ē p modū nature. et productō cre- ature p modū voluntat⁹. ḡ t̄. ¶ p̄. intellect⁹ et voluntas se h̄nt ad opposita cū sunt poterō nales. s̄ productioes dīne sūt definiatae ad vnu 6 ¶ p̄. si aliq̄ determinata pfectio puta intellect⁹ vel voluntas eēt rō producēdi aliquā dīna psonaz. tunc nulla pfectio eēt i illa psona nullē illa fm̄ quā producēt. q̄ ipsa pfectio determi- nata nō possz eēt rō pīcādi alias pfectōnes. q̄ eas nec formalr nec virtualr p̄tinere. Et iā q̄ pductū n̄ pt̄ exceedere suū p̄ncipū productiuū s̄ p̄ns ē falsū. q̄ nulla pfectō pt̄ deficit alicui dīne psonae. ¶ p̄. p̄ncipū q̄ producēt aliquid naſale ē ipa natura. s̄ spūscūs ē productū na- turale. cū sit pducēti naſale. ḡ t̄. ¶ p̄. act⁹ voluntat⁹ n̄ pt̄ eēt nisi respectu p̄cogniti. si ḡ spūscāt⁹ producēt p modū voluntat⁹. ip̄e p̄n̄ erit cognit⁹ q̄z product⁹. s̄ illa cognitio n̄ possz eēt abstractiuā. q̄ ois cogitio quā h̄ psona dīni- na respectu dīnoz ē iſtuitua. Lū ḡ iſtuitua ter- minet ad rē vt̄ actu existit in p̄pria natura. ḡ spūscāt⁹ anq̄ p voluntatē producēt existet qd̄ ē impossibile. ḡ t̄. ¶ p̄. q̄ procedēt p modū voluntat̄ sunt artificiata. s̄ t̄. ¶ s̄ illa op̄. Lōtra dīg a dictis l̄coz doctoz videt exp̄le deuiare. Be- at̄em aug. sepī sp̄m sc̄tm noiat amore siue ca- ritate. iuxta illud. vi. de tri. c. v. Spūscūs est aliqd cōe pris et fili⁹. q̄ cōio ps̄balis et coetna si amicicia ueniet dīci pt̄ dicāt. sed aptius dīcaritas. ḡ t̄. ¶ Itē xv. de tri. c. xix. ait. Nō frustra i illa trinitate sol⁹ spūscāt⁹ caritas nū cupat. ¶ Itē idē ang. i de cognitōe vere vīce

cernit libertatē placētie et dilectōis cū neces- sitate immutabilitatis. sicut deus cuz mati- ma placētia et liberrime vult sua bonitatem et tamē vult eaꝝ necessitate immutabilitatis. q̄a nō pt̄ eam non velle. ¶ Primo modo spūscā- ctus nō procedit p modū voluntatis. q̄z vt̄ sic sole creature procedēt. Sed mō spūscāctus pp̄p̄e procedit p modū voluntatis. q̄z sic se h̄ vertu seu sapia genita i diuinis ad intellectuz. sicut se habet spūscāctus qui est amor productus ad voluntatē. sed vt̄ inseri⁹ patebit verbi diuinū procedit p modū intellectus immutabiliter. ḡ t̄. ¶ Sed h̄iū isti- us cōclusiōnis quidā doctor ponit. et h̄ mō p- cedit. Primo em probat q̄ fili⁹ in diuinis nō producēt p actum intellectus. nec spūscāct⁹ p actum voluntatis. Sc̄do dicit q̄ filius nō procedit p modū intellect⁹. nec spūscāct⁹ p modū voluntatis. imo vt̄ dicit circumsc̄ptis p intellectum a natura dīna intellectu et volū- tate cū actib⁹ suis. adhuc. cēt i diuinis generato fili⁹ et spiratio spūscāct⁹. ¶ Primum pbat sic. q̄z si sic. tūc aut tales ac̄t⁹ eēt ip̄e pductōes psona- rū. aut h̄moi ac̄t⁹ eēt p̄ncipia taliiū producti- onū. ¶ Primum dici nō pt̄ ppter tria. ¶ Primo q̄z productōes psonaz sūt ac̄t⁹ notioiales. s̄ intelligere et velle sunt actus essentiales. ergo intelligere et velle nō sunt ip̄e productiones. Ultraq̄ pmissaz vt̄ dicunt c̄ ppositio p se no- ta. ¶ Sc̄do q̄z cūcūq̄z uenit aliq̄s actus q̄z psona producēt. sibi uenit producere psonā ad quā talis actus terminat̄. sed intelligere et velle uenit omnib⁹ diuinis psonis. ergo q̄li- ber diuina psona generaret filium. et spiraret̄ i spiritū sanctū. ¶ Tercio quia productōes fili⁹ et spūscāct⁹ dīnt realr. sed intelligere dīnuz et velle nō dīnt realr. q̄z nec re absoluta nec re relata. ¶ Nec pt̄ dici sc̄dm. s̄. q̄z tales ac̄t⁹ sūt p̄ncipia taliiū pductiōnū. q̄z illud c̄t̄ dīctio ē opp̄sita fecūditati nō pt̄ eēp̄ncipū ac̄t⁹ q̄z ali- qd̄ producēt. q̄z ois productio puenit ex fecū- ditate. s̄ dīctio actuū volēdi et intelligēdi est opp̄sita fecūditati. q̄z ex ip̄is nihil dīctuit. vt̄ p̄. ix. meth⁹. ¶ Sc̄d̄ 3 eoz dīctū probat̄ sic. ¶ Sc̄d̄ 3 ide p̄p̄x̄abilr fecūditas uenit deb̄ et creaturis. s̄ fecūditas producēdi uenit creaturis nō ex eo q̄sūt intelligētes et volētes sed p aliqd p̄z et cōius. Multa. n. intellectu carētia generat̄ et producēt. ḡ natura diuina licet sit intelligēs et volēs. ex hoc tñ nulla fecū- ditas inest sibi ad producēndū quācunq̄z p- sonā. Et addunt isti q̄sicut calor ignis si eēt intelligens et volens. causaret calorem sibi sumi-

Prīa pro-
batō Du-
randi.

2

3

¶ Sc̄da po-
litio dīrā.

ait. Nihil aliud spūssancē q̄z amor dei intelli-
git. Et hīero. sup p̄s. xiiij. ait. Spūssancē nec
p̄r ē. nec fili⁹. sed dilectio quā h̄z p̄r in filiū et
filius in patrē. Idē poss̄ deducere dicit̄ se
teroz. dimicō tñ cā breuitatis. S̄z stat̄

q̄z amor p̄ modū voluntatis pcedit. q̄z tc. Ad 2
istī i declaratōe scđe posítōis assumut aliq̄ mi-
nus vera. q̄z illud i cui⁹ rōne formalī includi-
tur noticia q̄ est exp̄ssua et declaratiua noticie
simplicis nō ē possibile produci nisi p̄ncipio
itellec̄tuo et actu itellec̄tualī. S̄z v̄bū qd̄ ē si-
li⁹ dei pris ē h̄moi. vt p̄z p̄ Rich. q̄. de trini. c.
xij. vbi sic ait. Recte verbū dei patris dicit̄ p̄
quē pris q̄ fons sapie est noticia manifestat.
Et. j. eode c. a. Dei filius verbū patris dicit̄.
q̄z a solo patre oris p̄ quē paterna claritas ma-
nifestat. in patre ois veritatis pceptio. in ver-
bo ois veritatis prolatio. Ad 3 qd̄ ē ip̄e act⁹ in
telligēdi vel termin⁹ i stitut⁹ p̄ actu intelligē-
di. nccio requirit intellectū tanq̄ suū pp̄:uū
p̄ncipū productiū. verbū ē h̄moi. q̄ circū/
scripto intellectu non posset esse verbi genera-
tio. sicut isti assūpserūt. Et eodē mō p̄t argui
de amore q̄ ē spūsscū respectu voluntat̄. Ad 1
pmū q̄ eoꝝ argumētu dico q̄ intelligere et velle
p̄nt dici productōes v̄bi et spūscī. Ad pmā p̄
batōz dico q̄ intelligere et velle dñm p̄nt sumi-
vel eentialr vel notionalr. et prout sumūt een-
tialr sunt act⁹ eentiales. prout autē sumūt no-
tionalr sunt act⁹ notionales. Ad 4 q̄. dñm.
q̄ soli patri puenit intelligere notionale quo
intelligere v̄bum producit̄. et soli patr et filio
cōuenit velle notionale quo amor psonaliter
subsistens producit̄. Ad tertium dicendū
q̄ intelligere notionale et velle notionale diffe-
runt realiter eodē modo quo ip̄e emanationes
differunt. Ad 5 Etiā falsum assumut in proba-
tione alterius pris cū dicunt. q̄ dicit̄ actu-
um intelligēdi et volendi ē opposita secundis
taci. q̄ etiā fīm p̄lm. ex frequētis actib⁹ gē
nerat̄ habitus. q̄uis em̄ p̄ actus immanētes
marime vt speculatiui sunt nō constituat̄ ali-
quid ad extra. tamen ad intra p̄t aliquid cō-
stituit. sicut iā patuit de hitu. Est tamē hic
aduertēdum. q̄ intelligere notionale aliquā
lē silitudinē h̄z cū actu trāseunte. et cū actu
ūmanēte. Nā i eo q̄ termināt ad terminū sup-
positali exītē extra psonā pducētē h̄z aliquā
silitudinē h̄z cū actu trāseunte. S̄z i eo q̄ tal
termin⁹ ē eiusdē nature cū producētē aliquo
mō puenit cum actu ūmanēte. q̄z q̄d p̄ actū
intellectus i stituitur vt est manēs totū ma-
net in intellectu. et est intellectuālis nature. si

ue sit v̄bum siue habit̄ siue quicqđ asūd̄ sit
Et eodē modo ē de velle notionali. Ad 6 Solutio
mūz scđe siue posítōis dñm. q̄ quis creaturā
nō pueniat producere p̄ intellectum et volun-
tātē talia q̄ nō h̄nt ordinē p̄ se ad intellectū et
voluntatē. tñ ip̄ossible ē aliquā creaturā gene-
rate v̄bum intellectuale sine intellectu. vel p̄
ducere amorē pfectissimū sine voluntate. sicut
pposito. q̄z fili⁹ dei ē v̄bum itellec̄tuale. et spūssā
ct⁹ ē caritas vel amor sine dilectio. iō eoꝝ pro-
ductōes debet ē p̄ modum intellectū et volun-
tatis. Unū si calor ignis h̄ret intellectum et vo-
luntatē vt tu p̄mis q̄uis calefaceret tunc sic
nūc. tñ si v̄bum v̄l amoꝝ produceret. certe nō
produceret sic nūc. S̄z nccio i talū productōe
intellectū et voluntas cēnt sibi p̄ncipium et rō
producēdi. sic tc. Ad scđm dñm q̄ etiā in
his v̄bi intellectus et voluntas differunt a na-
tura v̄bu et amor pcedunt ab intellectu et vo-
luntate. Ad 7 q̄. dñm. q̄z quis iā fili⁹ q̄z sp̄il
ritussāct⁹ p̄cedat̄a natura. q̄z intellectū et vo-
luntas p̄ modū quo procedunt sunt idētice
ipa dīna natura. fili⁹ tñ magis dicit̄ proceder
et p̄ modum nature q̄z spūssāct⁹. Prio q̄z si-
li⁹ generat̄. generatio autē ē op̄ nature. vt ait
Dñm. H̄cdo q̄z natura ē determinata est ad
vnū. et ideo in generatione fili⁹ qui procedit
ab vna psona tñ magis obseruat̄ nodus natu-
re q̄z in productione spiritussanc̄i qui proce-
det a duobus. Ad quartum dicēdū q̄z ali-
ter procedit creature p̄ modū voluntat̄. et ali-
ter spiritussanc̄us. q̄z voluntas diuīa ē p̄nci-
pium creature fīm q̄z habet libertatē ptingētē
et h̄dictionis. et vt est dñna sui actus. ita q̄ p̄t
producere et non producere iuxta bñplacitū
voluntatis. Sed vt est p̄ncipū spiritussan-
cti est libera libertate complacētē que p̄cēnit
necessitatē iū mutabilitatis. Ad 8 cōfir-
mationē dico q̄ maiorē cōuenientia h̄z productio
spūsscti cum productione fili⁹ q̄z cū producti-
one creature. quia productio fili⁹ et productio
spiritussanc̄i sunt amētē et iū mutabiles. q̄z
quis spūssanc̄i procedat̄ p̄ modū voluntatis
tñ ea nccitate et iū mutabilitate pcedit. q̄ pater
diligit filiū. et filius diligat patrē. creature ve-
ro contingenter procedit. Ad 9 quintū patrē
p̄iam dicta. Vel dicēdū q̄z quis potentie
rationales sunt ad opposita respectu eoꝝ q̄ sit
ad finē. determinate tamen voluntātē p̄m finē.
Ad 10 decimū q̄ si intellectū et voluntas
ēnt h̄moi p̄ncipia vt p̄scindūt a natura et cū
exclusione exp̄ssa ipsius nature. tunc bñ p̄ce-
deret argumētū. Sed sic nō dicimus. immo

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad cōfir-
mationē.

Ad 5

Ad 6

per supponum intellectu et voluntate in diuis esse per
naturam id est realiter quod ipsa diuina natura. nec ipsa
naturam excludimus in predictis productiobus. immo
dicimus quod ipsa natura est principium veriusque produc-
tioris. unde ut hunc modum intellectus eo quod talis
productio terminat ad rationem. et alterius ut hunc mo-
dum voluntatis eo quod talis productio terminat ad amo-
rem.

Instantia.

Solutio.

Ad 7

Ad 8

Ad 9

Tercium
principale.

Forte dices mihi tu dicas quod spissactus
producit amorem quod pater diligit filium et filius pa-
ter. et iterum dicas quod productio spissacti terminat
ad amorem. quod amor terminabit ad amorem. et sic
amoris est amor. **A**nsa. quod illud est propter penuria
vocabulorum. quod ubi ex parte intellectus habemus
duo vocabula. pura intelligere quod est ipsa actio
intellectus. et ratione quod est terminus talis actionis. ibi
ex parte voluntatis haec solu vnu. id est amor su-
mum tam pro actu quam per termio ipsius actus. propter quod
spissactus de quinque producti amore. quod dico de
amore productus. **A**d. viij. dicitur quod quis spiss-
actus sit productus naturalis. tamen quod amor est. id est pro
modum voluntatis procedit. **A**d. viij. dicitur quod actus
voluntatis poterit obiectum et ad terminum per ipsum
productum. Prior modo spissactus est respectu cogniti. sed non
scito modo. vnu nisi de cogitatione suam bonitatem quod in
productore spissacti est obiectum digne voluntatis ipse
nunquam produceret spissatum. **S**ed ex hoc non quod spiss-
actus sit cognitus. cum in talibus productore ipse non sit ob-
iectum voluntatis. sed terminus actionis ipsius voluntatis.
Ad. ix. dicitur quod quis ea quod sic procedunt a di-
uiti voluntate quod in aliena natura subsistunt possint
dici artificata. non tamen spissactus quod sua processione
eadem natura numero capit cum patre et filio quod
ipsum producunt.

relatio est. quod vel latens vel ostensum sunt id est
ubi non obuiat relatio oppositio. sed si plura
supposita procederent per modum amoris seu vo-
luntatis. tunc non caperent oppositas relationes.
quod quinque formae eundem modum procederent capi-
rent formas siles et non oppositas. quod talia suppo-
sita ent plura et non plura. quod est contradictione.

Sed forte dicet. si duo angeli vel duo ho-
mines mutuo se diligunt ipsi non elicunt sine
productum eundem amorem. cur ergo pater et filius mu-
tuo se diligentes alium amorem non producunt cum
sint realiter distincta supposita. **I**tez sicut
ea quod sic producuntur quod in materia recipiuntur:
multiplicantur multipliciter in materia principi recepti-
vi. sic ea que taliter producuntur quod in nulla ma-
teria recipiuntur debent multiplicari multipliciter
in principi productu. **S**ed pater et filius qui
sunt duo distincta supposita productum spissatum
sunt in nulla materia receptu. quod non erit enim
spissactus. **I**tez spissactus non est minoris virtutis
quam ceterum diuine personae. sed ceterum diuine perso-
ne sunt productus ad intra. quod et ipse spissactus
Sed non producet seipsum. cum nihil possit se-
ipsum producere. ergo producet aliud spissatum/
etiam. **R**ideco ad primum quod plures homines
habent plures amores. quod absolute distinguuntur. et
habent plures voluntates. in quibus voluntatibus
distinctis distincti amores continentur. **S**ed pri-
us filius se diligunt secundum unam et eandem voluntati-
tem. **A**d secundum dico quod pater et filius quis sup-
posita littera sunt distincti. tamen in productore spissaci
succurrunt ut unum principium ratione vni virtutis spiri-
ratum quod est diuina entia. et ratione vni spiri-
tus actus quod vna et idem est in parte et filio. et ido-
cum sint unum principium spissaci spiritus unum spissatum
cum non plures. **A**d. iij. dico quod spissactus non est
minoris virtutis ceterum diuine personae. quod hinc se ea-
dem potentia sine virtute spiratim quod hinc prius et fi-
lius. sed diuina entia per modum voluntatis immutabile
diligentia diuina bonitatem non in spiritu sine non per
spiritum in actu productore alterius spissaci. quod homo
virtutem non habet sub respectu huiusmodi respectu ad
actum spirandi. puta sub spiratore actum. sed potius
hinc talis virtus sub opposito respectu prius
ta sub spiratione passum.

Instantia
primaInstantia
secunda.Instantia
tertia.Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Quartus
principale.

Quantum ad tertium
principale. dato quod spissactus procedat per modum
voluntatis. ut tales personae possint esse plures. dico
quod quis spissactus per modum voluntatis procedat
non potest tamen esse plures spissaci. quod nullum productum
perfecte adequans per suam productionem proprium suum
principium productum quod est ad modum sue emanationis
potest multiplicari. da oppositum tunc principium
per tale productum non sufficit adequantum. Sed spiss-
actus adequantur naturam diuinam quantum ad emanationem
immutabilem quod aliquod immutabiliter producitur per
modum voluntatis. Ista minores personae. quod si eo
modo que procedit spissactus ab eodem principio procede-
ret aliud suppositum. tunc spissactus non esset infinitum
productum nec infinite perfectioris. infinitum enim pro-
ductum adequantum infinitum principium productum sal-
tem quod ad suum modum producendi. **P**er diuinis
suppositis non est mutabile nisi secundum oppositas

Quantum ad quartum
principale. ut spiritus sanctus per predicationem
est patris et filii. Dico quod spiritus sanctus per predicationem
dicit nexus patris et filii. quod illud quod est perfectus
amor aliquorum hoc per predicationem dicit nexus eorum. sed
spiritus sanctus est perfectus amor patris et filii.

1) Major p3 p Dyon. iiiij. de di. no. vbi dicit.
q pfectus amor trāsformat amātēi amatuꝝ.

2) minor patebit infero dist. xxxij.] P. illud in
quo p̄sistit vnitas et cōio aliquoꝝ. id est videt
eē neꝝ eoz. Sed. b. Aug. vi. de tri. ca. v. dicit

spūsanctū esse cōionē et vnitatē patris et filii.

3) forte dicet h̄ Aug. q vnitas p̄ris et filii cō-

listit natura diuina i qua realiter p̄ueniūt.

et non in spūsancto a quo realiter differūt.] P.

4) p̄tra p̄clusionez arguit sic. Nexus videt esse

eorum que fm se sunt separata. sed trinitas p̄so-

haruz est inseparabilis. vt ait Aug. xv. de trini-

ta. xxiij.] P. sp̄ nexus mediat inter ea q ne-

ctit. sed filius qui a patre productus p̄ducit

sp̄sanctū est media in trinitate psona.] P.

omne quod necit aliqua videt habere ratio-

ne p̄ncipiū aliquo mō sup illa. sed sp̄sanctū

nullo modo habet rationē p̄ncipiū sup patrē

et filiū. cum ipse sit pductus a patre et filio. er-

go t̄c.] Ad primū dicēdū q̄zuis p̄ et filiū

differat psonaliter a sp̄sancto. tamen in hoc

vniūt sp̄sancto q̄ diligūt se sp̄sanctō qui est

mutuus amor patris et filii. et h̄ sufficit ad il-

lud p̄positū vt sp̄sanctus p̄prie dicat nex⁹.

In essentia autē pater et filius nō sic vniūtūt.

sed potius idētificat. ppter quod eēntia diuina

p̄prie nō h̄ rōem nexus respectu diuinaz

psonaz. q̄ fm q̄ alīq̄ sunt idē. vt sic nō dicū-

tur p̄nēta. nexus em̄ p̄iūgit ea q̄ distincta sūt

pter q̄ optet q̄ nexus sit distinct⁹ ab his q̄

necit. et que eidem sunt eadē illa inter se sunt

eadē. cū ergo diina eēntia sit eadē p̄ri et filio. et

sp̄sanctus differt ab vtroqz. ideo sp̄sanctō cō-

uenit ratio nexus respectu p̄ris et filii et nō eēn-

tie.] Ad scdm dicēdū q̄ nō ēnccē ea q̄ necit

ut fm se eē separata. q̄ sufficit q̄ sint distincta.

modo p̄r et filius q̄ amorose necit sp̄sanctō.

q̄zuis nō sint separati. sunt tamē psonaliter di-

stincti.] Ad tertū dicendū q̄zuis nex⁹ vt

i p̄positū accipit sit mediū inter amās et ama-

tu. tñ nō ē mediū inter pductēs et productū p-

modū suppositi producēs et producti. q̄le me-

dū ē ip̄e filiū i diuis.] Ad q̄tū dōz q̄zuis

maior sit vera de eo q̄ necit efficiēter et p̄ mo-

dū cāe inouētis. nō tñ ēvera de cōnectēte p̄ mo-

dū amoris. quo modo necit sp̄sanctō p̄r et fi-

liū.] Ad argumētū p̄ncipale nego p̄nāz. Ad

probatoꝝ dico q̄ volūtas n̄ ē p̄ncipiū sp̄sancti

put app̄hendit q̄cūq̄ forma. s̄ tñmodo ad

app̄hēsionē vniꝝ forme q̄ ēlpnitas dei ifinita.

q̄zuis p̄secutiue ad app̄hēsionē illiꝝ diuin⁹ in-

tellectuꝝ app̄hēdit oēm formā.

Instantia

1) Lōtra cō-
2) clōem i se.

3) 4)

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Distinctio vii decima.

Ic dicēdū ē
tc. Postq̄ m̄gr tractauit de pro-
cessionis mō. hic prosequitur de
h̄moi processionis p̄ncipio. Et diuidit i du-
as. q̄ p̄mo m̄gr oñdit q̄tū ad sp̄sancti p̄ncip-
piū cōcordiam latīnoꝝ. Scđo oñdit quo ad
hoc discordia grecorꝝ. ibi Greci tamē tc. P̄s-
ma in duas. quia p̄mo m̄gr p̄mittit suā in-
tētione. Secundo probat eā. ibi. Qd autē de
vtrōqz procedat. Et hec posse diuidi in p̄les
p̄tes fm q̄ pluribus auctoritatibꝝ scripture p̄-
bat que p̄misit. Et p̄tes patent. Circa istam
vndecimā distinctionē q̄ro hāc questionē.

Itrū sp̄sanctus producat a solo pa-
tre. Et videſ q̄ sic. q̄r pater aut pfecte
spirat. aut nō. Si p̄mo modo. tūc su-
p̄flue et fruſtra spirarz ip̄e fili⁹. De autē in natu-
ra nihil faciūt fruſtra. vt dī. i. celi et mōdi. Si
scđo modo. tūc aliq̄ ip̄fectio eēt i patre.] In
h̄zū ē Aug. xv. de tri. c. xxvi. Hic p̄mo vi-
dēdū ē de eo qđ q̄tū. Scđo dato q̄ p̄ et filiū
producat sp̄sanctū. Vlcedū ē vtrz sint vñ p̄-
cipiū respectu illiꝝ productōis. Tercio dato
q̄ sic. vidēdū ē vtrz h̄ n̄ obſtāte ip̄i possint di-
ci p̄les spiratores.] Et quarto vtrz potētia
spiratiua dicat quid vel ad aliquid.

Quantus ad p̄mū

P̄imum
p̄ncipale.

vtrum sp̄sanctus producat a solo patre. sic
procedā. Primo ponā vñā catholica p̄clusi-
one. Scđo inducā aliqua motua grecorꝝ.
q̄bus moueri poterāt ad negādā h̄moi p̄clu-
sionē. Et tertio ad ea r̄ndebo.] P̄do ign̄ dī
co q̄ sp̄sanctus procedit a patre et filio. q̄a
pater generādo filiū oia cōicat filio i quibus
ad filiū nō h̄z oppositionē. Illa p3 p Augu-
xv. de tri. ca. xiij. vbi ait. Pater nō integre
se perfecteqz dixisset si aliquid minus vel am-
plius esset in eius verbo q̄ in ipo. Sed nullā
oppositionē habet pater ad filiū. nec fm virtu-
tē spiratiua q̄ est diuīla eēntia. nec fm respectū
sub quo talis virtus in actū spiratiua p̄-
rumpit. qui respectus ē spiratio actiua. q̄ pa-
ter generādo filiū sibi cōicat fuitē spiratiuaꝝ
cū respectu p̄posito ad spirādū. puta cū spira-
tione actiua.] Sed h̄ illā rationē arguit q̄
dā sic. Ome qđ h̄z fili⁹ vt genu⁹ h̄z cuꝝ oppo-
sito respectu ad generātem. sed ome qđ h̄z fi-
lius a patre h̄z vt genu⁹ q̄ etiā ipaz vñtūtē

Herue⁹
egidiū

spiratiū hēbit ipē filiū cū; opposito respectu ad spirādū. Sic etiā fūtū generatiū cū op-

Alij ad id

P. instat qdā alij sic. Si i diuis pducens omne illud cōicat pducto in q̄ sibi nō oppor-
nit. tūc p̄ cōicarer spūscō ipm generare acti-
ū. qz in eo pater spūsancto nō opponit. t̄ sic
spūscō filiu generaret. t̄ etiā filius cōicaret
spūscō generationē passiū. qz in ea sibi nō
opponit. Sed illa nō infringit rōem supra-
dictā. Ad p̄mū ergo dico q̄ filiū h̄z omnia
cū opposito respectu ad generatē vt generas ē.

Sed opposit⁹ respect⁹ ad generatē vt generas ē. ē sola filiatio. qz p̄posi⁹ respect⁹ generatis vt
generas ē. ē sola p̄nitas siue generatio actua

Nō excludit igit̄ instatia tua qd̄ intēdis. sc̄z
q̄ filius vt genitus capiat velle siue potētiaz
spiratiū cū opposito respectu ad spiratōz acti-
ū q̄ est i patre. qz p̄ potētia spiratiū p̄ non
dicit generas. Etia instatia tua est extra te. qz
tu met p̄onis q̄ pater cōicat filio potētiaz spi-
ratiū cū p̄posito respectu. qz alij filiu nō spir-
ret spūmactū. qd̄ error grecor.

Ad 2. Ad scdm
vdm q̄ psona pducēs i diuis psona pducte
cōicat oīa in q̄b̄ ei non opponit q̄ sunt cōica-
bilia. Sed p̄prietas psonalis tā i creatur̄ qz
in diuis est in cōicabilis. qz exq̄ psonā i esse p-
sonali i stituit. si cōicare tūc esset p̄fusio pson-
az. Lū igit̄ generatio actua psonaz patris
p̄stituat. t̄ generatio passiua psonam filij. spi-
ratio aut̄ p̄muni nō p̄stituat. ideo spiratio
p̄muni ē p̄municabilis. nō aut̄ generare vel
generari.

Predicr̄ etiā excludētē firmo-
sic. Ubicūqz aliqua plura sunt sine omni ex-
sione. ibi necessario inter illa ē ordo. v̄l origis
puta q̄ hoc ē ab hoc. vel ordo p̄oris t̄ posteri-
oris. putta q̄ hoc est post hoc. Sz p̄f t̄ filiū et
spūscō sunt plura supposita abicō omni ex-
sione sine ordine p̄oris t̄ posterioris. q̄ hoc dī
esse post hoc. vt patuit supius. q̄ inter quasli-
ber duas diuinaz psonas erit ordo originis.

P. pater p̄municat filio omne illud qd̄ fi-
lio nō repugnat. sed spirare non repugnat fi-
lio. ergo tc. Maior p̄z. qz quecūqz res nō ha-
bet omnia que sibi nō repugnat illa nō ē om-
nino pfecta. quia nō dum habet aliquid qd̄ ta-
men possibile est ipaz habere. sed filius i diui-
nis est pfecte a patre pductus. ergo h̄z a pa-
tre omne illud quod sibi nō repugnat. Mi-
norē p̄bo. quia omne qd̄ repugnat filio vel re-
pugnat ei ratione eentie. vel ratōe relationis.
puta ratōe filiationis. quia omne quod est i
filio vel est eentia vel relatio. sed spirare nō re-

pugnat filio rōe eentie. quia tūc etiā repugna-
ret patri. cū eadem eentia que est i filio siti pa-
tre. Nec ratione filiatōis. qz nullā oppositi-
onē h̄z ad filiatōz. P. illud firmiter tenere
debem⁹ ad cui⁹ oppositū sequit̄ heret̄ māifesta

Sz ad oppositū illi⁹ p̄pōis. spūscō pcedit
a filio seq̄t̄ heretis māifesta. qz si spūscō a fi-
lio nō pcederet. spūscō a filio nō eet psona
disticta. vt patebit i qd̄e p̄xima sequēti. q̄ fm
fidē sc̄tāz firmiter debem⁹ afferere spūsanctū
a filio procedere.

P. illa veritatē ponit exp̄s
le Augu. xv. de tri. t̄i multis alij locis. Illa
em̄ veritas. q̄ spūscō pcedit a patre t̄ filio.
tpe Aug. ita vniiformiter tenebat. q̄ tpe aug.
opposita opinio videt nō fuisse. quia Aug.
nulqz videt fecisse mentionē de opposita opin-
ione. Lū igit̄ noue fantasie deriuates ab his q̄
v̄l tota dei ecclia tenuit sint penitus repudi-
ande. ergo tc.

Predictē etiā veritati p̄senti-
unt ceteri catholici doctores quos m̄gr alle-
gat i lra. s. Athanasius. Didimus. Cyrillus

Chrysostom⁹. t̄ p̄les alij. Sz p̄riū isti⁹ te-
net error grecor. t̄ p̄t pbari sic. Nō min⁹ que-
nit spūscō cū p̄eq̄ fili⁹. Sz spūscō nō que-
nit cū patre i productōe filij. q̄ nec filius que-
nit cū patre i productōe spūscō. P. vnū

simplex productū req̄rit vnū simplex produ-
ctē. da oppositū tūc fm se totum t̄ totalit ac-
ceptū dependeret a pluribus. qd̄ ē impossibile
Sed psona spūsancti ē vnū simplex produ-
ctū. q̄ tc.

P. si spūscō pcederet a p̄e t̄ fi-
lio. tūc vnū t̄ idē p̄ eadem relatioem referret
ad duos termios. puta idē spūscō p eandē
spiratōz passiū referret ad p̄ez t̄ filiū. Dīs ē
falsū. q̄ t̄ ans

P. illo mō debem⁹ loq̄ de diui-
nāz psonaz emanatōe. q̄ mō h̄moi emanatō
nē exp̄mit lcp̄tura sacra. Sz sc̄ptura sacra de
spūscō dicit q̄ pcedit a p̄e. nulqz i ea legim⁹
q̄ procedat a filio. q̄ tc.

P. illud nō est. te-
nēdū cui⁹ oppositū inuenit i dictis aploruz t̄
sc̄torz doctoz. sed spūsanctū pcedere a filio
ē h̄moi. q̄ tc. Maior patz. munoz probō. qz
sacerdotes achale dicebant se hanc fidē a san-
cto Andrea apostolo didicisse. s. q̄ spūsanct⁹
a patre pcedit t̄ in filio requiescit. Sed i quo
quis requiescit ab eo nō procedit. Et Dama-
sce. li. i. ca. x. Credimus i vnū spūsanctū

deū viuificatē. ex patre pcedentez t̄ in filio
quiescētez. Et ca. xi. ait. Spūsanctū ex pa-
tre dicim⁹. t̄ spūm patris nominam⁹. Ille aut̄
liber a sumo p̄fifice ē approbatus. vt p̄z i p-
logo eiusdē libri. q̄ tc. Ut̄ ista minor p̄z a
Dyoniso. q̄. de. vi. no. vbi ait. P̄ est fōtana

Quarta
ratio.

Quītarō.

Error gre-
coz q̄ spūl-
scō nō p-
cedat a fi-
lio

4

reitas. fili⁹ aut⁹ et spūscūs pullulatiōes diuile nature. S̄y na pullulatio nō pcedit ab alia sed q̄libet immediate pcedit ab arbore. ḡ tc.

Contra erore greco rum Sed istis pestiferis p̄suasionibus nulla mens catholica deb̄ assentire. q̄ ex sancto dei euāgelio iste error poterit apte reprobari. nul

la em p̄sona dina accipit aliqd ab alia nisi pcedat ab ea. Sed filius dicit de spūfacto. ipse

de meo accipiet. iḡt tc. Itē i eplis apl̄icis ipse sepissime dī spūs filij. vel iḡt ipse est sp̄i

ritus filij formaliter vel originaliter. Non for

maliter. quia tūc filius et spūsanctus nō eēnt p̄sonaliter disticti. ergo ipse est spūs filij ori

ginalis et pductus. Ad primū iḡt dicēdū q̄ spūsanct⁹ nō potest occurere ad verbi pductiōne. q̄ illud qđ procedit p modū amor⁹ p

supponit illud qđ procedit p modū verbi et co

gnitionis. sed tal⁹ p̄suppositio nō impedit qn filius possit occurere ad pductiōne spūfacti

cū verbū nō p̄supponat amor⁹ sed econuerso

Ad 2 Ad scd⁹ dicēdū q̄ vñ simplex productū regit vñ simplex producēs vel plura. que

nietia tñ i uno simplici p̄ncipio productiōe et sic est i proposito. q̄ filius cū patre est vñz

simplex p̄ncipiū spūscī et nō plura p̄ncipia

put. Q̄ueniūt i vna vtute spiratiua et i vna cōi

notione. sūne actiua spiratiōe. q̄ ē vna et penit⁹

indiuisa in patre et filio. ppter qđ spūscī a

p̄te et filio non pcedit plib⁹ pductōib⁹ s̄y na

tñ. ḡ tc. Ad tertium dicēdū q̄ pater et fili⁹ re

spectu spūscī n̄ hñt rōez pluriū terminor sed

vñz tñ. sicut em̄ tota trinitas terminat oēz re

lationē creature. sub ratōe tñ vñz termi. eo q̄

i omib⁹ tribus p̄sonis sit vna virtus creatiua

sic tc. Ad quartū dicēdū q̄ fili⁹ dei q̄ semce

ipm̄ exultauit formā serui accipies. volēs i

omnib⁹ profundissimā humilitatē sua onde

re. et patr⁹ sublimissimā dignitatē. nō dixit. q̄ a

me procedit. sed q̄ a p̄te pcedit. dixit tñ i p̄li

re equalētē istius cū ait. Ipse me clarificabit.

q̄ de meo accipiet. Nihil em̄ ab ipso accipet

si ab ipso nō procederet. Ad quintū nego

minoriē. Ad probationē cum dicit de sc̄to an

drea tc. dico q̄ p talia v̄ba nō excludit ratio

p̄ncipiū respectu spūscī ab ipo filio. s̄z tñmō

exp̄mit p̄ncipalitas auētis q̄ ēi p̄te. puta dat

intelligi q̄ vtute producēdi sp̄m̄scī fili⁹ h̄z a

patre et non a se. pater aut̄ h̄moi vtute h̄z a se

ipso. Et cū addit. qđ quiescit i aliquo nō pro

cedit ab eo. illa est falsissima i diuīs. quia i sa

cto euāgelio filius dicit quiescere i sinu patris

et tñ p eternā generationē procedit a p̄te. In

diuīs em̄ licer p̄sona producēta pcedat a p̄du

ceterōne origīs h̄moi p̄sonas p̄sonalit̄ distin

guētis. q̄escit tñ producta i producēte ratiōe

vnius et eiusdē penit⁹ indiuile nature. Ad di

ctū dām. p̄z p̄ia dicta. Est tñ ibi sciēdū q̄

sicut dicūt doctores magni. i greca līguā hec

p̄positio ex sonat i qndā p̄ncipalitatē. sic i la

tino hec p̄positio apud Lōueniēt⁹ em̄ latino

sermone dr. Miles ē apud regē. q̄z rex ē apd

militē. Et ideo habem⁹ hāc i vñu nostri. v̄bū

ē apud dēu vel apud patrē. quis eā nō quer

at. insinuatē p̄ hoc auctētē productiā quā

pater h̄z respectu filij et nō econuerso. eadez ḡ

ratione greco more Dām. dixit spūmsanct⁹

ex filio nō dicim⁹. p̄ hoc insinuās filiū h̄moi

auctez a semetipso nō habere s̄z a patre. Et q̄

p̄ v̄ba p̄dicta nō fuerit int̄ctio dāmas. negare

spūmscī p̄cedere a filio. p̄z p̄ verba sequētia

in eo. li. i. ca. xix. v̄bi sic ait. Spūscīs est vir

tus sanctificatiua empostases. i. in hypostasi

existēs. a patre et filio indistāter procedēs. Et

ideo idē Dāmas. ca. xi. postq̄ dixit spūmsan

ctum ex filio nō dicimus. vt daret intelligi p

talia verba se nolle negare originē ipsius sp̄i

nitussancti a filio. sed tñmodo p̄ncipalitatēz

originis importatā p̄ hāc p̄positionē ex. sb̄dit

ibidē post v̄ba p̄dicta. Sicut ex sole ē radi⁹ et

sp̄ledor. sic a patre ē filius et spūsanctus. p̄ ra

dū tñ nobis sp̄ledor tradit. Ad dīctū dyo

nish p̄ iam dicta.

Quantum ad secū

Secūdū
p̄ncipale.

dū principale. vt̄ pater et fili⁹ sint vñū p̄nci

p̄piū respectu pductōnis spūscī. Dicēdū q̄

q̄uis possit dici p̄t̄ et fili⁹ in spūscī pducti

one sint p̄les pductētes. eo q̄ sint singlaris seu

suppositatē disticti. et actōes sint singulariū.

vt p̄z. i. meth. tñ non d̄z dici q̄ spūmsanct⁹

producēt ut plures sūt. sed vt vñū p̄ncipiūz

sunt. Quia ly vt̄ est nota reduplicationis. re

duplicatio aut̄ respectu h̄z ad cām seu p̄nci

p̄piū pductiū. qđ cum sit vñū in patre et filio

puta vna diuina essentia vt̄ volutas fecun

da sumpta sub respectu p̄posito ad spirandū.

puta sub actiua spiratione. ideo pater et filius

sunt vñū p̄ncipiūz spūsancti. et debet dici q̄

ipsum spirant ut vñū p̄ncipiū sunt rōe vñi

us virtutis spiratiue indiuisibiliter existen

tis in vtroq̄ quo ad talē productionē.

¶. sicut se habet tota trinitas in actu creationis

ad creaturā. sic se habet pater et filius in actu

spiratiōne ad spiritūsanctū. Sed totā trini

tate dīctūm⁹ vñū dēu z vñū p̄ncipiū creature

eo q̄eēntia diuinā cū respectu ad creaturā sit vna toti trinitati cōis. Igū p̄ & fili⁹ sūt vnum p̄ncipiū spūsc̄ti ppter vna & utē spiratiū q̄ e ambōb̄ cōis. Et illa ē int̄ētio b̄tī Aug. q̄ ait Sicut pater & filius & spūsc̄tus relatiue ad creaturā sunt vnu p̄ncipiū. vnu creator. vnu dñs. sic pater & filius relatiue ad sp̄msanctuz sunt vnu p̄ncipiū. Ista p̄clusionē etiā qui dā doctor declarat sic. Volutas em̄ vt ait p̄fēc̄ta fecūditatē habere nō p̄t ad p̄ducēdū sp̄rituſc̄m nisi i duob̄ ex̄stat p̄sonis. q̄ fecūditas voluntatis p̄sistit i plenitudine p̄fecti amoris qui esse nō p̄t nisi ad minus i duob̄. dīcēte Rich. iij. de tri. ca. iij. Nō potest ēē amor iocūdus nisi ipse sit myt̄nus vt. s. sit q̄ amore īmpēdat & qui amore repēdat. Et sic p̄dictus doctor p̄cludit q̄ pater & filius sunt vnu p̄ncipiū spūsc̄tus i q̄z t̄cordat i vno p̄ncipio elicituo actus spirādi. s. in vna volūtate fecūda modo p̄dicto. quod tñ p̄ncipiū rōe qua dicit voluntates p̄cordē in amore īmpenso et repenso p̄notat distinctionē. Sz d̄tra istā declarationē arguit sic. In quoq̄ signo nature vel origis i supposito vel suppositi ē dare p̄ncipiū p̄ductiū p̄fectū. necesse ē extali p̄ncipio p̄duci terminū nisi īmpediat. Sz p̄us natura q̄z pater amet filiū vel amet a filio. p̄ & fili⁹ h̄nt volūtate fecūda ad spirādū sp̄m̄sc̄tū. nec i diuīs obuiat aliqd īmpedimentū. q̄ sñ p̄duct⁹ est sp̄m̄sc̄tus q̄z sit ille amor īmpēlūs et repēlūs. quē tu ponis sp̄m̄sc̄tū esse p̄ductiū. Maior p̄z. minor p̄ba. q̄r in illo si gno i quo pater & filius h̄nt eēntia diuinā p̄nēt̄ sibi sub rōne summi diligibl̄ h̄nt p̄ncipiū p̄fecte fecundū ad producēdū amore īfini tū adequatū tali p̄ncipio. sed anq̄ pater & filius mutuo se diligat ēēntia diuinā p̄nē volūtati eoq̄ sub rōne sumi amabilis & vt actu amata amore eēntiali.

1. P. ratio q̄re i nobis reamatio requiri ad p̄fectū amore ē. q̄r aliqd ad dī diligēti. Statim em̄ cū alicui amāti constat q̄ reamat int̄ētus diligit p̄dilectū. Sed in diuīs nūt̄ addit̄ supposito diligēti ex ipa reamatōe. q̄r tota ratio p̄fectionis illius dilectōis ēēntia diuinā ex̄is i infinitū diligibl̄ & ex reamatōe nō fecūda volūtatis. P. si de ratiōe amoris iocūdissimi ēq̄ sit mutuus. cū tali amore pater sit btūs. sequit̄ q̄ p̄ formaliter sit beatus dilectōe fili⁹ & nō dilectōe esse tie. & sic dependeret pater a filio q̄ ad suā beatitudinē p̄fectā. P. reamatōe nō facit ad dilectionē amātis nūt̄ cognoscāt. quātūcūq̄. n. aliq̄s dilectis a m̄ reamat me. nūt̄ cognoscā
2. ta amore eēntiali.
3. P. ratio q̄re i nobis reamatio requiri ad p̄fectū amore ē. q̄r aliqd ad dī diligēti. Statim em̄ cū alicui amāti constat q̄ reamat int̄ētus diligit p̄dilectū. Sed in diuīs nūt̄ addit̄ supposito diligēti ex ipa reamatōe. q̄r tota ratio p̄fectionis illius dilectōis ēēntia diuinā ex̄is i infinitū diligibl̄ & ex reamatōe nō fecūda volūtatas. P. si de ratiōe amoris iocūdissimi ēq̄ sit mutuus. cū tali amore pater sit btūs. sequit̄ q̄ p̄ formaliter sit beatus dilectōe fili⁹ & nō dilectōe esse tie. & sic dependeret pater a filio q̄ ad suā beatitudinē p̄fectā. P. reamatōe nō facit ad dilectionē amātis nūt̄ cognoscāt. quātūcūq̄. n. aliq̄s dilectis a m̄ reamat me. nūt̄ cognoscā
4. tūdīnē p̄fectā. P. reamatōe nō facit ad dilectionē amātis nūt̄ cognoscāt. quātūcūq̄. n. aliq̄s dilectis a m̄ reamat me. nūt̄ cognoscā

ip̄m reamatōe me. nō p̄ficiē nec augēt̄ mea dilectio ex sua reamatōe. si ergo reamatōe facer̄ ad p̄ductōem sp̄m̄sc̄tū. tūc pater & filius p̄ducer̄ sp̄m̄sc̄tū in q̄z sc̄tēs seu cognoscētes & vltimata & p̄pletua ratio spirādi erit cognitio. & p̄ dñs sp̄m̄sc̄tūs non p̄cederet libere & p̄ modū voluntatis. sed magis ex nccitāte scie.

Sed illa nō cōcludūt. Ad primū igit̄ dico q̄ ratio illa p̄supponit p̄z & posterius i

Solutio.
Ad 1

dīnis ex natura rei. hoc aut̄ p̄oxime sup̄ius improbaui dist. ix. Etia p̄supponit q̄ pater p̄us diligat eēntia diuinā q̄z filiū. & filius p̄z diligat eēntia diuinā q̄z patrē. & hoc sil' nego q̄z cū eēntia diuinā nō possit cognosci seorsum a suppositis. q̄z nullū h̄z esse p̄ter qd̄ h̄z i suppositis. ideo nō p̄t p̄us amari q̄z ament sup̄posita. Nō ḡ est ibi naturaliter prius amato q̄z reamatōe. nūt̄ sumat prius rōne solū q̄mō sup̄ius ē declaratū prius ēē in diuīs.

Ad 2

Ad se cundū dicēdū q̄ reamatōe in diuīs no addit̄ realr̄ aliqd sup̄ amationē. q̄z nō ē ibi realr̄ prius dare amore q̄z reamatōe. sed sil' naturaliter sunt ibi amor & reamatōe. sicut aut̄ amor i diuīnis p̄cedit reamatōe fm̄ rōem. sic reamatōe p̄t addere sup̄ amore aliqd fm̄ rōem.

Ad 3

Ad terciū dicēdū q̄ nō sequit̄ q̄ pater sit formaliter beatus filio. v'l' q̄ patris btūtudo depēdeat a filio. sed bñ sequit̄ q̄ p̄ nō possit ēē btūs sine filio. q̄z nullius sine socio ē iocūda possessio. sicut ait Boetius. hoc aut̄ nō arguit aliquā p̄rogatiū i filio q̄ patrē p̄cedat. nec i patre aliqua de penitētiam derogāt̄ sue dignitati. q̄z sicut pater cognitōe btūtūa nō potest nō coḡscere creaturā. vt sup̄i⁹ declaraū dist. vi. n̄t̄ dependet a creatura. sic rc. Et qd̄ mir̄ si pater nō p̄t diligere nō diligedo filiū. & nō reamatē filio cū pater nō possit ēē nō ex̄nte filio.

Ad 4

Ad quartū dicēdū q̄ ex hoc nō sequit̄ q̄ pater & filius p̄ducāt sp̄m̄sc̄tū vt sc̄tēs. sed vt amātes. q̄z uis ex bñ possit p̄cludi q̄ p̄ductio sp̄m̄sc̄tū p̄supponit noticiā & zibi p̄ductionē. in om̄i. n. amore p̄supponit cognitio. cū bonū cognitū sit objectū voluntatis. Etiā am ratio nō est ad p̄positū. q̄r in diuīs nō est ex reamatōe augmentū amoris sicut rō p̄supponit. s̄ amor & reamatōe & noticia vtriusq; oia sūt vnu i diuīs & sil' natura. Quicqd̄ igr̄ sic de dicti isti⁹ doctoris ad p̄ns nō curo. cū non sit h̄ me. p̄z tñ q̄ illerōes nō p̄cludūt.

Quantū ad tertium p̄ncipale. Tercium
principale. vt pater & fili⁹ respectu p̄ductōis

Egidius. spūscī possint dici p̄les spiratores. Dicit do-
ctor nr̄ q̄ sicut vna deitas vnit tres dīnas p̄lo-
nas i creādo. siē eadē deitas vnit p̄rez et filiuū ī
spīndo. differēter tamē. Na p̄it tres dīnne
psone creant. ita hoc eis competit p̄ vna; te-
tātē iū quā vniūtur. q̄ t ipsa deitas creat. sed
proit p̄ t filius spirat spīnlancū sic hoc eis
competit p̄ vna virtutē spiratiuā q̄ est ipsa dei-
tas. q̄ t ipsa deitas non spirat. t ideo nō di-
cunt plures creatoreea ppter vniatē vni°cre-
atricis eētie q̄ t ipsa creat. sed p̄nt dici plures
spiratores. cū dīnna eētia nō spirat. ¶ S3
¶ Stra ista dicta q̄m̄ rōhabiliter posita arguit

Hē. ḡā. spiratores. cū diuina eētia nō spirat. **S**z
Ilū. ḡegi. ptra ista dicta q̄uis rōhabiliter posita arguit

- quidā doctor. Et primo probat q̄ illa nō est
ppria. cēntia diuina creat. qz actus sunt sup-
positoz. ut p3. i. methaph. z. q. ethicoz. sed es-
sentia diuina sūm se nō est suppositū, quia als-
h̄rem⁹ q̄ tuor supposita ī diuis. ḡ diuine eēn-
tie nō competit p̄ se creare vel agere. **P.** alia
rationalis q̄uis sit separabilis a corpore. bū tñ ē
in corpore. nō conuenit sibi aliqua opatio per se
quia si aliquis dixerit q̄am p̄ se intelligere dī-
cit eam texere vel edificare. ut dicit. i. de anima.
ergo multo fortius cum essentia diuina non
possit separari a diuinis suppositis. ergo tanq̄
agenti nō potest sibi attribui aliqua operatio.
P. ercio ipse p̄uenit responsonē ad hec dicta
zat q̄ nō valer si dicit. Creare est actus essen-
tialis. t̄ ideo pōt̄ conuenire eēntie que est p̄inci-
piū essentiale. quia sicut actus notionalis est
a virtute generativa vel spirativa. nō q̄ vir-
tus h̄moi talē actuz eliciat suppositum. sed so-
lum formaliter est ratio elicēdi actu notiona-
lem. sic z si creare sit actus eēntialis. nō tamē
deret attribui eēntie diuine tanq̄ agenti. sed
tanq̄ rationi agēdi. **S**ed illa nō videtur
esse vera. quia omis eēntia que p̄ se habet eē p̄
se potest agere. maxime quo ad actus eēntia-
les. quoz h̄moi natura poterit eē p̄incipiuz
ipsi supposito. **S**i em̄ natura ignis p̄ le habe-
ret eē ipsa posset eē p̄incipiū quod siue produ-
ces respectu ois operationis cui⁹ est p̄incipiuz
quod siue p̄incipiū productum. sed eēntia diui-
na p̄ se haber eē. Nō. n. diuina eēntia capit eē
ex eo q̄ producat in supposito. qz ipsa impro-
ducibilis est. **S**i em̄ caperet eē ex eo q̄ ē ī sup-
positis. tunc necessario eēntia numeraret numero
ratione suppositoz. quod ē hereticū dicere. ḡ
diuine eēntie competit p̄ se agere sūm act⁹ eēn-
tiales. **P.** de quocūq̄ vere et pprie p̄dicat
nomē verbale teriuatū a verbo significante ali-
quē actum illi pprie conuenit elicere talē actuz.
sed creatrix est nomē verbale de scindēs ab v-

timis supino illi? verbi creo. as. eque grāma-
ticaliter sicut creator. et p̄prie p̄dicas de diuīa-
eēntia. quia oēs sancti doctores dicunt deita-
tēs in ecēntia diuīa ee creatrice. et accus q̄ di-
cīt creare p̄prie sibi conuenit. Ad primūz
ergo cum dicit q̄ actus sunt suppositorū. di-
co q̄ p̄ceptus Aristotelis nō habet suppositorū
sed singulariū. modo licet eēntia diuīa non
sit suppositorū absolutū. potest tamē sine omni
incōuenientia dici hoc singulare absolutū. eo
q̄ p̄ se h̄z hoc ee puta diuīu. Et si in aliqua
trāslatione quā ego tamen inūq̄ recordor me
vidisse. inueniret q̄ actōes sunt suppositorū.
dicerez q̄ Aristoteles pro fāto sic scriberet. q̄ a
loquebat ibi de rebus quāz nature p̄ senō ha-
bēt ee. sed acquirūt ee in suppositis. et ideo per
senō poterunt agere. Ad scđm dicēdum q̄

Solutio
rōnū ben.
Ad I

Adz

Ad3

Opibē.

Lótra eū.

Alia opī.

animi humani dū esti corpe p se nō compre-
tit agere. qdum est i corpe p se nō habet esse
sed dato qd se haberet ē sicut negare nō po-
teris de eētia diuina. tūc dicere qd haberet p
se agere. et iō minus per se ageret dum esset i
corpo qdū eēt separata a corpore. Ad terci-
um dicendum qd nō est simile de actu eentializ
notio alii. quia ex pte actus notio alis est ma-
nifesta contradictionis implicatio. qd om̄e pro-
ductū differt necessario a producente cū impos-
sibile sindē producere seipm. sed eentia diui-
na a nullo producto i diuinis potest differre.
qra quoqz realiter differt eentia diuina. il-
lud nō potest esse deus. ergo si eentie diuine co-
petent actus notionalis. tūc ipsa a producto
diffaret et nō differret. t p pleyas produce-
ret nō produceret. Itzor autē inconuenienti-
um nullū sequit posito qd eentie diuine com-
petit p se agere p actus eentiales. Ad dictum

et sic dicitur doctor ad dicta pcedetia quibus modis sum est. quia quare non potest dici plures creatores est. quia vis creativa puta essentia divina non multiplicat nec dicitur aliqua distinctione suppositorum. quod si esset uno immo adhuc illud suppositum crearet. Sed illud expesse hoc dicit alius suis dicitur. quod ipse manifeste ponit quod emanatio creaturarum necessario presupponat emanationem personarum. quod si vero est tunc non esse possibilis creationis si essentia divina immo haberet esse in uno supposito. quia tunc non esset persona emanatio. Quicquid etiam alii dicunt quod hoc nomen spirator vel creator potest teneri adiective vel substantiae. Primo modo stat talia nota pro suppositis. tunc possunt dici duo spiratores et tres creatores. Sed secundo modo debet dici unus creator et unus spirator. Sed isti falsum

Lôtra eā.

Tho.

assumunt. qz nomē verbale ē cūmodo nomen
substatiū. licet suū p̄cipiū possit dici adie/
ctiū. eo qz moueat de genere in genus. vñ
tamen nomē ē mere substatiū. qz nec mouet p̄
terminatōes nec p̄ genera. qz tñ motio ē de na/
tura nois adiectiū. ḡ zc. Itēz dōctor cōis
i hac materia videt sibi tradicere. qz in scri/
pto sup̄ p̄mū lñiaꝝ dicit. qz act⁹ significant⁹ vñ
bo. p̄cipio ⁊ noie vñbali. cū igit⁹ act⁹ sint sup/
positoꝝ. vt dī p̄hemio meth. iō ad multitu/
dine sup̄positoꝝ sequit̄ multiplicatio actiū.
tio nō possum⁹ dicere qz p̄ ⁊ fili⁹ sp̄m̄sc̄m̄ spi/
rat. vel ē spirās. vel ē spiratoꝝ. sed debem⁹ dice/
re qz spirat. ⁊ qz sūt spirātes. ⁊ qz sūt spiratoꝝes
⁊ iō p̄cludit qz p̄ ⁊ fili⁹ sunt duo spiratoꝝes
sicut sūt duo sup̄posita. Sed i prima pte. q.
xxvi. arti. iiii. i solutōe vltim⁹ argumēti dicit
qz cū spirans sit nomē adiectiū. spiratoꝝ no/
mē substatiū. iō p̄ ⁊ fili⁹ sunt duo spirātes
ppter pluralitatē sup̄positoꝝ. nō aut̄ duo spi/
ratoꝝes ppter vñā spiratoꝝem.

Quartus
p̄ncipaleAd p̄nci/
pale argu/
mentum.

Quātuꝝ ad quartū
dico p̄ oia sil̄. sicut dictū ē distinctiōne. vñ. de/
potētia generādi. Ad p̄ncipale ergumētū
in oppositū dicēdu ⁊ nec p̄ imp̄fice se habz
nec filius sup̄fluit in spirādo. qz cū vna sit
virtus spiratiua sub eodē respectu ac spiran/
dū requisito in patre ⁊ filio penitus ridistin/
cto. ergo nec pater sine filio. nec filius īne pa/
tre spirabit sp̄m̄ sanctū. cū ambo sint viū p̄n/
cipium sp̄üssanc̄i.

Rēci tamen
zc. Hic m̄gr ostēdit discordiāz
grecor̄ a doctrina latinoꝝ. Et
dīvidit in duas. qz primo ostēdit i quo greci
p̄cise dissentiūt a latinis. Scđo manifestat i
quo doctores grecor̄ cōueniūt cum latinis.
Scđa ibi. Sciendū est tñ. Prima in duas.
qz primo ponit grecor̄ ⁊ tra latinos argumē/
tatoꝝ. Scđo r̄ndet ad eor̄ r̄ones. ibi. Nos
aut̄ illa verba. Nū lequit illa ps. Scien/
dū ē tñ. Et dīvidit i duas. qz p̄mo ondit i q
oēs greci cōueniūt cum latinis. Scđo in q ca/
tholici grecor̄ a cordat cū latinis. Un̄ etiā q
dā eoz. Circa istā lñam quero.

Ilū sp̄üssactus distingueret a filio
si non procederet ab eo. Et videt
qz sic. qz p̄ illud res psonalr̄ distingui/
tur p̄ qd̄ in eē psonali ōsticūt. sed filiatiōe p/
sona fili⁹ ōsticūt. ḡ dato qz fili⁹ qz tñ ad p̄du/

ctōeꝝ sp̄üsscti nō h̄ret spiratoꝝ actiū oppo/
ta spiratoꝝ passiua. adhuc p̄ sola filiatiōeꝝ dif/
feret a sp̄üssacto. Maior p̄. qz p̄ idēz res h̄z
ēt ⁊ distinctū ēt. etiā minor ē nota. qz genera/
tio passiua vt oēs dicit̄ est psonal fili⁹ p̄rie/
tas. Cōtra. oia i diuis sūt idēvbi nō obuiat
relatiois oppositio. vt dicit ansel. i de pcessiōe
sp̄üsscti. sed si sp̄üssctus nō pcederet a filio. tūc
inter filiū ⁊ sp̄m̄sc̄m̄ nulla ēt relatiois oppo/
ḡ zc. Hic p̄mo ē vidēdu vtz hec qō sit r̄o/
nabit. Scđo dato qz sic teneto de hac qōe p̄
tē negatiua ⁊ pbalo ea r̄ōib⁹ aliqz reueredoꝝ
doctorz. Percid adducā aliqz instatiās ⁊
hmō i r̄ōes ⁊ tollā eas. Quarto pohā mo/
tua opposite opiniois tñndebo ad ea

Primū istūs ordīa

Primū
pncipale.

tiois articulū p̄mitto ppter aliqz doctores qz
dicēt. qz illud qd̄ h̄. p̄. qōe pponit nōē qō. qz
qō ē dubitabil̄. ppō. s̄z illud nō ē dubitabile
nec in q̄sitōe dignū. ad qd̄ ncē ē impossibilia se
qui. illd aut̄ ē hmōi. qz h̄vnū ipossibile p̄sup/
ponit ad qd̄ multa alia impossibilia ⁊ ūdicto/
ria seq̄rēt. S̄z illud nō valet. qz sup̄po qz uis
cūqz ipossibil̄. reliqns tñ formalē r̄ōz subie/
cti sic se h̄z qz qō formari p̄t circa ipsā. s̄z ista
sup̄po est hmōi. ḡ zc. Maior p̄. qz sup̄posi/
to qz h̄o nō sit risibl̄. manēs tñ r̄onal̄. adhuc
multe qōes possēt fieri de hoīe. puta vtruz sc̄
aial. ⁊ vtz adhuc differat ab eq̄. ⁊ sic de aliqz.
Maior etiā p̄. qz sup̄posito qz sp̄üssctus nō pce/
deret a filio. h̄ nō videt tollere r̄ōes sp̄üsscti. cū
sp̄üssctus pfecte pcedat a p̄. dato qz p̄ h̄ēat
vñm spiratiua. Illa qō ē r̄onabil̄. disputa
bil̄ ⁊ dubitabil̄ qz formalē ppōe ypotetica c̄
kathegorica ē dubitabil̄ materieſi ē kathego/
rica eq̄pollēs hmōi ypoterice. s̄z p̄dicta ppō i
qōe posita ē hmōi. ḡ zc. Maior p̄. qz ista p/
positio ē disputabil̄. vtz alīn⁹ poss̄ volare se
h̄ret p̄nas. qz ista kathegorica ē dubitabil̄.
vtz oē h̄ns p̄nas vel alas possit volare. pp̄c
aliqz qz videm⁹ ēē pennata. ⁊ tñ raro vel nunqz
ipsa volare videm⁹. vt p̄ de strucione ⁊ mul/
tis aliqz. Minor p̄. Nā illa kathegorica
ē dubitabilis. vtz filius distinguat a sp̄üssan/
cto generatione p̄ passiua vel sola spiratoꝝ acti/
ua. ⁊ ex hoc sup̄dicta ypotetica reddit dubi/
tabilis. qz si distinguit filius a sp̄üssacto gene/
ratioe passiua. tūc dato qz sp̄üssactus nō pro/
cederet a filio. adhuc distinguere ab eo. Si
aut̄ filius distinguit a sp̄üssacto p̄ sola sp̄ira/
tionē actiua. tūc si non procederet ab eo nois

- 3 Distinguere ab eo. **P.** ex similibus filia iudicamus. sed sancti patres sepius spiles ppositioes supradicte ppositioi formauerunt. et de ipis multo sermone disputauerunt. sicut p. p. aug. q. xv. de trini. c. vi. ponit hanc ppoem. si spissa/ce diceret filius. amboz utiqz filius diceret.
- 4 Hinc Ainsel. de pcessione spisscti. c. x. ait. Nihi diffinit trariorum naturei plenitudo sapientie posse subsistere in singularitate personae. nam quantum videtur si sola persona in deitate est. nihilominus plenitudine sapientie habet potuissim. Cum igit in quibus ancedente illaz pponu iplacet similitr impossibile. quod ei oppositum est summe necessariu. miror quod re isti doctores tanta difficultate faciunt de titulo illius questionis.

Secundū
principale
Rō egidij

- Quātū ad secundū**
- 1 principale dico quod si spisscūs nō pcederet a filio ipse nō differret ab eo. quod cū relatio fm eē trāse atī dīna eētiā. oīs distinctio qd p relatioes fit i diuis optet qd fiat fm qdditatē relatiois. sed qdditas relatiois solū sumit i ordine ad oppositū. qd relatio i diuis solūmō distinguit ab opposito. sed si spissctus nō pcederet a filio. tūc nullā oppoēz h̄ret ad ipm. qd tc. **P.** generatio actua et spiratio actua i preditū eadē rē. qd als eēt qd tuor res i diuis. qd sīl generatio passiua et spiratio passiua inqstū de se ē dicūt eandē rē. qd nō haberet spisscūs p quid differret a filio si nō procederet ab eo. **P.** si spiratio actua p supponit generatione actiua. si spiratio passiua p supponit generatione passiua. Aut qd p supponit eā in eadē persona. aut in alia persona. et p sequēs p modū originis. Nō pmo modo. qd tūc haberet intentū. nā tūc nō differret spissctus et filius. qd eēt vna persona. qd p supponit eam p modū originis.
- 4 **P.** si spissctus nō pcederet a filio. tunc idē eēt generare et spirare. psequēs ē falsū. probat p sequētia. qd si spissctus nō p supponeret verbū. et ab ipso nō procederet. tūc procederet p modū nature. **P.** si spissctus nō procederet a filio differret ab eo. aut talis dīntia eēt ratione intellectus et volūtatis. puta qd filius procederet p modū intellectus sive nature. et spissctus p modū volūtatis. Aut p relationes despatas. Nō pmo modo. qd cuz natura et volūtas in diuis differat sola ratioe. filius et spissctus nō possent differre realiter nisi p aliqua alia distinguantur. Nec secundo modo. quia si p relationes despatas possent fieri personalis distinctio. tūc pater distinguere perso-

naliter a seipso. cū vere habeat sī se duas relationes despatas. s. paternitatem et spirationē actiūam. **P.** quecūqz p relatioes realiter ad seiniūcē referrunt. qd eētialē ē ipsi relatioi fm eam referri qd p eam distinguui. qd distinguere est cōde sibi et absolutis. referre aut p prie dūenit sibi. ergo si filius filiatōe distinguere a spūfacto. tūc filiatōe referret ad spmūctm. et sic spisscūs ēēt p P optet qd fm spirationē actiūad ipm referat. et p dīns pducet spmūctm. **P.** distinctio nō dūenit relatioibz despatis nīli ex suis fundamētis. Similitudo em et eqūitas ex h̄ dīntre aliter. qd qualitas et quātitas i quibz fundat realr dīnt. vbi g idē fundamētu eqū pfecte est in productis sicut in productibz. si producētia nō differret rōmbus despatis. nec producēta ab ipsis differre pnt. sed pater et filius nō differret in diuis relationibus despatis. qd nec filius et spissctus.

Tercium
principale.
Solutio
Alexadri.
Ad i

- Sed primas quartū**
- or rōnes rīdet alexander ordinis. s. Augustini. iiii. suo quolz. q. iiii. **E**c pma dicit qd sicut relatio h̄z p pria qdditatē sī h̄z p prium esse. als eēt dare aliquā quidditatē sine p prio in diuiduo. qd est incōueniens. Et addit qd qd ditas relatiois nō est nisi eēt relatiois i ordine ad terminū. et ideo si manet fm qdditatē etiā manet fm eēt. Unū ad quicqz compatet relatio. semp manet fm suam p prial realitatē qd spēcificat p aliud. Et tūt cōcludit dices. qd cū ita sit qd relatio nō solum in comparōe ad oppositū. sed etiā ad quicqz compet. semp tenet sī am realitatē. ideo nō solū relatio opposita distinguunt sed etiāz dispata. **S**ed ille multa dubia et forte minē vera assūmit. qd tūt omibz dimissis. dico qd līmū suuz pclusuz est similitr falsū. s. qd relatio ad quicqz compet semp retinet p prial realitatē. qd relatio nec quidditatē nec realitatē retinet in comparōe ad quodcūqz. sed realitatē habet i ordine ad fundamētu. qdditatē hō i ordine ad terminū sibi relatiue oppositū. et illud declarabitur dist. xxvii. **P.** id qd sp tenet realitatē suam. vniiformiter ad quicqz compet. hoc ē similitr absolutū. relatio fm te est h̄mōi. qd eēt similitr absoluta. quod est p contradictionis implicatio. qd esset ad se et nō esset ad se. et esset ad aliud. et nō esset ad aliud. **P.** dictū illius videt esse exp̄isse ptra phm in pdicamentis. vbi ait. Ad aliquid sunt quibz hoc ipsum qd sunt ēad

Lōtra eu.

2

- aliud se habere. et ut expresse p[ro]t[er] ibidem p[ro]ly aliud non notauit Aristo. re quacunq[ue]. sed soluz terminu[m] opposituz respectu cuius relatio sortit sua quidditatē. a cuius compatōne dū decidit nō pot seruare ppriā qdditatē. nec p[ro]t[er] v[er]itate distinctiuaz. ¶ P[ro]p[ter] qnūcūq[ue] res recedit ab aliquo respectu cuius p[ro]p[ter]e diffinit. tunc p[ro]dit p[ro]priam quidditatē. nec p[ro]t[er] retinet propriā realitatē. et h[ab]et fīm te. q[uod] tu pro eodē sumis qd[icitur] dicitatē relationis et realitatē. q[uod] quis nō deberes sic sumere. q[uod] relatio fīm rōem habet verā qd[icitur] dicitatē relationā. non tamē verā realitatē. relatio vero fīm dicit habet veram realitatē. nō tamē verā quidditatē relationā. Sed nō obstante q[uod] relatio competur ad qnūcūq[ue] aliud p[re]ter ad terminu[m] sp[iritu]l recedit ab eo respectu cuius proprie diffinit. q[uod] nō poterit in h[ab]moi compari nonibus retinere ppriam quidditatē. ¶ P[ro]p[ter] tu ipse dicas quidditas relationis nō est nisi eē relationis i ordine ad terminu[m]. Ad scđz dicunt q[uod] si h[ab] nomē res accipit absolute. tūc in diuīs tm est vna res. Si h[ab]o accipit relatione. tūc tot sunt ibi res q[uod] sunt relationes. Si suppositiu. tūc sūt tm tres res. ¶ S[ed] nec illud valet. q[uod] vt patebit dist. xxvii I relation nō p[otest] dici alia et alia res. nisi sit i alio et alio fūdamēto p[ro]ximo. 2 Etiā illud ē p[ro]tra illā decretalē de summa trinitate et fide catholica. c. dānam⁹. vbi expesse negat ois' real. q[ua]ternitas i diuīs. ¶ P[ro]p[ter] res distictae exīentes in diuīnis ab homine catholico ut disticte detexte adorari. sed null⁹ catholico adorat quaternitatem in diuīs. ergo tc. ¶ Ad tertium dicunt q[uod] nō optet q[uod] spiratio passiva sic p[ro]supponat generatōz passiūā p[ro] modū origis. q[uod] vna p[sona] originetur ab alia. sed sufficit q[uod] ambe originent[ur] a tercia. ¶ Sed hec h[ab] valet. q[uod] ex eo q[uod] ambe sunt ex tertianō resultat aliquā realis distinctio inter p[sonas] p[ro]ductas. nisi ex vi p[ro]ductōis p[sonis] productis aliud cōicet. rōne cuius ab iniucē distinguant. verbi gratia ex eo q[uod] ois creature sunt ab uno deo. nō distinguerent[ur] creature inter se nisi ex vi creatōis distincte nature et p[incipia] distinctiua creaturā cōicarent. sed istis duabus p[sonis] cōmuni- carent vna natura et due relationes. ex p[ro]te g[ener]e nature nō distinguenter. q[uod] eēt tm vna. nec ex p[ro]te relationū. q[uod] in eadem p[sona] eēt p[ossibili]es. Non. n. plus repugnat passiūā passiūo q[uod] actiūā actiūo. Sed actiua generatio et actiua spiratio non ponent distinctionē in producente. ergo nec passiua generatio et passiua spiratio in producto. ¶ Ad quartū dicunt. q[uod] non oportet q[uod] si amo p[ro]supponat v[er]bū. q[uod] p[ro]

pter hoc verbū debeat ponī principiū amoris effectiū. ¶ Sed quis illa solutio valeret de **Contra** verbo et amore. q[uod] s. verbu[m] et amor re absolute ab iniucē distinguunt. optet necessario q[uod] amor sit verbū. p[ro]supponat q[uod] etiā ab ipso procedat. ut extat processione innascat distinctio relationis. ¶ Ad quintū respondet quidā alij. et ne- **Solutio** gant minorē quo ad ambas suas p[tes] Ad quinti. p[ri]mā probationē dicunt q[uod] falsū assumit. q[uod] intellectus siue natura i diuīs et volūtas nō dif- ferunt sola rōe s[ed] formaliter natura rei. Scđo dicunt q[uod] dato q[uod] ita eēt. adhuc nō sequit[ur] q[uod] filius et p[ro]p[ter] sanctus sola ratione differat. q[uod] non oportet tantā distinctionē esse in p[rin]cipijs si curū p[rin]cipiatis. Due nāq[ue] idēe sola ratio- ne differunt in mente diuīna. et tamē duo idea ta realiter differunt. ¶ Ad p[ro]bationē scđe p[tes] dicunt eodē mō q[uod] nō optet relationes q[uod] sūt i p[ri]ncipio tm distinguere illud i quo sūt sicut rela- tiones q[uod] sūt i p[rin]cipiatis. et addūt q[uod] nō est sile. q[uod] simplē est impossibile eādē p[sonā] accipe bis eē fīm duas p[er]fectas p[ro]ductōes. s[ed] nō ē imposs/ible vna personā p[ro]ducere duas p[sonas] fīm duas perfectas p[ro]ductiones. et ideo quis rela- tiones p[du]ctoz cōstituant distinctas personas. nō tm relationes q[uod] sūt i p[ro]ducere. ¶ Sed pri- **Contra** ma eāz solutio nō valet. q[uod] superēt dist. vi. pro- batū est q[uod] i diuīs inter absolute nō ē dare di- stinctōz nisi sola rōis. Nec scđa solo valet. q[uod] qn̄ aliqua producūt q[uod] indistincta sunt natu- raliter a producētib[us]. ac etiāz inter se. tūc non potest esse maior distinctio i productis q[uod] in producētib[us]. Sed supposita diuīa producta sūt eiusdē nature et inter se et cuz p[ro]ducētib[us]. g[ener]e. Propter qd[icitur] etiā exēpla nō sūt ad p[ro]positū q[uod] ideata et inter se differunt naturaliter et a suis ideis. et ipsis ideatis cōicant p[rin]cipia quibus formaliter distinguunt. et quibus vnu alteri repu- gnat. quod nō fieret i p[ro]posito. sicut p[ro]p[ter] p[re]dicta. ¶ Ad illud quod dicunt p[ro]tra alteri mē- bri probationē dico q[uod] bñ volo q[uod] i producen- te nō distinguāt relationes desperate. Sed h[ab] volo q[uod] si distinguāt i suo modo passiūo sicut tu p[on]is. q[uod] tunc necessario distinguāt i suo esse seu modo actiūo. quia cū actus sit qui di- stiguit. impossibile esse videt q[uod] aliqua fīm suum esse passiūū sint magis distinctiua q[uod] fīm oppositū modū. puta fīm suū modū quo actiua appellātur. Et cuz dicas q[uod] sequit[ur] hoc impossibile. q[uod] idē p[ro]ducerebis duabus p[ro]ductōib[us] p[er]fectis. dico q[uod] hoc impossibile

Solutio
scđi.

Contra

Solutio
terciij.

Contra

Solutio
quarti.

Ad 6 et 7

sequitur ex radice positionis tue. puta quod filius non producat spiritum sanctum. et non sequitur ex dictis meis. Ad sextum et septimum non inueni solutiones que sunt alicuius ponderis. ideo eas non conscripsi.

Quartus
principale.
Dicitur. prius

Bed multi docet
res contrarie opinionia sua pitem mutuntur multi
pliciter persuadere. Primo sic. Quocumque dif-
ferunt a tertio alia et alia divina reali. illa sunt di-
stincta inter se. sed dato quod spiritus sanctus non procede-
ret a filio adhuc filius et spiritus sanctus differret a pro-
pria et alia divina reali. differret enim filius ab eo pro-
filiatio et oppositam sive proximitatem. et spiritus sanctus per spi-
ratorem passim oppositam sive spiratorem actiuem.

2. **S**p. distincte relationes reales requirunt terminos re-
aliter distinctos. sed proximitas et spiratio actiuam
sunt distincte relationes. sed dato quod spiritus sanctus non pro-
cedat a filio. adhuc ille due distincte relationes in per-
sona patris existentes terminabuntur ad duos terminos
realiter distinctos. quod non poterunt esse alii quam filius
et spiritus sanctus. quod est. **S**p. unumquemque magis et forma-
lius distinguunt ab aliis per illud quod est sibi magis per
proximum. sed nunc in filio tria considero. scilicet entia. spir-
atione actiuam. et filiationem. Entia autem est cois tribus. spiratio cois duobus puta sibi et proximi. sed filia-
tio est sibi propria persona et incoicabilis personalitas.
et filius per suam filiationem distinguuntur ab oibz aliis

4. **D**ato ergo non procederet spiritus sanctus a filio. ad
hunc distinguere est ab eo. quod est. **S**p. impossibili-
te est quod una persona accipies una et eandem natura
duabus processionalibus procedat. Nam et si filius pro-
cedit generatione eterna et ipsi. hoc non est
in eandem naturam. Sed in diuis sunt due proces-
siones. sed dato quod spiritus sanctus non procedat a filio.
adhuc personae procedentes erunt distincte realiter. quod est.

5. **S**p. relationes eterne in diuis non sunt acce-
detes nec assistentes sed subsistentes personae. illud
est quod sufficit ad hanc et per se relationes in diuis
sufficit ad distinctionem personarum in diuis. sed
diversitas illarum actionum. scilicet generatio et spir-
atio sufficit ad diversitatem relationum. quod est illa
qua est generatio sequitur proximitas si producetur. et
filiatio in producto recte. **S**p. filius per hoc quod a pa-
tre generaliter est persona in diuis. ergo spiritus sanctus
per hoc quod a patre spiratur erit persona distincta cir-
cumscripto quocumque alio. sequentia per se filii.

6. **S**p. illud quod in diuis invita persona stat cum
vno oppositorum. in alia persona potest stare cum altero
oppositorum. nisi ex se habeat ad ipsum naturalem
repugnaciam. unde eadem communis no-
tio stans per paternitatem stat in filio cum

filiatione. eo quod ad filiationem non habet naturalem
repugnaciam. Sed generari in persona filii stat cum spirare. et in nulla persona generari potest
stare cum spirari. quod est oppositum ipsius spirare. ergo generari et spirari ex se sibi mutuo repugnat et ab invicem distinguuntur. et per sequebns
personam filii et spiritus sancti per se distinguere. dato
quod una ab alia non procedat. **S**p. si spiritus sanctus pro-
cederet a solo filio et non a patre adhuc
distinguere est a patre. quod dato quod procedat a solo
propter non a filio. adhuc distinguere est a filio. con-
sequenter per se filii. antecedens probat. quod si spiritus sanctus non differret a propter. tunc ipse esset pater filii
a quo tamem supponitur processisse. que non solu-
lum sunt impossibilia. verum etiam incompos-
sibilia. **S**p. distincte relationes reales inco-
cabiles et incoicabiles in eodem supposito suffi-
cient ad realiter distinctionem personarum. sed genera-
ri et spirari sunt hincmodi. Quod enim sunt distincte re-
lationes per se. quod ut via formaliter non includit aliam.
Sunt etiam reales. quod constitutive sunt realium perso-
narum. scilicet filii et spiritus sancti. Quod sunt incoicabiles per se.
quod omnis personalis proprietates est incoicabilis. sed
ipsius personalis proprietates personales. Sunt etiam in eo-
dem supposito incoicabiles. quod impossibile est idem
suppositum produci duabus productis simpliter
et equaliter. **S**p. illa ut dicitur est intentio Ansel-
mi. in de processione spiritus sancti ubi sic ait. Habet
utique esse a patre et filius et spiritus sanctus. alter nasce-
do et alter procedendo ut alii sint per hoc ab invi-
cem. Et subdit. Nam si per aliud non esset diversi.
si per hoc solum esset diversi. **S**ed illa non
excludunt. quod omnis incoicabilitas et repu-
gnaciam aliquorum optet et innascatur ex aliquo op-
pone. Sed incoicabilitas dominorum personarum non
potest innasci ex oppone. et traria autem repugnaciam. quia
tales non sunt in diuis. nec ad hoc sufficit opposi-
tionis et negationis. quod pura negatio non
potest suppositum substituere. etiam oppositum illa po-
test esse interea que sola ratione differunt. persona
autem diuis realiter differunt. quod sola relativa op-
positio faciet distinctionem personarum in diuis. et
per sequebns vbi cunquam illa deficit in diuis ibi neces-
sario deficit personalis distinctione. Et hec est inten-
tio anselmi. in de processione spiritus sancti. ubi ait. Dia in
diuis sunt id est ubi non obuiat relationis opposi-
tio. **S**p. si in diuis essent aliquae due distincte
personae. quae una non esset ab alia. tunc in diuis
esset aliqua inordinatio sive ordinis defectio.
sequitur est impossibile. quod tandem. falsitas con-
sequitur per se et apud phos et apud theologos
probantiam. quod omnis ordo quem nos possumus
imaginari possibiliter in diuis. vel erit ordo

10

Contra
hanc copi.

prefecto is vel *ordo originis*. *H*ic p̄mus ibi da-
ri non p̄t, cū om̄s tres p̄sonae sint eā p̄fecte. er-
go si ē ibi ordo. oportet q̄ sit ordo originis q̄
est huius ab hoc. vel hoc ē ab hoc. *T*hec est
Aug. int̄ctio *h̄ Maximinū*. vbi ait. q̄ ordo
originis solū ē inter p̄sonas quāz yna ē ex al-
tera. non tamen prior altera. *P*. ansel. in de
processione sp̄uscti. c. i. circa principiu. ait.
*S*updicta relatiois oppō q̄ ex hoc innascit.
q̄ deus ē de deo. p̄hibet patrē t̄ filiū t̄ sp̄m̄sc̄m̄
pp̄ria singulorū attribui alijs. q̄ aūcas si bñ
at̄cedit māifeste cludit p̄positū. *I*llō aut̄
qd̄ sup̄ius fuit adductū p̄ p̄tertraria. *b* dixit
ansel. disputatiue *h̄ aduerſariū*. qd̄ p̄ ex h̄ q̄
post illa verba cludit oppōsitū illoꝝ verbo-
rū ex int̄ctione pp̄ria sic dices. Itaq; filius et
sp̄usctus quō sunt ab unīc̄ speculemur. intel-
ligamus sp̄um̄sanctū ēē de filio. qr̄ filius non
est de illo. t̄ econuerso filiū nō ēē de sp̄usanco.
quia sp̄usanc̄tus ē de illo. *A*d primū ergo
argumētū istiꝝ op̄niōis dicēdū q̄ minor nō
ē vera. qr̄ si sp̄usctus n̄ p̄cederet a filio sp̄usā
ct̄ nō eet. nec eet aliq; i diuīs p̄ductio nisi sola
generatio. nec eet dare duas dr̄ntias q̄bꝝ sup-
positū patris producēs differret a duobꝝ pro-
ductis. *A*d quoꝝ oīm̄ intelligēiam est no-
tādum q̄ p̄sona producēs in diuīs p̄sonae p̄-
ductep̄municat om̄e cōicabile in quo produ-
cto non opponiſ nec repugnat. Siem̄ aliqd̄
p̄municabile producēs producto nō cōmu-
nicat. tūc interduo necessario dabit vnu. s. vt̄
q̄ productio nō est simpliciter t̄vlsq; squaqq; p-
fecta. vel illud tale in producēte nō habetur.
*S*ed manifestū est q̄ cōmunis spiratio ē cōi-
cabilis. cū nō sit p̄prietas p̄sonalis pris. Eti-
am nūc tenem̄ q̄ de facto cōicata sit filio. Eti-
am in illa cōi spiratōe p̄t nō opponiſ filio. q̄a
sola p̄nitate t̄ filiatōe opponūt. etiā si oppo-
neret p̄t filio bñ ea. de facto vñc nō poss̄ sibi
cōicare ea. q̄ sequit̄ nccio si p̄t filio non cōicat
cōmune spirationē. vt̄ q̄ p̄ductio filiū n̄ sit sum-
pl̄ p̄fecta. vel q̄ p̄t nō habeat illā cōem̄ spir-
ationē. Cū igit̄ p̄mu darī nō possit. qr̄ tūc filiū
non eet deus. qr̄ nulla diuina p̄sona p̄t p̄du-
ci p̄ductione imp̄fecta. q̄ dabim̄ sc̄dm. s. q̄ si
filius nō recipit a patre cōmune spirationē. q̄
tūc pater non habet ea. *S*ed planū est q̄ si fi-
lius nō spiraret sp̄um̄sc̄m̄. ipse non haberet a
p̄t cōmune spirationē. q̄ de p̄mo ad vltimū
li sp̄usctus non procederet a filio. sp̄usctus n̄
eet. qr̄ eentia diuina in patre non eet diuncta
cōmuni spirationi siue spirationi actiue. t̄ per
de sequēs pater nō possit producere sp̄um̄sc̄m̄.

Quibus bñ intellectu plane patet q̄ tu h̄c eti-
am i diuinis nō eēt aliqua productio nisi so-
la generatio. et q̄ non eēt dare duas reales dis-
serētias quibus duo producta realiter differ-
rent ab uno producere. Et si etiā in illa mino-
ri petitio principiū. qz p̄supponit illa pducta
esse plura. et p̄sequens cū omnis pluralitas
innascat ex distincto p̄supponit ea eē distincti-
ca. hoc autē est quod hic querit. puta si filiu-
us nō produceret sp̄m sanctū. verū tūc duo
producta supposita possint eē in diuinis ab in-
uiscentem vere distincta. ergo nō valet. Ad 2
cundū patet p̄ iam dicta. qz posito q̄ sp̄missio
ctus nō procedat a filio. tūc non eēnt in patre
tales distincte relationes. Dato etiā q̄ essent
adhuc nō haberēt distinctos terminos. quia
nō maiore distinctionē requirunt due relatio-
nes passione i suis immediatis fundamētis q̄
due relationes actiue directe opposite ill' pas-
sius. Ad 3
El terciū dicēdum q̄ maior nō est
vera de relatiis relatiue sumptis. q̄uis vera
sit de absolutis. Absolutū em p̄ vna natura
suam absolutā differt a quoq; ad quod po-
terit compari. Sed relatiū ut relatiū cum
sū ēt sic d̄sistat in respectu ad alterū. nī
p̄ vnam relationē referat ad plura. nō potest
p̄ vnam relationē differre a pluribus. et ideo
q̄uis i eodē relatiuo sint plures relationes q̄rū
vna duenit sibi magis p̄prie et alia min⁹ pro-
prie. illud tñ relatiū p̄ illā q̄ sibi minus pro-
prie duenit distinguīt a sibi opposito fm il-
lā relationē. et non fm ea q̄ magis p̄prie sibi
duenit. qz vt relatiū est tūc p̄ illā cōdem rela-
tionē refert ad illud et nō p̄ p̄pria. Ad 4
tu d̄cedo maiore. q̄. s. ip̄ossibile sit vna psonā
accipiente vna naturā pcedere dyab⁹ pfectis
processiob⁹. s. hec ip̄ossibilitas nō seq̄t ex po-
sito meo. sed ex tuo vt sup̄i⁹ dixi. Et iā suppo-
nit falsum. qz si filius nō pduceret sp̄m sc̄m.
tūc nō eēnt plures processiones i diuīa. pro-
ut declarauit i soluto p̄mi argumēti. Ad 5
dicēdū ad minorē. q̄ si fili⁹ nō pduceret sp̄m/
sc̄m. tūc nō eēt diuersitas actionū in diuinis. Et
dato q̄ eēt. sicut nō argueret ex pte pducētis
pluralitez suppositorū i diuīis. sic nec ex pte
pducti. Ad 6
sextū dicēdū q̄ i p̄nti suppo-
nit falsum. puta q̄ p̄spiret sp̄m sc̄m. dato q̄
sp̄missus a filio nō pcederet. qd ego p̄stanter
nego. qz dico q̄ hoc posito pater nec spiraret
nec spirare possit. quia spiratiū virtutē cū
respectu actiue spirationis nō h̄ret. Ad 7
optimum dicēdū q̄ generare et spirari n̄ p̄nt pro-
tūc rep̄iri i vna psonā. non ppter aliquā na-

turalē vñ formalē repugnatiā que sit inter ea.
sed ppter hoc q̄ incoicabiles t̄ psonales p̄pe
tates sūr duaz psonaz i diuis. Ad formā
h̄ argumēti dico q̄ maior ē insufficiēs. q̄a d̄z
addi ad finē maioris. vel nisi ipm t̄ oppositū
illius cū quo se compatiblē sint psonales. t̄ per
psequēs incoicabiles p̄prietates. Si aut̄ hic
ordo quez nūc credimus esse in diuis ex tua
suppositiōe mutareſ. puta q̄ spūſtus a fi-
lio nō procederet. tunc dico q̄ ipm spirari ni-
hil esset. eo q̄ pater nihil spiraret. Ad octa-
uu dicēdum q̄ in psequēte nō solum assumit
impossibile sed incoicabile. q̄ cū fili⁹ omne
posset agere habeat a patre. dicere q̄ filius ad
intravel ad extra aliquid producat qd̄ p̄ nō
producit ē planissima cōtradictio. q̄ ē dicere
filiū nō esse filiū. Cōcessis tñ his adhuc dico
q̄ nō est simile de illo psequēte ad illud aīce-
dens. quia si solus filius produceret sp̄san-
ctū. tūc spūſtus t̄ pater se haberet sicut pro-
ductū t̄ improductū. t̄ ideo necessario differ-
ret. sed si solus pater. tūc spūſtus t̄ filius
ambo eēnt producti a patre. Si ergo vis q̄ si
militudo currat. tūc addas impossibile ipso-
sibili. t̄ supponas q̄ filius producat patrē et
sp̄msanctū. tūc diceretibi cōnece ad pceden-
tia q̄ pater t̄ spūſtus nō eēnt nisi una pso-
na producta. quia hoc dato sicut tunc i filio
compateretur se due relationes actiue. sic i il-
lo uno producto se compateretur due relati-
ones passiue. Ad nonū dicēdum q̄ minor
est falsa. quia supponit ipm spirari esse. dato
q̄ spūſtus nō procederet a filio. quia vt pro-
bauit spirare nō maneret ex parte pris. Sed
uno relatiōe nō manēt. nō manet reliquū
Omnes etiā probationes eius deficiunt. Pri-
ma quia nō sequitur. a nō includit b forma-
liter. ergo est distinctuz ab eo. loquēdo de di-
stinctione reali de qua i p̄senti loqueris. pater
nitas. n. diuina nō includit diuinā essentiaz
formaliter. t̄ tamē nō differt ab ea realiter. et
eodē modo de sapientia diuina respectu bonita-
tis. In alijs ḫo duabz pbatōibz petiſ qd̄ est
i pncipio. Ad decimū patet p iam dicra.

Ad pnci-
pale argu-
mētu.

Ad pnci-
pale argu-
mētu.

Ad pnci-
pale argu-
mētu.

Distinctio duodecima
t decimatercia.

Tē queritur

zc. Postq̄ m̄gr determinauit de
filij generatōe. t̄ spūſtū pcessiō
one fm se. nūc prosequit de eis compatine. Et
diuidit i duas ptes. q̄ pmo inq̄rit aliq̄ de p
cessiōis ordine. Scđo de distinctōe pcessiō
nis a filij generatōe. di. xiij. ibi. Post hec p̄s
ideradū. Prima i duas. q̄ pmo simul mouet
duas q̄oēs. Scđo ponit ad illas q̄oēs disti-
ctas r̄nsiōes. Scđa ibi. His r̄hmōi. Et hec
diuidit in tres ptes. q̄ pmo q̄xū ad primaz
q̄oēmondit q̄ spūſtū nō procedit p̄us a pa-
tre q̄z a filio. Scđo quo ad scđaz q̄oēz oñdit
q̄ spūſtū nō pcedit magis a p̄te. Et tertio
oñdū sub q̄ sensu intelligede sut aliq̄ auctes
q̄ pdictis videt obuiare. Scđa ibi. Nūc aut̄
tractadū. Tercia ibi Augustin⁹ tñ i. xv. li. de
tri. Lūc lequit̄ dist. xiij. P̄ hec p̄sideradū
zc. i q̄ m̄gr inuit distinctōz inter generatōz
t̄ pcessiōz. Et diuidit i duas ptes. q̄ pmo on-
dit q̄ spūſtū nō d̄z d̄ci genit⁹. Scđo ostē
dit q̄z spūſtū nō sit genit⁹. ex h̄ tñ n̄ d̄z d̄ci
ingenit⁹. ibi. Nūc p̄sideradū ē. Prīa i tres.
q̄ pmo oñdit q̄ nasci seu generari n̄ p̄t p̄pere
re spūſtō. Scđo oñdit q̄ pcedere puenit fi-
lio. cui tñ pprie puenit generari. Et tertio ex
his inuit dr̄az inter generatōz t̄ pcessiōz. q̄z
uis sufficiēter hmōi distinctōz attigere n̄ pos-
sumi illa vita mortali. Scđa ibi. Lūc autē
spūſtū. Tercia ibi. Int̄ generatōz ḫo filij.
Lūc seq̄ illa ps. Nūc p̄sideradū. vbi pmo
sp̄mīcm n̄ debere. d̄ci ingenit⁹ oñdit ex dictis
aug. Scđo obhicit ex dict̄ hiero. Tercio r̄n-
det hmōi obiectōi. Scđa ibi. Hiero. tñ in re
gul. Tercia ibi. H̄z vt istā zc. Et hec i duas
Nā pmo ponit p̄dictē obiectōis solutoz. Se
cūdo addit sue solutois p̄firmatōez. ibi. Qd̄
aut̄ zc. Quātū ad istas duas distinctiōes
quiero hāc questiōē.

Dīū generatio filij sit p̄or spiratione
spūſtū. Et videt q̄ sic. q̄ illud cui⁹
termin⁹ ē pncipū spiratōis h̄ ē prius
spiratōe. s̄z generatōis termin⁹ p̄uta filij i di-
uis ē pncipū spiratōis. ḡ zc. Lōtra. sic se
h̄z fili⁹ ad sp̄mīcm. sic se h̄z generatio ad spi-
ratōz. s̄z fili⁹ nō p̄t ē p̄or spūſtō. ḡ nec genera-
tō erit p̄or pcessiōe siue spiratōe. maior p̄z. q̄z
sic se h̄z termin⁹ ad terminū sic se h̄z via advi-
am. minor s̄lī p̄z. q̄z nō maiorē p̄oritatē h̄z fi-
li⁹ respectu spūſtū q̄z p̄ respectu filij. s̄z supi⁹
dis. ix. pbatū ē q̄ p̄ nō ē p̄or filio. ḡ zc. Hic

q̄tuor sūt vīdēda. Primo de eo qđ querit. Scđo q̄tū ad dñm. leqntē vīdēdū ē. vīz genēratiō t spiratiō differat realē. Tercio vīz eaz distictio magis assilēt distictos specifice vīz nūrali. Et q̄to vīz spūscūs possit dici īgenit̄ sicut videt dicere. b. Hiero.

Primum
pncipale

Opinio

Instantia

Solutio

Lōtra opsi
mōne

Solutio
Ad 1

Ad 2

q̄nō pl̄ differat relatiō i creaturis a suo fūda mēto q̄ i diuis. Illa est falsissima. q̄r dato q̄ relatiō creata trāseat q̄tū ad eē i suū fūdamētu ad ipm p̄pata. nō tñ recipit pdicatōz fūda mēti. sed dīna eēntia s̄baliter et idētice pdicat̄ de q̄libet diūia relatōe pdicatiōe dicete. hoc ē hoc. Lū ḡ tal pdicatiō vīcīoq̄ inuenit nccio cōcernat maiore p̄ueniētia pdicati ad s̄biecētū q̄z vībī inueniri nō pt. ergo nccio sequit̄ q̄ pl̄ differat relatiō creata t suū fūdamētu q̄ relatiō diūia. Etia nō ē s̄lē qđ assumūt. q̄r cū relatōes creaturaz s̄nt tpales. t quasi tota die q̄tū ad actuālē denominatōem sui fūdamētū adueniat t recedat. quid mūz si suū fūdamētu tanq̄ naturaliter presupponit. Relatiōes vero diūie s̄nt simplēterne t immutabiles. t ideo nihil est ad propositū quod assumūt. Respōsio etiā eoz cū dicunt q̄ in diūinis s̄nt due res extēdendo nomē rei ad absolutū t relatiū est pīculosa valde. quia si res abso luta i diūis ponet numerz cuz re relata cum s̄nt tres res relate t vna absoluota ponēs cum eis numerz. tūc ēt̄ realis quaternitas in diūinis. qđ fuit error Joachim. qui error est exp̄esse damnatus extra de summa trinitate et fide catholica. ca. damnamus tc. Nos autē sacro approbante cōcilio. Nec terciū eoz Ad 3 dīctū valet. quia etiā b̄m eos paternitas nō est prior filiationē. sed simul s̄nt natura et na turali intelligētia. Sed filiatio nō potest ēe prior spiratiōe actiua. ergo nec paternitas. quia quādocūq̄ aliqua simul s̄nt q̄cquid nō est posterius uno nō pt ēe posterius altero. p̄ bo minore. q̄r nihil eoz que pr̄ cōicat filio est posterius filiatōe. q̄r om̄e tale qđ pr̄ cōicat in se phabz. cū nihil tet qđ nō habz. sed pater n̄ solū eēntia. verūtia cōem notionē vel ipsam spiratiōe filio cōicat. ḡ h̄moi spiratio nō p̄terit ēe posterior filiatōe. Ite cū talis cōis notio equalē habeat relatiūa oppōez t simul tate cū spiratiōe passiua q̄ ē spūscī ostitutiua p̄prietas. q̄lē habet p̄nitas t filiatio. liquido appetit q̄ i diūis nulla pt ēe realis prioritas nec p̄sonaz nec relationū. siue oppositaz. nec dispataz. nec processionū siue originū. Et cū dicūt q̄ oīunis notio nō ostituit. de hoc sūt opinōes. vt infra poterit patere. cuz tracta bo de ostitutiuis pncipiq̄s p̄sonaz. Ad p̄nus tñ dico q̄r dato q̄ nō ostituit patris p̄sonam in ēe distictiō quo ad filium. nō tamē ē po steriōz paternitate. sicut nec eēntia diūia que p̄sonā patris nō ostituit i ēe distictiō respe ctiū cuiuscūq̄ diūie p̄sonē.

Secundū
p̄incipale.

Quātū ad secundū

p̄incipale. vēr̄ generatio & spiratio differat re-
aliter. Dicēdū q̄ oēs catholici doctores in h̄
p̄ueniūt q̄ due sint vere & reales productōes
i dīuis. puta p̄ductio fili⁹ q̄ dicit generatō. &
p̄ductio spūsc̄i q̄ dicit spiratio. S̄z i mō
declarati istaz processionū distinctōz docto-
res variant. Dicit em̄ doctor nr̄ q̄ relationēes
oppositei dīuis distingunt̄ s̄m se. supposita
vero distingunt̄ p̄ tales oppositas relationēes.
despate vero relationēes distingunt̄. eo q̄ im-
mediate fūndātur i suppositis distinctis oppo-
sitīs relationib⁹. & ideo cuž generatio & spirā-
tio sint i duob⁹ suppositis relationib⁹ oppositīs
realr̄ distinctis. puta i filio & spūsancto. ideo
h̄moi processionēes realr̄ sūt distictē. Sed

2 Extra egi-
diū arguit
qdam do-
ctor.

3 P̄. tu pluries dixisti q̄
relationēes despate nō multiplicātur seu disti-
guūt̄ nisi assit distinctio s̄m eē. cū ergo i di-
uis etiam s̄m te nō sit distinctio s̄m esse. ergo

3 dicta tua processionēes siue desperatē rela-
tionēes nō erūt ibi distictē.

P̄. si relationēes de-
sperate distingunt̄ realr̄ ex h̄bc q̄ sūt i distin-
ctis suppositis. tūc c̄mumis notio erit realiter
distincta a seipsa. eo q̄ sit in patre & filio. pro-
batio p̄sequētie. q̄ existēre eadē causa semp se
quī idē effectus. sed s̄m te cā distinctiōis real-
relationēa despataz in diuis ē. q̄ sunt i distin-
ctis suppositis. S̄z iltis nō obstatib⁹ dicta

Pro Egi-
dio.

Solutio
Ad I

n̄i doctoris manet incōcussa. loquit̄ em̄ do-
ctor de talib⁹ despatis q̄ ambe sūt psonales p̄-
prietates & incōcibiles. ex cui⁹ ignoratia pce-
dūt argumēta p̄dicta. Ad pm̄ū ḡ dicēdū
q̄ cā q̄re generare & spirare stāt simul ē nō op-
positio. tamen hoc nō ē tota causa. etiā s̄m di-
cta Doctoris nostri. Est em̄ intērio doctoris
n̄i q̄ cū p̄dicta nō oppōe. cā h̄i⁹ c̄possibili-
tatis ē. q̄ spirare nō ē incōcibil psonal p̄pri-
etas. s̄z generari & spirari sūt duas psonas iin-
cōcibiles & psonales p̄prietates. Etiā minor
videt eē falsa. q̄ eo ipso q̄ p̄ ipm̄ generari cōi-
cat filio ipsa spiratio actiua q̄ directe opponi-
tur spirationi passiue. ergo salte indirecte ma-
gis opponunt̄ generari & spirari q̄ generare
& spirare. q̄ p̄ generare nihil cōmunicat pa-
tri quod directe spirationi accipere opponunt̄

Ad secundū dicendū q̄ est bare gradus i Edz
relationib⁹ despatis. q̄ quedā nec directe nec
indirecte opponunt̄. & ille utrem dicunt non
multiplicātur nisi multiplicato ipso esse rei
qua fūndātur. quis multiplicari possint ut
relationēes sunt. si ad distinctos terminos re-
feratur. Alies sunt quesaltez indirecte aliquo
modo opponunt̄. sic iam patuit de generari &
spirari. & he p̄nt multiplicari etiā ut res sūt
distinctis & multiplicatis suppositis. in qui-
bus sunt nō multiplicato ipso eē. Ad ter-
ciū dicēdū q̄ cōis notio non est i patre & filio
ut duo sūt. sed ut vñū p̄cipiū sunt ipsi⁹ spū-
saci. ut patuit supius distin. xi. t. xii. Do. Op̄i. tho.
ctor etiā cōis in diuersis suis dictis & letipts
diuersimode nūc declarare modū distinctio-
nis illaz processionuz. quādoq̄ nāq̄ dicit q̄
distinguunt̄ p̄ compatōes ad terminos. quia
processionēes se habet p̄ modum motus. oēs
autē motus & mutatōes specificant̄ & distin-
guunt̄ ex terminis. q̄ cuž illarū processionū ter-
minis realr̄ distincti. puta filius & spūsc̄us.
ergo & ipse processionēes realiter distinguitur.

Sed istud impugnat p̄mo a doctore no-

Egidi⁹
thomā

stro sic. Q̄ motus nō so rit̄ sp̄cm ex termino
ad quē ē inq̄tū suppositū h̄z rationē termini
q̄ ut sic dealbari & tenigrari eent eiusdez spe-
ciei. quādo dealbari terminaret ad supposi-
tum sortis. & tenigrari ad suppositū platonis
Item due albedines differēt specie cūm ter-
minaret vna ad hominē. alia ad lapides. Di-
stinguunt̄ ergo motus ex terminis inq̄tuz
forma seu natura habet rationē termini. ut pat̄
iij. phisicorū. Differēt em̄ tenigratio et deal-
batio specie. quia albedo & nigredo que sunt
termini formales illoꝝ motuum differēt spe-
cie. & dealbatio & dealbatō differēt numero. q̄
albedo & albedo differēt numero. Lū igit̄ i di-
uis termini formalis s̄t vñus puta natura di-
uina. quis termini suppositales differēt. ergo
ex termino q̄ motus specificat̄ nō possum p̄-
bare regalem distinctionē processionū in diuis
nis. Etiā illud p̄t p̄bari sic. sicut se habet
emanationes ad terminos emanationū. sic se
habet p̄cipia emanationū. puta intellectus
& volūtas ad ipsas emanationes. q̄ emana-
tōes mediāt inter p̄cipia & terminos. s̄z in di-
uis p̄cipia nō distinguunt̄ realiter ex emanationib⁹.
ergo nec emanationes distinguēt
realiter ex terminis. P̄. ab eodez res habet eē
& distinctum esse. sed ipsi⁹ motus nō habet eē
ex terminis. q̄ s̄m suū eē ipsi⁹ mot⁹ p̄cedūt s̄m
nos. ergo t̄c. Q̄ si omnis motus specificaret̄

ex termino. tūc motus curuus et motus rectus
ēent eiusdem speciei. psequēs est falsum. qz non
minus dñm qz distinguunt diuisiōē pncipia/
li qz qz scđaria. puta qz dñm ex sbdiuisiōē vni/
us mēbri pme diuisionis. S3 motus locuz
pmo diuidit in motu rectu et circularez. motu
aut rectus diuidit in motu sursum et deorsum.
qui dñm specie. g. tc. psequētia p. quia motu
tus rectus et motus curuus sive circularis pnt
ad idem ubi terminari. Propter quod do/
ctor pdict⁹ ponit adhuc tres alios modos p/
ter iam dictū modum. 1) Primo em⁹ aut qz ta/
lis distinctio emanationū sit ratione modu/
rū emanādi. puta quia vna ē modo intellect⁹
sive nature. et alia modo voluntatis. 2) Scđo
qz vna emanatio est ab uno puta generatio. et
alia ēa duobus. puta ipsa spiratio sive spūssā
cti pcessio. 3) Tercio dicit qz distinguunt rōe
ordis. ex eo vici qz velle hēt ordinē ad intellū/
gere. Sed p̄mus illoz triū modoz nō va/
let. qz cl̄ natura et voluntas i diuinis sola ratu/
one differat. nisi aliud dicat. ex eaz dñra que
est p moduz nostrz intelligēdi nō poterimus
arguere realem differencem ipsaz processionū.
4) Nec secūdus mod⁹ valet. qz procedere ab
uno vel a pluribus nō in eo qz plura sed ma/
gia in eo qz vnu. hoc p se non facit dñtiam.
5) Nec tertius modus valet. qz talis ordo qz
est inter velle et intelligere diuinū. nō potest ee
ordo realis. quia ordo realis p̄supponit ordi/
nata realiter distincta. s3 intelligere et velle dei
sunt idem realiter. ergo tc. 6) Dixerūt ergo qz
dam alij qz ille emanationes non pnt distin/
gui. nisi ponatur qz earum principia puta in/
tellectus sive natura et voluntas sint formaliter
distincta ex natura rei. quod probat sic. Qz
idem manēs idem semp facit idem. iij. de gene/
ratione. ergo si principiū illarū emanationū
ēet indistinctū realiter et formaliter. tūc soluz
vnam emanationē produceret. 7) P. impos/
sibile est qz vnu indistinctū realiter et forma/
liter duoz productorū sit principiū. quorum
vnu procedat libere et alterz necessario. s3 spūs
sanctus procedit libere et filius necessario. er/
go tc. 8) P. agēs quodcūqz p̄m principiū in/
distinctū formaliter nō determinat sibi certū
numez productoz. sicut patet tam in agente
vnuoco puta in igne producēte ignem. qz in
agente equinooco. puta te sole producēte ignē.
Si igit principiū productiū in diuinis es/
set indistinctū formaliter. tūc immoderata es/
set diuina productio. 9) Sed qzvus illa disti/
ctio formalis sit supius reprobat. tamē qz

ad p̄ns spectat negotium arguo p̄tra eam sic
Ubicūqz repitur ratio om̄is entitatis sib⁹ vna/
ratione entitatis vnicissime et simplicissime qz
tum est ex natura rei et ab intra. ibi nulla ca/
dit distinctio formalis ex natura rei. et p con/
sequēs ois ratio actiuitatis ibidē poterit vni/
tissime repiri. sed i diuis est h̄moi. ut declaras/
tū est supius. ergo tc. 10) P. nō minus ē mira/
bile et singulare oppositus relationes fūdari in
vno penitus indisticto fūdamēto qz idez sim/
plex et formaliter indistinctū ēē pncipiū dua/
ruz emanationū realiter distinctaz. maxime
cū motus et emanationes etiā naturaliter loquē
do nō numerētur p ea a quib⁹ sūt. motus ei
vnius nauis vnu existens possit esse a mille
viris. Sed i diuinis oppositerelationes sunt i
codē simplicissimo et indistincto fundamēto.
ergo tc. 11) Ad p̄m p̄t dici qz p̄hs p illā pro/
positionē nō intēdit excludere ab codē pdu/
cēte qn possit plura pducere. sed intēdit pclu/
dere pductois ppetuitate. puta si tale agēs est
inuariabile. tūc si semel pducit sp̄ produce. et
sub illo sensu tūc pcedo ppōem etiā i diuis.
qz p̄ inuariabilr sp̄ genuit. generat et i sempi/
ternū generabit filiu sūi. Et codēmō dico de
p̄re et filio quo ad spūm sc̄m. 12) Ad sc̄dm di/
cēdū qz filius sic pcedit naturaliter et nccio. qz tñ
pcedit liberime. qz nullaten⁹ pcedit coacte. et
spūscūs sic pcedit libere qz tñ pcedit determina/
tate et necessario. determinate quidē. qz p suaz
processionē sibi cōicat eadē natura que et filio
p̄municat p generationē. et necessario pcedit.
qz imutabilr procedit. et impossibile est eū nō
procedere. 13) Ad tertium dicēdū qz quis ma/
ior aliquā veritatē hēat de agētib⁹ sc̄dis. non
est tñ vera de agēte p̄mo. Agētia nāqz secūda
determinatur ad distincte agēdum per certa
principia sibi indita ab agēte primo. Primū
autē agens nō expectas impressionē seu deter/
minationē cuiuscūqz alterius agentis p vnu
suam simplicē entitatē ex seipso est determina/
tum ad producēdū om̄ia que producītaz
ad intra qz ad extra. vnde ex infinitate perfe/
ctionis diuine nature dñigut qz ipsa om̄ino
existēs indistincta est principiū distinctorū.
Etiam ipsa diuina ēentia inqzatum est secundū
p̄ncipiū illaz diuarū emanationū sic con/
notat paternitatem et p̄munē notionēz. que et se
nō sint distincte res. sunt tamen distincte re/
lationes. Posito enim qz voluntas et intelle/
ct⁹ in diuinis essent distincti modo quo ipse
ponunt. adhuc talis distinctio oportet qz
immediatē qziretur ab ipsa diuina ēentias

Thomas

Contra p̄
mū.Contra se/
cūdum.Contra ter/
cūdum.

Op̄. scđia.

Solutio/
Ad 1

Ad 2

Ad 3

omnino et penitus in distincta. alio est processus in infinitum. et ideo pari ratione standum est in primis. sed ipsa diuina essentia formaliter et realiter in distincta est principium productum duorum suppositorum secundum duas distinctas emanationes.

Tercium principale.

Quantum ad tertium

principale. utrumque distinctione generatio et spirationis magis assimiletur distinctioni specifici vel numerali. debet tripliciter procedere. primo enim debet istum articulum tractare de ipsis emanationibus. Secundo de ipsis relationibus seu personalibus praeteritibus. et tertio de ipsis diuisis suppositis atque ratione breuitatis quantum ad hec omnia istum articulum similiter et indistincte tractabo. primo recitando doctorem opiniones. et in fine quod ego sentiam breuerter insinuabo. Est igitur quidam opinio dictus distinctionem in diuisis magis assimilari distinctioni specifici quam numerali. quod illa distinctione est specifica quod est secundum formas specificae distinctionis. sed relationes in diuisis quibus diuina supposita distinguuntur sunt specificae distinctiones. g. sc. Ad hanc rationem qui dicitur quod maior non est vera nisi in his verbis forme specificae per se sunt naturae diversitate. hoc autem non est in diuina ubi relationes specificae differentes sunt cum una et indistincta natura.

Solutio

Sed nisi aliter dicatur illud non sufficeret. quia si ex hoc velles arguere quod non differret specifica. quod natura in qua fundantur relationes personalis constitutae non differret specifica. tunc simuliter possit dicere quod non differret numero. quia haec natura non distinguitur numeraliter. Et ideo aliud negatur minorum. quod cum predicate relationes fundentur in entia diuina. et per sequentes in eas trahantur. ipse non potest specificare differre. Se

Instantia

cus autem est ut dicatur in creaturis. ubi diversae relationes fundantur in diversis naturis. Sed nec illud valet eadem ratione iam dicta. quod cum natura diuina sit una numerorum. Quod. principia distinctionia distinctionis per ipsa non potest dare alias distinctiones quam eam que eis competit secundum eorum rationem formalem. sed paternitas et filiationem secundum formales rationes differunt specificae. g. sc.

Solutio

Secunda ratio.

relationes diuine non potest personalis distinguere nisi eo modo quo manet in diuisis. sed ut contra dicatur ipse secundum esse trahantur in diuina entiam. et manet secundum rationem quidditatis quod est ratione specificae et formalis. sed relationes siles non potest multiplicari in diuisis. sed secundum modum ibi erunt relationes specificae differentes. et per sequentes constitutae supposita specificae distinctionis. antecedentes quod omnibus est progressum.

4

Antiqua p. 3. p. 5. Aug. xv. de trinitate. xxvij. producta divisa supposita determinata sibi productiones specie differentes. cum ergo productiones specificent ex terminis. hinc est terminos ipsos secundum speciei esse distinctos. Secundum Opus. sed am sunt quidam hic mediis tenetes. qui dicunt quod relationes diuine sunt duplē considerari. Uno modo ut sint mere et simpliciter relationes. et ut referunt ipsa supposita. et sicut modo differunt specie. Alio modo ut habent a diuina entia vim formarum subtilium. et sic sunt forme eiusdem speciei. et constitutae personalis in genere sub uno numero differentes. et quod ordine nature supposita hinc sunt constituta quod relata. ideo non differunt specie. Sed nec illud videtur valere. quod Contra est si relationes non constitutae ut trahant ab entia vim seu virtutem forme subtilis. tunc non constitutae suppositum relationum sed simpliciter absolutum. et sic haberemus tria supposita absoluta in diuinis quod est extra fidem. Tertius dicunt quod respiciendo ad relationes per semetipsum trahantur quod differantur specie. sed respiciendo ad naturam diuinam non debet dici differre specie sed numero solus. Sed etiam illud non est verum. quod respiciendo diuinam naturam. tunc supposita divina non dividitur numero. sed sunt una res numero simplicissima. Et ideo dico quod quis impossibiliter prie loqui de divisione numerali vel specifica applicando sermones nostros ad diuinam. tunc si ad unum istorum nos volumus determinare. debemus magis dicere quod distinctione diuinorum suppositorum assilierunt distinctiones numeralia quam specifica. quod quantum possumus salua semper veritate dicta nostra sic moderari debemus ut hereticus non demum occasionem sit heretice puritatibus. Sed distinctione suppositorum specifica secundum visitatum modum loquendi sonat in diuisitate et distinctionem nature. quia diuisitate posuit arripi diuisis. g. magis debemus asserere diuina suppositorum distinctiones numerale quam specifica. Et eodem modo dicere nos est de passionibus. cum passiones non sint distinctiones. nisi quod distinctiones sunt suppositae ut dicatur una opinio. vel quod terminatur ad distinctionem supposita. ut dicatur alia opinio. Tertius. omet agens perfectum producit simile in natura. nisi assit aliquid impedimentum vel ex parte agentis vel ex parte recipientis. ut per semetipsum. viij. metaphysica. illa est vera loquendo de agente non equoco. sed in diuina est agens perfectum. et nullum est ibi impedimentum. producit autem in similitudine nature est eiusdem speciei cum producatur. g. sc. Quarto. ubicumque producatur et producitur in omnibus prout solam actionem producere et passionem producere ibi producetur et producetur sunt hinc eiusdem speciei. quia in

Duratus

Contra eum.

Opus. contra et propria.

2

3

3

o*is pductōe q̄uis cūq; vniuoca producēs et pductū dñi penes h̄mōi actōz et passioz.* Et sic ē i*dīnis teste Dama.* qui ait li.i.c.i.g*i dīnis omia sūt idem p̄ter generatōem, in generatōz et processionē.*

4

P̄ supposita omnino eiusdem et equalis perfectiōis nō differūt specie. quia i*simplr differētibus specie nō possūt dari due species equalis perfectiōis.* sed supposita dīniha sunt omnino equalis immo eiusdē perfectiōis.

5

qua cūcūq; suppositorū deficerūt aliqua perfectiō illud nō esset deus. cum hoc intelligatur nomie dei quod est pfectū omni perfe

Solutio
Ad i

ctōe. ut pat̄ p̄metatorē. v. metaphice. illa est expressa intērio Damas. li.iiij.c.vi. ubi ait. Numero et nō natura dicuntur differre hypostases.

Ad primū ergo p̄trarie opintiōis dicēdum ad minorez. q*o quis paternitas et filiatio fm se considerare distinguūt specifice.* tñ vt c̄stituūt dīnū a supposita induūt modū individualiū p̄prietatiū. iḡt ut sic distinguūt ipsa c̄stituta supposita solū induūt dualiū.

Hoc etiā videm⁹ i*creatur⁹ puta q; alia qua individualia p̄ncipia fm se considerata specie differūt.* atn̄ ut distinguūt sua induūt / dua sub una cōi natura nō distinguūt ea spē s̄ solo nūero.

Ad scđm dicēdū q̄ maior so

lū verificat de talib⁹ p̄ncipijs distictiūis q̄ dī

stincti⁹ p̄ ipsa dāt eē simplr. nō aut et his que

dāt eē individualē et incōicabile.

Ad. iiij. dicēdū q̄ dāto q̄ duo hoies nasceret quoq; vn⁹

et triangularis. et alter quadrangularis. nō ob

stante q̄ tales figure differat spē fm se considerate. tñ h̄i duo hoies p̄ tales figurās tāq; p̄ sua p̄ncipia individualiū different solo nūero et individualiū. sic tc.

Ad q̄rtū p̄z p̄ idē. Ad

q̄ntū dicēdū q̄ Aug. loquit̄ de p̄ductōib⁹ rōe

q̄ sūt idē relatiōib⁹ c̄stitutiūis. qd̄ cū diligētia

q̄sūi illo caplo. s̄ nec hec s̄ba nec aliq; ip̄sis

silīa inueni. Si tñ alicubi talia s̄ba vel his

silīa inueniret i dictis Aug. tūc dico q̄ si c̄sidereret fm se. tūc differūt spēsicut iā dictū est.

Ad 475

Quartū
p̄ncipale

Quātūz ad quartū

p̄ncipale. ut spūssanteus possit dici ingenitus. Dicēdū q*o quis hec sit falsa.* spūsscus est genitus. hec tñ nō est vera. spūsscus ē ingenitus.

accipieđo ingenitiū p̄uatiue. q*o affirmatiua de pdicato p̄uatiuo nō sequit̄ ad negati*

uam de pdicato finito. nisi p̄supposita c̄stitutia

subiecti cū aptitudine ad formā oppositā illi

p̄uatiōi. s̄ spūsscus nō sic caret generatōne q̄

h̄ec aptitudinē ad eā. Ad argumētū p̄nci

Ad p̄nci/
pale argu/
mentum.

pale dicēdum q*o quis termin⁹ generatōis sit p̄ncipiū spiratioz.* tñ q*o spiratio et generatio sūt plonales pprietates duoz. suppositorum simplr coeteroz et relative opositoz.* ideo nō est ibi prioritas nisi rōis.

Distinctio. viij.

Reterea dīli

gēter. Ista ē distinctio. viij. in q̄

mgr postq; tractauit supius de spūsceti emanatōe eternali. h̄ determinat d̄ eius dēspūsceti p̄cessiōe rōali. Et diuidit i tres p̄tes. q*o primo magister tractat de istius tpalis processionis seu missionis p̄ncipio.* Scđo d̄ ei modo. Tercio de quodā spūsceti p̄prio vtabulo. Scđa incipit distinctio. xvi. ibi. Nūc de spūsceto tc. Tertia distinctio. xvij. ibi. Preterea diligēter p̄siderandū. Prima in duas. q*o p̄mo oñdit quō spūscus tpaliter procedit a p̄re et filio.* Scđo quō etiā p̄cedit a seip̄o. di. xv. ibi. Hic p̄sideradū. Pria i duas. q*o p̄mo oñdit quō spūscus tpaliter procedit a p̄re et filio.* Scđo inq̄rit vtr̄ dari possit ab aliq; ho mēscō. Scđa ibi. Hic q̄rit vtr̄ viri sancti. Pria i duas. q*o p̄mo q̄tū ad p̄ncipiū tpalis processionis ponit suā determinationē.* Secundo excludit suo proposito quādā falsaz opiniōnē. ibi. Sūt autē aliqui. Sequit̄ illa pars. Hic querit vtrū viri sancti. Et diuiditur in tres p̄tes. q*o primo ostēdit q̄ spiritus et*

ctus non datur nec dari potest ab aliq; pura creatura. Scđo ostēdit quomō huic veritati auctoritas apli videt esse p̄traria. Et tertio manifestat q̄liter illa auct̄as sit intelligenda.

Scđa ibi. Sed hinc videt h̄riū. Tercia ibi.

Sed intelligendū est aplm dixisse.

Licet istā distinctionē q̄ro hāc questionē.

Tū spūscō inueniat tpaliter p̄cessio.

Et videt q̄ nō. q*o ei qd̄ ē simplr eternū nū nō inuenit procedere tpaliter.* s̄ spūscus ē simplr etern⁹. ḡ tc. Maior p̄bat. q*o siē se h̄ illud qd̄ ē simplr tpale ad eternā processionē.* sic illud qd̄ est simplr eternū ad tpalem processionē. sed impossibile ē simplr tempale eternaliter procedere. ḡ impossibile videt simplr eternū tpaliter procedere. minor p̄z ex fide.

In p̄bi ē mgr i līra q̄ dicit q̄ gemīa ē spūscē p̄cessio. eterna. s. et tpalis.

In illa qd̄ ē q̄tū orsunt vidēta.

Primo de eo quod querit.

Scđo vtr̄ procedere seu processio sit pro p̄m spiritus sancto. vel sit p̄m hec sibi et filio.

Tercio vtrꝫ pcessio tpalis ipsiꝫ spūscī ponat numerū eterna sua pcessioꝫ. Et qto vtrꝫ ē tali tēpali pcessione dicit spūssancꝫ psonaliter. vel dona sua tm.

Primus articulus.

Quantus ad primū

Pincipale. s. vtrꝫ spūscī dūeniat pcessio tpalis. sic procedā. Primo em̄ ponā illud qđ teneare propono circa istud qslitū.

Scđo ducaz aliquas instatiās contra me r̄indebo ad eas.

Tercio adducā modos dicēdi aliquā doctoz lista materia. t̄ dicit eoz obuiabo in

qslitū mihi yident̄ straria.

Quo ad pmuz dico qđ spūscī dūenit tpalis pcessio. qđ illa processio q est ad terminū tpalem seu ad terminū qui in tpe cepit eē. dicit debet tpalis. sed spūsancto cōuenit processio ad terminū q in tpe cepit eē. ḡ tc. Major p3. qđ om̄e qđ se h̄z p modū fluxus siue processus inter duos terminos. quoꝫ vñus se habet vt termin⁹ a quo talius vt terminus ad quem. semp illud de nominat a termino ad quē est. t̄ ideo motus et mutatiōes semp denominat a terminis ad q̄s sunt. vt patet p phm. v. phisicoz. sed processio vt p3 ex vi vocabuli mediat inter duos terminos. requirit em̄ aliquid a quo pcedat. et aliquid ad quod procedat. Minor etiaꝫ p3. qđ pater et filius diligunt nos spūsancto. ergo amor qui est spūsfactus procedēs eternaliter a pte et filio. aliquo mō terminat ad nos qui cepimus eē in tpe. psequēta p3. sed a ncedēs ponit mḡ i lra infra distinctōe. xxxq. vbi erit am̄ intēdo aliqua circa illā materiā seriosiꝫ tractare.

Et illa processio pot sic describi. Pro cessio tpalis spūssancī est progressus amoris a patre et filio ad creaturā pro sanctificatione eius. In hac descriptione progressus ponit pro genere. cetera aut̄ ponit pro dñtis. Et quia processio ad tria potest comparari. s. ad terminū a quo. et ad terminū ad quē et ad effectū q̄ sequit̄ h̄moi processioꝫ. ḡ vt ab oib⁹ h̄moi dñtie discernit. igit̄ q̄ ad pmuz ponit p̄ et filius. quo ad scđm ad creaturā. et quo ad terciū ponit p̄ ei⁹ scđificatione.

His pmissis pmo p̄ hic instari traclōem. Scđo h̄ia dictaz descriptionē.

Cōtra clusionem arguit sic Spūscī spiratio nō ē tpalis. ḡ nec eius processio. a ncedēs ab omnib⁹ cedat. ña probat. qđ idē sunt quicqđ dūenit vni et alteri. s̄ spūscī spiratio est idē qđ eius processio.

P. spūsfactus nō cepit eē in tpe. ergo eius processio non potest ēē tpm̄ palis. a ncedēs p3.

qđ in symbolo dicit. Tertius pater eternus filius eternus spūssancī. sed nullū eternum capit eē in tpe. ñntia etiā p3. quia spūssancī sua processione accipit eē. s̄ illud p̄ quod creatura eleuat supra tempus iō deb̄z dicit tē porale. sed p̄ virtutē spūssancī p̄. a cedēs in nos eleuamur supra tempus. ḡ tc. Majorē nota. qđ p̄ tpale nō trascendit spūs. Minor p3. qđ fm Aug. i li. de tri. cū aliqd eternūmen te capimus. iam nō in hoc mūndo sumus.

P. omne tempale est mutabile. ḡ spūscī nō dūenit tpalis processio. ñntia p3. qđ cū cōuenit hoc qđ est mutabile hoc de se ē mutabile. nā mutabile nō p̄ eē dicit immutabilis.

P. nullū mutabile pot̄ eē idē realē cū eēntia diuina. sed processio spūscī ē realiter idē qđ eēntia diuina. qđ fm Ansel. osa in diuīs sunt idē. vbi nō obuiat relationis oppō. s̄ inter es sentiā et processiōnē nō est oppositio relativa.

P. processio sic se h̄z ad spūscīm sicut gene ratio ad filiū. sed fili⁹ nō dī generari tpalis nisi rōne assumpte hūanitatis. ḡ spūsancto non dī attribui processio tpalis exq̄ nullā naturā assumpsit. **C**ōtra resēptionē pot̄ argui sic. Si processiōnē spūssacti ad creaturā effect̄ est sanctificatio. tunc columba que apparuit christo baptisato fuisse sanctificata. et silvnu bes que apparuit in monte thabor. vbi assū pro Petro. iacobo et Johāne christus transfiguratus est aī eos. sed illud nullus poneret. cōsequētia probat. quia spūssancī appuit in illis creaturī. sed nūl processisset ad eos nō apparuisset in eis. **P**. sanctificatio creature ē effectus totius trinitatis. ḡ nō bene attribui tur processiōnē. que dūenit soli spūsancto.

P. in dono pphetie spūscīs videt̄ pro cēdere. et tñ hoc donū stat qñoz sine scđificatiōe. vt apparuit in Balaā ppheta q̄ nō fuit sanctus.

Sed illa nō excludit. Ad pmuz ḡ dicendū q̄ licet spiratio et processio sint idē i significato. tñ dñt i mō significandi. ex eo q̄ aliqd exnotat processio qđ non exnotat spiratio.

Nam spiratio solū exnotat pncipiū a quo. sed processio etiā exnotat terminū ad quē. q̄ si eternus ē processio dicit eterna. sicut cū amor pro cedit a patre in filiū et exōuerso. et si est temporalis. processio potest dici tpalis.

Ad secū dum nego psequētia. Ad probatiōnē dico. qđ si spūscīs accipit eē sua pcessiōe put̄ etna ē. nō vt tpalis ē. **P**oss̄ etiā dici q̄ tpali processiōe licet nō accipiat eē nouū. accipit tamē quendā modū eēndi nouū. puta esse qualiter nō erat. s. sanctificatio creaturā. nō tamē q̄

z

Contrario rōnū ex clusionē. Ad

Ad z

Mutatio³ sui. sⁱ t^mutatio³ et mutatione³ et nouitate³
se tenente ex pte creature. Sicut n. de^o ex tpe
de creator et dⁿs. o p mutatione³ sui. sed p so
lam nouitatem tenente ex pte creature. sic ex
tpe p spūss*c*on*s*u*t*o terminari ad creaturaz.
et p cōseq*u*es ipse incipiet eē in creatura aliter
qz fuit. cu qualiter non fuit. sine omni mutatione
nouitatem sui sed solius creature. ita q na
scit quodammodo quedā mutua relatio. q qz
nō sit realis ex pte creature. tñ solū ē rōnis ex
pte spūss*c*on*s*u*t*o. eo q hmo relatio reducat ad rela
tionē terciū modi. q vt p^z p phm. v. metaph.
qz quis sit realis ex pte mēsurati tamē est rōnis
tm ex parte ipsius mēsure. Ad terciū dicē
dum qz aliquid potest dici temporale dupl*r*.
Uno modo eo q ipm sit subiectū tpi et motui
celesti. Alio modo eo q ipm sit vel est quādo
tempus est. Primo mō nō est tpa*lis* proces
sio spūss*c*on*s*u*t*o sed scđo mō. qz quis autē p primū
nō eleuemur sup tempus. p secūdū tamē pos
sumus eleuari. Ad quartū p^z p iam dicta
quia tempore scđo modo dictu*z* nō optet esse
mutab. nam ad solam mutationē alterius
tales tpa*les* potest incip^z et cessare. vt patuit i so
lutione secūdī argumēti. Ad quintū dicē
dū qz quis dia que ē diuinis sūt sunt idē diui
ne eētie. tamē ppter hoc qz aliqua habitu
do puenit alīs que nō puenit eētie sepi^z co
cedit aliquid de alīs quod non pcedit de eē
tia. Etia maior nō est vera loquēdo te tpa
li scđo modo dicto supius. de quo semp loqr
in pposito. Ad sextū dicēdum qz minor nō
est vera. qz filius dei mente spūaliter concipiē
et spūaliter gignit. Unde de beata vīrgine di
cit beatus Bernardus. qz pri^z concepit dei fu
lium mēte qz ventre. Et sic spūaliter genitus
etiam ipse filius dicit spūsalutis. iuxta illud
Isiae. xxvi. A timore tuo dñe cōcepimus. et
quasi parturiumus spiritū salutis. Ad p
mū dōtra descriptiōnē dicendū. qz pcessio spū
sc*ri*pti nō fuit i illa columba vel nube. vel etiam i
igne cu mittebat spūss*c*on*s*u*t*o apostolis in lin
guis igneis tāqz i termino. sed solū tāqz in si
gno. et ideo nō oportebat talia recipere hunc ef
fectū sanctificatiōnis. qz talis effectus tñmo
do relinquit ex vi processionis i creatura rati
onalis seu intellectuali que est illius processio
nis terminus suscep*ti*us. Unū sic doctrina ma
gistrī seu doctoris aliter est i verbo docētis. et
aliter in mēte discipuli audiētis. qz verbo est
transitorie tanqz in signo. sed in mēte discipuli
suum effectū relinquit. sici pposito tc. Ad
scđm dicēdum. qz quis sanctificatio sit effect^z

toti³ trinitatis. tñ appropria³ spūis sanctus. Nā
sicut opa i quibus claret sapia diuina appro
priant filio. eo qz filius sit sapia genita ē diuni
nis. sic illa i quibus bonitas et misericordia eluce
scit appropriant spūis acto. eo qz spūss*c*on*s*u*t*o sit
amor procedēs in diuis. Posset etiā dīc*s*
qz quis simpli loquēdo sanctificatio sit toti³
trinitatis effect^z. tamē isto modo sanctificare
puta p modū amoris procedēris terminati ad
mente hoīs est pprū ipsius spūss*c*on*s*u*t*o. qz ē diuni
nis non est amor procedēs seu amor notiona
lis nisi amor qui ē ipse spūss*c*on*s*u*t*o. Ad ter*ti*
cūm dicēdum qz licet donū gratuitū gratuz
faciēs. puta gratia seu caritas nō dēnisi spū
sc*ri*pti pcessione. alia tamē dona nō gratuita seiz
nō gratū facientia sic dari pnt qz in eoz dona
tione spūss*c*on*s*u*t*o nō dicit procedere. sicut in
fra patebit. ideo talia dona possunt alicui con
ueniri absqz sanctificatiōe. De numero autē ta
lium donorū est pphēria. ideo argumētu*z* nō
excludit. Quo ad terciū promissu*z* in isto
articulo ē scīdū. qz multi doctores multipl*r*
loquunt circa istud quesitu*z*. quoz vn^o ponit
hac pposito^z. qz spūss*c*on*s*u*t*o i tot pcedit tanqz
terminū. in quot pcedit amor d*iu*in^z tanqz in
obiectu*z*. Et ad declarationē istius ppositi
onis ipē pndit ordinē obiecto^z ipsius diuini
amoris dīcēs. qz d*iu*in^z amor tēdit pmo et p*ri*
cipaliter in eētie diuina et in psonas diuini
nas. que vt ait idētice participat eētie. ses
cūdarie vero et p*ri*cipiatue. immutabiliter ta
mē et formaliter tēdit in quidditatiu*z* rōnes
omnium creaturaz et in pfectiōnes eaz. sed muta
biliter et ptingēter et nō formaliter tēdit in eē
stētias creaturaz fm eē qdditatiū. ac etiam
fm eē accidētale quod capiūt p proprietates
naturales. et fm eē morale quod capiūt ex p
fectiōnibus p*ri*u*o*sis. et fm eē gratuitū qd cap
iūt ex p*ri*cipiatione donoz gratuitoz. Et sō
dit. qz fm hoc spūss*c*on*s*u*t*o qdā generali pcessiōe
pcedit in omnē realitatē creature immutabilr.
quia tanqz terminū formalez respicit omnes
realitates rerum. processione vero spūali pro
cedit in pfectiōnes gratificantes tanqz in ter
minū i quē tēdit immutabilr et ab eterno. Itz
aīas vero sācas procedit mutabiliter. prout
participare incipiūt dona gratuita q sunt ter
mini immutabiles eterne processionis. S^z Cōtra aī
in his dictis multi videntur esse defectus.
Primo in hoc qz dīc*s* psonas diuinas idē
tice participare eētie diuina. quia illud
quod habet in se totam eētie diuinaz fm
omnem suam virtutem et pfectiōnem. zētē

ipsa eentia diuina hoc non partipat eentia diuina. sed quilibet persona diuina est homo. ergo sic. Maior probat. quod partipare est parte capere. dicit enim a pte. et capio capis. ergo ubi totum sum omnem suam virtutem et perfectionem habetur ibi nihil participat. Minor etiam patet. quia non omnino intelligit ens perfectum uniuersali seu omni perfectione. ut pte. v. methaphysice ergo si aliqua diuina persona totam diuinam essentiam sum omnem suam virtutem et perfectionem non haberet. illa non est deus. Item si aliqua persona non est diuina eentia illa non est deus. sed participans non est participatum. Nec inuitatur illud dictum per hoc quod adiungitur idem. quia nihil participat seipsum. Albedo enim non participat albedinem. sed subiectum participat albedinem. quando quasi partes capit albedinem. sumpta albedine sum totam suam intentionem. Unde si aliquod est subiectum habens in se albedinem sum omnem gradum et perfectionem albedinis. hoc non participaret albedinem. eo per ipsam haberet sum omnem totalitatem sue virtutis. Sic in pposito sic. Unde illa duo vocabula. scilicet participare idem est evidenter sibi mutuo repugnare. Secundo in hoc quod ponit primarium et secundarium obiectum diuini amoris. et dicit diuinum amorem secundario terminari ad rationes quidditatis creaturarum et perfectiones earum et ad existentias. non concordat cum alijs dictis suis que ponit inferius distinctione. xxxv. ubi dicit quod diuina cognitio non terminatur ad aliquam creaturam tanquam ad obiectum secundario cognitum. Et ibidem ait quod cum diuinus intuitus fere in diuina eentiam et creaturam. non fertur tanquam in duo cognita seu duo intuita. sed tantummodo in unum. Ex his arguat sic. Diuinus amor non fertur in aliqua obiecta. nec terminatur ad aliqua. nisi in ea ferae et terminetur diuina cognitio. quia amor presupponit cognitionem. et bonum cognitum est obiectum voluntatis. sed sum illum doctor cognitio diuina non tendit in aliquid tanquam obiectum secundarium. nec terminatur ad aliquam creaturam. ergo quidditates creaturarum et perfectiones eas non possunt esse obiectum secundarium diuini amoris ad quod diuinus amor immutabiliter terminatur. cuius oppositum hic asserit ille doctor. Et cito deficiunt illa dicta. quia sibi mutuo videtur repugnare. Dicit enim ille doctor quod spiritus sanctus procedit immutabiliter in omnem realitatem creature. tunc pono sub illa maior hanc minor. sed existentie creature et anime sancte sunt aliquae realitates creature. ergo spiritus sanctus est

rerum existentias et animas sanctas procedit immutabiliter. Oppositum autem illius conclusio est ille doctor hic ponit. ut per ipsum in predictis. Cum ergo maior sit sua et vera. addita minor in debita forma syllogistica. inferat oppositum dicit per ipsum immutabile. quod per ipsum et dicta sua mutuo sibi repugnat. Quod autem minor illius syllogismi sit vera per ipsum. quia quod nulla res est omnino nihil est. sicut dicit beatus Augustinus. sed nequaquam est dicendum quod anima sancta et rebus existentie omnino nihil sint. quod sic. Quarato ille doctor videtur incidere in opinione quam ipse met reprobat. Erat enim opinio quod dixit. quod spiritus sanctus dicit procedere in anima solus in quantum dona sua recipiuntur in anima. Hac opinione ipse reprobat dices. quod sic dicendum pater et filius dicendum procedere. quia talia dona sunt a tota trinitate. cum induisa sint opera trinitatis. Sed quis conclusio sua verbis dissonet a predicta opinione. realiter non videtur esse eadem. quia si spiritus sanctus non procedit in animam sanctam nisi in quantum anima participat dona gratuita quod sunt terminus immutabilis eternae processio. tunc de plano sequitur quod spiritus sanctus non procedit in animas sanctas nisi in quantum dona sua recipiuntur in anima. quod fuit conclusio opinionis per eam reprobat. Et illud evidenter apparet ex dictis suis dis. xiiij. arti. ij. questionis sue. ubi sic ait. Non est aliud spiritus sanctus in animas sanctas procedere quam terminum processionis eternae in animabus est. et ponitur ex ipso. Patet igit quod finaliter hic aliud non ponit quam illud quod antea reprobavit. ergo sic. Alioquin opinio in isto pposito est quod spiritus sanctus procedit in animas per modum amantis et dirigenter. et per modum amati et cogniti. Sed nec illud valet. quod in hoc non distinguit processionis spiritus sancti. quod est omnibus diuisis personis. sed quilibet diuina persona amat animam sanctam et amat ab ea. et cognoscit animam sanctam. et modulo humanae capacitatibus cognoscit ab ea. Etiam quilibet diuina persona dirigit et gubernat animas sanctas. ergo sic. Pto.

4

Littera cu-

Scds articulorum. **Quatuor ad secundum** articulorum. utrum processionis pertinet in spiritui sancto. Est advertendum quod quis communiter et large loquendo quilibet diuine personae emanatio possit dici processio. iuxta quod etiam filius loquens de seipso ait Iohannes. viij. Ego autem ex deo processi et veni in mundum. tamen illud vocabulum pro emanatione spiritus sancti tenet tanquam proprium. eo quod emanatio filii proprium nomine habeat et per generationem. et hoc iuxta

regulā topicā q̄ dicit. q̄ qn̄ vnū nomē ē omu
ne duob̄ quorū vnū habet nomen p̄ prium t̄
nō alterz. tunc p̄ altero tenet nomē omune rā
q̄ p̄ priu. Exemplū de diffinitōe t̄ p̄ pria pas-
sione quorū vnuq̄ dicebat p̄ prium. q̄ rātame
diffinitio habuit nomē distinctū. ipsa passio
retinuit hoc nomē omne rāq̄ p̄ priu. Si au-
tem artat hoc nomē processio ad processionē
amoris. tūc dico q̄ nō solum appropriate ve-
rūtia p̄ prie p̄uenit spūsc̄to. siue accipiat p̄
cessio eterna siue tpalis. De eterna p̄. quia si
cut se habet generatio in diuis ad filiu. sic pro-
cessio amoris ad sp̄m sanctū. sed illa est p̄ prie
tas filij. q̄ est idēz quod filiatio. ergo illa erit
pprietas spūsc̄ti. q̄ est idēm qd̄ spiratio pas-
siva. De tpali autē processionē possum⁹ loqui
dupl̄r. Uno mō fm actū. Alio mō fm apti-
tudinē. Primo mō nō est pprietas spūsc̄ti.
q̄ illud qd̄ alicui nō sp̄ p̄uenit hoc nō ē eius
pprietas. loquēdo de vltimo mō pprietatis.
quo mō dicit Porphīri⁹ q̄ aliquid dicit p̄ prie
p̄ priu. Sed tpalis processio fm actū non sp̄
p̄ueniebat spiritus sc̄to. q̄ non sp̄ fuerūt crea-
ture sancte qne hm̄i processionē terminaret
ḡ rc̄. Sc̄do mō p̄ dici pprietas spūsc̄ti.
q̄ sibi soli t̄ sp̄ p̄uenit t̄ p̄uenit se h̄z ad ip̄z.

Instantia

- 1 Forsan dicit q̄ nullū tpale p̄ dici propri-
etas ei⁹ qd̄ ē simpl̄r eternū. sed illa processio ē
t̄ dicit tpalis. t̄ spūsc̄ti est simpl̄r eternus. ḡ
rc̄. **P.** qd̄ sp̄ p̄uenit eterno hoc est eternūz.
sed tpalis processio nō est eterna. ḡ nō p̄t sp̄
p̄uenire eterno. **P.** quid̄ p̄uenit p̄t t̄ filio
hoc nō p̄uenit soli spūsc̄to. sed tpaliter proce-
dere ad creaturā p̄uenit p̄t t̄ filio. utra illud
quod ait Joh̄is. xiiij. Qui diligit me manda-
ta mea scrubabit. t̄ p̄t meus diligit eū. t̄ ad eū
veniem⁹ t̄ māsiōz apd̄ eū faciem⁹. **P.** nullū
tpale p̄uenit cū eterno. deficit. n. subhistēria t̄
tpalis respectu eterni. sed vt sc̄pe dictū ē spū-
sc̄ti est eternus. ḡ tpalis processio non h̄z se
p̄uenit ad spūsc̄ti. **A**ld primū dicēdū
q̄ quis tpale actualr sumptū nō possit ē p̄ pro-
prietas eterni. tñ tpale sumptū fm aptitudinē
nō p̄t esse coeternū eterno t̄ p̄rie sibi p̄uenire
t̄ video lic̄ processio actualis spūsc̄ti ad creatu-
ram nō possit esse eius pprietas. tñ q̄ ab eter-
no sic processita p̄t t̄ filio q̄ aptitudinē ha-
buit procedēdi in creaturā posita aliqua crea-
tura q̄ terminare possit eius processioz. t̄ q̄ pos-
set ipm cū donis suis recipe. ḡ talis processio
sic aptitudinē sumpta p̄ueniebat ab eterno
ipm spūsc̄to. Et hec est intēcio. b. Aug. xv. d
xiii. c. xviij. vbi ait. Et eterno p̄cedebat ut

et quoddā donabile. ideo donū erat etiā an-
q̄s eet cui dare. **A**ld sc̄dm dicēdū q̄ tpalis
processio sumpta fm aptitudinē est eterna. iō
sp̄ p̄t p̄uenire eterno. **A**ld. iij. dicēdū q̄ p̄
cedere vt amor. nec cōuenit nec p̄t t̄ filio. sed
etimodo spūsc̄to. Et iā nulla processio pro-
prie dicta p̄uenit p̄t. q̄ sicut supius dictū est
procedere p̄notat terminū a quo t̄ terminuz
ad quē. mō p̄t nō h̄z terminuz a quo. cū ipse
nō sit ab aliquo. **A**ld quartū dicēdū q̄ illud
tpale de quo loquitur fm aptitudinē sum-
ptā vēdicat sibi p̄dirōem eterni. t̄ p̄ p̄ns po-
terit p̄ueri cum eterno

Terci⁹ ar-
ticulus.

Lond̄o 1

Quantū ad tertium

articulū. vt p̄cessio tpalis spūsc̄ti ponat
numez cū eterna sua processiōe. Breuiter di-
co q̄ processio tpalis spūsc̄ti p̄prie loquēdo
nō ponit numez cū eterna sua processiōe. ita
q̄ dicant due processiōes. q̄ idē nō ponit nu-
mez cū leipo p̄prie loquēdo. sed p̄cessio spū-
sc̄ti q̄ dicit tpalis est idē qd̄ eterna t̄ sola ra-
tione differēs ab ea. ḡ rc̄. Maior p̄t. minor
probat. q̄ eadē processio spūsc̄ti fm q̄ ter-
minat ad obiectū eternū sic dicit eterna. t̄ fm q̄ ter-
minat ad tpale dicit tpalis. **F**orte dicit q̄
ex vi istius probatōis sequit̄ oppositū istius
cōclusionis. q̄ motus t̄ processiones numeri
rant ex termis ad q̄s sunt t̄ specificant ex eis.
vt p̄. iij. phīcoz. sed termin⁹ etern⁹ t̄ termin⁹
tpalis nō solū differūt numero. imo differūt
plus q̄ genere. q̄ dicit p̄men. x. metaph. cor-
ruptibile t̄ incorruptibile differūt plus q̄ ge-
nere. ḡ rc̄. **R**ūdeo q̄ lic̄ processiōes nume-
rent ex termis qn̄ procedēs realt̄ referēt ad il-
los distinctos terminos realib⁹ t̄ distinctis re-
latōib⁹. tñ si aliquid illoz defecerit. nō optet q̄
numerent. s̄z fm Aug. v. de tri. c. vi. spūsc̄ti
ad obiectū eternū referēt fm eē. ad tpale fm ra-
tione. ḡ processio eterna fm quaz referēt ad ob-
iectū eternū. t̄ tpalis fm quam referēt ad obie-
ctū tpale nō debet dici due processiones pro-
prie loquendo. sed vna p̄cessio dupl̄r dicta.

Solutio.

Si quis tñ veller adeo large t̄ improprie
accipe numerari. mō quo ea q̄ sola rōne diffe-
rūt dicunt̄ p̄numerari. tūc possent dici due p̄
cessiōes. Quia eadē p̄cessio spūsc̄ti vt tpalis
dicit p̄cēnit quēdā respectū fm rōem ad ter-
minū tpale. Nā ex hoc q̄ hm̄i termin⁹ d̄ no-
uo realiter referēt ad spūsc̄ti. sequit̄ q̄ spūsc̄
sc̄ti q̄ talē relationē terminat q̄ realis ē ex
p̄tēstib⁹ termis tpalis ad minys fm rationē

Sc̄da cō-

ecōtra referat. Exemplū de scibili et scia. et vlt
de mēsura et mēsurato. Hūc aut̄ respectū ratio
nis eadē processio vt eterna est nō dicitur. iō
eadez processio a seipsa differt sūm rōem. et qā
sūm q̄ aliq̄ differunt sic p̄nt cōuerari saltēlar
geloquēdo. igit̄ ille processioes p̄nt dici due
sūm rationē. Ex hoc tñ non dñz inferri. ergo

sūt due. qz ex positione alicuius cū dditione
distrāhēte non licet inferre simpl̄r. quia nō se
quit. est homo pictus vel mortuus. ergo est

hō. sed ec̄ sūm rationē tñ est eē distractū. ergo

nō sequit̄. sunt due sūm rationē. ergo sūt due.

Forte dices adhuc q̄ quis illud sit bñ di
ctum vbi vtrūq; differētiū est tempale. tamē

si vnū est eternū et alter tempale. tūc licet sim
pliciter inferre q̄ duo sūt. quis sola ratiōe dif
ferat. maxime cum eternū et tempale differat

plus q̄ genere. vt patet. x. methaph.

Re
spōdeo q̄ his q̄ sūm rationē tñmodo habet eē
nō competit genus p̄priū. nec sp̄s p̄pria. s̄z

reducitur ad genus et sp̄em illaz rerū a qui
bus cōcernuntur. tideo dato q̄ eternū et tempo
rale sola ratiōe differat. tūc simpliciter loquē

do nec differat generē nec specie nec numero.
qz illud quod est ibi sūm rationē. reducit ad il
lud quod est sūm re.

Forte dices q̄ impossibili
ble est q̄ eternū et tempale sola ratione dif
ferat. ideo in declaratione tua semp̄ p̄supponis

falsum. Rñdeo q̄ aliquid eē tempale po
test duplicitate intelligi. Uno mō intrinsece
puta qz idipm qd̄ est cepit eē in tpe. Alio mō

extrafice. puta qz aliqd aliud cepit eē tpe qd̄
vere refert ad ipm. cui relationē incipit termi
nare tpe. Primo mō impossibile ē eternū et tpa
le sola rōe differre. Sz scđo mō ē valde possi
bile. Sic em̄ eternus deus dñs cepit eē tpe.
et tñ illud qd̄ est deus a seipso differt sola rōe

vt deus dicit dñs puta p̄ respectū ratiōis quē
cōcermit ex eo q̄ terminat relationē serui qui ce
pit eē in tempore.

Lorelari
um.

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Articls 4

Priapclo

Quātuz ad quartū

articulū. s. vtrū in processio et tempali sp̄isscti
ipse dicit psonaliter vel dona sua. ponaz duas
cōclusiones. Prima est q̄ sanctis homibz
non solum dant dona sp̄issacti. verūteria ipse
sp̄issctus psonaliter dat eis. qz illud cui p̄priū
sime cōuenit nomē doni hoc homibz sanctis
nō debet denegari. sed sp̄issacto p̄priūsime cō
uenit nomē doni. Maior p̄tz. minorē decla
ro. Ulbi est aduertēdū q̄ donū et datū dif
ferunt tribus. Primo qz datū cū sit p̄cipi

um p̄teriti tpis. ideo hīcō significat tēpus;

Sed donū cū sit nomē nō significat cū tpe

et p̄n̄s cū abstrahat a tpe eternitas sibi nō

repugnat. Scđo qz donū literaliter procedit

a donate. idō i p̄prio suo significato p̄scindit

a retributione. Sed datū ab hīmoi retributi
one nō p̄scindit. Terciō quia donū cū sit

nomē significat p̄ modū qualitatis et aptitu
dinis. significat. n. rē talez q̄ ex sua natura ha
bet aptitudinē ad hoc q̄ dicitur. Sed datū cū sit

p̄cipiū significat p̄ modū act⁹ siue sit talis

aptitudo i eo quod datū siue nō. Ex his po
test inferri talis descriptio doni. Donū est

quod liberaliter est tribuibile sine tempe. ex se

habēs aptitudinē ad hoc ut tribuat. Et quia

illa descriptio p̄prie cōuenit sp̄issacto. ideo

patet illa minor q̄ sūt declarāda. P. illud

donū quo singulis mēbris ch̄risti p̄pria do
na datur hoc vere dat ipsis homibz sc̄tis. Sz

sp̄issctus ē hīmoi donū. vt pat̄z p Aug. xv. de

tri. c. xiiij. vbi sic ait. Per donū quod est sp̄is
sc̄tus om̄ibus mēbris xpi quibusq; dona p̄

p̄pria dividunt. Ptz etiā illa cōclusio p̄ apo
stolū ad Ro. v. vbi ait. Caritas dei diffusa ē i

cordibus nostris p̄ sp̄issactū qui datus ē
nobis. Quod verbū p̄tractās btūs Augus.

xv. de tri. c. xvij. ait. q̄ sp̄issctus dat nobis ut
nos faciat dei et proximi amatores. Et subdit
infra. q̄ sp̄issctus p̄ quē diffundit in cordibz

caritas cū sit deus etiā vocatur donū. Forte
dices p̄tra illam cōclusionem. Illud qd̄ da
tum est alicui. hoc est in p̄tate illius qui reci
pit ipm. sed sp̄issctus nō est in p̄tate homis.

ergo psonaliter nō dat homi. Rñ. q̄ donū
pot esse duplex. Uno mō naturale. Alio mō

supnaturale et simpl̄r supeminēs. De p̄mo p
cedit argumētum. sed nō te secūdo. qz q̄ius

donū naturale trāfferat in p̄tate recipiētis. tñ

donū supeminēs hoc opat ut recipiēs quod
ammodo extra se trāfferat in p̄tate largiētis.

Et qz sp̄issctus cū sit amor et caritas pfectissi
me nobis datur quādo pfecte deū diligim⁹.

ideo plene nobis dat sp̄issactus cū p̄ extati
cum amore in hīmoi doni largitorē supnati
raliter trāformamur. Qd̄ attēdes. b. Dyoni
sius. iij. de di. nomi. ait. Amor si fortis fuerit

extasim facies trāformat amātem i amatu⁹.

Posset etiā minor illi⁹ instātie aliquo mō
negari. quia hoc agit vis feruentis amoris q̄

nō relinquit amatorē eē suip̄ius sed amati.

vt ait Hugo de sancto victore in libro de ar
ra spōse. Ecclētus Augu. ait. Dania mea

attēde quid diligas. Si diligis terram terra

Quid est
donū.

z

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

ea, si diligis celum, celum es. Audeo dicere quod si diligis deum deus es. Talibus non dedit deus potestatem filios dei fieri, ut patet Joh. i. Et ideo tales profecte diligentes aliqualiter habent potestatem in patre, iuxta quod ait filius in euangelio. Si manseritis in me, et verba mea in vobis permanebo. Ergo pote dic quod tales homines habent amicabilem potestatem etiam in spiritu sanctum. Secunda conclusio est quod spissus non dat nisi dono suo, quod quicunque spissus datur, tunc recipies sanctificat. vel si sanctus est in sanctitate augmentatus, illa per descriptionem processus spissi superius habita. Sed quidam sunt dona spissi in quibus non perficitur scientia, quidam quibus quicunque perficitur quicunque non perficitur. quidam quibus spissus. In secundis quicunque sicut et quicunque non. Sed in domini tercio modo dictis spissus dat. Minor hic assumppta prout, quod fides informis et timor servilis quicunque sunt dona spissi, tamen in ipsis processu sistendo nulla perficitur scientia. Ita opatio miraculorum, gratia linguarum, prophetia, et his similia quicunque collata sunt malis, quicunque bonis, et ideo quicunque sine sanctitate, quicunque cum sanctitate. Sed caritas et gratia non perficiunt nisi cum sanctitate, ideo tunc. Et illa est intentio beatissimi Augustini, de trinitate, c. xviiij, ubi loquens de hoc dono spissi, et quod est caritas, sic ait. Nullum donum est illo dono excellenter. Sola enim est quod dividit iter filios regni et filios predicatorum eterne. Et ut ibide innuit, solum cum haec dono datur spissus, et forte in illa conclusione dicet quod nullum bonus potest esse in nobis nisi ex eo quod de nos diligit, sed omne donum spissi quod datur hominibus est aliquod bonum, ergo nullum donum spissi datur hominibus nisi astante dei dilectione, cum quod spissus sit dilectio, igitur videtur quod spissus datur in omni suo dono.

Instantia

Salutio

Dubium,

gratuita. Sicut huius si aliquis clauis infixum ligno expelleret alium clauis impellendo, quis impulsionem et expulsione remanserit duratione, tunc quantum est ex parte agentis plus naturali intelligentia est impulsio quam expulsio, quod non expellit nisi impellendo, tunc quantum est ex parte recipientis prius sit expulsio quam impulsio, quod non recipit nisi dimittendo, sic in proprio loco. Ratio primi est, quod causa naturaliter est pro effectu. Sed spissi acti processus ad nos est causa gratiae donorum in nobis, grecorum. Ratione secundi est quod dona gratiae spissi sunt quae quantumdam medium per quod progressimur spissi acto, sed plus peruenit ad medium quam attingat extremum, grecorum. Ad argumentum principale dicitur quod quis illud quod est simile esternum non possit procedere tempore mutatione sui, tunc haec per se est sine sui mutatione, et ad solam mutationem illius ad quod procedit. Ad probatum est dicitur quod non est simile, quod tempore non possit procedere eterna processio, quod nihil procedit nisi dum est vel fuit, sed tempore nec ab eterno nec fuit ab eterno, sed temporalitas potest procedere eterno non intrinseca sed extrinseca, sive appellatio et extrinseca, per supradictum plausus est declaratum, ideo tunc.

Ad argumentum principale.

Distinctio decimaquinta.

Ic considerandum est tunc. Postquam ostendit magister spissi secundum non solum eternalem, verum etiam tempore procedere a patre et filio, haec ostendit eundem spissum secundum tempore procedere a seipso. Et dividitur in tres partes, quod primo magister ostendit spissum secundum quicunque mittere seipsum, Secundo declarat haec similitudinem ex missione filii suorum exemplum, Tercio inquit utrum per se tempore dicere missum. Secunda ibi. Ne autem mireris Tercia ibi. Hic quidam cur prius. Istaz prius secunda dividitur in duas, quod primo magister quantum ad missiones filii ostendit missis multiplex esse principium. Secundo ostendit eiusdem missis dividitur in modum ibi. Hic quidam utrum simili. Prima in duas, quod primo permittit sua intentionem, Secundo persequitur ea, ibi. De spiritu secundo ei legit. Et hec in quatuor, quod primo ostendit partem mittere filium et spissum secundum. Secundo ostendit preceptum mittere filium, Tercio probat spissiter spissum actum mittere filium. Quartus ostendit filium dare et mittere scipm. Secunda ibi. Quo circa quod recte est, Tercia ibi. Et quod a spissi. Quarta ibi. Deinde ostendit esse datum, Et hec in quatuor, quod primo ostendit filium dare seipsum, Secundo ostendit quod filius mittit seipsum, Tercio obiectum in haec. Quarato ponit recapitulum per dictorum Secunda ibi. Quod autem a se mittat, Tercia ibi. Sed ad haec oppositum,

Quarta ibi. Ex supdictis. Tunc seq̄t illa p̄s
Dic q̄rit cur pr̄. Et dñm̄dit ī duas p̄tes. qz p̄
mo excludit a patre oēz passiuā missioz. Se
cūdō remouet vna falsaz opiniōne. ibi. Iōqz
putauerūt tē. Circa ista distinctione. xv. qro

Trū cuiilibet diuine psone cōueniat mit
ti. Et videt q̄ sic. qz fm. b. aug. iiij. d̄
tri. c. xvij. Duo sūt modi missiois di
uinaz psonaz. Un⁹ visibilis. cuz psona diui
na apparet ī aliquā visibili creatura. Ali⁹ inuis
ibil. dū psona diuina p̄cipit t̄ cognoscit ī mē
te deuota. Sed oēs diuine psone apparuerūt ī
visibili creatura abrae. cū ip̄e tres v̄dit t̄ vnu
adorauit. Et silr̄ ī mōte trāfiguratōis. s. p̄ ī
voce. spūscūs ī nube. t̄ fili⁹ ī hūana carne. Et
etīa oēs tres psone qn̄qz p̄cepte sunt a deuota
mēte. ḡ tāvūsibl̄qz inuisibilis missiois modi
vident cōuenire cuiilibet diuine psone. Cōtra
fm. b. Aug. iiij. de tri. c. vi. illi repugnat mit
ti q̄ h̄z auctē v̄lis p̄ncipij. sed pater ī diuinis
h̄z auctē v̄lis p̄ncipij. ḡ patri repugt mutti.
Circa ista distinctione. xv. q̄ tuor sunt vi
tēda. Primo an missio sit in diuīs. Se
cūdō quid sit hm̄o ī missio. puta vt̄z sit aliqd
eēntiale vel notionale. Tercio. vt̄z cuiilibz
diuine psone cōueniat missio actiue. Quār
to vt̄z cuiilibet diuine psone cōueniat missio
passiuē.

Articls 1

Quantū ad Pr̄imus
p̄ncipale. vt̄z missio sit in diuīs. Dicendū q̄
vere cōcedere possum⁹ missiōne eē in diuinis.
qz vbi cunqz ē dare plures psonas quaz vna
h̄z virtutē t̄ auctē ab alia. ibi vera p̄t dici mis
sio. sed filius ī diuīs virtutē t̄ auctē h̄z a p̄te.
t̄ spūscūs ab vtroqz. ḡ tē. Maior p̄z. ppter
hoc. n. radius solis dicit mitti a sole. qz vir
tutē habz a sole. t̄ legat⁹ dicit mitti a papa. qz
h̄z auctē a papa. Minor etīa p̄z. qz q̄cqd h̄z
psona pducta hoc habet a pductente. Un̄ de
missione filij dicit ad Sal. iiij. Misit deus fi
liū suū tē. Et de missione spūscāt̄ dicit Jōh.
xvi. Si ego nō abiero paclitus nō veniet ad
vos. si aut̄ abiero mittā euz ad vos. Forte
dicet q̄ fm Dyoni. ī de ange. hierar. angeli su
piores semp̄ assistūt deo. t̄ nō mittunt ppter
sui dignitatē. s̄z quelibet diuina psona est di
gnior omni angelo. ergo inter psonas diinas
nulla erit missio. Dicendū q̄ licet in creaturā
mitti sp̄ implicet aliqd indignitas t̄ mutabi
litatis. qz cū creatura mittit. tūc cū sui aliqui
mutatione mouet illic vbi p̄us nō erat. iō rō/

Instantia

Solutio

nale est vt̄ sup̄lores angelī nō mittant̄. Sed
qz deus vblqz ē. iō sine sui mutatōne. t̄ p̄ p̄ns
absqz omni imperfectiōe psona diuina mitti p̄t.
qz nō mittit vbi nō erat. sed solū q̄lit nō erat.
nouū. s. effectū causas ī creatura sine sui mu
tatiōe. sed mutatione solius creature. ḡ mitti
nihil indignitatis dicit in psona diuina.

Quātū ad secundū

Articls 2

p̄ncipale. vt̄z missio sit aliqd eēntiale vel no
tionale. est aduertendū q̄ nota in diuīs vidē
tur eē triptita. Nā quedā sunt pure notionā
lia. vt̄ pater filius. quedā pure essentialia. vt̄
deus. deitas. eēntia. t̄ filia. qdaz v̄o q̄uis fm
se sint eēntialia. Cōnotat tñ respectū ad psonaz
ratione cui⁹ aliquo mō notiō alia dici p̄nt. sic
potētia generādi. de q̄ dīctū est sup̄ dist. viij.
Et de nomibz isti⁹ terciij ordīs videt eē missio
Importat em̄ respectū psone misse ad suū p̄n
cipiū pductiū. maxime si missio sit p̄ncipa
lis t̄ auctoratiua. talis aut̄ respect⁹ eē notionā
lis. Importat etiā respectū c̄he ad effectū tpa
lē q̄ respect⁹ eēntialis. qz cōis ētribz psonis.
Et qz nomē missiois ab effectū tpalī pot̄ est
impositū q̄ ab emanatōe eterna psone a psō
na. iō missio in diuīs potius dicit qd eēntia
le q̄ notionale. Sed h̄ illud ē qdā opinio
q̄ dicit q̄ missio p̄ncipalius importat intelle
ctū notionis q̄ eēntie. qz missio spūscūt̄ est ei⁹
pcessio. ḡ eēnotionalis. Nātia p̄z. qz processio
ē qd notionale. P. illud qd importat origi
nē ab altero notionale ē. missio ē hm̄o. qz iiij
de tri. c. xx. dicit Aug. Mitti filiū ē cognosce
reg ab alio sit. Et ibidē ait filiū missū a patre
nō qz ille maior est. iste minor. sed qz ille geni
tor ē. t̄ iste genit⁹. Dicendū ad hec t̄ cetera
cōsilia. q̄ q̄z cōcludant missiōne dicere qd
notionalē cōnotatiue. tñ h̄ non cōcludūt q̄ ad
p̄ncipale suū significatuz. missio. n. significat
effectū realē ex pte creature. t̄ octale eēntiale
vt p̄z p̄ Dyoni. ī multis locis. Itē om̄e qd
ē cōtribu diuīs psonis ē eēntiale. sed missio
actiue sumpta est cōis tribus diuīs psonis.
vt patebit in tertio articulo. ergo tē.

Op̄. p̄ria

z

Solutio

Quātū ad tertius

Articls 3

vtrum cuiilibet diuine psone cōueniat missio
actiue. sic procedā. Primo em̄ ponā illud qd
in illo articulo mihi videt esse tenendū. Se
cūdō videbit vt̄z spūscāt̄ cōueniat mittere fi
liū. Tercio. vt̄z spūsanctō cōueniat mittere
seipm. Quo ad primū igīt cū petīt vtrum

civilibet diuine psonae conueniat missio actiue.
Formando me dictis sanctoz et magistri in
lra. dico qd sic quia quando aliqua sice habet
q omnia eorum opa sunt penitus indiuisa. ni-
hil in talibus opibus potest vni pterere acti-
ue nisi alteri competit actiue. sed fm Damas.

z Aug. exceptis solis productionibus ad in-
tra. omnia alia opa trinitatis sunt communia tri-
bus psonis et penitus indiuisa. ergo rc. Forte
diceat ptra illa exclusione sic. In omni ordi-
nata legato legatus siue missus recipit auctez
seu pte a mittente seu delegate. sed sicut dicit
Ansel. quicqd a deo fit ordinatus fit. et spussan-
ctus nulli psona diuina mittere potest seu
delegare. Major p. et filius minor qzum ad p
mam sui ptem. Altera sic pbatur. quia sicut p-
sona diuina producet et non producta se ha-
bet ad recipere ptem ab alia diuina psona.
sic se habet psona producta et non producens
ad pferre potestate alteri psonae diuine. sed p
pter primu psona patris a nulla psona diui-
na recipit potestate. ergo ppter scdm persona
spussanci nulli psonae diuine tribuit potesta-
tem. Ad p. muttere et mitti habet ee in diuinis
ex producere et produci. sicut patet p Augu-
stij. de trini. ca. p. sed cuiuslibet psonae non competit
producere. q cuiuslibet psonae diuine non competit
mittere. Ad pmu dicendum q mittere actiue
potest intelligi duplt. Uno modo pncipaliter et au-
ctoritatue. Alio modo sequenter et determinatiue.
Pro modo mittit solus ille q tribuit pte le-
gato seu misso. Sedeo modo mittit oes illi qui
tale legatu destinat ad vsum et executioem iaz
accepte pte. Unde posito q solus impator
alicui legato tribueret impiale auctoritatem
cui pte vsum et exercituum impator non im-
mediate vellet procedere. assessores aut et amici im-
patoris vna cu impatore determinaret qndo
vbi et circa quid talis legatus iā dicta potesta-
te ab impatore recepta deterret exercere. qzus
hmoi legatus pncipaliter et auctoritatue a solo
impatore mittetur. Ante tñ et determinatiue
mittetur ab omnibus q tale legatu ad sue legato
nis officium exercendum destinaret p suam deter-
minatioz. Et de isto scdo modo mittendi loquendo
maiorno est vera. et iō nihil excludit pposito.
qz quis psona produces mittat psonam pductam
taqz aucte ei tribuens. qz psona produces mai-
estate et potestia quā hz in se coicat psonam pdu-
cte. tñ illa omessa pta non ponit in executioem
quo ad extra. nisi de coi voluntate et determina-
tione oim triū psonar. iō scdo modo pdicto oms.

Loclo

Instantia

Solutio
Ad

diuine psonae vere dicunt mittere. Forte ex Instantia
his diceat ptra roez quā feci p pclusioe. qz quo
collatio pte actiue solu puenit pone
produceti. ergo qzus indiuisa sint opa trini-
tatis. tñ actiue aliquid puenit vni pone qd
actiue non puenit omnibus psonis. cui opposi-
tu videt ee assumptu in maiori rois tue. z
qz ois ptas seu auctas q pferre pone pductois. Unde per
actu generatois p pmonicat diuinā eentiaz
et omnipotentiā filio. et p p filius p actu spiratio-
nis hec coicant spuscto. fm istos qo ac non
est indistinctio vel indiuisio in diuinis. immo
est realis distinctio. licet igit actiue pferre au-
ctoritate pueniat vni pone et non alteri. h tñ
non est ptra illa maiore quā assumpti. qz exp-
se ibi loquor de ista actiuitate q talibus conve-
nit fm opa que ab ipsis pcedit indistincte.

Et ex his p. qd sit dicendum ad scdm. qz qz
uis mittere pmo mō hēat ee p pducere. eo qz
ptas coicet psonae producte ex vi pductonis.
tñ scdo mō hz ee ex cois voluntatis determina-
tione oim triū psonar. Quod ad scdm ppo
sitū illi terciū articuli dico q spusctus mittit
filii. non pmo mō suprdicto. cu sibi nullā tri-
buat aucte. sed scdo mō. qz filius est legatus dei
patris. Juxta quod ait Abdias in principio
sui libri. Legatum misit deus ad gentes. Ec-
hic legatus accepit auctoritatē ab eterno a deo
patre ut mētes hominū valeat illustrare. Ad
tales em opationes exercendas dicit mitti fi-
lius. eo qz auctes sint sapientie q est approp-
atū filij. Sic etiā spusctus mitti dicit qn fuit
in nobis opa pietatis et misericordie. q respi-
ciuit amore et caritatē. Licet igit ex hoc p mitti
serit pncipaliter et auctoritatue. tñ qz defini-
tio illi auctis ad vsum et executione facta
et p dinā voluntatē q vere est voluntas spuscti et
eq sicut pris et filij. iō vt sic. s. determinatiue et
ad vsu destinatiue non solus p. veruetiā spus-
ctus mittit ipm filii. Et illa videt ee exp-
sa intērio Aug. q. de tri. c. v. vbi ait. Mitti a
patre filius sine spuscto non potuit. Nam pater
intelligit eu misisse qz ex femina eu fecit. non
vtiqz sine spuscto hoc fecisse dicit. Et eodez
ca. Aug. expōnes illud Isa. vbi. Misit me
dñs et spus eius. dicit hoc ee intelligendū de
missione filij dei in mūdū p carnis assumpti-
one. Sed huic pclusioni dicit quorundam
doctorz opinio. Dicūt em qz verbū diuinū tri-
pliciter mittit. Uno modo in carnē. Alio modo in
mentē. Tercio modo ad faciendū pdicationēz.
Primit duobz modis ut dicūt mittit filius

Solutio

Loclo

Scot et
qdā aliq.

- 1 a solo patre.sed tertio mō mittit a spūsancto.
 1 Rō quo ad h̄ ē.qz missi auctas depender a
 mitte. sed filius dei i nullo depēdet a spūsan
 cto nisi fm assumptā hūanā naturā fm quaz
 2 pdicavit i mundo. ḡ tc. P. mitti t mittere
 sūt opposita relative. t sūl p̄duci t producere
 tūc arguit sic. Qnūqz vnus termin⁹ relati⁹
 includit alter⁹ termin⁹ relati⁹. tūc termin⁹
 correlati⁹ includētis includit termin⁹ corre
 lati⁹ inclusi. sed mittere includit pduci. ḡ mit
 tere includit pducere.cū ḡ spūssus nō produ
 3 cat filiū. ergo nō mittere eū. P. si opposituz
 in opposito. t p̄positū i p̄posito. S̄ mittere
 t mitti sūt opposita. t mitti fm Aug. est ori
 ginari. ergo mittere est originare. sed spūsan
 ctus nō originat filiū. ḡ neqz mittet ipsum.
- 4 P. si nō est de ratione mittere p̄sonae q̄ ori
 ginat missam. t ppter hoc spūssus p̄t mitten
 re filiū. tūc pari rōne filius posset mittere pa
 trē. quod est t̄ra omnē veritatē. P. p̄sona
 5 mittere dicit operari p̄ p̄sonam missam. pater
 em dicit diffundere caritatē p̄ spūsanctū. t
 illustrare ac erudire p̄ filiū. sed spūsanct⁹ nō
 opatur p̄ filiū. ergo tc. Sed bñ intellecta
 distinctōe quā p̄missi suplus. illa oia laborat i
 equoco. oia em arguit de mittere p̄ncipalr t
 auctoritatue. nō aut de mittere sequēter t de
 terminatiue seu ad vsum destinatiue. Ad p
 mū ḡ dicēdū q̄ maior nō est vera loquēdo de
 mittere scđo mō dicto. Ad scđm dicēdū q̄
 quis mitti includat pduci. tn nō includit p̄
 duci a mittere determinatiue t destiatue. s̄ in
 cludit pduci a mittere p̄ncipalr t auctoritat
 ue. ois igit p̄sona q̄ mittit illa etiā pduci. s̄
 nō pducit a qlibz mittere sed solū a p̄ncipali

Notabñ.

Solutio

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

- Et p̄ idē p̄z ad tertium. qz dato q̄ mitti a p̄n
 cipali mittere eēt originari. nō tn a sequēter t
 determinatiuo mittere. Ad quartū nego cō
 sequētiā. qz cū de rōne legati sit q̄ ab alio ha
 beat p̄tatem tnō p̄cise a seipso. pater aut p̄
 cise a seipso t nō ab aliquo alio habet p̄tatem.
 ergo repugnat patri q̄ mittit. hoc autē nō re
 pugnat filio. cum filius nō seipso sed ab alio
 puta a patre habeat potestatē delegataz. patri
 igit repugnat vterqz missionis modus pas
 siue sumptus. Prīm⁹ quidē qz nō habz au
 toritatē ab alio. t scđs qz nō cuiuscūqz aucto
 ritatis determinatio dicit missi. sed solū deter
 minatio auctis seu p̄tātē delegate ab alio. Da
 to. n. qz impator a seipso vel ab alio determia
 retur ad exercitiū sue potestatis. ex hoc tn nō
 dicere mitti vel legari. maxime si ille impera
 tor esset talis q̄ a nullo genitus dependeret in

cuiuscūqz p̄fectionis collatōe. sic de p̄sona pa
 tris tc. Ad quintū dicendū q̄ maior nō ē Ad 5
 vera nū sit p̄sona mittens principaliter. illa
 em dicit opari p̄ personā missam. sed nō perso
 na mittes sequēter. Quo ad tertium hic in Conclō 3
 quirendū dico q̄ p̄sona diuina missa ab alia
 p̄sona principaliter t auctoritatue. mittit se
 ipsa sequēter t determinatiue. Sicut. n. si to
 tū capitulū mittit vniiformiter vñū qui est d
 corpe capituli. tūc missus mitteret seip̄sū. sic
 hic i p̄posito tc. Dic trāleo. qz applicatio isti
 us p̄z exp̄cederibas. Sed t̄ra illā cōclu
 sione arguunt idē doctores qui t̄ supius ar
 guebat t̄ra secundā cōclusionē sic. Semp in
 termittente t missū oportet dare distinctionē
 sed eadez p̄sona diuina nō potest esse a seip̄sa
 distintra. ergo tc. P. subordinata est pote
 stas missi respectu mittit. sed idē respectu sui
 nō habet potestatē subordinatā. P. mittes 3
 respectu missi h̄z auctoritatē. sed tc. Sed
 ad illa t cetera p̄silia dico breuiter q̄ oia p̄ce
 dūt de mittere p̄ncipalr. vt supius dictū est.

Articls 4

Quāntum ad quat

tū. vtrum cuilibet diuine p̄sonae p̄ueniat mis
 sio passiue. teneo cōclusionē negatiā. qz pater
 nō mittit. ergo mitti nō p̄uenit cuilibet perso
 ne diuine. sequētia patet. Ancedēs ponit. b.
 Aug. iiij. de trini. ca. vlti. t probatū est etiam
 supius. t adhuc potest probari sic. Persona
 habēs in se auctoritatē vniuersalis p̄ncipiq. il
 lanō potest mitti. pater est h̄mo. ergo tc.

P. si pater mitteret. vel ipse mitteret p̄mo mō
 supius dicto velscđo. Nō primo. qz non h̄z
 p̄tatem ab alio. Nec scđo. qz missio scđo mō
 dicta p̄supponit p̄mā. quecūqz em p̄sona mit
 tit vel destinat determinatiue. eadē mittit au
 toritatue. qz vt supius dictū est p̄tās deter
 minabilis in missio vel in legato non est p̄tās
 primordialis p̄ se autētica. sed est potestas de
 legata. t p̄ sequēs habēs tale potestatē mitti
 tur a delegatē qui ei contulit potestatē. Qz Contra.

forte dices q̄ actio reciproca p̄uenit cuilibz p̄
 sonae diuine actiue t passiue. sed mittere ē actio
 reciproca. ḡ. Maior patet. qz p̄ tanto q̄ intel
 ligere est actio reciproca. ideo p̄uenit p̄tā acti
 ue t passiue. Nam pater intelligit se t intelli
 git a se. Minor patet. qz illa actio est recipro
 ca que cōuenit alicui reflexe supra seip̄m. sed
 sic p̄uenit missio p̄sonae diuine. qz vt patuit i
 tercīa cōclusionē tercī articuli. diuina p̄sona
 mittit seip̄sā. P. beatus Aug. iiij. de trini. 2

missionē spūscī facit pātōez. ibi. **S**ʒ pūs
q̄dū ē. Et hec diuidit i tres. q̄ p̄mo ondit
q̄ spūscī ex h̄ q̄ mittit nō d̄z dici mīndr pa-
tre. Scđo q̄ fili⁹ fm̄ q̄ h̄ ē minor tota trini-
tate. Et tertio ondit q̄ de p̄f etiā p̄siderata te-
tate maior ē filio ex donatis aucte. Scđa ibi
Notādū aut q̄ filius. Tercia ibi. Hylarius
aut. Circa ista distinctionē quero.

Solutio
Ad 1

Ad 2

ca. xx. ait. q̄ fili⁹ mitti dicit ex eo q̄ cuiusq; mē-
te ex tpe p̄cipit. si igit illa est cā sufficiēs missi-
onis. cū pater nō minus q̄ filius mēte percipiat.
sequit q̄ etiā pater mittat. Ad primū
dicendū q̄ licet missio possit aliquo mō dici
actio reciproca. tamē passiue nō pōt p̄uenire
nisi psone habeti auctoritatē delegataz seu ab
altero cōicata. hoc est em̄ de rōne missi seu de-
legati. q̄ habeat auctoritatē delegata. et iō mis-
sio passiue patri p̄uenire non potest. cū ipse a
nullo habeat potestate. Ad secundū dicendum
q̄ ad hoc vt psone vere dicat missa. nō suffi-
cit talis mentalis p̄ceptio. sed oportet q̄ sic p̄-
cipiat q̄ ab alio aliq̄ mō esse cognoscat. Pro-
pter qđ in eodē ca. dicit Aug. Pater cum ex
tpe a quoq; cognoscit nō dicit missus. Et s̄b
dit cām dices. Nō em̄ habet d̄ quo sit. aut ex
quo p̄cedat. Ut ergo de illa in uisibili mis-
sione finalr̄ p̄cludamus. est aduertēdū q̄ i il-
la materia nouē pp̄ones p̄nt formari. quarū
tres sūt om̄i mō false. tres om̄i mō vere. et tres
vno mō vere. et alio mō false. Iste tres. p̄
mittit seipm. filius mittit patrē. spūscī mittit
patrē. sūt oīno false. q̄ p̄ nec p̄t mitti au-
ctoritatue nec determinatiue. **S**ʒ iste tres
p̄t mittit filiū. p̄t mittit spūscī. fili⁹ mittit
spūscī. sūt oīno vere. s. auctoritatue et de-
terminatiue. Iste aut tres. fili⁹ mittit seipm.
spūscī mittit seipz. spūscī mittit filiū. sūt
vno mō vere. s. determinatiue. et alio mō false. s.
auctoritatue. Ad argumētū p̄ncipale p̄z ex his
q̄ dicta sūt sup̄ius. q̄ nō oīs app̄itio diuine
psone est missio. Nam app̄itio q̄ debet esse
missio p̄supponit emanationē psone apparen-
tis. q̄ nisi eēt psone producta. tūc nō habere
aucte delegata et ab altero cōicata. quod eēt
p̄tra rationē missi seu delegati. et sic argumētū
nō p̄cludit quod incedit.

Distinctio decimasexta.

Winc de spū
scđo tc. Postq; m̄gr̄ determina-
uit de tpał missio p̄ncipio. h̄
incipit determinare de eiusdē missiois mō. Et
diuidit i duas p̄tes. fm̄ q̄ dupl̄r̄ mittit spūscī
et. s. visibl̄r̄ et inuisibl̄r̄. P̄o igit h̄ determi-
nat de spūscī missione visibili. Scđo de ui-
sibili. di. xvij. ibi. Ja nūc accedam? Prima l
duas. q̄ p̄mo p̄missa distinctiōe de visibili et
inuisibili missioe. m̄gr̄ p̄sequit p̄mū membz
sc̄z visibili missione. Scđo iter missioz filij et

Clrum species in quibus spūssance
tempaliter missus apparuit fuerint
imaginarie vel vere reales seu corpo-
rales. Et videſ q̄ fuerint imaginarie. Qz
fm̄ Augustinū. q. de trim. ca. v. Missio vissi-
bilis ppter hoc fit. vt corda hominū p̄motā
exterioribus vissis p̄uertatur fm̄ intellectum
ad occultam eternitatē. sed a fantasmatisbus
et imaginarijs speciebus mouet intellectus.
igit tc. Contra. in euāgelio dicit q̄ colum-
ba in qua apparuit spūscī descēdit corpali
specie. q̄ habuit ver corpus et nō fantasticum
seu imaginariū. Hic quattuoꝝ sūt videnda.
Primo vtrū missio visibilis p̄ueniat alii-
ciū diuine psone. Secundo vtrū psone visibi-
liter missa fm̄ q̄ apparet i corpali specie sit mi-
nor psone que mittit eā. Tercio de eo quod
querit. Quarto vtrū tales species formetur
misterio angeloꝝ.

Quantū ad p̄mū

Article 2

vtrū missio visibilis conueniat alicui diuine
persone. est aduertendū q̄ missio predicta sic
describi potest. Missio visibilis est diuine p̄-
sonē ad aliquem hominē destinatio sub talī
visibili signo quo manifestat vel manifesta-
ri potest aliquo mō emanatio psone que mis-
titur. et sc̄itas homis ad quē mittit. Ex qui-
bus patet q̄ missio visibilis tria includit. sc̄z
diuine psone eternā emanationē. anime deuo-
te internā sanctificationē. et vtrūsc̄z. s. eman-
tionis et sanctificationis externā apparitiōe
seu manifestationē. et hoc de facto vel fm̄ apti-
tudinē. quia licet tali signo hec duo nō semp
manifestetur. enī h̄moi signū est aptū natum
ad hoc vt mediante ipso hec manifestent.

Ex his etiam apparet quid dicendū sit ad **F**ōcōlo
illuc quod querit in isto articulo. Nā p̄t nō
pot p̄petere visibilis missio. q̄ cui repugnat
inuisibilis missio. eidē repugnat visibilis mis-
sio. sed patri repugnat inuisibilis missio. vt
patet ex p̄cedētibꝝ. q̄ tc. Maior patet. quia
cui repugnat inclusum eidē repugnat inclu-
dens. sed missio visibilis includit missione in-

2. uisibile. sicut ex iā dictis patet. sp̄. cui repugnat emanatio ei non competit visibilis missio. Illa patet. quia cui repugnat emanatio ei dēz repugnat potestatis delegatio passiva seu communicatio que necessaria est in missio v̄l legato. Sed patrī repugnat emanatio. cuz nō habeat personā origine priorem se a qua possit emanare. Unde si quādoq; legitur q; persona patris manifestauerit se in aliquo sensibili signo. hoc nō debet dici missio sed potius apparitio. quia c̄quis ei qui habet auctoritatem autenticā a se et nō ab alio repugnat mutari vel legari. sibi tamē nō repugnat apparere vel manifestari. ¶ De filio autē et spiritus sancto planū est in scripturis q; eis cōperat missio visibilis. De filio enim dicit apostolus ad Halath. iij. Misit deus filium suum factū ex muliere factū sub lege. vt eos qui s̄b lege erat redimeret. Et Baruch. iij. dicitur de filio dei. Post hec in terris uisus est: t̄cū hominibus pueratus est. Etiaz spiritus sanctus ī sancto euāgelio quater legit missus visibiliter. scz in colubē specie circa christi baptismationē Joh. i. In nube circa christi trāfiguratioz Mat. xvij. In flatu post christi resurrectionē. cū insufflauit ī discipulos dicēs. Accipite sp̄m sc̄m tc. Jo. xx. Et liguis igneis post christi ascensionē Actuū. ij. Ratio autē illaz visibiliū apparitionuz ex causa finali potest assignari. Apparuit. n. circa baptismū ī specie columbe ī signū innocētie quaz debemus recipe cum baptizamur virtute illius qui tunc baptizabat. qui erat agnus dei qui tollit peccata mūdi. Circa trāfigurationē appuit in silitudi ne nubis lucide vt signū haberemus future glorie que reuelabit in nobis. dona em̄ gratie et glorie appropriant sp̄us sc̄o. Post resurrectionē aut cū sp̄s dedit aplis potestate remittēdi pctā. missus ē eis sp̄us sc̄us ī specie vēti seu flatus. ī signū q; apli tāte potētie receptorū ibi virtutē qua oia pctā nrā possēt exufflare. Unū dictū est eis a christo. Accipite sp̄m sanctū: quoꝝ remiseris peccata remittunt eis. et quoꝝ rū retinueritis retenta sunt. Sed post ascensiōne missus est aplis ī linguis igneis. vt ex visibili signo appareret q; apostoli eē debebant verbis plui et caritate feruidi. q; in oēz terra telebat exire sonus eoꝝ: et in fines orbis terre verba eoz. ¶ Sed forte ī illā cloem dicit sic. Illud qdō in oī īvisibile. h̄ nō p̄t visibili liter apparere sine fictiōe. s̄ sp̄us sc̄us p̄sona est simili īvisibil. iuxta illud qdō dr. i. ad Thī. vi. Lucē īhabitac̄ accessibile. quē null̄ hoīm

vidit. sed nec videre p̄t. Et sp̄us sc̄o nō p̄uenit aliq; fictiō. cū ipse sit sp̄us veritatis. vt d̄r in euāgl. et sp̄us sc̄us discipline effugiet fictū. vt d̄r Gap. i. ¶ sp̄. si sp̄us sc̄us ēē missus ī alia quia visibili creatura. tūc preter modos cōes quibus deus est in om̄i creatura p̄ eēntiā. potentiā et p̄nīam sp̄us sc̄us ēē in illa creatura in qua mitteret. hoc autē ēēt vel p̄ gratiē insuſionem. vel p̄ illius creature in uinitatē suppositi assumptionē. vel per representationē. puta q; esset in re sicut in signo. Non primo modo. quia talis creatura cū non sit rationalis non est capax gratiae. Nec secūdo mō. quia tūc creatura irrationalis ēēt assumpta a diuino supposito. quod null̄ sane mentis poneret. Nec tertio modo. quia vel ēēt ī ea sicut in signo naturali vel uniuersali. et tūc mitteret in om̄i creatura. q; in om̄i creatura reputur vestigium creatoris. vt patuit supius distinctōe. i. v̄l sicut in signo gratuito. et tunc in om̄i sacramento mitteret sp̄us sc̄us. cū sacramentū sit signuꝝ gratiuit. ¶ Rñdeo. ad p̄mū dicēdū q; aliqd solutio visibiliter apparere p̄t intelligi dupl̄r. Uno mō formaliter denoiatōe intrinseca. Alio mō denoiatue solū denoiatōe extrinseca. sic cā qn̄. q; denoiat ab effectu. Primo mō maiorē vera. sed nō sc̄dō mō. Unū sp̄us sc̄us d̄r visibiliter apparere. nō q; ipse videat. sed q; aliqd aliud videt p̄ cuī reparationē nos manuducimur. ī cognitōz aliq; emanatōis sp̄us sc̄us. et manifestatōz setitat̄ illī ad quē mittit. ḡ tc. ¶ Ad sc̄dō dicēdū q; appetibi sicut ī signo. Ad p̄batiōz dicēdū q; deus tanq; ī signo multipliciter p̄t apparere. Primo sicut ī signo naturali. et sic relucet in oī creatura tāq; ī vestigio. Secūdo sicut ī signo reuelatiōne seu illuminatiōne. et sic appuit p̄rībō in veteri testō. Tercio sicut ī signo gratuito. et h̄ tripl̄r. Q; vel illud signū nullo mō est causa gratiae. licet ipm̄ cōsequat̄ gratia. et tale signū fuit circūcisio et aliqua sacramēta veteris legis. Uel aliq; mō est cā grē et tale signū ē sac̄m noue legis. quod aliquo mō efficit qd̄ figurat. vt p̄z p̄ migrm̄ li. uij. di. i. Uel h̄moi signū p̄supponit gratiā quā demonstrat seu ostēdit. et tale est signū quo fieri d̄r p̄sonē diuine visibilis missio

Quātuꝝ ad secun^{Articlo 2}
dū articulū. vtz p̄sona visibiliter missa s̄m q; apparet ī corporali sp̄e sit minor p̄sona que mitit cā. distinguendū est de creatura ī q; apparet p̄sona. Uel q; illa creatura est assumpta ī

ens nō debet dīci minor dāte. maxime si reci-
piens recipit omnē pfectiōnez a dante. et an-
tem naturam que est in dāte. sed sic est in pro-
posito inter patrē et filiū. ergo tēc. Unde nō ē
differētia inter patrē et filiū cōtrum ad pfectio-
nem habitā. quia omnē pfectiōnē quā habet
pater habet filius. sed soluz differēt in modo
habēdi. quia filius habet a patre. sed pater nō
habet a filio sed a seipso. Et illa eriaz videt ē
intētio Hylarij. Quia ibidē sic ait Hylarij.
Major itaqz donās. sed nō mior filius cui
vnū esse donat. cui tm̄ donat esse quantus ē
ipse qui donat. filius igit̄ est equalis patri in
re habita. quis pater dicat maior filio i mo-
do habendi. Et hoc de prima conclusione
secūdi articuli. Loco 2
Locūlio secūda. Si autē
creatura i qua apparet psona diuinā nō est as-
sumpta in vnitatez suppositi a tali psona. tūc
illa psona nō est minor ceteris psonis diuinis
pter hoc q̄ i tali creatura appareat. quia ea
que distincte subsistunt nō cōmunicāt sibi mutuo
tua sua ideomata. sed cum psona diuinā ap-
paret in aliqua creatura nō assumendo eam.
tūc psona diuinā et illa creatura distincte sub-
sistunt. ergo nō cōmunicāt sibi mutuo sua ideo-
mata. et p sequēs nō pot̄ inferri q̄ illa perso-
na sit mior ceteris diuinis psonis ppter hoc
q̄ talis creatura minor est eis. Et illa est intē-
tio beati Augustini. q̄ de trinitate. ca. vi. vbi
ait nulqz scriptuz esse q̄ deus pater sit maior
spiritu sancto. vel spiritus sanctus minor deo
patre.

Instantia
Solutio

Instantia

R̄j. aliqz

Contra

Solutio
propria.

Vnitatez suppositi diuinī apparetis i ea. vlt̄ nō
Si sic. tūc pono locoz affirmatiā. q̄ q̄nūz
qz due nature sūt eiusdē suppositi. illō qd̄ p se
pdicat et vna salte ex cōnti pdicat de altera. ma-
xime si ille due nature i termis pcretis profes-
runt. q̄ v̄ sic implicat suppositū qd̄ est vtriqz
cōe. Sz planū ē q̄ natura assūpta ē minor p/
sona diuina q̄ ipsā nō assūpsit. ḡ ppter pica-
tionē ideo matū psona assūmens dicet minor
psona non assūmēte. immo filius dei vt sic di-
cetur minor seipso. iuxta quod ait apostolus.
Exiāniuit semetipm formā serui accipiens.
Sed forē dicet q̄ illud sit vtra Hylarij
in li. de trini. vbi ait. q̄ pater est maior filio. fi-
lius tamē nō est minor patre. Dicendum
ad hoc q̄ illud non est vtra illud ppositū. q̄a
Hylarius loquit̄ ibi de filio dei fm̄ se. et nō qz
tū ad assūpta naturā. Sz sic dicēdo orē
duplex difficultas. q̄ tuh̄ dictū Hylarij ēet
vtra dictum Augustini. q̄ stādo p̄cise in di-
uina natura. filius est equalis patri fm̄ dicta
bit̄ Aug. Iēc cū maius relative dicat respectu
minoris. ergo maior dicet mōre maior. Sz
vnū relativū nō potest ponī sine reliq. ḡ dicē
do vtra Hylarij nō videt q̄ pater possit dici
maior filio. nū filius dicat minor p̄e. Fu-
erūt igit̄ quidā qui hāc difficultatē ex dictis
Hylarij resultātem evadere cupiētes dixerūt
q̄ quia i patre sunt plures relationēs qz i filio.
accipiēdo relationē negatiue. puta inascibili-
tas ē i p̄e. cui nō corrīder aliq̄ relatio i filio.
id p̄ d̄ major filio. quis ex hoc fili⁹ n̄ dicat
mior p̄e. Sz isti deficiūt hic tripli. Prīo
qz cū relatō nullā pfectiōnē dicat d̄ se. ideo p-
pter relationū pluralitatē n̄ potest aliqd̄ ma-
iūs dici. Scđo qz sic dicēdo filius ēet maior
spūlcrō. qd̄ tm̄ nullus ponit. pbatio cōntie. qz
spūlscūs h̄z solā vna relatōz puta spirationē
passiuā. Sz fili⁹ h̄z plures. s. filiationē q̄ referēt
ad patrē. et cōem spirationē seu actiūā spirati-
one qua referēt ad spūlscūm. Tercio deficiunt.
qz cui⁹ positio est cā q̄re aliquid dicat maius
eiusdē negatio erit causa quare aliquid dicat
minus. igit̄ si pluralitas relationū i patre est
causa quare pater sit maior filio. negatio illi-
us pluralitas seu paucitas relationū erit cau-
sa quare filius sit mior patre nisi aliud dica-
tur. Et ideo posse dīci q̄ i illo pposito ma-
iūs est idē quod dignius. vbiqz ergo cōdi-
cio dātis spectat ad dignitatē. ita tamē q̄ con-
ditio recipiētis nō spectat ad aliquā indigni-
tatem. sed ad psonalem p̄petratē. tūc ille qui
dat ita dicerūt maior recipiēt. q̄ tamē recipi-

Quātuž ad tertiuž

Articul's 3

articulum. vtrum species in quibus appar-
uit spūlscūtus temporaliter missus fuerit ima-
ginarie vel vere reales seu corpales. est aduer-
tenduz q̄ de aliquibus speciebus in quibz ap-
paruit spūlscūtus est magnū dubiuž vtrum
fuerint reales vel fantastice seu imaginarie.
Unde de linguis i quibus apparuit die pē-
thecostes Augus. mouet illam questionē in
ppria forma. q̄ de trinit. ca. vi. Et propter sui
difficultatē dimittit eam insolutā. Unde ait
sic. Quis qz de illo igne disceptare potest. vtrū
oculis an spiritu vñs sit. Et causam huius
dubitatiōnis trahit Augustin⁹ ex libro actu-
um apostoloꝝ. Ubi em̄ nos habemus. Ap-
paruerunt illis dispartite lingue. alia transla-
tio quā allegat Augustinus. habet. Vnde sūt
eis diuise lingue. Et ideo post pdicta subdic
Augustinus. Nō em̄ viderūt linguis velut

igne. sed vise sunt eis. Non enim sub eadem significatione solemus dicere. visum est mihi. quod dicim⁹ vidi. Et in illis quicquid spūalibus visis imaginū corporalū solet dici. et visum est mihi et vidi. In illis vero que per expressam corpalem spēm oculis demonstratur non solet dici. visus est mihi sed vidi. Et quis beatus Augustinus neutrā partē hic afferat determinate. sunt tamē quidam qui dicunt quod ille lingue igneē non fuerunt imaginarie sed reales. quod ut dicunt veritas non dicitur fictōib⁹ manifestari. nam in opib⁹ virtutatis nulla dicitur esse fictio. sed apparet esse fantastice sūt quidam fictōes. Quidam illud quod est in imaginatōe vniū non appareret alteri. sed ille sicut solū apparuerūt aplice quibus in illo signo mittebat spūlū scūs. sed et plib⁹ alijs apparuerūt quod cum aplis in illa domo fuerūt. Sed quid sit hic teneendum. determinare afferere non presumo. maxime cum tant⁹ doctor sicut erat Augustinus. neutrā per tem determinate afferuerit. Sed nec rōes illoꝝ excludunt. igit ad primum dicendum quod minus non est vera. quod multi prophete receperūt veritatem sue prophetie per spēs fantasticas et imaginarias. in qua tamen prophetia nulla fuit fictio falsitas.

Ad 1. Ad secundum dicendum quod illud signum virtute diuina vel angelica poterat multiplicari in fantasias om̄im illoꝝ quibus apparuerūt ille ligue. De colubā vero in qua appuit spūlū basitato domino. dicit beatus Augustinus libro supius allegato. non esse dubium quin fuerit verus corpus reale. cum scriptura eam corporali specie afferat descendisse.

Artic⁹ 4. Quāntus ad quartum articulū. utrum tales species in quibus spūlū sanctus missus est formetur misterio angelorum. Dicendum quod deus amministrat corporalem creaturā mediante spūali. Ler enim de virtutis est infima per media reducere in suprema. ut patet per Dyonisium in de angelica hierarchia. ideo cōgrue dici potest omnes illas species in quibus modo pdictio diuine psone apparēt. ita tamē quod non sint assumptae in virtutē suppositi diuini. esse formatas ministerio angelorum. Secundo aliquā illarū rerum assumere a divino supposito. tamen ratione sue dignitatis sine aliquo creato agere medio formaret immediatē per ipsum deum. sicut factus fuisse creditur de humanitate domini nostri iesu christi. Forte dicetur tamen prima exclusionem. quod cum angelus format aliquid corpus. tunc ipse angelus apparet in tali formato corpe. tideo si ange-

lus formaret predictas species. tunc in talibus speciebus non fieret missio diuine psone. sed potius angeli qui in talibus speciebus appareret.

Rūdeo quod hoc non sequit. quia licet angelus habeat causalitatem super talis rei formatiōe. non tamē habet causalitatem super dono gratuito quod a solo deo mutus formatur. et efficitur in mente illius ad quod dicit fieri hinc missio. quod quod dem donum significat per speciem extrinsecus ministerialiter formatam per angelum. et ideo lucis angelus format hinc corpus mediante motu locali facto in aere et ceteris elementis ad hoc conformatu. tamē si donum significatum hinc corpore seu specie nullo modo subest praetati angelice. sed immodo dependet a diuina praetate. tamen non debet dici apparere vel mitti angelus. sed potius psone diuina cuius appropriatus respicit hinc donum. puta si illud donum se habet per modum sapientie. tamen mitti filius. cuius appro priatus est sapientia. si per modum amoris vel caritatis. tamen mitti spūlū acerbi cui bonitas appropriata in diuis. Si autem tale donum respicit singulariter praetate vel maiestatē diuinā. tamen quod potestas appropriata p̄t. potest dici quod in specie tamen apparete pater apparet. tamen ex hoc non debet inferri quod pater sit missus. quia apparitio in plus se habet quam missio. quod sicut patet ex precedentibus supius. psone non produce repugnat mitti. quod sibi non repugnet apparere. apparuit enim per in voce dicente. Hic est filius meus dilectus. tamē ex hoc non debet dici missus.

Ad argumenta principalia p̄t. quod neutrum est ea que hic dicta sunt.

Solutio

Ad argu mēta p̄ncipalia.

Distinctio decima septima.

Inī nūc accēdam⁹ tē. Hic magis determinat de inuisibili missione ipsius spūlū acti. Et diuidit in duas ptes. quod p̄mo circa hunc ponit suā intētōnē. Secundo recitat sibi triā opiniones ibi. Sup dictū ē. Quātū ad p̄mū est sciēdū quod tamen spūlū inuisibiliter mitti cum caritas cor dabo nr̄is diffidit. id magis duo facit. quod p̄mo d̄ caritate ponit suā p̄pria opinionē. q̄z tamen ad eētiam caritatem. Secundo q̄z tamen ad augmentū caritatis. Secunda ibi. Hic quidam si caritas. Prīla p̄t ē p̄nitē lectōis. Et diuidit in duas ptes. quod p̄mo p̄mittit suā intētōz. Secundo remouet quidam causātōez. ibi. Secundum ne forte. Prīma in duas. Nā primo ponit suam opinionem. Secundo adiungit suę opinionis confirmationē. ibi.

Loco 1.

Loco 2.

Instantia

Ne autem retata. Et hec duas. Si ergo duo p/ misit. s. q/ caritas est deus. et q/ est spūscus. Nam primo probat q/ caritas sit deus. Secundo q/ caritas sit spūscus. ibi. Cum autem frater re. Cum sequitur ilia ps. Sed ne forte. Et dividitur i/ duas. q/ primo ostendit q/ caritas non soluz causar/ deus deus. ut quid dicere voluerunt. verum etiam essentialiter deus deus us. Secundo manifestat quod ex hoc spūscus insubiliter deus missus. ibi. Tunc n. nobis Circa ista lectione quo.

Tru aliq/ ex n. in caritate possit euil deuter cognoscere se esse caritatem. Et videt q/ sic. q/ viij. de tri. dicit. s. Aug. q/ q/ diligat fratres magis nouit dilectionem q/ diligat q/ fratres quem diligat. et loquitur de dilectione caritatis sed fratres per euil deuter cognoscere. q/ et caritatem. Eo era. ecce. ix. deus. Non scit utrum odio vel amore dignus sit. sed oia in futuris reseruatis incertus. Hic est aduertendum q/ sicut ait ps. ij. posterior. q/ sti ones sunt ecclies numero his q/ ve scimus. Questiones autem sunt quod duplices sicut ibidem p. putatis. an est. qd est. et ppter qd est. Illaz tamen questione nra duabus ad pna dimissis. duas tamen de caritate tractabo. Primo igitur videtur est. utrum possimus cognoscere qd est caritas. Secundo utrum possimus cognoscere an in nobis sit caritas. Tercio datur q/ in nobis sit caritas. utrum per homini caritate possimus exire in actu meritorum eternae beatitudinis sine speciali motu spūscus facili. Et quarto utrum caritas et gratia sint duo habitus realiter differentes.

Articul^o

Quaeritur ad primum

utrum possimus cognoscere quid est caritas. et ad uertendum q/ duplex est noticia q/ tamen ad qd est. Una q/ tamen ad quid nominis. et illa est facilis. q/ munis enti et non enti. et enti possibili et prohibito. et ideo quo ad id facilis est r/ satio. quia caritas ut sic est quedam virtus. qua mediante voluntas elicit perfectum actum meritorum dilectionis in via et promotorie in patria. Alia est noticia q/ tamen ad quid rei. et hec de caritate est multum difficultas. et hoc probat summa disputas opinionum q/ tamen ad istum articulum. q/ quidam dicunt q/ sit virtus creata. q/ est habitus formaliter inherens voluntati. Alij dicunt q/ sit q/ eius increata. que est ipse spūscus. mouens voluntatem ad actu dilectionis. Multitudini igitur doctorum me ad pna formando tenet prima opinionem. que probat sic. Si caritas non esset habitus creatus formaliter inherens voluntati. actus meritorum dilectionis non est voluntari

caritas sit hic creatus.

tarius. q/ sicut motus rei naturalis non ex natura a principio intrinseco non potest dici naturalis sed violentus. sic motus voluntatis non procedes a principio intrinseco non potest esse voluntari. sed illud quod mouet timore a principio extrinseco. mouet ad modum instrumenti. et p/ non mouetur libere. q/ non est in potentia instrumenti agere vel non agere. sed de necessitate agit iuxta imperium impellentis. Sed si caritas non est habitus inherens voluntati. tunc in actionibus dilectionis meritorie voluntas moueretur a principio extrinseco non conserente aliquam vim inherente ipsi voluntati. ergo actus voluntatis non possent esse meritorii. quia non sunt liberi. sed sicut non potest aliquid non albus fieri albus formaliter nisi per albedinem sibi formaliter inherenter. sic non potest aliquis deo non carus fieri deo carus formaliter nisi per caritatem sibi formaliter inherenter. sed per eum qui duxerit de non caro sit carus. Primum impossibile est de opposito trahitur fieri oppositum nisi mediate aliquod mutatione. sed per mutationem p/ questionis per eum trahit de eo quod est non carum re deo. ad esse carum. aut ergo mutatione fieret ex parte dei. aut ex parte per eum duxerit. Non primum cum deus sit immutabilis. ergo erit alius quid intrinseco inherens formaliter ipsi duxerit ratione cuius non dicitur esse carum. quod nos appellamus habitum caritatis. q/ si solus actus est. tunc talis dormies non est deo carus. cum per unum actum caritatis non elicatur. sed signum est actionis sit habitus habere delectationem in opere. ut p. ij. ethicoz. sed in actionibus divine dilectionis est maxima delectatio. g/ in nobis erit habitus caritatis ratione cuius in hominibus operibus delectemur. Sed oppositum illi exclusionis tenet magis in actionibus diversis hic in lra. q/ caritas est ipse spūscus assistens bone voluntati ad eliciendum actu dilectionis super caritatem. qd ipse et alij sui sequaces probat multipliciter. Primo sic. q/ non minor deus immediatamente operat in nobis q/ ad ea q/ sunt genere q/ q/ ad ea que sunt nature. sed deus non ut in aliquo modo in opere creationis q/ naturam instituit. g/ nec in opere recreationis et gratie ut in aliquo modo. Secundo si ad actu meritorum dilectionis non moueretur immediate humana voluntas a spūscus. tunc tali actu de digno seu de iustitia non daret vita eterna. huius est falsum. iuxta illud. ij. ad Thimo. iiiij. De reliquo reposita est mihi corona iusticie. quam reddet mihi in illum die iustus iudex. probat p/ nra. q/ cum voluntas nostra sit finita. et actus suus finit. g/ si habet seu virtus qua mediante actu meritorum elicetur etiam esse finita. tunc in nullo merito

4.

Opio ma-
gistris.

- 3 nōst̄z adequat de dīgno ipsam vitā eternaz
sue donū glorie. q̄ optet q̄ talis actus imme-
diatē sit a spūsc̄to. **D**. sicut deus i creatō p-
duxit aliqua p seipm̄ immediate ppter eoz ex-
cellētiā. pūta angelos seu substātias sepa-
tas. aliqua nō mediāte vi productiā natu-
re cōcata. sic congruū esse videt ut in gratui-
tis opibus nostre recreationis ad ea q̄ sunt ex-
cellētissima nos moueat immediate. hec autē
4 sunt actus dīlectionis et caritatis. **D**. fru-
stra sit p plura qd̄ eque bñ fieri potest p pau-
ciora. sed posito habitu creato ipsius caritatē
adhuc ut cōter dicit nō possumus mereri si/
ne speciali motiō spūsc̄ti. Lū igit̄ nō ma-
gis possit spūsc̄us nos mouere stāte tali ha-
bitu q̄ ipso nō exēte. quia eius virtus a nul-
lo creato dependet. t deus i natura nihil faci-
ant frusta. ergo tc. **D**. actum ppheticē rati-
one sue excellētie immediate sine aliquo ha-
bitu medio elicit spūsc̄us i mēte ip̄i pphete.
sed actus diuinē dīlectiōis ē excellētior q̄ actus
ppheticē. illa minor p̄. quia apl̄us. i. ad Co-
rinth. xiiij. pfert actū caritatis i ipsam carita-
tem ipsi ppheticē. Maior etiā patet. q̄a nul-
lus habitus creatus pōt intellectū pp hēte du-
5 cere i noticiā futuroz. **D**. si caritas p cuius
dīlectiōe ad nos dicimur deo cari. eēt aliq̄s
habitūs creatus. nūc aliquid accidēt existēt
in anima sancta eēt carius deo q̄ ipsa anima.
sed psequens est falsum fm̄ om̄es doctores.
6 psequētia pba. q̄ ppter qd̄ vnuqd̄q̄ tale et
illud magis. vt patet. i. posterioz. **D**. nihil
est bonū p eētiā nīsi solus deus. sed caritas
est bona p eētiā. Maior patet. q̄ om̄e qd̄
est citra deum sicut est ens p participationē.
sic est etiā bonū p participationē. Minor p/
bat. quia illud est bonū p eētiā qd̄ non po-
test intelligi nō bonū. sed q̄uis om̄is alia fo-
tus possit intelligi nō bona cū possit eē informēs.
sola tamen caritas nō potest intelligi nō
bona. cuz impossibile sit eam esse informē
8 **D**. viij. de trini. ca. viij. ait August. Deus
diligit qui dīlectiōe diligit. q̄ deus est dīle-
ctio. sed illud nō sequeret nīsi oīs gratuita dī-
lectio eēt deus. sicut nō sequit̄. hoc est sensit̄
uī. ergo ēāl. nīsi om̄e sensit̄ū sit animal
Multas etiā alias auct̄es adducit magi-
ster tamen de sacro canone q̄ de dictis sanctoꝝ.
quas ad p̄sens dīmittit. q̄ vna r̄nōne ppter
ad oīs r̄ndet. **S**ed q̄uis illā opiniōz nō
tenet ob reuerentiā multoꝝ doctorꝝ opposi-
tā partē tenentū. fateor tamē q̄ predicta opi-
niō non est adeo pīculosa sicut multi eam vī-

denē estimare. tria incouenientia magistro mi-
nis inste imponētes. Primo vīz q̄ actū dīle-
ctiōis a voluntate elicitus sit spūsc̄tus. cū
talis actus caritas siue dīlectio dīcat. **S**e
cūdo q̄ ex puris naturalib⁹ mereri possemus
si si ne habitu caritatis infuso elicerem⁹ actus
meritorie dīlectionis. quod fuit error pelagi.
Tercio q̄ spūsc̄tus assumeret aīam rōna-
le in vnitatē suppositi. si ipse eēt immediatū
principiū actus nostre voluntatis. quod dici-
tur fuisse error manicheoz. **P**rimū nō est
atra magistrū. q̄ vīz i textu istius. xvij. di-
stinctiōis. ipse expresse ponit dīlectiōē inq̄z
tum sumit p actu n̄rē voluntatis eē quid crea-
tū. q̄uis ad eliciendū hm̄i actū nō requira-
tur bñ eū habitus creatus qui caritas nomi-
nēt i ipsa voluntate. ad hoc em̄ fm̄ magistrū
sufficit immediate ipse spūsc̄us. q̄ sine aliq̄ cari-
tar; hic uoluntatē ad eliciendū hm̄i actū
pfectissime poterit incliare. **N**ec scdm̄ est h̄
magistrū ppter duo. Primo q̄ magistrū nō posuit q̄
ex nr̄is puris naturalib⁹ possem⁹ elicere hm̄i
actū. s̄ vture spūsc̄ei. **H**aut nō posuit pelagi.
Scđo q̄ q̄uis magistrū nō posuit habitū caritatis
creatus. posuit tñ habitū ḡre a deo creatū t aīe
infusi. dante ipsi anime eē spirituale. t ipsaz
eleuantē sup om̄ia sua naturalia. Propter qd̄
appet q̄ nō valeat illud cōe argumentuz qd̄
fit atra magistrū. q̄ aīa exīs in puris naturalib⁹
non pōt stingere obiectū simpli supnaturale.
Nec potest aliquē actū supnaturale eliceret cir-
ca hm̄i obiectū. sed si nō haberet in se habi-
tū caritatis create. tunc eēt in puris naturali-
bus. hic magister diceret q̄ ista minor est fal-
sa. q̄ aīa talis nō est i puris naturalibus. q̄
p habitū ḡre p̄stituit in eē supnaturali. iuxta
illud apl̄i. Gratia dei sum id qd̄ sum. **N**ec
terciū ē h̄ magistrū. q̄ ad positionē magistrū h̄o seq-
tur q̄ spūsc̄us assumat talē glaz i vnitatem
suppositi. s̄ solū q̄ uīga hm̄i anīe sic motor
supēmīnes iūgit̄ ipsi mobilis. **Q**uāuis igit̄
his bñ intellectis rōes q̄clūq̄ fuit h̄ magistrū
solubiles appareat. t ei⁹ vt mihi videt posito
sine piculo poss̄ sustineri. tñ vt me p̄formē po-
sitib⁹ modernoz. ad ratōes inductas p ma-
gistro breuiter m̄debo. q̄uis ratiōes alterius
ptis eque reputē solubiles sicut istas q̄ indu-
cte sunt pro magistro. **A**ld pm̄ ḡ dīcedū
q̄ deus i naturalib⁹ t in spūalib⁹ immediate ē
cā i genere cause efficiētis. nō tamē in genere
cause formalis. Non. n. potest dare eē huma-
nū sine forma humana. tido dicet p̄similiter
q̄ deus nō potest dare esse carūm sine forma

Ad 2

caritatis datus tale est. sicut nesciret esse albus
quod est effectus formalis albedinis sine altera-
tione. Ad secundum dicendum quod nihil est sic pro
priu[m] amicorum sicut uniuere. ut dicit. viij. ethicoz.
ideo lex iusticie ipsius amicicie hoc requi-
rit. ut deus amicis suis firma caritate ipm di-
ligentibus suu[m] impiat locum d[omi]ni qui
est vita eterna. quia aplu[m] appellat coronam iu-
sticie. Uel potest dici quod talis habitus creat
est donu[m] spissanci. ac etiam quod spissanci mo-
tio specialis requiri ad actum meritorium. ut pa-
rebit in tertio principali. ideo virtute spissanci
acquiremus de digno illam coronam iusticie
glorie semperne.

Ad 3
Ad 4

Ad tertium dicendum sicut
ad primu[m]. Ad quartum dicendum quod illud non
potest eque fieri sine caritate. Ad probatio[n]em di-
co quod quis spissans possit quemlibet effectu p-
ducere in eum sine agere secundum. non tamen potest dare
quodlibet esse formale sine forma. et ideo dicere
tur quod non posset dare esse causam sine caritate.

Ad quintum dicendum quod maior non est vera. quod donum
proph[et]ie f[ac]tum doctores est quida habitualis influ-
xus factus a spissanci. ratione cuius etiam cessante
actu proph[et]ie. adhuc talis homo vere et formaliter
est proph[et]a. Ad probationem dico quod proph[et]ia noti-
cia futura habet dispositiue per homini habitum
sive effectu p[ro]prio sensu influente sibi homini habitu[m]

Ad 5

Ad sextum dicendum quod illa regula quod dicit. pro-
pter quod uniuscunq[ue] tale et illud magis. non te-
net in causis formalibus quam ad denominatio[n]es quod
sunt in effectibus formalibus. Non enim sequitur. lignum
est alb[u]m propter albedinem. et albedo est magis al-
ba. Sic proprie loquendo caritas non est cara. sed
est illud quo anima formaliter est cara. sicut simi-
tas non est sima. sed est illud quo nascitur forma-
liter est simus.

Ad 7

Ad septimum dicendum quod mi-
nor non est vera si uniformiter sumit sub ma-
iori. Ad probationem dico quod non sufficit quod non pos-
sit intelligi non bonum ad hoc quod tale sit per remittiam
sicut est ipse deus. sed optet quod sit prius bonum in se

Ad 8

comprehendens omne bonum. Ad octauum dicen-
dum quod de calo saliter et exemplariter est omnis dile-
ctio gratuita. quod est eius propriissima causa. Cum igit[ur] quod
cum ordinata dilectione diligat aliquem effectu
quasi nescio h[ab]et diligere propriam eius causam. ideo
quocunq[ue] diligat dilectionem deum diligat. quod deus est
omnis dilectio. vel formaliter si est in creature. vel cali-
fer si est ab ipso influxa aie amorose.

Articul[us] 2

Quatuor ad secundum
principale. ut possimus cognoscere in no-
bis sit caritas. Dicendum quod quatuor ex quibus est prius

ta sine dei speciali reuelatione impossibile est nos sci-
re certitudinaliter nos habere caritatem infusa seu
meritoria dilectionem. quod in noticia talis habi-
tus non possumus deuenire nisi ex actibus dile-
ctionis. vel igit[ur] noticia de tali habitu habere
mus ex subiectus. vel ex modo actus. Non pri-
mo modo. quod etiam nuda potencia sine omni habitu
potest in subiectus actus. per nuda est voluntate si-
ne omni habitu infuso vel acquisito possumus na-
turaliter diligere deum. Nec secundo modo. quod ille
modus vel provenit actu ratione habitus. puta
quod ex habitu inclinante ille actus dicitur facilis et
delectabilis. vel ille modus provenit actu rati-
one ipsius dei. puta quod ex acceptatione divina
ille actus dicitur gratius deo et acceptus. et per con-
sequentes meritorum. Primus modus quod quis in actu
certitudinaliter possumus percipere. non enim possim-
us scire ut illa facilitatio seu delectatio per
veniat ex habitu infuso vel acquisito. quod ha-
bitus divini dilectoris naturaliter acquisitus exesse
quoniam actibus faceret actus tales delectabi-
les etiam in pagano vel in deo. Signum enim est acquisi-
tio habitus delectatione habere in ope. q[ui] ethicoz.
Sed secundum modum non possumus ex nobis ipsiis
aliquo modo scire nisi deo reuelare. propter quod di-
xit apostolus. i. Cor. viii. Nihil mihi praecius sibi. sed
non in hoc iustificatur. Sed forte dice-
ret aliquis quod f[ac]tum per h[ab]emus questionem quod est presupponit
questionem an est. cum ergo sic se habeat scire ad sci-
re sicut questione ad questionem. nos autem possumus
scire quod est caritas. cum sit quidam habitus creatus
ut patuit in precedenti articulo. quod etiam poterimus
scire an sit in nobis. P[ro]prio posterior dicit. quod
impossibile est nos habere nobilissimos habitus et
latere nos. P[ro]prio. viii. de trini. c. iii. dicit beatus Iohannes Aug[ustinus].
Sciens aliquod et non diligi potest. diligi autem
quod habescit nequaquam. sed caritas diligitur ab habe-
te caritate. quod sicut perfectus scire est scire se scire. sic
perfectus diligere sive perfecta dilectio est diligere
se diligere. caritas autem est perfecta dilectio.

Solutio
quod rei. presupponit scire an est. et hoc vel in se vel in sua causa. Non tamen scire quod est per presupponit re esse in proprio extensio. possumus enim scire quod est rosa. nul-
la tamen rosa actu extensa. Etiam immittit fallacia
figura dictio[n]is. quod cum debaret inferri quod scirem[us]
caritatem esse. infert quod sciamus eam in nobis esse. Et sicut est ibi fallacia consequentia. puta caritas
est. et est in me vel in nobis. Ad secundum dicen-
dum quod prius loquitur ibi de habitibus cognitiuis.
illius enim non pertinet nos latere. et non f[ac]tum Aug[ustinus].
de trini. c. iii. fide videt unusquisque in semetipso.
quis non possumus cognoscere utrum homini fides

Instantia
prima.

Ad 2

Ad 3 sit in nobis informis aut formata, quia in hoc fides dependet a caritate. **Ad tertium** dicendum quod ad hoc et caritas diligat. sufficit quod huiusmodi cognoscatur. Dato enim quod quis diligere se diligere nescit tamen utrum talis dilectio sit supernaturalis.

Articls 3 Quātus ad tertius

Conclio. **Principale.** posito quod in nobis sit caritas. ut per huiusmodi caritatem possim exire in actu meritorum eterne beatitudinis sine spiritu motu spissiti. homo ponam conclusio quae tenere proponeo. **Sed** adducam distinctionem cuiusdam doctoris in materia proposita. **C** distinctionis vnu meby quod ipse multipli firmat est in me. Tercio indeodo ad sua motiva. **Q**uātus ad primū dico quod huius caritatem non potest exire in actu meritorum sine spiritu motu spissiti. quod quanto finis alicuius ageris est altior et magis suā naturā excēdes. tanto huiusmodi agēs sublimior ac spiritu motu indiget mouēre sine dirigēte. sed finis deifice diligētis siue caritatem habētis est sublimissimus. et tota suā naturā excedit. ergo non obstat quod habeat caritatem et gratia indiget motione et directōne singulari ipsius spissati. **P**ropter illud idē arguit doctor nr̄ exēplo satis familiari dicens. Sicut puer huius pēnā in manu in actu scribēdi se habet ad magistrum ducentē manū suā. sic se videt habēr huius caritatē opem meritorio ad ipsum spissatum sed puer talis quoniam penaz habeat in manu. non tamē ordinate scriberet nisi magister manū suaz duceret. ḡ tc. **P**lus requiri ad exercendū opa meritoria quod ad prosequendū opa naturalia. sed huius caritatem non potest exercere opa naturalia nisi sibi suffraget vltis influētia. quod quanto ad opa meritoria indiget spissati assūtētia et influētia spiritu. ḡ tc. **P**ropter ad Ro. viii. dicit. Qui spiritu dei aguntur. hi filii dei sunt. Et Isaías ait. Omnia opera nostra opera est domini. **S**ed quod ab aliq agit ab eodem mouet. **S**ed est quidam doctor ut prius quod circa hanc materiam distinguunt dices. quod vel intelligit quod illa influētia spiritu sit natura et sine ea huius caritatem nullo modo possit meritorie operari. vel quod sine ea non possit firmiter et perseveranter operari. Prior negat pdictā conclusio. scđo mō ipsaz affimat. **P**rimū probat sic. Sicut res constitute in esse naturali cuz principijs naturali et operationiis se habent ad operationē naturalē. sic res constitute in esse supernaturali cuz principijs supernaturalibz se habent ad operationē supernaturalē. **S**ed res naturales tc. prsupponunt solū influētia vltis. ḡ tc.

Gotfrid⁹
prīma.

Prima p̄f
distinctionis

Istam ad distinctionem prioris respondet. **S**ed nullam res est destituta sua propria operationē. q̄z in Aug. x. de ci. dei. c. xxvi. de sic res ammiratur ut eas proprios cursus agere sinat. sed de potest illa propria motionē subtrahere remanente gratia et caritate. et per dominum gratia et caritas habebut operationē sine huiusmodi motione. **S**ed quod opatio procedes a gratia et caritate est meritoria. ḡ tc. **P**ropter opera de genere bonorum sine caritate facta non sunt meritoria. quod tamen si sunt cum caritate meritoria sunt. Sed dicere quod huius caritatē non possit elicere talia opera sine spiritu motu. quod prius sine caritate potuit elicere ē inconveniens. ḡ tc. **P**ropter quod huiusmodi spissati non indiget spiritu motu spissati. sed huius caritatē huiusmodi spissati. in exta illud ad Ro. v. **L**caritas dei diffusa ē in corde nostro per spissatum quod datus ē nobis. **Sed** ad primā modum indiget spiritu motu spissati. ac per se operari in talibus opibus in quibus magnā patimur difficultatē nescio indigemus spissanti auxilio. **Sed** propter corruptiones nature per primi parentis peccatum. et inclinationes somnis. et multitudinem temptationum. quoniam homo sit in caritate. tamen patitur magnā difficultatē in opibus meritoriis. ergo tc. **Sed** illa secunda p̄tēsue distinctionē procedet gratia principaliter mee p̄clusionis. prima vero nego. quod sic illud quod est p̄mū disponens ad introductionē forme naturalis puta celum. illud idē ē post introductionē coadiuvans in omnibus naturalibus opibus quod sunt in illa forma. sic primū disponens ad introductionē forme supernaturalis ē coadiuvans in omnibus opibus que sunt in illa forma. **S**ed primū disponens ad introductionē forme supernaturalis est ipse spissatus in sua speciale motionē et singularē influētia. quod ad hoc non sufficit influētia generalis. alioquin homo posset se naturaliter disponere sufficiēter ad infusionē gratiae dei et caritatis. cui oppositū probabit in libro. i. oī opationē meritoria nescio procedit spissatus motio spissati. sicut in opationē naturali nescio procedit influētia celum. **A**d primū dicitur quod maior ē vera cum huiusmodi operationē meritoria naturales sunt in influētia vltis seu naturalem ad suas operationes naturales. sicut se habent res spirituales in influētia spiritualem seu spiritu ad operationes supernaturales. et tunc sequitur oppositū illud quod arguit interdicit. **A**d iij. dicitur quod si subtraheret influētia vltis dato quod forme naturales manerent. res sunt in forma eas nihil agerent. sicut p̄posito. subtracta talis spiritu motio spissati. dato quod caritas maneret. homo tamen in ea nihil operaretur. **A**d iij. dictum est quod talia opera sine p̄dicto influxu non ēnt meritoria. Ille. n. influxus ē totius trinitatis.

4

Sed ad p̄tēsue distinctionē

Cōtra genitū.

Ad i

Ad 2

Ad 3

quis appropriet spūscitō. Propter qđ q̄tuz ad personā p̄is ait filius Joh. vi. Nece p̄t ve nire ad me nisi p̄ meus traxerit eū. Et q̄tuz ad seipm idē filius ait Joh. xv. Sine me ni hil potestis facere. Et q̄tū ad spūscitō dicit in ps. Spūs tuus bonus deducet me in ter rā rectā. Et in Joh. iij. Spūs vbi vult spirat Ad q̄tū dōz ē qđ ē p̄ nob. q̄r p̄ inhibatōz spūscitō nobis debem̄ intelligere spālē influ xu spūscitō q̄ spāliter assistit nobis.

Ad 4

Articls 4

Quantum adquar

tū p̄ncipale. vt̄ caritas & grā sint duo habi tūs reali d̄ntes. dico q̄ h̄i caritas et gr̄sūt̄ duo h̄i reali d̄ntes. q̄ isti h̄i q̄rū vn̄ p̄ se respicit eentia aie et tq̄s subiectū p̄priū t̄ media tū. et alter respicit potētiā illi nccio d̄nt. s̄ ha bit̄ gr̄sūt̄ immediatū et p̄priū subiectū respicit eentia aie. et caritas volūtate q̄ ē potētiā eius d̄e eentie. ḡ tc. Maior p̄z. p̄bō mīore. q̄r gra dat eē aie. iuxta illō apli. Br̄a dei sū id qđ sū. Laritas dat opari fīm opa yutū. iuxta qđ ait Bre. Magna qđc opat si amor est tc. Lū ḡ eē respiciat eentia & opari potētiā. iō tc. Ad argumētū p̄ncipale dōz q̄ ille q̄ diligit magis nouit dilectiōz q̄ frēz q̄tū ad eentia act̄. nō tñ q̄tū ad modū act̄ q̄ ē acceptatio dei. et q̄r si ne tali mō q̄nūs dicaū dilectio. nō tñ p̄pē d̄r caritas. ideo q̄nūs aliq̄s possit fescire diligere deū. n̄ tñ p̄t scire vt̄ h̄moi dilectio sit caritas p̄p̄edicta siue dilectio meritoria. iō n̄ valet

IC queritur si caritas tc. In ista pte mḡ in q̄rit de augmēto caritatis. Et tria facit. q̄r p̄mo circa h̄ mouet qđem. Scđo po nit suaz r̄fīsionē. Et tertio addit r̄fīsionis sue p̄fīrmātōem. Scđa ibi. His itaq̄s īdemus Tercia ibi. Ut aut certi tc. Tūc lequit il la ps. Sup̄ dictuz est tc. In q̄ mḡ adducit opiniōz supradictis Br̄a. Et diuidit in duas ptes. q̄r p̄mo ad h̄ q̄ caritas q̄ deū & primūz diligim̄ nō sit spūscitō adducit isti opiniōnis p̄barōz. Scđo adiūgit quādā alia q̄stionē. ibi. Hic q̄rit cū spūscitō. Prima diuidi tur i tres. fīm q̄ tenētes opiniōez ista triplē p̄bat suā intērōz. Primo. l. ex caritas diuine & h̄uane distincōe. Scđo ex spūscitō opatōe seu causatōe. Et tertio ex caritas h̄uane descri p̄tōe. Scđa ibi. Sz alius ē inquit. Tercia ibi. Als q̄z inducit. Queliber istaz p̄tū di uidit i duas. fīm qđ mḡ p̄mo adducit isti

opinionis pbatōem. Scđo ecōtra opponit suā r̄fīsionē. Et partes de se patent. Circa hac lectionē quero.

V Tū habit̄ caritas' augmētū possit suscipere. Et videt̄ q̄ nō. q̄r mor̄ augmēti termiāt̄ ad q̄ntitatē. sed caritas nō ē q̄ntitas. ḡ tc. Maior p̄z s̄ li. pdicamētōz t. v. meth. minor s̄li p̄z. q̄r caritas cū s̄chabitu s̄. oport̄ q̄ sit i p̄ma sp̄e q̄litatis. Cōtra si caritas nō suscipet augmentū. tūc vna cari tas nō esset maior alia. Iñs est falsū. ḡ & afice d̄cs. falsitas p̄ntis p̄z. q̄r cū fīm mensurā cari tatis sit mēsura p̄mīq i vita btā. si vn̄ nō h̄ret maiore caritatē alio. om̄s fīm eandē mensurā glīaz posſiderēt. cui opositū saluator̄ insimis at cuī aut. In domo pris mei māsiōes multe sūt. Hic p̄mo vidēdū ē. vt̄ caritas possit augeri. Scđo vidēdū de mō angendi seū suscipiēt̄ magis & min̄tā caritatis q̄r cetera rū formaz q̄ intēdunt ac remittūt. Tercio vt̄ caritas augeri possit in infinitū. Et q̄t̄o vt̄ possit minui.

Quālū ad prīmū

prīmū
p̄ncipale

dicit & muniter q̄ caritas potest augeri. q̄r for ma cui p̄priū p̄ncipū productiū ē liberū & p̄ncipū susceptiū est variabile. & poterit eē aliter & aliter dispositū q̄tū ad receptōez il lius forme. illa poterit augeri. sed caritas est h̄moi. ḡ tc. Maior p̄z. Nā agēs ppter sui li bertatē p̄t aliter & aliter influere. & subiectū p̄pter sui variabilitatē p̄t aliter & aliter influxū agētis suscipere. & p̄ sequēs forma poterit vari arī seu augeri. Minor de se nota ē. q̄r deus est p̄priū p̄ncipū p̄ductiū caritatis q̄ in oī sua p̄ductōe ad extra agit p̄tin gēter & libere. Etia q̄a nostra siue voluntas sit variatiōi subiecta experimur quasi om̄i hora. P̄ois for ma creata habēs modū quātitatiū potest su scipere augmentū. sed caritas habet modū q̄tatiū. ergo. Maior pat̄z. Minore probō. q̄r oī virtus p̄t compari vel ad subiectū in quo est. & sic dicit qualitas. & vt sic p̄t susci pere magis & min̄tā fīm q̄ subiecto dat magis seu iñrēsūs & remissiūs esse. fīm maiorem vel minorem dispōem subiecti. vel potest & ppari ad obiectū i quod tēdit. & sic induit quēdam mo dum quātitatiū. eo q̄ mensurē ab obiecto & vt sic dicit vna virtus maior alia etiā in ea dem specie. fīm q̄ fortius tēdit in obiectū. Lū igīt caritas sit p̄fectissima virtus oīm virtutū ergo tc. Sed & tra illud videt̄ esse quedā cloz opio.

opinio q̄ dicit q̄ motus ad caritatem nō dicitur
ci augmentū sed alteratio. q̄ oīs motus ad qualitatē est alteratio. sed caritas cū sit virtus est bona
2 qualitas mētis. P. oīs motus ad aliquē terminū q̄ fit p̄ recessuā p̄rio est p̄prie alteratio. vñ p̄hs i topicis loquēs de alteratōe q̄ est ad albedinē dicit albius eē qd̄ ē nigro imperiū. sed motus ad caritatez est h̄mōi. ḡ r̄c. Probatio assūpt̄. q̄ r̄it̄ aug. lxxxiij. q̄ st̄ onū. q. xxvij. vel. xxvij. fm̄ alia capitulatiōne. fm̄ q̄ auger̄ caritas minus cupiditas. q̄ caritatis venētū ē spes adipiscēdor̄. nutrimentū ei⁹ minutio cupiditatis. p̄fectio aut̄ nula la cupiditas. Sed illa i nullo iñfringunt il lud qd̄ p̄mo dixi. Huc̄tas etiā iā allegata exp̄sse ē p̄ me. q̄ manifeste ponit augmentū fieri i caritate. Un̄ idē Aug. ait ad Bonifaciū. r̄h̄r̄ in glo. i. Lox. xij. q̄ caritas mereat augeri ut aucta mereat pfici. Ad primū ḡ dicēdū q̄ motus augmenti pot̄ esse ad qualitatē fm̄ q̄ h̄z modū quantitatū. caritas aut̄ ut iā partuit habuit modū quātitatiū. Propter. n. h̄mōi modū caritas nō solum dicit int̄ēsor sed etiā dicit maior. iuxta quod ait saluator̄ Jōh. xv. Maiorē caritatē nemo h̄z r̄c. Ad scđm patet p̄ pdicta.

Solutio

Ad 1

Ad 2

Secūdū
p̄ncipale.

Egidius.

Cōfirmat

Quātū ad secūdū
p̄ncipale. q̄ liter augeat caritas. sūt diūsi modi doctor̄. quib⁹ declarat̄ formas int̄ēsibiles et remissibiles suscipere magis et minus. Doctor em̄ n̄ ponit formā magis et min⁹ suscipere nō fm̄ gradus i eēntia. q̄ illos nō habet. cūz forma sit simplici et invariabili eēntia consiſtens. vt ait auctor sex p̄ncipioz. Sz ut ipē ait forma suscipit magis et minus fm̄ diūsos gradus inesse fm̄ q̄ dat magis et minus eē ſecto. ppter maiore et minore dispositōem ipsius subiecti. Et cōfirmat illa opinio sic. Sicut se h̄z virtus ad agere. sic eēntia ad eē. sed eadē virtus i nullo variata fm̄ grad⁹ eēntie magis et minus agit i passū fm̄ q̄ ē magis et min⁹ dispositū. ḡ eēntia eēntialē et intrinſece siue fm̄ grad⁹ in eēntia i nullo variata. eidē subiecto dat magis et minus eē. fm̄ q̄ ipm̄ subiectū ē magis et minus disposituz. P. grad⁹ forme mutat̄ in eēntia mutat̄ ſpēm̄. q̄ forme sunt sicut numeri. vt p̄z. viij. metaph. Sicut. n. i numeris q̄cūqz vnitate addita vel remota mutat̄ ſpēs numeri. sic quoqz gradu mutato q̄tū ad eēntia forme mutat̄ ſpēs fm̄ talē formā. sed caritas vel albedo et cetera q̄līm̄ha accidētia i ea/

dem specie manētia suscipiūt magis et minus ḡ h̄mōi susceptio nō erit q̄tū ad gradus i eēntia. sed solū q̄tū ad gradus in eē. P. si caritas et cetera h̄mōi forme susciperēt magis et minus fm̄ eēntiam suaz. tūc in abstracto dicerent fm̄ magis et minus. p̄ns ē falsū. ḡ et ancedēs. falsitas q̄ntis p̄z. q̄ dicit p̄hus i pdicat̄ metis q̄ iusticia nō dicitur magis et minus iusticia. p̄bat̄ iñtia. q̄ q̄cqd̄ p̄uenit forme fm̄ eēntia suā. b̄ p̄uenit sibi i abstracto. P. si caritas augerefm̄ p̄tes eēntiales sibi additas successione. aut ille p̄tes differēt numero solū. r̄hoc non. q̄ plura solo numero dicitur nō possunt eē simul in codē subiecto. aut differēt specie. et tūc caritas aucta nō esset eiusdērōis. quorum vtrūqz est irrationabile. P. simplicius sup̄ pdicamenta dicit. q̄ int̄ētio Aristo. fuit q̄ forme nō suscipiat magis et minus in se. sed p̄ ut p̄cipiunt̄ i subiectis. Ad illas rationes r̄ndet quidam doctor qui est p̄trarie opinio nis. Ad p̄mū dicit q̄ nō est simile de age re et virtute. et de eē et eēntia. tū q̄ agere differt a virtute. tūz q̄ plura requirunt̄ ad agere. videlicet subiectū dispositū. Sed illa solutō nulla est q̄tū ad ambas duas p̄tes. quia sicut agere differt a virtute. sic esse differt ab eēntia. sicut doctor noster probauit in multis suis questiōib⁹ et tractatib⁹. nec valet scđa nota solutōis. q̄ cū actus actiuoz sint i patiēte pdisposito. nō minus requiri pdispositio i subiecto ad hoc q̄ recipiat eē ab eēntia q̄ ad hoc q̄ recipiat agere a virtute siue potētia. sic ergo nulla. Ad scđm dicit q̄ pars aduentēs nō facit caritatē auctā esse alterius speciei. q̄ nō affert nouā rationē. sed ē aliqd̄ eiusdērōis cū p̄ma. Sed oppositū isti⁹ dicti p̄babat rō. iō nūi ad p̄batōnes r̄ndet solutio nō valet. Ad tertiu⁹ dicit q̄ forme in abstracto p̄nt dicit̄ maiores. sicut dicit̄ maiorē i vno q̄ in alio. sed magis et minus aduerbialiter de ipsis nō dicit̄. q̄ talia inherētia pdicati determinat̄. Nullū autē eēntiale pdicatum inest suo inferiori fm̄ magis et minus. Sed nec illud valet. q̄ iusticia dicit̄ magna vel maior vel maxima. hoc nō est propter aliquē gradū essentialē qui sit in ipsa iusticia. sed est propter modū quātitatiū quē sortit̄ iusticia i ordine ad obiectū. sicut dixi i primo articulo illius questiōis. Et cū addūt scđo q̄ nullū eēntiale pdicatum inest suo subiecto fm̄ magis et minus. dico q̄ ver̄ est. et cā illius veritatis ē. q̄ nō habet gradus essentiales. si em̄ haberet h̄mōi gradus. tūc posset pdicari fm̄

4

Aureolus
soluit.
Ad 1Lōtra au/
reolum.

Ad 2

Lōtra eū.

Ad 3

Lōtra eū.

Ad 4. eos etiā i abstracto. Ad q̄ntū dicit q̄ realitates s̄m quas sit formaz intensio nec distin-

guunt specifice nec numeraliter. nec aliquid mō
placindunt ut distincta in actu. sicut nec p̄tes
st̄tinuit dicunt actu distinguui. dicunt autē di-

stinguui potētia inq̄ntū minor gradus potest
ēē exclusa realitate maiori. Sed nec illa so-

luto sufficit. qz q̄nq̄nq; aliqua sic se habent
q̄ ab inuicē sunt separabilia et ex pte an et ex pte
post. necessario q̄nq̄nq; ab inuicē realiter dis-

ferre. sed s̄m te minor gradus p̄cedit h̄moi re-
alitatē additā et sequit̄ eam. qz vt dicitur potest
manere exclusa tali realitate. ḡ nccio sunt ali-
quid mō distincta. oīa autē q̄ differunt aut diffe-
runt numero. aut specie. aut genere. aut analogia.

q̄cūq; aut istoꝝ datoꝝ appetet et stat argum-
2 tū i vigore suo. P. vñūq̄dꝝ q̄ntū h̄z de enti-
tate s̄m h̄z de vnitate. ḡ cū h̄moi graduz eent-
tie supuenientē appelles realitatē. tōis realitas
sunt entitas. nccio dabis sibi aliquā vnitatē. qd̄
em̄ nō significat vñū nihil significat. vt dicit
aī. meth. Sic igit̄ illud supuenies dicit ad-
ditā entitatē. sic dicit additā vnitatē. t p̄ s̄ns

etiā iuxta tua p̄ncipia illa erit ut aliquid mō di-

st̄icta. Ad q̄ntū dicit sic ad tertium. et additā q̄

rō albedis nō magis inest maiori albedini q̄z

minori. nec pfectiū inest q̄uis pfectior sit alte-

do. S̄ illud qd̄ hic addit multiplice inclu-

dit defectū. Primo qz vna albedo nō ē maior

alia loq̄ndo de magnitudine eentiali de q̄ ille

doctor ad p̄ns loq̄. s̄ solū magnitudine ma-

teriali sive fūdamētali. Prop̄ qd̄ dixit arist. i

p̄dicameꝝ. Quata ē superficies tantā albedinē

dices. q. dicat. Nō ex magnitudine eentie ope-

tate talibꝝ formis p̄dicatū h̄z q̄d̄cāt magne. s̄

solū rōe extēsioꝝ quā sortiūt ab extēsioꝝ suo-

ru subiectoz. secūtū ē de vñtibꝝ. vt patui s̄

periꝝ. P. dicere q̄ rō albedis pfectiū nō que-

niat vnl albedini q̄z alteri. posito q̄ vna albe-

do pfectior sit alia. loq̄ndo de pfectō eentiali

de q̄ ad p̄ns ille loquit̄. ē tollere adeq̄tioꝝ iter

diffinitionē et diffinitū. tē dicere q̄ diffinitō

nō sit sermo exp̄ssiū qdditatis et essentie rei. q̄

oīa sūt h̄ arist. lli. topicoꝝ et multis alijs locis

2. vñ. h̄ egid.

1. P. dicitā opimioꝝ nr̄i doctoris. P. oīa sic. si cari-

tas q̄ntuz ad eentia ē in diuisibilis. ḡ quicūq;

h̄o exīs i caritate h̄ret tanta caritatē q̄ntā h̄z

2. P. s̄ns ē falsū. P. si caritas augeret ppter

dispositoz subiecti cū tal dispositio intēdat. aut

h̄moi dispositio h̄z gradū eentia. aut intēdat

rōne alteri dispositioꝝ. t̄ sic vel erit processus i in-

finitū. vel dabis aliquā formā h̄ntē gradū in-

eentia. qua data eadē rōne q̄libet alia forma
gradus habebit i eentia. P. si caritas poss̄t 3
augeri ppter dispositioꝝ subiecti. eadē rōne pos-
set minui ppter indispositioꝝ subiecti. s̄ns ē sal-
sū. p̄nq; p̄z. qz vt dī. i. poster. Si affirmatio
ēā affirmatioꝝ. tūc negatio erit cā negatio-

nis. P. ee accidētis nō differt ab eentia ac 4

cidētis. ḡ si suscipit aliquid accidētis magis et mi-

nus s̄m ee. etiā suscipiet s̄m eentia. qz q̄ sūt ea-

dē et in distincta. q̄cūq; ɔuenit vni et reliquo

ḡ tē. P. si ex sola maiori vel minori dispositio-

ne subiecti forma suscipit magis et min. tūc

aer eq̄lit dispositioꝝ eq̄liter illumiaret ad p̄ntiā

lune sicut ad p̄ntiā solis. cuiꝝ oppositū euide-

ter exp̄imur. P. arguit qdā alij sic. Si ca-

ritas eq̄ pfecte q̄ntum ad eentiam eēt in quoli

bx beato. tunc oīs eq̄liter p̄miarent. s̄ns ē sal-

sūz teste xpo q̄ in Joh̄e ait. In domo patris

mei mansiones multe sunt. pbat s̄ntia. qz pre-

mū nō r̄ndet actui sed habitui caritatis. P.

capacitas supiorꝝ angeloz est maior q̄z inferi-

orū. s̄ pfectio debet ee proportionata pfectibili.

ḡ si angelus supior nō h̄ret maiore caritatez

essentialiter q̄z inferior. tunc inferiori existēte

beato ppter repletionē sue capacitatē. supior

nō eēt beatus. qz penes suā capacitatē non es-

set repletus. P. p̄metator. vi. phisicoꝝ ait.

q̄ cū aliquid mutat de albo in nigro. p̄tum ha-

bet de termino a quo. t p̄tum d̄ termino ad quē.

ḡ h̄moi forme essentialiter h̄nt p̄tes. P. ar-

giunt alij hoc idē sic. Si tales forme h̄o ha-

berent gradus in eentia. hoc esset p̄tāto. q̄a

essentie eaz sunt simplices. sed esse nō est mi-

nus simplex q̄z eentia. ergo nec haberet gra-

duſ in ee. P. oīs realis alteratio terminat 10

ad vera qualitatē. sed motus intēsionis quo

forma suscipit magis est vera alteratio. ḡ ter-

minaꝝ ad aliquā qualitatē. sed talis qualitas

nō potest esse illa que p̄fuit. qz ad illud quod

est actu nō est motus. cū motus sit actus en-

tiſ i potētia s̄m q̄ i potētia. vt p̄z. iij. phisicoꝝ

Nec p̄t ee totaliter altera forma a p̄ma. qz p̄

hoc p̄ma nō intēdere. etiā due forme solo nū

mero d̄ntes eent i eodē. ḡ erit s̄m aliū gradus

i eentia eiusdē forme. qui vera q̄litas dici po-

test. P. relatio nō p̄t intēdi nisi intendat 11

suū fūdamētū. sed p̄cipiatō forme ē qdā

relatio qui fūdamētū ē ipsa forma. ḡ non p̄t

maior vel minor p̄cipiatō ee. nisi forma i es-

entia sua habeat gradus et p̄tes. Sed illa

q̄uis sint difficultia. tñ solui p̄nt exp̄dictis do-

ctoris nostri bñ intellectus. Ad cuiꝝ intellectū

eaduerterēdū ḡ nō p̄ oīa p̄sīlī p̄nt doctoris nē-

Alexander
augustine
sis. 2. q̄lz.
q. 12.

Alij ad id

9

10

Materias
solutiōis.

Susceptionē fieri i caritate et ceteris formis. qā licet eidē aīe magis disposite vno tēpe qz alio eadem caritas dēt magis esse. vt dixit ille doctor distinctōe. xvij. q. viij. tamē deus rōesue libertatis sine omni nra coopatōe pōt aīe infūdere caritatē. et ipsā disponere iuxta libitū sue voluntatis. sicut dixit ille idē doctor eadē distinctōe. q. xl. Ad p̄mū igit̄ argumētu dīcēdū qz quis i xpo nō sīnt p̄les p̄tes eētia caritatis. qz tales p̄tes caritas nō h̄z. ē tñ in eo ēē carissimūt deo maxime gratiū. qz sicut dicit doctor noster dist. xvij. q. xi. aīa xp̄i tantā recepit gratiā et caritatem qua sic replebat eius capacitas taz actualis qz possibilis. qz si talis anima vltērius fuisse aīcta in gratia. nō remāsisset in eadē specie. Ad scdm dicēdum qz quis illud argumētu aliquā apparetia beat de alijs accētibz magis et min⁹ suscipiētibus via naturali. de caritate tñ et grā et ceteris fuitibz a deo p creationē infusi⁹ nihil deludit. quia oēm talē formā deus pōt fm magis et minus intimare subiecto nulla p̄nia requirita dispositōe. ita qz eadē eētia caritatis idem uisibilis fm grad⁹ essentiales fm qz magis a suo creatore intimat subiecto et intimius radicāt in eo. fm hoc dat magis et nobilius esse subiecto. et magis participat a subiecto. H̄z qz̄tum ad susceptionē magis et minus p̄eout est i rebus naturalibz. tunc doctor n̄ met facit illud argumētu p̄tra se. q. suo quolz. q. xij. Et r̄ndet ad ipsum sic. Dicit em qz intensio et remissio que est in secūdis qualitatibus reducit i intensiōne et remissiōne que est i primis qz litatibus. et illa reducit vltērius i intensiōne et remissiōne que est i raritate et densitate. hec autē que est in raro et denso nō reducit vltērius in aliquā accidentalē dispositiōne. sed immedieate reducit i partes quantitatius materie. qz ex sua natura hoc habet qz p̄nit ab agente p̄stringi. et sic intēditur densitas. et possunt ab eodem agere distēdi et dilatari. et sic intēditur raritas. Et per hoc cessant multe culationes que a modernis doctoribus inducuntur cōtra doctorē nostrū. que om̄ia procedunt ex ignoratiā istius solutōis. Et si aliquis instaret dices qz calidū et frigidū. humidū et siccum nō debet reduci ad rarum et densum. quia qualitates prime nō debent reduci ad secūdas. Respondet doctor ibidem. qz quis calidū et frigidū tēc. sint priora raro et denso p compatiōne ad agens. quia agens calefaciendo rareficit. raritas tamen et densitas sunt priores quantū ad materiā. quia mate-

Solutio
Ad 1

Ad 2

al's actua/
lem

Instantia

Solutio

ria rarefiendo calescit. Et quia illa solutio fit i ordine ad materiā. igitur tēc. Ad tertium parebit i quarto isti⁹ questōis articulos. Ad quartū dicēdū qz esse accidētis ē quida mod⁹ pfectiūs quē sortit subiectū ex p̄iunctōne sui tū accidēte. qui quidē mod⁹ nō est essentia accidētis. quia ille modus intēditur et remittitur fm qz ipm accidētis magis et minus subiecto intimat. Ad quintū respōdet noster doctor. i. s̄nīaz. disti. xvij. q. viij. in solutōne quarti argumēti dices. qz nō est sīle de luce et de formis realibus de quibz ad p̄ns ē sermo. qz lumē intētionaliter est in medio. qd p̄bat. qz due intētōes solo numero dīntes a duabz cādelis deriuat p̄nt s̄lēsse i eadē pte mediū. qz si tales candele i eadē linea ex opposito ponit. et exibz i alia pte eiusdē linee videt alia. quod nō ḡtingeret nisi in om̄i pte illius linee eētē intētōes ambaz cādelaz. que tamē solo numero differūt. Et qz talia intētōia alia depēdet qz totaliter ab agete. qz nō solum in fieri. sed etiā i facto esse et i seruari depēdet a suis productiūs. hinc est qz a fortiori agente pura a sole aer etiā minus dispositus potest magis illuminari qz a luna vel debiliōri agente aer purior et magis dispositus illuminet. Hinc est etiā qz plura lumina simul p̄ntia eidem agentiū magis illuminat eū qz vñ um lumē. Quorum omnijū oppositiū videmus in formis rebus. Forte dices qz idē videmus in formis realibus realiter a suis agētibz inductis i subiectis. Positis em duobus calefactibili bus p oīa eque dispositis. et vñ illoz ponat iuxta vñ solū carbōne. et aliud iuxta marū ignē. nō obstatē equalitate dispositiōis i eis. illud i quod agit ille maxim⁹ ignis magis calescit qz illud i quod agit solus carbo. igitur non solū rōne dispositiōis subiecti maioris et minoris forma realis dat magis et minus eērūtētia ex virtute agētis. stante eadē dispositiōe subiecti. possumus ḡ dicere qz nō solum qz̄tū ad formas intētionalēs. verūtiam quātū ad formas reales maior effectus inducitur ex virtute agētis i subiecti eodē modo dispositis. Respondeo qz predicto casu posito qz uis talia passa in principio sunt eodē modo disposita. p̄seuerante tamē actione predicto, rum agentiū circa hmōi passa immediate fit dispositiō. quia ille magnus ignis ratione sui predominiqz sup rale passum velo citer disponit ipsum et intense. propter quod tale passuz quis nō recipiat plures gradus

Ad 3
Ad 4

Ad 5

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Ad 6

Ad 7

Ad 8

Ad 9

quantū ad essentiam caliditatis q̄ passum alterum. Illa tamē caliditas tribuit sibi magis esse calidū ratione maioris dispositionis rece p̄ p̄ actionē ipsius ignis ipsum alterantis.

Hoc iterū dicetur mihi. posito q̄ p̄dicta dū calefacibilia ambo sint summe disposita. ita q̄ nullum illorū est ulterius disponibile ad calorē. qui a vtruncz est summe dispositum. Respōdeo q̄ casu posito carbo ita p̄fectū daret calorē passo quod ipse continget. sicut maximus ignis. immovna sola scintilla contingēt talem materiam summū calorem in ea induceret. qui a ipsam incenderet. et daret formā ignis.

Ad septuaginta nego cōsequentiā rā sua probatidne. quia nō variat p̄mū eternū ppter variationē essentie ipsius caritatis. sed variat hmoi premiū penes maiore. et minorez intimationē ipsius essentie caritatis in mētibus beatorū. iuxta quā intimatio nē maiore vel minore quilibet beatorū est magis vel minus carus ipsi deo.

Ad septuaginta dicendū q̄ si ex p̄portione angeloz vis argere p̄portionē caritatis eoz. tunc sicut angelī differunt specie. sic oportet te dicere q̄ caritates eoz differunt specie. et tūc doctor noster cōcederet tibi gradus essentiales in caritate. q̄a tales gradus ponit in omnibus differētib⁹ spezie. Sed illud nō oportet. q̄ datō q̄ nullus sit gradus in essentia caritatis adhuc deus replebit capacitatez cuiuslibet angelī fm̄ q̄ formā caritatis creādo et influendo ipsam intensius v̄l remissius intimat cuiuslibet menti iuxta suā capacitatē. Posset etiā dici q̄ quilibet fm̄ q̄ habet maiore capacitatē fm̄ hoc etiā ha bet maiore dispositionē. ppter qd̄ caritas eq̄uis quo ad gradus essentie dat talibus angelis varios gradus q̄tū ad esse. ppter qd̄ vn⁹ carior est deo q̄ alter fm̄ magis et minus esse quo participat caritatē. ratione cui⁹ etiā a deo diuersimode p̄miant. Ad octauū dicendū q̄ p̄mē. nō dicit p̄tē totaliter sed p̄tē aduerbialiter. Ex quo p̄ q̄ nō est intētio p̄mē. q̄ ipz mobile habeat partē vnius eētiae et p̄tē alterius eētiae terminoz. sed in tēdit dicere q̄ mobile nō sit totaliter elongatū a termio ad quē sicut fuit aīqz incipet motus. nec sit totaliter elongatū a termino a quo sicut erit postqz cōpletus est mot⁹. sed q̄ sit in quodā fluxu vtrū q̄ aliquo modo vtruncēt. Ad nonū dicendū q̄ illud nō est ppter minore simplicitate ipsius esse. sed ppter varietatē dispositionū ex q̄bus coningit q̄ eadē essentia forme virtuali⁹ et minores virtualiter dat esse. sicut q̄m posse

to q̄ agere hōq̄ sit minus simplex q̄ virtus a qua procedit. eadē tñ virtus nō mutata fortius ageret in materia magis dispositā q̄ min⁹ dispositā. sicut.

Ad decimū dicendū q̄ motus intēsionis terminat ad eandē qualitatē q̄ pfuit. q̄uis nō fm̄ idē esse quo pfuit. sed fm̄ nobilis et virtualius esse quod tali motu acquirit in subiecto.

Ad vñdecimū dicendū q̄ forma est fundamenū illius p̄cipiationis nō quōcunqz. sed ut virtualiter p̄tinet plura litatē graduū in esse. quos gradus formaliter cōicat subiecto cū capax eoz efficit p̄ agruētē sui dispositionē. et ido ut sic sibi mutuo cor

relatē fundamenū et relatō. puta eēfm̄ grad⁹ ī esse. et ipsa p̄cipiatō. Sed h̄ predictā do

Jaco. 8 vñctoris nostri positōz sur̄ hac materia etiā ml̄ toz doctoz opinones. q̄uis alique mag⁹ di recte. aliq̄e v̄o minus. Dicit em̄ quidaz do

ctor de nostris q̄ forma suscipiens mag⁹ et minus. suscipit nō soluz participatione subiecti magis et minus. sed etiā fm̄ sc. q̄ materia est

ppter formā. et nō ecōuerso. q̄ diversa dispositio in materia ē ppter diuersū gradu pfectio nis qui est ī forma. puta q̄ forma sic requirit ideo materia sic est disposita. ergo forma nō suscipit magis et minus. q̄ p̄cipiat fm̄ ma

gis et minus a subiecto. s̄ ecōuerso. P. motus fm̄ formā nō est aliud q̄ forma incōples ta in ordine ad cōplementū. cuz ergo motus sit partibilis. s̄git forma que acquirit per mo

tū fm̄ se habet gradus fm̄ magis et minus. Unde aut p̄metator. q̄ phisicoz. q̄ in alijs ge

nerationibus a generatōe subē partes oppo sici successiue recedūt a subiecto. et fiunt ī ipso partes generati.

P. id quod conuenit alicui fm̄ suū ēē actuale et fm̄ suū ēē potētiale. h̄ cō. uenit sibi fm̄ se et fm̄ eētia suā. s̄ suscipe ma

gis et minus conuenit forme fm̄ suū ēē actua le. quia actu sit in subiecto per actionē agen tis fm̄ magis et minus. Nihil autē sit actus nisi potentia prius fuerit. ergo fm̄ suū ēē po

tētiale etiā habuit prius esse magis et min⁹. et p̄ consequēs cū sibi conueniat fm̄ vtruncēt esse. conueniet sibi fm̄ se et fm̄ essentia suam.

Sed nec illa cōcludūt. Ad p̄mū ḡ dicē dū q̄ quis materia dicat esse ppter formā rō ne dignitatis et pfectōis q̄ magis sunt in for ma fm̄ se considerata q̄z ī materia. tñ q̄z ad mutua coexigentia nō solū materia est ppter formā. sed etiā forma ppter materiam. nec vas let p̄ntia. q̄ quis materia sit ppter formaz. tamēnō oportet q̄ diversi sunt gradus in es sentia forme ppter diuersos gradus q̄ sunt ī

Ad 10

Ad 11

Jaco. 8 vñ ter. qlz. 2. toz doctoz opinones. q̄uis alique mag⁹ di recte. aliq̄e v̄o minus. Dicit em̄ quidaz do

ctor de nostris q̄ forma suscipiens mag⁹ et mi

nus. suscipit nō soluz participatione subiecti magis et minus. sed etiā fm̄ sc. q̄ materia est

ppter formā. et nō ecōuerso. q̄ diversa dispositio in materia ē ppter diuersū gradu pfectio nis qui est ī forma. puta q̄ forma sic requirit ideo materia sic est disposita. ergo forma nō suscipit magis et minus. q̄ p̄cipiat fm̄ ma

gis et minus a subiecto. s̄ ecōuerso. P. motus fm̄ formā nō est aliud q̄ forma incōples ta in ordine ad cōplementū. cuz ergo motus sit partibilis. s̄git forma que acquirit per mo

tū fm̄ se habet gradus fm̄ magis et minus.

Unde aut p̄metator. q̄ phisicoz. q̄ in alijs ge

nerationibus a generatōe subē partes oppo

sici successiue recedūt a subiecto. et fiunt ī ipso

partes generati.

P. id quod conuenit alicui fm̄ suū ēē actuale et fm̄ suū ēē potētiale. h̄ cō.

uenit sibi fm̄ se et fm̄ eētia suā. s̄ suscipe ma

gis et minus conuenit forme fm̄ suū ēē actua

le. quia actu sit in subiecto per actionē agen

tis fm̄ magis et minus. Nihil autē sit actus

nisi potentia prius fuerit. ergo fm̄ suū ēē po

tētiale etiā habuit prius esse magis et min⁹.

et p̄ consequēs cū sibi conueniat fm̄ vtruncēt

esse. conueniet sibi fm̄ se et fm̄ essentia suam.

Sed nec illa cōcludūt.

Ad p̄mū ḡ dicē

Solutio

Ad 4

dispositioē materie. qz hmoī dispositōes sunt ad hoc vt ipsa materia diuersimode p̄ficiat fm diuersos gradus iesse virtutis etetos in eadē cēntia forme. Ad scdm dicēdū qz motus p̄ prie loquēdo non est forma. sicut via nō est termin⁹. qz mot⁹ ē via i formaz. Et si aliq mō fm suū ēē materiale motus diceret idē qd̄ for ma. vt sic ipse mot⁹ nō ēē diuisibil. nec h̄ret p̄tes cēntialr distictas. Sz fm suū ēē forma/ le mot⁹ ē quidā flux⁹ t̄ ē quid formalr successi uū. t̄ vt sic nō est idē qd̄ forma. cuz forma sit fm suā naturā ens formalr p̄manēs. Lomē. etiā videt ibi loq de p̄tib⁹ q̄titatiuis. qz si ali qua magnitudo q̄ est calida d̄ frigescere. illa magnitudo nō sil̄ relinq̄t calorē in oib⁹ suis p̄tib⁹. Sz successiue. Ad tertiu dicēdū q̄ for ma sit p̄ agētis actionē actu i subiecto fm magis t̄ minus. inqz̄ subiecto magis t̄ minus d̄ sp̄sito p̄ actionē ipsius agētis forma dat magis t̄ minus ēē. t̄ isto mō fm magis t̄ minus etiā fuit in potētia anqz̄ ess̄ i accu. sed nec nūc actu suscipit magis et minus i cēntia. nec tūc ad tales gradus fuit i potētia. Magis etiā p̄ prie diceret q̄ forma dat esse fm magis t̄ minus. qz p̄ suscipiat esse fm magis et minus. quia forma nō suscipit esse sed dat esse. t̄ subiectū per formā suscipit esse. Minor ergo est neganda modo quo ille ponit eā. Est igitur alia opinio que ponit q̄ forma suscipiat magis t̄ minus p̄ additionē partis eiusdem rationis cū p̄cedēte. puta caritas per additionē noue caritatis. t̄ sic de alijs. Et probatur sic.

Sicut trahēs siue tendēs arcū curvitatē addit curvitatē. sic intēdens albedinē siue augēt caritatē. albedinē addit albedini. et caritatem caritati. P. videmus ad sensu⁹ q̄ plūbz addituz̄ plumbō. totū efficitur ponderosius ex hoc q̄ grauitas addit grauitati. t̄ ignis additus igni totū efficitur calidius p̄ additio ne vnius caloris ad aliū. Sic igitur eodem modo est in alijs. P. can dela superuenies cādele magis illuminat aerē. P. t̄cū se habet augmentatio quātitatiua ad quātitatē. sic se habet alteratio intēsua ad qualitatē. sed illa nō potest fieri sine additōe noue quātitatē. q̄ nec illa sine adiūtu noue q̄litatē. Sz illa opinio stare nō p̄t. qz vel caritas supuenies faceret vnu cū caritate p̄exire. t̄cū vna caritas ess̄ forma t̄ p̄fectio alteri⁹. t̄ altera ēēt subiectū istius. vel maneret ab ea disticta. t̄ tunc duo accēta realia solo nūero d̄ma ēēt siml̄ in codē. Ad pmū ḡ dicēdū qz p̄ hmoī tractū subiectū c̄rrūcatis reflectis in extremitatē.

Ad 2

ultra suam medietatē. et p̄ sequens ad curvitatē melius disponit. ppter quod eadem q̄ prefuit sine aliqua alia de nouo superueniente dā tali subiecto magis esse curvū. Sivero p̄ continuationē hmoī tractus extrema totaliter iungētur. tunc dico q̄ prima curvitas tolleret t̄ inducīt forma circularis figure que specie differt a prima curvitate. Ad. q. dicē Ad 2 dñz q̄ sicut si alba superficies adhigetur albe superficie. ex hoc nō suscipit magis intēsue. sic eodē modo de plumbō t̄ igne. In eadē em̄ parte plumbi nec est maior grauitas nec magis graue esse q̄z antefuerat. Sicut em̄ plures homines simul iūcti fortius trahūt haue. nullus tamē eoz propter iūctionē talem ad alterū est fortio: in seipso intrinsece. Sic lūcet illi plures ignes simul iūcti extrinsece possent i fortiorē accōem. intrinsece m̄ ex hoc nullus eorū esset magis calidus. qz si oppositum qnqz appareret hoc esset p̄ rāto. quia materia nullius eoz vel saltē alterius nō erat perfecte intēsa vel summe ad caliditatem disposita an hmoī iūctionē. t̄ facta iūctione perfecte disponit. t̄ p̄ sequēs intēsue ēē recipit. Ad 3 terciū dicēdū q̄ nō est ad p̄posituz. vt patuit supius. qz lumiē ē forma intēsionalis. Ad 4 quartū dicēdū q̄ nō est simile de quātitate t̄ alijs formis. qz sola quātitas ē p̄ se diuisibilis p̄tes eiusdem rationis. ideo ipsa fm tales p̄tes p̄prie augmentat. Nulla autē alia forma est diuisibilis in hmoī p̄tes nisi p̄ accidēs. puta rōne quātitatis putfundat in quāto. t̄ ideo nō p̄nt tales forme intēdi vel augeri intrinsece fm cēntias. sed soluz̄ fm esse intēsum et remissum penes dispositionē subiecti. Sed forte dices. Si de⁹ separaret duos calorēs. quo rūz̄ vnu suo subiecto dat magis esse calidū. t̄ alter minus esse caliduz̄. adhuc illi calorē separati tenerent gradus suos q̄uis essent separati a subiecto. t̄ p̄ consequēs ab omni dispositiōne subiecti. Hic diceret doctor noster q̄ nulla qualitas p̄t separari etiā p̄ potētia dei ab oī subiecto. qz hoc impliçaret h̄dictōez vt ipse p̄bat. q. s̄maz. dist. xix. q. q. Dato tamen q̄ ita fiat. tunc dico q̄ deus virtute sua cōseruans hmoī accidens supplet omne illud qd̄ hmoī accidens in tali gradu perfectionis cōseruauit i subiecto anteqz̄ separetur. ppter qd̄ virtute diuina conseruante. tale esse et operari. aut saltem equiualens habebit separū. quae habuit cum erat subiecto t̄ dispositiōibus subiecti coniunctuz̄. Alij dicunt q̄ prima forma cedit et corrumpit. t̄ p̄fectior forma

Scotus.

Lōtra sco.

Ad 1

Op̄. q̄ta

Solutio

Instantia

Solutio

introduci^r primā ptiñens i virtute. et sic susci
pit magis. quia i omni motu reali terminus
a quo et termin^r ad quæ sunt incōpossibiles.
ita q necessario vñus abiçit altero acquisto
Sed i omni motu intensionis terminus a quo
est forma remissa. et terminus ad quem est for
ma intensa. ergo acquista intesa abiçitur re
missa. Op. ale
augustin.

2. no minus sunt incompossibiles
terminus a quo et termin^r ad quæ i motu ad
formam q i motu ad ubi. Sed i motu ad ubi
cū terminus ad quæ acquirit necessario termi
nus a quo relinquit. ergo idē qd prius

3. contraria no pnt esse simul. sed phus. v. phisi
coz dicit. q minus albu^r et magis albu^r suu nt
contraria. Cōtra ale

Sed illud dictum non solu^r est
falsum. verum etiam periculosuz. quia fide cre
dimus christi corpus manere tadiu sub spe
ciebus hostie qd manet ibi hmoi species
et no yltra. sed planu^r est q illa hostia in acci
dentiibus sive speciebus suis suscipit magis
et minus. ergo si in tali motu species pme co
rumperetur. tunc intensis vel remissis huius/
modi speciebus no remaneret ylterius sacra
metum. quod est cōtra fidē.

2. Aureolus
frigidu^r p
sens calido remittit calorē. Si ergo calor res
missus est essentialiter alia forma a calore pre
cedeti. tuc frigidu^r generaret calidu^r p se. quia
agēs naturale per accidēs corruptit. no em
corruptit nisi in qstuz per se inducit aliquid
in materia. vt patet p cōmētatore. xij. metha
phice. sed ipm frigidu^r no potest inducere fri
giditatē. quia illa stare no potest cū calore in
illo secundo gradu remiso primo. nec repidita
te eadē ratione. ergo perse solum induceret ca
lore. quod est impossibile. Cōtra ay

Ad 1. recolu.
Ad 2. dicēdū q terminus a quo no est eentia forme
absoluter simpliciter. sed est ipsa forma fm eē
quod dat subiecto penes dispositioes protūc
in subiecto existētes anteq talis motus inci
piat. terminus autē ad quē est eadē forma es
sentialiter fm eē acquistū ex dispositioibz in
ductis p tale motu. no oportet ergo q forma
prima tollat. s sufficit q cesser i materia q ad
eē primū. et incipiat ibi eē quo ad eē scdm.

Ad 3. Cōtra ay
Ad scdm dicēdū q maior est vera sumen
do ipm eē pro termino. no autē sumēdo eentia
am forme p termino. etiā minor ē falsa. quia i
motu circulari idē puctus pōt eē terminus a
quo et termin^r ad quē. Ad tertiu dicēdū q
exuis maneat eadē eentia albedis q pmo stas
cū imperfectis dispōibus dat minus eē albu^r. et
postea inductis pfectioribz dispōibus dat
magis esse albu^r. no tamē magis simili minus

albu^r et magis albu^r. eo q iam esse trāsierit fm
q erat minus albu^r. et tm̄modo sit esse fm q
actu est magis album. Cōtra ale

augustin.

Aliq dicunt q cari
tatem augeri qstum ad essentiam suaz potest
intelligi dupliciter. Uno modo fm partes
formales. et appellat partes formales talia si
ne quibus impossibile est rē esse. sicut est diffe
rentia rei. vel genus. Alio mō fm ptes accidē
tales q adueniūt et recedūt. sicut dicim^r carnē
fm formā q pmanet. fm materia autē q flu
it et defluit. Primo modo vt dicūt forma no
recipit magis et minus. Secundo modo reci
pit magis et minus. Cōtra ale

qui forma simplex no habet ptes materiales
in eentia sua. nisi p accidēs sibi competat. pu
ta ratione subiecti i quo fundatur. si illud est
quantū tuc talis forma extendit et habebit
partes accidētāliter sibi competentes. Sed ca
ritas de qua ille loquitur in illa questione ēfor
ma simplex. et no fūdatur in subiecto quanto.

Est igitur quida^r alius qui ea que ponit
videt radicaliter ex iam dictis traxisse. Dicit
em q omnē formā que intēditur. necesse ē in
tēdi per acquisitionē alicuius realitatis parti
cipatiis forme illius specificā rationē. qz om̄e
qd mouet est in potētia ad illud ad quod mo
uet. qz motus ē actus enti i potētia fm q i po
tētia. vt dicit. ih. phicoz. Om̄e aut quod est
i potētia caret aliquo actu in quē tēdit per mo
tū. vt patet. ix. methaphice Sed subiectū exi
stēs sub forma remissa. vere mouet ad realitā
tē aliquā ptingentē ad genus qualitatis. ergo
necessē est q aliqua realitas illius generis per
intentionē acquirat. Addit tamē postea q re
alitas illa fm quā minor caritas pficitur. no
potest esse integra caritas. et precise distincē
participatiis realitatē aut rationē specificam si
cut vnu indiuiduuz caritatis. sed participat
rationē caritatis p quādā reducioz. ita q po
test dici cōcaritas. Est em illa realitas oīno
imp̄cibilis et re et intellectu. vñ nec p diuinā
potentia est factibilis p se q capiat esse preci
sum et demonstratū. nec est intuitiū intelligi
bilis erā ab angelico intellectu sed solu^r est co
intelligibilis. Cōtra ay

recolu.

Sed illa no videt esse vera. qz talis realitas augens eentia caritatis. ne
cessario a deo creabis postqz creata fuit eentia
caritatis. et p sequēs ita terminabitur actus
creationis ad hmoi realitatē. qz no termina
bitur ad eentia caritatis. qz nulla factio termi
nat ad illud qd an factū est qz incepit talis fa
ctio. sed eentia caritatis ante facta est qz ince
perit factio istius realitatis. Om̄ne autē qd

2 Distincte terminat actuū diuīe creatōnis. h̄ dī
stincte potest a deo produci p̄ sui oīpotētiaz. &
distincte pōt ab angelo cognosci. & potest eē
ens remōstratū. que oīa p̄cise sunt p̄trate. ḡ
rc. q̄d. oīs realitas vel ē materia. v̄l forma.
vel p̄positū ex v̄troqz. vel modus alicui⁹ illo/
rū. sed illa realitas quam tu ponis nō est ma/
teria. quia tūc caritas cuius ratiōne sp̄cificaz
participat eēt ens materiale. nec formavel co/
positū. quia tunc posset p̄cise produci et co/
gnosci. quod tu negas. nec modus. quia mo/
dus nō augmentat essentiā rei. sed illa reali/
tas superueniens auget essentiā caritatis fm̄
q̄ tu dicis. q̄d. quando aliqua sic se habet q̄
vnū est maioris p̄fectionis vel entitatis q̄ al/
terū. si illud quod est minoris entitatis potest
habere entitatē p̄cisam & distinctā sine illo qđ
est maioris entitatis. tūc & ecōuerso nō repugnē
illi quod est maioris entitatis. habere entita/
tem p̄cism ab eo quod est minoris entita/
tis. & maxime potentia dei in talibus operan/
te. Sed si caritas augetur in essentia modo
quo tu ponis. tunc potest contingere q̄ cari/
tas superueniens est majoris entitatis q̄ pre/
existens. quia vñi puero qui hodie habet mi/
nimū gradū caritatis. cras deus posset infun/
dere maiorem caritatē q̄ habeat quicunqz be/
atorū. tunc plane pateret q̄ caritas superueni/
ens quam appellas concaritatē. esset maioris
p̄fectionis & entitatis q̄ caritas preexistens.
En ergo illa p̄existēs habuerit entitatē p̄cisq.
ḡ & huic nō repugnat h̄re entitatē p̄cisam.
4 q̄d. aut gradus p̄existens & gradus supueni/
ens sunt eentialiter ordinati. aut nō. Si sic.
tunc tales gradus necessario differunt specie.
quia impossibile esse eentialē ordinez inter ea
que sunt eiusdē speciei. & sic gradus supueni/
ens nō p̄ciparet eādem rōem sp̄ficā cū p̄/
cedēt. cui⁹ oppositū tu affirmas. Si nō sūt
eentialiter ordinati. tunc ita p̄cisam entitatez
poterit habere scōs a p̄mo sicut p̄mus a scōo.
q̄ i nō eentialiter ordinatis sicut deus vel na/
tura pōt pdūcere p̄muz absqz scōo. sic scōm
absqz p̄mo. Ad rōem suā dico q̄ illud qđ
mouet motu intēsionis ē i potētia ad ulterio/
re gradū in esse. nō autem in essentia. & illo eē
caret. & ideo tendit ad ipsum p̄ talem motuz.
Est etiam in minori manifesta p̄tētia princi/
pij. quia hoc iste deberet probare. vīc̄ q̄ sub/
iectū existens sub forma remissa vere mouet
ad realitatez aliquā pertinente ad genus qua/
litatis. accipiendo realitatē p̄ parte eentialē ipi/
us qualitatē.

Solutio rōnis sue.

Quātūz ad tertius Tercium
principale.
principale. utrum caritas augeri possit in infinitum. Dico quod caritas simpliciter et absolu-
te non potest augeri in infinitum. sed quid tamen et respectu potest augeri in infinitum. et sumo
hic argumentum intensum et non extensum. Primū probo sic. Omne quod recipit in aliquo
limitato et finito. sed suam naturam est limita-
tum et finitum. et per sequens non potest simpli-
citer crescere in infinitum. caritas est homini. er-
go tecum. Propositio natura quod est intensibilis et au-
gibilis in infinitum. illa est remissibilis et di-
minuibilis in infinitum. Unum quod quanto ut quantū
est non repugnat augeri in infinitum. quod quantū
ut quantū est prout mathematice sumptum est
diminuibile et diminuibile in infinitum. Sed nec
caritas creata nec aliqua alia forma suscipi-
ens magis et minus est remissibilis in infini-
tum. albus calefaciens possit per infinitum tem-
pus remittere frigidum. quod nunquam induceret
aliquem calorem. eo quod semper aliquid frigidi-
tatis remanceret in illo subiecto. Et si instan-
tia ferretur de numeris contra maiorem propositi-
onem qui augentur in infinitum. non enim diminui-
tur in infinitum. eo quod statim habeant ad ipsas
unitatem. Rendeo quod hec instantia non est ad
propositum. quia nos loquimur de gradibus
forme eiusdem species. numeri autem differunt spe-
cie. Sedam declinō et probo sic. Sicut se ha-
bet noticia abstractiva vie ad noticiam intuiti-
vam patrie. sicut se videtur habere caritas deside-
rativa vie ad caritatem fructuam patrie. sed si ab
stractiva vie augeretur sive intenderetur in in-
finitum. nunquam tamen posset existere ad perse-
ctionem noticie equari noticie intuitivae pa-
trie. ergo si tecum. Propositio quoniam aliqua sic se ha-
bet quod actus virtus quiscumque intendat non potest
equi actu alterius nec eius perfectem attingere.
actum spiritus sui intentionem sibi poterit magis
ac magis conformari. tunc illud cuius actus sic
intendit potest dici aliquo modo augibile sive in-
tensibile in infinitum. sed actus caritatis vie
isto modo sic se habet respectu actus caritatis
patrie. quod tecum. Maior per te. quod cum habitur cognosci-
mus per proprios eorum actus. ideo ex conditionibus
ipsorum actu iudicamus de conditionibus ipso
rum habituum. Minor per te. quod accepimus proprii carita-
tis vie est amor desiderii quod necessarium est cu[m]
motu et affectu ipsius animi. propter quod dicitur
Augustinus in confessionibus suis. Ad te feci
stet nos domine. et inquietus est cor nostrum donec

Instantia

Solutio

Lödö z

requiescat i te. Sed act⁹ pprū caritatis patrie est delectabilissima et beata fructio et plena mea quietatio. Sed planus est quod predictus actus caritatis vie, cu^z nullo modo possit habere perfectam delectationem et plena quietationem. nullo modo poterit equari beatitudine fructu. Quid autem huius actus caritatis vie possit super magis conformari actu caritatis patrie patet. quod viator existens i statu prefectorum i suis operationibus non est minoris efficacie quam ex his in statu penitentium seu de novo querendis. sed existens i statu permanenti tante fuit efficacie gratia dei sibi cooperante. quod ex merito suo actus sue caritatis magis fuit depuratus. et per sequens actu caritatis patrie magis formatus. quod patet. quod alius de statu penitentium non peruenisset ad statu perfectum. ergo eadem ratione vel potiori hoc ultius continueretur promereri. ¶ P. id est confirmo sic. De ratione viatoris est quod diu manet viator si iutiliter oculos non fuerit. semper suo tempore poterit magis appropinquare. nam quicquid non pertinet terminum poterit propinquius accedere ad terminum. sed sola intellio caritatis facit nos appropinquare termino nostre peregrinationis. quod sicut sola caritas secundum augmentum dividit inter filios predicationis et regni. sic sola caritas iuxta suum augmentum nos facit appropinquare ad huius regnum. hoc enim nulla virtus potest secundum se excepta sola caritate. cum omnis alia virtus possit esse informis. et per consequentes sine merito. Daro igitur quod deus iustus viator est per infinitum temporis dimitteret viatorem. caritas i infinitum possit augmentari. quis nunquam exceptus caritati beatorum. ¶ Sed contra primae conclusionis tenet quidam doctor ponit absolute quod caritas potest augeri i infinitum. quod nec secundum rationem proprie speciei caritas habet terminum. cu^z sit participatio quidam caritatis infinite quod est spissatus. nec ex parte ageretur. quod deus qui est infinitus producit caritatem. nec ex parte subiecti. quod quanto magis caritas incrementatur tanto magis capacitas subiecti augetur. nunquam enim vas aliquod possit impleri liquore. si quanto plus susciperet tanto habilius fieret ad suscipiendum. propter quod ut dicunt in infinitum pot fieri augmentum caritatis. ¶ P. eadem conclusionem quidam alii probant sic. Secundum et mensura habitat sumit ab obiecto. cu^z igitur bonitas divina quod est proprium obiectum caritatis sit i infinitum diligibilis. quod est. ¶ P. perfectibile per caritatem pot fieri i infinitum per nobilitatem. quod caritas pot i infinitum semper augeri i incremento. Antea per hoc quia per debet esse proportionatio inter perfectibile et perfectione. antecedens probat. quod potest infinitum crea-

Thos 5

Alij ad id

1. 2. Alij ad id

dilectionem quidam alii probant sic. Secundum et mensura habitat sumit ab obiecto. cu^z igitur bonitas divina quod est proprium obiectum caritatis sit i infinitum diligibilis. quod est. ¶ P. perfectibile per caritatem pot fieri i infinitum per nobilitatem. quod caritas pot i infinitum semper augeri i incremento. Antea per hoc quia per debet esse proportionatio inter perfectibile et perfectione. antecedens probat. quod potest infinitum crea-

re angelum nobiliorum. quod nulla creatura potest habere potentiam creatoris. cu^z voluntas angelorum est proprium subiectum caritatis. quod est. ¶ P. ubi terminus ad quem accedit per intentionem alicuius forme distat i infinitum. ibi clementia illius intentionis potest esse in infinitum. sed terminus per quem accedit per intentionem caritatis distat a nobis i infinitum. ergo est. ¶ Sed illa opinio expesse esse Contra videtur Aug. eth. c. vi. ubi autem sic. Mitigatur thoma autem cupiditas caritatem existente. donec veniat ad tantam magnitudinem qua maior esse non possit. ¶ P. nullus motus alteratōis potest esse infinitus. ut patet. viij. physicoz. I. ois modis intentionis est motus alteratōis. quod est. ¶ P. si per intentionem derelictive extenderetur voluntatis capacitas secundum intentionem caritatis. tunc nullus possit esse beatus. quia non quod repletus capacitas. nullus autem beatus esse potest. nisi tota sua capacitas sit plene quietata. et per sequentes repleta. ergo est. ¶ P. causa formalis non potest dare materie seu substantiae causalitatem materialē seu actionem materialē. sed receptibilitas seu capacitas est conditionis materialis. ideo capacitas non potest augeri subiecto ex collatione caritatis. ergo est. ¶ P. talis capacitas voluntatis quam ponis. vel est idem quod natura voluntatis. et tunc sicut natura non potest crescere i infinitum. iuxta illud Augustinum. super Gen. c. ii. Omnis natura est certis limitibus circumscripta. Et. iij. de anima. Omnia natura constantiū est certa mensura magnitudinis et augmenti. Sic talis capacitas idem existens quod voluntas non potest crescere i infinitum. Aut dicit perfectionem additam voluntati. et tunc sequitur idem quod prius. quia perfectio et perfectibile sunt proportionata finitu autem i infinitum non sunt huius. ergo est. ¶ P. non magis habet deus rationes infiniti in quantum est causa productiva caritatis. quod in quantum est causa cuiuslibet alterius creature. sed ratione infinitatis divisa non arguit aliquod productum a deo crescere i infinitum. ergo nec de caritate hoc arguere debemus propter dei productus infinitates. ¶ P. si caritas non haberet terminum secundum rationem proprie speciei ex hoc quod est quidam participatio infinite caritatis tunc cum omnibus creatura participet divinam entitatem que est formaliter infinita. sequeretur quod nulla creatura est terminata secundum rationem proprie speciei. Antea per hoc quod posita eadem causa sequitur idem effectus. ¶ Si per hoc igitur dicendum quod ratio et mensura caritatis create sumitur ab obiecto non secundum adequationem. quia sic deus solus habet caritatem. sed secundum conformatatem obiecti ad potentiam. cu^z igitur capaz Solutio Ad

Ad 2 *citas nostre voluntatis sit finita. ergo caritas nō pōt crescere i infinitū simplē. Ad scdm. dicēdū q̄ illi q̄ ponūt q̄ caritas exis i diuersis angelis dīt spē sicut t ipsi angelī. illi vtiq̄ h̄ent dicere q̄ si deus i infinitū semp pduce ret nobilio rē angelū. q̄ sp̄ produceret nobili orē caritatē. Sed dato q̄ caritas eiusdē speciei sit i omnibus angelis. tūc pōt negari p̄ntia. q̄ cū i eadē specie nō possint dari infiniti gra dus nec i eentia nec i esse. nō videt q̄ aliquid possit i infinitū intēdi simpliciter t absolute nisi mutet speciem. Propter quod dicūt solle nes doctorcs. q̄ tāta fuerat gratia t caritas i christo. q̄ si amplius aucta fuisset nō mansi set in eadē specie. Ad probationē dicēdū q̄ q̄ uis h̄moi pportio pfectionis ad pfectibile requirat i pfectib⁹bus naturalibus. nō tñ in su pernaturaliter insulis. Unq̄ quis ania xp̄i q̄ tū ad sua naturalia sit inferior q̄cūq̄ an gelo. iuxta illud ps. Minuisti eu3 paulomin⁹ ab angelis. caritas tñ xp̄i maior est q̄ sit caritas oīm angelorū simul t vniuersumpta. Ad ter ciū dicēdū q̄ maior est verab⁹ accessus ad terminū successiū. sed sic nō ē de accessu ad obiectū caritatis. quolibet etiū actu caritatis tale obiectū attingit. Ad minorē dicēdū q̄ quis naturaliter t entitatue dīstet a nob̄is i infinitū. est tamē culibet creature inti mior q̄ creatura sibi p̄si. fm q̄ ait beat⁹ Au gus. i libro confessionū. ppter quod culibz creature pōt obiectue p̄iūgi fm bñplacituz sue voluntatis.*

Contra se
cūdāp̄clōz

1. *Virtus etiā scđe p̄clusiōis impugnat ab aliquibus sic. Omnes infinitū p̄ p̄t nūiū accessū attingi pōt maxie ab eo quod est eiusdē rōis cū ipso. sed caritas cuiusq̄ exi stētis i patria est finita. t eiusdē ratōnis cū caritate vie. ergo attingi potest quo ad sui eq̄itatē p̄tinuā intēsionē caritatis ipsius vie*

2. *P. dīato q̄ aliquis i patria habeat tres gra dus. t vnius viator habeat vnu3. t idem viator per opera meritoria acquirat secundū gra dum. nō apparet quare nō possit illum tertium gradū attingere. maxime cū sit eiusdē rationis cū isto secūdo quez iā adeptus est.*

3. *P. q̄ doctor nō st̄ hic ponit exemplū de angulo p̄tigētie resultate ex diametro t linea semicirculi. Respōdet illi q̄ exemplū nō est ad ppositū. q̄ illi duo anguli sūt diuersaz rationū. ideo p̄ t̄rementū vnius nō puenit ad equalitatē alteri⁹. Sed caritas vie t caritas patrie ē caritas eiusdē rōis. smo in eodē hoie sūpta ē eadē caritas nūero. sed i his que sunt eiusdē sp̄ei. p̄ intēsionē vni⁹ puenit ad sūltū*

dīnē t eq̄litatē alteri⁹. *Sed illa nō cōclu Lōtra illa dūt. nec h̄ me. nec h̄ doctorēnrm. Presupponit em doctor q̄ ille proficiēs in caritate maneat viator. qua hypothēsi supposita arguit sic. Qñcūq̄ aliqua duo sic se habet q̄ eis rea liter annexa a quibus absolui nō p̄nt sunt diuersaz rationū t quodamō sc̄ō possibilia. euc talibus sic p̄manētib⁹; p̄ intēsionē seu cremētū vnius nō puenit ad equalitatē alteri⁹. sed caritas vie t caritas patrie sūt h̄moi. ergo t̄. Maior p̄z. q̄ nō pōt fieri coequalitas inter aliq̄ stāte repugnatia iter ea q̄ ipsis sunt inse pabilitē annexa. sed minor p̄t patet exp̄sse per Aug. i omelia q̄ legit in festo Johānis euangeliste. *Ad primū ḡ dicēdū q̄ licet caritas vie t patrie sint eiusdērōis. tñ put est in viatore. est inse pabilitē p̄iūcta his que differūt rōe ab illis q̄ necessario sūt requisita quo ad pfectionē caritatis q̄ est in patria. puta hic est p̄iūcta enigmati fidei. ibi autē clare vīsōi ob lectum diligibile clarissime dēmōstrati. Hic aīa viatoris reclusa ē in carcere molis corporis. de quo dicit̄ Sap. ix. Corpus quod cor rumpit aggrauat animā: et deprimit terrena habitatio sensū multa cogitantē. ibi autē exi ta ē ab om̄i molestia corpali. His t alib⁹ mul tis p̄similibus statibus t p̄manētibus i via tore. planū est q̄ sublectum caritatis nunq̄ ram nobilitē disponet in via qualiter in patria. propter quod eadē essentia caritatis nū q̄ daret esse tam nobile t intēsum quale dat̄ in patria. cū ergo caritas nō suscipiat magis t minus fm essentia sed idū fm ee. sequitur necessario q̄ viator manens viator nunq̄ per sue caritatis augmentū caritati cōprehensoris poterit coequari. Sicut enī linea vnius cubiti signata in circulo decē cubitorū crescente circulo semp magis dirigit et accedit ad rectitudinē. t q̄uisq̄ circulus cresce ret i infinitū. nunq̄ pars illa manens in circulo fieret plene recta. Si tñ separetur a circulo in breuissima morula posset perfecte dirigīta q̄ totaliter esset recta. Sic quis caritas viatoris annexa statui p̄ntis miserie que circulo similat. eo q̄ idē sibi respondeat p̄ fine et pro principio. quia viator de terra orīt et i terrā p̄uertetur. quis inquā talis caritas intēdatur. manens tamen infixa periodo illius p̄ sentis miserie nunq̄ erit plene recta sicut illa que est in patria. rapta vero extra statum p̄dictum quasi in ictu oculi perfecte dirigetur. Et per hoc patet ad secundū t tertium argu mentum.**

Solutio
Ad 1

Ad 2 et 3

Quatuor
principale.

Quatum ad quatuor.

Loclo 1. **Q**uātū ad pīmū dī
cō q̄ caritatē posse minui pōt intelligi tripli. Prī
mo ex pte caritatis fm se. Scđo ex pte tei. Ter
cio ex pte opatōis h̄e.

Loclo 2. **Q**uātū ad pīmū dī
cō q̄ h̄tui caritatis fm sēnō repugnat qn mī
nū possit. q̄ habitiū cui competit augeri illi
fm le non repugnat minui. sed caritati ut pa
tuit in primo articulo operit augeri. ḡ sibi fm
sēnō repugnat minui.

Scđo dico q̄ non
repugnat caritati minui ex parte dei. q̄ agēs
liberz habēs plenū dominiū sup aliquē habi
tū. si ipm pōt augere ipm etiā potest diminue
re. sed deus p̄ suam gratuitā z liberam influēti
am nō solū causat habitū caritatis. s̄ etiā au
get z intēdit. z habet plenū dominiū sup ipz.
ergo zc.

Tercio dico q̄ ex actibz nostri ca
ritatē possum⁹ totalr pdere sive amittere. sed
caritate manēte p̄ nullū actū nīm possumus
caritatē minuere. Primū patz. q̄ p̄ peccatū
mortale caritas totaliter tollit. sed nostri acti
bus possum⁹ peccare mortaliter. ergo zc.

Se cundū probādo vñ p̄suppono. puta q̄ cum
actus nostri sunt triplices. s̄. boni. mali z indif
ferentes. per bonos actus z indifferentes caritas
nō minuāt.

Tūc arguo sic. Omnis act⁹ no
ster malus vel implicat peccatum veniale. vt
mortale. sed mortale nō minuit caritatē. q̄
omne quod minuit aliquid adhuc reliquit.
sed mortale p̄ctm nihil reliquit de caritate. q̄
ipm totaliter tollit. Nec veniale. q̄ omne fini
tū totaliter pōt consumi p̄ ablationē frequen
tē alicuius finiti ab ipso. sed caritas ē res. fini
ta cū sit creata. ergo si p̄ vnum peccatū venia
le posset diminui. tūc p̄ frequentationē z mul
titudinē talium peccatorū venialiū posset tota
liter p̄sumi seu corrumpi. z p̄ sequēs cuz nō
habes aliquid de caritate necessario dāmnet.
Sequeret q̄ ex solis venialiibus sine omni pecca
to mortali necessario homo dāmnet.

Si aliquis nuper cōuersus habens minuz gra
dum caritatis peccat venialeiter. aut tale veni
ale p̄ctm diminuit aliqd de caritate aut nihil.
Si diminuit. tūc q̄ mīm⁹ grad⁹ fuit. tūc ni
hil de caritate manebit. z sic si tal hō morerer
tūc ppter vñ p̄ctm veniale ppter dāmnet.

Si nihil diminuit pari ratōne nec aliquid
aliud peccatū veniale diminuere potest. S̄
contra illam veritatē est opinio quorundam
qui dicunt q̄ caritas minuit in sua essentia p
pter peccata venialia. quia homo multiplicā
do hm̄i peccata acquirit habitum cupidita
ris. z quanto magis multiplicaç actus huius
modi peccatorū. cōtā magis intēditur inclina
tio ad peccādum. z p̄ cōsequens minor incli
natio sive habilitatio ad bonū. habilitatō au
tem ad bonū vt dicunt est ipsa caritas. ergo
peccata venialia diminuit caritatē. Et ad
dunt q̄ sic peccatū veniale diminuit caritatē
q̄ ipsam tamē nō tollit. quia in peccatis veni
alibus est deuenire ad tale terminū. ultra que
si elicitor aliquis actus malus qui als eēt ve
nialis extunc esset mortalis. **E**t illud mul
tipliciter probat. Primo sic. **S**icut peccatū
mortale est totalis auersio a deo. sic peccatum
veniale est aliqualis auersio a deo. Sed in to
tali auersione amittit tota caritas. ergo i ali
quali auersiōe aliqualiter amittit caritas. ita
q̄ minus diligēt deus q̄ debet diligēt. Pro
pterquod ait August. in libro confessionū. O
magine deus minus te amat qui aliquid tecū
amat quod nō ppter te amat. **P**. illud qd
i principio puta i p̄ma caritatis infusioe facit q̄
minor caritas infundiā. H̄ post infusaz carita
refacere pōt vt caritas minuāt. sed multitu
do venialiū p̄ctōrum si fuerit in homīe qn p̄
mo sibi caritas infuditur facit vt ei minor ca
ritas infundatur. ergo zc. **P**. posito q̄ nūc
sint duo in equali gradu caritatis. si vñus il
lorum cōmittit veniale peccatū z nō alter. pec
cas minus car⁹ erit deo q̄ nō peccas. sed qui
est minus carus deo minus habet de caritate.
ergo ex peccato veniali caritas diminuta est i
tali homīe. q̄ quis totaliter nō sit sublata.

P. omne malū vt malū est tollit aliquid
bono. sed p̄ctm veniale est malū. ergo zc. **P**.
post maiorē caritatē cōtingit aliquē eēminus
dispositū pro caritate q̄ antea fuerat. sed cari
tas sicut tu dicas suscipit magis z minus fm
maiorē z minorē dispositiōz subiecti. ergo zc.
P. lxxij. questionū. q. xxvij. ait Aug⁹. **G**
Lum augeatur cupiditas minuitur caritas.

Sed illa nō videtur esse vera. q̄ sicut eis
dem actibus generalē z augēt habitus. vt ptz lā opionē.
q̄. ethicorū. sic ex p̄sumiliibus actibus corrum
pit z diminuit habitus. sed nullū p̄ctm veni
ale pōt corrumpe habitū caritatis etiā vt tu
ipse dicas. ergo nullū peccatū veniale potest
ipm minuere. **A**ld pīmū dōm q̄ licet cū pec
cam⁹ venialr nō auertamur ad deū tāto cona
tu sicut debem⁹. nō tñ auertimura deo. q̄ nō
p̄stitutum⁹ nobis aliū finē quē deo p̄feramus.
nō ppter ergo dī p̄ctm veniale auersio a deo.
Forte dicet q̄ ex illa solutione illi habeant instantia

Opinio
illa.

Solutio
Adi

Solutio

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad argu/
mētū pnci/
pale.

ppositum. quia cum dilectio sit qdā pueris
metis in deū. ḡ si pctm veniale h̄mōi pueris
nē retardat. ḡ diminuit caritatē. Rn. q̄ licet
p ipsa venialia pctā actus caritatis q̄ ad suū
feruore tepeſcat. habit̄ tñ caritatis integer p̄
seuerat. Ad scđm dicēdū q̄ maior p̄t nega-
ri. qz multa sūt q̄ rē pñt impēdure dū ē in fieri
que tñ ipsa nō diminiuit cū est in facto eē.

Ad tercū dicēdū q̄ licet qz tñ ad extēriore
apparētiā deus videat min⁹ diligere ipm q̄
est in pctō veniali qz alii. eo q̄ effectū minus
diligētis circa ipm exerceat. qz ipm p̄tali pec-
cato ad penā purgatorij ordinat. ex h̄ tñ reali-
ter oñdit q̄ nō min⁹ diliget ipm qz alii. qz q̄
le celestē pmiū ambobz reseruat. pctm. n. veni-
ale qz quis mereat pena. nō tñ diminiuit gliam
nō tollat illud bonū qdā iā in aia factū est. un-
pedit tñ illud bonū qdā proticū cū tale peccatū
mittit posset fieri in aia viatoris. Uel dicen-
dū q̄ tollit aliquid bonū. qz facit hoiez tepeſcere
q̄ ad feruore acē. Ad qz tñ dōm q̄ sicut ca-
ritas ē a solo deo. sic s̄mediata dispositio q̄ ad
caritatē ī se ē a solo deo. t̄ iō pctā nrā venialia
sicut nō attingūt caritatē. sic nec attingūt im-
mediata dispositio ad eā. t̄ iō de magis dispo-
sito nō sit min⁹ disposit⁹ respectu caritatis ī se
licet respectu annexoz possit p̄t⁹ disponi. pu-
ta p̄ inobedientiā t̄ rebellioz viriū inferioz.

Ad. vi. dōm q̄ si tal' cupiditas ē veiale pctm-
tūc nō pot attingere habitū caritatis. tñ qz p-
talē cupiditatē vires inferiores reddunt mī-
nus habiles ad obediēdū impio volūtatis im-
pantibz s̄in rectā rōem. ḡ fit h̄ min⁹ feruidus
qz tñ ad executionē ipsi⁹ act⁹. t̄ ideo cupiditas
minuit caritatē nō ī se qz tñ ad habitū. sed so-
lū qz tñ ad actu⁹. Ad argumentū pncipale
dicēdū. q̄ quis caritas non sit qualitas. tñ
habet quendā modū quanti.

Distinctio decima octaua.

10

Referenda dili-

gēter r̄c. Postqz mḡ tractauit
de mō t̄pali pcessiōis ipsius
spūscti. i hac. xvij. distinctio tractat de p̄pri-
etate ipsi⁹ spūscti signata sub noie dati sive
doni. Et p̄ breuiter ista distinctio diuidi in
qñqz ptes. fm q̄ mḡ circa h̄ nomē donū pro-
ut p̄uenit spūscto mouet qñqz qōes. Se-
cūda ibi. Sed querit cui donabilis. Tercia
ibi. Hic oñt questio. Quarta ibi. Hic queri-

tur vtr̄ filius. Quinta ibi. Post hec querit
vtr̄ r̄c. Prima diuidit in tres. qz primo ar-
guēdo ad vtrāqz partē mouet questionē. Se-
cūdo circa motā questionē ponit suā determi-
nationē. Et tertio sue determinatiōi admittit
probationē. Secūda ibi. Ad quod dicim⁹.
Tertia ibi. Nō ergo spūsctus. Sūt que-
stio secunda diuidit in tres ptes. Nā primo
magister p̄mitit titulū questionis. Secun-
do tangit materiā solutiōis. Et tertio subiun-
git quoddā notabile ex p̄dictis. Secūda ibi
Ad quod dicimus. Tercia ibi. Et notandū
est. Etia tercīa questio diuidit in tres ptes.
fm q̄ primo mouet questio. Secūdo addit⁹
respōsio. Et tertio ex p̄dictis quasi correlarie
multiplex infert illatio. Secūda ibi. Ad hoc
breuiter respondemus. Tercia ibi. Ecce his
verbis. Et hec in quattuor. fm q̄ infertur
quattuor correlaria. Secūda ibi. Ex supra-
dictis. Tercia ibi. Et fm hoc r̄c. Quarta ibi
Itaqz et spūsctus. Quarta questio simili-
ter diuidit in duas ptes. Nā primo propo-
nit questionē. Secūdo annectit responsionē
Responsio scriptit ibi. Ad quod dicimus q̄ fi-
lius r̄c. Ultima questio diuidit ī duas par-
tes fm q̄ primo mouet questio. Secūdo ut
futurū differtur eius responsio. Secūda ibi.
Hui⁹ questōis determinationē. Circa hāc
distinctionē quero.

Drum hoc nomē donū ī diuis di-
cat notionaliter. Et videt q̄ non.
q̄ omne nomen notionale importat
distinctionē. sed in hoc nomine donū nō ē di-
stinctio. quia tota trinitas t̄ quolibet persona
potest seipsam dare. ergo r̄c. **O**tra. iij. de
trini. ca. penul. ait Augus. Spiritus sanctum
donū esse est spūsctus a patre procedere.
sed processio est nomē psonale sive notionale
ergo r̄c. **H**ic breuiter sunt quattuor vidē-
da. **P**rimo de hoc quod querit. Secū-
do vtrum soli spūscto conueniat hoc no-
men donū. **T**ercio vtrū spūsctus sit eo
donuz quo spūs. **Q**uarto vtrum sit eo do-
num quo deus.

Quantū ad primū
vtr̄ hoc nomē donū ī diuis dicat notionaliter
Dicēdū q̄ sicut verbū fm suā p̄priam ratōe
dat intelligere pcessum a proferē. ita donū
dat intelligere processum a donāte. sed pro-
cessus conuenit persone t̄ nō essentie. ideo taz
verbū qz donū ī diuis ē personale seu

Article 5

notioale τηνο εεντiale. Propter qd aug. iij.
d tri.c. vi. ait. q spm scm donuz ee ea pre pce
dere. Nomē tn dati eentialr sumit. qr suenit
spm scd ex tpe. Un ait aug. v. de tri.c. xv. spm
scm ab etno fuisse donu. s ex tpe fuisse datu.

Article's 2

Quantus ad secun

dū articulū. vtz soli spūscētō pueniat h̄ nomē
donū. Dicēdū q̄ donū tripl'r differt a dato.
Nam donū ē donatio libera. ex q̄ nō expectat
aliq redonatio. vt p̄z. i. ethi. Ex q̄ p̄z q̄ donū
ratione sue significatiōis addit aliqd sup̄ dai
tū. Scđo differt i mō significādi. q̄r donuz
dr q̄si ab aptitudine vt det. sed datū dicit ab
actu donatōis. Tercio dīt rōe significatiōis
q̄r donū cū sit nomē significat sine tpe. sed da
tū cū sit pricipiū. vel si noīal'r sumit q̄si p̄ no
mē ſobali tenet. lō significat cui⁹ tpe. Ex q̄b⁹
p̄z q̄ donū dicit rē emanatē p̄ modū libertatē
sine tpe in aptitudine vt det. Cū igit spūſſan
ctus procedat a patre ⁊ filio p̄ modū amoris
⁊ libere sine tpe in aptitudine naturali vt det
in tpe. cū etiā quia amor p̄ncipaliter hab̄z ra
tionē doni. alia aut̄ ex ſequenti inq̄zitum p̄nci
pat rationē amoris. ideo spūſſctūs pprie do
nū dicit. Propter qđ ait Augs. xv de trini. c.
xvij. Nō fruſtra in hac trinitate nō dicit ver
bū dei niſi filius. nec dicit donū dei niſi spūſſ
ſancetus.

Article's

Quātuꝝ ad terciuꝝ

pncipale. vt spūscūs sit eo donū q̄ spūs. dī
ccđū q̄ spūscūs eadē proprietate ē donū qua
stituit̄ ī esse psonali. qr. b. Aug. iij. de tri. c.
xviij. dicit. q̄ sicut natū esse ē filiū a patre esse.
ita spūm̄ sanctū donū dei esse est a patre et filio
procedere. sed filiū natuz esse est sua psonalis
pproprietas. ergo spūm̄ sanctū donū dei ēc̄ ic.

Locō autem
gustinēs ē

2

✓

Sed contra illud arguit quidam sic. Illud quod ducenit spiritu sancto in ordine ad creaturam non potest esse sua proprietas personalis, sed esse donum ducenit spiritu sancto in ordine ad creaturam. ergo tecum. Maior patrum. quia proprietas cuiuslibet divini personae est prius omni creatura. Minor etiam patet. quia ex hoc spiritus lanceus dicit dominum. quia datus nobis. A. Domnis relatio dei ad

P. omnis relatio dei ad
creataram est relatio rationis. sed proprietas in diuinis est relatio realis. cum igit hoc nomine donum
conueniat spiritui sancto in ordine ad creaturem.
ergo tecum. **P.** una persona divina non constituitur duabus relationibus. sed spiritui sancti persona
constituit spiratione passione. ergo esse donum

nō erit eius psonalis prietas. ergo c. Solutio
illa sunt manifeste tra infctionē Augur. pro
ut magister eū adducit i illa. xvij. distinctōe
in lta. Ad 1 Ad primū dicendū q̄ minor nō est
vſqꝫ quātꝫ vera. quia si nulla creatura eēt nec
vnqꝫ fieret. adhuc spūſſactus esset donuꝫ. eo
q̄ eēt amor psonaliter productus in diuinis.
amor autēz est donū primū oīm donoꝫ. pri-
mū em̄ quod libere damus est amor nōster. ⁊
illo p ſequēs damus omne qd̄ libere dam⁹.
Ad 2 et 3 Ad secundū patet p idē. Ad 3 Ad tertīū dicē-
duꝫ q̄ sicut verbario i diuis est idē qd̄ genera-
tio. sic donatio in trinsece i diuis idēz ē quod
spiratio. ⁊ p ſequēs esse donū ⁊ esse spiratuz
idem sunt.

Article 4

Quātūm ad quar

enī. ut spūscūs sit eo donū quo deus. Dicit doctor noster hac distinctione. q̄ cū q̄libet divina p̄sona sit omnino simplex. ideo illud quo spūscūs est deus. t̄ illud quo est donū non p̄n̄t realiter differre. differunt tamē forma liter. q̄ sicut pater nō est formaliter eo pater quo deus. nā formaliter ē deus deitate t̄ pater paternitate. sic spūsanctus ē deus. p̄ diuinaz ēcētiām t̄ naturā formaliter. donū autē ē proprietate relatiua. Et declarat se exemplariter dicens. q̄ sicut aliquis currens existēs lassus t̄ calidus. alio est formaliter lassus. et alio formaliter calidus. q̄ lassus est lassitudine. t̄ calidus calore. originaliter t̄n vno t̄ eodem recipit verūq; vic̄z ipso cursu. Ita spūsanctus ea dēz sua processione accipit q̄ sit deus t̄ q̄ sit donū. Quia formaliter sit proprietate donū et natura deus. **S**ed q̄n̄is a nullo aduersariōn̄ hec dicta doctoris t̄ alia sua dicta ducāt. t̄n

**Nota q
egidi⁹ exp⁹
se ponit foz
malitates.**

satis apparēter vident̄ repugnare. cū ipse ~~vñ~~
dīq; i dīuis neget eē dīntia formalē. **H**uic
aut̄ obiectiōni de facili possimus rīndere. dī-
cētes q; doctor̄ hic sumic dīntia formalē p ea
dīra q; ē pīm formalē rōem. et talē nō negat iter
relatōz t fūdamētū etiā i dīuis. qz uis ea neget
int̄ absolute. **A**d argumētū pīcipale dīz q;
donū duplī ad pīns dici pī. Uno mō oē illō
qd̄ est donabile vel dari pōt siue a seipso siue
ab alio. t sic dī ec̄entialit̄ i dīuis. qz ucnit oī-
bus tribus. Nā pī pōt dare filiū. t pī t filiū
spūm sanctū. t pater seipm. pōt etiā quelibet
psōnia diuina dare seipla. **A**lio modo dicit̄
donū illud quod ex proprietate sue originis
accipit q; sit donabile. et hoc nomen donum.
dicit̄ notiō q; līteri i dīuis. eo q; soli spūi sancto.

Solutio

Solutio

*Ad pincis
pale argus
metum.*

dueniat. cui p̄priū ē pcedere p̄ modū amor.

Distinctio decimanona

Vinc postq; r̄c. Hucusq; m̄gr̄ d̄termiauit d̄ diuine eentievnitate. psonaz tri nitate. ac psonalis origis distinctio et alieta te. hic i ista. xix. dist. incipit tractare de pdicra tū psonaz equalitate. Et diuidit i duas ptes qz primo ostēdit diuinaz psonaz equalē ma iestate. Scđo ostēdit ex pdicatu orbi quādaz singularē difficultatē. dist. xxi. ibi. Hic oīt q stio trahēs r̄c. Prima i duas. qz p̄mo ondit psonaz equalitatē ex hoc qz h̄nt eadē magnitudinē et maiestatē in eendo. Scđo ex hoc qz h̄nt eadem virtutē et p̄tatem fagēdo. dist. xx. ibi. Nūc ostēdemus. Prima diuidit in tres qz p̄mo m̄gr̄ ondit i quo p̄sistit psonaz equa litas i cōl. s. i eternitate. magnitudine et p̄tate. Secūdo probat hec tria nō differre re sed so la ratiōe. Et tertio prosequit personaz equalitatē i speciali. prout attēditur i ipsa magnitudine. Secūda ibi. Lūq; enumerēt ista. Tercia ibi. Q, aut eternitate. Et hec diuidit i tres. Quia p̄mo ostēdit diuinaz psonaz ma gnitudis equalitatē ppter substantialitatis vnitatē. Secūdo ppter totalitatis immunitatē. Et tertio ppter simplicitatis puritatez. Secūda ibi. Sed iā nūc. Tercia ibi. Sci endū est igit. Prima diuidit in duas. qz pri mo probat intētum ex hoc qz tres diuine per sones sunt reali vna natura. Scđo ex hoc qz libet diuina psona habet esse i alia psona. Secūda ibi. Et inde ē qz p̄dicit ecē. Tūc sequit il la ps. Sed iā nūc. Et diuidit i tres. qz p̄mo ponit veritatis intēte declarationē. Scđo ecō tra ducit apparentē obiectōz Tercio hui⁹ ob iectionis subdit solutiōem. Scđa ibi. His vidētur aduersari. Tercia ibi. Nec qz hic di cūtūr. Prima i tres. qz p̄mo ondit qz natura respectu diuinaz psonaz nō habet rationē totius integralis. Secūdo qz nō habet rōem totius v̄lis. Et tertio qz nō h̄z se i rōne p̄tis materialis vel formalis. Secūda ibi. Hic adij ciēdū ē. Tercia ibi. Notādū etiā qz eentia. Tūc sequit illa ps. Sciēdū ē igit. Et diuidit i tres. qz primo m̄gr̄ probat diuinā simplicitatē ex eo qz vna psona nō est minor personis pluribus. Secūdo ifert ex predictis qz deus nō debet dici triplex sed trinus. Tercio ostēdit qz modus his oppositus inuenit in rebus

corpalibus. Secūda ibi. Preterea cū deus. Tercia ibi. In rebus corporeis. Hic querō

¶ Vrum vna psona sit i alia. Et vi det qz nō. qz i quocūq; est paternitas filiatio et spiratio. ille ē pater et filius et spūscūs. sed si p̄ et spūscūs sunt l filio. tūc erūt i eo paternitas et filiatio et spiratio. ergo si filius ē et pater et spūscūs. et sic ē et p̄fusio per sonaz. ¶ Lōctrarium ponit magister i lfa illi us. xix. distinctio is. ¶ Ista questio poss̄ ha bēre duplē intellectū. Quorū p̄m̄ ē satib fa cilis. alter vero diffīcilius. Primo posset in telligi vrum vna psona sit i alia intellectua liter et obiectiu. Et autē de facili respondet qz sic. Quia omne cognitū est i cognoscētē obiectiu. vel p seipsum. vel p suam similitudinē. sed quelibet diuina psona cognoscit quamlibet diuinam psonā nō per similitudinē sed p seipsum. quia qz aliquid nō rep̄sentet intellectui p seipm̄ sed i suo simili. puenit ex impfe ctōe p̄ntati. que i diuinis esse nō potest. ergo quelibet diuina persona est i qualibet diuina per sona p seipsum intellectualiter et obiectiu.

¶ Alio nō posset intelligi hec qstio. vtz vna psona sit in alia realiter et entitatē. Et sic qz uis questio sit diffīcilius. tñ ratiōe fidei et pro pter auctes sanctoz. et dicta sacri canōis. ne cessē ē nos illud firmiter p̄fiteri. Dicit. n. salv uator Johis. xiiij. Ego i pater et pater in me est. Modus tamē declarādī diuersimode tā gitur a diuersis. Quidā em̄ illud declarāt ex diuina productōe. Aliqui ex diuina relatiōe. Alij ex diuinaz psonaz eentiali idētificatōe. Et ideo ponā q̄tuor p̄clusōes. s. tres negati uas vñā affirmatiuā. Prīa ē qz quālibz diuinā psonā eē qz libet diuina psona nō p̄t pbari ex diuinaz psonaz pductōe. Scđa qz h̄z nō p̄t sufficiēter pbari ex diuina relatiōe. ¶ Tercia qz h̄z nō p̄t pbari sufficiēter si rō em̄to su mit ex diuinaz psonaz eentiali idētificatione.

¶ Quarta qz pdicta inēntia ciuissibet diuine psonae i qlibz sufficiēter pbari p̄t ex reali que mēta et reali dñntia quā habet diuine persone nō ppter eentia tm̄ nec ppter relationētm̄. s̄z ppter eentia et relatōem simul.

Prīmū patet. quia

si ratione origis sufficiēter posset pbari pdictū eē pducētē et ecōuerso. tūc pater carnalis vere ē et i suo filio. et filius i patre. dñs ē falsū. ḡ et antecedēs. dñntia patz. quia filius carnalis vere originas a patre carnali. ¶ Foxediceſ qz instantia

Lōclo 1

2

3

4

Lōclo 1

Instantia

Solutio

non est simile de patre carnali. quia talis pater agit actione transente. prout autem diuinus actio ne imanente. Rn. qd quis generatio diuina non sit trasiens quo ad diuinam naturam. etiam trasiens quo ad personam. qd pater non generat seipm sed filium. qui realiter qd ad personam di stinguit a patre. P. dato qd p reali origine possit aliquo modo pbari qd productum sit in producere. eo qd omne productum aliquo modo sit in suo principio productivo. p hoc tamen pbari non potest qd productus sit in producto. sed in diuino non magis est productum in productore qd productus in producto. eque enim vere est pater in filio sicut filius in parente. P. cu origines in diuinis sunt diversar rationibus. qd si ratio originis una persona est in alia. tunc non similiter uniformiter inesset sibi mutuo diuine persone. falsitas tantum est nota apud doctores. Tantum p. qd que per distinctionem insunt differenter insunt.

Conclo. 2

Secundo dico qd non
potest pbari qd diuine persone sibi mutuo insint ratione diuine relationibus. qd qd aliquibus sunt rationes oppositiois illa non sunt ratio pcula qd re unum illorum alteri insit. Sed relationes diuine sunt personis ratione oppositiois. qd tc. P. ratione illius non puenit plone inesse ratione cuiuslibet proprietatis. non puenit adesse. sed ratio relationis persona diuine puenit adesse. Major pater. qd tales modi simpli diversi non potest puenire eidem ratione eiusdem. Minor est nota. qd ratio est esse adesse. P. id quod est pcula ratione distinctiois plone a persona non est ratio eendi una persona in alia. sed ratio in diuinis est pcula ratio distinctiois unius personae ab aliis. ergo tc.

Lodo. 3

Tercio dico qd
unaquaque persona diuina est in alia non potest sufficienter probari ex hoc pcula qd realiter sunt idem in diuina entia. qd ex eo pcula non probatur aliquid alius inesse. ex quo pcula sibi puenit per se esse. sed cui libet diuine persona puenit per se esse propter hoc qd est idem realiter quod diuina entia. qd p hoc non potest pbari alteri inesse. P. si ratio est qua pater est idem filio in diuina entia pater est in filio tunc est in seipso per se et primo. sequitur est falsus. ut patet. iij. phil. cor. vbi probatur impossibile est qd idem sit in seipso primo. Tantum p. qd sicut pater est idem realiter filio per diuinam entia. sic est idem si bipartit primo et per se. qd per nihil alterum. qd si ratione identitatis sibi puenit per diuinam entia est in filio. ratio est idem sibi bipartit per se et non per alterum est

in seipso primo. P. ratione illius. quia aliqui sunt omo idem realiter non potest pbari unum illorum et in altero. sed ratio diuine entiae personae sunt omo idem realiter. Major pater. qd sp inter ea quoq; unum est in altero oportet qd aliquis diuina discernat. sed in diuina entia sic personae diuine puenit qd entia nullo modo differunt.

Quarto dico qd

Lodo. 4

unus ratio istius inessendi non sit entia pcula sine relatione. nec ratio pcula sine entia. entia tamen ratio simul sumpta sunt perfecta ratione quod vellet diuina persona est in altera. qd quicunque supposita littera differunt. ita tamen qd in una natura realiter conueniunt. illorum nescio unum est in altero. sed persona diuine ratio et relationes realiter differunt. ratione diuine nature realiter conueniunt. qd tc. Minor p. ex fide. maior p. qd in quoconque natura aliqua in illo est illud cuius est natura pcula supposita tamen inter ea realiter diuina. als p illa maiore sp. p baref idem est in seipso. qd natura cuiuslibet est in eo. Sed natura cuiuslibet diuine persona est in aliquo diuina persona. ita tamen qd persona realiter differunt inter se. qd quelibet diuina persona est in qualibet diuina persona. Sed dices qd si illud quod est ratio per se eendi pcula non est ratio inessendi. tamen illud quod est ratio ad eendendi pcula non est ratio inessendi. tunc nec simul iuncta poterunt esse ratione inessendi. tunc nec simul iuncta poterunt esse ratione inessendi. Sed ut supra dixi diuina entia est ratione personae per se eendi. et ratio ad aliud eendi et pcula unum illorum ab altero sumptu separatum non poterit esse ratio sufficiens personae eendi in persona. qd nec simul iuncta poterunt esse causa sufficiens talis modi inessendi. Rndeo p interemptio maioris. qd quicunque libet naturaliter mutuo insunt oportet ea habere puenientiam et diuinitatem. sed nec entia est ratio diuinitatis ipsius diuinis personis. nec ratio est ratio puenientie. simul tamen iuncta ratione entiae sic pueniunt et tandem ratione relationibus huiusmodi personae differunt. Ad argumentum pncipale dicendum ad maiorem. qd relationes diuinas esse in aliquo dupliciter potest intelligi. scilicet forma littera vel idem. Primo modo maior est vera. qd formaliter puenitas est in solo p. filiatione in filio. pcessio sine spiratio passiva in spiritu facta. Secundo modo maior est falsa. qd ratio idem est in diuinitatis qua omnes diuine relationes sunt idem cum entia diuina. in qualibet diuina persona sunt omnes ille relationes. ergo tc.

Instantia

Solutio

Ad pncipale argu

mentum.

Distinctio vicesima.

Vnc ostēde
mus r̄c. Hec ē distictio. xxiiii.
qua m̄gr̄ oñdit diuinaz perso-
naz equalitatē. ex eo q̄ h̄nt eandē virtutēz po-
testatē. Et diuidit̄ i duas partes. qr̄ p̄mo ma-
gister istud probat auctoritate. Sc̄do rōne.
ibi. Itē alio modo Prima i duas. qr̄ p̄mo cir-
ca illud p̄positā veritatē quam sentit ponit. z
auctoritibus sanctoz munit. Secūdo quādā
cauillationē que huic veritati videſt esse ḳtra/
ria tollit. ibi. Sed inq̄s pater. Tūc seque/
tur illa pars. Itē alio mō. vbi magister p̄mo
probat suū proposituz. Secūdo remouet qđ
suo proposito videſt esse ḳtrarium. ibi. Sed
forte dices r̄c. Prima i duas. quia primo p/
bat intentū ratōe ducēte ad impossibile. Se-
cūdo rōne accepta ex similitudine. ibi. Hoc
autē p̄ similitudinē. Līrca hāc distinctiōz
quero hāc questione.

Orū oipotētia dīna pfecte queniat fi
lio. Et vident q̄ nō. q̄ illi pfecte nō
quenit oipotētia cui deficit aliq̄ potē-
tia. s̄z filio deficit aliq̄ potētia. puta potētia ge-
nerāti. cū ipse nō possit generare. ḡ zc. **E**o
tra. si oipotētia pfecte nō queniret filio. tūc si-
li nō eet pfecte de. q̄ns est fallū. q̄z dī symbo-
lo de filio. Perfect⁹ deus pfect⁹ hō ex aia rōna
li zc. pbo ḷntiā. q̄z oipotētia ē pprietas soli
us dei. sed cui pfecte nō quenit aliqua ppri-
etas ipm nō est pfecte illud cui⁹ est pprietas. ḡ
zc. Hic q̄ttuor sūt vidēda. Primo vt̄z potē-
tia generatiua p̄p̄hendat̄ sub oipotētia. Se-
cundo dato q̄ sic. vt̄z alicui possit quenire oū
potētia cui tñ repuḡt generare. Tercio vt̄z
oipotētia pfecte queniat filio. Et q̄rto vt̄z
pfecte queniat p̄ūlscō.

ductū nobilissimū ē nobilissima potētia. sed
potētia generādi pducit fili⁹ dei q̄ ē pductū
nobilissimū. ḡ tc. **P**ome illud qđ perfectā
h̄z rōem alicuius termi. pphendit sub illius
termi v̄lī distributione. sed potētia generādi
habet pfectā rōem potētie. ḡ comprehendit cū
dicit omnipotētia. qz tūc hic termin⁹ potentia
v̄lī distribuit. **P**nō magis h̄z rōem potē
tie potentia creādi qz potentia generādi. sed
potētia creādi comprehendit sub oipotētia. ḡ
z generādi. **P**ome illud qđ est pncipiū p
ductiū alicuius termi realis pductōe reali cō/
phendit sub omnipotētia. sed eēntia diuina q̄
est ipsa potētia generādi vt patuit supi⁹ dist.
vij. est pncipiū productiū termi realis. pu/
ta fili⁹. z productōe reali. puta ipsa generatōe
ḡ tc. **S**cđo dico q̄ potētia generādi ppre
h̄dit sub oipotētia fili⁹ q̄tū ad suū pncipale
significatū. qz illa potētia q̄ vere ē i filio ppre
h̄dit sub oipotētia fili⁹. sed potētia generādi
vere esti filio saltē q̄ ad suū pncipale significa
tū. vt supi⁹ pbaui dist. vij. **M**aior ptz. qz po
tentia vere esse i aliquo omnipotēte que tamē
nō includat sub sua omnipotētia eēt opposi
tū in adiecto. **M**inor vt dixi probata ē dis.
vij. **P**. in generatiōe fili⁹ vt patuit supi⁹
dist. v. idē est potētia productiua siue poten
tia generādi z termin⁹ generatōis. s; termin⁹
generatōis vere ē i filio. puta ipa diuina natu
ra q̄ ē termin⁹ formalis ipsi⁹ diuine generatōis. ḡ
z pncipiū generādi erit i eo. **Q**uatū i n ad
suū psignificatū siue pnotatū potētia genera
di nō pphedit sub oipotētia fili⁹. qz vt sic nihil
altud dicit nisi respectu p̄nitatis siue q̄ h̄ns
h̄moi potētia nō p̄t generare. sicut si aliquis
ignis quacūqz virtute fieret q̄ pfectaz haberet
igneitatē siue en calore. potentia generādi ig
nē vt q̄z haberet. qz quis nūqz ignē posset gene
rare. Et illa videt exp̄sa nostri doctoris intē
tio tā in illa distictōe qz i alia. vbi ait eāde po
tētiaz generādi que esti i patre esse i filio qz uis
sub opposito respectu. **E**x quo patet q̄ q̄/
dam minus iuste doctorēz nostrz impugnat
Dicūt em̄ doctorē hic dicere potentia genera
dinō p̄tinere ad oipotentia. cuius oppositū
ipsi probat. z stat virtus ratōis i hoc. qz cum
oipotentia vt in patre est sit pfectio simpli. et
vt sic ad ipm p̄tineat potentia generādi. ergo
si potētia generādi eēt incompossibilis filio.
aliqua pfectio simpli esset incompossibilis fi
lio. z sic filius nō eēt simpliciter pfectus. **P**
qñcūqz aliqua sic se habet ad omnipotētiām
q̄ om̄ipotētiā vnius plura claudit in se qz oī/

potētia alterius illa nō sunt paria i om̄ipotētia. q̄ impossibile est potētia generādi claudi i om̄ipotētia pris & nō in oīpotētia si ij. 3 Dicitur arguit h̄ quoddā dictuꝝ doctoris. Dixit em̄ doctor q̄ filius nō pot̄ generare. qz ddictoem̄ implicaret. Si em̄ posset in actū generatiōis tūc generaret. qz in ppetuis n̄ dīt esse & posse. H̄ si generaret tūc eſz p̄. Si eēt p̄ tūc nō esset filius. qz p̄ et fili⁹ in diuīs distinguunt̄ oppositīs p̄prietatib⁹. q̄ de p̄mo ad ultimū. si filius i diuīs posset in acrū generatiōis. tūc filius nō esset filius. ppter qd filiū nō posse generare n̄ derogat oīpotētia filij. qz nō posse ea que contradictionē implicat n̄ derogat om̄ipotentie. Contra illud arguit sic. Quāuis sic de scribat oīpotētia. Oīpotētia ē potentia attin ḡes om̄e possibile h̄ dictōe n̄ implicās. tamē i hac descriptione implicatio h̄ dictōis sumit̄ absolute & nō p̄ p̄ationē ad agēs. alioq̄n qd libet agens esset omnipotēs. qz qd libet agens pot̄ in om̄ne illud qd naturae sive cgruit & nō repugnat seu n̄ contradic̄t sibi. ergo relinquit̄ q̄ d̄ ratione omnipotētie sit attin gere om̄ne illud qd absolute & se nō implicat h̄ dictioñē.

Et infra eadē questōe ille idē ponēs i hac materia sua opinione ait. q̄ potētia generādi nō claudit sub oīpotētia. qz potentia generādi n̄ est potentia pductua. sed est potentia entitatiua. posse. n. generare n̄ ē posse elicere generatiōne. s̄ ē posse esse generatoꝝ & posse esse p̄reꝝ. oīpotētia aut̄ ē potentia pductua. Ex hoc em̄ dē est oīpotens inq̄stū oīs potentia pductua & tūc i vna dei potētia eminent. igit̄ ut dicūt potētia generādi n̄ claudit sub oīpotētia. 4

H̄ dicta illa multipli deficiunt̄. Primo em̄ deficit illa positio i eo q̄ negat potentia generādi esse potētia pductua. qz potētia generādi ē ē genito ponit̄ ver⁹ termin⁹ real illa ē vere pductua. s̄ potentia generādi est potētia generatis. s. pris q̄ ē ē genito ponit̄ ver⁹ termin⁹ realis. s. fili⁹. q̄ est potentia pductua. Maior p̄. qz generaꝝ p̄ tale potentia hm̄oi terminū n̄ p̄ i ē ē genito ponere nisi ipa generatiōe. & p̄ dīs pductōe. ppter qd nccio potentia hm̄oi generatis erit pductua. Major aut̄ rem qz tūc ad om̄nes suas pres fundat in su de catholica. 2 D. si potētia generādi i diuīnis n̄ est pductua. tūc filius i diuīs nō esset productus. dītia patet. q̄a ad oppositū dītis sequit̄ necessario oppositū aīcedentis. falsitas dītis patet. qz esse productū est dīs ad esse genitū. qz om̄ne genitū est pductū sed n̄ ecōuerso. ergo si filius in diuīs n̄ esset p̄

ductus n̄ esset genitus. quod est p̄tra fidez. Etia est implicatio p̄tradictionis. qz ad non genitū sequit̄ n̄ filius. igit̄ si filius n̄ esset genitus. tūc esset filius & n̄ esset filius. Conseq̄uētia itez patet. qz oīs terminus product⁹ plūpponit p̄ducētis potentia productua

5 Sed p̄dicta positō deficit i eo q̄ dicit. q̄ posse generare n̄ sit posse elicere generationē. qz om̄ne illud qd vere est op̄ nature est aliquid eliciti ab opante p̄ naturā. Sed Dam. li. i. vbi agit de generatione diuīa ait q̄ generatio ē op̄ nature. maior p̄. qz oē op̄ est aliqd eliciti ab ipo operate. Si igit̄ generatio ē qd eliciti. tūc posse generare ē posse elicere generatiōz. 4 D. tu accipis p̄ eodē posse generare et potentia generādi. vt p̄t i dīctis tuis. Si ḡ posse generare eēt potentia entitatua & idē qd esse generatoꝝ. tūc potētia generādi esz qd relativū seu notionale. & n̄ esset qd absolute siue ipsa natura diuīa. cui⁹ vtriusqz oppositū p̄bāi multipli supiūs dis. vii. 5 P̄tercio deficit ille doctor i his q̄ induxit p̄tra dīm egidium. Prime em̄ due ratōes in nullo sit contra Egidium. qz vbiciqz vñqz locutus est de illa materia. ibi expresse ponit potētiam generādi ē adem que est i patre esse in filio. quis nō sub eodem respectu. sicut patet euīdēter in suo scripto sup primū lītarum. dī. vii. q. iiiij. & dī. xx. q. i. & iiij. Prime igit̄ due rationes n̄ sit p̄tra doctore. tamē volo respōdere ad eas

6 Ad prīmū igit̄ diccdūm q̄ potentia generādi nō p̄prie dicit perfectio. cum nō habeat se p̄ modūm iherentis. qz cum generatio sit opus nature. potētia generādi est ipsa diuīa natura que i se vnitissime & perfectissime comprehendit oēm perfectionē formaliter aut vir tualiter siue eminenter. Ratio etiā falsū assūmit. qz doctor nūqz dicit potētia generādi eē incō possibilē filio. qz cū ipse exp̄sse dicat potētia generādi esse diuīa naturā i q̄ genitū assūlat gignēti. ipse diceret diuīa naturā esse incō possibilē filio. si potētia generādi dice ret ei eē incō possibilē. Forte dices. si doctor tu nō dixit potētia generādi eē incō possibilē filio. m̄ dicit c̄quales. qz ipē ait dist. xx. q. iiij. filiū n̄ posse generare. 7 R. q̄ tale ē c̄qualeñia habebas tibi. qz nec doctor hec eius discipuli hm̄oi c̄qualeñia acceptabūt. qz p̄ posse gene rare rebet intelligi potentia generatiua vt p̄ rūpiti i actū generatoꝝ. qz cū nō possit potētia nūl. vt ē p̄iūcta respectui p̄posito ad generōꝝ puta p̄nitati. q̄ qdē respect⁹ cū n̄ possit eē i filio ppter oppōez quā h̄ ad filiationē. idō

possit generare & grue negat a filio. Sed potest generandi opus ad suum principale significatum abstrahit a tali respectu probatum est in dicto. viij. iij. non est equaliter dicere potentia generandi & possit generare. Ad. iiij. ddm. quod non est in nobis. quod nos procedimus potentiam generandi pertinere ad omnipotentiam filii illo modo quod dictum est. s. Ad. ih. rindet doctor noster personaliter. quod sum ipsum & sum in veritate quoniamque aliquid sum se non est impossibile si alicuius supposito repugnat non ex defectu alicuius nature seu alicuius esse deficientis supposito optet quod talis implicatio & distinctionis attendatur ex repugnativa formalis suppositi illius respectu talis rei. nec ex hoc in hominio supposito potest argui aliquam potentiam seu diminutio omnipotentie. propter quod filius plenarius est omnipotentia sicut pater. qui potest generandi quod vere est in supposito filii non primum pati in actu generationis. quod talis actus repugnat tali supposito. cum suppositum filii in eis personaliter substituat generationem passiuam. non repugnat tamen sibi ex defectu alicuius esse sine nature. cum esse filii comprehendat omne esse. et natura eius comprehendat omnem naturam. et formaliter vel eminenter omnem perfectiorem. Et cum dicunt quod tunc quoclibet ageret esset omnino potest. quod potest oportet quia que sibi non repugnat. Rundet doctor quod illa repugnativa in agentibus creatis est ex defectu alicuius nature quam agens creatum nec formaliter habet nec eminenter. pura si ignis non potest frigescere. hoc est per tantum. quod sibi deficit esse frigidum sine natura frigidity. et ideo non est simile quod per simili introducit argumento. Unde ad maiorem declaratio ne huius dicit doctor noster & bni. quod si prius non posset generare cum ei supposito ex formalis suo substitutio generare non repugnet. optet quod sibi repugnet ex defectu alicuius perfectionis sine natura. et per consequens pater non esset omnipotens. Eti am conclusio quam ille ex dicto argumento assertiva infert est simpliciter falsa. cum dicit. relinqitur quod de ratione omnipotentie sit attigere de illud quod absolute & se non implicat & distinctione. Si enim illa illatio esset bona. tunc inter duo haec sequitur unus. scilicet vel filius non esset omnipotens. cum non possit in actu generationis. vel quod generationis in diuisiis simpli & sum possit impossibiliter & distinctiones splaret. et tunc nec prius generare. quod utrumque est fidem apostolicam & catholicam. Sunt autem quodammodo alii qui satis performatius dicunt penes opinionem nostrorum doctorum in hac materia. Dicit enim quod ex hoc non est aliquid divina persona omnipotens quod habet in divinitate essentiam cum in respectu quod subdat ea. quia tunc pater non esset omnipohtens. cum careat ipsa filiatione. Sed ex hoc solo dicitur omnipot-

tens. quod habet essentiam divinam que sum se est omnino potest. quilibet ergo divina persona habet omnipotentiam. cum quilibet habeat divinam essentiam. licet non quilibet possit generare. quod potentia generandi ad excellendum actu generationis coegerit paternitatem. licet eam intrisece non includat. et ideo solus pater generat. quod in solo prepotentia generandi coniungit tali respectum. Ista opinio si bene considerat a doctore nostro. in nullo quasi videatur discrepare. propter quod in modis de quibusdam de nostris. qui dicunt se doctorem nostrum vel le salvare. et tenere in omnibus suis conclusiobibus. et tamquam hanc opinionem impugnat. Quid primo sic. Inconveniens esse videtur quod aliquod possit ponatur in aliquo quod tamquam nunc reducatur in esse. sed potentia generandi que est in patre in nulla alia persona potest poniri esse. ergo tecum. Quid secundum idem lumine sole existens illuminat et calefacit. Tali corpori tamenmodo illuminaret illud corpus non dicere quod eque potens sicut sol. sic dato quod ea deinde potentia quod est in patre ad creandum et generandum. sit in filio ad creandum et non ad generandum. filius ex hoc non dicere quod eque potens patri. Quid tertium. essentia absoluta non est potentia sed solus ut est principium actionis. et ideo cum unum suppositum possit principiare aliquem actu quem alterum non possit. licet in illis suppositis dici possit easdem existentia. non tam eadem potentia. Sed quod illa non minus sunt contra doctorem nostrum quod contra communem veritatem. ideo rindetur ad ea. Ad primum igitur dicendum quod maior non est vera si habeat actu adequatum prius origine in alio supposito. sed sic est quod potentia generandi ut est in prepotentiis principiis elicitiis actu sibi totaliter adequati puta perfectissime generationis. Si enim actus generationis non esset omnino adequatus virtuti generative ut est in patre. sic filius in divinitate non esset omnino perfectus. Eta posset dici quod in filio non est posse generare. quod in ipso sit potentia generandi. Ad secundum dicendum. quod si illud corpus non faceret easdem operationes quas facit sol. hoc esset ex parte alicuius absolute perfectionis existentis in sole que non esset in hoc corpe. et ideo non esset tale corpus eque potens sicut sol. Sic autem non est in divinis sicut in partuit. Ad tertium dicendum quod potentia per duplum considerari. Uno modo ut est inuncta oibz haec requisitus ad hoc ut in actu prorupat respectum cuius est potentia. Secundo modo ut non est actu talibus inuncta. Primo modo maior est vera sicut non secundo modo. Dato enim quod in aliquo est igneitas virtute divina sine omni calore. illud ut sic nunc principiaret actu generationis ipsius ignis. et tam-

Dyonisius
de burgo
herculei.

z

Solutio

Ad i

Ad 2

Ad 3

Si se haberet vera potētiam generandi ignē. Et ista videt esse intētio. b. Aug. li. iij. tra Ma xuminū. ca. xxij. vbi ait. Absit ut ideo pater potētior sit filio. quia creatorē. s. filius genuit pater. filius autem nō genuit creatorem. nō em nō potuit. sed nō oportuit. Lū igit logice loquēdo due negatōes faciat vñā affirmatio nē. oportet q̄ exponat. Non em nō potuit. id est potētiam generādi habuit. sed nō oportuit. qz talis potētia s̄ paterno supposito actū sibi totaliter coequatū habuit. Cū sicut i patre ppter hoc nō deest potētia generādi. qz nō pot aliū filiū generare qz illum vñigenitū quē ab eterno genuit. sic nō bñ arguit filium nō habere potentia generatiā. quia aliū filium nō generat.) Sūt etiam quidaz alij qui dicunt potētiam generādi nō pertinere ad omnipotētiā. Ad cui declaratiōe pmittit quasdaꝝ suppoꝝes. Quarū prima est q̄ cū in dō non sit passiua potētia. ideo omnipotētia est potētia actiua. Secunda est q̄ obiectū actiue potētie ē ens possibile. non tñ possibile tale qd op ponit simpli impossibili. qz sic qlibet diuina psona ē ens possibile. qz etiā psonā patris nō est impossibile esse. t tñ nō p̄t esse termin⁹ actiue potētiae. q̄ obiectū actiue potētiae erit possibile qd opponit ei quod est formaliter necesse. cū igit qlibet diuina psona sit formaliter necesse esse. patz q̄ omnipotētia nō potest esse respectu alicui⁹ diuine psonae ad intra. Ex quibus etiam patz q̄ potētia generādi nō p̄tinet ad omni potētiā. cuz sit respectu diuine psonae. t q̄ filius ē omnipotēs q̄nus nō possit generare. Et q̄oēs tres diuine psonae sunt eque ospotentes t intētive t extensive.) Et illud probat quidam alij sic. Omnipotētia est potētia nō ad esse sed ad agere. vñ aliquis dicit omni potētis. nō quia potest esse oīa. sed quia pot agere omnia. cū ergo generare i diuīs siue potētia generādi sit idē qd esse patrē. iō nō p̄tinet ad oipotētiā. t ideo sicut nō arguit im potētiam in filio q̄ nō potest esse pater. sic non arguit im potētia in eo q̄ nō pot generare.) p̄t potētia actiua est principiū transmutati alterum fm q̄ alterz. sed potētia generatiā i diuīs nō trāsmutat alterum fm q̄ alterz. quia terminus generatiōis puta diuīa eētia nō ē alterz a generāte. etiā filius qui est termin⁹ to talis ipsius generatiōis nō est alterz vñ aliud a patre.) Sed illud nō videt esse sonum dicitis sanctoz. quia Aug. de fide ad Petru expresse dicit: q̄ pater non eset omnipotēs. si nō posset producere filium seu equalē creato

rem. Ex quo ego arguo sic. Illud necessario. cedit sub oipotētia ad cui negatōem negatur oipotētia. Sed ut patet i pdicta auctoritate Aug. ad negatōem potētiae generādi i ptre sequit negatio oipotētiae. q̄ ex eadem aucte p̄z q̄ oipotētia nō solū est ad extra actiua sed etiā ad intra i diuīs pductiua. Patz etiaz q̄ nō solū oipotētia ē respectu possibil ut distinguit p̄tra formaliter necesse. verū etiam ut distinguunt h̄ omne illud qd nō est impossibile. vñ q̄nus patrē esse nō sit impossibile. p̄t tñ pductū esse ē simpli impossibile. qz tūc p̄t nō essent p̄t. qd implicat h̄dictōem.) p̄t. si ex h̄ q̄ potētia passiua nō est i diuīs sufficiēter arguitur omnipotētia que est in diuīs esse potētia actiua. tūc eodē mō sequit potētia generādi i diuīs esse potētia actiua. qd est p̄tra te t fūclamētū tuū.) Et p̄t hoc p̄z ad illa primā de ductōem quā facit prim doctor. Ad secū dū p̄t ex his q̄ dixi i tercia ɔclusione. vbi p̄bauit q̄ potētia generatiā est vere pductiua.) Ad tertiu p̄z q̄ phus p̄ illa verba describit potētiam actiua prout repitū i istis rebus materialibus. vbi producēt productū differūt p naturas absolutas. Nō em vidi Aristot. hāc ineffabilē generatōem. in qua generātis t genitū totalē p̄ueniūt i absoluto. et tñmodo dñt relatiue. Etiā possemus dicere filiū esse alterz a patre nō neutraliter s̄ masculine. nec essentialiter sed suppositaliter.

Solutio
Ad 1
Ad 2
Ad 3

Alij tres articuli.

Ex predictis etiam

apparet qd sit dicēdū q̄tū ad alios tres articulos q̄oīs.) Ad argumētū p̄ncipale nego minorē. Ad p̄batōz dicēdū q̄ nō ē bona p̄na nō p̄t generare. q̄ nō h̄z potētia generādi. etiam in creaturis. puta i specie humana. q̄nus aliquis habeat potētia generādi. si tñ sibi deficeret aliquid instrumētū necessario requisitum ad actū generatōis h̄uane. ipse sic h̄ret potētiam generādi q̄ tñ nō posset generare. sic qz filius h̄z potētia generādi nō sub respectu p̄posito ad actū generationis. imo sub opposito ipse nō pot generare.

Distinctio vicesimaprīma.

Ico rūrque stioz. Hic m̄gr oñdit ex pdictis orī qndā difficultatē. qz em̄di cū ei pcedētib⁹. q̄ vñā sola psona nō ēmioz

q̄ oēs tres psonae. iō in q̄rūt hic m̄gr̄ vt̄ dictō exclusiua possit p̄dicari de aliq̄ termio ī diuis. Et diuidit̄ duas ptes. q̄ p̄mo m̄gr̄ mouet circa h̄ plures q̄oēs. Sc̄dō dat q̄ndā regulā obseruādā circa hm̄oi locutōes. ibi. Ut erūt̄ ut ait aug. Prima ī tres hm̄ q̄ circa istā mate riā mouet tres q̄oēs. Sc̄da ibi. Post h̄ q̄rit̄. Tercia ibi. Sed itē querit̄. Circa istā distinctōem quero.

Circa hec sit vera. solus p̄r̄ ē de⁹. Et videt̄ q̄ sic. q̄ si nō. hoc eēt̄ p̄tato. q̄ excluderet filiū. sed h̄ nō facit. q̄ s̄m Aug. i. de tri. ca. viij. solus additū patri nō ex cludit filiū. In contrariū videt̄ ee Aug. vi. de tri. c. ix. ybi ait patrē esse deū. sed nō ee solū deū. Quia dictio exclusiua addita alicui termino vt̄ plurimū videt̄ excludere ab hm̄oi termino omne illud q̄d nō est de p̄ncipali seu p̄mario suo p̄ceptu. et q̄ m̄gr̄ hāc materiā de dictionibus exclusiuis introduxit̄ ī hac. xxi. dis. ppter psonas diuīas q̄ relatiue d̄r̄nt̄. iō p̄mo vidēdū ē vt̄ vñū relatiūnū sit de p̄ncipali p̄ceptu seu de p̄mario intellectu alteri⁹. Se cundo vt̄ dictio exclusiua addita vñū relati uoꝝ excludat aliud. Tercio illud q̄d q̄rit̄. Quarto vt̄ hec sit vera. sol⁹ deus ē deus.

Articls

Deprimo sunt op̄i

nōes repugnātes. teneo me tñ cū illa q̄ dicit q̄ vñū relatiuoꝝ nō sit de p̄mario p̄ceptu alterius sed de cointellectu seu p̄notato p̄ceptu alteri⁹. q̄ sicut dicit doctor noster et bñ. q̄nū q̄ aliq̄ sic se hñt̄ q̄ vñū est de p̄ncipali p̄ceptu alteri⁹. si vñū imēdiata p̄fert̄ cū altero. tūc cōmittit̄ nugatio. vt p̄z cū dicit̄ h̄o aīal. s̄z cū d̄r̄ p̄ fili⁹ v̄l̄ duplū dimidij. et sic d̄ alijs relatiūnū

2 nō cōmittit̄ aliqua nugatio. ḡ r̄c. P̄. illud q̄d ab aliquo ē eēntialr̄ distinctū. vel salte nō intrisece spectat ad suā eēntiā. h̄ nō ē de prūma r̄io suo intellectu. sed vñū relatiūnū ad minus ī creaturis est ab altero eēntialiter distinctū.

5 ḡ r̄c. P̄. natura oppositor̄ nō patit̄ q̄ vñū oppositor̄ sit de p̄ncipali p̄ceptu alteri⁹. sed

duo correlatiua vere sūt̄ opposita. ḡ r̄c. S̄z q̄dā antiqui tenuerūt̄ oppositū. et p̄t̄ opinio eoꝝ pbari.

P̄io sic. Illa q̄ sūt̄ simul natu rali intelligetia. videt̄ q̄ q̄dlibet illoꝝ sit de p̄ncipali intellectu alteri⁹. s̄z relatiua sunt hm̄oi

2 vt p̄z ī pdicamētis. ḡ r̄c. P̄. illud q̄d sic se h̄z ad alterū q̄ ipm nullo p̄ceptu p̄t̄ cōcipi sine illo. videt̄ q̄ illud sit de p̄ncipali suo cōceptu. da oppositū. tūc saltem hm̄ illū p̄ncip

pale p̄ceptū illud p̄sset ab illo p̄scindi et con cipi sine eo. sed vñū relatiūnū nullo mō potest p̄cipi sine termino qui est suū correlatiūnū. ergo r̄c. P̄. cui⁹ p̄ceptus minus p̄t̄ p̄scindi ab aliq̄ q̄ p̄ceptū speciū a dr̄na ppria. hoc ne cessario req̄rit̄ illud ī suo p̄ncipali p̄ceptu. illa pater. q̄ sp̄s ī suo p̄ncipali cōceptu requirit̄ d̄r̄tiā cū sīt̄ ps̄ sue diffinitiōis. sed relatiūnū respectu sui correlatiūnū est hm̄oi. ḡ r̄c. p̄bat̄ assumpte. q̄ hec sp̄s h̄o p̄t̄ p̄cipi p̄t̄ est aīal non p̄cipiēdo rationale. sed vñū relatiūnū nul lo p̄ceptu est p̄ceptibile sine altero. ergo r̄c.

P̄. illud cui⁹ p̄ncipal̄ p̄ceptus ēē ad aliud. il lud ī suo p̄ncipali p̄ceptu req̄rit̄ aliud. et p̄ cōseq̄ns illud nō ē de suo cointellectu s̄z de suo p̄ncipali intellectu. sed oē vez relatiūnū ē hm̄oi. q̄ sūt̄ ee est ad aliud se h̄re. vt p̄z ī pdicamētis. P̄. iste p̄ncipalis p̄cept⁹ aut ē relatiūnū. aut absolut⁹. Si relatiūnū. tūc nccio terminat̄ ad aliud. Si absolut⁹. h̄ eēt̄ h̄ naturā relatiūnū. q̄ cū ī p̄ceptu p̄ncipali res q̄sī diffinitiue et formalr̄ exp̄maſ. ḡ cuiuscūq; rei p̄ncipal̄ cōcept⁹ ē absolut⁹ ipsa nccio erit absoluta. et sic relatiūnū nō eēt̄ relatiūnū. qd̄ est h̄dictio. S̄z istis nō obstatib⁹ teneo cū doctore n̄o vt p̄us. Aduertedū est tñ q̄ r̄ones quas hic p̄scripsi ex falsa imaginatione p̄cedūt̄. vident̄ em p̄cēdere q̄ p̄ceptus p̄ncipalis et p̄cept⁹ sc̄dari us qui dicit̄ p̄notatus sive cointellectus sūt̄ duo p̄ceptus distincti distinctis r̄pibus elici. illud nō ē vez salte in p̄posito puta lo quēdo de relatiūnū. q̄ vno simplici actu q̄ in telligit̄ pater attingit̄ etiā cognitiue ipse fili⁹. p̄ tñ p̄cipi p̄ncipaliter. q̄ intelligit̄ ī recto. filius aut̄ sc̄dario sive ex p̄notato. q̄ p̄cipi ī obliquo. et p̄ modū extremitatiē tendētiā et lationē illius qd̄ est ī recto p̄ceptū sive p̄ncipaliter intellectū. puta p̄ris. Propter qd̄ q̄uis obiectiue distinguat̄ penes p̄ncipale et sc̄dariū. eo q̄ protūc qn̄ intelligunt̄ vñū p̄ se directe et in recto intellectui obiectiue. alterum aut̄ vt dixi terminatiue et in obliquo. his ta mē duobus obiectiue p̄sideratis. ex pte no stri intellect⁹ subiectiue vnic⁹ act⁹ intelligendi corrīdet. Ex hoc r̄ndeō ad r̄ōes. Ad p̄ mū nego maiorē. nisi sic sūt̄ simul q̄ vñū nō possit p̄cipi ī recto nisi et alterū ī recto p̄cipiatur. sic p̄fectenō p̄t̄ p̄cipi h̄o nisi r̄ōale ī recto p̄cipiat̄. Ad sc̄dām p̄z p̄ idē. q̄ q̄uis ip̄z correlatiūnū nō p̄cipiat̄ distincto p̄ceptu subiectiue. p̄cipit̄ tñ alt̄ obiectiue q̄ s̄ obliquo. et illud sufficit ad h̄ q̄ dicas p̄cipi sc̄dario. Ad. iiij. dōm. nego minorē. ad pbatoꝝ dico q̄ cuī h̄o

Lōtra op̄i
monē.

Op̄io 3. Solutiō
Ad 1. Ad'z
Ad 2. Ad 3
Ad 4. Ad 5
p 3

Ad 4
Dcipit ut aial ille hō ē pcept⁹ speciei sed ē pcept⁹ generis. et qz pcept⁹ generis abstrahit a suis dñis diuisiuis. vt ptz. iij. meth. io n̄ miz si hō vtaial dicipiat sine rōnali. quis vt sic n̄ possit dicipi sine sensibili. qd ē dñtia pstitutiua respectu aialis. Ad. iij. dōm ad maiore q illud reqrit illud aliud terminatiue et obliq. et p zns no reqrit ipm taz pncipal⁹ pceptus obiectiue sed solū scđane. quis vtrūqz dicipiatur eodē pceptus subiectiue. puta eodē idisti⁹ acutu itelligēdi. Ad. v. dicēdū q ille pncipalis pcept⁹ est relatiuius. et terminat ad aliud modo quo iā dixi.

Articls 2

Quantus ad secun

dū pncipale. vtz dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludat aliud. dicēdū q dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludit alterz. qz qz quis dictio exclusiua nō excludat a tmio cui addit illud qd est de suo pceptu pncipali. excludit tñ oē illud qd ē de pceptu scđario. s̄ sic iā patuit vnu relatiuiu nō ē de pceptu pncipali alteri⁹. s̄ tm̄modo scđario. io tc. maior p̄ p phm. i. phicoꝝ. vbi otra pmenidē et mellifum ait qz tū ad primā pte maioris. Si illud qd vere est eē solū homo adhuc necesse est eē animal bipes. Quantum ad scđam parteꝝ ait No em amplius principiū est si vnu solum. Et subdit ratione. Principiū em cuiusdam aut quorūdam est. Ex quo apparet q dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludit alterz. et p consequē excludit seipm. sicut addita pncipio excludit principiatū. quo excluso negat et excludit etiā ipm pncipiū. qz vnu relatiuoꝝ nō p̄t manere excluso reliquo. posita em se ponit. et perempta se perimūt. vt dicili i pdicamentis. Ex quo etiā apparet q per additionē dictionis exclusiue ad vnu relatiuoꝝ contingit manifesta implicatio etrādictiōnis. qz relatiuiu ad affirmationeꝝ sui ponit. et ad exclusioꝝ sui correlatiui tollitur et negat.

2. Id. i. elencoz dicit. Solus idē est quod nō dñm alio. Et hoc idē habet in topicis Aristo telis. Sed i. creaturis vnu relatiue oppositorū est aliud ab altero. et etiā in dñinis pater est alius a filio. ergo solus vñ alia p̄similis dictio exclusiua addita vni excludit aliud.

Sed est quedā opinio que simpliciter tenet oppositū huius. Rationes illorū sunt ille. quia dictio exclusiua solūmodo illa excludit ab inuicē que ab inuicem pnt i essendo separari. sed vnum relatiuoꝝ nō potest separari ab

altero nec i essendo nec i itelligēdo. 1) P. ma 2 ior est conexio inter duo relativa qz inter totū integrale et suam partē. quia relativa posita se ponit et perempta se perimūt. sed dictio excludit sua addita huiusmodi toti nō excludit par tem. Non em sequit. Sola domus est. ergo paries nō est. immo affirmatiue potest inferri. ergo paries est. 2) S. si solus pater ē. pater est. si pater est filius est. ergo si solus pater est filius est. et psequēs nō excludit. 3) Id. 4 illud quod est de intellectu alicui⁹ nō excluditur p additionē dictōis exclusiue ab ipo. Nō em sequit. solus homo est. g animal non est. qz animal est de intellectu homis. sed vnu relatiuoꝝ est de intellectu alterius. 5) Sed illa nō excludit et munis opinio tenet oppositū ergo. 6) Ad primū dicēdū q maior ē falsa ut pacilit i precedētibus. 7) Ad scđm dicēdū q maior nō est vera p̄siderando p̄stitutōꝝ rei. qz p̄s integralis spectat ad constitutōem totius. vnu aut relatiuoꝝ nō spectat ad p̄stitutōne alteri⁹. 8) Ad tertium dicēdū q pma pna q assumitur p̄maiorē potest negari. quia dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ sapit naturā dictōis distrahetis. sicut igit nō sequit. hō mortuus est. g homo est. sic nō sequit. solus pater est. g pater ē. et illa videt eē expissa in tēto Aristo. i. phicoꝝ. cū ait. No em amplius principiū est sivnum solū. 9) Ad quartū dōm q maior est vera si est de suo pncipali intellectu. sic aut ut patuit nō est vnum relatiuiu de intellectu alterius. g nō valet quod dicit.

Solutio

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 4

Articls 3

Quātūs ad tertiuꝝ

pncipale. vtz hec sit vera. solus p̄t ē de⁹. dicēdū qz hec ppositio. solus p̄t ē deus ē negāda. qz cū dictio exclusiua addita vni relatiuoꝝ excludat alterz. ergo si illa est vera. sequeret qz filius nō esset deus. 10) Et si dicit. Augus. qz p̄cedit illa. solus pater est imortalis. Dicēdū qz qz patri appropriat⁹ virt⁹ et potetia si cut filio sapia. ideo sicut ratione appropriatis dicit i psona filij. Hyz celi circum solā. sic qz immortalitas attestat virtuti seu potetie ideo appropriate cōcedit illa. solus p̄t habet immortalitatē. p̄ hoc em nō excludit alie diuinē psonea p̄sortio pdicati. s̄ tm̄modo exclu dunt ab appropriatō ei⁹. 11) Est tñ sciēdum qz si in ppositōe predicta ly solus nō tenet exclusiue sed precisiue. tūc ppositio ē vera. Est em sensus qz illud diuinū suppositū qd in eē psonalī p̄ solā paternitate p̄stitutū est deus.

Instantia

Solutio

Nota bñ.

Sic enim non excludunt alie diuine psone a consilio illius predicationis quod est deus. sed immo etiam predicant heremam subiecti.

Article 4

Quatuor ad quartum

Principale. utz hec ppo. solus deus est deus. si cedenda. dico quod hec ppo. solus deus est deus. vel sola erit unitas est deus. est absolute procedenda. quod per talia dat intelligi quod solum illud quod habet naturam dini nam est deus. vel quod solum tres personae in una natura sunt verus deus. Ad argumentum in opere.

Ad argu-

mentum pnci-

positum principale p3 p3 dicta i.ij. articulo.

Distinctio vicesimasecunda.

Postquam magister a distinctione secunda usque huc determinauit de divisione entis unitate. personarum trinitate. ac divinis perfectiib; et productiib; deo intrinsece conuenientibus. In ista. xxviii. diss. magister inscipit determinare de nominibus ista experimentis. Et duo facit. quod primo tractat de huiusmodi nominibus. Secundo de proprietatibus a quibus talia nomina videntur esse impossita. dist. xxvi. ibi. Nunc de proprietatibus. Prima in duas. quod primo magister tractat de huiusmodi divinis nominibus in generali. Secundo prosequitur de eis magis in speciali. dist. xxvii. ibi. Predictis adiunctis. Prima in duas. quod primo ponit duplicem ordinem circa divisa nomina. Secundo quatuor ad usum talium nominum instruit nos quodammodo fideli regula. ibi. Scidetur enim eligi. Prima in duas. secundum quod istorum nominum duo sunt ordines. Secunda ibi. His adiunctis. Tunc sequitur illa pars. Secundum est eligi. Et dividitur in duas quod primo regula permissa assigit. Secundo circa predicta recapitulari. ibi. Ecce apte docuit. Circa istam dist. quo.

Cooperatione aliquod nominis ab homine deo ipso positum ppe conueniat deo. Et utrumquod non. quod illi quod est menarrabile non possum ppe seu perfecte nomine iponere. sed deus est huiusmodi. quod deus videtur. vi. pp. deo causis. quod prima causa est super omnes enarratores. et deficiunt ligue a narratore et eius. Contra. omnes. xii. meth. ait. quod vita et scia ppe deo dicuntur. quod tamen Hic primo videatur utrum sit notabilis. Secundo utrum sit notabilis plures nominibus. Tertio utrum aliquod illos nominis pure et ppe conueniat ente domino secundum se et non in ordine ad aliquod opus. Quarto utrum nomina a tributarialia deo dicata ppe secundum distinctiones.

Article 5

Quatuor ad primus

utrum de sic notabilis. dico quod deus est notabilis. Ipse enim seipsum notat cum expo. in. dicit moysi. Ego sum qui sum. Propter me non sunt alii nisi obtemperantes. et hoc est pessimum scilicet gemitum significare. cum voces sint note earum passionum quae sunt in anima. utz. i. per hermenem. sed tu possum intelligere secundum theologos et secundum phos. Quamvis autem illa deus nec a phis nec a gressu libro probatur in dubium. tamen ppter aliquis auctoritate locorum et marie Dionis. quod secundum pma et locorum appentia ab hac aetate divisione videtur adducatur aliquis hinc me remedium ad ea. Sed etiam dico. id est deus. est innotabilis a nobis. nam nihil notiam quod nullum cognitum cogitamus. sed ut ipse ibidem videtur deducatur deus nullum cognitum cogitamus. quod ei neque est sensus neque falsitatis neque opinio. et cognitum estimatur neque nomine. et simpliciter apphetatio quod format definitum quod per nomine intelligit. quod vero quod significat nomine est definitum. neque secundum. et cognitum positionem quod format enunciatio. neque tacitum. et cognitum principio quod quod tactum appellat ratione simpliciter et intermediari itur. neque scia. et hinc secundum. id est dico. vi. dicitur. Autem deus super omnes terminum existet a nullo captus est autem Christus. Terminus autem rei est definitum. Cum igitur vero quod significat nomine sit definitum videtur quod ipse notare non possum. sed si notaret. aut notaret affirmari vel negari. Prio modo non potest ppter notari. quod videtur deus. hinc agere. hierarchos affirmantes deo dicte sunt interdicti. nec secundo modo. quod negatiu non exprimit quod res sit. sed quod res non sit. Tertio signum ad signum deus est ppteratio. sed nullus nomine nobis ex cogitabile potest doce ppteratio. quod finiti ad infinitum nullum est ppteratio. sed si aliquod nomine sibi est ppterum huiusmodi nomine est. aut sibi. sed huiusmodi non est alia. non nomine enim. quod ait dico. quod deus non est ens sed super ens. non nomine sibi. utrumque ppterum. v. dicitur. Sed illa non excluditur quod videtur super omnes patitur. deus enim est per se notum. omnes autem quod ppter est in omnibus est aliud modum notabile. Itene illud de quod tractatur haec scia est de notabilis. sed deo non solus in theologia tractatur sed etiam sepius in physica et philosophia. quod tamen secundum. Ad eam illas auctores dico. et multas sententias quod sepius ponit deus est per huiusmodi signum. sed haec dico. non intendit. nisi quod hic existentes in via deo perfecte cogitare non possum. non per dominum nostrum non re. sed per huiusmodum non intendit negare quod in perfecte ipsum possemus et cogitare et notare. et per hunc ppterum pma tria. Ad. iij. dicitur quod iter signum et signum non est ceterum ppterum secundum secundum equitatem seu equalitatem. alio est circulus numerus possibilis est signum inveniens sed sufficit quod signum ipsum non signum ab aliquo ppterate quod in signo existat secundum et alius modus appareat vel exprimat in signo. Ad quantum dicitur quod nomine entis et esse propriissimum deo competit. unde ppterum huiusmodi est eminentia et

Solutio
Ad prima
tria.

Ad 4

Ad 5

pprietatis illius q̄ hoc nōmē ens t̄ eē deo cō/ ueniūt nos nō apphēdim⁹. ideo ait Dyonī. q̄ de⁹ non est ens sed sup ens. Aug. aut̄ negat deū esse subam. prout suba est vnu de. x. pdica mētis. q̄ natura dīna ē sup om̄e pdicamētū.

Articls 2 Quantus ad secun-

dū. vtrū deus sit nomiabilis pluribus nomi- bus. Dico q̄ deū possum⁹ noīare plurib⁹ noī- bus. quia eo modo quo aliqd intelligimus: ip̄m possumus significare. sed deum cōtingit nos multipliciter intelligere. ergo possumus ei diuersa noīa significatiua imponere. Mī- nore p̄bo. possumus em̄ deū intelligere ex crea- tur̄. q̄r inuisibilia dei p̄ ea q̄ facta sūt intellecta sp̄cūtūr. ad ro. i. Hmoi aut̄ noticiā p̄cipi- mus vno modo via remotois. s. remouēdo a deo oēm impfectionē quā i creaturis videm⁹. t̄ sic noīamus eū incorruptibile. immateria- lē. imutabile. t̄ sic dēsib⁹bus. Alio mō ratōe eminētē. t̄ sic dicim⁹ eū eternū. oipotente. im- mēsum. illimitatū. Tercio rōe cālitatia. t̄ sic

2. dr creator. p̄seruator t̄ gubernator. P. fm̄ grāmaticos t̄ phos modi significatiū sequūt modos intelligēdi. sed intellectus viatoris p̄ pter sui debilitatēt p̄fectionis diuine sublimi- tate vna t̄ simplicissimā entitatēz diuine natu- re p̄t infinitis modis p̄cipe. q̄r sicut intellect⁹ diuinus ppter sui excellētiām qua oē creatū t̄ creabile i infinitū excedit omnia creatā t̄ cre- abilia vnicō p̄ceptu p̄cipit. q̄uis talia sūt in- finita. sic intellectus noster quia a diuina na- tura i infinitū excedit. ideo vnicam dei natu- ram seu p̄fectionēz infinitis p̄ceptibus posset p̄cipere. t̄ fin quilibet p̄ceptum ei nōmen im- ponere. Propter qd̄ ait Dyonī. xq. de di. no. Laudare habemus eū qui ē infinitoz noīm.

Instantia
peima

2. Sed hic posset instare aliq̄s. q̄r ait. b. hy- latius i de tri. q̄ nō sermoni res. sed rei debet eē sermo subiectus. ergo sermonēs sūt nomen de- bēmus taliter imponere qualiter videmus na- turas rez se habere. ergo vnicā dei p̄fectōz nō nomiabimus diuersis nomib⁹. P. simplex aut totaliter cognoscit. aut penitus ignorat. sed deus ē simplicissimus. aut igit totaliter cognoscit. t̄ sic vno tm̄ noīe noīabit. aut peni- tū ignorat. t̄ tūc nullo nōmē noīabit. q̄r qd̄ nullo mō intelligim⁹ nullo noīe significam⁹.

3. P. aut talib⁹ diuersis noīb⁹ r̄ndz aliq̄ diuersi- tas ex pte rei. aut nulla. Si aliq̄ tūc de⁹ ē p̄po- situs. Si nulla. tūc talia noīa essent penitus synonyma. t̄ p̄ sequēs ēt nugatio cū simul-

iūgerēt. q̄r sicut Auicēna ait i metaphīca sua. Si vnu nō adderet aliqd sup ens. tūc dicen- do ens vnu ēt nugatio. quia talia nomia es- sent synonyma. Ad primū dicēdū q̄ sermo Ad 1 quo rē noīamus ēt rei subiect⁹ q̄tū natura itē lectus patit̄ q̄ nomē imponit. t̄ ideo diuinus intellect⁹ si suā naturā noīaret vnu nōmē sibi imponeret. q̄r vnicō p̄ceptu ipsa p̄fecte p̄pre hēdit. Noster aut̄ intellect⁹ diuersis noībus ipsa noīat. eo q̄ a diuersis rez similitudinib⁹ ipsa diuersimode p̄cipiat. Ad scđm dōm Ad 2 q̄ simplex dupl̄r p̄t cogisci. Uno mō intrīse ce t̄ diffinitiue sūt q̄dditatiue p̄ p̄priā diffi- nitōz. t̄ sic maior ē vera. Alio mō extrīsece p̄ effect⁹. t̄ sic maior nō ē vera. q̄r p̄ fm̄ pl⁹ t̄ mi- nus cognosci. fm̄ q̄ effect⁹ magis t̄ min⁹ cog- sci. t̄ maxime si nullus illoz effectuū sūt sibi adequat⁹. Et q̄r sic ēi p̄posito. ideo tc. Ad 3 terciū dicēdū q̄ talia noīa nō sunt synonyma t̄ quis ipsis intrīsece et ex pte nature diuine nō r̄ndeat diuersē rationes. extrīsece tñ i cre- aturis diuersē rōes ipsiis r̄ndet. ratione qua- ri diuina p̄fectio vna cx̄ns i seipsa diuersimo de a nobis intelligit. et p̄ p̄ns diuersis noīb⁹ nō synonymis noīatur.

Quantū ad tertium

Articls 3

vtr̄ aliqd illoz noīm que de deo dicūt pure t̄ pprie p̄ueniūt eētē diuine fm̄ se t̄ nō in or- dine ad aliquod opus. sunt due opinōes q̄ d̄ hoc sibi mutuo p̄tradicūt. s̄z q̄r eaꝝ p̄tradi- ctio est magis verbalis q̄ realis. ideo primo recitabo vtrāq̄ opinionē. Scđo oñdā earuꝝ p̄cordiā t̄ tollā p̄tradictionē. Est igit̄ vna. Hē. de gā. opinio q̄ dicit q̄ nullū nōmē a nobis imposi- tū significat diuina eētē fm̄ se t̄ pprie abs. q̄ p̄patōe ad extra. q̄r si aliquod nōmē ēt ta- le. hoc videret d̄ hoc noīe deus. sed hoc nō. q̄r fm̄ Dama. li. iij. c. xij. theos grece qd̄ est deus latine. vno mō dicit a theaste quod est vide- re vel p̄siderare. quia omnia nuda t̄ apta sūt oculis eius. vt dicit apostol⁹ ad Hebre. Alio modo a thein quod est souere. quia omnia fo- uer i bono. Dicit etiā a theimi. quod ē ardere. q̄r deus noster ignis p̄sumēs est. cōsumit em̄ omnē maliciā. P. nulla res est a nobis no- miabilis nisi inq̄tū est a nobis cognoscibil. q̄r verbū quod foris sonat signū est verbi qd̄ intus lucet. fm̄ Augus. xv. de tri. ca. xi. Sed fm̄ Dama. qd̄ deus est incomphēsibile est a nobis t̄ penitus ignorāt. ergo tm̄ fm̄ operatio- nes que nobis note sūt eētē diuine homina

3. **I**pohim⁹. **D**icit. Dama. dicit. li. i. ea. xij. q̄ si si-
gulū eoz q̄ te deo dicūt opere nō qd̄ ē b̄m sub-
stātiā significare. sed qd̄ n̄ est oñdere. aut ha-
bitudine quācī. aut aliqd̄ eoz q̄ aslequūt na-

Scotus. tura; vel operatione. **A**lī dicit. q̄ aliqd̄ no-
mē p̄t significare dei cēntia illudā. qd̄ probat
auctoritate Ambroſi⁹ in li. de tri. vbi aut. q̄ q̄
dam nomia perspicua; diuine maiestatis ex-

2. p̄mūt veritatē. **D**icit rabi Mōyles. q̄
omnia nomia creatoris que inueniūt in libri
sanctis sunt assumpta ab operibus. p̄ter vñū
nomē quod est appropriatū ei. scz tetragram-
matō. tideo vocatur nome separatum. quia si-
gnificat substatia creatoris significatiōe pu-
ra. Dicūt etiā isti p̄pter argumēta alteri⁹ op̄i-
niōis. q̄ nome p̄ imponi ad significādū p̄pē
t disticti illud qd̄ nō intelligit n̄ intellect⁹.
Imponimus em nome sube panis t ceteraz
rez corporalium substātis. quaz tñ r̄es suba-
les nō intelligimus. qz als intelligerem⁹ qñ
p̄n̄s est substātia panis an̄ secratōez corporis
ppi. t scirem̄s qñ adeſt facta secratōe. Et
io dicunt isti q̄ oīno falsoz est dicere q̄ nulli
rei distinctus possit nome imponi q̄ intelligi-
t. **S**ed isti q̄uis verbis tradicat si-
bi mutuo. i re tamē nulla est tradictio. quia
nome aliqd̄ p̄prie significare aliquā naturaz
p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō pfecte t diffini-
tive. ita q̄ corñdeat sufficiēter formalī ratio-
ni sue sive subali illius nature. Et sic prima
opinio excludit veritatē. q̄ nullum tale nome
potest viator; imponere diuine nature. q̄ ipaz
diffinitiue nō potest apprehēdere. **S**cd̄o
b̄t dici aliqd̄ nome p̄prie significare aliquā
naturā. eo q̄ p̄ nos t̄ arbitriū distictē sit im-
positū ad significādū illā naturā nude t in se
circūscptis q̄buscūz q̄ b̄m n̄rm modū intelli-
gēdi videtur annexa illi nature. sive p̄ modū
pprietatū. sive p̄ modū accētū. Et sic scđa
opinio ē intelligēda. t illo mō p̄t eēvera. qz cū
noia sint ad placituz. possum⁹ nature diuine
quā fide credim⁹ esse vñā i tribi psonis aliqd̄
nomē iponere qd̄ ipsā naturā dinā p̄prie t
distictē significat. circūscptis p̄ intellectū oībz
pprietatib⁹ t attributis. t q̄buscūz ceteris b̄m
n̄rm modū intelligēdi adūterihs illi nature.

Et sic utraq̄ opinio suo modo p̄t dici vera.
Scd̄a m̄ opio i illo qd̄ vietimo adūgit fal-
luz assūme. cū ait nos nō intelligere subaz pa-
nis aut ceteraz rez corporalium. Nec pbatio v̄z
quā adducit de sacro altaris. q̄ cognoscere p̄
tentia vel absentia rei. sive rem sive substāti-
am rei esse hic et nūc. nō spectat ad noticiam

abstractiū s̄ intuitiū. sicut etiā ille docto-
r⁹ est opinio secunda habet dicere iuxta sua
principia. sed quidcītates rez naturaliū nō co-
gnoscim⁹ cognitiōe intuitiū s̄ abstractiū. q̄
quidem noticia abstrahit a p̄ntia et absētia
ab hic t nūc. tideo q̄uis vere intelligam⁹ qd̄
ditatē panis nō tamē possumus cognoscere
nisi inq̄stū fide tenemus qñ assit vel absit s̄b
sacramēto altaris.

Article 4

Quātū ad quartū

principale. vt̄ noia attributalia d̄ deo dicant
pprie t b̄m distictas r̄es. est adūtendū q̄
vt̄ videt̄ duo ibi inquirūt. **P**ro p̄prie noia
attributalia pprie de deo dicat. **S**ed vt̄z
b̄m distictas r̄es. **Q**uātū ad p̄mū dico
q̄ q̄tū ad modū significādū q̄ surgit ex mō
nostro intelligēdi. qui p̄pter sui imperfectōem
trāscēdere nō valet naturā rez creataraz. tūc ta-
lia imprōpriissime dicūt de deo. qz b̄m nostrū
modū intelligēdi noia attributis imponim⁹
penes cognitiōem quam de ip̄sis vt̄ sunt i crea-
turis accipim⁹. Mod̄em intelligēdi sequit̄
modū eēndi. t mod⁹ significādū modū intel-
ligēdi. tideo vt̄ h̄t̄ esse i creaturis nobis no-
tis. sic modū significādū talib⁹ nobib⁹ attribui-
mus. **S**z q̄tū ad rē significādā tāto mag⁹ p̄-
prietalia noia dicūt de deo q̄ de creaturis. qn̄
to sapientia t cetera attributa veriori t realiori
modo habēt esse in deo q̄ in creaturis. **Q**uo
ad secūdum dico. q̄ dicūt de deo b̄m distin-
tas rationes. distinctione tamē sumpta per
compatōem ad extra t nō ab intra. vt̄ patu-
it sup̄ius distictiōe. vi. **A**ld argumētu p̄n-
cipale dicēdū q̄ q̄uis deus sit inenarrabilis a
viatore narratiōe simpliciter pfecta. est tamē
aliquo modo ab eo narrabilis. t p̄ psequens
aliquo modo noīabilis.

Ad p̄nci-
pale argu-
mētum.

Distinctio vicesimatercia.

Redictis adii
ciēdūt est. Postq̄ m̄gr̄ determi-
nauit de nobib⁹ diuis i generali.
h̄ psequit̄ d̄ eis i spāli. Et diuidit i duas p̄tes
qz p̄mo spālit traccat de h̄ noīe psona. Scd̄o
oñdit quō nomina numeralia t nomina di-
stinctiōem significātia trāferūt ad diuīa. di-
xiūj. ibi. Hic diligenter inq̄ri oīz. Quātū ad
p̄mū est adūredū q̄ m̄gr̄ pcedet̄ dist. dixer-
at oīa nomia in diuīis subām̄ significantia.

De qualibet diuina persona dici singulariter. sed omnibus non pluraliter. Et quod hoc nomine persona videtur significare substantiam. et ramum de patre et filio et spiritu sancto simul non predicat singulariter. sed pluraliter. ideo a predicta regula magister excipit hoc nomine persona. Et dividitur in duas partes. Namque primo facit huiusmodi exceptionem. Secundo dictorum suorum facit recapitulationem. ibi. Nam sufficienter. Prima in duas. quia primo ponit homini exceptionem. Secundo mouet circa hoc satis utilis questio. ibi. Ideo ortus est. Et hec in duas. Namque primo mouet questionem. Secundo ex dictis Augustini. innuit trinitatem. ibi. Quam questionem Augustinus diligenter. Et hec in duas. Namque primo ponit predicte quoniam trinitatem. Secundo ostendit ex homini trinitate originem aliaz questionem. ibi. Sed hic queritur. Et hec in duas. quia primo mouet questionem de terminis sumptis in decreto. Secundo de terminis sumptis in abstracto. ibi. Utrum et hic alia. Queliber istarum potest dividitur questione in trinitate. Et partes patet. Hic quero.

Verum hunc nomine persona predicit plaliter in diuis. Et videtur quod non. Quod enim Augustinus. v. de tri. c. viii. tli. viii. c. i. quicquid in diuis ad se dicit. de qualibet persona perficit singulariter et de omnibus non pluraliter. sed enim eum est Augustinus. viii. de tri. c. vi. persona ad se dicit sicut ad se dicit deus bonus. magnus. et certe homo. **C**ontra fide catholica tenemus in diuis tres esse personas et unam diuinam entiam. **H**ic primo videtur est de hoc nomine persona. Viz. sit nomine prime intentionis vel secunde. **S**ecundo datus quod sit nomine prime intentionis. Viz. repiat in diuis. Tercio vero in diuinis significet substantiam vel relationem. Et quartum de eo quod queritur.

Articls

Quantum ad primum

Vero hunc nomine persona sit nomine prime intentionis vel scde. Dicendum quod hoc nomine persona est nomine prime intentionis. quod illud nomine est prime intentionis cui per immediato significato rindet vero ens reale in dependens ab actu rois. hunc nomine persona est homo. g. tc. maior p. minor p. dico. quod si nullus est intellectus ratio cinas et fabricas intentiones scdias. ad hunc huic nomine persona rindet vero significatum in suppositis diuis et angelicis. **P**er imcoicabilis substantia intellegit nature et vero ens reale prime intentionis. g. hunc nomine persona est nomine prime intentionis. Ans suppono eēnotum. etiam p. quod significatum et immediatum significatum sibi mutuo cor-

rindet quantum ad intentiones proprias et secundas. puta si significatum est res proprie intentionis. nomine ipsum inmediate significans est nomine propri intentionis. Supponit et immediatum significatum homo non est persona est incoicabilis substantia intellectualis nature. ut p. per Rich. iii. de tri. c. xxi. **S**ed per ista probatur et Ber. de se due opiniones. Quaz prima dicit tria esse genera non. Nota diversas ad quaz esse alia nihil facit. sicut sunt sortes. stictioem plato. lignum. lapis et cetera homini. et illa sunt nomina prima intentionis. Alia que mere et pure significat ipsam intentionem. sicut genus species. et similia. et sunt nomina scde intentionis. Quedam autem significat aliqua que medio modo se habet. sicut nature velles. puta homo. animal. Nam licet talia significent ipsam rationem que est extra animam. significat in ea per modum communis abstracti. quod fieri non potest nisi per actum intellectus.

Ad propositum ergo hec applicando dicuntur quod persona et individuum significat cum nobis secundo modo positum. quod significat puram scdiam intentionem. Et illud probat sic. Illud quod significat ratione prime intentionis habet diuis plurimari non potest. sed persona plificari in diuis. g. tc. **P**ro illud quod relative opponit alicui scde intentionis est scda intentionis. quod opposita sunt eiusdem generis. sed persona cum sit ipsum individuum rationale nature enim boetus. hinc op ponit vli quod est scda intentionis. g. tc. **P**ro oīs prima intentione quod predicit de pluribus in quid. et genus vel species. sed persona predicit de pluribus. puta de parente et filio et spiritu sancto in eo quod quid. ergo si persona esset nomine prime intentionis esset genus vel species respectu diuinarum personarum in diuinis. quorum verius falsum est. et contra Augustinus. viii. de trinitate. vbi ipse negat rationes speciei aut generis fore in diuis. g. tc. **P**ro individuum est nomen scde intentionis. sed persona est individuum. quod dicitur Damna. li. iij. c. iij. quod hyperstasis et persona individuum monstrat. **P**ro illud quod est coe enim ratione in diuis est unum numero. ut p. per Damna. li. i. ca. ix. sed persona non est una numero in diuis. ergo a destructione rationis sequitur destructione antecedentis. sed quod persona non erit aliquid coe enim rem. sed solus in ratione. et per hanc erit nomine scde intentionis. **P**ro illud quod dicit negatio et pura est scda intentionis. quod negatio est ens rationis. sed persona significat negationem cum diffiniatur per imcoicabilitatem. **S**ed illud non videtur bene dictum. quod impossibile est scda trinitate consistere in tribus scdis intentionibus. cum in rebus possit quod nos beatos faciunt. Juxta quod ait Augustinus. i. de doctrina christiana. Res quibus frumentorum est sunt pater et filius et spiritus sanctus. sed gloria trinitas est. sit in tribus personis. ergo persona non poterit

Contra gerardum.

- 2 eēnomēscdeintētōis. **P.** nulla scđa intētō
dʒ adorari adoratiōe latrīe. qz latrīa soli teo
debetur aut rebus diuinis. sed h̄moi adorati
3 one adorant psonē diuīne. ergo t̄c. **P.** ois
productio realis requirit terminū realē. fz ge
neratōis diuīne q̄ est pductio realis termin⁹
ēpsona. ḡ psonā nō est scđa intētō. fz erit ali
4 qđ realē. **P.** ois actu rōis circūscpto nō ma
nnet aliq̄ scđa intētō. qz sublata cā q̄ dicit tota
liter cā. necessario auferet effect⁹. sed ois actu ra
tiōis sublato nulla mutatio fieret circa perso
nas diuinias. fuerūt em ab eterno ante omnē
actuz ratiōis sicut modo sūt. t̄ manet in eter
nuz. qz uis auferret ois act⁹ rationis. ergo per
sona nō poterit esse nomē secūde intētōis.
cui⁹ immediatū significatū est ens ratiōis p
actū rōis totaliter fabricat⁹. **E**st aut̄ alia
opinio que modicū distat ab illa iaz̄ recitata
z̄ improbata. nisi p̄ stilū loquēdi paululum
magis tempat. p̄ quod tempamentuz ratio
nes quas tam adduxi prima facie videtur eē
solute. Dicit em̄ doctor illius opinōis q̄ per
sona sit nomē secūde intētōis sicut indiui
duū. Illaz sicut i indiuiduo est cōsiderare il
lud quod est indiuiduo. puta sorte v̄l plato
nē. t̄ sic est p̄ma intētō. vel cōsiderat̄ in q̄ntum
est indiuiduo. t̄ sic est scđa intētō. qz indiui
duū vt indiuiduo d̄r relative ad spēz. ido ōz
q̄ sit intētō scđa sicut z species. Sicut codē mō
vt dicit illud qđ est psona nō ē scđa intētō.
vt sic em̄ persone diuīne sunt vere res quibus
debetur adoratio t̄ pductio realis. Si tamē
cōsideratur persona vt persona seu inq̄ntum p̄
sona. sic est secūda intētō fundata super tales
res. **S**ed nec illud valet. qz illud quod in
telligit p̄ terminū quēcūqz cū sua reduplica
tōe. hoc p̄ ip̄m formalr t̄ p̄ncipalr significat⁹.
ḡ cū dicimus tres psonas esse i diuīs p̄ncipa
le significatū hic numeratū eēnt tres intētō
nes. t̄ sanctissima trinitas q̄ntum ad suuz p̄n
cipale significatū esset tria entia rationis. **P.**
illud qđ p̄ncipalr p̄cipit t̄ significat note di
uīnay psonay i diuīs. hoc p̄ncipaliter tene
mur adorare. sed ex dictis tuis cōuincit q̄ no
mie psonē p̄ncipalr p̄cipit t̄ significat ens rō
nis siue scđa intētō. ḡ. idē qđ p̄us. **P.** illd
cui⁹ significatū est res speciās ad dignitatē h̄
cū reduplicatōe sūptū n̄ significat ens rōis. fz
psona ē h̄moi. qz vt dicit̄ solēnes doctores. p
sona p̄ncipalr sumis a p̄prietate prīnēte ad di
gnitatē. **A**d p̄mū ḡ p̄me opinōis d̄dm q̄
maiōr n̄ ē vera. qz relatio significat rē p̄me in
tētōis. t̄m̄ pl̄ificat̄ i diuīs. **A**d. q̄. nego mi

Hē. de gā.
ūsum. sua.

Cōtra hē.

1 telligit p̄ terminū quēcūqz cū sua reduplica
tōe. hoc p̄ ip̄m formalr t̄ p̄ncipalr significat⁹.
ḡ cū dicimus tres psonas esse i diuīs p̄ncipa
le significatū hic numeratū eēnt tres intētō
nes. t̄ sanctissima trinitas q̄ntum ad suuz p̄n
cipale significatū esset tria entia rationis. **P.**
illud qđ p̄ncipalr p̄cipit t̄ significat note di
uīnay psonay i diuīs. hoc p̄ncipaliter tene
mur adorare. sed ex dictis tuis cōuincit q̄ no
mie psonē p̄ncipalr p̄cipit t̄ significat ens rō
nis siue scđa intētō. ḡ. idē qđ p̄us. **P.** illd
cui⁹ significatū est res speciās ad dignitatē h̄
cū reduplicatōe sūptū n̄ significat ens rōis. fz
psona ē h̄moi. qz vt dicit̄ solēnes doctores. p
sona p̄ncipalr sumis a p̄prietate prīnēte ad di
gnitatē. **A**d p̄mū ḡ p̄me opinōis d̄dm q̄
maiōr n̄ ē vera. qz relatio significat rē p̄me in
tētōis. t̄m̄ pl̄ificat̄ i diuīs. **A**d. q̄. nego mi

Solutio
rōnū opio
nis primie
Ad 1 et 2

norē. ad dictū b̄eth̄ dico q̄ p̄idiuiduū n̄ itel
ligit ens rōis oppositū huic intētōi q̄ ē spēs.
sed intelligit vez̄ ens reale incōicabile tamē.
t̄ideo Rich. i descriptōe psonē. p̄ indiuiduo
ponit icōicabile. t̄ p̄onalī ponit intellectua
le. t̄ in h̄ meli⁹ locut⁹ ē q̄z b̄eti⁹. qz in angelica
natura t̄ diuīa sūt psonē. qruz t̄n neutra p̄pē
ē rōnalis. **A**d tertiu d̄dm q̄ licet h̄ nomē

psonā sit nomē appellatiū siue cōe. t̄n q̄ntuz
ad suū p̄priū t̄ immediatū significatū signifi
cat̄ rez incōicabilē intellectuali natura. ḡ fm̄
q̄ h̄moi sibi repuḡt̄ cōicari. io qz uis h̄ nomē
psona p̄diceſ t̄ icōicabilib⁹ rebus subsistētib⁹
ī intellectuali natura. nō est t̄n gen⁹ vel speci
es. qz nec entitati generis nec speciei repugnat
cōicari. Maior etiā nō est v̄l̄ vera. qz p̄uct⁹
est nomē p̄me intētōis. t̄ p̄dicat̄ t̄ pl̄ib⁹ linea
rū termis in eo p̄ qđ. et t̄n n̄ est gen⁹ nec spēs.
cū sit per reductionēi genere quātitatis. et de
multia alijs p̄silib⁹ maior illa p̄t calumni
ari. **A**d q̄ntu d̄dm q̄ psona potest dici qđ
indiuiduū demonstratū nō rōe intētōis scđe
importare noīe īdiuidui. sed rōe incōicabilis
subsistētib⁹ substratē tali intētōi. Nec valet
illaz sequētia. Persona est indiuiduū. indiui
duū est scđa intētō. ergo persona est scđa in
tētō. sicut nec valet ista. Homo ē species. spe
cies est scđa intentio. ergo homo est scđa intē
tō. Illa em̄ regula qua dicit̄ ī an̄predicamen
tis. qñ altez̄ de altero p̄dicat̄. q̄cqd dicit̄ t̄ co
qđ p̄dicat̄ t̄ de subiecto diceſ. solum habet in
fallibilē veritatē in p̄dicatis eēntialib⁹ ordina
tis in recta linea p̄dicamētali. t̄io ī p̄dictis exē
plis t̄ p̄silib⁹ sp̄mittit fallacia accn̄t̄. **A**d

q̄ntuz d̄dm. dato q̄ vñitas cōitatis h̄m̄ no
mīs psona sit vñitas fm̄ rōem. non t̄n ppter
hoc illud nomē psona est nomē scđe intētōis
sicut nec hoc nomē homo vel animal est no
mē scđe intētōis. qz uis h̄ ī cōi vel gialin cōi
fi sint aliqd vñu n̄si fm̄ rationē. **A**d sextu
d̄dm q̄ persona nō dicit purā negationē. nō
em̄ dicit̄ precise ipsam incōmunicabilitēz.
sed dicit ipsam rē intellectualis nature incōi
cabiliter subsistētēz. Nec etiā oportet dicere
quālibet talē negatōem esse scđam intētōē.
qz dato q̄ nullus esset actus rōis quo h̄moi
secūde intētōes formātur. achuchic lapis
incōmunicabilr subsisteret ī natura lapidei
tatis. nec aliter subsisteret tūc q̄ nūc q̄ntu ad
suām incōicabilitatem.

Quantuz ad secun

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Articls 2

dū p̄ncip ale. dāto q̄ h̄ nomē p̄sona sit nomē p̄me intentionis. vt̄z repiaſ i diuīs. dicēdū q̄ hoc nomē p̄sona p̄prie repiſ i diuīs. q̄r vbičū q̄z aliqđ nomē repiſ nō solū fīm rez quā signifat. sed etiā fīm modū penes quā naturā tālē importat. tale nomē ibi p̄prie repiſ. sed no men p̄sona sic repiſ in diuīs. ergo tc. Maior p̄z. p̄bo minorē. q̄r naturā quā p̄sona claudit i suo significato ē naturā intellegualis. mod̄. eendi quē importat est p̄ se c̄xistere. sed rā hu uisimodi naturā q̄z etiā talis modus excellētissime repiunt̄ i deo. ḡ tc. ¶ illud nomen cui⁹ primaria impositio sumpta ē a dignitate maxima repibili in creaturis p̄prie p̄t attri bui diuīs. nomē p̄sona est h̄mōi. ḡ tc. Maior p̄z p̄ inductionē taliū nōm ad dignitatē spectacū. q̄r quasi oia talia trāfferim⁹ ad diuīna. Minorē p̄bo. q̄r p̄sona cū dicāt q̄si per se sonas. v̄l̄ quasi p̄ se vna. antiquus tm̄ suenit̄ bat homīb̄ insignib̄ spectantib̄ ad excelsas dignitates. q̄ quidē hoīes dicunt̄ p̄ se sonare. q̄r verbū eoꝝ nō dep̄cedet ab alijs. sed ad eoꝝ imperiū subditi dirigunt̄. Dicit̄ etiā quilibet taliū homī p̄ se vñ respectu suoꝝ subditorū. eo q̄ i sua subſtēta ab ipsis nō dep̄cedat. oēs aut̄ subditi p̄ aggregationē capiūt vnitatē in ordine ad suū p̄ncipē. tāq̄ vñus exercit̄ ordi natus ad vñū p̄ncipē. Et q̄r h̄mōi p̄ditioes ad maximā spectat̄ dignitatē i creaturis repi biliē. ideo p̄z minor. ¶ Patet etiā ex hoc p̄clu sio p̄ncipalis. Nā cū h̄mōi laudabiles p̄pri etates imperij. s. t̄ p̄ncipatus. a q̄bus vt deduci p̄mordialiter hoc nomē p̄sona descēdit. p̄n cipaliter repiunt̄ i deo. ideo nomē p̄sona p̄prie repiſ i diuīs. ¶ Ex quo etiā p̄ modū correlati possū inferre q̄ nō bñ dicūt i hac materia dicentes q̄ respiciēdo illud ad qđ nomē perso ne imponit̄ significadū. puta suppositū i na tura intelleguali. tūc maxime nomē p̄sona co uenit deo. sed nō p̄prie co uenit deo respiciēdo ad illud a quo nomē imponit̄. q̄r vt dicūt̄ nomē p̄sona impositū fuit a larua siue a repi tate p̄ larua. ¶ Sed illud dictū dupl̄r defi cit. Primo q̄ ea quib̄ noīa imponimus sūt res fantasiate ad q̄ respiciēdo p̄cile nomē p̄so ne mīmē repit̄ i deo. cū deus nō cadat s̄ fā tasmatē. ḡ oportet nos dicere q̄ nomē p̄sona nō repit̄ i diuīs p̄cile respiciēdo illud cui nomē imponit̄. sed respiciēdo ad illud a quo nomē imponit̄. puta ad dignitates de quib̄ iā dixi. tūc p̄prie repiſ i deo. ¶ Scđo deficit dictū istoz i eo q̄ dicūt nomē p̄sona a repi tione laruae ē īposituz. q̄z̄q̄uis tales hoīes

insignes seu nobiles qui p̄sonae antiquit̄ dice bātur ad distinctōem ceteroz hoīm q̄n multitudiō ɔgregabāt ad comedias et tragedias. i suis faciebz laruis vterēt. qđ possibile ē eos fecisse nō solū ad distinctōez ab alīq̄s. sed etiā ad p̄seruādū facies a puluerib̄. Nomēt̄ p̄sona nō imponit̄ a larua. sed a dignitate p̄su gēte i laruato. vt p̄z p̄ h̄ui nomis p̄sona deriuatōem. et ethimologiā supius iā p̄ prime recitata. Igit̄ cū tales p̄prietates ad dignitates p̄mītēs verissime sint i deo. pt̄z q̄r respiciēdo ad illud a q̄ nomē imponit̄ q̄tūc nomē p̄sona plenissime deo p̄nchit. qđ est p̄tra istos.

Articls 3

Quantū adterciūz

p̄ncipale. vt̄z p̄sona i diuīs significet subam seu relatiōem. dicēdū q̄ h̄ nomē p̄sona p̄ se et directe siue i recto nūq̄ significat relatōez. q̄r p̄sona fīm se significat subsistēs distinctū i in telleguali naturā. q̄ autē tale subsistēs relatiōne distinguit̄. hoc nō ducit̄ sibi yt̄ p̄sona ē sed vt̄ restringit̄ significatū p̄sonae ad diuīna. nec tñ sic restrictū debet c̄cedi significare relatiōne i recto. sed solū i obliquo. q̄r p̄sona vt̄ ē i diuīs nō significat distinctā relatiōem s̄z di stinctū relatōe. Et q̄z̄q̄uis sine calumnia possit p̄cedi p̄sonā vt i diuīs reputur directe significare relationē. significat em̄ dire cte patrē sed nō p̄mitatē. q̄r pater i diuīs dire cte i recto dicit̄ subsistēs distinctū siue inco i cabūl̄ i intelleguali naturā. p̄mitas aut̄ dicit illud quo tale subsistēs distinguunt̄. ¶ Sed p̄tra illud arguit quidā venerabil̄ doctor sic. q̄. isti⁹ di⁹ q̄z̄q̄uis suba semp̄ sit de intellectu p̄prietatis et distinctiōis. nō ecōuerso. ḡ q̄n̄ vñū nomē nō eq̄ p̄ncipalr̄ significat subam et proprietatē. et tñ significat vñūq̄. optet semp̄ q̄ p̄ncipalius significat p̄prietatē q̄z̄q̄uis subam. ¶ Et posset etiā illud p̄fir mari. q̄r termin⁹ c̄ret̄ p̄ncipalius significat forma q̄z̄q̄uis subiectū it̄m etiā q̄ ph̄s qñq̄videt̄ di cere et albū solā albedinē significat. ḡ patrē cū sit termin⁹ c̄ret̄ p̄ncipaliter significat p̄mitatē. et p̄ z̄n̄ h̄ nomē p̄sona dum directe significat patrē p̄mitatē nō significabit̄ obliq̄ sed i recto. ¶ Ad p̄mū r̄ndeō q̄ ille doctor reue redus ibi loquit̄ disputatiue opiniōes alioꝝ p̄tractādo. q̄n̄ plene ex intēcōe p̄pria. cuius euīdēs signū ēē p̄t. q̄r̄ questiōe immediate sequēte ab eo qđ h̄ pono i nullo videt̄ discrepare. ¶ Ad r̄oem tñ r̄ndeō q̄ doctor dicit q̄ p̄prietas nō est de r̄one seu de intellectu sube.

Correlari um.

Egidi⁹. 31

q. isti⁹ di⁹

q̄z̄q̄uis subam et proprie

tētēs distinctiōis.

nō ecōuerso. ḡ q̄n̄ vñū nomē nō eq̄ p̄ncipalr̄

significat subam et proprietatē. et tñ significat vñūq̄.

optet semp̄ q̄ p̄ncipalius significat p̄prietatē q̄z̄q̄uis subam.

¶ Et posset etiā illud p̄fir mari. q̄r termin⁹ c̄ret̄ p̄ncipalius significat forma q̄z̄q̄uis subiectū it̄m etiā q̄ ph̄s qñq̄videt̄ di cere et albū solā albedinē significat. ḡ patrē cū sit termin⁹ c̄ret̄ p̄ncipaliter significat p̄mitatē. et p̄ z̄n̄ h̄ nomē p̄sona dum directe significat patrē p̄mitatē nō significabit̄ obliq̄ sed i recto.

¶ Ad p̄mū r̄ndeō q̄ ille doctor reue redus ibi loquit̄ disputatiue opiniōes alioꝝ p̄tractādo. q̄n̄ plene ex intēcōe p̄pria. cuius euīdēs signū ēē p̄t. q̄r̄ questiōe immediate sequēte ab eo qđ h̄ pono i nullo videt̄ discrepare.

¶ Ad r̄oem tñ r̄ndeō q̄ doctor dicit q̄ p̄prietas nō est de r̄one seu de intellectu sube.

Solutio

Ad

dico q̄ p̄prietas de q̄ loq̄mūr licet non sit de ratione sube puta deitatis. ē tñ de intellectu seu de ratione subsistētis i tali suba puta p̄ris. cū ipm̄ d̄st̄tuat vt p̄prietas. t̄ distinguat vt re/latio.

Ad 2 Ad scdm̄ dico. q̄ posito q̄ ita sit. pu/ra q̄ patervt pater p̄ncipaliter significz pater nitatē sicut ceteri termini p̄creti. n̄ h̄lomin⁹ tñ illud qd̄ significat patrēnō vt pater ē. sed vt res subsistētis est. n̄ oportet q̄ p̄ncipaliter seu i recto significz relationē. Et q̄ sic est d̄ h̄ noie p̄sona vt iam patuit. ideo nihil excludit

Clar̄e op̄n̄iones. h̄ me. Clar̄ etiā t̄ diuersi sūt modi dicēdi diuersor̄ doctoz in illo articulo. sed q̄ quasi nullis rōib⁹ fulcītūr. ideo breuissime h̄moi modos p̄currā. Fuerūt ergo quidā dicen/tes q̄ p̄sona i diuis antiquitus solū significa bat eēntiam. modo aut ut dicūt i singulari si gnificat subam. i plurali s̄o stat p̄ supposito. Sed isti q̄zis quo ad p̄mū vez dicāt. q̄z ah̄ epa Aug. t̄ etiā tpib⁹ suis. cū dicebat p̄sona. solū daba t̄ intelligi suba. q̄z suppositū i natura intellectuali significat subam saltem p̄ncipaliter etiā apud modernos. Propter qd̄ Augu. sepius isto modo antiquo vtebat in dictis suis. vt p̄ sp̄aliter. viii. de tri. ca. vi. vbi ait. Lū dicimus p̄sonā patris non aliud q̄z subam p̄ris intelligim⁹. Et ibidē ait q̄ per sona dicit ad se t̄ nō ad aliud. Sed quo ad scd̄z isti non bñ dicūt. q̄z quis humer⁹ singu/laris t̄ plurali variet modū significādi. signifi/catoz tñ n̄ variat nisi i nob̄ eteroclit⁹. Alq̄ dicūt q̄ tā i singulari q̄z i pli h̄ nomē p̄sona i/nd̄iter stat p̄ eēntia t̄ supposito. H̄z nec illd̄ v̄z. q̄z si i pli staret p̄ eēntia t̄ supposito in d̄r̄ ter. tūc eēntie dñe n̄ repugret pl̄ificari. Alq̄ dicūt q̄ significat eēntia t̄ suppositū s̄l t̄ eq̄ p̄ncipalit. Sed nec illud v̄z. q̄z modi signifi/cati sequūt modos intelligēdi. ḡ talr signifi/cam⁹ sicut intelligim⁹. Inde etiā dr̄ q̄ ro quā significat nomē est diffinitio. cū ḡ plura s̄l et eq̄ p̄mo s̄ue p̄ncipaliter n̄ possim⁹ intellige/re. ideo plura simul t̄ eq̄ p̄ncipalit vno noie v̄nioco non possumus significare.

Articls 4

Quantum ad quar

tum p̄ncipale. vt̄ hoc nomē p̄sona p̄diceat pl̄aliter i diuis. Dicendū q̄ sicut iam patuit p̄sona vt̄ restringit ad diuis significat suppo/sitū relatiū. cū iuḡl talia supposita vt̄ fide cre/dimus multiplicētur i diuis. ideo p̄sona i di/uinis pluraliter p̄dicat. Ad argumētū p̄ci/pale dico. q̄ Aug. ibi loquit̄ more antiquo.

Ad p̄nci/pale argu/mētū.

Vel dicēdū q̄ p̄ se loquēdo de p̄dicatōe perso/ne ipsa ad se dicit. vel latē non ad aliud. n̄ s̄i vt̄ restringit ad diuinā. ḡ tc̄.

Distinctio vicesimaquarta.

I C diligēter inquiri. In ista distinctōe. xxiiij. mgr tractat d̄ terminis nūeralib⁹ put accipiunt̄ l̄dūis. Et dividit̄ s̄ duas p̄tes. q̄z p̄mo oñdit q̄ h̄moi noib⁹ significant. Scd̄o quō tales termi ad h̄ nomē p̄sona ap/plicant̄. dis. xv. ibi. Preterea considerādū tc̄. Prima i tres. q̄z primo circa p̄dicca mgr mo/uet q̄oēz. Scd̄o ponit q̄oēs solutionē. Et ter/cio solutōis explanationē. Scd̄a ibi. Si diligēter tc̄. Tercia ibi. Lū em̄ dicit. Et hec in duas. q̄z primo mgr ponit sue r̄missionis decla/rationē. Scd̄o grā talr declarationis mouet t̄ tollitvna incidentē dubitationē. ibi. Hic nō est p̄termittendū. Prima i duas. fm̄ q̄ p̄mo declarat q̄ dixerit i terminis p̄prie numeralib⁹. Scd̄o in terminis licet nō p̄prie numeralib⁹. tñ pluralitatē significātibus. ibi. Lū aut̄ dici mus distincte. Prima i duas. q̄z primo insi/stit huic declaratiōi q̄zū ad terminū signifi/cātem numeri p̄ncipiū. Scd̄o q̄zū ad ter/minos significates numerz ibi. Item cū dici mus plures. Prima i duas fm̄ q̄ p̄mo decla/rat p̄positū. put vñ qd̄ est p̄ncipiū nume/ri iuḡl i diuis termino essentiali. Scd̄o put iuḡl termino p̄sonali. ibi. Sil̄r cū dr̄. Et ca ista dist. quero h̄ac questionē.

I Trum in diuinis sit verus numer⁹. Et videt̄ q̄ sic. quia vbiq̄z est vera trinitas ibi est verus ternarius. t̄ per sequēs verus numerus. q̄z p̄dicatū essentia/le nō potest ab eo vere negari i quo p̄ceditur esse subjectū. sed hec est eēntialis p̄dicatio. ter/narius ē numerus. ḡ p̄cesso ternario esse in di/uinis. numerus ab eis non pot̄ negari. sed in diuinis est verissima trinitas. ḡ tc̄. Et̄tra nullū accidēs vere t̄ realiter poterit esse in di/uinis seu in deo. cū sit omnino simplex. sed nu/merus est vez accidēs regale cū sit de p̄dicame/to quātitatis. ergo tc̄. Circa illā questioz est aduertendū q̄ cū vnitas sit p̄ncipiū nu/meri. de p̄ncipiatis autē non possim⁹ debi/te iudicare nisi cognitis p̄ncipihs. ergo pri/mo vidēda sunt aliqua de ipsa vnitate que ē p̄ncipiū numeri. Scd̄o vidēdū est que sit materia numeri p̄priedicti. Tercio que

Et forma numeri siue quid dicat numerus
quem ad suum esse formale. puta utrum nume-
rus sit suum esse formale sit aliquid extra ani-
mam realiter differens a rebus numeratis. Quar-
to videtur est de eo quod queritur.

Articls

Primum
primi.Correlari-
um.Questio.
Solutio

Quātūz ad prīmuз

Sunt duo videntur. Primo enim videtur est
quod sit differētia inter unum quod est principium
numeri. et unum quod pertinet cū ente. Se-
cundo utrum unum quod est principium numeri aliquid
addat super unum quod pertinet cū ente.

Quātū ad primū dico quod differēt sicut
positiū et privatiū. quia unum quod pertinet
cum ente est quid privatiū fīm suum for-
male significatiū. eadem enim res ut est aliquid
ī seipso dicitur ens. sed ut est a seipso individua
lī dicitur una. Unū autē quod est principiū
numeri est quid positiū. eo quod constitutus speci-
em discrete quantitatis. que est vere aliquid po-
sitū. Et illa videtur esse intētio Aristoteles. met-
aphys. vbi vult quod unū quod est principium numeri op-
ponit numero sicut mensura mensurato. unū autē
quod pertinet cū ente opponit multitudini sic in-
divisibile divisibili. Ex h[oc] etiā p[ro]p[ter]e quod unū
quod est principium numeri aliquid se habet ut inferius
ad unū quod pertinet cū ente. Et dico aliquid.
quod positiū non est simpliciter inferius respectu priuati-
ui. cū eius predicationis formalē non possit recipere
directe et per se. Cū enim unū quod pertinet cū ente p-
dicat de aliq[ue] ente positivo. hoc non sit fīm quod il-
lud est positiū. sed fīm quod est ī se individuū. Unū
unū quod est principium numeri ī directe inferius ad
īpm ens. cū sit quod positiū et predicationis entis di-
recte recipiat. respectu autē illi unū priuatiū ī
inferius. nisi inquantū illud unū est in dīnō ab
ente. Forte quereret aliq[ue] ex quod radice innasci-
tar illud duplex unū. R[esponde]o quod separata unū
opposito et inoscib[ile] p[er] alterum. et ideo ex duplice
multitudine quod opponit ipsi unū cogiscere potest
rūmus innascētia illi duplicitas unū. Est enim
una multitudine quod innascit ex distinctione formali
aliquid quod res specificē distinguit. et illa multitudi-
do inuenit in oīb[us] entib[us] materialib[us] quod im-
materialib[us]. Et iō tal' multitudine est multitudi-
do trascēdēs. et sibi īpm unū p[er] cuius replicatio[n]is
accipit tal' multitudine ī trascēdēs et cū ente co-
pertit. In tali nāq[ue] formalē oīm entiū multi-
tudine q[ui]libet res ī una fīm se. eo quod non sit altera
pp[er] formale distinctionē sui ab altera.
Alia autē ī multitudine quod innascit ex distinctione
materiali. puta ex divisione quantitatis. et hec mul-

titudine īm suā p[ri]mā rationē non inuenit nisi ī
rebus materialibus quantitate continua informa-
tis. vel ī p[ar]tib[us] quantitatis continuae ut sit ab īm
cespate. Et hec multitudine p[ro]prie dicitur ē numerus
quod ē sp[eci]es discrete quantitatis. Propter
quod dicit. iij. ph[ysics]. q[uod] numerus causa est ex diuisi-
ōne continui. et unū quod ē p[ri]ncipiū illi numeris
multitudinis siue ipsiū numeri p[ro]prie dicti īpm
continuum. quod ut dicunt aliqui solenes doctores. ea
dē res puta eadē continuitas ut p[ro]ficit ī se est
principium numeri. ut aut p[ro]ficit ē ī ordine ad p[ro]fici-
dū continuum. Quātū ad scđm p[ri]mū utrum unū
quod ē p[ri]ncipiū numeri aliquid addat super unū quod
pertinet cū ente. p[er] ex iā dictis quod unū quod ē p[ri]n-
cipiū numeri sup[er] unū quod pertinet cū ente addit
quēdā modū ēēndi positivū generis determina-
tati. Est tamen aduertēdū quod ī hac matia tam an-
tiqui q[ui] moderni varias sūrias p[ro]ulerūt. Aut op[er]a. aut
cena īm hic dupl[iciter] errauit. ut p[er] p[ro]p[ter]e dicitur.
iij. metph. Primo quod ēē q[ui] nullā posuit distin-
ctionē ī p[er]dictas duas unitates. nec unā di-
xit aliquid addere sup[er] alterā. Secundo q[ui] videt quod
īpm unū quod ē p[ri]ncipiū numeri ī accidēs quod
dā reale dīnō ab eo quod denotat. ideo dixit
quod unū quod cū ente pertinet addit aliquid sup[er]
īpm ens. eo quod accidēs semper addit aliquid sis
per illud cū est accidēs. al[ternat]iva si non differēt
unū et ens. tunc esset nugatio dīcēdo ens unū.
quia tamen valeret ac si diceret ens ens vel unū
unū. Sed ille modus dīcēdi refellitur p[er]
Auer. iij. metph. q[ui] si ens esset unū p[er] aliquid
additū. tunc ut ait Auer. si illud additū esset
aliquid et non esset unū. tunc unū et ens non con-
uerterētur. Si autē est unū. vel erit unū per
aliquid aliud. et tunc erit processus ī infinitum.
vel est unū p[er] seipso. et tunc pari ratio[n]e fuit statu-
dū ī primo. Et addit Auerro. q[ui]tum ad so-
luto[n]em rationis Auerine. q[ui] dīcēdo ens unū
non est nugatio. q[ui] quis unū et ens non diffe-
ret realiter. sed sunt idē. differēt tamē ratio[n]e.
Modus etiā Auerine patet esse falsus ex
dictis Aristoteles. in eodē. iij. Aut īm quod unū et
ens sunt unū īm naturā. et sequitur se sicut
principiū et causa. Dicitur insup[er] quidā mo-
derni. quod unū quod est principium numeri. ad
dit sup[er] unū quod pertinet cū ente rationē mē-
sure. q[ui] tota sua ratio ī mensuratione p[ro]sistit.
Importat īm tale nomen unū partē aliquo-
tam totius discreti. cuius p[ro]p[ter]is ratio ī rationē mē-
sure videt p[ro]sistere. et credo quod isti vēlunt dicer-
recum ph[ysics] in ph[ysics]. q[ui] p[er] aliquota dicitur il-
la que aliquoties sumpta adequat suū totū.
Et p[er]sequēs est apta nata ipsum mensurare.

Secundū
primi.Lōtra autē
cēnam.

Derueus

Egidi⁹. **S**ed p̄tra illud doctor noster i hac disti. tripli arguit. **P**rimo sic. Ex relatōe nō p̄sticū absolutū. sed mēsuratio importat relationē. q̄ si ratio vnius i mēsuratōne p̄sistet. tunc vnu posset p̄stituere numerū q̄ est res ab soluta cū sit sp̄es quātitatis. ḡ r̄c. **P**. nihil p̄trahit sub aliquo cōi nisi p̄ illud quod est i eo. sed relatio mēsure nihil ponit i ipsa mēsura sed solum i mēsurato. ergo p̄ h̄mōi relatōz vnu quod est p̄ncipiū numeri nō poterit cōtrahi ad certū genus pura ad gen⁹ quātitatis.

P. p̄ illud q̄d inseri addit sup̄ suū sup̄ius ipm inferius p̄stituit. sed p̄ rōem mēsure non p̄stituit aliqd p̄ pdicamēto quātitatis. q̄ mēsuratio ē quedā passio siue p̄prietas q̄ primo dūenit quātitati. et deinde trāfserit ad alia. vt dicit ph̄us. x. metaph. passio autē nō p̄stituit illud cui⁹ passio. **C**lez tñ q̄ ille rōnes nō p̄cluderēt aliquid contra illos. si ipsi diceret q̄ vnu quod ē p̄ncipiū numeri dicit p̄ se ipsā rēsubstratā tali habitudinī siue relatōi mēsura. pura q̄ diceret ipsam rē que est mēsura. relationē autē nō diceret p̄ se sed cōnotatiue. Sed q̄d ad hoc illoꝝ int̄ctōz nescio. iō ratiōnes pdictas i suo vigore stare p̄mitto. **A**lij dicūt q̄ vnu quod est p̄ncipiū numeri sup̄ vnu quod p̄uerit cū ente addit ratiōz p̄situā. que tñ nō est nisi i anima obiectiue. quia hec ratio nō est aliud q̄ clausio indiuisiū inq̄zum indiuisum ē. quā facit i ens indiſtinctū inq̄zum indiſtinctōz comp̄hēdendo quasi i esse indiſtincto ipsuz summādo z mēsurādo.

Et hoc probat sic. q̄ ratio vnius z ratio numeri i hoc solū differunt q̄ vnu est indiuisibile. numerus autē ē diuisibilis. sed clausio diuisorū inq̄zū diuisa sunt ē formalr numer⁹. ḡ clausio indiuisi est formalr rō vniūtatis. **P**. vnu quod ē p̄ncipiū numeri cōsistit i quadā equalitate excludēte plus z minus. vñ cum dicit vñus fenix. tñ ē dicere q̄ nec plures nec pauciores. sed p̄cept⁹ sic mediāns iter plura z pauciora ē p̄ceptus positiv⁹. ḡ r̄c.

Sed hec positio deficit i se duplicit. **P**rio ex hoc q̄ dicit illud positiuū. q̄ vnu exis p̄ncipiū numeri addit sup̄ vnu q̄d p̄uerit cū ente. tñ ē obiectiue i anima. q̄ illud q̄d est extra animā ens reale non ē tñ obiectiue i anima. sed vnu q̄d est p̄ncipiū numeri est extra animā vez ens reale. Maior p̄t. minor p̄probo. q̄ auerrois. x. metaph. cōmento. vñ. ostendēs differentiā inter vnu quod est p̄ncipiū numeri. z vnum q̄d p̄uerit cū ente. ait. q̄ vnum q̄d est p̄ncipiū numeri ē

accidēs additum res. sed vnum q̄d conuertit cum ente cest id ipm quod res. addita tñ sibi dupli negatione. puta q̄ est indiuisa i se. et diuisa a quolibet alio. **L**ym igit̄ accidēs i sit ei cui⁹ est accidēs. q̄ accidētis esse ē inesse. vt dicit. iiij. metaph. ergo positiuū q̄d vnu exi stes p̄ncipium numeri addit sup̄ vnum con uertibile cum ente. nō solum erit obiectiue in intellectu. sed erit etiam subjectiue in re extra cuius dicit̄ esse accidēs. **D**eficit scđo in eo q̄dicit rationē vnu consisteri quadā clau siōe quā facit i ens indiuisum comp̄hēdēdo z quasi i esse indiſticto ipm mēsurādo. quia p̄ hec verba seq̄nt q̄ ipm vnum sit q̄d summa tum z mēsuratū. quod est ḡtra arist. x. meta ph. vbi ait. q̄ numerus ē multitudo mēsura ta p̄ vnum. ergo nō summat z mēsurat ipsuz vnum. sed p̄ vnu cetera mēsurat. z ideo ibi dem ait ph̄us. q̄ vnum se habet ad numerū si cut mēsura ad mēsuratum. **R**ōnes etiam adducte nō p̄cludūt. **A**d p̄tnū ergo dicen dū q̄ maior est falsa. q̄ i multis alijs dñt p̄terq̄ in esse diuisibili z indiuisibili. q̄ dñt si cut p̄ncipium z p̄ncipiuz. sicut mēsura ex mēsuratum. z sic de alijs. Ad minorē dico. q̄ quis clausio possit aliquo mō competere taz numero q̄vni quod est p̄ncipiū numeri. tñ opposito mō dūenit ipsis. Nūero em̄dūenit passiue tāq̄ clauso z mēsurato. sed vni si p̄petit actiue. sibi competet puta tanq̄ claudenti z mēsurati ipsūm numerū. Et sequit̄ ex relatōe istius doctoris oppositū illius q̄d int̄edit. q̄ ipse int̄edit p̄cludere q̄ sicut numerus est q̄d dñdā diuisuz. clausum z mēsuratū. sic ipm vnu sit quādā indiuisum. clausum z mēsuratū. **A**d scđm dñm q̄ p̄ duplē exclusiōz spli catē binā negatiōz nō respectu vñi s̄z respectu diuisiōz. puta respectu ei⁹ q̄d ē pl⁹. z respectu ei⁹ q̄d ē min⁹ seu pauci⁹. nō h̄es rōem formaliter positiua. s̄z simpli p̄uatiua. cui⁹ oppositū p̄cludere tu debebas. q̄ ex duab⁹ negatiōib⁹ nō resultat eq̄pollētia vñi⁹ affirmatiōnis nisi ambe negationes sumant̄ respectu vnius. ita q̄ scđa negatio neget primā.

Solutio
rōnū aure.
Ad i

Ad 2

Quantuz ad secun Articls 2
dū p̄ncipale. q̄ sit materia numeri p̄p̄ dicti. dico q̄ materia nūeri p̄p̄dicti sunt res i q̄bus fundat̄ forma numeri. puta diuise res materiales quāz q̄libet ē p̄tinua. distincta tñ ab alia. q̄ illud ē materia numeri ex q̄ mate rialr generat̄ numer⁹. s̄z nūer⁹ generat̄ ex decisi

2 sione & in aliis. ut patz. iij. phisicoz. g. tc. ¶ P. ipse res numerate sunt materia numeri proprie dicti. sed res materiales continue proprie numerantur. qz sicut se habet res formaliter distincte ad intellectum trascendentem. sic se habent res continua ab alia in materia. licet distincta ad multitudinem quod proprie de numeris. sed ille sumat multitudine trascendentem. g. ille numerant numero proprie dicto. **For**te dices quod equum. h. asinum. leo. capra. et sic de aliis quod forma littera dicitur. etiam numerant numero proprie dicto.

Instantia**Solutio.**

R. ex parte quodlibet talium predicatorum et ceteris similium est res materialis hinc in se continua quantitate. r. hoc enim non dicitur species. qz ut continua sunt eius deus species esse potest. ista talia numerantur numero proprie dicto. per accidentem autem est quod differat forma littera in quantum tali numero numerantur.

Articlo

Quatuor ad tertium
principale. quod sit forma numeri siue quod dicat numerus quantum ad suum esse formale. Dico quod quaevis non habeamus nominem visitatum quod natura forme quod est numerus abstracte noiem. possumus tamen eam appellare numerositate. qz sicut forma continua non in alias continuitas. sic natura forme numerale nonatur numerositas. et ista forma est vox ens reale ex his in ipsis rebus numeratis subiectum tamen accidens realis dominus a subiecto siue a rebus numeratis.

Duo ergo probabo. Primo quod numerus est vox ens reale extra alias. Secundo quod differat a rebus numeratis. Primum probabo. Illud quod est realiter et per se sensibile est vox ens reale circumspecta oī operacione intellectus. sed numerus est hinc. qz. h. de anima dicitur quod corpora sensibilia sunt numeri. figura. magnitudo. motus et quies. et sicut ibidem per sensibilia corpora sunt sensibilia per se. licet non per modum maior et minor. qz sensibile procedit operationem intellectus.

Primum probabo. qz figura est vox reale extra alias. qz numerus est vox reale extra alias. An non per se sensibili ad entitatem figure nihil facit intellectus. Continetur probabo. qz oī figura presupponit numerum tamen aliquid necessario requisitum. si neque impossibile est esse figuram. Impossibile est enim esse triangulum sine ternario. et quadrangulum sine quaternario. unde eadem necessitate quod triangulum est circumspecta oī operatione intellectus. eadem necessitate annulli trianguli fundatur actualiter numerus ternarius circumspecta omni operatione intellectus. P. species vera predicamenti realis est quod reale. sed numerus est vera species qualitatis. ut per se in predicamentis. et. v. meth. P. oī relatio realis indepedet ab anima requirit fundamentum reale extra alias. sed duplum

et dimidium quod immediatum fundamento potest esse quaternarius et binarius sunt relationes reales independentes ab anima. qz relationes in modo numeri et modo potentie sunt reales et distincte praeter relationes ad quod esse facit intellectus. ut per se v. meth. maior sit per se ex eodem. v. P. si numerus quantum ad suum esse formale dependet ab anima siue ab actu anime numeratus ut volunt aliqui doctores. tunc anima non numerante non haberet plures denarios si archa sua diuina quam pauper. Non est fallum ad sensum. continua per se et plura et pauciora esse non potest ubi nullus est numerus. sed si numerus in suo esse ab actu ante dependent. tunc anima non existente in actu acutu. puta hominibus dormientibus nequaquam esset numerus. et per sequentes nec plus nec paucius. Quo ad probationem secundum conclusionis presuppono expeditibus quod res distincte quae in quelibet est continua proprie numerantur. Tunc arguo sic. Illud quod formaliter specificiter est et distinctum rebus numeratis. hoc realiter differt ab eis. sed numerus est hinc. g. tc. Maior per se. probabo minor. qz res numeravel sunt ipsa quantitates continuae. vel sunt res quae per quantitatem formatae quoque quocumque dato per se numerus formaliter et specificiter differt ab eis. P. sicut unitas que est principium numeri se habet ad re quam denotat et in quantum fundatur. sic se habet numerus ad ipsa numerata. sed unitas ex his principiis numeri differt a re in quantum fundatur. qz numerus differt a numeratis. Major per se. qz cum numerus sit ipsa multitudo talium unitatum si unitas realiter differt a substrato suo operet qz numerus differt a suo. Minor evidenter est quicunque metator ut lumen allegauit. qz ponit. x. meth. qz in hoc differt unitus quod est principium numeri ab uno quod pertinet cum ente. qz unitus est per principium numeri additum accidentem reale super quod dicitur una. sed unitus pertinet cum ente. ad dicitur super ipsum ens sola ratione. Sed contrarium est per se conclusio isti tertii articuli quodammodo arguitur. sic. Nulla realitas videtur acquiri in aliquo per se quod sit cum alio. qz non acquireretur in eo si fieret sine illo. Sed si lapis sit per se sine aliquo alio non acquireretur in eo aliquis numerus. si autem cum aliquo alio acquireretur in eo dualitas. qz dualitas siue numerus non erit aliquis realitas. P. si numerus est aliqua forma accidentalis realis aut talis forma subiectum erit in qualibus unitate summa se totam. et sic unitus simplex accidentis erit in diversis subiectis. quod est impossibile. aut erit in una sola unitate. et hoc erit impossibile unus. qz tunc numerus est idivisibilis. etiam omnes aliae unitates supponerentur. P. si numerus est

LXXXII

2

Scotus et aureolus.

qz sit cum alio. qz non acquireretur in eo si fieret sine illo. Sed si lapis sit per se sine aliquo alio non acquireretur in eo aliquis numerus. si autem cum aliquo alio acquireretur in eo dualitas. qz dualitas siue numerus non erit aliquis realitas. P. si numerus est aliqua forma accidentalis realis aut talis forma subiectum erit in qualibus unitate summa se totam. et sic unitus simplex accidentis erit in diversis subiectis. quod est impossibile. aut erit in una sola unitate. et hoc erit impossibile unus. qz tunc numerus est idivisibilis. etiam omnes aliae unitates supponerentur. P. si numerus est

4

- Forma realis extra animā. aut erit aliquid vnu
et tūc numerus erit principiū numeri. et pnci
piū numeri pdicabiliū de numero. aut est plus
res pīm pīs ita qī vna pī sū recipiēt i vno cō
tinuo et altera in alio. et tūc si eodem continuo
essent due quantitates. s. continuitas et pars ipsi
us numeri. ¶ P. in his que sunt actū dīlī
sa. nō potest esse vna forma realis. sed partes
numerī sunt actu dīlīse. ergo rē. ¶ P. nulla
forma realis extra animā est replicabilis sup
sciplaz. sed ut patet i arīstīmetīca numerus re
flectit sup sciplum. dāmus em̄ duos binari
os et tres ternarios. et sic de alijs. ¶ P. partes
materialēa vnius totius nō pīt fieri pīs al
terius sine sui mutatōne. sicut nec ipsa mate
rialia sub noua forma fieri pīt sine mutatiōne. s.
vñitates qī sunt pīs materiales vnius qīter
narīq sine aliq̄ sui mutatōe pī solaž vnius vni
tarīs additiōem efficiūtur partes quinariq.
¶ P. impossibile est qī vna et eadē res num
erū existēs extra animā sit in decem homībus
et i decem equis. sed pīhus dīcit. iij. pīhīcoz. c.
de rē. qī idem est de nariū decem equorū et de
cem homīnū. ¶ P. potest hoc idēz argui sic.
Illud quod est cōē enti et nō enti nō potest eē
forma realis existēs extra animā. sed numer
us est cōis enti et nō enti. qī nō minus pote
runt numerari chymere vel hircocerui qī la
pides vel ligna. ¶ P. forma existēs i partiū
anxiōe que pīnexio solum sit pī animā nō po
test esse res extra animā. numerus est hīmoi.
quia partes numeri in re extra nullam habet
anxiōne. cum possint esse separe loco et sub
iecto. ¶ P. si numerū esset ens reale extra ani
mā. tūc vna pars subiecta pdicamēto quā
titatis haberet plures entitates reales specie
differētes qī oīa alia pdicamēta. pīsequētia
pī. qī i speciebus numeroz est processus i in
finitū. sed pīsequētis ē falsum. quia cū ens et bo
num pīuertatur illud qī infinitas compēdit bo
nitates. et pī pīsequētis pdicamentū quātitatis
esset pīfectius et melius omībo alijs pdicamē
tis. qī ē absurdū et faulitū. ¶ P. et scīdāz cō
cloem pīt argui sic. Si numerū realiter dif
ferret a numeratis. tūc statim datus duobus
numeris infinite erūt quātitates i actu. qīs
ē impossibile. ḡ et ans. pībat dīntia. qī dualitas
illorū duoz numeroz differret realiter ab eis tā
qī a suis substratis numeratis. et sic habem⁹
tres entitates. et trinitas illaz triū entitatum
differret realiter ab eis. et sic habem⁹ quaterni
tate. et eadē ratōe illa quaternitas differret ab

illis quattuor entitatib⁹ tāqī a suis numer
atis. et sic simultanei infinite entitates resulto
būt. ¶ P. si numerus est forma realiter in exi
stēs numeratis et differētes ab eis. vel erit tota
i toto suo subiecto et tota i qualibet parte. vel
totā i toto et pīm pī parte. Prīmū ē impossī
bile. qī oīa forma exīs tota i toto et tota i qua
libet pī est in dīlīsibilis. et sic numerus nō es
set numerū. nec eēt dī pdicamēto dīcītā. Nec
scdm ē possibile. qī vnu numerator pī esse vī
tra mare et aliud citra. pīpter qī non pīt alīq
dīcīo vnuis forma realis i ipsiā inueniri.

¶ P. ē impossibile est aliquā formā realē abso
luta alīciū advenire et ab eo recederē sine com
mū i sui mutatōe reali. sed dato vno numerabi
līum nō est i eo aliquis numerū. posito vero
alio numerabilīum ponitū i eo numerus. et
ablato illo alio auferit ab isto numerū sine ta
mē omnī sui mutatōe. ergo numerus nō po
terit esse entitas absoluta realiter differētes ab
ipsis numeratis. ¶ Sed illa qīus sint ma
gne apparetie. tñ nō dīcludūt. ideo pdicat
duas dīclusiones dīfirmabo quālibet vno me
dio. et de inceps soluā rōes iam inductas.

¶ Prīmā sic. Illa est forma realis extra ani
mā de qua pībatur passiōes reales ab animā
nō dependētes. numerus est hīmoi. qī de nūe
ro pībatur paritas et imparitas. equalitas et
inequalitas. multiplicitas et paucitas. et cete
ra talia que omīa vīdētur esse reales passiōes
sue pīprietates. ¶ Dīclusionē secūdām dīfir
mo sic. Scītē reales in eadem parte realis
pīhīe formaliter pīdīstincte requirūt subiecta
formaliter et realiter dīstincta. Sed arīstīmetī
ca et geomētrīa i parte pīhīe realis que dīcītūr
mathēmatica sunt scītē realiter cōdīstincte. et
numerus subiecti arīstīmetīca. numeratū pī
puta ipīm constitūtū subiectū in geomētrīa. er
go rē. ¶ Et dīfirmatur. qī species eiusdem ge
neris ex opposito pīdīstincte realiter differūt.
sed numerus cum sic discreta quātitatis. et nu
merata cum spectet ad pītinuam quātitatem.
ut patuit supīus sunti eodem genere quātitati
tis ex opposito pīdīstincte. ergo rē. ¶ Ad pri
mū igit̄ inductū hī primā dīcloem dīcēdūt qī
maior ē falsa. ex hoc em̄ qī vna nota produci
tur cū alia resultatī qualibet nota aliquid de
dulci melodia quod nō resultaret i ea si sola
pīducereſ sine alta nota. In multis etiā alijs
illa maior patītū instātiā. ¶ Ad secūdū di
cēdūt qī illa dīstinctio est insufficiēs. qī for
ma que est numerus nec tota i qualibet vni
tate pīm sē sumpta. nec est tota i vñitate tñ.

Lōtra ista
dīfirmatio
dīclonū

Lōfirma
tio scđe cō
clusiōis.

Solutio
rōnū hī pī
mā dīcloz.
Ad i

Ad z

- Ad 3** sed est tota i oībō sūis vñitatis sil sūptis. Dia em nūerata p aliquē numerz sil sūpta rñdet ta si nūero tāqz vñu subiectū adeqūtū. Ad ter ciū dōm q̄ oībō nūer̄ ē aliqd vñu. q̄ vñuqz qz q̄tū h̄z de entitate tm h̄z de vñitate. Illud tñ vñu qd̄ pdicat de vñqz nūero nō est vñu qd̄ ē pñcipiū nūeri. Sz ē vñu qd̄ qvertiū cū en te. Ad quartū dōm q̄ maior ē falsa. loquē do de forma discrete nature. qz illa de natūra h̄z q̄ sūu substratū sit actu distinctū. Ad v. dōm q̄ numer̄ ppr̄e dicit̄ nō replicat sive reflectit sup seipm. i oībō em talibō replicatōi bus aut multitudo q̄ ē dñra ent̄ t circuit om̄ gen̄ replicat sup seipz. sicut cū d̄r duo bina rj anguloz. hic nec replicata dualitas. nec il la sup quā replicat ē numer̄ de pdicamēto q̄ titatis. qz neutra fundat̄ i rebo distictis. qua rū tñ quelibet sit vñtua. t ideo vtraqz tal' du alitas reducēda est ad multitudinē q̄ est dñria ent̄. Aut pdicata multitudo replicat sup numer̄ ppr̄e dicit̄. sicut cū dicit̄ duo binarj linearj. vel tres ternarij equoz. tūc multitudo q̄ replicat nō est numer̄ ppr̄e dicit̄. q̄a p̄ immediato substrato nō rñdet sibi res dis tincte quarū quelibet sit vñtua multitudo. tñ sup quā sit replicatio ē numer̄ ppr̄e dicit̄. Ad sextū dicēdū q̄ p illud argumētu si es let bonū pbaref q̄ forma dom̄ nō ē et forma realis extra aīam. qz fūdamētu et pietes in se nullā nccio capiūt mutationē ex adiūctione ipsius tecti. tñ ex hoc resultat forma dom̄ q̄ an̄ nō fuit. t ad solā subtractionē eiusdē dato q̄ tā subtiliter deponat q̄ ex hoc nulla species motus vel mutationis i fundamēto recipiat nihilomin̄ depdit forma dom̄. Et idē patet in omnibus figuris. Ad subtractiōe em vel additionē vni anguli sp̄ mutat species figurae. Ex quibō omnibus patet q̄ maior est falsa. Ad septimū dōm q̄ denarij. x. equoz z. x. dōm nō ē idē denarius nūero sed specie. Ad octauū dicēdū nego minorē. ad pbatoz dico q̄ multitudo q̄ numerāl figmēta nō ē multitudo realis sed ficta sicut t ipsa numerata. Ad nonū nego minorē. qz si nulla ē et aīa. ad huc triāgulus treb h̄ns angulos vez fūdarz ternariuz t actualiter. Ad pbationē dōm q̄ forma entitatis discrete nō requirit vñtione i suo fūdamēto. sed potius requirit distinctiōne. Ad decimū dicēdū q̄ ens pure marhē maticū abstrahit tāz a bono q̄ a malo. t ideo vna substāta plus habet de bonitate t pfectiōne qz quicūqz numeri sim sūpti q̄tū ad p̄ p̄ia entitatē. Etia pōt dici q̄ nūqz ē dare nū

meros actu infinitos. sicut nūqz ē dare dñru um actu dñru i infinita infinitū. Ad p̄ mū inducit̄ t̄tra sc̄daz p̄clusionē dico negādo pñtia. ad pbatoz dico q̄ dualitas dñru nūeroz nō differt ab eis. qz p̄prie nō ē nūer̄. cū immediatū sūu substratū nō sit vñtua quātitas. Sed h̄moi dualitas reducit ad multi tudinē q̄ est dñra ent̄. Et sicut dico de dua litate illa. sic eodē mō dico de oī multitudine cui immediatū substratū nō sūcres quāqz q̄libet ē vñtua. Ad icdm dico q̄ forma q̄ est numerus ē tota i toto suo substrato. qz om̄ia nūcrata rñdet sibi sicut vñu subiectū adeqūtū. nō tñ est tota i qualibet pte. nec etiā pars eius p̄prie est in pte substrati sicut evidenter apparet de forma dom̄ t de oībō figuris. for me em tales sūt illi? dñtōis q̄ nō diuidit di uisione subiecti. sed q̄cūqz pte integrali subie citi mutata mutat tota forma. Un̄ possem̄ di cere q̄ triplex ē forma. Quædā ē tota i toto. et tota i q̄libet pte sicut aīa itellectua. Alia ē tota i toto t ps i pte. sicut forma eq̄ vel lapidis. Tercia q̄ sic ē rotā i toto. q̄ ps p̄prie nō ē in pte. sicut forma q̄ ē numer̄ vel figura. Nō em diuidit forma tal' diuisioē subiecti. Sz sublata q̄ cūqz p̄s subiecti tota forma tollit. Ad. iij. di Ad p̄ co sicut ad sextū p̄me p̄clusionis dicit̄ est.

Ad rōes 5
2. p̄sōemē

Ad 2

Nota bñ
diuisiones
forme.

Articls 4

Quātū ad quartū
pñcipale. vñz i diuis sit ver̄ nūer̄. dñz q̄ nu mer̄ p̄prie dicit̄ nō ē in diuis. qz illa forma q̄ fūdaqz i rebo distictis quāqz q̄libet ē vñtua nō p̄t eq̄ p̄prie i diuis. numer̄ ē h̄moi. vt p̄z exp cedebit. Major p̄z. qz nullū vñtua ē rep̄ible i diuis. P̄. i diuis nō ē q̄titas. ḡ in di uis nō ē nūer̄ p̄prie dicit̄. pñtia p̄z. qz ad ap positiū pñtē sequit̄ oppositiū antis. P̄. vbi z cūqz p̄prie ē dare nūer̄. ibi p̄p̄e ē dare totūz t pte. Sz i diuis n̄ possum̄ dare totūz pte. vt p̄ aug. i maximū. li. iij. c. x. Sz h̄e opinio i h̄ru. cuī motua obmitto cā breuitati. Ad argumētu pñcipale dōm q̄ trinitas i diuis n̄ ē nūer̄. sed ē multitudo nō dñrs a psonis seu a relatōibō q̄s denotat. t tal' multitudo re ducit̄ ad multitudinē trascēdētē.

Opinio.
Ad pñci pale argu mentum.

Distinctio vicesimaquinta.

Reterea cōsi deradū. Hic m̄gr̄ oñdit q̄liter termi nūerales taliteratē signi

Sicut intelligendi sint. cū huic nōi psona ap-
plicat. Et dividit i duas. qz pmo mouet hāc
qōem. vñz dicēdo tres psonediuie. vel alia ē
psona pris. vel alia fili. hoc nomen psona su-
gñsicer diuinam eentiam. Et arguit ad vtrā
qz partē. Scđo psequit qōem. ibi. Persona
em vt sup. Et hec i duas. qz pmo psequit qō
nēfīm alioz opinionē. Scđo psequit ea fīm
ppriā intētionē. ibi. Sciēdū ēigit. Quātum
ad pīmū ē aduertēdū qz quidā fuerū illi? opi-
niōis qz cū dicīf tres psonediuie. hoc nomen
psona significet diuinā eentia. ideo mgr̄ duo
facit. qz primo recitat motua isti? opinionis
Scđo arguit ptra inuētores istius positiōis
ibi. Sed qd rñdebūt. Prima i duas. qz pri-
mo mgr̄ adducit eoz rōes. Scđo ostēdit qli-
ter ipsi ad oppositas obiectōes respōdet. ibi.
Quibusdā videt. Tūc sequit illa ps. Sci-
enduz ē igit. Et dividit i duas. qz pmo mgr̄
uxta suā intētionē qōem pdictā determinat q
ad termīos numerales. Secūdo q ad termīos
alietatē significates. ibi. Deinde qrit. vñz fīm
eādē. Prima i duas. qz pmo isti? questōis de
termīat veritatē. Scđo rñdēdo obiectōibus
tollit falsitatē. ibi. Ad hoc aut qd illi. Tūc
sequit illa ps. Deinde querit tc. Et dividit i
tres ptes. qz primo qrtū ad terminū alietatis
qōem renouat. Scđo veritatē tenēdā insinu-
at. Et tertio dicta sua recolligit. et auctorita-
tibz sanctoz roborat. Scđa ibi. Ad qd dici-
mus. Tercia ibi. Ex pdictis colligit. Kir-
ca istā distinctionē. xxv. quero.

O Trū hoc nomē psona deo et creatu-
ris dicas equoce. Et videt q sic. qz
plō differūt deus et creatura qz celestia
et inferiora. sed fīm pme. i de suba orbis. qcū/
qz dicūt de celestibz et inferioribz dicunt equo-
ce. g tc. Et contra. que simplr sūt equocea vñū
alterz nō pticipat. sed psona creata est p parti-
cipatiōne psona talis. psona vñ diuina essenti
aliter et nō pticipatiōne. ergo tc. Quattuor
breuissime dico i illa qōe. Primo qz hñomē p
sona deo et creaturz nō dr equoce. Scđo q
nō dr vñiococe. Tercio qz dr analogice. Et
qzto qz hmōi analogia magis declinat ad eq
uocationē qz ad vñiocationē.

Articls

Primus probō sic.
qz nomē significās alioz plā nō dr pprie equo-
ce de eis nīl ipzis ppetat eq pmo. Iz hñomē p
sona rōe dignitatis a q ipomē vt patuit pūs
pūteit et magis diuissupposiz qz hñanis. g tc.

Et firmat. qz qncūqz alioz pdicat d plibz. Lōfirmat
līc tñ qz vñi puenit simplr pfecte et alteri pti-
patiōne. digniori mō dr de eo cui puenit eentia
liter qz de eo cui puenit p pticipatōz. sed nō so-
lū hñ nomē psona sed oē qd puenit deo et crea-
ture deo puenit simplr pfecte. creature aut pti-
cipatiōne. g nō dicit de eis simpliciter equoce.
Sed forte dicit qz pbs i pdicamētis dicit
ens pdicari equoce de. x. pdicamētis. et tñ ens
pncipalius dr de suba qz de accidēte. R. qz
pbs in pdicamētis loqz large et nō stricte sive
ppe de equocatōe. et oē tāqz logicz large loqns
et nō pprie dicit ipm ens esse equocū. sed. uqz.
metaph. magis pprie loquēs nō dicit ipsuz
esse equiucū sed analogū.

Instantia
Solutio

Secundā cōclusio Article 2
nem pbo sic. Ea qz differūt genere nō pnt hñre
vnū nomē qd ipzis vñiococe pueniat. sed res
significate p hñ nomē psona i diuis et hñanis
drnt genere. g tc. Maior p. vñ. phicoz. vñ
pbs pbat qz pprie vñiococe eēno pōt nīl i
spē spalissima. Sz forte dicit qz quoqz est
vna rō sive diffinītio illa vñidē eē vñiococe.
Sed diffinītio psonedata p Rich. s. intelle-
ctualis nature incōicabilē subsistētia. ēcōis p
sonediuine. hñane et angelice. g nomē psona
dicit de his vñiococe. R. qz illa nō ē diffini-
tio pprie dicta. sed ēqzda descptio analogā. qz
etia ipsa talis descptio fīm prius et posterius
dicit de deo. angelis et homibz.

Instantia
Solutio

Conclusio tercia Article 3
ptz ex duabus pcedētibz. qz nomē exīns alioz
bus cōe. et nec vñiococe equoce puenit ipzis
nccio videt qz ipzis pueniat analogice. maxi-
mesi vñi puenit p pīz et alteri p posteri. sed
nomē psona ē cōe deo et creaturis. et nec vñi-
oce nec equoce ipzis puenit. et deo puenit pūs
qz creaturz sicut iā patuit. g tc. Sz forte di-
cet qz cū modō significandi seqūt modū intelli-
gēdi. igit qd primo a nobis intelligit illō p no-
mia a nob imposta pmo significat. Sz pīz in-
telligim̄ psonā creata qz diuinā. g tc. Rn
deo qz licz qrtū ad modū significādi q sequit
modū intelligēdi viatoris hmōi noīa impo-
nētis prius pueniat hoc nomē psona creatu-
re qz creatori. eo qz creatura sibi magis sit no-
ta. prius tñ puenit deo considerando pfectōz ad
quā significādū tale nomē est impositū. pu-
ta incōicabilē subsistētia intellectualis natu-
re. eo qz talis pfectio i infinitū modo pfectiori

Instantia

Solutio

repit i deo q̄ in quacūq; creatura.

Articls 4

Lōclusionē quartā

pbo sic. Qz quicqd puenit fm vnu nomē rebus simplē eternis t reb⁹ tpalib⁹. magis videtur eis pterere equiuoce q̄ vniuoce. sed personē diuine sunt simplē eterne. t humane sunt tpales. ḡ tc. Sed forte dicet q̄ fm hoc h̄ nomē suba de angelis t homib⁹ magis dicet equiuoce q̄ vniuoce. t hoc nomē corp⁹ de celestib⁹ t inferiorib⁹ sūl̄ magis dicet equiuoce q̄ vniuoce. cū illa sint eterna. ista h̄o tpalia. Rn deo q̄ nec angelus nec celū uer aliqua creatura ppue t simplē ē eterna. sed solus deus eter nus dicit̄ d̄ etiā fm grāmaticos. q̄ eternū dicit ab e qd ē exera. t terminū. quasi extra terminū posituz. sed oīs creatura h̄z terminū ex pte an. q̄ nō fuit ab eterno. cū habuerit pncipiū sue creationis. Etiā oīs creatura inqztuz de se est habet terminū ex pte post. q̄ fm Aug. sup Ben. ad lram. q̄cito omnipotēs dei manus ipaz creaturā pseruare desineret. in nihilū rediret sicut ex nihilō facta est. t ideo nō ē simile de angelis t celis respectu inferioriz. et de deo respectu creature. Ph̄i tñ qui ponut angelos t supcelestia ab eterno fuisse. de planō ccede rēt q̄ ea que dicunt̄ de istis superiorib⁹. t de istis inferiorib⁹ corruptibiliib⁹. magis dicunt̄ eq̄ uiuce q̄ vniuoce. Propter qd dixit ph̄s. x. metaph. q̄ corruptibilez incorruptibile pl̄ dif ferunt q̄ genere. Et Auerrois in de suba orbis ait. Quocūq; dicunt̄ de supcelestibus t inferiorib⁹ dicūt equiuoce. Et p hoc pat̄ ad argumētūm principale. Credidit em Auerrois h̄moi supcelestia esse simpliciter eterna. q̄ uis ipse i tali materia sibi p̄li q̄nq; p̄tradicat

Instantia

Solutio.

Ad pnci pale argu mentum.

Distinctio vicesimasepta.

Uinc de pro
prieratib⁹ tc. Postq; m̄gr tra crauit de noībus q̄ de existētib⁹ in diuīs dicunt̄. hic incipit tractare de pprietatib⁹ quibus h̄moi nomia imponunt̄. Et diuidit i diuīs ptes. Nā p̄mo tractat de ppe pprijs. Scđo de cōib⁹ appropatib⁹. di. xxvi. ibi. Prererea p̄siderari optet. Prima i diuīs. q̄ p̄mo tractat de pprietatib⁹ psonas p̄stuctib⁹. Scđo de pprietatib⁹ nō p̄stituētib⁹. psonis tñ inexistib⁹. dis. xxvij. ibi. Prererea p̄siderari optet q̄ nō tñ tres. Prima i diuīs.

q̄ p̄mo tractat de noībus pprietatum psonalib⁹ fm se. Secundo videt nomina pprieta tum ad nomina personarum compare. distinctione. xxvij. ibi. Hic potest queri. Prima in diuīs. Nā p̄mo ostēdit quomo hoc nomē hypostasis est in diuīs admittendū. Secundo assignat nomina pprietatum hypostates constituentū. ibi. Jam de pprietatib⁹. Ista in diuīs. quia p̄mo assignat triuī diuīnarū personaz tres constitutivas pprietates. Secundo circa pprium filij t sp̄issanci mo uet quādā dubitationes. ibi. Hic queritur quomodo. Prima in diuīs. q̄ p̄mo ostēdit quot sunt h̄moi pprietates. Secundo ostēdit quid sunt. Primo em̄ ostēdit q̄ numerūlitterū sunt tres. Secundo ostēdit q̄ generūliter seu q̄tū ad modū generis sunt relatiōnes. ibi. Quo circa. Sequit̄ illa pars. Hic querit̄ tc. vbi p̄mo magister mouet circā proprietatem filij vnam questionē. Secundo unimmediate adiungit suā responsionē. ibi. Sed magna est distantia. Et hec in diuīs. Nam p̄mo suām responsionē magister recitat inqztum tangit pprium ipsius filij. Secundo virtutē eius responsionis adaptat inqztum tangit pprium sp̄issanci. ibi. Ita etiam de sp̄isancto. Et ista lecūda diuidit in tres partes. q̄ p̄mo ostēdit in quo sensu sp̄um sanctum pprie appellamus donū. Secundo in quo sensu ipm propriam nominam sp̄i tūm sanctū. Et tertio remouet quorūdam dictum quod veritati videt esse p̄trariū. Secunda ibi. Hic queri solet tc. Tercia ibi. Quidā tamē putant. Circa istaz. xxvi. distinctiōne quero.

Utrum psonē diuīne relationib⁹ distinguātur. Et videt q̄ nō. q̄ in diuīdui substātie nō p̄stituit relationē. Sed fm Dama. li. iij. ca. vi. psonā impo rat in diuīdui i genere substātie. Contraria. il lud quo diuīne psonē multiplicant illo distinguntur. sed fm Boetii in libro de trini. etiā cōtinet unitatē t relatio multiplicat trinitatē. ergo tc. Hic quatuor sunt vidēda rationē quattuor opinionū. que ceteris pretermis ab antiquis tempib⁹ fuerūt solēiores i illa materia. Primo igit̄ vidēduz est. ut psonē diuīne distinguant absolute. Secundo ut psonē diuīne distinguatur origine. Tercio ut psonē diuīne distinguatur diuīna relationē. Et q̄to dato q̄ sic. utrum cum tribus suppositis relationē distinctis sit dare vnu suppositū ab solūtūm.

Articls

Lōcto

Quātūz ad prīmūz

ytrz psonē diuīne distinguant̄ absolute sic pcedā. Primo em̄ ostēdā q̄ i diuīs nō sūt triā supposita p̄prietatib⁹ absolutis distincta, et adducā i h̄m̄ opīonē linconien. cū suis motiūis. et r̄ndeb̄ ad ea. Scđ oñdā q̄ dīne psonēnō distinguunt̄ modis absolutis. q̄s q̄dā appellat̄ modos h̄ndi pfectioz, et recitab̄ opīmōz oppositā cū suis motiūis. r̄p̄is r̄ndeb̄

Prīmū pbo sic. Om̄e q̄d̄ sic sebz q̄ ip̄m i quolibet est melius q̄z nō ip̄m. hoc dicit p̄fēctionē simpli. Sed om̄e absolutū formaliter ex̄ns i diuīs ētale q̄ ip̄m i quolibet est melius q̄z nō ip̄m. ut pat̄z p Ansel. monologion. xv. iḡit si diuīne psonē distinguūt p̄prietatib⁹ absoluūtis. tūc aliq̄ pfectio simpli ēt i q̄libet persoña q̄ nō ēt i alia. et sic cuilibet diuīne psonē deſicerēt due pfectōes simpli quibus alie due psonē ab ipsa differēt. quod nō solū est ḡtra fidē. verūtia ḡtra vera ph̄iam. et sp̄aliter ḡtra

Aristo. v. metaph. et om̄en. ibidē. ca. de p̄fēcto. Scđ. si nō om̄is absoluta pfectio esset iūt qualibet diuīna psonā. tunc maior pfectio et bonitas esset in tribus psonis q̄z i vna tm̄. q̄d̄ in libro. de trīni. negat Aug. tanq̄z deūiū a ca

tholica veritate. Scđ. si diuīne persone ēent proprietatibus absolutis ab iūicē distincte. tunc vel nulla diuīna psonā esset producibilis. vel natura diuīna esset mutabilis. conſequens q̄z̄tum ad vtrāq̄z sui partē est impossibile. ergo et antēdēs. de quētia pbo. q̄z om̄is natura i qua forma absoluta innascit̄ ex reali productioe. illa natura necessario mutat̄. sed si aliq̄ psonā diuīna absoluta p̄prietate ḡſi tuta pducere. tūc i natura diuīna p̄ realē pductionē forma absoluta innascerēt. illa for̄ma q̄ psonā pducta ḡſtituit̄. vel ḡ psonā diuīna nō pducere. vel natura diuīna mutabitur

Scđ. talis absoluta p̄prietas ḡpata ad ēentiam nccio h̄ret r̄oem actus vel potētie. q̄z q̄nīcūq̄z aliq̄ duo absoluta sūt sil. opt̄z q̄ vñū h̄eat r̄oēz act⁹. et alterz r̄oēz potētie. Scđ h̄mois psonal̄ p̄prietas nō p̄t h̄fe i tali ḡpatōe rationē potētie. q̄z tunc nō posset dare ipsi persone esse incoicabile sūe psonale. Nec essentia p̄t haberet r̄oēz potētie respectu h̄moi proprietas. q̄z ipsa est purus actus et infinit⁹ claudens in se necessario oēm rationē actualitatatis et p̄sequēs nō potest capere esse ab aliquo alio actu. Sed p̄trariū istius opinionis probat̄ linconien. et suj sequaces. et r̄oēs eoz ut

plurimū probat̄. q̄ psonē diuīne nō distinguāt̄ curratioe. et p̄sequens reputat̄ se probasse q̄d̄ distinguant̄ principijs absolutis. Arguunt̄ igit̄ primo sic. Q̄is relatio p̄supponit an̄ se illud q̄d̄ refert̄ h̄moi relationē. sed essentia diuīna nō refert̄. quia ipsum suppositū referatur. ergo diuīna relatio non constituit̄ nec distinguuit̄ suppositū. sed p̄supponit̄ ip̄m esse diſtinctū. Scđ. ois relatio realis p̄supponit̄ realez distinctionē extremoz. ideo em̄ fm̄ p̄hm̄ idētitas nō est relatio realis. q̄z ei⁹ extrema nō sunt realiter distincta. sed relationes diuīne sunt relationes reales. ergo p̄supponit̄ sua extrema. sc̄z ipsa supposita realiter esse distincta. et per p̄sequens nō distinguēt̄ ea. quia quod p̄supponit̄ ab aliquo hoc nō innascitur ab eo.

Scđ. si virtute generationis in esse genito. si silus constituere filiatione. tūc nō magis generaret̄ filius q̄z pater. q̄ns ē falsum. ḡ et ante dēs. falsitas dēntis patet. pbat̄ p̄ntie. q̄z per generationē nō minus generanti acquirunt̄ propriū ad aliquid q̄z acquirat̄ filio. Scđ. igit̄ fili⁹ ex hoc dicit̄ gigni. q̄z p̄ generatioz sibi ac q̄rit̄ filiatio. eadē rōne p̄ generare. q̄z sibi per generationē acq̄rit̄ p̄nitas. Scđ. relatio ori‌ginis i suo immediato fūdamēto nō fundat̄ nisi mediāte actu origis. cū igit̄ suppositorū sit agere. ḡ om̄is relatio originis p̄supponit̄ suppositū ex cui⁹ actu innascit̄ talis relatio. et p̄sequens p̄mordialiter nec cōstituit̄ suppositū nec distinguuit̄. Scđ. formale distinctionē suppositi ē fm̄ se incoicabile. s̄z nec filiatō nec p̄nitas ē fm̄ se formalr̄ incoicabil. maior p̄z. q̄z si formale p̄stitutiū suppositi nō esset incoicabile. nec suppositū ēt q̄d̄ incoicabile. minor pbat̄. q̄z si filiatō seu p̄nitas esset forma incoicabilis. aut hoc esset inq̄z̄tum relationes sūt. aut in q̄z̄tum filiatō et p̄nitas sūnt. aut in q̄z̄tum relationes diuīne sūnt. Nō p̄mo mō. q̄z tūc nulla relatio esset cōicabilis. et sic nec in creatur̄s inuenirent̄ relationes silēs. Nec scđ oī mo q̄z tūc s̄ nulla natura possent inueniri plures filiations aut p̄nitas. Nec tertio mō. q̄z tūc cōis spiratio cū sit diuīna relatio nō esset cōicabilis. q̄d̄ est falsum. cū filio cōicet̄. Et p̄firmat̄. quia si prima psonā in diuīs prius spirasset q̄z genuit̄. tunc sp̄uis sancto p̄municasset vim generatiūā cum respectu p̄posito ad generatōem. et q̄ns p̄nitas fuisset cōicabilis.

Scđ. q̄n̄ aliquis actus antēdit̄ aliquē termi‌nū. tūc antēdit̄ om̄e illud q̄d̄ sil̄ naturalē ē cū illo termō. Scđ generare q̄d̄ est actus psonē prime antēdit̄ filiationē que ex ipso innascit̄.

g etiā antecedit primitate. cū relationes oppositae
sunt sūl natura i naturali intelligentia. vt dī in p
dicamētis. g primitas nō p̄stituet suppositū
generās. s̄z p̄supponit ipm p̄stitutū. ¶ Dī re
latio dīna p̄stitueret suppositū. aut h̄ faceret
vt p̄pat ad eentia. t vt sic q̄r trāsit i eentia. re
latio non p̄stitueret sed suba. aut vt p̄pat ad
oppositū. t hoc nō. q̄r sic nō h̄ modū in exi
stētis. sed h̄ modū adessendi. p̄ncipiu auctez
p̄stitutiū inexistit ei qd̄ p̄stituit. ¶ Dī. argu
it qd̄ modern⁹ sic. Natura excellētissima dī
suppositari suppositatōne excellentissima. s̄z
suppositatio absoluta ē excellētior relatiua. g
zc. ¶ Dī. supposita substātialia debet supposi
tari p̄ncipis substātialib⁹. sed dīna supposi
ta sunt supposta subalbia. g zc. ¶ Dī. pfectissi
mū suppositū dī p̄stitui p̄ncipiū sui gene
ris. s̄z dīnū suppositū ē pfectissimū t̄ suba. g
sū p̄stitutiū p̄ncipiū n̄ p̄t eē relatio. ¶ Dī
suppositari p̄ncipiū alteri⁹ generis i natura
suppositata arguit ipfecto⁹. sicut p̄t de accidē
tib⁹ q̄ suppositat p̄ subaz. vñ vt dicūt si natura
hūana ēt simpl'r pfecta. a supposito dīno nō
posset suppositari. sed i natura dīnia nulla ē
ipfectio. g nō poterit suppositari p̄ncipiū al
teri⁹ generi⁹. puta p̄ relationē. ¶ Et illas q̄tū
or rōca Frāscus de mayronis asserit eē insolu
biles. q̄r dicit eas eē trāscēdentes. ppter qd̄
dimittit eas insolutas. q̄uis excludētē tenē
re nō videat. ¶ Sed mihi videt q̄ ille cū p̄
cedētibus sint dītra veritatē & spālter p̄tra ex
p̄ssas sc̄toz snias & auctes. quas adducā i ter
cio istius q̄onis articulo. ergo ad ipsas p̄ or
dinē respondebo. ¶ Ad primā igit̄ dicēdū q̄
maior est falsa nō idū i dīuis. verūtē i crea
turis. q̄r illud quod refert est ipm relationūz.
Sicut ergo albedo nō p̄supponit an se ipsu⁹
albū. q̄r albedo p̄stituit ipm in eē albo. sic ipsa
relatio nō p̄supponit an se ipsum relationū. s̄z
p̄stituit ipm i eē relatio. ¶ Ad secūm dicēdū
q̄ aliqd̄ p̄supponere altery p̄t intelligi dupl'r
Uno mō q̄ p̄suppositū pcedat t̄ sit prius eo
qd̄ p̄supponit. sicut domus p̄supponit funda
mentū. Alio mō q̄ impossibile sit p̄supponēs
eē sine p̄supposito. q̄r ex sua natura requirit il
lud. q̄uis q̄nq̄ etiam afferat secū illud. sicut
rationale p̄supponit eē hominē. q̄uis sit eius
p̄ncipiū p̄stitutiū. q̄r impossibile est eē ra
tiōale nō existētē homie. t̄ illo sc̄do modo re
lationes dīine p̄supponit sua extrema reali
ter esse distincta. q̄uis vere sint p̄ncipia illi⁹
distincto⁹. sed nō p̄supponit ea p̄mo modo

8
Frāsc⁹ de
mayronis

9

10

11

Solutio
Ad. i. rōe⁹

Ad 2

Ad 3

co. q̄ q̄uis i creaturis relatio realis acquirat
in generate. hoc tñ est impossibile i prima per
sona diuina. q̄r eo ipso q̄ talis persona ē innasci
bills t̄ omnino prima. impossibile ē q̄ paterni
tas vel aliqd̄ aliud reale in ipsa sit productuz
v̄l acquisitū. Dato em p̄ impossibile q̄ p̄sona
diuine absolutis p̄prietatibus p̄stituerent et
distinguēt. adhuc filiatio acquirere i sup
posito genito. in patre⁹ paternitas nec pol
let eē coicata. nec p̄ducta. nec acquisita. eo q̄
oīa illa repugnat p̄sona omnino prime in dīni
nis. ¶ Ad quartū dicēdū q̄ q̄uis maior ali
quo mō sit vera i creaturis. i dīuis tamē vbi
actus origis t̄ relatio originis sunt idē reali
ter. abi vnum illo⁹ nō respicit mediatus vel
immediatus ipm fundamētū nisi fm nost̄z
modū intelligēdi. Eadē em res vt habet mo
dū inexistētis p̄prietatis. p̄stituit p̄sonaz pa
tris. t̄ vt sic dicit p̄prietas p̄sonalis. t̄ eadem
res vt habet modū erumpētis origis dicit ge
neratio. sed vt ē ratio referēdi p̄ducēs ad p̄du
ctū dicit relatio. Ex quib⁹ patet q̄ maior illa
sub eo sensu sub q̄ accipit̄ est falsa. ¶ Ad q̄n
tū dico ad minorē dicēdū t̄ ei⁹ pbationēs i p̄
rimitas in dīuis est incoicabilis. nō inq̄tūz
est relatio. aut inq̄tū paternitas. aut inq̄tū
dīnia relatio. sed inq̄tū dīnia pater
nitas t̄ inq̄tū diuine p̄sona p̄prietas. Sic
em̄ forma subalbis sortis ē incoicabilis. nō tñ
inq̄tū est suba. nec inq̄tū substātia huma
na. sed inq̄tū forma subalbis sortis. sic zc. Et
eodem dīm ē de filiatōe q̄ est p̄prietas filij.
t̄ de spiratione passiua. q̄ est p̄prietas sp̄usci

¶ Ad 2firmatōem dico q̄ p̄suppositū ē ipso
libile. t̄ id nō est mīz si ad ipm sequit̄ iposiblē
matōem. ¶ Ad. vi. dīm q̄ sicut supius patuit. i di
uis hec ēan nec post. nec p̄us nec poster⁹. et
minor ē falsa. q̄r generare nō antecedit filiatōz
q̄r simultanee sunt. nec p̄ 2ns p̄nitatē. ¶ Ad
vii. dīm q̄ relatio dīna p̄stituit suppositū vt
ē p̄sonal⁹ p̄prietas. q̄r vt sic fm nost̄z modū in
telligēdi inexistit. sed distiguit suppositū co
stitutū ut p̄pat ad oppositū. ¶ Ad. vii. rōe⁹
q̄ est p̄ma de illis quas Frāscus dīmayrōis
reputat insolubiles dīz q̄ p̄supposita p̄sonaz
trinitate t̄ dīne eētēvitate. tūc mīor ē fallia
q̄r suppositatō absolute tollit eētē vnitatē.
t̄ id p̄t̄ supposita ēadē natura. tūc ab
soluta suppositatio maḡ dicit ipfecto⁹. q̄ p̄f
fecto⁹. eo q̄ ad talū absolutoz supposito⁹ mī
titudinē mītiplece naīa. sic ḡ arguit dīna p̄
fecto⁹ q̄ eētē dīnia siue natura i tribus per
sonis nō diuidit nec triplicat. sic eodē modo

Ad 4

Ad 5

Ad confir
matōem.

Ad 6

Ad 7

Ad 8

- Ad 9 attestat diuine pfectioi suppositatioi dinā esse
relatiua tñō absolutā. Ad. ix. dōm q̄ sicut
diuina supposita includit subaz siue naturaz
diuinā. sic etiā relatōz. t̄ iō nō solū debet dici
supposita subiecta. sed etiā p̄prie supposita re
lativa. Ad. x. dōm q̄ maior nō ē vera nisi il
lud pfectissimū suppositū eērynū tm̄ i vna na
tura. qz si multiplicat̄ supposita. ncce est eoꝝ
p̄ncipia p̄stitutiuā multiplicari. q̄ si fuerit suba
lia t̄ absoluta. natura nccio nuerat qd̄ i diuīs
ponere deuinz a catholica fidei. Ad. xi. dōz
q̄ maior nō ē ſa. maxie ſi illō p̄dictipū alteri
generis nō ſit accēns. nec facit p̄pōz cū natura
ſz fm̄ totā ſuā realitatē trādit i naturā. tūc nul
la ipfectorōz arguit i natura suppositata. Et qd̄
allumit p̄ ſili i accēntibꝫ t̄ natura humana i
xpo. cū hoc qd̄ nō ē ſile etiā nō est ver. qz nec
accidēs supponit. ſz a ſuo ſhieco recipit. nec
natura huana a ſbō ē supposita ſed allum
pta. **S**cđo dico q̄ diuina supposita nō ſūt
diſticta p̄ modos absolutos. qz oē qd̄ adueit
supposito iā p̄ſtituto ē ſibi accēntale t̄ adueni
ciū. ḡ ſi diuine pſone p̄ſtituunt p̄ modos abſo
lutos. tūc relatōes diuine adueniret suppositi
taqz aduenientie accēntales. qd̄ ē impossibile. cū
i deo nihil accidētale poſſit poṇi. **P**. p̄ſtit
talibꝫ modis. aut supposita p̄ſtituta ſūt ab
ſoluta aut relatiua. Si p̄mo mō tūc oē ſrōes
qz adduxi ē p̄cedētē opinione eq̄ ſunt ē illā.
Si ſcđo mō. tūc iſti modi quibꝫ pſone p̄ſtit
tuunt nō erūt abſoluti ſz ſimpli relatiui. qd̄ ē
3 te. **S**p. ſi pſone p̄ſtituunt p̄ modos abſolu
tos. aut i diuīs erit realis p̄pō. aut nulla di
ſtinctio. qz tales modi nō poſſent pſonas di
ſtinguere p̄ compationē ad oppofitū cū non
ſint relatiui ſz mere abſoluti. nec p̄ p̄ationē
ad eēntiā. qz tales modi p̄pati ad eēntiā. aut
totali trāſeūt i eēntiā. t̄ tūc nō poterit eſſe ma
ior diſtictio fm̄ tales modos qz fm̄ eēntiā i q̄
nulla diſtictio niſi fm̄ heresim arrianā. aut
tales modi nō trāſeūt i eēntiā ſed diſtinguūt
eēntie. t̄ tūc cū tales modi ſint abſoluti. hec
ſario faciet p̄poſitorōz cū eēntia. **P**. tales mo
di aut diſferret solo nūero. ant ſpecie. Nō pri
mo mō. qz nec i relationibꝫ. nec i abſoluti plu
ra solo nūero dñitia p̄nt eēl diuīs. Nec ſcđo
mō. qz ea q̄ diſferet ſpēli ipsiſ repugnat eē ſi
mul i eodē neceſſario ſūt oppoſita. ſed iſiſ mo
dis repugnaret eſſe i eadem pſone. qz p̄ tales
modos pſone ab iuicē eſſent diſtincte. Nec
tamē poſſent tales modi eſſe oppoſiti niſi op
poſitionē relatiua. que tamē ab iſiſ pſcindit.
cuꝫ dicātur modi ſimpli abſoluti. In diuīs

em̄ nec p̄ot eſſe p̄traria oppoſitio. nec p̄tradi
ctoria nec p̄uatiua inter p̄ncipia p̄ſtitutiuā.
qz om̄i tali oppoſitorōz vnu oppoſitorꝫ eſt
pfectus t̄ alreꝫ im pfectus. In ſolis em̄ re
latiuis oppoſitis ipſa oppoſita p̄nt eēforma
liter eque pfecta. **S**ed ē quidē ſubtilis do
ctor qui. in. ſuo quolz. q. viij. artic. iiij. t̄ ſilz in
q̄onibus ſhiſ ſup p̄dicamēta ponit tres diuī
nas pſonas p̄ſtitui p̄ tres modos abſolutos
Iſti autē modi ſūt eſſe naturaliter. eſſe intelle
ctualiter t̄ eſſe amabiliter. Per primuz p̄ſtit
uit pſona patris. p̄ ſcdm pſona filii. t̄ p̄ terci
um pſona ſpūſſancti. Et illos modos abſo
lutos dicit eſſe i immediatū ſūdamētu diuinaꝫ
relationū. Et illud pbat ſic. **O**ppoſita i eodē
fm̄ idē ſimul eſſenio p̄nt. ſed i diuīs ſūt rela
tiones oppoſite. vt recta fides tenet. ḡ h̄moi
relatōes nō p̄nt immediate ſūdari in diuina
eēntia fm̄ idē. ſed fm̄ diſtinctos modos iam
dictos. **P**. habitudo ſemp ē diſtinctoz. ita
q̄ diſtinctio p̄ntelligit h̄itudini. ſed oīs rela
tio dicit habitudinē. ḡ diſtinctio relatiue op
poſitorōz p̄eigit alia diſtictionē i ſūdamēto.
P. vbiſuqz ſūt relatōes reales optet ee di
ſtinctio i ſūdamētu eaz. qz relatio q̄ ſit re
alis nō habet a relatione ſibi oppoſita. ſed h̄
habet a ſūdamēto relatione ſibi oppoſite. ppter
qd̄ relatiua q̄ dicunt fm̄ rationē vere ſūt op
poſita relatiue. relatōes tñ eoz n̄ ſūt reales. eo
q̄ nō ſit realis diſtinctio i ſūdamēto. ſed i di
uīs ſūt relationes reales. ḡ tc. **P**. vbiſuqz
ē origo. ibi ē p̄ncipiū t̄ termin⁹ originis. ſed i di
uīs ē vera origo t̄ relatio. nec p̄ot ee p̄ncipiuz
neceſſerius originis. ergo eēntia diuina erit
p̄ncipiū t̄ termin⁹ originis. Hoc aut eēntia n̄
poſteſt competere. niſi i eſſentia ſit aliq̄ diu
erſificatio. qz ſi eſſentia nō diuersificata eē p̄n
cipiū t̄ termin⁹ originis. cū eſſentia ſit in
qualibꝫ pſone. ipſa eſſentia i qualibꝫ pſone
h̄eret rationē p̄ncipiū t̄ termin⁹. qd̄ nō ē diſeđū.
ḡ i eēntia erit aliq̄ diſtinctio modorꝫ fm̄ quaz
ipſa dñ p̄ncipiū t̄ termin⁹. **E**t addit ille do
ctor q̄ illi modi pſonales n̄ ſūt modi pfectio
niſ ſicut ſūt modi attributales. ſed ſūt modi
habedi pfectio. Eadē em̄ pfectio q̄ habet i
p̄enaturalit. habet i filio i t̄ellectualit. t̄ ſpū
ſtō amabilit. **S**z illud n̄ valz. qz ſicut om̄i
trīu diuīaz pſonaz ē eadē natura. idē intelle
ctus. t̄ idem amor. put amor ſumit abſolute
ſic om̄i trīu pſonarū eſt idem modus eſ
ſeſdi naturaliter. i t̄ellectualiter t̄ amabilit.
Forte dicit q̄ illud nō valet. quia paterna
turaliter non eſſe ab alio. ſed ſilijs naturaliter ē

Jac. de vi
ter. 3. qz.
q. 7. ar. 4

z

3

4

Additio
eiusdem

Lōtra Ja
cobū.

Instantia

Solutio.

ab alio. q̄ nō erit idē modus patris et filii.
R̄ndeo q̄ eē ab alio et nō esse ab alio nō sūt
modi absoluti de quibus ille doctor loq̄ pro/
ponit. sed sunt modi relativi cū sint modi ori/
ginis. ppter qd̄ instātia nō est ad ppositum.

2. Q. si plone diuine differret p h̄moi modos
absolutos. tūc plone diuine nō coexigeret se
mutuo nccio. q̄ nō ē falsū. q̄ eadē nccitate q̄ si
hus nō pōt esse sine patre. et spūscūs sine vtro
qz. eadē nccitate fm̄ dicta sc̄toz p̄ nō pōt ēē
sine filio. nec filius et p̄ sine spūlacto. p̄na p/
bat. q̄ q̄uis ēēntia intellectualr̄ et amabilr̄ co
exigat aliquid qd̄ ē naturalr̄. q̄ intellect⁹ et amor
p̄supponit naturā. tñ ēē naturalr̄ non coexi/
git necessario ēē intellectualr̄ vel ēē amabilit̄

3. sed abstrahit ab vtroqz. Q. p̄. null⁹ mod⁹ ēēn
tiales ēēstitutiu⁹ diuine plone. q̄ modi essen/
tiales sunt cōes trib⁹ plonis. sed ēē naturali⁹
et intellectualr̄ et amabilr̄ sūt modi ēēntiales.
q̄ sequūl̄ diuina ēēntia i q̄libet diuina perso/
na. ḡ tc. Q. tūc fili⁹ nō ēēt naturalr̄. nec p̄
ēēt intellectualr̄. q̄ p̄ modos ēēstitutiuos pso/
ne ab unice distinguit̄.

4. Ad p̄mū ḡ predi/
cti doctoris motiu⁹ ddm. q̄ q̄uis i eodē fū/
dato finito opposita simul ēē nō possint. i fū/
dato tñ infinito simul p̄nt ēē opposita. maxi/
me loquendo de oppositis relativis. de q̄b⁹ loq̄/
mūr in pposito. ḡ tc. Ad sc̄dm ddm q̄ ha/
bitudo realis i creaturis ēē distinctoz q̄ p̄sup/
ponit ēē distincta. eo q̄ relatōes habitudis rea/
lis i creaturis cū sint opposite et fundamētu⁹ fi/
nitū requirunt distincta fundamēta. s̄z habitudo rea/
lis in diuīs h̄ns infinitū fundamētu⁹ nō p̄sup/
ponit distincta. sed distincta supposita ēēstitu/
it i eodē indistincto fundamēto.

Ad 3. Ad tertiu ne/
go maiore. nisi loq̄ris de fundamēto finito et li/
mitato q̄le nō ēē diuīs. Ad pbatōem dico
q̄ non ēēsile de relatōib⁹ fm̄ rōem. q̄ fundamē/
tu⁹ eaꝝ ēēfinitū et limitatū. nec etiā secū afferunt
distinctionē extremeroz q̄ p̄ h̄moi relatōes sūt
ēēstituta. Etia i pbatōe falsum assumit. q̄ q̄
relatio sit vera res nō h̄z ab eo ad qd̄ ē. se d ab
eo i quo est. nec h̄z realitatē a fundamēto rela/
tōis opposite. vt. s̄. patebit.

Ad 4. Ad quartu⁹ di/
cedū ad maiore q̄ ēēntia diuīa ēē pncipiu⁹ et ter/
min⁹ origis. nō tñ vt diuīis modis absolue⁹
sūngit. s̄z vt alteri et alteri respectui est sūcta.
nā vt i plona pris ēēsūcta p̄nitati. sic est p̄n/
cipiu⁹ origis. s̄z vt plona fili⁹ ēēsūcta filiatio/
ni. est terminus origis.

Articis 2.

Quantu⁹ ad secun

dū. vt z̄ plone diuīe distinguit̄ origine. dicē
dū q̄ plone diuīe nō ēēstituunt p̄ origis fm̄
q̄ origies sūt. q̄ illō q̄ aliqd̄ plona h̄r̄ ēēstituunt
ēēintrinsecū rei ēēstitute. sed origies nō signifi/
cat vt intrisece plonis. sed significat vt actus

p̄gredit̄es a plona in plona q̄lvia media in
ter p̄dueēs et p̄ductū. ppter qd̄ dicit. q̄. ph̄ico
m̄. q̄ generatio est via i naturā. ergo tc. Q. p̄
actio notionalis ēēstiderata p̄ modū actionis
plonam agētis nō ēēstituit. q̄ notionale agē/
te p̄supponit suppositale ee. cū suppositoz sit
agere. vt p̄z. i. metaph̄. sed origo i diuīis puta
generatio vel spiratio vt i p̄ducēte. ēē actio p̄/
ducētis. ḡ vt sic nō ēēstituit plonaz ei.

Opio ope/
rariū istius tenet quida doctores. et h̄ pro/
posita.

I. Fundamētu⁹ diuīaz relationu⁹ sunt
actus origis. sed relatōes p̄supponit luū fū/
damētu⁹. ergo relatōes nō ēēstituit vt relati/
ones sed vt origines. Q. q̄n̄ aliqd̄ plura sūt
i aliquo quoda ordine. h̄ illud ēēstituit p̄ ali/
qd̄ illoz. tūc ēēstituit p̄mo. vt p̄z de p̄nitate et
p̄cute spiratio i patre. sed filiatio et generari
i sunt filio. et generari i eo p̄cedit filiationē. ḡ
plona fili⁹ sō. maliter ēēstituit p̄ ipm generari.

Q. exquo suppositu⁹ diuīu est relationu⁹ et
relationē ēēstituit. ḡ illud qd̄ magis significat
p̄ modū relatōis magis h̄z rōe⁹ ēēstituēdi di/
uīa plona. sed generare seu quicūqz ali⁹ act⁹
origis magis videt significare relationē qz p̄
nitatis seu filiatio. q̄ actus origis significant
relatōem actuālē. paternitas x̄o significat re/
latōz habituālē. Q. illud p̄ qd̄ aliqd̄ h̄z esse. et
sine quo nō pōt intelligi cē. illo videt ēēstitui
esse. sed fili⁹ h̄z esse p̄ ipm generari. et sine ipo
nō potest intelligi esse. ergo tc. Q. Damas. S
lib. i. ca. q̄. ait. q̄ in diuīis om̄ia sunt cōmūnia.
pter generationē. ingeneratōem et p̄cessionē.

Q. Sed illud stare nō pōt. q̄ isti doctores q̄ Lōtra op̄i
has ratōes faciūt met̄p̄cedūt suppositū diuī
nū ēē relationu⁹ et ēēstitui relationē eo mō q̄ efficac/
iūs vt relationē exprimit. sed planū ēē relationē
diuīe magis et efficacius exp̄mūk noib⁹
pprietatū. puta paternitate vel filiatōe qz no/
mib⁹ originū. quia dato q̄ albedo et dealbari
ēēt idem realiter. achuc tamē res illa effica/
ciūs exprimeret vt qualitas est nomine albe/
diuīis qz p̄ ipm dealbari. sic in pposito. Ad Solu/
tio. primū ḡ dicēdū q̄ maior nō est vera. quia
cum agere p̄supponat esse. ergo q̄uis in diuī
nis nec sit prius nec posterius. tñ fm̄ nostrū
modū intelligēdi actus origis p̄supponit plona
originat̄ ēēstitutā paterna p̄prietate. cum
qua similitanee fili⁹ ēēstituit filiatōe ppter

Solutio
Ad 1

- Ad 2** mutuā coēxigētiā relatiō q̄ est patris ad filiū. et eodem modo de spūscō. vt sup̄ q̄ deduci dī. q̄. i. solutōe. iq̄. argum̄t̄. Ad sc̄d̄ dōd̄ q̄ minor nō ē vera. q̄ generari et filiatio in diuinis sunt idē realiter. nec vñū p̄cedit altery nū si fm̄ nost̄ modū intelligēdi. Ad terciū dīcēdū q̄ minor est falsa. q̄ relatiō magis formali significat noīe paternitat̄. q̄ p̄ h̄ q̄ ē generare. Ad q̄rtū dīcēdū q̄ filiū h̄ ē forma liter filiatiōe. et iō non p̄t intelligi sine ea. ipso aut̄ generari h̄ ē quasi efficiēter. puta p̄ modū cuiusdā fluxus et emanatiōis p̄cedentis a generatiōe ī ipm̄ genitiū. q̄ si minor accipit debite sub maiori. magis p̄babit q̄ filius īstituitur ipsa filiatione q̄ ipso generari. q̄ t̄c. Ad q̄ntū dīcēdū q̄ q̄ actus origis sūt idē realē cū p̄prietati bus p̄sonali bus. ideo Damas. t̄ q̄n̄ q̄ etiā alij sancti doctores magis curantes rei veritati q̄ de sermonis p̄prietate vñū accipiūt pro altero.
- Ad 3**
- Ad 4**
- Ad 5**

Articls 3

Quātūz ad terciū

Principale. ut p̄sonae diuine distinguat diuina relatione. Dicēdū sicut etiā als supiūs dictū est. q̄ diuine p̄sonae īstitutiūt et ab iniuicē distinguitur tribus relationib⁹. puta paternitate. filiatione. et passiuā spiratiōe siue processione. q̄uis appropriate loquēdo p̄dicte tres notiones p̄sonas īstituit ut p̄prietates sunt. distinguat ante ut relationes sunt. Paternitas em̄ ut p̄prietas incommunicabilit̄ est ī patre. et iō patrē ī esse ī cōmunicabili īstituit ī intellectu ali natura. sc̄z diuina. quod est ī esse personale. sed eadem paternitas ut relatiō precile respicit suū oppositū. et ideo ut sic distinguit ab op̄posito. Et videt q̄ hec sit intētio sc̄tōz dōctor̄ Aug. s. et ceteroꝝ. et sp̄aliter anselmi ī li. de p̄cessione spūsc̄t̄. vbi sic ait. Hec itaq̄. s. relatiō diuina sola causa pluralitatis ī deo est ut pater et filius et sp̄ūsc̄t̄ dīcī nō possint de iniuicē. sed alij sunt ad iniuicē. Et ibidem ca. ij. ait. q̄ ī diuinis om̄ia sunt vnum vbi nō obuiat relationib⁹ oppositio. Et ca. x. ait. q̄ impossibile est iniuenire ī fide christiana vñ vna p̄sona distinguatur ab alia nisi p̄ relationes originis. Et in fine illius libri concludit. q̄ tot sunt homines quoū sunt persone humanae. q̄ p̄sonae humanae distinguitur p̄prietati bus p̄sonali bus absolutis. in diuinis tamē nō sūt tot dōq̄ quoū persone. quia q̄ deus relatione dicatur ad deū facit p̄sonarum distinctiōem.

Nota᷑ di
stictiōz ab
solutoꝝ in
vñis.

Item Boetius de trinitate ait. Eētia q̄o-

tinet vñitatē. relatiō multiplicat trinitatem. Item Ansel. de incarnatiōe verbī extētēōe disputat vtra quēdam qui p̄sonas diuinās dīxit differre per absoluū. sic dīcis. Tu ponis tres p̄sonas absoluū differre. aut ergo ponis dīces tres deū aut nō. Si sic. tūc si ponis p̄sonas absoluūas. necesse est ut ponas tres deos. Si dīcis q̄ non est necesse illas tres p̄sonas esse tres deos. quia iste tres res simul sunt vñus deus. ergo singula quelibet diuina p̄sona nō est deus. sed ex tribus rebus p̄stituitur vñus deus. quod impiū est dicere. q̄ tunc erūt tres res vñus deus. t̄ non quelibet erit deus. Et idem est de intētione augustinī sup illud ps̄. Infixus sum in limo profūdi. Ibi em̄ dīcit August. hāc regulam generalē ter esse tenēdam ī sancta trinitate. q̄ p̄sonae in om̄i eo quo ad se dīcūt̄ sunt indistincte p̄sonaliter. Hic ratōib⁹ non īsistō. q̄ ratōnes hūthane hāc p̄clusionē nō attingūt. q̄ vñis ī diuinis sancta trinitate supposita. necesse sit nos dicere p̄sonaz īstitutōem et distictōem solū fieri p̄petatib⁹ relationib⁹. Si em̄ fieret p̄cipihs absolutia nec possem̄ saluare diuine entitē vñitatē. nec p̄sonae diuine oīmodā simplicitatē. q̄ om̄e qđ ī stat ex plurib⁹ absolutis diuoscit esse īposituz. Sola em̄ relatiō est que nihil aggregat sup suum fundamētu. et ideo cū suo fundamēto posita. simplicitati sui fūda menti ī nullo penitus derogat. Sed vtra predicta est opinio īpositini. qui ponit q̄ p̄sonae diuine nō constitutātur relatione nec distinguitur. Dicit em̄ q̄ p̄sonae diuine distinguitur se totis. q̄a ens simpliciter simplex a quo cūq̄ distinguitur. se toto distinguitur. sed p̄sona diuina est ens simpliciter simplex. P. si pater p̄ aliquid distingueret a filio. et p̄ aliquid p̄veniret cū eo. tūc supposituz patris nō esset summe simplex. sed īns ē fallū. īntia patz q̄ s̄ quocūq̄ ē aliqd et aliqd aliquo mō videt ē īpositū. P. illud de cuiꝝ rōe formalē est p̄ se et ad se īsse. hoc nō p̄t īstitut̄ formaliter re latōe. sed de ratione cuiuscūq̄ suppositi est p̄ se īsse. et p̄ se sequēs ad se ēē. q̄ sicut dīcit aug. vii. de trini. ca. ii. Om̄e qđ sublīst̄ ad seipm̄ sublīst̄. ergo illud qđ p̄ se ē h̄ ad se ēē videt. Maior etiā patz. q̄ cū relatiō īt̄ īsse ad aliud. si daret ad se īsse. tūc duo effect⁹ oppositi ēēt̄ formales effectus eiusdem forme. quod est impossibile. P. semp̄ p̄tes īstitut̄es īt̄ īt̄ se prius sunt vñite q̄ aliquid totum constitutane. ergo paternitas prius esset vñita ēēt̄ sentie q̄ totū suppositū patris ēēt̄ īstitutū.

Op̄i. p̄pō/
litini.

Sed oīs forma effectū suū formalē cōicat ei cui pūgit. ergo eēntia esset pater anqz patris suppositū esset p̄stitutum. P. si paternitas p̄stitueret. vel hoc fieret p̄ sui p̄mūctōem ad eī sentiam. vel p̄ sui vñione ad suppositū. Nō primo mō ppter ea q̄ iā dicta sunt. Nec scđō mō. q̄ oīs vñio p̄supponit suavibilia. n̄ vñqz vñū vñibiliū p̄stituit aliez. lic̄ p̄stituere pos̄sint aliqđ terciū. ergo i hmoi vñioe relatio non p̄stituet suppositum sed ipm̄ p̄supponet p̄stitutum. P. si relatio p̄stitueret diuinū suppositū. tu diuinū suppositū esset ens per accidēs. q̄ns ē fassum. q̄ri deo nihil ē p accidēs. q̄nū patet. q̄rē quod i se claudit qdditatis diorū pdicamētoz ēens p accidēs. P. illō qđ ē sūme entitatis nō p̄t formalē p̄stitui illo qđ ē mīme entitatis. sed suppositū diuinū ē sūme entitatis. t relatio ē mīme entitatis. P. sola subā est pncipium pseitatis terciū modi. sed pseitas suppositi ē pseitas terciū modi. ḡ nō poterit ee ab ipsa relatio. Maior t minor patet. i. posterioz. S illa nō p̄cludūt. q̄a que se totis differunt illa i nullo pueniūt. quia sunt prima diuersa. vt p̄z. x. metaph. sed p̄sone diuine realiter cōueniūt. ergo nō differunt se totis. Ad primū ḡ dicēdū q̄ ens simplē simplex q̄uis se toto differat a q̄cunqz differt absolute t naturalē. nō tñ differt se toto ab eo cū quo puenit. Leēntia seu natura. t differt solū psonalē. Ad scđm dōm q̄ ex h̄ nō p̄uiscit diuinā psonam includere aliqd t aliquid s̄z solū aliqd t ad aliqd. qđ quidē ad aliquid fm̄ totā suā realitatē trāsit i naturā sine i ipm̄ qđ est aliquid. t p̄ sequēs nullam cū eo faci et compositionē. Ad tertiu dōm q̄ de rōne suppositi nō solū est p̄ se esse. sed etiā incōicabiliter esse. licet i ḡt suppositum diuinū ab eī sentia diuina habeat p̄ se ee. tñ a p̄prietate relativā h̄z incōicabiliter ee. et p̄ sequēs talis p̄prieras poterit ee suā formalē pncipiū p̄stitutiū. Ad qrtū dōm q̄ nulla est p̄outas realis i qua p̄tes hmoi sint vñite anqz totuz ex pribz sit p̄stitutū. tideo relatio nō dat eēntie effectū suū formalē. sed hmoi effectū soluz dat ipsi toti supposito p̄stituto. Exemplū dāia rōnali q̄ nō dat i aliqd priori ipsi materie ee rōnale. sed solū hmoi p̄stituto tribuit tale tale.

Ad 5 Et p̄ hoc p̄t ad qntū q̄ nullū sequit incōuehiēs si relatio cū eēntia fm̄ n̄m̄ modū itel ligēdipunita p̄stituit diuinū suppositū. ḡ t̄. Ad sextū nego p̄nūtiam. ad pbatoz dicēdū q̄ qdditas relativā compata ad diuinā eēntiā nō manet fm̄. p̄pziā realitatē diuīc eēntie

p̄distinctā. sed trāsit p̄nūtī ipaz. ppter qđ cōstitutū ex relatioze eēntia nō erit ens per accidēs. Ad septimū dicēdū q̄ illa q̄ pueniūt s̄ omniū entitate pfecta. nccio oportet q̄ eoz p̄ncipia formaliter p̄stitutiua q̄ sunt eoz ad inicē distinctiua dicāt mīmaz entitatē. t̄o patet maiorez ee falsam. q̄z diuina supposita pueniūt i omniū entitate dicēte realiter pfectiōnē cū quodlibet diuinū suppositū sit simplē pfectū. eo q̄ sit verus deus. Ad octauū dīcēdū q̄ licet relatio nō sit pncipiū illi pseitas tñ pncipiū incōicabilitatis. t q̄ incōicabilitas ē de rōne formalē cuiuslibz suppositi simglarū. iō potest hmoi p̄petas relatiua ee formale pncipiū suppositi dīni formalē p̄stitutiū

Ad 7

Ad 8

Articls 4

Quātū ad quartū

pncipale dato q̄ diuinā supposita differat diuinā relatioz cū tribz suppositi relativē distictē sit vñū suppositū absolutū. sic pcedā. M̄rio ponā p̄cloem vñaz vere catholica. Scđo recitabo vñā opinione p̄nūtiam. Esercio so phismatibz illi op̄i. m̄debo. Quo ad p̄mū dico q̄ catholice loquēdo i dīlis nō p̄t p̄ni vñū suppositū absolutū cū tribz suppositi relativiis. q̄z tale suppositū vel distinguere tur ab alijs tribus. t p̄oneret numerū cuz eis t tunc esset quaternitas psonaz. quod est eroneuz t ab ecclesia cōdemnatū. vt patz extra de summa trini. t fide catholica. firmiter credimus. ca. damnamus. v̄l nō p̄oneret numerū cum eis. sed idētificaretur cui libet eo. sed hoc est impossibile. Primo q̄rē de ratōe suppositi est q̄ sit incōicabile. ḡ si vñū absolutū suppositū tribz suppositi relativiis cōiter idētificaret. tunc suppositū eēt cōicabile t incōicabile. Scđo q̄z q̄libet diuinā psona eēt psona absoluta t psona relativā. Esercio q̄rē fm̄ Rich. iiiij. de tri. c. xx. p̄ nomē psonenūqz itelli git nisi vñū aliqd solū ab oībz alijs singulari p̄prietate distinc̄t. ḡ si eēntia eēt psona absoluta. tunc a psonis p̄ris t filiis t sp̄uscti necessaria eoēt disticta. Quarto q̄z idē suppositū sil generaret t generaret. quia patre generāte ppter idētitatē quā haberet cum patre ipm̄ generaret p̄ se. t filio genito etiāz ipm̄ genera re ratōe idētitatē quā haberet cum filio.

Nec valet si dat instātia de diuina essentia que est eadem i tribus. t tamē nec generat nec generatur nec procedit. vt patuit superius.

Quia origo in diuinis repugnat essentie iaq̄ pncipio quod. nō autē repugnat psonae. Solutio

Instantia

Cōtra ista cōpi. pone
tū vnum suppositū
absolutū cū tribū re/
latiūis 2
forme em̄ nec cōuenit generare nec generari.
sed psonē competit utrūq;. Sed pterius
istius antiquitus aliqui tenuerūt. Et pbat
sic. Dis natura singularis induisa ī se et diui
sa ab om̄i alia cēntia h̄z rōnem psonē. essentia
diuina est h̄mōi. ḡ tc. Lū igit̄ ipsa sit res ab/
soluta. ḡ in diuis erit persona absoluta. Qd.
actio semp̄ est suppositi tanq; perse agentis.
vt pater. i. de anima. vbi p̄hus negat actionē
esse etiam ab ipsa anima humana vt est for/
ma homīs. Ait em̄ q̄ si quis dixerit animaz
intelligere. dicit eā texere vel edificare. Patet
etiam eadem maior. i. metaph. Sed diuine
cēntie competit p̄ se creare. vt dicunt catholi/
ci doctores. ergo tc. P. sc̄ut dāt supposi/
tum relatiūi ppter actiones notionales. sic
dabitur suppositū absolutū ppter actiones
essentialis. sed intelligere et velle sunt actiōes
essentialis. ergo tc. P. om̄is passio puen/
ens indifferēter pluribus puenit eis p̄ aliqd
om̄ine ipsis cui primo puenit. vt pat̄. i. po/
sterior. sed subsistere per se puenit tribus di/
uinis suppositis om̄initer et idifferēter. ergo
puenit eis p̄ aliquid ipsis cōe. cū igit̄ om̄e cō
mune ī diuis sit absolutū. ḡ erit aliquid cōe
absolutū p̄ se subsistē ī diuis. et p̄ sequens
persona absoluta. P. intelligere fm̄ nostrū
modū intelligēdi cum sit absolutum pcedit
omne relatiūi ī diuis. sed intelligere ē actus
suppositi. ergo tc. Qd. actus dicēdi presup/
ponit psonam dicētem. que si esset relatiua.
cū relatiua simul se ponat. tūc actus dicēdi p̄
supponeret psonam dictā. et sic esset dicta an/
q̄ dicere. quod est impossibile. P. ab infe/
riori pcedēdo ad supius tenet cōntia facta cū
exclusiōe. bñ em̄ sequit̄. vn̄ solus h̄o currit. ḡ
vn̄ solū aīal currit. ḡ cū psona sit qd̄ supius
ad deū. sequit̄. vn̄ solus deus creat. ḡ vna sola
psona creat. hoc aut̄ nō p̄t intelligi de aliqua
persona relatiua. q̄ nec solus pater nec solus
filī nec solus spūscūs creat. ḡ intelligēt de p/
sona absoluta. P. Aug. vñ. de tri. c. iñ. di/
cit. Dis res ad seipaz existit. quāto maḡ de.
sed ad seipm̄ nō subsistit nisi suppositū abso/
lutū. ḡ tc. P. nihil p̄tines ad pfectiōem et
actualitatē debet diuine cēntie denegari. s̄b/
sistere p̄ se attestatur actualitatē et pfectiōi. er/
go diuina cēntia p̄ se subsistet. et per psequēs
erit suppositū. P. illud videt̄ eēi deo qd̄ vlt/
oris intellectus cōcipit naturalē. s̄ oēs philo/
sophates tam iudei q̄ gētiles intellecerūt in/
diuis esse vnum suppositū absolutū. ergo tc.
P. illud qd̄ competit substitūs separatis. iñ

ne sue pfectōis. hoc maxime videt̄ deo p̄petere
cū maxime sit separatus. sed fm̄ p̄hm. iñ. de aīa
z. vñ. met̄. i. separa t̄ materia nō differt q̄ qd̄
ē ab eo cuī est. siue nō differt suppositū a na/
tura. quia quicditas separata seipsa est suppo/
sitū. ergo et essentia diuina seipsa erit supposi/
tū. Sed illud stare nō potest. q̄ cū suppo/
sitū ih̄q̄tū suppositū dicat incōicabile subsi/
stētia. ḡ si natura diuina de se esset suppositū. se
queret h̄ccio q̄ supposita patris et filij et spūs/
sc̄ti nō cēnt de. quia diuina natura ipsa que
nire nō posset. cū fm̄ p̄pū suum suppositū
haberet incōicabilem subsistētiam. Ad p̄
mū igit̄ dōm̄ q̄ maior nō est vera. q̄ si et̄ ve
ra. tūc natura humana ī xpo est psona. et p̄ co/
sequēs cēnt due psonē ī christo. Itē si esset ve
ra tūc natura huius lapidis esset persona. qd̄
est falsum. cum nō sit intellectualis natura.
Itē ad ratōem psonē nō solum requiritur q̄
sit diuisa ab om̄i alia cēntia. sed etiam q̄ sit di/
stincta ab om̄i alia psonā. s̄z cēntia diuina nō
est diuisa nec distincta a psonis p̄ris et filij et
spūsc̄ti. Ad secū dōm̄ q̄ creare d̄ p̄petere
dīne cēntie. nō q̄ libī p̄petat circūsc̄pt̄ psonis
p̄ris et filij et spūsc̄ti. s̄z eo q̄ oībō tribō puenit
inq̄tūm vñā cōez habet cēntia. tales em̄ act̄
qui indīnter om̄nes sūt tribus diuis psonis
dicūt puenire deo fm̄ q̄ tens est. et cuilibet p/
sonē inq̄tūm deus ē. ḡ tc. Ad tertū dōm̄
q̄ ppter actōem absolutā nō optet dare ī di/
uis suppositū absolutū. sed sufficit dare vñā
naturā absolutā. q̄ fm̄ se et sine h̄notatiōe ali/
cū respect̄ intrīseci sit rō h̄ī opatōis ī tribus
suppositis relatiuis. Ad. iñ. dōm̄ q̄ maior
nō ē vera vbi illa actio sic puenit pluribus q̄
tñ vñi eoz puenit p̄ altez. sed subsistere cōue/
nit filio p̄ patrē. et spūsc̄nto p̄ patrem et filiu
et deo nō oportet q̄ subsistere ipsis insit p̄ qd̄
dam alterz om̄ine istis tribus. Etiam posset
dici q̄ subsistere primo puenit patri p̄oritate
originis. Ad qntū dōm̄. q̄ mod̄ nr̄ intelligē
cēdi sepīē defectiō. nullū em̄ intelligere in di/
uis p̄t esse qd̄ nō sit a psonā relatiua. cū p̄ pri
mū intelligere diuinū vñbū p̄ducat. qd̄ qd̄ez
intelligere a p̄reccio et naturalē elicit. Ad
vi. dōm̄ q̄ libet catholicō h̄z soluere h̄ argu/
mētū. quia p̄ ipz expresse q̄z uis sophistice cō/
cludit. q̄ filius qui est psona dicta nō est a
patre. cum psona patris sit relatiua. Et iō di/
co conformiter ad pcedētia q̄ psona dicēns.
actus dicēdi. et psona dicta sunt quātum ad
rem penitus simul. et non est in ipz antecē/
sio nisi fm̄ nōt̄ modū intelligēdi. Ad 7

Cōtra op̄i
mōemSolutio
Edi

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

septimū dicendū. q̄ q̄n supi⁹ multiplicat ī se
riori. tūc nō tenet p̄ntia ab inferiori ad superi
us cū exclusione. Si em̄ plura. aialia essentī
vno solo homine. falsa eēt sequētia. vnuſ lo
lus hō currit. ergo vnuſ ſolū aial currit. dato
igit̄ q̄ pſona eēt ſupiuſ respectu dei. t̄n q̄ hoc
ſupiuſ multiplicat in hm̄oi inferiori. quia i

Ad 8 vno solo deo ſunt plures persone. ḡ r̄c. Ad
octauū dōm. q̄ Auguſ. non accipit ibi exiſte
re ſiue ſubliſtere p ſubliſtere ſuppoſitali. quia
multe ſunt res q̄ tñ nō ſunt ſuppoſita. Nō vi
deſ ḡ aliud p illa verba velle Aug. niſi q̄ hoc
nomē deus fm̄ q̄ hm̄oi nō dicit relative ſed
absolute. Ad nonū dicēdū q̄ eētia diuina
ſubliſtit p ſc. nō tñ ſepatum pſonaliter a trib⁹
pſonis. ſed vno eſſe ſimpliſiſimo ſubliſtit in
tribuſ pſoniſ. Ad x. dicēdū q̄ intelligētia
nō ſemp credēdū eſt. vt p3. iij. phicoz. t̄ maxi
me respectu ſupioz. respectu quoz ſeh⁹ ocul⁹
noſtri intellectus ſicut oculus noctue ad lu
cē ſolis. vt p3. iiij. meth. Nihil em̄ phibet que
da falsa pbabiliora eſſe quibusdā ver. vt di
ciſ. i. topoicoz. Unū ſi naturalis rationis iudi
cio ſimpliſ vellemus inniti. nūq̄ poneſemus
in diuiniſ pſonariū realē trinitatez. ſicut nec
gētiles nec iudei poſuerūt. Ad vndecimū
dicēdū q̄ q̄uis hoc pſectionis ſit q̄ ſuppoſi
tu nō differat a natura. nō tñ eſt pſectionis q̄
vnū ſolum ſuppoſitu ſit vniuſ nature. pſecti
or em̄ eſſet natura ſi ipſa indiuiuſa t̄ penitus in
diſtincta: plura haberet ſuppoſita. q̄b⁹ tñ oī
bus ipſa realiter eēt idē. Illud igit̄ qđ pſectio
nis eſt in ſubſtatib⁹ ſeparatis pſecti⁹. uenit eēt
tie diuine. quia ipſa idētificat tribuſ ſuppoſi
tis realiter diſtinctis. i quib⁹ tñ ipſa mīmenu
merat. Etiā poſſet dici q̄ min or nō eſt vera.
q̄r utra deū nō eſt aliq̄ natura cui ſuppoſitū
nō addat aliq̄d ſup ipſam. t̄ p 2̄ns differt ab
ea. Ad argumētū principale dicēdū q̄ pſo
na diuina q̄uis poſſet dici indiuiuž ſube
rōne nature q̄ vere eſt ſuba. eſt tñ relatiua ra
tione principi⁹ pſtitutini.

Ad p̄nci
pale argu
mentum.

Diſtinctio vicesima ſeptima.

Ic queri po
test r̄c. Mgr̄ in iſta diſ. xxvij.
xp̄at noia p̄prietatū noib⁹ pſo
na. Et duo ſacit. Nā primo ondit quō no
mina p̄prietatū ſe habeant ad noia pſonalia.
Scđo dat quādā regulā ordinare pſerenda
q̄ noia ſubaliam q̄ nomia noſionalia. ibi. Et

hic eſt aduertēda. Pr̄ima in duas. Nā pmo
ondit quō p̄prietates ſignificant noib⁹ p
ſonalib⁹. Scđo quō pſerunt q̄nq̄ nomib⁹
nō p̄prie pſonalib⁹ ſed pſonalib⁹ equipol
lētib⁹. ibi. Hic nō eſt p̄termittēdū. Pr̄ima
in tres fm̄ q̄ primo circa hm̄oi noia queſtio
nē mouet. Scđo ad mota queſtione r̄ndet.
Tercio r̄nſionē declarādo veritatē intentā p
mouet. Scđa ibi. Ad quod ſine. Tercia ibi.
Nec tñ nobis videt. Et hec i duas. q̄ primo
i iſta materia declarat quasdaꝝ ppoſitiones.
Scđo p̄prijs vocabulis noſiat diſtincuas
relatōes. Scđa ibi. Relationū ſo r̄c. q̄ Tūc
ſequit illa ps. Et hic eſt aduertēda. Et diuidit
in tres ptes. Pr̄imo em̄ ponit regulā genera
lē circa noia ſignificatiā tam ſubam q̄ notio
nē. Scđo ratione hui⁹ regule mouet inciden
tē queſtione. Et tercio ſubinfert q̄onis ſolu
tione. Scđa ibi. Hic querit cū dicit. Ad qđ
dicimus. Circa iſta diſtinctionē. xxvij. q̄
ro hanc queſtione.

Tū tot debam⁹ poneſere eēt i diu
nis quot ponim⁹ relatiōes. Et vi
det q̄ ſic. q̄ multiplicato iſeriori ml̄
uplicat ſupiuſ. ſed relatio realis eſt inferioris re
ſpectu hui⁹ quod eſt res. ḡ q̄tis multiplicat re
alis relatio rotiens multiplicat vera res. t̄ per
dīs tot erūt in diuiniſ vere res quoſ ſunt ibi re
ales relatiōes. Cōtra. in diuiniſ non p̄t eētis
ſi trinitas rez. ſed relatiōes reales in diuiniſ ſunt
plures trib⁹. ḡ nō ſunt in diuiniſ tot res q̄t ſunt
ibi relatiōes reales. Hic ſunt q̄tuor vidē
da. Pr̄imo em̄ vidēdū eſt q̄t ſint reales re
latōes in diuiniſ. Scđo vt̄ ſint tot vere
res q̄ ſunt relatiōes. Tercio vt̄ hm̄oi rela
tiones ſint posteriores actib⁹ noſionalib⁹.
Et q̄to vt̄ verbū dicas eētialit̄ vel noſi
onaliter in diuiniſ. Deoib⁹ em̄ iſtis mḡr vide
tur inquirere in illa. xxvij. diſtinctōe.

Quantū ad primū

quot ſint reales relatiōes in diuiniſ. eaduertē
dū q̄ in diuiniſ eſt diuinita inter noib⁹. relatiōes
t̄ p̄prietates. Omne em̄ illud dicit noſio qđ
pſonā diuina noſificat ita q̄ nō eſt cōe trib⁹.
Relatio aut̄ quo pſona ad terminū realē rea
liter refert. Proprietas ſo dicit quo pſona i
eſſe incōſtabiliſue p̄prio t̄ pſonalī pſtituit.
Et ideo q̄nq̄ ſunt noib⁹. q̄r p̄t noſificat pa
ternitate t̄ innascibilitate t̄ ſpiratōe aciuia. q̄
dicit cōis noſio. q̄r p̄ eādem noſificat etiā fili
us. cū ipſa ſit vna ſimpliſ i p̄q̄ ſi filio. filius

Articlo e

3. **Q**o pter cōmē notionē notificat filiatōe. q̄ spiri-
ritus sūcū notificat sola spiratōe passiua Pro-
prietates q̄o sunt tñ tres. Nā cū psonas i eē
psonali cōstituāt. q̄ psonae diuine sunt tñmodo
tres. sequit q̄ proprietates diuine sunt tñmodo
tres. s. paternitas. filiatio et passiua spiratio.
1. **R**elatōes q̄o reales sūt q̄ttuor. q̄z q̄libet re-
latiua opositione duas requirit relatōes. sed i
diuīs sūt tñ due relatiue opositionēes reales.
vna qua p̄r opponit filio et cōuerlo. et alia q̄
pater et filius opponit spūsancto et cōuerlo.
ergo erūt i diuīs tñ quattuor relatōes reales
2. **D**. i diuīis nō sunt intrisece relatōes rea-
les nisi origis quo supposito arguo sic. Que
libet origo requirit duas relatōes reales. q̄z
alia est relatio realis: qua producēs refert ad
productū. et alia qua productū refert ad pro-
ducēs. **S**ed i diuīs sūt due vere et pfecte ori-
gines. s. verbatio siue verbi generatio. et pces-
sio siue spūss acti productio. ḡ erūt ibi q̄ttuor
3. **R**eales relatōes. s. p̄nitas. filiatio. actiua spi-
ratio. et passiua spiratio. **P**. ois illa relatō e
realis que habet fundamenū reale et terminū
realem. sed quelibet predicatorum relationū e
hīmōi. ḡ tc.

Articls 2.

Quātūad secundū

- I**n principale. vtz i diuīs sūt totē res q̄t sunt re-
latōes. dico q̄ ille q̄ttuor relatōes diuine nō
sunt q̄ttuor res. sed sūt tres res tñ. q̄z nō p̄nt
esse plures res i diuīs q̄z sint psonae. s̄z psonetñ
modo sūt tres. vt tenet fides catholica. ḡ tñ/
modo erūt tres res i diuīs. Maior patet. q̄a-
si i diuīs essent plures res q̄z psonae. tunc ne
cessario i aliqua diuinaz psonarum eēt plu-
res res ab iniūcē realiter differētes. quod ē
impossible. quia talis psona nō eēt vere sim-
plex. **S**ed forte diceb q̄ ille plures res nō
sūt absolute s̄z mere relatōes. ideo nō derogat
summe simplicitati. q̄z sicut relatio cuz diuina
eentia i eadem psona nō derogat simplicitati
sic nec relatio cuz relatōe. **R**indeo q̄ois mul-
titudo rez realiter dñctiū i eadem psona vi-
deret derogare summe simplicitati. qd aut addi-
tur de eentia et relatōe nō est simile. quia essen-
tia diuina et relatōe nō sunt due res sed vna tñ
Nulla em realis differētia est inter eentia di-
uina et relatōez. sicut infra patebit. **P**. pau-
ctores res essent i spūsancto q̄z i patre et filio.
quia si p̄mūis notio esset alia res a paterni-
tate vt est i patre. et a filiatōne vt est i filio. tūc
pter eentiam diuīnā essent duæ res i patre. p̄s

Instantia

Solutio

ta paternitas et p̄mūis notio. et eodem mo-
do de filio. sed in spūsancto eēt solum passiua
spiratio. et sic spūsanctus eēt simplicior pa-
tre et filio. quod est impiū confiteri. **P**. om-
nia in diuīis sunt idē vbi nō obvia relatio-
nis opositione. vt patuit p̄ Ansel. i q̄one prece-
dēti. sed p̄mūis notio nec paternitati nec fi-
liatōi opponit relatiue. **S**ed forte dicecur
q̄ eadem ratōe nec paternitas nec filiatio dif-
ferrēt a spiratōe passiua. quia ad ipsas nō ha-
bet opositionē relatiua. **R**indeo q̄ paterni-
tas et filiatio q̄uis nō opponit directe spi-
rationi passiue. tamē indirecte ei opponitur
vt patuit supīus. sed paternitas et filiatio nec
directe nec indirecte opponit spiratōi acti-
ue siue p̄mūis notio. **E**t paternitas et pas-
siua spiratio cōstituit distincta supposita rea-
liter ad seūicez opposita. et silr filiatio et pas-
siua spiratio. sed cōmūis notio nō cōstituit
suppositū distinctū a suppositis constitutis
p̄ paternitatē et filiatōem. sed est i patre et filio.
nō ut duo sūt. sed vt vnu principiuz spūsan-
cti sunt. **E**t illa est intētio doctoris nostri
i illa distinctōe. cum ait q̄ aliūde habet rela-
tio q̄ sit relatio et q̄ sit res. q̄z q̄ sit relatio ha-
bet p̄ illud ad quod est. puta a termino seu p̄
terminū ad quē refert. q̄z vt sic nccio cōcēt
oppositionē. et p̄ sequēs distinctōem. et ideo
fm̄ duplē oppositionē originis quaz poni-
mus i diuīs psonis nccē habem⁹ p̄fiteri quac-
tuor relatōes. **S**ed q̄ sit res habet ab eo in q̄
est. et ideo cōis spiratio in patre nō poterit eē
alii res a paternitate. cū sit i eodem unmedi-
ato suđamēto cuz ea. s. i supposito patris. nec
poterit eēt alia res a filiatōe. cū sit i eodem sup-
posito filij cum ea. q̄uis sit alia relatio q̄z pa-
ternitas vel filiatio. quia refertur ad aliū ter-
minū. puta ad spūsanctuz ad quem nec re-
ferit paternitas nec filiatio. **S**ed p̄tra ista
multipliciter incedit. **P**rimo em̄ sunt alii
qui arguit p̄tra cōclusionē in se. **S**econdo
sunt alii tenētes cōclusionē. arguit tamē p̄tra
iā dictā doctoris declarationē. **P**rimi argu-
unt sic. Sicut nō potest ponit aliquid realis siue
absolutū siue relatiuiz nū ponaſ res. sic nō
potest ponit dñctia realis nū ponaſ dñctia rei.
Sed vt iā dictū est quattuor sunt reales re-
lationes i diuīs. ergo quattuor erūt res. **P**.
sicut se habet due relationes fm̄ rationē distin-
cte ad rem rōis. ita se habet due relationes rea-
les realiter distincte ad rem realiter dictam.
sed impossible est ponere duas relationes di-
stictas fm̄ rationē. q̄n ponatur due res rōis

Instantia

Solutio

Egidius

Cōtra ista

Alexander
de marcia
augustin.

3. ḡ tē. P. qn̄ aliqua dūo sūt eadē alicui tercio oī mō realitat̄ tūc sunt idēz inter se oī mō realitat̄. sed p̄nitatis & filiat̄ fūm p̄dictā positionēsunt idē cōi notioni oī mō realitat̄ putata re absolute & re relata. ḡ inter se nec poterūt differre re absolute nec relata. qd̄ est inconue niens. qz tūc p̄gat nullā distinctionē haberz a filio. P. qn̄cunqz aliqua sic se habent ut supius & inferius. tūc multiplicato inferiori: nccio multiplicat & supius. sed res ē qd̄ supi/ us ad relationē. ḡ tot erūt res quoē relatioēs.

4. 5. P. altud posset arguisic. Si quattuor re/ lationes diuinē non essent quattuor res. hoc maxime ēēt p tanto q̄ cōis notio non differe realiter a p̄nitate & filiat̄. qz de alīs tribus patet q̄ differūt. Sed hoc nō obstat. qd̄ p̄c p̄bari primo sic. Illa q̄ non p̄nt conuenire eidē respectu eiusdē nō sunt idē realiter. sed cōis notio & p̄nitatis nō p̄nt p̄uenire patri re spectu eiusdē. qz p̄nititas p̄petit sibi respectu fi lij & cōis notio respectu sp̄fici. ḡ nō p̄nt esse idē realiter ad min⁹ re relata. P. sicut se ha bet p̄nitatis ad filiationēz. sic se h̄z cōis notio ad passiuā spirationē. ḡ p̄mutatim sic se ha bebit paternitas ad munē notionem sicut se habet filiat̄ ad passiuā spirationē. sed filiat̄ & passiuā spiratio sunt due res. ḡ paterni tas et cōis notio erunt due res.

6. P. genera/ tio actiua ē alia res ab actiua p̄cessione. ḡ pa ternitas erit alia res a munē notione. p̄sequen tia p̄tate. qz sicut generatio actiua est realiter idē quod p̄nitatis. sic p̄cessio actiua est. realit̄ idē quod cōis notio. a ncedēs probat. qz due passiones seu illa que se h̄nt ad moduz duar̄ passionū immediate non possunt esse ab vna actione. sed generatio passiuā que est a gene ratione actiua. & processio passiuā que est a p cessione actiua sunt due emanatioēs passiuē. ḡ generatio actiua & processio passiuā. nō pos sunt ēē vna actio. & p̄ consequens nec vna res.

7. P. impossibile est ēē eandē relationem pro duceris & producti. etiam dāto q̄ idē sit pro duces & productū respectu diuersoz. sed filiat̄ est relatio producti. et munē notio ē relatio p̄ducēris. ḡ videt q̄ in filio cōis notio & filiat̄ differūt realiter. Scđo p̄tra mo dū declarādi doctoris nostri arguit quidaz sic. Cum dicis q̄ relatio habet q̄ sit res a fundamento in quo est. vel p̄ fundamentū intel ligis diuinā essentiā. vel diuinū supposituz. Nō primū. quia tūc omnes diuinē relatioēs essent vna res nūero. cū diuinā cēntia sit pe nitus vna. Nec secundū. qz p̄incipiūm con-

stitutiū nō habet q̄ sit res ab eo qd̄ constitue it. scđ fūm terlatiua p̄prietas cōstituit suppo sitū. ergo ex ipso supposito nō habet q̄ sit res.

8. Petiam in creaturis sup eodē fundamen to puta in eadē albedine respectu tamē diuer-

Lōtra opt
niōz alex.

soz fundat similitudo & dissimilitudo. q̄ difi ferūt realiter. Sed istis nō obstatib⁹ p̄di ctam tenebo coclusionē. eo q̄ magis formis catholice fidei videt. Et qz totuz pondus in hoc d̄sistit q̄ ipsi nūtū p̄bare q̄ munis no tuo differat a p̄nitate vt est in p̄. & a filiat̄ ne vt est in filio. tanqz res a re. igit oppositū il lūis arguo sic. Illa q̄ de seminice p̄dicat p̄ dicatiōe idētīca nō p̄nt differre sic res a re. l̄z cōis notio p̄dicat idētīce i p̄e d̄ ipsa p̄nitate & filio de ipsa filiat̄. ḡ n̄ differt ab eis sicut res a re. Maior p̄tz. qz ei⁹ oppositū implicat p̄ dicōz. qz tūc cēnt idē & nō cēnt idē. minore p̄ bo. qz oē qd̄ p̄dicat de p̄e diuinis idētīce. p̄dicat etiā de p̄nitate i diuinis idētīce. l̄z cōis notio p̄dicat de p̄e idētīce. ḡ & de p̄nitate. mōz p̄z. p̄bo maiore. qz qn̄cunqz aliqd̄ p̄dicat idētīce de alī termīo d̄cretēsupto qd̄ nō p̄dicat de eo abstracte supto. ille termin⁹ d̄cretus erit ali quid aggreditur. & deficiet necessario a summa simplicitate. sed quelibet diuina p̄sona ē summe simplicitatis. ḡ quicqđ p̄dicat idētīce de quacūqz diuina p̄sona sub termino d̄creto p̄lata. de eiusdē termini d̄creti abstracto p̄dicabit. Et eodē modo arguit de filiatione. P. z

sic cōis notio & paternitas in p̄sona patris di/ cerent plures res realiter differētes. tūc in vna & eadē p̄sona dīna cēnt formaliter plura sup posita. p̄sequēs ēimpossibile. ḡ & a ncedēs. p̄bo p̄ntiam. qz res distincta quē nō est alicui inherēs necessario est suppositū p̄ se si ab alte ro miraculo nō sustentat. Sed munis notio fūm te c̄res distincta. & non inherēt alicui. quia non est accidēs. nec sustentat miraculo se sicut natura humana a p̄bo. qz intrinsece ē diuinis quicqđ est naturaliter est. ergo fūm pos tūz tuā cōis notio de se erit suppositū forma lit p̄ter suppositū p̄ris. qd̄ ēimpossibile. P. 9. noīe exp̄mēte multitudinē rez diuinaz tenet q̄libet catholic⁹ adorare deū. sed null⁹ deū ad orat sub q̄ternitatis noīe l̄z solū fūm noīe trinita tia. ḡ q̄tuor relatioēs diuīen sūt q̄tuor res.

10. Ad p̄mū ergo adductū ē d̄clēm d̄dm. q̄ p̄nitatē & munē notionē dicere duas relatio ones reales potest dupli intelligi. Uno mō q̄ intrinsece dicant duas realitates. Alio mō ex trihsece & d̄notatiue. Primo mō ē falsus iel lectus. qz intrinsece sūt vna & eadē realitātē.

Probatio minoris.

Lōtra egi dum.

Solutio
Ad

penitus indistincta. et sub hoc sensu maior illius rationis est vera. sed minor est falsa. qz i diuis no sunt illo modo quatuor relationes reales qz intrinsece dicat quatuor realites. Se cuo mō est verus intellectus. eo qz p̄nitatis et cōis notis extrinsece coexistant duos terminos realiter distinctos. ratione quoqz vere dicuntur due relationes reales realitate ex parte. Sunt etiam reales realitate intrinseca. qz quis no realitate distincta. eo qz illud a quo dicuntur habere h̄mē i realitatē sit penitus vna res et indistincta. Et sub hoc sensu maior est falsa. qz no potest qz vbi ponit d̄na realis realitate extrinseca qz ibi ponant plures res distincte intrinseca.

Ad 2

Ad secundū p̄t p̄ idē. qz no p̄uincit ex h̄ n̄lē qz ponut due res intrinsece denotantes ipsos terminos. extrinsece aut̄ h̄mōi relationes. maxime si tales relationes simul se cōpatiunt in eodē diuino supposito. Etiā p̄cessis ambabz p̄missis no plus cōcluditur nisi qz no p̄nt dari due relationes realiter distincte nisi dentur due res. et hoc no est p̄tra p̄positū nostrū. qz no ponimus cōem notionē et paternitatē esse duas relationes realiter distinctas. licet ponamus qz sint due relationes reales ratione duo qz res alium terminoz.

Ad 3

Ad tertium dicēdū qz si illa maior est p̄ se nota ut illi dicūt. tūc sub illa maiore accipiam vñā minore infallibilē et cōcludam p̄positū nostrū. et p̄positū illius qd̄ ipsi intēdūt. Dicam. n. sic. Illa que sunt eadē alicui tercio omni modo realitatis puta re ab soluta et re relata. sunt idē inter se omni modo realitatis. sed cōis notio et p̄nitatis sūt idē supposito p̄ris oī mō realitas. qz nec d̄m̄t ab eo re absoluta nec re relata. ergo nec differunt inter se re absoluta nec re relata. Ad formā tamē argumētū dico. qz aliqua esse eadem alicui entitate relativa potest intelligi dupl. Uno mō positiue. Alio mō priuatue. Si positiue bñ sequit qz sint eadē inter se entitate relativa. s̄z no scđo mō. Clerb̄ ḡra. P̄nitatis et generato actiua sūt idē relatio qz ē patr̄ ad filiū re relata positiue. qz ambo referunt ad eundē terminū scđ ad filiū. Sed paternitas et filiatio sūt idē diuine entie no solū re absoluta sed etiā relata. priuatue tñ. qz quis no referant ad eundē terminū ratione cuius relationis dicereſ idē re relata positiue. tamē no distinguunt relatiue ab essentia. cum no habeant oppositioez ad eam. Sic eodē modo paternitas et filiatio sunt idem cōmuni notio re absoluta ratione diuine entie. et similiter sunt idē sibi re relata saltē p̄priuatue. qz cum nullā oppositione

habeant ad eam. no p̄nt relative distinguunt ab ea. qz Etiā iterum daret illa in statia de spiratioē passiva. que cu no opponit relative filiationē et paternitatē. no possit differri ab eis.

Instantia
Solutio.

co ut sup̄ dictū est. qz ibi est oppositio latē in directa. et cu hoc in nullo eodez supposito ponit spiratio passiva cum paternitate vel filiatione. si em̄ esset in eodē supposito cu paternitate. dicerē qz no differret a paternitate. Ad quartū dicendū qz plurificato inferiori plificat super ea entitate et realitate qz plificat ipm̄ inferi. Sed ut iā paruit ples relationes exstantes i eodē diuino supposito no plificat qz tūm̄ ad realitatē vnuente ipfis intrinseca et in recto. sed solū qz tūm̄ ad realitatē terminoz qz p̄notat et coexistat. ergo ut sic exp̄lificatioē suū prioris quod est res. no p̄cludit qz relationes diuine i eodē supposito exstantes km̄ se sint plus res res. sed tñm̄ ea qz importat coexistit et p̄notantur sint ples res. s. termini respectu quo rū h̄nt relativa oppositionē.

Ad 4

Ad quā tu nego minorem. Ad p̄batōz p̄ma dico qz maior est falsa. maxime si talia sint i eodē supposito simplicissimo i qz nulla pōt eē diuinitas rez. Ut dōm̄ qz ea qz no p̄nt p̄uenire eidē respectu eius de differūt realiter realitate extrinseca. no tñ intrinseca. Ad secundaz dōm̄ qz p̄mutata proportionē p̄prietenet i terminis quantitatūs. sed quantitas terminoz relatioz p̄prie p̄sistit in eorū oppositōe. qz oppositio terminoz p̄cerit distantia. et p̄ tñs quantitatē talii termini. ergo ex ipsa prima p̄portōe no plus habetur nisi qz sicut p̄nitatis et filiatio relative opponuntur. sic cōis notio et passiva spiratio relative opponuntur. et p̄ p̄nse ipsa p̄mutatōe no p̄ debet inferri nisi qz sicut prim⁹ termin⁹ no opponit tercio. sic secundū n̄ opponit quarto. Hu minori igit illius p̄mutate p̄prietatis cōmittit fallacia figure dictōis. quia de quāto itur ad quid.

Ad 5
Ad p̄ma et p̄batōem.

Ad tertiam nego antecedēs. Ad p̄batōe dico qz maior est falsa. qz ab eadem solis actione p̄nt esse multe passiones realiter differtes. Forte dicet qz no est simile de sole. cu sit agēs vniuersale. Sed illud no obstat. qz idē p̄ticularis ignis eadē sua calefactio et liqfactionē causat i cera et exiccationē in ligno. qz sint due passiones realē d̄ntes. passiones ergo p̄nt multiplicarē ne multitudinis patientiū. stante eadem actione ratione vnius agētis.

Ad tertiam

Ad quartā dōm̄ qz no plus cōcludit nisi qz filiatio et cōis notio sūt due relationes. no tñ ex hoc sequit qz sint due res distincte realitate intrinseca.

Ad quartaz

Ad p̄mū quod introducit

Solo rō /
nū egid.
Ad 1

Doctorē nostrū dicēdū. q̄ ipse ī illo p̄posito
q̄ fundamētū intelligit dīmīnū suppositū. p̄
pter quod ipse in eadē questōe dicit. q̄ si dīmī
nis notio esset ī patre & filio vt dūo sunt. cūc
cōmūnis notio esset dūe res. quia esset ī duo
bus suppositis vt dūo sunt. et h̄z tamētīm vna
relatio ppter vnitatē s̄hi termī. ergo ecōtra pa
ternitas & talis notio erunt vna res. q̄ sunt ī
vno supposito. & dūe relationes ppter duali
tate termīoz. Ad p̄batōz dico q̄ p̄nitās vt
relatio nō cōstituit p̄sonā patr. s̄z fīm n̄m mo
duz intelligēdi p̄supponit seipm vt p̄prietā
patris ē & vt sic cōstituit. Nec etiā est imagi
nādum q̄ relatio habeat entitatē a supposito
in quo est effectiue. quicqđ em̄ ēi patre a nul
lo p̄ducit. Dīmē enī qđ in patre est ī produ
cibile ē & īnascibile. nec etiā filiatio efficiēter
ē a filio. sed a patre p̄ducit a quo p̄ducit ipse
filius. **S**ed est intelligēdū q̄ p̄tāto dicit
relatio h̄re qđ res sit ab eo ī quo est. q̄ ex sua
natura habet q̄ eius realitas resultet in illo.

Ad 2 Ad scđ 3 dđm qđ nō est ad ppositū illđ qđ adducit de similitudine fudata ī creatura. qđ cū creatura nō sit omnino simplex. nō repugt res distinctas eē ī eodem fudamēto creato re spectu diuersorū. tideo d'ato qđ sūltudo t' dis similitudo dicat diuersas res. adhuc tñ pos sent simul esse ī eodē fudamēto creato. repugt tñ diuersas res esse in eadez diuina psona qđ est omnino simplex.

hīmoi. qz paternitas est ī pātre realiter. cū p ea
sīc formaliter pater. sed generatio actiua est ī
filio. vt pbaſ quattuor rationibꝫ quas addit
xi supius dist. iiii. arti. ii. ¶ P. qncunq; aliquid
sunt idem realiter de quoctq; pdicat vnuꝫ. de
eodē vere pdicat aliud. sed p̄nitas vere pdi-
cat de diuina eēntia tñ generare. qz illa ē falsa.
eēntia generat. vt supius patuit di. v. articlo
i. ḡ t̄c. ¶ P. generatio actio ē idē qd filius. ḡ
differt a p̄nitate. p̄ntia p̄z. pbo a ncedēs. qz si
cū se habet creatio actio ad creaturā. sic gene-
ratio actio ad filium. Illa p̄z. qz sicut creatōe p-
ducit creatura. sic generatoe pducit genitū si
ue filius. sed creatio actio ē idē qd creatura. ḡ
generatio actio ē idē qd fili⁹. ¶ P. fūdamētu
non ē idē cū fundato. qz nihil suum fundat.

non eide cu fundato. qz nihil seipm fundat.
sed generatio est fundamentū p̄nitatis. qz re-
lationes producētis et pducti sūp actione sū-
dant. **P.** qn̄cunq; aliqua sic se habet qvñ
manet alio non manete. illa non sunt idē rea-
lizer. sed paternitas manet et generatio nō ma-
net. vt patet in creaturis. **E**t dato q in diuis
semp simul maneat. hoc solum puenit ex dī
uina immutabilitate. et nō ex cōditione pater-
nitatis et generatiōis. quia dato p impossibile
q generare trāstaret adhuc remaneret paterni-
tas si filius pmaneret. **P.** ea que sūt diuer-
soriū generū nō sunt idē realiter. sed paternū
tas reducit ad p̄dicamentū relationis. genera-
re ad p̄dicamentū actionis. g tc. **P.** idem

non est causa sui ipsius. sed generatio est quasi
causa paternitatis. quia pater est pater. quia gene-
rat. Sed illa non concludunt. quia si paterni-
tas et generatio actio differret realiter. tunc in
eadem persona patris essent due proprietates incom-
plices. et prosequens in una persona essent due
personalitates. quia quelibet haec proprieatum
varer esse inconcileabile. quod in diuinis est eorum
sonale. Nam si paternitas et generatio actio dif-
fert realiter. tunc in persona patris essent quat-
tuor notiones. quia eque determinate notifica-
re persona patris per generatores. sicut per spiratores
actiuam seu primitatem. Sed sancti doctores contra
ponunt solum tres notiones in persona patris. scilicet
innascibilitatem. primitatem. et coem notione. gen-
eratio. Nam inter duos simplices terminos non potest
essenti vna relativa opposicio. et per hanc lumen
quod extremo nisi vna tammodo relatio realis. scilicet
pater et filius sunt duo termini simplicissimi. Et
primitas et generare in persona patris sunt vna
tammodo realis relatio. cum enim utrumque pater
ad filium tammodo referatur. Sed primus igitur per
ea quod dixi dis. ix. ubi oppositum istius minoris Adi-
cotra illa

Hartcl's

Quantū ad tertius

Q, p̄ni-
tas z gene-
ratio diffe-
ranc.

principale. utrū relationes diuine sint posteriores actibus notionalibus. satis dictū est super dis. ix. articulo. i. Resumpsī tñ ad pñs ppter aliqua dicta doctorū q̄ postea inueni. q̄ illis tūc dictis vident̄ repugnare. Dixi em̄ tūc p̄mo q̄ inter paternitatem et generationem actiuas non pot̄ esse poritas ex natura rei. eo q̄ sint idē realiter. Scđo dixi q̄ fm̄ rōeꝝ et fm̄ nr̄m modū intelligendi pot̄ esse i ipsis poritas. qz paternitas considerata vi ppterias cōstituit psonā patr̄. et iō vt sic ē p̄por generatōe. qz agere p̄ supponit eē. sed p̄nitas considerata ut relatio ē sequit̄ generatōe. qz fm̄ nostꝝ modū intelligēdi relatiōes origis inascut̄ ex actibꝫ. ¶ S 3 S pm̄ arguit qdā doctor pb̄as q̄ p̄nitas et generatō actiua differat realiter. qz qn̄ aliq̄ duo sic se habent q̄ vnū est realiter i aliquo. et reliquias est in suo opposito. illa nō sunt realiter idē. illa patet. qz q̄ realiter separant nō sunt realiter idē. sed p̄nitas et generatō actiua sunt

- Ad 2 pbaui. et r̄ndi ad pbatiōes eius. Ad scđm dōm q̄ quis eētia dīna n̄ generet. generatō m̄ pdicat de ea idētice nō min⁹ q̄ ipa p̄nitas hec ē em̄ verissima. eētia diuīa ē ipsa genera-
tio diuīa. et est ipm generare diuīum. Ad 3 terciū nego antecedēs. Ad pbationē dico. q̄ n̄ ē sile. q̄ creatio ē q̄dtpale transīcēs i alienā na-
turā. sed generatio actio ē eterna et nō trāsit i
alienā naturā. Ad qrtū nego minore. q̄ vt p̄z i creaturis trāleute actu generatiōis māet paternitas. q̄ paternitas aliud habet funda-
mētū q̄ actu generatiōis. Ad v. dōm q̄ si-
cut ex dīna īmutabilitate puenit q̄ paternitas manere nō pōt non manēte generatiōe. sic ex p̄sone patris simplicitate puenit q̄ p̄nitas realr differre nō pt ab ipsa generatiōe q̄ ē i pa-
tre. Ad sextū nego maiore. q̄ ve patebit cū de hoc me p̄tigerit disputare. eadē res pōt cēi diuersis pdicamētis sumpta s̄m aliū et aliū modū. Fallū etiā assumit. q̄ pdicamētu acti-
onis q̄tū ad actiōes notiōales in diuīis re-
ducit ad pdicamentū relatiōis. et q̄tū ad actiō-
nes absolutas reducit ad subaz. Propter qđ
dixit Boetius q̄ solū duo pdicamenta sunt in diuīis. s. substātia et relatiō. Ad septimū dōm q̄ illa causalitas est s̄m nost̄ modū in telligēdi qui ortū habet ab his que in creatu-
ris videmus. sed s̄m ventatē rei nulla est i diuīis causalitas inter paternitatē et generatiōnē. q̄ eadē pater ē pater et generas. Scđo cū dixi ex dictis doctoris nostri q̄ paternitas p̄st̄tuit plonam patris ut p̄prietas. cōtra ar-
gumentum quidā sic. Per idem aliqd p̄stituit et distinguit. sed s̄m te distinguit in ordine ad oppositū siue ut relatiō est. ergo etiā p̄stituit in ordine ad oppositū. et p̄ q̄ns constituet ut relatiō est. P. sicut se habet p̄prietas abso-
luta ad suppositū absolutū. sic se h̄z p̄prietas relatiua ad suppositū relatiū. s. p̄prietas ab-
soluta ut absoluta p̄stituit suppositū absolu-
tū. q̄ relatiō ut relatiō p̄stituit suppositū relatiū. P. si p̄stituit ut p̄prietas. saltez sub aliq̄ ratō p̄stituit. aut q̄ illa ratō ē absoluta aut relatiua. aut in dīnīs ad absolutū et relatiū. si p̄mo mō. tūc p̄stituit suppositū absolu-
tū. si scđo mō. tūc habet intentū ē te. q̄ q̄cqd p̄petat relatiū ē uenit s̄bro et relatiua. s. p̄pe-
tit sibi ut relatiō ē. Si tercio mō. tūc supposi-
tū p̄stitutū nec ē et absolutū nec respectiū. s.
ētē in dīnīs ad vtrūq̄. q̄ tē. S. nec illa p̄ce-
dit. q̄ s̄m nost̄ modū intelligēdi ētē ordi-
nē attribuū aliq̄b̄ vbi dīnt sola rōe quē vi-
deāt̄ iter ea vbi realr dīnt. S. ē reb̄ creatiō-

vbi p̄stituēs et referēs realr dīnt. p̄prietas re-
latiua p̄cedit relatiō q̄ cōstitutū referēt ad al-
ter. q̄ s̄m nost̄ modū intelligēdi ē diuīis vbi
hec sola rationē dīnt p̄cipū eandērē. puta
eadē paternitatē p̄bus cōstituēre ut p̄prietas ē
sc̄z ut tali suppositō p̄prie et incoicabili rōe
nit q̄ p̄cipiam. ēā in ordine ad oppositū siue
ut relatiō ē. Ad primū igit̄ dōm q̄ quis p̄
idē ex p̄te rei aliqd̄ distinguit et p̄stituat p̄t̄m. Solutio.
Ad 1
s̄m idē ex p̄tenostri modū intelligēdi. Ad 2
scđm p̄set p̄ idē. q̄ quis suppositū relatiū. cōstituit v̄a relatiō et ut relatiō ē considerando
q̄dditatem seu naturā rei constituentē. tñ illā rē
cōstituētē p̄cipit etellect⁹ nōster p̄p̄t̄ incoicabi-
liter i ēē p̄stituto q̄ ē rō p̄p̄t̄atis q̄ p̄cipiat cā
ac ēē siue ad aliud referri q̄ ē ratio relationis.
Ad 3. dōm q̄ etellect⁹ v̄dēs p̄ncipū p̄sti-
tutū suppositū relatiū. nec cōsiderat ipz s̄b
rōe ab soluti. nec s̄b rōe relatiōs p̄cise. nec sub
rōe in dīnīs sub mō ab negatōis vtrūq̄. ut
isti in proposito accipiūt in dīnīs. s. conside-
rat ipm sub rationē p̄p̄t̄atis relatiue. Om̄is
ēm relatiō cōsiderata ut p̄p̄t̄as determinate
inest ei cui⁹ est p̄prietas. quis tēdat ad alte-
rum ut relatiua est.

Quātū ad quartū Articls 4
principale. vtz v̄bū i diuīis dicat eētialr vel
notiōaliter. dicēdū q̄ v̄bū dīr notiōalr in di-
uīis. q̄ illud qđ p̄ modū emanat̄ se h̄z dīr no-
tiōalr. s. v̄bū se h̄z p̄ modū emanat̄ et p̄cedē-
tis a v̄bātē seu dicētē. q̄ tē. De h̄nō plus ad
p̄ns. q̄ materia de v̄bō alibi intēdo determinia-
re p̄tractare. Ad argumētu p̄ncipale dōz q̄ Ad p̄nci-
p̄z p̄ illud qđ dictū est ad quartā rationē ale pale argu-
mentum.

Distinctio vicesima octaua
et vicesima nona.

Rererea cōsi
derari optet. Postq̄ mōr̄ tracta-
uit de p̄p̄t̄atib̄ plonās cōsti-
tucib̄. hic tractat de p̄p̄t̄atib̄ plonās in-
exīib̄. Et dīnidif̄ duas p̄tes. Nā primo
tractat de hmōi eternis notiōib̄. Secūdo
incidēter determinat de quibudā rōalib̄ rela-
tōib̄. dī. xxx. ibi. Sūt. n. qdā nota tē. Prīa
i duas p̄tes s̄m q̄ principaliter dīne sunt hu-
iūmodi notiōes plonās nō cōstituētes. s.
unascibilitas et p̄mūnis notiō sc̄u actiua spi-

ratio. Primo igit magister determinat de sua
 scibilitate. Secundo de cōmuni notione. di-
 stinctione. xxix. ibi. Est p̄terea aliud nomen.
 Prima in duas. quia primo tractat de p̄prie-
 tate ingenti. Secundo de p̄prietate ipsius ge-
 niti. ibi. Sciendum quoq; est. Prima i du-
 as. Nam primo tractat d̄ in geniti conditō. Se-
 cundo de geniti ab ingenito distinctione. ibi. Il-
 lud etiā taceri. Prima in tres. qz primo magi-
 ster ostēdit q̄ solus pater dicit ingenit⁹. Se-
 cundo inquirit utrū solus pater dici debet nō
 genitus. Tercio ostēdit q̄ innascibilitas filii
 p̄prietas a qua pater dicit ingenitus. Se-
 cunda ibi. Ideo queri solet. Tercia ibi. Si au-
 tem vis scire. Sequit̄ illa ps. Illud emaz
 taceri. In qua primo removet arrianos fallā
 opinionē. Secundo mouet incidentē questio-
 nem. Tercio apponit suam respōsionē. Se-
 cunda ibi. P̄terea queri solz. Tercia ibi. Ad
 quod dicimus. Tūc sequit̄ illa ps. Scie-
 dum quoq; Et diuidit in tres p̄tes. Nam pri-
 mo tangedo quasda p̄prietates filij. puta q̄
 dicit verbū. imago et sapientia genita. magi-
 ster querit utrū ibi sapientia pdicet relativesi-
 ue psonaliter. Secundo ostendit q̄ illo sen-
 su sapientia accipit' notionaliter sive psonaliter.
 Et tertio ostendit q̄ imago qnq; accipit'
 essentialiter. Secunda ibi. Lause lector. Ter-
 cia ibi. Illud etiam sciri oportet. Sequi-
 tur para illa. Est p̄terea aliud nomen r̄c. q̄
 est principium. xxix. distinctionis. i qua ma-
 gister tractat de cōmuni spiratione. Et quia
 pater et filius in hac cōmuni notione conve-
 niunt prout sunt vnum principium spiritus
 sancti. ideo magister duo facit. Quia primo
 ostendit q̄ hoc nomen principium multipli-
 citer dicit. Secundo respectu quorum i pro-
 posito accipit. ibi. Et pater ab eterno. Et hec
 in duas. Nam primo magister premitit su-
 am intentionem. Secundo declarat eaz. ibi.
 Omnia ergo quesunt r̄c. Et hec in duas. fm
 q̄ duo premisit. l. q̄ deus est principiū ad in-
 tra eternaliter. et ad extra temporaliter. Igitur
 primo probat patrem. filium. et spiritum san-
 ctum in tempore fuisse vnum principium to-
 tius vniuersit⁹. Secundo ostendit patrem ab eter-
 no fuisse principiū filij. et patrem et filium p̄n-
 cipliū spiritussancti. ibi. Deinde in eodem.
 Et hec in tres. quia primo ostendit patrem et
 filium esse vnum principiū quo ad spiritussan-
 citi productionem. Secundo ostendit hoc cō-
 uenire patri et filio fm vnam p̄munez notio-
 nem. Et tertio illius notionis inquirit nomi-

nalem expressionem. Secunda ibi. Ideo que-
 ri solet. Tercia ibi. Si vero queritur. Cir-
 ca istas duas distinctiones quero hanc ques-
 tionem.

Tru hoc nomine p̄ncipiū p̄ compari-
 vēad intra debet admitti i diuis.
 Et videt q̄ nō. qz vbi nō admittitur
 vnu relatiuoꝝ. nec alteꝝ debet admitti. s̄ p̄n-
 cipiū et principiatū sūt relativa. vt p̄t. i. p̄hi-
 coꝝ. et principiatū fm dicta sc̄toꝝ nō p̄prie ad-
 mittit i diuis. ḡ nec p̄ncipiū. **E**t otra. b̄tūs
 Aug. dicit q̄ pater ē principiū sine p̄ncipio. et
 fili⁹ ē p̄ncipiū a p̄cipio. Pretermisso multis
 modis dicēdi principiū qui a ph̄o narrat. v.
 metaph. solum accipio hic principiū fm q̄
 tuorū modos maxim evniuersales. puta
 fm quattuor modos causales. tot em̄ modis
 dicit principiū quorū causa. Igit̄ ad modū
 distinctionis cause hec questio posset intelle-
 gi de p̄ncipio materiali. formalī. efficiēti et fi-
 nali. De p̄mo tamē et ultimo nihil ad p̄sens.
 qz de p̄mo puta. vtz aliquid materialevl qua-
 si materiale sit in diuisis. dixi supius dist. v.
 arti. iiij. De finali autē dei bonitate tractare vi-
 det ad finem quarti libri spectare. et spectabat
 ac primā distinctionē p̄mi libri. Propter qd̄
 ibi aliqd d̄ h̄ dixi. cū de fruitōe tractauit. Ad
 p̄ns igit̄ solū vteſ qd̄ de p̄ncipio formalr̄. Ati-
 tutuo. et de p̄cipio originalr̄ p̄ductiuo.
 Igit̄ i hac qd̄ne p̄mo videbit. vtz i diuis sit
 principiū formalr̄. p̄stitutiū. **S**ecdo vtz i di-
 uis sit p̄ncipiū originalr̄ p̄ductiuo. Et sic rō
 ne breuitat̄ i hac lectōe p̄phēdā materiā dua
 rum distinctionū. scz. xxvij. et. xxix. Nam cir-
 ca. xxvij. distinctionē in qua tractat de inna-
 scibilitate cōmunitate inquirit de p̄ncipio p̄stis-
 tuiuo patris. Sed dist. xxix. inquirit de p̄n-
 cipio p̄ductiuo in diuisis.

Quātūz ad p̄mūz Attic's

utrum in diuisis sit principiū formaliter cō-
 stitutiū. sic procedā. Primo em̄ ostendam
 q̄ innascibilitas nō est p̄sonē patris formaliter
 p̄stitutiua. sicut dicit quidaz. Secundo q̄
 nec p̄nitas p̄cepta vt generatiuitas est p̄so-
 ne patris p̄stitutiua. Ex quoꝝ remotione pa-
 tebit lucidior veritas opinis nostri doctoris
 de p̄sonē patris constitutione. quā in questio-
 ne p̄mū p̄cedēti recitauit. **D**ico ergo p̄mo
 q̄ innascibilitas nō est p̄sonē patris constitu-
 tua. Quia illud quod ē formaliter positū.
 nō potest constituti p̄ncipiū formaliter p̄sa-

Lectio 5

1. *ratio. sed persona patris est res formaliter positiva. innascibilitas vero formaliter dicit priuationem naturae.*
2. *utatis siue negationis eendi ab alio. qd. t. p. id qd nihil ponit et aliqd supponit non preesse constitutum pme persona. illa pte. qd de se nihil ponit de se nihil constituit. et singulariter qd presupponit alterum non constituit primum. s3 innascibilitas cum sit priuatione nihil ponit. sed per supponit subjectum seu aliquam proprietatem per quam dueniat subjecto. Qd. plena divina cum sit formaliter relativa. in esse personali consti tuitur relatione tali que formaliter et directe sit relatio. sed innascibilitas solum per reducitionem est relatio. quia priuatio non est in generi reperitur. s3 reducit ad genus sui habitus. Juxta qd ait Aug. v. de trini. c. viij. qd negatio est in eodem predicamento i qd affirmatio. Et. qd. cleroz dicitur non facere intelligi facere. et oino i negatione dictio. i. affirmatio. Et. qd. de anima. rectum est in deo sui et obliqui. Qd. sicut se habet spissans. etus ad non esse alium ab ipso. sic se habet pater ad non esse ab alio. sed ad constitutionem personae spisscti nihil facit qd alter non est ab ipso. qd innascibilitas que in patre per se nihil dicit nisi patrem non esse ab alio ad constitutionem perso ne patris nihil faciet. Qd. proprietas constituta personae est de se formaliter inconcibilis. sed innascibilitas et omnia alia negatio sic de se non habet entitatem. sed si quia dicit entitatem. haec dicit pro tanto. qd fundatur in ente. sic de se non dicit ali quia unitate seu inconcibilitatem nisi ratione per prius positum in quo fundatur. Qd. persona formaliter constituta principio formaliter positio est nobilior et perfectior ea qd constituit formaliter negatio. sed filius et spissctus constituit principium formaliter positum. qd dato per impossibile per ipsam prius constitueretur h principio negatio qd est innascibilitas. tunc persona filii et spissci est perfectio. **Bonaventura.** *ores qd persona pris. qd est inconveniens. s3 op positiu illi et clonis posuit unde doctor. qd diebus suis magne fuit reputatus. Et probat sic. Illo formaliter persona constituit qd ab alia persona distinguit. s3 pm dam. li. i. c. qd. in sola pte et spissctus sit unde et idem per ingeneratum. generatum et processum. cum igitur ingeneratio per quam sola pte ab aliis distinguit sit idem qd innascibilitas.**
2. *qd innascibilitate persona patris constituit. Qd. nobiliori proprietate qd ei patre persona pris constituit. s3 innascibilitas est nobilior patris proprietas. Maior pte. probat minor. qd illa proprietas qd sic ei patre qd non potest concordari creature est nobilior illa qd per concordari creature. sed patni tas per concordari creature et non innascibilitas. Qd.*

*persona pris aut constituit primitate. aut consititutio n. aut innascibilitate. illa pte per sufficietatem diuisio n. qd non possum intelligere in persona pris ples. ppetates seu notiores. Sed non constituit primitate. qd cum pte sit pte qd generat. qd primitas per supponit generatum. s3 generatum cum sit actus suppositi. qd per supponit suppositum constitutum. nec consititutio notio. qd si consititutio suppositum constitueretur. cum unde constaret suppositum ex parte et filio. cum sit utriusque consititutio. qd sola innascibilitas poterit constitutere per misum suppositum in diuisio. Qd. proprietas ad dignitatem prius primo aduenientes dñe continentem constituit primam personam in diuisio. Innascibilitas est hymodi. Pertinet enim ad dignitatem qd aliqd non per supponit aliud a qd perducatur. Aduenit etiam primo eentie diuisio. qd ratione primitas prius adesset eentie diuisio qd innascibilitas. eadem ratione ipsa filiatione prius adesset. cum relativa sint simil natura et naturali intelligentia. Sed oecum secundum nostrum modum intelligendi est posterius filiatione. Hoc pte significat filio. qd in talibus non opponit filio qd sequitur filiationem. qd filius est innascibilis. et per se est non filius. qd est contradictione. Qd. prima persona in diuisio dicitur prima proprieate divisa. sed innascibilitas est prima in diuisio proprietas. Maior pte. Minor probat multipliciter. **Primo sic.** Illud qd est ultimum in resolutione et primum in constitutione. s3 innascibilitas est ultimum in resolutione. qd in resolutione cum puentur fuerit ad innascibilitatem stat. quia innascibile est quod a nullo alio est. sed in paternitate non stat. qd dato qd pater esset ab alio. non tamquam ppter hoc desineret esse pater. **Secundo sic.** qd magis est de ratione primi non esse ab alio quam aliud esse ab ipso. Nam xpus deus noster dicit primogenitus marie. Matth. i. et Luce. qd non quia post ipsum alius fuerit filius Marie. sed qd annus ipsum nullus erat. Et ergo innascibilitas dicat non esse ab alio. pater natus vero dicat a se esse aliud. ergo ratione primi magis duenit innascibilitati quam primitati. **Tertio sic.** qd sicut haec esse se habet ad concordare esse. sic se habet modus habendi esse ad modum concordan di esse. sed haec esse est prius quam comunicare est. qd innascibilitas que est quidam modus habendi esse non ab alio est per primitatem qd est quidam modus concordandi esse alterius. **Quarto sic.** Illud qd est ratio eendi alterius est prius eo. sed innascibilitas est paternatio generatois. et per se quoniam paternitatis. **Illa maius probat duplum.** **Primo sic.** Sicut se habet genitus ad non generare. sed filius in diuisio quam genitus ideo non generat. qd pater in diuisio quam ingenitum generat. **Secundo qd sicut***

se h₃ non spirat⁹ ad spirare. sic ingenit⁹ ad ger-
nerare. sed fili⁹ q₂ non spiratus spirat. g₂ pater
q₂ ingenit⁹ generat. Sed illa nō excludūt.
q₂ sicut se h₃ negatio ad affirmationē. sic ill_d
quod se habet ad modū negationis ad ill_d q_d
se habet ad modū affirmatiois. sed negatio est
posterior affirmatio. vt dicit. i. topicoz. g₂ in-
nascibilitas nō poterit h̄re rōez pōris respectu
eoz. q₂ positione siue affirmatiue se habet i pso/

ha patris. **E**ccl p̄mū igit̄ d̄dīm p̄ dama. p̄ in
generatoꝝ circuloꝝ p̄nitatē put̄ fūdat̄ im
mediate sup̄ aucte v̄lis p̄cipiꝝ p̄ quā psona
p̄ma p̄stituitꝝ ab oībꝝ alijs distiguit. **C**l̄n da
ma. i eodē ca. subdit post verba pdicta dic̄s.
In sol p̄p̄zratiōbi p̄nitatis filiatōis z p̄ces

Ad 2 sionis dñaz cognoscim⁹. ¶ Ad. q. nego mi-
norē. Ad pbatōz dico q̄ q̄llis maior ppō ali
quā ptineat vītacē ḡpando positiū ad pos-
tiū. q̄ fīm nosty modū intelligēdi oipotētia
q̄ n̄ p̄t coicari pfectior esse videt q̄ sapia q̄ cōi-
caſ creature. tñ ḡpando negatiū ſeu priuati
uū ad positiū nō ēvera. q̄ negatiū q̄tu ad
illud qd̄ formalt dicit nō ip̄tat pfectioz di-
recte. licet rōe illi qd̄ ſupponit ip̄tate pfectioz
Etiā minor deficit. q̄ p̄mitas ſim q̄ est pſone
patris cōſtitutiua. puta vt imediate fundat̄
ſup auctē ylis pncipij. ratōne cui⁹ pater dicit̄
fontana deitas. ſic paternitas cōino incōica-
bil. q̄ nec etiā alicui diuile pſone cōicari pote-
rit. t p̄nīs multo min⁹ poterit coicari cincū.

Ad 5 qz creatures. **Ad. iij. ddm.** q persona patr' esti
tuis naturate. ad pbaroz dico et naturas illis

Ad 4 gis écouerlo p̄supponit ab ea. Ad. iij. nego
mioꝝ. ad. pbatōꝝ p̄me p̄t̄dico q̄ n̄ ēē. ab alio
fīm se n̄ dicit pfectōꝝ v̄l̄ dignitatē nisi rōe s̄b/
strati ī q̄ h̄moi negatio fūdat. manēdo. n. ifra
ambitū istiꝝ negatiois p̄cise. tūc ita ſe chime
ra n̄ ē ab alio. ſic pater dīn. atēn illa negatio ī
chimera nullā dicit dignitatē. qz ex pte ſb ſtra
et nihil ſupponit p̄t̄nes ad dignitatē. Inna
ſcibilitas aut̄ ī patre p̄ſupponit p̄cellētissimā
dignitatē. qz p̄ſupponit paternitatē ſudatā ſup
autre v̄lis principiꝝ. Ad. pbatōꝝ alteriꝝ p̄t̄is
dico q̄ q̄uiꝝ p̄mitas et filiatio ſint ſil̄ natura
et naturali ſtelligētia. tñ paternitas ē priꝝ origie
ip̄a filiatōe. et p̄ dñia inacſibilitas etia alia p/
ſone patr̄ ſuuenītia q̄ ip̄a paternitate ſtituit
ſunt priora origine ip̄la filiatōe. p̄oritas. n. or/
gis et patr̄ ſecū ſimultatē nature et natural' in/
telligētia. Nec etiā reputare icouenīs ſi p̄ce/
dere inacſibilitatē noſtro mō ſtelligēdi ecpo

steriorē filiatiōe. maxie cū īnascibilitas sit ne
garō generatois n̄ actiue s̄z passiue. q̄ qđē pas
siua generatio ē idē qđ filiatio. Negatio atē
posterioro; affirmatiōe cui opponit. vt p̄z. i. co
picoz. ¶ Et si dices q̄ tuū caliqd ſe auenies
patri ē posteri⁹ filio. ¶ R. q̄ n̄ hēo p̄ incōue
nieri. ſaluo tñ ſemp meliori iudicio. q̄ aliq ne
gatio negatiua rōſſit auenire patri ò ſim n̄m

gatio negatiū polum. Sicut in patre q̄ in filio
modū intelligēdi ex generatōe filiū resultat. viii
dcs. n. noster intellexit filiū ē nascibilē qz natu-
raliter procedit a patre. q̄ ex opposito qz fides ca-
tholica tenet patrē a nullo posse procedere. s̄ ex
scipso ēē. oppositū illi⁹ affirmationis iā credite
ī filio puta nascibilitatis attribuit patri ipm
Inascibilē appellādo. **N**ec tñ inascibilitas
pt coicari filio. dato q̄ filiatōe sit posterioz. qz
ei⁹ oppositū pr̄ tribuit filio puta generatōe
passiuā q̄ oppōit ipsi inascibilitati. **E**t iā qz n̄t
lū dūgatuū xl' negatiū ē cōmunicabile nisi

in quantum positionum i quo fundatur est comitabile. sed illud in quo fundatur innascibilitas puta auctoritas vris principij non est coicibile filio. qz si talis auctoritas spectaret filio. tunc filius producere seipm. id innascibilitas non pot coicari filio. Ad. v. nego minorē. Ad pba/ tione prima nego minorē. qz negatio seu priua- tio non pot esse de propone seu substitutione rei po- sitive. licet possit sequi ad ea quae sunt de compo- sitōe sive substitutione rei. zideo non pot fieri ultimata resolutio nec i priuatōe nec i nega-

tionē. ¶ Ad probatō dico q̄ resolute inq̄slitu
ua facta vñq; ad patnitatē q̄ pater dñ⁹ ē pater
tūc ē stat⁹ p̄nitate. n̄ tñ ve paternitas ē ipsā
accipieō fīm hoc nomē cōe. Iꝝ vt diuina pa-
ternitas ē. puta vt fūdat sup aucte vñis priz-
cipi⁹ et ois originis. vt sic em sola paternitas
est solius patris plonalis p̄prietas. Unde se-
quereret quare plona patris est innascibilis.
illa negatio resolueret in hanc affirmationē.
quia dicereſ q̄ pro rāto est innascibilis. quia
paternitas diuina que hui⁹ plone ē ɔstituti-
ua fundat sup aucte vñis originis. rōe cui⁹ sibi
p̄petueſſe principi⁹ oīm ⁊ a nullo p̄incipiari.

Eccl sedim nego minorē. qz cū rō pmi sit po-
siciua. n̄ p̄ pncipalr p̄sistere i aliq p̄uatōe. ad
pbatoz dōz q̄ B nomē p̄mogenit̄ e nome dig-
tati. p̄mogenit̄ ei rōe dignitar̄ dabat antiq̄
dñi hereditatis cū patna b̄ndictōe. t qz pat-
na b̄ndictio t regni hereditatio xpo excelic̄tis
sime ab oīb̄ q̄ pphil attribuebat. iō euāgeli-
ste ipsum primogenituz appellabāt. non cu-
rāces te pprietate vocabli fm q̄ ənotat p̄ua-
tiōz p̄zorib̄ gemini aut positionē posterioris.

Instantia Solutio

Dist. XXVIII. et. XXIX

Ad 3. Ad tertium dicitur quod quis ista minor sit vera
iabsolutio, non enim est vera in talibus relatiis quod per
coicere esse et accipere esse constituitur esse, quod in
talibus simul est habere esse et communicare esse. et
modus habendi non est prior quam modus communica-
ti. hinc autem sunt diuinia supposita, ergo
in diuinis minor est simpliciter falsa. Quod si
am falsum assumitur cum permisso exclusioni appli-
catur, quia innascibilitas formaliter non dicit
modum habendi esse, sed dicit modum non habendi
esse, quia dicit negationem essendi ab alio.

Ad 4. Ad quartum dicendum quod minor non est vera. Ad
primam probationem nego minor. Si enim genitum
est esset in diuinis ratio non generandi, tunc cum talis
ratio non obstat in spirante qui non est genitus
ipse utique generaret, quod est contra fidem. Ad
secundam probationem nego iterum minor. negati-
vum enim non potest esse per se ratio positivus, et ido-
lius non spirat eo quod non spiratus, sed eo quod a pa-
tressib[us] communica poterit spirandi cum respectu
supposito ad spirandum, puta cum coi notione, sed non
generat, quod sibi dicat poterit generandi cum re-
spectu opposito ad generandum. Secundo sunt que-
da circa illa materia dicentes quod prima persona in
diuinis non constituit primitate ut primitas est, sed gen-
erativitas est. Dicit enim isti hec quod tuor se habet
per ordinem, scilicet generativus, potens generare, gene-
ratis, et pater, ita quod illoz semper unum est prius al-
tero secundum non querentiam sequentie, quia omne
potens generare est generativus, sed non queri-
tur, quod puer est generatus, et non non potest ge-
nerare. Item omne generans est potens generare.
sed non querit, quod homo perfectus est potens ge-
nerare, quod multi remaneant continentes. Et eo
dem modo generans est prius patre, quia potest
aliquis mori immediate post actu generatio-
nis antiquus fetus precepit, et sic fuit generans, non
ramen pater. Nec autem ad propositum applicando
dicunt quod primus illoz, scilicet generativus consti-
tut gen-
erativitate sicut ultimus, scilicet prout per prae-
dictum primitate. Ad euadendum ergo multas difficultates
quod tacere sunt superius cum recitauit opinione
illoz qui suppositum absolutum ponunt in diuinis
dicitur isti quod cum in eadem relatione diuinia sunt mul-
te formalitates, quaz prima est generativitas.
igit prima diuinia persona constituit generativitate
et sic actus generatiois supponit suppositum gene-
ratoris constitutum, et ratio primi suppositi secundum actum generatiois
quod fuerunt due difficultates, quod illi de supposi-
tis absolutis se maxime sustabat. Sed ista opini-
onem capio non posse subsistere, ergo primo arguo
propositum opinionis iste. Secundo nondam quod predictas

contra opi-
nionem,

difficultates et celas possiles non evadunt. Primo
igit arguo sic. Illud quod secundum ratione sua formaliter
constitutum aliquod quod repugnat primo suppositum in
diuinis non est formaliter constitutum illi suppositi, sed
generativitas est hinc. Et secundum materiarum, Dico
tamen primo ex dictis eorum, quod ipsi metuunt diligit quod genera-
tivus est aliquid, cum non potest generare. Gen-
erativitas autem est illa formalitas secundum qua re-
latum secundum suppositum constituit generativus, cum igit
primo supposito in diuinis repugnet non posse genera-
re, sed quod nullatenus est esse personali constitutus
generativitate. Secundum illud quod praeponit supposi-
tum constitutum non est constitutus suppositum, sed generativi-
tas praeponit suppositum constitutum, quod oportet apti-
tudo praeponit illud quod est aptitudine. Sed generati-
vitas dicit quod est aptitudine. Tertium praeponit sup-
positum constitutum deinde est maxime determinata, eo quod
constitutus rei incoicabilis subsistet, sed inter omnes
illas quantum formalitates quod illi attribuitur re-
lationi prima personae in diuinis generativitas est max-
ime determinata, igit non erit praetermissa constituti-
ua prima suppositi, quod secundum ratione est probatum. Et secundum ratione secundum
dist. vi. reprobaui formalitates iabsolutis, poteruntur haberi reprobari in praeteritis relatiis, maxime
cum eas ponunt in eadem relatione, quod ut sic una for-
ma erit multe forme. Multiplicato enim uno
conjugatorum multiplicatur et reliqui, formalitas-
autem et forma sunt coniugata, et se habent ut
concretum et abstractum. Quarto tamquam essent
hinc formalitates, adhuc generativitas non
erit suppositi constitutiva. Quia quocumque il-
lud quod est suppositum constitutum expedit multis
modis, quoque modoz unius habet ratione perfectiorum,
et alter ratione minor perfecti, sed deinde constituere
sub ratione perfectiorum maxime si suppositum constitutum
est nobile et perfectum suppositum. Sed etiam secundum
illos generativitas includit in primitate et non est con-
uerso, quod quocumque perfectoris recipi poterit in genera-
tivitate recipi in primitate, sed non est converso, et per-
sonam ratione primitatis est perfectior ratione generativitatis. Lumen
igit primi suppositum in diuinis sit perfectum supposi-
tum, magis deinde constitutus formalitate quod est primitas,
quod formalitate quod est generativitas. Nec etiam per
istum modum iste potest evadere difficultates ta-
ctas superius. Quia autem illud suppositum constitutum
per generativitatem erit suppositum absolutum
et tunc siccidis in opinionem reprobatam, aut erit sup-
positum relatiuum, et tunc simultaneo optet esse sur-
sum correlatiuum, quod non est aliud quod suppositum
genitum. Et tunc arguitur contra te sicut contra me
puta sic. Quocumque sit sicut haec cum supponitur
unum et reliquum, sed suppositum generativitate con-
stitutum, et suppositum genitum sunt similares, et secundum te

act^o generatois p^osupponit suppositū generati
ue ostitutū. g^r etiā supponet suppositū genitū
qd est impossibile. q^r tūc e^ct genitū aⁿq^z gene
rare. Itē o^{qd} relatiue refert ad genitū iⁿ
intell^o hali natura p^{ri}nitate refert ad ipm. si
igit act^o generatois p^osupponit tale suppositū
ergo p^{ri}ntas nō seq^zret actū generatois. P^z
igit q^r pdictā fātasiā formalitatū n̄ euadūt
hmo^r difficultates. Nō curo tñ ad p^{ns} ista
soluzere q^r ad h^r et ceta ostilia mndi supl^odi. xxvi

Di. Epif.

Article 2

Quātūad secundū

principale. vtz in diuis sit principiū originali
ter pdictiū. posset q^rdrupl^r fieri inquisitio.
Primo vtz rō p^{ri}cipiū inueniat iⁿ diuis tam
respectu intrinsecorū puta psonaz. q^r respectu
extrinsecorū. puta respectu creaturarū. Scđo
quō tal^r ibi repiat puta vniuoce v^l equoce
vel analogice. Tercio vtz p^r t fili^r sint vnu^r
p^{ri}cipiū spūsceti. Et quarto dato q^r sic. vtruz
tñ possint dici ples spiratores. Sed q^r de ter
cio t quarto satis plix tractau^r dist. xi. que
stione. i. articulo. q. z. iii. ideo ad p^{ns} soluz de
primo t scđo aliqd breuissime dicā. Quā
tū igit ad primū dico q^r q^zus iⁿ creatur^r p^{ri}
ciū t cā dicant ad suerentia. iⁿ diuinis tñ re
spectu intrinsecorū ita admittēdū est nomē p^{ri}
cipiū. qd tñ negādūz est nomē cause. Nā cā ē
ad cui^r e^esequit aliud. vt ptz. v. metaph. In
diuis igit vbi nulla ē seq^zla iⁿ esse. cū ibi nō sit
p^{us} t posterius iⁿ esse. sed vnu^r t id e^eoim per
sonaz. ibi nō debet admitti nomē cause. Itē
vbi nō est aliud t aliud substatiue. nō potest
admitti nomē cause. cū ad e^e cause sequat^r ali
ud. sed iⁿ diuis nō repit aliud t aliud substati
ue. q^r als e^ct diuina natura. Sed q^r nomē
p^{ri}cipiū vere diuis ueniat p^r q^rdicī. v. me
taph. q^r p^{ri}cipiū est vñ est aliquid. qd tñ ē
dicere. q^r p^{ri}cipiū est a quo aliqd habet esse.
Sed filius iⁿ diuinis vere ē a patre. t spūsan
ctus ab utroq^r. igit p^r vere ē p^{ri}cipiū filij. t
pater t filius p^{ri}cipiū spūsceti. Respectu tñ
creatuz tota trinitas t p^r d^{ic}i p^{ri}cipiū.
q^r ois creatura a dño deo est. t filii potest dici
causa. q^r cū creatura p^{du}cat a deo iⁿ aliena na
tura. ergo in creatione ad esse dei tanq^z ad esse
cause sequit aliud. puta ipsa creatura a deo si
ue ab e^e diuino eentialiter distincta. Qua
tum ad scđm dico q^r p^{ri}cipiū in diuis respe
ctu psonaz ad intra. t respectu creaturarū ad
extra. nec dicit vniuoce nec equoce. sed dicit
analogice. Quia q^rncuq^r ratio alicui^r nomis

puenit alicui^r rei iⁿ compatōe ad plura. quo
rum respectu vnius puenit sibi prius q^r respe
ctu alterius. hmoi nomē de tali re nec d^r vni
uoce nec equoce sed analogice. sed ratio p^{ri}cipiū
p^q prius puenit deo q^rth ad p^{ductiōem} pso
nazz q^r creaturaz. ergo h^r nomē principiū q^r
ad intra t quo ad extra deo nec puenit vniuo
ce nec equuoce. sed analogice. maior p^r. Q^r
si p^{pet}eret ei equoce. tūc nō competet ei fm
vnā rationē. Si vniuoce. tūc nō prius p^{pet}
eret ei respectu vnius q^r respectu alteri^r. Ex sus
ficiet ergo diuisio erelinquit q^r sibi competat
analogice. Minore p^{bo} q^rdrupl^r. Primo
sic. Q^r qn̄ aliqd nomēvñ puenit aliqd vnu
obz. quo^r tñ vnu^r fm significat illi^r ois est
rō alterius. illud nomē p^r intelligit p^{pet}eret
illi p quod cōuenit alteri. siue quod est ratio
quare illud nomē pueniat alteri q^r ecōuerso.
sed e^e p^{ri}cipiū creaturaz puenit deo p^hoc
q^r ip^e est p^{ri}cipiū psonaz. q^r sicut p^{pet}ebit
li. iiij. dist. xi. articulo. i. emanatio psonaz éra
tio emanationis creaturaz. Scđo sic. Qn̄
vnu^r cōe nomē dicit de nccio t^rtingēti. prius
videt p^{pet}ere necessario q^r 2tingēti. sed e^e p^{ri}
ciū psonaz puenit deo nccio. q^r nō potest si
bi nō competere. tē p^{ri}cipiū creaturaz cō
uenit sibi libere t^rtingenter. potuit emdeus
eas nō p^{ri}cipiare si voluiss^r. ergo tē. Ter
cio sic. Lū hoc nomē p^{ri}cipiū sit relatiū. Ite
p^r. i. phisicoz. vbiq^r ergo relatio significa
ta p ipm realiter aliqd ponit. ibi hoc nomē
p^{ri}cipiū prius t magis p^prie repit q^rvbi ne
bil realē ponit. sed ex hoc q^r vna diuia psona
ē p^{ri}cipiū alterius. relatio realis ponit in pso
na producēt q^r alterius ē p^{ri}cipiū. Sz ex hoc
q^r deus est p^{ri}cipiū creaturaz nō ponit deo
aliqd realis relatio. vt p^{pet}ebit in dis. immida
te seq^znti. g^r tē. Quartu^r sic. Qd puenit deo
ab eterno. prius t magis videt sibi p^{pet}ere q^r
qd puenit sibi iⁿ tpe. sed e^e p^{ri}cipiū psonaz cō
uenit deo ab eterno. creaturaz aut ē p^{ri}cipiū i
tpe. ergo tē. Ad argumētu p^{ri}cipale iⁿ oppo
sitū d^{dm} q^r st negat iⁿ diuis e^e p^{ri}cipiū. hoc pale argu
s^r ppter hereticos. qui p^eode volunt accipere mentum.
p^{ri}cipiū t causatū.

Distinctio tricesima.

Int enī que
da tē. Postq^r m^{gr} determinauis
de diuiaz psonaz eternis moti
onibus. nūc in ista. xxx. distinctione tractas

Cōclo 2

Ratio

Probatio
minora.Ad p^{ri}cipiū
mentum.

de earundem psonarz tpalibus relationibus.
Et dividit i duas ptes. Quia pmo m̄gr oñ
dit q̄ quedā tpales appellatōes deo ducenāt.
Sed oñstēdit q̄liter t p quez modū deo con
uenire valeat. ibi. Quomō g. Prima i tres.
Nā primo magister pmittit suā intentōem.
Sed oñtra suā assertionē adducit obiectōez.
Et tertio illius obiectionis innuit dissoluti
onē. Sed ibi. Sed hic aliq̄s dicet. Tercia
ibi. Ad qd̄ dici pot. Sequit illa ps. Quo
g. Et dividit i duas ptes. Nā pmo oñdit su
pradictoz possibilitatē. Sed ex hic dicition
dit eē solutā qndā sup̄ tactā difficultatē. ibi
Hic pot̄ solui qd̄. Circa istā dist. qro.

Verū relatio dei ad creaturā sit p̄or re
latiōe creature ad deū. v̄l ecōuerlo. Et
videt q̄ relatio dei ad creaturā sit p̄or
qz sic se h̄z fudamētu ad fudamētūm. sic rela
tio ad relationēz. sed deē p̄or qz creatura. g. tc.
Circa, relatio b̄m rationē ē posterior relati
one b̄m rē q̄ sibi opponit. s̄z relatio dei ad crea
turā ē b̄m rationē. vt. j. patebit. relatio deo crea
ture ad deū est realis. ergo tc. Hic quat
tuoz sunt vidēda. Primo vt̄ aliquā rela
tio sit inter deū et creaturā. Secundo dato
q̄ sic. vtrum talis relatio sit realis ex parte dei
Tercio vtrum sit realis ex parte creature.
Et quarto videndū est de eo quod que
sto querit.

Articls

Quātuz ad p̄imuz
p̄ncipale. vt̄z aliq̄ relatio sit inter deū et crea
turā. dicēdū q̄ sic. Quia inter mēsurati t mē
surā optet eē relationē. sed deē mēsura oīm cre
aturaz siue oīm entiū. vt p̄z p Auer. x. meta
ph. vbi sic ait. Illud qd̄ ē mēsura oīm ē p̄imū
p̄ncipiū. de. s̄ qui ē motor oīm absolut⁹ ab oī
materia. q̄ est actus vltimus. cui n̄ admiscer
oīno potētia. qui ē p̄ncipiū ut motor. forma t
finis. Et. xi. p̄positione p̄cli dr. Dis deus mē
sura ē entiū. P. inter p̄ducēs t productuz
est vera relatio. sed deus est creator oīm. Da
ior patet. v. metaph. Mior declarat circa p̄n
cipiū secudi libri. P. quecūqz simplr sūt di
uersa. inter ea salte est relatio diuersitatis. s̄z de
us t creatura sūt simplr diuersa. cum differat
plus qz genere. vt p̄z. x. meth. S̄z aliq̄s tri
pli hic poss̄ instare. Primo q̄ relatio sūt sūt
natura. deaut p̄or ē oī creatura. Sed qz q̄
nō sūt ad inuicē p̄pabilita n̄ sūt ad inuicē rese
ribilia. s̄z deus t creatura n̄ sūt ad inuicē p̄p/
abilita. cū nō sūt vnius generis. Sola em illa

Instantia

1. p̄l̄t̄ hic poss̄ instare. Primo q̄ relatio sūt sūt
natura. deaut p̄or ē oī creatura. Sed qz q̄
nō sūt ad inuicē p̄pabilita n̄ sūt ad inuicē rese
ribilia. s̄z deus t creatura n̄ sūt ad inuicē p̄p/
abilita. cū nō sūt vnius generis. Sola em illa

sunt ad inuicē p̄pabilita q̄ sūt vnius generis.

Tercio qz i q̄cūqz genere ē vnuz relatioz t
alterz. sed deō nō ē i genere creature. cū i nullo

genere claudat. sed i se claudat pfectōes oīm
genere. vt p̄z. v. meth.

S̄z illa n̄ obstat si
tatiā dicte. qz. b. Aug. exp̄sse dicit. v. li. d. tri.

q̄ creator relatiue dr̄ ad creaturaz. sic dñs ad

puū. g. tc. El d p̄mū g. ddm. q̄ quis relatiua
vt̄ latiuā sūt sūt sil̄ natura. tn̄ n̄ oī sūdamēta

seu sil̄ecta relationū ēē siml. t ido q̄ quis deē ve
creator sil̄ sit cū ipsa creatura. nec p̄us ēē potu
erit q̄ eēt creatura. qz vt̄ creator ē terminat rela
tionē q̄ creatura referit ad ip̄m. tn̄ vt̄ deus ē p̄

cedit oīm creaturā. qz vt̄ sīc nō dr̄ relatiue. sed
absolute.

Ad scdm ddm. q̄ non oīm ē p̄pa
tio quoz ē relatio. p̄prie loq̄ndo te p̄patione

mō q̄ illa dicunt ad se compabilita que ad se
mutuo sūt ordinabilia. sed solū illoz que ad

inuicē referunt penes quantitatē vel qualita
tc. p̄xta q̄ alterz altero pot̄ dici mai⁹ v̄l min⁹.

mel⁹ vel p̄l⁹ vel albi⁹. t sic de aliq̄s hmōi. Re
latione. n. diuersitatis referunt ea ad se inuicē
q̄ diuersorū genere sūt.

Ad tertium pot̄ dici q̄
n̄ oport̄ sūdamēta relationū ēē ciudē generis

sed solū ipsas relationes. quātitas. n. et quali
tas d̄m̄t genere. quis eq̄litas t sil̄itudo q̄ sū
dan̄k in ipsis sūt in eodē genere relationis.

Etia pot̄ dici q̄ quis deus i nullo gene
resit ita q̄ claudat i eo. est tamē i quolibet ge
neresicut principiū illius generis. t ido de
referit ad quamlibet re cuiuslibet generis sicut
principiū ad principiatū.

Quantuz ad secun

dum p̄ncipale. dato q̄ sit relatio inter deūm
t creaturas. verum sit relatio realis ex pte dei.

pono duas conclusiones. Prima est q̄ re
latio deo adueniens temp̄aliter. ex pte dei nō
est realis.

Secunda q̄ hoc nō obstante de
us tamē vere terminat relationē creature. t ex

hoc b̄m rationē referit ad creaturam.

Circa primā sic p̄cedam. Primo. n. pbab̄ dclu
sione aliquib⁹ rōibus. Sed adducaz oñtra
ea motiuā opposite opiniois. Et tertio r̄nde
bo ad ea.

Priō igit̄cōz p̄b̄ sic. Nullū ens
qd̄ simplr ē necesse ēē. possibile ē deo cōuenire

ex pte. sed omne quod realiter est in deo ē sim
pliciter necesse esse. quia nihil existēs realiter

in actu purissimo et simpliciter p̄mo pot̄ esse
p̄tinges. g nullā relatio realiter existēs in deo
potest deo aduenire ex pte. g. tc.

P. si relatio
p̄ quam deus ex pte referit ad creaturam esset

Lōtra

Solutio.
Ad

Ad z

Ad z

Articls 2

Lōclo 1

Lōclo 2

Vera res realiter i deo exis. tūc creatura fīm ēē
creatū vere eē i deo. psequēs est impossibile.
quia cū omne quod ē i deo realiter vere sit de/
us. sequeret q̄ creatura fīm ēē creatum eē ipē
deus creator. probō psequētiā. omnis cīm ve/
ra res ex tēpe prouenies est vere creatura. scd
talis relatio eſſet vera res. cum realiter suppo/
natur eſſel deo. t ex tēpe euemiret. ergo necesse
3 oportet dicere q̄ eſſet vera creatura. P. se/
quereb q̄ ad destructionē vnius musca totus
deus deſtruereb. quia cuz relativa ſimul ſe po/
nāt t perimāt. deſtructa muſca deſtruerebū i
deo hmōi relatio qua deus ad hmōi muſcaz
refert. que quidē relatio ſi realiter ſuit in deo.
necessario idē ſuit qđ deus. qz quicquid reali/
ter i deo eſt hoc nccio deus eſt. ergo deſtructa

4 hmōi relatione deſtruet deus. P. cutiungz
realiter in eſt aliquid qđ amitti pot illud necel/
ſario eſt mutabile. Ista ppositionē ponit au/
gust. v. de trini. c. vi. Ex hac enī pbat deū eſt
immutabile. q̄ nihil eſt i eo qđ amitti poſſit.
Lū igit omis relatio tpalit exis i deo amitti
poſſit. ſi hmōi relatio realiter eēt in deo. deus
verē eēt mutabilis. P. ſumme ſimplicitati
habēt fīm ſe absolute necessitatē cēdi nō po/
tēt realis relatio de nouo aduenire. nec etiam
ab iplo recedere. ſed deus eſt ſumme ſimplex. t
habet fīm ſe absolute necessitatē eſſendi. Ista
minor pater apud theologos et phos. probō
maiorē. qz coipo q̄ ſumme ſimplex ē. ḡ omne
qđ realiter in iplo eſt idē ē quod eētria ſua. t
q̄ psequēs nec pot ſibi adelle nec abelle ſine ſue
eētria mutatione. ſed eo q̄ habet absolute ne/
cessitatē eēndi nō coexigit aliquid extinſecū na/
turaliter differēs ab eo. omne aut qđ refertur
ad alterz reali relatio nccio coexigit ſuum co/
relatiū. ḡ relatio dei ad creaturā nō eſt realis

Fonte dicet q̄ quiſ nullū reale abſolutum
poſſit de nouo adelle vel abelle alicui ſine ſui
mutatione. de relatione cī nō eſt ſimile. q̄ ad
ſoliuſ alteri extremitate alteri extre/
moz aduenit realis relatio abſq; omni ſui mu/
tatione. P. Iſtud nō obſtat pdictis. qz ſi mu/
tua realis relatio in eſt aliquibz. tūc ſicut vna
vice ex mutatione vnius extremitatē acquiſit vel
depdit realis relatio in altero extremitate ſine ſui
mutatione ſic alia vice poſterit fieri eōuero. ſu/
puta q̄ ad mutationē iſtis acquiriſt vel dep/
dituriſ illo ſine ſui mutatione. Propter hoc for/
te dicit doctor noster di. xxx. q. i. q̄ nō poſteſt
eē q̄ aliquid realiter habeat eēl aliquo qđ pri/
us nō ſuit. niſi aliqua mutatione ſit facta i eo.
vel ſaltē ſit poſſibilis fieri. Et illa videt eſſe ex

Instantia

Solutio

pſſa intētio. b. Ambroſij. li. ſuo d̄ trini. c. vi.
vbi ptra Arruſ dicit ſic. Si em̄ deus aliquid
nō pater. poſtea pater ſuit mutatus ē. P. 6
mēſure ad mēſuratū nō ē realis relatio. v. ppa/
tet. v. metr. ſed deus ē mēſura oīm. vt ait co/
men. x. metaph. igit ex hoc q̄ deus termiat re/
lationē iſpius mēſuratur creature. nulla realis
relatio poneſt i deo. P. quicqđ aduenit ali/
cui poſt completū ſuū eſt. hoc ē accidēs illi.
ſed deus ab eterno habuit ēē completū. ergo
ſi i tpe adueniret ſibi relatio realis. tūc i deo eſt
accidēs reale. qđ negat oēs philosophatēs
vna cū theologis. Dicit. n. Boetius in li. de
tri. q̄ i deo nullū ē accidēs. Et quāl tota illa
ratio ē de inēte Aug. v. de trini. ca. vlti. vbi ſic
aīt. Qđ ḡ tpaliter dici incipit deus qđ anteā
nō dicebat manifestū ē relatiue dici. nō tamē
fīm accidēs dici q̄ ei aliquid acciderit. ſed plane
fīm accidēs eius ad qđ deus dici incipit rela/
tione. Sed oppoſitū iſtius a p̄traric opinā 7
Opi. p̄ria
tibus arguit multipliſ. Primo ſic. Ois de
noiatio realis t formalis ē ab aliqua reali for/
ma realiter informata ipm denoiaſtū. ſed deus
realiter t formaliter diciſ dñs. creator. guber/
nator. creature. et ſic de alijs. ḡ optet q̄ relatio
domini realiter ſit in deo. t illi de alijs. P. 2
actiuū ad paſſiuū refert relatio e reali ſe tenet
ex pte actiuū. qz relatioē mō numeri t modo
potētia ſunt reales i vitroz extremoz. vt ptz. v.
metaph. ſed deus cuz ſit creator oīm refert ad
oīm creaturā ſicut actiuū ad paſſiuū. ḡ zē.
P. ille relationes ſunt relationes reales fīm
quas extrema realia vere ad iniucē referuntur.
circuſcripto omni actu rōis. ſed relationes tpal/
les dei ad creaturā ſunt hmōi. Maior patet.
qz ex hoc aliquid dicit nō eſt reale. qz de penſes
ab actu rōis. Minor ſit p̄t. qz cu hō q̄ ē ra/
tionalis creatura creator ſuerit ſexto die. igit
q̄nqz diebz an oīm actū rationis deus ſuit ce/
teraz creaturā creator t dñs. P. relatio 4
dñs reale ſūdamentū t extrema realiter disti/
cta ē real. ſed q̄libet pdictaz relationū ē hmōi
relatio em̄ dominij ſūdāt ſup omnipotētia
dei. extrema ſua ſunt deus t creatura. et ſic de
alijs. P. vbiſiugz relatio aptitudinalis pro/
ductiū. ſcz ad pdicibile eſt realis. ibi relatio
actualis producētis ad productū nccio ē rea/
lis. Nō em̄ eſt poſſibile q̄ calefactiuū ad cale/
factibile ſit relatio realis. qn calefaciēt ſit ca/
lefactū ſit relatio realis. Sed deus vt pdicti/
tus ab eterno referebat realiter ad creaturaz
vt pdicibil erat. ḡ modo vt pdictor ſuue vt
creatoz refert realiter ad eam. vt pdicta ſuue

creata. maior p^r. Minor p^r. q^r illa relatio est realis que a nullo intellectu dependet. nec humano nec angelico nec divino. sed illa relatio qua de ab eterno referit ut producēs ē hmoi Istam pbo. Non em̄ depēdet ab humano intel lectu vel angelico. q^r nō dū fuerūt. Nec ab intellectu divino. q^r ēentia diuina nro modo intel ligēdi anq^s sit intellecta ab intellectu diuino habet in se et ex se infinitam virtutē et perfectio nem. et p sequēs potentia producēdī om̄e producibile seu possibile produci. Non em̄ deus ē omnipotēs et omnī productus ex eo q^r intelligit se talem. sed ecōuerso ideo intelligit se 6 talem. quia ipse est talis. P. producens ali quid i diversitate nature. Non minus referit ad ipsum q^r producēs aliquid in eadē natu ra. sed pater realiter referit ad filiū quē producēti eadem diuina natura. q^r creator realiter re ferit ad creaturā quam producit i diversitate nature. Minor p^r ex fide. pbā maior. nam cū relatio realis requirat extrema realiter di stincta nō minus est relatio realis inter crea torē et creaturā que suppositaliter et naturaliter distinguitur. q^r inter patrē et filiū qui solū suppositaliter distinguitur. P. illud quod pprie et fīm nomē suum importat relationes. vbiq^s hoc realiter inuenit ibi erit realis relatio. sed principiū ex nomine suo importat relationē. q^r vt dicit. i. phisicor. pncipiū aut ē cui usdā aut quorūdā. Cū igit̄ deus sit realis principiū creature. ipse realiter referit ad creaturā. P. om̄e realiter diuersū ab alio referit ad ipm̄ reali relationē. quia ipsa diuersitas ē relatio. sed deus est realiter diuersus a creatu ra. q^r tc. P. om̄ne nomen quod pprie dicit deo et nō metaphorice ponit rē sui significa ti realiter et formaliter i deo. q^r quis em̄ deus nō sit formaliter lapis. est tamē formaliter sapiēs q^r lapis dicit metaphorice de ipso. sapientia quo formaliter et pprie. sed deus pprie. immo ppriissimē dicit dñs et creator. ergo relationes talib⁹ nomib⁹ importate realiter erit i deo. P. scia realiter referit ad scibile. q^r quis nō econuer so. vt p^r. v. metaph. sed deus scia sua q^r est idē qd̄ ēentia sua ab eterno sciuit omnē creaturā. ergo tc. Sed illa nō pcludit. quia sicut i hac materia dicūt solēnes doctores. s. sanc^r Tho. et frater Egidius. ea que realiter ad se mutuo referunt. illa ad se mutuo realiter ordinatur. sed deus nō ordinat realiter ad creaturā cū ab ipsa i nullo depēdet. q^r quis ecōuerso creatura ordinat ad deū. q^r ab ipso realiter depēdet. ergo deus nō referit realiter ad creaturā 7 8 9 10

Lötra op
nione.

quis ecōuerso creatura realiter referat ad ipm̄ deum. Ad primū igit̄ dicēdūz q^r maior nō est vera. q^r om̄e mouēs siue agēs actione trā sente denonimia a motu vel ab accōne. q^r quis motus talis nō sit in mouēte sed in mobili. et actio talis nō sit in agēte sed in passo. Ad mi norē tamē potest dici q^r deus in omnibus tali bus nomib⁹ denonimia a forma absoluta. prout talis forma terminat realem ordinē si uerelationē creature ad ipm̄ deum. Dicit em̄ dñs prout habet in se potētiam coactiuaz ad quam seruirus creature terminat. Dicit crea tor. put habet in se potētiam creatrice ad quā relatio creature terminat. Ad secūdū dicē dū q^r deus respectu creature sic est producēs q^r etiā est mensura producti. ideo relatio actiui ex pte dei trahit ad relationē que se habet modo mensura. sed quia mensura ad mensuratum nō referit realiter. ergo tc. Ad tertiu nego mōrē. Ad probationē dico q^r licet in illis qn̄ q^r diebus nō fuerit intellectus humanus. fuit tamē intellectus angelicus et diuinus. qui vidētes relationē realez ipsius creature terminari ad actiuiam potentiam creatoris. poterant ecōtra fīm rationē p̄cipere relationes creatris ad creaturam. Ad quartū. nego mōrē. quia relatio mensura ad mensuratum habet fundamen tum reale et extrema realiter distincta. et tamē nō est realis. vt patet. v. metaph. de relatione scibilis ad sciam. Ad quintu nego mino rē. Ad pbationez dico q^r relatio pductiū ad pducibile creatibile nō fuit relatio realiter ab eter no i deo. q^r nō habuit extrema realiter distincta. creatibile em̄ anq^s fuit creatū nō differebat realiter a creatrice essentia. vt patet in. q. libro. q^r relatio realis requirit extrema realiter distincta. ergo in illa pbationē datur nō causa p̄dō causa. q^r dependētia ab intellectu nō ē cā quare hmoi relatio nō sit realis. sed idisti ctio extremer est causa. Ad sextū nego ma iorē i tali materia cū producēs est infinite na ture et simplē necessē eē. quia tūc productū in eadē natura est eque perfectū cū producēte. ppter quod inter tale producēns et pductū po test esse mutu^r ordo. q^r equaliter se costringit. Sed productū a tali producēte in aliena na tura rōne siue limitate pfectionis i finitū di stat a nobilitate et pfectione producētis. et o licet dependēat a producētēz ordinet ad ipm̄. et p sequēs ad ipsum realiter referat. tamē S nō potest fieri ecōuerso ppter indepēdētiam producētis. Ad probationē dico q^r peccat p assignationē nō cause p̄ca. Pōt etiāz dici Aliq solo

Solutio.
Ad I

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Aliq solo

ad sextū q̄ maior nō est vera q̄ ratio producētis aliquid i diversitate nature coincidit in rationem mensurę. et p̄ducēs sine diversitate nature nō coincidit in rationem mensurę. et sic ē in p̄posito. q̄ deus sic p̄ducit creaturaz q̄ est mensura creature. sic autē producit filium. q̄ tñ nō est mensura filij. cum filius sit eiusdem p̄fectionis et dignitatis cū patre. Et p̄ idē patet ad septimū. quia cū res que est principiū coincidit cū eo qd̄ p̄prie est mensura. tunc relatio importata nomine principiū non est relatio realis sed fīm rationē tñ. sicut est relatio mensurę. Potest etiā dici ad minorez. q̄ h̄ nomine principiū nō sp̄ formaliter significat relationē. essentia em̄ diuia formaliter exīs absolute ē principiū generati et principiū spirati. accipit̄ ḡ sepī principiū nō formaliter p̄ relatiōe. s̄ p̄ absoluto p̄notare tñ relatiōe ipsī principiati quā terminat. et hoc sufficit pho. i. phicor. q̄ p̄ illa yba int̄edit p̄bare p̄menide et mellissu q̄ nō sit vñ solū ens. sed multa sūt q̄ lūt̄. Ad octauū dicendū q̄ maior nō est vera. nisi fūdet talis diuersitas i terminis quā mutuo sunt ad invicem ordinabiles. Etia p̄t̄ dici ad minorem q̄ sicut deus est vñus p̄ subam suā et nō per intentionē additam. sic est diuersus seu distictus a quocūq̄ distinguunt p̄essentiam suaz et nō p̄ aliquā realē relatiōem additā. Ad nonū. ad minorem dicendū q̄ eo ipso q̄ deo p̄prie dicit creator et dñs. iō p̄prie est in deo potētia creativa et potētia coercitativa t̄minas relationes creaturez oīs seruituz q̄ creatura ipsī deo subiicit. Ad decimū dñm q̄ scia nostra realiter refert ad scibile. q̄ ipsa mensurat a scibili. s̄ scia dei nō mensurat a rebo. sed est mensura rez. sic ait. om̄en. x. metaph. ḡ argumentū est p̄ me et c̄tra suū p̄positore. Sc̄da oclusio p̄ p̄ia dīca. Quia coipo q̄ aliquid relatiōe reali refert ad aliquē terminū. intellectus noster naturā terminatē h̄moi relationē p̄cipit econtra referri. sed oīs creatura realē refert ad deū. vt p̄atebit in. iij. articulo. q̄ deus salte fīm rationē referit ad creaturā. P̄d. q̄n̄cūq̄ nomen relatiū vere pdicat de aliquo. si ex hoc nō ponit̄ i eo relatio fīm rē. salte ponet̄ in eo fīm rōez sed hoc nomen dñs est relatiū et vere pdicat de deo. ḡ tc. Sed hic posset instari tripli.

Instansia
Nota bñ.

1. i illo debet esse realis relatio. et non solū fīm rationē. sed dñs est relatiū fīm esse et nō fīm dici. et vere pdicat de deo sicut tuipse dicas. ḡ tc.
2. Sc̄da sic. Nihil inuanū debet poni i deo. q̄ si deus et natura nihil faciūt fruſtra. vt di-

cit. i. celi et mundi. multo minus potest aliqd̄ fruſtra esse in deo. s̄ ratio cui nō respōdet res cassa est et vana. vt ait Boetius. Cercio q̄ 5 si relatio qua deus dicit dñs solū est i deo fīm rationē. tūc seq̄ret q̄ deus ex hoc solū est dñs. q̄ intelligerem̄ eu esse dñm. dñs ē falsuz. ḡ et aſcedes. Ad p̄mū dñm q̄ nō oīmeratuū fīm esse realē refert. q̄ sicut q̄n̄q̄ relatio fīm dici ē relatio realis. sic nō ē incouenies q̄ relatio fīm ēē q̄n̄q̄ sit relatio fīm rōez. Ad l̄cōm̄ di-

Solutio
Ad I

Ad 2

co ad minorem. q̄ rōni lūne apphēsiōi intellect̄ q̄n̄q̄ nihil r̄ndet i re extra. sicut cuz apphēdit chymera. et tal rō ē cassa et vana. et de tali rōne loquit̄ ip se Boetius. Qn̄q̄ r̄ndet aliqd̄ i re extra rāq̄ immediatū et p̄mū fūdamētū. sicut cuz apphēdūt res p̄me interōis. puta hō v̄l lapis sortes vel plato. Qn̄q̄ aut̄ r̄ndet fūdamētū remōtū et mediātū. Et h̄ dupl̄. q̄ qdā sūt q̄ intellect̄ sua subtilitate p̄quirit. puta intellectus duertēs se sup̄ fantasma sortis intelligit. sorte tanḡ vez ens reale p̄me interōis. vidēs aut̄ hoc intellectū nō pdicari de p̄libo nomisat ipm̄ indiuidū. et illud ē nomine sc̄de interōis. q̄ p̄ immediato fūdamēto sibi r̄ndet apphēsio intellectus. puta nō pdicari de p̄libo sed p̄mediato fūdamēto sibi r̄ndet res extra. puta sortes. Aliq̄ aut̄ talia intellect̄ nō p̄q̄rit sua subtilitate. sed ex suo mō intelligēdi de nccitāte p̄sequit̄. et h̄mōi v̄plimū sūt relatiōes fīm rōez. quis em̄ i re extra ita depēdeat mensura tū a mensura et ecōuerso mensura nō depēdes a mensurato. tñ apud intellectū est eoz quā si mutua depēdētia. q̄ sicut intellect̄ nō potest apphēdere mensuratū ut mensuratū n̄ si apphēdat mensurā. sic nec p̄t̄ apphēdere remensurā ut mensurā n̄ si apphēdat mensuratū. q̄ tamē depēdētia apud intellectuz qua intelligit mensuratū depēdere a mensura correspōdet depēdētia in re extra. ideo relatio mensurati ad mensurā est realis. depēdētia aut̄ mensure apud intellectū nō respōdet i re extra depēdētia mensurē. sed sola terminatio qua mensura terminat depēdētia mensurati. iō relatio mensurē ad mensuratū est relatio fīm rationē. Ad tertiu dicendū q̄ aliquid vere et realiter est idē sibi. tamē relatio qua idem refert ad seipm̄ est relatio fīm rationē. q̄ intellectus ipsam p̄cipiendo ut̄ vno tanḡ duo bus. vt pat̄. v. metaph. sic deus vere et realiter est dñs. ppter vera et realē potentia coercēdi subditos qua terminat oīm depēdētiaz seruituz subditoz suoꝝ. relatio tñ dei ad subditos est relatio fīm rationē. cuz sibi ex pte de-

Ad 3

nō rūdeat ordo dependētie qua referat ad sib
ditos. sed solū dependētia quā terminat put
subditi ordināt ad ipm.

Articls

Quantū ad tertius

principale. utrum relatio que est inter deū et
creatūrā sit realis ex parte creature. sic proce-
dam. Primo ponā vnam p̄clusionē t ipsam
probabo. Secundo instabo p̄tra eam t soluaz
instatiās. Tercio inferā quoddā corelatiūz
cōtra dicta cuiusdā doctoris in ista materia.

Lōclo 1 Loclō ē hec q̄ creatura realiter refert ad crea-
tōrē. Qz illud quod realiter dependet ab alte-
ro t ad ipm ordināt. hoc realiter refert ad ipz.
sed creatura realiter dependet a deo t ad ipsuz
ordināt. vt patet. xij. metaph.

2 P. omne pro-
ductuz reale realiter refert ad p̄ducens. sed
3 creatura est realiter producta a deo. ḡtē.

P. omne mensuratū realiter refert ad mensuram
qua pfectissime mensurat. sed deus est mēsu-
ra om̄ pfectissima qua om̄nes creature perfe-
ctissime mensurant. Contra illā p̄clusionē

ab aliquibz instat sic. Si oīs creatura refert
ad creatorē relationē reali. tūc ipsa relatio qua
refert creatura cum sit realis est vera creatura
t p consequēs refertur ad creatorē. aut igit
refert relatione fīm rationē. aut relationē reali.

Si primo mō. tūc pari ratione quelibet alia
creatura refert relatione fīm rationē ad creatorē
t nō reali relatione. Si secūdo modo. tūc
eodē modo queret de illa relatione. terit pro-

cessus in infinitū. P. creatura fīm q̄ ē pro-
ducta a deo sic refert ad deūz. sed a deo fīm sub-
stantia sua est producta. igit fīm sua substan-
tia refert ad deū. t nō fīm aliquā relationē ac-
cidēt aliter supueniente.

P. om̄is relatio est
quasi quoddā mediū inter extrema relatiua.
sed inter creatorē t creatūrā nullū cadit medi-
um. qz fīm Bern. omne quod ē aut est creatu-
ra. aut creatrix entia.

Sed illud expresse
ē p̄tra. b. Aug. v. de trin. c. vi. vbi ait deūz dī-
ci relatiue ad creaturaz. nō ratione accidentis
quod accidit sibi. sed ratione accidentis quod
accidit creature. ad quam dīci incipit ipse de-
us. Oportet igit q̄ relatio creature ad ipsuz
deū sit aliquid reale existens in ipsa creatura

Solutio.
Ad i quo ad deū creatura refert. Ad primū igit
dicendū. q̄ relatio refert ad deū. nō tamē alia
relatione sed seipsa. Sicut em species differt
dīntia sua p̄pria ab alia specie. dīntia autem
nō differt alia dīntia. s̄ seipsa est ab alia dif-
ferētia realiter diuersa. sic relatiūz refert rela-

tione. relatio autem respicit terminū seipsa.

Ad secundū dicendū q̄ sicut aliquid dici
tū simile ipsa qualitate causaliter et fūdamē
taliter. sed ipsa similitudie dicit simile forma

liter. sic quelibet creatura p̄ suaz naturā refer-
tur ad deū fundamentaliter. sed ipsa relatōe for-
maliter.

Ad tertium dicendū q̄ q̄z quis inter
creatore t creaturā non sit mediū tale qd̄ nec
sit creator nec creatura. tamen inter creaturā

absolutā t creatorē p̄ modū cuiusdā tendētie
mediat creatura que est relatio. que cū sit ipa
tendentia sine ordo. nō requirit aliam tendē-
tiaz mediā. sed seipsa tendit ad terminū. nec
etiam mediat relatio tanq̄z rep̄ alia a suo funda-
mento sed tanq̄z modus.

Et ex hoc potest
inferri p̄tra vnu doctorez q̄ falsa est sua ad in-
uentio qua ponit circa illam distinctiōz. xxx

q̄ nulla relatio formaliter sumpta sit ens rea-
le extra animā. Omnis em relatio vt ait depen-
det ab actu rationis. et formaliter soluz habet
esse obiectuē i anima. Et hoc ipse pbat p̄mo

de relationibz que dicunt modo vnius. vt est
similitudo. equalitas t idētitas. De idētitate
tamen dīmitto. qz ibi p̄cedo secū q̄ ibi sit re-
latio fīm rationez tm̄.

De similitudine p̄o
arguit sic. Omnis realitas potest p̄ diuinā potē-
tiam manutenēti absq̄ om̄ni alia realitate a

qua non dependet. sed realitates duarū albe-
dinū a similitudine nō dependēt. ergo si simi-
litudo esset eis reale posset deus manutenere

duas albedines destruta similitudine. sed il-
lud est falsum. qz intellectus semp eque inue-
nit et similitudine circa h̄moi duo alba.

Se
cundo pbat hoc idē de relationibz mō numeri
sic. Si relatio mō numeri eēt verū ens reale
extra animā. tunc in vna reputai vna sola li-

nea essent infinite entitates reales. falsitas cō-
sequētis patet. pbat p̄sequetia. qz talis linea
respectu sue medietatis esset dupla. t illa me-
diatas respectu totius esset subdupla. Iteruz
eadem linea respectu sue tertie partis esset tri-
pla. respectu quarte eēt quadrupla. t sic de sin-
gulis p̄tibus. que cū sint infinite eēt infini-
te entitates relatiue actu in eadē linea. quod

est impossibile. ergo relationes tales nō pos-
sunt dicere formaliter aliquā entitatē extra ani-
mā.

Tercio idē pbat de relationibz dictis
mō potest. qz illud nō p̄t p̄mi res i natura

qd̄ nō habet aliquid p̄ductuum nec mediate nec
immediate. s̄ p̄nitas ē h̄moi Maior p̄z. qz ni-
hil p̄t seipm̄ p̄ducere. vt p̄z p̄ Aug. i. de tri-
ca. i. p̄ 2m̄. xij. meth. dīmento. xxviiij. Mi-

nozem pbat. qz p̄nitas que de nouo fit in

Ad 2

Lōrelart
um p̄ Au-
reoli.Rōes Au
reoli.

2

3

aliquo producente. si causa est. aut causa a tali producere in quo est. aut a productio. aut ab actio ne fluente a producete in productu aut ab aliquo extrinseco puta a celo vel a deo. Non primo modo. tū quia relatio est p se terminus produtio. tū quia acquireret sine pūia acquisitione alicuius absolutu. tū quia producens ageret in seipm. Nec scđo modo. qz filius nō potest aliquid im̄p̄m̄ere in patre. Nec tertio mō. qz actio est subiectu in passo. Dicere autē qz de us vel celū imprimat hmoi realitates est ab surdū. **Quarto** pbat idē de relatione mensurati ad mensurā lic. Impossibile est aliquā rem dependere a nō re. quia res nō dependet a nihil. sed sciētia potest manere rescibili de structa et penitus annihilata. ergo impossibile est qz relatio sciētiae ad scibile que est relatio mensurati ad mensurā sic aliquid in re exīs.

Quinto dicit qz vniuersaliter omni relatiōni repugnat qz sit res in natura existēs. quia illud nō est res quod acquirit in subiecto nullo agente ipm attingente. relatio est hmoi. qz si vnum album fuerit in oriente. et aliud albū fiat in occidente. similitudo generat in albo extente in oriente. nullo tamē agente ipm attingente. **Sed** illam positionē nō repugo. nam nec theologice nec philosophice loquēdo. Racio primi est. Quia si relatio non ē aliquid pterens rationis obiectu exīs in intellectu. cū diuine psone nō distinguatur nisi tribus relationibus. diuine psone nō essent distincte nisi tribus entibus rationis. et p consequēs nō essent realiter distincte. qd fuit error fabelli.

Secundo Aug. v. de tri.ca. iij. dicit qz relationes in creaturis sunt accidentia nō autē in deo. Et addit ibidē. qz omnia accidentia creaturis que vel amici possunt vñ minū. vt magnitudines et qualitates. et quod dicit ad aliquod. sicut amicicie. seruitutes. similitudines et equalitates. Sed ens rationis obiectus solū exīs in aia nō pot est esse accidentis rei extra aiam. qz rē.

Tertio aut hec positio vere phie contradicat paret pmo de phia Aristot. qui. v. meth. appellat relationes mō numeri et mō potētie relationes reales. et dicit eas realiter aliquod ponere in utroq extremitate. relationes vero mo mēsure in mensurato dicit realiter aliquod ponere quis nō in mēsura. Sed planū ē qz nō plus in uno extremitate ponere. qz altero si ois relatio est fm rationēm. **Quarto** i pdicamētis et. v. meth. phs distinguēs ens reale extra aiam. et pdicamēta. i hmoi reali distinctōe dñuerat relationes cujus alios. ix. pdicamētis realiby. **Quinto** eū Alijē,

qz ipē. iq. sue meth. dicit. qz relatio h3 pprīas certitudinē fm quā h3 pprīu inesse et pprīas actualitatē.

Etē est tra iluer. qz directe in uehilis h3 illā positionē. xij. meth. 2mēto. xix. vbi sic ait. Relatio est debilioris esse alios pdi camētis. ita qz quidā intellexerūt seu putauerūt ipsaz esse ex scđis intellectis.

Ecclē cō men. ij. celi et mūdi. 2mēto. ix. ait. qz compa/

tio est accidēs separabile a re. sed omnis compa/

tio pprīe dicta ē relatio. g. zc. **Est** etiā illud. h3 simpliciū sup pdicamēta. vbi exp̄sse distin-

guit relationes i relationē realē. et relationē fm rōez. sed fm istā positionē ois relatio ē fm rōz.

Etē ē h3 Euclidē p totā geometriaz. vbi tractat de pportiōibus et equitatibz et ineqūitatibz. qz cū

sint vere relationes. si tm̄mō vt entia rōis ēent obiectu in intellectu. scia euclidis nō ēēt scia realis sed rōnalis siue logicalis.

Ad p̄mū igit dicēdū qz si mōr de bute sumit sū maiores. tūc i mōre supponit relationes ēēt rē alterā a fundamēto. rh ē falsū. qz qzuis relatio realē a suo opposito realē differat. nō differt tñ a suo suu fundamēto sicut res a re. cū nullā habeat oppositionē ad ipm fundamētu. **Est** igit relatio et fundamētu eadē res. alio tñ rālio mō se habens.

Etia ratio ē tra te. qz deus pōt destruere omne ens fm rōem. et manutenere ens reale. sū fm istā rationē deus nō pōt destruere similitudinē et manutenere duas albedines. igit ex natura fundamētu in nascunt ipse relationes tāqz vera entia extra aiam. et p zns nō habent timodo esse obiectuum in aia. vt tu intendis excludere.

Ad scđm nego p̄ntia. **Ad pba/** tione dico qz eo mō quo actu sunt signabiles ptes linee. eo mō pñt eēt relationes reales i pti bus respectu toti. et i toto respectu talū ptiū. als nō bñ dixisset phs. v. meth. qz relationes mō numeri sunt reales ex pte vtriusqz extremis. sed qz sp acceptū i talibz finitū ē. vt dī. ij. phi co. qz infinitas in talibz semp ēēt potēria et fieri. et nunqz in actu nec i facto esse. vt p̄tz ibi dem. ideo nunqz erūt infinite entitatis reales in actu quantulibet relationes mō numeri sunt entitatis reales extra animaz realiter exīentes.

Ad tertium dicens qz p̄ntia siue quecūqz alia relationes reales et haber causā pductiū p se et p accidēs semp tñ mediāte pductione alicuiū absoluti.

Per se quidē. qz producēs aliquod suppositū. et p̄mūnicās sibi virtutē generatiū est p se causa omnis paternitatis que vñqz causabit vñ fūdabit in tali potēria generatiua. Illud autē suppositū pductū generās postea filiū est cā

Solutio
Ad 1.

Ad 2.

Ad 3.

o accidēs eiusdē p̄nitatis. qz est causa sine q̄
nō sive remouēs prohibens. quia nō esse filiū
est causa prohibens actualē existentiā ipsius
paternitatis. Et cū dicit q̄ tunc pater cau-
saret aliquid i seipso. Dico q̄ nihil repugnat
causare aliquid i seipso p̄ accidens. Sicut
em̄ motus ipsius grauius est i graui. et tamen
causat a graui. nam graue p̄ se remouet pro-
hibens. quod remouendo mouet seipsum de
orsum p̄ accidens. vt patet. viij. phisicoru. et
sicut talis motus per se est ab ipso generante.
quod quidem generans quantum dat de for-
ma tantū dat de loco. et p̄ consequēs de motu
ad talem locum. vt appareat in eodem. viij. sic
in p̄posito tc.

Ad 4 Ad quartum nego minorē.
quia si re penit⁹ destructa adhuc maneret sci-
entia. tunc habens scientiaz nihil sciret. quia
tale scitum nihil penitus esset. cum sit destru-
ctum tam in se q̄ in suis causis. de nihilo au-
tem nō potest esse scientia. Nihil em̄ nō con-
tingit scire. quia nō est. vt dicit. i. posterioru.

Ad 5 Ad quintū dicendū q̄ vel p̄ agens actua-
liter attin ḡes intelligis agens p̄ acciden⁹. si/
ue causam p̄ accidens. et tunc minor est falsa.
qz nunq̄ acquirit paternitas sine actione pa-
tris qua phibens paternitatē puta nō esse si/
li remouet. Vel p̄ agens actualiter attin ḡes
intelligis agens sive causā p̄ se actualiter ope-
rantiē. et tunc maior est falsa. quia p̄ eam equi-
beneprobat q̄ motus actualiter inexisti⁹ gra-
ui non sit aliqua res. sicut de paternitate. q̄a
causa p̄ se illius motus. pura illud a quo ge-
nitū fuit illud graue protūc cum graue mo-
ue⁹ nō attin git actualiter ipsum graue. qz for-
te protunc destructū est. et nō est in rez natu-
ra nisi in potētia. Et sic appetit q̄ rationes
illius nō conuincit.

Artic⁹ 4

Quātuz ad quartū
p̄ncipale. vtrum relatio dei ad creaturam sit
prior relatione creature ad deum vel econuer-
so. Dicendū q̄ relationes p̄dicte puta creatu-
re ad deū et dei ad creaturā vt relatōes oppo-
site sunt. neutra ē prior alia. qz vt sic hec ē na-
tura relatōez. q̄ vt relatōia sunt simul sunt
Sed qz vt dixi supi⁹ cū simultate nature stat
potitas originis. ideo posset ille articulus pe-
tere. vtq̄ relatio qua refertur creature ad deūz
magis habeat rationē originis respectu rela-
tōis qua refert deus ad creaturā qz econuerso.
Et tūc penes istū intellectū dico. saluo tñ
Ip̄ meliori iudicio. q̄ relatio q̄ creatura refert

ad deū. magis habet rationē originis respectu
relatōis q̄ deus refert ad creaturā. sive illa re-
latio sit eterna sive tpalis qz econuerso. Dic
qñcūqz aliq̄ relatōia sic se habet q̄ vnū realis
refert ad alterz. illud autē econuerso nō refert ad
illud nisi ex hoc q̄ intellectus p̄cipit ipz refer-
ri ad illud motiuū illius p̄ceptus accipiens
ab illa p̄ma reali relatione. tūc illa realis rela-
tio magis est origo illius relationis fm̄ rōez
sive fm̄ p̄ceptū intellect⁹ qz econuerso Sed sic
est i p̄posito. qz vt supi⁹ patuit. ex quo intel-
lectus p̄cipit realē relationē creature termina-
ri ad ipm̄ deū. p̄cipit ex suo mō intelligēdi ne-
cessario econtra ipm̄ deū terminatē hm̄i rela-
tionē creature referrī ad ipsā creaturā. ḡ obie-
ctū mouet ipz intellectū relationē creature ad
p̄cipiendā relationē quā ponit i creatore. et p̄
p̄ns origo ei⁹ dici pōt. P. qñcūqz aliq̄ duo
sic se hñt q̄ vnū est naturale. aliud autē ex so-
lo p̄ceptu intellectus apphendētis ipm̄ ad si-
militudinē illius naturalē. tūc illud naturale
ē p̄us origine illo quod ad instar sui p̄ intelle-
ctū est apprehēsum. Sed relatio creature ad
deū ē naturalis. cū ipsa naturaliter dependeat
a deo fm̄ totū suum esse. relatio autē dei ad cre-
aturā est ex sola apphensione intellect⁹. ḡ tc.
P. semp illud est prius origine a quo mo-
uet intellectus ad aliquem conceptū. qz illud
quod fit ex tali conceptu. sed a reali depen-
dētia sive relatione creature mouet intellect⁹ ad
concipiendū deū esse realē terminū illi⁹ depen-
dētiae. et ex tali cōceptu ipse intellectus refert
econuerso hm̄i terminū. s. deum ad creaturā.
ḡ tc. Sed si sic dixerō. qd credo bñ dictū.
tūc motiuis duaz opinōnū me optet mndere
Quaz p̄ma sive distinctōe sim plr dicit. q̄ re-
latōes dei ad creaturā sunt p̄ores relationibus
creature ad deū. Quia qñ aliqua relatōia sic
se hñt q̄ vnū est totaliter cā alteri⁹. tūc relatō
illius qd est cā est prior relatione eius qd est
effectus. sed deus totalē est cā creature. ḡ tc.

P. eadē est relatio q̄ deus vt creati⁹ ab eter-
no refert ad creabile. et quāt creati⁹ in tpe re-
fert ad creatū. qz nihil de nouo pōt sibi adue-
nire. sed relatio creati⁹ ē prior relationē creati⁹.
qz sicut creare actiuū est prius creari passiuo.
sic relatio creati⁹ ē p̄or relationē creati⁹. ḡ prior
ē relatio qua vt creati⁹ ē refert ad creabile
qz econuerso relatio creabilis q̄ creabile refer-
tur ad p̄ncipiū creati⁹. P. nō qz creatura
pōt creari ideo deus pōt creare. sed econuerso.
Sicut ḡ posse creare p̄cedit posse creari. sic re-
latio creati⁹ p̄cedit relationē creati⁹. ḡ tc. P
3

Lōtra

Alex. 3. q.
q. 6.

1

2

3

4

Hoc minus relatio dei pducētis est cā relationis
sui pducti qz relatio naturalis agentis est cā re
lationis que est in natura liter pducto. sed sp
relatio naturalis agentis ē prior cāliter relati
one sui pducti. puta paternitas filiatōe. g. tc.

Zia op.

i. Est insuper alia opinio aliquantulum trans
supradicta. Dicit enim quod relationes dei ad crea-
turam que ab eterno deo conueniuntur sunt prio-
res relationibus ipsis correspondentes ex par-
te creature. Quia ad illud quod ab eterno deo
pertinet nihil facit intellectus. sed deus ab eter-
no habuit relationem ideatui respectu idealib[us]
et creatui respectu creabilis. cum igitur relationes
dei ad creaturam solum per tanto dicant posterio-
res relationes creature ad ipsum. eo quod intellectus
2. facit ad esse talium relationum. ergo sic. **P.** nullus
lius respectus eterni creatura poterit esse causa
3. et regis. **P.** quoniamque aliquis duo sic se habet sicut
primum secundum. et secundum non habet quod sit aliquid
nec ad se nec ad primum nisi a primo. tunc secundum
non referatur ad primum. nisi quod primum referatur ad se
cundum. sed sic se habent creator et creatura. er-

Lötra illas opiniones

Solutio

214

hō minus relatio dei pducētis est cā relationis
sui pducti q̄ relatio naturalis agentis est cā re
lationis que est in naturaliter pducto. sed sp
relatio naturalis agentis ē prior caliter relati
one in pducti. puta paternitas filiatōe. ḡ tc.
¶ Est insup alia opinio aliquantulū trans
supradicta. Dicit em̄ q̄ relationes dei ad crea
turā que ab eterno deo conueniūt sunt prio
res relationibus ipsis corespondētib⁹ ex par
te creature. Quia ad illō quod ab eterno deo
puenit nihil facit intellectus. sed ex ab eter
no habuit relationē ideatīi respectu ideabil
z creatīi respectu creabilis. cū igit̄ relationes
dei ad creaturā solū p tanto dicant̄ posterio
res relationib⁹ creature ad ipm. eo q̄ intellect⁹
facit ad esse talū relationū. ergo tc. ¶ P. nul
lius respectus eterni creatura poterit de causa
ḡ tc. ¶ P. qnīcūq; aliq; duo sic se habēt sicut
primum scdm. z scdm nō habet q̄ sit aliquid
nec ad se nec ad primum nisi a primo. tūc scdm
nō refert ad primum. nisi q̄r primum refert ad se
cundū. sed sic se habent creator z creature. er
go tc. ¶ Sed illa nō concludūt. quia i om̄i
relationē qua deus refert ad creaturā. semp̄ co
currit relatio mensure ad mensuratum. quia
sicut deus vt creans est mensurans creaturā.
sic vt ab eterno creatiū vel ideatīiū ē men
suratiū creabilis. Sed omnis relatio mē
sure ad mensuratū oritur ex relatione mensu
rati ad mensurā. q̄r vt p3. v. metaph. mensu
ra refert ad mensuratum. eo q̄ mensuratum
refert ad mensuram. ergo omnis relatio dei ad
creaturem. siue vt creata est. siue vt creabilis
est. origine videt esse posterior relatione crea
ture ad ipm. ¶ Ad primum igit̄ dicendū q̄ ma
ior nō est vera maxime si relatio cause ad ca
satū est bī rationē. z ecōuerso relatio causati
ad causam est bī rem. sed dei ad creaturem re
latio semp̄ est bī rationē. creature autem sal
tem vt creature est realiter refert ad creatorē.
cum realiter ab eo dependeat. ¶ Ad minores
dico q̄ deus est totaliter causa creature. rela
tio tamē que est in deo non est causa relationis
que est in creature. quia deus creat virtutē
absoluta z actione absoluta. cum hīc vir
tus z actio. s. creationis sint cōmunes tribus
psonis. relatio vero dei ad creaturā z si sit cō
muniis tribus psonis. quia tamē nō est realis
sed bī rationē. nullius entis realis videt esse
pncipiū. ḡ tc. ¶ Ad scd̄ nego maiore. q̄r v̄
accipis creabile vt ab eterno habuit esse i mē
te diuina. vel vt ab eterno habuit esse extra mē
tem diuinā. neutro illoz modoz ēeadē relati

tio creativi ad creabile. et creatis ad creatum. quod
primo modo extrema relationis non dicitur realiter.
Secundo modo alterius extremorum est ens. et alterius
penitus nihil. quod creabile extra mentem divinam
ab eterno nihil fuit. **D**o planum est quod non est
eadem relatio eiusdem ad se. siue alicuius ad
nihil. et que est creantis ad creatum. cum creans et
creatum sint duo extrema realiter distincta et am-
bo positiva. **A**d probationem dico. quod quis ni-
hil reale possit de novo deo advenire. aliquid
in finem ratione de novo potest sibi advenire. Et
sicut nego minorer. nec valet probatio. quia cum
actio dei sit realis. ipsa vere potest dici causa
passionis create. relatio autem talis agentis quod
est omnino primum. cum sit relatio mensure. et
quod consequens nec realis sed rationis tamen non
potest esse prior causaliter relatione ipsis p-
ducti et mensurati. que verum est realis. **E**t per
idem patet ad tertium. quia quis posse crea-

ducti et mensurati. que vere est realis. Ad 3
idem patet ad tertium. quia quis posse crea-
re sit prius posse creari. relatio tamen creatis
cum sit relatio mensure non est prior relatione
creati que est relatio mensurati. Ad 4
tum nego maiorem. quia relatio naturalis age-
tis ad naturale productum est relatio realis.
nec trahitur ad relationem modo mensure. sed

manet intra ambitum relationis modo potest
esse. que sunt reales in utroque extremo. cuius
oppositum est in relatione supnaturalis agentis
quod est deus. ut per ipsum ex dictis. Et id dato quod re
lacio naturalis agentis esset prior relatione sui
producti. oppositum tamen huius dicendum de relatione eius
supnaturalis agentis. cum talis relatio sit relatio
mensure ad mensuratum. Quidam minor pos
set negari. quia secundum Ansel. monologion. capitulo
relatio non est causa relationis sibi opposite.
Et secundum Thom. Aquin. etiam

Ecclm Ecclito.in pdicam etis.relatiua sunt simili natura & naturali intelligentia. Ad pri
mū alteri^m opionis dōz q̄ intellectⁿ nō creat^s
sed diuin^r facit ad hīmōi relatōes q̄ deo ab et
nō sīm rōez pueniūt. Ad q̄. dōm. q̄ q̄uis
nulla creatura sit cā talū respe. tnuz q̄ deo sīm
rōez & nō real^r ab eterno pueniūt.intellectⁿ en
diuin^r erit eoz cā. Ad tertiu nego maiore.
q̄ q̄uis creatura totū suuz esse sine ad se sine
ad aliud totaliter habeat a deo.tamen hīmōi
cālitatē deus nō h̄z a relatione que in ipo est
sīm rōem.sed sua absoluta virtute.q̄ sua eēn
tia est sibi rō oīs cālitatis.& ideo nihil prohibet
quīn relatio que est in creatura real^r pos-
sit esse prior origine relatione que est i deo sīm
rationē. Ad argumentū principale dicen-
dū q̄ maior nō est vera nisi relatio in vero q̄
fundamento sit realis.

Ad. i. alte
rius opis

2d 2

Ad 3

*Ad pnci
pale argu
mentū.*

Distinctio tricesima prima.

Reterea CON

siderari oportet. Postquam magis suis prius determinauit de diuinarum plenarum proprietatibus proprieatis. hic incipit determinare de cibis appropriatis. Et dividit in duas ptes. Quod primo tractat de omnium perfectionum appropriatione. Secundo de propriorum et communium ad inuidem compatione distinctione. xxxi. ibi. Hic oritur quistio. Prima in duas. Nam primo mouet quasdam dubitationes. quae solutioes valent ad habendum in diuinis aliquas appropriationes. Secundo exequit tales appropriationes. ibi. Non est permittendu. Prima in tres. Quia primo de equalitate mouet tres dubitationes. Secundo immediata applicat eas solutioes. Et tertio ostendit similes posse fieri dubitationes et dari responsiones de similitudine sicut de equalitate. Secunda ibi. Ad quod dicimus. Tercia ibi. Hoc id est dicimus de simili. Nec sequit illa ps. Non est permittendu. Et dividit in duas ptes. Nam primo exequit istas diuinas appropriationes secundum hilarij. Secundo iuxta hilariam Aug. ibi. Illud etiam sciri oportet. Prima in duas. quod primo secundum hilarij tangit appropriationem. Secundo dicto secundum hilarij innuit explanationem. ibi. Non enim secundum pinissimam recte. Nec sequit illa ps. Illud etiam sciri oportet. In qua Augustinus patet appropriat unitatem filio equalitatem spissacum unitatis et equalitatis accordiam. Et dividit in duas ptes. Nam primo magis huius appropriationem ponit. Secundo membra istius appropriationis exponit. ibi. Sed plurimos mouet. Et hec dividit in tres ptes. Nam primo determinat quare patri appropriationem unitas. Secundo quare filio equalitas. Et tertio quare spissacum accordia seu tranquillitas. Secunda ibi. Nam videamus. Tercia ibi. Quod autem in spissacum. Prima adhuc dividit in tres ptes. Nam primo ostendit quod unitas patri appropriat. Secundo quod qualiter diuina persona cuiuslibet diuine persone essentialiter identificatur. Tercio ostendit qualiter ex his tamen Arrijus fabelli falsitas perficitur. Secunda ibi. Hic dici optet. Secunda ibi. In qua arriana. Tercia ista dist. xxxi. quod hoc hanc questionem.

Intra equalitas in diuis sit relatio realis. Et videtur sic. quod ubique inuenitur equalis virtutis magnitudo ibi inuenitur vera et realis equalitas. quod equalitas est realis.

pprietas magnitudinis quantitatue. sed in diuis personis est equalis virtutis magnitudo. quod quis non quantum molis deus sit magnus. etiam realiter Magnus quantitate perfectior et virtus eiusdem exinde in tribus personis. igitur diuis est equalitas que est realis relatio. Contra. sancti non ponunt in diuinis nisi quatuor relationes reales. scilicet paternitatem. filiationem. spirationem. actionem et spirationem passionis. quae nulla est equalitas. Hic quatuor sunt videnda. Primo videndum est. ut equalitas in creaturis sit relatio realis. Secundo utrum in diuis sit relatio realis. Tercio dato quod non. utrumque diuinis equalitas sit relatio rationis. Et quanto predictorum videbuntur aliqua de relatione identitatis.

Quantum ad primum

Articulus I

utrum equalitas in creaturis sit relatio realis. primo ponam unam conclusionem satis communem quam credo esse veram. Secundo adducam unum motum contrarie opinionis et respondebo ad ipsum. Tercio est hec. quod equalitas in creaturis dicit relationem reali. Quia illa relatio est realis quod secundum suam esse formale a nullo intellectu dependet. sed equalitas creaturarum est humana. Major est nota. probo minor. quia si nullus esset intellectus. adhuc due lineae bipedales essent equalia. et bipedalis et tripedalis essent inegalites. Quod illud quod est de reali unitueristi perfectione est aliquid reali. equalitas et inegalitas. similitudo et dissimilitudo sunt humanae.

quod ordino in quo consistit perfectio unitueristi necessario requirit equalitatem et inegalitatem. similitudinem et dissimilitudinem recte. secundum secundum. v. metrum. hec est causa quae aliqua referuntur realiter. quod in aliquorum relationibus subjectis aliisque reale ponit propter

quod referuntur dicuntur. ut in subjecto dupli et dividendi ponit quantitas. sed in creaturis in subjecto equalium ponit realis quantitas in utroque extremitate. greci recte.

Sed quidam oppositum istius argumentum sic. Relationes modo unius tales sunt quale est illud unum super quo fundantur. sed unum super quo fundatur equalitas in creaturis est solus unum secundum rationem. greci equalitas fundata super eo erit solus relatio secundum rationem. Maior est plus ponit. minor est minus. quod due quantitates in duabus rebus equalibus existentes in quibus consistit equalitas non sunt unum nisi secundum rationem. cum sine distincte realiter et subjective.

Sed illud modicum obstat predictis. quod equalitas non est proprietas unius. sed est proprietas quantitatis.

Durandum

Solutio.

cū p̄prium sit quantitatis fin eam equale vel
inēquale dici. Iḡt talis vnitatis fin rationē nō
impedit realitatē equalitatis. Dūmodo sint re
ales quantitates in quibus vt cōmensurate se
habent ad inūicem sine aliquo excessu funda
tur equalitas. vt autē vna excedit alia fundat
in eis unequalitas.

Articls 2

Quātum ad secun

dū p̄ncipale. vtrum equalitas in diuis sit re
latio realis. sunt solenes opinioes ad utrāq
ptē h̄dictionis. Primo igit̄ ponā vñā cō
clusionē quā in hac materia estimo magis ve
rā. Scđo adducā opposita opinionē cūz
suis motiis p̄tra ea. Et tertio r̄ndeo ad
ea. Dico igit̄ p̄mo q̄ equalitas i diuis non ē
relatio realis. Quia sicut dicit doctor nr̄ in p̄
mo suo sc̄pto dist. xxxi. q. i. q̄ sicut cū relativa
mō potēcie coincidūt cum relatiis mō men
sure. idē iudiciū habendū est de vtrisq. sic cū
silitudo. et equalitas coincidūt cū idētitate eodē
mō iudicabīt de vtrisq. sed in diuinis coinci
dit. q̄ equalitas in diuinis erit relatio ratiōis si
cū ipsa identitas. Et si dicit quare q̄ poti
us trahit idētitas similitudinē et equalitatez
ad suum modū. s. ad esse relationē rōis q̄ ecō
uerso. Respōdet doctor nr̄ dices. q̄ sicut se
habet fundamentū silitudis et equalitatis ad fū
damētu idētitatis. sic silitudo et equalitas se ha
bet ad idētitatē. Sed i diuis fundamentalū sili
tudis et equalitatis trāsit i fundamentalū idētitatē
et nō ecōverso. q̄ equalitas et similitudo i
diuinis non erunt relationes reales sicut nec
ipsa idētitas. Sed h̄ ista dicta doctoris q̄
dā sic p̄cedit. Primo em̄ impugnat modum
hūc quo doctor nr̄ declarat cōclusionē. Scđo
arguit h̄ ipsaz cōclusionē. Nā cū doctor dī
cit relationē equalitatis et silitudis trāsire i iden
titatem. iste distinguit de idētitatē. Nāz idēti
tas accipitur vel vt quelibet p̄sona. ac etiam
ipsa diuina eēntia est eadē sibi p̄psi. et sic nō vi
retur dubium quin idētitas sit relatio fin ra
tionē. sed isto modo equalitas et similitudo
non transirent in idētitatē. q̄ nec p̄sona ali
qua est similis sibi p̄psi. nec essentia est equa
lis sibi p̄psi. Alio modo potest accipi idē
titas prout in essentia diuina vna persona est
eadem alteri p̄sonae. et sic similitudo et equali
tas transire possunt in modū idētitatis. sed
vtrum talis idētitas sit relatio fin rationē
nō est minus dubium q̄ vtrum similitudo
et equalitas sint relationes fin rationē. Cō

tra cōclusionē autē arguit sic. Quia oppositere
latētes origis fundantī vna eēntia diuina. que
tñ sunt relationes reales et realiter dñtes. non
obstante eēntie vnitate. q̄ relationes cōes sicut
sunt similitudo et equalitas sunt relationes re
ales. non obstante q̄ fundantur sup vna ma
gnitudine vel sup vna sapientia aut bonitate.

Sed p̄tra eandē cōclusionē arguit quidā Alij ad 16.
alij sic. Illud quod est in filio ex vi p̄ductio

nis qua a patre p̄ducit necessario est realis. q̄
nullum ens rationis sibi inest ex vi sue p̄du
ctionis. Sed equalitas inest sibi ex vi sue p̄
ductionis. quia August. cōtra Maximinū
libro. ij. ca. xvij. ait. q̄ in diuinis paternon
ē maior filio. quia equalē sibi genuit.

P. si cū se habet magnitudo dimensua ad equali
tatem in creaturis. sic se habet magnitudo p
fectionis ad equalitatē i diuis. Sed magni
tudo p̄ma fundat equalitatē que ē relatio rea
lis. cū equalitas sit p̄prietas quantitatis. ergo
et scđa fundabit realē equalitatem.

P. si illud qd̄ minius videt inesse inest. et illud qd̄ magis.
sed min⁹ videt q̄ p̄nitas et filiatio sint relatio
nes reales st̄te reali idētitate fundamenti q̄
equalitas. q̄ paternitas et filiatio nō sunt relati
ones similiū nō et eq̄partie. nā paternitas
est relatio superpositionis. et filiatio supposit
onis. et p̄ sequens maiore vident̄ requirere i
fundamento distinctionē. vel saltē nō minorē
ad hoc q̄ sint relationes reales q̄ equalitas
et cetera relationes similiū nominū et equi
parantie.

P. fin Anselmū monologio. xv
omnis pfectio simpliciter est in deo naturalis.
et p̄ seqns realiter. sed equalitas est pfectio
simpliciter. q̄ Aug. de quātitate aīe. ca. viij. dicit.

Inequalitati equalitatē iure preponis. nec quis
ex omnino est vt opinor humano sensu predi
cus cui illud nō videat.

Sed illa nō con
cludit. Quia illa nō est realis relatio cui p̄esse
p̄pletū dependet ab intellectu. sed equalitas i
diuinis est h̄mōi. quia pater nō potest p̄cipi
equalis filio nisi eadem magnitudo diuina
bis accipiat p̄ intellectum. puta semel in p̄e
t̄ semel in filio.

P. Inter endem extrema su
per eodē fundamento nō p̄nt fundari p̄les op
positiones realium relationū. sed inter patrē
et filium sup eodem fundamento fundat pa
tentias ex parte patris. et filiatio ex parte filij
ergo nulla alia relatio fundata inter ea pote
rit esse realis.

P. hec est differētia inter rela
tiones modo potentier modo vnius siue mo
do numeri. q̄ relationibus modo potēcie fun
damenta nō referunt. nec relationibus quas

Lōtra eo
lōtra eo

Instantia

Solutio

Alex. Au
gustinū. ij. q
l3. q. q. p
Egidium

2

sunt formaliter denominantur. sed solū ipsa supposita. potētia em̄ generativa sortis nō est pater. sed ipse sortes est pater. sed relationib⁹ modo vnius sive mō numeri etiam ipsa fundamenta pprie referunt. t̄ h̄mōi relationib⁹ formaliter denominantur. Non em̄ soluz duo alba sunt similia. sed etiam due albedies sunt similes. nec solū duo lapides sunt equales. s̄ etiā ipse q̄ntitates sunt eq̄les. Cū igit̄ in diuinis nō sint plures magnitudines q̄ relatione eq̄litatis ad inuicem referant. sequit̄ q̄ suppositoꝝ relatio mō eq̄litatis fundata sup vna t̄ ea dē virtutis magnitudine non possit esse realis q̄ si esset realis etiā ipsa fundamenta ad inuicem realiter referrent quod est impossibile. cū vnu tm̄ sit fundamentū. ḡ r̄c. Ad primum igit̄ dōm. q̄ qualitercūq; accipiat idētitas dū mō sit realis idētitas. semp oportet q̄ relatio extremoz sit relatio fm̄ rationē. q̄ i talis relatione semp vtr̄ intellectus uno p̄ duob⁹. als nō esset realis idētitas. q̄ si tibi de hoc est dubiū. nobis autem de hoc nō est dubiū. q̄ quis em̄ p̄ t̄ fili⁹ fm̄ habitudinē originis duo sunt t̄ relationib⁹ originis realiter ad inuicem referant. tamē vt idē sunt diuinae essentie nō sunt duo sed vnu tm̄ idētitate seu entitate absoluta diuinae essentie. ideo relatio que vt sic eis coppetur non ē magis realis q̄ ea qua essentia ad seipsum dicit eadem. Ad secunduz dicendum q̄ etiam supposito q̄ reales relationes opposite nō requirant semp distincta fundamēta. eo q̄ saltem in diuinis possunt fundari in eodem fundamēto remoto. tamē omnis realis relatio requirit suoz extremoz vt extrema sunt h̄mōi relationis realitez distinctionē. sed q̄ quis pater vt pater est. t̄ filius vt filius sunt extrema relationū originis. nō tm̄ equalitatē. q̄ extrema equalitatis vt extrema sunt. opozit̄ q̄ quāta sunt. Nūc autē ita est q̄ pater t̄ filius vt quāti aut magni sunt distincti ēē non possunt. cum eadem virtute magni sint. sed vt pater t̄ filius sunt. distincti sunt realiter. ergo q̄ quis relationes originis sunt reales. q̄ ea t̄ extrema vt extrema sunt h̄mōi relationuz realiter distincta sunt. relationes tm̄ eq̄litatis t̄ similitudis in diuinis reales esse nō p̄nt. q̄ eaꝝ extrema ut extrema equalitatis aut similitudinis sunt distincta realiter esse nō p̄nt. ḡ r̄c. Ad tertium dicendum q̄ maior possit negari. q̄ etiā q̄ filius sit idē sibi p̄si inest sibi virtute sue productoris. t̄ tamē illa idētitas vt relatio est fm̄ rationē est. Dico tamē ad minorē q̄ equalitas quo ad suū fundamētu p̄ generationē coincidat

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

filio. nō autē inq̄stum est relatio. q̄ vt sic eadē magnitudo bis accipit. qd necessario sit ab aliquo intellectu. Ad quartū dicendum q̄ nō est simile. q̄ magnitudines dimēsue vt fundat eq̄litatē in creaturis sunt realiter distincte t̄ p̄ p̄ns extrema illius equalitas vt extrema sunt realiter distincta sunt. in diuina autē totum oppositū est. vt iam patuit. Ad quin tū nego minorē. Ad probationē dico q̄ quis si diuina p̄nitas t̄ filiatio in fundamēto saltez remoto non requirant distinctionē. extrema ramen sua vt extrema sunt realiter sunt disticta. t̄ p̄ sequens nō videt minus q̄ sint reales relationes q̄ relationes similiū noīm. quo rum extrema vt extrema sunt realiter distincta in diuinis nō sunt. Ad sextū nego minorē quia nulla relatio est perfectio simpliciter. als em̄ aliqua pfectio simpliciter esset in vna persona diuina que non esset in alia. Ad probatio nē dico q̄ equale cū sit relatiū nō dicit solam equalitatē. sed implicat fundamētu ratioē cui p̄t dicere pfectioē. t̄ potest eē pfectus inequali.

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Articlo 3

2

2

Instantia

Solutio

Quantū ad tertium

principale. vtꝝ equalitas i diuinis sit relatio rōnis. p̄z ex iā dicit. Quia cū equalitas fm̄ sua p̄priā rationē sit ad aliquid. nā equale ē equali equalē. ergo equalitas erit relatio aut fm̄ re. aut fm̄ rationē. sed onus ē scđo p̄ncipali q̄ eq̄litas i diuinis nō est relatio realis. ḡ saltē erit ibi relatio rōis. supposito q̄ i diuinis sit eq̄litas. iuxta illud Athanasij. Eq̄lis p̄fm̄ diuinitatē. Et idē dicit q̄ tote tres psonae coeterne sibi sunt t̄ coequales. P. relationes opposite existētes i uno t̄ immediato subiecto sūt fm̄ rōem tm̄. q̄ si essent reales. cum omnis realis oppositio includat p̄ditionē. seqret q̄ p̄dictionia simul verificarent de eodē. Propter qd semp forme opposite quocūq; genere. oppositionis genes idē primū t̄ immediatu subiectū mutuo se excludit. H̄z equalitas dicit oppositionē relatiūa qua eqle eq̄li opponit. t̄ i diuinis ei r̄ndet p̄ immediato t̄ p̄mo subiecto ipsa diuina magnitudo q̄ vna est et induisa. ḡ equalitas nō erit i diuinis relatio realis. Por te dicetur q̄ maior nō est vera. quia paternitas t̄ filiatio diuina non minus respiciunt essentiam diuina vt primū t̄ immediatu subiectū q̄ magnitudinem diuinanam respiciat ipsa equalitas. t̄ tamē paternitas et filiatio sunt relationes reales. R̄ngeo q̄ instantia

falsum assumit. q; si p̄n itas vel alioq; alia re/
latio originis respiceret diuinaz ecentiam tan/
q; primū et immediatū subiectū. tunc denomina/
ret diuinam essentiam. vel saltē denomina/
ret suppositum cum reduplicatione concreti
ipsius deitatis. puta vel deitas esset pater. nō
solum idētice sed etiā formaliter. vel tale sup/
positum inq̄tum deus esset pater. quoq; neu/
trum est verum. quia ad primū sequeret q; di/
uina essentia generaret. quod est reprobatus
supius. Ad scdm sequeret q; spūscūs gene/
raret. q; qd̄ p̄uenit diuno supposito inqz/
tu deus ē. hoc c̄uenit oībus tribus in dñtē.
Un q; eq̄litas et ineq̄litas respiciunt magni/
tudinē tāq; subiectū pmū et immediatū. iō vel
ipse magnitudines erunt eq̄les vel ineq̄les sū/
disticte sūt. vel saltē ipsa supposita erūt eq̄lia
inq̄tū eadē magnitudine magna sūt. Q; P. si
equalitates in diuinis. et similitudines essent
relationes reales. tunc infinite relationes rea/
les essent in diuinis. quia fm̄ quodlibet attri/
butum diuinū attendendo modū infinitas
sue quā trahit a diuina ecentia p̄sonae dicūtur
eq̄les. Etia fm̄ p̄fectōz cuiuslibet attributi p̄
sonae diuine sunt similes. Cum igit talia attri/
buta sint infinita. ideo tc.

Articls 4

Quātū ad quartū

principale dico q; idētitas fm̄ q; de ea loqui/
tur ph̄us. v. metaph. puta fm̄ quam aliquid
est idem sibi p̄si. est relatio fm̄ rationē. Quia
fm̄ q; alioq; se habet ad aliud. sic aliquo mo/
do participat rationē relationis. cū p̄pria ra/
tio relationis sit ad aliud esse. sed idem com/
patum ad seipm̄ nō est ad aliud nisi fm̄ rati/
onē. igit idētitas hm̄i est relatio fm̄ rationē.
Q; P. relatio realis req̄rit extrema realiter di/
stincta. sed idem nō potest esse realiter distin/
ctum a seipso. Q; P. relatio dependens ab in/
tellectu est relatio rationis. sed idētatis rela/
tio est hm̄i. quia fm̄ ph̄m. v. metaph. cū idē
referat ad seipsum. intellectus vt̄ vno ut du/
obus. Contra tameū hanc veritatem qui/
dam arguunt sic. Diversitas ē relatio realis.
igit idētitas est relatio realis. p̄sequēta pat̄z.
q; opposita sunt sub eodē genere. ut pat̄z. iij.
metaph. Idē autē et diuersum sunt opposita
ut p̄z. x. metaph. Sed ens rationis et ens re/
ale nō sunt sub eodem genere. ergo tc. Ad
illud breuiter respondeo q; duplex est identi/
tas. Quedam absoluta. et ista est idem quod
rei unitas. et opponit divisioni. et p̄ p̄sequens

Cōtra 5

Solutio

diversitati nō relative sed p̄uatine. et ista idē/
titas nō est determinata generis sed trāscēde/
tis. quia in omni genere repit. sicut etiā ipa
diversitas. Alia ē idētitas relative. puta qua
idē relative respicit seip̄z. et illa nō opponit
diversitati relative. quia relative diuersū op/
ponit diuerso. et idem opponit eidem cū sunt
relationes similiū nominū. Forte dicet ad
uersarius q; quis idem et diuersum ut relati/
na sunt non opponantur relative saltem oppo/
nunt p̄uatine. et p̄ consequēta erunt in eodē
genere. quia p̄uatine p̄tinet cū habitu ad idē
genus. Respondeo q; ut relationes sunt n̄
opponunt p̄uatine nisi ratione suoz funda/
mentoz. Dato tñ q; sunt in eodem genere. ad/
huc tñ nō sequitur supradicta p̄sequēta. put̄
ta si relatio diversitatis est realis. q; idētitas
sit relatio realis. quia hoc est p̄prium ipsius re/
lationis q; ipsa fm̄ p̄prium et p̄fectam ratōez
sui generis est cōmuniis rei et rationi. hoc ē re/
alibus relationibus. et fm̄ rationē solummō
ad aliud se habentibus. als nulla relatio fm̄
esse posset esse relatio fm̄ rationē. cū omnis re/
latio fm̄ esse sit in p̄dicamento relationis. qd̄
est falsum. ut appareat de relatione dñi ad ser/
vū. Ad argumentū p̄ncipiale dicendū q;
quis magnitudo realis sit in diuis. loquen/
do de magnitudine virtutis et p̄fectōz. eq̄li/
tas tamē nō est relatio realis. eo q; ratione idē/
titatis illius magnitudinis extrema illius re/
lationis ut extrema sunt. nō sunt realiter di/
stincta. ut patuit supius.

Instantia

Solutio.

Ad p̄nci/
pale argu/
mentum.

Distinctio tricesimasecunda.

Icoritur que
stio. Postq; m̄gr assignauit i di/
unis quoūdā cōuz approp̄a/
toes. hic circa pdicta mouet q̄sdā dubitatōes.
Et dividit i tres p̄tes. Quia p̄mo mouet q̄ō
nē circa appropiatū spūscū. Secōdo circa ap/
propatū filij. Tercio p̄ modū q̄onis vnū isto
rū appropiatōz p̄pat alteri. Secōda ibi. Pre/
terea diligēter iuestigari. Tercia ibi. Pre/
feta diligēter notādū. Prima i diuas. Nā primo
mouet hanc questionē. vt̄ p̄ vel filius dili/
git spūsancto. Secōdo ponit suam responsi/
onē affirmatiua p̄tē tenēdo. ibi. Hic questi/
oni. Tūc sequit illa p̄s. Preterea diligē/
ter iuestigari. Et dividit in quartuor p̄tes.
fm̄ q; circa appropatū filij. iij. mouet q̄ones
Quarū p̄ma est. an pater sit sapiens sapiētia

genita. Secunda an filius sit sapiens sapientia genita vel ingenita. Tertia an filius sit sapiens seipso. Quarta utrum una tamen diuis sit sapientia. Secunda postea incipit ibi. Post hec autem queri solet. Tercia ibi. Querri autem solet. Quarta ibi. post hec autem queri solet utrum. Quelibet ista rurum potest dividendi in duas partes. Nam quod magister primo questionem mouet. secundo ad questionem respondet. Et partes patet. Sed illa pars. Preterea diligenter notandum. etiam diuisit in duas. Quia primo magister tagit questionis difficultatem. Secundo fatetur se non posse vindicare propter questionis excessum et sublimitatem. ibi. Difficile mihi est. Circa istam. xxxiiij. dist. quero hanc questionem.

Quoniam prae diligit se spiritus sanctus. Et videtur hoc sicut se habere pater ad sapientiam se habere ad diligere. sed pater non sapit sapientiam genitam. Nam Augustinus. vi. de trinitate. cap. viii. nec per sequens sapit filio qui est sapientia genita in diuisinis. ergo paternus diligit se spiritus sanctus qui est amor procedens in diuisinis. In contrarium est beatus Augustinus. vi. de trinitate. cap. v. ubi ait. Spiritus sanctus est caritas patris et filii. quo utrumque dicit. quo genitus a genite diligit. sed eodem amore pater diligit se quo diligit filium. sed etiam. Hic quattuor sunt vidēda. Primo videndum est. utrum pater et filius diligant se spiritus sancto. et per hoc patebit etiam ad illud quod queritur. Secundo utrum diligant nos spiritus sancto. Tercio utrum pater sit sapiens sapientia genita. Quartu utrum filius sit sapiens sapientia ingenita.

Articls

Loclo

Quantū ad primū
utrum pater et filius diligant se spiritus sancto. est aduertendum quod aliqua se diligere potest intellegi dupliciter. Uno modo amore mutuo. Alio modo amore reciproco. Primo modo est sensus quod pater diligit filium spiritus sancto. et secundus filius diligit patrem. Secundo modo est sensus quod pater diligit seipsum. et filius diligit seipsum spiritus sancto. Et nam hoc ponam duas conclusiones affirmativas. Prima est quod pater diligit filium spiritus sancto. et secundus. Quia sicut ait. b. augustinus. vi. de trinitate. cap. v. Spiritus sanctus est caritas patris et filii. quo utrumque coiungit. quo genitus a genite te diligitur. **P**. omnis diligens alium propriè diligit eum amorem a se procedente. ut ait Hugo in quadam epistola ad sanctum Bernardo. sed spiritus sanctus est amor procedens a patre et filio. ut supra patuit. ergo hoc. **P**. in eadem epistola

sicut Hugo. si spiritus sanctus diceretur amor cordis tui sicut dicitur amo patris et filii. quis negare posset te spiritus sancto diligere. **P**. amore perfecto amatur ille in quem habendi amor procedit ab eo a quo procedit. sed spiritus sanctus ut amor perfectus procedit a patre in filium et conuerso. sed etiam. **S**ed contra illius tenuit quod opiniā dices habendo positiones esse similes falsas. Dicunt etiam Augustinus. tales positiones retractasse in suo sillo. cum in suo primo libro retractatione retractat illam. pater est sapiens sapientia genita. Motu istius opinionis poterant esse illa. Pater non est sapiens sapientia genita. ergo non est diligens amorem procedente seu producto. nec per consequens spiritus sancto. sequentia patet. Ancedens ponit Augustinus. i. retractatione. z. v. de trinitate. cap. viii. **P**. diligere dei et velle dei idem est quod esse dei. sed pater et filius non sunt spiritus sanctus. ergo non diligunt spiritus sancto. **P**. si diligenter se spiritus sancto. tunc aliquid esset in eis per spiritus sanctus seu a spiritus sancto. sequens est falsum. sequentia patet. quia ablatiuus ipsorū habitudinem causalem. **P**. Augustinus. vi. de trinitate. cap. v. arguit sic. Si pater esset sapiens sapientia genita. tunc pater esset filio. sic in proposito. **S**ed illa opinio est. contra veritatem et contra manifestam intentionem sanctorum. ut patet per multas auctoritates per magistrorum adductas in illa dist. xxxiiij. Nec Augustinus. habendo positiones retractauit. quod non est modus Augustini. aliquid retractare in suo simili. sed in propria forma retractat que vult retractare. **P**. de libro retractatione remittit ad ea que dixerat in libro de trinitate. Sed. xv. de trinitate. cap. viii. dicit hanc esse falsam. Pater sapit sapientia genita. Et eodem libro cap. xix. dicit hanc esse vera. Pater diligit filium et filius patrem spiritus sancto. ergo hoc est. **A**d primū nego consequentiam. Nam propter aliam et aliam habitudinem que concernit inter sapere seu intelligere et diligere potest aliquid concedi de uno et negari de alio. Nam sapere significat motum rei ad animam. diligere vero significat motum anime ad res. ideo quod quis enim actum amoris anima possit denominari per illud quod ab ea procedit. tamē hoc non sit enim actum sapientie nisi cum aliquali determinatio. Propter hoc licet hec absolute sit vera. pater diligit filium spiritus sancto quod per modum amoris procedit. tamen non intelligit spiritum sanctum vel seipsum filio. qui per modum sapientie et intellectus procedit. quis possit concedi quod intelligit se in filio. **A**d secundum dicens quod quis in deo esse Ad 2

4

Op. 2. trias

2

3

4

Cōtra opinione

2

Solutio
Ad 1

Ad 3. **Diligere** sunt idem realis. dicitur in ratione et habitu
dine. propter quod aliquid procedit de uno quod non potest
dicit de alio. **Ad tertium** dominum quod per et filium non
dicunt diligere spiritum tanquam formam quod sit eis
ratio et principium diligendi seu dilectionis. sed tanquam
statuto seu producto per actionem. et ideo ille ablati
nus non tenet caliter. **Ad quartum** prout per ea quod dicta
sunt ad primus. **Sed** conclusio est hec. quod
potest diligere se spiritum. Quia sicut se habet spiritu ad
dicere. ita se habet amor procedens ad diligere. sed
potest dicit se habere. quod diligit se amore seu spiritu.
Loclo 2. **P.** eodem amore pater diligit filium et seipsum.
sed ut iam patuit diligit filium spiritu sancto. ergo et
seipsum diligit spiritu sancto.

Articulus 2. **Et per hec eadem me**
dia prout quod sit dominus ad secundum articuluz quoniam
Nam sicut pater eodem verbo quod dicit se dicit etiam
omnia alia. sic pater et filius eodem amore. scilicet spiritu
santo quo diligit se diligit etiam nos et omnia
alia a se.

Articulus 3. **Quantum ad tertium**
articulum dico. quod pater non dicit dici sapientia sapientia
genita. Ratione quod ad hoc prout per ea quod dicta sunt in solu-
tione primi argumenti procedentis opinonis. Nam il-
lo est aliq[ue] sapientia quod intelligit. sed potest non intelligere
sapientia genita. scilicet filio. ergo non est sapientia sa-
pientia genita.

Articulus 4. **Quatuor ad quartum**
articulum. utrum filius sit sapientia sapientia ingenita.
dico quod si per ingenitam sapientiam intelligat personam
patris. tunc illud quod pertinet potest habere dupli-
cem intellectum. **T**unc quod filius sit sapiens sa-
piencia ingenita tanquam forma sua. **A**lium quod
sit sapientia ingenita sapientia tanquam productio suo.
Primus intellectus est falsus. Quia simpliciter
simplex a sua forma differre non potest. sed filius rea-
liter differt a sapientia ingenita. scilicet a patre. **Sed**
secundus intellectus est vere. quod filius est productus a sapientia
ingenita. quod est sapientia sapientia ingenita. scilicet quod
aliquid dicitur tale suo productio. **P**otest in di-
uis factus. **A**ugustinus idem est esse et sapere. sed filius
est patre seu sapientia ingenita tanquam produc-
tio. ergo ut sic filius sapit sapientia ingenita.
hoc est dicendum quod filius habet esse et sapere
a patre. qui pater est ipsa sapientia ingenita.
Et quod doctor noster iuxta ea quod ponit in pri-
mo articulo habet ponere amore productum.
se habentem ut aliquid constitutum in divinis.

habet etiam ponere iuxta illa sua dicta et aliqua
supius posita duplicem amorem. scilicet amorem essenti-
alem qui est communis tribus. et amorem personalis
qui est ipse spiritus sanctus. **Q**uoz dicitur
per ordinem ponit quidam doctor. **P**rimo igit
recitabo dicta ipsius. **S**ed non debo ad ea.
Dicit ergo ille doctor primo quod nullus amor pro-
ducitur in divinis. Quia quoniam aliqua sunt
idem factum rem et factum rationem. si unus non attingit
per realem productionem nec reliquum. sed essentia
in divinis est idem quod amor factum re et factum rati-
onem. et essentia non producit. ut patet ex determina-
tionem et ceteris. ergo nec amor. **P**otest nulla rea-
litas que est in filio capit esse per productum em-
nis. proprietates personalis filii. et eodem modo de spu-
rante. sed intellectus infinitus non est idem quod pro-
cessio quae sunt proprietates personales proprii et spiritus
sancti. quod non potest catholicamente credi quod in filio sit
aliqua sapientia actualis producta; aut aliquis
amor productus in spiritu sancto. **S**ed dicit
idem doctor quod in divinis non potest ponit duo amores
aut duas sapientias. quoz unus sit essentialis et alius per
personalis. Quia impossibile est ponere duas de-
tates quae una sit essentialis et alia personalis. sed
amor et sapientia sunt perfections et per unum non
sunt aliud et deitas. ergo sic. **E**t affirmatur.
Nam cum amor in divinis sit formaliter infinitus.
et sapientia formaliter sit infinita nec amor nec
sapientia poterunt multiplicari. **P**otest si in divinis
ponuntur duo amores. unus essentialis et aliis
subsistens. aut in spiritu sancto est solus amor
subsistens sine essentiali. aut subsistens cum
essentiali distinctus realiter et formaliter. aut
distinctus formaliter et non realiter. aut indis-
tinctus re et ratione. Non primus. quod error est
ponere amorem essentiale non esse in spiritu sancto.
Nec secundum. quia tunc spiritus sanctus esset
amans duplice realitate. cum amores illi sint
beatifici et infiniti. ipse esset duplice realitate be-
atus et infinitus. et sic esset beatior prior et infini-
tior prior. Nec tertius. quod saltus formaliter est in-
finitior et beatior patre. Nec quartum. quia
amor essentialis non est subsistens. nec produc-
tur nec prius unius personae. quoz oppositum verius
caret de alio amore si daretur et per consequens
non possent esse indistincti re et ratione. **S**ed
quod ille ad modum Solye gladium proprium
defert ad certamen quo poterit prosterni. ido-
minus missis opinionibus et multorum sanctorum aucti-
bus quibus in divinis assertum tam sapientia quam
amor essentialis. ac etiam sapientia et amor personalis.
neque sapientia genita et ingenita et amor

Aureolus

Idem sed

Cofirmatur

**Littera aug-
ustiniana**

productus et improductus. solū adducā cōtra eū p̄pria sua dicta que ille doctor ponit ī eadē q̄one. i. qua ex intentione format ratōnes supradictas. Dicit em q̄ i deo sūnt due sapientie. Una quidē formalis. que est cōmūnis trib⁹. et pfectio simplr. et nō est aliud q̄ deitas p̄t sibi sunt oīa in pspectu tāq̄ apta et nuda. Alius ē sapia obiectua q̄ nō est pfectio simplr. sed est ipm verbū claudēs i se deicationem cū proprietate indistincta ab ea. Et sūl dicit q̄ ē duplex amor. Unus quidē formalis qui est pfectio simplr. Alius sō pcessiūs. qui nō est aliud q̄ spūs amātis seu virtutis culū. cōio vel nexus. Et quia illa dicta clare p̄tradicūt p̄clusionib⁹ ductis p̄tra doctoř hosti⁹. et quattuor rationib⁹ quas ex dictis illius doctoris adduxi. imo quasi p singula verba rationes ille possunt duci p̄tra ultima sua dicta. et dicta p̄tra rationes. igit non tenerūndere ad eas. gratia tamē exercitū ad eas.

Ad p̄mū ergo dico ad minore q̄ quis eēntia diuina sit idē quod amor productus qui est spūs sanctus realiter. dñm tamē rōne. q̄ cū psona in sua formalis ratione formaliter includat proprietatē quā formaliter nō includit esentia i sua formalis ratione. patet q̄ dñm ratione. et p̄sequēs mior illa ē simplr falsa. Nā a quoq̄ inclusū differt ratione ab eodez includēs differt ratione. sed psonalis pprietas q̄ includit i diuina psona differt ratione a diuina eēntia cū eēntia sūmū formaliter rōne sit ad se et pprietas relativa sit ad aliud. ergo persona puta amor pduce⁹ seu spūscūs includens talē pprietatē ad minus sūmū rationē differt a diuina eēntia. cui⁹ oppositū dicebat i pdicta minori.

Ad scdm dicēdū q̄ quis eēntia filio cōicet et sola pprietas producat. tñ illa est vera q̄ totus filius est genitus et productus. et p̄sequēs sapientia psonaliter sumpta potest dici genita. et eodem modo de amore et spirituācto.

Ad primā rationē alterius sue positionis dicēdū q̄ quis amor psonalis nō sit aliud realiter q̄ deitas sicut nec ipsa psona. tamē sicut psona potest dici producta ratione proprietatis quā formaliter includit que vere est producta. sic et ipse amor.

Ad affirmatoez dicēdū q̄ amor psonalis de quo nos loqmur est eo mō infinitus quo quelibet diuina psona ē infinita puta infinitate diuine essentie. et sicut nō obstante q̄ psona filij vel spūsancti est infinita tamen est producta. sic et tal' amor est productus q̄ quis sit infinitus. et p̄sequens sūmū rationē differēs ab amore eēntiali. igit ut

sic poterit multiplicari. Ad scdm dicēdū Ad 2
q̄ vterq; amor est in spūs sancto indistinct⁹ rea
liter. distinctus tñ sūmū rōne. vt supius dixi.

Ad argumentū pncipale dicēdū q̄ nō est simile qđ in maiori sumit p̄ simili de sapere et diligere. quia sūmū dicta sanctorū sapere in diuīs ēmmodo sumit essentialiter. Propter hoc dicit Aug. vii. de trini. ca. v. q̄ si pater esset sapiens sapientia genita. cū sapere sit idē quod eē pater esset filio. sed diligere non solum sumit essentialiter. verū etiam notionaliter. ḡ tc.

Distinctio tricesimatercia.

Ad pncipale argu
mentū.

Ost supradic

cta tc. Postq; mgr a distictione scda vlḡs huc tractauit de eēntia diuīa. psonis. ac p̄prietatib⁹. h̄ insistit eoz ad inuice p̄pationib⁹. Et diuidit i duas ptes. Quia p̄mo p̄pat p̄prietates ad psonas et ad eēntiam. inquiredo eoz ab inuice dñti. am. Scđo p̄cise compat psonas ad eēntiam. dist. xxxii. ibi. Predicēt est adiiciendū. Prima i duas. Nā p̄mo hic ponit veritatis determinatio. Scđo h̄ria argumētatio. ibi. Hoc autē negat. Prima i duas. Nā p̄mo mgr oñdit p̄prietatē psonalē esse idē realiter diuine psonae. Secundo ostēdit eandē proprietatē esse idē realiter diuine essentie. ibi. Q, em p̄prietas. Sequit illa ps. Hoc autē negant. Et diuidit i duas ptes. Nā primo arguit h̄ iā dictā veritatē ratione. Scđo auctoritate. ibi. Utētū nondū tc. Prima in duas. Nā primo arguit ex dictis quorūdā doctorū. Scđo ex dictis hereticorū. ibi. Letez hereticorū. Prima in duas. Nam primo ponit Hilberti p̄retati argutioē. Secundo mgr interponit suā responſionem. ibi. Eoz doctrinis nouis.

Sequit illa ps. Letez hereticorū. Et diuidit i tres ptes. Nā p̄mo mgr i argumētis hereticorū asserit eē fraudulētia et calliditatē. Secundo inēdet eoz argumētū iuxta catholica viatē Tercio oñdit ex r̄nisiōe sua oriri qndā iatigibile difficultatē. Scđa ibi. q̄rū audacie. Tercia ibi. S̄z forte q̄res. Seq̄ illa ps. Uerū nōdū. Et diuidit i duas sūmū q̄ p̄dictā veritatē arguit p̄ duas auctes. Scđa ibi. Itez ill̄ v̄bis. Quelibz illaz diuidit i duas. Quia p̄mo p̄ auctē opponit Scđo soluit. et ptes p̄tēt. Circa istā. xxxii. dist. querero.

Eru p̄prietas relativa i diuīs realiter differat ab eēntia. Et videtur p̄fīc. q̄ que differēt q̄dicitatē et differēt

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad p̄maz
kēde positi
onis.

Ad cōfir
matōem

entitatis. et per hanc realiter. sed proprietas et entitas in diuisis dicitur quodammodo. cu sunt diuersorum generum. genere. **C**otra. cu summa simplicitate nullatenus potest esse realis dicitur si eodem supposito. sed per sona divina ut haec potest esse simplex sicut entitas. et per hanc est summe simplex. genere sona constat ex entita diuina et proprietate. genere proprietas et entitas nullum modo poterunt realiter differre. **N**icely quantum videtur videtur primo de eo quod quo erit. **S**ed utrum proprietas relativa realiter differat a sona divina. **T**ercio utrum proprietas diuine sint in entita et in sona. **Q**uarto utrum non obstat quod proprietates diuine differant ab entita diuina sola ratione possimus salvare quod proprietates inter se realiter differant. et sonas faciant realiter differre.

Articulus

Quatus ad primus

Verum proprietas relativa in diuini realiter differat ab entita. sic procedat. **P**onam enim duas conclusiones quas reputo veriores. et dictis sanctorum magis conformes et recitabo oppositorum opinionum motu. et respondebo ad eas. **P**rima conclusio erit affirmativa. **S**ed ea erit hec tua. **P**rima conclusio est. quod proprietas relativa a divina entita differt secundum rationem quoddammodo. Quia rationes formaliter includentes talia que contradictione mutuo se excludunt necessario differunt. sed rationes diuine entitatis et proprietatis relativa sunt hinc. ergo hoc. **M**aior patet. pro minori. quia ratio diuine essentiae includit esse ad se et non ad aliud. sed ratio relativa proprietas includit esse ad aliud et non esse ad se. **P**rofundamentum differt ratione ab eo cuius est fundamentum. quia alia est ratio secundaria. et alia fundatrix. sed diuina entita est fundamentum omnium proprietatum relativa. ergo hoc. **Q**uidam sic se habent quod secundum nostrum modum intelligendi unum alterum presupponit illa necessario differunt ratione. quia alia est ratio presupposita. et alia presuppositi. nescius enim id est secundum rationem sumptum presupponit seipsum. sed secundum nostrum modum intelligendi proprietas relativa presupponit entitatem. ergo hoc. **S**ed contra ista conclusio est quidam doctor qui circa istam xxxvij distinctionem dicit. quod relatio in diuini non solum non differt ab essentia realiter et formaliter. sed nec secundum rationem differt ab ea. Et istud hic non probat. quia dicit se hoc probare sed distinctio eiusdem. q. i. articulo. q. sui scripti. ubi cum ipsum ex intentione perlegerem. non inueni ad istud suum propositum nisi hanc sequentiam.

Locutio

Aureoli

tiam. Si relatio in diuini ratione differret ab entita. tunc persona divina aliquo modo est secundum composta et non omnino simplex. Et ex dictis suis potest probari entita. et falsitas psequebitur.

Probat etiam sic. **L**uius est constituta dicitur ratione ipsum constitutum est secundum saltem secundum rationem. quod transitus in identitate alicuius non tollit compositionem nisi illius generis secundum quod transit. putatis transit realiter tollit compositionem realis. si formaliter tollit compositionem formalis. Si ergo relatio transit secundum esse et secundum rem. et manet distincta entitatis secundum rationem. igitur ex tali transitu non tollitur omnis compositionem. quod manet secundum secundum rationem. **F**alsitatem entis possumus probare quod non modis. **P**rimo sic. Qui dicit omnem nihil excipit. sed determinatio personalis extra deum. triuni. et si. catholico. firmiter credimus. dicit simplex omnino. ergo nullus modus compositionis nec realis nec formalis nec rationis pondus est in deo. **S**ed sic. **D**icit perfectio simpliciter in summo ponenda est in deo. sed simplicitas est perfectio simpliciter. quod in unoquoque melius est secundum simplex quam non simplex. ergo infinita simplicitas erit in qualibet divina persona. sed non esset ibi summa vel infinita simplicitas si esset aliqua compositionis rei vel rationis. **T**ercio sic. ubi quod est compositionis conceptum ibi alter concipiatur est perfectibilis per alterum tanquam per suum perfectum. ut conceptus animalis per conceptum rationis. et universaliter ubique quod est secundum ibi unum secundum compositionem est in potentia ad alterum. et quod potentia imperfectio dicitur. quod ubi est compositionis secundum rationem ibi est imperfectio illius generis. et per consequens talis compositionis in persona divina que est perfectissima non potest. **Q**uarto sic. **D**e us est quo maius vel melius cogitari non potest. secundum Anselmum proslogion ca. i. **S**ed deus cogitatur melior si cogitat omnino simplex et ratione. quia ut sic magis attribuit sibi perfectio simplicitatis in summo quam si cogitatur simplex secundum secundum ratione. **Q**uinto sic. Anselmus de incarnatione verbi. ca. v. ait. **S**i esset aliquid quod nec actu nec intellectu dissolui posset. maius esset quod intellectu dissolubile esset. itaque si omnem compositionem saltem cogitatione dissolui potest. qui dicit deum esse compositionem dicit aliquid maius deo se posse intelligere. transit ergo eius intellectus ultra deum. quod nullum potest facere intellectus. Et per hanc auctoritatem percludit ille doctor dicens. quod hec auctoritas adaptatione non indiget. cum propositum contineat eidem ter. **S**ed ista opinio non reputovalde dissidentia.

Probat etiam sic.

Probat etiam secundum sequentem.

2

3

4

5

Cotra auctoritatem.

I. **D**ifformē averitate et a dictis sc̄tōz. Quia si relatio diuina nec re nec ratione distingueretur ab eentia. tūc nō magis maneret in diuis genus relationis q̄z quantitatis vel qualitatis. Et sic de alijs. psequēs ē falsuz. et exp̄sse ptra boetium in l. de trini. pbo psequētiam. qz p rāto cetera pdicamēta a relatōe nō ɔnumerat sub ea diuinis. qz si diuina eentia pfecte diffiniret ratio illa comp̄hēderet omne absolutū i diuinis. et ideo realiter absoluta i diuinis transiit. i diuinā essentiā fīm rem et fīm rationē. Si igitur relatio transiret fīm rem et fīm rationē non appareret quomō magis genus relatōis maneret i diuinis qz genera absolutoz. ¶ 2. P. si pternitas et filiatio i diuinis transiit i diuinā substatia fīm re et fīm rationē sicut cetera absoluta tūc esse patrē vel esse filiū diceret fīm subam. sicut esse magnū vel esse sapientē. quod tamē exp̄sse negat Aug. q. de trini. c. v. Utz. v. de trini. ca. i. ait. qz deus est sine qualitate magnus et sine qualitate bonus. nūqz tū inuenitur qz sit sine relatione pater. Ex his igit̄ et multis p̄similibus apte colligit. qz relatio manet in diuinis essentiē cōdistincta magis qz cetera absoluta. sed nō manet fīm rez. ut tu etiam dicis. ergo manebit fīm rationē. ¶ Ad rationē in strariuz dico qz si loqueris de simplicitate reali. tūc nego psequētia. Si autē loquaris de simplicitate ratōis. ita qz hoc solum dicat omnino simplex qd tūmodo est pceptibile unica rōne. tūc pcedo p̄ntiā. sed hego falsitate p̄ntis. qz diuina psona pōt pcepti ut substantia verissima ratione eentie. et vt sic pcepti ad se. et potest pcepti ut verissimū relatiū ratione relationis qua tēdit ad aliud. tūt sic cōcipit ad aliud et nō ad se. ratione quoqz pceptum eidē psone competut due rationes formiter p̄distincte. fīm aliquid et ad aliqd sui. puta fīm eentia et relatioz. Ad pbatiōnē falsitatis p̄ntis p̄ma di cēdū. qz diligēter attēdēdo vba illi⁹ decretalis tūc illō simplex oīno qd tu assumis de psone decretalis exp̄mit de essentia diuina. Utz mā qz sūt vba ad līram illius decretalis. Firmiter credimus et simpli cōfitemur qz vnuis ē solus verus deus. etern⁹. immēsus et in cōmutabil⁹. omnipotēs. ineffabil⁹ et incomphēsibil⁹. p̄t et fili⁹ et spūscūs. tres qdē psone s̄vna eentia vba siue māta simplex oīno. Et iō decretal⁹ quā adducit nō est ptra me. quia de plano concedo qz diuinā eentia. substātia siue natura est simplex et indistincta re et rationē. qz uis relatio diuina sit ab essentia distincta ratione. ¶ Ad scđam di cēdū. qz simplicitas in summo est pōnēda in

Solutio

Ad pbatiōnē falsitatis p̄ntis p̄ma di cēdū. qz diligēter attēdēdo vba illi⁹ decretalis tūc illō simplex oīno qd tu assumis de psone decretalis exp̄mit de essentia diuina. Utz mā qz sūt vba ad līram illius decretalis. Firmiter credimus et simpli cōfitemur qz vnuis ē solus verus deus. etern⁹. immēsus et in cōmutabil⁹. omnipotēs. ineffabil⁹ et incomphēsibil⁹. p̄t et fili⁹ et spūscūs. tres qdē psone s̄vna eentia vba siue māta simplex oīno. Et iō decretal⁹ quā adducit nō est ptra me. quia de plano concedo qz diuinā eentia. substātia siue natura est simplex et indistincta re et rationē. qz uis relatio diuina sit ab essentia distincta ratione. ¶ Ad scđam di cēdū. qz simplicitas in summo est pōnēda in

deo inq̄zatum tollit omnē diuersitatē rez realē compositionē facientiū. qz vt sic dicit pfectio nem. nō autē inq̄zatum tollit distinctionē ratio hū. talis em̄ simplicitas est impossibilis i diuinis. quia ad ipsa sequit p̄fusio psonarum. Nā si paternitas i diuinis esset oīno indistincta re et rationē ab eentia. tūc nō magis sibi ppteret oppositio ad filiationem qz ipsi essentie. et psequens nō magis distinguere patrē et filio. qz ipa essentia. ppter quod omnes diuine psonae eentie indistincte. cū ratione eentie nullā habeant distinctionē. ¶ Etiā minor cum sua pbatōne posset negari. qz tota spera actiuoz et passiuoz hoc vniuersalit videm⁹ qz qnito res est cōpositior tāto est pfectior. et quanto ē simplicior tāto impfectior. quod p̄t p̄cedēdo a simplici elemēto usqz ad corpus mi x̄tum. a mixto ad vegetatiūz. a vegetatiō ad sensitivū. a sensitivo ad intellectivū. pura ad hominē. qui tā ex pte forme qz etiam ex pte materie videt esse ppositior. cū forma sua plures requirat potētias et in materia sua sint plures dispositōes et organa. ¶ Ad tēcīa di cēdū qz maior sic vlt̄ sumpta nō ē vera. qz qnitaliū pceptuū est p̄sūctio quib⁹ ex pte rei nulla respondet realis distinctio. tunc nec vnuis p̄prie pfectil p alterz. nec vnuis est in potentia ad alterum. potentialitas em̄ vnuis pceptus ad alterum p̄supponit ex parte rei aliquā potentialitatē. quā totaliter negamus in diuinis. Et ideo distinctio rationū quā ponimus in diuinis nullā penitus ibi arguit impfectōez. ¶ Ad quartā nego minorē cuz sua pbatōne. maxime loquēdo de tali ppositōe et ratiōis. cui nullo mō ex pte rei corrīdet cōpositō. ¶ Ad quintā dicēdū qz illa vba Ansel. possit inteligi de compōne sube cū accidētib⁹ sepabilitib⁹. et de compōne eiusdē sube cū accidētib⁹ inseparabilitib⁹. qz p̄ma dicunt dissolubilia actu. putat sortes et albedo. alia vno dicunt dissolubilia cogitatiōe et intellectu. sic coru⁹ et nigredo. cign⁹ et albedo. vel hō et risibile. vlt̄ corp⁹ pdicamēto sube. et trina dimensio qntitatis. et qrois illo rum dissolutio p̄supponit realē cōpositōem. ideo maius et melius est quod isto modo nec actu nec cogitatiōe dissolubile est. Talis autē dissolutio locum in diuinis nō habet. ¶ 3. conclusio negativa quaz promisi est illa qz prieras relatiua i diuinis nō differt realiter a diuinā eentia. Et p illa p̄clusiōe possent esse qz omnia quib⁹ pdictus doctor nitit improbare distinctionē rationis i diuinis. ¶ 4. si relatio i diuinis et eentia differret realiter. tunc hec

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Locōlo 2

Durādus et mlti alij q̄ relatio re alr̄ dīcātū
damēto 1 ua nō differt a diuīa eēntia. Sed p̄trariū istius quidā tenētes arguit sic. Eadē res i diuīis nō potest esse p̄ncipiūz oppoſitoz. sed vnitas z diſtinctio ſunt oppoſita. z eēntia eſt cā ſeu p̄ncipiū vnitatis. z relatio diſtinctioz.
qz fm̄ Boetiu eēntia dīinet vnitatē. z relatio multipliſcat trinitatē. ¶ P. impossibile eſt q̄ eadē realitate qua aliqua pueniūt realiter diſferat realiter. qz oppoſita nō p̄n̄t puenire alio bus fm̄ idē z rōne eiusdē. s̄z p̄ z filius ab in uicē realiter diſferrūt realitate paternitatis z fi liationis. z pueniūt realiter realitate ſuī ſuīda meti. puta realitate diuīe eſſentie. ḡ realitas relationis diuīe eſt alia a realitate eēntie. et p̄ 3 Dñs realiter dīinet relatio et eēntia. ¶ P. ſicut ſe habet modus eēndi p̄ ſe z modus eēndi in alio ad ea i quib⁹ fundant. ſic modus eēndi ad aliud ſe habet ad illud i quo ſuīdat. ſed mo dus eēndi p̄ ſe z modus eēndi i alio diſferrūt ab illo i quib⁹ fundat. qz p̄n̄t etiā ab ipſis ſe pari. ſicut p̄z i humanitate xp̄i q̄ nō eſtit p̄ ſe. z quaēitate panis i sacramēto altaris que nō eſt in alio. ḡ relatio q̄ eſt modus eēndi ad aliud ſilr̄ diſfert realiter a ſuo ſuīdamēto. ¶ P illa quoz quodlibet ē vera res et vnu inueniūt ſine alio. illa nō ſunt vna res. et p̄ Dñs diſfert realiter. ſed eēntia diuīa ē vera res. et p̄n̄tias diuīa cū ſit realis relatio eſt vera res. z eēntia inueniūt i filio i quo nō paternitas. Si.ii.pa

3 **P**redicatio est falsa. pater est eentia. quaz tñ. b.
Aug. sepius ponit. viij. de trini. Patet etiam fal-
sitas eiusdem p. eundem. xv. de trini. ca. viij.
vbi ait. **S**implex haterens est omne illud quod habet
sed sibi eundem Aug. persona diuina est equum sim-
plex sicut eentia. **L**o sequentia pbo. qz ps non
predicat de toro. sed eentia esset ps realis ipsius
psone. qz persona complectetur duas res disti-
ctas. puta eentia et relationem. **P**. sibi Ausel.
in diuis omnia sunt idem ubi non obusat relatio-
nis oppositio. sed inter nullam diuinam relationem
et eentiam est oppositio. g. tc. **P**. omne quod est. aut
est creatura aut creatrix essentia. sed relatio di-
uina non est creatura. g. non poterit realiter differ-
re a diuina natura quod est creatrix eentia. **P**.
dicit. x. metaph. Omne ad omne aut idem aut di-
uersum. igitur relatio diuina aut est idem quod eentia
diuina. et sic habet propositum. aut diuersa ab ea
et tunc erit creatura. **P**. impossibile est
esse realiter distinctionem inter ea que de seminice predicata
tur in abstracto. sed relatio diuina et eentia sunt
homo. qz sancti coiter procedunt illa. paternitas
et diuis est diuina eentia. et ex quo est diuina
est paternitas diuina. g. proprietas relati-
onis non differt a diuina eentia. **S**ed etiam
istius quidam tenetes arguit sic. Facies res
in diuis non potest esse principium oppositorum. sed
vnitas et distinctiones sunt opposita. et eentia est
cum seu principiis unitatis. et relatio distinctionis.
qz sibi Boetii eentia continet unitatem. et relatio

ternitas est filio. tunc filius est pr. Si autem es-
sencia divina non esset in filio. filius non est de-
us. ergo paternitas eternitatis differunt realiter. Et eo
de quo arguit de aliis omnibus relationibus divini-
tatis. **P.** quod enim est realiter dicit illa nescio dicit
fieri realiter. sed est ad se quod est esse divinum essen-
tia. et est ad aliud quod est esse divinum relationis dicit
realiter. ergo eternitas et relationes dicit realiter. **P.**
exposito syllogismo arguit sic. Hec eternitas
est hec primitas nullo modo realiter dominus ab ea. hec
eternitas est hec filiatione nullo modo realiter dominus
ab ea. ergo hec filiatione est hec primitas nullo modo
realiter dominus ab ea. Inclusio est falsa. ergo aliquis
primus. et quae ratione una est falsa eadem ratione
et reliquias est falsa. **P.** de his quod sunt realiter id est
non potest verificari contradictione predicata. sed est
conducibile verificari de eternitate. non est conducibile ve-
rificari de divina relatione. ergo eternitas et relationes
non erunt realiter idem. **P.** quod unum et idem numerum
sunt eadem inter se. sunt eadem ad minus illo
modo quo sunt eadem illi eidem numero. ergo si pater-
nitas et filiatione sunt realiter idem eternitatis. tunc erunt
realiter idem inter se. et per dominum pater et filius nul-
lo modo eadem realiter distincti. cum primitate et filia-
tione immodo distingantur. **P.** sicut rela-
tio secundum rationem est secundum modum rationis ad suum funda-
mentum. sic se habet relatio realis modo reali ad
suum fundamentum. sed non potest esse relatio secundum ra-
tionem quae differat ratione a suo fundamento. ergo non
poterit esse relatio realis quae differat secundum rationem
realiter a suo fundamento. **P.** quoniamque aliqua
venient realiter in aliquo tunc non potest differre
realiter inter se nisi per ea quae adducuntur super illud in qua
realiter sunt idem. et per dominum non potest habere maiorem
divinitatem inter se quam sit dominus illius additi ab illo.
in quo realiter videntur. Sed pater et filius que-
ntur realiter in divina eternitate. et sola primitate et filia-
tione adducuntur super ea per quas etiam immodo dis-
tinguntur inter se. ergo si primitas et filiatione ab essentia
non dicitur realiter. nec per et filius per eas potest
distingui realiter differre. **P.** quod sunt eadem realiter
uno plificato plurificatur et reliquias. sed relationes
divine plurificatur et non eternitas. ergo tecum. **P.**
quod est distincta unitas eorum est distincta enti-
tas sive realitas. sed relationes divine alia est unitas
quam eternitas. ergo et alia realitas. Maior per
quod est et unitas eorum est distincta enti-
tas sive realitas. sed relationes divine nullum est relationem
secundum esse. sed omne relationem est relationem secundum dici.
falsitas secundum per patrem predicationem. prima etiam per
quod illud est relationem secundum dici quod non est in predica-
tionem relationis. **P.** si relationes divine non distin-
guuntur ab essentia. tunc nec persona divina possit

differre ab eentia. sequentia p3. qz persona nihil includit nisi relationem et eentiam. Sed probat falsitas ontis tripli. Primo sic Quia qz sunt idem realiter quicqz assumunt in unitate vnius entia assumunt in unitate alterius. sed humanitas domini nostri iesu christi est assumpta in unitate personae. et non in unitate nature. g. tc. Secundo sic. qz persona generat et generatur. sed eentia nec generat nec generatur. Tercio sic. qz persona refert. sed eentia non refert. P. qz sunt realiter idem illud qd realiter conuenit vni realiter conuenit alteri. sed relatio in diuis realiter distinguit. eentia vero non distinguuntur. g. non sunt realiter idem. Ista ultima ratione magis facit in sua seipm. Et propter hanc rationem et similares quas forte nondum vidit distincte. ait magister ex verbis. b. Hilari. qz illud non attingit nec tenet. verborum significatio rei ipsius natura consumit. Et subdit. Nisi in sensu labes est in intelligentia stupor tc. Unus ego fateor predictas rationes esse difficiles. Quia tamen sancti doctores quis in universitate et spaliter Hilarius. Aug. Boetius. et etiam magister in sua sunt prima opinione. ideo non solum opinio et doctorum meorum allectus. sed in sequenti catholice fidei propter determinatoe vtilis scilicet prima conclusione tenebo. et predictarum rationum dissolutorem appetabo. Determinatio autem concilii extra de sum. tri. fil. catho. ca. damnamus. qz tum ad istam materiam sic ait. Nos autem sacro approbatemus scilicet credimus et possumus cum Petro. qz una quedam res est in comprehendibili quidem et ineffabilis. que veraciter est pater et filius et spissans. tres simul personae. ac singulatim quelibet earundem. et ideo in deo solummodo trinitas et non quaternitas. qz quelibet trius personarum est illa res. vix substantia. eentia seu natura divina. Et. j. subdit. Licet igit alius sit pater. aliis filius. aliis spissans. non tamen aliud. sed illud quod est pater est filius et spissans uno idem. Istud ultimum verbum non potest gloriosi nostro opinionem. nisi gloria corrumpat te ipsum. Nam si spissans est uno idem ei quod est prius. id est diuine eentie. tamen nihil potest esse in spissante quod differat realiter a divina essentia. P. omne quod est aut est subiectum. aut accidentes. aut creator virtusque. sicut quod est Alphorabius in libro de ortu scientiarum. sed relatio diuina non potest esse accidentes. cum nullum accidentem sit in deo. nec substantia creata. qz tunc persona per ipsam constituta esset creatura. necessario igit dabis quod sit ipse creator. et per consequens differre non poterit realiter a creatrice eentia. P. in qua cumque persona sunt distincte res. illa necessario est opposita. sed in per-

sonam diuinam est eentia diuinam et relatio. igit si differret realiter. quilibet diuina persona est composta. quod repugnat vere phis. ac etiam catholicice veritati. P. quicqz est alia entitas a diuina eentia hoc est alia bonitas. cum ens et bonum pertinet. igit si diuina relatio differret ab eentia realiter. tamen in diuinis est alia bonitas a bonitate deitatis. et per sequentes personae plus habet de bonitate quam eentia. et persona patris plus habet de bonitate quam ceterae personae. cum plus pertinet de relationibus. quod omnia sunt erronea. g. erronea videtur ea que ponit predicta opinio ex quibus sequitur illa. Ad primum ergo dico quod quis eidem rei sum eandem comparationem non possint attribui opposita. tamen sum alia et talia. comparisonem nihil obstat eidem rei competere opposita predicata. Hoc enim videmus etiam in creationibus. Nam ultima superficies corporis locatis realiter eadem existentes per comparisonem ad corpore circuca quod est vere est locus. et per comparisonem ad corpus in quo est non est locus. quod ita est locus locatus quod non est locus locatus. et ita est superficies locatis quod non est superficies locata. Sicut eadem res que est paternitas compata ad diuinam eentiam non est principium distinctionis. quod cum relatio per se et sum non distinguat nec distinguatur nisi a suo opposito. ad diuinam autem eentiam paternitas nullam habet oppositionem. g. compata ad eentiam ab ipsa non distinguuntur. sed per realiter transitus in ipsam sibi realiter identificantur. et per consequentes ut sic non distinguuntur sed vnit diuinam personam. cum omnes sint unum in diuina eentia. Eadem tamen paternitas compata ad filiationem cui oppositum relativa realiter opponitur. distinguuntur personae patris cui est proprietas realiter a filio cuius proprietas est filiatione. sicut et ipsa realiter distinguuntur a filiatione cui realiter opponitur. Ad secundum dicendum quod opposita per se non competit eidem ratione eiusdem realitatis. aliter tam et taliter compete. sicut patitur de loco et superficie. In multis etiam aliis possent cui esset causa similitudinum inueniri ad illud positionem declarandum. Idem namen motus realiter compatus ad ageres. puta consideratus ut procedit ab agente est actio et non passio. et idem numero motus compatus ad patientes. est passio et non actio. Ad tertium dicendum quod isti modi cum sint diversorum generum non sunt ad invenientem complices. nec potest aliquid eidem realiter perbari de uno per similitudinem repraesentatum in alio. venit tam non esse per se et enim alio differat realiter ab his quorum sunt modi. magis videtur spectare ad tercium librum quod ad primum. igit versus ibi differo huius discussiones. Ad quartum dicendum quod maior

4

Solutio.
rionum predictorum
et opinionis
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

hō est vera. qz sortes ē vera res. et hō inuenit
sine sorte. qz inuenit in platone. tñ hō i sor-
tenō est alia res a sorte. ¶ Forse dices qz non
est idē hō in sorte t platone. Rñdeo qz sup-
posito qz vnitas specifica esset vnitas realis ut
quidā dicūt. tūc oporteret qz eadē entitas rea-
lis eēt in sorte t platone qz esset vtriqz eadem.
t tamē in platone eēt sine sorte. t in sorte sine
platone. Tel supposita opinione. puta qz qd/
ditas oīm hoīm esset vna idea separata. tūc so-
rtes non diceret aliam rem ab illa idea. qz tūc
sortes nō esset homo si realiter differret ab il-
la humana quidditate. t tamē illa eadē qd/
ditas inueniret in platone sive sorte. qz sortes
realiter differret a platone. Sic quis eentia
divina sit vera res. et paternitas sit vera res.
t essentia sit in filio in quo nō dicit esse pater-
nitas. ex hoc nō sequit nec cōuincit inter pa-
ternitatē t essentiā realis differētia. qz quis con-
uincat quedā incōuertētia. Sed fallacia con-
sequētis esset si diceret. Ista nō sunt adequa-
te t inuertibiliter idē. ergo nō sunt realiter idē

Ad 5 ¶ Ad quintū nego minorē. qz esse relatiōnis
nō est esse nisi inq̄tum est ad esse. Et quia in
compatione ad eentiam relatio nō adest. cuz
nō habeat realē ordinē oppositōis ad ipsaz.
ergo vt sic ipsum adesse transit in ipm esse di-
uine eentie. compatione autēz ad oppositum
ipsa relatio adest. et vt sic ipsa adesse distin-
guitur t multiplicatur. t ideo in diuinis est
vnicū esse totius trinitatis. licet ibi sint plu-
ra adesse. que tamē adesse nō ponūt numerū
cu illo vnicō esse eo qz transeat in ipm. ¶ Ad

Ad 6 sextū dicendū qz sicut supius pbam̄ disti-
ctōe. xxi. q. ii. articulo. i. p expōitorū syllogis-
mū nihil concludit necessario qn̄ mediuz ex-
cedit t inadquate se habet cu extremis. t qz
eentia diuina excedit paternitatē que est idez
filiatiōni. a qua differt ipsa paternitas. iō tc.

¶ Un p eandez formā pōt pbari qz pater sit
filius p duas pmissas verissimas. quarū op/
positū dicere est hereticū. vt patet in decretali
supius allegata. Dicā em sic. Nec eentia est
hic pater. hec eentia est hic filius. ergo hic fi-
lius est hic pater. Lū iigū conclusio falsa sit.
t nullū peccatū sit in materia pmissarū. ergo
peccatū est in forma syllogismi expōitorū. cu
ius forma consistit i hoc qz mediū sit hoc ali/
quid signatū. t tunc necesse est extrema diun-
gi. vt dicit in libro priorz. illud autē quod ex-
cedit respectu excessi nō est hoc aliquid sed qz
si quale quid. id est quid pmissa. ¶ Ad septi-
mū dicendū qz atra dictōria pdicata pnt veri-

ficari de eodē fm alia t alia z compationē.

Possit etiā dici qz eentia vt est idez ppriera-
relatiōne nō est pmissibilis. eentia em vt cō
municata p modū generatōis est in filio. tē
idē realiter cu filiatione. t vt sic puta vt pmissa
p generationē est i solo filio. t in nulla
alia psone. eadē eentia vt p spirationē cōmu-
nicata. est idē spirationi passiue. t vt sic est in
solo sp̄sanco. vt autē est fontana deitas sive
ratio v̄lis diuine pullulationis. sic est in pa-
tre. t est idē paternitati. t vt sic non est i aliq
alia psone. ¶ Possit etiā dici qz cōmunicabi-
le t in cōmunicabile pnt ee idē realiter nō ad/
equate. vt supius patuit i exemplis introdu-
ctis. ¶ Ad octauū dicēdū qz pmissas t filia/
tio sicut sunt idē realr i diuina eentia re absolu-
ta. sic etiā re absoluta sunt idē inter se. nō tñ p
pter h̄ sequit qz sint idē inter se re relatā. Ad 8
nonū ddm qz nō ē sile. qz nō opter sp dareta
tā distinctionē i requantā dām̄ i rōe sive in
actibz rōis. Ad decimū ddm qz maior ptiz
ēvera t ptiz falsa. Est em vera i hoc qz ait. qn̄
aliq sunt idē alicui realr tūc non pnt differre
nisi p ea q addūt sup illud. sed ē falsa i hoc qz
adiuit qz nō possit ee maior d̄m̄ia coz inter
se qz sit d̄m̄ia illi additi ab illo in qz puenūt
illud adiunctū nō ē vez nisi sit tal' ordo t cō-
patio illoz q addūt ad aliud in qz puenūt. qz
lis ē ordo et compatio illoz inter se. Sic em
nō est i pposito. qz pmissas ad filiatōez habz
ordinē realē t compat ad ipsam sicut ad suū
oppositū. sed nec pmissas nec filiatio ad eentia
habet ordinē realē nec opponit ei. ¶ Ad 9
xi. ddm. qz maior nō est vera i his. que quis
sunt idē realiter. tñ nō sc̄ habet adiunctē adeq/
te. dato em qz eēt idea platonis p̄icularia m̄l-
tiplicant t non idea. t tñ quodlibet p̄iculari-
um esset realiter idē illi idee. sic in pposito.

¶ Ad. xii. nego minorē. qz entitas relatiōnis
vt compat ad eentiam nō fundat aliam vni-
tateab vnitate eentie. ¶ Ad. xii. nego p̄ntrā
Ad p̄bationē ddm qz relatiōnū p̄m ee nō opoz-
tet qz fm setotū sit i pdicamēto relatiōis. qz im-
plicat fūdamētu qd nccio ē alteri pdicamēti.

¶ Ad. xii. nego falsitatē p̄ntrā. Ad p̄mā p
bationē ddm h̄umanitas xp̄i nō est assumpta i
vnitate psone verbi. sic qz idētice traſeat in p/
sonā verbi. qz sic nō maneret creatura. sed p/
tato dicit assumpta in vnitatē psone. qz suste-
rat a psone verbi. t nō habet p̄priam psonalitātē.
sed qz p̄priam retinet naturā. ideo nō di-
cit assumpti in vnitatē nature. Ad. ii. patuit su-
p̄ius p̄st. v. cu illam materiā tractauit. Ad 14

sq. dōm. q̄ psona refert. q̄ includit relatiōem
in compatione ad oppositū. eēntia aut̄ nō re-
fert. q̄ quis dicat eandē entitatē quaz dicit
psona. nō tñ dicit ea sed eandē compatiōem.
Ad. xv. p3 p ea q̄ dicta sunt ad p̄mū. Iḡt
rōnes ille mūne p̄cludūt.

Ad 15

Articls 2

Quantus ad secun-

- dū articulum. vtrum p̄prietas relatiua diffe-
rat realiter a psona diuina. dico q̄ relatio seu
p̄prietas diuina non differt realiter a psona
diuina. Quia p̄prietas relatiua habet a pso-
na diuina. sed psona diuina nō differt ab eo
quod hz. cū sit simplex om̄ino. & simplex ha-
bens ēōme illud quod habet. vt ait Aug. xv.
2 de trini. ca. viij. ḡ tc. **¶** p̄prietates relatiue
nō differūt realiter a diuina eēntia. ergo nec a
psonis quas p̄stituūt. Ancedēs p3 in articu-
lo p̄cedēti. pbatio dñtie. q̄ totum p̄stitutum
nō differt a pte constitueete nisi in q̄tu3 inclu-
dit alterā partē que distiicta est ab illa Dato
igit q̄ vna ps non sit distiicta ab altera par-
te. iam ip̄m totū a nulla eius parte poterit di-
stingui. Unū si materia & forma nullā haberēt
inter se realē dñtia. tūc totū constās ex ma-
teria et forma nec differret realiter a materia.
nec a forma. Sed p̄ncipia p̄stituētia seu p̄sti-
tutiua diuine psonae sunt deitas & p̄prietas. q̄
cum inter se nullo modo realiter differat. nec
q̄ tota persona poterūt differre. **Sed p̄tra**
hāc p̄clusionē fuit opinio Hilberti porretanī
de qua opinione dicit i sequēti articulo. Pro-
bab aut̄ illa opinio q̄tum ad p̄ntem articulū
sic. Idē nō constituit seipm. sed vt p̄ceditur a
nobis p̄prietas constituit psonaz. ḡ non erit
idē realiter cum psona. **¶** p̄. q̄ sunt idem rea-
liter illa dñmnicat eisde p̄dicatis realiter. sed
psona patris generat. ḡ paternitas generaret
psona filij est incarnata. ergo filiatio esset in-
carnata. Nec oīaz multa similia sunt incōue-
niētia. ergo tc. **¶** p̄. om̄ne qd̄ relatiue dicit ē
aliquid excepto eo qd̄ relatiue dicit. vt p̄t p
Aug. in li. de trini. sed psona est illud qd̄ rela-
tiue dicit. ergo relatio erit aliqd̄ excepta perso-
na q̄ relatiue dicit. **¶** p̄. illud quod cu3 alte-
ro realiter p̄uenit. & ab eodē realiter differt. h̄
non p̄t esse suū p̄ncipiū distiictiū. sed pso-
na patris p̄uenit in deitate realiter cu3 filio. et
differt p̄nitute realiter ab eo. ergo psona pa-
tris nō est paternitas q̄ est suū p̄ncipiū di-
stiictiū. Minor patet ex fide. Maior pro-
bal. qz si ēēt suū p̄ncipiū distiictiū. tūc

Opt. Bil-
ber. porre.

setoto distiinctuerēt ab illo. & p̄sequens i nul-
lo reali posset conuenire cu3 eo. **¶** p̄. si om̄u-
nis notio esset psona. tūc vel eēt psona p̄du-
cta vel nō p̄ducta. si p̄ducta tūc nō posset co-
uenire patri. si nō producta. tūc nō posset co-
uenire filio. quoz vtrūq̄ est simpliciter falsū

Sed illa nō cōcludūt. Quia sicut ppter
om̄imodā simplicitatē q̄ est in diuinis deitas
est realiter idē quod deus. sic ppter om̄imo-
dā simplicitatē psonae diuine cū sit eque sim-
plex sicut natura. pater est idē realiter qd̄ pa-
ternitas. & q̄libet alia diuina psona ēidē quod
sua psonalis p̄prietas. & idē cēsendū ē de alij
duab̄ notionib̄. puta de immascibilitate que
ēidē qd̄ p̄. & cōi notio que est idē patri & fi-
lio. eo q̄ vtrīq̄ sit cōis. **¶** Ad p̄mū dōm q̄

Lōtra gil-
bertum.Solutio
Ad 1

Ad 2

q̄uis inter constituens p̄stitutū semp̄ p̄cer-
nat aliqua dñtia. tñ qñ constitutū intelligit
ēē simpliciter simplex. tūc illa dñtia nō ē rea-
lis. sed sufficit q̄ sit rationis. & p̄ hoc ad mai-
rem cum dicit. idē nō constituit seipm. verūz
est idē re & rōne. Nūc autē ita est q̄ inter pso-
na & eius p̄prietatē dñtia rōnis dari p̄t. iō
tc. **¶** Ad scđm q̄ maior nō est vlt̄ vera. quia
q̄uis aliqua sine idē realiter. tamē ppter aliu-
& talium modū se habendi. vel ppter alium &
aliū modū significādt. aliquid vere p̄t affir-
inari de uno quod tamē vere negat de altero.
Si em̄ daretur vna linea circularis. tūc il-
lius linee cum sit indiuisibilis fm latitudinē
curuitas. conuenitas & concavitas necessario
essent idē realiter. & tamē illa curuitas ita esset
extresecus & exitas q̄ nō esset cōcauitas. & in-
frēsecus ita esset cōcauitas q̄ nō cōcuitas.
Et si illud reputuri creaturis aliquib̄ ppter
coruz aliquale simplicitatē. quāto magis est
p̄cedendū in psonis diuīs. quaz simplicitas
ois creature simplicitatē in infinitū excedit.

Ad 3

¶ Ad terciū dicendū q̄ p̄ illud dictū nō in-
telligit Aug. q̄ i diuinis sit aliquid realē dif-
ferēt ab eo quod relatiue dicit. sed sufficit fm
Aug. q̄ differat rōne. quia ip̄m met ait q̄ sim-
plex ē quicqd̄ habet. & fm eundē Aug. psona
ē eque simplex sicut natura. **¶** Ad q̄tu nego
maiorē. Ad pbatoem nego dñtia. q̄ quis il-
lud tale sit realiter idē quod suū p̄ncipiū di-
stiictiū. tamē ita distiinctūt suū p̄ncipio di-
stiictiū. q̄ nō distiinctūt setoto vel seipso.
& hoc ppter differentia rōnis que p̄cernit in/
ter ip̄m & suū p̄ncipiū distiictiū. & pro/
pter alium & talium modū se habēdi conueni-
entē eidē rei p̄t habet rationē p̄ncipiū disti-
ctiū. et p̄t habet rationē totius distiictiū.

Ad 4

Ad 5. Ad quintū ddm. q̄ illa diuisio ē insufficiens. q̄ munis notio nec est p̄cise p̄sonia p̄ducta nec p̄cise p̄sona nō producta. sed est vera/ q̄ simul. Nam p̄t est in patre sic est realiter p̄sona nō p̄ducta. p̄t nō est in filio sic est ve/re et realiter p̄sona producta.

Articls

Loclo

Instantia

Solutio

Loclo

Vñstingui. Illa etiā minor satis p̄z ex dictis supi⁹ disti. xxvi. Q̄ p̄d. illud qđ a sanctis dicit adorandū in p̄sonis diuisis hoc est in p̄sonis diuisis. sed in p̄fatione de trinitate (et videt esse dictū Gregorij) dicit. t̄i p̄sonis p̄prietas. et in eēntia vñitas. t̄i in maiestate adores equa/litas.

Forte dicetur q̄ si in persona diuina esset p̄prietas relatiua. vel illa relatio esset de/ us. vel nō esset deus. Si esset deus. tunc non posset distinguere p̄sonam diuinā a p̄sona diuina. cui⁹ oppositū tu assumis in p̄batōe pri/ merationis. Si nō. tunc p̄sona diuina esset composita ex deo et ex non deo. quod est extrema et maxima cōpositio. cui⁹ oppositū supi⁹ est assumptū cum dicebat. q̄ p̄sona diuina ē simpli simplex.

¶ P̄d. Et r̄a ambas p̄clusiōes p̄t argui simul ssc. Sicut se habet inesse ad p̄ se ee. sic se habet ad aliud esse ad inesse. sed q̄r accidentis ee est inesse. vt patet. iij. meth. ideo accidenti repugnat p̄ se esse. ergo q̄r relatiōis ee est ad aliud ee. vt patet. v. metaph. et in libro p̄dicamentoz. ideo videt q̄r relatiōi repugnet inesse.

Hilberti porretam. qui posuit relationes di/ unas nec esse p̄sonas nec ee in p̄sonis. sed po/ suit eas afforis assistētes ipsi p̄sonis.

Et forte etiā illo motu mouebat. Quia illud qđ fm̄ sui naturā ē quedā dependētia. h̄ nec ē illud nec ee i eo qđ totalē indepēdēt ē. sed relatiō fm̄ sui naturā ē qđā dependētia. cū suū ee sit ad aliud ee. et tā eēntia diuina ē totalē inde/ pendēt q̄r etiā diuina p̄sona. ḡ relatio nec ē p̄so/ na nec eēntia. nec poterit ee eēntia nec in p̄so/ na. ḡ tc.

Eotrā illā p̄cloem etiā fuit p̄posi/ tin⁹ q̄ dixit q̄r relatio diuina ē idē oīno qđ p̄so/ na. sed nō ē i p̄sona. cui⁹ rō ee potuit. Qui aut p̄z. iij. phicoz. idēnō ē i seipso. sed relatio di/ unia ē idē oīno tam eēntie q̄r p̄sonis. ḡ nec po/ terit ee in eēntia nec i p̄sonis. qđ ē h̄ vtrāq̄z cō/ clusione.

¶ P̄d. omne qđ ē in altero est in eo fm̄ aliquē modū eēndi in. assignatū p̄ phm. iij. phicoz. sed fm̄ nullū illoz modoz possim⁹ dicere relationē ee in eēntia diuina vel in p̄so/ nis. ḡ tc. Maior p̄z. Maior declarat p̄ indic/ ationē. Un⁹ em̄ illoz modoz ē sicut spē i ge/ nere. ali⁹ ecōuerso sic gen⁹ i spē. Terci⁹ sic for/ ma accītalē ē i subiecto. Quart⁹ sic locutū ī lo/ co. Quint⁹ sicut forma s̄balis ī eo cui⁹ ē forma.

Sext⁹ sicut rex in regno. Septim⁹ sic res ī fi/ ne. Et illoz vñ. modoz relatio diuina ē i p̄sonis vñ eēntia diuina. ḡ tc. Ad p̄mū dice/ dū q̄ illa relatio ē de. et cū dicit q̄r tūc nō disti/ gueret. dico q̄ licet nō distinguat ut est deus.

Instantia

Prepositi/ nus.

4

Solutio
Ad 1

qr ut sic nō habet oppositam oppositionē. tñ distinguit ut haber rationē crumentis originis. qr ut sic vel erūperit ut origo activa. et tunc seipsa distinguit ab origine passiva. et distinguit psonam quā constituit a psona cōstituta origine passiva. vel econuerso erumpit ut origo passiva ut passiuū licet accipe in dñi nis mō quo dicimus generationē passiuā eē in filio. et spirationē passiuā eē in spūlānto sic distinguit econuerso seipsa ab origie activa. et distinguit psonam quā constituit a psona constituta origine activa.

Ad 2 Ad secundū nego maiore. qr illud quod ad aliud ē ceterum inest. licet nō semp p modū accidentis in sit.

Ad 3 Ad tertium dicendū q̄ minor nō est vera cōstum ad hoc q̄ relationē dicit fm se eē dependentiam. Ad p̄bationē dicendū. q̄ quis suum eē sit ad aliud eē. hoc tamē nō arguit de pēdētiā nis rōne imperfectōis fundamēti ipsius relationis vel suppositi quod ipsa relationē refert. sed diuīne relationis tā fundamētu q̄ suppositū quod ipsa refert sūt infinite pfectiōnis. ergo ipm ad aliud eē diuīne relationis nullam penitus dicit dependentiam. rōne cuius relatio nō possit eē tam in cōntia q̄ in psonis. quis aliter et aliter. qr in cōntia est ut in fūda mento. sed in psona ut in relatiō scū in subiecto quod refert p ipsam. Propter qđ etiam ipsa relatio diuīna cōntiam diuīnā nec denominat. nec constituit. nec distinguit. psonaz nō denominat. constituit et distinguit.

Ad 4 Ad quartū dicendū q̄ quis res finita non possit eē in seipsa. tamē res infinita sub vno modo vel vna ratione considerata potest eē in se ipsa sub alio modo vel alia ratione accepta.

Ad 5 Ad quintū nego maiore. qr sicut ait Hilarius. et habet in līa distinctōis sequētis. s. distin. xxiiij. nō ē humano sensu deo loquendū. Si q̄ tñ hic aliquo mō vellet assilare illis modis positis ab Arist. tunc posset dici q̄ eē diuīne relationis in psona aliquo mō as similaſ hoc modo eēndi in assignato ab Aristotele. qr sicut forma substancialis rē cuius est forma determinat et distinguit. sic etiā relatiōna p̄prietas determinat et distinguit psonam diuīnā. Propter qđ ait Dam. li. iij. ca. vi. de his diuīis p̄prietatibꝫ. q̄ sunt characteristice determinatiue vel distinctiue hypostasis nō nature. Sed modus quo sūt in cōntia nō p̄t bñ reduci ad aliquē illoꝫ modox Arist. nisi valde large accipiat ille modus quo formam accidentalē dicit inesse extendēdo modū illū p̄ om̄i eo qđ est in aliquo sicut i fundamento

etiam qualiter cūnḡ dicto. sc̄z accidentalē vel substantiali.

Quātus ad quartū

Article 4

articulum. verum nō obstante q̄ proprietates diuīne differant ab cōntia diuīna sola ratiōe possimus saluare q̄ p̄prietates inter se realiter differant. et psonas faciant realiter differre. dico q̄ quis illa que petit ille articulus multū intellectum humānū transcedat. tamē breviter me expediendo dico q̄ illa sunt duo cō possibilia. Ad cuius intellectū est sciendū q̄ cum relatiō realiter sic quidam ordo. ergo prout relatio compat̄ respectu illius respectu cuius fm suam rationē formalē habet reales ordines. tunc ab illa seipsa realiter distinguit. et si quid talis relatio formaliter constituit. h̄ facit ab illo formaliter et realiter eē distinctū. Sed p̄t compatur ad illud respectu cuius si ue ad quod nō habet realem ordinē. tunc nec seipsa ab illo distinguit. nec respectu illius il lud quod cōstituit facit eē distinctū. Sed relatio diuīna ad suum oppositū habet realem ordinē. ad cōntiam vero diuīnā nō habet realem ordinē. ergo seipsa realiter distinguit ab opposita relatione. et distinguit realiter suppositum p ipsam constitutū a supposito constituto p relationē sibi oppositā ab cōntia vero diuīna differt sola ratione formalī et nō realiter. nec p consequēs suppositū qđ constituite distinguit ab cōntia distinctione reali. Et solummodo distinctōe rōnis. Et illa est intentio fratris Egidij circa illā. xxij. dist. vbi valde plix tractat illā materiā. Ad argumentū p̄ncipale nego minore. qr ppter alia et aliam compatiōem manēte eadē entitate reali in ali quibus rebus variat rō quidditatē. et id arguentū nō excludit intentū. Als inuenit tālis solutio. Potest dici q̄ quidditas potest duplicit accipi. Uno mō p natura rei. Alio mō p ratione formalī ipsi⁹ rei. Primo mō minore est falsa. quia si sic proprietas et essentia differunt quidditatue. tunc differret naturaliter. Sed secundo modo maior est falsa. qr propter aliam et aliam compatiōem manente ea dem entitate reali in aliquibus rebus variat ratio formalis eiusdem rei. sicut patet per exempla que etiam in rebus creatiā superius introducti.

Nota val de

Ad p̄ncipale argu mentum.

¶ Distinctio tricesima quarta.

transsumptive ex creaturaz similitudine dici
potest de deo.

Dico ergo propositio secunda

Propositio secunda est ad scientiam. Hic magister compatitur personas ad eentia. Et dividit in duas partes. Quia primo tractat homini compatores. Secundo tractat diuinorum quasdam speciales habitudines. ibi. Hic considerandum. Quantum ad primum est sciendum quod ex compatiote eentiae ad personas est intentio magistri ostendere essentiam diuinam esse idem reali cum personis. Dicit ergo ista pars in tres partes. Nam primo ostendit quod quidam in ea dicta veritate arguit. Secundo ostendit quod tales scripturas sacras non intelligunt. Tercio ostendit quod iterum eorum deficiunt. Secunda ibi. Hoc quidam dicit. Tertia ibi. Ad naturas ergo responde. Sequitur illa pars. Hic considerandum secundum. Et dividit in duas. Quia primo magister quoquidam terminorum diuinorum habitudines manifestat. Secundo quod dixerat breuiter recapitulat. ibi. De sacramento unitatis. Prima in duas. Nam primo ostendit quod quidam termini in diuisum vel utrum loqueretur predicant oblique. Secundo quomodo quidam predicant transsumptive. ibi. Preterea sciendum. Prima in tres. Nam primo manifestat homini predicatores. Secundo insinuat quorundam communium seu eentialium appropria- tiones. Et tertio denotat quod circa hoc nomine homousion quoniam fuerunt heretice deceptones. Secunda ibi. Ex predictis constat. Tertia ibi. Hoc non est permittendum. Circa istam distinximus. quero hanc questionem.

Circa trius persona diuina differat realiter ab eentia diuina. Et videatur quod sic. quod in nullo realiter differunt sine quocumque unum est conceptibile et alterius. sed eentia diuina est conceptibilis sine relatione. sicut patet de conceptibus phorum et indeorum. et persona cum sit relativa nullo modo potest dici sine relatione. ergo aliqua realis diuinitas est inter eentiam et personam in diuisum ut videtur. Contra. in quocumque natura intellectuali suppositum et natura sunt omnes idem realiter. illa persona et eentia non possunt differre realiter. sed non solum secundum theologos. verum etiam secundum omnes phos in deo sunt in prima intelligentia suppositum et natura sunt idem realiter. Hic breuiter probabo quatuor conclusiones. Primo quod in diuisa persona ab essentia non differt re absoluta. Secundo quod non differt re relata. Tercio quod differunt ratione. Quartu propter aliqua dicta magistrum in ista distinximus. ostendam quod non obstante predicta omnimoda simplicitate diuinam multa tamen

persona diuina non potest differre ab eentia per aliquod absolutum. Quod cum eentia diuina sit in qualibet diuina persona. si persona diuina distingueretur ab eentia per aliquod absolutum. cum homini principiu distinctum esset et persona quod ipsum distingueretur. homini persona est planata ex duobus principiis absolute. quod dominus non est deus. quod ut pater. rex. meth. est actus simplicissimus et purissimus. unde enim illoz principiorum nescio est in potentia ad alterum. quod repugnat actu puro. Quid re absoluta differt ab eentia diuina non est deus. intentia pater auctoritate antecedens. Nam illud quod re absoluta differt a diuina eentia. habet existere in alia natura a natura deitas. Pote quod est etiam creatura. aut creatrix eentia. igitur tale absolutum vel est creatura. et tunc non possit esse in persona diuina. nec per dominum ipsam distingueretur a diuina eentia. vel est creatrix essentia. et tunc non distingueretur persona ab eentia. quod tunc distingueret a seipso. Quid illud absolutum vel est ultimus finis omnium. et tunc non possit differre re diuina eentia. quia ipsa est ultimus finis omnium. implicatio etiam contradictionis est plures ponere ultimos fines. vel esset ordinatus vel ordinabile ad fines. et tunc esset creatura. nec per subsequens posset esse in diuina persona. indigeret enim causa ipsum ordinare ad finem. quod simpliciter repugnat diuine personae. Quid si diuina persona per entitatem absoluta differret a diuina eentia. tunc vel ipsa diuina eentia esset forma illius absolute entitatis qua persona diuina differret ab eentia. vel informaret ab ea. sed consequens est falsum. quod cum diuina eentia sit purus actus et ens simpliciter simplex. ergo nec potest informari nec informare. Nam quicquid informatum vel informat est saltem coponibile huic. nec per subsequens poterit esse purus actus vel ens simpliciter simplex. Consequenter pater. Nam secundum commentatorem quecumque sunt in eodem. vel unius se habet ad alterum ut actus. vel ut potentia. et per subsequens vel ut informans vel ut informatum. Quid quodcumque aliqua absoluta distinguuntur in eodem. tunc indiget causa superiori simplicitate. igitur esset aliquid superius diuina eentia. pungens ipsam cum tali absolute in eadem persona. Quid deus Bern. in concilio remensi contra Hilbertum porretanum qui dixit quod deus non erat deitas. occasione accipiens ex hoc quod dicitur

perat psonā diuinā realiter differre a deitate. arguit sic. Si deitas est aliquid. aut est idem quod deo. aut aliud. Si ē idē. tūc habet ppo/ sitū ī te. Si ē aliud. tūc aut ē aliqd mai⁹ deo. aut min⁹ aut egle. Nō p̄mū. qz deo nihil po/ test ēē maius nec etiā cogitari. Nec scdm. qz tūc deo denegaret ex hoc qz haberet deitatem. Nec tertiu. qz tūc essent plures dñi. Sic eo/ dem modo posset argui in ppolito. Propter iā dicā etiā rationē factā a Bernardo. sup/ dictus Hilbertus reuocauit suum errore in remēsi concilio. put recitat Innocēti⁹ qrtus.

Lōclo

Secundo dico q̄

psonā diuinā nō differt ab eēntia re relata. Qz si sic. tūc relatio diuinā realr differret ab eēntia diuinā. qz ppter qd vñū qd qz tale r ipm magi. Falsitas ēntis patet. q. p̄ma pcedēti. Est etiā p istis duab⁹ īclusionib⁹ īterminatio vñia concili⁹ extra de sum. trini. et fide catho. Sed ptra illā īclusionē possent multa ad duci ex illis. xv. rōnibus adduct⁹ in qōne p/ xime pcedēti. r spāliter tres pbationes addu/ cte p. xiiij. rōne. Sed qz ad oia illa ibi r̄ndi. ideo ad p̄ns dimitant.

Lōtra con/ clusionē

Tercio dico q̄ per

sonā diuinā differt ab eēntia diuinā rōe. Qz oē suppositū includēs aliqd i sua ratioē formalit qd formalrō sue nature nō includit ad minus optet qz a sua natura differat fm ratōez si nō differt fm rē. s̄z qdlibet diuinū suppositū i sua rōne formalī includit rōem relatiōis. puta eē ad aliud. cū ipm i eē suppositali īstitutū rela/ tōe siue relatiua p̄prietate. qz qdē rō relatiōis nō includit i rōe eēntie. vt patuit i. q. pcedēti. igit cū nō differt realr ab eēntia. vt pbauī 1. r. q. īclusiōe. necesse ē qz differat rōe. qz. a qcūqz differe pncipium īstitutū alicui⁹ ab eodē dīt illud qd ē īstitutū p ipm. s̄z p̄petas relatiua qz pncipiū īstitutū diuine psonē differt rōne ab eēntia. qz īpsona.

Lōclo

Quarto dico q̄ nō

obstante p̄dicta simplicitate dei. puta qz nul/ la realis diuersitas p̄t esse in deo. multa ta/ men noia p̄prie significatiā res mixtas r cor/ porales similitudinarie et transsumptiue po/ terunt deo dici. Quia vt dicit in topicis. Omnes transferentes fm aliquā similitudi/ nem transserunt. Sed omnis creatura aliqua

liter assimilat̄ deo. qz ipsum imitat̄ sicut exē/ platum suum exemplar. r idearū suam idea. ut infra patebit. P. ome continēs aliquas p/ ffectiones potest denominari p eas. vel pro/ prieti formaliter cōtinet eas. vel metaphor/ ceū trāsumptiue si eminēter continet eas. Sed deus oīm creaturaz pfectionē cōtinet. aut formaliter aut eminēter. vt patuit supius ergo ab omni creatura poterit nomiari. et si nō sp p̄prie tñ trāsumptiue. Propter h̄ ait aug. qz deus dicit leo. petra. lapis angularis. r cete/ ra hmōi p similitudinē nō p p̄prietate. qz ille trāsumptiue locutiones deo multū sūt nobis nccie. qz quāto minor est pportio intel/ lectus ad intelligibile. tanto magis est neces/ se vti similitudinaria declaratōe. vt p ipsam similitudinē deuēnamus ad noticiā veritatis. sed obiectū diuinū marie excedit nrm intelle/ ctū. qz sicut se habet oculus noctue ad lucē so/ lis. sic se h̄ aie nostrē intellectus ad ea qz sunt manifestissima ī natura. vt dicit. qz. metaph. Ipse em̄ luce īhabitat īacessibilē quē nul/ lus hoim vidit nec videre pōt. i. ad Thi. vi. qz necesse est nobis vti metaphoricas r trāsum/ ptiuis quo ad deū appellationib⁹. Propter h̄ ait Dyon. i. de angelica hierarchia. Non em̄ est possibile aliter nobis lucere diuinū radium. nisi varietate sacroz velamīnū anagogice cir/ cumuelatū. Sed ptra illud occasione pce/ dentiū īclusionū pōt instari. Quia pur⁹ act⁹ nō videb̄ habere aliquā similitudinē cū eo quod eēntialiter h̄ admixta potentia. Sed deus ē pur⁹ actus. r ois corporalis creatura habet eēn/ trialiter admixta potentia puta p̄mā materia/ qz est pura potētia. vt p̄t. i. phisicoz. ipsa em̄ substātificat p posse. r potētia ē ei⁹ orna eēnti/ alis seu subalnis. vt dicit omen. i. d̄ suba orbis. Lū igit dēs trāfferētes fm aliquā similitudinē trāfferat. videb̄ qz nullū nomē vic; illaz rex/ corporalū sibi possit p̄petere trāsumptiue. qz illud qd est oīno simplex nullā videb̄ h̄re simili/ tudinē cū re simpli īposita. sed deo est oīno/ simplex. cū in supposito diuino nulla sit oīno/ real distictio. r suppositū in eo realiter sit idē/ qd natura. vt p̄z p̄ pdicta. oīs aut corporal/ crea/ tura ē simpli īposita. qz tc. qz similitudo est rex dītum eadē qualitas. vt patz. v. meth. sed in deo nulla est qualitas. qz fm August. v. de trinitate ca. i. deus dicit bonus sine qua/ litate. qz illud non videb̄ nobis congru/ um aut expediens quo hominibus idolatrie perhibetur occasio. Ille transsumptiones vi/ dencur esse huiusmodi. Quia ex hoc qz deus

Brouis. agn^o. leo vel lapis. posset aliquis incidi
nari ad illa ut crederet aliquod numerus esse nullus
et p^r dñs adoraret ipsa. ¶ P. metaphorica lo-
cutione cu^m sit poetica vider intellectu obscurare.
et p^r sequens non congruit scie q^{uod} est summe veri-
tatis manifestativa. Ad p^rmū dicendū q^{uod}
ibi est fallacia dñs. Dato em q^{uod} non sit simili-
tudo inter deū et creaturā corpalem ex pte po-
tentie passione. non ppter hoc sequit q^{uod} nulla simili-
tudo ipsis ppetat. q^{uod} multe sunt pfectioes cre-
ate etia iⁿ ipsis rebus materialibus. rōne quarum
possim^r hmo^s similitudinem apphendere. Ad

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad pnci-
pale argu-
mentū.

scdm nego maiore eadē rōne q^{uod} negauit maio-
rē p^rme rōis. Un licet talia pbare possint q^{uod} i-
ter deū et creaturaz non sit plena similitudo. q^{uod}
in nulla sit similitudo hoc non p*uincit*. Ad ter-
ciū dicendū q^{uod} rex similitudines magis attēdun-
tur fm species rex q^{uod} fm genus. als em non mi-
nus essent similia albū et nigra q^{uod} pueniunt in
genere coloris q^{uod} albū et album que pueniunt
in specie. sed Aug. concedit pfectioes simpli-
citer esse iⁿ deo fm rationē speciez. q^{uia} neget
eas eē in deo fm rationē generis. Ad quar-
tū dicendū q^{uod} eo ipso q^{uod} transsumptuue et no p-
prie sed soluz similitudinarie deo dicunt noia
creaturoz. non perhibet sed magis prohibetur
omnia occasio idolatrādi. q^{uod} omne verum si-
gnū est saluum signaturz. imago em seu simili-
tuo herculis non est hercules. quia si esset her-
cules. tuc non esset vera imago herculis. quia
fm Hilarū suū p*sius* aliquid imago esse non
potest. Et Hugo sup. iij. capi. angelice hierar-
chie ait. q^{uod} signū veritas esse non potest. quia ē
veritatis signū. Ad quintum dicendū. q^{uod}
ppter simpliciores qui non sunt subtiliū ratio-
nū capaces expedit sacrā scripturaz ut simili-
tudinibz tractis a creaturis. cu^m ipsa sit scia
que est omnibus oīis. Juxta qd ait Aug. i. de
trinitate. ca. i. Sacra scripture p*uulis* argu-
ens nullū generis rex verba vitauit. Itē si ve-
limus possim^r dicere q^{uod} in hmo^s metaphoris
etia p*itissimi* possimus p*ficere* sensuz mysti-
cu^m indagādo. et quasi testa hmo^s verboru^m sub-
tiliter penetrādo spūalis dulcedis nucleū re-
gretes. Ad argumentū p*incipiale* nego maiore
q^{uod} eo ipso q^{uod} vnu^m h^z ordinē ad aliquod ad qd al-
terz non ordinat. q^{uod} inter se realiter sint idē. tñ
vnu^m q^{uod} ad sui p*ceptuz* coexigit aliquod quod
alterz non coexigit. Posset etia dici q^{uod} phi-
cooperunt cēntiam diuinā impfecte et inconfu-
se et no distincte.

¶ Distinctio tricesima quinta.

Vnq^z supra

differerim^r. Postq^z m^g huc
usq^z determinauit de his q^{uod} deo
pueniūt fm intrisicas pfectioes. hic vlti^r v/
q^z ad finē p^rm libri determinat de his q^{uod} non solū
deo pueniūt ad intra. verūtia sibi vident cō-
petere fm extrinsecas opationes. Nec aut sūt
tria. s. scia. potētia et volūtas. Et fm h^z residua
ps isti p^rm libri diuidit iⁿ tres ptes. Nā p^rmo
tractat de dei scia. Scđo de potētia. Tercio de
diuine volūtatis efficacia. Scđa ps incipit
distinctione. xlj. ibi. Nunc de omnipotētia.
Tertia dist. xlvi. ibi. Iaz de volūtate. Prima
in duas. Nam primo agit de scia dei genera-
liter. Secundo in compatione ad rationalem
creaturam specialiter. dist. xl. ibi. Predesti-
natio vero de bonis. Prima in duas. Nā pri-
mo determinat de scietia dei fm se. Secundo
tractat de ea compatiue. dist. xxvi. ibi. So-
let hic q^{uod}. Prima iⁿ tres. Q^{uod} p^rmo m^g p*mit*
tit ea de q^{uod} v^z q^z ad finē isti p^rm libri int̄edit
facere motionē. Scđo oīdit scie dei multiple
ē fore acceptoem. Et tertio de dei scia mouet
questionē. Secunda ibi. Sciendū est g. Ter-
cia ibi. Hic p*l*iderari oportet. Et hec in tres.
Nam primo mouet questionē. Secundo res-
citat circa eam duplice opinionē. Tercio pos-
nit suam determinationē. Secunda ibi. Ad h^z
autē. Tercia ibi. Ad hoc iuxta moduluz. Et
ista in tres. Nā p^rmo circa pdictā q^oem deter-
minat iⁿ suu p*positū*. Scđo iⁿ fert triplex
correlariū. ibi. Scia v^o. Et diuidit iⁿ tres p/
tes. fm q^{uod} tria infert correlaria. In q^{uod} primo
cōcludit oia ab eterno fuisse a deo scita. In se-
cundo q^{uod} oia ab eterno fuerunt iⁿ dei scia. In
tercio q^{uod} omnia sunt deo p*ntia*. Scđa ibi. Ipse
autē oia. Tercia ibi. Indē q^{uod} omnia. ¶ Circa
hāc dist. xxv. quero.

I

Trū primū obiectū dñe cognitiōis
sit ipa diuina cēntia. Et videt q^{uod} n. q^{uod}
p^rm act^r cuiuscūz potētie cognitiue
no p^reē reflex^r. sed si p*marū* obiectū diuinū i/
tellect^r eēt diuina cēntia. tuc p^rm act^r dñi istelle
cr^r eēt reflexus. g primariū obiectū diuine co/
gnitionis no potest eē diuina essentia. Ma/
ior p^r. q^{uod} actus reflexus p*supponit* actum re/
ctū. Proto minorē. quia cēntia diuina est idē
realiter quod diuum^r intellectus. et p^r sequens
diuum^r intellect^r intelligēs diuinā cēntia intel/
ligit seipm. sed actus quo idem seipm intelli/
git videtur esse reflexus. ergo tē. ¶ Contra.

objectū alicui potētie maxie pportioatū ē suū
objectū p̄mariū. s̄z eēntia dīna ē objectū ma-
xie pportioatū itellectui dīno. ḡ t̄c. maior p̄z
pbat m̄or. q̄r eēntia dīna dīno itellectui ē to-
talr adeqta. sicut te se p̄z. ḡ t̄c.) Hic ponaz
q̄ttuor. 2. clo.) P̄ria ē q̄ de p̄mo cognoscit se
ipm.) Scda q̄ cognoscēdo se cognoscit alia
a se.) Eēntia q̄ cognoscendo eēntia sua absq̄
oi disticteō intriseca sue eēntie cogscit oia ex-
teriora distincte.) Quarta q̄ ipse creature a
deo cognite p̄nt aliquo mō dici sc̄daria obie-
cta cognitionis dīmine.

Lōtta materia.) Sed h̄ iā dictā veritatē sophisti
ce posset argui sic. Nulla psona dīvina intel-
ligit se. ergo deus nō intelligit se. dīntia pater.
q̄r quicqd puenit deo. oportet q̄ cōuenientali/
cui dīmine psona. ergo a destrūctiōe dīntis t̄c.
Eñcedes pbat. q̄r actus relationē importan-
tes nō sunt reciprocū in dīniss. sed scire & intel-
ligere vel sunt ipse relationes potētie ad obie-
ctū vt quidā dicunt. vel salte necessario cōcer-
nūt relationē.) Itē Dyon. vij. de dīnis no
mībus. ait. Deus est sine sensu. sine mēte. nō
h̄is intellectuales opatōes.) Sed ista non
impediūt. Quia quanto objectū est purius
& immaterialius. tanto purissimo intellectui
objic̄tū prius & magis p̄prie. Sed eēntia dī-
vina est denudata ab om̄i materia & potētiali-
tate. vt p̄z. viij. phicor. z. xij. meth. Intēm em
deus ē immaterial q̄ fm Damas. iq. li. ca. ij.
om̄e aliud ad deū p̄patū grossū & materiale in-
uenit. Intellect̄etia dīvīnū ē purissim. cū sit
pur⁹ act⁹. vt p̄z eodē. xij. meth. Lū igit eēntia
dīna sp̄ sibi p̄ns sitvt actu intelligibil. sequit q̄
tal eēntia sibi p̄p̄yssime objic̄tū. & ipse ea in-
telligat tanq̄ suū pp̄iū & p̄mariū objectum.
Ad p̄mū dīm q̄ relatio fm rōem p̄t eē re-
ciproca etiā i dīnis. q̄r pater ē sibh̄psī idē. & p̄
dīns relatione idētitatis referit ad seipm. s̄z sci-
re vel intelligere dīvīnū nō dīcernit relatiōem
nisi fm rōez. ḡ hmōi act⁹ p̄nt eē reciprocī i dī-
nis. Ad lōdīm dīdī q̄ p̄ talia v̄ba nō intēdit. Ad z
Dyota deo negare intellectuale opatōes super-
cedentē. s̄z solū deficiētē q̄ p̄petit creaturis.

Solutio
Act I

Ad z

- Lōclo 1. **Oclusiones primā**
pbo sic. Perfectissime cognitōis objectū pri-
mariū dīz ēē pfectissimū. dei cognitio ē pfectis-
sima. & ipse deus ē objectū pfectissimū. cū sit p-
fectus v̄l pfectōe. & i se h̄eat pfectōes oīm ge-
neze. vt dīct. v. meth. ḡ t̄c.) P̄. Simplicissi-
me cognitōis p̄mariū objectū dīz ēē tale q̄ ni-
hil possit cogitari simplicius. sed cognitio dei
est simplicissima. q̄r p̄muz i quolibet genere ē
simplicissimū illi⁹ generi. s̄z i genere cognitōis
cognitio dei est oīnō p̄ma. & deo nihil simplici-
us p̄t cogitari. cū ipse sit oīnō simplex. vt p̄z
xij. meth.) P̄. cognitōis totalr indepēdētis
p̄mariū objectū ē totalr indepēdētis. illa p̄z.
q̄r nō p̄tēe minor dependētia i ipsa cognitōe
q̄z i suo objecto p̄mario & q̄ specificat.) S̄z co-
gnitio dei ē oīnō indepēdētis. q̄r si ēēt aliqd de-
pendēt. tūc ēēt creatura. & sol⁹ deus ē objectū
totaliter indepēdētis. q̄r oia q̄ sunt citra deūz
dependēt a deo & ad ipm ordinantē. vt p̄z. xij.
meth. ḡ solus de⁹ obiectū p̄mariū sue cogni-
tōis.) P̄. intellectib⁹ oppositaz pditionum
extib⁹ oppositus cōpetit modus tendēdi in
objectū. Sed intellect⁹ dīvīnū & intellect⁹
human⁹ sunt oppositaz pditionū. eo q̄ intel-
lect⁹ dīvīnū sit pur⁹ act⁹ i genere intelligibiliū
vt p̄z. xij. meth. & intellectus nr sit pura poten-
tia i genere intelligibiliū. vt p̄z p̄ Auer. in. iij
de aia. Lū igit nr intellectus p̄ns cognoscat
alia a se. & mediare cognitio & alioz deueniat i
cognitionē suūp̄sūs. vt p̄z. iij. de aia. ergo in-
tellect⁹ dīvīnū rāq̄ primariū objectū sue co-
gnitionis app̄hendit seipm. & cognoscēdo se
cognoscit alia.) P̄. voluptuosissimū intelli-
gere est a voluptuosissimo objecto. Sed itel-
ligere dei ē voluptuosissimū. vt dīz. xij. meth.
& dīnia eēntia ē objectū voluptuosissimū.) P̄
Auct. i sua meth. ait. q̄ de⁹ ēintellectoz & com-
phēnsorū suū. eo q̄ sua quiditas est spoliata a

Lōclo 2. **Secūndo dīxi q̄ de**
us cognoscēdo se cognoscit oia alia creata co-
gnoscibilia. Q̄r q̄ pfecte cognoscit aliquā cāz
nccio cognoscet oē illō qd p̄ se causa atali cā
Sed de⁹ pfecte cognoscit seipm. vt p̄z i lōclo
pcedēti. & ipse est p̄ se cā oīm q̄ sunt citra ipm.
q̄r de deo ait p̄mē. xij. meth. Est em quoddaz
ens p̄ se ens & p̄ se vez. entitate et veritate cui⁹
om̄ia alia sunt entia & vera. ergo deus cognos-
cēdo se cognoscit om̄ia alia a se.) P̄. illud
quod om̄ia alia dirigit in suos finēs ordi-
nate. necessario cognoscit ea. q̄r si non cognos-
ceret tunc casu dirigeret ea. & p̄ sequens nō
ordinate. Sed deus p̄ modū artis & ordinate
om̄ia dirigit in suū finē. Nā etiā ipse cōmen-
tator a veritate coactus. xij. metaph. ait. q̄ ca-
lores generati ex calorib⁹ stellarz generantes
quālibet speciem speciez aīaliū habent mensu-
ras. p̄pas ex cōstitutib⁹ mortuū stellarz & dispo-

Sitib[us] eaz adinuicē p[ro]p[ter]eūtatez remotōe. et
 illa mētura puenit ab arte diuina intellectuali
 que est similius et uniformis vnius artis p[ro]p[ter]eūt
 cipalis sub qua sūt plures artes. **P.** quanto potētia est p[ro]fector tāto minus ē limitata.
 Et inter oēs alias potētias cognitiuas intellec-
 tiva est p[ro]fector. et inter oēs intellectiuas di-
 uina potētia intellectua ē p[ro]fectissima. ergo ī
 nullo poterit ēē limitata. et p[ro]p[ter]eūt deus oia co-
 gnoscet. Iuxta qd dicit ad Heb. viij. Omnia
 nuda et aperta sunt oculis ei⁹ ad quē nobis ser-
 mo. **P.** b[ea]tus Grego ait. Quid ēquod nō
 videat q[ui] videntē oia videt. Sed videre dei ē
 cognoscere et intelligere dei. ergo deus intelli-
 git oia. **P.** Arist. i. de aia. arguēs p[ro]tra em-
 pedocle ait. q[ui] accidit fm eum deū insipicissi-
 mu ēē. q[ui] nō cognoscit. Et. iij. meth. 5 plato
 nē et empedoclez ait. q[ui] fm eos accidit felicissi-
 mu deū min⁹ prudentē ēē ceteris. q[ui] nō cogno-
 sceret oia elemēta. eo q[ui] nō ēē p[ro]posit⁹ ex om̄i-
 bus elemētis. Ex quib[us] apparet q[ui] non videt
 fuisse intēcio Arist. q[ui] de⁹ nihil cognosceret ex
 trase. cū in h[ab] Arist. alios rep[re]hendat. **P.** co-
 men. sup de celo et mundo. tractās illud verbū
 q[ui] circulationi non est p[ro]traria alia circula-
 tio. ait. Ego aut longo tpe feci moraz in quo
 non intellexi explanationē istius loci. Sed
 deus duxit me in hanc veritatē. Tunc arguo
 sic. Aut deus induxit eum in hanc veritatē
 scienter vel nescienter. Si sciēter. tūc habetur
 p[ro]positū. s. q[ui] deus cognoscit illud p[ro]ticulare ex
 tra se. et qua ratione illud. eadē ratione omne
 aliud. Si nescienter. tūc fortuite et casualiter
 duxisset eū in h[ab]o veritatē. Fortuna autē et
 casus sunt cause p[ro] accidens. et p[ro]p[ter]eūt reducū-
 tur nccio in aliquam cāz p[ro] se. et sic causalitas
 dei reduceret ī causam aliquā sup[er]iorēz. quod
 est impossibile. Ex quo p[ro]p[ter]eūt Auer. om̄en. v[er]o
 sibi p[ro]p[ter]eūt tradicunt. vel optet nos dicere q[ui] sense
 rit deū intelligere ea q[ui] sūt extra se. g[ra]tia. **S**z
 illa forte dicer aliq[ui]. q[ui] p[ro]hs et om̄en. exp[re]sse
 dicūt. xij. meth. q[ui] prima intelligentia que de-
 us ē nihil cognoscit eorū q[ui] sunt extra se. Unū
 Arist. ibidez in lra ducit ad tria impossibilitia
 Si deus aliqd intelligeret extra se. Primū ē
 q[ui] diuin⁹ intellect⁹ vilesceret. Scđm q[ui] nihil
 ēē vere vñū. Terciū q[ui] intellect⁹ diuin⁹ lassa-
 ref. **P**rimū ipossibile ex tertu Arist. posset
 sic deduci. Quia intellect⁹ sua intellectio p[ro]fi-
 cit. et p[ro]sequens eius intellectio dependet ab
 intelligibili a quo talis intellectio causat. Si
 g[ra]tia deus intelligeret illa materialia. tūc eius in-
 tellectio ab istis vñib[us] et materialib[us] depende-

ret. et p[ro]p[ter]eūt nccio vilesceret. **I** Scđm sic. di 2
 ueritas ī scia causat ex diuinitate intellector⁹ ī
 ea. g[ra]tia si deus cognosceret ea q[ui] sunt extra se. sua
 scia aliquo mō erit diuina. sed sublata vnitā
 te a primo nihil poterit ēē vere vñū. ergo tc.
Terciū p[ot] sic deduci. Quia intellect⁹ non 3
 pot simul plura intelligere. vñ quāto intellect⁹
 est simplicior tāto magis videt ēē determinatus
 ad vñū. Si g[ra]tia diuinus intellectus
 intelligit plura. oportet q[ui] ea intelligat successi-
 sive. et p[ro]p[ter]eūt erit ī potentia intelligēs. ois aut
 virt⁹ q[ui] de potentia reducūt ad actū lassari p[ot].
 g[ra]tia tc. **S**ed q[ui] sept⁹ ex dictis Arist. euideret
 apparāt ēē sensisse deū intelligere ea q[ui] sūt extra
 seipm. vt p[ro]p[ter]eūt exp[re]sse. x. eth. 7 in plurib[us] alijs lo-
 tis. igit ne tāto pho p[ro]tradictionē imponam⁹
 poterim⁹ sic distinguere. q[ui] deū cognoscere ali
 qd dupl[er] p[ot] intelligi. Uno mō tāq[ui] obiectū
 p[ri]mārū et p[ri]ncipale. Alio mō tang[ui] annexū et
 scđariū. Prīo mō de⁹ nihil intelligit extra se.
 et iuxta h[ab] p[re]cedit auctes adducere. de. xij. 7 q[ui] cū
 q[ui] alie q[ui] illis sūt es ēē vident siue sint pho[bi] si-
 ue catholicorū doctor⁹. Scđo mō sunt intel-
 ligēde alie auctes et rōes quib[us] p[ar]bi poterit
 deū extra se aliqd intelligere. Unū etiā Augu.
 et plures alijs doctores sancti tā diffiniter ī
 hac materia loqui vident. q[ui] p[ro] dicto[rum] concordia
 necessaria videt p[ro]dicta distinctio. Unū ut
 p[ro] primū memb[us] distinctōis ait Aug. lxxij.
 q[ui] t. iij. super Ben. ad litterā. q[ui] deus nihil
 extra se intuet. Sed iuxta scđm mēb[us] ait. vi.
 de trini. ca. vlti. q[ui] omnia q[ui] fecit deus p[ro] verbū
 cognoscit in verbo.

Solutio
 istorū p[ro] di-
 stinctōem.

Tercio dico q[ui] non Lōcōlo 3
 obstante indistinctōe et simplicitate diuine es-
 sentie de⁹ p[ro] noticiā siue eentia cognoscit oia di-
 stincte. Et vt illud emētētus elucescat. p[ro]mo
 ostendā q[ui] de⁹ cognoscēdo eentia suam cogno-
 scit oia distincte. Scđo q[ui] sua natura intrisece-
 perit ēē indistincta. q[ui]nis rep[re]nēt oia distincte.
Primū p[ro]bō sic. illud qd agēti p[ro] intellectū ē
 rō aliqd distincte p[ro]ducēdi. h[ab] idē ē sibi rō talia
 distincte cognoscēdi. sed vt p[ate]bit i. q. libro
 diuina eentia ē deo rō oia distincte p[ro]ducēdi. g[ra]tia
 erit sibi rō omnia distincte cognoscēdi. Ma-
 ior patet. quia agēti p[ro] intellectū idē est ratio
 agendi et cognoscēdi. et p[ro] consequēs idē est ra-
 tio distincte agēdi et distincte cognoscēdi. **P** 2
 illud qd ē mensura p[ro]fecta oīm intelligibiliū
 ē rō distincte cognoscēdi omnia intelligibiliū.
 sed eentia diuina ē mēsura oīm intelligibiliū

Maior p. q. mēsura pfecta ē rō cognoscēdi
distince ipm mēsuratū. Minorē pbo. q. p. mū
sq̄libet genere ē mēsura oīm ceteroz. vt dī. x.
meth. Sz eētia dīna int̄ oīa intelligibilia ē p.
mū t̄ sūmū intelligibile. cū maxie sit imunis a
materia. q. ē ipedimētū intelligibilitat̄. g. ipsa ē
mēsura certissima oīm intelligibiliū. g. p. 298
ē rō cognoscēdi distince om̄ia intelligibilia.

3 q) p. quicqz aliquoꝝ pfecte stinet pncipia dii
stinctiua aliquoꝝ illud pfecte cognitū est rō
disticte cogscēdi oia ea qz pfecte stinet pnci-
pia distinctiua. sed diuina eēntia pfecte paret
pncipia distinctiua oīm. qripsa pfecte cōtinet
pfectiones oīm. ut p̄t p̄ philosophos & theo-
logos. g ipsa a deo pfecte cognita nccio est sibi
rō distincte cognoscēdi oia. 4 p. omne quod
eēntia diuina distincte rep̄ntat. h intellectus pfe-
cte eā cognosēs distincte cognoscit. g eēn-
tia dīna ē oīm distincte rep̄ntatiua Maior p̄
minore p̄to. qz nō minoris efficacie ē dīna es-
sentia ut forma exēplaris ad oia rep̄ntādū. qz
ut ē dei potētia ad pducendū. sed eēntia diuina
siderata ut ē potētia ē deo rō oia pducēdi. g
ut ē forma exemplaris artificis q̄ est deus ne-

Scessario rep̄nitat oia. **P.** Algazel i metaphorā sua. tractatu. iij. smia. iij. art sic de deo. Ipse scit se sicut ē. qm ipse nudus. aptus & certissimamente manifestus est sibiq̄psi sibi q̄ ipse est. certi tudo vero est hoc q̄ ipse est puz & verus ens. fōs essendi subbas & accidētia. et quicqd ipsa sunt sibi ordinē suū. igit si deus nō cognosceret distinctū ordinē rez. cū ipse sit principiū & fons h̄moi ordinis. ipse seipm nō nosceret sicut ē. quod est extra principium illius auctoritaris.

Scđa ps
3. clōis p
bat.

Scđam pte illius p̄clusionis sic pbo. Q:
li diuinā cēntia ex hoc q̄ esset oīm rep̄nitatiua
eēt intrinsece distincta. hoc v̄l eēt p aliq̄ disti-
ctua absoluta v̄l relativia. Nō p̄mo mō. qr si
tot distinctōes absolute rep̄irent i diuinā es-
sentia quot ipsa rep̄nitat. tunc cū ipsa infinita
rep̄sentet vt infra patebit. sequit q̄ diuinā es-
sentia oīm compōsitor̄ eēt maxime et summe
p̄posita. Oīm em̄ absolutū in eadē re adistin-
ctum alteri absolute facit ipsam eēt cōpositaz.
et ideo si infinita talia fuerint in aliquo. ipsūz
infinitū erit cōpositū. Nec scđo mō. qr h̄mōi
relationes vel cēnt reales vel rationis. Non
reales. qr vt sup̄ patuit. relationes in diuinis
nō sunt reales nisi relatōes originis. relatōes
aut̄ originis nō sunt distinctiae cēntie sed p
sonaz. Si v̄o fuerint relationes rōnis. tunc
p ipsas cēntia intrinsece et ex natura rei nō pote-
rī eēt distincta. **E**t p̄firmat. qr nulla rela-

tio dei ad creaturā ē realit̄i deo. sed solū fīm rationē. vt patuit supius. sed oīs relatio q̄ dūcere p̄ diuīse eētīle ex eo q̄ ē creaturā rep̄tūta ē relatio dei ad creaturā. ḡ nūlla col̄ relatio ex natura rei intrīsece poterit eē distīcta diuīe eētīe. **P.** eodē actu penit̄ indistīcto cognoscit deus le z oīa alia a se. ergo z eadē rōne intrīsece penitus indistīcta ex natura rei. Ancedēs p̄z. qz si plurib⁹ actib⁹ de⁹ se cognoscet z alia a se. tūc h̄mōi actus cū ip̄o cognoscētē realē facerēt p̄positiōez. Lōscq̄ntiā p̄bō. qz nō ē minor distīctio i p̄ncipiat̄ qz i p̄ncipijs. sed fīm nīrm modū cognoscēdi rō intelligēdi ē qz i p̄ncipiū respectu act⁹ intelligēdi. z iō nō pōt eē minor distīctio in actu quo de⁹ cognoscit se z alia qz in sua eētīa q̄ est sibi rō cognoscēdi se z alia. **P.** illa videt eē intēco sanctor̄ doctorū. Ait em̄ Dyonī. de diuī. no. ca. vii. Diuīna mens nō ex exītibus exītia nouit sed ex seip̄sa. nō fīm diuīstionē singul̄ se imittēs. s̄z fīm vñā cāe z tīnētīa. Et seq̄t ibidē Cognoscit. n. oīa materialia īmaterialr. z diuīstibilia ī diuīstibl̄. z multa vñitīe.

Lôgo 4

Ratio

Aureolus

pfectū q̄ nō pficit p̄ aliqd extra se nec efficien
 ter. nec formaliter. nec coextigeret. Sed si itel
 ligeret aliqd extra se pficeret p̄ illud. qz intel
 lectio est pfectio intelligēris. cū bonū vniuersi
 usq̄ rei p̄sistat i sua opatione. vt p̄z. i. ethic.
 Nec aut̄ pfectio coextigeret aliqd extra deū. et
 ita deus pficeret p̄ aliqd extra se coextigeret.
 3 P. si intuitū diuinus aliqd extra se ptinge
 ret obiectiue. tūc diuisio p̄tinui nccio eēt euā
 cuata i eius intuitū. Sed p̄ns ē impossibile.
 Probat dñctia. qz aut̄ i tali intuitu ponerent
 oēs p̄tes diuise t̄ distincie. t̄ tūc haberet ppo
 sitū. aut̄ ponerent tm̄ aliq̄ p̄tes sub certo nūe
 ro quaz qlibet vterius ē diuisibil. t̄ tūc diui
 nus intuitus eēt i potēcia. t̄ poss̄ sibi aliquid
 accrescere diuidēdo. s. qalibet illaz p̄tu. imo
 posset pficeret i infinitū. sicut t̄ intellectus nr̄.
 cū hm̄o p̄tes sint diuisibiles i infinitū. Et ex
 hoc infert ille doctor q̄ iposibile ē q̄ aliquid
 aliud a deo ponat i suo intuitu. qz q̄ rōne ali
 qd̄ ponere. eadē rōne oēs p̄tes p̄tinui ponere
 tur. Sed falsitatez dñctis ipse p̄bat. Quia si
 staret diuisio p̄tinui. aut̄ staret ad p̄tes indi
 visibiles. aut̄ ad p̄tes diuisibiles. Nō primo
 mō. qz tūc totū p̄tinui eēt p̄positū ex indiuisi
 bili. Nā ex ill̄ res p̄mo p̄ponit in q̄ vltimo
 resolvit. Nec scđo mō. qz qlibet ps̄ diuisibil
 p̄t vltim⁹ diuidi. t̄ sic staret diuisio t̄ nō sta
 ret. 4 P. si res extrinsece a deo q̄s intelligit po
 nerent i eius intuitū. sequeret q̄ i diuino itui
 tu eēt obiectiue magnitudo actualiter infini
 ta. Lōsequētia p̄bat. qz diuin⁹ intellect⁹ pl⁹
 p̄t q̄ human⁹. sed human⁹ intellect⁹ ad quā
 cuq̄ data magnitudinē p̄t sp̄ aliqd addere.
 p̄cipiū. n. mathematicū ē q̄ magnitudo cre
 scit i infinituz. t̄ q̄ cui libet date magnitudini
 p̄t fieri additio. ḡ t̄ diuin⁹ intellect⁹ ad quā
 libet magnitudinē p̄t addere. Aut̄ ḡ pcedit
 p̄tinue successiue addēdo. t̄ hoc nō. qz tūc es
 set i potēcia. t̄ p̄ p̄ns impfect⁹. Aut̄ stabit ad
 aliquā magnitudinē finitā. t̄ hoc nō. qz tūc es
 so om̄i magnitudini posset fieri additio. aut̄
 stabit i magnitudine infinita. t̄ tūc habet p̄
 positū. sed h̄ ē impossibile. s. q̄ magnitudo in
 finita sūt i diuino p̄spectu. qz q̄ rōne ibi pone
 ref eadē rōne a deo posset p̄duci i effectu qd̄
 ē impossibile. Nā infinitas t̄ actualitas con
 tradicūt cum infinituz sūt potentia pmixta
 actui. vt p̄z. iij. phicor. 5 P. seqret q̄ om̄es
 sp̄s numeroz eēt actu posite i eius intuitu
 t̄ p̄spectu. intelligit em̄ deus om̄s numeros.
 cū eius sapie nō sūt numer⁹. sed impossibile ē
 vt ille dicit pcessum numeroz in infinitū esse

euacuatū. t̄ exiisse i actū etiā i diuino p̄spe
 ctu. 6 P. si tens obiectiue i suo intuitu h̄ret
 res q̄ iunt extra se. tūc si vera ē illa opinio que
 dicit q̄ deus i infinitū q̄cūq̄ specie data sp̄ p̄t
 creare nobilioz sp̄em. sc̄q̄et q̄ deus i suo intuitu
 h̄ret aliquā creaturā infinitā i infinitū di
 stantea p̄ma specie. qd̄ ē impossibile. 7 Se
 cūdō dicit ille doctor. q̄ creature nō sunt ob
 jecta scđaria terminātia intuitū diuinū reli
 cētia tanq̄ i speculo i eētia diuia. sicut videt
 fingere imaginatio cōis. Qz si sic. tūc diuin⁹
 intellectus videret creaturez p̄ alia similitudinē
 q̄ p̄ eētia suā. Nā t̄ nos cūvidem⁹ res i aliq̄
 speculo. p̄ alia similitudinē videm⁹ tales res.
 t̄ p̄ alia similitudinē videm⁹ ipm speculū. 8 P
 sicut se habet intellectio ad intellectōem. sic in
 tellectū ad intellectū. t̄ intuitū ad intuitū. s̄z
 intellectio q̄ deus intelligit creaturā nō ē alia
 ab intellectōe q̄ deus intelligit suā eētia. ḡ et
 intuitū p̄ intellectōem q̄ intelligit creatura n̄
 est aliud q̄ intuitū p̄ intellectōem q̄ intelligi
 tur eētia. Lōstat aut̄ q̄ res lucēs i speculo est
 aliud a speculo. Nō igr̄ lucet creatura in deo
 tanq̄ i speculo. imo nō est aliud deū intelligere
 creatura q̄ intelligere sua p̄pria eētia. ita q̄
 nō sunt ibi duo intuita scđvnu solū. Et in
 fra i principio scđi articuli ait. q̄ nullo mō cō
 cedi p̄t q̄ deus intelligat creaturez sic. q̄ in
 intuitū suū ferat sup̄ eētia. t̄ ex hoc vltim⁹ p̄ce
 dat vlḡ ad creaturez. ita q̄ sine duo intuita.
 deus. s. t̄ creatura. t̄ sit ibi pluralitas ac mul
 titudo intellectoz. t̄ ponat numerū creatura
 cū deo in rōne intellecti. 9 P̄t tm̄ cōcddi ut
 ipse ait. q̄ deus intelligit creaturā sic. q̄ suum
 intuitū terminat ad eētiam ibi sistēdo t̄ nō
 vltim⁹ p̄cedēdo. t̄ ex hoc eminēter et pl⁹ q̄
 eq̄pollēter attingit om̄ne aliud extra se. ita tm̄
 q̄nō sit ibi aliq̄ multitudo intellectoz i deo.
 nec ponat i numerū creatura ut intellecta cuz
 diuina eētia ut intellecta. sed ē penitus vnu
 simplissimum intellectū. 10 Sed illa dicata rā
 ratō i q̄textu sacri canonis vident̄ repugna
 re. Rōni quidē. Quia om̄e agēs p̄ intellectū
 t̄ voluntatē sicut attingit effectū p̄ opatōem
 suā p̄ductiue. sic necesse ē q̄ p̄ intellectōem suā
 ipm attingat obiectiue. Sed de⁹ cum nō
 agat ex necessitate nature. ipse em̄ est agēs p̄ in
 tellectū t̄ voluntatē. t̄ oēm effectū attingit p̄ suā
 opatōem p̄ductiue. ḡ etiā attingit cuz p̄
 intellectōem t̄ voluntatē suā obiectiue. 11 P.
 tens intelligēs creaturā intuitōdo eētiaz suā
 mō quo ille ponit. aut̄ intelligit creatura esse
 alia ab eētia sua. aut̄ nō intelligit eā esse alia

ab eentia sua. Si primo modo tunc nccio deus si
ste diuina eentia et creature sunt apprehensa ut
duo intellecta seu duo intuita. quod ille firmissi
menegat. Si secundo modo. tunc diuina intellectio
est falsa. quod est impossibile. Ad 2
3 intelligunt cū assertore h[oc]dicitur illa. nccio
intelligunt ut multa intellecta. et non ut vnu[m]
tm intellectu[m]. Illa p[ro]p[ter]e q[uod] h[oc]dictio p[re]dicata n[on]
poterit intelligi eidem p[ro]petere km q[uod] id est. H[oc] deus
de eentia sua intelligit omnino e[st] nec producibilis. q[uod] eentia sua et creaturam
nccio intelligit ut plura intellecta et non ut vnu[m]
4 tm. Ad 3
Si cognitio dei in solius sue eentie
intuitione sisteret. et ulterius ad nihil aliud
se extenderet. tunc deus nec posset esse ultra malo
neque p[ro]misor bonorum. quod est extra omnem ca
tholicam veritatem. Consequitur satis p[ro]p[ter]e q[uod] omni
no sistendo in solius sue eentie simplicissimo in
tuitu cū abnegatione ois extentionis sue cogniti
onis ad quodcumq[ue] q[uod] non est sua eentia. tunc nec
bonum nec malum creature ut creature est appre
henderet. et per consequens talium nec p[ro]misor esse
posset nec p[ro]misor. Ad 4
5 P[ro]p[ter]e malum nullum equiuale
lens habet in deo. maxime loquendo de malo cul
pe. quod nec virtualiter nec formaliter pertinet
in deo. Cuiuslibet deus cognoscet malum culpe cu
m scum p[ro]ctoris. q[uod] non omne quod deus cognos
cit de his q[uod] sunt extra se cognoscit totaliter si
stendo in illo eminenter et plus q[uod] equiuale sicut
tu ponis. cū non solum deus cognoscet bonum
sed etiam malum. iuxta illud Proverb. xv. In
omni loco oculi domini contemplant bonos et ma
los. Rationes etiam sue non concludunt. Qui
libet enim catholicus ut ego puto habet soluere
illas rationes. nec magis sunt extra nos q[uod] co
tra istum qui facit eas. Nam tacerem de illa termi
natione obiectiva. et solummodo ponendo q[uod] de
us cognoscet creature. non minus procedunt
ille rationes q[uod] adiungendo p[re]dicta terminatio[n]es
q[uod] Ad primū igit[ur] dicendum q[uod] minor est falsa.
Ad p[ro]bationem dico q[uod] noticia qua deus crea
turam intelligit non mutat mutata creature. q[uod]
creature nec mensurat nec causat. Ex sola igit[ur]
mutatione facta in creature nulla mutatione fa
cta in dei noticia deus eandem creature quam q[uod]
cognovit creabilem et non creatam. nunc cognos
cit esse creatam. qua desinente esse iterum cognoscit
ipsam esse creabilem. et quodcumq[ue] fuisse creatam.
Etiam illa probatio est extra illum doctorem.
q[uod] ipse in distinctione. xxxvi. q[uod] i. articulo. q[uod] di
cit. q[uod] scientia nostra nec requirit q[uod] res scita sit
in se. nec ut habeat esse in suis principijs. quia

Solutio
Ad i

scientia abstrahit tam ab esse actuali ipsius sci
bilis q[uod] ab esse eius potentiali. Et sic scientia no
stra haberet maiorem stabilitatem q[uod] noticia dei
si noticia dei ad res creatas quicunque secunda
arie terminata mutat ad mutationem rerum. sicut
assumit in probatione illius minoris. Ad 2
cunctū dicendum q[uod] deus p[ro]fici creature coexigen
ter potest dupl[ic]e intelligi. Uno modo q[uod] deus
coexigit creature quantum ad primum esse ipsius
creature. Alio modo quantum ad esse representan
tum seu quantum ad esse cognitum. Primo modo
deus non coexigit creature. sed secundo modo ne
cessario coexigit eas. Eadem non necessitate qua
deus est perfectus omni p[er]fectione. ut p[ro]p[ter]e. v. me
taphysica. ipa eadem necessitate omnis creature evirtutum
aliter p[ro]teta et origin aliter representata in ipsa di
uina eentia. et nccio a deo cognita. Sicut igit[ur]
tur deus ad esse suum diuinum putat ad hoc q[uod] sit de
us coexigit nccio p[er]tinetiam omnis creature vel
formalem vel virtualē. sic ex sequenti necessario
coexigit determinatā noticiā omnis entitatis
ab ipso dñe siue creature siue creabilis. ideo
non potest deus sua noticia non extendere ad cre
aturā factam vel fiendā seu possibilē fieri. Et
quia eentia diuina nec est facta nec ficta. nec
vnu[m] fuit possibilis fieri. ideo talis noticia dei
qua deus cognoscit proprie creaturam. aliquo
modo se extendit ultra diuinā eentiam. nec sicut
omino ibi. q[uod] attingit alia saltē ut obiecta se
cundaria. Ad 3
Ad tertium dñe q[uod] multi solentes
doctores non reputat illud p[ro]sequens esse impossibi
le. q[uod] ipsi ponunt q[uod] continuum sit p[ro]positum ex
indivisiibili. et illa ratio est una de positionibus
quas ipsi adducunt. Sed q[uod] quasi omnes pe
ripateticos. quos ego sequor in phisica. ubi eorum di
cta fidei non repugnat. oppositum asserunt. ideo
indeo ad formā rationis negando p[ro]sequuntur.
Ad probationem dico q[uod] nūc oes p[otes] cuiuscun
q[uod] p[ro]nunti p[on]ent simul ī dei intuitu. q[uod] sicut de
us non potest intelligere p[otes] motus tanq[ue] entia
p[er]manetia. q[uod] de natura eas est q[uod] sint in qua
dam successione. sic deus non potest omnes tales p[otes]
que successiue fiunt ex divisione continuum si
mul intueri. q[uod] de natura talium p[otius] est q[uod] sp[iritus]
sint in fieri. et nūc in totali facto esse. ut patet p[ro]
Aristo. et omne. iij. phisicoz. Nec ex hoc scia dei
est aliquo imperfecta q[uod] illud non intelligit q[uod] n[on]
est intelligibile sicut nec potestia sua ex hoc esse im
perfecta. q[uod] non p[ro]ducit illud q[uod] non est p[ro]ducibilis
perputa h[oc]dictoria simul. Nec etiam p[ro]ficit deus
in noticia ex hoc q[uod] tales p[otes] noscunt distincte
quas q[uod] nouit indistincte. sicut non proficit
ex hoc q[uod] nūc cognoscit aliquid esse creatum

quod ab eterno nō cognoit eē creatū. Etiaā ratio nō est plus d̄tra nos q̄ d̄tra istū qui ea adducit. quia aut ipse dicit deum nihil intel ligere de his que sunt extra se. tunc ipse habebit fidem catholicam t̄ sacram scripturā contra se. aut concedit deū intelligere ea q̄ sunt extra se. t̄ tūc illa rō nō minus pcederet contra eū q̄ cōtra me. Ad quartū d̄dm q̄ d̄seqns nō est falsus. Ad pbatō em d̄dm. q̄ d̄plura pōt intelligere q̄ natura reipōt suscipit. v̄l q̄ effectus possit pati. Pōt em deus intelligere materiaz sine forma. eo q̄ materia de se aliqd habeat entitatis pter oēz entitatē cuiuscunq̄ forme. ipossible tñ ē materia. pduci i eē sine oī forma. q̄r tūc materia s̄l eēt t̄ nō eēt. q̄r oē eē ē a forma. Dato ḡ q̄ deus s̄l apphēdat magnitudinē infinitā. q̄r ipse pōt oēs magnitudies s̄l apphēdere q̄s successione pōt pducere q̄ sūt nūero infinite. t̄ p̄n̄s i suo p̄spectu simul iū cre faciūt magnitudinē infinitā. h̄mō tñ magnitudo infinita nō p̄t pduci. vt aliq̄ doctores dicūt ppter repugnatiā ex pte effect̄ pducti. Etiaā falsū assūmūt cū d̄r q̄ infinitas t̄ actualitas repugnat. vt patet in q̄. li. dist. i. q. i. ar tu. iiij. clusione. i. Ad quintū dcedo d̄ns t̄ p̄ntiam. t̄ hego impossibilitatē p̄ntis. Quia b. Aug. exp̄sse dicit deū comp̄hēdere oēm spe ciē numeroz. Un. xq. de eūi. dei. ca. xvij. contra ponētes animaz circulationē ad saluādū mūdi eternitatē. ait ssc. Quāuis infinitorūz numeroz null' sit numer⁹. nō est tñ incomphēnsibilis ei cui scie nō est numer⁹. Et pauci interpositis subdit. Quid nos sum⁹ homunculi qui ei scie limitefigere p̄sumimus. cui sa pietia simplex. multiplex t̄ vniiformis. multiformis t̄ incomphēnsibili comp̄hēsionē oia incomphēnsibilia comp̄hēdit. Et ca. xvij. ait. Quicqđ scia p̄phendit scieris p̄phensiōefinitur. pfecto t̄ omnis infinitas numeroz quodā ineffabili mō deo finita ē. q̄r scie ipsi⁹ incomphēnsibilis nō est. Ad sextū dīcendū q̄ si vel lēm tenere illā op̄nionē. tūc nō haberē pro inconueniēt q̄ deus haberet in suo p̄spectu ali quā naturā ab ipso pducibilei infinitū distā tem a prima specie. Illa tamē natura dato q̄ in effectu producta haberet oēs pfectōes certaraz speciez que eēt citra ipsam. adhuc tñ in infinitū distaret a pfectione dei. quia omnes h̄mōi pfectōes haberet p̄ticipatiue. de⁹ au tem ipsas cōtineret eminēter. Ad primū ad ductū p̄ secūda positione dīcendū. q̄ idea q̄ est ratio cognoscendi creaturam. q̄uis fm rationez possit dici alia similitudo ab eēntia vt

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Solutio
ronū sc̄de
positiōis.
Eldi

eēntia fm ser absolute p̄cipit. nō est tñ alia similitudo ab eēntia vt ipsa eēntia intellecta ē ab intellectu diuino fm q̄ aliter et aliter imitabilis est a creatura vel creabili. Nec illud ē simile p̄ omnia sicut ille assumit de speculo materiali. Nā sp̄culū materiale nō continet virtualiter t̄ eminēter res quaꝝ tenet imagines. nec p̄ seipm immediate cognoscit cum sit materiale. quoꝝ oppositū apparet in sp̄culo qđ est diuina eēntia. Ad sc̄dm dīcendū q̄ ma ior iuxta illam applicationē. puta q̄stum ad numerationē intellectionū fm numer⁹ intellectoz nō est vera. cū vñ obiectoz intelligit t̄ alterz cointellegit. qr tunc nō obstante distincōe obiectoz. ambo tñ intelligūt vñica intellectione. vt declarauit supius dist. xxi. clōne i. cū igit̄ obiectū secūdarū sit quasi q̄ddā co intellectionū. igit̄ rc. Ad p̄ncipale argumētū Ad p̄ncipale argumētū. dīcendū. q̄ reflexio actus dupl̄ pōt intelligi. Uno mō rōne cognoscētis. puta qr intelligi t̄ ipm intelligēs. Alio modo ratione actus cognoscēci. puta quia intelligit actus cognoscendi. Prima reflexio nō impedit primitatē sed auget. quia omne pfecte cognoscens prius cognoscit seipsum q̄ alia a se. sicut pat̄z in omnibus angelis. Alia autem reflexio impedit actus primitatem. Argumentū autē p̄cedit de prima.

Ad 2

Ad p̄ncipale argumētū.
mentum.

Distinctio tricesimā sexta.

Quel hic que

ri rc. Postq̄ mōr̄ determinauit de scia dei fm se. hic tractat de ea p̄patine. Et dividit in duas p̄tes. Nā p̄mo facit compatiōem inter deum scientē t̄ res sci tas. Secūdo inter dei sciam t̄ res scitas. dis. xxvij. ibi. Nūc ḡ ad p̄positū. Circa pri mum est aduertendum q̄ res scita fm q̄ scita est in ipso sciēte. igit̄ magister duo facit. Primo em̄ ondit quō res scite a deo sūt i p̄o deo sciēte. Sc̄do ecōuerso quō ipse deus est i rebus scitis. distinctiōe. xxvij. ibi. Et qm̄ demonstratū est. Prima i duas. Quia primo mouet duplē questionē. quaz cuilibet adiungit suā declarationē. Secūdo ponit dīctorū suoz specialē declarationē. ibi. Proinde diligenter. Prima in duas. Nam primo querit vtrum oia que deus scit sint in deo. Secūdo vtr̄ mala sint in deo. ibi. Post p̄dicta rc. Et hec in duas. Nam primo questionē mouet. Secūdo qd eaz r̄ndet. ibi. Quis autem n̄is

Insatus. Et ista diuidit in duas ptes. Quia primo probat in deo nō eē mala. Secundo ostēdit in deo cūmodo esse bona. ibi. Et inde est. Prima in tres. Nam primo ostēdit mala nō esse in deo. Secundo ostēdit q̄ hoc nō obstante omnia mala sunt cognita a deo. Et tertio innuit q̄ aliquo modo aliter et aliter bona et mala sunt a deo cognita. Secunda ibi. Sed quomō a lumine. Tertia ibi. Apparet itaqz Sequitur illa pars. Proinde si diligēter Et diuiditur in duas ptes. Quia primo magister q̄ sup̄ dixerat explanat declarat. Secundo dicta sua colligēdo recapitulat. ibi. In pmissis apertū est. Circā istam dist. xxxvi. quero hanc questionē.

Verum mala habeant ideam in deo. Et videt q̄ sic. quia ea que deus cognoscit videtur habere ideam in deo. Nam idee nō solum ponuntur in deo ad operandū. sed etiam ad representandū. et p̄seq̄ns ad cognoscendū. Sed deus cognoscit mala nō solum penē. sed etiam culpe. Nam medicus debet cognoscere infirmoz vulnera. et iudex sententiaz delicta. Deus autē est penitentiū medicus et curator. ipse em̄ est verus Samaritanus qui in vulnera semiuiui relicti infudit vinum et oleum. et est obstator et iudex et condemnator. ergo r̄c. Contra. illud qd̄ de se est nō ens nō habet ideam p̄priam in deo. quia omne quod habet ideam p̄priam in deo est a deo producibile. et p̄ consequēs habet naturam entis. sed malū culpe nō habet rationē entis. cum sit quedā priuatio. et priuatio de se est nō ens. ut patet. i. phisicoz. nec est producibile a deo. quia si deus produceret malū culpe fūc ipse peccaret. quod est impossibile.

Hic sunt quatuor vidēda. Primo utq̄ distincte idee sint in deo. Secundo utrum infinite idee sint in deo. Tercio utrum malum culpe habeat ideam in deo. Quarto dato q̄ nō. videndum est quomodo deus cognoscat malū.

Articls

Quātus ad p̄mū
utrum distincte idee sint in deo. ponam tres conclusiones. Prima est q̄ idee diuinis nō sunt distincte ex natura rei. Secunda p̄clusio est q̄ nō sunt distincte p̄ actum intellectus creati. Tercia est q̄ sunt distincte p̄ actum intellectus diuini. Prima p̄bo sic. Si em̄ idee distinguētur formaliter et ex natura rei in mente diuina. aut distinguērent ut

Loclo

absoluta. aut ut respectiva. sed nec sic nec sic ut p̄babō. ḡ r̄c. Maior patet p̄ sufficiēti diuisionē. Minorē p̄bo q̄tum ad ambas suas ptes. Primo quo ad primā. q̄ sicut se habet entitas ad ens. seu materialitas ad materiā. sic formalitas ad formā. sicut ergo nō possunt esse distincte entitatis nisi sint distincte entia. nec distincte materialitates nisi sint distincte materie. sic nec distincte absolute formalitates ex natura rei nisi sint distincte forme absolute. q̄s impossibile ē ponere i diuis. ḡ r̄c. Ista minor etiam potest p̄bari p̄ omnia que dixi distin. vi. contra formalitates. et per tres rationes quibz q̄one prima p̄cedēti p̄bāti scđam p̄te tercie p̄clusiōis. Sed alterā p̄te istius minoris p̄bo sic. Si idee i diuina eēntia intrinsece ex natura rei dicerēt distinctas relationes. sequerētur tria inconueniētia. Primū est. q̄ deus infinitis realibus relationibz referretur ad creaturam. quia infinitas sūt idee in deo. ut infra patet. quarum qualibet deus referet ad creaturam vel conceptā ut crea/ta est vel ut creabilis est. falsitas p̄sequēt p̄ter distinctione. p̄xx. cōclusionē. i. articulo. ij. Secundū inconueniens est q̄ aliqua res q̄ idētice idee est quod deus nō erit naturaliter prior creatura. q̄ ut p̄z i p̄dicatiōnis relatiua sunt simul natura siue naturali intelligētia. ḡ relatio quā dicit idea. et relatio quā dicit idea tū simul sūt natura. sed relatio quā dicit idea si ē entitas real. tūc nō ē idētice idē deo. q̄a omne qd̄ ē in deo ē idē deo. relatio autē quam dicit ideatū est vera creatura cū fundet i creatura. ḡ r̄c. Tertiū inconueniens est. q̄ res que ē penitus idētice idē deo nullā haberet causā salitatem sup̄ predictā realitatē relationis se tenētis ex parte creature. que tamē est vera creatura. quia s̄m Ansel. monologion. ca. ij. nulla relatio est cā relationis sibi opposite. p̄p. quicqđ p̄fectionis est deo attribuendū et cuz ipse sit solus illimitate p̄fectionis. Sed distincta cognoscere uno formalī p̄ncipio ex natura rei formaliter in distincto p̄fectus ē q̄ cognoscere distincta principijs ex natura rei formaliter distinctis. Maior p̄z. Minorē p̄bo q̄r vniuersaliter videm̄ q̄ i oībō rebus cognitiuis quāto res ē nobilior et p̄fectior. tāto paucioribz principijs plura distincta cognoscit. Unū etiā i ipsis angelis ut patet in li. ij. quanto angelus est p̄fectior tanto paucioribz speciebus indiger cognoscēdo. Cum ergo deus infinite sit p̄fectionis. ergo in illo quod sibi ē ratio omnia cognoscēdi nulla penitus cadit.

distinctio ex natura rei. **L**ū igit̄ idee sint p̄n
cipia cognoscēdi quibus deus cognoscit crea
turās. vt infra patet. ergo nō poterūt in dō
ecē distincte ex natura rei. **P**. si idee que sūt
creatoz t̄ creabilium representatiue essent in di
uina eēntia distincte ex natura rei tūc omnes
beati eque plura viderēt in diuina eēntia. t̄ p̄
sequens nulla posset fieri diuina reuelatio.
cuius oppositū patet i sacra scriptura. Ange
lus em̄ regni psaz restitit angelo populi isrl̄i
tici qz̄tum ad liberationē hui⁹ populi. vt scri
bit Dñi. x.ca. quod nō fecisset si in diuina es
sentia videset populū tali rēpe liberandum.
Etiam dicit br̄us Dyoni. q̄ angeli supiores
purgant t̄llumināt inferiores. Lōsequētiaz
probo. q̄ cquid i aliqua natura ex natura rei
intrinsece seu naturaliter ē distinctū. hoc videt
ab eo q̄ videt illā naturam. Propter hoc em̄
impossibile ē videre diuina eēntiam qn̄ disti
cte videant diuine psonae. q̄ psonaz distictio ē
intriseca sine om̄i ad extra p̄atōe independēt
ab om̄i actu ratōis. **P**. illud quod ē p̄mis
i genere intelligibiliū est ex natura rei forma
liter vnu t̄ indistinctū. eēntia diuina ē h̄mōi
vt de se patet. ergo t̄c. Maiorē probo. quia p̄
mū est mensura ceteroz. vt patet. x. metaph.
t̄ p̄sequens debet esse maxime simplex et in
diuisiū. vt patet ibidē. Propter qd̄ ait cōmē
ta. x. meth. q̄ vnitas illius quod est mensura
ceteroz sui generis est talis q̄ nō est diuīsiblē
neq̄ fm̄ locū. neq̄ fm̄ formā. neq̄ fm̄ co
gnitōem. **P**. illud idē pbari pōt q̄ plimis
lctōz auctibz. Dicit em̄ Ans̄el. de pcessiōe spi
ritus facti. c. iij. q̄ oia i diuisiū sūt idē vbi nō ob
uiat relatiōis oppositio. s̄ vna idea nō oppo
nit alteri idee relatiue. **E**t Dñm. ait. q̄ oia
q̄ sunt in diuisiū sunt vnu. p̄ter in genēratōem.
generatōem t̄ pcessiōz. **S**ed qd̄ isti⁹ op̄i
nōis vnu tenetes arguit p̄ sua positōne sic.
Rō cognoscēdi p̄cedit actu cognoscēdi. q̄
distincta ratio distinctā cognitōe. Lū ḡ de
eodē actu quo cognoscit se cognoscat distin
cte oia alia a se. igit̄ an̄ omnē actuū intelligē
di p̄cedit i deo distincte ratiōes cognoscendi
creatūras quas ideas vocamus. t̄ p̄sequēs
erūt distincte intrinsece t̄ ex natura rei. **P**.
assimilatio cognoscētis ad cognitū p̄cedit in
ipso intellectu naturaliter actu cognoscēdi. q̄
intellectus nō cognoscit nisi sit cognitio assi
milatus. cū ois cognitio fiat p̄ assimilatōem.
vt patet. i. de ala. sed idee in mente diuina sunt
quedam assimilatōes quibus distincte deus
cognoscit ea q̄ sunt extra eū. ergo talium assi

milationū distinctio p̄cedit actuū intelligēdi
quo illa cognoscunt distincte. **P**. illa que 3
p̄sequunt diuina eēntia ex natura eēntie non
p̄sequunt eā ex aliq̄ compatōe facta p̄ intelle
ctū. q̄ sicut eēntia nō est p̄ intellectū. sicut il
lud quod naturaliter p̄sequit eēntia. Sed
ista distincta exemplaria cōsequunt eēntiam
ex natura eēntie. q̄ cquid est in psona diuina
aut puenit sibi p̄ eēntiam. aut p̄ relatiōem. eo
q̄ i psona diuina nō possumus plura dare q̄
eēntia t̄ relatiōe. Sed idee sūt rōnes rez re
p̄ntatiue sunt i qualibet diuina psona. q̄ q̄li
bet diuina psona cognoscit distincte oia t̄ nō
p̄ p̄prietate relatiua. nā q̄cquid puenit pson
ne rōe p̄prietatis relatiue nō ē cōe tribz. igit̄ p̄
dicte rōes pueniūt psonne rōe eēntie. et p̄ dñs
fm̄ nrm̄ modū intelligēdi p̄sequūt naturā di
uina naturaliter. t̄ nō innascit p̄ actū cuiuscun
q̄ intellect⁹ sūt creat⁹ sūt increat⁹. **J**o
qd̄ illoz p̄cludūt q̄ ille forme an̄ oīm actuū
intelligēdi sūt distincte i eēntia diuina t̄q̄ ē
speculo clarissimo oīm factibiliz̄ rep̄ntatiuo
t̄ exemplificatiuo. **P**. si ille idee eēnt disti
cte p̄ actuū intellectus cōcipiētis eēntiam di
uina imitabilē a distinctis rebus extra. tūc
necessario essent ab intellectu formate. p̄sequens
est falsum. q̄ ait Aug. lxxiiij. q̄onū. q. xlvi.
q̄ idee sunt rōnes rez stabiles atq̄ immuta
biles. que etiōe formate nō sunt. ac p̄ heter
ne sunt. **P**. si idee nō distinguētur ex na
tura rei. aut distinguūtur p̄ intellectum crea
tum. aut increatum. Nō primo mō. quia cū
idee sūt eterne vt iam patuit p̄ Aug. sequere
tur q̄ distinctio p̄cederet suum principiū di
stinctiū. Nec scđo mō. q̄ illud qd̄ innascit
p̄ actū intellectus diuini est in sola psona ver
bi. idē aut̄ sunt i qualibet psona diuina. cūz
om̄s psonae sunt vnu principiū creature. vt ait
Aug. v. de trini. ca. xvi. **P**. eēntia diuina vt
naturaliter obiect⁹ intellectui diuino. aut rep̄
sentat sibi om̄e intelligibile sub om̄i modo p̄
fecte intelligibilitatis. aut nō. Si sic. tūc ha
bet p̄positū. q̄ sicut p̄fectioris intelligibilita
tis ē ex pte intellect⁹ distincte intelligere. ita p̄
fectioris intelligibilitatē ex pte obiecti⁹ distictē
rep̄ntare. Si nō. tūc eēntia diuina n̄ ē infinite in
telligibilitatē. cū n̄ possit rep̄ntare oē intelligibi
le sub om̄o p̄fecte intelligibilitatē. **S**i ista
opinōz ego male intelligo. Q̄ vbiq̄ ponit
distinctio q̄ ē maior distinctōe mīma. ubi vt mi
hi apparet n̄ p̄saluari sumā vnitatis. s̄ distinctō
formal ex natura rei ē maior distinctōe mī
ma. q̄ si ponit i diuina eēntia. ip̄a n̄ erit sumē

vna. qdē ē p̄phos & theologos. Minorē p̄bo
q̄ illa distinctio ē maior mūma distinctio ē q̄ est
maxie distinctio ē ppinq̄or. s̄z distinctio ex na
tura rei ē h̄mōl. q̄ illa distinctio ē maxie disti
ctio ē ppinq̄or q̄ ē reali distinctio vicinior. nā
real distinctio ē maxia distinctio. s̄z distinctio ex
natura rei ē ppinq̄or reali distinctio q̄ distin
ctio rōis. Nā mediū est ppinq̄or extremo q̄
extremū extremo. distinctio aut ex natura rei
etia fū istos ē media inter distinctioz realē &
distinctioz rōis. q̄ ipa ē minor distinctio reali. rē
minor distinctio rōis. Etiā maior p̄tz. q̄ vnu
qd̄q̄ q̄tū vadit ad distinctioz tm̄ r̄cedit ab vni
tate. Nā vt ait Boeti⁹. i. de tri. c. i. p̄ncipiuz
pl̄itatis ē alteritas. Ad p̄mū igit dōm ad
minorē q̄ rō cognoscēdi h̄o p̄cedit actu⁹ cognoscē
di. nisi apud talē intellectū cui⁹ rō cognoscē
di differt ab actu cognoscēdi. qd̄ simpl̄ fal
sū ēi diuis. Uel p̄dici q̄ maior h̄o ēvera
nisi de rōe illa q̄ causat actu⁹. h̄o aut de rōe que
terminat actu⁹. Nā terminās vt terminat h̄o p̄
cedit illud qd̄ terminat. Rō & o idealis h̄o hz
rōem cause respectu act⁹ intellect⁹ diuini. s̄z so
lū se hz i rōe terminatis. Posset etia dici q̄
maior solū ē vera de rōne obiecti p̄marū. h̄o
aut de ratione cognoscēdi obiectū scđarum.

Ad 2 Ad secundū p̄z p̄ iā dicta. Uel dōm q̄ ma
ior h̄o ē vera nisi de intellectu q̄ de se ē in po
tēria ad intelligenduz. q̄ talē intellect⁹ nō p̄c
distincta distincte cognoscere nisi p̄us similitudi
ne talū distinctoz actuēt. intellect⁹ aut diu
nus ē pur⁹ actus. Ad tertium nego minorē.
ad p̄bationē cū d̄r q̄tqd̄ ēi p̄sona diuina. aut
p̄uenit ei p̄ essentiā. aut p̄ p̄prietatē. dico q̄ si
ly quicq̄d stat p̄ re vel p̄ modo reali. tunc illa
ppositio vera est. Si aut stat p̄ ratione v̄l p̄
eo qd̄ dicit tm̄ aliquid ratiōis. tūc h̄o ē vera.
quia talia p̄ueniūt p̄sonē p̄ actu⁹ intellect⁹ di
uini. vt infra patebit. Et sic ē in p̄posito. Uel
p̄test dici q̄ illerationes ideales p̄ueniūt p̄
sonē p̄ eēntiam originaliter. & p̄ intellectū for
maliter & actualiter. q̄ originaliter ex virtua
li eēntia diuine eēntie p̄uenit q̄ intellect⁹ di
uini⁹ actualiter h̄mōi diuersas rōes circa spaz
p̄cipit. Et cū ille addit q̄ sint i diuina eēn
tia vt i speculo clarissimo. dico q̄vez est origi
naliter. h̄o aut formaliter ex natura rei distin
cte. vt infra magis patebit. Ad quartū di
cendū q̄ ideās esse formatas p̄test dupl̄ in
telligi. Uno mō effectiue & productiue. Alio
mō cōceptiue seu exp̄ssiue. Primo mō negat
Aug. ideas eēformatas. h̄o autē scđo modo.
sicut p̄z p̄ verba Aug. ibidē. Ad quintū di

cēdū q̄ distinguunt p̄ intellectū diuini. Ad
p̄bationē dōm q̄ quis illud qd̄ innascit i di
uis p̄ductiue p̄ actū intellect⁹ sit i sola p̄sona
verbi. tm̄ illud qd̄ innascit p̄ actū intellect⁹
exp̄ssiue p̄t eē in omnibus tribus. Exprimere
em̄ in plus se habet q̄ p̄ducere. Omne enī p̄
ductū potest dici exp̄ssum. nō tamē omne exp̄
ssum est productū. nam nihil potest pro
ducere seipm̄. quis aliqd possit exprimere se/
ipsum. Ad sextū dicendū q̄ eēntia diuina Ad 6
objic̄tū intellectui diuino sub omni mō p̄fecte
intelligibilitatis originaliter distincte. h̄o ta
men distincte formaliter ex natura rei. q̄ hoc
derogaret sue simplicitati & vnitati. Et cū di
cit q̄ sicut p̄fectionis intelligibilitatis est ex p̄
te intellectus omnia distincte intelligere. sic
zc. nego similitudinē. q̄ cū de naturali p̄fecti
one diuine eēntie sit omnia vnitissime p̄tine
re. ideo maioris p̄fectionis est ex p̄te eēntie et
p̄fectionis intelligibilitatis distincte vnitate re
presentare ex natura rei intrinsece. q̄ distincte di
stinctione se tenēt ex p̄te eēntie. Sed q̄ intel
lectus vt intellectus ex sui natura hoc habet.
q̄ adunata p̄t distinguere & distincta vniire.
vt ait d̄m̄ator. xij. metaph. ideo p̄fectionis ē
ex parte intellectus q̄ possit distincte intelli
gere ea que fū se sunt formaliter et ex natura
rei indistincta in obiecto intellecto. Forte
dicet aliquis q̄ ex his sequit q̄ aliquid sit ap
p̄hensiuē vel exp̄ssiue in intellectu quod nō ē
representatiue in eēntia. R̄ndebo q̄ exp̄dictis
non sequit q̄ aliquid app̄hensiuē sit i intelle
ctu quod nō sit representatiue in eēntia. sed bñ
sequitur q̄ idem est in eēntia & i intellectu. ali
ter tamē & aliter. quia i eēntia est modo eēntie
vnitissime. sed i intellectu est modo competē
ti intellectui penes intellectus p̄fectionē. s. ex
pressiue & distinctiue. nec tamē ex hoc intelle
ctus differt ab eēntia nisi sicut vna res aliter
& aliter considerata. Secundo dico q̄ idee
nō distinguunt p̄ actū intellectus creati. Quia
distinguēs nō ē posterius distincto p̄ ipsuz.
sed vt supra patuit p̄ Aug. Idee sunt eterne.
omnis autē intellectus creatus est tempalis.
cum ergo omne tempore sit posterius eterno
ergo zc. T̄ illa que in deo ab eterno viuūt z
nō dependent ab intellectu nostro. sed idee in
deo ab eterno viuūt. Major patet. Minorē
ponit Aug. in questionib⁹ ad Orosum. q.
xxvij. vbi tractans illud Johis. i. quod factū
est in ipso vita erat. sic ait. Omnia ergo que fa
cta sunt & vitam nō habent. in ipso dei verbo
vita sunt. Et paucis interpolatis addit. Uli

Instantia

Solutio

Sectio 2

nūt igitur in deo omnes rationes idealē. Et quasi idē sensus habet in p̄mento super. i.ca. de diuis nomibꝫ ibi em dicit sic. In mente diuina p̄extiterū ab eterno eterne rationes omnium creandoꝫ. in quibus rationibus omnia vivunt. et ex quorū fulgoribus omnes cognitiones illustrātur. ¶ P. monologio ca. v. ait Anselmus. Nullo pacto fieri potest rationabiliter aliquid ab aliquo nisi in sapientis ratione p̄cedat aliquid. quasi exemplū rei fiende Sed omnia deus produxit i sapientia. iuxta illud ps. Omnia i sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua. et in numero. pondere et mēsura. ut ait ille sapiēs. ergo deus aī intellec̄tus creati productionē prehabuit idealē ipsius intellectus producēdi. ¶ P. illa que tanq; in arte omnipotētis dei sunt in verbo diuino nō dependent a nostro intellectu. idee sūt huiusmodi. Maior est euīdēs. Patet etiā minor. quia verbū productū in diuinis est ars omnipotētis atq; sapientis dei plena rationibus omniū viuentium. fm Augus. vi. de trīni.ca. vltimo. ¶ Tercio dico q̄ idee p̄distinc̄tūtūr p̄ intellectum diuinū. Ad cuius euidentiam est aduentēdū q̄ ut testatur cōmentator. xii. metaphysice. si calor esset sepatuſ. tunc comprehendenderet in se. omnē građum caloris. et ideo intellectus qui huiusmodi calorem p̄fecte intelligeret om̄i modo quo intelligibilis esset. nō solum intelligeret eum ut in se est vnuſ formaliter. sed etiam intelligeret eum ut virtualiter esset om̄is calorū cōtentius. Ille igitur calor licet formaliter et actualiter moueret intellectum ad intelligentiū seipsum tñ. radicaliter tamen et quasi originaliter moueret intellectū ad cognoscendū om̄e alium calorem in ipso virtualiter cōtētum. et fm q̄ p̄ ipsum principiari posset ut existeret extra in materia determinata. Intellect⁹ igit̄ mot⁹ a tali calore i suo p̄spectu distiictionē illoꝫ p̄ducibiliū calorū exp̄meret actus aliter. q̄nisi cos i eēntia calorū separari origiñliter monētis intellectū ad h̄mōi distinctōeſ faciendaſ videret vnitissimos et ex natura rei penitus indistinctos. Sic in p̄posito intellectus diuinus cū sit infinite p̄spicacitatis adequat⁹ est eēntie diuine que ē infinite intelligibilitatis. et ppter hoc intellectus diuinus intelligēs p̄fecte ipsā diuinā eēntiā nō soluz ut absolute intelligibilis ē fm suā entitatē formale. sed etiā ut intelligibilē in habitudine ad alia fm suam continentia virtualeſ penes multitudinē talium habiliū intellectus di-

vinus expr̄mis actualiter distinctiōem idealē fm q̄ originaliter motus ē ab eēntia iuxta suā distinctiā virtualē. Et istud p̄t declari in uno simili tracto ad Dyo. in d' diuīs no. ca. v. Dicit em ibi Dyonisius. q̄ sicut omnes linee protractibiles a medio ad circumferētiā continetur in centro. sic omnia creata et creatibilia continetur in diuina eēntia. Sed planū est q̄ quicūq; p̄fecte cognoscit centruſ positum in medio circumferētie om̄i modo q̄ est cognoscibile. ille cognoscit omnes lineas ab eo egressibiles ad circumferētiā. vñ i ipm reducibiles a circumferētiā que sunt infinite. q̄nisi ipm centrum cognoscat in se penitus ē indistinctuſ formaliter ex natura rei. Sic intellectus diuin⁹ p̄fecte cognoscēs diuinam eēntiam. q̄nisi ipsam in se cognoscat penitus indistinctā cognoscit omnes creatureſ virtutē eiusdem essentie in esse producibiles. expr̄mens omnes ideales rationes. penes quas tanq; penes distinctas rationes essentiadīnī ha distincte et determinate est imitabilis ad distinctis huiusmodi producibilibus. que quidem rationes dicuntur idee. ab idōs grece qd̄ forma exemplaris latine.

Quantuſ ad secundū Article 2
 dum principale. vtrum infinite idee sint in deo. dico q̄ infinite idee sunt in mente diuina. Nam cum idea sit forma exemplaris ad cuius similitudinem ad extra aliquid ē a deo cognoscibile et producibile. cum infinita deus cognoscat que producere posset si sue voluntati placaret. igit infinite idee vident̄ ēē in deo. ¶ Sed forte h̄ istud dicet q̄ sicut scia dei nō multiplicat. q̄nisi scibile multiplicatur. sic q̄nisi ideata multiplicetur. nō tamen multiplicatur idea. consequentia patet. quia si idee multiplicatur ad multiplicationē ideatorū. hoc maxime ess̄ pro tanto. quia idea dicitur relativa ad ipsum ideatum. sed sc̄ientia etiā dicit relativa ad scibile. ergo r̄c. R̄ndeo negādo p̄sequentia. Ad p̄bationē dico q̄ scia fm suū ēē formale ē quid absoluū. q̄nisi p̄notet respectuſ ad scibile qui est ē suo cointellectu. idea vero fm suū esse formale dicit respectu ad ideatum. tideo non est simile de scientia et de idea.

Quantuſ ad tertium Article 3
 principale. vtrum malum culpe habeat idealē in deo. dico q̄ malū culpe nō haber idealē ē de

Instanciæ

Solutiō

Instantia

Solutio.

Articls

Triplex ē
scia dei

Loclo

Loclo 2

Instantia
1. locloem.Instantia
2. locloem.

Quia nulla p̄uatio ut p̄suatio est habet ideam in deo, sed malū culpe de se dicit priuatōis ergo t̄c. Sed forte extra illud dicit q̄ vni-
tas habet ideam in deo. Nā Plato summa-
ideaz posuit ideam vnitatis. et tamē vnitatis
dicit priuationē diuisionis seu distinctionis.
Rindeo q̄ vnitatis dicit priuationē priua-
tionis puta diuisionis. et ideo sicut negatio
negationis q̄zuis vocaliter dicat negationez.
realiter tamen dicit affirmationem. sic q̄zuis
vnitas que est priuatio priuatōis vocaliter
sonet in priuationem. realiter tamen dicit po-
sitionē. et ideo nō est simile. quia malum cul-
pe ē tota litera quid priuatiū.

Quantus ad quartum principale. quomodo deus cognoscat ma- lum. sic procedam. Primo ponam vnam di- stinctōem. Secundo ex ea eliciam duas co- clusiones. Distinctio est illa. q̄ q̄zuis noti- cia dei sit vna realiter. tamen ratione diuersi- tatis scitor̄z dicit esse triplex. Una ēm̄ dei no- ticia dicit scientia simplicis noticie. alia scien- tia visionis. Et tercia scientia approbatōis. Prima est qua deus cognoscit omnia facta. fienda et fieri possibilia. Secunda qua cogno- scit omnia facta et fienda. Tercia qua cogno- scit ea que sibi sunt grata et bñplacita. Ex hīoī distinctōe patet immediate due clu- siones. Una q̄pmis duob̄ modis loqui de cognitione siue scia dei de cognoscit om- ne malum culpe. Quia nō solum deus videt illud quod est ratio accedendi ad suam boni- tatem. sed etiam illud quod ē rō deuandi ab eadez. sed sicut caritas et grā et ceterq̄ virtutes sunt ratio appropinquādi ad suā bonitatem sic malū culpe ē rō deuādi. ḡ t̄c. Scda co- clusio ē q̄ deus noticia approbatōis nullum malū culpe cognoscit. Quia om̄e qd̄ q̄s ap- probant illius aliquo mō causa ēē videt. s̄z de- us nullius mali culpe potest esse causa. ḡ t̄c.

Sed h̄ primā illaz̄ clusionū forte dice-
tur q̄ omnis scia seu noticia. aut est causa re-
sū. aut causat a rebus. vt pat̄z p̄ Auer. xij. me-
taph. sed nec scientia simplicis noticie. nec sci-
entia visionis ipsius dei est causa mali culpe. cū
deus peccare nō possit. nec est causata a malo
culpe. quia ē prior omni culpa cum sit eterna
culpa vero temporalis. prius autē nō causat a
posteriori. ergo videt q̄ deus nec scientia sim-
plicis noticie. nec scientia visionis cognoscit
malum culpe. Contra secundā clusionē

poss̄ instari sic. Illud quod quis phibere po-
test et nō phibet hoc approbare videtur. quia
in legibus dicit. Qui facit consentit. sed om-
ne malum creature deus posset punire et pro-
hibere si vellet. et tamen sinit peccato ēē peccare
iḡ videt approbare. Rindeo ad primā q̄
maior nō est vera nisi de talib̄ q̄ p̄ se cognos-
citur. Sed priuatōes cognoscunt p̄ habi-
tū. Malū ēm̄ semp cognoscit p̄ noticiā ipsiō
boni. Etia m̄sor nō sumit debitis maiores
q̄ p̄cta hō sūt res sed priuatōes. Ad scđam. Ad z
dicēdum q̄ deus phibuit p̄ decē legis p̄cepta
omne malū culpe maxime mortale. hominē
tamen reliquit libertati sue. vt bene v̄sus liber-
tate sibi relicta vitam eternam mereatur. ma-
le autem v̄sus tanq̄ forisactor̄ a iusto iudice
puniat. Ad argumentū principale patet
q̄ iam dicā. quia ad cognitionē mali nō op-
petit ponere idēa mali. q̄ illa poni non pōt. sed
sufficit idea boni. ḡ t̄c.

Solutio-

Ad 1

Ad 2

Ad p̄nci-
pale argu-
mentum.

Distinctio tricesima septima.

E quoniam de

mōstratū est. Hic inq̄r̄ inuesti-
gat quomodo deus habeat ēē in re-
bus. Et dividit in duas partes. Nam p̄mo
circa esse dei in rebus declarat quosdam mo-
dos veros. Secundo reprobat quosdam mo-
dos falsos. ibi. Lūq̄ diuina natura. Prima
in tres. Nam primo circa hoc duos modos
insinuat. Secundo quod dixerat auctori-
tatis sanctor̄z confirmat. Tercio de illis
duobus modis distincte determinat. Secū-
da ibi. Ne autem ista. Tercia ibi. In sanctis
vero. Et hec in duas. Nam primo ostendit
quomodo est i aliquis rebus specialiter p̄
gratiam. Secundo quomodo est in omnibus re-
bus generaliter p̄ naturaz̄. ibi. Ex p̄dictis pa-
tet. Prima in duas. Nam p̄mo ostendit q̄ de-
us habitat i homib⁹ sanctis. Secundo insi-
nit quibusdā dubhs. ibi. Si aut q̄ris. Se-
quit illa p̄s. Ex p̄dictis patet. Et dividitū
tres p̄tes. Quia p̄mo magister illius modi q̄
deus p̄ suam cēntiam est in rebus tāgit excessum
et incomprehensionē. Secundo tangit cir-
ca hoc quorundam p̄sumptionē. Tercio mo-
uet et tollit vnam incidentē dubitationē. Se-
cunda ibi. Quidam tamen. Tercia ibi. So-
let etiam. Sequitur illa pars. Lūq̄ diu-
na natura. Et dividit i duas p̄tes. Nā p̄mo
magister ostendit q̄zuis deus sit in omnib⁹

rebo. tñ remouet ab eo ois local' circumscptio
z determinatio. Secundo adiungit istoꝝ con
firmatio. ibi. fateamur itaq. Prima in tres.
Quia primo magister ostedit qꝫ deus nec cir
cumscriptiue nec diffinitiue est i loco. Secu
do qꝫ spuales creature licet nō circumscripti
ue. tamen diffinitiue sunt i loco. Tercio que
rit vtrum talibus spuilibus creaturis compe
tat loci mutatio. Secunda ibi. Spūs ho cre
atus. Tertia ibi. De mutatioꝝ vero loci. Et
hec in duas. Nam primum circa motum spiri
tuum creatorꝝ excludit cuiusdam opinioꝝ
falsitatem. Secundo cocludit asseverādaz ve
ritatem. ibi. Sunt ergo spiritus. Circa ista
p̄p̄vq. dīst. quero hac questione.

Vtrum om̄is substācia spuialis sit in
loco. Et viderit qꝫ sic. Quia deus
est i loco. ergo om̄is substācia spuia
lis est i loco. Lōsequētia pater. Nam cum de
us oīm spirituū sit spiritualissimus z summe
immaterialis z abstractus. si sibi competit ec
i loco. nulli alteri substātie ratione sive spiritu
alitatis repugnabit esse in loco. Ancedēs p/
batur. Quia i quacūq; re nō esset deus. illa si
cuit ex nihilo facta est immediate rediret i ni
hil. vt patet p Aug. sup Gen. ad lram. Sed
locus est vera res extra animā. cum sit species
p̄dicamēti realis. puta quantitat̄. ergo deus
vere est in loco. cum vere sint multa loca que
nō sunt i nihilum redacta. Contra fīm bo
etium i de hebdomadib⁹. munis aie cōce
ptio est incorporeā sive spiritualia i loco non
esse. Cum substātie spirituāles sint qđru
plices. Est em̄ quedam substācia spuialis in
creata. sicut deus. alia creata. Et hec triplex.
Quia quedā est intellectualis sicut angelus.
Quedā ratioalis. sicut aia intellectua hois.
Quedā v̄lis. sicut natura etiā rei corporalis ab
stracta fīm eē cognitum dicit spuialis. Et fīm
hec quattuor erūt articuli isti qđonis. Primi
mus vtrum deus sit i loco. Secundus vtr
angelus. Terci⁹ vtr aia rōnalis. Quartus
vtr natura v̄lis.

Articls

Quātūz ad primū
vtrum deus sit i loco. ponas tres p̄clusiones.
Prima qꝫ deus nō est in aliquo loco loca
t̄. nec circumscriptiue nec determinatiue.
Secunda qꝫ deus est i om̄i loco attinctiue et
p̄seruatiue. Tercia qꝫ esse vbiq; simpliciter
ppr̄ium est solius dei. P̄r̄imū probō sic. Il
lud quod est simpliciter inservit nō potest esse lo

caliter in loco nec circumscriptiue nec determina
tue. sed deus est simpliciter infinitus. Minor p̄z
ex superiorib⁹ dictis z patebit ex dicēdis. Ma
iorē p̄b. qꝫ om̄e quod loco circumscribit loco
quodammodo p̄metitur. Omne etiā qđ ad de
terminatū locū determinat ita ē ibi qꝫ nō alibi.

z p̄n nōccio p̄uincit ee finitū. **Lōclo 2**

Sed dī
co qꝫ deus est vbiq; seu i om̄i loco attinctiue et
p̄seruatiue. Qꝫ sicut se h̄bet magnitudo mol
infinita si ēē ad oēz locū occupatiue. sic se h̄z
magnitudo virtutis infinita ad oēm locū atti
ctiue et p̄seruatiue. Sed infinitū magnitudi
ne molis totūz occuparet si daret. vt patet. i.
phisiocꝝ. ergo infinitū magnitudine virtutis
om̄e locūz p̄tingit ip̄m p̄teruādo. Propter
quod dicit Sap. vii. de hmōi magnitudine
Attinet ethi vbiq; ppter suā mūdiciā. Et in
p̄ncipio octauī ca. dicit. Attinet em̄ a fine v
qz ad finem fortiter. z disponit om̄ia suauiter

P. substācia spuialis est vbi op̄atur. sed de
us op̄at i om̄ibus. Maior patebit infra i. ii.
p̄ncipali. Minor p̄z p̄ auctore de causis qui
ait. qꝫ causa primaria plus influit qz causa se
cūdaria. Deus igit q̄ respectu ois cause p̄cīc
laris ē cā p̄ma plus influit ad ee cuiuslibet ef
fectus qz faciat sua cā secūdaria z immediata

P. illud est i om̄ibus attinctiue seu p̄serua
tue quod om̄ia p̄tinet ne labātur i nō esse. de
us est hmōi. Maior patet. Minor p̄z ponit
Aug. deum sic alloquēs. i. p̄fessio. An opus
habes vt p̄tinearis qui om̄ia contines. quo
niā que implex p̄tinēdo implex. nō cā v
sa que te plena sunt te stabilem faciunt. quia
z si frāgantur nō effunderis. z cum effundes
ris sup nos nō tu iaceris sed erigis nos. non
tu dispergeris sed colligis nos.

Etiā qua
si ex radice predictorū concludit Anselmus
monologion. iij. q̄ ha nihil sine deo potest aut
esse aut cōseruari. igitur dicere cogimur deus
esse vbiq; z semp. Sed forte dicet qꝫ de ra
tione loci est qꝫ nihil locati sit extra ipsūz lo
cum. igitur videt qꝫ vel deus erit in uno loco
tm. vel nūlq; erit. z p̄ sequēs nō poterit esse
vbiq;. Ancedens patet. quia. iij. phisiocꝝ di
cit. Dignū est locum p̄tinere illud cuius est.
nec ee maiore nec minorem ipso locato.

Re
spōdeo breuiter qꝫ p̄hus loquit ibi de tali lo
cato quod localiter z circumscriptiue est in lo
co. Et de tali loco etiā intelligēdū ē ancedēs
positum i ista instātia.

Tercio dico q̄ esse
vbiq; p̄ se z simpliciter est p̄prium solius dei
Quia illud est p̄prium alicuius qđ p̄uenit si
bi soli z semp z p̄uersim p̄dicatur de eo. Sed

Instantia

Solutio.

Lōclo 5

Instantia

p se et simili est esse ubiqz sic se habet ad ipsum deum. Major patet p Porphiriū. Minor nota est ex precedebibz. Contra tamē illā minore posset argui. Et primo q̄ eē ubiqz nō sit p̄ prium dei. ex eo q̄ sibi soli conueniat. quia si esset solummodo unus homo. tunc anima humana esset ubiqz. cum sit tota in toto corpore quod vivificat. et tota in qualibet eius parte.

2 D. fm vñiuersalia sunt ubiqz et semp
3 ergo nō solum deus. D. ubiqunq̄ ē corpus ibi necessario est materia. sed in omni loco est corpus. quia nō est dare vacuū. vt patet. iij. physicor. ergo in omni loco ē materia. et p̄ nō
4 materia est ubiqz. et nō solū deus. D. illud quod nō conuenit deo ab eterno nō conuenit sibi semp. sed esse ubiqz nō conuenit deo ab eterno. cum omnibus factuz sit in tpe. R̄ndeo ad primuz q̄ ex hoc nō sequit q̄ aīa p̄ se et simili est ubiqz. sed solū p̄ accidēs. puta illo casu p̄ sito. Ad scd̄ dōm q̄ vlia nō dicunt eēbī q̄ positiue. sed p̄natine. q̄ nūl q̄ p̄ se sunt. In q̄tum em̄ vlia sunt. tūc abstrahut a dōtionibus indiuiduātibus q̄ sunt hic et nūc. et p̄ se quēs abstrahut ab vbi et a loco. Ad tertium dōm q̄ omni loco ē materia p̄ accidēs i q̄ ē corpus de p̄dicamento sube. qd̄ addo p̄ rāto. q̄ i loco ubi sunt accidētia sacri altaris nō ē materia. q̄ in tali loco localiter et occupatiue nō ē corpus de p̄dicamento sube. sed tūc modo corpus de p̄dicamento quātitatis. Etia nō ē simili eadē materia i diuisis locis. s̄ ē alia et alia portio materie. sed idē deē in oī loco. Ad q̄tū dōm. q̄ deū eē ubiqz ē deū eēi omibz rebus ita q̄ nulla res sit i qua deē nō sit. et idō deus ab eterno fuit ubiqz cū erat in seipso. quia nulla res erat nisi ip̄ solus. In alijs rebus deus cepit esse in tempore nō per mutationez sui. sed per mutationez rez. Hic etiam res fuerunt in deo ab eterno. nō stabilitate rerum fū se. sed stabilitate etentitate dei. quia omne quod est ē aliquo est i eo fū modū eius in quo est. et iō res sunt i deo eternaliter. et deus est in rebus temporaliter. cum res mensurant tpe. deus autem eternitate.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Articls

Quantus ad secum

dū principale. vtz angelus sit in loco. ponaz tres p̄clusiones. Prima q̄ angelus est i loco. Secunda q̄ unus angelus nō potest esse in pluribus locis. Tercia q̄ angelus mouetur de loco ad locum. P̄clussionē p̄mā probat doctor noster sic. Unūquodq̄ est i

locō p̄ suam quātitatem. sed virtus angelis nō quocunq̄ accepta. sed p̄ compationē ad obiectum et opationē est quantitas angelis. ergo angelus potest dici vere esse in aliquo loco vt corposim q̄ p̄ opatōem suam virtutē sua et vere et realiter applicat circa talē locum. Minor declaratur. Nam virtus nō dicit quantitas in ordine ad substantiā. nam vt sic dicit qualitas et bona dispositio habentis. nam virtus est que habentez p̄ficit. ergo esse q̄tum ei competit vt dictū est. s. in ordine ad obiectū sine fm opatōem circa obiectū. Major patet p Aquicenā in sufficiētia sua. D. istius intē et h̄is videt esse Damas. li. i. cap. vi. Dicit em̄ q̄ angelus ibi est ubi opatur. D. illud cuius virtus est finita et limitata necessario loco diffinīt. et p̄ cōsequēs diffinītive est i loco. sed virtus angelis ē finita et limitata. ḡ t̄c. maior p̄. Nā sicut deus ex hoc ē ubiqz. q̄ sue virtutis quātitas est infinita. sic aliqd erit i loco determinato. q̄ eius virtus ē finita et determinata. et idō angelus loco diffiniet. cū ei⁹ virtus sit certa mensura determinata et diffinīta. Sed h̄ illā opinionē. quidā arguit directe quidā indirecte. Directe sic. Si opatio angelis est sibi ratio essendi in loco. vel hec erit operatio immanc. vel opatio transiens. Nō prima. Nam talis operatio cum sit intelligere et velle non est minoris abstractiōis a sitū q̄ eētia angelis. Si igitur eētia angelis nō est sibi ratio essendi i loco. nechoc poterit esse eius opatio. Nec scda nā sic quātitas exīs i uno corporē nō potest alteri corpori esse ratio essendi i loco circumscriptiue sic opatio transiens existēs in re mota nō poterit eēratio existēdi in loco determinatiue.

D. si opatio transiens ēt alicui ratio essendi loco diffinītive. tūc corpus mouēs aliud corpus simul ēt in duobus locis. in uno circumscriptiue p̄ p̄priam quātitatē. et alio diffinītive p̄ suam opatōem. D. sicut se habet opari ad esse. sic se habet opari in loco qd̄ esse in loco. Sed semp opari p̄supponit esse. ergo semp opari in loco p̄supponit esse i loco. et per dīs opatio nō erit ratio essendi in loco. quia cā nō p̄supponit effectū. sed ecōuerso. D. si opatio esset ratio essendi in loco. tūc cum celuz operetur in ouo vel in grano milij. celum. esset in ouo vel in grano milij. D. cum angelus existens in celo empyreō nō operetur circa aliquod corpus. sequeretur q̄ angelus existens in celo empyreō non esset in loco. D. angelus transiens dō celo ad terram potest transire medium quod nihil operetur. in medio.

Loclo
Egidiius

7 ut sic in nullo loco est. quia dum est in transitu
nō est in celo nec in terra. quia dum aliquid mo-
uet nec est in termino a quo nec in termino ad
quē. nec erit in medio. quia ut supponit dū trā-
sit medius nō opatur in medio. ¶ P. si opari
circa rem aliquā corpalem eēt pella ratio eēndi
in loco. tūc deus eēt in loco. consequētia p̄z.
quia deus potest habere et habet opatiōem cir-
ca rem corpalem. ¶ P. quicquid dūenit ali-
cui omni alio circūscripto p̄ter subam. hoc dūe-
nit ei p̄cise p̄ subam. sed circumsc̄ptio ab ange-
lo omni alio p̄ter subam. adhuc dūenit ei eē in
loco. ¶ P. articulus parisiensis dicit. Angelū
eēt loco p̄ eius operatioēz tm̄. ita q̄ nullo mo-
do dūeniat sibi eēt in loco p̄ substantiam error.
10 ¶ P. si operatio angelī eēt sibi rō eēndi in lo-
co. hoc eēt p̄ tāto. quia illud circa quod opera-
tur est in loco. Sed sepius angelus operatur
circa ea que nō sunt in loco. puta cum virtutez
suam applicat ad vltimū celum. vel circa ali-
quam substatiām p̄patam. ergo protū nō es-
set in aliquo loco. ¶ Sed illa nō concludūt.
Igit ad prūmū dicēdū. q̄ opatio p̄ quam
angelus est in loco nō oportet q̄ sit corporis trā-
mutatio. sed est sue virtutis applicatio. et da-
to q̄ illa applicatio sit in applicante. s. in ange-
lo. et p̄ sequēs sit equalis abstractiois a ma-
teria sicut eēntia angelī. nō tamē est equal ab-
stractiois a quāto modo quo sumit q̄tum in
separatis a materia. quia quātitas virtutis co-
gnoscitur in ordine ad obiectū p̄ opationem
Ad 2 ¶ Ad secundū dicēdū q̄ corpus mouens
aliquid corpus est. in eodem loco circumsc̄ptine
et diffinitive. ¶ Ad tertiu dōm q̄ quis abso-
lute loquēdo opari p̄supponat eē. tñ nō q̄dli-
bet opari determinat p̄supponit quodlibet eē
determinatūz penes h̄mōi opari. q̄; q̄tq̄ tale
eē innascit ex ipso opari. Nō em̄ omne citha-
risare p̄supponit eē cithareculum. cum cithari-
sando quis efficiatur citharedus. Sic in p̄/
posito quis opari angelī p̄supponat eē ange-
li. tamē angelum opari in loco nō presuppo-
nit angelum esse in loco. quia tale esse innasci-
tur ex h̄mōi operari. ¶ Ad quartum dicen-
dū q̄ aliquid potest opari dupl̄r. vel medi-
ate vel immediate. Si immediate circa aliqd.
tūc h̄mōi opatōe ad locuz determinat et diffi-
nit. Nō aut si mediate opatur. Lū igit celuz
mediate opetur circa illa inferiora. ergo argu-
mētu nō excludit. ¶ Ad quintū dicēdū q̄ q̄z
quis angelus nō habeat opatiōem circa celum
empireum qua moueat tale celum. tamē vir-
tutem suam p̄ suam intellectiōem et volitōem

potest applicare ad h̄mōi celuz. ¶ Ad sextū Ad 6
dicēdū q̄ nullo tpe vel instati potest esse an-
gelus sic ocosus q̄ ad nullum ens co:porale
applicet suam virtutē. ¶ Inuenitur alīs ab
alīs talis additio appolita. Dato tamē q̄ q̄n
doq̄z sic esset ocosus. tunc pro illa mēsura nō
esset actu in loco sed aptitudine. ¶ Ad septū
mū dicēdū q̄ consequētia bona esset si de-
us esset finite virtutis. nūc ppter infinitatem
sue virtutis non diffinit vel determinatur ad
vnū locū. sed est ubiq̄z et in omni loco. ¶ Ad 7
octauū dicēdū q̄ minor nō est vera. ergo ra-
tio non excludit. ¶ Alīs inuenit sic. Minor
nō est vera. quia quātitas angelī nō accedit
immediate p̄m substantiaz angelī. ergo ratio
nō cōcludit. ¶ Ad nonū dicēdū q̄ nō negat Ad 8
doctor noster q̄ eēntia angelī sit in loco. sed
dicit q̄ eēntia angelī nō est angelo immedia-
ta ratio eēndi in loco. et ideo articulus ille in
nullo est p̄tra doctorē. ¶ Ad decimū dicēdū Ad 9
nēgo minorē. Ad p̄batōnē dōm q̄ vltimū
celū saltēp̄ accidēs est in loco. Ad substantiaz
enā separatam nūq̄ angelus tam fixe applicat
suam virtutē. q̄ ex hoc desinat h̄uiusmodi ap-
plicatio ab omni corpe. quia saltem ipse vule
esse in loco in quo protū est. et tūc h̄mōi vel-
le est quedam angelī opatio sue sue virtutis
applicatio. ¶ Sed alī p̄tra p̄dictam cōclu-
sione arguit in directe suas singlāres positiō-
nes confirmādo. ¶ Quidam em̄ dicūt q̄ an-
gelus nūq̄ est. sic q̄ ei debeat locus vel sit
diffinitive. sed est ubiq̄z p̄sens culibet co:po-
ri p̄sentia ordinis non p̄sentia situs. siue mo-
ueat corpus siue nō moueat. Tamen ut di-
cunt p̄sentia angelī ad locum p̄cedit sua z ope-
rationē in loco. quia omnis actio p̄supponit
p̄ntiam actui et passui. Unde opatio nō fa-
cit agentia eēntiam p̄sentem passo. sed p̄sup-
ponit. ¶ Sed illud nō valet. Quia tūc ange- Lōtra et/
lus eēt ubiq̄z. quod soli deo dūenit. vt patuit 1
i. iij. excludit p̄m articuli. ¶ P. cuius eēntia 2
extēdit se ad ubiq̄z p̄sentialiter eēndū. eius
virtus extēdit se ad ubiq̄z operādū. ergo si eēntia
angelī est simul p̄sens omni corpi. ut iste
affirmant. tunc eius virtus simul possit opari
in omni corpe. quod est impossibile. ergo zc.
¶ P. si deus faceret aliuz mundū. aut angelī
que nūc dūcis esse plentē culibet corpori isti-
us mundi. erit p̄ns etiam culibet corpori illius
secūdi mundi. aut nō. ¶ Si sic. eadem ratione se
deus faceret infinitos mundos. quibus ange-
lus eēt p̄ns culibet corpori cuiuslibet mundi. q̄d ē
impossible. q̄; si sic q̄libet angelus eēt infinitus

Si nō tūc angelī hoc mōdo erit diffinitiū.
⁊ p dñs i hoc corpē nūc erit diffinitiū. ⁊ non
cuilibet corpī p̄sens. ¶ **P.** illa opinio est exp̄
se p̄tra Dama. qui. li. q. ca. iq. ait. q̄ angelī q̄n
sunt in celo nō sunt in terra. et cum ad terram
a deo mittunt. nō remanēt in celo. ¶ **A**lij di-
cunt q̄ angelus p̄ suā eētiā sit loco. sic
q̄ ratio eēdi angelū i loco determinato est eēti-
ā sua. ¶ **Q**uiā sicut se habet ens infinitū ad
eē vbiqz. sit se habet ens finitū ad eē alicubi.
Sed deus ppter infinitatē sue eētie est vbi-
qz. ergo angelus ppter limitationē sue essen-
tiae est i loco determinato. ergo tc. ¶ **P.** prius
fm naturam est actiū p̄sens passiū q̄ agat
in ipsum tc. ¶ **P.** angelus fm eētiā suā
nō potest eē extra vniuersum. quia pars non
est extra suū totum. nec potest esse vbiqz in
vniuerso. quia tunc pars equareſ suo toti. er-
go erit alicubi i vniuerso. ⁊ p sequēs erit dif-
finitiū in loco fm eētiā suā. ¶ **P.** arti-
culis p̄risensis dicit. Qui dicit q̄ anima se
pata vel angelus fm substantiā nūsq̄ sit: er-
ror. ¶ **S**ed ne illud stare potest. q̄ sic con-
uenientem eē in loco. fm q̄ conuenit sibi eē qn-
tum. ut patet p Alicenām in sufficientia sua
Sed esse qua nūtum nō conuenit angelo fm
eētiā suā. ut de se patet. ¶ **P**ropter qd̄
dicit quidam solēnis doctor scđo suo quolz.
qđone. ix. q̄ omnes magistri in hoc conueni-
unt. q̄ eētiā nō est ratio eēdi in loco. ¶ **A**d
primi ergo dicendū q̄ infinitas eētie nō est
immediata ratio fm nōstrū modū intelli-
gendi quare deus est vbiqz. sed quantitas si-
ue magnitudo sue virtutis qua deus est i om-
nibus. quia in omnibus opatur omnia que
producuntur producēdo. et ea que permanēt in
eē conservando. ¶ **A**d secundū dicendū. q̄
qzuis opatio p̄supponat plentia actiū ⁊ pas-
siū. de virtute tamē rationis nō oportet q̄ p̄/
supponat plentiam localē. In plus em̄ habet
se plentia q̄ plentia localis. ¶ **P**otest etiam
dici q̄ dārō q̄ actiō p̄supponat plentia agen-
tis. huiusmodi tamē plentia p̄supponit quā-
titatem virtutis eiusdem agētis. p̄ quāz quā-
titatem hm̄i agens separatum de quo ad pres-
sens loquimur est in loco. ¶ **A**d tertium di-
cendum. q̄ angelum concedimus eē alicubi.
nō tamē immediate p̄ eētiā. sed fm virtu-
tem ⁊ opationē. ¶ **A**d quartum dicendū. q̄
articulus exponit p̄ alium qui sic dicit. q̄ an-
gelus nūsq̄ sit fm substantia error. si intelli-
gatur q̄ substantia nō sit i loco. Si autē intel-
ligatur q̄ substantia nō sit ratio essendi in lo-

co. verum est q̄ nūsq̄ est fm substantiā. Ex h

evidēter apparet q̄ articulus nō soluz nō est

cōtra nos. sed etiam p nobis. ¶ **S**cdō dico

Lōcō 2

q̄ angelus p̄sata sua naturali virtute nō po-

teat eē simul i pluribz locis ⁊ plura sunt. Q̄

Ratiō:

sicut creatura p̄ naturam suam determinat ad

vnam speciē. sic p̄ quantitatē suam determi-

natur saltem p̄ eodē tpe ad vnu locū tc. ¶ **I**sta

clclusionē videt tenere m̄gr. qz pluribz aucti-

bz p̄bat in līa q̄ angelus loco diffiniat siue

ad locuz determinat. ¶ **S**ed illud aliq̄ nō te-

nētes arguunt sic. Nedium sapit naturā ex-

tremoz. Sed angelus est quoddā medium

inter naturam corporeā ⁊ inter deū. Lūz ergo

natura corporea sit tm̄ in vno loco. deus autē

lōm̄ loco. quia vbiqz est. angelua simul erit

in pluribus locis. ¶ **P.** vnu corpus potest eē

in diversis locis simal. ergo vnu sp̄s. Lō

sequētia p̄. p̄bat aīcedēs. qz nō magis repu-

gnat eidē corpī simul duo respectus extrinse-
ci q̄ duo respectus intrinseci. ¶ **Z**duo intrinse-
ci si lōueniūt eidē corpī. qz idē corpus fm cā

dem albedinē est pluribus albī simile. ⁊ siml̄

fundat plures similitudines q̄ dicunt respe-
ctus intrinsecos. ergo simul poterit h̄re plus

res situs. cū situs dicat quendā respectū extri-
secū. ¶ **P.** illud aīcedēs p̄bat salte de possibi-
li. qz sicut se habent plura corpora ad vnum lo-
cum. sic se habet vnum corpus ad plura loca

Sed virtute diuina duo corpora possunt eē

in vno loco. sicut apparet cum corpus glori-

ficatum trāst̄ aliud corpus. ḡ tc. ¶ **P.** quic-
quid deus p̄t mediāte causa scđa p̄t sine ea.

sed mediāte questione panis i sacramēto alia-

ris corpus xp̄i virtute diuina ē in pluribus al-
taribus. ergo ⁊ sine tali cōuersione eadem vir-

tute poterit idēm corpus eē in diversis locis.

Maior ēnota. maxime si illa cā scđa non sit

cā intrinseca. sicut ēi p̄posito. Minor etiam

p̄ ex fide. ¶ **I**ste due vltime p̄bationes nō

sunt ad p̄positū. qz p̄cō p̄ns ē dō naturali virtu-

te ⁊ nō de absoluta potētia dei. ¶ **A**lt̄ autē

corpus v̄l angelus possit simul eē in diversis

locis ⁊ p̄ quē modū h̄ sit possibile. hoc int̄cōdo

tractare inferius li. iiij. dist. x. ¶ **A**d p̄mū igit̄

dōm̄ q̄ angelus tenet mediū nō q̄ ad plurali-

tatē locoz. sed q̄zum ad modum eēdi in lo-

co. quia deus nec circumscriptiū nec diffini-

tiū est i loco. sed corpus descriptiū et diffini-

tiū est in loco. angelus tanq̄ medium tenēs

est diffinitiū in loco. nō autē circumscriptiū.

¶ **A**d scđm̄ nego aīcedēs. Ad p̄batōz p̄mā

dico q̄ nō est simile. qz cūm similitudo dicat

Dpi. q̄ an-
gelū sit p̄ es-
tentia suaz
in loco.

Lōtra eā.

Henr. de
gall.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Solutio

Ad 1

Ad 2

pur respectū stāte eodē fundatēto multipli-
catis solū termīs multiplicant̄ silitudines. si
tus aut̄ nō dicit pur respectū. nā oīa sex pñci-
pia dicūt rē absolutā. qñuis illā dicāt cū tñ
tatoe respectus siue sub respectu. **S**edaz t̄
terciā pbationē pcedo. co qñ arguant de na-
tura rei sed de potētia dei. **Q**ui tñ eēt oppo-
site opinionis ille diceret ad scđam pbationē
qñ nō est simile. qñ virtute diuina sine tradic-
tione potest tolli a dimensionib⁹ corporis eaꝝ
effectus extrinsecus qui ē resistere alīs dimen-
sionibus. rōne cui⁹ resistētie vñ corpus nō
compatit alterz in eodē sitū. **S**ed vñ t̄ idz
corpus eodē modo s. localiter circucriptiue
ēt hic t̄ alibi implicaret contradictionē. qñ esset
hic t̄ nō eēt hic. Nā quod h̄ loco circucriptiue
bit. alibi nō potest circumscribi. **A**d tertiam
pbationē diceret qñ deus nec m̄diāte cō i-
nversione nec sine puerione corpus suū facit
ēt simul i diversis locis circucriptiue fm̄ eas
dem dimēsiōes. ergo t̄c. **T**ercio dico qñ an-
gelus mouet localiter. **O**nia oē qd̄ mutat lo-
cū mouet localiter. sed angelus mutat locuz. vt
p3 p Dama. li. h. c. iii. **P**. aia separa mouet
localiter. ḡ t̄ angelus. **L**osequētia p3. nā cuꝝ
angelus sit pfectū suppositū. nō apparet qua-
re sibi magis repugnet moueri qñ anīme que
nō habet rationē pfecti suppositi qd̄ suū sepa-
ra est a corpe. **A**ncedēs patet. Nā articulus
fidei dicit animā christi descendisse ad inferos
Sed forte dicet. qñ si angelus mouet. tūc
habet materiā ptem sui. pñtia p3. q. metaph.
vbi dī qñ in om̄ remota optet imaginari ma-
teriā. **I**tsi mouet tūc habebit pte t̄ pte. qñ
vi. phisicoꝝ pbaf. qñ om̄e qd̄ mouet ptem ē in-
termiño a q. t̄ ptem i termio ad quē. **R**. qñ
istī duo textus Arist. debet intelligi deco qd̄
sic mouet qd̄ se spacio sup qñ mouet pñtia ē in-
termiño a q. t̄ ptem i termio ad quē. **R**. qñ
istī duo textus Arist. debet intelligi deco qd̄
sic mouet qd̄ se spacio sup qñ mouet pñtia ē in-
termiño a q. t̄ ptem i termio ad quē. **S**ic utz angelus mouet i pte
vel i instati sat̄ difficile ē videre. **S**eqn-
do tñ dicta doctoris nr̄i opoz̄ nos dicere qñ
motus angelus fiat i pte. **Q**uia i quacūqz acti-
one ē successio illa aliquo mō tēpe mensurat.
sed tā i actōib⁹ immanētib⁹ qñ i actōib⁹ trāse
untib⁹ ipsius angelis ē successio. Angelus. n.
nō simul intelligit qñ cūqz intelligit. nec simul
informat suus intellectus plurib⁹ speciebus
t̄ ideo licet angelus nō intelligat cū discursu.
est tamē quedā successio in suis intellectōib⁹.
Et sicut p cognitiones. sic etiam p affectiones
mutat. Unde genes h̄mōi actōes Aug. viii.
sup Ben. ad lram dicit angelus moueri p te-
poza. Et sūl in actionib⁹ angelis transiūtib⁹

Ad 2 ety.

Loco

Instantia

Solutio

Opī. egi.
qñ angelus
mouetur i
pte.

est successio. qñ nō simul opatur in om̄ia tem-
pora circa qñ potest opari. Et vt patuit in pces-
tentibus ex hoc qñ opat circa aliquod corpus
dicūt eēt in loco. ergo ex successione talū opera-
tionū ipse dicūt moueri localiter. vt p3 p Am-
brosum t̄ Bedā in lra istius distinctionis.
Aduertendū tamē ppter alīq. dicta Aug.
qñ oīs successio reducit ad mēsurā tpa. t̄ qñ
in motu angeli immediate attēdit aliqua suc-
cessio puta successio opationū. t̄ mediate illa
rum opationū successione attēdit variatio si-
ue successio localis. t̄ ideo motus ille magis
pprie dicūt motus p tpa qñ p loca. **I**ndefor-
te motus Aug. viii. sup Ben. ad lram negat
simplē spūalem creaturez mōqueri p loca. asse-
rēs eam mutari p tpa. **S**ed ptrariūz isti⁹
tenētes dicūt angelus moueri i instati. **Q**uia statim oue-
tur maioris pñtia ē substātia spūalis qñ res cor-
poralis. sed sol m̄lultiplicat radios suos ab ori-
ente ioccidēs i instati. vt p3. q. de anīa. ergo
t̄c. **P**. si mouet in tēpe. tūc eque velociter
mouet corpus t̄ angelus. falsitas pñtis p3.
qñ sp̄ suba spūalis vigorosior est corpali. pba-
tur pñtia. qñ deus pōt facere corpus quod i
grauitate v̄l leuitate tm̄ excedit illud corpus
quod mouet in tpe cū angelō quātū tps mē-
surās motū corporis excedit tps mēsurans mo-
tuū ipsius angelī. t̄ p pñs illud corpus a deo
factū mouet eodē tpe eque velociter cū ange-
lo. **P**. anīa intellectua mouet i instati. ḡ t̄
angelus. pñtia p3. anccedes pbaf. nā i illa du-
ratōe qñ corrumpit t̄ morit hō nō manet aia i
corpe. al's simul moreret t̄ viueret. sed corrū-
ptio homis ē i instati. ḡ i instati mouet extra
corpus. **S**ed ptra illā opinionē arguit a **L**ōtra opī
quibusdā sic. Illud quod agit i instati non
potest sic agere quin prius agat in vna par-
te qñ in alia. ergo t̄c. **P**. om̄is mutatio
indivisibilis est terminus alicuius moueri.
vt dicit. v. phisicoꝝ. ḡ h̄cē ē qñ angelus pri-
us habeat vez motū qñ tpe mēsuraē qñ muta-
tū eē. **P**. sicut se habet pñctus ad linea. sic
instas ad tps. ergo pñtatum sicut se h̄z pñ-
ctus ad instas sic linea ad tps. sed pñct⁹ non
pōt ab aliqua creatura pñasiri i minori qñ in
instati. ḡ a nulla creatura pōt pñasiri linea i
minorī qñ i pte. **P**. angelus nec mouet dū
est i termino a quo. qñ nō dū ē motus icho-
atus. nec dū ē termino ad quē. qñ tūc cessauit
motus. t̄ p pñs optet qñ moueat i medio. igit
si in eodē instati eēt i ipso medio t̄ in ipso ter-
mino ad quē. tūc angelus simul moueret t̄

Opī. ḡfīs/
stātim oue-
tur angel⁹.

Lōtra opī

4

5 quiesceret. quod est tradictio. ḡ t̄c. I. p. viii
separa nō mouet i instati. ergo nec angelus.
sequētia patet. quia nō maioris velocitatis
est angelus q̄ aia separata. p̄bat antecēdēs. qz si
aia separata moueret i instati. tūc minoris vti-
tis eēt in corpe glorificato q̄ sine tali corpore
cum tali corporē possit moueri in instati.

6 D. si angelus moueret i instati. tūc de⁹ nō
posset tota virtute sua angelū velocius moue-
re q̄ ipse angelus moueat seipm. cū nulla mē-
sura breuior sit instati. sed falsitas sequētis
patet. qz idē mobile velocius mouet virtute
infinita q̄ virtute finita. D. si angelus mo-
ueret i instati. tūc simul eēt duobus loc⁹. q̄ a
simul eēt i medio et i termio. Sed licet actio
sunt vera. ratōes tñ ille q̄uis sint magne ap-
parētie. tñ nō cludunt. Ad primū igit̄ di-
cēdū. q̄ q̄uis agēs creatū p̄us natura agat i
vnā p̄tem q̄ i aliā. nō tñ oportet q̄ p̄us du-
ratōe agat i vnā p̄tem q̄ i aliā. Ad scđ⁹ di-
cēdū q̄ illa p̄positio Aristo. apud fideles nō
eēt vera vlt. Nā i p̄mo instati quo sol fuit crea-
tus potuit illuminare. tñ illā mutatōem illu-
minatōis nō p̄cessit aliquid moueri. Ad ter-
ciū dōd⁹ q̄ p̄portio mutata nō tenet nisi fiat
penes aliquid intraneū. Unq; eēt de genere per-
manētū eēt de natura pūcti. sicut esse de genere
fluētū eēt de natura intranea ipsius instatis. ḡ
si i minori p̄portiōis mutata diceret. sed sic
se habet pūctus ad instas q̄ pūctus eēt quid p̄
manēs. tñ instas eēt qd̄ fluēs. bñ cluderet. ḡ lis-
nea est quid p̄manēs. tñ tempus eēt quid fluēs.
sed p̄transitio pūcti vel linee est quid extrinse-
cū ab eis. ideo nihil cluditur. Unq; sicut nō
sequit. pūctus nō potest bis signari i eodē in-
stati. ḡ linea nō pot bis signari in eodem tpe.
qz talis compatio est ad extrinseca. sic i p̄posi-
to t̄c. Ad quartū posset dici q̄ angelus in
p̄mo signo vel instati cū eēt termio ad quem.
nō p̄prie dicit quiescere. sed dicit mutatō esse.
ideo nō sequit q̄ simul moueat et q̄escat. qz
unq; bñ sequat q̄ simul mouet et mutatus est.
tñ illud est munere omnib⁹ instataneis. puta q̄
simul mouent et mutata sunt. Aer em̄ simul il-
luminat et illuminatus est. Ad qntū pot ne-
gari p̄ntia. qz virtus aie naturalē loquendo est
minor q̄ deus angelī. Dato etiā q̄ aia separata
moueret i instati diceret aduersari⁹ q̄ nō eēt
conueniēs q̄ uicta corpori q̄uisq; glorificato
moueat i tpe. qz uicta corpori naturalē sequit
leges corporis. nec hoc cedit ad imperfectōis aie.
cuq; vt sic sibi naturale q̄ mouet i tpe. dum

negaret p̄ntia. qz in eodē instati ipse diceret
esse plura signa. et i breuiori q̄ i instati posset
deus mouere angelū puta i vno signo. p̄os-
set etiam dici q̄ eodē modo posset argui p̄ de-
us nō posset ceteris aerez illuminare q̄ sol. cū
sol illuminet eū i instanti. Et iō oportet nos
dicere q̄ deus nūq; agit toto suo imperiu actū
suum q̄uis q̄uis principiet in mīma durati-
one. t̄ q̄uis h̄mo natura attingat equalitatē
velocitatis qua deus eūdem effectū principia-
ret. multis rāmēt infinitis alīs modis natu-
ra potest desicere a virtute diuina respectu eius-
deni effectus. Ad septimū diceret aduersa-
rius q̄ q̄uis impossibile sit aliquid eēt simul in
duobus locis māsiue t̄ p̄manēter. tñ nō eēt im-
possibile idē eēt i duobus loci trāsitiue siue in-
stabiliter t̄ trāsitorie. Ad ea tñ q̄ sunt idu-
cta i Doctorē ipsemet r̄ndet hac distinctōne.
Ad primū dicit q̄ nō eēt silē. qz lux nō mo-
uet p̄ aerē. sed sūt i aere actinē generatōes lu-
cis. q̄ quidē cū instataneis sunt. licet vna aliaz
p̄cedat ordine cālitatis t̄ origis. si lñ inducū
tur i eodē instati. Lñ igit̄ eadē virt̄ angeli ap-
placet ad totū spaciū. eadē autē sp̄s lucis nō
trāsít totū spaciū. ideo q̄sl in nullo eēt ad p̄posi-
tū. Ad scđ⁹ negat p̄ntia. Nā t̄ps mensu-
rās motū angeli eēt alterius rōis a tpe mēsurā/
te motū corporis. t̄ ideo nō sunt ad inuicē p̄pa-
bilia. nec p̄ abbreviatōem vnius ad equalita-
tē alteri⁹ poterim⁹ p̄uenire. Ad tertium dōd⁹
q̄ sepatio aie vt eēt quedā corruptio nō eēt mot⁹
pp̄rie sed mutatio. t̄ idō i instanti poterit mē-
surari. Si autē post mortē hōis maneret aia
i corporē vt forma corporis s̄t vt motor. qd̄ do-
ctorē nr̄ valde reputat possibile. t̄ postea sepa-
ref vt motor sepaſt a mobili. idē eēt iudiciū de
aia t̄ de angelo. qz vt sic ipsa aia vero motu a
corpe separet. ita q̄ eēt signare ultimū instas
quo eēt i tali corpe. t̄ primū quo eēt extra tale
corpus. t̄ p̄ q̄ns motus eius tpe cōcepto s̄tra
illa duo instatia mēsuraret.

Et per hoc etiā ap̄ Articls 3
paret qd̄ sit tenēdū de tertio principali.

Quantus ad quar Articls 4
tu p̄ncipale. vt̄z natura vltis sit i loco. dōd⁹ q̄
sicut natura vltis nō generat p̄ se. sed generaſ
ad generatōem alteri⁹. puta ad generatōz pri-
culariū. vt̄ ait auctor. vi. p̄ncipioz. sic etiā nō
mouet p̄ se. sed si sibi p̄petit aliquid moueri. hoc

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6 sc̄z est p̄uicta corpori. Ad septimū aduersarius

Ad 7

Solutio
eoꝝ q̄ sunt
i Egidii.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Articls 4

Ad pnci/
pale argu/
mentum.

solumodo sibi competit ad motū alteri⁹. sed
motū pnculariū. Ad pncipale argumētū
ptz. Ad illud in pncrariū dicendū q nullā
subā spūalis est i loco circūscriptiū. et sic in/
tellegit Boetius.

Distinctio tricēsimaoctana
et tricēsimanona.

Vnc ad pro
positū rē. Hic mīgr facit cōpart
onē scia dei ad res scitas. et econā
so. Et diuidit i duas ptes. Nā pmo mīgr in
quirit vtr scia dei sit causa rez. Secdo vtrum
scia dei mutet ex mutatōne rez. distin. xxxix.
ibi. Prerera queri solet. Prima i duas. Nā
primo mouet questionē et ponit eius soluti
one. Secudo ex illa solutōe mouet alia inci
dētē dubitationē. ibi. Ad hoc autē quod su
pra dictū est. Prima in duas. Nā pmo mo
uet pdictā questionē et pcedit circa eā opina
tione ad vtraqz partē arguedo. Secudo terer
minatiue veritatē asserēdo. ibi. Hanc que vi
detur repugnantiaz. Tūc sequit illa pars.
Prerera queri solet rē. que est principiū di
stinctionis. xxxix. Et diuidit i tres ptes. Nā
primo magister pponit questionē. Secudo interponit suam responce. Tercio oppo
nit quorundā obiectionē. Secunda ibi. Ad
quod dicimus. Tertia ibi. Hic opponitur.
Et hec in duas fīm q cōtra duo dicta addu
cit instantias seu obiectiones. Secuda ibi.
Et vero. Prima in tres. Nam primo magi
ster tangit hmōi obiectionē. Secudo respō
det fīm ppriam intentionē. Tercio respondet
fīm aliorum opinionē. Secunda ibi. Ad qd
dicimus. Pōt quidē deus. Tertia ibi. Item
a quibusdā rē. Sequit illa pars. Et vero
quod rē. Ubi pmo ex dictis bti Hieronymi
q quedā pdicta adducit instantiā. Secun
do hmōi dicta exponit iuxta rectam intelligē
tiam. ibi. Ex tali itaqz. Circa istas distin
ctiothes quero.

Truz scia dei sit cā rez ad extra pdic
taz. Et videſ q nō. q̄ mutabilis
effec̄ pcedit a mutabili cā. Sz ois cre
atura ē mutabilis et vanitati subiecta. scia vero
dei nō ē mutabilis. g nō poterit eē cā mutabili
um creaturaz. Maior ptz. q̄ effectus et cā
hnt analogia et pportionē ad iuxitē. vt patet
q̄. phisicorū. Minor de se nota ē. Contra.
Auer. xij. meth. q̄ scia nrā causat a rebus. Sz

scia dei ē cā rez. Hic pmo vidēdum ē te eo
qd̄ qrit. Secdo vtr cognoscat futura cō
tingētia. hoc qrit ad illa dist. xxvii. Ter
cio vtr deus possit scire infinita. Quarto
vtr de pncientia se extendat ad omnia. et h
qrit ad dist. xxxix.

Quātū ad primū Article 1

vtr scia dei sit cā rez ad extra pdicatz. ponā
duas cōclusiones. Prima ē q̄ scia dei est cā
rez. Secuda q̄ fīm nostrū modū intelligē
di no ē immediata cā rez. Primū pbo sic. Lēctō 1
Artificis scia est cā eoz que ab artifice ordīa
te et scierifice pdicunt. sed deus ē artifex om̄i.
iuxta illud Sap. vii. omniū ē em̄ artifex oēz
habes virtutē. omnia pspiciēs. et oia ordinata a
deo pdicunt. vt patebit i li. ii. ergo scia dei est
causa rez omniū. P. omne quod est reali
ter et formaliter idē quod creatrix eētia. hoc
est causa rerū. sed scientia dei est hmōi. quia vt
supius sepius est pbatū. attributa diuina nec
realiter nec formaliter differit a diuina essen
tia. ḡ rē. Cōclusionē scđam pbo sic. Illud
qd̄ est tm cā sine qua nō ipsaz rez pdicatur
fm nr̄m modū intelligēdi nō est p se et imedi
ata cā ipsaz rez. Sed sicut dicit mīgr in lī.
scia dei est cā rerum sine qua nō si scientiaz
em̄ ad noticiā referamus. P. fm idē genus
cause nō pnc vnius effectus esse plures cause
p se et que primo seu immediate. sed volun
tas dei ē pma et immediata cā om̄i. ḡ nō scia.
Maior ptz. Minor pponit btūs Aug. iii.
de tri.ca. iij. vbi ait. Diuina voluntas ē sum
ma cā om̄i. et nihil hic agitur visibiliter et sen
sibiliter quod nō de interiori et inuisibili ac in
telligibili aula summi impatoris aut indeat
aut permitat. Et illa est etiā intētio docto
ris nr̄i q̄ aut. q̄ in volēdo est qdā mot̄ anīe
ad res. in sciendo aut ecōuerso est quidā mo
tus rerum ad alam. Ideo scia fīm q̄ scia non
potest esse immediata causa rez. eo q̄ sciens p
sciam suaz respicit scita fīm q̄ sunt in ipso. sed
volens p voluntate suam potest esse immedi
ata causa rerum. q̄ p voluntate suam tendit
ad res fīm q̄ habent esse in seipsis. Sed co
tra illud arguunt quidā sic. Actōe lm̄ manē
tenihil pōt extra pstitui. sed velle ē actio lm̄
manēs. et sibi scire. ḡ nec voluntas nec scia dei p
prie est cā rez. sed ipsa potētia dei vt dicunt est
causa rez. P. illud cui acē transit in altez
pōt ee immediata cā ei vel rō pdicēdi ipm.
potētia est hmōi. quia. v. metaphysice. dicit. q̄

- 3 potētia ē trāsimutatiua alteri⁹ fm q alter⁹. Qd eūdē ordīnē obseruāt aliq⁹ fm nr̄m modū in telligēdi inter se vbi differūt sola ratione. quē obseruāt realiter i his i quib⁹ differūt realiter sed in nobis nec sc̄ia nec voluntas elicit actio nē immediate qua aliqd. pducit. Sz tñmodo ad hoc sufficit potētia executina. ergo zc. Ps polita causa sufficiēti zno impedita immediatē sequit effectus. sed voluntas dei fuit ab eterno. ergo creature pducte fuissent ab eterno.

Solutio

Ad 1

Ad 2
Ad 3

Ad 4

Articls 2

Sed illa nō concludit. Quia deus habuit ab eterno potētia producendi creaturā. at tñ solummō tunc pdixit qn eterna sua volūtas creaturam voluit esse productā. Ad p mū igit dicendū qn negamus diuina potētiam. sed dicimus q voluntas est pse et pma causa om̄i productorū ad extra. cū potētia dei nihil psequat ad extra nisi fm bñ placitum et imperiū sue volūtatis. Ad secundū p̄z eo tem mō. Ad tertiu dicendū qz quis potētia i nobis immediate elicit actū pductiū. tñ qz i artificiatis hoc nō facit nisi ad impiū volūtatis. ideo pductio talis pncipaliter attri buit volūtati. Juxta qd dī. vi. meth. Princi piū artificiatoz est volūtas. Et alibi. Artifi ciatoz volūtum sunt idē. Dic i pposito zc.

Ad 4. Ad qrtū dīm q talis forma arguedi non magis pcludit de volūtate s nos qz de potētia s te. qz nō minus dei potētia ē eterna qz dei volūtas. Ad argumentū tñ dīm q dei volūtas fuit ab eterno vt esset creatura in tempe. ideo qz quis volūtas sit eterna. creatura tamen fuit tpmaliter pducta.

Cōclo 1

1 dum articulū. vrum deus cognoscat futura contingēcia. Dico primo q deus certa sciētia cognoscit futura contingētia ab eterno. Quia si nō tunc nūc deus aut haberet rerū aliquarū ignorantia postqz pducte sunt. aut aliquid suescie p euētūz rerum in esse accreuiſſet. 2 Cōsequētia manifesta est. vtrūqz etiā conse quēs apparet impossibile. Ps. illud deus ab eterno cognovit cui⁹ ab eterno potuit ēē cau sa. sed vniuersiūqz ptingentis ab eterno potuit esse. 3 ergo zc. Ps. si nō. hoc ēē p̄tāto. qz eorū esse posset impediri. sed hoc nō obstat. Nā cū deus om̄ia illa impediētia cognoscat ab eterno. ideo de certo nouit vtrū talia futura euēnūt vel nō euēnūt. Secūdo dico q p̄dīctā certitudinē diuinescie nō tollit ptingentia a rebus ptingētib⁹. Nā cū sciētia

dei nō sit cā rerū nīsi mediāte volūtate. vt pa ruit i.i. articlo. volūtas autē dei nō vult decio qcūqz scit sed libere. z pōt ea nō velle. loq̄ndo de his q sūt extra ipm. g scia dei vt est causa cū determineſ ad effectū mediāte libera volūta te nō imponit aliquā nccitatēm his q futura sunt nīfi ex p̄dīcōne. puta supposito q de⁹ veritē ea sic vel sic euēnūt.

Di. xxxix.
Articls 3

Quantū ad terci

um articulū. vtz deus possit scire infinita. di stingui pōt. Quia vel qrit dīfinito discreto v'l ḳtinuo. P̄tō nō sati cōter pcedit q de⁹ cogscit infinita et ab eterno coguit. Qd pbat sic. De⁹ ab eterno coguit oia q actū fuerūt in eo. Sed vt ait ḡmē. q̄. meth. oēs pportiōes et forme q i potētia sūt i pma materia sūt actū i pmo motore. cū igit̄ materia sit i potētia ad infinitas formas salte nōero. g zc. Qd p. qz quis pfecte cognoscit aliquā virtutē. pfecte cognoscit oia ad q hmōi virtus se pōt extēdere. Sz de us sua vtutē pfecte cognoscit q se extēdere po test ad infinita. g zc. Ps. ad idē facit auctas 2 b. Aug. quā adduxi dīst. xxxv. cōlōe. iiij. i solutoe qntē rōis. Sz h̄ru istius quidā doctortenēs arguit sic. Qd nō est nec ēē potest hoc deus non cognoscit. infinitū discretū est hmōi. Si em̄ possent esse discreta infinita. il la 2stituerent ḡtinū infinitū magnitudine. quod impossibile est esse. qz cū virtus sequat magnitudinē. sequeret qpter diuinā virtutē ēē virtus infinita. Itē forma sballis illūma gnitudis ēē infinita fm pfectōz. Sz illud nō infringit pdictā p̄cloem. nec alr̄ optet rñ dēre qz tñsum ēsupiūs dī. xxxv. Pot tñ ne gari minoz. Ad pbatōez dico q discreta pñt ēē infinita q tñ nō ēent ḡtinua. sic sūt angeli et ale. Etia infinita ḡtinua possēt a deo pdu ci successiue. qz quis fm aliquos repugnet sīl esse. nō tñ repugnat qn simul a deo possēt cognosci. Nā repugnātia quā habet ad sīl ēēndū nō est ex dei ignorantia vel impotētia. sed soluz ex p̄t effectus est hmōi repugnātia. vt ipsiū dīcunt. De continuo autē infinito dīcit doctor noster et multi alij q cū nō habeat īdeam in deo fm se a deo nō potest intelligi. Quid tamē ego de hoc sentiam ad pñs nolo discutere. sed dñō pcedente discussiā i secūdo dīstī. prima.

Petrus de
alucrina.

2 Lōtra Pe
trum.

Quantū ad quar

um principale. vrum dei p̄videntia se p̄tē

Articls 4

dat ad oīa. Dicēdū q̄ quis humāna puidē
tia nō se extēdat ad oīa. qz siliū, z p̄ ūn̄ pui
zen tia alicuius nō extēdit se nisi ad ea que p̄
eū p̄nt vel pmoueri vel impediri. multa vero
sunt que p̄ hominē vt homo est nec p̄nt impe
diri nec promoueri. diuina tamē prouidētia
ad omnia se extendit. cū nihil sit tam difficultate
quā diuino p̄silio possit pmoueri. et nihil
tam contingēt vel etiā necessariū quā eodēz
cōsilio possit impediri. 1. Mala subsunt di
uine puidētia. ergo omia alia. Lōsequentia
patet. qz cū nullum agēt aspiciēt ad malum
agat quod agit. vt dicit. iij. de dim. nomi. si
aliquid deberet subterfugere diuina puidē
tia z ordinationē. hoc maxime esset ipm ma
lum. Ancedēs patet p̄ Boeciu. iij. d̄ 20. vbi
ait. Modus diuinus est q̄ ad bonū dirigēt
cūcta disponat. Nam si a reprobis nihil cau
sa mali gerit. licet in agendo errant. multo mi
nius ordo ille de cardine summi boni profici
ens a suo deflectit exordio. Et August. in en
chyridion. ca. vii. ait. q̄ malū bñ ordinatū es
suo loco positū commendat bona vt magis pla
ceant. Et subdit q̄ deus omnipotēs nō sine
ret mali aliquid esse in opes suo. nisi a deo esset
omnipotēs z bonus vt bene faceret et de ma
lo. Ad argumentū principale dicendū. q̄
iūis scientia dei sit immutabilis. tamē quia
est causa rez mediante voluntate diuina q̄ re
spectu omnīū creabiliū totaliter est libera etiā
libertate p̄tradictib⁹. ideo mutabilis potest
esse effectus. qz talis erit qualis cū deus vult
esse. z tūc est qn̄ eum diuina voluntas esse de
terminauit.

Ad argu
mētū pnci
pale.

Distinctio quadragesima.

Redestinatō

vo tc. Ista est distinctio. xl. q̄
sic continuat p̄cedentib⁹. Postqz
determinatuz est de scientia dei sīm se ac etiam
compatiue respectu oīm creaturaz generalit.
hic determinat de radem scia respectu intelle
alis creature specialiter. Determinat em de p̄
destinatione que est quasi quedā spēs diuine
scie qua sp̄aliter respicit deus creaturā ordina
bilē in eternā beatitudinē. hec aut̄ sola est crea
tura rōnalis ac intellectual. Diuidit aut̄ h̄c
ps in p̄t̄ duas. Nā p̄mo in gr̄ tractat de p̄de
stinationis z reprobatis certitudine. Secū
do de eaz p̄ua causalitate seu aptitudine. di
stinctione. xli. ibi. Si aut̄ querim̄ mentuz.

Prīma in duas. Nā p̄mo tractat de effectu
p̄destinatōis. Secūdo de effectu reprobatio
nis. ibi. Lōqz p̄destinatio. Prīa i duas. Nā
p̄mo agit de p̄destinatōis quidditate. Secū
do de sui effectus infallibilitate. ibi. P̄desti
natorz nullus videt. Et hec diuidit i q̄tuor
ptes. Nā p̄mo inquisitive p̄cedēdo arguit p̄
effectus p̄destinatōis certitudine. et p̄tra eius
certitudinē. Scđo ponit p̄dictoz determinati
onē. Tercio addit quorundam obiectōem. Et
q̄rto cū sui excusatione subiungit solvitorz. Se
cunda ibi. Quib⁹ r̄ndemus. Tercia ibi. Uerit
tamē adhuc. Quarta ibi. In hui⁹ q̄onis solu
tione. Sequit illa ps. Lōqz p̄destinatio.
Et diuidit i duas ptes sīm q̄ duplex videt ef
fectus reprobatis. s. positiv⁹ z priuativ⁹. P̄u
mo q̄ determinat de reprobatis effectu posi
tivo qui ē pene eterne p̄paratio. Secundo de
eius effectu priuatino qui est gratie et glorie
tenegatio. ibi. Et sicut p̄destinatōis. Tercia
istā. xl. distinctōem quero hāc questionē.
Trū possibile sit p̄destinatū ad salu
tē finaliter nō saluari. Et videt q̄
lic. qz de⁹ p̄t p̄destinatū; damnare.
q̄ possibile est p̄destinatū nō saluari. p̄ntia pa
tet. p̄bo ancedēs. qz quicqđ de⁹ potuit ab eter
no hoc p̄t om̄i tpe. nā ex successu tpis nō di
minuit diuina potētia. Sz nūc p̄destinatuz
petz vel pauluz deus ab eterno potuit repro
bare. q̄ z nūc. Cōtra. Ansel. de cordia p̄de
stinatōis z gre ait. Prescrita i p̄destinata de
nūciate futura sunt. Sz qd ē nūc ē impossibile
ē nō ē. vt p̄z. q̄. peri hermenias. q̄ tc. Hic
q̄tuor sūt vidēda. Nā qz reprobatoz z p̄desti
natio oppositio mō se h̄nt. z opposita iuxta se
posita magis elucescūt. ideo p̄mo vidēdū ē qđ
sit reprobatio. Scđo quid sit p̄destinatio.
Tercio vtz p̄destinat⁹ possit dānari. Et
q̄to vtz reprobatus possit saluari.

Quātuz ad primū

Zittel e

articulū. quid sit reprobatio. est aduertendū.
q̄ reprobatio tria videt implicare. s. p̄cognit
otē culpe. subtractionē gratie. et p̄parationez
pene. Deus em ab eterno p̄cognouit. culpans
illius quē reprobat. z ppter hoc ipm gratia sī
naliter priuat. z penā eternaz ei p̄parat. Quo
ad primū ipsa reprobatio nihil videt addere
sup simplicem p̄cognitionē diuine p̄scientie.
Quo ad secundū nō addit aliquid positivē.
sed solū priuatino. Quo ad tertīū addit ali
quid positivē. Ex his p̄t ipsa reprobatio

sic describi. Reprobatio est eterna p̄cognitio mali usus liberi arbitrij. rōne cui⁹ de⁹ decreuit aliquē hominem i p̄nti vita p̄uare grā. t̄ i futura punire eterna pena.

Artic⁹ 3

Qua[n]tus ad secūn

dum articulū. quid sit p̄destinatio. est aduentū q̄ p̄destinatio duplicitate p̄t cōsiderari. Uno mō generaliter put p̄t competere rationali aceriam intellectuali creature respectu. quorūcunq; bñficiorum a deo collatorū. Alio modo specialiter respectu hominū in eternaz beatitudinē dirigēdorū. Primo mō describit bñs Aug. p̄destinationē in libro de si. ad p̄trum sic dices. Predestinationē est gratuite donationis p̄paratio. Scđo modo ait idē Aug. in li. de p̄destinationē sanctorū. Predestinationē est destinatio alicui⁹ in finē. Uel sic. Predestinationē ē p̄paratio gratie i p̄nti t̄ glorie i futuro. Sunt etiā multe alie descriptiones p̄destinationis date p̄ ap̄los t̄ alios diuersos doctores. quas ad p̄ns gratia breuitatis obmitto. Est etiā aduentū q̄ destinare duovi de⁹ significare. Nam destinare idē est qđ proponere. Juxta qđ ait ap̄ls. q̄. Lox. ix. Unus q̄sq; put̄ destinauit i cordes suo zc. Et. q̄. mach. v. dī. Eleazar⁹ destinauit nō admittere illicita. Scđo destinaire idē ē qđ mittēre. Juxta qđ dī. Ira destinata id ēmissa. Et utroq; mō satis ē ad p̄positū. Nā iuxta primum modū de⁹ dī ab eterno ip̄os electos p̄destinare. q̄ ab eterno respectu eoz hñuit p̄positū miserēdi. Et scđo mō deus dī electos p̄prie predestinationē eo q̄ videt eos mittere t̄ dirigere p̄ hoc mediū qđ ē grā i hñc finē q̄ ē beatitudo t̄ gloria. Et p̄ hñtiā p̄z dñia inter p̄sciam damnatorū t̄ p̄destinatoz electorū. Nā p̄scia dicit simplicē dei noticiam quā hñ de damnādis. t̄ si cū noticia aliq; mō implicat diuinū p̄positū. bñ nō ē fīm q̄ de⁹ propōnit agere. s̄z poti⁹ fīm q̄ de⁹ propōnit ab actu cessare. Sed p̄destinatio nō dicit simplicez noticiā. q̄ sp̄licit sive includit diuinū p̄positū cū sui efficacia ad miserēdū t̄ glorificandū. Et iō licet mali nō damnent ex hoc q̄ de⁹ eos impellat i culpa seu ad culpā. t̄n nulli boni salvant nisi deus mediāte sua grā eos dirigat. t̄ mittat seu impellat ad gloriam.

Artic⁹ 3

Qua[n]tus ad terci

um articulū. vtrum p̄destinatus possit damnari. Primo dīcā quid mihi videt eē tenet

dū. Secūdo inducet aliquas difficultates i p̄grariū. Circa primā ponā duas p̄clones

Primā q̄ p̄destinat̄ x̄tū ē de se damnari p̄t. Quia ois q̄ p̄t p̄mittere culpā ille p̄t incidere penā hmōi culpe debtam. t̄ p̄ hmōi culpa parata t̄ ordinata a iustiū judice. sed p̄destinat̄ aīq; p̄sequat̄ effectū p̄destinatiois. puta dū est i via p̄t p̄mittere hmōi culpā. ḡ zc. Maior p̄z de se. Minorē p̄bo. q̄ hñ p̄ li bez arbitriū nondū in grā p̄firmatū p̄t pecare mortaliter. mortali autē p̄ctō eterna dānatio debita t̄ ab ipso deo ordinata seu p̄para ta. ut patet in multis locis sacre scripturā. ḡ zc.

Scđo conclusio ē. q̄ quis p̄destinat̄ modo p̄dicto possit damnari. t̄n de facto nūq; damnabit. Quia oppositū diuini p̄positū finaliter nō ḡtinget. sed p̄positū dei ut p̄destinat̄ si finaliter saluat̄. ḡ p̄destinat̄ finaliter nō damnabit. Maior p̄z. q̄ diuinū p̄positū est immutabile. eo q̄ immobilis de⁹ p̄set p̄ accidēt ab intra. ut patet. xij. metaph. t̄ apud deuz nō est trāsmutatio. nec vicissitudis obumbra tio. ut dicit Jaco. i. Minor ctiā p̄z ex p̄cedētibz.

Forte dicit q̄ illa stimul stare ē impossibile. q̄ tradictoria eidē sil̄uenire nō p̄nt. sed necessariū t̄ nō necessariū sunt tradictoria. Et fīm p̄mā p̄clusioz p̄destinat̄ nō saluabit nccio. q̄ quod p̄t nō saluari hoc nō saluat nccio. t̄ inxta scđam p̄clusionē p̄destinat̄ nēcessario saluat̄. q̄ qđ non p̄t damnari nccio saluabit.

¶ Cōtra p̄mā p̄clusionē p̄t argui sic. Deus ab eterno sciuit petrē eē saluandū. ḡ petrē de nccitate saluabit. Ancedēs p̄z. p̄bario p̄ntie. q̄ aut petrē p̄t nō saluari aut non p̄t nō saluari. Si dat p̄mū. tunc scia dei fuit incerta t̄ mutabilis t̄ fallibilis. Si dat secūdū tūc habet p̄positū. q̄ non possibile non eē eq̄/ pollet ei quod est nēcessē eē. ut p̄z. q̄. peri hermeniā. ¶ P. cā nēcessaria t̄ nō mutabilis ar gutit effectū nccioz t̄ immutabile. s̄z siue scia dei siue volūtas dei sit cā salutis ipsius predestinationē. patet q̄ hmōi cā nō ē mutabilis. ergo zc. Maior p̄z p̄pter analogiā q̄ ē inter cām t̄ effectū. q̄ vñ dicit. q̄. phicoz. si cā ē vñis. t̄ effectus est vñiversalis. t̄ si cā est p̄icularis. t̄ effectus ē p̄icularis. t̄ si cā in fieri effectus in fieri. t̄ si cā in facio eē t̄ effectus i facto eē. et p̄ sequēs si cā est nēcessaria effectus est nēcessarius.

Mior etiā patet. q̄ nec scīentia dei mutabilis eē p̄t ne voluntas. ¶ P. sicut patet p̄ regulam p̄hi in. p̄viroz. Maior p̄positio ne existēte de nēcessario. t̄ minorē de inesse. tūc sequit̄ cōclusio de nēcessario. sed omne a deo

Lōcōlo
RatioLōcōlo
2

Ratio

Instanthia
p̄mā cō
clusionē.Instantie
p̄mā cō
clusionē.

2

p̄scitū necesse est futurū eē p̄destinatū autē saluari est p̄scitum a deo. ergo necesse est eum saluari.

4 P. prius q̄ Petrus esset beatus. illa p̄positio fuit ver̄. Petrus p̄destinatus saluabit. ergo necale fuit petrū saluari. Antecedens patet. Probab̄ dñtia. q̄r impossibile ē si ḡnificatū v̄se p̄positōis nō pon. dato em p̄ nō ponat. sic vera p̄positio esset falsa. quod ē impossibile t̄ dictionē implicās. Enet etiā illa p̄sequētia p̄ regulā libri prior. q̄r ad oppo sitū dñtis sequit oppositū antecedēt. 5 P. cāit̄ sa efficac̄ que impediri nō potest immutabiliter inducit̄ suū effectū. sed p̄destinatio ē cauſa efficac̄ que impediri nō potest. Maior patet. P̄ ob minorē. Quia b̄m Aug. p̄destinatio est p̄positū diuine voluntatis. sed diuina voluntas est om̄ipotēs. 6 P. si p̄destinatus posset damnari. tūc nō esset certus numerus p̄destinatoꝝ seu electoꝝ. cui p̄positū asserit. b. Aug. in quadā orōne. dices. Soli deo cognitus ē numerus i supna felicitate collocādus. Et i libro de correccōne t̄ grā ait. Lertus ē numerus electoꝝ. 7 P. Boe. v. de P̄so. dicit. Si alit̄ q̄ p̄use sunt tes p̄use fieri p̄nt. iaz non erit firma de p̄scia. Sed planū est q̄ p̄cīetia dei est immutabilis t̄ firma. ergo t̄c. 8 P. ansel. in libro de cordia p̄destinationis t̄ gratie ait. Ea que p̄scit̄ deus necesse est esse vētura.

Antiquo /
ru opinio.

Dropter h̄moi rationes visum est aliquibus antiquis q̄ immutabilitas diuine p̄scies tie nequaꝝ saluari possit stante h̄moi mutabilitate future contingentie.

Opi. Lice
ronis.

Et ido sicut recitat beatus Augus. vi. de ciuitate dei. ca. ix. due fuerunt opinioneꝝ opposite.

Opi. stoicōz.

Una ciceronis. qui vt saluaret futurōu contingentiam. dixit deum respectu futurōu contingētium nulla habere scientiā.

Motiu
ciceronis

Alia fuit opinio stoicōz econuerso. qui vt saluaret diuina p̄scientiam negauerūt omnē ad v̄trumlibet contingentia dicentes omnia sub fato fieri ex necessitate.

2 P. quod nullā habet v̄ritatē de illo nō p̄t esse scia. futurū contingēs nullā habet v̄ritatē.

Maior patet. Illo r̄p̄o. q̄r vt dicit. q̄. me

taph. vñūquodq̄ sicut se h̄z ad entitatem. siccē habet ad v̄ritatē. sed sicut iā patuit futurū contingēs nullā habet entitatem. ergo t̄c. 3 P. sciētia est impossibilis aliter se habere. vt dicit i. posterioꝝ. t̄. vi. ethicoꝝ. sed om̄e contingēs cum nō sit necessariū p̄taliter se habere. als em nō ē contingēs. 4 P. scia ē habit̄ determi nate ver̄ dices. vt dicit. vi. ethicoꝝ. sed futu roꝝ contingētiū nō ē determinata v̄itas. vt d̄r. i. peri hermenias. 5 P. si futurū contingēs ēē p̄ scitū. tūc periret om̄e p̄siliū t̄ negociaſ. q̄a de eo qđ est impossibile aliter se h̄re nō oport̄ negociaſi ſeu p̄ſiliari. vt p̄z. i. peri hermenias. Sed qđ a deo p̄scitū ēens futurū h̄ nō p̄t aliter se h̄re ſeu nō p̄t nō euenire. ḡ t̄c. 6 P. i. ethicoꝝ dicit. q̄ disciplinati hois est tm certitudinis inq̄rere i vnoquoq̄ q̄ntū natura rei patif i se certitudinē. sed natura futuroꝝ contingētiū nō h̄z i se aliquā certitudinē. cū ſint totaſ indeterminata. ḡ t̄c. 7 Opionis stoicorū Motiu ſtas ſcie. q̄ ſcibilis ſeu q̄ ei qđ ſcī p̄ ſcientiā. ſed ſcia q̄ deus cognoscit oia ē penit̄ immutabilis. ergo nulla res a deo ſcīa p̄t contingēt ſeu mutabilis euenire. Maior p̄z. vii. meth. vbi dicit. q̄ de singularibꝝ nō ē ſcia. nec de generabilibꝝ t̄ corruptibilibꝝ p̄t ē ſciētia. eo q̄ mutabilia ſūt. ſcia aut̄ immobilis habit̄ est. Minor etiā p̄z. q̄r cū ſcia dei ſit idē qđ deus. ſi h̄moi ēēt mutabilis. tūc de mutareſ quod ēimpossible. 8 P. ois ſciētia q̄ p̄t reſtrīgi ad plura vel ad pauciora est variabilis. 9 ſi aliqua futura nō eueniret de necessitate. tūc ſcia dei poſſet reſtrīgi ad plura vel pauciora Maior patet. Probab̄ minor. q̄r ſi talia nō eueniret de nccitate. tūc aliqua que nō eueniunt poſſent euenire. t̄ ſic deus poſſet ſcīre ea q̄ non ſcī. t̄ aliqua que eueniunt poſſent nō euenire. t̄ ſic deus poſſet nō ſcīre ea que ſcī. et per p̄sequens ſciētia dei mutareſ. quia cui poſtē inelle quod nō inest. t̄ p̄t nō inelle qđ inest. hoc nccio videt̄ mutabile. 10 P. i. nulla dñtia nccia antecedētē ex nte immutabili. ſns p̄t ēē mutabile. Sed poſito q̄ de ſciat ſortēras ēē cursuꝝ. tūc illa dñtia ē nccia. Deus ſcī ſortēras cursuꝝ. ḡ ſortēras curret. 11 Et antē dēs ē necessariū. q̄r cū ſcia dei naturali ſibi co perat. deus nō p̄t nō ſcīre qđ ſcī. ḡ ſortēs necessario ſras curret. Et eodē mō p̄t ocludi q̄ ſcī libet alio futuro qđ tu poṇis ēē contingēs. 12 Eſcī p̄z q̄ b̄m has duas extremas opinōes in cedit in ſcyllā cupiens vitare carybdim. Illoſ igit̄ in hoc mari magno et ſpacioso in q̄ ſunt

reptilla. id est dubia. quorum non est numerus. utrumque illoꝝ p̄iculū virates. sic affirmare debemus respectu omnī futurorū dei p̄scientiā ut ex hoc aliquorū futurorū non negemus ad utrilibet contingentiam. Ad cuius intellectum est aduertendū q̄ multuz est dissile de dei cognitiōe et humana. Nam actus humane cognitionis non sunt oēs simul. vnius enim sicut cedit alteri. Nam cū nostrū intelligere sit cū continuo tempore. vt patet. iij. de aīa. ergo sicut in tpe est successio futuri. p̄ntis et p̄teriti. sic in cognitione humana est expectatio futurorū apprehēsio p̄ntiū et memoria p̄teritorū. Ecce tria diuina cognitionis est sup omne tpus et simplicissima mensura et eternitate. et p̄ dñs non ē successio sed simpliciter simul tota. eo q̄ sua ppria mensura puta eternitas sit interminabilis vita tota siml. et pfecta possessio sicut ait Boeti⁹. v. de solatōe. Propter qđ nr̄a cognitionis de futuro continget in nūq̄ p̄t eē certa. anq̄ illud qđ sicut futurū p̄ntialit in esse ponat fm actualem suā existentiaz. Tale nūq̄ futurū non p̄t certificare nostrā cognitionem. q̄ seipsum. eo q̄ nō dum sit. nec p̄ suas causas proximas. eo q̄ ad utrilibet in deremitate sit. Tamen ipsa noticia diuina de huiusmodi refutura infallibilis esse potest. Nam eo ipso q̄ ace⁹ diuine cognitionis est vnius simplicissimus et simul totus. eque clare cognoscit de⁹ huiusmodi futurū sicut p̄ns et p̄teritū. Nam omnia futura et sūl p̄terita in ipsa eternitate que ē diuine cognitionis mensura simul tota stabiliter et sine vicissitudine seu successione equaliter comprehendunt. Etiam hec omnia in speculo clarissimo sancte trinitatis equaliter representantur. nō solum q̄zum ad suas quidditates et essentias. verū etiam q̄zum ad suas pprias et individuas seu actuales existētias. igit̄ eque infallibiliter cognoscit deus ea que futura sunt. sicut cognoscit p̄ntia vel p̄terita. Et illud p̄t sensibill exēplo aliqualiter declarari. Dato em q̄ aliquis homo in trib⁹ distinctis tpebus videret tria aīalia aliquē certū passū transire. tūc in quolibet distincto tempore vide recipientialiter vnuillorū animaliū transire. quia tamē visiones illius homis distinctis mēsurarent tempibus. ideo trāscens om̄ triū animaliū simul p̄ntialiter nō videret. Sz si visio illius homis esse vna simplex et simul tota om̄ne tempus trāscēdēs. tūc simul om̄nes illos transitus p̄ntialiter videret. q̄zuis illi transitus nō essent simul. Sic quia visio dei est vnicā simplex simul tota om̄ne tpus

simplē trāscēdens. ideo oīa in q̄byscūq̄ tpebus p̄tingētia p̄sentialiter videt. Et ex his bñ intellectis patet falsitas opiniois Licen⁹nis. Restat secūdo videre quomō hac ista libili dei noticia non tollitur. sed magis confirmat contingentū futurorū mutabilitas et contingentia. Et hoc potest sic p̄bari. Quia deus in sua eterna noticia sic omnia prouidit esse futura sicut eueniūt. Sed vt ad sensū patet quedaz entia p̄cedunt immediate ex causis determinatis et necessarijs fm cursuz om̄ne. Alia aut̄ p̄cedūt immediate ex causis idē terminatis et mutabilib⁹. ergo deus p̄sciuit ab eterno illa eueniare necessario. hec aut̄ p̄tingenter. Ex infallibilitate igit̄ diuine noticie nō hñc stoici negare terū aliquaz ad utrilibet p̄tingentiam. sed magis habebat p̄cludere q̄ infallibiliter entia p̄tingētia eueniūt cōtinenter. His p̄habitib⁹ ad solutiones argu mētorū p̄cedam. dōz. Et p̄mo ad istā dā taž h̄ ambas p̄clusiones simul dico. q̄ quis posse damnari et non posse damnari sibi in tuō contradicant si sumant respectu eiusdem et fm idem. tamen hominē ex sua ppria fragilitate posse damnari. qđ ponit l̄ p̄ma p̄clusio ne. et ex dei p̄posito et voluntate ac bonitate de facto nō damnari. quod ponit in secūda cōclusionē. illa nō ē dicūt. Ad p̄mū h̄ primā p̄clusionem adducen̄ cum infer. ergo Petrus de necessitate saluabit. distinguo d̄ necel sitate. quia vel intelligit q̄ h̄mōi necessitas se teneat ex parte p̄sequentiis. vel ex pte p̄sequētie. Si primo mō. tūc nego p̄sequentiā. q̄ p̄trus saluat non coacte sed libere et contingenter. Si secūdo mō. tūc cōcedo p̄sequentiā. q̄ p̄tingētia p̄sequētis sepius p̄patit secum necessitatē ēntie. Sicut p̄z cū dicit. Si sortes currat sortes mouet. h̄ antecedēs et p̄ns sunt p̄tingētia. et cū ipsa ēntia ēncētia. sic in p̄posito tc. Forte dicit q̄nūq̄ p̄na ēncētia. tūc antecedēte posito i ee de necessitate sequit p̄ns. in tm q̄ p̄ nostrū. silium h̄mōi p̄ns nec poterit impediiri nec promoueri. q̄ siue velim sive nolim sive talē p̄sequētis ad positōem hui⁹ an̄cedētis inenitabili sequit. Posito em q̄ sortes currat sive vel sive nolis oportet q̄ sortes moueat. Cū igit̄ fm ea q̄ dixisti deus om̄ne contingens futurū ab eterno cognovit. q̄ Petrus siue velit sive nolit de necessitate saluus erit. nec d̄ aliquo futuro contingente debemus curare seu consiliari. eo q̄ deus ab eterno cognovit talia esse ventura. Respondeo q̄ quando ēntia est necessaria. et antecedēs ponit in esse.

Solutio
rōis cōtra
ambas cō
clōes.

Solutio
p. i. cōclōe.
Ad i

Instantia

Solutio.

Tūc virtute cōsequētie inferri pōt sequēs sub illo mō quo sequit̄ ex illo āncēdente. Et q̄ de ab eterno cognouit futura contingētia ex causis mutabilib⁹ tēpendere. que p̄nt ī causando multipliciter impediri. ideo cognouit talia contingēter esse vētura. quo antecedente sic modificato ī esse posito. nō sequit̄ q̄ sequēs absolute necessario sit ventuz. sed q̄ necessario contingēter sit futurū. Unde nō plus virtute illius sequētie potest inferri nisi q̄ Petrus saluabit eo modo quo deus p̄uidit seu p̄sciuit eum esse saluandū. sed deus p̄uidit p̄trū sua libera volūtate bene vt gratia sibi colata. et suis virtutib⁹ ac meritib⁹ actibus vitam eternā libere p̄mereri. sequit̄ ergo conclusio que est sequēs ex supradicto āncēdente. scz q̄ Petrus saluabitur libere et contingēter. et sic nō perit consilium de prudente. sicut dicit ipse sapiens. immo quantū possimus laboreare debemus vt saluemur. et consiliari de futuris contingentibus vt cōsequamur ea que nobis sunt proficia. et repellamus ea que nobis nocua esse vident̄.

Ad 2 Ad secundū dicendum q̄ maior nō est vera his loquēdo de causa p̄ximā et p̄portionata. dato em̄ q̄ causa vniuersalis et principalis sit necessaria. tam enī si causa p̄ximā est contingēs effectus nō est necessarius sed contingēs. quia magis sequit̄ effectus leges et cōditiones cause p̄xime q̄ removet. q̄uis em̄ motu celi et stellarū sit necessarius. tamē quia arbor pullulationē causat mediate virtute pullulationa que est causa cōtingēs potēs impediri ī sua causatōe. ideo pullulatio nō est effectus necessarius. q̄ sequit̄ cōditionē cause p̄icularis et p̄xime. q̄ p̄t̄ impediri. Sūl r̄ q̄uis deus sit purū nescie ē. tamē si ī lapide causaret albedinez immediate sine omni alia causa efficienter cōcurrente. talis albedo seu dealbatio nō eēt̄ puruz nescie esse. sed ens mutabile et contingēs. eo q̄ deus respectu nullius creature sit causa p̄portionata. sed est causa excedēs et simplē supemīnes. Ad p̄batōez dicēdū q̄ ph̄s ibi loquit̄ de cā naturali et p̄portionata. et nō de cā supemīnē. sicut ē ī p̄posito.

Ad 3 Ad tertium dōm̄ sicut ad p̄mū dictū est. q̄ omne a deo p̄scitū nccē est ēē venturū eo mō q̄ p̄scitū ēa deo ēē ventuz. sed zc. **Ad 4** Ad quartum dōm̄ q̄ p̄positōez ēē verā p̄t̄ intelligi duplē. Uno mō veritate determinata. Alio mō vīta/te indeterminata. Tunc ad sequētiā dico q̄ eo mō quo vera fuit illa p̄positio. petr⁹ p̄destinatus saluabit. illo mō nescie ēpetz saluari. sed illa p̄positio anteq̄ petrus ēē beatus erat.

vera veritate indeterminata. q̄ de singularib⁹ et futuris contingētibus nō est determinata veritas. vt dicit ph̄us. i. peri hermenias. igit̄ hui⁹ p̄ntia non plus sequit̄ nisi q̄ petr⁹ nccio saluabit contingēter vt contingētia p̄ntis corñdeat in determinatōi ipsi⁹ āncēdētis. Ad p̄mā p̄batōz dico q̄ eo mō q̄ p̄positio ē vera illo mō dōz p̄oni significatū p̄positōnis. puta si ē vera determinata tūc significatū dōz p̄oni determinata. si ē vera indeterminate. sufficit p̄oni significatū contingēter et indeterminate. sicut ēi p̄posito. Ad scdaz p̄batōz dōm̄ q̄ ad oppositū illius p̄ntis nō sequit̄ oppositū āntis. q̄ oppositū illi⁹ p̄ntis ē. petr⁹ nō saluabit nccio. Illa autē nō repugnat āncēdēti. q̄ indeterminate vias p̄positōis de futuro poterit bñ stare dato q̄ suū significatū nō sit nccē ēē. **Ad 5**

Forte diceſ q̄ illa solutio non est ad p̄positum. q̄ p̄destinatio que est causa salutis ipsius p̄destinati. nō est cā impeditibilis. cuz ipsa sit propositū dei omnipotētis. Rūdeo q̄ q̄uis principalis causa humane salutis sit diuinū propositū. causa tamē p̄currēs est homis liber arbitrii. quod est causa contingens et impeditibilis respectu bonoz p̄p̄z quibus vitam eternā debemus promereri. Et q̄ effect⁹ magis noīat̄ a cōditionib⁹ cause p̄xime q̄ a cōditionib⁹ cause p̄ncipal. iō effect⁹ p̄destinatiōis dōz dici contingēs et nō necessari⁹. **Ad 7** Ad septimū p̄z ex p̄dictis. nō em̄ aliter euēnūt̄ res q̄ p̄uise fūt̄. Nam necessaria sunt p̄uisa a deo vt necessario euēniapt. et contingētia vt contingēter euēnit̄. **Ad 8** Ad octauū dicēdū q̄ Ansel. met dat intellectū illius dicti dices. q̄ vez est nccitāte sequētē. nō aut nccitatē āncēdētē. Et appellat nccitatē āncēdētē illaz q̄ ex natura rei prouenit. quā Boe. v. de solatōe vocat nccitatē absolutaz. Necessitatē vero consequētē appellat illam que ex vi sermonis innalcitur. quā Boeſ⁹ vocat nccitatē cōditionatā seu cō-

Ad 6**Instantia****Solutio.**

Solo rō, nū cicerōis ditionalem. et hāc doctores moderni vocant necessitatē psequētē et nō psequētis. Ad p mū inducū p errore Ciceronis nego minore, quia quis nullā habeat entitatem expressam et determinataz in se vel in suis pncipq̄s. seu causis primis et mutabilibus, tamē superiumentē habet entitatem in sua causa exemplari. Juxta quod dicit Ioh. i. Qd factū ē ī ipso vita erat. Et hoc sufficit ad habendā infallibilem noticiā seu scientiā futurorū ei qui adequate comprehendit hmoi exemplarū. s. ipsam diuinam essentiaz. que tanq̄ clarissimū spes culū intellectui diuino qui ipsam comprehendit omnī modo et adequately omnia lucidissime representat. Ad secundū nego minore. qd illo modo iā dicto quo futuris contingētib⁹ competit entitas. eodez modo competit ipsius veritas summa. quia ut sic indistincta sūt ab eterna veritate que est ipse deus. Ad tertium dicēdū qd maior nō est vñq̄ alioq̄ vera. Nam de generabilibus et corruptilibus est sc̄la. in libro de generatōe et corruptōe. de futur gentibus casualib⁹ et fortuitis est scientia. in q. phisicorū. Debet ergo intelligi illa necessitas seu impossibilitas aliter se habēdi nō semper q̄zum ad rem sc̄itam. sed q̄zum ad necessaria et immutabili rationē que circa hmoi rē poterit formari. Dato etiam qd maior esset vera de scientia nostra que dependet aliquo modo ab ipso scibili. tamen nō est vera de scientia diuina que nullo modo dependet ab aliq̄ creatura. Est etiam dei scientia de ente maxime necessario considerato obiecto suo principali in quo omnia secundaria obiecta plentaria ter deus intuet. Ad quartum dicendū qd quis de singularibus et futuris contingētib⁹ non sit determinata veritas apud intellectus nostrū. qui ex suo modo cognoscendi nō habet de talibus futuris evidentiā certaz. donec sint plentia s̄m suam p̄ priam actualitatez. tamen talium futuroz potest esse determinata veritas apud intellectū dei qui eque euidenter et clare videt omnia futura sicut videt ea cum actualiter sunt plentia. Ad quintuz dicendū est sicut dicum est ad instantiā supius inducā contra primā solutionē. Ad sextum paret p ea que dicta sunt ad quartuz. Ad primū adductum pro errore stoicorū dicēdū qd licet illa maior sit vera de scientia nostra cuius certitudo dependet a scibili. tamē nō ē vera de scientia dei que est penitus independens ab omni creatura. Posset etiaz dici posito qd sit vera de scibili quod est obiectū pncipia

le illius scientiē. tamē nō est vera respectu cuiuslibet obiecti secundarie cogniti in hmoi scientia. Et tūc nō plus habet ex virtute illius maioris qd scientia dei nō est magis immutabilis qd diuina essentia que est suaz obiectū pncipale. potest tamē esse immutabilior omni creatura. cū nulla creatura sit obiectū pmariuz illius sed tñmodo secundariuz. Ad secundū nego minore. Ad p̄bationē dicēdū qd diuine scientie nihil accrescit ex productione rerum in esse. Sicut em nunc deus sc̄it infinita que producere posset si vellet. quoq̄ tamen nulluz produceat. sic si nihil eorum que sunt et fuerūt prodixiss. hec vñq̄ producturus eset. nihil minus cognosceret omnia et singula qd nunc cognoscet postq̄ ea pdixit. Ad tertiu z dicens qd vt patz ex dictis supius nō plus hic cocludit nisi qd tale futurū nō potest nō contingenter evenire. ex quo deus ab eterno prescivit ipsuz contingenter esse futuruz. Propter qd p diuinam pscientiā nō tollit contingentia a rebus. sicut intendūt dicere stoici. sed magis confirmat.

Ad 2**Ad 3****Articūs 4**

Ad 2 **Ad 3** **Ad 4** **Ad 5** **Ad 6** **Solo rō, nū stoicorū** **Ad 1**

rum articulum. vñrum reprobatus possit salvare. Dico breviter qd aliquo mō est possibile reprobatus nō damnari. et p consequēs salvari. Quia illud quod nō est simpliciter necessarie hoc possibile est nō esse. sed reprobatum damnari nō est simpliciter necessarie. ergo tē. Maior patet. quia nō necesse esse et possibile nō esse conuertunt in secundo ordine modalitatem. vt patet. qd. peri hermenias. Minorē probabo. qd si aliquis necessitate absoluta et ineuitabili damnaret. tun ceadē necessitate mortaliter peccaret. sed psequētē falsum. ñntia p. qd infernali pena eterna null⁹ damnat nisi p pctō mortali. falsitas etia ñntis ē nota. qd si necessitate ineuitabili aliquis mortaliter peccaret. tūc mortale peccatum nō esset pctō. Nam s̄m bñm aug. in libro enchyridion. peccatum tantū est peccatum quantū est voluntariū. et si nullo mō est voluntariū nullo mō est peccatum. S̄z vbi est ineuitabilis necessitas ibi nihil videt cēd voluntario. qd reprobar⁹ aliquo mō poterit saluari. Ad argumentū pncipale dōm qd cū pdestinatio vel sit ipm diuinū ppositū. vel nccio includat diuinū ppositū. qd simplē ē immutabile. ideo pdestinatus ad vitā eternā de potentia dei ordinata nunq̄ daminabit vltiāte. Aparet igit qd argumentū nō adcludit.

Ad pncipale argu mentum.

¶ Distinctio quadragesima prima.

Autem querimus t̄c. Hic magister inquirit de cā pdestinatōis. puta utrūq; aliq; aptitudo causalis ex pte pdestinati vel reprobati fuerit quā aspiciēs deus hūc pdestinavit et illuz reprobauit. Et diuidit in duas pres. Quia primo inquirit an pdestinatio v̄l reprobatio causest ex humanoz meritoz boni rati vel malicia. Secundo incidenter q̄rit utrū diuina pscientia mutet ex creaturaz mutabilitate. ibi. Preterea considerari oportet. Prima i tres. Nā primo circa illā inquisitionē suam intentionez exp̄mit. Secundo a sua intēctione quandā opinionē excludit. Et tertio errorezz quorundā hereticoz infringit. Secunda ibi. Opinati sunt t̄c. Tercia ibi. Multi v̄o t̄c. Istaz secunda diuidit in tres ptes. Nā illam opinionē excludēdo pmo magister ponit. q̄ ex pscientia meritoz electio dei nō prouenit. Secundo in contraria obijcit. Et tertio obiectiōne solvit. Secunda ibi. His tamē aduersari Tercia ibi. Sed quid intelligere voluerit. Sequit illa ps. Multi vero. Et diuidit in duas ptes. Nā primo magister d̄tra here tica opinionē ostendit. q̄ nec pdestinatio nec reprobatio causant ex meritis de facto pcedētibus. Secundo ostendit q̄ bonoz meritoz ad pdestinationē. et maloz ad reprobationē non est equalis respectus. Secunda ibi. Sed querit. Sequit illa pars. Preterea considerari oportet. Et diuidit in tres ptes. Quia pmo mouet questionē de sc̄ictia et pscientia indistincte. Secundo r̄nder q̄ntum ad illud quod pertinet ex pte pscientie. Tercio q̄ntum ad illud qd̄ querit ex pte sc̄ietie. Secunda ibi. De pscientia primū respondem⁹. Tercia ibi. De sc̄ientia aut dicimus t̄c. Circa hanc distinctio nem quero.

Trū reprobato possit impediri p̄cib⁹ sc̄toz. Et videt q̄ sic. Qz illud qd̄ e p̄motiuū vni⁹ oppositor̄. h̄ e p̄diuū alteri⁹. maxie si talia sint opposita imediata. s̄z pdestinatō et reprobato sūt opposita imediata. qz sine oī medio oēs hoies v̄l sūt pdestinati vel reprobati. et pdestinatio iuuat p̄cibus sc̄oꝝ. vt dicit. b. Aug. q̄ reprobatio ipedi poterit p̄cib⁹ sc̄toꝝ. Eccl̄. i. in seruo nulla est redēptio. vt legit Job. xv. s̄z reprobato ē ī infernū ordinat⁹. q̄ t̄c. Q̄ inḡ i illa. xl.

vi. inq̄rit de cā reprobatois et pdestinatōis. iō pmo vidēdū ē d̄ cā reprobatois. Secdo d̄ cā pdestinatōis. Tercio utrū pdestinatio uari possit p̄cib⁹ sc̄toꝝ. Quarto utrū reprobatio impediti possit p̄cib⁹ sanctoꝝ.

Quātuꝝ ad primū

Articls 1

articulū de cā reprobatois videſ eē dicēdū q̄ ipsi⁹ reprobatois possim⁹ assignare cāz. Qz ad pena eternā nullus ordinat a iusto iudice sine p̄cognitōne cause. sed reprobatus a deo q̄ est iustus iudex ē ad penā eternaz deputatus seu ordinatus. ḡ t̄c. Hec autē cā ex pte reprobatorū duplex por̄assignari. fm q̄ reprobati ab hoc seculo decedētes in duplii statut̄ esse vident. Quidā em̄ sunt in statu adultoruꝝ. quidā ī statu puulorū. Quātuꝝ ad adultos cā reprobatois dici p̄t malus v̄lus liberi arbitrii v̄sq; ad finē vite ī ipsis duraturus ab eterno a deo pscitus. Unde quia deus sc̄iuit ab eterno tale hominē in fine vite sue ab initio suo libero arbitrio. idco a rali hominē influxi d̄iūne grātie sua temeritate finaliter resūstete. deus ab eterno decreuit suā gratiā finaliter subtrahere. et a gloria eterne beatitudinis tā q̄z inhabilē reprobare. Quātuꝝ aut̄ ad paruulos absq; sacro baptis̄matis decedētes cā reprobatois dici p̄t inceptuō seu inhabilitas ad recipiendū influxū grē diuine ab eten no a deo p̄cognita. q̄ ipsis puenitv̄el ex cā naturali. puta qz ex naturali sua cōplexione tamē cito moriunt q̄ baptisari non possunt. vel ex causa voluntaria volūtate tamē aliena. puta quia nascunt v̄l nutriunt ab infidelibus qui eos nolunt baptisare. Est em̄ imaginādū in isto p̄posito. q̄ sicut sol radios vbiq; diffūdit. et quantū ī se est h̄mōi diffusione omnia illuminat. si tamē aliqua huiusmodi diffusio radijs obicez ponūt. illa tenebrosa manebūt. sic deus solem grātie spūalis quantū est ex pte sue bonitatis oriri facit sup bonos et malos. quia quantū est ex parte sue bonitatis ipse nemine vult perire. sed magis vult omes homines saluos fieri. et ad agnitionē veritatis venire. i. ad Thimoth. i. Quia tamē ipse ī alē quib⁹ ab eterno preuidit obicē resistente huīusmodi grē diffusile mō p̄dicto. iō tales mođ quo dictuz est. a deo dicūtur reprobati. Et qz causa reprobatois ipsorum adulotorū reducit illo modo ī actualez et p̄priam culpam ipsorum. reprobatio aut̄ puulorū nō rediḡit. ib ipsorum p̄priam culpam. idco aduersi re

pbatis nō solum pena damni. sed etiā pena
sensus debet & puidet a iusto iudice. puiul au-
tem tñmodo pena damni que est carētia di-
uine visionis. Et hec q̄z ut ad primū articulū
lum sufficiat.

Articulū 2

Quantus ad secundū

dū articulū q̄ sit cā pdestinationis. ē aduertē.
dū q̄ q̄ oppositor̄ oppositio sūt cause. pdestina-
tio aut̄ reprobatio aliquo mō sunt opposita
ideo cā pdestinationis assignare possumus
ex oppositio causa pdictaz ipsius reprobatio-
nis. Ut igit singula singulis p oppositū
valeat respondere. dico salu o m̄ semp meliori
iudicio. q̄ cā pdestinationis ipsor̄ adulteror̄ vi-
defē bon⁹ v̄lus liberi arbitri⁹ ab eterno a deo
p̄cognitus finaliter duraturus. quē bonū v̄lū
finalē dēns ab eterno p̄templas p̄posuit ca-
libus homībus hm̄i v̄lū habituris sic dare
grām finaliter in p̄nti vt mediate grā in p̄nti
pueniat ad gl̄iam i futuro. Dixi aut̄ notāter
finalē seu finaliter. Q: nihil obstat qn repro-
batus quādoz habeat bonū v̄lū liberi arbi-
trij in p̄nti. puidit ramen deus q̄ sua libertate
abutēdo ab huiusmodi bono v̄lū finaliter se
auertet. igit nec gratiā finaliter habebit in p̄-
senti. nec gloriā in futuro. Quia sicut dicit te-
xus veritatis. Qui pseuerauerit v̄lū in finē;
hic saluus erit. Et ecōuerso pdestinatus i
p̄nti qnq̄ p̄t habere malū v̄lū. sciuīt tñ de-
us ab eterno q̄ i tali malo v̄lū finaliter nō ma-
nebit. ideo p̄posuit deus ab eterno tali homī
dare grām finalē in p̄nti & gl̄iam i futuro. Ju-
xta illud Ezech. xvii. Si impi⁹ egerit p̄niz
ab omnib⁹ p̄ctis suis que opatus est & fecerit
iusticiā vita viuet oīm iniquitatū suaz noti
recordabor. Causa aut̄ pdestinationis ipsorū
puiulor̄ potest dici quedā aptitudo respectu
baptismalis grē q̄ā deus puidens ab eterno
iplos pdestinavit ad vitā eternā. tilla aptitu-
do puenit eis aliq̄ mō naturalr̄. puta q̄ non
sūt adeo infirme & plexioz qn tñ possint du-
rare in p̄nti vita dohec baptisent. Et aliquo
mō voluntarie voluntate tñ aliena. puta q̄ ta-
les sūt parētes vel pueritores qui eos baptisa-
ri nō prohibeunt. Sed his pdictis videtur
obuiare positio magnor̄ doctoz loquētū in
illa materia. s. sancti Thome & venerabilis do-
ctoris fratris Egidij. qui ambo accorditer di-
cūt. q̄ licet in generali possit assignari rō pde-
stinationis & reprobatōis. puta dōo q̄ aliq̄ sūt
pdestinati. vt i ipsis reluceat misericordia &

bonitas diuina. Aliqui vero reprobati vt in
ipsis reluceat iusticia diuina. quare auz̄ in
speciali illi sint pdestinati. tili reprobati nul-
la causa est nisi volūtas diuina. Et hoc de-
clarant primo exemplo naturali. Quia q̄uis
materia fm se sit penitus vniiformis in omni
bus suis pribus. tamē i principio productio-
nis pti vniuersi aliqua p̄s materie supposi-
ta est forme nobiliori. alia forme ignobiliori.
Luius si ratio petitur. q̄uis i generali de hoc
possit reddi ratio. dicēdo q̄ hoc pro tanto fa-
ctum est. quia sic exigebat diuersitas formaz
specificaz rex naturaliū. tamē nulla ratio i spe-
ciali potest assignari quare hec pars materie
supposita sit huic forme. t illa illi quia hoc de-
pendet ex simplici volūtate des. Secundo
declarat hoc idē exemplo sumptu artificiali-
bus. Videlicet. n. in arte edificatoria q̄ ratō
habet hoc i vniuersali q̄ aliquis lapis ponit in
vna parte edificij. et aliquis i alia. Sed das
plumbi lapidib⁹ equalib⁹ nō p̄t aliqua rō i
speciali assignari. quare h̄c lapis ponat i hac
parte edificij. t ille in alia. nisi sola volūtas ar-
tificia cui sic placet. Sic in p̄posito. ergo tc.

Nec tamē ex hoc dūcitur aliquam iniusti-
tiam esse in deo seu apud deum. quia effectus
predestinationis non reddit alicui ex debito:
sed ex mera gratia. In gratiis autem non
attēditur ratō iusticie v̄l̄ iniusticie. sed potest
qui dispensat dare plus et minus pro libito
sue volūtatis absq̄ prejudicio cuiuscumq;. Ju-
xta quod ait paters familias Mat. xx. Amice
nō facio tibi iniuriā. Et infra. Nō licet mihi
quod ego volo facere. Pōteriā argui p̄ il-
la opinione sic. Nullū tempale potest ēē ratō
eius quod est eternū. sed omne quod se tenet
ex p̄t creature est tempale. pdestinatio auz̄
est eterna. t similiter reprobatio. ergo nihil se
tenēs ex parte creature potest ēē causa pdesti-
nationis seu reprobationis. P̄ illud quod
est effectus pdestinationis nō p̄t ēē cā eius.
sed bonus v̄lus liberi arbitrij est effectus pde-
stinationis. ergo nō valet illud quod superius
posuisti. Maior p̄z. q̄ idēnō potest ēē cau-
sa & effectus respectu eiusdē. Minor etiā p̄z. q̄
omne bonū qd se tenet ex p̄t pdestinati videat
ēē effectus pdestinatis. P̄. si pdestinatio ha-
beret causaz se tenentē ex parte pdestinati. tūc
grā deī haberet cāz ex p̄t pdestinati. Falsitas
p̄ntis patet. quia si gratia esset ex meritis. iaz
gratia nō ēē gratia. sicut ait apls ad Roma.
xi. P̄. apls ad Roma. ix. loquēs de Esau
& Jacob. ait. Lū nōq̄m uaniēt. que aliqd

Op. tho.
et Egidij:

Rō. I.

z

4

Lötra tho
ma et Egi.

boni aut mali egissent. sicut electionem ex opibus dictum est. Jacob dilexi. esau aut odio habui. Et ibidem dicitur. Lui vult miseretur. et quem vult inducat. Et ponit apostolus ibidem exemplum de sigulo. qui de eadem massa facit vas honoris et contumelie. put sibi placet. His non obstatibus potest argui contra communem opinionem sic. Si absque causa se tenente ex parte hominum deus unum ordinaret ad gloriam. et alium ad penitentiam ab eterno. tunc deus esset acceptor plonorum. Falsitas sequentis patet Actuum. p. L. sequentia probatur. quod ille videt esse acceptor personarum. quod duobus existib[us] equalibus uno dat quod alteri negat. P. deus est dominus in misericordia sicut apostolus. sed si reprobaret aliquem sine causa. tunc in falso actu nihil misceret apparet. ergo sic. P. apostolus ad Romanos. viii. ait. Quos percussit. hos predestinavit. ergo per scientiam alicuius se tenetis ex parte predestinationis videtur fuisse causa vel ratio predestinationis. P. amb. in glossa ad Romanos. ix. super illo verbo. miserebor cui miserebor dicit. id est misericordia illudabo quem per scio toto cor de reuersur ad me. Itē. b. Aug. lxxviii. quod non. q. lxviii. ait. Debet cui vult miseretur. et quem vult inducat. per hoc tamē dei bonitas iniusta esse non potest. venit enim de occultissimis meritis. Forte dicitur per Augustinum. aut sibi tradiceret. vel oportet dicere per illam auctoritatem per aliam revocavit. Nam Augustinus in libro de predestinatione sic ait. Non quia futuros nos esse tales percussit. ideo elegit. sed ut essemus tales per ipsas electio[n]es gratiae sue qua gratificauit nos in dilecto filio suo. Et si codem libro ait. Taceat humana lingua. nec plus in predestinatione de meritis extollat. diuine enim voluntatis est hoc donum. non humanae fragilitatis meritum. Respondeo per Augustinum. prima auctoritate loquitur de merito large. quod dicitur meritum aliquo modo per gru[m] In alijs aut sequentibus loquitur de merito proprio dicto. puta de condigno. Et ideo hic nec est reservatione nec contradictione; sed equiuocatio. P. non videt bene dictum per generali causa reprobationis assignant isti doctores reluctantiam diuine iusticie. quia nullus iustus index per se intendit iusticiam punitiuam. sed tamen ex suppositione punibilis culpe. Sed deus non potest esse in iustus. et iusticia que relucet in reprobatis seu damnatis est iusticia maxime punitiua et vindicativa. ergo reluctantiam talis iusticie non potest deus per se et finaliter in actu reprobationis intendere. sed per scientiam mali et demeritorum usus liberi arbitrij propter quam deus talem iusticiam decrevit exercere. P. illud non debet ponni praeceps per

pter reluctantiam diuine iusticie. sine quo diuina iusticia sufficienter potest relucere. sed dato quod nullus est reprobatus adhuc in solis electis dei iusticia sufficienter relucet. iuxta illud apostoli. q. Thimo. iij. De reliquo reposita est mihi corona iusticie. quam reddet mihi in illius die iustus index. g. tc. P. si deus solum per libito voluntatis aliquem reprobaret. tunc deus est crudelis et iniustus. quoniam est impossibile. quod impossibile videtur esse illud antecedens positum per istos doctores. Esequentia p. q. ois ille quod sine alia ratione quam solo propter libitum voluntatis aliquam creaturam capace rationis et experientie deputat ad eternam et horribilissimam penam. ille utique videtur esse crudelis. et per se in iustus. Et per hoc etiam patitur quod exempla non sunt ad probatum. Quia prius materia vel lapides non habent experientiam boni vel mali. honoris vel contumelie. qualiter experientiam constat homines habere. Et ideo licet illud quod dictum est de lapidibus et de materia fieri possit absque iniuria et crudelitatis nota. absque tamē his fieri non potest quod homo ordinet vel deputet ad eternam penam. non habendo respectum ad aliqua sua demerita. sed solum antecedendo voluntate et libitum deputatus. Illud etiam quod inducit de patrefamilias. qui dedit per ut voluit. quis locum habeat loquendo de predestinationis. tamē de reprobatis loquendo penitus non habet locum. quod in gratuitate absque precio dicio cuiuscumque potest dari et plus et minus pro voluntate distribuens. non autem in inferedis penis. ergo sic. Ad primam ergo rationem dicendum ad maiorem. quod quis tempale ut tempale rationum. est non possit esse ratio eterni. tamen tempale ut eternaliter a deo concepta seu preservata. potest esse ratio aliquo modo motu quare per ab eterno decreuit aliquid fieri in tempore. Ad secundum dicendum quod bonus usus liberi arbitrij potest duplum intelligi. Uno modo ut est meritorius vite eterne de digno vel etiam de pergru[m] sicut per inquisitam dispositionem vel motionem ad gratiam gratu[m] faciente. de qua motione dicitur infra distinctione. v. 2. xxviii. secundi libri. Secundo potest accipi bonus usus liberi arbitrij per nos bonitatem morum. in qua bonitatem potest homo ex puris naturalibus. De qua etiam bonitate scripsit philosophi morales. Primo ergo modo accipiendo bonitatem usus liberi arbitrij. tunc minor est vera. Secundo modo accipiendo ha[m]o bonitatem minor non est vera. quia non oportet illum bonitatem reducere in supnaturale principium. sed sufficit ad eam sequendam bona praeceptio hominis per hypothesis amandi et universalis

Ratio ad
exempla.

Instantia

Solutio.

Solutio

rum.

Ad I

Ad II

Ad III

Ad IV

Ad V

Ad VI

Ad VII

Ad VIII

Ad IX

Ad X

Ad XI

Ad XII

Ad XIII

Ad XIV

Ad XV

Ad XVI

Ad XVII

Ad XVIII

Ad XVIX

Ad XX

Ad XXI

Ad XXII

Ad XXIII

Ad XXIV

Ad XXV

Ad XXVI

Ad XXVII

Ad XXVIII

Ad XXIX

Ad XXX

Ad XXXI

Ad XXXII

Ad XXXIII

Ad XXXIV

Ad XXXV

Ad XXXVI

Ad XXXVII

Ad XXXVIII

Ad XXXIX

Ad XL

Ad XLI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad XLIII

Ad XLIV

Ad XLV

Ad XLVI

Ad XLVII

Ad XLVIII

Ad XLIX

Ad XLX

Ad XLXI

Ad XLII

Ad 3 dei influētia. Et de hac bonitate locutus sum superius. iō argumētū nō ē ad ppositū. Ad terciā am dōm. q̄ gra dei nō pot h̄re cām meritoria de digno. q̄ tūc gratia nō ē et grā. tñ gratia pot habere cām de ḡruo meritoria. Et q̄uis sōne alicui illud videat abusinū. tñ de p̄mū doctrina istoz doctoz necessario sequit. quia ipsi dicit q̄ licer h̄o p̄ns q̄ habeat caritatēz t̄ grāz gratū faciente nō possit mereri vitā eter/ nā de digno. pot tñ de ḡruo. Nō fm illos eosdē doctores gl̄avite eterne ē grā p̄sumata Ex quibus sequit q̄ nō habes gratia pot me/ reri de ḡruo gratiaz p̄summatā. t̄ p̄ p̄ns cō/ uenienter t̄ sine abusione dīci pot q̄ nō habes gratia pot mereri de ḡruo gratia initiatā p̄u/ ta gratia venie de qua pcedit pdictū argumē/ tū. Ad quartā dicendū. q̄ q̄uis nō ex opib/ us tūc factis dictū fuerit a deo. Jacob dīlexi/ esau autē odio habui. tñ hoc dicere potuit de/ us motiū aliquo mō accipiēdo ex opibus i/ futurū faciendis.

Articls 3 **Quantus ad terci**

Lōclo **1** um articulū. vtz pdestinatio iuuari possit p̄ci/ bus sanctorū. est sciēdū q̄ pdestinatio potest dupl̄r accipi. Uno mō fm se. Alio mō q̄stuz ad suū effectū. Et fm hoc p̄nā duas p̄clusi/ ones. Prima est q̄ pdestinatio fm se consi/ derata nō pot iuuari p̄cibus sanctorū. Quia qđ est effectus pdestinatiōis hoc nō iuuat p/ destinationē sumptā fm se. sed p̄ces sanctorū q̄ suū p̄ pdestinatis sunt effectus pdestinati/ onis. ordinavit em de hoc q̄ tales sancti p̄ ta/ libus pdestinatis debet dep̄cari. ḡ tc. For/ te dīceſ q̄ illud sit ōtra glo. sup illo ſbo Ben. xxv. Dep̄catus ē Isaac dñm p̄ uxore sua. eo q̄ esset sterilis. Qui exaudiuit euz. deditq̄z co/ ceptuz Rebecce. Dicit em ibi glosa. In Isa/ ac facta est pmissio. sed sanctorum p̄cibus adiuanda est dei prefinitio. **2** Illud qđ cauſat a creatura. hoc potest iuuari p̄ crea/ turam. sed tu superius dixisti q̄ pdestinatio/ habet cām ex pte pdestinati. ergo tc. **2** S̄ p̄ solutiōe illarū t̄ p̄similiū obiectionū pon o/ scdām p̄clusionē. q̄ pdestinatio q̄stū ad execu/ tōem t̄ suoꝝ effectū ī ec̄ p̄positiōem pot iuu/ ri p̄cibus sanctorū. Quia sicut deus ī p̄ductiōe reꝝ naturaliū ſepe vñ effectū ponit in eē me/ diate alio. ſic in ſupnaturaliū qñq̄ vñ effe/ ctū ordinat p̄ executiōe alterius. Et ſic ordoes sanctorū iuuat pdestinatiōem q̄stū ad executi/ onē ſuī effectus. q̄ ad hoc h̄moi orōes deus

ordinauit. vt mediātibz eis hi p̄ quibz orat̄ gratiā p̄sequant̄ in p̄nti et gloriā i futuro. Et illa ī intētio bti Dyoni. iij. de diuinis no. vbi p̄ plures ſititūdies hoc declarat. quas ad p̄ns cā breuitatis obmitto. **2** Et p̄ hoc p̄ ad pri/ mā instātiā. q̄ glo. nō loquit̄ ibi de pdestina/ tione i se. ſed i ordine ad executiōem. **2** Ad tē cūdam dicendū q̄ nō fuit intētōis mee dicere q̄ pdestinatio fm se t̄ ſimpl̄r habeat cām i cre/ atura. q̄ tūc diuinū p̄posituz ſeu diuina volū/ tas ēt causata a creatura. ſed tñ volui et vo/ lo dicere. q̄ aliqd ſe tenēs ex pte creature; vt ē a deo ab eterno p̄scitū pot eē rō quare diuinū p̄positū ſeu diuina volūtas trāleat ſup aliquo hoie complacēter. t̄ taliter vt ad vitaz pdesti/ nel eternā. t̄ illud vt dicendū ē i ſui executiōe po/ test iuuari p̄cibus ſctōm. Juxta qđ ait. b. Au/ gu. in libro de bono pſeuuerarie. Si nōdū ſūt vocati p̄ illis ut vocēt orem. fortassis em ſic pdestinati ſūt ut nr̄is orōibus pcedant.

Ad 1. iſtā
tiam.
Ad 2

Quantus ad quart

Articls 4

tu articulū. vtrūz reprobatio ūpediri poſſit p̄cibus sanctorū. est aduertēdū q̄ ille articulū nō immerito reddit dubius ppter ſcripta ali/ quoꝝ sanctorū. Legit em i li. dialogoz beati Grego. q̄ p̄orōes ſcti Gregorij Traianū im/ pator liberat̄ fuerit d̄ inferno ad agēdā pñia. Et de ſctā Otilia virginē. cui relige habent̄ i pribus alemaniē ſi dioceli argētinesi. q̄ tādiu legit. fleuit t̄ orauit p̄ aia patris ſui ad dñm. vlgz quo deus alām illā de inferno liberauit. **2** Et forte ppter hec et his ſilia ortū habuit error egyptiorū dīcentiū. q̄ tāte virtutis ſunt oratores sanctorū q̄ immutat̄ diuinū p̄posi/ tū int̄m q̄ deus ppter h̄moi oratores qñq̄ il/ lud dimittit qđ facere decrevit. **2** Propter hec igit̄ ē aduertēdū. q̄ ſicut iudices huma/ ni ſuī ſuī iudicij dupliči vtunt ſuīa. quarū p/ ma dicit ſuīa interlocutoria. alia ſuīa diffini/ tiva. Prima ſuīa est mutabilis. q̄ ſepiuſ i iū/ dicio accidit q̄ p̄ illa pte cadit ſuīa diffiniti/ ua ōtra quā pte an ceciderat ſuīa interlocuto/ ria. Alia aut̄ est ſimpl̄r irreuocabilis et imu/ tabilis an iudicē qui tulit ea. Sic metapho/ rice loquēdo ille due ſuīe qñq̄ pferunt̄ a deo. Unū cū dñs dixit ad Jonā ppheta. Adhuc q̄draginta dies t̄ Niniue ſubueret. illā ſuīa nō ſuī ſimpl̄r diffinitua. q̄ ſeuocabilis erat. Erat em quasi p̄ditioalis. puta hac adiecta p̄ditioe. ſi p̄uersi nō fuerit de p̄ctis. t̄ q̄ ſo/ cionalis ſuīa nō teget h̄mo ſtātē p̄ditioe. iō Ni/

nunc nō fuit subuersa, quia habitatores eius egerunt pñiam. Sñia & lata pñ pñca pñ vita cui oravit David. q. Reg. xij. qsi sñis esse vñdet aliquo mō sñie diffinitus. qz dñs non ex audiuit pñces David. Lñ igit̄ reprobatio videatur esse quasi quedā sñia dei pñt qz tales qz ad pñces sctoz sunt liberati. nō fuerū vultimante & diffinitiue reprobati. sed qsi cditionali ter & interlocutorie. Et h̄c hoc circa illū articulū pñt pñti due cclusiones. Prima q si sumit̄ reprobatio pñ interlocutoria sñia. tūc impediri pñt. hoc est mutari pñt pñcibus sñctorū. Quia iudicis sñia nō excludēs oēm defensionē et pñmotionē eius qui sñiatuſ est nō est immutabilis. & pñ sequēs impedibilis. vt pñ viā defensionis. puta allegādo pñ cā melius qz hactenus fuit allegatū. vel pñ viā supplicationis. puta q amici sui pñcibus placat iudicē. Sed reprobatio illo pñmo mō sumpta est sñia nō excludēs dēm defensionē & pñmotionē ipsius sñiatī. ergo zc. Secunda cclusio esse pñt. q reprobatio secundo mō accepta nequa/ qz ē impedibilis qbuscūqz pñcibus. Quia. qd irrenocabiliter sñiatuſ est a sapientissimo & omni potēte iudice. hoc pñcibus qbuscūqz immutari vel impediri nō pñt. sed secundo mō accipiendo reprobatōne reprobatuſ ē irrenocabiliter puta diffinitiue sñiatuſ a sapientissimo et omni potēte iudice. ergo zc. Quia tñ cūmūter loquimur de reprobatōe isto scđo mō. id ab solute loquendo meli dicit̄ q reprobatio nō pñt impediri pñcibus sctoz. Ad argumentū pñcipale dōm q maior nō est vera. nisi loquendo de opposit⁹. put hñ fieri circa idē subiectū singularē. Ex hoc em q pmouet calor i sorte. nō sequit̄ q impediat frigus i Platone. et illud quod ē pñmotiuū caloris i sorte. nō oportet q sit impeditiuū frigiditatis i Platone. licet bñ sit impeditiuū frigiditatis i sorte. Et qz pñdestatio & reprobatio pñrie dicta nō hñt idē eē circa idē subiectū seu suppositū numero. ideo argumentū non ē ad pñpositū.

Lōclo

Lōclo 2

Ad argu/ inctū pñci pale.

Q Distinctio quadragesimasecunda
& quadragesimatercia.

BNC DE OMNI potētia dei. Postqz mgr̄ determi nauit de dei scia. hic ic̄pit tractare de dei potētia. Et diuidit i tres ptes. Nā pñmo manifestat potētia dei ex ope & entitate. Se cundo ex ope & quantitate. Et tertio ex ope &

tate. Scđa incipit dist. xlii. ibi. Quidaz tñ de suo. Tercia distin. xlviij. ibi. Nūc illud restat. Prīa i duas. Nam pñmo magister mouet hāc questionē. vtz deus dicat oportēs ppter hoc qz oia pñt. vel pro rāto qz pñt oia q vuln. & tener pñcē primā. Scđo obijcit ptra eā. ibi. Sed querit. Et hec i duas. Quia pñmo obijcit rōne. Scđo auctoritate. ibi. Ex quibusdē tñ. Prīa i duas. Nā pñmo ponit hñmoi obiectōes. Scđo addit vñu notabile ex quo pñt trahi multaz obiectōnū solutōnes. ibi. Hic diligēter. Prīa in tres. fm q triplicē addit̄ obiectōnē. quaz cuilibet adiūgit solutōnes. Scđa ibi. Sed sunt alia quedā. Tercia ibi. Hñt & alia. Sequit̄ illa ps. Ex quibusdē tñ. Et diuidit i tres ptes. nā pñmo auctib⁹ arguit. Scđo quō auctoritates sint intelligēde ostendit & exponit. Tercio ptra hñmoi expositionē obijcit & soluit. Scđa ibi. Sed ad hec. Tercia ibi. Sed forte dices. Sequit̄ distinctio xlviij. Quidā tñ de suo. Et cōtinuari pñt ad pñcedētia sic. Postqz mgr̄ ostēdit qd deus pñt referēdo dei potentia ad ope & quidditatē. hic mgr̄ vult ostēdere q deus plura pñt facere qz facit referēdo dei potentia ad ope & multitudine & quantitatē. Et ē intērio mgr̄ refellere vñ falsam opinionē. q posuit q deus nō pñt face re alia qz ea qz facit. Diuidit igit̄ ista ps i tres ptes. Quia pñmo mgr̄ recitat hñmoi falsā opinionē. Scđo adiūgit istius opinionis argumentationē seu pñbationē. Et tertio ponit veritatis determinationē. Secunda ibi. Nō pñtest deus zc. Tercia ibi. Fateamur itaqz deū. Secunda habet septē ptes. fm q septē p ista opinione adducunt ratiōes. Secunda ibi. Ad dūt quoqz. Tercia ibi. Adiūciunt qz. Quar ta ibi. Ipsi aut̄ addūt. Quinta ibi. Itē alīnd adiūgūt. Sexta ibi. His aut̄ zc. Septima ibi. Idē in libro pñfessionū. Queliber istaz pñtu septē diuidit i duas ptes fm q mgr̄ pñmo ponit istius opinionis rationē. Secundo ad dicit immediate suaz responsionē. Et ptes pñt. Circa istas duas distinctōes qro hñc questionē.

Trūl deo sit potētia pñrie dicta. Et videt q nō. Quis sicut se hñ simplex pñplex ad pñpositionē. sic se hñ uno pur⁹ actus ad potētia. sed simplicē simplex excludit oēz pñpositionē. q de cū sit pur⁹ act⁹. ve pñ. xij. metaph⁹. excludit oēm potētia. Cōtra. oēm qd elicit aliquā opationē hoc pñt elicere eā. sed dē intelligit & vult. vt pñz. x. erhi. & xij. metph⁹. & generat & crēat. vt pñz fide catholiz

ca. q̄ potest intelligere velle generare & creare.
Et igit̄ nō sit posse sine potentia ergo i deo p/
prie erit potentia. Hic p̄mo vidēdū est ut
i deo sit potentia. Seco ut in deo sint plu
res potentiae. Et hoc q̄tū ad istā. xlīij. distictōz
Tercio utrū in deo sit potentia sive virtus
infinita. Quarto utrū deus ad aliq facien
da sic obliget q̄ d̄ necessitate iusticie teneat ea fa
cere. Et hoc q̄tū ad distinctōem. xlīij.

Articls

Loclo

Loclo

Instantia

Solutio

hō resultat i deo aliq̄s nou⁹ actus. nec ei⁹ po
tentia p̄iungit alicui actui cui ab eterno non
fuit p̄iuncta. licet alicui respectu ratiois p̄iū
gat cui an nō fuit p̄iuncta. s̄m q̄ terminat depen
dentiā actualē creature quaz ab eterno non
terminavit.

Articls 2

Quātuſ ad prīmuſ

articulū. utrū i deo sit potentia. dico q̄ duplex ē
potentia. vt p̄z. v. meth. vna. s. actiuia. talia pas
sua. Passiuia nullo mō ē i deo. Primo q̄ repugnat oī mode simplicitati. Seco q̄ repugnat purissime actualitatī. Tercio q̄ repugnat pfecte libertati. Quarto q̄ repugnat clarissime
intellectualitati. Quito q̄ repugnat omī
no independenti entitati. Sed de⁹ est oīno sim
plex. pur⁹ act⁹. sume libertatis. clarissime tel
lectualitatis. & oī mode independenti entitatis

vt p̄z. xij. meth. ḡ r̄. H̄z potētia actiuia p
fectissime repit i deo. Quia q̄nto i alio vniūt
plures rōes factiue. tāto ipm ē potēti⁹. Pro
pter hoc em sol potētior ē omī corpe inferiori
q̄ plures rōes factiue repiunt i sole. H̄z s̄m
p̄men. xij. meth. om̄s forme & pportōes q̄ in
potētia sūt i p̄ma materia. sūt i actu in primo
moto. H̄t etiā in eo sicut in arte summa.

vt p̄z ibidē p cundē p̄mē. & p̄sequēs sunt i
deo sicut rōes factiue. ḡ r̄. Id illud quod
importat pfectionē simplē est deo attribuen
dū. sed potētia actiuia ē h̄mōi. q̄: vnuquodqz
pfectius ē ex virtuali p̄tinētia qua pōt ad sui
silitudinē alterū pducere. q̄d p̄prie rei cōue
nit ex sua potētia actiuia. P̄. quāto aliqd
ē formalius tāto p̄stātor est i co potētia acti
ua. Ut q̄r ignis ceteris elemētis ē formalior
ideo ceteris est actiuior. Sed omnib⁹ entib⁹
deus ē formalior. Nā s̄m Dama. li. q̄. ca. iij.

Omne quod ad deū & p̄al respectu eius gros
sum et materiale inuenit. Sed forte dicet
aliq̄s q̄ tal' potētia actiuia quā ponis i deo. vt
ēsp̄ p̄iuncta actui. vel nō est sp̄ p̄iuncta actui. Il
la patet. q̄ in contradictione oppositis nō ē da
re mediūz. Sed nec sic nec sic. Quia si est sp̄
coiuncta actui. tūc creature fuissent ab eterno.
Si nō. cū potētia pficiat p actū. diuina po
tētia eo tpe quo nō esset actui p̄iuncta esset im
pfecta. Respōdeo q̄ diuina potentia sp̄ est
actui p̄iuncta. cū idē sit realiter q̄d actus suus
Ad p̄bationē dico q̄ ex creaturaz emanatōe

Quantuſ ad secun

dum articulū. utrū i deo sint plures potētie. di
cendū q̄ vna ē potentia dei realis. Quia potē
tie sparse i agētib⁹ inferiorib⁹ sunt vnuū i agē
tib⁹ supiorib⁹. sed deus ē supior oīm. ḡ nulla
poterit ee i deo realis potētie multitudō. ḡ r̄.

P̄. om̄e qd̄ agit p multas vntutes ē reduci
bile in agēs p vna. Sed de⁹ cū sit agēs p̄mū
nō est reducibilis i aliud agens. Maior p̄t̄
p Dyo. xij. de di. no. vbi dicit. q̄ oīs multitu
do p̄cipiat aliqliter vno. Eteadē s̄m̄a ponit
i p̄ma p̄positōe p̄cli. P̄. vbi potētia agen
tis est idē qd̄ essentia agentis. si eēntia ē vna.
z potētia est vna. sed potētia dei est idē qd̄ eēn
tia dei. & essentia sua est vna tm̄. igitur & po
tētia sua est vna tm̄. P̄. i deo est vna magni
tudo. ḡ vna potētia. p̄tia patet. q̄ deus nō ē

magnus mole sed virtute. et magnitudo ei⁹
idē est qd̄ virt⁹ eius sive potētia ei⁹. Ancedēs
ponit Aug. v. de tri. ca. viij. H̄z forte dicet
aliq̄s q̄ deus vere intelligit alio q̄tū nō vult.
ergo aliud est intelligere dei. & aliud velle dei.

& p̄sequens alia est potentia intellectua. et
alia volitua. Ancedēs patet. q̄ deus intelli
git omne flagitiū p̄tōz. cū iudex debeat ee cō
scīns de criminē qd̄ puniā & iudicat. Sed cō
sequētia patet. q̄ de his q̄ sunt realiter idē nō
p̄nt extrema contradictionis sil̄ verificari.

Id illud p̄t̄ solutio p̄ dicta supius disti. vi. vbi
tractauis de attributis. Est ch̄ aduertendū
q̄ quilibet catholicus habet cōcedere q̄ extre
ma contradictionis ad minus in diuīs verificē
tur de eadē re penitus in disticta ex natura rei
sed tm̄modo variata s̄m̄ modū significandi:
seu etiā s̄m̄ modū se habendi. Nā deus et dei
tas dñt solū i mō significādi. & tñ ista ē vera
deus generat. vt patuit supius. & illa est falsa
deitas generat. vt p̄z ex determinatōe v̄lis cō
cilij. extra de summa trini. & fi. ca. Itē eēnt
ia existens in patre. & eadē diuīa eēntia exi
stens in filio nullo mō realiter nec formaliter
ex natura rei differt a seip̄a. & tamen eadē eēn
tia vt est in patre nō est cōicata. & vt est in fi
lio est cōicata. Ex q̄b⁹ etiāz appetet q̄ oīa
argumenta suū data sup̄ h̄mōi contradictioni

Instantia

Solutio

bus in diuinis modicū pcludūt. quia nō magis tradicūt eē communicabile t non eē pmissibile. t sic de alijs pmissilibz. qz eē pmissibilis t nō eē communicatū. que in verificant de eadē diuina eēntia ppter aliū t aliū modū se habēdi. qui tamē nullā varietatē nec distincōz ponit in eēntia. Qz si ille modus se habēdi aliquā distinctionē intrinsece poneret ē eēntia. tūc pater t filius nō eēnt omnino idē in eēntia. nec p psequēs eēnt omnino idē de for maliter t intrinsece. quod ē ptra fidē catholi cā. t expōse ptra decretalē tam pprime allegata

Articlo 3

Quantus ad tertī

Lōclio q
de' sit sfini
ti vigoris.

um articulū. vtz i deo sit potētia siue virt⁹ in finita. dicendū qz deū esse infinite potētie nul lus fidelis debet dubitare. s̄ nec apud aliquē cuiuscūqz secte vel nationis vertit in dubiuz deūm esse infinite potētie ī duratōne. cū talis potētia etiāz de multis alijs rebus nō neget. Utrū autē euidenter t phīce pbari possit de um esse infinite virtutis seu potētie ī vigore. multi doctorū antiquorū t modernorū i du biuz posuerūt. Determino tñ me ad pte affir matiuz. vicz q possit euidenter t phīce pba ri. Quia om̄e finitū pslupponit aliqd prius se a quo depēdet ī ratiōne mensurati vel mensurabilis. sed virtus siue potētia vigoris diuini nō pslupponit aliqd prius se a quo depēdet at cū sit omnino pma. Maior pte. qz om̄e finitū ē certis limitibz terminatū. t p psequēs ab aliquo mensuratū. Esse em̄ immēluz. t en ē terminatū t limitatū vident repugnare.

2. P. deus nō est minoris vigoris t virtuositatis qz diligibilitatis. sed ipse est infinite diligibilitatis. cū ipse sit ultimus finis. de q dicit. i. politicoz. q finis est ī infinitū diligibil.

3. ergo ipse ē infinite potētie t vigorositas. P phīs. viij. phīcoz ait. qz si virtus primi motoris eēt virtus ī corpe. tūc moueret ipm ī instāti. Et pcedit illa psequētia ex his q dixerat ī sexto. puta q fm augmentū virtutis ī motore diminuit ips⁹ quo motus mensurat. ergo cū ī stāsi ī infinitū sit breui⁹ quocūqz tpe. oportet q virtus pma motoris sit ī infinitū efficacior virtute cuiuscūqz alterius motoris. mouētis idē mobile ī tpe. P. Auer. pmentator po nit ī primo mobili ppter primū motore. moto re appropriatū. qui ī immediate mouet hmōi mobile. qz vt ait si primus motor moueret ca le mobile ī immediate. tūc moueret ipm ī in stāci. t sic sequitur idē quod p̄iug. P.

ages siue motor siue actionē p̄pria virtute ī infinitū p̄tinuās nō innixus alicui alteri necessario ē infinite virtutis intēsue seu ī vigore. deus est hmōi loquēdo phīce t theologice. ḡ rc. pbo maiore. qz minor est infinitas virtutis in sua actione ab algea dependēre. qz infinitas virtutis totaliter independentis t om̄ino p̄me Lū igit̄ celū t quelibet intelligētia sint duratōne infinita. qz quis innatur virtuti p̄mi motoris tab ipso motorio dependeant. igit̄ virtus p̄mi motoris quēl sua ppetua accēde nul li penit⁹ innitit nō solū erit infinita duratōne. sed etiā ī vigore. ergo rc. P. illa virtus ēm̄ finita intēsue t ī vigore cui nulla p̄t fieri additio etiā p̄ intellectū. Sed virtus dei seu potētia est hmōi. Maior pte. qz om̄e finito sal tē p̄ intellectū p̄t fieri additio. Probō minore. qz virtutis vlt̄ pfecte ī tota analogia entiū nō magis p̄ intellectū p̄t fieri additio. Virtus siue pfectioz cuiuscūqz qz pfectissime virtutis determinati generis possit fieri additio. fm̄ gradus illius generis. Sed virtutis calidissime ī genere caloris nō p̄t fieri additio cuiuscunqz grad⁹ caloris. qz si intellectus aliqd posset sibi addere. iā nō dicit p̄m ut calidissimū. ergo diuine virtutis vigori nulla penit⁹ p̄t fieri additio pfectionis pcepte vel cōceptibiliis. cū talis virtus sit vlt̄ pfecta. t fm̄ totam analogiā entis simplē pfectissima. P. materia est successiue receptiua infinitaruz pfectionū. qz prim⁹ motor est actu infinite pfectioz. t p psequēs infinite virtutis ī vigore. An̄ cedēs patet etiā fm̄ phīos. Sed p̄ntia est eūdēs ex dicto pmentatoris. xij. metaph. vbi ait. Om̄is forme q sunt ī potētia ī pma materia. sunt actu ī pmo motore. ḡ rc. Multas rōnes diuersorū doctorū inueni p̄ illa pclusione quas tamē ad p̄sens dimitto. qz phīce loquēdo a multis no putarent euideret cōcludere eo q pslupponat rem creationē de nihilovl̄ alii qua consimilia. Sed ptra illā pclusionē quida arguit sic. Si aliquis motor esset infinita potētie ī vigore. tūc motus fieret ī instāti. qns est impossibile. quia ī incommensurabilē potest eē successio. Lōsequētia patet ex pdcit. Nā cū fm̄ augmentū virtutis tēpus breuiet. et infinita virtus nullā pportionē habeat ad virtutē finitā. eo q ī infinitū ipsaz excedat. si virtus finita mouet ī tpe. infinita mouebit ī instāti. P. si potētia infinita ī vigore ī diuinis poteret. tunc aliquid frustra esset in deo. psequēs est falsuz. vt patet. i. celi t mūndi probab̄ psequētia. qz illa potētia est frustra

Lōtra cō

4. idē mobile ī tpe. P. Auer. pmentator po nit ī primo mobili ppter primū motore. moto re appropriatū. qui ī immediate mouet hmōi mobile. qz vt ait si primus motor moueret ca le mobile ī immediate. tūc moueret ipm ī in stāci. t sic sequitur idē quod p̄iug. P.

Dist. XLII. et. XLIII

¶ quā agēs nūq; potest exire i actum. sicut ēti
am vt ait om̄itator. fruſtra ponere intelligi
bile quod a nullo posset intelligi. Sed deus
si h̄et potentia infiniti vigoris nūq; p h̄moi
potētiam posset exire i actum. qz si in actū exi
ret. tunc infinitū effectum p duceret. quod est
3 ipſiſiblē ergo zc. ¶ Pm phm. i. celi z mū
di. cui libet potētia actiua correſpōdet potētia
passiua. Et ibidē ait om̄itator. fruſtra ē po
tētia actiua in natura qui nō respōdet poten
tia passiua in natura. Sed impossiblē ē dare
potētiam passiua infinitaz. qz illa vel eſſet in
deo. vel i creatura. Nō i deo. qz nulla potētia
passiua eſt i eo. Nec in creatura. quia effectui
repugnat infinitas. ¶ Sed illa nō ocludūt
Quia illa potētia ē infinita que totuz vniuer
sum z ordinē partū vniuersi pſeruat i infini
tum. potētia dei eſt h̄moi fm phos quātūm
ad om̄es species vniuersi quas ponūt in eter
nū manere z a deo depen dēre. Unū i de substā
tia orbis ait om̄itator. qz celuz nō ſolū qzrum
ad motū. ſed etiā qzrum ad substātia ſuā depen
dēt a pmo motore. Maiorē pbo. Nā planū
eſt qz maior requiri virtus i pſeruātē aliquā
rem p mille annos qz p vñam horam. z ſic de
inceps fm multitudinē tempis ſemp augebi
tur virtus. igit pſeruās p infinitā duratiōe
necessario eſt infinite virtutis. ¶ Ad primum
igit diccdū qz p̄ntia nō eſt vera. Nam motor
agēs libere p intellectuz z volūtatem. nō agit
pm totū impetus virtutis ſue. ſed tamē agit quā
tū vult. z quātū p ſuam ſapiam agenduz eſſe
diſpoſuit. Sed deus nō eſt agēs ex necessitate
nature. ſed ex ſu arbitrii libertate. ideo nō
oporet qz motus ſiat i instanti. qzuis deus ſit
infinite virtutis. ¶ Sed forte dicetur. qzuis
agēs libez nō agat toto ſuo poſſe. tamē potest
ſi vult agere toto ſuo poſſe. vel toto ſuo impe
tu. z ſi nō euadis quin ſequat qz motus poſſit
ieri i instātū. ſi talis motor eſſet infinite
virtutis. ¶ Reſpōdeo qz qzuis ipſe poſſit. ta
men effectus nō patitur. quia nō eſt in natu
ra potētia receptiua que actionē illam poſſet
ſuſcipe. ſi talis motor ageret toto ſuo poſſe.
¶ Etiam nō habere p inconuenienti deum poſſe
totū celum reuoluere in instātū tempis no
ſtri. cum ipſe phus. uq. phusicoz poṇat. qz ſi
corpus graue mouet in vacuo. tūc transiret i
instātū. eo qz in vacuo nulla ſit resiſtentia me
diū. Modo planū eſt qz virtus diuia cui nul
lum mediū poſſet resiſtere eque velociter po
ſſet mouere graue p plenū. etiā ſi medium eſ
ſet feruum. ſicut ipſum graue poſſet transire

vacuū. ¶ Etia ipſe deus poſſet totū illud qz
replet celi concauitatē an nihilare. z vnuſcor
pus graue iuxta celi circumferentia creare. et
hoc vtiqz fm ſuā Aristotelis moueret de
orū. cum nullā penitus haberet resiſtentiam
in vnicō in ſtātū tempis nostri. ¶ Ad duerten
duz tamē qz illud in ſtātū tempis nostri reſpo
deret tali motui tāqz aliena mensura. Sicut
em̄ motui angelī a celo ad terrā deſcedētis cor
reſpōdet vnicū in ſtātū tempis nostri nō tāqz
mensura p pria ſed aliena. quia p mēſura pro
pria tali motui correſpōdet tēpus compoſi
tū ex in ſtātibus ſicut ille motus compoſitū
eſt ex mutatis eē. Sic in ppoſito ſi deus face
ret p ſu omnipotētiam motū ſu in ſtātū. in ſtātū
nō menſuraret p prie motū illum. qzuis talis
motus nō haberet maiore duratiōe qz ſi di
ratio in ſtātū tempis nostri. ſed ſicut talis mo
tus nō eēt compoſitū ex pribus diuilibili
bus. ſed tñmodo ex mutatis eē. ſic huimodo
di motui correſpōderet tēpus compoſitū ex
in ſtātibus quod eēt ſua p pria mēſura. ¶ Ad 2
secundū nego psequētiam. Ad p bationē di
cēdū qz illud ſoluz dicit fruſtra quod ordi
nat ad aliquē finē quez tamē nūllo mō valeat
adipisci. Sed potētia dei ad nullū finē ordi
nat extra ipm deuz. Unde dato qz deus nūqz
aliquam creaturā pdurixiſet. adhuc tamē ei
potētia nō eſſet fruſtra. ſicut nec fruſtra ſuſe
ab eterno uſqz ad tempus creationis. licet ni
hil ad extra pdurixerit. Lui^r tota ratio ex hoc
ſufficiēt ſumit. quia ipſe ad nihil extra ſe tā
qz ad finem ordinat. ſed omnia ordinant ad
ipm tanqz ad ultimū finē. ut patet circa finez
xij. metaphice. ¶ Ad terciū diſcendū qz tamē
ppositio Aristotelis qz om̄itatoris. intelligē
da eſt de potētia actiua que eſt in natura na
turata ſue in hiſ que agunt ex necessitate na
ture. nō autēz de potētia actiua que eſt in na
tura naturātē que deus eſt qui agit ad extra.
nō ex necessitate nature ſz ex arbitrii libertate

Quantū ad quar

Articls 4

tum articulū. veruz deus ad aliqua facienda
ſic obliget qz de necessitate iuſticie teneatur ea
facere. eſt diſtinguendū de necessitate iuſticie
Nā quedā ē necessitas iuſticie coactiua. quia
aliquis vel iuſtū facit vel iuſtū patit in uitius
z coacte. De quo dicit. x. ethicorū. Lex vero
coactiua habet potētiam fm mouēs ab ali
qua prudentia et intellectu. Et illo mō deus
nihil facit uiceſtitate iuſticie. qz nullam legē
y 3

nec legillatoꝝ cogentē supra se halet. Alia est necessitas immobilitatiꝝ: q̄ muniter dicit̄ nccitas imutabilitat̄. puta si alioꝝ ita diligere iusticiā. et int̄m eēt inclinatus ad eius exercitū q̄ nō posset resilire ab opibꝫ iusticie. Et illa nccitas sine iusticie immutabilitas si deo attribuit hoc pōt ēē dupl̄r. Uno mō q̄ h̄moi imutabilitas iusticie attribuat deo ppter meritoꝝ nostrorū exigētiā. Et sic q̄zis deꝫ dica tur q̄nq; iust̄. iuxta illud apli. q. Thim. iiij. De reliquoꝝ reposita ē mihi corona iusticie quā reddet mihi in illū dīe iust̄ index. tñ nra merita atēdendo deus nihil opat ex nccitate iusticie. Quia si seru⁹ nō pōt de nccitate iusticie dñm suū iustituere debitorē. multo minus creature creatorē pōt facere debitorē. Qui. n. nō pōt sufficiēter soluere qđ tenet. ille nō pōt debitorē iustituere eum cui tenet. Sed dñs et parētibus nō possum⁹ equiualeſ reddere. vt ait Aris. viij. ethic. ḡ tc. Et illud videt in nuere saluatori euagl. dices discipul. Lū fece ritis oia q̄ pcepta sūt vobis. dicite. secim⁹ qđ iussisti. sed serui inutiles sum⁹. Alio mō talis imutabilitas iusticie pōt intelligi deo que nre nō ppter meritoꝝ nostrorū exigētiā sed ppter sue diuine bonitat̄ ēdecētiā. Et illud ad huc dupl̄r. Uno mō accipiēdo decētiā sim pl̄r et abolute. Alio modo accipiēdo decētiā pñūc in pñti rex ordine. Primo mō oia q̄ deꝫ facit opat ex nccitate iusticie. q̄ nihil pōt deus facere qđ nō deceat suā bonitatē. Qz scđo mō deꝫ nihil facit ex nccitate iusticie. q̄ ordinē totius vniuersi deus pōt p libito volūtatis immutare. et p ñns illud idē quod nūc ēindeces mutato rex ordine fieret decēs. et ecō uero. Propter qđ diuine bonitat̄ ēdecētiā nullā nccitatē iusticie h̄re videt respectu isti⁹ ordinis quēvidem⁹. nec respectu cuiuscūq; alteri⁹ ordinis vniuersi. eo q̄ quēlibet talium ordini⁹ deus mutare possit qñcūq; voluerit. For re diceſ. Omne qđ sit sine iusticia ab agente voluntario. hoc videt ēē in iustū. sed deꝫ nō potest facere in iustū. q̄ tuū peccaret. ergo deus nihil pōt facere sine iusticia. et p ñns omne quod facit ex necessitate iusticie facit. Respon ſeo q̄ deus nūq; facit aliquid sine iusticia. q̄ nunq; facit aliquid sine decētiā bonitat̄ sue. et sine rectitudine voluntatis sue. et ideo deus nūq; potest facere aliquid iniustum vel indecens. quia voluntas sua tribuit rebus decētiā iusticiā. et ideo quicquid deus facit et vult. hoc est decēs iustū. Propter quod ans el. p̄ologion. q. ac ipſi deo. Illud solū iustū

est quod vis. in iustū quod nō vis. Ad ar Ad pñci gumentū principale dicendū. q̄ q̄zis maior pale argu sit vera de potētia passiua. tamē falsa est de po tentia actiua de qua loquimur i pposito. Nā q̄zis purus actus excludat potentia passiua que terogat actualitat̄. sicut cōposito simpli citati. tamen nō excludit potentia actiua. q̄a potentia actiua i nullo penitus terogat actus alitati.

Distinctio quadragesima quarta.

Illud discutienduz. Hic m̄grat de potētia dei p compatiōez ad creaturaꝝ bonitatē. Et diuidit ista distinc̄tio in tres ptes. fm q̄ tres mouent questōea Quaz prima est. vtz deus pōt aliqd melius facere q̄z facit. Secūda vtrū alio mō vel meliori modo q̄z facit. Tercia vtrū deꝫ semp pos sit omne quod oliz potuit. Secūda ps incipit ibi. Post hec considerandū. Tercia ibi. Prete rea queri solet. Prima i duas. Nā pmo quo runda errorē recitat. Secūdo hm̄oi errorenz reprobat et veritatē determinat. ibi. Uerū hic ab eis. Sequit̄ illa pars. Post hec considerandū. Et diuidit in duas. Nā primo mo uer questionē. Secūdo respōdet p quādā distinctionē. ibi. Si modus opatois Se quī illa pars. Preterea queri solet. Et diuidit in tres ptes. Nam primo circa illaz que stionē tāgit quandā falsam opinionē. Scđo r̄ndet fm suam pprisā intētionē. Et tertio p p̄dictorū epilogatō em confirmat suā intētionē. Secūda ibi. Ad quod dicim⁹ tc. Tercia ibi fateamur tc. Hic quero hāc questionē.

Itrū deus totum vniuersum potue rit facere melius. Cidetur q̄ non potest hoc nō potest fieri melius. sed isto vniuerso iam facto nō potest cōcipi melius. ergo tc. Maior patet. Nā p p̄simile maiore probat Zinsel. q̄ deus ē summe pfectus. q̄ deus ē quo maius cogitari nō pōt. Minor patet p Aug. in de libero arbitrio. vbi sic ait. Quicq; vera ratione melius tibi occurrit. scias deum fecisse bonoru oim conditorē. Nōtra. omni finite pōt fieri additio. sed totum vniuersuz est quid finitū. ergo tc. Hic quattuor sunt videnta. Primo vtrū virtute diuina aliqua pa vniuersi possit fieri melior. Secūdo vtrū in iustū pcedendo quacūq; creature date

Instantia.

Solutio.

deus semp possit facere pfectorem. Tercio
de eo quod queritur. Quarto utrum deus
possit facere aliud vniuersum illo vniuerso ma-
nente.

Article

Quātūz ad primū

- viz virtute diuina aliqua pars vniuersi pos-
sit fieri melior. est aduertendū q̄ rem fieri me-
liorē potest intelligi dupliciter. Uno modo
q̄tum ad pfectiones naturales. Alio modo
q̄tum ad pfectiones accidentales. Viz po-
no duas cōclusiones. Prima ē q̄ deus rez
creata p̄t facere meliore q̄tū ad pfectōes ac-
cidētales ipsa re manēte realiter eadē. Quia il-
lud qđ p̄t natura h̄c deo nō debet denegari
sed manente eadem re s̄m eēntiaz suam natu-
ra facit eā magis pfectam s̄m gradus accidē-
tialium pfectiōnū. ergo t̄c. Maior manifesta
est de se. Minor p̄z. qz h̄o infirm⁹ qñq̄ sit na-
turaliter sanus. et minus san⁹ magis sanus. et
sic de alijs. P. b. Aug. sup Ben. ait. Po-
tuit de facere hoīez q̄ nec peccare vellet nec pec-
care posset. sed nulli dubiū qn talis homo eēt
pfectior hoīe q̄ vult et potest peccare. ergo t̄c.
3. P. si creatura nō posset fieri melior. aut hoc
eēt pro tanto quia deus nō posset plus dare
de pfectione. aut quia creatura nō plus poss⁹
recipere. Nō primū. quia etiā miserrimo ho-
mini deus potest dare intuituā visioneꝝ sue
essentie. vt in plogo illius primi libri p̄bui.
Nec obstat secūdū. quia deus qui est auctor
creature p̄t eius capacitatē augere. ergo t̄c.
Error. Sed tria illud sunt quidā hereticī quos
tangit magister in ista. xlviij. distinctione. Et
potest eoru error probari sic. Beatus Augu-
stus Maximinū hereticū h̄it. Si pat posset
filium suum pducere meliorē nō faceret tūc
inuidus eēt. Sic arguunt illi a simili. Si
deus posset aliquam creaturam facere melio-
rem et nō faceret: unū inuidus eēt. sed deus
nō potest esse inuidus. vt patet. i. metaphysi-
ce. ergo t̄c. P. Plato fēctur dixisse q̄ opti-
mi est optima adducere. Et illud idē dicit be-
atus Dyoni. Sed optimo nihil potest eēt me-
lius. et deus est optimus. ergo nihil potest fi-
eri melius eo quod iaz de facto deus produ-
xit. P. causa producēs effectū s̄m totam su-
am virtutē seu potentiam. nō potest h̄mō effe-
ctum pducere meliore. deus producit quēli-
bet suum effectū tota sua potentia seu virtute
Maior patet. Minor p̄batur. Quia quādo-
virtus pducēs est simpliciter simplex. tunc

quicquid ab eo pducētur hoc s̄m totam suaz
virtutē producit. Sed virtus diuina cuz sit
purus actus est simpliciter simplex. ergo t̄c.
Alia multa motiva quibz illa erronea opi-
nio probauit q̄ deus non possit facere alia qz
ea que fecit. et q̄ nō potuit nō facere ea que fe-
cit. adducit magister in līa distinctione pro-
xima pcedente. et responderet ad ea. ideo ad pre-
sens illa nō adduco. Sed hec opinio era-
ronea est. vt dixi. Quia sicut post hanc vitā
deus bonis homībus dabit dothes glorificati-
onis corporis et anime. sic cum eisdeꝝ doribus
posset hominē creare si veller. quo factō nulli
dubium q̄ talis homo melior eēt q̄ homo
natus de muliere qui breui viuens tempe re-
pletur multis miserijs. Ad primū ergo di-
cendū q̄ nō est simile. quia naturalis dei filiū
us nascēdo capit diuinā naturaz q̄ naturali-
ter sibi a patre generante cōicatur. et p̄ sequens
omnis pfectio sibi iure dicitur. sed creatura
pducit in limitata natura a deo libere et volū-
tarie et nō naturaliter. et p̄ sequens sibi nō de-
bet pfectio nisi tanta quāta placuerit volūta-
ti diuine. Et ideo inuidus fūisset pater diui-
nus si filio ab eo naturaliter genito nō cōicas-
set omnē pfectiōnē. qz si subtrahit ab aliquo
quod iure sibi dicitur hoc p̄ inuidiam subtra-
hitur. Sed ex hoc nō debet dici inuidus ipē
deus si nō dederit creature illud qđ libere p̄t
dare si voluerit. Ad scđm dicendū q̄ Pla-
to et Dyoni. intendūt p̄ illa verba extollētiam
dei respectu ceterorū agentiū que nō p̄nt tam
bona pducere sicut deus potest. Ipse em̄ pro-
duxit non solum res corporales. verum etiā
produxit substātias separatas. que sunt opti-
me inter creaturas. quas nullum aliud agēs
potest producere s̄m veritatem. quis Autem
na circa hoc errauerit. vt patebit in secūdō li-
bro. Sic igit̄ intelligēdo maiore nō debet in-
firi p̄clusio que infert. quia hec debet esse cō-
clusio. q̄ cetera agentia non possunt produce-
re meliora q̄ agens diuinum. Potest eti-
am dici q̄ optimū ponitur ibi pro valde bo-
no. quia s̄m grāmaticos suplatiūs quādo-
qz idē est quod suus positivus cu hoc aduer-
bio valde. Et sic minor est falsa. Quia plu-
ra possunt dici valde bona. quorū tamē vnuꝝ
est melius altero. Clude dicitur Ben. i. Clu-
dit deus cuncta que fecerat. et erant valde bo-
na. Et tamen nulli dubium quin homo erat
melior q̄ lapis. Ad tēcū dicendum.
q̄ agens producere s̄m totam suam virtu-
tem potest intelligi dupliciter. Uno modo

Contra et
rozem.Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

q̄ agēs faciat vltimū de conatu. t illo mō mā
tor est vera. sed m̄or est falsa. quia cū deus sit
infinite virtutis in vigore. ergo in pductōne
nullius pducti existēris finite pfectionis p/
ducit quantū potest s̄m totū suūz conatum.
Alio mō q̄ hmo agens agat s̄m virtutē rea
liter simplicē t̄ indiuisiblēz. habentē tamen i
se vnitissime t̄ absq̄z omni reali diuisione om
niū virtualū gradū multitudinē. Et sic q̄z
nis minor sit vera. tamen maior est falsa. ma
xime si agens huiusmodi agit libere et nō ex
necessitate nature. quia q̄uis hmo agens a/
gat tota sua virtute. s. nō agat s̄m partē realez
sue virtutis. eo q̄ virtus sua nō habeat partē
z partē. tamē ppter sui libertatē nō producit
quantū potest. sed quantuz vult. vt̄ em̄ sua
virtuali continētia prout sibi placet. Se
cunda cōclusio est. q̄ deus nō potest rem̄ cre
atā facere meliore quātum ad gradū essentia
lem. ita tamē q̄ res maneat eadem que prius
fuerat an talis gradus additionē. Nec dclu
sio potest pbari sic. quia mutata specifica rei
differētia nō manet ipsa res. sed p additionē
bonitatis cōntialis mutat specifica rei differē
tia. ergo r̄. Probat minor. q̄niavt patz diui
siue desccēdēdo a genere generalissimo vlsq̄z ad
species specialissimas. semp ab ultimo gradu
cōntiali ipsius rei accipit differētia que est cō
stitutiva speciei. Maior etiā patz. q̄ s̄m por
phirū differētia accidentalis facit alteratum.
sed differētia substantialis facit aliud. Et hec
videt ecōntēto ph̄. viij. metaph̄. vbi diffiniti
onē rei compat numero. q̄sicut qualibet vni
tate addita vel remota numerus mutat speci
em. sic quacūqz differētia substantiali addita
vel remota res mutat diffinitionē. t̄ p conse
quens specie.

Cōclo 2

Articls

Cōclo

Quantuz ad secun dū principale. vtrū in infinitū pcedēdo qua cūqz creatura data deus semp possit facere p/ fectionē. dico q̄ loquēdo de potentia dei abſo luta. tūc qualibet creatura actu pducta deus potest in infinitū semp nobiliore t̄ pfectiores pducere. Quia si deus hoc nō posset. hoc es set pro tanto. quia implicaret contradictionē. sed nulla in proposito implicat contradictionē. er go r̄. Maior est nota ex. vi. ethicorū vbi di cit. Hoc solo priuat deus. ingenia facere que vtrū facta sunt. Doc exponit a cōmentatore z doctoribus. id ē contradictionē simul verifica ri. Minorē pbo. q̄sli implicaret contradictionē.

vel hoc ēēt ex parte dei producētis. vel ex par
te creature pducte. Nō primū. q̄sicut dicte
Chr̄. ideo deus dicit omnipotēs. q̄ ei⁹ pos
sēnō pōt inuenire nō posse. Nec scdm. quia
ois creatura actu posita in cē est finite pfectio
nis. igit si addit sibi aliqua finita pfectio. per
hoc nō efficitur infinita. quia finitū additūz
finito nō facit totum infinitū. et p consequē
creatura vlerius producta capiētis pfectio/
nē pcedētis creature vna cum illa finita perfe
ctione addita. p hmo additionē nō ponetur
extra limites creature. nec eius esse implicas
bit nō esse. t̄ eodem modo arguet de creature
secūdo producta cū finita pfectione addita.
Et sic in infinitū. quia semp creatura actu pro
ducta erit finita in pfectione. cuz nō claudat
in se nisi pfectionē pcedētis creature que est
finita. t̄ pfectōem supadditam quē similit̄ est
finita. Nec videt ecōntēto beati Dyonisiū
in de diuis nomib⁹. vbi creaturas a deo proce
dentes assimilat numeris. t̄ deū vñitati. Mo
do planuz est q̄ pfectione numerali pcedunt
numeri in infinitū. tamē quilibet numerus
actu acceptus est finitus. cum nō claudat in
senisi numerū proxime pcedentē. t̄ vñitatem
additā. que ambo sunt finita. sic eodez modo
in pposito r̄. P. idē Dyonisius in. viij. 2
de diuis nomib⁹ ait. Deus est infinite vir
tutis. eo q̄ simpliciter potest infinite infinitas
alia ab existentib⁹ virtutes producere.

P. potentia dei est infinita et simpliciter illi
mitata. ergo vltra omnē creaturā productaz
semp poterit producere pfectiorē. Anccdens
patet questio p prima pcedētē. Probo conse
quentiā. quia om̄is creatura cū de facto fue
rit producta sit finite pfectiōis. vt patet ex iā
dictis. igit si vlera quamlibet creaturā prodig
ctam deus nō posset producere pfectiorē. tūc
infinita dei potentia esset limitata ad finituz
effectum. eo q̄ non posset aliquid vlera ipsuz.
t̄ infinita dei virtus esset adequata p effectuz
finitū. que om̄ia vident impossibilia. Con
sequētia patet. q̄ tūc intelligit potētia limita
ta. qm̄ nō potest trascendere aliquē limitatus
effectū. et tūc intelligit virt⁹ adequata quādo
potētia nō pōt in maiore effectū. q̄ virtus est
vltimū de potētia. vt dicit i de celo t̄ mū. Ec
hec videt ecōntēto beati Aug. xij. de ciuita
dei. ca. xvij. vbi ait diuinā sapientiaz incom
prehensibili comprehensiō esic om̄ia incom
prehensibilia comprehendere. vt quecunqz
noua t̄ dissimilia consequētia pcedētibus
si semp facere velle inordinata q̄ imp̄ouisa

- habere non posset. nec ea prouideret a priori
mo tempore sed eterna psceret. **D**ic
traseo eo breuius. qz illa materia intendo tage
re libro. iij. distincione. **S**ed extra illa xclit
sionē sunt quidā magni doctores q̄ arguunt
p sua opinione pmo sic. Si possibilis essz p
cessus i infinitū in specieb⁹ fm pfectionez. tūc
in intellectu dīnino esset aliqua creatura dī
stans in infinitū ab aliqua alia creatura. et p
sequens creatura talis esset infinite pfectio
nis. hoc autē ē impossibile. qd patet. qz h̄moi
creatura tm̄ excederet illam alia creaturā qn
tum excedit eam deus. t p sequens in infinitū.
quia nō potest ēsse maior excessus exces
su infinito. erā esset eque pfecta vt deus. quia
nō potest esset maior pfecto pfectione infinita.
P. si possibilis esset pcessus specierū i in
finitū. aut omes h̄moi species clauderent in
fra decē pdicamenta. aut aliique earū essent ex
tra pdicamenta. Nō potest dari pmi. quia si
cuit patet p phm in libro pdicamentoz. et. vii.
metaph. a genere generalissimo descēdit diffē
rentiis diuisiis vloq; ad specie specialissimaz
Sed talis decēsus nūnq; posset pfecti. si speci
es essent infinite. Nec potest dari secunduz.
qz decē pdicamenta sufficiēter euacuat totuz
ens. ergo quicqd ē extra decē pdicamenta ē nō
ens siue nihil. **P**. formesunt sicut numeri.
vt patet. viii. metaph. t deus se habet ad mo
dum vnitatis. vt patet p Dyon. sed numeri
versus vnitatē nō pcedūt i infinitū. quia nō
procedūt ultra binariū. ergo nec species p ac
cessum ad deū. puta p augmentū pfectiois p
cedunti infinitū. **P**. vbi est essentialis or
do ibi nō est pcessus in infinitū. sed spēs vni
uersi habent essentiale ordinē ad seiuicez.
S **P**. tūc ens creabile est finitū in pfectione.
ergo nō potest in infinitū semp creari pfectioz
creatura. Ancedens patet. qz illud est finitū
quo rep̄it aliquid maius. sed deus excedit to
tum ambitū entis creabilis. t p sequens est
maior toto ente creabili. **C**ōsequētia patet. qz
omne finitū attingit p replicationē graduz
finitoz. als ad terminū finitū esset accessus
infinitus. **P**. appetitus creature nō est in
finitus. ergo in creaturis non potest esse pces
sus in infinitū. Ancedens patet. Probat cō
sequētia. quia deus nō potest facere aliquid i
creatura quod nō sit appetibile a creatura. si
cuit nō potest facere aliquid in creatura ad qd
creature nō sit aliquo modo in potētia. **S** si deus qualibet creatura semp posset produ
cere pfectioz. hoc esset p̄o tāto. quia deus in

infinitū distat a qualibet creatura quantum
cunq; pfecta. sed hoc nō sufficit. quia pari ra
tione sequeret q̄ ultra totū ens creabile deus
posset pducere creaturā. quod est simpli im
possibile. qz hoc posito aliqua creatura exce
deret totū ens creabile. quod manifeste impli
cat contradictionē. quia omne quod p creati
onē pducit est creabile. et sic huiusmodi crea
tura erit creabilis t nō erit creabilis. Conse
quētia patet. quia totuz ens creabile distat a
deo in infinitū. **E**t confirmat. q̄a inter sub
stantiā t accidens est distantiā imperāsibilis.
t tamē inter nullam substantiā t accidens de
us potest facere infinitas species. ergo a simi
li tē. Q, autē distantia inter substantiā et ac
cidens sit infinita. probat p hoc q̄ nulluz ac
cidēs quantum cuq; pfectū potest adequare
gradū entitatis qui est in substācia. **P**. si
possibilis esset processus in infinitū semp ad
nobiliorem creaturā. tūc posset esse vna crea
tura de facto creata que esset infinite nobilita
tis pfectiois. falsitas psequētis p̄t. Pro
bat psequētia. quia fm Aristotelez. iij. physi
corū. Si esset dare potentia ad infinituz fm
appositionē. illa posset ponī in facto esse. s̄z po
tentia ad maiore pfectionē est potentia fm ap
positionē. ergo tē. **P**. aut deus cognoscit ali
quod creabile ultra quod nō est aliud creabi
le. aut nō. Si sic. tūc illo creato nō erit proce
sus vltior in infinitum. Si non. tūc deus
nō cognosceret omne creabile. quod est im
possibile. quia tūc aliquid esset a deo produci
ble quod deus nō cognosceret. **P**. qdāto
aliquid ē deo p̄pinqius tāto videt esse me
lius et nobilius seu pfectius. Sed humani
tate christini nihil potest esse deo p̄pinqius.
ergo tē. **P**. qdāto aliquid est purius tanto
perfectius. Sed nulla pura creatura pōt esse
purior beata virgine Maria. ergo nulla pu
ra creatura potest esse pfectior ea. Maior pa
tet. Minor pbatur. Quia dicit Anselmus
in de conceptu virginali. Nempe decuit ut ea
puritye virgo niteret quaz deus filio suo ma
trem elegerat qua maior sub deo nequit intel
ligi. **S**ed illa quās sint valde difficultia. ta
men opposituz cōclusionis pdicte nō conuin
cunt. Ad primū igit dicendū. q̄ illud cōse
quēs nō est impossibile. quia dato q̄ in effe
ctu nunq; sint due creature distantes ab in
uicem in infinitū fm pfectionez. in pspctu ta
men cognitionis dīnne nō repugnat huius
modi creaturas esse. Sicut em̄ duo numeri
i infinitū distantes p̄t q̄e in pspctu dīnne

Cōfirmat

9

18

Solutio

Ad I

cognitionis. quod quis nūq; dēnt i effectu. sic rō.
¶ Ad p̄bationē qd̄ dicit qd̄ talis creatura tm̄
excederet aliā creaturā quantū excedit eā de?
n. ego. Ad p̄bationē cū dicit qd̄ nō ē major ex/
cessus excessu infinito. illa ē falsa. P̄ntēm eē
plures excessus infiniti quoq; tñ vñus est ma/
ior alio. Nā linea vñus palmi excedit pūctū
i infinitū. cū sine omni p̄portōe excedat eū. et
tñ insanus mente videret qui diceret qd̄ linea
mille palmorū vel linea infinita nō plus ex/
cedat pūctū qd̄ linea vñus palmi. Et cū ad
dit qd̄ talis creatura esset eque pfecta sicut de/
us. nego. Nā hmoi creatura i infinitū defice/
ret a pfectione diuina. Nā omnē suā pfectio/
nem haberet talis creatura p̄cipiatue & depē/
tenter. deus aut̄ oēm suā pfectionē habet eēn/
tialiter & penit̄ independēter. ¶ Ad scđm di/
cendū qd̄ oēs clauderent̄ infra decē pdicamēta

Ad p̄bationē dicendū qd̄ licet qd̄tum ad spēs
qd̄ actu sunt p̄ intellectū finitū possit fieri reso/
lutio a genere generalissimo vñq; ad singulas
species sp̄alissimas. tamē a nullo intellectu fi/
nito hoc fieri p̄t qd̄tum ad species que sunt i
potēcia. Unū ait p̄mentator. qd̄. metaph. qd̄ vñ
p̄tinet sub se res infinitas nō actu sed potēcia
Quod dictū p̄mentatoris & si fortasse posset
habere dubiū aliquod de potēcia que est cura
diuina potēcia. tamē de potēcia dei qd̄ infinite
infinitas virtutes alias ab existētibus p̄t p/
ducere. vt supiū allegauit ex dictis Dyoni/
si nulli catholicō debet esse dubiū. Forte di/
cet qd̄ p̄mentator intelligit de rebus i diuinis
& nō de rebus specie differētibus de quib; ad
p̄ns loquimur. ¶ Respondeo qd̄ etiā speciem
infinite in potēcia videt ponere p̄metator.
Nā in tractatu de sensu et sensato p̄mentator
ait. qd̄ colores mediq; possunt esse infiniti. mo/
do planū est qd̄ colores mediq; ab iniūc diffi/
rūt specie. ¶ Ad tertiu dicendū qd̄ vñitas du/
pliciter p̄t considerari. Uno modo formaliter
Alio modo virtualiter. Primo modo excludit nu/
merū. ideo accedendo ad vñitatē finit proce/
sus numerorū. Scđo mō includit omnēnu/
merz. & iō ut sic accedēdo ad vñitatē nūq; fini/
tur pcessus numerorū. Et illo secundo mō fin/
Dyoni. deus assimilat vñitati. ergo argumē/
tu bñ intellectū magis est p̄clusione quā po/
sui qd̄stra eam. ¶ Ad quartū dicendū qd̄ ma/
ior potest negari. qd̄ in numeris videt ee essen/
tialis ordo. cū semp sequēs numerus p̄suppo/
nat pcedētē. & tamē in numeris est pcessus i
infinitū. Et idē patet in figuris & pportioni/
bus & relationib; dicitis mō numeri. i quib;

Ad 2

Instantia

Solutio.

Ad 3

Ad 4

omib; est pcessus i infinitū. & comp̄hēsa in
bis sicut species vñuersi. Pot etiā dici ad
minorē qd̄ nō est necesse essentialē ordinē esse ni
si inter ea qd̄ actu sunt. qd̄ illa p̄prie sunt ad in/
vitē comp̄abilia que realē & actualē habet en/
titatē. mō ita est qd̄ species vñuersi qd̄ actu sunt
ille finite sunt. ¶ Ad quintū dicendū qd̄ licet Ad 5
creatura actu sit finite pfectionis. tamē in po/
tentia nō repugnat ei infinitas. & quia creabi/
les sonat in potentiaz. ideo nego antecēs. Ad
p̄bationē nego maiorē. qd̄ dato qd̄ a centro ter/
re versus orientē vna linea pcederet i infinitū
& alia versus meridiem. & versus aquilonē ex/
vraq; p̄t pcederet i infinitū. veraq; linea es/
set infinita. & tamē secunda esset maior qd̄ pri/
ma. qd̄ esset dupla respectu eius. ¶ Forte di/
cet qd̄ p̄ma linea nō esset simpliciter infinita.
qd̄ quis versus orientē trāseat i infinitū. ver/
sus tamē centrū finit. qd̄ terminat̄ in centro.
et ideo nō repugnat esse aliquid maius ea.

¶ Respondeo qd̄ eodē modo est i pposito. qd̄
quis p̄ diuinā potentia supiū pcedēdo ad
ipm deū processus pfectionis creaturarū. du/
ret i infinitū. tamē pcedēdo ad inferius. ter/
minū habet in ipsa materia prima. infra quā
si descendit̄ icur ad purū nihil. vt patet p̄ Eu/
gus. in libro confessionū. et p̄ p̄mentatore. i. phi/
līcōrū. & ideo omni enti creato & creabili dabi/
tur aliquid maius in pfectione. sc̄ ipse deus
qui simpliciter ē infinitus. ¶ Ad sextū p̄mo Ad 6
potest dici ad maiorē. qd̄ licet appetitus creatu/
re nō sit simpliciter infinitus. tamē successione
potest esse ad infinita. Appetitus em̄ in materie
p̄t esse successione ad infinitas formas. quas
etiam recipet si mūdus duraret i infinitū. vt
phi sunt opinati. Etiam p̄sequētia est fal/
sa. Ad p̄bationē dicendū qd̄ quis i actōe rei
naturalia appetitus naturalis aliquo mō p/
cedat factōne rei. hoc tamē nō fit in actōe dei
qui potest omnia de nihilo pducere. qd̄ i illo ni/
hilo pcedēti talē factōne non potest esse ali/
quis appetitus. ¶ Forte dicet qd̄ aliqui illo/
rū doctorū dicat qd̄ditates rez fuisse ab eter/
no. et p̄ p̄sequēs posset aliq; realis appetitus
pcedēre factōne qua deus facit creaturas.

¶ De istius instantie solutione ad p̄sens tran/
sito. qd̄ hāc materiā scđo tractare scđo libro.
distin. xviiij. qrib; habet locū. ¶ Ad septimū Ad 7
dicendū qd̄ nō solū ista distātia ē cā. sed isti p/
cessus cā ē illa qd̄ ē assignata supiū i p̄ma roe
qd̄ illa scđo phabat̄. ¶ Ad ūfimatōz cū isti
dicūt qd̄ in s̄bz racēns ē distātia ip̄trāsib;. Ad cōfir.
p̄dm qd̄ vel isti p̄ distātia ip̄trāsibile intelligē

¶ ex accidentib⁹ nō possit generari suba. vel q̄ accidēs nō possit eō polleter p̄tinere s̄tūtē sube. Quocūq; illoꝝ modō intelligat apparet q̄ male intelligūt ista. referēdo ad potētiā dūmā. de qua ta ipsi q̄ nos in p̄nti loqm̄ur. q̄ ex accidentib⁹ ex̄stib⁹ i sacramēto altaris q̄n q̄ generant vermes q̄ sunt vere suba. Eadēz etiā accidentia equipollēter habet totā virtutē substātie panis & vīni. q̄r nihil min⁹ de accidentib⁹ vīni existētib⁹ i sacramēto poss̄t ali quis inebriari si immoderatē de eis sumeret. q̄ de ipso vīno anteōꝝ esset sanguis p̄secratus tñ min⁹ cibāt accidentia panis in sacramēto existētia. q̄ cibaret ipse panis si in corpus xp̄i nō fuissest dūversus. Cū si in toto vñiuerso substātiā panis & vīni in p̄petuū deus conuerteret i corpus suū & languinē. nihilomin⁹ hoīes nutritent de talib⁹ accidentib⁹. q̄ nūc de ipso substātijs panis & vīni. ¶ Etia fallit assumūt cū dicūt. q̄ inter substātiā et accidentis nō p̄ntfieri infinitespecies. q̄ vt patuit supiūs p̄ p̄metatorē. medij colores p̄nt esse infiniti ergo inter albedinē & substātiā p̄nt esse infinites p̄sp̄s. Ad octauū nego p̄sequentiāz. Ad p̄bationē dicēdū q̄ licet maior sit vera loquēdo de appositiōē q̄ fieri p̄t fm̄ potentia naturale. en̄ nō est vera loquēdo de appositiōne q̄ fieri p̄t loquēdo fm̄ potentia dei q̄ est supernaturalis. fm̄ quā potentia i p̄posito ponit fieri appositiō. Et rō isti⁹ eē p̄t. q̄ si fm̄ potētiā nature creare fieret appositiō fm̄ p̄t eius de quātitatis i infinitū. tūc oportet q̄ in natura p̄existeret magnitudo infinita. q̄ cū virtus naturalis nō possit creare de nihilō illud quod apponit. optet q̄ h̄moi rē apponibilez virtus creatā accipiat ab uno & addat alteri. siue hoc faciat p̄ modū aggregatiōis. siue p̄ vīla generatiōis. igit̄ si nō cessabit h̄moi appositiō. oportebit p̄esse aliquid infinitū. quia omnes finitū consumit aliquā p̄ cōtinuā ablationē p̄tū eiusdē quātitatis ab eo. Et hec videt esse intērio Aristot. i. phisicoꝝ. Hoc tamē nō obstat in p̄nti p̄posito. q̄ nouas sp̄s deus p̄t p̄tinēd nihilō creare. Etia potētia naturalis agit q̄ntū p̄t. igit̄ si natura creata h̄ret posse ad p̄ductōz alic⁹ infiniti. h̄vtiq; expleret cū effectu. S̄z p̄p̄tū ē dei ad extra libera reagere. ideo nō agit q̄ntū p̄t sed q̄ntū vult. t̄ q̄ntū nunq; explet q̄ ad extra sūtū totū posse. Ad nonū dōm. q̄ sicut de p̄ infinitā sua zapiāz p̄phēdit oēs ip̄s nūeroꝝ. vt patuit sis plus vñl. xxv. cōclusōe. uñj. i solutōe q̄nti ar ḡmēci. t̄n̄ clare cuz h̄ cognoscit q̄ i reextra

Ad 8

Ad 9

hūḡ esse poterit tā? numer⁹ q̄n possit augeri. sic quis de cognoscat om̄e creabile. t̄n cū hoc clare videt q̄ i reextra creature nulla erit nec eē poterit q̄ p̄ diuinā potētiā nō possit p̄duci p̄fectio. Et ex h̄ p̄z q̄ p̄ntia facta i scđa p̄te iūquisitōis isti⁹ rōnis nō ēvera. q̄r licet deus nō cognoscat aliquā creabile p̄onibile in reextra. vitra qd̄ nō possit aliud creari. t̄n ex h̄ non sequit q̄ de nō cognoscat oē creabile. sic dāto q̄ de nō cognoscat aliquē nūez vlera quē nō possit dari alter nūer⁹. t̄n ex h̄ nō seq̄t q̄ de nō cognoscat oēm nūer⁹. Ad. x. dōm q̄ h̄uani tas xp̄i p̄t dupl̄r p̄siderari. Uno mō fm̄ se. Alio mō vt vñita ē p̄sone diuile. Primo mō p̄t eē alīq; creature p̄fectioz ea. licet nō scđo modo. Nec h̄ est ḥ p̄ns p̄positū. q̄r ille excessus non p̄uenit ei vt pura creature. sed vt rōne vñtonis ver⁹ deus ē. Ad. xi. dōm cū dīc̄t virgo gl̄iosa ea puritate nitere qua maior sub deo nequit intelligi. illud non p̄t intelligi. simpl̄t & absolute. quia als sequeret q̄ puritas humanitatis xp̄i nō fuissest maior puritate vñginis. Est ergo sensus verbōꝝ illoꝝ. q̄ sub deo. id ē sub christo nō potest intelligi in aliquo homile maior puritas q̄ fuerit i beata vñgine.

Ad 10

Ad 11

Article 3

Quantum ad tertī

um articulū. vñrū deus totū vñiuersū potuerit facere melius. est aduerten̄dū q̄ ly melius. p̄t accipi dupl̄r. Est em̄ qdā mod⁹ aduerbitis. Ille aut̄ modus vel accipit̄ ex p̄faciētio. & sic de nihilō p̄t facere meli⁹ q̄ fecit. q̄ cūq; fecit semp fecit fm̄ bonitatēz volūtatis sue. & fm̄ dictamē sapiētē sue. qui modus meiorari nō potest. sicut nec bonitas & sapiētia dei poterūt meiorari. Vel ille modus attēditur ex p̄faciēt. & sic ē sensus vñrū virtute diuina vñiuersuz potuerit vel possit capē nobili⁹ et p̄fectius esse q̄ cepit. Et sub hoc sensu tractādo illū articulū pono tres cōclusiones iuxta tria que i vñiuerso conspicio. sc̄z finē. partes & ordinē. ¶ Prima p̄clusio est q̄ ratōe si vñs vñiuersuz nō potuerit fieri melius. nobili⁹ us seu p̄fectius. Quia illud cui⁹ finis ē nobilissimus. optim⁹ & p̄fectissim⁹. hoc nō p̄t meiorari ex p̄ficiēt. vñiuersuz ē h̄moi. ergo zc. Maior p̄z. Minor p̄bat. q̄ de p̄finis totū vñiuersi. vt p̄z. xii. meth. & te⁹ ē nobilissim⁹. Ip̄e em̄ ē nobilis finis totū nobilitatis. vt dīc̄t i eodē. xii. Ip̄e etiā ē optim⁹. q̄ ipse ē summū bonū. & ultim⁹ finis. Ideo de iplo dīc̄t ibidē.

Loco 1

Mouet autem ut desideratus et amatus. Ipse etiam deus est perfectissimus, quod ut per ipsum. v. metaphysicam habet in se vel perfectio omnis generum.

Lib. 2. sicut exercitum ordinatur immediate ad impactorem seu ad summum principem non potest meliorari quam ad duce. sic universu cū immediate ordinetur ad ultimum finem non potest meliorari quam ad finem seu ratione finis.

Secunda conclusio quoniam universus potest meliorari ratione prius bonitate accidentaliter et non bonitate essentiali. Quia illo modo quo per se universus competit melioratio eo modo etiam competit toti universo. Sed per se eisdem manentibus provenit melioratio quam ad bonitatem accidentalem et non essentialiem. ergo secundum. Maior pars quod sicut entitas totius constat ex entitate proprii. sic bonitas totius ex bonitate proprii. Minor pars ex dictis i articulo primo istius conclusionis.

Ista conclusio doctores latius considerant posito quod omnes partes universi meliorantur. Sed si aliquae partes melioraretur et non omnes. tunc dicunt aliqui doctores quod ex hoc totius universi non efficaret inclusus. quod tolleretur proportionatio ordinis. et ideo quoniam augeretur bonitas prius. tunc minueretur bonum totius universitatis.

Sed illud non valet. Quia ex hoc dicto sequeretur. quod ex Christi incarnatione bonum totius universi fuisset diminutum. et ordo universi fuisset interrupitus et deordinatus. Illud sequitur est valde horridum in auribus fidelium. **L**osequenter pars quod ex illa incarnatione natura humana maxima consecuta est dignitatem et meliorationem. licet omnes partes universi ex hoc non fuerint melioratae. quod natura damnatorum spirituum nullam dignitatem vel meliorationem ex hoc non consecuta. ergo secundum.

Post dictum iudicij sol et luna meliorabunt. quod sicut dicitur Isa. tunc lumen lumen erit sicut nuc lumen sol. et lumen solis septem plures sicut lumen septem dierum. Multe autem partes universi non erunt melioratae. sicut pater de bestiis. piscibus et plantis quod cornu pehit. et tam et ordo universi cuicunque mutabitur in peius sed in melius.

Tertia conclusio est quod non mutatis partibus universi. tunc universus quam ad ordinem non potest meliorari. Quia deus qui est omnis artifex perfectissima sua sapientia partes universi secundum naturam et perfectionem suarum exigentiam disposuit et ordinavit. ergo non mutatis partibus universi. non videtur quod ordo universi possit meliorari. sed mutatis partibus melius videtur etiam bonitas originis augeatur. quia sicut melioratis cordis in cythara dulcior resultat melodia. sic melioratis singulis partibus. tunc in ipso ordine resultante diuina bonitas perfectius illucescit.

Quantus ad quartum

Articulus 4.

tunc articulū. utrum deus possit facere aliud universum illo universo manente. est nota quod universum potest duplum considerari. Uno modo quantum ad rorem nostrum. Alio modo quantum ad realitatem vel realitates expressam vel expissas nostrarum.

Si primo modo accipit universus. tunc nulla virtute posset fieri aliud universum illo universo manente. Quia cum universus dicatur ab unitate. dicitur enim universum quasi unum ipsum. eo quod per se loquitur de omnia claudant sub uno primo motore. quod vertitur et mouetur ab uno primo motore. igitur si plurimis facaret iam non esset universum. sed potest plurimis eo quod plura sunt mobilia prima quod a pluribus primis motoribus verterentur et mouerentur. et sic esset universus et non esset universus. quod est implicatio contradictionis.

Si autem loquimur de universo quantum ad res expressas nostrarum universi. tunc teneo conclusione affirmativa. scilicet deus potest facere realiud universum illo universo manente. et hoc vel simile huic universo. vel nobilitate illo. Si militat si ex pluribus partibus isti universi illud aliud universum substitueret. nobilior si ex nobilibus partibus ipsius universi substitueret. Et haec probabo. Quia cum potest producere omnes partes alii cum toti cum debito ordine ad substituendum ipsum totum: partes inquam equae perfectas sic habere sunt in simili toto vel perfectiores. talis cum potest producere haec totum equae perfecte sicut actiones est producuntur. vel perfectior modo. Sed deus potest ad universum requisitas potest producere non solum equae perfecte. verum etiam magis perfecte quam actiones sunt producuntur cum debito ordine ad substituendum universum. g. secundum. Maior est nota de se. et minor pars ex predictis i predictis conclusiobus.

Sed contra opiniione aristotelis. i. celi et mundi. ubi multe multipliciter probare quod impossibile sit aliud mundus siue aliud universum esse. Unum ex dictis suis potest argui sic. Illud quod est simpliciter perfectum: haec multiplicari non potest. mundus est simpliciter perfectus. g. secundum. **P**ropter si plures sunt mundi. aut differunt solo numero aut specie. Non potest dari primum. quod includit solum numero trinitatem non sicut per se intenta a natura. universum autem est maxime intentum. cum in se continat bonitatem omnium. Nec secundum. quod cum universum sit simpliciter perfectum. nulla species potest sibi desinere. igitur si sunt duo universa species trinitatis. ita neque est universum eo quod neutrum esset perfectum. **P**ropter si essent duo mundi. vel duo universa. tunc essent duo primi motores simpliciter vel saltus duo motores equae distantias ab ipso deo

Articulus 1.

Articulus 2.

Opiniione aristotelis.

Suntia patet. qz vel illi duo mudi hrent duos motores eque pmos. vel ad min' haberet duos motores eqlis pfectois qui rone hmoi eq litatis eqliter distaret ab ipso pmo. s. ab ipso deo. falsitas sequentis pz. Quia si dat pmu tuc eent duo dij. Si scdm. tuc i sepati a materia essent aliqua plura solo numero dntia. qz q eque distata pmo no pnt differre specie.

4 Utrq; aut illoz fm phm e impossibile. **T**erra illius alterius mudi vel sp violeter teriterer extra mediu istius mudi. vel qnq; natu raliter descenderet ad centz istius mudi ppter inclinatione naturali quā hret ad essendū de orsum. quoz utrq; e impossibile. **P**. situs quē haberet terra i alio mudo. aut eē sibi naturalis. aut violetus. Nō naturalis. qz corp' cur' naturalis situs e superior illud e formalis. Sed ille aliis mudiis z p zns terra eius eē superior celo istius mudi. g illa terra eē forma lior celo isti mudi. qd e inconuenies. Nec violetus. qz omne violentu epter ordinē naturali. sed ptes mundi debet habere ordinez naturale. Etiam dato q violenter ibi maneret aliquo tpe. hoc tñ no possit sp durare. cū nullu violetu possit eē ppetuum. vt phs ibidem ait. g qnq; naturaliter descenderet. qz inde res mouet na turalr ybi detinet violeter. **P**. illud qd con stat ex tota sua materia no est plurificabile. Sz mds z stat ex tota sua matia. Maior et mds ponunt ab Arist. ibide. **P**. ex dictis alio rū pot sic argui. Deus no pot facere illud qd si fieret eē vanu z supfluū. illa pater i li. de ce. z mudo. vbi dicit q deus z natura nihil faciunt frustra. Sed si fieret aliud vniuersum h eē hmoi. qz vt dicit. i. phisicorū. frustra sit p plura qd pot fieri p pauciora. **P**. si fieret al ter mudiis. vel fieret i eodē loco cū illo mudo aut in alio. Nō pot dari pmu. qz tuc duo co pora eent simul in eodē loco. Nec scdm. qz ex tra isti mundū no est dare aliquē reale locū. vt pz. iij. phicorū. vbi Arist. reprobat Pitagorā qui infinitū locū seu spaciū posuit extra supremū celū. Sed ppter illa et pslia so phismata no eliminada infinita dei potētia. Ideo ad pmu dicendū q esse simpliciter pfectū dupl' potest intelligi. Uno mō absolute et omnimode. Alio mō in genere. Primo mō no pot multiplicari. vt sic em solus deus e pfectus. qui est vnu tm. vt patet. xij. metaph. Alio mō pfecto simpl' non repugnat multiplicatio. Plures em pnt esse substati. quarū quelibet i genere z i specie sua est pfecta. Nō licet vniuersum creatū secundo mō dicat eē p/

fectū. tñ no pmo mō. z ideo multiplicari sibi no repugnat. **A**d scdm dicendū q ppuelo quēdo vniueruz nec ē vnu numero nec vnu specie. sed est vnu vnitate ordinis rex differē tuū specie. **A**d tertiu nego dntiaz. qz posset deus vnu mundū facere pfectiorē alio mudo.

z tunc primi motores supremoz celoz hmoi mudoz no distaret eque a pmo principio. s. ab ipso deo. Nam prim' motor supremi orbis nobilioris mudi esset pfectior pmo motore al teri mudi. z p psequēs minus distarer a deo. **S**z posio q illi duo mudi essent equalis pfectonis. tuc phicelquēdo oporterer pectos duos motores eque distare a pmo pncipio. qz phī fm pportionē orbū posuerūt pportionē pfectois appropriatoroz motoroz. zio ppter eqilitatē celoz illoz eqliū mundoz motores eoz essent equales. z p psequēs a deo eq distates. **C**ocedēdo igit q isti duo mudi possint esse equalis. tuc dico q scda ps psequēs no est impossibilis. **A**d pbatōz qz dico q de potētia dei absoluta pnt eē plures separe substatie solo numero differētes. vt intedo pba re libro. q. dist. iij. **A**d quartū dicendū. qz nevez illoz inconuenientū sequeret. **A**d pbatōz dicendū q terra alterius mudi nullam inclinatiōem haberet ad centz illi mudi. sed haberet naturalē inclinationē ad cētrū seu ad mediū illius mudi i quo creata eē a deo. zio no violeter sed naturaliter quiesceret i medio eiusdem mudi. **T**n si illa terra moueret versus centz illius mudi. tuc no descenderet sed pot' ascenderet. quia no possit moueri versus cētrū istius mudi nisi moueret versus circumferēcia celi illius mudi i quo esset creata. Mot' aut ad circumferētiā ppric loquēdo e motus sur sum. sicut a circumferētia ad mediū e motus deorsum. **A**d quinē dicendū q ille situs esset naturalis terre alteri mudi. **A**d pbatōz dicendū q illa terra no esset superior celo istius mudi. qz sic ut i isto mudo accipit sursum z de orsum. supius z inferi'. p compationez ad ea q sunt infra isti mundū z no extra. nā appropinquatio ad celi circumferētia est esse sursum seu supius. sed appropinquatio ad cētrū est esse deorsum. sic eodē mō esset in alio mundo si deus faceret aliū mundū. **A**d sextuz dicendū. q licet illud quod cōstat ex tota sua materia no sit plurificabile virtute naturalis agētis quod i sua actione materia pslpponit poterit tñ plurificari virtute diuina q materiam simul cū re materiali pducit. z sua actio ne nihil pslpponit. **A**d septimū nego mi

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

All ad id

Solutio:

Ad 1

ndre. Ad probationē dicendū. q̄ posita alteri^a mūdi creatione. tūc nō fieret p̄ plura qđ equē bñ fieret p̄ pauciora. qz sicut istud vniuersuz est necessariū t nō superflū p̄ rebus isti^a vniuersi. sic illud vniuersum nō esset superflū p̄ rebus illius vniuersi. Ad octauū dicendū q̄ fieret in alio loco. qui tamē locus nō pcede ret illius mūdi p̄ductionē. sed simul cū ipso mūdo deus h̄mōi locū p̄duceret. Sicut em̄ productionē illius mūdi non p̄cessit aliquis locus realis in quo fieret ille mūdus. s̄z deus simul p̄ducit locū t locatū. sic eodē modo fieret si deus aliū mūdū produceret. Nā sicut si alio mūdo aqua est locus terre. aer locus aq̄ ignis locus aeris. sp̄era lune locus ignis. t sic ascēdēdo v̄sq̄ ad supremū celū semp̄ corpus circūdans est locus corporis circūdati. Lū autem puentū est v̄sq̄ ad supremū celū. hoc nō dicit esse in loco sic q̄ sit in aliquo. cum extra ip̄m nulluz sit corpus. sed si dicit esse i loco. h̄ solū dicit p̄ tanto. quia ip̄m est circa aliquid. vt pat̄. iiiij. phisicoz. sic eodē mō fieret d̄ alio mūdo. si deus alisi mūdū p̄duceret.) Ad argumentū principale dicendū q̄ minor nō est vera. accipie dōceptū p̄ simplici cogitatione eius. cui^tn̄ nō possumus reddere sufficiētē rationē. Ad probationē dicendū q̄ beatus Aug'. ibi p̄ vera rationē intelligit cause assignatōem. Nō licet de^t oīa p̄duxerit quorum possum^a reddere rationē quare expediat ea esse producta. ex hoc tñ nō sequit̄ quin deus multa possit facere que n̄ occurrit nostre rationi. t de quibus nescimus reddere sufficiētē causaz. qz deus plus potest facere q̄ nos possumus intelligere cū ratōis assignatōe. vt patet p̄ Augu. in ep̄la ad Volusianū. vbi sic ait. Demus igit̄ deū aliquid posse quod nos fateamur nos īvestigare nō posse In rebus em̄ mirabilibus tota ratio facti est potētia facientis. Lū igit̄ maior t eius pbatio solū sint vere accipie dō cogitationē sine omni assignatiōne cause vel rationis. t sub hoc sensu minor est falsa. vt iam visum est. qz posset homo cogitare vñū aliud vniuersuz integratū extam nobilibz creaturis. q̄ infima t ignobiliorz creature illius vniuersi esset nobilior et p̄fection nobilior et p̄fection creature istius vniuersi. t sic semp̄ ascenderet in cogitatōe sua in p̄fectionibus creaturaz illius vniuersi fīm p̄positionē qua ascendit ab infima creature istius vniuersi v̄sq̄ ad supremū. quo facto nulli esset dubiū quin tale vniuersum esset melius t p̄fectius isto vniuerso. qz totū constas ex nos

billionibus et p̄fectionibus p̄tibus etiā equalit manente ordine melius t p̄fectius esse videt. Ideo patet q̄ argumentū nō excludit. quia i quosensu vna p̄positionū suaz est vera. i eodem sensu altera est falsa.

) Distinctio quadragesimaquinta.
t quadragesimasexta.

I Sim de volū

itate dei. Postq̄ magister deter minavit de diuina sc̄iētia ac potentia. nūc in in ista. xlvi. distinctione tractat de diuina voluntate t eius efficacia. Et diuiditur in duas p̄tes. Nam p̄mo tractat de diuina voluntate efficacia negatiue ostendēdo ipsā diuina voluntatē nūq̄ esse nō efficiētē. Secundo tractat de ipsa positive. ostendēdo ipsā semp̄ fuisse t esse efficacez. distinctione. xlviij. ibi. Volūtas quippe dei. Prima in duas. q̄a primo agit de voluntate diuina t eius efficacia. Secundo circa h̄mōi efficaciā mouet quēdam dubia. distinctio. xlvi. ibi Hic orit questio. Prima in duas. Nā primo tractat dvoluntate diuina quasi diffiniētive seu descriptiōne. Secundo prosequit̄ d̄ ea diuisiōne. ibi. Hic nō est p̄termittendū. Prima in duas. qz p̄ primo agendo de diuina voluntate ostēdit qd sit. Secundo innuit quantū possit. ibi Hec itaq̄ summe bona. Et hec diuidit in duas. Quia primo p̄mittit diuina voluntatē esse tante efficacie q̄ ipsa nullā causā habet supra se. t ipa est causa omniū. Secundo probat intētū. ibi. Volūtas ergo dei.) Sequit̄ illa pars. Hic nō est p̄termittendū. Et diuidit in duas partes. Nāz primo p̄mittit hanc diuisionē q̄ dei volūtas quādoz accipit p̄prie. quādoz im proprie. Et prosequit̄ istius diuisionis partem primā. Secundo subdiuidēdo prosequit̄ secundā. ibi. Aliquādo vero. Et hec in tres. Quia primo voluntatē dei improprie dictaz accipiēndo dei voluntatez p̄ his que sunt sūgna voluntatis sue. diuidit in quinq̄ membra. que sunt preceptio. prohibitiō. consiliū. pmissio t opatio. Secundo p̄sequitur coniūctum de primis tribus. Et tertio p̄sequit̄ simile de duobus sequētibus. Secunda p̄s ibi. Tō autē preceptio. Tercia ibi. Permissio quoq̄) Sequit̄ distinctio. xlvi. Hic orit questio. Et diuidit in duas partes fīm q̄ circa diuine voluntatis efficaciā duo dubia mouet. Quozū p̄simū est. ut deus velit aliquid bonū

fieri quod tamē nō fiet. Scđm vtrū Deus nolit aliquod malū fieri quod tamē extra dei volūtate fiet. Primo ergo prosequi p̄imū dubium. Secūdo secundū. ibi Ideoq; cum constet. P̄ima i duas. Nā primo arguit dupliciti auctoritate qđ diuinā volūtas nō semp implet. Secūdo ostēdit qualiter h̄mōi argumētis respondet. ibi. Sed audiamus solutioe. Sequit illa pars. Ideoq; cū cōstet. Et diuidit in duas partes. Nā primo circa predicitū dubiū recitat magister duplice opinionē. Secūdo p̄sentieōdo vni opinioni ponit sua determinatōem. ibi. Si quis diligēter. Prima in tres. Nā p̄mo vtrāq; opinione recitat. Secūdo motiuua vtriusq; opinionis insinuat. Tercio motiuū illius opinionis quā non renēbit destruit et firmat. Secūda ibi. Qui em dicit. Tercia ibi. Q; vñ Aug. ait. Sequit illa ps. Si quis diligēter. Et diuidit in tres p̄tes. Nā p̄mo qđ deus nō velit fieri mala trīpliōne excludit. Secūdo p̄tra clusa veritatē obyicit. Et tertio h̄mōi obiectoē tollit. Scđa ibi. Jā sufficiēter. Tercia ibi. Qui bus facile. Circa istas duas distinctōnes quero hanc questionē.

Vtrū volūtas dei sit immediata causa creaturaz. Et videt qđ nō. Quia illud qđ ē omniō imutabile non potētē immediata cā effec⁹ mutabil. sed volūtas diuinā ē oīno immutabil. et oīs creatura ē mutabilis. ergo t̄c. **O**tra. volūtas artificis ē immediata causa eoz que ab eo pcedūt per modū artis. sed omnes creature pcedūta deo per modū artis. Maior patet. vi. metaph. vbi dicit. qđ p̄cipiū artificior̄ ē volūtas. Minor etiā patet. qđ verbo diuino oīa sunt p̄dūcta. De ipso em dicit Joh. i. Omnia p̄ ipm facta sunt: et sine ipso factū est nihil. Sed sibū diuinū est ars diuinā. Juxta qđ Aug. vi. de trini. ca. vlti. ait de verbo diuino. qđ ē ars om̄i potētis atq; sapientis dei plena rationuz oīm viuetū. Patet etiā illa minor Sap. vii. vbi dicit de deo. qđ est oīm artifex t̄c. Hic q̄tū oīs sunt vidēda. Primo vtrū i diuis sit volūtas. Scđo de eo qđ querit. Et hoc q̄tū ad dist. xlvi. Tercio vtrū deus velit mala fieri. Et quarto vtrū bonū sic mala fieri. Et h̄c q̄tū ad dist. xlvi.

Articls

Quātūz ad primūz
articulū. vñ in diuis sit volūtas. dico qđ vo-
lūtas nō solum virtualiter verūtia formalis

ter ponēda est in deo. Quia illud quod dicit pfectōem simpliciter formaliter est i deo. vt testatur omnes sancti doctores. Sed volūtas dicit pfectōem simpliciter. qđ cū sit potētia essentialiter libera. in quocunq; repit melius est ipm qđ nō ipm siue ipm pfectius uenit. hec est em conditio pfectionis fm Ansel. **P. si** cut cognitionē sensitū sequit appetitus sensitius. sic cognitōem intellectū sequit appetitus intellectu⁹ siue volūtas. sed deus habet cognitionē intellectuā. ergo t̄c. **P. vbi** cūq; repit delectatio cu⁹ libertate ibi vere repit voluntas. Quāuis em bestie delectent. qđ tamē magis ducunt suis delectationib⁹ qz eas ducant. et magis agunt qz agant. ideo carentes libertate nō sunt domini sui actus. nec p̄sequēs habent voluntatē. Sed deo conuenit summe delectari cu⁹ libertate. Cum em telectari magis consistat i immobilitate qz i motu. vt dicit. viij. ethicoz. deus q̄ immobilis ē p se et p accidēs. et ab intra. vt patet. viij. phisicoz. et. xij. metaph. maximas h̄z delectatōes. Propter qđ dicit. viij. ethicoz. Deus sp vna delectatōe gaudet. Et. xij. metaph. dicit. q̄ intelligere diuinū est valde voluptuosum. Et ideo deus pfectissime habet voluntatē. fm Da ma. li. iij. ca. xiiij. Angelis aut̄ et homib⁹ conuenit volūtas fm q̄ sunt imago diuine nature. q̄ est voluptuissima et arbitrio libera. **P. 4** illud quod est de integratē et pfectione intellectualis nature vere repit in deo. voluntas ē h̄mōi. Maior p̄z. qđ natura diuinā ē pfectissime intellectual. Minorē p̄bo. qđ nō min⁹ volūtas que ē appetitus intellectu⁹ est de integratē intellectualis nature qz appetitus naturalis sit de integratē nature cognitōe carentis. vel appetitus sensitū de integratē nature re sensitū. sed nō esset pfecte graue qđ naturaliter nō appeteret esse deorsum. nec eēt pfecte sensitū qđ nihil appeteret fm sensum. q̄ nō eēt natura pfecte intellectual q̄ careret voluntate q̄ appetit aliqd fm noticiā intellectuā. **Sed forte dicet qđ de rō evolutatis ē q̄ mo** uēt mōta. vt patet. iij. de aīa. ipsa em p̄us mouet a bono appetibili qz aliqd moueat ab ea. sed deus omnia mouet et a nullo mouet. Juxta illud Boeth. Immot in te manē das cuncta moueri. **R**indeo q̄ illa maior nō ē vera nisi de tali volūtate q̄ mouet ppter aliquę finē distinctū a se siue extrinsecū. Sicut nō ē de deo. Ipse em oīa mouet. nō ppter aliquę acquirendū tali motu. sed ppter sui p̄pria voluntatē. q̄ instantia nō valeat.

Instantia

Solutio-

Articls 2.

Loclo

Instantia

Solutio

Ad 1

Ad 2

Quantus ad secun-

dum articulū. utrum voluntas dei sit immediata causa creaturarū. pono duas cōclusiones.

Minor patet. qz libertas ē p̄ncipalis p̄prietas voluntatis. ḡ qd̄ p̄uenit alicui oīno libere hoc rōne voluntatis vides sibi p̄uenire. **M**inor patet infra libro. q. dist. i. Et hec est intentio beati Aug. ad Orosum. vbi ait. qz omnis crea-

tura cā est voluntas dei. **P**atet etiā illa con-

clusio hic in līra multis auctoritatibꝫ. **F**or-

te dicit qz illa ratio nō cōcludit. qz causa p̄tin-

ges & libera nō potest esse cā efficiēs necessarij.

Sed vt dicit illa ratio. deus p̄ducit illas crea-

turas libere. & p̄ sequēs p̄tingenter. et mul-

tos effectus necessarios videmus i creaturꝫ.

ergo si deus ē causa libera. sequit qz nō fit cau-

sa oīis creature. ac etiā voluntas diuina. cui vt

victū est. p̄prietas ē ipsa libertas nō erit causa

oīis creature. et sic ex vi p̄dictae rationis sequit

oppositū int̄cē p̄clusionis. **P**. si voluntas

diuina ē cā oīm creaturꝫ. tūc v̄l est causa suf-

ficiēs vel insufficiēs. Nō sufficiens. qz posita

causa sufficiēte semp̄ ponit effectus. & sic ab eter-

no fuissent creature sicut ab eterno fuit volu-

tas diuina. Itē posita causa sufficiente frustra

pōneret alia causa. ergo si voluntas dei eet suf-

ficiens causa omnīlū creaturarū. tūc omnes

alie cause frustra pōnerētur. quia penit̄ essent

superflue. Nec pōtest poni secundū. quia nul-

la insufficiētia pōtest esse in voluntate diuina.

ergo tc. **A**d primū dicendū qz licet aliqui

effectus in creaturis sint necessarij p compa-

tione ad cās secūdas que hmoi effectus non

p̄nt impedire. tñ nullus effectus ē adeo necel-

sarius qn p compatiōem ad diuina voluntati-

te sit p̄tingēs. et possibilis aliter se habere. qd̄

bñ patuit tpe Iosue qn voluntate diuina sol-

stetitī medio celi. et nō mouebat p spaciū

vnius diei. **P**atuit etiā tpe Ezechie quādo

sol retrocessit de cē gradibꝫ. & in multis alijs

exemplis sacre scripture. que longū nimis es-

set enarrare. **E**x quo patet qz nō obstatē p

deus sua voluntate libere et p̄tingenter pdu-

cit omne quod p̄ducit ad extra. tamen sua li-

bera voluntas est causa omnis creature. quia

omnis creatura est p̄tingēs p compatiōem

ad diuinam voluntatem. **A**d scđm dicendū

qz voluntas diuina est causa sufficiēs. Ad pro-
bationē primā in p̄trariū dicendū. qz qn cā q
causat ex necessitate nature ē sufficiēs. tūc po-
sita cā immediate ponit effectus. Sed qn cā
ē libera & voluntaria. tūc qz hmoi cā sit suffi-
ciēs. tñ nō est necesse vt effectus semp̄ sit qn ē
hmoi causa. sed sufficit qz ipse effectus sit p il-
la mēsura p. qua hmoi causa vult tale effectū
esse. scđ volūtas diuina ab eterno voluit crea-
turā eē i tpe. ḡ tc. **I**nstantia dices qz voluntas di-
uina vel voluit ab eterno creaturā eē. vel non
voluit creaturā ab eterno eē. illa patet p extre-
ma contradicōis. **S**i dāt primū. tūc fm illaz
solutiōi vides esse cōcessum qz creatura fuerit
ab eterno. **S**i scđm. tūc sequeret qz deus ali-
quid velle in tpe quod nō voluit ab eterno.
cui oppositiō ostendet in qstioē prima sequē-
ti. **R**ñdeo qz deus ab eterno voluit creatu-
rā esse. nō tamē p eterno sed p tpe determina-
to. & ideo ex vi diuine voluntatis seu diuine vo-
litōis nō oportuit creaturā esse ab eterno. sed
solū in tpe. Illa tñ magis apparebūt infra cir-
ca p̄ncipiū scđ libri. **A**d scđam p̄batōem
dicendū qz alie cause nō sup̄fluūt. qz i eaꝫ actio-
ne diuina bonitas declarat qz deus voluit li-
bere causis scđis cōicare. qz ipse solus oīa
posset si veller pducere et gubernare. **S**ed
cūda cōclusio est. Volūtas diuina ē causa im-
mediata oīis creature. Quia cā pducēs totū
effectū est hmoi effectus causa immediata. s̄z
volūtas diuina pducit totum effectū in p-
ductione cuiuscūqz creature. **M**aior ptz. qz
effectus a nullo immediatus attingit qz ab
eo a quo totus pducit. **M**inor etiā patet. qz
qz causē secūde i aliquibus effectibus coo-
perant̄ deo siue voluntati diuine. tñ illud idem
quod ab eis pducit int̄imius ab ipso deo at-
tingitur. et pfectus a deo pducit qz ab ipsis
secūdis causis. Attingit em a fine vſqz ad fi-
nem fortiter. & disponit omnia suauiter. vt di-
cit̄ Sap. viii. **S**ed ptra illā cōclusionē vi-
dent̄ esse due solēnes opinōes. Quarū vna
ponit qz deus licet sit causa rerum & intellectū
& voluntateꝫ. tamen immediatus intelligit
esse causa p intellectū qz p voluntatē. **Q**uod
probat sic. **E**xemplar factiuū immediati-
us attigit effectū. qz causa que applicat ipm
ad effectum. sed idea que se tenet ex parte in-
tellectus diuini est exemplar factiuū. & volu-
tas diuina hmoi exemplar applicat ad effe-
ctū. ergo tc. **M**aior patet. qz licet imago exi-
stens in pariete ad cuius similitudinē pictoz
aliaz depingit imaginē nō se habeat immediu-

Instantia

Solutio

Loclo 2

Botfrid.

- atius ad effectū depictū quasi manus pictoris. tamē sigillū cere impsūz immediatus se habet ad effectū in cera causatū q̄ manū q̄ imprimit ipm. cuius tota ratio est. quia imago parietis nō erat exemplar factiū respectu imaginis pictae. sicut imago sculpta in sigillo est exemplar factiū respectu imaginis impsū se ipsi. cetero. Minor patet fm omnes doctores.
2. P̄. res opposite modo compantur ad intellectum nostrū t̄ ad intellectum diuinū. quia sc̄ētia intellectus nostri causat a rebus. sed sc̄ētia intellectus diuinī ē causa rerum. vt ait cōmentator. xij. metaphysicē. Sed in nobis p̄mo fit motus a rebus ad intellectū. et mediantē intellectu ad voluntatem. ergo ecōuerso fm nostrū modū intelligēdi in diuinis modū causandi res ē quasi quidā motus a voluntate ad intellectū. deinde ab intellectu ad exteriores existentias rerū. P̄. illud quo p̄ductū assimilat producēti illo p̄ducēs immediatus se habet ad effectū t̄ immediatus p̄ducit. quia vñū quodq̄ p̄ducit sibi sile inq̄tum potest. Sed creature potissime assimilatur deo q̄tum ad rationes ideales que pertinēt ad intellectū diuinū t̄ nō ad voluntatez. ergo c. Sed istis nō obstatibus teneo cōclusionē primā. Et anteq̄ isti motiuis respōdeam: possū p̄tra hanc opinonē arguere sic Illud cui⁹ actus sic se habet q̄ ipo posito om̄no sequit rerum productio: hoc immediati⁹ se habet ad rerū p̄ductiōem q̄ illud cui⁹ actu posito potest nō sequi rerū p̄ductio. Sed posito actu voluntatis diuine. puta q̄ deus vult creaturā producere. tūc necessario sequit p̄ductio creature. et posito actu intellectus nō sequit necessario rerum p̄ductio. Nam deus multa scit p̄ducere que nunq̄ producent. tamē omnia que deus vult p̄ducere omnino producent. ergo tc. P̄. in ordinata se habenti⁹ bus p̄ modū medi⁹ t̄ extremerū plus distat extremerū ab extremerū q̄ extremerū a medio. Sz in agente libere t̄ a p̄posito velle est mediū inter scire t̄ opari. Et deus in p̄ductione creaturæ agit libere t̄ a p̄posito. ergo velle suū immediati⁹ se habet ad p̄ductionē creature q̄ suū scire. Major: patet. Probo minorē. patet em̄ q̄ opari est vltimū. t̄ p̄sequēs vñū extremerū. in agente em̄ a p̄posito opari p̄supponit velle t̄ scire. quocunq̄ em̄ illorūz deficiente illud nō esset p̄fecte agens a p̄posito. sed velle p̄supponit scire. quia bonū cognitū est obiectū voluntatis. ergo patet q̄ velle mediat inter scire t̄ opari. t̄ p̄ consequens habet intentū. Q̄ P̄.
3. Cōtra gotfridum.

qualē ordinē realē habent aliqua in his in q̄bus differunt realiter. talem ordinē rationis habent in his vbi differunt fm rationē. Sed in nobis actus voluntatis realiter differēs ab actu intellectus immediati⁹ se habet ad operationē artis q̄ actus intellectus. vt patet p̄ aristote. vi. metaph. t. iij. de anima. Etiam Algazel in metaphysica sua tractatu. iij. exp̄sse dicit q̄ voluntas immediatus mouet q̄ intellectus. ergo in diuinis vbi voluntas t̄ intellectus soluz differunt rationē: voluntas immediatus se habet ad opus productōnis ad extra q̄ intellectus saltē fm rationē. Ad prīmā illaz rationē dicendū q̄ maior h̄d est vera. q̄ p̄supponit falsum. s. q̄ aliquod exemplar sit factiū. Nullū em̄ exemplar retinēs rationē exemplaris est factiū. Exemplar em̄ est ad quod respiciens artifex producit similesibi. Ad p̄bationē dicendū. q̄ cū imprimit sigillū in ceras. tunc figura sigilli non se habet vt exemplar. sed potius se habet vt instrumentū imp̄mentis. Sicut em̄ mediare acutie ipsius secūris artifex diuidēdo partes cōtinui inducit aliquam formā. cui⁹ forme exemplar non est securis. q̄uis sit instrumentū artificis. sic cum diuidit cera p̄ impressionēz sigilli. sigillum nō debet dici exemplar figure in cera. q̄uis legitime possit dici instrumentū ipsius imprimentis. Si em̄ esset exemplar. tūc operaret q̄ signator faciendo figurā in cera respiceret figurā in sigillo. t̄ ad instar seu similitudinē sigilli cum aliquo instrumento sculperet ipsam ceras. t̄ tūc de plano pateret q̄ sigillum nō esset factiū. nec immediatus attingeret ceras q̄ manus ipsius sculperint. Cū autē imprimit: tunc cōcedo q̄ sigillū sit factiū. non tamē est exemplar. sed est instrumentū. Si em̄ cecus imprimeret sigillū. nihil minus cera figuraret. t̄ tamen patet q̄ cecus in tali im̄pressione nō vteret sigillū inspicere. Etiam minor nō est vera. quia idea in mente diuina nō est p̄prie loquendo factiua. sed ē illud quod deus aspiciens ad eius similitudinē liberavoluntate p̄ducit ad extra illud qđ creat. Ad scdaz dicendū q̄ q̄uis res opposito modo se habeant ad deum t̄ ad nos q̄tum ad ipm sci re. eo q̄ scientia dei causet res. nostra autē causet a rebus. tamē supposito ipso scire tunc aliquo mō silt se habet deus ad producendū res creates. t̄ nos ad producendū res artificias. quia utrobicq̄ voluntas est h̄mōi producōrum principiū immediatū siue immediati⁹

Solution
Adi

qz ipse intellectus. **E**tiam minor deficit. quia cu bonū cognitū sit obiectū voluntatis. q actū voluntatis p̄supponit actum intellectū saltem nostrū modū cognoscendi. t p̄nī tal' motus quē isti singūt i diuis. nō p̄t sic incipe ex pte voluntatis. q excludat voluntatis immediatōem q̄tū ad rez p̄ductionez. **A**d tertīā dōm q̄ maior deficit tā i naturalibz q̄ i artificialibz In naturalibz q̄dez. q̄ fili⁹ magis assilat p̄i q̄ semī. q̄ quis semēmediati⁹ se habeat ad generatōem q̄ ipse pater. Deficit etiā i artificialibz. q̄ in artificialibz artifex assilat p̄ductuz ipsi exemplari. t tñ exemplar nō ḵtingit imēdiatē ipm effectū p̄ductū p̄ se loquēdo. nisi h̄ fieret p accidēs. vt p̄z ex pdictis. **S**cđo p̄ pdicta oclusionē est alia solēnis opinio q̄ po- nit i dinīnis p̄ter intellectū voluntatē poten- tiā executiū quā deus immedieate producit omē illud q̄d ad extra p̄ducit. **S**ed ne ad p̄nī nimis plix teneā. ideo recitatiōez rōnū isti⁹ opinōis differo vslq; ad. viij. dist. secūdi libri. ibi intēdo tractare de potētia executiū. quā isti doctores ponūt in angelis p̄ter intel- lectū t voluntatē. t tūc ea que hic omitto ple- nius recitabo.

Opt. Hen.
de gan.

Di. xlvi.
Articls 3

Lōcō

Op. 5 cō-
clusionem

Quantus ad terciū
um articulū. vtrum deus velit mala fieri. scī-
dum q̄ duplex est malū. s. malū culpe. t malū
penē. Et bñm hoc pono duas oclusionēs. **P**ri-
ma est q̄ deus nō vult fieri malū culpe. Quia
idem est fieri deo auctore quod deo volēte. vt
ait Aug. in libro. lxxxij. questionū. S; deo
auctore nō sunt mala culpe. vt ait ibidē Au-
gust. ergo nec deo volente. **P**. deus nō p̄t
esse malus. ergo deus nō vult fieri mala. An-
cedēs pater. q̄ ipse ē ēentialiter bonus. Pro/
pter qđ dixit xp̄us i euangelio. Nemo bonus
nisi solus deus. Probatio ɔntie. q̄ qui vult
malū culpe ille malus est. sed ille qui vult fie-
ri malū culpe ille vult malū culpe. q̄ a destru-
ctione cōsequētis si deus nō potest esse mal⁹.
sequit q̄ nō vult fieri aliquid malū culpe.
Sed ɔtra illud est quedā opinio quā ma-
gister recitat i ista. xlvi. dist. q̄ ponit q̄ quis
deus nō vult mala. tamē ipse vult fieri mala
Quia sicut deus nō scit falsū. q̄ scia ē veroz.
t q̄ nō est nō ḵtingit scire. vt dicit. i. posteri
orū. tñ ipse scit aliqua esse falsa. q̄ aliqua esse
falsa est vez. sic deus nō vult malū. q̄ nō po-
test velle nisi bonū. tamen ipse vult esse malū
sē fieri malū. q̄ esse malū sē fieri malū est

bñuz. quia est occasio multoz bonoz. **P**. 2
p̄t illa opinio p̄firmari sic. Aliqua mala fi-
unt. q̄ deus vult fieri mala. Ancedēs patz. q̄ cū
multa mala ḵtingut. Cōseqūtia pbat. q̄ cū
dei voluntas sit oipotēs. igit ip̄ossible ē fieri il/
lud qđ de⁹ nō vult fieri. **P**. sapies volēs ali 3
qđ vult omē illud sine q̄ illud qđ vult nulla/
ten⁹ ēē p̄t. sed de⁹ q̄ ē sapientissim⁹ vult sc̄tos sis
os mala pati ab aduersarijs. q̄ passio cū sit il/
latiō actōis nullo mō p̄dē ec sine mala actōne
aduersarioz. q̄ tc. **P**. vel de⁹ vult mala fie-
ri. vel nō vult mala fieri. illa p̄z. q̄ de q̄libet af-
firmatio v̄l negatiō. vt dr. iiij. meth. **S**ivult
tūc habet p̄positū. si nō vult. tūc voluntas dei
nō ect oipotēs. q̄ multa fierent ē ēā t de facto
p̄cederēt q̄ ipsa dei voluntas nō impediret **P**
btūs Aug. in enh. dicit. Nō fit aliqd nisi oipotēs
fieri velit. sed multa mala q̄tide fiūt. q̄
tc. **P**. vel de⁹ vult mala fieri. vel deus vult
mala nō fieri. Scđm dari nō p̄t. q̄ nihil po-
test fieri deo nolente. iuxta illud Hesler. xiij.
Dñe i dīcōne tua cūcta sunt posita. t nō est q̄
tue possit resistere voluntati. q̄ dabit p̄mū. t ha-
bet p̄positū. **S**ed illa nō ocludūt. Q̄ ois
voluntas ordinata t virtuosa. aut volēdo vult
finē. aut ea q̄ sunt ad finē. sed voluntas dei ē or-
dinatissima t virtuosissima. t malū culpe nec
p̄t h̄c rationē finis. nec eo z q̄ sunt ad finē. q̄
tc. Maior p̄z ex pluribz locis libri ethicoz.
Minor patz q̄tū ad p̄mā sui pte. Sed q̄tū
ad scđam pte p̄t pbari sic. Finis t optimuz
sunt idē. vt dr. iiij. phicoz. t. v. meth. sed maluz
culpe nō ē optimū. vt patz de se. q̄ nō p̄t h̄c
rōem finis. Itē deuiatio a fine nō habet rōez
eo z q̄ sunt ad finē. Sed malū culpe ē q̄dam
deuiatio a fine. **P**. null⁹ vult malū nisi aliqd
errore decept⁹ apphēdat ipm sub aliqd speciev⁹
apparētia boni. sed de⁹ nō p̄t decipi. Maior
ptz p̄ Dyon. i de di. no. vbi ait. q̄ nullū agēs
aspicies ad maluz agit qđ agit. Minor silr
p̄z. q̄ deus ē sapie infinite. **P**. si deus velle
fieri mala. tūc nō ēē beat⁹ sed miser. p̄nī ē fal-
sum. q̄ t ancedēs. Falsitas ɔntis p̄z. Proba-
tio ɔntie. q̄ ille est miser q̄ vult aliqd fieri qđ
ipse facere nō p̄t. nec bñm rectā rōez fieri p̄t.
sed de⁹ nō p̄t facere p̄ctm. nec p̄t fieri p̄ctm
bñm rectā rōez. q̄ tc. **A**d pmū q̄ i ɔru dōz q̄
nō ē silē de falso t de malo culpe. q̄ falsū ēē est
vez. sed malū esse vel fieri nō est bonū. Ad p-
bationē dicēdū. q̄ sicut nō ois occasio mali ē
mala. sic nō ois occasio boni ē bona. **A**d scđ3 Ad. 2
dōm q̄ ɔntia nō ē vera. Ad pbatōez dōm q̄
si ly nō vult accipit p̄ simpliē negatōē volū

Lōtra opē
nione.

Solutiō
Ad. 1

Ad. 2

tiois. tūc pōt de multa nō velle q̄ tū nō sūt p̄ voluntatē ei⁹. q̄uis sine p̄ter voluntatē eius. et p̄

Ad 3 p̄ s̄ talia nec sūt volita nec nolita. q̄uis pos̄ s̄ dīci p̄missa. Ad terciū nego maiorē. nō em̄ optet sp̄ eē volutū a deo sine q̄ nō pōt esse il

lud qđ vult deus. q̄r sufficit q̄ sit p̄missū vel p̄

Instantia potētiā dei nō phibitū. q̄uis lege diuina sit p̄ hibitū. Forte dīcet q̄ p̄missio sit signū vo

lūtatis. sicut p̄z p̄ m̄grm in l̄ra. q̄ p̄missioz vo

cat voluntatē signi. i. signū voluntatī. Sed de nō p̄ ostēdere falsum signū. cū sit oīno ye

Solutio. rax. ḡ qđ deus p̄mittit hoc videt velle. Rn

deo q̄ p̄missio p̄rie loquēdo nō ē signū vo

lūtatis diuine que sit de malo siēdo. sed est si-

gnū voluntatī de bono ordinādo ex ipsis mal'

Et illa ē intērio. b. Aug. in encl. vbi ait. q̄ oī

potēs deus nō p̄mitteret fieri aliqđ malū nisi

adeo eē oīpotēs q̄ sciret de mal' elicere bonū.

Ad 4 Ad q̄rtū dōz cū dīcīt. vel de vult fieri ma

lu vel nō vult. hic ē aduertēdū q̄ ly non vult

vel accipit diuīsim p̄ duab̄ ptib⁹ orōnis.

puta vt non ē aduerbiū negādi. et vult ē ver-

bū tercie p̄sonē istius vbi volo vis. aut acci-

pīt dīctūm seu p̄positū p̄ vna p̄te orōis. grā-

matice loq̄ndo de p̄rib⁹ orōis. puta put ē ver-

bū tercie p̄sonē dīcēdēs a nolo qđ i sc̄da p̄so-

na habet nō vis. et i tercia p̄sonā h̄z non vult.

Primo mō ly non vult ē simplex negatio vo-

lūtōis. Sc̄do mō non ē negatio voluntōis. s̄ ē

volutō negatiōis. Primo mō vult et nō vult

opponūt dīctoria. Sc̄do mō opponūt q̄ rie. Prio iḡr mō accipieō h̄ēvera. et n̄ vult

mala fieri. q̄r ad vītātē illi⁹ p̄pōnis sufficie q̄

malū fīat p̄ter voluntatē dīnā. S̄ sc̄do modo

n̄ ē vera. q̄r tūc eē sensus q̄ fieret h̄ voluntatē

diuīnā. puta n̄ solū deo n̄ volēte sed fieret etiā

deo nolēte. Ad q̄ntū dōm q̄ sicut p̄z p̄ ma-

gītz. dist. xlvi. volutas dei q̄nq̄ accipit p̄rie

et sic dīcīt volutas bñplaciti. et hec volutas est

vna em̄. sicut ē vnu de⁹. Et de hac voluntate

dīctū est supius q̄ tra ea nīhil p̄ fieri. q̄uis

p̄ter ea multa p̄cā fiant. Q̄nq̄ vō accipit lar-

ge et q̄si in ethaphorice. et sic q̄nq̄ modis acci-

pīt volutas dei. ppter qđ sc̄ptura q̄nq̄ loqui-

tur pluralī d̄ voluntatē dei. iuxta illō ps. Ma-

gna dpa dñi exq̄sita in oēs voluntates ei⁹. Et

sic appellat volutas signi. iuxta q̄nq̄ q̄ vidē-

rur et signa diuīne voluntatis. s. p̄ceptio. phi-

bitio. p̄silū. p̄missio et opatio. q̄ alio nomine dī-

cīt impletio. Et illa q̄nq̄ q̄ voluerit p̄t comp̄

hēdere hoc versiculo. Precipit et prohibet. p̄-

mittit. p̄silū. implet. Pro p̄cepto et consilio

accipit volutas Math. vi. cū dīcīt deo patri

fiat volūtas tua sicut ī celo et ī terra. Et istis

duob⁹ mōdis multa fūt non solū p̄ter volū-

tatē dei. verumētā tra voluntatē dei. Et sīm-

istū intellectū ait Augu. in libro de spū et l̄ra.

Infideles h̄ dei voluntatē faciūt cū eius euā

gelio non credāt. Sed pro p̄missione et opa-

tione accipit in p̄posito ab Aug. cū ait. Non

fit aliqd nisi om̄potēs deus fieri velit. q̄ post

hec vba subdit Aug. imēdiatē. vel sinēdo ut

fiat. vel ipse faciēdo. vbi p̄ hoc q̄ dīcīt sinēdo

tāgit p̄missionē q̄ est signū voluntatī dīuīe

respectu maloꝝ modo quo supius dīctū est.

p̄ hoc q̄ dīcīt. vel ipse faciēdo. tāgit signū vo-

lūtatis diuīne quod ē impletio seu opatio.

Et p̄ hoc etiā p̄z ad argumētū. q̄r Augu.

ibi non loquīt p̄cīle de voluntate bñplaciti. q̄

ē volūtas p̄rie dicta. et q̄ loquīt illa op̄hio

falsa p̄ qua induxi p̄dictas ratiōes. Ad se

xtū dicendū. q̄ neutra illaz p̄positionū ē p̄ce-

de dīcta nōccio. Quia pōt dīcedi media. s. hec. de

non vult mala fieri.

Forte dīcīt. fieri et non fieri sūt h̄dīctoria. s̄ inter h̄dīctoria nō est da-

re mediū. Respondeo q̄ licet malū fieri et ma-

lu non fieri sūt h̄dīctoria. tamē he dīue. de

us vult malū fieri. et deus vult malū non fie-

ri. non sūt h̄dīctoria. eo q̄ hoc verbū vult.

quod ē p̄dicatū i vīraq̄ p̄positione vīrobīq̄

accipit affirmatiōe. In h̄dīctorijs autē p̄

p̄nib⁹ p̄dicatū affirmatiōi i vna debet negari

in alia. ideo dādo mediū inter p̄dictas duas

p̄positiones non dāt mediū inter h̄dīctoria.

Sc̄da clūsio. Deus vult malū pene.

Quia illud quod habet ratiōz boni hoc vult

deus. sed malū pene est bonū. et h̄z rationē boni.

ergo t̄c. Maior p̄z. q̄r deus vult qm̄ne bo-

nū. Probatio minoris. q̄r correctio mali ha-

bet rationē boni. sed malū pene debite inficiā

ē correctio mali. ḡ t̄c.

Lōcō 2

Articō 4

Quantū ad quat

tū articulū. vīz bonū sit mala fieri. pono dā-

as p̄clusiones p̄formiter ad p̄cedētia dicta in

tercio articulo. Prima ē q̄ malū culpe fie-

ri non ē bonū. Quia illud qđ non ē bonū illi-

us vīsus et generatio non ē bona. illa patet. q̄a

cui⁹ vīsus ē bonus et cui⁹ generatio ē bona ipsū

quoq̄ est bonū. vt patz. iq̄. topicoꝝ. ḡ a destru-

Lōcō 1

op̄positū i opposito. z

5 4

Versus.

et ppositū in pposito. Sed bonū fieri ē bonū. ergo malū fieri est malū. Maiorē ponit p̄hs i topicl. Minor de se p̄z. Et affirmat. qz motus specificat a termis ad quos sunt. S; ma
lu fieri terminat ad malū. ḡ malū fieri ē malū.

Instantia

1 Sed opposituz isti p̄t argui sic. Luius v̄lus ē bonus ipm qz ē bonū. vt p̄z ex dictis i p̄ma rōne p̄ clusione. sed deus malefacti bñ v̄ti. vt patz p̄ Aug. xi. de ciuita. dei. 2 P. oē iustū est bonū. sed mala fieri ē iustū. Maior patet Minor p̄bat. qz qd iuste a deo p̄mittit. hoc ē iustū. sed malū culpe fieri iuste a deo p̄mittit. vt patet i glo. sup illud Apocal. Qui in sordib; ē sordelat adhuc. 3 P. illud qd ē cā boni maximi illud ē bonū. S; malū fieri qn/ qz fuit cā boni maximi. Maior p̄z. qz effect⁹ nō est p̄stantior sua cā. Probat minor. qz crucifixio xp̄i fuit cā maximi boni. s. liberatōnis totius generis humani. et tñ ipsā fieri fuit malū. als nō peccassent iudei a quibus p̄cessit illud fieri. ḡ tc.

Solutio.
Ad 1

Ad 2 Alius accidētalis ad quē res ordinat nō ex sui natura sed ex voluntate v̄tētis. De v̄su p̄mo mō dico maior est vera sed nō de v̄su scđo modo dico. Sic em p̄t qz bonis male v̄ti. Multi em v̄tū bono v̄no ad malū ebrietatis. et malis bñ v̄ti. si homo sanctus p̄secutione mala v̄ti bñ. cum ad laudē dei ipsam patienter tolerat. Cū igit̄ minor p̄cedat de v̄su secundo modo dico. quia malefacta ex sui natura nō sunt ordinabilia in bonū v̄suz. qzuis hoc possit fieri ex bona voluntate v̄tētis. igit̄ ratio nō cludit.

Ad 3 Ad scđo dōm qz maior nō est vera in sua totali v̄niuersalitate inqzētū ly om̄e distribuit iustū taz p̄ iusto p̄ se qz p̄ iusto p̄ accidēs. qz licet illud qd ē p̄ se iustū sit bonuz. hoc tamē nō semper est v̄z de eo quod est p̄ accidens iustum. hoc em potest esse maluz. sed malum fieri qz uis p̄ accidens possit esse iustum. tamē p̄ se nō est iustū. Ad tertium dicēdū qz sicut frig⁹ qn qz p̄ accidēs ē cā caloris. sic qn qz malū nō per se sed p̄ accidēs ē cā boni. qzuis ex hoc nō sequitur qz malū fieri sit bonū. qz causa p̄ accidens inqzētū h̄mo nec formalit nec v̄tualit p̄tinet effectū seu p̄fectionē effect⁹. Ad formā igit̄ argumenti dōm qz maior nō est vera. de eo qd ē p̄ accidēs cā boni. Et cū dicēt in minore qz malū tc. v̄z ē p̄ accidēs. Ad p̄batōez dicēdū qz licet passio xp̄i qzētū ad merituz patientis fuerit cā p̄ se nostrē liberationis. qz vt sic fuit bona. tñ qzētū ad maliciā inferentis nō fuit

cā liberationis nostrē nō valde p̄ accidēs. vt sic em fuit mala. Scđa clusio est hec. qz malū pene fieri est bonū. Quia illud qz bene leges manuteneat p̄ pax vniuersi. pmouet hoc est bonū. malū pene ē h̄moi. ḡ tc. Maior p̄ de se. Minor habet p̄. ethic. qzētū ad p̄maz p̄tem. vbi sic dicit. Legibus oportet esse ordinata nutritionē. Et paucis interpolis sequit quō illa nutritio fiat. Multi em necessitati. magis qz sermoni obediunt. et iacture qz bono. Patet etiā scđula p̄ minoris. qz sicut eradicata zizania bone herbe melius nutriunt et crescunt. sic p̄ malum pene destructis vel emēdatis malis homībus magis inualescit pax et tranquillitas vniuersi. ergo tc. Ad argumētū principale dicendū. qz volutas diuina simul cū immutabilitate habet summā libertatem. et video nō solum necessarioz effectuuz verūtia p̄tūtū p̄t esse causa. vel medi⁹ antibus causis secūdis. vel immedieate per se ipsam sicut sibi placuerit et videbit expedire. ergo argumentū nō concludit.

Lōdo 2

Ad argu/
mētū p̄nci/
pale.Distinctio quadragesima septima
et quadragesima octaua.

Q. Voluntas qui p̄

pe dei tc. Hic magister tractat de diuine voluntatis efficacia ipsaz p̄siderādo positine. Et diuidit in duas p̄tes. Nam p̄mo p̄siderat vniuersaliter h̄moi efficiaciā. Scđo p̄siderat humane voluntatis ad diuinā voluntatē p̄formitatē et p̄cordiam. distinctione. xlviij. ibi. Sciendū est. Prima ī duas. Nam primo ostēdit oia fieri fin diuinā voluntatē. Secundo ex dictis ostendit origi incidentē dubietatē. ibi. His verbis Et hec in tres. Nam primo tangit dubitatōem. Secundo apponit solutionē. Et tertio p̄dictorum facit recapitulationē. Secunda ibi. Uerum vt supra. Tertia ibi. Ex p̄dictis tc. Sequit. xlviij. distinctio. Sciendum est tc. In qua magister considerat humane voluntatis conformitatem ad diuinā voluntatem. Et diuidit in duas p̄tes. Nam primo ostendit magister p̄formitas in volito. p̄ta si homo illud idem vult quod deus vult. nō semp facit esse bonam homīs voluntatē. et econuerso si homo nō vult illud quod deus vult. hoc non semp facit malam homīs voluntatē. Secundo ostendit p̄ bona dei voluntas quādoqz potest impleri p̄ malam ho

Dist. XLVII. et XLVIII

mīnis voluntatē. Secunda pars incipit ibi
Illud quoqz tc. Et hec diuidit in quattuor
partes. Quia primo ponit intēte veritatis de-
terminationē. Secundo instat p vnam obie-
ctionē. Tercio hīmōi objectionis subiūgit so-
lutionē. Quartio ostēdit q ex p̄dictis soluunt
plures questiones que fieri possunt circa xp̄i
accēteroz sanctorū passiōnē. Secunda ibi
Sed ad hoc opponitur sic. Tercia ibi. Ad
quod respondentes. Quarta ibi. Ex quo sol-
uit. Circa istas duas ultimas distinctiones
pāmī libri quero hāc questionē.

Truz si de⁹ aliquid de nouo velle qd
nō voluit ab eterno ex hoc realiter mu-
taret. Et videt q nō. Quia real'mu-
tatio nō potest fieri i aliquo nisi duobus mo-
dis. Uno mō q aliquid realiter i eo acquiratur
Alio mō q aliquid realiter in eo deperdatur
seu ab eo auferat. Sed realis actio etiam i cre-
aturis continuata potest terminari de nouo ad
aliquid obiectū ad quod primo nō termina-
bat sine hoc q in agente aliquid acquirat vt
aliquid deperdat. nec p sequēs agens ex tali
terminatione alteratur. ergo eterna dei volūto
ad aliquid nouū volūtu poterit terminari abs
q omni ipsius dei mutatione. Maior patz.
Probo minore. quia cū visus fertur i aliquid
primo indistincte eadē visio continuata succes-
siue terminatur ad plura distincte t nihil ibi
depditur. nec aliquid de nouo acquirit. eo q
eadem visio continuetur. ergo tc. **L**atra. im-
possibile est fieri trāsitū de tradictorio in cō-
tradictoriū nisi fiat mutatio i aliquo. sed nō
velle t velle sunt tradictoria marcie dū sumū
tur respectu eiusdē. q si de⁹ de nouo aliquid vel-
let qd nō voluit ab eterno eēt trāitus de ḥdi-
ctorio in tradictoriū. t i volito non ē necesse
fieri tale⁹ mutatōem. q esset in volēre. Illā as-
sumptā pbo. s. q talis mutatio nō esset nccio
in volito. quia sicut ex hoc q deus voluit ab
eterno antixpm esse in fine mundi. nō fuit ab
eterno aliqua mutatio in antichristo. sic si de
us nūc de nouo velle antichristū esse in fine
mundi. ex hoc nō fieret aliqua mutatio nūc
in antichristo. q nihil nūc esset ḥ antichristo
quod esset capax illi⁹ mutatōis. Circa illas
duas ultimas dist. p̄mī libri q̄tuoꝝ sūt vidē-
da. **P**rimo de eo qd querit. Scđo vtrū
aliquid exīs tra diuinā voluntatē possit cade-
re sub p̄cepto. Et hoc q̄tum ad distinctōem
plvij. **T**ercio vt̄ teneamur nrāz volūtate
p̄formare diuine volūtati. **E**c q̄rto i q de-
beat esse hīmōi cōformitas. Et hoc q̄tum ad

dist. xlviij. et ultimā.

Quātuꝝ ad prīmuꝝ Articls

articulū. vt̄ si deus aliqd de nouo velle qd
non voluit ab eterno ex hoc realiter mutaret.
Dicendū q deus nihil pōt velle in futurꝝ seu
de nouo quod uō voluit ab eterno. Quia cū
dūnū velle mensurēt nūc eternitatis. ergo in
ipso nulla poterit esse successio. Sed leo esset
necessario successio si deus nūc velle q primō
nō voluit. q velle t nō velle respectu eiusdē
voliti ab eadē volūtate ḥdicūt. et p̄ p̄nōs non.
p̄nt esse simul. q propter necessario vñū succe-
det alteri. nec p̄ seque⁹s poterūt mēsurari nūc
eternitatis i quo nulla pōt esse successio. **E**t
p̄firmat. q mēsura ppria ē vñigenia cū men-
surato. igitur nō existente successione in men-
sura mēsuratū optet q sit simul totum. **P** si deus
velle aliquid d̄ nouo quod ab eterno
nō voluit. tunc necessario intrinsece mutaret
t esset pfectibilis pfectione ab essentia sua rea-
liter differēt. **S**equens est impossibile apud
phos t theologos. Probo ḥnītā. quia si deus
velle aliquid de nouo quod prius non volu-
it. vel hoc fieret nouo actu volūtōis. vel hoc
fieret ppter nouam habitudinē eius ad hu-
iustmodi volūtu. **S**i primo mō. tūc de plano
habet ppositum q̄tuz ad vtrūqz incōueniēs
stentū in psequētē. **S**i dat scđm. tūc seq̄t
idē incōueniens. q sicut nouitas in remota
ve mota ē necessario p̄supponit nouitatē mo-
tionis. sic nouitas voliti ve volūtu est necel-
sario p̄supponit nouitatem volūtōis. t sic seq̄t
ur idē quod primo. q noua habitudo volū-
tatis ad volūtu p̄supponit nouitatē voliti ve
volūtum est. t p̄ seque⁹s nouitatē volūtōis.

Sed forte dicet ḥ p̄mā rōem qnūc eterni-
tatis ppter sui illimitatōem excedit t p̄s et oē
istās tpis. **S**ic igit̄ ḥdictoria sibiūnicē p̄nt
succedere in diuersis nūc tempis. sic p̄nt sibi
succedere in eodē nūc eternitatis quod coexi-
st̄t omib⁹ nūc tpis. **P**atra scđani ratio
nēsc. Deus potest facere de nouo qd nō fecit
ab eterno sine sui mutatōe. ergo potest velle
de nouo quod non voluit ab eterno absqz su-
mutatione. **A**ncedens patet ex fide. quia cre-
dimus deum mundū p̄duxisse in tempe Lō
sequentia videt ex hoc patere. q non minus
distant facere t non facere. q velle t nō velle
ergo tc. **P** deus vult nūc Iudam eēdā.
natū. t qnōz nō voluit eum esse damnatum.
quia qdī viuunt hoīes tūc deus vult om̄s

hostes saluos fieri et ad agnitos virtutis puenire, ut dicit. i. ad Th. ii. q. g. vult aliquid de' nunc quod tunc non voluit quoniam Judas vixit, quod est etra delusionem in se. Major p. 3. q. si de' nunc non vellet inuidam esse damnatum, ipse utique non erit damnatus, quod ut p. 3. i. li. Hester. ca. xiij. i. dictione dei cum cetera sunt posita, nec est qui sive possit resistere volunti. Propter quod. b. Aug. in enchi. art. Rogatus est deus ut vellet nos facere, quod necesse est fieri si voluerit.

Solutio.
Ad 1

Ad primum igitur dicendum quod quis possit esse successio in talibus que proprieate vel diuersitate nunc temporis mensurantur, quod talibus eternitas vel nunc eternitatis coexistit tanquam aliena mensura, in illis tamquam qui proprieate mensurantur eternitate seu nunc eternitatis sicut sunt actus immutantes in diuis, de quoque portio est velle diuinum non equaque potest esse successio, quod da oppositum, tunc non erit portio mensurati ad propriam suam mensuram.

Ad 2 Ad secundum dominum quod creatio cum sit actio trahens non mensurat nunc eternitatis, sed nunc temporis vel aliqua alia mensura, ut patet in secundo libro, quod actio et actuum ut actuum est: mensuratur eadem mensura, quoniam corpus celeste secundum suam naturam non mensuratur tempore sed eterno, tamen ut mouetur mensuratur eadem mensura quam mortali mensura, et ideo non est simile de velle diuino quod propriae mensurae nunc eternitatis, et de predicatione operacionibus trahentibus.

Ad 3 Ad tertium dominum quod sic de' iudicium nunc vult esse damnatum, sic voluit ab eterno quod nunc est damnatus, quod cognovit ab eterno sic iudicium operari in proprieate, quod sive demeritis exigentibus merito esset damnatus, et nunc deberet esse damnatus. Nec obstat auctoritas illa quod deus vult omnes homines saluos fieri, quod illa voluntas est predicationis, puta hac conditione stante quod ipsi obseruent eius mandata, non obseruantea igit hanc predicationem sine aliquo sui mutatione deus eterna voluntate vult certis suis epibus esse damnatos.

Articulus 2. **Quantus ad secundum**

Clolio articulū. utz aliquis ex his extra diuinam voluntatem possit cadere sub precepto, dicendum quod quoniam illud quod a deo principit non est secundum voluntatem dei, immo potest esse extra eam, licet illud propter quod principit sit de voluntate dei, sic apparuit cum dominus pcepit Abraham immolationem filii sui Isaac. Extra enim voluntatem dei fuisse quod Isaac fuisse immolatus, et innoxius sanguis effusus, cum de voluntate dei fuit probatio et manifestatio fidei abraeque fides ex hoc relucebat.

Opinio
Quod ipse propter deum non obstat dilectione unicae sibi de libera matre geniti volebat parere mandato. Circa illam tamquam materiam ab aliquibus dicunt, quod omne quod a deo principit est a deo voluntate antecedente, quoniam possit esse non voluntum voluntate consequente, sicut dicit apparere deceptio imolacionis Isaac. Sed et illud arguit ab aliquibus de nostris sic. Voluntas que non sunt opposite non potest esse de oppositis.

Sed oppositum imolacionis Isaac fuit a deo voluntum voluntate consequente, quod illud quod principiebat non poterat esse voluntum voluntate antecedente cum voluntas antecedens non sit opposite voluntati potest.

Et confirmatur, quod si voluntas dominus possit esse de opposito eius quod est voluntum voluntate antecedente, tunc cum de voluntate ante vellet potest non fieri, ipse voluntate ante possit ea velle fieri, quod est inconveniens. Sed quocumque sit de predictione, illa tantummodo non excludit. Ad primum igitur dominum quod voluntates sunt de oppositis, non sunt opposite necessario, nisi ille voluntates absolute et simpliciter sint de eis. Si enim una voluntas est de uno oppositorum sub predictione, alia per esse de opposito illius absoluente, quoniam voluntates non sunt opposite. Sed sic est in proprio, ut patitur in arte, p. xi. p. cedenti, quia voluntas dei anno est omnis hostes saluos fieri, sub hac predictione si faciat ea que pcepit, et quod congruit ordinis nature humanae respectu sive salutis, voluntas tamen dei dominus quod est voluntas simplex et absoluta est quod ille saluet, scilicet enim de' eum bene finaliter decessus, et quod ille non saluet, quod scilicet deus quod ipse mala sua voluntate auertet se finaliter a domino.

Ad confirmationem dominum, quod quis bene ppetitur quod non semper cuiuslibet oppositum quod de' vult voluntate antecedente possit velle voluntate potest, non tamquam probatur quoniam alicuius voluntate antecedente oppositum possit velle voluntate dominante, et ideo est ibi manifesta fallacia dominis. Non enim sequitur si vobis affirmativa sit falsa, quod propter hoc particularis affirmativa sit falsa, sicut oppositio et igitur confirmatione non excludit.

Littera opinionis
Cetera opinione.

Littera confirmationis

Ad 1

Ad 2

Articulus 3. Di. xlviij.

Quantum ad tertium
cum articulo 3. utz teneamus nostra voluntatem conformare divine voluntati. Dico quod sic, quod ois quod tenet ad aliquid obedientiam tenet suam voluntatem conformare voluntati illius cui tenet obedire, sed ois hoc tenet obedire deo, quod est. Ps. quilibet tenet velle quod sit sancte et bone vite, cum igit voluntas dei sit sanctificatio nostra, ut patet per apostolum, igit quilibet tenet voluntatem suam voluntati diuine conformare. Ps. quilibet tenet velle salvare, sed de' 3

Littera 1

2

Dist. XLVII. et XLVIII

4 vult oēs hoīes saluos fieri. i.ḡr seqt idē qđ p̄us
 p. q̄cuqz i actōe sua p̄prijs suis p̄catis vi
 ribo p̄t deficere. tenet se ei cōformare cui p̄ se
 inest rectitudo. in cui p̄formitate p̄manēdo
 nequaqz p̄t deficere. sed oīs creata volūtas i
 sua actiōe potest deficere. t̄ sola dei volūtas ex
 sui natura sic ē recta q̄ om̄e illud qđ sibi p̄for
 mat rectificat. ḡ oīs hō suā volūtate dīne vo
 lūtati tenet p̄formare. p. q̄libz hō tenet vo
 lūtate suā p̄formare tali regule i quā fm suā
 naturā reduc̄ regulāda. s̄ volūtas dīna est
 tal regula. qz ansel. i deceptu h̄giali. c. iij. p
 bat. q̄i alijs viribz a volūtate nō p̄t eē p̄ctm.
 Nā cū de legē eis iposuit ut volūtati obediāt
 obediēdo ei faciunt q̄ tenent. ppter qđ in eis
 p̄ctm t̄ iniusticia eē nō p̄t. volūtas aut̄ īme
 diate reduc̄ ad volūtate dīuinā. s̄ for
 re dices q̄ relatiua eq̄pantie dicunt ad suertē
 tiā. sed p̄formitas ē relatio eq̄pantie. ḡ si volū
 tas nra p̄formaret voluntati dīne. tūc ecō tra
 volūtas dīna p̄formaret voluntati nre. qđ ē fal
 su t̄ impossibile. ḡ tc. x. q̄ dato q̄ aliq̄ relatiō
 eq̄pantie fm nomē sit inter nos t̄ deū. btūs ei
 Johes dicit i canōica sua. q̄ si les ei erim̄. qm̄
 videbim̄ eū sicuti ē. silitudo aut̄ ē relatio eq̄/
 parātie. i retn̄ nō est eq̄pantia i tali relatōne.
 q̄ nos dependem̄ a deo. t̄ nō ecōuerso. nā ta/
 les silitudines t̄ p̄formitates innascunt ex h̄
 q̄ nos q̄zū possim̄ ip̄m imitamur. t̄ nō ecō/
 uerso. s̄ cōdico q̄ q̄zū ad ea volita q̄ de
 us vult volūtate ancedēte. sp̄ tenemnr nrām
 volūtate p̄formare volūtati dīne. qz volūtate
 dei ancedēte q̄libet ordinat̄ i vitā elnā. s̄ z
 q̄zū ad ea q̄ de vult volūtate p̄fite. no opter
 q̄libet suā volūtate dīuie volūtati i oībz cō
 formare. ita q̄ talia velit. qz volūtate p̄fite de
 us vult damnādos eē damnatos suo tempe.
 quod si alicui p̄staret volūtas sua in hoc nō
 posset se conformare dīuine volūtati. cū con/
 tra oēm inclinationē. t̄ p̄ oīs p̄tra omnē vo/
 litionē sit p̄petue cruciari. In alijs vero peno/
 sis euētibus a deo volutis. puta in morte pa/
 rentū. t̄ etiā in morte ppria. si alicui deus ta/
 lia se velle reuelaret. estimo q̄ si talis homo es/
 set pfectus in caritate. ipse volūtate suā dīui/
 ne volūtati p̄formaret. t̄ diceret cū aplo. Eu/
 pio dissolui t̄ esse cū xp̄o. Si vo adhuc ē im/
 pfectus. tūc sufficit nō tristari.

Instantia

Solutio

Cōclo 2

Articls 4

Quantus ad quar
 tuz articulū. in quo debet esse p̄formitas no
 stre volūtatis ad dīuinā. est adhertendū q̄ d̄

volūtate qñqz loquimur large. et sic appetit⁹
 sensiti⁹ qñqz appellat volūtas. qñqz p̄prie.
 et sic volūtas est potentia p̄tis intellectue.
 Et hec p̄t adhuc cōsiderari duplicit. Uno
 modo q̄zum ad motus p̄mos venientes ex na
 turali instinctu sine deliberatiōe p̄via. t̄ vt sic
 dicit volūtas naturalis. Alio mō p̄t mot⁹
 vel actus ei⁹ sequit deliberationē. t̄ vt sic dicit
 volūtas deliberativa. p̄m̄is igit̄ duobz
 modis nō oportet insistere. qz planū est q̄ ac
 cipiendo volūtate p̄ appetitu sensitiuo t̄ na
 turali. tūc i his que p̄tristat t̄ nocuia sūt sens
 sui vel nature nō possimus volūtate nostrā
 p̄formare volūtati dīuine. Si em̄ deus vel
 let me mori. vtqz appetitus me⁹ sensitiuus t̄
 naturalis instinctus hoc abhorret t̄ refuta
 rent quantuz in ipsis esset. Propter qđ Das
 mas. li. iij. ca. xxij. vult. q̄ quelibet res natura/
 liter desiderat esse. Et ibidē ait. q̄ deus factus
 homo hoc desideriū habuit t̄ mori timuit.
 Sed loquēdo de voluntate tercio mō dī
 cta pono tres cōclusiones. p̄ma ē q̄ ad re
 crititudinē nostre volūtatis requirit nccio: vt
 velum⁹ om̄e illud qđ euēdēter t̄ sine ambigui
 tate nobis constat deū velle simpliciter et ab/
 solute. Quia ille nō est verus amic⁹ alicui⁹ q̄
 volūtate sua ab eo discordat i iustis et ratiōa
 bilibus. sed habēs rectaz volūtate est amic⁹
 deī. t̄ om̄e quod deus vult est iustū t̄ ratiōa
 bile. ergo tc. Maior pater p̄ Tulliū qui di
 cit ad pfectant amicicia spectare idem velle t̄
 idē nolle. Et. ix. ethicoru ait Aristo. q̄ p̄trarie
 tas volūtati dissoluit amiciciā. Et. ij. the/
 toricoru dicit. q̄ ratio amoris consistit in pro
 curare alicui que in volito ipsius sunt. Mi
 nor patet q̄zum ad partē primā. qz in can. p̄
 mo dicit sponsa ipsi deo. Recti diligūte. Pa
 tet etiam q̄zum ad secundā partē. qz cū vo/
 luntas dīuina sit ipsa equitas t̄ rectitudo. et
 obliquari nequaqz possit. ideo om̄ne qđ vult
 est iustum t̄ rationabile. p̄. omnis homo
 habens rectam volūtate tenet velle illud cu
 ius oppositū si p̄tingeret necessario tolleretur
 dei pfectio. Sed si fieret opposituz illius qđ
 deus p̄cise t̄ determinate vult fieri. tūc tollere/
 tur dīuine volūtati pfectio. ḡ tc. Maior p̄z.
 q̄ oīs amicus vult illud cui⁹ oppositū tollit
 pfectiōem et honorem amici quem diligit.
 Minor etiā patet. qz si fieret opposituz illi/
 us quod deus diffiniūtū t̄ determinate vel/
 let. tūc vigor t̄ p̄tās dīuine volūtatis tolle/
 tur. ipsa em̄ esset inualida. als non contin/
 geret oppositū eius quod ipse determina/

Cōclo 1

2

Petr^o au/
reoli & ples
alij 5 ultd.

te vellet. ¶ P. sup illud ps. Non adhesit mihi corporau. dicit glo. Praeui cor: & distortum hz qui non vult illud quod deus vult. Et in ea dem glo. dicit. q; voluntas dei est regula cui opere nos conformari. ¶ Sed contra hoc sunt quidam doctores dicentes. q; ad rectitudinem nre voluntatis non requirit q; conformet se voluntati diuine i omni volito qd scim^o deu velle. Quia bta virgo m^r maxime doluit de passione sui dilectissimi filij. quia tamen passionem non dubitauit esse de voluntate dei. Sed hoc non videatur quis velle de quo dolet. ergo voluntas virginis matris non fuit conformis voluntati diuine in volito. & p. sequens voluntas beate virginis matris non fuisset recta. quod est nephas dicere. ¶ P. Christus appropinquaret passione sua dixit. vt patet in euangelio. Pater si fieri potest. translat a me calix iste. veritatem non mea voluntas sed tua fiat. ergo christi voluntas que recusima fuit non erat conformis voluntati diuine. ¶ P. sequeretur q; aliquis deberet velle sibi subtrahi gratia dei & a deo separari. qd est. p. tra ocz rectitudinem voluntatis. q; recta voluntas non potest velle separari ab eo a quo dependet omnis sua perfectio. Probatio sequitur. q; aliquis habet recta voluntatem scit si ceciderit i pectm. q; deus vult q; ei gratia subtrahat. et q; factus peccator a deo segetur. ¶ P. sequeretur q; aliquis deberet velle suam perpetuam damnationem. q; sequens est impossibile. sicut patet ex auctoritatibus quas adduxi superius distinctio. i. q. h. Probatio sequitur. q; deus vult aliquo & hominum perpetua damnationem qui tam p. nuc habet recta voluntatem. ergo si reuelaret hoc talibus homibus. tunc iuxta predictam conclusionem ipsi teneretur hoc velle. ¶ P. quod deus consultit hoc vult. sed non tenet quilibet velle quod deus consultit. ergo non tenet quilibet velle quod deus vult. ¶ P. arguunt quidam alij. q; nulla voluntas creata possit conformari voluntati diuine. Quia nullum simpli finitum potest conformari ei quod est simpliciter infinitum. Sed ois voluntas creata est simpli finita. & voluntas diuina est simpliciter infinita. ergo rc. ¶ P. sequeretur q; voluntas creata adeqret diuina voluntatem. falsitas p. z. Probatio dntie. q; q; qd attingit altere totaliter hoc ad equum ipm. tunc omne qd conformatur simpli simili h. totaliter ipm attingit. q; vel penit^o non attingit ipm. & tunc i nullo conformabit ei. vel si attingit tunc totaliter attingit. als non eet simpli simplex. ¶ Sed illa non excluditur. Ideo pmo argumenta illa illa opinione fortificando pma exclu-

sione. Sed istis motiuis respondet p. P. prius immo igit arguam sic. Sic ut se habet intellectus creatus ad intellectum diuinum. sic voluntas creata ad voluntatem diuinam. sed nullus intellectus potest esse rectus seu verus si taliter est deformatus ab intellectu diuino & cognoscit illud quod intellectus diuinus non cognoscit. ergo nulla voluntas creata poterit esse recta si i volito non est conformis diuine voluntati. Maior patz. Probatio minor. q; cu diuinus intellectus sic omnino verus. si circa aliqd obiectum intellectus creatus intelligeret oppositum eius quod intellectus diuinus. talis intellectus creatus de necessitate est falsus. ¶ P. ho habes rectam voluntatem manente hmo rectitudine non potest licite facere contra voluntatem diuinam. ergo nec potest licite velle contra voluntatem diuinam. Antecedens p. Probatio dntie. q; qd licitum est velle licitum est facere. ¶ P. non minus deficit a rectitudine repugnans diuine voluntati q; repugnat diuine prudentie. Sed ut ait Aug. impius est cui non placet diuina prudentia. ¶ P. recta voluntas debet hoc velle quod in dominica oratione petit a deo fieri. sed in signo ois dei voluntas fieri petat. ideo comprehenditur in ipsa dominica oratione dei voluntas tam in celo q; in terra. Dicit enim ibi. Fiat voluntas tua sic ut in celo & in terra. ¶ P. ois ordinata voluntas debet propone velle diuinum seu velle diuise voluntatis suo proprio velle. illa p. z. q; da oppositum. tunc hmo voluntas nec est recta nec ordinata. q; puerteret ordinem. q; non proponebat qd ois non est propinquum. Sed si aliquis voluntas non proponeret se i volito diuise voluntati. illa non proponebat velle diuinum suo proprio velle. sed potius ecce uerso. q; talis voluntas non esset ordinata. nec p. ois recta. igit argumeta non excluditur. Ad p. Solutio. mā igit roez alteri opiniois dōz q; q; ḡli Ad oī oīa rōgo m̄ ineffabiliter doluerit de dolore passio nis filij sui. tñ voluntas sua non fuit deformatus a voluntate diuina. q; sic de p. voluntate filii suu sustinere passio & morte p. salute humani generis. sic & m̄ h. voluntate deliberativa. I. maxime doluerit & expassa sibi fuerit voluntate naturali v. voluntate sensitiua put appetit sensiti tui & q; q; voluntas. Et cu dō i minor. Illud non videt q; velle de q; dolet. illa est falsa. si dolor & velle referunt ad distinctas vires aie. sicut i p. posito sunt referenda. Sic enim aliquis potest valde dolere de amara potion. vel de mebri absessione fīm appetitu sensitiuum. & tñ voluntate deliberativa vule illa. sic in p. posito. ¶ Ad le cuncta patet p. iam dicta. q; illa verba christi

referenda sunt ad voluntatem prout dicitur naturalis et ad appetitum sensitum. Si enim Christus voluntate deliberativa non voluisse respectu illius passionis illud quod pater voluit. tunc per illam passionem nihil meruisset. nec proseques humanum genus redemisset. Ad tertiam nego consequentiā. Ad probationē dicendum est sub tractio gratiae non est simplis et absolute a deo volita sed auctoritate aliter. puta sub hac auctoritate. si ille ceciderit in peccatum. non est ad propinquum. quod conclusio posita est de his quod deus vult simpliciter et absolute. Unde notatere aduentum quod quoniam deus vult aliquod auctoritatem aliter. tunc quicunque vult oppositum illius auctoritatis adiecit. ille potest vel le oppositum predicti voliti quod deus voluit sub illa auctoritate. permanente tamen aformitate voluntatis illius hominis ad voluntatem dei. Da ergo quod aliquis huius rectae voluntatis sciat quod si mortaliter peccauerit deus vult auferre gratiam ab eo. ille debet velle oppositum illius auctoritatis. puta debet velle non peccare. tunc sine difformitate sui voluntatis ad voluntatem diuinam potest velle quod deus gratiam non auferat. Forte dicetur quod ille non vult oppositum illius conditoris. quod forte vult mortaliter peccare. Tunc respondeo quod talis ei ipso quod vellet mortaliter peccare. iam non haberet rectam voluntatem. et per hanc argumentum non est conclusio presumptio quod supponit rectitudinem voluntatis.

Ad quartam dicendo nego tantum. Ad probationem prout per ipsam dicta. quod ex quo talis homo per hanc suppositionem habet rectam voluntatem. ut quod per hunc habet gratiam. et per hunc non vult damnationem. ille nisi sub hac auctoritate. si finaliter decesserit sine gratia. Etiam in probatore dico assumentem unum falsum et quodammodo impossibile. quod minimum inconveniens in deo est impossibile. Sed inconveniens esse videtur quod alicui reueletur ei damnatio. quod dare sibi materiae despandi de dei misericordia. ideo non est estimandum quod alicui reuelatio veridica reueletur ei eterna damnatio. Si tamen aliquis perciperet huius reuelationem. ille vel debet taliter reuelatio non non putare esse a deo sed a demone. quod vellet etiam quicunque bonos homines ponere in desperationem. Ut si non posset vincere taliter acceptum quod putaret taliter reuelationem sibi factam esse a deo. tunc non debet putare taliter suam esse ultimam diffinitiū. sed magis aminatoriam. sicut dictum fuit iniurias Ione. iij. Adhuc quod dragata dies et iniuria subiueretur. Et iustus homo eo cautius et melius debet ordinare vitam suam deo humiliiter supplicando. ut sibi sua peccata dimittantur. tunc gratia ac caritate usque in finem custodiat. Non est etiam dici quod ille duae rationes non sunt in clusi-

sione. quod deus simpliciter et absolute non vult subtractionem. nec alicuius hominis damnationem. sed solum vult talia voluntate presumpta. Unde et deus non vult nos talia velle. cuius signum est. quod appetitum talibus contrariis quasi naturaliter incidit nature rationali. Ad quam dicendum quod non est stat nobis evidenter quod deus velit illud simpliciter quod per modum personae nostri insinuat. Si tam alicuius staret evidenter quod deus hoc vellet simpliciter. tunc si talis haberet voluntatem rectam. et in rectitudine permanere deberet. oporterer eum in huiusmodi volito voluntatem suam aformare voluntati diuinae. talis enim insinuatio absolute voluntatis diuinae ex postolleret perceptio. utrumque quodque facies predictum rectitudinem voluntatis.

Ad sextam dicendum quod quis finitus non possit aformari infinito entitati. potest enim ei aformari obiectum. sic. si ex voluntas finita et infinita tendant in idem obiectum aformibus actibus. puta quod ambo circa idem obiectum elicant actu voluntatis. vel ambo actu nolitionis.

Ad septimam prout per idem. quod argumentum procedit de aformitate entitati. vel dimensione et non de obiectu. et iustus non est ad propinquum. Probat etiam quod doctor predictus aformitatē non esse necessaria. et arguit sic Nihil est necessarium fieri nisi hec necessaria oritur ex natura rei. vel ex percepto superioris. Sed re voluntate a deo non solum tenemur ex natura rei velle. als si deus vellit damnationem alicuius ille tenere ea velle. quod est contra Augustinum. de trinitate. ubi ait quod omnes homines naturaliter volunt esse beati. Nec ex percepto. quod natus est legitimus hoc esse perceptum. Propter. sicut tenemur voluntate nostra aformare voluntati diuinae. sic tenet subditus voluntatem suam praeterea aformare voluntati sui plati cui subest vice dei. Sed si per latitudinem diceret audiēte subdito. volo quod hoc fiat. subditus adhuc non tenet hoc facere nisi per latus percipiet et vel insinuaret se velle hunc subditum hoc facere. ergo a simili non tenet quis in particulari velle illud quod deus vult. nisi habens sibi precipiat vel insinuat quod deus vult ipsum hoc velle. ergo tunc.

Propter nullus tenet ad illud sine quo potest saluari. sed sine tali conformitate potest quod saluari. Maior prout probat minor. quod sine huiusmodi aformitate voluntas hominis potest manere bona. ut prout per Augustinum in libro encyclopedie. ubi ait quod aliquis bona voluntate homo vult quod deus non vult. utputa bonus filius vult patrem suum vivere. et deus non vult eum vivere. quia vult quod moriat. ergo tunc.

q̄ pluat. tali⁹ vult q̄ n̄ pluat. Sicut etiā qn̄ q̄ stringit inter angelos in celo. q̄ sicut pat̄ in Daniele. angelus princeps persarū restitit angelo qui voluit liberationē iudeorū post se peraginta annos captiuitatis sue. Et ut ibi patet. sanctus Michael consensit cū angelo iudeorū. sed planū est q̄ tradictoria volentes nō possunt eidē voluntati se conformare in volito. ergo unius illo⁹ voluntas nō erit conformis in volito diuine voluntati. t p̄ seq̄ns uō tenebit ad hoc. quia alio peccaret nō obseruādo ad quod teneref. ¶ Etiā addunt hīc quidā de nostris doctorib⁹. q̄ illa sit intentio fratris Egidij. q̄ si alicui ostaret de certo deū velle mortē patris sui. tūc dicunt fratre Egi- diū dicere q̄ sufficit nō repugnare voluntati diuine. sed nō repugnare nō dicit positiue cō formitatē ad voluntatē diuinā. licet neget op̄ positiā p̄rietatē. ¶ Sed ut breuiter me exp̄ dia de isto ultimo dicto. dico q̄ falsum impo nūt fratri Egidio. Nam. i. similium distinctione. xlviij. q. ultima frater Egidius dicit sic. Si nobis ē notū diuinū volūtū. tūc fūl volūtate deliberatiuā t rationālē rebemus illū velle. Et si nō rationes sui. rationē tamē illius ordinis quia est a deo volūtū. fūl quē quādam bonitatē p̄trahit. Et subdit infra. Non oportet tamen viatores adeo conformari diuinis volitis appetitu deliberatiuo ve comp̄hensionis. vt si deus vult mortē patris alicuius. bonus filius tenet eam velle inquantū ea deo volita. sed nō oportet vt in volendo cā de ea gaudeat. sed sufficit nō tristari. Sicut non oportet fortem fūl p̄m. iij. ethicoru⁹. gaudere in piculis bellicis. sed sufficit non tristari. Bea- ti autē cū cognoscunt aliquid volūtū a deo: de liberate illud volunt. t se gaudent velle. Ista sunt verba Egidij ad lram. Ex quo patet q̄ isti nō bene respererūt dicta Egidij. quia prō nō tristari ipsi scripserunt nō repugnare. t cū hoc dimiserunt verba p̄cedentia t etiā conse- quentia. ¶ Ad primū igit dicendū. q̄ licet de p̄dicta p̄formitate non inueniat in speciali scriptū esse p̄ceptū. tamē ex dictis sancti Jacobi in canonica sua hoc possumus deducere sic. Nulli in scripturis indicit verberationis cōminatio. nisi vel ex hoc quod cōmittit qd̄ nō debet. vel ex hoc q̄ omittit quod debet et te- net. Sed beatus Jacobus quēlibet hominē compans ad ipm deū dicit sic. Seruus qui scit voluntatē domini sui t nō facit: plagi va- pulabit multis. Sed nō min⁹ tenemur nos cōformare deo voluntate q̄ ope. immo confor-

Alij ad id

Contra

Ad

12. c. bēf. 3.5
ritus

mitas in voluntate debet p̄cedere conformitatē in ope. omnis etiā homo tenet esse seruus dei iure naturali. tum q̄ fecit nos. tum quia redi- mit nos. ergo quilibet homo fūl dictamē na- turalis iudicij tenet velle ea que euīdēter scit deū velle simp̄t t absolute. Et licet vniuersa litera teneat omnis homo. tamē in speciali t ex lege priuata tenet ad p̄dicta omnis homo habet rectā voluntatē. q̄ talis nō solū est ser- uus dei. sed amicus. Juxta qd̄ in euāgeliō t a libus saluator ait. Jam nō dicam vos seruos sed amicos. Sed lex vere et nō sicut amicicie hoc dicit. q̄ verus amicus debet velle omne illud qd̄ de certo cognoscit amicū rationabiliter velle. Nūc autē ita ē q̄ cognoscimus deū nō posse aliqd̄ velle qd̄ nō sit rōnabiliter vo- lūtū. ¶ Ad secundū dicendū q̄ de plato nō ē sile. Ad 2 quia nō constat subdito q̄ omne volūtū a suo plato sit rationabiliter volūtū. sicut scimus ēē de deo. ¶ Ad tertiu nego minorē. Ad p̄batu- onē dico. q̄ beatus Aug. p̄ voluntatē intelli- git appetitū sensitū vel naturale. de quibus nihil est ad p̄positū. put ex p̄cedentib⁹ patet. vel si loquimur de voluntate deliberatiua. tunc intelligēdus est loqui de homine qui non co- gnoscit euīdēter voluntatē dei q̄tu⁹ ad illud volūtū cū vult illud quod deus nō vult. Ad 3 Ad quartū dicendū q̄ vel neuter illorū in tellerit voluntatē dei circa illa q̄ sūt ab eis volūta. vel saltē vñ⁹ eo⁹ hoc nō intelligit. q̄ dato q̄ ambo sint boni homines. tunc q̄cunq; eo⁹ p̄ci- peret deū velle oppositū illius quod ipse vel- le cepit. ipse immediate a suo velle desisteret t p̄formaret se voluntati diuinē. Sic etiā fuit d̄ il- lis angelis. q̄ ille angelus q̄ ibi appellat p̄nceps persarū p̄ tanto. quia a deo fuit deputat⁹ pro custode t gubernatore illius prouincie. non dū vidit in speculo sanctissime trinitatis venisse tempus liberatōis ipsorum iudeorū. et ideo restitut tanq; bonum illius prouincie preferēs cuius fuit custos t gubernator. Fu- erunt em̄ iudei captivi regis persarū. a tempo re quo reges persarū occiderunt Balthasar regem Babylonie. cuius auus. s. Nabuchod- onosor iudeos a Hierusalem abduxerat ē Babylonē. Et ideo ille angelus voluit q̄ ipse non dimitteretur donec sup hoc p̄ciperet vo- lūtatem dei. Sed Michael t angelus qui fuit custos iudeorū: viderunt t cognoverunt ex diuina reuelatione hoc tempus aduenisse. t deū hoc p̄tunc velle. ideo t ipsi hoc volu- erūt. ¶ Secunda conclusio ē q̄ p̄formatio hūa Lōdo 2 ne voluntatis ad diuinā tūmō i volito cūm

Dist. XLVII. et. XLVIII

Ratio p̄cisione conformatōnis que attēdit̄ si modo volēdi. nō sufficit p̄ rectitudine humāne voluntatis. Quia qđ p̄uenit carēti rectitudis voluntatis hoc nō sufficit ad habēdā h̄mōi rectitudinē. Sed ɔfirmatio tm̄ in volito p̄uenit qñq; pessimus homībus. qz pessimus hō pōt velle morē patris sui. p̄ illo tunc in quo etiā teus vult patrē suum mori. Et illa est inten̄tio Augu. qui ait. Deus quādoq; implet bōnam suā voluntatē p̄ malas homīnū volūtares. Sed forte cōtra illud dicet q̄ sicut humānus intellectus se habet ad intellectū diuinū. sic voluntas ad voluntatē. sed ois intellectus est rectus qui cōformat se intellectui diuino in re intellecta. q̄ ois voluntas est recta q̄ cōformat se voluntati diuine in re volita.

Instantia 2. P. sup̄ illo verbo ps. Exultate iusti in domino: rectos decet collaudatio. dicit glo. Rectū cor habet qui vult qđ deus vult. sed p̄ cor anime intelligimus voluntare. Ad pmuz dicendū q̄ nō est simile. qz intellectus rectificat in adequatione ad rē intellectā. voluntas vero dicit recta in ordine ad debitū finē p̄sup̄ posita recta intētione volētis. ideo licet aliquā velit aliquid bonū quod etiā deus vult. si ramen illud vult mala intētione. vel in ordine ad malū finē quem p̄tendit. eius voluntas nō erit bona vel recta. sed potius mala et obliqua.

Solutio Ad 1. **Ad 2.** Ad secundū dicendū q̄ rectū cor habet qui vult quod deus vult. et ea intētione qua deus vult eū velle. Tercia ɔclusio est. q̄ ad rectitudinē voluntatis philosophice loquēdo sufficit q̄ voluntas velit bonū in ordine ad bonū finē. Sed theologice loquēdo requirit q̄ habitu caritatis informata velit ea que sūm legē euangelicā sunt volibilia cū intētione boni finis. De his tamē ad p̄sens trāseō. eo q̄ tractabilia sunt circa materiaz secūdi libri. ibi forte de his dicet. in multis em̄ locis secundi libri potest tangi ista moralis materia. Ad argumentū principale dicendū q̄ minor nō est vera. Ad probatōnē dicendū q̄ qñ visus alius quid p̄cipit distinc̄te quod an nō disticte dicit vidisse. vel vidit illam rē an. licet nō habuerit actuū iudicatiū circa eam. vel penitus nō vidit eam. quomōcunq; dicas semp̄ videns. Iuincit esse iuratus. eo q̄ aliquid acq̄siuit. Nam si dicat primū. tunc licet vidēs postq; incepit rem illa discernere non acq̄siuit nouam visionē. tamē p̄ actuū iudicatorū acq̄siuit circa rem prius visam nouā discretōem et nouū iudiciū. Si autē dat secundū tūc nō solum acq̄uirit nouū iudiciū. sed etiā acq̄ui-

ritur noua visio. v̄l sale extensiōr visio q̄ an habebat. Sicut in vita beata q̄uis eadē beatifica visio in eternū continuet. tamē si de aliis cui beato vna die ostēderet i objecto beatifico aliqua cognoscibilia que p̄us sibi nō mōstra uit. talis beatus in sua visione vere mutaret. qz licet haberet eandē beatificam visiōez quā habuit primo. tamen sua visio esset nūc extensiōr q̄ primo. eo q̄ ad aliqua cognoscibilia se p̄nūc extenderet ad que antea sc̄no extenderat sua visio. q̄uis essentialiter et vere esset beata. Ed quam visionē beatificā et glōsaz nos pducat dominus iesus christus nōster glorificator. qui cuz patre et spiritu sc̄to est omnī gubernator. Amen.

Finit primā scriptū libri sentētiarū
Thome de Argentina.

Lōclio 3. **Ad argu-**
mētū p̄nci-
pale. Ad argumentū principale dicendū q̄ minor nō est vera. Ad probatōnē dicendū q̄ qñ visus alius quid p̄cipit distinc̄te quod an nō disticte dicit vidisse. vel vidit illam rē an. licet nō habuerit actuū iudicatiū circa eam. vel penitus nō vidit eam. quomōcunq; dicas semp̄ videns. Iuincit esse iuratus. eo q̄ aliquid acq̄siuit. Nam si dicat primū. tunc licet vidēs postq; incepit rem illa discernere non acq̄siuit nouam visionē. tamē p̄ actuū iudicatorū acq̄siuit circa rem prius visam nouā discretōem et nouū iudiciū. Si autē dat secundū tūc nō solum acq̄uirit nouū iudiciū. sed etiā acq̄ui-

Prologus

Incipit secundus
scriptum libri sententiarum Thome de Argentina
pons generalis ordinis heremitarum scilicet augustinii

Prologus

Edit abis

sus vocem suam. Sicut patrem ex his quod dicta sunt in principio primi libri, cunctorum creatorum productio liberalissima. ex quod secundum libri sententia est comprehendibilis et speciosa notata in eis assumptis. cum de cunctorum creatore promittat. dedit. ut de hoc exponat illud Iudicium primo. Deditque ei calephum irriguum superius et irriguum inferius. Ubi primo intelligere possumus dei largitatem pulcherrimam venustatem. Secundo mundi recipientis misericordiam mobilitatem seu instabilitatem. Et tertio domini precedentis uberrimam satietatem. De largitatis venustate intelligimus hoc nomine calephum. quod interpretatur omne cor viride. et signat ipsam creationem dei eentiarum. in qua omnis creatura vires est et viues. Quodlibet enim creatum quinuscumque in se sit marcidum et mortuum. in deo tamen exemplariter existens est viride et viuum. quod factum est in ipso vita erat. Iohannes primo. Secundum. suscipientis instabilitatem intelligere possumus in eo quod refert hoc phenomenum relationem ei. puta nomine axe filie Calephum. Ara enim interpretatur furor vel furibunda. et sicut mundi machina quod sic est furiosa quod tibi de relicta nunc in eodem statu permanet. Job. xiiiij. Qui quasi flos egreditur et geritur. et fugit velut umbra. et nunquam in eodem statu permanet. Item ad nihilum rediderunt sicut ab exordio producta est de nihilo. Sed precedenter doni copiositate seu satietate intelligimus nomine irrigui superioris et inferioris. quo pulcre apprehendit omnes creatura spiritualis scilicet corporalis. puta spiritualis per irriguum superius. corporalis vero per irriguum inferius. Quorum irriguum primum tangit psalmus. cum ait. Ringers motes de superioribus suis regit. Secundum tangit genit. h. cu. d. Fons ascendebat de terra irrigans universam superficiem terre. Sed licet isto modo posset apprehendi similia totum istum librum. tamen quod in isto secundo libro principaliter tractat de homine. ad cuius usum et misterium omne aliud creatum dinoscitur esse productum. siue sit corporal siue spiritualis creatura. ut patet ex dictis magistrorum prima distinctio.

ne isti secundi libri. Ideo predicti doni ubrimas largitatem. superiori et inferiori expressam irriguo. ad solum hominem applicando dicere possumus quod de creatorum omnium tantum duplex irriguum dedit ipsi homini duplice viuendi statu. puta statu innocencie. in qua hominem primordialiter pcreauit. et statu penitentie quo hominem post peccatum misericorditer recreauit. Primum statu notata irriguo superiori. secundus inferiori. Historia primum puta statu innocencie tangit Augustinus. i. de baptismate parvulorum. dices. Si adhuc non peccasset non erat expoliatus corpus sed supuestus immortalitate. neque enim membra fuit ut diutius hic viuendo in corpore animali senectute guaret et paulatim veterascendo ventret ad mortem. si enim dominus israhelites vestimentis et calciamentis hoc persistit quod per tot annos non sunt oblitus. quod mirum si obedienti homini eiusdem poterit persistere. Et paucis iter positis ibidem. Habebat quantum existimo lignorum fructibus resercores contra defeccores. et de ligno vite stabilitatem contra vetustatem. Et eandem sententiam tangens hugo de sancto victore li. i. de sacramentis. pte. viij. ca. xix. ait. Primus homo corpus sanum et integrum deo predidierat. sanum quod nihil illi inerat ad corruptiorem. integrum quod nihil illi deerat ad perfectiorem. Tercie autem homo in gratia de tanto beneficio non reddidit gratias actiones. sed magis se conuerterit ad proprias affectiones. et abutendo libero arbitrio. peccati sui demerito a culmine superioris irrigui cecidit. naturalem suam innocentiam perdidit. et in seipso fragilitatem labilitatem ac mortalitatem inuenit. Nec mirum. quod ut dicit Bernardus. In gratitudo est ventus vires siccas fontem pietatis venae misericordie et fluera gracie. Tertio homini autem mortalē siccitatē ipse homo deuenit ex hoc quod elegit ignem proprieatatem cupientie. et rigore aquae reliquit superna sapientie. Quod bene tangit Augustinus in libro de virtutibus cardinalibus. dices. Primus ille homo accepit libertatem arbitrii rectum. et posuit an illum deus sicut scriptura dicit ignem et aquam. ad quod volueris inquit porrige manum tuam. et elegit ignem reliquit autem aquam. De quod electio pessima fons sapientiae est deo in excelsis aperit Hieremie. ij. dices. Duo mala fecit populus meus. me dereliquit fontem aquae viue. et foderunt sibi cisternas dissipatas quod continent non valent aquas. Et quod ipse homo sic iam patuit fontem aquae viue reliquit. et aquam sapientie salutaris postposuit. igit rigor et originalis iusticie caruit. humor et gracie nullum habuit. et se ipso sic deficiens medullitus sic exaruit et merito clamare potuit cum propheteta psalmista. xxi. Arnit tanquam testa virtus mea. et lingua mea adhesit.

fauibus mels. et in puluerem mortis deduxisti me. Istius etiam ariditatis conformiter ad predicta Hieremias prophetam reddit ratorem sui libri. ca. xvij. dices. Domine deus quod te derelinquisti confundent. recedentes a te in terra scribent. quoniam dereliquerunt venia aquaz viuentium dominum. Hmoi autem ariditate pestifera laborate humana natura. quis ipse homo suis peccatis viribus a peccatorum suorum maculam nullatenus possit resurgere. diuino tamen psalmo supponit amiculorum paternae subleuat. cum post deprendantur innocentias irrigui superioris. per dei misericordiam recepit penitentia irrigui inferioris. de quo multum commendat diuina pietatem Augustinus libro soliloquiorum capitulo xiiij. dices. Gratia tua domine et misericordia puererunt me. de multis namque tribulacionibus liberasti in liberator meus. quoniam enim errauim ad viam reduxisti me. quoniam ignorauim docuisti me. quando peccauim corripuisti me. quoniam tristis fui consolatus es me. quoniam desperauim confortasti me. quoniam cecidi erexit me. quoniam steti tenuisti me. quando iuri duxisti me. quando veni suscepisti me. quando dormiui custodisti me. quando clamauim exaudiisti me. Et idem Augustinus in de moribus ecclie. li. ij. c. viij. ait. Quid potuit per salutem nostra fieri amplius. quod beneficentius. quid liberalius diuina pueritia dici posse. que a legisibus suis hominem lapsum. et propter cupiditates rerum mortaliuum iure ac merito mortale sobolem propagat. non omnino deseruit. Bene auctor Augustinus virtute penitentie a deo recognoscit. Nam quis homo aliquiter dispositus est seipsum et alium ad penitentie irriguum prophetarum inibz quoniam possit inducere. principaliter tamen et auctoritatiue rigatio propria solo deo dicitur dependere. Propter quod ait Augustinus in libro de sancta viduitate ad Julianam. Quatuorlibet homo humana pollet facultate. ita ut sollertia disputandi et suavitate discendi in hominibus voluntate ingerat veritatem. nutriri at caritatem. docendo tollat errorum. excitando auferat corporum. tamen neque quod plantat est aliquid. neque qui rigat. sed quod incrementum dat deus. frustra enim oparius opera extrinsecus moliret. nisi creator intrinsecus latenter oparetur. Istud irriguum penitentie quis dicas inferius ratione annixi laboris. tamen non minus facit clementem spiritualis fructificatoris quam irriguum superius fecisset. si in statu innocentie homo stabilis permanisset. quod quis ex maledictione iuste nobis inflictam cordis humani terra a nobis elaborata non det immedia refractum consolacionis. sed potius spinas copunctiois. et tribulos penitentialis tribulacionis. postquam tamen fons egreditur de domo domini. et irrigabit

corrente spinarum. ut dicitur Jobelis. iij. tunc spine copunctiois deifice mutabuntur in fructum consolationis. iuxta illud Isa. li. Consolabilis dominus syon. et consolabilis deus ruinas eius. et ponet desertum eius quasi delicias. et solitudinem eius quasi oratum domini. Quo facto non restat nisi ut fluvius egrediatur de loco voluptatis ad irrigandum pacificum. gen. iiij. Ad quem locum voluptatis nos perducatur qui est benedictus in secula seculorum Amen.

B Erū creatōes

tc. Postquam magister in primo libro determinauit de rebus fruilibus siue de rebus diuinis quibus fruendū est. hic isto scđo libro tractat de rebus utribus siue de rebus creatis quibus vivendū est. Et dividit in duas partes. Quia primo tractat de rebus creatōe in generali. Scđo psequitur earundē rerū productōem in speciali. distinctōem scđa ibi. De angelis itaqz. Prima in duas. Nam primo tagit creature a suo productōe principio emanatōem. Scđo tangit ipsorum in ultimū finē reductōem. ibi. Credamus ḡ tc. Prima in tres. Nam primo unitatē pmi principiū producta quo oīs creatura originaliter emanat. Scđo insinuat quod circa h̄ plato errabat. Tercio manifestat qualiter ab eadem unitate aristoteles deuivabat. Scđa ibi. Plato namque. Tercia ibi. Aristoteles vero secunda in tres. qz pmo ostendit quod plato errauit circa rebus creatōes. Scđo inter creatōes et factōem assignat distinctōes. Tercio ostendit deo et creaturis aliter et aliter operere actionem seu factōem. Scđa p̄s ibi. Creator tc. Tercia ibi. Ut erit sciendū. Circa istam lectōem quero hāc questionē

Trū possit euidenti rōe probari esse unū principiū pmi. Et videtur quod non. qz illud quod fide tenet non est probabile euidenti rōe. sed illud fide tenet. igitur tc. maior p̄z. quia fides non habet meritum cui humana rō probet experimentū. ut dicitur Augustinus Bregio. minor silvius p̄z. qz in principio apostoli simboli dicitur. creando in deum patrem omnipotēte creatorē tc. Quodtra. p̄hi qui euidenti rōe innititur ponunt deum esse unū principiū omnium primū. ut p̄z. xij. metaphysica circa finē. et ponunt eū productū siue efficiēte. ut p̄z p̄ auerroim. x. metaphysica. ubi posuit deum esse causam in triplici genere cause. s. efficientia formalis et finalis. Hic quattuor sunt vidēda quia implicat in titulo quatuor. Dico utrū sit dare unū principiū. Scđo

vt̄ū istō principiū sit rex effectiū. **E**t quod
vt̄ū aliqd possit p̄ducī de nihilō. **E**t quod
vt̄ū h̄ possit ostēdi euidenti rōe.

Articulus
primus

Quantū ad primū

dico q̄ sic. Et quo ad hoc deseruit om̄es rati-
ones q̄bō in p̄mo libro. distinctōe.ū. q. i. p̄baui
vnū dēū esse. **P**. si essent plura p̄ma p̄nci-
pia. aut eēt siliat aut p̄traria. Si p̄mo modo
v̄l̄ quodlibz p̄ se sufficeret. tunc altez sup̄flue-
ret. v̄l̄ neutrū sufficeret tūc neutrū erit princi-
piū primū. v̄l̄ vnū tm̄ sufficit et nō aliđ. et tūc
illud tm̄ erit primū p̄ncipiū quod p̄ se sufficit
Si scđo modo. aut vnū est impotēt̄ altero.
et tunc nō erit alicū p̄ncipiū. qz im̄pediet ab
altero. aut sunt eq̄ potentia. et tūc eque se im̄-
pedient mutuo. et nullū poterūt esse p̄ncipiū
2. **P**. tm̄modo est vnū purū necesse esse. ḡ tm̄
modo est vnū primū p̄ncipium. Ans ponit
Aulen. viij. metaphicesue. **S**equentia pt̄z. qz a
primo p̄ncipio est omnis p̄tigentia relegata.
et est purū necesse eē. vt pt̄z. viij. phisicorū. et
vij. metaphice. **P**. Aulen. viij. metaph. po-
nit istam consequētia. Primū p̄ncipiū ab eo-
dem habz q̄ sit hoc et q̄ sit eētia. ergo impos-
sibile est ip̄m multiplicari. Ans pt̄z. quia si n̄
haberet ab eodem q̄ sit h̄ et q̄ sit eētia. tunc
dependeret ab alia causa. qd̄ est cōtra conditō-
nem p̄mi p̄ncipij. cōsequētia silz patz. quia es-
tentia que p̄ seipam est hoc signatū nō p̄t alte-
4. ri v̄l̄ pluribz cōuenire. **P**. si essent pl̄a p̄ma
p̄ncipia tunc nullū eoz esset oīno simplex. Sz
simplicitas est de ratōne primi p̄ncipij. ḡ neu-
trum eorū eet primū p̄ncipiū. Maior pt̄z.
quia in unoquoz illoz p̄ncipioz esset aliqd
p̄ quod vnū differret ab altero. et aliqd p̄ qd̄
cōueniret cū eo. hoc aut̄ in rebz absoluti sine
5. omni p̄positōe esse nō p̄t. **P**. si essent plura
p̄ma necesse eē. tūc tolleret vrdo vniuersi. cō-
sequētia patz. quia si qd̄ istoū ordinaret ad al-
terū. iam ip̄m nō esset p̄mū. falsitas consegn-
tis est nota. quia sblato ordine piret bonū v/
niuersi. cū primū bonū vniuersi post bonum
ducis sit bonū ordinis. ergo. **S**ed h̄ istud
currūt omnes instātie. quas in p̄mo li. dis. q.
adduxi cōtra. **C**lusionē de vnitate dei. ḡ ibidē
requirant cum solutoibz earundē

Secūdu-
articulus

Quātū ad secūduz

dico q̄ deus est causa oīm. p̄ductua. qz om̄e
qd̄ sibi derelictū. e nō ens seu pdit p̄pū esse.

hoc necessario p̄supponit cām p̄ductua ip̄m
cōseruantē in esse. led om̄e qd̄ est cōtra primū
est hmōi. maior pt̄z. quia eo ip̄o q̄ sibi dereli-
ctū cedit in nō esse sequit̄ q̄ ex se nō habeat eē.
led qcqd̄ ex se nō habz esse hoc p̄supponit cāz
efficiētē a q̄ efficiēter habeat esse. minorē p̄bo
quia qcqd̄ necessario dependeret ab altero illud
circūscripta tali depēdentia et p̄ p̄leqns dereli-
ctū sibi n̄ poterit remanere. qz si remanere pos-
set circūscripta tali depēdentia. tūc nō depen-
deret necessario ab eo. Sz oīa que sunt cōtra dēū
necessario depēdet a deo. vt pt̄z nō solū p̄ the-
ologos. verūtia p̄ om̄es v̄os p̄bos. ergo tē.

Sed maiore isti p̄batōis qdaz negat di-
centes. q̄ nō est vera loq̄ndo de depēdentia q̄

Instantia

effectus depēdet a causa finali. quia effectus nō
dependet a cā finali qntū ad id quod est in se.

sed solū qntū ad habere qz dñē respectu alicū
quod est nobilis. **S**z isti falsuz assumūt
qz si effectus cause finalis qntū ad illud qd̄ ē
nō dependeret a cā finali. tūc s̄tracto ultimo
fine posset vniūlum totū quantū ad ceteras
suas ptes remanere. qd̄ nunqz aliquis verus
ph̄us qzūlibet gentilis et incredulū posuit

Solutio

P. illud fm qd̄ effectus cause finalis dependet a cā
finali. aut est res absoluta. aut relatio. Si p̄-
mo mō habet p̄positū cōtra istos. quia tunc
effectus cause finalis quantū ad illud qd̄ ē depē-
det a causa finali. **S**i scđo mō ista relatio nō
posset eē nisi ip̄a depēdētia. Sz om̄ne illud in q̄
fundat depēdētia ē depēdes. ergo ip̄e effectus
cause finalis fm suā absolutā entitatē qua fū-
dat hmōi relatiōem seu depēdētia depēdebit
a causa finali. **P**. qcqd̄ p̄fectōis est in alijs
rebus totū in p̄mo p̄ncipio sive in deo p̄fectis
sime p̄tinet. vt pt̄z. v. metaph. p̄ arist. et suū
cōmentatorē. sed posse p̄ducere effectus ī oībz
rebus dicit p̄fectōem. qz vnūqd̄z tūc p̄fectū
est cū poterit sibi sile generare. vt dicit. viij. me-
theoroz. ḡ tc. **P**. deus est p̄mū ens om̄niū
entū. ḡ est primū efficiens oīm efficiētū.
Ans patz. p̄bo cōsequētia. quia sicut p̄mitas bo-
nitatis arguit vltimitatē finis. sic p̄mitas en-
titatis arguit primitatē efficiētis. et ideo sicut
bonitas effectus reducit ad cām finalē. sic en-
titas effectus ī cām efficiētē. sic ḡ deo ē finis
oīm eo q̄ est bonū summū. sic erit efficiētē om̄niū
eo q̄ est ens primū. **P**. id quod est
in aliquo genere et nō habz causam ī illo ge-
nere est p̄mū ī illo genere. Sz deus nō habet
causam ī genere cause efficiētis. et est ī illo
genere. vt pt̄z p̄ cōmentatorē. x. metaphisice.
P. solus deus est a se. ḡ om̄nia q̄ sūt cōtra

z

z

z

4

5

5

Lötra cōclusionem

1.

deum habebūt esse a deo. Ancedēs patet. q̄ si aliqua passio est cōmūis plurib⁹ v̄l in est vni p̄ alter⁹. v̄l ambo b⁹ p̄ tertiu. ḡ si esse a se cōueniret alicui alteri a deo. aut cōueniret deo p̄ illud alterū. aut deo et illi per tertiu. aut illi alteri p̄ deu⁹. ḡ r̄c. Sed quocūq; istoꝝ dato semp̄ sequit̄ cōtradictio. puta illud qđ ponit esse a se nō erit a se. quia qđ cōuenit alteri per alterū hoc nō cōuenit sibi a se. ḡ r̄c. Sz cōtra istud arguit ab aliquo philosophice sic.
2.

Nobilissimo p̄cipio cōpetit nobilissima auctio. sed actio trāiens nō est nobilissima. ergo r̄c. P. si deus p̄duceret aliqd ad extra. aut p̄duceret libere et cōtigēter. aut ex natura rei et necessario. Si p̄mo mō tūc oēs effectus essent cōtingētes et null⁹ eēt necessari⁹. qz nō p̄t eēmōr necessitas in causa qz in effectu ut effectus est. Si scđo modo tūc ab eterno oīa fuissent p̄ducta. Itē omnia eēnt necessaria. qz q̄ necessitate causa p̄ducit. eadē necessitate effectus p̄ducit. P. si eēt vñ primū p̄cipiū omnū effectuum. v̄l eſſet a se v̄l ab alio. nō p̄t eē ab alio. quia tūc nō eēt primū. nec eēt p̄cipiū omnū. nec a se efficiēter. quia nihil p̄t seipm̄ p̄ducere. vt p̄tz p̄ augustinū. i. de trini. et p̄ phm̄. q̄ de anima. Si aut̄ dicit eēt a se formaliter hoc nō tribuit sibi q̄ omnū sit p̄cipiū. quia vnaqueꝝ res seip̄a est formaliter qđ. ē
4.

Pallid quod seip̄o est necesse eēt nō habz causam efficiēter. sed quelibz intelligentia seip̄a habz necessitatē eēndi. cū nō habeat in se materia. quia sola res p̄t eēt et nō eēt. vt p̄tz. viij. metaphysic. ergo de⁹ nō eēt omnū causa p̄ductiua. Sed ista nō p̄cludūt. quia cū vñū quodq; agat fm̄ q̄ est in actu. illud qđ ē p̄rus actus sume erit actuū et p̄ dñs maxime p̄ductiū. sed deus est pur⁹ actus. ḡ r̄c. Ad primū q̄ dicendū q̄ l⁹ actio trāiens in exteriōrem materiā cū exclusione actōis immanētis nō sit adeo nobilis q̄ in primo p̄cipio sit ponēda. actio tñ trāiens includēs seu p̄supponens imanentē in nullo derogat nobilissimo p̄cipio. sic autē est in p̄posito. quia ut infra patebit deus p̄ducit res exteriores p̄ intellegere et velle. ḡ r̄c. Ad secundū dicendū q̄ deus res p̄ducit noꝝ ex necessitate s̄ libere. Ad p̄batōem dico q̄ quis deus libere p̄ducat. ppter suā tamē omnipotentia seu omnipotētem voluntatē sicut sunt sui effect⁹ sicut ip̄e vult eos eē quantū ad necessitatē et cōtingentiam. et ideo null⁹ effectus est ita necessari⁹ quin si deo placuerit sit cōtingens et mutabil. Ad tertiu dicendū q̄ ratio primi p̄cipiū nō con-

uenit deo ex hoc solo q̄ est a se formaliter. sed ex hoc q̄ nō est ab alio efficiēter. et est ī se p̄rus actus omnē pfectōem comp̄hēdēs. Ad quartū dicendū q̄ appellado vñūquodq; ne cesset eē quod in se nō habz p̄ncipiū corruptōnis. tūc quelibz substātiā separata p̄t dici habere necessitatē eēndi. Sed sic loq̄ndo necessitas eēndi valde large sumit. Sed p̄prie loq̄ndō de necessitate ēēt. tūc lolū illud dicit habere necessitatē eēndi. quod sibi derelictū quo cūq; alio posito v̄l remoto nō p̄t nō esse. Et talē necessitas nulli intelligētie cōuenit citra primā cū omnes alie dep̄edat a p̄ma. nec p̄ se eēpōs sint circūscripta p̄ma. Propter qđ quelibz intelligentia q̄uis nō habeat in se p̄ncipiū corruptōis quod est p̄ma materia cū annexa priuatōne. habz tñ in se p̄ncipiū ānihilatiōnis. quia sibi derelicta te se tēdit in nihil. cūq; fm̄ se dpendeat ab alio. puta ab ip̄o deo. Et iō solus deus absolute et simpliciter habz necessitatem eēndi. intelligētie autē fm̄ quid et nō simpliciter.

Ad. 4.

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Quātū ad tertium

Articulus
tercius

dicendū q̄ aliqd fieri de nihilo p̄t duplī intel ligī. Uno modo causaliter. ita q̄ ly de denotet v̄l habitudinē caule material. sicut cū dicitur cūstellus sit de ferro. v̄l efficiēris. sicut cū dicit domus sit a domificatore. Et istis modis nō p̄t aliqd fieri de nihilo. quia qđ omnino nihil est null⁹ entis realis causa eē p̄t. Alio modo p̄t intelligi aliqd posse p̄duci ordialiter de nihilo. ita tñ q̄ iste ordo non sumat affirmatiue seu positive sed negative. dicere enī aliqd fieri de nihilo est dicere ipm̄ nō fieri ex aliq. ita q̄ negat ibi ordo ipius facti v̄l p̄ducti ad p̄iacētē materiā seu naturā de qua aliquid fiat. Et sic omne ens postq; nihil fuit p̄t a deo p̄duci et capte esse reale. qz agens infinite potētie p̄t iam dico mō de nihilo aliqd p̄ducere. deus est agēs infinite potētie. qz enī sit agens p̄tz in articulo īmediate p̄cedente. q̄ autē sit infinite potētie patuit in p̄mo libro. dis. xlij. Maiorē p̄bo. qz sicut se habz virtus agentis finiti ad tollendū distantia seu repugnantia finiti. sicut se habz virtus infinita ad tollendū infinita distantia. Sed virtus agentis finiti sufficit ad tollendū distantia finita q̄ est int̄ ens ī potētie et ens in actu p̄ducēdo rem de potētie ad actu. ergo virtus dei infinita toller distantia infinita. que est entis in actu ad simpliciter nihil. p̄ducēdo rē ad existētiā actualē

Löclusio.
Prima rō

- 2 de simpliciter nihilo. ¶ P. sicut res se habet ad esse sic se habet ad agere. nam modus agendi sequitur modum eendi. sed deus in eendo nihil pertinetus presupponit. quod agendo suum effectum de nihilo producit. ¶ Illud quod non potest educi de materia si ab aliquo agente producitur de nihilo. Sed alia intellectiva non educitur de materia. ut patet in libro de animalibus. omne enim educitur de materia est naturalis corruptibile. et cedit in materia. quod de alia intellectiva dicitur non potest. etiam ipsa anima intellectiva ab extra est. ut dicitur in eodem libro de animalibus. quod de us aliqd producitur de nihilo. ¶ P. deus est causa productiva omnium substantiarum separatarum. ut per hanc articulo primo procedenti. Sed nulla talis substantia est producta de aliquo materiali principio cum non habeat materiam partem sui. quod omnes tales substantiae sunt a deo de nihilo producte. ¶ Sed contra illud gratia exercitum per argumentum multipliciter. ¶ Primo sic. Quicquid est possibile esse antequam actu producatur. hoc non producitur de simpliciter nihilo. sed omne quod producitur possibile est esse antequam in actuale esse producatur. ergo non producetur aliquid de nihilo. Maior patet. quia quod de esse possibile translatum in esse actu. illius terminus a quo non est purum nihil. minor probatur. quia si non est possibile esse ante quam producatur. tunc impossibile est esse. quia non possibile et impossibile conseruantur in tertio angulo modalium. Sed quod impossibile est esse impossibile est produci. ergo a destructione consequitur si non est impossibile producitur non erit impossibile esse. et per consequentem erit possibile esse. quia non impossibile et possibile equipollent in primo angulo modalium. Et confirmatur. quod si deus aliquid producitur illud est possibile producitur antequam producitur. sed quod est possibile producitur hoc est simpliciter possibile. quia a posteriori habente circumspectam non distrahitur licet inferre simpliciter. puta est homo vivens. ergo homo. cu ergo productio non sit conditione di strahens. sequitur quod quicquid est possibile producitur hoc simpliciter sit possibile. ¶ P. primo phisicorum dicitur. quod communis est animali conceptio ex nihilo nihil fieri. sed nullum agens per facere contra communem animi conceptiorem. ¶ P. si deus de nihilo aliquid facit. hec propositio de aut notat causam. aut ordinem. Non primum ut tu met concessisti superius. Nec secundum. quia dicit Boecius. quod non entis ad ens non est aliqd ordino. ¶ P. phisus. v. metaphysice describens potentiam actiua dicit quod potentia actiua est principium transmutationis in aliud secundum quod aliud. Sed

Littera
conclusionem

Littera
confirmat

omnis potentia productiva est potentia actiua. quod omnis potentia productiva presupponit aliquid quod suam transmutationem recipiat. et per consequens nulla potentia productiva poterit aliquid producere de nihilo. ¶ P. impossibile est aliquam re habere esse simpliciter post non esse simpliciter. ergo impossibile est aliquod fieri de nihilo. consequentia patet. quia ad oppositum consequentis sequitur oppositum antecedentis. Probo antecedens. quia si res haberet esse post non esse tunc necessario dabit ultimum instantem in quo habet non esse. et primum in quo habet esse. nam cum esse et non esse sint contradictiones. non possunt esse in eodem instanti respectu eiusdem rei. cu ergo inter quilibet duo instantia tempus intercipit. sequitur quod in tali tempore cadente inter haec modi duo instantia. res nechabeat esse. nec habeat non esse. Non enim habet esse cum primis instantibus in quo habet non esse sequitur tale tempus. Nec habet non esse. quia ultimum instantem in quo ultimo habuit non esse processit illud tempus. et sic in hincmodi tempore dabitur quoddam medium inter simpliciter contradictiones. quod est impossibile. ¶ P. si aliquid creatur ex nihilo. aut eius fieri procedit sicut factum esse. aut simul fit et factum est. Si primo modo. tunc optet aliquid illius factoris esse subiectum. et per consequentes non fieri ex nihilo. sed ex piacente subiecto. Si secundo modo. tunc simul erit et non erit. que sunt contradictiones. Nam sicut prout primo per hermeticas. quod fit non est. et quod est non fit. igitur si quod est fit. tunc fit et non fit. et est et non est. ¶ P. omne agens producit sibi simile. sed materia prima in nullo est simile deo. cu ipsa sit pura potentia. deus autem purus actus. ergo materia prima non est producta. et per consequentes presupponit in omnem productione rerum corporalium. propter quod nullum corporale per produci de nihilo. ¶ P. omne per accidens reducitur ad per se. ut patet. ut phisicorum. sed ex non ente sine ex opposito fit aliquod per accidens. et ex potentia ente fit actus per se. ut patet primo phisicorum. ergo per productio alicuius de nihilo reducitur ad productum alicuius de materia. sicut per accidens reducitur in per se. et per consequentes productio de nihilo non poterit esse prima productio. cu illud quod est per se sit prius eo quod est per accidens. ¶ P. illud quod primo creat est esse rei. quia prima rerum creatarum est esse. ut dicit in de causis. aut ergo est aliquod recipiens hincmodi esse creatum et tunc res non fit de nihilo. cum eius factio presupponat subiectum receptivum. aut nihil est quod tale esse recipiat. et tunc nihil constituet in esse

10 per h̄ mot̄ creationē. Ip̄. omne qđ sit mutat̄ et per cōsequens cōcerhit siue p̄exigit motus. cum mutatio sit terminus motus. sed motus necessario cōnotat ens in potentia. cū mot̄ sit actus entis in potentia sicut in potentia. vt patet. iij. phisicoru. ergo contradictiones videtur implicare esse aliqua factione realez sine ente in potentia. et p̄ consequēs nō poterit aliquid fieri de nihilo.

Solutio ista sophismata inituntur ut plurimum vni falso fundamento. scz q̄ deus agat ad extra p̄ motū et transmutatiōnem. quod si ita eet aliquas de istis ratiōnibus reputare demonstratōnes. nūc autē q̄ crea/ tio nec est trāsmutatio siue mot̄. nec est mu/ tatio que sit terminus mot̄. sed est simplex emanatio. ideo nō concludūt.

Ad. 1. Ad primū igit̄ dicendū q̄ aliquid p̄ot̄ dici possibile tripliter. Uno mō potentia passiva. et sic maior est vera. sed minor est falsa. Alio mō potentia activa agentis. et sic eō uero minore vera et maior est falsa. Tercio mō aliquid dicit̄ possibile quod enunciatur in cōiunctōne terminorū nō includit repugnantia. et isto mō possibile opponit impossibili. vt pat̄. v. metaphysice. Ab eterno ḡ mūndus fuit possibilis secūdo et tertio modo. sed nō primo mō. Ex quo patet q̄ illa ratio cū suis p̄batōibus. ac

Ad. 2. etiā cōfirmatio laborant in equiuoco. Ad secundū dicendū q̄ istud p̄ot̄ esse cōmanis animi cōceptio apud naturales phos ut naturales sunt. quia vt sic nō considerat nisi de agente naturali. quod quidē agens naturale necessario agit per motū et transmutatōnez. et p̄ consequēs cū tale agens subiectū mot̄ necessario p̄supponat. impossible est ipm aliqd de nihilo p̄ducere. sed deus cū agat sine motu et transmutatōne tc.

Ad. 3. Ad tertiu dicendū ḡly de non importat causalitatē sed ordinez. Ad dictū Boecij dico q̄ quis entis ad non ens nō sit ordo determinate p̄porōis siue ordo qui dicat relatōem realem. est tñ ibi ordo sicut rationem. nam ratio p̄cipit quendam ordinē prioris et posterioris inter nihil et ens. cum primo cōcipit rem nō esse. et postea cōcipit ipsam esse.

Ad. 4. Ad quartū dicendū q̄ phus non describit ibi potentiam actiū quācūq; sed solū potentiam actiū naturalis agētis. Ad quintū nego antecedēs. Ad p̄batōem dicendum q̄ fallim assumit in maiori. quia si esset vera tūc non plus cōcluderet cōtra creatōem q̄ contra naturale generatōem. Et ideo dico q̄ loquēdo de vniuersali rerū creatōne. tūc non esse nō fuit in aliqua mēsura positiua reali. s̄z

solū ficta per nostrā imaginatōnem. sicut etiā singimus quasdā dimēsiōes extra celū. Sed loquendo de aliqua re capiēte pro nūc esse p̄ non ec̄. siue hoc fiat per generatōez siue p̄ creatōnem. tunc quis possit dari primū instans quo talis res cepit esse. nō potest tamē dari ultimū instans quo talis res habuit nō esse. s̄z dicemus q̄ p̄ totū tēpus p̄cedens instans in quo capit esse. p̄ totū inquā illud tēpus res illa nō est. et in tali instanti qđ imēdiate copulat ad h̄mōi tēp̄ res est et capit ec̄.

Ad. 6.

Dicendū q̄ res que creaturā simul fit et facta ē duratōne. quis sua factō sit natura prior suo facto esse. Ad p̄batōez dico q̄ quis illud qđ fit naturaliter p̄ motū et transmutatōnez dū fit non sit. et dūz est nō fiat. tamē illud quod capit esse p̄ simplicē emanatōem simul duratōne fit et factū est. aer enī simul illuminat̄ et illuminatus est.

Ad. 7.

Ad septimū dicendū q̄ vt patet. viij. metaphysice. nec materia p̄ducitur nec forma sed totū cōpositū. sicut etiā in creatōe materia nō creaturā sed cōcreat̄. puta ad creatōez totius cōpositi p̄ducitur. Ad formā ḡ argumenti dico q̄ maior nō est vera nisi de eo qđ producitur. non autē de eo quod cōproducit. et ideo quis materia sit dissimil' deo. p̄ tamē a deo concrēat̄. Uel dicendū q̄ licet sit dissimilis deo in eo q̄ deus est purus actus. est tñ sibi similis in eo qđ est ens. nam materia est ens positiū. quis sit pura potētia. sicut etiā lapis est dissimilis deo in eo q̄ deus est intellectual' nature. est tamē similis deo inquantū ens est.

Ad. 8.

Ad octauū dicendū q̄ quis per accidens reducatur in generatōe naturali ad possibile potentia passiva. in ipa tamen creatōne reducitur ad potentiam actiū ipius dei creantis.

Alias sic inuenit. In ipa tamē creatōne reducitur ad possibile potētia actiū ipius dei creantis.

Ad. 9.

Ad nonū dicendū q̄ quis p̄p̄terminus ipius creatōis sit esse. tamen deus creando nō p̄supponit illud qđ recipit ec̄. sed sil-

Ad. 10.

dando esse creat̄ illud qđ recipit esse.

Ap̄ decimū dicendū q̄ illud quod creatū est ita habet mutatū esse. q̄ ipm tñ p̄plus nō mouebat̄. ḡ creatō sic est mutatio q̄ tñ nō est terminus mot̄. vnde falsū assumit q̄ nō oīs mutatio ē terminus mot̄. illūstatō enī aer̄ ē via mutatio. et tñ nō ē terminus intrisēc̄ alicuī mot̄.

Ad. 11.

Posset etiā dici q̄ creatō p̄p̄loquēdo nō est mutatio. s̄z est simplex emanatio. et iō nulluz motū p̄supponit.

Articulus
quartus.

Quātū ad quartū

articulum quid sit dicendū patet ex p̄dictis.
Nam cū tres articuli p̄cedentes sufficiēter p̄-
bat̄ sint ergo illud de quo queritur nō soluz
evidenti rōne probari potest sed etiā iam p̄-
bat̄ est. Quid autē senserit aristoteles et
suis cōmentatoris auerrois dubiū est ap̄d multos
propter auctoritates eorum varias in ista
materia que sibi quasi mutuo vident̄ repu-
gnare. Quia tamen magis piū est dictū cu-
iuscūq; in melius interpretari ideo dico q̄ de in-
tentōe aristotelis acetiā cōmentatoris videtur
fuisse veritas exp̄ssa in tribō articul̄ plibatis.
De primo articulo hoc euidenter p̄tz. xij.
metaph. vbi aristoteles et p̄dic̄ cōmentator
efficaciter probant vnitatē ipius dei sub sumi-
litidine vnius principis toti vniuersi. De
secundo articulo puta q̄ deus sit causa efficiēs
et p̄ductiā p̄tz. ij. metaph. vbi aristoteles p̄-
bans statū esse in omni genere causā ostēdit
q̄ est deuenire ad vñā p̄mā causam efficientē
que ita est p̄ducēs q̄ a nullo est p̄ducta. q̄ ita
se h̄z ad omnia entia sicut calor ignis ad oia
calida. Et q̄ p̄ illam causam primā intellexe-
rit ipm̄ deum. p̄tz p̄ auerroī. q̄ ibidem ait.
Est enim quoddā ens p̄ se ens et p̄ se verū.
entitate et veritate cuius omnia alia sunt en-
tia et vera. Et x. metaphysice exp̄sse ponit auer-
rois q̄ deus est in triplici genere cause. sc̄z fina-
lis. formalis exemplaris. et efficiētis. Itē in
de substantia orbis cōmentator rep̄hēdit quos
dam qui dicebant q̄ opinio aristotel̄ esset deū
esse causam mouentē sed non agentē. Lōtra
quos ait cōmentator. q̄ illud fuit valde ab-
surdum. Itē in eodem ait. q̄ prim̄ motor nō
solū est causa cōtinuans motū sed etiā dans
esse. Et in eodē libro ait. q̄ in separatis a mate-
ria idem est finis et efficiēs. Sed q̄ nō so-
lū de p̄iacente materia. verū etiā de nihil pos-
sit deus aliquid p̄ducere sīm̄ mehē istorū. pa-
tet per ea que dixi in prima rōne secundi articuli
et tercia ac quarta ratōe terciū articuli. Et
tamen aduertendū q̄ aliq̄ in causam effectiue
aliqd̄ p̄ducere p̄t intelligi dupliciter. Uno
modo per motū et transmutationē in materie. q̄
modo agūt oia agentia naturalia. Alio modo
p̄ simplicē emanationē. Et hanc distincti-
onem tan̄git cōmentator in de substantia orbis
dicens. Quoddā est agens seu efficiens sine
motu. aliud est agens p̄ motū. Primū ut ait
p̄cedit actū natura nō tempore. sed agens se-
cundū p̄cedit actū siue p̄ductū natura et tem-
pore. Ubiq; igitur aliqua auctoritas aristoteli-
cis v̄l cōmentatoris sonare videt̄ q̄ intelli-

gentiē nō sunt producte. h̄mōi auctoritas in/
telligenda est quantū ad p̄dictōem q̄ sit per
motū et transmutationē. nō tamē p̄ hoc intelli-
gūt aristoteles v̄l cōmentator qui n̄ sint pro-
ducte p̄ simplicē emanatōem et sine omni
motu. Et si q̄nq; in naturali phia negare vi-
dent̄ aliqd̄ ex nihil fieri dicendū est q̄h ver-
rum est per agens naturale quod agit p̄ motū
et transmutationē. nō vident̄ tñ hoc aristoteles
et cōmentator denegare ipi deo qui agit p̄
simplicē emanatōem. et iſtud euident̄ appa-
ret fuisse de intentiōe Aristotel̄ in aliq; libel-
lis quos fecit in senectute sua. pura in secretis
secretorū ad alexandru. et in libello de pomo
Ad argumentū p̄ncipale dicit cōmuniter
q̄ deum esse factore rerum nō est articulus.
s; q̄ mundū p̄duxerit in tpe dicit ēē articul̄.
Ad argu/
p̄ncipale.

Redamus er-
go t̄c. Postq; magister determi-
nauit de creaturaz causa p̄ducti-
ua. hic tangit de bonitate diuina tā creatoris
q̄ creature finaliter motiva. Et diuidit̄ i du-
as p̄tes. Nam primo de h̄mōi causa finali de-
terminat. secundo circa p̄dicta epuogat accordi-
nem dicēdorū insinuat. ibi. Ex p̄missis. Pri-
ma in duas. Nam primo ostēdit causam fu-
nalea quia deus ad p̄ducendū omnē creatu-
ram mouebat. Secundo tangit de fine ad quē
quelibz creature finaliter ordinat. ibi. Et si q̄
fitur t̄c. Et hec in tres. Nam primo ostēdit
causā finalē creature rationalis. Secundo ostē-
dit immediatū finalē creatiōis creature corporalis.
Tercio mouet quedā dubia circa creatiōnem
hominis. Secunda ibi. Et sicut factus. Ter-
cia ibi. De hoīe quoq;. Circa istam secundā
partē prime distinctionē q̄o hāc q̄stioncm.

Tru ab isto primo p̄ncipio nō ex
necessitate nature agente. s; libera vo-
luntate potuerit mūdus ab eterno p̄-
ducē. Et videt̄ q̄ nō. quia nō potens nō p̄-
ducere nō p̄ducit libere sed ex naturā nec es-
sitate. Sed si de mundū ab eterno p̄duxiss̄
tūc nō potuisse nō p̄ducere. q̄ non produ-
xiss̄ libere. p̄tz maior quia sicut illud quod
nō potest nō esse necesse est esse. sic illud qd̄ n̄
potest nō p̄ducere de necessitate nature p̄-
ducit. Minorē p̄bo. quia stāte illa hypothē-
si q̄ deus mundū p̄duxisset ab eterno. si dicit̄
potuisse nō p̄ducere. illa possibilas aut p̄pe-
rebat ei anteq; p̄duceret. aut cū actu fuit pro-
ducētis. aut postq; p̄duxit. Non p̄mo m̄d.

quia tunc non producisset ab eterno. cum eterno nihil sit prius. Nec secundo modo. quia sicut omne quod est quādō est necesse est esse. ut patet p̄mo per ihermenias. sic omne quod adducit quādō producit necesse est p̄ducere. Nec tertio mō. quia hoc solo priuat deus in genita facere que virtus genita sunt. id ē nō p̄terita facere que p̄terita sunt. ut patet. vi. ethi corū. Contra. nulla virtus accrescit deo ex tempore. sed libere p̄ducere attestat dignitas virtutis. cū igit̄ deus in tempore libere mundū p̄duxerit. sequitur necessario q̄ h̄ ab eterno potuerit. Hic ppter opinōes phoruz quattuor videnda sunt. Primo utrum mundus ab eterno fuerit. Secundo dato q̄ nō videndū ē virtus ab eterno esse potuerit. Tercio utrum deus per intellectū et voluntate libere mundum producerit. Et quarto utrum deus sua virtute infinita aliquod infinitum p̄ducere possit.

Articulus
primus.

Quātū ad primū
dico q̄ nec p̄mū dī eternitate nec cōtra mūdi eternitatē p̄t adduci aliqua dīmōstratio. quia cum fide teneamus deū mundū creasse in tempore. ergo si oppositū posset demōstrari tunc fides esset falsa. si propōlitū tunc fides carereret merito. cū fides nō habeat meritus cui humana ratio p̄bet experimentū. Et ideo quantu[m] ad istū articulū non plus faciat nisi q̄ primo ponam aliquorū philosophorū ratiōes. quibus ut dicil se crediderūt demōstrasse mūdi eternitatē. et secundo hmōi ratiōibus respōdebo.

Rōes aristotelis ad
eternitatem
mūdi

Primo ergo ex dictis Aristotelē p̄mo phisicoru[m] potest argui sic. Materia fuit ab eterno. ergo res materiales fuerūt ab eterno. cōseq̄ntia patet. quia materia cū sit pura potētia non potest esse sine forma. forma autē et materia faciliū cōpositū materiale. Ancedens probat Aristoteles p̄mo phisicoru[m] dūcendo ad impossibile. quia cū omne quod generaliter generaret ex materia. si materia generaret. generaretur ex materia. et per cōsequens materia ēt anteq̄ generaret. P. ex. viij. phisicorū sic. Dis motus nouus p̄lupponit factōnem mobilis. ergo nō potest dari primus motus. et per cōsequētū generaret. quia factio mobilis ēt motus sequitur q̄ ante p̄mū motū esset motus. et sic

esset primus et nō esset primus. qđ est cōtradictio. Ancedens p̄bo. quia si mobile illi p̄mū motus non esset faciūt. tunc habet p̄ncipale p̄positū. sc̄z q̄ aliqua res cītra primū ēt simpliciter eterna. quod enim nullo modo sa etū est totaliter eternū est. P. nihil est saliqua dispositōne in qua prius non erat. nisi p̄ aliquem motū hmōi dispositio inducatur. sed si esset dare primū motū tunc mobile et mouens ante hmōi motū non fuerūt in eisdem dispositōibus sub quib[us] fuerūt quando motus talis incepit. ergo erat alter motus prior primo motu. quo tales dispositōes īducte figerunt. quem si dixeris esse primū motuz. eodem modo arguis de illo. et sic in infinitum.

P. si motor aliq̄s causaret de novo p̄mū motū. tunc aliquod impedimentū habebat quare prius nō mouebat. sed hmōi impedimentū tolli nō potuit nisi per motū. ergo an talem motū quem tu appellas primū erit alter motus prior illo. P. non a p̄portio iter agens et patiens nō invenit nūl p̄ motuz. sed quādō aliquod mouēs nūl mouet et prius non mouebat. oportet inter tale mouens et suū mobile dare aliquā p̄portōem que p̄mo non fuerat. pūca si ignis nūl cōburebat stuprā quam prius nō cōburebat optet q̄ aliquem ordinē nūl habeat ad stuprā quem prius nō habebat. ergo si daret primus motus de novo. tunc ante illū motū esset alius motus quo nouus ordo fuisset inductus inter mouēna p̄mū et suū mobile. et sic idem qđ prius

P. si tempus incepisset in aliquo nūl incepisset. et sic ante illud nūl fuisset temp⁹. sed ante est differētia temporis. et differētia non potest esse sine eo cuius est differētia. ergo ante incepisset tempus iā fuisset tempus. tempus autē cum sit passio motus nō potest esse sine motu nec motus sine mobili. ergo hec omnia sine initio fuerūt ab eterno. P. ex libro de celo et mūdo sic. Illud quod nullo modo habet contrariū nullo modo est generabile. nec per consequens incepit esse. sed celo nihil est contra rū. ergo celū est eternū. P. quicquid non definit esse hoc non incepit esse. sed multa sunt que nunq̄ desinent esse. erit sūmū fidem. q̄ sūmū aristotelē talia non incepit esse. P. omne genitū incipit esse alicubi ubi prius nō erat. si ergo totū vniuersum genitū temporaliter fuisset. tunc necessario fuisset vacuū in quo vniuersum receptū fuisset. quod tamē est imposibile. ut p̄z. iij. phisicoru[m]. P. q̄n̄cū q̄ sunt dīq̄ oppositōes raliter. Dispositio q̄ vii?

7
8
9
10

- terminus vni^o oppositōis cōvertit cum uno
termino alteri^o oppositōis. tūc et reliqui duo
termini cōvertuntur. sed genitū et ingenitū
opponuntur. et corruptibile et incorruptibile
similiter opponuntur. genitū autē et corrupti-
bile cōvertuntur. ergo ingenitū et incorrupti-
bile cōvertuntur. cū ergo multa sint incorrup-
tibilia. multa erunt totaliter ingenita. P.
 11 ex libro de generatōne sic. Omnis difformitas
ad uniformitatē reducitur. Sed quod nunc
mouetur quod prius nō mouebat est diffor-
me. ergo omnis talis motus difformis opon-
tet q̄ reducat ad unum motū totaliter uni-
formem. et p̄ cōsequens sempiternū. P. id est
manens idē semp facit idem. Sed primus
motor est totaliter manens idem. cū sit totali-
ter inuariabilis. ergo si nunc aliquid produ-
cit. ab eterno similile produxit. P. quādo
cunq; aliqui duo termini ex mutuo referunt
ex parte ante et ex parte post illorū nec poter-
it esse simpliciter primū nec simpliciter ultī-
mū. sed generatio et corruptio sunt huius-
modi. nam generatio vnius est corruptio at-
terius. et econuerso. P. Aluerrois com-
mentator. viij. phisicoru ad idem arguit sic.
 1 Illud quod est in continuo fluxu semp medi-
at inter p̄teritū et futurū. sed nunc temporis est
in continuo fluxu. quia nunq; potest signari
ut stans vel permanens. nunq; ergo incepit
totū tempus. quia tunc instantē temporis nihil
habuisset de tempore p̄terito. nec vñq; potes-
tit totū tempus desinere. quia tunc instantē
 2 non continuaret se ad tempus futurū. P.
omne agens per intellectum quod nūc agit et
prius non agebat oportet ipm apprehendere
diversa tempora. quorū in uno apprehendat
se agere. et in alio non agere. sed tempus nō ap-
p̄hēdit ne c̄ esse potest sine motu. ergo si pri-
 3 mus motor tc. P. sicut se habet voluntas noua ad effectum antiquū. sic voluntas
antiqua ad effectū nouum. sed voluntas no-
ua non potest esse causa effectus antiqui. er-
go nec antiqua poterit esse causa propria et
per se effectus noui. ergo si deus aliquid nūc
produceret quod ab eterno nō produxisset.
tunc esset mutabilis. quia acquisiuisset no-
 4 uam voluntatē. P. ab antiqua volunta-
te non procedit aliqui effectus noui nisi me-
diantē noua actōne. ergo idem quod prius.
 5 P. omne quod sit in tempore sit. ergo tempus
non potest fieri. quia tūc temporis esset temp?
et sic infinitus esset processus. nisi detur ali-
quod tempus quod nunq; incepit. et per conse-

quentis cū tempus non sit sine motu. ergo ne-
cessario est aliquis motus p̄petuus. P. 6
quandocūq; aliquod agens nunc agit quod
prius non agebat. tunc aliqua p̄portione facta
est in scriptū et effectum. que quidem propor-
tio cum non possit fieri nisi per motum. ergo
si primus motor incepisset agere antea suū pri-
mū motū p̄cessisset alius motus tc. P.
Rōes auī
Auricenna arguit ad idē sic. Aut creator mū
di p̄cedit mundū tantūmodo natura. aut du-
ratōne. si primo mō tūc mundus fuit ab eter-
no. cum creator sit eternus. Si secūdo mo-
do tūc cum duratio non possit esse sine priori
et posteriori. que vel sunt tempus vel causa tempo-
ris. ergo tempus fuisse et p̄ cōsequens motus
anteq; mundus esset. quod est impossibile.
P. quādo aliquid sit causa quod prius n̄
fuit causa. hoc nō est causa p̄ essentia suam.
et per cōsequens est mutabile. cum ergo deus
sit imutabilis. ergo cuiuscunq; est causa illi^o
semp est causa. sed postea causa eterna causa/
tum erit eternū. cū causa et causatum dicūtur
relatiue. Sed ista q̄uis de agentibus na-
turalibus que agūt mediante motu et trans-
mutatōne aliquid cōcludant. cū ipa sint secū-
da agentia et effectū primi agentis necessario
p̄supponant. de deo tamen qui est primū agēt
et p̄ cōsequens nihil in sua actōne p̄supponet
cuīus actio nō est motus et transmutatio. sed
simplex emanatio. qui nō agit naturali necel-
sitate sed libera voluntate. ista p̄dicata sunt pu-
ra sophismata. Ad. 1. Ad primū ergo dicendum
q̄ q̄uis materia prima sit ingenerabilis pro-
p̄ loquendo de generatōne. est tamē creabi-
lis et ab agente primo quod in sua actōne ni-
hil p̄supponit est de nihilo p̄ducibilis. ut pa-
tuit in q̄stione p̄cedente articulo. iij. Ad. 2. Ad se-
cundū dicendū q̄ factio primi mobilis nec ē
motus nec transmutatio. sed ad imperiū di-
uine voluntatis simplex emanatio. et iō ante
primū motū non est alius motus. Ad. 3. Ad ter-
cium dicendū q̄ ante primū motū bene est
aliqua nouitas. puta quia mobile a deo in es-
se productum. huiusmodi tamē nouitas non
sit per motū sed p̄ simplicem actōnem nihil
penitus p̄supponēt. Ad. 4. Ad quartū dicē-
dum q̄ nullū impedimentū fuit nisi q̄ eterna
sua voluntatesibi placuit mūndū ab eterno nō
producere sed in tempore. et hec sua sapien-
tiā dispositū. et sicut dispositū sic et fecit.
Ad. 5. Ad quintū dicendum q̄ nouus ordo con-
surgit inter deum et creaturam. non tamen p̄
motum sed per simplicem creature p̄ducōz.

- Ad. 6.** Ad sextū dicendū q̄ illud ante est fini ima-
gnationem solū. et ideo nō est differētia tēpo-
ris de quo loquimur. sicut nec extra imaginā-
tū ultra celū est vera differētia loci realis. vt
patet. iij. phisicorū. Propter quod ibidē ait
phus. Intelligentie. i. imaginatio nō sp̄ cre-
dendū est. **Ad septimū dicendū q̄ quālis**
Ad. 7. celum non sit generabile. est tñ creabile et de
nihilo p̄ducibile. **Ad octauū dicendū q̄ illud**
quod nō desinere sic q̄ p̄pria sua virtu-
te absq̄eo q̄ superioris imitat virtuti p̄ seipsum
conseruat in esse. hoc nunq̄ incepit esse. hoc
autē est solus deus. nam oīs creatura sibi p̄st
derelicta tendit in nō ec̄ sicut de nihilo p̄du-
Ad. 9. cta est. **Ad nonū dicendū q̄ si vniuersū ce-**
pit esse in aliquo loco. h̄mōi locus fuit creat⁹
cum vniuerso. ita q̄ antenō fuit vacuū s̄z pu-
rum nihil erat. Potest etiā dici q̄ vniuersū
non est in loco per se fm̄ se totū. vnuū enī ele-
mentū in alio est. et sic ascēdendo vñq̄ ad vlti-
mam speram. illa vltērī nō est per se in loco.
vt patz. iij. phisicorū. q̄ si tamē esset in loco.
tunc vt dixi locus talis simul cū ea ec̄t creat⁹
Ad. 10. **Ad decimū dicendū q̄ dato q̄ omne incor-**
ruptibile sit ingenerabile. nō tamē sequit q̄
sit improducibile. quia p̄t esse creabile. sicut
dato q̄ omne in genitū in istis rebus creatis
sit incorruptibile. non tamē sequit q̄ non sit
ānihilabile. **Ad undecimū dicendū q̄ nō**
optet h̄mōi diffīlitate reducere in motū
sempiternū. sed deb̄ reduci in eternā dei vo-
luntatē quē immobil' in se manēs dæcūcta
moueri. **Ad duodecimū dicendū q̄ quan-**
tum ad hot deus semp̄ facit idēz. quia oē qđ
facit ab eterno sic fieri voluit sicut nūc facit. et
per suā sapientiā sic fiendū disposuit et ordi-
nauit. **Ad tredecimū dico q̄ entia primo**
producta non p̄cessunt in esse p̄ generatorez
sed p̄ creationē. sicut ergo deus p̄ aliqd ānihil-
lare cui⁹ ānihilatōem nō sequit aliqua gene-
ratio. sic potuit aliquid creare cui⁹ creatē nez
nō p̄cessit aliqua corruptio. **Ad p̄mū iīpī**
commentatoris dicendū q̄ sicut in mobile fluens
causat motū. sic instans fluens causat temp⁹.
Solo ra-
onū omē
tōris.
Ad. 1. z video creato primo mobili sicut mobile cepit
fluere. sic instans cepit fluere. et sicut illō mo-
bile ita tunc fuit principiū motus futuri q̄ n̄
p̄supposuit aliquem motū preteritū. sic illō
instans ita fuit principiū temporis futuri q̄ tñ
non fuit finis temporis p̄teriti. **Ad secundū**
dicendū q̄ ex hoc nō habet nisi q̄ tēpus ab
eterno fuit in apphensione intellectus dñi.
quod nō solū concedo de tpe. sed etiāz dñi om̄i

Solo ra-
tionum omni-
tatis.

2d.r.

Ed.2.

alia reproducta vñ pducibili. quia omnia no-
nūt deus ab eterno. ut supius pbau. sed ma-
nifesta est fallacia cōsequēti et antecedentis ac
finiqd ad simpliciter. cū ex hoc qd aliquid est in
apprehensiōe intellectus inferit simpliciter esse.

Eccl terciū dicendū q̄ non est simile. quia
q̄uis causa non sequat effectum. naturale tñ
est q̄ causa pcedat effectū. et ideo nihil prohi-
bet a voluntate antiqua pcedere nouum effe-
ctū. q̄uis a voluntate noua non possit antiqu⁹
effectus pcedere. **A**d quartū dicendō q̄ si

Ad. 3;

erectus procedere. Ad quartū dicendū q̄ il
la noua actio cum sit actio transiens nullam
mutatōem arguit in p̄ducente sed t̄m̄o in
producto .quia actio et passio sunt in partie
te .ut pat̄z in sex p̄cip̄ys ergo tc. Ad qn
tum dicendum q̄ sicut motus nō est motus

2d.4.

et sicut motus q̄ nō est motus nō est motus
vēdicit. v. phisicoru. sic nec tēporis est tēp⁹.
et sicut motus ex hoc sit q̄ datur mobile incipiens
fluere cū prius nō fluxerit. sic tēpus sit
ex hoc q̄ datur instans q̄ ita incipit fluere q̄
ante nō fluxit. eo q̄ nō dūz fuerit. Ad sextū

Ad. 56

dicendū q̄ non oportet hic dare altā propo-
tionē nisi eternā dei voluntatē. que ab eterno
sic effectū fieri voluit et ordinauit sicut in tē-
pore factus fuit. **A**d primū autē dicen-
dum q̄ creator p̄cessit creaturā duratōe eter-
nitatis. que cū p̄prie sit mensura simul tate

Ed. 6.

nitatis, que cu pprue lit mensura simul tota.
non cōtinet infra se p̄us et posteriusque sunt
differentie tpis. **E**t secundū dicenduz q̄
maior nō est vera h̄ili s̄iat de nouo tā p nouā
dispositōnem cause. sed volunt̄s diuīa non
fit causa p nouam dispositōem sui. nam deus

Богдан
нұащесен.
Ад. I.

卷之二

*et causa g nouam dispositioem illi. nam deus
eterna voluntate voluit tralia temporaliter es-
sere. ex q̄ eventu deus creator et causa cre-
ans est in tempore sine aliq̄ noua dispositioe sui
Est etiā hic aduertendū q̄ non credo ari-
stotelem reputasse ratōes superius factas esse
demonstrōnes. pur alioquin dūrum erat*

Theta

demōstratōnes .put aliqui dicunt. maxime
cuz ipē in primo topicoz exp̄sse dicat pbleis
mata ducta ad vtrāqz partē contradictonis
quantū ad mūdi eternitatē non esse necessari
a sed pbabilitia. Et ista etiā est intērio alexā
dri cōmetatoris. qui ptractās dicta aristotēl

ca commentariis, qui tractas dicta aristotelis
superius posita ait. Utrum autem celi sint geniti
aut sint semper eterni neutra pars habet demon-
stratioem. Et ideo ait rabbi moyses quod intentio
aristotelis est ut homo de mundi eternitate eli-
git illam partem ad quam minora sequuntur inconue-

1

parte ad quā mundū et quālī inco-
nientia. quia si suas rōnes reputasset demoni
stratōnes. aliorū testimonīū non adduxissē.
prout fecit in phīco auditū. id est i libro phī-
sīcorū. et in de celo et mundo. quia illud qd
demonstratiue est pbatum. nec ex eo q omnes

homines sibi cōsentīūt probat in sua veritate. nec minorat veritas ei⁹ si omnes homines sibi contradicāt. Hanc sententiā ponit rabbi moyses in libello de distinctione necessariorū dubiorū.

Secundus
articulus.

Quātū ad secūdūz

- dico q̄ quis mūdus nō potuerit esse ab eterno possibilitate potētie passiue. quia ab eterno nullā talē potentia habuit cū extra deum nihil fuerit. potuit tamen eē ab eterno possibilite quē dicit nō repugnantia terminorū. ac etiā possibilitate potētie actiue creatricē etiē. Sed utrum deus s̄m h̄mōi potentia ab eterno potuerit effectui sine cōtradictōnis implicatiōne pducere. q̄uis solleñes doctores se reputent oppoſitū demōstrasse. ad diuine tamē potētie pconū extollendū ad pſens teneo q̄ deus hoc potuit ab iōq̄ omni implicatiōne cōtradictōnis. quia si implicaret cōtradictōnem tūc demonstratio eēt ad oppositū. sed vt iā patuit per Aristotelē et alexandry et rabbi moysen neutra p̄s potest demonstratiue pbari. P. ed modo quo nō repugnat ali⁹ cui semp eē in futurū. eodē modo nō repugnat ei semp fuisse in pterito. Sed celo ⁊ omnibus entib⁹ incorruptib⁹ virtute diuina reseruātē nō repugnat semp esse in futurū. ergo eadē virtute ipis nō repugnabit semper fuisse in pterito. Nec etiā apparet repugnatiā quin res corruptibiles semp potuerint eē nisi deus aliter disposuisset. cū generatio vnius sit corruptio alterius. et corruptio vni⁹ sit generatio alteri⁹. P. non minoris potētie fuit deus ab eterno q̄ in tēpore. nam si aliqd acquireret in tēpore. tūc ipē eēt tēporalis ⁊ mutabilis. sed in tēpore potuit mundū pducere vt euētus regū declarat. ergo ab eterno h̄ potuit. P. libertas agentis nō minuit eius perfectiōnem et vigorē. sed si deus ageret ex necessitate nature et nō libere tūc mundū produxisset ab eterno. quia si non pduxisset ab eterno tunc mutabilis fuisse. ergo cū libere pducat ab eterno saltē potuit pducere. P. nō minoris potētie est deus quo ad productiōem creature q̄ quecūq̄ creatura respectu sui propri⁹ effectus. sed sol pducit lumen in aere sibi coeū. et ignis splendorē ⁊ multa cetera huiusmodi. ergo et de⁹ si voluiss̄ ab eterno mundū pduxisset. P. nō minus potens est diuina eēntia q̄ psona diuina. sed psona diuina pduxit ab eterno psonam a se personaliter

differentē. ergo diuina eēntia potuit ab eterno pducere eēntiam a se essentialiter differentem.

P. illud quod ab aliq̄ sine motu pro cedit quis sit posteri⁹ eo natura duratōe tñ sibi poterit semp coexistere vt apparet de imagine in speculo ad pſentia rei cuius ē imago. ⁊ de vestigio pedis in puluere. et ceteris cōſili bus. sed creature pcedunt a deo. vt paruit superius sine motu p simplicissimā emanationem. ergo tē. P. humānus intellectus p̄t apphendere siue intelligere deū ab eterno fuisse rerū pductore. sed plus p̄t deus q̄ nos possumus apphendere eū posse. maior patr̄ p auctoritā. x. de ciui. d. i. vbi ex sententiā platonis ait. Si pes ex eternitate semp fuisse in puluere. semp subesset vestigium. quod tñ a calcante factum nemo dubitaret. sic vt ait plato mūdus semp fuit sp̄ existēte eo qui ipm fecit. Et etiā Euicēn. et plures alij poluerūt mundū ab eterno. et tamē a deo factū. vel immediate quantum ad primā intelligentiā. vt̄ mediate q̄ntum ad alias ptes vniuersi. Minor p̄t Luce pmo. vbi dicit. q̄ nō est impossibile apd deum omne ſobrium. Et Aug⁹ epla. iij. ad voluntiam ait. Demus ḡ deū aliquid posse qđ nos fateamur inuestigare nō posse. in rebus enim mirabili⁹ tota ratio faceti est potētia facientis. Sed contrariū isti⁹ multi multipliciter pbant. Quidam enī arguit sic. Quicqd est eternū hoc est simpliciter inuariabile. s̄z nulla creatura p̄t esse inuariabilis. ergo nulla creatura poterit esse eterna. P. illud quod de pēdet ab alio nō potest esse eternū. quia illud quod est eternū est necessariū. cū nō possit nō esse. et per conseq̄ns est independēs. Sed oīs creatura dependet a creatore. cum sit effectus eius. ergo nulla creatura poterit esse eterna.

P. illa nō sunt cōpossibilita quorū ratōes formales sibi mutuo cōtradicūt. sed eternūz et creatū sunt h̄mōi. quia eternum est quod caret principio et fine. ppter quod de rōne eterni est nō habere principiū. sed de rōne creatū re est habere principiū. P. aug⁹ sup gene. ad līram ait. Quia omnino incomutabilis est illa natura trinitatis. ob hoc ita est eterna ut ei aliquid coeternū esse non possit. Et Dam. libro primo ait. Quod ex non esse ad eē deducitur non est aptū natum eē coeternū ei qđ sine principio et semp est. P. arguunt qui dam alij sic. Si materia fuisse ab eterno. deus non potuisset mundum ab eterno fecisse de materia. ergo nec de nihilo. Antecedēs p̄bas q̄ deus nō fecisset p̄ motum. quia tūc nō

Opinio p̄ria.

4

Arguit a/ lij ad idez

fecisset multū quanto citi⁹ potuisset. et p cō sequens mūdus nō fuiss ab eterno facr⁹. ergo fecisset per mutatōnem. s^z oīs mutatio mē surat instanti. et qz an h̄mōi factōem nō erat aliqd instās. ḡ in duratōe m̄di cēt dare p̄mū instās. Sed nec multitudo nec magnitudo nec p dñs etiā duratio p̄t eē infinita. in q̄ assi gnabile ē aliqd p̄mū. ḡ duratio m̄di nō fuiss eterna .cum duratio eterna sit infinita. Q. P. si mūdus fuisset ab eterno .tūc infinito fieret additio .nam infinite reuolutōnes celi p̄cessis sent istaz. et tamē omni die fieren tione reuolutōnes. Q. P. infinitū esset maius infinito. Nec valet si dicit q̄ talia accidunt tempori ex pte qua finitū est. scz ex parte p̄sentis tpis. quia vt dicunt etiā in tēpore iā accepto illud accidet. nam infinite reuolutōnes solis in p̄prio deferente iā p̄cessissent. et infinite ipi⁹ lune. et tamē duodecies sunt plures reuolutōes lune qz ipius solis .nā sol suam reuolutiōem complet in anno .luna & in omni mense. sed 8 duodecim sunt mēses in anno .ergo tc. Q. P. que cadūt sb aliquo ordinē nō possunt infini ta eē .sed ea quoru⁹ vnu est prius et alterū po sterius cadunt sub aliquo ordine. ergo h̄mōi celi reuolutōes cū vna sit prior alia non poterunt esse infinite. nec p cōsequens ab eterno. 9 Q. P. impossibile est infinita ptransire. sed ab eterno vlsqz ad hodiernā reuolutōez fuissent infinite reuolutōes. ergo nungs puentū fuisse vlsqz ad p̄sentē reuolutōnem. Q. P. virtus finita comp̄hēderet infinita. quod est impossibile. pbat cōseqn̄tia. quia angel⁹ nullius ob luniscit. ergo simul intelligeret om̄es reuolutōnes que ab eterno fuerunt. Q. P. ab eterno fuissent infini homies. ergo actu eēnt infinite anime. Nam tres opinōes que hanc cōquentiā possent impedire sunt erronee. Una scz q̄ anima intellectua sit corruptibilis. sicut aliqui gentiliū adhuc tenēt. Alia q̄ sit vna in omnib⁹ hominib⁹. sicut posuit Euerrois cōmentator. Tercia q̄ sit anima circulatiō. sicut 12 posuit plato. Q. P. omne pteritū aliquādo fuit futurū. ppter qd aliquādo fuit dare instās in quo verum erat dicere q̄ infinite reuolutōnes erāt future. que tamē pterite eēnt in p̄senti instāti. & sic infra duos signatos terminos eēnt reuolutōnes infinite. quod est ipsi sibile. Q. P. qualibet die potuiss deus vnum lapidem creasse .et ipm in eē cōseruasse. et sic nunc actu eēt infinite lapidū multitudo. cui cras & deinceps deus semp posset addere alios lapides .que om̄ia vident simpliciter impos

sibilia. Q. P. si creatura fuisset ab eterno .tunc 14 non fieret a deo .quia quod semp habuit esse. nungs fuit in fieri. Q. P. esse datum est esse no 15 uum .quia sicut materia nō potest capre esse si ne innuatōne. sic nec totū cōpositū potest p duci in esse sine nouitate .sed nouū & eternū repugnat. ergo creatura nō potuit ab etero recipere esse. Q. Sed ista nō videntur in fringere cōclusionē pdictam .quia qcquid de ab eterno potuit velle hoc ab eterno potuit p ducere .sed ab eterno potuit velle mundū esse. ergo ab eterno potuit eum producere in esse. Nec valet si dicit q̄ deus ab eterno potuit p ducere .s^z mūdus ab eterno nō potuit produci .cum nulla potētia passiva mūdo competie rit ante lui pductionē .quia purū nihil erat. ergo ex parte pducibilis nō apparet maior aptitudo ad hoc vt producat in tēpore qz ab eterno. Ad primū ergo dicendū q̄ si crea tura ab eterno fuisset. adhuc sua p̄pria men sura non fuisset eternitas. Propter qd ait bo ecus in fine de cōsolatōne ph̄ie .q̄ si mundus semp fuisset. adhuc deo coeternus non esset. quia eius duratio nō esset tota simul .eternitas autē est intermisibilis vite tota simul & pfecta possessio. Dato ergo q̄ creatura ab etero nō fuisset. adhuc posset eē variabilis. quia eē simpliciter invariabile est solū de ratōne eius cuius prop̄ria mēsura est eternitas p̄prie di cta. Q. Per hoc patet etiam ad secūdū Ad terciū dicendū q̄ ibi equiuocatur de principio. nam de ratōne eterni est nō habere principiū duratōnis. sed de ratōne creature est habere principiū originis seu factōis .sed habere p̄ncipium originis et factōis .et nō habere principiū duratōnis ista nō cōtradicunt. ergo tc. Ad dictū augustini dicendū .q̄ si creatura bene fuisset ab eterno .tamē non fuisset deo coeterna p̄prie .quia ei⁹ duratio nō fuisset tota simul. Damas. vero loquit de creatura fm q̄ fides ponit eā esse a deo productā .puta fm q̄ eius nō esse precedit suum eē .et ideo nota ter dicit. q̄ ex non esse ad esse deducitur. Ad quintū dicendū q̄ antecedēs est fal līm. Ad pbatōnem dico .q̄ si mundū fuisset ab eterno .tunc mundi creatio non fuisset mensurata instanti tēporis .sed instāti ipsius eius .quod vnu existens correspōdet toti tem pori. Unde nō omnis mutatio mensuratur instanti tēporis .sed solū mutatio proprie dicta. q̄ scz termīat motū vel intrīsece .vt dā batū esse ē termin⁹ dealbatōis .vñ extrīsece .sic illuminatio aers seq̄tur motū localē solis sup

Lōtra ista opinōne.

Solutio

Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

- nostrū emisperiū. Qū & creatio nec sit motus nec mutatio p̄prie. quia non sequit̄ aliquem motum. sed est simplex emanatio. ideo sua mensura propria non est instans temporis.
- Ad. 6.** Ad sextū dicendū q̄ licet infinito ut infinitū nō possit fieri additio. tamē si infinitū ex aliqua sui p̄te fuerit finitū ex illa parte p̄t capere additōem. ergo si mūdū fuisse ab eterno q̄ uis ex p̄te ante nō posset celi reuolutōibus fieri additio. posset transfieri ex p̄te post. quia ex ilia parte nūq̄ eēnt infinite.
- Ad. 7.** Ad septimū dicendū q̄ in tali infinito qđ ex una parte est finitū p̄t sumi majoritas et minoritas nō ratōe sue infinitatis. sed rōne sue finitas. Nec obstat quod inducit̄ de reuolutōibus solis et lune. quia infinita multitudo numeroꝝ constat ex infinitis ceterariꝝ et infinitis denariꝝ et tamē ceterariꝝ cōtinet decē denarios. Dicendū est ergo q̄ esse simplū v̄l decuplū seu duo decuplū et cetera sūlia non cōueniūt alicui ratione infinitatis. sed ratione finitatis. et ideo si ex hīmōi p̄porōibus arguit̄ aliqd in ipso infinito cōmittit fallacia cōseqnūtis. Unde ex p̄portione partii nō p̄t argui p̄portio in toto. nisi hīmōi partes sint p̄portionate ip̄i toti. et id licet duodecies tot sint reuolutōes lune quot solis. ex hoc tñ nō arguit̄ aliqd p̄portio in tempore infinito. puta q̄ sit duodecuplū ad seipsum. quia duodecim et vñ nō sunt p̄tes p̄portionate alicui toti infinito.
- Ad. 8.** Ad octauū dicendū q̄ ordo prioris et posterioris bñ poterit stare cū pcessu in infinitū. Nam binarius est prior ternario. et sic de alijs numeris. et tñ in speciebꝝ numerorū est pcessus in infinitum. Etiam prioritas et posterioritas in accidētāliter ordīatis nō impedit pcessum in infinitum. et sic est in pposito.
- Ad. 9.** Ad nonū dicendū q̄ quis ille qui trāsire incipit nō possit finita p̄trāsire. sine tñ initio duratōis possit aliqd finita p̄trāsire. et ē pposito.
- Ad. 10.** Ad. x. dicendū q̄ quis obliuio nō p̄prie cadat̄ in gelo. angelus tñ non intelligit. simul quecū q̄ vñq̄ intellexit. sed desinit has res intelligere cū alias incipit cōtemp̄ari. cum sit finite virtutis. et ideo si mūdū fuisse ab eterno angelus nunq̄ posset intelligere. dies suere voluntōes quin posset intelligere plures. nunq̄ tñ simul intelligere infinitas.
- Ad. 11.** Ad. undeci mū dicendū q̄ quis sūm hīc ordinē quē prōnunc credimus a dōo institutū. opīno plato. nīs de aīaz cīculatōe sit erronea. tamē si mūdū fuisse ab eterno. tūc v̄l deus aīas cīculatōe corporibꝝ tradidisset. v̄l hominē in tem-

pore creasset. Posset etiā dici q̄ non essent infinite anime. dato q̄ quilibet homo habet sui animā. quia q̄uis homo creatus fuisse ab eterno. nō genuisset tñ filiū nisi in tempore. et ideo eternitate v̄l duratōne coexistentē ip̄i eternitatē et per cōseqnūs duratōne infinita pcessisset filiū quē in tempore genuisset. a quo quidē filio quia temporalis esset. et infinita duratōe posterior suo patre. v̄sqz ad hīc hominem nō fuisse infinite trāsitus. nec p̄ consequens infiniti homines i media fuisse. Posset etiā dici q̄ si dē mundū ab eterno pduxisset quāntū ad creatureς incorruptibiles. corruptibiles tamē creatureς pduxisset in tempore. Posset etiā cōcedi cōseqnūta. q̄ cōseqnū non est impossibile. sicut patebit infra articulo quarto. cōclusionē q̄ta. Etia dato q̄ dē celū pduxisset ab eterno. potuit tñ motus celi incipe in tpc. et sic dicēdo cessarent mīte argumentatōes que fūt in ista materia.

Ad. 12. Ad. duodecimū dicendū q̄ si deus mouisset celū ab eterno. tunc q̄uis om̄is dies p̄terita fuerit futura. nō posset tñ signari aliqd instans in quo omnes dies fuisse futuri. quia in infinitis nō potest assignari primū. sicut ḡ cū aliquis vertit rotam. q̄ sunt ibi infinita mutata esse. ideo nō potest assignari primū. sic in pposito r̄c.

Ad. 13. Ad. xiiij. dicendū q̄ om̄i die deus potuisset vñ lapidē creasse. nō potuissent tamen hīmōi lapides omnes in esse cōseruari. nō ppter. impotentia dei. sed ppter repugnātia ex parte effectus. sicut quidā dicunt. Istud tñ cōseqnūs mihi nō videt̄ impossibile. vt patebit articulo q̄rto.

Ad. 14. Ad. xiiij. dicēdum q̄ licet illud qđ semp̄ habet̄ esse nō possit fieri per motū et trāsmutatōem. sibi tamē nō repugnat habere principiū sui esse a quo originatur per simplicē emanatōem.

Ad. 15. Ad. xv. est dicendū q̄ nō est simile de materia. quia si materia ab eterno fuisse. tūc sub aliqd esse fuisse a quo nō potuissit tenudari. et alio esse p̄fici sine innuotōne. et ideo illud secundū esse esset nouū. nec esset eternū. quia ipsūs precederet aliud esse. creature autēi de nihilō ab eterno fieret. solū sūm creatorē presupponeret. qui ipam creaturez pcederet naturali prioritate sive origine. et nō duratōe. ḡ r̄c.

Quātū ad tertium
articulū ppter errore aliquoꝝ phoz ponā duplice cōclusionē. Prima ē q̄ deus nō pducit creatureſ ex nūitate natūli. Secunda ē q̄ eas

Terciꝝ arculus.

Præ con/
clusio.

1. pducit mera libertate sive litera voluntate. **P**rima pbo sic. Si deus creatureas pdu-
ceret ex necessitate nature, tūc v'l solam vnam
pfectissimā pduceret. v'l si p'les pduceret oēs
essent equalis et eiusdē pfectōis et dignitatis.
falsitas cōseqn̄tis ad sensum patz. pbo pseqn̄
etiam. quia agēs de necessitate nature agit non
qntū vult sed qntum p'. cū agat tota sua vir-
tute. et ideo nō pducit vno tpe effectū magis
pfectum qz alio tpe nisi sua potēcia sit minus
efficax vno tpe qz alio. v'l materia sit min' dis-
posita in vno tpe qz in alio. cū g' vigor diuine
potēcie sit penitus immutabil. nec materiam
sue materie dispositōez in sua actōe psluppo-
nat. ergo semp idē et eodez mō pduceret si ex
necessitate nature pduceret. **P**. effect⁹ necel-
sarius alicui⁹ agētis. aut ē simpliciter finis ei⁹
aut necessario requiri p consecutōe finis. sed ef-
fectus creat⁹ nec est finis dei. nec necessario a
deo requiri ut suū finē consequitur. qz etiaz fm
mūdanos phos deus est libip̄i finis. sicut g'
seipm nō consequit̄ mediatae creature: sic nec
finis suū. **P**. si deus pduceret mūdū ex nec-
essitate. tūc mūdus fuisse ab eterno. cōsequens
est falsum. vt patuit in pmo isti⁹ qstiois arti-
culo. patet pseqn̄tia. qz agēs ex necessitate cū
agat quantū p'. et fm vltimū sue virtutis. i/
mediate suū effectū pduct̄ et subito. nisi ali-
quaz resistentiā patiat̄. infinita autē dei potē-
tia nullam ab eterno habuit resistentiā. **S**3
contrariū isti⁹ multi philosophoz tenerut.
et posset pbari sic. Illud qd̄ imutabiliter agit
hoc ex necessitate nature agit. sed deus l'omni
sua actōe est imutabilior qbuscūqz agentib⁹
creatib⁹. ex quibus tñ plura ex necessitate na-
ture dicunt̄ agere ppter sui imutabilitatez. g'
2. tc. **P**. arguit Aluicēna sic. Nulla disposi-
tio noua p' deo aduenire. sed si nō ageret de
necessitate nature. tūc noua sibi aduenirz dis-
positio. **P**. deus vult qd̄ vult ex necessita-
te. quia nō potest nō velle quod vult. g' agit
quod agit ex necessitate nature. etiā dato qz a-
gat per voluntate. **P**. vbi natura et volun-
tas sunt penitus idē nō potest aliquid fieri vo-
luntate quod nō fiat naturali necessitate. sed
in deo natura et voluntas sunt penitus idē. er-
go tc. **P**. a sumo necessario nō sit aliquid
nisi ex necessitate. sicut etiā a sumo bono nō po-
test fieri nisi bonū et bene. sed deus purissimaz
habz necessitatē essendi. cum ipē a nullo depē-
deat. et omnia alia ab ipo. Maior p'z. quia
mod⁹ agendi sequit̄ modū essendi. **P**idē
potest argui ex dictis theologozū. Quia qd̄

agit sine rōne et pselectōe videtur agere ex her-
cilitate nature. deus est hymoi. quia v'ra u' di-
onysi⁹ de diuis no.c.iiij. sicut sol nō rōcinans
neqz p'ligens omnib⁹ cōmūter iuxta suaz ca-
pacitē radios sue claritatis imittit. ita diuina
bonitas p' essentiā sua omnibus existentib⁹
p'porcionabiliter sua bonitatē infundit. **P**

Aug⁹ de doctrina christiana dicit. qz quia de⁹
bonus est sum⁹. cū ergo ipē necessario sit bon⁹

ergo necessario facit nos esse igit̄ tc. **S**ed **Solutio**
Ad. I. **I**llā non cōcludūt. Ergo ad primū dicendū.
qz maior est falsa. nā nullū agens ex necessita-
te nature agit imutabiliter. ergo nullū agens
imutabiliter seu sine sui mutatiōe agens agit
ex necessitate nature. cōsequentia patz. quia
vnuersalis negatiua cōvertit simpliciter. vt
pater p'mo priorū. Antcedēs pbo. quia omne
agens ex necessitate nature est agēs naturale.
quod distinguit̄ contra agēs a pposito. s̄z oē
agens naturale agēdo repatit̄. vt pater primo
de generatōne. et que ampli⁹ non mota mo-
uent. nō amplius sunt phisice cōsideratiois.
vt dicit̄. qz phisicorū. ergo nullū agēs natura-
le agit imutabiliter. Si autē per agere immu-
tabiliter intelligit̄ semp cōtinuatio eiusdem
operatōis extrinsece. tunc minor est falsa.

Ad secundū nego minorez. credidit enim
Aluicēn. qz si deus per actū voluntatis sue ali-
quid de nouo pduceret. qz nouū caperet actū
voluntatis. sed hoc nō sequitur. quia vt dixi
in primo articulo. deus sine omni sua mutatiōe
eterna voluntate. id ē eterno actū sue voluntati-
sue voluit effectū in tēpore esse pductū. et eo-
dem actū nō alio ipm effectū pduxit eo tem-
pore quo ab eterno voluit et dispositur eū esse
pducendū. **A**d tertium dicendū. qz eorū
que sunt extra se deus nihil voluit nec vult de
necessitate. inqntum necessitas refert̄ ad obie-
ctum volūtū. quia potēcie ratōnales sunt ad
opposita rōne sue libertatis. qzis naturales
sunt ad vnu determinate. vt patet. ipz metaphi-
sice. et ideo nihil talū que sunt extra se deus p-
ducit ex necessitate. **A**d quartū dicendū
qz sicut aliquid veritati de intellectu diuino
quod nō verificat̄ de voluntate diuina. qzis
idem sint realiter et sola rōne differant. sic in
pposito. **A**d quintū dicendū qz maior nō
est vera. nisi in talib⁹ que habet necessitatem
cum exclusione libertatis. sed sic est in deo ne-
cessitas qz cum hoc non deficit libertas. cum
sit summe libertatis. **A**d sextū dicendum
qz Dionysii⁹ non p'tendit ibi similitudinem i
eo qz est non ratōcinari vel non p'reelligere.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7. sed in eo quod est communiter et universaliter diffin-
dere. Q[uod] Ad septimum dicendum quod quae causa
reducat in effectu non optet tamen quod omnis mo-
dus cause appareat in effectu nisi talis effectus
adequet huius causam. Et quod necessitas diui-
ne bonitatis est quicunque modus eius. et creature
non adequat diuinam bonitatem. ergo in productio-
ne creature nullum optet esse necessitatem que se-
teneat ex parte ipsius producti siue productonis.

Scđa cō-
clusio

Secundo dico quod deus produxit creaturam libe-
ra voluntate. quod agere nobilissimo de attribui
nobilissimus modus agendi. sed deus est agens
nobilissimum. et nobilissimus modus agendi
est agere seu producere per intellectum et voluntati-
tem. huc enim modus solum videmus in entibus
nobilioribus. puta in hominibus et angelis. qui
ceteris creaturis magis sunt ad imaginem dei.
ideo talis modus maxime est deo attribuen-
dus. **P**rima est intentio sanctorum doctorum.
Dicit enim Hylas in libro de synodis. Omnis
bus creaturis substantia voluntas dei attulit.
Et ibidem ait. Tales sunt creature quales eas
deus esse voluit. Unde in psalmo dicitur. Omnia
quaecumque voluit fecit. Et beatus Augustinus. de tri-
ciliis. ait. Dei voluntas est prima et summa cau-
sa omnium. Et idem Augustinus. de cōfessione. deum allo-
quens ait. Duo fecisti domine. unum propter te. scilicet ange-
lum. et aliud propter nihil. scilicet materiam. neutrum tamen
est de natura tua. quod neutrum est quod tu es.

Quartus
articulus

Quartū ad quartū
principale est aduertēdū. quod infinitū dupli-
ceretur per cōsiderari. scilicet magnitudine et multitudi-
ne. et istud adhuc dupliciter. quod multitudine per
esse potentia vel in actu. et si in actu vel attingit
genes distinctōem specificā. vel distinctōem
numerale. Et sicut hoc ponā quatuor cōclusiones
Prima est quod infinitū magnitudine diuina
potētia produci potest. **S**cđa quod infinita specie
differētia actu producta esse non possunt. **T**er-
cia quod infinita specie diuinitas a deo producibilis
sunt. **Q**uarta quod infinita solo numero diffe-
rētia a deo. produci potest. et per diuinam potentiam
actu potest esse producta. **Q**uantū ad primū dicen-
do quod non implicat contradictionē infinitū magni-
tudine per dei potētia infinita in esse produci. quae
multi venerabiles et magni doctores oppositū
istū nitant demonstrare. Quia illud cuius ratio
non repugnat sed cōgruit enti creato siue i esse
productio hoc non implicat contradictionē. si per
dei potētia infinita ponit in esse productio. sed
infinitū magnitudine est huiusmodi. quod dicitur. i.

physicalis. ratio infiniti cōgruit quantitati. ergo
zc. **P**. illud non debet denegare diuise poten-
tiae cuius oppositū nulla ratione demonstrative cōui-
cit. sed oppositū istū cōclusionis quia dicitur infiniti
magnitudinē posse existere per diuinam po-
tentiam infinitam non potest demonstrative cōvinci. er-
go zc. maiorē reputo notā cūlibet catholicō.
ac etiā vero phō. Minorē autē p[ro]p[ter] rōb[er]to do-
ctorū oppositū p[ro]bantū. r[ati]onē dōctorū. **A**rguit
enī p[ro]dicti doctores sic. Illud quod finitō
suam rationē tollit ordinē et distinctōem effe-
ctuum illud fieri actu non potest. infinitū magni-
tudine est huiusmodi. quod vbi nec principiū nec finis
invenit. ibi nec ordo nec distinctio esse potest
P. est terminatū est cōtra rōes infiniti. scilicet
de ratione cuiuslibet corporis est habere esse ter-
minatū tribus dimensionib[us]. **P**. cale corp[us]
infinitū vel esset mathematicū vel naturale. Non
mathematicū. quia omne corp[us] mathematicū
cū est figuratum. de rōe autē figure est esse ter-
minatū. quod repugnat infinito. Nec natu-
rale. quod omne corpus naturale est mobile. scilicet cor-
pus infinitū moueri non potest. Non enī potest moue-
ri motu recto. nā totū occuparet et non posset
aliqd nouū vbi acquirere. Nec motu circula-
ri. quia in motu circulari necesse est ibi nūc es-
se vna p[ro]te vbi alia p[ro]p[ter] fuerat. hoc autē in cor-
pe infinito fieri non potest. quod partes eius distant in
infinity. Nam linee tracte a cōtrolo p[ro]lus circū-
ferentia quanto longius trahunt a centro tan-
to magis distat. cū g[ra]m in corpore infinito traher-
entur in infinity non possent per huiusmodi lineas si-
gnari aliquae due p[ro]tes in corpore tali que non
distarent in infinity. et per seq[ue]ns nunquam pos-
set vna p[ro]uenire ad illū aspectū in quo primo
fuit alia. cū distantia infinita p[er]sistiri non pos-
sit. **P**. virtus infinita repugnat creature. scilicet
si esset magnitudo infinita ipsa haberet virtutē
infinity. quia sicut augmentū magnitudinis
augetur virtus. ut p[ro]pterea vnde physicom. **S**ic
ista non cōcludūt. Ergo ad primum dicendum
quod loquendo de absoluta dei potētia. tunc maior
est falsa. posset enī deus si vellet unum solum sim-
plicem effectū producere. et omnes alios suos
effectus anihilare. et tunc tolleret omnibus or-
do effectū adiunīcere et distinctio eorum ab ini-
cē. sic eodem modo deus posset si vellet sine in-
plicatioē contradictionē vna sola magnitudi-
nem infinitam producere. dimissis omnibus alijs
effectibus. que ad nihil aliud ordinare nisi
ad suā causam. et a nullo alio positivē distin-
gueret nisi a sua causa. **A**d secundū dicendum quod ibi
dimittit fallacia p[ro]nti. quod p[ro]cedit a destruccióne

Cōtra cō-
clusionemSolutio.
Ad. I.

4

Ad. 2.

antecedētis. qz cū corp⁹ sit aīs respectu magnitudis. mala est dñia qua dī. nō p̄t esse corpus infinitū. ergo nō p̄t esse magnitudo infinita. Est etiā minor falsa. qz eo mō est tria dimensio de rōe corporis. quo mō bina dimensio est de rōne superficie. et vna dimensio est de rōe linee. sed sic est vna dimensio de rōe linee qz nō includit de necessitate h̄re terminū. si enī deus faceret vna longitudinē infinitā et sine omni termino nō min⁹ illa lōgitudo h̄re rōnem lineasqz linea termiata et clausa infra duo puncta. Unde habere eē terminatū sīm dimensio ne longitudinis nō est de ratōe linee ut linea ē. sed est de rōne linee ut finita est. sic in p̄posito habere esse terminatū sīm longū latū et p̄fundū. nō est de rōe corporis ut corpus est. qz quis sit de rōe corporis ut finitū est. Ad tertium dicendum qz illud corpus p̄t esse mathematicū. puta qntū sine q̄litate. qz sicut deus p̄t quantitatē separare a suo priori puta a substātia. vt patet in sacro altaris. sic posset si vellet eaz sepatim facere sine suo posteriori. puta sine q̄litate. Nec optet corpus mathematicū eē limitatū ad certos terminos figurales. cū sit pnci piū in mathematica qz om̄i magnitudie accepta p̄ intellectū. in mathematicus sp̄ pot accipe maiore. Posset etiā istud corpus si dō placet esse quale et naturale. Ad p̄batōem dico qz nō est necesse om̄e corpus naturale moueri motu locali. p̄tes enī terre que sunt iuxta centrū nūqz localiter mouent qz quis alteret. Celum etiā empyreū nec mouet sīm locum. nec sīm alterationē. nec sīm aliquē aliū motū. et tamē est vez corpus naturale. inqntū naturale distinguiz cōtra mathematicū. Sic dato qz illud corpus nūqz mouere localiter. posset tñ deus ipm calcfacere et frigefacere. et certis motibz alteratiōis trāsmutare. Etia dico qz quis corpus infinitū nō possit circulariter moueri virtute finita. tñ virtute dei infinita posset nō solū in tpe. verūctā in instati totuz circūvolui. Posset etiā deus illud corp⁹ mouere motu recto. quia posset deus illud corp⁹ infinitū p̄manente sua infinita quātitate posnere in loco finito. Sicut enī totū corp⁹ christi cū tota sua quātitate virtute diuina ē sub q̄libet minima p̄cula specierū sacramēti. sic nō video qz repugnet potētie diuine quin corpus infinitū cū p̄pria sua quātitate poss posnere si vellet sub uno grano milij. et p̄ seq̄ns ipm mouere ad motū illi⁹ grani. Si enī deus non posset tollere resistētiā qua dimēsiones vni⁹ corporis dimēsionibus alteri⁹ corporis res-

stunt tūc in sua nativitate integritatē matris nō cōseruasset. nec in ascensiōe corpus suum per celos transportasset. Lū g. iiiij. phisicorū dicat. qz qua rōe duo corpora possent eē in eodē loco. eadē rōe infinita. deus autē vnuz alid corpus p̄t facere in loco grani milij cū ipso tali gno. sicut q̄libet fidelis habet cōcedere. ḡ et infinita. et p̄ p̄n vnu infinitū corp⁹ p̄t facere in loco grani milij. qz infinita corpora multitudine faciūt infinitū corpus magnitudie. vt p̄t 3. phisicorū. Etia rō non est ad p̄positū. qz corp⁹ esse sine om̄i motu nō implicat aliquā contradictionem. sic de facto apparet in celo empyreo. Ad quartū dicendū qz potētia di ab soluta nō cogit cūlibz rei infundere virtutēz et pfectōem cui⁹ naturalē est capax. poss enī deus in materia sume disposita si vellet nō in ducere formā. Posset ḡ deus corp⁹ infinitū in esse p̄suare p̄ter h̄z qz sibi tribueret virtutē infinitā. Scđo dico qz nō p̄nt esse sīl infinita multitudine specie dr̄ntia. p̄supposito qz sint eēntialiter ordinata. qd addo p̄tā qz virtūtū p̄ diuinā potentia possint eē infinita differentia specie nō eēntialē ordinata. ad p̄n nō intendo tractare. Rō isti⁹ scđe p̄clusiōis ēh̄c. Si actu essent infinita eēntialē ordiata a dō p̄ducta. tūc actu esset vna creatura cuius pfectio ēt infinita. cōsequens est falsū. qz h̄ solius dei p̄prium est. cui⁹ substātia etiā infinita ē. p̄bat p̄seq̄ntia. qz in eēntialē ordinatis sp̄ superius est pfectiō inferiori. Lū ḡ illa speciebus omnibz in illo essentiali ordine esset p̄or. esset in infinitū superior respectu ētreme eiusdēordis. ergo ipa esset in infinitū pfectior. Sp̄. in om̄i ordine eēntialē optet dare primū. qz in eēntia si ordine non dato primo impossibile ē aliqd dari ceteroz eiusdēordis. sed impossibile ē eē infinita in tali ordine vbi dat p̄mū. Maior patz. qz vbi nō datur primū ibi non p̄t dari mediū. vel ultimū. nec p̄ seq̄ns ordo eēntialē. Qz p̄. in ordinatis eēntialē quanto aliqd est supius tanto simpliciō. et hoc maxime i substantijs separatis. si ergo eēnt infinitē creature eēntialē ordinate. tūc v̄l sup̄ma esset infinite simplicitatis et simpliciter simplex. v̄l infima esset infinite cōpositiōis. nā q̄libz gradū i ascē dēdo tolleret aliqd de cōpōe. et p̄ oppositū tribueret aliquē ḡdū simplicitatis. et ecōverso i descendēcio. ergo cū h̄mōi ascēsus et descēsus sit infinitus. si sup̄ior est aliq̄ mō cōposita inferior erit in infinitū cōposita. et si inferior ē finitē cōpositiōis. tūc sup̄ior erit nulli⁹ p̄positiōis. Tercio dico qz quis actu non possint esse. 3. cōclusio

- ducta infinita specie differentia. sunt tamen infinita in potentia a deo producibilia. Nam cum dei potentia sit simpliciter infinita. et nullo esse actu producere posse simpliciter exhaustiri. ergo quacumque creatura data deus semper potest producere meliorem. P. fm qdicit doctores fratres communiter. deus habet in se ydeas infinitas. sed non est liber ydea deus potest producere creaturam. g. tc.
3. P. Aliquid intellectus creatus videt deum si possit intendi in infinitum ipse semper possit dividuam essentiam sibi gradum intensioris claritatis videre. cum ergo possit per creaturam creare quod per nos habemus gradus claros deum videat. habemus at gradus sunt infiniti. ergo in infinitum per nobilio-
4. rem poterit producere creaturam. P. Perfectione creature distinatur in quadam assimilatione ad suum creatorum. quia quanto magis deo assimilatur. tanto perfectior est. cum ergo nulla possit in effectu ponere creaturam quam sit taliter deo simili et non possit esse aliquam similior. ergo non potest aliquis ponere in esse producere qua deus non possit producere perfectiore. Sed contra istud sunt quodammodo qui ponunt quod non possit in esse producere nobiliorem perfectior creaturam quam supima creatura quam nunc producita est. quia dico. v. de di. no. ait. quod creature procedunt a deo sicut numeri ab unitate. sed est aliquis numerus inter quem unitatem nullus cadit medius puta binarius. ergo est dare aliqua creaturam inter quam et ipsum deum nulla creatura poterit fieri media. P. si deus potest facere ultra supremam creaturam aliquam nobiliorem. patitur non potest facere ultra illam adhuc aliam nobiliorem. et sic non esset status in predicatis inquit. quod est contra p. fm primo posteriorum. ubi probatur quod de necessitate est status et in ascensione superius. et in descendendo inferius. et in mediis.
3. P. Aug. qq. p. feb. ait. Duo fecisti domine unum pro te et aliud pro nihil. Sed si posset fieri nobiliorem creaturam quam facta sit. tunc Aug. non dixisset supremam nunc creaturam esse pro teum.
4. P. si posset fieri nobiliorem creaturam quam facta sit. tunc modulus non esset perfectus. quia sibi deficit huiusmodi perfectissima creatura. P. iij. phic. dicit. quod enim iterum ad formam et perfectionem. tunc quantum ducit esse in potentia. tamen concordat et in actu. cum igitur ascendendo ad nobiliorem creaturam eatur ad formam et perfectionem. ergo si
6. posset dari nobiliorem ipsa iam actu esset. P. omnes creature continentur secundum certius generibus. sed omnia genera sunt finita. ergo repugnat species creaturarum esse infinitas. P. Richardus iij. de tr. c. vlti. ait. Sicut humani corporis effigies est sine capite. sic universitas creatur-

rum sine nobilissima creatura. cum ergo unius sit non debet carcer capite. ergo actu habet nobilissimam creaturam. Sed istud non valet. quia si repugnaret posse fieri nobiliorem creaturam vel talis repugnantia se teneret ex parte creature. vel ex parte divine potentie. Non primo modo. quia hoc solus repugnat ex parte creature. quod trahit creaturam extra limites creature. sed duplicare nobilitatem nobilissime creature vel triplicare vel quomodo cumque multiplicare. dum solus maneat finita. non trahit creaturam extra limites creature. Nec etiam repugnat ex parte potentie divine. Nam cum talis potentia sit idem quod divina essentia. ipsa est illimitata et simpliciter infinita. Ad secundum ergo dicendum quod similitudo non currit per omnes pedes. nulla enim similitudo de creaturis per ad divina transferri quoniam in multis claudicet. In hoc ergo est similitudo per numeri sic procedunt ab unitate per unitas tantummodo est simplex. et omnis numerus est compositus. et quanto numerus est peripherior unitati tanto est compositio. In hoc enim quod aliquis numerus sic respicit unitatem per interipm et unitatem non cadit nec cadere per numerus medianus non est simile. quia quelibet creatura quadrupliciter perfecta distat in infinitum a perfectione divina. Ad secundum dicendum quod talis processus in infinitum non est impossibilis modo quod dixi in principio istius conclusionis. Quod autem physicus dicit statum esse in per se predicationis cuiuslibet generis. verum est secundum modum quem nunc in rebus videmus. sed quoniam deus istius modi possit imitare hoc verba illa non prouincit. Posset enim deus si vellet plures facere species in eodem genere. et similiter alia rerum genera producere. Ad tertium dicendum quod augustinus per verba talia non intendit divini negare potestie quoniam possit res sibi similiiores producere quam produceunt. sed vult Aug. quod inter res iam productas est dare unam naturam. scilicet angelicam que deo magis proxima est. et aliam quam ab ipso magis elongata est. puta primam materiam. Ad quartum dicendum quod mundus ex parte creaturam illius nobilissime creature creabilis non debet dici imperfectus. quia modulus non habet in se aliquam natu ralem habilitatem passione potestie quam sit apta nata perfici habemus creatura. cum enim tales creature solus sint in potentia activa creatorum. nihil deficit modus spectabilis ad ipsum mundum. ex non existentia habemus creaturarum. Hoc enim solum est de factio ne modi quod divine voluntati placet esse in mundo. Ad quintum dicendum quod illa propositio solus est vera de potestate

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

B

tia naturali. sed mūdus nō est ad h̄mōi crea
turās in aliq potētia naturali sed solū obediē
tial.

Ad. 6. Ad sextū dicendum q̄ quis illa sīc
finita q̄ videm⁹. posset tñ deus h̄ vellet p̄du
cere infinita mō quo dicit⁹ est.

Ad. 7. Ad septū dicendum q̄ li nobilissima nō debet referri ad il
lud qđ deus absolute sua potētia p̄ducere pos
set. sed quātū ad illud qđ p̄ducere voluit. qz
ut sic pensatis solū naturalib⁹ tūc angelica na
tura est nobilissima. sed pensatis gratius cu⁹
naturalib⁹. tūc humahtas dñi nostri ieu xp̄i
est nobilissima creatura. t̄ hec est caput tot⁹
mūdi.

Quarta
clausio

Quarto dico q̄ latuo sp̄ meliori in
dicio. n̄ vide⁹ mihi q̄ aliquā d̄icōz ip̄licet
q̄ diuinā potentia actu esse infinita. solo nu
mero differentia. Quia q̄cqd deus de entibus
p̄manentib⁹ ab eterno successiue p̄ducere po
trit. hoc totū simul p̄ducere p̄t. nisi h̄mōi si
multas repugnet effectui. vel creaturā ponat
extra terminos creature. sed de⁹ si mūd⁹ fuiſz
ab eterno om̄i dīc potuit p̄ducere vñū lapidē
q̄zum ad res materiales. vel vñā aiaz rōnale
q̄zum ad res imateriales. q̄ simul poterit talia
p̄ducere. t̄ p̄seq̄ns infinita. Dici at̄ i maio
ri de rebo p̄manentib⁹. quia verisim̄l̄ appet q̄ si
deus cauſasset vñū motu ab eterno. q̄ talem
motu non posset s̄l̄ p̄ducere. Dixi etiā q̄ non
repugnet effectui. q̄ infinita actu esse q̄ specie
differunt. t̄ essentialē ordinē ad se inuicē habēt
effectui repugnat. q̄ in essentialiter ordinatis
oporet dare p̄mū mediū t̄ ultimū. Ubicūqz
aut̄ actu talia signant̄ non p̄t esse infinitas. et
repugnat p̄ sequēs ac d̄icōem implicata
lia actu esse infinita. Dixi tertio vel creaturez
ponat extra terminos creature. ppter quosdaz
q̄ ponūt in dubiu vt̄ de⁹ possit actu p̄ducere
duas creaturez distates ab inuicē in infinitū
fm̄ pfectōem. q̄ planū est q̄ h̄ fieri nō potest
quia aut̄ altera esset pu⁹ nihil aut̄ altera ess̄
infinite pfectōis actu. q̄z vtrūqz ponit seu
trahit creaturā extra terminos creature. Istoz
aut̄ nihil obstat d̄ indui: duis rex materialiū
sive etiā spūaliū. cū ipa sint entia p̄manentia
nec inter eos sit aliq̄s essentialē ordo.

2. P̄. no repugnat deo p̄ducere actu infinitū magnitu
dine. q̄ nec infinitū multitudine. maxie de his
q̄ solo numero d̄m̄t. antecedens declarat⁹ est i
p̄ma clōne. s̄z pseq̄ntia de sept̄. **3.** P̄. deus
pt simul p̄ducere oia in diuidua q̄ p̄t p̄tici
pare natāz alic⁹ speciei. s̄z talia sūt infinita. qz
si essent in certo numero. tūc illis p̄ductis ex
hausta esset diuina potētia. t̄ limitata ad ali
quē certū numer⁹ in diuiduoy eiudē speciei.

4. P̄. exp̄sse ponit Auic̄. et Agazel. q̄ saltē in
separatis a materia nō repugnat actu esse ifini
ta solo numero d̄m̄t. **5.** Sed h̄mū isti⁹ clausi
Contra om̄is tenet doctores q̄ pluriū venerabiles.
et arguit sic. Nulla sp̄s numeroy p̄t esse in
finita. sed omnē multitudinē necesse est ec̄ in
aliq̄ specie numeroz. q̄ nulla multitudo p̄t esse
infinita. Maior p̄t. qz numer⁹ est multitudo
meſurata p̄ vñū. vt̄. x. metaphysice. sed esse
meſuratū repugnat infinito. **6.** P̄. om̄e crea
tu⁹ p̄phendit s̄b certa intentōe creants. s̄z infi
nitū nō p̄phendit s̄b aliq̄ certa intentōe. q̄ z̄

7. P̄. sic infinito fm̄ magnitudinē nō p̄t esse
aliq̄d mai⁹. sic infinito fm̄ multitudinē n̄ p̄t
esse aliq̄d plus. s̄z om̄i p̄ducta multitudie p̄t
esse aliq̄d plus. q̄ nulla poterit esse infinita.

8. Maior p̄t. Probat minor. qz si ess̄ aliquā
multitudo p̄ducta cui p̄ diuinā potentiaz n̄
posset fieri additio. tūc diuinā potētia esset to
taliter exhausta. **9.** P̄. si esset actu aliq̄ mul
titudo infinita. tūc totū ess̄ egle parti. siue to
tu nō esset maius sua pte. falsitas pseq̄ntia est
nota. Probat pseq̄ntia. qz binari⁹ est ps q̄ter
nari. s̄z in multitudie infinita tot essent qua
ternari⁹ q̄t binari⁹.

Solutio.
Ad. 1.

10. Ad p̄mū q̄ dicendū q̄ minor est falsa. nā
multitudo in plus se habet q̄z numer⁹. alias
nō staret loco generis in descriptōe ip̄i⁹ nume
ri. zuo nō ois multitudo est in aliq̄ sp̄e nūeri.

11. Ad scđm dicendū q̄ sic infinitū cōphēdit
s̄b certa cognitōe dei. vt̄ pbau in p̄mo libro.
sic etiā si de⁹ vellet ip̄m̄ p̄ducere p̄phenderet

s̄b certa in tēriōne dei. **12.** Ad tertū dicendū q̄
vt̄ p̄ commentatore. xij. meth. ex h̄ nō d̄r alic⁹
potētia diminuta. qz nō facit qđ impossibile
est esse factū. Et qz data multitudine simpli
citer infinita. tūc impossibile est fieri vel etiā
factā esse maiore. ideo potētia dei nō detet dī
ci diminuta vel exhausta. si non possit facere
maiore multitudinē. qz illud nō posse nō p̄
cedit ex impotētia dei. s̄z ex repugnatia ip̄i⁹ ef
fectus.

13. Ad quartū p̄t p̄ ea q̄ dixi superi⁹
in scđo articulo in solutōe septimi argumēti.

Nam p̄portio tot⁹ nō p̄t argui ex cōpatōne
sive p̄portōe p̄tū. nisi ptes sint tales q̄ sint p̄
porionate tali toti. Sed quaternari⁹ t̄ bina
rius nō sunt ptes p̄porionate multitudini l
finite. q̄ ex eoꝝ ad inuicē cōpatōe nihil p̄t ar
gui de multitudine infinita. **14.** Ad argumē
tum p̄ncipale nego minorē. Ad pbatoz di
co q̄ cum potētia rōnales seu intellectuales
sint ad opposita. iō deus cū agat p̄ intellectū
et voluntatē. in eodem instanti quo agit p̄t

**Ad princi
pale argu.**

hō agere. hō q̄ possit agere tñō agere sūl' coniunctim. sed disiunctim. qz p̄t hoc vel h. vnd in illo p̄ori natura quo deus p̄habuisset effe-ctum anq̄ p̄duxisset p̄eligere potuit alteram partem libere. t scđm suam electō em. p̄ducere vel non producere.

Q Distinctio secunda.

Angelica ita

qz natura. tc. Postq̄ magister determinauit de creatōe teruz in generali. hic de ea p̄sequit in speciali. Et dñi vitur in tres p̄tes. Nam p̄mo determinat de creatura pure sp̄ciali. Secđo de creatura pu-re corpali. Et tertio de partim sp̄uali et p̄tum corpali. puta de hōse. q̄ fm corp⁹ p̄uenit cum creatura corpali. et fm animā cum spirituali. Secunda incipit distinctōe. xij. ibi. Hec de angelice nature. Tercia distinctōe. xv. ibi. His excursis. Prima in duas. qz primo tractando de sp̄uali creatura p̄mitit p̄ceden- di ordinem. Secudo iuxta p̄missum ordinē annectit executōem ibi. Quedā auctoritates Et hec in duas. Nam p̄mo ostendit quādo t̄ ubi ip̄i angeli sint creati. Secudo in quali natura sint creati t̄ quib⁹ p̄fectōib⁹ decorati. dist. iij. ibi. Ecce ostensum est. Prima i du-as. qz p̄mo trāctat de tpe creatōis ipoz angelo-rū. Secudo de loco creatōis eoz ibi. Nā ostē sum est. Quantū ad p̄mū est aduertendū q̄ circa initū creatōis ipoz angeloz aliq̄ au-toritates sacre scripture sibi inutuo vident re-pugnare. ido m̄gr sic p̄cedit. qz p̄mo ex hm̄oi auctoritatib⁹ inducit dubitatoem circa ange-loz creatōem. Secudo ponit suā r̄missionem. Tercio sue responsionis s̄biūgit p̄batōnem. Quarto auctoritate hieronim⁹ inducitobie-ctiōne. Et q̄nto illi⁹ obiectiōis s̄bdic absolutoe. Secuda ibi. Videit itaq̄. Tercia ibi. Q, aut s̄l. Quarta ibi. Hieronim⁹ tñ super eplam. Quinta ibi. Nos autē qd̄ p̄r⁹. Et hec est n̄ia isti⁹ p̄me p̄tis distinctōis seclude in generali. circa quā quero hanc questionē.

Cruzeuum et
tempus realiter differant. Et videt q̄ non. qz illud qd̄ est men-sura p̄pria duratōnis successiue. hoc nō dif-ferit realiter at tpe. sed est ip̄m temp⁹. Sz euū est hm̄oi. Maior patet. minor p̄bab̄. qz dura-

tio angeloz est successiva. nam soli⁹ dei dura-tio est tota simul. sed euū est mēsura duratio-nis angeloz. g. tc. Contra stabile t muta-bile realiter differt. sed s̄m Aug. lxxij. q. q. de tempib⁹ eternis. inter euū et temp⁹ hoc distat q̄ illud stabile est. illud aut̄ mutabile.

Dic quattuor sunt videnda. Primo qd̄ sit euū. Secundo qd̄ sit temp⁹. Ter-tio de eo qd̄ querit. Quarto utrum sit vñunt euū oīm eūternoz.

Quantū ad p̄mū

est aduertendū q̄ quidditatē rei p̄prie scire nō possum⁹ nisi cognitis ei⁹ genere t dñā ex quib⁹ sua diffinitio integrat. Etio p̄mo vidēdū est in q̄ genere ip̄m euū reponit. Secundo qua difference a ceteris euīdē generis distin-guat. Quo ad p̄mū p̄dā quattuor clusi-ones. Prima est q̄ euū nō est in p̄dicamēto q̄ntitatē. Secda q̄ nō est in p̄dicamento q̄litatē. Tertia q̄ nō est in p̄dicamento relatiōnis. Quarta erit q̄ q̄uis euū non sit sub-a est in p̄dicamento sube. t in nōllo alio p̄di-ca-mēto esse p̄t nō s̄m dici. P̄mū probō sic. Illō qd̄ nō est sensibile nec ē fm esse p̄iūctū rei sensibili. nō p̄t eēi p̄dicamento q̄ntitatē. euū qd̄ est mēsura angeloz est hm̄oi. g. tc. Ma-iore p̄bo p̄mo auctie simplicē q̄ ait sup p̄di-ca-mēti⁹ q̄ q̄litate interempta interimis p̄p-e-ras t caracter intellectuā t sensiblē. q̄ntitate at interempta sensibile solū t cōpositū interi-mis. hoc at nō sequeret nō oē qd̄ ē in p̄di-camēto q̄ntitatē. aut sensibile vel saltē sensibili p̄iūctū. Probō eādē maiorē rōne sic. Ea q̄ sūt cō-derata a mathēatico q̄uis fm p̄sideratōz sūt separa a sensibiliō. tñ fm eē necessario sūt sen-sibiliō p̄iūcta. Sz mathēatic⁹ p̄sideratōz oī eo qd̄ est i p̄dicamento q̄ntitatē. g. oē qd̄ est in p̄di-camento q̄ntitatē. aut est sensibile v̄l saltē sen-sibiliō p̄iūctū. Et iō a destruccōe p̄seqn̄t illō qd̄ nō est sensibiliō p̄iūctū. nō poterit esse in p̄dicamento q̄ntitatē. Minorē s̄l. p̄bo qz illud qd̄ est idē realiter qd̄ ē angelī nō est res sensi-bilis nec rei sensibili p̄iūctū. Sz euū p̄dictū est idē realiter saltē materialiter qd̄ ē angelī. g. tc. Maior p̄t. minor p̄bab̄ in fer⁹. Potest etiā p̄ma minor p̄bari sic. Sensibile nō ē p̄p-e-portionē in sensibili fm debitā p̄portionē. sed euū cū sit p̄pā mēsura angelī ē p̄pē sibi p̄pa-bile. g. cū ē angelicū qd̄ p̄ se t p̄mo euū mēsura. sit qd̄ simplicē sp̄uale t ille sensibile. ip̄m euū nō poterit ē qd̄ sensibile. Sz p̄ istō poss̄

Contra

Articulus p̄mū

Articulus p̄mū p̄ncipalis.

Prima cōclusio.

Instantia

instar sic. Sicut p̄t in pdicamēto. c. d̄ q̄ntitate. p̄pruz est q̄ntitatis fm eam quale vel inēquale dici. sed fm mēsurā aliqua dicunt equalia vel inēqualia. ḡ cū tu dicas euū esse mēsurā oportet te dicere euū esse quantitatē.

Lōfirmat

Solutio.

Ad confirmationem
Scđa cōclusio

in quarta. q̄ forma et figura de quarta specie qualitatis solū esse habent in rebus corporalibz.

Tertio dico q̄ euū nō est de pdicamēto relatōis. q̄ illud qd̄ fm se h̄z rōne mēsure nō ē de pdicamēto relatōis. euū est hmōi. minorē suppono. p̄bo maiorē. q̄ illd qd̄ p̄prie habet ratōnem mēsure hoc adequatur mēsura to. sed relatio non adequat alicui. sed est ipsa adequatio. cū sit ip̄e ordo. **F**orte dicetur q̄ phus. v. meth. ponit tertiu modū relatio rū se habere mō mēsura. sic prim⁹ mod⁹ se h̄z modo numeri. et secund⁹ modus mō potētiae. ḡ si euū h̄z rōne mēsure. seq̄t q̄ sit de pdicamēto relatōis. **R**̄ndeō q̄ ut p̄t in eodē v. meth. relatio mō mēsura nihil ponit ī mēsura qd̄ spectet ad genus relatōis. Nam mēsura vt mēsura nō refert ad mēsuratū. nisi q̄a ecōuerso mēsuratū refert ad mēsura. et sō lic̄ ex hoc possit haberī q̄ mēsurasit relatiū fm dici. nō tñ fm esse. et p̄ p̄ns nō erit in pdicamento relatōis. q̄ ea q̄ sunt in pdicamēto relatōis sunt nō solū ad aliqd fm dici. sed etiā fm esse. **E**t quarto dico q̄ euū est in pdicamēto b̄stantie. Nam esse angelī est in pdicamento sbstantie. s̄b euū est idē q̄ esse angelī. ḡ r̄. **M**aior p̄t. Nam esse rei salte p̄ reduktionē est in eodē pdicamēto cū re cui⁹ est esse. entitas aut̄ angelica est in pdicamēto sbstantie. ḡ et esse angelicū. **M**inorē p̄bo. Nam si cut motus celi vt d̄r actus entis in potentia. et vt est signatus fm prius et posteri⁹. nō dis citaliā et aliā r̄e. q̄zuis dicataliā et aliā habitudinē eiusdērei. et tñ p̄mo mō d̄r mot⁹ p̄prie. scđo mō tpus. et p̄ p̄ns mēsura et mēsuratū coincidūt in eandērē. q̄zuis penes aliā et aliā habitudinē su mptam. Sic esse eūtēr noz siue angeloz est actus entis in actu fm q̄ est in actu. et idē esse p̄sideratū vt est quid vñū t̄sil nō signabile penes pri⁹ et posterius d̄r euū. ḡ euū realiter est idem qd̄ esse angelī. q̄zuis eadē res aliā et aliā p̄cēnat habitudinem vt d̄r esse. et vt d̄r euū. rōne quaz habitudinū aliq̄ mō formaliter differūt euū et esse angelī. sicut etiā formaliter differūt tempus et motus celi. **S**ed hic possz aliq̄s instare. primo h̄ cōclusionē. scđo h̄ rōne. **L**ōtra cōclusionē sic. **I**llud qd̄ soli deo p̄pē cōuenit nō debet attribui angelī. s̄b soli⁹ dei mēsura siue duratio ē idē q̄ suba sua. ḡ angeloz dura tio siue mēsura nō p̄t eē eoz suba. **L**ōtra maiorē pdicēt rōis sic. Elle differt a suba seu essentia in oī creatura. ḡ esse angeloz nō pote rit esse suba. nec p̄ p̄ns ī pdicamēto sube. cūm

Tertia cōclusio

Instantia

Solutio.

Quarta cōclusio

Instantia

3 angel⁹ sit creata. **L**ootra minorē sic. Causa differt realiter a causato. sed mēsura est causa mensurati. q̄ euū cū sit mēsura esse ipi⁹ angeli nō poterit esse idē qđ esse ipi⁹ angeli. Maior patet. q̄ nihil p̄t esse causa suūp̄s. Minorē p̄bo. q̄ certificatio cognitōis alie⁹ rei p̄p̄e sit p̄ causam. s̄z p̄ mēsura p̄p̄az certificamur potissimum de ipo mēsurato. q̄ mēsura ē causa ipi⁹

4 mēsurati. **P**. p̄cessa tota rōne. adhuc non seq̄t̄ clusio Nam fīm te motus actio et passio sunt idē realiter. et solū differunt fīm aliā et aliā habitudinē. et tñ sunt in diūsis pdicamentis Nam mot⁹ est in pdicamento rei ad quam est motus. et idē mot⁹ s̄b hac habitudine ut est ab agente est in pdicamento actōis. ut aut̄ recipit in patiente est in pdicamento passiōis. Sic in p̄posito dato q̄ esse angeloz sit in pdicamento sube ut assumit in maiori. et q̄ euū sit realiter idē qđ esse angeloz ut dī in minori. ppter tñ aliā et aliā habitudinē q̄ formaliter cōcer nit esse ut esse est. et euū ut euū est poterit esse in diūsis pdicamentis. **P**. tumet p̄cedis q̄ euū nō sit suba. q̄ erit accidēs. et p̄ tñ n̄ erit in pdicamento sube. q̄ ait alphorabij in libro de ortu sciaz. Scias nihil esse p̄ter subam et accidens et creatorē sube et accidētis bñdictū in secula.

Solutio. Ad.1. **A**d p̄mū dicendū q̄ toto sillogismo p̄cesso. hō p̄l⁹ excludit nisi q̄ euū nō sit directe in pdicamento sube. eo q̄ nō recipiat pdicatōem substantie. ex h̄ aut̄ inferre q̄ nullo mō sit in pdicamento sube. est nō solū fallacia cōse- q̄ntis. sed etiā fīm qđ ad simpliciter. Unde si cut nō valet pūct⁹ nō est q̄ntitas. q̄ nō est in pdicamento q̄ntitat̄. sic in p̄posito nō valz euū nō est substātia. q̄ nō est in pdicamento substan- tie. **A**d scđm dicendū codēmō. Unū scien- dū q̄ aliquid p̄t esse in pdicamento sube q̄nq̄z mo- dis. Primo p̄ se et directe. et de tali pdicat̄ sub- stātia q̄ est gen⁹ siue pdicamentuz. Secundo mō sic essentiales p̄tes illi⁹ sube q̄ directe ē in pdicamento sube. puta materia et forma substā- tialis. et de his nō pdicat̄ suba q̄ est genus. s̄z suba q̄ est analogum. Tertio mō illud p̄ qđ existit suba. puta ipm esse sube. de isto nec pre- dicat̄ suba q̄ est gen⁹. nec suba q̄ est analogū. sicut nec q̄ntitas de puncto. Quarto habitu- do fundata sup̄ subam rei p̄petue. sicut nunc eui. Quinto habitudo fundata sup̄ eēhmōi sube. et h̄ mō ipm euū reducit̄ ad pdicamentuz sube.

Ad.2. **A**d scđm dicendū codēmō. Unū scien- dū q̄ aliquid p̄t esse in pdicamento sube q̄nq̄z mo- dis. Primo p̄ se et directe. et de tali pdicat̄ sub- stātia q̄ est gen⁹ siue pdicamentuz. Secundo mō sic essentiales p̄tes illi⁹ sube q̄ directe ē in pdicamento sube. puta materia et forma substā- tialis. et de his nō pdicat̄ suba q̄ est genus. s̄z suba q̄ est analogum. Tertio mō illud p̄ qđ existit suba. puta ipm esse sube. de isto nec pre- dicat̄ suba q̄ est gen⁹. nec suba q̄ est analogū. sicut nec q̄ntitas de puncto. Quarto habitu- do fundata sup̄ subam rei p̄petue. sicut nunc eui. Quinto habitudo fundata sup̄ eēhmōi sube. et h̄ mō ipm euū reducit̄ ad pdicamentuz sube.

Ad.3. **A**d tertium dicendū q̄ causa et causa- tum q̄nq̄z sumūt penes rem. ita q̄ res ē causa rei. aliqui penes habitudinē. ita q̄ in eadez re vna habitudo est causa alteri⁹ habitudinis.

Primo mō causa et causatū differunt realiter. Scđo mō nō oportet q̄ differat realiter. sed sufficit q̄ differat habitudinaliter seu moda- liter. vel aliquid mō formaliter. Propter qđ lic̄ actio et passio dicant eandē rem. in lib. tñ. vi. p̄ncipioz passio dī effect⁹ illatioz actionis rōne alteri⁹ et alterius habitudinis. sic in p̄ posito. t̄c. **A**d quartū dicendū q̄ nō ē sile- te habitudinib⁹ fundatis in rebus pdicamenti sube. et de habitudinib⁹ fundatis in accidenti- bus. nam habitudo adueniēs rei de pdicamen- to accidenti⁹ p̄t eā reponere in alio pdicamen- to. cū sint p̄la pdicamenta accidentiū. s̄z habitu- do adueniēs rei de pdicamento sube nō p̄t eā reponere in alio pdicamento. q̄ non p̄t eā repo- nere in aliq̄ pdicamento accidentis. q̄sicut ha- bitudo adueniēs accidenti⁹ nūq̄z reponit ipm in pdicamento sube. sic nec econiuso. nec p̄t eā reponere in alio pdicamento substantie. cū sit so- lū vnū pdicamentuz sube. necessario q̄ relinq̄t eā in eodē pdicamento. **A**d quintum dicendū sic ad p̄mū. Et ad dictū alphorabij dicendū q̄ loq̄t̄ ibi de rebus. non aut̄ de rez habitudini- bus. **D**e differētia aut̄ ipsi⁹ eui patebit in tertio articulo p̄ncipali.

Ad.4

Ad.5.

De differē-
tia eui.Articulus
secundus.Ja. multa
narrat dī tē-
pore. iij. q̄lz.
.q. xij.Conclusio
p̄ma.

Ratio

Secunda
conclusio.

Quantum ergo ad
secundū articulū dicendū q̄ duplex est tēp⁹. Est em̄ vnū tpus mēsuras motū rez corporali- um. et aliud mēsuras motus et opatōes rerū spūaliū. Et q̄ de isto scđo aliquiter tetigi supērius libro p̄mo. dist. xxxvij. io causa breuitatis ad p̄ns solū dicat̄ de p̄mo. et circa hoc po- na duas p̄clōnes. **P**rima est q̄ tpus q̄ntū ad suum esse materiale est ens natale ab actu n̄re rōis totaliter independens. **S**cđa q̄ quātū ad suū ē formale et cōpletū ab actu rōnis necessario dependet. **P**rimū p̄bo sic Illud qđ est realiter idē q̄ mot⁹ p̄mi mobil. est ens natale siue reale ab actu rōis penitus independēs. s̄z tpus q̄ntū ad suū esse materia- le est realiter idē qđ mot⁹ p̄mi mobil. utz. uij. phīcoz. vbi phīus oñdit q̄ tpus nihil aliud est nisi p̄us et posteri⁹.ceptū vel numeratuz in motu p̄mi mobil. q̄ t̄c. **S**cđo dico q̄ tpus q̄ntū ad suū esse formale necessario depē- det ab actu rōis. q̄ impossibile ē esse numera- tū actu aliter sine numerāte. s̄z tpus est mot⁹ numerat̄ fīm p̄us et posteri⁹. put iā dictū est.

P. fīm beatū Aug. ij. p̄fes. tpus est ɔceptō vel affectio animi. qua aīa ɔcipit tē trāscunēt̄ quia ut ait Aug⁹. ibidē. tpus non est aliquid

extra aliis ratione ppteriti. qz qd ppterit nō est. nec ratione futuri. qz nondū est. nec ratione pnti. quia pnt siue instans nec cēpns nec ps tps. si em esset tps plens tūc nūqz trāstret et eēt eternitas. **P.** ista videt esse intentio Arist. iij. phicor. vbi sic ait. Et si sint tenebre et nihil p corpū patiamur. motū autē qdā in aia est. in q sbito simul videt fieri et tps. **P.** cōmentator ibidē ait. Tolle alia. collis et tps. **P.** Galien⁹ ut recitat cōmentator. iij. phicorū ait. qz tps nō seq̄ motū extra aliis. s̄ motus ymaginatū in aia. **S** qdā doctores quis pma pcloem ccedat. fundamētū tñ cui rō innitit negat. qz vt dicūt tps sup̄ motū celī addit re absolūta. p̄ quam realiter differt ab ipo motu. et istud vt dicūt probat phus. iij. phicor duplī. **P**rimo qz oīm tpaliz est vñ tps. s̄ nō oīm mobilū est idē motus. **S**cđo qz motus est velox vel tard⁹. tps at nō est velox vel tardū. qz velox et tardum tpe diffiniſt. tps autē nō diffiniſt tpe. **P.** tē pore Iosue stetit sol et per pñs alia corpora celestia steterūt. alias corpora celestia nō mālissent in ea pportione in q fuerūt ante statōz illam. et enītū fuit tps fin btm Augustinū. q. cōf. vbi ait sic. Nemo mihi dicat motus celestii corporoz esse tpa. qz cuiusdā voto dūm p̄ ageret bellū sol stabat et tps ibat. **P.** si tēpus esset idē qd motū tunc vñ et idē ydemti ficaret habitui et pnatōi sibi opposite. pñs est impossibile. pñt pñ. qz qz ratione tps eēt idē qd motū eadē ratione esset idē qd quies. Nā vt p̄t. iij. phicor. sic tps mēlurat motum ita mēlurat et quietē. qz motui opponit pnatue. qz qz ratione esset idē qd motū. eadē ratione esz idē qd quies. **P.** tps est p se qz. cū sit spe cies quantitat. s̄ motū nō est p se quantus. Nam fin pñtatores. iij. phicor motus est. vel fluxus forme vel forma fluens. qz si est fluxus forme tūc erit in genere passionis. si autē est forma fluxus tūc erit in eadē specie cū termino ad quē est motū. et p̄ pñs motū non est p se pñtius. **P.** ista est intēcio Auic. pmo naturalū. vbi ait. qz pñtiatione nō accedit tpi. s̄ est de intellectu ei⁹. et nō a causa sibi extriseca. s̄ ex eo qz tps pñtiationem h̄z est pñtiatione motus. Et ibidē ait Auic. qz pñtiatione motus accedit motui. qz nō h̄z ea a se s̄ a magnitudine et tpe. **P.** tps est mēlura motus. qz nō poterit esse idē realiter qd motū. Alīcedē p̄t. pba pñ. qz mēluratuz referit realiter ad mēlurā. s̄ ea qz realiter sūt idē. vñ nō p̄t realiter referri ad alteraz. cūxtrema realis relatio

nis oportet esse realiter distincta. **C**ontra **C**ontra I sedam pclusionē arguit illi idē doctores sic. Quādo s̄biectuz alicuius passionis est extra animam. siue independentis ab anima. et ipa erit extra animaz. s̄ motus celi cui⁹ passio est tps est independentis ab aia. ḡ tē. **P.** omētator. iij. phicor ait. qz dispositio rei natalū est ut habeat esse in aia. s̄ tps est res natūlis cū sit mensura rei naturalis. puta motus. **P.** tps fuit anqz esset aia. qz nō dependet ab aia. pña p̄t. pba antecedēs. qz qnqz diebus fuit creatū celuz. et p̄ pñs mouebat anqz esset aia. cū hō fuetit creat⁹ sexta die. **P.** il lud qd dependet ab aia h̄z esse in aia. s̄ tempus nō h̄z esse in aia. qz aut h̄ret esse in anima s̄biectue. t̄h nō. qz qcqd est in aia s̄biectue. h̄ est indiuisibile et totuz simul. qd repugnat tpi. Aut obiectue. et tūc aut responderet sibi aliquid in re extra. et sic habet intentū. puta qz tūc tps erit res natalis qz ad suā entitatem independentis ab aia. Aut nihil responderet ei in re extra. et tūc esset figurātū s̄chyrcoce rius et chymera. **P.** fm Arist. iij. phicor tps est longū vel breve. s̄ nulla animi conceptio est longa vel brevis. ḡ tē. **S**ed ar gumēta pdicita ut plurimū pcedūt ex eo qz n̄ bene p̄siderat p̄distinctio p̄clusionū pdicitaruz quas posui ex s̄nia doctoris nr̄i sup. iij. phicor. c. de tpe. quā s̄niā pdicti doctores s̄fir gerentebant. et istud in soluēdo clari⁹ appa rebit. **A**d p̄mū ḡ dicendū qyt ad pñs lo quor de tpe tunc tps nō est idē cū quolibet. sed cū p̄mo motu q̄ est vñ? m̄. ad quez om̄es alij motus reducūt. et ideo possim⁹ dicere q̄ oīm est vñ⁹ motus p̄m⁹ cū qz tps est idē realiter. qz quis secūdarij multū sine motū a quib⁹ tps differt realiter. **A**d alia auctoritatē Arist. dicendū qz tps et motū habitudina liter siue formaliter differūt. iō alij p̄prietas potest cōpetere yni ut formaliter sumit q̄ non cōpetit alteri. **A**d scđm dicendū qz ex scrip tura sacra nō habem⁹ nisi q̄ sol stetit. et iō tempus fuit qz motus p̄mi mobilis nō cessauit. cū q̄ ponim⁹ tps esse materialiter idem. Ad p̄batōem dicendū qz sicut illa quies solis fuit miraculosa et supernatalis. sic p̄porcio corporis celestium pñnes suos motū fuit miraculose reformata. **A**d tertīū dicendū qz ydempti tas tps cū motu nō sumit p̄cise ex h̄ qz tps mēlurat motū. ymmo ex h̄ aliquis differentia p̄cipit iter tps et motū. s̄ ex h̄ pñtūc et circū p̄cepta numeratōe ipi⁹ aie q̄ anima ptes motū numerat. et ex h̄ temp⁹ formaliter p̄stituit il-

Solutio
rōnūz h̄ p̄
mā pcloes
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

la inq̄ numeratōe circūscripta nihil de tēpo/re relinquīt nisi solus motus. Dato etiā q̄ h̄mōi idemtitas ex mēsuratōe pcederet. n̄ tñ pp̄ter h̄ tpus esset eadē rōne idē cū quiete. qua est idem cū motu. q̄r n̄ equaliter mēsurat v̄trūq; nam tpus est mēsura motus per se quietis aut p accidē. Posset etiam dici q̄ tpus n̄ est idē motui cui⁹ oppositā quietem mēsurat. q̄r cessante p̄mo motu cessat etiā tēp⁹. t̄ iō tpus n̄ possit mēsurare q̄tē oppositā p̄mo motui. Ad q̄rtū dicendū q̄ tpus n̄ ē p̄tinuum h̄sī rōhe mot⁹ vel inq̄tū est idē cū motu. Nam fīm sūū esse formale tūc tpus cū sit numer⁹ magis est qd̄ discretū q̄ p̄tinuum. Propter qd̄ vt ait ph̄s. vi. ph̄icoz. mot⁹ h̄abet p̄tinuitatē a magnitudine. t̄ tpus a motu.

Ad. 4

Ad. 5.

Ad. 6.

Solo rō/nū h̄ scđaz questionē.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. pbatōem dicendū q̄ cōmentator non loq̄ibi de motu locali de q̄ loq̄mūr in pposito. Ad q̄ntum dicendū q̄ Auic. fuit forte il̄i⁹ opinis. sed Aristo. fuit opposite opinis. vt iam patuit. Ad sextū dicendum q̄ q̄uis necesse sit mēsuratum realiter differre a mensura exēnseca. sic em̄ de⁹ est mēsura omnīū creaturaz a q̄ etiā omes creature realiter differunt. n̄ est tñ necessariū mēsuratū realiter differre a sua mēsura intrinseca. ad relationē em̄ mēsurati ad suā mēsura intrinsecā sufficit differentia formalis. q̄ n̄ inuascit ex diūsitate rez s̄ habitudinū. vt̄ ex p̄cedētib⁹. cū ḡ euū sit mēsura intrinseca ipsi⁹ esse rei eūterne. t̄ tpus mēsura intrinseca mot⁹ p̄mi mōbilis. iō n̄ op̄ret euū realiter differre ab eē rei eūterne. nec tpus a p̄mo motu. q̄uis realiter differat tpus a ceteris motib⁹ q̄r n̄ on est mēsura intrinseca sed exēnseca. Ut̄rū est tñ q̄ cūlibet motui p̄ter illud tpus cōe correspondet tpus p̄priū q̄ mēsurat intrinsece. vt patebit in fer⁹ li. liiij. dist. xlviij. Ad p̄mu⁹ h̄ scđam̄ p̄clusionem dicēdo q̄ n̄ nego tpus esse rem extra aīan. vez̄ est tñ q̄ tpus ē passio motus p̄mi. n̄ q̄modocūq; loq̄ndo de passione. sed large. put̄ vna t̄ eadē res s̄b alia tñ habitudine sūpta p̄t dici passio suiūp̄si⁹. Ad scđm̄ dicendū q̄ dispositio rez naſalū q̄ sim pliciter sunt naſales. n̄ solū q̄tū ad suū esse fundamētale. s̄z etiā q̄zum ad suū esse cōpletū seu formale. talū inq̄ rerū dispositio ē q̄ possint esse sine aīa. sic aut̄ tpus n̄ est res naſuralis. cū in suo esse formalī p̄ceriat numera tōem q̄ sine alia fieri n̄ p̄t. Ad tertū dicendū q̄ dato q̄ mot⁹ fuerit anteq̄ esset aīa. potuit tñ eque bñ numerari talis mot⁹ ab intellectu angelico vel dīuino. sic h̄nū numerat

ab intellectu humano. Dato etiā q̄ p̄tū nūllus intellectus numerasset motū p̄dictū. tūc dicere q̄ tpus p̄tū n̄ fuit formaliter. q̄z uis fuerit sūū suū esse fundamētale sine mate riale. Ad quartū dicendū q̄ tpus habet esse in aīa obiectue t̄ sibi correspondet in re extra p̄pus t̄ posteri⁹ numerata in motu p̄mi mobi lis. ex hoc tñ n̄ habet q̄n tpus dependeat ab aīa. multa em̄ inueniunt̄ q̄ obiectue sunt in intellectu t̄ sibiectue in re extra. q̄ tñ dependet ab aīa q̄tū ad suū esse. sicut apparet de oīb⁹ artificialib⁹. Ad q̄ntum dicendū q̄ q̄uis animi p̄ceptio h̄o sit longa vel brevis sibiecti ue. p̄t tñ esse longa vel brevis obiectue. put̄ anima p̄cipit rem longā vel brevē.

Ad. 4.

Ad. 5.

Articulus
tertius.

Quāntus ad tertū

articulū ponam tres p̄clusiones. Prima est q̄ euū realiter differt ab eternitate. Secunda q̄ realiter differt a suo p̄pō nūc. Tercia q̄ differt realiter a tpe. Primo dico q̄ euū differt realiter ab eternitate. q̄r variabile et inuariabile differunt realiter. s̄z euū est mensura variabilē. eternitas inuariabilē. Maior p̄t̄. pbat̄ minor. primo q̄ ad p̄mā p̄tem. q̄r om̄e adnihilabile est variabile. s̄z euū cuž sit idem qd̄ esse angeloz. vt patuit in p̄cedētib⁹. est adnihilabile. om̄is em̄ creatura est adnihilabilis. Secunda p̄s minoris. s̄. q̄ eternitas sit inuariabilē pat̄ p̄ Dyo. x. de di. no. Et pbat̄ rōne. q̄ mēsura intrinseca rei simpliciter inuariabilē est simplē inuariabilē. sed eternitas est mēsura intrinseca ipsius esse dīuini qd̄ simplē est inuariabile. ḡ tc. 3. T. mēsura realiter differens a suo nūc. realiter differt a mēsura q̄ realiter est idem cū suo nūc. sed euū realiter differt a suo nūc. vt pbat̄ ī p̄clusionē secūda. et eternitas est realiter idē cū suo nūc. q̄r sicut se h̄z mēsuratū ad mēsuratum. sic se h̄z mēsura ad mēsura. s̄z esse dei cui⁹ propria mensura est eternitas. et essentia dei siue substantia dei cui⁹ p̄pā mēsura est nūc eternitas. sūt idē oīo realiter. ḡ tc. 4. S̄z forte h̄ instabit aliq̄s p̄ auctorem de causis q̄ ait. q̄ intelligētia parificat eternitati. cū ḡ euū sit mēsura intelligētiae. ḡ euū n̄ videtur ab eternitate differre. R̄ideo q̄ euū dē a vita. Nam fīm bñm Aug. sup. Gen. p̄ma mulier vocata fuit vita. eo q̄ eslet m̄r̄ oīm viuentū. n̄rā autē līa h̄z euā. Ex q̄ apparēt q̄ euū vel euā idem est qd̄ vita. Et q̄r bñm p̄clū eternitas est mensura vite. iō qn̄q; vñū istoz accipit p̄ altero. puta

Conclusio
p̄ma.

Instantia

Solutio.

eternū p̄ eo. et econuerso. Proprietamē lo-
quendo euū non d̄ eternitas simpliciter eter-
nitas principia. et de illa loquitur auctor de cau-

Secunda conclusio. euū et nūc eui differunt realiter. Nam nō mi-

- 1 nor est differentia mensure ad measuram q̄z
sic mensurati ad mensuratū. t̄ h̄ nullū h̄ du-
bium loquedo de p̄pā mensura et intrinseca.
S̄ esse angelī cui⁹ p̄pā et intrinseca mensu-
ra est ipm euū. et s̄ba angelī cui⁹ p̄pā mensura
est nūc eui differunt realiter. ergo et euū et
nūc eui differunt realiter.
- 2 p̄p. sic se h̄ nūc
tpis ad r̄p̄s. sic se h̄ nūc eui ad euū. sed nūc
tpis differunt realiter a r̄pe. nam illa que sūt idē
realiter differentib⁹ in rebus creatib⁹. oportet q̄
inter se differant realiter. sed tempus est idē
realiter quod p̄mus motus. et nūc tpis est
idem realiter qd̄ substantia p̄mi mobilis. vt
declarat frater Egidius doctor noster in scri-
pto sup. iij. phicoz. et in questionib⁹ de men-
sura angeloz. et in multis alijs locis. Cum ḡ
primus motus differat realiter a primo mo-
bili. sequitur q̄ tpis realiter differat a nūc te-
poris. ergo r̄c.

Sot. p̄mo
suo q̄libet
q. vii. et. ij.
q. viii. q. vii.
p̄ Egidii.

- 1 idem realiter cū subiecto lin̄ee. ḡ nechūc pote-
rit esse idem cū mobili qd̄ est subiectū mot⁹.
et per p̄ns subiectū tpis. cū tpis fīt test idem
qd̄ motus.
- 2 p̄p. ex dictis ei⁹ potest argui sic
Illa que sic se habent q̄ vnum potest manere
realiter altero non manente. illa non sunt idē
realiter. sed mobile p̄mū potest manere. nō
manente nūc tpis. q̄ nūc tpis nō potest ēē
sine r̄pe. nec p̄ns sine motu. sed mobile p̄
mū p̄t esser q̄nq̄ erit sine motu. et per p̄ns sine
nūc et sine r̄pe.
- 3 p̄p. sicut se habet temp⁹ ad
motum et mediante motu ad mobile. sic se h̄
nūc tpis ad mutatū esse. et mediante mutato
esse ad mobile. sed sic se h̄ tpis ad motum et
mobile. q̄ q̄ntitas aliquo modo possit concedi
q̄ tpis sit idē qd̄ motus. nullo tamen modo
conceditur q̄ sit idem qd̄ mobile. ergo sic se ha-
bebit hinc ad mutatū esse et ad mobile. q̄ q̄n-
tias possit concedi aliquo modo q̄ sit idē qd̄
mutatū esse nō tamen potest concedi q̄ sit idē
- 4 qd̄ ipm mobile.

p̄ quanto aliqua continua
q̄ntitas minus immediate inest substantie. tan-
to min⁹ p̄t dicit q̄ termin⁹ cōis ad quem p̄t
ei⁹ copulantur s̄ba. sed immediat⁹ inest s̄ba
superficies vel alia q̄ntitas p̄manentis q̄ tpis.

ḡ cuz null⁹ q̄ntitatis p̄manentis continatio-
nē fiat q̄ p̄tes ei⁹ ad s̄bam tāq̄ ad terminū cō-
munē copulent. ḡ nec nūc tpis ad qd̄ partes
tpis. vt ad terminū cōdem copulant̄ poterit eē
s̄ba p̄mi mobilis.

Solutio
Ad. 1.

Ad p̄mū dicendū q̄
similitudo nō currit q̄tū ad oīa alias nō eſſ
similitudo sed eſſet ydem t̄p̄s. vnde ſufficit
q̄ in hoc ſe ſimile q̄ ſicut p̄tes linee continuat̄
in puncto q̄uis p̄nctus nō ſit linea nec p̄
linee. ſic p̄tes tpis continuant̄ in ipo nūc q̄uis
nūc ſit tpis nec p̄s tpis.

Ad. 2.

Ad ſecondū di-
cendū q̄ nūc eſſt idē qd̄ s̄ba p̄mi mobilis nō
quomodo cūq̄ ſumpta. ſed vt fluens eſſt et ut
ſubiectū motui. et iſto mō nō manet s̄ba p̄mi
mobilis nō manente nūc tpis.

Ad. 3.

Ad tertiuſ dicendū q̄ q̄uis similitudo que p̄tendit̄ i
maiori teneat in aliquo. in multis tñ deficit.
vnde ſuo modo maior eſſt similitudo inter te-
pus et motū. q̄ inter nūc et mutatū eſſe. quia
tam tpis q̄ motus eſſt qd̄ ſuccesſiū ſim rem
et ſim rem ſonem. ſed nūc eſſt quid permanēs idē
ſim rem in toto r̄pe. q̄uis mutet ſim ratione.
vt patet. iij. phicoz. ſed mutatū eſſe nō pma-
net nec re nec ratione. ḡ r̄c.

Ad. 4.

Ad quartū di-
cendū q̄ maior p̄t negari ſi vna illaz q̄ntita-
tū eſſt ſuccesſiua. q̄r cōtinuat̄ q̄ntitatis ſuc-
cesſiue non oportet eſſe in eodē genere cū ipa.
q̄r oportet q̄ tale continuit̄ ſit aliqd̄ p̄mantis
alias eſſet p̄cessus in infinitum. ſz continuit̄
q̄ntitatis p̄mantis eſſt in eodē genere cum
tali q̄ntitate. ideo magis p̄ſſibile eſſt continua-
tiū q̄ntitatis ſuccesſiue eſſe ſubstantia q̄z con-
tinuit̄ q̄ntitatis p̄mantis. q̄uis ſimila-
tis q̄ntitas p̄mantis ſubiectū fundetur in
ſubstantia q̄z q̄ntitas ſuccesſiua.

Durand⁹.

Etiā cō-
tra istam ſecondā p̄cluſionē arguit quidaz do-
ctor ſic. In duratōne in diuinitib⁹ q̄ nec habeat
extenſionē nec ſuccesſionē non potest nūc diſ-
ferre ab h̄mōi duratōne. q̄r duratio et nūc nō
diſſerunt nūc ſicut extenſum et in diuinitib⁹. ſed
equum eſſt h̄mōi. ḡ r̄c.

R̄ideo q̄ licet duo ſi
diuinitib⁹ ſimil existentia in eodē ſubiecto
ſeu fundamento diſſerre nō poſſint. tñ ſi ſun-
dant̄ in diuerſis realiter diſſerre poſſunt. ſed
etiam patuit euū ſundat̄ in ipo eſſe angelico
taq̄ ſua intrinſeca mensura. et nūc eui i effen-
tia ipi⁹ angeli. q̄ quidē eſſe et effentia realiter
diſſerunt. ideo maior illi⁹ ſonis auſsumit falſiſ.

**Tertia cō-
clusio**

Tertio dico q̄ euū realiter diſſerunt a tempe.
q̄r ille mensure diſſerunt realiter. quaz mensu-
rata diſſerunt realiter. ſed motus et eſſe ange-
li quoq̄ ſunt tempus et euū diſſe-
runt realiter. ergo r̄c.

2

ta differt a successiva. sed enim est mensura simul tota vel saltem non successiva. tempus autem est mensura essentialiter successiva. qd tc. Major patet. minorum autem in virtute potest Dyo. x. de Di. no. Dicens. Magis proprias existentias mensurantur quo. et ea que sunt in generatione tempore. Ps. mensura tota existens in suo nunc. differt ab ea realiter qd nec ipsa nec aliqua sua pars existit in suo nunc. sed eum cui sit simul totum sibi sanctos doctores existit totum in suo nunc. sed nec tempus nec aliqua pars temporis existit in suo nunc cujus quilibet pars temporis sit diuisibilis. ergo tc.

4 Qd p. q. confab. ait Augustin. Si sens presens tempus semper esset presentis. non esset tempus sed eternitas. cum ergo eum semper sit presentis.

Instantia sequitur qd non sit tempus. Sed forte dicetur qd duratio angelorum cum sit duratio entis creati. non potest esse tota simul. et per consequens erit successiva. et non differt a tempore.

Solutio. Respondet qd esse eternorum quod in natura eius non est successuum sed totum simul qd non equa perfecte sicut ipsum esse divinum. ex video eum mensurans esse angelorum et duracionem eorum dici potest eternitas. quia eum grece eternitas dicitur latine. est tamen eternitas participata. sola enim eternitas rei est eternitas simpliciter. sicut et eae dei quod mensurat est esse simpliciter. ergo tc.

Articulus quartus. **Quantum ad quar-**

rum principale qd multa essent dicenda. tamen ratione breuitatis ad hoc me determino qd non sit unum eum omnium eternorum. quia si esset unum eum mensurans omnia eterna. aut istud eum ponetur in altiori eterno sibi gratiam. et tunc cur qd hoc sit anima Christi. sequeretur qd antequam anima Christi esset creata qd eterna caruissent mensura. aut in altiori eterno sibi naturam. et tunc in lucifero esset mensura omnium beatorum. quod nullatenus esset consonum veritati.

Thomas contra istud arguit doctor communis sic. Si essent plura eua. aut essent simul. aut unum post aliud. Si primo modo tunc essent in eodem nunc. et per consequens illa plura eua essent unum eum. Si secundo modo tunc unum eodum non esset perpetuum. et per consequens non esset eum.

2 Ps. si non esset unum eum in uno nobilissimo eterno qd esset mensura omnium eternorum. hoc maxime esset pro tanto quia omni eterno Deus potest nobis unum eternum producere. sed hoc non obstat.

quia consimiliter Deus potest unum nobilissimum corpus mobile producere qd sit ipsum mobile. et tunc tempus fundatum in motu istius ipsum mobilis unum existens est mensura omnium eternorum. ergo a simili. tc.

Alij ad id 3 Ps. arguit quidam alij sic. Illud quod in essentialiter ordinatis est notius omnibus ceteris hoc est mensura omnium ceterorum. sed supremus angelus est notior omnibus eternis. Major patet. quia mensura debet esse notior mensuratis. Minor etiam patet. quia in intellectuали natura illud quod est perfectius est simplificiter notius.

4 Ps. sicut se habet perfectissimus color ad ceteros colores. sic se habet perfectissimum eternum ad omnia eterna. sed albus color sine albedo propter sui perfectiorem est mensura omnium colorum. ut patet. p. metaphysice. ergo unum eternum puta ipsum propter sui perfectiorem erit mensura omnium eternorum.

5 Ps. quanto aliqua sunt magis ordinata tanto magis reducuntur ad unam mensuram. sed eterna non sunt minus ordinata qd temporalia. ergo omnium eternorum mensura erit unum eum. sicut omnium temporalium unum tempus. Qd illud quod per superabundantiam dicitur unius soli connatur. mensura est huius. quia dicitur. x. meth. qd unum quodque mensuratur minimo sui generis. ergo in omni generi erit una etiam mensura et per consequens in genere eternorum erit unus eternus.

Sed ista non videtur concludere. nam cui eum sit mensuratio duracionis ipso eterno. et omnia eterna non sunt unius duracionis. ut apparet de animalibus hominum. quarum una precedit aliam duracionem. ergo omnium eternorum non erit etiam unum eum. sed unum quodque eternum mensurabitur suo proprio euo tanquam mensura intrinseca. tanquam vero mensura extrinseca mensurabitur per substantia que est Deus. ut patet. x. metaphysice. mensura etiam extrinseca habet causalitatem super ipsum mensuratum. et per consequens non poterit competere cuicunque eterno respectu alterius eterni. cum nullum eternum habeat causalitatem super alterum eternum.

6 Ad primum igitur dicendum qd sicut eternis se habent ad simultatem. sic et eua eorum. sunt enim simul in uno nunc extrinseca et alienae mensure. puta in uno nunc eternitas. sed non sunt in uno nunc proprie et intrinseca mensure. quia ut sic unum quodque eum est in suo proprio nunc. hoc enim interest inter tempus eternitatem et eum. quia tempus

Solutio
Ad. I.

et eternitas.

Nec est totum in suo nūc. nec est idem quod suū nūc. eternitas est tota simul in suo nūc. et est idē qd suū nūc. sed euū est totū simul in suo nūc. nō est tñ idem qd suū nūc. et iō tpus est mēsura fluxibl'z ad nihilabilis. eternitas nec fluxibl' nec annihilabil. sed euū est mēsura nō fluxibl' est h̄ ad nihilabil. Ad secū/ dum dicendū qd accipit nō causa p causa. qz quare euū vni⁹ euīterni nō p̄t esse mēsura oīm euīternoz nō est p tanto qd p̄t̄ potest creare nobili⁹ euīternū. sed est p tanto qd men- lura extrinseca h̄ causalitate sup̄ mensurato extrinseco. vnu aut̄ euīternū nō habet causalitatē sup̄ altero. iō non est simile de p̄mo mo bili respectu tpalium. et de p̄mo euītero respe ctu euīternoz. qz tpalia dependent a p̄mo mo bili et a motu suo caliter. qz si de saceret vnum alius nobili⁹ p̄mū mobile etiā ab illo omnia tpalia essent apta nata dependere. sed vnum euīternū non dependet ab alio euītero qz tumcūqz nobiliter creato. omnia em̄ euīterna dependent immediate a deo. et ideo qz quis tē p̄pus fundatū in motu p̄mi mobilis sit mensura oīm tpalium. tñ euū fundatū in p̄mo euītero non est mensura omniū euīternoz.

Ad tertium dicendū qz quis per illam rationem possit probari qd deus sit mensura omniū euīternoz. non tñ hoc pbatur de aliqz euītero. nam non quodlibet notius est mensura cuiuslibet ignorioris. sed solum quod sic ē notius p̄ ipm facit ad esse ipsius ignorioris.

Ad quartum dicendū qz sicut omnes colores reducunt in vnum colorem puta in albedinē tāqz in mensuram extrinsecam. sic vtz in eodem. p̄ meth. omnes substantie reducuntur in vnam substantiam que est deus. omnia ergo euīterna reducunt in vnam mensuram extrinsecam. scilicet in ipsam euīternitatē dei non autem in aliquid euū qd sit in aliqua creatura. Et per istud idem patet ad quintum. vel dicenduz qz deus potest dici p̄mū euīternū. Nam euīternū dicitur omne illud quod est extra vite terminū. hoc est cuius vi ta non habet terminū. sic ergo accipiendo potest concedi p̄mū euīternū esse mensura extrinsecam omniū euīternoz.

Ad sextum dicendū qz deus potest dici illud minimū. qz ibi minimum accipit p̄ simplicissimo. Ad argumentū p̄ncipale dicendum qz minor est neganda cum sua probatione. quia qz quis in operationibz angeloz sit successio. quia operatōnes angeloz tempe mensurant. licet hoc tempus sit alteri⁹ rōnis a tpe fundato in mo

tu p̄mi mobil. nō est tñ successio s̄ esse angeloz nec per sequens in euo. Unde ex hoc qd esse angelorum deficit ab esse dei quamvis possit argui qd sit annihilabile. non tñ sequitur. ex hoc qd sit successuum siue fluxibile. ergo non concludit.

Istuc est tē. Postqz magister tractauit de tempore seu initio creationis ipoz angelorum. Hic ostendit locum prime habitacionis eoz. Et duo facit. Nam primo circa hoc p̄mittit suā determinatiōem. Secundo circa determinata mouet vnam questionem. et adiungit suām responsiōem. ibi. Hic queri solet. Prima in duas. Nam p̄mo inuit angeloz locum et habitatiōem. Secundo ponit angeloz ad corpalem creaturā quandaz assi milatiōem. ibi. Similē ergo visibilium. tē. Prima in tres. Nam p̄mo ostēdit ab initio angeloz celū fuisse eoz habitatiōem. Secundo noiat illud celū ostendendo ei⁹ qualitatēm et p̄ditōem. Et tertio p̄dictoz addit recapitu latōem. Secunda ibi. Terci appellat. Terci ibi. Ex his liquet. Circa illā lectōnem quero hanc questionem

Ornum celum empyreum sit lumenosum. Ervidet qz nō. qz i rebus dyaphanis qzto res ē materialior et magis h̄ p̄dēlatas p̄tes materiales. tāto ē lucidior. H̄z celū empyreū cū sit corp⁹ nobilis simū debet esse maxime formale et min⁹ abundare in p̄tibz materie. ḡ tē. Maior p̄t. qz ut d̄r in de celo et mūdo. ex h̄ stella ē lucidior p̄ sui orbis. qz est densior et spissior. vnde ppter sui raritate ignis in spera sua nō lucet. modicum em̄ ibi h̄z de materia ppter sui puritatē. In contrariū est migr in ista secunda distinctione dices. qz illud celū d̄r empyreū siue igneū non a calore sed a splendore. Hic qz tuor sunt videnda. Primo em̄ videnduz est de isto celo empyreō. Secundo de celo crystallino. Tertio de firmamento seu de celo stellato. Et quarto de septem celis planitarum.

Quantū ad p̄mū
p̄mo videbitur vtrū existentia istius celi possit probari necessaria ratione. Secundo dāto qz hoc non possit pbari necessaria rōne ipso tñ i cē supposito. videbit utz possim⁹ ostendere Articulus p̄mus

Prima cō
clusio.

- quale sit istud celū. **D**uo ad p̄mū p̄ono du-
as p̄clones. **P**rīma ē. q̄ celū decimū esse qd̄
sancti appellat empyreū non p̄t oñdi necessa-
ria rōne. **Q**uia illud qd̄ s̄bterfugit intellectū
hois manētē i suis puris natalib⁹ h̄ nō p̄t per
hoiez pbari p̄ statu p̄nt⁹ vite. sed eē celū deci-
mū qd̄ appellat empyreū s̄bterfugit intellectuz
hois manētē i suis puris natalib⁹. ḡ r̄c. **M**a-
ior p̄t. p̄to minore. q̄r nihil ē i intellectu qn
pus fuerit i sensu. vtz p̄mo posterioz. q̄r defi-
ciētē sensu deficit sc̄ia q̄ est s̄m illū sensu. ḡ illd̄
qd̄ nec p̄ se nec p̄ aliud ē aliq̄ sensu p̄ceptibile.
h̄ nataliter seu ex puris natalib⁹ nō est intelli-
gibile. nec p̄ p̄ns sufficiētē inuestigabile. sed
celū empyreū nec sc̄ipo nec mediāte aliq̄ suo
effectu est sensu p̄ceptibile. ḡ r̄c. **P**. quicqđ
natali t̄ necessaria rōne est inuestigabile. hoc
a phis vel est sufficiētē inuestigatu vel saltez
aliq̄ mō tactū. sed null⁹ phoz aliqd̄ tetigit de-
isto celo. vt iſra patebit. ḡ r̄c. **S**uert nō
null⁹ q̄ iſta p̄clonez nitit̄ arguere. **P**ro sic
1. Deū ēē est natali rōne inuestigabile. ḡ celū
empyreū esse erit natali ratiōe inuestigabile.
Ancedēs p̄t ex his q̄ sc̄p̄si lib. p̄mo. dist. iij.
Probat ḥna. q̄r illud qd̄ min⁹ est elongatū a
sensu t̄ fantasia. illud maḡ videt̄ esse inuesti-
gabile natali rōe. s̄z celū empyreū cū sit corpo-
reū est min⁹ elongatū a sensu t̄ fantasia q̄ de⁹
q̄ est penit⁹ incorpore⁹. **P**. nos possumus
subas separatas natali rōne inuestigare. ḡ t̄ ce-
lū empyreuz. An̄s p̄t. viij. phicoz. t. xij. meth.
Lōseq̄ntia etiā p̄t. q̄r cū nr̄m intelligere vel
sit fantasia vel nō sit sine fantasia. vtz p̄mo d̄
aīa. t̄ op̄ret intelligētē fantasmatā speculari
vtz. iij. de aīa. ḡ celū empyreū qd̄ p̄t h̄rēy dolū
seu fantasma i ymaginatōe. vel fantasia cum
sit corp⁹ seu corporeū maḡ erit inuestigabile
q̄z s̄ba separata. cui⁹ nullū p̄t esse ydolū seu fan-
tasma. **P**. phus. viij. phicoz ait. qn̄ aliqd̄
est h̄ t̄ h̄. si vñ illoz inuenit̄ separatim. t̄ alterz
poterit separatim inueniri. Clerbi grā sic ibidez
ait phus. q̄r inuenit̄ aliqd̄ qd̄ est mouēs t̄ mo-
bile. t̄ inuenit̄ aliqd̄ qd̄ ē mobile t̄ n̄ mouēs.
ḡ inuenit̄ etiā mouēs ī mobile. seu motorīmo-
bilis. s̄z inuenit̄ aliqd̄ celū dyaphanū seu trās-
parēs t̄ lucidū. sic est qd̄libet celū planetarū.
et inuenit̄ celū trāsparēs t̄ n̄ lucidū. sic ē ce-
lū crystallinū. de q̄ iſra patebit. ḡ erit celū lu-
cidū t̄ n̄ trāsparēs seu dyaphanū. qd̄ nō p̄t
ēē aliqd̄ n̄li celū empyreū. **P**. illd̄ qd̄ h̄z influē-
tiā iſta iñferiora realez. h̄ p̄t nataliter inue-
stigari mediāte suo effectu. s̄z celū empyreum
h̄z influentiā realē iſta iñferiora ut patebit

infra dist. viij. ḡ r̄c. **S**ed iſterōnes q̄uis. Cōtra op̄i
sint aliq̄ mō pbabiles t̄ appentes. t̄n nō sūt nōnem
necessarie t̄ existentes. ḡ anteq̄ ad eas respon-
deā p̄ono sc̄dam p̄clusionem. et est hec q̄ celū. **S**ed a cō-
clusio. empyreū esse. potest aliquo mō declarari pro-
babili p̄suasionē. Et iſtud patet ex intentōne
beati Augustini sup. Gen. ad litterā. ca. viij.
vbi sic arguit. Omne quod mouēt iñnititur
alicui immobili. Et h̄c p̄positōnez declarat
inductiue. q̄r digit⁹ nō mouēt nisi palma sit
fixa. Nec palma mouēt nisi fixo articulo cubi-
ti. nec cubit⁹ mouēt nisi fixo humero. Et sic
discurrendo p̄ singula ostendit q̄ semp corp⁹
motu p̄supponit corpus īmobile. cū ḡ nouēz
celi sūt mobiles. vt iſra patebit. ḡ videt̄ q̄
p̄supponat decimū celum qd̄ sit īmobile. ḡ r̄c
Susta aſratio licet sit aliq̄ modo pbabilis.
nō est t̄n naturalis t̄ necessaria. q̄r naturalis
phus nō p̄cederet q̄ aliqd̄ corp⁹ eff̄ īmobile
cū exp̄sse ponat Aristoteles. viij. et. viij. phicorū q̄
omne corp⁹ est mobile. t̄ omne mobile corpus.
Item diceret phus q̄ licet illud qd̄ moue-
tur in aliq̄ motu recto requirat aliqd̄ stabile i
q̄ mouēt. ppter h̄ em̄ loc⁹ d̄r qd̄ īmobile. viij.
phicorū. t̄n celū nō mouēt iñ aliq̄ s̄z solū circa
aliqd̄. ḡ nō exigit rōne sui motus aliqd̄ īmo-
bile in quo mouēt. s̄z circa qd̄ mouēt. t̄ hoc d̄
facto dat̄. puta ip̄m centru terre. **A**d p̄mū Ad rōnes
ductū p̄tra p̄ma p̄clusionē ego p̄lequentiā. **S**ed p̄clonez
quia veritas iſt⁹ p̄positōis. deus est. ita patz
ex effectib⁹ quos videm⁹ in creaturis. q̄ iſta
p̄positio ap̄d sap̄ietes p̄ se nota est. Propter
quod ait apostolus ad Ro. p̄mo loquens de
cognitōe gentiliū quam habuerūt de deo. In
uiſibilia dei per ea que facta sunt intellecta cō-
spiciuntur. sempiterna quoqz virtus eius et
diuinitas. ymmo etiam Aristoteles nō solū
deum esse. verū etiam vñ deum esse quasi ne-
cessaria ratione deducit. xij. meth. circa finem
Sed celū empyreum esse nō appetet euide-
ter ex aliquo effectu nobis noto in creaturis.
Ad probationem dicendum q̄ licet deus i se
acceptus sit summe elongat⁹ a sensu et fanta-
sia. tamen effectus deum ostendentes nō sūt
elongati a sensu vel fantasia. **A**d secundū
dicendum q̄ per motū celi necessaria ratiōe pro-
bamus s̄bas separatas esse. sed per nullū effe-
ctum possumus pbare celum empyreuz esse.
Ad tertiu dicendum q̄ naturaliter loquēdo
tūc maior n̄ ē vñ iñsaliter. q̄z t̄n hoie uata-
liter stant simul s̄bas t̄ accidens. in deo suba
sine omni accidente. t̄n nō p̄t dari nataliter
aliqd̄ accidēs sine oī s̄ba. cū nataliter accidēs

esse sit in esse. utrūque. meth. vnde tale accidēs nō eēt accidēs. qd est dicitio. qz omē accidēs vel actualiter inheret sibiecto. sic est qdlibz accidēs sue naturae terelictū. vel salte aptitudine inheret. sic sūt accidēta in sacramento altari super naturaliter separata. tale at accidēs qd ex sui nata esset sine sibiecto statet p se. et nec actu nec apertudine inhereret. **E**tia falsū assumit in minori cū dī. qz celū crystallinū nō ē lucidū. qz nū min? sūt multo magis celū crystallinū illuminatur a celo empyreo. qd in oī sui pte lucet sicut sol vel sicut clarissima stella. qz qdcūqz celum planetarū illūret a sole. **E**tia dato qz rō concluderet. tūc tale celū de qz cludit nō eēt celū empyreum. qz h̄ celum nō solum est luciduz sūt etiā est trāsparens. alias beati non possent se

4 mutuo videre i illo celo. **A**d quartū dicēdū qz qdū celū empyreū h̄ influentiā in ista inferiora. tñ de illa influentiā naturaliter nihil cōstat nob. tō p illā influentiā cum naturaliter sit nob̄ ignota non possum⁹ celū facere notū. seu pbare ipm esse. sūt magis econuso p̄supponētes h̄mōi celū esse. tūc p celū illud pbam⁹ iā dictā influentiā. **Q**uo ad scđm pono qttū or dclōe. **P**rima est p̄supposito ex dictis scđoz qz celū empyreum sit. tūc p̄t pbabilitē ostendi qz istud celum sit excellēter lucidum.

Scđa qz sit fm qd trāsparens seu dyaphanū. **T**ertia qz sit invariabile. **Q**uarta qz sit imobile. **P**rima p̄clōne p̄b sic. Nobilissimū corp⁹ debet excellēter habere nobilissimā qlitatē corporalē. sūt celū empyreū ē corp⁹ nobilissimū. cū sit habitatio btoz. t lux ē nobilissima qlitas inter oēs qlitates corporales. ḡ tē. **S**z oppositū isti⁹ ponit qdā opinio dupli rōe. **P**rimo qz celū empyreū ē maximū oīm corp⁹. ḡ si eēt lucidū excellēter. tūc nūqz haberem⁹ noctē. qz nō obstante solis absentia lumē isti⁹ celi sufficiēter illūinaret totū gerē. **S**cđo qz celū empyreū est corp⁹ maxime formale inter oīa corp⁹. ḡ nō p̄t ee excellēter lucidū. Antēdēs p̄t. qz quanto corp⁹ est nobili⁹ tanto est formalis t min⁹ h̄ de materia. p̄na etiā p̄t. qz quanto celeste corp⁹ est lucidius. tanto est spissius. t p̄n⁹ magis abundat in materia. ppter h̄ em̄ stella est lucidior p̄s sui orbis. qz est spissior p̄s sui orbis. rario ra vero min⁹ lucet. tō em̄ ignis nō lucet i sua p̄pā spera. qz ibi ē rarissim⁹ t maxime formalis min⁹ h̄is de materia qz ignis qz vtūmū h̄ inferi⁹. **S**z ista nō p̄cludūt. qz fm scđos p̄ctores istud celū dī empyreū. id ē igneū. non

Inquisitō
scđa articu
li p̄mi p̄n
cipalis.

Prima cō
clusio p̄ba
tur.

Opiozria

Lōtra op
nionem

Solo.

seq̄ntiā. Nā sic luna qz obſistit visui t nō ē Ad. 1.

trāsparens auſert nob̄ lumē solis qn̄ interpo
nit inter nos t sole. sic octaua ſpera. qz ex illa ſui pte eſt trāsparens t dyaphana. t ex oī ſui pte obſistit visui nō. tō celū empyreū nō p̄t lumē a ſe deriuatū ad nos trāſfundere p octa
ua ſperā vel p ipm firmamētū. **F**orte diceſt
qz iſta ſolutio impedit p̄clōne p̄dictā. qz fm
astronomos ſol dī qz ſol⁹ luſcē. t h̄ p tanto.
qz ſol⁹ ſol h̄ lumē a ſeipſo t nō ab alio corpe.
om̄ia aut̄ alia lumīaria corporalia lumē corpora
le h̄nt a ſole. t h̄inc eſt qz ſol dī fons totius lu
minis corporalis. sūt firmamētum mediat inter
ſole t celū empyreū. qz celū empyreū nō potest
a ſole recipi lumen. t p̄n⁹ nō erit lucidum.

Rndeō qz celū empyreū cū ſit p̄mū t nobis
lūſimū om̄iū corporū. Ideo a nullo alio cor
pore poterit depere. ergo tantūmodo habet
a deo effectiū lumen ſuum et non a ſole. vel a
quocūqz alio corphere. ſtelle autem firmamen
ti et om̄ia alia lucentia citra firmamentū nō
habent lumen a ſe. ſed tantūmodo a ſole. t
ideo respectu talium dicitur ſol quasi ſol⁹ lu
cens. id eſt. ſolus luſem a ſe habens. **A**d

Ad. 2. secundū dicendū qz consequentia nō eſt vera

Ad pbatōne dicendū qz licet in natura ele
mentoz spissiora ſint indigniora. ignis em̄ ē
dignissimū elementoz cū ſit rarissim⁹. t terra
viliſſimū elementorum cū ſit spississima. in
natura tamē celeſti eſt econuerſo. ſtella enim
eſt nobilissima pars ſui orbis. cuz ſit spissiſſima.
Appellando etiā formalius illud qd eſt
actiuus. tunc in natura celeſti magis spissa:
ſunt magis formalia. ſtella enīz cū hoc quod
eſt spissior pars ſui orbis. eſt etiā actiuor
pars ſui orbis. **S**ecundū dico qz iſtud ce
lum eſt aliquo modo transparens ſeu dyaphanum. quia talis dispositio localis que fa
cit ad delectatōem beatoroz non debet denegari
loco ſeu habitatōni eoz. ſed transparens ſeu
dyaphanitas eſt huiusmodi. ergo tē. Ma
ior patet. quia cum in beata vita pfecta t ple
na ſit delectatio. nihil denegabitur ibi quo aig
geri potest beatorū delectatio. Minorem pro
bō. quia magna delectatio eſt preſentialiter vi
dere amicuz. iuxta illud quod ait Aristoteles
ix. ethicoz. Delectabilis eſt preſentia amico
rum. Et infra ſeddit. In amantibus videre de
lectabilissimum eſt. Sed quilibet beatus eſt
amicus alterius fm perfectam caritatez. ergo
corporali viſione in vita beata reſuſciat̄ cor/
poribus ſe mutuo detinet videre. hoc autem
fieri nō poſſet. niſi celū in qz habitat eſſet dyas

Secunda

conclusio.

Ratio

Instantia

phantū alias em̄ obſiſteret viſuſ in tm̄. q̄ rādī viſuales nō poſſent attingere obiectū. nec ſpecies obiecti poſſe venire ad oculū. Forte diceret q̄ ſicut p̄t; ex p̄cedentib; quāto aliqd in naſa celeſti eſt lucidū tāto eſt ſpiffiſus. ſz tu dicis in p̄ma p̄clone iſti inq̄ſitōis. q̄ celū em̄ pyreū eſt excellēter lucidū. ḡ erit excellēter ſpifliſum. t p̄ dñs nullo mō raz̄ ſeu dyaphanum. et ſic videt q̄ iſta p̄cluſio contradicit prime.

Rñdeo q̄ licet ph̄ice loq̄ndo. q̄nto aliqd i celo eſt lucidū tanto ſit ſpiffiſus. tñ ad h̄ non eſt artata diuina potētia qn possit etiā i ranſi mo corpetantā vel maiore luce inducere q̄ p nūc ſit lux ſolis. Et q̄r decēs eē videt ut corpora lis habitatio btōz ſit valde lucida t amena. t cū h̄ traſpareſ ſe peruia ut mutuo ſe poſſint videre. iō nō obſtantē celi empyreī magna lucideitate. illud celū tantā h̄ ſtraſparentiā t raſtatiē. quāta ſufficit ad clara ſiocūda corpora le viſionē ipoz btōz. Tertio dico q̄ loquēdo p̄pē de variatōe ſeu alteratōe. tūc illud celū e inuariabile ſeu inalterabile. q̄r illud qd n̄ paſtitur pegrinas imp̄ſſiones h̄ nō variaſ nec al terat p̄pē. ſz nullū celū de q̄ locut̄ eſt aristoteles patet pegrinas imp̄ſſiones. vt ipē pbat in libro celi t mūdi. ḡ multo min⁹ celū empyreū patet hm̄i pegrinas imp̄ſſiones cū ſit nobis ſiſtimū celoz. Forte diceret q̄ vox corporalit eſſe nō p̄t hñi in corpe rarefactibili t ſed densibili. t p̄ dñs p̄pē variabili. ſz poſt mortuorū reſurrectōeſ beati deū voce corporali laudabūt ac ſibi mutuo loquēt. ḡ tē. Maior patet. q̄ de aia. Minor etiā p̄t. q̄r decēs eſt q̄ lingua eoꝝ deſeruiat in vita brā ad diuine laudis p̄ conū. t mutue ſocietatis amiciciā exp̄mēdā.

Rñdeo q̄ reſuſcitatis corpib; btōz. ipſi beati habebūt in gutture ſuo aerē ſibi cōnatūralē. q̄ qđem aer cū p̄ naturalia inſtrumenta reuerberat ad vocalē arteriā. tūc in reali motōe et ſcissionē illi⁹ aeris eſt vox realiter. a q̄ voce reali vſteri⁹ p̄ ipm celū multiplicabit vox intentionaliter in tm̄ q̄ quilibet p̄t alterē audire. t quilibet p̄t alteri intentōem ſuā etiā vocaliter. exp̄mēre. q̄uiſ ipm celū non ſit p̄pē rarefactibile vel cōdensabile. variabile ſeu alterabile. ſic em̄ nūc vox ab ore hois plata ml̄to remo tuis audiſ q̄ aer realiter p̄ vocem ſcindat ſeu moueat. quia licet neceſſe ſit illud in quo ē vox realiter moueri et aliquatenus alterari. tamen intentionaliter poſteſt eſſe vox ſeu ſonuſ in aliquo corpore ſine ſuī alteratōe pro pua et reali. Unde quando loquimur qđiu aer ad tumultuatōnem vocis realiter moue/

tur. tamdiu in ipo aere eſt vox realiter. ſz celsante aere ab huimodi tumultuatōne t res ali motione. non multiplicatur vſterius vox ſeu ſonus niſi intentionaliter. ſic in gutture et in ore beatorū eſt vox realiter. in celo autē ſolū intentionaliter.

Quarto dico q̄ iſtud celuz eſt imobile loquendo d̄ motu locali. q̄r proprius locus illorum qui ſunt in perfecta quiete debet eſſe immobilis. ſed celum emp̄reum eſt proprius locus beatorum qui ſunt in perfecta quiete. ergo tē. Maior patz. quia proprius locus ad locatum habet aptitudinem t conformitatē. minor patz ex dictis san

Ratio.

ctorum multoz hic in littera. Sed contra iſtam conclusionē arguūt quidam ſic. Om̄e corpus eſt mobile. quia dicit ph̄us in phisi

Cōtra con cluſionem

cis q̄ om̄e corpus mobile et om̄e mobile corpus. ſed celum empyreū eſt corpus. vt de

z

ſepatet. Ip̄. om̄e corpus naturale eſt mo bilis. ſed celum empyreū eſt corpus naturale.

ergo tē. Maior patet. quia natura eſt princi piū motus et quietus eius in quo eſt. vt d̄. i. ph̄icoz. Minor pbatur. quia om̄e corpus aut eſt naturale aut mathematicū. ſed celum empyreum nō eſt corpus mathematicū. ergo erit corpus naturale.

3

Ip̄. angelis ſunt mobiles. ergo et celum empyreū eſt mobile. cōſequentia patet. quia nulla rōne videtur q̄ corpus ſit immobilius ſpū. probat antecedens.

quia in libro Job dicitur de angelis. Qui ſer uiunt ei nō ſunt ſtabiles. et i angelis ſuis rep erit prauitatē. Et h̄ ap̄lum. angelis ſunt am ministratorū ſpū in ministeriū miſſi eorum qui electi ſunt ad ſalutem.

Solutio

Ad p̄m dī cendū q̄ ph̄us in hoc ſuit deceptus q̄ nūl lum corpus credidit eſſe ſup ipm p̄muſ mo bille. et quia om̄e corpus eſt in ſra p̄muſ mobile aliquo modo depeñet ab eo. et p̄co sequens eſt mobile. nam illud qđ depeñet a mobili oportet aliquo modo eſſe mobile. idō apud ph̄m iſta p̄poſitio reputabatur p̄ ſe ve ra qua dicitur. om̄e corpus eſt mobile. ſed i ūrei veritate p̄poſitio eſt falſa apud xp̄ianos.

q̄ p̄nūt aliqd corp⁹ ſup ipm p̄muſ mobile. p̄nūt indepeñes a p̄mo mobili. ſic eſt ipm celū empyreū.

Ad. 2.

Ad ſcdm dī cendū q̄ corp⁹ d̄. na ſale dupl̄r. Cno mō eo q̄ ſit p̄poſitū ex mate

ria t forma q̄ dīcūt naſa. vtz. q̄. ph̄icoz. Alio mō eo q̄ ſit affeſciū t diſpoſitiū ſeu informatiū q̄litatib; naturalib; actiūs t paſſiūs. t iſto ſcdō mō accipieđo corp⁹ naſale. tūc oē corp⁹ naſale naſaliter eſt mobile. t d̄ iſto p̄cedit ar

gum̄tū. ſz celū empyreū ſolū p̄mo mō p̄t dīcī

naturale. cū sit dpositū ex materia & forma. et nō scđo mō. cū non sit substratum contrarijs qualitatib⁹ actiuis & passiuis. Nam si h̄mōi qualitates haberet tūc necessatio esset corruptibile. Potest erā corp⁹ pmo mō acceptu⁹ eē mobile scđm locū. qn̄ hoc requirit ordo vniuersi. vtz in motu vīm celoz q̄ sunt infra celū empyreū. motum autē celi empyrei nō requiri⁹ ordo vniuersi. sed poti⁹ requiri⁹ imobilitatē eius ppter statu⁹ beator⁹. quorū pprīus locus est celū empyreū. Ad tertium dicendū q̄ tūc motus angeli et motus corp⁹m sīnt diū sarum rōnum. ideo nō p̄t vñ sufficiēter pba ri p alterum. Dato em̄ q̄ nullū corpus mouere. angelus nō minus poss̄ moueri q̄ si omnia corpora mouerent. quodmō autē angelus moueāt dixi in primo lib. dist. xxvij. articulo. ij. conclusione. iiii. Est tñ hic notandū q̄ celum empyreum nō dico sic imobile. qn̄ si deo placeret eque bene posset moueri sicut & ceteri celi. sed p tanto dī imobile. qz ordō vniuersi nō requiri⁹ motu ei⁹. et ipē de⁹ nō sbie cit tale celum virtuti alicui⁹ creature q̄ moue at ipsum.

Articul⁹ 2 Quātum ad secun-

Prima conclusio.

dum articulū pmo videndū est vtrū ostēdi possit necessaria rōne q̄ sit quoddaz celū mobile sup octauā spērāz. Scđo cui⁹ naturē sit illud celū. Quod ad p̄mū dico q̄ sic. qz illud qd̄ mouet diversis motib⁹ nō p̄t esse p̄mū mobile. sed octauā spēra mouet diuisis motibus. ḡ zc. Maior p̄z. qz p̄mū in quolibet genere est mensura ceteroz. vt dī. x. meth. mensura vero debet esse vna & simplicē. vtz ibidem. ḡ p̄mū mobile debet moueri vno simplicissimo motu. vt ei⁹ motus veraciter sit mensura omniū ceteroz motuū. Minor patebit in tertio articulo istius questiois. P̄. om̄e m̄l̄plex et disforme p̄supponit aliqud̄ simplex & vñiforme. sed qdlibet celoz visu immediate pcepti viliū mouet multiformiter. vt infra patebit.

Instātia.

Solo.

Si forte p̄ istud diceret. qz nū h̄il est in intellectu qn̄ p̄us fuerit in sensu. vtz ex superiorib⁹ allegatis. s̄z nullū celū exīs sup firmam rū est s̄hiliū pceptibile. Nam si aliq̄ sensu hō fieri debaret maxie videtur de sensu visus. et h̄ nō. qz octauā spēra in nulla sui pte ē petiēt abilis visu. t̄o p̄prie dī celū. qz celat & abscondit a nob̄ om̄e qd̄ est supra ipam. R̄ideo q̄ licet nonū celū nō cadat imediatib⁹ sensu. tñ ex sensatis sufficiēter p̄t oñdi. nam cū sensu

si p̄cipiebat multiplex motus octauē spēre. ex h̄ necessario excludebat & octauā spēra nō erat p̄mū mobile et p̄ d̄sequēs oportet eē qd̄. dā celū sup octauāz spērā cui⁹ motus sit simplex & vñiformis. ac p̄ d̄sequēs p̄mū oñm̄ motuū. Quo ad scđm dico q̄ istud celū nō ē d̄ natura elementari. qz corp⁹ natūl̄iter icorruptibile nō est elemētu⁹ nec ex elemētis. s̄z poti⁹ ē de nāta q̄nte essentie. s̄z celū exīs sup firmam rū est natūl̄iter incorruptibile. ḡ zc. Maior p̄z. qz tam elemēta qz ex elemētis p̄posita sūlt natūraliter corruptibilia. Minor etiā p̄z. qz fm Aристo. t̄ suū cōincitatorē in celestib⁹ cor- p̄prio n̄c̄q̄ malum n̄c̄q̄ corruptio reperitur.

P̄. firmamentū & celi planez nō sūlt de natura elemētari. ḡ nec istud celū. p̄z añs s̄ li- celi & mūdi. Probat d̄seqn̄tia. qz p̄mū mobile nō est d̄positus his mobilib⁹ q̄ sūlt ctra ipm̄. sed istud celū est p̄mū mobile. vt infra patebit.

S̄z p̄ istud est qdām op̄id q̄ poit q̄ istud celū sit vere aqueuz seu de nāta aque.

qz dī Ben̄. p̄mū q̄ fecit d̄ firmamentū & diui- sit aquas q̄ supra firmamentū sunt. ab aquis q̄ s̄b firmamentū sunt. Qd̄ attēndēs aug⁹ sup Ben̄. ait. Qualitatē aque supra firmamentūz esse nō dubitam⁹. Maior est em̄ h̄ scripture auctoritas qz d̄mis ingenij hūani capacitas.

P̄. illud qd̄ excessiue est frigidū. h̄ est de na- tura aque. istud celū est excessiue frigidū. ḡ zc Maior p̄z. qz p̄ma q̄litatē aque est frigiditas. ḡ quicqd̄ est excellēter frigidū. oportet q̄ sit de nāta aq̄. minorē isti p̄bat p̄ h̄ q̄ saturn⁹ est frigidissim⁹ planetaz. quā frigiditez vt dicitur saturn⁹. d̄seqt̄ ex p̄pinq̄tate ad istud frē- gidiſſimū celū. qz inter oēs planetas saturn⁹ est p̄pinq̄t celo cristallino. H̄ic est ad- uertendū q̄ ppter m̄l̄cas auctat̄es sacre scrip- ture q̄ sonare vident̄ aquas eē sup celos. bea- tūs aug⁹. q̄ ad h̄mōi aquas recitat duas op̄i- hōnes. Una⁹ recitat. ij. sup Ben̄. q̄ ponit q̄ ille aque q̄ sup celos sunt sint aquæ elementa- res eiusdē speciei cū isti aq̄s inferiorib⁹. Quia cū scripture sacra nō distinguat istas aq̄s ideo nō videatur q̄ nos debeamus distinguere.

P̄. sicut videmus in homine qui est mi- crocosmus. hoc est minor mundus. sic debe- mus iudicare de maiori mundo. sed in homi- ne cerebrum quod est frigidior pars corpo- ris humani tenet locum superiorēm q̄ corūl̄ epar que sunt partes calidiores. ergo et ī ma- iori mūdo aque possunt tenere locū altiorēm.

P̄. in psalmo dicit. Extendens celum si- cit pellem. qui regis aquis superiorez eius.

Secunda conclusio.

Opinio p- ria.

Note

Opio. r.

4

6 *U. p. aque q̄nq; descendūt de celis. ḡ a que ut supra celos. Cōseq̄ntia patz. qz si in celis seu sup celos nō essent aque. tūc de ip̄is nō possēt descendere aque. Antecedens p̄z Gen. vii. vbi dī. cataracte celi aperte sunt pluit quadraginta dieb̄ z. xl. noctib̄. Sed ista opinio stare nō p̄t. qz corpora eiudē nature prime debent habere unū locū naturale. ḡ si sup firmamēto essent aque. tūc vel iste aque inferiores essent extra suū locū naturale. et p̄ seq̄ns naturaliter ascenderet ad illas aquas supiores. vel ille supiores violenter supius detinerent. eo q̄ naturaliter deberent descendere ad istas.*

Instantia

For̄te ad istud dicerēt illi dī ista grossa opinione q̄ ille aque supius existentes nō possūt descendere nisi aperiant cataracte celi. quibus apertis hm̄oi aque naturaliter descendunt. sic apparuit tpe dīlūnij. *Sed nec istud valz qz in sup̄celestib̄ nū h̄i est violentū. vt p̄t p̄phm in de celo z mūdo. sed p̄ om̄i tpe quo cataracte nō essent aperite tūc violenter tenerent supius ille aque.*

Instantia

For̄te adhuc dicereb̄ q̄ ppter elongatōem rei a suo p̄prio loco minuit appetitus ei ad locū. Ista em̄ est causa quemotus naturalis est tardior in p̄ncipio et ē velocior in fine. qz in p̄ncipio illi mot̄ ipum mobile ppter elongatōez a loco nō habet tm̄ appetitū ad locū q̄zum habet in fine q̄n appropinquit ad ipm locū. Sed iste aque que sūt sup firmamēto maxime distāt a loco ista/ rū inferiorū aquarū. iō modicū vel nullū appetitū habent ad istū locū deorsum. z p̄ conse quēs nō tenent supius violenter. qz h̄ solūm est violentū qd̄ est p̄tra naturalem appetitū.

Solutio.

Sed nec istud valet. qz natura quantū dat de forma tm̄ dat de loco. hoc est de natura appetitū ad locū. vtz. viij. ph̄icoz. Sz fm̄ istos ille aque hant verā formā aque. ergo manente tali forma sp̄ manet appetitū ad locū. p̄tra quē si res detinet violenter detinetur.

Instantia cū solutōe.

Quō aut ignis inferni possit p̄petue manere in inferiorib̄ p̄tib̄ terre. vbi est locū maxime deorsum nō obstante q̄ naturalis locus rot̄ ignis sit sursum. hoc dño cōcedente determinabo in q̄rto libro circa finē q̄n tractabo de loco penaz ipoz dānatorz.

Solutio rationum.**Ad. 1.**

Dicendū q̄ p̄ aquas sup firmamēto nō intel ligunt aque elemētares. qz p̄tra naturale or dī. vñūsi esset q̄ corruptibilei situ suo transcederet incorruptibile. s̄ intelligit celuz cri stallinū. qd̄ fm̄ astronomos dī pm̄ mobile. Ad dictū Augustini dicendū q̄ fm̄ Aristotelem. q. de aīa. aer et aqua p̄nenerūt cūm corpō

re p̄petuo in dyaphanitate. Dicit ḡ super fir māmēto esse aque qualitas. qz ibi est dyaphanitas.

Ad. 2.

Ad secundū nego minorē. qz illō celum non dī celum aquuz a frigiditate sed a dyaphanitate.

In p̄batione etiam falsum assumūt. qz si saturnus reciperet frigiditatem ab hm̄oi aquis. tūc saturnus esset corruptibilis. qz quicqd̄ est s̄biectum qualitatib̄ acti uis z passiuis hoc est corruptibile.

Vnde saturnus non est formaliter frigidus sicut isti ymaginant sed virtualiter. Item stelle fir māmenti essent multū pp̄inquieres talibus aquis. qz saturnus. et tm̄ aliquē de illis stellis sunt calidissime virtutis. vt appareat de stellis que sunt in signis estiualibus.

Ad. 3.

Ad tertium dicendum q̄ nos debemus distinguere inter illas aquas z istas. qz ad hoc cogit ratio na

turalis. cui sacra scriptura nō p̄tradicit. maxie in talibus vbi non est articulus fidei. qz Ad

Ad. 4.

quartū dicendum q̄ quis in hoc sit simile dī hominē qui dī minor mundus. et de mundo vniuersali. qz sicut sol tenet medium situz in ter planetas. sic cor hoīs tenet mediuū inter p̄tes supiores z inferiores ipsius hominis.

Ad. 4.

pp̄ter hoc nō p̄ dici q̄ ppter frigiditatē hu mani cerebri tenet locū altiorē corde. aliquē aque elemētares z corruptibiles teneat locuz altiore firmamento z ceteris corpib̄ celestib̄ qz naturale rōis iudiciū esse videt q̄ corrup tibile superemineat incorruptibili.

Ad. 5.

Ad quintū dicendū q̄ fm̄ Rabanū ppter celestes speras que sunt de q̄nta essentia adhuc infra celū lune sunt q̄tuor celi. Quoz pm̄ dī celum ignis. z est supior pars sp̄ere ignis attin gens celū lune. Aliud dī celū olimpiū. a q̄dē mōteī macedonia q̄ dī mōs olimpi. q̄ mons rante referet esse altitudinis q̄ trascēdit om̄es nubes. et istud celū ē inferior pars sp̄ere ignis.

Tertiū celū dī celū ethereū. z est supior pars sp̄ere aeris. q̄ ppter pp̄inquitatē ad speram ignis est siccā. z de facili inflamabilis. et idō fm̄ ph̄m in de celo et mūdo. nomē etheris signat corpus velocis motus. z de facile inflamabili le.

Quartum celum dicitur celum aereū. et ē inferior pars aeris. De isto celo intelligit di xisse saluator in euangelio cū ait. Aliud cecidit secus viam z p̄culatū est z volucres celi comedēt illud. Et in ps. Volucres celi et pisces maris zc. Et Genesī primo. Domini nāmini p̄scib̄ maris. et volatilibus celi.

Et de isto celo scilicet aereo potest intelligi au toritas pro argūmento inducta. quia illud celum tegitur aquis. id est. nūbibus aquosis.

Ad. 6. Posset etiam dīci q̄ celum firmamentū tegit aquis. id est, celo crystallino qd̄ aqueus dīcit. nō a frigiditate sed a dyaphātate ut dictum est supra. Ad sextū dicendū q̄ fm̄ hugiūtione cataracta dī via s̄terranea. t̄ inde trāsferē ad om̄es meatū qui est s̄b aliquo supiori. et ideo accipie dō celū p̄ supiori pte aeris. tūc h̄mōi cataracte fuerūt iterora nubū. que tē p̄ ore diluiū abundantissime pluuias effuderūt. Ut per cataractas possim̄ intelligere planetas virtualiter hūidos t̄ pluuios. qui tpe diluiū om̄es erant p̄gregati i signo humidissimo. pura in aquario. ppter qd̄ tāra descendit pluuias abundantia quasi si celum se appuisset t̄ ex se flumina inferiū transfudisset. est igit̄ locutio non propria sed metaforica cuz dicitur cataracte celi aperte sunt.

Opio. 2. Alia est opinio quā recitat aug. xiiij. feb. q̄ne dicit. q̄ iste aque nō sunt corpales s̄z tantūmodo spūales. s̄ ipsi angeli sancti. de quibz dī in ps. Aque que sup celos sunt laudet no men dñi. Et hanc opinionē videt ibidē aug. tenere dīces domino de h̄mōi aquis. Videl faciē tuā semp. et ibi legūt sine labijs. que sit eterna volūtas tua. Hancīn opinione videt aug. retractare li. q̄. retractationum dīces. Qd̄ dīxi firmamentū factū inter spūales aq̄s supiores. t̄ corpales inferiores. nō satis considerate dīctū est. Et ideo est tertia opinio. q̄ ponit iuxta Irlālem sensum q̄ p̄ aquas sup firmamento debem̄ intelligere celū crystallinū. qd̄ nō est cum istis inferioribz aquis eiusdem nature. sed est de natura quinte essentie.

Articul. tercius. **Quantū ad tertius**

principale p̄mo videndū est de natura firmamenti. Secundo de motibz t̄ orbitōibz eius. Quo ad p̄mū dico q̄ firmamentū ē corp̄hūlante essentie t̄ non est elementaris nature. quia om̄e corpus elementar̄ nature est naturaliter alterabile. sed firmamentūz t̄ quelibet alia sp̄a celestis est alterans inalterabile. vt p̄t p̄ phm. ḡ r̄c. Sed ɔtra istud videt ee opinio platonicoz. qui dicebant celum esse ignē nature. quia facit effectus siles effectibz ignis. quia calefacit t̄ illuminat nō min̄ q̄ ip̄ ignis. Respondeo q̄ c̄quis tam celum q̄ ignis s̄nt causa p̄dictor̄ effectuū. hoc cuz fit aliter et aliter. Nam celū est causa equino ca h̄mōi effectuū in istis inferioribz. s̄ ignis est causa vniuoca. Etiam contra ista cōclusionē vident̄ esse dicta aliquoz theologorum.

Instātia.

Solo.

Instātia.

qui dīctū celū factum ex aqua. et hoc probat ex dictis sanctor̄. Respondeo q̄ sancti in telligunt p̄ aqua materia celi de qua factū est celū. Quid ad scđm est aduertendū. q̄ firmamentū seu celum stellatū mouet dupli ci motu. Uno ab oriente in occidens. et iste est motus diurnus q̄ rapit t̄ circūvoluit a spera p̄mū mobilis. t̄ isto motu mouet super polis mūdi. quoz vn̄ eleuāt nobis q̄ dī polus articus. et alter sup̄mīt nobis q̄ dī polus an tartie. Alio motu mouet ab occidente fortes. et hoc a p̄pro suo motore. t̄ isto motu mouetur sup̄ polis zodiaci. hoc aut̄ motu fm̄ pro lomētū in almagesti in centū annis mouetur solū p̄ vnū gradū. quoz gradū in celi circū ferentia sunt. 360. Et illo suo p̄prio motu fir manētū p̄fecte nō reuoluit nisi in .36. milibus annoz. Nam cuz gradus in celo sint ve iam dictū est. 360. t̄ in centū annis transeat solū vnū gradū. ideo deccm gradus trāsibit in mille annis. centū gradus in decez milibz annoz. 300. gradus in .30. milibus annoz. et 60. gradus in sex milibz annoz. et sic tota res uolutio occupabit tēpus .36. milū annoz.

Solo.

De secun do nota.

Quantū ad quartū

Art. 4

tum p̄ncipale est aduertendū q̄ celi planeta rū sunt septē in quoz quolibet est solum una stella q̄ dī planeta. a planes grece qd̄ est erros latine. et ideo qñqz iste stelle dīctū errant ppter varias eoz motus. Nam quia iste stelle nō sunt fixe in orbibz suis sicut stelle octauē sp̄e. sed vel sunt fixe in circulo ecentrico. q̄ alio noīe appellat circulū deferens. vel sunt fixe in circulo epicyclio. q̄ circulū claudit intra superficiē circuli referentis. t̄ ideo qñqz mouet ad aust̄. qñqz ad aquilonē. t̄ hoc ppter obliquitatē referentis. qñqz vident̄ moueri retrograde. qñqz pcessive. t̄ qñqz vident̄ se habere stationarie. t̄ hoc ppter circulū epicyclū

Istoz aut̄ omnī exp̄ssiōre de claratōnē ad p̄ns causa breuitatis obmitto. Hic aut̄ est planetarū ordo incipiendo ab inferiori. P̄mū est luna. Secundus mercuriū. Ter tius venus. Quartus sol. Quintus mars. Sextus jupiter. Septimus saturnū. Quo aut̄ iste stelle habent distinctas virtutes. t̄ it q̄ signo zodyaci quelibet istaz stellar̄ p̄priuz habet dominū. dño p̄cedente qñqz intendō specialiter p̄tractare. Ad argumentū p̄ncipale p̄t ex his q̄ dicta sunt circa p̄mā con clusionē scđe inquisitōis p̄mī articuli.

Ad p̄ncipale argu

Distinctio tertia.

Le ostensum est r̄c. Hic magister nūt̄ inuestigare in quali natura angelī fuerint creati, & qualib⁹ perfectionibus decorati. Et dividitur in partes duas. Nam p̄mo tractat de natura & pfectōne angelor⁹ p̄ cōpatiōnem ad culpam & innocentiam. Secundo per compatōhem ad gl̄iam & misericordiam. dist. iij. ibi. Post hec videtur. Prima in duas. quia primo ostendit quales fuerint angelī i p̄mōr̄dō sue creatōis q̄zum ad pfectōes naſales. Secundo quales fuerint q̄zum ad perfectōnes morales. ibi. Illud quoq; r̄c. Prima in duas. Nam p̄mo ostendit in quibusdāz naturalib⁹ pfectōib⁹ angelorum differentiaz. Secundo ostendit eoz cōuenientiam. ibi. Et sicut in p̄dictis. Prima est p̄sentis lectōis & diuiditur in tres ptes. Nam p̄mo quattuor attributa vniuersaliter angelis cōuenientia enumerat. Secundo inuestigat vtrū talius attributoz p̄cipiatō omib⁹ angelis equaliter conueniat. Tertio p̄mōi inquisitōnis veritatem determinat. Secunda ibi. Hic considerandū ē. Tertia ibi. Ille ergo. r̄c. Quia s̄m p̄mū istoz quatuor attributoz m̄gr̄ dicit quilibet angelū habere simplicem essentia. ideo quero hanc questionem.

Trum angelī sint aliquo modo cōpositi. Et videt q̄ non. quia aut esset cōpositus ex materia & forma. aut ex esse & essentia. aut ex genere & differentia sed nullo istoz modoz angelī vident esse cōpositi. ḡ r̄c. Major patet ex sufficienti diuisione. Minorē p̄babo q̄zū ad om̄s suas partes. Q, em̄ angelus non sit cōpositus ex materia & forma. patet. xij. meth. vbi p̄hus ponit q̄ quelibet intelligentia sit purus actus immixtus & separatus ab om̄i materia. Q, aut nō sit cōpositus ex esse & essentia. patet quia s̄m p̄m. viij. meth. in uno & eodem potētia p̄cedit actum. Si ḡ essentia angelī esset suuz esse. tunc essentia esset in potentia acī esse. & p̄ consequens angelus p̄us fuisse in potentia q̄ actu fuisse. quod est inconueniens. Q, etiam nō sit cōpositus ex genere & differentia. p̄t̄ quia in quo nō est repibilis rō speciei: ibi nec potest reperiri rō generis nec differentie. nam species includit genus & differentia. s̄ in angelis nō reperitur ratio speciei que est p̄dicas. de plurib⁹ differentib⁹ numero in eo q̄ qd.

quia nō reperunt plures angelī in eadem specie. ergo angelī nullo modo sunt cōpositi. Contra illud in quo est cōpositio substantie & accidentis hoc aliquo modo est cōpositum. quia forma simplex substantia esse non p̄t. vt̄ per hoc in de trinitate. sed in om̄i substantia creata est cōpositio substantie & accidentis. cū in ipa differant substantia virtus & operatio. ut patet per Dyo. in de di. no. Dic quatuor sunt videnda que om̄ia implicant in istis argumentis. Primo vtrū angelus sit cōpositus ex materia & forma. Secundo vtrū angelus sit cōpositus ex esse & essentia. Tercio vtrū ex genere & differentia. Et quarto vtrum in angelis inueniatur cōpositio ex substantia & accidente.

Quatuor ad primum

est aduentēdū q̄ materia ad p̄ns dupliciter potest accipi. Uno modo positiue putat diuit recipere omnem formā corpalem. Alio modo negatiue putat aliqd dī materia vel materia. eo q̄ nō est purus actus. sed est aliquo modo in potentia respectu alic⁹ actus. Et s̄m hoc ponam duas cōclusiones. Prima est q̄ iuxta p̄mū modum accipienti materia materia non est in angelis. nec per p̄sequens ut sic angelus est cōpositus ex materia & forma. Secundo aut modo loquendo de materia. potest in angelis ponit materia et materialis cōpositio. Prima cōclusio p̄t probari sic. Si angelus esset cōpositus ex materia p̄mō mō dicta & forma. tunc in angelo esset quantitas p̄tinua. p̄sequens est falsum. ergo tantecedens. Cōsequentia patet. Nam multitudine talium cōpositoz p̄supponit partitam et diuisam materiā. qd sine quantitate nullaten⁹ fieri p̄t. cum materia de se sit penit⁹ in diuisibilis. Cum ḡ plures sint angelis. necessario oportet q̄ eoz materia actualiter esset substantia p̄tinue quantitati. mediante q̄ possit diuidi & multiplicari. ut plures angeloz formas possit recipe. Forte ad hoc diceret aliquis p̄trane opinionis. q̄ quilibet angel⁹ habet materiā essentialiter distinctā a materia alterius angelī. & ideo nō oportet q̄ p̄mōi materia diuidat mediante quantitate. Istud nō valet. quia tunc quilibet angelus differret ab alio angelo genere. nec essent duo repibiles q̄ essent eidem generis naturalis. Nam si celum differret genere ab his q̄ sūt in sp̄a

Articulus
primusPrima cō
clusio.

Instantia

Solutio.

actiuor et passiuor solū ppter alium et aliū modū recipiendi formā in materia. puta qā in celo recipitur sine puatione annexa. in istis inferioribz cum puatione annexa multo maior esset differentia inter quoslibet duos angelos. si eoz forme reciperent in diversis materialibz essentialiter distinctis falsitas etiā consequentis patet. quia sīm bōecium in libro de ebdo. Lō munis animi cōceptio est apud sapientes in corporalia in loco non esse. Et p consequens nō poterūt esse quanta. Per incorporalia vero notat ipos angelos. ¶ P. si angelus esset compositus ex materia ppe dicta et formā. tūc corpus posset mutari in angelū et conuerso. psequēs est falso. Nam vt ait Augustin⁹. vii. sup Ben. om̄e quippe corp⁹ sōe corp⁹ mutari posse creditibile ē. qdlibet atē corp⁹ mutari posse ī nāz crede absurdissimū ē. Et in eodē libro ait Om̄e q̄ppe corp⁹ in oē corp⁹ posse mutari nō defuerēt q̄ assererēt. corpus autē aliquod sīue terrenū sīue celeste conuerti in animā. fieriqz naturā incorporeā. nec quēqz sensisse scio. nec fides habet. psequēta patet. quia oīa q̄ om̄unicant in materia. illa saltem diuina virtute sunt ad inuicem transmutabilia. Forte dicet q̄ materia angelorum est alteri rōnis q̄z materia corpoz. et iō corpora et angelii nō cōmunicāt in materia eaēdem. nec p sequēs sunt ad inuicem trāsmutabilia. ¶ Istud non valet. quia materia p̄ predicta de qua ad p̄nīs loquor cum sit pura potentia nō p̄t esse essentialiter alia et alia. nam cū actus sit qui distinguit. vt dī. ix. metaphysice. et pura potentia sumpta p̄ se sīm essentiā suam excludat om̄em actum. sequit necessario si materia p̄prie dicta est in angel. q̄ sit eadem in essentiā cum materia repta in rebus corporalibz. ¶ P. nullum materiale per essentiā potest eleuari ad cognoscendū illō quod est immateriale p̄ essentiā. Nam cum cognitio causest p̄ receptionem rei cognite in cognoscēte. et quicqz recipit ad modum recipientis recipit. ideo nullū materiale potest immaterialiter apprehendi a re materiali. sī angelus est eleuatus ad cognoscendū reūm p̄ essentiā. q̄ nō est res materialis. ¶ Sī contra istam p̄clusionem arguūt quida multūz apparenter. Primo sic. Quicqz mouet se ipm est diuisibile in duas naturas. quarum vna est mouens. et alia est mota. et p sequēs habet materiā partē sui. sed angel⁹ mouet se ipm. q̄ tc. Maior p̄t. qz als idem p̄ idem. et respectu eiusdem esset actiuum et passiuum.

Minor patet ex dictis q̄ bōecū lib. pmo. dist. xxxvij. ¶ P. quicqz est in potentia habz ma teriā. sed angel⁹ est in potentia. q̄ tc. Maica patet. quia illud quod est p̄mo tale in aliquo genere. est causa om̄iū ceteroz. et p̄ sequēs ipo deficiente nō p̄t aliud ceteroz remanere. sed materia est p̄mū om̄iū in genere potentie passiue. Minor similiter p̄t. Nam angelus nō est semp̄ p̄unctus eidem actibus et affectionibz. q̄ respectu talium qnēqz est in potentia. ¶ P. istud pbant auctoritatibz. quia phus. q̄. meth. sīm translatiōem cōmenti ale de antiquis phis. q̄ modus erroris eoz fuit. q̄ posuerūt materiā elementum corporoz. nō cor poz aut̄ non. ¶ P. cum phs. vii. meth. dicit q̄ intelligentes sunt entes p̄ter om̄em materiā sensibiliē et intellectuālē aut cōmētatorz q̄ sunt entes p̄ter om̄em materiā naturalem et mathematicā. q̄ videtur q̄ cōmētator solū neget ab intelligentibz materiā p̄uētaz actiuis et passiuis qualitatibz. et materia p̄ tam et p̄ sequēs nō neget om̄icm materiāz. ¶ P. bōecius in li. de vnitate et uno ait. q̄ aliud est esse vnu simplicitate sicut deus. et aliud vniōne simpliciū sicut angelus et anima. que sunt vnu vniōne simpliciū. id est. materie et forme. ¶ P. Augustin⁹. xiij. cōfess. exponens illud Ben. pmo. in p̄ncipio creauit de celuz et terram. ait. in p̄ncipio. id est. in verbo suo sibi coeterno fecit informē in materia spūialis et corporalis creature. ¶ Et. vii. super Ben. viij. cōfess. q̄ sicut in corpe nō querim⁹ solum rationēs quomodo factū sit. sed etiam materiā de quo factum sit. sic et in p̄ductōe anime non est re quirenda sola rō. sī etiam materia de q̄ facta sit. ¶ Item Augustin⁹. iij. li. sup Ben. viij. cōfess. dicit. q̄ demones aerea dicunt animalia. ergo ipē nitit p̄bare vt videat angelos habere corpora sibi naturaliter vnitā. et p̄ consequēs sunt compositi ex materia p̄pe dicta. ¶ P. arguunt quidam alij sic. Illud quod p̄ se est in genere substantie est compositū ex materia et forma. angelus est p̄ se in genere substantie. cum sit p̄fecta species substantie. Maior patet. qz materia et forma sunt p̄ reducēm in genere. Itē p̄t ista maior p̄ bōecū in cōmento super pdicamenta vbi ait. Qz, relatis extremis. s. materia et forma de medio. s. de cōposito agēdum est. ¶ P. in quocuqz repit p̄prietas materie. in illo repit materia. sed in angelo repit p̄prietas materie. puta recipe actum et esse in potentia ad eū. ¶ P. esse angelī nō est solus actus. qz tūc esset de. nec sola potentia.

Cōtra opinione

q̄ tūc esset p̄ma materia. q̄ est cōpositum ex duob̄. s̄ nulle due res faciunt vñā essentiam nisi materia et forma. q̄ tc. **S**i ista nō cōcludūt. q̄ si angel⁹ esset cōpositus ex materia et forma. aut forma angel⁹ esset separabil⁹ sua materia. aut nō. **S**i p̄mo mō tūc angel⁹ esset corruptibil⁹. qđ est p̄tra fidem et v̄era phia. **S**i scđo mō. tūc forma angel⁹ esset naturaliter imperfectior forma hūana. q̄ quanto forma magis dependet a materia tanto est imperfectior. s̄ si forma angel⁹ esset inseparabil⁹ a materia. tūc magis dependet a materia q̄ forma hūana q̄ est separabil⁹ a materia ppter sui dignitatem et pfectiōem. **E**t istud etiā p̄t p̄ Dyo. in de di. no. vbi ait. q̄ angel⁹ sunt omīno immateriales et incorporeales. **E**t in de angelica hierarchia vocat angelos immateriales mētes. **E**t b̄eci⁹ in li. de duab⁹ naturis ait. Natura incorporeis substantie nullo materie innitit fundamento

Solutio.

Ad. 1. **A**d p̄mū q̄ dicendū ad maiore q̄ nō oportet q̄ diuidat sp̄ in duas natas substantiales. sed sufficit q̄ diuidat in duas potentias que ambe sunt p̄prietates eiusdem simplicis s̄be. et sic est in ipso angelo. h̄z em intellectū et voluntatē. et p̄ vnam istar̄ potentiar̄ mouet se ipm ad agendū s̄m opatiōem alteri⁹ potentie et econīslo. **A**d scđm nego maiore. ad probatōem dico q̄ potentia materie nō est eiusdem generis cū potētia q̄ est in angel. hoc em nomē potētia de his duab⁹ potētis dī equo/ce. Potētia em̄ materie est respectu formarū sensibiliū et corporaliū. Potētia vero angelo rū est respectu formar̄ spūalium. Sicut ergo deficitē p̄mo acuto in genere sapoz. sic deficit om̄ia cetera acuta in genere sapoz. q̄ tñ nō deficit ppter hoc aliqd acutum in genere magnitudinū. eo q̄ acutum in saporibus et i magnitudinib⁹ equoce repiat. **H**ic in p̄posito tc. **A**d tertū dicendū q̄ error antiquorum in h̄z fuit. q̄ posuerūt materiā esse elemen tum corpoz. id ē elementū qđ est corp⁹. siue elementū de numero corpoz. sic aliqd dī crea tura salis. id est. creatura que est sal. ita q̄ talis ḡtis non tenet possessee sed suppositiue. Ita in p̄posito. Nam antiqui posuerūt ma teriā esse s̄bam sensibile actū existente. ad quā positōem necessario sequit q̄ materia sit cor/pus. **A**d quartū dicendū q̄ cōmentatorz p̄hus sufficienter cōprehendit p̄ h̄mōi vba omnē materiā ppter dictā. **A**d q̄ntū dicē dum q̄ nō sumit ibi materia ppter sed large. put oē potētiale potētia passiva dī materia. Liber etiā ille dicit nō esse locū. q̄ ipse in li.

Ad. 4. **A**d quartū dicendū q̄ cōmentatorz p̄hus sufficienter cōprehendit p̄ h̄mōi vba omnē materiā ppter dictā. **A**d q̄ntū dicē dum q̄ nō sumit ibi materia ppter sed large. put oē potētiale potētia passiva dī materia. Liber etiā ille dicit nō esse locū. q̄ ipse in li.

de duab⁹ naturis et vna p̄ sona xp̄i. quez fecit p̄ euthicē et nestoriū exp̄sse dicit. q̄ nulla natura incorporee s̄be materie innitit fundamēto

Ad sextū dicendū q̄ vt appareat ibidez ex dicens Augustini ip̄e nō loq̄ ibi s̄m opinōrem ppter. **A**d secundū dictū Augustini dicendū q̄ non loq̄ ibi determinatue. sed in q̄stione. qđ apparet. q̄ postea oppositū isti⁹ p̄cludit dices. q̄ anīa nec est facta de materia rōnali. q̄ sacrificer anīa de aīa. nēc de materia corpali.

Ad tertium dictū Augustini dico q̄ Augustin⁹ nō dicit hoc assertiue. s̄ op̄inatue recitando dicta alioz. vt etiā apparet ex suo mō loquēdi. q̄ ip̄e ibidē dicit. Demo

nies aerea dicit̄ aīalia. nō em̄ dicit̄ sunt. s̄ di cunt. **A**d septimū dicendo nego maloiez.

Ad p̄batōem patebit in tertio articulo. Ibi em̄ ostendet quo angel⁹ componit ex genere et differentia. et p̄ p̄lequens ostēdet qualiter sit in genere.

Ad octauū dicendū q̄ potētia receptua q̄ est in angelis nō est p̄prietas materie. quia est alterius rōnis a potentia re

ceptiva materie. **A**d nonū dicendū. q̄ po

tentia et actus put̄ referunt ad essentiā ange li. nō dicunt diuersas res. sed dicunt vna et eandem rem. que vt infra patebit uno modo p̄siderata habet rōem actus. et alio mō p̄side rata h̄z rōnem potentie. siue cuiusdam potē

tialis. et ideo essentia angelī s̄m se nō est com posita ex his nisi s̄m rōnem. **S**ecundo di

co q̄ large loquendo de materia p̄t ponūt an gelis compositio materie et forme. quia vt ait auctor de causis. quelibet intelligentia habet suum hyliachum. id ē suū materiale. Et vt sic

nō est aliad materiam esse in angelo q̄ ipm̄ deficit̄ a pura actualitate. Et sicutiam pote

rūt glosari om̄es auctortates antiquoz. qui aliquo modo loquunt̄ de materia angelorū excepto auicebron i libro fontis vite. vbi ita exp̄sse ponit materiam p̄prie dictam in ange

lis seu i intelligentijs q̄ sua dicta glosari nō possunt. et ideo simpliciter est ibi negandus. Nec liber ille est autentic⁹. Magis em̄ pre

dictus liber debet dici fons mortis q̄ fons vi te. ppter multas falsitates in ipso contentas. vt aliqui solēnes doctores dicunt.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

*S*cđa cōclusio

Quantum ad secū
duz p̄ncipale dico. q̄ loquendo de esse actual⁹ existentie. in angelis est realis cōpositio esse et essentie. quia illa que in eodem posita realiter differūt. illa faciunt realem compositōem

Articulus
secundus.

sed in angelō essentia et esse realiter differunt.
ergo r̄c. Maior patet. sed minorem p̄bo. q̄a
si essentia angeli esset id est qđ suum esse. tunc
essentia angelī nō posset nō esse. et p̄ cōsequēs
esse necesse esse. impossibile c̄m est aliqd sepa-

2 rari a seipso. ḡ r̄c. P̄. In omni cōposito aliqd
est esse et ipm quod est. sed omnis angel⁹ est ali
quo modo compositus. Maior patet p̄ hoc
cium in libro de ebdo. minor potest declarari
ex verbis ph̄i. vñ. meth. vbi ait. q̄ multis ra
tionib⁹ demonstratū est. q̄ nihil sit nisi com
positū. sed angelus factus est. ut patuit supe
rins. P̄. si angelus esset suū esse. cum ange
lus sit p̄ se subsistens. seq̄ret q̄ esse angelī esset
esse subsistens. et p̄ sequens esse purū et illi
mitatū. qđ est impossibile. ḡ r̄c. Sed con
trariū istius multi tenet. quoꝝ vñ arguit sic

Hen. de
gan.

1 Sicut se habet res ad vnitatem bonitatem et ve
ritatem. sic se h̄z ad esse suue ad entitatem. sed que
libet res est vna p̄ essentiam. vtz. iij. meth. et bo
na p̄ essentiam suam. ut patet p̄ hoc cium in libro
de ebdo. et est vera p̄ essentiam suā. vt ptz p̄ Au
gustinū in d̄ vera religione. ḡ erit ens p̄ essen
tiā suā. P̄. si essentia h̄c est esse p̄ esse quod ē
aliud ab ipso. eadez ratōne illud esse habebit
3 esse p̄ aliud esse. et sic in infinitum. P̄. si esse
angeli differret ab essentia ei⁹. tūc illud ēē aut
est sba aut accidens. s̄ nec sic nec sic. Non
substantia. q̄ omnis sba aut est materia aut
forma. aut compositū. vtz. iij. de aia. sed ēē an
geli nullū istoz esse p̄t. Nec est accidens. q̄
ēē substantiale sba non poterit ēē accidens.

4 sba em̄ ēē ens p̄ accidens. P̄. recipe p̄sup
ponit esse. ḡ si c̄entia recuperet ēē. tūc c̄entia ēē
p̄us q̄z habet ēē. Sed ista non excludit.

5 Hen. q̄z nūq̄ p̄t res p̄cipi cū opposito illi⁹ qđ ē sibi
idem c̄entaliter. s̄ intellectus p̄t p̄cipi c̄entia
rei create cū opposito ipius esse. Possum em̄
creaturā p̄cipi nō ēē. alias ipso ēē purum ne
cessit ēē. P̄. p̄mū dicendū q̄ ens d̄r dupli
citer. C̄mo mō ut est vñū de transcendentī
bus. seu ut descendit in decē pdicamēta. et sic
quilibet res est ens p̄ essentiaz suam. sicut est
vna vel vera p̄ essentiam suam. Alio mō su
mī p̄ existere ipi⁹ rei. et ut sic solus d̄r est ens
p̄ c̄entiaz suā. et vt sic s̄m cōmentatorē. q̄. me
taph. deus est p̄ se ens p̄ se verū. oīa at alia
sunt entia et vera. entitate et veritate dei. P̄.
P̄imo mō res d̄r ens ab esse essentie. Sc̄dō mō
ab ēē existentie. Et ideo cōmentator. v. meth.
aut q̄ questio de ente vñō mō collocat in que
stione de genere sba. et h̄z q̄ntum ad p̄mū istoz
modoꝝ. Alio modo collocat in questōe de ac

cidente. et hoc q̄ntum ad secundū modum.

P̄. Ad secundū dicendū q̄ nō erit p̄cessus i Ad. 21
infinitū. quia essentia est seu existit p̄ ec̄entiaz.

ipm aut ēē nō existit. quia est illud quo aliud
existit. P̄. Dicitur enī dici q̄ ipm ēē nō existit
p̄ aliud esse. s̄ p̄ c̄entia. Fore diceret q̄tūc

est circul⁹. q̄z p̄ c̄entia existit p̄ ipm ēē. si ḡē exi
steret p̄ c̄entiam. tūc c̄entia existeret seipso. qđ
tu superi⁹ negasti. Respondeo q̄ c̄entia exi
stit p̄ ēē. et ēē p̄ c̄entiam. aliter tñ et aliter. Nōz

c̄entia existit p̄ ipm ēē formaliter et p̄fective. s̄ p̄
ipm ēē existit p̄ c̄entia fundamentaliter et sub
iective. P̄. Ad tertū dicendū q̄ ēē sba nō est

accidens. Nam cum sit quasi termin⁹ substantie
ipm est in pdicamēto sba. saltē p̄ reducōz. sicē

punice⁹ in pdicamēto quantitatis. Ad quar
cum dicendū q̄ quis agere p̄supponat ēē eo

q̄ suppositorz sit agere. recipe tñ ēē nō p̄sup
ponit ēē. alias c̄m potentia recipiens actū pre

haberet actū. et materia recipiens ēē p̄ formas
p̄haberet ēē. P̄. Potest eti⁹ dici q̄ recipe esse

existentie p̄supponit ēē c̄entie. nō tamē dura
tione sed natura.

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus
tertius.

Quantū ad tertius

articulum quis multa essentia dicenda de di
stinctōe generis logici et generis naturalis. rōne
enī breuitatis immediate descendit ad illud qđ
iste articulus querit. Dico ḡ q̄ in angelis
est cōpositio generis et differentia. Quia illud

de q̄ aliqd genus essentia liter p̄dicat salua sua
naturali distinctōe ab omnib⁹ alijs speciebus

etiusdem generis. in illo rep̄it cōpositio gene
ris et differentie. Angelus est h̄mōi. q̄z sba que ē
gen⁹ generalissim⁹ c̄entaliter p̄dicat de angelō

et ipse intrinsece seu ex sui natura est distinct⁹
ab omnib⁹ alijs eiusdem generis. nam si iste res

materiales habent ēē distinctū. q̄z magis sba
stantie sp̄uales q̄ maxime sunt in actu. cum

aceus sit q̄ distinguat. P̄. q̄nīcūz aliquod

genus equaliter dividit in aliqd duo. si vñuz

divisōz est p̄posituz ex genere et d̄rā. et alterz.
sed genus generalissim⁹ sba p̄ma sui di

uisione dividit immediate et equaliter in sub
stantia corporeā et incorporeā. cū ḡ sba cor
poree puta h̄o equ⁹. et cetera h̄mōi sint cōpo
site ex genere et differentia. ḡ et angel⁹ q̄ c̄subba

incorporeā. P̄. oīs nata finita et limitata

q̄ est p̄ceptibil⁹. p̄ceptu p̄fuso et determinato.
in illa rep̄it cōpositio generis et differentie. an
gelus est h̄mōi. planū est c̄m q̄ si angel⁹ cōci
pit ut substantia est q̄ magis p̄fuse p̄cipit q̄ s̄

Lōclusio.

concipiat ut spūs vel substantia spūalis. etiā p̄z. quia ab illo conceptu cōmuni sive dūlo sumit rō generis. et a cōceptu trahēre t̄ determinante illū cōceptū cōmuni ē t̄ p̄stribute spe cīem esse determinato sumit ratio differentie.

4 **P.** cū ipa natura angelī nec sit actus p̄tis. quia tūc esset deus. nec potentia pura. q̄a tūc esset p̄ma materia. oportet necessario q̄ sit actus p̄mixtus potentia. Et ideo in iplis āge lis rō generis sumenda est a tota natura. prout in ea reperitur rō potentialis. sed rō differentie sumet ab eadem tota natura. put̄ ea reperitur rō actualis. t̄ rō speciei accipitur ab eadem natura. put̄ in se copulat rōez vtriusq; **Aduertendū** est aut q̄ doctor noster frater Egidius in secūdo suo sc̄pt̄o loquens de ista materia ait. q̄ differentia sumpta in spūalib; in q̄nq; differt a differentia sumpta in corporalib;. **P**rimo. quia in corporalib; differentia nō sumit a tota natura sed a parte nature. sc̄z a forma. sc̄z in angelis vbi natura partē nō habet. necessario sumit a tota natura. **S**e cūdo. quia in angelis de eo qd̄ significat differentia p̄dicat ip̄m gen̄. sed non de eo qd̄ significat differentia in corporalib;. Nam totū non p̄dicat de parte essentialiter loquēdo. Anima em̄ q̄ significat p̄ hanc differentiam que est animalū. nō ē animal. si em̄ totū p̄dicaret essentialiter de parte. cum vñū totū habeat mltas partes. vnum totū esset multa tota. Et hinc est q̄ dicit phua in topicis. Si genus p̄dica/retur de differentia. vnuz animal esset multa animalia. **T**ertio. qz si in separatis p̄stituere tur p̄dicamentū differentia caderet in recta linea illi⁹ p̄dicamēti. in corporalib; vero caderet ex latere. Nam de quocūq; gen̄ p̄dicat essentialiter. illud cedit in recta linea illi⁹ generis. **Q**uarto. quia differentia in corporalib; p̄dicas de specie soluz denominatiue. eo p̄ dicat p̄tem. in separatis autem p̄dicat essentialiter. **Q**uinto. qz cū in separatis a materia gen̄ t̄ differentia significant idem essentialiter. iō p̄iungendo differentiaz generi cōmitit nugatio. t̄ nō p̄stituitur ex hoc congrua diffinitio in corporalib; econuerso. t̄c. Unde qn̄cūq; ali/qua significant vñū t̄ idē essentialiter. si vñū illoz significat illud p̄ modū p̄oris et magis vniuersalis. t̄ aliud per moduz posterioris et min⁹ vniuersalis. sicut est de rōne generis et speciei. addendo vñū alteri semp̄ omittit nu/gatio. Quidam tñ dicunt q̄ dicendo homo animal omittit nugatio. sed nō ecōuerso di/endo animal homo. quia termin⁹ sequēs cō

trahit p̄cedentē. Istud aut̄ non valet. qz senti per p̄ nomine potest sumi diffinitio. sed non minus exp̄ssa est nugatio cum dī animal ani mal rōnale. qz cū dī animal rōnale animal. ḡ nō minor erit nugatio dicēdo animal hō. qz dicendo homo animal. **S**ed licet ista dicta sint subtilia. tamē ea que ponit iste vene/rabilis doctor in p̄mo mēbro t̄ q̄nto isti⁹ di/stinctiōis. nō vident̄ esse conformia ceteris suis dictis. Nam in p̄mo suo sc̄pt̄o. iij. questōe plogi exp̄sse dicit q̄ differentia p̄ quaz differt singula dicit totā sp̄cēm et s̄bam diffiniti. et H̄ pbat ibidem p̄ phm. viij. meth. sed in p̄mo mēbro isti⁹ distinctiōis dicit oppositū saltem quantum ad differentiā rerum corporalium. **P**. Iste venerabilis doctor in scripto sup̄ q̄siniaz dist. iij. q. iij. dicit. q̄ in angelis ratio generis sumit a tota natura. put̄ in ea inuenit rō potentialis. rō vero differentie sumit ab eadem tota natura in q̄ntum in ea inuenit rō actualis. **E**x hoc arguo contra q̄ntū mēbrum distinctiōis sue sic. Quandocūq; aliq; significant eandē rem sub diuersis ratōnib; quarū vna alia nō includit. sed potius excludit. illa simul iuncta nō faciunt nugatiōem. ista patet p̄ Guerroym. iij. meth. vbi vult. q̄ dicendo. ens vñū. nō est nugatio. quia q̄uis ens t̄ vnum realiter significant idem. tamen ratio entis sumit a positione: t̄ rō vñius a p̄uatōne. sed vt iam patuit ex dictis isti⁹ alia est rō generis t̄ alia est rō differentie angelorum. nec vna includit alia. cum ab oppositiō sumant cōditib;. puta vna a potentialitate. t̄ alia ab actualitate. ḡ simul iuncta nō faciunt nugatiōem. nec p̄ cōsequēna impeditur vera angelorū diffinitio. cuius oppositū iste doctor dicit ī q̄nto mēbro p̄dicte distinctiōis. **E**t confirmatur. Nam cum s̄m Boecium species p̄prie diffiniat. in angelis autē reperiit vera natura specifica. vt patet p̄ istū doctorē. ergo angelus proprie poterit diffiniri. sed vt patet in topicis et multis alijs locis logice et philosophie. om̄is p̄pria diffinitō datur per genus et differentiā angelorū. debita videt constitui diffinitio. nec ex hoc resultat nugatio. nec est simile de ratōne generis et speciei. quia ratio speciei includit rationem generis. ratio autem generis t̄ differentie etiā in iplis ange lis mutuo se exclūdunt. sicut iam patuit. et ideo coniungendo nomen speciei cū nomine generis committit nugatio.

Lōtra egi
dūm.

Prima rō

Cōfirmat

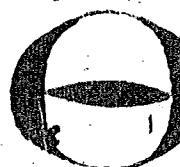
Articulus
quare.

Quantum ad quartum

Cum articulū dico quod in angelis est cōpositio sive et accidentis, quod voluntas et intellectus fundata in sua angelī realiter differunt ab ea cum nulla substantia creata possit esse immediatū principiū operationis. ut ait commentator. viij. meth.

Ad princi-
pale argu-

Ad argumentū principale dicendū quod angelū puenit cōpositio ex esse essentia. et ex genere et differentia. Ad probatōem p̄tra p̄mūz dicendum quod essentia angelī est in potentia ad esse. talis tamen potentia non est abiiciens actuū. sic est potentia rerū generabilium et corruptibilium quod p̄ducunt ab agente naturali p̄supponente potentiam passiuā materie. Ad probatōem secundū dicendū quod illa descriptio non est vñis q̄ntum ad omnem sp̄cie. quia perfecta ratio species p̄t saluari eius in uno solo individuo. ut apparet in multis rebus creatis.

Q̄ sicut in pre-

Dictis tamen. Postquam magister tetigit aliqua quibus ab initio differebant ipsi angelī. hic tangit quedam in quibus pueniebant a p̄mordio sui initij. et dividit in tres ptes. Quia p̄mo ostendit h̄mōi angelorum puenientiā. Secundo recolligit ex predictis eorum differentiam. Tertio innuit ad istorum sufficiētē cognitiōem solummodo sive sicere diuinā intelligentiā. Secunda ibi. In subtilitate vero. Tertia ibi. Has distinctio-nes. **S**equit illa pars. Illud quoque. In quod magister ostendit quales fuerint angelī crea-ti q̄ntum ad p̄fectōes morales. puta utrum fuerint creati boni vel mali. iusti vel iniusti. Et dividit in tres ptes. Nam p̄mo circa h̄mō uet questionē. Secundo circa p̄positam questionē recitat quandam falsam opinionē. Tertio ponit veritatis determinatiōem. Secunda ibi. Putant quidam. Tertia ibi. Alijs autem. Nec in duas. quia p̄mo magister ponit sive veram opinionē p̄dicte questionēs determinatiōem. Secundo ostendit incidentaliter qualē ante sui p̄fūmatōem angelī habuerunt cognitiōem et dilectiōem ibi. Hic solet queri. Prima in tres. quia p̄mo vera opinione circa sepe dictam questionē recitat. Secundo p̄dictam falsam opinionē improbat. Tertio auctoritates in quibus se p̄dicit opiniō fundabat declarat et explanat. Secunda ibi. Ideo Aug. Tertia ibi. Deinde qualiter. **H**ic

quero hanc questionem

Claram omnes angeli sint unius spe-ciei. Et videt quod sic. Quia quale est illud quod destruit. tale dicitur esse illud p̄ quod deperditum seu destrūctū restaurat. sed ruina angelorū restaurat p̄ ea quod sunt unius spe-ciei specialissime. pura per holies. quod omnes an-geli quod ceciderunt sunt unius speciei. et eadem ra-tione isti qui remanserunt erunt unius speciei. da-te omni ordine aliquis ceciderunt. tamen. **L**ontra ea que differunt forma differunt species. quia formes sunt sicut numeri. ut dicitur. viij. meth. non est aut aliquos duos numeros dare in eadē spe-cie. Sed angelī differunt forma cum non habeant materiā vel quantitatē p̄ cuius divisiones distingui possint. igitur non erunt aliquid duo an-geli in eadem specie. **H**ic quartuor sunt vñis tēndā. **P**rimo utrum in angelis sit in diui-natio. **S**ecundo de eo quod querit. **T**ertio utrum angelorū sit certus numerus. **Q**uarto quia cum predictis magister tractat in ista ter-tia distinctio de modo cognoscendi angelorū. ideo videndum est utrum angelus intelli-gat p̄ essentiā suam vel p̄ species concreatas.

Articulus
p̄mus

Quantum ad primū

Dicendū quod duplex est modus individuationis. Unus in rebus materialibus. Alius in rebus immaterialibus. Ideo p̄mū videndum est de p̄mo. secundo de secundo. **C**irca p̄mū est aduertendū quod appellando principium individuationis illud quo radicaliter contingit plus in solo numero differentia esse in eadem spe-cie modo naturali. sic quantitas est principiū originale sive radicale ipsius individuationis. quod p̄ tanto plurificant aliquis in eadē specie quod diuisita est eorum materia. scilicet modū quod videtur materia non dividit. nisi extensa p̄ quantitatē. sed non p̄ natūraliter esse plura individua ma-terialia in eadē spē nisi p̄ quantitatē. Super naturalē tamen modo distincta individua mate-rialia p̄ diuinā potentiam p̄nct fieri in eadē spē sine oī quantitatē. quod quecumque p̄ de se separata a quantitate distincta seruare. illa p̄ deus sine quantitate distincte creare. scilicet deus p̄ annullata quantitate duorum lapicium formas eorum in suis materiis seruare. igit sine et quantitate poterit supposita individua illorum lapicium ex sua ma-teria et forma constituta disticte creare. **I**nstantia de dicitur quod ista individua non essent distincta. quod illa non p̄nct esse distincta quod nullā penitus ha-bent dissimilitudinem. scilicet isti duo lapides esse

Prima co-clusio

Instantia

Solutio.

Nota du-
biu pluriū

Responsio

Cōtra pri-
mā p̄cloez

duiusmodi. quia nec ex parte materie nec ex parte forme possit aliqualis similitudo concerni inter eos. et per consequētis erunt penitus idem. quia ubi nulla est dissimilitudo ibi necessario est idemitas.

Respōdeo q̄ cum simile et dissimile non dicant s̄m quantitatē sed potius s̄m qualitatē. ut patet in pdicamētis. igitur annullata om̄i quantitatē; adhuc p̄ diuersas qualitates materiā disponēdo de his posset multas dispositōes creare in hīoī indiuiduis. **S**ed vtrū circumsc̄pta omni accidentalē dispositōe adhuc deus possit talia indiuidua disticta creare ac distincte crea ta conseruare. **Q**uamvis hec difficultioris speculatōis sit. tamen saluo semp meliori iudicio ad p̄sens teneo q̄ sic. quia deus potest illa que sunt p̄ora ordine essentiali seruare sine suis posterioribz. sed natura materie et natu ra formē substantialis sunt p̄ora ordine essen tialis omnibus accidentibz corporalibz. quia vt dī p̄mo phīcoꝝ. materia cū forma est cau sa omnū accidentiū que fiunt in ea. sicut igitur materia et forma que sunt naturaliter p̄ora omnibz accidentibz que fiunt in eis. sic due nature duorū lapidum sunt naturaliter priores omnibz accidentibz fundatis in eis. quia ex coniunctione forme substantialis cū ma teria naturaliter p̄us resultat natura substantialis q̄ aliquā accidentalis natura causetur in tali substantiali natura. igitur deus tales duas lapideitates simpliciter constitutas ex suis partibz essentialibz in esse incomunicabi li potest conseruare omnibus accidentibz ma xime absolutis penitus circūsc̄ptis.

Sed contra p̄mam coclusionē aliqui arguiunt directe. aliqui in directe. **D**irecte sic. Illō qd̄ alicui nō est causa sue entitatis. hoc nō ē causa sue vnitatis. et p̄ consequētis non est causa sue indiuiduatōnis. q̄tis nō est alicui sup posito pdicamenti substantialie causa essendi seu entitatis. igitur nō erit causa indiuiduatōnis sue. **M**inor patet de seipso. **P**robat major. quia s̄m p̄sm. viij. metr. **S**imile est querere q̄ sit causa vnius et que sit causa essendi. **P**. posterius nō potest esse causa prioris. s̄i indi uiduum quantitatis est posterius indiuiduo substantialie. ergo indiuiduum quantitatis nō potest esse principium indiuidui substantialie. **M**ajor patet. **M**inor probat. q̄ sic substantialia ut est genus pdicabile est essentialiter p̄or quantitate. sic vt est genus subiectibile puta indi uiduum substantialie naturaliter est p̄or indi uiduo quantitatis. **P**. Illud quo remoto

nō minus res fit indiuidua hoc nō est prīcipium indiuiduatōnis. sed remota quantitatē puta si forma substantialis non mediāte quantitate recipereſt in materialia. non min⁹ sed magis constituit indiuiduum. quia quantitas non est medium per se et in p̄fici. sed solum p̄ accidens et in fieri. **P**l. quantitas eff̄ p̄n cipium indiuiduatōis. tūc indiuidū predi camentis substantialie eff̄t ens p̄ accidens. et per consequētis nō eff̄t in pdicamento sed in p̄dicamentis. que om̄ia sunt falsa. consequētia patet. quia quantitas cū substantialia non potest facere vnu per se. sed solum p̄ accidens. ergo.

Sed quis ista aliquid modo cōclu dant contra illos qui absolute dicunt quantitatē esse p̄ncipium indiuiduatōnis. tamē non sunt contra me. quia dixi q̄ quantitas ē p̄ncipium indiuiduatōnis nō quomodo cōclu qz. sed p̄t illud appellatur p̄ncipium indi uiduatōnis p̄ quod originaliter reperiuntur plura indiuidua materialia in eadem specie. et ideo multi non bene intelligunt frēm Egl diū. cū hanc opinionē absolute dicunt esse suaz. quia vt appareat p̄mo suo quolibz ques̄tione. q. vbi de ista materia loquit. ip̄e ponit quantitatē esse p̄ncipium indiuiduatōis cū moderamine supradicto. et istud euidenter apparet in scripto suo super. ij. sententiarū di stinctione. ij. q. iiij. vbi expresse ponit materi am esse p̄ncipium indiuiduatōnis. et dicit il lam opinionē esse insufficientē que ponit absolute q̄ quantitas sit p̄ncipium indiuidua tionis.

Sed quidam illius opinonis de quantitatē conant eam probare sic. Illud debet attribui quantitati absolute quod sibi soli s̄m se cōuenit separatum etiā ab om̄i substau tia. sed esse indiuiduum est hīusmodi. **R**e spondeo q̄ hec ratio seipam videt impēdire. quia esse indiuiduum et esse p̄ncipium indiuidui sunt opposite conditōes. puta cōditōes principiū et p̄ncipiati. sicut igit̄ gratia forme non eff̄t bona consequētia. si dicetur. quantitas est p̄ncipiati. ergo quantitas est prīcipium. sic nō est bona consequētia grā for me. quantitas de se est indiuidua separata ab om̄i substau tia. ergo est p̄ncipiū indiuidua tionis. **I**tem nō minus posset probari q̄ substau tia sit p̄ncipiū indiuiduatōis. quia substau tia separata ab om̄i quantitate de se ē indiuidua. substau tia em̄ dei de se est indi uidua. et substau tia cuiuscunq̄ intelligentie. **I**tem sicut quantitas in sacramento alea tri separata a substau tia panis de se est indi uidua.

4

Cōtra op̄i
mōnem

Instantia

Respoſio.

E 4

uindua. sic si deus substantia panis seruaret et quantitatē conuerteret seu annihilaret. tūc substantia panis p se esset individua separata a quantitate. Si tamē p̄dicta rō formaret modo quo ea vtritur doctor noster pri mo quolibz questione. h. tunc nō esset cōtra p̄dictam conclusionē sed magis obsequeret ei putatis. Illud quod cōuenit alicui sūm se siue sūm q ipm illud cōuenit sibi pmo et omnibus alijs p ipm. sed habere p̄t̄s eiusdez rationis siue habere plura individua in eadem specie existentia hoc cōuenit quantitati sūm se igitur omnibus alijs rebus materialibz q naturaliter plurificant in eadem specie hoc originaliter cōuenit a quantitate.

Solutio.
Ad. 1.

Hil etiam qui tenent illam opinionē de quantitate ad razōes p̄dictas i oppositū possent r̄ndere. Ad p̄m diceret q ph̄s loquit ibi de uno qd cō uertitur cum ente. nō autem de uno quod est principiū numeri. de quo forte ip̄i loquuntur quia incluidū dī vñū numero. et tale vñū orum habet a quantitate p̄tinua. quia ex divisione continui causat numerus. vt pat̄z. i. p̄phicoz.

Ad. 2.

Ad secundū dicerent q quantitas non est posterior substantia. quia nūqz separatur a materia. et necessario p̄cedit formam substantialē in materia. vt probat cōmentator in de substantia orbis.

Ad. 3.

Ad tertium dicent q nō est possibile formā substancialē recipi in materia sine quantitate. Ad quartum aliqui eoꝝ dicerent q incluidū substancie nō est p se in p̄dicamento. quia includit s̄ se accidentia. ita q isti non reputarent consequē illud esse falsum.

Ad. 4.

Attamen potest dici cū doctore nostro melius. q incluidū substantie nō includit quantitatēz modū sortitū a quantitate. qui quidē modus nō est res differens a substantia incluidui.

nec est quantitas q̄uis esse nō possit sine quantitate. sicut em ad imp̄ssionem sigilli in aqua figuratur aqua. figuratio tamen aque nō est figuratio sigilli. sic in proposito. tc.

Et potest consimiliter responderi ad auctoritates Boech et ceteroz doctoroz que vident̄ sonare q̄ incluidūz includat accidentia. Dicit em Boecius in libro de tri. circa p̄ncipium. q̄ in numero differentiā accidentiū varietas facit.

Et subdit. q̄ tres homines neqz genere neqz species sed suis accidentibz distant. Et Por. ait. Individua dicimus huiusmodi quoniam ex proprietatibz consistit vñū quodqz earum. quaz collatio nūqz in alio eadem est. Ad omnia talia potest dici q̄ incluidū non dicit

de suo formalī significato substantiā raccide tia. q̄uis dicat substantiā sub accidentibus.

Contra p̄dictam conclusionē arguit qui clam etiā in directe ex hoc q̄ probavit suas p̄ prias positōnes. Sunt em qdā q̄ ponūt q̄ p̄ter causam extrinsecā ipsius individuatōis

ben. gan.

q̄ est agens reducens materiā de potentia ad actum vñitū cōpletū quo sit incluidūz formaliter. est duplex negatio. vñ a remouens ab intra om̄em diuersitatē. alia remouens ab extra om̄em idemutatē. q̄a incluidūm est ī se in diuisum. et ab om̄i alio distinctū ī diuisum. Iste tamē negationes ut dicit nihil rei addūt sup̄ essentiā quam determinat. large ī loquēdo possit dici accidēs.

2 Ben.

Sed istud nō valer. q̄a nullum positū potest formaliter cōstitui in esse completo p̄ aliquid priuatiū siue negatiū.

3 Tertia opio

Allq̄ dicit q̄ forma rei substātialis est principiū incluidūz. Quia illud per qd res habet esse simpliciter. per illud habet in se incluidūm esse ī diuisum a quoqz q̄ alio. qd est esse incluidūm. sed per formam substātialē res habet simpliciter esse. ergo tc.

2

P. incluidū ī inferioribz q̄ sūt comūcta materic debet fieri per aliquid p̄portionatuꝝ superioribus. scz a materia separatis. sed substātiale separate incluidūz per suas formas. cū in eis nec sit materia nec accidens materiale. ergo tc.

3 Lōtra eg.

P. cōmentator. q. de aia dicit. q̄ ī diuidū nō ē hoc nisi per suā formā.

3

q̄ neqz ista cōcludūt. q̄a sicut se habet species ad genus. sic se habet incluidū ad spēm. scz for male cōstitutū speciei nūqz includit in rōe generis. ergo si forma substātialis est̄ forma le cōstitutū incluidū. ip̄a nō includeret for male in rōe speciei. qd est simpliciter falsuz

P. Illud qd est de p̄ncipali significato spe cie nō potest esse formale constitutū incluidū. da oppositū tūc idem esset de formalī sig nificantō vtriusqz. qd est impossibile. cum sint oppositarū cōditionum. que sūt. esse diuisibile in partes subiectivas. et incluidūle in par tes subiectivas. et p̄dicari de pluribz et nō pre dicari de pluribz. Sed forma substātialis est de p̄ncipali significato speciei. ḡ tc.

3

P. Id nō est formale p̄ncipiū cōstitutū incluidui. quo per se loquendo vñū incluidū cōuenit cum alio incluiduo. q̄a singula queqz distin guūtur ab inuicē p̄ncipaliter suis p̄ncipijs formaliter cōstitutis. Sed incluidua eiusdem speciei sicut cōuenit in specie sic p̄ se loquēdo cōuenit in forma substātiali. a q̄ p̄ncipaliter sumpta est ratio illius speciei. ḡ tc.

3

Solutio.

Q Ad primū igitur dicendum. quod si accipis ima*iori* diuisure esse a quo*libet* alio tam eiusdem spe*cier* quod alterius speciei. tunc maior est falsa. for*ma* em*que* equi ut forma equi est: non distinguunt equi ab equo. quod quis distinguat equum ab equo ut hec forma est. hoc aut*e* hec*itatem* non habet propriea*le* se. sed ipam sortit ex eo quod recipit in hac materia. Et ideo ait commentator. vii. met*aph*. quod forma non diuiditur nisi diuisione materie.

2. Ad secundum dicendum quod cu maior sit diu*st*atia iter sub*st*atias separatas et ista inferiora. quod iter corpora celestia et inferiora. et tam*e* com*et*ator dicit quod ea quod dicuntur de celestibus et inferioribus dicuntur equinoce. igitur non requirit proprio*ce* in principio induindati*o*is intelligentiar*z* et corpor*z* inferior*z*. cum totaliter differant genere naturali. et sol*u* proueniant in genere loyali. **E**t si dicetur quod effectus com*uni*us arguit causam com*uni*ne. Dico quod ver*u* est de effectu com*uni*us com*uni*itate vnius gener*s* naturalis.

3. Ad tertium dicendum quod dato quod induindiu*u* immediate sit hoc pro forma. originaliter tam*e* hoc hec*itatem* forma habet a materia et qu*at*itat*e* pro cui*u* diuisione materia sic diuidit et partit quod potest recipere hoc et hoc forma. Ali*q* dicit quod materia est principi*u* in diuindati*o*is. quod illud est principi*u* induindua*u*tionis. quod est omnis alior*z* prinum receptacul*z*. materia est hoc.

Opio. 4. omnia sunt vnu numero ex hoc quod hoc materia. vt d*r*. v. metaphysice.

3. Principi*u* induindui*u* subst*at*ie debet esse sub*a*. sed ad istitu*to*em induindue sub*a* non concurrit aliqua sub*a* nisi materia et forma. igitur cu forma non possit esse principi*u* induindu*u*ato*is*. quod ipa est principi*u* speciei. nam illa quod differut forma differut specie. igitur materia erit principi*u* induindu*u*ato*is*.

4. Et istimat. quod ordine nature materia precedit forma. et pco seques est prius hec quod forma quod recipit in ea. et io ut dicunt materia primo phico*z* d*r* principi*u* principi*u*. Sed licet ista opio a multis et ma*gnis* teneat. en*que* non video quod materia sunt cursum nature qu*em* videm*u* sine inclusione modis sortiti a qu*at*itate materia ext*er*ed*e*te possit esse principi*u* induindu*u*ato*is*. Ideo arguo contra eam sic. Illud quod induindiu*u* formaliter co*stit*uit. pro illud ali*q* eiusdem speciei iduinduis conumerat et ab ip*si*s distinguunt. sunt pro materia sunt accepta n*ihil* distinguunt. quod actus est qui distinguunt. vt d*r*. iiij. de a*ia*. ipa aut*e* materia sunt accepta est pura pot*er*ia. Et ideo. ij. met*aph*. ipsa materia appellat fundam*ent*ur nature in quod n*ihil* est distinctu*u*.

2. Pridem sunt quod idem non

pecesse principi*u* intrinsecu*u* distinc*to*z sunt quod di*stincta* sunt. sed materia sunt se considerata est ead*e* o*m* hab*er*ea*u* ea. vt sepi*u* hoc pro A*risto*. et prime*t*ator*z*. ist ipa sunt se considerata non pot*er*it esse principi*u* induindu*u*oz quod sunt quod iduindua sunt ab ini*tu*ce sunt disticta. **E**ld primu*u* est dic*ed*u*u* quod ma*teria* n*u*quod recipet diuisas formias distictor*z* in diuindu*u*oz sunt se nude sup*er*a. sed hoc propriet*ib* pecut ext*er*la quod titate diuidit et propriit. Jo*hn* est etm*u* vii. sol. quod constat ex tota sua materia. eo quod sua materia est simpli*u* iduindua. vt primo de celo et mundo. **E**ld sec*un*d*u* est dic*ed*u*u* quod illa auctor*z* poss*et* glo*ri* ad sensu*u* hoc illi*u* quod ist int*end*ut puta quod o*ia* dic*u* vnu numero pro materia*u*. quod in materia nulla pecit*u* est distinc*to* si nude et sunt se considerat. **E**ld tertiu*u* est dic*ed*u*u* quod materia cu modis quod sortit*u* a quod titate et ceter*z* accidentib*z* est s*ub*a. nec propriter tales modos trahit*u* extra gen*u* s*ub*e. quod mod*u* non trahit*u* re*u* extra propriu*u* gen*u*. sed trahit*u* ad gen*u* re*u* cui*u* est mod*u*. et quod materia cu tal*u* m*o* est principi*u* iduinduat*o*is. io r*ec* 3. **S**ed quod ad iduinduat*o*es s*ub*az separatz est adiuen*du*o*u*. quod sunt eos quod qu*el*ib*z* angel*u* dic*u* specific*z* differre ab altero angel*u*. oportet dicere quod pro idem angel*u* pectit*u* in es*pe*cial*u* et in ee*u* iduinduo*u*. **S**ec*un*d*u* eos at*q* proles pon*u* angel*u* in end*er* sp*eci*e*u* et*z* dic*ed*u*u* quod proprier*at* hypostatic*u* angel*u* ist tu*it* in ee*u* iduinduali*u*. Dec*im* clari*u* pecebunt*u* in sequenti articulo.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Scda in*q*
silio articu
li priimi

Articulus
secundus.

Prima co
clusio.
R*o* prima.

Instantia

Solutio.

Instantia

B 5

Solutio.

1. **S**i ista fuga quaevis aliqd appareat. i retn modicū valet. qz impossibile est dare effectus formalē in actu sine cā formalī in actu. s̄ effe crūs formalē individualitatis actu ponit in alia separata. illa aut̄ aptitudo nō est aliqd in actu.
2. igit̄ tē. **P**. manētib⁹ aīab⁹ solū numero di stinctis ista corpora in varias spēs trāsimutant̄ Lito em̄ mūrat̄ corp⁹ in vermes. vermes i ter rā. terra in aurū et argenteū et alia mineralia q̄ de terra generant̄. et p̄ sequēs si aīe p̄ aptitu dinē ad corpora a q̄b⁹ separe sunt tantummodo di stiguerent. tuc mutaret eaz̄ distinctio ad mutatōem corpor̄. qz illa aptitudo cū sit q̄dam relatio ip̄a variare ad variatōez alteri⁹ extre moz. Et qz fide tenem⁹ aīas hūanas separatas solo numero differre. cum b̄ ip̄is p̄ hmōi corpora non possit uenire. oportet q̄ untrinsece aliq̄ mō seip̄is distinguant̄. **P**. de⁹ p̄t hu uisimodi corpora totaliter annihilare. et tunc ta lis aptitudo erit relatio tantummodo ratōnis. qz entis ad nō ens nō p̄t esse relatio reali. et sic nō solū sequit̄ hoc inconuenies q̄ individuali tiones et distinctōes rez absolutaz q̄ vere et reales sube sunt erūt p̄ relatōes. verū etiā se queret q̄ reales individuali tiones et distinctōes dictaz rerū fiant p̄ entia rōnis. qd̄ est simpli citer impossibile. **P**. dato q̄ deus nūq̄ cre asset aliqd̄ corp⁹ in pterito. nec crearet in futuro adhuc de⁹ easde aīas quas nūc creauit potuit ab origine mūdi creare. et tñ tuc solo numero differret sicut et nunc. **H**orte ad hoc diceret aliq̄ et tales aīe differret p̄ habitudines q̄s haberent ad corpora que deus creare posset. et si crearet tales anime hmōi corpora informarent̄.
3. **S**ed nec hoc valet. Primo qz erā ille ha bitudies essent entia rōnis. Secundo qz relatiōes sunt posteriores suis fundamentis. ido tales habitudies magis distinguenter p̄ ipsas animas in quib⁹ fundarent̄ q̄z ecōuerso.
4. **P**. de⁹ potest duas materias pducere solo humero differētes sine formis substantialib⁹. q̄ poterit duas formas pducere solo numero differētes sine materia substantiali. Ónī patet. qz cū materia nō min⁹ dē sit vna q̄z quecūq̄ forma creatā. si sibi nō repugnat multiplicari sine forma que est substantialia. nec tali forme repugnabit multiplicari sine materia. antete dens p̄t. quia circūsc̄pta om̄i forma substantiali deus posset duas materias creare. que ab in uicem numero differret per solos modos sor titos ab alia et alia quantitate quib⁹ huūsmo di materie essent p̄t. **P**. accidentia spiri tualia nō minus sunt distinctiua q̄z corporalia.

Instantia

Solutio.

Ratō scđa
ad pncipa
lc.

Ratio.3.

sed plura possunt esse individualia eiusdem spe cieis propter solam distinctiōem accidentium corporalium. ergo plura possunt esse individualia in spiritualib⁹ propter solam distinctiō nem accidentiū spiritualiū. **P**. Substantia que non est sua essentia et in qua differt quod est et quo est illa nō est sua singularitas. et p̄ consequens sibi nō repugnat in suis singula ribus multiplicari. Sed angelus nō est sua essentia. et in eo differt quod est et quo est. qz inter articulos parisiū per sententiā excom municationis cōdemnatōs. articulus. lxxvi. est dicere q̄ substantie separate sint sua essentia. quia in eis idem est quod est et q̄ est error.

Ratio.4.

P. oppositum istius cōclusionis inter eos dem articulos est cōdemnatū. lxxvii. articulo Ibi em̄ vt patet est error dicere. q̄ quia intel ligentie non habent materiā. deus nō potest plures eiusdem speciei facere. **P**. Om̄e quod recipit in aliquo receptione reali est plurificabile in eadem specie. sed esse angeloz est reali ter receptum in essentia. ergo est plurificabilis in eadem specie. et p̄ consequens etiam ipse angelus cui⁹ est esse erit plurificabilis. Ma ior patet. quia potentia non adequat actū in ipsa receptū. Om̄is em̄ actus receptus dī stat a plenitudine sue actualitatis. Minor etiam pater ex dictis in questione p̄xūna p̄cedenti. articulo secundo. **Q**uidam tamē opposituz illius cōclusionis tenentes dicunt simpliciter contradictōem implicare plures esse angelos eiusdem speciei. et hoc p̄bant sic. quia differre forma est differre specie et quid ditate. sed quicūq̄ duo angelis pducerent̄ ip̄i differentia forma. igit̄ si aliqui duo angelii different solo numero. illi different specie. et non different specie quod est cōtradictio.

Ratio.5.

P. In illa natura in qua est idem esse speciū et individualia nō possunt individualia plurificari nisi species plurifcentur. sed substantia angelī est huūsmodi. quia s̄m. Aliice. v. metaphysice sue. om̄is natura que nō dividitur differentijs sicut natura generis: nec dividitur materia sicut natura speciei. nec dividitur accidentib⁹ sicut natura individuali ē vna numero species in esse individuali subsi stens. **P**. om̄is individualis distinctio in eadem specie. vel est p̄ materia. vel per quantitatem. vel p̄ aliquā accidentale p̄prietatem. Sed angeloz distinctio nō p̄t esse p̄ materia quia materia carēt. nec p̄ quantitatē cum sine forme individualib⁹. nec p̄ accidentale p̄prietate q̄ois talis p̄petas sequit̄ suppositū p̄stitutū

Ratio.6.

Op̄o con traria.

Lötra opis. Quid ista nō excludit. nec videt boni in motione.

Sed h̄enegari diuine poterit. quod etiam sancti posse in dubio utrum de facto sit. Ait enim Dam. li. q. c. q. Siue equeles sint angelorum species siue differentes nescimus. de scit. Et haec sententia in Dam. capitulo Hugo super angelica hierarchia sic ait. De hac re pro modicitate et insufficiencia nihil temere diffimile est iohannes Dam. de h̄lo quae se fateat ignorare.

Solutio. Ad. 1. dum quod minor non est vera. quod accipiendo formaz per quodditatem specificam tunc possit de si vellet producere duos angelos quod non differeret forma sed perpetuate hypostatica. Secundum est enim differre forma seu per formaz. et differre in forma. duo enim angelii eiusdem speciei si darentur non differrent in forma non tamen per formam. sicut sortes et plato differunt in humanitate. cum alia sit humanitas sortis et alia platonis. non enim differunt humanitate siue per humanitatem.

Ad. 2. Ad secundum dicendum est quod rō illa peccat in minori. maxie loquendo de eo modo essendi angelorum que de invenire possit si vellet. nec auctoritas Aliud est in me. quod tales angelii differerent proprietatibus personalibus. quod quando mo-

du accidentium haberent. Ad tertium dicendum quod talis distinctione esset per qualitas perpetuates. quod quidem perpetuates licet aliquando possent dici accidentales. non tamen oportet eas esse de genere accidentis. sicut super etiam dixi de esse existentie quod est in genere sibi licet non recipiat predicationem sibi. nec supponeret illa perpetuas suppositus distinctus. sed simul a deo crearetur cum natura illius angelii constitueret suppositionem in dividuum. Quatum ad secundum in isto articulo videndum dico. quod quis dubium sit ad utramque parte credo tamen probabilius esse tenendum quod nūc de facto omnes angelii differantur species. Quia enim cursus quē videamus multitudinem suppositorum in eadem specie est ad saluandam speciem in pluribus. quod in uno propter sui corruptibilitatem saluari non potest. Ista patet h̄. de alia. Unde etiam ait Aliud. vi. meth. siue capitulo. v. Si possibile esset huiusmodi permanere sicut permanet sol et celum. perfecto non esset opus generatione. Sed angelii non sunt corruptibles.

Ergo rē. P. ista est expissa intētio phoroz. quod Aristoteles et commentator ponunt. xij. meth. quod nihil possit multiplicari in eadem specie nisi per materiam. Idem ponit Aliud. v. meth. siue capitulo. v. Et algezel. iiiij. meth. siue circa finem. Utrum est tamen quod isti phoroz appellat omne illud impossibile. quod nec per humanum ingenium nec naturaliter fieri potest. Et ideo auctoritates hominum phoroz non derogant conclusioni precedenti. in quod modo xpianae fieri locutus sum de his quod fieri possunt per potentias

dei absolutas. Quid trium isti conclusiois Opio ori- antiquitus multi tenuerunt. aliter tamen et aliter. genis.

Nam sicut recitat beatus Augustinus. ij. d. ci. dei. c. xxij. origenes in libro quod fecit de principiis. posuit omnes spirituales sibi esse eiusdem speciei. Sed quia aliquae sibi tales sunt unitate corporibus et aliquae non. et aliquae sunt unitate pulchrioribus corporibus. et aliquae vilioribus. et h̄ est propter diversitatem peccatorum talium sibi separarum.

Alia opinio.

Alius opinio est quod quis angelii et animalia differantur specie. tamen omnes angelii sunt eiusdem speciei. Et pro opinione ista videntur sonare multe auctoritates. Dam. enim in elementario suo ait. Unaqueque species una natura est. velut omnes angelii una natura sunt. et omnes homines una natura sunt. et altera natura hominum et altera angelorum. Et in eodem libro ait. Hypostases sunt michael gabriel et reliqui sibi preter angelii species autem pertinua propria angelica natura. Item Ansel. li. q. cur de homo. c. vltio ait. quod omnes angelii sunt eiusdem nature.

Tertia opinio. Tertia opinio dicit quod omnes angelii quod sunt in eadem hierarchia sunt eiusdem speciei. Quarta opinio dicit quod solum illi angelii qui sunt eiusdem ordinis sunt in eadem specie.

Sed quod communius tenet quod omnes differantur specie. id est eadem propria conclusio ad predictas auctoritates volo inducere. Ad primam ergo dicendum quod Dam. non loquitur ibi assertive. sed in questione. quod ut patuit in auctoritate precedingente allegata. ipse dicit se de h̄ nescire veritatem. Ad dictum Ansel. dicendum quod ibi non sumit natura sibi specie specialissimam. sed sibi subalternam. iuxta quod quoniam dicitur quod omnia corporalia sunt eiusdem nature

Quarta opinio.

Solutio ad auctoritates.

Articulus tertius.

Opinio Aliud.

Lötra eq.

Aristoteles.

Quantum ad tertium

articulum est aduentendum quod de numero angelorum aliter locuti sunt natales phoroz. et aliter doctores catholici. Nam aliud posuit numerum angelorum non excedere numerum denarii. posuit enim nouem intelligentias ad mouendum numerum speras celestes. et decimam dixit pessime spere actinorum et passimorum quam appellavit daturam formarum. Sed istud non valet. non solum loquendo theologicamente. verum etiam nec loquendo philosophice vel astrologice veritatem tenet. quod mille pleiades sunt motus celestes quod nouem. vero. xij. meth. cum igitur phoroz et astrologos cuilibet celesti motus correspondat determinatus motor. id est. Aristoteles. non quod solum intelligetur de semihil dicat. tamen. xij. meth. de hoc duas opiniones recitat. scilicet edochij et chilonij. quorum primus scilicet edochius posuit intelligentias esse. xlviij.

Astrologi

Aliua vero scilicet chilonius posuit eas esse. lv.
Astrologi vero licet ab his discordet in hoc
quod vbi isti duo posuerunt speras voluenter et re-
volumenes. ibi astrologi posuerunt circulos epicy-
clos et eccentricos seu deferentes. et hoc ad saluandum
divisitatem ob apertum in celestibus motibus.
enim in hoc dueniunt astrologi cum predictis. quod sic illi
dixerunt numerorum intelligentiarum non excedere numerum
celestium sperry. sic isti scilicet astrologi po-
suerunt numerorum intelligentiarum non excedere numerum
merum celestium corporum. et circulorum habent corporo
ribus naturaliter inexistentium. Sed nec ista
imaginatio pertinet veritate. quod non minus ordo
universi viget in substantiis separatis quam in rebus
corporalibus seu materialibus. sed etiam universi hoc
requirit in corporibus. quod non omnia corpora habent per
appropriatum motoribus intelligentias seu sub-
stantias separatas. sed solu superma et nobilissima
corpora. quod sicut ordo universi hoc requirit ut non omnes
sue separates sint appropriate motrices corporum.
sed solu insieme tuncque sunt inferioris ordinis in
numero intelligentiarum. ut sic superma supermo-
rum attingant immediate superma inferiores. Et
ista videlicet esse intentio Dyonisii. viij. de di. no. xviii.
ait. quod ipsa deitas omnia effectiva sit est omnia co-
cordans. et est causa indissolubilis ordinis omni-
num. semper iugens fines proprio principiis ser-
cudo. unde in omnibus pulchre operans armo-
niam. Catholici igitur doctores multo ma-

Catholic doctores.

- 1 deus nō alloquēs petrū Math. xxvi. ait. Pū
tas q̄ nō possū rogare p̄m̄ meū. et exhibebit
m̄hi mō plus q̄ duodecim legiones ange-
loꝝ. 2 Et fīm bedam et strabū celū empyreuz
mox vt fuit a deo factū. sanctis angelis fuit te-
pletū. Unde ppter multitudinē a gelorū dī
Job. xxv. Nunqđ est numer⁹ militū eī. s. dei
Propter qđ ait Dyo. xiiij. de angelica hie-
rachia. multe sūt beate militie supimūdialiū
intellectuū supantes fīm dīmēsuratōez nume-
roz infirmā et coartatā multitudinē materia-
liū rerū. His pmissis pono duas ccluſio-
nes. Pūmia est q̄ angeloꝝ est cert⁹ numer⁹
q̄ de omnia fecit in numero pondere et men-
sura. vt dī S̄ap. xi. c. sed ea q̄ numerata pon-
derata et mēsurata sūt. illa in certo nūero sunt.
q̄ cū angeli sint a deo facti. seq̄t q̄ sint in certo
numero positi. q̄ tc. Forte contra illud di-
cetur q̄ illa q̄ excedūt fīm cōmēsuratōez nu-
meroz totā multitudinē rez materialiū. illo-
rū nō videt̄ eē certus numerus. s̄z angeli exce-
dūt fīm dīmēsuratōem numeroz totā multi-

tudinē rerū materialiū. g. tē. Maior p̄tz. q̄a
res materiales sūt qdāmodo infinite. cū con
tinuū sit diuisibile in infinitū. vtz. iij. ph̄icoz
ergo qd̄ excedit materialiū seu continoz mul
titudinē videt esse infinitū. vel ad minus erit
materialiter in determinatū. Minor etiā p̄tz
auctoritate Dyo. p̄xime allegata. R̄deo
q̄ sic p̄tz in eodē. iij. ph̄icoz. oēs p̄tes p̄tinui
positi in actu sūt finite q̄z uis in potētia sūt infi
nite. Dyo. at nō cōpat mltitudinē āgeloz pe
nes excessū ad mltitudinē rez materialiū i po
tētia existētū. s̄ ad mltitudinē eaz q̄ sūt actu
nec forte ad mltitudinē indiuiduoz. s̄ magl
ad mltitudinē speciez rez materialiū. Cō
clusio sc̄da est q̄ l̄z numer⁹ angeloz sit cert⁹ i
se. ac etiā in ḡphenoz ŋnitoē. tñ nō ē cert⁹
cognitōe viatoroz. loq̄ndo de viatoroz cogni
tōe natālī t̄ absqz diuina reuelatōe. Quia na
turaliter nihil cogscim⁹ de angel⁹ nisi p effect⁹
ez q̄s videm⁹ in reb⁹ corporalib⁹. Sed vtrūz
plures angel⁹ occurrat ad eundē effectum. vel
vn⁹ solus. h̄ natāliter cogscere nō possum⁹. g
tē. Maior p̄tz. viij. ph̄icoz. et. xij. meth. mi
nor etiā p̄tz. qr cū h̄ vexat a malo spū. nesci
mus vtrū talis vexatio fiat ab vno vel a plu
rib⁹ In vno em̄ hoie sel' fuit legio demonū. vt
p̄tz i euāgelio. Legio at sūt sex milia sex centa
sexaginta sex. tñ si illi demones p se numer⁹
nō indicassent. vn⁹ purus viator equē cogi
tasset qvñ⁹ demon fuisset in illo hoie sicut q̄
p̄les. Un̄ loq̄ndo de natālī cognitōe viatoris
tūc vera est illa s̄nia Aristo. iij. meth. qua ait.
q̄ sic se h̄z ocul⁹ noctue ad lucē solis. sic se ha
bet aie n̄re intellect⁹ ad ea q̄ sunt manifestissi
ma in natā. id est. ad angelos seu s̄bas lepa
tas. q̄ Forte h̄ istud dicet q̄ saltē bonoz āge
loz ex sc̄pturis cogscere possum⁹ determinatū
numer⁹. qr oēs angel⁹ vel sūt mīstrates vel as
sistētes. s̄ istoz oīm habem⁹ certū numerum
Daniel. viij. vbi dī milia miliiū mīstrabant ei.
et decies centena milia assistebat ei. Respō
deo q̄ ista verba Daniel' sō sūt l̄raliter intel
ligēda sed mystice. Et dato q̄ ip̄e vidisset tot
mīstrates t̄ tot assistentes. tñ ex h̄ nō sequit
q̄mo fuerint plures. qr non est necesse dicere
q̄ viderit omes angelos. s̄ solū illos vedit q̄s
sibi deus reuelare voluit. Nec etiam istud est
contra conclusionem. quia dato q̄ Daniel vi
disset in illa visione omnes angelos dei. hoc
tamen non fuisset naturali cognitione. s̄ po
tius diuina seu prophētica reuelatione. er
go. tē.

Solutio

**Secunda
conclusio.**

1

**Prima cō
clusio.**

Instantia

Articulus
quart.

Quantum ad quae-

tum articulū p̄mo videndū est utrū angelus cognoscat qualibet rem p̄ essentiā suam. Se-
cundo dāto q̄nō. videbit utrū cognoscat per
species.

Prima co-
clusio.

Prima est q̄ angelus intelligit es-
sentia suā p̄ seipam. quia q̄nūq; obiectum
actu intelligibile debite p̄porcionatū alicui
potentie intellective est p̄ seipm actualiter pre-
sens illi potētie. tūc intelligit a tali potentia p̄
seipm. nulla alia specie tanq; representatio me-
dio requisita. Sz essentia angeli est obiectū
actu intelligibile debite p̄porcionatū angelis
co intellectui p̄ seipam actualiter p̄ns. ergo r̄c

Instantia

Forte dicet ī maiorē. q̄ anima rōnalis est
actu intelligibilis. cum sit sba spūalis. et actu
est p̄ns humano intellectui. et tñ in intellectū nō
nō intelligit essentia anime p̄ seipam. vtz. iij.

Solutio

R̄ndeō q̄ ad p̄ns p̄ actu intelligi-
bile intelligit aliqd se h̄ns p̄ modum actū ī
genere intelligibiliū. sed essentia anime rōna-
lis nō se h̄z p̄ modum actus in genere intelli-
gibiliū. sed p̄ modum pure potentie. quia sic
materia p̄ma se h̄z in genere entium. sic anima
rōnalis in genere intelligibiliū. ut ait cōmen-
tator. iij. de anima. Ipse etiā intellectus anime
rōnalis in sui p̄mordio est sicut tabula rasa ī
qua nihil est depictum. vt p̄t p̄ ph̄m ibidez
Igitur nō est simile de essentia angelis et essen-
tia anima rōnalis. nec de intellectu angelis et
intellectu anime rōnalis. quia nō solū essentia
angeli sed etiā intellectus angelis est actus in ge-
nere intelligibiliū. et est etiā actiua species ī
telligibiliō sibi p̄creatis a p̄mordio sue crea-
tionis. quibus species res que sunt extra se so-
let cognoscere. vt patet infra.

Instantia

Forte iterū
dicet q̄ si esse actū in genere intelligibiliū
facit ad hoc q̄ aliqd intelligat ab angelo per
suam essentia sine specie media. tūc angelus in-
ferior intelligeret essentia angelis superioris per
seipam sine specie. qđ est simpliciter falsū. cō-
sequētia patet. q̄ essentia angelis superioris est
actus in genere intelligibiliū. est em̄ actuali-
or in tali genere q̄ essentia angelis inferioris.

Solutio.

R̄ndeō q̄ licet sit actus tñ nō est actuali-
ter p̄ns intrinsece intellectui angelis inferioris.
et ideo ad h̄z q̄ essentia superioris intelligat ab ī
inferiori. necesse est vt sit sibi p̄ns mediante spē
ipm representante. si em̄ essentia vnius angelis
p̄ seipz esset intrinsece p̄ns alteri angelo. tūc
illaberet ei. qđ est falsū. q̄ nulla creata per se

existens p̄ essentiā illabit alteri creature. tales
em̄ illapsum te⁹ q̄ omnia intrinsece p̄seruat si-
bi soli reseruant.

Forte adhuc dicet q̄ ex
his sequat̄ q̄ angelus natālē cognitōe p̄gno-
scat deum p̄ essentiā suā. qđ est falsū. quia
tunc naturaliter esset beatus. quia visio dei p̄
essentiā est beatifica visio. p̄fia p̄t. q̄ essentia
dei est actu intelligibilē. est em̄ purus actū
in genere intelligibiliū. vtz. xij. meth. et est in-
trinsece p̄ns intellectui angelico p̄ essentialez
illapsum. vt iam dictū est. ḡ r̄c.

Respondeo
q̄ licet essentia diuina sit purus actus ī gene-
re intelligibiliū. et sit intime p̄ns intellectui
angelico. tñ angelus essentia dei p̄ essentiā
sc̄z visione pfecta q̄ est beatifica natāliter non
cognoscit. eo q̄ h̄mōi obiectū potentie angeli
ce non sit natāliter p̄porcionatum. s̄z excedēs
et supereminens valde nimis. ppter quod in-
diget angelus grā natālē eleuante. ac lumē
glorie intellectum p̄ficiente ad h̄z q̄ circa nu-
dam diuinaz essentia pfectum actum eliciat
beatifice visionis.

Patet igitur quō trib⁹
particulis positis ī majori caue sup̄siciēter
h̄mōi tribo ī stantij. s. p̄ p̄mam p̄me. p̄ secū-
dam tertie. p̄ tertiam secunde caue ī statie.

Conclusio secunda est q̄ angelus p̄ essen-
tiā suā non intelligit ea que sunt extra se.
Quia illud qđ est p̄prium solius dei hoc nō
angelo nec alicui c̄reature debet attribui. s̄z q̄
intelligēs p̄ essentiā suā intelligat ea que
sunt extra se. p̄prium est solius dei. Major est
nota. minorem probō. quia cum cognitio fiat
per assimilatōnem. oportet illud esse exemplar
cognitarum rerū quod est ratio p̄ quā p̄gno-
scit. sed solum diuina essentia est ydea seu p̄fe-
ctum exemplar omniū creaturarū. vt proba-
ui sup̄ius ī p̄mo libro. ergo r̄c.

Forte di-
cetur q̄ falsū assumitur ī minori istius p̄/
batōnis. quia dicit Dyonīsius. v. de di. no. q̄
p̄ncipaliora ī entibus sunt exemplaria alio-
rum. Sed angelis sunt entia p̄ncipaliora. ḡ
angelis erunt exemplaria entium inferiorum.

P̄ista conclusio videtur esse contra au-
ctōrem de causis. qui. viij. propositione sui li-
bri ait. q̄ intelligentia scit res per modūs s̄b-
stantie sue.

Ad primum dicendum q̄ an-
geli dicuntur aliorum exemplaria. non per
essentiā. sed per species intelligibiles. que
sunt eorum intellectui concreate.

Ad se-
cundum dicendum q̄ pro tanto dicitur an-
geli res scire p̄ modū s̄bē sue. q̄ nihil intelligēdo se.

Instantia

Solutio.

Secunda
conclusio.

Instantia

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Iste enim est ordo cognitiois angelice loquendo de cognitione natali. quod primo intellectus angelicus fertur super essentiam suam. deinde cognoscere essentiam cognoscit seipsum et ceteras potentias quae sunt in essentia. tertio cognoscere se cognoscit omnia res proprias quas habet in se. et per dominum cognoscit res quae sunt species. quodammodo puta in universalibus. et quarto cognitis sic rebus in universalibus. et quarto voluntatis angelii vult magis cognitionem vel rei quam aliorum. id voluntas determinat intellectum ad eius cognitionem. et tunc intellectus iuxta voluntatis imperium ducitur se determinare super species illius rei representationem. et sic mediante huiusmodi specie determinata determinate et perfecte cognoscit illud quod voluntas cognosci voluit. Propter quod de primo ad ultimum angelus cognoscit omnia per essentiam aliquam modo causaliter. quod si non cognoscet essentiam suam. tunc ceterorum nihil cognoscere. tideo de rebus cognoscere modo sibi sue. Quod autem huiusmodi cognitione rebus universalibus et indistinctis sufficiat ad hoc quod voluntas desideret et imponeret distincta noticia alicuius. hoc prout expressum est in Aug. ix. de tri. c. ultimo. et p. de tri. c. iij. et c. iij. intelligit igitur angelus omnia modo substantiae sue. quod a cognitione subiecte dependet cognitione omnium ceterorum quod ipse angelus cognoscit cognitione naturali sue ad ita siue ad extra cognoscatur. quod videtur.

Tertia conclusio

Conclusio tercia est. quod angelus non cognoscit res que sunt extra ipsum per essentias ipsarum rerum. quod immediata ratione intelligendi oportet quod sit in intellectu. sed essentie rerum sunt non sunt in intellectu angelico. quod tales essentie non possunt esse rationes per quas intellectus angelicus cognoscit res que sunt extra ipsum. **Maior** prout. minor probatur. quod da oppositum. tunc essentie rerum illaberent menti angelice. quod est impossibile. ut prout expeditus. **Etiam** cum supponatur res esse extra intellectum si essentie essent in intellectu tunc esset manifesta. **Sed dictio** scilicet quod res essent extra intellectum. et non essent extra intellectum. quod ubi est essentia rei. ibi est res.

Instantia

1. istud forte dicetur. quod intellectus noster per quidditatem rei quae est in anima. cognoscit quidditatem quae est in re extra. quod multo magis habet poterit intellectus angelicus. **Si.** secundum dyo. angelus superior illuminat intellectum inferiorum. quod poterit in eo immediate causare actum intelligendi. **Si.** intellectus noster cognoscit substantiam rei exterioris immediate per seipsum. quod hoc poterit intellectus angelicus. **Si.** sequentia prout. probatur antecedens. quod nihil est in intellectu quoniam prius fuerit in sensu. sed species substantiae nonque fuit in sensu. quod nec in intellectu. et per dominum substantia cognoscitur per

intellectum per seipsum. **Ad** primum dicendum quod quidditas rei secundum se et realiter non est in anima. sed solum intentionaliter. scilicet media te specie intelligibili. igitur antecedens non est verum in quantum est applicabile ad propositionem. Alias sic invenitur. igitur concessa consequentia non plus habetur nisi quod angelus cognoscit res exteriores per species quae sunt in ipso.

Solutio
Ad. i.

Ad secundum dicendum quod licet divisa aliqd valeret superposito quod angelus superior illuminaret inferiores causando in eo lumen. tamen quod est falsum ut patet in articulo dist. ix. arti. iij. et c. iij. id ad dominum consequentia est neganda.

Ad secundum.

Ad tertium nego annos. ad probatum dico. quod licet illud quod nullus modus fuit in sensu non possit esse in intellectu. tamen multa sunt in intellectu quod secundum se formaliter non sunt quae fuerint in sensu. utrum de actibus habitibus et pluribus alijs. Unde sufficit ad hoc quod aliqd sit in intellectu quod fuerit in sensu. vel in se vel in suo simili. vel in suo effectu. vel in sua causa. sed fantasma causatum a specie accidentis quod fuit in sensu. est causa speciei substantiae quod est in intellectu. quod species substantiae causaliter fuit in sensu.

Ad tertium.

Quarto dicetur quod fantasma accidentis non peresse causa speciei substantiae. quod non potest agere ultra suam speciem et secundum eum. **Respondeo** quod licet per priam suam virtutem non possit agere ultra suam speciem tamen in virtute intellectus agentis hoc potest. Unde sicut forma accidentalis puta calor ignis in virtute formae substantialis potest esse causa substantiae. sic est in proposito. quod videtur.

Instantia

Solutio

Quintum ad illud quod in illo articulo est secundum videndum ponamus conclusiones. **Prima** est quod angelus res que sunt extra ipsum cognoscit per species et similitudines rerum.

Sed quod in articulo quarti.

Secunda quod huiusmodi species non sunt a rebus abstracte. sed sunt intellectui angelico concreta. **Tertia** quod per huiusmodi species angelus cognoscit res particulares distincte et determinate. non obstante quod quelibet illarum species representet plura indistincte. **Quarta** maxima conclusio probatur. quod me quod cognoscitur necessitate est esse presens intellectui cognoscendi. vel secundum se vel in sua specie seu similitudine. sed res exteriores cognoscuntur ab angelo et non sunt intellectui suo presentes secundum se. ergo erunt sibi presentes in sua specie. **Maior** patet. iij. de anima. **Minor** probatur nam quod angelus cognoscant res exteriores habet tenemur credere. quia sicut ex scriptura sacra tenemus angelos esse custodes hominum et gubernatores rerum exteriores. que sine cognitione istarum rerum nequaquam fieri potest. **Quod** autem res non sint intellectui angelico presentes secundum se. hoc patet ex

Prima conclusio.

Dicitur in articulo proximo precedenti. Et ista videtur esse intentio auctoris de causis. quod propositio. et sui libri ait. quod quelibet intelligentia est plena formis. id est. speciebus. Est enim intentio procli quod in suis propositoibus propositone. clxxvi. ait. quod omnis intellectus est plenitudo specierum.

Contraria opinio.

Contra istam conclusionem sunt due opiniones. quare una ponit quod angelus non intelligit per aliunas species. sed omnia quod ad extra intelligit per unum habitum intelligit. quem ipi appellat habitum scientialem angelico creatum. quod habitus omnis distincte representat angelico intellectui. et ipsum intellectum sufficienter inclinat ad actum.

Instantia

Et si dicitur istis quod ad eos propositos sequuntur angelum vel omnia simul intelligere vel nihil oino. quod cum iste habet spiritum eque prius sit angelico intellectui. et spiritus sibi omnia representat. non appareret ratione quare unum intelligat prius quam alterum. vel unum magis quam alterum.

Solutio

Ad istud respondent dicentes quod in isto habitu subiective existente in intellectu angelicu. omnia quod angelus naturaliter per cognoscere relucet expressum. iste enim habitus reducit intellectum angelicu ad potentiam ad actum ordinatum. puta prius respectu perfectionis intelligibilis quam respectu imperfectionis. ipso autem existente in actu respectu unius. tunc per imperium voluntatis mouetur ad alia. et ad illud per quod voluntas magis desiderat. et additur quod nisi esset imperium voluntatis angelus intelligerer res summa ordinatae sue perfectiores per inclinatorem habitus laudari. quod si per inclinaret ad illud prius intelligenduz quod esset perfectio.

Prima ratio

Et hanc opinionem positorum ei confirmatur sic. Aut ponentes spem in angelico ponunt habitum scientialem sibi esse creatum cum species. aut non. Si sic. tunc supponunt species. cum talis habitus perfecte possit omnia representare. Si non. tunc ex frequentia actuum circa istas res materiales posset generari unum habitus scientialis in angelico intellectu. quod est inconveniens. quod tunc intrinseca perfectio ipsius angelici dependet a rebus materialibus.

2. sed sic se habet voluntas angelicu ad diligibilita. sic intellectus eius ad cognoscibilita. Sed voluntati sufficit unum habitus ad diligendum omnia naturaliter diligibilita. puta habitus caritatis vel habitus naturalis amicicie. quod intellectui angelico sufficit unum habitus ad cognoscendum omnia ab eo naturaliter cognoscibilita.

3. Dicitur perfectus intelligere presupponit habitum. id est intelligere angelus est perfectus. non enim modo ipse angelus perfectus est. sed per imperfectum ad perfectum. 4. Dicitur subiectum cuius forma naturali sufficit ad faciendum operationem naturalem. quod intellectus angelicu cum habitu scientiali sufficit ad eliciendum opatorem intellectua le. Unde si ergo una forma caloris sufficit ad omnia.

ne opatorem ignis. sic etiam per ipsum. arguitur isti contra species sic. Intelligibilia etiam differencia species sunt infinita. ut apparet in speciebus numerorum et figurarum. quod si angelus intelligeret per species. oportenteret eum habere infinitas. Nam ait nostra non intelligit per species. quod nec angelus. Nam per hoc probatur antecedentes. quod si ait haec species rei intelligibilis in se. tunc per actuali suo intelligere non oportenteret quod se quereret ad fantasma. Propterea quod possit se conuertere immediate super illam spem quam habet in se. sed dominus est falsus. quod dicit per primo de anima. quod oportet intelligentem fantasmatam speculari. Namque dicitur quod tria sunt in anima. scilicet potestia habitus et passiones. quod non species. quod nec per dominum in angelo.

3. Ista opinione non tenet. quod habitus scientialis est habitus exclusionis seu exclusionum. igitur non est in habitu aliquod reluceat sed apparebit.

ad modum propositis. et per dominum presumponit alia quae sunt representativa terminorum. quod visitato modo loquendi species appellantur. Ex quo etiam apparet quod responsio quam isti dant ad instantiam superioris contra opinionem adducendam non est sufficiens. nec valet ille color quem addunt ibidem de ordine cognitionis angelice per imperium voluntatis. quia cum ordo sit distinctor. multo melius saluabit iste ordo positus distinctionis specierum. quod in uno indistincto habitu.

4. Dicitur quia secundum istos habitus naturaliter inclinat intellectum angelicu ad hoc ut prius intelligat illud quod est perfectius summa gradus perfectionum qui

periuntur in entibus. ergo ubicunque habet ordo non saluabitur. ibi intelligere ipsius angelicu nec naturale nec voluntarium esse videtur. sed simpliciter violentum. quia illud violenter inest alicui quod inest sibi contra suam naturalem inclinationem. sed huiusmodi intelligere inesset angelico contra naturalem suam inclinationem competenter sibi per habitum ei naturaliter concordatum.

5. Dicitur in natura bene condita et non viciata per imperium voluntatis nihil fit contra naturalem inclinationem. sed natura bonorum angelorum est bene a creatore condita et nullo peccato viciata. ergo in angelis per imperium voluntatis nihil fieret contra naturalem inclinationem suam. et per consequens angelus per ipsum intelligeret perimum gradum entitatis et perfectioris qui est in unius perso. deinde secundum. et sic de aliis usque ad per maiam materiam. et extra hunc ordinem cognoscendi angelus nunquam declinaret. quod est saepe absurdum. et contra scripturam sacram.

in qua sepe legitur de angelis quod nec agendo nec loquendo hunc ordinem transuerter. quod nec intelligendo

¶ P. iste color destruit seipsum. q; cū bonum cognitū sit obiectū voluntatis. scq; q; nec desiderium nec imperiū voluntatis possit ferri super re incognita. igitur vno solo cognito ad cui⁹ cognitōem p̄mo h̄mōi habit⁹ quem isti ponunt inclinat. voluntas nō poterit impare cognitōem alic⁹ alterius. Da oppositū tunc actus voluntatis extenderet se ad aliud nō cōphensum s̄b adequato obiecto voluntati. ex tenderet em se ad aliqd nō cognitum. quod est impossibile. nō solū ḡ ista positio sed etiā colores ei⁹ deficiunt. ¶ Ad p̄mam igit̄ rōem ed p̄ dicendū dato q̄ angelo sit habitus scientialis & creatus. ppter hoc tamen species nō erunt sup̄flue. quia habitus scientialis est respectu complexorū quoꝝ terminos simplices ipse species rep̄sentant. ¶ Ad p̄batōem cum dī q̄ habitus hos terminos sufficienter rep̄sentat. istam nego. quia habitus nō habet representare sed potius circa rep̄sentata potentiaz firmare & inclinare. ¶ Ad secundū dicendū q̄ maior p̄positio p̄lit ad p̄nū p̄positum app̄lieat tunc nō est vera. quia licet intellectus indiget species quib⁹ obiectū intelligibile fitsibi p̄nū. voluntas tamē his nō indiget. quia obiectum voluntatis sufficienter sibi p̄sentatur p̄ ipm̄ intellectū. ideo dato q̄ habit⁹ sine specie voluntatem informate voluntati sufficiat ad diligendū. hoc tamē nō sufficit intellectui ad intelligendū. ¶ Ad tertīū dicendum q̄ licet pfectum intelligere p̄supponat habitum in intellectu humano. qui est potentia p̄tra in genere intelligibiliū. ppter quod pcedit & imperfecto ad pfectum. tamē hoc nō est necesse intellectu angelico qui est actus in genere intelligibiliū nō pcedens de imperfecto ad pfectum. Unde si illa p̄positio vniuersaliter esset vera. tūc in intellectu diuino operaretur ponere habitum. quia suum intelligere est maxime pfectum. Dato etiam q̄ in angelo p̄supponat habitū. tamē ex hoc nō habet quin etiam p̄supponat species. cum habitus nō sit representatiuus simpliciū terminorum.

Ad. 1. ¶ Ad quartū dicendum q̄ licet forma sufficiat obiecto ad agendū. supposta presentia obiecti in quod. est a prū natū agere s̄m illam formā. tamē quādō obiectum nō est p̄sentialiter approximatum. tūc non sufficit huiusmodi forma ad talem actionem faciendam. nisi sit quoddam aliud virtute cui⁹ obiectuz quod erat absens fiat p̄nū Ignis em iuxta cēlum lumen est maximū calor. & tamē nihil calefacit ppter absentia obiecti qđ est res calefa-

ctibilis. Sic dās q̄ intellectus angelī sufficiat ad intelligendum essentiā suam & cetera que sibi sunt p̄sentia p̄ seipsa. tamē ad intelligendum cetera indiget species quib⁹ rep̄sentant talia. ¶ Ad quādō dicendū nego cōsequentiā. maxime quādō talia intelligibilia nō sit actu infinita sed solum i potestis sp̄ ab iuncte actu. q̄ quib⁹ intelligibiliū accipit an recedens. ¶ Ad lexū nego aīcedēs. ad probatōem dicendū p̄sicut dī S̄p. ix. corp⁹ quod corruptur aggrauat animā. & de p̄mit terrena habitatio sensum multa cogitantem. Ideo anima p̄iuncta. mole corporali grauata nō potest se libere puertere sup̄ leipaz. nec per sequēs sup̄ specie que est in se. ergo sicut dicunt aliqui doctores p̄mia sui p̄uersione convertit se sup̄ fantasma. vt mediante fantasme species intelligibilis existens in memoria intellectua in actu habituali & semipleno fiat in actu pleniori. & gignat suam similitudinem in acie cogitatis intelligentie. ¶ Ad

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Alia opio

ceptū dicendū q̄ phus loquitur ibi de aīa s̄m partem appetituā. & nō s̄m partē cognitivam. in qua nos ponim⁹ species una cum pho. iq. de aīa. vbi aīt. aīa est locus specierum nō tota sed intellectus. Et ibidem aīt. Lapis nō est in aīa. sed species lapidis. ¶ Alia est opinio que ponit q̄ intellectus āgeli intelligit ea que sūt extra se. nō per alicui⁹ specie vel habitus īmissionem. sed solum per hoc p̄radiso sue lucis naturalis quodam virtuali contactu attingit res ipas que sūt extra se. p̄ quē cōtactum h̄mōi res ponuntur obiectue i prospectu intellect⁹ āgeli. ¶ Sed nec istō valz quia dīsinētē actuali inspectōe ipsius rei. tūc angelus nō magis recordaret de re visa q̄ si nūc vidisset eam. quia nihil maneret in āge lo spectas ad noticiam illius rei vise. Item h̄ nulla esset assimilatio. & tamē tam sancti q̄ p̄bi ponunt cognitōem fieri per assimilatōem.

Lōtra opt
nionem

¶ Secunda dīclusio superius p̄missa probat sit. Illud quod a p̄mordio sue creationis fuit plenum sapientia & pfectum decore. hoc nō acquirit de novo aliquam sapientiam qua perficiatur. nec aliquā spēm intelligibilem qua suū intellectus decoret. Sed angelus a p̄ncipio super creatōis fuit plenus sapientia & pfectus de core. vt patz ex glossis & expositōib⁹ sanctorū super illo verbo Eze. xxvii. Tu signaculū s̄i militudinis plenus sapientia & pfect⁹ decore. Et hec est intentio beati Augustini. q. super Gen. vbi aīt. Res fuit in mentib⁹ angelorū per dīcreatōes in ipis sapientiam. Non igitur

Secunda
conclusio.

Opio an- *acquirit angel⁹ sp̄s a rebus. sed omniū rerū q̄/rū naturale habet noticiā a principio habuit
sp̄s & creatas.*

*Sed ista & clusionem sunt
due opiniones quaz vna est antiqua. et po-
nit q̄ angel⁹ nullaz sp̄m habuit & creatā. sed
hīmōi sp̄cm ppter vigore lui intellect⁹ abstra-
xit a rebus. nam lumē sui intellect⁹ est vigoro-*

*sius lumine nostri intellect⁹ agentis. ḡ nō mi-
nus p̄t abstrahere sp̄s q̄ intellectus agens.*

*Sed istud nō valet. q̄ hīmōi sp̄s abstra-
cta nō ducit nisi in cognitiōem q̄dditatis in
vli. nūq̄ em̄ intellect⁹ posset cognoscere p̄ticu-
lare virtute abstracte speciei nisi pertinendo se
ad fantasmā. ḡ angel⁹ cū careat fantasma. nūq̄*

*p̄ hīmōi sp̄m deueniret in cognitiōem alic⁹ p̄ti-
cularis.* *Alia est opinio magis moderna.
q̄ ponit q̄licet angel⁹ a principio habuerit con-
creatā species rez p̄petuaz. species tñ & tñ gē-
tiū & corruptibiliū abstrahit vel acq̄rit tūc qñ
tales res in esse p̄grediūt. q̄ si talū rerū sp̄s*

*a principio habuissent & creatas. tūc p̄sūiissent
et adhuc p̄scirent om̄ia futura contingentia.*

2. *P. tūc nō p̄ficeret i aliqua cognitōe. cuius
oppositū asserit beatus Ambroſi⁹ in libro de
fide dices. Angel⁹ p̄ficerūt in scientia & capa-
citate. quia neq̄ sc̄uerūt om̄ia a principio se-
culi. Et sup illo verbo ad Eph. iij. vt inno-
scat p̄cipib⁹ & potestatib⁹ p̄ eccliam multi-
formis sapientia dei. dicit glosa. q̄ angel⁹ mul-
ta dīdicerūt p̄ eccliam.*

*Sed nec istud vñ. q̄ia corpora supiora n̄ accipiūt aliqd ab infe-
riorib⁹ quo intrinsece p̄ficiāt. nam a principio
sue creatōis sūt sociata formis. igitur multo
min⁹ angel⁹ a rebus corruptibiliū & contingenti-
bus accipient imediate sp̄s quib⁹ intrinsece
p̄ficiant. tanq̄ imediate p̄cipiūt sue cogni-
tionis. An̄ patet. quia corpora supiora n̄ sūt
receptiva pegrine imp̄issionis. ppter quod in-
fluit in hec inferiora & nō ecōuerso. p̄seq̄ntia
etīa p̄z. quia nō minus viget ordo in spiriti-
bus q̄ in corpib⁹.*

*Et si datur instantia de
aia rōnali q̄ est sba sp̄ualis. & tñ ei⁹ intellectus
p̄ficiūt specieb⁹ abstractis a rebus sensibilibus*

*Dicendū q̄ nō est simile. quia cū aia rōna
lis sit infimū in genere intelligibiliū. ideo fm̄
ordinē vniuersi ip̄a debet attungi a supimo sen-
sibiliū. quod est ip̄a fantasma. vt sic infima su-
premoz p̄iūgan̄t cū supmis infimoz. Juxta
sententia Dyo. de angelica hierarchia. Unde
nō est ymaginandū q̄ aia rōnalis aliqd reci-
piat fm̄ naturale suū cursum imediate a reb⁹
exteriorib⁹. Sed p̄mo sensus p̄ticulares reci-
piunt sp̄s rez sine materia. vtz. q̄. de aia. dein/*

*de a specie recepta in sensu p̄ticulari gigiliſtūt
sp̄s magis pura in ip̄o sensu cōi. & sic deinceps
sp̄s temp̄ depugat p̄ om̄es sensus interiores
vñq̄ ad fantasmā. & tūc in virtute luminis in-
tellectus agētis deriuat a fantasmate species
intelligibil⁹ vñq̄ ad intellectū possiblē. fanta-
smā autem nō habet immediatū ordinē ad intel-
lectum angelī. ḡ si angelus reciperet species a
sensibilib⁹. tūc immediate reciperet ab eis. et
sic fm̄ ordinē vniuersi angelus esset veterio
ris conditiōis q̄ anima rōnalis. eo q̄ talem
ordinē habaret ad sensibilia. qualem habet
sensus particulare. qui immediate recipiūt
impressions rerū sensibiliū.*

Solutio.
Ad. 1.

*P. tūc primam
rationē istoz dicendum q̄ species in mētibus
angeloz ab eiusdem ydeis create sunt a quib⁹
res hīmōi specieb⁹ representant pcedunt in esse.
et ideo species in mente angelī representant res
nō solū q̄zum ad rerum quidditatē. sed etiā
q̄zum ad esse & ad modum essendi quem ha-
bent. & quia quelibet res dū p̄sens est & actua-
liter existit. tūc habet esse necessario & determi-
nate. dum aut̄ futura est non habet esse deter-
minatū. maxime si est res contingens. quia licet
om̄e quod est quādo est necesse sit esse. vt di-
citur p̄mo peri hermenias. tamē de singulari-
bus et futuris contingentiib⁹ nō est determinata
veritas. vt dicitur ibidem. ideo species in in-
tellectu angelī representant res determinate dū
actualiter existunt. sed res futuras & maxime
contingentes nō habentes causas certas et de-
terminatas representant incerte & indetermina-
te. et p̄ sequens angelus cognitōne natura-
li quaz habet medianib⁹ hīmōi specieb⁹ non
habet aliquā certā noticiā de futuris contingentiib⁹.
Neganda est ergo cōsequētia pdicte
rōnis.*

Ad. 2. 3. 4

*E p̄ hoc patet etiā ad alia duo ar-
gumenta. quia ex p̄gressu rez in esse. angel⁹ in
cognitōne p̄ficiūt. quia cū res determinate ca-
piunt esse. tūc determinate a specieb⁹ illis repre-
sentant. & p̄ seq̄ns ab angelo certitudis liter
cognoscunt.*

*Cōclusio tertia sup̄ p̄missa
indiget magna declaratōe & multaz opinio-
niū recitatōe. igit ne p̄sente q̄stionē nimis diu
teneā. de ip̄a ad p̄hs nihil dico. & spero q̄ ea re-
sumā in. iij. li. dist. xlvi. ibi em̄ tractat̄ quo an-
geli itercedūt p̄ nob̄ & ordes nr̄as offerūt ipsi
deo.*

*Ad argumentū principale dicendū
q̄ hoīes nō habent a natura q̄ restaurent illā
angeloz ruinā. sed solū ex dei grā. et ideo non
oporet hīmōi esse p̄portionē similitudis hoī
minū & angeloz in natib⁹. sed soluz in gra-
tuitis.*

**Conclusio
tertia.**

**Ad princi-
pale argu.**

Distinctio quarta et quinta.

Ost hec vidē dū est. Postq; m̄gr determināuit de differētia et pueniētia angeloz. hic inq̄rit de gloria et miseria ipoz. Et diuidit in tres ptes. Nā p̄mo ōndit q̄ ange li nec miseri nec beati fuerē p̄mo creati. Scđo ōndit q̄uo t p̄ qd aliqui facti sunt miseri. et aliqui beati. Tertio p̄seq̄t distincte modū q̄ miseri sunt damnati. alij vero s̄m nouē choros feliciter ordinati. Scđa incipit dist. v. ibi. Post hec p̄sideratio. Tertia dist. vi. ibi. Pr̄terea scire oportet. Prime due ptes sint p̄nt̄ lcois. quaz p̄ma diuidit in duas ptes s̄m q̄ magi ster r̄ndet duabz q̄stionibz. Quarū p̄ma est. Utrū angeli fuerē creati miseri vel beati. Se cūda. Utz fuerē creati p̄fecti vel ip̄fecti. Se cūda ibi. Ad h̄. at. zc. P̄lma i tres. Nā p̄mo ad p̄mā q̄stionē r̄ndet opinatiue. Scđo r̄ndet determinatiue. Et tertio p̄dicta resumit epis logatiue. Scđa ibi. h̄. hec magi. Tertia ibi. Ex p̄dicti zc. Sequit̄ distinctio. v. Post hec zc. In qua m̄gr ōndit q̄uo t p̄ qd aliqui angelii facti sunt miseri et aliqui beati. Circa qd ē adūtēdū p̄amorosa p̄usio ad deū et odiosa ausio a deo. fuerē cause separatis ipoz angeloz s̄m miseria et glaz. Mox em̄ cū h̄ p̄ caritate deo adheserūt. et alij p̄ odiū a deo se auerterunt. tūc illi fuerē dānati. isti at beati. Igit̄ m̄gr cir ca istā materiam duo facit. qz p̄mo tractat de actu p̄usionis ad deū et p̄usionis a deo. Scđo de p̄tendit et auertēdū p̄ncipio p̄tatiuo. puta de libero arbitrio. ibi. Habet̄ em̄ oēs zc. Et hec i duas. qz p̄mo tāgit de hm̄oi libera oīm angeloz potētia. Scđo ōndit q̄uo bonis angelii supadicta sūt grā. ibi. Si at q̄rit. Et hec i duas. qz p̄mo ōndit q̄uo hm̄oi angelii receperē grām. Scđo inq̄rit an meruerint beatitudis sūe glaz. ibi. Hic q̄ri solet. Pr̄ma i duas. qz p̄mo manifestat q̄uo angelii q̄ p̄stiterūt grā co operāte sūerēt dotati. Scđo q̄uo angelii q̄ superbierūt hm̄oi grā sūerēt p̄uati. ibi. Ideo qz a q̄busdam. Et hec i duas. Nā p̄mo excludit quoruādā falsam credulitatē. Scđo determi nat veritatē. ibi. Qz, vo alijs zc. Hec ē sen tēria istaz duas distinctionū i generali. circa q̄s quero in speciali.

Otrū angelii fuerē creati beati. Et videt q̄ sic. qz clare deū videre ē eē btm. qz s̄m aug. p̄mo de tri. c. vlti. vltio est tota merces. sed a primo instanti sūe

creatōis ageli clare viderūt deū. Nā cū atge bus nō cognoscat discursus sed simplici in tuitu. iō nō cognouit deū p̄ creatas s̄z i seipo. et cū in sua cognitōe nō vrat fantasmatē. nō cognouit deū obscure sed clare. **O**tra nō p̄us fuerūt boni beati q̄z mali dānati. s̄z mali nō fuerūt creati dānati. qz alias eoz dānatō retoqucret in solū deū. eo q̄ non p̄cessisset ex eoz demeritis. **P**uia m̄gr in istis duas distinctōibz tractat de gra et beatitudine angeloz iō sic p̄cedā. **P**rimo em̄ inquirat de eo q̄ querit. **S**cđo videndū est utz fuerint creati in gra. Et h̄ q̄tū ad istam quartaz distinctōem. **T**ertio utz angelii indiquerint grā ad h̄ q̄ deū meritorie diligenter. **E**c quarto utz meruerint suā beatitudinē. Et h̄ q̄tū ad q̄ntam distinctōem.

Quātum ad p̄mū

Articulus
p̄imus

est distinguendū qz beatitudo duplicitē p̄test sumi. Uno mō p̄pē et p̄fecte. Alio modo large et imperfecte. **P**rimo mō angelii nō fuerūt creati beati. qz p̄fecte null' est beat' qui nō h̄. q̄qd vult. s̄z in p̄ncipio sūe creatōis ageli nō habuerūt q̄qd volucr̄t. Maior pat̄z p Aug. xij. de tri. vbi ait. q̄ ille beatus est q̄ ha bet q̄qd vult. et nihil mali vult. Minor cīa patet. qz eoz aliqui quia inordinate appetierūt ideo ceciderūt. **P**. de tōne p̄fecte beatitudinis est p̄fecta securitas cū exclusione oīs erroris. sed a p̄ncipio creatōis ista nō fuerūt i angelis. Maior p̄z p Aug. xi. de cīi. dei. c. xij. vbi ait. q̄ beatitudo efficit ex eo q̄ intellectua lis nata incomutabilis bono qd d̄ e sine villa molestia p̄fruat. et in eo se in eternū esse māsiū rā nec villa dubitatōe cūctet. nec villo crōre fallat. Minor p̄z p cīndē Aug. eodē caplo vbi ait. Sūe angelii mali scientes sūu caluz timerēt. sūe nescientes aliud putarēt. sciētes timor. nescientes error. b̄tōs veiq̄z esse non sinebat. **P**. si angelii a principio suffissent p̄fecte beati. null' eoz cadere potuisset. falsitas conse quētis p̄z de facto i eis q̄ dānati sunt. p̄nam p̄bo. qz in actu p̄fecte beatitudinis includit act⁹ fructū iō. q̄ de tam p̄fecte diligēt. q̄ amans ab amore nequaqz poterit resilire. **F**ortē diceat q̄ q̄uis p̄ h̄ p̄bēt q̄ angelii mali nō fuerūt creati beati. de bonis in angel' ista nō concludunt. **R**espondeo q̄ si cludūt de uno tūcōclu dūt de oībo. qz s̄m Aug. xi. sup Ben. dyabol⁹ cū suis in p̄ncipio ante sūu p̄ctū nō sūt discret⁹ sūe distinct⁹ ab alijs angel' nīl in solis

Instantia

Responsio

Natalib⁹. **E**t qz dyabol⁹ dulcediez btē angelice
vite nūqz gustauit. vt ait Aug⁹. i eodē libro.
io nec ali⁹ a pncipio sue creatōis ipam gusta/
uerūt. cū nō fuerit i eis distinctio qz tū ad gra/
tuia. **S**z loqndo de beatitudine large ⁊ i/
pfecre. tñc ageli fuerit creati beati. qz nō min⁹
fuit angel⁹ btus a pma sua ceditone qz hō fue/
rit in padiso. vel virtuosus hō in mudo. sed
bī Aug. isti dicunt beati. igit ⁊ ageli. **M**aior
ptz. minorē ponit Aug. xi. d ci. dei. c. xij. dices
Quis em illos pmos hoies i padiso negare
audeat btos fuisse ante pctm. cū hodie nō i/
pudēter btos vocem⁹ qz videm⁹ pie ac iuste
hanc vitā ducere sine criminē vastante con/
scientiā. **P**. multo pfeciūs omnes angeli
cognouerūt deum a pncipio sue conditionis
qz in contemplatione ex puris naturalib⁹ qui
cūqz homo possit cognoscere deū. sed p̄hi po/
suerunt homines beatificari in cōtemplatione
dei ⁊ sbar separataz. vtz. x. ethicoz. igit multo
maḡ ageli a pmordio sue creatōis poterit di/
ci fuisse beati. **E**t iuxta istā distinctōez poterit
satis zgrue exponi omes auctoritates lctōz.
q de ista materia qñqz zuevident sonare.

Articulus secundus.

Quantum adscōm

Prima cō
clusio

Scđa cō
clusio.

co Particlm pōt dici q̄ duplex ē grā. vt patet in
ij. libro sczgrā ḡtis data. et grā gratū faciens
In pīma grā fuert creati oes agli. nō at i scdā
Prīmū pbo. q̄a omē donū dei t sp̄caliter
tutis et cognitōis cui⁹ merita non pcedūt est
gra grat̄ data. Sed cū mltis donis t pfctō
nib⁹ t sp̄caliter t tutib⁹ t cognitōib⁹ deus cre
auit angelos tam bonos q̄z malos. iuxta q̄ dī
ezech. xxvii. de pīmo qui cecidit. Tu signacu
lū silicudinis. plen⁹ sapia. t pfctus decoris in
delicis padisi dei fūsti. omnis lapis p̄ciolus
opimentū tuū. Scdaz scloz pbo sic. Ille
qui nō pōt pficere non h̄z grām gratū facien
tē. maxime si est viator ita q̄ nō est pfcte bea
tus. Sz angelī a pncipio sive creatōis nō po
tuerūt pficere. vt patz p m̄grm s̄ l̄ra. q̄a q̄z uis
vt ait m̄gr haberet q̄ possent stare. non tñ ha
buerūt q̄ possēt pficere. nec fuert pfcte bti. vtz
2 in articulo pcedēti. g. S̄ creatura vidēs se eē
in grā nunq̄z a grā pōt resilire. maxie si pfcta
fuerit illa noticia sine visio. Sz angelus a pnci
pio sive creatōis pfcte cognovit se et omnia q̄
fuerūt in se. miōr p̄z. pbo maiōrē. q̄a cū grā sit
pulcerrim⁹ decor nature. quicūq̄z hm̄oi deco
re in se videret. non posset ip̄m non appetere.
imo min⁹ posset ip̄m nō appetere q̄z etiā q̄z cū

qz naturale sua pfecto e^r. cū sit venustior om̄i
naturali pfectōe. cū igit̄ fide teneam^r angelū
in pectū cecidisse. sequit q̄ grām nō habuerit.

¶ Deus hominem non creauit cu[m] gra[du]s gratu[us] sa-
cientia. q[uod] nec anglm. an[s] patr[um] p[ro]aug. xi. de ci-
tei. xij. c. vbi ait. q[uod] q[ui]ntu[m] ad speciez futuri boni
beatior[um] e[st] q[ui]libet iustu[m] in hac vita q[uod] p[ro]m[is]i pentel-
cui[r] r[ati]o[n]es reddit in g[ra]tia h[ab]et in l[ib]ra. q[uod] iustu[m] in hac vi-
ta h[ab]et q[uod] possit p[ro]ficer. p[ro]m[is]i autem ho[m]ini q[ui]us h[ab]et q[uod]
possit stare. s. originale iusticia. nō tamen habuit
q[uod] possit p[ro]ficer. s. dei gr[ati]a. p[ro]m[is]i p[ro]prio. q[uod] condi-
tor ordinat nō min[us] mit[er]e iustitiae p[ro]tegere debilitate
re de facili ruinosa. q[uod] p[ro]tegere fortioriter et nataliter
min[us] ruinosa. s. ho[m]i[n]us infirmior fuit angelo. et
p[ro]p[ter]eas causas habuit ruine. habuit enim cam in
trinsecam appetitum sensituum. et extrinsecam. s. suum
temptatorum dyabolum. et tamen ho[m]i[n]us non fuit p[ro]creatum
gre fulcimentum. ig[ne] nec angelus qui caruit incita-
mentis iam dictis ad ruinam. ¶ S[ed] h[ab]uimus istius con-
clusionis tenet aliqui solenes doctores quod pro-
bat sic. ¶ In primo principio creatoris oia fuit
rur sit[us] creatavel in sevel in suis rationibus scialibus.
s. in illo primo in statu gloria angelorum non fuit crea-
ta in se. q[uod] tunc angeli fuissent creati beati. q[uod] talis
gloria fuit creata in luce sciaro quod est ipsa gloria gra-
tu[m] facies. q[uod] et ceterum. ¶ P[ro]p[ter]eas magis retardauit deus
ornatum creare spiritualiter quam corporaliter. s. corpora celestia
a principio sue creatonis immediate de ornauit
suis luminiibus. q[uod] et creatas spiritualiter ornauit gloria
et virtutibus. ¶ P[ro]p[ter]eas diuina liberalitas spiritu pata est
dare gloriam ubi obice non inuenit ex parte suscipie-
tis. sed angeli ipsum in statu sue creatoris nullum
habuerunt in se instrumentum creantis sciriende.

¶. cū pñior sit de^o ad misericordū qz ad cōcōde
nandū. nō min^o dcreauit angel^o pñcipiū me/
redi qz pñcipiū demeredi. s^z de^o dcreauit ange/
lis liberū arbitriū qz potuerūt demereri. igit et
cōcreauit eis grām qz sola potuerunt mereri.
¶. darguit qdā ali^o ad idē sic. Hō fuit crea/
tus in grā: g^r t angel^o. pñia p^rez. qz nō minoris
dignitat^s fuere angelī qz pm^o hō. Añs pbat.
qz hō fuit creat^o in iusticia originali. qz quidē
iusticia original nō videt suisse sine grā dco/
mitance. qz pñsistebat i pñfcta obediētia corpis
ad aia^z. t viriū inferio^z ad supiores. t recti/
tudie voluntat^s ad deū. qz sic duo pñia nō vi/
tent esse sine grā gratis data. ita tertiu nō viv/
et suisse sine grā gratū faciēt. ¶. d. h idē p
bat auctoritatib^s sc̄to^z. Nam beat^o aug^o. xii.
de ci. dei. c. x. loqns de creatōne angeloz ait. qz
de sc̄lerat condens naia^z t largiehs grāz Et
ibidē ait. Bonā volūtate qz fecerat i angelis.
nisi ille qz eos cū bona volūtate. id ē. cū amore

Thomas
im pma pte
I

Durand?

casto creauit. Itm Hiero⁹. in glōsa sup oſee

S. Thomā iij. c. ait. q̄ demones ī maḡ pinguedie ſpūſſan-

cti creati ſunt. S; iſtis nō obſtatibz tenco

i. p̄cluſiōne p̄diciā t̄ cōfirmo eā ſic. Illud qđ

creato eſt. p̄creatum videt eē naſale ipi creato.

igit̄ ſi ḡgel grā ſuſſiſ ūcreata: ipſi ḡge i. potuiſ-

ſent grāz reputaſſe naturā. P. p̄placētia q̄

creatura exiſtēt in grā gratū facieſe cōplacet

ſibi pſi ex eo q̄ e in grā. eactus meritorū vite

eterne. q̄ ſi c angel v'l quecūq̄ creature dene

reſ ſibi pſi nimis cōplacendo in naſalibꝫ. ſic

meret ſibi pſi p̄placedo i. gratuitis. ſi q̄cūq̄

angel ūvidiſſiſ in pulcritudie grē gratū facie

eis neceſſario ſibi pſi in hoc complacuſſet.

igit̄ vitam eternam meruiſſet. et per conſe-

Solutio quens null ſuſſet damaſt. Ad primam

rōnū tho. iſtū ad naſalia. cñ nō eſt vera q̄tuſ ad gra-

Ad. 1. Ad. 2. tuita. Nam fm Augu. Qui creauit nos ſine

nob. nō iuſtificabit nos ſine nob. Ad ſecū

dā nego maiores. Nam ornat naſe corporalis

eft euſlē ſtat cū ſua naſa. hmo i em ornatū

et ipa naſa quā ornat pſtituūt vñ ſtatū pu-

ta ſtatū nature. S; alter eſt ſtat naſe q̄uiſſ-

cūq̄ ſpūalīſ. et alter ſtat grē. et i o naſa ſpūalīſ

debet pcedere grām ne grā videat naſa. Ad

tertiā dicendū q̄ q̄uiſ in pmo iſtā ſue cre-

ationis nō habuerit impediſtū ad grāz. lo-

quēdo de impediſtō p̄trarie vel p̄uatiue qđ

eft auertere ſea grā. vel refutare grām. habue-

rūt in impediſtū loquēdo de impediſtō

negative. qđ eſt nō auertere ad grāz. q̄ an-

illud iſtā ſuit in eis vñſ ſlibri arbitriū

q̄ ſe ad grām affectandā auerteret. Ad q̄

tā dicendū q̄ in h̄ relucebat maſg bonitas dei-

q̄ dedit eis naſam inclinatā ad virtutē ſine oſ-

incitamēto intrinſeo vel extrinſeo. ad viciū

ſeu ad pcfm. habuerūt etiā omes angeli ſuffi-

cies pncipiu q̄ ſaltē de ūgruo mereri potuerūt

z virtuole pſiſteſe donec eis de grāz infudiſ-

ſet q̄ mediata etiā de ūdigno ſuā beatitudinē

meruiſſent. Ad q̄ntam nego aſs. oppoſi-

tū em pbaui ſupr̄p dictū Aug. et mgri. Ad

pbaot̄ ūco dico q̄ illa rectitudo volūtati ad deū

oſiſteſe poterat in amore naſali. q̄ erat gratia

gratis data. Ad ſectā dicendū q̄ ſic ppter

bonitatē mortale q̄ ſuit inter creatōez angelo-

rū et caſum maloz. q̄nq̄ malus angel dr̄ ma-

lus ab initio. q̄uiſ nō fuerit creat in pecca-

to. nec in pmo iſtantē peccauit. vt iſtra patē-

bit. ſic in ppoſito tc. Qđ em modicuz diſtat

p nihil ſupurat intellect. vt p̄t. iij. phicoz.

Potest etiā dici qđ oſe illas z ceteras aucto-

ritates. Iſiles q̄ ille amor ſuit naſalis. attame-
q̄ valde magnū z nobile donū fuſt. ideo po-
tēt dici cast' amor z p̄iguedo ſpūſſanci ſue
grā. vtiq; em grā ſuit q̄uiſ gratis data. et hō
dū meritorie gratū faciens.

Difſ. v.

Articulus
tertius.

Quantū ad terciuz

articulū dicendum q̄ ad h̄ q̄ actus cu. uſcūq̄
creature ſit meritorū neceſſario requiriſ gratia
gratū facies. Quia acē naturā excedeſ ne-
ceſſario inuitiſ alicui ſupnaſali pncipio q̄ na-
tura ſupnaturāliter adiuueſ. Sed omis acē
meritorū vite eterne de ūdigno excedeſ naſaz
creata. Iſte em ſuit error pelagū q̄ expurſ na-
turalibꝫ poſſem mereri vitā eternā. Pez etiā
iſta minor rōne. Quia qn̄ aliq̄ ſiniſ excedeſ
naſam. tūc act q̄ de ūdigno meret z ſeq̄t tale
finē neceſſario excedeſ naſam. ſi ſiniſ q̄ eeter-
na beatitudo excedeſ om̄e naſam creatā. ſol̄
em creator eſt ex ſe naſaliter pſcētētē ſuſſiſ. hmo i
at ſinē p actū meritorū creaſa ſeq̄t de ūdigno.
igit neceſſe eſt vt in ſali actū inuitat ſupnatu-
rali pncipio. ḡ tc. S; v̄z ad ūsequēdam
hmo i grām q̄ mediata meremur ſufficiat ſo-
lū liberū arbitriū vel reqrat alia preuia ſuper-
naſalis diſpoſitio. de h̄ ſuſt opiniones. Do-
ctor cōis ponit h̄ in ſcp̄to q̄ ſufficiat ſolū libe-
rū arbitriū. Quia ſi h̄ ſuſt facit qđ i ſe eſt. de ūdat
ei grām. ſed p ſolū liberū arbitriū h̄ ſuſt facere
qđ in ſeſt. ymmovt dicit videſ ūdictōz im-
plicare q̄ ad ſaciēdū qđ in ſe eſt. reqrat aliqđ
alium q̄ ſolū liberū arbitriū. q̄ h̄ nō eſt in hoſe ad
qđ reqrat aliud q̄ libez ei ū arbitriū. Sed

S. Thomā

ſalua tanti doctoris ſanctitatez treueretia iſtō
ad pñs nō intelligo. Quia q̄cūq̄ ex ſe eſt ſuſſi-

cies ad aliqđ mediū ūſeq̄ndum. ille etiā ex ſe
ſufficiat ad ūſeq̄ndū om̄e illud qđ tali medio

ſeq̄t de ūdigno. ſed hñs grām de cōdigno
meret vitā eternā. igit ſi ad ūſequendū grām

ſufficeret ſolū libez arbitriū. ſequeret de pri-
mo ad vñtimū q̄ ad ūſequendā ḡliam de cō-

digno ſufficeret ſolū libez arbitriū. P. ille

q̄ ex ſuo libero arbitrio nō p̄t h̄rē bona cogita-

tionē. h̄ nō poſteſ ex ſuo libero arbitrio precise

ſeq̄ grām. ſed fm qđ ait apluſ. iij. ad Lorin.

iij. nō ſuſt ſufficientia noſtra ex deo eſt.

Maior p̄t. q̄ cū bona cogitatio ſit p̄ma di-

ſpoſitio ad bonū ſeu p̄mū iñiū bone diſpoſi-

tionis. ſi illā nō habem in noſtra poſteſare. ſe

quiſ q̄ nec grāz poſſim ūſeq̄ precise ex noſtro
libero arbitrio. nō em ſine cauſa clamauiſ h̄q

Alio opio. remias Tren. vltio caplo. Cōnūte nos dñe ad te t p̄tēmūr. Et iō dixit alij q̄ necelatō aū infusionē ḡfē req̄rit in aia qdā dispoſicio q̄ est qddā donū dei ḡtis datū. Sed nec illō v̄z. q̄ querō de illo dono v̄z sit sufficiēs dispoſicio ad grāz vel nō. Si nō. tūc fruſtra ponit. Si ſic. tūc vel libet arbitriū ē p ſufficiēs ad pseqndū donū illō ſiue illā diſpoſitōe. aut nō p ſe ſz mediate alia diſpoſitōe. Si mediate alia. tūc erit pcessus in infiniū. Si p ſe. tūc libet arbitriū p ſe ſufficiēs eēt ad pseqndū grām. q̄ illud qd̄ p ſe p̄t in ſufficiētē diſpoſitōe ſiue alic⁹ pfectōe. H̄ etiā p ſe p̄t acq̄rere illā pfectōe. Et iō relatis his extremitis opinib⁹ q̄b⁹ incidit i ſcyllā cupiēs vitare carybdim. mediū obſeruando dico. q̄ hec libet arbitriū p ſe ſufficit ad grām conſerqndā. nec req̄rit alijs habit⁹ grām pueniens t mentē diſpoſitēs. ſz ſufficit qdā mot⁹ fac⁹ in mentē ſpecialiter ab ipo deo. quē motū ſiue im petū ſeqndō creaſa p̄tūtū ad deū. t ē diſpoſita ad grāz recipiēdaz. Et iſta ē in terio Dām. li. iij. c. iij. vbi ait. q̄ ipo de⁹ eſt ois boni pncipiū t cauſa. t ſine ei⁹ copatōe t auxilio ipoſſibile eſt nos bonū velle vel facere. In nob̄ at eſt p̄ manere in virtute t ſeq̄ deū ad hāc vocantem. vel ſecedere a virtute q̄ eſt i malicia fieri t ſeq̄ dyabolū vocantē ad ipaz. Et ex iſto etiā dicto Dām. ptz ad argumentū p̄me opinionis. q̄a ad pseqndaz grām nō ſufficit absolute facere qd̄ in nob̄ eſt. ſed p̄ ſuppoſita ſpāli dei moriōe pdicta. tūc em̄ poſſim⁹ vt ait Dām. deū ſequi vocantē ad virtutē. ḡ zc.

**Articulus
quan⁹.**

Quantum ad quar
rum articulū dicendū q̄ beatitudo duplī p̄t pſiderari. Unō mō vt eſt qddā nobile do nū dei. vt ſic nō req̄rit meritū de neceſſitate. q̄ ſic de⁹ dat grām ſepi⁹ ſine vllis pcedentib⁹ meritiſ. ſed ex ſua literali bonitate. ſic potuſſi ſi voluſſet t angel⁹ t hoib⁹ dare beatitudinē. t eos crealle brōs ſine vllis meritiſ pcedenti bus. Alio mō p̄t pſiderari beatitudo p̄t h̄ ſoem p̄mij t finis. ſiue vt d̄rfinale p̄mij alie⁹. t ſic dico q̄ de neceſſitate req̄rit meritiſ. q̄ vt ſic p̄cnerit relatiōe ad meriti. a q̄ etiā p̄ intellectū abſolu nō p̄t. ſz v̄z de⁹ angel ſuā beatitudinē liberaliter donauerit. vel per modū p̄mij de condigno reddiderit. t dato q̄ p̄ modū p̄mij. vtrū p̄mij pcesserit meritū. ſic p̄poſitō dixit. cui⁹ opinione m̄gr teſtere vide tur iū ſra. vel v̄z meritū pcesserit duratōe p̄

Dubitato

miū. ſic teñet ſequaces d̄ dōtoris cōis. ſz ſan-
cti thome. vel v̄z ſine om̄i pcessione duratio-
nis ſz ſolū pcessione nature ſimul t in eodem
iſtantē ſuerit meritū t p̄mij atq̄loꝝ ſic dicit
frater egidi⁹ eſtimo q̄ n̄l's mortalū ſcire poſi-
lit. n̄li a deo ſuerit ſibi ſpecialiter reuelatū. Igit
tantorū ſecretorū poſt poſira diſcuſſiōe ſolum
ad p̄nā volo oñdere. q̄ ea que dicunt̄ p̄tra po-
ſitōeſ ſris egidi⁹ nō oñcluſūt. Arguit̄ em̄
quidā ſic. H̄c qui in cluſūt oppoſi tū circa
ſtatū opaſt̄ non p̄nt eēſim̄. ſz actus meriti
t actus p̄mij ſūt h̄moi. q̄r mereri eſt illi⁹ q̄ eſt
in ſtatū acq̄rent⁹ t ūdentis ad terminū. p̄mij
autē respicit ſtatū nō acq̄rentis ſz iam poſſi-
dentis. nec ūdentis ad terminū ſz iā exētis in
termio. H̄p arguit qdā alt⁹ dōctor ſi modū ſ
ponēdi ſris egidi⁹ fr̄ egidi⁹ dīc q̄ poſtq̄ ſageli-
boni grāz a deo reſepeſt. tūc meritū ſageli ſta-
bat in acēt̄ elicitō mediante ḡfa et caritatē q̄
deū diligebat. Et p̄prie loq̄ndo deus erat pre-
mū ut adeptus fuſt ab angeliſ p̄ actū ſalem̄.
Si tñ vt ait frater egidi⁹ ipm actū volū ſ
appellare p̄mij. tūc idē actus vt a ḡfa t cari-
tate elicitus habet rōeſ meriti. vt aut̄ p̄ cundē
actū angeli adiſplſunt deū hab̄ ſratōe ſ p̄mij
Et q̄ act⁹ iſte naſaliter eſt p̄ ſus elicitus a cari-
tate q̄ ad deū ſ terminē. igi⁹ adhuc ſaluat̄ q̄
meritū naſa pcedit p̄mij. L̄oſtra iſtō ſuſa
mētū arguit qdā dōctor ſic. Imposſibile ē q̄
idē habeat rōneſ ſiniſ t ei⁹ qd̄ eſt ad ſinem̄.
S̄ ſz actus beatific⁹ h̄ ſrōeſ ſiniſ. t ac̄t̄ meri-
tori⁹ h̄ ſrōeſ ei⁹ qd̄ eſt ad ſine. ḡ. zc. H̄p. dō-
tradictō ſplicat̄ ſi eodē eſt ſil ſi respectū eiusdē
deſideriū t tactū ultimā ſi placēt. ſz act⁹
meritori⁹ eſt actus inhiabit ſiue deſideratiſ.
cū ſit circa re absentē. actus at̄ beatific⁹ eactus
ultimā ſi placēt circa re iā habitā t p̄n̄tēz.
H̄p. q̄ meritū poſſit ſeq̄ p̄mij ſic teñet m̄gr
t poſitō ſq̄dā exemplariter pbaſt dīcēt̄. q̄
re nullis pcedētib⁹ m̄eritis dat̄ equū milici.
quem tñ miles ſeruſtio regiō poſteā m̄eretur.
Sic de⁹ ſus angelis dedit beatitudinē quam
poſtmodū m̄erent̄. implēdo m̄ſteriā ad que
deſtinant̄. ſz iſta nō oñcluſūt q̄ Ad p̄m
igil dicendū q̄ minor vlt̄ ſiue nō eſt vera.
Ad p̄barō ſi dicendū q̄ q̄ui ſtēdere ad termini
nū ſuſſiue. p̄cnerat ſeu p̄notet oppoſitum
ad exiſtere in termio. ſtēdere tñ ſubito ſiue ſu-
ceſſione ſimul duratōe. p̄t eſte cū eo qd̄ ē exi-
ſte in termino. ſalua tñ poſitātē natuſe. Et
eodē mō dico de acq̄rere t poſſidere. Et p̄
idē p̄t ad vna ſtēti in multū ſp̄pente. qua ar-
guit dōctor cōis p̄tra iſtam oñcluſionem ſic.

**Positiō
Egidi⁹.**

**Durand⁹.
Egidi⁹.**

Allerolus

3

**Solo cō/
tra eos.
Ad. I.**

Thomas. *Uia non p̄t esse simul cū termino. s̄z meritu h̄z rōez vie. pm̄u aut rōez termini. Maior ista r̄ si habet aliquā veritatē loq̄ndo de via successione includēte. nō tñ de via libera seu in stan-*

tanea. Nā fīm p̄shm. h̄. phi. generatō est via i naturā. t̄ tñ simul et in eodē instanti salua tr̄ p̄oritate nature. est generatō et generatū esse.

Ad. 2. *Sic in p̄posito tc. Ad scđm dō φ sic idē mot̄ p̄ dici actō et passio respectu tñ dūloz sic idē actus p̄ opatōez ad p̄ncipiu elicit̄ p̄ h̄r rōez meriti t̄ p̄ 2̄ns rōez eius qđ est ad si-*

nē. t̄ p̄ opatōez ad delectabilissimū terminū quē p̄ talē actū agens adipiscit p̄ h̄r ratōez p̄m̄q̄ seu finis.

Ad. 3. *Ad tertiu dō φ exq̄ natāliter actus p̄p̄us elicit̄ q̄ terminet. nō non repugnat eiē actui ut clicit̄ aliqliter h̄r aditōem de-*

siderij. eo q̄ in illo p̄ori natura nondū attigerit illud ad qđ tendit. t̄ vt ad summū bonū ter-

minat p̄ficiat̄ter sine medio h̄r rōez sume cō placentie. Ad q̄rtū dō φ exemplū nōn est ad p̄positū. quia aut rex libere dedit equū mis- liti. et tūc miles non merebit̄ eū acib⁹ sequen-

tib⁹ q̄uis beniula gratitudie seruiat regi. q̄a illa mereb̄ illd̄ quod suū est scđm liberā t̄ ple-

nariā possessionē. nāz p̄ ope meritoria acqui- rit̄ aliquid debiti in eo qđ nō fuit suū. aut nō dedit equū libere. sed s̄b hac aditōne vt miles ipm̄ defuiat et mereat̄. et tūc non est ad p̄posi-

tū. q̄ sic deus angel⁹ libere influit beatitudiez

q̄ ipius beatitudinis angel⁹ sunt sine adiecta

aditōne liberi possessores. Ad argumētu

p̄ncipale nego minorē. Ad p̄batōez dō. φ li-

cet angelus ea que sine excessu suo intellectui

sūt debite p̄portionata nō coḡscat discursue

sic q̄ cām cognoscat per effectū. deū tñ qui fīm

sua claritatē excedit naturaliter angel⁹ facul-

tatē ipē angel⁹ cognoscit per effectū loq̄ndo de

sua noticia naturali. nā angel⁹ natāliter p̄mo

coḡscit seipm̄. t̄ cognoscendo seipm̄ ee effectū.

cognoscit deum qui fecit eum.

natiōe. Scđo de angeloz in aliq̄b⁹ corpibus apparitōe. dist. vii. ibi. Solet etiā. Pr̄ia in dyas. Nā p̄mo recitat m̄gr maloz angeloz casum localem. Secūdo declarat casum eoz sp̄ualem. dist. vii. ibi. Sup̄ dictū ē. Pr̄ma ē tres. Nā p̄mo m̄gr ondit q̄liter lucifer et socij ei⁹ pp̄t p̄ctā sua cecidēt. Scđo describit t̄m̄nū a q̄ p̄iecti suēt. Tertō assiḡt t̄m̄nū ad quē descēderit. Scđa ibi. Et tāre sup̄bie. Tertia ibi. Nō est em̄ eis. Et hec i duas. q̄ p̄mo ondit q̄i istū aerē caliginosuz cecidēt. Scđo quō aliq̄ eoz ad infernū descēderit. ibi. Solet autē queri. Pr̄ia in duas. q̄ p̄rio describit ipsorum demonū habitatōz. Scđo manifestat ite eos esse platoz. ibi. Et sic īter. Seq̄ illa ps. Solet autē queri. Et diuidit i tres p̄tes. Nā p̄mo ondit aliq̄s demones ad infernū delcen- dere. Scđo qđ s̄etiēdū sit de luciferi loco t̄po testate. Et tertio ondit ceteroz demonū pote statē deficere cū a viris sancti vincūt in tepta- tione. Scđa ibi. De lucifero aut. Tertia ibi. Alijs quoq; tc. Circa istam sextā distin- ctionem quero hanc questionem.

Trū angel⁹ malus potuerit pecca- re i p̄rio instāti sue creatōis. Ec- videt q̄ sic. q̄ libtas ager̄ ei⁹ actōz nō retardat. s̄z agēs natālept actōz. suā p̄nci- piare i p̄ncipio sue creatōis. vtz de sole. ḡ et angel⁹ q̄ est agēs liberū. S̄z p̄ q̄cūq; istanti agēs liberū p̄t agere. tūc etiā p̄t i agedo pecca- re. ḡ tc. Octa. angel⁹ p̄ nullo istanti pe- peccare. vt p̄babō. ḡ nec in p̄mo instāti p̄t pec- care. ñna p̄z. aīs p̄bo p̄ p̄shm. ix. meth. vbi aīs q̄i reb⁹ eternis nō ē aliqd̄ malū oīno necz er- ror. Hic q̄ttuor sūt vidēda. Pr̄io vtz angel⁹ possit peccare. Scđo de eo qđ q̄rit̄. Tertio vtz demones p̄ p̄ctm̄ habeat locū eis determinatū. Et q̄rtovtrū p̄ctm̄ p̄mi an- geli ceteris angel⁹ p̄ctōrib⁹ fuerit occasio pec- candi.

Quantū ad primū

dico q̄ angel⁹ peccare potuit. quia qđ factū ē p̄ angelū possibile fuit fieri p̄ angelū. s̄z angel⁹ pec- cauit vt ex mltis locis sacre scripture colligit. ḡ tc. Maior p̄t̄ a destruciōe & seq̄ntis. q̄a qđ impossibile ē fieri. impossible ē factū ee. vtz .ix. meth. P. illa voluntas p̄t peccare q̄ innitit̄ z regule q̄ p̄t deficere. oīs volūtas creata sibi re- licta innitit̄ regule q̄ p̄t deficere. cū innitit̄ in- dicio creati intellect⁹ i sua tendētia naturali. P. q̄cūq; ex vehemētia delectatiōis quam

Articulus
primus

Reterea sciri

op̄t̄. Postq; m̄gr determina- uit de bonoz angeloz p̄fōsione et maloz aūstōne. h̄. p̄seq̄t̄ de aūsoroz miseria. et p̄soroz glā. Et diuidit i duas p̄tes fīm qđ p̄ri- mo determinat de maloz angeloz miserrima dā- natōe. Scđo de bonoz angeloz pulcerria ordi- natōe. dist. ix. ibi. Post p̄dicta. Pr̄ia i duas.

Nā p̄rio tractat de maloz angeloz casu et dā-

accipit ex consideratiōe suoꝝ nataliū nō debite
considerat ea q̄ considerare tenet circa ea q̄ apper-
tit. ille iordinate p̄ appetere et p̄ p̄n̄ peccare.
s̄z āgel⁹ fuit hm̄oi. ḡ tc. Major p̄. q̄r vehe-
mētia delectatōis accepte ex pp̄rijs natalib⁹.
et si de seī sp̄ pctm̄ sit. pic̄losa tm̄ ē. eo q̄ sua in-
ebriatōe iudiciū rōis ip̄ediat q̄ ad debitā cō-
deratōz ei⁹ q̄d a volūtate ē appetēdū. aut etiāz
spandū seu p̄seq̄ndū. Et istō ē q̄d aliq̄ do-
ctōres appellat incōsideratōz debite circūstā-
tie i desiderio vlti finis. Minor p̄. Augu-
xi. sup̄ Bēn. vbi ait. Dyabol⁹ sup̄bia tumid⁹.
et p̄p̄e p̄tāt̄ delectatōe corrup⁹. beate et ange-
lice vte dulcedinez nō gustauit. S̄z tra-
istō q̄d ab aliq̄b̄ dōctorib⁹ h̄ addidi. q̄ ponut
q̄ incōsideratio debite circūstātie fuit angelus
occasio seu possibilitas peccadi. arguit quidā
doctor sic. Si lucifer peccauit ex incōsidera-
ratōe. et nō bon⁹ āgel⁹. aut istā incōsideratōz
habuit ex nata. et h̄ nō. q̄r ip̄e habuit nobilio-
ra natalia q̄z etiā q̄cūqz bon⁹ āgel⁹. aut īcurrīt
tale ignorātiā a casu. et tūc n̄ pecca- it. q̄r pctm̄
est i his q̄ sūt a p̄posito et ex deliberatōe. aut su-
it ex p̄tēvolūtar⁹. puta q̄ lucifer noluit p̄side-
rare. et bonus angelus voluit considerare hu-
iūsmodi circūstātiā. tūc p̄ma radix peccati
ipi⁹ āgeli nō fuit ex p̄te itellec⁹ s̄z ex p̄te volū-
tat̄. P̄. appetere bonū s̄b illa rōe q̄ ē appeti-
bile nō ē pctm̄. s̄z circūscpta oī p̄sideratōne de-
meritis et de grā. adhuc beatitudo fm̄ se et fm̄
suā p̄paz rōez ē appetibil̄. natāl̄ em̄ inclinatō
ē ad appetēdū beatitudinē. q̄r fm̄ btm̄ Aug.
oēs volum⁹ natāl̄ eē bt̄. igūt appetere bt̄itidi-
nē absolute n̄ p̄siderādo de grā q̄ mediāte ob/
tineat nō videt ee pctm̄. P̄. mltū refert h̄rē
actū electōis īdebitē circūstātiā p̄uatue
et h̄rie. q̄r l̄z act⁹ h̄ns h̄riā circūstātiā sit mal⁹.
putavelle bt̄itidinē ex pp̄rijs meritis et nō ex
grā. tm̄ act⁹ q̄ caret debita circūstātiā sine iclu-
sione opposite circūstātiā. puta absolute pe-
tere bt̄itidinē n̄ p̄siderādo de grā. nec videt ee
mal⁹. nec demeritor⁹. P̄. aut tenebat p̄sidera-
re de grā. aut nō. Si nō. tūc nō p̄siderādo
nō peccauit. Si tenebat p̄siderare et nō p̄sidera-
rauit. tūc p̄mu pctm̄ āgeli fuit pctm̄ omissionis
et nō pctm̄ sup̄bie. cui⁹ oppōsitū cōiter dr.

Solutio.
Ad. 1.

P̄. p̄mu pctm̄ āgeli füssz i grātia. S̄z ille
rōes nō p̄cludūt. Ad p̄mu igūt dicēdū q̄
illā incōsideratōz habuit originaliter ex vehe-
mētia delectatōis quā habuit ex p̄sideratōne
seu aspectu sue p̄p̄e natāl̄ pulcritudis. q̄ aliq̄
mō absorpt⁹ sup̄natālē bt̄itidinē īdebitē cō/
cupiūt omittēs circūstātiās sine q̄b̄ ip̄ossi-

bile fuit eū p̄seq̄ talē finē. Unū ista incōsidera-
tio grē diuine p̄ quam debebat appetere con-
sequi suam beatitudinē nec fuit angelo mere
naturalis. nec simpliciter casualis. quia orie-
bat tā ex acru itellec⁹ q̄ nimis reflec̄bat sup̄
scip̄m. q̄ ex actū voluntatis q̄ himā habuit
delectatōez et cōplacentiā a seipo. Ad scdm̄ Ad. 2.
dicendū q̄ angls nō peccauit appetendo bea-
titudinē suā absolute. s̄z ex p̄ua in p̄sideratōe
grē et p̄sideratōe p̄p̄ie dignitat̄ estimauit se
posse hm̄oi finē p̄seq̄ p̄ naturā. et sic appeti⁹.
ppter q̄d peccauit. Ad tertiu dd. q̄ actus
p̄cupiscētie q̄ malus angelus beatitudinē cō-
cupiuit erat indebitē circūstantiationē et nega-
tiōne seu p̄uatue ac etiā h̄rie. q̄zis secūdū seq̄
ret ex p̄mo Nā non solū nō desiderauit hm̄oi
beatitudinē p̄seq̄ p̄ grā. s̄z voluit ip̄az p̄seq̄ p̄
naturā et h̄ fuisse liliſ altissimo. Ad q̄rtū
dd. q̄zis ille qui detet eligere n̄ teneat om̄i
tp̄ad p̄siderationē debita circūstantia et ele-
ctionis et electi. tñ si se determinat ad eligendū.
tenet anteq̄ eligat p̄siderare modū possibilē
et circūstantias pdictoz. Sic q̄zis angelus
absolute nō teneret ad p̄sideratōz grē. tñ cū
se determinauit ad habēdū suā beatitudinē. nō
expectas sup̄ h̄ dei determinationē q̄htū ad mo-
du habendi ip̄e tenebat p̄siderare circūstantias
sine quib⁹ ip̄ossible fuit ip̄m cōsequi pdictū
finē. Et cū d̄r q̄tū p̄m̄ peccatū fuisse pecca-
tū obmissionis et non sup̄bie. Dico q̄m ista
omissiōne necessario videt currere sup̄bie. nā
de sup̄naturalib⁹ ex puris natalib⁹ indicare et
determinate sentētiare temeritat̄ esse videt et
sup̄bie. Forte dicit q̄ sic dicendo angelus
peccasset ante pctō obmissionis p̄ hm̄oi incō-
siderationē. q̄z peccasset peccato obmissionis p̄
malā electionē. et sic plura fuisse peccata ip̄i⁹.
R̄ndeo q̄ multiplex p̄ dici pctm̄ p̄mi an-
geli. Nam sic infra patet pctm̄ suū potuit
dici sup̄bie ac etiā auaricia. nimis em̄ est aua-
r⁹ cui nō sufficit deus. attamē p̄ dici q̄zis
pctm̄ culpabilis obmissionis fuerit naturali-
ter prius in angelo q̄z sua mala fuerit electio.
vnū tamē pctm̄ est integratū ex ambob⁹.
q̄a vbi vnū ppter aliud v̄trob̄iq̄ dicit vnū.
Ad q̄ntū dd. q̄vtz p̄ phm̄. iū. ethi. om̄is
q̄ peccat vel peccat ex ignorātiā aut ignorās
Unde in peccato ignorātiā error p̄ctm̄ p̄cedit
In pctō vero ignorantis error pctm̄ p̄comi-
rat. Quāuis ergo āgel⁹ p̄p̄ie loquēdo non
peccauerit ex ignorātiā. peccauit tamē igno-
rans. q̄r illectus p̄p̄ia delectatōe nō attende-
bat nec p̄siderabat que p̄siderare poterat sive

Ad. 5.

Instantia

Solutio.

hementia huiusmodi delectationis affectus
nō fuisset.

Articulus
secundus

Quoniam ad scđm

Articulū dico cū anselmo q̄ angel⁹ in p̄mo in/
stanti sue creatōis nō potuit peccare. qz sic dīc
Anselm⁹ in libro de casu dyaboli. angel⁹ non
potuit p̄mū actū volūtati a se h̄c. q̄ vlt ibidez
ait anselm⁹. qui seipm mouet ad volendū p̄
vult. Si igit p̄m⁹ mot⁹ volūtati angelice fuis
set defectuolus. tal⁹ defect⁹ in deū retorq̄ret a q̄
volūtas creata p̄mū motuz recepit. ¶ P̄ res
generata p̄mū motū h̄z a generāte. ḡ volūtas
creata p̄mū motū h̄z a create. ḡ tc. ¶ Istam
eandē sc̄loez diūsi doctores diūsimode dcla
rāt. q̄uis eoz media nō sc̄ludat. P̄rio em̄
arguit q̄dā sic. Angel⁹ intelligēdo sua natālia
peccare nō potuit. s̄ i p̄io instanti itellexit so
lum sua natālia. ḡ in p̄io instanti peccare non
potuit. Maior p̄z. q̄ circa sua natālia errare
nō potuit. Probaſ minor. q̄ nō potuit plura
s̄il intelligere. z iō post p̄mū instans mouit se
ad intelligendū supnatālia. circa q̄ peccare po
tuist. q̄ circa modum appetēdi talia errauit.

Lōtra eā.

Rationes
aliozum.

Lōfirmat

Lōtra eā
Ad. I.

Ad confir
mationeꝝ.

lenaturaliter p̄supponit factōem ipsi⁹ solis;

¶ Alij eandē conclusionē pbant sic. Ange
lus nō potuit habere deliberatiōem in primo
instanti sue creatōis. ergo nec potuit pecca
re. consequēcia patet. quia om̄is actus qui est
peccatū oportet q̄ ex deliberatiōe fiat. cū om̄ne
peccatū fiat ex electione. que vt patet. vi. ethi.
est finis p̄sili. p̄siliū aut̄ p̄supponit deliberati
ōem. ¶ Sed nec istud valer. q̄ sicut intelle
ctio angelū nō requirit temp⁹. cū nō intelligat
cū discursu. sic nec ei⁹ deliberatio. ip̄e em̄ ange
lus potest simul velle finē t̄ ea que sunt ad fi
nem. sicut simul intelligit p̄ncipia et ea q̄ eli
ciunt ex p̄ncipijs. q̄uis igit hois consiliūz et
deliberatio nō sit instantaneū vel instatanea.
q̄a eius intelligere est cū p̄tinuo et t̄pe. cū hō
intelligat cū discursu. angelus t̄n q̄ intelligit
simplici intuitu. t̄ sine discursu potest ī insta
ti deliberaſ. ¶ Alij eandē sc̄clusionē pbāt
sic. Impossibile est q̄ aliqua creata potentia
simul ad plura se conuertat. sed ad hoc q̄ an
gelus aliquid appeteret necessario precogno
uit tria. sc̄z se cui appetebat. ip̄m appetibile. et
rōnem mouentē ad appetendū. cū igit nō po
tuerit peccare nisi aliqd appetierit. ḡ in primo
instanti peccare nō potuit. ¶ Sed h̄ i mai
ri falsum assūmī. q̄ potētia creata p̄t se s̄il cō
ntere ad plura ad inuicē ordinata. vt ratio t̄
illud cui⁹ est rō. vbi em̄vnū p̄p̄t altez vrobi⁹
q̄z d̄r esse vnū. Unū etiā visus n̄ s̄il fertur in lu
ce t̄ in colore. put lux est rō vidēdi colore. igit
angel⁹ s̄il fert in ip̄m appetibile. t̄ in rōnem s̄b
q̄ appetit. Et iā angel⁹ nūq̄ desinīt seipm̄ itel
ligere. igit s̄il apprehendit seipm̄ cui appetit
appetibile et rōnem mouentē ad appetendū.

Rō alioz.

Lōtra eā.

Rō alioz.

Lōtra eā.

Rō alioz.

Lōtra eā.

¶ S̄z istd nō v̄z. q̄ dato q̄ āgel⁹ nō intelligat
siml pluravt plura. p̄t t̄n intelligere s̄il plura.
quozvnū ē ordinabile ad altez. v̄l necessario
dependet ab eo. ḡ angel⁹ intelligendo seipm̄ s̄il
potuit intelligere ip̄m deū a q̄ necessario depen
det. t̄ vltimū fine in quē est ordinabil. ¶ Se
cūdō ali⁹ pdictā sc̄loez pbāt sic. Om̄e p̄cm̄
destruit aliqd boni. s̄z nihil destruit nisi h̄eat
esse. ḡ si in p̄io instanti āgel⁹ peccass̄. t̄c aliqd
bonū ip̄i⁹ āgeli s̄il habuiss̄ esse t̄nō esse. ¶ Et
d̄firmat. q̄r mutationes reales ordinate ad se
inuicē sic qvna aliā necessario p̄supponit. nō
p̄nt esse s̄il in eodē instanti. sed creatiō angelī
et actiō qua peccavit sunt h̄mōi. quia peccā
re nō potuiss̄t si prius creatus nō fuisset.
¶ Sed neq̄ ista sufficiunt. ¶ Ad primum
igitur dicendū q̄ peccatum mortale nō pre
supponit de necessitate bonū quod destruat.
sed impedit bonū ne fiat. quod tamen fieret si
peccatum nō esset. Sicut em̄ virtus matrimo
niū excusat peccatum. non q̄ destruat peccatum
p̄suppositū. sed q̄ p̄uenit peccatum ne fiat. qd̄
vtiq̄ fieret si matrimonii non esset. sic in pro
posito. ¶ Ad cōfirmatōez dicendū q̄ de mu
tatōib⁹ subiſis seu instantaneis maior non
habet veritatē. creatiō em̄ solis et illuminatio
aeris fuerū simul duratione. q̄uis non fue
rit simul naturā. quia illuminatio facta a so

lenaturaliter p̄supponit factōem ipsi⁹ solis;
¶ Alij eandē conclusionē pbant sic. Ange
lus nō potuit habere deliberatiōem in primo
instanti sue creatōis. ergo nec potuit pecca
re. consequēcia patet. quia om̄is actus qui est
peccatū oportet q̄ ex deliberatiōe fiat. cū om̄ne
peccatū fiat ex electione. que vt patet. vi. ethi.
est finis p̄sili. p̄siliū aut̄ p̄supponit deliberati
ōem. ¶ Sed nec istud valer. q̄ sicut intelle
ctio angelū nō requirit temp⁹. cū nō intelligat
cū discursu. sic nec ei⁹ deliberatio. ip̄e em̄ ange
lus potest simul velle finē t̄ ea que sunt ad fi
nem. sicut simul intelligit p̄ncipia et ea q̄ eli
ciunt ex p̄ncipijs. q̄uis igit hois consiliūz et
deliberatio nō sit instantaneū vel instatanea.
q̄a eius intelligere est cū p̄tinuo et t̄pe. cū hō
intelligat cū discursu. angelus t̄n q̄ intelligit
simplici intuitu. t̄ sine discursu potest ī insta
ti deliberaſ. ¶ Alij eandē sc̄clusionē pbāt
sic. Impossibile est q̄ aliqua creata potentia
simul ad plura se conuertat. sed ad hoc q̄ an
gelus aliquid appeteret necessario precogno
uit tria. sc̄z se cui appetebat. ip̄m appetibile. et
rōnem mouentē ad appetendū. cū igit nō po
tuerit peccare nisi aliqd appetierit. ḡ in primo
instanti peccare nō potuit. ¶ Sed h̄ i mai
ri falsum assūmī. q̄ potētia creata p̄t se s̄il cō
ntere ad plura ad inuicē ordinata. vt ratio t̄
illud cui⁹ est rō. vbi em̄vnū p̄p̄t altez vrobi⁹
q̄z d̄r esse vnū. Unū etiā visus n̄ s̄il fertur in lu
ce t̄ in colore. put lux est rō vidēdi colore. igit
angel⁹ s̄il fert in ip̄m appetibile. t̄ in rōnem s̄b
q̄ appetit. Et iā angel⁹ nūq̄ desinīt seipm̄ itel
ligere. igit s̄il apprehendit seipm̄ cui appetit
appetibile et rōnem mouentē ad appetendū.

Rō alioz.

Lōtra eā.

Pri opio
Exclusioz

no potuit si eligere. no erat igit ibi necessitas repugnare libero arbitrio q tollit peccatum.

- 1 Sed quis illa pcelo sit in se verissima. tñ tres opiniones vident ei obuiare. Prima est ptra illud qd excludit pspom. qd dicit angelu de facto in pmo instanti sue creatois peccasse. Nam homo fuit creatus occasione peccati angeloz. puta ad restaurandu casum eoz. sed homo in eodem instanti creatus est cum angelo. qui fm Augustinum omnia sue runt simul creata. igitur in primo instanti sue creationis angelus fuit peccator.
- 2 sp. si no. tunc erat dare ultimum instas in q erat bonus et pmi in q erat malus. et sic in medio tpe nec
- 3 fuit bon nec fuit malus. sp omne mendaciu est pctm. s; ioh. viij. d; de angelo malo. q ipse homicida erat ab initio. et in veritate no stetit
- 4 sp aug. ij. sup gen. ait q diabolus in veritate non stetit. t; h ab initio exq ipse creat est Et ibidem ait q face continuo se a salute veritatis auertit superbia tumidus. et pprie pcratis delectatione corrupt. Et ibidem ait q diabolus ab initio excludit sue impia superbia cecidit.

Latra op
nionez.

Solutio.
Ad.1.

- 1 em articls q error est dicere q angelus i pmo instanti sue creatois peccauit
- 2 sp gen. i. d; q vidit deus cuncta q fecerat et erant valde bona.

Et saltē pillo instanti nulla erat malicia i anglo ergo tc.

Ad pmi dicendum q si nuq pec-

callset angelus adhuc fuisse ho creat ad gloriam dei et decorum vniuersi. licet forte no fuisse tot

hoies creati sicut mo.

Ad secundu dicen dum. q quia operatones angeloz non sunt

continuesicut motus corporz. ideo inter illa

duo instantia no dabili tpus mediū hñs co

tinuitate. possunt em in mēsura mot angelorū instantia se hñrē. s; qnter ad iniucem sine me

dio. nec valet ista forma arguendi. q p eudez

modū posset pbari pmi hoiez peccasse in p-

mo instanti sue creatois. cui oppositū p; gen.

ij. Ad auctoritates dicenduz q; q brevis

morula fuit inter angelii pductoz et lapsuz. iō

mod logndi scripture est q ab initio ceciderit.

Qoq etiā Aug. sup Ben. q. non assertine

sed inquitur. qd p; q; xi. de ci. dei. c. xiiij. ybi

assertiu eloq de illa materia ait. q dyabol in

vitatem no stetit. sic accipiendu esse q in vitate

fuerit s; no pmalit. Et eodē caplo ait. Non

ab initio exq creat est peccare putand est. s;

ab initio peccati. q ab initio superbie cepit esse

pctm. Et. ca. xvi. ait q sine dubio ybi ē viciū

malicie. nata no viciata pcessit. Ellia illi sup

Ad aucto
ritates.

Scda op
tio 2 pck.

est opinio q excludioni supdictae directe cōtra dicit. qz quis em vt ponit ista opinio angel in pmo instanti sue creatonis no peccauerit sic dicit articul pscien. peccare tñ potuit. Quia no minoris potētie fuit angel in pmo initio qz fuit postea. s; post initium peccare potuit. vt euicēta facti demōstravit. sp. p qz in instanti voluntas p habere actū libere elicitz. p illo instanti p peccare. qz p recte et no recte age re. sed voluntas angelii in primo instanti sue creatois potuit actum suū libere elizzare. quia potentia essentialiter libera p quacūq mēsura actū suū elicit libere elicit. sed p pmo instanti potuit actū suum elizzare. qz fm. aug. effect p esse coeternus sue cause.

sp. creature rōnali seu intellectuali non repugnat p pmo instanti sue creatois mereri. g; nec demereri. cōsequentia tenet dupl. Primo qz facili ē desicere qz pscire. Scđo qz opposita sunt apta nata fieri circa idē. Ans patet. qz xps in pmo instanti sue acceptois mereri potuit et meruit.

Sed istud no valer. qz effect rei pducte coetern pductioni eiusdem rei dependet a causa pducente. Igit si angelus in pmo instanti sue creatois peccasset. hñoi pctm a suo creatore dependisset.

Ad primū dicendum qz quis angel habuerit eande potētiā voluti-

ua in pmo instanti quā habuit postea. no potuit tñ se ex se mouere ad primū actū. vt patitur p Ansel. si mouisset se ad volentidū q ad pri-

mū actum. qz volendo mouisset se. tunc ante

suum primū actum fuisse in actu volēdi. pri-

mū igitur motū voluntatis oportet nos redu-

cere in ipm creatorē.

Ad secundū dicendum qz Aug. loquit ibi

de effectu cause natalis. qz quis sit coeternus

cause. reducit tñ vt plurimū in ipm generis.

sic descendens deorsū sp; grauis reducit in gene-

rās graue. vt sic rō est p nobis. qz pmi actus

voluntatis cū ut sic reducatur in ipm deū no

est libere a voluntate. Igit no p̄t esse peccatum.

Ad tertiu nego ans de pura creatura lo-

quido. Ad pbatōem dico q xps no fuit pu-

ra creatura.

Sed forte dicetur de anima

nostra rōnali que est pura creatura. et tñ ma-

culatur peccato originali cum corpori hñano

infunditur in primo instanti sue creationis.

Respondeo q non est simile. quia aia hu-

mana peccato originali no m aculat ex sua p-

sonali electione vel operatione. sed ex aliena

actōne. t; ex eo q corpori sedo coniungit angel

Instantia

Solutio

**Opio Au
reoli cōtra
p̄clusionē.** aut nō potuit maculari nisi ex p̄pā & p̄sonali
electōe. **Tertia ē opio cuiusdā doctoris q̄**
circa ista q̄stōz ponit duas p̄positōes. Qua
rū p̄ia ē. q̄ agel⁹ sp̄io instāti creatōis sue po
tuit elicere actū defectuosū. Et fundamētū sue
rōis ad h̄ pbādū e. q̄ rōlūtās ei⁹ potuit elice
re actū male circūstātionatū. puta q̄z potuit
diligere se sup̄ deū seu pl⁹ q̄z deū. **Scda p̄po
sitio ē q̄ agel⁹ p̄io instāti n̄ potuit elicere ac
tū defectuosū sibi iputabili. Fūdamētū aut̄ h̄**
p̄ Aureolū scde p̄positōis n̄ curio recitare. q̄z p̄positōz cō
cedo. eo q̄ sit p̄sona mīcē p̄cloni. ḡ tātūmō ad
p̄n̄s volo oñdere q̄ iste due p̄positōes s̄il̄ sta
ren̄ p̄nt. Quia ois effec⁹ defectuosus si n̄ fuit
casual⁹ imputad⁹ ē aut cause immediate eliciēti
si libere elicit. aut cause dirigēti si a tali causa
effect⁹ defectuosus elicit. q̄ a superiori causa in
eliciēdo talē effectū dirigit. **S**z fm te angel⁹
in p̄mo instāti potuit elicere actū defectuosū.
cū iugū h̄mōi effect⁹ n̄ possit esse casual⁹ cū sit
agentis a p̄posito. nec defect⁹ talis possit retor
queri l̄ cām dirigēte. puta in ipm̄ deū. ḡ ipu
tānd⁹ ē cause eliciēti puta ipi agelo. **P**. ois
act⁹ elicit⁹ tra rectū iudicū rōis iputad⁹ est
eliciēti. maxie si eliciēs sit capax rōis. fz q̄ an
gel⁹ pl⁹ diligat se q̄z deū quē i p̄mo instāti fm̄
Aug. coguit ecē factorē suū tōsno summū bo
nu. h̄ ē tra rectū iudicū rōis. ḡ cū angel⁹ sit
rōis capax talis defect⁹ sibi esset imputadus.
Ad motiuū p̄me sue p̄positōis dō q̄ p̄m⁹
mot⁹ volūtati angelice actiue n̄ ē ab angelo
fz a deo. iugū ipossible ē illū p̄mū motū volūtati
angelicē fuisse male circūstātionatū.

**Articulus
tertius.****Prima cō
clusio****Secunda cō
clusio.**

monū locus erit tantūmodo infern⁹. q̄a tūc
definet in eis officium tentandi & tantūmodo
remanebit in eis officiū puniendi eos q̄ cum
eis in inferno p̄petue remanebunt. **F**orte instantia
dice⁹ q̄ inter locū & locatū debet esse p̄portionē.
sed sba sp̄ualis ppter sue naturalis puritatis
excessum nō habet p̄portionē ad ista loca vi
lia cuiusmodi sunt aer & infern⁹ re. **D**icen
dūm q̄ licet talia nō p̄ueniant angelō ratōne
nature angelice in sua puritate manēte. tamē
possunt sibi cōpetere ratione officij. vel ratio
ne culpe contrarie.

Instantia.**Solutio.****Articulus
quartus.****Prima cō
clusio****Scda cō
clusio.****Quantum ad quār**

tum articulū pono duas p̄clusiones. **P**ri
ma est q̄ p̄ctm luciferi fuit mā⁹ peccati⁹ cete
roz angeloz peccantū. q̄ vbi est maior igra
titudo ibi ceteris parib⁹ est mai⁹ p̄ctm. sed in
lucifero siue in peccato luciferi erat maior in
gratitudo. ḡ tc. Maior p̄t. probō minorez.
q̄ plurib⁹ existentib⁹ beneficiatis nolentib⁹
sbcisse suo benefactori & recepta bñficia ab eo
reco ḡscere. tūc maior apparet in gratitudo in
illo q̄ plura & maiora recepit beneficia. fz om̄
nib⁹ alijs angelis lucifer recepit a deo plura
et maiora bñficia. q̄ om̄es alios angelos ipē
excessit in nature siue splendore & naturalium
p̄fectionū decore. Unde de ipo exponit illud
Eze. xxvii. Tu signaculū similitudinis ple
nus sapientia & p̄fect⁹ decore. om̄is lapis pre
ciosus operimentū tuū. Et tot et tanta benefi
cia ipē noluit a deo recognoscere. sed poti⁹ cō
tra dei volūtati se erigere volendo nō a deo fz
ex puris suis naturalib⁹ consequi suam perse
cta beatitudinē. ḡ tc. **Scda p̄clio ē q̄ luci
fer fuit ceteris malis angelis causav̄l occasio
peccādi. q̄ ut plurimū videm⁹ illud appetē
re inferiores quod superiores habent vel qđ
superiores nitunt habere. sed inferiores ange
li videbant q̄ lucifer voluit sua beatitudinē
habere p̄ naturam et nō ex gratia dei. ergo cū
ipē fuerit maioris scientie & perfectōis q̄z qui
cunq̄ ceteroz. verisimile esse viderit q̄ ceteri
mali angeli tanq̄ sapientiorē & perfectiore
imitando hoc idem elegerint. Et ista est in
tentio Dām. libro secundo. capitulo quarto.
vbi ait de primo angelo. Ipse primus des
tens a bono simul cum eo facte sunt tenebre.
et secuta est eum multitudo innumera eorū
qui sub ipso ordinati erant angelorum. Et
Apocalip̄. xij. dicitur. Draco magnus. & cau
da eius trahebat tertiam partē stellarū celo**

Instantia Forte dicit q̄ causa est p̄ effectu. s̄ p̄tū luciferi nō potuit esse p̄us peccato ceteroꝝ. q̄a immediate postq̄ peccauit cecidit. t̄ sic p̄tū ei⁹ n̄ fuisse alijs occasio peccāti. s̄ magis fuisse p̄munitio ne peccaret.

Solutio Dicendū q̄ ibi non fuit p̄oritas t̄pis. s̄ solū p̄oritas nāte seu originis. t̄b sufficit ad rōem cause et occasionis. causa em̄ non sp̄ est p̄or t̄pēz nāta.

Ad principale argu. Ad argumentū p̄ncipale p̄t̄ ex dictis. Nam agēs nātale vel reducit q̄ ad p̄mū suū motū i ipsuz generās. tūc similitudo aliq̄ mō currit. v̄l nō tūc nō est simile. q̄r p̄mū motus angelū reductus in ipm̄ deum.

Distinctio septima

Supradictum

est. t̄c. Postq̄ m̄gr determinauit de maloꝝ angeloꝝ casu locali. hic tractat de eoꝝ casu et de p̄ssione sp̄uali. et diuidit in tres p̄tes. Nam p̄mo ōndit q̄liter ipi desideriū in volēdi bonitate. Scđo i cogiscēdi claritate. Et tertio in agēdi p̄tare. Scđa ibi. Et l̄z mali angelī. Tertia ibi. Nec putandū est. Prima i tres. Nam p̄mo ōndit q̄ sic boni ita sūt in bono p̄posito affirmati. q̄ eorū voluntas nō p̄tlecti i malū. sic ecōuerso mali ita sunt i malo p̄posito obstinati q̄ eoꝝ voluntas nō p̄tlecti ad bonū. Scđo p̄ h̄ q̄ tam boni q̄ mali sūt liberi arbitrii obijcit i h̄iū. Tertio saluolēbō arbitrio vtrorūq̄ r̄ndet ad obiectū. Se cūda ibi. S̄ cū nec boni. Tertia ibi. Ad qđ dicim⁹. Et hec in tres. Quia p̄mo ostēdit q̄ q̄uis mali habeat libez arbitriū. h̄ tñ p̄t̄ ob stinatio sue maliciā ē corruptū et deputatum. Scđo ōndit libez arbitriū bonoꝝ i sua liberitate esse q̄ plurimū emendatum. Et tertio ex his p̄cludit p̄positū et r̄ndet ad argumentū. Scđa ibi. Boni vo. Tertia ibi. Nō ḡ post p̄firmatoꝝ. Seq̄ illa ps. Et l̄z mali angelī. Et diuidit in duas. Nam p̄mo ōndit q̄ q̄uis mali angelī sint viciati. tñ adhuc viget subtilitate nātate et tpm̄ expientia. Scđo inuit q̄ magice artes exercēt eoꝝ rotute et scia. ibi. Quoruꝝ scia. t̄c. Seq̄ illa ps. Nec putandū est. Et diuidit i duas. Nam p̄mo ōndit angelos oēs v̄liter i agēdo h̄rē limitatoꝝ intriseca. Scđo ōndit sp̄aliter malos angelos h̄rē limitatoꝝ extisca. ibi. Illō q̄z sciendū. Pr̄ua i tres. q̄r p̄mo ponit angelos nō esse creatorēs. Scđo q̄ interdū sunt seminū iunctores. Et tertio q̄ p̄nt esse dei cooperatores. Scđa ibi. Sic ḡ nec

t̄c. Tertia ibi. Sicut ḡ mētē nostris iustificādo. t̄c.

Orū demones ḡgscāt occultā cor diu siue cogitatōes mētis hūane. Et videt q̄ sic. q̄r demō ḡgscit oia p̄tā n̄ra p̄ q̄b̄pūnū debem⁹. cū ipēlit ex ecutor iudic. s̄ m̄la sit p̄tā p̄ q̄b̄ pūniēdīsim⁹ q̄ d̄sistūt i sola cogitatōe et occulto cor dis. ḡ t̄c. **O**tra. si demō cogisceret occulta mētis hūane. tūc demō illaberet mētū hūane. p̄n̄s ē falsū. q̄r hūc honorē fū Aug. de sibilo li rebusuit. **H**ic q̄ttuor sūt vidēda. **P**rimo v̄rum demones possint illabi aie rōnali. **S**cđo v̄t̄z cogiscat n̄rās cogitatōes. **T**ertio v̄trū ḡgnoscat fūka. **E**t quarto v̄tūm diuinatōibō demonū sit credendum.

Quātum ad p̄mū

Articulus p̄mus

ponā tres oclūsiōes. **P**riā ē q̄ demō v̄l q̄ cūq̄ angel⁹ p̄t̄ esse i q̄cūq̄ corpe. nisi phibeat a supiori p̄tate. **S**cđa ē q̄ demō seu angel⁹ p̄t̄ esse i eodē corpe cū aia rōnali. **T**ertia ē q̄ demō siue ḡgel⁹ nō p̄t̄ ee i aia rōnali. nec p̄ p̄n̄s illabit ei. **D**ico ḡ p̄sio q̄ demoni nō repugtē i q̄cūq̄ corpe. q̄r n̄ pl̄ repugt sp̄ui ee i corpe q̄z alicui corpi esse i alio corpe. Sed corpi glorificato nō repugt ee i q̄cūq̄ corpe. qđ p̄z de corpibō sp̄ere actiūoz et passiūoz. q̄a itrat. et exit ianuis clausis ut apparuit d̄ corpe xpi. etiā p̄z d̄ corpe celesti. q̄r corpora glorificata trāseunt oēs celos inferiores. et reqescut i corpe celi empyrei. **P**. q̄uis extēsūz ut extēsum ē nō p̄patiat in le aliud extēsūz natāliter. eo q̄ d̄imensio resistat d̄imensiōi. tñ sine repugnātia extēsūz cōpatit lēcū ac etiā i se nō extēsū. s̄ lba angelica nō ē extēsa. q̄r nec est cōnta de se sicut corpus. nec dūcta q̄ntitatī sic lba rei corporal. nec est dūcta quāto sicut aia rōnali. q̄ est actiūcorpis phisici organici. **P**.

incorporea nāta ibi nūmirum est v̄bi opat. vt aut Dām. libro p̄mo. c. xvi. sed angel⁹ operat i corpibō. igit dū operat i eis est i eis. ḡ t̄c.

P. nō appetet q̄re angelo magis repugnet. esse i corpore q̄z anime rōnali. sed aie rōnali nō repugnat. **S**ed huic conclusioni vide tur obuiare glosa sup Abacuc. q̄. ca. que dicit q̄ sp̄us immūdus p̄t̄ assistere simulacris sed intrinsecē nō p̄t̄. **R**ñdeo q̄p talia verba glosa intendit exclusionem non localem. sed essentialeꝝ. vult em̄ dicere q̄ demon cum ipso simulacro nō facit vnum per essentiam sicut materia cū forma. **S**cđo dico q̄ angel⁹ p̄t̄

Scđa cōclusio.

Prīmacō clūsio

Cōtra cōclusionem

Solutio.

Scđa cōclusio.

esse cū aia rōnali in eodē corpē nisi a deo p̄f̄
beat. Quia q̄uis due s̄be sp̄iales non possint
esse eodē mō in eodē dīmīs tñ modis nihil
repugnat eis esse in eodē. igit̄ in eodē corpē i
q̄ est aia rōnal p̄ informatōe p̄terit esse an

2 gelus s̄ue bon⁹ s̄ue mal⁹ p̄ dīpatōem. P̄d. te
mōnes fuisse in hūanis corpib⁹ t̄ hoies mul
tipliciter vexasse. text⁹ sacre scripture sepi⁹ p̄te
stat. Actuū em. v. dī offerebat aplis vera
tos a spiritib⁹ imūdis q̄ curabat oēs. Idē p̄z.

Mārci. v. 1) Sed forte dicet cū aia rōnali
sit tota in toto corpē t̄ tota in qlibet p̄te corpū
vt patuit in p̄mo libro. igit̄ demon nō p̄t esse
in corpē nec in aliq̄ p̄te corpis in q̄ est aia nisi
illaberet ei. 2) Respondēo negādo dīnāz. Nā
q̄uis ex h̄ bene arguat q̄ demon t̄ aia s̄il̄ s̄int.
ulapsus tñ vñ in alterz ex h̄ argui nō potest.

3) Dico tertio q̄ demon s̄ue angel⁹ p̄ s̄tātū
lē illapsum nō p̄t esse in aia. Quia null⁹ sp̄us
p̄ illapsū p̄t esse in alio sp̄u. l̄z tam aia q̄ an
gelus s̄unt sp̄us. Maior p̄z p̄ Aug. in de fi
de ad perrū. Vbi ait. q̄ singulis spiritib⁹ inest
termin⁹ q̄a se invicē distinguit. t̄ vñ in alio

z nō est. 4) P. qđ soli⁹ dei p̄p̄riū est angelo p̄ue
nire nō p̄t. sed illabi aie est h̄mōi. q̄r p̄m beatū
Aug. in de ecclasiastic⁹ dogmatib⁹ illabi mē

5 ti illi tm̄ possibile est q̄ creavit eā. 5) P. q̄cqd
est in essentia rei vt essentia est h̄ facit ad esse
rei t̄ seruat rem in esse. ppter hoc em̄ essentia
dicit ab esse. vt p̄z p̄ btm̄ Aug. viij. de tri. c. x.

Sed null⁹ angelus facit ad esse aie nec eam
seruat in esse. ḡ nullus angelus est in essem
tia aie vt essentia est. nec p̄ sequēs illabit ei.

6) Forte dicet q̄ p̄ s̄tā eāndē rōnem p̄t proba
rit q̄ angel⁹ nō possit esse in essentia aliq̄ corpo
ris. qđ videt h̄ dicere p̄me p̄clusiōni. quia nec
facit ad esse corpis nec conseruat corp⁹ in esse.

7) R̄hdeo q̄ virtute isti⁹ rōis nō p̄bat q̄ an
gel⁹ nō sit in essentia corpis absolute t̄ simpli
citer q̄uis h̄n p̄bet q̄ angel⁹ nō sit in essentia
corpis vt essentia seu s̄ba est. t̄ h̄ dīcito. q̄r p̄me
p̄clusiōni h̄ dīcīt. Nā angel⁹ nō p̄t esse
in essentia corpis vt essentia est. l̄z vt extēsa ē
sm̄ q̄ dīcūt magni doctōres.

Instantia

Solutio.

Tertia cō
clusio

Instantia

Solutio.

Articulus
secundus.

Articulm sic p̄cedā. 1) Primo em̄ ostendā q̄l
ter angel⁹ cognoscat hūanas cogitatōes p̄t
cogitatio dicit actū intellectus. Secundo
ostendā h̄ idē p̄t dicit vel implicat actū af
fectus. Quantū ad p̄muz est adūten dū q̄
grammaticaliter loquēdo cogitatio dī quasi s̄

agitatio. id est. vñl⁹ cū altero agitatio. t̄ ideo
pp̄reloquendo cogitatio non dicit nec s̄ige
actū intellectus q̄ est simpliciū app̄hensio. s̄z
actū cōponentē affirmatiōe vel diūidentē ne
gatiōe. Hoc sup̄posito ponā duas p̄clusiōes

1) Prima est q̄ angel⁹ naturaliter cogscit h̄ras
cogitatōes q̄tū ad terminoz significatōem.

2) Secunda est q̄ nō intelligit eas q̄tū ad cōposi
tōis vel dīmīs determinatōz. 3) P̄muz
p̄bō sic Ille q̄ om̄ez actū intellectū cogscit
q̄ est simplex app̄hensio ille etiā dēz actū app̄hē
tē v̄l̄ diūidentē cogscit q̄ ad significatū termini
noz. Ista p̄z. q̄ terminoz significatū in vñlo
actū p̄posito nō ē alid nūl̄ significatū plurimū
simpliciū. S̄z angel⁹ naturaliter p̄t cogscere oēs
actū nūl̄ intellectū q̄ est simpliciū terminoz eo
q̄ ip̄e euidenter videat q̄ specie vñl̄m̄ iōrga
no fantasie. cū illa sp̄es p̄ ceteris sp̄aliter acti
uetur. quia actualiter vñl̄m̄ cognoscendo.

4) P. q̄cqd p̄fecte cogscit aliqd subiectū. ille

p̄terit cogscere oia q̄ s̄it iōbecto. s̄z angel⁹ p̄
fecte cogscit h̄ras potentia intellectua. ḡ etiā
h̄gscit actū intelligēdi ip̄az informantēz. 5) P.
p̄fecte cognit⁹ oib⁹ causis alic⁹ effect⁹ cogscit
t̄ effect⁹. l̄z angel⁹ p̄fecte cogscit om̄es causas
nostrī actus intelligēdi. Maior p̄z. q̄ sc̄i
re est causas rei cogscere. vt p̄m̄ p̄steriorz.
minorē declaro. q̄ angel⁹ intelligit seu cogscit
intellectū nostrz possibilez et agentē. obiectū
intelligibile et speciem obiecti. que sunt suffi
cientes cause actus intelligēdi. 6) P. intelle
ctus qui nō cognoscit sp̄ualia p̄ corporalia. ille

nō minus p̄fecte cognoscit accidentia sp̄ua
lia q̄ corporalia. angel⁹ est h̄mōi. cū igit̄ p̄fecte
cognoscit oia accidentia corporalia. igit̄ etiā p̄fecte
cognoscit nostrz actum intelligēdi q̄ est qđ/
dam accidens sp̄uale.

7) P. sicut p̄fecte vñlo
corpore videntur figure et picture que sunt i
corpore. sic p̄fecte vñlo intellectu videntur spe
cies et actus intelligēdi que sunt quasi que
dam figure sp̄uales ip̄i⁹ intellectus. sed ange
lus perfecte cognoscit intellectum nostrum.

8) P. sicut se habet sensus ad sensibile. sic se
habet intellectus ad intelligibile. s̄z nullū est
sensibile qđ subterfugiat noticiā sensitivā sen
sus creati. q̄r sic p̄z. vñ. de aia si esset aliqd sensi
bile qđ nō posset p̄cipi aliqd quinq̄ sensuum:
op̄tereret dare lectū sensum. igit̄ cogitatio
nostra cū sit ens actu intelligibile. nō poterit
subterfugere noticiā intellect⁹ angelici. q̄ est in
tellec⁹ p̄fect⁹ t̄ a nullo imp̄edit⁹. 9) P̄muz
istius conclusionis tenens quidam doctor
dicit q̄ quantūlibet aliqd nostro intellectus

Prima cō
clusio.

6

Op̄io all
reoli.

5

5

2

4

6

videat. si tamen scriptura sacra tenet et docet
 oppositum, captiuidus est intellectus in obse-
 qui scriptura sacre. Sed in multis locis sa-
 cre scripture habet quod solus deus intuet corda ho-
 minum. Ista minor patet Actuum primo ubi dicitur.
 Tu deus qui solus nosti corda hominum. Et
 primo Reg. XVI. Homo videret que patent. de
 us autem intuet cor. Et apostolus ait. Nemo no-
 uit sensum hominis. scilicet. ¶ hoc idem pro-
 bat sanctorum auctoritatibus. Quia Augustinus in li-
 bro de ecclesiasticis dogmatibus dicit. Non est
 possibile quod angelus videat hominis cogitatio-
 nem. immo quia quicunque dixerat oppositum. ideo
 hoc retractat in libro retractationum. ¶ illud per quod probatur filius dei esse deus non po-
 test conuenire creature. sed cognoscere cogita-
 tiones hominum est homo. Quia chrysostomus mat-
 theus dicit quod cognitio cogitationis. in Christo fuit
 argumentum deitatis. Additum est iste doctor can-
 sas predicatorum dicens. quod angelus nostrum intellectus
 cogitationes et voluntatem pro tanto non potest
 cognoscere. quia licet predicta sunt intellectus co-
 gitatores et voluntates quantum ad actum primum non subsunt
 impius voluntas. Subsunt tamen quantum ad actum
 secundum. qui est gignere suam similitudinem actionem in
 mente alterius. Etiomodo istud doctor enim nisi assit
 sensus nostra voluntatis ad hoc quod angelus cogno-
 scat nostras cogitationes et voluntates ipse angelus
 eas cognoscere non potest. ¶ Arguit doctor comuni-
 bus hunc idem sic. Ea que in nostra voluntate sunt
 vel a voluntate dependent soli deo subiecta sunt. et
 per nos angelis talia cognoscere non possunt. nostra co-
 gitatores sunt homo. ¶ Ad cognoscendum co-
 gitatores homines non sufficit cognitio species. sed
 oportet ut visus earum cognoscatur. sed visus species
 angelis cognoscere non possunt. quia ex voluntate de-
 pendet que soli deo subicitur. Sed his non
 obstantibus teneo predictam conclusionem et confirmo
 eam sic. Potentia in genere suo perfecta. potest in omni
 illud quod per se continet sed suo objecto adequato.
 sed cogitationes nostra quantum ad naturam actus cum
 sint actu intelligibles per se comprehenduntur ob-
 jecto adequato potentie intellective angelorum. ¶
 Ad primas tres rationes dico quod cognoscere nostras
 cogitationes non solum quantum ad naturam actus et
 significatum eminorem. sed etiam quantum ad cogitantes
 intentiones quod ad affirmatores et negatores hunc solus
 deus potest. ut patet in declaratione sequenti. Et de hoc
 etiam loquuntur omnes auctoritates adducte in
 rationibus superdictis. Sed quantum ad naturam actus
 et significatum eminorem nihil prohibet ipsum ange-
 lum cognoscere nostras cogitationes. Nec valet quod
 assignat per causam sibi dicti de assensu voluntatis

quia non credo quod aliquis homo sit ita stultus quod
 velit demones cognoscere suos actus interiores. et
 tamen ipse sepe tales actus cognoscunt etiam in uinculis
 nobis. ¶ Ad. iij. dico quod actus intelligendi quod
 ad naturam suam non dependet a voluntate. cum sit
 naturaliter per actum voluntatis. quis aliquo modo
 reprehendat a voluntate quantum ad continuatorum
 suarum. ¶ Ad. v. dico quod vel ipsum species intelligi-
 gis gignitorum unde una species ab altera iuxta mo-
 dum loquendi augustinus quod dicit. quod cum intelligimus actum
 tunc a specie que est in memoria gignitur species quod
 est in intelligentia quod est parenti simillima. et sic
 nego minorum. quia talis ipsum angelum bene percipiunt.
 quia vident species genitam in esse pleno.
 quam prius viderant in esse semipleno. vel ipsum hominem
 ipsum intelligi affirmatores et negatores. tunc procedo
 minorem. quod non est per me. quia non cognito tali
 visu. potest angelus naturam actus intelligendi perfecte
 cognoscere. ¶ Secunda parte est quod angelus cogi-
 tationes nostras quantum ad affirmatores et negatores
 per se et determinate cognoscere non potest. cognoscit tamen
 ut plurimum eas indirecte ex aliquibus signis in
 corporibus nostris apparentibus. ¶ Primum declaro
 sic. Quoniam idem representatum representat oppo-
 sita. videns illud representatum: unde illo per repre-
 sentatores non potest potest uttere illius representatum determinare
 cognoscere. Si enim una vox diversa significat
 quodvis per auditum eius possim iudicare. quod ille qui
 perfert ea velit hoc vel hoc dicere. non tamen possumus
 iudicare utrum illius vocis per plator eius
 velit determinare dicere hoc. Sed eadem sunt
 species intelligibiles quibus representantur obiecta actus
 affirmatores et actus negatores. quia rectum est in-
 ter suis et obliquis. ut deus primo de anima. per eandem
 enim spem non mutata possum cogitare facere
 et non facere. fugere et non fugere. quia sic dicit
 augustinus. xij. de ci. dei ca. viii. talia que priuatiue di-
 cuntur non in speciebus in priuatiue sciuntur. Igitur
 quodvis angelus possit naturaliter cognoscere me
 cogitare de re quacumque eo quod videat spiritum illius
 rei gigni in meo intellectu. et ei fantasmatum actum
 moueri in ipsa fantasia. non poterit tamen scire per
 certitudinem et determinate utrum de tali re cogite
 affirmatiue vel negatiue. ¶ Tercia autem angelus ut
 plurimum nostras cogitationes quod ad affirmatores
 et negatores cognoscatur. perlecturatiue et indi-
 recte patet. Quia rara est aliqua cogitatio se
 fortis fuerit quin aliquod indicium seu signum
 sui demonstretur in aliqua parte corporis.
 quodquidem signa cum angelo abscondi non possint
 de nostris intentiis angelus poterit determinare
 iudicare et cognoscere illud quod cogitatur. non obstat
 te in determinatio spes per affirmatores et negatores

Actus tho.

Tertia op-
tionemSolutio
ad primas
tres rationes.Secunda co-
clusionis.Secunda pa-
rtis conclusio-

Sedā inq
situ articu
li secundi.

Duo at cognitio angelica se habet ad naturam voluntatis sive ad cogitationem, put cogitatio ipsius est actum naturae voluntatis, ut ex predictis aliquiliter esse notum; quod actus ipsius voluntatis sequitur actum intellectus componentis et dividenter, voluntas enim nec acceptat aliquid per actum placet, nec refutat per actum dissimulationis, nisi illud sit apprehensum ut puenies vel discouenes. Cum igitur de similibus id est iudicium, id est eodem modo dici de actu voluntatis, sic dictum est de actu intellectus componentis et dividenter

Articulus
tertius.

Prima co
clusio

Secunda
conclusio.

Articulum dico quod demones scire futura duplum per intelligi, et quod futura dicunt esse duplicitia, puta contingencia et necessaria. Si igitur quod de contingentiis futuri sic dico quod demon ex suis naturalibus certitudinibus non cogiscit aliquid futurum. Quia oportet quod certitudinaliter cogiscit aut cogiscit se aut in sua causa. Sed futura contingentes non cogiscit ab angelis per se sive in se, quod tunc non esset futurum sed primum. Nec in sua causa, cum ei per propinquam causam mutabilis, nullam enim habet causam immutabilem et necessariam. Si enim habet causam immutabilem et necessariam tunc non esset contingentes sed necessarii. Potest tamen ex aliis signis detecturam de multis futuris contingentiis. Si vero quod de futuris necessariis sic dico duo. Primo quod demon non potest de hismodi futuris omnimode certar, habet noticiam, quod non est in causa tali futurorum ipsorum, dicit a causa superiori, sic de facto contingit quoniam sol iteratur tempore iisque retrocessit tempore ezechie, obscuratus fuit in die plene lumen eius Iesu Christi domini nostri passionis. De quo eclipse dicit Dominus. In epistles ad Pollicarpum, quod non erat tunc puenitus solis et lumen Domini eius de omnimode certa propter hoc noticiam, ad cuius nutum et voluntate cause quoniamque permanet et mutatur. Et isto modo loquendi de certa futuris noticia scribitur Iesu Christi. Annuntiate nobis quod returam fuit in futuro, et sciemus quod dominus est in vobis. Secundo dico quod loquendo de certitudine noticie quod potest haberi per quamcumque artem vel experientiam, in quo noticia presupponit causas cursus causarum, sic demon potest certa noticia praescire effectus necessarios ex sua causa, noticia per se est eueniens, quod ut sic etiam multi homines potest scire futura cum bene docti fuerint in astrologia et in aliis artibus et experientiis, demon est melius noscere hismodi artes quam cunctas huius, cum propter acumen sui intellectus melius et clarior cogitat causas et cursus causarum, ex quibus noticia tales artes dependet. Etiam propter diuturnitatem epis demon magis videtur expieta quam cunctas huius, Propter quod ait Iesu Christus primo liber de summo bono, c. x. quod purificatores angelii scriptate amissa

nō amisent vivacitatem sensuum angelice creature, sed tripli modo praescientie viget, scilicet experientia temporum et regulatio summarum patrum, et bonorum spirituum.

Forte dicet quod predicta et specialiter in prima predicatione istius tertius articulus angelicus per principio sive creaturam habuerit speciem omnium futurorum rerum sibi praecreatarum, quod nullam speciem de novo acquiratur ex progressu rerum in esse sive sint res contingentes sive necessariae. Cum igitur predicta specie semper sint et fuerint partes intellectui angelico, quod videtur quod angelus semper cognoscatur et cogitat futura sive contingencia sive necessaria, cum eorum representativa semper intellectui angelico sint plenaria.

Sed instantia ista quoniam multum sit apparentia, non tamen concludit, quia si concluderet tunc regulatio nulle fierent superioribus angelis ab ipso deo, et inferioribus per superiores, consequentia patet, quod per haec species scirent omnia futura. Sed falsitas consequentis manifeste patet ex dictis sanctorum et ex scriptura sacra, ut patet in Danieli ubi angelus qui fuit percussus psalmarum adhuc nescivit liberationem populi israel. Periret etiam omnis illuminatio inferiorum angelorum a superioribus quoniam ad cognitionem futurorum, quod est contra Deum, in multis suis libris.

Accidit illud uerba autem predicta instantiam multum negaret maiorem, quia dicunt quod angelii cognoscunt omnia per species acquisitas. Alii negarent eam in parte quoniam non in toto, quia dicunt quod angelii cognoscunt unius alia per species concreatas, particularia vero cognoscunt per species acquisitas.

Sed iste due opiniones dissonant a dictis magnorum doctorum et specialiter a dictis beati Augustini super Benedictus ad litteras. Ideo aliter respondeo. Propter quod scientiam per species in mente angelii cuius per ipsum cognoscit angelus actualiter tunc dicit angelum in perfectam noticiam rei cuius est specie, et ideo quoniam primo et per se ducat in cognitionem naturae, tamen propter perfectiores illius cognitionis dicit in cognitionem omnium illorum qui huius natura illa est coniuncta, et quod natura illa coniuncta est presentibus particularibus et non futuris, ideo dicit in noticiam plenariam et non futuram.

Forte dicet quod si specie in mente angelii non possit ducere nisi in noticie rei presentis, tunc esset minoris virtutis quam specie humani intellectus, que eaque perfecte ducat in cognitionem rationis non existentis sicut existentis. Respondeo quod istud non arguit imperfectem in specie angelii, sed magnam perfectem, quia causat perfectorem noticiam, nec est simile de species nominis et angelicis. Nam cognitionis causa est a speciebus ab

Instantia

Contra in
stantiam.

Solo ista
rie est aliq[ue]

Solutio
ppria

Instantia

Solutio.

stractis a fantasmatibꝫ qꝫ remahet in fantasía
vt dꝫ. qꝫ. de aia. iō p se obiectū representatū p no
stram spēm est sola quidditas abstracta. vt
iī. de aia. Spēs aut̄ in mentibꝫ angeloz cau
late sūt ab eisdeꝫ diuinis ydeis a q̄bꝫ res in eē
pducunt. quaz rerū h̄mōi spēs sunt rep̄sen
tatiae in mētibꝫ angeloz. t̄ fm q ydce diuie
rerū sunt pductiae. sic spēs angeloz earūdez
rerū sunt rep̄sentatiae. Et iō q̄r ydee sunt rez
pductiae nō fm abstractas qdditatis. s̄z fm
qdditatis cū suo actuali esse. iō spēs in mēte
angeli ipas rep̄sentant nō fm esse abstractus.
s̄z rep̄sentant ipam naturā ut determinata est
p suū actuale esse. t̄ p p̄n̄s naturali cognitiōe
t̄ certa. futura contingētia q̄ nō h̄nt esse determina
natū in suis causis ipse angel⁹ nō p̄t cognoscere.
nisi eoz nata sit actualiter i eē pducta. ḡ t̄

Articulus quart⁹.

Quantum ad quar

tu articulū patet ex iam dictis qd sic dicendū
Nam si diuinatio attendit qzū ad futura. si
talia sunt prtingētia. demon p̄t aliquid dicere all
qua vera ex aliquo signis et plecturis quo etiā
p̄t diuinare de nr̄is cogitatōib⁹. In talib⁹ tñ
dictis suis nulla fides est adhibenda. quia s̄t
semel vez dicit. sepi⁹ tñ falli p̄t. Si aut̄ diuin
atio attendit qzum ad talia futura que s̄t
in suis causis necessariis. sic nisi a deo phitea
tur. vel p̄ nimias suas penas afflīct̄ tales cau
sas nō p̄sideret. ip̄e de omib⁹ talibus si vellet
posset p̄dicere veritatē iuxta noticiā quaz ha
bet de talib⁹ causis mō qd dictū est. Nec etiam
in tali diuinatōe ē credendū dict⁹ ip⁹ demo
nis. qz quis ex suis naturalib⁹ ip̄e pfecte p̄phē
dere possit tales causas. tñ ad sui p̄fusionem
credēdū ē qd diuino iudicio sepi⁹ ipediaſ ne ta
les veritates debite apphendat. qten⁹ si pno
sticare vellet. et p̄ h̄ hoies allicere ignorās esse
p̄bet. et p̄ qns ei⁹ vaticinatio spernat et deridat.
iuxta illō p̄s. Draco iste quē formasti ad illu
dendū ei. Ad argumētū p̄ncipale dicendū
qd nr̄a pcta cognoscit ex signis et plecturis. vel
etiā deo reuelatē tanqz tortor malefactorz pc/
pere potest a iudice seu a nūcqs iudicis. scz a bo
nis angel⁹ peccata puniendorum.

Ad principale argu.

¶ Distinctio octaua.

Qlet etiam in
questione. Postquam magis determina-
nauit de maioribus angelorum casu et

dep̄ssioē. hic p̄sequit̄ de corp̄i assumptōe seu
de angeloz in corp̄ib⁹ apparitōe. Et dividit̄
in duas p̄tes. qz p̄mo iquirit vtr̄ talia corpora
ip̄is angelis essentialiter copulent̄. Secundo
vtr̄ ip̄i demones hūanis corp̄ib⁹ siue aiab⁹
hoīm substantialiter illabent̄. ibi Illud etiam.
Prima in duas. Nam p̄mo inq̄rit an corpora
in q̄b⁹ qñqz apparent angelii sint de nouo as-
sūpta. vel sint eis naturaliter unita. Secundo oñ/
dit quo etiā ī corpe qñqz apparet persona diui-
na. ibi. Nec dubitandū est. Et hec in duas.
Nam p̄mo ostēdit q̄ persona diuina qñqz ap-
paruit in corpali ſūba. Secundo p̄bat q̄ de ī hac
mortali vita inuisibilē est in p̄p̄a ſua essentialia.
ibi. Ceterz hec. Circa istam lectōem quero
hanc questionem

Contra angelum possit causare motum
translante in re exteriore. **E**t vis
det quod non. Quia ois potentia angelis
est angelus per actum aliquem principiare aut est intellectus
aut voluntas. sed neutro isto per principiare actum
translante sed solu imanente. **O**stra. quod tam
theologos quod enim phos aliquageli ponunt est esse
motores celestium orbium. **H**ic quattuor sunt
videnda. **P**rimo utrum angelus possit mouere
corporis. **S**econdo utrum mali angelus possint mouere
sive imitare sensu hominis. **T**ertio utrum intellectus
lectum. **Q**uarto utrum affectus.

Quantū ad primū

pmo vidēd ētqz āgeli possint mouere īmedia
te motu ad formā. **S**cđovtz īmediate ad
vbi possint mouere. **Q**uo ad pmū dico q
n. qz oē qđ mouet īmediate motu ad aliquaz
formā. ḡphēdit illā formā ī sua nata vel for-
maliter vel virtuall. s̄z āgel⁹ nec formaliter nec
virtualiter comprehendit formas rerū corpora-
lium. hoc em̄ inter om̄cs separatis substanz-
tias soli deo conuenit. ergo tc. **P**. nulla al-
teratio potest fieri ab agente creato nisi medi-
ante motu celi. ppter hoc em̄ celum dicit⁹ pri-
mum alterans inalterabile. sed nulla forma
materialis potest induci ab agente creato nisi
per alteratōnem. solus em̄ deus potest formā
materialē realem inducere p simplicē ema-
nationē. ergo angelus nullam formaz potest
inducere nisi īmediāte motu celi. **P**. illud
agens qđ nō p̄t inducere formas materiales
nisi actiua passiuis cōiungendo nō mouet ad
formā nisi īmediāte motu locali. quia illa con-
iunctio fieri nō potest nisi mediante motu lo-
cali. angel⁹ ē h̄mōi. vtz p Aug. iij. de tri. c. viij.

Articulus primus

Conclusio

DOppositū. **1.** Sed oppositū isti^o p̄clusionis quidā pro aliqz ordi bant sic. Corpore p̄t pducere spūale. puta fā/ mis minoz tasna gignit spēz intelligibile in potentia in/ fratum. Igitur etiā spūali puta an gelo non repugnat immediate producere corporale.

2. **P.** Quicqđ in essentialiter ordinatis com p̄fit inferiori spectans ad pfectōem. hoc etiā cōuenit supiori. sed de pfectōe celi est mouere ad formas istoz inferioz. et celi ordine essen tiali est inferi^o angelo. q̄ etiam dūenit angelo

3. q̄ moueat ad formā. **P.** vlt^o ymaginatiua p̄t formas inducere. vt patz p̄ Aliic. sed virt^o angelica est multo fortior q̄ virtus ymagi/ natua. **P.** Magi pharaonis faciebat ra

Solutio. **Ad.1.** Ad p̄mū dicendū q̄ fantasna nō causat illa spirituale spēm nisi mediante virtute spi/ rituali. s. mediante lumie intellect^o agentis. t̄ sic etiam d̄cedo q̄ virtus spūalis ipsi^o angeli p̄test mouere ad formā mediante locali trās mutatōne aliquaz corporaliū rerū. Nec etiam est ad p̄positū. quia nos loquimur de formis realibz. illa autem spēs est quid intentionale.

Ad.2. Ad secundū dicendū q̄ quis in essentiali est ordinatis bene arguat q̄ supioris nača sit nobilior naturis omniū inferioz. nō tamē ex hoc habeat q̄ comprehendat om̄s singulares p̄fectōes eoz. hoc em̄ soli deo dūenit. quis em̄ aurū in sua natura sit nobili^o plūbo et cupro. nō tñ comprehendit singulas p̄fectōes plum/ bi et cupri. et ideo maior istius argumentū nō

Ad.3. est vniuersaliter vera. Ad tertium dicendū q̄ virtus ymaginatiua non mouet immediate motu ad formā. sed ex vehemētia ymagina/ tionis mouet sanguis ymaginatis localiter. quo moto p̄t homo calefieri vel etiā infringida ri. vel aliqua alia forma alterari. Sed q̄zum ad hoc q̄ isti dicit Alicenā posuisse q̄ yma/ ginatio vni^o faciat immediate casum vel altera/ tionē in altero. nego dictū Aliic. quia in hoc

Ad.4. dūmintera doctoribz negat. Ad quartū dicendum q̄ magi talia fecerūt mediante mo/ tu locali dūgendo actiua passiuis. et demo/ nes quoz auxilio hoc fecerūt nō mouerūt i/ mediate ad formā sed ad vbi. Licet em̄ hoies et angeli p̄ diuinctōem aliquoz seminū mira/ biles effectus possint et sciant pducere. hoc tñ multo mclī et efficaci^o fieri p̄test p̄ angelos q̄ p̄ hoies. quia ip̄i demones siue angeli virtutē seminū. et q̄ actiua q̄bō passiuis. et sub q̄ con stellatōe dūgi debent. mclī cognoscunt. et ce/ leriū anteq̄ virtus seminū euancescat dūge se poterūt. Sunt etiā p̄tū q̄n hec sūt p̄ an/

gelos h̄mōi semina efficaciora ad talē effectū pducendū. quia sic agūt ut organa s̄be spūal^o et p̄sequēs in virtute ei^o. **Q**uo ad scđam partē isti^o p̄mi articuli sic pcedaz. **P**rimo em̄ ostendaz q̄ angel^o mouet immediate motu ad vbi. **S**cđo ostendā q̄ ad h̄mōi motū exequendū nō oportet in angelo aliquā alia potentia ponere p̄ter intellectū et voluntatem.

Prima cō clusio **P**rima cō **2.** **P**uncta p̄clusio nō indiget multa p̄batōe quia ipaz pcedūt p̄phi p̄pter motores celestū orbū. et ipam approbant theologi. q̄ sepi^o i scripturis sacris legimus angelos in hūanis corpibz appariisse. **S**icut patz Ben. xij. de duobz angelis q̄ Loth et illias ei^o cum uxore sua educentes de sodoma ab interitu sodomo rū liberauerūt. Et in eodem libro de tribz an gelis q̄ Abrac apparuerūt. cū tres vidit vnu adorauit. Et in libro Thobie te raphael. q̄ cū tobia iuniori iuit in rages ciuitatē medo rū. Prolobo tñ hanc p̄clusionē sic. Si ageli nō mouerēt corpora s̄m vbi tūc pei uret p̄nexio vni uersi. cōsequens est fallsum. q̄ et antecedens. falsitas p̄sequentis patz. quia vbi nō est singu laz p̄tūm ordinata p̄nexio ibi nō poterit esse ordinata dispositio. **S**ed vniuersum ē optimē dispositū. sicut patet. xij. meth. q̄ vniuersuz est ordinatissime p̄nexū. p̄leqntia patz. q̄ cū angeli nō habeant p̄nexione ad corporalem na turā s̄m esse. eo q̄ nō habeat eē p̄ materiale. nec s̄m motū ad formā. vt patuit in p̄ma p̄clusio ne. si nec dūgerent ei p̄ motū ad vbi non ap pareret aliqua p̄nexio que posset esse inter an gelū et naturaz corporalem. Et ista est intentio Augustini. iij. de tri. c. iij. vbi ait. q̄ deus cor pora grossiora p̄ subtiliora gubernat. et corpora lem substantiā p̄ spūalem. **S**ecundo dico q̄ in angelo nō est dare aliquā potentia moti uam realiter distinctā ab intellectu et volūta te. quia sicut se habent nostre potentie cognitiue ad cognitiuā angeli. sic se habent potētie motiue in nob̄ ad motiua que est in angelo. sed q̄zis sint diuerte virtutes cognitiue i no bis ut apparet de sensibz exterioribz et interio ribz ac intellectu. in angelo tñ est vna virtus tñ cognitiua. scz sua intelligentia. igit q̄zis in nobis sint diuerte potētie motiue puta vir tus que est in musculis. quia motū imediate p̄lequimur. et ipavolūtas que ad motū exer cendū impatiue mouet. in angelo tñ erit vna tñ q̄ impat motū et p̄sequit. q̄zque sūt sparla in inferioribz. sunt vnitā in superioribz. vt patz p̄ auctore de causis. **P.** ad quācūq̄ opatio nem eliciendā circa aliquod passum sufficit

Rō ad idē

Secunda conclusio.

2

assimilatio agentis ad patiens. et sufficiens determinatio ad agendum. sed per actum intellectus mobile in angelo assimilat. et per actum voluntatis sufficienter angelus determinat ad mouendum.

3. q. ut. p. virtus imaterialis que non agit immediate intelligendo et volendo si haec actum transitem illa actus est sibi penitus naturalis. nec in sua potestate est tale actum elicere et non elicere. sic pars de actum intellectus agentis qui agit in nostrum intellectum possibiliter quod elicit suum velum. Sed ista potentia si ponatur in angelo esset virtus non organica et imaterialis. ergo si eliceret angelus ipsam actum traherentur. nec esset eliceretur ipsum. et per dominum angelus non possit non mouere.

4. p. post diem iudicij tunc cessabunt omnes motus celi. et per dominum illa potentia motuua differens realiter ab intellectu et voluntate frustra ponatur.

5. p. dicit cometae. xii. meth. quod anime celorum sunt soli virtutem intellectuam et desideratiuam. quod virtus que non est organica sufficienter distinguit per intellectum et voluntatem.

Sed contra istam exclusionem sunt quodammodo doctores. quod non sunt soli istam potentiam executivam ponit in angelis. verum etiam in ipso deo dicit eam esse ponendam. Quod probat sic Deus per intellectum et voluntatem non potest creare. igit oportet dare quandam tertiam potentiam qua creare possit. una pars. dominus probat. quia si crearet voluntate. aut crearet voluntate ut voluntas est. aut ut diuina est. Non primo modo. quia tunc omnis voluntas posset creare. Nec secundo modo. quia si voluntas ut diuina est crearet. tunc omnis illud cuius principium est voluntas diuina ut diuina est esset creabile. et sic spissantibus esset creabilis.

Et isto eodem modo probat quod verbum erit creabile si de intellectu crearet.

2. p. de semper vult et intelligit mundum sed non perducit mundum. ergo potentia perducens mundum est alia ab intellectu et voluntate.

3. p. distinctio obiectorum distincti sunt actus et potentie. sed intelligibile et volibile et creabile sunt obiecta formaliter distincta habentia distinctas rationes formales.

4. q. ut. p. secundum Christum. et cometam. xii. meth. operationes immanentes non habent aliquod derelictum ex operatione. sed intelligere et velle sunt actus immutantes. igit per ipsam nihil constituit in ipsa creatura.

5. p. Hugo de sacramentis pte. vii. c. ultimo art. Cum sint tria in deo. sapientia et voluntas potentiaque. voluntas mouet. sapientia disponit. potentia explicat. Et infra pte. v. art. Illud quod voluntate peccante voluit. potestate sublequitur adimplevit. Et tunc probat iste idem doctor potentiam mo-

intellectu et voluntate. Quia apprehenderemus tua realitas tamen compare motum non est mouere. sed intellectus differat ab intellectu et voluntate.

2. p. angelus per velle et intelligenter rem in quantitate distans. sed non per mouere nisi in determinata et proportionata distans ergo non mouet immediate per intellectum et voluntatem.

3. p. mouere est actus trahens. sed intelligere et velle sunt actus immanentes. ut per ix. meth.

4. p. in anima nostra est alia virtus impans motum. et alia exequens eum. puta virtus musculorum. quod in angelo alia etalia erit. probat sequentia. quod plura requirunt ad mouendum mobile separatum a motore. quod mobile coniunctum.

5. p. actus eiusdem rationis requirit potentiā eiusdem rationis. unde quod homo sentit et bruit. ideo inest ei una causa potentia sensitiva.

Sed mouere pertinet brutorum hominibus et angelis. brutis autem non pertinet intellectus et voluntas. quod nec angelis pertinet mouere per intellectum et voluntatem.

6. p. h. idem arguit quidam alius doctor sic. Omne quod habet desiderium dominus apprehensionem. habet virtutem motuam. sed angelus habet huiusmodi desiderium. Minor est nota. probat maior. quia si aliquid haberet tale desiderium et non haberet virtutem motuam quia possit consequi desiderium. tunc illud esset imperfectum et natura aliud fecisset frustra.

7. p. potentia motuua ponit obiectum suum in esse reali. sed intellectus et voluntas non ponunt obiectum suum in esse reali. sed solum in esse intentionaliter.

8. maior per hoc. quia esse motum est esse reale. Minor similiter est nota. quia ex hoc quod res intelligit vel amatur non naturaliter. nec aliquid esse reale sibi communica.

9. p. primo ethico. et ix. metaphysica. quod operatores intellectus et voluntatis sunt fines. ita quod ab ipsis non sunt alia operata.

8. p. operatores genere differentes reducuntur ad potentias diversorum generum. sed intelligere et velle generis differuntur mouere. quia intelligere et velle sunt actus virales. mouere autem non est actus vitalis.

9. sed ista non excluduntur. Ante quod tamen percedam ad solvendas argumentorum volo argue re contra secundum istos doctores quo ad hoc quod dicitur potentia creativa esse distincta ab intellectu dei et voluntate. Quia omnis potentia non est organica sed simpliciter imaterialis est super se ipsam reflexiva secundum suam propriam operationem secundum quod dicit proclus.

Sed si potentia motuua sine creatura dei esset alia a voluntate et intellectu. ipsa esset imaterialis simpliciter. igit ipsa moueret seipsum et crearet seipsum. Nam nulla operatio

extra hec secundum quod deus immedia te creeret per voluntatem

E

2. **I**bbi ɔ peteret qua possit reflecti sup' seipsum nisi mouere et creare. eo qd' disticta sit ab intellectu et voluntate sibi dictu tuu. **P** hūs potentia opaciuā qd' nō sp' diuīcta ē suo actui. si qm' opat sibi eaz necessario mutat. **S**z ista potētia ex ecclitiua sibi te ab eterno fuit in deo. et non erat suo actui secūdo diuīcta. nisi in tpe. qr i tpe de' sibi ea opatus est. qd' deus necessario fuisset mutat. minor p3. s3 virtute majoris ponit am-
brosi in libro suo de tri. c. vi. dices. Si de' an-
ess3 de' qd' p3. et p3 pefuit generatōis accessiōe.
mutat' est. **F**orte dicet aliquis. eadē diffi-
cultas eurret ē tesi posueris. qd' voluntas diuīta
sibi pncipiū pducendi creaturā. **R**ñdeo p
interemptōez. qui a voluntas dei sunt ab eterno
diuīcta suo actui secūdo nec vñqz disuncta
fuit ab eo. eadē em' volitōe qua de' ab eterno
voluit mundū esse pductū in tpe. eadē et nō
alia pduxit mundū in tpe. nō est aut sic de po-
tentia quā tu ponis. quia sibi te actus illi' po-
tentie est sola executō imperij voluntatis. que
quidē executio non fuit ab eterno. **P** sibi
p3m p3m et cōmentatorē. x. ethicoz. vij. metaph.
et in multis alijs locis. cōpleta pfectio potē-
tie pslit in sua ppria operatione. **L**um igit
sibi te ppria operatio istius potentie sit execu-
tio actualis ipsi' creatōis. igit inter duo incō-
uenientia vñ sequit necessario. vel qd' ista po-
tentia ante mundi creationē fuit impfecta et
in tpe facta et pfecta. et sic de' erit mutatus. vel
qd' de' mundū creavit ab eterno et ptermittabit ē
eternū. **P**. si esset aliqua' opatio in deo que
immediate terminaret ad rem extra. ita qd' eius
objectū pmarū nō esset essentia diuīma. tunc
tal is operatio specificaret a re exteriori tanqz a
p3mo. et p se termino suo. et p' hūs de' vilesceret.
qd' pficeret quodā indigniori se. **S**ed si talis
potentia executiua ponit disticta ab intelle-
ctu et voluntate. tunc opatio ei' terminat sic ad
rem extra qd' nullū objectū pmarū habebit
ab intra. et p' hūs specificaret a re extra. ergo tc.
P. Hugo in libro de sacramentis pte. iiiij.
c. pmo. loquēs de diuīna voluntate ait. Hec so-
la est vnde ortu habet quicqd est. Et Ansel-
mus in libro Cur de' homo: ait. Non ē in deo
vila faciendi necessitas. aut nō faciendi un-
possibilitas. quia sola in eo operat voluntas.
Et istud etiā pbau superius dist. pma. q. ij.
ar. iiij. pclusione. iiij. **A**d p'mu nego antece-
dens. Ad pbatoez disco qd' creat. vt diuīna. qr
posse creare soli deo. puenit. nec sequit illud in
cōueniens qd' tu insers. **S**ed bñ sequit. si vo-
lūcap diuīna est pncipiū creature ut diuīna

est. qd' nihil possit creare nisi sit deus. Sicut si
equilaterus habet tres angulos equilateres
duobz rectis in quantu est triangulus. seq̄ qd'
nihil possit habere tres angulos equilateres
duobz rectis nisi sit triangul'. Uel si animal
non est risibile nisi inqz homo. tñc bene po-
test inferri qd' homo p3mo et p se est risibilis. et
qd' nihil potest esse risibile nisi sit homo. sic tc

Ad. 2.

Ad Icdm patebit infra dist. xxvij. ostendem
ibi quo creatio actio potest dici nouaz
transiens. et quo manens in agente. Etiaz ad
virtutē isti' argumēti responsū est superi' dist.
pma in soluōe rōnum auerroys de eternita-
te mudi. **A**d tertiu pte dici ad maiore. qd' ex
distinctione talū obiectoꝝ non oportet dare
plures potentias formaliter distinctas. s3 sus-
ficit qd' vna detur que est virtualiter pluriū cō-
tentua. Potest etiā negari minor. qr sicut in
serius et speciale nō distinguunt formaliter cō-
tra supi' et cōe. sic creabile non est obiectum
formaliter distinctū cōtra volibile et intelligi-
bile. **A**d quartū dicendū qd' illud dictum
p3i sic absolute acceptū nō est verū. qr ex acti-
bus tam intellectus qd' voluntatis gignit et con-
stituit habitus. etiā ex actu intelligendi gigni-
tur in nobis verbū. Item voluntas est princi-
piū rerū artificialiū. vt pte in libro ethicorū
et. vi. meth. Item qd' quis p intelligere specula-
tiū nihil pstituit extra intellectū. p intellige-
re tñ practicū necessario pstituit aliquid ad ex-
tra. tñ opus transiens sit finis ei'. iuxta illud
sextō meth. theorice quidem finis speculatio
practice vero opus. **A**d qntum dicenduz
qd' Hugo loquitur quartū ad modū nostrū in
telligendi. que capim' de his que videmus ē
nobis. **A**d p'mu de potentia angeloz dice-
dum. qd' sicut sentire et intelligere arguit diuī-
nas potentias cognitivas in nobis. tñ ipis in
angelo corriderē tñ vna potentia. sic impare
et mouere qd' suis sint in nobis a diuersis po-
tentiaz. in angelo tñ ppter sui pfectōem eadē
est potentia impatiua et motiva. **A**d secū-
dum dicendū qd' qm' ab eadē virtute pcedunt
due opatōes. tñc nō est incōueniens qd' vna
illar' opationū requirat aliquā pportionem
quā alia nō requirit. solēt illuminat ad quā
cūqz distantia. nō tñ generat ad quācūqz di-
stantiā. Itm sol illuminat remoti' qd' calefacit.

Ad. 3.

Ad tertiu dicendū qd' argumentū imagi-
natū falsum. s. qd' angelus ipso velle suo moue-
at formaliter. et istud nō est verū. qr velle suū
nō est formaliter moueresed virtualiter. vñd
sicut angelus ipso intelligere intelligit formali-

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 1. d' po-
tētia āgelo-
rum.

Ad. 2

Ad. 3.

Instantia Solutio,

4.

Solutio.
Ad. 1.

et spō velle vult formaliter. sic ipo mouere mo
uer formaliter. Virtualiter aut ac^r transiens
per pncipiari a sba separata mediante actu for
maliter imanente.

Ad. 4. Ad quartū dicendū q
nō oportet tantā distinctōe^r ponere in supio
rib^r puta in angel. quanta est in inferiorib^r:
puta in nobis. igit negāda est sequētia. Ad
probationē dñe dico. q magis arguit oppositū
qz ppositū. qz eo ipo q motor et forma nō pnt
coincidere in idē numero. vt d^r. q. phicoz. iō
motor iūctus magis requirere in suis poten
tīs distinctōe^r qz motor separatus.

Ad. 5. Ad quin
tum dicendū q maior vlr loquēdo nō est v.
Unde debet sic moderari. q actus eiusde^r rō
nis sunt a potentia eiusdem rōis formaliter. vel
a potentia alia que hmōi potentia pthinet vir
tualiter. sic aut est in ppolito. qz volūtas et in
tellectus angeli pphendunt virtualiter virtu
tē motiuā km locum que formaliter ē i brus.
q aut maior sit falsa sine iam dicto modera
mine p^rz. qz p eandem formā arguēdi pbarer
tur q potentia materialis que est i musculis
eiusdem rōnis esset in deo. qz d^r nō minus be
ne pōt mouere hūanū corp^r sine motu elicito
a virtute que ē in musculis qz mediāte tali mo
tu.

Ad. 6. Ad sextū dicendū q pcessō tote argu
mēto nō pl^r cludit nisi q virtus motiuā sit
in angel. q aut hmōi virtus differat realiter a
volūtate intellectu nō pbat.

Ad. 7. Ad septimū
dicendū q nō repugnat eandēi virtutē ha
bere plures opatiōes circa plura obiecta. qua
rū kmvnā ponit obiectū in esse intentionali. et
sim aliā i ē reali. Sol em p eandem virtutē
qua celū et stellas imutat intentionaliter solū
alterat ista inferiora nō solū intentionaliter.
vez etiā valde realiter. Ad formā argumenti
dicendū q minor nō est vera loqndo de intel
lectu et volūtate dei et angeli. velle em diuino
cūcta pducūt in esse. Etia ut dictū est sup in
tellectus et volūtas angeli virtualiter compre
hendūt virtutē seu potentia motiuā. iō ange
lus p intellectu et volūtatem p rem imediatē
ponere in h esse reali qd est esse motu sim locū

Ad. 8. Ad octauū dicendū eodem mō q dictū ē
ad quartū argumētū de potētia dei.

Ad. 9. Ad no
nū dicendū q maior nō est v.
nisi loqndo te
operatōib^r pprīs imediatē a potētis elicit^r.
qz cū plures opatiōes eliciunt ab eadem poten
tia vna mediāte alia: ptingit qnqz tales opera
tiones pl^r differre qz alias opatiōes imediatē
elicitas a duab^r potētis realiter distinctas.
Sol em imediatē illuminat planetas. et me
diante tali illuminatōe que est opatio inten
tionalis generat asinū vel equū. et tñ planū ē
qz generatio asinī et illuminatio planetar^r pl^r
differunt qz audire et videre. que imediatē eli
ciunt a duab^r potētis realiter distinctas. Sic
in pposito qz quis pl^r differat mouere corpus et
velle. qz velle et intelligere. tñ quia mouere nō
est imediatā opatio ipi^r angelī. quia ipm eli
cit mediante suovelle in alienā natā. ideo qz
nō plus differat mouere et velle zc.

Dicit. Instantia
etiā iste doctor q ista pclusio sit p parisienēz
articulū. q dicit q angelū mouere corp^r p so
lū intellectū et volūtate error. **Solutio**
doctoris reuerētia articul^r nō facit mentōem
de intellectu. Dicit em articul^r. xxv. sic. q pcel
ligētia sola volūtate moueat celū error. Arti
cul^r g nō tāgit me. qz ego n̄ excludo intellectū.
immo dico q mouet p intellectū et volūtate.
Dato tñ q ita staret articul^r sicut iste alle
gat. ad hoc dico q error esset nō ppter exclusi
onē virtutis executiōe quā ipē ponit. s^rz ppter
exclusionē virtutis diuine. sine qua. impossī
ble est angeluz quodcūqz corpus mouere. q
virtus diuina intelligit esse exclusa. cum dici
tur sola volūtate. **Tertio** dico q angel^r nō
mouet corpus imediatē p essentia sua. quia
angel^r nō intelligit nec vult imediatē p essen
tia suam sine media potentia. g nec mouet ni
si mediante potentia. An p^rz criā p eos qui
oppositū tenet isti^r pclusiōis. ñaz pbo. qz si
opatio hñs maiorē pformitatē cū essentia in
tellectualis creare non p imediatē elici a tali
essentia sine media potētia. sequit^r q nec illa q
minorē pformitatē hz cū hmōi essentia. sed
mouere corpus minorēhz pformatē cum
eētia angeli qz intelligere seu velle. g zc. **4**
in omni agente ordinato hñte actōe^r imanē
tē et trāseuntē. sp actō trāsiens pslpponit im
anētē. et p pns actō trāsiens non respicet i
mediati^r naturā agent^r qz manēs. **5** actō
es imanentes ipoz angloz non respicunt
naturā nisi mediāte potentia. vt iaz dictū est.
g zc. **6** Nulla sba creata est imediatū pnci
piū opatiōis. vt p^r. vii. meth. p cōmentatore.
sz eētia angeli est sba creata. g zc. **7** p sicut
se habet eētia ad esse. sic se hz virtus ad agere.
sz essentia est imediatū pncipiū eslendi. ergo
virtus seu potētia est imediatū pncipiū agēdi
qz qnqz in eodē agēte pncipiū sba et
accidētale pcurrū respectu eiusdem acrōnis. qz
uis pncipiū sba sit pncipale pncipiū illius
opatiōis. accidentale tñ est pncipiū imediatū
quia in tal actō accidētale est instrumentū sbstātie.
instrumentū aut est pncipiū imediatū. qz quis

**Tertia cō
clusio**

2

3

4

5

6

7

E 2

illud cui^o est instrumentum sit principium principale.
Sed opatōis angelice essentia angelī est pncipiū
piū sbale. intellectū autē et voluntas sunt pncipiā
accidentia. ḡ tc.

Jacobus p/
mo q̄libet. q̄. Sed h̄nū isti^o oclōis
tenet quidā doctor. et hoc probat sic. Per illud
spūalis substātia īmediati^o mouet corpus. p̄
q̄d īmediati^o h̄z ordinē ad corpus. S̄z hoc est
essentia angelī. quia magis puenit angelīs cū
corpe p̄ h̄z q̄d est sba. q̄z p̄ hoc q̄d est intellectus

2. P̄ illud mouet angelus īmediate p̄ q̄d
puenit sibi esse in loco. Nam angelīs ibi est ubi
opat. vt p̄ p̄ dām. l. x. c. xvi. S̄z esse in loco
puenit angelō p̄ essentiā suā. Nam p̄ illud est
aliqd in loco q̄d est in ipso p̄ se localiter motū.
sed sic aīal mouet seipm̄ p̄ aiā. et mouet per
corpus. iō esse in loco p̄ le magis puenit ei rōne
corpis q̄z rōne animēs sic angel^o mouet selo-
caliter p̄ intellectū et voluntatem. mouet autē p̄
naturā. iḡt esse in loco magis puenit ei rōne

3. essentie sue siue nature. P̄. cum aīa mouet

corp^o p̄ p̄riū p̄ cognitione et desideriū. īme-
diati^o mouet virtute nature sue q̄z p̄ cognitio-
nē et desideriū. ḡ similiter et angel^o tc. S̄z
ista nō p̄cludūt. Nam exq̄ iste nō negat q̄z i-
tellectus et voluntas angelī aliqd faciat ad mo-
tū cū angel^o mouet corp^o. iḡt p̄ īmediatam
divisionē oportet dicere. q̄ vel p̄currat ad ta-
lem motū p̄ modū p̄ncipiū p̄ncipalis. vel per
modū p̄ncipiū īmediati. Nō p̄mo mō q̄z hoc

5. Jacobū.
Ad. 1. puenit ip̄i nate. ḡ secundo mō. Ad p̄mūz
nego maiore. nō em̄ apparēt quare sit magis
vera in spūalibz q̄z in corporalibz. S̄z in om̄i
bus corporalibz videm̄ cam esse falsaz. Suba
em̄ ignis īmediati^o h̄z ordinē ad lignū in q̄d
agit q̄z calor ignis. loquendo de ordine cōue-
nientie eiusdem generis. de qua currit proba-
tio minoris subsumpti. et tñ nullus dubitat
q̄n calor ignis sit īmediatus p̄ncipiū altera-
tionis qua lignū ab igne mouet q̄z sba ignis.

Ad. 2. Unde talis ordo nō arguit īmediatiōem p̄n-
cipij ipsi^o motus. sed p̄ncipalitatē. Ad se-
cundū dicendū q̄ minor nō est vera. quia ut
probauit p̄mo li. dist. xxxvij. ar. ij. oclōe p̄ma.
angel^o est in loco p̄ virtutē ut se extēdit ad ope-
ratōez. quia in h̄z attendit quantitas ipsi^o an-
gel^o et nō in essentia angelī sīm̄ q̄d essentia est.
cūlibet autē rei puenit esse in loco sīm̄ q̄d quā-
ta est. et ideo licet esse angelī sit in loco. tñ ipsa
nō est angelō rō essendi in loco. et quia per est
notā causātatis et rōnis. ideo angel^o nō est
in loco p̄ essentia. Ad tertium dō q̄nō est si
mile de aīa nra et angelō. sic iā patuit superi^o.

Quarta
p̄clusio.

Quarto dico q̄ q̄uis angel^o moueat cor-

pus p̄ intellectū et voluntatem. īmediatus
tñ respectu talis motus se h̄z voluntas q̄z intel-
lectus. Quia mediū īmediatus se habet ad
extremū. q̄z extremū ad extremū. sed velle ipsi-
us angelī est quasi mediū inter suū intellige-
re et mouere. in agentibz em̄ a p̄posito operari
p̄supponit intelligere et velle. ipm̄ autē velle
naturaliter p̄supponit intelligere cū bonū co-
gnitū sit obiectū voluntatis. iḡt scire est p̄mo.
velle secūdo. operari siue moueri tertio. Et q̄z
scđm tenet mediū inter p̄mū et tertiu. iḡt tc.

Quantum ad scđm

Articulus
secundus.

articlō dico cū btō aug. xvij. d. ci. tri. c. v. q̄ de
mōes possūt illudere sensus hoīm. Quia q̄d
hoīes coloribz veris. hoc demones figurū sicut
facillime facere p̄nt. vt ibidē ait aug^o. vn̄ ifra-
ca. xvij. recitat aug^o. q̄ qdā mīleres stabula-
rie magis artibz p̄ esum casei mutabāt hoīes
in asinos. qui zonera portabant. et finito ope
redibāt. et erant hoīes sic ante fuerūt. Et eodē
c. recitat aug^o apuleius ī quodā suo li. fatec
istud de p̄sione in appentiā asinīa p̄ esum
casei sibi ipsi semel accidisse. Hec autē et cetera
p̄silia p̄nt fieri tripli. sc̄z mutationē sensus seu
organī. medij. et obiecti. Nā sic si aliqd p̄ libi-
to voluntatē siue posset mutare p̄tes alic^o figure
ille ex una figura faceret. put veller appentiā
cuiuslibet figure. Sic demon quia p̄t mutare
humorē ocli. put vult p̄suatis spēbus v̄l̄ filiis
et dñibz rex quesūt in illis humoribz. iō p̄t
in visu hoīis facere appentiā cuiuslibet figure.
Et sic variando localiter seu situālītē illum.
humorē p̄t q̄libet figurā in appentiā cuiuslibet
figure mutare. sic illū humorē alterando p̄t
appentiā cuiuslibet color^o facere. et quēlibz co-
lorē a sua p̄pria apparentia mutare. Nam sc̄
misceſt sanguinē cū humorē ocli tūc oīa appen-
tibia. et sic d. alijs. q̄ tali humorū p̄ temōez p̄nt
misceri. Itē quia sīm̄ p̄spectuos ī om̄i vīsō
describit triangulus. cū^o basis se tenet ex p̄te
rei vīse et conus. hoc est angulus acut^o ex p̄te
oculi vident^o. et bīm̄ q̄telle angul^o est maior v̄l̄
mior in oclō. bīm̄ h̄z res vīsa iudicat ēē maior
v̄l̄ minor. Et hīc est q̄ res eadē q̄nto magis
distat ab oculo bene disposito. tanto mior ap-
parebit. Quia q̄nto latera trianguli ab eadē
base remoti^o perahunt. tanto conus eiusdem
trianguli minuit et acutior efficit. et p̄ 2̄ns me-
diante h̄mōi triangulo res mior iudicat. Et
istō intelligat ceteris paribz. q̄z possit eadē res
remoti^o existēt et ita spissum mediū videri q̄z

grossior appetet q̄ p̄p̄ existens videbat p̄ me dū ſc̄ile. ſic appetet q̄n homo p̄ vitrū plenū aqua qd̄ tener in manu videt ipam manum. Et qz demon p̄dictū angulū exiſtēt in oculi ſc̄ientis p̄ reſtrīngere vel dilatare. ideo p̄ facere q̄ res valde maḡ appetit parua et vald̄ parua appareat multū magna. Et ſic om̄em illuſione p̄ facere cū vlt̄ p̄ficiā. cū poſſe mui- tare apparenția figure coloris et magnitudi- nis ſeu quantitat̄is. Et ſimiliter ex parte mediū p̄ demon facere hmōi deceptōes. ſicue em que vident p̄ vitrū rubē ſeu blaueū. uidi- canſt eſſe rubea ſeu blauea. ſic mutato medio p̄ ipm demon res alteri coloris q̄ in verita- te eſſer poſſet apparet. Propter qd̄ ait Raba- nus in glosa ſup Exo. c. viij. Dyabolus ſigme- tis magi ſpectantū oculos decipiebat. ut res in ſua ſpecie remanentes alie viderent. Et eodem ex parte obiecti poſſet fieri talis illuſio. Unde legit in libro clementis q̄ ſyomon magus arte magica fecit q̄ pater clemētis ap- parebat quāli eſſet ip̄ ſyomon magus.

Articulus
tercius.
Prima cō-
clusio

Secunda
conclusio.

et p̄ cōſequens citius et clarius hō deueniſt in cognitōem hmōi veritatis.

Quantum ad quar-

tu articulū eſt aduertendū q̄ duplex ē affect⁹ ſuue appetit⁹ in hoſe. vtz. iij. de aia. l. ſenſitiv⁹ et intellectiv⁹. et huius voluntatis voluntatis actiones. Prima eſt q̄ angel⁹ p̄ appetitū ſenſitiv⁹ mouere immediate. qz ille appetitus fu- datur immediate in organo corporali. ideo angelus faciendo aliquam trāſmutationē circa il- luc organū. poterit immediate mouere hmōi appetitū ſuue affectū. Antecedens patet. quia appetitus ſenſitivus diuidit in irascibilem et occupabilem. quoz vtrq; ſbiectiue fundat in corpe. ſequentia etiā p̄z. Nam dato q̄ ſim- partē irascibile ppter ſcurſum calidi ſanguinis circa cor homo ſit valde iratus. p̄ bonus angelus distrahere illā ſupfluitez ſanguis a corde. et ad alias partes corporis hmōi ſan- guine ordinare. et tūc q̄ fuit iratus efficit ma- liuetus. Econuero vero malus angel⁹ p̄ hu- uismodi ſcurſum ſanguinis facere vel factū augere. et ſic impinguet incitabit ad iram. vel iratum ad maiorem iram. Et edem modo de occupabili. quia dato q̄ aliqua ſupcale- factua ſint circa renes quib⁹ hō naturaliter ad venerea intercidū inclinatur. p̄ bonus āge- lus illā temptationē extingue. hmōi calefa- tria a renis distraheſt. vel aliqua refrige- rativa eiſdem partib⁹ adhibendo. Mal⁹ po- angelus p̄traria horū faciendo cauiat tempta- tionē et motū in virtute occupabili. Ne- cūda cō- cluſio eſt. q̄ directe et immediate angel⁹ nō poſſet mouere appetitū intellectivū. quia ſta ſpūalis ibi eſt. vbi opat. ſed angel⁹ non p̄t eſſe directe in hoſe voluntate. q̄ rē. Maior patet p̄ Dam. libro. z. c. xvi. Minor etiā p̄z. quia da oppoſitū. ſic quia angelus eſt inclu- ſibilis ac etiā humana volūtas. et incluſibili- le attingere incluſibile totaliter ſe p̄fundat in eo. vtz. vi. pſicor. q̄ ſi angel⁹ ſimmediate mo- ueret hoſe voluntatē ſic illatere ei. quod ex- dicuſuſteri⁹ patet eſſe falſum. Forte dicit q̄ angelus ſic agit in voluntatē q̄ tñ nō imme- diate attingit ibam. Respondeo q̄ que nō tangunt nō agunt. ut patet in libro de gene- ratione. ergo ſi angel⁹ nō attingit immediate ipam voluntatē. tūc nec ſimmediate ſuue directe mouebit ipaz. et hoc eſt p̄poſitū ſtius ſecundū conclusionis. cōſequentia ista patet. quia ſic mouere vlaſagere p̄ſupponit tangere vel attin- /

Articulus
quart⁹.

Prin pclō

Scđa cō-
clusio.

Instantia
Responsio

Tertia cō/
clusio.

gere. sic si mediate mouere p̄ supponit si media te attigere. Concluſo tertia est q̄ allectio ſeu pſuafue anglis p̄ mouere volūtatem. Quia appetit⁹ ſenſitū trahit appetitū iſe lectiū. licet etiā q̄nq; trahat econuſo ab appetitu in tellectiuo. vt p. 3. iij. de alia. q̄ anglis inouendo appetitū ſenſitū p̄ allicere hoīis volūtatez. licet nō poſſit vincere niſi volūtate volūtarie pſentiente. Etiā ordinādo fantalimata ad boñū v̄l ad malū. p̄ incitare pſuafue ad cogitatiōnes bonas v̄l malas. Et ſic intelligēda ſunt q̄ha lede. q̄ tractando illud actuū. v. c. repta/tauit ſathanas cor tuū ait. Sathanas iplet cor alic⁹ callida et fraudulenta deceptio eaiaz in affectū malicie trahēs p̄ cogitatōes et incēdia vicioz. Ad argumētu pincipale dō. q̄ mi/nor est falſa. q̄a ei⁹ oppoſitū pbatū eſt in pmo articulo iſtius queſtioneſ.

Ad princi/pale argu.

Diſtinctio nona

Oſt predicta

tc. Postq; magiſter determinauit de maloz angeloz vilitate quā pſecuti ſunt ppter eoz a deo auerſionez. hic ſc̄d dist. ix. pſequit de bonoz angeloz di/gnitate. quā z ipi ſecuti ſunt ppter eoz ad deum auerſione. Et diuidit in duas partes. Nam pmo tangit angeloz dignitate ex ordi/natissima eoz diſpoſitioe. Secundo ex utiliſſima eoz gubernatioe. et h̄ dist. k. ibi. Hoc etiā inuertigandū. Prima in tres. q̄a pmo agit d̄ nouē ordinū bonoz angeloz expreſſioe. Se/cundo de eoz ab inuice distincōe. Tertio de eorundē p̄ aſſumptōe bonoz hominū repara/tione. Secunda ibi. Jam nūc. Tertia ibi. No/teandū q̄ decim⁹. Prima in tres. quia primo ponit pdictoꝝ ordinū pprū ſeu diſtinctam nominatōem. Sc̄do explanando q̄ dixerat pdicte noſiatōis aſſignatōem. Et tertio circa pdicta moquerincidentē dubitatiōneſ. Se/cuda ibi. Hic pſiderandū. Tertia ibi. Sed oritur queſtio. Seq̄ illa pars. Jam nūc. Et diuidit in duas partes. fm q̄ magiſter ſat/cur duas inuicitōes. Prima eſt vtrū ordines angeloz fuerit diſtincti ab initio ſue creatio/nis. Secunda vtrū omes angeli vnius ordi/nis ſint equalis pfectoꝝ. Secunda ibi. Pre/terea pſiderari oportet. Seq̄ illa pars. Notandū q̄ decim⁹. Et diuidit in tres ptes. quia pmo oſtendit q̄o p̄ aſſumptōe homi/nū ordines angeloz integrati et reparati erāt.

Secundo iuxta vñam opinione magiſter re/citat q̄ tot homines aſſument q̄ fuerit ange/li qui boni pmaſerūt. Tertio iuxta alia opi/nione recitat tot homines aſſumedos q̄t an/geli ceciderut. Secunda ibi. Non em iuxta. Tertia ibi. A quibusdā tñ. Et hec eſt diuifio iſtius diſtinctōis none. circa quam quero

Trū anglū ſupioꝝ ordiniū illumineſt angloꝝ inferiorū ordiniū. Et videt q̄nō. q̄a pſicere et illuminare eſt aliquā forma in ipm illuminatiū iduſcere. Sz anglis nō mouet nec mouere p̄ ſi mediate ad formā. ve patz ex dīcī ſcedentis q̄nōis. q̄ yn̄ non p̄t aliū pſicere v̄l illuminare. Incotrañū ē mgr̄ in lra. et beat⁹ dyo⁹. iij. de dī. no. vbi diſtiguit celeſtes hierarchias penes illuminare et illumi/nari. Hic viſenda ſunt q̄tuor. Prid quō angelis penes ordines et hierarchias diſtinguant. Sc̄dovz hoīis electi ad hmōi ordines aſſumant. Tercō de eo qđ querit. Et q̄to vtrū talis illuminatio ſit idē quod angeloz locutio.

Quātum ad p̄mū

Articulus
primus

duo ſunt viſenda. Primo viſendū eſt de diſtinctōe pdictoꝝ ordiniū. Secundo vtrū talis diſtinctio maneat poſt diem nouiſſimū.

Quo ad p̄mū eſt viſendū q̄ ſicut i terreni pincipatus impio officia diſtinguunt. ſic et i celeſti regno. In terreno aut̄ impio hi qui ſeruiūt impatori tripharie diſtinguūt. Quidā em ſunt imediate p̄ncipi assistentes. Alij ne/gocijs regijs pſidentes. Et tertij bñplacituz regis ope pſequites. Hic et in feliciffimo celo rū imperio ſunt tres hierarchie beatorū ſpiri/tuū. Prima familiariter aſſistentiū. Secunda imperialiter pſidentiū. Tertia pfectoꝝ ope ris volūtatem celeſtis p̄ncipis legaliter exer/quiētū. Et iſtar hierarchiaz quelibet tripar/tite diuidit. et ſic eſt nouē ordines angeloz.

Quantū igitur ad p̄miam hierarchiam ē aduertendum. q̄ ad familiarem ſummi im/peratoris aſſistentiaz tria requirunt. Primo em p̄ncipi familiariter aſſistentes debent ha/bere dilectionē feruentiſſimam. Sc̄do cogni/tionē limpidiſſimā. Et tertio ſuicū ſeu con/uerſatiōnem placidiſſimam et quietiſſimam.

Et in p̄ma celeſti hierarchia p̄mus ordo eſt ſeraphin. qđ interptat incendiū ſuū ardēs vel incendens. Et iſte ordo comparari potest ordini lucernaz ardentū poſitaz in candela bzo aureo in parte australi ipius tabernaculi.

Prīa hie/rarchia

Prīmus
ordo.

Exo. xl. c. Unde Dyo. viij. celestis hierarchie ait. q̄ ordo seraphic⁹ est qđ calidū acutū ⁊ sup feruidū. Et Bern. v. de p̄sideratōe ait. Putem⁹ mus seraphin sp̄us totos diuinio igne succēsos succendere vniuersa. vt singuli ciues singule sint lucerne ardentes ⁊ lucentes caritate sc̄z ⁊ cognitione. **S**ecūdus est cherubin. qđ interpretat plenitudo sc̄tie. angeli em̄ isti⁹ secūdi ordinis p̄ omib⁹ inferiorib⁹ diuina sc̄retā limpidi⁹ cognoscunt. vtz h̄ p̄ m̄ gr̄m ī l̄ra. Et ideo possunt compari ordini stellarū luce tū. iuxta illud Judicū. v. Stelle manentes in ordine suo pugnauerūt aduersus sysaram. Dicunt etiā sp̄us cherubici stelle ppter noticie sue claritatē. manentes ppter eiusdez noticie uniformitatē seu simplicitatē. q̄a n̄ sillogisant cū discursu. in ordine suo ppter ineqilitatē in gradib⁹ claritatis. q̄i in eodem ordine alij alij clari⁹ intelligunt ⁊ in timu⁹ deū p̄ intellectū attingunt. iuxta illud p̄ma ad Corinth. xv. stella differt a stella claritate. aduersus sysaram. quia eoz influentia est illuminare ⁊ tollere ignorantia. ideo pugnant p̄tra sysaram. qđ interpretat exclusio gaudi⁹. Ignorantia em̄ excludit cordis gaudiū. iuxta qđ dixit Tobias Tobie. v. Quale mihi gaudiū ē q̄ ī tenebris sedeo ⁊ lumē celi nō video. Unde de istis angelis ait Bern. v. de p̄sideratōe. Putem⁹ ip̄m cherubin ex ip̄o sapientie fonte. ore sc̄z altissimū haurientes ⁊ refundentes fluenta scientie vniuersis cuiib⁹ suis. De quo flumis ait psalmista David eximi⁹ p̄phetaz. Flumis impetus letificat ciuitatem dei. **T**erti⁹ ordo est thronorū. q̄i in ip̄is tanq̄z in placidissimis et quietissimis sedib⁹ sue maiestatis deus sedes ip̄is mediantib⁹ voluntatē sui beneplacuti defert ad inferiores. Et isti p̄nt compari ordini sperarū celestii. Celū em̄ dī sedes dei. ysa. lxvi. Celū mihi sedes est. Et in ps. Dñs in celo sedes ei⁹. De h̄ em̄ ordine celo⁹ dī Job. xxxvii. Tuqđ nosti ordinem celi. aut pones roem ei⁹ i terra. De istis thronis dicit Gregorius super Matth. omel. xxiiij. In eis em̄ sedet de⁹. et p̄ eos sua decernit iudicia. Et h̄ moī sc̄essione dicit Bern. v. de p̄sideratōe esse summā tranquillitatē. placidā securitatē. pacē que exuperat om̄es intellectū. **S**ecunda hierarchia celestis ut dixi est p̄sidentiū impialiter. In tali aut impiali p̄sidentia tria requirūt. s. auctoritas iniungendi. virtuositas exequēdi. ⁊ strenuitas resistendi. Quoꝝ a p̄mo sumit p̄mus ordō secūde hierarchie sc̄z dominationum.

Secūdus
ordo

Terti⁹
ordo

Secunda
hierarchia

**Quartus
ordo**

p̄cepti. et alijs impare ea que sūt regimini necessaria. Unde Bern. vbi sup̄ ait. Putem⁹ dominatores a deo omib⁹ supremere inferiorib⁹ ordinib⁹. vt respectu eoꝝ ceteri amministratores videant. **A** lēdo accipit secūd⁹ ordo secūde hierarchie sc̄z virtutū. virtus em̄ est ultimū de potentia. et ideo iste dicunt intellective virtutes. q̄i sūm sanctos doctores p̄ ipsos deus signa ⁊ pdigia op̄at ad mortalū homi nū informatiōem. Unde cū xps pdixisset siḡ in sole luna et stellis. paucis interpositis q̄si subdit rōnem dicens. Nam virtutes celorum mouebunt. **A** l tertio sumit tertius ordo secūde hierarchie sc̄z illoꝝ q̄ dicunt potestates. quoꝝ interest resistere potestati maligni spiritus. Cū de ist⁹ dicit Bern. vbi sup̄. Putem⁹ potestates quaꝝ virtute potestas tenebrarū cōp̄mit. ne quātū vult noceat. nec malignari possit nisi vt proſit. **T**ertia hierarchia ē ut dixi ordinabiliter exequentiū. q̄i ipaz dīnā voluntatē nobiscū h̄ inferi⁹ ope p̄sequuntur. Hec aut̄ p̄secutio triplex esse videt. Una quo ad priuicias et regiones. Alia quo ad personas p̄ncipaliores ⁊ digniores. Et tertia vñr quo ad quoslibet homines. **A** p̄ma istarū p̄ditioni sumit ordo p̄ncipatu⁹. de quo ordine intelligit esse Michael. q̄ qñiq; fuit p̄nceps synagoge. nūc aut̄ p̄nceps ecclie. De eodem ordine potest intelligi ille angel⁹ de quo dixit angelus populi israhel ad danielē Dān. x. P̄nceps regni psaru⁹ restituit mihi. **A** lēcū dī ordo archangeloꝝ. de quoꝝ numero fuit Gabriel minister dignissime p̄lone scilicet virginis gloriose vt aliqui dicunt. Dyonisi⁹ tñ videt sentire q̄ fuerit de seraphin. **A** l tertia dī ordo angelorum tenentiu⁹ tertium ordinē tertie hierarchie. de quoꝝ numero videt fuisse raphael. q̄ custos fuit et minister Tobie iunioris. Sunt etiam de illo ordine om̄es angelī q̄ cōmuniter ipsoꝝ hominū sūt custodes.

Duo ad sc̄dū dico q̄ ordines p̄dicti p̄nt dupl̄r p̄siderari. Uno mō q̄ntū ad angelos ordinatoꝝ naturā. ⁊ p̄ dñs q̄ntū ad eoz grāz et gloriā. quia sūm dignitatē nature receperūt grām. et sūm mensurā gratie h̄nt glām. Alio mō sūm officia q̄ ad inferiore p̄te mundi gubernandā. Primo mō absq; dubio manet p̄dictorū ordinū distincō. q̄a manet eoꝝ natā grā et glā. **S**ecundo mō non manet q̄ntū ad actuāle gubernatōe. q̄a tūc nihil restat actualiter gubernandū. manet tñ q̄ntū ad ap̄nitū dinatē gubernatōe. q̄a si deus faceret post diē nouissimū alij mundū. illi h̄dem angelī qui

**Quintus
ordo**

**Sextus
ordo**

**Tertia
hierarchia**

**Septimus
ordo**

**Octauius
ordo**

**Nonus
ordo**

**Indistincti
sed p̄mi articuli**

gubernat istum mundum possent gubernare alium.

Articulus secundus

Quantum ad secundum
articulum dico quod ipsi homines sicut et participes penes aliquam excellentiā predictas proprietas seu potestores a quibus discernuntur choris sive ordines angelorum, sic assumunt cum angelis ad predictos ordines, puta seruentissimi diligentes ad ordinem seraphicum. in quo super premū locū sup omnes angelos exaltata tenet virgo gloriola. eo quod super omnem puram creaturam seruentius dilexerit creatorē. Ad quæ ordinē assumptus est etiā Johannes baptista, qui testimonio saluatoris lucerna erat ardens et lucens. Unde et beatus Bernardus in quodam sermone ait de isto Johanne, quod sic ē insertus angelorum ordinib⁹ quod ad ipsum seraphicum ordinē est translatus. Idem pie credendum est de beato Johanne euangelista. et beato augustinō et ceteris seruentissimis dei amatorib⁹. In quibus autem non est tantus excessus ardoris diuine dilectionis. si tamen fuerit in catholicae fidei doctrina p̄cellentes, tales assumunt ad ordinem ipoz cherubin. Juxta illud Danielis. xij. Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti, et qui ad iusticiā erudiant multos, quasi stelle in perpetuas eternitates. Et sic de alijs potestis supradictis.

Dubium.

Sed hic restat vnu dubium scilicet vtrum per eundem gradū virtutis homo cum angelō pertingat ad eundem gradū beatitudinis. et ad eandem claritatem beate visionis. Ad quod respondeo quod non. quia sicut si ab inequalib⁹ equalia auferuntur que remanent sunt inequalia, sic si inequalib⁹ equalia adduntur ipsa erunt inegalitatis. Tunc igitur naturalia hominis et angelorum sunt multū inegalitatis. per eundem gradū gratie et virtutis superadditū non videtur quod sic equent in gloria quod eundem gradū beatitudinis seu beate visionis pertingant. Videlicet igitur mihi salvo semper meliori iudicio. quod infirmitas humanae nature abundantiori virtute et gratia debet roburari ad hoc ut pertingere valeat ad angelicę visionis claritatē. Nam sicut mensurā caritatis et gratiae infundit lumen glorie. Et quod actus actionum sunt in paciente et disposito. angelus autem in suis naturalib⁹ abundat maiori dispositōe claritatis quam homo. igitur per eundem gradū lumen glorie limpidius videt diuinā essentiam quam homo. quia idem gradus lumen glorie magis videt perficere angelicū intellectū quam humanum. Et

ideo pater misericordiarum et de totis solatis multis multū de te processit hōi ad merendū: cu[m] angel⁹ habuerit unā breuissimā morulā. quod enim ex frequentatis meritoz acris ipse hō non solū in gloria equari possit angelis. ut sic penes dictū euangelicū omnes fiant sicut angeli dei in celis. verū etiā virtutib⁹ meritoz supercedere possint hoies. omnes mensurā glorie quoniam cūq; angeloz. maxime quod hoies innitū virtuti sacramentoz ac merito passionis Christi. qua temptationi sunt. quibus inniti non poterat meritus ipsorum angelorum. tc.

Articulus tertius.

Prima conclusio.

Quantum ad tertium

articuluz pono duas conclusiones. Prima est quod angelus cuiuscumque non repugnat recipere illuminationē. Quia illud quod est luminis capax et non habet omnē plenitudinē lucis non potest aliquam illuminacionē recipere. angelus est homī. Nam quod sit luminis capax patet. quia cum omnem quod cognoscit in aliquo lumine cognoscitur. si angelus non esset capax lucis nihil posset cognoscere. Quid non habeat oculi plenitudinem lucis etiam patet. quia sua lux est lumen participantium. Ps. etiā ipse commentator videt hoc sentire. quia in commento super iij. de anima ait. quod non est opinandum quod prima materia sit causa receptiois simpliciter. sed est causa receptiois transmutabilis. Et subdit ibidem. quod ex hoc est possibile quod intelligentie abstracte purifcent se ad inuisitum. Et addit ibidem quod hoc est liberum ab hac natura scilicet a natura receptiva. est primum intelligens. id est. deus. Secundo dico quod angelus inferior aliquo modo possit illuminari ab angelo superiori. quia ut iam patuit ex dictis commentatoris unus angelus potest ab alio purificari. igitur poterit ab eo aliquo modo illuminari. Non tenet quod omnis spiritualis purificatione aliquo modo est illuminatio. Ps. id est p̄ Dyo. viij. c. celestis hierarchie. ubi ait. lex dominii unitatis est et diuino ordine est omnino peritus prmulgatū secundas intelligentias participare illuminaciones per primas. Ps. omnis veritatis reuelatio est aliquo modo illuminatio illius cui sit reuelatio. scilicet veritates diuinorum secretorum inferioribus angelis reuelant a superioribus.

Secunda conclusio.

Forte dicet quod cum omnem lumen angelicum vel sit natale vel genere vel glorie. et omnia ista tria lumina sint per solam creatorem in esse producibilia. igitur si unus angelus aliquo modo alii illuminaret. tunc angelus crearet. Rudeo quod illuminare angelum per duplū intelligi. Uno modo lumen immittere

Instantia

Solutio.

do. Alio intellectū p̄fortādo. Primo modo solus deus p̄t intellectū angeli illuminare. sic t̄ ip̄e sol p̄t lumen angelicū creare. Secundo mō angel⁹ nobilioz et subtilioz p̄t min⁹ subtile illumine. De mō tñ ist⁹ p̄fortatōis ē diffor-

Thomas

mitas inter doctores. Doctor em̄ cōis istam p̄clusionē pbat sic. Quia h̄ est ordo in spūa-

5 Thomas

lib⁹ qd̄ situs in corporalib⁹. sicut ḡ duob⁹ car-

bonib⁹ p̄pe in uicē situatis vn⁹ p̄fortat aliū in

calefaciendo. sic duo angeli. tc. Secundū istud nō valet. qz in tali ordine vel vn⁹ attingit aliū vel nō. Si p̄mo mō. tūc necessario illabit ei.

qz nō p̄teū attingere fm̄ p̄tem sui cum uterqz sit indiuisibilis. quecuqz at se attingit fm̄ to-

tū talia sibi mutuo illabit. Si scđo mō. tūc null⁹ actionis p̄ncipiū erit angel⁹ illuminās in angelo illuminato. nec p̄ dñs ipm p̄fora-

bit. quia que nō tangit nō agit. vt̄ in de ge-

neratione. P. nēc exemplū est ad p̄positū Nam vñus carbo situatus p̄pe alium ipsum fortificat quia ambo in idem subiectū agunt

actione realiter transeunte. et quilibet eoru di-

sponit subiectū ad int̄imius recipiendū acti-

onem alterius. etiā vnus potest agere in alte-

rum. quia materia eius non est forte totaliter in profundo incensa. ideo huiusmodi mate-

riam incendēs vel ad incensionē disponens p̄fortat talem carbonē in calore. Sic autē nō

est in p̄posito. Nam ex hoc q̄ duo angeli in-

telligunt idem obiectū. nulla mutatō realis-

fit in ipso obiecto. nec etiā vnus potest imedi-

ate agere in aliū. cum non inducat formā nūi mediāte motu locali. Ideo dicūt aliqui q̄

essentia illuminātis angeli non facit se p̄ntez vñqz ad angelū illuminatū. sed solū lumē suū

facit esse p̄ns. a quo lumine illuminatus ange-

lus excitat de suo possibili et format in se simi-

litudinē aliquā p̄ quā intelliget hm̄oi vitatē

quā angelus superior ipm intendit docere.

Alia opio

Sed nec istud valet. quia lumen angeli il-

luminatis vñ est substantia angeli vñ accidēs

quia vt̄ dicit aliphorab⁹ in de ortu scientiar⁹.

om̄e quod est vñ est substantia. vñ accidēs. vñ

creator substantie et accidētis qui est benedict⁹

in secula. Si p̄mo mō tunc ista opinio non

vitat illapſū quē vitare se putat p̄ hm̄oi posi-

tionē. etiā essentia esset p̄ns et non p̄sens. qd̄

est p̄tradictō. Si scđo mō tunc sequit idē qd̄

p̄mo. quia accidēs nūi p̄t potest esse p̄ns sine

Opinio ppa.

ppo suo subiecto. Et io dico q̄ pdicta p̄for-

tatō hoc mō fieri potest. Nam licet quilibet

angelus beatus videat totū deum. nullus in

totaliter p̄prehendit eum. sed vñ usq; plā-

vñ pauciora videt in deo fm̄ q̄ suus intellect⁹ magis vñ mun⁹ est pfectus lumine glorie. qd̄ lumen glē qz angelis est a deo infusum. differenter iuxta naturalū suoz excessum et capacitatē. ideo superior angelus videt aliqua fūta in deo relucere. que non videt inferior. et talia potest pponere inferiori. q̄ fact⁹ intellectuale lumē angelī inferioris vñ nec p diversa spar-gitur. et p psequens eius intellect⁹ determinate fert in illud quod sibi pponit tanqz in aliquo certū videndū in deo qd̄ sibi p̄ius fuerat in certū. Sicut enī in isto p̄mo pncipio de quolib⁹ affirmatō vñ negatio om̄s reluent p̄clones. nec est aliqua p̄clusio que sibi non innata. H̄ etiam pncipiū quelibet vetula cognoscit totū qz quis nullus sit homo in vita mortali tam sa-piens qui tale pncipiū totaliter cognoscat. eo q̄ nullus scire possit om̄es p̄clones que cōcludi possunt p̄ ipm. fm̄ tamē q̄ vnus homo est p̄spicacior altero. fm̄ hoc vn⁹ homo videt ples p̄clusioes qz alter in hm̄oi pncipio. igit̄ si aliqz hō subtilis p̄clusioē quā videt grossū hoiez docere vellz. nō oporteret pl̄facere nisi q̄ talē p̄clusioē d̄termiate sit. cū illo pncipio pponeret. tūc ille grossus q̄ p̄siderādo illō pncipiū habuit intellectū sparsū ad dūsa q̄ ex illo pncipio elici p̄nt. iā qsl̄ vnit⁹ et p̄fortat⁹ re-spectu talē p̄clusioē icipit eā d̄termiate cog-noscere quā ante hm̄oi determinatōz nō cognosuit. sic in p̄posito. tc.

Quantum ad quār

Articulus
quar.

tū articulū dō. q̄ois illuminatio āgeloz aliq-

mō p̄t dici locutō. s̄z nō econuso. Ad cui⁹ in-

tellectū sciēdū q̄ qttuor p̄ditōs reqrit locutō ad h̄ q̄ p̄pe possit dici illūiatō. Primiū est q̄

sit vñ. Scđz ē q̄ sit de tali materia q̄ ei ad quē

dirigit locutō nō sit nota. Tertium q̄ locutō

sit de talib⁹ qz noticia p̄tinet ad pfectōz itel-

lect⁹. Quartū q̄tā ordiata sit locutō q̄ ille ad

quē dirigit p̄cipiat qd̄ loquēs velit exp̄mtere

hm̄oi locutōe et intelligat ea. Quacūqz em̄ ista

rū qttuor p̄ditionē deficiēre ita erit locutō q̄

tñ p̄pe nō diceat illūiatō. Et iō qñ de loqz ad

hoiez vel ad āgelū er̄ locutō sp̄ ē illūiatō Un̄

ait gre. iij. moralū. Loqz de ad āgelos sc̄tos

eo q̄ eoz cordib⁹ occulta sua p̄quisibilia ōndit.

et qd̄ agere debet ī ista p̄teplatōe vitatē legūt.

Forte diceat q̄ angelus vel homo audiens

locutō em̄ dei non intelligit quandoqz eam. et

p̄ dñs dei locutio nō ē semp illūiatō cū ibi

deficiat q̄rta p̄ditō ad illūiatōz sp̄ualē req̄sita

Instantia

E 8

Solutio. ¶ Respondeo q̄ om̄is dei locutio ad mentē boni hominis vel angeli int̄m apprehendit quantū deus vult eam apprehendi. et tantū mens ea perficitur quantū deus vult eam perfici. Vlare aut̄ aliquis dirigeret locutionem suam ad aliquē quem omnino nihil vellat apprehendere de huiusmodi locutione. Cū igit̄ sermo dei nō possit esse vanus. quia deus et natura nihil faciunt frustra. id nūq; de loquitur ad mentem angelii vel boni hominis. quin ex hoc auditor aliquid percipiat. et p cōsequēs suscipiat spiritualez illuminatiōnem.

¶ Sed cum angel⁹ inferior loquit̄ superiori p̄prie loquendo nō dicit ip̄m illuminare. q̄a inferior nihil scit qd lateat superiorēz. Unde sicut cū discipulus loquitur cū magistro. discipuli locutio nō dicit magistri illuminatio. sic ec. Superior aut̄ angel⁹ loquēs inferiori pot̄ ip̄m illuminare. Propter hoc ait Dyo. x. angelice hierarchie. Angelū clāmare ad angelū est qm sc̄as theologicas illuminatiōes p̄mi secundis tradūt. Unde et glosa super illo verbo p̄ma ad Corinθ. xiiij. Si līgūs hominū loquar et angeloz ait. Lingue angelorū sunt quib⁹ angelii p̄posū significant minorib⁹ qd de dei voluntate sentiūt. Hoc aut̄ est illuminare inferiores. ¶ Per hoc etiā patere potest q̄ n̄ est vera quedā opinio q̄ dicit q̄ null⁹ angelus causaliter illuminatur ab alio. sed om̄es immediate illuminant a deo. Quia sicut de⁹ sic agit et facit om̄ia. q̄ en ad sue bonitatis sublimiorē manifestatoz etiā secundas causas secū agere sinit. sic in p̄posito zc. ¶ Ad argumētu p̄ principale patebit in questioz sequenti. ibi enim ostendit modus angelice locutioz. et p̄ cōs modus illuminatiōis patebit q̄ vii⁹ angelus illuminat aliū angelum.

correlariū

Ad princi pale argu.

¶ Distinctio. x. et. xi.

Istigandū. Postoz magister determinauit de bonoz angelorūz ordinatiōne in celo. hic determinat de eoz gubernatiōe in h̄ mūdo. Et diuidit in duas partes. qz p̄mo m̄gr ostendit quo angelii a deo in h̄c munduz mittūt. Sc̄do quo ab angelis missis. hoīes in hoc mūdo custodiunt. di. xi. ibi. Illud quoq; sciendū. Prima in duas. qz p̄mo cū motiūis acceptis ex auctoritatib⁹ recitat duplē opinionē circa angeloz missio nem. Sc̄do responderet motiūis viriisq; op̄i

nionis p̄ auctoritatū exp̄ositionē. ibi Qui āt om̄es. Prima ī t̄es. quia p̄mo p̄mittit dicta rū opinōnū recitatōe. Sc̄do adducit p̄tra secundā opinionē quandā dubitatōe nouā. Et tertio p̄t̄ q̄uidā vocabuloz explanatōz. Sc̄da ibi. Hic orit q̄. Tertia ibi. Et putat illi. Seqt̄ illa pars. Illud q̄z sciendū. Et ē p̄ncipiū. xi. distinctōis. Et diuidit ī duas partes. qz p̄mo magister tractat de bonoz angelorū custodia et gubernatione respectu hominū. Sc̄do inq̄rit de merito et premio custodientiū. ibi. Preterea considerare oportet. Prima ī duas. Nam p̄mo recitat q̄ angelii ad nos custodiē dū mittūt. Sc̄do oñdit q̄ p̄les hoīes eiusdem angelii custodie cōmittūt. ibi. Solet aut̄ queri. Sequit̄ illa pars. Preterea considerari oportet. Et diuidit ī duas p̄tes. Nam p̄mo recitat opinionē ponentē angelos usq; ad t̄pus iudicij pficere quantū ad meritū et q̄ntū ad p̄mū. Sc̄do adducit opposite opinionis modū ac motiūz. ibi. Alij dicunt. Prima ī quattuor. quia p̄mo predicationē op̄ionez recitat. Sc̄do auctate sacre scripturæ ip̄am roborat. Tertio ex dictis augustini q̄ dictis hieronimi vident opposita h̄mōi opinionē impugnat. Et quarto tantoz doctoz dicta concordat. Sc̄da ibi. Et q̄ angelii. Tertia ibi. His aut̄ videt. Quarta ibi. Attende lector. Seqt̄ illa ps. Alij dicūt. Et diuiditur ī tres. qz p̄mo opinionē sc̄dam adducit. Sc̄do opinionē p̄mā reducit. Tertio ī ipsaz obicit et obiectōem soluit. Sc̄da ibi. Illud vero. Tertia ibi. Quib⁹ tñ zc. Circa istas duas distinctiones scilz. x. et. xi. quero hanc questionem.

Curū aliq̄ angelū mittāt ad hoīes ep̄z regi ecclia militāte. Et videt q̄ non quia ad denunciandi voluntatē dñi frustra mittūt nūci⁹ vbi sp̄ p̄ns est dñs. sed ip̄e deus qui nihil facit frustra cui⁹ nūci⁹ est angel⁹ sp̄ p̄ns ē om̄i creature. q̄ zc. ¶ Et otraz angel⁹ dixit ad thobia. thobie. xij. Nūc misericordia dñs ut curarē te. et sarā vxore filij tui a demonie liberare. Hic q̄tuor sunt videnda. quoz duo respicunt distinctōz. x. alia duo distinctōe. xi. p̄formia em̄ est materia istarū duarū distinctionū. ¶ Primo q̄ videndū est vtr̄ aliq̄ anglī ad hoīes huc inferi⁹ mittātur. Sc̄do vtr̄ possint loqui illis ad q̄s mittūt. ¶ Tercio vtr̄ aliq̄ angelis sic mittant̄. q̄ ad p̄ficiā hoīm custodiā deputentur. ¶ Ecq̄to vtrū ex tali mīsterio seu custodia p̄mū angeloz mīstrantiū seu custodientiū augeat.

Articulus
primusPrima co-
clusio.Sed ea co-
clusio.Opio Egi-
bii.
Solutio.

Quantū ad p̄mū

Primo videndum est de eo quod queritur. Secundo verum omes angelii intratur. Tertio verū ex talis missione qua localiter testinātur extra celū hic inferius ministerando impetrant aliquo modo a superna dei contemplatione. Prima conclusio nō indiget probatio. quia clarū est p̄ multis text̄ sacre scripturæ angelos a deo fuisse missos. et ad homines destinatos. sicut apparet in Gen. de Abraham et Jacob. in Exo. de Moysē. et sic de multis alijs patribus veteris testamenti. In nouo etiam testamento legimus angelū fuisse missum ad mariā qui ei christi conceptionem annunciat. et ad Petrū qui ipm de carcere herodis liberavit. Angelū etiā missum ad Iohannem sepissime apparet in Apoc. Et de pluribus alijs sanctis noui testamenti legi angelos fuisse missos. Et istud congruū esse videatur. quia quando aliq ad ciuitatē eiusdem civitatis ab eodē p̄ncipe sunt vocati. rōnabile est ut se mutuo vissent isolando. Sed omes homines sunt vocati et aliqui saltez electi ad ciuitatē superne ciuitatis ecclesie triūphantis. et existentes in ecclesia militante rōne sue iubecillitatē nō p̄nt visitare illos angelicos spiritus iam in illa ciuitate regnantes. nisi post q̄z mutauerint fortitudinem. et assumpserint penas ut aquile. tūc em volabūt et nō deficient. vt z. ysa. xl. ḡ cōdecens esse videt q̄ angelī visitent homines. et eos adiuuat ut p̄uenire valent ad eoz societate. ḡ zc. Quo ad secundum dico. q̄ satis congrue p̄ teneri cū ingro sententiq̄ in lra. q̄ mō cōsueto et regulariter mittuntilli de inferioribz ordinibz. Sed pro aliquibz arduissimis negotijs. etiā illi de superiore ordine p̄nt mitti. et q̄nq̄ de facto missi sunt. Et hec expressa videt esse intentio Dyo. in de angelica hierarchia. vbi ait. q̄ ille angelus q̄ missus est ad annuncianđ marie conceptō nem verbi dei fuit de p̄mo ordine. P. ysaie vi. c. dicit ysaias. volauit ad me vnius de seraphin. et in manu eius calculus quez forcipe. zc. P. ad Hebreos p̄mo dicit apostol. q̄ omes sunt amministratorij sp̄us in ministerium missi eorum qui electi sunt ad salutem.

Solempnes tamē et magni doctores tenet oppositum. Sed omes rōnes et auctoritates quas adducunt solui p̄nt de facili p̄ distinctiōnem p̄missam. quia omes loquunt de missione consueta et regulari. et si cōcedovna cum

eis q̄ solum illi de inferiori hierarchia misericordia demonia missi sunt duo inferiores ordines medie hierarchie. s. virtutes ad sacramenta miracula. et potestates ad res p̄medū testimonia. Proprijs en p̄ iconemēti n̄ h̄nt pdicti doctores q̄n ex causis singularissimis et arduissimis subortis possint mitti etiā dignissimum angelorum quārumlibet intime deo assistētes. Si enim deus misit filium suum viagenitū p̄ humani generis salutē. et sp̄ūnsancē p̄ sanctificationē fideliū. non video sufficientem causam quare tanti doctores tantā fecerūt difficultatem de mittendis supremis angelis. Quo ad tertium dico q̄ ppter ministerium hominī missiōnū angelī nō retardant a beata p̄emplatione. quia ea que sic se habent q̄vnu est rō alterius. vnū non p̄t esse impedimentū alterius. videt em lucē et colorē nō minus videt lucez ppter visionē coloris. nec min⁹ videt colorē ppter visionē lucis. qz lux est rō videndi colorē. Sic in p̄posito angelī in illa beata p̄emplatione videt ea ppter que mittunt. et videt modū p̄ quē explere debent sibi cōmissuz ministerium. ideo nō min⁹ p̄templat ppter hominī ministerium. immo si fas esset dicere attēri⁹ debet p̄templari. Sicut sc̄ptor cum voluerit scribere. rōne actus scribendi nō elogat oculū suū a luce sed magis approximat. eo q̄ in luce videat qualiter scribere debeat. et pictor non remiss⁹ sed attenti⁹ respicit exemplar cū p̄mittit. sic in p̄posito zc. Force dicit q̄ angelus nō semp administrat ista inferiora p̄ ea q̄ videt in verbo. sed etiā q̄nq̄ p̄ ea q̄ videt in p̄pō genere. Si enim angel⁹ populi israhelitici et angelus p̄iuncle p̄laz cōsiderassent in verbo ea que tractabāt quo ad liberationē populi israhel. nunq̄ ab iniucem dissensissent sicut fecerūt. iuxta illud quod ait angelus populi israhel ad Danielē. p̄inceps p̄larū restitit mihi xxi. dieb. Relipōdeo q̄ p̄posito illo casu ad huc p̄ tale ministeriū nō retardat angelus a beata visione. qz respectu eoz q̄ angel⁹ cognoscit in p̄pō genere et respectu ministerij sibi cōpertenitis p̄ hominī cognitionē angel⁹ est agens. respectu vero p̄templatōis beate angel⁹ ē patiens et deus est agens. mō vnu et idē p̄ illud qd est agens respectu inferioris. in nullo impeditur q̄n p̄fecte possit esse patiens respectu superioris luna em influens actiue in ista inferiora non cessat ppter hoc nec in aliquo retardat recipere passiue influentiā solis.

Tertia co-
clusio.

Instantia

Solutio.

Articulus
secundus

Quancumadscōm

articulū dicendū q̄ angelus duplicitē mitti-
tur. **U**no mō ita q̄ incipiat esse vbi n̄ erat.
puta cum mittit de celo ad terrā. et qualitē nō
erat. puta cū operationeꝝ incipit habere circa
aliquid circa quod p̄us nō operabat. **A**lio
modo s̄cmittitur q̄ nō incipit esse vbi n̄ erat.
sed incipit esse qualiter nō erat. puta cū a deo
vnius angelus destinatur ad informationeꝝ
alterius angelī. Si mittit p̄mo modo. tunc
potest loqui ei ad quem mittit puta hōi duo
bus modis. **U**no mō ex collisione aeris
formando quoddā sonos ab hoī intelligibi-
les. **A**lio modo nouas species sensiblē im-
mittendo p̄ ostensionē nouoz sensibiliꝝ. vel
etiaꝝ sensiblē que sunt abscondite in sanguine fā
tastici organi ad debitum ordinē reducēdo. a
quarū specierū ordinatione multa poterit in-
cipere homo de nouo intelligere que p̄us non
intellexit. **E**t quis angelus qui loquit ho-
minib⁹ sic. illis eisdeꝝ modis loqui possit etiaꝝ
alteri angelo. quia vniusquisq; angel⁹ nō mi-
nus intelligit quid importat per tales sonos
z species q̄ ip̄e homo. tamen vt angelus mit-
titur ad angelū. taliter poterit loqui angelo
q̄ nullus homo mortalis poterit intelligere.
Et hoc duplicitē. **U**no modo p̄ virtutis
sue applicationē ad aliquā rem corporaleꝝ. sic
ēm angelus potest virtuteꝝ suā applicare ad
partes corporales diuersarum quantitatū
puta ad maius spaciū et ad minus spaciū.
sic potest applicare eandem suam virtutē ad
partes diuersarū figurarū. et per cōsequēs
huiusmodi figuris potest alteri angelo inten-
tionem sue voluntatis indicare. sicut et nos
litteris et scriptis. vel etiam signis et nuti-
bus siuc vocib⁹ possumus nostras intentio-
nes reuelare. Et h̄mōi virtutis angelice ap-
plicationē non potest videre homo pro sta-
tu p̄sentis vite. sicut nec potest videre ipsam
virtutē angeli. **S**i ēm videret virtutē angeli
videtur z̄bstantia angeli. Sicut igitur ali-
quis qui nō posset videre atramentum. ille
nō posset videre scripturā. quis videret per-
gamenū. sic ip̄e homo cum non possit videre
ipsam virtutem angelicam. ip̄e non poterit
videre figurās factas per huiusmodi virtutis
applicationē ad corpora: dato q̄ videat ipsa
corpora. **A**lio modo potest ip̄e angelus
loqui alteri angelo et non homini per intelle-
ctuālē expressioneꝝ. Et hoc dupl.

modo quia angelus superior intelligit p̄ sp̄es
magis vniuersales. ideo vnicō suo actu intel-
ligere potest multa seu comprehendere que
non comprehendet inferior. nisi ip̄e superior di-
uidat illum conceptū cōmūne in cōcept⁹ de-
terminatos. et cum illis determinatis cocepti
bus huiusmodi negotia proponat inferiori.
Propter hoc em ait Dyonisius supiores an-
gelos habere dentes quibus dividunt suos vni-
uersales cōceptus ipsiis inferiorib⁹. sicut em
parvulus masticat̄ seu diuinum cibū sumit
vel capit a nutrice. quem capere nō posset ma-
nentē in sua integritate. et sicut doctor subti-
lis multa comprehendit paneis verbis et con-
ceptibus. que discipulus nō comprehendit ni-
si per multa z̄ determinata verba explicentur.
sic rē. **S**ecundo modo potest angelus lo-
qui angelo per intellectualis signi formatōeꝝ
ad cuius intelligentiā est aduertendū q̄ idē
verbū intellectuale. seu eadem expressa et ac-
tualis intellectio ipsius angelī nulla mutato-
ne reali facta in ea indifferens est ad rectum z̄
obliquū. sicut etiam supertus de cōceptu ipsi-
us hominis est declarat̄. Et ideo quis vn⁹
angelus cernens intellectum alterius videat
sua intentionē esse de hoc vel de illo. puta de re-
cto vel obliquo. determinate tamen virtute il-
lius z̄ templationis nō potest videre de q̄ illo/
rū sit. quo posito p̄t ip̄e angel⁹ cuius cōceptus
sic est indifferens ad rectū et obliquū forma-
re in se aliquod signū exp̄ressiū illi⁹ ad qđ intē-
tio volūtatis sue determinat taliē conceptuꝝ.
quo signo viso intelligit alter angelus inten-
tionem illius esse de hoc determinate et nō de
opposito. Et isto modo loqui poterit ange-
lus superior ad inferiorem. et inferior ad supe-
riorem. Et ista est sententia doctoris nostri
fratris Egidiū. **S**ed aliqui forte minus
bene intelligentes doctorē in hac parte argu-
unt contra eum. **E**t primo contra illaz de-
terminationem cōceptus vniuersalis per coh-
ceptū particularē. quia isti cōceptus vel sunt
similes. et tūc nō magis manifestat vnuis per
alterū q̄ econuerso. aut sunt dissimiles. et tūc
vnuis nō ducet in noticiaꝝ alterius. **I**tem
arguunt contra figurālē descriptionē quam
doctor dicit posse fieri per applicationē vir-
tutis angelice sic. quia ista figuratio vel fieret
per alterationem ipsius corporis quod figu-
ratur. vel per impressionem. vel per extrinse-
ce quantitatis appositionem modo quo alii
quod opus tabulatū sit in pariēre. Nō p̄mo
mō. quia celū empyreūz in quo tu dicas fieri

z Egidiū.

z

huiusmodi descriptioes nō est alterabile. Nec scđo mō. quia celum non suscipit peregrinas impressiones. Nec tertio mō. qđ angel⁹ qđ corpori tali applicat nō est quant⁹. ¶ P. habere cōtactū virtutis ad aliqd est habere effectum in illo. igit̄ si illā virtutis applicatōe angeli ad celū empyreū dixeris esse tactū virtutis. tūc angel⁹ ageret in celū empyreū. qđ ē falsū. qđ tūc ageret immediate motu ad formā cu hu iusmodi celū non moueat ad ubi. ¶ P. dā o qđ posset facere hmoi figurās. aut infigurē signarē naturaliter ea que p ipas intelligerē tur. aut ex institutōe et beneplacito facientis. Nō pmo mō. qđ sic figura desc̄pta p hoīez nō significat natūrē ei⁹ perceptū. sic nec figura de sc̄pta p ḡelū. Nec scđo mō. qđ tūc oportet pcedere alia locutōem p quā insinuaret volū tas institutēris qđ ad h⁹ qđ tali figure tribuerit h⁹ significare. et alteri figure illud. ¶ P. arguit cōtra illum modū qđ dī qđ angel⁹ loqui facie do sōndis in acre. et mouendo fantasmata. qđ incōueniens ēst qđ angel⁹ in suo p̄iunctu depen deat a re corporali. sed loqui spectat ad p̄iunctu angeloz. Ad p̄mū istoz dico qđ hmoi cōceptus nō sunt totaliter similes. qđ vnu est vñor alio. nec totaliter dissimiles. quia vñ⁹ ē declaratiū alterius. Ad secūdum dicendū qđ illa figuratio sit p quantitatib⁹ appositioez que tñ quantitas nō est quātitas molis. sed angelice virtutis. Ad tertiu n̄ ego aīs. qđ sba spūalis virtute suā p̄ ad aliqd applica re ppter h⁹ qđ habeat aliquē effectū alteratiuum in eo. de qđ effectu rō excludit. immo quod p̄ est angel⁹ opaz circa celū empyreū qñ in eo ē. qđ fīm. angel⁹ ibi est ubi opaz. Et fīm eū dez Dam. qñ angelus est in celo empyreō tūc nō est in terra. et tñ nullus sane mentis dice ret qđ ppter tale opari qđ virtutem suā applicat ad celum cu est in celo habeat aliquē effectuz in celum qđ hmoi celum realiter trāsmutetur.

Ad. 4. Ad quartū dicendū qđ om̄is angelī cognoscunt quid importat p quascūq; hūanas voces. quid representat p quodcūq; fantasma. qđ etiā importat p quācūq; sillabam trām vel distinctionē a nobis sillabicabile. sc̄iūt etiā quid importat p quecūq; signa hūanit⁹ adiūcta. sicut verisimile est qđ om̄es hoīes iuxta pontū habitates loquāt p signa. sic nos loqm̄ur p̄voces. eo qđ oīs surdi efficiant ppter numiū soni tū aquazz. vt recitat Aristō. excellēs em̄ sensibile ipi⁹ auditus corrūpit in eis audituz. Si igit̄ angel⁹ angelo loqui p aliquod pdictoz. tūchō oportet pcedere alia locutōem qua in

formet angel⁹ ad quē dīsigit locutio quid an gelus loquens velit hmoi vocib⁹ vel signis significare. quia vt dixi quilibet angelus sc̄it significata oīm taliū. nihil em̄ p̄ xn⁹ hō altēri scribere. loqui. vel quocunq; signo innuere qđ quilibet angelus siue bonas siue mālū nō intelligat. Si autē vteret nouis signis qđ bus de nouo significata imponeret. tūc nō habeo. p incōuenienti qđ alia locutōne p̄via hmoi signoz nouā suā institutionem alteri angelo decl̄ret. sicut etiā vnu hō inueniēs nouum idioma p̄ verba iam cōsueta alteri homini de clarat hmoi vocabula de novo adinuēta qđ velit significare p̄ ea. Ad qntum dicendū qđ tene esset indecens qđ angel⁹ in suo cōnīetu necessario dependeret a re corporali. ita qđ loq; nō posset nisi mediante corpe. sed qđ in tali cōnīuali locutōne utrā corpore sibi placet. et etiā possit loqui sine corpore per sui intellectualis verbi manifestatōem mō qđ dictū est supra h⁹ in nullo derogat angelice dignitati.

Ad. 5.

Quantū adterciuz

Articulus
tertius.

articulum pono duas conclusiones. P̄ prima est qđ quilibet homo viator militantis eccl̄ie habet a deo determinatū angelū p̄o cu stode. Istud satis exp̄sse patet in glosa super illo verbo Matth. xviiij. Videntē ne cōtemnatis vnu ex his pusillis qui in me credunt Di co em̄ vobis qđ angelī eoz semp vident faciez patris mei qui in celis est. P̄. illud idem sentit Dyonisius vtrz. iiii. de angelica hierarchia. P̄. P̄m Augu. v. de tri.c.e. vt om̄ia or dinante fierent. voluit deus vt homines reducerentur in ipsum per custodiā angelorum

P̄. eādem quasi sententiā ponit Dyonisius. viij. de di.no. dicens. qđ diuina essentia sp̄ om̄ia cōcordans fines p̄mōz cōiungit principis secūdoz. Prima autē appellat s̄bstanzias separatas. quoq; finis vel vltimū est inseminus chorus angeloz. sed secūda appellat res materiales quoq; p̄mū et dignius est ip̄e homo. igit̄ angelī infimi chori sunt cōiuncti hominib⁹ tanq; eorum custodes et diretores. P̄. dicit doctor nōster qđ cōmunitis est theologorū opinio quemlibet hominē habere angelum custodem suum ne erret fīm intellectuz. ne deniet fīm voluntatem. ne passiōibus perueratur fīm sensualitatem. et ne patiatitur corporales lesiones in debitas. suffocaret enim dyabolus partum in vtero matris sue si deus p̄mitteret et angelus nō p̄ficeret.

¶ P. **I**sta catholica veritas pot declarari ex his que etiam gentiles phi senserunt. Nam apuleius in libro quem fecit deo socratis seu dicit socratis ait. Ex hac igit sublimiore demonum copia plato autum singulis hominibus in vita agenda testes et custodes singullos additos. quod hominum spectui semper assunt. Scribitur etiam in eodem libro ex sententia platonis quod talis custos non soluz aspicit facta hominis. sed etiam cogitata. quia in futura vita testis est homini de vita sua presenti. et cu[m] ipso pueniens ad iudicium si homo vera dixerit ille testis assuerat. si autem mentiet ille redarguit. Et sequitur in eodem libro. quod ad testimoniū talis custodis ferenda est iudicialis sententia.

Instantia

¶ Forte dicet quod istud dictum platonis non est ad propositum. quia nos non loquimur de demibus. sed de bonis angelis. nec verisimile est videtur quod demones sint hominum custodes. cu[m] ut in multis locis sacre scripture ipsi sint hominum seductores.

2 ¶ Etiam conclusio in se videtur multipliciter pati instantiam. Primo quia Christus fuit verus homo. et non videtur quod angelus haberit custodes. quia melius sciuit se custodire quam quicunq[ue] angelus. cu[m] ipse receperit gratiam non

ad mensuram. ¶ P. antichristus non videtur habiturus custode[m]. cu[m] ita malus futurus sit.

4 ¶ nullatenus possit regulari. q[uod] z. ¶ P. custos videtur esse culpandus qui illum quem custodit permitit deuiare. sed angelus promittit hominem deuiare moraliter et peccare.

Solutio. Ad. I. Respondere ad ipsum quod hoc nomine demon est nomine coe ad bonos angelos et ad malos. Interpretationem demon peritus vel sciens. sicut dicit huguetio. et cōponit cu[m] cacos quod est malum. vel cu[m] calo quod est

bonum. tamen de malis angelis p[ro]p[ter]e dicuntur cacodemones. boni vero dicuntur calodemones. Igitur cu[m] plato dicit quod demones sint custodes hominum. ipse non loquitur de cacodemonibus: sed de calodemonibus.

2 Ad secundum dicendum quod Christus non habuerit angelum determinatum per custode[m]. tamen habuit multitudinem angelorum per ministros. et hoc non derogat huic conclusioni. quia conclusio est de puro viatore militantis ecclesie. Christus autem non fuit purus viator. sed verus comprehensor. et ita fuit in militante ecclesia et tamen fuit caput triumphantis ecclesie.

3 Ad tertium dicendum quod si doctores etiam ipse antichristus habebit unum angelum custodem. ut in ipso lex coe hominum non infringatur. ut ipse magis legitimate proprio suo demerito ademinet. et diuina miseratione amplius elucescat.

4 Ad quartum dicendum quod sicut me-

dicus non est culpandus cu[m] facit sum exigen[tia] artis totu[m] quod in se est. dato quod infirmus ex suis infectione vel etiam ex inobedientia moriat. sic nec angelus. ¶ Secundo dico quod talis angelicus custos non deserit hominem sibi commissum. nec renunciat cure custodieta lis hominis usque ad mortem hominis. quia verisimile esse videtur quod angeli boni non sint immuni proni ad homines sibi commissos custodiendum quod mali ad recipiendum. sed mali non desistunt temptare hominem usque ad mortem. ergo nec boni desistunt hominem consule re et custodire quantum in eis esse potest.

3 ¶ P. sicut malus angelus vixit ab homine dono quem temptat de aliquo vi cione desinit ipsum ultraius temptare. sic angelus boni incorrigibilis hominem desinit custodire.

4 ¶ P. quandoque sunt in celo empyreum cu[m] angelus ibi sit ubi operatur. igitur pro tunce quod est in celo non potest operari circa hominem. nec per consequens ipsum custodire.

5 ¶ P. Hier. li. dicitur in persona angelorum. ut gloria exponit ibidem. Lurauimus babylonem et non est sanata. derelinquam cam. et eamus viuisquisque in terram syriae id est. in celum empyreum sum glosam.

6 ¶ P. ylacie. v. ubi dicitur. Auferam sepem eius et erit in die reptionem. dicit gloria. auferam sepem eius. id est. angelorum auxilia.

6 ¶ P. Zacharia. iiiij. dicitur Zacharias. Reuersus est angelus qui prius loquebatur in me. Sed nihil reuertitur nisi quod prius recesserat. ergo z.

7 ¶ Sed his non obstantibus teneo cum modernis doctribus predicta conclusionem. Ad ipsum igitur dicendum quod non est simile. quia natura est determinata ad unum. ideo ex naturalibus principiis quandoque sufficienter cognoscit infirmitas naturalis naturaliter non posse curari.

8 ¶ hoc quia est liberi arbitrij. et misericordia domini plena est terra. ideo angelus ex se non potest determinate scire. utrum talis homo moriat finaliter in peccato mortali. Et dato quod sciret. sicut forte angelus antichristi scit eum finaliter impunitate adhuc ipsum non deserit. tum propter causas tactas in prima conclusione. tu etiam quod dato quod propter talis custodiā nūc aliquid bonum ipse custoditus operet. retrahi tamen potest a multis malis que sibi fierent si ille bonus angelus suis sanctis ammonitionibus eum non retraheret.

Conclusio secunda**Opio an tiqua.****Lectra ea.****Solutio.****Ad. I.**

- Ad.2. **A**d secundū dicendū q̄ nō est simile. q̄ tētatores sunt multi. custos autē unus solus. et ideo cessante v̄ho malo angelo v̄terius tētare de tali vicio in cui⁹ tentatione v̄ctus est a bono homine. non tñ ppter hoc idē demon cessat tentare eundem hominē de alij peccatis. nec cessant alij demones tentare eundem hominē etiā de eodē peccato. Sed si iste custos suū custoditū relinqueret. tūc ip̄e nulluz aliū angelū custodē haberet. **A**d tertīū dicendū q̄ rōne pfectiōis sue beatitudinis non oportet angelū esse in celo. cum de⁹ vbiqz sibi p̄sens sit. Dato etiā q̄ sit in celo. p h̄ tñ nō derelinqt̄ hoīez quē custodit in terris. q̄ existēs in celis clarevidere poterit om̄e qd̄ gerit circa talē hominē. t̄ i om̄i articulo necessitat̄ etiā in breuissima morula t̄ quasi in ictu oculi poterit esse p̄fis illi homini. q̄ motus ei⁹ nō impedit ex aliqua resistētia medi⁹ cū ip̄e nō oc̄cupet locū. nec ex resistētia mobilis ad motorem cū nō habeat materiā partem sui. **A**d quartū t̄ qntū dicendū q̄ ista scriptura est in telligenda de vltimo mortis articulo. cū aīa sepaſt a corpe. tūc em̄ videntes angeli finalez impenitentia custoditi. ip̄m derelinquunt i po testate dyaboli ppetue cruciādū. **A**d sextū dicendū q̄ illa verba nō sunt dicta de angelo q̄ fuit custos Zacharie. sed de eo q̄ fuit regulator illi⁹ pphetie.
- Ad.5
- Ad.4. et.5.

Articulus
quartus.

Quantum ad quartū articulū ē dō q̄ ex hmōi custodia nō auge tur pm̄iū esse tiale ip̄oꝝ angeloz. Nā sic est stat⁹ in natib⁹. ita q̄ habitib⁹ p̄sentib⁹ i materia cessat mot⁹. vtz. q̄ de generatōe. sic ē stat⁹ i gratuitis. ita q̄ vltio fine beatifice adepto creatā hō āpli⁹ ē in motu. seu i via. entialit v̄terius merendi. s̄z in q̄ete t̄ in termio. in q̄ quidē termio verificat illud eccliaſtes. xi. In q̄cūqz loco ceciderit lignū ibi stabit. **S**er cūdo dico q̄ p̄ talē custodiā p̄nt pficerē qui tū ad pm̄iū accidentale. q̄ si gaudiū est angelis dei sup̄ vno peccatore p̄niaꝝ agentē. vtz Luce. xiiij. q̄to magis gaudiū poterit esse ip̄i angelo de suo custodito. si ad p̄siliū talis angelī hō p̄cta vitauerit. v̄tuose egerit. et ad beatitudinē eternā guenerit. **A**d argumentū pncipale dō q̄ quis de⁹ sit vbiqz p̄fis. non tñ se vbiqz p̄sente demonstrat p̄ statu p̄sente m̄serie. Etiā sic in natib⁹ quis de⁹ possit imēdiate om̄ia p̄ seipm̄ pducere. ad declarandas tñ sua bonitatē lecūdas causas secū agere si.

nit. sic hominez custodit mediāte angelo. q̄ uis imēdiate possit ip̄m custodire.

Distinctio duodecima

Ec de āgelice

Natē r̄c. Postq̄ m̄gr̄ determinavit de creatā pure sp̄uali. nūc in ista. xij. distinctōe incipit determinare de natā pure corpali. Et dividit in duas p̄tes. Nam p̄mo determinat de corpaliū rerum creatione. Scđo de eaz ornatū t̄ distinctōe. distinctōe p̄ij. ibi. Prima est distinctōis opatio. Pria in tres. q̄ p̄mo tractat creatōis ordinē. Secundo de eaz ornatū t̄ distinctōe. distincōe p̄ij. ibi. Quidā nāqz. Tertia ibi. Secundū hanc traditōz. Et hec in tres. q̄ p̄mo tractat de creatōe materie. Secundo inuestigat de eius loco t̄ p̄prietate. Et tertio manifestat ei⁹ p̄fectōz ex formaz quas recipit actualitate. Secundo ibi. De q̄ p̄us quā. Tertia ibi. Nūc lūp est ut dispositōem. Circa istā distinctōe p̄ij. quero hanc questionem.

Cū in pncipio creatōis mūdi iū formis materia p̄cessit duratiōe om̄e formā materialē. Et vis de⁹ q̄ sic. Quia illud quod ex aliquo educit ē poster⁹ eo de quo educit. sed om̄is forma materialis educitur de materia. ḡ r̄c. **C**ontra om̄e qd̄ ē actu existens oportet q̄ finit se sit forma vel forme alicui iunctū cui⁹ p̄cipiatōe existat. sed materia ante om̄e formā materia nec finit se sit forma. nec alicui forme coniuncta. ergo r̄c. **M**ic quatuor sunt videnta. **P**rimo vtrū materia de se dicit aliquē actum. **S**econdo de eo quod ē act. **T**ertio vtrū in celo sit materia. **E**t quarto das to q̄ sic. vtrū materia celi t̄ istoz inferioroz disferant essentialiter.

Articulus
primus

Quantū ad primū sic pcedam. **P**rimo em̄ponā intentā cluſionē. **S**cđo recitabo oppositā opinionēz. **E**t tertio motius illi⁹ opionis respōdetō. Dico igit̄ p̄io q̄ materia d̄ se nullū actu dicit. Quia sic se h̄z pm̄ actus ad potentiaz. sic se h̄z p̄ma potentia ad actu. sed pm̄us actus est purus actus immixtus quacūqz potentia. **C**onclusio

Ad princi
pale argu.

ut p̄t p̄phm et cōmentatorē. erit pura potentia de se nūdata ab om̄i actu. ¶ P. si materia de se diceret aliquā actū. tūc ex materia et forma non posset fieri vna tertia essentia. quia ex duob̄ existentib⁹ in actu nō fit vnu tertiu.

Cōfirmat

¶ Et p̄fimo h̄ sic. q̄ ex hoc materia et forma faciūt vna tertia essentia. quia materia se tota recipit formā. hoc autē nō fieret si aliquem actu diceret. nō em recipit nisi vt est in potentia. igit̄ s̄m illud q̄ esset in actu nō recipet formā. nec p̄ sequens reciperet eā se tota. ¶ P. s̄m cōmentatorē. iij. de aia. materia prima est pura potentia in genere entiū. igit̄ si diceret d̄ se aliquā actum. ille nō posset esse de genere en-

tū sed de genere nihiloz. p̄ sequētia p̄t de se.

¶ P. illud qd̄ est essentialiter potentia. pura cuius potentia est idem. oīno qd̄ sua essentia. il

Ind re senō potest dicere aliquā actū. materia p̄ma est h̄mōi. igit̄. Maior p̄t. minorem p̄bo p̄ cōmentatorē in de s̄ba orbis vbi ait. q̄

materia substantia p̄ posse. et q̄ potentia ē eius substantial differētia. ¶ P. actus ē qui

distinguit. iij. de aia. et. ix. meth. sed in funda-

mento nature nihil est distinctū. q̄. metaph.

ben. de ḡ.

¶ Sed quidā doctores oppositū illi⁹ cōclu-
sionis tenent. distinguunt tñ de actu ne laboret
in equivoco dicentes q̄ triplex est actus. Est

enī quidā actus indeterminatus p̄ se. deter-

minabilis tñ p̄ aliū actum. Alius ē actus de-

terminat⁹. Et tertius ē actus determinat⁹.

Primo mō materia p̄t dici actus. Secūdo

mō forma. Tertio mō totū xposituz. Sicut

cera figurabilis anteq̄ figuret dicit actu in-

determinatū. determinabile tñ p̄ figurā sigilli

Nam figura sigilli est actus determinatiū ipse terre. Sed ipa cera vt figura est dicit actu determinatū. ¶ Et ex his volūt isti do-

ctores. q̄ quis materia de lenō dicat actum

formalē. dicit tñ actu entitatiū. Qd̄ probāt

sic. Om̄e ens positū vel est actus. vel habēs

actū. sed materia ē ens positū. et non est h̄n̄s

actū. q̄a h̄ ē ipm xpositū. q̄ ipa de se ē aliquo

mō actus. ¶ P. om̄is distinctio fit p̄ actum.

sed nō solū forma distinguunt a materia. Iz etiā

ipa materia distinguunt a forma. ¶ P. Iz ma-

teria habeat esse formale. siue esse formatum a

forma. nō tñ h̄z rale esse a forma q̄ ē materia.

¶ P. om̄e p̄ductū a deo h̄z aliquā similitudi-

nem in deo. sed potentia pura nullū penitus

de se dices actu nullā h̄z similitudinem in puro

actu. cū igit̄ materia sit p̄ducta a deo. q̄ nō p̄t

dicere purā potentiam cū exclusione oīs act⁹.

¶ P. ista ē vt dicitū intēto Anicēn. q̄. meth.

siue vbi ait. q̄ si forma esset p̄ se causa esse ma-
teria. tūc destrueret materia ad destructionem
forme. et ppter formā succedentes haberet esse
alia materia. ¶ Sed istam opinionē non ca-

5 Hen.

pio. q̄ si materia de se diceret actu. tūc mate-

ria esset corpus. Nam omnis s̄ba materialis

actu ens. vel ē forma. vel ē corp⁹. materia s̄m

ē s̄ba actu ens. tñnon ē forma. q̄ erit corpus

Et sic ista opinio incidit in errore antiquoz.

de quib⁹ ait ph̄us p̄mo meth. q̄ erat mod⁹ er-

oris eoꝝ q̄ posuerit materiam elementū corpo-

rū. id est. de numero corp̄m. nō corp̄m ē nō.

¶ P. si materia de se diceret ens actu. tūc nō

esset mediū inter ens tñ nihil. cui⁹ oppositum

ponit cōmentator p̄mo ph̄icoz. ¶ P. ipsa

materia nō esset p̄pē nihil. tertia posset aliquid

inferi⁹ fieri q̄ ipa materia. cui⁹ oppositum po-

nit Aug⁹. xii. cōfes. dices deo. Tu dñe fecisti

celū et terrā. duo quidē. vnu p̄pē te. et talid p̄pē

nihil. vnu quo superior tu solus es. alud

quo inferi⁹ nihil esset. Per celuz autē sic ibidē

apparet itelligit Aug⁹. angelicā naſaz. et p̄ ter-

ra p̄mā materiam. Ad p̄mū igit̄ motiū illoꝝ

doctoz dō q̄ p̄ h̄s actu. vel intelligūt q̄ sit

ens actu. et tūc maior est falsa. quia vt p̄t. v.

meth. ens positū dividit in ens in actu vel i

ens i potentia. vlp̄ h̄s actu intelligunt ens

qd̄ p̄fici p̄ actu. tñlic maior est vā. q̄a materia

nūq̄ separab̄ oī forma. iō sp̄ p̄fici aliq̄ forma

Sz scda p̄ minoris isto mō ē falsa. q̄ pura

potentia p̄prie p̄fici p̄ actu. ¶ Ad scdm di-

cendū q̄ arguimētū est oppositū illi⁹ qd̄ isti

intendunt. Nam si materia essz actus ex hoc

nō haberet distinctio sui a forma. quia duo

actus sub rōne qua actus sunt nō distinguū-

tur nisi p̄ aliquas differentias additas con-

trahant. potentia autē et actus s̄m sed distiguū-

tur cū sine p̄me rerū differentie. ¶ Ad tertiu

dicendū q̄ esse quo materia est materia non ē

esse actu. sed est esse potentia. et ideo fallacia

consequentis est si ex hoc q̄ materia nō h̄z ē ē

quo est materia q̄ forma. inferi⁹. q̄ materia de

se est ens actu. ¶ Ad quartū dicendū q̄p̄fici

patuit in p̄mo libro. materia p̄ se nō h̄z ydeaz

in deo. quia vt dicebā ibidem materia de se nō

est creata. sed ē concreata. q̄ non h̄z similitu-

nem in deo p̄cise. ¶ Ad quintū dicendum q̄

bene cedo cū Anicēn. q̄ forma non est causa

esse materie. q̄ esse materie ē esse in potentia.

forma autē est causa essendi actu. et ideo dicit

cōmentator p̄mo ph̄icoz. q̄ esse materie nō ē

demonstrat⁹ in actu. q̄ dictū Anicēn. nō est

cōtra me. ¶ Forē dices q̄ solutiōes iste cūm

Ad rōnes
henrici.

Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Instantia

An poterit rationibus superius introductis in initio yni dubio
quia materie fundamento scilicet potentia materie sit idem quod
sit etiam essentia materie et istud non videtur. Quia comensator
poterit primo phisico et intentio videtur probare quod

- 1 differat. Prio quodam essentia materie manet cum forma adiungitur ad quam est in potentia. potentia
- 2 vero cedit. Secundum quodam essentia materie est de predicatione sibi cum sit per essentia sibi opposita. sed potentia materie est de predicatione relatiois cum dicatur respectus ad ipsam formam. Tertius potestia passiva esset idem quod essentia materie. tunc patet potestia passiva primo copeteret materie. et deinceps omnibus aliis per ipsam. sed prius est falsum. ut videtur. quod transmutatio falsitas quantitatis patitur ex hoc. quia materia non est passibilis et transmutabilis nisi sit adiuncta quantitati. qualitas autem separata ab omni materia patitur et transmutatur. ut per quam de quantitate in sacramento altaris.
- 3 Rendeo quod potestia materie duplicitur sumit. Uno modo per ipsum respectum ad formam. et sic est quid relatum. Alio modo per suadimento talis respectus. et sic est idem quod essentia materie. Primo modo accipit mutator potestia materie primo phisico. Secundum modo accipit eam in deesse orbis. quod tamen. Ita potestia materie quoniam sumit per potestia receptivam formam subiectam. et sic est idem quod essentia materie. quia si forma per essentiam suam perficit materiam. sic materia per essentiam suam recipit formam et perficit per ea. Alio modo sumit per potestia appetitivam secundum quam materia appetit formam. et sic potestia materie vel est idem quod phantasia. vel saltus. non potest perphantasia. quia materia appetit formam ut semina masculorum. et turpe bonum. primo phisico. turpitudinem autem de seno habet materia. sed rationephantasia. et sic potestia materie cessat per formam rationephantasia quod non potest manere cum forma cuius estphantasia. Et per hanc duas distinctiores per duas rationes commen-

- 3 tatoris adductas de primo phisico. Ad tertium dico quod prius non est falso. Adphantasiem dico quod potestia qua qualitas sacramenti potest transmutari competit sibi per aptitudinem quam habet ad materiam. que aptitudo non tollitur a tali quantitate. Et datur vel per possibile. vel per impossibile quod tolleretur. tunc talis qualitas non haberet in se aliquam potentiam qua possit subiecti motui seu transmutatori.

Ad. 1. et. 2.

Articulus
secundus

Quanticum ad secundum
articulum ponamus duas conclusiones. Prima est quod de facto materia informis non possit durare omnes formam. Secunda est quod nec est possibile materia per esse vel fieri sine omni forma.

Prima conclusio est expresse de intentio beatissimi Augustini super Genesim. et alibi ubiqueque ex intentione loquitur de ista materia. Dicit enim Augustinus quod quis de voce dicentis formet verbum. vox enim non duratio sed sola natura procedit verbum. sic quis de omni natura fecerit te informis materia. ipsa tamen informis materia res formatas non precessit duratore. Propter qui vinit in eternum creauit omnia simul. ut scribit Ecclesiastes xviii. quod non prius fuit creata informis materia quam res formatae. Propter quod impossibile est esse non debet de factio ponit in esse. sed impossibile est materia esse sine omni forma. ut patet in sequenti conclusione. quod impossibile est quod de facto quoniam fuerit sine omni forma. Sed etiam isti tenunt antiquos quedam solennis opinio. et potest probari sic. quod beatus Gregorius tractans illud Ecclesiastes xviii. qui vivit in eternum creavit omnia simul. dicit quod omnia sunt simul creata per subiectam materiam. sed non per speciem formae. Propter cu[m] dicitur Genesim primo. terra erat inanis et vacua. dicunt expositores. quod terra inanis et vacua erat informis materia. Propter supradicto verbo dicit beatissimus Augustinus non ideo nota[re] terra quod iam talis erat. sed quia talis esse poterat. igitur videtur quod prout. scilicet in principio creationis materia terre non habuerit actionem formam terre. et per prius nec forma cuiuscumque alterius. quod tamen. Secundum solutioem istorum est adiumentum. quod materia per dicti informis dupliciter. Uno modo per exclusionem omnis formae tamen elementorum quod ceterorum rerum ornamenti uniuscunquam. et isto modo materia non est informis. Alio modo per suppositionem formis subiectis celo et terre ac ceterorum elementorum materia per intelligi informis per exclusionem formarum ceterorum rerum que ex elementis potuerunt generari. ac etiam per divisionem localem ipsorum elementorum. et sic intelligi possunt omnes sanctorum auctoritates. que assertur materiam fuisse duracione tempis prius informem et postea formatam. Non enim erat terra generans herbam virarentem. nec aer ornatius volucris. nec aqua piscibus. Aqua etiam per partem parentiam guitars ad modum nebule volantis cetera elementa confundebat sua obscuritate. Sed cu[m] dicitur dominus congregent aquae in locum unum. et appareat arida. tunc virtute illius verbis percreata fuit aquae qualitas gravitatis. quia immediate tendebat ad locum adesto sibi determinatum. et sic clarificata fuerunt elementa. et tunc apparebant primo distincta. que tamen ab exordio creationis distinctis suis formis fuerunt creata. Et ista expressa videtur esse intentio Augustini. xiiij. februario. ubi ait. quod materia non erat quod informe per-

Opio am
equa.

Solutio.

tione omnis forme, sed cōpatōe formosiorum.
Et per hoc pater ad argumēta pilla opinōe
inducta. 4 Secundo dico q̄ nec materia p̄t
ēē nec fieri sine omni forma, quia hoc implicat
h̄dictōe, et h̄ p̄t phariclic. Quicq̄d est pura
potētia de se nullū dices actū nullo mō p̄t ēē
actū sine omni forma, materia est h̄mōi, ut pa-

2. tuit in p̄mo articlo isti q̄onis. 5 Domine esse
est a forma, igit̄ nihil p̄t ēē sine forma. In p̄z.
āns est ipsius boetij in li. de t. vbi ait. Domine ēē
est a forma, et nihil b̄ in materia esse dī.

3. 6 ip̄li esse actuale est act⁹ quidā, et p̄ dñs aliq̄
forma dicet. q̄ aliquid sit actū sine omni forma
de plano videt ēē contradic̄to. Forte dices q̄
esse nō est a forma, q̄ est act⁹ formal. 7 Illud
in idē redit, quia impossibile est ēē actū formale
sine forma, cū em̄ deus nō sit in genere forme
p̄ficiens materiā et formaliter dantis esse, ip̄e n̄
p̄t supplere vicē tal' forme. Sic em̄ deus non
posset facere sufficiēl albā sine albedine, eo q̄
esse albū sit effect⁹ formal' albedinis, sic nō p̄t
materiā facere ēē sine oī forma, eo q̄ oī ēē ma
teriā sit effect⁹ formal' alicui⁹ forme. Ideo ait
commentator sup. iij. phicor. Si p̄ma mate
ria detinundaret ab omni forma, tunc nō ens in

Opio con
traria. 8 actū esset in actu, q̄d est contradictione. 9 S̄z
cōtrarium isti cōclusionis tenet q̄dā dōcto
res, quoq̄ vñus arguit sic. Illud quod pro
prie et immediate creat a deo, hoc deus p̄ se/
ipsum potest in esse cōseruare, sed materia im
mediate et p̄prie creatura a deo, quia cum crea
tio sit de nihilo alicuius p̄ductio, sequitur q̄
ipa materia magis p̄prie et immediate creat
q̄ compositū ex materia, quia materia in sui
factione simpliciter fit de nihilo, cum nihil p̄
nitus presupponat, totus autē alius mūdus
corporalis naturaliter presupponit materiā.
Quia sicut dicit Augustinus in de vera reli
gione, c. xxxiiij. De informi materia factus ē
mundus. Et. xij. p̄fep. c. iij. ait. Tu domine
fecisti mundū de informi materia, quam fe
sti de nulla re. 10 D. arguit hoc idem sic. Lō
mentator, xij. metaphysice ait, q̄ quando cun
q̄ aliqua inueniunt in vno et eodem p̄fecta,
si vñū illoq̄ est reperibile p̄ se et alteruz, nisi
sit compositio substantie et accidentis. Und
per hoc p̄bat q̄ sit dare aliquod mouens im
mobile, quia videmus aliquod mouens mo
bile, et videmus mobile nō mouēs, ergo erit
aliquod mouens immobile seu non mobile.
Sed possibile est dare materiā et formam si
mul, et formā sine materia, ergo materiā esse
sine forma non repugnat. 11 D. materie b̄m

sū purum potentiale competit agere, quod
quidem agere nō inest sibi per aliquā formā
qua actū informatur, ergo materie b̄m suum
purum potentiale potest cōpetere esse, quod
quidem esse nō inerit sibi per aliquā formaz
qua actū informatur, cōsequentia videt esse
clara, eo q̄ agere presupponat esse, probatur
antecedens, quia appetere formā quam non
habet non cōpetit materie ratione, forme qua
actualiter informat, sed ratione sue potentia
litatis, qua potest recipere eam quā nō habet.

12 D. hoc idem arguit aliud quidam solēn̄is
dōctor sic. Quocūq̄ distinguuntur realiter
entitatib⁹ absolutis illa deus potest ab inui
cē separare et separatim p̄ducere et cōseruare,
sed materia et forma differunt realiter ab in
uicem entitatib⁹ absolutis, ergo r̄c. 13 D. nō
minus per diuinā potentiam potest p̄us sepa
rari a posteriori q̄ posterius a priori, sed for
ma est naturaliter posterior materia, cuž ma
teria sit receptaculū forme, ipsa em̄ est p̄inci
piūm p̄ncipiū, ut dicitur p̄mo phisicoz, et de⁹
potest separare formaz a materia ut appareat
in sacramento altaris, igit̄ ut materiam po
terit separare a forma. 14 D. quicquid deus
potest medianib⁹ secundis causis, potest et
sine eis, sed mediante forma deus potest pro
ducere materiā et in esse cōseruare, ergo et sine
ea. 15 D. sicut schabet causa ad causaz quan
tum ad operari, sic le habet effectus ad effectū
q̄atum ad esse, sed deus qui est p̄pria causa p̄
me materie nō dependet in sua operatōe a ca
sis secundis que sunt causa forme materialis
ergo nec materia necessario dependet ī esse ab
ipa forma, ergo r̄c. 16 Sed ista non cōclu
dunt, quia si materia possit a deo p̄duci sine
omni forma, tūc pura potentia haberet ideaz
et per se similitudinē in puro actu, quod vide
tur impossibile, ergo r̄c. 17 Ad primuz dico
q̄ maior nō est vera si creatū illud est puruz
potentiale siue pura potentia. Minor etiaz
nō videtur esse vera, quia si materia proprie
fuisset creatra ita q̄ totū compositū nō fuisset
productū immediate de nihilo, sed sola mate
ria, tunc celum et terrā non fuisserent creatra sed
genita, cui⁹ oppōlitum habetur in principio
sacri canonis, cum dicit̄. In principio crea
uit deus celū et terrā, cōsequentia patet, quia
illud q̄d immediate nō educit̄ de nihilo, non
creat̄ur sed generat̄, eo q̄ sua forma educitur
de materia naturaliter p̄supposta. Dico igit̄
q̄ per se totū compositū creatū fuit a deo in p̄
materiā creatione, et creatiōe ipi⁹ totius com

4 Hen. q. l.
q. f.

5

7

Lōtra op
tionem

Ad. i.

positi deus creauit ptes cōpositi. Ad autem
toritates Augustini potest dici q̄ nō accipit
ibi materialia simpliciter informez. sed accipit
materialia p̄ ipsis corporib⁹ elementoz. q̄ i p̄nici
p̄io q̄uis haberet suas distinctas formas s̄b/
stantiales. nō tñ apparebant distincta. vt su/
perius dictū est. Ex quib⁹ elementis postea
p̄ opus distinctōis factus est mundus. h̄ est

Ad. 2. Ad secundū dicendū q̄ iste pcessus cōmētator⁹ nō
valet vbi alterz conūctoz est pura potentia.

Ad. 3. Ad tertīū nego antecedens. Ad p̄batōez
olco q̄ tale appetere nō est agere. nec p̄prie lo/
quendo est aliqd posicm̄ in quantū talis ap/
petitus immediate reduci in essentiaz materie.
sed est quid p̄uatm̄. puta est nō esse satiatum
forma s̄bstanciali qua actu informat. Unde
si illud appetere est aliq̄ positiva inclinatio q̄
materia determinate appetit hanc formā vel
illā. tūc nō cōpetit materie fm̄ suum purum
potentiale. sed p̄ aliquas formas accidentales
disponentes materiam ad corruptōem forme
qua habet. et introductōem illi⁹ qua appetit.

Ad. 4. Ad quartū dicendū q̄ si vna illaz entita
tū de se est pura potentia tūc maior nō est vna.

Ad. 5. Ad q̄ntum dicendū q̄ maior nō est vera
nō p̄us deficit ab actualitate illi⁹ posterior⁹. et
maxime si fuerit potentia pura fm̄ le sumptū
sicut est in p̄posito. Potest etiā dici ad q̄ntū
q̄ in q̄ntum p̄us respectu posterioris h̄z habi/
tudinē caule efficiet. et posteri⁹ respectu p̄oris
habet habitudinē cause formalis formaliter
p̄ficiētis. tūc facil⁹ est separare posteri⁹ a p̄ori
q̄z econuerso. quia de⁹ p̄t supplere vicez cause
efficientis. tñ nō potest ppter sui dignitatem
supplere vice cause formalis formaliter p̄fici/
entis. in separatōe igit̄ accidentium a subiecto
de⁹ supplere vice subiecti in q̄ntum subiectum su/
stentat et p̄seruat accidentia. qđ est aditio cau/
se efficiētis. q̄uis ip̄i materie nō possit dare eē
actuale sine forma. q̄r h̄ est aditio cause for/
malis formaliter p̄ficiētis. Ad sextū di
cendū q̄ q̄uis maior sit vera lōquēdo de cau/
sis extrinsecis que sunt efficiens et finis. nō ē
tñ vera de intrinsecis que sunt materia et forma

Ad. 6. Forte dicit q̄ forma non est causa intrinse
ca ip̄i⁹ materie. Respondeo q̄ sicut albedo
nō est causa intrinseca ip̄i⁹ hois. est tñ causa
intrinseca hominis albi. sic licet forma non
sit causa intrinseca ipsi⁹ materie vt materia ē.
tamen est causa intrinseca materie actualiter
existentis. Ad septimū potest dici q̄ simili/
tudo nō currit p̄ omes pedes. licet em̄ mul/
ta similitudines possint ibi assignari. in isto
tñ p̄cluso non est simile. Uel dicendū q̄ ma/
ior nō est vera nisi vterq̄ effectū sit ens actu.

Quantū ad tertius

Articulus
tertius.

Prima cō/
clusio.

articulū dico q̄ corpus celeste est cōpositū ex
materia et forma. q̄r nulla species p̄ se recipies
p̄dicatōem alic⁹ generis p̄t esse simplicior illo
genere. sed celum tanq̄ vera sp̄es corp̄is qđ ē
in p̄dicamento s̄be gen⁹ subalternū recipit p̄re
dicatōem p̄ se. et corpus p̄dicamēti s̄be est cō/
positū ex materia et forma. vt p̄ boeciū sup p̄/
dicamera. q̄ et celū ex materia et forma erit cō/
positū. P. in quocūq̄ reperiūt accidentia
materia. sequentia in illo reperiūt materia. celū
est h̄mōi. q̄r q̄ntitas sp̄issitudo raritas et cete
rahmōi. sequūl rem cōpositā rōne materie.
Q. at celū sit quantū ad sensū p̄z. Q. in eo
sit sp̄issitudo et raritas apparet. q̄a in vna sui
pte est trāsparenſ. in alia pte nō est trāsparenſ.
Etiā ph̄s dīc in de ce. et mū. q̄ stella ē sp̄issior
ps sui orb. Maior etiā p̄z. q̄a simplex forma
materialū accidentiū subiectū esse nō potest
P. q̄cunq̄ sunt ad iniucē cōpabilitia genes
materialū re⁹ accidentia illa. n̄em h̄nt ma/
teria. celi et p̄es celoz sūt h̄mōi. Maior p̄z
scđo de generatōe. vbi ph̄s ḵtra empēdōclē
ait. q̄ si elemēta sūt ad iniucē cōpabilitia oport̄z
q̄ hēant aliqd ḵmune qđ est materia. Maior
etiā p̄z. q̄a vñū celū dicit mai⁹ altero celo fm̄
q̄ntitatē. et vñū est sp̄issi⁹ vñū tensiūs altero fm̄
qualitatē. si em̄ celū firmam̄ti nō esset in om̄i
pt̄s sua sp̄issi⁹ q̄z celi planetaz. ita esset peruiū
et trāsparenſ sic celi planetaz. P. omne qđ
p̄prie mouet h̄z materia p̄te sui. q̄r vt dī. q̄.
meth. materiā in om̄i eo qđ mouet intelligere
necesse ē. s̄z celū vere mouet. S̄z hic r̄ndet
a ḵrie opinatiōib⁹ q̄ ph̄s in. q̄. meth. vbi ponit
p̄dictā p̄positōez itendit loq̄ de eo qđ mouet
motu alteratōnis. non autēz de motu locali.

Istd nō est verz. q̄a nec an illā pp̄oz nec p̄
apparet in textu aristotel⁹ q̄ magis loquat ibi
de motu alteratōis q̄z de motu locali. Nec illa
expositō est p̄sona ceteris dict⁹ ipsi⁹ aristotel⁹.
quia vt patz in li. topicoz aristoteles vult q̄
q̄cunq̄ vna dictō p̄uenit plurib⁹ vni p̄ p̄us
et alteri p̄ posteri⁹. si absolute pfertur magis
debet intelligi de eo cui p̄mo p̄uenit. S̄z hec
dictio moueri p̄us cōuenit mobili fm̄ locū.
deficit em̄ p̄uerteria ceteroz mobiliū ad ipm̄.
nam quocūq̄ alio genere motus aliquid est
mobile. ipm̄ est mobile fm̄ locū. s̄z nō p̄uit.
fz

Respoſio
quondam.

q̄m̄sonē.

2. **P**er sicut nomē motor et hū nomē mot⁹ absoluſe plata ſine q̄cūq; additōe nō min⁹ ſi magis intelligunt̄ de motore et motu ſim locuſ. q̄ de motorib⁹ et motib⁹ ſim alias ſpēs mo⁹. ſic cū dicit̄ res mocta v̄l res q̄ mouet. nō debet min⁹ immo magis intelligi de re que mouet ſim locuſ. q̄ de rebo q̄ mouet ſim alios mot⁹. **S**ed hū iſtiꝝ acloniſ impliſ doctores tenet. **I**nter q̄s vñ arguit ſic. **H**ilꝝ qđ est in pura potētia ad om̄e eſſe: q̄ntū in ſe eſſe in diſterēs eſſe ad eſſe et nō eē. materia eſt h̄mōi. ḡ celuſ qđ nō h̄z in ſe p̄ncipiū q̄ poſſit nō eſſe cū ſit icorruptibile n̄ h̄z materia. **P**er Lū exp̄ſſe dicit ph̄b. viij. me thaphiſite. q̄ materia eſt qua res p̄t eē et nō eſſe. iſgiſ celuſ qđ nō p̄t nō eē nō habet materia. 3. **P**er ſim ph̄m. viij. meth. et p̄mo de generatōe que cōmunicant in materia ſunt ad inuicem traſmutabilia. ſed celuſ nō eſt traſmutabile in aliquā rem materialē. **P**. res h̄n̄s mate ria eſt traſmutabil̄ in om̄ē rem materialē cui ſorma actualiter eſt p̄uata. ſi celuſ caret oī ſorma actu. excepta ſorma celi. iſgiſ in om̄ē rem materialē celuſ eſſet traſmutabile. **N**ec valet ut aliq; iſtorꝝ dicūt ſi dī q̄ materia celi n̄ habet p̄uatōe annexam. q̄r imposſibile eſt p̄ uatōem et materia ab inuicem ſepari. cū ſint idem ſbiecto. vtꝝ p̄mo ph̄icoꝝ. **I**tem nec valet ſi dī q̄ celuſ nō eſt p̄uatū ſimpliſ formis rerū materialiū. cū p̄tineat eas virtualiter. et ſit cauſa eaꝝ. quia ſaltem animā humāna nō diſtinet. nec eſt cauſa eiꝝ. et ideo eſſet traſmu tabile in hoīem. **P**. motus et mobile pro porionaliter ſibi inuicē correspōdent. ſi motus celi eſt ſimplex. ḡ et celuſ qđ eſt mobile ratiōli motu eſt ſimplex. **P**. arguit quidā aliꝝ doctoz inqſitiue ſic. **S**i in celo neceſſario eēt materia. vel h̄ eſſet rōne ſue corporeitat̄. vel rōne quantitat̄. vel rōne motus locali. Nō rōne p̄mi. quia ſorma dat eſſe corporeū non materia. **N**ec rōne ſecūdi. quia licet quātitas indeterminata inſit rōne materie. quātitas tñ determinata in eſt rōne forme. **N**ec ratiōe tertii. quia motus ad vbi nō in eſt rōne mate rie ſed ratōne corporeitat̄. **P**. arguit iſte idem diuisiue ſic. **S**i in celo eſſet materia. aut illa eſſet eiſidē rōnis cum materia iſtorū infeſt. aut alterius rōnis. **S**ed nec ſic nec ſic. Non em̄ poterit eſſe alteriꝝ rōnis. quia in pura potētia nulla cadit diſtinctio ratōis. Dicit etiā p̄mentator in. xij. meth. q̄ materia eſt vna om̄iū habentiū eam p̄ abnegatōem om̄iū formaz. Et iſez ſi ppter h̄ materia ce li et infeſt ponereſ alteriꝝ rōnis eo q̄ ad in-

Botſfrid⁹
v. q̄l. q. q.

Aureolus

uicē ſit traſmutabilit̄. tūc pari rōne oportet ponere tot materials diuerſaz rōni q̄t ſunt partes celi. alias quelibet pars celi erit i aliaz traſmutabilis ſi ei⁹ materia nō fuerit alterius rōni cum materia alterius partis. **S**ed nec p̄t dici q̄ ſit eiſidē rōni. q̄t tūc ſicut dicit co mentator p̄tra Auic. incutabile eſſet q̄n celu ſi eſſet intrinſeſe corruptibile. ḡ t̄c. **A**liqui tñ ut iſte dicit voluerūt uitare iſtud incoue niens. et dicebant. q̄ forma celi ſatiat ſuā ma teria. ideo nō iest ſi bi p̄uatio que eſt p̄ncipiu corruptōis qua materia machinaſ ad maleſiciū. **S**ed iſtud ut ait nō valet. quia impos ſibile eſt ut forma q̄tumcunq; nobilis ſatiat appetitū materie ſue. niſi ipa ſit formalit om̄is forma ad quā talis materia eſt in poten tia. ſed forma celi nō eſt om̄is forma formalit. **I**tem forma hoīis puta aīa rōnalis eſt no bilior q̄ ſorma celi. et tñ nō ſatiat ſuā materia q̄n appetat alia ſormā. **I**tem quantulibet materia ut eſt ſi ſorma celi ſit ſatiata. tñ ut eſi ſorma terre nō eſt ſatiata. et ideo ſi eiſidē rōni eſt materia celi et terre. materia terre ap petit ſormā celi. et p̄ h̄is de terra ſiet q̄nq; celu. **D**icit etiā iſte doctor q̄ intentio Aristo. ē et co mentatoř ſi in celo non ſit materia. **S**ed iſta nō excludūt. Unde p̄ime quatuor rōnes nō excludūt niſi de materia put ha bet annexam p̄uatōem. mutatio em̄ forme in materia nō contingit rōne in materie ut materia eſt. ſed rōne p̄uatiois cui annexa eſt. materia aut celi ut patebit in ſequenti articulo nō ha bet alia ſorme p̄uatōe annexā. **A**d obiecti onem cū dī. q̄ imposſibile eſt materia et p̄uatōe ab inuicē ſepari. nego. **A**d p̄batioem dico q̄ ſunt idem ſbiecto q̄nq; ab inuicē virtute diuina ſeparant. ut appetet de ſba et accidente. Etiā poterit dici q̄ p̄uatio nō eſt idē ſbiecto cū materia quōcūq; ſumpta. ſed ut actu p̄ſietur forma habente p̄trariū. cuiusmodi nō eſt forma celi. **A**d illud de aīa rōnali dicēdūt q̄ materia nō eſt p̄prie p̄uata aīa rōnali. cuꝝ ipa nō ſit educibilis de materia. **S**ed bñ p̄t di ci q̄ materia actu p̄fecta p̄ ſormā habente con trariū ē p̄uata diſpositioib⁹ ſue accidētibus materia p̄paratib⁹ ad aīam rōnali. Et om̄es h̄mōi diſpositōes cū ſint naſaliter educibiles de materia. oēs virtualiter p̄tinēt in forma ce li. Etiō p̄ v̄l̄ dici q̄ om̄es forme virtualiter p̄tinēt in forma celi quaz p̄uatōes ſit naſaliter et p̄prie annexa ipi materie. **E**ld q̄ntum dicendū q̄ ſic mot⁹ celi dī ſimplex eo q̄ nō h̄z p̄trariū. ſic et celu ſali ſimplicitate ſimplex eſt

Aureolus
Segidiū.

Solutio.

**Ad p̄mas
quattuoꝝ
rōnes**

Ad. I.

Ad. 6.

quia nihil est ei contrariū quod agat in ipm. et sic ille motus simplex dō eo quod est uniformior ceteris motibus. sic et celū simplex est quod est purum et similiū omnibus ceteris mobilibus. Ad sextum possū dicere quod in celo est materia propter omnia membra illius in quantum sit oīs. Ad pīmā pīatioēs dico quod eo ipso quod forma celi dat esse corporeū oportet te ponere materiā quod recipiat tale esse corporeū quia alias: vel daret sibi ipsi esse et esset causa suip̄si. vel quantitati seu ceteris suis accidētibus. et h̄ est impossibile. quod faceret vnu cū accidentibus sibi sui esse substantialia. Itē si dicitur non dat esse formis accidentalibus. quod tūc persiceret accidentia. sed ex quo verso accidentia formaliter pīciunt sibi celi. Ad secundū pīatioēm dicendū quod dato quod quantitas determinata insit ratione forme. non tūc inest ipsi forme. sed inest materie ratione forme. Ad tertīam pīatioēm dicendū quod dato quod motus localis insit ratione corporeitatis. quod tamē corporeitas de pīdicamento sube non potest esse sine materia. ideo nec talis motus loquendo pīrū de motu locali. quod dico propter motū sub separata. Ad septimā dicendū quod est eiusdem rationis sibi suā essentiā nude accepta. Ad pīationem nego absolute in hac parte cōmentatorē. nisi ipse intellexerit de materia cū annexa pīuata. Et sic etiā intellige sunt omnes auctoritates Aristoteles qui in celo non sit materia. Ad instantias factas pītra sacratē materie patebit in articulo sequenti.

Articulus quartus.

Quarto dico quod materia celi et materia rerū inferiorū non differunt essentialiter. Circūscriptis enim formis ylorū quam substantialibus quam accidentalibus si pī impossibile manaret materia celi et omnis in inferiorū esset tūc modo una essentia materie et non plures. quia circūscriptis formis non remanet ex parte materie nisi pura potentia in qua nulla cadit distinctione. cuius solūmodo actus sit quod distinguat. ut z. iij. de anima. et. iij. metaphysica. Quāvis autē sic sit una materia superiorū et inferiorū. ut pīcipit pī abnegatōz omnis forme. non tamē est una quādū ad modū recipiendi formā. quod materia celi ab ipso creatorē recipit formā non habēt pītrariū. propter quod talis materia non habet pīuationē annexā. et pī īnsu appetit⁹ forma sibi a deo imp̄issa ita complete satias. quod hīmōi materia nullā aliā formā pī appetere. et īo celū ex sua pīcipijs ītrūsec⁹ sp̄ manet incorruptibile

Instantia

Dicet forte sic dicitur ep̄ doctorē pīxie ipso/

batū. quod saltē materia terre pī appetere formaz celi cū pīuata sit ea. Rūndo quod nec appetit eā nec ē pīuata ea. materia em̄ nō ē pīuata tali forma ad quā recipiēdā nō h̄ potētiā natālē. sed solū ē tū potētiā obediētiali. forma at celi vī sepi⁹ dicitū ē nō h̄ potētiā. nec materia terre ē in potētiā natālē ad eam. sed solūmodo ī potētiā obe dietiali. si em̄ de vellet materia terre ī h̄ suo lūtati obediēt pī terra fieret celū. illa tū trās mutatio nō ē ī pītute cuiuscūqz agēt natālē. ḡ materia terre seu cuiuscūqz alteri⁹ rei differēt a celo nec appetit formam celi nec ē pīuata ea.

Sed ista īclusionēsūt aliquid magni doctores. inter q̄os doctor cōis oppositū isti⁹ īclusionēs declarat sic. Quia cu materia īm̄ se dūnāt ē ēi potētiā. ḡ vnitā et diūlitas materie pīsiderādā ē h̄ vnitā et diūlitas potētiā. Et ex isto pāmbulo arguit sic. Illoꝝ nō est una materia q̄ sic se h̄nt quod materia vni⁹ nō est in potētiā ad om̄es formā ad quā est in potētiā. materia alteri⁹. Sed materia celi nō est in potētiā ad illas formas ad q̄os est in potētiā materia inferiorū. ergo non est una materia celestū et inferioꝝ. Sed istud declarat qdā alij sic. Sic sp̄s eiusdem generis dr̄nt suis dr̄nij⁹ differētē autē nō differūt alij⁹ dr̄nij⁹. sed sepi⁹ sic res īpositē differūt suis pīcipijs sc̄z pī materia et formā. pīcipia tū dr̄nt sepi⁹. et īo īm̄ istos sic forma celi et forma rez inferioꝝ dr̄nt sepi⁹. sic materia celi et materia inferioꝝ dr̄nt sepi⁹. Dicitur pī īfirmari sic. Que dr̄nt genere naturali differūt materia et h̄nt materia alteri⁹ rōis. sed corruptibile et incorruptibile dr̄nt generē natālē. vt pī. x. metaphysica. Pī sic variat potētiā sic variat materia. sed celi solū mō h̄ potētiā ad vbi. inferioꝝ autē h̄nt potētiā ad esse. ḡ tē. Pī phīs. x. metaphysica. dīc quod corruptibiliū et incorruptibiliū nō est eadem materia.

Pī hemistī⁹ dicit ut allegat eu pīmātator ī de sphaera orbis quod sol et luna et aliae stelle aut sunt forma non in materia. aut habent materiā ēquōce cū alijs materialib⁹. Sed ista nō ītelligo. quod sic cōiter ponit a doctorib⁹ et etiā isti⁹ doctores ponūt. in tota rez vniūsitate nō est dare duas res diūlaz rationū que oīo ēq̄liter distent a pīmo pīcipio. sed materia superiorū et inferiorū īm̄ se accepte pī necessitatē ēq̄liter distat a deo seu a pīmo pīcipio. qā cū q̄libet eaꝝ īm̄ se accepta sit pura potentia. q̄libet distabit a puro actu quod est deus tāra distātia quod maior nec est nec esse pī inter entia positiua. igit̄ nō possūt esse diūlaz rationū īm̄ se

Solutio.

Opīoꝝria

Thomas
in pīma pīcēAlij ad id.
2

3

4

5

5 Thomā

essentialiter differentes. Et ista est intentio auct. pmo li. sufficientie sue. c. iij. vbi ait. Hyle coe est omibz et naturaliter generatis et illis que

Ad rōnes
Ad. 1.

sunt de numero pperuoz. Ad pīmū dō. q̄ ex hoc q̄ materia vni nō est in potentia ad omes formas ad q̄s materia alteri. nō arguit diuisi tas essentialis materiaz q̄s bene arguat diuisus modis eaz. puta q̄ vna p̄cipet suā for inā cū anēxa p̄uato ne forme opposite. alia vno sine p̄uato. eo q̄ sua forma nulli alteri forme p̄prie p̄uat. P̄ si ista rō esset sufficiens. tunc materia vni celi esset alteri rōnis a materia alteri celi. cū materia vni celi non sit in po

Ad. 2. tentia ad formā alteri celi. Ad scđm dō.

q̄ etiā modus ille deficit. q̄a quip̄ncipia for malia possint s̄m se differre et inter se. et a p̄nei p̄is potentialibz. tñ p̄ncipia pure potentialia s̄m se considerata nullo mō ab iniucē differre

Ad. 3. p̄nt. Ad tertiu dō. q̄ non oportz ea q̄ diffe rūt genere natali differre in materia. sic q̄ eoz materie s̄m suas essentias sint diuersa z rōnū.

sz sufficit q̄ hēant diuersū modū. vt iā dictū ē

Ad. 4. Ad q̄rtū nego maiore q̄ nō oportz variari in materia essentialiter. sz sufficit variatio modi materiali. illa em̄ potentia nō est cēntia matie

cū sit quedā carentia illi respectu cui⁹ dī pot entia. Ad q̄ntū z sextū dō. eodē mō. Dicē

ēni alia materia celestū z inferioz z dī equoce ppter pdictos modos hmōi materiis p̄petē

tes. his tamē modis z omibz formis circūsc̄p tis nulla appareret differentia inter essentiaz illi materia r̄isti.

Ad princi paleargu. Ad argum̄tū p̄ncipale dicendū ad maiore. q̄ illud qd̄ fit ex aliq̄ non

oportet q̄ sit eo posteri duratōne. sz sufficit q̄ sit eo posteri natura. Ad minorē dicendū q̄s

uis forme via generatiōis pducte p̄prie sint educte de materia. q̄ generas cum sit agens

naturale p̄supponit materiā. hoc tñ nō opoz

tet dicere de formis p̄ creatōnem pductis. q̄a

creans nō p̄supponit materiam. sed creando

compositum simul creat materiam et formā.

ergo tc.

Distinctio. viij.

R̄ima distincti

onis operatio tc. Postq̄ magi ster determinauit de corporaliū re rū cōi z quodāmō indistincta creatōe. h̄ p̄seq̄ de eaz distinctōe seu distincta pductōne. Et diuidis in tres ptes. Nam pmo determinat de

creatōe lucis q̄ est purissima rex corporaliter p ductar. Scđo de pductōe rerū inatrat. Et tertio d̄ pductōe rerū viuētiū seu atrat. Se cūda icipit dist. xiiij. ibi. Dixit q̄z d̄ Tertia dist. xv. ibi. Dixit etiam d̄. Prima in duas Nam pmo tractat de lucis creatōe. Scđo tā git aliqua d̄ eī creatorē. ibi. Preterea inuesti gandū est. Prima in tres. Nam pmo tractat de lucis pductōe. Scđo de eī multiplici cō ditione. Tertio de eī effectu z opatōe. Scđa ibi. Si querit qualis. Tertia ibi. Hic norā dum est. Et hec in tres. quia pmo oñdit quo lux illa suo motu causabat dī artificiale et noctē. Scđo ex illa luce ostendit nataliū die rū ordinē. Et tertio mouet z soluit duplēcē q̄stionēz. Scđa ibi. Hic est natalis. Tertia ibi. Solet aut̄ queri. Circa istā. xij. dist. quero hanc questionēm.

Cl̄rum lumen in medio sit forma realis. Et videt q̄ sic. q̄ effect⁹ realis est a causa reali. sed a lumine impiſlo a sole sunt omes generatōes istoz in ſerioz. ḡ tc. **O**tra. omis forma realis que p̄actuz agentis natalis est in aliq̄. oportet q̄ realiter educat de potentia illi⁹ in q̄ est. sed lu men non educit de potentia medi⁹. q̄ si realiter educeret de potentia medi⁹ tūc celū recipiens lumen a sole esset alterabile et trāſmutabile ad formā. et pateret pegrinas impiſiones. q̄ omnia sunt falsa. cū ipm celū s̄m phm sit p̄num alteras inalterabile. **H**ic videnda sūt q̄t̄ tuoz. **P**rimo vtrū lux in ſupceleſtibz z iſtibz inferioribz sit ciudē rōnis. **S**cđo vtrū lumen cauſatū a luce tam ſupiorz q̄z inferioz sit forma realis vel intentionalis. **T**ertio vtrū educatur de potentia medi⁹. **E**t quarto vtrū due forme intentionales solo nūero differentes vel etiam a conterarijs obiectis deriuare possint simul esse in eadem parte me dij.

Quātum ad p̄mū

dico q̄ nō. q̄ ea q̄ differūt genere sūt diuersarū rōnū. lux solis z lux ignis liue cuiuscūqz alte riū rei ſpere actiūoz z paſſiūoz dīt genere ſaltē natali, q̄ corruptibile et incorruptibile dīt genere. vtz. x. meth. **P**. forme q̄ ſic ſe hñt q̄ p̄ intensionē vni⁹ nūq̄ puenit ad pfectōe z lucis solaris. **D**. ista videt esse in tentio Auerroyz q̄ in deſta orbis exſententia

Articulus
p̄mus

Instantia

Solutio.

Articulus
secundusOpinio q
lumē n̄ sit
forma realisAuctor p
spective

Cōtra eū.

Themistij ait. q̄ quecunq; sunt in celestibus corpib; et in istis inferiorib; equoce se habet.

Sed posset instari. q̄ illa q̄ insunt aliquā p̄t eandē naturā. nō insunt eis equoce. et vidēnt esse eiusdērōnis. **S**ed luciditas in est celestib; et inferiorib; s̄m vna naturā. Nam. iij. de aia dicit phus. q̄ nec aqua s̄m se est lucida nec aer p̄ se est lucid. sed qm̄ videt eadē natā i his et in ppetuo corpore. **R**ñdeo q̄ quis illa dyaphanitas s̄m quā inest luciditas celestib; et inferiorib; de q̄ loq̄ phus sit eadē analogia vel genere logico. differt tñ generē naturali. ppter qd̄ sua identitas non arguit sufficienter ea esse eiusdērōnis. vel nō esse equo/ ca que insunt s̄m eam.

Quantum ad scdm

articulū p̄mo recitabo quorūdā doctoz opio-
nes. q̄ in hac materia p̄ extrema p̄tradicōis
discordat. **S**ed istaz discordia tempabō
aliqualiter p̄ media positōez. **E**t tertio r̄n/
debo ad motiua vtriusq; opinohis extreme.

- 1 **D**icētes q̄ lumē in medio non est forma realis sed intentionalis. q̄ lumē inmediate cōtingēt pupillā a visu p̄cipit. s̄z nlla realis qualitas immediate posita supra aliquē sensu p̄cipit ab illo sensu. q̄ s̄m phm sensibile positiū sup̄ sensum non facit sensum. **P**. nihil dāt qd̄ nō habet. s̄z lumē p̄at colorib; esse intentionale in medio. ḡ tc. **P**. qualitas realis remanet in obiecto in absētia p̄ducentis. sed lumen nō manet in medio absente illumināte. **P**. for-
ma q̄ causat ex refractōe radioz incidentium ad aliquid corpus terminatū est intentiona-
lis et nō realis. lumē in medio est h̄mōi. Ma-
ior p̄tz. q̄ alias colores in iride et imago i spe-
culo essent forme reales. **P**. si lumē ess̄z for-
ma realis. tūc nō posset p̄ totū mediū multi-
plicari in instanti. p̄sequētia pat̄z. q̄ ad intro-
ductionē forme realis requiri transmutatio
realis ipsi obiecti. que nō potest fieri naturali-
ter in instanti. **F**alsitas aut̄ p̄sequētis q̄/
uis sit nota apud Aristotelē et ceteros pypa-
theticos. auctor tñ p̄spectue tenet q̄ m̄ltipli-
catio lumenis fiat in tpe. q̄uis illud tempus
sit imp̄ceptibile. quia sicut ip̄e dicit citius vi-
detur mediū basis rei visibilis q̄ extrema vi-
deantur. eo q̄ linea visualis breuior sit ad me-
diū q̄ ad extrema. **S**ed istud nō va-
let. quia dato q̄ illud tempus ess̄z ip̄cepti-
bile in uno stadio. in mille tamē stadijs fie-

ret p̄ceptibile. et maxime ab ortu solis usq; ad oculum nostrum tanta esset duratōis inter-
ceptio que n̄ posset nos latere. **P**robo igit̄ falsitatē illi p̄sequētis sic. Quādociūq; sub/
iectū p̄fecte dispositum in om̄i sua parte pre/
sens fuerit agēti sufficienter potenti inducere
formam aliquam. tunc talis forma subito in-
ducitur et in instanti. Ista patet. quia dura/
tio temporis nō requiritur nisi vel propter in/
sufficientiam agentis. vel propter indisposi/
tionem subiecti. que quidem dispositio neces/
sario habet fieri per motū et transmutationēz.
et per consequēns nō sine tempe. sed aer sere/
nus presens soli est perfecte dispositus in om/
ni sua parte ad receptōem luminis. et sol est
agens sufficiens ad inducendum talem for/
mam. ergo tc. **P**. in rebus inferiorib; om/
nis realis forma sensibilis habet contrarium.
sed lumen nō habet contrarium. ergo non est
realis forma. **A**lh autem oppositā partem
probant sic. Forma intentionalis nō potest
habere effectum realem. sed lumen in medio
habet effectum realem. quia calefacit et incen-
dit. radij enim solis refracti super speculo con/
cauo incendunt ignem. **E**t confirmatur
per Auicen. qui ait. q̄ corpora celestia per lu/
cem ab ipsis deriuata agunt in hec inferiora.

P. forma intentionalis non denominat
suum subiectum. non enim aer dicitur colo/
ratus a speciebus intentionalibus colorum
que sunt in ipso. sed a lumine aer dicitur illu/
minatus. **P**. cum lumen solis sit intentio/
naliter in nostris sensib; inferiorib; si ab
eo. q̄ aer solū intentionaliter haberet lumē di/
ceretur lumenosus. sequeret etiam q̄ cerebrū
nostrū a talī lumenis intentione diceretur lu/
menosum. **H**is premissis potest distingui
de intentionali. Nam intentionale dicit ou/
ginaliter a tendo tendis. eo q̄ ipsum habeat
adeo debile esse q̄ potentia cognitiva proprie/
non terminatur ad ipsum. sed per ipsum ten/
dit in alterum. scilicet in obiectum. Et ideo
species rerum sensibilium et maxime coloruz
pprie sunt intentionales. quia ita visus per
ipsas tēdit in colores. et per ipsas videt colo/
res seu res coloratas. q̄ tamē ipsas n̄lo mō
videt. Lumē aut̄ in hoc dūcunt cum talib;
speciebz. q̄ per lumē tendim̄ in colores. In h̄
tamē lumen differt ab ipsis speciebus. q̄a q̄/
uis visus nō terminet adeo pprie ad lumē exi/
stens in medio sicut ad colores. q̄r lumē p̄p̄e
nō videt nisi ad aliquid terminet. tñ lumen
aliq̄ mō videt. qd̄ d̄ speciebz dicere n̄ possim̄

Pe. de aliū
nia q̄lumē
sit forma
realis.

Lōfirmat

Positio
media.

Etiō lumen aliquā mō p̄t dici forma intentionis: p̄t h̄z p̄ueniētā cum talib⁹ sp̄eb⁹, taliq̄ mō forma realis p̄t excedit tales sp̄es in eo q̄ ad ipm aliquā mō terminat̄ noticia sensitīa. S̄p̄t etiā dici q̄ qdā sunt forme q̄ p̄ueniūt cūz formis suor̄ efficiētū, t̄ qz̄ ad modū essendi. t̄ qz̄ ad modū agēdi. Aliē sūt q̄ nec p̄ueniūt cū formis suor̄ efficiētū in mō essendi. nec i mō agēdi. Tertio sūt aliq̄ q̄ differt a suis agētib⁹ i mō essendi. p̄ueniūt tñ in agēdo. puta i habēdo silez effectū. Prime sūt forme simplr̄ reales. Sc̄dē sūt simpliciter intentionales. Et tertie inqz̄ p̄ueniūt cūz realib⁹ p̄t dici reales. inqz̄ ab ipis differunt p̄t dici intentionales. Et iō lumen in medio inqz̄ differt a luce de qua deriuat̄ penes modū essendi. puta qz̄ ē in materia rara t̄ trāsparete. t̄ p̄ p̄n̄ h̄z esse de bille. nec de se p̄t permanere subtracta plentia sui generatis. lux aut̄ a qua deriuat̄ est i materia spissa t̄ terminata. t̄ p̄ p̄n̄ h̄z vigorosuz et p̄seuerans esse. vt sic tale lumen p̄t dici forma intentionalis. Sed p̄t tale lumen p̄t est aliquā modo in similitē effectū in quē p̄t est suū principiū p̄ductiū. licet nō cum tanta efficacia sicut hmōi p̄ncipiū. sicut p̄t dici aliquā modo forma realis. Ec p̄ h̄ potest r̄nderi ad rōnes veriusqz̄ opinionis. Ad p̄mū p̄me opinio nis dicendū q̄ lumen contingens pupillā non videt p̄prie. sed lumen aliquā mō refractū ad aliquā corpū terminatū extra pupillaz̄. Etiā rō est aliquā mō ad oppositū. qz̄ si ex h̄ aliqua sp̄es coloris exīs in pupilla non videt qz̄ est forma pure intentionalis. igit̄ similitē nec lumen videre si esset purū intentionale. sed solū eff̄ rō videndi aliud. Ad p̄batōez dicendū q̄ eis uis sensibile coloratū positum supra sensum non faciat sensum. quia ipm est opacū; t̄ idō eclipsaret lumen oculo. sine quo quidē lumen oculus nihil potest videre. hoc aut̄ nō obstat si lumen ponit tr̄figere oculū. quia lumen nō eclipsat seipm. Ad sc̄dm potest dici triplr̄. Primo q̄ lumen non est totaliter t̄ visqz̄ qua q̄ forma realis. sed etiā aliquā modo forma intentional. Sc̄dō q̄ sc̄ i p̄ductōe entiū realiū nō ē necesse qn̄ aliquā facit alid formaliter tale q̄ ipm sit formalr̄ tale. s̄ suffic̄ ipm eē f̄tualit̄ tale. sic etiā i intentionalib⁹. t̄ idō dato q̄ lumen esset factiūz̄ colorz̄ km̄ esse intentionale. non oportet ipm formaliter esse intentionale. s̄ sufficeret ipm f̄tualit̄ esse intentionale. qz̄ quis eēt formaliter quid reale Tertio potest dici q̄ lu men est illius intentionalis generatiōnis solū q̄ sine q̄ non. et color realis est ibi causa p̄v/

pter quā sic. quia ipse color facit et gignit su am similitudinē in medio illuminato. qz̄ quis hoc non possit in medio obscuro. Ad terciū dicendū q̄ maior nō est vera de qualitatibus realib⁹ halētib⁹ esse debile in subiectis. figura em̄ in aqua causata ad plenitā sigilli ē qualitas realis de quarta specie qualitatis. et tñ non p̄t manere absente sigillo.

Ad.3.

Ad.4.

quartū dicendū q̄ maior nō est vniuersaliter vera. Nam ex hmōi reflexionib⁹ qn̄qz̄ causat effectus realis. sicut ad sensum apparet cum radib⁹ incidentes reflectū sup speculo p̄cauo. ex hmōi em̄ reflexione realis ignis accēditur.

Etiam qn̄qz̄ sic reflectunt super terram in calidis regionib⁹ q̄ ex talib⁹ refractōnib⁹ accen duntur arbusta camporu.

Ad.5.

Ad quintum nego consequentiā. Ad probatōnem dico q̄ subiecto existente ultimate dispositō. illa transmutatio requiriā duratione p̄cedens generationē seu forme realis in productōem. s̄ subiecto introducitur in instanti. Sed aer serenus nullam habet contrariā dispositōnem ad formam luminis. igit̄ ad presentiā sufficiētis agentis subito introducitur in totum aerez presentem tali agenti.

Ad.6.

Ad sextum nego maiorem. quia figura non habet contrarium qz̄ quis sit realis forma cum sit de quarta specie qualitatis. et sit per se sensibilis cum sit vnuz̄ de communib⁹ sensibilib⁹. ut patet. q̄ de aia

Ad rōnes sc̄de op̄i.

Ad.1.

Ad primū alterius opinionis dicendū. q̄ maior solum est vera de tali intentionali qd̄ non est aliquā modo reale. sed lumen sic est intentionale q̄ tamen aliquā modo est reale.

Ad.2.

Dicunt etiā quidam q̄ ille effectus realis non est effectus luminis. sed alicui⁹ virtutis adiūcte que est i corpore circūstante. sicut tonitruim dicitur scandere rōne corporis consuncti. Eld secundū dicendū q̄ lumen potest aerē denotare. qz̄ vt est in aere nō est purū intentionale. Ad tertium dicendū q̄ lumen in cerebro est solum intentionaliter ideo non denominat ipm.

Ad.3.

Quāntus ad terciū

Articulus tertius.

Quere egi diū. v. q. q. x. si vis.

arriculū dicendū q̄ forme intentionales non educūt de potentia mediū. s̄ lumen qz̄ quis aliquā mō possit dici forma realis. magis tñ p̄prie ē intentionalis q̄ realis. ideo non educūt de potentia mediū p̄prie loquēdo te hmōi educitōe.

P̄ hūhil potest educi de potentia subiecti nāli p̄ realē alteratōz̄ subiecti. s̄ lumen p̄ sol̄ f̄tutē p̄ducit in stellis t̄ corporib⁹ celestib⁹. que nullo

modo realiter imutant vel alterant. P. 15. For
me solo numero differentes simul existentes in
eadem subiecto non educunt de potentia subiecti.
sed duo lumia solo numero differentia possunt simili-
tudo esse in eadem parte medijs. quia si ponunt ex oppo-
site videri poterunt ambo fin eandem lineam.

Pedæl
uerbia.

I q̄ntet q̄ no volūtūmē, s̄c̄lā d̄s̄ l̄d̄m̄a m̄c
tionalis educat de potentia sbiecti. Quia om̄
ne qđ in esse pdciſ. vel creatur. vel generat.
sed tales forme nō creant. cū a re creata pdci/
cant. ḡ generant. et p 2sequens de potentia sb
iecti educunt. quia om̄e qđ generat de poten/

2 tia materie pducit. **Op.** Illud qd p agens
creatū fit i aliqua materia educit de ca. forme
intentionales snt in medio rer accens creatū

5 intentionales sive in medio per agentes creatu-
g. zc. **P.** perfectio naturalis alicuius subiecti
educitur de potentia eius. sed lumen est perfectio
naturalis medij. cum phus dicat. iij. de anima.

4 q̄ lumen est actus lucidi. P. nullā forma
potest esse termin⁹ generatois sed totū cōposi-
tū. vt patet. vñ. meth⁹. sed qñ lumen seu que-
cūq; alia forma intentionalis generat in me-
dio. compositū nō potest esse terminus gene-
rati⁹. illud si sit talis forma ad quā dūcatur

Solutio.

Zd. I

Ad.2. tenit materie et amittit ad genitum seu per-
citur. hoc de potentia materie educit. Ad
secundum dicendum quod maior non est vera nisi sic

Ad. 3. modo. **E**lias sic iuuenit. **A**d tertium di-

soluit pul-
crā istatiā.

Ad. 4. tie pductiū. **E**ld quartū dicendū q̄ licet
cōpositū dicat generari seu termin⁹ generatio

nis. ppter h̄ tñ nō seq̄ formā p̄positi sp̄ editi
ci de materia ip̄i cōpositi. Nā aia rōnalis nō
educit d̄ materia. tñ tot⁹ homo dicit genit⁹
seu termin⁹ generatōnis. vt patet. q. phicoz.
vbi dicitur q̄ homo generat hominē et sol.

Quantum ad quartum

Articulus quartus.

tum articulū dico q̄ due sp̄es siue forme int̄e-
tionales solo numero differētes . ac etiāz due
ab oppositis formis deriuatae puta sp̄es albi
et nigri p̄nt simul esse in eadem parte medijs.
Qui positis duob̄ corpib̄ albis s̄m opposi-
tionē dyametralis lincee in qua cūq; p̄t talis
linee stat hō dirigenſ viſum ad vñū taliū cor-
porum. clare videt ip̄m. qđ esse nō posset nisi
sp̄es vtriusq; albedinis esset in om̄i p̄t illius
linee. Et eodē mō exp̄imur si albū t̄ nigru ex
opposito ponūt. Sed ē istud sunt aliqui

doctores directe, et arguit sic. Potentia una numero sufficienter est actuata per unam formam numero in una et eadem specie. sed in una parte media est una potentia numero. igit si non recipiet nisi una forma numero in una et eadem specie. sed in una parte media est una.

qd esse vnu esse. viij. meth. 13 p sbiectu^s acci-
dens h^z esse. qz accidētis esse est in esse. vt ptz
vij. meth. 7 accidētia nō sunt entia nisi qz sunt
entis h̄ esse eu sbiecti. vtz. vij. meth. 14 qz ac-
cidētia eiusdē sp̄ci s eodē sbiecto nūerabūtur
nūeratōe sbiecti. tō exīte sbiecto vno nūero
accidētia eiusdē sp̄ci nō p̄t esse pl̄a nūero.

accidetia eiulde speciei no pnt etie pla nuero.
¶ P. fm cādē spēz n̄ diuidit forma nisi ad di
uisionē q̄ntitatē s̄synaz eadē pa medū nō bz

uisione qntitat̄. Izvna t̄ eade p̄ medij no h̄z
actu dñisā qntitatē. ḡ tc̄ Addūt t̄n isti q̄
l̄z tal' forma sitvna nüero actu. t̄n ē plures v̄/
tute. quia sic in formis realib⁹ due forme ex/
treme s̄tituit vnā formā mediā. q̄ q̄uis sit
vna nüero. est t̄n p̄les v̄tute. sic s̄ int̄etonib⁹
p̄les sp̄es in eadez pte medij c̄currētes faciūt
vnā talē formaz̄ o p̄nt ambo ext̄emavideri.

S3 istud stare nō potest. qz tal' sp̄s esset
composita. z p̄ r̄nūs nūm̄ duceret i cognitōem.

coporta. et per hunc nunc ouiceret i cognitioem
alicu[m] extremon[um] scilicet albi vel nigri. sed tantum
viridis vel rubei vel alterius medij coloris. cuius
oppositum ad sensum expimur. **P**ulla quae sic se
habet quod multiplicatio numero suorum agetur ipsa multipli-
catur. et subtractio agetur ipsa subtracta habet ma-
nente undiviso et inuariato eorum obiecto. talia

nō numerantur numeratōe sibiectorū sed nume ratione agentiū. forme intentōnales sunt huiusmodi. qđ p̄t p̄ experientiā. qz q̄nto p̄lā ob iecta ponuntur circa aliquāz partem mediq; tanto plura distincte videntur per eandem.

L'otra pà

卷之三

2

partem medię. si autem aliqua illorū subtrahuntur. tunc cessant species illorum in hīdī parte medię. spēs tñ ceterorū remanentiuꝝ dīstincte rep̄sentant obiecta a quibꝫ deriuātūr. qđ fieri nō posset si oꝝ ille spēs in ppositoꝝ vniꝫ specieꝫ occurriſſent. sic iā dicitꝫ doctor po-
nit. Ad tres rōnes istorū dicendū ꝑ solū modo cludūt de formis realibꝫ de potentia obiecti ꝑ realē transmutatiōnem eductis. qua-
les nō sunt forme intentionales. Ad argu-
mentū p̄ncipale dicendū ꝑ lumen in tali p̄du-
ctione est instrumentū ipſiꝫ solis. Alias sic inuenit. Ad argumentū p̄ncipale dicen-
dū ꝑ maior nō est vlt̄ vera loquēdo de causa
instrumentali. sed nūc ita est ꝑ lumene in tali p̄-
ductione est instrumentū ipſiꝫ solis. igit̄ sicut
obiectū reale mediāte specie sensibili vel intel-
ligibili causat effectū realē in sensu vel intelle-
ctu puta actuz sentiendi vel intelligendi. vel
etiaꝫ habitum. sic in pposito ſc.

Ad tres ra-
tōes petri.

Ad princi-
pale argu-

¶ Contra cōmentatorꝫ. p̄ij. meth. ait ꝑ calo-
res geniti ex caloribꝫ stellarz generat̄es quā-
libet spēm speciez in animalibꝫ habent mēsu-
ras p̄prias illiꝫ caloris ex quātitatibꝫ motuꝫ
stellarz et dispositibꝫ eaz ad inuicē in p̄p-
quitate et remotōe. Hic quattuor sunt vi-
tenda. ¶ Primo vtrū motus celi sit ip̄i celo
naturalis. Secundo de eo quod queritur
Tertio vtrū habeat influentiā sup liberum
arbitriū. Et quartovtrū aliquod celū ha-
beat influentiā realem in hec inferiora nō ob-
stante ꝑ ipm immobile p̄maneat.

Articulus
p̄muis

Quātum ad p̄mū

p̄mitto p̄mo vna distinc̄oem. ex qua secūdo
eliciā duas p̄clusiones. Distinctio talis ē.
ꝑ motu celi esse naturale in ip̄i celo dupliciter
potest intelligi. Uno mō ꝑ p tanto dicat
talis motus ip̄i celo naturalis. quia fit a for-
ma intrinseca et naturali ipsius celi effectuē.

Alio mō ꝑ ipm celum nataleꝫ habilitatē
habeat ad taleꝫ motū. Quo ad p̄mū mē-
brum istius distinctionis pono p̄clusionēne
gatiām. quo ad scdm pono affirmatiām.

Prīmā p̄clusionem probō sic. Si motus
celi esset effectuē a forma sibi intrinseca et na-
turali. vel hoc esset p tanto. quia p̄ncipiū ta-
lis motus esset forma corporeitatis ipſiꝫ celi.
vel ꝑ ipsa intelligentia quam dicimus mo-
torem celi esset coniuncta ipſi celo sibi
dando esse animatū. et per p̄sequens moueri.
sed nec sic. nec sic. ḡ ſc. Maior p̄t. minores
pbo. quia si primo modo. tūc vel celum nūc
moueretur. vel moueretur in instanti. Nam
omne tempus requisituꝫ in motu. vel requi-
ritur propter resistentiam mobilis ad moto-
rem. sicut in motu animalium. vel propter re-
sistentiam medię. sicut in motu grauium et
leuium. Sed in motu celestium nulla est re-
sistentia medię. vt de se patet. nec esset resi-
stantia mobilis ad motorem. quia sola materia
non facit in talibus aliquam resistentiam.
sicut appetit de graui quod i vacuo vbi nul-
lam haberet resistentiaz medię moueretur in
instanti. sed iſto posito non esset maior resi-
stantia mobilis ad motorem in celo qđ sit in
ipso graui. Nec potest dari secundum: puta
ꝑ intelligentia quam appellamus motorem
celi sit forma sive anima celi. nam cum intel-
lectus et volūtas ipius intelligentie fundent
immediate in essentia eius. igitur si intelligē-
tia formaliter p̄ essentia suam esset coniuncta

Prīmacō
clusio

Distinctio. xiiij.

Ixit quoq; de

us. ſc. Hic m̄gr determinat de p-
ductione corporꝫ inanimatoꝫ. Et
diuidit in tres p̄tes. quia p̄mo m̄gr tractat d̄
creatōne celoꝫ. Scđo de creatōe elementoꝫ.
Et tertio de creatione luminariū quesunt or-
namēta corporꝫ ſupiorꝫ. Scđa ibi. Sequit̄.
dixit deus congregent. Tertia ibi. Sequit̄.
dixit deus fiant Prima in duas. quia primo
circa materiā celi recitat dupl̄icem opinionē.
Scđo ſubiūgit tripl̄icem questionem. Se-
cunda ibi. Querit etiā ſolet. Et hec in tres ſim
ꝑ tres mouet questōes. Quarꝫ p̄ma est de ce-
li figura et dispositōne. Scđa de celi motu et
quietatōe. Tertia de ſecūde diei benedictōne
Secūda ibi. Querit etiā. Tertia ibi. Post
hec queri ſolet. Sequit̄ illa pars. Dixit de
fiant. Et diuidit in duas. Nam p̄mo oñdit
qua die creata ſint celi luminaria. Secundo
oſtendit ad qđ ſunt nob̄ utilia. ibi Quia igit̄
celum. ſc. Hec est ſententia iſt̄. xiiij. di-
ſtinctiois in generali. circa quā in ſpeciali que-
ro hanc questionem.

¶ Tum celum p̄ motuꝫ ſuꝫ ſit cauſa
effectuꝫ iſtōꝫ inferiorꝫ. Et videt
ꝑ non. quia ſequereſ ꝑ oꝝnes effectꝫ
iſtōꝫ inferiorꝫ neceſſario eueniret. conſequētia
pat̄. quia poſita neceſſaria cauſa et vniſormi
sequit̄ effectus neceſſariꝫ et vniſormis. ḡ ſc.

ipſi celo. tūc non cōtingeret celum in mouen-
do immediate per intellectum et voluntatez.
sed mediante essentia. propter quod oportet
intelligentia mouere celum mediante ali-
qua organica virtute. sicut de facto videmus
in nobis de anima rationali. et per cōsequens
motus celi nō posset perpetuari. q̄ virt⁹ imē-
diata motua ipſius celi necessario lassaretur.

Cōfirmat

Et cōfirmatur. quia forma intellectualis
immediate cōuncta corpori per essentiaz te-
net infimū gradum in genere intelligentiaz.
igitur celum nō differt specie ab homine. q̄a
non possent dari due species cui⁹ vtriusq; for-
ma teneret gradum infimū in genere intelli-
gibilium. **I**n ista materia quidam doctor
multum dubie loquit̄. attamen quantu⁹ ex-
dictis suis apparet magis videt affirmare q̄
intelligentia sit anima corporis celestis viui-
ficans ipm. et q̄ nō solum vniatur sibi p̄ mo-
tum sicut sigulus iungitur rote. Et hec vt di-
cit non vident a fide dissonare. sed magis vi-
dentur sequi ex his que fides tenet. Quia ce-
lū est causa aliquā aitiorū et ipsa in esse conser-
uat. quod facere non posset sua corporeitas.

2. **P.** probat ipſe idem sic. quia in celo appa-
rent virtutes. que non possunt reduci in cor-
poreitatē celi. Orienſ em hædet ſpecialē vir-
tutem cū ipſum sit dextrum. et occidens ſini-
strum.

3. Item aliqua virtus eſt in polis.
polus em articus trahit acum vt appareat in
experimento nautarum. Et alia eſt virt⁹ eius-
dem ſtelle cum fuerit in alia et alia domo. igi-
tur necesse eſt vt dicit iſte doctor q̄ tales vir-
tutes deriuentur a celo in virtute anime ſibi

4. vniue. **P.** si non. tunc corpus celeſte non
eſſet corpus phisicum ſed mathematicum.
quia non eſſet in eo principium naturale.

5. **P.** aliter non appareat quomodo ſpūs ce-
leſtes poſſint mouere corpus celeſte. **E**t iſtud dicit eſſe de intentione cōmentatoris et
Ariſtotel. Dicit em cōmentator in de ſubſta-
tia orbis q̄ corpus celeſte eſt materia anima-
rum celeſtiū. Et in eodem libro ait. q̄ corp⁹
celeſte eſt ſimplex et nō transmutabile ab ali
quo extrinſeco. ideo nō indiget in ſuo eſſe ani-
ma ſenſibili. nec imaginativa. ſed tñ indiget
anima mouente in loco. Et. xij. metaph⁹. ait.
q̄ bene apparet corpora celeſtia eſſe animata.
et q̄ non habent de virtutib⁹ anime nīſi in-
tellectum et virtutem deſideratiuaz que mo-
uet in loco. **E**t ſi dicitur iſti doctori q̄ ſol
et luna et cetera corpora celeſtia rationabili-
ter poſſent adorari. ſi iſto modo quodlibet eo

rum viueret per formam ipſum intrinſece in/
formantē que eſſet sanctus et beatus angelus

IIpſe precise reſpondet hiſ verbiſ. q̄ an-
tiq; adorantes ſolez et ſtellas ydolatre erāt.
q̄ eis rationē p̄mi p̄ncipij tribuebat. Et iſte
idem doctor queſtione immediate ſequenti
ſcilicet queſtione ultima. xiiij. diſtinctiois. q̄.
libri ſententiārū circa finem illius queſtiois
ait. q̄ concedi potest q̄ corpora celeſtia ſunt ani-
mata aliqualiter et ſunt animalia. ſed equiuos
ce cum animalibus que ſunt hic inſeriuſ.

Solutio.

Sed iſta dicta non videntur eſſe vera.
qua quicūq; angelus celum ſic informaret.
ille nunq; poſſet eſſe in vno loco cōmuni cū
ceteris beatis. puta in celo empyreo. **M**am
ſi vnḡ tale celuz intraret. tunc vel corpus in-
formatum per ipſum ſecum traheret. vel ſi ta-
le corpus dimitteret. tūc corrumperetur tale
compositum ex angelo et corpore celeſti. quo
rum vtrūq; absurdū eſſe videtur. **D. Da-**
mascuſ libro ſecondo. capitulo ſexto ait.
Nullus animatos celos vel luminaria exi-
ſtunt. inanimati ſunt enim. **P. comen-**

tator. viij. metaphysice dicit q̄ in corporibus
celeſtibus non eſt res animata. quia illuc nō
eſt aliquid quod animetur per animā. vel qđ
vivat per vitam. **E**t idem cōmentator. ij.
ce. et mū. ait de iplis celorum motoribus. He-
forine ſunt abſtracte ſim eſſe. **A**d primum
igitur motuum iſtius doctoris dicendum.
q̄ celum q̄uis non ſit formaliter viliū et ani-
matum. proprie loquendo de viuo et anima-
to. quia tamen influentiaz ſuam dirigit huc
inſeriuſ in virtute intelligentie ipſum mo-
uentis que vere viuit. ideo potest eſſe causati
orum et animatoz. Sicut enim ſemen de-
cifum ab animali viuo q̄ agit in virtute ani-
malis viui cauſat animal viuum. ſic ic. Eſt
enim celum quaſi quoddam vnuersale ſemi-
narium ipſius dei respectu omniū inſeriuſ.
quod quidez ſeminariū ad ſuū opus exequē-
dum applicatur quadā ordinatiōne diuina
mediante motu cauſato ab ipſis angelis.

Ad ſecondū dicendū q̄ ppter huiusmodi
varietatē virtutū quā videm⁹ in partiō celi
nō oportet nos dicere celū prie animatum.
Nā ſep̄ cōtingit q̄ vñ lapis ſtinu⁹ eſt alte-
rius virtutis in vna parte ſuī q̄ in alia parte
Ego em ipſe vidi q̄ calamita traxit ferrum
in vna ſuī parte. et in multis alijs ſuī parti-
bus penitus nihil traxit. **E**t per hoc etiam
patet ad tertium argumentū. **A**d quartū
dōz q̄ corp⁹ celeſte nō debet dici mathematicū

Solutio-

rōnum.

Ad.i.

Inſtantia

Ad.3.

Ad.4.

Ad. 5 quis nō sit p̄prie animatū. quia multis q̄litatib⁹ videm⁹ corpus celeste esse diunctū. mathematicū aut̄ corpus abstrahit ab omni qualitate. Quo aut̄ in celo sit p̄ncipiū naturale respectu m̄tus celestis. patebit in sequenti conclusione. Ad quatum dicendū q̄ quis intelligentie nō sint imere corporib⁹ celoz formaliter. tñ p̄ intellectū et volūtate p̄nt moue re orbes. vt superē declarauit dist. viij. illi⁹ se tudi sententiaz. Ad dicta cōmentatoris et ceteroz phoz dicendū. q̄ ipi appellabāt q̄nq̄ intelligentia animā celi. ppter maximā p̄positionē quā considerabāt intelligentia motricem habere ad suū mobile. Dicebat etiā celū vi uere p̄ tale intelligentia. q̄ motū p̄mū qui est vita in entib⁹. vt dī. viij. phizoz. recipiebat celū ab ipa intelligentia. Etia omnis mot⁹ ali q̄ mō dī opus vite. int̄m q̄ etiā aque semp in motu exentes dicunt aque viue. stantes vō di cunt mortue. Dicta etiā phoz h̄ nō sūt ad p̄positū. cū mo xpianae fidei volum⁹ istaz. tra ctare materiā. q̄ ipi ph̄ posuerūt motū eternū. nec aliquid inconuenies reputassent ipas motrices orbū nūq̄ intrare celū empyreum p̄ sua beatitudine saltē accidentali. cumulāda q̄a ipi tale celū nō posuerūt. Fideles igit̄ q̄ fin fidem xpianam in celo empyreo assert cō gregari post die iudicij vniuersitatē oīm beato rū tam hom̄ q̄ angeloz. aliter debent loqui i hac materia q̄ ph̄ ec̄ dato q̄ pdicta opio suis fet phoz. Nec valet ista responsio qua sol uit ad instantiā. q̄ q̄uis fm̄ illā solutōez nō liceret adorare celū adoratōe latrīe. possit tñ adorari adoratōe dulie. que adoratio exhibetur rebus sanctis q̄ sunt citra p̄mū p̄ncipiūz. Secundo dico q̄ motus celi est sibi cōnaturalis. inquantū celū naturalē h̄z inclinatō nem ad talē motū sc̄z circularē. Nam sic motus deorsum est naturalis ipi graui. et motus sursum est naturalis ipsi leui. eo q̄ graua naturalē habent inclinatōem ad centrū. et leua a centro. sic celū eo q̄ nec graue sit nec leue naturalē viderē habere inclinatōez ad moueri circa centrū. Unde ut maiori cōhabilitatē haberet ad talē motū. sc̄z circularē. iō figurā sphericam tribuit sibi de⁹. P. quicqđ est a causa supēndi fm̄ cōmentatorē h̄z est rebus naturale. p̄ h̄m saluat cōmentator⁹ sp̄era ignis nō mouet violenter circulariter. quia nullū violentū p̄petuū. sed naturaliter vt ait mouet circulariter. eo q̄ h̄ sibi cōpetat p̄ cām supiorē. Sed motus celi actiue est a causa supiori. sc̄z ab ipa intelligentia et ab ipo deo. Nam intelligen

Sedā cō clusio.

- 1 I nem ad talē motū sc̄z circularē. Nam sic motus deorsum est naturalis ipi graui. et motus sursum est naturalis ipsi leui. eo q̄ graua naturalē habent inclinatōem ad centrū. et leua a centro. sic celū eo q̄ nec graue sit nec leue naturalē viderē habere inclinatōez ad moueri circa centrū. Unde ut maiori cōhabilitatē haberet ad talē motū. sc̄z circularē. iō figurā sphericam tribuit sibi de⁹. P. quicqđ est a causa supēndi fm̄ cōmentatorē h̄z est rebus naturale. p̄ h̄m saluat cōmentator⁹ sp̄era ignis nō mouet violenter circulariter. quia nullū violentū p̄petuū. sed naturaliter vt ait mouet circulariter. eo q̄ h̄ sibi cōpetat p̄ cām supiorē. Sed motus celi actiue est a causa supiori. sc̄z ab ipa intelligentia et ab ipo deo. Nam intelligen
- 2 2 tribuit sibi de⁹. P. quicqđ est a causa supēndi fm̄ cōmentatorē h̄z est rebus naturale. p̄ h̄m saluat cōmentator⁹ sp̄era ignis nō mouet violenter circulariter. quia nullū violentū p̄petuū. sed naturaliter vt ait mouet circulariter. eo q̄ h̄ sibi cōpetat p̄ cām supiorē. Sed motus celi actiue est a causa supiori. sc̄z ab ipa intelligentia et ab ipo deo. Nam intelligen

tia mouet a deo ad hoc vt moueat orbes. Un deo dī. xij. meth. Mouet aut̄ vt desideratū et amatū. sc̄z ipas intelligentias. q̄ mote a deo vt desiderantes et amantes. ulterius mouent ipos orbes. igit̄ etiā vt sic motus celi p̄ dici naturalis ipsi celo. Sed etrariū isti⁹ Durādus p̄clusionis videat tenere quidā doctor. Et p̄bat tripliciter q̄ motus celi naturalis dici nō possit. Primo sic. Natura corporis simplificis inclinat ad vnu motū simplices. sed i celo nō est vnu motus tm̄ sed plures. quia ibi sūt motus oppositi. cum motus p̄mū mobilis sit ab oriente in occidens. motus vero planeta rū econūso. ḡ tc. P. motus est naturalis ex cōnaturalitate mobilis ad terminū. cū igit̄ tur locū sit terminus mot⁹ localis. igit̄ q̄uis cōnaturalitas mobilis possit causare motum naturalē ad locū. nō tñ potest causare motū in loco. P. si mot⁹ celi esset naturalis. q̄es in eodem loco esset violenta. sed et sequens est fallū. quia in fine mūdi cūz cessabit celum a motu esset in deteriori dispositiōe q̄z nunc. quod nō est ponendū. Ista nō excludunt igit̄ ad p̄mū dicendū ad minore q̄ sic in celo sunt plures motus sic sunt plura mobilia. et sicut in ipis mobilibus est p̄uenientia et differētia. sic etiā in motib⁹. Cōueniuit em̄ omnia mobilia celestia in hoc q̄ habent qualitatem neutrā puta que nec est grauitas nec levitas. Et ideo omnis motus celestū mobilū i hoc p̄ueniunt q̄ sunt circulares. Eadem in mobilia differūt inter se fm̄ aliquas p̄prias eoru⁹ qualitates et dispositiōes. et fm̄ h̄ etiā non obstante iam dicta celestū motū p̄uenientia. ipi tñ possunt differre inter se. Ad secundū dicendū q̄ q̄uis p̄naturalitas mobilis ad locum nō causet motū in loco loquendo de motu recto. bene tñ causat motū circularē i loco. Ad tertium nego consequentiā loquendo de motu circulari. quia talis motus nō est ad locum. sed est in loco. et ideo in eodem loco in quo naturaliter mouetur. cessante motore ab operatiōne naturaliter quiescit. Quia sicut celum nunc ppter qualitatem neutrā nec mouetur ad centrū nec a centro sed circa centrū. sic ppter eandem qualitatem cessante motore ab actu mouēdi quies eius naturalis nec erit in centro nec sup centrū sed circa centrū.

Lōtra du randum
Solutio
Ad. i.

Ad. 2

Ad. 3.

Articulus
secundus.

Quātum ad secun dum articuluz pono tres breues p̄clusiones. Prima est. q̄ celum habet actiōem realem Prima cōclusio

In ista inferiora. Ista &clusio nō indiget multa pbatōne. Quia quotidie multis reales alterationes pcpim⁹, quas in nullū aliō agens reducere possum⁹ q̄ in ipsum celum, ergo tc.

2. P. hmoi effectus reales &petere ipis astris est demonstratiue pbatum in ipa astrologia.

3. ḡ tc. P. sicut omis motus reducit in mouens immobile, sic omis corporalis alteratio &ducitur in alterans ialterabile: sed ipm celuz fin p̄hīm et cōmentatorē est pmū alterās inaltera-

4. bile, ḡ tc. P. qd̄ habet causalitatē super nō bilissimā spēm rerū inferiorū ab illo nō p̄t negari causalitas respectu inferiorū. celum est hmoi, quia habet causalitatē super hominem q̄ est nobilissima spēs inferiorū. dicitur em. q̄ phīoz. q̄ homo generat hominez et sol. ḡ tc

5. Secunda &clusio est. q̄ motus celi non est ipsi celo p̄ se rō agēdi in ista inferiora. Quia illud quod est p̄ se rō agendi semp ponit i ipo agente aliquā formā absolutā habentem esse pmanēs in ipo agente. s̄z motus celi nihil talē ponit in ipo agente sc̄z celo. Nam si poneret hmoi formā in celo, vel talis forma esset substantialis, et tūc motus celi esset generatio, vt accidentalis, et tūc vel esset alteratio si talis forma esset qualitas, vel augmentatio si esset quantitas, sed celū nec alterat nec auget. ḡ tc

6. P. illd̄ qd̄ est formaliter successiū non potest esse rō pducēdi illud qd̄ est formaliter pmanēs, sed motus celi est formaliter successiūs, ea que pducunt p celuz sunt formaliter pmanentia. sicut patet in istis rebus inferiorib⁹ a celo pductis. Minor est nota. Probo maiore, quia cū causa nō sit minoris pmanētie q̄ effectus impossibile esse videt q̄ illd̄ qd̄ est p̄ se rō pducēdi alterz sit formaliter successiū. dū ipm pductū est vere res permanens.

7. Tertio dico q̄ motus celi non est causa si ne qua nō seu necessario requisitus quantuz ad om̄ez opatōem quā celū habet in ista inferiora.

Quia dato q̄ sol stet in medio celi nec aliquā corpus celeste moueat adhuc sol inferiora illuminaret, et reflectendo radios suos sup terraz vere et realiter calefaceret, quia exq̄ calor generat ex reflexione radioz solariū super terrā. vt̄z in libro celi z inūdi, et radij non min⁹ sed magis reflecterent si sol fixe staret q̄z nūc cum mobiliter transit, nō possum videre quin cessante motu celi sol realiter possit calorem generare. P. celū empyreū reales habet influentiā in hec inferiora, vt patebit in articulo. iiiij. et tñ nūq̄ mouet, igitur pari ratioe et ceteri celi nō moti possūt habere reale actio-

nem. P. corpus corruptibile manens im/ 3 motū potest habere actionē realem, ḡ et corp⁹ incorruptibile cuiusmodi est celū, q̄na patet.

antecedēs ad sensum apparet de ipo adamante, q̄ manens penitus immot⁹ trahit ad seipm ferrū, et ignis manens in eodem loco calefacit om̄e sibi approximatū. Nec valet si dī q̄ hoc

facit p̄supponēdo motū celi, quia articul⁹ parisiensis dicit. Dicere q̄ ignis nō possit cōbure re stupā sibi approximatāz statke motu celi, error.

8. H̄ istam &clusionē sunt quidaꝝ reuerendi doctores q̄ ponūt q̄ si celū nō moueret nullo mō posset agere actōe reali in ista inferiora, q̄uis sibi posset cōpetere accō spūal

puta illuminare. P. dic etiā doctor cōis q̄ celante actōe ipsi intelligētie ita q̄ nō ampli⁹ moueat celū, oport̄z q̄ cesseret actō corporis celestis respectu inferiorū, et h̄ loq̄ndo de illa opa-

tōne que est realis trāmutatō, et cessante tali opatōne corporis celestis oportet q̄ cesseret opatō elementaris, q̄a celū agit i virtute intelligētie ipz mouentis, inferiora &o agunt in virtute celi, ḡ tc.

9. P. istud aliq̄ istoz doctoz &firmat sic. Condito pm̄i pncipij non cōpetit ipsi celo, s̄z agere non motū est &dito pm̄i pncipij, ḡ celū nō p̄t h̄re realē actōe nisi moueat.

10. P. pm̄i i viuo quoqz genere est causa oīm ceteroz illi⁹ generis, sed mot⁹ celi est pm̄o oīm motuū, vt p̄z. viij. phīoz. Lū igit̄ cessante causa cesseret effect⁹ saltē quo ad suū fieri, igit̄ cessante motu celi non poterit fieri aliq̄s motus in rebus inferiorib⁹.

11. H̄ isti s̄nō obstantib⁹ teneo pm̄ā &clōnez maxime ppter articlm iā dicitū p̄sibus excōicatū, quēnelcirem bene glosare p̄ ista sc̄da opione.

12. P. ignis infernal cessante motu celi agit naturaliter i corpora damnatoz. Unū maḡ reputo dei miraclm q̄ hmoi corpora non incinerant et dissoluunt, q̄z q̄ ab igne cōburunt. Primū enī est supnaturale, secundū autnatale, nō obstante motus celi cessatōe.

13. Ad pm̄i eoꝝ motiuū dō, q̄ celū nō agit i virtute intelligētie qntū ad quālibet sui opatōz quia sic isti met dicunt celū pōt hec inferiora illuminare cessante opatōe intelligētie, s̄z incidenzia radioz solariū et reflexio est causa calorū et incendij, ḡ quo ad tale opatōne etiam realēn dependet ab intelligētia.

14. Ad secūdū dō, q̄ agere nō motū localiter nō ē pm̄i pncipij &dito. s̄z agere sic non motū puta q̄ non p̄supponat aliquā influentiā cause supioris.

15. Primo mō multe creature agūt nō mote, vt apparet de adamante. H̄ sc̄do modo nulla creatura agit non mota, q̄a om̄is creatā agēs

Thomas
d'potentia,
dei.

Lōtra ei.

Ad. i.

Ad. 2.

B

aliquo modo alterat per influentiam cause superiorum.
Etiam ratio est quod facientes ea quae per eandem formam
probare quod sol non possit illuminare sic quod non pos-
set transmutare, cum tamen isti ponant sic de necessitate
potere cogunt per vaticinium ysiae prophetae quod cele-
stis motus celi erit lumen lune sicut nubes est lu-
men solis et lumen solis septem plures. Ad tertium
dicitur ad maiorem quod per medium in genere est causa certe-
tis non quantitas ad esse simpliciter et absolute. sed
quoniam ad esse mensuratum. sic igitur cessante albedo
dine que est per medium color mensurana omnes alios
colorum non oportet omnes alios colores cessare
simpliciter sed solus cessaret quantum ad esse mensu-
ratum quod ceteri coloribus coparet per albedinem secundum
modum quem videmus penes istum cursus regis coloru-
ratur. sic in proposito recte. Et si dicitur quod dicta
phoz sunt per me quod ad ista sententias. Unde dico
duplum. Primo quod phoz in isto non multum
curo. quia ipsi crediderunt quod impossibile esset
motus celi cessare. equa enim facilitate procederet
phas tota mundi machinam destrui sicut motus
celi cessaret. quod frustra finis cum esset ipsum celum si
non moueret. et frustra esset angelus suus intelli-
gentia si non moueret. Deus autem et natura secundum
phantasmum non potest aliquid facere frustra. Secundo
dico quod supposito per impossibile apud phoz quod
celum maneat cessante motu. et sol et luna et stelle
illuminent hec inferiora. phoz non negaret actum
realiter ab ipso celo. quis negaret nouitatem et va-
riatorem actuum realis. Ipse enim habet dicere quod
sicut sol per illuminaret istud emisperium et nunquam
ab eo recederet. sic semper calefaceret et per causa-
rem estate et nunquam hyeme. Propter hunc secundo
de generatore cum plus ostendisset cursum solis in
circulo zodiaco esse causam totius varietatis in istis
inferioribus. tandem circa finem addit. quod idem ma-
nens idem semper facit idem.

Instantia Solutio

Articulus tertius.

Prima co- clusio

articulum pono duas sententias. Prima est quod
celum non potest directe agere in liberis arbitriis. Quia
res pure corporalis non potest directe agere in rem
simpliciter spiritualiter. sed celum est res simpliciter corporalis.
2. quod recte. Per nullum pure passuum est liberis. sed si
celum directe ageret in liberis arbitriis. tunc liberis
arbitriis respectu talis actus esset pure passuum
et sic liberis arbitriis non esset liberis. quod est contra
dictum. minor est nota. patrum etiam maior. quia in
libertate pure passuum non est pati vel non pati.
sed necesse est ipsum pati cum virtus agentis di-
recte ipsum attingit. Per puris naturalibus

nec laudamus nec vituperamus. ut per se in ethica
sed si celum directe ageret in liberis arbitriis. tunc
actus liberi arbitrii essent pure naturales. igitur in
actibus liberi arbitrii nec est virtus nec vicius.
et per se non nec ipsi debet per medium neque pena. quod est
contra fidem. Per medium ratione pater et falsa est
quedam opinio quod ponit quod corpus celeste directe
agit in liberis arbitriis. quia cum omnibus quod recipi-
tur ad modum rei recipientis recipiat. ita talis
actus cuius necessaria sit ex parte agentis. libere
tamen recipitur in libero arbitrio. et per se non im-
pedit liberam eius actionem. Ex duabus vero
aliis rationibus patrum. quod adhuc falsior est illa antiqua
opinio que posuit quod celum sic directe agit in libe-
ri arbitriis per ipsum necessitatibus in sua inclinacione
secundum necessarium motum celi. Has etiam ambas
opiniones simul refutavit aristoteles. inquit de anima di-
cens. quod iste qui dicit voluntatem hominis angeri
ad per se. id est subiectam esse directe temporis et per
se motus ipsius celi talis dicit intellectus esse
sensus. quod dicitur. si voluntas esset impedire subiecta
motui celesti tunc voluntas esset appetitus
sensitivus quo posito sequitur intellectus qui est
virtus cognitiva secundum voluntati esset sensus
qui est virtus cognitiva secundum appetitum sen-
situ. Sed contra phoz posset instaurari. Instantia
Sicut se habet mobile ad mobile. sic motor
ad motorum. sed mobile celeste immediata habet et
directam actionem in corpus humano. sed motor
celestis directe ageret in anima humana que est
motor corporis humani. Sed secundum phoz intellectus
nisi mouere ad aliquam formam nisi mediante
motu celesti corporis. sed celeste corpus
directe et immediate ageret in anima humanam.
Unde dico quod ista argumentatio non plus excludit
nisi quod celum habeat directam influentiam in vires in-
feriores ipsius aie. secundum quas anima immediate mo-
uerit corpus. et hoc excludit mea non negat. sed
negat celum directe agere in liberis arbitriis quod
scilicet ex parte intellectus et voluntatis quod sunt
potentie superiores ipsius aie a deo immediate crea-
te. et non educere de potentia materie. sic potentie
organicae sensitivae et motivae. Secundo dico quod
indirecte celum potest agere in liberis arbitriis. Nam
cum appetitus sensitivus et appetitus intellectus
radicaliter distincti sint in nobis sicut duc rote
connexa in eodem stipite. ut patet. inquit de ani-
ma. ideo celum directe immutans sensitivum appe-
titum. aliquo modo et indirecte etiam agit in ap-
petitu intellectu. et per consequens in liberum
arbitrium ipsum alluciendo secundum mutationem
virtutis sensitivae. Nec mirum. quod isto modo
etiam res aliae. puta ciborum et potuum. vires sensitivae

contraria sunt
ad opini.

contraria sunt
ad opini.

Instantia

Solutio

Secunda co-
clusio.

inflammantes possunt agere in liberum arbitriū: quāvis indirecte omnes tamē tales motus gratia dei cooptante libertate a deo nobis cōmunicata possimus superare. iuxta q̄ ait p̄tholomeus. Sapientia dominabit astris per sapientiam. Propter qd̄ ait D. am. u. l. c. vii. Nos autē liberi arbitriū a conditore faci. et cōsumus domini nostroꝝ actū. si em ex aстро rum allatione agimus omnia sūm nec necessitate nec virtus nec viciū seu malitia est in nobis. Dec illa.

Articulus
quartus.

Quātū ad quartū

articulū teneo conclusionē affirmatiuā. q̄ celi sum empyreū habet influentia in hec inferiora. ergo aliquid corpus imobile habet influentiam in hec inferiora. consequētia patet. q̄ celū empyreū est corpus imobile. vt patet ex dictis. Superius. dist. q. q. arti. i. Antecedēs p̄to. quia si nō. tunc uniuersum nō esset ordinatē dispositū. sequens est inconveniens. vt patet. xij. metaphysice. plo. sequentia. q̄ illic cuiꝝ partes nō sunt cōncreta nisi sūm superficiale contactū. illud nō est ordinatē dispositū. sed posito q̄ celū empyreū nō habeat realem influentia in corpora que sunt infra ipm. tunc solumqđ coniungetur eis sūm superficiale contactū ḡ tc.

Sed oppositū istiꝝ asserit qdā venerabilis doctor i suo scripto. dist. q. secundi libri sententiaz. q̄ eoipso q̄ celū empyreū nō mouet non potest sibi cōpetere aliqua realis influentia in cetera corpora. q̄ corp⁹ non agit nisi per motū.

Thomas
i sc̄ptō dis.
i. c. nō oppo-
sitū tenet. i
pma pte.

Alij ad id

2. **S**ed arguit quidam alijs sic. Anima celi nō haberet aliqua influentiam in corpora ista inferiora nisi per motum. ergo nec aliquid corpus. sequentia patet. quia sūm Aug. in multis locis sup. Gen. substālia spiritualis p̄stantior est omni corpore. Antecedēs ponit in cōmento tertie p̄positōis libri d̄ causas. **P**talī influentia non posset recipi in istis inferiorib⁹ nisi prius recuperet in corporib⁹ celestib⁹ que medianter inter celū empyreū et ista inferiora. sed celestia corpora nō possunt recipere istam influentia. ergo nec ista inferiora recipiēt eam. Item forte p̄tra rationēz adductā p̄ cōclusionē dicet. q̄ illa corpora que sunt ad aliū et ad aliū statū ordinata nō observet esse cōncreta nisi sūm superficiale contactū. sūm celū empyreū est ordinatū ad statū patrie. talī celi ad statū vie. ergo tc. Major est nos. **S** minor quantū ad primā sui parte patet ex dictis superiꝝ. dist. q. Datec etiā quātū

ad secundā partē. q̄ celi ordinant ad genera-
tionem istoz inferioroz que solū est necessaria
p̄ statū ipsius vie. **S**ed ista non cōcludūt
q̄ aut celū empyreū agit in seipm. aut in alte-
rum. Ista pater. q̄ nulla res penit⁹ testicūt
a propria operatione. vt aut cōmentator. Item
p̄m dyonisii et damascenus. Ista tria sunt in
qualibet re distincta. sūm substālia viu⁹ et opera-
tio. Ex quib⁹ apparet q̄ celo empyreō conue-
nit operatio seu actio. igit̄ et sufficienti diuisi-
one diceat vel agere in se vel in altero. **S**ed pri-
mū dari nō potest. q̄ nullū corp⁹ est lupra
seipm. p̄uersum. sed omne qd̄ agit in seipm est
supra seipm p̄uersum. igit̄ dabis secundū. q̄ h̄
est p̄senis p̄positum. **A**d primū dicendū
q̄ nec illa p̄sequētia valer. nec eius probatio.
quia tpe Iosue sol nō mouebat p̄ spaciū vni-
us diei. et tamen habuit reale influentia iusta
inferiora. alias ista viuentia hic in seruus suis
sent moria. Itē adamās non motus trahit
seruū. **A**d secundū dicendū q̄ quāvis aīa
celi agat i ista inferiora mediante motu. ille tñ
mot⁹ nō est in illa anima subiecta ita q̄ ipa
moueat. Sic dato q̄ celū empyreū influentia
perueniat ad ista inferiora mediante motu celi
ex hoc tñ nō cōvincit q̄ celū empyreū moueat

Forte dicet q̄ si celū empyreū agit mediā
remotu celi. tūc dependera celo cuius opposi-
tum ego dixi supius. dist. q. **R**espondeo q̄
quāvis agentia inferiora agant mediante mo-
tu celi tanq̄ mediante regula et directuo et p̄
sequens dependent ab eo. tñ celū empyreū
nō influit mediante motu celi tanq̄ mediante re-
gula vel directuo. sūm tanq̄ mediante organo.
qd̄ quidē organū nō est in celi influentia req̄
sūm ratione celi empyreū influentis. sed rati-
one patientis huiusmodi influentia recipien-
tis. celū empyreū possit influere sine mo-
tu celi. tamē paties non potest huiusmodi in-
fluentia recipere sine motu celi. et ideo ex his n̄
habet q̄ celū empyreū dependet a motu celi.
quāvis bene p̄tertur q̄ ista inferiora depende-
ant a motu celi seu a virtute celesti. **A**d ter-
cium. dicendū q̄ minor nō est vera.

Forte dicet q̄ minor ista p̄bari potest ex dictis supe-
rius. dist. q. **D**icebā em̄ ibi q̄ celū nō patitur
peregrinas imp̄ssiones. et q̄ est primū alteras
inalterabile. sed illud qd̄ recipit influentiam
alichius hoc recipit peregrinas imp̄ssiones et
alteras scđm imp̄ssione illiꝝ influēt. ergo tc.

Respondeo q̄ duplex est influentia. Una
qua aliquo modo sequit passio. q̄ vel abicit
aliquid a substālia vel p̄fectione subiecti. vel

Solutio
Ad. i.

z

Instantia

Solutio.

3 Instantia

Solutio.

ex ipsa potest aliquo modo argui corruptibilias subiecti. Illa est influentia qua non sequitur passio, sed potius ipsa est latus et perfectio. Ex prima sufficienter arguit alteratio proprie-
tatis ac peregrina impossio, non autem ex secunda. Et quod talis est influentia que recipit in celo, ideo responde. Unde si illa minor cum am dicta probatur esse vera, tunc nec soli nec alicui stelle celi, que nunc influentia in hec inferiora, quod inter illa sunt supra lunam, et hec inferiora, celum lune mediat, et si per eam celum non transiret superiorum corporum influentia, tunc nunquam perveniret ad hec inferiora, et sic sola luna cum celo suo posset age-
re in illa inferiora, et nullum aliud corpus celeste, quod est absurdum dicere. Ad quartum dicendum quod malorum non est vera. Maxime quoniam illi status sic se habet quod vel ordinat ad alterum, sed status viae ordinat ad statum patrie. ideo cor-
pus celeste celestium statum viae debet ordinari ad corpum celeste celestium statum patrie, et per con-
sequens illud quod deseruit statum patrie debet virtualiter influere in illud quod deseruit statum
vie. Et si etiam adiungendu[m] quod doctor comi-
nis positione predicta qua dixit celum empyreum non influere in cetera corpora, quodammodo videtur recidare in prima parte summe, ubi ait, quod pro-
babilius tenet quod celum empyreum habet influenti-
am in corpora inferiora, quod sicut angelii spiritus qui assistunt ipsi deo habent influentiam super angelios qui mutantur quantum ipsi non mutantur, sic celum empyreum habet influentiam super corpora que mouent, licet ipsum non mouant. Ad ar-
gumentum principale dicendum quod non obstante necessitate mortis celi, multa enim contingenter eveniunt, propter humani arbitrii libertatem. Etias ratione indispositio[n]is quod per artes quinque vel per na-
turam potest fieri in materia, eadem etiam stellarum non semper sequitur hic inferius eundem effectum. Ideo ait Iohannes quod expectandum est iudicium etiam ex secundis stellaribus. Et appellat secundas stellaras istas materias inferiores vario modo dispo-
sitam. Unus astrologus videt talis astros predictos
one ex qua prima arte astrologie sequitur hic inferius aliquis effectus non statum debet pronunciare, hinc effectus tali hora esse venturum, sed debet respicere materiam, quod materia possit esse ad con-
solidationem quod talis effectus omnino impeditur.

Ad princi-
pale argu.

Distinctio. xv.

Existit etias de
us tecum. Dicit magister tractat de

creatione viventium sive animatorum, quod sunt ornamenta ipsis elementorum. Et dividit in duas partes. Nam primo magister determinat et istos et creationem. Secundo de creatoris regie in ipsa leprosa die, ibi. Tercio de septimo die. Non in duas, nam primo opera quinta et sexta diei retractat. Secundo aliqua que dicta sunt circa opera sex diebus breviter recapitulat, ibi. Sed ambae. Prima in duas, Quia primo ostendit quomodo opera quinta diei produci sunt pisces et volatilia quibus ornant aer et aqua. Secun-
do ostendit quomodo opus lecte diei lumen produce bestie iumenta hoives, orbes, reptilia quibus ornant ipsa terra. Secunda ibi. Sequitur dicit de. Tunc sequitur illa pars, Tercio de septimo die. Et dividit in tres pars. Nam primo ingreditur assertus quod de septimo die ab opera quietuit. Secundo quomodo septimo die opus suum complevit. Tercio quomodo septimum diem sanctificauit, et sua benedictione replete. Secunda ibi. Sed ambae. Tercia ibi. Illa autem diem circa illa distinctionem quero.

Isum res mixte de quatuor productis tractat magister in ista quindecima distinctione, sicut producte de terra et aqua. Et videtur quod non, quod illud quod est composite ex omnibus elementis de omnibus elementis videtur esse productum. Quelibet res mixta est composite ex omnibus elementis, ut patet primo de generatione. Contra, Gen. i. videtur dicere textus quod pisces et aves facti sunt ex aquis, iumenta vero et bestie atque reptilia facta sunt ex terra. Hic quartuor lumen videnda. Primum utrum ad compositionem cuiuslibet rem mixte occurrit omnia quatuor elementa. Secundo utrum forme quatuor elementorum in remixa maneat incorrupte. Tercio dato quod tales forme non maneant, videndum erit utrum saltem aliquae realitates talium formarum incorrupte maneant in ipso mixto. Et quanto utrum totum mixtum differat realiter a suis partibus.

Quatum ad primū

pono tres breves conclusiones. Prima est, quod unaquecumque res mixta si est perfecta tunc composite est aliquo modo ex quatuor elementis, quia unumquodque ex his componitur in que resolutur, sed unumquodque mixtum perfectum est resolutibile aliquo modo in quatuor elemen-
ta, ut patet ideo de generatione, g. 7c. P. sicut se habet sonus huius sillabe ba ad sonum istarum et

Articulus
primus
Prima co-
clusio.

Secunda
conclusio.

fray q̄ sūt b r a. sic se habet res mixta ad ipsa elementa. sed p̄dicta sillaba cōponit ex predicitis litteris. ergo res mixta cōponitur ex ipis elementis. minor patet. maiorē autem ponit phs. vii. metaphysice. Secundo dico q̄ in calib⁹ mixtis d̄ quib⁹ magister loquit̄ h̄ in littera. puta in animalib⁹ quāuis ad eorū compositionē aliquo modo concurrat quatuor elementa. tamen quo ad quantitatē molis elementa grauiā. puta terra r aqua tenent p̄ dominium. quia om̄e qd̄ motu naturali tendit deorsum. in illo elementa grauiā tenent p̄ dominium quo ad quantitatē molis. sed omne animal motu naturali tendit deorsum. nam etiā ip̄e aues si alas haberent impeditas cadunt deorsum. ergo tc. P̄ taliter deus r natura miscibilia in re mixta temperauit. vt mixtum aliquo modo durare possit r nō immedie corrumpat. Ista patet. q̄ frusta p̄duce retur in esse qd̄ immedie tenderet in non esse. deus autē r natura nihil faciunt frusta. Sz si tantū de igne penes quantitatē molis seu d̄ virtute ignis esset in mixto quantuʒ de terra. cū actiuitas ignis multū excedat actiuitatez terre vel aque. ipsum mixtu. ppter ignis consumptuā virtutē immedie corrumperetur.

Tertia cō/
clusio.

Tercio dico q̄ om̄ia animalia dicunt facta de terra vel de aqua. nō q̄ ab eoz compositione excludant cerera elementa. sed p tanto quia in eis terra r aqua predominant. In iumentis em̄ bestijs r reptilib⁹ dominat elementum terrestre. in piscib⁹ aut r aub⁹ dominat elementum aque. aliter tamē r aliter. quia i cōplexione pisciū dominat elementum aque p se. in volatilib⁹ aut dominat aqua vt admixta est aer. Propter qd̄ etiā beat⁹ aug⁹. q̄ libro super gen. videt dicere q̄ corpora auiū sunt facta ex aere. sunt em̄ facte ipse aues ex aere vaporoso habente admixtos vapores grossos r aqueos. cui⁹ signum est q̄ etiā ipse aues non vivunt in puro aere. sed magis hic ppe nos in aere aquoso r vaporoso.

Articulus
secundus.
Prima cō/
clusio

Articulū pono duas cōclusiones. Prima est q̄ forme elementorū non manent in re mixta sūm essentias eoz perfectas. sicut videt̄ posuisse Auic. put sibi cōmentator imponit tercio celi r mū. cōmento. vi. Dicit em̄ ibi cōmentator q̄ Auicen. posuit elementa remanere in mixto sūm suas cōpletas essentias. remissa tamen quantū ad suas qualitates. Secun-

da cōclusio est q̄ essentie clementorum non remanent in mixto sūm aliquē gradū essentie re

tinentem modum r diffinitionem elementi. Primam conclusionem proto sic. Si elementa manerent in mixto sūm completas eoz essentias. tūc in uno mixto essent simul quatuor supposita realia realiter distincta. consequentia patet. quia sūm cōmūnē cursum nature tunc cōpleta essentia cuiuslibet substancie p̄stituit suppositū. Falsitas p̄sequens est nota. quia vnaqueq; res mixta habet tantuʒ vnu suppositum. P̄ aut ista quatuor elementa tenerent se distinctum ab inuicē in distinctis partib⁹ rei mixte. r tunc nullā faceret mixtionē. aut simul concurrerent in qualibet particula rei mixte. r tunc necessario sequeret quatuor corpora simul esse in eodē loco cuiuslibet particule ipsius rei mixte. nam completa essentia cuiuslibet elementi est vnum corpus. P̄ ex pluribus existentib⁹ in actu r inanentib⁹ actu distinctis nunq; potest componi vna essentia. Sz res mixta vere habet vna essentiā. ergo elementa non manent in eo sub distinctis sūm essentib⁹ r cōpletis. P̄. dicit Auerois cōmentator in cōmento iam superius allegato q̄ ad positionē Auicē. sequitur acerius r non mixtio. quia sicut lapides acerui non faciunt mixtionem co q̄ remaneant sūm suas cōpletas essentias. sic tc.

Sed Auicē. posset se in ista positione forte aliqualiter iuuare per dictū Aresto. primo de generatōe. ibi em̄ dicit phs q̄ mixtio ē miscibiliū alteratoꝝ vnu. sed ea que tantūmodo sunt alterata non sunt corrupta sūm suas essentias. ergo tc. Respondēo q̄ sicut non men motus quandoq; extendit ad ipam generationem r corruptionē. vt patet in libro p̄ dicamentoꝝ. sic alterata dicunt quandoq; ea que vere sunt corrupta. Uel dicendum q̄ elementa quāuis in re mixta vere sint corrupta quantū ad eorum essentias. dicuntur tamen alterata. q̄ manet sūm suas qualitates remissas in ipso mixto. que quidē remissio q̄litatum si accidisset rebus miscibilibus anteꝝ corrupterent ipa miscibilia vere fuissent alterata. Secundo dico q̄ elementa non manent in mixto sūm aliquē gradū formale sue essentie. quia nulla substancia habet huiusmodi gradus. cū igit̄ elementū vere sit substancia ergo tc. maior patet. Nā si substancia haberet huiusmodi gradus. tūc substancia p̄prie sciperet magis r minus. qd̄ est cōtra philoso phū in libro p̄dicamentoꝝ r quinto metha.

Probatio
prime con/
clusionis.

Instantia

Solutio.

Secunde
cōclusionis
probatio.

Quātū ad secundū

Scda cō/
clusio.

2. **P.** quecunq; ex sui coniunctione faciunt vñā essentiaz. si eoz essentie manent incorru pre. oportet q; vnū sit forma alteri⁹. sed nullū elementū potest esse forma & perfectio alteri⁹. cū vnumq; elementū sit natura corporeaz que non perficit sed perficit. ergo r̄c. **P.** in quocunq; gradū ponit forma aliquas fm eū dem gradū ponitur effectus eius formalis et p̄prietates ipm p̄sequentes. Ista patet. Nā fm quēcunq; gradū albedo ponitur in supfi- cie. fm eundē gradū superficies est alba. qd̄ ē effect⁹ formalis albedinis. & disgregat qd̄ est eius p̄prietas p̄sequens suā naturā. s; effec- tus formalis formaz elementarium & ei⁹ p̄prietates non sunt in re mixta fm aliquē gra- dum. igitur nec forme. minor patet. qz lapis nō est ignis. qd̄ est effect⁹ formalis forme ig- nis. nec fm suā naturā tendit sursum. qd̄ est p̄prietas cōsequens ignem.

Op̄io au- rois cōtra istā p̄clusionem videt esse opinio cōmentato- ris auerrois quā ponit. iij. celī. & mun. 7. q. de generatōe. Ponit em cōmentator in loci iaz dictis q; elementa manent in mixto fm suas essentias non tamē compleras. sed in aliquo gradu tm. qz aliquo modo corrumptū & ali- quo modo manent. Nā cū forme elementoz sint forme impfecte. ideo possunt suscipe ma- gis & min⁹. **H**ic potest dici. q; auerrois cō- mentator loquit ibi multū large de forma rei & essentia eius. fm q; essentia alicui⁹ & forma dicunt manere in om̄i eo in quo aliquo mo- do relucet virtus eorum. Si quis tamē vel- let omnino pertinaciter dicere intentōez cōme- tatoris fuisse q; elemēta maneat in mixto fm suas essentias. tunc preter istas tres rationes quas adduxi p̄ p̄clusione secunda currenerent om̄ia illa inconvenientia que adduxi p̄bādo p̄clusionē primā. & etiā ea que ipsemē addu- cit p̄tra Aluice. essent p̄tra scip̄m. nō em̄ essec mixtio sed acerius.

Articulus
tertius.

Quantū ad tertiu³
articulū primo ponā p̄clusionē negatiuam. Scđo recitabo motiuā p̄trarie opinionis et ad ipa r̄ndebo. Dico q̄ p̄mo q; in re mixta nō manet incorrupte aliquā realitates formaz elemētarū q; sint d̄ ratōe intrinseca h̄mōi for- maz. Nā ois realitas cuiuscumq; forme existēt de rōe ipsi⁹ forme. v̄l dicit totā formā. v̄l par- tē forme. v̄l aliquē gradū forme. s; elemēta n̄ manet in mixto fm totā suā formā. vt patuit in p̄ma p̄clusionē secundi articuli. Nec fm ali-

quē gradū forme. vt patuit i secūda p̄clusio- ne eiusdem articuli. Nec de se habet partem & partē. cū forma substancialis de se sit indiuisi- bilis. vt patet i sex p̄ncipis. Et cōfirmat. qz si forma s̄balis eset diuisibilis in p̄tes. vel diuidereb̄ in p̄tes substanciales. & tunc eset cō posita ex materia & forma. & p̄sequēs nō ēt forma nec p̄fectio materie. s; eset ipm cōposi- tū. vel diuidereb̄ in p̄tes integrales seu quāt- tatiuas. & tūc eset fm se quāta. & p̄sequēs eset de p̄dicamēto quātūtatis. **P.** forma mi- xiū nō ēt diuisibilis i diuersis realitatēs qz vna possit corūpi altera remanente incorru- p̄ta. ergo nec forma elemēti. p̄sequētā patet. qz da oppositū tūc forma mixti eset simplici- or qz forma simplici elemēti. qd̄ videt p̄tradi- cationē implicare. s; antecedēs cōcedit etiā ab sp̄sis adūsarijs. **P.** Ista videt esse intentio ph̄i. vii. methaphi. vbi ait. q; forma rei mixte nō ēt cōstituta seu cōposita ex elemētis. Ubi notanter est aduertendū q; ph̄s. v. methaphi. di- xerat. q; illud vocal elementū exq; fit res cum in sit. igit̄ ph̄s. vii. methaphi. ex intentōne vi- det dicere q; forma rei mixte nō cōponit ex elemētis. ne occasione eius qd̄ p̄dixerat. v. me- thaphi. credant forme elementoz fm aliquā suā realitatē incorrupte p̄manere in ipa remi- p̄ta. **S**ed est quidā doctor qui in hac ma- teria duas ponit p̄positōes q; ambe h̄ylic cō- clusioni vident repugnare. Prima sua p̄ positio est q; elemēta i mixto no totaliter cor- rumptū. s; manet qz tūc ad realitatē aliquā pti- neutē ad rōez forme. Ista p̄positōez pbac- sic. qz in mixto nō ēt dāre aliquā partē ligna- tā q; nō resoluat i qttuoꝝ elemēta. igit̄ in mi- xto sunt aliquā realitates p̄tinētes ad ratōem & formā elemētoꝝ. Antecedēs patet ad sensuꝝ. Nā si cōburat lignū. patet q; resoluunt i partē igneas sumales. aquaeas & cinerales. Et ista est ratio ph̄i. ii. de generatōe. vbi pbac q; mi- tra cōponunt ex elemētis qz resoluunt in ea.

P. ex eisdē sumus & nutritur. s; nō nutritur ex aliq; simplici. s; ex qttuoꝝ elemētis. q; nō sum⁹ ex aliq; simplici s; ex qttuoꝝ elemētis. Maiorē ponit ph̄s. ii. de generatōe. & ibidē ponit minorē. dicit em̄ q; oia mixta nutritur ex multis. etem̄ ea q; vident nutriti ex vno vt plāte ex aqua. illa tñ aqua mixta est cū terra. Unde & rustici p̄temperant miscētes sumum abundāter. **P.** fm Arestotele p̄mo & gene- ratōe mixtio nō ēt corruptio simpliciter ipo- ruꝝ miscibiliū. s; si nō remanet realitates aliquā ipoꝝ miscibiliū. tunc mixtio eset simpliciter

Lōfirmat

Aureolus

2

3

4 miscibiliū corruptio. P. elemēta nō sunt i mixto sicut in potētia materie. Un p̄hs. i. de generatōe. postq̄ dixerat q̄ miscibilia sunt in mixto i potētia. subdit modū dicēs. Dico autē in potētia nō sicut i potētia materie. s̄z si tota līter corrūperent tūc nō essent i mixto nisi sicut i potētia materie. P. s̄m p̄hm in de generatōe. mixtio est miscibiliū alteratoꝝ vniꝝ s̄z nisi elemēta aliꝝ modo manerēt. mixtio nō esset vera vniꝝ alteratoꝝ. q̄ vbi nō sunt extrema vniōnis. ibi nō est vniꝝ. cū vniꝝ sit relatio seu ad aliqd. ḡ tc. Secunda p̄positio istiꝝ doctoris est. q̄ forma mixti est res quedā p̄stituta ex realitatibꝝ formaz ipsoꝝ elemētoꝝ. nō tñ est res p̄stituta ex formis elemētoꝝ in quocūq; gradu etiā minimo. Hanc conclusionē pbat sic. Forma substancialis mixti nō est magis simplex q̄ forma istiꝝ sillabe bā q̄ est q̄litas quedā simplex. cū sit son⁹ q̄ est de tercia specie q̄litat̄. s̄z iste son⁹ ba nō obstante sua simplicitate est p̄flatus ex pprijs sonis ipsius b et a. ablatis tñ eoꝝ terminatōibꝝ. ita ei referuant in ba realitates sonoz ipsi⁹ b et a. q̄ tñ frangunt et tollunt eoꝝ pprie terminatōes. Igit̄ forma mixti nō obstante ei⁹ simplicitate p̄stituit ex realitatibꝝ elementoz obmissis pprijs terminatōibꝝ eoꝝ. P. quādō aliquae realitates sunt tales q̄ terminatio. vnitae ppria. et distinctio eaz fundant sup aliꝝ. q̄ ablati ip̄e possunt remanere. si tale fundamētu seu ratio fundādi aufert. tūc ille realitates remanētes possunt p̄flare formā terciā. q̄ eoip̄ so q̄ aufert ab eis illud qđ erat ratio distinctiōnis vnius ab altera. necesse est q̄ veniat ad vnitatē. s̄z forme reales elemētares sunt tales q̄ ab ip̄is p̄t auferri illud qđ erat fundamētu et ratio pprie terminatōis i eis. Igit̄ talibꝝ ab latiſ necessario veniūt ad vnitatē mediā. alī cui⁹ terciā. et illud est forma p̄flata. Sz salua reverentia istiꝝ doctoris. videt q̄ sine quo cūq; alio repugnāte iste due p̄positōes destruant seip̄as. q̄ quis res cōposita possit manere s̄m aliqd qđ est de sui ratōe. ipa re cōposita ut cōposita est nō manente. q̄ tñ aliqd remaneat qđ est de ratōe simplici forme existēs vera realitas substancialis illi⁹ forme forma non manēte nec s̄m se nec s̄m aliquē sui gradū. h̄ nō videt esse possibile. Sz iste doctor in prima p̄positōe ponit q̄ in mixto remanet realitas q̄ est de ratōe forme elemētaris. et in scđa p̄positōe ponit q̄ forma elemētaris in re mixta non manet s̄m aliquē sui gradū. quia vt ipse ait. forma mixti sic p̄stituitur ex realitatē.

Scđa p̄
positio au
reoli.

I 1. iste realitates formaz elementarum si manerent in forma mixti. vel manerent aliꝝ modo distincte inter se. et tūc nullo modo forma mixti ex ipsis posset p̄stitui. q̄ actus est qui distinguunt. igit̄ si tales realitates essent aliquo modo distincte. tūc quelibet illarū realitatū esset in actu. et p̄sequens nō possent p̄stituere vnu essentiā. cū ex pluribꝝ in actu nō ex ipsis posset p̄stitui. qđ est p̄tra primam partē secunde ppositionis. vel huiusmodi realitates manerent penitus indistincte. et tunc non manerent nisi in potentia materie. quia in fundamento nature nihil est distinctum. ut dicit. q̄. methaphi. et p̄sequens nec sic p̄stituerent formā mixti. P. sicut se habet realitas materie ad materiam. sic se habet realitas forme ad formam. sed omnis realitas materie est materia. ergo omnis realitas forme est forma. et hoc est contra secundā particulam secunde ppositionis. P. confirmatur hoc idem sic. Omnis realitas illius qđ est pura actuatio oportet q̄ sit illud cui⁹ est realitas si em̄ esset distinguibile in talia quorum vnu esset ipsum et aliud nō esset ipsum. tunc non esset pura actuatio. sed s̄m istum doctorem formā est pura actuatio. ergo nulla potest esse realitas ipsius forme que non sit ipsa forma. Ad primam rationē eorum dicendū q̄ quocunq; pars mixti resolutur in ipsa elementa illa pars corrupit. et quia non est dare corruptionē sine generatione. nec et cōuerso ut patet. q̄. de generatōne. igit̄ sicut mixtū vel quocunq; pars mixti vere in tali resolutione corruptitur. sic elementa in que resolutur vere generantur. et per consequens realitas

Cōtra au
reoli.

I 2. 1. Sz salua reverentia istiꝝ doctoris. videt q̄ sine quo cūq; alio repugnāte iste due p̄positōes destruant seip̄as. q̄ quis res cōposita possit manere s̄m aliqd qđ est de sui ratōe. ipa re cōposita ut cōposita est nō manente. q̄ tñ aliqd remaneat qđ est de ratōe simplici forme existēs vera realitas substancialis illi⁹ forme forma non manēte nec s̄m se nec s̄m aliquē sui gradū. h̄ nō videt esse possibile. Sz iste doctor in prima p̄positōe ponit q̄ in mixto remanet realitas q̄ est de ratōe forme elemētaris. et in scđa p̄positōe ponit q̄ forma elemētaris in re mixta non manet s̄m aliquē sui gradū. quia vt ipse ait. forma mixti sic p̄stituitur ex realitatē

bus formaz ipsoꝝ elemētoꝝ. q̄ tñ nō p̄stituitur ex formis elemētoꝝ etiā in quocūq; gradu. cū igit̄ forma elemēti sit simplex forma et nō sit res cōposita. igit̄ hec due p̄positōes si bi mutuo vident̄ tradicere. P. si aliꝝ realitas elemēti incorrupta manet in mixto. aut illa realitas erit accidēs vel substātia. Nō p̄t s̄m dicta istius doctoris esse accidēs. q̄ accidēns nō est de ratione forme substātialis ipsius elemēti. hec aut̄ realitas manēs est de ratione forme elemētaris. vt ipse ait. Nec potest esse substātia. quia omnis substātia ut patet. q̄. de anima. vel est materia vel forma vel compositum. sed s̄m dicta istius ista realitas nullū istoꝝ esse potest. ergo non manet in mixto aliqua realitas elemēti que sit de ratione forme elemētaris. vt dicit prima p̄positō

P. iste realitates formaz elementarum si manerent in forma mixti. vel manerent aliꝝ modo distincte inter se. et tūc nullo modo forma mixti ex ipsis posset p̄stitui. q̄ actus est qui distinguunt. igit̄ si tales realitates essent aliquo modo distincte. tūc quelibet illarū realitatū esset in actu. et p̄sequens nō possent p̄stituere vnu essentiā. cū ex pluribꝝ in actu nō ex ipsis posset p̄stitui. qđ est p̄tra primam partē secunde ppositionis. vel huiusmodi realitates manerent penitus indistincte. et tunc non manerent nisi in potentia materie. quia in fundamento nature nihil est distinctum. ut dicit. q̄. methaphi. et p̄sequens nec sic p̄stituerent formā mixti. P. sicut se habet realitas materie ad materiam. sic se habet realitas forme ad formam. sed omnis realitas materie est materia. ergo omnis realitas forme est forma. et hoc est contra secundā particulam secunde ppositionis. P. confirmatur hoc idem sic. Omnis realitas illius qđ est pura actuatio oportet q̄ sit illud cui⁹ est realitas si em̄ esset distinguibile in talia quorum vnu esset ipsum et aliud nō esset ipsum. tunc non esset pura actuatio. sed s̄m istum doctorem formā est pura actuatio. ergo nulla potest esse realitas ipsius forme que non sit ipsa forma.

Ad 2. Ad 3. Ad 4. Ad 5. Ad 6. Ad 7. Ad 8. Ad 9. Ad 10. Ad 11. Ad 12. Ad 13. Ad 14. Ad 15. Ad 16. Ad 17. Ad 18. Ad 19. Ad 20. Ad 21. Ad 22. Ad 23. Ad 24. Ad 25. Ad 26. Ad 27. Ad 28. Ad 29. Ad 30. Ad 31. Ad 32. Ad 33. Ad 34. Ad 35. Ad 36. Ad 37. Ad 38. Ad 39. Ad 40. Ad 41. Ad 42. Ad 43. Ad 44. Ad 45. Ad 46. Ad 47. Ad 48. Ad 49. Ad 50. Ad 51. Ad 52. Ad 53. Ad 54. Ad 55. Ad 56. Ad 57. Ad 58. Ad 59. Ad 60. Ad 61. Ad 62. Ad 63. Ad 64. Ad 65. Ad 66. Ad 67. Ad 68. Ad 69. Ad 70. Ad 71. Ad 72. Ad 73. Ad 74. Ad 75. Ad 76. Ad 77. Ad 78. Ad 79. Ad 80. Ad 81. Ad 82. Ad 83. Ad 84. Ad 85. Ad 86. Ad 87. Ad 88. Ad 89. Ad 90. Ad 91. Ad 92. Ad 93. Ad 94. Ad 95. Ad 96. Ad 97. Ad 98. Ad 99. Ad 100. Ad 101. Ad 102. Ad 103. Ad 104. Ad 105. Ad 106. Ad 107. Ad 108. Ad 109. Ad 110. Ad 111. Ad 112. Ad 113. Ad 114. Ad 115. Ad 116. Ad 117. Ad 118. Ad 119. Ad 120. Ad 121. Ad 122. Ad 123. Ad 124. Ad 125. Ad 126. Ad 127. Ad 128. Ad 129. Ad 130. Ad 131. Ad 132. Ad 133. Ad 134. Ad 135. Ad 136. Ad 137. Ad 138. Ad 139. Ad 140. Ad 141. Ad 142. Ad 143. Ad 144. Ad 145. Ad 146. Ad 147. Ad 148. Ad 149. Ad 150. Ad 151. Ad 152. Ad 153. Ad 154. Ad 155. Ad 156. Ad 157. Ad 158. Ad 159. Ad 160. Ad 161. Ad 162. Ad 163. Ad 164. Ad 165. Ad 166. Ad 167. Ad 168. Ad 169. Ad 170. Ad 171. Ad 172. Ad 173. Ad 174. Ad 175. Ad 176. Ad 177. Ad 178. Ad 179. Ad 180. Ad 181. Ad 182. Ad 183. Ad 184. Ad 185. Ad 186. Ad 187. Ad 188. Ad 189. Ad 190. Ad 191. Ad 192. Ad 193. Ad 194. Ad 195. Ad 196. Ad 197. Ad 198. Ad 199. Ad 200. Ad 201. Ad 202. Ad 203. Ad 204. Ad 205. Ad 206. Ad 207. Ad 208. Ad 209. Ad 210. Ad 211. Ad 212. Ad 213. Ad 214. Ad 215. Ad 216. Ad 217. Ad 218. Ad 219. Ad 220. Ad 221. Ad 222. Ad 223. Ad 224. Ad 225. Ad 226. Ad 227. Ad 228. Ad 229. Ad 230. Ad 231. Ad 232. Ad 233. Ad 234. Ad 235. Ad 236. Ad 237. Ad 238. Ad 239. Ad 240. Ad 241. Ad 242. Ad 243. Ad 244. Ad 245. Ad 246. Ad 247. Ad 248. Ad 249. Ad 250. Ad 251. Ad 252. Ad 253. Ad 254. Ad 255. Ad 256. Ad 257. Ad 258. Ad 259. Ad 260. Ad 261. Ad 262. Ad 263. Ad 264. Ad 265. Ad 266. Ad 267. Ad 268. Ad 269. Ad 270. Ad 271. Ad 272. Ad 273. Ad 274. Ad 275. Ad 276. Ad 277. Ad 278. Ad 279. Ad 280. Ad 281. Ad 282. Ad 283. Ad 284. Ad 285. Ad 286. Ad 287. Ad 288. Ad 289. Ad 290. Ad 291. Ad 292. Ad 293. Ad 294. Ad 295. Ad 296. Ad 297. Ad 298. Ad 299. Ad 300. Ad 301. Ad 302. Ad 303. Ad 304. Ad 305. Ad 306. Ad 307. Ad 308. Ad 309. Ad 310. Ad 311. Ad 312. Ad 313. Ad 314. Ad 315. Ad 316. Ad 317. Ad 318. Ad 319. Ad 320. Ad 321. Ad 322. Ad 323. Ad 324. Ad 325. Ad 326. Ad 327. Ad 328. Ad 329. Ad 330. Ad 331. Ad 332. Ad 333. Ad 334. Ad 335. Ad 336. Ad 337. Ad 338. Ad 339. Ad 340. Ad 341. Ad 342. Ad 343. Ad 344. Ad 345. Ad 346. Ad 347. Ad 348. Ad 349. Ad 350. Ad 351. Ad 352. Ad 353. Ad 354. Ad 355. Ad 356. Ad 357. Ad 358. Ad 359. Ad 360. Ad 361. Ad 362. Ad 363. Ad 364. Ad 365. Ad 366. Ad 367. Ad 368. Ad 369. Ad 370. Ad 371. Ad 372. Ad 373. Ad 374. Ad 375. Ad 376. Ad 377. Ad 378. Ad 379. Ad 380. Ad 381. Ad 382. Ad 383. Ad 384. Ad 385. Ad 386. Ad 387. Ad 388. Ad 389. Ad 390. Ad 391. Ad 392. Ad 393. Ad 394. Ad 395. Ad 396. Ad 397. Ad 398. Ad 399. Ad 400. Ad 401. Ad 402. Ad 403. Ad 404. Ad 405. Ad 406. Ad 407. Ad 408. Ad 409. Ad 410. Ad 411. Ad 412. Ad 413. Ad 414. Ad 415. Ad 416. Ad 417. Ad 418. Ad 419. Ad 420. Ad 421. Ad 422. Ad 423. Ad 424. Ad 425. Ad 426. Ad 427. Ad 428. Ad 429. Ad 430. Ad 431. Ad 432. Ad 433. Ad 434. Ad 435. Ad 436. Ad 437. Ad 438. Ad 439. Ad 440. Ad 441. Ad 442. Ad 443. Ad 444. Ad 445. Ad 446. Ad 447. Ad 448. Ad 449. Ad 450. Ad 451. Ad 452. Ad 453. Ad 454. Ad 455. Ad 456. Ad 457. Ad 458. Ad 459. Ad 460. Ad 461. Ad 462. Ad 463. Ad 464. Ad 465. Ad 466. Ad 467. Ad 468. Ad 469. Ad 470. Ad 471. Ad 472. Ad 473. Ad 474. Ad 475. Ad 476. Ad 477. Ad 478. Ad 479. Ad 480. Ad 481. Ad 482. Ad 483. Ad 484. Ad 485. Ad 486. Ad 487. Ad 488. Ad 489. Ad 490. Ad 491. Ad 492. Ad 493. Ad 494. Ad 495. Ad 496. Ad 497. Ad 498. Ad 499. Ad 500. Ad 501. Ad 502. Ad 503. Ad 504. Ad 505. Ad 506. Ad 507. Ad 508. Ad 509. Ad 510. Ad 511. Ad 512. Ad 513. Ad 514. Ad 515. Ad 516. Ad 517. Ad 518. Ad 519. Ad 520. Ad 521. Ad 522. Ad 523. Ad 524. Ad 525. Ad 526. Ad 527. Ad 528. Ad 529. Ad 530. Ad 531. Ad 532. Ad 533. Ad 534. Ad 535. Ad 536. Ad 537. Ad 538. Ad 539. Ad 540. Ad 541. Ad 542. Ad 543. Ad 544. Ad 545. Ad 546. Ad 547. Ad 548. Ad 549. Ad 550. Ad 551. Ad 552. Ad 553. Ad 554. Ad 555. Ad 556. Ad 557. Ad 558. Ad 559. Ad 560. Ad 561. Ad 562. Ad 563. Ad 564. Ad 565. Ad 566. Ad 567. Ad 568. Ad 569. Ad 570. Ad 571. Ad 572. Ad 573. Ad 574. Ad 575. Ad 576. Ad 577. Ad 578. Ad 579. Ad 580. Ad 581. Ad 582. Ad 583. Ad 584. Ad 585. Ad 586. Ad 587. Ad 588. Ad 589. Ad 590. Ad 591. Ad 592. Ad 593. Ad 594. Ad 595. Ad 596. Ad 597. Ad 598. Ad 599. Ad 600. Ad 601. Ad 602. Ad 603. Ad 604. Ad 605. Ad 606. Ad 607. Ad 608. Ad 609. Ad 610. Ad 611. Ad 612. Ad 613. Ad 614. Ad 615. Ad 616. Ad 617. Ad 618. Ad 619. Ad 620. Ad 621. Ad 622. Ad 623. Ad 624. Ad 625. Ad 626. Ad 627. Ad 628. Ad 629. Ad 630. Ad 631. Ad 632. Ad 633. Ad 634. Ad 635. Ad 636. Ad 637. Ad 638. Ad 639. Ad 640. Ad 641. Ad 642. Ad 643. Ad 644. Ad 645. Ad 646. Ad 647. Ad 648. Ad 649. Ad 650. Ad 651. Ad 652. Ad 653. Ad 654. Ad 655. Ad 656. Ad 657. Ad 658. Ad 659. Ad 660. Ad 661. Ad 662. Ad 663. Ad 664. Ad 665. Ad 666. Ad 667. Ad 668. Ad 669. Ad 670. Ad 671. Ad 672. Ad 673. Ad 674. Ad 675. Ad 676. Ad 677. Ad 678. Ad 679. Ad 680. Ad 681. Ad 682. Ad 683. Ad 684. Ad 685. Ad 686. Ad 687. Ad 688. Ad 689. Ad 690. Ad 691. Ad 692. Ad 693. Ad 694. Ad 695. Ad 696. Ad 697. Ad 698. Ad 699. Ad 700. Ad 701. Ad 702. Ad 703. Ad 704. Ad 705. Ad 706. Ad 707. Ad 708. Ad 709. Ad 710. Ad 711. Ad 712. Ad 713. Ad 714. Ad 715. Ad 716. Ad 717. Ad 718. Ad 719. Ad 720. Ad 721. Ad 722. Ad 723. Ad 724. Ad 725. Ad 726. Ad 727. Ad 728. Ad 729. Ad 730. Ad 731. Ad 732. Ad 733. Ad 734. Ad 735. Ad 736. Ad 737. Ad 738. Ad 739. Ad 740. Ad 741. Ad 742. Ad 743. Ad 744. Ad 745. Ad 746. Ad 747. Ad 748. Ad 749. Ad 750. Ad 751. Ad 752. Ad 753. Ad 754. Ad 755. Ad 756. Ad 757. Ad 758. Ad 759. Ad 760. Ad 761. Ad 762. Ad 763. Ad 764. Ad 765. Ad 766. Ad 767. Ad 768. Ad 769. Ad 770. Ad 771. Ad 772. Ad 773. Ad 774. Ad 775. Ad 776. Ad 777. Ad 778. Ad 779. Ad 780. Ad 781. Ad 782. Ad 783. Ad 784. Ad 785. Ad 786. Ad 787. Ad 788. Ad 789. Ad 790. Ad 791. Ad 792. Ad 793. Ad 794. Ad 795. Ad 796. Ad 797. Ad 798. Ad 799. Ad 800. Ad 801. Ad 802. Ad 803. Ad 804. Ad 805. Ad 806. Ad 807. Ad 808. Ad 809. Ad 810. Ad 811. Ad 812. Ad 813. Ad 814. Ad 815. Ad 816. Ad 817. Ad 818. Ad 819. Ad 820. Ad 821. Ad 822. Ad 823. Ad 824. Ad 825. Ad 826. Ad 827. Ad 828. Ad 829. Ad 830. Ad 831. Ad 832. Ad 833. Ad 834. Ad 835. Ad 836. Ad 837. Ad 838. Ad 839. Ad 840. Ad 841. Ad 842. Ad 843. Ad 844. Ad 845. Ad 846. Ad 847. Ad 848. Ad 849. Ad 850. Ad 851. Ad 852. Ad 853. Ad 854. Ad 855. Ad 856. Ad 857. Ad 858. Ad 859. Ad 860. Ad 861. Ad 862. Ad 863. Ad 864. Ad 865. Ad 866. Ad 867. Ad 868. Ad 869. Ad 870. Ad 871. Ad 872. Ad 873. Ad 874. Ad 875. Ad 876. Ad 877. Ad 878. Ad 879. Ad 880. Ad 881. Ad 882. Ad 883. Ad 884. Ad 885. Ad 886. Ad 887. Ad 888. Ad 889. Ad 890. Ad 891. Ad 892. Ad 893. Ad 894. Ad 895. Ad 896. Ad 897. Ad 898. Ad 899. Ad 900. Ad 901. Ad 902. Ad 903. Ad 904. Ad 905. Ad 906. Ad 907. Ad 908. Ad 909. Ad 910. Ad 911. Ad 912. Ad 913. Ad 914. Ad 915. Ad 916. Ad 917. Ad 918. Ad 919. Ad 920. Ad 921. Ad 922. Ad 923. Ad 924. Ad 925. Ad 926. Ad 927. Ad 928. Ad 929. Ad 930. Ad 931. Ad 932. Ad 933. Ad 934. Ad 935. Ad 936. Ad 937. Ad 938. Ad 939. Ad 940. Ad 941. Ad 942. Ad 943. Ad 944. Ad 945. Ad 946. Ad 947. Ad 948. Ad 949. Ad 950. Ad 951. Ad 952. Ad 953. Ad 954. Ad 955. Ad 956. Ad 957. Ad 958. Ad 959. Ad 960. Ad 961. Ad 962. Ad 963. Ad 964. Ad 965. Ad 966. Ad 967. Ad 968. Ad 969. Ad 970. Ad 971. Ad 972. Ad 973. Ad 974. Ad 975. Ad 976. Ad 977. Ad 978. Ad 979. Ad 980. Ad 981. Ad 982. Ad 983. Ad 984. Ad 985. Ad 986. Ad 987. Ad 988. Ad 989. Ad 990. Ad 991. Ad 992. Ad 993. Ad 994. Ad 995. Ad 996. Ad 997. Ad 998. Ad 999. Ad 1000. Ad 1001. Ad 1002. Ad 1003. Ad 1004. Ad 1005. Ad 1006. Ad 1007. Ad 1008. Ad 1009. Ad 10010. Ad 10011. Ad 10012. Ad 10013. Ad 10014. Ad 10015. Ad 10016. Ad 10017. Ad 10018. Ad 10019. Ad 10020. Ad 10021. Ad 10022. Ad 10023. Ad 10024. Ad 10025. Ad 10026. Ad 10027. Ad 10028. Ad 10029. Ad 10030. Ad 10031. Ad 10032. Ad 10033. Ad 10034. Ad 10035. Ad 10036. Ad 10037. Ad 10038. Ad 10039. Ad 10040. Ad 10041. Ad 10042. Ad 10043. Ad 10044. Ad 10045. Ad 10046. Ad 10047. Ad 10048. Ad 10049. Ad 10050. Ad 10051. Ad 10052. Ad 10053. Ad 10054. Ad 10055. Ad 10056. Ad 10057. Ad 10058. Ad 10059. Ad 10060. Ad 10061. Ad 10062. Ad 10063. Ad 10064. Ad 10065. Ad 10066. Ad 10067. Ad 10068. Ad 10069. Ad 10070. Ad 10071. Ad 10072. Ad 10073. Ad 10074. Ad 10075. Ad 10076. Ad 10077. Ad 10078. Ad 10079. Ad 10080. Ad 10081. Ad 10082. Ad 10083. Ad 10084. Ad 10085. Ad 10086. Ad 10087. Ad 10088. Ad 10089. Ad 10090. Ad 10091. Ad 10092. Ad 10093. Ad 10094. Ad 10095. Ad 10096. Ad 10097. Ad 10098. Ad 10099. Ad 100100. Ad 100101. Ad 100102. Ad 100103. Ad 100104. Ad 100105. Ad 100106. Ad 100107. Ad 100108. Ad 100109. Ad 100110. Ad 100111. Ad 100112. Ad 100113. Ad 100114. Ad 100115. Ad 100116. Ad 100117. Ad 100118. Ad 100119. Ad 100120. Ad 100121. Ad 100122. Ad 100123. Ad 100124. Ad 100125. Ad 100126. Ad 100127. Ad 100128. Ad 100129. Ad 100130. Ad 100131. Ad 100132. Ad 100133. Ad 100134. Ad 100135. Ad 100136. Ad 100137. Ad 100138. Ad 100139. Ad 100140. Ad 100141. Ad 100142. Ad 100143. Ad 100144. Ad 100145. Ad 100146. Ad 100147. Ad 100148. Ad 100149. Ad 100150. Ad 100151. Ad 100152. Ad 100153. Ad 100154. Ad 100155. Ad 100156. Ad 100157. Ad 100158. Ad 100159. Ad 100160. Ad 100161. Ad 100162. Ad 100163. Ad 100164. Ad 100165. Ad 100166. Ad 100167. Ad 100168. Ad 100169. Ad 100170. Ad 100171. Ad 100172. Ad 100173. Ad 100174. Ad 100175. Ad 100176. Ad 100177. Ad 100178. Ad 100179. Ad 100180. Ad 100181. Ad 100182. Ad 100183. Ad 100184. Ad 100185. Ad 100186. Ad 100187. Ad 100188. Ad 100189. Ad 100190. Ad 100191. Ad 100192. Ad 100193. Ad 100194. Ad 100195. Ad 100196. Ad 100197. Ad 100198. Ad 100199. Ad 100200. Ad 100201. Ad 100202. Ad 100203. Ad 100204. Ad 100205. Ad 100206. Ad 100207. Ad 100208. Ad 100209. Ad 100210. Ad 100211. Ad 100212. Ad 100213. Ad 100214. Ad 100215. Ad 100216. Ad 100217. Ad 100218. Ad 100219. Ad 100220. Ad 100221. Ad 100222. Ad 100223. Ad 100224. Ad 100225. Ad 100226. Ad 100227. Ad 100228. Ad 100229. Ad 100230. Ad 100231. Ad 100232. Ad 100233. Ad 100234. Ad 100235. Ad 100236. Ad 100237. Ad 100238. Ad 100239. Ad 100240. Ad 100241. Ad 100242. Ad 100243. Ad 100244. Ad 100245. Ad 100246. Ad 100247. Ad 100248. Ad 100249. Ad 100250. Ad 100251. Ad 100252. Ad 100253. Ad 100254. Ad 100255. Ad 100256. Ad 100257. Ad 100258. Ad 100259. Ad 100260. Ad 100261. Ad 100262. Ad 100263. Ad 100264. Ad 100265. Ad 100266. Ad 100267. Ad 100268. Ad 100269. Ad 100270. Ad 100271. Ad 100272. Ad 100273. Ad 100274. Ad 100275. Ad 100276. Ad 100277. Ad 100278. Ad 100279. Ad 100280. Ad 100281. Ad 100282. Ad 100283. Ad 100284. Ad 100285. Ad 100286. Ad 100287. Ad 100288. Ad 100289. Ad 100290. Ad 100291. Ad 100292. Ad 100293. Ad 100294. Ad 100295. Ad 100296. Ad 100297. Ad 100298. Ad 100299. Ad 100300. Ad 100301. Ad 100302. Ad 100303. Ad 100304. Ad 100305. Ad 10030

forme elementorum non p̄fuit in ipso mixto ante huiusmodi resolutōne; nisi in potentia materie. quia illud qđ generat ex aliquo non est in eo nisi in potentia sue materie. Ad se cundū dicendū qđ nō plus cōcludit nisi qđ sumus ex elemētis. t̄ hoc p̄cedo. nō tamen isto modo. qđ realitates elementorum in nobis ma- neant incorrupte. sed isto modo qđ in formis nostrāz complexionum includunt virtutes elementorum. penes cui⁹ inclusionis diuersita- tem etiā diuersificant nostre complexiones.

Ad. 3. Ad tertium dicendū qđ mixtio p̄ tanto non dicit corruptio simpliciter. i. corruptio omni- no. quia miscibiliū virtus manet in mixto. li- cet non remaneat miscibiliū substantialis re alitas incorrupta. Uel posset etiā dici qđ cu⁹ imperfecti⁹ corrumpit t̄ perfecti⁹ generat. tūc sīm p̄m. v. phisicoz. est corruptio sīm quid t̄ generatio simpliciter. cū igitur elementum sit res imperfectior qđ res mixta. ideo quāvis in generatione rei mixte miscibilia vere corrū- patur. quia alias esset vera generatio sine ve- ra corruptōne. qđ negat omnis vera philoso- phia. dicit tamē mixtio nō corruptio simpli- citer. eo qđ ignobil⁹ corrumpit t̄ nobilius ge- neratur. Ad quartum nego maiore. Ad pro- bationē dico qđ h̄mōi verba aristoteles dixit p̄ tanto. quia quāvis translat in potentiam ma- terie quantū ad realitatem substantialē manet tamē quantū ad virtutem suarum p̄prieta- tum. Fore dices qđ sic posset etiā dici qđ aer maneat. cum de aere sit ignis. quia manet sīm virtutem sue caliditatis cū ignis sit calidus.

Respondeo qđ aer nō manet sic in igne. qđ calor ignis est opposite ad dictōis respectu ca- loris ipsius aeris. quia calor ignis est p̄sum- ptuus. calor autem aeris non est consumpti- uis. sed magis nutritiuus. virtutes autē ele- mentorum proprie manent in mixto quāvis remisse. expimur em̄ in nobis virtutem ignei caloris ratione p̄sumptionis. aerei ratōe nu- tritionis. siccitatis ignee ratione ariditat̄ co- lere rubet. humiditatis aeree ratione sanguini- s. t̄ sic de alijs virtutibus elementorum.

Ad. 5. Ad quintū dico qđ ratio est contra illum qui facit eam. quia relatio realis requirit ex- trema realiter distincta. igit̄ si ratio cōcluderet iste realitates elemētorum in forma mixti es- sent realiter distincte. qđ iste constater negat t̄ merito. quia si realiter manerent distincte. tunc nunq̄ cōstituerent vnam essentiam for- me mixte. Dicō etiā ad rationem qđ vno il- la debet intelligi quantū ad virtutes miscibi-

lium. nō autem quantū ad realitates substā- tiales eoz. Ad primū alterius p̄positōnis dicendū qđ non oportet similitudinem exem- plarem currere per omnes pedes. sufficit enim qđ in hoc sit simile. qđ sicut sonus litterarū re- fractus percipitur in sono sillabe cōposite ex talib⁹ litteris. sic elementorum virtutes r̄mis- se in esse noscunt ipsis mixtis. Ad secundū dicendū qđ illa minor nō est uniformiter sum- pta sub maiori. si autem uniformiter sumere tur. tunc esset neganda. qđ ablatis terminati- onib⁹. t̄ proprijs vnitatib⁹ ac distinctionib⁹ formaꝝ ipsorum elementorum. tunc necessario auferatur omnis realitas talium formarum spe- ctans ad rationem earum. vt sic em̄ quantū ad tales realitates forma mixti nullo mō cō- ponitur ex elemētis. Propter qđ ait p̄hs. vñ. methaphys. forma mixti nec est elementum nec cōposita ex elemētis.

Ad. 1. scđe p̄positōis.

Ad. 2.

Articulus quartus.

Quātuz ad quartū

articulū dicendū qđ si per partes mixti intelli- guntur ipsa miscibilia. tunc planū est qđ to- tum mixtum differt a partib⁹. quia totū actū est. partes autem tales non sunt actu. cu⁹ ad generationem toti⁹ corrupte sint t̄ cesserint ī potentiam materie. vt patet ex p̄cedentib⁹. Si autem queritur de partibus essentialib⁹ ipsi- us mixti. puta de materia t̄ forma. tunc pono duas conclusiones. Prima est. qđ totū dif- fert realiter a qualib⁹ parte seorsum sumpta. quia in omnib⁹ rebus creatis que sic se habent qđ vna includit alias. a quo cunqz inclusa dif- fert realiter ab eodem includens differt reali- ter. sed ad quācunqz partem seorsum sum- ptam comparatur ipsum totum. tunc semp- totum includit alteram partem quae stain ex- cludit. t̄ realiter differt ab ea. alias non face- ret realem cōpositionem iuncta cu⁹ ea. qđ est falsum. ergo tc. Secunda conclusio est qđ totum esseentialē differt realiter ab omnibus partibus simul sumptis. dūmodo sumatur t̄ considerentur vt partes sunt. Quia de qui buscunqz rebus finitis verificantur contra- dictoria predicata illa realiter differunt. ma- xime si vtrungz dicit entitatem absolutam. s̄z totum t̄ partes etiam simul sumpte sunt his iūsimodi. Maior patet. minorē proto. quia toti conuenit per se esse. per se generari. t̄ per se agere. sed partibus vt partes sunt quācunqz simul sumptis nec conuenit per se esse. nec per se generari. nec per se agere. que omnia sunt

Prima cō- clusio.

Secunda cō- clusio

2. cōtradicitorū p̄dicata. ergo zc. P. que sic se habent vñ naturaliter p̄supponit alterz tanq; realē suā causam illa realiter differunt. sed totū p̄supponit simulatēm partū tanq; suā realē causam. partes em lunc causa rorū non vt diuisē abūnūcē sunt. sed vt cōunite simul sunt. ergo rorū differt realiter a p̄ibus

3. etiā vt simul lūmpre sunt. P. que sic se ha bent q; fundant alia z alia vnitate realē illa realiter differunt. s; rorū z parvū simul sum p̄tēsunt h̄mōi. q; totū cū dicat vñā essentia z fundat vnitate identitatis. partes aut ut par tes sunt qualitercūq; sumant nō fundat vni tatem identitatis. sed vnitatem vñionis.

S; cōtra ista dicitioē est vna solennis opinio. cui⁹ motua ad p̄sens nō pono. quia ipsam alia vice cū materia se obtulerit in ten do morosius p̄tractare. Ad argumentū principale patet p̄iam dīcta.

Ad princi pale argu.

Distinctio sedecima.

Ex cursis

zc. Postq; magister determi nauit de p̄ducioē creature p̄ respiſtualis ac p̄pure corporalib;. hic incipit tra ctare de creature media que s̄m aliq; sui ē corporalis. z s̄m aliq; sui est sp̄ualis. puta d homine qui s̄m animā est sp̄ualis. sed s̄m ex teriore materia est corporalis. Et dividitur in duas p̄tes. Quia primo tractat de hoīs insti tutione dependentē a dei creatōe. Secundo de hominis constitutōne contingente ex peccati co missione. dist. xxi. ibi. Tidēs igitur dyabol⁹. Prima in duas. Nā primo tractat de hoīs ad esse p̄ductione. Secundo de hominis ēesse p̄seruatione. dist. xix. ibi. Solēt queri plura. Prima in duas. Nā primo indistincte tra tractat de p̄ductione viri z mulieris. di. xvii. ibi. Dic de origine. Prima in duas. q; p̄mo huic tractatui de homine p̄mittit p̄hemūm. Secundo etequit tractatū. ibi. In genēsī zc. Et hec in treo. Nā primo ostendit hominem sōrē exemplarū z creatū ad similitudinē ima gines diuīne. Secundo innuit qd in tali sa ctione nomine imaginis debem⁹ intelligere. Tercio exprimit in qua parte anime debem⁹ attendere Imagine creatā in hoīe. Secunda ibi. Imago autē zc. Tercia ibi. Fact⁹ est ergo homo ad imagines. Et hec in duas. q; p̄mo ostendit quomodo homo dicit Imago dei et

ad imaginē. Secundo ostendit q; filius in di uinis dicit imago dei. sed non ad imaginē. Secunda ibi. Quo circa zc. Et hec est sen tencia istius sedecime distinctioē in generali circa hanc quero in speciali.

v. Vrum imago dei rep̄atur in aliqua p̄sra creature. Et videt q; nō. q;

illud qd olt p̄p̄tū vñi. in nullo alio potest rep̄iri. si em in altero rep̄it. tunc nec iis vñi nec istius est propriū sed cōmune. s; p̄m sancros doctores p̄p̄tū est ipsius filii dei q; sit imago dei. L'otra Eccl. xvij. dicit. De⁹ creauit hoīem de terra. vñm imaginem suam fecit illum. Et Gen. i. Dicit deus. faciamus hominem ad imaginem z similitudinem no stram. Dic quattuor hanc videnta.

mo. vñrum in homine rep̄atur imago dei. Secundo. vñrum image in homine q; in angelo. Tercio. vñrum magis in viro q; muliere. Et quarto. vñrum magis in po tentia cognitiva vel in potentia affectiva.

De primo nibil dī

Articulus primus
cam ad p̄sens p̄ter ea que dīci in primo libro di. iiij. ybi sat̄ p̄līce illū articulū p̄tractau.

Quāntus īgitur qd

Articulus secundus.
secundū dico q; imago potest in homine tri pliciter considerari. Uno modo ut dicatur imago creationis. Alio modo ut dicatur imago recre ationis. Tercio modo imago glorificationis. Prima imago attendit in homine s̄m q; ad imaginē dei in esse nature producit. Secū da s̄m q; in esse gratie reficit z reparat. Et tercia s̄m q; in esse glorie perficit z consummat. Et s̄m istā distinctionē possū p̄nhere tres conclusiones.

I. Prima oclusionē erit. q; primo modo loquido de imagine p̄fectiori modo rep̄it imago ī angelo q; in hoīe. II. cū imago dicat quāli imago illū cui⁹ naturalia p̄fectionē mō imi tanū ipm dei. hoc perfecti⁹ est ad imaginē dei s; naturalia āgeli sunt h̄mōi. Orgnū alīq; p̄la causata p̄cedit ab vna z eadē causa q; quide causa est p̄fectissima. illud causatū cui⁹ natu ralia sunt p̄fectiora illud p̄fectius imitat s̄m sua naturalia rale causas. S; angeli z hoīes sunt ab uno deo q; est causa p̄fectissima. z na turalia angeli sunt p̄fectiora naturalib; ipsi⁹ hoīis. q; zc. IV. p̄creatura nō dicit ēsse natura liter ad imaginē dei nisi inquitū est intellectua lis nature. z iō qd mag⁹ est ireflectualis natu re mag⁹ videt ēsse ad imaginē dei. S; angel⁹

Prima co clusio

magis p̄prie est intellectualis nature q̄b̄ hō. cū angelus naturaliter intelligat sine dulcissim. homo aut cū discursu. Propter qd̄ etiam fīm Dioni. vi. de dī. no. p̄prie loq̄ndo angeli sunt nature intellectuali. hō autē nature rōalis. Hinc etiā ait ille autor de causis q̄ aīa humana causata est in orizonte eternitatis. Nam sī cū orizon mediū tener inter emisperiū sup̄i & inferi. ita q̄ est superior emisperio inferiori. & est inferior emisperio superiori. sic aīa nostra superior est om̄ib⁹ formis materialib⁹. inferior tñ angelis. Forte dicit q̄ istud videt esse S. augustinū in sermone de imagine. Ubi ait. q̄ de⁹ creauit hoīes ad imaginē suā qd̄ nulli alijs creature dedit. Relpōdeo breuiter q̄ ibi augustin⁹ nō compat hominē ad angelū. sī solū ad inferiores creature q̄ carent intellectu & libertate. Si q̄s tñ dīmīno vellit pondere istā vniuersalē negatiā qua dicit aug⁹. qd̄ nulli alijs creature dedit. tunc dicerem q̄ quantū ad aliquā accidentalē editionē imāginiis homo magis est ad imaginē dei q̄b̄ angelus. Nā sicut in eodē sermone apparet. sic aīa intellectua hoīis est tota in toto corpore qd̄ regit & gubernat. & to ta in qualibet parte corporis. sicut vn⁹ te⁹ est tot⁹ in toto vniuerso qd̄ gubernat. & tot⁹ in qualibet parte eiusdem vniuersi. Angel⁹ autē mouēs celū nec tot⁹ est in toto corpore celesti qd̄ gubernat. nec totus in qualibet parte talis corporis. sī est in una iūpte determinata. vt afferūt phī. s. in oriente. et ideo quo ad hoc angel⁹ naturaliter nō est ad imaginē dei sī sol⁹ homo. Secūdo dico q̄ quantū ad imaginē q̄ attingit penes esse gratie possum⁹ distinguere. qz vel attendit q̄tū ad essentiā habit⁹ gratie. vel q̄tū ad seruoz ipsi⁹ actus. Primo modo dico q̄ p̄ esse equalitas & excedēs & excessus. qz & in via & in patria possibile est aliquos homines esse cquales angelis quo ad substantiā habit⁹ gratie. alii quos vero minores: aliquos autem maiores. Nā verissimile esse videt q̄ virgo gloria ad hoc existēs in via habuerit maiore gratiam. quantū ad substantiā habit⁹ q̄b̄ quicūq̄ angelus habuerit etiā in celis. Sed secūdo modo. s. quo ad seruoz actus. sic dico q̄ imago dei exp̄ssor est in angelo quicūq̄ beato q̄ in quocūq̄ hoīe puro viatore. qz angeloz gratia est p̄summata. hominū autē viatorz est gratia iniiciata. & adhuc vltierius pficienda. & angeloz gratia stat cuī apta visione perlustrata lumine glorie. viatorz autē cū fide & enigmate. ideo act⁹ elicit⁹ mediāte habitu gratie ange-

Instantia

Solutio

Scđa cōclusio.

loz est maioris seruoris q̄b̄ quorūcunq̄ via-
torū. Qd̄ satis dedit intelligi saluator loquēs
de Johāne baptista. cū prius dixisset q̄ inter
natos mulier nō surrexit maior. Johāne ba-
pista. subdit immediate. q̄ minor est in regno
celoz maior est ip̄o. Addidi autē puro viato-
re. ppter dñm ihesum xp̄m. qui quāuis dica-
tur minorat⁹ ab angelis quantū ad corporez
passibilitatē. ab instanti tamē lue pceptōnis
excessit om̄es angelos nō solū quo ad substā-
tiam habitus gratie. vez etiā quo ad seruoz
act⁹ elicit⁹ mediāte gratia. qz ei⁹ gratia ab in-
stanti sue pceptionis fuit p̄summata cū ipse
sic fuerit viator q̄ semp fuerit ver⁹ comp̄phen-
sor. De tercia cōclusione dico eodē modo
sicut de primo mēbro isti⁹ cōclusionis. Nam
inter hoīes & angelos in gloria eterne beatitu-
dinis inueni equalitas & excedēs & excessus.
sicut dictū est de gratia.

De cōclu-
sio tertia.

Articulus
tertius.
Prima cō-
clusio

Quantū ad tertiu

articulū dico q̄ pensando naturalē noticiam
quā habem⁹ p̄ statu vie. tūc in viro magis vi-
get imago dei q̄b̄ in muliere. eo q̄ vir magis vi-
get ratōe & intellectū. vt patet. i. politicoz
vbi ph̄s ostēdit q̄ naturaliter mascul⁹ debet
femine dñari. & vir puer. & dñs seruo. quia
ratio vt ait ph̄s plus viget in masculis q̄b̄ in
femina. in viro q̄b̄ in puer: & in dñō q̄b̄ in ser-
uo. Et istā assumptā iterz quasi via exp̄ientie
probat ex hoc. quia femina habet consilium
inualidum. puer imperfectum. seruus autē
vt aut non habet consiliatum. Et hoc satis
patet in his qui naturales sunt serui. quia ta-
les duri sunt carne. quod protestatur grossici
em intellectus. Nam fīm philosophum secū-
do de anima. Molles carne sunt apti men-
te. Ista tamen mollices ortum debet habere
ex porositate seu raritate complexionis. Nam
si flagmatica fuerit huiusmodi mollices et
aquosa. tunc est signum hebetudinis ipsius
intellectus. sicut apparet de mollicie mulierū.
Et ideo fīm philosophum primo politicoz.
idem expedit & seruo & dñō. qz seruo expedit
vt seruat. eo q̄ seipm̄ regere leu dirigere ne-
sciat. Sicut em cecus quanto fortius moue-
tur sine ductore: tanto fortius quandoq̄ leu
ditur in officidiculū impingendo. sic seruus
quāto fortior viribus fuerit. tanto magis indi-
get directione prudētis domini ne offendat
leu inordinatē agat. Et hoc etiā tangens gre-
gorius in moral. ait. fortitudo valde destruit

nisi p̄ cōsiliū fulciāt. qz quo plus se posse cōspicit. eo vir⁹ sine moderamine teterius i p̄ceps ruit. Domino autē expedit vt ei seruat cū vt plurimū vigētes prudentia ⁊ intellectu sūt debiliores sūm habitudinez corpalem. Et ex his omnib⁹ nolo ad p̄sens plus habere nisi q̄ vir pl⁹ vigeat intellectu qz mulier: ⁊ q̄ anima go dei repit in creatura vt intellectualis est. nō aliquā p̄rogatiuam videt habere vir respectu mulieris in hoc qd̄ est esse ad imaginem dei.

2. **D**īp. in creatōne viri dixit deus. Faciamus hominē ad imaginē ⁊ similitudinē nostrā. s̄z in creatōne mulieris dixit deus. nō est bonus hominē dimittere solū. Faciam⁹ ei adiutoriū simile sibi. igitur videt q̄ vir immediate sit ad imaginem dei. mulier autē immediate ad imaginē ⁊ similitudinē viri. ⁊ mediatē viro ad imaginē dei. ergo tc. Secūdo dico q̄ in ordie ad vitā eternā vterq; sexus pariter seu equaliter est ad imaginez dei. qz vt sic anima est ad imaginē dei. eo q̄ capax dei est. Sed licet pro statu plentis vite cuz anima inhabitat hanc domū luteā grauē ab isto terreno fundamēto. qz corp⁹ qd̄ corrūpitur aggrauat animaz et deprimit terrena habitatio sensum multa cogitantē. vt dicit Sap. ix. c. Licet inquā p̄ hoc statu cū nosz intelligere vel est fantasia vel nō est sine fantasia. et necesse est intelligētem fantasmatā speculari. intellectus viri sic magis capax qz mulieris. ⁊ hoc ppter bonitatem cōplexionis. in vita tamē beatā cū anime vel libere sunt exute ab om̄i corpore. vel si corp⁹ informat illud animā nō aggrauat. s̄z glorificatione sua letificat. in tali inquā vita equa lis capacitat̄ naturaliter loquendo erit aia femine sicut anima masculi. ppter qd̄ equalitersunt ad imaginē dei. Et ista videt esse intentio bīl. augusti. x. de tri. c. vii. Ubi ex ppo/ sito augustin⁹ istud declarat ex verbis apli dicens. Nos sum⁹ imago dei. put sum⁹ filii dei. ⁊ put in diuum xp̄m p̄ fidē. in quo nō est iudeus: nec grec⁹: nec seru⁹: nec liber: neqz mascul⁹ neqz femina. sed omnes vnu sumus in xp̄o. ⁊ omes renouamur sūm imaginē dei.

Secunda conclusio.

Articulus quart⁹.

Prima p̄positio.

Quartus ad quartū
articulū dico breuiter duas p̄positiones.
Prima est q̄ quantū ad similitudinē aliquum p̄prietatū existentū in imagine increata aliquo modo magis appetit imago dei i potentia cognitiva qz affectiva. Qz sicut in imagine increata ex secūda patris memoria ver/

bū gignit. vt ver⁹ deus de vero deo. sic in potētia cognitiva ab ipa vera noticia q̄ est in memoria fecūda gignit vera actualis noticia in ipsa intellectua. ⁊ sicut fili⁹ pcedit vt lumen de lumine. sic a lumine intellect⁹ agentis recepito cū specie intelligibili que pārens dici p̄ i ipsa memoria. recipit h̄mō illumē cū specie genita in ipa intellectua. Secūda p̄positio est q̄ perfectio imaginis create magis videt p̄sistere in actu potētie affectiue: qz potētie cognitiva. Quia pfectio imaginis exp̄sse ad alii cuius imaginati similitudinē in hoc maxie p̄sistit. q̄ illi ad cui⁹ similitudinē exprimitur maxime intimet. S̄z actus potētie affectiue magis intime nos trāsformat in ipsam imaginem increata ad cui⁹ similitudinē exprimitur imago creata. maxime si h̄mō actus fuerit perfectus. Nā sūm dyonisii. amo si fortis fuerit extasim facies trāsformat amantem in amatū. licet em ad perfectiorē actū diuine contemplationis sequat pfectior actus amoris ⁊ dilectionis. ipa tamē trāsformatio imaginis create in imaginē increata attribuit ipi amori. Juxta illud apli. Nos autē reuelata facie gloriā domini i speculantes in eandē imaginē trāsformamur a claritate in claritatē tanqz a spiritu domini. Et notāter addit tanqz aspiritu dñi. qz om̄is actus pfecti amoris appropriatur spirituis sancto. Idco apls p̄ talē additionem exp̄sse dedit intelligi p̄dictam trāsformatiōnē fieri p̄ amorez. Et sic patet p̄dicta p̄positio. Ad argumētū p̄ncipale dicendū galiter est filius dei imago: ⁊ aliter homo. qz filius dei est imago naturalis: ⁊ in eadē natura parris cui⁹ est imago. s̄z anima nostra est imago dei aliquo modo artificialis pducta i aliena natura. Iterū filius est imago p̄ficta. sed anima est totū trinitatis imago et imperfecta.

Distinctio. xvij.

J C D Origine

tc. Postqz m̄gr determinauit i cōi de hois creatōe absqz sex⁹ distinctōe seu dīcretōe. Hic determinate p̄se qui de hois pductōe cū sex⁹ distinctōne seiz dīcretōe. Et diuidit in duas ptes. Nā pmo determinat de pductōe sex⁹ masculini. Se cūdo de pductōe sex⁹ feminini. dist. xvij. ibi. In eodē qz padiso. Prīa i duas. qz pmo tra/ctat de prīi hois supernaturali pductione.

Scđa p/ positio.

Ad princi pale argu.

Secundo de eius locali habitacione. ibi. Homine autem ita formatum. Prima in duas. quia primo determinat de hōis creatōne q̄tū ad aie sue naturā. Secundo q̄tū ad corporis sui statutā. ibi. Solet etiam queri. Prima in tres. Nam primo ostendit ex scriptura distinctā suū seformatōem corporis p̄mi hōis et creatōez aie. Secundo ostendit circa creatōem aie quosdam hereticos p̄peram et nō recte sapere. Tertio inquirit vtrū anima fuerit creata extra corpus vel in corpe. Secunda ibi. Putauerū em̄ qui dam. Tertia ibi. Sed vtrū in corpe. Si quis sit illa ps. Hominē autem ita formatum. Et dividit in duas ptes. Nam primo ostendit paradiſum corpalem fuisse p̄mi hōis habitatiō nem. Secundo tangit aliqua spectatia singulariter ad paradisi pfectōem. ibi. Intelligitur autem. Et hec in duas. Nam primo tangit perfectionē paradisi ex fructuū vbertate. fontis irriguitate. et sc̄iū venustate. puta quia est ad onerē posita. Secundo tangit eius pfectōem ex ligni vite bonitate. ibi. In h̄ autē t̄c. Et hec in duas. Nam primo tangit de ligno cuius fructus erat homini salutifer⁹ et licitus. Secundo de ligno scientie boni et mali. cuius fructus erat homini mortifer⁹ et prohibitor⁹. ibi. Lignuz autem scientie boni et mali. Circa istam. xvij. distinctōem quero hanc questōem. t̄c.

Trum anima intellectua sit forma substantialis hōis. Et videatur q̄ non. quia rei corruptibilis nō potest esse forma substantialis incorruptibilis. sed homo est res corruptibilis. anima autem intellectua est res incorruptibilis. vtz. iij. de anima. ḡ t̄c. Contra illud est forma substantialis alic⁹. p̄ q̄b p̄ncipaliter in esse specifico repontur. sed homo p̄ animā intellectuā reponitur in specie. quia p̄ ipsam homo distinguuntur species ab omnino hōie. ḡ t̄c. Nid quatuor sunt videnda. Primo vtrū anima intellectua sit cōposita. Secundo vtrū sit una ī omniib⁹ hominib⁹. Tertio vtrū sit forma substantialis hōis. Et quarto vtrū crescat a deo extra corpus vel in corpe ipsi⁹ hōis.

Articulus
primus
Prima co-
clusio

Quoniam duas cōclusiones. Prima ē q̄ aia intellectua non est cōposita cōpositōe substantiali. puta ex materia et forma. quia si anima esset cōposita ex materia et forma. tūc ipsa non posset esse forma seu pfectio humane materie. sequens est falsum. vt patet in tertio arti.

culo. sequentia patz. quia tūc essent due pu-
re potentie simul in eodē hōie. Et firmat
quia alia sūm totā suam essentiā ut infra pate-
bit p̄ficit materiā hōis. alias nō esset eius for-
ma substantialis. sed si anima haberet materiā
partem sui. tūc sūm talem ptem materialē non
posset esse pfectio materie. quia potentia non
p̄ficit potentia. P. omnia que pueniūt ī ma-
teria sic se habet q̄ vni nō repugnat q̄n possit
in alterū trāsmutari. s̄ de anima intellectua
nō potest fieri corpus. quia sūm Aug. viij. sup
Gen. oē corp⁹ in om̄e corp⁹ posse mutari nō
defuerūt q̄ hoc assereret. corpus autem aliqd siue
terrenū siue celeste pueri in aia; fieriq̄z natu-
ra incorporeā nec quēq̄ sensisse scio. nec fides
habet. ḡ t̄c. P. ibide ait Aug⁹. Hic ut de
om̄e creaturā. sic aia om̄e corpalem creatu-
ram nature dignitate pcellit. Sed si haberet
materiā ptem sui. tūc nō apparet in q̄ om̄e
corporeā naturā naturali dignitate pcelleret.
alias em̄ excelleret seipaz. quia om̄e qd̄ habet
materiam p̄prie dictaz est natura corporea.

P. sicut due forme eiusdem rōnis nō possunt
simul p̄ficere eandem materiā. sic una forma
non potest simul p̄ficere duas materias eius-
dem rōnis. S̄ si anima intellectua haberet
materiā partem sui. tūc una forma scilicet illa
actualitas ipsi⁹ animi. simul informaret ma-
teriā que esset ps sui. et materiā que esset pars
hōis. que quidē materie essent eiusdem ratiois.
quia ambe essent pura potentia. in q̄ non p̄
cadere sūm se distinctio. vt superi⁹ probauit de
materia celi. ḡ t̄c. P. cetera forme materiā

informates nō sunt cōposite ex materia et for-
ma. vt patet vndiq̄z in phia. ḡ nec aia intellectua
de sequēria p̄z. quia quanto forma est p-
fectior et deo p̄pinquier. tanto in sua natura ē
pūior et minus p̄mixta materiali potentia.

P. dicit Boecius in li. de duab⁹ naturis et
vna psona xp̄i. q̄ om̄is natura incorporee esse
nullo materie innuitur fundamento. P. ea
q̄ possunt esse sine corpe. illa nec habet mate-
riā sensibilem nec intelligibilem. vt p̄z p̄ phm
vij. meth. Sed est quedā opinio que cō-
trariū tenet istius cōclusionis. Pro qua videt
esse dicta aliquoz sanctoz. Beatus em̄ Au-
gustinus sup Gen. tripliciter pbat aiam ha-
beret materiā. Primo sic. Corp⁹ habet ma-
teriā p suo genere. ḡ rōnabile esse videt aiam
habere materiā p suo genere. Secundo sic.
Si corpus habet materiā ppter sui mutabi-
litatē etiā aia habebit materiā cū sit mutabilē
de virtute in vicū. et econuerso. Tertio sic.

Opinio q̄
aia habeat
materiam
partem sui

1

2

3

4

5

6

7

8

9

carnē arguimus habere materiā. quia nūc est pulcra; nūc turpis. igit̄ anima etiā videtur

4 habere materiā. ¶ D. boetii circa principiūz sui libri de tri. ait formas esse subiectas accidē

tibus hoc facit materia. sed anima intellecti

5 ua subiecta est accidentib⁹ ergo t̄c. ¶ P. q. methaphysi. dicit. q̄ necesse est i remota ima-

ginari materiā. sed anima moueri potest. ali-

as nūq̄ recederet d̄ humano corpe. ergo t̄c.

6 ¶ P. p̄prietates nūq̄ deserūt illud cui⁹ sūt p-

prietates. sed subijci recipe ⁊ pati sunt p̄prie-

7 tates materie. he autē p̄prietates insunt aie.

ergo t̄c. ¶ P. nihil viuit per seipm ⁊ in seipso

nisi solus deus. ppter qd̄ saluator ait in Jo-

hāne. sicut pater habet vitā in semetipso. sic de-

dit ⁊ filio habere vitā in semetipso. sed anima

sepata viuit. igit̄ crit diuisibilis in talia duo

8 quoz vñū viuit p alterū ab eo recipiēs vitā.

Solutio rationum. Ad. 1. 2. et 3

¶ Ad. 4. id est nulli⁹ agentis realis terminatur ad solā formā. vt patet. viij. phisi. sed creatio-

terminat ad solā animā. ergo t̄c. ¶ S; ista

nō concludūt. Unde ad prima tria dicendū

q̄ augustin⁹ ibi loquit̄ disputatiue. qd̄ patet

quia ibidē arguit ad oppositā partē quartu-

or medijs. Nec illethes rationes aug. cōclu-

dunt de materia p̄prie dicta. sed solū probat

animā aliquo modo esse in potētia. ¶ Ad q̄r

tum dicendū q̄ boetii ibi loquit̄ large de ma-

teria. prout omne materiale vel potētiale qnq̄

dicit̄ materia. quo modo ait autor de causis.

q̄ quilibet intelligentia hæret suū hylachim

Ad. 5. id est suū materiale seu potētiale. ¶ Ad quin-

tum dicendū q̄ ibi loquit̄ phs de his que mo-

uenī motu cōtinuo ⁊ p̄prie dicto. quomodo

solummodo potest moueri corp⁹. ¶ Ad sextū

dicendū q̄ subijci pati ⁊ recipere in anima et

in materia nō reperiunt vniuoces; equiuoce.

nā anima recipit formas intellectuales. ma-

teria formas sensibiles. pati ipsi⁹ animie non

est p̄prie passio sed sal⁹ ⁊ receptio. materia ve-

ro p̄prie patit. q̄ ei⁹ passio magis facta ab ij-

cit a substātia rei cui⁹ est materia. Itez mate-

ria subijcit̄ formis particularib⁹. anima autē

formis vniuersalib⁹. nō tamē hoc dico p tan-

to q̄ species existētes in anima sint in se vñū

sales. sed quia apte nate sunt representare quid

aditates rez in vniuersali. ¶ Ad septimū dicē

Ad. 8. dū q̄ potētie aie viuit p essentia. ¶ Ad octa-

uum dicendū q̄ quāvis forma nō possit ter-

minare actionē agentis naturalis. tamē bene

potest terminare actionē creatoris. nulla enīz

forma est adeo tā materialis quin deus si vel

let posset cā sine materia creare. ⁊ creatā cōser-

uare. dūmodo talis forma sit simpliciter res
absoluta. ¶ Secūdo dico q̄ anima potest di-
ci cōposita ex materia sumēdo materiā large.
scilicet p quacūq̄ potēcia alicui⁹ a se realiter
distincti receptua. Nā anima habet esse rece-
ptum in essentia. ¶ Itēz sue potēcie insunt sue
essentie. ¶ Itēz sue potēcie sunt receptus spe-
ciez. actus ⁊ habituū. que omnia p̄testant p̄
tentia litatē ip̄s⁹ anime. ⁊ p̄ sequēs materia
litate large loquēdo de materia

Gedā cō/
clusio.

Articulus
secundus.

Quātū ad secundū

articulū primo pono vñā verā ⁊ catholīcā cō-

clusionē. ¶ Secūdo recitabo cōmentatoris

errore. qui huic cōclusioni opponit. ⁊ ipm im-

probabo. ¶ Dico igit̄ primo q̄ anima intelle-

ctua multiplicat̄ fm q̄ hoies multiplicant̄.

q̄ dato oppositū. tūc perire p̄mū virtutū ⁊

correctio vicioz. qd̄ est cōtra iudiciū natura-

le. p̄sequētia patet. Nā cū multos hoies vici-

olos videam⁹ affluere multis delicijs in hoc

mundo. ⁊ multos virtuosos torqueri varijs

laborib⁹. si anime eoz post hāc corporalē vitā

nō essent. tūc nec illi viciosi punirent. nec isti

virtuosi p̄miarent̄. ¶ S; si vna esset anima in

intellectua tūc anime p̄prie hominū essent sen-

sibiles. ⁊ p̄ sequēs corruptibiles. ¶ P. seque-

tur q̄ diuersi hoies simul intelligētes idē ob-

iectū. intelligeret codē actu intelligēdi. conse-

quens est falsum. q̄ actōnes multiplicantur

multiplicat̄e suppositoz agentiū. p̄sequē-

tia patet. q̄ cadē anima intellectua respectu

eiusdē obiecti nō potest informari nisi vñico

actu intelligēdi. ¶ P. vñā forma substātialis

3 nō potest simul informare materiā distincto-

rum suppositoz. sed vt patebit in articulo se-

quētia anima intellectua est forma substātia-

lis homis. ¶ S; contrariū isti⁹ cōclusionis po-

nit Auerrois cōmentator. iij. de aia. ⁊ hoc taz

per cū q̄ per erraticos suos sequaces pbatur

primo sic. ¶ Gedā fm. viij. methaphi. q̄ ali-

qua sunt plura numero ⁊ vñū specie hoc p̄tin-

git q̄ multā habēt materiā. ⁊ iō in alia ⁊ talia

parte materie recipit alia ⁊ alia forma. ergo a

destructōne p̄sequētis illud qd̄ nullā habet

materiā i eadē specie multiplicari nō potest.

sed anima intellectua seu in collect⁹ possibilis

sepatus est a materiā. ḡ t̄c. ¶ P. fm phm nū

q̄ multiplicant̄ aliq̄ fm numer. nisi q̄ non

possunt p̄petuari in vno fm numer. sed intel-

lectus est incorruptibilis. q̄ sepat ab alijs si-

cuit p̄petuū a corruptibili. sīc patet. iij. de aia

¶

- 3 ¶ P. si muleiplicaret anima intellectiva. hoc maxime videret. p tanto. qz esset forma substancialis hois. s3 hoc no p est esse. qz potencia no p est esse maioris abstractoris qz essentia in q fun-
dat. potencia em no est abstracta nisi qz funda-
tur in essentia abstracta. s3 potencia intellectu-
ua abstrahit a materia. ergo essentia aie intellectiu-
na no poterit esse forma substancialis ma-
terie. ¶ P. intellectus est pura potencia in gene-
re intelligibili ut aut commentator. iij. de aia sic
materia prima in genere entium. sed i pura po-
tentia no p est esse distinctio. cu actus sit qui di-
stinguit. nec p sequens multiplicatio. ¶ P.
vna species intelligibilis potest informare in-
tellectum omnium hominum. ergo vnus est intellectus
eoz. sequentia probat ex hoc. qz sicut si oculus
omnium hominum informaret vna specie sensibili.
sequeret omnes hoies habere unum oculum. sic et ceterum.
Licet em no causaliter tamen arguitur ab unitate
accidentis inferre unitas subiecti Antecedens
probatur sic. Nam cu plures hoies intelligunt idem
objecitum. aut hoc faciunt p vnam specie. et tunc ha-
bet ppositum. aut p aliâ aut aliâ et tunc ille spes
plures differunt numero. et tunc in vna spe-
cifica natura. cu ducatur in noticia vni nature.
¶ S3 finit commentatorem quotiescumqz alio differe-
runt numero et tunc in forma siue specie. tunc
nullum eoz est intellectum in actu. sed ab ipsis p
abstrahi unum quod est commune utriusque. et tunc qui
tum de illo communi. ut intelligatur a pluribus p
eandem speciem. si no tunc erit progressus in infinitum.
si sic tunc habet intentum. qz qua ratione vna spe-
cies p informare intellectum pluri hominum ea
de ratione omnis hominum. ¶ P. intelligere no co-
municat corpori. ergo nec virtus intellectiva si-
ue aia intellectiva. sequentia patet. qz cui no
est communicabile calcificare. eidem non est comu-
nicabilis virtus calcificativa. ¶ P. si intellectus
multiplicaret multiplicato hominum. cu a princi-
picio eternitatis mundi infiniti hoies pcesser-
int. ita actu essent infiniti intellectus. quibus nihilo
minus quotidie fieret additio p generatio
nem hominum. et p sequens infinito fieret additio
8 ¶ P. si intellectus de novo fieret. aut fieret per
motum et transmutato eoz. aut p simplicem creatio-
nem. Non primo modo. quia tunc intellectus es-
set forma materialis. Nec secundo modo. qz si
erit aliquid de nihilo pterruit omnes phantes.
ut patet. i. phisicorum. Ad declarationem autem
iam dicte positionis est aduentendum qz auero-
ris commentator posuit intellectum esse substanciali-
tiam separatum. quia dicit priungi nobis p hoc
qz vna species intelligibilis vni pdicto intel-

lectui et nostre fantasie. p quam speciem intellectus
talis cu intelligit etiam ipse hoc dicet intelligere.
Quo autem hoc potuit picipere auerois qz una
species simul informaret fantasiam et tale intellectu possibiliter declarat doctor noster in tra-
ctatu suo de intellectu possibili dicens. qz sicut
si aer et aqua se simul coparent in eodem situ
idem accidens simul informaret utrumque. sic qz
intellectus cu sit undivisibilis potest simul esse
cu fantasia. et per sequentes finit aueroim eadem
species informans fantasiam. informabit etiam ip-
sum intellectum. ppter quod talis intellectus sic
elicit actum intelligendi qz talis actus vere at-
tribuitur ipi homini. ¶ S3 hic quidam contra
doctorem nostrum invenit dices. qz lunt quodam
qui palliant et colorant predictum errorem. sed nra va-
let ut dicit ista palliatione ppter tria. Primo
qz magis est impossibile idem numero i diversis
subiectis suppositaliter distinctis esse qz
in diversis subiectis eiusdem suppositi. s3 fan-
tasia et intellectus modo quo fideles ponunt
sunt eiusdem suppositi. et tamen no possunt informa-
ri eadem specie intelligibili. ergo nec intellectus
separatus informari poterit eadem specie cu ipsa
fantasia. ¶ Secundo qz quanto forma minus
habet de entitate tanto plus habet de dependen-
tia. s3 forme intentionales minus habent de en-
titate qz formenaturales. cu igit formenaturales
pter sui dependentiam numerent numeratione
subiectorum suorum. ergo vna forma inten-
tionalis no poterit simul esse in diversis sub-
iectis. ¶ Tertio qz in quibus non est vna et ea
dem ratio receptiva. in illis no p est eadem
forma specie. et p sequens nec eadem numero.
sed in intellectu et fantasiam no est vna et eadem
ratio receptiva. cu intellectus sit res spiritualis.
fantasia vero corporalis. ¶ S3 iste minus iuste
verba hec in ordinata pycit in hunc venerabi-
lem doctorem. qz homini declarationem no facit
ad palliandum errorem. s3 ad manifestandum. sic
apparet. qz ipse impugnat istum errorum usq; in
finem predicti tractatus Et pulcher modus fuit im-
pugnandi errorum in hoc qz modum magis appa-
rentem ad sustinendum illum errorum pmissum. et tamen
postea ipsum impugnauit ostendens qz no ob-
stante tali declaratione errorum predictus intole-
rabilis existit. Si enim illud esset errorum pallia-
re. tunc omnes doctores palliarunt errores. Qz
quilibet doctor in principio siue questionis nititur
impugnare partem veram. quis postea deter-
minet veritatem. Forte possibile est qz iuste vi-
dit tractatum nostri doctoris in principio ee
no in fine nec in medio. qz si ipsum in fine usq;

Egidius.

Durodus
Egidius.Cotra dis-
cordum.

legisset. verba predicta vituperosa i scripto suo non posuisset. **M**o est igit opus respondere argumentis istius. quia in nullo sunt contra intentionem nostri doctoris sed pro ipso. In secundo tam articulo iste manifeste committit fallacia sequentis. puta dicendo plus habet de dependentia. ergo magis dependet a subiecto. non sequitur. quia potest magis dependere ab ipso obiecto sicut ad litteram est in pposito. quia formarunt intentionalem distinctio ppter sui diminutam entitatem non dependet a subiecto sed ab obiectis. species enim albi et nigri sunt similiter in eodem intellectu cum intelligit album non esse nigrum. et ideo non oportet tales formas numerari numeratorem subiectorum: sed numeratione obiectorum. Propter quod nisi aliud obssisteret sicut ad plenitatem plurium obiectorum in eodem subiecto recipiunt plures forme intentionales etiam eiusdem rationis si obiecta fuerint eiusdem rationis. sic ad presentiam unius obiecti una et eadem species posset esse in duobus subiectis simul existentibus in eodem situ. sicut lupus polui exemplum de aere et aqua. Dico tamen notanter si aliud non obssisteret. quia multa inconvenientia et absurdita sequuntur ad istius erroris positionem. Primo enim sequitur quod substantia separata que est spiritualis incorporata et incorruptibilis in sua propria operatione dependeat a rebus corporalibus et corruptibilibus. quod si intelligere non posset elicere nisi per unica fantasie quod corporalis est et corruptibilis. Secundo sequitur quod nullus homo intelligat. cui oppositum ponit physis in iure de anima dicens. Anima est qua per me vivum lentum et intelligimus. Et primo de anima vult. quod intelligere per se conueniat ipsi homini. anime autem non nisi sicut principio quo. Unde ipse ait ibidem. Si quis dixerit animam intelligere. dixit ea texere vel edificare. Quod verbum tractans commentator auerois qui predicate scelerate positionis factor erat. et commentator ait. Si videremus membra intrinseca quod laborant intelligendo. sicut videmus membra extrinseca que laborant edificando. sicut non dicimus animam texere vel edificare. sic non dicemus animam intelligere. sed hominem per animam.

Consequentia probatur. quia nunquam aliquod suppositum intelligit nisi vel totum suppositum vel aliqua pars suppositi informetur aliquo actu intelligendi. Sed enim predicta positionem nulla pars hominis posset informari actu intelligenti. omnes enim potentie hominis essent simpliciter materiales. nec per consequens possent esse capaces ipsius actus intelligendi. Et confirmatio.

Lötra opinione auer
tois.

Primum in
convenientiis.

Sed in
convenientiis.

Prima p
batio co
quentie.

firmatur ista consequentia. Nam enim Dama. lib. q. c. xij. Sicut se habet oculus in corpore. sic se habet intellectus in anima. Sicut igitem unus homo corporaliter non potest videre per oculum alterum hominis. sic non potest homo intelligere per intellectum substantie separate. **P**roactus manens in suo principio elicitiuo. non potest vere attribui alicui suppositaliter disticto ab ipso elicente. sed in intelligere est actus immaterialis ut patet. ix. metaphysi. et homo enim positione auerois est suppositaliter distictus ab ipso elicente talis operatione. s. intelligere. igitur impossibile esset ipsum hominem intelligere. **P**ropter quod sicut per videre meum tuum audire non potest esse videre. sic per intelligere talis substantie separate meum fantasiari nunquam erit intelligere. **S**i quis tamen omnino pertinaciter vellet assertere ipsum hominem intelligere ppter predictam conjunctionem illius substantie separate ad suam fantasiam. tunc adhuc sequeretur tertium inconveniens absurdum predictis duobus. s. quod unumquodque brutum animal equum intelligere posset sicut homo. quod humusmodi intelligentia equum bene posset significare fantasie brutorum animalium sicut fantasie hominis. **S**unt enim multa bruta que enim aliqua fantasiam certiori habent estimationem quam homo. melius enim cognoscit agnum unius diei amicum vel inimicum quam homo viginti annos. immediate enim fugit lupus et sequitur matrem. **A**d primum igit motuum inductum pro illa falsissima opinione dicendum. quod licet intellectua anima non habeat materiam ex qua sit. habet tamen materiam in qua sit. Quia enim Augustinus anima creando infundit et infundendo creat. **E**tiam illa maior non habet veritatem respectu actionis divinitatis. quod nullam presupponens materiam potest plura immaterialia producere solo numero differentia. ut patuit superius cum tractauimus de productione angelorum. **A**d secundum dicendum. quod quoniam istud argumentum habeat apparentiam de talibus permanentibus que semper per se habent esse. tamen nullam habet apparentiam de talibus permanentibus que sic creantur quod esse suum acquirunt in corporibus ad quorum informationem creata sunt. cuiusmodi sunt anime intellective. **A**d tertium dicendum. quod bene ex hoc probatur quod essentia anime intellective est immaterialis et non educenda a materia et quod separata potest a materia. sed non permanens quod possit materiam in qua creat informare. **A**d quartum dicendum. quod auerois commentator per illa verba non intendit aliud nisi quod intellectus possibilis infimum gradum teneat in genere intelligibilius. ex quo bene sequitur quod non sint plures.

Sed p
batio co
quentie.

Tertia p
batio co
quentie.

Tertium in
convenientiis.

Ad. 1.

Aug. sup
gen. li. viij.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

tales intellectus differentes specie. quia cum
nō sit dare duas species eque pfectas. igitur
duo intellectus specie differentes non possunt
esse ambo insim. sed necessario vñ est inscri-
or altero. ex hoc tamē nō habet quin possint
esse plures tales intellect⁹ solo numero differen-
tes. qz in solis numero differentib⁹ nō re-
pugnat plura esse equaliter perfecta. et p se-
quens vtrūqz potest habere rationem insim.

Ad. 5. Ad quintū nego antecedēs. Ad pbatō ež
dico. qz quāuis aliquid pcludat de talibus q
ppter hoc numero differūt. quia i alia z alia
materia recipiunt. non tamē de talib⁹ que nu-
merationē suam capiunt ex eo q recipiunt in
subiectis imaterialib⁹ vel ab obiectis taliter
tamē q recipiunt in immaterialib⁹ subiectis.
tales em species quāuis in se sint particulares
eo q recipiunt in hoc vel in illo intellectu. re-
presentant tamē rem cū sequestratione peditio-
num individualiū. et p sequeñs ratōe sue rep-
resentationis dicunt vniuersales. qz representat
rem vniuersalē t actu intelligibile. Ad se-
xtū dicendū q act⁹ secund⁹ cui⁹ principiū est
forma vel potēria fundata in forma substati-
ali non debet cōmunicari ipi corpori seu parti
materiali sed toti cōiuncto. igit nō est necesse
ppri loquendo ad hoc q anima intellectua
sit forma substatiāliter informās humanū
corpus. q intelligere cōmunicet corpi. s̄ sus-
ficit q p se pueniat ipsi homini. Ad septi-
mū t octauū dicendū. q illa dud media fal-
sum assumūt. quia t mund⁹ creatus est a deo
in principio temporis t anime quotidie crea-
tur. Nec ad pseus oportet aliter r̄i qcre. qz su-
peri⁹ responsum est ad ea q creatōi videbant
obuiare. vt patuit dist. i. q. l.

Ad. 7. et
8.

Articulus
tertius.

Prima cō-
clusio

Secunda
conclusio.

Quantū ad tertiu

Articulū dico duo. Primo q anima intel-
lectua est forma substatiālis hominis. t istud
christiano nō oportet pbare. qz de hoc est te-
terminatio sancte matris ecclesie in pstitutio-
nib⁹ clementiūnis editis in cōcilio vniuersali
viennē celebrato. Et ad hoc possent addu-
ci multa dicta sanctor⁹ t sp̄aliter augustin⁹.

que ratione breuitatis omitto. Secundo
dico q ista cōclusio poteſt demōstrari sumen-
do demonstrationē p efficaci ratōe. Quia p/
pria opatio cuiuscūqz agentis est a sua ppria
forma. t pncipaliter a sua substatiāli forma.
sed intelligere est ppria opatio hominis. vt
patet pmo de anima. vt etiā superi⁹ deduxi in

secūdo incōuenienti qd sequit ad positionem
auerrois.

P. quilibet homo sensat⁹ experit⁹
se intelligere. sed om̄is opatio suppositi prin-
cipaliter reducit ad formā substatiālez. igit
principiū radicale opatōis intellectuē qd est
anima intellectua erit forma substatiālis ho-
minis.

P. phus. iq. de anima loquens de
appetitu sensitivo t intellectivo dicit. q vñ
appetit⁹ mouet aliū. sic rota mouet rotā. Et

si phs hoc nō diceret. quilibet tñ istud exp̄it
in seipo. s̄z rota ad motū suū aliā secū trahēs.

oporet q cū illa sit cōfixa in eodē stipite. igit
t appetit⁹ trahens aliū appetitū oportet q cū

eo suppositaliter sit cōiunctus. sed appetit⁹ in
intellectuē t appetit⁹ sensitiv⁹ suppositaliter

nō possunt esse cōiuncti nisi anima intellectuē
ua ess̄ forma hominis. ergo t̄c.

P. ad istā. 4
cōclusionē valet om̄ia illa que superi⁹ sunt ar-
guta t errorē auerrois cōmentatoris.

Sz **Dotra-**
pter ea que superi⁹ inducta sunt p errore auer-
rois pt ptra istā catholitā veritatē adhuc ar-
gui sic.

Si anima intellectua esset forma sb
stantialis hominis. tunc homo esset incorru-
ptibilis. falsitas psequētis quotidie patet
ad sensum. pbo psequētia. qz totū est incor-
ruptibile. cui⁹ om̄ia essentialia principia sunt

incorruptibilia. sed om̄ia essentialia principia
homis sunt incorruptibilia. s. materia t ani-
ma intellectua Q, em anima intellectua sit

incorruptibilis. patet. iq. de aia. Q, aut ma-
teria sit in generabilē et incorruptibilis. patet
primo phisicoz.

P. si aia intellectua esset
forma substatiālis hominis. tunc cōposito

q om̄ies homines morerent. sequeret q qñqz
naturaliter fieret resurrectio mortuoz. conse-
quens est impossibile. ergo t antecedēs. falsi-

tas psequētis patet. iq. de generatōe. vbi dicit̄

Lui⁹ substatiā deperit nō redit idē numero.

Est etiā illud psequēt ptra fidē. Probo pse-
quētia. quia quoqz cōiunctio est naturalis eo

rum separatio est violēta. ista patet. viij. phisi-
coz. Ideo em graue violēter remouet a loco
deorum. qz tali loco naturaliter iungit natu-

raliter tendendo in talē locū. Sed om̄is for-
ma substatiālis naturaliter iungit sue mate-
rie. cū sit sua naturalissima perfectio. igit si se-
parat a materia. t nō corruptib⁹ corruptione

ipsi⁹ cōpositi. necesse est talē separationē esse

violentā. sed nullū violentū perpetuū. vt pa-
ret pmo celi t mundi. ergo talis forma qñqz

naturaliter rcuniet. Lū igit anima intellectuē
ua sit incorruptibilis. si esset forma homini⁹.

in morte ipsius nō esset forme corruptio sed

violentia separatio. ergo oportet quod quinque naturales fieret mortui hominis resurrectio. **P.** forma substantialis naturale debet habere proportionem et conformitatem ad illud cuius est forma. sed incorruptibile ad corruptibile nulla habet proportionem et conformitatem. ergo cum anima sit incorruptibilis et homo sit corruptibilis anima intellectua non poterit esse forma hominis.

Solutio
rationum.
Ad. I.

Sed ista non excludunt. igitur ad primum respondendo negando consequentiā. Ad probatoē dicendum quod quāvis omnia essentialia principia sunt incorruptibilia. tamē si non manet continua ipsam totū cōpositū ex principioz talium separatione vere destruit et corruptit. Dato ei quod paries tectū et fundamentū que sunt principia domini sunt incorruptibilia. tamē si ab unicem separantur porta domini destruit. sic in propōsto rē. **Ad** secundū nego cōsequentia. Ad probationē dico quod separatio anime a corpore proprietate non est violenta. quia cum actus actuorum sunt in paciente et disposito. ut dicitur. q. de anima. igitur sicut anima naturaliter coniungit materie debite disposite. sic non violenter sed quasi naturaliter separatur a materia totaliter indispōta. Sed in hora mortis cuiuscumque animalis materia totaliter est indispōta. igitur rē. **Ad** tertium dicendum quod non quecumque propōto requiriuntur inter materiam et formā. sed sufficit talis propōto quod ipsa materia sit in potestate ad talem formam et sit perfectibilis per eam. Et sic est in proposito. ergo rē.

Ad. 2

Ad. 3

Articulus
quartus.
Prima cō
clusio.

Quāculū ad quartū
articulū pono duas cōclusiones. Prima est quod non est impossibile animā rationale esse ante productionē sui corporis. Quia omnē entitatem absolutā deinde potest producere sine quacumque alia entitate absoluta ab ea realiter differente. sed anima rationalis est entitas absolute realiter differens a corpore. ergo rē. **P.** anima non repugnat esse post annihilationē corporis ut superius probauit. cū de angelorū distinctione tractauit. ergo nec ei repugnat esse ante productionē corporis. **Sed** huic cōclusioni est quodatā opinio contraria que ponit quod simpliciter impossibile sit animas persistere suis corporibus. Quod terminus generationis non potest procedere generationē. sed anima humana est terminus generationis hominis. **P.** impossibile est formas multiplicari nisi ratione materie. ergo impossibile est esse plures distinctas animas sine corporibus in quibus capiunt esse distinctū. **Sed**

Opio con
traria.

ista non excludunt. **Ad** primū dicendum quod si cum forma est terminus generatiois ad quem. sic est terminus corruptionis a quo. et ideo sicut per generatioē acquirit sic per corruptioē abscit. igitur forma cui non repugnat esse post ipsam corruptionē. illa per dei potestā esse per ante lucis materiae productionē. **Ad** secundū nego antecedens loquendo de omni potestate dei. Secundo dico quod nec anima primi hominis nec ale ceterorum hominū fuerūt producte ante corporis humani productionē. Quia dei perfecta sunt opera. sed forma substantialis cum habeat rationē per se non habet rationē perfecti producti summae curiosum quem nūc videmus. **P.** nullū a deo productū est propria operatione constitutū. quod alias esset ociosum. ergo si anima fuisset ante quācū corporis tunc egisset aliquod ante sui unionē ad corpus. Talis ergo actio vel fuisset bona. et tunc cum bonis angelis gratia receperisset. et per sequētes cum eis beatificata fuisset et sic fuisset primo beata. et per iunctionē ad corpus fuisset misera effecta. Uel illa actio fuisset mali. et tunc demeruisse. et per sequētes cum malis angelis damnata fuisset. Non enim appareret ratio quare anima habuisset actiones indifferentes cum omnī angeloz actione in quācū sortio fuisset ipsa anima bona vel mala fuisset. **Sed** contra istā cōclusionē est quedā antiqua opinio. quod communiter ascribitur origenem. quod ponit omnes animas a principio similiter esse creatas. et infundi corporibus nobilibus et ignobilibus summa merita vel de merita talium animarum. **Motu illius** opiniois poterat esse ista. **Quia** omnia producta a principio vel in se vel in suis rationibus seminalibus. Ista patet per Augustinum. Quia isto modo salvat Augustinus illud verbum sapientis. Qui vivit in eternū creavit omnia simili. **Sed** aie rationales non sunt educibiles de potentia materie summa rationes seminales. ergo in se et non in aliquo seminali ratione a principio creatōnis producte fuerūt. **P.** ut patet per doctores super primo capitulo genef. triplex deus operatur describit in illis diebus creatōnis. scilicet opus creatōis distinctōis. et ornatōis. Opus autē creatōis fuit ante omnē diē. Ergo cum anima solū per opus creatōis sint producte. videtur quod cum angelis ante omnē diē fuerint producte. **P.** saltem de anima primi hominis videtur quod ante corporis suū fuerit producta. quod. viij. super gen. dicit Augustinus. deum in illis primis operibus quando simul omnia creavit. anima etiam humana creasse. quam suō tempore membris corporis ex limo formatis inspirauit. **P.** in libro de spiritu et anima dicitur. quod anima ante quācū corpori unius habet irascibilitatem et concupiscentiam. **D** 5

Solutio
rationum.
Ad. I.

Ad. 2.
Secunda cō
clusio.

Opio con
traria. Quid
genis.

Cōtra ou- s̄ hec nō possunt inesse anime anteq̄z anima
genē. sit pducta ergo z̄c. Sed ista opinio stare
nō pt. quia exp̄sse dicit Augustin⁹. q̄ animas
de⁹ creādo infundit suis corpib⁹. t̄ infundēdo
creat.

Solutio- 2. Hieronimus in b̄mbole fidei quē
ratiōnū. facit artic. Eoz idemnam⁹ errore⁹ qui dicunt
Ad. 1. animas ante peccasse. vel in celis cōversatas
fuisse q̄z in corpora mitterent. Ad primum igit̄
dicendū q̄ illa verba augustini intelligenda
sunt de talib⁹ que pducunt tanq̄z entia in se t̄
per se existentia. quia quotidie creat de⁹ gratiā
gratiū facientē in pueratione peccator̄. quā ca-
men in principio creationis nec pduxit in se
nec in aliqua ratione seminali. Cū igit̄ anima
nō pducatur ut aliquid in se subsistens. s̄ vt
forma materiā perficies. ideo z̄c. Ad secundū
dicendū eodē modo. Ad tertium dicendū
q̄ hoc augustin⁹ nō dicit assertiue. Unū ibidē
dicit q̄ si alia dicta possunt melius intelligi
nō solū nō resisto. vez etiā fauco. Unde Au-
gustin⁹ oppositū illi⁹ videt tenere. q̄z cū per-
tractat illud verbū gen. t̄ inspirauit in faciez
ei⁹ spiraculū vite. t̄ face⁹ est homo in animaz
vivente. augustin⁹ exp̄sse vult. q̄z istud spira-
refuit animā facere. Et ideo non sūt anima
pri⁹ q̄z corp⁹. sed saltē via nature corpus sūt
prius q̄z aia. quia ante illud spirare deus for-
mauit corp⁹ ade. vt patet in littera. quia hec
verba ibi pcedunt. formauit igit̄ domin⁹ de⁹
hominez de limo terre. t̄ inspirauit z̄c. Ad
quartū dicendū q̄ illud ante est fm naturā.
nō aut fm epis durationē. quia irascibilitē
t̄ ceteras p̄similes passiones anima nō habet
a corp̄e. s̄ ecōuerio corp⁹ eas habet ab anima

Ad 4. Ad argumentū principale dicendū q̄ licet
Ad princi- substantia incorruptibilis non possit esse for-
pale argu. ma rei corruptibilis. sic q̄ educat de potentia
materie rei corruptibilis. potest tñ el⁹ esse for-
ma p̄ infusionē creatoris.

Secūdo mouet quascē questiones circa illi-
us corporis materiale principiū. ibi. Solet eti-
am queri. Et hec in trcs. Nā primo q̄rit ma-
gister cū corp⁹ mulieris formatū fuerit de co-
sta. vt̄z aliqua materia fuerit illi coste addi-
ta. Secūdo innuit q̄ ministerio angeloz for-
matio illi⁹ corporis fuerit pacta. Tercio inq̄rit
vt̄z illud corp⁹ p̄fuerit fm rationē seminales
in costa memorata. Secūda ibi. Illud etiā.
Tercia ibi. Sed querit an ratio. Et hec i diz
as. Quia p̄mo ostēdit q̄ ea que naturaliter fi-
unt sunt fm rationē seminalē in potētia crea-
ture. Secūdo q̄ ea que miraculoſe fiunt non
sunt fm rationē seminalē in potētia creature.
sed solū in dei potestate. Secunda ibi. Dīm
igit̄ rez cause. Circa istā distinctionē deci-
mā octauā q̄ro h̄ac questionē.

Trum corp⁹ eue p̄fuerit potentialis-
ter in costa ade. Et videt q̄ non.
q̄z qđ est in potētia in aliq̄. hoc pera-
gens naturale potest educi de illo. sed corpus
eue p̄ nullā naturale potētia potuit educi d̄
costa ade. ergo z̄c. Cōtra om̄e qđ factū est
de altero hoc p̄fuit in illo de quo est factū ante
q̄z ex eo fieret. sed fm sacrā scripturā corp⁹ eue
factū fuit d̄ costa ade. ergo z̄c. Quia docto-
res circa materiā isti⁹ decime oclauē distinc-
tionis iūstigāt de p̄existētia rez ante suū actu-
ale esse. idco quattuor sunt h̄ vidēda. Prī-
mo verū productar̄ rez entitates fm aliquā
sui realitatē ante sue p̄ductionez p̄fuerint ab
eterno. Secundo vt̄z res p̄ducte p̄fuerint ī
materia fm rōnes seminales. Tercio d̄ eo
qđ querit. Et quarto vt̄z de costa ade fuet
factū corp⁹ eue sine additōne noue mate-
rie vel alicui⁹ rei materialis.

Articulus
primus
Prima cō-
clusio

Secunda
conclusio.
Probatio
prime con-
clusionis.
I.

Quātum ad primum

primo pono hanc cōclusionē q̄ creatura fm
nullā sui entitatē fuit ab eterno. ita q̄ tal enti-
tas distincta esset realiter ab entitate creato-
ris. Secūdo dico q̄ creatura potentia dei
possibilis fuit ab eterno nō potentia extrin-
seca creature. Primum p̄bo sic. Illud qđ sim-
pliciter fit de nihilō fm nullā entitatē sui di-
stinctā a faciēte p̄cedit suā factionē. Ista pa-
tet. qz da oppositū. tūc nō fieret simpliciter d̄
nihilō. s̄ illud qđ creat simpliciter fit de nihilo.
Nam in h̄ differt creatio a generatione. qz
generatio aliqd̄ p̄supponit. creatio nō nihil.
P̄ effect⁹ non differet a sua causa quouz qz
p̄cedat ab ea. sicut ait p̄clus. xxv. p̄positōne

Distinctio decima octaua

Reodez quo
qz z̄c. Postq̄z visum est de viri p-
ductione. hic videndū est d̄ mu-
lieris formatōne. Et diuidit in duas partes
Nā primo magister determinat qualiter mu-
lier pducta fuerit quantū ad corporis substani-
tiā. Secūdo quomodo creata sit q̄tuz ad
animā. ibi. Quēadmodū mulieris. Prima
duas. Nā primo ostēdit quomodo t̄ quare
corpus eue de costa ipsi⁹ ade fuerit formatū.

3 s; creature nō habet aliqd esse pductuz a deo
ab eterno. ergo nō differebat ab eo. **P.** quā
dui res solū habet esse i potētia dei. tadiu non
habet aliquā entitatē differentē a deo. s; vt ait
Anf. de casu dyaboli. c. viij. creature ante sui
pductōez solū fuit i potētia dei. Et ibidē di-
cit. q mund⁹ anteqz fieret a potentia dei nihil
erat. et impossibile erat eu esse potētia ppria.

4 **P.** quecūqz equaliter dependēt ab aliq cau-
sa. eqliter pducunt ab ea. s; ois entitas crea-
ture eqliter imediate depēdet a deo. igit nul-
la entitas creature poterit esse eterna et n pdu-
cta. **P.** si qlibet creature pfuit ab eterno fm
aliquā sui entitatē. tūc etiā materia pfuit. sed
entitas materie q pfuit n potuit esse nisi tota
materia. g si aliq entitas materie pfuit ab eter-
no. tūc tota materia fuit ab eterno. et sic nulla
res materialis creata esset. qr omes facte suis-
sent de piacēte materia. qd est h fidē. Maior
pater. pbo minorē. qr cū materia sit ppe nihil
vt ait augustin⁹. et sit mediū inter ens et nihil
vt ait comētator. ideo illa entitas materie q
pesset nō posset esse minor q tota entitas ma-
terie. **S;** h ista occlusionē quā reputo ve-
rissima et catholice fidei formē. sunt aliq do-
ctores. Quoz vn⁹ ponit omes creature ab
eterno nō solū habere esse cognitū a deo. s; es-
se ɔstitutū a deo in ratōne cause formalis exē-
plaris in esse pdicamētali et reali essentie et qd
ditatis realiter differētis a natura diuina. Et
iste creature actu qstū ad esse essentie ɔstitute
a deo fm rationē exēplarē ab eterno dicunt̄ es-
se in potētia ad esse existētic. vt. s. a deo ɔstitu-
ant̄ in esse existētie fm rationē cause efficiētis
p creatōez. Et h ipi pbant sic. Quia ab eter-
no de⁹ fuit exēplar et idea oīm rez ab eo intel-
lectaz. ergo res tales ab eterno habuerūt ve-
ram realitatē realiter differentē a suo exēplari
Lōsequētia pater. qr idea nō p̄t esse ideatu⁹.
nec exēplar exemplatū. ergo tc. **P.** Augu-
stin⁹. xv. de tri. c. xix. ait. q de⁹ nō aliter cognō-
scit fiedā q facta. constat aut̄ q qn cognoscit
facta cognoscit rez qdditates realiter differē-
tes a se. igit quādo nō sunt existēcia pura ab
eterno eadēm veras rerum qdditates et essen-
tias realiter a se differētes cognoscit. **P.** il-
lud qd de⁹ de ipis creature ab eterno cognō-
uit h fuit creabile. igit vel diuina essentia ess̄
creabilis. Uel illud qd diuine cognitioni ob-
iectiue respōdebat ab essentia diuina realiter
differebat. **P.** de⁹ ab eterno cognovit res
creabiles nō solū vt sunt in ei⁹ essentia. qr vt
sic intellexit suas perfectiones. s; intellexit eas

Opio Hē
rici..

vt quedā obiecta secūdario cognita fieri pos-
sibilia. **S;** obiecti ad potentia est relatio rea-
lis. cū pcedat actū ratōnis. relatio aut̄ realis
p̄supponit fundamētū reale. ergo tales res
cognite habuerūt ab eterno aliqd esse reale.

P. illud qd ab eterno est res generis et pdi-
comēti. oportet q ab eterno sit res differenti a
potētia primi agētis q est extra omē gen⁹ et p̄
dicamentū. Sed creature ab eterno fuit res
generis et pdicamēti. Sicut em nūc videm⁹
q rola nō existēs actu est res generis et pdica-
menti. sic ab eterno fuit res generis et pdicamē-
ti. res em ad idē pdicamentū pertinet existēs
actu et potētia. **P.** iij. sup gen⁹. ait augusti-
nus. Omē qd cognosci p̄t habet prius esse qz
cognoscat. ergo creature ab eterno habuerūt
aliqd esse. cū ab eterno a deo sint cognite. hoc
aut̄ esse de q loquit̄ augustin⁹. non potuit esse
ipm esse cognitū. qr hoc sequit̄ cognitōez. nec
esse existētie. qr hoc accepēt̄ in tpe p creatio-
nē. ergo oportet q intelligatur de esse essentie.
P. ista entitatē realē ab eterno existētem
et a deo realiter differentē quidā aliq appellat̄
possibile obiectiu⁹. Et suā intentionē pbant
sic. Illud qd est possibile nō solū potētia ex-
trinseca vez etiā potētia intrinseca. hoc est ve-
rum ens reale. creature anteqz creare erat hu-
iustmodi. Qd pbant dupl̄t. Primo p auic̄.
qui. iij. methaphi. sue. c. ij. ait. Omē qd inci-
pit esse anteqz sit necesse est q sit potētialiter i-
se. alias nullo modo erit. si em nō erit possibi-
le in se. tūc erit impossibile. **S;** secundo pbat̄
idē sic. Si lapis anteqz creat̄ est solū possibil̄
potētia creatoris. puta quia de⁹ potest eu cre-
are. tūc chimerā fieri esset impossibile ex sola
impotētia dei. puta qr de⁹ nō potest eā creare
P. illud qd ab eterno fuit creabile. ab eter-
no minus fuit nō ens qz ens pbilitū qd fm
se om̄imodā habet repugnantia ad esse. ergo
res creabilis ab eterno habuit aliquā entita-
tem possibile qua intrinsece minus sibi repu-
gnabat creari. qz enti pbilito. **P.** ens rea-
le extra animā reali diuisione diuidit̄ in actū
et potētia. ergo vnūqdqz ens nō solū habet
entitatē realē vt est in actu. verū etiā vt est in
potētia. qr reale diuisione saluat̄ in vtroqz mē-
bro realiter diuidentiū. **P.** relatio realis p̄
supponit extrema realiter distincta. scd inter
creatū et creabile ab eterno fuit relatio realis.
Quia sicut inter creans et creatū est relatio re-
alis. cū relatōes modo potētiae sint reales. vt
pat̄. v. methaphi. sic tc. **P.** sic se habet im-
possibile ad possibile. sic se habet non cns ad

Alius mo-
d⁹ dicēdi.

2.

3

4

5

D 4

ens. ergo cōmutatim sicut se habet impossibile ad nō ens. sic se habebit possibile ad ens. sⁱ om̄e impossibile de necessitate est non ens loquēdo de ente reali positivo. ergo om̄e possibile de necessitate est verū ens reale positivum

Contra hē
ricū.

Si ista minus bene intelligo. ideo primo argua h̄ra p̄mū modū dicēdi istoz docto rum. Secūdo h̄ra secūdū. Et tertio rōnibz eoz breuiter respōdebo.

Huncunq̄ tota essentia rei p̄existit produc̄tione. tūc talis p̄ductio nō solū nō potest esse creatio. vez etiā nec potest dici vera genera tio. quāuis possit dici accidentalis trāsmutatio. sed p̄m̄ istos creatura q̄libet fm̄ esse essen tia qđ id est qđ essentia fuit ab eterno distin cra ab ipso deo. ergo isti nō solum cōtra fidc les tollunt omnē creationē. vez etiā h̄ra phi losophos simul & theologos tollūt omnē veram generationē. Maior patet. qz creatō cū sit de nihilo p̄ductio. nihil rei p̄ducēde p̄sup ponit. generatio autē vt patet vndiq̄ in vera philosophia solā materiā rei generāde p̄sup ponit. que nō dicit tantā entitatē sicut tota es sentia rei. vt realiter est distincta a suo p̄ducē te.

P. quadocunq̄ hoc verbum est pdicat tertio adiacēs tūc p̄ absolute & simpliciter in ferri secūdo adiacēs. nisi prima pdicatio fuerit cū termino distrahente. sed essentia rei nō est termin⁹ distrahēs. ergo si vez est dicere re esse ab eterno fm̄ esse essentie. similiter & ab solute erit vez dicere rem esse ab eterno. Et qz qđ est nō fit. sequit q̄ nulla res de nouo sim pliciter fieri possit.

P. si deus non posset rerum essentias ab eterno cognoscere. nisi ipse essentie ponerent ab eterno in esse reali distin cto ab ipso deo. tūc dei sciētia dependeret a talibus essentijs creaturaz. qz quicqd necessariō r̄quirit alterz necesse est ipm̄ aliquo modo

ab eo dependere.

P. si ppter hoc q̄ deus vere cognoscit essentias rez ab eterno. necesse est tales essentias realiter fuisse ab eterno. eadez ratione sequit ipsaz rerum essentias p̄prietas accidentia operatōnes & omnē modū es sendi fuisse ab eterno. quia om̄ia hec deus ab eterno clarissime intellexit. cū nō aliter cognoscat facta q̄ fienda. vt ait beatus augustin⁹.

P. q̄ncuq̄ eadē rei essentia transit de uno modo essendi ad aliū modū essendi. illa res nec est creata nec genita. sed solūmodo mutata. Sed fm̄ modū dicendi istoz cum de⁹ crea turas produxit eadem essentia rei transiuit de uno modo essendi ad aliū modū essendi. puta quia ante creationem habuit ab eterno

modū essendi fm̄ esse essentie. & post creatōez habuit modū essendi fm̄ esse existentie. ergo tūc.

P. nec illa distinctio valer qua tribuūt esse essentie cause formalis exemplari. & esse exi stentie cause efficiēti. Nam cū quattuor sint cause rez. due scilic̄z intrinsec. puta materia & forma. & due extrinsec. puta finis & efficiēs & forma exemplaris non sit materia. nec forma materia perficiens. nec finis. sequit necessario q̄ eius causalitas sit de genere cause efficiētis.

P. fm̄ istos esse existentie dicit solū quem dām respectū ad causam efficientē. sed respe ctus purus nō potest esse terminus alicuius actionis realis fm̄ se. quia etiā fm̄ istos i alij dictis suis respectus nunq̄ acquirit nisi acq̄ lito aliquo aboliuto in altero extremoz.

Luz igit̄ ex parte creatoris nulla entitas absoluta possit acq̄ri. necesse est q̄ ex pte creature preter esse actualis existētie qđ isti ponūt esse respe ctū p̄ducat̄ essentia substrata ipi esse existētie q̄ realiter terminet ipaz creatōez ad cui⁹ p̄du

cationē p̄ducat̄ etiā pdict⁹ respect⁹.

P. aug⁹.

sup illud ad Heb. xi. vt ex inuisibiliō vīsibiliā fieret. sic ait. Per inuisibilia significat mū dus iste inuisibilis q̄ erat in dei sapientia. ad cui⁹ similitudinē factus est hic mūdus vīsibilis. hec autē vīsibilitia anteq̄ fieret non erant.

Et tunc imēdiate augustin⁹ mouet vñ dū biliū dicens. Quomodo deo nota erat que nō erant. aut quomodo fieret que sibi nota non essent. Respōdet augustin⁹ dicens. q̄ anteq̄ fierent & erat & nō erant. erant em̄ in dei sciētia. & non erant in sua natura. Et idē aug⁹. v.

sup gen. c. xv. ait. Creatura oīa fm̄ esse qđ ha buit ab eterno vita erat ppter qđ solū habe bat esse in deo. Et eandēlīaz ponit Anf. mo nologion. xxiiij. c.

Ex his igit̄ & multis alijs sc̄tōz autoritatibz apparet nō solū illos d̄ pri mo modo ponendi istā opinionē. vez etiā illos de secūdo modo falsū dicere in h. q̄ ponūt creaturā ab eterno fuisse fm̄ aliquā sui entita tē realiter differentē ab ipo deo.

P. istō pos sibile obiectuū qđ isti de sc̄do modo dicendi ponūt. vel dicere maiorez entitatē q̄ essentia materie. v̄l minorē. v̄l eq̄lein. Si maiorez tūc minus p̄supponeret generatio q̄ creatio. Si minorez tūc essentia materie n̄ esset pura potētia. Si equalē. tūc creatio n̄ esset maḡ de nī hilo q̄ ipa generatio. q̄ oīa sunt absurdā & im possibilia.

Ad prāmū igit̄ de primo modo dicēdi nego & sequētiā. Ad p̄batōez dicēdū. q̄ essentia diuīa ab eterno fuit exēplar creatu raz. nō q̄ tūc essent. s̄ q̄ in c̄pē fieret.

Ad se

Contra se cundū mō dū dicēdī.

Solutio rationū p modo dicē di henrici Ekl. 2.

cundū dīcēdū q̄ h̄ argumētū n̄ maḡ ocludit de essentia rez q̄ d̄ existētia. q̄ de⁹ t̄ ab eterno t̄ i tpe eq̄ pfecte cognoscit existētias rez sicut essentias. Ad formā tñ argumēti dicendū q̄ de⁹ ab eterno cognouit essentias rez. nō q̄ tūc essent. s̄ q̄ p̄ sui potētia in tpe dū sibi placeret fieri possent. Ad tertīū nego ḱsequētā. q̄ quis illud qđ de⁹ cognouit de creaturis est creatibile. tñ nec illud fuit ab eterno. nec dīuia essentia erat creabil. S̄ sufficit q̄ dīuia essentia talia cōprehēdat virtualiter ad h̄ q̄ ipē de⁹ talia distincte cognoscat. cū em̄ de⁹ pfecte cognoscit essentia suā. tūc pfecte cognoscit om̄e creabile p̄tētū virtualiter i sua essentia. Ad

Ad. 4. quartū dīcēdū. q̄ de⁹ nō cognouit creaturas ab eterno esse creabiles t̄ possibiles fieri. potētia passiua se tenente ex pte creature. s̄ coguit eas esse possibiles potētia actiua iē tenente ex pte creatoris seu suhpi. Et ideo creatura ab eterno extra dēū nō habuit aliqđ esse reale. n̄ p̄ ḱsequēs aliqđ relatio reali fuit ab eterno iter essentia rei create t̄ intellectū dīuini cognoſcentē hm̄oi essentia esse possibilē fieri. Ad

Ad. 5. quintū nego minore. Ad pbatōez dīcēdū q̄ nō est sile. q̄ dato q̄ rosa n̄ existat actu. est m̄ i suis causis naturalib⁹ t̄ p̄pinqs. Etiā est i potētia passiua materie q̄ est vna de causis in trinsec⁹ rei naturali. Ad sextū dīcēdū vt superi⁹ patuit creature ab eterno habuerūt esse viuū i essentia creatoris. Alias inuenit sic. posset etiā dici q̄ aug⁹ ibi loquit̄ de cognitōe nr̄a. t̄ n̄ de cognitōe dei. quā nullū eē creature p̄t pcedere. cū dei cognitio sit simpliciter eterna. Ad primū de scđo modo dicendi nego minore. Ad primā pbatōez dīcēdū q̄ illud v̄bū auic̄. est intelligēdū d̄ his q̄ incipiūt eē i tpe p̄ motū t̄ trāsimuratōez & rute agētis naturalis. Ad scđaz pbatōez nego ḱseq̄ntiā q̄ nulla impotētia ex h̄ apparat i agēte. q̄ nō facit illud qđ effec⁹ fāctū esse non patit. Un lapis ab eterno possibilis fuit creari. eo q̄ de⁹ ab eterno potuit eū creare. Posse em̄ creari ē ppter posse creare t̄ n̄ ecōuerso. cū potētia p̄us dicat de potētia actiua q̄ passiua. vt patet. v. methaphi. Et licet isto mō possibilitat̄ creature causa sit potētia creatoris. impossibilitatis tñ entis phibiti nō oportet assignare alia causā q̄ ipazmet repugnatiā terminoz. Ad scđm nego ḱseq̄ntiā. q̄ quis ens creabile ab eterno min⁹ fuerit n̄ ens q̄ ens phibitū in h̄ q̄ sibi cōpetebat negatio repugnatiē ad posse p̄duci. ex h̄ tñ n̄ optebat ipm creabile ab eterno fuisse fm̄ aliquā sui potētia passiua seu s̄b

iectiuā. s̄ ad h̄ sufficiebat p̄tinētia & virtualis q̄ p̄tinebat i potētia actiua creatoris. **Ad. 3.** cū dīcēdū q̄ potētia q̄ cū actu diuidit ens re ale v̄l̄ ē potētia s̄biectua v̄l̄ ē potētia obiectua talq̄ realiter fūdat i s̄biectua. s̄ cū creata vt extra creatorē p̄cipit d̄r fuisse in potētia ab eterno. tal̄ potētia nec ē s̄biectua nec ē potētia obiectua q̄ īmediate fūdet i s̄biectua. s̄ ē me re obiectua. q̄ n̄ ē alterz diuidētū ipm ens re ale. Et iō qđ sic ē ē potētia n̄ optet esse ens re ale. **Ad. 4.** Ad q̄tū nego minorē. ad pbatōez dō q̄ relatioes reales scđi modi. vt apparet. v. methaphi. n̄ fūdant quocūq̄ i potētis. s̄ v̄l̄ fūdant i actōe t̄ passiōe. v̄l̄ i potētia v̄t p̄ ipaz eliciata est actio t̄ illata ipa passiō. S̄ ab eterno nec fuit actō neq̄ passiō. ḡ t̄c̄. Ad q̄tū dō sic etiā alias dīxi q̄ cōmutata p̄portio vñiū saliter t̄ grā forme n̄ tenet nūl̄ i terminis q̄tū tatiūs. Poss̄ ec̄ tota illa deductio p̄cedi d̄ possibili potētia s̄biectua. nō aut̄ d̄ possibili potētia obiectua. q̄ res ponit i solo eē cognitōe t̄ nō reali. Scđa scđo. s. quō creata ab eterno fuit possibilē n̄ potētia i trinseca s̄ extri seca. patet p̄ iā dicta. iō trāseō causa breuirat̄

Scđa cōclūsio.

Ad. 5.

Articulus secundus.

Inquisitō prima.

Quātū ad secundū

articulū duo vidēda sunt. Primo qđ sint ratōes seminales. Secundo q̄liter res p̄ducte seu forme rez p̄ductaz dicunt̄ p̄esse i suis causis naturalib⁹ ante sui p̄ductōez fm̄ huūsmodi rōes seminales. Quo ad primū dicō q̄rōnes seminales sunt q̄daž habilitates seu aptitudines a deo indite reb⁹ naturalib⁹. ex quib⁹ res naturales sunt apte nate causa re naturales effect⁹ fm̄ suas potētias actiuaes t̄ passiuaes. Tanta em̄ est imbecillitas rez naturaliū q̄ sine hm̄oi habilitatib⁹ seu aptitudib⁹ effect⁹ suos p̄ducere nō possunt. dato etiā q̄ habeat & rutes suas actiuaes t̄ passiuaes. Nō em̄ germinauit terra herbā virētē ante q̄ de⁹ tercia die hm̄oi habilitates q̄ sunt rōes seminales sibi ididit. cū dīxit. germiuet terra herbā virētē habētē semē t̄c̄. Et eodē mō de volatilib⁹ t̄ aq̄tilib⁹ q̄nta die. t̄ hoib⁹ t̄ ceter⁹ aia lib⁹ sexta die. nō videt̄ igit̄ aliō eē rōes seminales nisi ordo qđā l̄hitudo actiuaoz ad passiua t̄ ecōuerso fm̄ q̄ dīuia bñdictōe p̄ncipia passiua debite t̄ ordinate s̄bdita sūt actiuis. Un fm̄ aresto. ad rez generatōez n̄ sufficiūt̄ duo p̄ncipia. s. materia t̄ forma. sed nccario requiri p̄ ipa p̄uatio. Propter qđ aresto. rep̄hēdit plato. i. phi. eo q̄ despxisset p̄uatōez. s̄c ec fm̄

Solutio
ad secūdū
modū.

Ad. 1.
Scđaz p
bationē.

Ad. 2.

modū nego ḱseq̄ntiā. q̄ quis ens creabile ab eterno min⁹ fuerit n̄ ens q̄ ens phibitū in h̄ q̄ sibi cōpetebat negatio repugnatiē ad posse p̄duci. ex h̄ tñ n̄ optebat ipm creabile ab eterno fuisse fm̄ aliquā sui potētia passiua seu s̄b

angusti. tria sunt oīm rez naturaliū pñcipia scilicet materia forma et rōes seminales. Un meli⁹ exprimit illud tertium rez principium per augustinū qz p arestotelē. Quā pñatio fm arestotele est caretia forme cū aptitudine ad eaꝝ. ita qz pñatio p se dicit carentia. et solū ex pñtienti dicit aptitudinē. Ratio vero seminalis eōverso p se dicit aptitudinē. si aut̄ dicit carētiā h̄ est ex pñseqnē. Lūz igit̄ aptitudo magis sit te rōne pñcipij qz caretia. ideo tc. Est etiā illa assignatio pñcipioꝝ facta p augustinū vniuersaliōz. qz pñatio ut pñatio se tenet em ex pñcipij passiui. s̄z rōes seminales se tenet cū pñcipijs actiuis et passiuis. Ergo sententia augustini nō solū ē pñgrētior. vix etiā est cōplerior qz sit sñja arestotelē. Quod ad secūdū dico qz forma nō pñst fm hñmō rōnes seminales. ita qz aliqua entitas ip̄i⁹ forme pñst i materia ente sui pñductōz. Nihil em dicit effect⁹ pñducibilis in sua causa materiali nisi materia ut apta nata est trāsimutari actōe naturali ad h̄ qz actu fiat in ipa talis effect⁹. sicut etiā effect⁹ pñducibilis i sua causa efficiētē nō dicit aliud qz ipm efficiētē ut potēs est talē effectū ponere i esse. P. sicut tota entitas mātere est potētia. qz ipa substantia p posse ut patet in de substatiā orbis. sic tota entitas forme est aci⁹. igit̄ si forma ante ipsi⁹ actualē pñductionē fm aliquā suā entitatē distinguitur a materia pñset in materia. tunc esset actu ante qz esset actu. qd̄ est contradictionē. P. cu oīs entitas forme det esse formale ei in quo est. ergo materia haberet esse actu p formā ante ipsi⁹ generationē. qd̄ est impossibile. cu forma fm qd̄ dat esse substatiālē māterie sit termin⁹ ipsi⁹ generatōnis. P. tunc subiectū genera tōnis nō esset pura māteria. s. ipm hyle. qd̄ ē altra pñm pñmo de generatōne. P. si forma pñxisteret fm aliquā sui entitatē realiter distinguitur a materia. cu forma sit indiuisibilis oportet qz fm totā essentiā pñxisteret. sed tota essentia forme nō potest esse in aliquo nūlēt ei esse fm illā formā. quia vt ait cōmentator. vii. metaphys. essentia nō potest separari a suo esse. ergo in acre siue in materia aeris esset vere ignis anteqz ex acre generaret ignis.

Jacob⁹ de

viterbio. iij

qlibet. q.i.

Sz etrarium istius conclusionis tenent quidam doctores dicentes. qz sicut forma in actu ponit numerum cum materia. ita qz ma teria et forma in actu sunt due res ex quibus constituitur cōpositū in actu. sic forma in po tentia ponit numerū cū materia. ita qz sūt due res ex quibꝝ pñstituit cōpositū in potentia.

Et addunt isti qz tota forma fm rem vt ha bet esse in potentia dicitur sup̄pisus exordiūz. It̄ stud etiā tñmet alexā der. iij. qli bet. q. vlti. Ut educenda est in actu. et propter huiusmo di inchoationē forma dicitur pñxistere i ma teria ante generationē. Multa alia valde dubia ponit iste doctor simul cū his dictis. Hec tamē magis sunt ad pñsens proposituz. Predicta autē pñbat primo per cōmenta torēm qui. viii. metaphys. ait. Est igit̄ ali qd̄ vñ qd̄ primo est in potētia. et postea trāfertur de potentia ad actu. translatio em̄ non largitur ei multitudinē sed perfectionē in esse Ex quo manifeste apparet ut dicunt qz nō ac quiritur aliqua noua res. sed solū nouus mo dus essendi. Et ideo sicut post trāsimutatōz in cōposito sunt due res. s. materia et forma. ita etante transmutationē. P. actus et potētia cum diuidat qdlibet genūs et quālibet spe cie entis. oportet qz sint in eodez genere et i eadē specie. h̄ autē esse nō posset nisi forma in actu et in potentia essent eadem res cum iden titas speciei sumatur ab identitate forme. a qua vñumquodqz sortitur speciem. ergo tc. P. medium cōmunicat naturaliter cū ex tremis. ergo sicut albedo in actu et omnimo da negatio albedinis differunt a materia. sic albedo in potentia que est mediū inter ea est aliud a materia. P. si sola materia pñxiste ret. cum essentia forme sit alia ab essentia ma terie. ipsa forma cum res generatur ex nihilo crearetur. P. ad idem posset argui sic. En tis ad non chs non potest esse realis ordo. vt habitudo. siue realis relatio. quia relatio rea lis necessario requirit extrema realia. sed ma terie ad formam in potētia existentem est ha bitudo siue relatio realis. igit̄ forma ut est in potentia necessario dicit aliquā entitatem realem. P. appetitus realis non potest esse ad illud qd̄ formaliter nihil est. sed materia haberet appetitum realem ad formam que est in potētia. quia materia appetit formam ve feminā masculū et turpe bonū. ut dicitur primo phisicoz. Sed quia isti videntur incidere in errorem anaxagore qui nihil posuit esse sincerum. quia omnia posuit in omni bus. ideo omnia p philosophū adducta primo phisicoz. cōtra anaxagoram possunt ad duci etiā contra istos. Nodus etiā istius positionis non valet. Quia quāvis forma i actu differat a materia. non tamē forma in potētia. quia actu est qz distinguit. igit̄ forma i actu vt distinguit a materia qz ē ens i potētia. Imo est ipa potētia. Potētia aut̄ ut potētia nō

2

4

5

6

Cōtra Ja cobū.

2 distinguiſ a potētia. Et ideo forma in potētia nō potest esse diſtincta a materia. *S*i cū actū cū actu vt actus est nō ɔſtituit aliqđ cōpositū. ſic potētia cū potētia nō potest ɔſti tuere cōpositū. *D*icitur ſorme ſi pcedet, ret generationem exiſtēs diſtincta a materia. aut eſſet maioriſ entitatis qđ materia. aut minoris. aut equalis. Deducaſ ſicut in pcedenti articulo deductū eſt. *S*i p generationē ſolū mod⁹ acquireret t̄ hō rea. tuc generatio nō eſſet realis ſz modalis. *A*d primū dicēdum qđ p tanto dicū trāſmutatio materie nō largiri multitudinē ſz perfectōe in eſſe. qz perfeſtio quā p trāſmutationē acquirit ipa materia facit vñū cū materia. vñ accidēt aliter ſicut in trāſmutatōe ſubſtātiali. ita qđ ex tali pfectōe t̄ materia resultat vna eſſentia. *A*d ſecundū dicendū qđ ens exiſtēs in pura potētia nec eſt in genere nec in ſpecie actu. cū enim vñūqđqz ſit in genere p ſuā entitatē. ideo ſic ens in pura potētia nō habet entitatē ſz poſſibile eſt ipm qñqz habere entitatē. ſic nō eſt in ſpecie ſz poſſet quan doqz eſſe in ſpecie. *A*d terciū dicendū qđ p omnimodā albedinis negationē vñ intelligis ens prohibitū. puta qđ nullā habet entitatē albedinis. nec poſſibile ē ſpam aliquā vñqz habere albedinē quacunqz virtute. t̄ tūc albedo in potentia nō eſt mediūm partipans talia extrema. qz poſſibile n̄ hil partipat de imposſibili. vñ intelligis negationē omis entitatis realis ipſi⁹ albedinis. t̄ tunc albedo ſeu albū in potētia nō eſt mediūm inter p̄dicta. ſed eſt ipm alterū extreiu⁹. quia vt ſic dicit omnimodā negationē albedinis. Nā vt in potentia pura eſt ad albedinem. nihil tūc habet de albedine. *A*d quartū dicendū qđ vt patet. vñ. methaphi. ſorma nō ſit ſz totū cōpositū ſit ex materia et forma t̄ ideo nō oportet querere ex quo ſiat ſorma. cū ipa nō ſiat per ſe. ſz ſolū p accidēs. ſ. ad factiōnē toti⁹. igit ſufficit assignare illud ex quo p ſe ſit ipm totū. ad hoc qđ vitez creatio. Et iā iſta ratio eſt ɔtra iſtos. qz ille mod⁹ acciden talis ſm quē dicū ſormā terminare genera tionē non pſuit. nec ſm ſe. nec ſm aliquid ſuī. Et ideo ſi ſorma argumēti valeret. tūc ſaltem ille mod⁹ crearet. *A*d quintū dicendū. qđ illa habitudo materie ad ſormā que eſt in po tentia nō eſt relatio realis actu ſz aptitudine. Et ideo nō oportet qđ actu habeat terminū re alem. ſed ſufficit talē terminū eſſe in ſuis cau ſis abſqz reali diſtinctione ſuī ab hmōi cau ſis.

Solutio.

Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5

ſis. cū aūt tal' termin⁹. ſ. ipa ſormā ſm p̄am ſuā entitatē diſtincta ſuis cauſis poneſt in eſ ſe p̄po. tūc etiā talis relatio quā termiat erit actualis. qz actualiter terminat. *A*d ſextū *A*d.6. dicendū nego maiore. qz agens agit ppter fi nem nō acquiſitū. qz habitib⁹ pſentib⁹. ceſſat mor⁹. ſz mouet t̄ agit ppter finē acquirendū qui ipſe formaliter nō eſt. t̄ tñ appetit ab age te. *V*el dicendū qđ quāuis ſorma quā appetit materia in ſe t̄ formaliter nihil ſit. eſt ta men aliquid diſpoſitiue. puta in ſuis diſpoſitionib⁹ que ſunt in materia inclinatē eā ad appetendum ſormā ad quā disponunt.

Articulus
certius.
Prima co cluſio.

Scda cō cluſio.

Articulus
quart⁹.
Prima co cluſio

Quātuſ ad terciū

principale pono duas ɔcluſiones. Prima eſt qđ corp⁹ eue nō pſuit in coſta ade ſm potētiam naturalē. Quia illud nō eſt in aliq ſm potētia naturalē. qđ nō eſt in eo ſm rationē ſeminalē. ſed corp⁹ eue nō pſuit in coſta ade ſm rationē ſeminalē. ergo t̄c. maior et minor patet ex pcedētib⁹. Secunda ɔcluſio eſt qđ corp⁹ eue pſuit i coſta ade ſm potētia obedientiale. Qz quicqđ virtute diuina ſuit de aliq re materiali. qđ virtute naturalis agentis fieri nequaqz poſuit. h̄ pſuit i illa re materiali ſal tē ſm potētia obedientiale. ſz corp⁹ eue v̄tute diuina ſuit factū d̄ coſta ade t̄ nulla natura li v̄tute h̄ poſterat fieri. ḡ t̄c. Eſt tñ hic ad uertendū qđ ſi qñqz inueni in dictis beati au gustini. illd corp⁹ pſuiffe i coſta ade ſm rōem ſeminalē. tūc ibi accipiſt rō ſeminalis imp̄pe.

Quātuſ ad quartū

principale pono duas ɔcluſiones. Prima eſt qđ de⁹ p̄t d̄ re corpali pua facere corp⁹ magnū ſi nerarefactōe t̄ ſine noue materie additōe. qz n̄ appetet maior difficultas in iſto qđ creare qđcūqz corp⁹ d̄ nihilō. ſz iſtud p̄t de⁹. vt declaratū c̄lup⁹. diſt. i. q. i. ḡ t̄c. P. iſta eſt exp̄ſia ſinu hugonis. i. lib. d̄ ſacramētis. pte. vi. c. vlti. vbi ponit q̄tuoqz ſol⁹ de⁹ p̄t t̄ nulla crea tura. Quoqz p̄mū ē. qđ de⁹ p̄t aliqđ facere de ni hilo. Scdm ē qđ de⁹ p̄t aliqđ ɔuertere i nihil. Terciū ē qđ de⁹ p̄t d̄ puo facere magnū eo n̄ ra refacto nec aliqđ addito. Quartū qđ deus p̄t de magno facere pnu eo n̄ ɔdeſato t̄ nullo inde ſbtracto. ſz iſtud eſt doctor cōis in ſu ma pte p̄ma. q. xcij. arti. iij. in ſolutōe primi argumēti. vbi ſic ait. Quidā dicunt p̄ multi plicatōe ſomerie abſqz alteri⁹ additōe ſorma tū ſuiffe corp⁹ m̄lieris. ſ. eue ad modū qđ deus

Opio tho me.

Cōfirmat

2.

S Thomā
et seqces eius

quinq; panes multiplicauit. sed hoc est omni
no impossibile. qz multiplicatio pdicta aut ac-
cidie fm transmutatione substantie ipsi⁹ materie
aut fm transmutatione dimensionū ei⁹. Non
fm transmutatione substantie ipsi⁹ materie.
tū quia materia in se considerata est omnino in-
transmutabilis. ut pote existēs in potētia et ha-
bens solū ratione subiecti. Et ideo nullo mo-
do potest multiplicatio materie intelligi ea/
dem materia manēte absq; additōne. nisi per
hoc qz maiores accipiat dimensiones. hoc autē
est rarefieri. vt dicit phs. iij. phisicoz. Dice-
re ergo materiā multiplicari absq; rarefactio-
ne. est ponere tradictoria. s. diffinitione absq;
qz diffinito. Unde cū nō appareat rarefactio
in talib; multiplicatōnib; necesse est ponere
additionē materie. Nec sunt verba istius do-
ctoris fideliter recitata. Et istud affirmant
aliqui sequentes istū doctorē sic. Impossibile
est totū equari parti. qz omne totū est maius
sua parte. sed costa ade equabat fm materiaz
alicui parti corporis eue. ergo non equabit fm
materiam toti corpori ipsi⁹ eue. ¶ P. de⁹ nō
potest facere corpus mixtū sine materia. ergo
pari ratione nō potuit facere tm corp⁹ sine tā
ta materia. ¶ P. isto modo ex materia que ē
in grano milij posset fieri totū mundū. qd est
incōuenies vt isti dicūt. ¶ S; ista ptra pdi-
ctā pclusionē nō pcludūt. Quia de⁹ sua actō
ne potest imediate pducere essentiā materie.
et per sequens tanq; plenū habens dominū
sup ipsa essentia materie pt quā uiscūq; modi
cam materiā informare līne rarefactōne quā
uiscūq; magna quātitate. ¶ P. quādo aliq
sunt omnino indifferētia. tūc ab eo qui habet
plenū dominū sup ea equalis quātitas pt i
utruq; induci salua similitudine in raritate et
densitate. sed materia que est sub grano milij
et materia maioris montis toti⁹ mudi pside/
rate fm suā essentiā sunt omnino indifferentes.
cū in pūra potentia nulla discernat differen-
tia seu distinctio. vt patet. iij. methaphi. act⁹
em est qui distinguit. vt dicit. iij. de aia. ergo
per potentia dei salua similitudine raritatis et
densitatis pt quātitas illi⁹ montis induci in
materiā grani milij. ¶ P. actiones diuerse p
essentiā possunt diuina virtute abinuicē separari.
sz extēsio et rarefactio eiusdē materie sunt diu
se actiones essentialiter et realiter differētes. g si
ne rarefactōne poterit de⁹ ipaz materiā extēdere
Lui⁹ oppositū assūmit iste doctor i sua pba-
tione. Maior patet. pbatis minoris. qz essen-
tialis ratio actionū lūmit à terminis. vt pat-

et v. phisi. S; terminū extēsionis qz ex pno
fit magnū est i pdicamēto qz titatis. et terminū
rarefactōis qz de denso sit raz est i pdicamēto
qz titatis. ¶ Et pfirmat. qz pvi⁹ virtute diuina
pt separari a posteriori. sz qz titas est pōr qz titati-
te. g extēsio v'l augmētatio eiusdē materie qz
terminat ad qz titatē. pt virtute diuina separari a
rarefactōe qz terminat ad qz titatē. ¶ His pre-
missis r̄ndendū est rationib; istoz doctoruz

¶ Ad prūmū igit dico qz istud sit fm transmu-
tationē dimensionū materie. Ad pbatis cū
dicit qz eadē materiā esse sb maiorib; dimēsi-
onib; erarefieri. dicēdo qz licet istud sit verū
loq; ndō d actōe agentis naturalē qd i eadē ma-
teriā n̄ pt inducere maiore extēsionē nisi indu-
cendo maiore rarefactōe. tñ n̄ est vez loq;
do de actōe diuina qz de pt in eadē materiā in-
ducere maiore qz titatē v'l extēsionē nō indu-
cēdo maiore rarefactōe. Nec ex h ponit dis-
finitio sine diffinito. qz cū phs dicit eadē ma-
teriā habere maiore extēsionē est rarefieri. ipē
ibi describit rarefieri i ordine ad actōe agentis
naturalē. et iō n̄ est ad ppositū. Etiā iste do-
ctor assumit vnu dubiu in h qz dicit materiā
intrāsimutabilē esse fm se. qz ve sic habet rōez
sbiecti. totū em p oppositū debet dici. qz ma-
teria vt haber rōez sbiecti. sic ē ppetrāsimuta-
bil. vt sic em eadē manēs trāsimutat d vno d/
rioz i altez. vt patet. i. phisi. ¶ Ad secūm ne-
go in hōre. qz materie fm se nec cōuenit qz sit
eqzis v'l ineqzis. h em pprīq; est qz titatis. et iō
n̄ cōuenit materiē nisi fm qd ē quāta. Et qz p
potētia dei i eadē materiā pt eē successiue alia
et alia qz titas. et alia et alia extēsio. iō materiā
ptis pt esse eqzis materiē toti⁹. si in hmōi ma-
teriā in q nūc est qz titas ptis. postea virtute
diuina inducit qz titas toti⁹. Elias sic inueni-
tur. Ad secūdū nego minorē. qz sicut pbatis
est supra. deus pt materiā informatā minorē
qz titate subiūcere maiorī quātitati absq; rare-
factione. ideo p dei potētia fieri potuit vt p
corporis ade equaret fm materiā toti corpori
ipsi⁹ eue. ¶ Ad tertū nego psequentiā. facit
em de⁹ tm corp⁹ quantā inducit qz titatē i ma-
teriā diuine factōne subiectā. ¶ Ad quartū
dicēdo psequentiā loq; ndō d potētia dei. qz ea po-
tentia qz pt mūdū facere de nihilō. etiā pt mū-
dū facere de vno milij grano. ¶ Est etiā qdā
opinio qz altez tenet extremū dices. qz virtute
agētis naturalis pt fieri in eadē materiā ma-
ior qz titas etiā manente equali rarefactione.
Qd probant sic. Ponūt enim qz minimum
ignis corrupas in aerē. tūc vt dicūt corrupis ē

Cōfirmat

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Alia opio

minimum aeris. Tunc scđo ponūt qđ illud minimum aeris corruptat in ignem. tunc vt dicit ex eo generant de cē minima ignis. qđ sicut ex uno pugillo aeris fuit decem ignis. sic ex uno minimo aeris fuit decē minimum ignis. et sic de primo ad ultimum ex uno minimum ignis facta sunt decē quoqđ qđlibet est tm qđtū erat primū minimum ignis. qđ nō est dare min⁹ minimum. Et p idē pbant qđ primū minimum ignis non potuit corrūpi in min⁹ qđ in minimum aeri. qđ si dāt oppositū tūc est dare min⁹ minimum.

Cōtra eā.

Solutio
rationis.

Sz nec istud valet. qđ ang⁹. x. sup gen. loquens de potēcia naturalis agētis cōtra terql̄lianum sic ait. Quid aut̄ absurd⁹ qđ putare massam cuiuspiā metalli ex aliq̄ sui pte cresce re possemī de crescat i altera. vel augeri latitudine nisi grossitudie minuat. aut vllū esse corpus manet in nature sue qđtitate qđ vndiqz cre scat nisi rarescat r̄c. **A**d rationē eoz dicendū qđ intelligēdo p minimum ignis v̄l p minimum aeris illud qđ est tātē qđtitatis qđ separātū a suo toto retinet nomē t speciē sui toti⁹. est tñ ita modicū qđ si min⁹ fieret imēdiate cornū peret. tūc falsū assumūt cū dicit. qđ ex minimum ignis corrupto generaēt minimum aeris. qđ ille aer qđ generaēt ex minimum ignis nō est tātē qđtitatis qđ possit perse in specie aeris subsistere. qđtitas em ei⁹ est subdecupla. ad qđtitatē minimum ignis p corrupti. vñ solū habet esse pūt alteri aeri cōungit. Et cū dicit qđ nō est dare min⁹ minimum. Dico qđ licet nō possit minus minimum dari quoqđ vtrūqz p se possit subsistere tñ minimum potēti p se subsistere p̄t dari min⁹ nō potēs p se subsistere. Sicut em in augmēto p prie dīcto etiā minima ps aucti ē aucta. vt dicit p̄mo de generatōe. qđ vtrqz vez ē lo quēdo de partib⁹ qđ dicunt p̄es formales. in quib⁹. l. se patis a suis totis p̄t manere formam toti⁹. Et tñ illud additū quo minima ps aucti augeat est min⁹ illa minima pte. qđ est ps materialis qđ nō possit ī se seruare formam et speciē pristinā si separeat a toto. **N**o, aut̄ sit min⁹ illa minima pte patet. qđ alias totū auctū esset in duplo magis qđ fuerat anteqđ au geret. cui⁹ oppositū videm⁹ ad sensum. Sic etiā in pposito poterim⁹ dare min⁹ minimum. Dato igit qđ ille aer qđ genit⁹ est ex minimum ignis corruptat t̄tē generatē ibi ignis. tūc no generabunt de cē minima ignis. sicut isti volebant cōcludere. s̄z tantū vñ minimum ignis.

Secunda
cōclusio

Secunda cōclusio est qđ nō solū deus facere potuit. vez etiā de facto formauit corp⁹. Eue de costa Ade sine additione alicui⁹ materie.

Quia detur oppositū. nūc corp⁹ eue magis p̄ pte t vere dīct̄ formatū de illa alia materia qđ de ipa costa. Falsitas cōsequentis patet. qđ sacra scriptura dicit illud corpus formatum de costa. t nō facit mētionē de aliqua alia materia. patet etiā p̄sequētia. qđ res ex diuersis cōposita nomē capit ab eo qđ magis abundat in hīmōi cōpositione. vt paret p̄mo phisicoz. Sz si excessus magnitudinis corporis Eue respectu illius coste fuisse ratione additē materie. tūc materia addita multo maior fuisse ipsa costa. quia tantū illa materia exce deret costam. quantū corpus Eue in magnitudine excessit ipsam costam. Nam tantum corpus Eue excederet costam quantū de illa materia adderet super eam. **E**t ista cōclusio est expresse de intentione Hugonis de sacramētis libro sexto capitulo penultimo. vbi sic ait. Porro qđ de costa viri corpus mulieris factum dicitur. ita intelligendum est. vt dīsola ipsius coste substātia sine omni extrinseco addito per diuinam potentiam in semetipsa multiplicata idem corpus factum credatur. **I**sta etiā est intentio magistri. sicut patet hic in littera. **F**orte dicetur qđ predicta costa vel fuit superflua in Adam vel necessaria. Non potest dari p̄mū. quia deus t natura nihil faciunt frustra. vt dicitur primo de celo t mūdo. Si fuit necessaria. tunc non debuit aufferti ab eo. quia per ablationem eius qđ est necessarium alicui diminuitur eius pfectio. adqm vero debuit esse perfectus homo ergo r̄c. **D**icendum qđ sicut semen est superfluum respectu in diuidui. est tamen necessarium respectu speciei. sic ista costa fuit quantum ad diuiduū suppositum ade superflua. sed pro mulieria formatione. t per cōsequens pro speciei conseruatiōne non fuit superflua. sed fuit quodāmodo necessaria. Et quia deus est uniuersale agens non solum respiciēs in diuidui productionem. sed etiā speciei cōseruationem. ideo decuit ipsum cum viro p̄ducere illud dī quo mulierem formare voluit. vt etiam vir et mulier amicitie signum acciperent ex eorum corporali formatione qua mulier descendit a viro. **A**d argumentū principale dicendum ad maiore. qđ per agens naturale non potest fieri aliquid ex aliquo. nisi qđ est in eo sūmī potentia naturalem. sed sicut iam dictum est tale corpus non fuit in costa potentia naturali. sed obedientiali.

Instantia

Solutio

Ad princi pale argu.

Quent Queri
plura Postq̄ magister tracta
uit de hominis ad esse produ
ctione. in ista decimanona distinctione deter
minat de hominis in esse cōseruatione. Et di
uiditur in duas partes. Quia primo tractat
de his quae spectant ad perfectionē individui
puta de primorū parentū immortalitate. Se
cundo de his quae spectant ad cōseruationē spe
ciei puta de generationis secunditate dis. xx.
ibi. Post hec cōsiderandum tē. Prima in du
as. quia primo tractat de immortalitate ho
minis quā habuit in statu innocentie. Secū
do de immortalitate quā habebit in statu glo
rie. ibi. De hac vero. Prima in tres. Nā pri
mo p̄mitit ea que ad p̄señs sunt dicēda. Se
cundo tractat de p̄dictē immortalitatis potētia
Et tertio de eiusdē immortalitatis causa. Se
cūda ibi. Prim⁹ igit⁹ homo. Tercia ibi. So
let hic queri. Et hec ī duas. Quia p̄mo ostē
dit q̄ in statu innocentie causa immortalitat̄ hu
mane erat fruct⁹ ligni vite. Secūdo inquirit
vtrū sine illo fructu hō potuisset semp viue
re. ibi. H̄z adhuc q̄rit. Et hec est sūta isti⁹
distinctiōis i generali. circa quā q̄ro i speciali

Trum prim⁹ homo ex virtute crea
tionis diuine acceperit esse immorta
le. Et vides q̄ non. quia om̄e cōpo
situm ex contrarijs necessario est corruptibile
et per p̄sequens mortale si est res viua. sed pri
mus hō fuit cōposit⁹ ex contrarijs. ḡ tē. ma
ior patet i lib. de generatōe et i multis alijs locis
natural' p̄fie. minor silr pat̄. q̄ i cōplexione
p̄mi hōis fuerūt qualitates elemētorū q̄ sunt
contrarie. **L**ōtra. sapientie. i. dicit. De⁹ crea
uit hōs inextimabilē et ad imaginē simi
litudis sue fecit illū. iuidia aut̄ dyaboli mors
introdūit i orbē terrar. **H**ic q̄t̄q̄oꝝ sunt vi
denda. **P**rimo q̄d sit creatio. **S**ecūdo
vt̄ aia istellectiuā p̄ducat p̄ sola creationē.
Tercio vt̄ secūda agentia coopent deo in
aliq̄ rex p̄ductōne. Et q̄to vt̄ prim⁹ hō
semp̄ immortalis fuisset. dato q̄ i statu innocē
tie i q̄ de⁹ eu creauit stabil' p̄māt̄set.

Quātum ad prīmū
esse distinguendum d̄ creatione que dicitur
actio. et de creatōne q̄ passio dicit. et q̄uo crea
tio p̄ accipi p̄ actōe imanētei create. et q̄uo p̄
actōe trālente. H̄z q̄r̄ ista intēdo tractare infe
ri⁹ circa distinctionēs decimā septimā. iō ad p̄

sens q̄tū ad istū p̄mū articulū p̄cise d̄ duob⁹
inqrā. **P**rimo. s. vt̄ creatio sit aliqd i ipa cre
atura. Scđo qd̄ sit. Et fin h̄z ponā duas cō
clusiōes. **P**rima ē q̄ creatio vt̄ ēi creature
ē aliqd reale. q̄ illud cui⁹ termin⁹ ē real' opor
tet q̄ ut aliqd reale. s; p se termin⁹ ipi⁹ creatō
mis ē ens reale puta ipia creature. **P**. actio
trālēs ab agēte reali ē aliqd reale. s; creatio ē
h̄mōi. q̄r̄ p̄ creatōez de⁹ p̄stituit aliqd extra se

Dom̄e p̄ductū reale p̄supponit p̄ductōez
realē. s; creatā cui⁹ p̄ductio ē ipa creatio est p̄
ductū reale. ḡ tē. **H**z i stud est qdā opio
q̄ dicit q̄ creatio nihil ponit realiter in creatā
Probatōes isti⁹ opinionis n̄ vidi. Poterāt
tn̄ ponētes illā opinionē mouere isti⁹ motiūis
Or si creatio eset aliqd reale i creatā. tūc ipsa
creatō eset creatā. c̄ntia pat̄. Probo falsitatē
p̄sequit̄. q̄r̄ cū ois creatā creet si ipa creatō eset
creata tūc et ipa creatō crearet. q̄lic creatōis es
et creatio. et h̄ i infinitū. **G** p̄. om̄e qd̄ ēi crea
tur̄ v̄l est sba. v̄l accidēs. s; creatō n̄ est sba.
cū nec sit materia nec forma nec cōpositū. i q̄
sufficiēter diuīd̄ sba. vt̄ patet. i. de aia. Nec
ē accidēs. q̄r̄ oē accidēs p̄supponit ḡ s. si creatō
poneret aliqd i creatā. h̄ marie v̄lderet esse re
latio creature ad creatorē. s; h̄ n̄. q̄r̄ qd̄ iū ma
net creatā. tā diu fundat h̄mōi relatōez. et sic
seqret q̄ creatā semp̄ crearet qd̄ iū maneret in
creato esse. qd̄ ēi p̄possibile. **G**z ista n̄ p̄clu
dūt. igit ad p̄mū dō. q̄ p̄sequis n̄ est falsum.
Ad p̄batōez dico. q̄lic relatio refert n̄ tn̄ re
fert alia relatōe. vt̄ p̄t̄ p̄ auic̄. in metha. sua.
Si em̄ relatō referret alia relatōe. tūc vel rela
tio create ad deū n̄ eēt creatā. v̄l aliq̄ creatā n̄
referret ad deū. v̄l eset p̄cessus i infinitū q̄ oia
sba sūt. **E**ic relatō igit n̄ referret alia relatōe. sic
creatō n̄ creat alia creatōe. Stricte etiā loq̄is
do d̄ creatā in q̄tū creatā ē aliqd i se s̄bsistēs.
sic negāda ē p̄sequit̄. q̄r̄ vt̄ sic creatō n̄ est qd̄
creatū s; creatū. **A**dcōm dō. ad minorē
p̄ interemptōez. q̄r̄ creatō sba aliq̄ mō p̄ dici
sba. accidētis accidēs. **C**ll̄ pt̄ negari maior
q̄r̄ creatō ē idē qd̄ esse rei create. qd̄ qd̄ esse n̄
ē accidēs cū sit p̄ r̄ductōez i p̄dicatōto sba. n̄
tn̄ p̄p̄ recipit p̄dicatōez sba. sic p̄uct̄ n̄ ēq̄ti
tas q̄uis ēducat ad gen⁹ q̄titat̄. put̄ supi⁹ de
clarauit. **A**dcō tēciū patebit i scđa cōclusionē
immediate sequēti. **D**ico igit scđo q̄ creatio
est idē q̄ esse creature. Quia q̄uis creator p̄
ducat totā creaturā cōpositā ex esse et essentia
p̄t̄ tn̄ p̄ducit p̄ductōetori⁹ isto modo. q̄ es
se p̄ducit in essentia et essentia sub ipo esse. ita

Prima cō
clusio

2

Opinio q̄
creatio nō
sit aliqd.

z

Lōtra opi
nionem.
Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.
Scđa cō
clusio.

¶ essentia q̄s subiçit creatōi et esse terminat creationē. igit̄ creatio est ipm esse, put ipm esse pducit in essentia virtute creatoris. ¶ illud qd̄ pprie p̄cipit esse pfectō essentie p̄creatōe pducte. H̄ est realiter idē qd̄ esse. creatio ē huiusmodi. Nā in h̄ differt actio transiens ab immanente. qz est pfectio nō agētis, sed acti.

Instantia

Solutio.

- ¶ Forte dicet q̄ eadē rōe sequit̄ q̄ creatio sit pfectio ipsi⁹ esse sicut ipsi⁹ essentie. qz non minus creat ipm esse q̄ ipsa essentia. ¶ R̄ndeō q̄ nō est simile. q̄uis em̄ creek tā esse q̄ essentia, esse tñ creat vt pfectio quedā, sed essentia creat vt qd̄ pfectibile. Lū igit̄ pfectōis nō sit pfectio, s̄z pfectio ē ipsi⁹ pfectibilis. igit̄ actio transiens q̄ est creatio q̄uis sit pfectio ipsi⁹ essentie, nō tñ erit pfectio ipsi⁹ esse. ¶ illud qd̄ pprie est act⁹ entis in actu fm̄ q̄ in actu h̄ est ipm esse. creatio est hm̄oi. Nā in h̄ differt a motu. qz in motu acqrit̄ ps post partē, et in motu sic est aliqd̄ acqslitū qd̄ semp̄ restat aliqd̄ acquirendū. ideo mot⁹ est ac⁹ entis i potentia fm̄ qd̄ in potēcia, vt patet in phisi. Et cōtrario aut̄ creatio est tota simul, nec p ipaz ps post partē ipsi⁹ rei ponit̄ in esie. sed simultanee res p ipaz pfecte pductit̄. ideo p oppositū ad ipm motū creatio pprie dicit̄ act⁹ entis i actu fm̄ q̄ est i actu. ¶ Alias inuenit̄ addita talis ratio. Quia pductio simplex et instantanea ē idē realiter cū suo formaliter termino. Sz creatio est simplex pductio et instantanea. et esse rei create est formaliter termin⁹ creatōis. ergo tc. Maior patet discurrendo p singulas hm̄oi pductōes. Minor etiā patet. qz creatio n̄ est actio corporeæ: nec successiva. Q, etiā esse sit formalis termin⁹ creatōis. patet p autorē de capsis qui ait. q̄ prima rex creatarū est esse. ¶ Sz extra istā pclusionē est quedā opinio q̄ ponit̄. q̄ creatio sit idē qd̄ tota creatura. Qz in om̄i pductōe vt dicūt̄. pductio est idē realiter cū termino pductōis. sed creatio terminat ad totā creaturā. ¶ Sed quia maior isti us rationis pati videt instantiā de ipo motu igit̄ pbant isti q̄ om̄is motus sit idē realiter cū suo termino. Quia qncunqz aliqua differunt fm̄ essentias absolutas illa deus potest abinuicē separare. sed si albedo et dealbatio differunt realiter. tūc differret re absolute. ergo deus posset facere dealbationē sine albedine. et albedinē sine dealbatōe. qd̄ videt̄ tradictio n̄ implicare. ¶ P. si mot⁹ differret re absolute a forma q̄ terminat motū. tunc naturaliter p̄i⁹ esset mot⁹ cōpletus q̄ ipa forma esset cōplēta. sed hoc est impossibile. qz tunc cessante

motu adhuc forma moueret̄ ad suū cōplemetum. ¶ P. istud dicūt̄ esse intentionē cōmē 3

tatoris. qui. iij. p̄hisiōz. cōmento. viij. ait. q̄ mot⁹ vno modo accipit̄ p forma fluēte. Alio modo p fluxu forme. Primi⁹ aut̄ mod⁹ est ve

rior. Secund⁹ vero est famosior. ¶ Itē in eodē cōmento. xiiij. ait. Via in generatōib⁹

est de specie ei⁹ ad qd̄ est. ¶ Sz isti cū h̄ q̄ cō

Lōtra cā.

clusionē inhi dubia ponit̄. etiā ipaz insufficienter pbant. ¶ Primo igit̄ arguā tra p̄batōes illi⁹ maioris. Et deinde eoz motiuis tridēbo. ¶ Primo sic. Illa que sic se habent q̄ fm̄ suas pprias eoz entitates nunqz poterunt esse simul. illa nō poterūt esse idē realiter

Sz mot⁹ et termin⁹ ad quē est mot⁹ sunt huiusmodi. Maior patet. qz esse idē necessario p̄supponit esse simul. Minor silt̄ patet. qz se

cūt̄ nunqz p̄tingit̄ termin⁹ nisi p̄ficiat̄ via. sic nunqz termin⁹ mot⁹ est acqslit̄ nisi definat motus. Q, ḡ illa sint idē realiter om̄ino. quoruī vno existēte alteqz esse nō p̄t. et qz vni⁹ desitio est alteri⁹ esse positio. videt̄ eē implicatio h̄dictionis. ¶ P. ens formali⁹ successiuū differre 2

aliter ab ehte formalr̄ p̄manēte. Sz mot⁹ est ens formalr̄ et essentialr̄ successiuū et termin⁹

mot⁹ ē formalr̄ et essentialiter p̄manens. ḡ tc. ¶ P. q̄ sic se habet̄ q̄ vnū p̄e habet̄ ptes ex q̄

blis realiter cōponit̄ q̄ qd̄ ptes nūqz poterūt esse simul. alteqz vero nō habet̄ ptes. v̄l̄ si habet̄ oēs sic ptes sūt simul. illa nō p̄nt̄ esse idē realiter. Sz mot⁹ et termin⁹ mot⁹ sūt hm̄oi. ergo tc.

¶ Forte dicet q̄ ego tradicā p̄me rōi quā se ce p̄ista scđa h̄clone. Ut̄ em̄ illi⁹ rōis in h̄ stat q̄ iō creatio est idē qd̄ esse rei create. qz cē est ppri⁹ termin⁹ creatōis. ¶ R̄ndeō q̄ h̄ n̄ la est h̄dictio. qz creatio n̄ est mot⁹. habet em̄ oppositas pductōes ad motū. vt̄i tercia rōe de claraui. ¶ Ad rōeis eoz dd̄. q̄ maior sic vnuū saliter sup̄la nō ē vna. et sp̄caliter est falsa i p̄posito. qz dato q̄ pductio sit idē q̄ termin⁹. n̄ tñ est idē qd̄ termin⁹ totali. Sz est idē qd̄ termin⁹ formal. Si em̄ actio trās̄ies esset idē realiter cū ipo termino totali. tūc idē trās̄iret̄ in seipm̄ realiter. Et qz isti loquunt̄ de termino totali. iō et falsū assumūt̄. et ad p̄positū nō arguit̄.

¶ Ad primā pbatōe de motu dicēdū q̄ de

bh posset si veller facere albedinē sine dealbationē q̄ est mot⁹. cū ipē agat sine motu et transmutatōe. etiā posset facere motū dealbatōis ex quo nihil de cōpleta entitate albedinis i esse poneretur. Cum ergo solum completa albedinis entitas sit terminus dealbationis.

ideo de⁹ potest separare motū a suo termino.

Instantia

Solutio

Ad rōneis

Ad.i.

Et ex hoc patet quod ambabz pmissis processis conclusio non est falsa. quod loquendo proprie de termino de albatris quod est albedo permanens et completea. tunc non solu de potest ista separare. vero etiam naturaliter sunt simul inco possibilia. quod terminus motus nunc in esse ponit nisi motus similius omnes suas partes definat et corrumptat.

¶ Etiam maior non est universaliter vera. maxime de calido absolutis quod connotant aliquos respectus. Nam qualius figura sit entitas absoluta. cum sit quarta species qualitatis. nulla enim potencia fieri potest figura sine omni quantitate. eo quod dicat qualitatem sub habitudine ad ipsas quantitatibus.

Ad. 2. Ad secundum dicendum quod concessa sequentia sequitur non est falsum. quod naturaliter oportet quod via compleat ante terminum attingat. Ad probationem dico quod ista prioritas naturae stat cum simultate temporum et duracionis. et ideo non oportet quod motus cessante adhuc forma mouetur. quod motus nec cessat prius duratio quam terminus sit acquisitus. sed solu prius natura.

Ad. 3. Ad tertium dico quod dato quod motus sit forma fluens ex hoc non sequitur quod sit idem cum termino. sed magis sequitur oppositum. quod terminus non est forma fluens. sed forma permanens. Nec enim dictum commentatoris est ad propositum istorum. quod non dicit commentator de identitate reali et numerali sed specifica. non est autem inconveniens ut forma in completa procedens terminum. et forma completa quod est ipse terminus sint eiusdem speciei. quod perfectus et imperfectus possunt esse in eadem specie.

Alia opinio

- 1 sup terminum creatonis additum est absolute. Quod creatio est productio absolute differens a producto. ergo additum est absolute sup ipsum productum. sequentia patet. prout antecedens quantum ad ambas suas partes. quod enim sit res absolute patet. quod productio rei absolute est absolute. quod autem differat a producto patet. quod productio positio in esse cessat creatio. unde si creatio non differret a creato. tunc creatum continueret creare.

- 2 postquam esset creatum ipso esset idem res aliiter alteri creatoris quam prius. propter quod nec ipsa natura creata posset esse eadem. quod sicut illa que sunt eidem eadem sunt eadem inter se. sic illa quod sunt diversis eadem sunt diversa inter se.
- 3 quod creatio non potest addere solu respectum sup ipsum rei creatam. ergo additum est absolute. sequentia prout antecedens. quod sum per ipsum. iij. metaphys. non est possibile omnia dicere relativa. sed si creatio

adderet solu respectum super substantiam rei sine absoluto accidere in quod talis respectus immediate fundaretur. tunc omnia necessario dicerentur relatives. ¶ Sed nec ista includuntur. quod si creatio adderet rei absolute super creaturam illa crearetur alia creaturae. et iterum in infinitum. ¶ sed si ab ipsa actione seu productore sequatur tantum motus quam mutationem. tunc non remanet nisi terminus actionis cum respectu ad ipsum productum. sed creatio proprie loquendo nec est motus nec mutationem. sed est simplex emanatio. ut patuit superius circa finem primi libri. igit ad suum terminum formale non additum ali quam respectum absolute. sed solu respectum ad creatorum.

¶ Propter haec bene dicit doctor noster in tractatu de esse et essentia. q. vii. quod esse creatio et conservatio; et terminus creatoris quantum ad re significat idem sunt. et solu quibusdam respectibus differentes ab invicem differunt. Nam eadem res considerata ut est aliqd in se sic est esse considerata ut ab alio inchoata. sic dicit creatio actio. et loquitur de creatore ut est actio traxiens. nam putatur mens in agente sic est ipsum velle diuinum. sed ut est inchoata in alio sic est creatio passio. ut autem est continuata ab alio sic est conservatio actio. putatur vero est continuata in alio sic est conservatio passio. sed ut est inducita in instanti et tota simul sic est terminus creatoris. Unde oia ista idem sunt reguis differunt ratione.

¶ sed addere creatio super rei creatam. quam prius super illud in quod aliqd pertinet. Sed prius non additum aliquam re absolute. quod alias corpus christi totius mutaret summa entitates absolute quoque in ipsum virtute sacramentalium verborum conuertit substantiam panis. quod omnino est inconveniens. Ad primum dicendum quod si intelligitur per productum formaliter termini productoris tunc antecedens est falsum. quod ut sic creatio est idem quod productum. quod dicit ipsum esse ut ab alio inchoatum. quod quidem esse est formalis terminus creatoris. esse autem ut inchoatum non additum ad ipsum esse nisi solu respectum ad inchoantem. Ad probationem dicendum quod creatio non cessat quantum ad rei. sed quantum ad nos appellatur. quod illud idem quod ab exordio dicebat creatio cum esse rei fuit inchoatum. Postea dicit conservatio cum fuerit continuatum. Beatus etiam augustinus non reputaret inconveniens dicere quod creatura continua creat. Sicut enim lumen aeris non potest manere nisi ad continuam presentiam solis. ideo aer non solu presente sole dicitur illuminatus. sed etiam continua dicitur illuminari sic quod creatura ad ictum oculi non potest subsistere nisi actione sui creatoris sustentetur. ideo augustinus super genitum ad latram. non solu ait creaturam.

Littera opt
non rem.
z

Nota egis
diuin.

Solutio
Ad. 1.

Ad probati
onem

esse creatam. verò etiā cōtinue dicit eā creari.

2. Ad secūdū nego sequentia. Ad probationē dico q̄ q̄uis ea q̄ sunt diuersis absoluit; eadē sīt diūla inter se. tñ si aliqd viciſſum ē idē diuersis respectib⁹. nō optet q̄ sic diūlum in se. Eadē em̄ albedo p̄t fundare diūlas relatōes viciſſim. vberiā siml' a q̄b⁹ nō differt realiter. q̄uis ip̄a i se sit vna t̄ indistincta. cū igit̄ creaſio ſup̄ eſſe rei nō addat iſi respectū. ideo r̄c.
3. Ad tertiu nego antecedēs. Ad probationē dicēdū q̄ q̄uis fīm p̄hīm nō oia dicant relatiue relatōe mutua ad ſe inuiſē. p̄hs tñ nō neget quin om̄e p̄ductū referat ad ſuū p̄ducēs ut patet. v. methaphi.

Articulus
secundus.

Quantū ad ſecūdū

- articulū dico breuiter q̄ aīa intellectua p̄ducit ſola creatōe. Qz forma ſubſtātialis n̄ educibilis de materia eſt ſola creatōe p̄ducibilis. ſz aīa intellectua eſt hm̄oi. ḡ r̄c. Maior patet. ſz minor p̄bata eſt ſup̄ius dist. xvij. Ad om̄e generabile ē corruptibile. ſz aīa intellectua eſt incorruptibil. ergo t̄ in generabil. t̄ per ſequēs ſolū creabil. Maior patet p̄mo d̄ generatōe. minor patet. iij. d̄ aīa. Ad forma q̄ ab extra p̄ agēs ſepatuꝝ introducit illa creat. aīa intellectua ē hm̄oi. qz. xvi. d̄ aīalib⁹ dicit arreſto. q̄ ſol⁹ intellect⁹ eſt ab extra. q̄ ſibi que nit opatio ſepata. l. intelligere. S̄z p̄trariū iſt⁹ p̄cluſionis ponit quedā opinio a sancta matre ecclia p̄demnata. q̄ alſribit cirillo t̄ luſiferianis. q̄ dicebat animā rationalē cū corporib⁹ p̄ coitū ſeminari. Poterat aut̄ iſt̄ mōueri his motiuiſ. Qz hoſt̄ eſt homo p̄ animā rationalē. ſi igit̄ talis aīa nō p̄ducit p̄ generaſiōe. tūc nō poſſet vere dīci q̄ hoſt̄ generareſ.
2. Ad corp⁹ hominis accipiat eſſe p̄ actio nem generatib⁹. ſi anima nō caperet eſſe p̄ huſtimodi actōne. tūc ſi hoſt̄ eēt duplex eſſe. t̄ p̄ ſequēs ex aīa t̄ corpenō fieret vnuſ ſimpliſter. Ad quāto p̄ducens eſt perfect⁹. tanto magis p̄ducit ſibi ſimile. qz vt dicit. iij. methaphi. perfect⁹ vnuſ qđqz eſt cū p̄ ſibi ſile generare. ſz elemēta q̄ ſunt impfeſtiora ipo hoſt̄ minne p̄ducit ſibi ſimile in materia t̄ forma. ergo t̄ hoſt̄ generat ſibi ſile ſimile in materia t̄ forma.
3. Ad agēs vniuocū dat formā t̄ ſpecie ipi genito. ſz hoſt̄ generans hominē eſt agens vniuocū. cū ſit eiusdē diſſimilis cū ipo genito. Ad Ben. xlvi. dicit. Lūcte anime q̄ in gressē ſunt in egiptū cū iacob t̄ egressē ſunt d̄ ſemore illi⁹ abiqz p̄xozib⁹ filioꝝ ſexagintaſex.

ſed nihil egredit̄ de ſemorib⁹ generantib⁹. niſi p̄ ſeminis traditionē.

Ad. 6. p̄ arreſtoles. xvi. de aīalib⁹ ait. q̄ ſpiriſt̄ qui exit cū ſpermate eſt virt⁹ principi⁹ aīe t̄ eſt res diuina. t̄ tale dicit intellect⁹.

Ad. 7. p̄. cōmentator. xij. methaphiſi. ait. q̄ imposſibile eſt q̄ actio viii⁹ agentis termi-

ninet ad formā. t̄ actio alceri⁹ agentis termi-

niet ad materiā.

S̄z licet qñqz verteret in dubiū que iſtar̄ opinionū melior videret. ve ait augustin⁹. x. ſup̄ geni. ad litterā. tñ p̄ma eſt ab ecclēſia approbata. Secūda vno reproba-

ta t̄ p̄demnata. ideo tenendo primā p̄cluſio-

nem. iaqm dicit ſophiſmatib⁹ reſpondebo.

Ad primū dicēdū q̄ ad h̄ q̄ hoſt̄ vere dicit̄

generat̄ nō oportet q̄ forma p̄ quā hoſt̄ eſt hoſt̄

a generatē p̄ducat. ſz ſufficit q̄ materia ad ta-

lem formā ſuſcipiendā ita ſufficienter diſpo-

nat q̄ forma predicta hm̄oi materie naturali-

ter vniat. Nā ex vniōne talis forme cū hm̄oi

materia generat hoſt̄. Lū igit̄ actōe hoſt̄ gene-

rantis materia a deo ſufficienter diſponat q̄ ſi

nō iſuſderet aīa h̄ eſſet miraculosū. ideo r̄c.

Ad ſecūdū dicēdū q̄ corp⁹ nō caput eſſe

p̄ le. ſz corp⁹ t̄ anima ſicut iſtituit vna eſſen-

tia. ſic capiūt vnuſ eſſe. qđ eſt eēt toti⁹ cōpoſiti

Ad terciū dicēdū q̄ hoſt̄ p̄ducit ſibi ſimi-

leputa hominē eiusdē ſpeciei. ſufficienter enīm

diſponēdo materia. facit ad naturalē vniōne

anime ratioalis cū humana materia. ad quā

vniōne per ſe ſequit̄ generatio hoſt̄ q̄ eſt ſiliſ

generat̄. Ad quartū dicēdū q̄ ad h̄ qđ ali-

qđ dicit̄ agēs vniuocū. non optet q̄ p̄ducat

ptes eſſentialib⁹ cōpoſiti. ſed ſufficit q̄ p̄ ſeſit

cauſa vniōnis talū partū. ad quā vniōne p̄

ſe ſequit̄ generatio toti⁹ cōpoſiti qđ eſt eiusdē

ſpeciei cū ipo generatē. equ⁹ em̄ n̄ p̄ducit ma-

teriā equi geniti. ſz ip̄am ſimpliſter p̄ſuppo-

nit. t̄ tñ dicit̄ vniuoce equū generare.

Ad quintū dicēdū q̄ ſic qñqz p̄ ſinodochei pars

materiā ſumif. p̄ toto cōpoſito. ſic Joh. i. cū

dr. verbū caro factū eſt. aug⁹. exponit id ē ver-

bū hoſt̄ factū ē. ſic etiā qñqz p̄ ſorma ſumif. p̄

toto cōpoſito. ſic geni. xiiij. dixit rex ſodomo-

rū ad abraam. Da mihi aīas cetera tolle tibi

Et ſic eſt in p̄poſito r̄c.

Ad ſextū dicēdū q̄ virt⁹ eſt in ſemine dicit̄ intellect⁹ p̄ ſi-

militudinē t̄ n̄ p̄ p̄rietary. Un̄ cōmentator

vñ. methaphi. ait. q̄ virt⁹ que eſt in ſemine p̄

eāto vocal. a phō intellect⁹. qz ſicut intellect⁹

opatur abſiqz organo. ita t̄ illa virt⁹.

Ad ſeptimū dicēdū q̄ agens naturale no p̄ducit

materiā. ſz diſponit eā ad h̄ q̄ faciat vna eſſen-

tia cū ip̄a forma diſtincta.

Cōtra opi-
niōne.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Articulus
tertius.
Prima cō/
clusio.

Quantū ad tertium

Particulū dico pmo q̄ in om̄i pductōe rei na/
tural' naturaliter pducte agētia scđa coopan/
tur agēti pmo. Quia in h̄ relucet bonitas di/
uina. q̄ q̄uis de oia sol agere posset. in dicit
en secūdis causis talē frutē q̄ secū agere pos/
sunt. et p̄prios suos curlus talia agentia agere
sunt. **P.** de' et natura nihil faciuit frustra. s̄z
frustra essent frutes actiue i rebus creatis. nūl
aliquo modo agere possent. ḡ t̄. **P.** ad sen/
sum apparet ignē calefacere ac ignis et ignez
generare. et sic de alijs rebus naturalib⁹. **S**z
hmōi sensibili expientia nō obstat. fuerūt q̄
dā loquētes i lege mauroz ut rabi moyses
recitat. q̄ dixerūt q̄ res natural' penitus nihil
agit p virtutē p̄pria. Dicebāt em q̄ ignis nō
calefacit. s̄z deus creat calorē in re calefacta.

Sz q̄ oppositū isti' opinionis et ratō di/
ctat et sensus expit. iō nō est mihi cure argue/
re p̄tra eā. **E**tia auicebron in libro font' vi/
te nō multū dissentiens ab errore iā dicto ait.
q̄ nulla sba corporalis agit. s̄z tantūmodo pati/
tur. qdā aut̄ virt' spūalis penetrās ipa corpo/
agit i ipib⁹. Et ideo corpora q̄ sunt magis sub/
tilia magis apparēt nobis agētia. qz magis lunge
penetrabilia ab hmōi frute spūali. **I**stuz
aut̄ errorē ipē p̄fimat tali medio. Nā substā/
tia corporalis maxie distat a deo. agit sicut ipse
de' ita est agēs q̄ nullo mō patiēs. sic substā/
tia corporalis ita erit patiēs q̄ nullo mō agens
Substātie vero spūales cu; sint medie inter
deū et substātias corpales. iō sunt agētes et pa/
tiētes. **S**z hec istud valet. qz licet corpo/
les substātie a deo maxie distat. ista tñ distan/
tia non est punctaliter eq̄lis in oib⁹. sed vna
pl̄ distat q̄ alia. Et iō ea q̄ min̄ distat agre/
pt in ea q̄ pl̄ distat. cu sit actualior ea. Unde
qz sola materia sic maxie distat a deo q̄ nihil
est inferi' ea. ideo q̄uis p̄ rōhez pdicta possit
rationabiliter p̄cludi q̄ materie p̄me sic cōpe/
tit pati q̄ nullo mō agere. d̄ nulla tñ alia sba
nec spūali nec corporali istud p̄ p̄cludi p̄ medi/
um memoratū. qz oia talia mediāt inter deū et
primā materiā. **E**tia i hac materia auic.
errauit. Quia sicut recitat cōmentator. p̄j. me/
thaphi. ipse auic. posuit omes formas indu/
ci ab extra. s. ab ipa ultima intelligentia. qnā
appellabat datrix formaz. **A**lij aut̄ solū il/
las formas q̄ nō fiūt a sibi simili dicebāt esse
a p̄ncipio separato. Et hui' opinionis est ipē
themistius ut ait cōmentator. et forte vt dicit

Opio cō/
traria

Anicebro

Contra.

Auicenna

Themisti/
us.

idē cōmentator eiusdē opinionis est ipē Al/
phorabi. **A**restoreles vo. xvi. de aialibus. **A**restotel.
ait. solā illa formā esse ab extra siue a p̄ncipio
separato q̄ est intellect⁹. Et ideo iuxta p̄ncipia
arestotel. agentia naturalia nō sunt destituta
suis opatōib⁹. s̄z sunt vere actiua et pductua
respectu oīm formaz q̄ sunt i rebus de spera acti/
uoz et passiuoz. sola dūtarat excepta aīa intel/
lectiua. **S**ecundo dico q̄ qn ab ipo deo
pducti res aliq̄ sola creatōe. si hmōi res crea/
ta est p subsistēs. tūc in ei' pductōe nlla crea/
tura p̄ deo coopari. Quia si in tali opatione
deo cooparet. cu hoc nō possit esse ratōe alicui
ius adiuncti. oportet q̄ ipa creatura directe
eliceret actū creatōis. qd̄ ad p̄sen's suppono es/
se impossibile. qz h̄ intēdo phare circa princi/
piū qrti libri smiaz. **T**ercio dico q̄ creatu/
rap̄t deo coopari in tali ope creatōis q̄ pducti
tur aliqd̄ vt incipiēt esse i alio. qz creatura p̄t
illud in q̄ tale creatū esse incipit disponere et p/
parare ad recipiēdū hmōi creatū. Et qz sine
talib⁹ dispositōib⁹ res hmōi nō crearet. ideo
principiū sic disponēs illud in q̄ creatū eē in/
cipit ipi creatori dicit coopari.

Secunda
conclusio.

Tertia cō/
clusio.

Articulus
quart⁹.

Quātū ad quartū

articulū dico q̄ si hō māsisset i statu innocen/
cie in q̄ a deo fuit pduct⁹. tūc aliq̄ modo fuisse
imortal'. Nā ve patz p̄ mḡm i ista decimā ho/
na distinctōne. hō in statu innocēcie habuit
posse nō mori. t̄i statu miserie p̄ta post pec/
catū habuit n̄ posse n̄ mori. **S**z i statu glorie
habebit nō possemori. **A**d argumentū p̄n/
cipiale patebit solutio i questione distinctōis
prime sequentis t̄c.

Ad princi/
pale argu.

Distinctio vicesima.

Ost hec cōsi/
derādū. Postqz mḡr determi/
nauit de parētū p̄moz imorta/
litate. hic determinat de generatōis eoꝝ secun/
ditate. Et diuidit i duas p̄tes. Qz p̄supposi/
to q̄ māsissent p̄mi parētē i padiso sine pec/
cato. tūc mḡr p̄mo inq̄rit de q̄litate generatō/
nis et parētū generatiū. **S**cđo de q̄litate et cō/
ditionib⁹ genitoꝝ ibi. Si vo querit quales
Prima i duas. Nā p̄mo tractat de actu gene/
ratōis p̄moz parētū. Scđo inq̄rit de trāsitus
eoꝝ ab h̄ mūdo i celū. ibi. De termino t̄pis.
OSequit ista ps. Si vo q̄rit. Et diuidit i
duas. Qz p̄mo inq̄rit de genitorz corpori dī

posito. Secundo de eoz metali pfecto. ibi. Ecce de corpe. Prima dividit in tres ptes. Quidam inquit genitor filioz statu z conditione. Secundum qd ad h adducit beati augustini dubitatorem. Tercio ponit veritatem determinatorem. Secunda ibi. Et super h. Tercia ibi. Sed cu aug. Et hec in tres. Quod primo ponit suam determinatorem. Secundum adducit h se geminam dubitationem cui libet dubitatorem addendo solutio nem. Tercio ex hmoi exclusionibz excludit pdcite determinatorem. Secunda ibi. Ad h' opponit. Tercia ibi. Sic igit tc. H' ista est linea isti distinctionis. xx. in generali circa qua quero h' questionem in speciali.

Tru si ho inassisset in padiso sine peccato filios genuisset. Et videt qd non qd ubi c' i rebo cor palibz est naturalis generatio. ibi naturalis corruptio. sed ut dicunt doctores sancti i ista. xx. distinctione in padiso nulla fuisset naturalis corruptio. qd nec potuit ibi esse naturalis generatio. Major patet. qd omne generabile est corruptibile. vt patet primo de celo et mundo. et primo de generatione.

Latra. Gen. i. ante qd hoies peccassent dicitur eis de. crescere et multiplicari. Hic qd tuorum sunt videnda. Primo d eo qd querit.

Secundum utrum relatio gignentis ad genitum sit aliquid realis i ipis rebus creaturis. Tercio utrum in padiso fuisset naturalis corruptio. Et qd ita qd pte mundi posita sit corporalis padissus.

Articulus
primus

Quatum ad primum

Dicendum breviter qd sic. Quod vnuqdoz pfectuz est cu p' sibi sile generare. vt patet. iiiij. meth. sed ho si non peccasset non fuisse min' pfect' qd post qd peccauit. cu igit post pfectum potuit sibi sile generare. qd et an h' potuit. P. diuinus est bonus gignis qd vni' p'sone. vt patet. i. ethico. Et sum boetius. omne bonum in communi redactum pulchritus elucescit. Cum igit de ad vnuqdoz decorum non minus pulcre et perfecte produxit hoiez qd alia aiantia. id sic produxit eum vt sibi sile generando seipm multiplicaret. P. si non tunc pfectum fuisse causa multitudinis electoruz. qd est alia aut gustinu. xiiij. de ciui. dei. c. xxij. vbi ait. qd sanctior numerus quantus coplende sufficit illi sanctissime ciuitati. tantus existeret enim si nemo peccasset. P. de i adiutorium viri creavit mulierem. vt patet gen. iiij. cu igit tale adiutorium non possit intelligi de remedio laboris. tu qd an peccatum non fuisse aliquibus laboribus alias pena peccassisset culpam. cu qd ad remedium laboris magis valeat

adiutorium viri qd mulierem. qd solu videt de multiplicationem in paradiso creasse ad multiplicatorem plus. Sed forte dicet qd p rato de multiplicationem mulierem creavit qd psciuuit ad peccatum et moritur ppter peccatum. et pseqns psciuuit ipsum muliere indigere. vt salte in suo sili qd per mulierem generaret se posset seruare. Quae sensu videt tage re Dam. li. ij. c. vii. dicet. Scires autem p' cognitorum qd ad h' sub transgressione fieret. et in corruptionem caderet. fecit ei semina auxiliante sibi.

R'indeo qd h' dicit Dam. p rato. qd pluribus modis fuit mulier necessaria post peccatum qd an peccatum. Nam post peccatum fuit necessaria et ppter plus multiplicationem. et ppter speciei p'suationem. Sed si non peccasset solo primo modo fuisse necessaria. ergo tc.

Instantia

Solutio.

Articulus
secundus.
Prima co
clusio

Quantum ad secundum

articulum pono duas p'clusiones. Prima est qd non omnis relatio est ens rationis. sed aliquae relationes sunt reales. et sunt entia realia. Quod illud qd est ex natura rei omni actu rationis circumscrip' h' est vere ens realis. sed multe relationes sunt hmoi sic patet de relatione cause ad causatum. dupli ad dividuum. et sic de alijs multis relationibus. P. si non esset aliquis realis relatio. tunc nullus esset realis ordo in entibus et periret pseqns omnis realis entitas pnexio. Falsitas istorum duorum psequitur patet enim metaphysica. psequitur probatur. qd cum omnis ordo sit relatio opter qd realis ordo sit realis relatio. qd a destructione psequitur si nulla esset relatio realis. nullus posset esse ordo realis. nec pseqns conexio. cu ipa conexio presupponat ordinem conexorum.

P. si non esset aliquis relatio realis. tunc nulla esset realis distinctione. psequitur patet. qd vel distinctione est relatio vel necessario discernit relationes distinctiones. sed falsitas psequitur patet. qd tunc rediret error p'menidis et mellissi qd dicebat omnia esse vnu et in distinctione. vt patet. i. phys. vbi p' dicit error repbat. P. si nulla esset realis relatio. tunc paret omnis actio et passio. Falsitas psequitur patet ad sensu. Probabo psequitur. qd ppter relationes qd psequuntur actiones et passiones opter procedere ratione qd est sum vnu et in distinctione et passione. opter em esse formitatem ageris ad partes ad h' qd agere agat et partes patiat. Juxta qd aut simplicius super p'dicamenta Neque virtus neque opus faciunt utique aliquid in altero. neque patiet aliquid ab altero si non pcessit ipsi ad aliquod. aliquiliter se habens habitudo coaptas. P. paret omnis realis compositione et maxime essentialis compositione. qd ea inter qd nulla habitudo realis p'cernit nullam faciunt essentialiter

2

3

4

5

compositionē. Et istud etiā est de intentōe sim-
pliçū sup p̄dicamēta vbi ait. Si non adesset
rebus ipm ad aliqd. oia utiqz ab oib⁹ distrahe-
rent. P. illud qd p se considerat i sciētia reali-
est veçens reale. relatio est hmōi. qr pportio-
nes numeroz i arismetica. magnitudinū i ge-
ometria. sonoz i musica principaliter consideran-
tur. qr tñ omnia sunt vere relationēs. g tc.

Opio sto-
ycoz qr. n̄l-
la relatio sit
ens reale.

- I qd aduenit alicui t recedit ab eo sine omni sua
trasmutatōe illud tm est ens s̄m rationē. rela-
tio est hmōi. P. illud qd inuenit in om̄i p̄-
dicamēto nō p̄ esse ens reale determinati p̄di-
camēti. sz relatio repibilis est i om̄i p̄dicamē-
to. vt patet p cōmetatorē. ij. methaphi. P.
illud qd eq apphendit respectu nō entis sicut
respectu entis h nō est ens reale sz solū ens ra-
tionis. relatio est hmōi. qr vt dicūt intellect⁹
apphendit aliquē esse patrē i ordine ad filiū
mortuū. t vniuersalit apphēdit ordinē p̄senz
ad p̄teritū. Ista opinione etiā recitat auic.
ij. tractatu methaphi. sue. T̄ agit etiā eā auer-
rois cōmentator. vi. methaphi. dicēs. qr exi-
stimat p̄dicamēta q̄ dicūt cōparatōe non
essent si nō esset aia. T̄ agit etiā idē cōmenta-
tor ista opinione. ij. metha. dicēs. qr relatio ē
rebillioris esse alijs p̄dicamētis. Et ideo qdaz
4 reputauerūt ea de secūdis intellect⁹. P. illud
pt p̄firmari sic. Illud qd nec est substātia n̄c
accidēs nō est aliqd reale. relatio est hmōi. qr
relatio cū p̄supponat fundamētu in q̄ fun-
dat n̄ poterit esse sba. Itē cū eē relatio sit ad
aliud esse nō poterit esse accidēs. cū accidētis
esse sit inesse. vt patet. viij. methaphi. P.
cū ens ratōis sit ens dīminutū vt patet. vi.
methaphi. ideo illud qd minima dicit enti-
tate videt esse ens rōis t n̄ reale. sz s̄m cōmē-
tatorē. ij. methaphi. relatio minima diciten-
titatē seu minimū dicit de entitate. P. illud
qd est vnu in multis videt esse ens rōis. rela-
tio est hmōi. qr simplici i p̄dicamētis dicit
qr p̄priū est soli habitudis subsistere i multis
7 qd nulli alioz p̄uenit p̄dicamētoz. P. li ali
q̄ relatio deberet esse aliqd reale h maxie vide-
ret de relatōe fundata sup actōe t passione. sz
ista nō est relatio realis. qr te maxime agit. t
en talis relatio non est realis in deo. ergo tc.
8 P. relatio inter causaz t causatū n̄ ē realis.
ergo nulla alia est realis. p̄sequētia patet. qr si

aliq̄ deberet eē realis illa realior videret. Pro-
bat antecedēs. qr om̄e ens reale habet causaz
realē nisi fuerit pmū principiū. ḡ si relatio in-
ter causaz t causatū est real. tūc t ipa habebit
causaz realē. t p̄sequētis inter tale relatōes t
suā causaz erit alia relatio realē q̄ itez habebit
causaz realē. t sic v̄l erit p̄cessus in infinitū. v̄l
standuz erit ui p̄mo videlicet qr relatio cause
ad causatū nō sit ens reale. ḡ tc. Sz ista n̄
p̄cludūt. Nā phs. v. methaphi. distinguens
ens reale i decē p̄dicamēta inter cetera mēbra
alli⁹ diuisionis enumerat ad aliqd seu relatio-
nē. cū igit mēbra realis diuisionis q̄ diuidit
reale diuisiū sint realia. ḡ tc. Forte dicēt p̄
phs cū in. v. methaphi. iā dictā poluit diu-
isionē nō odū distinxerat ens ratōis ab ente re-
ali. qr a p̄mo in. vi. methaphi. diuidit ens ex-
tra aiaz ab ente in aia. R̄ndeō qr facta di-
uisione entis i ens in aiaz extra aiaz i. vi. me-
thaphi. itez phs resumit in. viij. methaphi. ens
extra aiaz. t diuidit ipm in decē p̄dicamē-
ta. sic t fecit in. v. methaphi. t p̄numerat rela-
tionē i illo denario numero entiū extra aiam
existentiū. P. simplici⁹ dicit in p̄dicamētis
qr si tolleret relatio tūc interiret cōmensurabi-
le t eqle t scibile t sciētia. Ad primū dicen-
dū qr q̄uis maior sit vera d'ente absoluto. nō
en̄t̄ relato. Nā sicut esse relatois de sua rōne
formali nō est inesse. sz est adesse. sic real' rela-
tionis acq̄sitione nō p̄supponit necessario trā-
mutatōe actualē eius cui acquirit. sz sufficit
ad h̄ realis trāmutatio ei⁹ ad qd reserto. Ad
secūdū nego maiorē. qr nō est inconueniēt p̄
illud qd est vni⁹ p̄dicamēti. in alijs repiatur
p̄ modū accidentaliter attributi. Ad terciū
dicendū qr p̄cessa tota rōne nō p̄cludit plus
nisi qr relatio s̄m totū suū ambitū nō est real'
t illud p̄cedo. qr aliq̄ relatōes sunt reales. ali
que vero sunt ratōis Nā cū relatio sit quidā
ordo. igit cū intellect⁹ apphendit aliq̄ inter q̄
naturaliter nō est ordo. p̄cipit tñ ea habere or-
dinē ad similitudinez aliquoz alioz inter q̄ na-
turaliter est ordo. tūctalia sunt sola rōne rela-
tiva. Alias inuenit talis additio. Potest
etiā dici qr maior n̄ est vera. qr eoipo qr pt ap-
prehēdi respectu entis t respectu nō entis. lic̄z
vt apphendit respectu nō entis sit ens ratōis
tñ vt apphendit respectu entis pt esse vez ens
reale. Ad quartū dicendū qr maior pt ratu-
onabiliter negari. qr mod⁹ rei p̄prie nō ē res
t modi substātiaz t accidentiū p̄prie nec sūt
substātia nec accidēs. Et qr relatio est quidā
mod⁹ essendi ad aliud. ḡ tc. Patet etiā in ista

Instantia

Solutio

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

et illa maior de esse existet. qd cū p reduceti
onē sit in pdicamēto substātie. nec potest dici
accidēs. nec est substātia pprīe cū differat ab
essentia rei tanq̄ pfectio superuenies. Potest
etia negari minor. nā cū relatio nō differat re
aliter a suo fundamēto. vt pbab̄ in pclūsio e
sequēti. ideo si fundat imediate in substātia
p aliquo modo dici substātia. si i acciden te
accidēs. Ad quintū dicēdū q ratō arguit
p nobis. qde oipo q relatio dicit minima en
titatē loquēdo de entitāte reali. ideo oport̄ q
dicat aliquā entitāte. ens aut̄ ratōis p tanto
dici dīminutā. q nullā dicit entitāte loquē
do de entitāte reali. Ad sextū dicendum q
auic. vi. methaphi. sicut tangit istā difficultā
tē dices. q quida fuerūt q dixerūt q vna rela
tio est in vtroqz relatiuoꝝ. et hoc imediate re
probat auic. q ut ait vnu accidēs esset simul
in duobz subiectis. qd est incōueniens. Pro
cordia tñ tantoꝝ phoz p̄t dici q simplicius
sumit relationē p tota habitudine seu oppo
sitionē relatiua. Nā ut sic qzuis fm alia et alia
sui partē vna tñ oppositio relatiua est in duo
bus. Nā fm vna partē oppositōis est i uno
extremo. et fm alia in alio. Auic. aut̄ non su
mum relationē p tota oppositōe relatiua sed p
altera pte tantū. Dato etiā q simplici sumat
p altera parte. adhuc p̄t dicēt suū saluari. qz
nō repugnat idē ens reale esse in pluribz fm.
alium et alium modum essendi in. nam easē
virt⁹ que est in volūtare subiectue est in bea
titudine sicut in termino seu i fine. esse aut̄ in
aliquo sicut forma in subiecto. et sicut in fine
est ali⁹ et ali⁹ mod⁹ essendi in. vt pat̄. liq. phi
sicoꝝ. sic etiā vna et eadē relatio est in uno ex
tremoz fundamētaliter et subiectue. est tñ in
altero finaliter et terminatiue. Ex hoc tñ non
arguit esse ens rōnis. qz ens ratōnis fm vnu
modū et fm vna rōez eq̄liter rep̄t in pluribz.
7 ut patet de ipo vniuersali. Ad septimū di
cendū q relatio actiui et passiui est relatio rea
lis salte in creatur⁹. ut patet. v. metha. cur aut̄
de nō referat realiter ad creaturā dixi in pri
mo libro. dist. xxx. Ad octauū nego antece
dens. Ad pbationē dico. qz quis om̄e ens re
ale habeat causaz realē. nō tñ optet q om̄e qd
habet causaz realē sit pprīe causatū. qz p̄t esse
pcausatū. Un ipa relatio pprīe nō est causa
ta. sed est fundamento vel fundamentis cō
causata. tideo nō optet ipam relationē refer
ri ad suā causaz. s̄ sufficit q ipm fundamētu
hmōi relatione ad causaz referat. Et dato q
ipa relatio referat. nō refert tñ alia relatōe. s̄

Cōcordia

seip̄a. ergo tē. Secūda pclūsio est. qz quis Secunda
aliq̄ relatio sit realis. non tñ differt realiter a pclūsio
suo fundamēto. ita q pprīe dicat rē alia et re
q est ipm fundamētu. Quia illud qd sic ali
cui aduenit q p sui aduentū illud cui aduenit
nō efficit cōpositius. hoc n̄ differt realiter ab
eo cui aduenit tanq̄ res a re pprīe sibi condi
stincta. s̄ relatio r̄spectu fundamēti est hmōi
qz nō appetet aliq̄s cōpositioꝝ ex hoc q̄ ē al
bus et silis qz si esset albo tantū. Lōtra mi
norē isti⁹ ratōis arguit qdā tripliciter. Primi
mo sic. Illa q simul posita nullā faciūt cōpo
sitionē talia ab inuicē nō sunt sepabilia. s̄ re
latio est sepabilis a fundamēto. Secundo
sic. om̄e qd cū alio ponit in eodē facit cōposi
tionē cū eo. relatio ponit simul cū fundamen
to. ergo tē. Tercio sic. q dicit distinctas
essentias simul posita cōpositionē faciūt. et si n̄
quantitatū et fm molē. saltē faciūt cōpositōe
essentiaz seu essentialē. s̄ relatio et fundamen
tu dicit distinctas essentias et qdditatis. cū
sint diuersorū genēz. Ad prūmū nego ma
iorē. qz qcqd facit cōpositionē cū alio hoc n̄
potest adesse nec abesse sine illi⁹ mutatōe cuꝝ
quo facit cōpositionē. cui⁹ oppositū videm⁹
d ipa relatōe. Ad secundū dicendū. q ma
ior nō est vera nisi ambo sint entia absoluta.
Ad tertiu dicendū. q si vna illaz essentia
rū sic se habet q tota sua ratio qdditatiua p̄si
st in esse ad aliud. tūc rōne talis essentie nū
hil ponit i alia essentia ratōe cui⁹ faciat cōpo
sitionē cū ea. Sic aut̄ est i pposito. Potest
etia dici q relatio nō habet essentia distinctā
ab essentia fundamēti nisi om̄e illud appelle
tur essentia cui r̄ndet ratio qdditatiua. P̄.
si relatio differret realiter a suo fundamento.
tūc vbi cūq̄ inueniret vera et realis relatō. ibi
esset relatōnis a fundamēto realis distinctio.
psequētia patet. s̄ falsitatē psequētis pbau i
libro pmo. dist. xxxii. vbi ostēdi q in diuinis
est vera relatio q tñ nō differt realiter a suo fu
damēto. s̄z p̄trariū isti⁹ ab aliquibz do
ctoribz pbau sic. illud qd p̄uenit alicui i secū
do modo dicēdī p se addit aliquā rē sup ipm
et p sequētis realiter differt ab eo. s̄ fm simili
ciū in pdicamētis relatio p̄uenit suo funda
mēto pprīo in secundo modo dicēdī p se. q pa
tet etiā p phm q dicit q pprīu est quantitatis
fm ea eq̄le vel ineq̄le dici. P̄. pprīa passio
realiter differt ab eo cui⁹ est passio. sed vt pa
tet. v. metha. idē et diuersū sunt passiones sub
stantie. equale et inequale quantitatis. simile et
dissimile quantitatis. illa q sic se habent q
3 3

Rūsio.

2

3

2

Opinio q
relatio dif
fert a fūda
mento.

2

3

3

vnum corrumpt & vere definit esse alio pma-
nente. illa necessario differunt realiter. sed cor-
rupta relatione manet suū fundamētu. ¶ P.
si relatio nō differret realiter a suo fundamen-
to. tunc quāto esset maior differētia inter ipsa
fundamēta tanto esset maior inter ipas relati-
ones. sequens est falsum. quia pl^o differt q̄
litas a quantitate q̄ qualitas a qualitate. at-
tamē paternitas & similitudo q̄ fundant̄ dñi
abus qualitatib^o plus differūt q̄ equalitas
& similitudo. quaz prīma fundat̄ in quantita-
te. secunda vero in qualitate. q̄ autē plus diffe-
rant paternitas & similitudo patet. quia pl^o
differūt relationes diuersorū modorū q̄ vnius
modi. s^z paternitas est relatio modo potētie.
& similitudo modo numeri. equalitas autē &
similitudo ambe sunt modo numeri. ¶ P. n̄
min^o differūt ab invicē mēbra principalis di-
visionis q̄ mēbra subdiuisionis. s^z fm auic.
& algazel. ens prima diuisione diuidit in ab-
solutū & cōparatū. deinde absolutū subdiui-
ditur. Cū igitur duo absolute cōdiuisa dif-
ferant realiter. sequit̄ q̄ absolute & cōparatu^r
puta fundamētu & relatio differant realiter
¶ P. que differunt p̄dicamēto differūt reali-
ter. quia nō minus differūt que differunt ge-
nere. q̄ que sub eodē genere differūt specie. sed
relatio & fundamētu differūt genere & p̄di-
camēto. q̄ relatio nō potest fundare relationes
¶ P. que vni & eidē sunt eadē inter se sunt ea-
dem. igitur si relatio esset idē realiter ipsi fun-
damento. tunc tā relationes opposite q̄ non
opposite essent idē inter se. quia simul in ea-
dem albedine relationes opposite fundatur.
puta similitudo & dissimilitudo respectu albi
& nigri. & diuersae similitudines respectu diuer-
sorū albiorū. Et paternitas & filiatio in eodez
homie respectu diuersorū quoq̄ vni^o est filius
& alteri^o est pater. & diuersae paternitates respe-
ctu diuersorū filiorū. ¶ S^z ista nō ocludūt.
igit ad primū & secundū s^z diccdū. q̄ p̄dicatū
de secundo modo diccdi per se seu p̄pria passio
potest esse duplex. Una que fm suū formale
significatiū & fm suā quidditatiū rationē di-
cit perfectionē subiecti & habet esse in. Alia q̄
formaliter & quidditatiue nō habet esse in. n̄c
dicit perfectionē subiecti sed formaliter & q̄d-
ditatiue dicit solum tendentiā ad aliud. De
his que primo modo se habent concludunt
ille due rationes. sed non de alijs. Nam quia
taliū esse est adesse & inesse siue inherere ip-
sis non competit nisi ratione fundamenti in
quo fundant̄. Quia dato. q̄ immediatū eo/

rum fundamētu non inhereat nec ipsa in-
herent. vt patet d^o relationibus in diuinis aō
tion oportet q̄ talia distinguantur realiter et
fm esse ab his i quibus sunt. quāuis realiter
distinguantur ab his ad que sunt seu a termi-
nis respectu quorum suā formalem quiddi-
tatem fortuntur. ¶ Ad tertium dicendū q̄
maior non est vera de talibus que alicui ad-
ueniunt sine sui mutatione. ac etiam recedūt
seu corrumptur & desinunt esse ad solaz al-
terius mutationem. talia autem sunt ipse re-
lationes. ¶ Ad quartū nego consequentiam Ad. 3.
quia quāuis relatio non differat realiter a suū
clemento. differt tamen ab eo fm rationē qd
clementiū vt declarau in primo dist. xxvii. Et
quia huiusmodi ratio quidditatiua cōsistit
in quodā modo dependentie in ordine ad suū
um oppositū. ideo relatio huiusmodi mo-
dum adherentie seu dependentie addit fm si-
am formalem rationem super absolutam en-
titatem fundamenti. Et ratio quia vnius mo-
dus dependentie quandoq̄ in diuersis gene-
ribus reperitur. & diuersi quādoq̄ in eodē ge-
nere. hinc est q̄ stante maiori differentia fun-
damento^r potest esse minor differentia rela-
tionum. & econverso. ¶ Ad quintū dicēdū. Ad. 4.
q̄ maior non est vera cum subdiuisione est rei i
res. principalis autem diuisione est rei nō i res
sed in modos rei. Sic est in proposito. Nam
quando ens absolutum diuidit in substā-
tiā & accidens. illa est diuisione rei in res di-
uersas. Sed cum diuiditur ens in absolutū
& relatum seu comparatum. nō est diuisione rei
i res sed in modos rei. Eadem em̄ res aliter
& aliter se habens potest habere modum abso-
lutum & relatum seu comparatum. Et fm h̄
eadem res. quāuis diuersimode se habēs erit
ens absolutum & comparatum. Etiaq̄ posset
negari minor. q̄ illa nō videt esse prima & p̄n-
cipalis diuisione entis. ¶ Ad sextū nego maio-
re. q̄ eadē res fm aliū taliū modū se habēdi
seu essendi p̄ esse in diuersis p̄dicamentis. vt
appet de motu actōe & passiōe. & i diuersis spe-
ciebz vni^o eiusdē p̄dicamēti vt appet de lo-
co & supficie. ¶ Ad septimū dō. q̄ quāuis h̄
argumētu efficaciter ocludat de rebz absolu-
tū respectuīs ē nō pl^o ocludit nisi q̄ sint idē
inter se realiter absolta q̄ identificant in ter-
cio. s. i. n ipo fundamēto. cum hoc tamen stat
eorum inter se distinctio & multiplicatio i or-
dine ad suos terminos fm distinctionem et
multiplicationem terminorum. Nam cum
eorum esse sit adesse. igitur quāuis vt insint

Solutio
Ad. 1. et. 2.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

puta in ordine ad fundamento; ipsa fini esse transiant in fundamenta. nec aliud esse copereat eis peccare esse fundamenti. et ideo ut sic fini esse nec differunt a fundamento nec differunt iter se. tamen ut adhuc sic differunt a terminis ad eos sunt et differunt iter se penes aliud et aliud adesse.

Articulus
tertius.

Quantū ad tertiu;

Prima co-
clusio

principale ponā dūas breves conclusiones.

1. Prima est q̄ homines in paradiſo penſa-
tis eorum naturalib⁹ p̄cise fuſſent corrupti-
biles dato q̄ non peccasset. Quia omne gene-
rabile est corruptibile. ut patet primo d̄ gene-
ratione. sed generabiles i. n̄ paradiſo fuſſent
homines. ut patuit in articulo p̄mo. ergo t̄c.

2. P. omne cōpositum ex materia subiecta cō-
trarietati seu ex contrariis elementorum qua-
litatibus est corruptibile. homo in paradiſo
fuſſet huiusmodi. etiā dato q̄ non peccasset.
Maior patet. quia vnum cōtrario cum agit
in alterum et per cōsequens tandem cōlumet
ipsum. Minor etiā patet. quia homo etiā si
non peccasset ex mixtione elementorum geni-
tus fuſſet. et per cōsequens habuſit et aliquid
de contrariis qualitatibus elementorum sc̄i-

3. licet de calido frigido humido et sicco. P.
omne qd̄ pro restauratione deperditum in dicit
alimento quantum de se est corruptibile est.
sed homo in paradiſo ante peccatum come-
dit etiā si nunq̄ peccasset cibo tamen indig-
iset. Sc̄d forte dicetur q̄ ista conclusio re-
pugnare videtur dictis sacri canonis. Dicit
enim sapientie. q. Deus creauit hominem inex-
terminabilem et immortalem. sed iniuria dy-
boli mors intravit in orbem terrarum. Et ad
Ro. v. dicitur. Per vnum hominem pecca-
tum in hunc mundum intravit. et per pecca-
tum mors. Ex quibus videtur q̄ si homo n̄
peccasset q̄ mortuus non fuſſet.

Repondeo q̄ quāvis homo naturaliter corruptibili-
lis fuſſet ut dicit ista conclusio. si tamen n̄
peccasset per donum dei ab omni mortis cor-
ruptionē preservatus fuſſet. ut patet in cō-
clusionē immediate sequenti.

Est ergo se-
cunda conclusio. q̄ quāvis homo in tali sta-
tu corruptibilis fuſſet. nunq̄ tamen corru-
ptus fuſſet si ipse non peccasset. Quia cū pe-
na sit quedam vindicta culpe. igitur non de-
buit culpam precedere. sed mors et corruptio
esse non potest sine pena. cum ipsam necessa-
rio precedat passio abiectens substātiā que

est afflictuā. ergo t̄c. Qd̄. Propter hoc mo-

ritur animal naturaliter. quia quāvis restau-
retur in ipso deperditum per alimentū hu-
midum tamen radicale restauratum semper
est minus purum q̄s fuerat anteq̄ per calore
naturalē consumeretur. Hic ut cum vi-
num de vase extrahitur et per aque infusionē
restauratur. quāvis aliquotiens virtus vini
aquam in vinum cōvertat. ex multiplicatis
tamen talibus restaurationib⁹ virtus vini
continue debilitatur. ita q̄ tandem opus vi-
ni non valens exercere aquā in se vlt̄ius eo
uerendo corruptitur ipsum vinum. et i alia
speciem transmutatur. sic et in proposito t̄c.
Et quiq̄ homo in paradiſo per elsum fructū
ligni vite quantū ad omne deperditum sem-
per fuſſet eque pure restauratus. ideo nunq̄
fuſſet corrupt⁹ quantūlibet fuſſet corrupti-
bile. Forte dicetur cum mors sequat ne-
cessitatem materie. igitur illud qd̄ est possibi-
le mori hoc est necesse mori. Si igitur homo
in paradiſo fuit corruptibilis sicut dicit in p̄ma
conclusionē. tunc nō potuit nō mori. qd̄ dicit
secunde cōclusioni. R̄ndeo q̄ quis q̄stū ad
statū modernū illud qd̄ possibile ē mori n̄cē-
sit̄ mori. ante tñ omne peccatum vbi medicina
ligni vite obviauit naturali assumptō in q̄z
illa possibilitas fuſſet in actū reducta.

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

Secunda
conclusio.

Articulus
quart⁹.
Prima cō-
clusio

2

3

Contraria
opinio.

Quātus ad quartū

articulū ponā duas cōclusiones.

1. Prima est q̄ padisus est nō tñ qd̄ spūale vr̄qdā dicūt.

2. Ista cōclusionē pbat
beat⁹ aug⁹. viii. sup. gen. tripliciter.

3. Primo ex h̄ q̄ hō q̄ est res corporalis posit⁹ sufficiet eo. ut

patet gen. q. vbi dī. Tūlit igit̄ dīs de⁹ hoīez et

posuit eū in paradiſo voluptat̄. ut oparet et cu-

stodiret illū.

Sc̄dō ex h̄. q̄z quis dicta i li-

bro canticoz sint mystice et figuratiue intelligē-

da. tñ dicta i gen. lraliter debet intelligi.

4. Ter-

cio q̄ scriptura sacra sensus mystic⁹ et plālis

fundat̄ i sensu lrali.

5. Sic igit̄ p̄ hierusalē intel-
ligit loc⁹ eterne beatitudis qd̄ tñ etiā sit̄ ciui-

tate corporeā. sic p̄ padisū intelligit habitatio-

spūalis dlectatois qd̄ tñ etiā sit̄ locū corporeā

delectatois isolatois et voluptat̄.

6. Ista cō-

clusionē etiā ap̄ pbat̄ dī. li. q. c. xiiij.

7. Ista etiā est intētio mḡri. dist. xvij.

8. Istud

sūt aliq̄ q̄ dixerūt q̄ padisus nō est qd̄ corpo-

le. s̄ solū spūale.

9. Qd̄ ex intentō eoz p̄ multi-

pliciter probari.

10. Primo sic. Humane ha-

bitationis loc⁹ nō potest pertingere vñqz ad

lunarem circulū seu globū. s̄ km Bedam et

- Lōfirmat**
- multos alios doctores mons padisi ptingit vsq; ad circulū lunare. ergo dicta talia n̄ sunt intelligēda litteraliter. s̄z solum spiritualiter. **Maior patet.** qz celum lune vndiq; attingit ab igne. ergo si paradisus esset loc⁹ corporalis. tūc esset i spēa ignis. z p plequēs inhabitantes paradisum maxime punirent. **P. r̄pugnanciā** esset in dictis si ea q dicunt d̄ paradi so corporaliter intelligerent. qz ille loc⁹ dicit eē vbernum⁹ z fertilissim⁹ pulcerrum⁹ z ornat⁹ arborib⁹ aquis irriguus ac loc⁹ voluptatis. ex alia pte dicit q attingat luna. z p cōsequēs ppter cōstātē ignē erit totaliter sterilis. nl lis ornæ arborib⁹ nec aliquib⁹ aquis irrigu us. neqz loc⁹ voluptatis sed magis penalitatis. **P. in padiso dicit esse maxima tempe ries.** sed vt patet ex iā dictis. si loc⁹ ille modo pdicto corporaliter accipit tūc ppter abundan ciā num̄ caloris erit ibi maxima intemperie. **Et hoc cōfirmat.** quia solin⁹ refert q̄ mō te olympos ratōne sue altitudinis est tanta in temperies ppter siccitatē aeris z subtilitatē q̄ homines ascendentes illū montē portant secuz spongias plenas aqua ad in grossandū z refrigerandū illū aere. quia sine talib⁹ amiculis ibi viuere nō possent. **Sed si paradisus ei set loc⁹ corporalis.** tūc multo min⁹ possent homines ibi viuere. quia mons paradisi dicit elenat⁹ sup om̄es montes. **P. sancti doctores** dicūt q̄ aque diluuīq; nō pertingebant ad altitudinē paradisi. hoc aut̄ si corporaliter itel ligit tūc repugnat scripture gen. vii. vbi dicitur. Opti lunc om̄es montes aquis sub vniuerso celo. **Et affirmat.** qz. ii. pe. ii. c. dicit glosa. q̄ tantū ascendet ignis iudicij quantū ascenderūt aque diluuīq;. sed plane tenet q̄ ignis iudicij ascendet sup omnē terrā in quacun qz parte mudi sit sub celo. ergo etiā aque diluuīq; ascendissent sup montē paradisi si loc⁹ ille esset corporalis. cui⁹ oppositū cōmuniter dūcunt doctores. **P. hystoriographi z phi** q̄ om̄ia notabilia loca descripsérūt p totū orbez terraz. q̄si nullā fecerūt mentionē de padiso. **ergo nō videt esse loc⁹ corporalis.** **P. fluminā** q̄ttuoz q̄ scripture dicit manare de padiso ipsi hystoriographi dicūt oriri de terra in diuersis regionib⁹ assignantes cuilibet fluminī determinatū fontē vnde incipit fluxus eius. **Itē Damascen⁹** dicit q̄ fons ille vnde qttuoz flumina padisi fluūt est ocean⁹. sed oceanus circuit orbē terraz. igit̄ videt q̄ ea q̄ scripture dicit de paradiſo nō sint intelligenda litteraliter. sed solū mystice z spūaliter. **Sō**
- Lōfirmat**
- 4 eleuat⁹ sup om̄es montes. **P. sancti doctores** dicūt q̄ aque diluuīq; nō pertingebant ad altitudinē paradisi. hoc aut̄ si corporaliter itel ligit tūc repugnat scripture gen. vii. vbi dicitur. Opti lunc om̄es montes aquis sub vniuerso celo. **Et affirmat.** qz. ii. pe. ii. c. dicit glosa. q̄ tantū ascendet ignis iudicij quantū ascenderūt aque diluuīq;. sed plane tenet q̄ ignis iudicij ascendet sup omnē terrā in quacun qz parte mudi sit sub celo. ergo etiā aque diluuīq; ascendissent sup montē paradisi si loc⁹ ille esset corporalis. cui⁹ oppositū cōmuniter dūcunt doctores. **P. hystoriographi z phi** q̄ om̄ia notabilia loca descripsérūt p totū orbez terraz. q̄si nullā fecerūt mentionē de padiso. **ergo nō videt esse loc⁹ corporalis.** **P. fluminā** q̄ttuoz q̄ scripture dicit manare de padiso ipsi hystoriographi dicūt oriri de terra in diuersis regionib⁹ assignantes cuilibet fluminī determinatū fontē vnde incipit fluxus eius. **Itē Damascen⁹** dicit q̄ fons ille vnde qttuoz flumina padisi fluūt est ocean⁹. sed oceanus circuit orbē terraz. igit̄ videt q̄ ea q̄ scripture dicit de paradiſo nō sint intelligenda litteraliter. sed solū mystice z spūaliter. **Sō**
- Lōtra opionem.**

ista opinio nequaqz est tenenda. quia tā glo se q̄ expositōnes sanctoz lepe ponut hanc distinctionē q̄ duplex est padisus. s. celestis ee terrestris. De celesti paradiſo loquit ap̄ls. ii. Lhoz. xii. dices. Hoc hominē tc. Et infra Raptū in paradiſi tc. De terrestri vero paradiſo dicit damascen⁹. In padiso prim⁹ hō fuit posit⁹. z i loco corporaliu deliciaz fin corp⁹ z i statu spūalium deliciaz fin spiritū postea trāsserend⁹ in locū deliciaz pperuaz. De isto etiā padiso loquit moyses gen. ii. **Ad pri mā** igit̄ ratōne adductā p ista opinione dicē dū. q̄ vñā rē atringere vsq; ad altera p̄ inteligi dupliciter. Uno mō positiue. puta p cor poralē ptractū. Et sic nec padisus nec aliqua p̄s terre ptingit vsq; ad lunā. Alio modo negatiue. puta dicit ptingere vsq; ad ipam p tanto. qz nō subdit ei⁹ dominio. Et isto modo dicūt padisus attingere lunā seu circuluz lunare. quia luna i suo círculo hoc est in suo circulari motu habet dominū super imp̄fisiōnes grādinis niuis pluiae ventoz fluminū z ceteroz p̄similiū de quib⁹ scribit areso. in libro metheoroz q̄ nō generant in paradiſo. eo q̄ altitudo padisi trāscendat mediū intersticiū aeris. in q̄ ex vaporib⁹ de terra z mari ascēdentiib⁹ virt⁹ seu dominū lunaris influentie pdictas imp̄fisiōnes p̄ncipaliter habet efficere vel salte immediate. eo q̄ luna sit q̄si bauil⁹ ceteroz planetaz deserēs virtutē eoz inferius ad sperā acuoz z passiuoz. p̄t assert̄ i p̄ astrologi. **Possit etiā dici** q̄ circul⁹ lune p̄t ad p̄senz intelligi dupliciter. Uno modo accipi endo circulū epicyclum vel eccentricū in quo luna dicūt esse fixa. d̄ quo círculo habet tracta re astrologi. Alio modo accipiendo circulū q̄ qnqz videt lunā circūdare. q̄ nō est i celo. sed in superiori parte aeris. de quo circulo tractat naturalis philosophi⁹. Un̄ arrestoreles. iii. me theoroz. hunc circulū lune vocat halo. **Et** ergo dicūt sancti padisum attingere vsq; ad circulū lune. debet intelligi de círculo secundo modo accepto. nō aut̄ p̄mo modo. qz sancti n̄ intro miserūt se de astrologia. licet bene intro miserunt se de naturali philosophia. Ideo cū loquebāt d̄ círculo lune magis videntur locuti fuisse de illo qui est de consideratione naturalis philosophie. qz de illo qui est de consideratione astronomie. Et p̄ hoc patet ad secundū z tertīū. qz circul⁹ q̄ dicit halo quē forte attingit padisus habet esse in aere sereno. q̄ medium tenet infra speram ignis z supra me diūm intersticium frigide regionis. in qua

Solutio rationū.
Ad. I.

Ad. 2. et. 3

regione causantibus & cetere grossae impulsiones. Et ideo paradisus maximum habet temperiem. qz in predicto medio calore p[ro]pt[er]is superioris et frig[or]is partis inferioris temperatissime poterunt

Ad confir mationem. *Ad dictum solini dicendum. qz in mo-*

te olympi no[n] est tanta siccitas p[ro]cise ratione alteritudinis. s[ed] est ratione alicui singularis aspectu astrorum. contingit enim quodque & motes minoris altitudinis sunt steriles & siccii, & montes maioris altitudinis sunt fertiles & fontibus irrigui. & h[ab]ent p[ro]pter alium & aliud aspectum astrorum. vel eius p[ro]pter aliam & aliam interiorē dispositionem.

Sunt enim aliqui motes sulphurea habentes dispositionem qui magis sunt dispositi ad ignem qz ad fontalem irriguitatem. de quo[rum] numero forte mons olympus erat. qz sicut aliqui referunt

multum abundat in cineribus. Ad quartum cū dicitur & opti sunt omnes montes &c. dicendum qz li omnes no[n] facit distributionem simpliciter universalē p[ro] omnibus montibus absolute. s[ed] facit

distributionem accōmodā putat p[ro] omnibus montibus nostris habitatōis in qua no[n] est padisus sicut patet in secunda conclusione.

Ad confirmationem dicendum qz licet ista affirmatio ha[bit]eat ex illa glosa qz. l. ignis ille tamen ascendat qntū ascenderunt aquae diluvij. tamē ex h[ab]et ista negativa. qz ille ignis no[n] ascendet ultius. & ideo in illa confirmatione videtur esse fallacia sequitur. Alias inuenit talis additio.

Etiam minor est falsa. Nam ille ignis no[n] attin-

get altitudinem padisi. ut patet lib. iij. dist. xlviij.

Ad quintum dicendum qz hystoriographi sunt nō ponunt in libris suis nisi de illis mudi partibus qz p[ro] experientia & humana inuestigatione cognoscunt. Et ideo ip[s]i no[n] faciunt mentionem de terrestri par-

diso. qz ad hoc no[n] sufficit humana ratio seu inuestigatio. p[ro] diuinā em reuelationē moysi factā & alijs sanctis habem⁹ illud qd de para-

diso tenem⁹. *Ad sextum dicendum qz quāuis in padiso ille quatuor aquae. s. physyon. gyon. tigris & eufrates oriunt de uno fonte. tñ sicut re-*

citat rabbi moyscs anteq[ue] de padiso veniat ad

nostrā habitationē transiit per quosdam mon-

tes immeabiles. & ideo infra illos motes sub-

intrant terrā. & quasi nouis fontibus iterū oriū-

tur in locis per hystoriographos assignatis.

Forte dicet qz sicut hystoriographos si[ci]l ap-

paret in mappa mudi in toto mudo no[n] inue-

nunt aliq flumina nominata primis duobz no[n] nominibz. s. physyon & gyon. licet alia duo flu-

mnia sic inueniant nominata. s. tigris & eufra-

tes. Hunc dubitarōi r[ati]ndet augustin⁹ sup-

gen. dices. qz sicut flum[us] roman⁹ pri⁹ vocaba-

tur tybula. postea vero mutato nomine vocat-

modo tyber. sic predicta quattuor flumina te-

poribz moysi appellabant predictis quatuor no-

minibz. s[ed] in successu t[er]pis duoz fluminū mu-

tata sunt no[n] i[n]ā gyon p[ro] nūc vocat nūl⁹. qui

transit ethiopia & egyptū. & physyon modo vo-

catur gaymon. accipies hoc nomē a quodā

rege in die qui hoc nomine vocabat. Ad di-

ctum dama. dicendum qz omnis fons vel causat

& origine aquis pluvialibus. vel ex aliquibus vi-

cinis stagnis seu fluminibz. vel ex mari seu

oceani humectationibz. Modo in paradiſo

no[n] sunt pluviae. eo qz ille locū transcedat omnes

nubes. nec sunt alia flumina vel stagna vici-

na. ergo dama. fonte illo[rum] quattuor fluminū

appellat oceanū. qz ex humectationibz maris

vel oceani factis in profundis montis pa-

radisi oris & originē primordiale recipit fons

superior[um] scaturientis in paradiſo de quo fonte ma-

nant predicta quattuor flumina. Ad cui⁹ intel-

ligentia est aduertendū. qz sicut vapores ascen-

dentes de mari quādo perueniunt usq[ue] ad me-

diū intersticium aeris p[ro]pter abundantiam frigo-

ris ibi regnante aq[ue] in grossant & sunt inde nu-

bes q[ue] sepe duertunt in pluvias & iterū redescen-

dunt. sic i[ps]i aliquibus partibus terre vbi sunt mo-

tes cauernosi. ex humectationibz maris factis

in radicibus istorum montium generantur continue va-

pores ascendentes p[ro] cauernas illos montium.

qui vapores cū peruenient ad cacumina il-

larum cauernarum. si inuenient h[ab]ent cacumi-

na taliter clausa q[ue] no[n] poterunt exalare. tunc

ratone frigoris ibidē existentis illi vapores in-

grossantur & duertuntur in aquā. Sicut enim vi-

demus q[ue] aer calidus p[ro]cedens ab ore hominis

cū tetigerit superficiē gladij frigidū. tūc ratōe

frigoris in grossat. & mutat in aquā. sic in pro-

posito &c. Et hec aqua in supra parte monti-

um generata si in suo descensu inuenit aliquas ri-

mulas p[ro] quas possit exire de monte. tunc de-

scendit exteri⁹ de monte p[ro] modū fontis. Et isto

modo procedere videat fons padisi p[ro]pt[er] emine-

tior q[ue] est i[ps]i padiso. Ex fontibus vero h[ab]ent i[ps]i di-

uis montibus genitis surgunt flumina q[ue] rene-

tunt ad mare. & sic verificat illud verbū sapie-

cis dicētis. Ad locū unde oriuntur flumina res-

uertuntur ut iterum fluat. Quia flumina sicut

sā patuit primordiale ortū habent ab hume-

ctationibz maris. & ideo cū resiliunt ad mare

tūc reuertuntur ad locū unde oriūt. Unū si mo-

predicto no[n] fieret i[ps]i mari restaurato continet de p-

ditōis p[ro]tingēt ex predictis terre humectationibz.

Albula, no[n] au-

dita fuit. vñ

de fasilis inge-

Albula que ty-

berinus fund

hybernus forte tu-

Ad 7.

Ad 4.

Ad confirmationem.

Ad 5.

Ad 6.

Instantia

Solutio.

tūc totū mare tandem consumere. Si autē i p̄dictis motib⁹ aq̄ nullū p̄t inuenire exitū etiā generat tanta & natura ea n̄ p̄t intrinsec⁹ consumere. tūc ex abundātia aq̄ sic replet⁹ caueria & violēter aperit monte. et tūc exit cū tāto impetu & sbmergit et in suo stixu deducit etiā qn̄q̄ magnas villas. Unū qn̄q̄ p̄ tales imputolas eructatōes aquaz plurima dāna infērunt illis q̄ habitat in declivitatib⁹. ac etiā in quālib⁹ montiū p̄dictorū. Secunda p̄clusio est q̄ padisus sita est s̄b circulo equinoctiali et specialiter s̄b illa pte equinoctialis q̄ pretenditur versus oriente. Quia ibi videt esse padisus situata. vbi aer videbit esse magis purus sen purior fruct⁹ recētior et delectabilior. lux clarior. et aspect⁹ sanior. Hec om̄ia saluant i mōte padisi. si ponit p̄dicto modo s̄b equinoctiali. ergo r̄c. Maior patet ex scriptura sacra q̄ gen. iij. vocat padisum locū voluptatis. Minor etiā patet q̄z ad om̄es suas partes. Nā in p̄dicto situ est aer purior. Tū q̄ propter altitudinē mōtis grossi vapores nō pos sunt illuc attingere. Tū etiā q̄ si aliq̄ turbulenti vapores illuc ascēderent ppter p̄tinuū solis trāsītū circa hīmōi terre sitū tales vapores citi⁹ consumerent. Sūt etiā ibi fruct⁹ recentiores. q̄ in tali situ bis in anno est ibi estas. et p̄sequēs bis noui fruct⁹. puta sole existente in principio libre et in principio arietis. Est etiā ibi maior claritas lucis. Tū q̄ radij solis sunt ibi magis recti. Tū etiā q̄ in aere puriori lumē magis clarz esse videbit. Est etiā ibi aspect⁹ sanior ppter p̄tinuā equalitatē diei et noctis. ex qua causa magna temperies et p̄ consequens sanitas ibidē habitantū. Q, autē in quolibet anno sūt sub eq̄noctiali due estat̄. et noctes ibi equēnt semp dieb⁹. Huiusdēbet patet intuēti sperā materialē. ḡ r̄c. Hec p̄tra istud sunt multi doctores q̄ dicūt q̄ nulla humana habitatio possit esse sub equinoctiali. q̄ sol bis in anno trāsiret cenith caput illorū qui habitarēt sub equinoctiali. s. in principio libre et arietis. et tūc faciet tantū estuz q̄ om̄ia que ibi sunt de facilī cōbustibilia cōbūrunt. Unde isti doctores distinguit terram in quinq̄ partes correspondib⁹ quinq̄ partib⁹ celī. ut appareat i spera materiali. quarū due partes extreme sunt ut dicūt inhabitabiles ppter frig⁹. s. illa pars q̄ intercipit inter circulū articū et polū articū. et similiter p̄ illa que claudit inter circulū antarticū et polū antarticū. Tercia vero pars scilicet illa que claudit infra circulū antarticū et tropicū

Secunda
p̄clusio

Opio cō/
traria.
Jacobi te/
viterbio et
m̄lti alij.

capricorni qui appellat⁹ tropicus hyemalis. dicit inhabitabilis ppter aquas maris que spām cooperiūt. Quarta vero p̄s que scilicet intercipit inter tropicū iā dictū et tropicū cancri. qui alio modo dicit⁹ tropic⁹ estivalis. est tota ut dicūtisti doctores inhabitabilis ppter calorē et nimisū estū. Et ideo illa p̄s mundi dicit⁹ torrida zona. Cū igit̄ sit⁹ sub equinoctiali teneat mediū illi⁹ quarte partis. igit̄ doctores negaret minorē quā adduxi p̄ista p̄clusione. q̄ vbi est mult⁹ et intēperat⁹ estus. ibi vident esse multi vapores. et p̄sequēs nō est ibi seren⁹ aer. null⁹ etiā fruct⁹ ibi esse videbit ppter exuste terre sterilitatē. nec clara lux ppter abundantia vaporū. nec sanus aspecc⁹ ppter aeris intemperie. Sed quinta pars pura illa que interponit inter tropicum canceri et circulum articū illa est inhabitabilis. et dividit in septē climata in quib⁹ solent homines habere. Sed cōtra istos potest argui p̄posi tūz indītrū ex dictis eoz. Quia om̄es isti doctores ponūt paradisū terrestre. aut ergo possent eam in primis duab⁹ zonis seu partib⁹. et hoc nō. quia sīm ipsos ibi nō potest esse habitatio ppter frigus. qđ nō cōgruiisset hominib⁹ in paradiſo. quia ipsi nudi fuissent. etiā aer est ibi valde obscurus et nebulosus ppter nimiam elongationem a via solis. et hoc non congrueret habitatorib⁹ paradiſi. Aut in tercia parte. et hoc non. quia ut ipsimet dicunt. mare operit totam illaz partē. Aut in nostra habitibili. et hoc non. quia tūc human⁹ possit esse accessus ad paradiſum. cui⁹ oppositū docet nos experientia facti. Etiā tūc ipsi hydrographi inter om̄es mūdi partes principalius debuissent scripsisse d̄ padiso tanq̄ de p̄cipaliori et digniori et pulcriori parte toti⁹ nō stre terre habitabilis. Ergo p̄ sufficientē diuisiōne terre positā p̄ istos doctores sequit̄ necessario q̄ paradiſus sit situata iter duos tropicos in terra. s. quā ip̄i appellant torridā zonā. que directe subiacet equinoctiali. cui⁹ nobilior p̄s ut cōmuniter p̄cedit p̄tendit p̄sus oriente. Propter qđ etiā rabī moyses dicit paradiſum esse sitam versus illam parecorientalem. Ad rationē istoz doctoz dicendū q̄ licet illa ratio aliquā habent apparentiā quam ad illas partes que sub equinoctiali sitae sunt in conuallibus circa paradiſum. tamen nihil cōcludit quantū ad superiorē partē mōtis paradiſi. Ad cuius intellectum scendum q̄ monte paradiſi possimus tripliciter cōsiderare. Primo quantū ad pedem mōtis

Lōtra eos

Ad ratio/
nē doctoz

zdualle circumstātē. Scđo qđtū ad mediūz mōtis Et tertio qđtū ad supiorē planicē mōtis. In p̄mā pte est maxim⁹ z int̄ patissim⁹ calor. qz reflexiones radioz solariū q̄ quidē radī directe z q̄ si sine vmbra ibi reflectunt sup terrā recolligunt in ipis cōuallib⁹. ppter qđ tñ causant ibi estū q̄ q̄ si videt in cēdī q̄cqd facile cōbusibile rep̄t in illa dualle. In medio aut illi⁹ mōtis z forte pazz ultra mediū est in tolerabile frig⁹. Et verisilē est q̄ ibi sint perpetuē nūes z glacies. qz illa ps mōtis atttingit q̄si mediū intersticiū aeris in q̄ regnat perpetuū frig⁹. In supiori aut pte mōtis est aer tēperatissim⁹ qz licet radii solares directe z sine vmbra qnq̄ reflectant ī isti⁹ mōtis planicie supiori. tñ qz ille reflectōes nō colligunt s̄z poti⁹ spargunt. iō extalib⁹ reflexionib⁹ nūq̄ generabit ibi int̄patius calor. Ad h̄ etiā coopat frig⁹ qđ est ī medio illi⁹ mōtis z tñmū equi nocti⁹ qđ i illa pte terre semp habet. Nā refri geriū nocti⁹ tpat calore dici. Et his bñ intellectis patet ad oia illa q̄ ex intentōne istoz dōctoz addūpi supius z minorē rationis mee.

Ad rationē p̄ncipale dico q̄ maior nō est vera. maxie vbi ois expeditio h̄uidi radicalis facta p̄ calorē naturaleē eq̄ pure restaurat. Sz si hō ī gadiſo sine peccato p̄seuerasset. tuc p̄ elum fruct⁹ ligni vīte eq̄ pure fuisse restaurat q̄cqd de h̄udo radicali p̄ calorē naturalez fuisse expeditū z tñmptū. ergo nunq̄ in statu innocetie hō fuisse corrupt⁹. Ideo bñ dicit magister in l̄ra. q̄ hō p̄ statu innocetie habuit posse nō mou.

Distinctio. xxi. xxij. et. xxiiij.

Idēs igitur dyabol⁹. Postq̄ m̄gr determi nauit de hois in stitutoe p̄acta diuina creatōe. hic vltra p̄lequī de hois testitudo facta ex peccati cōmissiōe. Diuidit aut hec residua ps isti⁹ scđi libri ī duas ptes. Qz p̄mo m̄gr psiderat de peccato p̄mi homis for maliter put haber esse ī ipo p̄mo hoīe. Scđo inq̄rit de eo causaliter vt. s. a parēte trāfusum habet esse ī genita p̄le. dist. xxx. ibi. In supiorib⁹ insinuatū est z̄. Prima ī duas. qz p̄mo m̄gr tractat d̄ calliditate demōis. q̄ hō ī peccatū cecidit. Scđo d̄ libertate hois q̄ sine diffi cultate peccato resistere potuit. dist. xxiiij. ibi. Nūc diligēter īvestigare. Prima ī tres fm̄ q̄ p̄gressū p̄me parēis ī p̄ctm m̄gr tripliciter d

scribit. Primo. s. ex pte tēptār̄ demōis. Scđo ex pte tēptati hois. Tercio ex pte diuī p̄missiōis. Scđa ps īcipit dist. xxij. ibi. Hic vide tur diligēter. Tercia dist. xxij. ibi. Preterea q̄ri solet cur te⁹. Et has tres distinctōes vni ca lectōe trāſib⁹. vt ī alia materia mag⁹ speculabili valeā diuti⁹ imorari. Diuidit igil prima istaz ī duas ptes. Qz p̄mo m̄gr tractat d̄ tēptatōis occasio. ibi. Illud etiā notandū. Prīa ī tres. Nā p̄mo tractat d̄ tēptatōis malicia put p̄cessit a demōe. Scđo d̄ tēptatōis mō z ordic. Ettercio d̄ eiusdē tēptatōis specie. Scđa ibi. Tēptatio h̄ mō ic. Tercia ibi. Porro sciēdū ī duas z̄. Seq̄t distinctio xxij. in q̄ m̄gr describit p̄cellū p̄me parēis in p̄ctm ex pte tēptati homis. Et diuidit ī tres ptes. Nā p̄mo m̄gr inq̄rit ex pte hois d̄ p̄mi p̄cti radice. Scđo vtz vna z eadē radix fuerit ī viro z mliere. Tercio d̄ pdicte radicis origine. Scđa ibi. Solet q̄ri. Tercia ibi. Solet etiā q̄ri. Prīa ī tres. Nā p̄mo m̄gr ostēdit radicē p̄cti p̄mi parēis fuisse mēris elationē. Scđo adducit ī se qndā obiectōez adiūgēs er⁹ solutōez. Et tercio ponit pdicte elationis specificatōez. Secūda ibi. Qd̄ si ita fuit z̄. Tercia ibi. Et tal' qdē elatio. Seq̄t illa ps Solet q̄ri. Et diuidit ī tres ptes. Qz pri mo m̄gr inq̄rit vtz eadē radix p̄cti ex pte vi ri z mlieri fuerit. Scđo ondit q̄s eoz magis peccauit. Ettercio ī ea q̄ dixit dupl̄r obiecte z soluit. Scđa ibi. Ex q̄ manifeste. Tercia ibi. Sz huic videt h̄riū z̄. Seq̄t distinctio xxij. in q̄ m̄gr tangit p̄ctm p̄mi hois in q̄tū accidit deo p̄mittēte. Et diuidit ī tres ptes. fm̄ q̄ dupl̄r excusat h̄mōi p̄missionē. Nā pri mo m̄gr excusat h̄mōi p̄missionē p̄ h̄ q̄ p̄m⁹ hō a deo habuit p̄tātē q̄ dyabolice tēptatōi sufficiēter potuit resistere. Scđo p̄ h̄ q̄ habuit sc̄tiā q̄ demōis calliditatē potuit d̄scerne re z ei sufficiēter obuiare. Scđa ibi. Et qdē fm̄ aīaz. Prīa ī duas. Nā p̄mo r̄ndendo q̄stioni d̄ diuina p̄missionē ponit pdictr̄ excusatōe. Scđo adducit q̄rundā triplice cauillationē cuilibet cauillatōi addēdo m̄issionē. Secūda ibi. Mouēt etiā qdāz. Seq̄t illa ps. Et qdē fm̄ aīaz. Et diuidit ī tres ptes. Nāz p̄mo ondit q̄ hō a suo creatōis p̄ncipio sc̄tiā habuit quā a suo creatore recepit. Scđo inuit quaz rez sc̄tiāz recepit. Tercio inq̄rit vtz suū casū p̄scuerit. Scđa ibi. Fuitq̄ hō z̄. Tercia ibi. Si q̄rit vtz hō. Lirca has tres distinctōes quero istā questionē.

Quicumque peccatum primi hominis fuerit irremissible. Et videt quod sic quod peccatum demonis fuit irremissible. quod et peccatum primi hominis. Antecedens patet. quod ipse puniri pena eterna vel fides sancta tenet. haec autem non esset si quis peccatum non haberet. Consequentia proposito. quod remissibile et irremissible distat in infinitum. cum unum temporaliter puniat. alter vero eternaliter. sed peccatum demonis non excedit peccatum hominis in infinitum. sed si unum est irremissible et reliquum. ¶ **L**et contra sapientie pars dicit. quod dei sapientia illius quod per alium a deo format est pater orbis terrarum cum soli esset creatus custodivit et eduxit illum a delicto suo. ¶ **D**icitur in his tribus distinctionibus tractat de peccato primi hominis. igitur quatuor sunt haec videlicet. quod tanguntur in istis tribus distinctionibus. ¶ **P**rimo de eo quod queritur. Secundo de temptatione primi hominis qua ad peccandum inducitur. et haec quantum ad vicesimam primam distinctionem. ¶ **T**ercio utrum primi parientes peccaverint per ignorantiam. et haec quantum ad vicesimam secundam distinctionem. ¶ **Q**uarto utrum de potuisse facere aliquam rationabilem vel intellectualem creaturam quod fuisset penitus impeccabilis. et haec quantum ad distinctiones vicesimaterciam.

Articulus
primus

Quatum ad primū

Sic procedatur. quod primo ponam unam distinctionem. Secundo ex hinc modis distinctione eliciam duplice conclusionem. ¶ **D**istinctione est hec. quod aliquid peccatum dupliciter potest dici remissibile. Uno modo eo quod non sit mortale sed veniale. Secundo quod quoniam sit mortale. non reddit in peccatore sic totaliter impenitium quin possit diuinam misericordiam implorare. et ipsa imploratio non ex sua iusticia sed ex dei benignitate venia impetrare. ¶ **P**onam igitur quantum ad primū mebas istius distinctionis conclusionem negatiuam. scilicet quod peccatum primi hominis non potuit esse veniale. Quia si fuisset veniale tunc opposita in impossibilitate fuissent similiter in alia primi hominis. Falsitas consequitur est nota. Proinde consequitur sic. Omnis obliquitas quatuorlibet diminuta repugnat perfecte rectitudini. sed omne peccatum veniale aliquale dicit aie obliquitatem. originalis autem iusticia dicit perfectam aie rectitudinem. igitur si primū peccatum primi hominis fuisset veniale. cum per veniale non fuisset per dicta originalis iusticia. igitur simul manebant aliquibus obliquitas et perfecta rectitudo. ¶ **P**. sic ipsa originalis iusticia manebat in homine per servassit ab omni corpali infirmitate. sic multo magis ab omni spirituali. sed peccatum veniale est quod

Prima co-
clusio

dā infirmitas anime seu interioris hominis.

Sed nulla existet de ordinatore virum inferendum respectu superiorum nullum poterit esse peccatum veniale. Sed antequam homo inobedies esset deo et de ordinatore ab eo per peccatum mortale non poterit esse aliquod de ordinatio virum inferiorem a lupi orbita. Hoc enim regnare ratio naturalis quod duxit baro prefecte obedit principi seu imperatori. qui imperator non promittat subditos baronis aliquam rebellionem inferre baroni. Sic in proposito re.

Sed est quedam opinio contraria huic conclusione. quod dicit quod si homo mortaliter non peccasset. tamen et ipse primus homo ac etiam alii ab ipso geniti potuerint venialiter peccasse. Quia sicut transgressio peccati est mortale peccatum. sic transgressio peccati ubi postmodum sequestratur a peccato est peccatum veniale. Sed sicut de primis parentibus derivat peccatum. sic ipsis et suis successoribus potuit dare postmodum. Extra quod ipsum venire potuerunt seruando tamen peccatum. ergo re. ¶ **P**. verbū ociosum non est peccatum mortale. sed hoc in statu innocentie potuit verbū ociosum dicere. sed potuit venialiter peccare. ¶ **P**. affirmatur in gratia potest venialiter peccare. ergo homo in statu innocentie potuit venialiter peccare. Antecedens patet in apostolis. Consequentia etiam patet. quod non minoris efficacie videtur esse talis gratiae spiritualis abundantia. quam ipsa originalis iusticia. ¶ **P**. id est argui sic. Existens in statu innocentie si potest elicere actum magis repugnantem statui innocentie. potest etiam elicere actum minus repugnantem statui. sed homo existens in statu innocentie potuit elicere actum mortaliter peccati. quod maiore habet repugnantiam ad statu innocentie. ergo etiam potuit elicere actum venialis peccati. quod minor habet repugnantiam ad virtutem innocentie. ¶ **P**. cum non repugnat aliquis defectus illi non repugnat dispositio ad tales defectus. sed ipse ad eam propter rectitudinem innocentie non habuit impossibilitatem peccandi mortaliter. sed nec venialiter. cum veniale sit dispositio ad mortale. Maior patet. quod sicut in positione cui non repugnat forma eidem non repugnat dispositio ad formam. sic et in priuatione. Minor etiam patet. quod quicquid factum est possibile fuit fieri sed homo existens in statu innocentie de facto peccauit mortaliter. sed non. ¶ **P**. quanto aliquod minus dicit tanto facilior est trahitur unum ad alterum. sed totalis innocentia minus distat a peccato veniali quam a mortali. sed non. Minor patet. Maior autem habet primo de generatore. ubi ex virtute istius maioris includitur quod in habitibus qualitate simbolam facilior est trahitur. ¶ **P**. Nullus potest diffidenter loqui de verbo dei sine peccato latenter

Opio con-
traria.

4

5

6

7

veniali. **S**ed eua diffidet loquebat de verbo dei ante quod peccares mortaliter. Quia cum dyabolus quereret cur pcepit vobis deus tecum. rredit eua de ligno quod est in medio padisi pcepit nobis deus ut non comedamus ne forte moriamur. Unde in illius apposuit hunc forte. ubi deus totaliter comedebat assertive. **S**ed ista non excludit. **A**d. 1. primum igitur dicendum quod ex temptatione facere contra simili est mortale peccatum. sed non appetit quod in statu innocentie hominem potuisse velire contra dei simili nisi ex temptatione. cum nulla passio ipsius inclinasset ad oppositum. immo ipsa originalis iusticia hominem inclinasset ad obseruandum omnem dei simili. igitur contra hunc internam inclinacionem militare non potuisse nisi simili dei spernendo.

Ad. 2. propter quod mortaliter peccasset. **A**d secundum dicendum quod sicut corium molle et flexibile sicut etiже inflexibili ligno nequaquam flecti potest quodcumque manet talis iunctio. sic anima humana quamvis defensit obliquabilis. quodcumque tamen maxime iuncta rectitudini originali iusticie non potuisse obliquare. **S**ed omne verbum oculos ut oculos est aliquantum obliquatio. alias non optaret nos reddere rationem de omni verbo oculo. quod est contra textum euangelij. Et ideo si homines in statu innocentie permisissent. sicut curuari a rectitudine non poterant manentes tamen in plena rectitudine. quod hinc traditione implicaret. sicut verbum oculum dicere non poterat ut est oculus. Quod notanter semper addo. quod dato quod dixissent eadem verba et multo plura quod nos sepius inordinate et oculo perferimus. talia tamen verba ipsius non fuissent oculosa. quod propter omnem modum mentis eorum rectitudinem talia verba semper dixissent aliqua bona intentione. et per consequens non fuissent oculosa. **A**d tertium nego sequentiam. Ad probationem dico quod gratia et originalis iusticia se habent sicut excedens et excessum. Nam gratia est efficacior quamcumque ad vitam meritorum. quod enim Augustinum existes in gratia potest ultraius procedere per meritum vitre eternae. Existens autem in originali iusticia quoniam possit stare et non cadere in peccatum. non posset tamen ultraius procedere nisi per donum superadditum diuine gratiae. **S**ed quantum ad obedientiam virum inferius respectu superiorum originalis iusticia maioris suae efficacie quam gratia etiam ipsis apostolis communica ta. quod etiam ipsi senserunt rebellionem virum inferius propter somnitum peccati. qui in ipsis quodcumque hoc modo vixerunt non sunt totaliter extirpati. Si tamen sepe queritur gloriosus apostolus paulus. Et ratione talis rebellionis etiam in gratia confirmati possunt quoniam venialiter peccare non aut illi qui essent in iustitia originali. Propter quod est

hic diligenter aduertendum. quod firmatur in gratia potest venialiter peccare. sed non mortaliter. Ex iste autem in iusticia originali potest peccare mortaliter. sed non venialiter. Nam gratia vienam certe de necessitate omnem modum rectitudinem interiorum. et ideo potest secundum copati peccatum veniale. **L**o firmatur vero in gratia non potest perdere gratias alias non esset confirmatus. ideo non potest peccare mortaliter. cum omnem peccatum mortale totaliter excludat gratiam. **S**ed e contrario existens in originali iusticia non potest peccare venialiter. quod talis iusticia non patitur secundum aliquam obliquitatem. potest tamen peccare mortaliter. quia potest perdere talis iusticiam. cum in ea non sit confirmatus. **A**d quartum dicendum quod supposita permanentia stat in innocentie. tunc repugnat ipsi homini peccare tam mortale quam venialiter. cum perditione tamen stat illius potest et primo peccare mortaliter. quod veniale non meret ei perditorem. perditum tamen stat in innocentie per peccatum mortale. tunc ultraius nec habuit repugnantiam ad mortale nec ad veniale. **A**d quintum dicendum quod quis dispositio ad formam non repugnet subiecto cui non repugnat forma. tamen si talis dispositio habet repugnantiam ad formam precedente in subiecto. tunc hinc dispositio repugnat subiecto sumpto cum permanetia prioris forme quoniam enim linea ut linea est non repugnet circulare forma. nec persequens curvitas cum ipsa curvitas disponat lineam ad formam ipsius circuli. talis tamen dispositio quod est curvitas repugnat linea sumpta cum permanetia rectitudinis. quod impossibile est ipsam lineam simul esse curvam et rectam. **S**ic enim proposito tecum. **A**d sextum patet periam dicta. quod quamvis facilior sit transitus lineae quam est sub rectitudine ad curvitatem quam ad formam perfecti circuli. tamen faciliter est in talibus lineis inducere formam perfecti circuli cum perditore rectitudinis. quam cum permanetia rectitudinis induceretur etiam quamcumque minimam curvitatem. sic quoniam tecum. **A**d septimum dicendum quod hoc potuit esse quidam modus loquendi sine tamen mentali difficultate. **S**ecunda conclusio est affirmativa. scilicet per peccatum primi hominis erat remissibile ex his quod per dei misericordiam primus homo de suo peccato potuit penitere. Quia agens liberum arbitrium quodcumque est in via potest habere disloquentiam de malo. et per consequens diuina bonitate cooperante potest agere penitentiam de peccatis. et consequenti gratiam dei. **S**ed primus homo postquam primum peccatum perpetravit remansit in via et non erat immediate in termino. quod post mortem a primo tamen homo erit in termino. ergo medijs

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Secunda
conclusio

Instantia

Solutio.

Articulus secundus

Prima conclusio

Quantū ad secūdū

principale ponā duas cōclusiones. Prima est q̄ tentatio carnis est fortior q̄ tentatio demonis. Secunda est. q̄ primus homo nō fuit tentatus tentatōne carnis. sed solū tentatione demonis. Primā cōclusionē p̄blic. Quanto tentator est inseparabilior a tentato. tanto tentatio est fortior et periculosior. s̄ caro nostra est nobis vicinior et a nobis inseparabilior. Et ideo dixit quidā q̄ pugna carnia est cōtinua quāquis sequat rara victoria. 2. q̄ p̄. quanto aduersari⁹ est min⁹ domabilis: tanto tentatio est fortior. s̄ inter om̄es tentatores et aduersarios homis caro videt minus domabilis. Unde multi sancti q̄ demonib⁹ p̄ om̄ia p̄cipere potuerūt. adhuc multas carnales tentatōnes sustinuerūt. vt app̄uit in glorioso ap̄lo paulo. qui vt ip̄e fateſ ter dominū rogauit vt stimul⁹ carnis sue auferret ab eo. Et vt patuit in beato anthonio. q̄ ad domādū carnē suā ſeipm in ignē posuit. Patet etiā de illo sancto i vitaspatz q̄ quinq̄ digitos suos vñ post aliū om̄es vna nocte leſit in igne ad resistendū tentatiōni et ad domādū carnem cū tentareſ a quadā mcretrice. Patet etiam de beato benedicto. q̄ ſe nudū posuit in lecto de spinis et vrticis parato. Patet etiā d̄ beato hieronimo. q̄ cū maximis abstinēcīs vix carnē suā cohibere potuit ab illecebris. vt patet in ep̄la ad paulā. vbi vitā ſuam deſcribens q̄tu ad cibū ait. Decibis aut et potu taceo cū languētes monachi frigida aqua vtantur. et coctū aliquid sumere luxuriaſit. De vigilijs et asperitatib⁹ ſubdit. Quotidie lacrimas. q̄ti die gemit⁹ ſuſdeba. De asperitate ho loci ait q̄ habitabat in vasta illa ſolitudine. q̄ adusta ſolis ardorib⁹ horridū monachis p̄ſtabat habitaculū. Quantū ad lecētū ait. q̄ ſi repugnārem ſomn⁹ iminenſ opp̄ſiſſet nude humo os

fa arentia collidebā. His et multis alijs ſuſtaſtigatōib⁹ nō obſtantib⁹ adhuc tñ veſq̄ ritur caro ſua in domita p̄manebat. Propter qđ ſubdit. Pallebat ora ieunij. et mēs eſtuobat i frigidō corpe. et ante hominē iā ſua caro p̄ mortuū ſoli libidinis incēdia bulliebat. Propter qđ addit. q̄ ſi nos q̄ exoluſ habem⁹ corp⁹ talia ſentim⁹. quid faciet puella in delicijs viuēs. Nempe viuēs mortua eſt. q̄ p̄. il la pugna eſt fortior et difficultior vbi pauciora ſunt auxilia ſeu remedia. s̄ talis eſt carnis tētatio. q̄ viuicū tantū habet remedium. s̄. fugā et cauſis et occaſionib⁹ hmōi tentatōis. Juxta qđ ait apls. i. ad Lhoz. vi. fugite fornicatōne. Unde etiā pl̄b̄ in ethicis ait. q̄ debem⁹ p̄eti illud qđ ſenes partiebant ad helenā dicetel ab iſciam⁹ ea. p̄. bellū intestinū. eſt magis periculō. Propter qđ ait boeti⁹. q̄ ſuilla eſt peior pestis q̄ familiaris inimic⁹. s̄ carnis tentatio eſt belluz intestinū. q̄ in hmōi bello eiusdē totū pars eſt cōtra partē. Caro em̄ cōcupiſcit adiūſus ſpiritu. et ſp̄us aduersus carnem. ſicut ait apls. s̄. forte dicet q̄ fortis q̄ inimic⁹ eſt dyabol⁹. ergo ei⁹ bellū eſt periculō. Cōsequētia patet. Antecedens eſt ſatis euideſ. Job. xli. vbi dicit de dyabolo. q̄ nō eſt p̄tā ſup terra que ei competetur. R̄nded q̄ hoc p̄ intelligi nō de malicia tentatiua. ſ. de virtute motiua ſeu actiua. q̄ ſi de p̄mitteret dyabol⁹ vñ totū monte trāſuertere poſſet valde velociter qđ tamē null⁹ homo poſſet. Si enī intelligit de malicia tentatiua. tunc dico q̄ ibi loquit̄ ſcriptura d̄ p̄tate demonis cū incluſione tentatiōnis carnalis q̄ tanq̄ instrumēto utiſ nos tentando. Juxta illud Job. xl. Ulit⁹ eius in lumbis ei⁹. Et fortitudo illius in umbilico vētris ei⁹. Et ideo vt ſic puta ut tentatio demonis includit tentatiōne carnis. tunc nō miq̄ ſi validior eſt potestas tentatiua demonis q̄ ſoli carnis. Si aut vtraq̄ tentatio carnis. ſ. et demonis ſeorsū p̄ ſeſumat. tunc tentatio carnis eſt fortior tentatōe demonis. q̄ nulla eſt ſtētentatiōne carnalis cōplexiōnis. tuc de quocūq̄ vicio homo a demone tētaretur de facili homo vinceret. q̄ tot⁹ homo pugnaret. s̄. d̄ quocūq̄ vicio inſito ſm carnale complexione. ac ſm astroq̄ impressionē tentatur homo ab iſtrinſeco etiā ceſſante om̄i tentatiōne extrinſeca ipsi⁹ demonis. tunc nō pugnat tot⁹ homo. ſed eſt diuiliſſus in ſeipſo. Juxta illud apostoli ad Roma. vii. Sentiō alia legē in mēbris meis repugnantē legi mē d̄p mee. et capiunt me in lege peccati. Et q̄

Instantia

Solutio

Secunda conclusio.

omne regnum in se diuisum desolabit. igitur nisi in tali pugna homo diuinus adiuuet. tunc aut impossibilis aut valde difficilis est Victoria. Propter quod notater ait sapiens sapientiam. viij. Secundum quoniam aliter non possum esse continens nisi de det. Secunda conclusio est quod tentatio hominis in paradiso non fuit a carnali complexione sed ab ipso de monete. Quia ubi omnia intrinseca sunt ordinatissime disposita. ibi pars parte non impugnat sed adiuuat. civitas enim non est bene disposita cum vicini impugnat vicinum. Sed ratione originali iusticie in statu illius innocentie omnia homines interiora fuerunt ordinatissime disposita. ergo nulla ab intrinseco tali homine potuit esse pugna. Quid autem fuerit extirpator de monete patet gen. iij. de serpente. in cuius figura apparet demon. primo tentauit mulierem tamquam partem infirmiorem. et deinceps virum per mulierem tamquam partem fortiorum.

Dist. 22

Quantum ad tertium

Articulus tertius.

Inquisitio prima.

suis cum capite quamcumque reliquo corpe tardius et difficulter surgunt. sic laborates iam dicta ignorantia minus studiose inquirunt et pigre laborant ad sciendam ea que scire de iure tenet. Tercia est ignorantia inuincibilis. puta cum aliquis nullis iuriis viribus potest huiusmodi ignorantiam puenire. Et per hanc distinctionem trimebrem possumus subdiuidere quodlibet membrum predictarum duarum distinctionum. Nam ignorantia iuris vel est affectata. vel neglecta. vel inuincibilis. Et similiter distinguiri potest de ignorantia facti. Nam ille quod modo supradicto mulierem non suam cognovit. vel hoc quodque desiderauit quod taliter eveniret. puta quod ignorantia cognosceret alienam. tunc huiusmodi ignorantia est affectata. vel non adhibuit tantam diligentiam quam debuit adhibere. et tunc huiusmodi ignorantia esset neglecta. vel totam diligentiam adhibuit quam adhibere debuit. et tunc talis ignorantia inuincibilis esse censemus. His prouisimus ponimus quatuor conclusiones.

Prima est quod ignorantia ut ignorantia non est peccatum. Quia secundum Augustinum quod nullo modo est voluntaria. nullo modo est peccatum. sed ignorantia ut ignorantia nullo modo est volunta. quod omnes homines natura scire desiderant. ut patet primo metaphysici.

Secundo dico quod ignorantia ut est affectata potest esse graue peccatum. De tali enim ignorantia dicit in psalmis. Non habuit intelligere ut bene ageret. Et sequitur. Astitit omni via non bona. maliciam autem non odiuit. Unde de talibus dicit in libro Job quod ipsi dicunt deo. Recede a nobis. scienciam viae tuorum nolumus. Et de tali ignorantia dicit apostolus. Iaduimus dominum. Qui ignorat ignorabilis. Forte dicit quod conclusio secunda contradicit primam. quia quod est affectatum est aliquo modo voluntaria. sed quedam ignorantia est affectata. ut dicit secunda conclusio. ergo aliquo modo erit voluntaria. cuius oppositum assumit in minoratione per prima conclusionem.

Respondeo quod nulla ignorantia est affectata iniquitatem ignorantiae vel ratione ignorantiae. sed ratione rei ignorantiae. vel ratione alicuius conditionis annexae. Tertio dico quod ignorantia neglecta similiter est peccatum. quia omittit ea que facere tenet. ergo saltus peccat peccato omissionis. attamen certis paribus ignorantia affectata semper est maius peccatum quam neglecta. quia plus est ibi voluntario et temeritate. Et dico ceteris paribus. quia possit contingere aliquem ex affectu ignorantiae in materia quod ita modice esset ponderis. et taliter ex sua negligencia ignorarer in materia que ad eo esset periculosa. quod ignorantia neglecta sciu-

Prima conclusio Ratio.

Secunda conclusio

Instantia

Solutio.

Tertia conclusio

**Iota val
ne.**

de ipsam credere esse suam. Theologus ponunt unam distinctionem trimebrem. Quia secundum eos quedam est ignorantia affectata. puta cum quod affectat se ignorare ut liberi et delectabili possit peccare non habendo remorsum conscientie. Alia est ignorantia neglecta. puta cum quis non affectat ignorare. attamen propter sui mollicitatem et pigriciam non facit tantum quantum possit et debet ad hoc quod sciat illud quod scire tenet. et hec ignorantia appellatur a iuristis crassa et supina. quod sicut homines crassi iactentes supine scilicet basi-

Cōclusio
quarta.

Inqūsito
cunda pri
mi articuli

Inquisitō
tercia p̄mi
articuli.
Prima cō
clusio
Reqre egi
diu. di. xx/
ij. q. vlti.

Sexta cō
clusio.

Nota bñ.

crassa mai⁹ esset peccatū qz affec⁹ ata. Quar
to dico q ignoratia inuincibilis nō est culpa
bilis nisi forte induceret ex culpa pcedēti. pu
ta ex ebrietate vel alio quouis vicio. Nā evi
us duplicitē p̄niend⁹ est. vt patet. iij. c. vii.

Et ex istis satis patere videt ad illud qd se
cundo proponit inquirendū. Nā cuz culpa
propriō excusat sed incusat. sequit q ignoratia
affectata nūq excusat peccatū. Ignoratia
vero neglecta nō excusat a toto s̄ a tanto.
Nā s̄m q plus vel min⁹ est ibi de negligētia.
z materia plus vel min⁹ est periculosa. Bm h̄
tal is ignoratia magis vel min⁹ excusat homi
nem a peccato. Ignoratia autē inuincibilis
si ex pcedenti peccato ignoratia non inducit.
tunc nō solū excusat a tanto sed a toto. Si au
tem ex ebrietate vel alio quouis pcedēti pec
cato fuerit inducta. tūc z si excusat a tanto. nū
q tamē excusat a toto. Propter qd dicūt do
ctores q ebrietas etiā ipm loth de vicio ince
stus cū suis filiis perpetrato nō penit⁹ excu
sanit. Quātū ad illud qd tertio pponitur
inquirendū. s. vtz primi parētes peccauerunt
ex ignorantia. ponā duas cōclusiones. P̄n
ma est q quāvis peccauerint ignorantes. qz
om̄is malis ignorans. vt dicit. iij. ethicoru.
primo tñ suo peccato nō peccauerūt ex igno
rantia. ita q ignoratia esset causa p̄mi sui pec
cati. Nā pena nō p̄cedit peccatu⁹ sed sequit⁹.
Sed ignoratia rez agendaz inficta est pro
pter peccatū. vt ait augustin⁹ in libro enchi
ridion. Et q̄to de libero arbitrio ait augustin⁹
n⁹. q̄ approbare falsa p̄ veris non est natura
homis instituti. sed pena damnati. Secū
da cōclusio est q̄ quo ad alia peccata q̄ seque
bantur primū peccatū ipse prim⁹ homo aliquā
modo peccauit per nescientiā. per ignorantia
p̄ errore. ac per infidelitatē. Ista em̄ sic se ha
bent p̄ ordinē. q̄ semper illud qd sequit⁹ inclu
dit p̄cedēs. Nā nescientia dicit simplicē ne
gationē scientie. Ignoratia dicit privationē
scientie. scilicet carentiā scientie aptenare tūc
misse. Error dicit nō solū carentiā noticie ve
ritatis. sed etiā dicit adhesionē alicui strario
veritati. Infidelitas autē dicit errore in ma
teria sp̄ali. puta in his que spectant ad fidēs
vel ad bonos mores. Ex hoc arguitur sic.
Qui peccat per infidelitatē. ille peccat per er
rorem ignorantia z nescientiā. sed primi parē
tes post primū eoz peccatū qd fuit superbia
qua affectabat esse vt dīj ip̄i peccabat per in
fidelitatē. vt patet p̄ augustinū. xiiij. de ciui
tē. c. xvij. Magna em̄ infidelitas fuisse vide
re. c. xvij.

tur. q̄ magis crediderūt verbis dyaboli q̄ p̄
ceptio dei. Maior patet ex deductōe immedia
te pcedenti

Quātū ad quartū

Dist. xxiij.

Articulus
quartus.
Prima cō
clusio.

articulū ponā duas cōclusiones. P̄ prima
est q̄ dē nō potest facere spirituale creatura⁹
que naturaliter omnino sit impeccabilis. Qz
om̄is creatura naturaliter est mobilis z verti
bilis. ergo naturaliter est defectibilis z pecca
bilis. Antecedēs patet p̄ damascenū lib. i. c.
iij. cōsequentia patet. quia om̄e illud cui⁹ vo
luntas mobilis est z vertibilis. hoc derelictū
puris suis naturalib⁹ peccare potest. P̄. Bm
apostolū. i. ad Th. vi. Sol⁹ dē habet imor
talitatē. qd utiqz verū est naturaliter. Sicut
ergo dē nō potest creaturā facere que natu
raliter sit dē. sic nō potest creaturā facere spi
rituale que sit naturaliter imortalis. Lū igit̄
mors sp̄ualis creature sit peccatū. ergo nullā
creatūra spirituale potest dē facere q̄ sit natu
raliter impeccabilis. Sz cōtra istā verita
tem arguit quidā sic. Deus potest facere ali
quā creaturā q̄ ex puris suis naturalib⁹ vide
at essentiā dei nudā. ergo potest facere creatu
ram naturaliter impeccabilē. Antecedens p
batur. qz illud est creature cōmunicabile qd
ipam nō ponit extra terminos creature. s̄ vi
dere essentiā diuinā ex puris naturalib⁹ cum
sit perfectio finita nō ponit creaturā extra ter
minos creature. Et ɔfirmat. quia dē po
test lumē naturale vni⁹ angeli facere q̄ sit eq
ui claritate lumini glorie qd est in altero an
gelo. z per cōsequēs ille videbit essentiā diui
nam eque clare per naturā sicut iste p̄ gratiā
ɔsummatā que est lumē glorie. Probatur
etiā cōsequentia. qz impossibile est aliquā prin
cipium deficere vel peccare in sua operatōne
quādū manet imutabiliter p̄iunctū sue dire
ctissime regule. ergo impossibile est tale crea
turam peccare etiāz naturaliter. eo q̄ semper
ex suis naturalib⁹ coniuncta esset ipsi diuine
essentiā que est omnī regula directissima.

Respondeo per interemptionē anteceden
tis. qz finis supernaturalis a nulla creatura
potest naturaliter obtineri. quia tūc non esset
supernaturalis finis si naturaliter aliqua cre
atura ipm posset p̄sequi. Sed visio diuina es
sentie est finis supernaturalis maxime loqñ
do de visione beata que est mediante lumine
glorie. de qua currunt probatōes antecedēt
ideo ic. Eld p̄imā pbationē nego minorē. Ad primā
pbationē.

Cōtra cō
clusionē.

Lōfirmat

Solutio.

Quāuis em̄ videre beatifice diuinā essentia per gratiā seu p̄ lumen glorie nō ponat creaturam extra terminos creature. videre tñ beatifice p̄ naturā dūenit soli deo. ppter qđ creaturam omnino poneret extra terminos creature.

Ad confirmationē.

¶ Ad confirmationē dicendū qđ cū lumen naturale et lumen glorie sint alteri⁹ et alteri⁹ rationis. ideo nō sunt apta nata sibi mutuo coequari. Illa em̄ que sunt diuersaz rationū sic se habent qđ per intentionē vni⁹ etiā si crescerz in infinitū nunq̄ deuenir ad equalitatē alterius. vt superi⁹ declarauit in primo libro. dist. xlviij. Et etiā ifra clari⁹ pbabit. dist. xxvij. d̄ angulo contingentie qđ si cresceret in infinituz nunq̄ deueniret ad equalitatē anguli recti.

Secunda conclusio.

¶ Secunda cōclusio est qđ per donū gratie creature superadditū de⁹ potest facere aliquaz creaturā impeccabilē. Quia illud qđ imobilitat animā vel angelū in bono seu in virtutib⁹ hoc reddit eū impeccabilē. sed abundātia gratie diuine maxime vt cōsummata ī patrīa imobilitat animā in bono. quia replet in bonis om̄e desideriū ei⁹. igit̄ quāuis in via sumus mobiles. et per cōsequens aliquo modo peccabiles. in patria tamē erim⁹ per dei grām in mortib⁹ et virtutib⁹ totaliter stabiliti. Propter qđ ait augustin⁹ in libro Iſef. Ad te fecisti nos domine. et inquietū est cor nost̄z do. nec req̄escat in te. Et in eodē libro ait deo. Lū tibi in helero exonerō me. et qđ tu plenus nō sum onus mihi ip̄si sum. Etiā citra gloriam patrie possit esse tāta abundātia gratie. et creatura totaliter fieret impeccabilis. vt apparuit in beata virgine. que ex redundātia diuine gratie nec potuit peccare mortaliter nec veni aliter.

Instantia

¶ Sed forte dicet qđ ista cōclusio secūda destruit primā. Quia de⁹ potest facere qđ illa forma que est gratia in vna creatura sit forma naturalis in alia creatura. Si igit̄ p̄ formam qđ est gratia de⁹ potest facere creaturam impeccabilē. put tu dicis in secūda cōclusio ne. sequit̄ qđ hoc possit p̄ formā naturalē. et p̄ sequēs talis creatura habens talē naturales formā erit naturaliter impeccabilis. qđ est cōtra primā cōclusionē. ¶ Respondeo p̄ interemptionē maioris. quia illud qđ est gratia ī vna creatura loquēdo pprie d̄ habitu gratie ī nulla creatura potest esse natura. quia cuz gratia ī suo perfecto esse sit ip̄a gloria anime seu ip̄m lumen glorie. igit̄ si gratia ī aliqua creatura esset forma naturalis. talis creatura ex suis puris naturalib⁹ posset esse pfecte beata. qđ est impossibile. cū hoc soli deo dīnoscat

cōuenire. ¶ Ad argumentū principale nego. Ad princi p̄sequentia. Ad probationē dicendū qđ remis sibile et irremissibile nō dicunt de ip̄is peccatis ratione infiniti excessus vni⁹ ad alteri⁹. sed ratione alteri⁹ et alteri⁹ stat⁹. idē em̄ peccatū eiusdem peccatoris dicit remissibile qđ diu fuerit ī via. et irremissibile cū via tota pertransita fuerit in termino. quia qđ diu peccator est in via nō desinit deus per suā misericordiā facere ali quos impetus in anima peccatoris. ratione qđ ruz motuū ip̄a sinderesis peccatorē remordet ppter quē remorsum quādoq̄ peccator cōsiderans sua delicta. coopante sibi gratia diuina potest agere penitentiā de peccatis. Post mortē vero cū peccator fuerit in termino. non est rationē p̄sonū ut vlt̄ri⁹ talib⁹ impetribus moueat. ppter qđ suū peccatū extūc in sempiternum irremissibile perseverat. Et quia similiā Damascenū. qđ est in hominib⁹ mors. h̄ fuit in malis angelis casus. ideo nō est simile de peccato homis. et de peccato demonis. nisi accipiat peccatū hominis mortui qđ sine penitētia decessit in peccato mortali. qđ sicut tal' homo nō est in via sed ī termino. sic ip̄e demon ī immediate pacto peccato. nō fuit vlt̄ri⁹ in via s̄ ī termino. ergo tc.

¶ Distinctio vicesimaquarta.

¶ VNC diligē

ter. Postq̄ magister determinauit de ipsa tentatione qua prim⁹ homo incidit ī peccatū. Hic tractat de adiutorio cōtra h̄mōi peccatū a deo sibi datum. Et diuiditur in duas partes. Nā primo tractat de adiutorio naturaliter homini collato puta d̄ libero arbitrio quo homo potuit si voluit nō deficere. ¶ Secundo de adiutorio supernaturaliter ei dāndo seu offerendo. quo potuisse nō solum nō deficere. vez etiā in meritorio bono p̄ficerē. dist. xxvi. ibi. Hec est gratia operās et cooperās. Prima ī duas. Nā primo magister determinat de illius naturalē ad iutoriū potestate. Secundo de eiusdē adiutoriū libertate. dist. xxv. ibi. Ja vero ad p̄positū Prima ī duas. Nā primo ostēdit qđ p̄mis parentib⁹ cōtra peccatū a deo fuit datū sufficiens adiutoriū. Secundo huiusmodi adiutoriū appellat liberz arbitriū. ibi. Hic cōsiderandū est. Prima ī tres. qđ primo ostēdit qđ homo a principio bonā habuit voluntatē. qua stare quāuis nō p̄ficerē potuit. Secundo

Inquirit quomodo talis voluntas bona dicit potuit qua proficiendo donum mereri non valuit. Tercio contra ea que dixit obiicit et solvit Secunda ibi. Sed quomodo recta. Tertia ibi. Ad hoc autem quod diximus. Sequitur illa pars. Hic considerandum est. Et dividit in duas partes. Nam primo specificat predictas primi hominis potentiam. Secundo assignat portionum et potentiarum anime quandam diversitatem. ibi. Quod bruta animalia non habent. Et hec in tres. Nam primo ostendit huiusmodi portionum anime diversitatem. Secundo per hoc describit peccatarum pcessionis ordinem. Tercio assignat rationis predictae diversitatis redditum rationem. Secunda ibi. Illud quoque per terminendum non est. Tertia ibi. Hec de anime partibus. Secunda istarum dividitur in tres partes. Quia primo magister describit ordinem progressionis in peccatu. Secundo ostendit quod mortale peccatum est completum et consummatum. Tercio ponit epilogationem primorum. Secunda ibi. Nunc superest ostendere. Tertia ibi. Hic itaque ut breuiter sumam. Circa hanc distinctionem quero istam questionem.

Quoniam intellectus agens pertineat ad liberum arbitrium. Et videretur quod non quia potentia naturaliter agens est necessario non pertinet ad liberum arbitrium. Intellectus agens est huiusmodi. Maior patet. quod liberum arbitrium est libere agere et non necessario. potest enim hoc et oppositum ratione sue libertatis. Minor similiter patet. quia intellectus agens necessario abstrahit et illustrat fantasmatam subiectum presentem. et non potest non abstrahere et illustrare. Contra illa potentia pertinet ad liberum arbitrium sine qua non possumus arbitrari. Intellectus agens est huiusmodi. quia nisi virtute intellectus agens abstraherent et illustrarent fantasmatam non possemus ratiocinari nec per consequens arbitrari. Hic quatuor sunt videnda. Primo quid sit intellectus agens. Secundo quid intellectus agens efficiat in fantasmatate. Tercio quid liberum arbitrium. Et quanto de eo quod querit.

na respondet. Conclusionis est haec. quod intellectus agens est quedam naturalis potentia aie realiter distincta ab intellectu possibili. Quia illa potentia quod nec elicit actu intelligendi nec actu volendi. illa nec est intellectus possibilis nec voluntas. sed intellectus agens nec elicit actu intelligendi nec volendi. ergo tecum. Maior patet. probatio minoris. quia si eliceret actu intelligenti tunc superflueret intellectus possibilis. Si autem eliceret actu volendi tunc superflueret ipsa voluntas. **P**ro facies et paties in omni natura arguit potestas naturales realiter distinctas. quia efficiens et materia nunquam coincidunt ut patet. iij. physicoz. et omne quod mouet ab alio mouet. ut patet. viij. physicoz. **S**i in natura anime nostre intellectus agentis est omnia facere. et intellectus possibilis est omnia fieri. ut patet tertio de anima. ergo intellectus agens est naturalis potentia anime realiter distincta ab intellectu possibili. et per consequens etiam ab ipsa voluntate. Quia non potest esse minor convenientia intellectus cum intellectu. quod intellectus cum voluntate. **H**ec conclusio duo ponit. Primo enim ponit quod intellectus agens est quedam naturalis potentia anime nostre. Secundo quod est potentia distincta realiter ab intellectu possibili. **C**ontra primum isto sunt tres opiniones quas recitat Johannes grammaticus sup tercio de anima. Quae prima est. quod intellectus agens est intellectus universalis qui est omnium conditor puta ipse deus. Istius opinionis dicit fuisse plato. Et etiam aliqui christianoz qui hanc opinionem assuerunt. propter illud verbum Johanne. primo. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Et propter illud post. Signatus est super nos lumen vulnus tui domine. **S**i istud non valet. Quia sicut deus operatur in omni operatione rerum corporalium et tamem comunicans suam bonitatem agentibus corporalibus ipsa secundum agere sinit. sic agit in operationibus ipsis anime intellectu et ramen intellectu agentem inexistente nature ipsius anime ipsi anime comunicavit. **S**ecunda opinio est quod intellectus agens est quedam substantia separata. que est inferior deo et superior anima nostra. Et isti fuerunt bifurcati. Nam quidam dixerunt quod virtute talis substantie separate per quandam unionem ad nos sit in nobis intellectualis operatio. Et hec fuit opinio aleandri commentatoris. ac etiam in parte fuit opinio auerois commentatoris. sicut superius partit. dist. xvij. Alij vero dixerunt quod intellectus

Opio prima.

Contra eam.

Opinio secunda.

Cōtra eā.

alis operatō sit in nobis per hec q̄ illa substā
tia separata influit nobis formas intellectua/
les sicut posuit auicen. Sed nec hoc valz.
Quia sicut ars medicinae operat sanitatez ab
extrinseco naturam adiuuando q̄ tamē prin/
cipium actuum intrinsecum p̄supponit scili
cet ipsam naturam. sic separata ista substantia
solum posset esse principiū extrinsece coadiu/
uans et instruens modo quo videmus etiaz
magistrum discipuluz informare. et ideo ne/
cessario p̄supponit actuū aliquod principiū
intrinsecū quod erit naturalis potentia ani/
me. Terciā est opinio themistij qui ponit
in anima nostra duplēm intellectum. quo/
rum vnum appellat intellectum possibilem
et alium intellectum factiuum. et utrūq; intel/
lectuz dicit intelligere differenter tamē. quia
factiuum dicit semper actu intelligere. possi/
bilem autem non semper actu. Sed nec
istud valet. Quia qualibet experitū in seipso
q̄ non semper actu intelligit. Contra vero
secundam particulam predicte conclusionis
est opinio quarta. quā cum p̄cedentibus tri/
bus recitat iohannes grāmaticus vt supra.
Quo opinio ponit q̄ intellectus agens et pos/
sibilis realiter sunt vnius intellectus differēs
solum penes perfectum et imperfectum. Nam
idem intellectus vt est in potentia et imperfecto
et vt reducitur in actum per intellectum alte/
rius puta per intellectuz magistri sic dicitur
possibilis. Sed vt est perfectus ita q̄ alium
intellectum reducit in actuū puta intellectum
sui discipuli. sic dicitur intellectus agens. Et
hanc opinionem inter ceteras videtur Johā
nes grāmaticus magis acceptare. Sed
nec istud valet. Quia sī hanc opinionē se/
queretur q̄ homo non instructus a didasca/
lo ita haberet intellectum possibilem q̄ omni/
no carerer intellectu agente. qd̄ est incōueni/
ens. Est etiam vna opinio moderna po/
nens intellectum possibile et agentem esse ean/
dem potentiam anime. Nam vt dicunt po/
nentes hanc opinionem. sicut eadem poten/
tia volitua est mouens et mota. et est actiuia et
passiuia. sic eadem potentia intellectua dicit
possibilis et agens licet non eodem modo. Nam
ipsa potentia anime sumpta cū suis aptitu/
dinibus sī q̄ apta nata est perfici per ulteri/
ores actus dicitur possibilis. sī vero q̄ ad il/
los actus se mouet non quidem efficienter sī
formaliter mediantibus quibusdam habili/
tatibz sibi a deo concreatis a principio sue

Opio ter/
cia.

Cōtra eā.

Opio qr/
ta.

Cōtra eā.

Opio qn/
ta. Ja. pri/
mo q. q. xij

creationis. sic dicitur agens. Et ideo conclu/
dunt isti q̄ intellectus agens et possibilis est
vna et eadem potentia diuersimode tamē sum/
pta. Sed istud cōfirmatur ab alijs sic. Pro
pter vnum simplicem actum non oportet po/
nere multiplicem potentiam. sed intelligere
est vnuis simplex actus. P. si intellectus
agens differt a possibili. tunc vel talis intelle/
ctus agens intelligeret. et tunc superflue et va/
ne posueretur intellectus possibilis. cui pro/
prie competit intelligere. aut non intelligere
et tunc esset ignobilior intellectu possibili. qz
sibi competeteret ignobilior operatio. cum in/
telligere sit nobilissima operatio anime. Hoc
autem est contra philosophum tertio de ani/
ma. vbi ait. q̄ agens prestantius est paciente.
ergo tc. Sed nec istud valet. Quia vnuis
et idem in distinctum realiter respectu eiusdem
non potest esse simul i actu et in potentia. Sī
anima nostra est in potentia respectu forma/
rum intelligibilium seu speciecrū. cum sit po/
tentia receptiva earum. et est in actu respectu
earum. cum sit factiva earum. res enim i fan/
tasia existentes sunt potentia intelligibiles.
nec possunt actu recipi in intellectu possibili
nisi fiant actu intelligibiles. igitur sīm aliam
et aliam potentiam i ste opposite conditiones
conueniunt ip̄i anime intellectus. Ad pri/
mum igitur argumentum dicendum q̄ non
est simile de intellectu et voluntate. quia nul/
la voluntas facit suum obiectum actu voli/
bile. sicut est quidam intellectus qui facit ob/
iectum qd̄ erat potentia intelligibile actu in/
telligibile. Si enim vna voluntas esset que
presupponeret obiectum voluntatis actu es/
se volibile. et quedam esset voluntas non pre/
supponens sed faciens tale obiectū de poten/
tia volibile actu volibile. tunc necessario tales
voluntas different. et prima posset dici vo/
luntas possibilis. alia vero ages. Et quia sic
est ex parte intellectus. ideo tc. De aptitudi/
nibus illis nihil curio ad presens dicere. qz
eodem modo possunt improbari sicut super/
rius improbat sunt inchoationes formarū
materialium in materia. Iste enim doctoz
conformiter loquebatur de formis corporali/
bus et spiritualibus quantum ad preexisten/
tiā in suis subiectis. Nec etiam verum
dicit in hoc q̄ ait intellectum seipsum moue
re formaliter performam sibi connaturalem
seu naturaliter concreatam. qz sicut patet in
tercio dñia. in p̄modio sue creatōis intellectu
R. 4

Cōtra eā.

Solutio/
Ad. I.

est sicut tabula rasa in qua nihil est depictum. Bene tamen concedo quod intellectus actuatus per formam seu speciem receptam ab obiecto virtute intellectus agentis aliquo modo se habeat actiue respectu ipsius intellectonis. non autem per huiusmodi aptitudines quas iste doctor posuit. Ad secundum dicendum quod respectu unius simplicis operationis concurredit bene plures potentie. quarum una se habet actiue alia vero passiuem. Ad tertium dicendum quod sicut sol est virtualiter calidus. et tamquam propter hoc non sunt superflua ista inferiora que virtute solis sunt formaliter calida. Sic intelligere conuenit in intellectui agenti virtualiter. et tamquam propter hoc non supfluit intellectus possibilis cui formaliter intelligere conuenit.

Ad. 2.

Ad. 3.

Articulus secundus.

Prima conclusio.

Quatuor ad secundum

Prima pars principale ponat duas conclusiones. Prima est quod intellectus agens abstrahit speciem intellectibilem a fantasmatice actione positiva. Quod ex eo quod est potentia tale non potest fieri actualem nisi mediante actione positiva maxime si illud quod fit est aliquid positivum. sed ipsius fantasma prius quam attingatur lumine intellectus agentis est solum potentia intelligibile. et secundum commentatorem tertio de anima. per intellectum agentem fit actu intelligibile. ergo oportet quod actione intellectus agentis circa ipsum fantasmatum realiter positiva. P. illustratio est actione positiva. sed intellectus agens abstrahit species intellectibiles a fantasmatibus illustrando. Nam commentator ubi supra ait. quod sicut se habet lumen solis ad colores. sic se habet intellectus agens ad fantasmatum. ergo tunc. Secunda contra istum ponit quidam doctores dicitur quod operatio intellectus agentis circa fantasmatum non est positiva sed remota. quia huiusmodi actione fit quedam separatio seu sequentia conditionum individualium ab ipsa quidditate. ita quod ipsa quidditas propter huiusmodi conditiones potest immutare ipsum intellectus possibilem. Sed istud non valet. Quia omnis actionis remota presupponit aliquam actionem positivam. Secunda conclusio est quod per huiusmodi actionem positivam intellectus agentis non imprimitur aliquid positivum ipsi fantasmati. per cuius impressionem illud idem fantasmatum quod primo informabat fantasmatum postea informet intellectum. Quia accidentis in numero non potest migrare de subiecto in subiectum. sed intellectus possibilis

Opio contra.

Lötra eā.

Secunda conclusio.

est subiectum ab ipsa fantasmatice distinctum. ergo tunc. P. quicquid recipitur in re particula materiali et extensa est particulare materiale et extensem. sed fantasmatum est quid particulare materiale et extensem. ergo quicquid sibi imprimitur erit particulare materiale et extensem. Nam omne quod recipitur ad modum recipientis recipitur. Igitur tali impressio non obstante ipsius fantasmatum maneret particulare materiale et extensem. nec per consequens ipsum intellectum posset informare. P. accidentia simpliciter spirituale non est receptibile a subiecto materiali. quia recipientis receptum oportet adiuvicem habere proportionem. sed quicquid intellectus agens imprimit hoc esset accidentis pure spirituale. igitur non esset receptibile in fantasmatum quod est res materialis informans subiectum materiale. scilicet ipsam fantasmatum. ergo tunc. P. agens spirituale non transmutat subiectum in materiale ad formam nisi mediante motu locali. sed intellectus agens non mouet fantasmatum motu secundum locum. igitur ne secundum formam. P. illa forma impressa nec potest esse immissa ab extra. quia tunc intellectus agens crearet eam. nec potest esse educta de potentia fantasmatum. quia omne quod educitur de potentia rei materialis est quid materiale. et per consequens fantasmatum virtute illius impressum non posset mouere intellectum possibilem. ratione cuius motionis tenentes oppositam partem ponunt fieri huiusmodi impressionem. Probatur autem isti huiusmodi impressionem fieri in fantasmatum verbis multis. sed paucis rationibus. Virtus enim omnium verborum suorum est hec. De potentia non potest aliquid in actu reduci nisi facta aliqua in forma impressione. sed fantasmatum antequam lumine intellectus agentis perlustretur est solum potentia intelligibile. postquam vero perlustratum est est actu intelligibile. ergo oportet quod per talem illustrationem aliquid sibi formaliter imprimitur. Adducunt etiam isti plures autoritates aristotelis et commentatoris exercitio de anima. quarum una magis apparent est ista. quam ponit auero in prima magna disgressione tertio de anima dicens. Denudare formas a materiali nihil aliud est nisi facere intellectas in actu postquam fuerint in potentia. quod admodum comprehendere eas nihil aliud est quam recipere eas. Et ibide ait. Intellectus agens est illud quod extrahit illud quod est in potentia de potentia ad actu. Secunda non concludunt. Ad primum igitur dicendum quod quavis illa Ad. 1.

2

4

5

Opio contra.

6

Ad. 1.

Abha cōtineat aliquā veritatē in forma realibus. nō tamē in formis intentionalib⁹. Dat⁹ em⁹ q̄ lumē p̄sens existēs colori nihil penitus sibi imprimat, tamē species intentōnalis coloris ad p̄sentiā luminis educit in actu. q̄ sine lumine necessario remaneret in potentia. Sic dato q̄ lumē intellect⁹ agentis nihil imp̄mat ipi fantasmati. ad p̄sentiā tamē h̄mōi luminis species intelligibilis derivat ab ipso fantasmate. que species virtute p̄dicti lumen plustrata efficit forma intellect⁹ possibilis re-p̄sentans obiectū ut actu intelligibile. Et p̄ h̄ etiā patet ad autoritates ipi⁹ cōm̄itator⁹

Articulus
tertius.

Prima co-
clusio.

Ratio

Instantia
Solutio

Lōstrinat

Op̄o par-
tim h̄ria.

Quantū ad tertium

principale ponā duas cōclusiones. Prīa est q̄ liberū arbitriū est animē nostrē potētia. Quia ea que sunt in aīa. vel sunt act⁹ seu ope rationes. vel sunt principia actuū seu operatio nū. sed liberū arbitriū nō est act⁹ seu operatio. quia act⁹ nō est quid manēs sed īmediate trā siens. liberū autē arbitriū est qd manens. igit̄ est principiū operatōnis in anima. Om̄e au tem qd est principiū operatōnis in anima hoc vel est species vel habit⁹ vel passio v̄l potētia. Sed liberū arbitriū nō potest dici species. cū nō sit similitudo representatiua rei intelligibil. Nec habit⁹. qz ex frequētatis acib⁹ generat ⁊ acquirit habit⁹. vt patet. q̄. ethicoz. sed liberū arbitriū nō est in nobis per act⁹ acquisi tum. sed est nobis naturaliter innatum. Nec passio. quia passio p̄prie dicta solū est in par te sensitua. liberū vero arbitriū spectat ad par tem intellectiuā. Et si dicit⁹ q̄ intelligere ē quoddā pati. ergo tē. Respōsio qd nō est p̄prie passio. sed est salus ⁊ perfectio. vt patet q̄. de anima. Et confirmat. quia q̄ ex passi one agunt nō agunt libere. nā passionati nō agunt libere. sed ex impetu. tideo magis agū tur qz agant. ergo si liberū arbitriū esset passio. tunc liberū nō esset liberū. ⁊ non libere fieret qd liberū arbitriū fieret. qd est contradic̄. Igit̄ ex inquisitiōne sufficiētis diuisiōnib⁹ sequit⁹ q̄ liberū arbitriū sit potētia. Sz contra istud est quedā opinio quāvis nō totaliter tamen partialiter. Concedit em⁹ hec op̄i nio q̄ liberū arbitriū est potētia. sed cū hoc dicit⁹ q̄ est act⁹ ⁊ habit⁹. Quia sicut hoc nomen intellect⁹ qnq̄ accipit p̄ potentia. iuxta illud q̄. de aīa. dico autē intellect⁹ quo opinatur ⁊ intelligit anima. ⁊ hic nihil actu est eorū que sunt ante intelligere. quādoq̄ p̄ actū sīm q̄

p̄hs. iij. de aīa cognitionē ī diuisibiliū vocat intellectū circa quē nec est vēz nec falsū. quia vēz ⁊ falsum sequunt̄ cōpositōez ⁊ diuisiōnē id est affirmatōez ⁊ negatōez. qnq̄ etiā accipit p̄ habitu. qz sicut habitus cōclusionū est ⁊ dicit̄ sc̄iētia. sic habit⁹ p̄ncipioz vocat intelle ct⁹. de p̄ncipijs em⁹ nō est sc̄iētia. qz sc̄iētia ē de his circa q̄ p̄tingit dubitare ⁊ qrere. iuxta il lud. q̄. posterioz. q̄stionēs sūt eq̄les numero his q̄ vere sc̄im⁹. circa p̄ncipia v̄o nō oportet dubitare v̄l qrere. cū ea q̄libet p̄bet audita et sunt sic ianua in domo quā null⁹ ignorat. vt dicit. q̄. metha. Sic iiḡ isti dicūt nōmē libe ri arbitriū esse cōmune ad significādū potētia actu ⁊ habitū. Q, em̄ sit act⁹ h̄ ipi p̄bat. qz ar bitriū idē est q̄ iudiciū. Sz iudiciū dicit actu. ḡ tē. Minor patet de se. Probatio maioris. qz m̄gr dicit h̄ in l̄ra q̄libet arbitriū est liberū de volūtate iudiciū. Q, aut̄ dicat habitū p̄ bant. qz facultas dicit habitū. Sz ingr̄ h̄ dicit q̄ liberū arbitriū est facultas ratōnis ⁊ volūtatis. Ecōtra vero sunt aliq̄ qui pbant q̄ li berū arbitriū nō sit potētia. Quia potētia nō suscipit magis ⁊ minus. Sz liberū arbitriū suscipit magis ⁊ minus. qz enchiridion. vi. c. ait augustin⁹. m̄ltō quidē liberū est arbitriū qd omnino peccare nō potest. Sed ista nō cōcludunt. Eld prīmū iiḡ dicendū q̄ licet hoc nōmē intellect⁹ inueniat esse extenlūz ad actu habitū ⁊ potētia. hoc tamē nūlq̄ in lībus phie inuenitur v̄e ipso libero arbitrio. Ad probationē cū dicit⁹ q̄ liberū arbitriū est iudiciū tē. dico q̄ illa p̄dicatio nō est for malis. sed causalis. ⁊ si nō causalitate elicit̄ ua. saltē causalitate impatiua. quia voluntas imperādō cōsiliū cōsequēter videt̄ impare iudicium quod presupponit ipsum cōsiliū. Ad secundā probationē dicendum q̄ hoc nōmē facultas magis significat potētiaz q̄z habitum. Unde etiā cōmuniſ v̄sus loquendi hoc habet cum volumus dicere aliquē ha bere posse vel non posse respectu alicuius effe ctus. q̄ dicimus eum habere facultatem vel non habere facultatem respectu talis effect⁹. Ad ultimum cum dicitur q̄ liberū arbitriū suscipit magis tē. dicendū q̄ licet po tentia sīm se non suscipiat magis ⁊ minus. ta men p̄ disconuenientes dispositōnes potētia quādoq̄ impedīt in suo opere. Unde ppter peccatū minus arbitriū hominis. ⁊ inducit̄ seruit̄ dyaboli. a qua tñ seruitute homo cum voluerit per liberū arbitriū cooperante sibi gratia dei poterit liberari. Sc̄da p̄clusio ē

Alia op̄o
hūic h̄ria.

Solutio.
Ad.i.

Ad.2.

Ad.3.

Conclusio
secunda

¶ liberum arbitriū est idē realiter qđ potētia volitua. Quia supposito ex p̄cedēti p̄clusio- ne qđ libez arbitriū sit potētia. tūc realiter vi- deſt esse ista potētia qđ se t̄ p̄ncipaliter ēlibe- ra. talis autē ē potētia volitua. sic patet ista dist. xxvij. ergo r̄c. ¶ S; cōtra istud sūne p̄les opinioes. quā vna ponit libez arbitriū esse potētia distinctā ab ipa volūtate. Quia diſtinctor̄ obiector̄ diſtincte sunt potentie. ista patet ſecūdo de aīa. vbi dicit. qđ potētia diſtinguunt per act⁹ t̄ act⁹ per obiecta. ſed volūtatis t̄ liberi arbitriū eſt aliud t̄ aliud obiectū quia obiectū volūtatis eſt finis. obiectū vero liberi arbitriū ſunt ea que ſunt ad finē. ſicut pa- ret. iij. ethicoz. vbi dicit. qđ volūtas eſt finis. t̄ electio eoꝝ que ſunt ad finē. electio autē eſt actus liberi arbitriū. ergo r̄c. ¶ Et addūt qui diſtant iſtoꝝ qđ liberū arbitriū eſt potētia ſuperior̄ intellectu t̄ volūtate. habens in ſe ultimū actū ratōnis qui eſt iudicare. t̄ primū actum volūtatis qui eſt eligere. ¶ Sed iſtud non valet. Quia ſim ordinē rerū nobis cōmu- ter apparentē nō eſt dare maiore diversitatē in ſuperioribz qđ in inferioribz. Iſta patet per autorē de cauſis qui ait. qđ vniuersa ſunt in ſupe- rioribz que ſunt ſparsa in inferioribz. ſ; in po- tentijs inferioribz anime nō eſt dare potentia- mēdīa inter potentias apphēnſiua t̄ ap- petitiua. om̄is em̄ potentia ſenſitua vel eſt apphēnſiua vel appetitiua. ergo nec in ſupe- rioribz potentijis anime erit alioꝝ potentia me- dia inter intellectu t̄ volūtate. ¶ Ad ratio- nem iſtoꝝ dicendū p̄licet obiecta formaliter diſtincta quoꝝ vnu non eſt ratio tendendi i- alterz arguat aliquo modo potentiarū diſtin- ctionem. tñ diuersa obiecta quoꝝ vnu eſt ipi- potentie ratio tendendi in alterū nō arguunt diuersas potētias. licet quādoꝝ arguat vni- us potentie eſſe diuersa officia. eadē em̄ eſt po- tentia que apphēndens p̄ncipia medianti- bus p̄ncipijs tendit in coſclusiones. Et qđ ſinis eſt ipſi volūtati ratio tendendi in ea qđ ſunt ad finē. t̄ potentia volitua ut eſt volū- tas eſdit in finē. ut autē vēdicat ſibi nomēli- beri arbitriū tendit in ea que ſunt ad finē. ideo ratio iſtoꝝ eſt cōtra eos. quia direcťe probat volūtate t̄ liberū arbitriū eſſe vnu t̄ eandem potētia. habentē aliud t̄ aliud officiu. quo- rum ratōne vnu dices ſimpliſter velle. ratio ne vero alteri⁹ dices libere eligere. ¶ Alia eſt opinio que ponit qđ libez arbitriū nō eſt vna potētia. ſed ſimil dicit plures potētias. ſci- licet rationē t̄ volūtate. Quia ut iſtu dicunt

Opio pri- ma.

Cōtra eā.

Solutio- ad ratōeꝝ.

Opinio se- cunda.

liberum arbitriū dicit rationē put ei conuenit iudicare. ſed dicit volūtate put ei conuenit eligere libere. Unde liberum arbitrium dicit quasi liberū iudiciū. ¶ Et iſtud cōfirmat p̄ damascenū qui ait. Etimā per liberū arbitriū libere appetit. libere iudicat. libere impe- tum facit. libere diſponit. libere eligit. Et au- gustin⁹ libro ſecūdo retractationū ait. Lūz d̄ libero arbitrio loquimur. nō de parte anime loquimur. ſed de tota. ¶ Sed nec iſta cōclu- dunt. Quia quāuis liberū arbitrium cōno- fet rationē. tamē formaliter t̄ essentialiter di- cit ſola voluntatē. ¶ Ad primū igitur moti- um iſtorū dicendū qđ iudicare elicitiue eſt actus rationis. ſed impatiue potest dici act⁹ volūtatis. ac etiā approbatue. Quāuis em̄ iudicialis diſcretio ſit actus ratōnis. tamen impiu. cōſiliū a quo dēpendet iudicium. ac etiā approbatio iudicij ſunt actus volūtatis. ¶ Et p̄ idē patet ad ſecundū. quia illi act⁹ t̄ multo plures quos damascenus adducit. om̄es ſunt actus liberi arbitriū aliquo predi- citorū modoꝝ. ſ. vel elicitiue. vel impatiue. vel approbatue. ¶ Ad tertium dicendū qđ augustin⁹ cum liberū arbitriū appellat totaz animā. tunc nō loquitur de totalitate cōpoſi- tionis essentialis. ſed loquitur de totalitate p̄ti- nentie virtualis. quia em̄ liberū arbitriū mo- uere potest om̄es alias potentias anime que ſunt ratōnales ſiue per essentiali ſiue per parti- cipationē ſicut rex mouet regnū. ideo ſicut to- tum regnū virtualiter p̄tinet in rege. ſic om̄ia que ſunt in regno anime p̄tinent in volūtate

Cōfirmat

Cōtra eā.

Solutio- Ad.i.

Ad.2.

Ad.3.

Articulus quart⁹.

Prima cō- clusio.

Scda cō- clusio.

Quāuiꝝ ad quartū
principale dico p̄mo. qđ intellect⁹ agēs nō pe- niat ad libez arbitriū tanqđ aliquid inclusū i ſua formalī rōne. Quia potētia cui nec conuenit ar- bitrari nec libere agere. illa n̄ p̄t eſſe de rōne ſo- malī liberi arbitriū. ſ; intellectui agēti nec con-uenit arbitrari. ſiue arbitrari accipiat p̄ iudica- re ſiue p̄ iudicatiue intelligere. qđ intellectus agens nec iudicat nec intelligit. hoc enim cō- uenit p̄ſſibili intellectui. ſiue accipiat ar- bitrari pro impecare. quia ut ſic conuenit vo- lūtati. Nec etiam intellectus agens libere agit. ſ; naturali necessitate actum ſue illuſtra- tionis exercet. ergo r̄c. ¶ Secundo dico qđ in- tellect⁹ agens ſpectat ad libez arbitriū tanqđ aliquid ſine quo liberum arbitrium actū ſuū p̄p̄iu naturaliter ſeu via nature exercere non p̄t. Nā illud qđ p̄ſupponit a p̄ſuppoſito. etiā

psupponit a psupponete. s3 intellectus ager p/
supponit a naturali exercitio intellectus possi-
bilis. tipe intellectus possibilis psupponit a li-
tero arbitrio. qr cu oporteat intelligentia fan-
tasmati speculari. t fantasma no sit speculabi-
le naturaliter sine lumine intellectus agentis.
optet q intellectus possibilis q ad exercitium sui
actu via naturali psupponat lumine intellectus
agentis. voluntas aut seu libertas arbitrii cu p ob-
lecto habeat bonum cognitum. via nature optet
q psupponat qz ad exercitium sui actu actum
intellectus possibilis. Dico autem naturaliter
seu via nature. qr supnaturaliter t maxime d
absoluta potencia dei voluntas posset actu suu
perfice elicere absq omni amiciculo intellectus
possibilis. ut declarauim in primo libro. dist. i.
q. i. art. iii. Ex his patet rnsio ad vtrumq
argumentum inducit in principio questionis.

Distinctio xicesimaquinta.

Am vero ad
ppositum. Postquam magis determina-
nauit de liberi arbitrij potestate. h
determinat de homini arbitrij libertate. Et diui-
dit in duas ptes. Nam pmo tractat de homini li-
bertate generali. Secundo psequitur in speiali. ibi.
Est enim libertas triplic. Prima tres. Qr pri-
mo ostendit qd libertas sit diffinitiva. Secundo
circa qd sit obiectiva. Tercio in q sit subjectiva.
Secunda ibi. Hoc aut sciendum. Tertia ibi.
Et qdlibet pndicta. Et hec i qatuor. Qr pmo
ondit libertate no oib modis esse in omnibus.
Secundo ondit quo libertas est in diuis. Tercio
quo est in angelis t bestis hoib. Quarto ostendit
quo est in viatorib. Secunda ibi. S3 q de. Ter-
tia ibi. Angelis po zlanti. Quarta ibi. Ex p-
dicti pspicuum. Seq illa ps. Est enim libertas
tc. Et dividit in duas ptes. Quia pmo pmit-
tit triplices libertatis distinctioez. Secundo pti il-
li distinctioez subiungit executioez. Secunda ibi
An necessitate. Et hec i tres. Qr pmo psequitur
de libertate a necessitate coactione. Secundo de li-
bertate a pcti puitate. Et tertio de libertate a
miserie penalitate. Secunda ibi. Est talia liber-
tas a pcto. Tercia ibi. Est itez libertas a mis-
eria. Secunda istaz dividit in qatuor ptes. Nam
pmo libertas a pcto ponit declaratoez. Secundo
circa ea mouet qstionem. Tercio circa libertates
oppositas mouet alias dubitatoez. Quarto
vtriusq qstionis submittit determinationem.
Secunda ibi. Hic qri pt. Tercia ibi. Hic retiaz

qui solet. Quarta ibi. Uez nob magis. Se-
quis illa ps. Est itez libertas tc. Et dividit in
duas ptes. Nam pmo ondit qd sit a miseria es-
se libertas. Secundo ex pndictis infert qddam corre-
lariu. ibi. Libertas g a peccato. **E**uca hac
distinctioez. xxv. qro ista questione.

Tru libertas arbitrii possit cogi. Et
videt q sic. Qr potentia intellectua
cogit. q potencia volitua sua libertu
arbitrii. Colognitia patet. q intellectus est eq
imaterial potencia sic ipa voluntas. ppter qd n
magis videt sbsesser qre cogi possit intellectus
q voluntas. Probo antecedens. Nam intellectus
necessario assentit pmiss pncipijs t eis q eui-
denter videt seq ex talib pncipijs. cu i gl vo
luntas se habeat ad finem t ad ea q sunt ad finem.
sic intellectus ad pncipia t ad ea q sequunt ex
pncipijs. g tc. **I**ncontrariu e Anf. in lib. de
libero arbitrio. vbi ait. q cu voluntas vincit. n
aliena vincit pitate. sed sua. Et si ibidem patet
difficultas impugnat voluntate. s3 expugna-
re nequit inuita. **H**ic qatuor sunt videnda.
Primo vtr voluntas puit e idem qd libertas ar-
bitrii possit mouere seipaz. **S**ecundo vtr possit
p motu suu ppru peccare inullo existere er-
rore ratione. **T**ercio vtr possit cogi ab aliquo
ente creato. **E**t quarto vtr possit cogi a deo
seu a bono intereato.

Quatum ad primu

pona duas pclones. **P**rima e q voluntas
aliq mō mouet seipaz. **S**ecunda e qn mouet
se ppe seipaz actiuando. s3 seipaz determinando.
Prima pclusione pblis. Qis potencia q e
sup seipaz reflexiva. e sui pti motu. voluntas
e sup seipaz reflexiva. i gl tc. **M**aior pte. q
potencia mouet ab obiecto. i gl vt p reflexioez
sup seipaz e obiectu sui pti. sic etiam est motu
sui pti. **M**inor etiam e sat nota. qr n min vo
luntas vult seipaz q intellectus intelligat seipm. qz
km pclu. ois potencia imaterial e sup seipaz co-
uerienda. s3 voluntas n e min imaterial q intel-
lectus. g tc. **P**. potencia q e essentialiter libera
aliq mō e sui pti motu. s3 voluntas e essentia
liter libra. vt iferi pntedo declarare. di. xxviij.
Maior pte. q potencia pure passiva n p esse
libra. cu n habeat i sua pitate pati v'l no pati. s3
nccio pati ad psentia actui. S3 km aug. iiij.
de libero arbitrio. Nihil ta i nra pitate q ipsa
voluntas est. Et infra sbsdit Nec aliud quicqz
est in voluntate nostra. nisi quod volentibus
adest. igitur voluntas respectu sui actus non

Articulus
primus

Prima co-
clusio.

est totaliter passiva. et per sequentes seipam aliquem modo promouere ad actum. **S**ed contra istam conclusionem arguit quidam doctor et sui sequaces

1 sic. Omne quod mouet ab alio mouet. ut patet videlicet physicoz. quod voluntas non potest mouere seipaz. Antecedens patet. quod etiam ipsa aialia quod dicuntur moueri ex se ab alio moueri ostenduntur. eo quod secundum unam partem per se mouet. et secundum aliam per se mouetur. ita quod semper primo mouetas et primo motus sunt realiter distincta. igitur voluntas non mouet

2 seipaz. **S**ed impossibile est unam et eandem rem simpliciter simul esse in actu et in potentia. sed omnis mouetas secundum quod mouet est in actu. et omnes motus secundum quod mouet est in potentia. quod impossibile est ipsa voluntate seipam mouere. nam simul esset in

3 actu et in potentia. **P**ropter presentem actionem ipsi passivo. tunc semper necessario sequitur actio. igitur si voluntas moueret seipaz ad suum actu. cuius semper

4 sibi pertinet. semper ipsa esset in actu. **P**ropter si voluntas moueret seipaz ad actu. tunc vel esset causa universalis sui actus. aut causa particularis.

Sed primus dari non potest. quod talis causa est equiuoca. et phabet effectum nobiliori modo in seipso quam effectus sit in proprio genere. nec per sequentes formaliter pfecti poterit habere effectum. que omnia falsa sunt de ipsa voluntate respectu sui actus. Nec secundum dari potest propter tria. Primum quod agere particulariter est formaliter actu tale. quale est passus in potentia. igitur si voluntas seipaz moueret ad actu. tunc voluntas esset actu volens antequam causaret actu volendi. igitur si causaret actu volendi tunc duo accidentia solo numero differentia sint essent in eodem subiecto. Secundo quod voluntas corripere ad corruptionem sui actus. Nam causa particularis et effectus particularis simul sunt et non sunt. ut dicitur. quod physicoz. Tercio quod voluntas esset eiusdem speciei cum suo actu. Nam causa particularis cum sit causa universalis eiusdem est speciei cum suo effectu. **P**ropter causa efficiens non coincidit cum materia. ut patet. id est physicoz. **S**ed mouens ut mouetas reducit ad causam efficientem. et motus ut motus reducit ad causam materiale.

Contra gotfridi. **S**ed ista non includuntur. igitur ad primum dicendum quod quis illa positione aristotelis habeat veritatem de rebus corporalibus. non est tamen ea necesse verificari in spiritualibus. Unde hugo de sacramentis libro primo pte. v.c. xxi. loquens de voluntate angelorum ait. Voluntas erat libertas. quoniam poterat erat ex se moueri ut ultra iret. Et pclus. xvij. positione ait. Omnes seipm mouetas primo est ad seipm diversum. **A**d secundum dicendum quod licet eadem res simplex non possit simul esse factus et in potentia respectu eiusdem. actu et potentia sus

mendo uniformiter. puta cum est actu formaliter talis. tunc non potest esse potentia formaliter talis. Si tamen sumuntur difformaliter. tunc nihil repugnat. Nam una et eadem res existens actu virtuiter talis. potest esse potentia formaliter talis. maxime cum esse virtuale inest imperfecte. Id enim unum existens actu virtualiter calidum est potentia formaliter calidum. quod potest esse actu formaliter frigidum. Unde actus virtualis finitus et limitatus non est tante perfectio ut excludat omnem potentiam respectu actus formalis. Et ideo voluntas existens virtualiter actu volens. potest formaliter esse potentia volens. **F**orte dicetur contra istud. quod sol existens actu virtualiter calidus. non potest esse in potentia formaliter calidus. nec unde poterit seipm facere formaliter calidum. sic recte.

Rendeo quod hic accipitur non causa per causam. Nam quod sol non potest formaliter calidus. hoc non est per causam. quod actus est virtualiter calidus. quod si ista esset praevisa causa. tunc saturnus quod non est virtualiter calidus potest effici formaliter calidus. Itē si illa esset sufficiens causa. tunc unum non posset esse formaliter calidum cum sit virtualiter calidum. **S**ed ex hoc repugnat soli et oibz alijs celestibz corporibus formaliter recipere calorem. quod celeste corpus est primus alterans in alterabile. nec patet per argumentas impossibilites.

Ad tertium dicendum quod voluntas semper est in actu saltem semipleno respectu suum proprieatum. quod Augustinus in libro de trinitate voluntas semper diligit se. respectu tamen ceterorum bonorum non optet quod semper sit in actu propter absentiam talium obiectorum.

Ad quartum dicendum quod si iste quod facit huius argumentum per causas universaliter intelligit omnem causam suum effectum seu actum virtualiter phabentem. tunc potest excedi quod voluntas sit causa universalis respectu sui actus. Ad probatorem dicendum quod non potest excludi de phabitione virtuali impossibilitas. non enim oportet nobiliori modo calor esse in lapide quam in igne. Nec est bona sequentia. lapis est virtualiter calidus. igitur non potest formaliter recipere calorem. **P**osset enim dici quod est causa particularis. Ad probatorem dicendum quod non potest excludi de phabitione virtuali impossibilitas. non enim oportet nobiliori modo calor esse in lapide quam in igne. Nec est bona sequentia. lapis est virtualiter calidus. igitur non potest formaliter recipere calorem.

Posset enim dici quod est causa particularis. Ad probatorem dicendum quod non potest excludi de phabitione virtuali impossibilitas. non enim oportet nobiliori modo calor esse in lapide quam in igne. **D**icitur quod materialis cum priesumuntur nunquam incident possunt tamen adeo large sumi quod bene poterant co incidere. puta si accipiuntur efficiens et materia per mouementum et motionem in rebus spiritualibus super seipm reflexius sicut etiam est in pposito recte. **Q**uidam tamen istas rationes soluerim. tamen non oportuit quod licet excludatur aliquod contra illos quod ponuntur quod

Instantia

Solutio.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

voluntas p̄prie actiuat seipam. Ettra me tñ nō
excludunt qz ut patebit in sequenti cōclusione
sic pono voluntatē esse suūpī motuā. qz tñ nō
pono eā p̄prie actiuare seipam. ¶ Est igit̄ se/
cunda excludit qz voluntas nō mouet seipaz p̄
p̄prie seipaz actiuādo. s̄ seipam determinādo.
¶ Ad cuius intellectū sciendū qz voluntas mul/
tipliciter p̄t dīci seipam mouere. Primo se/
ipam determinando ad motū mediāte intel/
lectu. voluntas em̄ facta in actu p̄ desideriū si/
nis ostensiū impat intellectui ut perscrutet me/
dia per que h̄mōi d̄sideratū finē sequat. igit̄
inuentis talib⁹ medijs. cū ab eis mouet vo/
luntas. dicit voluntas aliq̄ modo qz̄ quis p̄ acci/
dens mouere se. qz talis mot⁹ originaliter p̄/
cessit ab imperio voluntatis. ¶ Secundo volū/
tas mouet se determinatiue seu determinat se
ad motū nō actiue aliqd agēdo. s̄ ab actu de/
sistendo. Nā cū idē appetibile offerit voluntā/
ti diuersa vel opposita ratōe. puta forniciatio/
offerit sub ratōe boni p̄sequebilis. qz delectabi/
lis. et s̄b ratōe malī et fugibil. qz etra mādatū
dei. voluntas p̄t ex sua libertate desistere ab actu
put mouet ab vna istarū rationū. quo facto
altera in suo motu vigorat. Sicut em̄ si duo
eque fortiter me traherēt vñ p̄ dexterā et alter
p̄ sinistrā. qz̄dū nulli eoz resistere. tādū nec
ad vñ partē nec ad alterā declinarē. s̄ vñ re/
sistendo immediate alter in suo tractu vigorat
et p̄ sequēs p̄ meā determinatōe diceret mo/
uere meipm vñ in suo tractu resistēdo et alte/
ri vel nō resistēdo cū possem resistere. vel etiā
positiue sibi i tractu suo qz̄sentēdo cū possem
si velle sibi minime qz̄sentire. sic in p̄posito etc.

Opio egis/
dig.

Bottfrid⁹
Egidij⁹.

4
Henricus
de gan.

5
Thomas
de aquino.

seipam actiue. Nā sicut intellect⁹ mot⁹ a p̄n/
cipijs mouet seipm ad excludentes. sic volun/
tas actiuata p̄ finē mouet seipaz ad ea qz sunt
ad finē. et sic ut dicit idē erit in actu et in poten/
tia s̄z nō fīm idē. ¶ S̄ ista nō excludit. Pri/
ma em̄ tria p̄cedit ex hoc falso fundamēto qz
determinatio voluntatis sit quidā act⁹ effecti/
ue elicit⁹ ab ipa voluntate. et istud doctor no/
ster manifeste negat. Dicit em̄ iste doctor re/
uerend⁹ in suo secūdo scripto. dist. xxv. q. iii.
arti. ii. qz pdicta determinatio nō dicit actu. s̄z
desistere a tali actu quo voluntas insufficiter
fuit actiuata ab altero obiectoz. vel ab eodēz
obiecto sub altera rōne ostēlo. qz̄ sensus aut̄ in
oppositū nō dicit actu. s̄z est vel nō excludit
re actu si est qz̄ sensus negatiu⁹. vel dicit mo/
dū recipiēdi actu si est qz̄ sensus affirmatiu⁹
puta dicit voluntarie recipēmotū seu actu fa/
ctū ab obiecto. igit̄ qz voluntas actiue h̄ ha/
bet ab obiecto. qz̄ aut̄ actiue hoc modo puta
voluntarie hoc habet a seip. Ex qz patet qz hu/
iusmodi determinatio voluntatis qz̄ quis p̄cise n̄
dicat actu. nō est tñ nihil. qz̄ dicit modum se
habēdi circa pdictos act⁹. ¶ Ad quartū di/
cendi qz̄ quis voluntas sit potētia passiua. tñ
respectu cuiuscūqz obiecti a qz̄ nō sufficiter
actiuat habet liberā voluntatē qz̄ sentēdi ī actu.
vel dissentēdi ab actu. Solū em̄ respectu illi
us qd̄ mouet voluntate s̄b ratōe vltimi finis
voluntas nō habet h̄mōi p̄tāez. eo qz̄ a tali ob/
iecto sufficiter actiue. Forte dicet qz̄ si ista
solutio est bona. tūc voluntas respectu finis ca/
reret libertate. qd̄ nō est ver. qz̄ potētia essen/
tialiter libera ad qd̄cūqz cōparet semper ma/
net libera. ¶ Rñdeo qz̄ quāuis voluntas respe/
ctu vltimi finis nō habeat libertatē qz̄ dictōnis
sicut habet respectu eoz qz̄ sunt ad finez. habet
tñ respectu vltimi finis libertatē p̄fecte cōpla/
centie cū necessitate imobilitatis. qz̄ quis fi/
niē nō possit nō velle. vult tñ ipm nō violēter
s̄z cōplacenter et maxime voluntarie. et p̄ cōse/
quens liberrime. ¶ Nec opinio illi⁹ doctoris
valet in hac pte. Quia si voluntas p̄prie esset
actiua respectu suūpī. actiue. s̄ suū actu eliciē
do in seip. tūc ipa voluntas necessario differ/
ret a seip. cū potētia actiua sit trāsimutatiua
alterius fīm qz̄ alterez. ut patet. v. metha. ¶ Et
cōfirmat qz̄ inter actuū et passiū est relatio
realis cui⁹ extrema sunt realiter distincta. igit̄
si voluntas p̄prie actiuarēt seipam. tūc necessa/
rio voluntas realiter differret a seip qd̄ est ab
surdū. ¶ Ad quintū dicendū qz̄ ibi est falla/
tia cōsequētis. puta dicendo mouet. qz̄ actiue

Solutio.
Ad prima
tria.

Ad. 4.

Instantia

Solutio.

¶ Cōtra hē/
ricum.

Ad. 5

mouet. qd ut patuit voluntas p se mouere m^{is}
tis alijs modis q actiue. proprieloquedo de
actiuo. P. dato q ipa voluntas sit in actu re
spectu finis. en adhuc est in potenti^a respectu
ei^o qd est ad finem. si igit moueret seipam ad il
lud tunc fin idem respectu eiusdem esset in actu et
in potentia. P. Elias inuenit tal additio. Etia
diceret aduersari^o q intellect^o no mouet seip
sum ad pclusiones pprie seipm actiudo. qd
ut sic mouet ab obiectis ipsaz pclusionuz et
paustaz.

Quatu ad secundum

Articulus
secundus.

Prima co
clusio.

- 1 Particulū dico primo q nulla existēte ignorantia in intellectu pnia in ratōe cause. voluntas ex sua librate p pprio suo motu peccare. Qz talis ignorātia aut esset inuincibilis. et tūc no esset causa peccati. cū inuincibilis ignorātia excusat peccatū ut patuit superi^o. d. xxij. Aut esset affectata. et nec tunc esset necessario causa peccati. sⁱ ipam pcederet peccatū male voluntatis. Aut esset neglecta. et tūc sitr hmoi ignorātia esset aliq modo p peccatū inducta. i. p negligētia ipsi ignoratis. igit ante omne igno
rantia voluntas potuit labi in peccatū. P.
peccatū pni angelī nulla pcessit ignorātia. ali
as pena pcessisset culpā. et eodē modo de pmo
hoie. P. in quolibet genere illud qd est mē
sura omnū q sunt in illo genere. h necessario
est primum omnū illi^o generi. ista patet. p. me
thaphi. sⁱ mala voluntas est mensura oim pec
catoz. qd sm augustinū in de vera religione.
vnūqdz malū tm est peccatū qzū est volun
tariū. Et ibidē ait augustin^o. q si nullo modo
est voluntariū nullo modo est peccatū. pti
etur peccatū esse a voluntate causatū sine igno
rantia pnia in ipa ratōne. g. tc. P. ista ē ex
pissa intēcio augustinī tercio de libero arbitrio
c. ix. vbi ait. Voluntas est prima causa peccā
ti. nec est cui recte imputet nisi voluntati. Et
eandē sententia popit augustin^o primo retrā
ctionum. c. ix. P. si omne peccatū necessa
rio pcederet ignorātia. tūc nunqz committeret
aliqd peccatū ex certa sciētia. qd est ptra san
ctoroz doctoz sententia. et spēaliter Isidori. q in
libro de suo. c. xvij. dicit q triple est peccatū
scilicet ex ignorātia. ex infirmitate. et ex indig
nitate seu ex certa sciētia vel malicia. Sⁱ dō
dico q stante in ratōne seu in intellectu recto
iudicio tā in vniuersali qz etiā i particulari. pia
ta dictante intellectu in vniuersali q nullū de
lectabile existēt ptra legē dei est psequēdū. tā
- 2
- 3
- 4
- 5

Scda co
clusio.

particulari q hec fornicatio est qdā delecta
bile existēt ptra legē dei. adhuc voluntas ptra
hmoi actuale dictamē recte ratōis p peccare
Et loquor de voluntate p gratiā dei nōdū pfir
mata. Quia p quo cuqz tpe vel momēto ostē
dit voluntati aliqd cōtentū sub suo adequato
objeto. p illo momēto voluntas p ipm appe
tere. sⁱ p eodē momēto p quo intellect^o iudi
cat hāc fornicationē no esse facienda eo q est
bonū delectabile ptra legē dei ostendit volunt
ati hmoi delectabile qd comprehendit sub ob
fecto voluntatis. ergo p eodē instāti voluntas
p ipm appetere. t p sequeb ipm appetendo
peccare no obstatē recto iudicio ratōis. P.
si voluntas no posset oppositū illi^o eligere qd
dictatū et iudicatū est a recta ratōe. tūc volunt
tas no esset potētia libera libertate ptra dictio
nis Falsitas psequētia patet. sequentiā pbo
p arrestotelē. ix. metha. vbi ipē in h ostendit dif
ferentiā potentiaz rōnaliū et irrationaliū. qz
irrationales necessē est agere vel pati qn acti
num v'l passiū appropinqt. rationales vero
no est necessē. Et sequit. Ne quidē. s. irratio
nales vna vni^o factiua id est determinate sūt
ad vnū. ille s. r. ratōales ptrarioz. quare si
mul faciēt ptraria. q. d. si potētia rōnales age
rent necessario ad pfectiā obiectoz. tūc simul
essent factiue ptrarioz. P. quilibet peccatorz
expitiue in seipso q qnqz facit ptra pscientiā
sua. et cōtra illud qd sibi recta ratio dictat. qz
etiā aliq in peccādo cogitat q deū offendunt.
et aliq modo licet non ex toto refrenant ppter
timorē vindicte diuine. P. sⁱ ptrariū istaz
pclusionū tenet quidā doctor dices. q sem p
oportet errorē pcedere in ratōe ad h qz sit ma
licia i voluntate. et h est h primā pclusionē. et q
voluntas no p eligere ptra dictamē recte ratōis
et h est ptra secūdā cōclusionē. Et h pbatis.
Or aut voluntas ferit in illud qd sibi p ratōez
ostendit et sibi ratōe q ostendit. aut in aliquid
aliud. Si pmo modo. tūc no poterit esse pec
catū i voluntate nisi puerit error in rōne. Si
secūdo modo. tūc voluntas tenderet i aliqd n
cognitū. qd est impossibile. cū bonū cognitū
sit obiectū voluntatis. vt patz p augustinū. x.
de tri. c. i. vbi dicit. q iniusta diligere possim^o
incognita nequaqz. P. si voluntas peccaret
ratōne existēt recta. tūc voluntas no moueret
ab intellectu. sⁱ poti^o moueret a scipa. psequē
tia patet. Falsitas autē psequētis pbatis. qz inter
mouēs et motū est relatio realis. vt patet. v.
metha. eiusdem autē ad seipm no est relatio rea
lis. vt patet ibidē. igit voluntas no p mouere

Botfrid.

3 seipam. ¶ P. communiter dicit q̄ maliciā volūtatis saltē p̄comitā error rōis. Si ḡ stan te iudicio recto ipi⁹ rōnis esset peccatū i volūtate. tūc in eodē instāti ratio esset recta t̄ nō re

Alij ad id cta ¶ P. arguit quidā alij sic. Si p̄tra rectū

4 iudiciū rōnis volūtas posset peccare. tūc malius hō carēs morali virtute posset esse prudēs. Fallitas p̄sequētis patet. vi. ethi. vbi dicit. q̄ impossibile est esse prudentē nō entē bonum.

Cōsequētia pbat. q̄ p habitū prudētie recte iudicam⁹ de eligēdis. ḡ tc. ¶ P. istud pbat

autoritate sacre scripture. Q̄ sapientie. v. dīcunt ipi⁹ peccatores. Errauim⁹ a via veritatis t̄ iusticielumēnō luxit nobis. t̄ sol intelligētie n̄ est oxt⁹ nobis. ¶ Itē Eccli. vii. In oib⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima tua t̄ ineter nū nō peccabis. ¶ Itē ad Ro. i. cū apls multa peccata enumerasset ipoz maloz hoīm. s̄dit. Qui cū iusticiā dei cognouissent nō intellexerūt. quoniam qui talia agunt digni sunt more. ¶ Itē clemēs. v. suo libro multi p̄mis̄is de ista materia subdit. Ex his igit̄ omib⁹ colligit. q̄ origo toti⁹ mali ab ignorātiā delēce dit. t̄ ipa sit maloz omniū mater. ¶ P. h̄ icē pbat autoritate ph̄i qui. iij. ethi. ait sic. Ignorat quidē ois mal⁹ q̄ debet opari. et a quib⁹ su giendū. t̄ ppter tale peccatū iniusti t̄ vniuer saliter mali fūt. ¶ Itē in eodē tertio dicitur. Deceptio ppter delectationē videt fieri. non em existes bonū videt bonū esse. ḡ videt q̄ fm̄ arestotele apparetia boni nō existentis pcedat peccatū. ¶ Itē. vii. ethi. dicit arestoteles. q̄ i factiūs opari p̄festū ptingit. Et ibidē vult arestoteles. q̄ si aliq̄s intellect⁹ dicit i vniuersali t̄ in p̄ticulari aliqd faciendū. puta q̄ omne dulce est gustandū. t̄ hoc est dulce. p̄festū se quid opatio si assit facultas opandi. ¶ P. cō cludūt isti. q̄ si voluntas posset facere p̄tra iudiciū ratōnis. tūc nō esset appetit⁹ ratōnalis q̄ alias faceret p̄tra p̄priā suā naturā t̄ diffi nitionē. ¶ Sed ista opinio stare nō potest. Quia si voluntas nō posset eligere p̄tra iudiciū ratōnis. t̄ necessario in om̄i sua electōe se p̄formaret iudicio ratōnis. tūc periret omne meritū t̄ demeritū. cōsequētia patet. q̄ ex his q̄ necessario a nobis fūt nec meremur nec de meremur. Unde ea q̄ pure nobis insunt a na tura nō sunt in nostra p̄tate. sed de necessitate eueniūt. ideo fm̄ philosophū. iij. ethi. ex p̄ris naturalib⁹ nec laudamur nec virtupamur. Sicut em̄ in appetitu bruti nullū est peccatū neq̄ libertas. q̄ necessario t̄ sine p̄tradicōne sequit⁹ app̄hensionē t̄ appetit⁹ delectabile app

hensum. sic rc. ¶ P. terariū isti⁹ opinionis 2

augustin⁹ ex intentō determinat. xij. d. ci. dei c. vii. dices. q̄ si duo homies equaliter affecti corpe t̄ aīa. t̄ in om̄ib⁹ alijs p̄ditōib⁹ pariter om̄ino se habētes videat vni⁹ corporis pulcri tudinē nō difformiter eis occurrentē. s̄ poti⁹ vniiformiter occurrentē eoz aspectib⁹. vni⁹ eo rū potest illicite moueri ad illicite fruiendū. et alter in volūtate pudica stabiliter pleucrare.

Lū igit̄ p primā suppositōem in istis duob⁹ sit equale iudiciū. t̄ tn̄ eoz electōes sint ptra rie. de necessitate oportet q̄ electio alteri⁹ isto rū sit ptra sue ratōnis iudiciū. ¶ P. augusti

nus. xi. sup geni. ad litterā. c. vlti. exp̄sse videt dicere salomonē peccasse p̄tra iudiciū ratōis sue dices. Salomon vir tante sapiētie nūqđ nō credendū est q̄ in simulachroz cultu crediderit aliqd esset utilitatis. sed muliez amo ri ad h̄ malū trahēti resistere nō valuit. faciēs qđ sciebat nō esse faciendū. ¶ P. augustin⁹ 4

enchoridion. c. xxij. ait. Est alia libertas n̄ vera male seruītē adiecta. q̄ est ad malū faciendū. vbi ratio dissentit a volūtate iudicās nō esse faciēdū qđ volūtas appetit. ¶ P. beatus 5 bernard⁹ in libro suo d̄ liberō arbitrio ait. Ra tio data est volūtati vt instruat illā nō vt de struat. destrueret aut̄ si ei vllā necessitatē imponeret qua min⁹ libere p arbitrio lese moueret siue ad bonū siue ad malū. si vñqđ hoz qđ libet. phibente ratōe volūtas nō posset. volūtas iā nō esset. ¶ P. arestoteles. vii. ethi. rep̄ bat opinionē socratis q̄ dixit q̄ p̄tra p̄sciētiaz nō ptingit opari. Unde ait arestoteles q̄ so crates in hoc p̄tra rationē pugnabat t̄ dubi tabat de manifeste apparetib⁹. ¶ Ad p̄mū 6 igit̄ eoz motiuū dicendū. q̄ intellect⁹ nō potest iudicare bonū delectabile qđ est i actu ali cuius potētie nō esse p̄sequendū. nisi siml̄ in telligat illā delectabilē bonitatē. t̄ p̄cōsequēs volūtas si voluerit eā nō ferat in nō cognitū. q̄uis in hoc tendat p̄tra ratōis iudiciū. Eti az sicut intellect⁹ speculatiū intelligēdo vñū oppositorz app̄hendit t̄ reliquū. vt patet p̄mo elenco. sic t̄ practic⁹ intellect⁹ nō potest aliquid iudicare fm̄ vñā rationē nō esse faciēdū nisi aliqd modo rationē oppositā app̄hendat. q̄ in nō facere intelligē facere. t̄ omnino in negatōne affirmatio. vt dicit ibidē. Et iō dato q̄ volūtas nō tendat in fornicateoz fm̄ illā rationē fm̄ quā ratō actualiter iudicat eā esse fugiendā. nō tamē ppter hoc ferat in non cognitū. q̄uis ferat in nō iudicatū. seu in nō sententiatiū. ¶ Ad secundū nego p̄sequentiā 7 Ad. 2.

Solutio.
Ad. 1.

**Lōtra got
fridum.**

1 I. si voluntas nō posset eligere p̄tra iudiciū ratōnis. t̄ necessario in om̄i sua electōe se p̄formaret iudicio ratōnis. tūc periret omne meritū t̄ demeritū. cōsequētia patet. q̄ ex his q̄ necessario a nobis fūt nec meremur nec de meremur. Unde ea q̄ pure nobis insunt a na tura nō sunt in nostra p̄tate. sed de necessitate eueniūt. ideo fm̄ philosophū. iij. ethi. ex p̄ris naturalib⁹ nec laudamur nec virtupamur. Sicut em̄ in appetitu bruti nullū est peccatū neq̄ libertas. q̄ necessario t̄ sine p̄tradicōne sequit⁹ app̄hensionē t̄ appetit⁹ delectabile app

causa autem negationis patet ex la dictis. Etiam
sequens non est falsum. quod multis modis vo-
luntas seipam potest mouere. ut patuit super-
rius. Ad probationem dico quod dato quod inter mo-
uens et mobile sit relatio realis quando mouet
mouet ipsum mobile proprie actuando. non est tamen
hoc necesse quando mouet ipsum mobile ad mo-
tuim determinando quasi remouens prohibens per
desistentiam ab opposito motu eiusdem mobile.

Ad. 3. Et sic est in proposito. ut patet ex predictis. Ad
tercium dicendum quod processu ipam maliciam hoc co-
mitet ignoratia. non tamquam propter hoc similiter erit
ratio recta et non recta. sed prius fuit recta. a qua
rectitudine desinens incipit esse non recta ex vi-
ciositate ipsius peccati. Ad quartum nego con-
sequentiam. Ad probationem dico quod prudenter pro-
prie dicta non dicit habitum quomodo cumque ab-
solutum. sed necessario discernit relationem ad appre-
petitum rectum seu ad rectam electionem. qua relatione
deficietur dato quod tota absoluta entitas talis
habitus existat. non tamquam habitus esset pru-
dentia. quoniam esset quedam moralis sollicitus
que est in prima dispositio ut sit prudentia.
puta si assit recta electio appetitu. Et ista vi-
detur esse intentio phili. vi. ethico. ubi dicit sic.
Neque simul contingit prudentem et incognitum
esse eundem. non enim in scire solo prudens. sed in eo
quod practicatur. Et sequitur ibidem. Diuinum autem i.
ingeniosum nihil prohibet incognitum esse. propter
quod quandoque prudentes videntur quida incog-
nitentes. et in ratione ppe est. differunt autem
in electione. Ad autoritates sacre scripturae
dicendum quod ex eis non plus habet nisi quod mul-
ti peccant ex ignorantia vel etiam ignorantibus. quod
nec ego nego. non tamquam habitus autoritates co-
uiunt per nullum possit peccare nisi in suo intel-
lectu processerit ignorantia. Ad autoritates
philippi est eodem modo dicendum. Potest etiam
dici quod quoniam aliquis aliquid de ipsis autoritatibus bene
excludat ignorantiam ex parte intellectus. comi-
tari maliciam voluntatis. tam non excludunt per
ignorantiam necessario procedat maliciam voluntatem.

Ad. 4. Ad quartum nego consequentiam. Ad
probationem dico quod prudenter pro-
prie dicta non dicit habitum quomodo documque ab-
solutum. sed necessario discernit relationem ad appre-
petitum rectum seu ad rectam electionem. qua relatione
deficietur dato quod tota absoluta entitas talis
habitus existat. non tamquam habitus esset pru-
dentia. quoniam esset quedam moralis sollicitus
que est in prima dispositio ut sit prudentia.
puta si assit recta electio appetitu. Et ista vi-
detur esse intentio phili. vi. ethico. ubi dicit sic.
Neque simul contingit prudentem et incognitum
esse eundem. non enim in scire solo prudens. sed in eo
quod practicatur. Et sequitur ibidem. Diuinum autem i.
ingeniosum nihil prohibet incognitum esse. propter
quod quandoque prudentes videntur quida incog-
nitentes. et in ratione ppe est. differunt autem
in electione. Ad autoritates sacre scripturae
dicendum quod ex eis non plus habet nisi quod mul-
ti peccant ex ignorantia vel etiam ignorantibus. quod
nec ego nego. non tamquam habitus autoritates co-
uiunt per nullum possit peccare nisi in suo intel-
lectu processerit ignorantia. Ad autoritates
philippi est eodem modo dicendum. Potest etiam
dici quod quoniam aliquis aliquid de ipsis autoritatibus bene
excludat ignorantiam ex parte intellectus. comi-
tari maliciam voluntatis. tam non excludunt per
ignorantiam necessario procedat maliciam voluntatem.

Ad. 5. Ad secundum dicendum quod ex hoc quod voluntas
potest velle hoc quod dicitur ratio. et etiam oppositum il-
lum. ex hoc apparuit quod est appetitus rationalis. quod
potest rationalem sunt oppositorum. naturales
vero determinatae ad unum.

potest. tunc maxime ut videtur integer mortis
tentatione. Sed hoc non. ut patet in sanctis
martiribus. qui multiplicia mortis sustinuerunt
tempora immobiles permanentes in sua bona vo-
luntate. Maior etiam patet. quod finis omnium terri-
bilia mors est. ut patet. iij. ethico. Et ista est
intentionis ansa. libro de libero arbitrio. ubi vult
quod difficultas impugnare per voluntatem. sed ex
pugnare neque inuita. Et ibidebat. quod cum volun-
tate vincit. non aliena vincit potestate sed sua.

Forte dicitur quod non minus est tollere libertatem
arbitrii quam cogere. sed passio frenesis et ebrietas
sonus et multa alia similia tollunt libertatem ar-
bitrii quantum ad actu interiorum. ergo etiam a crea-
atura per cogitationem arbitrii quantum ad actu in-
teriorum. Propter incontinens vincit passionibus
videlicet. iij. ethico. Ad primum dicendum quod
vulnus liberi arbitrii per tolli absque contradictione
quoniam concubita non potest habere vulnus rationis
corrupta vel impedita fantasia. sicut contingit
in freneticis et ebriosis. et sic de aliis. Nec potest ha-
bere vulnus liberi arbitrii deficiere vulnus rationis.
ergo impedita fantasia tollit vulnus liberi arbitrii.
Sed proposito habemus vulnus tunc contradictionem
implicat cogit voluntatem coactam absolutam et
sufficiet respectu actus intrinseci a libero arbitrio
immediate eliciti. Et quod in maiori proposito
accipitur libertas arbitrii per ipso vulnus liberi arbitrii.
ut patet in assumptione minoris propositio-
nis. ideo maior in proposito est falsa. Ad secundum
dicendum quod incontinens non vincit nec cogi-
tur absolute et sufficiet. Unde non est in tenta-
tione incontinens compulsio. quia ibi sit impulsio.
quod nos sumus domini actu nostrorum a principe
vulnus ad finem. ut patet. iij. ethico.

Instantia

Solutio.
Ad. 1.**Ad. 2.**Articulus
quartus.
Conclusio.

Ratio.

Quatus ad quartum
articulum dico quod licet de possit imitare liberum
arbitrium. tamen per modum predictum non potest cogi-
re non propter impotentiam se tenentem ex parte dei.
sed propter repugnantiam se tenentem ex parte effectus.
Quod nullus ageris est facere quod repugnat esse/
ctius. sed absolute et sufficiet cogere voluntatem
simpliciter repugnat effectui. coactum enim est in-
voluntarii. et per sequens si voluntas cogeretur
ad hoc quod vellat aliquid. tunc involuntarii esset vo-
luntarii. et nolit esse voluntarii. Hoc autem et multi
alii qui sequentur contradictionem implicat. et per
sequens repugnat effectui. Et hec est intentionis
Benni. in libro de libero arbitrio. ubi ait. Cui
lumen per ingenitam nobilitatem nulla cogit ne-
cessitate. Quod autem voluntas possit ab ystio

Articulus
tertius.

Ratio.

Quatus ad tertium
articulum dico quod libertas arbitrii quo ad actu in-
trinsicum a nulla creatura per cogit coactione ab-
soluta et sufficiens. Quia si per aliquod hoc fieri

Instantia fine imutabiliter necessitari absqz tñ coacto. H oñdi pñto libro dist. i. q. 4. H z forte dñ cest ñtra pdicta ñclusionē sic. Magis excedit potētia dei libez arbitriū. qz potētia hois excedat qdcunqz ens creatū. Sz hō ppter excessuz sue potēcie multa entia creata pt sufficiēter cogere. Minor dñ se patet. Probat maior. quia pl⁹ excedit finitū ab infinito. qz finitū a finito. sz potētia dei est infinita. et potētia humana ac om̄is creature finita. ḡ tc.

Solutio. Rñdeo q̄ lucet de⁹ sic infinite potentie z hō finite. tñ hō pt qñqz creaturā corpalez cogere. eo q̄ tal natura sit capax coactois. et ei⁹ coactio nō impli cat contradictionē. attamē de⁹ nō p̄c cogere liberū hois arbitriū. eo q̄ nō sit capax coactois. Nā ei⁹ coactio esset contradictionis implicatio. qz coactū nō est libez. igis si libez arbitriū cogere. tūc idē esset libez z nō libez. Viz autē de⁹ voluntatē nō cogat. pt tñ voluntatē imutare qñcunqz voluerit. Proptet qd̄ dicit puer. xxi. Loz regis ī manu dñi. quocunqz voluerit inclinabit illud. Et istud imutare pt fieri tripliciter. Uno modo alliciendo. puta bona p̄mittendo v̄l etiā oñdenido. sicut nutriti mouet puer oñdendo sibi pomū. Alio modō inducendo. puta mala pene cōminādo. iuxta illō ps. Multispicate sunt infirmitates eoz. postea accelerauerūt. Et itez Imple facies eoz ignominia. et querēt nomen tuū dñe. Tercio modo voluntatē meli⁹ disponēdo. puta peccatum expellēdo et gratiā infundēdo. et h̄ de⁹ poss̄ facere ita abude et copiose. q̄ qñuis voluntatē nō cogeret. ipaz tñ in bonis desiderijs penit⁹ imobilitaret. Sicut videt seculis in apli cōuersione. Pid argumentū pñcipale dicēdū q̄ nō ois necessitas est ñtra naturā. ideo nec intellectus nec voluntas dicunt̄ pprie cogi qñuis necessitatē. qz nō ois necessitas est coactio. alias em̄ coactio caderet in ipm. deū. qz necessitate imutabilitatis intelligit se et vult se. Etia nō est simile de intellectu respectu ñclusionū. et voluntate respectu eoz q̄ sunt ad finē. qz res intelligunt̄ vt sunt ī intellectu. et ideo nihil considerat in ñclusionibz nisi vt sequunt̄ ex pmissis. ppter qd̄ intelligēs pmissas de necessitate intelligit ñclusionē. put sequi⁹ ex pmissis. Sz res appetunt̄ vt sunt ī seipis. et vt hñcte sunt suis naturalibz ñditionibz. q̄ quidē ñditiones qñqz sunt displicibiles. ideo pt alijs appetere fine. et tñ abhorre ea q̄ sūt ad finē. Potest enim aliquis imutabiliter appetere sanitatem. et tamen abhorre potionē ppter annexam amaritudinē. qato etiā q̄ sciat sanitatem nō posse induci nisi p̄ hmoi potionē. Unū si talia q̄ sunt ad finē nihil in se haberet nisi solū hoc q̄ essent pductua ad finē. tunc ea ne necessitate q̄ q̄s appeteret finē. etiā appeteret ea q̄ sunt ad finē. Sicut q̄ assentit principijs etiā assentit his q̄ necessario sequunt̄ ex principijs. Nūc aut̄ qñuis alijs velut ea q̄ sunt ad finē vt sunt pductua ad finē. pt tñ ea refutare ratione pditionis annexe. ideo tc.

se induci nisi p̄ hmoi potionē. Unū si talia q̄ sunt ad finē nihil in se haberet nisi solū hoc q̄ essent pductua ad finē. tunc ea ne necessitate q̄ q̄s appeteret finē. etiā appeteret ea q̄ sunt ad finē. Sicut q̄ assentit principijs etiā assentit his q̄ necessario sequunt̄ ex principijs. Nūc aut̄ qñuis alijs velut ea q̄ sunt ad finē vt sunt pductua ad finē. pt tñ ea refutare ratione pditionis annexe. ideo tc.

Distinctio. xxvi. et. xxvij.

Ec est gratia

tc. Postqz magister determinauit de libero arbitrio quo prim⁹ ho peccato resistere potuit. hic tractat de grā qua si stetisset pñcere debuit. Et diuidit ī duas ptes. Nā primo mgr tractat de grē dei pfectione et excellētia. Secundo de liberī arbitrij sine grā accepti defectōe et insufficiētia. dist. xxvij. ibi. Id vero incōcusse tc. Prima ī duas Nā primo tractat de gratia ī ordine ad liberū arbitriū. Secundo de virtute ī ordine ad vite eterne meritū. dist. xxvij. ibi. hic videndū ē quid sit virt⁹. Prime due ptes seu distinctio nes sunt p̄sentis lectionis. Quaz prima dividit in tres ptes. Nā pmo mgr ostēdit quō grā libez arbitriū pparat et adiuuat Secundo quō voluntas seu libez arbitriū ad ipam grā se habeat. Et tertio circa hāc materiā quasdam dubitatōes ptractat. Secunda ibi. Ipaz tñ ea de voluntas. Tercia ibi. Nō est tñ ignorādū. Et hec diuidit in tres ptes. Nam pmo mgr ostēdit q̄ fm aliquos quedā dicta augustinī sibi mutuo vident̄ repugnare. Secundo ap parentiā illi⁹ repugnatēnitē tollere. Et tertio mouet incidēs dubiū de identitate virtutis et grē. Secunda ibi. Ad hoc aut̄ dicim⁹ tc. Tercia ibi. Si vo querit quō ipa grā. Se quidē distinctio viceimā seprima. in qua mgr tractat de virtute ī ordine ad vite eterne meriti. Et diuidit in duas ptes. Nā pmo ex diffinitōe virtutis data p̄ augustinū mgr ostēdit q̄ virt⁹ est donum soli⁹ dei. Secundo pbat q̄ virt⁹ nō est mot⁹ liberī arbitrij. ibi. Si igitur grā q̄ sanat. Et hec ī tres. Nā primo ī dicta veritatē pbat. Secundo eā opinione quo rūndā ñfirmat. Tercio oppositā opinionē re citat. Secda ibi. Propterea quida. Tercia ibi. Alij vero dicūt. Istaz secunda diuidit ī tres ptes. Nā pmo mgr declarat primā opiniōnē. Secundo cuiusdam autoritatis q̄ ei vi-

Debet repugnare ponit expositionē. **T**ercio cir-
ca pmissa facit epilogationē. **S**cđa ibi. **L**uz
ergo dicit fides. **T**ercia ibi. **E**x pmissis iam.
Sequit illa ps. Alij vero tc. **E**t diuidit i-
quattuor ptes. **N**ā primo illā opinionē mgr
recitat. **S**ecūdo exponēdo autoritates moti-
ua ei⁹ cassat. **T**ercio ex dictis eoz q̄ sunt d̄ pri-
ma opinione ptra eā instat. **E**t q̄to veritatis
discussionē diligēti lectori cōmendat. **S**cđa
ibi. **Q**uib⁹ ali⁹ reip̄odēces. **T**ercia ibi. **E**x q̄/
bua p̄bis. **Q**uartā ibi. **H**orum aut iudiciū.
Echec est sūnia istay duay distinctionū in
generalī. circa q̄s q̄to in spēlli.

Genu gratia sit idē qđ virt⁹. Et videlicet qđ sic. Quod illud p qđ disponimur respectu optimi finis videtur esse virt⁹ s̄z grā est hmoi. vt p fidē tenem⁹. Maior patet. qđ virt⁹ est dispositio pfecti ad optimū. vt dicit. viij. ethicoz. **C**ōtra. habit⁹ qđ sic le habent qđ vn⁹ ppric respicit essentia aie. et ali⁹ potentia illi differunt realiter. Sed grā ppric loquendo est pfectio essentie aie. om̄is aut̄ virt⁹ pfectit aliquā potentiam aie. ergo tc. **H**ic qđ tuorū sunt vidēda. quorum p̄ma duo respiciunt vice simā sextā distinctionēz. alia ḥo duo sequentē scilicet distinctionēz vice simā septimā. **P**rimo enim videndū est ut grā sit aliqd creaturz existēs in aia. **S**ecundo de eo qđ querit. **T**ertio ut hō nō habēs gratiā possit mereri gratiā. **E**t quarto ut habēs gratiā possit mereri gratiā eternā.

Articulus primus

Puna
clusio.

Probatio pime cōclu sionis.

Quātū ad primum

ponā duas cōclusiones. Prima est q̄ ḡra
gratificās nos deo vel p̄ quā nos grati sum⁹
deo est aliqd creatū in aia. Secunda est q̄

naturati cognitōne null⁹ p̄ certitudin aliter i
se cognoscere hīmōi habitū q̄uisq; realiter
creat⁹ sit in aia sua. Prima dclutionē pbo

sic. Domini aie nostre pfectio habitu alia vel ex nostra opatōe. vñ ex dei creatōe. Siz gratia gratū facies est quedā pfectio aie nō pducta.

Cx nostris operationibz. g opere q sit aliqd crea-
tū in aia. **M**aior patet p sufficiētē divisionē
Minor etiā euīdēs est ex dictis apli. Nā q

grā p̄ficiat q̄numā patet. q̄r dat esse ip̄i aīe. iū
x̄ta illud. i. ad Lhoꝝ. xv. H̄ta dei sū id qd̄ sū.
z grā ei⁹ vacua in me nō fuit. Q, aut̄ non sit

ex nostris opib⁹ p cundē patet. ad Ro. xi. viii
aut. Si aut ex opib⁹ iā nō est grā. q̄ p. de eo
q̄ est indign⁹ vita eterna nō pt fieri dign⁹ vi-
ta eterna nisi p aliquid a dō intrinsecē sibi col-

latū. s̄ hō anteq̄ habeat gratiā est indignus
vita eterna. t̄ postq̄ habet gratiā ipē ē dign⁹
vita eterna. q̄ z̄. Maior patet. Nā cu; vita
eterna sit finis supernaturali. nequaq̄ possum⁹
ex nostris naturalib⁹ respectu talis finis nos
dignos facere de indignis. qz nō ex opib⁹ iu-
sticie q̄ fecim⁹ nos. s̄ fm suā misericordiā sal-
uos nos fecit. Dicitur ait apl's ad Titū. iiij. c.
Propter qđ etiā ait Isidor⁹ de summo bono li.
iiij. c. v. Sciat liberi arbitrij defensores nihil se
posse in bonū sua p̄ualere virtute. Minor at
patet ex fide. P. null⁹ p̄t esse formaliter deo
grat⁹. nisi sit informat⁹ grā a deo creata. sed q̄
libet iust⁹ fidel⁹ est formaliter deo grat⁹. q̄ z̄.

Sexta ista cōclusionē videt esse quidaz
doctor. q̄ ait. q̄ ex hac opatione q̄ est reddere
hoīez deo gratū nō p̄t poni q̄ grā sit aliq̄ for-
ma creata in aia. Q̄ impossibile est q̄ effectus
p̄cedat suā causā. S̄z esse deo gratū p̄cedit sal-
tō ordine nature om̄e habituale donū qđ est
vel p̄t esse in homīe. q̄ impossibile est q̄ aliqd
habituale donū reddat hoīez formaliter deo
gratū. Major patet ut ipē dicit. Minorē p-
bat. qz p̄ncipū cuiuslibet liberalis cōicatōis
est amor. igil p̄z est hō a deo dilect⁹. t p̄t cōse-
quēs deo grat⁹ qz ei aliqd a deo tēt. ppter qđ
si dat homini aliqd postea hō nō est gratū faci-
ens s̄z grat⁹ datū. S̄z istud dictū nō vide-
tur esse ver⁹. Q̄ impossibile est q̄ aliqs de nō
grato fiat grat⁹. nisi p̄ aliquā mutatōnē factā
v̄l in gratificatō v̄l in gratificato. S̄z sepius

Lōtra ðu
randū.

ptingit q̄ hō q̄ nō fuit grat⁹ deo efficit gratus
deo. ⁊ in deo gratificatē nulla p̄t esse mutatio.
cū sit imobilis p̄ se ⁊ per accidēs ⁊ ab intra. vt
parat. viii. phisi. ⁊ xij. metha. Juxta q̄ ipse de
scipio dicit. Ego de⁹ ⁊ nō mutor. Ergo necesse
est h̄mōi gratū esse p̄ realē mutationē factā in
ip̄a aīa. ⁊ p̄ sequēs habit⁹ grē cui⁹ pticipatō
ne talis mutatio sit in aīa. erit aliqd realiter
creatū in ip̄a aīa. **P.** q̄n̄cūq; aliq̄s hō d̄ no
uo est deo grat⁹ tūc sp̄ūsanc⁹ de nouo habi
tat in eo. v̄l salte est in eo aliter q̄z fuerit p̄mo;
Ista ḡ alietas cū non possit reduci in aliquā
mutationē factā in sp̄ūsanctō. necessario re
ducet in mutationē factā in hoīe. ⁊ sic sequit
se q̄ pri⁹. **P.** suppono viā p̄positionē phī
quā ponit h̄ rhetoricoz dicens. Diligere est
uelle bonū. Ex h̄ arguo sic. Q̄n̄cūq; aliq̄s
diligit aliquā rē quā pri⁹ nō diligebat optet
v̄i in re dilecta sit aliqd bonū qđ pri⁹ nō erat.
v̄l q̄ ex defectu diligēris iudicet in re dilecta
isse aliqd bonū qđ nō est bonū. v̄l solū est ap
parēs bonum. v̄l q̄ in diligēte sit facta aliqua

Ad ratōēz durandi. mutatio. **S**ed cū deo de nouo diligat aliquem hominē quē primo nō diligebat nullū istoꝝ p̄t dari nū primū. ergo r̄c. **A**d rationē sūa dicendū q̄ minor nō est vera. Quia cū donū p̄phetie fuit cōmunicatū ipſi balaam. si ista minor esset vera tūc balaam fuisset grat⁹ ⁊ dilect⁹ deo. qđ fallū est cū ip̄e fuerit mortalis peccator. **I**te fallū assumūt in ista minori q̄ effect⁹ formalis nō p̄cedit formā ciuus est effect⁹. **S**ed esse gratū deo est effect⁹ formalis gratie. ex hoc em̄ formaliter homo deo grat⁹ est quia gratia informat⁹ est. cū igit̄ aḡcs prius natura det formā. ⁊ dando formā det effectum formale. ideo esse gratū deo nō est prius natura. qđ ipsa gratia. cui⁹ oppositū sumit in minori. **A**d p̄bationē dicendū q̄ maior n̄ est vera. quia multa bona cōmunicat de⁹ peccatorib⁹ liberaliter ⁊ nō coacte. ⁊ tamē nō diligat peccatores dilectōe de qui loquimur ad plens. s. dilectōne cōusante in dilectis gratia ⁊ charitatē. **E**tia in fine illi⁹ rationis iste videt aperte negare distinctōē que a sanctis doctorib⁹ antiquis ⁊ modernis tēporib⁹ data est. puta q̄ quedā est gratia gratis data. et alia est gratia gratū facies. qđ iste nullā ponit gratiam gratū faciente. sed tantūmodo ponit gratia gratis data.

Secundo dico q̄ quis gratia sit quidā habit⁹ creat⁹ in anima q̄ formaliter deo grati sum⁹ ⁊ quo esse spūale p̄mo capim⁹ tamē naturali cognitōne null⁹ potest certitudinaliter cognoscere se habere h̄mōi habitū. **E**t dico naturali cognitōne. quia p̄ relationē diuinā bene posset hoc alicui mani festari. Dico etiā certitudinā altere. qđ cōiectu⁹ ratiue bene possum⁹ pie de hoc opinari. **C**lusionē ista p̄bo sic. Quia si p̄ aliqd hoc scribi posset hoc esset altero istoꝝ triū. puta vel qđ aliquis sentiret sibi mala displicere. vel quia sentiret sibi bona placere. v̄l ppter virtuose vi te cōtinuationē nō percipet v̄ter⁹ aliquā remorsum p̄scientie. Prima duo nō sufficiunt. quia ppter alias laudabiles p̄suetudines etiā iudeus vel pagan⁹ posset inueniri cui di splicerent vicia. vel placerent virtutes. Hector em adeo fuit virtuosus q̄ nō estimabat filius hominis mortalis. sed fili⁹ dei. vt recitat are stoteles. v̄q. ethicoꝝ. Socrates etiā tantā habuit cōplacentiā in morib⁹ ⁊ virtutib⁹ q̄ per misit se occidi ante qđ vellet relinquere virtutes. Nec tertiu sufficit teste aplo qui ait. i. ad Choz. viii. Nihil mihi p̄cius sum. s. non in hoc iustificat⁹ sum. **P**. quicūq̄ certa notia sciret se esse in grati⁹ gratū faciente. ille sciu

ret se esse dignū amore dei. sed Eccl's. ix. dicit q̄ nescit homo vtrū amore vel odio dign⁹ sit sed omia in futurū reseruantur incerta. **S**ed contrariū isti⁹ cōclusiōnis n̄ itum⁹ quida latet appareter p̄bare. **P**rimo sic. Non magis repugnat aliquē scire se habere gratiā ⁊ charitatē. qđ scire se habere fidē. quia fides est habitus sup̄naturaliter infusus sicut ⁊ gratia et charitas. **S**ed aliquis potest de certo scire se habere fidē. quia experit⁹ se libere p̄sentire omnibus articulis fidei. ergo r̄c. **P**. cū parvū baptisat⁹ recipiat gratiā quādo p̄uenit ad annos discretōnis. aut nō potest cognoscere priūm peccatū quo mortaliter peccat. ⁊ tūc nō peccaret. quia ignorātiā inūnicipibilis excusat eū nō solū a tanto sed a toto. aut potest h̄i in simili peccatū cognoscere. ⁊ tūc ante qđ habet h̄mōi noticiā potest scire se esse in gratia.

P. isti allegant p̄ se augustinū qui. viii. de trī. c. viii. ait. Qui habet charitatē magis nō uit dilectionē quia diligat qđ fratrē quē diligat sed fratrē suū aliquis nouit certa noticia. ergo ⁊ charitatē. ⁊ p̄ p̄lequēs gratiā. qđ idē est iudi cū de vtraq;. **S**ed ista nō cōcludunt. Igit̄ ad primū dicendū. q̄ minor nō est vera loqui do de fide infusa. Si autē isti loquunt de fide acquisita tūc maior est falsa. Ad p̄batōē dico q̄ quāuis aliquis experiat̄ se articulis fidei libere p̄sentire. nō tamē potest scire vtrū talis assensus p̄ueniat ab habitu infuso vel aquisito. **A**d secundū dicendū q̄ ratōne baptismi null⁹ potest scire se esse in gratia. quia null⁹ potest de certo scire q̄ sit vere baptisat⁹. qđ potest baptism⁹ impediri. vel ex falsa bapti santis intentōne. vel ex inepta verboꝝ platio ne. vel ex defectu materie. **V**el dicendū q̄ quāuis talis homo bñ possit cognoscere priūm suū peccatū esse peccatū. nō potest tamē esse certus q̄ ante illud signatū peccatū nullū aliud cōmisit peccatū. cū p̄ni sint sensus hominis ad malū ab adolescētia sua. vt dicitur gen. viii. imo magna videret esse p̄sumptō se aliquis homo diceret se de certo scire aliquod suū peccatū ante qđ nullū penit⁹ cōmisit peccatū. cū tot sint laquei peccatoꝝ tā via obmissionis eoz que facere tenemur. qđ via cōmissi onis quantū ad ea que ex p̄cepto dei vitare temur. **A**d tertiu dici potest. q̄ augustin⁹ nō loquit̄ ibi de noticia actuali. sed de noticia habituali. fin quā noticiā illa que magis p̄sto sunt anime magis dicunt̄ cognosci ab ani ma. Et quia dilectio vel quicūq̄ alter habitus existens in anima est intimoꝝ anime qđ

Lōtra cō clusiōnem

Solutio. Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

frater vñ homo extrinsec⁹. ideo anima diligētis magis cognoscit cognitione habituali dilectionē qz fratre quē diligit.

Articulus secundus Prima conclusio.

Ratio. Quācūq; pdicant descriptōes seu large difinitōes alicui⁹ descripti. de eodē ad min⁹ largeloquēdo gratia potest dici virtus. Qz de quocūq; pdicant descriptōes seu large difinitōes alicui⁹ descripti. de eodē ad min⁹ largeloquēdo pdicatur ipm descriptū. sed descriptōes virtutis predicanur d⁹ gratia. Nam gratia est que habentē perficit et opus suū bonū reddit. Itē gratia est bona qualitas mentis. Sed iste sunt descriptōes virtutis. ergo zc.

Conclusio secunda.

Instantia 1. se spirituale ad operari spūiale. sic se habet principium essendi ad principiū operādi. sed esse spūiale differt realiter ab operari spūiali. et ipsa gratia est principiū essendi spūaliter. iuxta illud apli. gratia dei sum id qd sum. et virtus q est charitas ac alia quecūq; virt⁹ informata charitate est principiū agendi spūaliter. virt⁹ em est ultimū de potētia in ordine ad obiectū circa qd elicit actus. ergo gratia prie loquēdo realiter differt a virtute. Forte dicet etiā virt⁹ est principiū essendi. quia habentes perficit dando sibi esse virtuosum. Rñdeo qz lic⁹ virtus det esse. nō tamē dat primū esse. gratia autē dat primū esse supernaturale ipi homini sicut essentia dat primū esse naturale.

2. P. quādōcūq; aliqua sic se habet q vnū innitit alteri in merito sui operatōnis semper innixū videt esse distinctū ab eo cui innitit. Sed omes cetere virtutes quantū ad meritum sui operis innitit charitati. et charitas ipsi gratie. ergo gratia est realiter distincta a charitate et ceteris virtutib⁹. Maior patz. eo qz prie loquēdo nihil innitit dependēter sib⁹ psl. Minor etiā patet quantū ad primaz sui partē. quia cetere virtutes quantū ad op⁹ meritorū mortue esse dicunt. nisi sint charitate informate. Propter qd ait augustin⁹. xv. de tri. c. xviii. qz charitas est illud donū qd dividit inter filios regni eterni. et filios perditōnis eternē. Patet etiā eadē minor quo ad secundaz sui partē. s. qz charitas innitit grē. qz fm augustinū de pdestinatōne sanctoz. gratia puenit charitatē. Nam opus charitatis et cuiuslibet alteri⁹ virtutis dicit gratū p grām. sicut omē albū dicit albū p albedinē. P. ac cidentia quoq; prie subiecta sunt distincta

realiter. illa differūt realiter. s. pprū subiectū grē realiter distinctū est a pprīo subiecto virtutis. qz pprū et imediatū subiectū grē est ipsa essentia aie. subiectū autē virtutū sūt ipē potentie. Unū etiā ipē virtutes theologice fundātur subiective in potētis. puta charitas i voluntate. fides in intelligibili. et spes in irascibili. vel in voluntate. put tenet gradū virtutis irascibilis. S3 ptra istā pclusionē evidēt esse tres opinōes. Quaz pma ponit q gra/ tia et virt⁹ sunt idē realiter. et solū differat fm rationē. Idē em vt facit op⁹ gratū dicit gra/ tia. vt autē facit op⁹ virtuosū rectū seu regu/ latū fm ratōnē. sic dicit virt⁹. Propter qd di/ cit. q. ethi. Virt⁹ est habit⁹ electiū imediate p̄sistens. put recta ratio determinat. Sed ista opinio nō valet. Quia cū virtutes possuimus ex puris nostris naturalib⁹ adipisci. si virt⁹ et gratia essent idē realiter. tūc possemus et gratia ex nostris puris naturalib⁹ pmereri et sic gratia nō esset gratia. vt ait apls. et redi/ tet de plano errore ipsi⁹ pelagi. Alia opinio dicit qz quāuis gratia et virt⁹ differat realiter ex ipis tamē resultat vna essentia sicut ex ma/ teria et forma. Sed nec istud valet. Quia ex duob⁹ existentib⁹ in actu nō potest resultare vnu per essentiam. sed tamē gratia qz charitas vel quecūq; alia vire⁹ sunt aliqd in actu. neu/ trū em isto et est pura potētia. ergo zc. Tercia est opinio q dicit qz quis gratia nō sit idē cū qualibet virtute. est tamē idē realiter cum hac virtute q est charitas. Quia illa q differunt p essentiā diuina virtute possunt abin/ uicē separari. sed gratia et charitas nullo modo poterunt separari. qz si separent. tunc idē hō saluare et damnaret. saluare et iniquitū finaliter decederet in gratia. sed damnaret eo qz careret charitate. P. quoq; est vnu et idē actus per essentiam. illa sunt idē realiter et essentialiter. s. charitatis et gratie est vnu act⁹ per essentiam. qd patet quantū ad actū primū qui cōsistit ī informare et denominare subiectū. qz esse gra/ tum qd vt sic est act⁹ gratie. et esse charz qd est act⁹ charitatis idē sunt realiter et solo nomine differunt. Patet etiā illa minor quantum ad actū secundū qui est reddere opus meri/ torium. qui etiā actus vnu existens est cōmis/ nis charitati et gratie. P. gratia et charitas sunt forma virtutū. vnu autē rei vna est for/ ma. P. gratie et charitatis vna est diffini/ tio. quia veraq; est bona qualitas mentis. P. charitas in greco idē est qd gratia in la/ tino. charis em grece est gratia latine. et cōm/

Opio pri/ ma contra pclusionē.

Lōtra eā.

Opio se/ cunda.

Lōtra eā.

Opio ter/ cia henrici scoti et dus/ randi.

2

3

4

5

Dist. XXVI. & XXVII.

Instantia

Solutio
Durandi

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

¶ Non inde acharis quasi sine gratia. et eucha-
ris quasi bona gratia. ¶ Illud quod est radix
prima omnis boni spiritualis est gratia vel saltez
non differt realiter a gratia. Sed sicut augusti
num in sermone de laude charitatis. radix omni-
num bonorum est charitas. et ibidem dicit quod chari-
tas est vita uiuentium. ¶ Et si dicis istis quod pri-
cipium essendi differt a principio operandi. sed
gratia est principium essendi. virtus est princi-
pium operandi. ergo re. Dicunt ipsi ad ma-
torem quod non est vera in formis accidentalibus.
id est enim calor qui ut datus esse calidum est principi-
pium esse operandi. ut calefacit alterum est principium
agendi. ¶ Dant etiam instantia ad minorem.
quia ut dicitur destructio principio essendi de-
struitur necessario principio agendi. sed destrui-
cta in aliquo homine gratia. adhuc manet fi-
des et spes que sunt virtutes. et per consequens sunt
principium agendi. ¶ Sed ista non excludunt
Igit ad primum dicendum quod maior non est vera.
quia figura et linea differunt per essentiam. cum si-
gura sit species qualitatis. linea vero species
quantitatis. et tamen impossibile est dare figura
sine linea. impossibile est etiam dare creaturam
sine respectu. seu impossibile est creaturam
separare a respectu ad creatore. quoniam sicut ali-
quos istorum relatio per essentiam differat a fun-
damento suo. Etiam quantum ad absolutam dei
potentiam minor est falsa. Ad probationem dico quod
necesse est tales homines damnari nec salua-
ri. quia deus posset eum semper in via conserva-
re. sicut nunc de facto conservat enoch et heliam
in paradyso. ¶ Ad secundum dicendum quod maior
non est usquequa vera. quia materie et forme
est unus actus. cum agere sit totius coniuncti-
ti. et tamen in materia et forma differunt realiter.
Etiam minor non est vera. quia etesse gratum per gra-
tiam est formaliter actus differens ab eo quod
est esse charum per charitatem. quia ut superius pa-
tit per augustinum gratia aliquo modo puer-
nit charitatem. quia gratia proprie loquendo dat
esse primum in spirituali regeneratione. et hoc pro-
prius non coenit charitati. cum ipse in immediatum
principium spiritualis operatores. ¶ Ad tertium
dicendum. quod quis largeloquendo talis cha-
ritas quam gratia dicant forma virtutum. hoc tam
enim coenit charitati immediate. gratie autem
coenit mediante charitate. ¶ Ad quartum
dicendum quod illa non est propria definitio. sed est quod
dicitur communis seu analogia descriptio. Unde sicut
homo et animal in hac descriptione seu diffe-
nitione communi. quod est substantia animata sensibilis
differunt tamquam propriis distinctis. sic et ceterum.

¶ Ad quintum dicendum quod sic corpus Christi quod co-
municatur nobis ex gratia dei originaliter. et non ex operibus
nostra iusticie. et id dicitur eucharistie et eucharisti-
e latine. ab eo quod est bonum et caris quod est gratia
quam bona gratia. et tamen planum est quod corpus Christi differet
realiter a gratia. Sic in proposito quod charitas ori-
ginaliter nobis infunditur non ex nostro merito sed ex
dei gratia. et taliter habetur diuini amoris quod causa
sali predicationis dicitur caris seu gratia. sic probatur in de-
sensi et sensato dicitur. quod odor est fumalis eva-
poratio quod causat a fumali evaporationem. ¶ Ad. 5
sextum dicendum quod sic in genere malorum seu peccatorum
quisque dicitur superbia est iniuriam omnis peccati. quoniamque
autem dicitur de iniuria. et tamen superbia et iniuria
differunt a se iniurie. Sic in genere bonorum quoniamque
gratia dicitur principium omnium bonorum. quoniamque autem
charitas. et tamen charitas et gratia differunt a se iniuri-
em. Unde attendendo ad esse spiritualis. tunc gratia
dicitur principium omnium bonorum. attendendo autem ad
agere virtuosum tunc charitas dicitur principium
omnium bonorum. ¶ Nec valet eorum misericordia. quod quis
gratia sit forma accidentalis. tamen in hoc due-
nit cum forma substantiali. quod sicut forma substantialis
dat esse simpliciter et primum. loquendo
de esse naturali. sic gratia dat esse simpliciter et pri-
mum loquendo de esse supernaturali. et id sic forma
substantialis non est immediatum principium agendi
actus naturali. sic nec gratia est immediatum principi-
um agendi actus supernaturali. et per dominum gratia conser-
vatur charitatem tantum virtutem a se realiter differens
est. mediate quod prout in supernaturali operatores.
¶ Nec valet instantia quam adducunt huius mino-
religionis quod constructa gratia maneat fides. tamen cha-
ritas non manet. quod proprie est principium actus
meritorum et supernaturalis. Etiam datus quod mane-
at fides. tamen nec fides nec aliqua alia virtus sic
manet quod possit principiare actionem meritorum
et supernaturali sine gratia et charitate. Et ideo be-
ne procedo quod de destructio principio essendi sicut esse
supernaturale quod est ipsa gratia. destruit fides et quod
libet alia virtus quam ad hanc quod sit principium actio-
nis meritorum et supernaturalis.

Littera re-
spensione
durandi.

¶ Quantum ad tertium
articulum dico primo quod homo non existes in gratia non
potest mereri gratiam de condigno. Quia si homo
non existitur in puris naturalibus posset mere-
ri de condigno gratum facientem de qua loqui
miser in plenti. cum per talis gratiam homo sus-
ficienter persequatur vitam eternam quod est finis simplex
supernaturalis. tunc ex puris naturalibus possemus con-
sequi finem supernaturalem. et per dominum finis supernaturalis

Articulus
tertius.
Prima co-
clusio.

2 nō esset supnaturalis. qd est tradictio. P.
illud cui causaliter omne meritū nostū innatē
hoc mereri nō possum⁹. gratia est h̄mōi. Ju-
xta illud augustini. Quid est meritū aī gra-
tiā cū omne bonū meritū nostū in nobis nō fa-
ciat nisi gra. P. si ex nostris naturalib⁹ pos-
sem⁹ de digno mereri gratiā. tūc gra esset de-
bitiū absolute. et p sequestris gratia nō esset gra.
S̄ forte pelagi⁹ q̄ oppositū isti⁹ clusio-
nis asserit posset pdicātā clusionē impugna-
re sic. Q̄cumq; aliq; existēs in gratia orat p
scipio de his q̄ pertinet ad salutē. tunc semp ex
audit. sicut dicunt sancti doctores. S̄ aliq;
existēs nūc in gratia potest orare q̄ si ipm co-
tingat ex humana fragilitate pdere grām ut
sibi restituat. P. deus dans alicui gratiā q̄
ante nō habuit. tūc vel dat digno. et tūc reci-
piens meruit eā. vel dat indigno. et tūc deus
erit in iust⁹. Ad primum dicendū q̄ dāto q̄
talis exaudiaret. adhuc tñ nō mereret illā secū-
dā gratiā ex suis puris naturalib⁹ p̄t est sine
gra. s̄ ut habuit gratiā p̄cedentē. Ad secundū
dicū dicendū q̄ ex hoc nō sequit q̄ de⁹ sit in iu-
st⁹. s̄ poti⁹ q̄ sit p̄t ⁊ misericors. Secundo
dico q̄ existēs sine grā p̄t mereri gratiā de co-
gruo. Quia q̄ gruu esse videt q̄ misericors pa-
ter pdigū ⁊ vagabundū filiu⁹ q̄uis abierit in
regionē longinqua varijs se itinoluenis gene-
rib⁹ peccato⁹ redeuntē ad gremiū paterni do-
miciij cū pietate suscipiat. et terrata volēti cor-
rigere gratiā largiatur. Sed ipse de⁹ est mis-
ericors pater. iuxta illud apostoli. Benedict⁹
deus ⁊ pater dñi nostri ihesu christi. pater mi-
sericordia⁹ ⁊ deus tot⁹ solatōnis. qui q̄ so-
latur nos in omni tribulatiōe nostra. peccato⁹
vero qui quantū ad vitesue correctionē facit
totū qd in se est. assimilat pdicto filio pdigo
dicenti in euāgelio. Surgā ⁊ vadā ad patrē
meū ⁊ dicā ei. Pater peccauī in celū ⁊ coram
te. iam nō sum dign⁹ vocari fili⁹ tuus fac me
sicut vnu de mercenarijs tuis. Unde si face-
ret totū qd in se est etiā si pagan⁹ existeret. de⁹
nunq; dimitteret quin veritatē sue fidei sibi
panderet. et infunderet gratiā spirituſsanci. qd bñ apparuit Actiū. x. de cornelio. ad quē
deus miraculoſe misit apostolū petru. Mo-
dus autē redeundi seu gratiā p̄sequendi quā
uis in pdicta parabola satis sit exp̄ssus. potest
tamē dici q̄ primo per gratiā p̄ueniente ipse
deus amonet per aliquos impetus spiritua-
les ipm peccato⁹. quorū perceptione ipse pec-
cator incipit reatu ſuū cognoscere ⁊ aliquem
habere displicentia⁹ peccato⁹. talib⁹ em̄ amos

nitionib⁹ deus stat ad ostiū ⁊ pulsat. et petita
nobis nostrā cōuerſionē. et quia ex nobis ipis
cōuerſi nō possumus. igit ad ipm clamare te
bemus illud Tren. vltimo. c. Cōuerte nos
domine ad te ⁊ cōuertemur. Ad qd respon-
det dominus illud Zach. i. Cōuertimini ad
me. et ego conuertar ad vos. id est sequimini
amonitionē meā ⁊ facite qd i vobis est ⁊ ego
cōuertar ad vos cōmunicando vobis gratiā
meam.

no

Quātū ad quartū

Articulus
quartus.
Prima cō-
clusio.

articulum dico duo. Primo q̄ cōsiderato
merito nostro vt a nobis est. sic null⁹ purus
homo meret vitā eternā de condigno. Quia
vt dicit ad Ro. viii. Nō sunt cōdigne passio-
nes hui⁹ seculi ad futurā gloriā que reuelabi-
tur in nobis. P. nō magis potest creatura
ex suis operib⁹ ſuū creatorē cōſtituere debito-
rem q̄ seru⁹ naturalis dominū ſuū naturalē.
sed seru⁹ nullo ſuo ope potest ſuū dominū ex
cōdigno ſuū debitorē cōſtituere. ergo nec cre-
atura creatorē. P. ille qui ſolu⁹ ſacit qd te-
net. q̄uis ſolu⁹ ſili cui opat. tñ ex h̄mōi ope-
ratione nō p̄t illū ſuū debitorē cōſtituere. sed cu⁹
ad laude dei facim⁹ totu⁹ qd p̄ſſum⁹ adhuc
nihil ſuperogam⁹. ſ̄ ſolu⁹ reddim⁹ creatori il-
lud qd de iure debem⁹. igit tc. P. cōdignu⁹
meritu⁹ debet esse eq̄le ipi p̄mio. ſ̄ null⁹ meri-
tum nostū vt a nobis est p̄t eq̄ri celesti p̄mio
qd ocul⁹ nō vidit nec auris audiuit nec i co-
hois ascēdit. ergo tc. Secundo dico q̄ quā
uis meritu⁹ nostū vt a nobis ē absolute loq̄n-
do nō sit cōdignu⁹ vite eternie. tamē vt gratia
spirituſsancti informatū ⁊ p̄ntipaliter opan-
te ſpirituſanco ⁊ nobis cooperantib⁹ cōqui-
ſitum est. ſic ap̄t quandā coequalitatem re-
ſpectu vite eterne ratōne cui⁹ de iusticia et de
pdigno nobis reddit⁹ vita eterna. Quia quā
uis ſeruus vt ſeru⁹ est nō p̄ſſit dominū ſuū
facere debitorē ex iusticia. tamē ſeruus fa-
ctus liber potest de cōdigno mereri apud do-
minū. ſ̄ homo informat⁹ gratia dei est cōſti-
tutus in ſpūali libertate. quia vbi ſpiri⁹ dei
ſibi libertas. vt ait apls. iiij. Et Joh.
viiiij. Si fili⁹ vos liberauerit vere liberi eritis.
ergo vt ſic talis homo potest vitā eternaz ab
ipſo omnū bonorum largitore mereri de con-
digno. ergo tc. P. iſta videtur esse inten-
tio apli. ij. ad Timothēu quarto. vbi ait. De
reliquo reposita est mihi corona iusticie quā
reddet mihi dominus in illū diē iust⁹ indec-

4

Secunda
conclusio.

Durand⁹.

- 1 **S**ed nostra istud dictum videtur esse quidam doctoꝝ omnino negat meritum nostrum quicquid mō sumptum esse dignum vite eterne. qd pbat dupliciter. **P**rimo sic. Illud qd aliquis assentit ex sola libertate dantis. h̄ nō cadit sub merito d̄ digno. **S**ed quicquid a deo sequimur siue sit grā. siue gloria. siue bonū spūiale. siue corpore tūtū habem⁹ ex mera liberalitate dei. **I**sta minorē pbat p h̄ qd deo et parentib⁹ nō possimus redere equivalēs. ut parent. viij. ethi. igitur de⁹ in nullo tenet nobis. et p sequēs quicquid nobis tribuit ex mera liberalitate tribuit. ergo tc. **S**ecundo qd ad Ro. vi. dicit. grā dei vita eterna. vbi dicit glosa. Maluit dicere grā dei vita eterna. ut intelligerem⁹ deū ad vitā eternā p sua misericordia nos pducere. nō ex meritis nostris. **S**ed quāvis ista nō dcludat nostra ista secundūa. clusionē. et p sequēs nō sint nostra me. in debito tamē ad ea. **A**d primum igitur dicendum ad minorem qd respiciendo ad primariam radicē. tūc totū qd psequimur a deo ex sua liberteate assentimur. qd qd nos a servitute liberavit et liberos nos fecit ex sua libitate puenit. s̄ post qd nos liberos fecit. ratio nō cūnctū quin virtute spūsancti qui est Ihesus libertatis possim⁹ aliquo modo de pia iusticia ipm debitorē constitutere. et hoc ex suo liberali pmissio. Omnei pmissum aliq modo ca dicit in debitum. sed in apocal. pmissit dñs coro. nā vīte ei qd fidelis fū erit usq ad mortē. ideo tc. **E**tiam Iaco. i. dicit qd qui pbat fūerit accipiet coronā vīte. qm̄ re promisit de⁹ diligentib⁹ se. **A**d secundū dicendum qd illa autoritas cū sua glosa aliud n̄ intendit nisi qd hō ex suis natura libib⁹ cū exclusione grā nō p̄t pseq̄ vitā eternā. et h̄ ego cōcedo. ut patuit in prima clusione isti⁹ articuli. **A**d argumentū principale dicendum ad maiorem qd nō est vera nisi sumat de eo p qd disponimur in ratōe principij agēdi. Ad minorem dicendo qd p gratiā prie loquendo nō disponimur respectu optimi finis in ratōe principij agēdi s̄ in ratōe principij essendi.

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Ad princi
pale argu.

p̄mos parentes sp̄aliter. vi. xxix. ibi. Post hec consideradū. Prima i duas. Qd p̄mo ingrō liberi arbitrii insufficiētia et grā dei indigētia p̄mittit intentā veritatē. **S**cđo ecōtra exp̄mit erroris pelagi⁹ absurditatē. ibi. Pelagianoz heret. Et hec i duas. Nā p̄mo errore pelagia noz pdicte veritati p̄riū recitat. **S**cđo autem hironimi supradictā veritatē confirmat ibi. Id ḡ de grā. Prima i duas. Nā p̄mo posuit errore ac ei⁹ palliatōez. **S**cđo p errore ad ducit multiplice pbatōez. ibi. Qd vō dicūt s̄ne grā. Et hec diuidit i quatuor ptes fm qd qd tuor adducit pbatōes. **S**cđa ibi. Silra aut. Tercia ibi. Alibi etiā aug⁹. Quarta ibi. Vīs etiā intelligendū est tc. Et qlibet istaz p̄t s̄bdī uidi fm qd p̄mo recitat erroris munitionē. **S**cđo munitionē destructōez. et ptes patent. **S**equit illa ps. Post hec consideradū tc. vbi incipit distinctio. xxix. in qd ingrō oñdit insufficiētia liberi arbitrii qd ad p̄mos parentes sp̄aliter. Et diuidit in tres ptes. Qd primo oñdit qd prim⁹ hō grā in digniter licet ipaz n̄ habuerit. **S**cđo oñdit qd virtutes habuit. qd tñ p p̄ctū pdidit. Tercio innuit qlibet puniēt exstitit ex eo qd peccauit. **S**cđa ibi. Preterea qri solet. Tercia ibi. In illius qd p̄ctū. Et hec i duas. qd p̄mo ingrō oñdit qd p̄ctū primi hois ipm d̄ padiso expulit. **S**cđo inquit utrū an̄ expulsionē d̄ ligno vite comedenter. ibi. Post aut qri. Circa has distinctionēs qro hāc questionem.

Vtrū hō existēt in p̄ctō mortali sine dono supnatāli possit se ad grāz sufficiētē pparare. **E**t videtur qd sic. Qd hō faciendo qd i se est ppat se ad grāz. s̄ ex p̄ris suis naturalib⁹ p̄t vnuisqz facere qd i se ē. **M**aior pat̄ ex pcedētib⁹ **M**inor pbat ex h̄ qd si aliqd supnaturalē req̄raret ad h̄ qd aliqd faciat qd i se ē. tūc esset implicatio p̄dictionis qd h̄ nō ēt̄ hois p̄tate. ad qd requirēt aliqd ex cedēs naturalē hois. **L**otra. Sic sufficiētē disponēs materialē ad alicui⁹ forme introducētione. qd si de p̄digno meret h̄mōi forme indigētione. nā si tal forma n̄ induceret h̄ miraculose fieret et n̄ naturalē. sic tc. **S**ed vt iā pbatū ē null⁹ p̄mereri grāz d̄ p̄digno. ḡ tc. **H**ic quatuor sūt vidēda. **P**rimo utrū hō cōdrens grā possit ipdere oīa diuina p̄cepta. **S**cđo de eo qd querit. t̄h qz̄tū ad distinctionēs. xxviiij. **T**ercio utrū p̄m⁹ hō anqz peccauit habuerit grāz gratū faciētē. **E**t qd utrū bonoruī hoīm fm statū p̄sentē opa sint magis meritoria. et p̄ consequēs eoz in futurō sūt perfectioz

Distinctio. xxviiij. & xxix.

Dero inco
cussē tc. Post qd ingrō determinauit de grā et virtutē pfectōne et ex cellētia. h̄ tractat ingrō liberi arbitrii defēcētē et insufficiētia. Et diuidit i duas ptes. Nam p̄mo ingrō ostēdit insufficiētia liberi arbitrii qz̄tū ad omnes hoīes generaliter. **S**cđo qd ad

gloria quod fuisset si homo in statu innocentie usque ad executionem gratiae et glorie permanisset, et hoc quantum ad distinctionem vice manonam.

Articulus
primus

Quatum ad primum
ponamus duas conclusiones. Prima est quod quis careres gratia possit se per aliquod tempore a transgressione mandatorum dei preservare, tamen non potest se in hominibus preservare a diu continuare. Secunda est quod homo existens in uno peccato mortali si non egerit penias non potest se diu preservare quin cadat in aliud peccatum mortale. Conclusiones istas magister ppter auctoritates sanctorum, quod ppter rationes divincentem. Prima igit conclusionem probavit auctoritate Augustini, quod tertio de libero arbitrio aut. Illa enim est peccati pena iustissima ut amittat quisque quod bene viti noluit praetatem. Homo igit cum potuisse sine difficultate omnia mandata implere nolens ut bene ista praecepta perdidit ea ut etiam volens non possit omnia mandata implere. Ita enim Augustinus in eodem libro Infilius est homini ppter peccatum ut non videat quod recte sit facienda, nisi videt et vult recte facere. Non non possit implere. Et ibidem. Nectibi imputat ad culparum quod vult erata membra non colligis. sed quod volentes sanare pertemnis. P. sicut patet per magistrum huius in lira pelagianorum heresim credit hominem sine gratia posse facere omnia diuina mandata. P. operator omnium mandatorum dei dignus est vita eterna. Juxta illud Matth. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. sed nullus sine gratia dignus est vita eterna. g. tc. Sed contra istius assertum quidam doctores diligentes quod quis sine gratia non posset aliquid explorare omnia mandata quantum ad modum operis puta quantum ad meritum operari. quantum enim ad reactum puta quantum ad substantiam operis sic perquis sine gratia omnia adimplere diuina mandata. Quod declaratur in simili. Quod ut patet. ij. ethi. sine virtutibus possumus facere opera virtutum. puta non fortis potest facere opera fortitudinis. licet non possit ea facere ut fortis. prima fortiter et delectabiliter. sic tc. Et ista conclusionem ymagis doctorum affirmat sic. Quodlibet potentia per in actu sibi proportionatum quantum ad substantiam actum sine additione cuiuscumque alterius. quia potentia est qua possumus. ut dicit ij. ethicoz. Sed sub conceptis iuris naturalis cadunt solummodo actus quorum potentiae sunt in nobis. ergo tc. P. istud potest etiam probari sic. Qui potest maius potest etiam minus. sed homo sine gratia per deum diligere. quod est maximum mandatum. Maior patet. Minor probatur. quod si homo non

possit diligere deum sine gratia. tunc quodcumque possit eidem scire se esse in gratia cum experientia diligere deum. cuius oppositum patet Eccl. ix. ubi dicitur Nescit homo utrum amore vel odio dignus sit.

P. de mandato dilectionis in persona dei dicatur Deutero. xxv. c. Mandatum hoc quod ego principio tibi hodie non supra te est. Sed enim gratiorum in omelia de aplis. Domine mandatus de sola dilectione est. et omnia unum mandatum sunt quod quicquid principit in sola charitate solidat. P. ea quod gentiles sunt legem nature viuentes faciunt illa possumus implere sine gratia. Sed apostolus ad Rom. ij. loquens de diuina legis mandatis. Sentes quod legem non habent naturaliter ea que legis sunt facti. Sed ista opinio satiis videtur esse periculosa. Quia Augustinus in libro de heresibus videtur dicere hoc pertinere ad heresum pelagianorum ut credat sine gratia hominem possit facere omnia diuina mandata. Ad primum igit dicendum quod quoniam similitudo possit negari. ipsa tamquam excessa dico quod non habebis virtutem cum magna difficultate elicere actum virtutis. Et ideo quod magnus conatus ad tollendum hominem difficultatem non potest similiter habere circa diversa. igit elicendo actum unde virtutis. accidit ipsum peccare contra alias virtutes. Sic et homo sine gratia cum ponit magnus conatus ppter difficultatem quam patitur in observatione unius mandati. Et secundum dicendum quod si iste doctoress insinuat naturale intelligit mandata legis diuinae. tunc in minori est petitio principii. quod de homine est questionis. utrum actus tales sint in posse nostro sine gratia addita. Ita datus quod tales actus sint in potestate hominis supposita sua potentia sancta. non tamquam hoc oportet si eius potentia est lela et vulnerata. potentia autem humana considerata sine deo gratia est quasi totaliter lela. ideo tc. Tertia potest dici sicut iam dictum est ad primum. Ad tertium dicendum. Quod diligere deum non est mandatum magnus absolute locum. sed diligere deum ex toto corde. et ex omnibus viribus nostris. et hoc minime potest aliquis facere sine gratia. Ad quartum dicendum quod tale mandatum non dicitur esse super hominem. quod si homo fecerit illud totum quod in se est. tunc deus adiuuat hominem et infundit ei supernaturalem dilectionem. Dilectionem etiam de qua loquitur gregorius non est dilectio naturalis. sed dilectio supernaturalis. quod est ipsa caritas diffusa in cordibus nostris per spiritum sanctum qui habitat in nobis. Ad quintum dicendum quod quoniam gentes faciat aliqua que legis sunt tamen non faciunt omnia. Unde ppter inclinatorem et

4

Contra opinionem.

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Opio contra.

Durandum

2

3

gnitatem derelictam in natura humana per peccatum originale ad ea quae sunt illicita et prohibita. etiam fideles informati gratia magna sentiunt difficultatem in obseruativa mandatorum. Juxta quod ait apostolus ad Rom. vii. video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee. Et infra. **Quis me liberabit de corpore mortis huius?** Gratia dei per ihesum christum. Et ideo videtur quod carentes gratia non solum difficultatem vel impossibilitatem habeant ad obseruandum omnia mandata punctum et continuandum se in hominibus obseruativa.

Secunda cōclusio.

Secundo dico quod existet in uno mortali peccato si non egerit penitentia non poterit diu stare qui cadat in altero. Ad hunc enim est evidens autoritas Gregorii xxv. mora. ubi exponens illud Job. xxviii. Nouit enim opa eorum. et idcirco inducit noctem et terentur. Ait gregorius. Peccatum namque quod per nos diluitur ipso suo pondere mox in aliud trahit. ¶ **P. augustinus primo** retractatione 3. c. vii. ait. **O**, sine gratia per quam liberamur a seruitute peccati non possumus viuere. nec pie et recte viuere. ¶ **P. sic cor-**

pus habens priuationem annexam se habet ad corruptionem in naturalibus. sic se habet anima infecta peccato mortali ad corruptionem in mortibus et virtutibus. sed impossibile est potentia nature quam tale corporis tendat in corruptionem naturalium. ¶ **Ad 3.** **P. augustinus** in de vera innocentia ait.

Plus periculum dubio est agere quam regi. qui enim regit aliquid agit. et ideo regitur ut recte agatur. qui autem agitur agere ipse vix intelligit. tantum enim potest voluntatis nostris gratia salvatoris. ut non dividatur apostolus dicere. quod per spiritum dei agunt hi filii dei sunt. Nec aliquid in nobis libera voluntas melius agere potest quam per illi se commendet quod male agere non potest. statim enim cum mouemur sensu nostro et secundum nos agere volumus a bona actione deficiamus. ¶ **Sed contra istud** est quedam opinio que ponit quod quis a peccato mortali non possumus resurgere sine gratia dei. possumus tamen futuris peccatis resistere ut non cadamus non uno in aliud peccatum mortale. Quia enim ab ipso peccatore non tollit libertatem arbitrii sed manet quis vis vulneratus. cum liberi arbitrii sit posse agere et non agere. igit licet ex hoc per vulneratum est habere difficultatem resistendi peccatis. tamen non habet impossibilitatem. ¶ **P. nullum** peccatum mortale committit nisi secundum voluntatem. ut patet per augustinum in de vera religione. sed in parte nostra est consentire et non consentire. ¶ **P. comi-**

nster cocedit quod per aliquod breue tempore quod vita repetitum. sed postquam homo vitauerit per se aliquid mortale post illa mortales habilius efficit ad

vitandum. sed semper per vitare. ¶ **P. arguit quod** 4 magis noui ad idem sic. Si mortalibus peccatorum non possunt vitare nouum peccatum. vel hunc propter carentiam gratiae. vel propter inclinationem derelictam ex precedenti peccato. Non propter primum. tamen quod in statu innocentie homo sine gratia potuit vitare omnem peccatum. tamen quod non plausibiliter tollit priuationem quod ponat habere. sed gratia non ponit libertatem contradictois. sed solum ponit efficaciam ad merendum. sed carentia gratiae non tollit ab homine possit libere eligere bonum et malum. Nec propter secundum. quod in inclinatione derelicta ex bono habitu non necessitatem voluntatem quoniam libere possit a bono reuiriare. sed nec inclinatione derelicta per malum actum tantum necessitatem voluntatem quoniam possit vitare malum. ¶ **P. illud quod est** inequivocabile non est imputabile. igit si talis peccator illud nouum peccatum non posset evitare. tunc mortale peccatum non esset imputabile ipsi facienti. quod est erroneum. ¶ **Sed ista opinio est exposta contra dicta scriptorum.** Ut patet ex predictis. igit ad primum dicendum quod quis maneat libertatem arbitrii. tamen propter carentiam gratiae et assistentiam mortalium nequicie homo talis non est semper auctor sui. sed quasi vulneratus in membris. si ad aliquam horam subsistit sine peccato nouo. in hunc tamen non diu permanebit. sed tecum. ¶ **Ad secundum** dicendum. quod quis in parte nostra cuilibet et sobrium sumus in mente sit et sentire et non sentire. tamen in firma mens et infecta seu inebriata alienationibus peccatorum procedenti et lassata continuatio tentationum non per quinque non sentire. ¶ **Ad tertium** dicendum quod sic natans est impetu a quo ex hoc per horam unam natat non efficietur postea habilius et ad continuandum se in tali actu. quantum propter lassitudinem membrorum tandem deficiet. sic in proposito tecum. ¶ **Etiadum** ut dictum est dato quod homo per se resistendo totum suum conatum ad resistendum unum peccatum in illud peccatum non incidat. tamen quod homo conatus non per similitudinem extenderet ad resistendum ceteros. ideo quasi in causa respectu ceterorum ruit in alia. et sic incidit in scylla cupiens vitare carybdis. ¶ **Ad quartum** dicendum quod non propter alterum tantum sed propter utrumque simul. pura propter carentiam gratiae. et propter inclinationem ad peccandum. ¶ **Ad quintum** dicendum quod quis per se non possit caue re quoniam incidat in aliquam nouam peccata. tamen peccatum nouum est sibi imputandum. Sicut enim ebrius peccans non est immunis dato quod non habeat potentiam resistendi dum ebrius est. quia tamen ebrietatem vitare potuit et non fecit. ideo secundum philosophum tertio ethicoz. dupli pena plectendus est. sic in proposito. quia primum peccatum istius peccatoris fuit in sua potestate tecum. ¶ **Terterum** quia non facit totum quod in se est

Lötra et.
Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

ad hoc ut p penitentiā primū peccatū deleat. ideo merito re⁹ habet respectu oīm peccatoꝝ q ex illo primo peccato pueniūt. Sicut em̄ ali quis habēs lapidē molarē ad collū suū ligatu a q̄ si esset absolut⁹ casui posset resistere. et manus ligar⁹ necessario ⁊ ineuitabiliter cadit si talis nō facit quicqđ p̄t ad h̄ ut ab hm̄i la pide absoluaſ. casus su⁹ sibi est imputand⁹. q̄m̄ p̄dict⁹ casus sit ineuitabil⁹ ⁊ inuincibil⁹ p̄supposito q̄ maneat ligat⁹. sic in p̄posito r̄c.

Articulus
secundus

Locutio.

Ratio.

Quantū ad secūdū
Articulū dico breuiter q̄ h̄ p̄cise ex se nō p̄t se ad gratiā gratū facienteſ ſufficiēter p̄parare. q̄ ſicut forme naturales nō inducunt in materiā niſi p̄ motū p̄u⁹ factū ab agente naturali. ſic forma ſupnaturalis puta grā nō inducit in animā adulti hoīs ſine ſupnaturali agēte ſupnaturaliter mouēte ipaz aiaꝝ. Quia tñ in hm̄i motionib⁹ de⁹ hoīe nō violēt. ſz alli cit. nec ſibi infundit gratiā niſi talib⁹ motio nib⁹ aſſentiat. ideo tota noſtra iuſtificatio et ad gratiā dei p̄paratio eſt a deo ⁊ a nobis. aliter tñ ⁊ aliter. q̄ a deo eſt efficiēter. a nob autē p̄ſentīer. a deo p̄ncipaliter. a nobis autē q̄ ſi inſtrumentaliter. Hinc eſt q̄ autoritates ſacri canonis hm̄i p̄paratoꝝ q̄m̄ attribuūt nobis. Sicut illud Zach. i. Conuertimini ad me ait dñs exercituū. ⁊ ego cōuertar ad vos. Et Eccl. xv. De⁹ ab initio p̄ſtituit hoīem. ⁊ reliqt eū i manib⁹ pſili⁹ ſui. Et ibidē ait dñs ad homieꝝ. Appoſui tibi ignē ⁊ aquā: ad qđ volueris porridge manū tuā. Et ibidē. An hoīmē vita ⁊ mors. bonū ⁊ malū. ⁊ qđ placuerit ei dabit illi. Et puerb. xvi. Hoīs ē animū p̄parare. Qñq̄ autē hm̄i autoritates iam di cta p̄parationē attribuūt ipi deo. Sicut illib⁹ ad Ro. ix. Nō eſt volētis neq̄ currētis. ſz to tu miserētis dei. Et idē apls. q. Lhoꝝ. q. ait. Nō ſum⁹ ſufficiētes cogitare aliqd ex nobis tanq̄ ex nobis. ſz oīs nrā ſufficiētia ex deo eſt. Et hiere. x. dicit. Nō eſt hoīs via ei⁹. nec vi ri ē vt abulet ⁊ dirigat gressus ſuos. Et tñ. vlti. Conuerte nos dñe ad te: ⁊ conuertemur. Et vbi nos habem⁹ i ps. De⁹ tu conuersus viuifi cabis nos. dicit gloſa q̄ alia traſlatio habet. de⁹ tu conuertes viuificabis nos. Concordia autē oīm iſtaꝝ autoritatū ⁊ cōſimilū patet ex di ſtinctione iā p̄dicta.

Dist. xxix.

Articulus

tertius.

Parma co clusio.

it gratiā gratis data. nō ſolū q̄tū ad naturales pfectiones q̄ ſibi a deo pfectiſſime fuerunt collateſ ſine ſuis meri. ⁊ p̄ cōſequas totaliter gratis. ſz etiā habuit gratiā gratis data q̄tū ad donū gratuitū ſupnaturale. ſ. originalem iuſticiaꝝ. q̄ potuit imortaliter ſemp viuere. et imaculat⁹ corporaliter ⁊ ſpūaliter ppetue pma nere. Et iſtud decuit diuina bonitatē. q̄r alias hō p̄u⁹ ſuſtinuſſet pena q̄ ſomuſſet culpa.

P. nō decuſſet deū incorporeū ⁊ intellectua ſeanimā a principio traſfundere in corp⁹ qđ necessitatē habuſſet moriēdi. ſz ſine origina li iuſticia p̄ quā oīa equabant in hoīe hō ne cessario mortu⁹ fuuſſet. **P.** q̄dū portio ſu perior ipi⁹ aīe pfecte obediebat deo. tāclū oēs vires iſeriores i hoīe de iure debuerūt ſupiorū buſ ſobedire. ſz talis obedietia viriū inferiorū ad ſupiores in pmo homiē nō potuit eſſe ſine originali iuſticia. ergo r̄c.

S. forte dicet q̄ mediū ſapit naturā extremoꝝ. ſz ea q̄ ſunt ſupra hominē puta angeli. ⁊ ea que ſunt iſra hominē puta bestie fuerūt a deo creaſ in ſuis puris naturalib⁹ abſq̄ aliquo dono ſuperna turali. igī homo nō videt fuuſſe creatuſ cum iuſticia originali q̄ eſt donū ſupnaturale r̄c.

R. Reſpondeo q̄ nō eſt ſimile de homie ange lis ⁊ bestiis. Nā cū angelus nō patiatur legē membroꝝ repugnantē legi mentis. ideo crea tuſ in ſuis puris naturalib⁹ habuit ſufficiētis poſſe ad reſiſtēdū om̄i peccato. Hō autē ſine originali iuſticia q̄tūlibet pure creat⁹ ſenſiſ ſet iſimilate bellū viriū inferiorū cōtra ſuperio res ppter diuertiſtatiſ ſuoꝝ appetituū. Bestie etiā cum non ſint ratioſiſ capaces peccare nō poſſunt. homo autē poſteſt peccare. ideo indi giuit originali iuſticia. non autem angeli nec bestie.

S. ecūdo dico q̄ prim⁹ homo ante q̄ peccauit nō habuit gratiā gratū facientem. Quia ſi habuſſet talem gratiā. tunc poiuſſet proficere. ⁊ nō ſolū ſtare. pſequens eſt faſili ſt patet per magiſtri in littera. ⁊ per hugone libro primo de ſacramētis parte. vi. c. xxiij. ergo r̄c. **P.** n̄ habuſſet talem gratiā. tūc iuſtus homo pro ſtatu pſentis vite quantū ad ſpēm future glorie nō haberet aliquā progariā ſu per ſtatu ipſi⁹ adam ante peccatū. Cōſequen tia patet. quia ſi homo prim⁹ habuſſet gra tiā. tūc nō mun⁹ bene mereri poiuſſ ſutura gloriā q̄ ſi iſt⁹ iſt⁹ ſtat⁹. Sed faſitas pſequi tis patet p augu. q. lib. de ci. dei. c. xij. vbi ait. q̄ prim⁹ hō in padiſo quantū ad delectatōꝝ pſentis boni beatior erat q̄ quicunq̄ iuſtus in hac infirmitate mortali. q̄tū autē ad ſpēm

Instantis

Solutio.

Conclusio
ſecunda

5 futuri boni beatior est q̄libet iust⁹ in q̄buslibet
corpis cruciatib⁹. q̄ certa spe pōt sine fine t̄ si
ne molestia societate angelor⁹ h̄re. **P.** augu-
stin⁹ in q̄stionib⁹ veter⁹ t̄ noui testamēti q̄sti-
one. cxxvi. opposit⁹ opiniōne videt imphare
dices. Cōperi q̄sdā ex fr̄ib⁹ nō plene distinxit
se scripturas. s̄ simplicitate animi asseuerasse
q̄ adā fact⁹ sanctū accepit spūm quē peccādo
amisit. sic nūc dāt credentib⁹. Et illi habuerēt
duplex motiū ut ibid p̄z. Primi⁹ fuit q̄ adā
pfect⁹ fuit pduct⁹. Scđm q̄ illud accipim⁹
p fidē qđ pdidit adā p peccatū. s̄ p fidē acci-
pim⁹ gratiā. ḡ p peccatū adā pdidit gratiā.
Ad hec r̄ndet augustin⁹ ibidē. Unū ad p̄mū
dicit q̄ adā pfect⁹ fuit. s̄ nō om̄imodo pfect⁹
s̄ ad h̄ fact⁹ fuit. vt. s. possit stare t̄ a n̄llo pec-
cato maculari. Ad secūdū dicit q̄ fidelis p si-
dem accipit etiā vltra illud qđ qdā pdidit. s.
gratiā p quā viuit vita celesti. **D**octor co-
munis tenet p̄mū isti⁹ cōclusionis. T̄n q̄ mo-
tuua sua terigi superi⁹ dist. iij. arti. ii. ideo ad
psens ea nō adduco.

**Sanctus
thomas.**

**Articulus
quart⁹.**

Quātūz ad quārtū
articulū nō possum⁹ vt videt vsqueq̄ p cer-
titudinez veritatē exp̄mtere. eo q̄ magnitudo
spūaliū bonor⁹ nō solū pēsenda sit ex recipien-
tis ydoneitate. s̄ etiā ex largiētis liberalitate.
q̄ ex sua liberalitate p̄ his q̄ nouissime venie-
tes vna hora laborauerūt tantū dare sicut ill⁹
q̄ portauerūt pond⁹ diei t̄ est⁹. vt pat̄z in euā
gelio. **G**z loq̄ndo p plecturā tūc cōparādo
statū plemente ad statū innocētie possim⁹ q̄zū
ad illoz t̄ istoz h̄oim bonū meritorū. Sidera-
re penes excedēs t̄ excessū. Nā pensando sta-
tus innocētie ūmaculatā puritatē. tunc videſ
q̄ meritorū stat⁹ innocētie deberet pcellere meri-
torū stat⁹ culpe ac p̄nie. Nā in statu culpe t̄ pe-
nitētie multa habem⁹ retraciua p q̄ impedi-
mūr. ne ita libere feramur p amorez pfectū in-
deū sicut hoies potuissent q̄ i statu innocētie
p̄masissent. **G**z cōsiderādo difficultatē quā
patimur i agēdo meritorie. t̄ magnū conatu
quē necessario i statu p̄nie hoies optet adhi-
bere. vt coopante dei grā ipi possint agere me-
ritorie. tūc corā oīm bono t̄ largitōre q̄ nō so-
lum pensat quātitatē opis. sed etiā vires ope-
rantis. meritorū penitentū p̄ extrescere meri-
torū innocentū. Quia sicut nihil p̄hibet li-
beraliorē esse minorā dantē. si a paucioribus
recipiāt. vt patet. iij. ethicorū. t̄ sicut vidua
mitēs dīo minuta in gazophylaciū domini

a christo magis i euāgelio est cōmendata. q̄z
alij qui multo maiora obtulerūt munera. q̄z
cū esset paupcula oblatio isti⁹ parui muners
sibi magis erat difficilis. sic in proposito tc.

Gz cōtra istud sunt quidā doctores q̄ abs
q̄z distinctione absolute tenent q̄ mai⁹ fuisset

**Opio con-
traria.**

merituū iu statu innocētie. Quia quāto puri-
or est materia tanto in ea plus recipit de for-
ma. sed in statu innocētie natura ale q̄ est sub-
iectuz charitatis t̄ grē fuisset magis pura q̄z
nūc. ergo abundātiorē recepisset gratiā t̄ cha-
ritatē. t̄ p̄ sequēs ei⁹ opa fuissent magis me-
ritoria. **P.** quāto volūtas magis volunta-
rie fert suo desiderio in bonū. tanto magis me-
rit. s̄ h̄mō i mot⁹ voluntatis fuisset tūc magis
voluntari⁹. quia quasi nullū habuisset retrā-
ctuum. Minor patet. Probo maiorē. q̄ sic
mot⁹ voluntatis in malū quāto magis est vo-
luntari⁹: tanto magis est demeritorū. ppter h̄
em̄ quāto peccatū est magis voluntariū: tan-
to magis est peccatū. vt patet p̄ augustinū i
de vera religione. ḡ ecōuerso mot⁹ voluntatis ī
bonū quāto magis est voluntari⁹ tanto magis
est meritorū. **P.** sicut illud est albi⁹ qđ est
nigro imp̄mittiū. vt patet p̄mo topicoz. sic
ille act⁹ est magis meritorū cui min⁹ admisces
de demerito. s̄ act⁹ bonū ī statu innocētie nul-
lā habuisset admixtione demeriti. t̄ act⁹ bonū
p̄ statu p̄senti. ppter in ualescētiā tentationū
t̄ venialiū peccator⁹ sepi⁹ habet annexū deme-
ritū. ḡ tc. **E**t si dicit istis p̄xps t̄ beata vir-
go maria mater ei⁹ in abundātia grē t̄ meri-
torū excedēt om̄es qui fuissent in statu inno-
centie. **R**espōdent aliqui dicentes q̄ si ho-
mo in statu innocētie permāsisset adhuc xps
incarnat⁹ fuisset. **I**terzsi dicit q̄ virt⁹ est cir-
ca bonū difficile. vt dicit. iij. ethicorū. s̄ maio-
rē difficultatē circa op⁹ meritorū habent ho-
mines in isto statu q̄z habuissent in statu in-
nocētie. ergo bonuz opus in isto statu magis
est meritorū. **R**espōdent aliqui istori⁹ q̄
virtus est circa bonū difficile. accipiēdo diffi-
cultatem ex parte rei t̄ non ex parte operatis.
Alias em̄ vt dicit ratio cōcluderet q̄ homo
perfectus min⁹ mereret equali opere q̄z imper-
fectus. quia quantū est ex parte operatis. tūc
in equali opere minore sentit difficultatē per-
fectus q̄z imperfectus. **S**ed ista non con-
cludunt. Quia nobis in statu isto coopatur
meritorū passionis christi. qui nō p̄ se sed p̄ no-
bis passus est. Ideo posito q̄ non sit maius
meritorū fīi cōmūnē statū hoim nūc q̄z tūc
fuisset. salte equalitatē nō possim⁹ denegare.

Instantia

Solutio-

Instantia

Solutio-

**Cōtra op̄i-
unionem.**

- Ad.1. Ad primū igit̄ dicendū q̄ licet natura p̄ statū innocētie fuisse magis pura. tñ illud mi-
nus puz supplet in p̄senti statū ratōne maio-
ris conat̄. t̄ rōne meriti dñi ihesu xp̄i nobis
coopantis. Ad secundū dicendum q̄ licet
tūc mot̄ voluntatis fuisse magis liber t̄ min⁹
impedit̄ q̄z nunc. tñ illud qđ nos retrahit p̄t
esse causa maioris meriti si viriliter hm̄oi ten-
tationib⁹ restiterim⁹. Corona em a dño pro-
mittit vigilantib⁹ t̄ bene certantib⁹. Propter
qđ exultas apl̄s ait. q̄ ad Th. iiij. Bonū cer-
tame certauī. cursuz d̄sumauī. fidē seruaui. de
reliq̄ reposita est mihi corona iusticie. Et. q̄.
ad Th. iiij. c. ait. Nō coronabit̄ nisi q̄ legitū
me certauerit. Igit̄ ratio istoz qđāmodo co-
cludit oppositū illi⁹ qđ intendut̄. q̄z hm̄oi re-
tractua poterit nobis esse materia meriti vir-
tuosi. Et hac de causa beat⁹ Jacob⁹ l̄ sua epl̄a
c. i. ait. Om̄e gaudiū existimare fr̄es cū in va-
rias tentatōes incideritis. sc̄ietes q̄ pbatio fi-
dei vestre patientia op̄at̄. patientia aut̄ op̄ p̄/
fectū habet. vt sitis pfecti t̄ integrī in nullo de-
ficiētes. Et q̄si candē sententiā ponit beat⁹ pe-
trus p̄ma sua epl̄a. c. i. Ad pbationē maioris
dicēdū q̄ posito q̄ ceteris parib⁹ peccatū ma-
gis voluntariū magis sit peccatū. tñ h̄ nō est
ver⁹ ceter⁹ imparib⁹ existētib⁹. q̄z posito q̄ ver-
bū oculos qñd̄ sit magis voluntariū q̄z ho-
miciidū. tñ ex h̄ nō habet q̄ sit magis peccatū
q̄z homicidiū. Et ideo pbatio nō est ad pro-
positū. q̄z cetera nō sunt paria. vt patet ex p̄di-
ctis. Nā illud qđ ī isto statū retrahit volūta-
tem h̄ p̄ nūc est nobis materia exercēde vtu-
tis. hoc aut̄ nō fuisse in statū innocētie. q̄z c. t̄.
Ad.3. Ad tertiu dicēdū q̄ licet p̄ statū p̄senti qñ
q̄z meritu habeat aliq̄ modo annexū aliquale
demeritū. tñ nō est pmixtū demerito. s̄z since-
re reseruat̄ impmixte usq̄ ad receptōez p̄mij
in vita beata. demeritū vero expurgat̄. v̄l̄ hic
vel ī purgatorio. igit̄ exemplū adductū de al-
bo t̄ nigro nō est ad p̄positū. Ad Rūsio etiam
istoz quā dant ad primā instantiā nō valet.
vt dño ḡcedēte patebit infra libro tertio. dis.
i. q. i. Ibi ei h̄ac materiā tāgere ppono. Nec
respōsio ad secundā instantiā valet. q̄z qñuis
difficultas se tenēs ex p̄te hois puenies ex ei⁹
ppria t̄ actuali culpa teroget suo merito. tñ
si difficultas hm̄oi puenit ex culpa aliena et
originalitū nō diminuit meritū s̄z pot̄ au-
get. Uidem⁹ em̄ cōmuniter q̄ boni principes
magis remunerat milites de fortiori p̄lio vi-
ctoriā obtinētes. Ad pbatoez dicendū q̄
etiā p̄fect⁹ h̄o si qñq̄ sustinet difficultatē q̄m
- Contra re-
sponsiones
ad instati-
as duas.

tñ sine macula vincit. ip̄e magis mereat̄ q̄ sit a/
lem difficultatē p̄ tūc nō sentiret. vt appuit̄
apl̄o paulo. q̄z tc. Ad argumētū principa/
le dicēdū q̄ h̄o facieō qđ in se est nō p̄parat̄
se ad gratiā actiue t̄ sufficiēter. s̄z p̄mitit se de/
um p̄parare. p̄sentieō diuinis monitōib⁹ q̄
bus de⁹ hoiez ad gratiā recipiēdā disponit̄.

Ad princi/
pale argu.

Distinctio tricesima.

Superiori
bus. Postq̄ mḡ determina-
uit de peccatis primo p̄are-
tū put ip̄os respicit p̄sonali-
ter. hic tractat de hm̄oi peccato put a p̄mo ho-
mine trāfsum est in posteros causaliter seu
originaliter. Et diuidit̄ hec ps in duas p̄tes
Nā p̄mo mḡ determinat de peccato origina-
li qđ hoib⁹ infundit̄ in sua nativitate. Secū-
do de peccato actuali qđ ab ip̄is committit̄ sponte
tan ea volūtate. dist. xxxij. ibi. Post p̄dicta
de peccato. P̄ma ī tres. Q̄z p̄mo determinat
de originalē peccati infectōe. Secūdo de eius
de peccati a parete in prole traductōe. Etter-
cio de ei⁹ remissione t̄ ablūtōe. Secūda ps
incipit dist. xxxi. ibi. Nūc supest inuestigare
Tercia dist. xxxij. ibi. Q̄m supra dictum est.
Prime due p̄tes sunt p̄senti lectiōis. Qua-
rū prima diuidit̄ in duas p̄tes. Q̄z primo de
isto peccato qđ a parete descēdit in prole mḡ
tractat fm̄ ei⁹ generale ḡditōez. Secūdo p̄se
qui⁹ de eodē iuxta eius ppriā t̄ spālem descri-
ptionē culpe. sed tantūmodo rationē pene.
Tercio ḡtra hm̄oi opinionē oñdit peccatū
istud vere habere rationē culpe. Secūda ibi
Et est illud peccatū. Tercia ibi. S̄z qđ origi-
nale peccatū. Sequit̄ illa ps. Nūc supest.
Et diuidit̄ ī tres p̄tes. Quia p̄mo de isto pec-
cato tractādo mḡ ostēdit diffinitiue qđ sit.
Sc̄do a q̄ originaliter descēdit. Ettercio ī cō-
trariū obiicit̄. Secūda ibi. Hoc est originale
Tercia ibi. Ad hoc aut̄ tc. Et hec ī tres. Nā
p̄mo cōtra p̄dicta instat. Secūdo r̄ndendo
veritatē determinat. Et tertio suā determina-
tionē p̄firmat. Secūda ibi. Quib⁹ tñ r̄nde-
ri. Tercia ibi. Qđ ip̄o tc. Sequit̄ distin-
ctio tricesima p̄ma in q̄ mḡ determinat dō ori-
ginalis peccati traductōe. Et diuidit̄ ī duas

ptes. Quia pmo inqrit trassulsiōis originalē peccati modū. Scđo de causa eiusdē peccati mouet dubiū. ibi. Hic q̄ri solet. Prima i q̄ tuor. Qz primo pmittit cuiusdā erroris recitationē. Scđo s̄bmittit eiusdē erroris improbationē. Tercio cōcludit vera pclusionē. Et q̄rto apponit pclusionis firmationē. Scđa ibi. Hoc āt fides. Tertia ibi. Caro ei. Quar ta ibi. Ideoqz ipm peccatū. Sequit illa ps. Hic q̄ri solet. Et diuidit in tres ptel. Nā pri mo mouet t̄ soluit duplice dubitatōe. Se cundo pdictoz facit recapitulatōe. Tercio obijcit ḡtra qdā dicta t̄ soluit obiectōe. Se cunda ibi. Iā oñsum est. Tertia ibi. Sz ad hoc opponit. Circa has distinctōes que ro hanc questionē.

Trum peccatū originale habeat rati onē culpe. Et videt q̄ nō. Qz ex illo null⁹ incipiat qdā nulla sua poten tia p̄t puenire. sz ex nulla nostra potētia possu mis illā originale maculā puenire. igit̄ ppter h̄mōi maculā null⁹ est inculpādus. Maior patet. Nā ex virtute illi⁹ maioris mouet are stoteles. iij. ethi. vbi oñdit q̄ ex puris natura lib̄ nec laudamur nec vitupamur. Minor de se patet. Cōtra. a iusto iudice null⁹ dam nał sine culpa. sz paruuli decederēt anteqz̄ sunt baptisati a deo sententiant̄ ad perpetua penaz̄ Damni. cū igit̄ talis pena nō infligat eis pro ppter aliqd̄ peccatū p̄sonale qz nullū cōmisert. ergo ppter solū originałe. t̄ p̄sequens habe bit rationē culpe. Hic q̄tuor sunt vidēda quoz de p̄mis duob̄ tractat m̄gr̄ in ista trī cesimā distinctōe. de alijs vero duob̄ in di stinctōe tricesimā p̄ma. Primo igit̄ vidē dū est vt̄ aliqd̄ peccatū cōrahāt p̄ humānā natūritatē t̄ originē. Scđo de eo qdā q̄ritur. Tercio vt̄ tale peccatū omib⁹ hoib⁹ gene raliter infundat. Et q̄rto vt̄ tale peccatū s̄biectui respiciat essentiā v̄l̄ potentia aie.

Articulus
primus

Prima co
clusio.

Quātū ad primum
p̄mo ponā pclusionē affirmatiā. Scđo inq̄ rā vt̄ h̄mōi peccatū sit causa sensibiliū pena litatū quas patimur. Dico ergo primo q̄ quilibet catholic⁹ habet cedere q̄ aliqd̄ pec catū hō incurrat ab origine sue p̄ceptōis. Ju xta qdā ait ps. Ecce in iniquitatib⁹ p̄cep̄t̄ suz̄ t̄ in peccatis p̄cep̄t me mater mea. Et istū te xtum exponit glosa de peccato originali. P. si nullū esset peccatū p̄ter peccatū accusale aūc z̄ nō esset necesse paruulos baptisare. P. ne

gare peccatū originale imponit pelagianis p̄ errore. ergo ad sui passionē tenet q̄libet catholi cus. P. ad Ro. v. ait apls. Per vnu hōiez peccati introuit in mūdū. t̄ p̄ peccatū mors.

P. augustin⁹. xiiij. de ciui. dei. c. xiiij. ait sic.

Adā sponte deprauat̄ genuit filios deprava tos.

Sz p̄tra istud dicit Julian⁹ heretic⁹

Istud qdā nullo modo est voluntarium: nullo

modo est peccatū. Hāc ppositionē habet pela

gius t̄ sui sequaces a beato augustino in d̄ ve

ra religione. Sz in principio nostre originis

nullū vñū haltem⁹ voluntatis. ḡ rc. P. eze

chiel. xviij. scribit. fili⁹ nō portabit iniquita

tē patris. igit̄ ex iniq̄tate p̄mi parentis nos nō

p̄nemur nec p̄ sequēs inficiuntur.

P. p̄ naturalē parentū originē nō habem⁹ nisi car

nem. ergo nullū peccatū a parentū origine po

terim⁹ p̄trahere. Antecedēs patet. qz p̄m fidē

aīa inducit p̄ dei creatōez. Et. xvi. de aīalibus

p̄hs ponit animā intellectuā ab extra indu

ci. Consequēcia pbat. qz opposita apta nata

sunt fieri circa idē. sz caro nō p̄t esse s̄biectū

moralis virtutē. igit̄ nec vīcī seu peccati. t̄

p̄ sequēs si tale peccatū infunderet nobis a

parentib⁹ tūc trassunderet sine s̄biecto.

P. null⁹ est inicrepand⁹ de eo qdā inest sibi a hāti

uitate. vt patet. iij. ethi. sed om̄is homo ex h̄

qdā inest sibi peccatū est inicrepand⁹. ergo nul

li homini p̄t inesse peccatū a natūritate.

Sz ista sophismata quāvis sint apparētia. sunt

enī ḡtra catholicā veritatē. Quia ad ephes. iij.

ait apls. Eram⁹ natura fili⁹ ire sicut t̄ ceteri.

Ad primū dicendū ad majorē q̄ licet illō

qdā nullo modo est voluntariū nō sit peccatū

p̄sonale illi⁹ respectu cui⁹ est nō voluntariū. ex

h̄ tamē non sequit̄ quin possit esse peccatū na

turale. modo peccatū originale est peccatū na

turale. igit̄ nihil hic cōcludit de peccato origi

nali. Etīa aliquo modo peccatū originale po

test dici peccatū voluntariū. vt patebit in se

quēti articulo.

Ad secundū dicendū q̄ po

sito q̄ filius quo ad ea que p̄ueniūt sibi s̄m se

p̄siderato nō portet iniq̄tatē patris. enī qn̄

tū ad ea q̄ ad ipm deriuant̄ mediātē patre de

iure pati⁹ fili⁹ ppter iniq̄tatē patris. Si ei

pater ppter sūā iniq̄tatē priuat̄ aliquo iure

hereditario aut feodali qdā ad filios median

te patre debebat deriuari. priuato patre om̄es

fili⁹ de iure sunt priuati. Sic quia adā ratio

nēs delicti perdidit originale iusticiā. quā

sic a deo accepit q̄ per ipm talis iusticia in po

steros debebat trassundi. ideo de iure om̄is po

steri ea sunt priuati. Et q̄ peccatū originale

4

5

Opio Ju
lianī.

2

3

4

5

Cōtra opī
nionē.

Solutio.
Zid. I.

Ad. 2.

Ad. 1.

Ad. 2.

2

3

4

5

hō est aliud q̄ carentia originalis iusticie cū debito habēdi ea. ideo omes posteri h̄m leges cōmūnē qui seminaliter descendunt de adā na scunt cū peccato originali. Ad tertium nego sequentiā. Ad probationē dico q̄ licer in car ne nō sit peccatum formaliter. est tamē i ea vir tualiter. caro em̄ illa infecta & polluta ex imū do semini cū libidine accepta est illi. Aditōis q̄ sic inficit animā que sibi infundit. q̄ vires sensitiae in partib⁹ illi⁹ carnis fundate n̄ obediunt plene superiorib⁹ virib⁹ ipsi⁹ aīe. & p̄ cō sequēs est ibi exclusio originalis iusticie. rōe cui⁹ vires inferiores plene & pfecte obediebat superiorib⁹. & p̄ oppositū in tali anima eritoris ginalis macula. Ad quartum dicendum q̄ quāvis ex his que insunt alicui a nativitate ipē nō sit increpand⁹ ut in se cōsiderat⁹. tamē vt p̄siderat in ordine ad iniquū patrē ppter cui⁹ temerita iste paup̄ natus est & hereditate priuati⁹ est. ipē bene est increpand⁹. Quan tum ad secundā inquisitōē isti⁹ articuli ego ponā duplē p̄clusionē. Prima est q̄ peccatum originale nō est p̄ se cōcula nostrā sensibiliū penalitatū. Quia illi⁹ peccatum nō est p̄ se causa qd̄ inest nobis a natura. s̄z corrūpti pati inest nobis a natura. Maior patr̄. Minorē p̄bo. q̄ om̄e compositū ex p̄trariis pro pter actionē vni⁹ sui partis in alterā est passibile & corruptibile. s̄z homo est cōpositus ex p̄trariis. P. si peccatum esset per se causa de structionis naturaliū ipsi⁹ peccatis. tunc naturalia malor̄ angelor̄ fūissent destruncta. cō sequēs est falsuz. quia h̄m dyonisii. iij. dī. no. naturalia in demonib⁹ māserunt integrā. p̄sequētū patet. quia nō min⁹ peccauit demō q̄z homo. Secūdo dico q̄ originale peccatum est causa per accidēs p̄dictar̄ penalitatū. Quia causa remouēs phibens est causa p̄ accidēs. peccatum originale fuit & est causa remouens phibēs mortē & penalitatē nostrā. Maior patet. Probo minore. q̄ per peccatum p̄mī homis priuati sum⁹ originali iusticia. q̄ oīa nostra interiora quantū ad corp⁹ & quantū ad anūmā sua virtute pfecte adequabat. Eiē cti insup̄ sum⁹ a paradiſo. & priuati sum⁹ eu ligni vite cui⁹ virtute om̄e in nobis depdū fūisset pfecte & eque pure restauratū. ergo rē.

Ad. 4.

Sedā in q̄litō hui⁹ articuli. Prima cōclusio.

1. s̄z corrūpti pati inest nobis a natura. Maior patr̄. Minorē p̄bo. q̄ om̄e compositū ex p̄trariis pro pter actionē vni⁹ sui partis in alterā est passibile & corruptibile. s̄z homo est cōpositus ex p̄trariis. P. si peccatum esset per se causa de structionis naturaliū ipsi⁹ peccatis. tunc naturalia malor̄ angelor̄ fūissent destruncta. cō sequēs est falsuz. quia h̄m dyonisii. iij. dī. no. naturalia in demonib⁹ māserunt integrā. p̄sequētū patet. quia nō min⁹ peccauit demō q̄z homo. Secūdo dico q̄ originale peccatum est causa per accidēs p̄dictar̄ penalitatū. Quia causa remouēs phibens est causa p̄ accidēs. peccatum originale fuit & est causa remouens phibēs mortē & penalitatē nostrā. Maior patet. Probo minore. q̄ per peccatum p̄mī homis priuati sum⁹ originali iusticia. q̄ oīa nostra interiora quantū ad corp⁹ & quantū ad anūmā sua virtute pfecte adequabat. Eiē cti insup̄ sum⁹ a paradiſo. & priuati sum⁹ eu ligni vite cui⁹ virtute om̄e in nobis depdū fūisset pfecte & eque pure restauratū. ergo rē.

2. s̄z corrūpti pati inest nobis a natura. Maior patr̄. Minorē p̄bo. q̄ om̄e compositū ex p̄trariis pro pter actionē vni⁹ sui partis in alterā est passibile & corruptibile. s̄z homo est cōpositus ex p̄trariis. P. si peccatum esset per se causa de structionis naturaliū ipsi⁹ peccatis. tunc naturalia malor̄ angelor̄ fūissent destruncta. cō sequēs est falsuz. quia h̄m dyonisii. iij. dī. no. naturalia in demonib⁹ māserunt integrā. p̄sequētū patet. quia nō min⁹ peccauit demō q̄z homo. Secūdo dico q̄ originale peccatum est causa per accidēs p̄dictar̄ penalitatū. Quia causa remouēs phibens est causa p̄ accidēs. peccatum originale fuit & est causa remouens phibēs mortē & penalitatē nostrā. Maior patet. Probo minore. q̄ per peccatum p̄mī homis priuati sum⁹ originali iusticia. q̄ oīa nostra interiora quantū ad corp⁹ & quantū ad anūmā sua virtute pfecte adequabat. Eiē cti insup̄ sum⁹ a paradiſo. & priuati sum⁹ eu ligni vite cui⁹ virtute om̄e in nobis depdū fūisset pfecte & eque pure restauratū. ergo rē.

Sed p̄tra istud vident̄ esse sanctoz autoritates. Dicit ei apostol⁹ ad Ro. vi. Stipendia peccati mōs. Et ad Ro. viii. Corp⁹ mortuū est ppter peccatum. Et gen. iiij. dicit dom⁹ p̄mī parentib⁹. Quacūq̄ hora comedieritis de ligno hoc morte moriemini. Et au-

gustinus in multis locis puta. p̄iij. de trinī. & xv. de ciui. dei. Et cōtra eplam fundamēti ait. q̄ h̄mōi defec̄t veniūt de damnatione peccati. Et Isidor⁹ de summo bono ait. Si homo n̄ peccasset. nec aqua eū submergeret. nec eū ignis cōbureret. nec aliq̄ h̄mōi pueniret. S̄z bene cōsideratis p̄dictis tunc nec autoritates iste nec cetere cōsimiles ipis repugnat. q̄ iste autoritates nō plus cōcludūt nisi q̄ peccatum primi homis est causa mortis & pene. Si autē ex hoc infect⁹ q̄ sit causa p̄ se ipius mortis. tūc p̄ceditur a plurib⁹ causis veritatis ad vnaꝝ. quia potest esse causa remouēs phibens sicut pdixi. Christ⁹ em̄ nō habuit originale peccatum. & tamen naturaliter fuit corruptibilis. Qd̄ autē Isidor⁹ ait. aqua non submergeret nec ignis cōbureret. si homo nō peccasset rē. sic intelligentiū est q̄ hoc egisset originali iusticia. q̄ per aliū violēter nunq̄ aliq̄ homo fūisset plectus ad ignē vel aquā. vel in aliuz locū nociuū. & hoc egisset hominis clara intellegentia & naturalē prudētia q̄ seipm̄ nunq̄ p̄cipitasset. Posito tamē casu p̄ possibile v̄l in possibile q̄ homo in statu innocētiae in ignē fūisset plectus naturaliter loquēdo nō min⁹ poruisset cōburi q̄zī modo aliq̄ homo in ignem p̄jaceret. Nā sitalis homo innocēs non fūisset cōbustus. hoc nō cōpetisset sibi p̄ naturā. s̄z p̄ aliq̄ supnaturale donū dei.

Quantū ad secūdū

articulū dico q̄ peccatum originale p̄prie loqñ do potest dici culpa. aliter tamē in ipo adam & aliter in ceteris hominib⁹. Nam in adaz p̄ prie fuit culpa personalis. quia psonali suo actu & p̄pria voluntate fuit perpetratū. sed in alijs suis posteris fuit & est culpa naturalis. eo q̄ natura per adā in posteros trāsfundēda in ipo adam culpabilis effecta cū h̄mōi culpa ad posteros derueret. Quantū em̄ ad istud peccatum est qdāmodo modus opposit⁹ i adā tūmōbis. Nā quia adā actu p̄prio & sua voluntate peccauit. ideo primo fuit infecta p̄sona. & per infectionē personē fuit infecta natura. s̄z in nobis primo est infecta natura ab infectione persona ipsi⁹ ade p̄ seminale p̄pagatō nem trāsfusa. & per p̄sequēs persona cuiuslibet nostrū in tali natura infecta cōstituta dicitur esse culpabilis & maculata. Sed op̄positū istius afferit quedā opinio dicens q̄ macula originalis in nobis nō est culpa. sed est reatus pene quē ex peccato p̄mī hominis

Solutio

Articulus secundus.

Opio cōtraria.

Contra se cūndā cō clusionem

- 1 incurrimus. quia si in augustinum primo de lite, et arbitrio. culpa est malum quod facimus. sed persona est malum quod patimur. Respectu autem caritatis originalis iusticie non habemus nos acriter nisi passione. ergo tamen. 2 P. id est peccatum quod sunt actuale in primo homine est originale in nobis. sed peccatum actuale primi hominis non potuit traduci in nos quantum ad actum in quo formaliter est ratio culpe. sed solum quantum ad reatum. ergo tamen. 3 P. defectus alicuius quenam contra sua voluntate non habet ratione culpe. quia unius aliquo modo possit dici peccatum. quia consuevimus dicere quod in monstruosis generationibus ipsa natura peccauit. sed defectus originaliter transfusus adiacet nobis contra omnem nostram voluntatem. ergo tamen. 4 P. defectus naturalis non est culpabilis. ergo nulla culpa potest dici naturalis. cuius oppositum ego posui in exclusione predicta. Antecedens patet. quia naturale distinguunt contra voluntarii sed voluntarii necessario includitur in eo quod est culpabile.

Contra opinionem.

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

1 Sed ista opinio expesse videtur esse contra mecum beati augustinum qui in libro de natura et gratia ait. Peccatum primi hominis non solum ipsum. sed omne necuit genus humanum. quia ex eo damnationem et culpam simul suscepimus. 2 Eta iste rationes non minima sunt contra istam positionem quod contra nos. quia sicut culpa personaliter voluntarii. sic reatus quo iuste quod te nec obnoxius semper aliquo modo voluntarii presupponit. 3 Ad primum igitur dicendum quod non omnes fecimus illud malum in adam. sed quod omnis natura in ipso fuit unita cum hoc peccatum perpetrauit. 4 Ad secundum dicendum quod licet ex hoc quod peccatum ade non potuit traduciri nos quo ad actum. bene arguat quod tale peccatum non sit in nobis personalis culpa. ex hoc tamen non habet quin possit dici naturalis culpa.

Ad tertium dicendum quod sicut manus per quam committit homicidium in se considerata non est culpabilis. eo quod motus suus non fuit praesertim a se. sed ad imperium alterius. scilicet ipsius voluntatis. ut tamquam est pars hominis qui voluntarie considerat non sit culpabilis. ut tamquam natura recepit ab eo quod eam depravauit. et ea sua voluntate voluntarie maculauit. sic quilibet homo est aliquo modo voluntarie culpabilis. 5 Ad quartum dicendum quod sicut habitus viciosus dupliciter dicit voluntarius. uno modo eo quod voluntarie a malitia voluntate est introductus. Alio modo quia

ad malitiam voluntatem inclinat. sic peccatum originale potest dici voluntarii. cum quia a malitia voluntate primi hominis est introductus. cum quod nos ad malitiam voluntatem inclinat. P. mediun sapit naturam extremon. sed peccatum originale est quasi quoddam mediun inter actualem culpam ipsius ade a qua causatur. et culpam nostram actualem quam causatur. quo extremoni verum est voluntarii. ergo peccatum originale et habet ratione culpe et voluntati.

Quatuor ad tertium

Dist. xxxi.
Articulus
tertius.
Prima con-
clusio.
Secunda
conclusio.

Particulum ponamus duas conclusiones. 1 Prima est quod ex lege communis originale peccatum universa littera transfundit in omnes homines qui seminat littera descendunt ab adam. Secunda est quod prius legio spiritus ista macula non tangit virginem gloriosam. 2 Conclusionis prima patet auctoritate apostoli. scilicet ad Corinthus xv. vbi ait. Quoniamque enim per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in adam omnes moriuntur. ita et in christo omnes vivificantur. 3 P. ad Romanos v. ait id est apostolus. quod peccatum transiit in omnes. 4 P. alius auctor sup iohannem sermone quarto ait quod omnes ex illa radice veniunt de qua catar gemus dauid. Ecce enim in iniuritibz conceputus sum et in peccatis meis aluit me mater mea. 5 P. augustinus de fide ad petrum. c. xxiiij. ait. Firmissime tene et nullatenus dubites omnem hominem qui per concubitu viri et mulieris conceptus est originale peccato nasci. impietati subditus. mortuorum subiectus. Et codicem capitulo ait augustinus. Eramus et nos aliquando natura filii ire sicut et ceteri. a qua ira nullus liberatus nisi per fidem mediatoris dei et hominum hominis ihesu christi. 6 P. contra natura humana fuit infecta in adam. ergo omnes qui humana naturam naturaliter seu modo naturali ab adam sumpserunt ipsam infectam accepterunt quantum est de lege communis. sequentia patet. quia ipse non potuit naturam dare aliter quam ipse eam habuit. Sicut enim fonte totaliter infecto non possunt aquae mundi emanare. sic etiam. 7 Contra istud potest multipliciter argui. 8 Primo sic. Si peccatum primi parentum potest maculare. tunc puritas et sanctitas primorum parentum nos poterit expurgare et sanctificare. Consequentia patet. Nam cum bonum sit superius diffusum. bonditas parentum non erit minus efficax respectu populis quam malitia. que est quedam pruincia cui nulla cooperit actio. nisi ratione boni in quo fundatur. ut patet quarto de divino. Eiuszgit multi

Contra co-
clusionem

- homines habeant sanctos parentes sequi et non omnes nascantur seu concipiante in originali peccato. **P.** illud quod respectu generatis est meritum gratiae illud ipsum genitum non potest inferi. **I**sta patet quia ad Roma. xi. dicitur. Si radix sancta et rami. Et Matth. viii. Non potest arbor bona malos fructus facere. **S**ed actus matrimonialis generatiois cum sit non ratione libidinis sed ratione precreande plus est meritorius gratiae. quia alias matrimonium non esset sacramentum. nec talis actus esset sacramentalis. quoz oppositum patet in decretis et quarto sententiis. **P.** nullus potest ab aliquo recipere quod non reperi in illo. quia sicut nihil dat quod non habet. sic et ceterum. **S**ed in nullo homine baptisato sum ritu ecclesie remanet peccatum originale. ergo nullus qui nascitur ab homine baptisato ex principio sue naturae accipit peccatum originale. **P.** corrupto inferiori non propter hoc corruptum superius sum totum suum ambitum. alias negare arguendo ab inferiori ad superiorum non committeret fallacia subsequentis. **S**ed natura humana ut in adam est suppositata est quedam singulare inferius respectu totius humanae nature suppositate in omnibus hominibus ergo non sequitur. natura humana in adam fuit corrupta. ergo in omnibus hominibus est corrupta. **P.** bonum penitentie ipsis ade non perfuit omnibus hominibus. ergo nec malum culpe ade debuit nocere omnibus hominibus. quia deus non est prior ad damnandum quam ad misericordiam. **P.** aliqui homines non morientur morte corporali. igitur in tales non peruenit peccatum originale. non sequentia patrum. quia mors est pena peccati originalis. **I**uxta illud apostoli. per unum hominem peccatum intravit in mundum. et per peccatum mors. Antecedens probo tripliciter. Primo per apostolum qui ait. i. ad Thess. viii. Nos qui vivimus. qui residui sumus in aduentu domini non preueniemus eos qui dormierunt. Secundo quia fiducia catholica ponit per christum venturum est iudicare viuos et mortuos. Tercio quod ut magister adducit quarto libro sententiis. dist. xlviij. auctoritate beati hieronymi. quidam in fine mundi non morientur. **P.** augustinus dicit in libro de baptismis parvulorum. Non plus nocuit transgressio primi purificatoris quam valuit incarnationis christi. sed incarnationis non valuit omnibus cum multi damnentur. ergo transgressio non nocuit it omnibus. **P.** augustinus in libro de perfectae iusticie ait. Quod necessitate nature fit culpa caret sed quicquid causat ex semine in plebitur et causatur ex necessitate nature. **P.** augustinus in

libro de nuptiis et concupiscentiis ait. Peccatum transmittitur in prole non per pago sed libido. sed possibile est fieri generationem sine libidine. cum enim communiter loquentes libido aut pertinet ad inordinationem sensualitatis. aut ad improbabili voluntatem. que in sanctis patribus non videtur fuisse. cum de abraam dicat augustinus. quod celibatus Johannis non perficitur iuglio abrae. **P.**

10.

ambrosius ait de Johanne baptista. quod non habet illi inerat spiritus vita. et iam inerat spiritus gratiae. sed peccatum originale non potest homini inesse antequam vivat. ergo videtur quod Johannes baptista immunit fuerit ab hominibus peccato. **P.**

Idem potest argui de hieremio. de quo ait dominus hieremio. i. c. Pruisque te formarem in utero novum te. et ceterum. **E**t planum est quod dominus loquitur ibi de noticia approbatibus. alias hoc dictum non consideret in singulare personam ipsius hieremio. cum universalis noticia deus omnes sicut creaturas cognoscat etiam antequam fiat. **P.**

Dicit ista non includunt. quia excepto filio virginis et virginis genitricis. de aliis omnibus hominibus concorditer tenet ab omnibus catholicis doctoribus quod concipiunt in peccato originali. ergo et ceterum. **A**d primum igitur dicendum quod sequentia non tenet. Nam sicut adam accepit a domino originali iusticiam non solus ut in se erat particularis persona. sed etiam ut erat principium ceterorum. sic perdita originali iusticia non solus adam inficiebat in se talis carensia ut erat singularis persona. sed etiam ut erat principium omnium posteriorum. **S**ed quilibet alius sicut vel purus homo ita accipit a deo puritatem et sanctitatem ut est singularis persona. quod tam non accipit hominis sanctitatem ut est principium alterius personae. **E**t ideo sicut granum purgatum a palea. quia sic purgatur ut tale suppositum quod non purgatur ut est alterius grani principium. ideo quantum in se sit purgatum a palea. generat tamen aliud granum palea involutum. sic quia nostri parentes propinquique ita purgantur in se personaliter quod tamen non purgantur naturaliter. **H**oc est ut telectent esse alterius naturale principium. ideo quantum sunt puri et immaculati generant tamen prole involuta palea macule originalis.

Ad secundum dicendum ad maiorem quod ille actus non est absolute meritorius. sed solus ex intenta et sacramentali intentione generatis et ideo ut meritorius est puta ut est personalis non inficit ipsum genitum. potest tamen ex tali actu infectio causari in ipso genito ut est naturalis. et ut talis homo naturam generativam subsequatur a primo parente. **A**d tertium patet per ea quod dicta sunt ad primum. **A**d quartum dicendum quod licet ad

Cotra ista

Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

ut in se consideratus fuerit una singularis persona. et ut sic ad corruptionem nature ut in ipso fuit singulariter suppositata non oporteret natura singulorum et omnium hominum esse vel fuisse corrupta. tamquam ut natura in adam fuit originale et universalis principium omnium hominum.

sic ad corruptionem nature in adam sequitur corruptio in naturis ceterorum. ut sicut in natura in adam habet se ad modum superioris. in quolibet autem alio singulari homine ab ipso propagato habet se ad modum inferioris. Ad quintum dicendum quod ipse adam bonum sue penitentie non potuit in posteros trassundere. quod principium talis boni fuit gratia ipsius a deo personaliter et ut primita ratione data. malum autem originalis culpe fuit in eo ut erat principium ceterorum. sicut etiam eius oppositum. scilicet originalis iusticia sibi fuit data tanquam universalis et originali principio a quo trassunderetur in posteros. quamquidem iusticiam cum perdidit. non solum pro se sed etiam pro omnibus aliis ea perdidit. quod eo tempore quo ea receperit coegeret tempore ea perdidit. et per sequentem tali perdite infectionem humana natura. non solum ut in se personaliter fuit. sed ut in omnes alios originaliter trassunderenda fuit.

Ad sextum nego antecedens. Ad probationem dicendum quod ut recitat beatus augustinus. xc. d. cimi. de. c. xvij. flama ignis puniet die iudicij. que tantum ascendet quantum ascenderunt aque diluvij. in qua flama omnes qui tunc vivunt super terram morientur. attrahentes quod celerrime et quasi immediate resurgent. ideo loquitur de eis scriptura ac si vivi manerent. Iste enim etiam in aliis locis est modus loquendi scripture. Dixit enim christus. Non est mortua puerula. et hoc pro tanto. quod inmediate voluit ipsam sustinare. Propter hoc etiam ait philius iij. physiciorum. quod modicum distat pro nihilo reputat intellectus.

Ad dictum hieronimi dicendum. quod hieronimus non loquitur ibi secundum opinionem propriam. sed recitat dicta aliorum. Ad septimum dicendum quod intentio augustini est quod incarnationis verbi in hunc plus perfuit. quod eos qui obice ex sua mala voluntate non ponunt in altiori statu constituit. quod ad amorem suum dicitur.

Ad octauum patet ex superius dictis. ergo sic.

Ad nonum dicendum quod dato per impossibile vel possibile quod in actu generationis alicuius hominis nulla esset libido actualis. esset tamen in eo libido et concupiscentia habitualis. quod est derelicta in eo ab ipso peccato originali. quod dicitur somes peccati. ratio enim generaret prole infectionem peccato originali. Ad decimum dicendum. quod ambrosius ibi pro spiritu vite intelligit actum spiratorem et respiratorem. qui non

conuenit pueri quodcumque est in utero materno. habet enim puer quodcumque est in matris utero apertum umbilicum. putredinem physici. per cuius aperturam cor eius sufficienter refrigeratur quamvis non habeat actum spirandi et respirandi. Et quod iohannes repertus fuit spiritus sancto adhuc ex utero matris ut patet lucas. iij. quod verisimiliter potest credi factum fuisse cum sex mensibus habuit in utero matris. quammodo exultauit in utero ad presentiam dei genitricis salutatis matrem iohannem. ideo bene potest dici quod ante habuit spiritum gratiae iohannes quod spiritu vite. id est actum spiratorem. qui sibi in utero non potuit competere. Ad undevicesimum dicendum. quod ex hoc non habet quod hic remie competenter aliquam sanctitas ante sui formationem in utero. quod quod non est. illi nulla sanctitas inesse potest. sed solum habet quod de cognovit ipsum esse futurum bonum. Iohannes igitur baptista ac etiam hieremias in originali peccato fuerunt. quamvis per sanctificationem spiritus sancti quem ambo credunt recipisse in matris sue utero purgati fuerint antequam extra uterum nascerentur. Secundo dico quod virgo gloria ex privilegio singulari sic fuit pura spiritus sancti gratia et originali culpa nunquam extitit maculata. Hanc tamem exclusionem cum sua probatone et declaracione numeris ad presentem tenet. differo usque ad tricetam secundam distinctionem tercium librum sententiarum. Ibi enim proprie locum habet.

Secunda conclusio.

Quatuor ad quartum

Articulus quartus.

Articulū dico. quod peccatum originales principali et per se est in essentia anime. per quandam tamē redundantiam est in omnibus potentibus anime. Quia habet et priuatum sibi opposita habet vicissim fieri circa idem subiectum. Sed originalis iusticia cui originalis culpa opponit priuati vel principaliter fundabatur in essentia anime et per redundantiam in potentibus. ergo sic. Ad argumentum principale dicendum quod qualis ex his probetur quod peccatum originales non sit culpa actualis. non probatur tamē quin sit culpa naturalis ideo non valet argumentum.

Distinctio. xxxij. et. xxxvij.

Voniam supra

ter. Postquam magister tractauit de originalis peccati transmutatione. nunc in ista tricetima secunda distinctione tractat de eiusdem peccati remissione. Et dividitur in duas partes. Nam magis primo ostendit quod originales

Ad principale argu.

peccati remittit in baptismali regeneratione. Secundo inquit ut peccati proximorum parentum prole inficiat in carnali generatione. dicitur. ncto e. xxvij. ibi. Predictus adiiciendu est videtur. Prima in duas. Quia primo tractat de originalis peccati remissione. Secundo inquit utrum omnes anime rationales sint equalis in sui creatione. ibi. Illud quoque non in cogrue. Prima in duas. Quia primo ostendit remissionem originalis peccati fieri in baptismo mediante diuina misericordia. Secundo quod huiusmodi peccati puniri in homine non baptisato salua diuina iusticia. ibi. Solet etiam queri qua iusticia. Prima in duas. Nam primo ostendit quomodo in baptismo originale peccatum remittitur. put habet rationem culpe. Secundo inquit utrum remittatur. put habet rationem penae. ibi. Solet autem hic queri. Sequitur illa pars. Solet etiam queri qua iusticia. Et dividitur in duas partes. Quia primo magister ostendit quod salua diuina iusticia peccatum originale non baptisato homini ad penam imputatur. Secundo quod salua eadem iusticia anima humana maculata carni infunditur per quam maculatur. ibi. Si vero queritur. Et hec in duas. Nam primo petit quare deus innocentem animam maculato corpori infundit. Secundo inquit an in ipsa infusione anima talis sit qualiter ei deus creavit. ibi. Hic qui busdam. Sequitur distinctio tricesimatercia. Predictus adiiciendu esse videtur. in quod magister querit utrum peccata proximorum parentum transirent in genitam prole. Et dividitur in duas partes. Quia primo magister ostendit circa haec questionem sacras scripturas quasi oppositionem apparere sententiam. Secundo verius intellectum scripturarum dando collit huiusmodi oppositionis apparentiam. ibi. Et licet peccatis. Prima in duas. Quia primo facit iam dictam questionem de peccatis parentum proximorum. Secundo subdit aliâ questionem de peccato parentum proximorum. ibi. Hic queri solet. Prima in tres. Quia primo mouet predictam questionem. Secundo recitat circa hoc unam fallam opinionem. Tercio adducit huiusmodi false opinionis improbacionem. Secunda ibi. Et quod. Tercia ibi. Alioquin sibi. Sequitur illa pars. Hic queri solet. Et dividitur in tres partes. Quia primo mota questione quandam fallaz opinionem circa eam recitat. Secundo huiusmodi opinionem improbat. Et tertio aliâ incidente dubitatione determinat. Secunda ibi. Ad quod dici potest. Tercia ibi. Si non querit. Se-

qui illa pars. Et licet peccatis. Et dividitur in tres partes. Quod primo relatum principalis questionis difficultatem. Secundo determinat veritatem. Tercio obiecto non inducit dubitetem. Secunda ibi. Sed ut ait hieronimus. Tercia ibi. Ut ruitameli tecum. Et hec in tres. Quod primo predicta ponit obiectos. Secundo dat laudem solutionem. Et tertio assignat mysticam seu spualem solutionem. Secunda ibi. Sed ideo patres tecum. Tercia ibi. Quod etiam mystice. Nec est sententia istarum distinctionum in generali. circa quas quo hoc haec questionem in speciali.

Cur pene ex originali peccato influente sint equaliter in oibz hoibz. Et videtur quod sic. Quod equaliter posita causa ponit equaliter effectum in subiecto equaliter se habet. sed originale peccatum equaliter est in principio nativitatis in quilibet homine. et aie quod sunt subiectum originalis peccati a principio sue creationis sunt equaliter huiusmodi in sua essentia. quod pene sequentes homines peccatum videntur esse equaliter. Littera experientia docet. scilicet quod formes peccati. scilicet punitas peccandi maior est in uno homine quam in alio. unde enim homo est naturaliter inclinatus ad fornicandum. alter ad furandum. et sic de aliis vicis. Hic primo videtur est de eo quod querit. Secundo de equalitate animalium quod in ipso arguento implicabatur. Et hoc quod ad istam distinctionem. scilicet tricesimasecundam. Tercio utrum moueri in solo peccato originali pebeat pena eterna. Et quanto utrum peccata parentum proximorum trascant in filios. Et hoc quod ad distinctionem tricesimaterciam.

De primo breuiter

Articulus primus

Dico. quod aliquipne peccati originalis sunt per se ipsum influcte ratione talis peccati. et iste sunt equaliter in oibz in quibus regnat tale peccatum. et iste pene directe respiciunt originale peccatum. puta punitio originalis iusticie. carceria diuine gratiae. et carceria visionis diuine essentie. Alio autem sunt pene indirecte. quod sequuntur ipsum originale peccatum per accidens. puta sicut causa remouentem phibias. et huiusmodi penas non opterent equaliter in singulis. tales pene sunt mors corporalis infirmitas. et cetera passiones. et punitas ad peccandum. quod oia continentur in nobis ex rebellione viri inferiorum ad superiores. et hec rebellione accidit ex remoto originali iusticie. ut patuit superius. In hac tamen iniquitate iusticia iudicis. scilicet non est increpanda. Nam sicut index humanus ppter ecclesie delictum commissum a duobus ambos prius oculis non est calunianus si pleniter viri illorum

ppter carentiam oculorum fragit tibiā et non alter.
q̄ realia p̄ accidēs p̄sequuntur. sicut p̄posito eccl.

Articulus
secundus.
Prima co/
clusio

Quatuor ad secundū
articulū ponā duas p̄closiones. 1. Prima ē
p̄ omes aie humane q̄stū ad suas essentias ac
etia p̄ prietas immedie fundatas i essentiis
et naturaliter tales essentias p̄sequentes sunt eq̄
les. Q̄ si nō. tūc species differeret. t̄z p̄sequēs ē
falsi. q̄tū hoies quoꝝ tales aie sunt substā
tiales p̄fectōes. necessario differeret species. qđ
est impossibile. p̄sequētā p̄bō. q̄r ineq̄litas ei/
senti. il n̄ecessario arguit distinctionēs specifi/
cā i formis. Proprietates etia immedie et na/
turaliter essentias aliq̄s p̄sequētes si ineq̄les
sunt necessario i essentiis ineq̄litate causaliter
plupponūt. 2. P̄. si forme substātales aliq̄s
individuorum essent ineq̄les sūm suā essentiam.
tūc species ineq̄liter pdicarent de individuis
q̄r entitas specifica p̄ncipaliter sumit a forma
substātiali. 3. Oppositū p̄sequētis ponit p̄hs
iū. metha. 4. P̄. sūm q̄i aliquib⁹ formis cui/
dē speciei rep̄t ineq̄litas penes diūlum ḡdu
nobilitat⁹ sūm h̄ rep̄t in eis suscep̄tio magis et
min⁹. Ista patet. vñ. phili. Si igit̄ i hūanis
alib⁹ esset h̄mōi ineq̄litas. tūc forma substā/
tialis suscep̄t magis et min⁹. qđ est p̄tra p̄hī i
pdicamētis. vbi ait. q̄r substantia nō suscep̄t
magis et min⁹. ḡ tc.

Instantia

1. S̄ forte dicet. ista co/
clusio repugnat dūb̄ib⁹ parisiēib⁹ articulis.
Quoꝝ prūm⁹ est q̄ error est dicere q̄ incōue/
niens sit aliq̄s intellect⁹ esse nobilores alijs.
2. q̄tū aia xp̄i nō esset nobilior aia iude. 3. Se/
cund⁹ est q̄ error est ponere q̄ vn⁹ h̄o melius
intelligit q̄ alter. q̄r habet meliorē intellect⁹
3. passiuū. id est meliorē imaginatōe. 4. P̄. ad/
idē p̄t argui sic. Sicut materia est pppter for/
mā. sic diuersitas materie est pppter diuersita/
tē et ineq̄litatē forme. Ista patet p̄ cōmentato/
rē q̄ secundo de aia ait. q̄ mebra cerui et leonis
differunt. q̄r aie eoz differunt. 5. m̄la est diu/
sitas et ineq̄litas in materia corpōrum humano/
rum. ḡ tc. 6. P̄. si nulla esset ineq̄litas i ani/
mab⁹ hūanis sūm suas essentias et p̄prietā/
tes immedie i talib⁹ essentiis fundatas. tunc
aie separe a corpib⁹ nullā haberent ab inuicē
differentiā. falsitas isti p̄sequētis cuilibet fide/
li est nota. p̄sequētia etia patet. q̄r cū tales aie
nō differunt p̄ aliquid extrinsece sibi adiunctū.
igit̄ si nō differunt ab intrinseco tunc videt q̄
nullo modo differat. 7. Ad primū et secundū
dicendū q̄ illi articuli nō pl̄ intendūt nisi q̄

p̄iunctionē ad corpus vñia aia p̄t sortiri ali/
quā dignitatē q̄ non cōpetit alteri aie q̄ alteri
p̄iungit corpi. qđ quidā negabat dicentes q̄
talis diuersitas nobilitatis solū est ex p̄re cor/
poris. ita q̄ aie ex sua p̄iunctionē ad corpora nihil
diuersitatis in nobilitate p̄sequantur. cui⁹ opini/
onis oppositū appebit in secunda p̄closione.

Ad tertium dicendū q̄ qñ forme differunt spe/
cie. tūc diuersitas materie est pppter diuersita/
tē forme. s̄z qñ forme sunt eiusdem speciei. tunc
ecōuerso forme differunt eo q̄ materie aliq̄ mō
differunt et multiplicantur. Ideo. vñ. metha. di/
cū. q̄q sunt vñū specie et m̄la numero. mul/
tā habet materiā. distinctio igit̄ formarū solo
numero differētū nō p̄t intelligi distinctiōni
materie. s̄z ecōuerso p̄sequit̄ distinctiōez mate/
rie. 8. Ad quartū nego p̄sequētia. Ad p̄bati/
onē dico q̄ aie separe differunt p̄ suis esse indi/
viduale qđ acq̄sierunt p̄iunctionēz q̄ suis p̄/
priis corpib⁹ iugebant. 9. Sc̄da cōclusio q̄
aie hūane possunt esse ineq̄les q̄stū ad suis ee.
et q̄stū ad suas p̄prietates fundatas s̄biectiōne
i organo corpali. Nā sicut forma illi cui⁹ est
forra cōmunicat aliquē modū. sic ab eo cui⁹
est forma sortit̄ aliquē modū. Et ideo ceteris
parib⁹ aia s̄iūcta nobilitati corpī semp̄ habet
nobilitatē modū essendi saltē q̄ ad esse indi/
viduale qđ aia p̄sequit̄ ex eo q̄ infundit̄ corpī.
Patet etia ista cōclusio de iā dictis p̄prietati/
bus. q̄r planū est q̄ vn⁹ h̄o melius audit̄ q̄s al/
ter. et acut⁹ videt sūm q̄ tales virtutes p̄iuncte
sunt meliorib⁹ et aptiorib⁹ organis. Propter
qđ p̄hs. iū. de aia ait. H̄is enē haberet oculū
vt iūenis videret v̄tūs sicut iūenis. 10. S̄ forte
p̄ta istud forte dicet. q̄ cū intellect⁹ m̄llius
p̄tis corpī sit act⁹. vt dicit. iū. de aia. ideo nō
p̄t dici melior v̄l peior p̄ p̄iunctionēz ad corp⁹.
et p̄ oīs cū vn⁹ h̄o vt asscrit articul⁹ habeat
meliorē intellect⁹ q̄s alt. optet q̄ tal⁹ ineq̄litas
p̄ueniat aie intellectiōne sūm se. et nō q̄stū ad esse
qđ sortit̄ in corpē. 11. P̄. nos qñq̄ videm⁹ ali/
q̄s q̄ sunt peioris cōplexionis et deteriora h̄nt
corpa esse magis v̄tiosos. et contra illos q̄ sunt
melioris cōpletiois et p̄fectiois ac nobilitora
habet corpora. esse v̄tiosos et viciosos. qđ essen/
t possi; si i aiab⁹ esset ineq̄litas dignitatis p̄ cō/
parationē ad ipsa corpora. 12. Ad primū dicen/
dū. q̄ vn⁹ h̄o p̄t habere meliorē intellect⁹
q̄s alter trib⁹ modis. Uno mō sup̄naturaliter
ex ḡnuto dei dono. sūm q̄ sp̄ūscrit̄ impluit
telonarium et primū euangelistam fecit. et
impluit p̄scatorē et p̄ncipē apostolorū fecit.
Alio modo naturaliter puta sūm q̄ ex bonitate

Ad. 3.

Ad. 4.

Sc̄da cō/
clusio.

Instantia
1.

2.

Ad. 1.

Solutio.
Ad. 1. et 2.

cōplexionis vñ^o habet magis ordinatā sancta
si. am q̄ alter. t p cōsequēs meliori ordine spe
cies in telligibiles i vture lumīs intellect⁹ agē
tis recipiunt in ip̄o intellectu possibili. Tercio
m̄o ex frequentiori studio t meliori exercitio
Ettamē nullo istoz modoz necesse est ip̄o in
tellectū fīn se. vel animā in intellectuā fīn suā
essentiā in uno hoie esse meliore q̄ in altero.

Ad. 2. ¶ Et p hoc patet ad secundū Nam ppter ma
lum exercitiū seu studiū vel cōsuetudinē ille
qui est bone cōplexionis potest effici grossus
t viciōsus. t ecōuerso qui est male cōplexio
nis potest effici subtilis t virtuosus. qr dñs/
tudo est altera natura. vt cōmentator primo
phisiōz ait. t ph̄s in libro de memoria t re
miniscētia. Ex frequentatis etiā actib⁹ generat
habit⁹. vt patet. q̄ ethi. Propter qd legit d̄ so
crate p grossus fuit natura. subtilis tamen ex
studio.

Di. xxiiij.
Articulus

tercius.

P. articulū

pono tres cōclusiones.

Quārus ad terciū

articulū ponō tres cōclusiones. 1. Prima est
qr decedentib⁹ in solo peccato originali nō de
bet aliqua pena sensus. Quia illi peccato nō

1. debet pena sensus in quo nulla est auerſio ad
aliquid bonū cōmutabile. Ista patz. qr sicut pe
na damni respōdet auerſioni ab incōmuta
bili bono. sic pena sensus r̄ndet cōuerſionē ad
cōmutabile bonū. iuxta illud apōc. xvij. qz̄ tu
glorificauit se in delicys: tantū date illi torne
tiū t luctū. sed in peccato originali nō est aliq
auerſio ad cōmutabile bonū. vt de se patet. er
go tc. 2. P. qui fīm nullū sensu⁹ peccauit fīm
nullū sensu⁹ a iusto iudice punit in eternū.

Sed decedens i solo originali peccato fīm nullū
sensu⁹ peccauit. Major patet. qr licet iu
stus iudex quādoqz remuneret ultra condi
gnū. nunqz tamen punit ultra cōignum.

3. P. nulla habitualis dipositio vindicat pe
na sensus. nō em punit aliquis. ppter hoc qd
est habilis ad furandū. sed punit ex hoc q̄ fu
ratur. Sed peccatū originale sumptū cū ex
cōlusione om̄is actualis peccati solū dicit eo
cupiscentiā habitualē. ergo tc. 4. P. beat⁹ ber
nard⁹ dicit q̄ sola pprua voluntas ardet in in
ferno. sed peccatū originale accidit sine ppr
voluntate. Itē Innocent⁹ terci⁹ in quadā
sua decretali dicit q̄ pena sensus debet pecca
to actuali. sed peccatū originale nō est actua
le. ergo tc. 5. Sed cōtra istud potest instari
sic. Lato est causa originalis peccati. ergo pe
na sensu⁹ debet originali peccato. Antecedens

patet. Nam cū solā carnē accipiam⁹ ab adā
sola caro videt esse causa originalis peccati.

cōsequētia etiā patet. quia pena debetur illi
qd est causa peccati. sed caro nō est capax pe
ne nisi fīm sensu⁹. ergo tc. 6. P. peccatū ve
niāle punit pena sensus. ergo t originalē. An

cedens patet ex fide. cōsequētia pbo. quia
maiori peccato nō debet minor pena. sed ori
ginalē est mai⁹ q̄ veniale. quia veniale potest

simul stare cum gratia. originalē autem non
6. P. originalē peccatū in hac vita punit pe
na sensibili. ergo t post mortē. Antecedens pa
tet ex pcedentib⁹. cōsequētia etiā videt tenere
ex hoc. quia nō min⁹ sed grāi⁹ punit pec
cata post hāc vitā q̄ in hac vita. 7. P. istud
videt sonare verba augustini in libro de si
ad petrū. c. xxiij. vbi sic ait. firmissime tene
t nullaten⁹ dubites nō solū homines iam ra
tione vrentes. verū etiā parulos qui sive in
uteris matrū viuere incepert t ibi moriunt.

sive de matrib⁹ nati sine sacramēto baptisma
tis qd dat in nomine patris t filij t spūssan
cti. de hoc seculo transiūt. ignis eterni semp
terno supplicio puniēdos. quia si peccatū p
prie actoib⁹ nullū habuerūt. originalis tamē

peccati damnationē carnali cōceptione t na
tuitate traxerūt. 8. Ad primū dicendū q̄ an
cedens nō est simpliciter verū. quia i nullo

genere cause ppter loquendo caro potest dici
causa originalis peccati. nā licet a protopla
sto huiusmodi defect⁹ descendat in nos p car
nali cōcupiscentiā. tamē in ip̄o genito nō ha
bet rationē peccati donec ptingat ad animā.

9. Ad secundū nego cōsequētia. Ad pbat
onem dico q̄ peccatū originale t peccatū ve
niāle sunt alteri⁹ t alteri⁹ rationis. ideo etiā
ez̄ penē differunt ratōe. Nec ppter possunt
esse ad iniucē compabiles penē maius t mi
nus. Unū quia in peccato veniali ita est au
erſio ad aliquid bonū cōmutabile. q̄ tamē nō est
auerſio a bono incōmutabili. ideo ita punit
pena sensus q̄ nō punitur pena perpetua dā
mūc ecōuerso de originali tc. 10. Ad tertium
dicendū q̄ penē sensibiles in hac vita per ac
cidens sequunt ad culpā originalem. vt pa
tuit superius. 11. Ad quartū dicendū q̄ fīm
solemnē doctores pura Egi. t tho. augusti
nus per talia verba intendit exprimere penā
dāni. qr mod⁹ fuit antiquit⁹ sanctoz q̄ oēm
penā eternā appellabāt penā ignis. 12. Scđa
cōclusio est q̄ decedētes in solo originali pec
cato punitur perpetua priuatione vicio
nis diuine essentie. Nam talis vissio cūm sit

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3

Ad. 4.

Scđa cō
clusio.

Inst. intia

1. Inst. intia

Diff. XXXII. & XXXIII.

- omino supnaturalis. nō potest ab aliquo ad ipsi nisi mediante gratia dei. Propter qđ dicit apostol⁹. **G**ratia dei vita eterna. **S**ed ex istens in originali culpa nō potest habere gloriam dei. ergo nec p̄sequēs potest habere gloriam seu beatā visionē. **P**ista est intentio beati augustini & ceterorum sanctorum doctorum. **H**in nocenti⁹ etiā ut supra exp̄sse dicit qđ originali peccato debet p̄ pena caretia visionis diuine.
- I**nstantia
1. **S**ed contra istud ab aliquibus antiquis satis apparet argui sic. **S**i aliq̄s homo priuatur dei visione. ille eſſ frusta p̄duct⁹ a deo. **D**sequēs est falso. qđ vt pat̄z i d celo & mūdo de⁹ & natura nihil faciūt frusta. **D**sequētia p̄batur. qđ illud est frusta qđ nō potest d̄sequi finēlū. vt pat̄t. qđ phisicor. s̄z videre deū est finis toti⁹ humanae nature. **P** grauissima pena nō debet peccato originali. s̄z priuatio diuine visionis est pena grauissima. **M**aior patet per augustinū qui vt allegat magister hic in littera dicit. qđ mitissima est pena eorum qđ p̄ solo peccato originali puniunt. **S**z minor p̄batur autortate & ratōne. **A**utoritate qđe⁹ quia dicit Christo. sup Matti⁹. qđ caretia visionis diuine est maxima pena. & intollerabili⁹ qđ gehēna. **P**ater etiā ratōe. **N**ā cū pena sit semp quedā priuatio alicui⁹ boni puenitatis ei cui pena infligitur. **I**gitur illa est maior pena que mai⁹ bonū tollit. sed priuatio visionis diuine tollit suminū bonū hominis. ergo videt qđ si summa pena hominis. **P**. ille qui est dign⁹ misericordia non debet puniri pena p̄petua. **D**ecedēs i originali peccato est dign⁹ misericordia. quia dicit in legib⁹. dignus est misericordia qui alicno vicio laborauit. **P**. priuatio nō plus priuat qđ ponat habit⁹ op̄ posuit priuatōni. s̄z iusticia originalis cuius priuatio est peccatum originalē nō posuit visionem diuine essentie. ergo nec originalē peccatum tollit hīmōi visionē. **P**. augustin⁹ in libro d̄ duab⁹ animab⁹ ait. **E**nīre queq̄s reū quia nō fecit qđ facere nō potuit summe iniusticie & insanie est. sed de⁹ nō est iniust⁹. ergo ī solo peccato originali decedēcē nō tenebit reū & p̄sequēs nō priuabit eū tali bono qđ sine originali peccato sibi cōmunicaret. **A**d prium dicendū qđ licet de⁹ nihil faciat frusta. quia quantū ī se est om̄ia dirigit ī suos finēs. homo tamē qui ē liberī arbitrii mala sua voluntate seip̄m suo fine frustrare p̄t. Ideo sapientie. xiiij. dicit. vani sunt om̄es hoīes in quibus nō est sc̄ientia dei. **P**otest etiam dici qđ qđtū ad diuinū ordinē etiā illi qđ lūnit ī inferi-

no nō sunt frusta. qđ ī ip̄is relucet diuina iustitia. **E**tiam illi qui decedēt ī originali p̄cto solo nō sunt frusta. qđ qđuis nō d̄sequant finē supnaturale. d̄sequunt tamē finē naturale. **P**ossunt em̄ habere cūdētiorē p̄templatio nē qđ quicūq̄ p̄hs vñq̄ habere potuit ī hac vita. que quidē p̄templatio est naturalē finē hoīis virtuosi. vt patet. x. ethicor. **A**d secū Ad. 2. dū dicendū qđ qđ ī solo originali decedēt mītissimā sustinēt penā. qđ quāns caret dei visione. ex hī tamē nullū p̄cipiūt cruciatū. vt patet ī sequēti p̄clusione. **A**d tertū dicen Ad. 3. dū qđ decedēs ī originali ī hoc p̄cipit dei mīsericordiā qđ nullū adhibet sibi cruciat⁹. nō tñ est dign⁹ tali mīsericordia vt vlt̄ri⁹ p̄monetur ad diuine visionis p̄solatōez. qđ nihil reperit ī tali homieratōne cui⁹ ad hīmōi visio nem digne tebeat p̄moneri. **A**d quartū ne Ad. 4. go maiore. qđ licet formaliter nō p̄i⁹ priuatio priuet qđ habit⁹ ponat. tamē p̄ modū sequelle multa priuat qđ formaliter nō ponit habit⁹. **P**riuat⁹ em̄ oculis p̄petue priuāt sacerdotio qđ quis positio oculorū p̄cise nō ponat sacerdotiū. sic tc. **A**d quintū dicendū qđ licet talis nō tebeat teneri reus qđ ad penā cruciatū et afflictū. iuste tñ p̄t tñ eri reus qđ ad penā qđ est vlt̄ri⁹ p̄motionis prohibitiua. **L**ec⁹ em̄ nat⁹ iuste priuāt gradū sacerdotalis dignitatis. quāns suā cecitatē p̄uenire nō potuit. sic tc. **T**ercia p̄clusio est qđ decedētes ī solo p̄cto originali exp̄dicta caretia diuine visionis nullū sustinēt cruciatū. qđ nullū prudēs cruciat⁹ ex eo qđ sibi nō dāt illud ad qđ nullaz habet nec habere potest habilitatē. esset em̄ sapientis homo qui doleret ex hoc qđ nō potest volare vt volat avis. s̄z anime tales separe habent perfectā prudentiaz & vident qđ nec sunt habiles ad hīusmodi finē supnaturale. nec vñq̄ ex suis naturalib⁹ habilitari possunt. qđ videt se esse nō ī via sed ī termino. ergo tc. **P**. cruciat⁹ & afflictio tantūmodo debet delectationi que suit ī culpa. vt appetit apocal. xviii. sed ī originali peccato nulla est delectatio. ergo tc. **S**ed oppositū isti⁹ p̄clusio assertum quedā opinio dicens. qđ pueri decedētes ī solo peccato originali sentiunt afflictionē. vlt̄ri⁹ ex parte carentia diuine visionis. **M**otuua ipsi⁹ opinionis nō inueni. Potest tamē sic p̄bari. Omne contraria volūtati cōtristat voluntatē. vt appetit. v. metha phisi. s̄z om̄is pena est contraria voluntati. ergo pena damni que est carentia visionis diuine contristat voluntatē. & p̄ consequēs affligit eam.

Tercia cōclusio.

Opio cōtraria.

Solutio.
Ad. I.

2 ¶ P. imperpetuum separari ab eo quemque naturaliter amat. non caret afflictione. sed anima decedens in solo originali peccato naturaliter amat deum. igit perpetua separatio ab eius visione est sibi ut videt afflictio et crucia. ¶ P. secundum sanctos doctores et philosophos carcer illius quod naturaliter appetit non caret omnino afflictione. sed secundum Augustinum. omnes homines naturaliter volunt esse beati. igit secundum. ¶ P. secundum sanctos doctores damnati in inferno plus cruciantur pena damni quam de pena sensus. sed omnis decedens in originali sustinet penam damni. ¶ P. si dicitur quod pro tanto damnati dolent de carceris diuine visionis et non illi qui decedunt in solo originali peccato. quod cognoscunt se ex suo proprio delicto penam damni sustinere cuius oppositum cognoscunt ipsi parvuli decedentes in solo originali. ista solutio non valet. quod quandoque videmus et magis vel saltu non minore cruciat homo cum priuata aliquo bono sibi proficuo absque sua culpa. quod si priuare est exigente suo delicto. ¶ Ad primum dicendum quod quis minor sit vera loquendo de pena que est apositiva alicuius discouerit. vel etiam de pena quod est subactiva alicuius naturaliter suenit. tam non est vera de pena que est subactiva alicuius supernaturaliter suenit. maxime cum ille cui subtrahitur habet disformem voluntatem quod eo qui subtrahit.

Solutio. Ad. 1. Hic est in proposito secundum. ¶ Ad secundum dicendum quod licet sint separati a deo quantum ad contemplationem glorie quod est finis supernaturalis. non tam quantum ad diuino et contemplationem naturalis. quod ut dixi liberiori modo possunt tales anime contemplari deo quam quicunque personae in vita sua. ¶ Ad tertium dicendum quod iste aie sic decadentes non appetunt beatitudinem glorie secundum propriam rationem. quod ut sic non cognoscunt eam. cum nec habeant lumine glorie nec lumine fidei. in quibus luminibus tantummodo talis beatitudo cognosci potest secundum propriam rationem. Appetunt ergo beatitudinem soli secundum rationem communem. ad cuius appetitus satisfactionem ut trahant sine omni afflictione sufficit illa perfectio quam consequitur ex naturali contemplatione. ¶ Ad quartum dicendum. quod illi scilicet damnati maxime dolent de tali priuatione. quia ex voluntas est maxime disformis a dei voluntate actiue insipientibus predictis penam seu priuationem. Parvulorum autem voluntas non est disformis a divina voluntate. quia sicut in vita ista nonque haberent disformem voluntatem a voluntate divina. sic nec in alia vita nonque displacebit illud quod de faciet. et per consequens ex nullo effectu dei possunt habere

dolorem. quia omnis dolor presupponit disperditionem. ¶ Ad quintum dicendum quod si aliquis dolet de eo quo priuata sine sua culpa personaliter accidit propter duo. Primo quia illud quod affertur est aliquo modo sibi debitum. Secundo quia sua voluntas est dissona a voluntate auctoritatis. Istorum autem duorum oppositum appareret proposito. ergo secundum.

Ad. 5

Quartus ad quartum

Articulus quartus.

articulum dicendum quod peccata proximo per parentem transire in prole potest dupliciter intelligi. Uno modo quartum ad culpam. Alio modo quartum ad penam. Primo modo non transirent. quod prius parentis non potest suam iusticiam in plena fundere. ergo nec suam culpam. Antecedens patrum.

Prima inquisitio.

Probatur sequentia per antiquum. qui dicit. quod pro tanto primi parentis potuit originalem culpam in ceteros homines transfundere. quia originale iusticia transfudisset si ipam non perdidisset. ¶ P. genitoris genito comunicat naturam filio personam. ergo communicat ei defectus naturales. cuiusmodi sunt peccatum originale. et ea que secundum legem communem homini peccatum consequuntur. et non communicat ei defectus personales cuiusmodi sunt peccata propria seu actualia. Consequens patrum.

Eclipsis.

Antecedens probatur. Nam quod non communicetur persona generantis patet. quod persona est quod incomunicabile ut probatum est in primo libro. Quod autem communicetur natura generantis patet. quod in omni generatione uniuersa natura generantis communica est ipi genito. ¶ Forse dicet quod secundum secundum de generatione in habitibus simbolus facilior est transitus. sed plures magis assimilantur primo parenti quam primo parenti. ergo magis videtur quod proximi parentes possit peccatum suum transfundere in prole quam primi parentes.

Testantia

Respondet quod proprie loquendo tunc simbolus seu similitudo inter parentes attendit quantum ad naturalia. quia secundum illa habent ad inuiditatem. et non quantum ad personalia. quia secundum illa habent ad inuiditatem suppositalem differentiam.

Solutio

Tideo ex vi argumenti non sequitur quod aliquod peccatum personale parentis transfundatur in proximo. sed solus originale quod dicitur peccatum naturale. quia prius inficit naturam. et mediante infectione nature inficit personam.

In q[ui] sito secunda.

Sed si pertinet secundo modo. scilicet verum transirent quantum ad penam. tunc posse duas clusiones. Prima est quod peccata proximi per parentem transirent in prole quantum ad penam eternam.

Prima conclusio

Quia secundum Augustinum. qui dicitur secundum parentem. scilicet verum transirent quantum ad penam. tunc posse duas clusiones. Prima est quod peccata proximi per parentem transirent in prole quantum ad penam eternam.

Prima conclusio

Quia secundum Augustinum. qui dicitur secundum parentem. scilicet verum transirent quantum ad penam eternam. Quia secundum Augustinum. qui dicitur secundum parentem. scilicet verum transirent quantum ad penam eternam.

obligat vinculo penae. s. eternae non est exps de-
licti. sed ples est exps a delicto parentis proximi
ve patuit i prima pte isti articuli. ergo p deli-
cto proximi parentis non obligat ad penam perpetua-
m. Etiam quod ad istum intellectum ait dominus ezechias.
xviij. filius non portabit iniurias patris. Et ibi
dicitur. Alio quod peccauerit ipsa morietur. Et ad sal-

Conclusio secunda.

- 1 Secunda conclusio est quod peccata proximorum
parentum transirent in prole quantum ad penam te-
poralem. Nam sicut patet in iure civili. criminis
se maiestatis non solum puniri in parente. verum eti-
am in prole. Nam putus est quedam res patris
sic pater potest puniri in filio tanquam in sua re
2 seu possessione. 2 p. princeps quoniam iuste puni-
nitur in suo populo propter conjunctionem populi
li ad ipsum. ergo et pater in prole. maxime quando
proles non est sui iustus. sed est sub domino pa-
tris tanquam possessio eius. Antecedens patet. q. reg.
c. vlti. ubi multi legunt ab angelo dei interfici-
ti propter peccatum regis dauid. Patet etiam con-
sequentia. quia non minor est unicus plus ad
parentem quam populi ad secularis principem.

Et de hac pena potest intelligi verbum domini
exod. xx. ubi ait. Ego dominus visitans peccata pa-
tronum in filios usque in tertiam et quartam generatio-
nem. Exemplum habemus quo ad hoc gen. xix.
ubi dominus propter peccata parentum interfecit par-
tulos cum parentibus in sodomia et goomorra. Et
Nu. xvi. interfecit dominus chore et dathan et abi-
ron cum parvulis eorum. Ita pcepit dominus ut in re-
gnis chanaaneorum interficerent omnes tam parvuli
quam senes. Forte dicitur quod omnes parvuli hic
notati non solum pena capitali. verum etiam pena eterna
non punientur pena damni quod est carceria di-
uina visionis. et videtur tradicere prime conclusioni.

Rudeo quod illi tales parvuli passi fuerint
erunt morte capitali propter peccata primoque pa-
rentum. tamen eterna pena patienti propter peccatum ou-
ginale. et non propter peccata proximoque parentum.

Ad argumentum principale dicendum quod quis

maior sit vera de pena pro se. non tam de pena pro

accidens. Alias sic inuenitur. dicendum quod quis

maior sit vera de effectu pro se. non tam est vera

de effectu pro accidens. Sed sicut patuit i primo

articulo non quilibet pena est effectus pro se originis

malis peccati.

Distinctio tricesimaquarta.

Ost predicta
tc. Postquam magis determinauit d-

peccato parvorum quod dicitur originate. sed prosequitur
propter adulterorum quod dicitur actuale. Et dundit
i duas ptes secundum quod primo permittit ordinem de di-
cendis. Secundo prosequitur de eis ibi. Causa et origo.
Et hec i duas. quod primo tractat luculentem d
iudicium pecti radice. Secundo de humore radice pro-
sequitur in gratia extensis dist. xxxvij. ibi. Post pecti
causa de voluntate. Prima i duas. quod primo in gratia
tractat de pecto habendo respectum ad pecti de se
et. Secundo habendo respectum ad ipsius pecti actum.
dist. xxxv. ibi. Post hec evidenter est recte. Pri-
ma i duas. quod primo ostendit radicem et causam pec-
cati a qua habet esse. Secundo ostendit causam i qua
habet esse ibi. Omnia igitur origine. Et hec i tres
quod primo mouet questionem et secundum ei determina-
tionem. Secundo adducit contrario objectionem. Et
tertio secundum augustinum illius obiectonis ponit lo-
lutorem. Secunda ibi. Ad hanc. Tertia ibi. Hoc
autem augustinus i libro codicis. Prima i tres. Quod
primo ostendit quod i bono fundatur malum. Secundo quod
ide per dicti bonum et malum Tercio assertum quod i his
fallit quodam regulam contrario. Secunda ibi. Ex quo
sensu. Tercia ibi. Ideoque in his contrariis.
Tercia ista. xxxvij. dist. quod habet questionem.

Tertium malum causatur a bono. Et vide
tur quod non. Quod effectus aliquod modo assi-
milat sue causae. sed malum in modo assimilat
bono. sed recte. Major patet. quod sunt causa
et ipsi sunt suis causis. ut patet in libello de
causis. et quod dominus assimilans eis. Minor autem
videtur esse nota. quod unum triorum non assimilat al-
teri. cum maxime a se inveniatur distinctum. ut patet i pecti
cameris. sed bonum et malum sunt tria. ut patet ibi
deus. Contra illud quod pectus originalis ex aliquo hunc
causatur ex illo. sed augustinus dicit i encyclopediam quod ma-
lum non per originem ex bono. Hic queritur sunt vi-
denda. Primo utrum malum dicatur aliquam na-
turam possit. Secundo de eo quod queritur.
Tercio utrum malum culpe possit corrumperem
totum bonum. Et quarto utrum possibile sit esse
aliquid purum malum.

Quatum ad primum Articulus
est aduertendum quod aliquid dicere naturam positivam
potest duplicititer intelligi. Uno modo directe et pro
se. Alio modo indirecte et connotatiue. Et secundum hoc
pono duas conclusiones. Prima est quod malum est
directe et pro se non dicere aliquam naturam positivam. Prima con-
clusionem dicitur quod non est ens pos-
situ. malum est humore. Major patet. quod pectus
de se est non ens. ut patet primo physico. Mi-
nor etiam pater. quia malum non est aliud

2 nisi priuatio boni. ¶ P. illud qd sic se habet qz magis intendit tanto min dicit d entitate et tanto magis tollit perfectoꝝ et entita tem. illud fin se nullā dicit naturā posituā. malū est hmoi. Propter h̄ em̄ dicit phs. uij. ethi. Malū seipm̄ corrūpit et si integrū sit imputabile sit. ¶ P. bonū dicit equaliter enti. vt dicit. i. ethi. igit om̄e illud qd dicit entitatē posituā. optet qz sit bonū. et p. sequēs si ma lū diceret fin se aliquā naturā seu entitatē positiuā. tūc malū effet bonū. qd est impossibile.

4 ¶ P. Dama. lib. q. c. uij. ait. Nihil aliud est malū qz priuatio boni. Hic augustin⁹. xij. de ciui. dei. c. vij. ait. Malū se habet ad intellectū sicut tenebra se habet ad oculū seu ad vi sum. et silentiū ad auditū. ¶ S; cōtra istud pīthagorici ac manichei qui oppositē vident suisse opinioꝝ possent sic instare. Om̄e qd corrūpit aliqd agit in ipm. et p. sequēs dicit entitatē posituā. qz agere pīsupponit esse. sed malū corrūpit bonū. vt patet. uij. de di. no.

2 ¶ P. quicqđ a deo creat̄ est ens posituū. sed maluz a deo creat̄. iuxta illud Iiae. xlvi. Ego dñs faciēs pacē. et creans malū. ¶ P. in hoc differt oppositio pītraria a pītradicōria et priuatiua. qd dicit ens reale et posituū in vitroꝝ suoꝝ extremoꝝ. s; bonū et malū sunt pītraria.

4 vt patet in libro pīdicamentoꝝ. ¶ P. illud qd intendit et remittit̄ est ens posituū. maluz est hmoi. ergo zc. Forte dicit ad istud qz ma lū intendit et remittit̄ pīaccidēs. putat ratione maioris vel minoris boni qd corrūpit. maius em̄ malū est homicidiū qz adulteriū. qz maius bonū corrūpit. et maius malū est patricidiū qz simplex homicidiū.

Solutio. ¶ Istud nō valet. quia causa nō intendit nec remittit̄. ppter intensio nē et remissionē effect̄. s; potiꝝ ecouero. s; ma lū est causa corruptōis ipsiꝝ boni. ¶ P. malū qd ab aliqz refutat̄ est maioris entitatis qz bo nū qd ab eo appetit. ergo tale maluz erit ens posituū. Qd sequētia patet. Probo antecedēs qz ouis fugit pīlentia lupi. qz fugit priuationē sue. ppter qd appetit pīlentia. tñ nō est vera loquēdo de causa simpliciter posituā. tñ nō est vera loquēdo de causa priuatiua. hec em̄ dicit mala v̄l̄ pīcior̄ patet illud qd priuat̄ est bonū vel melius. ppter qd dicit̄ vij. ethi. qz pīssimū opponit̄ optimo. ¶ Ad.

Solutio. Ad. i. ¶ S; ista nō pīcludit̄. Ad primū igit̄ dicit̄ dū qz malū sumptū in pīcreto dicit̄ agere ratione implicatōis subiecti in quo fundat̄. Si aut̄ sumit̄ in abstracto puta ipa malicia. tūc non agit. et si dicit̄ ipm̄ malū aliqñ corrūpere hoc nō est intelligendū actiue s; formaliter.

qz malū fin se abstracte sumptū ē formaliter ipa corruptio boni vel corruptū esse ipsiꝝ boni sicut cecitas est corruptio visus. ¶ Ad secū dū dicendū qz minorū sua pībatōle intelligenda est de malo pene. qz quidā pena dū infiſta iusto iudice. quis sit malū fin qd puta respectu appetit̄ illiꝝ cui infiſta seu infligitur pena. est tamē qd am̄ bonū sim̄pliciter cū im plicet virtutē iusticie. ¶ Ad tertiū dicendū qz bonū et malū opponunt̄ nō pītrarie s; oppo nunt priuationē. Ad pībationē dico. qz phs lo quī ibi multū large de pītrariis. sicut etiā pīmo pīfisicoꝝ. dicit formā et priuationē pītraria esse principia. ¶ Ad quartū dicendū qz suscipit magis et min⁹ pītingere dupliciter.

Uno modo pī accessum ad formā aliquā seu fin maiorē et minorē participatōes alicuiꝝ forme. et sic maior est vera. Alio modo non fin participationē forme. s; fin maiorē et minorē corruptionē forme. et sic maior nō est vera.

¶ Ad instantiā dico qz malū nō est causa ef feituā corruptōis boni. s; est formaliter ipa corruptio boni. ¶ Alias inuenī talis addi tio. ¶ Rūsio etiā ad instantiā licet aliquā cō tineat veritatē loquendo de causa simpliciter posituā. tñ nō est vera loquēdo de causa priuatiua. hec em̄ dicit̄ mala v̄l̄ pīcior̄ patet illud qd priuat̄ est bonū vel melius. ppter qd dicit̄ vij. ethi. qz pīssimū opponit̄ optimo.

¶ Ad. 5. quintū dicendū qz ouis fugit pīlentia lupi. qz fugit priuationē sue. ppter qd appetit entitatē et esse. et refutat̄ priuationē et nō esse. Ex qz patet. qz antecedēs nō est vez.

¶ Secūda pīclusio est qz ipm̄ malū pīnotatiue dicit naturā positiuā. qz ipm̄ malū fundatur in ente posituō. Nā priuationē dicit aptitudinē in subiecto. s; malū est priuationē boni. ergo semp ipm̄ maluz dicit carentia bonitatis debitā illi rei qd dicit̄ mala. et p. sequēs necessario pīnotat̄ ens positiuū.

¶ P. priuationē et habit̄ apra nota sunt fieri circa idē subiectū. s; habit̄ opposit̄ ma licie. s; ipa bonitas est in ente posituō. ergo et ipa malicia. ¶ P. vi. in etha. dicit̄ qz verū et falsum sunt in tua. bonū aut̄ et malū sunt in re bus. ergo zc. ¶ S; pītra istud pī instari sic. Si malū fundaret̄ in ente posituō. tūc ma lū fundaret̄ in bono. pīsequētia patet. qz bonū dicitur equaliter enti. vt patet pīmo ethicoꝝ. falsitas pīsequētis potest multipliſter pībari.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Secunda conclusio.

Instantia

¶ Primo sic. Unū oppositorū nō est subiectū alteri. sī bonū & malū sunt opposita. ¶ Secundo sic. omne fundatū in aliq̄ denotat illud in q̄ fundat. q̄ bonū esset malū si malū fundatur in bono. ¶ Tercio q̄r bonū est qd̄ omnia appetunt. vt dicit. I. ethi. sī illud qd̄ subiectū malo nō est appetibile. nullū em̄ appetit esse in misericordia. ¶ Quarto q̄ dyonisius. iij. de di. no. ait. q̄ malū neq̄ est existēs neq̄ in existētibz. Et hoc dyonisius ibidē probat p̄ hoc. quia omne existens est bonū. malū aut̄ nec est bonū n̄ est in bono.

Solutio. R̄ndeō. p̄cedo p̄sequētiā. sī nego falsitatē p̄sequētis. q̄ ph̄s. iij. metha. in hoc distinguunt priuatōes a negatōe. q̄ priuatio est negatio in subiecto apto nato. cu igit malū sit priuatio. tōmē subiectū ut est ens seu existens sit bonū. eo q̄ bonū vñū & ens pertinet ut patet. iij. metha. ideo necessario malū fundat in aliq̄ bono. Et ista est intēcio augustini p̄iij. de ciui. dei. vbi ait. Malū nō nisi in bonis esse possunt. Magister etiā ait hic i. ſta. Qui recte acuteq̄ sapit. non nisi in bono malū esse intelligit. ¶ Ad primā igit p̄bationē dicendū q̄ bonum tripliciter sumit. Uno modo p̄ ip̄a rei p̄fectōe. sicut claritas visus dicti bonū ip̄o oculi. & p̄fectio virtutis bonū a. e. Alio modo sumit bonū p̄ ip̄o subiecto qd̄ est aptū natum habere hmoi p̄fectionē. & sic ip̄e ocul⁹ vel ali⁹ dicit̄ bonū. Tercio modo sumit p̄ ip̄a re perfecta. & sic cōplectit vtrūq̄. Primo modo n̄ est subiectū ip̄o malo. sī est habit⁹ priuatio oppoſit⁹ ip̄o malo. qui tollit & corruſip̄t p̄ ip̄m malū. Sī bonū secundo modo dictū est subiectū tam habit⁹ q̄ priuatōis n̄ siml̄ sī alternatiz. ¶ Et p̄ hoc patet ad secundū. q̄r bonū secundo modo dictū put actu priuatū est sua debita p̄fectōe est actu malū ppter actuālē inexistētiā priuatōis sue debite p̄fectōis. quis sit potētia bonū ppter aptitudinē quā habet ad hmoi p̄fectionē. que quidē aptitudō nūq̄ totaliter tollitur manēt natura rei. Et ideo omne malū uest alicui bono. ¶ Ad tertium dicendū q̄ lic̄ subiectū ip̄o malo & priuatōis n̄ sit appetibile ratōe qua subiectū priuatōi. tñ ratōe aptitudinē quā habet ad sua p̄fectōes bene est appetibile. ¶ Ad quartū dicendū q̄ p̄ illa vba n̄ intēdit dyonisius negare quin malū p̄ modū priuatōis sic in existētibz. sī solū intendit negare q̄ insit p̄ modū accidētis positū. Et cum ait dyonisius q̄ malū n̄ est in bono. ibi accipit bonū p̄ bono primo modo dicto. ergo tc.

Ad primā p̄bationē. Ad primā igit p̄bationē dicendū q̄ bonum tripliciter sumit. Uno modo p̄ ip̄a rei p̄fectōe. sicut claritas visus dicti bonū ip̄o oculi. & p̄fectio virtutis bonū a. e. Alio modo sumit bonū p̄ ip̄o subiecto qd̄ est aptū natum habere hmoi p̄fectionē. & sic ip̄e ocul⁹ vel ali⁹ dicit̄ bonū. Tercio modo sumit p̄ ip̄a re perfecta. & sic cōplectit vtrūq̄. Primo modo n̄ est subiectū ip̄o malo. sī est habit⁹ priuatio oppoſit⁹ ip̄o malo. qui tollit & corruſip̄t p̄ ip̄m malū. Sī bonū secundo modo dictū est subiectū tam habit⁹ q̄ priuatōis n̄ siml̄ sī alternatiz. ¶ Et p̄ hoc patet ad secundū. q̄r bonū secundo modo dictū put actu priuatū est sua debita p̄fectōe est actu malū ppter actuālē inexistētiā priuatōis sue debite p̄fectōis. quis sit potētia bonū ppter aptitudinē quā habet ad hmoi p̄fectionē. que quidē aptitudō nūq̄ totaliter tollitur manēt natura rei. Et ideo omne malū uest alicui bono. ¶ Ad tertium dicendū q̄ lic̄ subiectū ip̄o malo & priuatōis n̄ sit appetibile ratōe qua subiectū priuatōi. tñ ratōe aptitudinē quā habet ad sua p̄fectōes bene est appetibile. ¶ Ad quartū dicendū q̄ p̄ illa vba n̄ intēdit dyonisius negare quin malū p̄ modū priuatōis sic in existētibz. sī solū intendit negare q̄ insit p̄ modū accidētis positū. Et cum ait dyonisius q̄ malū n̄ est in bono. ibi accipit bonū p̄ bono primo modo dicto. ergo tc.

Ad. 2. Ad. 2. Et p̄ hoc patet ad secundū. q̄r bonū secundo modo dictū put actu priuatū est sua debita p̄fectōe est actu malū ppter actuālē inexistētiā priuatōis sue debite p̄fectōis. quis sit potētia bonū ppter aptitudinē quā habet ad hmoi p̄fectionē. que quidē aptitudō nūq̄ totaliter tollitur manēt natura rei. Et ideo omne malū uest alicui bono. ¶ Ad tertium dicendū q̄ lic̄ subiectū ip̄o malo & priuatōis n̄ sit appetibile ratōe qua subiectū priuatōi. tñ ratōe aptitudinē quā habet ad sua p̄fectōes bene est appetibile. ¶ Ad quartū dicendū q̄ p̄ illa vba n̄ intēdit dyonisius negare quin malū p̄ modū priuatōis sic in existētibz. sī solū intendit negare q̄ insit p̄ modū accidētis positū. Et cum ait dyonisius q̄ malū n̄ est in bono. ibi accipit bonū p̄ bono primo modo dicto. ergo tc.

Ad. 3. Ad. 3. Et p̄ hoc patet ad secundū. q̄r bonū secundo modo dictū put actu priuatū est sua debita p̄fectōe est actu malū ppter actuālē inexistētiā priuatōis sue debite p̄fectōis. quis sit potētia bonū ppter aptitudinē quā habet ad hmoi p̄fectionē. que quidē aptitudō nūq̄ totaliter tollitur manēt natura rei. Et ideo omne malū uest alicui bono. ¶ Ad tertium dicendū q̄ lic̄ subiectū ip̄o malo & priuatōis n̄ sit appetibile ratōe qua subiectū priuatōi. tñ ratōe aptitudinē quā habet ad sua p̄fectōes bene est appetibile. ¶ Ad quartū dicendū q̄ p̄ illa vba n̄ intēdit dyonisius negare quin malū p̄ modū priuatōis sic in existētibz. sī solū intendit negare q̄ insit p̄ modū accidētis positū. Et cum ait dyonisius q̄ malū n̄ est in bono. ibi accipit bonū p̄ bono primo modo dicto. ergo tc.

Ad. 4. Ad. 4. Et p̄ hoc patet ad secundū. q̄r bonū secundo modo dictū put actu priuatū est sua debita p̄fectōe est actu malū ppter actuālē inexistētiā priuatōis sue debite p̄fectōis. quis sit potētia bonū ppter aptitudinē quā habet ad hmoi p̄fectionē. que quidē aptitudō nūq̄ totaliter tollitur manēt natura rei. Et ideo omne malū uest alicui bono. ¶ Ad tertium dicendū q̄ lic̄ subiectū ip̄o malo & priuatōis n̄ sit appetibile ratōe qua subiectū priuatōi. tñ ratōe aptitudinē quā habet ad sua p̄fectōes bene est appetibile. ¶ Ad quartū dicendū q̄ p̄ illa vba n̄ intēdit dyonisius negare quin malū p̄ modū priuatōis sic in existētibz. sī solū intendit negare q̄ insit p̄ modū accidētis positū. Et cum ait dyonisius q̄ malū n̄ est in bono. ibi accipit bonū p̄ bono primo modo dicto. ergo tc.

Quādū ad secundū

principale possent ponи quartuor exclusiones sī quatuor genera causaz. de tribz tñ genetibz causaz breviter me expedīdo dico p̄mo q̄ malū nō habet causaz formalē. q̄ illud qd̄ p̄ se est priuatio forme nō habet causaz formāle. malū est hmoi. vt patet ex p̄cedētibz. ¶ Secundo dico q̄ malū habet causaz materialē siue subiectuā. q̄ priuatio nō est simplex negatio. sī est negatio in subiecto determinato & apto nato. ¶ Tercio dico q̄ malū habet causam finalē p̄ accidēs. puta inquantū est p̄iūctū alicui effectui q̄ p̄ se ordinabilis est in ali⁹ quē finē. ¶ Quartu dico q̄ causa efficiēs īme diata ip̄i mali est aliq̄d bonū deficiēs seu deficiū. causa p̄ remota ipsi⁹ mali est aliq̄d bonū qd̄ nō vt deficiēs sī vt p̄fectū est causa ali⁹ cui⁹ boni p̄ se. ad cui⁹ causationē sequit̄ p̄ accidēs insufficiētia seminis. Ista igit virt⁹ nō agit vt imperfecta v̄l. vt deficiēs bonū. imo quāto est sufficiētior & p̄fectior. tanto magis p̄ se similitudinē suā inducit in semine. ad cui⁹ maiorē inductionē semp̄ p̄ accidēs sequitur maiorē malicie seminis respectu formatio nis ip̄i fet⁹. ¶ Etiā ex pte huāne voluntatis istud aliq̄ modo p̄ declarari. Nam huāna voluntas put actualiter nō attēdit ad iudiciū recte ratōis & legis diuīne. est quasi qd̄dam bonū defectiuū. & eadē voluntas put p̄ se fert in aliq̄d bonū sī qd̄. puta in carnalē delectatio nē lepi⁹ fert in malū simpliciter. annexuq̄ talī delectatōi. puta ī inordinatā adulteri⁹ actōe. Et videt esse intentio dyonisij. iij. de di. no. vbi ait. q̄ malum nō agit nisi virtute boni. Et ibidē ait. q̄ omnū maloz principiū & finis ē bonū. ¶ Inueni alias talis additio. Propter predictā nō attentionē voluntatis lepi⁹ ipa voluntas nō debite p̄uila incaute eligit ī agēdis. Hāc aut̄ nō attentōne sepe incurrit voluntas ex motōe positiva q̄ a rebz mundis allicit. q̄ allectio q̄zto suo modo ē maior & p̄fectior. tanto magis impedit īā dicta attentionē voluntatis. Est erā hādūtēndū q̄ lic̄ īā dicto modo silē p̄tingat malū ī naturalibz & moralibz. tñ ī h̄ est dissile q̄ p̄ter īā dictum

Articulū secundus.

Prima cōclusio

Scđa cōclusio

Lōclusio tercia.

Lōclusio quarta.

modū peccādi volūtas ex mera sua liberalita
te p̄t peccare nō obstatē recte rōnis iudicio. p
ut superi⁹ declarauit. dist. xxv. Hec in additō
ne p̄dicta. ¶ S3 ōtra p̄dictas clausulas isti⁹

q̄rte cōclusionis m̄l̄tipliciter p̄t instari. t etiā
de facto ab aliquib⁹ doctorib⁹ instat ōtra pri
mā sic. Si bonū esset causa malī inquantū de
ficiens. tūc p̄ haberet in se defectū t malū ante
q̄z causaret malū. tūc de illo malo querit a q̄
causē. t sic vel ibit in infinitū qđ est impossibili
ble. vel opter deuenire ad vñū primum ma
lum qđ est causa omnīū malor̄. qđ est supi⁹
reprobātū in p̄ncipio isti⁹ secūdi libri. t h̄r̄ i
primo libro. dist. ii. q. i. vel oportet dicere q̄
bonū perfectū t nō deficiens sit imediata t p̄ le
causa malī. qđ est ōtra primā clausulā isti⁹ cō
clusionis. ¶ P. si bonū inquantū deficiens es
set causa malī. tūc de⁹ qui est bonū omnino in
deficiens nullū malū posset causare. qđ est fal
sum saltez de malo pene. Juxta illud Amos
iiij. Nō est malū in cīnī ite qđ de⁹ nō faciat.

2. ¶ P. defect⁹ inquantū defect⁹ potest esse cau
sa imediata boni. ergo bonū inquantū bonū.
t p̄ sequēs nō inquantū deficiens potest esse
imediata causa malī. p̄ sequentia patet. ppter
antecedēs. qz enigma fidei inquantū inclu
die obscuritatē est causa mercēdi. cū fides nō
habeat incriūtū cui humana ratio p̄bet exper
imentū. ¶ P. si volūtas esset causa peccati in
qui. intū deficiens. aut hoc bonū ppter cui⁹ ab
sentia dicit⁹ deficiens de iure debet inesse volun
tati t nō inest. tūc pena p̄cederet culpa⁹. aut
nō debet inesse voluntati. tūc ratōne carentie
talis boni volūtas nō dices bonū deficiens. si
cūt nec lapis dicit⁹ bonū defectū ppter care
tiam virtutis visiue. ¶ Ōtra secundā clau
sula qua dixi. q̄ bonū inquantū bonū potest
esse causa alicui⁹ malī. quāuis p̄ accidēs. po
test sūl̄ argūsīc. Om̄is causa per accidēs re
ducit ad causam p̄ se. iḡl̄ si malū habet causā
per accidēs. videt⁹ q̄ etiā debeat habere causaz
p̄ se. ¶ P. qđ euēnit in actōne p̄ter intentōez
agētis excusat peccatū. sicut credēs percutere
hostē reipublice t p̄ter intentionē p̄cutit pa
trem excusat in decretis a patricidio. S3 istō
qđ p̄ accidēs euēnit p̄ter intentionē euēnit.
iḡl̄ si malū euēnit p̄ter accidēs. null⁹ faciendo
malū peccaret. ¶ P. effect⁹ p̄ accidēs euēnit
vt raro. sed malū euēnit vt i plurib⁹. ergo t̄c.

3. ¶ P. natura p̄ se est causa eoꝝ que naturali
ser fiūt. vt patet secūdo phisicoꝝ. S3 aliq̄ ma
la t aliqui defectus naturaliter euēniunt. vt
moꝝ senectus infirmitas t cetera huiusmoꝝ

di. ¶ P. om̄e bonū vel est bonū in actu vel in
potētia. sed neutr̄ istoz potest esse causa ma
li. Nō quidē bonū in actu. qr̄ hoc tollit t pri
uaf per malū. Nec bonū in potētia potest esse
causa malī in actu. Nā effect⁹ in actu requirit
causaz i actu. vt patet. q. phisicoꝝ. ¶ Ad pri
mum igit̄ dicendū q̄ illud malū qđ est in bo
nitate deficiente causat a bono nō deficiente per
accidēs t. mē et dictū est in secūda clausula
la. t hoc in naturalib⁹. In actuib⁹ aut̄ huma
nis illi⁹ deficiētis q̄ volūtas actualiter nō at
tendit ad recte ratōnis iudiciū t diuine legi⁹
mandatū nō oportet alia assignare causaz q̄z
libertatē p̄ tradictōis humane volūtatis. Et
ideo nec in naturalib⁹ nec in humanis est p
cessus in infinitū. nec etiā dāt vñū primum ma
lum q̄uis bonū nō sit causa per se ipsi⁹ malī.

¶ Ad secundū dicendū q̄ de⁹ nulli⁹ malī est
causa per se. Un̄ etiā ipm malū pene est a deo
per accidēs. quia de⁹ p̄ se causat bonū virtu
tis iusticie. ad qđ per accidēs sequit⁹ malū p̄ ce
ne. ¶ Ad tertīū dicendū q̄ obscuritas fidei
nō est per se causa illi⁹ meriti. sed volūtas bo
narationē captiūas in obsequiū fidei. q̄ gra
tia dei sibi cooperatē sponte p̄petrētū
talib⁹ que nō videt. hec est p̄ se causa iā dicti
meriti. ¶ Ad quartū dicēdū q̄ respect⁹ qui p̄
intelligit in volūtate ante peccatū puta illa n̄
actualis attentio iudiciū recte ratōnis t legi⁹ di
uine nō est culpa neqz pena ante qz voluntas
p̄grediat̄ in actu electōnis. qr̄ ante huiusmo
di actu volūtas nō tenebat ad talē actualē at
tentionez. t potuit ea carere sine om̄i malicia
ex sola sua libertate. Sed talis negatio seu ca
rentia accipit rationē culpe ex ipa applicatio
ne ad actu p̄dictū. qr̄ ex huiusmodi applicati
one illa actualis attentio debita efficit q̄ ante
nō fuit debita. ¶ Etiā potest dici q̄ h̄mōi de
fectus potest redisci ad malū pene que pena
quāuis p̄cedat peccatū actuale. tamē sequit⁹
peccatū originales. Nā ppter somitē derelictū
in homine ex peccato originali volūtas ho
minis sic allicit⁹ a reb⁹ temporalib⁹. t p̄ cōse
quens sic distrahit⁹. q̄ quādeqz non attendit
ad rectū iudiciū ratōnis. ¶ Ad primū ōtra
secundā clausulā dicendū q̄ sicut causa p̄ ac
cidēs reducit ad causaz p̄ se. ita effect⁹ p̄ acci
dēs reducit ad effectū per se. t qr̄ in plēnti lo
quitur de malo vt est effect⁹ p̄ter accidēs. ideo
nō oportet ipsi⁹ malo assignare causam p̄ se t̄
sufficit ipm malū esse cōiunctū tali effectui q̄
habet causam per se. ¶ Ad secundū dicendū
q̄ qñ agēs oꝝ diligētia quā debuit adhibuit

Solutio
pro prima
clausula.
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Solutio
p secunda
clausula.
Ad. I.

Ad. 2.

qd tunc in sua actōne eueniit p̄ter suā in tentō
nem excusat a peccato. Sed lic nō est in ppo
sito de malo peccati. quia peccator nō adhibet
debitā diligentiam. nec resultat peccato quantu
resistere potest. Ad terciū dicendū q̄ non
om̄e per accidens eueniit vt raro. quia generaliter
per accidens intendit corruptionē. nā si pos-
set generare sine corruptōne tūc penitus nihil
corrūperet. et nihilomin⁹ tot sunt corruptōes
quot sunt generatōnes. cū generatio vni⁹ sit
corruptio alteri⁹. per accidēs em̄ eueniens vt
raro nō est quodcumq; per accidēs. sed tale per
accidēs qd dicit sp̄tuitū aut casuale. vt pa-
tet. q̄ phisicoz. Ad quartū dicēdū q̄ quā
uis talia naturaliter eueniāt in quantu om̄ia
illa dicūtur naturaliter eueniēre q̄ ex necessita-
te materie eueniūt. tamē nō sunt per se uenientia
ab agente naturali. Ad quintū dicēdū.
q̄ causa mali nec est boni in actu qd priuat p̄
hīmōi malū. nec est bonū in potentia in q̄ fun-
datur hīmōi malū. s; est bonū qd ē agēs qd in-
ducendo vna formā expellit aliā. et relinquit
maliciā priuationis talis forme expulse i sub-
iecto qd est bonū in potentia. Alias talis ad-
ditio inuenit. Malū etiā culpe causat a vo-
luntate ac a rebus momentib⁹ et allicientib⁹ vo-
luntatē. que bone sunt. cū a deo create sunt.

Articulus
tercius.

Quantū ad terciū
Particulū est aduertendū q̄ triplex est bonū qd
aliquo modo ledit seu delruit p̄ ipm malum
culpe. Primum est bonū gratie. Secundū bo-
num nature cōsiderate hīm se. Et tertium bo-
num nature cōsistens in quadā naturali ha-
bilitate. Et hīm hoc possū ponere tres breues
cōclusiones. Primum est q̄ bonū gratie tota-
liter tollit vel destruit p̄ malū mortalis culpe.
Quia q̄ in cōpossibilitia sunt in eodē subiecto
vno adueniente destruitur et cedit alter⁹. culpa
mortalis et gratia sunt in eodē subiecto in cō-
possibilitia. vt patet ex dictis superi⁹. ergo zc.
Tercia cō-
clusio secūda est q̄ bonū nature hīm se
cōsiderate nec tollit nec diminuit p̄ prae loquu-
do p̄ malū culpe. Quia quāvis natura aliqui
modo vulnerat ex mortali peccato. tamē nec
in toto nec in parte tollit per peccatū. Nā eti-
am in demone cui⁹ peccatū inter om̄ia pecca-
ta videt fuisse grauiissimū naturalia mālerūt
integra et incorrupta. vt patet p̄ dyonisii. uñ.
de di. no. Tercia cōclusio ē q̄ bonū cōsistens
in p̄dicta naturali habilitate nunq; totaliter
tollet quādiū homo est in statu vie. tamē per

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Prima cō-
clusio

Secunda cō-
clusio.

Tercia cō-
clusio.

peccatū mortale dīminuit. Quia quantū ac-
quirit de habilitate ad malū tantū dīminuit
de habilitate ad bonū. quia quantū accedit ad
vnū oppositor̄ tantū recedit ab altero. Sed
quāto magis ostinat peccatū seu act⁹ vicio/
sus: tanto maior habilitas acquirit ad malū
viciolum. ergo zc. Sic igit̄ iuxta has tres
cōclusiones homo descendēs a hierusalē hie-
richo. p̄ quē Luce. x. figurat mortalis pecca-
tor. primo a latronib⁹ totaliter spoliat habi-
tu gratie et charitatis. quo ad primā cōclusio-
nem. Secundo vulnerat in naturalib⁹. q̄ ad
secundā cōclusionē. et tertio semiuū relinq-
tur ratōne dīminutōis habilitatis ad bonū.
quo ad terciā cōclusionē. Sed forte dicēt
q̄ termini positi in tercia cōclusionē nō pos-
sunt simul stare. quia illa habilitas cū sit i re-
finita et creata nō potest esse infinita. sed om̄e
finitū tandem totaliter tollit per ostinatā ablati-
onem alicui⁹ finiti ab ipo. ergo illa habilitas
ad bonū per ostinatā iterationē peccator̄ i sta-
tu vie potest tantū dīminui q̄ ultimo totali-
ter tollet. Et si dicit sicut quidā dicunt. q̄
licet hīm partes eiusdem quātitatis aliquod finitū
nō possit dīminui i infinitū. tamē hīm partes
eiusdem p̄portionis potest finitū dīminui i in-
finitū q̄ nūq; totaliter tollit. sicut apparet i
diuisione cōtinui. Istud nō valet ad ppo-
sitū. quia sequeret q̄ maiora peccata min⁹ tol-
lerent de habilitate ad bonū q̄ minora pecca-
ta. Probab cōsequētia. q̄ ut plurimū pecca-
ta sequētia sunt grauiora q̄ pcedentia. sed in
diuisione seu dīminutōne hīm ptes eiusdem p̄
portionis illud qd tollit in secūda diuisione
ē medietas illi⁹ qd tollit i p̄ma diuisiōe. et qd
tollit i tercia ē medietas illi⁹ qd ablatiū ē i scđa
et sic deinceps. Falsitas etiā cōtr̄ patet. q̄ cō
muniter videm⁹ q̄ quāto aliq; est maior pec-
cator tanto minore inclinatōne habet ad bo-
nū. Unū q̄ peccatū in spūmā sanctū ceteris pa-
rib⁹ est maximū peccatū. ideo ceteris parib⁹
magis tollit habilitatē ad bonū. Respon-
deo negādo minore qua dicit̄ q̄ om̄e finitū
tandem tollit totaliter p̄ ostinatā ablationē ali-
cui⁹ finiti ab ipo. q̄ angul⁹ ostingentie extre-
mū secus q̄ causalē in tactu linee recte quādo tra-
hit sup̄ circūferentia circuli est valde paru⁹ et
multū acut⁹. et tamē si circul⁹ cresceret in infi-
nitū angul⁹ p̄dict⁹ decresceret et minyereb⁹ i in-
finitū. sicut probat in geometria. Et p̄ter etiā
pari ratōne. quia eadē lōgitudo signata più
la longitudo vnius palmi accepta in circulo
maiori est min⁹ curva et min⁹ distat a rectitu-

Instantia

Solutio
invalida.

Solutio
vera.

dine. q̄ si accipiat ī circulo minori. ergo q̄to circul⁹ magis crescit: tāto illa pars circuli super quā trāiens linea recta causat angulū cōtingentie magis recedit a curvitate. et magis appropinquat ad rectitudinem. S̄z quantū ī dicta pars circuli appropinquant ad rectitudinem. tantū tollit de angulo pdictio. sicut patet ad sensum in subscripta figura. Q̄ tamē nunq̄ illa pars circuli efficit plene recta. etiā dato q̄ circul⁹ cresceret in infinitū. quia quilibet pars circuli est curua. nā sicut impossibile est ī contradictionē implicat in una linea q̄ tota est recta dare partē curuā. sic impossibile est ī una linea que tota ē curua dare aliquam partē rectā. sed linea circuli tota est curua. vt patet ī geometria. igit̄ dato q̄ circul⁹ cresceret ī infinitū quāvis ex hoc angul⁹ pdictus semper minueret. tamen ex hoc nunq̄ totaliter collere. Nec esset necesse istā diminutioē fieri s̄m partes eiusdē proportionis. quia possit fieri s̄m partes eiusdē quantitatis. Nā si circulus ī infinitū cresceret h̄ modo q̄ semper una die creceret tantū quantū alia die. etiā pdict⁹ angul⁹ ī infinitū decreceret qualibet die equaliter. tantū s. una die quantū alia die. Est etiā aduertendū q̄ si quis pdictā partē circuli resecaret a circulo. tūc dirigendo cā versus linea que hm̄i partē cōtingit. pfecta tali directione ī medietate totaliter tollit pdictus angulus. Sic qui iūis nō totaliter tollat habilitas ad bonū quādiū viuit peccator ī hoc circulare periodo. puta in statu vie. tamē rupto isto circulo. hoc ē mortuo peccatore. et posita anima extra statū vie. tūc ī medietate hm̄i habilitas totaliter tollit. et aī efficiē penit⁹ obstinata ī malitia peccatorū intantū q̄ s̄m legez cōmuniē nunq̄ redire poterit ad penitentiā ordinatā. Et notāter dico de lege cōmuni. q̄ usq̄quo extēdat se misericordia dei s̄m potentiā līa absolutā ad p̄sens nolo pertractare. Errorē etiā originis qui posuit prout sibi imponit q̄ etiā ip̄i dānati quādoq̄ redibunt ad verā penitentiā. cū suis moriuis alibi p̄ponere tractare cū loc⁹ fuerit oportun⁹.

Articulus
quart⁹.
Cōclusio.

Quātū ad quartū
articulū dico breuiter q̄ nō potest dari aliqd̄ q̄ sit omnino puz malū. Quia si ī rerum natura esset dare puz malū. tunc ī rez natura esset dare puz nihil. sed p̄lequēs implicat contradictionē. ergo et antecedēs. Cōtradictō cōsequētis patet. q̄ esset ex suppositō. et nō esset.

nā purū nihil nō potest esse. Cōsequētia etiā patet. q̄ bonū cōvertit cū cōte. et p̄ cōsequens q̄d est puz malū nullo modo est ens. de necessitate igit̄ erit puz nihil. H̄ illud nō potest ponit ī effectu cui⁹ positio est sui p̄ius destruētio. sed puz malū est hm̄i. vt patet p̄ Aresto iij. ethicoz. vbi dicit. Malū sepius corrumpit. et si integrū sit importabile sit. S̄z Cōtra cōclusionem istā p̄clusionē fuit error manicheoz. q̄ moriua scripsi libro p̄mo. dist. i. q. i. arti. iij. Letigi etiā eundē errorē libro. iij. dist. i. q. i. arti. p̄mo. H̄ p̄. potest adhuc p̄ isto errore argui s̄chm regulā arrestocē. in libro topicoz. Si simpliciter ad simpliciter. magis ad magis. et maxime ad maxime. S̄z ī rez natura est dare malū simpliciter q̄d opponit bono simpliciter. et magis malū q̄d opponit magis bono. ergo erit dare maxime malū q̄d opponit maxime bono. sed tale maxime bonū est purū bonū. ergo tale maxime malū erit purū malū. H̄ p̄. ī omni genere est dare vñū primū a q̄ omnia alia illi⁹ generis oriunt vel saltē mensurant. vt patet p̄ methaphysi. sed primū ī quo libet genere entitatē illi⁹ generis habet purā et impermixtā. ergo ī genere malorū erit dare vñū malū primū. et p̄ cōsequens puz malū. Ad primū dicendū q̄ regula illa nō tenet necessario ī his q̄ sunt diuersaz rationū. sed bonū maximū est bonū increatum. et bonū simpliciter et magis bonū sunt bona creata. q̄ omne nō sunt alteri⁹ ratioēs a bono increato. iō gratia illi⁹ regule nihil arguit ī p̄posito. Si autē argumentū innitit regule oppositorū. tunc solūtū est ī p̄mo libro. Ad secundū dicendū q̄ licet ī rebz positivis ī cōlibi generes sit dare vñū primū q̄d est mensura omniū ceteroz. h̄ tamē nō oportet ī priuatiis. q̄r sicut priuatis nō cōuenit esse nisi ī cōparatōe ad entia positiva. sic eis nō p̄uenit mēlurari s̄m se. sed solū ī ordine ad ipsa entia positiva. Ad argumentū principale dicendū q̄ nō est necesse q̄ causa p̄ accidentē assimilet sibi effectū. s̄z bonū est causa p̄ accidentē ip̄i⁹ mali. nō oportet em ip̄i malo dare causam p̄ se. igit̄ argumentū nō valet.

Distinctio. xxv. et. xxvi.

Ost hec vidē
dū est r̄c. Postq̄ magister detet minuit de actuali peccato cōsiderādo ei⁹ defectū. h̄ p̄lequit de eo p̄siderādo

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad princi
pale argu.

ei⁹ actū seu fundamētū. Et diuidit i tres par tes. Quia pmo ponit ipsi⁹ peccati triplice de scriptionē. Secūdo ex hmōi descriptōib⁹ cir ca actū peccati recitat triplice opinonē. Ter cito circa istas opiniones vnā peligendo exp mit suā intentionēz. Secūda ibi. Quo circa diversitatis hui⁹. Tercia ibi. Quid em⁹ i hac varietate. Et hec i duas. Qz mgr pmo dicit actū malū tam interiorē qz exteriorē esse pecca tu. Secūdo recitat vnā opinionē que ponit hmōi actū licet nō inquantū est mal⁹ tñ in quantū est act⁹ a deo esse causatū. ibi. Quidā diligēter zc. Et hec in duas diuidit ptes. Qz pmo mgr isti⁹ opinionis psequit intentionē. Secūdo recitat op̄positā opinionē. Secunda ps incipit i p̄ncipio. xxvii. dist. ibi. Sūt aut alij. Prima diuiditur in duas. Qz pmo mgr iā dictā opinionē recitat. Secūdo qdaz incidentia circa p̄dictā determinat. dist. xxvi. ibi. Sciendū est tñ. Prima i tres. Qz pmo mgr prime opinionis innuit p̄bationē. Se cundo p̄tra eā adducit et tollit duplice obie ctionē. Tercio mouet quadruplicē dubitati onem. Secūda ibi. Quib⁹ opponit. Tercia ibi. Solet etiā qri. Et hec in quatuor fm̄ qz quatuor mouent q̄stiones. quaz etiā distin cte recitan̄ r̄missiones. et ptes patet. Sequit distinctio. xxvi. Sciendū est tñ. In qz mgr occasione pdictoz oñdit peccatū qñqz esse pe na peccati. Et diuidit in duas ptes. Qz pri mo mgr iā dictā suā intentionē p̄mittit. Se cundo circa pm̄issa quandā q̄stionē pponit. ibi. Et ideo merito. Et hec in duas. Qz pri mo mota questione mgr r̄ndet fm̄ quo uida opinonē qz peccatū p̄ dici pena peccati non essentialiter s̄z causaliter. Secūdo r̄ndet fm̄ p̄priā opinionē qz qñqz peccatū est pena pcti no solū causaliter s̄z etiā essentialiter. ibi. In nullo tñ p̄iudiciū. Et hec in q̄truo. Nā pri mo recitat p̄priā intentionēz. Secūdo addit ei⁹ affirmatoz. Tercio adducit et tollit quan dā obiectionē. Et q̄rto pdictoz aliqualē facit epilogationē. Secūda ibi. Qd aut qdā Ter cia ibi. Illud aut diligēter. Quarta ibi. Sa tis illoz zc. Hec est snia istaz duas distin ctionū in generali. circa quas quero hāc que stionē in speciali.

Clrum om̄e peccatū cōsistit i aliquo actu positiuo. Et videt q̄ sic. Qz op̄posita sūt apta nata fieri circa idē s̄z meritū et demeritū sunt opposita. et om̄e me ritū p̄sistit in aliquo actu. qz om̄e demeritū cōsi stit in aliquo actu. et p̄ sequēs om̄e peccatū p̄si

stit in aliquo actu. Cōtra. istud qd̄ p̄rie ha bet esse in cessatōe ab actu h̄ nō p̄sistit in aliquo actu. peccatū omissionis habet esse i cessatōe ab actu. ḡ tc. Hic quatuor sunt videnda. Primo de q̄fico. Scđo vtrū malū cul pe corrūpat potētias aie. Et h̄ q̄tū ad. xxxv. distinctioz. Tercio vtrū malū sufficienter diuidat in malū culpe et malū pene. Quar to vtrū malū pene possit esse sine malo culpe. et ecouerso. Et h̄ q̄tū ad. xxxvi. distinctioz.

Articulus
pnus

Prima cō clusio.

Instantia

Solutio

Secunda
conclusio.

Quātū ad p̄imum

est aduertendū q̄ vt patet ex pdictis superi⁹ duplex ē peccatū. s̄. peccatū originale qd̄ alio nomine dicit̄ peccatū naturale. et peccatū per sonale qd̄ qñqz dicit̄ actuale. De pmo n̄ pce dit p̄sens q̄stio. s̄z de secūdo. Et istud secūdū diuidit. qz quedā sunt peccata cōmissionis. quedā sunt peccata omissionis. Et fm̄ h̄ po no duas p̄clusiones. Prima est qz om̄e pec catū cōmissionis p̄sistit in aliquo actu. Qz oīs trāsgressio p̄cepti negatiū necessario p̄sistit i aliquo actu prohibito. s̄z om̄e peccatū cōmissionis est qd̄a trāsgressio p̄cepti negatiū. Nō ei pos sum̄ cōmittere p̄tra legē p̄rie loquēdo d̄ cō missionēm̄ si faciēdo aliqud qd̄ est prohibitū i le ge. Forte dicet q̄ illud qd̄ de se nihil est h̄ nō p̄sistit i aliquo actu. s̄z peccatū est de se nihil. ve patet p̄ augustinū sup̄ Iohannē. vbi per tractat illud Joh. i. Sine ipo factū est nihil. Rūdeo q̄ esse nihil p̄ intelligi dupliciter. Uno modo p̄ modū simplicē negatiū. Alio modo p̄ modū p̄iuratōis. De pmo pcedit ar gumentū h̄. nō de secūdo modo. qz cū priua tio sit negatio in subiecto apto nato. ideo tale nihil p̄supponit actu v̄l aliqud positivū i quo fundet. etiā sepe supponit actu a quo causat. Lū igit̄ peccatū nō sit nihil p̄mo modo. s̄z se cūdo ino. igit̄ instantia nō p̄cludit h̄ p̄missaz p̄clusionē. Secūda p̄clusio est qz peccatū omissionis nō p̄sistit necessario causaliter in aliquo actu elicito. Qz illud qd̄ accidit homini ex sola omissione alicui⁹ act⁹ h̄ causaliter non p̄cernit aliquē actu in quo p̄sistat. s̄z peccatū omissionis est hmōi. ḡ tc. Maior p̄tz. Mi norē p̄bo. qz posito qz aliq̄s nō dicat horas ca nonicas illo tpe qñ p̄t et tenet̄ eas dicere. dato qz p̄tū nec intrinsec⁹ nec extrinsec⁹ eliciat ali quē actu q̄ sit causa isti⁹ omissionis adhuc ta lis omissionis erit peccatum. D. si ponit aliq̄s act⁹ q̄ sit causa pcti omissionis sic q̄ sine ipso nō possit esse peccatū omissionis. tūc v̄l hmōi

peccati necessario sequitur ad talē actū. vel nō
sequit necelario ad talē actū. Si primo mo-
do. tūc v'l ille act' est mal' vel bon'. Si mal'
tāc null' posset peccare peccato omissionis
nisi siml' peccaret p̄cto cōmissionis. Lōleqni-
tia patet. qz ppter peccati omissionis cui' p̄di-
ctus act' ponit cīle causa lpe act' p̄ se esset cul-
pabilis. eo qz ponat esse mal'. Fallitas etiā cō-
sequētis patet. qz h̄ posito tunc om̄is peccās
peccato omissionis necessario peccaret dupli-
ci peccato. imo duobi peccatū generē differē-
tibz. qd null' diceret sane metis. Si secūdo
modo. tūc ad actū bonū bonitate morali de q̄
ad plēns loqz necessario lequeret peccatū. qd
est incōuenies. Si v'o peccati omissionis n̄
sequit necelario ad hm̄i actū. tēpēdet tñ ne-
cessario ab ipo eo q̄ sine ipo esse no possit. tūc
adhuc lequunt̄ sūlia incōuenientia sicut prius.
qz aut ille act' erit mal'. tūc erit̄ duo peccata
aut erit bon': tūc malū p̄cti sine bono morū
esse no poterit. qd est simpliciter falluz. qz lic̄
aliqd' peccatū p̄lippohat causaliter bonū na-
ture. tñ nulluz peccatū p̄lippone necessario
bonū moris tanqz suā causaz. } P. illud qd
iuste puniē a legē h̄ videt̄ esse peccatū. sed po-
tens elicere actū debiti tñ nō elicit puniē iuste
sūm legē. ergo sola omissionis act' debiti sine om̄i
actū elicto videt̄ h̄rē ratōez peccati. Maior
patet. Minor ponit phs. iij. ethi. vbi vult
q̄ negligētia est puniēda t̄ quātū ad facere t̄
q̄tū ad lcare. } Sz oppositū isti' cōclusionis
multi tenēt. Qd pmo pbant sic. Illud qd n̄
pt̄ esse vel fieri nisi v'l mediate opatōe. vel lo-
cutione. v'l affectōe. h̄ necessario sūstut̄ i aliqd'
actū elicto. peccatū est hm̄i. Maior patet.
Probat minor p̄ dictū augustini q̄ i libro cō-
tra faustū sic ait. Peccatū est dictū vel factū
vel p̄cupitū cōtra legē dei. } P. declinare vel
cessare a malo p̄nit̄ dicit purā prīmatōez vel
negationē act' nō habet rationē meriti. ḡ ce-
sare a bono p̄nit̄ p̄cile dicit negatōez actus nō
habet rationē demeriti. v'l peccati. Antecedēs
est notū. Patet etiā p̄leqntia p̄ locū ab oppo-
sitis } P. om̄e peccatū est voluntariū. ḡ om̄e
peccatū p̄lippone actū voluntatis. Lōleqni-
tia patet. Sz antecedēs ponit augustini' i libro
de vera religione } P. om̄e peccatū distinctū
p̄tra peccatū originale dicit peccatū actuale. t̄
p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. Sz peccatū om̄i-
tionis nō est peccatū originale. ergo est actua-
le. t̄ p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. } P. om̄i-
negatio fundat̄ in aliqd' positivo sūme aliqd' actu
sed omissionis est quēdā negatio. ergo tc. } P.

p̄hs. viij. phisicoz dicit. q̄ qñ aliqd' qñqz mo-
uet t̄ qñqz nō mouet. tūc oportet assignare ali-
quā causaz quietis. sic a sūli dicūt isti si aliqd'
nō facit qd tēneat facere optet hm̄i omissionis
cauzaz assignare. t̄ nō sufficit quecūqz. Sz
tantū modo voluntaria. qz si causa esset totali-
ter ab extra t̄ nullo modo voluntaria. tūc hm̄i
omissionis essz simpliciter violēta t̄ nullo modo
esset peccatū. ḡ peccatū omissionis necessario
scēnit actū voluntatis. } P. om̄e malū p̄lipp
ponit aliqd' bonū. t̄ p̄ p̄leqntia aliquē actū i q̄
fundet. Sz peccatū omissionis est aliqd' malū.
ergo tc. } P. aug'. in li. d̄ v'a religione dicit. 7
Nullū peccatū cōmitti p̄t nūl' du appetunt q̄
xps p̄teplit. aut fugiunt q̄ sustinuit. Sz tñ ap-
petere qz fugere sunt qdā act'. ḡ tc. } P. gloria
ad Ro. iii. dicit. Om̄e peccatū actuale est cō-
cupiscentia. Sz peccatū omissionis ē p̄ctm actū
ale. Nā om̄e peccatū v'l est originales v'l actū
ale. cū igit cōcupiscentia sit quidā act'. ergo tc.
} P. augustin'. lxxix. q̄stionū. q. xiij. alt. q̄
peccatū nō pt̄ cīquā iuste imputari q̄ nihil
fecerit p̄pria voluntate. } Sz anteqz ad ista
rēndam est aduertendū q̄ nō est intentionis
mee negare quin peccatum omissionis possit
habere causaz positivaz. t̄ h̄ v'l actū p̄comitan-
tē. sicut aliqd' hora qua tenet̄ irēad ecclesiā lu-
dit. t̄ p̄p̄t hm̄i ludū ire ad ecclesiā omittit.
v'l actū p̄cedentē. sicut cū aliqd' te sero nimis
tarde inutiliter vigilauit. ppter qd postea ad
matutinū n̄ surgit. v'l cē actū iteriore voluntatē
puta cū aliqd' ex pigrizia v'l malicia non vult
facere qd tenet̄ facere. Sz solū in p̄posito vo-
lo dicere q̄ act' talis sūme sit act' interior sūme
exterior no requirēt necessario i peccato om̄i-
tionis tanqz cauzā illi' peccati. eo q̄ sine om̄i
actū t̄ exterior qz interior loquēdo de actū
elicto causaliter req̄sito p̄t aliqd' peccare p̄cto
omissionis. } Forte dicet q̄ de nō peccatore
nō pt̄ fieri peccator: absqz om̄i mutatōe facta
in ipo. Sz p̄ solā omissionez aliquid' act' ceteris
omibz pariter manentibz nō fit aliqd' mutatō
in hoc. ḡ sola omissionis act' debiti nō pt̄ cē pec-
catū leu' cauzā p̄cti. } Et si dicet ad istud q̄
qñ modo pdicte te nō peccatore fit peccator.
tūc vera est ibi mutatio. t̄ si nō p̄ act' apposi-
tionē. n̄ p̄ act' subractionē. q̄ talibz hō non
eliciēs actū quē p̄tū tenet̄ elicere pdit grām
dei. ppter cui' pdicitionē vere paup̄ in ie quādā
mutationē. } Istā rēndio quāuis aliquā ap-
parentiā habeat. tñ non tollit difficultatē. qz
causa naturaliter est p̄suo effectu. sed p̄ctm
hois est cauzā pditōis seu subtractōis gratie

Opio con-
traria.

- 1 pt̄ esse vel fieri nisi v'l mediate opatōe. vel lo-
cutione. v'l affectōe. h̄ necessario sūstut̄ i aliqd'
actū elicto. peccatū est hm̄i. Maior patet.
Probat minor p̄ dictū augustini q̄ i libro cō-
tra faustū sic ait. Peccatū est dictū vel factū
vel p̄cupitū cōtra legē dei. } P. declinare vel
cessare a malo p̄nit̄ dicit purā prīmatōez vel
negationē act' nō habet rationē meriti. ḡ ce-
sare a bono p̄nit̄ p̄cile dicit negatōez actus nō
habet rationē demeriti. v'l peccati. Antecedēs
est notū. Patet etiā p̄leqntia p̄ locū ab oppo-
sitis } P. om̄e peccatū est voluntariū. ḡ om̄e
peccatū p̄lippone actū voluntatis. Lōleqni-
tia patet. Sz antecedēs ponit augustini' i libro
de vera religione } P. om̄e peccatū distinctū
p̄tra peccatū originale dicit peccatū actuale. t̄
p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. Sz peccatū om̄i-
tionis nō est peccatū originale. ergo est actua-
le. t̄ p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. } P. om̄i-
negatio fundat̄ in aliqd' positivo sūme aliqd' actu
sed omissionis est quēdā negatio. ergo tc. } P.
- 2 vel p̄cupitū cōtra legē dei. } P. declinare vel
cessare a malo p̄nit̄ dicit purā prīmatōez vel
negationē act' nō habet rationē meriti. ḡ ce-
sare a bono p̄nit̄ p̄cile dicit negatōez actus nō
habet rationē demeriti. v'l peccati. Antecedēs
est notū. Patet etiā p̄leqntia p̄ locū ab oppo-
sitis } P. om̄e peccatū est voluntariū. ḡ om̄e
peccatū p̄lippone actū voluntatis. Lōleqni-
tia patet. Sz antecedēs ponit augustini' i libro
de vera religione } P. om̄e peccatū distinctū
p̄tra peccatū originale dicit peccatū actuale. t̄
p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. Sz peccatū om̄i-
tionis nō est peccatū originale. ergo est actua-
le. t̄ p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. } P. om̄i-
- 3 negatio fundat̄ in aliqd' positivo sūme aliqd' actu
sed omissionis est quēdā negatio. ergo tc. } P.
- 4 de vera religione } P. om̄e peccatū distinctū
p̄tra peccatū originale dicit peccatū actuale. t̄
p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. Sz peccatū om̄i-
tionis nō est peccatū originale. ergo est actua-
le. t̄ p̄ p̄leqntia sūsistit in aliqd' actu. } P. om̄i-
- 5 negatio fundat̄ in aliqd' positivo sūme aliqd' actu
sed omissionis est quēdā negatio. ergo tc. } P.
- 6 sed omissionis est quēdā negatio. ergo tc. } P.

7 8
10s

Nota.

Instantia

Solutio
apparens.

Contra so-
lutionem.

**Solutio
vera.**

§ de nō peccatore est fact⁹ pcc⁹ naturaſt pūſ q̄ p̄diderit grāz. t̄ p̄ ſi p̄ aliquā mutatio ne de nō pcc⁹ fact⁹ eſ peccator. tūc opter h̄mōi mutatōeſ pcedere gre pditōeſ. ¶ Dicendū ē igit q̄ maior iſti⁹ iſtatič nō eſ vera. ¶ Ad cui⁹ intellectū eſ aduertēdū q̄licet pcc⁹ ne gatiua h̄p̄eſ obligent ſemp ⁊ p ſemp. tñ pcc⁹ pta affirmatiua nō obligat h̄p̄eſ p ſemp. ſed p̄ determinato v̄l oportuno tpe ⁊ loco. Et iō q̄ nō exequiſ pcc⁹ affirmatiuū nō peccat ni ſi eo tpe veniente q̄ exeq̄ tenet actū illi⁹ pcc⁹ quiſ ſi p tūc nō exercuerit cum tñ poſſit h̄mōi actū exercere. tūc utiqz peccabit. Et q̄ r. ale tē ſpus p̄ aduenire nulla facta mutatōe i h̄p̄e. ſi ſolū mutatōe facta i celo. p̄ cui⁹ motuſ tale tpe adducit. ideo p̄ q̄s de nō pcc⁹ fieri pec- cator loq̄ndo de pcc⁹ omissionis nulla muta- tione facta in ipo. ſi ſolū i aliq̄ extrinſeco. Unū ſi aliq̄ efficiſ actualiter obligat ad aliqd fa- ciendū ſine ſua intrinſeca mutatōe putat ſoli⁹ tpeſ mutatōe. qđ miz ſi negligēdo illud cuſ tñ h̄ facere poſſet ſi vellet peccabit ⁊ in pecca- tū incidit ſine ſua intrinſeca mutatōe. ¶ Ad argumentū primum oppoſite opinionis vici- diū q̄ minor nō eſ vera. Ad pbatōeſ dicendū q̄ illa deſcriptio pcc⁹ nō ſe extedit ad om̄e pec- catū. q̄r ut cōmuniti dicit aug⁹. deſcribit ibi peccatū cōmissionis ⁊ nō peccatū omissionis.

Ad. 2. ¶ Ad tecundū nego ɔsequentiā. Ad pbatō- ne dicendū q̄ poſito h̄mōi argumentatōeſ va- lere i talib⁹ oppoſitiſ q̄ eq̄liter multiplicant. nō tñ valet i illis quoꝝ vñ plurib⁹ modis ptingit q̄ alteꝝ. Sic aut̄ eſt in ppoſito. Unū bonū ɔstat ex integra ſua cauſa. in alū ſo eue- nit ex ſingularib⁹ ſeu ptcularib⁹ defectib⁹. vt ait Dyonisius. vii. de di. no. Et ideo q̄uius ad merendū nō ſufficiat ſola ceſſatio ab actu a q̄ q̄s ceſſare tenet. ſi requiriſ ſufficientio intentio volūtatis. tamē ad deſerendū ſufficit ſola ceſſatio actus ad quē q̄s tenet ſuppoſito q̄ ceſſer eo tpe quo tenet h̄mōi actuſ exercere. q̄ ſicut ad ɔſtruendū plura requiriſ. ⁊ ad deſtruēn- diuſ vñ ſolū ſufficit. ſic in ppoſito tē. ¶ Ad terciū nego ɔſequentiā. q̄ ſi in p̄tate volūta- tis ſit actū eliceret ⁊ nō eliceret ppter libertatē contradictionis quā habet ex ſui natura. ideo nō ſolū opatio volūtatis veꝝ etiā ceſſatio vel nō opatio potest dici volūtaria. ⁊ ideo nō ſe- quiſ. hoc eſt voluntariū. q̄ eſt q̄c⁹ voluntat⁹. q̄ p̄t eſſe ceſſatio ab ipo actu. ¶ Ad quartuſ dicendū q̄ licet om̄e peccatū cōtra originale diſtinctū dicat actualē p tanto q̄ ſi non eſt ab origine natūritatis ptractū. tñ nō ſemp dicit

actuale ab actu qui cōmittit. ſi etiā qñq; ab actu q̄ omittit. ſicut eſt in ppoſito. Unū li cct ad peccatū cōmissionis qđ eſt cōtra pcc⁹ ne gatiua requiriſ act⁹ vel opationis cōmissio. tñ ad pfectā rationeſ peccati omissionis qđ eſt cōtra pcc⁹ affirmatiuū ſufficit act⁹ omissionis modo q̄ ſuperi⁹ dictū eſt. ¶ Ad quintū dicē- dū q̄ ɔcessa ɔclusione. tūc aalhuc applicado eā ad ppoſitū cōmittit fallacia ɔsequentiis. q̄ ſi nō pl⁹ ɔcludit niſi q̄ omissioni fundat i aliquo actu. ex h̄ aut̄ iſtere q̄ fundet i actu ſecundo ſiue i actu elicitio eſt fallacia ɔsequentiis. q̄ ſe- fundari in actu p̄mo ſiue i actu elicitio ſu- ta in ipa voluntate que debuit p tūc habuisse actū oppoſitū illi⁹ omissioni. q̄ ſe oppoſita pua- tiua habet fieri circa idē diſtinctiue. ¶ Ad ſe- xtu dicendū q̄ illi⁹ omissionis ppter oem actū elicitū poſſum⁹ ſufficiēter cauſaz assignare ip- ſaz volūtate. q̄ nō coacte ſi libere omittit face- re qđ tenet. q̄ eiusdē volūtatis eſt poſſe facere ⁊ nō facere. ¶ Et p̄ idē patet ad ſeptimū. q̄ ſi illud malū qđ eſt ipa volūtas nō q̄modocun- q̄. ſi p̄t ceſſat ab actu tūc qñ ad ei⁹ elitionē de iure tenet. ¶ Ad octauū dicendū q̄ h̄ di- cil ſua volūtate aliqd duplicit fugere. Unū modo actu poſituo. puta ipz refutado. Alio modo negatiue puta ipm nō pſeq̄ndo tpe q̄ ipm pſeq̄ tenet ⁊ p̄t. Et iſte ſecund⁹ mod⁹ fu- genō eſt act⁹ elicit⁹. ſi magis puaſio act⁹ elici- diend⁹. ⁊ hic mod⁹ ſufficit ad peccatū omissionis. ¶ Ad nonū dicendū q̄ duplex eſt cō- cupiſcetia. Una. ſ. actual. qui eſt act⁹ elicitus. Alia habitual. q̄ nō eſt act⁹ elicit⁹. ſi eſt ipſe ſomes peccati. ⁊ de illa cōcupiſcetia ſeſdo mō- dicta ſunt ſyba illi⁹ gloſe intelligēda cū dicit. q̄ om̄e pcc⁹ actu ale ē cōcupiſcetia. ⁊ eſt ibi pi- dicatio nō formal ſi causal. q̄ ſomes eſt qđā modo cā ois pcc⁹ actual ſiue ſit peccatū omi- ſionis ſiue cōmissionis. ¶ Ad decimū dicen- dū q̄ ibi accipit large ipm facere. ſ. p om̄i eo qđ eſt in p̄tate volūtatis. Unū cuſ ſruatiō act⁹ eliciendi ſit in p̄tate volūtatis. ideo dici- tur volūta ſaliq̄ci ſeſſe quādo ceſſauit volū- tarie ab actu quē tenebat eliceret. Unū etiā ſin cōmūnē vſum loquēdi p ſruatiōne volūta- riā respondem⁹ ad interrogatōeſ motā de fa- cere. puta cuſ aliq̄ ſrit de aliq̄ qđ facit. ſepe re- ſpondet homo. quāuis quies ſit ſruatiōne motus ⁊ operatōnis. Etiā gloſa magiſtri ad Roma. vii. dicit q̄ large loquendo de facere. tūc ipm non facere bonum eſt facere malum.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus secundus. **Quātū ad secundū**

Conclusio Articulū dicendū q̄ rā. ppter dicta sanctoz q̄z.

I) etiā phoz optet nos accedere alaz ac pot̄ tia.

II) ei⁹ aliq̄ mō corrūpi pcto. Nā bñ beatū augu-

stinū. iij. lib. d̄ liberō arbitrio. natura in teḡ fu-

it istituta. q̄ p pctm est corrupta. Et xq. de ci-

dei. c. i. ait. Incm aliqd viciū est inq̄tuz h̄ na-

turā est. Et Dām. li. iij. c. iij. ait. Virt⁹ est bñ

naturā. pctm aut̄ est h̄ naturā. s̄ illd qd̄ est h̄

naturā h̄ aliq̄ mō ē corruptiuū nature & coru-

q̄ naturali p̄paz pseq̄unt. sic sunt naturales

potētie. ḡ tc. I) P. bñ aresto. i. ethi. malicia n̄

facit hoiez altez. sed facit eū aliu. q̄ corrūpit

ipm. Un̄ ibi distinguit phus triplice vita. s.

ptēplatiā: politicā: & voluptuosaz. Per ptē-

platiā viuit hō modo d̄luiō. p politicā mo-

do humano. s̄ p voluptuosaz viuit vt bestia

v̄l mō bestiali. ḡ hō viues voluptuose vide&

elle corrupt⁹ q̄ ad humanā vitā. & qdāmodo

mutat⁹ in bestiā. uixta qd̄ dicit in ps. Hō cū

ihonore esset nō intellexit. cōparat⁹ est iumē

tis insipiētibz & silis fact⁹ est ul. Et uixta hūc

sensu ait phs. vij. phili. q̄ virt⁹ & viciū seu ma-

licia nō sūt alteratōes. s̄ virtus est pfectio. &

malicia corruptio. Ratio aut̄ hui⁹ dicti eē pt.

q̄ pctm nō opponi grē & pfectōi nature h̄rie

s̄ maḡ p̄uatue. Nūc aut̄ ita est q̄ q̄uis mu-

ratio de h̄rio ad h̄riū dicat alteratio. cū cū ali-

qd̄ trāsit de forma & pfectōe ad priuatōne h̄

p̄pue dicit esse corruptū. & h̄mō i trāsi⁹ dicit

esse corruptio. ideo phs viciū seu peccatū nō

dicit alteratōez. s̄ poti⁹ corruptōez. I) Et ex

his patet q̄ potētie aie q̄ p actū peccatū spoliā

tur suis pfectōibz. & subyciunt p̄uatōibz sua-

rū pfectionū. nō i merito dicunt esse corrupte

Instantia

I) S̄ si sic dixerō qd̄ credo bñ diceū. videoz

dicere his q̄ dixi i q̄stione p̄ima pcedēti ar-

ticulo. iij. cōclusionē lēdā. Dictū em̄ est ibi q̄

bonū nature nec tollit nec diminuit p maluz

culpe. hic aut̄ videoz dicere q̄ corrūpat. I) P.

corrūptū nō manet idē specie. s̄ potētie aie et

alia bonā nature post peccatū nō sunt alteri⁹

speciei q̄ fuerūt ante peccatū. ḡ nec corrūpunt

p peccatū. I) P. nihil corrūpit nisi v̄l corrū-

ptione subiecti: v̄l actōne h̄ri. S̄ potētie aie

nō possunt corrūpi corruptōne sui subiecti. h̄

em̄ est essentia aie rōnalis q̄ omnino est. incor-

ruptibil. Nec corruptōe h̄ri. q̄ subiectū nec

h̄riat forme nec priuatōi opposite ipsi forme.

vt patet. i. phili. ḡ potētie aie nec habet h̄rieta

te ad peccatū cui⁹ lūnt subiectū. nec ad formas

q̄ priuant p peccatū. I) P. agēs sua p̄pā actō

nō corrūpit leipm. s̄ actio peccati est actio

potētie aie. ergo potētia nō corrūpit h̄mōi

actōne. Minor patet. Probat maior. q̄ ni-

hil corrūpit illo quo p̄fici. s̄ potētia aie p̄

fici⁹ suo actu. maxime loquēdo de potētis lit-

perioribz quaz act⁹ sunt imarentes. de quibz

etiā est ad p̄sens sermo. I) P. cum peccatū sit

act⁹ defectuosus. igit̄ si aliqd corrūpit. aut h̄

facit in quantū act⁹. aut inquantū defectuosus

Illo primo modo. q̄ vt sic est quoddā bonū.

bonū aut̄ nō est destructiū virtutis. Nec secū-

do modo. q̄ vt dicit defectuz sic est nihil bñ

beatū augustinū. s̄ ei qd̄ nihil est nō cōpetit

agere. nec p̄ p̄leques co:rrūpere. q̄ co:rrūpere p̄

supponit agere. I) P. si peccatū corrūpere po-

tentiās aie v̄l aliqd aliud bonū. tūc mai⁹ pec-

catū corrūperet maius bonū. & maximū pctm

maximū bonū. s̄ p̄sequēs est falsum. q̄ p̄mū

mortale peccatū tollit totū bonū gratuitū qd̄

est in alia. qd̄ est summi bonū aie. cū bonū gra-

tuitū aie sic vel ipē dc⁹. v̄l nobilissimū donū

dei p̄uta charitas. Et peccata immediate seqn-

tia dāto q̄ sint in millesimo maiora q̄ fuerit

peccatū p̄cedēs. tū nihil corrūpunt nec tollūt

de bonis gratuitis. I) Et firmat. Quia bñ

formalē repugnātia odiū tollit charitatē. de-

speratio spem. & infidelitas fidē. ergo nō sem-

per māi⁹ malū tollit mai⁹ bonū. Antecedens

patet. p̄lequentia p̄bat ex hoc. q̄ odiū est mi-

nius malū q̄ desperatio v̄l infidelitas. & chari-

tas est mai⁹ bonū q̄ spes & fides. I) S̄ ista

nō excludit. Quia vel per peccatū aliqd dep-

dit de bono potētie anime formaliter sibi que-

niens. aut nihil. Si aliqd. tūc habel p̄positū

quia totū cōpositū vel aggregatū dicit corrū-

pi. q̄ corrūpit sua formalis pfectio. Nā al-

bus homo corrūpit quādo albedo in eo corrū-

pit. Si nihil tūc eque bon⁹ esset hō post

peccatū sicut extitit anteq̄ peccauit. I) P. si

cū se habent vicia corporis ad corporis. s̄ vicia

anime ad animā. s̄ vicia corporis corrūpunt

bonū perfectiū corporis. ergo vicia aie. s̄ pecca-

ta corrūpunt potētias & pfectōes anime. Et

hec videt esse intentio augustini in enchiridi-

on. vbi ait. Non est malū nisi quia nocet nec

nocet nisi quia adimit. ergo tc. I) Ad p̄mū

igit̄ dīcedū q̄ natura seu essentia anime ac

etiā potētiae que naturaliter fundant̄ i ea. dū,

p̄pliciter possunt considerari. Uno modo bñ se.

& sic intelligendū est qd̄ dictū est de eis in p̄ce-

denti q̄stione. Sic em̄ nec tollunt nec dimi-

nuunt. Alio modo ratione qua perfecte sunt

Confirmat

Contra ista

Solutio

Ad i.

• Dist. XXXV. & XXXVI.

gratia et virtutibus. et sic tam natura anima quod etiam sue potestie in presenti questione dicunt corrumpti per peccatum inquantum totum aggregatum dicit corrupti ad corruptionem peccatis. puta quando per peccatum perdunt gratia et virtutes. Sicut etiam hoc dicit spiritualiter renouari vel regenerari quam per dei misericordiam gratia et virtutes restituunt homini penitenti. Secundum hunc etiam modum loquendi communiter dicitur quod humana natura corrupta fuit per peccatum adam. et eadem natura dicit recreata seu reformata merito christi. Et his bene intellectis patet quod nulla est contradictione in promissis. quod peccatum non corruptit naturam ait quantum ad esse primarium et naturale. sed quantum ad esse secundarium et perfectionale. Et eodem modo dicimus de potestis ipsis ait. Ad secundum dicendum quod licet illud quod corruptum est in se et quantum ad esse primarium non manet idem specie. tamen illud quod corruptum est solu quantum ad esse secundarium per idem specie remanere. sicut patet de homine alio corrupta albedine. Ad tertium dicendum quod corruptum ex aduentu contraria. loquendo de contrariis putat de ipsis loquitur phisico. et physico. ubi forma et priuationem dicit esse contraria. Ad probationem dicendum quod licet subiectum bonum se considerat nec contrarie formae nec priuatim opposite. tamen subiectum forma perfectum bonum quod perfectum est contraria priuatim. ut. i. physico. loquitur phis de contrariis. Et ideo etiam subiectum ut sic acceptum dicit corruptum quando corruptum ipsa forma per aduentum priuatonis opposite. et per consequens anima perfecta gratia et virtutibus dicit corruptum per aduentum ipsius peccati. Ad quartum dicendum quod licet ager sua actio non corruptat seipsum per se. tamen lepe corruptus seipsum per accidens. Sicut enim homo intemperatus corruptus seipsum per accidens. iuxta illud apostoli. qui autem fornicatus in corpore suum peccat. intendit enim per se delectationem. quam immoderate perquisitum quod incurrit morte et perdit vitam corporalem. sic etiam anima sua actio venenum peccati mortalibus contrahens perdit vitam spiritualem. Ad probationem maioris dicendum quod licet subiectum actu peccati aliquo modo perficiatur bonum nature seu bonum genere. tamen bonum genere maioris non perficit eo sed magis inficit et destruitur ipso. Forte dicet quod utrumque contrario est aptum natum inesse vicissim subiecto et perficere ipsum. maxime si ambo sunt entia positiva. sed actus vicious et actus virtuosus sunt contraria et ambo dicuntur nisi positivum. ergo utrumque est aper natum perficere animam quod est subiectum utrumque. Respondeo quod maior isti instantie quam sit vera de talibus

hinc quod utrumque conuenit subiecto bonum naturam. sicut eadem res perficit caliditatem et frigiditatem vicissim. tamen non est vera quod unum inest subiecto bonum naturam. alterum autem magis in naturam quam bonum naturam. quod tunc illud alterum non perficit sed inficit. Hic autem est in proposito. quod licet virtus inest homini bonum naturam. vicium tamen inest ei magis in naturam quam bonum naturam. et ideo est corruptum nature et naturale potestie modo quod superdictum est. Ad quintum. dicendum quod actus peccati corruptus homo pericule ut est actus nec pericule ut est viciosus seu defectuosus. sed simul concordum. ut. scilicet actus defectuosus.

Ad sextum dicendum quod per se loquendo maius periculum non bonum corruptus. per accidens tamen quoniam corruptus minus. et ideo per se loquendo sequitur non est falsum. Ad primam probbatorem dicendum quod secundum vel tertium periculum non corruptus bonum gratuitum. habet per accidens. puta quod non inuenit ipsum. quantum enim de se est tunc periculum sequens homini bonum corruptum si ipsum inueniret. et quod ipsum non inuenit ideo habilitate ad ipsum destruit bonum proprieatem viciose sue quantitatibus. puta maius periculum magis tollit de habilitate ad gratias et virtutes. quamvis homini habilitas nunquam totaliter tollat. ut in precedentibus questionibus declaratum. Forte dicet quod si videt esse vero. quod sicut se habet gratia ad habilitatem malam. sic se habet culpa ad habilitatem bonam. Sed tanta potest alicui transferri gratia etiam existenti in via quod tollit ab eo omnis habilitas ad malum. sicut apparuit in virginie gloriose. Igit ex opposito tantum potest in aliquo peccatore crescere culpa quod tollat totam habilitatem ad bonum. Respondeo quod non est simile. quod habilitas ad malum puta fomes peccati fundata in natura sensibili. et non in natura perpetua. nec fuisse a principio institutionis nature sed solu incepit esse a tempore deinstitutionis nature. et ideo minorem habet stabilitatem quam habilitas ad bonum. que radicata est in natura perpetua. et ab ipso creatore cepit esse a principio institutionis nature. Unde etiam est aduentendum quod ista habilitas anime rationalis ad bonum per dupliciter compari. Uno modo ad naturam in qua radicatur et a qua orta immediate. Et sic ut dicunt aliqui solenes doctores homini habilitas non corruptus nec minuit. eo quod illa natura de quod inmediate orta sit incorruptibilis. Ricto modo habilitas accipit bonum suam essentiam in ordine ad subiectum. Alio modo per accipi bonum aptitudinem effluentiam per copratorem ad actum. et sic minuit et auget. quod per bonum actu voluntatis auget et disponit ad gratias. per malum autem actu id disponit et elogat ab ea. sed et illa habilitas similiter quod est non disponit

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Instantia

Solutio

Ad. 5.

Ad. 6.

Nota b*n*.

Instantia

Solutio

Notabile.

a voluntate eo q̄ non orit a subiecto mediante voluntate. tamē in ordine ad actū a voluntate dependet. q̄ reducit ad actū et cōplementū mediante voluntate. **N**ā p̄ opa voluntatis. siue sint op̄. elicta. siue i. n. p̄. ita tanq̄ medianib⁹ di spontib⁹ ad hūc actū q̄ est gra h̄mōi habilitas reducit s̄ tales opatōes bone fuerit ac virtuose. vī a gra abducit et elongat s̄ tales opationes fuerint viciose. **A**ld confirmationē supradicte pb̄atōes qua dicit. q̄ fm formā lē repugnātiā tē. dicendū q̄ cū dicit in antecedēte q̄ desperatio tollit sp̄em. h̄ duplicit p̄ intelligi. Uno modo q̄ p̄cise tollat sp̄em. ita q̄ cū desperatōe maneat charitas fides et certe virtutes sola sp̄e exceptā. Alio modo q̄ for maliter tollat sp̄em. et ipaz tollēdo tollat graz ac charitatē et omnē alia virtutē. Primo mō antecedētes est simpliciter falsūz. q̄ desperatio n̄ solū tollit sp̄em. vēz etiā tollit graz et charitatem ceteraq̄ virtutes. et cū h̄ q̄tu de se est p̄clusit peccatorū viā neredeat ad gratiā et recuperet virtutes. Secundo mō tūc p̄seq̄ntia est falsa. vt patet ex iā dictis. Et eodem dicens est de infidelitate. q̄ sicut desperatio p̄cludit viā redeundi ad veniam q̄tu est de se. sic infidelitas extinguit lucernā q̄ via redeundi monstrat.

Dicitur
Bacūus
tercius.
Prima cō
cūto.

Instantia

Solutio.

Quantū ad tertius
pricū. i. pono tres cōclusiones. **P**rima ē q̄ malū su. nptū i tota sua vniuersitate nō dividit sufficiēter in malū cu. p̄e et malū pene. Q̄ iūd q̄d repit in rebus insensibib⁹. p̄p̄ loquendo nec habet rationē culpe nec pene. s̄ malū repentit in rebus insensibib⁹. **M**inor patet. q̄. p̄p̄. **P**robat maior. q̄ corpō q̄ res insensibilites caret libero arbitrio. id nō sunt capaces cu. p̄e et corpō q̄ caret sensu n̄ sūt capaces pene. **F**orte dicit q̄ peccatum est i rebus insensibib⁹. q̄ liber arbitriū erit in eis. Antecedētes patet. q̄. p̄p̄. vbi sim arresto. effect⁹ mōstruos in rebus naturalib⁹ vocant peccata. **C**ōseq̄ntia etiam patet p̄ augustinū in de vera religione. et i mil̄tis alij locis. vbi ait. q̄ omne peccatum est voluntariū. s̄ voluntariū plupponit liberū arbitriū. vt de se patet. **R**ñdeo q̄ peccatum p̄t dupliciter accipi. Und mō p̄ quoq̄ errorē seu defec̄tu quicq̄ euēniet. et sic accipiendo peccatum sequētia est falsā. q̄ error et defect⁹ possunt etiā accidere in rebus carentib⁹ libero arbitrio. Alio modo p̄ defectu sp̄eculiter cōtingēte circa bonū moris. et sic antecedētes est falsū. Et p̄ h̄ patet ad ambas pb̄atōes. q̄ p̄hs loquit

de p̄eto p̄mo modo dicto. sed aug⁹. loquiſ de p̄cto scđo mō accepto. **S**cđa cōclūsio ē q̄ malū restrictū ad malū rōnalv̄l' intellectual creature sufficiēter diuidit i malū culpe et malū pene. Q̄ omne malū rōnalis creature vel ē voluntariū. v̄l nō est voluntariū. s̄ omne malū voluntariū est peccatum. et nō voluntariū est pena i rōnali creature. ḡ tē. **P**. fm augustinū p̄mo de libero arbitrio. omne malū nostrū. vel est malū q̄d facim⁹. vel est malū q̄d patim⁹ s̄ malū q̄d facim⁹ est peccatum. et malū q̄d patim⁹ est pena. ergo tē. **S**ed forte dicit q̄ nō est bona diuīlio seu distinctio. vbi p̄s diuiditur cōtra suū totū. Sic aut̄ videt esse i p̄posito. quia fm augustinū. xij. de ciui. dei. c. i. malū ideo dicit malū q̄ nocet. s̄ q̄d nocet est pena. ergo omne malū videt esse pena. Aliq̄ respondent ad illud ex dictis m̄grī hic in littera quib⁹ ait. culpa nō nocet actiue. s̄ pena nō nocet passiue. **S**ed istud nō videt sufficere. Quia cū dicit q̄ culpa nocet actiue. vel p̄ h̄ intelligūt omnē culpā nocere actiue. et h̄ non quia vt patuit in primo articulo isti⁹ questio. n̄. culpa omissionis p̄t cōtrahi sine actu elicito. et p̄ seq̄uēs sine eo q̄ aliqd actiue se habeat. vel intelligūt q̄ omne nōcumentū actiū sit culpa. et tunc omnis iudex actiue inferendo penā peccaret. q̄d est simpliciter falsūz. **D**icendū est ergo ad predictā instantiā q̄ omne malū nocet. tamē nō omne malum est pena. quia licet illud malū q̄d nocet sensibiliter et p̄ceptibiliter sit pena. tamē illud malū q̄d nocet insensibiliter et vt plurimiū imperceptibili ter in hoc mūdo nō est pena s̄ culpa. **T**ercia cōclūsio est q̄ malo culpe magis cōuenit ratio mali q̄d malo pene. Quia sicut illud est albius q̄d est nigro impermixtius. vt dicit in topicis. sic illud est p̄c⁹ et p̄ cōsequens magis habet rationē mali q̄d est boni impermixtius. sed culpa min⁹ permisit bono q̄d pena. bonū em̄ iusticie adiungit et permisetur ipsi pena. vel saltem est causa finalis pena. et deus qui est auctor omnīū bonorū est causa efficiēs pene. malo autem culpe nullum bonum annescit ut fm se. nec habet causam que deficerē nō potest. sed habet causam magis defectuam q̄d effectuam. **P**. sicut illud habet maximā tōtū bonū et in eo maxime consistit bonum nostrum. quo summe et maxime coniungiunt ipsi deo. sic illud maxime habet rationē mali q̄d summe et maxime cōgamur a deo. s̄ h̄ ē culpa et nō pena. **M**aior p̄t. **M**ior. p̄bat. q̄d p̄ pena sepi⁹ ordinamur ad deū. imo de⁹ ip̄e

Scdā cō
clūsio.

i

Instantia

Solutio
aliquoz.

Cōtra re
sponsionē.

Solutio

Cōclūsio
tercia.

z

Dist. XXXV. & XXXVI.

p. penaz quā imittit nobis ordinat nos ad se ipm. p. culpā vero null⁹ ordinat ad deū. **S**ed in 3 gis deordinamur et elongamur a deo. ¶ **P**. ill⁹ min⁹ habet de ratōe mali qđ p̄t inesse homini bono qđ illud qđ nō p̄t inesse nisi malo. **S**ed in lumen pene p̄t inesse et qñqz de facto inest bonis hoībꝫ. infuit em̄ dño nostro ihesu xp̄o. malū aut̄ culpe nō p̄t iesse bonis s̄z tantummodo malis. ergo tc. **M**aior est nota de se. **M**inores aut̄ ponit aug⁹. iiii. d̄cui. dei. c. iij. d̄c̄es. **N**a la pene plurimū patiunt et boni. malū nō in orū nō nisi mali. Propter qđ p̄missē cōclusioni ibidē eodē. c. cōsenties augustin⁹ ait. q̄ mala mox vel sola vel maxima reputāda sunt. Et dyonis⁹. iiij. de di. no. ait. Puniri nō est malū. sed fieri pena dignū. **S**ed hāc cōlusionē potest argui sic. Sicut se habet p̄mū ad meritū. sicut se habet pena ad temeritū siue culpā. sed p̄mū habet rationē maioris boni qđ meritū. ergo pena habet rationē in maioris 2 malī qđ culpa seu temeritū. ¶ **P**. sicut illud magis habet rationē boni ppter qđ aliud appetit⁹. hinc em̄ est q̄ finis habet rationē op̄rū. q̄ oīa q̄ sunt ad finē appetit⁹. ppter finē. sic illud magis habet rationē in ali ppter qđ aliud fugit⁹ et vitam⁹. ppter qđ em̄ vnu qđqz tale et illud magis. vt dicit. i. posterior. **S**ed malū culpe fugit⁹ ppter malū pene. **N**on 3 nor patet ex cōmuni hoīm experientia. Propter h̄ etiā leges instituerū penas ut hoīes a vicīs retrahant. vt patet. x. ethi. **M**aior etiā patet. q̄ sicut ratō p̄sequibilis et appetibilis cōsistit in bono. sic ratō fugibilis et refutabilis cōsistit in malo. ¶ **P**. cū ratio mali in p̄uatōne boni cōsistat. igit̄ illud malū quo mai⁹ bonū p̄iuat magis videt habere de ratōne mali. **S**ed malo pene p̄iuat maius bonū qđ malo culpe. **N**ā substātia humana q̄ corrumpit morte q̄ est qđdā malū pene est mal⁹ bonū qđ gratia et virtutes que p̄iuantur malo culpe. **N**ā accidens min⁹ habet de bonitate qđ substātia cui⁹ est accidēs. ¶ **S**ed ista nō cōcludit. Igit̄ ad primū dicendū ad maiore p̄ licet illa silitudo currat q̄ ad h̄ p̄ sicut meritū terminat ad p̄mū. sic culpa terminat ad penā. tñ in h̄ est dissimile p̄ p̄mū mag⁹ p̄iūgit cū q̄ meret ipi fini. qđ fecerit meritū. et p̄ p̄sequens addit̄ aliquam rationē bonitatis sup̄ bonitatē meriti. sed pena nō mag⁹ dissimile a fine qđ culpa. **S**ed ecōuerso. et nō addit̄ sup̄ maliciā p̄cti **S**ed magis minuit rationē mali. q̄ implicat rationē boni. **N**ā p̄ pena peccata ad ordinē iusticie et bonitatis reducunt. ¶ **A**d secundū dicendū p̄ minorē falsi-

sa loquēdo de illo qui rectū habet ratōis iudiū cū de p̄sequibili et fugibili. talis em̄ fugit culpam ppter culpe maliciā per quā elongat ab ultimo fine. **N**ā talis homo nō fugit p̄cise culpā ne incidat in penā. **S**ed quasi ecōuersio sustinere parat̄ est penā p̄iusqz velit ipē cōmitere culpā. Lū em̄ inter duo mala min⁹ malū sit eligendū. vt dicit. in. topicor. iō hō rectū habēs iudicū tanqz min⁹ malū p̄eligit sustinere penā ei q̄ est cōmittere culpā. ¶ **A**d probationē p̄mū dicendū q̄ illa nō est cōmunitis hominū experientia. **S**ed solū illoꝫ q̄ infectū vel saltē impfectū rationis habet iudicū. ¶ **S**e cunda p̄batio est p̄ nobis. q̄ legislator insti- tuendo penā quasi mediāte in minori malo ab ipo instituto intēdit excludere a subditis culpam tanqz mai⁹ malū. ¶ **A**d tertīū nego mi- nores duabꝫ de causis. Primo quidē. q̄ licet vita corporis tollat̄ pena mortis. tñ vita aīe q̄ est multo perfectior vita corporis tollit malo culpe. ¶ **A**d p̄bationē dicendū q̄ substātia humana q̄ corrumpit in morte corporali illa n̄ est immediatū subiectū gratie ac vite spūalis. Subiectū em̄ immediatū gre est ipa essentia aīe. q̄ quis p̄cto alīq̄ modo corrūpat. tñ p̄ pena p̄ p̄te loqndo corrūpi nō p̄t. ¶ **E**tiam illa minor secūdo neḡida ē. q̄ corruptio facta p̄ morte p̄ncip. aliter fit p̄ peccatū. q̄ q̄qd ē causa cau- se ē causa causati. **S**ed p̄ctū est causa mortis. in xta illud apli. Per vnu hoīes peccatū intravit in mundū. et p̄ peccatū mors. Unū etiā ait ille sapiēs. De⁹ fecit hoīes inextirpabilē. iniuria aut̄ dyaboli mors intravit in orbē terrarꝫ. ergo peccatū est causa corruptōis s̄be hūane et sic est cā p̄ditōis vite spūal et vite corporalis.

Quātū ad quartū

articulū ē adūtēdū q̄ duplex p̄ pena. s. eterna et p̄pal. et q̄libet istaz ē duplex. s. pena sensus et pena dāni. P̄ctū etiā ē triplex. s. originale et actuale veniale. et actuale mortale. In primo istoz p̄ctō p̄ auersio ab incōmutabili bono. **S**ed n̄ auersio ad cōmutabile bonū. In scđo est auersio **S**ed n̄ ē auersio. **S**ed in tercio ē simlāuſio et p̄uſio. q̄ ē i p̄cto omissionis ipsa omissione act⁹ debiti n̄ solū implicat auersione. vez etiā alīq̄ mō implicat cōfessionē in q̄stū ē voluntaria. His p̄missis pono duas p̄clones. ¶ **P**rima est p̄ oīis pena p̄supponit culpā. Q̄ de⁹ ab initō sp̄ p̄mō fuit ad misericōdū qđ ad dāniādū et p̄u- niēdū. q̄ ppter abūdantia sue bonitatis n̄ unqz admisisset penā nisi culpa p̄cessisset. in hoc tñ

Solutio
Ad. I.

Articulus
quart⁹.

Ad. 2.

Prima cō-
clusio

refert q̄ pena eternā in quantum est pena sensus et dāmni simūl nulli imponit deus sine culpa mortali actuali et p̄pua. q̄ sicut i tali culpa ē auerſio et auerſio: sic erit ibi pena dāmni et sensus. ve p̄ma r̄nideat auerſioni. et secunda auerſioni. S; pena eternā in quantum est pena dāmni tantū imponit tecēdētib⁹ in solo originali. eo q̄ in tali peccato ita sit auerſio ab incōmutabili bonū. Pena tamen p̄ palez de⁹ q̄nq̄ p̄mitit ali quē sustinere sine sua culpa p̄pua. sicut patuit in dñō nostro ihesu xp̄o. qui peccatū nō fecit: nec iuent⁹ est dol⁹ in ore ei⁹. vt dicit p̄ma p̄teri. ij. et tñ dolores nostros ip̄e tralit. et languores n̄ros ip̄e portauit. vt dicitur Ila. liij.

Ista tamē pena nō fuit omnino sine culpa. q̄ licet nō fuit passus p̄ culpa sua p̄pua. tñ passus est p̄ culpa nostra. iuxta qđ ait apls. Xpo se mel p̄ peccatis nostris mortu⁹ est. iust⁹ p̄ in iustis. Secunda oclusio est q̄ nulla culpa tralibit sine pena. Quia diuina iusticia h̄ exigit q̄ nullū meritū omnino traleat sine eo qđ meret. s; peccatū est meritū penae. vt ait aug⁹.

1. lexem⁹. q̄stionū. q̄. p̄xvij. ¶ Ps. si aliquid peccatum debaret impune transire. h̄ maxime videtur de peccato originali. qđ otrahit sine actu p̄pe voluntatis. vel de peccato veniali in quo ita cōuertit se homo ad bonū tp. alc. q̄ tñ nō auertit se saltē habitualiter ab eterno et incōmutabili bono. s; nullū isto⁹ tralit impune. q̄ p̄mū puniē pena dāmni eterna. vt fidet tenem⁹. secundū pena sensus et dāmni q̄nq̄ sp̄ali. ergo nullū malū culpe tralibit impune. Ad argu- mentū principale dicendū q̄ ocessat oclusio scilicet q̄ demeritū oclusat in aliq̄ actu. ex hoc tñ nō sequit⁹ q̄ oclusat in actu secundo formaliter. s; sufficit q̄ oclusat in actu primo. sin ipsa voluntate subiectaliter. Etiam nō requirit tñ ad esse rei priuatue quale est demeritū. q̄ntū requirit ad esse rei positivue quale est ipm̄ mer- tum. igit nō ocludit.

Ad princi-
pale argu.

Q. Distinctio tricesimaseptima

Bunt aut̄ alii Postq̄ superi⁹ dist. xxv. m̄gr̄ recitauit opinionē ponētē actu peccati in quantum act⁹ est a deo esse causatum. nūc in ista. xxxvij. dist. m̄gr̄ recitat dicta illo rū q̄ sunt d̄ opposita opinione. Et dividit in duas p̄tes. Q̄ p̄mo m̄gr̄ oñdit qđ ista opio p̄t̄dit q̄ntū ad malū culpe. Scđo innuit qđ

sim veritatē tenēdū sit q̄ntū ad malū gene. ibi. Lū igit in h̄ omes. Prima i duas. Q̄ p̄mo m̄gr̄ h̄ac opinionē recitat. Scđo elccōez in p̄ma opinionē et istā iudicio prudētis lectoris cōmendat. ibi. Illaz vero iniaz iudiciū. Prima i duas. Q̄ m̄gr̄ p̄mo recitat istā opio nō. Scđo oñdit quo isti n̄tūnt ad prime opinionis improbatōez. ibi. In h̄ aut̄ verbo rc̄. Prima i duas. Q̄ p̄mo m̄gr̄ recitat istaz opio nō. Scđo adducit eiusdez opio nō p̄firmatōez. ibi. Ex q̄ colligit. Prima i duas. Nā p̄mo m̄gr̄ istā opio nō cū suis motiuis ponit. Scđo autoritates p̄trariū sonates expōnit. ibi. Illa q̄nq̄ augustini p̄ba. Circa istā distinctionē querco h̄ac questionē.

Trum actio peccati inq̄ntuz est actio sit a deo effectiue. Et videt q̄ non. Q̄ culpa est impietāda agēti faciēti actū q̄ inseparabiliter habet culpā annexā. sed mlti sunt act⁹ peccator⁹ q̄ adeo inseparabiliter habet culpā annexā. q̄ etiā de⁹ nō posset in talib⁹ actib⁹ sup culpa dispensare. Sicut est de actib⁹ idolatrie et ceter⁹ actib⁹ existentib⁹ p̄tra p̄cepta prime tabule. ergo salte tales act⁹ deus actiue nō potest elicere. Contra. om̄is realis entitas effectiue dependet a deo. iuxta illō cōmentatoris. ij. metha. Est em̄ qđdam ens p̄ se ens et p̄ se vez. entitate et veritate cui⁹ oia alia sunt entia et vera. sed om̄is actio peccati et actio est dicit realē entitatē. ergo rc̄. In ista questione quattuor sunt vidēda. p̄mo v̄z cū de⁹ aliquid agit ad extra actib⁹ sua tralibes. differat a sua actōne imanēte. Se cūdo ut v̄niuersaliter loq̄ndo actio sit i agēte v̄lin patiēte. Tercio d̄ eo qđ q̄rit. Et q̄to dato q̄ de⁹ sic causa actōis p̄cti ut actio est. v̄z ex h̄ de⁹ sit causa peccati.

Quātū ad p̄mū

Articulus
primus
Prima cō-
clusio

articulū dico q̄ ille articulus vnū p̄supponit qđ tñ aliq̄ vertut in dubiu. s. q̄ aliq̄ actio dei sit tralibes. Igit p̄mo p̄lo suppositū. deinde ipsa q̄stionē. Primum sic. Illa actōe manente ut manēs ē oclieuit aliqd ad extra. s; actōe dei oclieuit aliqd ad extra. q̄ optet nos deo attri- buere aliquā actōez tralibentes. ¶ Sp. cuicūq̄ agēti oclieuit p̄ducere aliqd distinctū a se natu- rali. illi oclieuit h̄re actōez tralibentes. de⁹ ē agēs h̄mōi. q̄ rc̄. Diop̄t̄ ex fide. q̄ creare ē ali- qđ i natali diuinitate p̄ducere de nihilo. Ma- ior etiā nota ē videt. q̄ om̄e qđ ab aliq̄ agēte p̄ducitur illud actōne agentis attin gitur.

Sed a cō/
clusio.

Lōtra egi
dium.

- ¶ per cōsequens si pductur in diuinitate na
ture opter h̄mōi actionē esse transiētē. ¶ Et
ex hoc videt patere p̄clusio secunda. quia ille
actōes quāz vna est idē qđ ipa diuina essen
tia. alia est idē qđ esse creature ille realiter diffe
runt. s̄ actio manēs in deo est idē qđ diuina es
sentia. actō autē trāsiēs que est rex pductua
est idē qđ esse rei create. vt declaratū est superi
dist. xix. ergo tē. ¶ P. actiones subiecto diffe
rentes differunt realiter. actio manēs et trāsiēs
sunt h̄mōi. quia ut patet. ix. methaphi. actio
manēz est in agente. transiēs autē in eo qđ agi
tur. ¶ Sed cōtra has cōclusiones que tra
hi possunt ex dictis doctoris nostri sup disti
ctione p̄ma. iij. li. s̄niāz. r̄ in d̄ esse et essentia. q.
1. viij. arguit quidā sic. Si creatio act⁹ trāsiēs
est ali⁹ act⁹ ab imamente. tūc potentia pductu
ria dei que est elicitiua h̄mōi actus trāsiētis
erit alia qđ potētia volutiua cui⁹ act⁹ est manēs.
cōsequens est falsum etiā s̄m doctorē nostri
Probaf cōsequētia. quia potētia distinguū
tur per actus. vt patet. iij. de anima. ¶ P. si vo
luntas dei est principiū opationis transiētis
vel hoc cōuenit sibi imediate p seipaz. vñ me
diante suo actu volendi. Nō primo modo.
quia act⁹ cui⁹ imediate volūtas est principi
um per seipam est pfectio manēs. et nō p̄t esse
transiēs. Nec secūdo modo. qđ actōis esset
2. actio. et actio terminaret ad actionē. ¶ P. oīs
actio transiēs fundat in motu vel in mutato
ne. sed creatio nec fundat in motu nec in mu
tatione. ergo tē. ¶ P. doctor nōster dicit primo
sentientiaz. dist. iiiij. arti. iiiij. qđ generatio actō
est in patre. quia causa quare actio non est in
agente est. quia fundat in motu a quo totali
ter abstrahit diuina generatio. cū igit̄ vt di
ctum est creatio non fundet in motu. ideo vt
3. isti dicūt creatio nō erit actio transiēs. ¶ P.
actiuā generatio dei et generatio passiuā n̄ sit
in uno supposito. igit̄ nec creatio actiuā et cre
atio passiuā poterūt esse in uno supposito. et
per cōsequens cū creatio passiuā sit in re pdu
cta. creatio actiuā erit act⁹ manēs in ipo pdu
cente. Antecedens est notū s̄m te. Probatur
cōsequentia. quia maior videt esse cōuenien
tia inter generationē actiuā et passiuā. qđ in
4. ter creationē actiuā et passiuā. ¶ P. quando
actio manēs sufficiēs est ad producendum
aliquid. superflue additur actio transiēs ad
illius productionē. Sed solum velle diuinū
est sufficiens ad producendum creaturas. ali
as dei volutio non esset efficax. ¶ Sed ista n̄
concludunt. ¶ Igit̄ ad primum nego cōsequē
tiam. quia ab eadem potentia sub alia et alia
ratioē accepta potest esse actio manēs et actio
transiēs. Ad probationē dico qđ potētia nō
distinguūtur per actus causaliter. sed magis
ecōuerlo cū actus presupponat potentias et
causentur a potentias et nō ecōuerlo. quāuis
actus sint signa distinctōis potentiaz. quia
per distinctionē actuū quādoqz innotescit no
bis distinctionē potētiarū. Nec hoc idē cōue
nit quibuslibet actib⁹. sed solū his qui eliciū
tur circa talia obiecta. que sunt s̄m p̄prias ra
tiones obiectales distincta. sicut sunt visibili
e et audibile. Sed cū deus vult pducere cre
aturam et pductit creaturā. voluntib⁹ et pdu
ctionib⁹ obiectū est idem. ideo voluntio manēs
et pductio transiēs nō arguit duas potētias
¶ Ad secundū dicendū qđ illa inquisitio di
uisiua posita in maiorī nihil valer. qđ actus
volendi cōpetit voluntati per essentiam suā.
et quicquid aliud sibi cōuenit hoc cōuenit sibi
per actum volendi. Ad probationē dicen
dum qđ nō est incōueniens actōis esse actio
nem cū vna causaliter dependet ab altera. si
cut est in p̄posito. quia creatio transiēs cū nō
sit aliud qđ esse creature vt ab alio inchoatū.
sicut dictū est dist. xix. ideo talis creatio ca
usaliter dependet a velle dei sicut et p̄m esse rei.
¶ Ad tertīū nego maiorē. ¶ Ad quartū di
cendū qđ isti nō bene nec fideliter recitant di
cta doctoris. quia ipē dicit qđ generatio actio
et generatio passio dicūt in diuinis relationē
modo potētiae que vt patet. v. methaphysice
ponit aliquid reale in utroqz extremoz. et
ideo necesse est qđ generatio actio sit in patre
realiter. et generatio passio sit in filio. Sz cre
atio non ponit aliquid reale ex suo euentu in
utroqz extremoz. alias deus cōtinue mutare
tur cū aliq̄ de nouo crearent. ideo nō est simi
le de creatōe et generatōe. ¶ Forte dicēt qđ cre
ator et creatura nō min⁹ referunt modo potē
ties seu modo actōis et passionis qđ generat̄ et
genituz. Si ergo generatio actiuā et passiuā
ponit aliqd reale i utroqz extremoz. creatio
actiuā et passiuā sil'r ponit aliqd i utroqz extre
moz. ḡ tē. ¶ R̄ndebo qđ nō ē sile. qđ p̄t ita gene
rat filii qđ n̄ est mēlura filii. alias nō genu
isset sibi equalē filii. cū mēlura sit pfectior mē
lurato. Sz p̄creatōez sic pductit creatura qđ
creatoz ē mēlura creature. Nūc autē ita ē qđ qñ
cunqz relatō modo potētiae et modo mensure
ocurrūt in eodē respectu eiusdē. tunc modus
mensure trahit ad se modum actōis seu po
tentie. et qđ relatio modo mēlurenihil d̄ nouo

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Instantia

Solutio.

Solutio
Ad. 1.

ponit ex parte mensure. s_z t_m ex pte mēsurati.
ideo creatio nihil d_o nouo ponit ex parte dei s_z
solū ex pte create d_o nouo. Ad quicū p_z p iā
dicta. Ad sextū nego minorē. q_r velle dūi
num vt est formaliter manēs nihil p_dducit ex
tra deū. sed p_dducit vt est virtualiter transiens.
z vt sic ponit ex pte rei create creationē actiū
que est ipm esse rei create vt ab alio inchoatū
z creationē passiū q_r est idē esse vt in alio pu/
ta in essentia creature receptū.

Articulus
secundus.

Quicū ad secundū

Articulū dimissis multis distinctionib_z q_r so/
lent dari circa ipam actionē. dico q_r loquēdo
de entitate actōnis fm q_r p actionē agēs p_{tin}/
git effectū in ipo passo inductū. sic actio sbie/
ctiue est in patiente. Quia nulla forma deno/
minans aliqd per modū egressus ab ipso po/
test esse subiectiue in eo qd denominat. Non
em dicit aliquid albū ex eo q_r albedo egredit
se ipo. sed eo q_r albedo manet i ipso. S_z actio
transiens de qua ad p̄sens loquor denominat
agens ut egredies ab eo. vt patet. iii. phisico/
rū. ¶ p. passio est in patiente. ergo z actio.
Antecedēs patet p omes. Sed cōsequētia p/
lo dupliciter. Primo quia dicit. iii. phisicoz
q_r actio z passio sunt vni^o mot^o. Secundo q_r
auerrois cōmentator. iii. phisi. cōmento. xxi.
ait. q_r actio z passio sunt idē fm sbiectū. z duo
fm diffinitōez. ¶ p. actio nō est in agente. q_r
est in patiente. Cōsequētia patet p sufficiētēz
diuisionē. Antecedēs aut p bavo in ser^o op/
tionē oppositā improbadō. Est igit qdaz
opinio mltos z magnos habēs defensores. q_r
ponit q_r actio nō sit in patiente. s_z pot^o in agē/
te. z hoc pbant sic. Quia in quocūq_r est aliq_r
realis relatio. in eodē est fundamētū talis re/
lationis z ratio fundādi. s_z relatio realis acti/
ui ad passiū est in agente. cui^o relatōis fun/
damentū est ipsa actio agentis. vel saltē talis
actio est ratio fundandi talē relationē. ¶ p.
potentia z actus potētie sunt in eodē. quia ve/
dicit in de somno z vigilia. cuius est potentia
cuius est z actus. sed potētia actiua cui^o p_pru^o
actus est agere seu actio est in agēte. ergo zc.
¶ p. actio naturaliter pcedit passum vt pas/
sum. ergo in illo priori natura. aut actio erit
agente. aut manebit per se sine omni subiecto.
¶ p. semper honor est in honorante. vt pa/
tet p̄mo ethicoz. sed honor est actio honorā/
tis. cū sit exhibitiō reuerentie facte per hono/
raente. ergo actio erit in agente. ¶ p. si omis-

nis actio transiens esset in patiente. tunc cru/
cifixio actio fuisse in christo. consequens est
fallū. quia nihil displicibile deo fuit subie/
ctiue in christo. sed crucifixio actio displicuit
deo. ergo zc. ¶ p. illud qd naturaliter conse/
quitur aliquārem hoc est in illa sicut passio
in subiecto. sed calefactio qua ignis agit i ca/
lefactibile naturaliter cōsequitur ipm ignez.
ergo zc. ¶ p. Il actio esset in patiente vt pa/
tiens est tunc patiens vt patiens vere dicere/
tur agens. falsitas cōsequentis patet. Pro/
batur cōsequentialia. quia omis perfectio q_r ve/
re est subiectiue in aliquo vere denominat il/
lud in quo est. sed denominatō actōnis est q_r
per ipam formaliter dicit aliquid agēs. ¶ p.
causa formalis est causa intrinseca. sed agēs
ipa actōne agit formaliter. ergo actio est ipsi
agenti intrinseca. ¶ p. experimentaliter vide
mus q_r vnu agens vnuca sua actōne agit in
plura passa. igitur si actio agentis esset in pa/
tiente. tunc vnu accidens simul esset in plus/
ribus subiectis. non em apparet quare talis
actio magis esset in uno illo^z passoz q_r in al/
tero. ergo zc. ¶ p. aristotel. viii. phisicoz ar/
guit sic. Si deus p_dduxit mundū de nouo.
tunc deus mutabat. sed ista cōsequētia nulla
esset nisi fm intentōem aristotel^o actio esset
in agente. quia si nō esset in agente tūc agens
de nouo posset agere sine sui mutatōne. ergo
zc. ¶ p. generatio diuina que est vera actio
p_ductiua est in patre p_ducente. ergo actō est
in agente. ¶ p. extrema que mutuo referunt
non possunt esse in eodem subiectiue. s_z actio
z passio mutuo referunt. ¶ p. in illo est actō
in quo est delectatio cōsequens actionez. sed
talis delectatio est solum in agente. ergo zc.

¶ p. dama. libro tertio. c. xxv. ait. Si actio
est naturalis agenti. tunc impossibile est q_r sit
extra ipm sicut z natura cius. ¶ Itē cōmen/
tator. vii. methaphysice ait. q_r calor in igne ē
sicut absēs est in cultello. z actio manus in
manu. ¶ Item idem cōmentator ait q_r actio
carpentoris est i carpentatore. ¶ Cōtra istā
opinōnem sic procedam. Primo enim argu/
am cōtra eam. Secundo ostendā q_r ei^o mo/
tuā non cōcludunt. ¶ Primo igitur arguo
sic. Si actio esset in agente. tunc sup potenti
am actiua agentis vel adderet solum respe/
ctum. vel entitatē aliquā absolutam. Non
primum. quia tunc actio essentialiter esset de
p_dicamento relationis. cui^o opposituz patet
v. methaphysice. vbi p̄hs p_dicamētū actōis
distinguit p_dicamētū relatōis. Itē fm anf.

Opinio q
actio sit in
agente.

1. p. actio naturaliter pcedit passum vt pas/
sum. ergo in illo priori natura. aut actio erit
agente. aut manebit per se sine omni subiecto.
2. p. semper honor est in honorante. vt pa/
tet p̄mo ethicoz. sed honor est actio honorā/
tis. cū sit exhibitiō reuerentie facte per hono/
raente. ergo actio erit in agente. ¶ p. si omis-
3. p. actio naturaliter pcedit passum vt pas/
sum. ergo in illo priori natura. aut actio erit
agente. aut manebit per se sine omni subiecto.
4. p. semper honor est in honorante. vt pa/
tet p̄mo ethicoz. sed honor est actio honorā/
tis. cū sit exhibitiō reuerentie facte per hono/
raente. ergo actio erit in agente. ¶ p. si omis-

6

7

8

9

10

11

12

13

14

Cōtra op/
nioneas.

- In de cognitione vere viteresponsione quinta ex actione non surgit noua relatio in agente. sed noua appellatio tantum. Nec secundum quod talis entitas absoluta vel esset forma manens. et hoc non. quia tunc talis forma non magis mereatur hominem actionis quam potentia elicitiua actionis. Ut esset forma fluens. et tunc esset motus. quod si in commentatore. i.e. phisico. motus verus est forma fluens. quauis famosus sit fluxus forme. cum igitur illud moueat in quo est motus subiectiuus ut patet. i.e. phisico. ergo si actio esset forma fluens resset in agente. tunc agens et mouens
2. ut agens et ut mouens moueretur et pataret. P. si actio esset formaliter in agente. tunc omnis agens necessario ageret in seipsum. et omnis potentia activa esset passiva. consequens est impossibile. quod nihil per se et directe agit in seipsum. cum potentia activa transmutet aliud sibi quam aliud. ut patet
3. quinto methodo phisice. P. id est respectu cuiusdem ageret et pataret eadem actione. quod est impossibile. quia tunc relationes reales opposite quesunt inter actuū et passiuū essent in eodem indiuisibili fundamento. consequentia patet. quia id est eliendo actionem realiter ageret. et recipiendo eandem actionem realiter pataret. Nec etiam posset dici quod agens ut agens per accidens pataret. eo quod ex natura actionis esset quod in agente recipere. P. actio non respicit actuū potentiam ut in qua sed ut a qua. ergo nec respicit agens ut in quo recipitur. sed solum ut a quo elicetur. Consequens patet. quia actio non respicit agens nisi mediata potentia activa. Antecedens etiam patet. quia per potentia respiciat ut in qua non est perditio potentie activae. sed tantummodo passiuem. P. si realitas actionis transmutatis esset in agente formaliter. tunc creatio ut est actio transiens esset in deo sibi suam formam entitatē. quod est impossibile. quia tunc in omni creatore de realiter mutaret. g. t. c. P. commentator. i.e. phisico. comento. xviiij. ait. quod actio motoris que est mouere est eius et non in eo. quia actio motoris est semper facere motum in alio. Ad primum igitur motiuū alterius opinonis contrarie dicendum. quod relatio actuū ad passiuū non fundatur in actione. sed in potentia activa. Unde actio nec est fundamentalis talis relationis. nec proprie est ratio fundandi ea. quia cessante actione adhuc manet talis relatio. Posito etiam quod actio sit ratio fundandi huiusmodi relationē. tamē propter hoc non oportet quod actio talis sit in agente. sed sufficiat quod sit ab agente. Ad secundum nego maiorem loquendo de actu transiente de quo pre-

sens est sermo. Ad probationē dico quod verus est utique. quod cuius est potentia eius est et actus. sed non eodem modo. quia cuius est potentia subiectiuus eius non est actus subiectiuus. sed solum elicitiue. alias periret differentia inter actuū transiuentem et actuū imanentem. omnis enim actus vere esset manens et nullus esset transiens. si semper eiusdem esset subiectiuus cuius est elicitiue. Ad 3. tertium dicendum quod in eodem instanti quo actio elicetur ab agente recipitur in paciente. in illo autem priori natura quo actio puerit passionem non concipit actio ut in agente. sed ut ab agente. puta per modum transitus ab agente in passum. Ad quartum dicendum quod honor est in honorante causaliter. sed in ipso honorato est formaliter. si enim esset in honorate formaliter. tunc honorans esset honoratus. Posset etiam negari minor. honor enim non est actio realiter contingens passum. quia possum absente honorare eque bene sicut presente. Possum etiam nescire vel non percipientem honorare eque bene sicut percipiunt. Etiam deinde honoro in quem nullam actionem habeo. Sicut enim testis alicuius non agit in illud cuius est testis. sed solum declarat aliquid circa illud vel inesse illi vel absente. sic cum honor sit exhibitus reuerentie in testimonium virtutis. ut patet primo ethico. ergo honorans non agit in honoratum. sed declarat sibi inesse virtutem vel aliquam dignitatem. Et ideo quod hic arguitur de honore. non est contra primissimam conclusionem. in qua loquitur de actione transiente qua realis passio inferit ipsis passo. Ad quintum dicendum quod crucifixio que fuit in christo displituit deo. non ratione eius in quo fuit. sed ratione eorum a quibus fuit. Ad sextum dicendum quod maior non est vera maiestas si consequitur rem non per modum inexistenter. sed per modum transiuentis et perfluentis a re in alterum. sicut est in pposito de ipsa actione. Ad septimum nego consequentiam. Ad probationē dico quod perfectio que se habet per modum fluxus ab uno in alterum. denominat illud a quo est. et denominat illud in quo est. alter tamē et aliter. quia illud a quo est denominat actuū. sed illud in quo est denominat passiuem. Unde illud a quo est motus denominatur natura motu et dicitur mouens. et illud in quo est motus similiter denominatur a motu. quod dicitur motum. sic eodem modo actio actuū denominat illud a quo est. quia ab actione dicitur agens. et passiuem denominat illud in quo est. et ideo dicitur actuū. Ad octauum dicendum quod licet agens formaliter agat actionem. quod non agit

in se s̄z in alterz, ideo nō optet q̄ actio sit subiectu in trinseca agēti, s̄z alteri, s̄ ei in qd agit, et sic patet q̄ argumentū nō ocludit. Etia minor esset falsa si debite accipet s̄b maior. Ad nonū dicendū q̄ cū vñl agēs agit in p̄la basa, ibi nō p̄t esse omnino vna actio, dato etiā q̄ sit vñ efflux⁹ vt est ex pte agēti. Nā cū actiōne es numerent⁹ et specificent⁹ ex terminis non a quib⁹ sunt s̄z ad q̄s sunt, ideo necesse habemus ponere q̄ s̄m diuersitatē passioz et terminoz numerent⁹ et specificent⁹ actoēs. Alias em̄ cū lōl similē denigrat hoīez et dealbat pannū li-
nēu, denigratio et dealbatio esset vna tm̄ actio

Ad. 9. Ad decimū dicēdū q̄ qr de⁹ est agēs p̄ in-
tellectū et voluntatē, credidit arresto, q̄ si de⁹ de-
nouo aliqd p̄ducet, q̄ nou⁹ act⁹ intelligen-
di, et nou⁹ act⁹ volēdi sibi adueniret, et p̄ cose-
quēs necessario fuisse mutat⁹, tenuit ergo cō-
sequētia arresto, eo modo q̄ ipē credidit p̄ter il-
lud q̄ actio trāiens terminata ad ipam crea-
turā eiset in deo. Nā sicut illud in q̄ est motō
vel mutatio illud mouet v̄l mutat⁹ s̄m arrest.
v. phisiocz, sic illud in q̄ formaliter ē ipa crea-
tio, illud creat. Sz q̄z̄tu dūincat illud sophis-
ma arresto, patet p̄ ea q̄ dixi super⁹ distinctōe
prima isti⁹, xxi.

Ad. 11. Ad vndecimū dicēdū q̄ generatio diuina nō est actio de p̄dicamen-
to actoīs, s̄z est vera relatio seu p̄prietas p̄sti-
tutua suppositi generatiōis, ideo argumētū n̄
est ad p̄positū, qr in p̄posito loqmur de actio-
ne trāiente in alienā naturā q̄ vere est de p̄di-
camēto actoīs.

Ad. 12. Ad duodecimū dicēdū q̄ maior non est vniuersaliter vera. Nā rubedo
et dulcedo q̄ subiectiue sunt in eadē p̄te p̄mi
referunt⁹ mutuo relatōe dissimilitudis. Etia
minor posset negari, qr actio et passio nō p̄p̄e
referunt⁹, s̄z agēs et p̄atiēs p̄t habēt in se potē-
tia actiua et passiua p̄ quas potētias suudant

oppositos respect⁹ ad se inuicē. Ad tredeci-
mū dicēdū q̄ maior nō est vera loquēdo te-
opatōne trāiente, Nā agēs actōe trāiente nō
delectat p̄pter b̄, q̄ talis actio sit in ipo sed qr
est ab ipso. Ad decimū quartū dicēdū q̄
sicut actio est naturalis agēti, sic nō est extra
ipm. Sz nūc est ita q̄ actio nō est naturalis
agēti subiectiue s̄z solū elicitiue, ḡ bene sequit⁹
q̄ nō p̄t elici p̄ virtutē existētē extra agēns,

q̄z̄uis subiectiue possit esse extra agēs. Ad
dictū cōmentatoris dicēdū, q̄ ipē nō int̄cēdit
q̄ illa similitudo currat p̄ om̄es pedes, s̄z suf-
ficit sibi q̄ sic calor ē i igne subiectiue, sic actio
est in agēte causaliter et elicitiue. Si em̄ sic n̄
int̄elligeret, tūc alijs suis dictis exp̄sse p̄tradi-

c̄ret, vt̄ appetet, iiiij. phisi. cōmento, xxi.

Quantū ad tertius

articulū dico q̄ om̄is act⁹ quantūcunq; ma-
gnam habeat enormitatē annexā, consideratus
tamē ut aliquid in se includit entitatis positivae
sic dependet a deo in genere cause efficientis.

Quia si nō, tūc necessario opereret dare vnuz
aliud primū principiū p̄ter ipm deū a q̄ tales
entitates positivae ultimatae dependerēt, qd su-
i error manicheoz, quē ipi posuerūt in libro
quē intitulauerūt eplām fundamēti, s̄ quem
errore p̄cedēs augustin⁹ edidit alij libz quē
noīauit p̄tra eplām fundamēti.

¶ in libro sapientie dicit, Om̄ia opa n̄rā opa r̄t̄ es Dñe.

Itē Joh. i. Om̄ia p̄ ipm facta sunt et sine ipo
factū est nihil, ergo r̄t̄. Itē augustin⁹, ix. sup
gen̄. ait, q̄ natura agit interiori motu nobisqz
occultissimo, cui tm̄ si de⁹ subtrahat opatōez
intimā extincta remaneret opatio nature. Et
in libro de sancta viduitate ad iulianū ait au-
gustin⁹, Frustra opari⁹ opa extrinsec⁹ molire
tur nisi creator intrinsec⁹ latēter oparet. Sz
ye p̄. iter per magistz hic in līa quedā sunt ad
huc suis t̄pib⁹ opinio solennis, q̄ tm̄ p̄ nunc
apud doctores error reputat, ponēs q̄ actus
peccati etiā inq̄z̄ta ac⁹ non est a deo. Et hanc
opinione tenue p̄positū.

¶ Istud quidaz posteriores pbant sic. Om̄is defect⁹ culpabi-
lis q̄ reperit in actu imputat agēti actuū p̄du-
centi habēti plenū dominū sup h̄mōi actuū
et nō ignorāti defectū iphi⁹ ac⁹. Si ḡ de⁹ ages
ter actuū alicui⁹ peccati cū plenū dominū ha-
beat r̄t̄.

¶ q̄cunq; aliq̄ sunt inseparabiliter
annexa illud qd est causa vñ⁹ elicitiue videt
etiā esse causa alteri⁹, s̄z aliq̄ ac⁹ sunt insepa-
biliter annexi peccati, ḡ r̄t̄.

¶ a summo bo-
no nō p̄t causari nisi bonū, s̄z aliq̄ ac⁹ nulli ē
bon⁹, puta act⁹ homicidij, q̄ est mal⁹ patienti
et est mal⁹ faciēti.

¶ quicqđ est p̄ se causa
alicui⁹ opatōis, illud ad min⁹ coopat ad om̄ne
illud sine quo talis opatio esse nō p̄t, s̄z ali-
ques sunt operatōes q̄ s̄m p̄h̄m in ethicis sta-
tum 2uolatā habēt maliciā, talis iḡt̄ malicie
de⁹ esset saltē cooperatō.

Sz ista vt̄ dixi ma-
gis detent estimari error, q̄z̄ opinio.

¶ Dragere p̄supponit esse, iḡt̄ quicqđ nō habet esse a se.

illud nō p̄t omnino habere agere a se, et ideo q̄

Articulus
tercius.

Nota de
epla fūda
menti.

Opio ero-
nea p̄posi-
tini.

4

Contra er-
rorē.

Instantis

Dist. XXXVIII.

Solutio aliquem actum peccate a seipso non a deo.) Respondeo quod in malo vobis put malus est non est actus sed est defectus ab actu. video ut malus est non oportet quod habeat causam efficientem deficiente. Unum cù aliquis occidit hominem innocentem. motus ipsius manus est ens positivus. et est a deo. quod simul operatur cù oibz secundis agentibus i omibz eorum operationibus et actibus positivis. vobis tñ illi motus quantus ad sua maliciam puta puto finem intentione occisoris cadit super indebitam et innocenter materialia hic proprie non habet causam effectuam sed potius defectuam. puta inordinata voluntate occidetis. Cù enim talis vobis de se sit defectivus non debet reduci in causam primam quod nullo modo potest deficere. Ad primum igit dicendum quod maior non est vera qualiter actus talis non est peccate ab uno agente. Nam cù talis actus est a duobus quorum unum repugnat deficere et alteri non repugnat. tunc entitas huiusmodi effectus sic reducitur in agere non potest deficere quod tamen defectus ei nullatenus reducet in ipsum sed solus in alterum. Ad secundum dicendum quod maior non est vera loquendo de causa per se. sed solus loquendo de causa sine qua non modo bene procedere debet esse causam sine qua non ipsius peccati. quod si subtraheret sua influentia tunc nullus peccator posset nec cogitare nec loqui nec operari. et propter sequentes nullatenus posset peccare. Ad tertium nego minorum. quod actus ille quo consistit homicidii est bonum ipsius manus mala enim esset manus loquendo de malitia naturali si non posset moueri. quod tunc esset paralitica vel arida. Ad quartum dicendum quod cooperatio modo quod causa sine qua non sine causa permittens dicitur cooperari. quod licet de nullum malum culpe efficiat fieri tamen non posset nisi ipso permittente.

Solutio
Ad. 1. **Ad. 2.**

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus quartus.

Quatus ad quartum
principale nihil dico ad pens ratione breuitatis. quod de hoc intendere dicere in tertio si. dist. xij. et quod ad argumentum principale patet ex dicto.

Distinctio tricesima octaua.

germinat ab humana voluntate. dist. xl. ibi. Post hec de actibus recte. Prima in duas. Nam primo magis ostendit unde ista radix. scilicet humana voluntas inficit. Secundo quod et qualiter inficita efficit. dist. xxix. ibi. Hic autem quod satis recte. Prima in duas. Quia primo ostendit unde ista voluntas dicitur recta vel viciousa. Secundo inquiret quod sit inter voluntatem finem et intentionem differencia. ibi. Solet etiam queri. Prima in duas. Quia primo ostendit quod ex fine que intentum voluntas cognoscitur quicquid in ea est rectitudinis seu obliquitatis. Secundo querit vertex unius finis sit omnis bone voluntatis. ibi. Sed querit vertex omnes. Et hec in tres. Quia primo istius questionis ponit determinacionem. Secundo contraria objectionem. Et tertio obiectum solutionis. Secunda ibi. Tertium huic simile. Tercia ibi. Hec autem sibi non. Secundum illa pars. Solet etiam queri. In qua magister querit quod differat ab iniuncta voluntas intentione et finis. Et dividit in duas partes. Quia primo magis determinat positionem questionis. Secundo causa predictorum mouet aliam incidentem dubitationem. ibi. Sed querit vertex. Circa istam distinctionem quero.

Cursum voluntas ex sua libertate possit intendere quod non. Quia si plures fines simul intenderet. vel ambo intenderet etiam ultimata. et hoc est impossibile. quod ultimus finis naturaliter ratione iudicatur solus esse unius. ut patet. xij. metaphysi. vel neutri intendere ultimam et tunc neutrum intendere ut finem. quod hoc intendit ut finis ad quod omnia cetera reducuntur. vel unum eorum intendit ultimam et non alterum. et tunc solus unius intendit per modum finis. alterum at per modum ei quod est ad finem. **L**otram voluntas ratione sua libertatis potest aliquantum plura bona intendere antequam intellectus iudicet vertex unum istorum sit eligendum propter alterum. vel ambo propter tertium. igit per ita lia tendere sicut in plures fines. Antecedens satis notum esse videtur ex his quod superius dicta sunt dist. xxv. arti. iiij. **L**osequentia patet. quod illa intendunt vertex fines. quod neutrum intendit propter alterum. nec ambo propter tertium. **H**ic quartus oritur videnda. **P**rimo vertex libertas totius regni anime rationalis principaliter habeat esse in ipsa voluntate. **S**ecundo vertex voluntas unico suo actu libere tendat in finem et ea que sunt ad finem. **T**ercio vertex bonitas talis actus sumat principaliter a fine. **E**t quarto de principali quod.

Articulus primus

Quātūz ad p̄imūz

Cōclusio 1. prīmo pōnā p̄clūtione quā credo esse veram.
Sed oī recitabo opītōnes cī p̄trariās cū sūl
mōtiūs. Et tercio ad ip̄a respōdebo. Dico
igītē prīmo q̄ libertas formaliter leu p̄ se t p̄n-
cipaliter dūcēt ip̄i volūtati. Quia potentia
cui ex p̄pria p̄tate dūcēt ceterūnare electio
nē illa p̄cipiātēr t formaliter est libera. Iñ vo
lūtati ex sūla p̄pria p̄tate leu autoritatē dūcē
tūt determinatio om̄is nōstre electōis. vt pa
tet p̄ anū. in lib. de p̄cordia p̄scūtētē dei cū libe
2. ro arbitrio. c. vi.) P. illa potētia est p̄nci
paliter libera cū om̄es potētia cognitiue q̄
ap̄petitūe d̄ iure naturali tenent obedire. vo
lūtatis est h̄mōi. Quia sicut ait bern. libro de
libero arbitrio. c. iiij. Quicqđ nō habet volun
tarū alſenſiū libētātē p̄culdabio t merito ca
ret t iudicio. p̄inde vnuerū q̄ sunt hoīs p̄
ter sola volūtati ab vtrōqz. t. merito t iudic
io libera sunt id ē absolute sunt t carēt vtrō
qz. q̄ libera non sunt. Et subdit ib. d. c. q̄ vita
lenius appetit̄ memorū ingenii t si qua tā
lia sunt eoīpo subiūtūt necessitati q̄ nō ple
ne subdita sunt volūtati. quali dicat. Si ali
qd̄ reb̄t habere de libētātē oportet q̄ obediāt
volūtati.) P. illa potētia est p̄cipaliter li
bera q̄ nūlo modo p̄t cogitēt libētātē p̄uari.
S̄z loīa volūtātē ne est libera q̄ necessitati n̄
latētūs p̄tēt necessitātē coactōis Quia b̄m
beri. in de libero arbitrio. c. iiij. Volūtati dāt
est intellect⁹ vt illā instruat nō vt destruat. de
strueret aut̄ si ei vllām necessitātē imponeret.
Itē Dam. lib. ii. c. xvi. Laberi sūm⁹ arbitrio
facere t nō facere. t hec om̄ia p̄ nōstrā volū
tātē agunt. Itē ans. d̄ libero arbitrio. c. viij. ait
'Nihil in homīe est liberi⁹ volūtātē.) Sed
p̄tra istud sunt p̄mo quidā doctores dicēt
libētātē formalis t p̄cipali⁹ cōpetere intel
lectū q̄ volūtati Quia illud qđ in regno nīc
se habet respectu ceterāz potētia z sicut rex ad
plebē. illi p̄cipaliter dūcēt libētātē. intellect⁹ est h̄mōi.) P. qđ subiūcīt alten t iudi
catur t regit p̄ ip̄m est min⁹ libez. t cōcōuerſo
subiūcīens t iudicās t regēs est magis libez.
S̄z volūtātē subiūcīt intellectū t regit t iudica
tur p̄ ip̄m. Muores istaz duaz rationū p̄
bant p̄ cōmentatorē q̄ sup. n. ethicōz. cōmero
ix. sic ait. Regel q̄ eligebat annūciabāt plebi.
uti cīm in hic inceptis dūces sunt. quēadmo
du t mōlt. r intellectus qui est eoz q̄ in nobis
hōmōz ab. liez. vt cīm plebs subiūcīt iudicāt et

Opio con
traria.

regit. ita et hic appetitus subiectus indicat et regit
ab intellectu et commentet ad operationes. ¶ P.
potentia cui primo competit dominum super actu il-
la est primo et principaliter libera. sed intellectui
pertinet primo dominum homini. quod commentator
vi. ethi. commento. xvii. dicit. per sensus non ha-
bet dominum super actu humani. quod bestie sensi-
sus habet. sed dominum super actu non habent. quod
dominum omnes ipsi actus intellectus habet. g. tc.
¶ P. illud quod in electio eius habet ad rationes sic
seruit ad diuum. et discipulus ad magistrum. minor habet
deinde ipsa libertate quam ipsa ratio. voluntas est homini.
quod vi. ethi. commento. xi. ait commentator. quod ap-
petitus se habet ad rationem scilicet finem ad dominos
et sicut discipulus ad doctorum expectans quod per
picere vel quod docebit mecum. ut utique vel eligat bonum
vel fugiat malum. Et commentator. xv. ait. quod elec-
tio apud seipsum habet appetitum ut genus. et tra-
ditionem ut differunt. cum igit differentia sit determina-
tiva genera. g. tc. ¶ P. ille qui cognoscit finem
et rationem finis et ea quae sunt ad finem et portorem
eorum ad ipsum finem est maioris libertatis quam ille qui
habet ignorat. sed intellectus cognoscit omnia predicta.
et appetitus intellectus ignorat ea nullum in
quantitate sibi per intellectum ostenduntur. ¶ P. illa poter-
tia est magis libera. a quod minor dependet ab aliis in
exercitio actus sui. sed intellectus minor dependet quam
voluntas. cum actus voluntatis semper per stupponat
actus intellectus et non eodem modo. eo quod ratione cogni-
tus sit obiectus voluntatis. ¶ Sed ista opinione
reputo minor vera. Quia illa potentia quae licet est ad
opposita quoniam non habet de se libertatem quae possit se
determinare ad unum oppositorum illa non est pri-
cipaliter libera. intellectus est homini. Major
patet per Dam. lib. i. c. xxvi. L. Minor etiam patet
per metaphysici. ubi dicit. per potentiam rationalis cum
sit ad oppositam si ageret non determinata ab altero. tunc simili ageret oppositam. Istud autem princi-
pium determinans rationem finem commentator est
appetitus seu voluntas. quod cum appetitus fuerit al-
terius stratariorum. tunc actio agentis penderet ex illo
stratario. ¶ Sed nec motu isti opinonis
concludit. Igit ad primum negotio minorum. Ad
operationem dico quod licet intellectus quod ad hanc qualiter
iudicium ponit voluntati aliquale habeat simili-
tudinem cum rege. tamen quod in actu iudicij inuesti-
gationis et rationis dependet ab impiis voluntatis.
deinde enim actus quod est ipsius intellectus elicitiue. est ip-
ius voluntatis impatiens. ideo principalis li-
bertas semper residet apud ipsum voluntate. Ad
secundum negotio minorum. Ad operationem posset di-
vidi commentator ibi loquitur de sensitivo appre-
hensione. videlicet enim commentator distinguere totas

Lötra opt nionem.

Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

Q Dist. XXXVIII.

parte intellectuā q̄ comprehendit intellectus et voluntatē p̄tra p̄tē sensuū. Ut dicēdū q̄ tal' subiectio est qdā p̄formitas voluntatis ad rectā rōez. q̄ tñ n̄ est p̄ ym ipi⁹ intellect⁹ exacta ab ipa voluntate. q̄ ipa p̄ suā libertatē poss̄ de clinare a quocūq̄ iudicio rōis. et si regit aliq̄ mō et subiçit. h̄ sit sua sp̄ote. q̄ ipa libere et ex se se sb̄yic̄ dicemini recte ratōis. ergo tc.

Ad. 3. Ad tertiu nego minorē. Ad pbatoez dico q̄ dictū cōmentatoris n̄ recitat cōplete. q̄ sic aut cōmentator. Dominū om̄e ipi⁹ act⁹. intellect⁹ habet et appetit⁹.

Ad. 4. Ad quartū dicendū q̄ q̄uis illa exēpla cōmentatoris in h̄ p̄tendat aliqlē silitudinē q̄ sic seru⁹ respicit dñm q̄tu⁹ ad ea q̄ agēda sūt. et discipul⁹ ingr̄m q̄tu⁹ ad ea q̄ tenēda sūt. sic voluntas hois v̄tuosi respicit dictamē recteratōis. in h̄ tñ semp̄ ē dissimile. q̄ voluntas h̄ homī dicamē venire p̄t quocūq̄ iudicio v̄l. v̄silio ratōis n̄ obstante. ut ait bern. in de libero arbitrio. c. i. Uolūtas n̄o semp̄ ex ratōc. s̄z nunq̄ absq̄z ratōe mouet ut mīta faciat p̄ ipaz ōtra ipaz. puta p̄ ei⁹ mīsteriū facit h̄ ei⁹ iudiciū et v̄siliū. Et infra. c. iiij. ait. Uolūtan⁹ p̄sens nec negat se nec p̄bet se cuīq̄ nisi ex voluntate. Alioquin si cōpel li yaleget inuit⁹ violent⁹ esset et n̄o volūtan⁹.

Ad. 5. Ad illud qd̄ addit⁹ de electōe dicēdū q̄ rō n̄ est differēcia intrinseca ipi⁹ electōis. q̄uis aliq̄ modo possit dici ei⁹ differēcia extrinseca. Dato etiā q̄ ratio sit determinatiua ostēsiue q̄ determinate ostēdit. voluntas tñ est determi natuia impatiue. ḡ tc.

Ad. 6. Ad quintū dicēdū q̄ q̄libet cognitio sunt p̄ditōes multū desperate ideo ex maiori et p̄fectori cognitōne n̄ p̄ argui maior libertas nisi tal' compatio sit tantummodo iter potētias cognitiuas. Unū p̄ illā maiorē bñ. pbaret q̄ intellect⁹ sit liberior sensu. n̄o aut̄ q̄ sit liberior voluntate. q̄ voluntas n̄o est potētia cognitiua.

Opio got
fridi.

I Ḡz ōtra pdictā p̄clusionē sunt alij qui di cūnt q̄ libertas equaliter rep̄it in intellectu et voluntate. Q̄ potētiae q̄ eq̄liter abstrahunt a

materia eq̄liter sunt libere. s̄z intellect⁹ et volūtas equaliter abstrahunt a materia. cū ambe fundent in esse imateriali ipi⁹ rōnal⁹. f. sicut act⁹ liber est q̄ egredit⁹ a potētia libera. sic potētia libera est q̄ egredit⁹ ab essentia libera. Iz tā intellect⁹ q̄ volūtas parit egrediunt ab essentia libera puta ab essentia aie intellectuē q̄ est essentia libera. ḡ tc.

f. ex h̄ est aliq̄ potētia form. aliter libera. q̄ est sup scipaz refle xiua et sup suū actū. s̄z h̄ equaliter duenit intellectui et volūtati. ḡ tc.

4 P. tota aia rōnalis fin q̄ ad imaginē dei est libera esse censem. sed aia intellectualis fin intellectu et voluntatez equaliter est ad imaginez dei. ḡ tc.

5 P. fin p̄lm. ix. metha. potētiae rationales sunt ad op posita. et p̄ sequēcs libere. s̄z intellect⁹ n̄o mi

nus est rōnalis potētia q̄ voluntas. ergo tc.

6 P. ex dictis cuiusdā alter⁹ doctoris patrui sic. Qn̄ aliq̄ sunt idē om̄ino reabsoluta et differūt solū respectib⁹ illa sunt eq̄lis libertatis. intellect⁹ et voluntas sunt idē reabsoluta et solū differunt respectib⁹. Maior patet. Mi

norē aut̄ ipi⁹ pbant p̄ ea q̄ adduxi in p̄mo ien

tentiay. dist. iij. cū de potētib⁹ anime tractau

7

Lōtra eā.

1

Ḡz nec istud tenco. Q̄ illa potētia non est eq̄ formaliter libera sic voluntas cui⁹ p̄ncipiū assensus n̄o est i p̄tate sua. intellectus est h̄omī. Maior patz. q̄ deficiē p̄mo deficiūt et cetera p̄sequēntē se habētia. ut ptz. q̄. metha.

Patet etiā minor. q̄ p̄mo p̄ncipio intellect⁹ necessario p̄sentit. nec p̄ ei n̄o p̄sentire.

8 Allē as inuenit talis additio. Ḡz p̄ h̄ac ratoez n̄i hil. cludit. Q̄ sicut intellect⁹ n̄o p̄t n̄o p̄sentire veritati p̄mī p̄ncipiū. sic voluntas n̄o p̄t n̄o velle ultimū sine actualiter app̄hēsum. Et iō ex isto argumēto n̄o pbaret q̄ libertas magis duenit voluntati q̄ intellectui. q̄uis alij rationib⁹ hoc pbetur.

9 f. augu stin⁹. iij. de li

bero arbitrio. c. xvi. ait. Uolūtate n̄ allicit ac

faciēdū qdlibet nisi aliqd̄ visu⁹. qd̄ aut̄ vnu⁹

q̄lqz vel lūmat v̄l. respuat est i p̄tate. s̄z q̄ visu tangat nlla p̄tās.

10 Et idē aug⁹. ix. sup gen. c. xxvij. ait. Non solū natura rōnalis sicut in

homib⁹. vez etiā irrationalis sicut i p̄toreib⁹

mouet visib⁹. Ḡz natura rōnalis voluntas ar

bitrio vel p̄sentit visib⁹. vel n̄o p̄sentit. irratio

nalis aut̄ n̄o habet tc.

11 Itē Dam. lib. iij. c. xvi. ait. q̄ sum⁹ liberi arbitrio facere et n̄o face

re. et hec om̄ia p̄ nostram voluntatē agunt.

12 Itē bern. in de libero arbitrio ait. q̄ nihil i

hoīe est liberi⁹ voluntate.

13 Ad primū dicendū q̄ maior n̄ est vniuersaliter vera. q̄ intellectus agēs non min⁹ abstrahit a materia q̄

Solutio

14 Ad. i.

D z

intellect⁹ possibilis ⁊ voluntas. ⁊ tñ nō est potētia libera. s̄mo est potētia naturalis ⁊ necessaria. cū in se non habeat dominū sui actus.

Ad 2. Ad secundū dicēdū q̄ quis act⁹ sīt libe-
rī q̄ egrediunt̄ a potētia libera. nō tamē optet
q̄ omnes h̄mōi act⁹ equaliter sint liberi. **Sic**
dicto q̄ potētie aliquo modo sint libere q̄ egre-
diunt̄ ab essentia libera. nō tamē sunt equali-
ter libere. **M**aior etiā nō est vera. qz si essentiā
az anime intellective appellas essentiā libera.
tūc intellectus agens egredit̄ ab essentia libe-

Ad. 3 ra. et tamē nō est potentia libera. **Ad tertium** dicēdū q̄ pueri supra sē nō est p̄cise a libertate potestie. sed ab imaterialitate vel ab obiectu sui uniuersalitate. puta q̄ rā ipsa potentia q̄

Ad. 4. to. Ad quartū dicendū q̄ quāuis tota aia
intellectua sit ad imaginē dei. tamē ex h̄ sibi
causaliter nō dvenit libertas. s̄ ppter h̄ volū
tas dicit libera q̄ est i potestate nostra. vt ait
augustin⁹. iij. de libero arbitrio. c. iij. In oī
h̄ uia iisq̄ istis rationib⁹ vt plurimū peccat qz

Ad. 5. accipit no caula p caula. Ad quintu dice-
dum q potētie rōales sunt ad oposita. nō
tamē in eo q rōales sunt sī in eo q libres sunt.
z ideo sicut volūtati principaliter cōuenit liber-
tas. sic posse in hoc z in opositū pncipalius
cōuenit volūtati. Intellectui em̄ h cōuenit ex-
ordine naturali quē habet ad ipsam volūtate
volūtati aut primo z principaliter. Ad se-
Ad. 6. rē nata mīrāz auxilī cōvenit p cōfessi-

Ad. 6. voluntati autem primo et principaliter. Ad le-
xum nego minore. causam autem negationis assu-
gnaui in primo libro. dist. iij.

Articulus secundus.

Quantū ad secūdū

articulū pono breuiter istā ḥclusionē. q̄ volū
tas eodē actu numero ferri p̄t in finē tū ea q̄
sunt ad finē. Quia vbi vnu ppter altez vtro
bigz tantū vnu. s̄ ea q̄ sunt ad finē volumus
pter finē. ergo rē. P. si nō. tūc potētia vo
litua simul esset sub duobz actibz. sequens
est falsuz. qz sicut eadē pars cere nō p̄t siml fū
gari diuersis imaginibz. sic eadē induisi
bilis potētia p̄ statu pientis vite nō p̄t siml
informari diuersis actibz. Eōsequētia pateat.
qz cū volitio finis sit ratio volēdi ea que sunt
ad finē. ideo nō possum⁹ velle ea q̄ sunt ad fi
nem vt sunt ad finē nisi velim⁹ ipm finē. Un
cū sanitas sit finis deambulatōi. quis deam
bulationē km se tabolute p̄sideratā ego pol
sim velle actualiter nō volēdo sanitatē. tñ vt
deambulatio est inductiua sanitatis t vt intē
ditur ppter sanitatē sic nūl⁹ p̄t velle deambul

lationem nisi velit sanitatem. P. relativa ut
relativa sunt p. vnicū actū potest le attingunt.
S. illud qđ est ad finē fīm qđ hīmōi necessario

2 cernit relatione ad finem. et conuenienter finis ut
finis 2 cernit relationem ad ea quae sunt ad finem. ergo
ut sic unico actu attingunt a potestate suae
sit cognitiva sive sit appetitiva. **I**S 3 istud
soleat a quibusdam impugnari sic. Intellectus

*edē actu nō fert in principia et conclusionem.
igit nec voluntas in fine et in ea q̄ sunt ad finē.
Erlēquētia patet a simili. Antecedēs pbat.*

qz eadē potētia nō potest fm distinctos habitus tendere in diuersa obiecta eodē actu numero. Sz intellect⁹ distinctis habitib⁹ tendit in principia ⁊ in exclusionē. Nā p habitū

qui dicit intellectus tendit in principia. p. ha-
bitum autem scientie tendit in conclusiones. ergo re-
sponsio. id est actus simul et semel non potest esse intellctus
et remissio. Sed actus voluntatis respectu finis
est modus et instrumentum per se conclusum ad finem.

P. fruitio et usus non sunt unius actus. sed actus voluntatis respectu ultimi finis est fruitio. et

re pectu eoz que sunt ad finem est viii. ergo sc.
¶ P. actus distinguiunt per obiecta. ut patet. q.
d. aia. Sunt finis et ea quae sunt ad finem sunt disti-
cta obiecta. ergo sc. ¶ P. actus specificant ut
terminant ad obiecta sed finis non esse bonum eq-

qd est ad finē existēte malo. sicut cū aliq̄s fūrat vt det elemosinā. vel ecōuerso vt cū quis dat elemosinā ppter vanā gloriā. igit̄ si idēz act⁹ terminaret ad finē ⁊ ad ea q̄ sunt ad finē. tūc idē act⁹ simul ⁊ lemel posset esse bon⁹ ⁊ ma-

lus. qd est impossibile. Sed ista no sciu-
dunt. Igit ad primū dicendū q̄ quis pinci-
pia sūm̄ le & absolute possint sūm̄ pprū habitū
psiderari distincte. nō intellecto seu psidera-
to pncipiato. tamē nō possunt psiderari vt
pncipia sunt nō psideratis pncipiis. Qz
pncipiū vt pncipiū & pncipiatiū vt pnci-
piatiū sunt relativa. t p sequeſ vē sic vnuſ
sine altero apphendi nullatenus pt. Et ideo
qz vnuſ pmo modo pncipiū & pncipiatiū du-
cuntur h̄ ab ita & octuba coquescunt nō tū se

item, habitoꝝ, acceſo cognoscunt. ita in re-
cuso modo. ¶ Et hec est int̄cio ph̄i. i. poste
rior, vbi ait. q̄ quis prius possit cognosci q̄
oīs triangul⁹ habet tres q̄z cognoscat q̄ trian-
gul⁹ q̄ est i semicirculo habeat tres. si tñ vnuꝝ
ducat in aliud, puta si apponat minor. ⁊ di-
cat. q̄ triangul⁹ q̄ est i semicirculo est triangu-
lus. tñc siml⁹ inducēs cognouit. s. q̄ triangu-
lus qui est in semicirculo habet tres. Et rato-
isti⁹ esse potest. qz maior nō sumit p̄p̄e loq̄n-
do vt est p̄incipiū ad uitioꝝ, nulli cū adiungit.

Solutio
Ad. I.

Ad. 2. ubi minor. ppter qd adiuncta minore tunc eo dē actu intellect⁹ app̄hendit p̄cipia ⁊ clusiōne. Ad secundū dicendū q̄ quis idē act⁹ ratione eiusdē nō possit simul esse int̄el̄ior ⁊ remissior. ratōe tñ diuersor̄ quoꝝ vñū int̄el̄ius mouet potentia alio. idē act⁹ p̄t esse int̄el̄ior respectu vñū q̄ respectu alterius. q̄ ut deduxi ex p̄mo posterioꝝ. cognitis p̄missis seu principijs ut p̄cipia sunt siml̄ cognoscit ipa conclusio. ⁊ tñ ibidē dicit q̄ p̄cipia sunt magis nota clusiōe. q̄ ppter qd vñūq̄ q̄ tale. ⁊ illud magis. Sicut enim scuto viso a remors qd i vna sui pte est albū ⁊ i alia sui pte est nigrū. simul int̄el̄ua videt fm partē albā q̄ fm nigrā. sic rē. Dicit etiā aliq̄ doctores q̄ nō semp voluntas magis ⁊ int̄el̄ius vult finē q̄ illud qd est ad finē. s̄z solū cū sibi dissimilatue proponit. puta cū dicit qd vis; vis sanitatē vel potionē. Si en p̄ponit copulatiue. puta si dicit infirmo. tu nō poteris sanari sine potionē. vis q̄ sanitatē ⁊ potionē. tūc eque int̄el̄e volet potionē sicut ipaz sanitatē. Ad tertium nego antecedens. q̄ quis nō possit esse idē obiectū ordinare frumentis ⁊ vñis. p̄t tñ idē esse act⁹ fruitoris terminat⁹ ad duo obiecta. Nā sicut etiā in vita beata eodē actu cognitōnis cognoscimus deū ⁊ creaturas. sic ⁊ eodē actu dilectōis diligem⁹ deū ⁊ sic fruemur. ⁊ ipas creaturas ⁊ sic vtemur. Ad quartū dicendū q̄ maiori nō est vera cū obiecta sic se habet vñū ē ratio tendēdi in alteꝝ. alias cū video colorē iluminatū opteret q̄ visus meus alio actu videri tenderet in lucē. ⁊ alio in colorē. qd est simpliciter falsuz. Cū igit̄ finis sit ratio volēdi ea q̄ sunt ad finē. sicut lumen est ratio vidēdi colores rē. Ad quintū dicendū q̄ illis ⁊ similib⁹ castib⁹ posuit act⁹ tantūmodo erit malus. q̄ quis bonū estet ex tota sua causa. malū tñ oris etiā ex singularib⁹ defecib⁹. Unū ad h̄ act⁹ sit bon⁹ requirit q̄ sit ex genere bonor̄ seu q̄ bon⁹ sit ex genere. ⁊ bon⁹ sit ex fine. actiā q̄ bona sit int̄etio faciētis. q̄ vno deficiēt act⁹ imēdiate ē mal⁹ v̄l saltē nō est bon⁹.

Articulus
tercius.
Locutio

Quātū ad tertium
articulū dico q̄ p̄ se loq̄ndo act⁹ bonitatē habet a fine seu bonitatē suā tenet in ordine ad finē. Q̄ ab illo principaliter act⁹ moralis dicit bon⁹ a q̄ ⁊ habit⁹ specificat fm bonitatē suam. s̄z vt odī i. plogo p̄mi. q. iiij. arti. i. Habit⁹ specificat ex fine. Maior palet. q̄ cū habit⁹ generet ex frequentatōe actuū ⁊ etiā cor-

ruimpt̄ ex diuturna cessatōne actuū. Videl q̄ ab eodē tam act⁹ q̄ habit⁹ suā trahat bonitatē. sp̄. act⁹ specificat a p̄cipiali ⁊ p̄ se termino. s̄z p̄ se termin⁹ q̄ act⁹ voluntatis ē finis. sp̄. augustin⁹ dicit sicut in gr̄ hic recitat q̄ ex fine suo voluntas cognoscit an recta vel prava sit. sp̄. boeti⁹ dicit in topicis suis. cui⁹ finis bonus est: ipm quoq̄ bonus est. ⁊ idē ponit arrest. iij. topicoꝝ. Itē commentator. ij. sue metha. ait. q̄ finis ⁊ bonū idē. ⁊ q̄ destruit finē destruit om̄e bonū. s̄z itra istud arguit qdā primo directe sic. Si ex bonitate finis esset act⁹ bon⁹. tūc q̄ furaret ut daret elemosinā. furando eliceret bonū actū. sp̄. act⁹ pdicatōis euā gelij semper habet aliquā bonitatē in se. ⁊ tñ q̄ pdicat ppter auariciā intendit malū finē. igit̄ nō om̄is bonitas actus est a fine. sp̄. nō obstante bonitate finis ex sola indebita circūstātia ipē act⁹ viciat. puta si aliq̄ dat qñ nō debet. v̄l vbi nō debet. vel cui nō debet. s̄z Arguit etiā aliq̄ indirecte itra iā dictā conclusiōnē pbantes bonitatē actus esse ex obiecto. Q̄ potētē distinguunt p̄ act⁹. ⁊ act⁹ p̄ obiecta. q̄ fm h̄ act⁹ bon⁹ distinguunt ab actu malo. quia iste est circa bonū obiectū. ⁊ ille circa malum. s̄z istā opinionē ex intentōe videt reprobare augustin⁹ libro. x. itra iulianū. c. xij. vbi augustinus recitat iulianū hereticū dixisse q̄ ad cognoscēdū virtutes tñ int̄uendū esse illud qd agit. v̄z sit bonū ex genere. q̄ si sic. tūc vere virtut⁹ op̄ est quoq̄q̄ finē agat. s̄z si bonitas act⁹ esset p̄cise ex obiecto. tūc iulianus nō fuisset arguend⁹. cū illud qd agit sit obiectū act⁹ ad qd iulian⁹ dixit esse respiciendum. Unū ibidē ait augustin⁹ itra iulianū. Non eris itaq̄ nō ex officijs s̄z finib⁹ esse discernendas virtutēs. Officiū aut appellat augustin⁹ qd est faciēdū. finē aut. ppter qd est faciēdū. Et subdit augustin⁹ ibidē. Cū itaq̄ h̄ facit aliqd v̄bi peccare nō videt. si non ppter h̄ facit ppter qd facere debet peccare conuincit. qd tu nō attendēs fines ab officijs sepasti. ⁊ v̄tu tes veras officia sine finib⁹ appellādū esse dixisti. Et subdit augustin⁹. Bonū est ut s̄bue niat q̄s homini paupi innocentii. s̄z q̄ h̄ facit magis amādo gloriā homī q̄ dei. nō bene bonū facit. q̄ nō bon⁹ facit qd nō bona voluntate facit. Ad primum igit̄ dicendū q̄ cū dicit actus habere bonitatē ex fine. intelligit de tali actu qui fm dictamē recte ratōis ⁊ fm legem dei est ordinabilis in bonū finē. hoc aut nō p̄t dici de furto ⁊ ceteris actib⁹ cōsimilib⁹ q̄ sunt mali ex genere. Ad secundū dicendum q̄

Opio coti
traria.

Alij ad id
4

Cōtra opī
tionem.

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

licet p̄dicare euangelium sit de genere bonorum. ut tñ a tali sit q̄ peruersum finē intēdit nō est bonum s̄ malum. Ad tertium dicendum q̄ nisi aliquid aliqua mala voluntas ex intentione inutilis et pueris finis. actus nō viciat ex circumstātia. Cū si aliq̄s bene daret cui vel q̄n dare nō deberet. dū tñ bona esset iustitia. regulata recta ratio. et in bonū finē directa. actus nō p̄deret bonitatem suam. Alias inuenit talis additio. Ista solutio videt implicare opposita. q̄ agens intentio nō est suffic̄ter regulata recta ratio cum actus s̄ caret debita circumstātia. Et ideo dicē dū est ad argumētū q̄ licet debita circumstātia sit necessario req̄sita ad hoc q̄ actus sit meritorius et virtuosus. tñ p̄ h̄ nō tollit quin bonitas talis actus p̄ncipaliter attēdit in ordine ad bonū finē. Ad quartum dicendum q̄ actus morales distinguunt p̄ obiecta nō absolute s̄; iordie ad finem intentum. igitur argumentum nō cōcluēdit.

Ad. 4.

Articulus quartus.

Quātus ad quartū

articulū dicendum. q̄ velle intēdere et eligere in h̄ p̄ueniuit. q̄ qdlibet istoꝝ est actus voluntatis. In h̄ tamē differunt q̄ velle cōpetit voluntati ut tendit in finē h̄mīc. et ideo denominat a voluntate. sicut intelligere denominat ab intellectu. intendere aut et eligere cōpetunt voluntati in ordine ad intellectū. differētē tñ. q̄ p̄t voluntas directa p̄ intellectū tendit in ipm finē sic dicit intendere. s̄ p̄t voluntas directa p̄ intellectū tendit in ea q̄ sunt ad finē sic dicit eligere. Et q̄ idē p̄t h̄rē rōeꝝ finis p̄t aliqd ordinat in ipm. et p̄t habereratione eiꝝ qd est ad finē p̄t ipm ordinat ad aliud. ideo circa idē p̄t esse intentio et electio. alia tñ et alia ratio. et q̄ tales fines intermedii poterūt esse plures. ideo de talibꝫ finibꝫ loq̄ndo poterit q̄s plures fines simul intēdere. Forte dicat q̄ intentio nō est actus voluntatis sicut iste p̄cessus videt supponere. q̄ sup illo ꝑbo Matth. vi. Lucerna corporis tui est oculus tuus. dicit glosa. q̄ oculus ibi stat p̄ intentione. S̄z h̄mīdam lib. q. c. xij. qd est oculus in corpe hoc est intellectus in anima. ergo videt q̄ intentio nō sit actus voluntatis s̄ intellectus. Istud nō obstat. Nā meritū et demeritū pertinet ad voluntatē. s̄ ex intentione hois actus eiꝝ iudicandus est meritorius vel demeritorius. ergo rē. Ad instantiam dico q̄ intentio dicit lucerna et oculus. Dicit emī lucerna eo q̄ voluntas recta intentione informata cooperat intellectui et ipm aliq̄ modo clarificat ad hoc

Instantia

Solutio

q̄ recte iudicet. sic ecōuerso pueris et mala intentio nō dicit lucerna s̄ tenetra. eo q̄ ratōis p̄uerat iudicium. Sicut emī lingua infecta p̄uerit iudicium virtutis gustative. si autē fuerit sana et mīda p̄mouet tale iudicium. sic voluntas infecta mala intentione p̄uerit iudicium intellectus ne recte iudicet de agibiliꝫ. s̄ recta existente intentione voluntatis p̄mouet tale iudicium. Ideo dicit. iij. ethicoꝫ. q̄ om̄is malus ignorans. Ista tamē lucerna etiā dicit oculus. q̄ quis intentio sit actus a voluntate elicitus q̄ voluntas tendit in finē illa tamē intentio nō cōpetit voluntati sine directōe. intellectus sine ostē dentis in quē tendere debet. Ad argumentū principale patet p̄ā dicta q̄ voluntas potest intendere plures fines intermedios et nō ultimatos p̄t aliq̄ min⁹ perfecta ordinatur ad ipos. q̄ sunt eligibilia ppter ipos.

Ad princi pale argu.

Distinctio. xxxix.

Icōrī que

Distio rē. Hic m̄gr̄ ostendit quo voluntas efficit viciola magis q̄ intellectus et memoria. Et dividit in duas p̄tes h̄mī et hanc veritatē inq̄rendo magister mouet duas q̄stiones. Quārū inquisitionē in p̄ma voluntas compāt ad ceteras aīe potētias. In scđa compāt ad suas opatōes p̄prias. Scđa incipit ibi. Preterea q̄ri solet. Prima in duas. Q̄ p̄mo mouet hāc q̄stionē. cu voluntas naturaliter insit homī sicut intellectus et memoria. ore voluntas magis dicit mala q̄ intellectus vel memoria. Scđo hūp̄ q̄stionis assignat r̄fūsiōnē. ibi. Ad qd facile. Et hec in duas. Q̄ p̄mo respōdet iuxta vnuā opinionē. Scđo penes alia opinionem. ibi. Qui vero dicit. Prima dividit in q̄ttuō p̄tes. Q̄ p̄mo penes istā opinionē responderet ad q̄stionē. Scđo p̄tra illā responſione assignat obiectōis et obiectōis solutoꝝ. Tercio instat s̄ obiectōis solutoꝝ p̄ alteri⁹ dubitatoꝝ inducōeꝝ. Et q̄rto hanc dubitatoꝝ tollit p̄ duplēcōnione. Scđa ibi. Ubi p̄t q̄ri rē. Tertia ibi. S̄z adhuc querit. Quarta ibi. Ad qd ipi dicit. Sequit̄ illa ps. Preterea q̄ri soli. Et dividit in tres p̄tes. Q̄ p̄mo m̄gr̄ mouet q̄stionē. Scđo r̄ndet penes verā opinionē. Tercio opinōis min⁹ p̄nar r̄fūsiōnē. Scđa ibi. p̄posita est q̄stio. Tercia ibi. Aliq̄ aut. Circa illā distinctionē q̄rto illā questionē.

Itrū peccatū magis ppter dīscāt esse in intellectu vñ in voluntate. Et videt q̄ i intellectu. Qz qzro altq̄d imedia ei⁹ se habet ad primū pncipiu qd omnino ē in obliquile tato minor defect⁹ contingit circa ipz. Ista patet. xij. metha. vbi p h̄ pbāt ph̄s q̄ in supclestib⁹ nihil contingit caluale. z. ix. metha. vbi pbāt q̄ i sempiternis nec est malū nec corruptio. Patet etiā. ij. de generatōne. vbi ait ph̄s q̄ ppter lōge distare a pmo pncipio corruptio contingit in rebus. Sz voluntas imedia- ti⁹ respicit inflacnā pmi pncipi⁹. Nā qzis il luminatio intellect⁹ qnq̄ fiat a deo mediatis sc̄cūdis agētib⁹ puta mediatis angel. tñ charitas ⁊ grā q̄ a deo influunt voluntati non pnt causari mediatae aliq̄ creatura. Sz imediate solū a deo. ḡ tc. **O**tra. in illa potēta nō est prie pctm. cui⁹ potētie defect⁹ excusat peccatū. Sz ignorātia q̄ est defect⁹ intellect⁹ excusat peccatū. ḡ tc. **H**ic q̄ttuor sūt vidēda. **P**rio de distinctōe potētiāz aie de qbz tangit m̄gr̄ i līa illi⁹ distinctōis. xxxix. **S**cđo in q̄ potētia ppe habeat esse pctm. **E**rcito qd sit syn deris. **E**t q̄to qd sit plectria.

Articul'us
primus

Quātū ad primum

dico q̄ in aia nrā repit distinctio potētiāz pnes distinctōez actiū. distinctio viriū pnes distinctōez officiōz. distinctio p̄titiū pnes modū ipoz motiū. distinctio portioni pnes distinctionē gradiu. **I**p̄mo mō distin- guit intellect⁹ ⁊ voluntas. Nā intelligere ⁊ vel le specificē distinguunt. **S**cđo nō memo- ria ⁊ intellect⁹. qz diuisa videt h̄re officia. **E**rcio distinguunt synderis ab libero arbitriō. q̄ synderis sit determinata ad vnu. ⁊ videt h̄re motū naturalē. libez autē arbitriū in suo motu poterit esse oppositor. distinctiue tñ t̄ sensu diuiso. **Q**uarto distinguunt rō. qz sūn qd fert in supiora dicit portio supior. sūn vo. qd fert i inferiora dicit portio inferior. **S**z p̄dicta p̄t instari. Qz memorari videt ec̄ ale act⁹ ab intelligere. ḡ si potētie distinguunt p̄ act⁹ videt q̄ memoria ⁊ intellect⁹ nō solū sint

2 diuerse vires sz diuerse potētie. **I**p̄. act⁹ me- morie pcedit actū intellect⁹. q̄ memoria reali- ter distinguunt ab intellectu. **L**oquentia patet. Antecedēs pbāt. qz actus intelligētie gignit ab actu memorie. sic sp̄cies q̄ est i intelligētie gignit a specie q̄ est i memoria. **R**ideo q̄ cū memorari vt distinguunt Sz intelligere n̄ sit aliud q̄ sp̄cie intelligibile p̄scrivare ⁊ eadē po-

tētia possit sp̄cie p̄suare ⁊ opari fin eā. ve pa- tet etiā i oculo corpali. q̄ alio mō sp̄cie retinet ⁊ videt fin eā. ḡ act⁹ memorie ⁊ intelligētie n̄ arguit diuisas potētias. qzis aliq̄ mō argu- ant diuisas vires pnes disticta h̄mōi officia. **U**n̄ n̄ qlibet distinctio actiū arguit distincti- onē potētiaz. Sz solū distinctio talū actiū q̄ eliciunt circa diuisa obiecta fin distinctas ra- tiones obiectales accepta. **A**d scđom nego

Ad. 2. plectria. qz eidē potētie pnt cōpetere plures act⁹. qz tñ vn̄ ordinat ad alterz sicut impse- ct⁹ ad pfectū. ⁊ ideo act⁹ memorie pcedere p̄t actū intelligētie sic eiusdē rei act⁹ semiplen⁹ p- cedit actū plenū. **E**st tñ h̄ aduertēdū q̄ fin auicē. in. vi. lib. naturaliū pte. v. c. vi. In pte

ali⁹ intellectuē nō est ponēda memoria. qz fin eū species nō possit p̄suari nisi i pte sensitua qzito em aliq̄s desinit actualit intelligere taz cito species desinit esse i suo intellectu. Prop̄ qd optet fin auicē. si itez vult intelligere etiā can dērē quā p̄x intellect⁹. q̄ ueritat se ad in- tellectu agentē vt ab iplo informetur. Nec tñ ex h̄ sequit vt ait auicē. q̄ itez opteat nos ad- dicere sic a pncipio. qz ab exercitio ⁊ vslu hu- iusmodi uerisionis ad intellectu agentē relin- quit in nob̄ qdā habilitas p quā facili⁹ quis cōuerit se ad ipm intellectu agentē vt ab ipo recipiat species effluētes. ⁊ hec habilitas est habit⁹ quē vocam⁹ sciētia vt videt velle auicē.

Ratio autē auicē. videt in h̄ diuistere. Qz idē h̄ est bñ receptiū alicui⁹ ⁊ etiā cōleruatiū eiusdē. sic appet in aq. q̄ quidē dō facili⁹ recipit unp̄ssionē sigilli detracto autē sigillo imēdiatē figurā sigilli pdit. ⁊ ecōuerso apparet deferro. Sz intellect⁹ n̄ facillime recipit similitudines rez. ⁊ iō minime suat eas. Differit igit̄ memo- ria fin intellectuē auicē. realē ab intellectu. sic vñs sensitua differit realē ab intellectuē. Sz istō

stantia 2 stare n̄ p̄t. Qz cognitōes genere differētes ne- cessario videt arguere m̄corias realē differētes. Sz cognitō sensitua ⁊ cognitō intellectua dif- ferunt. Sz gen⁹ cognitionū. ḡ alia erit m̄coria in- tellectua ⁊ alia sensitua. **I**p̄. qzto aliq̄ nāta ē firmioris entitat⁹ ⁊ permanētato firmi⁹ ⁊ sta- bili⁹ recipit illō qd sibi imp̄mis. Sz vt⁹ intellectua ē firmioris entitat⁹ qz vire⁹ organica sen- situa. vt de se patet. ḡ tc. **M**aior pbāt. qzoc qd recipit ad modū rei recipiētis recipit. **I**p̄. si positio auicē. essz vñ. seqr̄t q̄ qn̄cūq̄ aliq̄s n̄ actu consideraret. tūc nō solū esset in potētia accidētali ad intelligēdū. Sz i potētia cōntial. qñs ē falsū. ḡ ⁊ antecedēs. falsitas p̄ntis patet. h̄. d. aia. Probatio plectria. qz illa est potētia

Otra auicē-
cennā.

Instantia

2

Solutio
Ed. 1.

essentialis respectu alicuius actus. quoniam aliquis ad hunc exercitum indiget aliq. forma quam actu non habet quod debet exire in actu. Sed enim positores animalium. quoniam aliquid actu non intelligeret. tunc semper caseret aliq. forma media in actu non intelligere deberet. cum in pte intellectua nullaz habeat memoriam per quam talis forma retinere posset. g. tc. ¶ P. prius natura si in eo non sit necessitas ad posterius pte esse sine posteriori. sed species intellectualis est prior actu natura. cum sit principium ipsius actus. nec necessario coexigit actu. quod intelligimus cum volumus. ut dicit. iij. de anima. g. tc. ¶ P. illud quod perfectio est in virtute cognitiva inferiori. non debet denegari virtuti cognitiae superiori. Sed retinere speciem perfectio est in virtutibus cognitivis inferioribus. g. tc. Major patet. Probatio minoris. quod ascendendo a sensu particulari per omnes virtutes sensitivas inferiores semper perfectior magis retinet speciem quam imperfectior. Sicut enim communis magis retinet species quam sensus particularis. et fantasiam imaginis quam sensus communis. et sic deinceps. ¶ P. illa habitat acquisita per exercitum duerationis ad intellectum agentem. vel est entitas absoluta. aut sola relatio. Si primo modo tunc necessario in pte intellectua habet memoria retinens huius entitatem absolutam. Si secundo modo. tunc scientia est mera relatio. quod est impossibile. cum ipsa scientia sit in prima specie qualitatis. Ad rotem animalium dicendum quod maior non est vera. nisi in aliquibus rebus corporibus in quibus propter eorum imperfectiores opposites sunt dispositioes ad bene retinendam et ad faciliter recipiendam. et propter conseques non copertunt similicidem propter huius dispositioes oppositas. Hoc autem non habet locum in superioribus et spiritualibus. puta in ipso intellectua virtute. quod non mediante dispositione addita sed immediate per suam naturam speciem recipit et retinet. Est etiam aduertendum quod doctor communis positores animalium per tractas primas pte. q. lxxix. arti. vi. dicit. quod si memoria accipiat solitudo per vi seruatua species. tunc optet memoria esse in pte intellectua. Si vero de ratione memoria sit quod obiectum sit pteritum. tunc memoria non erit in pte intellectua sed in sensitiva quod est apprehensiva particularium. Nam pteritum cum significet esse sub determinata et perideo ad idem particularis pertinet. Sed quis primus istius distincto dictum simpliciter reputem esse vere. Secundum tamen impugnari. Quod aie separe quis non habeat memoriam sensitivam. tamen regis particularum et pteritum memoriam hunc videntur. Nam sicut ait Augustinus. xiiij. de trinitate. iij. beati recordant se ha-

buisse fidem in hunc mundo. Itc ille dicens in inferno fratres suorum recordabat quod habuit in hunc mundo. P. quis prudenter sit respectu temporis determinatus. puta respectu epis futuri. est tamen in pte intellectua. Sic quis memoria discernat pteritum ut pteritum poterit esse in pte intellectua. ¶ P. si memoria pteritorum ut pterita sunt non possent haberi in pte intellectua. tunc angeli et aie se parate pteritorum ut pterita sunt non possent habere memoriam. quod simpliciter videtur esse falsum et taliter piculos. quod angeli custodes nostri quoniam non habentes experientiam pteritorum minus cautelos posse sent de futuris periculis custodiare. Aie etiam beate non recordarentur passionis Christi. nec suorum pectorum et prosequitur non essent grata deliberaatione a pccatis pteritis per huius Christi passionem. ¶ P. ois virtus cognitiva includens predicationem aliquid pteritum et particulare de particulari. necessario memorat pteriti ut pteritum est. et cognoscit particulare ut particulare est. sed aia separata non habet memoriam sensitivam per huius conclusionem deducere. per enim includere quod hic homo suscipit hanc penitentiam propterea die fecit hoc peccatum. g. tc. ¶ D. intellectus per cognoscere singulare ut singulare est et pteritum ut pteritum est. ergo et memoria intellectua per esse pteriti ut pteritum est. et singularis ut singulare est. Consequitur patet. Probatio antecedentis. quod ois virtus cognitiva ponens differentiam inter aliquem illa distincte cognoscit virtutem differentiem extremorum. Ita patet. iij. de anima. per hoc enim probatur adesto. quod sensus communis cognoscit obiecta omnium sensuum particularium. quod discernit inter ea differentiam. Sed intellectus cognoscit differentiam inter uniuersale et particulare. et inter pteritum et futurum. g. tc. ¶ Et confirmatur. quod singulare habet per se entitatem. ergo et per se habet intelligibilitatem. ¶ Confirmatur

Quatum ad secundum

Articulus secundus.

dui articulii ponendo duas divisiones. Prima est quod ppterum propter non habet esse in potentia intellectua. Quod ex eo quod rebus malis adheremus ex hoc ppterum commutum. Sed considerando vel intelligendo mala non adheremus malum. g. tc. Major patet. Minor etiam declaratur. quod quanto malum clarius cognoscitur quanto magis detestatur. Et hec videtur esse in tertio adesto. id est encomio. ubi ait. quod scire malum non est calamum. sed velle vel facere malum malum est. P. bonum et malum sunt in rebus. ut patet. vi. metra. vero autem et falsa sunt in intellectu. huius supposito arguitur sic. Secundum actum illius potestie peccare non possumus. sed cum cuius potestie actum ad malum non

Ad ratores animalium

Thomas

Econtra thomam.

Instantia

tendum⁹. act⁹ aut potētie iūcollective est hīmōi.
ḡ rc. Maior patet. Probo minorē. q̄r in in-
telligēdo nō est mot⁹ aie ad rei. s̄z rex ad aīaz.
t̄ id intelligēdo mala t̄ vilia nō vilificamur
p̄ tendentia intellect⁹ ad ip̄a mala. s̄z mala no-
bilitan̄ p̄ tendentia eoꝝ ad ip̄m intellectū in
q̄ incipiūt esse modo spūali.) S̄z forte dicet

1 q̄ opposita habēt esse circa idē. sed aliq̄ virtu-

tes habent esse in ip̄o intellectu. vt patet. vi.
ethi. ḡ t̄ aliq̄ vicia. t̄ p̄ d̄seqn̄s aliq̄ peccata po-

teruit esse ī intellectu.) S̄z fides t̄ infidelitas
sunt opposita. t̄ per d̄seqn̄s habēt fieri circa
idē. s̄z fides est in intellectu. ḡ t̄ infidelitas q̄

3 est maximū peccatū.) P̄ nihil est prohibituꝝ
nisi q̄ peccatū. s̄z mītēscientie sunt prohibite q̄
habēt esse in intellectu.) Ad prīmū dicēdū

Solutio
Ad.1. q̄ oppositū virtutis iūcollectualis nō est pec-
catuꝝ p̄cise. nisi inordinate esse volūtuꝝ vel aliq̄
modo desideratū. Oppositū aut̄ virtut⁹ mo-
ralis t̄ maxime eiꝝ q̄ cadit sub diuino p̄cepto
h̄ est peccatū. t̄ de illo argumentū nō p̄cedit.

Ad.2.) Ad secundū dicēdū q̄ fidē habere n̄ pos-
sum⁹ nisi mediāte d̄sensu volūtatis. teste au-
gustino q̄ ait. Et si cetera q̄s possit nolēs; cre-
dere nō p̄t nisi volēs. Igit̄ infidelitas nō est
peccatū nisi inq̄zētū est voluta. Nā fm̄ augusti
nū q̄d nullo modo est volūtarū nullo mō ē
peccatū. Un̄ si eſſ ſimpliciter inuincibilis in-
fidelitas in aliq̄. talis infidelitas nō effet pec-
catū. Debemus t̄m pie credere q̄ in nullo hoīe
infidelitas sit om̄ino inuincibilis. quin poti-
ua si talis infidelis totū faceret q̄d in ſe est ad
inquirendū ea q̄ credēda ſunt. deꝝ ſue p̄ ange-
los. ſue p̄ hoīem. ſue p̄ ſeip̄m ſibi maniſta-
ret credendam veritatē. Exemplū de cornelio
actuū. x.c.) Ad terciū dicēdū q̄ tales artes
nō ſunt ſcīcties; poti⁹ deceptōnes. Et dāto q̄
aliq̄ ſcīctificū effet ī eis h̄ nō effet prohibitum
vt ſcīctificū; s̄z ppter male volūtatis turpem
vſuꝝ.) Sc̄da p̄clusio eſſ ſepe peccatū p̄prie et
p̄ncipaliter habet effe in potētie volūtū. Q̄
meritū t̄ demeritū habēt effe circa idē. s̄z om̄e
bonū t̄m est meritū q̄zū est volūtarū. ḡ et
ſili malū t̄m est demeritū q̄zū est volūtariū.
Propter q̄d ait augustin⁹ in de vera reli-
gione. q̄ om̄e peccatū in t̄m est peccatū inq̄zū
est volūtariū.) P̄. fm̄ augustinū. x. de tri-
c. x. tota pueritas eſſ frui vt̄cdis. t̄ vti ſruen-
dis.) S̄z t̄ vti q̄z frui eſſ act⁹ volūtatis. ḡ rc.

2) S̄z forte dicet q̄ vti eſſ ordinare ea q̄ ſunt
ad ſinē vltimū ī ip̄m talc ſinē. s̄z ordinare ſpe-
ctat ad intellectū. ḡ videt q̄ vti ſit act⁹ intelle-
ctus.) Itē p̄tra p̄clusionē in ſe p̄ ſic in ſtari

Cicdm illi⁹ potētie actū peccare nō p̄ſſum⁹
q̄ eſſ essentiali libera. volūtas eſſ hīmōi. Ma-
ior patet. q̄r Joh. viii. dicit. Qui facit p̄ctū
ſuꝝ eſſ p̄cti. ſuꝝ aut̄ repugnat libertati.) Re-
spōdeo ad prīmū q̄ licet ordinare quo vila res
ad aliq̄ debet ordinari ſpectat ad intellectū.
t̄m eſeq̄ talc ordinē ſpectat ad voluntatē. Un̄
aut̄ augustin⁹. q̄ vti eſſ assumere aliqd ī facul-
tatē volūtatis. Un̄ licet ip̄i⁹ intellect⁹ ſit oſte-
dere qd. p̄ſequēdū ſit. v̄l qd ſugiēdū. p̄ſeq̄ t̄m
t̄ ſugere ſpectat ad volūtate. cū igit̄ tota ratio
p̄cti ſiſtati in pſecutoꝝ ſugiēdōꝝ t̄ fuga pſe-
quendoꝝ. ḡ rc.) Ad aliud dicēdū q̄ quis ſeruit⁹
volūtanie ſubiectōis ſibi nō repugnat. Effi-
cit igit̄ volūtas ſerua peccati non coacte. s̄z ex
h̄ q̄ ſpōte vel volūtarie pſentit in act⁹ p̄ctōꝝ.

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Articulus
tertius.

Inquisitō
prima.

Instantia

Solutio.

Inq̄ſitō ſe-
cunda.

Quantū ad terciū

articulū prīmo vidēdū eſſ qd ſit ſynderiſis.
Scedo v̄ꝝ ſynderiſis in aliq̄ p̄ctōre extingui
poſſit. Quantū ad prīmū dico q̄ ſynderiſis
eſſ habit⁹ p̄ncipioꝝ ī agibiliſ. ſic intellect⁹ ē
habit⁹ p̄ncipioꝝ ī ſpeculabiliſ. Et iō d̄ ſynd-
eriſis a ſyn qd eſſ con t̄ heresiſ qd eſſ electō
eo q̄ p̄ modū p̄ncipioꝝ agibiliſ ſcurrere vi-
deat ī om̄i electōe reꝝ agibiliū. Sic etiā ha-
bit⁹ q̄ dicit intellect⁹ ſcurrere videt ī om̄i ſpe-
culatōe reꝝ ſpeculabiliū. Un̄ nihil aliō vide-
tur eſſ ſynderiſis n̄iſ habit⁹ ſeu virt⁹ natural⁹
q̄ natural⁹ in clinamur ad bonū t̄ refutamus
malū. ſeu q̄ natural⁹ iudicam⁹ bonū p̄ſeqn-
dū t̄ malū ſugiēdū.) S̄z forte dicet ſi ſynde-
riſis respicit electōe. t̄c ſi videt eēidē qd libeꝝ
arbitriū. cū liberi arbitriū ſit eligere. vt patiunt
ſupi⁹. diff. xv. t̄ p̄ d̄seqn̄s n̄ erit habit⁹ ſz po-
tētia.) R̄ndeо q̄ ſynderiſis t̄ libeꝝ arbitriū ſe
habent mō oppoſito. Q̄ libeꝝ arbitriū dicit
ip̄a potētia q̄ eſſ volūtas vt habeat ordinē ad
iudiciū intellect⁹ d̄ rebo eligēdīs. s̄z ſynderiſis
dicit habitū iūcollectuale ū iudicam⁹ de eligē-
dīs ī ordī ſi ad volūtate. Nā cū ſit habit⁹ in
t̄lect⁹ practici iō extēdī ad volūtate. q̄ iūlect⁹
extēſionē ſit practic⁹. vt patet. iij. de aīa.

Quātū ad ſecundū dico q̄ ſynderiſis directe
extingui n̄ p̄t. Q̄ n̄ ſolū p̄ncipia ſpeculabiliū.
veꝝ eē p̄ncipia agibiliū ſit nob̄ naturali no-
ta ſeu iſerta in lumine intellect⁹ agētis. Sic
ḡ tale lumē extingui n̄ p̄t q̄zū ad ſuſ ſubſta-
tiā. ſic nec ſynderiſis q̄ ſiſtate innititur
tali lumine. Quantū tamen ad vſum p̄teſt
extingui per accidens. Nam aliqua exſtēte

corruptōe in fantastico organo. nō potest q̄s
h̄rē v̄lūm ratōis nec respectu speculabiliū nec
respectu agibiliū. Istud tamē pot̄ deb̄z dicit
sū synderis̄ seu rationis. q̄ extinc̄io.

Instanciā Eccl̄. videt esse int̄ctio beati hieronimi qui
ait. q̄ nec in caym. h̄mōi scintilla totaliter fu-
it extincta. **S**z forte dicit q̄ i illo q̄ in suis
peccatis letat̄ videt synderis̄ esse extincta. s̄z
aliq̄ peccat̄ ex electōe. vt patet. viij. ethi. t̄letā-
tur cū malefecerint. t̄ exultat̄ i rebus pessimis.
vt patet in puerb. **M**aior patet. q̄ synderis̄
remunimurat̄ ōtra malū t̄ inclinat ad bonū.

Solutio. **Ad. 1.** **P.** multi sunt infideles q̄ nullū habēt re-
moriū; ōscientie de sua infidelitate. ergo extin-
cta est i eis synderis̄ q̄ detestat̄ om̄e peccatū.

Ad. 2. **R**īdeo ad primū q̄ malicia facit mentiri
cīta p̄ncipia saltē i p̄ticulari. vt patz. vi. ethi.
nō tñ i vniuersali. t̄ ideo licet ex mētis distra-
ctione p̄tingat qñ q̄ aliq̄s eligat peccatū et
lebet i i suis iniquitatib. tñ si reuertit ad seip-
sum interna meditatōe. vñq̄ aliquale sentit
remorū; de scelerib p̄petratib.

Ad secūdū dicendū q̄ h̄ nō p̄tingit in infideli p̄pter ex-
tinctionē synderis̄. s̄z p̄ rāto q̄ sillogisando
false subsumit. p̄ p̄am em̄ synderis̄ assumit
hāc verā maiore. q̄ om̄is infidelitas est dete-
stanta. s̄z p̄ actū ratōis erratib subsumit fal-
sā mōnōe qua dicit. q̄ nō sua opinio s̄z op-
positū sua opinionis est infidelitas. t̄ iō fale-
cludit q̄uis verā habeat noticiā p̄ncipioꝝ

Articulus
quartus.

Prima cōclusio **cō** principale vidēdū est qđ sit sciētia. Et q̄zū
ad h̄ dico q̄ sciētia est applicata sciētia. Nā
qñ sciētia quā h̄ īm̄ d̄ agibiliū actu applica-
m̄ ad h̄ agibile v̄l ad illō. tūc i nobis fit ōsciē-
tia. v̄l de p̄sequēdo si bonū est. v̄l de fugiendo
si malū est.

Nota val-
de bene. **A**d cui⁹ intellectū est sciendū;
q̄ sicut sillogisando i speculabilib̄ tria ōcur-
runt. s̄. habit⁹ p̄ncipioꝝ q̄ dicit̄ intellect⁹. ra-
tio. t̄ sciētia. ita q̄ intellect⁹ p̄bet maiore. puta
om̄e totū est m̄. n̄ sua p̄te. ratio q̄ discurrit cir-
ca singularia subsumit mōnōe. puta circulus

respectu lemnisculi est qđda totū. t̄ sciētia in-
sistit ōclusiōni puta q̄ circul⁹ est maior semis-
circulo. sic sillogisando i agibiliū hec tria co-
currūt. s̄. synderis̄ ratō t̄ sciētia. ita q̄ synde-
ris̄ p̄bet maiore. puta nulli inferēda est ini-
ri. ratio mōnōe. puta. rem alienā inuitō dño
accipe ē in iuria. igif̄ ōscientia insistit ōclusiōni

puta. q̄ a nullo sua res debet auferri ip̄o ini-
to. **S**ecūdū dico q̄ om̄is faciēs directe cō-
dūctio.

tra cōscientiā suā peccat. Quia om̄is ille qui
redit se malefacere t̄ tñ nō resistit sed h̄mōi
op̄ p̄sequit̄ ille peccat. faciēs directe ōtra cō-
scientiā suā est h̄mōi. ergo t̄c. **P**. ad ratōem
peccati sufficit q̄ quis velit peccare. s̄z om̄is fa-
cien̄s contra ōscientiā vult peccare. ergo t̄c.

Sz forte dicit q̄ si istud esset verum. tunc
habes erroneā ōscientiā esset perplexus. q̄ si
agit h̄m̄ suā ōscientiā tūc peccat. alias ei⁹ ōsci-
entia nō esset erronea. Si autē nō agit. tūc h̄m̄
istā ōclusionē iterp̄ peccatū cōmittet seu pecca-
bit eo q̄ militat ōtra ea q̄ sua ōscientia dicit̄.

Respondeo q̄ talis esset perplexus h̄m̄ qđ
puta ip̄e est pplexus q̄zdi manet in tali erro-
repertinaciter nolēs vti sup eo ip̄oꝝ sapientiū
t̄ litteratoꝝ ōsilio. tamen nō est ibi perplexitas
simpliciter. quasi voluerit ad sapientiū et sa-
cre scripture instructionē seu ōsiliū. ab huius-
modi errore poterit libari Q, autē ip̄o in suo
errore durante perplexus sit. t̄ quācunq̄ par-
tem eligat q̄ peccat̄. exp̄sse patet per magistrū
sententiaz in glosa sup illo verbo ad Roma.
xiiij. Q̄ me autē qđ nō est ex fide peccatū est.

Forte dicitur q̄ preceptū iudicis inferioris
non obligat aliquē vbi obuiat p̄cepto do-
mini superioris. sed cōscientia gerit vicem iud-
icis inferioris. ergo eius preceptū iōn obli-
gat vbi repugnat p̄cepto dei. **R**espondeo
q̄ nā uis quis non peccat̄ faciendo cōtra p̄-
ceptum iudicis inferioris vbi scit q̄ tale p̄-
ceptum repugnat mādato superioris domi-
ni. tamen h̄ ip̄e credit tale p̄ceptū esse de in-
tentione domini superioris. tunc peccat̄ tale
p̄ceptum transgrediendo. eo q̄ in hoc ip̄e
intendat transgredi iā datū superioris do-
mini. Sic autē est in p̄posito. quia faciēs cō-
tra cōscientiam. credit facere cōtra dei volun-
tatem. **A**d argumentū principale dicen-
dū q̄ nō obstante tali imēdiatione. ip̄a vo-
luntas ratione sue libertatis potest se auerte-
re ab illo inobligabili p̄ncipio t̄ ideo po-
test peccare. nec ceterē potentie possunt pecca-
rensi volūtate assentiente

Distinctio. xl. ct. xli.

Ost hec d̄ acti-
bus. Postq̄ m̄gr̄ determinauit d̄
actualis peccati radice. puta d̄ hu-
mana voluntate. hic incipit determinare de-
iā dicie radic̄ germine. puta de malo ope-
re. Et diuidit i duas p̄tes. Quia primo tra-

1.
2.

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Ad princi-
pale argu-

¶ Dist. XL. et XLI.

etat generaliter de peccatis communibz. Secunda de peccatis grauiissimis ac singularibus. dist. xlij. ibi. Est præterea quodam genere peccati. Prima in duas. quod primo considerat uniusaliter quodam respiciëtia quilibet peccatum mortalia. Secunda pertractat aliquiliter ipsorum peccatorum principia distinctiva. dist. xliij. ibi. Cum autem voluntas mala. Prima in duas. Quia primo determinat de bonitate et malitia contingente ratione et finis voluntate afficiëtis. Secunda ratione et finis intellectu dirigentis. dist. xli. ibi. Cumque intentione bona. Prima dividitur in duas partes secundum quod ad plenus propositum mouet duas questiones. quae prima est. utrum oportet actus sint iudicandi boni vel mali ex fine. Secunda ibi. Sed quoniam utrum Et hec in tres. Quod primo rindet secundum opinionem falsarum. Secunda rindet per opinionem verae et per sequentes eas. Tertius in quodam dictu dicit instantiam. Secunda ibi. Alijs autem videtur. Tercia ibi. Quem in quodam intenduntur. Sequitur illa psalmus. Cumque intentione bona. Et hec est dist. xli. In quantum primo de his quod caritatem fidei et aia dirigit mouet questionem. Secunda de voluntario occurrit in omni peccato facientibus. ibi. Præterea iustigari optet. Prima in duas. Quod primo mouet questiones. Secunda circa eam recitat duplice opinionem. ibi. Quod a quodbusdam. Et hec dividitur in duas partes secundum quod duas recitat opiniones. Secunda ibi. Alij vero quod Prima in tres. Quod primo opinionem ponit. Secundo quod ea oppositum. Et tertio solvit. Secunda ibi. His autem. Tercia ibi. Quibus illi intenduntur. Sequitur illa psalmus. Præterea iustigari optet. Et dividitur in tres partes. Quod primo ostendit in quantum oportet peccatum est aliquid modo voluntarium. Secunda perquirit utrum voluntas sit oportet peccati subiectum. Tercio infert quoddam correlatum. Secunda ibi. Illi etiam intelligenter. Tercia ibi. Si autem oportet peccatum. Circa has distinctiones quero hanc questionem.

Cum alijs actus sic indifferens possit esse quaeque bonum sit neque malum. Et videtur quod sic. Quia contingit dare actu quod nec est meritorium neque demeritorium. quod contingit dare actu quod neque est bonum neque malum. Consequenter patet a simili. Antecedens probatur. quod si infidelis naturali pietate dat paupi elemosinam. talis actus non est meritum. cum infidelis mereri non possit. nec demeritorum. cum sit de genere bonorum. et non fiat mala intentio. nec propter malum finem. Extra nullum verbum potest esse indifferens. quod nec aliquid factum potest esse indifferens. Consequenter patet per locum a maiori. Probato antecedens. quod oportet verbum aut est aptum natum ordinari in bonum finem et ordinari in

ipsum. et tunc est bonum. aut non est natum ordinari in bonum finem. et tunc est malum. aut est natum ordinari in bonum finem et non ordinari. et tunc est ociosus. et per se quis peccatum. quod de omni modo ocioso potest nos reddere rationem. ut patet in Matth. xij. Hic tertius sunt vidēda. Nam utrum aliquis actus similiter possit esse bonum et malum. Secundo de quodam. Et hoc quod ad dist. xl. Tertio utrum oportet actus infidelium sit peccatum. Et quarto utrum oportet peccatum sit voluntarium. Et huius quod ad dist. xli.

Quatuor ad primum

pono duas exclusiones. Prima est quod impossibile est una et eadem actiones in genere entis simili esse bona et mala simpliciter. Quod impossibile est contraria simul esse in eodem. sed bonum et malum sunt contra. ut patet in postpredicamentis. c. de oppositione. Secunda exclusion est quod eadem actione in genere remors non potest simul esse bona et mala. Quod non potest simili duobus dominis servire. ut patet in Matth. vi. Sed bona actiones in genere moris servit deo. et mala dyabolo. quod etiam sunt domini oppositarius voluntatum. ergo tecum. Sequitur contra primam exclusionem dicere quod oportet quod est in quantum est bona et bona et bona auerteretur. quod nullum actionem in genere entis poterit sic esse mala quoniam in aliis modo non sit bona.

Item secunda exclusionem sic. In uno et eodem motu cum quod vadit ad ecclesiam potest primo habere bonum intentione extendentia in bonum finem. et postea mala extendentia in malum finem. ergo unus et idem continuitus motus in genere moris potest esse bonum et malum. Propter actionem et passum sunt unus motus. ut patet in psalmi phisico. sed passio martyris fuit bona et deo grata quoniam actione tyranno fuerit mala. Juxta quod ait quodam poeta. Actione displicuit. passio grata fuit. quod idem motus fuit simul bonum et malum. Propter si male tentatio resistit. tunc est meritoria. si non resistit. tunc est mala et demeritoria. sed quoniam eadem tentatione in una sui parte resistitur. et in alia parte non resistitur. ergo tecum. Propter has et ceteras consimiles instantias est aduentendum. quod una potest esse actione in genere entis que tam non est una in genere moris. et conuerso. Nam si aliquis uno et continuo motu vadens ad ecclesiam primo habet bonum intentionem seu bonum finem intendit. et postea malum quoniam talis continuitus motus sitactus unus in genere entis. tamen non est unus in genere moris.

Et conuerso si manet continua in bona intentione actualiter vel saltem habitualiter et motus interrupatur. non erit unus actus in genere entis quoniamvis. sit unus in genere moris.

Articulus
primus
Prima co-
clusio..

Secunda co-
clusio.

Instantia

2

4

Lui^r ratio est. qz res in genere entis est p sua principia a quibus habet esse. t ideo acto puta ambulatio in genere entis dicit una inqzum est ab eisdem principijs continua. dicit bona qz diu pcedit a sufficieti virtute pgressuia. dicit aut mala qn virt^p pgressuia incipit deficere et tibia claudicare. S^r in genere moris tal ambulatio collocat put est a voluntate impata. q si pformat recte rationi tuc est bona. Si autē nō haber se pformiter ad rectam rationem sed ab ea discordet p intentione pueri seu inutilis finis. tuc est mala. Et q intentio finis mutari p acto manete continua. t itez actio p discontingui intentione finis manete eadē. ideo rc. Et p hoc patet ad instantias supradictas. Unde ad primum dicendum q qzus aliquid actio forte posset sumi esse bona t mala sūm qd nō tamē p esse bona t mala simpliciter. vnu emissoz infert contradictionē alteri^r. t ideo simile eidē nō poterūt uenire. Ad secundū dicendum q ibi nō est eadē actio in genere moris. Ad tertium dicendum q passio martiz n̄ fuit bona. nec deo grata sūm. sed ratio adiunctoris actionis puta ratio acceptatois voluntarie. qua martyres hmoi passionē cōplacenter acceptabant ppter deū. Talis aut actio puta acceptatio q p se fuit bona t deo grata. realiter differebat ab actone tyranoz. Ad quartū dicendum q illa tentatio nō est vna actio in genere moris. Potest etiā dici pact^r quo pmo resistit t postea silent^r nō est vna act^r nec in genere moris nec in genere entis. dato etiā q tentatio sit vna t eadē.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus
secundus,

Quoniam ad secundū
principale cū duplex sit act^r hois. s. interiores t exterior. ideo primo videndum est utrum actus exterior bon^r addat aliqd bonitatis sup bonitatē act^r interioris puta sup actu voluntatis. Secundo utrum aliquis isto^r actu possit esse in differēs. De pmo dico q sic. Quia act^r malus exterior addit aliqd in malicie sup malicie. actus interioris. ergo act^r bon^r exterior addit aliqd bonitatis sup bonitatē act^r interioris. Lōquentia patet. Antecedens pbo. qz a iusto iudice pl^r seu magis puni^r malicia voluntatis cū exteriori ope fuerit adimpta qz sine tali ope. Ps. si nihil bonitatis adderet act^r exterior sup actu interiorē in via. tuc i patria nō daret mai^r pmiū his q virgines sunt mente t corpe. qz his q mente sunt virgines t non corpe. Lōquentia est falsum. Lōquentia par-

set. qz maiori bonitati actuū p nos cōpleteor in via dat mai^r pmiū in patria. Falsitas autē psequentis patet. qz virginib^r mente t corpe dat aurea t aureola. ceteris autē sola dat aurea. Nā aureola dat tantummodo triplici statui hominū. puta virgines habet aureolā ppter puritate pcupiscibil^r. martyres ppter strenuitatem irascibilis. ad strenuitatē em irascibiliis spectat tendere ad ardua t aggredi terribilia. S^r finis omnium terribiliū est mors. Unde dicit. iq. ethico. Terribilissimum aut mors. t ceterinus em est. igit apparet q martyres maximi habet strenuitatem i sua irascibili. qui sine timore voluntarie se morti exponūt ppter deū. Doctoribus etiā dat aureola ppter scientie claritate. Unū Dan. xij. Qui aut docti fuerint subgebūt tanqz splendor firmamentū. t q ad iusticiam cruduit multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Forte dicit q de beato martino cantat sic. Valtissima aia quā t si gladi^r psecutoris nō abstulit tamē palma martirij n̄ amisit. ergo videt q sine exteriori ope martirij beatus martin^r habeat aureolā martirium. Rndeo q hoc est intelligendū qzū ad au seaz seu qzū ad pmiū essentialē in q multos etia excedit martyres. vt verisimile est credendū. P. apls. iq. ad Lhoz. c. ix. loquens d opib^r exterioribus ait. Qui parce semiat parce t metet. q semiat in benedictōib^r de benedictōib^r t metet. Itēlūp illo verbo ad Sal. vi. t pte suo metem^r nō deficit. dicit g. ola. qzū se minam^r in opib^r. tantū metem^r de fructib^r. Est igit aduertendū q p bonū op^r exteriorib^r quadruplicē utilitatē seu bonitatē intrinsecus psequimur. Pūna est q act^r nostrae dilectionis pfect^r. qz act^r pfect^r ex eo q tendit us debitu obiectū t terminat ad debitu terminū. qz actu dilectionis quo deū diligim^r t pprimus tendim^r in bonū op^r exteriori tanqz in debitu obiectū. ex dilectione em imus ad ecclesiā faciem^r clemosinā. t sic de alijs. ergo rc. Secunda est q si talia bona ope fiat ex toto conatu vñ si sepi^r iterant tūc augēt habitū charitatis. qz sicut ex frequēti citharītate augemur in habitu citharītandi. qz ex hoc semper magis t magis habilitat manū nostra ad citharītanū. sic sepi^r faciendo ope charitatis spūlante cooperante augemur in habitu charitatis. Terciū bonū t utile est q grā i essentia aīc excellentior efficit. Nā cū agere pslapponit esle. t hī dyonusium. iq. de angelica hierarchia prius cōpetat nobis spūiale esse t postea spūa leagere. idco nō p fieri augmentū i charitate

Solutio.

4

respiciēte volitū pōtentia p̄ quā nobis cōpē
tit spūale agere. nū siat augmentū in grā re/
spiciēte aīc essentiā p̄ quā nobis cōgetit spūa/
le esse. nō p̄tēm fieri augmentū in posteriori ni/
si siat augmentū in priori. Quartū est q̄
deo magis vñimur t̄ intimū in ip̄m trāsfor/
mamur. q̄r amor nō sinit suūp̄lī esse amato/
res. s̄z collocat eos ī re amata. vt patet per hu/
gonē in libro de arra spōse. Amor em̄ si fortis
fuerit extasim faciēs trāsformat amātēi ama/
eū. vt ait dyonisius in de vi. no. S̄z vt iā patu/
it ex bonis opib⁹ magis inardescit dilectō aīe
amoroſe. Sicut em̄ mūr strādo igni materi/
am cōbustihilē ignis in maiore flāmā erigit.
sic ex bonis opib⁹ flāma charitatis eleuā. t̄ p̄
sequēs aīa in deū intīmū trāsformat. Est
erīa aduentēdū q̄z quis op̄ exteri⁹ addat bo/
nitatē modo q̄ dictū est sup̄ actū interiorē. cir/
cūscripta t̄n bonitate interioris act⁹. nulla ma/
net bonitas meritoria in actu exteriori. Nā si/
cut ait ambrosi⁹. affect⁹ tu⁹ nomē op̄i tuo im/
ponit. Et augustin⁹ sup̄ ps. xxvi. Bonū op̄
intentio facit. intentōez fides dirigit. nō val/
de attēdas qđ hō faciat s̄z qđ cū facit attēdat
Unū mīgr in līa tractās illud Mat̄h. viij. nō
p̄t arbor bona malos fructus facere. neq̄z arbor
mala bonos fruct⁹ facere. ait. noīe arboris nō
natura humane mētis s̄z volūtas intelligit. q̄
si mala fuerit. nō bona s̄z mala op̄a facit. si ve/
ro bona fuerit. bona nō mala op̄a facit q̄ Hor/
te p̄tra hō dicit. q̄ si istud est vez. tūc cū ille q̄
furat vt det elemosinā habeat bonā intentōez
sequereſ q̄ furādo bene faceret t̄ p̄ sequēs me/
rereſ. Eui⁹ oppositū docet augustin⁹ in libro
p̄tra mendaciū dicens. Quis dicat furemū
diuitib⁹ vt habeam⁹ qđ dēmus paupib⁹. aut
falsa testimonia p̄feramus nō vnde innoce/
tes ledant s̄z poti⁹ saluent. Et pat̄ infraſub/
dit. Q̄r is hō dicit nū q̄ res hūanas moresq̄
conat t̄ leges subuertere. Et sequit̄ ibidē. Ju/
sticia em̄ merito puni⁹ eū q̄ dicit se subtraxi⁹
se sup̄flua diuiti vt p̄keret paupi. t̄ falsariū q̄
alienū corrupit testamentū vt in esset heres q̄
faceret elemosinas largas. nō ille q̄ nullas. et
eū q̄ se fecisse adulteriū oñdit vt p̄ illā cū q̄ se
cit homīnē a morte liberet. Et ibidē augusti/
nus instat p̄tra ſe dices. S̄z dicit aliq̄s. ergo
equād⁹ est fur cui libet furi q̄ volūtate miseri/
cordie furat. Et r̄ndet augustin⁹. Sed horū
duoꝝ n̄ ideo quisq̄ est bon⁹. q̄r peior est vñ⁹.
peior em̄ est q̄ occupiscēdo q̄z q̄ miserādo furat

sit bonū paupib⁹ de suo dare. t̄n nō est bonū
aliena dare paupib⁹. v̄l etiā sacrificare. Et iō
fm apl̄m nō debem⁹ facere queq̄ mala vt eue/
niant queq̄ bona. Sicut em̄ ad p̄ſtruendū
multa requirunt. ad deſtruendū t̄n vñū ſolū
ſufficit. ſic ad hō q̄ op̄ ſit bonū bonitate mora/
li vel etiā meritoria necesse eſt q̄ ſit bonū natu/
raliter t̄ formaliter. puta q̄ ſit de genere bono/
riū. t̄ q̄ ſiat bene puta p̄formiter ad rectā ratio/
nē p̄ intentōez boni filius. Qđq̄ autē horum
deficiēte tota opatio diceſ mala. Nā q̄z quis bo/
nū p̄ſſtat ex oīb⁹ ſuis p̄tib⁹. t̄n malū conſtar
ex p̄ticularib⁹ defectib⁹. vt pat̄. iij. ethi. Unū
ſic turpitudo oris v̄l vñ⁹ alteri⁹ mēbri ſac q̄
tota imago dicitur p̄turpis. nō obſtare q̄ qđlibet
aliud mēbz eiusdē imaginis fm ſe p̄ſideratū
ſit pulcz t̄ bene factū. ſic tc. Quo ad ſcdaz
in qſitionē dico q̄ tā act⁹ interiōr q̄z act⁹ exteriōr
pt̄ dupliciter fieri. Uno modo ſine delibe/
ratōe. Alio modo cū deliberatōne. Primo
modo pt̄ eſſe indifferens ita q̄ nec ſit bon⁹ nec
ſit mal⁹ bonitate morali ſeu malicia de q̄ locuſ
ti ſunt p̄phi. neq̄z etiā bon⁹ meritoria bonitate.
vel mal⁹ demeritoria malicia. de quib⁹ loquā
tur theologi. Q̄z oīs bonitas ac malicia p̄lup
ponit deliberatōez. s̄z nō exiſtēte p̄ſuppoſito.
nō p̄t eſſe p̄ſupponēs. P. in om̄i actu tā mo/
rali q̄z theologico modo p̄dicto agēs intēdit
aliquē finē. S̄z agēs ſine om̄i deliberatōe nō
intēdit aliquē finē. ḡ tc. Sed ſcdō modo
loq̄ndō de actu morali dicit quidā venerabilis
doctor q̄ act⁹ moralis p̄ſiderat⁹ q̄z ſuaz
ſpeciē qñq̄z eſt bon⁹ vt ire ad ecclēſiā. qñq̄z ma/
lus vt ire ad tabernā. qñq̄z in differēs vt eleuaz
re festuca. Si aut̄ act⁹ moralis p̄ſiderat⁹ q̄z ſuaz
ad ſuū eſſe indiuiuiale. ſic dicit q̄ p̄t rōnabi/
liter ſuſtineri q̄ nulla actio moralis ſit indi/
ferens. q̄r res habet eſſe indiuiuiale ſeu p̄tici/
lare cū oīb⁹ ſuis p̄ditōib⁹ t̄ circūſtantib⁹. int̄
q̄b⁹ p̄ditōes vna eſt intērio ſinis. ſine q̄ nulla
actio p̄t eſſe moralis. talis aut̄ ſinis p̄ſiderat⁹
in p̄ticulari eſt bon⁹ v̄l malus. t̄ fm hō actio
hīmōi eſt bona vel mala. Et declarat iſte do/
ctor ſe p̄ ſimile dices. q̄ ſicut hō fm ſpeciē p̄t
p̄ſiderari nec vt albo. nec vt niger. nec aliquo
medio colore colorat⁹. t̄n fm eſſe indiuiuiale
nisi ſiat rōe iuste necessitat̄ vel intentōne pie/
vilitat̄ oīciosa deſer reputari. vt patet p̄ gre/
goriuſ lib. iij. ſuī p̄ſtozal. c. xxvij. Et addit
iſte doctor p̄ ſolutōe argumētoꝝ q̄ om̄es n̄re
actionea v̄l nō ſunt mozales. puta q̄ nō ſunt

Inqſiſtō ſe
cūda iſtū ſ
ſecūdi arti
culi.

z

Egidio

Instantia

Solutio

Ad iſtud p̄t̄ dici q̄ iſte q̄ ſurat vt tribuat
elemosinā nō habet bonā intentōez. q̄z quis

facte deliberatiue ppter finē. vel q̄tum ad esse individualē semp sunt fm̄ deū. vel cōtra deū. vel ppter deū. et p sequens semp sunt bone vel male salte venialiter in q̄tū sunt ppter deum.

*Lōtra egl
dium.*

1. *S*alua isti⁹ magni ⁊ venerabilis docto⁹ reuerēta ista ad prelēns nō intelligo. Qz om̄e pdicatū reale cōueniēs rei fm̄ sua speciez optet q̄ ei cōueniat fm̄ aliqd̄ idividuū hm̄oi speciei. Iz fm̄ ipm actio moral' est in differens fm̄ speci⁹. ḡ nō erit de necessitate bona vel ma la fm̄ qdlibet suū in dividuū. *P*. mortalis peccator honorās parētes suos ex iure natu rali necessario peccaret ad min⁹ venialiter. qd̄ videt in cōueniēs. *E*sequēta patet iuxta di cētu⁹ isti⁹ doctoris. qz mortalis peccator mereri nō pt. nec p sequēs ptagere fm̄ deū. igitur si nulla sua actio poss̄t esse in differēs necessatio honor quē ipē exhibet parentib⁹ erit cōtra deū vel ppter deū. *P*. quāuis pcept⁹ generis ab strahibilis sit à suis differēti⁹ diuisiuis qbz sb̄ genere species cōstituunt. tñ pceptus speciei ab hm̄oi differēti⁹ abstrahi nō pt. quin po ri⁹ pcept⁹ speciei semp includit suā differēti⁹ essentialē. *S* fm̄ istū venerabile doctorē in suo scripto sup hac distinctōe. q. iiii. bonitas ⁊ malicia sunt differēti⁹ essentialē actionum moralium. qd̄ si vez est tunc nulla moral' actio considerata fm̄ speci⁹ poterit esse in differēs. cui⁹ oppositū etiā iste idē doctor ponit ista eadem distinctōe. q. viii. t sic esset in differēs ⁊ nō in differēs. qd̄ est ptradictio. *E*p hoc patet q̄ iuxta dicta sua similitudo nō est ad pposi tu quā assumit de hoie ⁊ colore. qz color n̄ est differēti⁹ essentialis hois lz accidētal. lz boni tas ⁊ malicia sunt differēti⁹ essentialē actōis moralis. vt ipē ait in. iiii. q̄stione iā allegata. Exemplū qd̄ ponit d̄ festuca nō est ad ppositū qz eleuatio festuce fm̄ se p̄siderata nō est moralis actio. *A*lij dicūt q̄ in habēte gratia⁹ null⁹ act⁹ cū deliberatōe elici⁹ pt̄ esse in differēs. lz in nō habēte gratia⁹ pt̄ esse aliq̄s actus in differēs q̄ ad meritū ⁊ temeritū respectu vi te eterne. Quia in priuatiuis q̄uis nō sit me diū p̄supposita capacitate subiecti. tñ bene po nit mediū vbi nō est subiecti capacitas. lapis em̄ nec est vidēs nec cec⁹. *S* act⁹ humanus nō est suscep̄ti⁹ talis efficacie merēdi i hoie nō habēte gratia⁹. eo q̄ nullū meritū possit es se sine gratia. t̄ est suscep̄ti⁹ talis efficacie in hoie habēte gratia⁹. ergo in nō habēte gratia⁹ pt̄ esse act⁹ in differēs ad merendū ⁊ temeren diū. lz in habēte gratia⁹ optet omnē actum esse vel merito⁹ vel temerito⁹. qz si est malus

Alia opio.

Ratio.

act⁹ tūc est demeritor⁹. si bon⁹ tūc est merito⁹. Nā cū charitas impēt om̄ib⁹ virtutib⁹ iḡit quicqd̄ ordinat ad finē alicui⁹ virtutis. lz ordinat in finē charitatis. *S* ois bon⁹ act⁹ moralis ordinat in finē alicui⁹ virtutis mora lis. ergo ordinabit in finē charitatis si elicit⁹ fuerit a tali hoie qui est in grā ⁊ charitate. et p cōsequēs erit meritor⁹. Un̄ comedere bibere seruato moderamine trantie. t̄ ludere p recre atione seruato modo europolie sunt act⁹ me ritorū in habēte gratia. *E*t addūt isti q̄ si habēs gratia⁹ aliquē actū bonū nō refert in fi ne charitatis. tūc talis act⁹ esset ociosus. t̄ ex h̄oio esset demeritor⁹. *S* aluo semp me liori iudicio videt q̄ nec istud vlḡquaq̄ sit bene dictū. Nā fm̄ eundē actū facili⁹ est delin quere peccatore⁹ q̄ viz iustū. eo q̄ p̄ctōr ma gis disposit⁹ sit ad delinquendū q̄ vir iustus. *S* peccator p̄ facere bonū op⁹ morale ipm nō referendo in finē charitatis sive de merito seu delicto vt isti met dicunt. ergo t̄ iust⁹ h̄ p̄t. *P*. null⁹ delinquit temeritie nisi vel co mittendo p̄hibitū vel omittendo pceptū. lz iust⁹ fidelis faciēs bonū op⁹ morale. puta ho norans parētes ex debito iusticie. vel vestiēs nudū ex naturali pietate. hm̄oi act⁹ nō referēdo in finē vlt̄rioz̄. puta in finē charitatis. nec facit p̄hibitū. nec omittit pceptū. ergo tc. Maior de se nota est. Minor etiāz apparent q̄tu ad primā partē. qz talia faciēdo nō solū nō facit p̄hibitū. vez etiāz implet pceptū. Pa tet etiāz q̄ ad secundā partē. Nā iustus fidelis ad nullū pceptū obligat ad qd̄ n̄ obligat pec cator fidelis. nisi talis aliq̄ singulari voto se astrinxerit. sed peccator nō tenet ex aliq̄ pce pto talē bonū actū ordinare in finē charitatis qz alias nō referēdo hm̄oi actū in finē chari tatis ipē peccaret tanq̄ p̄tra pceptū veniens. cui⁹ oppositū isti ponit. ḡ tc. *F*orte dicet q̄ apl's. i. ad Lhoz. x. ait. omnia in gloriā dei facite. ḡ videt esse pceptū. tc. *R*espōdeo q̄ apl's nō loquit ibi pcep̄do lz poti⁹ exhortādo. Etiā si esset pcep̄li tūc esset p̄tra istos do ctores. qz ita tenet ad hm̄oi pceptū peccator fidelis sicut iust⁹ fidelis. cū apl's p̄ hm̄oi ver ba hōrte⁹ quēlibet fidēlē vt oia bona opa ad laudē dei faciat. *A*d rationē isto⁹ p̄dici⁹ meritū ⁊ temeritū nō opponunt priuatiuis lz p̄trarie vel habēte despatē. Nā mereri est fie ri dignū p̄mio. Sed temereri nō est formaliter carere v̄l priuari hm̄oi dignitate. lz est fieri dignū pena. ita q̄ ratio formalis v̄triusq;. s. meriti ⁊ temeriti est positiva. ppter qd̄ etiām

*Lōtra opt
nionem.*

z

Instantia

Solutio

*Solutio
rationis.*

demeritū vēre potest dici meritū. qz mala opera perpetrādo meret quis pena. Ad illū qd isti addūt p̄t dici q si act⁹ moralis bon⁹ nō refert in finē charitatis actualiter. ex h̄ nō debet dici ociosus tali ociositate cui debet pena. sed p̄t dici ociosus eo q nō debet sibi p̄mū. qz talib⁹ actib⁹ nō meret p̄mū nisi referant in finē charitatis. Etia talia opa possum⁹ facere ratione iuste necessitat⁹ vel pie utilitatis pter h̄ q in finē charitatis referant. t p̄sequens nō erūt ociosa. qz gregorii in pastorali solum appellat illa opa ociosa q fuit sine iusta necessitate vlpia utilitate.

Pria pclō Pono igit̄ duas cōclusiones. Prima est q om̄is act⁹ moralis vel est bon⁹ vel est mal⁹ bonitate vel malitia de q tractat in phia. Quia ois act⁹ moralis ut moralis est ordinat in aliquē finē. ergo ille finis vel erit finis debit⁹. t tūc act⁹ erit bonus. vel erit in debit⁹. t tūc act⁹ erit mal⁹.

Forte dices q finis talis p̄t esse in differēs. Hoc valet. qz impossibile est rationē boni h̄ includi in ratione finis. illud igit̄ bonū vel erit verum t existēs bonū. t tūc act⁹ erit bon⁹. v̄l erit tantūmodo apparet̄ bonū. t tūc act⁹ erit malus.

Secunda cōclusio est. q p̄t dari act⁹ moralis in differēs q nec est bon⁹ nec mal⁹ bonitate meriti vel demeriti respectu vite eterne. Qz null⁹ agēdo meret vitā eternā seu ea q spectat ad vitā eternā. nisi sua actio sit bona t in finē charitatis dirigat. Etiam null⁹ actōe sua temere nec nisi sua actio sit mala. vel si bona sit tñ mala vel inutile finē intēdit. Ergo ille q facit acerone q moraliter est de genere bono. nullum malū vel inutile finē intēdit. t actionē tale nō dirigit in finē charitatis. talis nec meret nec demeret. t p̄sequēs sua actio erit in differēs.

Antecedēs pater ex pcedentib⁹. p̄seqn̄tia d̄ se patet. Forte dices q ad bonitatem meriti sufficit habitual directio v̄l ordinatio in finem charitatis. Sz ois actio iusti in grā t charitate existētis salē habitualiter dirigit in finē charitatis. ergo tc.

Sz istud nō valet. Quia ad h̄ q act⁹ sit meritor⁹ nō sufficit solū habitualis directio seu ordinatio in finē charitatis. Sz necessario optet q talis operatio actualiter reducat in h̄mōi finē. vel fm se totā v̄l fm ali quā sui partē. Sz quādoqz fugit etiā iustū hominē facere opus bonū qd neqz in principio neqz in medio nec in fine reducit actualiter in finē charitatis. t tamen in tali opere nec intendit malū finē nec inutile. ergo tali ope nec meret nec demeret.

Instantia Solutio

Secunda cōclusio

Instantia Solutio

Solutio.

Dist. xl.
Articulus
tercius.

Opio con-
traria.

2

Solutio.
Zid. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Articulus
quartus.

Cōclusio.

Quātū ad tertium

articulū dico breuiter q nō om̄is act⁹ infidelium est peccatū. Quia ille q potest facere bonū t bene qz quis nō meritorie. ille p̄t actū elicere q nō peccat. Sz infidelis p̄t facere bonū t bene qz quis nō meritorie. vt patet p̄ mḡm i littera. Potest em̄ facere op⁹ misericordie ex natura li pietate. in eo q facit opus misericordie facit bonū. Sz in h̄ q tale op⁹ facit ex naturali pietate in h̄ tale bonū facit bene. Sz quida tenētes oppositū isti cōclusioni. arguit sic. Apls ad Ro. xiiij. ait. Qmē qd nō est ex fide peccatum est. Ibi dicit glōla t est augustini. q om̄is vita infidelium est peccatum. Sz om̄is act⁹ bonus est act⁹ rect⁹. ergo null⁹ act⁹ bon⁹ p̄t pcedere ab infideli. Antecedēs patet. Lōseqn̄tia am p̄bo. qz om̄is act⁹ rect⁹ p̄supponit rectā intentionē. Sz fides dirigit intentōez. vt ait hic mḡ. dist. xl. 7. xli. q null⁹ act⁹ rect⁹ nec p̄t p̄sequēs bon⁹ p̄t pcedere ab infideli seu ab eo qui caret fide. Sz ad Heb. xi. dicit. Sine fide impossibile est placere deo. Ad primū dicē dū. q actus infidelium p̄t duplicitē p̄siderari. Unū modo vt ab infidelitate pcedit causaliter. puta si infidelis vestit nudū vt idolo suo placeat. v̄l vt talē pauperē cui op⁹ misericordie imparit ad errore lue infidelitat̄ allicit. Alio modo vt nō ab infidelitate pcedit. Sz ex naturali pietate. Primo modo intelligendū est dictū augustini. t nō secūdo mō. Ad secundū dicendū qz quis humana prudentia nō possit sufficiētē dirigere intentōez respectu finis supinaturalis t vltimū. p̄t tñ ratio perfecta p̄ humana prudentiā dirigere intentiōnē respectu finis naturalis t pximū. vt ac⁹ transseat sine demerito seu peccato. quis etiā nō sit meritor⁹ eo q eliciēs actū sit peccator t infidelis. Ad tertium dicendū qz quis ex h̄ q infidelis nō placet deo vt infidelis est bene cōcludat q op⁹ suū nō sit meritorū nec deo gratū. tñ ex h̄ nō habet q om̄e op⁹ suū displicat deo int̄m q sit peccatū t demeritorū.

Quātū ad quartū

articulū primo vidēndū est. vtz om̄e peccatū sit voluntariū. Secundo vtz om̄e peccatū sit in voluntate. Quo ad primū teneo cōclusio nē affirmatiū. Qz fm phm. iij. chīco. in uoluntariū nō meret pena. Sz om̄e peccatū mere tur pena. ergo nullū peccatū est in uoluntariū om̄ino. t p̄sequēs aliquo modo volūtarū.

T 2

2. P. augustinus in libro de vera religione ait. quod omne peccatum adeo est voluntariu[m] quod nullo modo est peccatum si non sit voluntariu[m]. Et subdit augustinus quod hoc adeo manifestu[m] est quod nulla hinc doctorum paucitas nulla in doctorum turba dissentiat. **S**ed contra istud ab aliquibus in clusione. **C**ontra hoc dicitur. Peccatum originale non est voluntariu[m]. ergo non omne peccatum est voluntariu[m]. **C**onsequitur patet. Probal antecedens. quod illud peccatum per se habet ante omnem voluntatem liberi arbitrii. **P**. quod est voluntariu[m] semper plupponiter actu voluntatis. sed peccatum omissionis non distinetur in actu sed potius in negligencia actus. ergo non omne peccatum est voluntariu[m]. **S**ed apostolus ad Romanos. viii. ait. Non quod volo bonum hoc facio. sed quod non facio malum hoc ago. **P**. omne voluntariu[m] si superponit cognitio eius. sed multa peccata contingunt ex ignorantia. ergo latenter talia non erunt voluntaria. **S**ed multi sunt qui ex habitu peccant. sed habent non sicut in propria natura. et patet in gloria impensis puerorum. **E**ccl. si die cadit iustus. Dicit enim gloria licet. Singulis diebus per necessitatem vel fragilitatem carnis nolentes vel iniuriant peccant. **P**. omne voluntariu[m] vitam pertinet. Sed veniale peccatum non possumus vitare. Dicit enim dominus Iohannes. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus nosipos sed dicimus et veritas in nobis non est. **S**ed ista non excludunt. Quia omne quod fit aut est naturaliter. aut violenter. aut voluntarie sed peccatum non est naturaliter. quod ex naturalibus nec laudamus nec vituperamus ut patet. iij. ethicoz. sed propter peccata vituperandi sumus. ut patet ibide. Nec violenter. quod peccatum ortus a principio intrinseco principio. omne aut violentum ortus a principio extrinseco. sed fit voluntarie. **A**d primum patet ex dictis superius. quod licet originale per se non sit voluntariu[m] voluntate huius hominis. est in voluntariu[m] voluntate primi parentis. **A**d secundum dicendum quod posito quod peccatum omissionis non distinetur in actu. tamen est voluntariu[m]. eo quod voluntarie homo omittit actu illu[m] quem elicere tenet. ratione cuius voluntarie omissionis ipse incidit in peccatum. **A**d tertium dicendum quod in dictis apostoli agio non stat per actu simpliciter elicito. sed pro tentatione seu perniciate ad agendum. in qua tentatione si nihil penitus fit de voluntario. tunc etiam nihil penitus erit de peccato. **S**icut patet per augustinum. quod de libero arbitrio. ratiocinio sic autem. **S**ed contra

pertinet est nulla refiri mente seruam libidinis in ipsius voluntate. Et subdit infra. quod ille motus voluntatis est similis motu quo lapis fertur deorsum. quod sicut iste est proprius lapi. sic ille animo. **S**ed hoc dissimilis. quod in proprieate sua non habet lapis cohibere motu quod fert deorsum. animus vero non ita. et ideo ille motus est natura lapis. animo vero iste motus est voluntarius. **E**t per se sequuntur verba discipuli approbata ibide per augustinum. quibus ait dilectus. Motus quod voluntas suerit nisi esset voluntarius et in nostra positus per se neque laudandus. neque culpandus. neque monendum homo esset. monendum autem non esse hoie quisquis existimat. domino numero exterminandus est. **E**t eandem intentionem adhuc magis expostam ponit augustinus in libro de vera religione. ut superius est expostus. **A**d quartum patet per ea quod dixi superius distinctione. xxvij. quod sicut ignorantia affectata et crassitia sunt sine peccato. sic non sunt penitus sine voluntario. eo quod tales ignorantias homo possit perire si vellet. **S**ed ignorantia inimicibilis sic nihil habet de voluntario: sic nihil haec de peccato. **E**t quintum dicendum quod dato quod habitus non sit immediate in propria nostra. ac tamen elicetur mediate habitu est in propria nostra. per quod illi qui peccant ex habitu dicuntur peccare ex electio. et ideo multi in talibus acerbis est de voluntario. et per se sequens multi de peccato. **E**t dato quod aliquis esset intentus viciolus quod nullo modo possit restituere actu viciose propter immunitum habitus inclinantis. tamen adhuc peccatum sicutum dicit voluntariu[m]. et imputabit ei ad penitentiam eo quod in sua propria fuerint illi actus quibus acquisiuit hunc habitus viciolus. **S**icut enim voluntarie praecipiens lapidem ad lecendum hominem. quoniam non possit retrahere lapidem postquam ipsum emulit de manu. tamen de lesione hois iuste corrigit hinc leges. eo quod emittere lapidem de manu plene sicut in sua potestate. sic in proposito recte. **E**t sextum dicendum quod licet malum ut malum sit per intentionem voluntatis. tamen ut habet aliquod bonum appetitum amissum. sic est de intentione peccatorum voluntatis. **E**t septimum dicendum quod gloria ultra loquuntur de peccatis venialibus. que ut communiter dicitur licet non possimus cauere in rni ueritati. tamen quodlibet in particulari possimus cauere. **S**icut enim multis existib[us] toram in aliis qua nauis licet homo simili in omnibus non possit introitum aque prohibere. tamen in qualitate particulari in foramine ad quod perfecte applicat iustificatur prohibet introitum aque. sic quantum ad peccata veniales cum voluntas per applicat ad resistendum rni

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7. et 8.

peccato veniali min^o caute se habēs ad alter^z incidit in ipm sine exp̄ssa displicēria z p cōse quēs aliquo modo volūtarie. Et p idē patet ad octauū. Quo ad illud qd̄ secūdo pponit hic inquirendū dicendū q̄ hec ppositō in duplíciter p̄ accipi Uno modo in habitu dñe cause effectiue. Alio modo in habitu dñe cause subiectiue. Primo modo om̄e peccatū est in volūtate. z hoc vel in volūtate aliena. sicut originale peccatū. vel i volūtate p̄pā sicut actuale. z hoc vel p̄ initiae. sicut p̄ tñ omissionis. vel positiue. sicut peccatū cōmissionis. Secūdo modo. s. subiectiue om̄e peccatū actuale est principaliter z formaliter in volūtate in q̄ principaliter cōsistit auerſio ab incommutabili bono. tamē materialiter p̄ esse peccatū in ceteris potētis in quibz habet esse act^o mediantibz quibz peccata trahunt q̄z n̄c h̄ sit nisi in ordine ad voluntatē. et p̄put tales actus aliq̄ modo sunt voluti. De peccato aut̄ originali in q̄ sit subiectiue dictū est superi^o dist. xxii. Et p̄ istas distinctiones patet r̄nū ad multa argumēta quibz aliq̄ p̄bant peccata subiectiue etiā esse i alij potētis p̄ter volūtate. Ald argumentū principale patet ex iā dictis superi^o. Nā in plus se habet bonū morale q̄z bonū meritorū. q̄ si peccator dat elemosinā ex naturali pietate act^o talis ē bon^o moraliter. q̄z nō sit meritor^o. Ald argumentū in oppositū dicendū q̄ non dicit aliqd̄ oclousū seu vanū ex eo q̄ nō refert in finē in quē p̄ferri ex sua aptitudine. sed ex h̄ dicit oclousū si ex debito ordinari debet i ali quē finē z in ipm nō ordinaret. modo ex obli gatione debiti nō tenemur om̄ia verba i finē charitatis ordinare. d̄ q̄ fine p̄cedit argumētu

Distinctio. xlij.

Quād aut̄ do luntas. Hec est distinctio qua dragesimā secūda. in q̄ m̄gr per tractat aliq̄ lter peccator^z distinctiua. Et diuidit in duas p̄tes. Q̄r primo mouet aliq̄s q̄stiones. Secūdo p̄cedit ad modoz peccandi distinctiones. ibi. Modū aut̄ peccator^z. Prima diuidit in duas fīm q̄duas mouet q̄stiones Quaz p̄ma est. vtr̄ mala volūtas z exterior operatio fīm h̄mōi malā volūtate sit tantū mō vnu peccatū. Secūda vtr̄ cessante actu quo cōmittit peccatū adhuc remaneat ipsuz peccatū. Secūda ibi. Prererea solēt q̄ri. P̄u

ma in duas. Quia primo mouet q̄stionēz re spondet ad eā fīm vna opinionē. Secūdo p̄nes alia opinionē obijcit ztra datā r̄nūsionēz ibi. Alij vero dicūt. Et hec in tres fīm q̄ tres obiectōes adducit. z culibet obiectōni iuxta primā opinionē r̄nūsionem adiungit. Secūda ibi. Sed adhuc eidē. Tercia ibi. Itē adhuc. Sequit illa ps. Prererea q̄ri solet z̄. Et diuidit in tres p̄tes. Quia p̄mo mouet q̄stionē. Secūdo dat r̄nūsionē. Tercio cuiusdāz termini in r̄nūsione accepti ponit distinctionē. Secūda ibi. Sz nō est ignorandū. Tercia ibi. Reat aut̄. Sequit illa ps. Modū aut̄ peccator^z. Et diuidit in tres p̄tes. Q̄r primo m̄gr distinguere peccata modaliter. Secūdo vocaliter. Tercio generaliter. Secunda ibi. Variā quoqz. Tercia ibi. Prererea sciendū. Prima i tres fīm q̄ tres modales ponit distinctiones. Secūda ibi. Alij vero. Tercia ibi. Dicit quoqz h̄o peccare. Sequit illa ps. Prererea sciendū. In q̄ m̄gr p̄mo distinguuit septē capitalia seu generalia vicia. Secundo ostēdit q̄ om̄ia alia peccata oriunt ex supbia z auaricia. ibi. Ex supbia tñ. Circa ista lectionē q̄ro hanc questionē.

Vtrum act^o interior a volūtate elicit. vtr̄. z act^o exterior a volūtate impatus. puta cōcupiscere rē alienā. z fīm illā cōcupiscentiā de facto furari sint duo peccata vel vnu tm̄. Et videt q̄ sint duo peccata. Quia duo mali act^o eliciti a voluntate sunt duo peccata. ergo act^o elicit^o z act^o im patius erūt duo peccata. Antecedēs patet. Probat sequētia. q̄z pl^o differūt act^o elicit^o z act^o im patius. q̄z duo act^o eliciti. Lōtrāriū assertic hic m̄gr in līa dices. q̄z n̄c sunt duo act^o enī sunt vnu peccatū. Hic q̄trūo sunt viden da. Primo de q̄sito. Secūdo vtr̄ p̄uersio z auerſio sint duo peccata. Tercio vtrum trāsciente actu p̄cti remaneat in aīa reat^o p̄cti. Quarto vtr̄ vicia capitalia z quecūqz alia vicia specie distinguant.

Quātū ad primum Articulus primus
est aduertendū q̄ act^o exterior z interior du pliciter possunt se habere. Uno modo zūcte sine t̄pis discontinuatoe. Alio modo disūcte puta cū vna die aliq̄s habet malā voluntatē quā p̄tūc ope nō cōplet. Sz aliq̄ alio t̄pe p̄ficit malo ope h̄mōi malā volūtate. Et iuxta hanc distinctionēz ponō duas cōclusiones. Prima ē q̄ accipiendo malū actu interiorē Cōclusio p̄ma.

Ratio.

Scot⁹ cōtra in q̄li/
bet. q. xvij

- volūtatis q̄ est a volūtate elicīt⁹. et extēriore q̄ est a volūtate impatus. put sunt simul p̄iuncti sine t̄pis discōtinuatoe. tūc sunt vñū peccatū tantū. Qz nihil p̄emitorie malicie sive peccati est in actu extēriori nūlī ratōe act⁹ intērioris. ḡ act⁹ extērior nō dicit aliud peccatu⁹ distinctu⁹ a peccato act⁹ intērioris. Antecedēs patet. qz si act⁹ extērior separatus esset ab actu volūtatis. tūc nullū esset i eo peccatū. Lōleq̄ntia etiā patet. qz vbi vñū p̄pt aliez ibi vtrobi qz tantū vñū. H̄z cōtra istud videt esse q̄dam subtilis doctor q̄ pointit aliā esse maliciā morale act⁹ extērioris. et aliā act⁹ intērioris. et p̄sequēs videt seq̄ q̄ ponat aliud peccatu⁹. Quia qz̄uis malicia naturalis non sit culpa seu peccatū de q̄ ad p̄sens loq̄mūr. tñ malicia ī genere moris formaliter videt esse peccatu⁹. Positionē aut̄ pdictā p̄bat iste doctor auctoritate augustinī. xij. de tri. vbi aut̄ sic. Ma la volūtate sola quilibet miser efficit. s̄ miserioz p̄tāte qua d̄sideriu male volūtatio implet. p̄fecto qz̄uis sic male volēdo miser esset. min⁹ tñ esset nūlī eoz q̄ perperā volūnset habere potuisset. Et si dicit libi p̄act⁹ extērior nō habet maliciā nūlī ratōe act⁹ intērioris. ip̄e respondet q̄ ratio sit p̄ ip̄o. Qz idēnō est causa sui⁹ vel ratio sui⁹ p̄. igit̄ si malicia act⁹ intērioris est causa malicie act⁹ extērioris. ideo alia erit malicia hec ab illa. sicut alia est veritas cōclusionis a veritate principiorū. licet cōclusio veritatē habeat ex p̄ncipis. H̄z p̄. istd̄ d̄firmat ex dictis alioz sic. Que distinctis p̄ceptis negatiuīs phibet in lege illa habent distinctas ratōes illiciti. et p̄ olequēs habent distinctas et p̄ prias malicias. H̄z peccatum qz̄tu ad actu extēriore et intēriore phibet distinctis p̄ceptis negatiuīs. vt patet exod. xx. vbi act⁹ extērior phibet hoc p̄cepto. nō mechab̄is. et actus intērior h̄z p̄cepto. non cōcupisces v̄orē p̄ximi tui. Et act⁹ extērior surādi phibet cu dicit. nō suraberis. s̄ act⁹ intērior cu dicit. nō cōcupisces rē p̄ximi tui. H̄z p̄. sup illud ad Ro. i. plenos homicidijs. ait glōla. Plurāliter dicit homicidijs. qz aliud est homicidij volūtatis. et aliud est homicidij operis. H̄z p̄. multiplicato subiecto multiplicat etiā accidēs. ergo multiplicata actōe deformati m̄ltiplicat deformatas. H̄z act⁹ extērior et intērior sunt duo act⁹ quoz deformatas est ip̄m peccatū. ḡ tc. H̄z peccator nō efficit magis malus nisi p̄ additionē peccati. sed eliciēs malū actu intēriore est peccator. et idē eliciēs actu extēriore p̄ta cōmittens adulteriū post p̄cū

p̄ficiētiā efficit magis malus. ergo p̄ actū extēriore addit peccatū sup peccatū actus intērioris. H̄z sup istud p̄. appone iniquitatē sup iniquitatē eoz. dicit glōla. qui op̄ addit volūtati. iniquitatē addit iniquitati. H̄z p̄. iste uideri nō infligit maiore penaz nūlī p̄ plurib⁹ et maiorib⁹ delictis. s̄ a iusto iudice magis punitur q̄ peccauit volūtare tōpe. q̄ volūtate tanū. ḡ tc. H̄z p̄. sicut charitas qua diligit d̄x et pxim⁹ est gemina charitas. sic peccatū q̄ offendit sol⁹ d̄x et peccatū q̄ offendit pxim⁹. ḡ tc. H̄z istis nō obstantib⁹ teneo cōclusionē p̄amā. eo q̄ ip̄a sit te intentōe venerabilū doctor. Unū frater Egidius sup hac. xlj. dist. ait. Si d̄x d̄ceptando cu mēbris corporib⁹ diceret manū tu occidisti. et pedi ad malū locū iuisti. possent manus et pedes ac omnia alia mēbra respondere d̄o q̄ dñā eoz volūtas hec iussit et d̄x indidit eis ordinē huc q̄ obediāt volūtati. Et ideo si esset aliud peccatū in actu extēriori q̄ peccatū ip̄i volūtatis imperantis talē actū. tūc h̄mōi peccatū retoqueret in ip̄m dēū. q̄ legē hāc omnib⁹ alijs tā mēbris q̄ poteris indidit ut obediant volūtati. Et hēc videt esse intentio anb. In lib. de cōceptu virginali. c. iij. vbi in p̄sona mēbroz extēriore loquēs sic ait. De nos et p̄tātem nostrā q̄ est in nobis subiecit volūtati ut ad imperiū ei nō possim⁹ non mouere nos et nō facere qd vult. Et subdit q̄ mēbra possunt dicere obediēdo volūtati. Obediū d̄o q̄ nobis hāc legē dedit. H̄z p̄. cu nullū act⁹ sit peccatū nūlī sit volūtari. et oēde velle sit voluntari⁹ act⁹ intērior et act⁹ extērior put sunt simul iuncti. ideo licet act⁹ intērior et extērior sint duo act⁹. tñ nō erūt duo peccata. nec p̄sequēs due malicie. vt isti p̄tra cōclusionē arguentes vident innuere. Ad h̄z vero q̄ expediti soluant ratōes istorū pono secūdā cōclusiōnē iuxta secundū mēbz p̄missē distinctōis. et est hēc. q̄ mala volūtates accepta uno t̄pe sine actu extēriori et alio t̄pe ad h̄mōi mala volūtate iteratā cōiungit act⁹ extērior. tūc sunt duo peccata. qz vbi duplex est malū act⁹ volūtatis ibi duplex est peccatū. H̄z illo casu positō p̄pter iterationē male volūtatis est ibi duplex malū act⁹ volūtatis. ḡ tc. Unde nō sunt ibi duo peccata. ex eo q̄ act⁹ intērior p̄numerat actū extēriori. s̄ potius ex eo q̄ intērior p̄numerat actū intēriori. Ad primū argumenū dīcendū q̄ licet p̄ illā autoritatē bñ p̄bret

Secunda
cōclusioSolutio.
Ad. i.7
8
9Cōtra scō-
tum.

2

q̄ occurrit actu extrinseco cū intrinseco peccatu sit graui ceteris parib⁹. tñ ex h̄ non habet q̄ sint duo peccata. Ad secundū dicendū q̄ p̄ maliciā intelligēdo peccatū. tunc nihil de malicia est in actu exteriori formaliter. qz vt sic tota malicia est i volūtate. Et ideo nō est ad p̄positū qd̄ iste doctor adducit te oclusio ne. qz oclusio habet veritatē distinciā a veritatē p̄ncipiū. dato em̄ q̄ nulla mentio fieret d̄ p̄ncipio. adhuc tñ oclusio esset vera veritate demonstrabili. p̄ncipiū aut̄ est vez veritate in demōstrabili. Unū oclusio n̄ habet veritatē suā a p̄ncipijs. q̄uis evidentiā sue veritatis q̄ ad nos possit h̄re ex p̄ncipijs. Sz act⁹ ex terior de senō dicit aliqd̄ peccatū. Sz imputabilis esse debet optet q̄ h̄ sibi pueniat inq̄stuz plurim⁹ est actu volūtatis elicto q̄ ip̄c cimperat. Ad tertīū dicendū q̄ act⁹ interior et exterior nō phibent distinctis p̄ceptis vt cōiuncti. Sz vt separati accipi possunt. Ad qr̄ tu dicendū eodē modo. Nā cū volūtas et op⁹ separati accipiunt modo q̄ dixi in secūda cōclusionē. tūc possunt dici duo homicidia. Sz nō vt simul sunt tūc em̄ sunt vñū homicidiū

Ad. 5. p̄fectū. Ad quintū dicendū q̄ p̄parte loquendo de sublecto peccati. tūc nō multiplicabitib⁹ subiectū peccati. qz sola volūtas p̄priū subiectū est peccati. Unū accipiendo deformitatem p̄ peccato tūc act⁹ exterior nō dieit deformis de nominatōe intrinseca. puta deformitate que formaliter sit in ipso. Sz denominatōe extrinseca. puta a deformitate existēte in volūtate q̄ impat ut hm̄oi act⁹ fiat. Ad sextū dicendū q̄ maior nō est vera. qz p̄ctō p̄t effici magis mal⁹ ppter extēsionē et intēsionē eiusdē peccati. Unū sepe accedit q̄ mala volūtas intēsior et seruētior efficit p̄suctā op̄i exteriori q̄ suisset sine ope. Propter qd̄ non sequit q̄ addat ibi aliud peccatū. Sz idē peccatū intēdit et suscipit magis. Ad septuā dicendū q̄ illa glosa accipit op⁹ et volūtate eo modo q̄ locut⁹ sum de eis i secūda oclusione. et sic nō est p̄tra me.

Ad. 8. Ad octauū dicendū q̄ a iusto iudice nō datur maior pena ei q̄ peccauit actu exteriori et tūteriori ppter multitudinē peccatorū illis duob⁹ actib⁹ correspondit. Sz ppter magnitudinē vni⁹ et eiusdē p̄cti. q̄ magnitudo p̄t attēdi et extēsive et intēsive. Extēsive quidē eo q̄ h̄moi peccatū sit ī deū et ī p̄ximū. vñ ī p̄les p̄ximos. vñ q̄ intulit plā dāna et majora. Ex his et p̄similib⁹ peccatū dicit mai⁹ extēsive eo q̄ ad plura et maiora dāna se extēdat. Intēsive vero si ex p̄sentiā op̄is volūtas magis intē-

dit et magis effrenate i ipsa delectatōe resoluīt. et cū maiori temptu prumpit in phibitam operatōe. Ad ista isto modo debet intelligi ilud qd̄ circa istā materiā dixi superi⁹. dist. xl. arti. ii. oclusione p̄ma. Ad nonū dicendū q̄ q̄uis charitas dicat gemina obiectiue eo q̄ obiectū ei⁹ sit geminū. I. p̄ncipale et secūdariū puta de⁹ et p̄xim⁹. tñ charitas formaliter est vñ habitus. Sic licet duob⁹ vel plurib⁹ acrib⁹ siml̄ iūctis p̄tingat aliquē peccare. tñ ē vñū peccatū q̄uis act⁹ sint distincti.

Ad. 9.

Articulus
secund⁹Oclusio
prima.

Instantia

3

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

Quātum ad secun

dū articulū duo sunt vidēda. Primo vñ in veniali p̄ctō sit auersio a deo. Secō dēglito Eſt in h̄ pono duas cōclusiones. Prima est q̄ p̄ veniale p̄ctm̄ n̄ auertit h̄ ab ultimo fine seu ab ipo deo. Qz grā manēt in hoie n̄ auertit h̄ ab ipo grēlargitorē. Sz peccatē aliquā veniali p̄ctō em̄ manet i eo grā rei. vt patet sāctoz autoritatib⁹. Datet etiā rōne. qz solū p̄ mortē mortal p̄cti excludit grā q̄ ē vita sp̄ ritualis aie. grā em̄ dat esse sp̄uale. vt patet ex dictis superius. Sz vivere viuentib⁹ est esse. vt dicit. iij. de aia. Forte dicet cōtra istud sic. Sinc illo qd̄ est formale in om̄i p̄ctō. nō p̄t esse aliqd̄ peccatū. Sz auersio ab incommutabili bono est formale in om̄i p̄ctō. et peccatū veniale est peccatū. q̄ peccatū veniale nō poterit esse sine auersione a deo. q̄ solū est incommutabile bonū. Dōme qd̄ polluit alaz h̄ auer-
tit ab eo qd̄ ē domino puz et imaculatū bonū. Sz veniale peccatū polluit alaz. q̄ tc. Maior patet. Minor p̄bat autoritate augustini à vi. lib. musicesue ait. Amor inferioris pulcri-
tudinis polluit alaz. Sz veniali peccato aliquā amor exhibet rei create. quā augustin⁹ appellat inferiorē pulcritudinē. P. in om̄i motu qd̄tū mobile p̄vertit ad terminū ad quē. ratū auertit a termino aq. Sz p̄ peccatū veniale volūtas hois aliquā modo p̄vertit ad bonū incommutabili. et p̄ p̄sequis videt q̄ totaliter se auer-
tat. qz simplex a quo cunqz se auertit totaliter se auertit. et ad qd̄cūqz se auertit totaliter se co-
uertit cū nō habeat p̄tē et partē. Sz alia hūana ē simplex. q̄ tc. Ad primū dicendū q̄ minor nō est vera. qz auersio licet sit formale i peccato mortali. tñ nō i veniali. q̄uis em̄ veniale pccatū aliquā modo disponat ad auersiōne ab incommutabili bono. tñ formaliter et p̄fecte n̄ im-
plicat hm̄oi auersiōne. Ad secundū dicendū

¶ aiaꝝ pollui p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō p̄ ex clusionē mūdicie cu iclusione deformitatis et imūdicie. et tal' pollutio aut̄ ab incōmutabili bono. qd̄ ē om̄ino puz. et h̄ solū sit p̄ mortale p̄t̄. Alio mō p̄ aliquā diminutōeꝝ mūdicie et dispositōeꝝ ad iunundiciā. et tal' pollutio sit v̄ciali p̄t̄. nec aut̄ ab incōmutabili bono. p̄mo mō accipiēdo pollutōeꝝ maior ē p̄a s; minor ē falsa. Secdo mō accipiēdo pollutio onētūc ecōuerso minor ē p̄a. s; maior ē falsa.

Ad. 3. Ad terciū dicēdū q̄ sic videm⁹ i motu coz p̄orali aialū. q̄ aial qnq̄ mouet motu p̄cessi uo. et tūc q̄zū capiēd̄ termino ad quē tm̄ dimittit de termino a q̄. H̄z aliquā mouet motu extēliuo. et tūc sic capiet nouū terminū q̄ tm̄ nō dimittit locū in q̄ pri⁹ q̄euīt. q̄zūs maiorē locū occupet q̄z pri⁹ occupauerit. Si r̄ p̄posi to q̄zū ad primū motū mouet aia. v̄l peccatū mortale cōmittēdo. q̄r tūc q̄si motu p̄cessi uo declinat̄ incōmutabile bono. et iungit se cō mutabili bono. v̄l p̄ vera p̄maz p̄t̄ mortale diluēdo. tūc em̄ p̄cedit a cōmutabili bono. et iungit incōmutabili bono. H̄z scđo mō scilicet motu extēliuo mouet aia venialit p̄cando. et iō nō optet q̄ auertat a termino i q̄ p̄ vera charitatē pri⁹ q̄euīt. licet suo desiderio aliq̄ modo extēdat se ad aliq̄ q̄ sunt citra illuz terminū. puta curateū. Secda p̄clusio est q̄ auersio a bono incōmutabili q̄ aia auertit a deo r̄aq̄ ab ultimo fine. et auersio ad bonū cō mutabile q̄ h̄o finalē adh̄eret creature ē vñū p̄t̄ i pl̄a. Q̄r sic in motu locali recessus a termino a q̄ et accessus ad terminū ad quē nō sunt duo mot⁹ s; vñū tm̄. sic i p̄posito auersio ab incōmutabili bono et auersio ad cōmutabile bonū nō sunt duo p̄cta s; vñū tm̄.

Secunda p̄clusio

Instantia

2. For te h̄ istud diceſ ſic. Due auerſiones a deo nō poſſunt eſſe vñū p̄t̄. q̄ nec auerſio a deo et auerſio ad creaturā poterūt eſſe vñū p̄t̄. Et tecedēs patet. Probat̄ ſeq̄ntia. q̄r minor cōuenientia eſt int̄ auerſionē et auerſionē. q̄ inter auerſionē et auerſionē. q̄r min⁹ faciēt vñū auerſio et auersio. q̄z auersio et auersio. P. auerſio a bono morali et auersio ad mala morale ſunt duo p̄cta. q̄r alio a deo et auersio ad creaturā ſunt duo p̄cta. Lōſeq̄ntia patet. q̄r plus diſtat de et creatura. q̄r bonū moralē et malū morale. Illa em̄ diſterūt plus q̄z genere. vt patet. x. metha. iſta v̄o ſunt eiusdem generis. vt patet in ethicis. Antecedēs p̄bat̄. q̄r om̄ittere honore parentū qd̄ ē auerſio a bono morali. et cōmittere adulteriu qd̄ ē auersio ad malū morale ſunt duo diſtincta p̄cta. Nā primū ē p̄t̄ omissionis. ſecūdū v̄o peccatū cōmissionis.

Ad primū dicēdū q̄ ſic nō obſtāte q̄ma/ Solutio. q̄is aueniat auenientia formalis aie duorum hoīz q̄aia et corp⁹ humanū. in min⁹ aueniat auenientia ordinis p̄ſtituēdi qd̄dā totū terciū. q̄r alio cu aia nunq̄ p̄ſtituit essentialiter vñū terciū. ſic faciūt aia et corp⁹. ſic nō obſtāte q̄ma/ q̄is aueniat auenientia formalis due auerſiones. q̄z auersio et auersio. in auenientia ordinis p̄ſtituēdi vñū peccatū magis aueniat auersio et auersio. q̄z vñū. s. auersio in h̄mōi p̄ſtitutōne ſe habet ut formale. alterꝝ v̄o videlicet auersio ſe haleat ut materiale. **Ad ſecūdū dicēdū** q̄ bonū morale et malū morale p̄nt̄ dupl̄iciter accipi. Uno mō ut ſpecialiter et p̄p̄e opponūt. puta p̄tinētia et luxuria seu mechia. Alio mō ut ſe habet despate nec opponunt̄ ſi oppoſitione generali. puta honor parentū et adulteriu. Si accipiuñt p̄mo mō. tūc antecedēs eſt falsus. q̄r vno et codē p̄t̄ auertit h̄o a p̄t̄ute p̄tinētia et auertit ad viciū luxurie. Si ſecdo mō. tūc ſeq̄ntia ē falsa. q̄r recessus ab honore parentū et accessus ad adulteriu nō faciūt vñū motū animi interceptū inter duos terminos formaliter oppoſitos. ſic faciūt auersio ab incōmutabili bono. et auersio ad cōmutabile bonū. Nō modo ſeq̄ntia nulla ē. ſi dicit. illa q̄ nō ſunt apta nata integrare vñū motū volūtatis nō ſunt vñū peccatū. q̄ illa q̄ formaliter ſunt vñū motū volūtatis nō ſunt vñū peccatū.

Ad. 2.

Quantū ad terciū articulus tercius. articulū pono h̄ac iclusionē et reat⁹ manet i aia ceſſante actu p̄cti. Q̄r h̄ req̄rit ordo iuſticie et q̄ deliq̄t debite puniat. q̄z reat⁹ eſt obligatio ad penā rōe p̄petrati ſcēleris seu delicti. q̄z tē. Minor patet ex diſtinctō et reat⁹. Maiorē p̄ bo. q̄r p̄t̄ nō p̄t̄ trahi ad debitū ordine nō ſe mediare pena. Lū igit̄ primū bonū post bonū diſcis ſit bonū ordinis. iō ne bonū ordinis vniū ſe repeat. vult de q̄z eſt diſp et gubernator totius vniū ſi quilibet peccatē eē obligatū ad penā ſaſtisfactoriā. v̄l p̄nt̄ ſeclō. v̄l ſalte ſuſto. Et h̄ videſt eſſe int̄cōtio beati augu. in enchi. c. x. vbi ait. q̄ malū bñ ordinariū et loco ſuo poſitū emiſſenti⁹ cōmendat bona. Et ſeddit. Negz ei de om̄ipotēs cu ſumē bon⁹ ſit. v̄llo mō ſineret aliq̄d mali eē ſi opib⁹ ſuis. niſi adeo eſſet om̄ipotēs et bon⁹ vt etiā bñ ſaceret de malo. Forte diceſ ſe ceſſante cauſa ceſſat effeſt⁹. q̄z act⁹ p̄cti ē cauſa reat⁹. q̄ ceſſante actu nō inanebit reat⁹. R̄ndes q̄ licet maior ſit v̄a loq̄ndo de cauſa efficiēt et ſeruāt. in n̄ ē v̄a loq̄ndo de cauſa ita ponit re in eſſe q̄tm n̄ p̄ficiat eq̄ i eſſe. Lb.

Instantia

Solutio.

cet em gladij impissio sit ca vulneris extracto
tñ gladio manet vuln?. modo dato q ca rea/
tus i essendo sit ipse act? pcti. no tñ i pñuado.
et ideo maior in pposito est falla.

**Articulus
quartus.
Principio**

Quātuꝝ ad quartū

Particulū pono duas cōclusiones. **S**uma ē
1. **O**p aliq pēta spēcifice distinguit. **D**illa q̄ ve-
sunt opposita opter eē spēcifice distincta. **I**sta
patz. q̄r opposita n̄ p̄nit esse p̄ se ē eadē spēcie. **I**z
m̄lta pēta sūt v̄e opposita. vt patz d̄ auaricia
2. **E**t pdigalitate. ḡ r̄. **S**p. sic se habz virtū ad
virtutē. sic viciū ad viciū. loq̄ndo te vicijs q̄
opponit h̄m̄dī v̄tutib. **S**z largitas et casti-
tate. **E**t spēcifico p̄sp. in q̄n̄z ē auaricia et luxuria.

Conclusio secunda

p gloriā sup illo dō puerb. vi. Ex sunt q
odit dñs et septimū detestat̄ aia ei⁹. Ista autē
sunt supbia: auaricia: gula: luxuria: accidia: iuri
dia: ira. Istoz erā distinctione et insufficientia
sic h̄ri pt. H̄ome p̄t̄m mortale aut contingit
ex p̄secutōe boni apparētis et n̄ existētis. v̄l ex
fuga mali apparētis et n̄ existētis. Si p̄mo mō
tūc illō bonū v̄l ē bonū apparētis honestabile.
et sic ē supbia. v̄l utile et sic ē auaricia. v̄l dlecta
bile. et h̄ duplicit. v̄l fm̄ gustū. et sic ē guli. vel
fm̄ tactū: et sic ē luxuria. Si scđo mō. tunc v̄l
hō fugit h̄mōi malū tāqz euentuz ex p̄pō la
bore: et sic ē accidia. v̄l ex inimica vilipētione et
sic est ira. v̄l ex aliena p̄fectōe: et sic est iuriā.

**Quare di
qint capi
talia.**

morte. et sic omne pectus mortale propter dici capitale. quod omne pectus mortale nisi per penitentiam delectat a iusto iudice puniri eterna morte. Alio modo dicuntur capitale. quod ab iustitia oritur vicia. sicut a bore ramus dicitur capitula quod plures alii rami oriuntur. Et sic septem sunt capitalia vicia quae sunt enumerata. quod quis unum istorum oriat ex altero. iuxta statim gregorij. xxxi. mora. tunc quodlibet

**Ad instā-
nā rñsio.** **E**p h patet rñsio ad instantiā q̄ i sta ma-
teria cōmuniter inducit. cū dicit. **S**ola sup-
bia seu in anis gl̄ia ē origo oīm ceteror̄ vicio-
rū ut oñdit grego. xxxi. mora. q̄ solū erit vñū
viciū capitale. **I**stud n̄ valet. q̄ si cī arbore
n̄ solū illeram⁹ q̄ imediate oris a trūco. s̄z cuā
m̄lti ali⁹ rami q̄ mediāte illo p̄mo orunt p̄nt
dici capitales. dūmodo etiā ab ip̄o ples ra-
mi pcedat. sic i pposito dato q̄ supbia sit pri-
mū oīm capitaliū vicior̄. tñ lex alia p̄nt dici

capitalia. eo q̄ cetera vicia ab iōis etiā oratiōē
Est m̄ h̄ adūtendū q̄ supbia tripliciter p̄
acciōi. Nā supbia ē appetit⁹ excellētie. Iste ac
appetit⁹ p̄tingere tripliciter. Uno inō fui
quādā aptitudinē t̄ p̄nitatē. iuxta illud gen.
viiij. S̄cīus em̄ t̄ cogitatio h̄uani cordis ad
malū p̄na sūt ab adolescētia sua. Et sic sup/
bia p̄pēn ē vicii. s̄z p̄t dīci radix oīm vicioz.
iuxta illō. Initū oīs p̄t̄ supbia. Adiō mō
put q̄s p̄cupiscit aliquā excellētia. Et sic sup/
bia p̄t̄ diciviciū generale. cū oīs mortal̄ p̄ctōr
salte p̄cupiscat n̄ s̄besse legi q̄ ē b̄m recrā rōem.
Tercio mō put q̄s appetit excellētia non
q̄nācūq̄. s̄z excellētia honoris. Et sic supbia ē
q̄dā viciū spēale. q̄uis sit capitale. Nā talis
supbia v̄l̄ cianis gl̄ia. v̄l̄ salte imēdiate ex ipa
orū ianis gl̄ia. vt p̄t̄ p̄ greg. vbi sup̄. Ad
ielligētiā cui⁹ est aduertēdū q̄ isti tres. sima
gnanum⁹; supb̄: t̄ vane gl̄iosus versant̄ alio
mō circa idc. q̄uis dītis modis. Clercal em̄
maḡnimitas supbia t̄ ianis gl̄ia circa excellē
tia honoris. alit̄ t̄ alit̄. Nā magnanum⁹
p̄p̄e t̄ directe nō appetit honore. s̄z dignitatez
honor. Appetit ei q̄ sit dign⁹ honore. t̄ iō n̄
ē viciū s̄z vt̄. Nā honor n̄ exhibet de p̄digno
nisi fortuoso. cū honor sit exhibitio reuerētie u
testimoniū fortutis. vt patet. i. ethi. Un̄ n̄ solū
maḡnimitas ē vt̄. vez etiā singular̄ t̄ maḡ
vt̄. Nā maḡnum⁹ magna opa i om̄i fortute
q̄rōim fortuū opa talr̄ miti opari. vt inde di
gn⁹ sit honore. S̄z supb̄. vel solū appetit
honor. vel salte maḡ appetit honorē q̄ sit
dign⁹ honore. S̄z vane gl̄iosus appetit
hmoi excellētia eu q̄dā claritate t̄ māfestati
one. Nā b̄m Isid. gl̄ia dī q̄si claria. t̄ inde dī
vana gloria. q̄si vana claria seu vana claritas
seu vana māfestatio. Et q̄r appetit aliqd p̄u
i se. t̄ deinde ex h̄ in ascit̄ appetit⁹ sue māfesta
tionis t̄ claritas. iō b̄n dic greg. i mora. q̄ ex
ipa supbia orū ianis gl̄ia q̄ ē p̄mu viciū capi
tale. Ad argumēta p̄ncipalia p̄t̄ p̄ distinc
tione ip̄mo articlo habitā d̄ actu interiori t̄
exteriori.

DISTINCTIO. xliij. et. xliij.

St preterea
qđdā genit⁹ peccati r̄c. Post
qz magister determinauit ge-
neraliter d̄ cōmūnib⁹ peccat⁹.
Hincipit tractare sp̄ecialiter d̄ quibusdā culpis
guissimis faciēdo mentionē te p̄ctō ubi i sp̄i-
ritu sanctū peccatib⁹. Et diuidit i duas p̄tes.
Nā p̄mo p̄siderat te h̄mōi p̄ctōz ḡuitate ac

irremissibilitate. Sed o determinat de peccadi
prato. dist. xlviij. ibi. Post predicta. Prima in
duas. Nam primo de homini peccatis tractat penes
quondam doctorem assignatorem. Sed o has cul-
pas insinuat iuxta locorum determinatorem. ibi.
Est etiam et alia. Prima in tres. Quod primo magis
peccatum in spiritu sanctum innuit aditorem. Sed o in-
quit cuiuslibet distinctorum. Et tertio circa predicta
mouet unam dubitationem. Secunda ibi. Hoc quod
quod sit illud peccatum. Tercia ibi. Sed quod viru-
os. Et hec in duas sum quod primo magis mouet con-
fessionem. Sed o recitat circa eam duplice opinionem.
ibi. Quidam dicunt regum. Sequitur illa ps.
Est etiam et alia regum. In quod magis de predictis peccatis
tractat iuxta locorum determinatorem. Et dividitur
in duas partes sum quod primo magis recitat sicut bea-
ti augustini. Sed o beati ambrosii. Secunda
ibi. De hoc quoque peccato. Tercia sequitur illa ps.
Post predicta. quod est principium ultime distinctorum
istius secundi libri. Et dividitur in duas partes. Quod
primo magis tractat de potestate peccandi. Sed o
incidenter determinat de potestate dominandi. ibi.
Hic oritur questione. Prima in tres. Quod primo de cau-
sa a qua habet esse potestia peccandi mouet questionem.
Sed o recitat circa hoc minus vera opinionem.
Et tertio applicat suam determinatorem. Secunda
ibi. Quidam putat regum. Tercia ibi. Hoc plibus
sanctorum. Tercia sequitur illa ps. Hic oritur que-
stio. Et dividitur in tres partes. Nam primo magis mo-
uet unam questionem. Sed o ex illius questionis solu-
tione tractandi de potestate dominandi accipit occa-
sionem. Et tertio dictorum in isto secundo libro ad
dicenda in tertio facit insinuationem. Secunda ibi.
Hoc sciendum est apostoli. Tercia ibi. Jam nuchis.
Et circa has duas ultimas distinctores isti
in secundi libri quoque hanc questionem.

Quoniam aliqd peccatum sit simpliciter irre-
missibile. Et videtur quod sic. Quia per
omni peccato remissibili est oculum ut di-
mittat. Sed quodam est peccatum per quod non eradicatur
ut dimittatur. iuxta illud. i. Joh. v. vbi dicit.
Est peccatum ad mortem. per quod non dico ut oret quod
Est contra illum malum non est simpliciter irre-
missibile. cuius radix seu potestia est a deo. sed potestia
peccandi. quocumque genere peccati est a deo. ut iux-
tra patet. quod nullum peccatum est simpliciter irremissi-
bile. Hic primo videtur est. ut sit aliquod pec-
catum in spiritu sanctum. Sed o utrum homini peccatum
sit irremissibile. Et hoc quantum ad distinctores
gloriosi. Et tertio videtur est. utrum ois potestia pec-
candi sit a deo. Et quartu ois potestia do-
minandi sit a deo. Et hoc quantum ad distinctores yl-
limas. s. xlviij. istius secundi libri.

Quatuor ad primum

dico quod plane et manifeste patet ex scripturis sacris
quodam peccatum esse quod dicitur in spiritu sanctum. Patet enim
h. Matt. xiiij. Mar. iii. 7. i. Joh. c. vlti. Et
hoc plausibiliter tali peccato esse duno sicut videtur circa
scriptum. Primo. scilicet sit peccatum in spiritu sanctum
Sed o quod sunt peccata in spiritu sanctum. Duo ad
proximum est aduertendum quod ut patuit superius in primo li-
bro. h. nomine spissitatem quoniam accipit essentia
liter. et sic convenit ipsi deitati et toti trinitati. Et
sic dicit Joh. iiiij. Spissus est deus. teos quod adorat
eum in spiritu et veritate optet adorare. Alio modo pro-
natur. et sic solus dicit de tercia persona in dominis.
extra proximum modum scriptura sacravidebat accipere
spiritum cum dicitur esse peccatum in spiritu sanctum. Nam ut
sic homini peccatum distinguuntur blasphemia illa
et dno nostro ihu christo quod ad suam humanitatem. Nam
blasphemia est deitatem dicitur in scripturis irremissi-
bile. et auct humanitatem dicitur remissibile. Unum cum
inde christo blasphemias itulissent dicentes Mathe-
thei. xi. vorax est potator vini et amicus publican-
orum et peccatorum postea Mat. xij. dixerunt blasphemie
meam est omnis filius deus. et deitas dicentes. h. non erit demo-
nus nisi in belzebub principe demonum. Et hoc
circa finem illius capituli subdit dominus noster ihu christus.
dicens. Quicunque est filius hominis debet dixerit inimi-
citet ei. quod autem est spiritus sanctus dixerit spiritum non inimi-
citet ei neque in hoc seculo neque in futuro. Et isto modo vi-
deatur loquitur per prophetam in spiritu sanctum doctores anti-
christi. athanasius hylarius chrysostomus ambrosius et
hieronimus. Moderni vero doctores appellant
peccatum in spiritu sanctum sum quod peccat spiritus personaliter
aut spiritus sancti. et ut spiritus sanctus accipit personaliter
puta quod peccat spiritus in voluntate honestate
et clementia quod appetit spiritu sancto. De
numero autem et distinctione talium peccatorum diversi
distinguishuntur. Alioquin enim videtur dicere quod
peccata in spiritu sanctum sunt quatuor. scilicet despacio. presu-
ptio. et agnitus veritatis. et maxime spiritus fidei impugnatio. et fine grex peccatorum collata iudicia seu
enimulatio. Alioquin additum obstinatio. et propinquum
nonne penitendi. et sic erunt sex. Alioquin additum peccatum
ex certa malitia. quod quoniam de peccato ex electione.
quoniam peccatum ex habitu. et finali penitentia. et sic
erunt octo. Distinctio autem hoc sicut Christus patet. Quod
quatuor possunt in propinco considerare. scilicet peccato-
rum in medicum. medicina infirmum et infirmita-
tem. Per compatorem igit ad medicum accipit
despacio et presumptio. Nam aliquod solu attendunt ei
iusticiam nihil reputantes ei misericordiam. mo-
do quo dixit caym. Maior est iniqtas mea
et ut veniam merear. Et hunc peccatum est desper-

Articulus
primus

Prima in
quisitio.

In quisitio
cunda.

ratio. Iste autem sunt valde in gratia non atten-
dunt ex magna dei misericordia est quod etiam ipsi
in hoc mundo vivunt, et iam in infernum non descen-
dunt, et ideo non deberet negare diuinam miseri-
cordiam, sed deberet ea suppliciter exorare. Unum
de tali in gratitudine videlicet dicere benn. cum ait.
In gratitudine est venit uiribus siccatis fonte pie-
tatis uena misericordie, et fluentia gratiae. Alii
attendunt solu dei misericordia in nullo formi-
dantes eius iusticiam, et istorum peccatum est prius
propter. Namis enim plurimis quod tanti regis iusticiam
non formidat. Respectu medicine, quod quicquid
medicina est fides et gratia sumunt alia duo.
Nam impugnates fidei veritatem et inuidentes
gratiae gratiam facient fratribus communicate iniuti-
lem faciunt sibi medicinam suorum peccatorum quod pos-
tit in fide et gratia. Ex parte vero infirmi
scilicet peccatoris se tenet alia duo. Nam pec-
cator ex hoc quod omnino perinaciter se auertit ad incom-
mutabile bonum dicit obstinatus. Sed ex hoc quod
omino perinaciter se auertit ab incomutabili
bono dicit impenitentia, non habere propositum pe-
nitendi quo possit redire ad hunc incomutabili
bonum. Sed ex parte infirmitatis se tenet alia
ultimo duo. Nam peccatum ex electio seu ex cer-
ta malitia est ex habitu viciose qui est turpis
simus metus infirmitas. Finalis autem impeni-
tentia est hunc infirmitatis et morbi cuiuslibet
mortalis peccati maledicta canticatio ren-
dens in morte eterna. Est tamen aduertendum
quod prima queritur magis proprie dicunt esse pec-
cata, cum sint distincta et determinata genera pec-
catorum secundum distinctam materiam. Alia vero magis
proprie possunt dici circumspectie vel sequitur pecca-
torum, quod quilibet istorum non haberet materiam deter-
minata, sed applicabilia sunt ad quilibet genus
mortalis peccati. In quilibet enim genere pecca-
ti homo potest fieri obstinatus, et non habere proponi-
tum desitendi vel penitendi, et habitu viciose ac-
quirere et sine penitentia finaliter morbi seu dece-
dere. Et ideo quod ad hunc magis approbo sententiam
illorum doctorum quod queritur dicunt esse genera pecca-
torum in spiritu sanctu.

Articulus
secundus.

Quatuor ad secundum
articulum dico quod potestia peccandi est a deo. Quia
omne ens est a deo. potestia peccandi est alicuius ens. quod
potest ex fide. quod sine ipso factum est nihil. Ioh. i. Probo minor. quod potest nihil est.
nilla potestia est. Pro potestia bene facienda est a deo. quod
et potestia peccandi. Alicedes patrum. Quod sequitur
pro. quod eadem potestia merendi et demerendi. quod
potest sic. quod potest rationali possumus bene facere et
mereri. sed potentie rationales sunt ad opposita.
eadem ergo potestia possumus malefacere et demereri
quod proprie est peccare. Pro sola voluntas est prope
potestia peccandi. ut patrum per aug. q. de libe. arbitri.
sed voluntas est a deo. ergo secundus. Pro omni bo-
num est a deo. sed potentie malorum sunt bone.
ut dicitur. Alii topicius ergo secundus. Sed quida-

le. Namque quis peccatum ex ignorantia. vel ex pas-
sionis impulsu. vel impotencia aliquatenus ex-
cusetur. et persequens percerat habilitatem ad re-
missionem. tamquam peccatum in spiritu sanctu nullum
habet causam annexam peccatum excusantem. sed
solum aggravantem. ideo nullum percerit aptitudi-
nem ad sui remissionem. Pro sicut infirmitas
corporalis dicit incurabilis cum per ipsam sic di-
sponeat infirmus quod omnem escam abdominalis. et oculum
medicinam abhorret et refutat. iuxta illud psalmi.
Omnem escam abdominalata est anima eius et appre-
hensione uenerunt uero ad portas mortis. Sic quis
peccans in spiritu sanctu abhorret spiritualem me-
dicinam ut patet ex precedentibus. ergo secundus. Pro
nullum peccatum mortale dimittit sine penitentia
sed quilibet peccatum in spiritu sanctu aliquo modo
facit peccatorem impenituum. ergo quilibet potest di-
ci irremissibile. Dicunt autem quidam doctores
in ista materia quod si vocet peccatum in spiritu san-
ctu peccatum mortale cum finali impenitentia ut
accipitur peccatum in spiritu sanctu a beato augu-
stino. sic simpliciter dicit irremissibile. quod non
potest remitteri. nec in vita ista impediens finali
impenitentia. nec in alia vita. quod in ea non erit statua
remissionis. ergo secundus. Sed istud non videtur esse
verum. quod infinita potestia dei non exhaustus magni-
tudine cuiuscumque peccati. ergo omne peccatum
potest remittere. Pro satis communiter dicitur ad pri-
mum gregorius trayanum fuisse ab inferno libera-
tum. et ad agendum penitentiam de mortuis resuscita-
tum. et tamen planum est quod trayanus in multis peccatis mor-
talibus decessit propter multas martyres strages quod
fecit et cum finali impenitentia decessit. quod si prius
egisset anno decessisset tunc per suis peccatis non fuisset
damnatus. nec per agendum prius fuisse resuscitatus.

Diss. pliū.
Articulus
tertius.

Quatuor ad tertium

articulum dico quod potestia peccandi est a deo. Quia
omne ens est a deo. potestia peccandi est alicuius ens. quod
potest ex fide. quod sine ipso factum est nihil. Ioh. i. Probo minor. quod potest nihil est.
nilla potestia est. Pro potestia bene facienda est a deo. quod
et potestia peccandi. Alicedes patrum. Quod sequitur
pro. quod eadem potestia merendi et demerendi. quod
potest sic. quod potest rationali possumus bene facere et
mereri. sed potentie rationales sunt ad opposita.
eadem ergo potestia possumus malefacere et demereri
quod proprie est peccare. Pro sola voluntas est prope
potestia peccandi. ut patrum per aug. q. de libe. arbitri.
sed voluntas est a deo. ergo secundus. Pro omni bo-
num est a deo. sed potentie malorum sunt bone.
ut dicitur. Alii topicius ergo secundus. Sed quida-

Opinio.

doctores circa istā materiā rūdēnt per distinctionē. Dicūt em̄ q̄ potētia peccādi p̄ duplī citer p̄siderari. Uno modo p̄t est principiū act⁹. Alio modo vt p̄t deficere. Primo modo est a deo. q̄r q̄cqd habet naturā entis positioni optet q̄ reducat ad deū sicut ad causaz primā. H̄z scđo mō nō est a deo. q̄r defectibilitas cōuenit rei create ex eo quod est ex nihilo. vt ait dām. esse aut̄ ex nihilo p̄uenit rei create fīm se q̄r sibi terelicta tendit i nihilū. t p̄ sequēs n̄ poterit sibi p̄uenire ab alio puta a deo. Nā p̄ copetit alicui ex se. nō p̄t sibi cōpetere ex alio.

Alij ad id
2 q̄r ad idē arguit quidā alijs sic. Si potētia peccādi esset a deo. H̄z maxime esset p tanto q̄r talis potētia esset ipm libez arbitriū. s̄z h̄z n̄ q̄r dicit anf. in lib. de libero arbitrio. q̄r peccāre nec est libertas nec ps libertatis. Q̄r p̄. si potētia peccādi essz a deo. tūc ipm peccatū cīs a deo. L̄d sequēs est falsuz. Probatio psequētie. q̄r act⁹ est pfectior q̄r potētia. dei aut pfecti sunt opa. vt dicit Deutero. xxxij. Q̄r illō cū ius v̄lus est mal⁹ ipm quoq̄ est malū. vt dicit. iij. topi. t p̄ sequēs tale q̄d n̄ p̄t esse a deo. s̄z v̄lus potētiae peccādi est mal⁹. q̄r v̄lus talis est ipm peccare. ḡ talis potētia nō p̄t esse a deo.

Cōtra opinionem.
3 H̄z q̄uis p̄clusionē elicitā ex p̄ma pte p̄ dicte diuisionis reputē esse vera. m̄n cōclusio elicitā ex pte secūda. q̄ p̄clusioni p̄ me posite videt repugnare nō videt posse stare. Quia defect⁹ q̄ nō habet rationē mali n̄ min⁹ videt esse a deo q̄r ille defect⁹ q̄ habet rōez mali. s̄z defect⁹ q̄ habet rōez mali est a deo. puta defectus penalibz. possibilitas aut̄ deficiēdi nō habet rationē mali. q̄r om̄e malū v̄l est malū culpe v̄l pene. H̄z possibilitas deficiēdi nec habet rationē mali culpe nec pene. q̄r fuit in statu iniocētio. t p̄ sequēs ante omnē culpā t p̄na. Q̄r potētia deficiēdi p̄ corruptōez inest

rebo creatis corruptibilibz a deo. ḡ t potentia deficiēdi p̄ electionē q̄ est potētia peccandi in erit ipis rebo potētibz eligere ab ipo deo. Antecedēs patet. q̄r illud qd necessario req̄rit ordo vniuersi h̄z p̄uenit rebo a deo. s̄z h̄rē potētiam deficiēdi p̄ corruptōez req̄rit ordo vniuersi. Nā plāte nō possent nutriti si terra nō possz corrupi. nec pari rōne bestie possent nutriti p̄ plātas. nec hoīes p̄ bestias. Q̄r q̄r creature sit de nihilo h̄z habet ab ipo deo. s̄z ex hoc inest creature potētia peccādi. q̄r ē de nihilo. vt dicit p̄dicta opinio. ḡ potētia peccādi inest creature ab ipo deo. Maiorē p̄b. q̄r q̄cqd est causa alicui⁹ affirmatiōis. H̄z etiā est causa negatiōis p̄ le t̄mēdiate. p̄sequētis ad talē affirmatiōez.

q̄cqd em̄ est p̄ se causa q̄r aliqd sit sanū. H̄z etiā est causa q̄r tale qd nō sit egrz. H̄z re⁹ ē causa creature fīm oēm entitatē positionā q̄ est i crea tura. ḡ de⁹ est causa q̄r creature sit de nihilo t̄d nullo p̄supposito. cū ista negatiua p̄ se t̄ necelario sequat ad illā affirmatiua.

Et p̄ h̄pa tet ad p̄mā rōez. q̄r esse ex nihilo n̄tōpetit gre

ature ex lebz ex deo. Ad pbatōez cū dicit q̄r creature sibi terelicta tendit i nihiluz. dico q̄r talis tendētie sufficiēs causa est ipē de⁹. nō p̄ sui influentiā t̄ opatōez. s̄z p̄ sue influentiē subtractionē. q̄r illud qd p̄ sui influentiā est to talis t̄ pfecta causa alicui⁹ entitatē t̄ pserua tionis eiusdē. illud p̄ subtractionē sue influē tie erit sufficiēs causa q̄r chmōi entitas cadat i nihiluz. s̄z de⁹ p̄ sua influentiā ē pfecta causa ois entitatēs create t̄ pseruatōis. Etōi⁹ creatu re q̄ pseruat in aliq̄ esse. ḡ rē.

Ad. 2. Ad pbatōez dicēdū q̄r quis pec care n̄ sit libertas. possem̄ peccare est in nr̄ ar bitriū libertate. liberior t̄n eset nr̄a volūtas si peccare n̄ posset. q̄r maiorē ē libertas beatoz q̄ peccare nō possunt. q̄r viatorz q̄ peccare p̄nt.

Ad. 3. Ad secūdū nego p̄sequētia. Ad pbatōez di co q̄uis i bonis act⁹ sit nobilior potētia. t̄n i mal⁹ est ecōuerso. Nā per⁹ est actu egrotari q̄r posse egrotari. Alias inuenit talis additō Etiā p̄ dici q̄ licet p̄ctm nō sit a deo. t̄n actus peccati ē q̄ deo. eo mō q̄ dictū est. dist. xxvij. arti. iij.

Ad. 4. Ad quartū dicēdū q̄r licet illud sit malū cui⁹ v̄lus ita est mal⁹ q̄ nō possum⁹ eo bene vti. t̄n cui⁹ v̄lus ē mal⁹ n̄ necessario. s̄z ex eo q̄r cū possem⁹ eo bñ vti abutimur eo. illud n̄ est malū. s̄z p̄t esse bonū. possum⁹ cm̄ etiā bo nis male vti. t̄ h̄ magl p̄prie abusus q̄r v̄lus debet dici. H̄z potētia peccādi q̄ est libez ar bitriū possum⁹ si volum⁹ bñ vti resistēdo vi cīs t̄ p̄sequēdo f̄tutes. ḡ rē.

Quātū ad quartū

Articulus quartus.

articulū sunt duo vidēda. Primo vtr̄ oīs p̄latio seu p̄tās dñandī sit a deo. H̄z dō vtr̄ hō fidelē teneat obediē dño ifideli seu p̄ncipiū ifideli.

Quātū ad p̄mū dico q̄r p̄latio seu p̄ncipiat⁹ p̄ triplicēt p̄siderani. Uno mō in se

H̄z q̄tū ad modū q̄r p̄sequēt p̄ncipatū. Etterco q̄tū ad v̄lū ei⁹. P̄rio mō accipēdo p̄ncipatū sic oīs p̄ncipiat⁹ a deo ē. Q̄r om̄e bo nū a deo est. s̄z p̄ncipiat⁹ p̄siderat⁹ fīm se cū sit quida ordo seu mod⁹ ordinate vniēdi est nō modicum bonum vniuersi. ḡ est ab ipso deo.

Q̄r semp̄ p̄mū est causa omnīi aliorūm z

Prima in quātū.

P̄ria p̄cō

Q. Diff. XLIII. & XLIV.

que sunt post. Et deus est primus princeps totius universi. Maior patet. iij. methaph. 3 Minor similiter patet. xij. metha. ¶ P. illud quod in paradiſo fuisset si ho in statu innocentie permisſet. H est a deo seu fuisset ab eo. Et platio predicto modo in paradiſo fuisset. g. tc. Major patet. Minor pbo. quia naturaliter sunt domini qui vigeat prudētia et intellectu. ut patet. i. politi. ppter hoc em aliquo modo vir dominus puer. masculus feminine. et ho bestias. Et etiam in paradiſo unum ho fuisset aptior altero quod ad habitum et tactum intellectuales sumus et unus fuisset melioris complexionis quam alter. quod molles carne aptos mente dicimus. duros autem ineptos. ut patet. ij. de anima. quod vero est loquendo de mollicie pueritate ex bonitate seu raritate complexionis et non ex abundatia flegmatis. sicut contingit in mulieribus. Q. autem in paradiſo unus fuisset melioris complexionis altero. H patet. quod tunc sicut et nunc sum melioris conjunctione astrorum fuisset fetus conceptus nobilioris complexionis. Forte dicetur quod nullum potest esse dominum sine servitu te. Et in paradiſo non fuisset servitus. Maior patet. quod unus relatuorum non potest esse sine altero. ut patet in libro predictam ceterorum. et. v. metha. Minor etiam patet quod solu ppter peccatum fuit eius est introducta. ¶ P. omes dominum ut sit aliquid lege respectu subditorum. Et iusto non est lex posita. ut ait apostolus. i. ad Thessalonici. i. Cum ergo omnes in statu innocentie fuissent perfecte iusti ppter originalem iusticiam quam quilibet habuisset in paradiſo. g. in paradiſo non fuisset lex nec per consensum dominum. Et confirmatur. quod ut patet. x. ethico. Quidam leges instituere coacti auctoritas habentes potentiam. et h. solu ppter rebelles et in iustos. In statu autem innocentie nullus fuisset rebellis vel iniustus. Rudeo quod dominum perduceat ppter peccata hominum. Et considerari. Unde modo putatur discernit timorem servilem excludentem dilectionem in subdito. et hoc est dominum despoticum requirebat servitatem penosam inducram ppter peccata hominum. Et hmoi dominum in statu innocentie non habuisset ho respectu hominis. Et solu respectu irrationalium animalium. Propter quod deus dixit presumis parentibus. Dominus enim piscibus maris: et volatilibus celo: et universis animalibus quod mouentur super terra. Gen. i. Et infra. c. ix. dicit dominus noe et filios eius. Terror vester et tremor sit super cuncta aialia terre. Alio modo putatur discernit mutuam dilectionem. Et hoc duplicit. puta vel sum liberam voluntatem. et sic est dominus regale. et istud in paradiſo competisset patrio respectu filiorum. Ut sum certas leges. et istud est

dominiū politicū. quod competit ei qui p̄est ciuitati respectu ceterorum ciuium. et istud competit et in paradiſo viro respectu uxoris. cui sumus certas leges bonū matrimonij promouētes. et prudentior minor prudentib⁹ politice in paradiſo sumus iniquatum ipos instruxisse in talibus quod ipsis expeditiſſent. ¶ Et per hoc patet ad prima instantia. Ad secundū dicendum quod apud nos sunt tres effectus plationis. Primum est subditos docere quo in suis actibus sueminentur dirigant. Alius est subditos defendere ne ab iniustis opprimantur. Et tertius est malos subditos punire ut de suis excessibus corriganterur. Primo modo fuissent lex et platio in paradiſo. Et non secundo et tertio modo. Et de his interligit autoritas tam apli quam p̄hi. ¶ P. perclusio ne predicta arguo sic. Illud quod concenit homines sum recta ratione. H competit eis a deo seu sum directa ordinatio. Et sum recta ratione debita est inter homines esse plationem. ergo tc. Major patet. quod ad hoc deus dat homini rationem ut exequatur ea quod debita sunt sum recta ratione. Minor pbo. et illud quod est naturale et expedient est sum recta ratio. Et ut ait phis primo politico. in omni pluralitate ordinata naturale est et expedient ut unus possit. et alii sint subjecti. In his autem existit ratio plationis. g. tc. ¶ Et confirmatur. quod in omnibus naturalibus videmus quod inferiora reguntur per superiora. et multitudo reducit ad unitatem. Et mos sicut et ars debet imitari naturam. Et secundo modo et tertio putatur quod ad modum adipiscendi dominum. et quo ad usum dominum tam adepti. sic dico quod si talia sint ordinatae et sum iuris debita exigentia. pura obsumptio debitis predictionibus et circumsstantibus in predictione et usum plationis requisitis. sic platio vel principatus est a deo. Si autem predicta non observantur. tunc huiusmodi platio et principatus quauis sint a deo quantum ad naturam et tentitatem actuam. sicut et cetera mala sunt a deo ut super est probatum. nam non sunt a deo quantum ad deformitatem et obliquitatem actus. Nam ut sic in talibus mortale peccatum committitur. quod non potest esse a deo sed a mala hominum voluntate. Unde de talibus dicit Osee. viii. c. Ipsi regna uerunt et non ex me. principes extiterunt et non cognoui scilicet noticia approbatonis. Per predictam etiam distinctionem patet responsio ad quedam communia obiecta. puta quod cum dicitur. quod quidam sunt peruersi principatus. ¶ P. quidam sunt usurpati principatus. Et a quibusdam iuste auferri principatus. Et sicut quod de competit peruersi principatus. Et sicut quod de competit usurpati principatus. Et sicut quod de competit peruersi principatus.

Ad. 1.
Ad. 2.

Quarta ra
tio per accep
tione.

Confirmat

Conclusio
secunda.

Responso
ad quidam co
munia ob
iecta.

a deo seu quod alicui datū est a deo. hoc iure nō auferit ab eo p hoīem. **I**sta em omia et similia solū cludūt vñ qz̄tū ad inordinatū modū psc̄quēdi plationē. vel qz̄tū ad inordinatū vñz. qz̄d ato qz̄ aliqs iuste sit dominū psecut⁹. tñ pt eo ita puer exeti. qz̄ de iure est rati domino priuand⁹. **Q**uantū ad secundā partē quarti articuli descendū qz̄ talis infidel⁹ vel est iuste psecut⁹ hm̄oi dominiā t ordina te eo vt̄. vñ in iuste est hm̄oi dominiū psecut⁹. vel dico qz̄ dominū iuste adeptus sit. tñ iuste t inordinate eo vt̄. **P**rimo modo dico qz̄ tales xpianū subditi tenent obediē hu iusmodi principi qz̄uis sit infidelis. nūl aliq modo iuste fuerint a tali seruitute liberati. pta p principē superiorē qui plenū habet dominū sup illū infidelē dñm. **S**ecundo et tertio modo dico qz̄ ipi nō tenent obediē tali infidelē dñm. **P**rimū pbo sic. Illud qd qz̄ iuste est assecut⁹ hoc in iuste auferit ab eo nisi ipē abutat eo. **S**i iste infidelis ut supponit iuste est assecut⁹ hm̄oi dominiū nec abusus est eo. g. tc. **P**. beatu⁹ petr⁹ pma canonica sua. c. q. loques de xpianis ait. Servi subditi estote in omni timore dñis. nō tm̄ bonis t mo destis. l̄ etiā discolis. **P**. pma ad Thim. vi. ait apl̄. Quicūqz sunt sub iugo serui dominos suos arbitrent̄ omni honore dignos. Et exponit h̄ verbū glosa etiā de iugo dñorū i fidelū. **A**cte ad Ro. xiiij. dicit. Qm̄is aia p̄tēib⁹ sublimiorib⁹ subdita sit. **P**. ius diuinū qd est ex grā t fide xpiana. nō tollit illud qd est de iure humano t ex naturali rōe. **S**i distinctionē est inter fidèle t infidèle est ex iure diuino. iustū vero dominū est ex iure humano t ex naturali ratōe. g. tc. **M**inor pat̄ ex p̄cedentib⁹. **M**aior p̄bat. qz̄ sicut gra non tollit humānā naturā l̄ pficit eā. ita nec ius diuinū tollit illud qd est de iure humano t in a scis ex recta rōte. nec p̄ dñs distinctionē fideliis ab infideli tollit dominū seu principatū domini infidel⁹ quē habet sup fidèle subditum. **Q**uidā tñ doctores dicūt qz̄ hm̄oi dominiū qd habet p̄ncip̄ in fidél sup populu xpia nū ecclia sua autoritate iuste pt auferre a tali p̄ncipe. **O**r infidel demerito sue infidelitatis ineret amittere p̄tētē quā habuit sup eos qz̄ erāssiati sunt filios dei. **P**. Johānis. viij. dicit saluator. Si ḡ vos fili⁹ liberauerit vere liberi eritis. **S**i quēlibet baptizatū filius dei suo sanguine redemit liberauit. **P**. 2 Mat. xvij. dicit saluator qz̄ fili⁹ sunt liberi a tributo s̄ omib⁹ regenerat in xpo qz̄ nō ex sanguinib⁹

Secunda
inq̄stio qz̄
ti articuli.

Cōclusio
prima.

Op̄io con
traria.

nec ex volūtate carnis nec ex volūtate viri. **S**ex deo nati sunt. data est p̄tās vt sine fili⁹ dei. iuxta illud Joh. i. Quoc̄tē aut̄ re ceperūt eūz dedit eis p̄tētē filios dei fieri. g. tc. **P**. cel/ saute causa cessat effect⁹. **S**i pccatū qd ē cau/ sa seruitus cessat per baptismū. g. tc. **P**. qd absoluit a maiori vinculo pt etiā absoluere a minori. **S**ed fides absoluuit a vinculo m̄rimoniū qz̄ ligat⁹ fuit hō fideliis anteqz fidē recipet cū plona infidelis. qd quidē vinculū mai⁹ tūnti/ minis esse videt qz̄ vinculū seruitus. qz̄ in pa/ radiso fuit a deo institutū. Etiā de ipo ait sal/ uator in euāgeliō. qd d̄iunxit hō nō sepet ḡ merito fideliis poterit absoluī a vinculo in/ fideliis dñi. **S**i saluo semp iudicio melio/ ri istud nō tento. **O**r iste qz̄ non est de iurisdi/ ctione ecclie nisi aliude peccet p̄tra ecclie qz̄ in h̄ solū qz̄ nō tenet fidē ecclie nō pt iuste p̄z miri p̄ ecclie. **S**i iste supponit in nullo peccas/ se p̄tra ecclia z nisi in h̄ solo qz̄ nō tenet fidē ec/ clie. t grauiter puniē dñs in h̄ qz̄ ab eo au/ ferit iurisdictio sue dñatōis quā habet sup p̄/ prios seruos. g. tc. **P**. nullū infidel⁹ qz̄ nun/ qz̄ subfuit fidei ecclie violēter detet cōpellī ad/ iuscipiendū fidē ecclie. **S**i ecclia quēlibet d̄ nouo venientē ad fidē liberaret a seruitute qua/ tenebat dño infidelis. hm̄oi dñs violēter cō/ pelleret ad fidē qz̄ libet suoꝝ seruoꝝ poss̄ ad/ fidē p̄uerti. t sic ipē totū principatū lūnū p̄de/ ret nisi fidē xpianaz suscipiat. **F**orte dicit p̄/ statutū est ecclie. vt patet extra te iudeis. qz̄ si qz̄ seru⁹ iudeoz fact⁹ fuerit xpianus statum a/ seruitute liberat si fuerit vernacul⁹ id est in ser/ uitute nat⁹. ac etiā si fuerit empici⁹ id est ad/ seruitū emp⁹. **P**. si talis xpianus maner/ ret sub iugo hūl infidelis principis. tūc ille dñs infidelis poss̄ tale subditū cōpellere ad/ hoc vt christi fidē dimitteret. t christū blas/ phemaret. **R**espondēo qz̄ securis est de iude/ is t ceteris infidelib⁹. quia iudei exigētē suo/ demerito per romanos principes sunt in ser/ uitutē redacti t p̄p̄i serui facti. **S**eru⁹ em̄ dicit a seruādo. quia cū iure belli obtentus iu/ ste posset occidi a principe seruat. t sic ipē cūz sua posteritate in seruitutē redigit. **S**ic factū est de iudeis per titum t vespasianum. Cum/ igitur in successu temporis romani principes facti sunt christiani. ergo romana ecclesia ad/ fauorē fidei seruos iudeoz ad fidē p̄uersos p̄/ test literos redidere. qz̄ ipi iudei t bona eoz sublunt autoritatē ecclie p̄ fauorē romano/ rum imperatorū qui hoc ecclie cōtulerunt. **H**oc autem non tenet de ceteris infidelibus.

Cōtra opt/ nionem.

Instantia

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2. Ad secundā instātiā dicendū q̄ si p̄nceps infidelis cogeret subditū fidele ad negandū fidē, tūc abuteret sua p̄tate, ppter qđ mereret eā pdere, etiā iustū bellū & tra ipm & tra suū dominiū p̄ ecclesiā & om̄es xpianos poss̄ moueri int̄m q̄ nō solū subditi a suo dominio possent iuste liberari, verū etiā persona talis p̄ncipis iuste posset in seruitute redigi v̄l etiā vi ta p̄uari.

Solutio
argumēto
rū p̄trarie
opinionis

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

sidet iniuste. S̄z talis tyranus iniuste poss̄ det hm̄oi dominū vt supponit, ḡ tc. Tercia cōclusio.

Tercio dico q̄ dato q̄ p̄nceps infidelis iniuste sit assecue? suū dominū. si tamen uti tali domino iniuste puta ad blasphemiuā creatoris im pediendo subditū q̄ ad ea q̄ spectant ad fidez christiana itez meret pdere hm̄oi dominū.

Et licet ista p̄clusio pateat ex pdictis, tñ ipaz potero persuadere h̄ modo. Quādociūq; idē

subditū obligat̄ est duob; dñis vni tāq; sim pliciter supiori & alteri tanq; inferiori. si inferior p̄nceps coartat hm̄oi subditū dissentire a fidelitate dñi supioris, tunc talis p̄nceps s̄m leges & iura pdicit iurisdictionē respectu talis subditi. nec hm̄oi subditū ad ei⁹ obedietiā vlt̄i⁹ obligat̄. S̄z de⁹ est sumin⁹ dñs et vniuersalissim⁹ impator respectu cui⁹ omnis p̄nceps huius mundi est inferior. ergo tc.

Ad argumentū principale dicendū q̄ per illa verba nō intendit beatus Johānes q̄ ali qđ peccati quāuisq; magnū sit totaliter ir remissibile q̄dū v̄luit homo in hoc mundo.

Sed intendit dicere q̄ sit valde difficile obtinere remissionē de hm̄oi nephādissimis peccatis. & ideo nō p̄ orationē cuiuslibet medios

cris xpiani reducit talis peccator ad pdignaz penitentiā, s̄z solū p̄ orationē excellentiū & deuotissimorū fidelium.

Etiā posset dici q̄ beatus iohānes p̄ illud peccatum in morte intelligit peccatum in spūmisancrū ex illa circūstantia q̄ est finalis impenitētia. q̄ vbi de certo p̄stat, ret aliquę in peccato mortali sine penitentia ab hac vita migrasse, p̄ isto nō esset orandum s̄m legē cōmune. eo q̄ talis sit extra statū merendi.

In quo statū nos p̄seruet p̄ via presentis peregrinatōis donec perducat ad patrī am beate fructōis saluator om̄iū saluando-

Ad princi pale argu.

riū, qui v̄luit & regnat ī secula seculorū Amē

¶ Finit secundū scriptū libri sen tenciarū Lhōme d' Argētina.

Conclusio
secunda.

Ratio.

tūc suo temerito perdit ius qđ habuit in persona fidele, & p̄ seq̄uis iniuste absoluunt fidelis ab infidelis. De isto etiā magis cōplete appebit lib. iiiij. dist. xxix. Et sic codē modo si p̄nceps infidelis nihil exigit a subdito fidei ppter illud qđ de iure debet exigere, tūc subditū tenet obedire. Si aut̄ subditū vellet artare ad ea q̄ essent & tra deū & contra ase sue salutē tūc infidelis p̄ncipis p̄deret illū ius qđ habuit sup hm̄oi subditū. Se cundo dico q̄ si talis p̄nceps iniuste ē hm̄oi dominū p̄secutus, tūc subditi nō tenent sibi obedire, & ab eo iniuste possunt recedere. Quia ab iniuste possesso re iniuste auferit illud qđ pos

**Terciū scriptū Tho
me de ſargentina.**

Prologus

Incipit tertium scri
ptu libri siliarum Thome de Argentina po
ris generalis ordinis heremitarum scii Augustini.

Edit abis

sus vocē suaz. Juxta
supius factā distincti
onē illoz verbōz dixi
q̄ m̄gr̄ siliarum i ter
cio libro considerat sup
moz et infimoz mira
bilissimā diuincionē cū idem tractat ineffa
bilissimā q̄uis in vīllimā diuini ſibi carna
tionē. Hec em̄ incarnationis fuit a deo singula
riter admirabilis et mirabiliter singularis. q̄
nec p̄m̄ simile visa est nec habere sequente.
¶ Un̄ ppter h̄m̄ incarnationis mirabile
singularitatē Volusianus i quadā epla bea
to Aug. trāmissa cordis sui admiratiō em̄ p/
ponit in h̄c modū. Miror utr̄ mūdi rector
et dñs intemperate virginis corpus impleue
rit. p̄tuleritq; nouē mēsiūz lōga illa fastidia.
mater et cū virgo enixa sit sollēnitate pariēdi
post hec virginitas putat itacta. intra corporu
sculū vagiēris infantie latet cui par vix puta
tur vniuersitas. pati puerilitat̄ annos. ade
lēscit. iuuentute solidat̄. et tādiu a suis sedibus
abest ille regnator. atq; adynū corpusculū to
cius mūdi cura trāffert. ¶ Qusib⁹ admirati
onibus et dubitatioibus īndens Aug. i alia
eplavolusiano destinata sic ait. Hic si rō que
rit nō erit admirabile. si exemplū poscit non
erit singlare. demus igit̄ deū aliquid posse qđ
nos fateamur inuestigare nō posse. In talib⁹
em̄ rebus ratio facti ē potēcia faciētis. ¶ Un̄
erī Leo papa de ista bñdicta verbi dei incar
nationē loquēs in quodā sermone sic ait. Ex
cedit quidez dilectissimi multūq; supeminet
humani eloquij facultatē diuini op̄is magni
tudo. et inde oris difficultas fandi. vñ adest
ratio nō racēdi. q̄ i iesu christo filio dei nō so
lum ad diuinā eētiā sed ad humānā spectat
natura. qđ dictū ē p̄ prophetā Elaiā. generati
onē eius quis enarrabit. vtraq; em̄ naturā in
vnā cōuenisse p̄sonam nisi fides credat ratio
nō explicat. Et ideo nūq; deficit materia lau
dis. q̄ nūq; sufficit copia laudatoris. ¶ Nec
aut admirabil̄ verbi dei incarnationis circa quā
i tercio libro versat̄ m̄gr̄ consideratio notaē in
verbis sup̄ introductis cū dicit̄ vocē. Et

hoc satis p̄grue. Quia sūm̄ beatū Aug. xv. de
trini. ca. x. Verbū nost̄z interius habet silitu
dine cū verbo diuino eternaliter genito. et ver
bū nost̄z in voce placū habet silitudinē cum
verbo diuino p̄ nobis incarnato. vt de hac vo
ce intelligaſ dixisse ille diuinoz secretorū exi
mius p̄scrutator Apocal. xiiij. cū ait. Audiuī
vocē de celo tanq; vocē aquaz multarū et tan
q; vocē tonitruī magni. et vocē quā audiuī si
cut citharedorū citharizantū citharis suis.
et cantabat quasi canticū nouū an sedē dei et
agni. ¶ In quibus ſybis sub triplici vocē me
raphora triplex terci⁹ libri materia aliquiter
inſinuat. ¶ Nā i tercio libro p̄mo tractat de
verbī incarnati purissima p̄ceptōe. et ſin gula
rissima generatōe. ¶ Scđo de humanitatis
assumpte crudelissima castigatōe. et acerbissi
ma paſſione. ¶ Et tercio de ale xp̄i ſuoz quo
q̄ m̄cbroz amichissima pfectiōe. puta v̄tuz
donoz ac preceptoz floridissima p̄positione.
¶ Istoz primū notaē cū vox de celo audita
alſimilat aquaz multitudini. ¶ Scđm cūz
equipatur tonitruī magnitudini. Terciu
cū p̄portionat citharizantū pulcritudini ſeu
citharedorū ſonitui. ¶ Dico igū p̄mo q̄ ſen
tentia prime p̄tis terci⁹ libri puta verbi incar
nati purissimā p̄ceptionē intelligimus cū p̄
mittit. Audiuī vocē de celo tanq; vocē aqua
rum multaz. vbi ceteris aque ſeditōnibus p̄
termisſis que valde multe ſunt duas ad p̄n̄s
potero applicare. Habet em̄ aqua terrenā ſe
cia ſpecialiter fecūdare. et ſua diſfluētia mūdi
cīa ſeruare. Sici p̄dicte vocis expiſſione ſeu
in verbī incarnati p̄ceptione pſone ſcipienti
fuit cōicata veriſſime maternitat̄ ſecūditas.
atn̄ in ipſa ſuit ſeruata mūdiſſime puritat̄
virginitas. ¶ P̄opter quod aque huic vo
ci affilatē reducere vident̄ de iſto viuo et ſplē
dido fluuiō quē idē Johānes vidit Apoca
vlti. vbi ſic ait. O ſtēdit mihi fluuiū aque vi
ue ſplendidū tanq; crystalluz p̄cedentēa ſede
dei et agni. i medio platee eius. ſ. ciuitatis hie
rusalē et ex vtraq; pte fluminis lignū vite affe
rēs fructus duodecim p̄ mēles ſingulos red
dens fructū ſuū. Ubi p̄ fluuiū ſplendidū et
crystallinū intelligere poſſumus de verbū ſeu
filii p̄ceptū mūdiſſime ſalua ſcipientis puriſ
ſima virginitate. Sed p̄ lignū vite ex flumi
nis vtraq; pte afferens fructus et. intelligere
poſſumus vberimā virgis ſecūditatē. qua il
lū geminū gygante ſcipit et pepit. cui⁹ terra
est vera deitas. ſinistra ſo humanitas. Nec
vacat a myſterio cū dicit̄ de iſto fluuiō quod

procedit a sede dei et agnī. Nam ista bñdicta scar
natio sic fuit finitiae recipieb solū filiū q̄ tñ
effectuē totius trinitatis respicit p̄tibetiuꝝ
Procedit ergo ille filius splendidus. puta
ille d̄ceptus mundissimus. a sede. i. a spiritu
sancto. qui nomine sedis exprimit. eo q̄ sit di
lectio et tranquilla a cordia in qua pater et fili
us sibi mutuo electabiliter descendunt. Noīe au
tem dei intelligit p̄t. qui km̄ Dyonī. ē fontana
veritas. filius autē et spūlā sanctus sunt de genē
pullulariōes deitatis. Sed noīe agnī intel
ligitur filius dei. qui et in veteri et in novo te
stamento nomine agnī exp̄sūs figurāliter in
uenit. Nam de ipso dicit Isa. xvi. Emitte ag
num dñe dominatoꝝ terre. de petra deserti ad
montem sūtie syon. Et Joh. i. Ecce agnus dei
qui tollit peccata mundi. Est igit sensus. p̄c
dentez a sede dei et agnī. id est a sp̄u patria et fi
lii. vbi genitiue ponit pater et filius. quibus eq̄
causauerint istam incarnationē. sicut spiritus
sanctus. tamē cū sit opus amoris et pietatis.
igit spūlā sancto singulariter appropiat. Juxta
quod etiam dicit symbolo filius dei d̄ceptus a
spūlā sancto. Istā etiā d̄ceptionē mūdissimā
spirituꝝ sub vocis nomine exp̄ssari consideras be
atus Grego. in quodam suo cantico de verbi
incarnatione sic ait. Vox clara ecce intonat:
obscura queq; in crepat. pellat eminus som
nia. ab ethere christus p̄mitat. Et infra codē
cantico. Elursum agnus mittit laxare gratis
debitum tc. ¶ Dixi secundo q̄ assumpte hu
manitatis acerbissimā passionē de qua deter
minat in scđa pte terciū libri. intelligere possu
mus p̄ tonitruꝝ magnitudinē. cuꝫ addicatur. et
tanq; vocē tonitruꝝ magni. Istud tonitruꝝ
merito debuit esse magnū. cuꝫ celorum fabr
icator sic intonuit q̄ totus mundus tremuit.
Cum em̄ audita est vox tonitruꝝ in rota. pi
ta in cruce sancta. tunc radij solares obscura
ti sunt. petre scisse sunt. monumenta apta sunt.
Nec miruꝝ de istiū tonitruꝝ magnitudine.
q̄ ut patet in li. meteoroꝝ. tanto tonitruꝝ est
sonorosius: quāto vapor nubiū ab impetu vē
torꝝ repentinus lacerat. Sz christus suēva
por diuīne sapie. Juxta illud Sap. vii. Cla
por ē em̄ virtutis dei. et emanatio qdā claritatē
omnipotētis dei sincera. Qui quidē vapor nu
bem leuē assump̄tūs immaculate humanitatē. ui
cta qd̄ dicit Isa. xix. Ascendet dñs super nu
bem leuem et ingredienteꝝ egyptum. Hec au
tem nubes assump̄tūs humanitatē ab impetu
sa tempestate vētorꝝ. puta ab inuidiosa mali
guitate indeoꝝ imp̄issime lacerabat. ex qua

laceratione septem tonitruꝝ. s. septē vlesmia
verba a verbo incarnato s̄ crucē pendere vba
ta sen̄ plata finaliter processerūt. ¶ Id quoruꝝ
verbōꝝ similitudinē posset exponi illud apoc.
x. Locuta sūt septē tonitruꝝ voceꝝ sūas. Ap
plicationē tñ istoꝝ quoꝫ vīc̄ septē vba q̄ xp̄s
in cruce legit̄ p̄culisse h̄is septē tonitruꝝ assē
milenit ad p̄sens obmutto cā breuitatē. Se
quis i. auctē p̄dicta. et vocem quā audiui sicut
citharedoꝝ citharizantū i. citharis suo. vbi
v̄dicebat: notaſ materia tercie p̄tis terciū li
bri sūaz. in qua tractat̄ de aie xp̄i suorūq; mē
broꝝ amenissima p̄fectōe. Sicut em̄ chorde
ipsius cithare debite proportionate et ordinatē
p̄positae dulcissimā resonat̄ melodiam. sic in aia
floride decorata ex p̄positōne virtutū et dono
rum. fructuū et p̄ceptoꝝ. de quib; im̄ gr̄a prin
cipio. xxiiij. dist. terciū libri determinatiꝝ ad
finē illiꝝ libri. mirabile et immēsum laudis di
uine p̄coniū videlicet resultare. Iste em̄ sūt citha
re et phiale auree q̄ sunt plene odoramentoꝝ.
Apoc. v. His igit citharis i. h̄is mō citharis
zādo talr̄ p̄ficere telem̄ virtutū opib; nos
ipsoꝝ exercitādo. vt cū p̄dictis cithareoꝝ in
glia illud cāticū nouū cātare mereamur an se
cē dei et agnī. qd̄ nō dicere potuit nisi illa cē
tuꝝ dragat̄ tuor̄ milia q̄ empti sūt de terra.
Apoc. xiiij. Qd̄ nob̄ p̄stare dignet ip̄e spiri
tor celestiuꝝ cithareoꝝ. in cuiꝝ vnitate filiū cī
patre viuit et regnat i. sc̄la seculoꝝ Amē.

Distinctio prima.

Inveniter
go plenitudo epis. Postq; sepa
tum determinatiū ē de reb; fruibile
bus p̄mo libro. et de reb; v̄tib; in scđo li.
Hic tercio p̄dicti de v̄tisq; tractat̄. cū de icar
nati v̄bi mysterio determinat̄. In q̄ qdē myste
rio fruibile et v̄tibile. de⁹. s. et hō. mō mirabilis
simō credunt̄ p̄sonaliter seu hypostaticē p̄uenis
se. Et q̄ illud verbū bñdictū a deo p̄e eterna
litteratuꝝ. i. virgine matre et paliter incarnatū.
mediator dei et hoīm xp̄s deus nos ter caput eē
dinosci tam triumphatis q̄ militatis ecclē
sie. nos quoq; mēbra eius. id magister duo
facit. Nā p̄mo tractat̄ de editōibus iazdicto
capiti sp̄ualiter p̄uenitib;. Scđo d̄ p̄fectōib;
mēbris istius capitū sp̄ualiter inç̄ntib;. dis
xxij. ibi. Cū vero supra tc. P̄ria i. duas. Qd̄
primo magister tractat̄ de verbi diuini incar
natione. Secundo de incarnationi verbi passione.

dist. xv. ibi. Illud quoq; p̄termittendū nō ē. Prima in duas. Quia p̄mo agit de humāne nature ad vnitatē diuinī suppositi assump̄tione. Seco de assump̄tione collata pfectiōne. dist. xij. ibi. Preterea sciēdū ē. Prima in duas. Quia p̄mo in gr̄ tractat de q̄busdaz ad actū istius b̄ndicte incarnatōis p̄ntialr̄ p̄cur r̄cibus. Seco de quibusdā iaz dictū actum ordinaliter psequētibus. distinctione. vi. ibi. Ex p̄missis emergit questio. Prima i duas. Quia p̄mo magister ponit suam consideratio nē circa hanc ineffabilē dei incarnationē. Se cūdo circa istius incarnationis terminatōem mouet vñā dubitationē. dis. v. ibi. Preterea inquiri oportet. Prima diuidit in quattuor p̄tes. Nā p̄mo in gr̄ considerat de p̄sona nostrā humanitatē assūmēte. Secūdo de assump̄tioneis modo et ordine. Tercio de cōditione assump̄tioneis nature. Et q̄rto mouet vñā dubitatiōnē de assump̄tōis cā efficiēte. Secda p̄s incipit dist. ij. ibi. Et q̄r̄ i homī. Tercia dist. ij. ibi. Querit etiā de carne. Quarta dist. uij. ibi. Lū igit̄ in carnatō. Prima i duas. Nā p̄mo in gr̄ innuit q̄ solus filius humāna carnez assump̄t̄. Secūdo inquirit an pater vel spūl sanc̄t̄ filii incarnari potuerit. ibi. Si dō que rit. Prima p̄s ē p̄ntis lectōis. Et diuidituri duas p̄tes. Nā primo magister ostēdit quōz a quo filius dei in carnē missus fuit. Secūdo ostēdit quare solus filius tñō p̄ vel spūl sanctus carnē assump̄t̄. ibi. Diligēter vero. Circa principiū istius b̄ndicte incarnationis quero questionē istam.

Vtrū filius dei humāna naturam assump̄t̄isset. dato q̄ homo sine oī peccato i statu innocētie p̄mis̄isset. Et videt q̄ nō. Quia in dei opibz nihil deb̄z fieri frustra. cū deus i natura nihil faciat frustra. vt patet. i. cc. et mū. s̄ si hō nō peccass̄ frustra fuissest deus hō factus qui hō tem a petō liberasset. Uñ Aug. in sua oratiōe quam dirigit ad virginē gloriosam ait. Ut quid nescia peccati p̄ petōribz pareres si decesset qui peccasset. vt quid mater fieres salvatoris. si nulla es set indigentia salutis. P̄t̄ra. nullus debet p̄uari summa dignitate latitōe sue totalis in nocētie. ergo si homo nō peccasset: adhuc filius dei humāna natura assump̄t̄isset. Añcedēs p̄t̄z. q̄z sicut nullus ex suo delicto modū dignitatis debet reportare. sic nec ex sua innocētia pr̄iuatōe dignitatis. Cōsequētia etiam patet. quia ex quo postq; homo peccauit de us tantā dignitatē sibi contulit ut supposita

liter vñiretur filio dei. igitur si nō peccasset. de us hūūlioḡ dignitate homine nō pr̄iuas̄set. Hic quattuor sunt vidēda. Primo verū possibile sit p̄sonam diuinā assūmēre naturā creatā in suppositi vnitatē. Seco vez talis assump̄tio seu incarnatio fuerit solitarie terminata ad p̄sonam filij absq; hoc p̄ termiñaretur ad p̄sonas patris et spūllancet. Tercio vtrū ratione hui⁹ incarnationis in xpo dei filio fuerint plura esse. Et quarto d̄ principali quesoito.

Articulus
primum.

Prima cō
clusio.

Secunda
cōclusio.

Probatio
p̄me cōclu
sionis

Quātuza d̄ primū

pono duas cōclusiones. Prima est q̄ p̄sonam diuinā assūmēre naturā creatā i vñita tem suppositi nō p̄t ostendi eē possibile directe et positivē. puta q̄ modus illius assūmptionis seu vñiois sufficiēter ostēdat. Se cūda ē q̄ p̄t oñdi indirekte et negatiue. puta p̄t oñdi q̄ nō sit ip̄ossible rōm̄bi s̄ h̄ruz factis sufficiēter ostēdo. Primum p̄b̄ sic. Il luc qđ est sup oēm rōm̄ humāna nō potest oñdi humāna rōne. sed modus iā dicte vñionis ē sup oēm rationē humāna. Maior p̄z. Minor p̄bari p̄t p̄ multa dicta sc̄iōz. Ait cīm Ambro. de verbi dei incarnatōe p̄tra hereticū sic. Nihil ē impossibile generatōnis xpi sc̄re secretum. mens deficit. vox silet. nō mea tim. sed et angelorū sup potestates sup cherubim et sup seraphin et sup omnē sensum ē. Et ait Ambro. Ergo heretice ori tuo manū impone. scrutari nō licet supna mysteria. licet sci re q̄ natu sit. sed nō licet sc̄re quoniam natu sit. ineffabilis est em̄ illa generatio. humānu sensum et mūdi intelligentiā excedit. hoc nō capiat humāne intelligentie ratio. sed prudētie fidelis p̄fessio. Et Aug. epl'a. ij. ad Tlouianū ait de ista mirabili vñtione. Hic si ratio querit nō ē admirabile. si exempluz poscitur nō est singulare. deimus igit̄ deum aliqd posse quod nos fateamur inuestigare nō posse. in talibus nāq; rebus tota ratio facit est potētia faciētis. Et Alanus in suis versiculis de hoc p̄fundissimo mysterio dei ait. Hic natura silet. lo gicevis exulat omnis. Rhetorice p̄rit arbitriū ratioq; vacillat. Nec mir. Quia ille qui testimonio salvatoris erat lucerna ardens et lucens. et nō solum p̄pheta sed plus q̄z p̄pheta. se dixit nō esse dignū soluere corrigam calciamentoz eius. id est fin glōsā modū vñionis exprimere nature diuinę cū humāna in dño nostro iehu xpo. Sed cōtrā Rich. de aa 3 sc̄o vic.

istā clusionē videntē dicta sanctorū, q̄ mo-
dū possibilis tis istius sanctissime yunionis
in suis scriptis nitunt ostenderē. Quoz vñ
at. q̄ sicut deus p̄ sui influentiaz pōt facere q̄
substantia subsistat et tamē nō oportet. vt pati-
ut de igne in quo tres pueri fuerūt illesi. sic po-
test influere ad esse create substantie vt sc̄z exi-
stat. et tamē nō p̄ se existat. sed alteri innata. Dicunt etiam isti q̄ tanto difficultatis ē sp̄i-
ritū incorporeuz lutco corpori vniri. quāntē
est naturā humana in unitatem suppositi as-
sumere. sed illud ē deo possibile. ergo et istud.
Et hanc similitudine tangit etiā Athanasius
cū ait. Sicut alia rationalis et caro vñus
est homo: ita deus et homo vñus est christus

Sed ista licet sint bona verba. modus ta-
mē possibilis diuine in carnatōis nō ostē-
dit. Etiammodus p̄bādi nō valet. quia nō
est eolis difficultatis illud qđ naturaliter osten-
dit. sicut ē illud qđ nō nisi miraculofissime fi-
eri pōt. Sed alia rōnalis naturaliter vñi cor-
pori hūano. imo sicut dicūt sacerdi doctores. si
corpi humano pfecte disposito deus nō infū-
deret animā: p̄ miraculū hoc fieret. Itē si ani-
ma rationalis non vñiret corpi humano na-
turaliter. tūc generatio homis non esset natu-
ralis sed miraculosa. Sed alienā naturā as-
sumere in unitatē suppositi nō fit naturaliter
sed p̄ maximū miraculū. Dictu etiā Atha-
nasij q̄uis ad ppositū determinat in aliqua te-
nū similitudine. in multis tamē ē valde dis-
simile. Hiam et corpus condit vnam terciā
naturā. et anima informat corpus dādo sibi
esse formale. que omnia et multa his similia
dici nō possunt deo et hōle in dño nostro ie-
su xp̄o. Nec illud quod dicūt de igne suffi-
cit ad pñtem declarationez. quia nō sequit. il-
lud qđ minus ē difficile ē possibile. ergo et il-
lud qđ magis est difficile erit possibile. Sed
substantia suspendere a p̄pria operatione respe-
ctu alicuiū determinati obiecti. ē multo min⁹
difficile q̄ alienā naturā in unitatē suppositi
assumere. Quia illud pōt virtus creata. p̄ ali-
qua em̄ verba et characteres cōtingit quādō,
q̄ ignis hōiem nō ledit. Sed illud. s. ad eē
p̄sonale alienā naturā assumere nulla saltem
virtus creata potest. ergo tc. Sed contra
istā solutōem quidaz doctor p̄bat quattuor
medīs. q̄ suppositū creatuz possit assumere
alienā naturā ad unitatē p̄sonalē. Quia ma-
ior cōuenientia et p̄pōrtio ē p̄sonalitatis create
ad naturam creataz. q̄ p̄sonalitatis increase
ad naturā creatā. cum igit p̄sona increata su-

sistent naturam creatā eius assumptōem p̄
sonaliter terminādo. q̄ silt hoc poterit psona
creata. 1) P̄. omnis pfectio limitata sine con-
tradictione poterit p̄petere supposito creato.
sed ex hoc q̄ aliquod suppositū sustentat alie-
nam naturam nō requirit aliquā virtutē illi-
mitatā. quia nihil facit in natura sustentata ni-
si quod faceret p̄prium suppositum. si i pro-
prio supposito sustentaret. ergo in alieno sup-
posito ex tali sustentatione nō potest argui ma-
ior virtus q̄ illa que fuisse in p̄prio supposi-
to si huiusmodi natura fuisse suppositata p̄
p̄prium suppositum. 2) P̄. maioris perfectio
nis est terminare dependētiā alicuius in ra-
tione cause q̄ dependētiā alicuius termina-
re in ratione p̄sonae. quia primū competit to-
ti trinitati. et p̄ sequens dicit pfectionē sim-
pliciter. scdm autē competit solifilio. et p̄ cōse-
quē nō pōt dicere pfectōem simplē. sed pri-
mū pōt p̄petere creato supposito. q̄ et scdm.
3) P̄. quāto aliquod suppositū ē magis inde-
pendēs. tāto pluriū dependētiā pōt termina-
re. sed suppositum creatum cum sit absolutū
et ad se. est magis independēs q̄ suppositum
increātū qđ necessario est relativū. ergo tc.

4) Sed etiā clusionē istius doctoris quā
crēdo simplē fallam arguo sic. Quia eadē vi-

Lōtra
con.

dele limitatio nature ad p̄sonam. et persone
ad naturam. Sed nulla vna natura creata
potest p̄sonari diuīsis p̄sonis. ergo nulla vna
persona creata potest personare diuersas na-
turās creatas. Nec valet instantiālē daretur
de materia et forma. quia non personātur p̄ ut
distinctas dicunt naturas. sed vt vnam inte-
grant naturam ex materia et forma composi-
tam. 5) Ad pñmū dicendū q̄ posse assu-
me aliam naturā in unitatē suppositi nō
competit ratione pñmū virtutis existē-
tis in assumētre. 6) Ad scdm dicendū q̄ conce-
sa tota ratiō nō plus habet nisi q̄ posse sustē-
tare alienam naturā deus possit cōmunicare
supposito creato. et de hoc ad p̄sens nō queri-
mus. nec est ad p̄positum tm̄. quia tu inten-
dis probare q̄ hoc competat supposito crea-
to ex p̄pria sua virtute. Ratio etiā fallit al-
sumit. quia maior virtus requirit in supposi-
to ad sustentandū alienam naturā q̄ ad sus-
tentandū p̄sonam. q̄ suppositū sustentando
alienā naturā oportet q̄ p̄ueniat p̄priam sup-
positōem illi⁹ nature. quod fieri nō pōt ni-
si p̄ virtutē infinitā. 7) Ad tertū dicendū q̄
majorē falsa attēdēdo potētias quib⁹ hmōi

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Instantia

Solutio.

Ad 4

Probatio
scđe. scđoisExtrj ver
bi dei icar/
nationē.

depēdētie termināt. Ad pbatōem dōm q
licet terminatio ipsa nō dicat pfectōz simplr.

posse tñ terminare dicit pfectōz simplr. z cō
petit cui libet diuine psone. Forte dicit q cū
nulla res i suo actuālē eē sit minoris pfectōis

qz i suo potētialē eē. g si actualis terminatio nō
dicit pfectōem simplr. nec posse terminare di

cet pfectōem simplr. Rñdeo q p posseter
miare nō intelligo ipm terminare siue ipsā ter
minatōz suprā i suo eē potētialē. qz vt sic nō eē

maioris sz minoris pfectōis qz actualis termina
tio. sz intelligo ipsā virtutē terminatiā q sup
positū terminat vel pōt terminare depēdētia alie
ne naturē i rōne psone. Unū sicut potētia gene
ratiua dicit pfectōz simplr. z ē cōs toti trini
tati. qz quis generare nō dicit pfectōz simplr.

z puenit soli patri. sic rc. Ed quārtū dōm
q maiores nō eē vera loquēdo de dependētia re
latiua. sed solū est vera loquēdo de dependētia

virtutis z pfectōis. puta fīm q aliquid habet
pfectōem dependentē z incompletaz. qualis

dependētia nō est in diuīs. Miror etiāz pru
dentiā istius doctoris. quia si ista ratio pclu
deret. tūc vna musca maioris virtutis esset q
ad terminationē psonalis dependētia. qz om
nes tres diuine psone. cū om̄is diuine persone

eque dependēat mutuo ad iūicē dependētia
relatiua. Lōclusionē scđam pbo sic. Illud
nō est impossibile deo qd nō implicat ptradici
tionē. Sed i diuino supposito sustētari na
turā humānā vel quamcūqz alia naturā cre
atā nō implicat ptradictionē. Quia nec im
plicat ex parte virtutis diuine. Quia om̄is qd

dicit pfectionē z dignitatē in creatura relega
ta ab eo omni impfectiōe hoc est deo attribui
endum. sed sustentare alienā naturā seu ha
bere virtutē sustentādi eam dicit pfectionē in

creatura. quis sustentare eam p modū forma
liter inherētis dicit im pfectionē. qz ex hoc cō
uincit creaturā nō esse omnino pfectaz. ex quo

formaliter perficīt ab eo quod sustēt. ergo
posse sustētare alienā naturā absqz omni for
malī inherētia pōt sine ptradictionē attribui
psone diuine. Nec implicat ex pte creature.

qz natura naturaliter est prior p pria supposi
tione. ergo sibi nō repugnat ab ea separari.
z p sequēs sustentari virtute aliena. Ista

aut nō impossibilitas magis declarari p tñ
dēdo rōibz quibus infideles moueri poterūt
ptra h̄mōi veritatē. Igit inductā aliqua mo
tuā eoz z ipsis respōdet. Pōt em argui
sic. Suba spūalis nō potest vñiri nature cor
porali nisi vel vt motor. vel vt fozma. Sz p

mus modū vñlois nō sufficit ad pposituz. qz
als angelus possit celū qd mouet assumere i
vnitate psone. Scđs vñ modū pposito est
impossibilis. qz psona diuina nō ppter suā
infinitā pfectōem p modū formē vñri alicui
creature. qz impossibile ē psonam vel naturā
diuīnā formaliter inherere alicui creature.

P. subam creataz existere scipsa nō addit
sup eius naturā nisi relationē ad cām efficien
tē. sed nulla potētia fieri potest q aliquia crea
ta natura actualiter existens absoluatā tali
relatione. quia omnis creatura necessario re
fertur ad creatorē. ergo rc. P. impossibile
est aliqua de nouo realitatem nisi vel in am
bos vel in altero saltez fiat realis mutatio.

sed hic nec in psona verbi potest esse muta
tio. cum deus sit immobilis p se z p accidēs z
ab intra. vt patet. viij. phisicoz. z. xij. mchaz
ph. apud deū em nec est mutatio nec vicissim
dñis obumbratio. vt dicit Jacobi. i. Nec eti
am i natura humana. qz p verbi assumptōez
nullū eē formale cōicat tali nature. nec aliquā
eē quod prius habuit auferit ab ea. sed nihil
mutat realiter nisi vel acquirat vñl amittat ali
quod eē reale. ergo rc. P. si possibilis esset

pdicta vñio. tūc aliquāt h̄mōi vñionē deus
fuisse vñibilis creature. z p psequens fuisse
possibilis vñiri. Sed h̄nis est fallū. qz qd ē
possibile ad aliquā actum nō reducīt ad euē
nisi moueat p aliquam cāz agentē sibi extin
secā. cum idē nō possit esse respectu eiusdez
mouēs z motū. sed deus nō potest moueri.

P. pportio vñibiliū requirit in omni vñi
one. sed inter deū z naturā creatam cuž distēt
i infinitū nulla videt esse pportio. P. duo

ptraria non pnt simul vñiri in eodē. ergo nec
deus z creatura. Ncedēs patet. Quia d quo
cūqz pdicatur vñi ptrarioz de eodē vere ne
gatur reliquā. ergo si ptraria simul cēt ptra
dictoria simul pdicarent de eodē. Lōseqūtia
etiā p. qz minus distant duo ptria cuž ponā
tur sb eodē genere. qz deus z creatura que dif
ferūt plus qz genere. P. sicut se h̄z malicia
ad summā bonitatē. sic se h̄z infirmitas ad sū
mā maiestatē. Sed summa bonitas nullam
compatit secūz maliciā seu prauitatē. ergo di
uina maiestas cuž sit summā nō compatit
secū humānā infirmitatē. P. deus non po
test esse in creatura nisi vel p essentiā. vel p p
sentia. vel p potentia. sed nullus istoz modo
rū p senec om̄is simul sufficūt ad incarnatōz
verbi. g impossibil' videt eē incarnatio. Ma
ior pbas. quia deus nō potest esse in creatura

nisi vel fīm se vel fīm suā opationē. Si fīm se
sic ē modus fīm essentiā. Si fīm opationem.
Vel fīm opationē immanentē. puta fīm intelli-
gere et velle. sic est fīm pñtiā modo quo dici-
tur aliquid pñs esse rei quod est in suo pro-
spectu. vel fīm opationē transente. et sic ē fīm
potentiā. Minor etiā patet. qz istis tribus
modis deus est in omnibus creaturis. ergo si
isti modi ad assumptionē sufficeret. tūc om̄s
creaturas i vnitate suppositi assumeret. ergo
zc. Ad octauū Ad 8
Sed ista nō includunt. qz annūciator
istius bñdictie incarnationis dicit Luce. i. q
nō est impossibile apud deū omne ſbū. Ad
pñm igit̄ dōm qz dato qz maior sit vera loque-
do de ſpūali ſuba creatā. falsa tñ ē loquēdo de
ſpūali ſuba increata. Ad ſcdm nego maior
rē. qz addit p se esse. qd̄ vel est quedā res abſo-
luta pura quedā qualitas seu pprietas natu-
re. vel ſalte est quedā modus abſolutus q na-
turaliter ē posterior natura. qz ſequit eā ſicut
naturalis pprietas illud cui ppricet. ſicut
aliq magni doctores dicūt. Vel conſessa ma-
iori dico. qz licet p quācunq; potētiam creatu-
ra nō possit abſoluſ a relatiōne qua refert ad
creatore. potest tamē deus facere qz creature q
derelicta naturali ſuo curſu i uno modo refert
ad creatorem. ſibi nō derelicta alio modo refe-
rat. et ſic eſt in ppoſito. Ad terciū dicen-
dū qz ibi eſt mutatio realis ex pte humana-
tis que de ſuo eſſe potentiali translata eſt ad
actuale eſſe quod diſſert ab eentia. vt patebit
i tercio articulo. Ad quartū dicendū qz de-
us anteq; vniſt humāne nature ſuit ei vni-
bilis. non tamē vnitate paſſiuſ ſe tenēt ex pte
dei ſed ſolū ex pte creature. et ideo nō requi-
rebat motor reducēs aliquā pſſibilitatē paſſiuſ
in actū que ſe teneret ex pte dei. ſed ſolum
ex pte nature hūane. qz deus ſolū ſuit vniſt
vnitate actiuia. puta qz potuit ſibi vniſt crea-
turā. Ad quintū dicendū ad maiore q intu-
bilia nō ſemp requiriſ pportio pmeſuratois
ſz ordiſ. finitu autad infinitū licet nō habeat
pportionē pmeſuratois. hz tñ pportoz ordi-
nia ſeu ordinatim imitatois. Unqz pñm
mouēs ſit vnitatis infinite. vt pñz. viij. phicoz
oia tñ ordinat ad ipz. vt pñz ibidē. et xij. meth.
Ad ſextū dōm qz ſic duo ſuia pñt eē i eode
ſupposito. i alia tñ et alia pte. ſic deitas et hu-
nitas in eode xpō. eſt em̄ deus fīm eternaz na-
turaz a patre eternaliter genitus. et homo fīm
tgalē naturā a matre tgaliter nat. Ad ſeptimū
primū dōm qz non ē ſimile. qz malicia nō p
assumi ſine derogatōe bonitat. ſz infirmitas

Ad 8

Articulus
secundus**Quātum ad ſecundū**

dū articuluz dico qz quilibet christianus cre-
dere tenet. qz quis tota trinitas et appropria-
te ſpūſ sanctus opatus ſit hanc bñdictam in
carnationē naturā humāna formādo. ad ſo-
lam tñ pſonā filij h̄moi incarnatio ē termi-
na. Quia ad ſolaz illam pſonam terminat in-
carnatio que verē eſt incarnata. ſed ſola pſo-
na filij eſt incarnata. ergo zc. Nō plus ad p/
ſens de iſto articulo. quia in ſequenti queſtione
intēdo ptractare quō illud eſſe potuerit ſine
omni contradictione.

Articulus
tercius**Quantum ad terciū**

um articulū primo diſtinguendū eſt de eſſe.
qz ppter multiplicitē eius acceptionē multe co-
tingūt equiuocationes i dictis doctoz. Acci-
pit̄ em̄ eē qnq; modis. Primo p ipsa rei eentia.
et ſic dicit. vi. topicoz. qz diffinitio eſt oſo
quid eē rei significās. Et iij. de jia dicit. qz
intellect⁹ extēlus. i. directo et recto aspectu car-
nis eē cognoscit. Et Auic. i. meth. ſua ait. qz p
mū obiectū intellect⁹ eē ens et eſſe. In his oibz
et ceterz dicit. ſilibz accipit̄ eē p ipsa eentia rei
qz p pte diffiniti et ipsa diffinitio eſt significatur
quo ad priuū dictū. et recto aspectu intelligi-
tur quo ad ſcdm. et pmo intellectui obiectū q
ad terciū. Ad ſcdm mō ſumit eē p eo qd̄ vna
natura ſortif ex diuīctōne ad alia ſic ſi rebo ab
ſoluti. Materia em̄ ſortif eē extēlus p diuīctoz
ad qzitātē v̄l ex hitudie ad alia ſic ſi rſpectuſ
Tercio accipit̄ eē p hitudie pōmis pdicati-
cu ſſibet. th mō eē v̄l eaccipit̄ tercio adiacet
qz copulat et diuīgit duo extēla. ſ. pdicatu ſ et ſb
rectū. ſic em̄ h̄ ſbū ē ſignificat ppoſitoz quā
ſine ppoſit̄ nō ē intelligere. vt d. i. peri herme-
niaſ. et ſignificat ut verū fīm qz d. v. metaph.
Quarto mō accipit̄ p actuali extēla rei. Et
qzto mō ſumit p ipsa ſubſtēcia rei qz eſt idē

Cōtra iſta

Solutio.
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Ad 5

Ad 6

Ad 7

qd p se subsistere et alteri non inniti. Et fm h
possit ponit qnqz cloes. pme qttuor affirmata
tue et qnta negativa. **P**ria e qpmo mō ac
cipiendo eē. s. p ipsius reūentia. sic in xpo sunt

plura eē. qr i ipso sunt plures eentie. s. diuīta
et hūanitas. **S**cō mō accipiendo eē etiā sūt
plura eē i xpo fm q plura sunt i eo quo vnu
pfectionaliter iūgit alteri. vel vnu habitu
dine realē habet ad alterz. aia em xpi infor
mat eius materiā. et accidentia totā compositā

naturā. **T**ercio mō accipiendo eē tot possu
m̄ ponere eē in xpo q̄t possim⁹ veras pposi
tiones de eo pñuciare. **Q**uarto mō iteruz
sunt plura eē in christo. qr aliud est eē aqua
lis exntie humanitatis et aliud deitatis. Nā eē

actualis exntie humanitatis p tpaalem gene
rationē eā acquisiū. et differt realiter a sua eē
tia. quod nequaqz dicere possum⁹ de eē actu
alis existentie ipsius deitatis. **S**ed qnto

mō accipiendo eē dico q̄ in xpo et tm̄ vnu eē.
Nā licet hūana natura xpi actuali existat
tn̄ nō existit p se. sed innitit supposito diuīo.

et ideo eē sue actualis existentie nō eē subsistē
tie. **S**ed tm̄ in xpo est eē diuīe subsistētie
seu p se existētie. **P**. multiplicatis eē subsis
tentie multiplicant̄ ipsa supposita. qr p se sb
sistere ppric competit suppositis. s̄ i christo
nō est nisi vnu suppositū. vt fides sc̄tā tener.

ḡ in xpo solū erit vnu tale eē. **P**. q̄uis ali
qua natura sit vera suba. tn̄ q̄diu habet mo
dum accidentis. nō pōt habere eē subsistētie
seu p se existētie. s̄ natura humana q̄uis sit
vera substātia. tn̄ vt est in xpo h̄z modū acci
dētis. vt pat̄ p Damas. ḡ in xpo tm̄ erit

eē diuīe subsistētie. **S**ed ptra istā pclusi
onē videt eē s̄tia quorundā doctoz q̄ dicunt
q̄ in xpo sunt duo eē subsistentie. vnu simplr
qd rñdet diuīe nature. et alterz fm quid qd
rñdet humane nature. Illud pbant sic. Ubi
cūqz sunt due nature quaz vna est eterna et in
creata. alia dō tempalis et creata. ibi est dare
eē subsistētie simplr et eē subsistētie fm quid.

sed tales due nature sunt in christo. ergo tc.
P. diuīa pdestinatio respicit rem pfectā
p modū suppositi subsistētis se habente. S̄
christus fm humana naturā pdestinatus fu

it ab eterno fm dictū apli. ergo tc. **P**. chri
stus in sua passione pdidit eē hominis. ergo

an phabuit eē homis. **P**. idē eē nō potest
eē absolutū et relatiū. sed eē suppositi diuīi
est relatiū. eē autē nature humane est absolu
tū. ergo tc. **P**. dicūt etiā aliq̄ istoz docto
rū q̄ doctor noster i hac materia sibi p̄dicat.

Quisa. v. suo quolz. q. ih. dicit. q̄ in xpo nō ē
nisi vnu eē existētie. **S**ed. iq. s̄tarum sup di
stin. vi. q. vi. dicit. q̄ in christo est duplex eē

actuale. diuinū. s. et hūanū. Nā cū eē etiā
sint de compositōe rei vt est effectus agen
tis. ideo impossibile est aliqua eentiam crea
tam eē in effectu sine suo eē. **P**. arguit isti
ptra p̄dictā pclusionē sic. Unitas et multipli
citas ipsius eē i christo nō sumit fm suppo
situm. ergo sumit fm naturas. Consequētia
paret. qr vel sumit fm suppositū vel fm na
turās. Ancedēs pbant. qr si sumere fm sup
posituz. tūc tria diuīa supposita h̄rent tria eē
subsistētie. qd ē falsuz. ḡ tc. **P**. si hūana na
tura que est i xpo sibh̄psī relinqueret constat
q̄ h̄ret pprū ec subsistētie. illud igit ecvlnūc
habet in xpo. et tunc habet ppositū. vel nō. et
tunc in tali derelictione eēt vera generatio p
pter acceptanceō noui eē substātialis existētie

P. omnis generatio terminat ad eē. s̄ chri
stus est generatus dupli generatōne. ḡ ha
bet duplex eē. **P**. forma substātialis dat eē.
simplr. cu ergo in xpo vera fuerit forma suba
liq. igit erit ibi eē simpliciter pter cē deitatis.

Et p̄firmat. qr. iq. de aia dicit q̄ viuere vi
uetibus est eē. sed i christo est duplex vita. di
uina. s. et hūanā. ḡ et duplex eē. **P**. Dam.
libro. iq. ait. q̄ ea q̄ cōsequunt̄ naturaz dupli
cant̄ in xpo. sed ec ppric existētie maxime seq/
tū naturā. **S**ed isti q̄tum ad hec omnia
dicta vel fālū assumūt vel nō sillogisātes
sunt. vt etiā ait ph̄s. i. ph̄icoy ptra p̄menide
et mellissum. vt plurimū em male sillogizat p
pter equiuocationē quam faciunt de ipso eē.

Ad p̄mū igit dōm q̄ maior ē falsa. qr cuz
natura creata assumit ab increato supposito
ita q̄ i tali assūptōe p̄uenīt p̄p̄a supposita
tio. q̄uis talis natura creata possit habere eē
exntie actualis aliud ab eē existētie eternē na
ture et suppositi eterni. nō tamē habet pprūz
eē subsistentie. eo q̄ subsistat subsistētia eter
ni suppositi a quo assumpta est. et qr sic est in
pposito. igit tc. **A**d sc̄dm dōm q̄ hūana na
tura i xpo nō ē min⁹ pfecta nec min⁹ pfecte sb
sistit a h̄bo deisūtētata q̄ si ppria supposita
tōe subsisteret. et iō nō min⁹ pt eē pdestiata q̄
uis nō hēat pprū eē subsistētie. **E**t iā fālū
assumit. qr n̄ solū entia p se exntia a deo sūt p
destinata. s̄ etiā accidentia roēs boni euēt eoꝝ
qui electi sunt ad salutē. **A**d terciū dōm q̄
ibi ē fallacia p̄ntis. dicēdo. pdidit eē homis.
ḡ pdidit pprū eē subsistētie homis. suffi
cit em q̄ pdiderit esse actualis exntie homis.

7

8

P. formā substātialis dat eē.

9

Lōfirmač
nōnē.Solutio
EdiAd 2. Dignus
ponific
porcis

Ad 3

Pclusio
brimaSecunda
Inclusio.Tercia cō
clusio.Quarta cō
clusio.

Op̄l. p̄ria.

1

2

3

1

2

3

4

5

Ad 4 *Ad q̄rtū dico q̄ nō plus dcludit nisi q̄ eē extitie humane nature nō sit idē quod eē dī uini suppositi. Forte dicet q̄ fīm doctrinā nostri doctoris si eē existentie humane natūre nō est idē quod esse verbi. tunc etiā eē subsistentie humane nature nō erit idem quod eē subsistentie verbi. qz ipse dicit in lēctō suo quolibet. q. iij. q̄ eē existentie & esse subsistentie nō differunt nisi respectu diuersoz. puta accidentia ita habent esse existentie q̄ tamē nō habent esse subsistentie. ita em̄ accidentia actua liter existunt q̄ tamē nō subsistunt. quia nō p̄ se existunt. In substatijs autē idem est ut ipse ait esse existentie quod esse subsistentie.*

Solutio *Respondeo breuiter q̄ sicut idem doctor nō ster dicit. humana substātia in ch̄risto habet modū accidētis. & ideo q̄uis in ceteris pfectis substatijs idem sit esse existentie & eē subsistentie. nō tamē in ch̄risti h̄umanitate. Ad quintū dicendū q̄ cū doctor nō ster i suo q̄l. dicit q̄ in ch̄risto sit vñū esse. ipse intelligit de eē subsistentie. quod est vñū tm̄ i eo. Sed in scripto suo sup̄ terciuz s̄niarum loquit̄ de esse actualis ex̄st̄tie. quod est duplex i xp̄o. puta vñū ex̄pte diuine nature quod ē realiter idē cū ipsa natura diuina. aliud ex̄pte h̄umanē na ture qd̄ realiter differt ab humana natura. et*

Instanciā *realē d̄positionē facit cū ea. Forte adhuc dicit q̄ hoc toto supposito adhuc nō erit tantū vñū esse subsistentie i ch̄risto. quia plenum est q̄ eēntia diuina p̄ se existit p̄pria subsistentia. & p̄ sequēt̄s absolute. p̄sona autē diuina etiā p̄ se existit subsistentia relatiua. subsistentia aut̄ relatiua nō est subsistentia absolute. ergo tc̄.*

Solutio *Respondeo q̄ sicut natura diuina nō posuit numerū cum p̄sona. qz natura diuina in qualibet persona est realiter idem cum p̄sona. sic dato q̄ in verbo dei sit subsistere absolutū ratiōe eēntie. & subsistere relatiū rōe p̄prieta tis relatiue. subsistentia tm̄ absolute nō differt a subsistentia relatiua. sed i q̄libet diuina p̄sona ē idē realiter cū subsistentia relatiua. qz nō magis differt subsistentia a subsistentia qz subsistēta subsistēte. s̄z natura subsistēta & p̄sona subsistēta sūt vñū realr. ḡ tc̄. Ad. vi. dōm q̄ aīs ē ne gādū loquēdo de eēsubsistentie. Ad p̄batōez dico q̄ vt p̄z p̄ Aug. vii. d̄ tri. dupl̄r possum⁹ loq̄ de subsistere i diuis. Uno mō absolute. et sic vna ē triū p̄sonaz subsistentia. sic earū ē vna eēntia. alio mō. p̄ iōdicabili singl̄aritate q̄ sup̄ positū p̄ se subsistit i aliqua natura incōdicabili liter & distincite ab om̄i alio supposito. & sic in diuinis sunt triā subsistere fīm q̄ sūt triā sup*

posita. *Forte dīceſ q̄ si suppositū dīnū p̄ se subsistat. tūc erit suppositū absolute. Rn. negādo 2nāz. qz p̄ se b̄sistere n̄ facit nec arguit suppositū absolute p̄cile. s̄z ad se b̄sistere. qd̄libet aut̄ diuīnū suppositū licet subsistat p̄ se. tm̄ nō subsistit ad se s̄z ad aliud. Ad septū mū dicenduz. q̄ si natura h̄umanā dīmūteret a xp̄o. & tm̄ p̄ cōm̄ dei influentiā p̄seruaret netē teret i nō eē. tūc idē eē h̄umanē nature qd̄ soluz fuit eē ex̄st̄tie cū sustētabat a xp̄o. mō esset nō solū esse ex̄st̄tie sed etiā subsistentie. esset em̄ idē esse. licet alter esset modus h̄ndi illud esse. q̄a primo tale eē haberet cum quadā innixiōe ad altez. mō aut̄ haberet p̄ter h̄moi innixionez. Sicut em̄ subtracto subiecto in sacramento altaris idem eē eiusdē quātitatē quod fuit in esse an̄ d̄uerſionē panis. facta cōversione ita erit esse q̄ nō erit inesse. quia vt puto nullum nouū esse acquirit h̄moi quātitas p̄ amissio nem subiecti. sed solummō nouū modum es sendi fīm idē esse. sic in p̄posito tc̄. Unde nō est imaginādū q̄ in eadē natura esse subsistentie sive p̄ se subsistere super esse actualis existētie ad dat aliqd̄ esse. sed solū addit modū h̄ndi h̄moi esse. Ad octauuz nego maiore lo quen do de esse subsistentie. Unū sicut accīns ve re general. & tm̄ p̄ generatōz ipm̄ accidens nō acquirit esse subsistentie s̄z solū eē ex̄st̄tie. sic qz h̄umanitas i xp̄o h̄z modū essendi accidētis tc̄.*

Ad nonū dōm q̄ nec argumētū nec ei⁹ cōfirmatio arguit de natura p̄ altez sustētata. s̄z solū de ca q̄ fīm cōm̄ cursuz nature b̄hyp̄si ē derelicta. Ad decimū dicendū q̄ esse subsistentie nō sequit̄ naturā h̄umanā nīli cū b̄hyp̄pi fīm nature cursūm̄ derelinquit.

Quātum ad quar

tum articulū dico q̄ illud admirabile d̄mer ciū diuine. s. incarnatōis mysteriū nobis nū la patet ratione sed sola fide & assēt̄tionē sacre scripture. iuxta illud Leonis pape in suo sermone de natiuitate. Ut rānc̄ naturā diuina sc̄z & humāna in vñā p̄uenisse p̄sonam nīli fidēs credit ratio nō explicat. Et quia sacra scrip̄tura v̄ plurimū assignat rationē incarnationis fīt̄is fuisse redēptionē humani generis. liberatiōne a nostris peccatis. et destructionē dyabolice captiuitatis. ideo q̄uis aliqui solennes doctores teneant oppositū. tamen ad p̄sens dico q̄ si homo non peccasset filius dei incarnatus nō fuisset. Quod p̄bo sic. Lessan recausa cessat effectus. Sed sup̄ illo verbo. i.

Articulus
quartus

ad Timo. i. xps venit i hunc mundū ut pctō
res saluos faceret. dicit glo. Nulla causa veni
endi fuit christo nisi peccatores saluos faccre.
tolle morbos. tolle vulnera. nulla est cā medi
cine. ¶ P. Aug. sup illo verbo Mat. i. Ipe
em̄ salutē faciet pplm̄ suū a pectia eoꝝ. dicit.

- 2 Si hō nō peccasset virgo nō pepisset. ¶ P.
Aug. in libro de verbis domini expones illō
Venit filius homis querere et saluum facere
quod pierat. dicit. Si homo nō peccasset fili
us dei nō venisset. ¶ Sed ḥp̄positū isti⁹ con
clusionis quidaꝝ dōctores pbant sic. Perfe
ctio vniuersi nō inuascit ex culpa. sed q̄ idex
xps sit deus ⁊ homo ē magna pfectio vniuer
si. ¶ P. nō minus debet beatificari vita sensi
tua que nunq̄ fuit nocens q̄ ea que post de
lictuꝝ est penitens. sed sensus penitētis homi
nis beatitudinē suā habebunt i humanitate
xpi. sensus aut̄ innocentis homis si deus hu
manā naturā nō assumpſisset nullā recipient
bitudinē a deo. q̄ nullū obiectū h̄rent i eo. ḡ
¶ Tc. ¶ H̄uana natura imunis a pctō capa
cior fuſſz grā vniōis q̄ natura maculata pec
cato. ḡ potius debuit fieri talis vniō i statu in
nocentie q̄ in statu pctū. ergo Tc. ¶ P. Aug.
iū. de trinitate dicit. q̄ ideo deus int̄ carnati vo
luit. ⁊ sic nos redimere. vt ostēderet quantuꝝ
nos diligenter. sed deus nō minus dilexissz ho
minē si nō peccasset. igil p̄ incarnatōe hmōi
dilectionē sibi demōstrasset. ¶ P. Ansel. i li.
cur deus homo. ca. xix. ait. q̄ p̄cisa causa cur
homo creatus est ad beatitudinē p̄sequendā
nō fuit ruina angelorū. q̄ al's sicut homo nō
potest nō gaudere de sua bitudine sic nō pos
set non gaudere de ruir ⁊ angelorū. Sic po
test a simili argui in p̄posito. Quia si ratio p̄
cisa quare filius dei assumpſit humanaꝝ na
turaz esset peccatū hominis. tūc sicut homo nō
potest nō gaudere de hmōi assumptione. sic
nō posset nō gaudere de pctō. quod ē fallum.

¶ Ad p̄mū dōm̄ q̄ absolute ⁊ ſimplr loq̄n
do tūc minor est falsa. quia eadē ratione pos
set dici q̄ deum assumere naturam angelorū
esset de pfectione vniuersi. Unde pfectio vni
uersi nō requirit hypostaticam vniōneꝝ finis
⁊ principij. sed requirit debiti ordinis conne
xionem finis ad principium qua ea quesunt
ad finem dirigātur in finem ⁊ finē consequā
tur. Et q̄ iste ordo nō fuisset interrupt⁹ si nō
fuisset peccatū. ideo q̄uis posset dici q̄ domi
ca incarnatio qua talis ordo fuit reparat⁹ lit
de pfectōne vniuersi post peccatū hois. tamē
an̄ peccatū nō fuisset de vniuersi perfectione

¶ Ad ſcdm̄ nego minorē p̄ illa pte q̄ dicit q̄ Ad 2
ſehus inoſt̄ hois tc. Ad pbatōz dico q̄ li
cet virtutes ſenſitivē tūc nullū h̄rent immediatū
obiectū i deo. tamē eſſent beate ex redūtantia
virtuz ſupiorz que immediatū habet obiectū
in deo. Et iſta videt esse intentio Augus. ad
Dyoscorū. vbi ait. Tanta virtutē dñs dedit
anime. vt eius pfecta beatitudo redundet ui
vires in feriores. ¶ Ad terciuꝝ nego maiorē. Ad 3

quia illa capacitas nō eſt potentia naturalis.
sed ſolū potētia obedientiālis. q̄ quidē potentia

nō minus fuit in hoie post pctm̄ q̄ an̄ pctm̄

Forte dicit. ſi equalis capacitas fuit an̄ pec
catū ⁊ poſt. q̄uis illa nō fuerit p̄ potētia natu
rale ſed obedientiāle. ḡ ſaltē equaliter fuſſet
hō assumptus ſi nō peccasset ſicut poſtq̄ p̄c
cauit. ¶ Rnde q̄ q̄uis hō fuſſet equaliter
assumptibilis. tū nō fuſſet equalis ratō as
umptionis. q̄; nulla fuſſet necessitas noſtre
redemptōis. ¶ Ad quartū dōm̄ q̄ vera dile
ctio marie pbat̄ i nccitatis articulo. io q̄uis
de a n̄ pctm̄ nō minus diligenter hoiez q̄ poſt
pctm̄. tū magis fuit optunū illud maximū ſi
gnū dilectōis oñdere poſt lapsuz pcti q̄n̄ hō
indiguit hoc ſigno ſuſſerat. q̄ ſi hō non
peccasset. q̄ ſi tunc nullā nccitatē iſtiuſ ſtēſio
nis habuifſet. Tū multa alia ſigna dilectōis
deus homi oñdiſſet ſi nō peccaff̄. pura q̄ ſi
no om̄i pena immo cū magna delectatōe p̄nt̄
vite eu ad eternā bitudinē assūpſiſſet. ¶ Ad 4

q̄ntū dōm̄ q̄ pctm̄ nō fuit p̄cisa cauſa diuine
incarnationis. quia cauſa p̄cisa eſt cauſa per ſe.
quenccio vel eſt maioris pfectōis q̄ effectus
vel ſaltē equalis. Pctm̄ aut̄ nullī p̄fectōis.
Un̄ dico q̄ pctm̄ fuit cauſa occaſionalis. dei
aut̄ dilectio fuit cauſa p̄ ſe ⁊ principalis. Tz
nūc eſt ita q̄ aliquis p̄t gaudere de aliq̄ effe
ctu. q̄uis doleat de occaſione illi⁹ effec⁹. Per
ſecutio em̄ ecclēſie dei ſuit paulo occaſio maio
ris meriti. Juxta qđ ipſe ait. vt vbi abunda
uit iniquitas abundet ⁊ grā. tamē tc. ¶ Et

p̄ hoc etiā p̄t ad argumentū p̄ncipale. quia
q̄uis p̄ ſe ⁊ causaliter innocentia nulli obſit.
nec peccatum tebeat pdesſe. p̄ accidens tamē
⁊ occaſionaliter innocentia qnq̄ p̄t obſeffe. et
pctm̄ pdesſe.

Ad p̄nci
pale argu
mentum.

Sero queri
ſtur. Poſtq̄ mīgr̄ inſinuant filii dei
ſoli incarnatōz. h̄ q̄ntū ad p̄ez ⁊ ſpm̄
ſcm̄ monet dubitatōz. ⁊ diuidit i duas ptes.
q̄ p̄mo hmōi dubitatōz mouet ſoluit. ſcđo
aa 6

5 soli filij incarnatoꝝ opponit. ibi. S3 forte aliq. Et hec ī duas. qz pmo 5 supdicta vita te inducit obiectoꝝ. Scđo illi obiectioꝝ ad ducit solutoꝝ. ibi. Ad quod dicim? Circa hāc lectionē qro istā questionē.

Tru ples dīne psonē possint assume
vō. **I**n rē vna naturā creatā. Et videt q nō
vō vel assumeret eā i vnitatē natūlē.
vō advnitatē psonalē. Nō pmo mō. qz ipossi
bile ē ex diuīs suppositis et creatā naturā fieri
vnū naturalr. Nec scđo mō. qz tunc ples pso
ne eēt vna psona. **C**ōtra. p̄t assumeret alia
naturā dñtē ab ea quā assūpsit fili? ḡ p̄t assu
mere eadē naturā quā assūpsit fili?. Ans sup
pono eēt vez. qz inferi etiā pbabit. Sed p̄b
ōnāz. qz p̄t nō minorē s̄z maiore h̄z cōueniētā
cū naturā quā assūpsit fili? qz cū alia naturā
creata. s̄z vbi maior eāliqz cōueniētā ibi possi
bilior ē vniō. ḡ tc. **H**ic pmo vidēdū ē. vtr
p̄t et spūscūs potuerit humānā naturā assū
mere. **S**cđo vtr filius potuerit eam assū
mere nō assūmetib⁹ patre et spūsancto. **T**er
cio vtrū eadē humānitas numero potuerit as
sumi a plurib⁹ diuīs psonis. **Q**uarto vtr
plures humānitas numero dñtē possint
assumi ab eadē psona.

Articulus
primus

Prima co
clusio.

Quātus ad primus

Ponā duas oclūsiōes. **P**rima ē q loqndo
de potētia dei absolute p̄t et spūscūs potuissit
carnē assumerē eq bñ sicut fili assūpsit eā.
Qri quib⁹ ē oīno eadē potētia q̄cqd p̄t vn?
et alter. sed oīm triū psonaz ē oīno eadē poten
tia. ḡ tc. **P**. sicut illud qd h̄z determinatuz
eē h̄z determinatū posse. qz posse sequit ipm eē.
sic illud qd h̄z eē includēs omne eē illi pos
se includit omne posse. Sed eē patris et spūs
sancti cū sit eē diuīnū includit omne eē. ḡ tc.
3 **P**. q̄ equē distat ab aliq naturā illoꝝ equē
possibilis ē diuīctio cū illa naturā. **S**omēs
diuīne psonē equē distat a quacūqz naturā si
gnata ex pte creature. qz quelibet distat ab ea
infinita distantia qua maior dari nō potest.
ergo talē naturā equē possibile ē diuīgi cuiqz
qz diuīne psonē. **P**. qn̄cūqz aliq virtus in
dr̄nter se h̄z ad plura. tunc actio illi in dr̄nter
poterit ad illa terminari. Sed virtus diuīna in
dr̄nter se habet ad tres psonas diuīas. et assū
ptio carnē humāne ē actio virtutis diuīne. ḡ
cū terminari potuerit ad filiū vt patuit in qd/
ne p̄cedenti. ergo s̄lī terminari poterat ad pa
tre et spūsanctū. **S**ed oppositū isti con

clusioꝝ vide tenere Ansel. sli. de incarnatōe
verbi. Et ex dictis suis ibidē sic potest argui
seu talis rō formari. Qdlibet incōueniēs deo ē
ipossible. s̄z incōueniēs ē patrē vel spūscūm in
carnari. qz tūc eēt ples filij in diuīs psonis.
Nā sicut xps ē verus fili virgīs. sic et pater si
carnē assūpsisset vere eēt filius illius semie
a qua carnē assūpsisset. **P**. illud p̄firmat
a quibusdā alijs sic. Si p̄t carnē assūpsisset
tūc pater eēt missus. sed pater mitri nō p̄t. vt
p̄z p Aug. q. de trini. c. xii. Maior patet. qā
ex hoc dicit filius missus in carnē. qz carnē as
sumpsit. et p̄p aliter genitus fuit. **P**. si pater
eēt genitus p̄ carnis assumptōem. tūc oppōsi
te p̄prietates siml inessent patri. Falsitas p̄n
tis p̄z. Probat aīcedēs. qz cū innascibilitas
sit patris p̄prietas. simul pater eēt nascibilis
et innascibilis. **P**. nō est maior patris potē
tia qz voluntas. cū sint idez realiter. sed pater
nūqz voluit in carnari. ḡ p̄t nūqz potuit incar
nari. **S**3 p̄fiderādo dīne potētia ampliū
dīne vt absolute sumit tūc ista nihil p̄cludit
Igit ad p̄mū dōm ad maiore qz quis eēt in
cōueniēs plures eē filios i diuīs ex pte dīne
in nature. nō tamē eēt incōueniēs ex pte crea
te nature. **A**d scđm nego maiore. **A**d pro
bationē dico q̄ filio nō repuḡt missio. hoc nō
ē p̄tato. qz p̄p aliter natus ētē genit⁹ est. qz si
illa eēt tota cā nō repugnatiē. tūc spūsancto
repugnaret mitri. qz nec ē genit⁹ nec ē carne de
stūiat⁹. vñ causa illius nō repugnatiē ē. quia
filius est ab alio. et qz pater a nullo alio ē. ido
dato q̄ carnē assumeret. nō tamē mutteretur.
qz nō autē alterius. s̄z p̄pria sua auctoritate
assumeret ipaz carnē. **A**d tertīū dicendū q̄
h̄moi p̄prietates nō eēt oppōsite. qz n̄ eēt
respectu vni nature. Etiā p̄t dici q̄ s̄lī eidē cre
ato supposito s̄m alia et alia sui pte p̄nt inesse
oppōsite q̄litates. ē em ethiops niger facie. et
albus dente. sic eidē diuīno supposito p̄nt cō
petere oppōsite p̄prietates rōe diuīsaꝝ natura
rū. **A**d qrtū dōz q̄ lic̄ attributa dīna sint
idē realitcr. rōne tñ diuīsaꝝ hitudinū qbz ipse
creature dīu respiciūt penes h̄moi attributa.
aliqz qñqz verificat de uno attributo qd non
verificat de altero. vt etiam patet d̄ intellectu
et volūtate. **S**cđo dico q̄ q̄tum ad poten
tiā dei ordinata qua scz deus dicit hoc posse
qd sua sapientia fiendū eē disponit. tūc nec pa
ter nec spūscūs p̄nt incarnari. Quia p̄e cre
dendum est et firmiter tenendū q̄ deus nō di
sposuit nisi solum filium esse incarnandum.
Lū igit̄ deus potētia ordīnata dīcaſ soluz ca

Opi. q̄ p̄
n̄ potuerit
incarnari.

Alij ad 18

2

3

4

Cōtra op̄
mōne.

Solutio.

Ad 1

Ad 2

Ad 3

Ad 4

Secunda
occlusio

posse que ab eterno disposuit ac voluit esse suis tribus in effectu. igitur.

Articulus
secundus.
Eclusio

Quatuor ad secundum

- dū articulū pmo dico q̄ vna dīna psona p̄ dō naturā creatā assumere terminatiue. ceteri psonis dīnis n̄ terminatiib⁹ h̄mōi assūptōz. Qz distincte realit̄ fm q̄ disticta sūt nō repugnat qnvnū possit terminare aliqd qd nō terminat al tez. s̄z psonē dīne realr sūt disticte. ḡ tc. ¶ P illud qd nō duenit eētie dīne nisi mediate psonali subsistētia h̄ disticte poterit p̄petere vna psonē sine altera. assumere naturā creatā t̄mi nativē ē h̄mōi. Maior p3. qz quis ea q̄ due nūt psonē p̄cise rōne eētie sīt cōia trib⁹ psonis. tñ si aliq̄ verificant de eētie rōne psonē. nō ē necesse si aliqd taliū dueniat vni psonē q̄ dueniat ceteris. Minor etiā p3. qz si talis assumptionē terminaret imediate ad naturā dīvīnā. tūch̄mōi natura creata assumere i vnitate dīvīnē nature. sicut dicitur assumi i vnitate dīne psonē qn̄ ei⁹ assūptio imediate terminat ad psonā. ¶ P illud qd ex facto fide catholica credim⁹ eccl̄ ē possibile. s̄z solū filiū credim⁹ fide catholica terminatiue assūptissē humanaz naturā. Maior p3. qz fides vitatis nō posuit aliqd repugnās seu impossibile. Minor etiā p3 vndiqz in sacra scriptura et sc̄toz auctibus.
- I Scđo ut magis elucescat hec catholica fides. ego ducā aliqus r̄tōes p̄tra ea. tip̄is r̄mendō modū p̄dicte possibilis tis assignabo.
- ¶ Primo em p̄t argui sic. Omnis opatio dei excepta actōne origis q̄ dīsticte psonā dīvīna est cōis trib⁹ psonis. Ista p3 p̄ Antig. i. de trini. ca. iii. vbi vult q̄ psonē dīvīne inseparabiliter opantur. Ait etiā Damas. q̄ in dīvīsa sunt opa trinitatis. sicut ē in dīvīsa substātia. s̄z assumere alienā naturā ē quoddā opari. ḡ vna psonā non p̄t ad se alienā naturā sumere. nec p̄ vna assumptionē terminare alia psonā non terminat. ¶ P̄ illud duenit dīno supposito alteri subsistere. vt ei⁹ assūptōz subsistēter terminare p̄ qd sibi duenit p̄ se subsistere. qz de p̄tentia sustētati nō terminat nisi p̄ se subsistētis. Sed plona dīvīna est p̄ se subsistētis ratione dīvīne eētie que ē cōmuniis trib⁹ psonis. qz p̄ se existentia dīvīna est idē omnino qd dīvīna eētie. ergo nulla dīvīna psonā p̄t terminare de p̄dentia assūptis nature sine alia psonā. ḡ tc. ¶ P̄ posita cā cōis nccio erit effectus cōis. s̄z tota cā quare psonā dīvīna p̄t terminare est

eius virt⁹ infinita. Nā nulla finita virtute fieri possit. cū ergo talis virtus infinita sit cōmuniis trib⁹ psonis. p̄dictus effect⁹ vt vide tur nccio dī esse cōis. ¶ P̄ omne illud qd est p̄ncipiū actus reciprocī illud idē ē terminatus ei⁹. qz ex h̄ dicīt aliq̄ actus reciproc⁹. qz ē ad suū p̄ncipiū reflexus. sed assumere est actus reciprocus. qz assumere est ad se sumere. igit cū quelibet psonā dīvīna sit p̄ncipiū actus assumptōis create nature. nccio erit ultimatum terminatiū eiusdē assūptōis. ḡ tc. ¶ P̄. dam. i. li. c. h. ait. q̄ p̄r̄fili⁹ et spūscūs fm dia idem sunt. p̄ter in generationē. generationē et pcessione. s̄z create nature assūptio ac etiā ei⁹ terminatio nullū est p̄dictioz. ḡ idē erunt in h̄mōi terminatōe. nec p̄ vna psonā p̄t assume re alia non assumēte. ¶ Ad p̄mū dicendū q̄ p̄dicta assumptionē potest considerari vel q̄xū ad illud quod i ea est operationis. et sic nō magis est ab vna dīvīna psonā qz ab alia. cū in dīvīsa sint opa trinitatis. Vl̄ q̄xū ad h̄mōi operationē terminatōe. et sic p̄t vni soli psonē p̄petere. Uidem⁹ em i creaturis q̄ plures posunt trahere vnu lapidē. et tñ totus ille tract⁹ terminabit ad vnu illorū trahentū. qz lapis sup vno illoz potest quiescere p̄ter hoc q̄ qui escat sup ceteris qui traxerunt lapidētale. sic in pposito tc. ¶ Exemplū etiam potest adducī de veste. Tres em tan gētes vnam vestē corpus vnius illorū trium h̄mōi vestē poterit vestiri. ita q̄ actine tres sunt vestītēs. terminatiue tamē vnu solus vestiet. Sic p̄ter et filius et spūscātus illam in mundissimaz tunicā humāne nature in utero virginis formauerūt qua ipsum filiū vestierūt. p̄pter qd terminatus vestitionis illius extitit solus filius. ¶ Ad secundū dicendū ad minorē q̄ psonē dīvīne nō duenit p̄ se subsistere psonalem p̄prietatem. nō p̄pter hoc h̄mōi terminatio dueniet ceteris psonis. Sic quis generare dueniat patrī rōe dīvīne eētie. ipsa ei ē formale p̄ncipiū generatōis. vt declarauit i primo libro. tamē quia generationis actuz non principiat nisi vt stat sub p̄r̄na p̄prietate. ideo quis eadem eētie sit in filio et spūscātō. soli tñ patrī duenit generare. sic in pposito tc. ¶ Ad tertium dicendū q̄ excessa cōclusionē puta q̄ huīsmōdi assumptionē sit effect⁹ toti⁹ trinitatis. qz tota

4

Solutio
Ad 1

Ad 2

Ad 3

Instantia
Solutio.

Ad 4

Ad 5

Articulus
tercius.
Prima co-
clusio.

Instantia

Solutio

Trinitas est eius causa effectiva. ex hoc tamē non habet quod tota trinitas terminet huius assūptōes. **R**ente dicet quod talis terminatio cū sit qdā actio oportet quod sit a tota trinitate. **R**endeo quod illa terminatio p̄prie nō ē actio. sed ē qdā se/ quida actōis quod potest vni solitariae uenire. qz uis ipsa actio cuius est sequela sit communis plurium. Dato em quod decē homines trahat unā na/ uem. quis actus illius tractus sit om̄is p̄mu/ nis terminatio. tamē sequēs huius actionē po/ test ē ad unū illoꝝ decē. sic rē. **A**ld certum dōm quod quis ad h̄ quod actio sit reciproca requi/ rat aliquiter idēritatē i p̄ncipio suo et termino. tamē nō ē necesse plura sūt i p̄ncipio quod oia illa/ sint i termino. s̄ sufficit quod unū illoꝝ sit i termino. sic i p̄posito rē. **A**ld qntū dōm quod nō solū ige/ neratio et generatio et pcessio sūt i diuisis disti/ cta. sed oia quod hec includunt et discernunt incoica/ bilia esse vident. Unū etiā ipsa cēntia diuina ut in persona patris existēs discernit paternitatē ut sic i nulla alia persona repitur. et quia termi/ natio nature assumpte discernit unū istorū pu/ ta p̄prietatē personae filii terminat. iō nō opoz/ tet quod sit cōla tribus.

Quantum ad tertī

um articulū ponā duas p̄clusiōes. **P**rima ē quod nō repugnat qn p̄ absoluta; dei potētiām vna natura creata assumit a pluribus diuisis personis. Quia que solis relatōibus distinguuntur i nullo absoluto necessario se excludunt. s̄ personae diuine relatōibus solū distinguunt. et natu/ ra humana seu alia creata natura de qua loquuntur est absoluta. ergo talis natura assumpta ab una persona. nō excludit necessario ab alia persona. **M**aiorē p̄bo. quod semp i illo aliqua differunt i quo mutuo se excludunt. ergo si se excludunt in aliquo abso/ luto. tūc nō differunt solis relatōibus. **F**orte dicet quod quis natura assumpta sit absoluta. tñ vno ipsa cū supposito est quedā relatio. igit̄ diuine persona que solū differunt relationib⁹. excludunt se i huius vniōe. **R**espondeo quod quis talis vno sit relatio. tamē nō est talis relatio qua diuine personae distinguunt. quod relatiōes distinctiue diuinaꝝ personae sūt eterne et intrinsecē diuine personis. p̄dicta autem vno est temporalis et adiūticia seu extrinseca. h̄ ē ab extrinseco p̄ueniēs. et iō nihil min⁹ rō p̄cedit quod si talis vno ē etiā entitas absolute. sp̄. de p̄t vnu et idē corp⁹ simul ponere i diversis locis. sp̄ p̄t una natura sustentare i distinctis diuisis

suppositis. **C**ōsequēcia sat̄ nota eēvidet. An/ ecclēs aut̄ p̄bablo li. iii. dī. x. Forte dicet quod p̄nūia nō valet. qz cū loc⁹ magis videat qd ex trinsecū a locatis quod natura a plona i qua exi/ stit. ideo dato quod p̄tute diuina vnu locatū simlē ē possit i diversis locis. tñ una natura nō po/ ferit simlē eēi diversis plonis. **R**n. quod quis ista instātia p̄cludat si natura p̄pat ad p̄pri/ am plonalitatē. tñ nihil p̄cludit si p̄patur ad aliehaz. magis em ē extirneca natura creata a plona diuina loquēdo de extirneca ratioē en/ titutia quod quocūqz locatū sit a quocūqz lo/ co. Et quod natura creata in p̄posito nō compa/ tur ad p̄priam plonalitatē. led ad diuinā. iō rē. **P**. vnitas suppositi assumētis nō facit ad vnitatē nature assumpte. ḡ multiplicitas suppositoꝝ assumētū nō facit nēcio ad mul/ tiplicatōes naturaꝝ assūptaꝝ nēcio. et p̄ p̄nū vna natura poterit assumi a pluribus supposi/ tis sine aliq̄ repugnatiā. **C**ōsequēcia p̄t qntū ad om̄is suas p̄tes. An ecclēs p̄bo. qz si natu/ ra assumpta h̄re vnitatē ex supposito assumē/ te. tūc vnu suppositū nō posset alii mere disti/ cas naturas i una multitudine p̄manentes. cu/ ins oppositū ondā i. iii. arti. **I**sta cādē cō/ clusio p̄bat qdā doctores rōib⁹ apparētib⁹. quis ut mihi videt nō existat. quoꝝ vñ⁹ ar/ guit sic. **D**istinctio aliquoꝝ p̄ oppositas re/ latōes magis videt ip̄edire i huius distinctis vni/ tate relatōis quod entis absoluti. sed nō obstante distinctōe relatiua vna relatiō puta cōis notio/ realē eadē exīns ē i p̄re et filio. ḡ vna absoluta natura poterit assumi a plib⁹ diuisis personis re/ latiue distinctis. **M**ilec valer ut ipsi dicūt si dō quod quis cōis notio cū sit relatio infinita sit i plurib⁹. natura tñ creata cū sit finita et limita/ ta nō potē cēsimul i plurib⁹. qz ut dicūt nulla relatio diuina est infinita. quia illud qd nul/ lo mō potest h̄re rōem quātū nullo mō potest ē infinitū. quia ratio infiniti quātitati p̄gnit. ut dicit. i. phisicoꝝ. s̄ relatio diuina nullo mō p̄t h̄re rōem qnti. qz nec p̄t cē qnta qnti/ tate mol̄t de se patet. nec qntitate p̄fectiōis. qz tūc nullū diuini suppositū ēēt simplē et oī/ no p̄fectū. cum i nullo diuino supposito repiri possint oēs relatōes diuinæ. **S** i illud n̄ valeat **O**romne qd i deo ē infinitū ē vna infinitate randū diuine essentie. Et iō quis qlibet diuina relatio sit infinita. nulla tñ p̄fectio est i vna persona que nō sit i alia. qz diuina essentia qua om̄ia que i deo sunt infinita sunt est xna et totaliter indiuisa i tribus personis. **T**ē dato quod diuina relatio nō sit formāliter similitaꝝ. nullus tamē

Instantia

Solutio.

Durādus

LōtraDu

ratholicus pot negare quod quilibet diuina re latio sit identice infinita, cum recipiat in ab stracto predicatione diuine essentie que est formaliter infinita. Sed natura creata assupta vel assuptibilis nec formaliter nec identice est infinita ergo dato quod aliqua diuina relatio possit esse in pluribus personis, tamen non sequitur virtute argumenti quod natura creata possit esse in pluribus. ¶ P. arguit quidam alius doctor sic. Natura humana prius quam assumpturum a verbo fuisse assumptibilis a patre et spiritu sancto, sed illa potentia obediensialis qua fuit assumptibilis a patre et spiritu sancto non fuit eadem cum ea qua fuit assumpta a verbo, alio sequeretur cum illa potentia sit reducta in actu respectu verbi et simili est reducta in actu respectu patris et spiritu sancti, et per consequens sicut verbum est incarnatum, sic pater et spiritus sanctus essent incarnati, quod est contra fidem, ergo sicut illa potentia est de facto reducta in actu respectu patris et spiritu sancti.

¶ Sed nec illud vallet. Quia qui est oppositio inclusoris diceret quod talis obediensialis potentia respectu omnium diuinorum personarum reducta est in actu, cum actus factus sit talis reductio ab omnibus tribus personis, et ideo amplius ab eis in actu reduci non potest, cum iam perfecte sit terminata huius potentia. Sicut enim si aliqua res denigrabilis est a sole vel a igne, postquam perfecte ab uno istorum est denigrata, amplius ab alio denigrari non potest, sic et ceterum. ¶ P. arguit quidam alius sic. Non minus repugnat opposita esse in eodem quam unum esse in oppositis, sed opposite relationes sunt similes una diuina natura, et una natura creata potest similesse in diuinis personis relatione oppositis.

¶ Sed nec istud vallet. Quia omne fundamentum oppositorum relationum attribuit diuine entitatem propter suam formaliter infinitam, ideo natura creata non potest pari ratione simul esse in tribus suppositis relatione oppositis quam ratione entitatis diuina est simul sub tribus relationibus oppositorum. ¶ Sed sicut quidam solenes doctores oppositorum supradicte inclusoris tenentes, quod contra illam inclusione arguitur sic. Id est effectus non potest dependere a pluribus causis sive in se melius quam in aliis, sive causa totaliter respectu illius dependet, et impossibile est eandem naturam depcdere depeccitate suppositali a pluribus diuinis suppositis, cum homini dependet a qualibet diuino supposito assumere terminus totaliter seu perfecte et sufficienter. ¶ Consequenter patet per locum a simili. An cedens probatur in termis, quod posito quod una illarum causarum sit a, alia sit b, effectus sit c, tunc isti ar-

guunt sic. Illud non est causa totalis alicius effectus quo circumscriptio manet ille effectus. sed circumscriptio a adhuc manet ceterum, eo quod b ad hoc manet sit causa totalis eius, ergo a fuisse causa totalis effectus ex supposito, et non fuit causa totalis causa rationis apparuit, quod est manifesta contradictione, et ideo non potest argui de b

¶ P. non minus sustentat natura a supposito

diuino quam a proprio supposito si existeret in eo.

sed natura ut sustentata est a proprio supposito

non potest assumi a diuino supposito, ut isti do

ctores supponunt, ergo natura sustentata ab

una diuina persona non potest ulterius assumi

ab aliis. ¶ P. deinde non potest facere unum acci

dens esse diuersis subjectis, ergo nec una na

tura creata potest esse in distinctis diuinis sup

positis. ¶ Antecedens supponit. ¶ Consequenter erit

patet ex hoc, quia natura humana assumpta

habet modum accidentis. ¶ P. natura multi

plicata est in multiplicatione suppositorum qui

bus supponit, ergo si una natura creata as

sumptur a pluribus diuinis suppositis, una

natura est plures nature, et per consequens una

non est una, quod est contradictione. ¶ P. Ans

tel. de incarnatione verbi, cap. viii, ait, Filio incarnato non est necesse alias personas incarnari, sed impossibile.

¶ P. illud quod illimitationi et

infinity nature attestat non potest attribui

nature create, esse in tribus suppositis est hu

iusmodi, ex hoc enim diuina natura arguitur esse

infinity. ¶ Sed ista non contradicitur. Igitur quod ad per

mutum argumentum nego, antea quod natura quia a pluri

bus suppositis assumptur non eadem personali

tate, sed alia et alia sustentaretur, et ideo quilibet

persona non est totaliter terminus illarum assumptionum

omnium quibus illa natura assumptur, sed quilibet

persona termino modo terminaretur assumptionem quod ta

lis natura assumpta est a personalitate illius perso

na, non autem sic est de causa totali respectu sui esse

ctus. ¶ Ad secundum dicendum quod etiam natura di

gnius et nobilis sustentetur a diuino supposi

to quam a proprio, tamen non concordat sibi modus eendi per se

et formaliter, et ideo in esse personaliter seu suppo

situdo, quod quidam modus sibi formaliter concordat,

cum in proprio existit supposito, et id quod secundum dicitur

videtur implicare quod aliquid existat per se et non exi

stat per se, igitur quod eadem natura possit a plu

ribus diuinis suppositis sustentari, suppositata

tamen proprio supposito et a nullo altero supposito

potest assumi seu supposito sustentari. Ad. iii. ne

go antecedens, quod si de faceret similesse in eodem clo

co aerem et aquam, eadem species coloris qui tali

loco obvenirentur similes essent in aere et in aqua.

Dyon. de
burgo

Cōtra Dy
oniuū.

Johes de
lana.

Cōtra Jo
hānum.

Cōtra cō/
clusionem

z

4

5

Solutio
Ad i

Ad 2

Ad 3

Ad 4 Ut declarat doctor noster in tractatu de intellectu possibili. Ad quartū dicendū q̄ quis natura plurificeret ut supposita a pluribus suppositis absolutis i quibus modis p̄prie suppositarōis nature cōicāt formaliter et intrinsece. tñ hoc nō optet cū sustentātur a pluribus suppositis diuis i quibus nature sustentare nihil formaliter cōicāt quo talis natura forma liter p̄ se existat. Ad quintū dicēdū q̄ sicut patet i eodē capitulo ansel. intelligit p̄ illaverba q̄ eadē natura nō pot̄ sīm eadē psonalitatē assumi a pluribus psonis. quia tūc plures psonae essent vna psona. p̄ hoc tamen nō habetur q̄n a pluribus psonis pot̄ assumi sīm plures psonalitates. Ad sextū dicēdū q̄ esse in tribus psonis infinitam pfectionē ipsis tribuendo. et formalia eoz principia fundamētāliter sustērando hoc bñ attestat infinitati. et sic natura diuina est i tribus suppositis. sed natura creata nec est nec esse pōr isto modo i tribus suppositis. id est. Sed a dclū dico q̄ suppositū creatū nō ēassumptibile. Quod de rōe suppositi ut suppositū ē. est p̄ se esse et alteri i subsistēdo nō inniti. sed de rōne assumptibilis est ut assumptibile est. est nō habere p̄ se esse et alteri i subsistendo inniti. ergo contradicō. et implicat suppositū assumptibile. q̄ Nō pl̄ ad p̄sens dista conclusionē. Quia de hac materia diffisius loqui p̄pono inferius distinctionē. vi.

Secunda conclusio.

Articulus
quartus
Conclusio.

Instantia

Quāntus ad quar
tum articulū dico q̄ vna diuina psona de potentia absolute posset assumere pl̄es naturas solo numero dñntes puta pl̄es humanitates. Quia sicut de' in ope creationis ppter infinitatez sue virtutis nō adequat vel exhaeritur ab aliquo effectu creato. et ideo semp potest i alium et aliū effectum. sic verbū incarnatum vniū vni humāne nature. quia ex hoc eius virtus nullatenus exhaeritur. posset si vellet aliam naturā humānā sibi vniire. p̄sertim cū talis vniio sit pura quedā relatio que ex suis terminatione adverbū nullam mutationem facit in verbo. sicut nec relatio quo creatura de nō uno creata referat ad deum creantē. nullam mutationē arguit in ipso creatore. Forte dicest q̄ isto casu posito sequet contradicō. quia tūc christus esset vnius homo ratōne vnius suppositi. et esset plures homines ratiōne pluriū humānitatū. et sic ēēt vnius et nō ēēt vnius. et plures et nō plures. P̄. Est nūc rōne vnius hu-

manitatis dictus est iesus. sic tūc rōne alteri⁹ humanitatis seu sīm alia⁹ humanitātē posset vocari petrus. et sic i dñi dñia eiusdē nature de sciuicē mutuo pdicarent. puta petrus de iesus et ecōuerlo. sicut nūc homo iesus dicit deus. et deus homo. Sp. cum natura creata nō pos sit in eadem specie multiplicari nisi multiplicatis suppositis eiusdē nature. ergo si suppositū verbi assumiceret plures naturas. tūc i rei verbo vel essent plura supposita. vel ille plures nature nō essent plures. Hic est aduentū dīcū q̄ doctor cōis respondeo ad difficultatem que tacta est in istis argumentis sibi sat̄is apte tradicō. Nam i scripto sup. iij. summa dicit. q̄ positio calū predicto. tunc petrus et iesus q̄uis essent vnum tm̄ suppositū. tamen nō ēēt vnius hō sed ēēt duo homēs. q̄ singularitas et pluralitas nominis substantiū attendit sīm vnitatem et pluralitatem nature significare p̄ terminū. et nō sīm vnitatem et pluralitatem suppositoꝝ. Et i tercia pte summe. q. iij. arti. vii. i solutōne scđi argumenti ait. q̄ ppter duas naturas humanas assumptas ab uno supposito diuino. illud suppositū nō ēēt duo homēs sed vnius hō. quia nominib⁹ vtendū est sīm q̄ sunt ad significandū imposita ex p̄sideratione eoz que apud nos sunt. in quibus nunq̄ nomen ab aliqua forma impositū pluraliter dicit nisi ppter pluralitatem suppositoꝝ. Nā homo vestitus duob⁹ vestimentis nō dicit duo vestiti sed vnius vestitus.

Et q̄uis sequaces istius doctoris dicāt q̄ vbi dicta in suis scriptis et summa dissont. magis esset tenendū illud quod dicit in summa. eo q̄ post scripta fecerit summā. et cuꝝ maiori deliberatione. tamen mihi videt q̄ ad presens melius dixerit in scripto. Quia sicut vnu diuinū suppositum dicit deus et homo ppter hoc q̄ habet in se naturā diuinā et humānam. sic si haberet in se duas naturas humanas diceret duo homines q̄uis nō diceret duo absolute. iuxta illud Alhanasij. Nō duo tamē sed vnius est xp̄s. Et numerus et aliquorū potius attendendus est. sīm significatū eorum primariū q̄ sīm significatū secundariū. Sed i substantiis nomine p̄ncipalit significat naturā. et p̄ p̄son suppositū. sicut i accidētib⁹ nomine dcretū p̄ncipaliter significat formā. et p̄ p̄sequēs subiectū. ut patet p̄ Auerroym. v. metaphys. vbi i hoc reprobat Zulen. q̄ voluit q̄ nomine prius significaret subiectū et secundario formā. Igitur positus duabus naturis hūquis i uno supposito illō suppositū.

Thomas

Ad 1 dicitur duo hōses. **Q** Ad p̄mā instantiā dōm̄ q̄ sicut patet p̄ iā dicta illud diuinū supposi-
tū nō eset vñus homo sed plures homines.

Ad 2 **Q** Ad secundā dīcēdū q̄ sicut plures nature
accidētales ex̄ntes in eodem subiecto q̄uis ī
abstracto de se nō p̄dicent. tamē in decreto pro
pter implicationē subiecti de se mutuo predi-
catur. Quānis em̄ musica non sit logica. ta-
men si fuerint in eodem: tūc musicus ē logicus.
sic illo casu posito q̄uis humanitas iēsu non
predicaret de humanitate Petri. tamē iēsus
predicaret de Petro rōne implicatōis suppo-
siti qđ utrīq; est cōe. et isto mō nō eēt inconve-
niens individualia eiusdē nature d̄ se inutile p̄di-
cari. **Q** Ad tertiā dōm̄ q̄uis naturālē natu-
ra nō possit multiplicari ī eadē specie nisi sup-
posta multiplicent. enī supnatūlē p̄ absolutā
dei p̄ceptiā posset natura multiplicari nō mul-
tiplicatis suppositis. **Q** Ad argumētū p̄nci-
pale dōm̄. q̄ necassumerē illā naturā adveni-
tatem naturalem p̄prie loquēdo. nec ad vni-
tatem p̄sonalem. sed ad plures vnitates plu-
ris p̄sonalitatum.

**Ad argu-
mētū p̄nci-
pale.**

le ad opatōz supnaturālē. sed opatio naturālē
nccio sequit̄ ēē naturale. ḡ opatio supnaturālē
nccio sequit̄ ēē supnaturale. **Contra.** cōglis
potētē ē p̄iūgēre cū termino aliq; ea q̄ equalis
ter distat ab eo. sed tā creature rōnalōz crea-
tura irrōnalis equaliter distat a diuina. p̄so-
na. qz vtrāq; distat ī infinitū ab ea. igitur cuz
creature rōnalis p̄iūgi possit p̄ diuinā poten-
tiā p̄sonae diuine etiā irrationalis ē sibi p̄iūgi
bilis. **Hic** cōttuo: sūt vīdēdas. **P**ro d̄ eo
qd̄ querit. **S**cđo p̄pter argumētū videbit.
vt̄ possibile sit naturā rōnale assumptaz nō
h̄re opatiōem supnaturālē pura nō frui deo.
Tercio utrū verbū incarnatuꝝ carnem as-
sumperit mediāte anima. **Q**uarto verū
h̄moi caro p̄fuerit l̄ virgine organizata q̄z
a verbo dei assumpta.

Articulūs
prīmus

pono duas cōclusiones. **Q** Prīma est q̄ p̄so-
na diuina irrationalē naturā assumere potu-
it. **Q** Scđa cōclusio erit. q̄ q̄uis hoc potue-
rit. in rōnale naturā assumere p̄gruētius fuit
Q Prīma cōclusio p̄bo sic. potētia obedientiālē
respectu diuine volūtatis nō magis p̄petit cre-
ature rationali q̄z irrationali. sed q̄ creature a
p̄sona diuina sit assumptibilis hoc solū com-
petit creature potētia obedientiālē. ergo si te-
us vellit eque posset naturā irrationalē assu-
mere sicut naturā rōnale. **M**aior p̄tz. quia
cū dei volūtas sit om̄ipotēs. igit̄ cōtum ad ea
q̄ deus vult eē creaturez aut fieri circa creatu-
rā nccē est om̄ne creaturā obedire. **M**inor p̄z
sūl. quia posse assumi nec̄uenit creature po-
tentia actiua. quia in tali assumptione nihil
agit creature. nec potentia passiua naturali.
qz cū oī potentie passiue ī natura corrīder po-
tentia actiua in natura. sicut dicit p̄men. v. me-
taph. et ideo si creature eēt ī potentia natura-
li passiua ad tam dictam assumptionē. tunc
tal is assumptio ab aliquo naturali agēte pos-
set reduci ad actū. quod ē impossibile. huius
modi igit̄ potētia creature soluz erit potentia
obedientiālis. **Q** P̄ illud qđ p̄t supplere vi-
cē p̄sonae p̄t etiā supplere vicē suppositi. q̄a
omnis p̄sona ē suppositū. q̄uis nō ecōuerso.
fz de p̄t supplere vicē p̄sonae assumēdo rōna-
lē creature sīc sīde tenem̄. ḡ p̄t etiā supplēr vi-
cē suppositi assumēdo irrōnale creature. **Q** P̄
inālata creatura p̄t assumi a p̄sona diuina. ḡ et ir-
ronalis. **L**ōleq;ntia p̄z. **A**ns p̄bo. qz corpus
xpi in triduo fuit inanimatuz. quia vere fuit

Cōclusio
prīma

Distinctio secunda.

E quia ī boie
tc. Postq; vissū ē de p̄sona natu-
rā humana assumente. hic m̄gr
vult determinare de assūptiōis mō et ordī. Et
diuidit ī tres pres. Quia p̄mo q̄ ad modū as-
sumptiōis oīdit m̄gr q̄ filius dei assumpt
humana naturā integre. Scđo q̄ ad ordinē
ostēdit q̄ assūpsit eā ordinate. pura carnez
aīa mediātō. Tercio ostēdit q̄ nō obstat illo
ordinē. tamen totam naturā. s. co:pus et ani-
mā assūpsit simlēpe. Secūda ibi. Assum-
psit igit̄ dei filius. Tercia ibi. Si aut̄ querit
verū. Et hec in duas. Nam primo circa huius
modi libertatē mouet dubitatōz. Secūdo
circa hoc p̄onit suam determinatōz. ibi. Ue-
rissime et absq; vlla ambiguitate. Circa istaz
scđam distinctōem moueo hanc questionē.

O Trum p̄sona diuina possit assumere
naturā irrationalē. **Q** Et videbit q̄ nō
Quia illa eēntia nō ē eleuabilē ad vni-
onē cū diuino supposito q̄ ē vñio supnatura-
lis cui p̄tētia nō ē eleuabilē ad opatōz sup-
naturālē. **Z** nullū irrationalis nature potētia
ē eleuabilē ad opatōz supnaturālē. ḡ tc. **M**i-
nor p̄z. **M**aior p̄bat. q̄ sicut se habet ēē natura
read opatōz naturālē. sīc sebz ēē supnaturā

Instinctio
Solutio.

4

Op. hen.
13. q. 13. q. 5

Lōfirmaſ

2

3

4

mortuū, et tñ remansit verbo dei suppositali-
ter vñitu, alib̄ constitueret p̄prium supposi-
tum, quod regiter fuisse destruc̄tum in eius re-
surrectione. **P.** Forte dicet q̄ illud corpus re-
māsit ab eo vñitu p̄p̄ habitudinē quā habuit
ad ipaz aiaz rōnali cui debuit reuniri. **R.** Nō
deo q̄ deus potuit sua potēcia absolute aiaz il-
lam penitus annihilare, et p̄ sequētis talis ha-
bitudo fuisse annihilata, cuz entis ad nihil
nulla sit habitudo, et nihilominus potuit il-
lud corp̄ assumere et assumptū retinere.

P. si deus nō posset naturā irrationale assumere
aut talis impossibilitas esset ex pte dei nō po-
tentis terminare dependentia irrationalis cre-
ature, aut ex parte creature nō potens care-
re p̄pria subsistētia. Nō primū, cuz deus sit
infinite potētia. Unū etiā ait Anselmus. q. li-
bro Lur deus hō. Omnis quippe necessitas
et impossibilitas dei subiacet voluntati. Et ibi-
dem ait q̄ dei voluntas nulli subiacet necessita-
ti et impossibilitati. Nec seūido mō, q̄ ea que
sunt p̄fectionis non minus p̄nt separari a crea-
ture irrationali q̄z a creature rōnali. Sed p̄
se et in se subsistere dicit p̄fectionē, et potest se-
parari a creature rationali, ut patet i huma-
nitate christi, ergo et ab irrationali poterit se-
parari.

Sed oppositū istius p̄clusionis te-
nēt quidī magni doctores, qd pbant sic. Il-
la natura seu entia nō ē assumptibilis i vni-
tate diuine p̄sonae cuius nulla potentia est ele-
uabilis ad visionē seu fruitionē diuine essen-
tiae. **Sed natura irrationalis ē h̄mōi.** Minor
patet. Majorē pbant, qz sicut se habet eē na-
ture ad posse naturale, sic esse supernaturale ad
posse supernaturale, sed nulla virtute fieri p̄t
q̄ aliquia natura habeat eē naturale q̄n habe-
at aliquod posse naturale. ḡ tc.

Lōfirmaſ **E**t p̄firma-
tur sic eadē minor. Qui nō potest p̄municari
illud qd ē minus ei nō p̄t p̄municari illud
quod ē maius, sed minus est frui deo q̄ assu-
mi in unitate diuine p̄sonae. **P.** minima natu-
ra nō est capax supremi et maximi domi. Ia-
nuta irrationalis ē minima natura, et assumi ad
unitatem diuini suppositi est supremū et maxi-
mū donū quod dari p̄t creaturē, ergo tc.

P. creatura q̄ nō est capax p̄sonalitatis nō
potest assumi in unitatez p̄sonae, sed creatura
irrationalis nō est capax p̄sonalitatis. Quia
fm Boetiu p̄sona est rationalis creature in
dūndua sba.

P. creatura irrationalis nō est
p̄fectus vñibilis deo q̄z creatura rationalis.
ergo nō est assumptibilis. Antecedēs p̄z. **P.** Pro-
bat p̄sequētia ex hoc, qz ad oppositū p̄sequē-

ris hō sequit oppositū antecedētis. Nam si la-
pis esset assumptibilis tunc sicut quelibet p̄s
lapidis est lapis, sic quelibet p̄s lapidis esset
deus, qd de creatura rōnali nō p̄t dici, t̄z pla-
nū est q̄ tunc aliquid p̄fectus vñit alicui cu-
llud cui vñit nō lolum p̄dicat de ipso loco t̄z
etiax de qualibet pte eius. ergo tc. **P.** illud
quod repugnat dignitati sapientis nō potest
fieri a deo qui est ipsa sapientia, sed si deus assu-
mere asinū, tūc ppter p̄municatōez idioma
tū deus dicere alijua, qd videt repugnare di-
gnitati sapientis.

Sed ista opinio est p̄tra Lōtra hē
intentionē beati Aug. q̄ i de vera religione ait ricū.

Christus nō assumpsit hominē ut ostēderet
se vñibile, qz illud facere potuisse assumēdo
corpus acreū.

Eld primū ergo respōdēdo **Solutio**
nego maiore. Eld pbationē dico q̄ sic nulla

natura potest habere esse naturale q̄n habeat
aliquid posse naturale, sic nulla natura p̄t
habere esse supernaturale sibi intrinsecū nisi ha-
beat aliquid posse supernaturale, led p̄ assum-
ptionē nature create addūnū suppositū nō cō-
municat nature assumpte de necessitate ali-
quod eē sibi intrinsecū, nullū em̄ esse habet ex-
vi assumptionis p̄cise quod nō haberet etiax
si sibi esset derelicta, qzvis illud eē alio medo
haberet, puta alteri nō innitēdo. Etiax minor
nō est vera, quia eē nature posset separari virtutē
diuina et posse nature tanq̄ prius a suo p̄
steriori.

Eld p̄firmationē dicēdū q̄ maior
nō est verū q̄ magis et minus sunt diversaz
rationū, vel latecē q̄n minus nō comp̄hēdūr
sub maior. qzvis em̄ posse volare sit min⁹ q̄
posse intelligere, tñ nō sequit. hō potest intel-
ligere, ergo potest volare, nec eōversō nega-
tiue.

Sed frui deo nō est eiusdē rōnis. cu as-
sumi a deo nec includit in eo necessario. Cor-
pus em̄ christi moriū mālit assumptū, et ta-
men nō potuit frui deo nec videre deū. Etiax
minor posset negari, qz sicut fm Aug. si deū
concepe carnaliter et mentaliter ab inuicez le-
pant p̄fecti⁹ esset concepe mentaliter q̄z car-
naliter, sic si videre deū et suppositaliter sintē-
tari a deo ab inuicē sepenetur, p̄fectus eē frui
biliter videre deū q̄z iustentari a deo.

Eld se Ad 2
cūndū dicēdū q̄ donū nature p̄municatūz

dūpli potest se habere ad naturaz. Uno mō
fm formale inherētia ipsam formaliter p̄fi-
ciendo, et sic maior est vera, qz ut sic nō quod
libet donū cōuenit cui libet nature, sed nobili-
us nobilioz. Elio mō fm habitudinē relati-
ū, et sic maior est falsa, sic autē est in p̄posito
Eld terciū dicēdū q̄ licet natura irrōnal Ad 3

Ad. 4. nō sit capax personalitatis. est tamen capax super posititatis. et ideo persona diuina potest terminare ei dependentiam in ratione suppositi. qui a uis nō terminat eam in ratione personae. ¶ Ad quod tum nego consequentiam. Ad probationem dico quod nō quelibet pars lapidis assumpti esset deus. Nam partes assumunt solu potentialiter et ordinare ad totum. et ideo totus lapis dicere deus. quod totus lapis per se assumeretur. partes autem non dicere deus. sicut nec partes rationalis creature. quia tantummodo assumerent ex consequenti et in ordine ad totum. Dato tamen quod idiomatum communicatione extendat se ad partes. hoc non contingere poterit propter perfectiorum unionem. sed propter homogenitatem totius assumpti cum qualibet sua parte. ¶ Ad quinque dicendum quod quis dignitati sapientis repugnat quod dicatur alius per naturam propriam vel secundum mores stolidos et alios. tamen hoc non repugnat sibi per naturam alienam ab extrinseco assumptam. Unde sicut non repugnat deo secundum naturam extrinsecam pati in se et separari. sic et ceterum. ¶ Secundo dico quod quis deus potuerit assumere creaturam irrationalē. tamen congruentius fuit ipsum assumere creaturam rationalem. Quia predicta assumptione fieri debuit ut satissimatio haberetur pro peccatis nostris. sed ceterae creature ab hominibus non poterant satissimacere nec tenebantur. deus potuit etsi non tenebatur. homo tenebat. sed non potuit. ideo aggrauissima fuit quod ad hunc unio dei et hominis in una persona. ut id saltem personaliter secundum uniuersitatem suam posset. et secundum alia teneret exoluere debitum memorandum. Forte dicet quod ad intercedendum pro relaxatione alicuius offendie minus videtur idominus ille qui est de stirpe et radice offendentis quam alienus. sed christus fuit secundum humanitatem assumptam de tribu dauid. et per consequens de radice adam qui primus offendit. ergo et ceterum.

Respondeo quod si supplicatus est cum iustificatione penosa. tunc ille qui est de stirpe illius qui offendit magis congrue supplicatur. eo quod satissimacere aliquo modo teneatur. Uel dicendum quod licet humanitas christi descendenter de stirpe peccatorum. immunit tamen fuit ab omnibus peccato. propter quod et supplicando nos redemit. quia in omnibus exauditus est pro sua reverentia. ut ait apostolus ad Hebreos et satissimacendo nos redemit. quia non solum sufficienter. verum etiam supereminenter potuit satissimacere.

Conclusionis secunda.

Ratio.

Instantia

Solutio

Articulus secundus.

Quantum ad secundum

articulum primo ponio conclusionem quod reperitur in hac materia veriore. Secundo adducam mecum contrarie opinionis et responsum ad ea. Conclusionis est ista. quod de absoluata potentia natura rationalis potest esse personaliter unita deo propter hoc beatifice frui. Quia deus potest actu cuiuslibet creature suspendere conservata tamen natura creature. ut probavi in primo libro. dist. i. s. rationis natura assumpta est creatura. ergo et ceterum. ¶ illa que sunt diversarum rationum et unius est prius altero. quando cocurrunt in eodem. si posterior est repibile sine priori. et prior poterit dari sine posteriori. Sed assumi ad unitatem diuine personae et frui deo sunt huiusmodi. sunt enim diversarum rationum. ut de se patet. immo neutrum est de ratione alterius. Si enim frui esset de ratione aliis sumi. tunc impossibile esset assumere creaturam irrationalē. cuius oppositum tamen in primo articulo declarauimus. et si assumi esset de ratione ipsis frui. tunc nullus posset frui nisi assumeret. Etiam assump-
tio naturaliter procedit frui quando convenit in eodem. sicut actus primus procedit secundum. Itet ipsum frui separatur ab assumere. beatum enim fruatur et tamen ad unitatem diuini suppositi non assumuntur. ergo et ceterum. ¶ Prosternit non habet circa deum nisi in quantum apprehendit sub ratione perfectissimi boni. pura sub ratione ultimi finis. etsi deus propter suam libertatem omnimodum potest se ostendere tali nature assumpte non ratione entis seu veri. et non ostendere sub ratione boni. ergo et ceterum. ¶ nullus potest beatifice frui sine habitu charitatis affectum disponente. sed deus ex hoc quod assumit humanitatem non necessitatibus ad influendum charitatem. ergo et ceterum. ¶ deus potest influere in naturam suam et in illius natura potentiam. ut patuit de igne in camino. qui in seipso caluit. virtute tamen sua activa pueros non combussit. sic et ceterum. ¶ sed contra illud est quidam doctor. qui ponit quod natura humana in christo ex via unionis necessario habet actu fructus. Quia omnis natura humana non fruiens deo per libertatem arbitrii est flexibilis. ab eo. et per consequens potest peccare. sed christus non potuit peccare. quia si potuit peccare potuit etiam damnari quod est absurdum dicere. ergo et ceterum. ¶ obiectum potest inveni per fundem potest non potest principi a potentia. Unde si sensibile possumus super sensum faceret sensum. tunc impossibile esset oculum in ipso assumptionis visione deus totam essentiam anime perfundit. et per sequestrum personalis est potentie in ratione obiecti beatifici. ergo et ceterum. ¶ impossibile

Conclusionis

4

5

Henricus d' gan. vi. quod bet. q. vi.

2

5

est deū esse p̄sentē potentie et non essentie. ergo impossibile est q̄ deus per specialē illapsuꝝ sit p̄sens essentie et nō potentie. L̄o sequētia p̄ez. q̄r essentialior est ordo essentie ad potentiam: q̄ potētie ad essentiā.

Alij ad id 4 **Maiorū vñionī** vñit aſa r̄onalis deo cū ad p̄sonā verbī assumit. q̄z cū anima per lumē glo‐
rie deo vñitur. agit cuꝝ in ista secunda vñione
non possit nō frui deo. ergo nec in prima.

5 **Naturali vñioni** vñit aſa r̄onalis deo cū ad p̄‐
sonā verbī assumit. q̄z cū anima per lumē glo‐
rie deo vñitur. agit cuꝝ in ista secunda vñione
non possit nō frui deo. ergo nec in prima.

6 **Ad secundū dicendū** q̄ sufficiens p̄sens obiectum beatificum semper est p̄sens. et actus
cīrcā obiectū est naturalis et necessariꝝ. q̄ vñ‐
luntas naturaliter et necessario vult sine vlti‐
mū. ergo necessario frueret eo.

Solutio. **Sol. 1.** **S**ed ista nō concludūt. **I**git ad primū
dicendū q̄ maior non est vera. nisi talis natu‐
ra sibj̄pī vel suis naturalibꝝ relinquat. quia
etīa in vita p̄senti anima viatrix tanta gratia‐
rum abundantia posset repleri q̄ peccare non
posset. vt in libro iecido declarauit de virgine
gloriosa. Natura igit humana vt assump‐
ta. impeccabilis est. quia sibj̄pī derelicta nō
est.

Ad. 2. **A**d secundū dicendū ad maiorem. q̄ da‐
to q̄ virtus diuina vñdigz perfundat poten‐
tiam quantū ad sine entitatis cōseruationez.
tamē si virtus illa non infuit in potentiam seu
subrahuit suam influentiā quo ad actum eli‐
ciendum. nulla sequitur in potentia operatio. sed
deus potest suam influentiā subrahere a

Ad. 3. **A**d tertium nego consequētā. quia deus potest si
vult esse p̄sens essentie ac potentie per suaz vir‐
tutem ipsas sustentando p̄ter hoc q̄ sit p̄sens
potentie per modum obiecti. de qua presentia
arguens intendit cōcludere.

Ad. 4. **E**tiam antece‐
dens non est vera. quia annihilata essentia
adhuc deus posset si vellit esse p̄sens potentie
ipſam in esse cōseruando.

Ad. 5. **A**d quintū dicendū q̄ minor nō est vera.
q̄ ex sua libertate p̄t esse nō p̄sens p̄ modū
obiecti beatifici. Etia cū act⁹ beatē fructō is sit

act⁹ simpliciter supnaturalo. ideo non videt
bene dictū q̄ volutas naturaliter fruat. q̄uis
etīa necessario fruat q̄z est ex p̄t sui ut est p̄‐
fecte disposita. loquēdo de necessitate imuta‐
bilitatis et nō coactōis.

Ad. 6. **A**d sextū dicendū
q̄ idem suppositū fruat bñ vñā naturā. et nō
fruat bñ alia naturā illa est ſdictio. ḡ tc.

Quātuꝝ ad terciuꝝ

articulū pono duas p̄clusiones. **P**rima ē
q̄ fili⁹ dei assūpit carnē mediante anima. Qz
illud qd̄ est simpliciter grossum decet p̄iungī
illi qd̄ est simpliciter subtile i alio medio mo‐
do se habente. qz suppositū diuinū simpliciter
est subtile. et corpus simpliciter est grossuꝝ. er‐
go decet hec fuisse cōiuncta mediante anima q̄
le habet medio modo.

Forte dicet q̄ diſſolu‐
luto medio ab altero extremo dissolunt ex‐
trema. qz i triduo dissoluta aia a carne adhuc
caro remansit vñita filio dei. ergo caro nō vni‐
etur sibi mediante aia.

Respōdeo q̄ quis

benē arguat q̄ aia nō fuerit ibi mediū necessi‐
taris. tñ nō pbaꝝ qn fuerit mediū p̄gratatis.

Scđa p̄clō est. q̄ fili⁹ dei assūpit totā hūa‐
mā naturā mediātibꝝ p̄tibꝝ. Qz posteri⁹ origi‐
ne assūmit mediāte eo qd̄ ē p̄i⁹ origie. qz p̄tes
ex qbꝝ cōponit hūanā natā sūt p̄ores origine
ipo toto. ḡ tc.

Forte dicet q̄ p̄tes n̄ fuit n̄i

factōe toti⁹. qz ipm totū ex cui⁹ originatōe ori‐
ginalē t fuit p̄tes erit p̄i⁹ origine ipia p̄tibꝝ.

Rñdeo q̄ licet materia nō fiat p̄ se sed fiat
sū forma. et forma nō fiat p̄ se: qz fiat i materia
tñ p̄i⁹ intelligim⁹ formā fieri i materia et ma‐
teria sū forma. q̄ intelligim⁹ fieri totū. quia
p̄tes cōstituūt totū. cōstituētia aut̄ sunt priora
cōstituto.

Clū ad formā in statie p̄t dīci. q̄
quis factōe cōpletua p̄tes dicant fieri factōe
toti⁹. vt patz. vñ. metha. originalit tñ et in
cōplete factio p̄tium in alio priori nature p̄ce‐
dit factōe toti⁹. et ideo vt sic sit ipm totū me‐
diāte factōe partiuꝝ.

Quātuꝝ ad quartuꝝ

articulū pono duas p̄clusiones. **P**rima est q̄
loq̄ndo d̄pōt ipis t̄duratōis caro xpi n̄ fuit
p̄i⁹ in vñgine organizata q̄ a vñbo dei assūpta
Qz qd̄ n̄ ē. h̄ organizatū eē n̄ p̄t. Ista patz. qz
ad oppositū p̄dicati leq̄k oppositū obiecti. pu‐
ta est organizatū. ḡ est. **S**ed caro xpi anteqz a
vñbo dei assumere nō fuit. ḡ organizata esse n̄
potuit. Maior p̄t. **S**ed minorē ponit beat⁹
aug⁹. deside ad petz. circa finem libri regula

Articulū
tercius.
Pria p̄clō

Instantia

Solutio.

L̄occlusio
secūda.

Instantia

Solutio

Articulū
quart⁹.

pv. vbi sic ait. Firmissime tene et nullaten? dicitur
vitae non carnem Christi sine deitate preceptam in vte
ro virginis plus quam suscipetur a verbo. sed ipsum
probum deum sue carnis acceptance precepit. ipsam
quam carnem verbi dei incarnatione acceptam.

2 **P.** si caro Christi prius fuisset duratio et or
ganizata quam a verbo dei assumpta. tunc verbi
incarnatione fuisset carne assumpte destructio.

Falsitas sequitur patet. quod verbuz dei sic car
nem humanam assumpsit. quod nihil in ea destru
xit. sed potius quod destructum erat misericor
diter repauit.

Et sequentiam probo. quia corpus organizatum non innatis alteri nec per mo
dum assumpti nec per modum partis est ver
sus suppositum. huius autem suppositum fuisset in as
sumptione destructum. alios duo essent supposi
ta in domino Iesu Christo. quod est contra ca
tholicam fidem.

Secunda
2 **Clausio** est. quod quam
vis non prius duratione. tamen prius natura
seu naturali presuppositione caro Christi fuit
organizata quam a verbo dei assumpta. Quia il
lud quod est prius priore. hoc est prius po
steriore. sed caro Christi prius natura fuit animata
quam a verbo dei assumpta. alios filii dei non assu
misset naturam humana. et caro Christi prius na
tura fuit organizata quam animata. quia anima est
actus corporis organici physici. ut patet. id est ani
ma. ergo de primo ad ultimum prius naturali
ter fuit caro Christi organizata quam a verbo as
sumpta.

Ex his duabus clausiis pos
tent inferri unum correlarium tale. scilicet quod carnis Christi
organizatio. et verbi dei incarnatione fuerunt
simul in eodem instanti. Quia quecumque sicut ha
bet quod unum naturaliter est prius altero sine omni
prioritate temporis vel duratio. illa sunt sim
ul in eodem instanti. Sed corporis Christi orga
nizatio naturaliter processit eiusdem corporis assu
mitione seu verbi incarnatione. ut patet ex se
cunda clausione. et non processit tempore seu dura
tione. ut patet ex prima clausione. ergo illius
benedicte carnis organizatio et verbi incarnatione
simul fuerunt in eodem instanti.

3 **Cotra**
clausiones. **i** **Sed** ista
licet sint bona dicta. tamen potest contra ea argui
Et primo contra secundam clausione sic. Quicquid spe
ctat ad veram matrem hoc attribuendum est virgini
gloriose respectu corporis Christi. remota enim omni im
perfectione temerariis castissime regitatis. Sed
secundum Salienum ceterem res actiue se habent fetus
formatores seu organizatores. quod fetus ipsius sepi
us assilatur. et virginis actione Christi caro
fuit organizata. et per dominum cum virginis actione neces
sario tempore fuerit mensurata. ergo videlicet quod corporis
Christi organizatio respectu per quam eius assumptio

ptio. **4** **P.** sed etiam clausione sic. In illo pro
pri natura quo caro Christi fuit organizata anquam
assumpta. aut illa caro sustinabat supposito per
proprio. aut alieno. Si proprio. tunc illud supposi
tu per verbi incarnationem fuisset destrutum. Si
alieno. tunc a tali supposito fuisset assumptum.
et sic in illo proprio natura quam ponis ipsum non esse as
sumptum fuisset assumptum. quod est contradictione.

P. quod si dicitur prius dissoluimus illa vltio
diligunt. sed prius dissoluimus unio carnis et anime
quam carnis et verbi. quod in triduo non remansit unio
carnis et anime. remansit tamen unio carnis et
verbi. ergo caro Christi non fuit natura prius
animata quam a verbo assumpta.

P. contra correlarium sic. Illud quod de se vere est motus vel
necessario conceruit motum non potest fieri in
stanti. sed organizatio carnis est huius.

Major patet. Minorem proponit. quod organizatio non po
test fieri sine membrorum seu organorum extensione.
quoniam requirit motus localis.

Ad 4. Ad secundum dicendum quod Balienus hoc non dicit versus. Un
us Aristoteles. quem magis in naturalibus reputo expertum
est. de animalibus expresse negat virtute activa respectu
cuius organizatio in semella est. Et Aulicenus. in
suo de animalibus admiratur de eo quod Salienus ausus
fuit traducere ratio phoenicianum. Et Aulicenus.
ibidem ratiocines sue admiratores ait. quod Salienus loq
bat ut medicus. multa sciens in ramis. et pauca in
radice scie naturalibus.

Ad 2. Ad secundum secundum quod in il
lo priori natura caro illa a nullo supposito su
stentabat. Quia illud plus non est existenter per
tempore vel instanti. sed solus secundum naturalem intelligentiam
est. Forte dicet quod sic loquendo tunc plus natu
ra est idem quam plus ratione. **R.** quod licet omne quod
est prius natura sit plus ratione. hoc tamen non queritur.
quod prius natura differt realiter a suo posteriori.
ad posterioritatem autem rationis sufficit dura secundum rationem.

Ad 3. Tercium secundum quod maior non est vera nisi ambe illae
instantes sint naturales. sic autem non est perposito
secundum animam cum carne debite disposita est naturaliter.
sed secundum rationem cum carne est supernaturaliter. Et id quod
secundum rationem secundum rationem est naturaliter posterior. tamen per
manere dissoluta secundum carnis et animae secundum rationem
est supernaturaliter illa secundum rationem. Attribuat a quod tam
secundum totaliter separatur. Potest etiam dici quod in tri
duo dissoluta fuit secundum carnis ad probum saltem
quod ad modum secundum rationem quod secundum assumpta fu
it ipsa caro. quod verbum carne assupsumit secundum rationem
fuit per humane nature quam per se assumpta.
Sed in triduo remansit talis caro non ut actu
ens per humane nature.

Ad 4. Ad quartum dicendum quod licet organizatio per se a virtute fini
ta sit motus vel necessario concernat motum.

Solutio.
Ad 1.

Instantia
Solutio.

Ad 2.

Ad 3.

Ad 4.

nō tñ ē mot⁹ nec nccio dceruit motū put fit a
vtute infinita q̄ agit i instati. Et qz vt dictū
est supius formatio ce ipis xp̄i fuit a tota tri-
nitate realr. et a sp̄usctō appropriate. ideo tc.

Ad p̄batōz ddm⁹ q̄ posito bñ q̄ p̄ vtutē si-
hitā organizatio fieri nō possit sine omni mo-
tu locali. en p̄ vtutē infinitā q̄ simul attigere
pōt carnē organizandā i omni lūa pte pōt hu-
iusti modi organizatio fieri i instati sine oī mo-
tu locali. Ad argumentū p̄ncipale patz p̄
ea q̄ dicta sunt ad p̄mū argumentū h̄ primā
mentum, p̄clusionē p̄mi articuli.

Ad p̄ncipale argu-
mentum,

QDistinctio tercia.

Veritur etiā

de carne sibi. Postq̄ m̄gr tracta-
uit de assūptōis humanē nature
mō z ordine. hic de carnis assūpte determinat
p̄ditōe. Et diuidit i duas p̄tes. Qz p̄mo on-
dit q̄lis fuit ista caro an vbi dei incarnatōem.
Scđo q̄lis fuit post ipsi⁹ assūptōz. ibi. Quo
circa primitiā. Prima i duas. Qz p̄mo m̄gr
tagit p̄dicate carnis qualitatē dū an assūptōz
fuit i glōiosa v̄gine. Scđo tagit eiusdē carnis
z dītoz dū fuerat an virgis nativitatē i anti/
quo p̄ patruz germine. ibi. Lū autē illa caro.

Sequit illa pars. Quo circa. Et diuidit
i duas p̄tes. Nā p̄mo m̄gr tagit puritatē illi/
us carnis quā in ch̄r̄sto post assumptionē
habuit. Secūdo ostēdit quō ista caro in glo-
riose virginis v̄tero formata fuit. ibi. Illi au-
tē s̄nie. Et hec in tres. Nam primo circa p̄di-
cte carnis assumptionē et formationē mouet
dubitatiōe. Secūdo circa hoc recitat quā/
dam falsam opinionē. Et tertio subdit veri-
tatis determinationē. Scđo ibi. Noz occasi-
one verbor̄. Tercia ibi. Sed alia rato. Et
hec est s̄nia illius tercie distinctiōis i generali.
Līra quā in spāli quero h̄ac questionē.

Trū virgo glōiosa que a deo fuit p̄/
electa ut filiu dei conciperetur cōcer-
pta i originali peccato. Et viderur
q̄ sic. Quia a lege cōi oīm hoīm naturali pro-
pagatōne p̄ceptoz nō excipi⁹ virgo Maria.
sed concipi i originali peccato est de lege cō/
muni oīm hoīm. iuxta illud Aug⁹. de fide ad
P.e.c. xciiij. Firmissime tene et nullaten⁹ dubi-
tes oīm hoīem q̄ p̄ cubitū viri et mulier⁹ cōci-
pit. cū p̄ctō originali nasci. impietati subditū
mortiz subiectū. et ob h̄ natura ire nasci filiu⁹.
de q̄ dicit apl⁹. Eramus em⁹ et nos natura si-

lī ire sicut et ceteri. a qua ira nullus liberaſ n̄l
si p̄ fidē mediatoris dei et hominū iſlu ch̄risti
qui sine peccato conceptus est. sin e p̄ctō nat⁹
sine e peccato mortuus. Cōtra. Illud quod
filium dei decuit respectu eius qua in matre
elegit. pie credendū est et hoc ope adimpleue-
rit. sed dei filium decuit gloriosam suam ma-
trē ab omni macula p̄seruare. ergo tc. Hie
quattuor sunt vidēda. Primo verū beata
virgo p̄traxerit peccatū originale in sua con-
ceptione. Secūdo verum contraxerit ali-
quod peccatū actuale i sua pueratōe. Tercio
de prima virginis sanctificatiōe. Et qz
to de secūda sanctificatione quā recepit i ch̄ris-
ti p̄ceptione.

Quantū ad primū

primo ponā duas p̄clusiōes. Prima ē q̄
deus potuit virginē matrē p̄seruare ab origi-
li culpa. Secūda q̄ hoc p̄gruum fuit i di-
uinam bonitatem decuit. Tercio infero vnu
correlariū. s. q̄ de facto virgo m̄r dei sine p̄ctō
accepta fuit. Cōclusionē p̄mā p̄bo sic. De⁹
potuit semē quo virgo p̄pagata est p̄seruare a
q̄litate morbida. ex cui⁹ in exione fetus infici-
tur originali macula. ergo potuit virginez p̄/
seruare ab h̄moi macula. Cōsequentia patet.
q̄ p̄uenta causa p̄uenit effectus. sicut em⁹ i pa-
radiso fuisse geniti homines sine originali
p̄ctō p̄pter puritatē seminis et carentiā hu-
ius morbi q̄litatis. sic tc. Antecedens
probo. quia virtute diuina prius potest sepa-
ria posteriori. maxime si ipsum prius est enti-
tas simplē absoluta. sed semē ē naturaliter p̄/
us illa morbi q̄litate cōtracta ex p̄ctō p̄/
mi homis. et est entitas simpliciter absoluta.
ergo tc. P̄p̄ firmo illud antecedēs sic. Ma-
ior et naturalior est cōnexio nature ad p̄priū
suppositū q̄z humani seminis ad illaz morbi
dā q̄litatē. sed de p̄t naturā humanaz sepa-
rea p̄p̄o supposito ipaz p̄priā suppositatiōe
p̄uenit. ergo tc. P̄p̄ agēs p̄ncipale totali-
ter independēs ab agēte instrumentali q̄ztum
ad substantiā et accidētia sui effect⁹. sine iſtri-
mentū sit sanū siue egypt⁹. equaliter p̄t p̄duce
re effectū p̄fectum. Si em⁹ bonitas effect⁹ ipse
us edificatoris in nullo dep̄deret a dolabria.
sed solū a volūtate edificatoris. eque p̄fectam
posset edificator domū p̄ducere mediante do-
labria obtusa sicut mediate acuta. imo sine ea
sicut cū ipsa. Sed de p̄t agēs p̄ncipale totalit̄
independēs ab agēte instrumentali q̄ztum ad

Articulus
primus.
Cōclusio
prima
Secunda
conclusio.
Correlati-
um.
Prima cō-
clusio.
Rō p̄ma.

Rō scđa.

Locutio
scda

subam et accidētia sui effectus. ḡ tc. Istā mi-
noē tenet q̄libet xpianus cōcedere q̄stum ad
oēs p̄es suas. Sedā clūsio ē q̄ decuit dei
filii virginē matrē ab hmōi macula p̄seruare
Quia hoc decuit dei filii i ppria matre obser-
uare ad quod obligat quilibet purus homo
ex p̄cepto diuino. sed quicūq̄ filius poss̄ ma-
tre suam p̄seruare etiam a minori malo q̄z fue-
rit originalis culpa. ipse ad hoc teneretur ex
p̄cepto diuino. quia als nō honoraret matrē

Probatio
correlarij.

2 nec in maxīa incitare ei subueniret. ḡ tc. sp̄
Ansel. in de conceptu virginali. ca. xvij. ait.
Nempe decens erat ea puritate qua maior
sub deo nequit intelligi virgo illa niteret. cui
deus pater vnicum filium suū quem de corde
suo equalem sibi genitū tanq̄ seipsum dilige-
bat ita dare disp̄sulit tc. Ad probarionēz
correlarij suppono cum Ansel. q̄ mīmuz in-
conuenies apud deū est impossibile. Tūc ar-
guo. Illud quod decet aliquē facere. et nullaz
habet de impotētia excusationē. si hoc non fa-
cit: aliquo mō p̄ inconuenienti sibi poterit im-
putari. Sed virginēz p̄seruare ab omni ma-
culā dei filium decuit. vt patet ex scda clūsio-
ne. ergo aliquo mō inconuenies esse videt q̄ h̄
nō fecerit. et p̄ sc̄quēs impossibile. vt ex ppo-
sitōe Ansel. patuit. Istudētia patz p̄ Au-
gust. m̄li. de natura & gratia. vbi ait exp̄esse.
q̄ cū de peccatis agit: nullam de Mariavirgi-
ne vult fieri questionē.

Instantia

Solutio.

Lōtra pdi-
cta.Lōtra pri-
ma p̄cl̄oez

1 Dicūt em quidā q̄ cō-
tradictionē implicat post lapsū p̄mi homi-
nis aliquē nasci p̄ naturalē p̄pagatiōem sine
originali p̄ctō. Quia que sunt simul natura
quocūq̄ vñ est p̄us & talerz. sed in apto na-
to habere grām & nō habente simul natura est
carentia gratie & culpa. cuz igit̄ omnes homi-
nes naturaliter p̄pagati prius haberint ca-
rentiam gratie q̄z gratia. quia carētia grē con-
ueniebat ipsis ex se. gratia aut̄ a principio ex
trinseco. ḡ prius haberint culpā q̄z gratiam.
2 P̄. polita causa sufficiēti d̄ necessitate pon-
tur effectus. Sed carētia originalis iusticie

cū debito habēdi eam. vel est ipsa originalē cul-
pa. vel est sufficiēta causa eius. Enī igit̄ omnes
naturaliter ab Adā descendētes de necessitate
nascant̄ cum carētia originalis iusticie cū de-
bito habendi eam. pdicit em Adā hmōi iu-
sticiam pro se & p̄ omnibus suis posteris. si-
cūt receperat eaz p̄ se & p̄ omnibus suis poste-
ris. ḡ tc. Sed ista nō concludit. quia q̄z
uis implicaret p̄tradictionē reducēdo in cau-
sam naturalē & finitam illam p̄unctionē origi-
nalēs macule. nullā tamē implicat p̄tradicti-
onē respectu causē sup̄naturalē infinite. Sed
primū igit̄ dicendū q̄ suscep̄tuū priuatiōis
& habitus naturaliter est prius vtrōqz. iō q̄z/
uis deus sit causa extrinseca. tamē q̄z est potē-
tie infinite potest subiectū ponere sub habitu
gratiae i p̄mordio sue nature. ita q̄ nec tempe-
nec instāti p̄fuerit sub p̄uatione. Etiaz mī-
nor nō est vera. quia primus hō habuit carē-
tia gratie etiam anteq̄ peccaret. vt pbau i se-
cūdo li. & fuit aptus ad eā recipiendā. et tamē
nullā habuit culpam. Nec etiā habere ex se
carētiaz gratie p̄tradicit ei quod ē habere gra-
tiam ab altero. immo simul stat cū eo i eodez
instāti. sicut ḡ materia naturaliter p̄us est in
formis q̄z formata. et tamē nūq̄ ē sine forma.
Sic dato q̄ heata virgo ex se & ex p̄ensatis p̄
prijs virib⁹ fuissest informis & sine gratia. ta-
men ex dei ordinatione nunq̄ fuit sine gratia.

Ad. 2. Ad secundū dicendū q̄ deus posset si vel
let quamcūq̄ animā in primordio sue creati-
onis absoluere a debito habendi originalē iu-
sticiam. sicut in successu t̄pis ipsam absoluīt
mediāte baptismo flumis. sanguinis vel fla-
minis. et p̄ sequens talis anima nō minus
esser immunis ab originali culpa q̄z anima ho-
mis baptizati. Etiam potest dici ad maiori
rem. q̄ posita causa sufficiēti. adhuc deus po-
test suspendere effectū ne eueniāt. Lōtra
scda p̄cl̄oez. Lōtra sc̄dā p̄cl̄oez.
Si v̄go Maria
nō fuissest concepta in originali peccato. cum
nunq̄ cōmiserit actuale peccatū. tunc q̄stum
ad immunitatē peccati fuissest equalis grad⁹
& dignitatis sicut humanitas christi. Iz hoc
deum nō decuit. s. facere aliquam creaturā re-
spectu cui⁹ xps p̄rogatiā nō haberet. Sz
nec illud valer. Quia christus p̄ suam p̄pri-
am p̄tatem cum fuerit deus & homo imunis
erat a peccato. Sed virgo nō sua p̄pria p̄tā-
te. sed virtute diuina p̄seruata fuit a peccato.
Lōtra correlariū aut̄ sunt tres op̄iōes si-
ue tres modi dicēdi doctoz. Dicunt em q̄
daz sollēnes doctoz q̄ v̄go maria i originali
bb 2 tegidij.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Lōtra sc̄dā p̄cl̄oez.

Lōtra cos

Lōtra cor-
relariū.
P̄pria op̄i.
& ē thomie

petō accepta fuit, et p aliquod tēpus ī tali peccato remāsit. q̄uis cito purgata fuerit. Et h̄ pbatur multis sanctoz auctoritatib⁹. Quia Aug. in te baptismō puerorū ait contra Elrianos. q̄ solus xp̄s fuit sine peccato et nullus mēbroz eius. Dicere ḡ q̄virgo omnino fuerit accepta sine petō. est dicere virginē non fuisse membrz xp̄h. Itē Aug. sup. Joh. sermōc. iij exponēs illud verbum Johis baptiste. Ecce agnus dei r̄t. ait. q̄ omes ex illa radice vniunt. et ex illa propagatione de qua cātat gemēs David dicens. Ecce in iniquitatib⁹ acceptus sum; et in peccatis cōcepit me mater mea. Et subdit. q̄ solus ille agnus est qui nō sic venit.

3. Itē quia Julianus dixit ipsum Isaac fuisse conceptū sine originali peccato. q̄r mater sua sterilis fuit naturaliter quādo cōcepit eū ideo Augus. in libro 2tra Julianum ait sic. Ego autē fīm lamam fidem ex eadē cōcupiscentie voluptate conceptū etiam Isaac dico. ex qua omes ceteri vno solo excepto ab hoc malo. p̄ quem liberamur a malo. p̄. Augus. xiiij. de trini. ca. xiiij. tractans illud ps. Sol⁹ iter mortuos liber. ait. Solus christus liber est a debito mortis. quia solus sine peccato.

4. Nam mors inflcta est ppter peccatū. Itē Aug. sup ps. In te domine speravi. ait. Solus christus sine peccato venit. oēs em̄ peccata uerunt: et egent gratia dei. p̄. Hieronym⁹ sup illo verbo ps. xxi. De manu canis vniqaz meaz. sic ait. Unica est anima christi. q̄r sola sine peccato et a peccato immunis. p̄. Ambrosius ī suo hexameron. libro. i. ait. Solus christus sine peccato. solus sine vanitate.

5. p̄. Leo papa in sermone de natuitate domini ait. Solus itaqz inter filios hominuz dñs iesus innocēs natus est. quia solus sine carnali concupiscentia conceptus fact⁹ est hō.

6. p̄. Anselm⁹ in. ij. libro. cur deus homo. ca. xv. ait. Virgo vn̄ assumptus est christus in iniquitatibus cōcepta est: et in peccatis concepit eā mater eius. et in originali peccato nata est. quoniam et ipsa in Adam peccauit in q̄ omnes peccauerūt. p̄. si Maria virgofuisse concepta sine originali peccato. tūc nō indiguisset redēptione xpi. Consequēs est falsum. q̄r christ⁹ fuit vniuersalis redēptōr omnium hominuz. Iuxta qd̄ ait Grego. Christē redēptōr omnium: exaudi p̄ces suppliciū. p̄. Damas. li. ij. ca. xij. ait. Spūssactus superuenit purgans ipsam. sed purgatio p̄supponit culpā. cu ergo culpā actualē nūqz habuerit ergo habuit originale. Ad om̄s auct̄es qui

gustini. hieronymi. ambrosij et leonis potest uno modo dici q̄ loquunt̄ de lege p̄muni. et de eo qd̄ fīm naturalē conceptionē homis naturaliter solet euenire. et p̄ sequēs ille auct̄es nō p̄iudicant virginis gloriose p̄uilegio speci alii. quo filius dei in sua matre p̄electa hāc matulam dispensatiue p̄uenit. quaz tota natura humana in ceteris puris homib⁹ incurrit.

1. Forte dicitur q̄ de isto virginis p̄uilegio nulla sit in sacra scripture mentio. et ideo nō videt aliquid de hoc esse tenetū in p̄posito.

2. Respondeo q̄ sicut de sanctificatiōe Johis baptiste in utero matris sit mētio in euangelio. et nō de sanctificatiōe Marie. q̄uis om̄es fideles credant ea esse sanctificatā in matris utero. quia nō debuit esse deterioris p̄ditionis q̄z Jōhes. tamē p̄ tāto scripture nō faciunt mentionē de Marie sanctificatiōne. q̄a quilibet fidelis hoc pia mētē p̄ certissimo debet supponere. Hic a sili dico de supradicto gloriose virginis Marie p̄uilegio. Ad dictū Ansel. dicēdū. q̄ hoc verbū nō ponit ibi Ansel. determinatiue sed inq̄sitiue. quod patz.

q̄r debite conspicēdo illū passum Anselmus ibi nō loquit̄ in p̄pria p̄sona. sed in p̄sona discipuli. Ad Grego. dicēdū. q̄ filius dei s̄guicē matrē a tali macula p̄seruādo nō min⁹ sed glorioſius est redēptōr virginis q̄z cuiusqz alteri⁹ homīs. Si em̄ corpus alicui⁹ hominis sic esset dūpositū q̄ nō posset generare filium nisi leprosum. ille qui adhibito remedio lepra generāde plis p̄fecte p̄ueniret. non minus h̄mōi prolē a lepra redimeret q̄z si problem infici p̄misisset. et post infectionē ipsam a contracta lepra curaret. Sic est ī p̄posito r̄t.

3. Sicut em̄ nō minus p̄medāda ē medicina p̄seruatiua q̄z restauratiua. sic r̄t. Ad Damas. dicēdū. q̄ sicut si mūdus fuisset p̄duct⁹ ab eterno res p̄ducte fuissent de nō esse ad eē.

quia p̄ducte fuissent de nihil. nō tamē de nō esse posito. q̄r tunc res p̄ducte nō habuissent esse ab eterno. sed de nō esse excluso. puta de talimō esse in quo ipse res fuissent si virtus creatiua ipsas nō produxisset. Sic Maria virgo dicit purgata nō a culpa quam habuit. s̄z quā habuisset si eam spūssacti gratia nō p̄uenisset. Sicut em̄ matrimonii dicit excusare peccatū. nō tamē peccatū qd̄ in actu matrimoniali sit. quia talis accus potest fieri sūne omni peccato. q̄r etiā potest esse meritorū. sed dicit excusare p̄ctū quod esset si virgo matrimonij nō adesset. sic r̄t.

4. Secund⁹ mod⁹ dicendi p̄trarijs supradictis est q̄virgo fuit p̄. scđa p̄. vi. q̄l. q̄. xij.

Instantia

Solutio.

Ad dictū Ansel.

Ad Greg.

Ad Dam.

Notabñ.

cepta i originali pctō. t tamē in pmo instāti in quo fuit ɔcepta statim fuit sanctificata.

Ad cui⁹ declaratiōne isti doctores dicunt instans tēpis diuisibile esse in tria signa. pura a b c. In primo igit signo puta i a fuit ori ginalis culpa in anima virginis sine gratia sanctificationis. In b fuerūt gratia t culpa si mul. nō in esse pfecto. sed quasi i quodā tran situ. quia q̄uis culpa t gratia cū s̄int opposi ta nō possint esse simul in esse pmanēti t com pletu. possunt tamē esse simul i transitu et fm esse incomplerū. In tertio autē signo puta in c. fuit gratia fm esse habituale t pmanēs seu completu. t expulsa est culpa totaliter. Q, autē culpa t gratia sint simul in anima mō pre dicto ipsi pbant sic. Expellēs t expulsi oportet esse simul. gratia est culpe expulsiua. ergo zc.

Lōtra hē.

Sed ista positiō nō solum deficit i hoc q̄ ponit virginē in originali peccato fuisse cō cepta. verū etiāz modus ponēdi impossibilis ēē videt. Quia fm q̄ ab aliquibus dicit t bñ illa diuisio instatis in signa. aut est diuisio in plura fm rem t realiter differētia. aut fm ra tionē tm. Si pmo mō. tunc indiuisibile fm rem erit diuisibile fm rem. qz p instas omes veri ph̄i intelligunt mensurā indiuisibilem. Si secūdo mō. tūc gratia t culpa erūt simul in eodē subiecto fm s̄quim esse pfectū p cadez indiuisibili mēsura fm rem. et p d̄sequēs pro eodē signo fm rem. quod etiā fm te est impossibile.

P. qn aliqua plura sunt idē fm rez. quicqđ est in vno realiter hoc s̄ilr est in altero realiter. et quicquid nō est in vno realiter; nō est in altero realiter. Sed primū signuz instatis t vltimū sunt idē realiter. Da oppo sitū. tūc erit dare minus mīmo in mensurē re alibus. quod ē impossibile. Ergo culpa que fm te est realiter in primo signo erit realiter i tertio signo quod tu negas. t gratia q̄ est rea liter in tertio signo erit realiter i primo signo.

3 quod similis negas. P. isto mō nullus vn qz nec sibi p̄si nec alteri tradiceret. qz affir matio posset verificari p vno signo. et nega tio p alio signo. Nec ratio istorū cludit. qz q̄uis effectiue expellēs aliquo mō sit siml cum expulso. hoc tamen nō est vtrij de forma liter expellēte. quia talis expellēris positiō est exclusio ipsius expulsi. t istius p̄sentia est illius absentia. tido talia nunq̄ sunt simul. vñ q̄uis ex talibus quādoqz coponat media q̄ litas i qua fm suas virtutes simul sunt. nunq̄ tamē fm suū esse formale simul ee possunt. Lū ergo gratia sic culpe expulsiua no effecti ue sed formaliter. nec ex culpa et gratia possit aliquod vnu componi mediā inter eas.

ideo culpas gratia nullo mō p̄nt simul esse si cut nec quēcūqz alia contradictoria.

For te dices q̄ culpa t gratia nō sunt opposita cō tradictorie. sed solū p̄uatiue.

¶ Relpō deo q̄ hoc habeo p eodem. qz oppositio p̄uatiua includit tradictoriā. q̄uis non econuerso.

Sed vbiqz inclusa non p̄nt simul esse. ibi nec includētia poterū simul esse cū tota cau sa repugnātie inclusorū reseruet in ipsis inclūdētibus.

¶ Tercius modus contrarius su pradicis est. q̄ virgo fuit in originali pecca to p vñū completū in stas. t soluz p illud in stans. qz in toto tempe copulato ad illud in stas fuit i gratia.

Et istū modū quādoqz etiā am ponit doctor ille qui ponit secundū mo dū.

Et q̄ illud sit possibile ipsi pbant sic Vir tute nature pōt fieri q̄ aliquid in vna actuali dispositione maneat p vñū solū in stas. ergo et virtute diuina hoc fieri pōt.

Lōquentia patet. Ancedēs pba. qz si s̄abe motus sursum in vltimo instati sui motus quo attingit ter minū ad quē occurrat lapis molaris recen dens dorsum. tūc faba i termino sui mot⁹ ma nebit solū p instans. qz si maneret p tempus necessario oporteret lapidē molarē quiescere.

P. dicit siliū tām cito matrē a peccato li berare q̄cito hoc fuit possibile. sed si plus qz p instas ipsa fuisse i isto peccato. tūc nō fui set ita cito liberata sicut fuit possibile eaꝝ libe rari. qz cū tempus sit diuisibile infinitū. ideo in quacūqz partē tempis ipsa fuisse sanctifi cata. an illud tēpus potuit sanctificari.

¶ Et illud cōfirmat quidā aliis sic. Deus potest facere q̄ aliquis p solū instans sit in gratia. t p totū tempus sequēs sit sine gratia. ergo ecō uerso poterit facere q̄ aliquis p soluz instans sit in culpa. t toto tpe sequenti sit in grā.

An cedēs pbant. qz agens p voluntatē libere cu ius actio nō est successiva potest p vñū solū instans agere. et p totuꝝ tempus sequens ab agendo cessare. sed deus infundēdo gratiam agit p voluntatē libere. t eius actio nō ē suc cessiva. ergo zc.

Consequētia similis pbant. quia recessus a culpa in gratiā nō est p motū sed p simplice gratie influentiā. sicut etiā recessus a gratia in culpā nō est p motū. sed p hu iusmodi simplicis gratie subtractionē. tido nihil repugnat vni q̄o od nō repugnat alteri.

t econuerso quod nō repugnat vni nō repu gnat alteri.

Sed nec ista palliatio valet. Quia in hoc videſ differre forma pmanēs

Lōtra isti
opinione

Instantia
Solutio.

Opi. l̄cis.
et reputat
ec hē. d̄ ḡ.

All⁹ ad id
3

Q. vi.

III.

et successiva. quod forma permanens ad minus per duo instantia equaliter se habet. puta nunc si, cum prius. quod impossibile est dare in forma successiva. Quia igitur gratia sit forma permanens. ideo de sua ratione est quod ubique ponitur maiorem habet durationem quam per unum solum instantem. Et eodem modo dico de culpa sibi opposita.

2. q. D. Nam istos gratie infusionis fit instanti. aut ergo inter instantes quo isti dicunt virginem suam esse in culpa originali. et instantes quo gratie infusionis recepit fuit tempus medium. aut non. Si primo modo. tunc cum etiam secundum eos culpa non expellatur nisi per gratie infusionem. igitur virgo gloria sua fuisse non solum per instantem. sed per totum tempus medium in culpa originali. Si secundo modo. tunc duò instantia immediate sequentes haberentur. quod est impossibile. ut patet. iij. li. phiz. Et per hoc patet solutio ad primum motuum eius. quod recessus sicut ab ubi quod accipit in ultimo sui proprii motus termino est per motum lapidis descendens. qui quidem motus non mensuratur instanti sed tempore. Non est autem inconveniens sed est necessarium quod tempus sequatur immediate ipsum instantem. quoniam sit inconveniens quod instantes sequantur ipsum instantem sicut esset in proposito. eo quod infusione gratie instanti mensuratur. Ad secundum dicendum quod magis decunt filium matrem plerumque a patre. quod per patrem liberare. et hoc etiam videtur esse punctionius modo quo dixi superioris.

Ad tertium dicendum quod antecedens non videtur esse vera. quia si per solum instantem esset gratia. tunc non appareret quomodo posset desinere. quod in illo instanti non posset desinere esse. quia in eo incepit esse. nihil autem desinit in eadem instanti sibi illi mensura quia incipit esse. nec in aliqua parte temporis sequentis. quia si solum per instantem habet esse tunc toto tempore sequenti erit prout nihil. sed quod est prout nihil non desinit esse. quia omne quod desinit esse oportet per aliquo modum habeat esse a quo recedens desinit esse. ergo si in tempore desinit esse. tunc non habuit esse solum per instantem.

Ad probacionem dicendum. quod quis deus liberatur agat. et eius actio non sit successiva. tamen effectus non patitur quod aliqua natura que est res permanens producat. que solummodo habeat esse per unicum instantem. talis enim natura non est actuens sed solus potentia. Unum omittator. viij. phiz. omtero. ex. sup illo verbo Aristoteli. inter duos motus contrarios oportet dare requiem medium. ait. Si aliquid motum ad albedinem instantem moneret quod formam oppositam. in illo subiecto non esset albedo nisi in potentia. Sic in positivo si in beata virginem fuisse originales pec-

atum per solum instantem. et statim mota fuisse. sed seu mutata ad formam contrariam puta ad gratiam ipsa nunquam fuisse in tali peccato actu aliter. sed solum potentialiter. quod nec ego iuxta ea que dixi superius nego. habuit enim beata virgo in sua origine possibilitatem ad predictam maculam. licet talis possibilis potestia divisa

puenta nunquam ad actum fuerit reducra. Deificiunt etiam iste due opiniones ultime in eo quod presupponunt virginem gloriosam esse conceptam in originali peccato. Quia ecclesia dei nullus homis celebrat festum nisi put credit sibi competere sanctitatem. vel a peccato immunitatem. sed sancta dei ecclesia festum conceptionis virginis gloriose sollemniter celebrat. ergo tecum.

Sed ad hoc respondet iam dicti doctores multipliciter. Quidam enim dicit quod illud festum aut non benefit aut non bene nominatur. quod festum potest fieri de eius sanctificatione. sed quod non est omnino certum quando sanctificata fuerit. certum est autem quando fuit concepta. ideo ponendo certum per incertum vocat festum conceptionis. quod vocari deberet festum sanctificationis.

Sed ista responsio primo deficit. quod natale plurimorum sanctorum columnis. de quibus tam nullam habemus certitudinem qua die ab hac vita migraverint. et sursum ad eternam vitam natum ascenderint. Secundo deficit. quia angelus a deo missus ad abbatem in marinis periculis laborantem ad renunciandum istud festum gloriosum. non nominavit ipsum festum sanctificationis. sed festum conceptionis. Quod fecit et credo insinuandum omnibus hominibus conceptionem virginis penitus immaculatae fuisse. et experte ab omni peccato.

Explicavit etiam angelus multum determinante tempus conceptionis. scilicet vi. idus decembris. ab illo enim die usque ad vi. idus septembris quo die nativitate virginis gloriose columbus sunt completemonem censes. Ex quo apparet quod non loquebat angelus de die sanctificationis. quia nec corpus nec anima virginis illa die fuerunt nisi in sua dispositiva et seminali origine.

Alij dicunt quod romana ecclesia non sollemnizat illud festum. quoniam permittat ecclesiastis aliquas cere istud festum. Et allegant per se glosam decretorum de sacra dist. iij. ca. i. pronunciandum est. ibi dicit glo. ut isti dicunt. quod festum conceptionis non est celebrandus. Sed nec ista solutio valeret. Quia etiam festum nativitatis virginis gloriose quandoque a romana ecclesia non colebat. que tamen ecclesia divina revelatione percipiens huius nativitatem esse sollemnem

Cetera am
bas op. vi.
timas.

R. cois.

R. aliquorum
ad rois p. e.

Cetera in
sione.

R. natio
rum.

Cetera eos

hiter ipsam coluit. Sic eodem modo dico de festo conceptionis. Unde dato quod illa verba sint in glosa predicta. hodie tamen de facto essent abrogata. quia sancta romana ecclesia festum conceptionis ipsius virginis gloriose solet solenniter celebrare.

Articulus secundus.

Quantus ad secundum

dū articulū dico breviter. quod gliosa virgo nū
q̄ contraxit peccatum actuale. Quia si illud quod
magis videt nō est. nec illud quod min⁹. sed
magis videt contraxisse peccatum originale q̄ nō
contraxit. vt patet ex predictis. ergo nec habu-
it aliquid actuale. ¶ Dicit Aug⁹. in libro
de natura et gratia. Hac ergo virginē excepta si om-
nes sancti et sancte dei congregari possent. et q̄
reretur ab eis. an peccatum haberent. quid re-
sponderent nisi quod Johannes ait. Si di-
xerimus quām peccatum non habemus nosipsoſ
seducimus.

Articulus
terci⁹ et quartus.

Quatum ad tertium

et quartū articulū dicunt doctores satis mul-
ti. quod sanctificatio quam virgo recepit in vte-
ro matris fecit ad fontis ligationē. sed san-
ctificatio abundans quam recepit in sui filij
conceptione fecit ad fontis iam ligati tota-
lem extirpationē. Sicut enim anis habebas alas
ligatas volare nō potest. inhabilior tamē ef-
ficitur ad yolandū si ale fuerint sibi amputa-
te. sic tc. Sed quis istud sit bene dictum
psupposito quod virgo originali culpa fuerit ma-
culata. quia fomes est quedam inordinata co-
cupiscentia appetitus sensitui seu rebellio vi-
rium inferiorū ad superiores ex originali pecca-
to procedens. salvo tamen semp meliori iudi-
cio nō videtur mihi quod huiusmodi fomes fu-
erit in beata virginē. quia nō posita causa nō
ponitur effectus nec est ponendus. sed ego nō
pono virginem unde fuisse maculatā p ipsaz
originalem culpā. ergo tc. ¶ Dico igitur quod
predicte sanctificationes non opabantur in
virginē alicuius viciositatis ligationē seu ex-
tirpationē. sed tamen modo virtutis et venustatis
insertionē. Qui enim opatur in mundo agro nō
oparet suam operationē terminari ad tribus
lorū seu trizanic electionē. sed tamen modo ad no-
biliū seminū et plantarū impositionē. sic tc.
¶ Tame etiam sanctificationes ordinabant
ad filij dei conceptionē. quāuis differenter. puta
pma ut dispositio remota. secunda ut disposi-

tio ppinqua et mediata. ¶ Valuerūt insup-
etia iste sanctificatōes ī virginē ad meritorū
suoꝝ multiplicationē. et p̄miorū accumulati-
onē. quia tales pfectōes q̄s ceteris homib⁹ p
multiplex exercitiū honorū operꝝ deus solet
infundere per has sanctificatōes Marie gra-
tuite cōmunicauit. qz fm Hieronymū. ceteris
p partes. sed in mariā se transfundit totius
gratiae plenitudo. ¶ Ad argumētū p̄ncipiale
dicendū q̄ ab illa lege omnīs xp̄us et Ma-
ria vident̄ excepti. aliter tamen et aliter. Quia
christus nec peccatum originale contraxit. nec
cōtrahere potuit. sed Maria q̄uis misericor-
dia dei p̄uentia originale peccatum nō contra-
xerit. quantus tamen de se fuit ex propagatione
sue originis contrahere potuit. Omnes autē
ceteri homines h̄mōi peccatum cōtrahere potu-
erunt. et de facto cōtraxerūt. Et sic Maria in-
fra dignitatē solius filij sui constituta: omnes
alios homines magnifice p̄cellebat. Et p hoc
patet ad dictū Augustini. Uel pōt dici sicut
supius dictū est ad alias auctes Augustini.
hieronymi. ambrosij et leonis. Etia dicit qui
dā q̄ p veritate istius auctis. b. Aug. sufficit
q̄ fiat distributio p omnibus viris naturaliter
ceptis. et nō oporet q̄ fiat distributio p om-
nibus mulieribus. qz fm consuetudinē scri-
pturar̄ nomine homis intelligit vir sine ho-
qui est masculini sexus. Et p idē pōt ad mul-
tas auctes respōderi.

Ad p̄nci-
pale argu-
mentum.

Distinctio quarta.

Wm ergo in

carnatio. Postq̄ m̄gr̄ determinia-
uit de assumpte carnis p̄ditione
nūc ista q̄rta di. m̄rit̄ inquirere de isti⁹ assu-
ptōis cā efficiēt. Et dividit̄ duas p̄tes. fm
q̄ mouet duas dubitatōes. Quaz p̄ma orit̄
ex his q̄ circa h̄ac b̄ndictā incarnatōez dicūt̄
de spūscō. Scđa ex his q̄ dicta legunt̄ a brō
paulo aplō. Scđa ibi. Sz q̄ri p̄. Pr̄ia i dī-
as. Q̄ p̄mo mouet q̄oēz. Scđo s̄bdit r̄nsio-
nē. ibi. Nō em̄ iō opatio tc. Et hec in q̄tuoz
fm q̄ q̄tuoz modis declarat h̄ac viratē q̄ di-
cīt̄ xp̄s natus de spūsanctō. nō obstante q̄ chrl̄
sti humanitas producta sit p totā trinitatēz.
Scđa ibi. Cum illam creaturaz. Tercia
ibi. Sed nō est i hoc diuitiis tc. Quarta ibi
Pōtest etiā dici christus. Sequitur illa
ps. Sed queri pōtest. Ubi p̄mo circa dictū
apl̄i magister mouet questioz. Scđo subiū/

gedo missionelli? dicti apł assignat sufficien-
tem rōem. ibi. Quia em nō ab humano rē.
Circa istā dist. moueo hāc questionē.

v **E**tū virgo Māria sit vera et natura
tioz materie nō efficit aliqd m̄ illi? qđ efficit
ex materia seu quod format ex ea. al's em ar-
bor esset mater domus que format ex lignis
cius. sed beata virgo solū mīstrabat materiaz
de qua corpus xp̄i formabat. ḡ r̄c. **L**ōtra.
Joh. xix. dicit. Stabat iuxta cruce Jesu ma-
ter eius r̄c. **H**ic q̄tuor sunt vidēda. **P**ri-
mū vtrū p̄ceptio xp̄i possit dici aliquo modo
naturalis. **S**ecōdū vtrū i tali p̄ceptione vel
etiā in fetus vslq ad sui complementū p̄mo-
tione virgo aliq mō se habuerit actiue. **T**er-
cio de eo qđ querit. **Q**uarto vtrū sp̄ūscus ve-
re possit dici pater ielu xp̄i.

Articulus
primus.

Prima cō-
clusio.

Cōclusio
sc̄da

Quātūz ad prīmūz

pono duas cōclusiones. Prima est q̄ conce-
ptio xp̄i fuit simpliciter supnaturalis. Quia
effectus p̄ductus ab agente supnaturali mō
supnaturali debet simplr dici supnaturalis.
sed p̄ceptio xp̄i quo ad sui actiuitatez fuit ab
agente supnaturali et modo supnaturali. vt si
1 des sancta tenet. ergo r̄c. **P**- illud quod in
nullā cām actiua naturale potest reduci deb̄z
simpliciter dici supnaturale. cōceptio christi
est hm̄oi. virginē em̄ sine virili semine conci-
pere in nullā causā naturalē possumus redu-
cere. Propter quod ait Elonus. **N**ic natura
silet r̄c. **S**ecūda cōclusio est. q̄ talis conce-
ptio sīm quid potest dici naturalis. Quia il-
lud qđ sit ex apta et naturali materia ad mi-
nus sīm quid potest dici naturale. christi con-
ceptio est hm̄oi. quia facta est ex purissimis
sanguinibz virginis gloriose qui fuerūt mate-
ria naturalis humani fetus. **P** christus fu-
it naturalis filius virginis. ergo eius conce-
ptio fuit aliquo mō naturalis. Cōsequētia
pater. Sed ancedēs ponit Augus. de fide ad
Petrū. **I**ste due conclusiones vidētur eē
sīm intentionē Ambrosij in libro de p̄ceptio-
ne verbi. rbi ait. **M**ulta in hoc mysterio et
sīm naturā in uenes. et supra naturā. **S**i em̄
cōsideramus illū cōceptū ex pte materie quā
mater mīstrabat tūc est naturalis. **S**i autēz
ipsum consideramus ex pte virtutis actiue:
que penitus fuit supnaturalis. tūc ille conce-
ptus est supnaturalis. Et quia magis est q̄

rejudicandū sīm virtutē actiua q̄ passiuam.
ideo ut dixi simpliciter debet dici supnatura-
lis. et sīm quid potest dici naturalis. Et p̄ hāc
distinctionē patet solutio omnī instantiarū
que p̄nt adduci contra ambas p̄missas con-
clusiones.

Quātūz ad secun

Articulus
secundus.

dū articulū dicendū q̄ ad pfectōem plis i m̄
no vtero q̄tuor requirunt. s. materie pparatio.
carnis formatio seu organizatio. localis pser-
uatio. et pcepto plis nutritio. Et ex hac disti-
ctione ponā duas cōclusiones. **P**rima ē q̄
q̄tu ad p̄mū. terciū et q̄rtū. s. q̄tum ad mate-
rie pparatiōem. et localē pseruationē. ac plis
cibationez virgo ḡlosa actiue se habuit q̄ ad
xp̄i p̄ceptioz. **S**ecōda ē q̄tum ad scdm. s.
carnis organizatōez nullo mō se habuit acti-
ue. **P**rima p̄clo p̄ sic. Persona p̄cipies. ve-
rā p̄le quā nouē mēsibz nutrit et p̄ficit. et vslqz
ad pfectā generatōez p̄ducit. illa actiue se h̄z
q̄tu ad illas tres p̄ditōez sup̄pdictas. s. ma-
ria r̄c. Maior q̄tu ad p̄mā p̄ditōez patz. q̄z
materie pparatio p̄ actiua digestiōē et sāgu-
nis depuratiōē de necessitate pertinet ad semellā
vt p̄p̄risto. xv. de animalibus. Pater etiā q̄z
tu ad scdm. q̄z locus naturalis actiua sua in-
fluentia pseruat locatū. sed matrix est p̄cepte
plis locus naturalis. ergo p̄le p̄ceptaz acti-
ue pseruat. Similiter terciū paret. s. q̄ actiue
se habeat q̄xum ad plis nutritionez. q̄z sicut
mater actiue se habet in materie pparatiōē an
conceptionē. sic necesse est vt actiue se habeat
in nutrimenti p̄grua dispositiōē p̄ suā virtutē
digestiōaz. que q̄nqz si multū defeccrat p̄pter
impuritatez alimenti iustificat partus in vte-
ro et general aborius. Est cām puer in vtero
p̄nctus matris sicut fructus arbori. Ergo sicut
arbor nō infecta habēs sufficiētē virtutē ve-
getatiā nutrit fructū vslq ad debitū comple-
mentū. et tūc fructus naturalis ab arbore se p̄at
i suo esse pfecto. sed virtute arboris deficiētē et
nutrimenti debite dispositiū fructui nō admī-
strate. tunc fructus iutilis adhuc exns cōdit
de arbore an̄ sīm pfectioz. sīc p̄posito r̄c. Mi-
nor etiā paret ex fide q̄tu ad oēs suas ptes.
Secōda p̄clusio est q̄ virtus actiua nō fuit i
virgine quo ad carnis formatōez seu organi-
zaōiōē. Quia illid qđ p̄p̄ies p̄pat ad virtutē
p̄mā nō d̄z virginis attribui. sicut nec alit al-
teri matri. Istud est hm̄oi. vt p̄p̄risto. xv. de animalibus. et

Secūda
cōclusio

2 p̄mentatorez in suo colliget. ¶ P. si virgo actiue se habuisset in corpore christi formatio ne. tunc virtus creata et limitata organizasset corpus in instanti. Consequens est impossibili le. quia cum virtus creata non possit alicuius organizzare nisi mediante motu et transmutati one. ideo si organizaret in instanti. tunc faceret motu in instanti. quem est impossibile in instanti fieri. cum omnis motus proprius dictus tempore mensuratur. ut patet. iij. et vi. physicoz. Eo sequentia patet. quia omnis veri theologus ponit quod corpus Christi in primo instanti sue conceptionis fuit perfecte formatum. et anima rationali animatum. ¶ Sed istis exclusionibus videtur obuiare quorundam doctorum opiniones.

Lötra pri
mā p̄cloez
opinio.

Lötra op
nione.

Nam extra primā exclusionē est quedam opinio que ponit quod virgo Maria nec quantum ad materie preparationē. nec quantum ad corporis formationē se habuit actiue. Sed solum dicit mater Christi per tanto. quod spūssanctus illa materiaz de qua formauit corpus Christi accepit a virginine. ¶ Sed isti videntur prima frōte sibi p̄sis tradicere. Quia illud quod accepit alicuius ab aliquo p̄supponit illud p̄patū quod accepit. sed hīm eos spūscūs accepit materiaz corporis Christi a virginine. quod p̄supponit ipsa p̄patam a virginine. ¶ P. virtus digestiva virginis non fuit imperfectior quo ad sanguinis purificatio nem faciēdam. quod cōmuniter fit in ceteris miserib⁹. ¶ P. si sola acceptio materie de aliquo sufficeret ad hoc quod illud de quo accipitur esset mater illius quod de tali materia formatur. tunc silua esset mater domus. terra tēc̄ mater Ade. et Adam esset mater Eue. que omnia sunt inconvenientia. quod et illud ex quo sequuntur est inconveniens. ¶ Item si sola acceptio materie de aliquo sufficeret ad hoc quod illud de quo accipitur esset mater illius quod de tali materia formatur. tunc posito quod de lapide miraculose deus facere hominem. sequeret quod talis lapis esset mater illius hominis. ¶ Contra secundam conclusionem sunt quidam qui dicunt. quod virgo habuit virtutē actiuan. non solū quo ad materie preparationē. sed etiam quo ad carnis formatio ne. Et isti videntur esse tripartiti.

Nam quidam dicunt quod ipsa virgo non fuisset vera mater Christi si in carnis eius formatio ne non habuisset actiue. Et habet p̄ se aliquis rationes Galieni. quas ad p̄se nolui adduce reducibus de causis. Primo quod ita turpis et fed̄. et est materia quod ipsam ab horro misere curz p̄senti materia. in qua loquimur de virginali castissima p̄ceptōe. Scđo hato quod p̄dicterōes

Opi. p̄ma

aliquid ocluderet loquendo deceptōe ceterorū hoīm. quoꝝ formatio pertinet in tempore. tamē nec existēter nec apparēter ocludūt loquendo de Christi p̄ceptōe. cuius corporis plena formatio facta fuit subito tū instanti. et p̄sequens fieri non portuit humana virtute sed solum dñi na. ¶ Alij dicunt quod in materia ministrata a virginē fuit potentia actiua p̄ quam potuisset cooperari ad carnis Christi formationē si facta fuisset in tempore. ¶ Sed nec illud valet.

Opi. scđa

Quia aut illa potentia actiua fuisset in virginē naturaliter. aut miraculoſe. Non naturaliter. quia eadem ratione inesset cuilibet mulieri. quod supius est reprobatum. Nec miraculoſe. quia in operibus miraculosis nihil omnino sic frustra. Sed frustra talis virtus pone retur in virginē. eo quod ipsa nihil oparetur finem. ¶ Alij dicunt quod quoniam virgo non fuerit cooperata quantum ad formatōem corporis seu carnis Christi. fuit tamē cooperata quantum ad complementū eius. ¶ Sed ista verba p̄n̄t habere bonū intellectū vel malū. Quia ly complementū vel potest referri ad formatōem. vel ad ipsam carnē. Si ad formatōem. tūc est manifesta contradictione. quod omne illud quod oparetur ad complementū formatōis hī p̄ncipaliter oparetur ad formatōz. et sic oparetur ad formatōz carnis et non oparetur ad formatōez carnis. sed si ly p̄ple in cū referit ad carnez hoc potest esse dupliciter. quia vel referit ad veritatē et spēz carnis. iuxta illud quod dicit. vii. physicoz. Unūquodque tūc pfectū seu completū est cū attigerit propriā spēciē. et sic adhuc illud dicitū est falsum. quia si ne actiua virtute virginis in primo instanti p̄dicta p̄ceptōis virtute spūssacti corpus Christi habuit pfectaz speciē carnis. Alio modo p̄ complementū carnis possimus intelligere augmentū carnis. et sic illud dicitū potest h̄re bonus intellectū. quod aliquo modo virtus vegetativa et ḡmis actiua opara est ad nutritionē plis. et p̄s ad eius augmentationē.

Opi. scđia

Articulus
tercius.

Quatum ad tertium
articulū ponā duas p̄cloes. P̄ris ē q. b. virgo ē vera m̄ illi⁹ hoīs q̄ ē xp̄s. Scđa ē q̄ ipa vere potest dici m̄ dei. ¶ Lōcloes p̄mā p̄blic. Illa vere dicit m̄ alicui⁹ homis q̄ ad suā p̄ce p̄oz aptā administrat materiā. ipm ī vtero p̄ceptū naturaliter nutrit et seruat. et usq̄ ad debitū augmentū p̄ductū extra uterū generat. sed beatā virgo respectu xp̄is oīa hec obseruant. ut fide credim⁹ et a sacrī doctorib⁹ h̄c̄. q̄ t̄c̄. Instante

Lōclusio
prima

1. dicit q̄ si virgo posset dici vera mater illi⁹ hominis. tūc spūssancus vere posset dici pater eius. Lōsequētia est falsum. vt patet in q̄rtō arti. Lōsequētia s̄o p̄z ex hoc. q̄r agēs ē p̄stātiūs patiētē. r̄ p̄sequēns nō minus ab cſſeīctū poterit denoiari q̄z ipm patiēs. s̄z spūssancus nō min⁹ p̄plete pfecit oia ad virtutē agētis p̄tinētia in christi conceptione ⁊ generatiōe q̄z virgo ea que ad virtutē patientis p̄tinebant. igit̄ nō magis virgo dicit m̄f q̄z spūssancus p̄.

2. 1. P̄. christ⁹ nō potuit esse filius virginis. ergo nec ipsa mater eius. Lōsequētia p̄z. Pro bō āncedens. quia filiatio respicit ipm suppositū genitū. sed suppositū xp̄i fuit ab eterno i nullo dependēs a virginē. nec aliquid esse recepit ab ea. ergo tc. 2. Ad prīmū nego conse quentiā. Ad p̄bationē dicendū q̄ q̄uis p̄fecte suppleuerit vicē virtutis paterne. tamē vt in fra patebit spūssancus nō habuit in hoc om̄es cōditiones que requirunt ad hoc q̄ aliq̄s sit verus pater. sed virgo gloriola oēs p̄ditioēs habuit ad hoc requisitas q̄ aliqua dicas vera mater. Ad scđm dicendū q̄ licet illū suppositū esset eternū. tñ ad hoc q̄ tale suppositū esset verus hō in tempe fecit beatavirgo quicquid debuit facere vera mater. ideo tc. Quō aut̄ filiatio humana ⁊ diuina se habent i dōmino ieuo videbit infra i distinctōe. viij.

Solutio.
Ad.1.

Ad.2.

Sedē cō clusio.

Instantia

1. Lōclusionē secundā. s. q̄ beata virgo vere dicas mater dei p̄bō sic. De quoq̄z vere p̄di cat̄ filius virginis illius vera mater p̄t dici virgo. sed homo christus qui est filius virginis ratione psonalis vniōnis vere p̄dicas deo ⁊ deus de eo. vt patet p̄ Damasc.li.iiij.ca. iiij. ergo tc. 2. P̄. ratione p̄municatiōis ideo matū deus vere dicas passus et in cruce moritus. ergo ratione eiusdē p̄municatiōis deus vere potest dici a virgine genitus. r̄ p̄seq̄ns virgo mater eius. cōlēquentia p̄z de se. S̄z ancedēs patet p̄ Damas.libro.iiij.c.iiij.ergo tc.

2. Sed forte dicetur mihi q̄ Dam. sit oppositiōe opinionis. q̄r ipse ait libro.iiij.ca.xij. Christo thocon nō dicimus virginē. id est christi genitricē nō dicimus virginē. sed planūz ē q̄ ipsa nō potest dici mater dei nisi in q̄rtū suūt genitrix christi. 1. P̄. virgo nō potest dici mater deitatis. q̄ nec mater dei. Lōsequētia patet. q̄r virgo nō dicit̄ mater dei nisi ratioē vniōnis dei ⁊ homis in una psona. sed magis cōueniunt deus ⁊ deitas q̄z deus ⁊ hō conueniunt virgo diceret̄ mater dei quia est m̄f hominis. etiā ipsa esset̄ mater deitatis. quia ma-

ter dei. 2. P̄. cum omnes tres psonae sint vñ⁹ deus. igit̄ si virgo esset̄ mater p̄. ipsa esset̄

mater trium psonarum. 3. P̄. si cōt̄ virgo est

causa illius hominis christi ratōe generatiōnis. sic tota trinitas est causa eius ratione creatōis. sed tota trinitas nō p̄t dici p̄ dei rōe illius creatōis. ergo nec virgo dicit̄ m̄f dei rōne illius generatois. 4. Ad p̄mū dicendū q̄

Solutio.
Ad.1.

Dama. dicit illa verba contra Nestoriz po nentem iñ christo duas esse psonas. fm. quē modū si virgo esset̄ mater homis xp̄i. tūc esset̄ mater nudi ⁊ puri homis. r̄ si esset̄ mater dei esset̄ mater nudi dei. quorum vñqz contrariūm est fidei catholice. Propter quod codem ca. ait. Nō em̄ nudum hominē genuit virgo sancta. sed dū verum. Nō igit̄ intēdit Da mal. negare virginē genuisse xp̄m dū ⁊ hominē in una psona verbi. sed intēdit negare virginē genuisse christū tanqz supposituz hu manū distinctum a supposito diuino. 5. Ad

Ad.2.

secundū nego p̄sequentiā. Ad p̄bationē dicē dum q̄ virgo nō est̄ mater dei nisi p̄ quanto ipsa est̄ mater homis psonaliter iustificati a psona diuina. r̄ quia ly deus ratione concrescionis supponit p̄ psona. deitas autē p̄ natu ra. ideo q̄uis concedat q̄ virgo sit̄ mater dei. nō est̄ tamen concedendū q̄ sit̄ mater deitatis

Ad.3.

6. Ad tertīū dicendū q̄ licet̄ tres psonae sint vñus deus naturaliter. sunt tñ iñ vñ deus psonaliter. Igit̄ vt hoc nomen deus supponit p̄ psona. aliquid p̄t verificari de hoc nomine deus quod nō verificat̄ de tribus psonis. 7. Ad

Ad.4.

quartū dōm. q̄ nō est̄ simile. q̄r virginē in h̄mōi generatiōe p̄ueniūt oēs p̄ditioēs nccio requisite ad vratam matrē. sed cuilibet diuine psonae in tali creatione nō p̄ueniūt omnes cōditiones veri patris. vt patebit in sequēti arti culō. q̄ argumētū nō valet.

Articulus
quartus

tū articulū p̄silī p̄dicas pona zduas p̄clōnes.

Prima ē q̄ loq̄ndo pprie de p̄nitate spūssancus nō p̄t dici pater xp̄i. Quia si esset̄ pater

eius vel hoc esset̄ rōne deitatis v̄l rōne hūani tatis. Nō p̄t dari p̄mū. q̄r spūssancus nō h̄z

auctē p̄ncipij sup̄ xp̄m vt deus est. sed magis ecōuerso spūssancus a filio dei siue a christo producit̄ vt deus est. Nec secundūz. quia ad hoc q̄ aliquis sit̄ verus ⁊ pprie pater alicuius rei corporalis tria requirunt̄. Primo q̄ virtute sua actua ipsam seminando seu a se sem en emitendo producat̄. Quia vt patet. xv. de

Prima cō clusio.

aialib⁹ patr⁹ ē admittere semē. et matr⁹ misstra re sanguinē. ¶ Scđo qđ fiat naturalr. qz qz uis magi Pharaonis facerē serpentes p oculū seminū adhibitionē. tñ non fuerunt pa tres hmōi animaliū. quia non natura sed arte demonū talia fecerunt. ¶ Tercio qđ p huiusmodi semē pducat sibi similes natura. qđ pater et filius debet ē eiusdē nature salte; fm spēm. Sed hec oīa deficiunt spūs sancto respectu hūanitat⁹ xp̄i. agit ppric loqnd spūscūs nō ē pf xp̄i. ¶ P. generatio ē opus nature. vt p̄z p Damal. sed xp̄i acceptio nō ē facta aspū sanctoro p naturā sed p liberā voluntatez. ḡ r̄. Et ista ē intentio Aug. i enchiridio. vbi ait. qđ xp̄us natus est de spūs sancto nō sicut de patre. sed de virginenatus est sicut de matre.

¶ Scđa ɔclusio est qđ unproprie loquēdo et quasi metaphorice de hoc nomine p̄t. tūc spūs scūs pōt dici p̄t homis xp̄i. puta nō generatiōne s̄z creatōe. Quia tota trinitas et appropiate spūscūs creauit cādē hūanitatē quā virgo accepit et genuit. Juxta qđ dicit Deutero. xxvij. c. Nūquid nō ipse ē pater tu⁹ qui posse dit te et fecit et creauit te. ¶ Et ex his pōt iferi illud correlariū. qđ absolute et simplē loquēdo ista ppositio falsa est. spūscūs ē p̄t christi. Quia termin⁹ simpliciter et absolute plati tel ligis de eo qđ ppric significat et simplē. et nō d eo qđ metaphorice significat et fm qđ. Sed vt p̄z ex p̄dictis ppric loqnd falsū est dicere spūscūm esse patrē xp̄i. ḡ r̄. ¶ Et ista videt ē ītētio. b. Aug. ij. de trī. c. p. vbi ait. Neq; em̄ iesus spūscū filius aut credi aut intelligi pōt. Illud aut qđ nō est credibile nec intelligibile est p se et simplē falsum. ¶ Ex hoc etiaz apparet qđ dictū quorūdā nō ē ver⁹. qđ dicunt qđ hec ppositio xp̄s ē filius spūscū. non debet negari tanq; aliqd simplē falsum. sed solum tanq; aliquid p̄stantis occasionem errandi.

¶ Eld argumētū pncipale dicēdū qđ ego nō solū p̄buit materiā. s̄z p̄buit naturalē materiā quā naturalr m̄r naturalr p̄bet qzū ad fer̄cōceptōem. puta sanguinē qzū ad hoc debite di spōstū. talis aut̄ materia nec sūlt costa adere spectū eue. nec arbor respectu domus.

Distinctio quinta.

D Reterea iqui
ri optet. Postq; m̄gr posuit si/
am considerationē circa filiū dei
incarnationē. et hūanę nature assump̄ōz.

nūc l̄ ista q̄nta distinctio circa hmōl assyptōnis terminationē mouet quādā qōem. Et diuidit̄ duas p̄tes. Quia p̄mo circa hmōi terminationē mouet vnā qōem pncipale. Secundo mouet alia qōem incidentale. ibi Sed querit vt̄ eadez. Prima in tres. Quia p̄mo mouet quadrūmēbrē qōnem. Sed quo ad tria mēbra qōnis cū sanctoꝝ testimoniq; ponit suā determinationē. Tercio circa quartū mēbrꝝ ppter eius ambiguitatē facit vteriorē inq̄stōem. Scđa ibi. Lertū ēēm. Tercia ibi De q̄rto ꝑo qōnem articulo. Et hec in duas. Nā p̄mo ad vtrāq; p̄t dubitatiōis adducit argumentationē. Scđo subiungit suā r̄fisionē. Scđa ibi. Nos aut̄ om̄is medacij. Prima in tres. Quia p̄mo circa istū articulū ōndit esse difficultatē magnā et excessiuā. Scđo istius articuli arguit p̄lixus valde ad p̄tē affirmatiūā. Scđa ibi. Legit̄ em̄ i scilio. Tercia ibi. Lui videt obuiare. ¶ Sequit̄ illa ps. Sed querit vt̄ eadē. Et diuidit̄ in duas p̄tes. Nā p̄mo mouet hic duplices incidentē questionē. Scđo ꝑtra quādā p̄tatei pncipio isti⁹ dist. determinata inducit duplice obiectōez. ibi. Ideo ꝑo nō p̄sonam. Prima in duas fm qđ duplice qōem innuit. et cuilibet suam r̄spōsionē annexit. Secunda ibi. Si aut̄ diuina natura. ¶ Sequit̄ illa ps. Ideo ꝑo r̄. Et diuidit̄ in tres p̄tes. Quia primo quandā veritatem supius dictā relinquit. Secundo ꝑtra ea⁹ dupliciter obiectit. Tercio ambas obiectōes tollit. Secunda ibi. Hica quibusdaz. Tercia ibi. Sed quia hoc nephias est. Circa istā distinctōem quero hāc questionē.

C Trum vniō humanae nature cū verbo differat ab assumptione qua astūmit̄ a verbo. Et videt qđ n̄. Qđ illa q̄ nec p̄nt separari re nec rōne nō vident̄ ab inuicēz differre. sed ista sunt hmōi. quia nec vniō personalis potest esse in re nec in intellectu si ne assumptione. nec assumptionē p̄t intelligi sine vniōne. ¶ Contra. sicut se habet vniō ad assumere. sic vniō ad assumptionē. sed vniō re realē differt ab assumere. ḡ r̄. Maior part p̄ locum a coniugatis. Minorē probō. qđ vniō humanae naturaz verbo vniōne conuenit toti trinitati. sed assumere dūenit soli verbo cui vniō. ḡ r̄. Hic quattuor sunt vidēda. ¶ Primo vtrū deus possit assumere humana naturam sine quantitate et sine q̄bus cunq; alijs accidentib⁹ corporis hūani. Se cundo vtrū natura vniōna possit assumere

naturā humānā. Tercio utrū in christo facta sit vniō i natura. Et quarto de eo quod questio querit.

Articulus
primus

Quātūz ad primūz

primo ponā vñā cōclusionē quāz pñūc in ista materia reputo vñiorē. Sed recitabo moti
lōclusio. ua opposite opinōis et ipsiſ rñdcbo. Con
clusio ē ista q̄ deus p̄ sua omnipotētiā absolu
ta pōt assumere naturā hoīa separātā ab omni
accidēte pprie dicto. puta qd vere et realiter ē
accidēs. Quia deus pōt assumere naturā se/
patam a pprio supposito. ergo potest eā assu
mere separātā ab omni accidēte pprie dicto.
Ancedes patet ex p̄cedētib⁹. Probo p̄sequen
tia. qz nō est facilius separare ea que faciūt vñū
p se. qz que faciunt vñum per accidēs. Sed
suppositū et natura faciūt vñuz p se. humana
ho natura et quodcūqz accidēs pprie dictum
faciūt vñū p accidens. ḡ tc. P. deus pōt fa
cerē naturā humānā sine omni accidēte vere
et pprie dicto. ḡ pōt eā assumere sine tali acci
dente. Lōsequētia p̄z. Ancedes p̄bo quadru
pliciter. Primo sic. Illud qd ē naturaliter p
us altero hoc deus pōt pducere sine illo. sub
stātiā ē naturalē p̄or accidēte. qz. vii. meth. d̄z
qz s̄ba ē p̄or accidēte cognitōe et diffinītōe et tpe
2. Q. Sed sic. naturā humāna h̄z distinctam
ideā in deo. ḡ distincte pōt pducere a deo. An
cedes patet. qz alia est idea homis. alia equi.
vt patet p Aug. in li. lxxxii. qdōnū. ḡ multo
maḡ alia erit substātie humāne et alia accidē
tis. que differūt genere. Lōsequētia videt ēē
nota. qz quo:ūcūqz de distinctas habet ide
3. as illa distincte pōt pducere. Tercio sic. de
us plus pōt facere qz intellectus nōster vale
at intelligere. vt patet p Aug. iij. ep̄la ad Ulo
lisiānū. Sed intellectus nōster pōt humānā
naturā intelligere sine p̄dict⁹ accidētib⁹. qz
app̄hensa diffinītōe rei res vere intelligitur.
Sed diffinītō homis pōt intelligi et appre
hēdi sine omni accidēte cū nō sit diffinītō p
4. additamēta. vt patet. vii. metaph. Quar
to qz deus pōt accidēs separātū pducere et pro
ductū in esse p̄seruare sine omni subā. ḡ econ
uerso poterit subāz pducere sine omni accidē
te pprie dicto. Ancedes patet i sacramēto al
taris. Lōsequētia p̄bo. qz quāto aliqd min⁹
dependet ab altero tāto min⁹ sibi repugnat p
duci et ēē sine illo. sed naturaliter subā depen
dit minus ab accidēte sibi inherēte qz ecōuer
so. qz dicit p̄mē. vii. metaph. p̄mēto. iij. qz Ali

sto. ibi intēdit declarare. qz quidditas in diuis
dū subē est p̄or ēē quidditatib⁹ accidētū.
et qz in diuisdū subē p̄ius ē alīs in diuisdū
accidentiū manifestū est p se. sed planū ē qz p
us vel nō dependet a posteriori vel saltē min⁹
depēdet qz ecōuerso. Sed sic dicēdo vidē Opi. p̄ma
tur ēē p̄tra me due sollehes opinōes. Quāz h̄z clōem.
p̄ma ponit qz impossibile ē ēē subā humāna
sine quātitate. Nā humāna natura nō dicit so
la formā sed formā i materia nō quacūqz sed
organizata. qz alia est act⁹ corporis organici. cor
pus autē nō pōt ēē organizatū sine quātitate.
ḡ tc. P. qd impossibile est ēē i effectu sine quā
titate. impossibile est pducere sine quātitate. s̄z
impossibile ē ēē subā humāna ē effectu sine
quātitate. Maior p̄z. qz cui repugnat ēē hoc
nō est factibile. Probač minor. qz fm Boeti
um in de vñitate et vno. om̄e qd est ideo ē. qz
vñū numero est. sed nulla res corporis potest
ēē hoc aliquid et vñū numero sine quātitate.
qz quātitas ē illud cui p̄mo p̄uenit diuidi in
ptes eiusdērōnis. et p̄ sequēs distinctio qua
aliqua solo numero differūt p̄mo p̄uenit quā
titati. Unū et phus ait. v. metaph. Quātū est
diuisibile ē ea que ī sunt. quo:ū singulū est na
tū ēē hoc aliqd. P. impossibile ē subā ex
ptem ēē naturali opatione. vt ait Dam. li. q.
ca. xi. sed si hō fieret sine quātitate. tūc fieret
expers sua ppria et naturali opatōe q̄ est intel
ligere. vt p̄z. i. ethicoz. nihil em̄ intelligim⁹
sine p̄tinuo et tpe. vt p̄z i de memoria et remi
scētia. P. phus. vii. metaph. ait qz sp̄us ho
mis seu forma homis vt h̄z alia trāslatio sp̄ i
carnib⁹ et ossibus appetet. Sup quo x̄b ait
p̄mē. p̄mēto. v. Om̄ formē naturales diffici
le abstrahunt a suis materijs. impossibile est
homē intelligi sine carnib⁹ et ossibus. Et in
fra i eodē p̄mēto ait. qz forma homis nūqz est
sine carnib⁹ et ossibus. P. si deus tc. tūc talis
hō non ēē aial. qz nō ēē subā sensibilis. im
possibile em̄ ēē talē hominē sentire. qz nullū
h̄ret organū mediāte quo sentire posset. ḡ tc.
Sed ista nō oclūdūt. Igit ad p̄mū dōm
qz cū phus dixit. iij. de aia. qz alia ē accūs corporis
organici. ipse loquebat fm cōcm cursum na
ture quē vidēmus. et hō loquebat de absolu
ta dei potētia. fm quā deus multa pōt qz qñqz
sunt p̄ter cursū naturālē. qñqz sup cū. et qñqz
p̄tra cū. Uel dicēdū qz illa materia et or
ganizata nō ab organis q̄ actu h̄ret. sed ab or
ganis q̄ naturaliter et apta hata h̄ret fm exi
gentiā naturalē illi⁹ forme q̄ ēē actu informa
ta. Ad scđ nego m̄soz. qz qñqz sp̄ossibile

Solutio.
Ad. i.

Ad. ii.

sit subiectum humanum esse in effectu sine quantitate/te fum cōeū cursu et naturalē, hoc tñ nō ē impossibile fum dei potentia speciale. Ad probatioñ dicendū ad minorē, q̄ quis fum cursu, naturalem res corporalis nō possit esse hoc aliquid si ne quantitate, tamē eē hoc aliquid vel vnu nū mero nō competit sibi causaliter p̄ quantitatē. Quia fum dōmetatorē, vñ, metaphysice, in diuinis subiectis est naturaliter p̄us individualiter accidens, et ideo res q̄ est subiecta ē prius h̄ aliqd naturaliter q̄ sit quāta, eo em ipso q̄ recipit ī se quantitatē, naturaliter oportet q̄ quantitas ipsa p̄supponat, et ideo q̄r in esse hoc aliqd substātia originaliter nō depēdet a quantitate, id virute diuina potest eē hoc aliquid sine quantitate. q̄ Lōcessa etiā tota probatōne, q̄uis tūc includat q̄ nō possint esse plures humanitates numero differētes sine quantitate, ramē nō cōcludit quin possit ē vna natura humana sine quantitate, q̄r talis natura p̄ hoc q̄ nō eēt actus extēsa et organizata sufficiēter differret ab alijs que essent actu organizatae. Ad tertium dicendum q̄ maior nō est vera referēdo cā ad potētiā dei. Dama, autē non loquit̄ ibi de potētiā dei, sed de possibilitate et naturalitate rei, p̄t em de in eternū suspēdere actū et opatiōes cuiuslibet rei, ipsa tñ re in esse p̄seruata. Minor etiā nō est vēra, q̄r q̄uis illa anima ī materia ab omni quantitate separata exīs nō intelligeret mō quo nūc intelligimus, s. cū p̄tinuo et rē, ac mediāte fantasmate, intelligere tñ poss̄ co modo quo intelligit anima separata, puta p̄ speciēs a deo infusas. Ad quartū dicendū sicut ad p̄mū iam dicit̄ est. Etia auct̄res An̄sto, et sui dōmetatoris nō sunt ad p̄positū in ista materia, cū nos christiano mō loquentes cedamus deū posse mundū et qualibet mūdi p̄tez aliter facere q̄ fecerit. Hoc autē ph̄bus et dōmetator iuxta eorū p̄ncipia nullatenus approbat̄. Si em ph̄bus p̄cederet p̄ potentia dei accidentis posse separari ab omni substātia, pan et maiori ratione ipse haberet cedere subiecta posse fieri et separari ab omni accidēte, cū accidētis esse sit inesse, vt ipse ponit, vñ, mech. P̄t etiā dici q̄r q̄uis homo nō possit intelligi sine carnis et ossibus q̄tum ad carnis et ossis substātia, p̄t tamē intelligi sine eis q̄tum ad eorum accidētia. Sicut em lapideitas p̄t ab strahi ab accidētib⁹ lapidis, sic etiā carneitas p̄t ab strahi ab accidētib⁹ carnis. Ad quin tū nego sequētis. Ad probatōne dico cū p̄sciāno, q̄ nome terminatū in bile dicit aptitudinē tñō actū, et ideo talis substātia licet actus

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

sentiēdi nō possit elicere, h̄ et tamē aptitudinē ad sentiēndū, q̄r haberet ī se radicaliter omnes virtutes sensitivas, ideo vere diceret substātia sensibilis. Multis em modis p̄t cōtingere q̄ h̄ fum nullā virtutē sensitiva p̄t elicere actū, puta q̄nq̄ ex gaudio, sicut ē de istis q̄ rapiunt, et i extasim vel inbilationē ponūt. Exemplū vt de septē dormiētib⁹, vt habeat in floribus sanctoz. Q̄nq̄ ex tristitia, sicut in ilis qui amictes cadūt sincopum cordis patientes. Q̄nq̄ ex infirmitate, sicut afferunt experti medici esse quandā infirmitatē que p̄ tres dies naturales tenet hominē p̄ omnē modū ac si esset mortuus, cū tamē vere vivat. Et ī omnibus istis casib⁹ tales homines vere sunt sensibiles, q̄uis p̄tunc nō sentiat, nec sentire possint. Sici p̄posito talis substātia diceret sensibilis, q̄r talē haberet aptitudinē ad sentiēndū q̄ solūmodo datis sibi organis immediate sentiret sine p̄municatōe alicui⁹ noue p̄tuitis quā primo nō haberet. Posset etiā sacerdeus deus q̄ illa substātia sine omni organo p̄ciperet sensibiles passiones, sicut de facto credimus fieri ī aliabib⁹ separatis. Alia est opinio que tenet q̄ impossibile est quaciq̄ potentia creatā substātia esse sine accidēte respectivo. Quia cū p̄ducū ad p̄ducens realiter referatur, vt pat̄, vñ, metaph., ergo si aliqua subiecta absoluereb⁹ ab omni accidente respectivo, tūc talis substātia nullo mō esset p̄ducta, et p̄sequēs nō esset creatura, et sic esset creatura tñō esset creatura, qd̄ est contradictionis manifesta. Respōdeo breviter ad hoc, q̄ nullus respectus sive relatio fundata ī immediate ī substātia est accidēs, q̄r cū relatio realiter nō difficerat ī fundamēto, vt p̄baui disti, xxxij, p̄mi libri, et dist. xx, secūdi libri, oportet sequētis ad ea q̄ tūc dixi, q̄ respectus ī immediate fundatus ī substātia sit substātia et nō accidens, sicut euīdēter apparet de relatiōib⁹ ī diuinis, et eadē ratione relatio ī immediate fundata ī accidēte est accidēs, et q̄r respectus iste fundatur ī nuda substātia si deus separaret naturaz humānā mō supradicto, ideo rē. Forte ex his que als dixi arguit̄ p̄tra dōclusionē supra dictā. Dixi em ī lectura secūdi suaruz, q̄r eē actualis existētē differt ab essentia rei. Dictū est etiā ī prima questioē istius terciij, q̄ impossibile est rē creatā existere ī effectu sine tali esse realiter a se differēre, igit̄ non est possibile ab h̄mōl accidēte qd̄ est ipm̄ ēsse naturā rel separari. Respōdeo q̄ tale esse q̄uia differat ab essentia rei directe exīs, ī p̄dicāmento substātiae.

Op̄i. scđa
dōcloem.

Ratio

Solutio
rōnis.

Instantia

Solutio.

ipm tñ eē nō ē accidēs s̄ i p̄dicamēto substātie p̄ reductionē. put ego p̄baui secūdo libro distinctiōe. q̄ soluēdo p̄mas duas instātias quas adduxi. & tra quartā & clusionē p̄mi articuli ibidē.

Articulus
secundus.

Quatuor ad secun-

dū articulū dōm q̄ diuinā naturā assumere posse naturā humana p̄t dupl̄r intelligi. Uno mō mediate p̄sona diuina. & de hoc nihil ad p̄sonis. q̄ satis patz p̄ ea q̄ dicta sunt sup̄ dist. i. Alio mō immediate. & h̄ dupl̄r. Uno mō circumscripsit p̄sonis. puta si diuina natura nō eēt i tribus p̄sonis. vt̄ adhuc posset assumere naturā creatā. Alio mō vt̄ natura diuina existens in tribus p̄sonis sic possit assumere naturā creatam. q̄ assumptio immeditate terminat ad naturā. & mediate natura ad p̄sonā. Primo mō dico q̄ diuina natura nō p̄t aliqd assumere. Quia illud qd̄ nullo mō h̄ existēriā hoc nihil p̄t assumere. nā agere p̄supponit eē. sed stāte p̄dices hypothēsi diuina eentia nullā h̄et exntiā. q̄ impossibile est diuinā natyrā aliter existere q̄ existit. sed fīm fidē sanctā cui nulla falsitas subesse p̄t essentia diuina existit i tribus p̄sonis. ergo subtrac̄tis p̄sonis p̄ impossibile. natura diuina nulla tenus poterit existere. nec p̄ sequēs aliqd assumere. Et ex hoc videt q̄ quidā i hac materia vna falsaz ponūt & clusionē. quā fundat sup̄ vna inutili distinctiōe. Dicūt em q̄ circūscriptio p̄sonaz a natura p̄t intelligi dupl̄r. Uno mō q̄ circūscribat oimode p̄sonalitas. & sic eentia diuina nō eēt subsistēs. Alio mō q̄ circūscribat p̄sonalitas solū distincta p̄ oppositōes relatiuas qualē ponit fides. Primo mō abstracta p̄sonalitate nō posset pcedere. assūptio seu vniō. Scđo mō poss̄ pcedere. s̄ nō ita pueniēter. Quia nō eēt distinctio mittētis & missi. Ecl̄i dicat h̄ eū q̄ natura diuina ab tractis vel subtractis sup̄positis ē tñmodo i intellectu & nō in re. & p̄ dñs nō poss̄ assumere. Ipse rñdet q̄ hoc ē vez loquēdo de abstracto p̄mo mō. puta q̄ circūscribit omimoda p̄sonalitas tā relatiua q̄ absoluta. non est aut̄ vez loquēdo de abstracto scđo mō. puta q̄ circūscribit solū p̄sonalitas relatiua. S̄ illud nō videſ bñ dicitū. Q̄ tā ex distinctione q̄ ex & clone q̄ etiā ex argumēto solutoe. istevidet ponere p̄sonalitatē absolutā in diuis p̄ter p̄sonalitatē relatiuaz. de quo tñ nihil ad p̄ns dicas. q̄ hoc ostēdi ēē erroneū. i. sihiq̄. dist. xx

Petrus de
tharectasia

Lötra Pe
trū d̄ thār.

vi. arti. i. & arti. iiiij. Dico scđo q̄ sup̄posito Secunda naturā diuinā existerē i tribi p̄sonis relatiue conclusio.

distinctis. natura diuina p̄t assumere naturā creatā. ita q̄ tal' assumptio immeditate terminaret ad diuinā naturā. & mediate natura ad p̄sonas. sicut nūc credim⁹ ecōuerso factū esse i dño ielu christo. Quia illud qd̄ ē omune tribus p̄sonis. immeditate puenit nature diuine. q̄tale qd̄ puenit p̄sonis ut pueniūt in natura. Sed creatā naturā assumere. et h̄mōi assumptionē terminare. licet d̄ facto pueniat soli filio. iñ de possibili potuit puenire tribi p̄sonis. vt̄ pbatū ē sup̄ius disti. t. ergo licet de facto natura diuina nō termiet immeditate assūptionē nature assūpte. posset tñ de potētia absoluta natura diuina h̄mōi naturā assumere. & assumptionē immeditate terminare absq̄ omni repugnatiā.

Forte dices h̄ illud sic. Sicut Instantia se h̄z p̄sona ad p̄sonaz. sic se habet natura ad naturā. sed p̄sona diuina nō p̄t assumere personā creatā. vt̄ patuit sup̄ius. q̄ nec natura naturaz.

P. ac̄t p̄sonales nō pueniūt nature diuine. ipsa enī nec gignit nec gignit. nec spirat. nec spirat. vt̄ patuit i p̄molibro. q̄ h̄mōi sunt actus p̄sonales. sed assumere videtur eē actus p̄sonalis. als de facto nō posset compere soli filio.

P. p̄ assumptionē fit omuni catio idem matū. q̄ fīm Aug. talis fuit illa susceptio que deū faceret hoīem & hoīem deum. sed natura diuina nō posset p̄dicari de assumpta creatura. nec econuerso.

Ald p̄mū dīce dū q̄ nō est simile. q̄ p̄sona repugnat assumere nec assumi & tc.

Ald scđm dīcdū. q̄ q̄uis actus p̄sonalis p̄ductiuus ad intra. vt̄ ē generare & spirare non pueniat diuine nature vt̄ agēti vel p̄ducēti. sed solū vt̄ rōni p̄ducēdi siue vt̄ p̄ncipio p̄ductiuo q̄ assumere tñ cū non sit actus p̄ductiuus ad intra. igit non repugnat diuine nature.

Nā inq̄tū dicit actionē. sic cū sit cōis tribus p̄sonis nccio hākēm̄ cōcedere q̄ pueniat immeditate diuine nature sicut i ipsa creatione. Sed inq̄tū dicit illi⁹ actōis terminatōz. sic de possibili vt̄ dixi p̄t immeditate operere diuine nature. de facto aut̄ optet ei mediate p̄sona fili⁹. q̄ tñ mediatio nō tollit veritatē s̄nīe qn vere natura h̄uana dicat vñita diuine nature & ab ea assumpta. Et ido ait Aug. q̄ forma dei assūpit formā serui. Et Greg. ait. Carne diuinitas mediate aia suscepit.

Ald tertii dōm q̄ sicut nō optet q̄ qc̄d ē vñitu humana nature ei p̄dicationē recipiat i abstracto s̄ solū i p̄creto. albedo em̄ vere vñit humanae

Solutio

Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

nature i homine albo. et tamē nec humanitas est albedo nec ecōuerso. quūis homo sit albo et ecōuerso. sic i pposito ic. Si tñ vna istaz deberet accedi. tūc min' a veritate esset extrahica ista ppositio. deitas ē hō qz ista. hūanitas est deus. qz psona filij i qua p se et pmo facta c p dicta vno ē sua deitas nullo modo realit ab ea dñs. ideo qzis nō locutioē formalī. tñ p idētate put deitas ē idē qd psona filij. posset ista accedi. deitas est hō. sicut dicit frater Egi dius. iq. lxiiz. dist. v. q. iq. sed hō non ē sua hūanitas. ideo nec locutioē formalī. nec p idē titatē d3 accedi ista. hūanitas ē deus.

Articulus
tercius.

Quātum ad terciū

articulū dico breuiter qz i xpō prie loquēdo nō est facta vno i natura. Quia si i xpō esset vno i natura. tūc i xpō cēt vna natura. Sed pñs ē falsum et dtra fidē. Quia si i xpō esset vna natura. vel illa cēt tmmodo diuina. et tūc xp̄s non esset homo. vel tmmodo humana. et tūc non esset deus. quoqz oppositū pzi lymbo Athauazij. vbi dicit de xpō. Perfect⁹ deus. pfectus homo ex aia rationali et humana carne subsistēs. Nec potest dici qz vna natura sit in christo p questionē viis nature i alterā. Quia ibidē dicit. Unus aut nō pueris one deitatis in carnē. sed assumptione humana natatis in deū. Nec p dñmptionē. Quia dicit i. de generatiōe. Mixtio ē miscibiliū alteratorū vno. sed natura diuina mutari non potest. iuxta illud. Ego deus tuō mutor. nec p sequēs est miscibilis. nec alterabilis. Nec p accumulationē. quia sola corporalia sic faciunt vnu. Nec p informatiōz. qz nec humana natura potest informare diuinā naturā. cuz diuina natura sit purus actus et infinit⁹ pfectiōnis. et pñs a nulla alia natura pfectibilis. nec diuina pōt informare humānā. qz om̄is natura formalē alicui inherēs. alici mō depen det ab eo qd informat. diuina autē natura est pfectus independēs. et idco nō debz accedi qz i xpō sit vno nature. Forte dicit qz ratioē excessus infiniti quo diuina natura excedit humā. humana totaliter absorbet a diuina. et pñs puerit in eam. sicut si quis gutta vni proiuit in mare. ipsa immediate puerit i naturaz maris. Rñdeo qz tales pueriones nō pnt gūt nisi i his que dñmnicāt i materia. et que apta nata sunt se mutuo alterare. et sic nō est i pposito. igit instantia nō valet.

Instantia

Solutio

Quantus ad quartū

Articulus quartus.

tum articulū. quia aliqui quādoqz vertut in dubiū. vtrum pdicta vno sit creatura. quoqz etiā aliqui dicūt qz ut dicit actionē. sic ē i deo. et est idē quod diuina essentia. qzis ut dicit relationē ipsorū vnitoz sit in creatura. et sit quid creatū. ideo ponā duas pclusiones.

Prima est qz vno sive sumat pactōe qua deus et homo vniunt. sive p relationē qua hu in modi vnitā ad inuicē referunt. semp predicta vno est in creatura. et est quid creatuz. Nam nulla actio transiens est in agere. sed vnitio actio qua sancta trinitas vnit naturā humāna verbo diuino est actio transiens. et ideo nō est in deo. et p sequēs non poterit cē deus. sed necessario erit creatura. Probo eti am istam pclusionē quo ad secundā partē. qz om̄is relatio qua deus referit ad creaturaz et ecōuerso. est soluz fm rationē in deo. et in creatura ē realiter. ut p bauī libro pmo distinctiōne. xx. ergo pdicta vno ut est quedaz relatio qua deus et homo ad inuicē referunt. non est in deo realiter sed scilaz in creatura.

¶ P. quicqz est tempale necessario est creatura. sive vno pdicta sive sumat p ipsa actione dei transunte sive p ipa relatione necessario est quid tempale. ergo ic. ¶ Sed forte dicit qz vno est relatio equiparatiō. et p sequēs equaliter repicitur veroqz extremonū. ¶ Respōdeo qz nulla relatio equiparatiō poterit esse inter deū et creaturaz. qz talis relatio requirit extremonū mutua et equalē dependentiā. deus autē nō dependet ab aliqua creatura. Unū sicut similitudo repta inter duas creaturas est relatio equiparatiō. tamē ut est inter deū et creaturam non ē equiparatiō. qz scilicet homo vere dicat ad similitudinē dei factus. ut patet i Ben. sicut edoz modo est de vno hō. qzis enī vno duarū creaturarū ic. ¶ Secunda pclusio ē. qz pdicta vno realiter differt ab assumptione. Quia si nō. tūc quicqz esset alteri vni tū esset ab eo assumptū. sed natura diuina est vnitā nature humāne. gesset assumpta. qd ē simpliciter falsuz. ¶ P. que siccē hñt qz vnu naturaliter ē p̄us altero illa realiter différunt. sed assumptio est naturaliter prior vniōne. Est em̄ quasi via i vniōne. et vno ē qsi terminus assumptōis. g. ic. ¶ assūmēs quālibet alsumat ad se. nūqz tñ ex hoc dicit assumptū. sive om̄e vniēs ad se necessario dicit vnitū: g. assumptio non ē vno.

Secunda conclusio.

¶ P. que siccē hñt qz vnu naturaliter ē p̄us altero illa realiter différunt. sed assumptio est naturaliter prior vniōne. Est em̄ quasi via i vniōne. et vno ē qsi terminus assumptōis. g. ic. ¶ assūmēs quālibet alsumat ad se. nūqz tñ ex hoc dicit assumptū. sive om̄e vniēs ad se necessario dicit vnitū: g. assumptio non ē vno.

Instantia

- I. assumētis importat mere actionē, et ex pte assump̄ti passione, sed vniō nō solū ex pte agen̄tis importat actionē, et ex pte patientis passio-
nē, verum etiā importat verā relationē. **F**or-
te dicet q̄ cū actionis nō sit actio, ut patet, v.
phisiōz, nec ad aliquid possit cē termin⁹ mot⁹
vel actōnib⁹. vt p̄z. vii. phisiōz. ḡ sive vniō di-
cat actionē, sive relationē, ipsa nō poterit esse
termin⁹ assump̄tois, cui⁹ opp̄positū dicitū ē i sc̄da
rōne isti⁹ oclusiois. **F**p. sepi⁹ dicitū ē sup̄i⁹ φ
assump̄to terminata ē ad psonā vbi. ḡ vniō nō
erit termin⁹ assump̄tois. **R**n. ad p̄mū q̄ ter-
min⁹ assump̄tois nec ē ipsa vniō p̄cise, nec p-
sona vbi p̄cise, sed implicat vñita, puta ē ipa-
psona ut vñita, et ideo nō dixi i illa sc̄da rōne
q̄ vniō ēē termin⁹, sed dixi q̄ ēē q̄si termin⁹,
q̄ s̄m naturalē intelligentia p̄us intelligitur
humana natura assumpta a hō, et postea in-
telligit vñita verbo. **E**p hoc p̄z ad sc̄dm.
¶ Per hoc etiā apparet q̄ rō quorūdā nō co-
cludit qua ipsi pbare nitunt q̄ psona diuina
nō possit esse termin⁹ diuine assumptionis, eo
q̄ p̄existat assumptioni. ḡ r̄c. Quia licet pso-
na s̄m se p̄existat assumptioni, tñ nō p̄existit p-
sona ut hūanitati vñita. Sicut q̄z quis locus
s̄m se nō sit terminus motus, qr termin⁹ acq̄i-
rit p̄ motū, locus autē s̄m se nō acquirit p̄ mo-
tum, cū p̄existat motui, tamē locus ut circū/
scribes locatū, et vt ex sua circūscriptione resul-
tat vbi vere p̄ot dici terminus motus, sic r̄c.
¶ Ad argumētū p̄ncipale dicendū q̄ maior
nō ē vera, qr vñū relatiue oppositorū nec re-
nec intellectu p̄ot separari ab altero, et tñ differt
ab eo. ¶ Itē pp̄ria passio differt a suo subiec-
to, et tñ nō p̄ot separari ab eo. Itē posterius
differt a priou, et tñ r̄c.

¶ Distinctio sexta.

Premissis aut. Postq̄z mḡr determinauit
d̄ q̄busdā q̄ vñioz hūane natu-
re et dñlie nature i psona vbi oclutant. hic
psequit de his q̄ h̄mōivnionē ocluit. Et di-
uiditur i tres ptes. Nā p̄mo p̄tractat quedā
q̄ psequunt terminū ipsi⁹ vñiotis. Sc̄do p-
sequitur de his q̄ ocluitur naturalis vñitas my-
sterio ipsius incarnationis, dist. viii. ibi. Post
p̄dicta inquiri d̄z. ¶ Circa p̄mū ē aduertēdū
q̄ mḡr h̄ inquit qd̄ intelligi tebeat his locutiōi
bus, cū dicit. deus factus ē hō, fili⁹ dei factus
ē fili⁹ hōis, deus ē hō, hō est deus, et p̄slibus.

Et circa h̄ duo facit. Nā de p̄dictis mouet q̄
stionē. Sc̄do circa materiaz illi⁹ q̄ois recitat
triplicē antiquoz opinionez. Sc̄da ibi. Aliq̄
em dicunt r̄c. Et hec i duas Nā p̄mo recitat p-
dictas opinioes. Sc̄do iuxta has tres opini-
ones assignat ad q̄oēz tres dñntes r̄nſioes
dist. vii. ibi. Sc̄d̄z p̄mā v̄o. Prīa i tres. s̄m
q̄ tres sūt iā dicte opinioes. Sc̄da ibi. Sūt
aut̄ alij. Tercia ibi. Sūt etiā et alij. Quelibet
istaz triū p̄mū dividit i duas ptes. s̄m q̄ pri-
mo ponit opiniois recitatio. Sc̄do recitate
opiniois p̄firmatio. Et ptes patet. **S**eq-
tur illa ps. Sc̄dm primā v̄o, q̄ p̄ncipiuz
vñq̄. distinctionis, in q̄ mḡr istoꝝ opinatiū ad
questiōne p̄dictā assignat distinctas r̄nſioes
Et diuiditur i duas ptes. Nam p̄mo ponit
vt dictū est triplice r̄nſiōne. Sc̄do inter pdi-
ctas opinioes et opinantiū respōsiones pru-
dēti lectori p̄mittit electionē. ibi. Satis dili-
genter r̄c. Prīa in tres. Nam p̄mo ad q̄stionē
p̄dictā respōdet s̄m opinione p̄mā. Se-
cūdo iuxta sc̄dam. Et tertio penes opinionē
terciā. Sc̄da ibi. In sc̄da v̄o s̄nia. Tercia ibi
In hac ḡ s̄nia r̄c. Et q̄libet istaz p̄ dividit in
tres ptes. s̄m q̄ p̄mo ponit r̄nſio. Sc̄do p̄ r̄nſiōne
inducit obiectio. Tercio adducit obie-
ctōis solutio. Et ptes patet. ¶ Circa has di-
stinctiones quero h̄ac questiōne.

¶ Trū l̄ xpo sint duo supposita. **E**t
videt q̄ sic. Qz i q̄cūq̄ ē ver⁹ de⁹ v̄e-
rus hō i illo sūt vere duo supposita.
diuinū. s. et hūanū. sed xps ē ver⁹ de⁹ et ver⁹ hō
Maior p̄z. qr sicut verus de⁹ vel dicit vel im-
plicat suppositū diuinū. sic verus hō suppo-
sitū humānū. Minorē autē tenemus ex ca-
tholica fide. cū christus sit pfectus deus et p-
fectus hō ex anima ratōtali et humana carne
subsistēt. ¶ Contra. distincta supposita sua
supprietatē ideomata sibi mutuo nō cōicāt.
sed ideomata xpo p̄uenietia s̄m humanitatē
p̄dicatur de deo, qr dicit de⁹ passus et mortu⁹.
et cōuerso. ḡ r̄c. Hic q̄tuor sunt vidēda.
¶ Prior vñz suppositū et natura in creaturis
realiter differat. Sc̄do de eo qd̄ querit.
Et h̄ q̄tu ad sexta distinctioz. ¶ Tercio vidē-
dū ē. vñz hec p̄pō sit vera. deus factus est hō
¶ Et q̄to vñz hec sit vera. deus est hō. Et h̄
q̄tu ad distinctionē septimā.

Quantū ad p̄mū Articulus
p̄mo pono h̄ac oclusionē. q̄ suppositū et na-
tura i creaturis realiter dñnt. Sc̄do ostendā p̄qd̄

Lōclusio
prima

Differat. Et tertio adducā oppositaz opinio
nū motiva. t ipsis rīcēbō. Lōclōez p̄mā
p̄bō sic. Si i creaturis suppositū t natura es/
lent idē realiter. a quoq; assumere natura
ab eodē assumere lūppositū. Dns ē falsuz. vt
2 patebit i. ii. arti. P. si nō differret realr. tūc
natura i abstracto pdicaret de supposito. Pse/
quēs ē falsum. g tācēdēs. Lōsc̄ntia patet.
q; sicut ista ē vera. deus pater ē deitas ppter
idētitatē realē q ē diuisenature ad diuinū sup/
positū. sic eadē rōe hec eēt vera. hō est hūani/
tas. vel sortes ē hūanitas. P. i rebus creatis
agēs t illud qd ē sibi rō agenti realiter dñt.
g t̄ i rebus creatis suppositū t natura realr dif/
ferut. Lōsequētia p̄z. q; i rebus creatis suppo/
sitū ē agēs. natura ḥo ē sibi ratō agēdi. Ance/
dēs p̄bō. q; agēs ē de genere cause efficientis.
rō aut agēdi ē de genere cause formalis. effici/
ens aut t forma nō coacdūt i idē numero. vt
patet. q; phisicoz. si em̄ coincideret. tūc nō es/
sent q̄tuor genera cāz. Sc̄do dico q; sup/
positū creatū sic differt a natura. q; m̄ nō inclu/
dit in se rē aliquā intrinsece quā nō includat
natura. sed t̄modo modū rei. puta modū p/
se essendi quē cōsequit ex hoc q; ad eēsue actu
alis existentie taliter iūgit q; alteri supposito in
subsistēdo nō innitit. Quia taliter de bēm̄ sup/
positū ponere ēēt p̄stitutū q; ipm̄ sit ens p se p/
dicamenti sube. t m̄ realiter differat a natura
cuī est suppositū. sed hec oīa saluam̄ ponen/
do suppositū creatū p̄stitutū p modū essendi
p se sortitū ex tali iūctioe nature ad esse actu
alis existentie q; ipsa natura alieno supposito
nō innitit. g t̄. Maior p̄z. q; eo ipso q; om/
ne creatū suppositū recipit p se pdicationē sb/
stātie. necesse ē q; sit ens p se pdicāti sube.
t nō ens p accidens. q; aut differat realr a sua
natura patet ex clūsione p̄cedēti. Minorēz
p̄bō. q; licet suppositū eēt ens p accidēs si ad/
ceret rē aliquā p̄prie dictam sup naturā. quia
ex duobus existib; i actū nō fit vñus p se. nec p/
sequēs tale compositū esset res vñus speciei
t̄n modus rei nec impedit p seitate sue entitatis
nec trahit ipm̄ extra p̄pria suā sp̄cm̄. P̄z eti/
am sc̄da p̄ minoris. quia res intrinsece mo/
dū includēs realiter differt a seipsa sup̄ta cuz
exclusione modi. sic materia ertēa realiter dif/
fert a seipsa nō extēa. Sed ḥtra p̄mā con/
clusionē sunt qdā doctores q; ponūt q; suppo/
sitū creatū nō differt realr a natura. Q; sicut
se h̄z diffinitio nature ad diffinitioē suppo/
sitū. sic se h̄z suppositū t natura. sed diffinitio
nature hūane q ē anialitas rōhalitas. nō dif/
fert

Secunda
conclusio.

Botfrid⁹
h̄pmā cō/
clusionē.

1

sert realiter a diffinitōe suppositū q ē anialrō
nale. solū em̄ differut ille diffinitōes sicut cō/
cretū t abstractū. g nec suppositū t natura dif/
ferut realr. P. si suppositū differret realr a
natura h̄z sibi p̄teret p additionē alicuī rei
sup ipsaz naturā. hoc aut additū vel eēt acci/
dēs vel mod⁹ accidēt. vel eēt ipm̄ eē. Prīmū
dari hō p̄t. q; tā accidēs q; modus acciden/
tis sūt posteriora ipso supposito cū recipiant
si eo. posteri⁹ aut nō p̄stituit ipm̄ p̄us. h̄z ipm̄
p̄stitutū p̄spōnūt. Nec p̄t dari sc̄dm̄. q; il/
lud eē aut differt realiter a natura. tūc sup/
positū includēs vtrūq; nō erit ens p se. sed so/
lū p accidēs. q; includeret duo. quoq; vtrūq;
dicit actū aut nō differt a natura. tūc simili/
ter nō faciet suppositū differre a natura. Et
2 confirmat
q; suppositū cōe. puta hō abstractū
a tali esse. i sua em̄ diffinitōe nulla fit mentio
de ipso esse. Igū si suppositū p̄ticularē inclu/
deret tale eē. tūc suppositū cōe nō posset eēnti/
aliter pdicari de supposito p̄ticulari. qd̄ falsuz
ē. hec em̄ eēntialis pdicatio. sortes ē hō. P.
3 si suppositū vt suppositū ē. sic dñt a naturā q;
includit naturā t aliqd aliud a naturā. tūc vñl
suppositū vt suppositū ē p̄us h̄z naturā q;
il lud aliud aut ecōuerso. Si p̄mo mō. tūc p̄ci/
se p nihil aliud erit suppositū q; p naturam.
Si sc̄do mō tūc aliqd eēt i supposito cuī na/
tura nō eēt cā. qd̄ ē falsū. q; materia cū forma
sūt cā oīm q; fuit i re p̄posita ex materia t for/
ma. vt p̄z. i. phisicoz. g t̄. P. q; cunq; ali/
quid h̄z aliquā forma q ē eēntialiter tale. illa
forma est sibi eēntialiter idē. ppter hoc em̄ hō
nō est eēntialiter albus. q; albedo hō ē homī
essentialiter idē. h̄z suppositū humanū sic h̄z
naturā humanā q; est essentialiter hō. g hūa/
nitas erit eēntialr idē supposito hūano. g t̄.
P. in his que sunt p se. idē est res. t quod
quid est rei. vt dicit. vñ. metaph. sed in his q;
sunt p se res dicit ipm̄ suppositū. qd̄ quid est
dicit ipsa natura. g t̄. Et si dicit istis q; si
natura t suppositū nō differret. tūc natura in
abstracto pdicaret de supposito. ipsi m̄dēt p
hoc non sequit p̄ter duo. Prīmo q; natura
t suppositū differut q̄tū ad modū pdicāti. s/
penes abstractū t cōcretū. t ideo vñus de alio n̄
pdicāt. Sc̄do q; natura dicit vt potēs p/
ticipare esse. suppositū ḥo actu participans.
Sed isti nec p̄ pdictas rationes cōcludūt.
nec p̄ hmōi r̄nssione euadūt. Igū ad p̄m̄
dicens q; sumendo minorē vñiformiter sub/
maiori. tunc c minor ē falsa. p̄prie em̄ loquēdo
de supposito. tūc natura symptā in concreto

3
Lōtra go/
fridum.
Solutio.
Ad.

nō optet q̄ sit supposituꝝ. q; xps ē verus hō.
z tñ nō h̄z psonā humānā. supposituꝝ em̄ vt
supposituꝝ ē i sua formalī rōe p̄cērit p̄seitateꝝ
ēendi. Sicut em̄ materia extēsa vt extensa est
nō potest intelligi sine quātitate. sic supposi-
tata vt suppositata est nō potest intelligi sine
p̄ se esse. Et ideo diffinitio suppositi p̄prie di-
cti realiter differt a diffinitione nature. sicut t̄
ipm̄ suppositū differt a natura. Ad secundū
dicendū q̄ intrinsece z de suo p̄prio significa-
to supposituꝝ sup naturā addit modū p̄ se eēn-
di b̄m̄ actualē subsistētiā. ipm̄ aut̄ eē ac etiā
aliquis alias p̄petates accēntales q̄uis i suo for-
malī significato nō includat. tñ includit ea i
suo p̄significato. licet em̄ supposituꝝ nō dicat
naturā et eē cū talibꝫ accidētibꝫ dicit tñ natu-
rā sub ipso eē z sub talibꝫ accidētibꝫ z ideo ta-

Ad. 2. ipm suppositi differt a natura. **Ad lecūdū**
dicendū q̄ intrinsece z de suo pprio significa
to suppositū sup naturā addit modū p se eēn
di kīm actualē subsistentia. ipm aut eē ac etiā
aliq̄s alias ppetates acc̄ntales q̄uisī suo for
mali significato nō includat. tñ includit ea i
suo psignificato. licet em suppositū nō dicat
naturā et eē cū talibz accidētibz dicit tñ natu
rē sub ioso eē z sub talibz accidētibz z ideo ra

Egidius. sint de suo principali intellectu. Et forte ex isto sensu mouet Egidius in suo tractatu de opere situ e angelorum. q. v. cu ait. qd si suppositu diffiniret. aliqd intraret diffinitione suppositi qd non intraret diffinitioz nature. puta et prie tates sine quibus suppositu non pot intelligi. Et paucis interpolatis subdit. q licet ista iam dicta q sunt extra naturam ponere i diffinitione suppositi. tamē suppositu in suo significato non includeret illa. sed suppositu solu significaret naturam cu quodaz modo quem natura sequitur ex hoc q punita est ipsi esse et alijs proprietatibus hypostaticis sine quibus ipsa natura actu non existit. Ad formam argumenti p d m q licet na tura et esse sint due res. natura tñ et pdictus modus in natura derelictus non sunt due res sed una

Ad 2° fir. tñ. s. ipsa natura. aliter tamē se habēs. **¶** Id
affirmationē dicendū quod falso innitit ſudamē
to. quod ſemp genus abſtrahit a diciturū
tua ſpecie. puta animal a rōnali. nec vñ quod ta
lis diciturū ponit in diffinitōne generis. et in ge
nus predicat essentialiter de ſpecie. puta animal de
b*is* ſu*m* ſu*m* ſu*m*

Nota hōie, sic s̄pposito r̄c. **E**st etia aduertēdūm
q̄stū ad istud p̄positū. q̄ alr̄ et aliter respiciūt
ipm eē natura lūpta i abstracto. z natura lūm
pta i ḡcreto. quā isti appellat suppositū cōe et
suppositū p̄prie dīctū. qđ isti appellat suppo
sitū p̄ticulare. qr̄ natura abstracta vt abstra
cta excludit ipm esse i suo formali significato.
qr̄ distinguēt̄tra ipsum. natura i ḡcreto nō
includit ipm eē. qr̄ p̄t intelligi sine eē actua
li. nec excludit. qr̄ rōne ḡcretōis implicat sup
positū. vel h̄z modū significādi ipsius suppo
siti. rōne cui nō repugnat sibi actualr̄ esse. qđ
uis repugnet nature abstracte vt abstracta ē.

Sed ipso suppositum particulariter puta suppositum
propter dictum formaliter suo significato includit
modum predicationis sortitum ab ipso esse in suo autem sensu,
significato includit ipsum esse. Ad propositum igitur
dicitur quod cum natura cum inclusione modi predicationis, et
cum exclusione seu non inclusione eiusdem modi
non dicat aliam et aliam rationem, sed dicat eadem ratione alterum se ha-
bentem. Iteo per inclusionem talis modi non impedit
essentialis predicationis sui generis et speciei de ipso
supposito. Ad tertium prout per ipsam dicta. Ad. 3.7.4
quartum dicitur quod non optet quod forma essentialiter sit
idem illi quod dicitur tale per ea essentialiter. Et hoc per modum
predicationis, puta quod ipsa forma predicetur essentialiter
aliter de illo, sed sufficit quod essentialiter spectetur ad
ipsum. vel per modum proprius essentialis sicut anima rationalis
qua homo dicitur essentialiter rationalis. vel per
modum eiusdem aliter se habentis sicut humanitate
suppositum humanum dicitur essentialiter homo. Ad. 5.
quintum dicitur quod Aristoteles per ea quae sunt per se non intel-
ligit quascumque subiecta, sed solu subiecta separata.
in quibus credidit esse non differre ab essentialia.
Et per sequentes in eis non differre suppositum a na-
tura. Hoc autem ego secundum doctrinam quam ut pluri-
mum sequor ponio in solo deo. Et ideo in solo deo
dico idem omnino esse suppositum et naturam, in qua
natura predicatur de supposito et abstracte sum-
pta et econvenito. Et eodem modo respondendum est
ad dictum Aquinum, qui in sua metaphysica ait, quod in
rebus immaterialibus idem est quidditas et ha-
bens quidditatem. Etiam evasionses quas perti-
dunt friuole esse videntur. Prima enim respon-
sio non valet, quia licet propter aliud et aliud mo-
dum predicationis impedit predicationis formalis natu-
re de supposito. tamen ex hoc non impedit predicationem
identicae seu per identitatem, sicut patet in divinis. Sed
secunda. Nec mensio secunda valet, quia in re extra quamcumque
suppositum actu participat esse, etiam ipsa natura
actu participat esse, et quamcumque natura est in potentia et
potentia participat esse, necessario ipsum suppositum
potentia participat esse, quia in re extra fieri non po-
test ut unus istorum, scilicet suppositum vel natura sit in
actu, et alterum in potentia, sed quamcumque unus est in
actu et alterum est in actu, et quoniam unus est in poten-
tia et alterum est in actu. Contra secundam conclusio videtur
esse dicta multorum doctorum, aliter tamen et aliis
ter. Quia unus istorum ponit quod suppositum in re
bus materialibus dicit signata materia et formam
cum accidentibus quam a natura rei realiter dicitur. Quod
probatur per Damnum, qui dicit quod suppositum est natura cum
accidentibus. Itet Boetius dicit quod in omni re cre-
ata est hoc et hoc in deo autem non est hoc et hoc.
Itet Alius dicit, quod in omni re composta aliud
habens et quod habet. Sed suppositum est habens

Contra se
cūdā sclo
nē Tho. et
alij.

Lötra tho
ma.

Botsri. et
p'les alij
Egidium.

1.

In natura habet. Ex his videlicet quod secunda conclusio non possit stare propter quia dicitur quod suppositum creatum non includit intrinsecum aliquam rationem naturae non includat. Sed deus me breuiter expedito. dico quod ad istam opinionem tria sequuntur inconvenientia que doctor noster assignat in ratione pallegata. Primum est quod suppositum non esset unum per se. sed solum per accidentem. Secundum est quod suppositum non est per se in aliis predicamentis. Tercium est quod supposita predicationem sube non perdicatur essentialiter de suppositis eiusdem predicationem. Ad dictum dam. et Boe. dicitur quod huiusmodi auctores quicunque cetero consilie his intelligentes sunt de significato suppositi. non de formaliter et principali significato. Auctas Aug. magis est per me quod contra me. Arguunt in super alio magis directe contra conclusionem. et probant quod suppositum non potest realiter differre a natura per se solum modum.
2.

Quia non potest aliqua differre ab inconveniente nisi per alias et alias rationes. ergo non potest aliqua ab inconveniente realiter differre nisi per alias et alias rationes. Antecedens primum. Consequencia etiam nota est per locum a simili. quod sicut se habet directio rationis ad rationem. sic directio realis ad rem. ¶ Primum oportet naturam intelligi sub esse quod intelligat talis modus. cum huiusmodi modus causatur ex ratione nature ad esse et accidentem. sed natura non potest intelligi sub esse nisi habeat rationem suppositi in se subsistens. et esse ac accidentia sustentatis. si ergo esse et accidentia non sunt ratione suppositi. multo minus ille modus qui est posterior eis erit de ratione suppositi. ergo ¶ Tercium. ¶ Primum. constitutum denominatur a suo formaliter constitutum. quod si formale constitutum suppositum creari est modus. tunc sicut supposita divina dicuntur relativa quod ratione constitutum. sic omnia supposita creata diceretur modalia. quod per modos constitutum. ¶ Primum modus aut est omni nihil. aut est aliquid. Si omni nihil. tunc nullus directio poterit esse causa. maxime inter entia positiva. Si est aliquid. aut est idem quod natura. et tunc non faciet naturam differre a seipso. Si differt a natura. aut directio ab ea ut ens absolutum. et tunc natura cum illo modo est realiter constituta ex duabus entibus absolute. quod tu negas. Aut responde. et tunc omne creatum suppositum per talen modum formaliter constitutum est per suppositum relationem et non absolutum. ¶ Primum modus vel est idem quod natura. et tunc si natura suppositum per modum suppositum per seipsum. aut est alia res a natura. et tunc suppositum ex his constitutum erit ens per accidentem. quorum consequentium verum negas. ¶ Illud supposita formaliter con-
3.

stituunt per quod a se inconveniente distinguuntur. sed non potest ab inconveniente distinguiri per modos solum. ergo oportet huiusmodi distinctionem reduci in aliquam intrinsecam principia quod erunt entia nature supradicta. ¶ Primum quod doctor noster seipius quo ad istam materiam declarat se per exemplum supponit recitatum de extensione materie. et quo ad hoc tria ponit. Primo quod ille modus qui est extensio materie non differt realiter a materia. Secundum quod talis modus facit materiam realiter differre a seipso. put non habet talen modum. Tertio quod talis extensio materie realiter differt ab extensione quantitatis. ¶ Quarta primus arguit sic. Impossibile est quod illud quod causatur a posteriori sit idem cum priori. sed iste modus causatur a quantitate que est posterior ipsa materia. per supponit enim ipsam materiam cum subjectu recipiat in materia. ergo talis modus non poterit esse idem cum materia. ¶ Illud quod est in potentia ad aliquid. et potest stare cum opposito eius. hoc realiter differt ab illo. sed materia non extensa bipartita extensione vel tripedali seu quacunque alia est in potentia ad eam. et actualiter stat sub priuatione sibi opposita. ¶ Tercium. ¶ Primum quando aliquantum idem realiter. uno illo corrupto corruptum et alterum. sed isti modi corrupti ad corruptionem formarum de quibus causantur manentibus recto cuius dicuntur modi incorrupti. quod non sunt realiter idem cum eo cui sunt modi. ¶ Tertius secundus arguit sic. Illud quod est idem aliquid non potest esse cum distinctis suis a seipso. quod sicut idem est non est distinctio. sic tertius. Sed secundus iste est idem realiter cum eo cuius est modulus. ergo non potest esse causa distinctis suis a seipso. et sic primus membrum contradicit secundo. ¶ Primum si talis modus est idem materie. tunc non potest aliquid comprehendere materie secundum presumptum. ergo si materia mediante tali modo quod non comprehendat materie secundum presumptum. ergo si materia mediante tali modo differt a seipso. sicut et materia secundum presumptum differat a seipso quod est impossibile. ¶ Quarta tertium arguit sic. Si alia esset extensio materie et alia quantitatis. cum tria sive corporea sit talis extensio. quia ratione tales extensiones possent esse similes in eodem loco. eadem ratione duo corpora possent esse similes. et per consequens infinita. ut patet ex consequencia quam facit physis. iij. phisicorum. ¶ Primum sicut in albificando per albedinem formam liter dantem esse album non oportet dare aliam albedinem. sic in extendendo per extensio non est quod natura formaliter materiam extendat. non oportet dare aliquam aliam extensio.
4.

Primum sicut in albificando per albedinem formam liter dantem esse album non oportet dare aliam albedinem. sic in extendendo per extensio non est quod natura formaliter materiam extendat. non oportet dare aliquam aliam extensio.
5.

Primum sicut in albificando per albedinem formam liter dantem esse album non oportet dare aliam albedinem. sic in extendendo per extensio non est quod natura formaliter materiam extendat. non oportet dare aliquam aliam extensio.
6.

Primum sicut in albificando per albedinem formam liter dantem esse album non oportet dare aliam albedinem. sic in extendendo per extensio non est quod natura formaliter materiam extendat. non oportet dare aliquam aliam extensio.

7 Lötra ergo tria distinctiones de extensione materiae.

8 Lötra prius.

9 Lötra secundum.

10 Lötra tertium.

11 Lötra secundum.

12 Lötra tertium.

13 Lötra secundum.

14 Lötra tertium.

15 Lötra tertium.

16 Lötra tertium.

17 Lötra tertium.

quātitatis. tūc dēns posset materiā extēsam se pare ab extēsione quātitatis. quia deus potest quālibet rez absolutā separare a qualibet alia re absolute realiter ab ea differēre. Falsitas autē p̄sequētis est nota. q̄r videt̄ contradictionē un̄plicare aliquid esse extēsū sine quātitate. De us em̄ nō potest sup̄plere vīcē cause formalis formaliter inherētis. t̄ hoc ppter suam pfectiōnē. H̄ste sunt rōnes diuersorū doctoꝝ q̄s pñūc videre potui. Multas tamē rōnes dimissi factas p̄tra istos modos. vel q̄r nō sunt contra p̄sens p̄positum. vel quia magis respi ciūt materiā corporis christi que est tractāda i quarto libro. ideo eas ad p̄sens nō adduxi.

Solutio.
Ad.1.

¶ Ad primū de sup̄posito t̄ natura potest negari antecedens. quia sepius aliqua differunt p̄ceptibiliter siue fīm rationē. nō ppter aliam t̄ aliam rationē. sed q̄r eadē ratio eis comp̄tit. alio tamē t̄ alio modo. sicut patet in om̄i analogia vbi vna et eadem ratio p̄uenit vni p̄ prius t̄ alteri p̄ posterius. Itē eadem ē diffinītio homīs t̄ huīus homīs. vt dicit̄. i. c̄lē corūz. t̄ tamē planū est q̄ illa eadem diffinītio alio t̄ alio modo p̄uenit homī t̄ huīc homī. quia homī p̄uenit primoꝝ p̄ se. hinc au tem homī ex p̄sequēti. quia p̄ se loquēdo p̄ticularū nec est diffinītio nec demonstratio. vt patet. i. posteriorū.

Ad.2.

Potest etiā negari con sequētia. maxime q̄n aliqua differunt realiter nō sicut due res. sed sicut vna t̄ eadē res ali et t̄ aliter se habens. sicut est in p̄posito. quia sup̄positū t̄ natura dicūt vnam t̄ eandē rem. alio tamē modo seu aliter se habentē. q̄r natu ra fīm se sumpta dicit illam rem cū p̄cisione a modo p̄ se existēdi. sed sup̄positū dicite eadē rem cū inclusione illius modi.

¶ Ad secundū nego minore. quia si natura nō esset pri sub esse q̄s haberet rationē sup̄positi. tunc ver bū dei nō potuisset assumere naturā humanā nisi sup̄positū assumpsisset. Nā qđ nō est nō potest assumi. ideo illa natura p̄nitate natūrali p̄ prius fuit sub esse q̄s assumere.

Ad.3.

Ad tertīū dicendū. q̄ cum ille modus nō sit aliud a natura rei. ideo sup̄positū debet dici naturale seu substātiale. Nec etiā reputo in conueniēs q̄ dicat̄ modale.

Ad.4.

¶ Ad quartū dicendū. q̄ ille modus ē idē qđ natura. hoc ē nullā alia rē dicit a re que ē natura. tñ rōne talis modi inclu si vere variat. t̄ aliter se habet natura. quia cū inclusione istiꝝ modi sic natura habet p̄ se ec: q̄ nulli alteri in nitit. sed cū exclusione talis modi. vel natura non habet actualiter esse. puta natura rose vel alteriꝝ rei i pura potētia existē

tis. vel si habet actualiter esse saltem nō habet p̄ se esse. sed alteri in nitit. vt patet de humana natura in christo.

¶ Ad quintū nego p̄mā p̄sequētia. quia paternitas diuina idē qđ deitas. t̄ tamē natura diuina sic sup̄positatur sup̄posito patris cuꝝ inclusione paternitatis q̄ nō sup̄posita p̄ seipsum formaliter sed pa ternitate. sic in p̄posito tc.

¶ Et licet nō sit si mīle p̄ omnia. sufficit tamē mihi ostēdere for mā illius p̄sequētie nō valere.

¶ Ad sextū nego mīore. Unū nō op̄oret distinctionē modoꝝ reducere in aliquā distinctionē rez que

sint intrinsece t̄ formaliter incluse i p̄ se signifi cato sup̄positi vel nature. sed sufficit eam re ducere i aliqua extrinseca q̄ sunt d̄ p̄significa to sup̄positi. puta in esse et p̄prietates.

¶ Ad primū de extēsione materie nego maiore. q̄ si tēsionem q̄ cut nō repugnat posteriori q̄n possit afficere t̄ terie.

informare ipm prius. sic nō repugnat priori intrinsece affici a posteriori. t̄ p̄ sequens mo dū aliquē ab eo sortiri. quia si nihil intrinsece sortit. tūc nō magis materia afficeret a forma

qua informat. q̄z lapis a lapide eui accumulat. Si autē ille modus sortitus ēēt res alia a subiecto cuiꝝ est modus. tūc etiā ipse talis mo dus ipm subiectū informaret. t̄ causaret aliū modū. t̄ sic modi esset modus vſqz i infinitū.

¶ Ad secundū dicendū. q̄ aliquid potest ēēt in potētia dupliciter. Uno modo in potētia receptiua. Alio modo in potētia modificatiua. que etiā posset dici potētia entitatiua. De p̄ma potētia p̄cludit argumentū. non aut̄ de sc̄da. Quāuis em̄ materia sit i potētia receptiua respectu quātitatis a qua causat extensio passiua. tamē respectu talis modi qui dicit extensio passiua materia nō est in potētia rece ptiua. quia vt dicit̄ est tūc talis modus cau saret aliū modū. t̄ sic in infinitū. sed magis respectu talis modi est in potētia modificatiua siue in potētia entitatiua que est i illo mo do. materia em̄ cum illo modo nō est aliud q̄z materia vt est actu sub quantitate.

Unū eadem res isto modo potētia est in potentia ad seipsum fīm aliū modū essendi.

¶ Ad tertīū dicendū q̄ quis materia sit simpli inge nerabilis t̄ incorruptibilis. vt p̄z. i. phisicoꝝ.

tñ corrupto q̄cunq; mō materie aliū mō cor rumpit fīm talē modū.

¶ Ad quartū dōm q̄ ipse modus p̄prie loquēdo nō est cā distinctionis. sed ē ipsa res distincta t̄ alī se habēta vt modi

Ad.5.

Ad.6.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad. 5. Ad qntū nego sequentia, qr licet ille modus sit idem materie. tñ non est idem materie sicut se sumpte. sed vt stat sub quantitate. t ideo nō optet qm illud ducatur materie sicut se sumpte qd ducit ei mediatae tali modo. sicut nō optet qd qcqd ducit materie ut actu ē pfecta qd citati. qd omne tale ducatur materie sicut se sumpte

Ad. 6. Ad secundū dñm qd nccio hēm dicere extēsione materie ē et alia ab extēsione quantitatis. qd si nō. tūc ptes materie nō differt a pte quātitatis. t p dñs vel idem ē et subiectū sup̄s. vel ptes quātitatis nō ēnt i aliquo subiecto. Quāvis autē extēsio materie sit alia ab extēsione quātitatis. est tñ p extēsionē quātitatis. seu p informationē quātitatis. ido non occupat p̄ de loco p illas duas extēsiones qd p solam extēsionē quātitatis. Ad formā tñ rōis dico nego dñam. qr qntitas p se ē extēsa. materia autē nō est p se extēsa. sed p quātitatē sibi formaliter inherētē. ideo nō ē maior extēsio materiae t quātitatis. qd sit sola extēsio quātitatis. Unū autē corpus nō extēditur p alter. sed qd libet extēditur sua p̄pria quātitate. ideo ex duobus corpibus simul iunctis resultat maior extēsio que idiget maiori loco. qr duo corpora duas habent quātitates. et p sequēs hēt duas p se extēsiones. Et ideo licet extēsio quātitatis t extēsio materie sint eodem loco. t extēsiones duorum corporum naturaliter nō p̄nt esse i eodem loco.

Ad. 7. Ad septimū dicendum qd quis nō det alia albedo. datur tamē quidam modus derelictus i subiecto quod afficit ex informazione albedis. omnia em que p informatō dūguntur sibi mutuo cōicāt suos modos.

Ad. 8. Ad octauū nego dñam. Ad p̄bationē dicendum qd quis materia sit res absoluta. tñ materia ut extēsa necessario ducit respectus ad quātitatē extendētē. Et ideo materia ut est extēsa nequaqz ab ipsa quātitate potest separari.

Articulus
secundus

Quātū ad secundū articulū breviter dico qd xp̄o nō sunt plura supposita realia. Qd si aliqd aliud suppositū ēt i xp̄o p̄ter suppositū verbi. h̄ maxie esset humanū suppositū. sed h̄ non. qd nullū aliud. Maior p̄. Minore p̄. qr illud qd ducit ut ac etia denotatiue de altero p̄dicat h̄ supposita literab ipso nō distinguit. Sz ipsa humana natura de ipso filio dei p̄dicat ducit. qr filius dei vere dicit homo t denotatiue. qr vere dicit humanus vel incarnatus. Pd. si xp̄o ēnt plura supposita. humānū. s. t dñmū. tūc i

xp̄o ēnt plures psonae. Lōsequēs ē falsum. cu hoc fuerit error Nestorii. Lōsequētia patet. qr cu psona sup̄ suppositū nō addat nisi solū esse rōnale siue intellectuale. ideo siue i dñia natura qd est intellectualis. siue i hūana qd ē rōnal ponat suppositū nccio sequit tale suppositū ē psonā. Pd. de rōne suppositi est p se subsistere. sed hūana natura innitit subsistere. t nō subsistit p se. vt etiā sup̄ius declaratū ē. g. tc. Qd tra istā veritatē videt esse p̄. Op̄i. p̄pria opinio inter illas tres opiniores quas magister recitat in lra circa istam materiam. Ponit em illa opinio in christo esse duo supposita. Et ad hoc potest moueri his motiuis. Qd illud qd vere est i aliqua specie subiecte. hoc vere est aliqd suppositū illi sp̄ei. sed xp̄s habet i se ver suppositū diuinū ē vere i specie humana sicut hūanitatē. qd cu supposito dño h̄ verus suppositū hūanū. Pd. si nō separata re illud qd ē sibi min⁹ p̄prium. nec separabilis ab ea illud qd ē sibi magis p̄prium. sed esse individualis minus prie ducit subiecte qd esse suppositū. qr ēē idius minus ducit solū subiecte. cu igit̄ esse individualis nō sit separatum ab humanitate xp̄i. qd nec esse suppositū. Qd. homo est nomine suppositi. Sz xp̄s ē verus homo. g. tc. Pd. si verbū dimit teret naturā assumptā. t p solam vniuersalez influentiā seruaret eam in esse. ille homo dimissus sibi p̄si esset verū humanū suppositū. Ergo t nūc est verū humanū suppositū. Lōsequētia patet. qr sola separatio cu sit qd priuati uizionē largit alicui suppositale pfectionē.

Pd. suppositū dicit qd sub alio positū. Sz deus nulli creature substerit seu supponitur. qd humana natura habebit sibi substratū sui generis suppositū. Sed p̄ter alios defectū qd ex ista opinione sequit ipsa sibi p̄si manifeste dicit. qr sicut hic p̄z i lra. cu hoc qd videtur in xp̄o ponere duo supposita. ponit vna psonā solā in dño iesu christo. cum em psona sit p̄se quēs necessariū ad p se esse seu suppositale ēē in rōnali seu intellectuali natura. igit̄ ponere plura supposita t negare ples psonas i predictis naturis ē ponere antecedētē t negare dñs. t p dñs h̄dictoria implicare. Ad p̄mū igr. dicendum qd maior nō ē vera nisi illa subiecte sibi p̄si derelicta penes cursū naturalē. Sz natura humana i xp̄o nō ē sibi p̄si derelicta. Ad. ii. dicendum qd maior nō ē vera. qr sicut istā viē ēē etia magis ēt separabile ab hoīe qd esse bipedē. Unū si illud qd ē magis p̄prium p̄supponit nccario illud qd est minus p̄prium. t habet se p modū

Op̄i. p̄pria

2

3

4

Lōtra op̄i
nione.

Solutio.
Ad. i.

Ad. z.

additōis ad ipsum. tunc illud qđ est minus pprum est minus separabile qđ illud quod dicit magis pprum. Sed esse individuale est sūmā naturā prius ec suppositali. individuum em est res que ē vna numero. sup hoc autē addit suppositū p se esse. ideo magis ē separabile a re esse suppositale qđ esse individuale.

- Ad. 3. Ad tertium dicendum qđ hō ut nō existit p se sic est nōmē nature et nō suppositi. nisi velim? nōmē suppositi extendere ad suppositū locutiōnis. vel ad suppositū ratiōe & cōcretiōis impli-
catuz. sic em hoc nōmē homo i christo signi-
ficiat suppositū verbi. Ad quartū dicendum
qđ licet p hōmī separationē nō daret aliud esse
ab eo quod nūc habet. sequeret tamē p illaz
separationē modū eēn di ratiōe cuius veraz ha-
beret rōem suppositi quā an nō habebat. Si
cut em ex sola separatione p̄tis a toto contingit qđ
aliquid est suppositū p se subsistēs qđ an nō
fuit suppositū. quia erat suo totū iſi st̄es. sic rē.
Ad quintū dicendum qđ verbū dei sic suste-
tat naturā humānā qđ tamē hō largit sibi in-
trinsece ec suppositale. et ideo sic sustetat qđ p/
p̄tloquēdo sibi nō supponit.

Dist. vii
Articulus
tercius

Quātum ad tertium

articulū dicēdū qđ sūmā catholica; fidē oportet nos cedere hāc ppositōem esse verā. qua dicit. Deus factus ē homo. Quia de filio dei
vno nostro iſu xp̄o qui est verus deus dicit i symbolo. Et incarnat̄ est de spūlācto. ex ma-
ria virgine. et homo factus ē. P. Ioh. i. di-
cit. Uerbū caro factū est. qđ sūmā sūmā. sic d̄z
intelligi. quia verbū homo factū est. P. di-
cit Aug. Talis erat illa suscep̄tio que deum
saceret hominē et hominē deū. Sed extra
illud potest instari sic. A quo cūqđ vere negat̄
supius. de eo nō potest vere affirmari inferi?
eo qđ ad destructionē sequētis necessario seq-
tur destructio antecedentis. Sed moueri seu
mutari quod est supius ad fieri vere negatur
de deo tam a theologis qđ a phis. igit̄ impossibile esse videlicet fieri vel factū esse vere affirmari de deo. P. omne quod sit necessario ē sub-
lectū alicuius factōis. et p se sequēs passionis.
sed deus nullius passionis pōt esse subiectū.
P. oē qđ sit aliquo mō p̄fici termino forma
li ipsius factōis. Sed deus cuz sit ab eterno
summe pfectus nō pōt aliqua pfectione d̄ no-
uo p̄fici. P. deus nō est factus. ergo deo nō
est factus hō. Antecedēs p̄t i symbolo Altha-
hasq. ubi esse factū negat̄ a qualibet diuina per-

Instantia

sona. Consequētia p̄t p locū a superiori ad infe-
rius negative. P. vi. deo nō termin⁹ illi⁹ facti-

onis vel subiectū. Nō termin⁹. qđ termin⁹ fa-
ctōis nō p̄existit factōi. sūz acquirit p̄ eq̄. Nec

subiectū. qđ tūc realiter mutaret. Sed est
hic aduertēdū ppter solutoz istoz qđ hō p̄tici
piū fact⁹. vel referit ad totā ppositōz. et sic p̄di-
cta ppositio ē vera. qđ est sensus. deus factus

est homo. i. factū est qđ deus sit hō. Vel referit
ad subiectū ppōis absolute. et tūc ē locutō fal-
si. qđ deo nullo mō sūmā se p̄tē factio passiva.

Ad p̄mū p̄z p̄ iā dicta. Uel dōm qđ hoc
d̄rit fieri et mutari. qđ mutari ponit significa-
tū sūmā magis ex pte termi a qđ. sed fieri magis

ex pte termi ad quē. Unū mutari v̄l moueri p
p̄tē dicit̄ de subiecto ipsius mot⁹. sed fieri d̄z
de termio mot⁹. igit̄ mutari nō pōt dici d̄ deo.

qđ poneret sūmā significatū i deo. sed fieri p̄t dici
de deo. qđ nō ponit sūmā significatū i deo. sed in
termio d̄ritē a deo. Ad scđm dicēdū qđ ma-

ior nō ē vera si tali modo sit qđ factio referit ad
ppōem et nō ad subiectū. Ad tertium dōm
modē mō. Ad qđtū nego iñaz. qđ sicut nō
sequitur. ethlops nō ē simpl̄r albo. qđ non ē sūmā
tentis albo. sic in pposito rē. Forte dicit̄ qđ

fieri subaz ē fieri simpl̄r. ut p̄z. v. phic. Sūz fi-
eri hoīem ē fieri subam. qđ ip̄dicta rationē nō
negat̄ factio hm quid ad negatōz factōis sim-
pl̄r. sūz poti⁹ factio simpl̄r ad negatōz factōis
simpl̄r. Rūdeo qđ quis fieri hoīem p se exi-
stentē sit factio simpl̄r. tñ fieri hoīez i suppo-
sito p̄xīte vbi modū haber. accidētis est fieri
hm qđ. et sic ē i pposito. Ad qđtū dōm. qđ

p̄tēloquēdo nec deo nō subiectū illi⁹ factōis
nec termin⁹. qđ ē extremū ad qđ termin⁹ illi⁹ fa-
ctōis. puta huāitas realē hō habitudinē cū
p se non existat. sed a deo assumat.

Solutōis
materia.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Instantia

Solutio.

Ad. 5.

Articulus
quartus

Quantum ad quar-

tum articulū dicēdū. qđ cum sūmā fidēm chris-
tus sit vnu suppositum duas habens natu-
ras. quaz vna est simplex. s. diuina. et alia co-
posita puta huāita. et quia natura simplex pre-
dicat de supposito abstracte et p̄crete. p̄positū
p̄crete quis nō abstracte. hinc ē qđ suppositū
filii dei ē deus et deitas. et est homo quis non
humanitas. Istud etiam p̄ expositorū syllo-
gisimū coniunctū. Nam hic christus ē hō ho-
mo. sumēdo hominē p̄individua humana
natura cū implicatione suppositi diuini rōe
p̄cretionis. de q̄ ait Dama. qđ filius dei huma-
nā naturā assumpsit i athamo. et hō xp̄us est

Instantia

- hic deus. sumēdo dēū p̄ hoc supposito filij dēl
ergo hic deus est hic homo. **Sed p̄tra h̄**
potest argui sic. Maior est vñio triū psonar̄
in una diuina natura q̄ diuina natura i una
psona christi. sed nō obstante p̄mīa vñione
ista nō est vera. pater est filius. ergo nō obsta-
te secūda ista nō est vera deus est homo. **H.**
Sūm p̄lm. i. topicoz. omne p̄dicari vel est em-
tiale nō p̄uertibile vt genus. vel essentiale cō-
uertibile vt diffinitio. vel accidentale nō con-
uertibile vt accidēs omne. vel accidētale cō-
uertibile vt p̄prium. **Sed neutro istoz mo-**
doz hō potest p̄dicari de deo. ergo nullo mō
predicat de deo. **P.** omne quod p̄dicat de al-
tero. aut p̄dicat de eo p̄ se aut p̄ accidēs. sed
hō non p̄dicat p̄ se de deo. q̄ omne p̄dicatū
p̄ se est de omni q̄uis non ecōuerso. vt patet
. posteriorū. **Sed homo nec p̄dicat de deo**
semp nec d̄ omni habente deitatem. nā pater nō
ē homo. et filius quādoq̄ nō fuit homo. nec
paccidēs cū homo sit vera substātia. **P.** omne qd̄ p̄dicat de deo. aut est p̄dicatū essentiale.
aut relatiū. sed homo vt dicit d̄ deo nō
est p̄dicatum eētiale. q̄ tunc esset omne tri-
bus psonis. nec relatiū. vt de se patet. ḡ tc.
P. omne p̄dicatū aut est p̄ eētiam. vt ho-
mo ē animal. aut p̄ inherētiam. vt homo ē al-
bus. aut p̄ causā. vt dies est latio solis sup ter-
rā. sed nullū tale est ibi. ergo tc. **P.** nihil cō-
mune vñiuocū p̄dicatur de deo et creaturis.
sed hoc nomen homo vñiuoce p̄dicat de ho-
mine in xpo et ceteris homibz. ḡ tc. **Ad p-**
mū dicendū q̄ que vñi et eidē sunt eadē inter-
se sunt eadē. vt patet. i. priorū. et hoc ē intelli-
gēdū sūm q̄ sunt idē in tertio. et deo q̄ pater
et filius sunt idē i natura et nō in psona. igitur
q̄sum ad omnia nomia naturā exprimentia
de se mutuo p̄nt p̄dicari. hic autē ecōuerso.
quia deus et homo sunt vñi in psona et non i
natura. ideo sūm omnia nomia psonā impli-
cantia homo christus p̄dicatur de deo et ecō/
uerso. non autē sūm nomia nudam naturā ex/
primētia. **Ad scdm dicendū q̄ est p̄dicatū**
eētiale nō cōuertibile. est em̄ essentiale. quia
ibi p̄dicat natura substātialis de supposito
i quo sūstētatur. **Sed nō ē p̄dicatū cōuerti-
bile cū subiecto.** immo habent se sicut excedens
et excessum ratione modi accidētalis quē hñc
eo q̄ humanitas que d̄crete sumpta de diui-
no supposito sic p̄dicatur q̄ tñ ipsūz nō con-
stituit sed p̄supponit sūstitutū. et ideo sicut cū
dicit homo est albus. p̄dicatū et subiectū mu-
tuo se excedūt. sic tc. **Ad tertium dicendū q̄**

homo christus p̄ se p̄dicatur de deo. habet ta-
mē aliquāle similitudinē cū p̄dicatis acciden-
tialibus. vt patuit ex iā dictis. **Ad quartū**

Ad. 4.

dicendū q̄ est p̄dicatū essentiale. sed quia nō
dicit essentiale ab essentia diuina. sed ab hu-
mana. ideo nō p̄dicatur de omnibus supposi-
tis quibus cōuenit diuina essentia. sed soluz

Instantia

de illo q̄ assumptis essentiā humānā. **Foz-**
te dicetur q̄ omnis p̄dicatio affirmativa in re
mota materia de necessitate ē falsa. nec p̄ conse-
quēs essentiales. q̄ essentiales p̄dicatio de neces-
itate est vera. sed cū dicit. deus ē homo. nonsolū est in materia remota. verumētā remo-
tissima. ergo tc. **Respondeo q̄ quisquo ad**

Solutio-

ceteros homines p̄dicta p̄positio sit i materia
remota. nō tamē de homine xpo. qui dicit hō
ratōne assūptē humāne nature i vñitatē di-
uine psonē. **Ad quintū dicendū q̄ est p̄ es-**

Ad. 5.

sentia. nō q̄ essentia diuina sit essentia huma-
na. sed q̄ idē suppositū diuinūz habet vñiq̄
essentiam. diuina sc̄z et humāna. aliquid ta-
mē habet de mō accidētali. eo q̄ humāne na-
ture assūptio a diuino supposito facta sit i

Ad. 6.

tempe. et aduenerit enī cōplete. **Ad sextū**
dicendū q̄ licet deo in eo q̄ deus non cōueni-
at ali quod p̄dicatū simpliciter vñiuoce cū cre-
aturis. tamē rōne assūptē nature multa p̄/
dicata p̄tvñiuoce dici de deo et creaturis.

Ad p̄nci-

pale argu-
mentum.**Ad argimētū p̄ncipale dicendū q̄ maior**
nō est vera nisi ille verus homo p̄ se subsistat
et nulli alteri supposito innitat. **Ad p̄batū**
onē dicendū q̄ hoc nō ē hō in dño ihu xpo
nō implicat humānū suppositū sed diuinū
suppositū a quo sūstētatur.

Distinctio octaua.

Ost predicta

tc. Post q̄ magister tractauit
quādā difficultates que ortū
vidētū habere ex supdicta vñione. vel saltez
ex termino vñionis. nūc tractat de quibusq̄
predicatis cōuenientibz ipsis naturis vñi-
tis. Et diuidit in duas ptes. Nam p̄mo ma-
nifestat aliqua cōuenientia diuine nature ex
vñione ad humānā. Secundo declarat alia
humāne nature cōuenientia p̄ vñionez ad di-
uinanā. distinctio. ix. ibi. Preterea inuestigari
Prima i duas. Nam p̄mo magister inquirit
vñrū natura diuina debet dici nata de virgi-
ne. Secundo vñrū christus debet dici bis
natus. dupli scilicet generatione. ibi Querit

Ad. 2.

Ad. 3.

etia solet. Prima i tres. Quia pmo magister mouet qoem et assignat eius rmissione. Scdo ptra rmissione adducit obiectione. Et tertio obiectis illius ponit solutione. Scda ibi. Ut det tñ posse. Tercia ibi. Sed si diligenter.

Sequit illa ps. Querit etia solet. Et dñi dñ i duas ptes. Nā pmo ponit pdicta inqstionē. Scdo ex dictis sanctorū subinfere verā rmissionem. ibi. Ad qd dici pot. Hec ēstia istius distinctionis i generali. circa quā quo hāc questionē i speciali.

Tru i xpō sint due filiationes. Ec videt qnō Quia pprietas psonalis nō multiplicat nisi multiplicet psona. sed filiatio ē pprietas psonalis. et in xpō ē tm vna psona. g erit tm vna filiatio. Contra. multiplicata cā necessario multiplicat effectus. sed natuitas ē cā filiatōis. et xpō cōuenit due natuitatea. puma eternā et tpalis. g et due filiations. Hic qntuor sūt vidēda. Pmo vtz i xpō sint ponēde due natuitates. Scdo vtz due filiationes reales.

Tercio vtz xpō sit duo filii. Et qnto vtz natura hūana xpī debat dici nata.

Articulus
primus.

Quātu ad primū

dico q i xpō telemus plures fateri natuitates bñm catholica fidē. Quia n̄ min⁹ differunt actus mēsurati aliquib⁹ mēsuris q̄ differat ipse mēsure. q̄ nō ē minor distinctio i pncipiatis q̄ in ipsis pncipijs. Sed mēsurata aliquā mō pnt dici pncipiata respectu suaz mēsura rū. Sed natuitas qua xpō nascit a deo patre p̄m diuinā naturā mēsurat eternitatē. et natuitas q̄ natus ē a viginē matre mensurata est tpe. Igit cū eternitas et tps differat realiter. op 2 tet pdictas natuitates differre realiter. q̄ p̄. natuitas nō solū numerali numeratōne illi⁹ qd nascit. sed etia nūeratione ipsi⁹ modi nascēdi. Ita patz. q̄ q̄uis idē hō nascat s̄ vtero et ex vtero. tm hmoi natuitates duas eē dicimus. Sed xpō q̄uis sit vn⁹ natus. tm ē aliis modis nascendi quo nascit eternaliter a p̄e. et q̄ nascebat i virginis vtero. et quo nat⁹ ē ex vtero huic modo. Igit nō solū duas. vcrūtiā tres natuitates realiter dñces possim⁹ dice re fuisse i dñō ieu xpō. q̄ nō minus i xpō natuitas i vtero ponit numer⁹ cū natuitate q̄ ē ex vtero q̄ i ceteris homib⁹. P̄p̄is em q̄ xpō esset nat⁹ ex vtero dixit angel⁹ dñi ad Ioseph⁹. Noli timere accipe Mariā p̄iugem tuā. qd em i ea natū est de spūlancō ē. q̄ p̄. de illo q̄

bis natus ē fateri debemus duas natuitates. Sed xpō ē bis natus. iuxta qd dicit i symbolo. Deus ē ex substācia patris an sc̄la genit⁹. rhomoeus subā mātris i sc̄lo natus. q̄ p̄. bñm

ordinationē romane ecclie q̄nctuq̄ alioq̄ de nouo debet in ep̄m p̄secrari. tūc inter cetera ab ipso sic querit. Credis ip̄m filiū dei verbū dei natū de spūlancō ex Maria viginē duas ha bñtē natuitates. vnā ex p̄e eternā. et alteraz ex matre tpalē deū vez et hoiemver. Et ille re spōdet assentio et p̄ oia credo. Sed licet il

Instantia

lud sit catholica ventas. pot in instari h̄eaz pmo sic. Quādui alioq̄ actus sine interrupti one continuat rādiū nō multiplicat. Nā q̄dū alioq̄ p̄tinue currat. licet nūc currat in foro. et postea currat i choro. tm totus ille actus vn⁹ dicitur. et ē vnu cursus. Sed filiū dei gene ratio semp̄ continuat. q̄ semp̄ gignit et semp̄ genitus ē. vt sup̄ declaratū ē i pmo libro. ḡ licet eternaliter genit⁹ sit a patre. et tpaliter a matre totū tm dicit vna natuitas sive vna genera

tio. q̄ p̄. q̄ equoce dicunt ad inuicē nō p̄nu merant. homo em. viu et hō p̄cēt nō dicūtur duo homies. sed q̄cqd cōter dicit d̄ eterno et tpali dicit equocc. pl⁹ em̄ distat eterna et tpalia q̄ celestia et inferiora. de quib⁹ ait cōmentator. q̄cquid dicit de eis equoce dicit. ḡ natuitas eterna et natuitas tpalis nō erunt due natuitates. p̄. rōneilli⁹ qd aduenit alicui

post p̄plerū et pfectū esse non d̄ dici nasci il lud cui aduenit. sed eē humanū aduenit ipsi de filio post p̄plerū et pfectū sūi cē. ḡ tc. q̄ p̄. in xpō est tm vnu esse. ḡ in xpō erit tm vna generatio seu natuitas. Lōlequētia patz. q̄ cē ē termin⁹ generatio. sed acr⁹ nō multiplicat nisi multiplicet termin⁹. cū specificet ex termino. Ancedēs p̄bal. q̄ vnu rei vnicū cest cē. sed xp̄s ē vnu. vt p̄ i symbolo. q̄ p̄. bñm Da mas. nasci cōuenit hypostasi seu supposito et nō nature. sed vt sup̄ patuit i xpō est tm vnu suppositū. ḡ tm vna natuitas. Scda ista Lōter illa sophismata nō p̄cludit. Quia nō dicit quis sophisma naturalis filius alicui⁹ nisi p̄ natuitatē p̄cessat. serit ab eo. Sed xp̄s ab eterno sūt vñ filius dei. et i tpe vnu filius virginis. ḡ tc. Ad. 1. p̄m̄ igit dicēdūz q̄ extoto illo p̄cessu nō pl⁹ p̄cludit nisi q̄ generatio qua generat eternaliter a p̄e sit vna tm. ex hoc tm nō p̄cludit qn̄ tpalis sit alia ab eterna. Ad. 2. q̄ iste due natuitates nō sūt p̄met⁹ equoce s̄z analogice. Ad. 3. Ad dictū p̄men. dico. q̄loq̄ tur ibi large de equioci. bñm q̄ analogia qn̄ q̄ dicunt equoca. Ad. 4. Ad terciū dñm q̄ maior. Ad. 5.

Ad. 4. **nō** est vera si illud cui aduenit vere subsistat in eo quod sibi aduenit. sed filius de vere subsistit et totus subsistit in humana natura. **io** vere dicit natus accipiendo talem naturam. si cuit quia totus subsistit in diuina natura. **et** cūt vere nat⁹ accipicdo diuinā naturā. **Ad** quarez nego ancedēs. qz in xpo est esse diuine nature indifferēs totaliter a diuina natura. et est esse humane nature realiter differēs ab ea. vi supius declarau dist. i. q. i. arti. iq. **Ad** p̄uationē dicendū qz vnius rei vnu est esse lo/ quēdo de esse p se subsistēti. **Uel** dicēdum splicet vnius rei habentis vna naturā vnicū sit esse. tamē vnius rei habentis plures natu/ ras plura etiā sunt esse. **Ad** quintū dicen/ dūz qz quis nasci oueniat supposito. tñ que/ nte ei i ordine ad naturaz. vbi igit talis ordo duplīcat ppter dualitatē naturaz. necesse est etiā duplicari natiuitatē. sic autē est in pposi/ to. ergo tc.

Articulus
secundus

Cōclusio
prima

Quantū ad secun
dū p̄ncipale pmo pono p̄clusionē quaz i hac
materia reputo veriore. Sed recitabo q̄run/ dā magnor̄ doctor̄ oppositū opinatiū moti/ ua. et ipsiſ m̄debo. **Quātū ad p̄mū dico** qz
due filiatōes reales ponēde sūt i dno iſeu xpo
1 Quia relatiua posita seponūt et pempta se pi/ mut. sed i virginē m̄re ex tpe ponit vera et realis
m̄ritas. ḡ in eius filio ponit ex tpe vera et rea/ lis filiatio ppter filiationē eternā. que nec ponī/
tur nec p̄mit ad aliquid positū vel pemptū
2 i matre. **P̄.** relationes fundate i fundame/ tis realiter distinctis ordinate ad termios re/ aliter differētes ille realiter differūt. Sed fili/ atio diuina et humana i christo sūt h̄moi. er/ go tc. Maior patet de se. Probo minorem.
Hā filiatio diuina fundat i natura diuina p/ ut est p eternā generationē p̄municata filio.
et ordinat ad patrē. quia filius p ipsam referit
ad patrē. Filiatio autē humana fundat in na/ tura humana prout est p tempalem natiuita/ tem accepta. et ordinat ad matrēz. qz p ipsam
filius referit ad matrē. s. virginē Mariaz. er/ go tc. **P̄.** si pater vel sp̄issantus assūpsis/ lent caritez a virgine. ipsi filiatione reali alia
a filiatione eterna referretur ad virginē. ergo
anūc filius dei ppter accepta carnem a virgi/ ne alia relatione seu filiatione referit ad eam
pter filiationē eternā. Ancedēs patet. et fili⁹ cō/ sequētia. **P̄.** eternū et p̄pale de nccitate diffe/ rit realiter. s. filiatio qua xps referit ad patrē est

eterna.qua referit ad matrē est temporalis. ergo tc.
P̄. multiplicata origine necessario multipli/ cat relatio originis. Sed christus aliam ha/ buit originē fm naturam diuinā. et aliaz fm
naturā humana. ergo et alia habuit fm vtrā
qz relationē seu filiationē. **P̄.** sicut creator
realiter differt a creatura. sic omne quod fūdat
immediate i creatore realiter differt ab omni fun/ data in creatura. Ista patet. quia omne fun/ datū in creatore est ipse creator. et omne fūda/ tum i creatura est ipsa creatura. Sed filiatio
eterna fundat immediate i diuina eentia que
est ipse creator. filiatio autē humana i christo
fundat i creatura. puta i natura humana vt ē
p natiuitatē accepta. ergo tc. **Sed** alia il/ lud vident̄ esse due opiniones. Quaraz vna
directe ponit oppositū p̄dicte p̄clusionis di/ cēs. qz i christo est tm vna filiatio realis. s. eterna
qua refertur ad patrē. temporalis autē filia/ tio qua refert ad matrē nō est in eo fm rē. sed
solū fm rationē. Quia vt dicūt immediatuz
fundamentū filiationis est ipm suppositū. s. z
in christo est tm vnu suppositū quod est eter/ nū. et p̄sequēs nulla temporalis relatio sibi po/ terit realiter aduenire. Maior patet. qz filia/ tio est p̄prietas psonalis. Nec valet si dicit qz
fundat i natura humana. quia destructio fun/ damēto destruit relatio fundata in ipso. s. z
inter duo destructa fuit illa humana natura. igit
inter duo christus nō fuisset filius virginis.
nec p̄sequens virgo fuisset mater xpi. Nam
destructio uno relatiuoz destruitur et reliquū.
Et quia accidēs destructū nō redit idē nume/ ro. sequit̄ qz post resurrectionē xp̄us fuerit alia
filiatōe filius. et virgo alia maternitate ma/ ter. qz oīa falsa sunt. qz xps fuisset aliis filius.
et virgo fuisset alia m̄r. **P̄.** si i xpo eent due
filiatōes reales. xps esset duo filij. Cōsequēs
est falsum. Probat p̄sequētia. qz sicut impossibile
est i aliquo esse duas albedies nisi illud
sit duo alba. sic tc. **P̄.** si filiatio realis tem/ 3
palis poneret in christo. hoc maxime eēt pro/ tāto. quia realiter dicit filius virginis. s. z hoc
nō oportet. qz sicut deus realiter dicit dñs et
creator virginis et cuiuslibet alterius creature
et tamē ppter hoc nulla realis relatio ponitur
deo aduenire ex tempe. sic tc. **P̄.** si christus 4
alia filiatione reali referretur ad patrē. et alia
ad matrē. tunc etiā quilibet aliis homo du/ plici filiatione referret ad p̄pēz et ad matrē. cō/ sequēs est falsuz. ḡ et ancedēs. **P̄.** sicut vnu
pater p eandē p̄nitatē refertur ad plures fili/ os. sic christus et quilibet aliis filius p eandē
dd

Opi. p̄pia
Tho. i scri/ pto. iij. di.
vij. q. v.
In. iij. pte
summe. q.
xxv. ar. v.
z. iij. q. iij.
bet. q. iij.

6 filiationē refertur ad patrē et ad matrē. ¶ P.
diuinū suppositū nulla relatione reali refert
ad creaturam. sed beata virgo est pura creatu
ra. ergo tc. ¶ P. phus. v. metaph. dicit q̄ in
tellectus nō dicitur relatiue ad scientē cū dicat
relatiue ad scibile. qz alia ptingeret idē his di
ci fīm eandē rationē. sic in pposito. ¶ P. due
proprietas eiusdē rōnis nō p̄nt simul esse i
eodē. sicut nec duo accidentia eiusdē speciei. s̄z
q̄ne filiatōes sūt p̄prietates eiusdē rōis. ḡ tc.
9 Q. P. si semp oportet ponere diuersas reales
relationes in eo qd̄ refert ad diuersa realē. tūc ī
toto cōtinuo qd̄ realiter refert ad quālibet sui
partē p̄ modū excedētis ad excessum. oport
teret ponere infinitas reales relationes. cum
10 infinitas habeat ptes. ergo tc. ¶ P. om̄e ac
cidēs reale denominat subiectū ī quo fundat
ḡ natura humana diceret filia. nā tale accidēs
nō posset esse subiectū ī persona vel natura di
uina. ergo esset in natura humana. ¶ Sed
mōez tho. ista opinio stare nō p̄t. Nā h̄uis qn̄bz cōtin
gat q̄ effectus realiter refertur ad causā. causa
tamen ecōuerso sola ratione refertur ad effe
ctum. nūqz tamē ptingit causā realiter refer
ri ad effectum. qn̄ effectus realiter referat ad
causam. Cum igit̄ beata virgo in ratioē cau
se generatiue realiter referat ad christū. neces
sario habemus dicere christū nō solū fīm ra
tionē. verumetā fīm rem referri ad beatā vir
ginem. et ab ipsa tangz verus filius realifilia
tione dependere. ¶ Ad p̄mū dicendū q̄ illa

Ad. 1. filiatio tempalis immediate fundat in natu
ra humana p̄ tempalem natuitatē accepta.
nec fundat ī diuinū suppositū nisi prout hu
mana natura que est eius immediatū funda
mentū est assumpta in vnitatē diuini suppo
sitū. ¶ Ad probationē dicendū q̄ sicut p̄ mor
tem vere corrupta fuit natura humana chri
sti. sic vere corrupta fuit p̄dicta filiatio. et vere
christus cessavit esse filius virginis. et virgo
mater eius. licet fīm humanuz vsum loquēdi
adhuc in triduo ipse christus diceret fili⁹ vir
ginis. et virgo mater eius. Istum em̄ vsum
loquēdi etiā seruamus respectu aliorū homin
defunctorū. puta q̄zis defuncti sint. tamē si
li nuncupant. Nec tamen christus fuit ali
us filius post resurrectionē. nec v̄go alia ma
ter. quia virtute diuina eadē filiatio in resur
rectionē fuit restaurata. sicut et eadem huma
na natura. et hoc potuit virt⁹ diuina. licet nūl
la virtus limitata hoc efficere potuerit. ¶ Ad
secundū dicendū q̄ filiatio nō denominat fun
damentū immediatū quod est ipsa natura.

sed denominat subiectū seu suppositū subst
stēs ī tali natura sive sustentās tales naturā.
et qz vñ est suppositū in christo subsistēs in
duabus naturis. humana. s. et diuina. idō qz
uis in christo fuit due reales filiatōes funda
te immediate ī illis duabus naturis. christ⁹
tamē est vñus filius et nō duo ppter vnitatē
suppositi denominati illis duabus filiationi
bus. ¶ Ad tertium dicendū q̄ nō est simile. Ad. 3.
de creatorē tc. quia p̄ hoc q̄ deus ē creator vel
d̄ns non assumit in vnitatē sive p̄sona aliquā
naturā mediante qua fundet realē relationē
ad creaturā vel ad seruū. sicut est in proposi
to. Itē relatio creatoris ad creaturaz. et domī
ad seruū trahitur ad modū relationis mensu
re ad mensurātū. relatio autē filij ad matrem
nō trahitur ad modū relationis measure. qz
effectus seu filius ut filius nō potest dici mē
sura cause seu matris. ¶ Ad quartū dicendū
q̄ nō est simile de christō et q̄ quilibet alio ho
mine. quia aliud homo accipit vnam natu
ram a patre et matre. sed christus accipit dñi
nā naturā a patre. et humā a matre. ¶ Ad. 5.
quintū patet p̄ eandē solutionē. ¶ Ad sextū
dicendū q̄ quis diuinū suppositū nō refra
tur relationē reali ad creaturā. et hoc vt diuin
ū suppositū est. tamē vt assumptā creaturā
mediante h̄mōi assumpta creatura realiter re
fertur ad creaturā de qua illa assumpta crea
tura est assumpta. s. ad virginem matrem.
¶ Ad septimū est dicendū q̄ uō est simile. Ad. 7.
q̄ intellectus mediāte vna sc̄ientia fūdat vñū
respectū p̄ compatiōē ad vñū scibile. Sed
in christo sunt due nature fundatē duos re
ales respectus p̄ compatiōz ad duo extrema
realiter distincta. Si tamē idē intellect⁹ cuz
hoc q̄ haber scientiā de uno scibili puta de la
pide. etiā haber scientiā de seipso sive de sci
ente. tūc referret ad lapidē et ad scientē. sic est
in proposito tc. ¶ Ad octauū dicendū q̄ mi
nor est falsa loquēdo de ratione vniuoca. de q̄
oporet istos loqui. als maior ezz falsa. q̄ au
tem minor in proposito sit falsa loquendo de
ratione vniuoca patet. qz relatio diuina his
māna dato q̄ueniant ī rationē anologa et
valde remota. in nulla tamen ratione vniuoca
poterunt cōvenire. cū vñ a sit creator et als
tera creatura. ¶ Etiā posset negari maior lo
quendo de accidentibus seu p̄prietatibus re
latiūis. ¶ Idem q̄zis ratione eiusdē funda
mentū nō possint eidē inesse duæ tales p̄prie
ties. ratione tamē duorū fundamentorum pos
sunt. sic autē est in proposito. ideo tc. ¶ Ad. 9.

non dicendū q̄ non est simile de toto respectu partii. q̄ idē totū fīm idē. hoc est fīm eādem naturā totalitatis sue et eodē modo referatur ad qualibet sui partē. Suppositū aut̄ dī uīnū fīm duas naturas cōmunicatas p̄ duas distinctas origines referunt ad patrem et ad matrem. Lōcello etiā toto syllogismo non reputo inconveniēs illud ad quod deducit. q̄a sicut h̄mōi partes sunt in potētia et nō i actū sic et h̄mōi relationes. Et sicut non ē in omnibus infinitas p̄tes in potentia esse in eodē. sic eodē modo dico de respectibus seu relationibus. Unū non video quin eodē modo quo ponunt infinita absolute in eodē. possimus etiā ponere infinita respectiva. Ad decimū patet per ea q̄ dicta sunt ad secundū. Alia ē opinio que dicit q̄ filiatio p̄t duplicitate accipi. Uno mō ut relatio solū. et sic necesse ē q̄ in xp̄o p̄ter filiationēs qua referunt ad patrem sit alia filiatio qua referunt ad matrē. que ē eque realis sicut quecunq; alia relatio in creaturis. Alio mō accipit filiatio nō solū ut relatio sed ut p̄prietas p̄sonalis. sic in christo nō potest esse nisi vna filiatio. Primum probat sic. Ubicūq; producēs et productū incidūt ī eūdem ordinē et maxime in idē fīm spēm. si vnu refert realiter ad alterū. et conuerso reliquū re aliter refertur ad ipm. Sed christus fīm humana naturā. et beata virgo incident in eundem ordinē nature. ergo si reali maternitate v̄go refert ad filium. s. christū. et conuerso christus reali filiatione refertur ad matrē virginem. Secundū probat sic. Ubi est vnu suppositum solū ibi est solū vnu principium suppositi. Sed in christo nō est nisi vnu suppositū. ergo in christo nō potest esse nisi vna sola p̄prietas p̄sonalis huius suppositi constitutiva. Sed illud dicitur licet videat esse aliud a positione quā ad p̄sens teneo. tamē in re idē est. ideo nihil dico p̄tra iam dictā distinctionem. nūq; em fuit int̄ctio doctoris nū nec cuiuslibet alterius ponētis duas reales filiations ī christo q̄ h̄mōi dualitas intelligat de filiatōe q̄ est p̄sonae filii p̄stitutiva. q̄ illa non ē p̄pialis sed eterna. sicut et ipsa p̄sona p̄ cā constituta. ergo tc.

Ad. 10.
Op̄i. scđa

Articulus
tercius.

Quātum ad terciū
articulū dico. q̄ q̄uia in christo sint due reales filiations. christus tamē non ē duo filii p̄ter vnitatem suppositi quod p̄prie dicitur. Et ista est sua auḡ. ut apparet in fra-

huius dist. Dicit em. Nō dicim⁹ xp̄m duos filios. sed vnu eūdēq; filiu. Forte dicit q̄ termin⁹ nativitatis ē esse filiu. cū ḡ xp̄o cōueniat due nativitates. ut apparet p̄mo ar. videt q̄ sibi cōueniat duplex esse filiale. et p̄ sequens erit duo filii. Respōdeo q̄ sicut duo actus p̄nt terminari ad idē suppositū fīm aliā et aliam formā seu naturā. sic p̄t idē suppositū h̄re duplex ē filiale fīm duas filiationes sortitas p̄ acceptanceō duas naturarū. erit tñ idē filius ppter vnitatem suppositi qd̄ hoc nomine filius necessario implicat.

Instantia

Solutio.

Articulus
quartus.

Quantus ad quartū

tū dico q̄ p̄prie loquēdo nasci cōuenit supposito tāq; illi qd̄ nascit. Sed nature cōuenit tāq; illi quo aliqd̄ nascit. Et istas duas p̄clōcs ratōne breuitatis sil̄ probō sic. Sicut se h̄z generare ad generari. sic se h̄z p̄ncipiū generatiōis ad terminū generatiōis. q̄ p̄mutatiō sicut se h̄z generare ad p̄ncipiū generatiōis. sic se h̄z generari ad terminū generatiōis. H̄z p̄ncipiū generatiōis qd̄ generat ē ipm suppositū. q̄ agere ē suppositū. ut p̄z. i. meth. et p̄ncipiū q̄ scū virtute cui suppositū generat ē ipsa natura. q̄ termin⁹ generatiōis tāq; illud qd̄ generat ē ipm suppositum. natura aut̄ est illud q̄ suppositū terminat generatiōis. Et accipio sp̄ hic generari et nasci p̄to eodē. q̄ licet generari plus se habeat q̄ nasci. in vniūtibus tāmē sunt idē. P. sicut alicui cōuenit ec̄. sic cōuenit ei generari. q̄ generatio est via in ec̄. I. supposito cōuenit esse p̄ se tanq; ei qd̄ est. natura autē tanq; ei quo suppositū est generat. q̄ suppositū tanq; illud qd̄ generat q̄uis natura sit illud quo generat. P. natura diuinā ut patuit ī p̄mo libro nec giguit nec gigabitur. licet sit illud quo suppositū p̄tis giguit. et suppositū filii giguit. q̄ a filii natura humana p̄prie nec generat nec generat. licet sit illud q̄ generat. et genitū nascit. Ex his omnibus nolo ad p̄nū aliud nisi q̄ p̄prie loquēdo natura humana ī xp̄o nō generat seu nascit. sed est illud q̄ filii dei et paliter dicitur. S̄ h̄ic solet instari p̄mo sic. Om̄eil lud nascit qd̄ p̄ nativitatē ī ec̄ p̄ducit. sed natura humana ī xp̄o p̄ ipalem nativitatē ī esse producebat. ergo tc. P. illud quod de sp̄i sancto est productū ī vtero viginis. hoc est natū ex Maria & glorie ex vtero. I. natura humana p̄ sp̄m sanctū est p̄ducta ī virgine. P. xp̄us nō dicit natus. ut virgine nisi fīm illud

Eorūlariū.

Instantia

1

2

3

3

3

3

qđ a vīrgīnē accepit. sed nō accepit a vīrgīnē nisi solā naturam humānā. cū psona p̄fuerit ab eterno. qđ hūana natura xp̄i p̄prie dicit na-

Gōlūtio.
Ad. 1.

sc̄. Ad p̄mū dōm qđ sicut natura p̄ natūrā tate p̄ducit. sic etiā nascit. sed ipsa p̄prie nō p̄ducit. sed ē illud quo altez. s. ipm̄ supposituz p̄ducit. vt patet p̄ Dām. li. iij. ca. xiiij. vbi ait

Suppositū agit & patit. forma aut̄ vel natūra potest esse ratio agendi vel patiēdi. Et co-

dēli. c. xxvij. Nō est nātē nasci sed hyposta-

feos. Ad scđm̄ dōm qđ minorū ē vēra p̄

p̄prie loquēdo. qđ spūsscūs pduxit psonaz filij nō simplr & absolute. sed i maria & gīne fm̄ as-

Ad. 2.

sumptionē humāne nature. Ad tertiu di-

cēdū qđ q̄uis xp̄s nō dicat nat̄ tpalr nisi fm̄

naturā hūānā quāz accepit a vīgīne. ppter h̄

tñ natura nō diceat nata. sed xp̄s dicit nat̄ fm̄

natura. ita qđ natura nō ē illud qđ nascit. sed

quo xp̄s nascit. Sicut em̄ filius dei dicit hō

ppter assumptā humanitatē. ipsa tñ huma-

Ad argu-
mētū p̄nci-
pale.

nitas nō est hō. sed est illud ratione cui⁹ fili⁹

dei dicit homo. sic filius dei nascit rōne assu-

p̄te humāne nature. natura tamē nō nascitur

Ad argumētū principale dicens qđ q̄uis

fillatio nō multiplicet i ch̄risto vt est p̄sonal

p̄prietas que est psonē principiū p̄stitutiū.

multiplicat tamē vt est realis relatio. & vt si-

liatio est.

Distinctio nona & decima.

R̄eterēa īnue

stigari oportet. Postqđ magister

inquisuit d̄ quibusdā que ex vi-

niōnis videbant̄ nuenire diuinē nature. hic

tractat de quibusdā qđ ex sup̄dicta viuione vī-

dent̄ nuenire ipsi hūanenature. Et diuidit in

duas ptes. Quia p̄mo inquirit d̄ eo qđ vide-

tur nuenire hūane nature ex eo qđ vīta est di-

uine nature ac diuino supposito. Scđo inq-

rit de quibusdā qđ vident̄ nuenire ipsi xp̄o ex

eo qđ claudit humānā naturā in seipso. disti-

ctione. x. Solet etiā a quibusdā inq̄ri. Pr̄

ima in duas. Quia p̄mo de adoratiōe assu-

p̄te humanitatis mouet q̄onem. Scđo sub-

dit variā r̄m̄sionē. ibi. Ideo quibusdā videt̄.

Et hec in duas. Nā p̄mo resp̄det fm̄ quo-

rundā opinionē qđ nō videt̄ esse tenenda. Se

cūdo resp̄det fm̄ aliā opinionē que videtur

esse veridica. ibi. Alijs autē placet. Et hec in

duas. Quia p̄mo recitat illā opinionē. Se-

cūdo p̄ opiniōē adducit probatiōnē. ibi. De-

hoc Johānes Ia ait. Tūc sequit̄ illa para-

Solet etiā a qbusdā iquiri r̄c. que ē p̄ncipi-

um. x. distin. In qua magister r̄c. Et diuidit

in duas ptes. eo qđ talia que vident̄ xp̄o due-

nirē rōne humāne nature duplicita vident̄ ēē

l genere. quedā. l. spectatia ad dignitatē. que-

dā spectatia ad indignitatē. Primo iḡl inq̄-

rit m̄gr̄ de his que spectat ad dignitatē. Se-

cūdo de talibus qđ spectat ad indignitatē. di-

stin. xi. ibi. Solet etiā queri. Prima p̄s ad-

huc est p̄ntis lectionis. Et diuidit in tres p̄

tes fm̄ qđ spectantia ad dignitatē triptita cſſe

vident̄. Quia quedā respiciunt naturā. que-

dā gratiā & quedā gloriā. Personā em̄ eīspe-

ctat ad dignitatē nature. adoptatū esse ad di-

gnitatē gratie. sed p̄destinatū esse respicit pro-

prie dignitatē glorie. Primo ergo magister

inquirit de psonalitate. Scđo de adoptione.

Tercio de pdestinatione. Scđa ibi. Si vo-

querit. Tertia ibi. Deinde si querit. Prima ī

quattuo. Quia p̄mo arguedo ad vnā p̄tem

mouet questionē. Scđo ad motā questionē

assignat quorundā r̄m̄sionē. Et tertio ponit

pncipalis argumēti solutionē. Et qđto tra-

nsionē iducit obiectiōnē. Scđa ibi. Prop̄

hec incōueniētia. Tertia ibi. Illud tamē r̄c.

Quarta ibi. Sz adhuc alr̄. Et hec in duas.

Nā p̄mo ponit obiectō. Scđo obiectōis so-

lutio. ibi. Ad qđ dici p̄t. Tūc sequit̄ illa p̄s

Si vo q̄rit. Et diuidit i tres ptes. Qđ p̄mo

querit vt̄ xp̄s sit filius adoptiūs. & respon-

det negādo ipm̄ esse filiū adoptiū. Secūdo

obiectiōnē. Scđa ibi. Sed ad hoc opponit. Tercia ibi

Ad qđ dici p̄t. Et hec ē sūna istaz duas

distinctionuz in generali. Circa quas quero

hāc questionē.

Oru xp̄s fm̄ qđ hō sit adorādus ado-

ratione latrī. Et videt̄ qđ nō. Quia

reuerētia qđ soli deo ē debita nō d̄z ex-

hiberi xp̄s fm̄ qđ hō. latrī ē hīmōi. ḡ r̄c. Ma-

ior̄ patet. qđ dictio exclusiva addita alicui ter-

mino excludit omne illud ab eo qđ realit̄ dif-

fert ab eo. vt̄ patet. i. phisicoz. Sed christus

fm̄ qđ homo nō est deus. qđ si fm̄ qđ homo ēēt

deus. tūc oportet qđ quilibet homo esset de⁹.

Sicut si ylochelos habet tres fm̄ qđ triangul-

lus. oportet qđ quilibet triangulus hēat tres.

Ergo qđ soli deo nuenit nō d̄z attribui chri-

sto fm̄ qđ homo. Nō in or pater p̄ Augu. x. de

cūi. dei. vbi ait. qđ latrī ē seruitus soli deo de-

sita. Lōtra. imaginī humānitatis xp̄i ē ex-

hibēda latrī. qđ videt̄ qđ christo fm̄ qđ homo

sit exhibēda latrīa. Hic q̄tūoꝝ sunt viden-
da. Primo de eo qđ querit. Scđo vtꝝ
xpo bñ ḡ homo sit exhibēdus honor dulie.
Et hoc qđum ad distinctionē. ix. Tercio
vtꝝ xps bñ ḡ homo sit filius dei adoptiūus
Et quarto vtꝝ xps bñ ḡ homo ē fuerit
ad eterno p̄destinatus. Et hoc qđum ad distin-
ctionē decimā.

Articulus
p̄imus.

Quātūz ad p̄imus
Inq̄sitiō
prima

p̄mo videndū ē qđ sit latrīa. puta vtrum sit
virtus. Scđo cui sit exhibenda.) Quātūz
ad primū pono vñā distinctionē. deinde tri-
plice p̄clusionē.) Distinctio ē q̄ latrīe nomē
triplē p̄t accipi. Primo mō accipit p̄ execu-
tione culte diuini. t̄ sic latrīa est quidā act⁹ exi-
stēs i rebus exteriorib⁹. Alio mō accipit p̄ ipsa
exhibitione talis cultus. t̄ ē actus iterioꝝ ex n̄s
in nobis. Tercio mō p̄ habitu impante h̄moi
exhibitionē ac etiā executionē exteriorē. P̄i-
mo mō latrīa non ē virt⁹ sed ē materia virtutis.
Scđo mō ē act⁹ virtutis. t̄o istis duob⁹ mo-
dis exclusis ad p̄n̄s querit de tercio vtꝝ sit v̄-
tus. Ideo iuxta h̄ac inquisitionē ponā triplē
p̄clusionē.) Prima est q̄ latrīa est virtus

Prima cō-
clusio.

- 1) Scđo q̄ ē virtus moralis. Tercia q̄ ali-
quo modo ē virtus general. Primā oclu-
sione p̄bō sic. Ille habitus cui⁹ actus cadit
sub p̄cepto legis diuine vere est virtus. latrīa
est h̄moi. Major patet. q̄. ethicoꝝ. vbi dicit
q̄ intentio legislatoris est inducere homines
ad virtutē. Minor etiā patet. Nā cū actus
latrīe sit dei adoratio. iste actus p̄cipitur lege
diuina tā i libro Deuteronomij q̄ i ipso euā
gelio. vbi dicit. Dñm deum tuū adorabis: et
illi soli seruies.) P̄. ois actus laudabil⁹ t̄ me-
ritoriūs est actus virtutis. q̄ ut patet. i. ethi-
corū. laus t̄ honor debent alicui i testimoniuꝝ
virtutis. sed actus latrīe est laudabilis t̄ me-
ritoriūs. ut d̄ se patet. ergo tc.) P̄. virtus est
que habentē pficit: t̄ opus suū bonūz reddit.
ut patet. q̄. ethicorū. sed habitus latrīe est hu-
iulmodi. ḡ. tc.) P̄. ille habitus cui⁹ actus
p̄cedit ex electione recta cadēs supra debitaz
materia cū debitis circūstatijs respectu finis.
ille inquaz habitus ē virtus. latrīa ē h̄moi. ḡ
tc.) Forte d̄iceſ q̄ act⁹ reuerētie est act⁹ timo-
ris q̄ e donū sp̄ūscit. ut p̄z Isa. xi. sed act⁹ la-
trīe ē actus reuerētie. iḡt nō erit actus virtutis
q̄ dōna distinguunt a virtutib⁹. ut infra pa-
tebit.) Itē m̄gr in Ira latrīa appellat pietatē
ergo idē qđ p̄us.) Id p̄mū iḡl respondeo

Instantia

Solutio.
Ad. I.

q̄ exhibītio reuerētie ip̄s̄ deo p̄t p̄cedit a di-
ctamine recte rōnis. sic p̄tinet ad virtutē que
est latrīa. sed vt ē mortis facta a sp̄ūscit. sic vi-
det ad donū timoris p̄tinere. Et p̄ idē p̄z ad
scđm. Nā pietas vt p̄sistit in quadā deuotio-
ne ad deū impata a rōne: sic p̄tinet ad virtutē
q̄ est latrīa. sed vt pietas dicit quādā beni-
lentiā vniuersalē ad oēs hoīes factā imme-
diatē a sp̄ūsancto. sic est donū.) Scđo dico q̄
latrīa p̄dicto modo accepta ē virtus moralis.
Quia ois virt⁹ aut est diuina p̄uta theologi-
ca. aut hūana. aut intellectualis.
aut moral. S̄ latrīa ē virt⁹. ut p̄z p̄ma oclō-
ne. t̄n ē theologica. T̄u q̄d virtute cult⁹ diu-
ni quā appellaſ latrīa tractauerūt ph̄i. pu-
ta Ciceron. tulli. nullus aut̄ ph̄s h̄z determi-
nare de virtutib⁹ theologicas. T̄u q̄ virtus
theologica nō solū p̄ fine. virtutē p̄ obiecto
immediato seu p̄ materia h̄z ip̄m deuz. latrīa
aut̄ h̄z p̄ materia opa exteriora. T̄u q̄ om̄is
virtus theologica ē fides. sp̄es vel caritas. s̄ latrīa
nullū istoz ē. ḡ. tc. Nec ē intellectual. q̄a
illa p̄sistit in consideratione. sed latrīa in ope-
ra exhibītōe. Ergo relinquit q̄ sit moralis.

Sed forte p̄tra mihiore dicerur q̄ latrīa sit
virtus theologica. Quia dicit Aug. in libro
enchorid. ca. iij. Si querit quō colitur deus.
Rn. fide. sp̄e t̄ caritate.) P̄. vt patet in topi-
cis. si oppositū p̄dicat de oppōsto. et p̄positū
p̄dicabili de p̄posito. sed idolatria est infidel-
tas. ḡ latrīa erit fides. q̄ est virtus theologica
P̄. oclē p̄clusionē sic. Om̄is virtus mora-
lis consistit i quādā medietate inter supfluū
t̄ diminutū. cum sit habitus electuꝝ imme-
diatē p̄sistēs. ut patet. q̄. ethi. Scđo nō p̄t
exhiberi tāta reuerētie p̄ habitu latrīe qn̄ ad-
huc sit dignus maiori honore et reuerentia.
iuxta illud Eccli. xliv. Bñdidentes deum ex-
altate euā quantū potestis. maior est em̄ om-
ni laude.) P̄. colere deum quod est p̄prius
actus latrīe in est homīb⁹ naturaliter. q̄rante
om̄ legē homines colebat deū. Un̄ et Aug.
ait. i. de doctrina christiana. Om̄nes hoc de-
um esse cōsentūt quod ceteris rebus om̄ib⁹
antepōnūt. Sed nulla virtus moralis inest
nobis a natura. ut patet. q̄. ethicorū.) P̄. si
esset virtus moralis maxime reduceret ad iu-
sticiam. cū sit quedā redditio debiti. sed inter
homīc t̄ deum nō potest esse iusticia. Quia
ut patet. v. ethicoꝝ. inter dominū t̄ seruū. pa-
tre t̄ filium. nō est iusticia. deus autē est dñs
noster gubernatione. t̄ pater noster creatōne.
ergo tc.) Relp̄dceo ad p̄mū. q̄ fide. sp̄e et
Solutio.
Ad. I.

- caritate dicitur coli deus. non quod his virtutibus formaliter accus coeli deum eliciatur. hoc enim sit habic latrie. sed pro tanto. quod vel materialiter occurrit ad homini cultum. puta si bona et cordi uata voluntas pro habitu latrie exhibet actus fidei spei et caritatis deo ad sui gloriam et honorem. vel etiam dispositio. puta inquit ex cursu actu um predictarum virtutum accus latrie efficitur magis laudabilis et meritorius. Ad secundum dicendum quod cum dicit. idolatria est infidelitas. non est predicatione essentialis sed causal.
- Ad. 2. Ad. 3. quia infidelitas est causa idolatrati. Ad tertium dicendum quod medietas virtutis moralis non consistit in moderatione solum materie vel operationis humanae. sed in ipsis circumstantiis. puta quod fiat quando oportet. cui. et ubi. ac eo modo quo expedit. Excessus igitur peccatis contra virtutes latrie non consistit absolute in superabundantia opis. puta quod deus laudetur ultra condignum. quia dominus et parentibus non possumus reddere equivalens. ut patet. viii. ethicoz. sed consistit in mutatione debite et circumstantie. puta quod aliqua honoris latrie reddit cui non debet. scilicet idolo. et tunc non est latrie sed idolatria. vel quomodo non debet. puta nimis ambitione vel luxuose ratione laudis humanae. et tunc est superstitione. vel quoniam non debet. puta si infirmus contra dictamen recte rationis vel leticie unare nimis vel vigilare. tunc non esset latrie sed indiscretio. Quia sicut apostolus ait. qui corpus suum ultra modum affigit: deo suum cinxem occidit. Et pro hoc patet ad quartum. quod habitus latrie non solum facit ad cole re deum. quod hoc debet nobis competere per naturam. sed facit ad rebite colere deum. puta cum debitis circumstantiis modo quo iam dictum est. Ad quintum dicendum quod latrie non est proprietas iusticie. quis aliquo modo reducatur ad iusticiam. et ideo potest competere homini in ordine ad deum. Etiam potest dici quod inter dominum et seruum non sit iusticia qua dominus obligatus sit seruo. inter seruum tamquam et dominum est iusticia qua seruus obligatus est domino. Tercio dico quod latrie aliquo modo est virtus generalis. Et dico aliquo modo. quod latrie potest duplere considerari. scilicet materialiter et formaliter. Primo modo est virtus generalis. Secundo modo est virtus specialis. Primum propositum sic. Illa virtus generalis est materialiter quod virtus actus ois virtutibus latrie est homini. Maior pars. Pro primo modo. quod bona voluntas informata latrie habitu impat exercitum cuiuslibet virtutis ad laudem et honorem dei. P. servitus deo debita est a virtute latrie
- Ad. 4. Ad. 5. Tertia conclusio. Prior pars et cetera secundum.

3 actu cuiuslibet virtutis possumus seruire deo ergo omnis virtus materialiter comprehenditur in latrie. P. iusticia legalis. v. ethicoz. dicit virtus generalis. eo quod exequatur actus cuiuslibet virtutis propter obseruantiam legis. et ad satisfacientem legislatori. Sic pari ratione latrie dicitur virtus generalis. quod exequatur actum cuiuslibet virtutis ad laudes et honorem dei exsplendit. put ex debito tenet creatura rationalis. P. hec videt esse intentio apostoli. i. ad Corinthos. x. ubi docet nos omnia in gloriam et honorem dei facere. Et Aug. p. de ciuitate dei. ca. ultimo ait. Religio christiana est quedam universalis via liberanda anime. Sed religio est nomen latrie de qua ad presentem loquimur. ut patet pro magistrum in ltra. ergo tc. Sed quod formaliter latrie sit quedam Secunda virtus specialis. propositum. Nulla virtus generalis precipitur pro aliquod speciale preceptum legibus. sed magis pro totam lege innuitur. Sed adoratio dei veri que sit pro virtutem latrie precipitur primo precepto diuine legis. ergo tc. P. illa virtus est specialis latrem formaliter cum opponit vicum speciale. sed latrie opponitur vicum speciale. puta idolatria. ergo tc. P. illa virtus que habet finem determinatum et speciale illa est formaliter virtus specialis. Ista patet. quia sicut naturalia specificantur a formis. sic moralia specificantur a finibus. Sed habitus latrie habet finem determinatum et distinctum a finibus ceterarum virtutum. finis enim suus est exhibitus reverentie deo ex debito servitutis. ergo tc. Instantias nullas adduco. quod quecumque adduci possunt contra unam partem istius conclusionis. claresoluunt pro alteram. Quo ad secundam istius articuli primo dico breviter. quod primo et principaliter solus deus est adorandus adoratione latrie. Quia sicut patet ex dictis sanctoz. latrie est debita exhibitus reverentie summo domino. cui dominus non est referibile in altezza. Sicut igitur soli deo frumentum est principaliter. quod frumentum talis bono quod non est referibile in maiori bonum. sic sol deus principaliter adoratur latrie adorandus est. Et sicut frumentum est tota pueritas ut ait Aug. sic idolatria. puta adoracione latrie exhibere pure creature recte creatura est tota pueritas est. et est summum pecatoz. Et illud satis patet ex etymologia nominis. quod etymologizando latine. tunc latrie dicit quasi laus trina. scilicet laus tribus personis in una natura divina exhibenda. Soleqnter autem adoratio latrie est exhibenda humanitati christi. crucifixio. et corona. ac ceteris suis insignijs. ac eius imaginis

nibus xp̄i. Ista oīa patet p̄ dicta sanctoz. iō
crāeo ratione breuitatis.

Articulus
secundus.

Quānūz ad secun
dum articulū est aduertendū. q̄ fm̄ doctores
sanctos dulia respicit dominationē sicut la/
tria creationē. Et quia creatio soli deo conue/
nit. dñatio autē om̄nis est deo & creaturis.
ideo q̄zūs latrīa soli deo debeat mō quo dictū
est. tamē dulia potest eē cōis deo & creaturis.
sicut expresse pater p̄ glosā sup illo verbo ps.
xviiij. Adorate sc̄akellū pedum eius. quoniam
sanctū est. **Sed ut dulia accipit p̄ sola re/
uerentia debita creature. tūc adhuc subditū**
guitur in duas species. quaz vna vocat hyp/
dulia quasi superdulia. & hec exhibenda est ex/
cellētissimis creaturis. puta humānitati xp̄i
considerate fm̄ se. Nā si considerat ut a verbo al/
sumpta. tūc adorāda est adoratione latrīe. sic
em̄ ē quasi indumentū seu vestis vel habitus dei
iuxta illū ad Phil. Et habitus in uerē ve hō.
ideo tc. Hmōi etiā hypdulia exhibēda ē vir/
gini glōse et ceteris p̄cellētissimis sanctis.

**Allia species dulie retinuit sibi nōmen cō/
mune. q̄r nō habet p̄prium. Et hec dulia est**
honor debitus vnicuiqz creature fm̄ statū su/
um. siue sit in vita p̄senti. siue sit in vita beata
De honore autem istius dulie solet a qui
busdam dubitari. vtrūz subditus talē hono/
rem debeat exhibere plato etiā existēti in pecca/
to mortali. **Ad hoc breuiter dico q̄ sic. Qz**
cui debetur obedientia. eidē debetur & reueren/
tia. **Sed platis etiā malis tenemur obedi/
re. iuxta illud. i. Petri. q. ca.** Subditū estote
in omni timore dñis vestris. non tm̄ bonis &
modestis sed etiā discolis. Et ad Ro. xiiij. di/
citur. Om̄is anima p̄fribus sublimioribus
subdita sit. Et sequitur ibi. Nō est em̄ potestas
nisi a deo. Que autem a deo sunt ordiata sūt.
Itaqz qui resistit potestati dei ordinationi re/
sistit. Qui autem deo resistit: sibi damnatio/
nem acquirit. Cum igitur mali plati sint do/
mini & potestate sublimiores. ergo tc. q̄ P.
q̄zūs talis platus sit malus. tamē deferendū
est suo statui cum reuerentia. q̄r in eo hono/
ratur bonitas republike. que maiorest q̄ me/
ritum vnius singularis p̄sonae. **P. cuī de**

2 mini & potestate sublimiores. ergo tc. q̄ P.
q̄zūs talis platus sit malus. tamē deferendū
est suo statui cum reuerentia. q̄r in eo hono/
ratur bonitas republike. que maiorest q̄ me/
ritum vnius singularis p̄sonae. **P. cuī de**
3 ritum vnius singularis p̄sonae. q̄ P. cuī de
us ex sola etiā secreta penitētia relaxet pecca/
ta. ideo nunqz possimus esse certi aliquem eē
pctōrem. nisi p̄ illo tunc quādo actu om̄ittit
pctōm. igitur q̄zūs p̄ illo tūc subditus nō te/
neat honorare peccatorē platum q̄n actū vi/

Dubium.

R̄silio.

det ip̄m pctōrez. toto tm̄ alio tpe ad hoc teneat.
Sed t̄ra illud p̄t argui auēte Breg. q̄ Instanciā
in suo pastorali sic ait. In exemplū culpave/
hemēter extēditur dum p̄ reuerentia gradus
peccator̄ honorat. **P. honor est exhibitiō** z
reuerētie in testimoniū v̄tutis. vt dicit. i. ethi/
coz. sed ī aliquo plato nulla ē v̄tus. ḡ nullus
d̄z ip̄m honorare. ne falsū testimoniū phibeat.
q̄r sc̄ptū ē. Falsus testis nō erit ip̄um? **Ad. 1.**
ad pm̄. q̄ illa v̄ba nō dicit Breg. ad h̄ p̄ re/
trahat subditos a p̄decēti reuerentia talib⁹ p̄
latis exhibēda. sed vt talib⁹ platis incuriat ti/
more ex iſinuatōe magnitudib⁹ & multitudinis
suoz pctōrūz. **Ad sc̄dm dōm q̄ q̄uis alijs**
cōib⁹ hoib⁹ n̄ teneamur ad exhibitiōz hono/
ris nūlī ppter eoz v̄tute. ipsis tm̄ platis n̄is p̄
ter hoc teneamur ex p̄dictōe sui statut⁹.

Solutio/
Ad. 1.

Ad. 2.

Dist. 2.
Articulus
tercius.

Lōditōes
adoptiōis
humane.

Quātum ad terciū
articulū ē aduertendū q̄r adoptiō dīna trās/
sumpta ē ab adoptōe humana. oēs autē trans/
ferētes fm̄ aliquā similitudinē trāsserūt vt di/
cit. i. topicoz. ergo pm̄ optet videre p̄dictōes
adoptiōis fm̄ quā hō adoptat hoiez. vt ex h̄
videre possim⁹ adoptōz fm̄ quaz de⁹ adoptat
hoiez. Adoptiō autē hūana fm̄ theologos
z iuristas lex p̄dictōes requirit. **Prima est**
q̄r quicqd in hmōi factō agit. q̄r hoc sit d̄ grā
& nō de iure. **Secūda ē q̄r adoptrās nō sue**
rit p̄cipiū ellendi ipsi adoptato. **Tertia ē**
q̄r adoptatus de nō filio fiat filius. **Quarta**
est q̄r adoptatus an̄ adoptionē nō fuerit i p̄tā
te adoptatīs. **Quinta ē vt ille q̄r adoptatur**
haberat ius in capienda hereditate ipsius ad/
optatīs quod nō habuit prius q̄r adoptare/
tur. **Sexto q̄r tamē hereditatē hmōi nō ca**
piat nisi post mortem adoptantis. **Zippo**
nunt etiā iuriste q̄r adoptans debet esse sui
iuris. Et ideo seruitus nullū potest adoptare.
cum nec se nec sua a domino possit alienare si/
ne consensu dñi. **Debet etiā esse non ca/
stratus seu caste natus. i. nō debet eē naturalē**
eunuchus. q̄r adoptiō q̄si imitāt naturam.

Sic em̄ diffinit̄ a iuristis. P̄dictō est
legitīm⁹ actus p̄ quē q̄s efficī filius. qui non
est pene. id est fere naturā imitās. Et q̄r natu/
ra p̄uanit castratum filijs. ideo nō admittit
q̄r possit gaudere filijs adoptiūs. Spacio ta/
men puta qui sectione perdidit genitalia po/
test adoptare. q̄r fm̄ eaē iura ip̄dimētū acci/
dētale n̄ ētm̄ p̄derādū sic ip̄dimētū natura/
le. Requiritur etiā q̄r sic sexus masculini.

Diffinitō
adoptiōis

qz mulier nō p̄t adoptare sine spāli cōcessione
z dispensatōe p̄ncipis. Quā p̄hibitionē for-
te p̄ tāto iura apponūt. qz mulier ē mobilis an-
ni et in ualidi p̄ filij. vt patet. i. pol. Et ideo si
p̄ suo libito posset adoptare. te facili z sine rō
ne p̄xios naturales heredes suo iure p̄uaret
alienos heredes cōstituēdo p̄tute adoptiōis.
Diz in lux adoptās eē maior seu antiquor. qz
mōstruosū eē videt q̄ fili⁹ sit maior z antiquor
p̄re. Nec q̄i oīa inueniūt. ff. ti. de adop. z isti. e.
ti. De p̄dictis aut̄ sex p̄ditōib⁹ solū tres ob-
seruit i. adoptōe diuinā. puta p̄ma. tercia z q̄n-
ta. alie q̄nt tres ibi⁹ p̄ne obſuari. s. sc̄da. q̄rta
z sexta. cū de⁹ sit oīb⁹ p̄ncipiū essendi. qd̄ ē h̄ se-
cūdā p̄ditōz. oīa sūnt i. p̄tate dei oī t̄p̄ p̄ q̄rta.
z de⁹ sit imortal qd̄ obuiat sexte p̄ditōi. **B**n
igīt dixit Christ. q̄ oēs trāſferētes. b̄m aliquaz
ſūltudinē trāſferūt. z nō dixit b̄m oēm. qz nō
oī oēs p̄ditōes obſuare i. trāſlato q̄ reqrūt in
eo a q̄ trāſferēt. **E**t p̄ B̄ etiā p̄z ad multa ar-
gumēta q̄ ex carentia p̄dictaz p̄ditionū sūnt p̄
rei adoptōz. **P**er p̄dicta etiā p̄z ad q̄situ in
iſto. iñ. arti. puta vt̄ xps b̄m q̄ h̄ sit fili⁹ dei
adoptiū. qz cū hoc nomē fili⁹ sup̄positū exp̄
mat. t̄i xpo nō sit sup̄positū nīsi diuinū. ido
xps b̄m q̄ fili⁹: dici p̄t eē filius naturalis dei
pris. z p̄ oīs nō ex grā. qd̄ est p̄tra p̄ma zdi-
tionē adoptōnis diuinē. Itē nūq̄ de nō filio
factus est filius. qd̄ ē p̄tra secundā. Itē nūq̄
cepit h̄re ius in diuina hereditate qd̄ p̄us nō
haberet. cū tale sup̄positū sit patri coeternū.
Igit̄ xps etiā b̄m q̄ homo nō p̄t dici adopti-
uus filius dei. **F**orte dicet q̄ illud ē p̄ Hylariū qui ait. P̄tatis deitas nō amittit cū car-
nie humanitas adoptat. **P**. illi sunt filij
adoptiū sup̄ quos req̄escit spūssancrus. S̄z
maxime requieuit sup̄ christo b̄m q̄ ē homo.
S p̄. minoris dignitatē est esse seruū dei q̄
filij adoptiū. sed primū nō repugnat chri-
sto vt̄ homo est. iuxta illō ad Philip. Exina-
niuit autē semetipm formaz seruū accipiens.
Igit̄ nec esse filium adoptiūz sibi repugna-
bit. **P**. si ex hoc sufficieter arguit christum
nō posse esse filium adoptiū. quia p̄i⁹ nō erat
nō filius. tūc nec aliquis homo posset fieri fi-
lius adoptiū. quia postq̄ factus est homo
semp erat fili⁹. iuxta illud Deuterono. xxix.
Nūquid nō ipse ē pater tuus: qui possedit te
z fecit z creauit te. Et infra. Deū qui te genui
ut pereliquisti. z oblitus es domi creatori tui.
Sed ista non concludunt. Quia etiam
sahcu doctores manifeste tenet p̄dictā cōclu-
sionē. Dicit em̄ Ambroſius. z habet ad Ro/

Adoptio
diuina tres
bz p̄ditōes

Cōclusio.
Instantia

1

Illi sunt filij
adoptiū sup̄ quos req̄escit spūssancrus.

2

Sz maxime requieuit sup̄ christo b̄m q̄ ē homo.

3

S p̄. minoris dignitatē est esse seruū dei q̄

filij adoptiū. sed primū nō repugnat chri-

sto vt̄ homo est.

iuxta illō ad Philip.

Exina-

niuit

autē

semetipm

formaz

seruū

accipiens.

Igit̄ nec

esse

filium

adoptiūz

sibi

repugna-

bit.

S p̄. si ex hoc sufficieter arguit christum

nō posse

esse

filium

adoptiū.

quia

p̄i⁹

nō

erat

nō

filius.

tūc

nec

aliquis

homo

posset

fieri

fi-

lius

adoptiū.

quia

postq̄

factus

est

homo

semp

erat

filij.

iuxta

illud

Deuterono.

xxix.

Nūquid

nō

ipse

ē

pater

tuus:

qui

possedit

te

z

fecit

z

creauit

te.

Et

infra.

Deū

qui

te

geni

ut

pereliquisti.

z

oblitus

es

domi

creatori

tui.

Sed ista non concludunt. Quia etiam

sahcu

doctores

manifeste

tenet

p̄dictā

cōclu-

sionē.

Dicit em̄

Ambroſius.

z

habet

ad

Ro/

manos. i. Volus⁹ z reuolus scripturā diuinaz
z nunq̄ inueni xp̄m filiū adoptiū. Et glo.
ad Philip. ij. ait. Scito ḡ q̄ è donatio natu-
ralis. z è donatio grata. Naturali donatiōe
dedit p̄ nomē qd̄ ē sup̄ omne nomē deo filio
nō homi xp̄o. nec b̄m q̄ ē deus. nec b̄m q̄ ē h̄o
Nec fuit aliud istud dare q̄ sibi equalē filiū
generare. Gratuita h̄o donatione dedit ho-
mī xp̄o nō deo. qz christus nō inq̄zum deus:
sed inq̄zum homo p̄ gratiaz accepit naturaz
dei quod est sup̄ omne nomen. nō p̄ gratiam
adoptionis. sed p̄ grataz vniōis. vt non sic
christus adoptiūs deus. sed verus deus cui
flectit omne genu. **I** Ad primā igīt instanti
am dicendū. q̄ Hylarius nō loquit̄ ibi pprie
de adoptōe. sed de vniōne qua deitas suerint
ta carni in eadē persona ſibi. **A**d secundū dōm
q̄ ad esse filiū adoptiū nō ſufficit in habita-
tio ſpūſſancrus. sed reqrunt̄ alia de q̄bz ſup̄ di-
xi. q̄ nō fuerūt i xp̄o. **A**d tertium dōm. q̄
apl̄s nō appellat xp̄m ſerū. ſed p̄ſiteſ eū hu-
manitatē atſumpliſſe. quā appellat formā ſer-
uū. **A**d quartū dōm q̄ valde large utimur
noīe filij. cū creatū dicimus filiū creatōnis. et
ideo nō equa rōne p̄hibent̄ ceteri hoīes eſſe fi-
lij adoptiūi ſicut xps. qz xpus eſſt p̄prius fili-
us z naturalis filius dei. Nā cū hoc nomē fi-
lius exp̄mat ſup̄positū. z in xp̄o nō ſit ſup̄poſi-
tū nīli naturalis filij dei. ideo non poſſum⁹ di-
cere q̄ xps ſit filius adoptiūs. nec inq̄zum
deus. nec inq̄zum homo.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus
quartus.

Quantus ad quartū
tū articulū dico. q̄ christus b̄m q̄ h̄o ſuit ab
eterno p̄destinatus. Quia p̄destinari eſt ad
futurā gratiaz p̄parari. Sed q̄uis humani-
tas xp̄i nō fuerit p̄parata ad grām adoptōis.
ſuit tū p̄parata ad grām vniōis. que multo
maiō ſuit q̄ ceteroꝝ hominuz grā adoptio-
nis. ergo b̄m hoc xps inq̄zum homo. hoc eſſt
rōne ſue humanitatis nō minys ſuit p̄deſtia-
tus q̄cunq̄ hoīm ceteroꝝ. **P**. xps ē p̄de-
ſtinat̄ filij dei ſuerte. vt ait apl̄s ad Rom. i.
aut ergo talis p̄destinatio ſuenerit xp̄o b̄m q̄ ē
deus. aut b̄m q̄ eſſt h̄o. Nō p̄mū. qz ei⁹ quod
ſp̄ eſſt nō poſſet eſſe p̄deſtinatio. vt pat̄z glo.
ad Ro. i. Hoc etiā in ſinuat vocabulū p̄deſti-
natōis. Nā hec p̄poſitio p̄. denotat q̄ndā aī
ceſſionē. deū aī nihil p̄cedere p̄t. nec tempe-
nec natura. ḡ op̄ortet q̄ christus p̄deſtinata-
tus ſit b̄m q̄ homo. **F**orte dicet q̄ ſi christ⁹
p̄deſtinatus eſſt b̄m q̄ h̄o. tūc oīs homo eſſet

Lōtra

Instantia

Solutio.

pdestinat. qzqđ puenit alii subiecto cū re
duplicatoe alicui termiñ dñi puenire oibz co
tēis sub illo termino. Rn. qzly fīm pōt acci
pi duplī. Uno mō reduplicatiue. Alio mō
distinctiue. Primo pcedit in statia. nō autē
scđo mō. Nā in pposito ly scđm nō ē nota re
duplicatois. sed ē nota distinctiois. puta est
sensus. xps ē pdestinatus fīm qz hō. i. fīm hūia

Ad pnci
pale argu
mentum.

Ad pñiu3.

nā naturā. t nō fīm diuinā naturā. Argu
mentū pncipale scđo. qz siue ly fīm accipiāt
tanqz nota reduplicatois siue tanqz nota disti
ctiois sp̄ ista ē n̄ egāda. xps fīm qz hō ē adoran
dus adoratōe latrie. Ad argumētū i hūi di
co qz pñtia ē falsa. qz figura xpi hūanitatis nō
adorat adoratōe latrie rōe hūanitatis absolu
te t fīm se. s̄ rōne hūanitatis ut assūpta est in
vinitate psonae diuine. cui pprie et p le debetur
adoratio latrie. ergo tē.

Q. Distinctio vndecima.

Qlet etiā que
ri tē. Postqz mōrē inq̄siuit de eo
qd̄ spectare videt ad nature hūa
ne dignitatē. hic d̄ qbusdā alijs inq̄rit spectā
tibz ad idignitatē. puta ad limitatois nature
sic ēē creatū. t ad limitatois inçlure sicū ēē
ptū v̄l inchoatū. Et diuidit i duas ptes. Nā
pmo mōrē vtruz simplī debeat scđi xpm
h̄re ēē creatū. Scđo vtruz debeat simplī cōcđi
hoiez xpm h̄re ēē inchoatū. dis. xii. ibi. Post p
dicta tē. Prīa i duas. Qz pmo mora qōe r̄n
det qz xpm ēē creature ipon dñi scđi absolute.
Scđo on̄dit qz pōt scđi sub adiecta scđitōe
ibi. Sz addita determinatōe. Et hec i tres. qz
pmo exp̄mit hāc scđitōe seu determinatōe.
Scđo adducit vñā obiectōe. Et tercō on̄dit
hāc obiectōe n̄ valere t ēē tropicā locutionē.
Scđa ibi. Et si g. Tercia ibi. Sz extropicē
Lūca hāc distinctionē quero.

Tu hec ppō sit vera xps ēē creature.
Uide qz nō. Qz dei fili⁹ n̄ ē creature.
Sz xps ēē dei fili⁹ Maiorē pbo. qz sic se
h̄z emanatio dñi psonaz ad pductōe crea
turaz. sic se h̄nt emanates dñi psonae ad pdu
ctas creaturas. Sz emanatio diuinaz psonarū
nccio pslupponit a pductōe creature. g. ema
nates dñi psonae puta fili⁹ t spūscūs nccio p
slupponit ab oī creature. t p dñis nō pnt esse
aliq creature. als emīcē pslupponeret seipm.
Mior p̄z exsīde. Nota. oīs hō ē creature.
xps ēhō. g. tē. H̄c q̄tūoīs sūt vidēda. Prī

mo vtrz pductio creaturez nccio pslupponat
emanatois dñi psonaz. Scđo vtrz h̄c ppō
sit scđedēda. fili⁹ dei ēē creature. Tercio vtrz hec
sit simplī t absolute scđedēda. xps ēē creature. Et
q̄rto vtrz h̄c sit scđedēda xps fīm qz hō ēē creature

Articulus
primus.

Quāluz ad primū

ponā duas scđoeas. Prīa ēē emanatio pson
az te nccitate precedit pductōe creaturez
rū poritate ordīs siue ordinalē. Scđa qz pce
dit cālū. Primā scđo pductio sic dñi qz termin⁹ vñi ēē pncipiu
alteri⁹. tūc de nccitate illa pductio ēē tale pnci
piū ēē termin⁹ pslupponit ab ea cui⁹ ēē pncipiu.
Ista p̄z de se. Sz termin⁹ emanatois dñi ab
intrā ēē pncipiu pductōe creaturez ad extra.
Nā siue accipiāt termin⁹ formalē qz ē ipsa crea
trix eēntia. siue tmin⁹ totalē qz suppositū fili⁹
v̄l spūsceti sp̄ p̄z qz ista mōrē ēē manifesta. qz tē
sentia dñi t suppositū fili⁹ t spūsceti vna cu
supposito p̄ris sūt vñū pncipiu om̄i creature
rū. g. tē. P. illud qđ pcedit p modū volūta
tis vt volūtas. nccio pslupponit illud qđ pce
dit p modū intellect⁹. vel etiā p modū volūtas
vt naturā ē. Ista p̄z. qz sic acē volūtas pslup
ponit actū nature t intellect⁹. sic tē. Sz crea
tura pcedit deo p modū volūtas vt volū
tas ē. filius i diuis pcedit p modū intellect⁹
seu p modū nature vt naturā ē. spūscetus p
modū volūtas vt naturā ē. vt declarau. i. i. li.
g. tē. P. illa pductio quā impossibile ēē fig
ri nō p intelligere t velle. vt est cōe tribus di
uinis psonis necessario pslupponit saltē ordi
naliter emanationē diuinaz psonarū. produ
ctio creaturez ēē h̄moi. Maiorē patet. Probo
minorē. quia creature nō producit nisi p in
telligere essentiale t p velle eēntiale. que sunt
necessario tribus psonis p̄muniā. cu idem sic
velle t intelligere om̄i trium psonarū fīm
sūtē scđaz. Sz atiq̄ opposite opiniōis suā in
tentione probat sic. Quādo aliquē dñe ema
nationes sic se habet qz formale pncipiuz vñi
us est ordinaliter p̄ris formali pncipio al
teri⁹. illa cui⁹ pncipiu ēē p̄us nō pslupponit ali
am de nccitate. Sed formale pncipiuz pdu
ctōis creaturez ēē ordinaliter p̄us formali pni
cipio emanationis psonaz. g. tē. Maiorē pa
tet. Minorē probat. Quia absolutū in diu
nis ēē ordinaliter p̄ris respectivo. Sz formale
pncipiu pductēdi creaturez ēē absolutū. puta
ipsa dñi eēntia. Sz formale pncipiuz pductēdi
psonas v̄l ēē relatiūnū vel eēntia sub relatione

Op̄i. Szia
aliquē mō
rum.

2. Illud quod ex sui natura non possumus nisi suppositum absolutum vel si absolutum non possumus de necessitate emanatoe personarum. creationem hominum. quod in deo ne etiam multi pagani possentem tamen unum suppositum in diuis ponunt deum perducere creaturas. **P.** non minime est perfecta dei patris potentia quam ei sapientia. Sed per se et ex se est perfecte sapientia et scientia. sicut probat Augustinus. xv. de tri. ca. viii. t. viii. quod per se et ex se est potest. et per dominum per se potest creatura producere non expectato quicunque alio. **P.** ordinaliter pater per se habuit intelligere centiatem quam rationale. cum ergo creatura producat per intelligere esse rationale. persona filius per intelligere notionale. ergo productio creaturarum non possumus de necessitate productio filii. hec per dominum productionem spissitatem. quod regit. **P.** patri nihil accrescit ex productore filii. quod non est impossibile patrem producere creaturam non secundum requisito filio. Ante dominum per se. Nam per se est fontana deitas. cui nihil accrescit ex alio. sed totum quod habet habet in seipso et a seipso. Consequitur etiam per se. quod ista unitus cuiusdam falsissimo fundamento. rum. puta quod in quodam priori an productione filii per possit creare. ideo antiquis iam dictis motu respondet. volo arguere contra illud falsissimum fundatum. Quia pro illo ficto priori in quo pater non est nec aliquid esse potest habere. nec habet in illo pater nihil potest creare. sed pater non habet per se esse quam sit in actuali productore filii. **q. t.** Major patet. quod agere vel presupponit esse. sicut in agentibus absolute. vel saltu est idem cum formaliter constitutum quo agens constituitur esse suppositum. sicut generare diuinum est idem quod ipsa paternitas qua pater in esse suppositum constituit. Minor etiam per se. quod relativa sicut sunt naturali intelligentia. **E**tiam probauit hic. quod impossibile est esse inter diuinam personas aliquam prioritatem per prioritatem originis. quod prioritas nullam precessione requirit. sed solu dicit hoc esse ab hoc. **P.** pater non potest intelligere creaturam nisi ordinaliter per intelligere se. sed pater non potest producere creaturam nisi prius intelligat se. cu ergo intelligendo se producat personarum verbi. ergo de necessitate pater producere verbum antiquum perducere creaturam. **E**t eodem modo potest argui de velle respectu spissitatem. **P.** artifex in productore artificialium possumus arte. Sed pater quis producat filium naturaliter in productione in creaturarum se habet per modum artificis. omnem enim eam artifex. ut dicit Sapientia. viii. Etiam da oppositum. nunc produceret creaturam ex necessitate naturae

re. quod fuit error aliquorum philosophorum. ergo in productore et creaturam possumus necessario verbum suum. de quo ait Augustinus. viii. de trini. ca. viii. quod est ars omnipotens actus sapientis dei plena ratione omnium virtutum. **P.** non minime coexistit filius et spiritus sanctus in productore et spissitatem. quod sicut est una virtus spiritalia in patre et filio ratione cuius pater in spirando requirit filium. sic est una virtus creativa in omnibus tribus personis. ratione cuiusdam Domina. in diuisa sunt opera trinitatis. sicut est indivisa substantia. sed pater de necessitate coexistit filius in spirando. ut patuit in primo libro. quod de necessitate coexistit filius et spiritus sanctus in creatione. **P.** productio contingens potest aliter se habere. necessario presupponit eam quam impossibile est aliter se habere. et hoc maxime si ille due productiones respiciunt idem agens. Sed productio cuiuscumque creature est contingens. et productio divinae personae personarum est necessaria et immutabilis. quod per se. **P.** quoniamque aliqui duo actus sic se habent respectu unius agentis. quod unius de necessitate est coeternus agens. et alter vel de necessitate non potest esse coeternus. vel saltu potest esse non coeternus. tunc ille quod de necessitate est agens coeternus. necessario possumus ab illo quod non est de necessitate coeternus. Sed productio divinarum personarum personarum est de necessitate patri coeterna. productio autem creaturarum vel non potest esse patris divino coeterna penes illam opinionem que ponit quod impossibile est mundum fuisse ab eterno. vel saltu potuit esse non coeterna ut de facto apparet cum mundus productus sit in tempore. ergo scilicet. **A**d primum motuum istorum dico quod minor non est vera. Ad probationem dico sicut etiam dictum ratione. opere. in libro primo. quod potentia generandi ac etiam spiritualis radis est ipsa entia absolute. quoniam non progressus diatur in actu nisi et stat sub respectu primariorum quo ad generatorem. et spiratorem quod ad spissitatem productores. Hic etiam dico in proposito quod quis est entia divina sit principium creandi. tamen non preredit in actu creationis nisi ut suppositata est tribus personis. **A**d secundum dico quod quis est possibile sit in nullum sequitur impossibile. ut per ipsum. i. philosophorum. tamen ex impossibili supponere multa impossibilitaria sequitur. **S**ed posicio indecorum et pagano ratione negatur scissimam trinitatem est impossibilis. quia impossibile est deum aliter esse quam est. Cum ergo deus sit trinus. da quod non sit trinus. sequitur quod deus non sit deus. Et ideo per se quod minor illius ratione non solu est falsa. veritatem est impossibiliter. **A**d. iii. dico quod quis est pater sit potest ex se et in se. tamen quod eadem est et ab eterno fuit potentia patris et filii et spissitatem. ideo nihil ab extra producere potest

Solutio
ratione.

Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4. qd nō pducant filius et spūscūs. Ad qrtū
nego majorē. qz nullū intelligere pri potuit cō
petere an intelligere notioale. qz nec p̄ potuit

Ad. 5. ee p̄ an intelligere notioale. Ad qntū nego
dhaz. qz quis p̄ nihil accretat ex pductōe
filii. tñ nō p̄ pducere spmst̄m nisi pducto fi-

Secunda conclusio. veruetia calit pductio psonaz de necessitate p̄ce
dit pductōz creaturaz. Qz sicut se hz pductu
ctū ad pductū. sic se hz pductio ad pductōz
sz oē pductū extrinsecū qzū ad oē suū eē rea-

le nccio dependet caliter ab om̄i pducto intrī
secl dñis. ḡ ois pducto rei extrinsece caliter
depēdet q̄ pductōe intrinseca diuinaz psona
rum. P̄. pductio illius p̄ quod om̄ia facta
sunt p̄supponit in ratione cause a p
ductione factorū seu creatorū. sed de verbo dei
dicit Johis. i. Omnia p̄ ipm facta sunt; et su
iē ipso factū est nihil. ergo pductio vespī tc.

3 P̄. cum deus sit agens p̄ intellectum et vo
luntatē. ergo talē ordine debemus ponere
in dei productione quale ponimus in dei co
gnitione et volitione. Sed cognitio et volitio
intrinsecorū est sibi ratio cognoscēdi et volen
di extrinseca. cum cognitio et volitio obiecti
primarij sit ratio cognoscēdi et volēdi obiectū
secundariū. ergo pductio intrinsecorū. pu
ta diuinaz psonarū aliquo mō est ratio seu
causa productionis extrinsecorū puta creatu
rarū. P̄. dicit btus Aug. xv. de trinit. ca. xij.
Uerbi nostri potest esse q̄ nō sequat opus.
opus autē esse nō potest nisi pcedat verbum.
Sic verbum dei potuit esse nulla existēte cre
atura. creatura autē nulla potest eē nisi p̄ ipm
verbū p̄ quod facta sunt om̄ia. Sed con
tra illud sunt duo doctores. Quoz vnus ar
guit sic. Qn̄ due actiones sic se hnt q̄ an vnā
illaz habet formale principiū alterius pfectū
in supposito pfecto cū debita cuenientia illi
us principij ad actū. tñc hec actio cuius for
male principiū productiū sic phabet nō p̄sup
ponit alia actionē caliter. dato q̄ ipsā p̄suppo
nat ordinaliter. Sed sic est i pposito. q̄ pater
an oēm productionē intrinsecā eē suppositū p
fectū hñs i se formale principiū productiūz
om̄i creaturarū cum debita cuenientia ad pro
ductionē eaz. qz ex hoc essentia diuina existē
t patre an omnē productionē erat cuenientia p̄n
cipiū pductōis creaturaz. qz virtualē erat tūc
sicut tñc actio om̄is pfectionis creatura
ri. ḡ tc. P̄. alī doctor arguit ad idēsc. Si
productio creaturarū necessario p̄supponeret

fālit pductōz psonaz. tñc hec pductio de
pendet ab illa i alīq generē cause. Cōseqns
e falsum. Quia nō i genere cause formal. qz p
ductio psonarū nō est forma productiōis cre
aturaz. Nec i genere cāe final. qz cū finis sit
posteriori ēēdo his q̄ sunt ad finē. qz pdu
ctio psonaz seq̄ret productōz creaturaz. Nec
efficiēt. qz respectus nullū p̄t eē p̄ncipiu cōf
ciū. sz productio notioalis ē qdā respectus
Nec material. vt de se p̄z. materia em̄ ē ipfecti
or eo cuī ē matia. Q̄ p̄. pductio cuī rō pdu
ctua cernit mōrē distinctōz nō p̄supponit
de nccitate et caliter productōz cuī rō produ
ctua cernit maiore distinctōz. Ista p̄z. qz
mōr distinctio nō p̄supponit maiore distincti
onē. Sed productio creaturaz tc. Qz eēntia
dīna vt ērō productiua om̄i creaturaz cern
it solū distinctōz sm̄ rōz. puta distinctōz respe
ctuū q̄ sola rōne dñit. Sed eadē eēntia dīna
vt est ratio producēdi psonas cernit pprie
tates relatiwas realr dñtes. puta p̄nitatē et
cōem notionē. ḡ tc. Ad p̄mū dīz q̄ mōr de
ficit q̄tum ad oia sua mēbra. Quātū ad p̄
mū. quia pater an oēm productionē intrinsecā
nō solū nō est pfectū suppositū. veruetia nul
lū ē suppositū. qz p̄t nō est suppositū nisi duz
ē actu pater. eo q̄ s̄ ē suppositali p̄nitatē for
maliter c̄stituat. Sed an oēz pductōz ipossi
bile ē eū ēsse patrē. qz nullā haberet. i se p̄nitatē.
Et qz pro quoq̄z signo pater nō est sup
positū. pro eodē signo nō habet i se pfectū p̄
ductiū p̄ncipiū creaturaz. iō etiā dñcit q̄tū
ad scdm mēbz. Itē qz cū ab eodē p̄ncipio ē
pductio nccia et dñngēs. tūchmōi p̄ncipiuz
nō hz debita cuenientia ad pductōz dñngētē
nisi p̄us p̄pūtati pductōz ncciaz. iō etiā desi
cit q̄ ad tertium mēbz. Ad. q. odm. q̄ dñs nō
ē falsū. qz ols productio cuī productū ē cā ef
ficies respectu alterī productōis illa pductio
respectu istī sc̄de reducēt ad genē cāe efficiētis
sz sic ē i pposito. ḡ tc. Ad. lētū dōz q̄ mōr ē
falsa cū sua probatōne. qz proprietas relati
ue nec differūt ab eēntia realr. nec cōis notio
differt realitera p̄nitatē vt est i patre. nec a si
latione vt est in filio. vt probauit in primo li
bro in diuersis locis.

Op. ſria
hen. de vni
maria . or.
s. Aug.

Scotus.

2

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Articulus
secundus.

Quantuz ad secun
dum articuluz dico breuiter q̄ ista ppositio.
dei filius est creatura. est simpliciter et absolu
teneganda. Quia creator nō ē creatura. Sz
de filius ē pfectus creator. P̄. illud nō est
creatura p̄ quod om̄ia facta sunt seu creata.

sed p̄ verbū dei oia facta sunt. vt patz Joh. i.
 3. ¶ P. nulla creatura pōt esse eiudē rōis et na
ture cū eo a quo pcedit. Sed filius dei ē eius
dērōnis et nature cuz eo a quo pcedit. Juxta
qd̄ ait ipse filius dei Joh. x. Ego et p̄ vnu su
mus. ḡ tc. ¶ P. nulla creatura est coeterna et
coequalis deo patri. sed filius ē coetern⁹ et coe
qualis deo pri. vt pz in symbolo Alchanaſij. ḡ
tc. ¶ Sed oppositū isti⁹ p̄sonis tenuit Ar
rius heretic⁹. vt pz i multis disputatib⁹ au
gus. et spāliter i omel. sup illud verbū Joh. i.
In p̄ncipio erat verbū. Motuua Arrj pot
erat eē ista. Quia qcquid ē minus deo hoc est
creatura. filius dei qui metiri nō pōt. dicit in
euōge. Pater maior me ē. ḡ. ¶ P. Eccl. xxiiij
aut dei sapia que filio appropiat. Ab initio et
an secula creata sum. ¶ P. qd̄ ē subiectū deo
hoc videt eē creature. Sed. i. ad L. or. xv. dī
4. Filius ē subiect⁹ patri q̄ subiecit ei oia. ¶ P.
omne qd̄ habet ab altero eē videt eē creatū. s̄z
filius dei h̄z esse a p̄e. Maior patet. qz eē est
termin⁹ creatōis. Et p̄ma re⁹ creatar̄ est esse.
5. vt videt quarta p̄positōe de causis. ¶ P. omne
qd̄ habet cām sui esse ē creature. Sed Chrys.
et ceteri greci doctores cōcedunt patre esse cām
filij. Maior patet. qz causa ē ad cui⁹ esse seq
tur aliud. vt dī. v. metaph. sed omne qd̄ est ali
ud a deo patre hoc est creature. ¶ P. filius dei
gignit. ḡ est creature. Ancedēs patet ex fide.
Probatur dñitia. qz illud qd̄ nō est semp hoc
necessario ē creature. sed illud qd̄ gignit non
habet semp eē. qz frusta gignere si semp ha
beret esse. qz ad hoc aliqd gignitur vt mediay
te ipsa gignitōe capiat esse. ¶ P. illud qd̄ nō
ē necesse esse hoc necessario ē creature. sed vt p
bat Aliic. i meth. sua. qcqd̄ habet esse ab alio
hoc nō pōt esse necessariū seu nō est necesse eē
6. Et p̄firmat. qz omne illud qd̄ sic se habet
q̄ q̄rum i se est nō habet esse hoc nō ē necesse
eē. Sed omne qd̄ ab altero habet esse hoc q̄rum
in se est nō habet esse. ḡ nō habet filius necesse
esse. ḡ tc. ¶ Ad p̄mū dicēdū q̄ filius dei nō
ē minor p̄re fm̄ se seu fm̄ naturā diuinā quā
eterna generatione accepit a p̄e. sed solū fm̄
humanā naturā quā assumpsit a m̄re. ¶ Ad
scdm̄ dicēdū q̄ sicut cōter dī hoc verbū q̄z
cum ad sensum l̄alem intellēgendū ē dī sapia
creata q̄ est ipsa natura angelica. que est an se
cula. i. an tpa creata. et si nō duratōne. ordine
tñ nature et dignitate. ¶ Ad terciū dicēdū si
cū dictū est ad primū. ¶ Ad quartū dicēdū si
cū dictū est ad primū. ¶ Ad p̄bationē dico q̄ nō om
ne esse ē termin⁹ creatōis. nec omne eē est p̄mū

Arrins
Pclōem

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.
Ad. 4.

ma creaturaz. sed solū esse talis p̄ducti qd̄ re
aliter ē aliud ab esse sui p̄ducentis. Sed filius
dei sic habet eē ab alio. q̄ tñ idē esse substācia
le habet cū eo a quo habet eē. ¶ Potest etiā
dici q̄ maior nō est vera nisi ab alio seu alte
ro sumat ne neutraliter. et tūc in p̄posito minor
est falsa. qz pater nō est aliud a filio. qz quis ma
sculine sit aliud ab ipso. ¶ Ad quintū dicēdū Ad. 5.
dū q̄ illi greci doctores nō p̄prie s̄z valde lar
ge vtūtūrū talib⁹ pp̄onib⁹ noīe cause. ¶ Ad Ad. 6.
sextū ddm̄ q̄ sequētia nō est vera. nisi in an
cedēti accipiatur gigni gignitōe tpali. ¶ Ad
p̄batiōz nego minorē si gignit eterna genera
tiōe. quis etiā semp habeat eē. tñ qz hoc non
habet a se sed ab alio. ideo nō gignit frustra
¶ Ad septimū dicēdū q̄ licet illud nō sit ne
cessē esse qd̄ habet esse ab alio neutraliter. siue
qd̄ sic habet eē ab alio q̄ suū eē naturale ē rea
litar aliud ab esse illius aquo pcedit. Sed tñ
tc. ¶ Ad p̄firmationē dicēdo nego minorē.
qz illud qd̄ sic habet esse ab alio q̄ tñ nō capit
aliud esse ab esse p̄ducētis. illud nō min⁹ ēne
cessē eē. et nō magis pōt de se desinere eē. qz illud
a quo p̄ducitur. Sic autē est in p̄posito.

Articulus
tercius.

Quātum ad terciū

articulū dico cū magistro hic in l̄ra. q̄ hec p
positio xp̄s est creatura nō est simplē et abso
lute p̄cedenda. Quia p̄dicatū qd̄ includit re
pugnatiā ad subiectū nō pōt de subiecto ve
risificari si absolute p̄fertur. Sed eē creaturam
includit repugnatiā ad xp̄m. qz eē creaturam
dicit p̄ductū simplē et totaliter de non esse ad
eē. qd̄ christo repugnat. cū xp̄s habeat suppo
sitū qd̄ simplē ē eternū. ḡ tc. ¶ P. xp̄s nō po
test dici factus simplē. ḡ nec creatus simplē.
Losequētia patet. qz omne creatū est factū.
Probo ancedēs. qz fieri simplē est fieri fm̄ cō
pletū esse suppositale. supposita em̄ aliq̄ re in
op̄tero eē suppositali. tūc fm̄ omne aliud esse
deinde supueniēs res illa nō dicit fieri simplē
sed solū fm̄ quid. Sed fieri fm̄ esse supposi
tale repugnat xp̄o. ¶ P. illa q̄ in dr̄nter due
niūt supposito et nature in quocūq̄ p̄ueniūt
soli nature in illo nō p̄nt p̄uenire seu attribui
supposito absolute sine exp̄ssione nature. Un
etiā i accidētialib⁹ p̄prietatib⁹ quis ille p̄pri
etates q̄ determinat sibi p̄tē verificent p̄lyno
dochē de toto rōne p̄tis sine exp̄ssione p̄tis.
dī em̄ totus hō simus. ricus. crispus. et sic de
alijs. tñ alie p̄prietates q̄ in dr̄nter respiciunt
tociū et p̄tē nō p̄dicant rōne p̄tis de toto nisi cū

exp̄ssione p̄ptis. Unū nō dicit ethiopæ albo sim
pliciter. q̄uis dicat albus s̄m tentes. Sed
creari est om̄ne sup̄posito et nature. q̄ nō de/
bet absolute p̄cedi de christo nisi cū exp̄ssione
nature. cum ei solū p̄uenit ratione humane

4 nature. ¶ P. Hylarius in libro de synodis:

Opi. 2tra m̄grin. aut sic. Heresiū dicentē christū esse creaturaz
daminam? Sed istis nō obstantib⁹ sunt
quidā qui dicunt q̄ s̄m dicta sanctoz pdicata
pposito magis sit concedenda q̄ neganda.

1 Quia Aug. in sermone de natuitate dñi ait.

2 M̄gnū sacramentū et admirabile mysteriū.

3 q̄ creator m̄di voluit esse creatura et P.

4 Leo papa ait. Noua et iaudita p̄iūctio. deus

5 qui est et qui semp erat fit creatura. ¶ P. argu-

6 unt etiam isti cōtra rationē magistri que hic

7 primo loco est posita. q̄ ut dicunt nō est mi-
nor repugnatiā in christo q̄ habet nō eē post

8 esse q̄ q̄ habet esse post nō esse. sed primo nō

obstāte christus vere habuit aliquod nō esse

post esse. quia nisi pdidisset aliquod ess. tunc

christus nō fuisset vere mortuus. ¶ P. tam-

9 tam habent repugnatiā passibile et impassi-
ble. mortale et immortale. sicut creatuz et in-

10 creatum. sed r̄c. ¶ P. tanta repugnatiā est q̄

humana natura creet sicut q̄ diuina natura

creet. sed p̄mo nō obstāte christus vere dicit

11 creator. q̄ et creatura dici pot. ¶ P. de q̄ absolu-

12 tute pdicat inferius de codez absolute pdicat

supius. Sed homo qui eē quid inferius ad

13 creaturā absolute pdicat de christo. q̄ et crea-

14 tura. ¶ P. sicut nomē creature repugnat sup-

15 posito inreato. sic nasci t̄paliter repugnat na-

to seu genito ab eterno. Sed nō obstāte eter-
na natuitate nos p̄cedimus istam. christus

est natus de virgine t̄paliter. ergo r̄c. ¶ S̄z

16 istis nō obstātibus tenet adhuc p̄clusionem

predictā. maxime q̄ Hylarius oppositū illi⁹

p̄clusionis videt heresim appellare. Ad p̄

m̄u et scdm d̄m q̄rā Leo q̄ Aug. i p̄bis p̄ce

dēcib⁹ et sequētib⁹ p̄allegatas auctes satis ex-

17 p̄sserūt xpm nō esse creaturam absolute. sed so-

lum s̄m assumptā naturā humana. ¶ Ad ter-

cū d̄m q̄ ppter h̄rē aliqd eē post nō eē nō de-

bet res dici creatia absolute. sed solū cū insinu-

atōe illi⁹ nature r̄one cui⁹ p̄uenit sibi tale esse.

Unū sicut r̄one pditiois talis eē bñ arguit rez

illā aliquo mō eē corruptā. in nō arguit cam

eē annihilatā. q̄ annihilatio nō soluz dicit p̄

ditionē talis eē. sed dicit pditionē oīs-eē. sic p̄

pter acq̄sitionē talis eē res h̄moi nō debet dici

simp̄r. creatia. q̄uis aliquo mō dicat genita.

q̄ creatio dicit p̄ductionē in esse de totali nō

eē. Ad quartū d̄m q̄ xps dicit possibilis Ad. 4.
et mortal. et cetera h̄moi nō absolute. s̄z sp̄ cuz
additione h̄uane nature. vel exp̄ssa vel subin-
tellecta. Ad quintū dicendū q̄ xpus dicit Ad. 5.

vñ diuinū sup̄positū existens i duabus na-
turis. diuina. s. et humana. ideo oīs pprietas
q̄ sic p̄uenit alicui pdictaz naturaz. q̄ repu-
gnatiā h̄z ad pdictū sup̄positū illa absolute
nō d̄z p̄cedi de sup̄posito. sed solū cum illi⁹ na-
ture determinatōe. ecouerso autē si nullā repu-
gnatiā sed magis p̄uenit letiaz includit ad sup-
positū. Et q̄ creari qd̄ p̄uenit humanenaturā
re includit repugnatiā ad sup̄positū diuinū.
sed creare icludit p̄uenitiā ad pdictū sup̄po-
sitū. iō q̄uis ista simpl̄r p̄cedēda sit. xpus cre-
at vel ē creator. ista tñ sine additōe nō est p̄ce-
dēda. xps ē creatura vel creat. ¶ Ad sextū di-
cēdū. q̄ hō vt pdicat de xpo. nō ē infer⁹ respe-
ctu creature. q̄ ly hō vt de christo pdicat rati-
one sue p̄creationis implicat diuinaz sup̄posi-
tū. sicut cū pdicat de sorte implicat humanaz
sup̄positū. eo q̄ h̄uana natura i xpo non habe-
at aliud sup̄positū q̄ sup̄positū t̄bi Ad. vii
d̄m q̄ xps dicit nat⁹ t̄paliter cū determinatōe
nature h̄uane vel exp̄ssa vel subintellecta.

Quid autem tenet Articulus
duz sit de quarto articulo. tr̄nsit ad argumē quartis
ta questionis patet p̄ iam dicta.

¶ Distinctio duodecima.

Q̄st predicta

r̄c. Hec ē distinctio. xij. i q̄ m̄gr inquirit vtz hō xpus habuit eē
inceptū vel inchoatū. Et dividit i duas p̄tes
Quia p̄mo querit d̄ iā dicto defectu mēsure q̄
vlt competit om̄ni creature. Secundo de q̄bus
dam p̄ticularibus defectib⁹ homib⁹ compete-
tibus distinete ex pte corpis et anime. ibi. Jo
nō immerito. Prima i duas. Quia p̄mo mo-
uet questionē p̄ncipalē. puta vtrū homo qui
est christ⁹ esse incepit Secundo adiungit que-
stionē incidentalē. puta vtrum aliūde homi
nē q̄ de genere Adam. deus assumere potue-
rit. ibi. Solet etiaz queri. ¶ Sequit illa p̄s
Ideo nō immerito. In qua m̄gr r̄c. Et dñi
ditur in duas p̄tes. Nā p̄mo inquirit de defec-
tu contingente circa potentia spūale. Secundo
de defectu accidēte circa potentiaz corpalem.
puta circa virtutem generatiuaz. q̄raro vel

L̄tra op̄i
monem.

Solutio.
Ad. 1. et 2.

Ad. 3.

nunq̄ generaſ ſemella niſi ſit defecti generatiua potētia nō potētē ſufficienter ſubijcere in obedientē generationis materiaz. Sc̄da ibi. Solet etiam requiri. Prima in tres. Quia p̄mo de potētia peccandi mouet queſtione. Se cūdo ad mota queſtione rēpōdet. Et tercio quorundā obiectiōne remouet. Secūda ibi. Hic diſtinctione opus eſt. Tercia ibi. Qui dā tñ p̄bare. Hic querō.

Et xp̄bus poſſit peccare. Et videt̄ q̄ ſic. Quia deus p̄t peccare. ḡ xp̄bus p̄t peccare. n̄a p̄t. Aliis p̄bo. Quia ille qui p̄cipit alicui ut peccet videt̄ peccare. s̄ deus p̄cepit. Oſee ut acciperet yxorem fornicatiam et faceret filios fornicatiōis. vt p̄z Oſee i. Et. ii. Reg. yltimo ca. Lū dixiſſet ſpiritu mendax. Egrediar et ero ſp̄us mendax in ore omnii pphetarū. tūc dixit ſibi dñs. Egredere et fac. Lōtra. Si xp̄s poſſet peccare xp̄s poſſet dāmniari. Lōsequēs ē falſum. ḡ et antecedens. Hic q̄truoſ ſūt vidēda. P̄nō ppter argumētū ē viſendū. vtz deus ſit vel eſſe poſſit cauſa peccati. Sc̄dō vtrū christus poſſit vt potuerit actualiter peccare. Tercio ſuppoſito q̄ nō. vtz in xp̄o ſit potētia peccādi. Quarato ſuppoſito p̄ imposſibile q̄ xp̄s mortalr pecare vtz poſſet dāmniari.

Articulus
primus.
Lōclusio
prima
Secūda
cluſio
Ratō p̄me
p̄clois

ponū duas p̄cluſiones. Prima ē q̄ deo non poſſet eſſe cauſa peccati in ſe vel immediate. Sc̄dō ē q̄ deus nō p̄t eſſe p̄ ſe cā p̄ci in alio ſeu q̄ aliua peccet. Ratō p̄me p̄cluſionē ē. Quia om̄e p̄ctū veſt patuit ſupiuſ in ſc̄do libro. vel eſt ex ignorātia. veſt ex impotentia. veſt ex certa malicia. Sed in deo nulla p̄t eſſe ignorantia. cū ſit infinita ſapie. nulla impotētia ſeu inſurinitas cū ſit om̄ipotēs et infinita potētia. nec aliq̄ malicia cū ſit infinita bōnitatis. ḡ tc. P̄. i. p̄p̄itatem ſumma et infinita nulla p̄t eē inſcula. ſed deo ē pur̄act. vt p̄z apud theologos et phos. et om̄e p̄ctū ē q̄daz turpitudo et ſp̄uſis macula. ḡ tc. Rō ſc̄de p̄clois ē. Q̄ enī totalr poſitū et ſimplr p̄fēctū nō p̄t eſſe p̄ ſe cā effectus totalr p̄uatū et ſimplr defectiū. Sed deo eſt enī totalr poſitiū. cū ſit p̄mū oīm entū. et eſt ſimplr p̄fectus cū in eo ſint p̄fectiones oīm generz. vt patz. v. met̄. p̄ctū vo eſt ſimplr quid p̄uatū et defectiū. ḡ tc. P̄. nihil odit deus eoz quoq̄ ē cā efficiō. q̄ de ipſo dicit̄ Ḡp̄. xi. Diligis ola q̄ ſunt. et nihil odisti eoz q̄ fecisti. Sed deo

us odit om̄ne p̄ctū. Nā p̄ter oīko ſunt deo impius et impietas eius. vt dicit̄ Ḡp̄. xiiij. ḡ deus nullus p̄ciē auctor in nobis. Unū aut fulgentius. ḡ deus nō eſt auctor illius cuius eſt vltor. Et Augu. lxxxij. q. art. q̄ deo auctore nō ſit homo dēterior. Sed planū eſt q̄ deus eſt vltor p̄ctū. et hō efficit dēterior ipſo p̄ctō. ergo tc. Sed h̄tra p̄mā p̄cloem p̄t argui ſic. Illud dicit̄ quis poſſe quod poſteſt ma p̄cloz. Lōtra pri
ſi vult. Sed deo p̄t peccare ſi vult peccare. q̄ ei volūtas nō excedit ei potētia. Etiam veſle peccare eſt p̄ctū. ḡ nō p̄t veſle peccare niſi poſſit peccare. quia actus p̄ſupponit potētia. P. ſicut qui occaſiōne dāmni dat dāmnuſ 2 dediſſe videt̄. vt patet in regulis iuris. ſic qui occaſiōne peccati dat. peccati cauſa eſſe videt̄. Sed deus dando preceptū primū de frigatu ligni ſcientie boni et mali nō comedendo videt̄ dediſſe occaſiōne peccati. Nam ipſe preſciuit q̄ mens humana nūtī in veticuz. quia iuxta poetā. quod nō licet acri vrit. ergo tc. P. quād oīcq̄ aliquā ſunt inſepabilitanēa. quicqđ eſt p̄ ſe cauſa vniuſ. oportet q̄ ſit etiā cauſa alterius. Sed deus eſt cā om̄is entitatis. et aliquā ſunt entia q̄ inſepabilita hābent annexā et conuolutā malicia ſue peccatiū ergo tc. Sill̄ h̄tra ſc̄dam p̄cluſione aliqui heretici qui p̄ctū homis retoꝛquet i deo poſſent argueret ſic. Quia ille qui tradit aliquem in ſenſum puerum videt̄ eſſe cā ſue pueritaſia. Sed ad Ro. i. dicit̄. Tradidit eos deus in reprobuſ ſenſuſ veſt faciat̄ q̄ nō pueniūt. Et ibidē aut gloſa que acceperat e de libro Augi. q̄ intuulat de grā et libero arbitrio. Manifestū eſt deo ſe part in cordib⁹ hoīm inclinādo volūntates eoz in quodcuq̄ voluerit ſue bonū ſue malū. ſed inclinare aliquem ad malum videt̄ eſſe peccatū. ergo tc. P. quicquid eſt 2 cauſa cauſe videtur eē cauſa cauſati. Sed deus eſt cauſa liberi arbitrii quod eſt cauſa peccati. eſt etiam cauſa om̄iū qualitatū nos in ſlamantū inſtinantiū ad peccādū. ergo tc. P. cx determinatōe In hocētij dicit̄ i decre 3 tis. Nec caret ſcrupulo ſocietas occulē qui manifesto facinorū deſiniit obutare. Sed deo p̄ctū cuiuſlibet creature poſſet ſi veſlet totaliſter puenire. P. qui inſdurat oīlū ne refiliat a p̄ctō ſeu inſlinat ad pſeuſerandū in p̄ctō. ille videt̄ peccare. ſed deus inſdurauit cor pharao niſ. vt ſepiuſ apparet i Exo. P. qui ſb̄tra hit illud ſine quo peccatiū vitate non poſſuſmuſ eſt cauſa p̄cti. ſed deus ſubrahēdo graſia ſuā ſb̄ra hit illud ſine quo hec poſſim⁹

opari bonū. nec vitare malum. vt p^z p Aug. qui in libro de natura & gratia sic ait. Gratia in anima est sicut lux p quā homo bonū operatur. & sine qua bonū opari nō potest. Et in lib. 2° ait. Gratia tue deputo quecumq; mala nō feci. sed malū non facere nō esset impunitandum gratie. si carens gratia posset nō peccare.

Solutio.
Ad. 1. 2° tra
pm̄ scloz

Ad. 2.

Ad prīmū pme 2° clusionis dicēdū ad minorē. q̄ quis sequētia que p ducit pfectū in illa ppositōe 2° ditionali sit vera. tñ an cedēs & p̄n̄s sunt impossibilia. impossibile em̄ est q̄ deus velit peccare. & impossibile ē eū posse peccare. Unū sile est de predicta p̄ntia sicut si dicere. asinus h̄z pennas si volat. p̄ntia em̄ ē vera. quis ancedēs sit impossibile. & illi p̄n̄s. ideo tc.

Ad scdm dicendū q̄ duplex est occasio. s. data. pura actiue se habēs ex parte dāris occasionem. & occasio accepta puta passione se habens ex parte recipiētis occasionē. Primo mō aliquo mō occasio peti insurgens ab aliquo pcepto retorquet in picipiente. iuxta il lud ps. Nūquid adheret tibi sedes iniquitatis: qui singis labore in pcepto. Sed secūndo modo nō. Et q̄ pceptū dei in se fuit virtuosū & bonuz. igit in ipso precepto nō fuit occasio data. sed solum accepta. quare ex h̄mo occassio nō potest argui q̄ deus sit causa peccati.

Et ideo apl's tractans istā materiā ad Roma. vii. ait. Occassio accepta: p̄ctū p man datū opatū ēi me oēm 2cupiscētā. q. dī. In dei mādato nō fuit occasio peccati ex pte dātis. sed solū ex pte accipientis.

Ad. 3.

Ad terciū patet p ea q̄ deus ita p̄ceptū dei in se fuit virtuosū & bonuz. igit in ipso precepto nō fuit occasio data. sed solum accepta. quare ex h̄mo occassio nō potest argui q̄ deus sit causa peccati.

Ad. 1. 2° se
cūdā scloz

Ad scdm q̄ deus in se iusto iudicio ab aliquibz au fert auxiliū suū ppter eoz demerita ipsius s. opprobrium semperētū cadentibus manū ad iutricēnō pstanto. & tūc dicit eos tradere. indurare. vel ad malū incliare. nō agēdo v̄l mō uēdo. sed potius deserēdo. v̄l malū eoz nō impēclēdo. eo q̄ indigni sint diuino adiutorio.

Ad. 2.

Ad scdm dōz q̄ licet illud qđ est cā cause sit cā causati. nō oportet tñ q̄ sit cā causati ppter quā sic. sed sufficit q̄ sit cā causati sine q̄ nō.

Cel' dicēdū q̄ effectū causati vel pfectū causato vt est causati a tali causa. vel vt deni at ab ea.

Primo mō 2cludit argumētū tñ nō scdm mō. Et q̄ peccare nō ducit voluntate a deo causata ē. sed vt deuiait a deo. id tc.

Si autē nos nō fuerim⁹ facere qđ i nobis ē. tunc iusto iudicio derelinquit nos.

Ad. 3.

Ad quartū patet p ea q̄ deus gratia nō subtrahit nisi q̄ h̄o gratie obiciem ponit. Et ideo quis sine gratia nō possimus vitare p̄ctā. tamē deus nō est causa peccati. sed h̄o ponēs obicē gratie. Nā fm Dyon. sicut sol iste materialis quātū de se est non rōcinās neq; pēligēs radios sue claritas rebo corporibus iuxta modū sue capacitat̄ insuffit. sic deus tc.

Ad. 4.

Ad. 5.

Articulus secundus.

Quantū ad secūndū

dū articulū dōm. q̄ q̄ hoc nomē xp̄s exp̄mit diuinū suppositū. ideo simpl'r loquendo xp̄s nō pot peccare. Et hoc p̄z ei sc̄dērōibz q̄bz i tr̄ti. pcedētī ē pbatū. q̄ deus non pot peccare. Et loquendo de xp̄o q̄tū ad naturā humānā quā verbū diuinū assumpste. nū illud qđ petitur pot h̄re duplē intellectū. Uno mō manētibus habitibz grē & glie in glia xp̄i quibz p̄nūc te facto credimus ip̄stū esse pfectā. vtrū xp̄s quo ad illā humānitatē seu rōne illi⁹ hu manitatē possit peccare. Alio subtractis omibz talibz pfectiōibz ab humānitate xp̄i. ita q̄ ipsa i suis puris naturalibz p̄stituta remaneat verbo vñita. vtrū nō obstante tali suppositi tali vñione h̄o xp̄s possit peccare q̄tū ad tamē naturā humānā.

Prima cōclusio.

Ad scdm mō ad h̄est multoz doctoroz & cordia. q̄ h̄o christ⁹ s̄m tālē naturā nō possit peccare. eo q̄ nō min⁹ sed pfectū sit in grā & glia & firmatus q̄z quicq; batoz h̄olm aut angeloz.

Sed scdm mō su

mēdo naturā humānā q̄z alīq; doctorē te

neāt oppōsitū. mihi tñ videt q̄ posito q̄ illa

natura i suis puris naturalibz fuisse assūpta.

ille h̄o nūq; potuisset peccare. nisi a supposito

dīno p̄nis fuisse derelicta illa natura tñ p̄prio

supposito p̄stituta.

Quātū ad suppositū q̄ alīq; natura supposta

liter sustēta nō potest p̄petere tali nature vel

Lōcūssio

secundā.

ee 2

alicui rōe tal' nature q̄dū manet p̄dicto sup
posito suppositaliter copulata seū ynitā. Sed
peccare includit repugnatiā ad dñm̄ suppo
sitū. Maior p̄z. q̄ natura nō agit s̄ suppo
sitor tñmō ē agere. iḡl si xp̄s peccaret. tūc di
uinū suppositū peccaret. cū nulla suppositūz
s̄t i xp̄o n̄li diuinū. Minor p̄z ex dictis i. i.
2 art. 1. P̄. actio plus imputāda est p̄ncipali
agēti q̄ in strō. Sed Dām. iij. li. ca. xv. dicit.
q̄ hūanitas i xp̄o fuit in strō deitatis. Et rō/
nabilr ponit Dama. q̄ q̄n natura q̄ ē p̄ncipi
um alicui z opatois nō st̄tituit suppositū. nec
ei inheret. tūc suppositū agit p̄ ea sicut p̄ istru
mētū. sed natura hūana neq̄ st̄tituit diuinūz
suppositum. nec inheret ei. ergo r̄c. 3 P̄. fm̄
Ansel. mūmū incōueniēs apud dēv̄ ē impossibili
ble. sed dēv̄ peccare nō ē mīmū in cōueniēs s̄
val de magnū in cōueniēs. q̄ si posset peccare
tūc posset dāmari. sed dāns ē impossibile etiā
q̄tū ad naturā humānā i christo. Quia ad
Heb. q̄. dicit glo. Naturā humāne veritatis
quā dēus assumpsit ope nullo mō p̄ctō dām
ari potuit solus dēus maior est. Sed op
positū istius zclusionis qdā opinio p̄bat sic
1 Natura que nō est p̄fectior i ratiōne actus pri
mi seu i essendo. etiam nō erit p̄fectior in rati
one actus secūdi siue i operādo. Sed supdi
cta suppositiōe st̄te nulla esset maior p̄fectō
in humāna naturā christi in ratione actus p̄
mi q̄ si p̄ se constituisset suppositū t̄ nō fuī
set assumpta. ergo nec i ratione actus secūdi.
Sed in p̄prio supposito potuisse peccare. er
go r̄c. 2 P̄. opposita eidē cōuenire fm̄ diuer
sas naturas nulluz est incōueniēs. iḡl vt isti
dicūt nullum incōueniēs apparet qn̄ christ
fm̄ diuinā naturā possit ēē bon⁹. t̄ fm̄ hūanā
naturā mal⁹. sic fm̄ diuinā naturā ēimortal.
3 t̄ fm̄ hūanā mortal. P̄. arguit argumēt̄ cōi
bus sic. Null⁹ meret refutādo qd̄ facere nullo
mō p̄t. sed xp̄s merbat refutādo p̄ctm̄. ḡ r̄c.
Maior p̄z. q̄ sicut null⁹ peccari i eo qd̄ vitare
4 nō p̄t. sic null⁹ meret r̄c. P̄. xp̄s potuit mē
tiri. ḡ potuit peccare. cōna enota. Antecedēs p̄
bat. q̄ Joh. viij. xp̄s ad iudeos dixit d̄ patre
suō. Si dixerō q̄ nō noui eūcro filiis vobis
mēdar. Sed xp̄s potuit dicere hoc verbū. ḡ
r̄c. 5 P̄. in libro de spū t̄ l̄ra ait Auḡ. Illud
haler quis in p̄tate sua quodsfacit si vult. Eti
am eandez s̄niā ponit Ansel. in libro. iij. cur
dēus hō. Sed christus potest peccare si vult
Si em̄ aliquid velle quod nō possit. tūc nō
6 esset omnipotēs. P̄. Auḡ. libro. iij. de libe
arbi. ait. q̄ melior est natura q̄ potest peccare

q̄ que nō p̄t. sed filius dei assumpsit huma
nā naturā optimē dispositaz. ergo r̄c.

P̄. christus habuit in se quicquid in viro iusto
est laudabile. sed ad laudē viri iusti dicit Ec
cli. xxxi. Potuit transgrexi. z nō est trāgred
sus. mala facere t̄ nō fecit. Et istam opinio
nem etiā quidā modernus doceor n̄st susti
nere. ppter qd̄ ipse r̄ndet ad rōnes p̄ ipsa con
clusione adductas. Ad primaz dicit q̄ q̄
uis actio vtriusq̄z nature in xp̄o sit actio sup
positi diuinū tāq̄z eius qd̄ denomiāt agere. q̄a
sustentat naturā que ē p̄ncipiū acēōis. i nullo
t̄n p̄t plus imputari diuinū supposito actio
p̄dicta q̄ si nō esset vnitū humāne nature. q̄
si plus ei imputaret. hoc esset vel quia moue
ret naturā ad peccādū. aut quia nō prohi
beret eam a tali actū. Primū nō. quia cū acti
ones ad extra sint om̄nēs estotī trinitati. ergo
nō plus mouet naturā humānāz p̄sona fili⁹
que est ei vnitā. q̄ p̄sona patris t̄ spūssanci
Nec scdm̄. quia sic. dēus amministrat res ut
eas p̄prios motus ageret in fm̄ Auḡ. nec
tamē peccata creature dēo imputant. q̄uis
ea possit impēdire. sic dēus potuit naturā hu
māna assumere. t̄ eam p̄prio motui relinque
ret ageret ac si assumpta nō fuisset. nec tamē
talis actio plus imputaret p̄sonē diuine assu
mēti q̄ nō assumenti. Sed illud nō valet.
quia licet nō plus moueat naturā humānāz
p̄sona fili⁹ q̄ p̄sona patris t̄ spūssacti. mouet
tamē eam alio modo. q̄ in mouēdo supplet
vicem p̄prij suppositi cui talis actio imputa
ret si natura illa p̄prio supposito supposita
ret. ppter quod actio culpabilis cui⁹ talis na
tura cēt p̄ncipiū alteri supposito agēti huius
actionē nō posset imputari q̄ diuinū suppo
sito cui esset vnitā. Nec valet cū dicit q̄ dē
us potuit talē naturā p̄prio suo motui relin
quere vt ageret ac si assumpta nō fuisset. q̄ si
hoc fieret. tūc vel illa naturā humāna nihil
penitus ageret. q̄ nature nō est agere. q̄uis i
supposito sit p̄ncipiū quo agit ipm̄ supposi
tū. v̄l nō māeret vnitā diuinū supposito puta
q̄. sic relinqret q̄ p̄prij suppositū zst̄tueret.

Ad scdm̄ dicit q̄ p̄ illa verba Dama. nō
dicit q̄ humānitas nō potuerit assumi quin
oēs actus ei⁹ essent actus deitatis tāq̄z p̄nci
palis mouētis. Sed nec illud valet. q̄ si
cū expresse patet p̄ verba Dama. immedia
te seq̄ntia ad p̄cedēria dām. vult. q̄ i om̄i ope
tōne cuius p̄ncipiū ē illa naturā hūana deit
atis ē mouēs p̄ncipale. t̄ naturā hūana instrā
le. Ad terciā dicit q̄ nullum ē incōueniēs

Ad. 3. solo

Contra so
lutionē.

Ad. 2. so
lutio.

Contra so
lutionē.

Durādus
Solutio
ratōnū ad
p̄cēpe.

Ad. 1. solo

dicere q̄ xp̄s fīm q̄ hō peccauit vel peccare pō tuit. Et addit q̄ cū dāmnatio sonet i penam. nō est maius incōuenies xp̄m dicere dāmna tum q̄ mortuū vel passum. Unū psōna dīuīsa etiam nūc de facto posset assumere naturā ho mis dāmniati. Sed nec illud valet. nec ē bñ dictū. q̄ cū hō xp̄s nō dicat suppositū humānū cui possit attribui ipm pētū rāq̄ agēti seu faciēti. et ipsa natura hūana nō possit esse agēs sed rō agēdi. ideo omnino hm̄oi peccatū retoqueret in ipm dīuīnū suppositū tanq̄ in agēs z mītēs ipm peccatū. quod mihi z cui līket fideli summe incōuenies debet videri.

Nec ē simile qd̄ dicit de dāmnatōe. passio ne z morte xp̄i. Quia dāmnatio presupponit malum culpe. z ideo repugnat nature assum pte ad diuīno supposito que non potest dīmit tere maluz culpe qua rea efficiatur ut dāmine tur. nīsi dīuīnū suppositū dīmittat tale pētū. Alie autē pene que sine culpa ptingūt cū vir tutem nō dīminuat sed magis augeat. nō re pugnat pdicte humanitati. Nec valet qd̄ vltimo addūt. quia posito q̄ delis dāmnataz naturam assumeret. peccatū illius nature nō imputare causaliter diuīno supposito. sed p̄ ori supposito qd̄ taliter egit q̄ ipsum cū natu ra merito dāmībat. Ad prīmū alterius opinionis dīcēdū. q̄ argumētū assignat non causam p̄ causa. q̄ em̄ tali nature peccatū in esse nō potest. hoc nō est ppter maiore vel mi norē natūre p̄fectionē. sed est pro tāto. q̄ cum natura p̄ se nō possit agere. ideo sibi nō potest peccatum inesse. nīsi suppositū tali supposito quod possit peccare. Minor etiā est falsa. q̄a p̄prie loquēdo nec in p̄prio supposito nec in alieno natura potest peccare. sicut nec potest agere. licet possit esse ratio peccādi ipsi suppo sito cū i tali supposito subsistit cui nō repugnat peccare. Ad scdm̄ patebit inferius cū tractabit de christi passione. Ad tertiū dīcēdū q̄ q̄uis necessitas coactōis tollat rati onē meriti. nūcītas tamē immutabilitatis p uenīes ex p̄fectione virtutū nō tollit rōez me ritū sed augeat. Ad quartū dīm̄ q̄ q̄uis verba significātia mēdaciūm xp̄s potuerit exp̄i mere z dicere q̄tū ad sonū materialē verbōz. sicut ad līram tūc dīxit. nō noui eū. p̄missa tñ hac dītōne sī dīxero. Formaliter tñ z signifcatiū xp̄s hm̄oi verba nō potuit dicere. q̄a ab eterna veritate qua suppositaliter subsiste bat deuīare nō potuit. Ad q̄tū dīm̄ sicut dīctū ē ad p̄m̄ i p̄cedētū artū. Ad tertū dīcēdū Aug. ibi p̄pat creaturas dīuersas sp̄ērū

ad se inuicez. sic em̄ meliorē naturā q̄ peccare pōt q̄ nō potest. Sic melior ē natura hoīs vel angeli q̄ natura lapidis vel asini. In ea/ dētū specie melior ē natura q̄ nō potest pecca/re eo q̄ in grā sit p̄firmata. q̄ ea q̄ pōt peccare eo q̄ nondū sit p̄firmata. Ad septimū dīz Ad. 7. q̄ posse trās gredi sine trāsgressionē nō est lau/dabile simplē z absolute; sed p̄ accidēs. puta rationē status inferioris i quo quis ex hō nō dū est p̄firmatus in grā. Unū sicut aliquid ē laudabile in specie inferiori quod nō est lau/dabile in specie superiori. puta esse simū est lau/dabile in cane. z tñ nō in hoīe. Sic in eadem specie fīm dīversum statū rē. Et q̄ xp̄us tenuit supremū statū ac supremā dignitatē p̄m̄u/ncibile creature. ideo rē.

Articulus
tercius

articulū ē aduertēdū q̄ duplex pōt dici potētia peccādi. Una p̄pīqua. z sic ē ipsa volun tas creata sibh̄psī derelicta. que rationē suel/beratā potest in bonū z in malū. cum potētiae rationales sint ad opposita. Alia remota. z sic ē ipsa eadē volūtas ex aliquo sibi adiun cto p̄seruata ne in actu z peccati p̄m̄pē pos sit. Primo mō potētia peccādi non fuit in xp̄o. Quia a tali potētia dīcit quis potēs pec care. sed xp̄s non potuit peccare. vt patuit i. q̄ articulo. ergo rē. P. fīm Ansel. potētia pec candi addīta libētō arbitrio dīminuit libertātem z remota auget. sed christus nō habuit libertatē dīminutaz. ergo rē. Secundo mō potētia peccādi fuit i christo. Quia vera si xp̄o fuit volūtas hūana q̄uis ēēt i grā oīno de p̄firmata. q̄ rē.

Prima cō clusio.
1.
2.

Secundo
secundā.

Articulus
quartus

tū articulū dīco q̄ q̄uis ip̄ possiblē sit xp̄z mor talē peccare. z sīlī xp̄m dānari sit ip̄ possiblē. tñ hec dīna ē vera. si xp̄s mortalē peccaret xp̄s dānari poss̄. q̄ posita cā efficiēti ponit effect̄. vel saltē possiblē ē effectū seq̄. Sī sufficiens cā eterne dānaciōis ē pētū mortale. ergo rē. Ad argumētū p̄ncipale dīm̄ q̄ artū nō ē vez. Ad p̄batōz dīco q̄ dē nō p̄ccpit. Osec p̄ peccarz. q̄ ex dei p̄cepto. fact̄ ē ipsi oīse acī ille licit̄ q̄ sine p̄cepto sibi fūiss̄ illicit̄. p̄t em̄ dē vtait Bern. dispensare in omībz p̄ceptis scē tabule. Q̄, autē dē dīxit ad sp̄m mēdaciū. egredere z fac. nō ē intelligēdū dīctū fūisse p̄ modū p̄cepti. sed p̄ modū p̄missionis. Sic etiā dīxit inde. Qd̄ facis fac curijs.

Contra so
lutionē.

Solutio
ratōnū op
posite opī.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad p̄nci
pale argu
mentum.

Distinctio decimatercia.

Reterea sciē
dum t̄c. Postq̄ m̄ḡ determina
uit d̄ huane nature advnitatē di
utri suppositi assūptioe. hic i p̄ncipio. xiiij. di
st̄m. incipit determinare de assūpte nature colla
ta p̄fectōe. Et diuidit i duas p̄tes. Pr̄mo nā/
q̄ considerat absolute p̄fectōes collatas huma
ne nature in p̄dicta vniōne seu assumptione.
Sed o considerat easdē p̄fectōes respectu di
uum q̄ p̄fectionū quādā p̄spatione. dist. xiiij.
ibi. Hic queri op̄ē. Pr̄main tres. Q̄ p̄mo
oīdit q̄ xp̄s a p̄ncipio sive p̄ceptōis recepit
plenitudinē grē sapie. Sed o oppōnit simile
p̄tra donū vtrūq; Tercio obiectit distinctionē cō
tra donū sapientie. Sed a ibi. Hinc autē s̄nē
videt obuiare rē. Tercia ibi. Alibi t̄n septū.
Ista p̄tū sedā diuidit in obiectōne et obie
ctionis solutionē. Sed a ibi. Ad quod sane.
Tercia p̄s diuidit i tres p̄tes. Q̄ p̄mo ex di
ctis Ambrosij p̄tra p̄dicta oppōnit. Sed il
lud qđ in illis dictis manifesta t̄tinet verita
tē seorsū ponit. Tercio qđ t̄tinet dubietatē de
termīnat et expōnit. Sed a ibi. Hec s̄ba Am
brosij. Tercia ibi. Sed ex q̄ cā. Nec ē diui
sio et inīa istius distinctionis. xiiij. istius ter
cij libri i generali. Circa quā quero in spāli.

Verū i xp̄o fuerit grē plenitudo. Chi
det q̄ nō. Q̄ capacitas xp̄i respectu
grē nō p̄t repleri. q̄ i xp̄o nō p̄t esse
vt videt grē plenitudo. Cōsequētia p̄z. Pro
bō ancedes. q̄ quicq; aliq̄ p̄fectio ē illi cōdi
rōis q̄ p̄ sui insuffisōe capacitas recipiēt au
get. illa p̄fectōe capacitas recipiēt nō p̄t sa
tiori. sed grā ē hm̄oi. ḡ t̄c. **L**otra. in illo est
grē plenitudo ex cui reducātia ceteri grāz re
ceperūt. Sed de grā xp̄i dicit Ioh. i. 9. de ple
nitudine eius oēs accepēt grāz p̄ grā. Hic
quicq; sunt vidēta. **P**rimo v̄z grā exīs
in xp̄o sit creata. **S**ed de eo qđ queritur.
Tercio v̄z hm̄oi grā fuerit infinita. **E**c
cōro v̄z talis grā fuerit xp̄o naturalis.

Articulus
primus.

Quātū ad primū
ē aduertendū q̄ in xp̄o ē duplex gratia. s. gra
tia vniōnis. et grā habitualis seu deifice con
formatōis. Igit quilibet istoꝝ articuloꝝ tra
ctādus est dupliciter. s. de gratia vniōnis. et
gratia habituali. **Q**uātū ad p̄mū p̄mī est
sciendū q̄ grā vniōnis vno mō accipit acci-

ue. et tūc ē inēcata. q̄ ē ipsa diuinā p̄placentia
sive volūtas q̄ gratissime factū ē vt humana
natura ad diuini suppositi vnitatē assumere
tur. Alio mō accipit passiue. et sic ē creata. q̄ ē
ipsa vno gratiuta q̄ natura humana gratissi
me ē vnta diuine nature. Et q̄ isto modo sit
creata patz. Quia om̄e tpale ē creatū. sed ista
vno ē cōta in tpe. Juxta qđ ait Aug⁹. In re
bus p̄ ip̄s ortis illa lūma grā ē q̄ hō i vnitate
psōne diūctus est deo. **P**. relatio realis re
aliter fundata increatura ēst quid creaturā.
sed gratia vniōnis ēst hm̄oi. est em̄ quedā re
latiō p̄sequēs assumptionē humane nature a d̄
i uno supposito. q̄ realiter ē i humana natura
assumpta. et sola ratōne i diuino supposito as
sumēt. q̄ in hū p̄paliter enēmē p̄t esse rea
liter i deo. cū om̄e qđ realiter est i deo v̄re est
deus. **S**ed o dico q̄ in xp̄o ēst grā habitu
alio q̄ est creature. Quia op̄a xp̄o p̄uiciēta sc̄da
sīm q̄ hō ēfuerūt meritoria. sed nullū op̄o cre
ature ē meritorū. nisi p̄t egredit̄ a creature
habitū grē informata. q̄ grā creata sive habi
tualis gratia est principiū merēdisiūnēcia
dispositio ad meritū humane ase. **P**. p̄fe
ctus viator h̄z necessaria p̄fectione viatoris.
sed christus fuit p̄fectus viator. et gratia ē ne
cessaria p̄fectio viatoris. ergo t̄c. **P**. actus
p̄fectus p̄cedit a potentia p̄fecta. et maximē si
est actus supernaturalis procedit a potentia
p̄fecta habitū seu p̄fectione supnaturali. **S**ed
multi actus anime christi fuerūt supnatura
les et p̄fectissimi. igit requirebant habitū gra
tiae tanq; supnaturale p̄fectionem. **P**. illud
quod ē ad decorē et p̄fectionē aiāz ceteroꝝ ho
minū nō d̄z negant anime xp̄i. quia ex q̄ xp̄us
in om̄ib; naturalib; p̄fectiōib; corporis fuit
sūlis ceteris homib;. ḡ i p̄fectiōe aīe a ceteris ne
quaq; tērebant deficere. sed habitū grē creata est
ad maximū decorē et p̄fectionē ceteroꝝ homīm.
ḡ t̄c. **S**ed h̄ illud lūnt aliqui doctores q̄
dicūt. q̄ quicquid in alijs homib; sanctis
tam in via q̄ in patria facit habitus gratie. **H**oc
totū in christo facit deitas quesib; est psōna
liter vnta. et ideo nō p̄net habitus grē crea
te in christo. Quia virtū gratiæ p̄fectissime cō
phenditur in ipsa deitate. igit quicquid ceteroꝝ
homines p̄nt p̄ gratiāz. hoc christo p̄fecte
competit im̄mediate p̄ deitatē. **P**. christus
nō potuit deficere in opando. igit nō indigu
it grā. Cōsequētia patet. q̄ ad hoc p̄nit gra
tia in nobis vt sit p̄ncipiū boni opationis. et
ne errem⁹ in opando. Probat ancedes. q̄ nō
potuit deficere in deitatē. vt de se patet. nec

Cōclusor

4

Ista op̄o
trahit a di
ctis h. 6. &
libet. q. 6.

z.

Si in humanitate. quod humanitas fuit instrumentum deitatis. Instrumentum autem ad hoc regere agat non requirit in se habitum directum. sed solum in principali agente requiritur huiusmodi habitus. ergo recte. ¶ **D.** Vbi ceterum est aliud vere et re aliter. ibi frustra ponit similitudo eius. sed deitas vere et realiter est unita anima christi. ergo non ponet in ea gratia que est quedam similitudo deitatis.

4. ¶ **D.** Gratia habitualis non ponit in anima nisi ut sit esse gratuitum et bene operari. sed hec potest voluntas dare per seipsum. ergo frustra ponetur in christo gratia habitualis. ¶ **H.** Christus nunc fuit dissimilis deo. quod nunc fuit gratia que datur hominibus ut deo. similares fiant. ¶ **D.** Sicut se habet filiatione naturalis ad filiationem adoptionis. sic bonitas naturalis ad bonitatem gratuitam. sed christus quod est filius dei naturalis non potest esse filius adoptivus. igitur cum sit naturaliter bonus: non potest esse bonus per gloriam. ¶ **H.** cui pennis est lux solis non indiget lumine candele propter excellentiam lucis solaris. ergo auctoritate christi cui lux eterna claritatis increase semper fuit presentis non indiguit lumine gratiae creatae. ¶ **S.** Ed ista non concludunt. Quia illud post. Diffusa est gratia in labiis tuis. expresse exponit a sanctis doctoribus de gratia creata que fuit in domino iesu christo. ¶ **A.** Ad primum igitur dicendum quod quis est in genere cause efficientis deus possit facere in creatura sine gratia quod potest mediante gratia. tam non in formatu sine in genere causa formalis. Cum igitur gratiam ponamus in christo. ut anima christi ponat formaliter in esse supernaturali. quod sine forma inherenti fieri non potest. ideo deitas propter suaz perfectionem tale esse dare non potest. cum non possit esse forma inherens.

Lötra opinione.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Sens ipsi anime. tamen non dat huiusmodi esse. cum sit purus actus qui inherere nequaquam potest. quod recte. ¶ **A.** Ad quartum Ad. 4.

domini quod deitas cuius non sit forma inherens. id non potest dare formaliter esse gratuitum sine gratia.

¶ **A.** Ad quintum dicendum quod christus nunc fuit dissimilis deo.

quia nunc fuit sine habitu gratiae quo anima est similis deo. fuit enim talis habitus anime christi concreatus. ut patet in

quarto articulo. Per hoc igitur argumentum non

solum non probatur quod gratia creata non sit in christo. sed potius probatur quod huiusmodi gratia semper fu-

erit in christo. ¶ **A.** Ad sextum dicendum quod non est

simile. quod esse filium duenit tantummodo persone et non

nature. sed esse bonum duenit etiam persone quam natu-

re. et ideo quis christo repugnat esse filium adoptionis

vel habere filiationem adoptionis ratione di-

vine personae. ut patuit superius. tamen non repugnat ei. bonitas gratuita ratione habet naturam. et na-

turalis ratio est divine. ¶ **A.** Ad septimum dominum quod

non est simile. quia vera est lux. s. solis et candi-

le aeris formaliter virtutis. ideo informatus aer

lumen et excellenter. tunc superfluit alterius. Et

lux claritatis increase qualibet sit per nos auctor. tamen

formaliter sibi non videtur. nec dat sibi aliquod esse

formale. ideo gratia creata deus huiusmodi esse non po-

netur frustra.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Articulus secundus.

Quantus ad secundum

dum est aduertendum quod plenitudo alicuius rei potest

dupli considerari. puta extensis et intensis.

Et si hoc potest duas conclusiones. Prima est quod in christo fuit et est plenitudo gratiae. locum de plenitudo extensis.

Scunda est quod in ipso est plenitudo gratiae locum de plenitudo intensis.

Primum propositum sic. Quia nullus actus vita est in corpore nisi prius fuerit in capite. sed actus

cuiuscumque gratiae est actus vite spiritualis. et christus est capitulum ecclesie et omnes membrorum eius. ergo omnis gratia sine gratia data sine gratia faciens

fuit et est in domino iesu christo.

Et ista est interior. b. Augs. ad Dardanum. c. p. xvij. vbi ait. quod sicut

in capite sunt omnes sensus. sic in christo fuerunt omnes gratiae.

¶ **P.** gratia fuit data christo ut

vniuersali salutis principio. quod nulla spes ipsius

gratiae christi debet carere. quod recte.

¶ **F.** Forte dicet quod christus non habuit gratiam linguarum et donum prophetie. quod non habuit omnem speciem gratiae. gratia date enumerata ab apostolo. quod diversarum linguarum idiomatibus non vtebat. et per se non frustra fuisse talia habitus in eo. nec unquam legit prophetaisse.

¶ **R.** Respondeo quod christus habuit omnem gratiam linguarum. quod ipse nouit cogitationes hominum

instantia

Solutio

quarū cogitationū verba per linguas expressa sunt signa. ut patet. i. p̄sri hermenias. tali bus tame linguis nō vtebat. q̄r nō erat oportunū. cuz ipse nō fuerit missus in mundū ad predicationē gētibus p̄ seip̄sū immedieate. s̄z missus erat vt ipse met̄ dixit ad oues que peri erant domus israel. ¶ H̄abuit etiam donū p̄pheticē. q̄r clarissime p̄phetauit destrucciónem hierusalē. que facta fuit postea p̄ Tyrum & Uespasianū. qui eam circūdabant. & coanḡstabant. & ad terram prosternebāt. nec ea lapidem sup lapidem relinquebāt. ¶ H̄abuit etiam plenitudinē gratie int̄̄sue. Quia si. cut riuius quanto p̄pinq̄uor fonti. tanto intensius & limpidius recipit influentiā fontis. sic christus p̄ gratiam vniōnis existēs p̄ p̄pinq̄issimus fonti om̄is gracie. puta ipse dīnne nature. int̄̄sissime recepit habitūz diuinē gracie. Propter quod dicit̄ Ioh̄is. i. Cūdūmus gloria eius: gloria & quasi vniigeniti a patre: plenūz gratie & veritatis. ¶ P̄. ppter qd̄ vnumquodq̄z tale et ipsum magis. vt patet i. posteriorū. sed christus in transuſione gracie est mediator dei & hominū. cuz ergo aliqui homines legātur fuisse gratiā plenū. sicut virgo M̄aria. de qua dixit angelus Luce p̄mo. Aue gratia plena. Et Hieronymus ait. Let̄terio p̄ partes M̄arie autē tota se infudit gracie plenitudo. Et de Stephanō dicit̄. Stephanus autē plenus gracie & fortitudine. Ergo sequit̄ q̄ i christo fuerit gracie plenissime.

Instantia

Solutio:

De gratia
vniōnis.

Vforte dicetur q̄ plenitudo gracie sine plenitudine gratiarū virtutum essēt̄ potest. Sed in christo nō sūt plenitudo gratiarū virtutū. quia ipso nō sūt fides neq̄ spes cum in ipso fuerit clara visio que fidei repugnat. cum fides sit credere quod nō vides. et perfecta fruitio que nō comparatur sp̄z. cum spes sit rei absentis. ¶ Respondēo q̄ fides & spes q̄z quis quo ad substantiā habitus dicant perfectionē. habent tamē quantitā imperfectiōnē accidētāliter sibi annexam p̄ statu vie q̄ est status imperfēcte gracie. a qua imperfectione beati absolūunt̄ in patria. vbi est status perfecte gracie. Et ideo i. christo qui sic fuit viator q̄ verus fuit comp̄hensor. in quo ab instanti sue conceptōnis fuit p̄fectissima gracie. fides & spes q̄z tum ad illud quod in eis est p̄fectio nis semp fuerunt. q̄z quis nūq̄ fuerint i eo q̄z tum ad imperfectionē quam implicat̄ in simplici viatore. ¶ Hoc tamē ad plenos transeos. quia h̄ac sūmā plūxius tractaū i prologo p̄ illi libri. questio e. iij. ¶ Et eodemodo possit

m̄s distinguere de gratia vniōnis. quia ipsa fuit ext̄̄sine plenissima i christo. q̄r ista vniō includit omnē alia vniōne qua deus vnit creaturę. & p̄ psequēs includit omnē gratiam vniōnis. Nam cū vniō ista fuerit plonalis. id necessario p̄supponit sūe includit vniōne qua deus vnitur creaturis p̄ sui p̄sentiam. potētū em & essentiā. & sic de alijs modis quibus deus vniō consuevit homib⁹. sūe via p̄ gratiam. sūe in patria p̄ gloriam. ¶ Fuit etiam i christo gratia vniōnis plenissima. loquendo de plenitudine int̄̄sue. Quia quāto aliqua sunt p̄fectius & gratiōsius vniā: sāto minus sunt ab iniūcē separabilia. sed q̄z quis mors separauerit animā christi a p̄prio corpe. tamē tam in morte q̄ in vita a deitate nūq̄ fuit separata. ergo int̄̄sima fuit illa vniō. & p̄ consequēs gratia vniōis. ¶ Et ista est interio beatitudini Bern. libro. v. de p̄sideratō ad Eugeniūz. vbi ait. Inter om̄ia que vnū dicūtur arcē tenet vniitas trinitas. qua tres p̄sonē vna subā sūt. scđo loco illa vniō p̄cellit q̄ tres substātie s̄ xp̄o vna p̄sona sūnt.

Quātum ad tertium

articulū dico p̄mo. q̄ absolute & simplē loquendo de infinito. tūc nec grā habitualis. nec gracia vniōnis i christo debet dici infinita. Quia omne creatum est finitum. sed tam gracia habitualis q̄z gratia vniōnis christi est quid creatum. vt patuit i primo articulo. ergo r̄c.

P̄. om̄e quod subiectū fūdat̄ s̄ recreata & finita est finitū. s̄ pdicte grēfūdant̄ subiectū. ne i resūta puta s̄ anima christi v̄l̄ humānitate eius. ergo r̄c. Minor patet ex p̄cedētib⁹. Maiorē p̄bo. quia om̄is subiectūa capacitas creature ē finita. & p̄ psequēs replet̄ p̄fectiōne finita. ḡ r̄c. ¶ P̄. radix merēdi i alio nō excedit magnitudinē sūi p̄mij. sed radix merēdi est gratia. & anime christi premiūz nō fuit simpliciter finita. als beatitudino creature eq̄lis fuisse beatitudini creatoris. ergo nec gracia christi sūt simpliciter infinita. ¶ Forte dicetur q̄ illud quod est sine mēsura est lūmēsūm & p̄ psequēs infinituz. grā xp̄i est sine mēsura. quia datus est ei sp̄s nō ad mēsura. vt pat̄z Joh. iij. ergo r̄c. ¶ P̄. om̄ne finitum aliquādo adequate attingit p̄ atinuuz augmētūm alterius rei finitae. sed sim doctores gracia nullius sancti quālibet augeret nūq̄ tamē attinet. geret ad plenitudinē gracie christi. ḡ nō vide tur q̄ grā xp̄i sūt finita. ¶ Propter istas igit̄

Articulus
tercius.
Prima cō
clusio.

Instantia

Cōclusio
secunda.

Ratio

Ad instā/
tias.

¶ **D**isiles instantias pono scđam dclusionē s. q̄ grā xp̄i fm̄ quid t̄ compatiue pōt dici infini/ta. t̄ hoc maxime loquendo de gratia vniōnis. Quia sicut linea q̄uis de se t̄ se sit finita. per compationē tamē ad punctū dicit̄ infinita. eo q̄ pūctus nullam pportionē habeat ad li/neam. nūc̄ em̄ pūctus linee d̄mensurā quā nūscūq̄ sepius replicet. s̄c̄ gratia ceteroz san/ctoz r̄c̄. ¶ Et p̄ hoc patet ad instantias. Ad o/dest etiaz dīci q̄ illa auctas Joh. est intelligē/da de gratia increata. puta d̄ diuina natura cui suu hūanitas christi supposita litera fīm̄ q̄ donū. Datum em̄ est ei nōmē quod est su/er omne nomen. vt ait apostolus. ¶ Accipi/tur etiā q̄nq̄ infinituz p̄ eo quod est vix fini/sum. s̄t̄ qd̄ vix pōt̄ finiri. vt patet. v. meth. Et sic etiā gratia habitualis in xp̄o pōt̄ dici infinita vel immensa. eo q̄ fuit pfectissima et valde magna. ¶ Q, aut̄ grā habitual xp̄i ce/teroz sc̄toz q̄ gratijs nō fuerit nec ē cōpabilis. hoc nō p̄uenit sibi ex se. q̄r̄ fm̄ se ē eius d̄ rati/onis cum grā ceteroz sanctoz. sed h̄ p̄uenit ei ex vniōe quā h̄z suū p̄priū subiectū cum grā increata puta cū deitate.

Articulus
quarens
Lōclusio
prima.

Quantus ad quar
cum articulū dico p̄mo q̄ illi homi. s. xp̄o grā vniōnis pōt̄ dici in naturalis. Quia fm̄ Dām̄. l. iij. ca. xxx. virtutes sunt fm̄ naturaz. t̄ vicia p̄ter naturā vel ḡtra naturaz. Ex hoc arguit̄ s̄c̄. Illud est alicui naturale quod ē p̄pria cā eius quod iest sibi fm̄ naturā. sed gratiavni/onis fuit in christo causa omnīū virtutū t̄ ex clusio omnīū viciōū. p̄pter gratiā em̄ vniōnis christus solum potuit virtuose operari t̄ nullo mō viciose. ergo r̄c̄. ¶ P̄ illud quod ali/ct̄ icreat̄ hoc pōt̄ dici sibi ē naturale. s̄z grā tia vniōnis xp̄o cōcrebat̄. ergo est sibi natu/ralis. ¶ Ec̄ ista est intēcio Augs. enchiridio. p̄xx. ca. vbi ait. q̄ s̄ nature diuine suscep̄t̄e f̄/ebat qd̄ammodo ipsa grā illi homi naturalis 2 qua nulluz p̄cēm̄ posset remittere. ¶ P̄ illud pōt̄ dici naturale alicui qd̄ ē cā quare ip̄m̄ dīcit̄ filius naturalis. sed grā vniōnis est causa quare christus dicit̄ filius naturalis v̄ginis ergo r̄c̄. ¶ Forte dicet̄ q̄ vniōni oppositorū nō tenolat alterz. sed gratia t̄ natura ex opposito d̄ dividunt. q̄ nulla grā pōt̄ dici naturalis. 3 P̄ illud nō est naturale qd̄ nō orū ex p̄nci/pijs nature. sed p̄dicta gratia nō orū ex p̄nci/pijs humane nature. ¶ R̄ndeo ad prīmū. q̄ licet grā t̄ natura ex opposito d̄ividant q̄/

tum ad illud quod sunt. quia natura debetur alicui ex debito suoq̄ naturaliū p̄ncipioz. gra/aut̄ dat̄ ex mera libertate nullis pcedērib̄ me/ritis. tamē vbi ex grā oriunt̄ aliqū effectus na/turales. ratione talium effectuoz talis gratia dīci pōt̄ naturalis. t̄ sic est i p̄posito r̄c̄. Ad 2 secundū dicenduz q̄ q̄nus gratia vniōnis in christo nō habuerit sue originis principiuoz ex natura humana christi. habuit tamen ex natura diuina. ¶ Secūdo dico q̄ gratia ha/bitalis etiaz aliquo mō pōt̄ dici christo na/turalis. Quia illud qd̄ cōuenit alicui a p̄mo suo exordio aliquo mō dicit̄ sibi naturale. s̄z à primo exordio quo ille homo cepit esse ho/mo ipse fuit plenus gratia. ¶ P̄ illud dicitur rei naturale qd̄ cōuenit sibi a p̄ncipio naturali intriseco. sed xp̄i grā causabat̄ a natura diuina q̄ xp̄o fuit intriseca. ḡ r̄c̄. ¶ T̄ d̄ argumentū p̄ncipale nego aīs. T̄ d̄ p̄batōem dico q̄ q̄nus illa sit 2ditio grē viatoris. nō tñ p̄phēlo/ris. cum em̄ anima fuerit in termino lue vie. tunc eius capacitas amplius nō crescer. sicut nec corporalis magnitudo cum ad debitū per/uenerit augmetetur. Sic eodem mō de cre/mento spūali.

Ad 2

Sedā cō/clusio.

1

Ad p̄nci/pale aīgu/mentum.

¶ Distinctio decimaquarta.

Ic̄ queri opus
est r̄c̄. Postōz m̄gr̄ r̄c̄. Et d̄ividit̄ in duas p̄tes. Nā p̄mo facit̄ qōez p̄partia de hūania xp̄i sc̄ia respectu diuine scie. Sc̄do de hūania xp̄i potentia respectu diuine potentie. ibi. Si v̄o querit. Prima in duas. q̄r̄ p̄mo mouet questionē. t̄ recitat circa ipsaz quorundā opinionēcū suis r̄nib⁹bus. Secūdo circa p̄dictam questionē ponit suam intētionem cum premissarū rationū solutōib⁹bus. ibi. Quibus respōdētes dicimus. ¶ Sed̄ tur illa pars. ¶ Si v̄o querit. Et d̄ividit̄ in duas p̄tes. q̄r̄ p̄mo mouet qōnez. et r̄ndet̄ ad eā fm̄ veritatē. Sc̄do obīciēdo iterponit q̄n dā dubierat̄. ibi. Sed si illa anima. Et hec in duas. Quia p̄mo ḡtra p̄dicta ponit obie/ciōez. Sc̄do subiūgit̄ suā r̄missionem. ibi. Ad quod dicimus. ¶ Circa istam dist̄. quero.

Verū p̄ter creaturaz cognitōz i verbo s̄ne in diuina cōntia xp̄s habuerit cre/aturarū noticijā i p̄pō genere. T̄dēct̄ q̄ nō. Q̄r̄nq̄z aliquis pfectā alicui rei ha/bet noticijā. t̄c̄ respectu eiusdē rei frusta ha/bet noticijā impfectā. ¶ Ex p̄pō a p̄ncipio

Instantia

¶ Solutio.
¶ El. 1.

sue pceptio[n]is habuit pfectam creaturaz no[n] ticiam in verbo. cū semp fuerit beatus zverus comp[re]hensor. ergo zc. ¶ Cōtra cognitio ve[rt]ex pertinat nō excludit matutinā. ergo simul statbit in christo cognitio rei seu rerum in verbo et in p[ro]prio genere. Antecedens patet p Augu[st]i. super Gen. ad litterā. vbi ait. In celesti patria simul est mane et vespera. Et ut ibidē patet. p mane Augu[st]. intelligit noticiam rerum in verbo. p vesperā earundē rerum noticiaz in proprio genere. Et idem patet p Augusti. ad Orosum. vbl ait. Lognitio creature i seipsa est vespera. s[ed] deo est mane. ergo zc. Hic q[uod] tuor sunt vidēda. Primo vtr[um] anima christi immediate et nude videat essentiam diuinaz. Secundo vtr[um] clarus et pfectius videat eam q[uod] angelī beati. Tercio vtr[um] anima xp[i] videndo diuinā essentia videat omnia que naturaliter relucet in ea. ¶ Et quarto de p[ri]ncipal[er]e quesito.

Articulus
primus.

Opi. h[ab]ia
q[uod] de a nul
la creatura
immediate
videat

Quātūz ad p[ri]mūz

Dico q[uod] sic. Quia quilibet beatus nude et imme-
diata videt diuinā essentiam. sed aīa xp[i]a p[ri]nci-
pio sue creatōis fuit pfecte beata. put dicta sa-
ctoz doctoz apte ptestant. ¶ Sed maiorez
istius rōis et p p[ro]p[ri]e ipsā p[er]clusiōne qdā antiq[uod]
opinio negat dices. q[uod] nulla creatura q[uod]iscū
q[uod] btā p[ot] videre diuinā essentiaz i seipsa. sed
solū in q[uod]tā effectu sue claritatis. q[uod] quidem
effectus q[uod]to fuerit spūaliōz. tāto clariō et bea-
tius videt ipse deus. Sicut i aurora appetet
i nostro emisperio quidā solaris splēdor in q[uod]
nō videt sol immediate p suā e[ss]entia. sed media-
te. puta p suam resfulgentia. sic in pposito zc.
¶ Et illud pbāt p illud Johānis. i. Deum
nemo vidit vñq[uod] zc. Sup q[uod] verbo ait Chri-
sol. q[uod] nec ipse celestes essentie. ipa. s. cherubin
et seraphin ipsum dū vt est vñq[uod] viderunt.

¶ Itē aplis. i. ad Thi. vi. ait. Lucem inha-
bitat inaccessibilē q[uod] nullus hominū vidit.
sed neq[uod] videre p[ot]. ¶ Itē Dyon. in ep[ist]ola ad
Haiū dicit. Supreme dei tenebre que lucez
inhabit[at] inaccessibilē opiu[n]t omni lumini. et
abscodunt omni cognitioni. et si aliquis vidēs
deū intellexerit q[uod] vidit. nō ipm tamen vidit.
sed aliquid eoz que sunt ei. ¶ Sed ista opi-
nio falsa et piculosa esse videt. Primo q[uod] con-
tradicit scripture sacre. Nam. i. ad Cor. xiiij.
ait apls. Nūc aut[em] videmus p speculū et in eni-
gmate. tūc aut[em]. s. in patria facie ad facie. ¶ Et
q[uod] faciem intelligas diuinā essentia patet p

Aug. q[uod] de trini. ca. xvij. vbl ait. Facies dei est
ipsa forma i qua christus nō rapinā arbitra-
tus est esse se equalem deo patri. ¶ Itē. i. Jo-
hānis. iij. Lū apparuerit filiez ei erimus. q[uod]
videbimus eū sicuti ē. ¶ Itē Aug. i. p[ro]fes. c. i. 3
ait. Ad te fecisti nos dñe: et inquietuz est cor
nostrum donec requiescat in te. ergo non po-
test cor nostrū beatifice quiesceri aliqua cre-
atura. ¶ Itē sup illo verbo. i. ad Corin. xv. 4
Lū tradiderit regnū zc. Dicit glo. q[uod] ibi essen-
tia patris et filij et spūsancti videbit. ¶ Itē 5
beatus Grego. sup illo verbo Ero. xxxij. Nō
videbit me homo et viuet. expresse reprobat
istam opinionē. s. q[uod] in ipsa regione beatitudi-
nis deus i effectu sue claritatis cōspici possit.
et nō in natura. ¶ P. solum ille est beatus qui
habet quicquid vult. et nihil mali vult. s. nul-
lus videndo huiusmodi effectū te quo dicit
ista opinio habet quicquid vult. Maior pa-
tet p Aug. Minorē prob[atur]. quia naturale de-
sideriū homis est postq[uod] videt aliquē effectū
ad videnduz causam effectus. igit[ur] cū diuina
essentia sit causa illius effectus seu claritatis.
nunq[uod] poterit desideriū hominis satiari. do-
nec videat ipsam diuinā essentiam. que est ita
omniū causa q[uod] a nullo penitus est causata.

¶ Hugo de sancto victore ait contra facto
res huius opinionis in p[ro]mento celestis hies-
rarchie. ca. i. lsc. Quidā in cordibus suis euā
nuisse inueniūtur. deū rationali anime omni-
ho inaccessibilez predicantes p[er]terq[uod] in theos-
phanijs quibusdam. Et paucis interpolatio[n]is
subdit. Tollant igit[ur] fantasias suas; quib[us] lia-
mina mentiū nostraruz obumbrare nitūtur.
neq[uod] nobis simulacris suarū existimationuz
deū nostrū intercipiant. quia sicut nos sat
arenō potest aliquid p[er]ter deū nostruz. ita
nos sistere nō possumus nisi vñq[uod] ad ipsum
p[ro]ueniamus. Et tandemz concludit Hugo. q[uod]
nō est aliud extra ipm in quo beatificemur. si
cūt aliud esse nō potuit preter ipsuz a quo cre-
arem[us]. ¶ Contra fundamētu etiā isti[us] co-
clusionis pcessi in. i. li. dis. i. q. i. arti. i. ¶ Ad 7
ancoritates quas ista opinio pro se addu-
cit dicendum. q[uod] omnes loquuntur de visione
perfecte comprehensionis. Et sic essentia diu-
na solū videtur ab intellectu diuino. qui ipse
essentie totaliter adequat. Per hoc tamē nō
negat quin quilibet beatus immediate vides
at essentiam diuinā cognitio[n]e clare et nude
apprehensiōis. ¶ Posset etiā ista falsa opinio
aliquibus sophismatibus colorari. Primo
sic. Nulla p[ro]portio est finiti ad infinitū. vt
Rōes fal-
se opinio[n]is

est Boetius in li. de ps. sed intellectus et intelligibile debet esse proportionata. igitur nullus intellectus creatus cum sit finitus poterit intelligere essentiam diuinam immediate que est infinita.

2. P. plus distat deus ab intellectu nostro quia angelus a sensu. sed nullo modo potest sensus eleuari ad hoc quod videat angelum. ergo nec intellectus noster ad hoc quod videat deum.

3. P. si essentia diuina ab intellectu nostro videtur. aut hoc erit per seipsum. aut per speciem. ab ea derivata. Non primo modo. quia ipsa non potest esse forma inherens intellectui. Nec secundo modo. quia illa species cum sit creata plus distat a deo quam species albi a nigro. sicut igitur species albi non quod dicit in cognitione nigri immediate. sic ratiocinatio. P. phys. iij. de anima dicit. quod in separatis a materia idem est intelligentia et intellectus. cum igitur deus sit maxime separatus. videtur quod ipse solus intelligat seipsum.

4. P. infinitum in quantum infinitus est ignorantia. ut patet. i. physiorum. sed deus est omnem modum sue essentie est infinitus. ergo nullo modo est a nobis cognoscibilis per essentiam. ergo ratiocinatio. P. illud quod videtur mediante aliquo. non videtur immediate per essentiam. sed sicut doctores etiam modernos et antiquos deus videtur mediante aliquo. scilicet mediante lumine glorie. ergo ratiocinatio. Ad primum dicendum quod quis finiti ad infinitum non sit propositio commensurationis. est tamen propositio habitudinis patientis ad agens. eo quod infinitum agere possit in ipsum finitum. Sed propositio primo modo dicta. non requiritur inter intellectum et intelligibile. sed secundo modo. Ad secundum dicendum quod quis finit ordinem naturalis entitatis spiritus minus distat a sensu quam deus ab intellectu. sicut ordinem tamquam intelligibilitatis plus distat. quia sensus nullo modo seu nullam habet aptitudinem ad cognoscendum aliquod intelligibile. Intellectus vero ad cognoscendum omnem intelligibile aliquale habet aptitudinem. est enim opera fieri. sicut per agens. iij. de anima. Ad tertium dicendum quod per seipsum. Ad probationem dico quod quis essentia diuina non possit esse forma inherens intellectui. potest tamen esse forma immediate per se in intellectui. et hoc sufficit ad hoc quod intellectus ab essentia diuina moueat ad eiusdem circa ipsam verum actum intelligendi.

Ad. 3. Etiam qui ponet ibi spem impossibalem ab eiusdem diuina rendere posset ad probationem quod quis finit naturam et entitatem plus differret illa species ab essentia diuina quam species albi a nigro. sicut tamquam similitudinem et representationem minus di-

stat. Sicut enim homo pictus plus distat ab homine viuo quam asinus viuus. et in dicit in cognitione hominis magis quam asini viuus. sicut proposito ratione.

Ad. 4. Ad quartum dicit quod per hominem verba non vult Aristoteles. nisi ponere dicitur inter intellectum angelicum et nostrum. quod ille immediate intelligit seipsum. cetera autem intelligit per inter intellectus aut per recuerso.

Ad. 5. Ad quintum dicit quod dicitur per infinitum de quo loquitur Aristoteles. in physicis est infinitum per se et ratione materie. propter quod est ignoratum et non cognoscibile ratione sue materialitatis.

Quod est infinitus non per se et ratione forme. propter quod de se est maxime cognoscibilis. et si clare non cognoscitur. hoc non est excepte cognoscibilis. sed propter defectum cognoscitur.

Possunt etiam dici quod quis deus sit infinitus. scilicet in lumen ratione mouet intellectum creatum. et non obstante sua infinite. in ipso conticcat se finite. Et quod sic cognoscitur ab intellectu sicut intellectui conticcat.

Ideon ratiocinatio. Ad sextum dicit quod quis medium quod puta medium hunc est per modum obiecti cognitivum posuit ista falsa opinio ipsedicta immediata cognitio. et sicut medium est quod puta speculum in quo res aliqua videtur mediante sua similitudine. mediu[m] tamquam quo puta species vel diffinitio seu ratio cogitatur. et medium est quo cuiusmodi est ipsum lumen in nullo spacio immediata cognitio.

Unum sicut lumen corpore vel species coloris non impedit immediatam coloris visionem. quod non impossibile sit homini visionem fieri sine tali lumine.

Sic nec lumen spuale ratiocinatio.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Articulus secundus.

Quantus ad secundum

duo articulū dico breviter quod anima christi clarus et perfectus videt diuinam essentiam quam aliquis angelus. Quia sicut intensio habitus gratiae et caritatis intenditur lumen glorie. et per sequentes intenditur visio diuina essentie. Sed perfectior fuit gratia et caritas anime christi caritate et gratia cuiuscumque alterius creature. ut patere potest ex dictis superius. g. ratiocinatio.

Ad tertium est perfectior beatus. tanto clarius videt diuinam essentiam. Sed christus est perfectior in beatitudine omnibus creaturis. Nam sicut patet ad

Eph. i. ca. Deus constituit eum. scilicet christum. ad perpetuam suam in celestibus super omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem. et super omnia quod nominatur non solum in hoc seculo. sed etiam in futuro.

P. quanto creatura intimus est deo coniuncta. tanto clarius videt diuinam essentiam. sed ut patet in precedentibus que stione humana natura christi ranta videtur.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Op. 5.ria

Et deo similitudine. quod nulla unio maior illa unitio est
poterit excepta ea qua tres diuisine persone uniuersi-
turi una natura diuina. g. tc. Sed etra illud sunt quida quod dixerunt quod propter excessum na-
turalis lumis sui intellectus angelii clari vi-
dent diuinam essentiam quam anima christi vel cuius-
cumque alterius hominis. Quid ipsi probant sic. Quod per-
fectior est visio secundum perfectorem excessum lumi-
nis requisitus ad visionem. sed in angelis est per-
fectior lumis excessus quam in anima christi. quia
excessus secundum gradum specificum est maior quam exces-
sus secundum eandem formam specie. Sed angelus
excedit animam christi in lumine naturali secundum gra-
dum specificum. cum lumine naturale angelii spe-
cie differat a lumine naturali aie rationalis.
anima autem christi excedit angelum in lumine glo-
rie quod eiusdem speciei est in omnibus beatis. g. tc.

2. P. idem obiectum eodem modo reputatum perfectius
videtur a perfectiori potentia. sed cetera diuina eq-
liter reputatur omnibus beatis. et potentia intel-
lectiva angelii est perfectior potentia intellectiva cu-
muscumque aie rationalis. ergo tc.

3. P. natura quam
magis est ad imaginem dei magis est capax diui-
ne beatitudinis et claritatis diuine visionis. sed an-
gelica natura magis est ad dei imaginem quam huma-
na. Maior patrum p. Aug. Minor probat. quia
cum imago solum repiat in natura intellectuali
sequitur quam in perfectiori natura intellectuali perfecti-
or repriatur imago. g. tc.

Instantia

Solutio.

Et dicit istis quod Matth. xxii. saluator de simplicibus hominibus
beatibus ait. quod erunt sicut angelii dei in celis. Et
apostolus dicit christum caput hominum et angelorum. Et
Gregorius dicit. quod ad singulos ordines ange-
lorum assumens aliqui homines que omnia non
essent vera nisi homines in beatitudine. et per se
quemque in visione beata equarent angelos. et per se
quemque Christus excedit angelos sicut excedit homi-
nes singulos. Ad ipsum incident ipsi quod ly si-
cuit est nota similitudinis et non equalitatis. Unde
cui dicitur. Diliges proximum tuum sicut teipsum. ex hoc
non potest concludi quod teneatis eum tantum diligere sicut te ipsum. sic in pposito. Ad alia
duo dicunt quod ordines angelorum non distinguuntur penes visiones diuine essentie. sed penes
modum recipiendi diuinam illuminationem
in quibus homines prout angelis adequari vel
eos excedere secundum voluntatem dei reuelatis. quod potest
si vult prius aliquid reuelare homini quam ange-
lo. et angelum instruere mediante homine. et
hoc ut dicunt Christus excedit angelos. et est caput
orum. quod secundum Dionysium. viij. celestis. hierarchia. a Christo etiam
in quantum est homo angeli recipiunt diuinam illu-
minationem. Sed ista opinio stare non potest.

Cetera opini-
onem.

Quod cum visio domine ceterum non sit visio naturalis
sed totaliter super naturam ois create potentie. non men-
sura illius visionis non debet attendi penes lumine
naturale. sed penes lumine simili super naturale

Ad secundum igit secundum quod non ad excessum cuiuscumque
lumis visio est perfectio. sed ad excessum determinati
lumis proprieatis requisitus ad talis visionem. Et

Solutio.
Ad 1.

sic moderata maior. tunc minor est falsa. quod est
angelus non est excessus lumis proprieatis requisitus ad vi-
sionem glorie sive ad visionem diuine essentie.
Quoniam potius talis excessus est in anima Christi. quod lumine proprie-
tate requisitus ad ipsam visionem est lumine glo-
rie sive lumen gratiae consummate. quod in anima Christi ab
instanti primo sive conceptionis fuit extollentius
quam in quibuscumque angelis. Lumine autem natura-
le non est proprieatis requisitus ad visionem beatam. sed
est generaliter requisitus ad omnem intellectio-
nem. Ad secundum dicendum quod maior non est ve-
rasi illa perfectio potentia quam ad naturalia fu-
erit minus perfecta quam ad gratuita. sic autem
est in pposito. ergo tc.

Ad 2.

Ad tertium dicendum quod quis angelus magis sit ad imaginem dei quam
quicunque homo. si veterum sumatur in suis personis na-
turalibus. tamen hoc fallit si sumatur eorum naturalia
cum gratuitis et cum perfectis et disponibilibus super
naturaliter infusis. quod sunt quidam colores
diuine imagines subiectae imaginis decorates.

Ad 3.

Nec destruetur
valet quod dicunt ad secundum instantiam. quod ly sicut cum
sumatur in terminis qualificatiuibus. tunc sonat in silentiu-
m. cum autem accipiatur in terminis quantitatibus sonat
in equalitate. Et quod virtus sine potentia per se patet
ad subiectum. ita est qualitas subiectus proficiens.
quod tamen per se patet ad obiectum habet modum qualita-
tivum. ideo in pposito ly sicut potest in instantia dicendo
nare. ac etiam equalitatem. Nec est vero quod assu-
munt in solutione secundum instantiam. quod si ordines an-
gelorum soli distinguenter penes reuelationes.
cum post nouissimum diem cessent huiusmodi reue-
lationes. sequentur quod ordines angelorum perde-
rent totaliter suam distinctionem. et per se sequentes
nullus esset ordo in celistibus. quod ordo presup-
ponit distinctionem.

Quatuor ad tertium

Articulus
tercius.

articulū ponā duas p̄clusiones. Prima ē. quod
anima Christi non cognoscit omnia quae sic relucet in diuina
essentia quod fieri a deo sunt possibilia. quoniam nū
quod est in dignitate ea esse producta. Quia per illa noticia
quod totaliter non comprehendit diuina essentia. per
illam non cognoscunt omnia ad que absolute
potest se extender diuina potentia. Ista patet per
pter identitatem et communem et polletiam ceterie et

Prima co-
clusio.

Prīa rō.

Lötra mi/
norem

potētie dei. Sed essentia diuina non pōt pōphendi totaliter ab anima xpī noticia. cuz infiniū a finito nō possit comprehendēti. ḡc. 3. Et atra minorē istius rōis ex dictis aliquorū potest instari sic. Maius est vniuersitati alicuiū fm eē q̄ fm cognitionē. sed tota essentia diuina est vniata anime xpī in persona verbi fm esse. ḡ et fm cognitionē. et pōsequēs comprehendēdet ab ea. ergo zc. 2. P. sicut simplex non pōt attungi q̄n totū attungat. sic nō potest apprehendi q̄n tota liter apprehendatur. sed fm te anima christi attingit et apprehēdit essentia diuinā que ē sim plissimā. ergo totaliter comprehendēdit eam.

3. P. fm Aug. in libro de vidēdo dñi. comprehendēdi dicit cuius nihil latet videntē. sed nihil essentie diuine latet anima christi. quia si ali quid lateret. tunc in essentia diuina esset diuer sitas. q̄r aliquid sui latet et aliquid patet. 4. Isidorus ait. Trinitas sibi soli nota est et ho muni assumpto. sed hoc nō potest intelligi de notitia apprehensionis. quia sic nota est cui libet beato. ergo de noticia comprehensionis.

Solutio.
Ad.1.

Respondeo ad primum. q̄z quis eēntia diuina tota sit vniata anime xpī fm esse. nō tamē totaliter puta omnib⁹ modis. q̄r essentia diuina p̄ vniōne verbī ad animā nō est in anima penes modum essendi quo est in patre vel in spūsancto. Sic quis cognoscit tota essentia diuina ab anima christi. non tamē cognoscit totaliter. et p̄ sequēs nō comprehendēdit. quia potētia cognoscētis cognoscibilitati cognosci bilis nō adeq̄uat. Et p̄ hoc patet ad secundū. quia quis simplex quod est infinite cognoscibilitatis a virtute finita totum apprehēdatur nō tamē apprehēdit totaliter. igitur hō comprehendēdit totaliter. Sicut em̄ vna linea tendēs a circumferētia ad centrum attingit totum cētrum cum sit indiuisibile et punctu ale. tamē nō attungit ipm totaliter. quia ab infinitis alijs lineis idem cētrum potest attungi quas aliter et aliter pōt termicare. puta penes sursum et deorsum. et sic de alijs. sic in pposito Etiā quilibet intellectus cognoscit totū p̄mū p̄ncipiu. s. de quolibet esse vel non eē. et tñ nullus intellectus creatus cognoscit ipm totaliter. quia nullus intellectus creatus forte intel ligit om̄es p̄clusiones reducibiles ex illo p̄ncipio. Sic i pposito zc. Ad tertium dñm q̄ posito q̄ nihil essentie realiter seu q̄tum ad rē que est essentia lateat anima christi. multa tamē et infinita ipsius essentie modaliter seu quo ad modos essentie p̄nit illam animā late re. quia infiniti sunt modi quibus essentia di

uina imitari posset a creaturis si deus eas producendas esse decerneret. Ad quartū dñ.

Ad.4.

cendū fm q̄ dicunt doctores. q̄ Isidorus ibi loquit̄ de noticia trinitatis nō quomōcunq̄ sed quo ad numerū scitorū talium q̄ cognoscitur scientia visionis. hoc est eorum que facta sūt. vel adhuc fienda sunt. quia in talius noticia anima xpī ut dicit̄ equatur verbo. et hoc verū est q̄tum ad numerū scitorū sed non q̄tum ad modū sciendi. ideo ad talem noticiā ipsius aie nō sequit̄ comprehendēsio ipsius diuine essentie. P. arguo scđo p̄ supradicta oclu sione sic. Si aia xpī cognosceret om̄e possibili p̄duci a diuina potētia. tūc infinita dei potētia esset exhausta in p̄spectu virtutis finitae. quod est impossibile. P. quanto p̄tiores con clusiones simul cognoscunt̄ i aliquo p̄ncipio rāto major virt̄ requirit̄ i potētia cognitionis.

Nā ille intellectus q̄ duas cognoscit pfectior ēq̄ ille q̄ solā vna cognoscit. et q̄ tres pfectior q̄ qui duas. et sic deinceps. ḡ ille q̄ infinita simul intelligeret i uno p̄ncipio oportet q̄ et infinitē virtutis. Sic aut̄ esset de aia xpī si omnia cognosceret que i diuina essentia rep̄ntātur. ḡ zc. Sed h̄tra ista p̄clusionē ex dictis aliquorū arguit̄ sic. Nullus potest aliqua cognoscere q̄ ignorat anima eius. sed christus nouit oia. Unū dixerunt ei discipuli. nū scimus quia scis omnia. P. voluntas christi cū habet pfectam caritatē amavit omne bonū. ergo intellectus christi cognovit omne bonū. Löseq̄tia p̄z. q̄r bonū cognitū ē obiectū voluntatis. Sed omne qd̄ i eēntia diuina reluet habet rationē boni. ḡ zc. P. ille i quo pfecta ē potētia intellect⁹ possibilis ille scit oia scibilia. q̄r intellect⁹ possibilis est oia fieri. vt patet. iij. de aia. sed in xpō nihil est imperfectus. ḡ zc. P. hoc nō debet negari anime xpī qd̄ vere suavit̄ cuilibet aie beate. Sed qlibet anima beata videt oia q̄ relucet i essentia diuina. nō solū facta et sienda. verū et fieri possibilia. Major patet. Et minorē ipsi p̄bat multipliciter.

P. primo sic. Aia beata nude cognoscit eēntiam diuinā. ergo cognoscit om̄ia. Unū dixerunt ex dictis i primo articulo. Probat̄ se quietia. Quia oia p̄ducta vel p̄ducibilia i es sentia diuina reluentia exceduntur incomparabiliter a diuina eēntia. et p̄ vñs virtus cognitiva que pōt i essentia potest i om̄ia alia. P. que equaliter representatur in aliquo speculo. quia ratione cognoscit̄ vnuz ab eo cui p̄ns est speculū. eadē ratōne cognoscitur om̄ia alia. H̄z i speculo diuine eēntie equaliter rep̄ntatur

Scđa rō
p̄ oclōe.

Tercia rō
p̄ oclōe.

Lötra cō
clusionem
1

2

3

4

Minor p
batur

2

Ad.2.

Ad.3.

3 oia. g. tc. ¶ P. a. rōnalis naturalr desiderat
 scire oia. led cū aia ē bta omne suū desiderium
 adimplet. g. tc. ¶ P. i beatis nulla erit pena.
 sed ignorātia ē qdā pena. g. tc. ¶ P. cēntia di
 uina ē exp̄sior silitudo cuiuscumq; rei qz p̄pria
 sp̄s ipsi⁹ rei. sed cuiuscumq; rei sp̄s ēcē p̄ns aie
 beate illa rē cognosceret. g. cū cēntia diuina sp̄
 sit p̄ns aie beate tc. ¶ P. ois creatura vt ē i teo
 est idēz quod creatit̄ cēntia. ergo nō aliter se
 h̄bet vna creatura ad hoc vt videat p̄ dñi/
 na cēntia qz alia. ¶ P. Breg. vii. li. dyal. ait
 Quid ē qd̄ ibi nesciit. vbi scientē oia sc̄unt.
 8 ¶ P. Apocal. v. dicit. Dignus ē agnus acci
 pere sapiam. Blosa. i. oim cognitionē. sicut v
 bi cui vnius est. ergo salte anima christi co
 gnoscet oia. qd̄ ē tūa p̄clusionē. Sed qz
 uis pdicta mior multipl̄r videat ee pbata. tñ
 non reputo ea esse vera. Quia p̄ apertā intel
 lectionē seu intuitionē obiectū intelligibl̄ nō
 vident oia rep̄ntata i obiecto nisi p̄phendat
 rō sub qua talia rep̄ntant̄ i obiecto. Sed nul
 lus intellectus creatus quālibet btūs p̄phen
 dit h̄moi rōem sub qua diuina cēntia rep̄n
 tat infinita pdicibilia. qz illa ratio ē infinita
 g. tc. ¶ P. quis cēntia diuina respectu intel
 lectū dñm sit obiectū naturale. qz tal' intelle
 ctū ē btūs ex natura. tñ respectu ceteroz qz ex so
 la gratia sunt btū ē obiectū liberz & voluntariū
 et iō non oportet qz se ostēdat qz tūm p̄t. sed
 oñdit sequātū vult. t̄ qz tū eo p̄ beatitudini de
 crenit imp̄partiri. ¶ P. intellectus finit⁹ quis
 videat cēntia diuina infinita. videt tñ eam fi
 nite & sub ratione finita. Ista patet. qz iter po
 tentia cognitionū & rationē cognoscendi debet
 esse p̄formitas sine excessu. dñto etiam qz res
 cognita excedat potentia cognitionū. sed obie
 ctū qz uiscumq; infinitum sub ratione finita nō
 rep̄ntat infinita. g. tc. ¶ P. sc̄ut pbauin p̄
 mo li. di. xxvi. 2clonc. i. vn⁹ angelus sc̄it ali/
 qua qz ignorat alt⁹ angel⁹. g. nō qz libet btūs co
 gnoscit oia i diuina cēntia rep̄ntata. Et ista ē
 intentio. b. Dyoni. vii. ca. ce. hierar. vbi ait qz
 angelis sup̄iores purgāt inferiores a nesciā.
 Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

tē diuine sapie. & ideo nō requiriēt eoz aliqua
 determinata noticia ad hoc vt dicant amata
 a xpo. amat em̄ oia talia modo quo sunt ama
 bilia cū amat ipsam diuinā potentia. ¶ Ad
 tertiu n̄go maiore. qz ad hoc qz potentia intel
 lectua dicat pfecta nō oportet ea cognoscere
 oia quō cūq; sc̄ibilia. sed iustificat qz cēntialiter
 cognoscat p̄mū oim intelligibiliū. Propt̄ qd̄
 ait Aug. v. 2fes. Infelix hō qui sc̄it oia ista. te
 ait nescit. beatus aut qui te sc̄it etiā si illa nesci
 at. qz v̄o te & ista sc̄it. nō ppter ista beator. sed
 ppter te solū btūs. ¶ Ad qrtū n̄go minorē. Ad. 4.
 Ad pbatoz p̄mā dico qz quis diuina cēntia
 sit multo excellētor qz ois creatura in esse pro
 ducta. producēda ac p̄ducibilis. put creatu
 ra seo:sum p̄siderat ab cēntia. tñ vt creatura
 sili sumit cū cēntia. sic nō ē excellēti intellige
 re diuinā cēntia qz oim creaturā. ¶ Ad sc̄daz Ad. 2.
 dicendū qz minor est vera quo ad intellectuz
 diuinū respectu cui talia oia naturalr rep̄n
 tant̄ & ondunt̄. nō autē respectu intellect⁹ crea
 ti cui talia deus libererēp̄nit. Etiā maior
 nō ē vera nisi potētia cui fit h̄moi rep̄ntatio
 sit capax oim rep̄ntator. ¶ Ad terciā dñm qz
 beati quoq; volūtas ē pfecte p̄formis volūtati
 diuine nihil de talibus determinate desiderat ni
 si quātū deo placet cui p̄ amore pfectissimuz
 sunt p̄iūcti. ¶ Ad qrtā dñm qz dupl̄x ē igno
 rātia. Quedā p̄uatiua. puta eoz qz quis sc̄ire
 tenet. & talis ignorātia penosa est. Alianega
 tua. puta qua aliq; nescit ea que nō interest
 sua sc̄ire. & ista nō est penosa. qz ē quedā cōdis
 tio v̄l̄ connexa omni intellectuali nature cre
 ate. Prima igiū ignorātia nō rep̄nitur in bea
 tis. sed sc̄da. ¶ Ad qhtā dñm qz licet cēntia Ad. 5.
 diuina sit oim creatorz & creabiliū exp̄ssua sili
 tudo. tñ nō oportet qz hic qz ea videt nō ex sui
 natura sed ex dei grā & libertate. & qui sic ea vi
 det qz ipsam app̄hendit quantū sue beatitudini
 sufficit. & tamen nō comp̄hendit. non oportet
 inquā qz talis omnia que diuina cēntia ex
 primit. Unde bñ probat argumentū qz diu
 na cēntia est mediū sufficiens ad rep̄sentan
 dum omnia. sed nō pb̄t quin videns possit
 esse ita deficiens ab h̄moi rep̄sentatiōis excel
 lētia qz nō videat oia. ¶ Ad sextā dicendū Ad. 6.
 qz argumentū magis est ad opposituz. quia
 eo ipso qz res possibilis p̄ducit nō dñm pducta
 nullū h̄z ec̄ p̄prij generis. s̄z ē totalr in dr̄ns &
 idisticta a dñna cēntia. iō intellect⁹ qz sic videt
 cēntia diuina totā qz ipsaz nō videt totalr. et
 sic ea app̄hendit qz ipaz nō comp̄hēdit. non
 optet qz videat oia distincē que diuina cēntia

potest creare distincte. Unde sufficit tali intellectui quod videat divinam essentiam adeo esse secundum quod deus potest per ea omnia creare et producere quod vult. sed non oportet quod talis intellectus videat quod sunt illa quod deus sic potest quod vult ea producere. et quod sic potest in modo vult ea producere. nisi de talia sibi velit ex sua libertate euclares. Ad septimum dicitur quod verbum Gregorii potest intelligi de omnibus non absolute sed spectatibus ad beatitudinem vestram. Ad octavum dicitur quod verbum glo. ibi non loquitur de noticia verbi quod est simpliciter intelligentie. sed de noticia visionis que non est omnimodo possibili um fieri. sed solu factorum et fiendorum. Alioquin sicut opinioes circa istam materiam quae hic ratione brevioratis non adducuntur tractare de beatitudine spectat ad. xlii. distin. quod libri. i. h. h. n. opinioes cum suis motuibus usque ibi rebus. Secundo dico quod anima christi cognoscit omnia quae sunt. fuerunt et erunt. Quia quilibet bonus cognoscit omnia ad ipsum pertinet. sed omnia iam dicta aliquid modo pertinet ad ipsum ipsum. cum ipse etiam secundum humanam naturam sit unus et index omnium. i. secundum. Forte dicetur quod de die extremi iudicij dicitur Mat. xxiiij. Deinde illa nemo scit neque etiam filii hominis. quod videtur non sciat omnia que erunt. Rudeo secundum doctores quod christus dicit nescire diem illius non simpli citer. sed dicit nescire cum ad manifestandum nobis. Non enim accepit noticiam illius diei ad manifestandum aliis. Unde etiam suis prelectionibus discipulis noluit huiusmodi die manifestare Actuum. i. ubi ait. Non est vestrum nosse tempore vel momenta quod pater posuit in sua potestate. Nihilominus enim Christus verenavit diem illius. quia iudex debet scire diem sui iudicij. et ordinem ac dispositionem eius. sed christus data est prius iudicium facere. quod filius hominis est. ut ipse ait in euangelio. Et iterum ait. Data est mihi pars prius in celo et in terra.

Secunda cō/
clusio.

Instantia

Solutio.

Articulus
quartus.

Quintus ad quartum articulū ponā tres conclusioēas. Prima est quod anima christi ppter noticiā quam habuit de rebus creatis ut eas vidiit in verbo suuī divina essentia earundē rerum scientificā habuit noticiā in proprio genere. Quia anima christi non debuit prīmū in illa pfectōe ad quam naturalē habuit aptitudinem. sed ad scientificū habitū quo res cognoscit in proprio genere anima christi habuit aptitudinem naturalē. Maior patet. Probabiliter. quod ad illud quilibet pfectus homo naturalē habet aptitudinem. cuius consideriū omniū hominū naturalē ē insertū. Sed ut dicitur in principio me-

taphys. Deus hoīes natura scire desiderat. 1. secundum Dyoni. viii. cele. hierar. xps secundum quod habet docet angelos. sed hoc non potest intelligi quantum ad noticiā beatitudinē. quod in tali cognitōe quilibet homo immedieate docet a deo. quod intelligit de noticia rerum in proprio genere. 2. ppter quilibet beatus habet noticiā in proprio genere. ut ponunt sancti doctores. quod et xps. Consequenter ppter quod Christus filius fuit fratribus. i. ceteris homib[us] ppter pfectū. 3. ppter ut apparet Isa. xi. Christus non solum debuit habere spiritum sapientiae et scientie abscōditi. ergo Christus non solum habuit habitū noticie supponit qui proprie dicit sapientia. sed Christus etiam habuit habitū scientifici qui est habitus conclusionū sciendū inferiorū. 4. Sed contra illud ab aliis quibus arguitur sic. Existente in aliquo pfecta rerū noticia secundum ut supra. Et confirmatur. quia sicut in presentia solis frustra ponit lumen candele. sic secundum. 5. ppter intellectus aie Christi pfectior fuit intellectu cuiuscunq[ue] angelii. sed Maximus supra Dyoni. de ce. hierar. ait. quod angelici intellectus ppter sui pfectōe non idiget habitū aliquid ad cognoscendū. 6. Ad ppter dicitur quod quis pfectū et imperfectū cum sunt eiusdem rois non stet simul in eodem. compatiuntur tamen se cum sunt diversas rationes. Sed noticia regis in verbo et noticia rerū in proprio genere non sunt eiusdem rōis. Nec etiam noticia quam habet Christus de rebus est imperfecta. utraq[ue] enim noticia Christi est pfecta in suo genere quod quis respectuē hec in compatione illius possit dici imperfecta. 7. Ad secundū dicendum quod quis intellectus aie Christi fuerit pfectior intellectu angelico quo ad gratitudo. non tamē quo ad naturalia. Etiam in ipsis angelis est noticia rerum in proprio genere. ppter noticiā quod res cognoscuntur ibi. Ne hoc intēdit negare maximus. sed solū negat angelos habentes noticiā habere spēs a rebus acquisitas. quod habentes noticiā habent spēs sibi創造ata. 8. Secunda conclusio est quod non est necesse Christū habentes scibilia creatas omnia cognoscere per unū habitū. ut quidā dicunt sed potest diversa scibilia cognoscere per diversos habitūs modo quo a ceteris homib[us] distinctus habitib[us] cognoscuntur. Quia omnis illa pfectio ponenda est in anima Christi quantum ad reges cognitōe quod sequitur modū naturalē anime humane. quod granum tollit naturā quod quis perficiat eā. sed modū cognoscendi humanus est per species minus universales quod angelicus. ex quo in nobis plurimi scibiliū genere scibiliū distinctoꝝ habitū scientifici pluriſificantur. Unde sicut dicitur primo

Tertia cō/
clusio.Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Tercia cō/
clusio.
secunda.

Ratio.

posteriorum genitioris subiecti una scia.
sic eorum potest dici quod plures seu distinctiorum
genes scibiliū sine subiecto sunt plures et di-
stincte scie. ¶ Et ista suam videt approba-

Tho. 5. ad
no.
Cōtra cō-
cluz scdaz.

re doctor cois i tercia pte. q. xi. arti. vi. quis
opposita p̄clusionē teneat in sc̄pto. terciū libri
sniar. dī. xiiij. Et probat ab aliquibus sic Ange-
linus h̄t sciam distinctā p habitu. ḡ nec xps.
Ancedens patet. Probat p̄ntia. qz quāto lim-
pidior est intellectus. tāto ex paucioribus p̄
plura cognoscere. sed limpicio est intellectus
christi qz intellectus angelicus. ¶ Id. aie no-
bilissime debet attribui nobilissimus modus
cognoscendi. sed cognoscere oīa p vnu habitu
est nobilior modus qz p plures. ¶ Id. oppo-
site oppositae sunt p̄ditioes. sed scie nostre qz
causant a rebus exterioribz. ideo distinguuntur
iuxta distinctionē scibiliū. Nam scie secatur
quēadmodū et res. iq. de aīa. ḡ p oppositū sci-
entia xpī cū nō sit p acquisitionē a rebus. sed p
infusionē a deo. ideo nō distinguuntur distincti-
one scibiliū. ¶ P̄ars regulatiua et architecto-
nica manet vna. quis artes subseruit mlti-
tiplicetur. sicut artis militaris manet vna quis
equestris. frenefactiua. sellafactiua. scutifacti-
ua. et sic de alijs qz militari subseruit sint val-
de multe. Sed scia xpī ē quasi architeconica
respectu sciarū oīm homin. ḡ tc. ¶ P̄. i dōme-
to. xvij. ppositiois de causis dicit. qz virtu quā
magis approximat vni puro et vero. tāto
sit vehementior eius vnitas. Sed scia christi
maxime appropinquat scie verbi que est vna
pura et vera. ¶ Ad p̄mū dicendū qz quis sci-
entia xpī qua habet de rebus i p̄prio genere qz
tum ad illud qd̄ in ea considerat ex p̄e influen-
tis excedere possit scia oīm angeloz. qz nobi-
lius et limpicius deus influit talē sciam i ani-
mā xpī qz in quēcunqz angelū. est tñ infra sci-
entia angeloz qz tum ad modū recipientis. et
ideo rōne recipiētis talis scia pot est p̄ diuer-
sos habitus distincta. ¶ Ad tēdōm dicendū
qz nobilissime aie debet attribui nobilissimus
modus cognoscendi. sic tñ qz sit modus cognos-
cendi animaz. et nō trahat aliam extra cōem et
naturalē modū cognoscendi aīarum. Unū p
eundē modū arguendi posset p̄bari qz aīa co-
gnosceret p̄ essentiā sua. qui est oīm modū
nobilior i cognoscēdo. sed cognoscere omnia
p vnu habitu nō est modus cognoscēdi hu-
mane aie. ḡ tc. ¶ Ad tertium dicendū qz ibi ac-
cipit nō causa p causa. qz esse infusus vel ac-
quisitus nō facit ad diversitatē vel vnitatē ha-
bitu. sed hoc p̄uenit ex naturali mō rei cog-

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

scētis. si enim esse infusum ficeret ad vnitatē ha-
bitus. tūc oīs habitus infusi essent vnius ha-
bitus. Unū ceteris paribz nō plus differt ha-
bitus infusus et habitus a rebus acquisitus qz
hō sup̄naturaliter creatus et hō naturaliter na-
tus. ¶ Ad quartū dicēdū. qz p̄posito qz scientia
xpi fuerit regula oīm ceteroz habituū huma-
noz. in ppter hoc nō esset i xpo vnu solus ha-
bitus. sed sup̄minus inter oīs ceteros habitus sci-
entificos xpi puta theologicū et metaphysicū
est h̄mōi mensura seu regula ceterorū. ¶ Ad.

quintū dicendū qz illa p̄positio intēdit p̄ba-
re maiore vnitatē ee in scia subaz separatz qz i
nostra. et hoc p̄cedo. nec illa p̄positio ē ad p̄-
positū. qz p̄positio loqtur v̄ pp̄inquitate fm̄
modū naturale. sed aīa xpī nō ē natura pp̄in-
quier puro vero qz angelus. sed hoc sibi due-
nit ex sola gra. ¶ Cōclusio tercia p̄pter habi-
tus p̄dictos infusos quibz xps res pfecte co-
gnouit in p̄prio genere ee potuerūt. vt puto
fuerūt in xpo habitus scientifici a rebus acquisi-
ti. Quia aut xps v̄tēbat abstractionē fataisma
tū virtute lumis intellectus agētis. aut non.
Si sic. tūc p̄ h̄mōi abstractionē potuit habe-
re sciu acqrere habitu discursiuū a pmissis ad
p̄clusionē. et per dñs mō humano acquisuit
sciam. Si nō. tūc frustra fuissent in xpo fata-
ria et ceteri sensus iteriores. ac lumē intellectus
agētis. qz oīa in hoīe ad hoc ponunt ut a rebus
acquirat aliquos habitus cognitiuos. ¶ P̄. z

Ambro. iq. li. de sp̄ulancro tractas illud euā
gelij. Jesus aut p̄ficiēbat sapia et etate apud
deū et hoīes. dicit. Christus p̄ficiēbat fm̄ hu-
manū sensum. sed nō p̄ficiēbat fm̄ sciam di-
uinā. nec fm̄ sciam infusam. vt ibidē ait Ambro.
qz illa a p̄ncipio sue p̄ceptionis pfectam
habuit. ḡ p̄fecit qz tum ad sciam a rebus acqui-
sita. ¶ Sed p̄trariū istius tenet quidā ma-
gni doctores. Qd̄ p̄bat sic. Si xpus habuit
sciam acquisitā. aut habuit eā p̄ doctrinam.
aut p̄ p̄pria expientiā. Nō p̄mo mō. qz mira-
bant iudei dicentes Quō scit hic lras cum nō
didicrit eas. vt habet in euāgelio. Nec scđo
mō. qz scia que ē p̄ expientiā vnu homis ē
valde impfecta. Impfecta aut scia nō dñ po-
mū in xpo. ¶ P̄. frustra acquirit habitus scie
qui iā habet. sed xps ab initio habuit oīm re-
rum sciam p̄ infusionē. vt i dictis patuit. ¶ P̄.
duo accidentia solū numero dñntia essent simili
in eodē subiecto. qz tumet dixisti in p̄clusionē
p̄cedēti qz habitus infusus et acquisitus ēēnt
eiusdeꝝ rōnis. sicut homo creatus et hō gene-
ratu. ¶ P̄. licet in xpo negat acquisitio scie

Ad. 4.

Ad. 5.

Tercia cō-
clusio. .

Cōtra ter-
ciā p̄cloez

4

p doctrinā. ne christus dicat ab aliquo homine dependere. sic negāda est ab eo scierie acquisitione p expiētiaꝝ a rebus. ne dicat ab his rebus que indigniores sunt homine dependere.

Solutio.

Ad. 1.

Q Sed ista nō concludūt. Igit̄ ad primū dicitur q̄ potuit scientiā habere p experientiā. Ad probationē dico q̄ quis scientia habita p experientiam vnius homis qui debile habet fantasiam. et hebetē intellectū esset imperfetta. tamē illa que habereſ p experientiam vnius homis qui ordinatissimā et stabilissimā habet fantasiam et subtilissimū intellectū. illa posset esse pfecte q̄ ea que habereſ p experientias milles ceterorū hominū. sed christus habuit ordinatissimā fantasiam et subtilissimū intellectū. cum ipse fuerit p cūctis homībus melioris et purioris pplexionis. ideo si xp̄s suis purissimis experientia potuisset etiam subtilissimas scias pfectissime tradidisse sine cuiuscumq; alterius homis admīculo. **A**d secundū dicendū q̄ maior est vera si idē habitus acquirit et eodē modo sicut habet. Et sic modificādo maiorē. tūc minor est falsa. quia ille habitus est alter habitus. et habentē alio mō facit scire q̄ in fusus ergo r̄c. g. **A**d tertiu nego psequētiā. **A**d probationē dico q̄ ego nō dixi absolute q̄ habitus infusus et acquisitus essent eiusdem rationis. sed addidi ceteris paribus. Unū nō plus volunt habere nisi q̄ p̄cise p esse infusum et esse acquisitū nūli aliquid aliud addat habitus nō sunt diuersarū rationū. **S**ed certe cetera nō sunt hic paria. q̄ habitus cognitiū infusus cū nō sit discursiū a pmissis ī clusionē. ideo magis p̄prie dicit intellectus et sapiētia. sed habitus acquisitus cū sit discursiū magis p̄prie dicit scientia. cum igit̄ discursiū et nō discursiū sint alterius ratiōis. ergo r̄c.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad argu.
p̄ia.

le dicēdū sicut dictū est ad primā in statu factā p̄ primā clusionē quarti articulū.

Distinctio decimaquinta
et decimasexta.

Lud quoq;

ptermitte dūz nō est. Postq; magister tractauit de diuinī verbi incarnationē. hic incipit determinare de incarnationi verbi passione. quā sustinuit s̄ assumptio hoīe. Et diuidit tres ptes. Nā p̄mo de terminat de passiōis mō. Secūdo de passiōis merito. Tercio de passiōis termino. **S**ecūda dist. xvii. ibi. Post p̄dicta p̄siderari op̄pet. Tercia dist. xxi. ibi. Post p̄dicta p̄siderādū. Prima ī duas. Nā p̄mo ōndit q̄ in xp̄o fuerit patiēdi possiblitas. **S**c̄do inq̄rit utq; s̄ ipso fuerit patiēdi v̄l moriēdi necessitas. dist. xvi. ibi. Hic orit questio. Et hec duē distinctiones sūt p̄ntis lectōis. Causa em̄ breuitatis v̄ plurimū deinceps usq; ad finē istius tertij libri duas distinctōes ī vna lectōe p̄pono coprehēdere. **Q**uātu ad p̄mū est intēcio magistri p̄bare p̄ christo fuisse verā et realem humānā possibilitatē. Et ideo circa hoc duo facit. Quia p̄mo astruit iaz dictā veritatē. **S**ecūdo destruit oppositā falsitatē. ibi. **S**ed q̄a nōnulli. Prima ī tres. Quia p̄mo ostēdit q̄ christus om̄es naturales defectus assump̄lit quos ipm̄ assumere nobis expediebat et p̄fuit. **S**ecūdo q̄ ignorantia veri et difficultatem volēdi bonū vel faciendi nō assump̄lit. Tercio q̄ hec ratione peccati nō dimisit. quia illorum inexistētia sine pctō esse p̄tuit. **S**ecunda ibi. Tradit auctoritas. Tercia ibi. **S**ed forte aliq; dicit. **S**equitur illa ps. Quia p̄mo quoruðaz errorē negantē in christo fuisse sensibile dolorē auctoritatibꝝ sanctoz improbat. **S**ecūdo auctoritates q̄ p̄ hm̄oi errore sonare vidētur recitat et explanat. ibi. Quedaz tamē inueniunt. Et hec ī tres ptes diuidit. Quia p̄mo mgr̄ hm̄oi auctoritatū dat verā expositionē. **S**ecūdo p̄tra expositā veritatē ex dictis Hylarij facit valde apparētē obiectiōne. Et tercio dictoz Hylarij dat sincerā intellectionē. **S**c̄da ibi. verūtū magis. Tercia ibi. Audisti lector verba Hylarij. **T**ūc se quī illa ps. Hic orit questio. q̄ ē p̄cipium xvi. di. in q̄ mgr̄ r̄c. Et diuidit ī tres partes. Quia p̄mo magister de necessitate moriēdi ff

quo ad xp̄m qōem p̄ponit. Sed oī suā respon
sionē apponit. Tercio ostēditq̄ christus cuī
omni statu vie q̄ patie ī munitionem habuit.
Secūda ibi. Ad qd̄ dīc p̄t. Tercia ibi. Et
est hic notandū. Circa has distinctōes q̄/
ro ad p̄n̄ hanc cōfessionē.

v Trū in xp̄o cū dolore passionis siml̄
fuerit gaudiū beate fructiōis. Cl̄i-
det q̄ nō. Q̄ dīa nō p̄nt esse simul i
eodē. s̄z dolor & gaudiū sunt dīas. ḡ tc. Lō-
tra. fī fidē quā tenem⁹ xp̄s fuit verus comp̄
hēsor. & nungq̄ a fructiōe beata destitut. & tamē
fuit verus viator & acerbissimā mortē sustinu-
it. Dic q̄ tuor sunt vidēda. Prīmū vtr̄
aia xp̄i vere fuerit passibil. Sc̄do de eo qd̄ q̄
rit. Et hoc q̄tu ad distinctōz. xv. Tercio
vtrum christus sic fuerit passibilis q̄ habue-
rit necessitatē moriendi. Quarto vtrū cuī
ista necessaria mortalitate simul esse potuerit
in corpe xp̄i aliqua dōs corporis glōsi. Et
hoc quo ad dist. xvi.

Articulus
primus.
Prima co-
clusio.

Quātū ad prīmus
ponā duas p̄clusiones. Prīma ē p̄i anima
xp̄i fuit vera & animalis passio. Quia i quo-
cūq̄ homīe ē vera corporalis passio que refuta-
tur motu desiderij sensitivū i illius hoīis anima
est vera animalis passio. sed p̄ma fuit in xp̄o
ḡ & sc̄da. Major p̄. q̄ passio animalis nō ē alii-
ud q̄ motus aīe fī appetitū p̄surgēs ex ap-
prehēsione passionis naturalis seu corporalis.
Et q̄nq̄ nōmen passionis sibi dūenit p̄prie.
si colūrgit ex passionē corporis p̄prie dicta. pu-
ta ex displicētia eius q̄ corpus sp̄oliat forma
sibi dūenienti. & afficitur forma sibi discōne-
mēti. Ecōuerso autē dīcūl improprie passio si
ecōuerso fuerit ex pte corporis. Unde licet ille
qui gaudet dīcat pati. cum gaudiū sit que-
dam passio mentis de tercia specie qualitatē.
minus tamē p̄prie gaudēs dīcūl pati q̄ qui
tumet & tristatur. Minor etiā p̄atet. quia in
corpe christi ab infātia sua multe fuerūt pas-
siones corporales. pura sitis & famēs. & sic d̄ sin-
gulis. que anima sua salte fī desideriū sen-
tūs refutauit. P̄. illa anima q̄ vere & reali-
ter est tristis. illa verā habet in se passionē. ani-
ma xp̄i fuit hmōi. quia ipse ait Matth. xxvi
Tristis est anima mea vsq̄ ad mortē. P̄.
in xp̄i aia fuit zelus. q̄ illud p̄s. exponit de
xp̄o. Zelus dom⁹ tue comedit me. Fuit deside-
riū. inxta q̄ ipse ait. Desiderio desiderauit hoc
pasci manducare vobisq̄ anteq̄ patiar. Fū-

it tedū. inxta illud. Cepit tedere & mestus eē
fuit imaginatio afflictiva. sicut quādō fuit
in agonia ex corporis sue passionis de primo
future p̄sideratione. Nec autē omnia sunt vere
passiones aīe. ḡ tc. Sed p̄tra illud potest
instari sic. Ille qui nihil moleste pati. in illi
us anima nō est passio p̄prie dicta. puta afflu-
ctua. de qua semp ad p̄n̄ loquimur. christ⁹
est hmōi. q̄ fī Augus. vi. musicē sue. actus
fortitudinis est nihil moleste pati. sed planū
est q̄ christus nunq̄ fuit sine virtutē fortitudi-
nis. ergo nūq̄ moleste patiebat. P̄. sicut
se habet corpus glorificatū ad impassibilita-
tē naturalē seu corpalem. sic se habet anima bea-
ta ad impassibilitatē animalē. s̄z corpus glo-
rificatū est omnino impassibile passionē noci-
ua corporali. ḡ anima xp̄i cū semp fuerit beata:
nūq̄ fuit passibilis passiōe afflictiva anima-
li. P̄. forme est agere. pati & alteri p̄ncipij
puta materie. vt sep̄uis appareret in phia. sed
anima christi est forma. nec ē materia. nec ha-
bet materiā partē sui. vt declarauit in. q̄. li. s̄nīa
rum. de anima intellectiva. ḡ tc. Et cōfir-
mat. q̄ materia ē prima ratio patiēdi. vbi
ḡ nulla ē materia. ibi nulla poterit esse passio.

Rūndto ad prīmū nego minorē. quia chri-
stis moleste ferebat. q̄ illi negotiatorē do-
mū oratiōis fecerūt domū negotiatorōis. Un-
etū cum flagello eiecit eos de templo. & es nū
mulariorū effudit. Ad p̄bationē dicendū. q̄
Aug. intelligit nō de quacunq̄ molestia. sed
de ea solum que obfuscat & perturbat rationē

Ad secundū dicendū. q̄ q̄uis anima chri-
sti q̄dīu vixit in hoc mundo fuerit vere bea-
ta. tamē extēsue nō fuit tota beata. quia ita
fuit beata fī portionē supiorem. q̄ tamē vi-
res inferiores suo cursu naturali fuerūt ter-
rible. vt patet p̄ Damas. iij. libro in multis lo-
cis.

Ad terciū dicendū. q̄ licet materia sit
principiū patiēdi passionē naturali & corpa-
li. tñ aia est maḡ p̄ncipiū patiēdi q̄ materia
passiōe animali. Etp̄ h̄dc patet ad p̄firmati-
nē. Uel dicendū q̄ licet aia ratioalib⁹ nō ha-
beat in materia ex qua. habet tamē materiā in q̄.
Nam licet nō sit composita ex materia. est ta-
mē cōponibilis cū materia. et hoc sufficit ad
habet in materia ex qua. habet tamē materiā in q̄.

Instantie

Cōfirmat

Solutio-
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Cōclusio
secunda.

nes doloris occurserunt. passio christi erat huiusmodi. Maior patet. Probationem manoris ad pensus non adduco. quia sufficienter accipi pot est ex singulis quasi sermonibus factis per diem parascenen. Unum Bernum tractans illud Treni. i. O vos omnes qui transitis per viam atcedite et videte si est dolor sicut dolor meus. ait Bradum fugite. atcedite et videte. si est dolor sicut dolor eius. discipuli fuggiunt. noti et amici recedunt. Petrus negat. synagoga spinis coro nat. transiutes deridet. iudei blasphemant. uidas prodit. milites crucifigunt eum. ¶ quan to complexio est nobilior. ratio passio lesina est acerbior. hac enim ratione plus flagellatioem patitur homo quam equus vel asinus. eo quod homo sit melioris complexionis cunctis animalibus. Sed christus fuit nobilissime complexione et corpus suum ex purissimo et virgineo sanguine virtute sancti spiritus fuit formatus. ergo idem. Forte dicens. quod si in christo fuisset homo maxima passio. tunc aliqd frustra fuisset in eo. sed sequens est falsum. quia virtus ponit medium inter superfluum et diminutum. sed christus fuit totaliter virtuosus. ergo nihil in eo potuit esse superfluum. Esequentia etiam patet. Nam cum christus fuerit verus deus et verus homo. minima passio eius fuisset sufficiens pro redemptione totius mundi. ¶ in hoc center patet non potest habere maximam passionem. quia innocentia patientis minuit dolorem penae. ut appareat de parvulis in peccato originali decedebus. qui de carensia diuine visionis minima habet penam propter suam innocentiam. de qua carensia damnati maior habent penam quam ab igne inferni propter suam inexcusabilem scientiam. ¶ Christus totaliter erat innocens. ergo idem. Respondeo ad primum nego sequentias. Et proportionem dico. quod quis pensando diuinam maiestatem que fuit in christo minima sua pena pro nostra liberatione sufficeret. tam pro hoc tantum signum dilectionis homini liberato non ostendisset sicut nunc ostendit. et prosequens hominem ad sui dilectionem non tantum incitasset sicut nunc icitauit. Ita ipse non venerat hominem liberare pro potentiam sed potius pro iusticiam. et ideo magna debuit esse pena illius innocentis hominis. quod multa fuit offensa totius generis humani. ¶ Secundum nego maiorem. Unum scientiam propter reatus hominem in tormentis existentes inducit ad patientiam. Unde latro ad dexteram christi pendens ait. Nos quidem digna factis recipimus. hic autem quid fecit. quasi dicit. Nos non debemus curare eorum metu. quia nos merum

ea. Ad probationem dico. quod parvitas penae tali um puerorum non est ex consideratione innocentie sue. quia ipsi seipso vident noocentes per ipsum peccatum originale. Sed propter hoc pena eorum est minima. quia vident quod nec nunc sunt habiles nec unquam fuerunt habiles ad habendum illam sanctam visionem. nullam enim perfectionem vident se habere vel habuisse mediante quam propositioes habent ad hominem visionem quam potius ipsi vident se iuste priuatos huiusmodi visione propter eorum naturalem maculam. Sicut ergo sapiens homo non patit dolore sensibili ex hoc propter ipse nec est nec esse potest angelus. sic est in proposito etiam.

Articulus secundus.

Quantus ad secundum

dum articulii dicendum quod si dolor et gaudium secundum diuersas anime potestas sumantur. tunc nullus doctorum ponit in dubium quoniam dominus Iesu christo simul fuerint maximus dolor et maximum gaudium. puta dolor in parte sensitiva et gaudium in parte intellectiva. quia contraria semper non expellunt nisi circa idem subiectum. Sed si sumant circa eandem partem ait. hoc est circa eadem potentiam ait. sic adhuc dico quod aliquo modo in eadem potentia ait Christi fuit dolor passionis et gaudium fructus eius. quod potestia immediate fundata in natura seu essentia que realiter patitur operatur et patitur. sed tota natura anime christi patiebat propter dissolutionem armonie corporis. cuius tota natura ait fuit perfectio naturalis. et pars superior non obstat gaudio sue fructibus necessario patiebat ratione nature patientis. in qua ut in proprio subiecto fundebat. ¶ Et ista videtur esse in tertio Augustini. super illo verbo psalmi. Repleta est malis anima mea. ubi ait Augustinus. sic non vivis et peccatis. sed humanis malis et doloribus repleta fuit anima Christi. quibus ipsa compatiebatur carni. non enim corporis dolor poterit sine anima. dolere autem anima etiam non doletere corpore potest. ¶ Sed contra illud est quedam opinio que reputat impossibile quod in eadem potentia ait Christi simul fuerit dolor et gaudium. Quia contraria includunt contradictionem opposita. igitur si predicta cum sint contraria simul ent in eadem potentia. tunc contradictionia simul verificarentur deinde etiam. ut dicunt medici et physici gaudio corrumpatur. et dolore seu tristitia costringatur. igitur idem cor simul motu dilatatione et motu contractione. quod est impossibile. ¶ Ideo igitur corpus non potest esse gloriosum et non gloriosum simul et semel. quod eadem anima non potest simul

Oportet.

Instantia

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

4 t semel esse tristis et gaudiosa sicut eandem sui ptem. ¶ P. quoniam aliqua sunt universale ratione et cor lumen incompossibilia. tunc impossibile est eorum individua se simul compati in eodem. sed gaudium et tristitia opponuntur sicut vltimorum ratione. ergo re. ¶ P. sicut gratia opponitur culpe. sic beatitudo misericordie. sed impossibile est gratia et culpam simul esse in eodem. ergo re. ¶ P. pthys. viij. ethicorum ait. quod delectatio si sit abundans. expellit omnem tristiciam. et que pteraria et que strigens est. sed delectatio fructus eius est maxima et superabundans delectatio. ergo in eodem immmediato subiecto nullam patietur tristiciam. ¶ Sed ista opinio est contra exprias sanctorum auctoritatē. Dicit enim Damas libro. iij. ca. xxij. quod christus habuit mestram intelligentiam. ergo non solum in parte sensitiva sicut ista ponit fuit dolor et tristitia christi. ¶ Itē idē Damas. ibidē ait. quod timore naturali temet anima separari a corpore propter familiaritate et legem posita a conditore. sed anima que separatur est anima intellectiva. ¶ P. non minus est naturalis colligatio potentiarum inferiorum ipsius anime cum superioribus quam inferioribus cum carne. Sed sicut ista opinione rōne sedē colligatis propter dolorē qui fuit in carne christi erat intensissimus dolor in anima sicut vires inferioris. quod propter primo dictā colligatioē erit dolor in viribus superioribus. ¶ Ad pīmū motiuū corū dicendū. quod antecedens non est vere universaliiter maxime sicut illa opinione quod ponit quod virtute diuina pteraria pīt simul esse in eodem. Diceret enim illa opinio quod quis naturaliter subiectus informatum uno pterario includat negationes alterius. non tamē supernaturaliter. Non enim apparet ratio quare in eadem parte christi minus fuerunt simul pteraria quam in eadem parte hominis damnati. Sed quod pteraria simul sunt in eodem subiecto damnato. hoc ponit glosa super illo verbo Luce. xij. Ibi erit fletus et stridor dentium. ¶ Itē sicut qualitas naturaliter h̄z extēdere materiam in qua ē. et resistere alteri exercito illo loco in quo est. sic qualitas habet qualificare subiectū in quo ē. et expellere pterarium de eodem. Sicut igit̄ deus sua supernaturalis virtute ex parte qualitatis seruato pīmo tollit secundū sine contradictione. ut apparet de corpore gloriose. quod simul est in eodem loco cum corpore non gloriose. sic ex parte qualitatis potest deus tollere secundū dū seruato tñ pīmo. Luce igit̄ dolorosa passio et deliciosa fructus non fuerint in pīmo simul naturaliter. sed diuine virtutis dispensatōe. ideo re. ¶ Etiam potest dici quod quis delectari et

Lötra opī
monē.

Solutio.

Ad. 1.

dicendū. quod antecedens non est vere universaliiter maxime sicut illa opinione quod ponit quod virtute diuina pteraria pīt simul esse in eodem. Diceret enim illa opinio quod quis naturaliter subiectus informatum uno pterario includat negationes alterius. non tamē supernaturaliter. Non enim apparet ratio quare in eadem parte christi minus fuerunt simul pteraria quam in eadem parte hominis damnati. Sed quod pteraria simul sunt in eodem subiecto damnato. hoc ponit glosa super illo verbo Luce. xij. Ibi erit fletus et stridor dentium. ¶ Itē sicut qualitas naturaliter h̄z extēdere materiam in qua ē. et resistere alteri exercito illo loco in quo est. sic qualitas habet qualificare subiectū in quo ē. et expellere pterarium de eodem. Sicut igit̄ deus sua supernaturalis virtute ex parte qualitatis seruato pīmo tollit secundū sine contradictione. ut apparet de corpore gloriose. quod simul est in eodem loco cum corpore non gloriose. sic ex parte qualitatis potest deus tollere secundū dū seruato tñ pīmo. Luce igit̄ dolorosa passio et deliciosa fructus non fuerint in pīmo simul naturaliter. sed diuine virtutis dispensatōe. ideo re. ¶ Etiam potest dici quod quis delectari et

tristari circa idē obiectū sunt pteraria. non sunt tñ pteraria sicut diversa obiecta ut dicunt aliqui magni doctores. Unde sicut scire lapidem et nescire angelū non sunt opposita propter obiectū diversitatē. sic re. ¶ Ad secundū nego Ad. 2.

sequentia. Ad probacionē quod promittit dico. quod vlgaudium et tristitia sunt totaliter equalia. tūc nec cor dilatatur nec constringit. quia quantum gaudium faceret ad dilatationē. tantū tristitia impedit eam. Sicut si ad circumferentiam alicuius domus concavę vndeque pone rentur magnetes siue adamantes ferrum possum in medio illius domus permaneret immobile. Sicut etiam dicitur corpus Machometi in capsula ferrea pendere in medio vnius templi. Vel gaudium excederet tristiciam. et tunc cor dilataret. vel econuerso. tūc pressurēt. ¶ Posset ramch probabilitē dici quod cor pales arterie cordis non dilatatur ratione gaudi fructus beatitudinis. quod est in portione superiori ipsius anime. sed solum dilatatur ad gaudium existens in virtute sensitiva. ¶ Ad tertium Ad. 3. cū patet quod negāda est sequentia pīa quae dicta sunt ad pīmū. ¶ Ad quartū dicendū quod ea quod virtute nature sunt sicut vlem rōez in eo possibilia. illorū individua possunt virtute diuina se compati in eodem. ¶ Etiam minor est fallā. quia gaudium et tristitia respectu diversorum obiectorum non sunt pteraria. ideo re. ¶ Ad quin Ad. 4. tum nego maiorem. maxime loquendo de culpa mortali. quod gratia disiungit deo. sed culpa mortalis totaliter disiungit a deo. gaudium autē fructus eius sic disiungit deo. quod tamē pena seu miseria non disiungit a deo. ¶ Ad sextū dicendū est quod dictū pīi vero est sicut cursum nature. ex hoc tñ non vindicat diuine dispensationē. Ad. 5.

Quātū ad tertium

Dī. xv.
Articulus
tercius.
Cōclusio
prima.

articulum ponam duas cōclusiones. ¶ Prima est supposito quod christus passibilis fuerit modo quo dictū est in pīmo articulo. tūc christus sicut assumptā humanitatē habuit necessitatem moriēdi. Quia omnis suba corporalitatis patīt passione pīre dicta. que scīt magis facta abiicit a suba ē necessitatis corruptibilis. sed humanitas Christi est substantia corporalitatis. et partebat hīmōi passione. quod re. ¶ Forte dicet quod corpora damnatorū intēssimā sustinet passiones. et tñ non corrupunt. Sic quis corporis Christi maximā sustinerit passionē. tñ non ē necesse hīmōi passionē seq̄ corruptōem. ¶ Rūdeo quod Soluto non est simile. quia ignis infernalis agit in

hūmōi corpora ut instrumentū diuīne iusticie.
et ideo sic agit ut eo vtiū iusticia diuīna. sed iu
sticia diuīna nō vtitur illo igne ad corruptio
nem dānnatorū. sed solū ad eoz afflictionē.
et ideo sic est i dānnatō passio afflictiva q̄ nō
est i eis passio abiectiua alieui⁹ quod sit de s̄b
stati⁹ patiēt⁹. Secus aut̄ fuit d̄ passionē chri
sti. ¶ illud quod hateri se sufficiēt̄ cau
sam corruptōis. hoc vide habere necessitatē
ad hoc vt moria⁹ seu corrumpat. Sed chri
stus habuit i se materiā annexā priuationi.
que est v̄lis et sufficiēt̄ causa corruptōis. er
go t̄c. Maior patet. Proto minorē. Nam q̄
christ⁹ habuerit in materiā pater. q̄ habuit ve
rū corpus humānū qd̄ impossibile ē esse sine
materia. Patet etiā q̄ illa materia habuit pri
uationē annexaz. q̄ als corpus xp̄i nō fuisset
susceptiū pegrine imp̄lisionis. Q, aut talis
materia sit sufficiēt̄ cā corruptōis. patet. vij.
metaph. i. phisicoz. t. i. de generatōne. ¶ P.
om̄e zpositū ex d̄r̄b̄s fm̄ se zſideratū necio ē
corruptibile. corpus xp̄i zpositū fuit ex cōtra
r̄b̄s. hoc ē ex elemētis h̄nribus p̄trariās q̄lita
tes. ¶ S̄z d̄ istā zclusionē pōt̄ instarī sic. Il
lud quod est volūtarū nō est necessariuz. sed
mors xp̄i fuit i volūtate sua. eo q̄ fuit in p̄tā
te sua. iuxta illud qd̄ ipse ait Joh. x. Potesta
te habeo ponēdi animā meam. et p̄tāte habeo
itez sumēdi eam. Et Isa. lii. dicit. Oblatus
est q̄ ipse voluit. ¶ Sp̄. necessitas moriēdi cō
uenit homib⁹ ex p̄ctō. et patet ad Rom. v.
sed i christō nūq̄ fuit aliquod p̄ctm̄ origina
le vel actuale. ¶ Ad p̄mū diccdū q̄ nō om̄e
necessariū repugnat volūtarō. vt alibi decla
raui. ¶ Uel d̄ d̄m̄ q̄z̄uis xp̄s inq̄tū erat de
us habuit p̄tātem t̄c. tñ fm̄ humānā corporis
dispositionē habuit necessitatē moriēdi. Ad
scdm̄ d̄ d̄m̄ q̄ p̄ctm̄ nō erat p̄ se causa corporis
mortis ipsius homis. sed fuit causa remouēs
phibēs. quia ratiōe primi p̄cti a tota natura
humana fuit ablata originalis iusticia. que fe
cit animā obediē deo. et corpus anime. seu vi
res inferiores viribus superioribus. electus eti
am fuit homo de p̄adiso ppter p̄ctm̄. et p̄ se
quēs vō potuit h̄re fructū ligni vite cui⁹ esu
restaurare. om̄e p̄dituz i corpore humano eq̄
pure. Quo quidē fructū etiā christus nō vte
batur. et idō mō ceterorū hominū poterat cor
rumpi. et p̄ assumptionē humidi radicalis. et
p̄ restaurationē dep̄ditū minus pure factam
sua virtute digestiua. ¶ Hec d̄o dico q̄ ali
quo modo passio et mors christi pōt̄ dici sup
naturalis. Qz̄uis christi corp⁹ rationib⁹

Zōtra co
clusionemSolutio
Ad. i.

Ad. 2.

Zōclusio
scđa

p̄dictis fuerit passibile. et a sua formā p morte
sepabile. tñ vt informatū aia pfectebiā super
naturale ē p̄ patiat. v̄l a tali forma separetur.
sed aia xp̄i ab istātū p̄mo sue p̄ceptōis fuit p̄f
fecte beata. ḡ t̄c. Forte dicet q̄ anima christi
fuit beata q̄tum ad portionē sup̄iorē. nō aut̄
q̄tuz ad inferiorē. Sed b̄tētudo aie nō recū
dat i corpus ip̄m ip̄passibile reddēdo. nisi aia
ma sit pfecte beata etiā fm̄ vires inferiores. q̄z
fm̄ illas vires cōicat aia corpī. ideo b̄tētudo
aie xp̄i nō habuit facere ad corporis xp̄lumpasi
fibilitatē q̄z̄uis ip̄m informaret. ¶ Resp̄d̄eo
q̄ illud fuit sup̄naturalē. hoc est sup̄ p̄ditionē
nem anime beate. et sola potuit esse diuīna di
spensatōe q̄ anima christi potuit esse pfecte be
ata fm̄ sup̄iorē portionēz. et tamē nō esset bea
ta fm̄ vires inferiores. et p̄ d̄ns d̄ p̄ditionē et
legē illius aie fuit vt beata erat q̄ corp⁹ p ip̄m
informatū potuit esse passibile.

Instantia

Solutio.

Articulus
quartus

Zōclusio

Prima p̄
zclonis p
bat.

Quantum adquat

tum principale p̄mō ponam p̄clusionē vñaz
quam reputo magis verā. Sed d̄o inferā qd̄/
dā correlariū d̄r̄q̄ quosdā doctores i hac ma
teria loquēt̄es. ¶ Zōclusio est ista. q̄ nō ob
stante passibilitate et morte xp̄i mō supradicto
xp̄s assumere potuit. et d̄ facto qñq̄ assumpsit
dotes corporis gloriōsi. Q, potuit p̄t̄z. Quia
illud qd̄ est de lege cōi beatōrūz hominū. hoc
xp̄o negari nō d̄bet. Sed de lege cōi beatōrū
hominū est ex redūcantia beatitudinis existen
tis i viribus superioribus beatificari in viribus
inferioribus. et ex v̄teriori redūcantia illius
beatitudinis dōtari in corpore dote claritatis.
impassibilitatis. subtilitatis. et agilitatis. Lū
ergo xp̄s fuit pfecte beatus fm̄ vires sup̄lo
res et illa redundātia ad vires inferiores su
pernaturaliter soluz putat diuīna volūtate fu
erit phibita. ergo christus existēs verus deus
potuit quādōcūq̄ voluit illam phibitionē re
laxare. et dotes p̄dictas in corpus suū permit
tere redūcare modo quo redūcat i q̄busq̄z
alib⁹ beatis. ¶ Q, etiam de facto quādōcūq̄ p
dictas dotes assumpsit p̄t̄z. Q, vt ait Hu
go de sancto victore. christus an suam resurre
ctionē assumpsit om̄s dotes corporis gloriōsi.
Nā subtilitatē primo assumpsit cū natura est
de virginē sine virginis violatione. Dote agi
litatis in solidā sup̄ mari teambulatiōe. dote
claritatis in sua transfiguratione. dote impas
sibilitatis i discipulorū zmunione. Et si hec
nō esset opinio hugonis. ista tamē omnia

Sua patet p textū euāgeliū. **Sed** p trariū istius tenet multi. Quoꝝ viuis dicit q̄ xp̄us nō alſumpſit doṭes. sed actus doṭū. qui actus nō egrediebant ab aliqua forma existētē i corpo re christi. sicut actus gl̄ie. sed miraculoſe fies- bāt a virtute diuina. q̄ claritas reliquias i chri- ſti transfiguratione nō fuit claritas glorie. f̄z multo minor. **Et** illud cōfirmāt quidam

1 alij ſic. Claritas glorioſa nō potest videri ab oculo nō glorificato. sed oculi discipulorum qui nō fuerūt glorificati viderūt pdictaz clar- 2 ritatem. **P.** claritas glorioſa ſolu potest eē in humano corpe. Sed claritas christi trans- 3 figurationis etiam apparuit i vēſtimentis xp̄i ergo r̄c. **P.** forme oppoſite nō pnt eidem ſi mul inelle. Sed corpus xp̄i an ſuā resurrec- 4 tione fuit paſſibile ⁊ opacū. q̄ r̄c. **P.** ropter qd dicūt etiā aliquorū p̄actiſtoꝝ doṭorū fuerūt i xp̄o in quodā trāſitu. ſicut viſio diuine eēn- tie fuit iñ raptu Pauli. **Sed** falua iſtorū doctoz reuerētia ipſi hic multa aſſumūt que mihi ſunt dubia. **P**rimo em̄ dubito de eo q̄ dicūt christi aſſumptiſſe actus doṭū glori- 5 oſay ſine forma. Quia actus formalis alicu- ius forme. vel eſt idem realiter quod forma. vel ſaltem nō potest eſſe ſine forma. etiā qua- cūq̄ virtute. quia deus nō potest ſupplicevi- 6 cem cause formalis iñherentis. Sed eſſe cla- rum eſt actus formalis claritatis. ſicut eſſe al- buꝝ eſt actus formalis albedinis. Sicut igi- 7 tur eſt imposſibile q̄ aliquid vere habeat eſſe album ſine albedine et ſine forma albedinis.

2 ſic r̄c. **Secundo** dubito de eo q̄ dicūt predi- cta claritatem non fuſſe claritatem glorie. Quia Matth. xvii. ſup illo verbo. trāſfigura- 8 tūs eſt an eos. dicit glosa. Ibi apparuit i ea claritate quam habebit pacio iudicio. Et ibi dē dicit glosa. q̄ christus voluit ibi ostende- 9 re claritatē rēſurrectōis. Sed planū eſt apud quēlibet catholicū q̄ tam claritas que erat in chriſto i rēſurrectōe q̄ ea que enīt post iudici- um eclaritas glorie. q̄ r̄c. **Tertio** ad Phil. iii. ſup illo verbo. q̄ reformabit corp⁹ hūilitat⁹ noſtre iſigurati⁹ corpori claritatis ſue. dicit glosa Aſſimilabimur claritati quā habuit xp̄s i trans- 10 figurati⁹. **Zercid** dubito de eo q̄ dicūt iſta ru doṭum actus fuſſe in chriſto i quodā trāſitu. Quia illud quod eſt in trāſitu ſeu in ra- pto eſt momētanēt ⁊ quasi instantaneū. ſed actus iſtarū doṭū morose fuerūt i chriſto ſicut apparuit in cena cū diſcipulis ſine ſua paſſiōe corpus morose māducabant. In mōte vero vbi Petrus ⁊ Jacob⁹ ⁊ Jobānes eī clarita-

tēmorose videbāt. ſup mare r̄c. **Nec** mo- tiua eoꝝ valēt. igit ad p̄mū dōm. q̄ tpamen- tū illius claritatis eſt in p̄tate aie beate. a cui⁹ beatitudine hm̄oi claritas aliquo mō cauſat. alſ em̄ post rēſurrectōe nullo modo diſcipuli potuſſent vidisse corpus xp̄i quod vere fu- 11 it glorificatū. Potuit ergo christus illam cla- ritatē quo ad exteriōre refūgentiā tempare. t oculos diſcipuloz pforſtare. qua temptatione ⁊ pforſatione fieri poterat q̄ oculi diſcipuloz illeſi viderēt pdictaz claritatē. alſ ſi i omimo- do ſuo fulgore hm̄oi claritatē oñdiſſeret. v̄l diſcipuli eaz nō vidiffent. vel corporaliter ceci- 12 faſti fuſſent. ſicut de facto accidit illi ſcriptori Re.ili.4. qui quotidie orabat beatā virginem ut ſeſibi di.49. oſtēderet in ea claritatē pulcritudine in qua nūc exiſtit i celis. Requiere in libello de oculo morali. **Z**Id ſecundū dū dicendū. q̄ ex hoc q̄ vēſtimenta christi dicūtūr i ſua trāſfiguratio- ne fuſſe alba ſicut nix. nō habetur q̄ claritas glorioſa fuerit in vēſtimentis. quia ex hoc q̄ fu- 13 it in ſolo christi corpe hm̄oi claritas. t rēſplē- duit per vēſtimenta ille nitore ſeu albedo potu- 14 it in vēſtimentis appaſſere. **Z**Id terciū pa- 15 tet p ea que dicta ſunt i ſolutione primi argu- mēti ſupiū adducti. **C**tra ſecundū articulū iſtū ſuſtions. **P**oſſet etiam dici q̄ cla- 16 ritas glorioſa corporis christi nō opponiſt p- prie eius naturali opacitati ſeu naturali colo- ri. immo hodierna die ſi. christus vellet poſſet appaſſere in eo colore quo appaſſuit cum i hoc mūdo vixit. t tamē corpus ſuā vere ma- 17 neret glorificatū. **E**tia corpus christi fuſſe paſſibile vt naturaliter ſuit i hoc mūdo in humana ſua appaſſeria. t ipaſſibile vt exiſte- 18 bat ſacramētaliſter ſb ſpeciebus panis. nō ſuīt oppoſita. q̄r ſi etiā i hora paſſionis quā chri- ſtus pependit in cruce. Petrus qui ſacerdos factus fuſſe in cena cum alijs apolloſis. con- ſecraſſi corpus christi ſub ſpeciebus ſacramēti. respectu māducaſionis Petri fuſſet im- paſſibile. t tamē eadem hora in cruce pendēt nō ſolum fuſſet paſſibile. ſed actu patiens.

Nec valet ſi dicit fm opinione iſtorū q̄ p- tunc nō fuſſet in corpe chriſti doſ impaſſi- bilitatis fm formā ſeu habitū. ſed ſolum fm actuz. Quia nō minus ſed magis repugnat oppoſita in eodem eſſe ſimul fm actuz q̄ fm habitū. ergo r̄c. **E**x iſtis iñfero hoc corre- lariū q̄ nō eſt vera quorundā opinio qui di- 19 cunt q̄ claritas glorioſa ⁊ claritas naturalis. putat claritas ſolis ſint eiusdē rationis. quia effectus qui p̄cile eſt a cauſa ſupnaturali. nō

Lorelaſ
um.

Ad.2.

Ad.3.

Solutio.

Ad.1.

est eiusdem rationis specificae de qua isti loquuntur cum effectu qui potest esse a causa naturali. sed claritas gloriosa est a causa supnaturali. quod impossibile est ea esse a causa naturali. quia ut patet ex predictibus ipsa causaliter presupponit perfectam beatitudinem. que a solo deo supnaturaliter et gratiose esse potest. Sed claritas naturalis est a principiis naturalibus. que non sunt eiusdem rationis cum principiis supnaturalibus. nec praedictae claritates sunt esse proprie eiusdem rationis. ut isti doctores dicunt. quod non est maior vniuersitate seu minor dignitatis in effectibus quam in causis. ¶ **D**icitur vero quod mures qui generant ex putrefactione. et qui generant ex semiali propagatione propter diuersitatem principiorum et modi producendi differat species. quod multo magis in proprio loco. ¶ **I**sti doctores habent tamen aliquid motiu quibus est respondendum. Primum arguit sic. Dignitatem secundum speciem non sunt ad uniuscunq; opabilia secundum similitudinem. Sed Matth. xiiij. dicit. fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. quod claritas iustorum seu beatorum est eiusdem rationis specificae cum claritate solis. ¶ **P**ropositum sicut se habet potentia ad potentiam. sic obiectum ad obiectum. sed potest via sua oculi glorificati est eiusdem rationis cum potentia via sua oculi non glorificati. quod et claritas gloriosa quam obiectum potest via sua oculi glorificata est. ¶ **A**d primum dicendum quod si sicut non est semper nota specifica et similius vniuersitate similitudinis. alibi enim perfectio dei prius et perfectio nostra est vnius rationis specifica. cum saluator dicat nobis in evangelio. Estote perfecti sicut et prior in celstis perfectus est. Ad secundum dicendum quod licet similitudo assumpta in maiori aliquo modo procedat. non curritem per omnes pedes. Per easdem enim maiorem etiam adhibita alia vera minori posset pervenire quod omne intelligibile humano intellectu sit eiusdem specificae rationis. et similiter de sensibili. puta de albo et nigro. ¶ **A**d argumentum principale patet quod ea quae superius dicta sunt.

Distinctio decimaseptima et decima octaua.

Ost predicta considerari. Postquam ergo determinavit de Christi passione modo. hic icipit tractare de eiusdem passione merito. Et dividitur in tres partes. Quae primo considerat de ipso merendo principio. Secundo insinuat Christum ex suo merito habuisse preuectionem in bono. Tercio quod nos ex Christi merito habemus liberationem a malo.

Secunda distinctione. xviiij. ibi. Demerito etiam Christi. Tertia distinctio. xix. ibi. Nunc igitur queramus. Prime igitur duae partes seu distinctiones sunt prius lectio. Quia circa primam evaduntur. quod bona voluntas est merito principium ideo ut Christi passio monstretur esse meritoria. neesse est ut ostendatur esse voluntaria. Et Christus videtur aliquo modo non voluntate passione iuxta quod legitur dixisse ad patrem. verum tantum non sicut ego volo. sed sicut tu. ideo satis fuit necesse magistrum hic distinguere de voluntate Christi. Dividitur igitur hec pars in quatuor partes. Quia primo de Christi voluntate circa suam passionem mouet questionem. Secundo respondendo ostendit Christo esse voluntatum distinctionem. Tercio addicit isti resolutionis confirmationem. Et quartio incidentium dubitationum facit elucidationem. Secunda ibi. Ex affectu igitur. Quarta ibi. Letez non panis. Et hec in duas. Nam primo elucidat dubitationem incidentem ex dictis Ambrosii. Secundo facit hoc idem ex dictis Hilarii. ibi. Illud etiam ignorandum. Sequitur illa pars. De merito etiam Christi. Et dividitur in duas partes. Quia primo facit mentionem de merito Christi perfectae dignitatem. Secundo inquit de talium perfectorum mercanti neceitate. putavimus si non meruerisset. nihilominus talis dignitas sibi convenisset. Secunda ibi. Si vero queritur. Prima in duas. Quae primo ostendit quod Christus non solum meruit nobis sicut dicit quodam opinio. sed et meruit sibi et nobis. quis aliter et alter Secundo ostendit quod meruit exaltari et clarificari in nobis nominaliter. ibi. Nec tamen gloriam imparsibilis. Prima in duas. Quia primo ostendit quod meruit in hora sue passionis. Secundo quod etiam meruit ex principio sue conceptionis. ibi. Nec solus meruit. Sequitur illa pars. Si vero queritur. Et dividitur in duas partes. Quia primo mouet predictam questionem et responderet ad eam. Secundo per modum noue quoniam adducit instantiam. et immediate tollit ipsam. ibi. Ad quid ergo. Circa has distinctiones quero per prius hanc questionem.

Certum est Christo sint plures voluntates. Et videtur quod non. Quia frustra sit per plurima quod potest fieri per pauciora et cetera bene. ut patet. i. Physicorum. sed in quocunque actibus potest Christus voluntate humana in eundem non solus cetera perfecte. verum etiam magis perfecte potest Christus voluntate divina. ergo scilicet. In contrarium est determinatio ecclie facta per Martini papam prius centum et quinque epis infra versus Romanos. qui viij. capitulo ademittitur.

Paulū patriarchā & stātinopolitanū cum suis complicitibz. eo q̄ in dñō iēsū xp̄o dogmati zabāt nō esse plures volūtates. **N**ic quatuor sunt vidēda. **P**rimo vtrū in christo sunt plures volūtates. **S**econdo vtrū chriſti humana volūtas vñqz dissenserit adiuina. Et hoc q̄z tū ad distinctionē. xvij. **T**ercio vtrū christus mereri potuerit s̄m volūtate humana. **E**t quarto vtrū sibi vel nobis meruerit. Et hoc q̄z tū ad. xvij. distinctionem.

Articulus
primus.

Prima co-
clusionis.

Cōtra cō-
clusionem

Solutio.
Ad.1.

Quantus ad primū

primo videndū est de eo quod querit. referendo pluralitatē ad voluntatē diuinā & humānam. **S**econdo referendo ad solam voluntatem humānā. **D**e primo dico q̄ in christo est vera volūtas diuina & vera volūtas humāna. Quia semp naturam intellectualē cōsequit volūtas. Sed in christo s̄m catholicam fidem fuit et est vera natura diuina et vera natura humāna. que ambe sunt nature intellectualēs. ergo t̄c. **P**. quod est massū p̄cibile est incurabile. s̄m q̄ ait Dama. Sed voluntas humāna a deo fuit curabilis. et de facto curata est. ergo a deo erat assumptibz. et de facto assumpta est. **P**. chrlst⁹ vt homo meruit. vt patebit in tertio articulo. ergo humānam voluntatē habuit. Consequētia patet. quia meritū necessario p̄supponit meritis voluntatem. quicquid em est in uoluntate. non hoc nō est meritorū. Cum igit volūtas diuina nec possit mereri. nec demereri. operat q̄ meritū christi fiat humāna volūtate.

4 **P**. christus assumpsit humānā naturam p̄fectam omni sua naturali p̄fectione. sed volūtas intellectua spectat ad veram et naturalē humānē nature p̄fectionē. ergo t̄c. **P**. sicut in tribus diuinis p̄sonis ppter vnitatē vñus intellectualē nature que est in omnibus ipsis vna volūtas est in eis tribus. si ratione diuinarū naturarū intellectualium q̄ sunt in vno christo due erunt volūtates in eo. ergo t̄c. **S**ed contra istaz conclusionē hereticī p̄nt arguere sic. Ubi cunqz est vñus volens. ibi videt esse vna volūtas. quia sicut a volūtate quis dicit volēs. sic ab vna volūtate dicit vñus volēs. **S**ed christus ē vñus volens. ergo t̄c. **P**. a volūtate volens sortitur dominū respectu suorū actuū. sed in christo fuit t̄m vñus dominū. s. diuinū. ergo t̄m vna volūtas. **A**d p̄mū dīcendū q̄ sup-

positi est velle. q̄uis volūtas sibi sit ratō volendi. Et ideo q̄uis xp̄us habuerit duas volūtates. est t̄m vñus volēs ppter vnitatē superpositi. Major etiā est falsa. quia eadē ratione etiā sequeret q̄ vbi est vñus qualis q̄ ibi esset vna sola qualitas. et sic in uno homine nō posset esse nisi vna sola qualitas. quia vñus homo est vñus qualis t̄m. **A**d secundū dicē **Ad.2.** dum q̄ nō est inconveniens esse plura dominia ī eo vbi sunt plures nature. que sunt apte natu redominari. nec ex hoc p̄surget aliqua inordinatio. dū tamē vñū illorū dominorū sit principale. et vñū p alterū dirigat. **S**ic autē fuit ī christo. ergo t̄c. **D**escdo dico q̄ p̄priesu mēdo voluntatē humāna. puta p appetitu intellectuo. tūc ī christo sicut ī q̄libet alio hoīe fuit t̄m vna volūtas humāna. Nā cum s̄m phos hō sit microcosmos. hoc est minor mūdus. igit sicut ī toto vniuerso tāqz ī maiori mūdo ē vñsolus motor prim⁹ & vñlis. Sic ī homine tanqz ī minori mūdo erit vna sola volūtas rōnalis. q̄ est p̄mū motor respectu oīm eoꝝ que humano mō fiūt in homine.

P. potētia nō multiplicat nisi multiplicet formalis rō obiecti ī qd tēdit. sed om̄is volūtas rōnalis que ē ī hoīe tēdit ī sūm obiectū s̄b vna t̄mō rōne obiectali. puta tēdit in bonū sub rōne boni. ergo t̄c. **P**. vnitas act⁹ p̄ncipalē arguit vnitatē potētie. sed q̄uis volūtas plures et diuersos act⁹ hēat impatiue. h̄z t̄m vñū actuū p̄ncipalē elicitue. ḡ erit vna t̄m potētia. **P**. quāto potentia est altior. tanto magis tēdit in vnitatē. Sed volūtas rationalis ē altissima potētia hoīis. vt patuit ī. i. distinzione xlii. ergo t̄c. **S**ed ḡra illud ex dictis aliquārū p̄t argui sic. Potētia intellectua diuidit ī possibile & agētē. vt p̄t. iij. de aia. ḡ & volūtas. Consequētia p̄z. q̄ volūtas ē appetit⁹ p̄nis intellectū. **P**. quāto maior ē distinctio obiectoz. tāto maior ē distinctio potētiaz tēden tiū ī obiecta. Sed maior ē distinctio ultimi finis qui ē deus ipse. et coꝝ q̄ sunt ad finē. que sunt ipse creature. q̄ vñlis & p̄ticulari. cuꝝ igit potētia intellectua tendens ī vñle sit realiter distincta a potētia sensitua q̄ tendit ī p̄ticularē. sequit q̄ alia sit potētia volūtua tendēs ī sp̄em. & alia tendēs ī ea que sunt ad finēm.

P. appetit⁹ sensitū ē duplex. ḡ & intellectū ē vñs p̄z. q̄ appetit⁹ sensitū ē diuidit ī p̄cupi scibile & inscibile. p̄to pñaz. q̄ vñlīqz īuenit eadē rō distinctio ī ibi d̄z eodē mō ponē distictio. s̄z eadē t̄c. Nā p̄ tāto diuidit appetit⁹

Scđa cō-
clusio.

Opi. p̄via

sensitius. qz duplicitate tedit in bonū sensibili. Uno mō absolute. z sic dicit & cupiscibil. Alio mō i bonū ardū. z sic dī irascibil. Sz appetit intellectū sīlē tedit i bonū duplicit. puta sub absoluta rōne boni. z sub ratione arduissimi boni. puta cum tedit in ultimū finez sub ratione ultimi finis. ¶ P. vna potētia habet vnu modū operandi. sz voluntas rationalis nō habet vnu modum operandi. quia quedā vult naturaliter. quedā elicitue. qd a amore amicicie. quedā amore & cupiscentie.

¶ P. vnu p̄m. iij. de anima. in omni natura que q̄nq̄ est potētia q̄nq̄ actu. sunt duo p̄ncipia quoz vnius est facere & alterius fieri. sed voluntas est natura que q̄nq̄ est actu. quādoqz potētia. ergo zc. ¶ P. eiusdem potētiae nō est elicere contrarios actus. sed voluntatis est velle & nolle. que sunt contraria. ¶ Ad primum dicendum q̄ intellectus possibilis indiget intellectu agente p̄ abstractione sui obiecti. voluntas autem nō indiget voluntate agente. quia eadem abstractio que facta est p̄ intellectum agentem p̄ intellectu possibili sufficit etiam p̄ ipsa voluntate. ¶ Ad secundū dicendum q̄ licet maior sit vera loquendo de distinctione fini rationē. nō est tamē vera lo. quēdo de distinctione fini rem. idem em fin rem distinctū tamē fin rationē. puta ens & bonū obiectum mouet intellectum & voluntatē. que sunt potētiae realiter distinctae. Sed hūc est ita q̄ vniuersale et p̄ticulare magis differunt fin rōem obiectale. licet minus fin rem q̄ finis & ea que sunt ad finē. Nam finis & ea que sunt ad finē p̄ueniunt in vna ratione obiectali que est ratio boni vel p̄uenietis. ideo q̄uis sit magna dñitatis realis ipsius finis & eius qd est ad finē. obiectū unū tamē eidē potētiae volitue. ¶ Ad tertium nego dñitias. qz vt cōiter appetit. ea q̄ diuisa repūnt i his q̄ sunt inferioris ordinis. illa vniū sunt in his que sunt superioris ordinis. Sz appetitus sensitius est inferioris ordinis respectu appetitus intellectui. ḡ zc. ¶ Ad quartum dicendum. q̄ licet illi modi materialit̄ sint diuersi. p̄ueniunt tñ in uno mō formalis fin & sub vna ratione obiectali. puta sub ratio boni vel p̄uenietis mouet ipsam voluntatem. & ideo nō arguiunt diuersitatē formalē in potentia volitiva. q̄uis bene innuat in ea aliqualem distinctionē virtualē. ¶ Ad quintū dicendum q̄ licet voluntas q̄nq̄ sit in actu. quādoqz i potentia. nō tamē ponimus duas voluntates. quaz virtute vnius. illa que est i potentia reducat i actum. quia ad hoc sufficit obiectū

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

voluntatis. quod quidē obiectū cū actu est cognitū. est actu volibile. ppterqd̄ p̄t actu voluntatē mouere. Secus autē ē de intellectu possibili. cui⁹ obiectū naturalis loquēdo circuſcrī pra actōe intellectus agētis. nō ē actu sz solū potētia intelligibile. & ideo in digem⁹ duplii intellectu. q̄uis nō indigeamus duplii voluntate. ¶ Ad sextū dicendum q̄ licet maior sit vera de potētia naturali. tñ nō est vera d̄ potētia libera & rōnali. Nā licet potētiae naturales sint determinate ad vnu. potētiae tñ rōnales sūt ad opposita. Sed loquendo large de voluntate. put doctores sc̄i etiā ip̄m appetitū sensitivū q̄nq̄ appellat voluntatē. tūc i dñō iehu xpō sūt & fuerūt p̄les voluntates p̄ter voluntatē dñi nā. km q̄ i ipso fuit vere appetit⁹ intellectu⁹ & sensitiv⁹. Etia illud p̄bat m̄gr hic in fr̄ plurib⁹ sanctoz auctib⁹ quas ad p̄ns rōne breuitatis nō adduco.

Ad. 6.

Tercia cōclusio.

Articulus
secundus.

Prima cōclusio.

Quatuor ad secundū

tū p̄ncipale ponā duas cōclusiones. ¶ p̄sia ē q̄ pp̄ie loquēdo de voluntate. puta sumēdo voluntatē p̄ voluntate rōnis. & maxime ut ē de liberata. tūc voluntas christi nunq̄ dissensit a voluntate diuina. Quia voluntas que est totaliter deiformis. nō potest deliberate a voluntate dei dissentire. sed christi voluntas erat a principio sue creationis totaliter deiformis. ergo zc. ¶ P. illud qd tollit rectitudinē h̄ua ne voluntatis. hoc nō potest cōpetere christo. sed deliberate dissentire a voluntate diuina est h̄moi. ergo zc. Maior patet. Probo minor. qz ex hoc rectitudo alicuius tollit. quia a sua regula obliquat. sed voluntas diuina est re la voluntatis humanae. ergo zc. ¶ P. xp̄us nihil committere potuit quo dignus esset pena.

Sed si xp̄us voluntate sua a voluntate diuina dissenseret. ipse maior pena dignus fuisse q̄ quicunq̄ alter homo. Maior patet. qz pena de condigno non debetur alicui nisi pro peccato. christus autē peccare nō potuit. ipse em peccatum non fecit. nec iniunctus est dolus in ore eius. vt ait Petrus i canonica sua. Minorem probo. quia Luce. xii. dicit. Herius qui sc̄it voluntatez domini sui & non facit. plagis vapulabit multis. Sed christus in omnibus zp̄ omnibus sc̄iuit voluntatem dei. ergo zc. ¶ Forte dicet q̄ christus fleuit su per ciuitatē Hierusalēz. co & vidit fin voluntatem dei & ordinationē infallibilem eam re struēdam. ergo ydēz p̄ibij & dñijna voluntate

Instantia

2 dissenserit. ¶ P. Luc. xxij. loquens de sua pas-

Solutio

Ad. 1.

sione ad patrem ait. Clerū tamē nō mea voluntas sed tua fiat. ¶ Respondeo ad primū q̄ christus ex tali fletu nō ostēdit se voluisse op̄ positiū illius quod voluit deus. sed ostēdit se ex pietate compassionē habuisse sup miseriā inhabitantū ciuitatem. qui ex sua iniunctio- te leipso reos fecerunt. et more ac destructio- ne dignos. ¶ Ad secundū dicendū q̄ ibi nō exprimit voluntas rationis christi ut ratōis est siue ut deliberativa est. sed exprimit ibi vo- luntas ut natura est. hoc est voluntas s̄m mo- tuū quēdam subitum sine deliberatiōe. vñ ex- primitur ibi voluntas unproprie dicta: que est ipsa sensualitas. ¶ Secunda conclusio ē.

Ad. 2.

Cōclusio
scda

q̄ voluntas unproprie dicta puta appetitus sensitiūs potuit dissentire i christo. ta volū- tate diuina. et a deliberata voluntate ratōnis. Qui q̄ in Damasc. in tertio libro. vnaqueq; potentia christi pmittebat opari quod sibi p̄ prium erat. sed p̄ prium est appetitus sensiti- ui fugere sensitiū afflictionē. deus aut̄ volu- it q̄ xps pateret h̄mōi afflictionē. In quo vo- luto etiā christi voluntas deliberata cōformis fuit voluntati diuine. vt patet ex p̄dictis. ergo tc. ¶ P. quicunq; affligit in eo in quo ali- us gaudet et delectatur hic dissentit ab illo. s̄ christi sensibilitas affligebat ieiunūs et casti- gationibus in quibus voluntas intellectua christi delectabat. et voluntas diuina sibi in eis dem̄ gaudiebat. ergo tc. ¶ Forte extra istud

Instantia

1 dicet ex verbis beati August. qui ait. Sicut omnia animalia pacata fuerūt in archa Noe ita omnis motus i christo. Sed ubi omnes motus sedati sunt ibi nulla dissensio esse po- test. ¶ P. qui dissentit ab aliquo contrariis ei esse videt. sed xp̄i sensualitas nō fuit cōtraria rationi. nec p̄ p̄sequēs siue voluntati. cum talis contrarietas sit rōne somitis qui nūq; fuit i chri-

Solutio.
Ad. 1.

sto. ¶ Respondeo ad p̄mu q̄ in xpo dicūtur dia pacata p̄ negationē omnis dissensionis im- plicatis viciū seu pctm. quia sensualitas ple- ne obediuit rationi et impio siue voluntati. Nā rebellio sensualitas p̄tra impiū voluntatis et rōnis nō contingit in hoīe nisi rōne somitis de relicti ex pctō originali. quod quidē peccatum christi mundissimā naturā nunq; defedauit. cum p̄dicta tamē plena obediētia potest stare oppositio volitorū. Nam rebellio et cōtrarie- tas predictorū appetituū nō est precise atten- denda in volitorū oppositione. sed ex inordi- ato motu sensualitatē ad suum volutū. quā- do mouetur effrenate contra rationis imperi-

um ipsam rationem a suo motu ordinato re- tardando. ¶ Et p̄ hoc patet ad instantiam secundā.

Ds. xvii.
Articulus
tercīus.
Cōclusio
prima

Quātum ad terciū

articulū ponaz duas cōclusiones. ¶ Prima est q̄ christus mereri potuit. Qz illi quoq; sunt sufficientia principia merēdi et nō impe- dita ille mereri potest. Sed in christo fuerūt sufficiētia merēdi principia in nullq; penitus impedita. Nā in christo fuit caritas que est formale principiū meritorie op̄ratōis opus & tuosum. qd ē materia meriti. et voluntarie elici- tum. quod est apta seu cōgrua illius materie dispositio. intērio recta dirigēs opa sua i finē debitū. et status meritorie agētis. puta status viatoris. Et om̄s iste quattuor meriti cause i nullo penitū impedita fuerūt in dño ielu chri- sto. ḡ tc. ¶ P. quicqd spectat ad p̄fectionē et nobilitatē humana. h̄ christo debet attribui. posse mereri est h̄mōi. quia nobilidris condi- tionis est ut illud quod habet h̄o aliquo mō habeat a se q̄ totaliter habeat ab alio. s̄ qd quis habet p̄ meritū aliquo modo haber a se. Et loquor hic de talibus que possibile est ea- derē sub merito. quia q̄uis filius i diuis nūllo mō sit deus a se sed a patre. ppter hoc tamē nō est eo impfeccio et quia naturaliter ēē diui- nū nō cadit sub aliquo merito. ¶ P. quicun- q̄ de facto iam meruit illū possibile fuit mere- ri. sed christus de facto iā meruit. ḡ. ¶ Ma- ior patet. qz qd impossibile ē fieri. hoc impos- sibile ē factū esse. ḡ qd possibile ē factū ēē. hoc possibile est fieri. Minorē pbo. Et quo ad h̄ tacco ratione breuitatis de omnib; bonis co- gitationibus. verbis. et operationib; peractis a christo in charitate existente. quibus quili- bet alter homo meruisset si ea fecisset. et p̄ cōse- quēs etiā xps ip̄is meruit. alio p̄dicta minus fructifera fuissent in christo q̄ in alio homine. His inquā omnibus dimissis. arguā de so- la christi passione sic. Ille qui mortem talem voluntarie sustinuit quia omnē hōiem a mor- te eterna liberavit. hic huiusmodi passiōē me- ruit. christus est h̄mōi. Et illud tangēs Au- gus. ait de humilitate passionis xpi. Humili- tas claritatis est meritū. et claritas humilita- tis est premiū. ¶ Forte dicet q̄ illi p̄cipiūs quo quis meret debet esse ab intra. s. in merēte. Sed passionis p̄cipium nō fuit ab intra. sed ab extra. puta a passionē inferētib;. ḡ tc. ¶ Respondeo q̄ passio vt passio est nō ē me/ Solutio.

Instantia

*Altra cō/
clusionem*

2

3

4

*Solutio.
Ad.1.*

Ad.2

Ad.3

ritoria. qz vt sic eius principiū totaliter est ab exera. tamē passio vt voluntarie assumpta est et in bonū finem a paciente ordinat. sic est meritoria. quia vt sic habet suū principiū ab intra. Sic aut̄ fuit de passione xp̄i. ḡ tc. ¶ *3* Altra ipsam cōclusionē se pōt argui sic. Actus pcedēs a caritate pfecta nō potest esse meritorius. sed oīs actus xp̄i pcessit a caritate perfercta. ergo nullus actus xp̄i potuit esse meritorius. Probario maioris. quia actus meritorius augmetnū. ḡ tc. Minor etiā pbat. qz spūs qui ē caritas datus est christo non ad mensurā. ¶ *3* P̄ qui om̄ino pfectus est i bonis spūali bus. ille vlt̄rius nō pōt pfectere. nec per spū mereri. sed xp̄s om̄ino pfectus est i bonis spū alibus. ergo tc. ¶ *3* P̄. illud agens quod i om̄ni suo actu est ita determinatū ad vnu oppositor. qnulo mō potest i alterz. hoc nullo suo actu pōt mereri. ppter hoc em̄ agēs naturale mereri nō pōt. qz est determinatū ad vnu. ¶ *3* Xps i om̄ni suo actu est ita determinat⁹ ad bonum. qnulo suo actu potest facere malum. ¶ *3* P̄. ille qui tale bonū quod est pfectuz pmiūm semp habuit. ille nunqz meruit. qz de natura meriti est qz precedat premiū. sed christ⁹ gloriām beate vite semp habuit. que est pfectum pmiūm. ergo tc. ¶ *3* Ad primū dicendū. qz caritas dupliciter potest dici pfecta. Uno modo vt est caritas comp̄hensoris. Alio modo vt est caritas viatoris. Et isto secundo mō maior est falsa. quia quāto pfectior fuerit caritas dummodo habs̄ eaz sit verus viator. tāto. magis opa a tali caritate. pcedētia sunt meritoria. Quāvis iḡ christus nō meruerit pro quāto caritatē pfecti comp̄hensoris habuit. tamen mereri potuit p quāto caritatē pfecti viatoris habuit. ¶ *3* Ad probacionē dicendum. qz pfecta caritas viatoris potest capere augmētum. et hoc vel in se. eo qz pfectio caritatis vie nō consistat in yna pūctuali mēsura. vel i modo habendi h̄moi caritatez. vel ratione alicuius annexi rati caritati. ¶ *3* Ad secundū dicendū qz licet aliquis sic om̄ino pfectus quo ad ea que respiciunt beatitudinē eēntialē. pōt tñ mereri quo ad ea que respiciunt beatitudinē accidētalē. Et ideo licet christus nō meruit gloriam sue beatitudinis. meruit tamē exaltari i humanis cordibus sermonib⁹ et opibus. qd̄ est quoddā accidētale pmiūm beatitudinis. ¶ *3* Ad tertium nego maiore. qz ad illam maiorem sequeret qz nec Maria nec aliquis i gratia rei pfectus potuisse mereri cū erat hic

In via. quod est simplē falsum. ¶ *3* Ad pbatō nē vdm̄ qz agēs naturale nō phibet a merito ex hoc qz determinatū est ad vnu. sed ex mō determinatōis. puta qz necessario tñ volunarie tēdit i illud vnu. Sed xp̄s t̄ quilibet in grā dei pfectat⁹ licet determinatē edat i bonū tñ volunarie et libere tendit in ipm̄. h̄moi em̄ determinatio nō minuit voluntatē t libertatē sed potius auget. t̄ id talis determinatio nō repugnat merito. ¶ *3* Ad quartū nego maiorem. qz licet illud pfectū premiū nō meruerit potuit tamē multa accidētalia mereri. vt iam patuit. ¶ *3* Secunda cōclusio est qz christus in primo instāti sue concepcionis mereri potuit. Quia p quocunqz instāti aliquis viator exst̄s potest in omnē spūalem actionē competētē viro pfecto. p eodez instāti ille pōt mereri. Sed xp̄s i pmo instāti sue conceptionis tc. Ista patet Hiere. xxii. vbi de xpo qzū ad sui conceptionē dicit. Nouū faciet dñs sup terraz. semina circūdabit vñz. Hoc aut̄ nō pōt inteligi quo ad actiones corpales. cum corporalia sua membra tūc fuerint ad modū ceteroz infantiū debilia. ergo intelliget quo ad actiones spirituales. ¶ *3* P̄. christus in primo instanti ratione habitus glorie pfecte fruebat. ergo in eodem instāti ratioē habitus gracie t caritatis sibi tanqz viatori competētis pfecte merebat. Eōsequētia patet. quia sicut se habet habitus glorie ad frui beatifice. sic habitus gracie viatoris ad mereri. ideo tc. ¶ *3* P̄. pfectior ē potētia que sic pfectitur aliquo habitu qz ē cōiuncta actuī qui elicitur fm̄ talem habitū. qz si habitui pūgitur sine actu. Sed potētia merendi pfectissima semp fuit i christo. Minor pater. Probo maiore. qz ex imperfectōe continuit qz potētia quādoz pūgitur habitui sine actu. t qnqz cū actu. ḡ tc. ¶ *3* P̄. sicut sol corporis immediate cū creatus fuit lux. sic sol iusticie xp̄s deus immediate cum conceptus fuit p actum elicitū ab habitu grē meruit. ¶ *3* qz aliquod agēs p aliqua mēsura nō possit in aliquā actionē. oportet qz ptingat aliquo isto rum triū modoz. puta quia vel sibi deficit aliqua pfectio requisita ad talē actionē. sicut ferri carēs calore nō potest calescere. vel impeditur ab extrinseco. vt graue posseuz supra columnam nō descendit. aut quia talis actio de sui natura est successiva ppter quod sibi repugnat elici i instāti. Sed nullo istoz modoz act⁹ meritorii pugnat xpo p pmo instāti sue conceptionis. Nō primo. quia ipse i illo instanti fuit pfectus gratia t caritate que i via

Ad.4.

*Secda cō/
clusio.*

4

5

5

5

tore sūt sufficiētia pncipia merēdi. Nec scđo qz nullo extrinseco suū liber arbitriuz potuit impediti. Nec tertio. qz actus caritatis i chri sto potuit esse instataneus. Sed oppositū isti tenet quedā opinio cui motiva sūt hec.

Quia cū humanū intelligere sit cum p̄tinuo et tpe. vt patet de sensu et sensato. sequit qz libe rū arbitriuz quo hō merēt qd necessario p̄cer nit humanū intelligere et velle: nequaqz suam actionē possit elicere i instati.

2 P. voluntas deliberativa nō p̄t actū sūu elicere i instanti. sed actus meritorii est actus volūtati nō cuiusl

3 cūqz. sed volūtatiis deliberatiue. g. tc. P. fa cilium ē temerari qz mereri. sed nulla creatura p̄t peccare seu temerari i pmo instati sue crea

4 tōnia vt p̄batū ē stupius li. iij. dist. vi. Ma tor etiā patet. qz facilius est desicere qz pficere

5 P. sicut esse pcedit agere sic initiu essendi p cedit initiu agedi. et p̄ oīs xp̄s nō potuit me

6 reri in pmo instati quo cepit esse. P. opus meritorii ab electiōe pcedit. et p̄ oīs nō pote rit fieri i instati. qz necessario est successiu. g

7 tc. P. quicqz habuit xp̄s i pmo instati sue deceptiōis hoc totū hūit ab alio et nō a se. Si illud qd alicui p̄petit ex merito h̄ aliquo mo

sibi p̄petit ex se. P. qn̄cunqz aliqd de nō ope rate fit opans i hillo potētia pcedit actuz. sed xp̄s de nō merēte factus est merēs. g. tc. El

Solutio Ad. 1. S. articulū dico breviter qz xp̄s et meruit sibi sicut patuit ex pcedētibus. Unū ad Phil. iij.

aplū tangēs xp̄i meriti: ait. qz factus ē obediens vsqz ad mortē. mortē autē crucis. ppter qd exaltauit cū deus tc. Meruit et nobis. vt patet i sequētibus.

Ad. 2. El dicendū q duplex p̄t esse humanū in telligere. Uno mō quod sit mediāte fantas

mate. ad quod intelligere etiā requiriāt actio fantasie. Et de hoc intelligere vera est illa ma

ior ppositio. Aliud intelligere qd non sit me diatibus speciebus abstractus a fantasiate. sed sit vel p spēs humane aie pcreatā. v̄l p habitū infuse scie sicut fuit in xp̄o. et de tali intelligere illa maior est falsa. Ad scđm patet p̄ idez.

Unū cū intellectus xp̄i om̄ino fuerit deformatio

z ceteris creaturis. qz grā qz est pncipiū meren di sibi fuerat pcreatā. El dicendū qz initiu essendi i xp̄o pcessit initium merēdi. no

Ad. 4.

tpesed natura. p̄us autē et posterius natura se compatiuunt silē eodē instati.

Ad. 5.

El dicendū sicut dictū ē ad p̄mū et ad scđmū. El

scđū dicendū qz totū meriti xp̄i sicut etiā cu

iuslibet alteri homis ē a deo tanqz a pncipali auctore ipsius meriti et oīs boni. tñ etiā fuit a xp̄o tanqz ab agente coopante scđario.

Ad. 7.

Septimū dicendū sicut dictū ē ad quartū. Unū i talib⁹ scđū p̄mittit fallacia dñcis. qz qzuis pcedat. tamē nō sequit qz ergo tpe vel durati

one pcedat.

Articulus
quartus

Quātum ad quār

tuū articulū dico breviter qz xp̄s et meruit sibi sicut patuit ex pcedētibus. Unū ad Phil. iij.

aplū tangēs xp̄i meriti: ait. qz factus ē obediens usqz ad mortē. mortē autē crucis. ppter qd exaltauit cū deus tc. Meruit et nobis. vt patet i sequētibus.

El argumentū pncipa le dicendū. qz licet deus om̄ia facere possit p se ipm. tñ supposito qz assumpserit pfectā natu

rā humanā in seipsa formā aliter liberā. necesse fuit ut talis natura haberet humanā volūtatiē. Unū nō arguit humana volūtatiē xp̄o ppter diuinę volūtatiē insufficientiā. s̄ ppter humane nature pfectionē.

Ad argu mētū pnci pale.

Distinctio decimanona et vicesima.

Wnc īgitur

queram? Hec ē distinctio. xix in qua m̄gr ostēdit quō christi merito redēpti sum⁹ a malo. Et diuidit i du

as ptes. Nā pmo ostēdit quō a multis mal⁹ et miserijs liberati sum⁹ p xp̄i passionē. Scđo circa modū nostre literatōis mouet vñā que

stionē. dist. xx. ibi. Si v̄o querit. Prima ut duas. Nā pmo m̄gr on̄dit quō xp̄us nos re

demit merito sue passionis. Scđo innuit qz ex hoc sibi puenit nomē redemptoris ac etiā mediatoris. ibi. Unū ipse vere dicit. Prima ē tres. Nā pmo simul on̄dit qz xp̄s sua passiōē

nos tā a pteō qz a dyabolo liberauit. Scđo qz liter xp̄s i sua morte ptra dyabolū triūphauit

Tercio quō nos ab eterna ac etiā tēpali pena quirauit. Scđa ibi. Face ēigit hō. Tercia ibi. Et qua pena. Sc̄equit distinctio. xx. in qua m̄gr tc. Et diuidit in duas ptes. Nam

pmo oñdit passionē xp̄i esse nostre liberatōis cām puenientē. Scđo tāgit illi⁹ passionis ac etiā nostre liberatōis cām efficientē. ibi. Christus est sacerdos. Prima i⁹ duas. Nam pm̄o tāgit modi nostre liberatōis p̄gruitatē. Se cūdo excludēdo illi⁹ modi necessitatē ostēdit alteri⁹ modi possibilatē. ibi. Si em illi tres. Sequit illa ps. Christē sacerdos. Et di uicī tres p̄tēs. Nā pm̄o oñdit tā a psonis diuinis q̄z a malignis ludeis efficiēter fuisse christi passionē. Scđo ex hoc mouet incidētē q̄oem. Et tertio ad h̄mōi q̄oem r̄ndet p̄ distinctionē. Scđa ibi. Lū aut̄ passio z̄c. Tercia ibi. Hic distinguēdū ē. Circa has diuisiōes quero hāc questione.

Verū om̄es homines per christi passionē habuerint sufficiētē ab omni malo liberationē. Cūdēt q̄ nō. Or nullus dāmnāt p̄ eo de quo est sufficiēter libe ratus. sed multi homines dānānt. ḡ z̄c. Cōtra christi passio eq̄liter se habet respectu oīm p̄tōrum. aut ergo delet omnia p̄cta p̄ om̄ib⁹ satissaciēdo. aut nullū. Sed falsūz edicere q̄ nullū deleuerit. ḡ deleuit oīa. deleto autē malo culpe. deleut et maluz pene. ḡ z̄c. Hic q̄trū or sunt vidēda. Nāz cū malū dāmādat in ma lum culpe. et malū pene. ideo pm̄o est vidēdū vtrum p̄ passionē christi sufficiēter simus li berati a malo culpe. Secūdo verū a malo ipsius pene. Et hoc q̄atum ad. xix. distinctionē. Tercio verū alter modus nostre libera tionis q̄z p̄ passionē christi fuerit puenies. Quarto verū alter modus fuerit possibil. Et hoc q̄zū ad. xx. distinctionē.

Articulus
primus.

Circa primū est ad

uertenēdū. q̄ illo liberamur a p̄ctō quo a nob̄is expellit p̄ctm. P̄ctm aut̄ a nob̄is expellit dupl̄r. Uno mō formaliter. Alio mō effecti ue. Et sūm h̄ ponā duas cōclōnes. Prima ē q̄ grā gratū faciēs ē formale p̄ncipii expulsi unuz p̄cti. Quia vnaq̄z forma p̄grue p̄t̄ dici formale expulsiū illi⁹ q̄d q̄uis ipm p̄cedat i subiecto. impossibile ētm ipm remanere adue niēte forma. H̄ grā respectu mortali p̄cti d̄ q̄ad p̄hs loquor est h̄mōi. ḡ z̄c. Id. arguit p̄ ista cōclōne quidā doctor sic. Illa q̄ formaliter opponūt̄ p̄tuatio et habit̄. illa nec̄o circa idē subiectū mutuo se expellit. H̄ p̄ctm opponi grā sic p̄tuatio opponi h̄stū. ḡ z̄c.

2.

Cōtra mō re dura. H̄ istā minorē arguit q̄dā alī⁹ doctor q̄t̄oīb⁹ q̄b̄ p̄bat q̄ grā et p̄ctm nō oppo

nant directe sicut habit̄ et p̄tuatio. Primo sic i p̄tuatio et habitus sunt apta nata fieri circa idē subiectū immediatū. H̄z subiectū imme diatū grē ē cēntia aīe aut volūtas. subiectū aut̄ immediatū p̄cti ē act̄ volūtatis. ḡ z̄c. Id. 2.

p̄tuatio p̄me p̄fectōis nō potest h̄re rōem cul pe sed pene. cū igit̄ grā sit quidā habitus et ha beat rationē p̄me p̄fectionis. eius p̄tuatio non erit culpa sed pena. Id. habitus et p̄tuatio ita se habet circa idē subiectū q̄ necesse est alterez eoz inesse subiecto. sed de p̄t̄ facere h̄uīz hoīem in suis puris naturalib⁹ in quo nec sit p̄ctm nec grā. Id. 3.

vñ habitui sūm specie. eius p̄tuatio non opponi n̄t̄ vna p̄tuatio sūm specie. sed grā est vnu habitus sūm specie. p̄ctā aut̄ mor talia sunt diuersaz speciez et rationū. Exed

vez illa minor sit vera vel falsa nō cyro qd p̄ sens. dico tñ q̄ rōes nō deludit. Ideo ad primū dicendū q̄ minor nō est vera p̄ ea par te q̄ dicit q̄ actus volūtatis sit immediatū sub lectū p̄cti. q̄r immediato subiecto alicui⁹ tēdēre i nō cē. impossibile ē via nature illud remanere. H̄z oīs act̄ volūtatis postq̄z elicitus est trā sit in nō esse. ergo in h̄ullo p̄ctōre culpa rema neret. qd videt valde inconveniens dictū apud quēlibet catholicū. Ad scđm nego maiorē. Ad. 1.

Nā iniusticia ē formalis p̄tuatio iniusticie. tñ iniusticia vere h̄z rationē culpe. q̄uis iniusticia cui opponi nō min̄ h̄cat rōz p̄me p̄fectōis q̄ grā. Et eodē mō de insidelitate q̄ oponit fidei p̄tuatio. et sic de multis alijs. Cū

etia originālculpa formaliter accepta ope nō p̄tuatio originali iniusticie. q̄ culpa original nō ē aliud sūm luū ēē formale q̄ carēta originali iniusticie cū debito habēdi eam. tñ origināl in justicia cū sit q̄dā habit̄ optet q̄ h̄eat rōes p̄me p̄fectōis. Ad tertū dōm q̄ maior nō ē vera vlt̄ loq̄ndo. Nāz eritudo opponi p̄tuatio ipsi sanitati. tñ medici p̄sonit medici inter sa nū et eoz. Unū illū q̄mediū tenet medici ap pellat neutz. Id tāl̄ h̄o exīt̄ p̄ puris naturalib⁹ nec h̄ret originalē iniusticiā. nec originalē culpa sit p̄tuatio originali iniusticie. Sic i p̄posito z̄c.

Ad quartū dōm q̄ q̄uis mortalit̄ p̄ctā cō siderata q̄ ad suū ēē materiale. puta inq̄zū dī cūt̄ auersionē ad d̄mūrable bonū sint diuersaz rationis sūm q̄ talia bona diuersificat̄ ad q̄ p̄uerit se h̄o p̄ p̄ctm. tñ cōsiderata q̄t̄z ad suū formale. p̄t̄a q̄ ad auersionē ab inconvini entib⁹ bono. sic oīa p̄ctā mortalit̄ sunt vñ rōnia formalis. Quod nōrō beatus Jacobus q̄t̄. Qui offendit in vno factus est q̄dā reis

Ad. 3.

Et tāl̄ h̄o exīt̄ p̄ puris naturalib⁹ nec originalē culpa sit p̄tuatio originali iniusticie. Sic i p̄posito z̄c. Ad. 4.

Id quartū dōm q̄ q̄uis mortalit̄ p̄ctā cō siderata q̄ ad suū ēē materiale. puta inq̄zū dī cūt̄ auersionē ad d̄mūrable bonū sint diuersaz rationis sūm q̄ talia bona diuersificat̄ ad q̄ p̄uerit se h̄o p̄ p̄ctm. tñ cōsiderata q̄t̄z ad suū formale. p̄t̄a q̄ ad auersionē ab inconvini entib⁹ bono. sic oīa p̄ctā mortalit̄ sunt vñ rōnia formalis. Quod nōrō beatus Jacobus q̄t̄. Qui offendit in vno factus est q̄dā reis

88

Lū igit̄ oppositio culpe ad grām magis debet attēdi rōe auersionis qua culpa auertit a deo ad quem gratia cōuertit. ideo culpa opponit gratia nō ut diversificat ratione. sed ut ē vni-

**Cōclusio
scd. 1.**

us rōis. **S**edā cōclusio q̄ passio christi seu xp̄s inq̄zitum hominē p suam passionē ē causa effectua deletionis peccati. saltez dispositiua quod addo p tanto. q̄ tota trinitas vñus de us delet culpā p̄ncipaliter xp̄s p suā passionē dispositiue. et sacramēta instraliter. Nā cum caritas christi qua nos dilexit maxime i sua sanctissima passionē patuerit. ideo p huius modi passionem maxime nos ad sui dilectionem incitauit. et p psequēto ad culpe detestationē. Ideo dicit Apocal. i. q̄ ipse lauit nos a peccatis nřis i sanguine suo. Et ad H̄c. ix. dicit aplo. Si em̄ sanguis hircoꝝ t̄c. quanto magis sanguis christi emūdabit p̄scias nostras ab opib⁹ mortuis. **E**t est etiā sua m̄ḡt̄ hic in l̄ra qui ait. q̄ passio christi quicqđ culpa erat delectu. **S**ed ḡtra illud vle dictrī magistri quicqđ arguit sic. Quod deletu. est amplius deleri nō potest. Sed peccata patrū veteris testamenti delera erant ante q̄z christ⁹ patereſ. ergo passio christi nō delectu om̄nez culpam. **P**. si passio christi delet om̄nē culpa seu om̄nia peccata. ergo supflua sunt alia remedia. **P**. illorū que sunt equalia vnum nō destruit aliud. sed quantu bonū fuit passio christi ex parte patrētis. tantu malū erat acto ex parte inferentis. igit̄ peccatum occidentium christi p suam passionē nō videt esse deletu.

Propter hoc ait Ansel. libro. Lur de ho-
mo. Si tam malū est christū occidere q̄z bo-
na est vita eius. quomō potest mors eius su-
perare et telere peccata eoru qui euꝝ occiderūt.
aut si alicuius eoru peccata delet. quomō po-
test aliorū p̄ctā deleres. **A**d primū dicendū
q̄ patres veteris testamenti fidez habuerūt de-
christo et eius passionē futura. que fides di-
positiue cooperatorā ad deletionē oīm suarum
culpaz. **D**icit forte quomō ḡ delectab̄t pec-
cata simpliciū populariū c̄ nullā reuelationē
habebat de xp̄o. **R**ndeō q̄ talib⁹ simplici-
bus suffici fides implicita de xp̄o. et ista fide
habuerūt. q̄ crediderūt in illū deū et eo mō in
quē et quomō patres crediderūt. **A**d scdū
dicēduz q̄ alia remedia nō superfluum. puta
ipsa sacramēta. quia virtutē a passionē christi
capiunt. et sunt quasi instrumēta passionis i cul-
parū deletione. **A**d tertiu ddm. q̄ q̄ occi-
sores xp̄i ignorabat ipm esse dei filiū. quia fui-
splim. si ipm deū cognouissent regē ḡlēne q̄qz

Instantia

2.

3.

**Solutio.
Ad. 1.**

Instantia

**Solutio.
Ad. 2.**

Ad. 3.

crucifixissent. ideo ignorātia eoz aliquid ex-
cūlbat delictū eoz. Propter qđ ait Ansel. q̄
malū eoz nō fuit equale bono vite xp̄i.

Quantus ad secun-

**Articulus
secundus.
Prima cō-
clusio.**

dū articulū ponā duas cōclusiones. **P**riā ē q̄ passio christi est sufficiēt omnes homines liberare ab omni pena tam temporali q̄z eterna debita p peccatis tam actualibus q̄z etiā ori- ginali. Quia vita christi qui deū fuit et homo quam ipse obtulit deo patri p nostris pctis. adeo fuit nobilis et pfecta oblatio tam in se q̄z ex parte patris gratificantis et gratatēt susci- pientis huiusmodi oblatiōz. q̄ talib⁹ oblatio sufficeret p pena debita peccatis nō soluz om̄niū qui sunt. erunt et fierunt. verū etiam p in finitis adhuc alijs homib⁹ si fieret. Et hoc satis innūt. i. Jōh. iij. vbi dicit. Ipse ppiciatio est p peccatis nostris. nō p nostris autē t̄m. sed etiam p totius mūdi. **I**sta ē inten-
tio glo. sup illo verbo Zacha. Tu quoqz san-
guine testamēti tui eduxisti viuētos de lacu i
quo nō erat aqua. **I**tem Osee. xiiij. dicit in
psona christi. Ero mōz tua o mors. et mor-
sus tuus ero inferne. **I**tem Aug. ait. Chri-
stus sua simplici morte destruit nostrā du-
plam mortē. Quod verbuꝝ August. intelli-
gendum est efficaciter quo ad eternā mortē
eorum qui fide formata credunt in christū. et
exemplariter quo ad tempalem mortē. quia l̄
sua sanctissima resurrectione dedit nobis exē-
plum et certam spem future nostre resurrectio-
nis et immortalitatis. **S**ed ḡtra istā cō-
clusiōnē pōt instari sic. Nullo finito destruit suf-
ficiēt illud qđ est infinitū. s̄z passio xp̄i erat
quid finitu. pena eterna quid infinitu. ḡ t̄c.

**Cōtri cō-
clusiōnē.**

P. melior ē vita qua vivitur in vita eterna et beatifica q̄z quā viuīt in hoc mūdo vita tem-
porali. sed nō sufficienter sufficit q̄n min⁹ bo-
nu datur p pditiōe maioris boni. et p psequētis
datio t̄paliis vite xp̄i nō sufficit in emendā p
amissionē beate et eterne vite. **P**. illud qđ fi-
niri nō potest nō potest destrui. sed pena eter-
na finiri nō potest. cū eternū nō possit capi fi-
nē. Maior etiā p. q̄ om̄ne qđ destruit finit.
s̄ p oppositū quod nō potest finiri nō potest
destrui. **R**ndeō ad primū q̄ minor deficit
dupl. Primo. q̄ pena inferni nō ē infinita i
vigore. sed solum in quadā successiōe seu du-
ratione. et tale infinitū potest intercipi. etiā a
finita virtute. **S**cō q̄ passio xp̄i q̄nū in se
finiri finita. tamē ex parte psone illuo qui

**Solutio.
Ad. 1.**

Ad. 2.
Ad. 3.Scda cō/
clusio.

partebatur potuit dici infinita. eo q̄ talis p̄sona fuit infinita. **E**tia ratione acceptatōis q̄ de pater acceptauit h̄mōi passiōz. ipsa passio potest dici aliquo mō infinite virtutis. q̄z deus ipsam acceptauit p̄ infinitis offensionib⁹ si essent vel fuissent infinite. Ad scdm p̄z p̄ idēq. **A**d tertium dicendū q̄ argumētū bñ p̄cedit de eo qđ est simpliciter & actu infinitū. non aut de eo qđ ē potētia & fm̄ quid solū infinitū. **U**nq̄z pena inferni sit infinita p̄ compationē ad potentiam actiū cuiuscunq; puri hominis. eo q̄ nullus pur⁹ hō habuit i se potētiaz actiū q̄ se ab h̄mōi pena posset liberare. nō ē tñ infinita p̄ spatiōz ad potentiam passiū erā puri homis. q̄z qui liberant a tali pena habet i se potentiam qua p̄nt liberari. q̄z nō habet i se potentiam qua se possint liberare. **S**icut cōclusio est q̄ nō obstante sufficiētia passiōnis christi qua oēs poterat liberare. de facto tñ et efficaciter oēs homines nō sunt liberati. **N**ā christus tanq̄z caput oīm satisfecit p̄ omnibus homib⁹ tanq̄z p̄ suis mēbris. Quicūq; igit in sua peinacia pdurantes nolunt esse mēbra christi. talibus nō pdest passio christi. **S**icut em̄ influentia a capite descendēt non pdest mēbro p̄ciso a toto sub illo capite existēte. sic virt⁹ passionis xp̄i nō liberat eos q̄ per verā fidem nō copulat̄ur christo. **N**ec etiā d̄facto tollit ab homib⁹ omnē penā tpalement. q̄ sep̄ius dimittit malos esse in multis tribulationib⁹ & afflictionib⁹ ppter maliciā eoz. Et s̄l̄ bonos ppter augmentū i p̄nti virtutuz et meritorz. i futuro p̄mioz.

Di. xp
Articulus
tercius.

Quātū ad tertium articulū & quartū simul r̄ndet Aug. xiiij. de trini. ca. iiij. q̄ aliis modis deo fuit possibilis. nullus tamē fuit ita cōgruus sanandē nostre miserie q̄z p̄ christi passionē. **N**āz fm̄ eundē Aug. homo debuit satisfacere & nō potuit. deus potuit sed nō debuit. **L**ū igit congruū sit vt ille satisfaciat qui potest & tenet. igit cōgruū erat vt christus deus & homo satisfaceret qui vt hō erat satisfacere debet. & vt deus satisfacere posset. **P**. congruū erat vt satisfa-
ctio p̄ omnibus humanae nature defectib⁹ fieret p̄ talem penā que omnē alia penam virtu aliter & tineret. talis autē est pena mortis. quia omnū terribiliū finis est mors. vt dicit. iij. ethicoz. **F**orte dicit q̄ minus pctm nō cōgrue sine p̄ueniēter expiatetur p̄ maius pctm. sed Ade inobedientia fuit minus peccatum q̄z

Instantia

christi violētia seu occisio violēta. **R**ūdeo q̄ occisio christi ex parte occidentiū non erat satisfactoria. sed erat maximū peccatum. sed ex parte occisi putra occisio passio fuit maxime satisfactoria. quia erat maxime virtutis. **S** illē modus nostre liberationis est p̄ueniētorz quo homo magis afficiāt ad dei dilectionē. magis inducitur ad virtutē p̄fectionē. & cauītorz redditur contra omnē malicie temptationē. **S**ed iste modus est h̄mōi. **U**nī primā partē istius minoris tangit apl̄us ad Ro. v. dīcēs. **L**ōmendat suā caritatē deus i nobis. qm̄ cū inimici essemus xps p̄ nobis mortuus ē. Et iterz. **S**ic deus dilexit mundū ut vnige-
nitū suū daret. **G**cdaz p̄tētāgit btūs. **P**er⁹ p̄ma sua canōica. c. iij. dī. **X**p̄us p̄ nobis pas-
sus ē vobis relinquent exemplū. vt sequom̄ vestigia ei⁹. **T**ercia ps̄ istius minoris tāgit. i. ad Lox. vi. vbi dicitur. Empti em̄ estis p̄cio magnō. glificare & portate deū i corpe vestro q̄. dī. apl̄s. **C**orpus vestrū amplius nō dī cē subiectū pctō. q̄z redempti est p̄cioso thesau-
ro a dño nostro ieu p̄po.

Articulus
quartus
Cōclusio
prima.**Quantum ad quartū**

tū articulū ponā duas cōclusōes. **P**rima est q̄ referēdo ly possibile ad nostrā humānā potentiam. tūc nullus fuit ali⁹ mod⁹ possibile nō liberatōis. Quia quilibet pur⁹ hō pensat; suis virib⁹ adeo fuit re⁹ q̄ ipse sufficere nō po-
terat ad suip̄ius liberationē. quāto magis nō sufficit p̄ liberationē ceterorū. cui em̄ sua meri-
ta nō sufficiunt ad satisfaciēdū p̄ peccatis p̄
prijs. planū ē q̄ nō valeat satisfacere p̄ alienis

P. talis debuit esse liberator h̄uani generis qui suis meritis posset eternā beatitudinē quā hō p̄ peccatu p̄dicerat recuperare. sed tale recuperationē fieri a h̄cūq; puro hoīe erat ip̄ossibi-
le. **S**ed h̄ illud videt eē opinio cuiusdz moderni doctoris. qui ait. q̄ licet de p̄digno null⁹ pur⁹ hō potuit satisfacere p̄ pctō torius h̄uani generis. tñ de cōgruo etiā pur⁹ hō potuit satisfacere. si deus satisfactionē fieri p̄ mortez xp̄i nō p̄ordinasset. Hāc cōclusionē ipse p̄bat dupl̄r. **P**rimo sic. **Q**n̄ duo act⁹ ita se p̄nt q̄ bonitas vñlūs eq̄tūr malicie alteri⁹. tūc bo-
nus p̄t̄ esse satisfactorius p̄ malo saltē de cō-
gruo. sed possibile ē actū puri hoīis equari in
bonitate malicie pcti Ade. q̄ de cōgruo actus
puri homis tñ potuit esse satisfactori⁹ q̄zum
actus Ade fuit demeritorius p̄ persona et na-
tura. **P**. culpa Ade redundauit in totam.

naturā q̄ntū ad damnationē. q̄ eius penitētia potuit de congruo redūcere in totam naturam q̄ntū ad satisfactionē et regenerationē. Probat ipse p̄ntiam. quia culpa Adc p̄ tanto redundauit in totam naturā. quia dū peccauit in ipso erat virtualiter tota natura. cū igit̄ eo dem modo in ipso fuerit tota natura q̄n penituit satisfaciēdo p̄ se; p̄ tota humana natura satisfacere potuit. ¶ P. ad hoc idē arguit sic.

Sicut se h̄z grārum actio respectu beneficiorū. sc̄ se habet satisfactio respectu p̄ctōr̄. sed p̄ bñficijs sufficit grārum actio quantā hō potest reddere. etiam dato q̄ nō sit equiualens bñficijs. vt patet. viij. ethicoz. ḡ p̄ p̄ctis r̄c.

P. validus est bonū ad regandū q̄ malū ad destruendū. sed vñus homo p̄ vñū actus malum potuit totam naturam corrumpe. ḡ vñus homo p̄ actus suos virtuosos et bonos potuit totam naturam reparare. ¶ P. crudelis est creditor qui plus exigit a debitorē q̄ possit. cum igit̄ur deus nō sit crudelis. ergo ad emendam hñmam peccati sufficit illud qđ potest facere homo. ¶ Sed p̄dicta positio non potest stare. Quia quicquid homo p̄st de congruo hac immediate a deo p̄sequit̄ dummodo faciat totū quod in se est. sed quantumcumq̄ Adā vñ quicunq̄ alius purus hō fecisset totū quod si se fuit seu totum quod potuisset. ppter hoc tamē genus humānū liberatū nō fuisset. q̄ nullus purus homo potuit de congruo satisfacere p̄toto humano genere. ¶ P. ille qui de congruo offendit dñm debet placare nō debet esse de numero offenditū. alīs se intromittens et placatione iratum dñm nō placaret. sed potius irritaret. sed quilibet purus homo quād in se fuit erat de numero offenditū. q̄ nullus purus homo p̄gruius placator esse potuit.

Ad p̄imū dicendū q̄ posito q̄ Adā te congruo potuerit elicere actus bonitate intensua et equipollentē malicie peccati sui. nullū tamen potuit elicere actum equivalentē bonitate extensua malicie sui peccati. q̄ p̄ maliciam p̄dit originalē iusticiā quam in suos posterōs originaliter transducisset si ipsam nō p̄didisset. sed p̄ nullam bonitatē cuiuslibet sui accep̄ potuit acquirere gratiā seu virtutē quam trasfunderet in suos posterōs loco originalis iusticie quā p̄ se et p̄ ipsis p̄didiit vñiversaliter. q̄ nullus purus homo grām in alterz potest trasfundere. quis xps hoc potuerit. quia deus et homo fuit. Et p̄ ide p̄ ad scdm arguētū. Ad tertium dñm q̄ nō ē sile de grā actōe et latissacōe. q̄ qui grā agit nō absolu-

uit q̄n ad ulteriores grārum actōes cū sibi possiblitas affuerit teneat. et ideo etiā non equa lens ab agēte gratias debet acceptari. sed q̄ latissacit satisfactōe absoluīt. nec ad aliquid ultra tenet. ideo r̄c. ¶ Ad quartū nego maiore

Ad. 4.

q̄ in naturalibz et moralibz p̄t malicia vñus destruere qđ bonitas multoz nō p̄t repare. Unde solet dīci in puerbio. q̄ vñus stultus lapidētalem p̄jcerē posset in puteū quē decez sapientes extrahere nō possent. ¶ Ad quintū

Ad. 5.

Dicendū q̄ ille creditor nō est estimādus crudelis qui coopat debitori in eo quod exigit ab eo ut possit satisfacere. Et sic est in p̄posito. q̄ ut homo satisfacere posset misit deus filiū suum natūrā ex muliere factū sub lege fm qđ ait ap̄ls. vt eos qui sub lege erant redimeret. et p̄ ceteris homībus satisfaceret. ¶ Sc̄da oclu-

Cōclusio.
Sc̄da

sionē est q̄ referēdo ly possibile ad dei absolute potentia. tūc alter modus fuit possibilis nostrae liberatōis seu redēptōis q̄ ad p̄ns accipio p̄ eodē. Q̄ illud facit p̄ alicui⁹ redēptōe qđ bonitas illi⁹ acceptat cui⁹ impio detinet. sed deus cui⁹ impio homo p̄ctōr detinebat a dyabolo potuit acceptare p̄ offensa illata per hominem opus quantulibet modicū cuiuscumq̄ creatura. ḡ r̄c. Et sic intelligēda sunt verba Bern. cum ait. q̄ vñica gutta sanguinis christi sufficiente potuit p̄ liberationē totius humāni generis. ¶ P. potētia infinita nō limitat̄ ī actione sua ad aliquem vñū modū finitū. sed dei potētia est infinita. modus autē quo liberari sumus p̄ christi passionē est modus finit⁹. ergo r̄c. ¶ P. ista est intentio sanctoꝝ. Quia dicit Greg. papa. xx. moralibz. Deus omnipotens qui nos existere fecit de nihilo. revocare nos etiā sine sua morte potuisset. Et Leo papa ait. Omnipotētia dei filiū liberare potuissz genus humānū a dyaboli dominio solo imponit volūtatis eterne. ¶ Sed p̄tra illud sonare vident̄ qđā auct̄res. Nā. b. Ambro. ait. Tm fuit p̄ctm nost̄z vt saluari nō possemus nisi xps p̄ nobis moreret debitoribz mortis.

3

Et Ansel. li. cur de hō. ait. Nō potuit trās sisse calix nisi biberet illū. nō q̄ nō posset vita re mortē si veller. sed q̄ impossibile erat aliter saluari mundū. ¶ P. quod ē p̄tra dei iusticiā hoc impossibile est. quia deus in iustiā esse nō potest. sed contra dei iusticiā est q̄ pro dei offensa nō satisfiat legitime. nec legitime satisfieri potuit nisi eo modo quo factū est. ergo alter modus videt̄ fuisse impossibilis. ¶ P.

Cōclm cōclsi onem

quod a deo p̄ordinatū est et a p̄phetis p̄dictū est. qui metiri nō p̄nt. hoc impossibile

**Cōtra du
randū.**

1.

hac immediate a deo p̄sequit̄ dummodo faciat totū quod in se est. sed quantumcumq̄ Adā vñ quicunq̄ alius purus hō fecisset totū quod si se fuit seu totum quod potuisset. ppter hoc tamē genus humānū liberatū nō fuisset. q̄ nullus purus homo potuit de congruo satisfacere p̄toto humano genere. ¶ P. ille qui de congruo offendit dñm debet placare nō debet esse de numero offenditū. alīs se intromittens et placatione iratum dñm nō placaret. sed potius irritaret. sed quilibet purus homo quād in se fuit erat de numero offenditū. q̄ nullus purus homo p̄gruius placator esse potuit.

Solutio.

Ed. 1.

¶ Ad p̄imū dicendū q̄ posito q̄ Adā te congruo potuerit elicere actus bonitate intensua et equipollentē malicie peccati sui. nullū tamen potuit elicere actum equivalentē bonitate extensua malicie sui peccati. q̄ p̄ maliciam p̄dit originalē iusticiā quam in suos posterōs originaliter transducisset si ipsam nō p̄didisset. sed p̄ nullam bonitatē cuiuslibet sui accep̄ potuit acquirere gratiā seu virtutē quam trasfunderet in suos posterōs loco originalis iusticie quā p̄ se et p̄ ipsis p̄didiit vñiversaliter. q̄ nullus purus homo grām in alterz potest trasfundere. quis xps hoc potuerit. quia deus et homo fuit. Et p̄ ide p̄ ad scdm arguētū. Ad tertium dñm q̄ nō ē sile de grā actōe et latissacōe. q̄ qui grā agit nō absolu-

Ad. 2.

Ad. 3.

Solutio.
Ad. 1. et 2.

est aliter se habere. sed liberatio humani generis p passione christi ab eterno a deo fuit pura. et in veteri testamento p prophetas predicta. g. t. Rendeo ad primū et ad secundū. qd illi doctores excludunt alium modum ex parte nostre potentie actiue. et non ex parte diuine potentie.

Posset etiam dici quia ibi loquitur de potentia dei ordinata qua deus solum dicit illud pos-

se quod ab eterno se facturū disposuit.

Ad. 3. Ad tertium dicendum quod si in nostro ratione iudicium pñm esset iniustum. sicut absolutam dei potentiam et sicut alium ordinem qui a deo posset institui quem nos ignoramus esset iustum. Unusquis petet dampnare et Iudam saluare esset iniustum sicut ordinem quem nos videmus. tamen deus sicut absoluta suam potentiam hoc posset facere si vellet. quia talem ordinem institueret quo illud non esset iniustum. Sic in pposito t. Ad quartum dicit qd argumentum procedit de potentia dei ordinata. sed non de absoluta.

Ex predictis etiam patet p modo correlari qd non est vero illud quod afferunt. quidam doctores dicentes. qd redemptio fit iusto pacio soluto. liberatio autem fit quibuscumque modis. ideo non potuit genus humani aliter redimi qd p incarnationem alicuius diuine persone. quia aliter non potuit reddi iustum precium p redemptione humani generis. poterat tamē ut dicunt sicut absolute dei potentia aliter liberari. Quia ut iam dixi illud quod non est iustum sicut ordinem quem videmus. posset esse iustum sicut ordinem quem deus sicut absolutam suam potentiam posset instituere. sicut patuit etiam in exemplo de Iuda et de Petro.

Itē captiuus iusteredim⁹ cum tanta sit satisfactio quantam acceptat hic cui debetur satisfactio. sed ut superius dixi deus cui debet p peccato humani generis satisfactio potest de absoluta sua potentia et de diuina sua benignitatem de minimo ope hominis detinari. g. t. Ad argumentum principale dicendum p ad efficaciam alicuius effectus duo requirunt. scilicet virtus sufficiens ex parte agentis. et dispositio debita ex parte patientis. quorum quo cunquam deficiente repletum impedit effectus. Sed nūc est ita qd unus virtus christi sit sufficiens ad saluandum omnes homines. tamē sunt aliqui qui vel deficiunt in fide qua disponit humanus intellectus ad hoc qd recipiat beneficia redemptoris. vel deficiunt in caritate qua disponit humanus affectus. nec curant facere qd inse est hinc dispositioes sequatur. ideo iuste damnantur. Et p idem p ad rationem perarunt puta quare unus redimit et non alter.

Ad. 4. Correlari-
um.

Ad principale argu-
mentum.

Distinctio vicesima prima
et vicesima secunda.

Ost predicta

Considerandum. Postquam magis determinauit de passione Christi modo et mero. hic psequitur de passione fine et termio. Secundum dividit in duas partes. Nam primo inquit magis. utrum in fine passionis putatur in punto mortis anima Christi et caro fuerint separata et uno diuino Secundo utrum Christus post mortem triduo fuerit verus homo. dist. xxij. ibi. Hic querit utrum. Prima in duas. Quia primo magis ostendit quod in triduo mortis caro Christi uno diuino non fuit separata. Secundo quod hoc non obstat. p separatione animae a carne caro illa vere fuit mortua. ibi. Recedente anno Asia. Prima in tres. Quia primo mouet questionem. et circa eam quadam falsa opinione recitat. Secundo hinc opinionem probat. Tercio honestatem eiusdem confirmat. Secunda ibi. Quibus rindemus. Tertia ibi. Sicut Augustinus. Secunda istaz dividit in tres partes. Quod primo magis cum improbatone iam dicte opinionis veritate pposite consonis ponit. Secundo hinc veritatem ex intentione iam improbatam opinionis opponit. Et tertio clara refutacione adducta objectionem tollit. Secunda ibi. Alioquin aucti. Tertia ibi. Quibus rindemus quod si tecum. Sequitur distinctio. xxij. in qua magis tecum. Et dividitur in tres partes sicut magis mouet tres quones. Prima utrum Christus in fine mortis triduo fuerit homo. Secunda si fuit homo. tunc queritur ubi fuerit ille homo. Tercio queritur utrum ille homo fuerit in omnilioco. et utrum descendenter de celo. Secunda ibi. Hic continetur si Christus. Tertia ibi. Solet etiam quiri. Prima in duas. Quod primo magis mouet quoniam. et recurat circa eam unam opinionem quod est vera. unusquis magis non reputet ipsam veram. Secundo magis rindet ad quoniam inuenta intentione propriam. ibi. Quibus rindemus. Sequitur illa pars. Hic querit. Et dividitur in duas partes. Nam primo magis asserit illum hominem in triduo fuisse tam in inferno quam in sepulcro. Secundo ostendit quod licet Christus totus sit ubique. tamen sicut secundum non est in omnilioco. ibi. Et utrum totus est deus. Prima in duas. Nam primo rindet ad quoniam Secundo opposit p duplice objectione. quoniam cuiuslibet distincte assignat suam responsione. ibi. Sed si in inferno. Circa has duas distinctiones quero hanc questionem.

Cum non obstat morte Christi quia anima fuit separata a corpore. anima et corpore Christi remanserint unita deitati seu

psone verbi. **I** Et videt q̄ nō. Quia virtute vniōnis i chris̄to facta est cōicatio idiomatis. ppter hoc em̄ homo dicit deus & de⁹ hō. qz huāitas i psone ſibi vereē vnitā deitati. sed i triduo mortis xp̄i iſte ppoſitōes nō erat vere. deus ē aīa. vel deus ē corpus. ḡ nec anima nec corpus i triduo fuerūt vnitā deitati. **II** Contrariū est Aug. qui ait. Mors ad t̄p̄s aniā & corp⁹ ſepauit. sed neutr̄a ſib⁹. **H**ic q̄t tuor sūt vidēda. **P**rimo de p̄ncipali q̄ſito. **S**cđo ſi corp⁹ xp̄i diu māſiſſet ab alia ſepa-
tu fuſiſſet incineratū ad modū alioꝝ corporū.
Et h̄ q̄ſū. ad. xxi. dist. **T**ercio utq̄ xp̄i i tri-
duo fuerit verus hō. **E**t quarto utq̄ post
mortē deſcēderit ad infernū. Et hoc quo ad
xiiij. distinctionē.

Articulus
primus.

Prima cōponā duas p̄cloes. **I** Prima ē q̄ nūq̄ ſoluta
fuit vniō corporis xp̄i cū deitati. Q̄d dicit apl̄s

Ro. xi. q̄ ſine p̄nia ſunt dona dei. Et ex illo di-
cto apl̄i trahit. q̄ quicqđ p̄ gratiā dei pcedit:
nunq̄ abſq̄ culpa reuocat. Sed ex mirifica
dei gratia corpus illud p̄ assumptioneꝝ verbi
deitati fuit vnitum. nec vñq̄ illud corpus q̄
cum q̄ peccato fuerat maculatū. ergo nūq̄ ab-

2 h̄mōi ynidē extitit deſtitutu. **I** P̄. ſi illavniō
in triduo fuſiſſet diſſoluta. tunc aut filius dei
fuſiſſet nō ſepultus. vel nō potuit dici vere ſe-
pultus. cuius oppoſitū habeſt in ſymbolo. aut
de nouo facta fuſiſſet corporis illius aſſumptō.
quod ē falſum. quia nūq̄ legimus filiuꝝ dei
plurim̄ q̄ ſemel corpus xp̄i aſſumpſiſſe. Con-
ſequentia patet quo ad p̄mā ſui partē. q̄ ea q̄
ſoli corpori ſuueniūt non dicūtur de filio dei niſi
ex vi vniōnis qua vnitus eſt corpori. ſed eſſe ſe-
pultū ſuuenit ſoli corpori. ergo ſi diſſolutū vniō
filius dei nō poterit dici ſepultus. vel diſſolu-
ta p̄ma vniōne oportet aliam vniōne fieri &
aliam aſſumptione. qđ ſuit ſecūda pars p̄dicie
p̄ntie. **S**ed p̄tra hoc videt eſſe ſuida dico-
tor qui ait. q̄ ſi in hoīe nō eſt alia forma ſub-
ſtatalis ppter animā intellectiū. tūc neceſſi-
tio diſſoluta fuit p̄ mortē xp̄i vniō ſup̄dicta.

Quia vno vniōꝝ deſtructio nccio tollit vniō.
facta autē p̄dīcta ſuppoſitōe. tūc corpus chri-
ſti vere corrupebatur. q̄d p̄dīdit formā que ſu-
bi dabat eſſe corporēꝝ. que fuit de intrinſeca
& essentiali ratione illius corporis. pura aīa in
intellectiū. ergo ſolute fuit vniō qua corp⁹ xp̄i
2 vnitū fuit deitati. **I** P̄. hoc idē p̄t pbartiſic.
Remoro inędīo quo aliq̄ vniūcūt diſſoluitur

coꝝ vniō. ſed ut ſupiū ſatuſt verbū dei aſſū-
pti carnē mediante anima. cuꝝ igitur in mor-
te chris̄ti anima fuerit a corpe ſepata. ergo r̄c.
I P̄. ſi vniō corporis xp̄i māſiſſet cum deitati
i diſſoluta i triduo. tuc corpus chris̄ti nō fu-
iſſet vere mortuū. L̄oſequēs ē hereticū. quia
ē heresia galantaz. vt ait Iſidorus. & habet
i decretis. xxiiij. q. viij. Probatio p̄ntie. q̄r ma-
ior est virtus viuificatiua deitatis q̄z anīe. ſed
corpus nō morit niſi ſepetur ab aīa. ergo nec
mori poterit q̄dū remanet vñitum deitati.

I Ad primū nego p̄ſequentiā. Ad p̄batiōz
dico q̄ ratio pcedit ex ignorātia diſtinctiōnis
que eſt inter corpus qđ eſt directe i p̄dicame-
to ſube. & corpus qđ eſt altera p̄s cōpoſiti qđ

ſolū p̄ reductionē eſt i p̄dicamēto. Nā p̄mū eſt
p̄poſitū ex materia & forma ſubali. & p̄dicat p-
ſe de ſore & de ceteris incluſiuis corpe ſube.
cuꝝ ſit genus ſubalternū p̄dicamēti ſube. Cor-
pus aut qđ eſt altera p̄s p̄poſiti dicit materiaꝝ
cuꝝ in cluſione ciuīlā modi quātitatiū quē
ſortiſ a corpe qđ eſt i p̄dicamēto q̄ntitat̄. Nec
illud corp⁹ p̄dicat de eo cui ē corp⁹. q̄r p̄s inte-
gralis nō p̄dicatur de ſuo toto. Hic uero em̄ aīa
q̄ ē p̄s formalis nō p̄dicat de eo cui ē anīa. ſic
nec corpus qđ eſt altera p̄s p̄poſiti. Et ideo q̄z
uis nō fuerit in xp̄o aliqua forma ſubaliſ nū-
ſi ſola aīa intellectiua. tñ p̄ ſeparōz aīe ſtellec-
tue corp⁹ xp̄i nō corrūpebatur q̄ſū ad eſſe cor-
pis. q̄r nō p̄dīdit modū quātitatiū quē ad-
dit corpus ut corpus eſt ſup̄ ipſam materiā.
q̄uis poſſet dici corruptū q̄ſū ad eſſe vita-
le. quia nō remansit vñū. **I** Forſe dicerur q̄
tunc i triduo remāſit corpus chris̄ti ſine om-
ni forma ſubſtatali. **R**espōdeo q̄r hoc nū
lum reputo eſſe incōueniēs. q̄r q̄uis materia
quāta naturaliter nō poſſit ſubſttere ſine for-
ma ſubali. vt tñ vnitā eſt pſone diuine acu-
lter p̄t ſubſttere & exiſtere ſine omni forma
ſubali. Si em̄ ſola volūtate diuina q̄ntitas i
ſacramēto altar̄ exiſtit ſine materia & ſine for-
ma ſubali. quāto magis materia q̄nta verbo
dei p̄longiliter vnitā poſteſt exiſtere ſine forma
ſubali. **I** Ad ſedm dōm q̄ i tali aſſumptōe
aīa nō ſuit mediū nccitat̄. ſed ſoli ciuīlā
p̄gruitat̄. **I** Ad tērziū nego p̄ntiā. Ad pro-
bationē dōm q̄ licet oīs virt⁹ viuificatiua co-
petat deitati effectiue. nō tñ p̄petit ſibi forma-
liter viuificare. ſicut p̄petit ipſi aīe. idco anīa
vnita corpori ip̄m formaliter viuificat. nō autē
deitas. **I** Scđo dico q̄ vniō aīe xp̄i cū deita-
te nūq̄ ſuit ſoluta. ita q̄ aīa xp̄i h̄c eē ſepatū
& deitati. Q̄r p̄ſectioꝝ & p̄ p̄nō i diſſolubiliꝝ

Solutio-
Ad. 1.

Instantia

Solutio.

Ad. 2.

Ad. 3.

Cōcluſio
ſcđa

est vniō que ē p̄assumptionē cū beatā fruitō e
q̄z que ē p̄ fruptionē sine assumptionē. Sed se
cūda est indissolubilis. als em illi qui sunt i
vita eterna nō essent p̄fecte beati nisi essent cer
ti de eterna p̄mansiōne suē vniōnis cū deo fm
beatam fruptionēz ergo nunq̄z fuit dissoluta
aie ch̄risti vniō cuz deitatem q̄ nō solū fuit fm
fruptionē verum etiā p̄ psone diuine assum
ptionē. ¶ P. si anima ch̄risti fuisset in triduo
separa a deitate. tūc filius dei nō descedisset ad
inferna. quia hoc pdicatu solum ratione ani
mesibi dveniebat. ergo r̄c. ¶ P. astima ch̄ri
sti nunq̄z peccauit. ergo grata vniōnis nun
q̄z pdidit. Vñcedēs est noti. Lōsequētia pa
ret ex precedentibus. ¶ Forte dicet q̄ natura
humana nūq̄z peccauit. t̄ tamē gratia vniōis
pdidit. ¶ Respondeo q̄ nō p̄ prie dicit q̄ na
tura humana ch̄risti pdiderit vniōne. quia il
la vniō non fuit dissoluta p̄ humane nature
sepationē a verbo. sed p̄ humane nature mo
tez seu corruptionē. nunq̄z em habuit illa na
tura esse sine vniōto esse ad verbū dei t̄ ad ipsā
deitatē. ¶ P. ista est expressa int̄cio Damas
tercio libro. ca. h. vbi ait. Et si christus mor
tuus est vt homo. et sancta eius anima ab in
contaminato diuina est corpe. deitas tamē inse
pabilis ab vñisq; pm̄f sit: ab anima dico t̄ cor
pore. ¶ Forte dicet q̄ si predicte due cōclu
siones sunt vere. tunc anima ch̄risti nūq̄z fuisset
separa ab eius corpore. Lōsequens est cōtra
fidem. quia tunc christus nō fuisset mortu
us. Probo cōsequētia. q̄ sicut illa que sunt
eadē eidem: sunt eadē inter se. sic illa que sunt
vñita eidē: sunt vñita inter se. sed fm has con
clusiones anima et corpus ch̄risti semp sue
runt vñita deitati. ergo semp fuerūt vñita in
ter se. ¶ Respondeo negādo cōsequentia. Ad
p̄bationē dicendū q̄ sicut illa que sunt idem
tercio q̄uis sint idē inter se entitate illius ter
cij. tamē inter se p̄nt realiter manere distincta.
vt patet de tribus diuinis psonis. que sunt idē
essentie diuine. t̄ sunt idē inter se entitate diu
ne essentie. t̄ tamē differūt realiter inter se. Sic
illa que sunt vñita tercio. q̄uis ratione illius
tercij possint dici aliquo modo vñita. tamen
inter se poterunt vere manere distincta. Po
test em vniō aliquorū fieri in aliquo tercio. q̄
tamē inter se manet distincta loco t̄ subiecto.
ergo nō valet.

Instantia

Solutio.

4

Instantia

Solutio.

Articulus
secundus

**Quantus ad secun
dum articulū dico primo q̄ corpus xp̄i suis**

naturalib⁹ terelictū vere fuit incinerabile. t̄
potuit in elemēta resolui. si p̄ resumptiōz ani
menō fuisset resuscitati. Quia omne cōposit⁹
tū ex elemētis est resoluble in elemēta. maxie
si suis naturalib⁹ fuerit terelictū. sed corpus
xp̄i vere fuit cōpositū ex elemētis. sicut etiā co
pora ceteroz hoīm. Maior patz nō solum p̄
phos. verū etiā p̄ Aug. xix. de ciui. dei. ca.
xij. vbi aut q̄ si corp⁹ humanū naturali cursu
relinquat. tādiu. q̄. trāsmutat donec mūdi cō
ueniat elemētis. Minor etiā nota ē. q̄ si nō
fuisset cōpositū ex elemētis. tūc nō fuisset d̄ spe
ra actiōz t̄ passiōz. sed de natura celesti.

**Sed dico q̄ corp⁹ xp̄i nūq̄z fuisset incine
ratū supposito q̄ deitati mālerit sp̄ vñitū. da
to etiā q̄ p̄ resurrectionē nūq̄z fuisset anie sue
reunitū. Quia agēs nō valēs attingere q̄cū
q̄ sua actōne actualē subsistētia alicui⁹ corpo
ris hoc nullo mō p̄t ipm corrumpe seu inci
nerare. sed nullū agēs naturale p̄t attingere
ēc subsistētia corporis xp̄i vñitū deitati p̄ assum
ptionē verbi. q̄ illud esse ē esse psonē diuine. vt
p̄ ex dictis supius. ḡ r̄c. ¶ Sed sic dicendo**

**orū duplex difficultas cōtra me. Una ē q̄
eadē rōne homo xp̄s nō potuit occidi. q̄ sue
extētē esse fuit esse verbi. ¶ Sed cōtra me
dico corpus ch̄risti cōpositū ex elemētis.
in p̄mo autē articulo istius questiois dixi q̄
corpus qđ ē altera p̄s cōpositi dicit sola ma
teria cū quodā mō q̄ntitatō. Lū igit̄ mate
ria nec cōponat ex elemētis. nec resoluat in ele
menta. ideo posset alicuī videri q̄ dicta i seculū
do articulo nō se compatiātū cum eis q̄ di
cta sunt in primo articulo. ¶ Respondeo ad
prīmū dicendū. q̄ ille homo occidi potuit b
fuit ex dispensationē diuine volūtatis. q̄ p̄
supposita sui cū verbo psonali vñione. t̄ p̄ pse
quēs beatā fruptionē ipse nō minus fuit; im
mortalis q̄z quicūq̄z alius homo brūs reliq
pto suo corpe. nisi interuenisset singularis di
spensatio diuine volūtatis. ¶ Ad scđm dōm
q̄ q̄uis hūda materia n̄ possit dici ex elemē
tis cōposita. tñ materia hūana d̄r cōposita ex
elemētis. eo q̄ rōne cōlitatū elementariū i ipsa
fundataz tempate t̄ ēesse remisso virtualiter
i se cōtineat elemēta. ¶ Etia cōtra secundā cō
clusionē sunt quidā magni doctores. quoru
vñ? ait. q̄ cā incorruptōis corporis xp̄i fuit acce
leratio sue resurrectōis. t̄ allegat dictū. b. De
tri Act. q̄. c. fundatū sup illo vñbo p̄s. Nō da
bis scđm tuū videre corruptōz. ¶ P. xp̄s ha
buit corp⁹ humanū vñtuōe cū ceteris hoīb⁹.
sed oēs ceteri hñt corp⁹ incinerabile si dñi māct**

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Hotfri. 5
scđaz p̄ clu
sionē.

3 separatum ab anima. ergo ipse christus habuit corpus incinerabile. ¶ P. christus assūpsit corpus humanū cū defectib⁹ penalib⁹ cōsequētib⁹ vlt̄ naturā humana. sed unus illo. rū defectū ē corpor⁹ incineratio. vt de se p̄z.
4 Maior etia ē nota p̄ aplm ad Hebre. q. vbi vult. q̄ xp̄us p̄ oīa debuit fratrib⁹ assūlari p̄ter p̄ctm. ¶ P. inequalitas complexionis t̄ dis̄sipatio armonie p̄vus intuit corpori christi. q̄ aia ab eo separatur. sed talis inequalitas ē via ad incinerationē. quia ex vocynus humor al teri supeminet t̄ naturaliter consumit ipm.

Rō Sco. 5 ¶ P. actiū approximatus passiūo t̄ nō im peditum. naturaliter agitū ipm. sed corpus christi post separationē aie fuit passiūo natura liter. quia nō fuit glorificatū. t̄ fuit approximatum actiūo. puta calorū corporis circumstātis. ac etiam habuit calorē p̄prium in trinsecū. ergo si nō fuisset putrefactū hoc fuisset p̄ singulare miraculū. ¶ R. ad p̄mū. q. b. p̄ct⁹ inducit illū textū t̄m̄mō i testiūonū resurrectiōis xp̄i. t̄ i testiūonū q̄ l̄hs fuerat ille q̄ fm̄ variātiū p̄phētar⁹ vēturus erat p̄ salutē humāni generis. ¶ Ad scđm dđm. q̄ licet xp̄us h̄ret corpus vniuocū cuz ceteris homib⁹. t̄ illud corpus nō habuit esse subsistēce vniuocū cu z ceteris corpib⁹ homīm. ¶ Ad tertium dđm. q̄ xp̄s assūpsit penalitates corpales mortē p̄cedētes. quia talibus xp̄us mereri potuit. t̄ p̄ eas nostra redemptio p̄mota fuit. tales autē penalitates que sequuntur mortē christus nō assūpsit. quia nō deseruebant ad finem sue incarnationis. puta ad salutē humāni generis. ¶ Et p̄ hoc patet ad quartū. quia specia li diuinā dispensatiōe p̄missum ē. q̄ talis assūptio potuit esse in corpe informato p̄ animaz beatifice diuinā essentiā p̄templantē. ad quā afflictionē pro salutē humāni generis sequebatur corporalis armonie distemperatio. Post mortē autem predicta incineratio seu putrefactio nullo mō valuit nostre redemptiōi. immo potius diuinę dignitatē derogasset. q̄ corpus sibi p̄sonaliter vnitum fuisset putrefactū. ergo talis diuinā dispensatio cui p̄missione fiebat p̄ agentia naturalia in illud corpus bēne dictum agere poterant dum vixit. illa in qua dispensatio nō habuit locum postq̄ illud corpus mortuū fuit. Et ideo dato q̄ aia xp̄i nūq̄ fuisset reassumpta. corpus illud p̄petue gauius fuisset illo excellētissimo p̄uilegio hypostatice vniōnis cuz diuina p̄sona. quo p̄uilegio sp̄ fuisset p̄seruatū ab omni actiōe destructiōna cuiuscūq̄ creature. ¶ Ad quintū dicequaz

q̄ nō fuisset singulare miraculū q̄ calor destru ciuus nō egisset in tale corpus. cuius exsistētiam talis calor nec aliqua creatura potuit attingere. immo magis fuisset miraculū si egisset in ipsum. quia hoc merito attribuēdū est miraculo quod sine speciali diuina dispensatiōne fieri nō potest. ¶ Etia falsum assumitum dicit. q̄ illud corpus post separationē anie naturaliter fuit passiūo. hoc em̄ nō est vez. ni si cursuī sue nature fuisset derelictū. vsupius dixi i prima p̄clusione.

Dif. xxij
Articulus
tercīus.

Lōclusio

Quātū ad tertium

articulū p̄mo p̄nāvñā oclūsiōz. Deinde du cā aliquoz magnoz opinōnes i p̄trarium. t̄ eoz motiūs r̄ndebo. ¶ Lōclusio est hec. q̄ christus i triduo nō fuit verus hō. Quia hō mortuus nō est verus hō. Sed xp̄s i triduo fuit homo mortuus. Maior patet. qz sicut p̄ generationē humāna illud quod generat in cipit esse homo. eo q̄ esse humānū p̄ hm̄oi generationē acquirat. sic illud quod corrumpitur seu morit̄ morte humana desinit esse hō. eo q̄ esse humānū perdat hm̄oi corruptionē. Minor patet ex catholica fide. ¶ P. ch̄rist⁹ in illo triduo nō fuit animal. ergo nō fuit homo. Lōsequētia patz. quia a quoq̄ verene gat̄ supius. ab eodē vere negat̄ inferius. An̄cedēs p̄bo. quia xp̄s i illo triduo nō fuit substatia aiata sensibilis. quia nec deitas fuit animata. qz nō fuit anima informata. nec anima christi potuit dici animata. qz tūc fuisset p̄ aliam animā informata. nec corpus christi fuit animatū. qz p̄ mortē fuit ab aia separatū. ¶ S3 p̄trarium videt tenere m̄gr̄ hic in l̄ra. Et ista opinio vt aliqui dicunt potest confirmari sic. Anima rationalis t̄ caro dūcere in vna hypostasi faciūt verū hominez. Sed i triduo caro t̄aia fuerūt seu māserūt. q̄iūcra vni hypostasi. scz p̄pone verbi. ¶ P. christus in triduo fuit christus. ergo christus in triduo fuit homo. Lōsequētia patet. quia sicut ad destrictōz su p̄ioris sequit̄ destrictio inferioris. sic ecōuerio ad positionē inferioris sequit̄ positio superioris. An̄cedēs patet. qz nullaverior est p̄diciatio q̄ illa in qua idē p̄dicatur de seipso. ¶ P. ista videt esse int̄cō beati Aug. q̄ ait. Male dictus qui dicit christū depoluisse hominez quē semel assūpsit. ¶ Sed ista nō p̄cludūt. Dicēdo igit̄ ad p̄mū nego maiore. n̄s sic coniungatur illi hypostasi. q̄ etiam inter se dūgātur p̄ modum informantis t̄ informati. Sed

Opi. ma gistrī q̄xp̄s i triduo fū erit homo.

2

¶ P. ch̄ristus in triduo fuit christus. ergo christus in triduo fuit homo. Lōsequētia patet. quia sicut ad destrictōz su p̄ioris sequit̄ destrictio inferioris. sic ecōuerio ad positionē inferioris sequit̄ positio superioris. An̄cedēs patet. qz nullaverior est p̄diciatio q̄ illa in qua idē p̄dicatur de seipso. ¶ P. ista videt esse int̄cō beati Aug. q̄ ait. Male dictus qui dicit christū depoluisse hominez quē semel assūpsit. ¶ Sed ista nō p̄cludūt. Dicēdo igit̄ ad p̄mū nego maiore. n̄s sic coniungatur illi hypostasi. q̄ etiam inter se dūgātur p̄ modum informantis t̄ informati. Sed

Solutio.
Ad. I.

sicut non fuit in pposito. quia quis tam anima
et caro christi manarent ynite hypostasi filii
dei. tamen ab uniuicem sic fuerant separet qz il-
la anima carnem non informabat. Nam corpus
christi fuit in sepulcro. et anima fuit in inferno
et per consequens hmoi anima cu3 tali carne na-
turam humanam non constituebat. Ad secum
dum nego sequentiam. quia si esset bona. tunc ego
probarem tibi. qz Plato qui an mille annos
dixit esse homo. nunc esset homo. quia Plato
nunc est plato. Idem enim predicit de seipso fum
omni differentia tempis. etiam si nulla realitas
importetur per terminum repetitum de seipso. nam
chimera est chimera. chimera fuit chimera.
et chimera erit chimera. licet si se nihil sit. Sic
licet christus non fuerit in illo triduo. ista rau-
men fuit vera ratione habitudinis termino-
rum. christus fuit christus in illo triduo. Qz
autem christus non fuerit in illo triduo patet.
Quia secundum August. christus dicit diuinaz per
sonam in duabus naturis existentez. diuina
et humana. cum igitur humana natura christi
in illo triduo corrupta fuerit. ideo christus
in illo triduo non fuit. Ad tertium dicendum
dum est qz quis Christus manus viuis nunquam depo-
suerit illum hominem. christus tamquam mortuus
depositus illum hominem. quia depositus seipsum
fum humanam naturam. Tel dicendum qz qz
quis filius dei in unqz depositus illum hominem
materialiter. quia semper retinuit partes essen-
tiales. puta animam et corpus illius hominis
sibi. que sunt totus homo saltem materialiter.
depositus tamen illum hominem formaliter.
quia non retinuit in illo triduo naturam hu-
manam compositam ex predictis partibus. Se-
cundo contra exclusionem predictam videtur esse opini-
o Hugo de sancto victore. qui in libro
de sacramentis. pte prima. ca. viij. ponit. qz to-
ta personalitas hominis consistit in sola anima.
Quod probat tripliciter. 1. Primum quia dicit
Boetius in libro de duabus naturis et una
persona christi. Persona est rationalis nature in
duidua subiecta. Sed sola anima in homine est ra-
tionalis substancia. qz tc. 2. Id dicit in symbolo. qz
sicut anima rationalis et caro unus est homo. ita deus et
homo unus est Christus. Unus enim in Christo tota personali-
tas sumatur ex parte dei. ergo in homine tota per-
sonalitas sumitur ex parte anime. 3. Id vult
idem Hugo. qz sicut homo dicit corpus. sic
etiam ista sit veritas. homo est anima. cu3 anima sit
multo nobilior per hoc qz corporeus. Et ex his
concludit ab aliquibus. qz Hugo intentio
fuerit qz Christus in triduo fuerit verus homo

Ad. 2.

Opi. Hu-
gois qz aia
sit persona.

1

2

3

cum anima sua qz principaliter dicit hominem persona
humana fum dictum Hugo non fuerit a
seitate separata. Sed ista opinio si assenseret
esser multa piculosa. Primo qz sequeret qz in
domino Iesu Christo due fuissent personae. diuina. et
humana. quod est superius tanquam erroneous repro-
barum. Secundo qz illud cui nec puenit per se esse
nec per se agere. illud non est persona. Nam ois perso-
na est suppositum. suppositorum aut est per se esse et per
se agere. ut patet. i. metaphysica. sed anima nec puenit
per se esse cum sit pars. prius enim non puenit esse
nisi in quantum totum est. nec puenit per se agere. ut
patet. i. de anima. ubi negat phus ipsam ani-
mam etiam intelligere. quod in magis sibi puenire
videt. Et si dicitur qz anima saltem a corpore separata
per se est et per se agit. Respondeo qz etiam separa-
re anima talia non puenunt absolute. sed in ordi-
ne et cum inclinatione ad corpus. ut per August. p3
xij. sup Ben. propter quod nec ut separata per se ha-
bet rationem personae vel suppositi. qz supposito
absolute puenit et per se agere fum se sine inclinatio-
ne ad alterum. 3. P. quicquid aduenit enti comple-
to non potest secundum facere compositionem essentialium
sed solu accidentalem. sed persona dicit ens pfe-
ctum et compleatum. id si anima humana esset persona. tunc
ex ipsa et corpe non fieret compositione essentiali. nec
per sequens ex ipsis fieri posset una humana
natura. Ad primum dicendum qz tota huma-
na natura separata ex anima et corpe est rationis
subiecta. quis principium formale quo sibi habet conve-
niens ipsa anima rationis. Ad secundum dicendum qz
illa similitudo non currit per omnes pedes. sicut nec
quecumque alia. Si enim in nullo differret tunc non
esset ibi similitudo sed identitas. Unde per il-
lam similitudinem Athanasius non plus inten-
dit quod Christus integratur ex natura di-
uina et humana. quarum quacumque ab ipso
filio dei negata. ipse non est Christus. sicut ver-
sus homo constat et integratur ex carne et anima
rationali. quarum quacumque non existente non
erit versus homo. Ad tertium dicendum. qz
corpus predicatur de homine non est per hominem.
quia per se non predicatur de toto essentialiter. sed in
modo concretu. et ideo ut superius dixi illud
corpus quod predicatur de homine est genus subalter-
num predicamenti subiecte. et ideo per predicatur de homine sic
totum vel de sua parte subiectu. Tercio per su-
predictam exclusionem videtur esse quodcumque opinio qz
ponit qz forma sit tota quodditas rei. Que opinio
si est vera cum anima Christi fuerit in triduo tota quoddita-
tas sua. fuisset et per dominum tota natura. qz quoddita-
tes et natura id est sunt. et sic Christus in triduo
fuisset versus homo. quia habuisset veram

Littera hu-
mane.

2

Instantis
Solutio.Solutio.
Ed. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Opi. qz for-
ma dicat
totam quoddita-
tatem rei.

- humanam naturam. Motiva autem illius opinonis sunt hec. Illud nō est de quiditate rei quo res potest esse et nō esse. q̄r quiditas rei est ingenerabilis et incorruptibilis. vt patet. viij. metaph. sed materia ē illud quo res potest esse et nō esse. vt patet in eodem.
2. P. illud est principium cognoscendi ipsam rem quod pertinet ad quidditatem eius. sed materia nō est principium cognoscendi illud cuius est materia. quia materia sibi se est ignota. vt patet. i. phisicoru. et. viij. metaph. P. in eodem septimo dicit. q̄ animalium anima est substantia animati et species et q̄ quid erat esse. P. commentator. p. ethicoz ait. q̄ intellectus est versus homo. Sed ista opinio nec potest stare catholice loquendo. nec philosophice. Nō quidē catholice. quia existere eadē quidditatem humana semper est idē homo. ergo si anima sortis i resurrectione mortuorum assumeret corpus aliud q̄ suum. sive illud esset humanum sive equinum. semper manereret idē homo. qd nūl lus theolog⁹ sane metis diceret. P. in morte christi natura humana nō fuisse corrupta. quia mālisset tota quidditas que ē idē quod natura. eo q̄ mālerit tota anima christi. que ē forma eius. et quidditas sibi istos. Nec potest ista opinio stare philosophice. Quia omne p se vnu habet p se quidditatē vnu. et p consequēs omnia ex quibus sit p se vnu. ex illis sit p sequidditas vna. Sed sibi omnes philosophates ex materia et forma sit p se vnu. ergo ex ipsis sit p se quidditas vna. et p seqns ipsa materia sicut spectat p se ad rei vnitatem. sic spectat per se ad rei quidditatem. P. cum quidditas substantie dicat esse completum. sequitur ad istam positionem sicut ad pccidētem q̄ compositio ex materia et forma sit compositiō accidētalis. P. illud quod ingredit pfectam diffinitionē rei. hoc spectat ad quidditatem rei. sed materia ingredit pfectā diffinitionē rei. vt patet. iiij. phisicop. vbi dicit. q̄ quidam partes in diffinitione sūt materia. Idē patet. viij. et. viij. metaph. vbi phus approbat diffinitioes que diffiniunt p materiam et formam. Item commentator. viij. metaphice ait. q̄ impossibile est intelligere hominem sine carnibus et ossibus. P. alia omnes istas opinōes est Aug. xiij. de trinitate. cap. xxiij. vbi ait. q̄ homo nō est corpus solum. nec anima sola. sed quod ex anima constat et corpe. Ad primum motuum eorū dicenduz. q̄ licet illud quo res potest esse et nō esse. nō sit de quidditate rei incorruptibilis. potest tamē bene esse de quid-
- Solutio. Ad. i.

ditate res corruptibilis. P. huius etiā cum sit q̄ quidditas ē ingenerabilis et incorruptibilis. ipse loquitur de quidditate in vli et specificis supra. et nō in peculari seu in hoc individuo sumpta. P. potest etiam dici ad minorem. q̄ materia ratione qua materia nō est principium corruptionis. sed ratione qua priuationē habet annexā. Nā ut supins in secundo libro pbaui in celo est vera materia. attamen celum est incorruptibile. Ad secundū dicendū q̄ sicut materia nō est omnino ignota. sed cognoscitur p analogiam ad formam. sic nō est verū dicere q̄ nō spectat ad rei quidditatem. sed verū est dicere q̄ spectat ad rei quidditatem mediante formam seu in ordine ad formā. quia vnde sic est principium et cognoscendi rem et diffiniēdi. Ad tertium dicendū q̄ p illa verba nō in tēdit Aristot. dicere q̄ sola forma sit quidditas rei. sed intēdit dicere q̄ licet materia et forma intrēt quidditatem rei. forma tamē est pncipalis p quidditatis. quod nec ego nego. Ad quartū dōm q̄ cū hoc q̄ omē. nō est i hoc tenēdus. ipse etiā tradicit his q̄ de intellectu dixit i. iiij. li. de anima. vbi dixit intellectum esse subām separatum.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus quartus.

Quantum ad quartum

tum articulū est aduertendū. q̄ xp̄s descendit post mortem ad infernum ē articulus fidei. et p sequēs nō est ponendū in dubio. S3 cū infernus diuidat in multas ptes. quarū vna est p supior que dicit limbus patru. et alio nomine sinus Abrahe. alia pars est infima. que est locus perpetue damnatorū. pura illorū qui in mortali peccato et sine penitētia ab hoc seculo decesserunt. Tercia pars est locus mediū qui dicit loc⁹ purgatorius. De primo nō vertitur i dubiu quin ad eum descendat. et sanctos patres inde liberauerit. De secundo sīl nō dubitat. quia quos nō liberauit ad illos nō descendit. sed illos nō liberauit q̄ erant in infimo loco inferni. cum eorū vt premissum est damnatio sit perpetua. Unū de illo intelligit inferno cum dicit. In inferno nulla est redemptio. De dōco autem medio dubitatur. Sed quia in re dubia ad partem magis piam de clinādū est. vbi hoc sine periculo fidei fieri potest. ideo ad p̄fens teneo hanc partē q̄ christus sibi animā suā vnitā deitati descendit nō solū ad sinum Abrahe liberando sanctos patres. verum etiā sua libera ratiq̄a p̄funtur de cedit ad purgatorū captiuos.

Cōclusio

I ibidem misericorditer liberādo. Qusta sacramentū baptismi liberat hominē a culpa & a pena nisi homo ponat obicem. ergo passioē christi existentes in purgatorio a pena fuerūt absolti. Hincedens fidē tenemus. Cōsequētia etiā patet. quia virtus baptismi est expas-
sione christi. & nō solum pro illis qui erant i-
limbo. verumcīa pro illis qui erant in purga-
torio christus fuit passus. ¶ P. In aduentū
nouo summi principis. puta imperatoris omi-
nes captiuū liberātur qui nō sunt rei mortis.
nec sunt inimici principis. et quorum libera-
tio nulli est pīudicialis. sed pīunc existentes
in purgatorio quādo christus ad inferna de-
scendit nō erant rei mortis. qz erant sine mor-
tali peccato. nec erant inimici principis. quia
caritate informati erant. & pīsequēs non so-
lum nō fuerunt inimici. verumcīa amici fu-
erunt. nec eorum liberatio pīudicabat alicui.
ergo verisimiliter poterit sustineri qz in aduē-
tu illius summi principis et regis glorie ipsi
fuerint liberati. ¶ P. Actuū. qz. beatus Pe-
trus dicit de christo. Quem deus suscitavit a
mortuis solutis doloribus inferni. Sz hoc
nō potest intelligi precise de limbo patrū. quia
ibi nullus fuit dolor. Nam dolor est pena sen-
sibilis. patrēs autem sancti soluz patiebātur
penam domini usqz ad tempus sue liberatio-
nis. Si em̄ habuissent penam sensus tempo-
ralem. tunc fuissent in purgatorio. Ergo vi-
de qz christus pīunc soluerit seu destruxerit
penas et dolores purgatoriū. Et ista videt
esse intentio beati August. qui in epistola ad
Enodium tractans idem dicit. verba beati pe-
tri ait. Quomodo intelligatur Elbraha ī cu-
ius sinum pius paup̄ suscep̄tus est in illis fu-
isse doloribus. ego quidem nō video. Et in-
fra in eadem epistola subdit. Quapropter si
in illum Elbrahe sinū christū mortuū descen-
disse sancta scripture dixisset. nō nominato
inferno eiusqz doloribus. miror si quisqz ad in-
feros eum descendisse duderet asserere. Sed
quia evidētia testimonia infernū cōmemo-
rat & dolores. nulla causa occurrit cur ille cre-
datur venisse saluator. nisi vt ab eis doloribus
saluos faceret. ¶ Sed obuiare videtur pre-
dicte conclusioni verbū christi qui dixit lat-
tronī. Hodie mecum eris ī paradiso. vt scri-
bitur Luce. xxiiij. Ergo cum latrone fuit
illa die ī paradiso. ergo nō videtur fuisse in
inferno. ¶ Respondeo qz ibi nomine para-
disi intelligitur clara visio diuine essentie. qz
omnes liberati per christum immediate post

Cōtra cō-
clusionē.

Solutio.

mortem eius clare viderunt diuinā essentiaz
quia per mortem christi ablatum fuit medi-
um phibens huiusmodi visionē. ¶ In hac
etiam paradisum rapetus fuit apostol⁹ vt ipse
met fatetur. qz ad Corinth. xij. Etia conse-
quentia nō valet. Quia dato qz una hora illi
us dici suisset in terrestri paradiſo. alia hora
potuit esse in inferno. ¶ Ad argumentū pī
cipale dicendū qz pdicta vniō solum facit cō-
municationē idōmatū sīm terminos concen-
tos. qui sīm suum modum significādi impor-
tant suppositū. quia huiusmodi cōmunicatio
fit ratione suppositi. sed anima et corpus qd
est pars xpī nō habet ratione suppositi. iō nō
pdicatur de deo.

Ad argu-
princi-

¶ Distinctio vicesimatercia.

¶ Imvero su-
cīcī. Postqz magister supiūs
determinauit de pīditionibz redē-
ptori & capitō ostro uenientibz. nūc inci-
pit determinare de pīfectionibz tā capiti qz mē-
bris inexistētibz. Et dividit in duas pīces.
Quia pīmo tractat de pīfectionibz se habētibz
pī modū habitus. Scđo de pīfectionibz hī-
tibz sēp modū actus. dist. xxvij. ibi. Sz
iā distributio. Prima ī duas. Nam pīmo de-
terminat de diuersis virtutū habitibz distin-
cte. Scđo dē orū ad hīmē zēxione. distin.
xxvi. ibi. Solet etiā queri. Prima in duas.
Quia pīmo tractat de pītutū habitibz. Scđo
de donis spūscti. distin. xxvij. ibi. Nūc de se-
pītē donis. Prima ī duas. Nā pīmo pīsequēt
de tribus theologicas virtutibz. Scđo de
quatuor cardinalibz. disti. xxvij. ibi. Post
pīdicta de quatuor tc. Prima in tres. Nā pī
mo determinat de fide. Secūdo de spe. Ter-
cio de caritate. Scđa disti. xxvi. ibi. Est autē
spes. Tercia dis. xxvij. ibi. Eū autē xp̄s fidei et
spem. Prima ī duas. Nā pīmo tractat de ha-
bitu fidei absolute. Scđo qdāmō pīpatiue.
dis. xxvij. ibi. Hic qzī si fides. Prīa ī duas.
Nā pīmo oīdit qdē fides diffītive. Scđo
de qz est fides obiectiue. ibi. Notādū quoqz ē
Prima in tres. Nam pīmo ponit fidei deleri-
ptionē. Secūdo membrorū descriptōnis ex-
planatiōne. Et tertio incidentiū dubitationū
determinationē. Scđa ibi. Accipit autē fides
Tercia ibi. Si qzī qzī vīz. Et hec in duas.
Nam pīmo determinat dubitationē potente
ozī circa fidei permanentiaz & stabilitatē.

Sed etiā rūdet ad dubitatiōē q̄ poss̄ oriri cīr
ca fidēi vnitatē. ibi. **L**icq̄ diversis modis.
Sequit̄ illa p̄s. Notātū q̄z ē. Et diuidit̄ i
tres p̄cs. Nā p̄mo m̄gr̄ loquit̄ q̄ fides obie
ctuē seu materialē ē de nō apparetib⁹. **S**ed etiā
declarat h̄ p̄ descriptiōē fidei quaz dat apl̄is.
Tercio inquit vtr̄ spei sit cōcabilis hm̄oi te
sceptōnis mod⁹. **S**ed etiā ibi. **E**lit̄ em̄ apl̄is. **T**er
cia ibi. **G**i v̄o querit tc̄. **H**ec ē diuisio r̄ s̄nia
x̄iiij. distinctōis in generali. **L**irca quā que
ro hāc questionē in speciali.

Tū fides sit habie⁹ virtuosus. **V**idet q̄nō. **O**r q̄chq̄z habit⁹ nūq̄z fuit i
xpo ille nō ē virt⁹. fides nunq̄ fuit i
xpo. ḡ tc̄. **M**aior p̄z. **N**ā cū xps facit pfecti
simus hō optebat oēm p̄tētē fm̄ excellētissi
mū gradū suū esse i eo. **M**inor etiā p̄z. q̄z fides
z clara vissio nō se ḡp̄a. unq̄. sed xps cū fu
erit ḡphēnsora p̄mo instati sue ḡceptiōis sp̄
habuit clara noticiā oīm credendoz. ḡ tc̄.
Cōtra. oīs habitus intellectualis verū di
cēs est virtus. vt patet. vi. ethicoz. fides est
hm̄oi. q̄z fid̄ i de q̄ ad p̄ns loqm̄ur nulla falsi
tas p̄t subesse. **N**ic attuor synt vidēda.
Primo i v̄lī qd̄ sit habit⁹. **S**ed vñ ge
nerēt̄ siue pcedat habit⁹. **T**ercio vtr̄ nccio
idigem⁹ habitib⁹. z ad qd̄ deseruiūt nobis ha
bitus. Et quarto de pnc̄pali q̄sito.

Articulus
primus.

Quantu⁹ ad p̄mū
ēsciendū. q̄ fm̄ ea q̄ vidēm⁹ i dictis Aristot⁹.
tripl̄ possum⁹ loq̄ de habitu. **N**ā vno mō
habitus solet dici illud fm̄ quod quis bñ v̄l
male se habet ad se vel ad alterū. **E**t sic habi
tus ē p̄ma species qualitat⁹. **A**lio mō ha
bitus est adiacētia corporoz z eoz q̄ circa corp⁹
sunt. Et sic p̄ se ḡstituit p̄dicamētū. vt appa
reti sex pnc̄p̄hs. **T**ertio mō habit⁹ dicit̄ ipsa
habitio q̄ coingaliter se habet ad ip̄m̄ habere
cū sit abstractū ei⁹ z sic ē postp̄dicamētū. z dī
uidit̄ in octo modos habēdi. vt appareat circa
finē libri p̄dicamentoz. **A**d p̄ns autē m̄gr̄
solū loquit̄ de habitu fm̄ primaz acceptanceē.
Et iō de habitu isto mō dicto duas ponā cō
clōes. **D**rumā ē q̄ habit⁹ q̄zū ad suū pnc̄
pale significatū ē qd̄a res absolute. **S**ed etiā ē
q̄ s̄ne sui significatiē qd̄ relatiū t̄ implicat
relatiōz. **P**rimā cōclōe p̄o sic. Illud qd̄ ē
ēcialr̄ i p̄dicamētō q̄litar̄ ē res absolute sal
te q̄ ad suū pnc̄pale significatū. q̄z q̄litas est
disticta z relatiōz. sicut absolute z respectiū
vt p̄z. v. meth̄. z i li. p̄dicamētōz. **S**z habit⁹

isto mō dicit̄ ē cōcialr̄ q̄litas cū sit p̄ma sp̄s
q̄litas. **P**. illud qd̄ importat pfectōz sim
pl̄r̄ quā l̄ vnoquoqz melius ē esse q̄z nō esse il
lud dicit verā rē absolutā. sed habitus saltez
virtuosus de q̄ hic loquit̄ m̄gr̄ est hm̄oi. ḡ tc̄.
Maior p̄z p̄ insel. in monologion. xv. ca.
Apparet cīa rōne. Nā illud quod p̄t adue
nire rei sine sui mutatione nō dicit pfectōem
simpl̄. s̄z ens respectiū p̄t aduenire suo fū
damēto absq̄z sui mutatione. ḡ tc̄. **P**. illud
qd̄ p̄t ēē pnc̄p̄iū t̄ termin⁹ actōis create illud
optet ēē ens absolutū. s̄z habit⁹ ē hm̄oi. ḡ tc̄.
Maior p̄z. v. meth̄. vbi fm̄ Arist. relatō nec
p̄t ēē pnc̄p̄iū nec termin⁹ mor⁹ vel opatōis.
Minor etiā p̄z. Nā q̄ habit⁹ sit pnc̄p̄iū ope
ratōis p̄z. q̄. de aīa. vbi p̄hus ponit q̄ habens
habitū ē solū in potētia accidētali ad opari.
nā habitib⁹ vrimur z opamur cū volumus.
Sed planū est q̄ illud ē pnc̄p̄iū opatōis
quo tollit potētia essentialis et relinquit solū
potētia accidētalis ad opationē. z quo opera
mur cū volum⁹. **Q**, etiā sit termin⁹ opatōis
p̄z. q̄. ethi. vbi dicit̄ q̄ ex frequētaz actib⁹ ge
nerat habitus. **S**ed p̄tra ista cōclusionez
sunt motiva triū tollēmūz opinionū. Qua
rum p̄ma ponit q̄ habitus sit vera relatio es
sentialiter ex p̄n de p̄dicamētō relatōis. Ratio
nes tñ istoz magis pcedūt de habitu scītē.
Un̄ arguit sic. Illud qd̄ est p̄ se species rela
tōis hoc ē vera relatio. scīa ē hm̄oi. q̄z p̄hs. v.
meth̄. ponit tres sp̄cs relatōis. s. mō numeri.
mō potētie. z mō mēsure. Et addit̄ q̄ i relati
uis terci⁹ modi altez. s. ip̄m̄ mēsurabile ē rēla
tiū fm̄ subaz. altez aut̄ nō. s. mēsura. Lū igi
tur scītē se habeat vt mēsuratū. obiectū autē
vt mēsura. igil scīa erit relatiū fm̄ esse. q̄zis
obiectū sit relatiū fm̄ dici. **P**. illud cuīs
pnc̄p̄alis ḡceptus sumit̄ in ordine ad aliud
pnc̄p̄alr̄ dicit̄ relatōz. Ista p̄z p̄ phm̄ i p̄dica
mēt̄. In h̄ etiā p̄z d̄ra relatiōz z absolutez
q̄z absolutez ḡcept̄ ē pnc̄p̄alr̄ ad se. relatiō
nū v̄o ad aliud. **S**z pnc̄p̄alr̄ ḡcept̄ scīe est ad
scibile. q̄z scīa specificat z distinguīt̄ scibile.
Un̄ si tollereſ ordo scīe ad scibile. tūc scīa ēē
de nihilō. **P**. illud qd̄ corrūpit ad corruptōz
sui correlatiū ēē cūz absolute manēt̄ illud ē
ēcialr̄ relatio. s̄z scīa corrūpit corrupto scibi
li. dato q̄ remaneat illud absolute sup̄ q̄ im
mediate fundat̄ scīa. **M**aior p̄z. q̄z relatiūa
posita se ponūt. z pempta se pimūt. Pro tan
to em paternitas est cōcialiter relatio. q̄z om̄i
absolute manēt̄ i p̄re de structa sola filiatōeī
filio destruit̄ paternitas. **M**inor etiā patet.

Cōclusio
prima.
Sed etiā cō
clusio.

- quia quod nō est non contingit scire. ut pater. i. posterior. ¶ P. habet moralis principia dicit relationē. qz habitus intellectual. Et sequitur patz. quia sicut habitus moralis puta virtus pficit habitū ī ordine ad opatio nē. sic habitus intellectualis pficit ī ordine ad cognitionē. Probat antecedēs. pmo p aug. xv de ciui. dei. vbi ait. qz virtus ē ordo amoris. Iz or do principaliū importat relationē. Scđo p Ari sto. qz ethicoz. vbi ait. qz virtus ē habitus electi uis ī medietate cōsistēt. put recta rō determinabit. In qua diffinitōe habitus ponit p gene re. determinatio aut̄ seu conformitas ad rectā rationē ponitur p dñmua. H̄moi aut̄. formi tas est relatio quedā. z video formale. z p cōse quēs principalei virtute ē relatio. ¶ P. quā ratione illud quod generat a scibili vel intelligibili ī intellectu esset ad absolutū. eadē rōne illud qd̄ generat ab imaginabili fantasiam es set qd̄ absolutū. Sed pns ē falsum. quia tūc plura absoluta eiusdē speciei ēent siml ī codē subiecto. puta ples similitudines pluriū pnicu lariū hōim. ¶ P. forma absoluta nō corrūpit nisi actōe ḥq vel corruptōne subiecri. vel corruptōe alicui pncipiq pseruātis. Sed scia de finit esse sine aliquo pdcitor. Primi ptz. qz scia nō h̄z ptrariū. Et scđm. qz ei subiectū puta intellectus possibilis incorruptibilis. Patz etiā terciū. qz illud pseruatiū vel ponere ī intellectus agēs. z ille similiter est incorruptibili. vel actus intelligēs. z hoc non. qz ille im mediate desinit esse postqz elicitus est. z iō im mediate pderemus scientiā ad pditionē ipsius actus. si actus haberet ipsam pseruare. P. absoluta qz sunt viuus generis ppinqui non pnt esse simul ī eodē subiecto. ppter hoc em om̄s cōcedūt qz duo actū intelligēdi nō possūt esse ī eodē subiecto simul. qz sunt eiusdē gene ris ppinqui. sed oēs scie sunt eiusdē generis p pinqui. qz si scia esset forma absoluta. nec due scie possent simul esse ī eodē. qd̄ ē falsum. ¶ P. phs. vii. phisicoz pbat qz ad habitū nō emotus. p hoc. qz ad relationē nō ē mot. Hecau tē pntia nihil valeret nisi habitus ēt̄ relatio. qz qnīcunqz p aliquid mediuz negatur aliquid pdicatu de aliquo subiecto. optet qz illud mediū pdicet affirmatiue de h̄moi subiecto. als tot ille discursus pstartet ex puris negatiuis. ex quibz grā forme nihil seq̄tur etiam in qua cūqz figura. vt pzi li. prior. Et ista ē intētio pmetā. vii. phisicoz sup verbo pdicto. Dicit em pmetator. qz Arist. ibi syllagizat in pri ma figura. sed ī prima figura mediū pdicat

tur affirmatiue de minore extremitate ī mōri ppositione. ergo posita illa maior p Arist. ad nullā relationē ē motus. ista erit mōrū sim pmentato. omnis habitus ē ad aliqd. ¶ P. vii istoz de ista opinione arguit sic. Illud qd̄ est ipsa spē intelligibilis repn̄tā obiectū qz spē aia ē qdāmīo oia eo qz p ipsa h̄moi spēsas similez om̄bz. h̄ formalz pncipalz importat relationē. sed scia ē h̄moi spē. ḡ rō. Major p. qz similitudine vnuqdgz sile alteri dicit. sli tudo aut̄ ē relatio. vt p. v. metaph. Minorē iste doctor pbat pmo sic. Illud quod solūm requirit in nobis ad tollendū abalentiz obiectū. hoc est species repn̄tā ipm obiectū. sed habitus scientificus est h̄moi. Major patet. Probat minor. quia si requireret ppter aliud. aut hoc esset ppter actū intelligendi. aut ad facilitandū rhabilitandū potentia intellectuā. Nō primo mō. quia actus intelligēdi sim aliquos est generatiū scie. quia sim eos habitus generat ex actibz. Nec scđo mō quia quādo due potērie sunt equalis abstractionis. quarū vna ē actua. z altera passua. si ī actua nō requirit dispositio habitūs īā ad agendū. nec in passua requirit ad patendū. sed intellectus agens et possibilis sunt h̄moi potēcie. z intellectus agēs nō requirit ad agendū vel irradiandū h̄moi dispositiōē pabilitate. qz nec possibilis rō. ¶ Scđd cōfirmat ista minorē auctoritate Aug. ix. de trini. ca xi vbi ait. qz cum discimus aliqd similitudo sei fit in nobis. ¶ Itē. xv. de trinitate. ca. x. dicit idē Aug. qz a scientia quaz memoria tenem⁹. gignitur verbum ī nobis. sed illud quod memoria tenemus ē similitudo sei. vt id ē Aug. in multis locis ait. ergo rō. ¶ Et si dicis ille. qz nihil precedit seipm. sed species pcedit actū illum ex quo causat habitus scientificus. Respondent qz nō quecūqz species intelligibilis est habitus scientificus. sed soluz species firma ta ex actibus frequētatis. ¶ Sed istam ppositionē non reputo esse verā. Ideo ad pmi mōtiū eorū dicendū qz minorē est falsa. Ad probationē dicendū qz licet scientia sit vera res absoluta ī prima specie qualitatibz. tñ necessario pcernit respectuz ad scibile sine quo nō potest intelligi. qui quidē respectus fundatū ī ipso ab soluto qd̄ est scia vere ē de pdicamento relationis. ¶ Ad scđm dicendū qz minorē nō est vera. qz quis rōne pnotati respectus ad scibile scie. nō possit pcipi ī sine ordine ad ipm scibile h̄moi tamen respectus nō est de essentia scie. nec est de suo pceptu pncipali. Ad pbatoz dōm qz

Instantia
Solutio.

Cōtra op̄i
nonē.

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Scientie et ceteri habitus specificantur ei dō
stinguuntur intrinsece p. propria sua entitate ab
soluit. quis extrinsece puta q̄tū ad nostrā in
sūnatiōnē seu manūdūctiōnē specificent & di
stinguātur p. obiecta. Ad terciū nego mō
rē. q̄ illud absoluū quod remanet h̄ ego ap
pello sciam. Ad pbationē dicendū q̄ licet illū
qd̄ sic non est p. nec fuit nec vñq; esse potest
nō p̄tigat sciri tamē illud quod sic nō ē actū
aliter p. tamē aliquid fuit & remanet in suo si
mili puta in specie intelligibili. hoc bñ possi
mus scire. Forte dices p. illud p̄tradicit p/
dictis. quia ego dixi p. quis scia nō sit esse/
tialiter respectus. in necessario concernit respe
ctū ad ipsum scibile. hic autē video r̄ dicere p.
scītia possit manere sine actuali existētia ip̄i
us scibilis. & p. p̄sequens erit sine respectu ad
ipsum scibile. Respondeo p. ea que dixi
nō absoluū scītia a pdicto respectu. quia po
sito scibili tūc illum respectū p̄cernit actuali
ter. sublato aut ipso scibili. adhuc scītia apti
tudinaliter salte p̄cernit h̄mōi respectū. Si
cū posito calefactio. & sublato omni calefa
ctibili. adhuc calefactiū p̄cerneret respectū
aptitudinalē ad ipm calefactibile. quis non
actualē. Ad quartū nego antecedes. Ad pri
mā pbationē dico. q̄ illa nō est pdicatio es
sentialis. sed causalis. Debet em̄ sic intelligi.
Virtus est ordo amoris. id est virtus faciēt
ordīnatē amētū illud quod amare debem⁹.

Ad secundā pbationē dicendū. q̄ ex hoc
nō habet p. virtus sit ipsa conformitas. quis
bene habeatur p. virtus p̄notet huiusmodi con
formitatē ad habitū prudentie a qua dirigit
ipse virtuosus in omni actū virtutis. Ad
quintū dicendū p. p̄sequēs nō est falsū. Ad
pbationē dicendū p. nihil repugnat plurim
formas intentionales solo numero differentes
simul esse in eodem. Posset etiā dici p. spe
cies duorum individuū eiusdē speciei ut lunt
in fantasia differūt specie. quia sic sunt in fan
tasia s̄m p. representat. sed h̄mōi species repren
sentant talia individua nō q̄tū ad substantiā
solum in qua specificē p̄ueniūt. sed quo ad ac
cidētia seu principia individualia. I quibus
sepius specificē differūt. Ad sextū dicendū
p. potest aliquo modo corrumpi a corrano.

puta a syllogismo falsigrapho qui p̄trariatur
syllogismo de mō stratiō a quo generalit scien
tia. Potest em̄ p. falsigraphū generari in ali
quo habitus falsus. ratione cui p̄postponit sci
entia iam acquisitaz & obliuiscitur ea. Po
test etiam corrumpi corruptio. asseruatis in

strumetalis. puta multa vel omnimoda cessa
tione actus vel exercitiq; s̄m illam scītia. Et p
er citum em̄ actuum est quasi instrumentū
intellectus & obiecti que p̄ncipaliter p̄seruat
scītia. Ad probationē dicendū q̄ licet ad
definitionē vnius actus. altero tamē actu se
quente. nō desinat scītia. desinēte tamē sic vno
actu p. etiā nullus alter subseq̄tur conformis
tali scītiae. ut plurimū p̄tingit p. etiam des
nit scītia. Quia sicut nos ex eisdem sumus &
nutrimur. sic etiā scītiae nostre ex talib⁹ acti
bus p̄seruat ex qualib⁹ generatur. Ad septū
dicendū p. maior nō est necessaria &
vñiversaliter vera. nisi in talibus que sic sunt
sub eodez genere p̄pinquo. p. dividit ipsum
gen⁹ p. oppositas differētias. vel que aliquo
mō p̄trariatur. ratione cui p̄oppositis vel cō
trarietatis vnu necessario includit p̄uationē
alterius. Qd̄ nō est vñ de habitib⁹ scītificis.
scītia em̄ nō opponit scītiae. licet opponat
ur habitui falsigrapho. Nec est simile de
actu intelligēdi. quia r̄ s̄i actus actui nō oppo
nitur. nō p̄nt tamē esse simul. s̄m qd̄ aliqui dī
cūt. Quia sicut idē obiectū corpore nō potest
simul figurari actualiter diversis figuris. sic
nec idē obiectū sp̄iale diversis habitibus.

Etiam potest dari instātia ad illam pro
bationē. quia quilibet beatus habet simul no
ticiam beatificā diuine essentie. & noticiam re
tum in p̄prio genere. que sunt duo actus. cū
vna noticia sit naturalis & alia supnaturalis
Ad octauū dicendū p. aliquid eē ad aliquid
seu relatiū potest dupl̄ intelligi. Uno mō i
pmō mō dicēdi p. se. & oīe tale essentialiter est i
pdicamento relatiōis. Alio mō i scđo mō dicē
di p. se. & sic ēres alteri pdicamento essentialiter.
quis suscipiat pdicationē ipsius ad aliquid.
Lū igit̄ dicit ph̄s p. ad ipm ad aliquid nō ē
motus. ista ē vñr̄ vera. nō solū de ad aliquid p̄i
mo mō accepto. sed etiā scđo mō. Qd̄ quis
ad albedinē sit mot⁹ vt accipit simpl̄ & abso
lute. tñ vt p̄cernit respectū p̄grūctie ad mem
brū determinatū. puta addicētib⁹ quo respe
ctū sumpta vñdicit sibi nomē habitus co:p̄
ralis qui dicit pulcritudo vt sic ad ipsam nō
est motus. Et cuī dicit p. sub illa maiori ista
debet esse minor si d̄ eē syllogismi p̄ma figu
ra. oīs habitus ē ad aliquid. dcedo. nō tñ i pri
mo mō. sed i scđo mō dicēdi p. se. Et iō nō cō
cludit p. habit⁹ sit essentialiter de pdicamento rela
tōis. quis concludatur p. concernat inse
pabiliter qndā p̄prietatē q̄ ē de pdicamento re
latōis. nec ē necesse ipm mediū temp̄ pdicari

Ad. 3.

Nota bñ.

Instantia

Solutio.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

In primo mō dicēdī p se te mōri extremitate ad hoc q̄ excludat aliqd ab ea. s̄ sufficit q̄ p̄ dicitur i scđo mō. Unū nō minē verū iste syllogismus nullū risibile clapis. oīḡ homo est risibilis. ḡ nullus hō est lapis. q̄ iste nulluz aīal est lapis. omnis hō est animal. ergo nullus homo est lapis.

Instantia

Solutio.

Ad. 9.

Ad Aug.

Lōtra rñ
sioz quā p
sper dedit
ad istūtū

Forū dicitur q̄ in eo dēm. vñ. phili coz phl̄is dicit. q̄ sciens maxime dicit ad aliquid. Et ibidē aut̄ dimentator. Dignius est q̄ sciēcia existimē de ad aliquid q̄ de qualitate. igitur vicerit q̄ nō in secūdo modo p modū annexe p̄prietatis sciēcia dicitur ad aliquid. sed in p̄mo mō t̄ essentialiter.

Rñdeo ad Aristo. q̄ ipse p verba illa nō intendit aliud. nisi q̄ inter ceteros habie⁹ magis est euīdes de habitu scientifico q̄ p cōnotationē p̄dicti respectus ad ipsum scibile dicatur ad aliquid. Quāuis em̄ t̄patu⁹ t̄ instus t̄ alij quibuscūq̄ habitib⁹ informati dicātur ad aliqd modo p̄dicto. hoc tñ magis pat̄ in habitu scientifico. Et ideo ait ph̄s. q̄ sciēs maxime dicit ad aliqd. p compationē. s. ad alios qui dicunt ad aliqd fm̄ hm̄i habit⁹. Lōmetā. etiā loquit̄ ibi fm̄ opinione alior̄. apd q̄s cōius dicebat q̄ scia ēēt de p̄dicamēto relatois. Unū exponit sat̄ cōter ibi īm̄. sic. digni⁹ us. i. famosī ēēt. Ad nonū nego maiorez.

Ad pbationē dico q̄ sicut cū aliqd fm̄ albedinē dicit alicui silē. ppter hoc albedo non est similitudo formaliter. q̄uis sit fundamen⁹ tum similitudinis. sic in p̄posito q̄uis anima p speciē sibi imp̄ssam assimilē obiecto. tamē ilia species nō est formaliter illa similitudo sed est siuđamentū eius. Etia⁹ minor est falsa.

Ad primā pbationē dicendū q̄ requiri ad habitandū t̄ ad determinādū potentia. nec eq̄ rōe hm̄i habit⁹ reqr̄it i intellectu agēte. q̄ intellectus agēs ē potentia naturalē t̄ naturalē agēs. id ē determinata ad vñū. nec p̄n̄s idiget habitatātē nec determinatē. s̄ intellect⁹ possibilē potētia rōnal. t̄ p̄n̄s ē ad opposita ppter qd̄ indiget hic u determinatē. Ad p̄mū dicitū Aug. dōm. q̄ tu⁹ aliqd dīscim⁹ sit similitudo rei i nobis. q̄ sit verbū leu⁹ diffinitio i nobis que ē pfecta similitudo rei. tñ ex hoc nō sequit̄ q̄ nihil aliud fiat q̄ ipsa similitudo.

Ad secundū dicitū Aug. dōm. q̄ in memoriā nō solū tenemus species intelligibiles. sed etiā ipm̄ habitū scientificū. Nec valet isti⁹ doctoris rñsio quā dat ad instantiā. Quia illa firmatio speciei aut dicit solā inherētiam maiorez subiecto. aut dicit aliqd absolutū ac q̄situ⁹ p actus frequentatos. Si p̄mo mō. cu⁹

tal inherētia tñmō dicat respectū. tūc acc̄redis termiaret̄ im̄ediare ad purā relatōz. qd̄ rota phia negat. Itē realē respect⁹ acq̄rere t̄ no⁹ u nullo acq̄sito absoluto. Si scđo mō. tūc habet intentū. q̄ illud absolutū nos appellamus sciam. P. ab eisdē causis res intēditur t̄ firmas t̄ quibus generat. s̄ spēs nō generatur ex actib⁹. amo ecōuerso actus generatur ex speciebus seu ex obiecto mediante specie. id p actus p̄prie nō intēditur nec firmatur species. sed potius generat ipse habitus realiter a specie distincus. Aliq̄ dicit habitū sciēcie esse p̄positū ex absoluto t̄ respectu. pura ex ab soluto tāq̄ ex suo materiali. ex respectu no⁹ tāq̄ ex suo formalī. Et iō q̄stū ad suū materiale vñt dicit ē i p̄dicamēto q̄litat̄. t̄ q̄stū ad suū formale male ē i p̄dicamēto relatōis. t̄ illud vt dicūtē tōc oī aīcēti. s. q̄ suū materiale sit alteri⁹ genēt̄ q̄suū formale. Matiale em̄ q̄litatē q̄nitas t̄ materiale q̄ntitatē suba. sola aut̄ suba hoc b̄z tāq̄ sibi p̄priū q̄ suū materiale t̄ suū formale sit eiusdē genēt̄ q̄r̄ p̄ncipia sube sūt suba.

Sed isti q̄uis p̄ alia & ba incedat seu p̄cēdant. en̄ in re vidētur idē dicere cū opinione ī probata. Quid accipiēdo materiale p̄ sup̄iecto vt isti vidētur accēde. tūc accidens nō ē suū materiale. sed est solū suū formale. Altero em̄ nō est superficies. sed ē solū qualitas disgregativa visus. Et ideo fm̄ hoc sciēcia solū esset relatio. vt posuit etiā prima opinio. P. isti loquuntur im̄properie. quia sic accipiēdo materiale. tūc accidens nō est compositus ex suo materiali. sed est compositū ipsi materia li. talis em̄ cōpositio nō est ex his sed huic.

Aliq̄ dicit q̄ q̄uis habitus sit qd̄ absolutū. tñ nō est res. sed quidā mod⁹ rei. Quia si cut illud qd̄ requiri ppter re est res. sic illud qd̄ nō requiri ppter rem. sed solū ppter modū rei. illud nō est res. s̄ modus rei. Ista p̄. quia sicut se habet res ad rem. sic se habet modus ad modū. Sed habit⁹ tñmō reqr̄itur ppter modū rei. pura vt act⁹ p̄mpte t̄ delectabi⁹ eliciat. P. habit⁹ corporis ē quidā mod⁹. q̄ t̄ habitus aīe. Lōsequit̄ p̄z aīli. Probat antecedēs. q̄ sanitas que est quidā habitus corporalis fm̄ se nō est aliq̄ natura. sed ē solū qd̄ īmēsurario seu p̄portio hūorū seu debita habitudo eorūdē. P. ix. metaph. dicit q̄ p actū intra manentē ī hil aliud īstituitur. Is habitus causat p frequentiā actuū intra manentū. ergo habitus nō erit res aliqua cōstituta. sed solū modus rei.

P. illud qd̄ acari t̄ p̄ frequentiā seu p̄suetudinē actuū. t̄ pd̄

2

Opi. scđo
q̄ h̄t̄ scie
sit p̄posit⁹
ex abolu
to t̄ respe
ctu.

Lōtra op̄
mōne.

Op̄ib⁹ scđia
q̄ h̄t̄ nō ē
res t̄ cōmō
dus rei.

Durātus.

2

3

4

p solā cessationē ab actu. nō est res sed modus.
habitū ē h̄mōi. maxime loquēdo de habitū
acquisito. Maior p3. Nam sicut cū equo in
ducit ad hoc ut ambulet. nō sit i equo aliqua
res absolute. sed solū quidā modus consuetu-
dinalis. sic ex eo q̄ sit in nobis aliqua p̄nitas
ad bñ vel male agendū ex consuetudine actiū
bonoꝝ vel maloꝝ. nō acquirit in nobis res sed
modus. Sed nec illud valet. Quia sicut
supius declarauit modus non differt realiter ab
eo cui ē modus. sed habitus differt realiter a
potētia cui ē habitus. scia em nō est idē qđ
intellectus. P. si habitus rēnt modi et non
res. tuc scia moralis esset de modis tm. cū co-
ta sit de habitibꝫ. P. quod p se dicit bonita-
tē. hoc p se dicit entitate. Nam cū bonū et en-
duerant. vñquodqz tm dicit de entitate qz
tum dicit de bonitate. Sed habitus saltē vir-
te. iosi dicūt p se bonitatē. qz virtutes p se sūt di-
ligēde. vt patet p magistrz. i. li. dist. i. P. il-
lud quod dicit vera pfectiōne eius i quo est
nō est modus tm. nā modus nō est pfectio. li-
cer a pfectōe resultet i eo cui ē modus. pui-
ta extēsi materie resultat a q̄ntitate informā-
te seu pfectiōte materiā. sed virtus ē vera perse-
ctio eius i quo ē. Nā virtus habentē pfectit. t
opus suym bonū reddit. vt dicit. q. ethicoꝝ.
P. quod ē vera spēs p̄dicamēti absolūtū
est modus distinctus ē rem. sed vt sup̄ p-
rimit habitus ē p̄ma spēs q̄litatis. Maior p3
Nā cū tota ratio generis claudat i ratōne cu-
mīlibet sue speciei. nō p̄t fieri q̄ genus sū
am rōem dicat verā re. et q̄ spēs tm sua rōem
distincta ē illam rōem. Et dicitur. ex cum
rōem

Solutio.

3d.1

qd multis edubii, puta qd habitus solu faciat ad modu actus. et nullo modo ad subaz act? Scdo qr si ex hoc sufficiet excluderet qd habitus esset modus qr causat modu rei. eadēz rōne sequeret qd actus pcedētes habitū essent modi et nō res. qr causant habitū qd sūm te est modus et nō res. Eadē rōne potētia et obiectū essent modi. qr causant actus qd essent modi Ad scdm nego antecedēs. qr sanitas nō dicit formaliter illā habitudinē seu pportionē. sed dicit qualitatē absolutā hīmōi pportionē prīnente. ac sub hīmōi pportione actuali exūten. Et si qndqz in dicens Erist. vel alioz phōrū inuenit qd sanitas est pmeſuratio humorū seu pportio. pōt dici qd hīmōi pdcatio nō est formalis. sed aliquo mō causalib. Sicut etiam Aug. ait. anima ē intellectus. Ut et diſcendū qd nō est in pmo mō dicēdi pse. sed i se

Zd. 2.

p solâ cessatione ab actu. nō est res sed modus.
habitum est hmoi. maxime loquendo de habitu
acquisito. Maior p3. Nam sicut cū equo in
ducit ad hoc ut ambulet. nō sit i equo aliqua
res absolute. sed solū quidam modus consuetu-
dinalis. sic ex eo q̄ sit in nobis aliqua pñitas
ad bñ vel male agendū ex consuetudine actuum
bonorum vel malorum. nō acquirit in nobis res sed
modus. Sed nec illud valet. Quia sicut
supius declarauit modus non differt realiter ab
eo cuius est modus. sed habitus differt realiter a
potestia cuius est habitus. sc̄ia enim nō est idem qd̄
intellectus. P. si habitus c̄ent modi et non
res. tūc sc̄ia moralis esset ex modis tñm. cu tota
sit de habitibus. P. quod p se dicit bonita-
tē. hoc p se dicit entitate. Nam cū bonū et eng-
duerantur. vñquodqz tñm dicit de entitate qz
tum dicit de bonitate. Sed habitus saltē vir-
tutis dicunt p se bonitatem. qz virtutes p se sunt di-
ligēde. vt patet p magistrz. lli. dist. i. P. il
lud quod dicit vera pfectionē eius i quo est
nō est modus tñm. nā modus nō est pfectionē.
licet a pfectioe resultet i eo cuius est modus. pu-
ta extēlio materie resultat a quantitate informa-
te seu pfectioe materiæ. sed virtus est vera pfectio
eius i quo ē. Nā virtus habentē pfectio. et
opus suum bonū reddit. vt dicit. iij. ethicoz.
P. quod est vera sp̄es pdicamenti ab isolati.
nō est modus distinctus p rem. sed ut supz pa-
ruit habitus est pma sp̄es q̄litatis. Maior p3.
Nā cū tota ratio generis claudat i ratione cu-
mīlibet sue speciei. nō pot fieri q̄ genus fīm su-
am rōem dicat vera rē. et q̄ sp̄es fīm sua rōem
distinguat illam rē. Ad p̄mū argumentū
eo q̄ dñm q̄ pmo deficit ista ratio. qz assunt
qd̄ multis est dñbū. puta q̄ habitus solū faci-
at ad modū actus. et nullo mō ad subaz actū.
Scđo qz si ex hoc sufficiēter pcluderet q̄ har-
bitus esset modus qz causat modū rei. eadem
rōne sequeret q̄ actus pcedētes habitū essent
modi et nō res. qz causant habitū q̄ fīm re est
modus et nō res. Eadem rōne potētia z obiectū
essent modi. qz causant actus q̄ essent modi
Ad scđm nego antecedēs. qz sanitas nō di-
cit formaliter illā habitudinē seu pportionē.
sed dicit qualitatē absolutā hmoi pportionē
prinente. ac lib hmoi pportionē actualis ex-
tem. Et si qñqz in dictis Alrist. vel alioz pho-
rū inueniēt q̄ sanitas est om̄isuratio humo-
re seu pportionē. pot̄ dici q̄ hmoi pdcationē est
formalis. sed aliquo mō causalib. Sicut eti-
am Zulg. ait. anima ē intellectus. Uel di-
cendū q̄ nō est in pmo mō dicēdi pse. sed i se

Ad. 3
cūdo. Ad tertium descendū q̄ minor tradit⁹
cit maiori. qz i maiori dicit q̄ p actus immā
nētes omnino nihil p̄stituit. Et i minore dicit⁹
q̄ p tales actus p̄stituit habitus. igit̄ vel con
cludet q̄ habitus sit nihil. vel minor tradit⁹
cit maiori. Et idem dōm q̄ p illā maiore p
positione phus nō int̄cedit dicere q̄ p act⁹ im
manētes omnino nihil p̄stituit. cū ipse met. iij
ethicōz dicat. q̄ ex talib⁹ actib⁹ generant̄ ha
bitus. sed int̄cedit dicere q̄ p actus immanen
tes ut immanētes sunt nō p̄stituit aliqd im
mediate extra ip̄m agēs qđ nō sit pfectio agē
ris. Ad quartum dicendū q̄ maior nō ē vera.
Ad probationē dico q̄ in equo acquirit aliqua
vera res et q̄litas realis iūceuris et musculis
p̄ quā melius se habet ad ambulādū qz an ha
buerat. Etiam minor vlt nō est vera. qz vt plus
rimū corrumpt⁹ habitus nō soluz cessatione
actū p̄formiū tali habitui. Sz exercitio actū
um p̄formiū et q̄rtoz hmoī habitui Scda
p̄clusio istius p̄mi articuli p̄ ex p̄dictis. ido
nolo plus insistere circa eā.

Ad. 4

Hab
clusio

Quantū ad secun

dū articulū ē aduertendū q̄ sicut de generati
one formaz rex naturaliū fuit triplex opinio
Una.s.anaxagore. qui posuit latitudinez for
maz dices eas totaliter ab intra p̄fuisse añ ge
nerationē. Alia Huicēne. q̄ posuit eas totali
ter esse ab extra p creationē illius intelligērie.
quā appellabat datorēz formaz. Tercia fuit
Aristo. qui mediū tenuit. q̄ posuit eas p̄mit
ab intra puta in potētia materie. et p̄tū ab ex
tra. puta ab agēte materiā trāsmutāte. Sic d
generatōe habituū fuit triplex opinio. Una
platonis q̄ posuit q̄ scie et virtutes sint nobis
naturaliter innate seu cercate. et q̄ n̄m addiu
scere nō est nisi quoddā remisci. Alia Huicē
ne qui eodē modo loquit̄ de formis spūalibz
sicut de corporibz. s. q̄ sint a p̄dicta intelligē
tia. Tercia Arist. qui ponit q̄ habit⁹ h̄mī
bū aptitudinē insit nobis a natura. Scđm
aut̄ actū et p̄fectionē eas acq̄rimus p̄ exercitū
et operationē. Quia ex silibz actibz generat̄ ha
bitus. vt ipse ait. iij. ethicor. Nec oportet act
p̄bationē hui⁹ multū insistere. q̄r tota die ex
p̄imur q̄ ex frequētatis actibz generant̄ i nobis
qdā p̄nitates nos inclinat̄es ad p̄silēs actibz
p̄cedētibus actibz. quas p̄nitates nos appella
lamus habitus. Hoc ut p̄supposito ver
et dubiū inter doctores. vtz habitus genere
tur ex uno actu. vñ nccio p̄supponat p̄lalitatē

Scđia cõ, clusio.

Articulus secundus.

Triplex o
pio d' gene
ratone for
mag natu
rali.

Triplex o
pio ð gene
ratōne ha
bitū.

**Lōclusio
prima.**

actuū. Et circa hoc pono duas p̄clōes. **Pri-**
ma ē q̄ i hōe suo naturali cursu derelicto pri-
ma virtus moralis nō potest acquiri p vniū;
actum tm̄. Quia subiecto existēt sub opposi-
ta dispositione forme introducēt. necesse est
prius remitti hm̄di dispositōes q̄z forma in-
troducat. quia actus actuoz nō sunt nisi in
patiēte z dispositō. vt patet. q̄z de aia. Sz ho-
mo iam dicto mō sumptus ppter peccatū pri-
mi parētis est in opposita dispositione ad vir-
tutē moralē. Quia vt dicit Ben. vii. C̄l̄sus
em̄z cogitatio humani cordis i maluz prona-
sunt ab adolescētia sua. ergo r̄c. **P.** homies
a prima sua infantia assuecūt h̄is bonis sensi-
bilibus ex quoꝝ p̄suētudine p̄trahūt quādā
difficultatē respectu moralū virtutū. cū igit̄
hm̄di consuetudo de facili non tollat. oportet
q̄ p frequentatos actus tollat talis humana
mollieces quā capiunt homies ex huiusmo-
di p̄suētudine prius q̄z virtutē moralē p̄sequāt
Dixi autē notāter q̄ prima virtus nō acq̄
ritur p vnicū actuū. quia acquisita prima vir-
tute pfecte. vel om̄nes alie virtutes morales si-
mul insunt cū ea ppter connexionē virtutuz
moralū. vel saltē quelibet alia p vnicū actuū
poterit introduci. quia vna virtute pfecte in
existēte subiectū non potest esse sub opposita
dispositione ad quācūq̄ aliam virtutē.

**De virtutē
connexione
re. i. disti.
xxvi.**

**Opi. hen.
5. quolibet
q. 16.**

Lōctr̄ h̄.

**Scđa cō-
clusio.**

qd eoz noticiā scientificā capiēdam. igitur p
vnicū actuū habitus cognitū respectu talius
potest in ipm intellectū induci. & ncedēs ē no-
tū culibet intelligēti. Lōsequētia etiā p̄t. q̄z
formaz irroductōe nō requirit plalitas actu-
ū pcedētū n̄isi p subiecti dīpositōe. **Fo-** Instantia
te dicet t̄ra illud quod supponit in istis du-
abus p̄clusionibz. s. q̄ habitus causēt ex actu-
bus. Quia habitus ē nobilior actibz q̄ ipsuz
pcedūt. q̄ nō potest causari ex eis. Lōsequētia
patet. q̄z effectus nūq̄ est nobilior sua cā siue
sit cā equiuoca. nam illa ē nobilior effectu. si-
ue vniuoca. q̄z illa est equalis nobilitatis cū
effectu. & ncedēs etiā patet. q̄z si nō esset nobi-
lior. tūc virtute ipsius habitus act⁹ sequētes
nō ēnt pfectiores actibz p̄cedētibus.

Solutio.
Respondeo q̄ ignobilis quis nō in vir-
tute p̄pria. in virtute t̄i alterius p̄t esse cau-
sa nobilioris. Et sic est in p̄posito. quia actus
pcedētes sunt causa ipsius habit⁹i virtute in-
tellect⁹ possibilis a quo eliciunt. t̄i virtute vo-
lūtatis p cui⁹ intētione p̄nctētē plem pare-
ti hm̄di actus ab intellectu possibili p̄tinuāt.
t̄i intellectus agētis qua sp̄cē intelligi-
biles illustrant. sine q̄ illustratōe intellectus
possibilis hm̄di sp̄s nō recipere. nec p̄tis
actū intelligēdi elicere posset.

Quantū ad tertium

articuluz pono duas p̄clōes. **P**rima ē p
quis ad qualiterūq̄ agere nō in dīgeamās
habitibz. indigem⁹tū eis vt bñ agam⁹. Quia
ad hoc p̄actus bñ t̄ faciliter a potētia eliciat.
necessē ē q̄ delectabiliter eliciat. sed signū ē ge-
nerati habit⁹ h̄e delectationē i ope. vt patz q̄
ethi. **P**om̄ne qđ errare p̄t ad hoc vt nō
erret indiget co quo p̄t i sua rectitudine p̄ser-
uari. sed potētie rōnales cū sint ad opposita:
determinādo se p̄nt errare. grōne sue libertatē
t̄ indeterminatōis idigēt habitibz virtuosiss
quibz ad bonū determinat. t̄ ab erroris denio
p̄seruent. **P**. sicut agere p̄supponit bñ ē. sic bñ
agere p̄supponit bñ ē. sic bñ
nū ē nō p̄t i nobis p̄tinuari sine habitu vir-
tuoso. nā bonitas ipsi⁹ act⁹ nō p̄t p̄tinuari i
nobis. q̄z fin p̄hm i te somno t̄ vigilia. impos-
sibile ē nos sp̄ agere. q̄ necessē ē vt bonū esse cō-
tinuetur i nobis p̄ habitū virtuosū ad hoc ve-
possim⁹ bñ elicere actū. **P**. illo indigem⁹ ad
eliciēdū bonū actū quo bñ disponimur ad
nos t̄ ad alios. habit⁹ virtuosus ē hm̄di. Nāz
vt dicit. v. metapl̄. habit⁹ ē quo quis bñ vel

Articulus
tercū.

Primi cō-
clusio

z

z

4

b2

Instantia

male disponit ad se vel ad aliū. puta habitu virtuoso bñ. et viciose male. ¶ Sed contra hoc posset quis instare sic Si habitu indigemus. vel hoc esset ppter subā actus. xppter modū actus. Nō pmo mō. qz potētia eq̄ possim⁹. et etiā vt expimēt aliter videm⁹ nuda potētia potest in actu suum. Nec sc̄ dō mō. qz fin te modus nō differt ab eo cuius est mod⁹

Confirmat

z psequēs illud qd nō facit ad subā actus. hoc etiam nō faciet ad modū actus. sed habitus nō facit ad substantiā ut iaz patuit. ergo nō faciet ad modū. ¶ Et confirmat. qz quāto potentia est pfectior. tanto fin se pfectius potest in actu. sed potentie rationales sunt perfectiores potentis naturalib⁹. cū igit̄ naturalibus nō indigeam⁹ habitibus. nec quo ad substantiā actus. nec quo ad modū act⁹. ergo nec in rōnalibus. ¶ Et quia ista instantia implicat hanc difficultatē. vt z habit⁹ faciat ad substantiā actus vel ad modū actus tñ ideo ad solutionē istius instantie pono pse- cunda pclusionē q̄ habitus neq̄ pfecte facit ad substantiā actus nec ad modū pfecte. sed facit ad substantiā actus modificatam. Q, nō sa- cit pfecte ad substantiā actus. patet. quia tūc in nullo cooperator potētia. cum nuda potētia possit in nuda substantiā actus. Q, etiāz pfecte non faciat ad modū actus patet. quia illud quod ab aliquo nō ē pfectibile. hoc idē pfecte nō est causabile. nec pfectaz potest ha- bere causam. sed modus pfectionis alicuius actus pfecti nō ē pfectibilis ab actu perfecto. quia est idem realiter quod actus talis. ideo tali mō nō pōt respondere causa distincia q̄ ita sit causa modi q̄ nullo modo sit causa rei cui⁹ dicit̄ esse talis modus. Q, autē habitus sit causa actus modificati seu essentie modifi- cate patz. Quia illud ratione cui⁹ potētia po- test in actu modificatū. illd est cā actus modi- ficiati. habitus est hmōi. vt patz ex pdictis. er- go zc. P. causatū simplicē dices entitatē re spicies aliq̄ duo. nō tamē vt duo. sed vt vñ pfectum principiū. illud in vñqz illoz pinci- pioz reducendū est fin suā totā entitate. sed act⁹ modificatus pcedēs a potētia pfecta per habitū dicit vñā simplicē entitatēz. et respicit potentia et habitū vt vñ pfectuz pncipiū. ḡ zc. Maior patz. qz si in vñqz nō reduceret fin totā suā entitatē. tūc nō esset res simplex. Minor etiā patet. qz pfectio actus non tero- gat sue simplicitati. Sicut em̄ albedo ex his i marginata nō est minus simplex q̄ albedo q̄ est in pariete. tñ est pfectioz pulciorz. sic acr⁹

Concluſio. sc̄a.

2

z pfectioz pfectioz. q̄ pfectio actus non tero- gat sue simplicitati. Sicut em̄ albedo ex his i marginata nō est minus simplex q̄ albedo q̄ est in pariete. tñ est pfectioz pulciorz. sic acr⁹

sequēs habitū nō ē minus simplex q̄ pcedēs q̄ quis sit pfectior et delectabilior. Q, etiam actus vt pfectus est nō respiciat potentiaz et habitū vt duo pncipia rōne illi⁹ pfectiois pa- tet. qz dato q̄ habitus esset totaliter idē cū po- tentia. nō minus pfecte eliceret hmōi actus. ut apparet in deo cui⁹ sc̄ire est pfectissimū. qz uis sua sc̄ia sit idē realiter qd sua intellectua potētia. Sz p̄istā pclusionē ē quorūdā do- ctoz opinio qui ponit q̄ sola potētia sit cau- sa actus quo ad essentiā. habitus autē solū q̄ ad modū. Quia ois potētia pōt in actu sibi pportionatum absqz quocūqz supaddito qd sit ratio eiūcēdi ipm. sed intelligere ē act⁹ pportionat⁹ intellectue potētiae. et appetere ap- petitive. et sic de alijs. ḡ zc. P. sicut se h̄z po- tētia supnaturāl ad habituz supnaturale. sic potētia natural ad habitū naturalez. puta ex naturalib⁹ acq̄litū. sed potētia supnaturalis sic ē pncipiū act⁹ q̄tū ad suā eentiaq̄ habit⁹ supnaturalis solū ē pncipiū eius q̄tū ad mo- dū. qz p potētia p̄secrādi sit actus p̄secratio- nis. sed a caritate nihil sit circa hmōi actuz q̄ ad essentiā actus sed solū quo ad modū. pu- ta ad hoc q̄ quis meritore exercitat actuū con- secrandi. P. phis. ii. ethicop̄ dicit. q̄ potē- tia est qua possumus. habitus autē quo bene- v'l male possumus. sed illo dicimur posse qd ē pncipiū act⁹ quo ad eentia sua. Sicut ha- bit⁹ faceret ad eentia act⁹. tūc habit⁹ esset potē- tia. P. illius pncipiū dicit̄ esse habitus rōe cui⁹ habitū indigemus. sed solū ratioē modi indigemus habitu. Q Sed illud nō valer. Quia qñcūqz aliqua dūo sic se habet. q̄ vñū habet se ad alterz vt actus prim⁹ ad secundū. semp illud quod se habet p modū actus pncipiū est causa illius qd se habet p modū act⁹ sc̄dm. etiā quo ad eentia actus. sed habitus habz se ad opationē vt actus prim⁹ ad sc̄dm. vt patz iij. de aia de scia et p̄siderare. ac etiā de singulis ceteris habitib⁹ istud h̄z p̄itatē put ipse ha- bit⁹ patz ad actuū pfectū. ḡ zc. Eld primuz igit̄ dōm q̄ quis act⁹ nud⁹ et imperfect⁹ sit pro- portionat⁹ potētiae fin se. etiāz nō pfecte p ha- bitū. tñ actus pfectus nō est pportionatus ni si potētia pfecte p habitum. Eld sc̄dm dicit̄ dū q̄ nō est simile. qz caritas nō est habitus p̄p̄ius et pfecte determinatus ad actuū cōsecre- di. sed ē quedā forma cōis respectu cuiuslibet bone opationis. habitus autē naturaliter ac- quisiti de quibus ad p̄ns loqmur sūt frutes- determinate respectu determinataz et p̄p̄iarum opationū. Solū em̄ respectu actus diligēdi

4
Lōtra et.Solutio.
Ad.1.

Ad.2.

caritas est habitus proprius. **E**tiam forte potest dici quod potentia specificalis non est in sacerdote sed in deo, et per consequens caritas creata de qua procedit argumentum non est forma illius potestie qua principaliter elicit actus consecrationis. Et ideo non est mir si non attingit essentiam talis actus causaliter. Sed habitus acquisiti sunt forme et perfectiores potentiarum elicentium predictos actus perfectos. ideo prius habet una cum potentia cui sunt perfectiores in ordine ad iaz dictos actus, causaliter attingere tales actus, etiam quo ad essentiam habendi actuū. **A**d tertium dicendum quod hoc dicit physis, propter quamdam appropriationem. Nam licet subiectus et modus eius sit idem realiter, et per se tam potentia perfecta per habitum quam per habitus perfectio potestia virtutum, istorum sit causa totius actus modificationis. in actus appropriat potestie quantum ad subiectum et habitui quantum ad modum. et hoc dupli ratione. Prior quia quoniam aliquid duocurrunt ad principiatorem eiusdem actus determinationem et modificationem, quorum unum ex se est in determinatiu, et alterum determinat ipsum in ordine ad talerum. tunc secundum modum nostrum intelligi actus attribuit quantum ad essentiam suam ei quod accipit per modum in determinatiu, et quantum ad modum illius quod est alterius determinatiu. eo quod modulus sit quasi quoddam determinatio ipsius actus cum eiusmodi. **S**ed potentie de ipsis ad prius locumur de se sunt indeterminates ad actuū virtuosum et viciousum, et per habitus determinationem ad alterum istorum. ergo 7c.

Ad quartum quod quoniam aliquid duo occurunt ad unum actuū modificationem, quorum unum alterum presupponit. tunc secundum nostrum modum intelligi actus quo ad essentiam suam attribuitur presupposito, et quod ad modum ipsius presupponetur, et hoc per se. quia quantumlibet talis modus sit idem realiter quod ipse actus. tunc secundum nostrum modum intelligi modum illius actus per supponit essentiam eius. **S**ed habitus presupponit potentiam. ideo 7c. **A**d quartum dicitur quod quis non indigemus habitu ad eliciendum actum imperfectum, tunc in elicitione actus perfecti indigemus habitu non solu quo ad modum sed etiam quo ad essentiam actus. eo quod non cadat ibi solitudo super modum in ordine ad rei essentiam. cum idem sint realiter.

Ad. 4.

Articulus quartus.

Quantum ad quartum articulū est aduertendū. quod fides duplicit potest accipi. Uno modo per fidem acquisitam, et sic non potest quod sit virtus seu habitus virtuosus. immo quoniam potest esse habitus viciousus, eo quod aliquoniam acquisitam fidem errorem, et catholicam fidem oppositam.

Alio modo per fidem a deo infusa, et de hac fideli originando ponā duas partes. **P**rima est quod summa est potentia laudabilis inclinata potestia ad actuū laudabilem et meritorium. tunc talis fides est virtus. **A**d hoc enim deus infudit nobis ipsas fidem, ut per eam assentiamus supernaturae veritati, cui assensus nobis est necessarius ad eternam obtainendam salutem. **S**ed talis assensus de se est laudabilis ac etiam meritorius assistente caritate, ergo 7c. **S**ecunda conclusio est, quod summa do virtute eo modo quo scimus easum per physis, puta per virtus dicitur ultimum de potentia, seu per ultimum virtus per habitum ponente potentiam in ultimo sive supremo perfectionis ad quam per suum actum potest pertingere, sic fides non est virtus. Nam perfectionis actuū attingit intellectus obiectum fidei, cum ille actus sit totaliter clarus, iste vero enigmaticus. **A**d argumentum principale prout ea que dixi in plogo primi libri, vbi ostendi quod clara visio compatiat se cum fide, et per quem modum repugnat ei. Nam fides quantum ad habitum nullam habet repugnationem ad visionem claram, ut probatum est in plogo q. iij. articulo. ij.

Prima conclusio.

Löclusio secunda.

Ad principale argumentum.

Distinctio viceversa quarta et viceversa quinta.

In fidei 7c. Postquam in gratia distinctione. xxiiij. tractauit de fidei absolute, nunc in ista dist. xxvij. persequitur de fidei comparatione. Et dividitur in duas partes. Nam primo considerat de fide in proportionem ad credenda quod fides respicit obiectum. Secundo in proportionem ad credentes in quibus existit fides subiectum. disti. xv. ibi. Predicti adiiciendū est. Prima dividitur in duas partes. Nam primo tollit duplicitatem instantiae predictis repugnante ostendendo quod fides est ex his visibilibus. Secundo inquirit utrum fides possit esse ex cognitis. ibi. Post hoc queri. Prima in duas. Quia primo tollit instantiam de visibilibus potestis. Secundo de prioribus. ibi. Secundo querit. Tunc sequitur distinctio. xxv. Predictis adiiciendū. Et dividitur in duas partes. Nam primo fidei comparatur ad ipsos fideles. Secundo ad fideliū virtutes et operationes. ibi. Illud etiam non est. Prima in duas. Nam primo ostendit quod sine fide de ipso mediatore salus nonque futurum. Secundo innuit quod ipsos homines antiquis epis de necessitate salutis credere optuerit. ibi. Sed quoniam in suis fidei 7c. Prima in

duas. Nam pmo inqrit de fide antiquor gene
raliter. Scđo de fide simplicium. 2. in doctrin
spâliter. ibi. Quid ḡ diceſ t̄c. Sequit illa
ps. Sed querit t̄c. Et diuidit in duas ptes.
Nam pmo de his qui aduentū xp̄i pcesserunt
peractat q̄d em vlem. Scđo de quodā fideli
qui aduentū xp̄i sequebat mouet questiones
singularē. ibi. Solet etia queri de Cornelio
t̄c. Sequit illa pars. Illud etiā nō ē. Et
diuidit in tres ptes. Quia pmo q̄tuz ad eq
litatem theologicarū virtutū et operationū ma
gister recitat suam intentionē. Scđo applicat
quandā obiectionē. Tercio adaptat illi solu
tōz. Scđo ibi. Huic p̄o t̄c. Tertia ibi. Hoc
ḡ ea rōeg. Necēshia istaz distinctionū gene
raliter. Līca q̄s q̄ro hanc q̄d em spâliter.

Quārum fidei possit subesse falsū. Uli
x̄t q̄ sic. Quia spei p̄t subesse falsū.
ergo et fidei. Lōleqntia patz. q̄r ambe
sūt vñites theologice. Probo antecēs. q̄r ali
q̄s p̄lct̄ sperat saluari. h̄mōs aut̄ sp̄s falsa est
cū p̄scia dei sit infallibilis. Lōtra. scie hūa
nitus acquisitē nō potest subesse falsuz. ḡ nec
fidei diuinit̄ infuse poterit subesse falsū. An
cedēs p̄z. i. posterior. Probo sequētiā. Nam
infallibilior est fides diuinit̄ infusa q̄ scie
hūanitus acquisita. Hic q̄tuor sunt vi
tenda. Prīmū q̄d si obiectū fidei. Scđo
de q̄sito. Et hoc q̄tū ad dist. xxiiij. Tercio
quot et q̄ sint articuli fidei. Et q̄to de fide
req̄sita tpelegia nature et mosayce. Et hoc q̄
ad distinctionē. xxv.

Articulus
primus.

Quantū ad primū

Nota. est aduentēdū q̄ sicut obiectū scie duplicit
p̄t accipi. Uno modo p̄ eo de quo aliqd p̄n
cipaliter considerat seu scit. et sic sumit p̄prie. et ē
incōplexū. puta ip̄m subiectū p̄clois p̄ncipa
liter demonstrare. Alio modo sumit p̄ eo q̄d scit.
et tūc ē ipsa p̄clusio. et ē ens p̄plexuz. Et posset
etiā illud vlt̄ri diuidi in p̄clusionē p̄ncipale
et p̄nter se habentē vel accessorie. q̄r multa p̄si
derant et sciunt in scie. q̄tū nō sūt p̄ncipaliter
intēta. Sic etiā possumus loqui de obiecto fi
dei. Et s̄m hoc ponā duas p̄clusioes. Pri
ma ē. q̄ loqndō p̄mo mō de obiecto. t̄c obie
ctū fidei ē solus de. Quid illud ē p̄ncipale obie
ctū catholice fidei tāq̄ illud de q̄ p̄ncipaliter cre
dim̄ ea q̄ credēda sunt. ad q̄d oia credēda p̄n
cipaliter reducunt. deus est h̄mō. ḡ t̄c. Sp̄.
p̄ncipale obiectū p̄tutis theologice est ens in
creatū. in h̄m̄ differt vñit̄ theologica ab alijs

utibz naturalr acq̄sitis. q̄r p̄ncipale eaz ob
iectū p̄t ee ens creatū. sed fides de q̄ loq̄mūr
ēfetus theologica. 3. p̄. id ē obiectū fidei h̄
i via et clare visionis i patria. s̄z obiectuz clare
vñsiois ē p̄ncipaliter ipse deus. ḡ p̄ncipale ob
iectū fidei ē solus deus. 4. p̄. ista ē intētio Dyo
ni. de di. no. ca. vij. vbi ait. fides diuina ē cir
ca simplicē et sp̄ exītē veritātē. talis aut̄ fitas
ē ipse de. Forte diceſ q̄ huic p̄cloni repu
gnat dictū apl̄ ad Hebre. xi. ca. vbi diffini
ens fidē ait. Fides ē suba sperādaz rex nō ap
parētū argumētū. sed illud q̄d nos sp̄am̄ est
nra beatitudo q̄ ē qd creatū. Itē Aug. dicit
q̄ fides est de bonis et de malis. et p̄ntibus. p̄
teritis et futuris. Rñdeo ad primū q̄nra
beatitudo potest dupl̄ cōsiderari. Uno mō
formalr. et sic nō ē pluralr res spande. quia ē
vna res. Alio mō obiective. et sic ecentialiter ē
vna res. psonalr tñ trina. Juxta q̄d ait Aug.
Res q̄ nos b̄tōs faciūt sūt p̄ et fili⁹ et sp̄issan
ctus. Et isto scđo mō fides dicit suba span
daz rex. Ad dicitū Aug. dōm q̄ nō loq̄tur
ibi Aug. de obiecto fidei p̄ncipali et formalī.
Scđa p̄clo ē. q̄ loqndō de obiecto fidei se
cundo mō puta largeloqndō de obiecto inq̄z
tu illud q̄d credē dicit obiectū fidei. sic oms
articuli fidei et etiā multa alia q̄ ipsis sunt an
nexa p̄nt dici obiectū fidei. q̄r oia talia de ne
cessitate salutis credēda sunt vel implicite vel
explicite. ut infra dicetur.

Instantia

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Scđa cō
clusio.

Quantu ad secun

Articulus
secundus.
Lōclusio.

dū articulū dico p̄mo q̄ fidei infuse a deo nō
p̄t subesse falsū. Quia auctor totū veritatis cre
ate q̄ est ipsa veritas in creatā nō infundit aia
bus aliquid quo ab ipso infundētē valeat de
ūlare. als em esset oppositū in adiecto. q̄r ipsa
veritas seduceret illū quem instrueret. sed de
us infundētē fidei est ipsa veritas increata. et ē
auctor omnis veritatis create. ḡ t̄c. 2. p̄. ha
bitus qui sic se habet q̄ omnia ea q̄ ponit vel
sunt simpliciter necessaria vel p̄tingētia in di
uisiā ordinatiōne reducta. tali habitū nō po
test subesse aliqd falsum. Ista patet. nā q̄ quis
p̄tingētia ut p̄tingētia sunt possint nō cue
nire. tñ vt in diuisiā ordinatiōne reducūtur.
et vt a deo sunt ordinata necessario eueniūt. et
p̄sequēs habitui ponēti ea vt a deo ordina
tas sunt nō accidit aliquod falsum ex eoz con
tingētia. Sed fides nihil ponit nisi ea vel q̄
sunt summe necessaria vt ea q̄ p̄fitemur de reo
quo ad intra. vel si sunt p̄tingētia. tñ fides

ipsa ponit ut a deo preuisa et ordinata sunt ut ea que ad extra deo per fidem attribuimus. ergo tc. ¶ quodocunq; aliquis assentit fidei aliquo habitu alicui exclusioni per tale medium quod nullo modo potest deficere. illi⁹ assensus non potest esse falsus. nec per dominum talem habiti poterit subesse falsum. sed fidelis assentit articulis fidei per veritatem divinam quaeque que nequaquam potest deficere. g. tc.

Opinio 5
exclusionē.

Opi. alia
exclusionē.

Sed huic exclusioni videtur obuiare aliquo modo quedam opinio quod dicunt. quod quis fidei formate non possit subesse falsum. fidei tamen informi quod quis sit infusa potest subesse falsum. Sed illud ipsi non probatur. ideo eadem facilitate qua hoc asserunt ego potero negare. Unde si quis habet fidem informem quae credit ea que falsa sunt. illa fides a deo non est infusa. sed est ab ipso credente ficta. vel alius de acquisitione. Sed etiam aliqui quod directe sine distinctione arguunt contra predictam exclusionem. Primo sic. Luminis prophetico potest subesse falsum. g. et luminis fidei. Sequentia patrum. quod lumine prophetico est clarus quod lumine simplicis fidelis. Probatur ancedens. quod Isa. iiii. li. Reg. ca. xx. dicit ezechier regi. Dispone domini tue. morieris etem et non vivies. et tamen ille rex postea vivit. xv. annis. Itē Jonas ut per patrem. ita. sicut ibi dixit. Adhuc quodraginta dies et Ninius subuerteret. et tamen ciuitas non fuit subuersa.

¶ Aliquis fidelis existens tamen quo christus fuit in carnatus. post horam incarnationis credidit ipsum incarnandum. et hoc eadem fide quae credidit ipsum incarnandum antequam esset incarnatus. eo quod ipsum latuerit momentum incarnationis. sed qui credit incarnandum cum qui est in carnatus falsum credit. ergo tc. ¶ P. actui latrie quem fides impat potest subesse falsum. Ergo et ipsi fidei. Sequentia pater. Ancedens probat. quod aliquis fidelis potest adorare hostiam non

postulat credens eam esse consecratam. ¶ Postquam Abraham habuit fidem de liberatōne humani generis per christi passionē. deus alio modo potuit liberare genus humanum. ergo fidei Abraham potuit subesse falsum. ¶ P. non magis repugnat fidei apparet et non existens rerum. quod repugnet caritati apparet et non existens bonum. sed ex caritate potest diligere apparensem et non existens bonum. puta homo hypocrita quod reputat bonus et est malus. ergo ex fide potest credi apparet verum et non existens seu existens falsum.

Et quod quis aliqui heretici contra immaculatam fidem his et cōsimilibus sophismatibus possint arguere. tamē supradictis bene intellectis ad omnia talia de faciliter respondet. ¶ Ad pmuz

igit dicendum quod predicti non dicebant falsum. Isaías enim cum dixit illum regem immediate moritur loquebatur quo ad cursum nature. quod ipse videt in lumine prophetico sic ad mortem regem esse dispositum. quod nec ars nec natura ipsum a morte poterat liberare. Et hoc etiam ex parte dei reuelatis ipsi regi denunciantur. Cum autem postea idem propheta eidem regi nunciasse virtutem suam esse plongatam. xv. annis. hoc fuit de divina potentia non de naturali influentia. Et ideo utrumque dictum Isaiae suo modo acceptum fuit vero. ¶ Et similiter prophetia Ione fuit conditionalis saltem conditione subintellecta. fuit enim subintellecta ista conditio. Si iniuste maneret in suo malo proposito. et non agerent penitentiā infra quadraginta dies. tunc ciuitas subuerteret. Et quod huiusmodi conditio fuit mutata per hoc quod egerunt penitentiā. ideo saluaveritate ipsius prophetie ciuitas non fuit subuersa. ¶ Ad secundum dominum quod actus ille quo talis homo credidit christum incarnandum postquam fuit incarnatus non fuit elicitus mediante fide illi homini infusa. sed solum ab opinione sua. credere enim in liberatōrem erat actus fidei tam in antiquo testamēto quam in novo. Sed determinate credere horam incarnationis ipsa: putata ipsum credere venturum vel venisse non erat actus fidei in veteri testamēto. et nullus credulitatem suam ad hoc tenebat determinare. nisi fuisset sibi a deo vel mediate vel immediate specialiter reuelatus. In novo autem testamēto tenemur credere eum iam venisse. propter scripturas hoc assertores. et propter auctoritatem ecclesie huiusmodi scripturas approbantes. ¶ Ad tertium dominum quod actus latrie non est simpliter adorare immediate visa hostia. sed cum hac conditione adiecta vel actuali vel saltem habituali. si rite sit facta ipsa consecratio. Et quod cum hac conditione fides impat huiusmodi actus. ideo actui latrie ut a fide est impat non quod potest subesse falsum. ¶ Ad quartum dominum quod licet per absolute suā potentiam deus potuerit alio modo liberare genus humanum. tamen ut iste modus reducit in diuinā ordinatio. sic iste modus fuit simpliter immutabilis. ideo fidei Abraham non potuit falsum subesse. quod fides illa non fuit de modo liberatōis ut reducitur in absolute dei potentiam. sed ut reducitur in ordinatā dei potentiam. ¶ Ad quintū est dominum quod maior potest negari. quod caritate diligendo innitimus humane cognitioni quod decipi potest. Sed fide credendo innitimus diuinę auctoritati que infallibilis est. Et ideo dato quod caritatē ratione humane cognitionis possit aliquod receptōis subesse. hoc tamen de fide non ostegit. Etiam minor potest negari. quod ex caritate infusa

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Scđa cō/
clusio.Di. xv.
Articulus
tercius.

nō diligimus hominē vt in se est, sed vt si deo
est. qđ qđ homo in se sit factus. tñ vt caritate
ipm diligimus. sic nō est factū sed ex nō bonū.
qđ nō qđ qđ vt i deo est ex nō bonū ē.) Scđo
dico qđ fidei acquisire pōt sūlesse falluz. Et il
lud nō optet aliter pbare nisi qđ oppositū illa
rū trū rōnū quibus pbani primā dclōem.

Quātū ad tertium

articulū est aduestendū qđ triplex symbolū le
git in ecclesia. Quoz primum dicit symboluz
aploꝝ. eo qđ ab aplis immediate fuerit pōst
tū. Et dicit a syn qđ est con. t bolus. q. cōgre
gatio boloz. eo qđ quilibet aplus suam asserti
onē quasi suū bolum in illo symbolo posuerit
Aliud symbolū dicit nīcenū. eo qđ in nīcenō
pōlio fuerit compōstū. Tercium dicit Atha
nasij. eo qđ ab Athanasio fucrit compilatū.
Primum dicit in pōncipio diei t in fine. pu
ta in prima t in cōpletorio. eo qđ quilibet xp̄i
anus a pōncipio sue spūalis vite vñq; ad horā
mortis sue tale symbolū et in eo pōtentia debeat
asseuerare. Dicit autē illud symbolū sub silen
tio. eo qđ in ipso primordio ecclesie veritas in
illo symbolo contēta nō dūm fuerat aperte p̄
dicata. Dicit etiam symbolū maius. nō plu
ralitate verbū. sed maioritate auctoz. qđ vt
dixi immediate factū fuit ab aplis. Sym
bolū autē nīcenū aperte diebus sollechibz cā
tatur in ecclesia. eo qđ illo tempore totū myn
dū fides fuit sollempniter reuelata. Symbolū
autē Athanasij dicit d manē tm post no
ctis recessum. in signū qđ tra hereticorū ob
scuritatē fuerat pōstū. Et qđ quis eadē veri
tas in his tribūs symbolis sit exp̄ssia. t magis
explicite p symbola duo sequentia. quia hmōi
declaratione indiguit ecclesia ppter versutiā
hereticorū. tamē articuli fidei omni fidelī. po
pulo exprimi p̄suuerunt ut i primo symbolo
fuit p̄tē iō referēdo articulōs i suos auctores.
tūc. xij. sūt articuli fm nūez. xij. aploꝝ. Et sic
distinguitur. Nā primum articulū vt asse
rūt doctores dixit Petrus. s. Credo i deū pa
tre omnipotētē creatorē tēli t terre. Scđm
dixit Johānes. Et in ihm xp̄m filiu eius vni
cū dñm nostz. Tercium Jacobo zebedei.
Qui p̄ceptus ē de spūsancto natus ex maria
virgine. Quartū Andreas. passus sub pō
tio pylato crucifix⁹ mortu⁹ t sepultus. Qui
tū Philippus. descedit ad inferna. Sextū
Thōas. tercia die resurrexit a mortuis. Se
ptimū Bartholome⁹. ascēdit ad celos sedet

ad dexterā dei patrie omnipotētis.) Octauz
2 Mattheus. Inde vēturus ē inducare viuos
t mortuos. Nonū Jacobo alpheti. Credo
in sp̄m sc̄m Decimū Gymō. sanctā ecclaz
catholica sanctoz cōdōne. Undecimū Ju
das. remissionē pōctoz. Duodecimū Hac
thias. carnis resurrectionē t vitaz eternam.
Aliqui etiam aliter istos articulos distin
guūt. vt apparet in libro vocabuloz Brito
nibz i expositione hui⁹ vocabuliz symbolū. Re
ferēdo autē articulos ad materiā de qua sunt.
tūc aliq doctores assignat. xiiii. articulos. qđ
septē p̄tinēt ad naturā diuinaz cum p̄sonis et
opibus ipsis appropriatis. vel soli deo p̄ueni
entibz in p̄dicto symbolo exp̄ssis. Alij septē p̄
tinēt ad xp̄i humanitatē. Quia tñ isti deū
esse vñū siue vnitatē diuine eētie. et deū eē re
rū creatorē. p̄tūt duos eē articulos. quorū
enītrūq; est demōstrabile. ideo mihi videt qđ
p̄ma distincțio articuloz quā recitaui melior
sitētum quia fm aplm. fides ē sperandaz rerū
subā argumentū nō apparentiū. tū quia fm
Aug. fides ē credere qđ nō vides. tū quia fm
Grego. fides nō habet meritū cui huana rō
p̄bet experimentū.

Articulus
quartus.

Quantum ad quar
tū articulū dico breuiter cū Hugone de sancto
victore i libro suo in iarum. qđ an legē mosay
cāte necessitate salutis fuit vt deus creator ēē
crederet. t ab eo salus t redēptio expectaretur
Per quē vñō t quō salus illa p̄cipiēda esset ex
ceptis paucis quibus hoc deus specialiter re
uelauit. cōiter a fidelibz illius status non co
gnoscēbat. T p̄autē legis p̄sona mediato
ris mittenda p̄dicabatur. Q, autē ipsa perso
na esset homo vel angelus vel deus nō dū clā
re manifestabat. Soli em hoc nouerāt qui p̄
spūm sanctū ad hoc illuminati erāt. Lem
pōre autē gratie manifeste p̄dicat modus re
demptionis. t qualitas p̄sonae redēptoris.
Ex quā Hugonis siua satis clarū esse vide
tur. qđ an legē euangelicā nō fuit de necessita
te salutis habere fidē explicitā et distincțā qn
tuq; ad singulos fidei articulos. qr hoc impo
sibile fuit homibz. eo qđ ad hoc humana ratō
nullatenus sufficere potuit sine dei speciali re
velatione. Erat m̄ credendorū explicite ali
qua mensura ad quā sufficere poterat ratō na
turalis p grām dei illuminata. que nulli vñq;
adulto defecit qui ex suis temeritis obicē non
posuit. t totū fecit qđ in se fuit. Et de hmōi

mensura tangit idē Hugo libro sīsaꝝ dīcēs.
Hec sunt quibus ab initio fides recta nūqꝫ
minus habere potuit. videlicet vñū dñi cō cre
atorem oīm. dñm & rēctōrē vñūnērōz. ipsam
q̄ nō esse mali actorez. & eoz qui in malis sū
is misericordia eius quereret & expectarent fu
tūrum redemptorē. Unde idem Hugo ait.
q̄ post peccatū duo p̄posita sunt credenda. sc̄.
creator & salvator. Et illud etiā aplūs vide
tur innuere ad. H̄ebre. xi. dīcēs. Accedēt ad
dñi oportet credere q̄ ē. & inquirēb̄ se remu
nerator sit.

Instantia
1. Sed forte dīcet q̄ dictū Aug.
p̄dictis sit h̄ilī. Ait em̄ Aug. q̄ eadē fides me
diatoris que nos saluat saluos fecit & antiquis

2. P. sicut se habet caritas ad diligenda. sic
se habet fides ad credēda. sed antiquis necel
saria erat caritas respectu omniū diligendoꝝ
que nos tenemur diligere. q̄ etiā ip̄lis nūcīa
fuit fides respectu oīm credendorū que nos
tenemur credere.

Solutio.
Ad. 1. R̄ndeō ad primū q̄ eadē
est fides antiquoꝝ & modernoꝝ. sed nō eque
explicata seu expresse distincta et declarata.

Ad. 2. Ad secundū dicendū q̄ nō est simile. quia
ad diligendorū noticiā sufficit naturalis in
stinctus nature. nō autē ad credendorū. Ad
argumentū p̄ncipale dñm q̄ antecedēs nō ēve
rū loquēdo de vera spe que ē virtus a dñō infu
sa. q̄ illa spe nō sperat hominē sequi beatu
dinem nisi p̄sp̄ politis meritis. & q̄ om̄is i fine
vite hui⁹ h̄is merita eterne beatitudis vtqz sal
uabit. lō tali spe nūqꝫ sūtē falsū. Un⁹ q̄ quis
reprobatus nō saluet. tñ ista conditionalis ēve
ra. si reprobatus i fine vite habuerit merita
vite eterne tunc saluabit. & hoc sufficit ad hoc
vt spei nō subsit falsū.

Distinctio vicesimasexta.

Beatutē spes
r̄c. Postqꝫ m̄gr̄ determinauit de
bitu fidei. hic p̄sequit̄ d̄ habitu
spei. Et dñidit̄ i tres p̄tes. Nā p̄mo m̄gr̄ d̄si
derat de spe ipsa accipiendo eēntialiter et q̄ddi
tatiue. Sc̄do terminaliter & obiectiue. Tercio
subiectaliter & p̄fectiue. Sc̄da ibi. Et sic fides
r̄c. Tercia ibi. Post hoc sup̄est. Et hec i du
as. Nam p̄mo inuestigat vñū spes subiecti
ue habuerit esse in xp̄o & i beatis spiritib⁹. Se
cūdo vtqz spes fuerit i antiquis patrib⁹ an̄ chri
sti resurrectionē i limbo ex̄ntibus. ibi. De an
tiquis vero patrib⁹. Lurca hanc. xxvi. di
stinctionē quero hanc questionē.

Trum spes subiectiue sit i superiori
v̄te anime. Et videt̄ q̄ nō. Quia il
lud qđ i suo actu p̄cernit sp̄s. hoc nō
p̄t esse subiectiue in superiori p̄te aie. sed spes i
suo actu p̄cernit sp̄s. ergo r̄c. Maior patet.
quia superior p̄s aie abstrahit ab hic & nūc. id
est a loco & a temp̄e. Minor etiā patet. quia
actus sp̄s semp̄ concerhit temp̄us futurū. cui
sit quedā expectatio beatitudinis. ut pat̄z per
magistr̄ in tra. Contra. virtus theologica
est in superiori p̄te aie. sp̄s ē virtus theologica.
quia fides. sp̄s & caritas sunt virtutes theo
logice. ergo r̄c. Hic quatuor sūt vidēda.
Primo vñū sp̄s sit virtus distincta a fide
& caritate. Sc̄do i quo sit subiectiue. Er
cio vtqz maheat iu aia post finē istius mora
lis vite. Quarto sunt vidēda aliq̄ de ipsi⁹
sp̄i fructu & utilitate.

Quantū ad prīmū

pono tres p̄clusiones. Prima ē q̄ sp̄s q̄ ē
habitus infusus. de qua ad p̄n̄s loqm̄ur. est
virtus. Quia oīs actus meritorū egredit̄ ab
aliqua virtute. sed actus sp̄s est actus merito
rus. ergo r̄c. Maior patet a de structō eōles/
quēris. q̄ act̄ nullo mō ſtuosus nullo mō
ē meritorius. Minor etiā p̄z. quia habere cer
tam fiduciam in dñō non ex presumptione va
na vel p̄pria temeritate. sed ex gratia dei. p̄ce
dentem nō est sine merito. talis autem fidu
cia est actus sp̄s. Patet etiā illa minor in p̄s.
vbi ait dominus. Quia in me sperauit libera
bo cū: protegam eum. Et sequit̄. Glorificabo
eum. longitudine dīc̄ replebo eum: & osten
dam illi salutare meum. Sc̄d illud quod me
diat inter duas malicias potest dici virtus.
ut patet in ethicis. sed sp̄s mediat inter teme
rariam presumptionē & damnabilem despe
rationem.

Forte dīcetur q̄ nulla passio est
virtus. Sed Boetius i libro de solatōe di
cit sp̄m esse passionē. Respondeo q̄ Boe
tius loquit̄ ibi de spe naturali. nō anteꝝ de spe
sup̄naturaliter infusa. Iste em̄ duesp̄s i hoc
conueniunt q̄ vtraz est quedam extensio ap
petitus in bonū arduū non omnino exce
dens sperantis et appetentis facultatem. In
hoc tamē differūt q̄ sp̄s ut est vna de quat
tuor passionibus naturalibus. que sūt sp̄s.
timor. gaudium. et tristitia. supponit facul
tate naturalē attingēdi illud arduū qđ sp̄ra
tur. Sed vt est habitus sup̄naturaliter infu
sus nō consistit i facultate nature. sed potius

Articulus
primus.
Locūs
prima

2.
Instantia
Solutio.

gratiae diuine. Unus quilibet homini spes tendens in arduum supernaturale bonum. scilicet diuinum. dicitur debet cum apostolo. Non autem ego solus. sed gratia dei mecum. Propter quod ista spem magister hic in libro sic describit dicens Spes est certa expectatio future beatitudinis ex gratia et meritis proueniens. Secunda conclusio est. quod spes predicta non est virtus qualisunque. sed est virtus theologica. Quia omnis habitus cuius principale obiectum est bonum diuinum est virtus theologica. spes est homini. Nam cum per spem tendamus in arduum. sequitur quod spes altissima seu excellentissima tendamus in bonum summum et arduissimum. Sed spes infusa est spes excellens et bonum diuinum est sumum seu arduissimum ergo tc. Ps. Ita est intentio Gregorii super i. ca. Job. ubi ait. quod per tres filias ipsius Job. intelliguntur tres virtutes theologicae. scilicet fides. spes et caritas. ergo tc. Forte dicet contra rationem. quod cum habitus distinguitur per obiecta. et virtus diuina sit obiectum caritatis. ergo vel spes et caritas non differunt. vel spes non habebit pro obiecto bonum diuinum. Religio deo quod omnes tres theologicae virtutes tendunt in idem obiectum realiter saltem materialiter. scilicet in ipm deum. differenter tamen formaliter. hoc est sub alia ratione formalis. Nam in illud obiectum sub ratione veritatis tendit fides. sub ratione ardui tendit spes. et sub ratione boni diligibilis caritas. Dicitur tamen communiter obiectum spes esse beatitudinem. ut ex hoc evidenter ostendatur arduitas obiecti ipsius spes. eo quod significatur beatitudinis aggregatus in se omne bonum. Tercia conclusio est quod spes est virtus distincta a fide et caritate. Quia virtutes non distinguunt penes obiecta materialiter sumpta. sed penes formales rationes obiectorum. scilicet fidei. spes et caritatis formales rationes sunt distincte. ut per te ex iusta dictis. ergo tc.

Conclusio secunda.

Instantia

Solutio.

Conclusio tercera.

Articulus secundus.

Nota

Prima conclusio.

Quia opposita sunt apta nata fieri circa idem. scilicet in eodem subiecto esse successive. sed timor quod dicit passionem oppositam ipsi spes est subiectum in ipsa irascibili. ergo tc. Maior est prius potius phus. Minor est patet propter oppositas eorum conditiones. Ps. arduum et difficile spe perstat ad irascibile. ut patet in libro ethico. Iz spes etiam ut dicit passionem naturalem est circa arduum et difficile. ut patet ex predictis. ergo tc.

Forte dicet quod gaudium est in concupiscentiali. g spes non est in irascibili sed magis in concupiscentiali. Aliquid patet. Probantur quod eiusdem potentie est quiete in termino. cuius est restare seu moueri ad terminum. sed gaudium est quiete anime secundum virtutem concupiscentiale in bono ad quod tendimus et mouemur per spem. ergo spes erit in virtute concupiscentiali. Ps. contra minor est prima ratio potest argui. Spes et timor sunt idem. quod non sunt opposita. Evidenter per te. Probat auctoritas. quod idem videtur esse motus a termino a quo et ad terminum ad quem. Sed timor cum sit quedam resiliatio a malo videtur dicere motum aie. put recedit a termino a quo. et spes cum sit quedam pretensione ad bonum videtur dicere motum animae ut procedit ad terminum ad quem. ergo tc. Ps. plus ponitur hic quod spes sit passio. et hoc non videtur. quia omnis passio proprie dicta videtur in quedam motu consistere. sed spes cum sit quedam expectatio non videtur consistere in motu. quia expectatio non exprimit motum sed quietem. Sed propter hec et plura alia causa nota similia est aduertendum. quod secundum phus. id est rehorum corum. quattuor sunt principales passiones anime. ad quas omnes aliae passiones aie reducuntur. que sunt gaudium. tristitia. spes et timor. Principales.

Et istam eandem sicutam ponit Cullius libri. iij. de tusculanis questionibus. excepto quod nescias passiones alijs nominibus nominat. Nam gaudium appellat voluptatem. tristiciam. egreditur in em. spem. libidinem. et timorem. metum.

Illud idem ponit Damas. in multis locis. ubi loquitur de anime passionibus. Distinctio autem istarum communium passionum a pluribus decoribus tam modernis quam antiquis assignatur penes presentes et futurum. Dicunt enim quod apprehensum per imaginem. vel apprehenditur ut bonum presentes. vel futurum. vel ut malum presentes. vel futurum. Si ut bonum presentes tunc in gerit virtuti concupiscentiali hanc passionem que est gaudium. Si ut futurum. tunc oritur spes in irascibili. Si ut malum presentes. tunc erit tristitia in concupiscentiali. Si ut futurum. tunc oritur timor in irascibili. Sed contra distinctionem

Ista distinctio nō videtur esse sufficiens. quia nō solum homo gaudet de bono p̄senti. verū etiam de preterito et futuro. gaudet ēm victor de preterita victoria cum apprehēditur a sua memoria. quis memoria res apprehendat ut preterite sunt. Gauderet etiam homo hodie si cras deberet effici seu fieri imperator. quis illud bonum adhuc esset futurū. Et eodem modo dico q̄ tristitia poterit accidere homini de malo nō solum de p̄senti. sed etiam de p̄terito et futuro. Unde dñs noster iesus christus anteq̄ a iudeis caperetur dixit discipulis suis. Tristis est anima mea usq; ad mortem. Etia timor est de p̄senti malo quādo q̄z nō minor sed maior q̄z de futuro. Taceo igitur de tempore. dico q̄ bonū apprehensum prout mouet virtutē concupiscibilez. sic causat in ea gaudium. sed vt mouet virtutez irascibilem sic causat in ea spem. Malum autem apprehensum vt mouet concupiscibilem. causat in ea tristiciā. vt autē mouet irascibilem. causat in ea timore. Ad illas autē quattuor ut dictu; est supius omnes alie anime passiones plurimū reducūtur. Unde ad gaudiū reducūtur ista. scz hylaritas. iocunditas. leticia. exultatio. iubilatio et extasis. Nam si gaudium existens in concupiscibili ostenditur in facie. tūc dicit hilaritas. et dicit hilaritas quasi hiantis late claritas. quia cum si gnū vel effectus interioris gaudiū dirigit ad faciem. tunc homo dicit hicare. id est aperire. os scz et nares. quod faciendo cutis faciei lata efficit et exteditur. et p̄sequens clarioresse videt. Quādo autē gaudiū ostendit in aliquo ioco. id est ludo exteriori. tunc dicitur p̄ prie iocunditas. Quādo vero ex gaudio cor dilatatur. tūc dicit leticia. Quādo autem motus vel saltus cordis ex gaudiū percipitur. tunc exultatio vocat. Propter quod exultatio dicit quasi extra se saltatio. Lū autē ex magnitudine gaudiū homo prouincit in quādā vocem alienā et quasi fulaz. tunc dicitur iubilatio. Propter quod s̄m Bern. iubil⁹ est gaudiū quod nec verbis p̄t explicari nec penitus reticeri. Quādoq; tñ iubilus seu iubilatio accipi⁹ p̄ cantu letabūdo. sicut ait Hugo in libro deriuacionū. Inde etiaz annus quinquagesimus apud hebreos dicebat annus iubileus. eo q̄ esset annus gaudiū plen⁹. Nam illo anno serui sue libertati restituuntur. et hereditates vendite eis qui vendiderāt vel eorū heredib⁹ gratis reddebātur. Quādoq; p̄o ex iumentate et exuberantia recompanday

tia gaudiū homo a seipso alienatur. et extra se ipsum qđamī modi rapit. tunc huiusmodi gaudiū extasis vocat. Juxta quod ait Dyoni. Amor si fortis fuerit extasim faciens transfor mat amantē in amatū. Et quia in tali gaudiū oso raptu destituūtur vires inferiores a suis operationibus. et cor quādoq; semouet extra locum sibi debitum. hinc est q̄ hmoi extaticum gaudium est valde piculosu; quādo ex naturalibus causis euénit. quia posset homi nē adducere usq; ad mortē citius q̄z quecūq; etiam preualida tristicia. Dixi autem nō tāter quādo ex naturalibus causis euénit. q̄a si huiusmodi extasis ex raptu diuinī amoris procedit. tunc nullū periculum est formidandum. Quia quis diuina sapientia facies huiusmodi raptū attingat a fine usq; ad finem fortiter. vt dicit Sapie. viij. omnia tamē disponit suauiter. vt dicit ibidē. Est enī huiusmodi sapientia nō creata. sed potius cōtraria sentia. que omnia cōstituit numero. ponde re et mēsura. vt patet Sapie. xi. Et quia scit et potest omnia moderamina nobis expedīcias. ergo nō simit in tali raptū homines pati ultra q̄z expeditat sue saluti. Et contra vero extaticū gaudium ex erratico amore nature puenīs. qui amor quis vulneret. nescit tamen mederi. aliquos quādoq; amētes et freneticos efficit. aliquos paliticat. vel aliter graui infirmitate deformat. Unde legi i cronica destrucciōnis hierosolyme. q̄cū Tytus p̄nceps romanus existēs in obsidione cū uitatis hierusalē audisset patrē suum. s. Vespasianū electu; in imperatore. tanto gestu; gaudio q̄ si mor tuus cecidit. et cōtractus effectus est quasi in omnib⁹ membris suis. Quod factū cōsiderans Josephus dixit. Q̄ portet contraria cōtraria curari. Igit̄ ordinavit ad cōturbanū et contristandū ipm Tytū. vñ hoīem quē Tytus mortaliter odiuit. accipe arma ipsi⁹ tyti. et milites venerūt et simulabant se istum velle habere p̄duce totius exercitus. Ex q̄ turbat⁹ et tristis factus ē Tytus. q̄ cor suū ad locū debitū se constrictus ex nimia tristicia qđ ultra locum suum se dilatauerat ex p̄cedēti leticia. et sic restitut⁹ est p̄stine sanitati. Sp̄s autē tristicie siue passionis que ad tristiciā reducū tur s̄m Damas. sunt q̄t̄nor. s. anxietas. accidia. miscdia et inuidia. Anxietatem appellat coartationē animi intra se nō habentis d̄imi nēti piculo seu malo refugū. Accidia vero vocat tristicia que imobilitat et grauē reddit hoīem ad bonū. Mischia autē cōtristica de

Nota sp̄s tristicie.

Spes spei

malo alieno. Sed insidia tristitia de bono alieno. Modis autem spei sunt p̄fidentia, presumptio, et audacia. Utidem enim aliquos ordinare sperare, puta quia sperat talia ad ipsi sci bona vel vincere mala que ipsis sunt possibilia, et tales dicuntur p̄fidentes. Aliqui autem sperant talia bona se consequi, ad que consequenda nec habent possibilitatem, nec aliqua congruitatem, et tales sunt presumptuosi. Alii vero sperant se vincere talia mala que suas vires omnino transcedunt, et hi sunt audaces. Quod si ex animi passione sine habitu vicio so euenit, tunc reducit ad spem, et est modus spei. Si autem ex habitu euenit, tunc est vicium morale et non naturale. Est enim habitus vicius oppositus virtuti fortitudinis, ut patet iij. ethicoꝝ. Unū contra predictos presumptuosos et audaces ait Tullius in libro de amicicia q̄ ea que sibi communē vsum et vitaz possibilia sunt non ea que singulū sperare debemus.

Timoris autem sibi Damas. sex sunt species sc̄z legnices, erubescens, verecundia, admiratio, stupor, et agoniz. Unde legnices potest duci horror aggrediendi opus laboriosum. Erubescens est timor de turpi actu committendo ratione cuius ledī potest fama vel opinio committentia. Verecundia est timor de turpi actu iam commisso. Admiratio autem sibi eundem Damascenū est apprehensio vel imaginatio alicuius rei valde tristabilis, cuius euentus et exitus ignorat. Stupor est timor de imminentia alicuius mali inauditi, puta quod valde inconsuetū ē euenire. Agonia vero est cū homo ex nimietate timoris q̄ si exanimis efficitur, et viribus corporalibus quā si penitus destituitur. Tullius etiā in libro iij. de tūsculanis questionibꝫ ponit octo species timoris, sc̄. pigriciam, pudorem, errorem, tremore, paupore, formidinem, perturbationem, et exanimatōm. Damasceni tñ assignatio videtur magis esse ordinata q̄ Tulli, quia ea q̄ Tulli addit sup ea q̄ Damas. ponit, non videntur esse species timoris, sed magis signa vel effectū timoris. Aduertendū ē etiā q̄ multe sūt aie passiones p̄ter iā dictas, de quibꝫ ad p̄m nō facio mentionē, que tñ om̄s si diligenter consideretur ad quattuor predictas sufficiēter reducuntur. His igit̄ dictis r̄ndendū ē instaurans supius introductis. Ad p̄m igit̄ dicendū q̄ dñitia est falsa. Ad probationē dico q̄ tendēs ad terminū et quiesces ī eo p̄t duplē p̄derari. Uno mō q̄ vtrūq̄ tendēs, sc̄. et quiesces respiciat idē obiectū formale. Alio mō q̄ ali

Spes tio
nis.

Nota:

Solutio.

Ad. I.

ud obiectū formale sit tēdēntis et aliud quiescentis. Primo mō maior est vera. Secundo mō nō est vera, q̄ diversa obiecta formalia ar-
guunt diversas potētias, ut patet ex. iij. et. iij. de
aia. Cū igit̄ aie gaudētis et speratis sit aliud
et aliud obiectū formaliter, q̄ obiectū gaudētis
aie est bonū sub rōne delectatis vel conuenientis, sed obiectū speratis aie ē bonū sub rōne
ardui seu difficultis, ideo p̄prie loquēdo anima
sunt distinctas potētias tēdētis sperando et quies-
cēt gaudendo, quis sibi eandē potentia pos-
sit tēdere desiderando, et quiescēre gaudēdo, q̄
eadē virtus p̄cupiscibilis in idē obiectū for-
male tēdēt actu desiderij in quo tāq̄ ī termio
quiescēt actu ipsius gaudij, ergo zc. Ad se Ad. 2.
cū dū nego antēdēs. Ad probationē dicendū
q̄ spes et timor nō dicit vñ motū inter duos
terminos, sed dicunt duos motus circa eun-
dem terminū opposito mō conceptū. Unde
respectu eiusdē mali vbi ordinate sperans co-
fidit de victoria vel euasione, ibi inordinate
timens desperat de victoria vel euasione mali.
Ex quo patet q̄ timor opponitur spei rati-
one incluse desperationis, aceriam quia timor
et spes opposito mō se habent respectu eiusdē.
Nam respectu cuius spes dicit animi pten-
sionem et relationē, respectu eiusdē timor di-
cit restrictionē et resiliationē. Sicut igit̄ mo-
tus ad albedinem et motus de albedine nō sūt
vñus motus, sic in p̄posito zc. Forte dice-
tur q̄ ista videntur supius dictis repugnare.
Quia dictū est superius q̄ spes est circa bo-
num difficile, sed timor est circa malū, nūc
vero dicitur q̄ sunt circa idem opposito mo-
do. Respōdeo q̄ ista in nullo repugnant.
quia et si spes quādōq̄ est circa malū, hoc ta-
men est cū inclusione habende victorie, et q̄
victoria mali bona est, ideo speratis motiuū
semper est circa bonū. Econtra vero motiuū
timoris mali est, quia mouet a malo cū ex-
clusione victorie. Etiā et timor quādōq̄ ē
circa bonum nō vt conquisibile est, sed cum
exclusione et desperatione consecutōis ipsius
boni ppter annēam difficultatē, igit̄ etiā
vt est circa bonum, adhuc formale motiuū
timoris mali est, quia sicut inclusio victo-
rie ipsius mali est bona, vel est quoddam bo-
num, sic exclusio consecutionis ipsius boni
quoddam malum est. Econverso autem spes est
circa h̄mōi bonū cum inclusione consecutōis
boni, puta ē circa ipm vt possibile seq̄. Ex
quibꝫ p̄t q̄ obiectū formaliter determinatū
ipsius spes semper ē bonū, et obiectū formalis

Instantia

Solutio.

determinatum ipsius timeris. prout timor est passio naturalis semper est malum. Et noster dico ut est passio. quia quid dicendum sit de timore put est habitus vel donum spissamenti inferius patet dist. xxviiij. Nec valet ad ppositum cum dicuntur quod timor est resiliens a malo. quia timens non resiliens vel recedit a malo tanquam a termino a quo. sed recedit a bono. Unde timens vel propter desperationem victorie recedit ab hoc uno quod est resistere malo. vel propter desperationem consequendi bonum recedit ab habendo uno quod est prosequi bonum. Et ideo licet ista ppositio qua dicitur. timor est resiliens a malo. aliquo modo causaliter sit vera. quia aliquid malum est causa timoris. tamem terminaliter non est vera. put accipiebatur in pposito. quia timens non recedit a malo. sed recedit a bono et incidit in malum. Propter quod videtur esse verius dictum. quod malum sit terminus ad quem ipsi timoris quam terminus a quo.

Ad. 3.

Ad tertium dicendum quod spes non dicitur puro expectatione. sed principaliiter dicitur a simili punctione seu extensione ad ipsam rem speratam. Secunda conclusio est quod spes putatur dicitur virtus supernaturaliter insensibilis in superiori parte anime. et specialiter in ipsa voluntate. Quia habitus non existens cognitivus habens per obiectum eternam beatitudinem est in superiori parte aie. et specialiter in ipsa voluntate. sed spes putatur est virtus supernaturaliter insensibilis non est habitus cognitivus. et habet eternam beatitudinem pro obiecto. ergo tunc. Nam ideo patet. quia eo ipso quod eius obiectum est eterna beatitudo non potest esse in parte sensitiva. quia pars sensitiva non est capax talis obiecti. non potest habere alicui habitum de medietate huius habitu versari circa obiectum illius habitus. Et propter oportet quod sit capax eius. Erit igitur in superiori parte ipsius aie quod est secunda pars sensitiva. Sed eo ipso quod talis habitus non est cognitivus non poterit esse in intellectu nec in memoria. et propter oportet erit in ipsa voluntate. Minor etiam quantum ad primam sui partem patet de se. Enumeratis enim omnibus habitibus cognitivis positis tantum a physis quam a theologis. tunc per indicem quod spes non est aliquis istorum. Patet etiam quantum ad secundam partem. quia ad hoc nobis infunditur spes ut mens timore reiecto se erigat et extendat ad beatitudinem consequendam. ergo tunc. Forte dicens quod superius dictum est deum esse obiectum virtutis theologice. cum igitur spes sit virtus theologica. videtur quod deus sit eius obiectus et non beatitudo. Respondeo quod licet deus non sit beatitudo formaliter in ipso est beatitudo obiecti

ue. Non est bona deus est obiectum. quod non beatitudo. Tercies est tamen quod speramus credimus in utrumque. scilicet in beatitudinem formaliter dictam quod est dei claravisi et perfecta fructus. et in beatitudinem obiectum dicta quod est deus ipse. aliter tamen et alter. Nam in primis credimus in illud quo formaliter perficitur. in secundis tantum in illud cui finaliter et beatificatio iungitur. Sed contra istam secundam conclusionem in se videtur esse due opiniones. Una secundum opinionem praeter exclusionis. Alia contra secundam. Ponit enim prima opinio spem etiam ut est virtus esse in parte sensitiva. quia irascibilis est in parte sensitiva sed propter subiectum huius virtutis que est species est ipsa irascibilitas. ergo tunc. Alia opinio ut euadat hanc rationem ponitur in parte superiori ipsius animae potentiam irascibilem distinctam ab intellectu et voluntate. quam ponunt est subiectum spiritus. prius species est virtus theologica. Prima ista etiam opinio deficit. Quia primum est cuiuslibet habitus habilitare subiectum ad elicendum actum circa obiectum talis habitus. sed nulla potentia sensitiva est habilitabilis ad hoc quod eliciat actum circa eternam beatitudinem que est obiectum ipsius spiritus. ergo tunc. Nec valeret secunda opinio. Quia sicut in viribus cognitiviis non est tanta diversitas in parte anime intellectu sicut in sensitiva. tota enim multitudine sensuum particularium exteriorum. ac sensuum interiorum subiectum in cerebro existentium sufficieret adequare per unicam virtutem partis intellectus que dicitur in tellectus possibilis. sic nec in viribus appetitiviis. Nam voluntas individualis consistit in equipollere omnibus viribus appetitiviis sensitiviis. sicut intellectus equipollere omnibus viribus cognitiviis existentibus in parte sensitiva. Propter quod non oportet ponere in parte intellectu virtute irascibile que sit subiectum spiritus. quod hoc poterit et voluntas per actualiter vel eequaliter continet gradum irascibilis existentis in parte sensitiva. Individualis enim existens voluntas in parte intellectu. comprehendit tantam virtutem irascibilis et cupitibilis existentem in parte sensitiva.

Contra con-

clusionem

Op. pma

Op. secda

Contra par-

ma op.

Contra se-
cundam op.

Quatuor ad tertium

articulum est aduertendum. quod status hominum post hanc mortalem vitam videtur esse triplices. scilicet saluatorum. saluandorum. et damnatorum. Primi sunt in celo. Alii in purgatorio. Terci vero subdividuntur. Quia vel sunt damnati pena sensus et damnati. et sic sunt in inferno. Vel pena damnationis tantum. Et tunc

Articulus
tercius.

Sunt in puerorum limbo. **E**t sic in pposito poterant ponи quatuor conclusioи breues. **P**rima est ꝑ loquendo de spes que ē virtus theologicas spes no est in damnatis qui sunt i in ferno. Quia quicunque est certus de eterna sua damnatione. hic nō potest habere spem d'eterna salute. nec p consequē habet spem que est virtus theologica. quia illa extendit mentem humana ad eternam beatitudinem. **S**ed qui liber damnatus existens in inferno est certus de eterna sua damnatione. quia sicut ad perfectam beatitudinem requirit ꝑ beatus sic de sue beatitudinis perpetuitate assecuratus. sic ad perfectam damnationē requirit ꝑ damnatus sic de sue damnationis perpetuitate certificatus.

Sed existētes i in ferno sunt pfecte damnati ergo t̄c. **S**ecunda conclusio est ꝑ spes nō est in damnatis i in limbo puerorum existentibus. Quia p̄supposito recto rationis iudicio nullus habet spem adipiscendi illud ad quod nullam habet aptitudinē. sed tales damnati putata parvuli qui decesserunt nō baptizati. habent rectū rationis iudicium sicut omnes concedūt. et scīt senō habere aliquā aptitudinem adipiscendi eternā beatitudinē. quia tal' aptitudo puenit ex gratia et caritate quibus ipsi carent. ergo nō habent spem que mente erigit respectu h̄mōi beatitudinis.

Tertia conclusio est ꝑ spes est in saluādis. puta in purgatorio existētibus. Suppono c̄m semp ꝑ spes de qua loquor est respectu eterne beatitudinis. Et tūc arguo sic. Quicunque est sufficienter dispositus ad aliquid sequentiū seu p̄cipendum. ille merito poterit sperare de illius asecuritione. sed quilibet existens in purgatorio ē sufficienter dispositus ad consequendaz eternam beatitudinem. ergo t̄c. Patet maior. **M**inor p̄batur. q̄z quilibet existētes in purgatorio habet caritatē et gratiā s̄m gradū vltimū seu pfectissimū illius meriti ad quod ipse ē apt̄natus puenire. nullus emillorū poterit vterius mereri. **S**ed talis gratia et caritas sunt sufficiens dispositio ad psequendū eternā beatitudinē. siue beatitudo accipiat formaliter siue obiective. **F**orte dicet si existētes i purgatorio sunt sufficiēter dispositi ad beatitudinem. quare tūc nō euolant ad beatitudinem immediate. **R**espōdeo ꝑ licet existētes i purgatorio sint sufficiēter dispositi p̄eterne vite consecutione quātū est de meritorū acquisitioне. quia nihil merebūtur vterius quātum ad premiū esse entiale i quo consistit formaliter beatitudo. tamen in carcere purgatorij ad-

Prima conclusio.

Loclusio
scda.

Tercia conclusio.

Instantia

Solutio.

huc tenetur captiuū p debitorū solutiōe. Si c̄m satisficerint hic opibus penitentie anteq̄ ab hac mortali vita migrassent. tunc quantū est ex pte p̄dicto dispositiōis immediate post hanc vitam ad eternā vitā euolassent. **L**o **C**lūsio clūsio quarta est ꝑ p̄babiliter potest sustinei quarta. ri spem manere i beatis q̄tum ad pfectionez habitus. dato etiā ꝑ nō remaneat q̄tum ad exercitū opatiōis. Quia illud quod facit ad ornatū et decorē aie nō habens aliquā repugnantiam ad ea q̄ sunt de ratione beate aie. hoc nō debet aie beate denegari. sed spes q̄tum ad pfectionē habitus etiā sine actus exercitio est h̄mōi. ergo t̄c. **M**aior patet. q̄z inter om̄es status aie tūc stat⁹ aie beate maxime requiriunt ea que sunt ad decorē et ornatū. **M**inore probō q̄tum ad ambas suas p̄tes. Nam ꝑ habitus spēi etiā dū nō elicit actus sit ad ornatū an se p̄z. q̄z sicut se h̄z habet viciōsus ad deformitatem anime. si habitus virtuosus ad decorē anime. **S**ed viciōsus habitus deformat animam etiā q̄n nō peccat homo actualiter finē. ergo t̄c. Q̄z etiā nō habeat repugnantiaz respectu alicui⁹ eorū que sunt de rōe anime beate patet. quia omnis repugnātia vel est for malis vel materialis. **S**ed in pposito nō potest concerni repugnātia formalis. quia talē repugnātiam habet spes t̄mīo respectu desperationis et respectu eoꝝ que desperationē includūt. sed nec desperatione nec aliquid includens desperationē est in beatis. ergo nihil est in eis formalē habens repugnātiam ad habitū spēi que ē virtus theologica. Nec repugnātia materialis. q̄z talis est inter ea que sunt eiusdem rōnīs seu eiusdem speciei spālissime. Nā accidētia solo numero dīntia in eodē simul esse nō p̄nt. maxime si sunt accidētia de genere absolu. **S**ed habit⁹ spēi differt specifica rōe ab om̄ib⁹ alijs exītib⁹ in aia beata. vt de se p̄tz. ꝑ t̄c. Aliq p̄ isti⁹ conclusiois declaratiōe regre ꝑ dixi in plogo primi libri. q. iiij. articulo. q̄. circa finē illius articuli. **O**ctores cōtertent oppositū isti⁹ conclusiois. In q̄z motuia eoz solū pcedunt de actu ipsi⁹ spēi et nō de habitu. ideo talia motuia non adduco. q̄z nihil adcludūt p̄tra me.

Quantum ad quartum articulus quartus.

Articulus quartus.
Nota.

tum articulū est aduertendū ꝑ fructus et virtutis spēi patet in tripli statu hominū in vita p̄senti existentiū. scz incipientibus. pficiētibus et pfectis. Nam incipientes virtutes spēi

halentes a priori ovite **fusione** liberant **Eccles.** **iij.** Scitote quia nullus spauit in dño et pfulus est. Proficietes in bona opatione cōfortantur. **ij.** **Machabeoz.** **xv.** Machabeus autem semp confidebat cum omni spe auxiliū sibi a dño affutur. Perfecti vero in contemplatiōne letificātur. **Baruch.** **iiij.** Ego spe rauī in eternū salutem. et veniet mihi in gaudium. Itē in purgatorio regentes spe illuminātur. Unde **Ecccl.** **xxiiij.** dicit ipsa diuina sapientia. Penetrabo omnes inferiores partes terre: et inspiciā omnes dormientes. et illuminabo omnes sperantes in dño. Item in celo presidentes virtute spei immortaliter consummatur. **Sap.** **iiij.** Spes illorū immortalitate plena est. Et **Isa.** **xl.** Qui sperant in dño mutabunt fortitudinē. assument pennas ut aquile. volabunt et nō deficien. Ad argumentū principale dicendū. q̄ maior nō est vera. Ad proportionē dico q̄ licet intellectus abstrahat ab his et nūc. tñ intellectui nō repugnat qn intelligat tē ex nōtē hic et nūc. qz etiam intellectus potest intelligere rē p̄ticularē p̄ticulariter existente. put alibi latius intēdo declarare.

Ad argu.
princi.

**Distinctio vicesima septima
et vicesima octava.**

Quam autem xps rc. Postq̄ m̄gr̄ determinauit de fide et sp̄. hic incipie tractare de ipsa caritate. Et diuidit i duas p̄tes. Qz p̄mo m̄gr̄ tractat de caritate q̄tuz ad suā eentia et qdditare. **G**cdō q̄tū ad sui p̄ma nētiā et stabilitatē. dist. **xxi.** ibi. Illud qz nō ē p̄tereundū. Prima i duas. Quia p̄mo dat modū ipsa caritatē diffiniēdi. **G**cdō insinuat ordinē ex caritate diligēdi. di. **xxix.** ibi. Post p̄dicta de ordine. Prima i duas. Quia p̄mo ponit caritas diffinitionē seu descriptiōne. Se cūdo diligēdoz ex caritate certā numeratōz. dist. **xxvij.** ibi. Hic q̄ri p̄t. Prima in duas. Nā p̄mo m̄gr̄ insinuat modū descriptiōdi ipsa caritatē. **G**cdō modū diligēdi sūm caritatez. ibi. Lōseq̄nter modū vtriusqz. Prīa i duas. Qz p̄mo m̄gr̄ p̄sequit diffinitiōne de caritatis entitate. **G**cdō inq̄sitiōne de caritatis vnitate. ibi. Hic q̄ris si rc. Prima i duas. Nāz p̄mo m̄gr̄ ondit in xpo fuisse caritatē seu dilectōez. et subiungit diligēdoz ordinationē. **G**cdō innuit caritatis descriptiōne. ibi. Caritas ē dilectio. **Q**equit illa ps. Lōseq̄nter modū. Et diui-

dit i duas p̄tes. Quia p̄mo insinuat dilectōis modū. **G**cdō manifestat dilectōis p̄ceptū. ibi. Illud etiā p̄ceptū. Prima i duas. Qz p̄mo tagit modū diligēdi p̄ximū. **G**cdō modū diligēdi dēū. ibi. Dillectōis autē dei. **Q**equit illa ps. Illud etiā. Et diuidit i duas partes. Nā p̄mo ondit q̄ p̄ceptū de dilectōe dei i p̄nti vita pfecte nō implebit. **G**cdō inquirit si nō p̄t impleri. ppter quid tūc p̄cipit. ibi. Sed cur p̄cipit. **Q**equit distinctio. **xxvij.** Et p̄t sic ostiūari ad p̄cedentē distinctioz. Post qz m̄gr̄ rc. vt. s. Et diuidit i tres p̄tes. Nā p̄mo p̄missō quaternario diligēdoz numero m̄gr̄ ondit q̄ totus hō puta interior et exterior diligēdus ostendit sub dilectione p̄ximi. **G**cdō innuit q̄ etiā sub dilectōe p̄ximi p̄prehendit dilectio angeloz et xp̄i. Tercio ondit q̄ significatio p̄ximi i plura p̄t diuidi. **G**ecūda ibi. Qz autē rc. Tercia ibi. Hic antez notādū. Prima i duas. Nā p̄mo m̄gr̄ determinat qđem p̄ncipalē. **G**cdō ex iñsione accep̄ta occasione mouet et determinat questionēs incidentalē. ibi. Hic videt eradere Auḡ. Hec est finia et diuisio istaz distinctionū i generali. Līca quas quero in speciali.

Quā caritas sit virtus. **V**idet q̄ nō. Quia qđ nō ē vna virtus hoc nō ē virtus. caritas nō ē vna virtus. Maior p̄z. q̄r̄ sūm Boe. omne qđ est ideo ē. q̄r̄ vnu numero ē. Patet etiā minor. q̄r̄ cū caritas sit forma oīm virtutū. opter ea multiplicari sūm multiplicationē virtutū. ḡ rc. **Q**uātra. illud qđ maxime repugnat vicio h̄ ē maxime fortis. s̄z caritas maxime repugnat vicio. Maior p̄z. q̄r̄ virtus et viciū sunt opposita. Minor sūm p̄z. q̄r̄ caritas maxime expellit p̄cīm. iuxta illud apli. Caritas opit multitudinē p̄cīo. ḡ rc. **H**ic quartuor sunt vidēda. **P**rimo de p̄ncipali q̄sito. **G**cdō vtrūz caritas seu dei dilectio habent modū. Et hoc q̄tū ad dist. **xxvij.** **T**ercio vtrūz creature irrōnales sunt diligēnde ex caritate. **Q**uarto vtrūm demōes seu q̄cūqz creature peccatrices sunt diligēde ex caritate. Et hoc q̄tū ad dist. **xxvij.**

Quātūz ad prīmū
pono duas vclusiones. **P**rima est q̄ caritas nō solū est virtus. verumetia est oīm virtutū p̄cipua. Quia eo mō excellentie quo conuenit alicui aliq̄ diffinitio. eodē mō sibi conuenit diffinitū. Sed diffinitio seu descriptio virtutis q̄ dicit in ethicis. q̄ virtus ē dispositio

Articulus
primus.
Prima co-
clusio.

perfecti ad optimū excellētissime dñenit carita
ti. q̄ tc. p̄d. h̄c cui⁹ act⁹ ē maxime virtuosus
ille ē p̄cipie virtus. act⁹ caritatis ē maxime virtuo
sus. q̄r quanto actus ē magis meritor⁹ tāto ma
gis ē virtuosus. sed act⁹ caritatis ē maxime meri
tor⁹. cū p̄ sui assistentia ceteris actibus p̄petat
ēē ineritorū. Forte dicit q̄ virtus sūm p̄m ē
circa difficultia. sed diligere nō ē difficile. q̄r v
ait Augu. i. li. Profess. nihil dulciss q̄ amari et
amare. R̄ndeō q̄ ly difficultia vel referat ad
objecū virtutis. et tūc minor nō ē vera. q̄ cari
tas ē p̄ncipaliter circa deū. q̄ rōne sue excellen
tie multū excedit humānā facultatē. vel refer
tur ad actus virtutū. et tūc maior ē falsa. q̄ li
cer patiamur difficultatēi actibus quibus virtus
acquirit. tñ nō patimur difficultatēi actibus
q̄ a virtutib⁹ eliciuntur. cū signū sit generati ha
bitus h̄re delectationē vel tristitia i ope. vt di
citur. q̄. eth. delectationē in opatione. s. virtu
tis. et tristitia in opposito virtutis. S. dñtra
p̄dictā p̄clusionē ē quedā opinio quā reputo
ē erronē. q̄ dicit q̄ fides ē excellētior virtus
ipsa caritate. Qd̄ p̄bat p̄mo sic. Illa virtus est
eminētior p̄ quā hō efficacius p̄segtur suū vi
timū finē. s. beatitudinē. fides ē h̄mōi. q̄r dicit
apl̄s ad Heb. xi. Sancti p̄ fidē vicerūt regna
opati sūt in sticā. adepti sunt re promissiōes.
quaq̄ p̄missionū vna q̄sl̄ p̄ncipalis fuit eter
na beatitudo. q̄ tc. P̄. sicut se h̄z prudentia
ad virtutes morales acq̄slitas. sic se habet fi
des ad virtutes insulatas. Nā fides est quedā
prudētia a deo insula. q̄r ipsa ē recta ratio agi
biliū ordinatoꝝ ad finem sup̄naturalē. sicut
prudētia est recta ratio agibiliū ordinatoꝝ
ad finē naturalē vel politiū. Sed prudētia
ē nobilior omni virtute morali. vt p̄. vi. eth.
q̄ fides erit nobilior caritate. P̄. virtus per
quā efficiuntur filii dei ē nobilior omni alia vir
tute. fides ē h̄mōi. q̄r. i. Joh. v. dicit. Omnis
qui credit qm̄ iesus ē filius dei ex deo natus ē
Et ibidem. Omne qd̄ natū est ex deo vincit
mundū. et hec ē victoria q̄ vincit mundū fides
nostra. Addūt etiā isti p̄ modū correlarij.
q̄ fides insulata nullo mō p̄t esse sine caritate
Quia nō est possibile q̄ fides insulata sit in ali
quo nisi ipse sit iustus et sine p̄cō mortali. q̄r
ois qui natus est ex deo nō facit p̄cō. qm̄ se
men ipsius in eo manet. et non potest peccare.
qm̄ ex deo natus ē. vt dicit. i. Joh. iii. Sed q̄
credit in nomine dei hic ex deo natus ē. vt pat̄z
Joh. i. Ite Albacuch. i. dicit. Justus ex fide
vivit. Ite Luce. vii. ait salvator ad mulieres
peccatrice de qua sc̄pt̄ elegit demonia. fides

Instantia

Solutio.

Op̄. ſua

Correlari
um.

tua te saluā fecit. Ite ad Roma. v. Justi
ficiatur igitur ex fide pacē habeamus ad deum.

Et si dicit istis. q̄ apl̄s. i. ad Corin. xiiij.

Instantia

expandit caritatē ad fidez et spēm ait. Maior
nūt horū est caritas. Ipl̄ r̄ndent q̄ hoc p̄

Solutio.

tanto dixit apl̄s. q̄ caritas p̄supponit fidē et
spēm. et includit ea i sua eēntiali diffinitione.

Lōtra op̄
tionē.

Nā vt dicunt fides ē causa efficiens ipsi⁹ cari
tas. Et hoc ipsi probat aucte apl̄s. i. ad Th. i.

Pr̄m⁹ de
fect⁹ eoꝝ.

vbi ait. Finis p̄cepti est caritas. de corde pu
ro. et conscientia bona. et fide nō ficta. Recolli
gēdo igitur dīcta istoꝝ ipsi q̄t̄uorponunt q̄
lunt straria veritati. Quoꝝ primū est ipa
p̄ncipalis p̄clusio. s. q̄ fides sit excellētior cari
tas. Quia. i. Pet. iiiij. dicit. Estote prudentes
et vigilate in orōnib⁹. an oia autē mutuā i vo
bis in t̄p̄sis caritatē p̄tūnā habentes. q̄r cari
tas op̄it multitudinē p̄ctōrū. Sed isti sp̄s
alem prudentiā dicunt esse fidē. q̄ caritas ad
quam habendā. b. Petrus nos hortatur an
oia v̄liter et sp̄cialiter an prudentiā erit excellē
tior omnibus v̄liter et fide sp̄cialiter. 2. P̄.
apl̄s. i. ad Cor. xij. loquēs d̄ fide a sp̄scō in
fusa ait. Aliꝝ datur fides in eodē sp̄. et pluris
bus p̄tutib⁹ et donis sp̄issanci enumeratis.
in p̄ncipio. xij. ca. ait. Emulamī charismata
meliora. Et subdit. Excellentiore via vobis
de mōstrabo. Et q̄ ista excellētior via sit cari
tas pat̄z. q̄r imediate sequit. Si lignis loq̄
hoīm et angeloz caritatez aut nō habeā. fact⁹
sum velut es sonas aut cymbalū tunnies. Et
seq̄tūr ibidez. Et si habuero omnes fidē ita vt
mōtes traſferā. caritatē autē non habuero ni
hil sūz. 3. P̄. actus caritatis ē excellētior actu
fidel. ergo caritas excellētior fide. Lōsequen
tia p̄. q̄r ex actibus iudicam⁹ de habitib⁹. An
cedēa. p̄. q̄r actus beate fruitōis ē act⁹ carita
tis. 4. Pat̄et etiā testimonio saluatoris qui
Matth. xxij. loquēs de actu caritatis quo di
ligimus deū ex toto corde ait. Hoc est maxi
mū et primū mandatū. Et apl̄s ad Rom. xij. ait.
Plenitudo legis ē dilectio. 5. Et Bre
go. i. omel. Omne p̄ceptū de sola dilectionē est.
q̄r quicq̄d p̄cipit in sola dilectionē solidatur.
Sicut em̄ multi arboris ramī ex vna radice
p̄cedūt. sic multe virtutes ex vna caritate ge
nerātur. Nec habet aliqd viriditatis ramus
boni opis si nō manet in radice dilectionis.
6. P̄. Elig. xv. de trini. ca. xvij. loquēs de ca
ritate ait. Nullū donū dei est isto excellētius.
quod solū dividit inter filios regni eterni. et
filios p̄ditionis eternae. Et ad p̄bationē isti⁹
iducit Elig. auctoritatē apl̄i sup̄radictā quā

3

4

ait. Si habuero omnē fidē r̄c. ¶ Itē Aug. sup illud ps. xci. Bonū est p̄fiteri dño r̄c. ait Laritas autē que nobis tertio adiungit ad fidē & spēz maior est supra fidē & spēm. ¶ Se cūndo isti deficiunt q̄ dicunt fidē informata nul lo modo posse esse sine caritate. Quia tūc fru stra fecisset apl̄us totam illā deductionē quā fecit. i. ad Lorin. xiiij. Si em̄ fides non posset separari a caritate. tūc non posset mōstrari altior via q̄ via fidei. Nec etiā possemus emulari charisimata mellora q̄ ea que fidei sunt.

¶ Itē frustra distinxisset apl̄s fidē p̄tra cari tate dices. Si habuero omnē fidē. caritatem 2 autē non habuero nihil sum. ¶ P. iaz dictū

verbū apostoli exponēs Aug. xv. de trini. ca. xvij. ait. Sine caritate fides potest esse s̄ nō p̄dēsse. ergo r̄c. ¶ Tercio deficiunt i hoc q̄ di cunt fidē esse cām efficientez caritatis. Quia q̄zis fides possit vici causa dispositiūn̄ respe cti caritatis s̄m q̄ indignius & impfectiū po test disponere ad receptionē eius qd pfectus est. tñ fides nō potest eē causa effectiū carita tis. & maxime s̄m q̄ efficientia pbat eminēti am respectu sui effectus s̄m q̄ isti ad p̄ns intē dūt arguere. ¶ P. si r̄c. tūc homo efficac̄t i se habitū caritatis. Lōsequēs ē impossibile. q̄a solus deus est creator & pductor caritatis. Lō sequentia prob. quia fides nō posset eē princi piū effectiū caritatis nisi pncipiū quo. & p sequēs homo p fidē esset principiū quod.

¶ Quartō deficiunt in eo q̄ dicunt fidem eē de essentiali diffinitione caritatis. Quia si hoc esset vez. impossibile esset fidē realiter differ re a caritate. quia nihil prius ad essentialē diffinitionē alicuius nisi ipm p̄tineat qd eētiā eius. Sed falsitas p̄sequētis ē nota. tū quia fides potest esse sine caritate. vt iam pro batū est. tūz quis caritas potest esse sine fide. vt apparet i patria. vbi posito q̄ maneat fides cum caritate de facto. possibile est tamē beatuz haterē caritatē & fidei carcere. ¶ P. illud quar tū membrū contradic̄t ei quod isti asserunt i tertio mēbro. Nā causa efficiēs cū necessario differat ab eo cui⁹ est causa. igit nō potest per tinere ad essentialē diffinitionē illius cuius ē causa. ¶ Ad primū motiū eoz dicendū. q̄ talis victoria nō p̄chiebat patribus p̄ sola fidē. sed p fidē caritate informata. Unde omnia talia attribuenda sunt fidei ppter carita tem. Et quia ppter quod vniquodqz tale et ipm magis. vt dicit. i. posterioz. ideo apl̄us h̄moi p̄rogatiuas soli caritati videt attribue re. i. ad Lorin. xiiij. dicens. Laritas oīa suffert.

Sedē de sect⁹ illoz.

Terci⁹ defe ct⁹ illoz.

Quart⁹ de fect⁹ eoz.

Solutio. rōmū eoz.

Ad. i.

omnia credit. oīa sperat. oīa sustinet r̄c. ¶ Ad. 2. scdm dicendū q̄ quis in hoc sit aliquales su militudo de prudētia & fide. q̄ sicut prudētia est recta ratio r̄c. tñ in hoc est dissimile. quia prudētia p̄t p̄priedici cā cuiuslibet virtutis moralis. Nā oīa virtus moralis est in p̄tate prudētis. q̄r omnīs virtus moralis vel c̄ actu aliter annexa prudētiae. vel salte prudētē p̄ p̄tentiā suam p̄t ipsam in seipso efficere. fide lis autē nō potest efficere caritatē. quia solus dei donū est. ¶ Itē prudētia adīo est p̄fēcta virtuti moralī q̄ virtus moralis nullū acīz pfectū potest elicere sine prudētia. sed cari tas potissimum suiz actū. i. fructiōnē patric eli cit sine omni fidei cooptatione. ¶ Ad. 3. terciuz dicendū q̄ fides facit nos esse filios dei in q̄z tuni ē informata caritate. & ideo h̄moi filiatō pncipaliter est attribuēda caritati. Unde sa era scriptura hanc filiationē attribuit caritas ti dices. i. Joh. iiij. Videlē qualē caritatē de dit nobis deus pater vt filij dei nominemur. Et apl̄s ait Qui spū dei agūtur hi filij dei sūt Tales autē sūnt in caritate radicati in quorū cordibus caritas diffusa est p spūm sanctū. ḡ r̄c. Et p idē patet ad oīs alias auētes. ¶ Se cūdo dico q̄ caritas ē virtus specialis salte in cēndo. Quia illa virtus cui⁹ obiectū formale formaliter sumptū est distinctiū ē ab obiecto cuiusqz alteri⁹ virtutis. illa ē special' virtus. caritas est h̄moi. vt p̄ ex supradictis. ¶ Per hoc tñ nō intēdo negare quin caritas possit dici virtus v̄lis in opando. maxime q̄zū ad opus imparū & meritorū. q̄r quo ad hoc caritas om̄i virtuti cooptatur. ¶ Forte dices. q̄ modus agēdi seq̄t modū essendi. si igit caritas in essendo ē virtus specialis etiā in agēdo erit virtus specialis. ¶ R̄ndeō q̄ caritas ē v̄tus specialis etiā i agēdo q̄zū ad actū p̄prium a caritate immediate elicitiū. puta q̄zū ad actū dilectionis. q̄r talis act⁹ a nulla alta virtute elicit nisi ab ipa caritate. maxime si sit diligere supernaturale et meritorū. ¶ Sed h̄ nō obstatē p̄t dici virtus v̄lis in agēdo q̄ ad actum impatū. ¶ Nec refert si dicas q̄ caritas habet p̄ obiecto deū & p̄ximū. ¶ Quia vbi vnum ppter alterū. vtrbiqz tñ vnum. vt dices in topicis. sed caritate diligimus p̄ximū ppter deū. ḡ ppter vnitatē pncipal' obie cit caritas est virtus vna. Unū sicut in morali bus non obstatē q̄ amicīa sit vna & specialia virtus. tñ eadē amicīa diligimus amicū et ea q̄ amici sunt. sic eadē caritate diligim⁹ deū & ea que dei sunt.

Ad. 2.

Ad. 3.

Lōclusio scđ. 2.

Instantia

Solutio.

Instantia Solutio.

Articulus
secundus.

Quantus ad secun-

ad secundum articulū in genere sūiarum haberet dicere. quod caritas nec habet modū, nec mensurā. cū sim cū caritas sit quod in finitū et in creatū. puta ipse spūssantur. sed sim nos quod in dicim⁹ caritatē est ex naturā creatā. necessario habem⁹ dicere quod caritas in essentia sua sit quod in limitatū et modificatū.

1 Quia sim Aug. oīa fecit dñs in modo. specie et ordine. Sicut etiā ait ille sapiens quod oīa fecit de⁹ in numero. pondere et mensura.

2 P. omne quod in certo genere reponit est in limitatū et in trinsecce modificatū per propriaz suā dñnam. sī caritas ē ad certū genere limitata. cū sit vera et realis qualitas. ḡ t̄c.

3 P. oīs formalis pfectio entis finiti ē in trinsecce modificata. sed caritas est formalis pfectio voluntatis create quod est quid finitū. Et alii si caritas considerat quo ad actū suū in ordine ad suū principale obiectū quod ē ipsa dñs in bona caritas. ut sic proprie non habet modū. cū tale obiectū sit in infinitū diligibile. et pōns amissia creature in diligibili pōt. qui magis sit diligibile. si ipsa creature plus posset diligere.

Et istud in intelligendū ē istud verbū bñ. quod ait in libro de diligēdo dñi. Lā diligēdi deum deus ipse ē. modus aut sine mō diligere.

Articulus
tercius.Eclūsio
prima.

Quātū ad tertium

articulū ē aduertenduz. quod duplētingit nos diligere. Uno modo amore amicicie. Alio modo amore occupatētie. Primo mō irrationalia nō sunt ex caritate diligēda. Quia benevolēcia nō potest esse ad irrationalia. ut patet viij. ethicorū. sed amor amicicie includit leni uolentia diligētis ad dilectuz. ḡ t̄c.

2 P. vt declarauit in primo libro dist. i. quicquid diligitur amore amicicie illud est diligendū ppter se. sed irrationalia nō sunt diligenda ppter se.

3 P. illa diligere debemus amore amicicie quod vna nobiscuz societate constituere pnt. sed irrationalia nō sunt talia. Maior patet p Aug. qui ait. quod nō omnia quibus videntur ē diligenda sunt ex caritate. sed que nobiscuz societate quadam referuntur in deū.

Sed secundo modo. s. amore occupatētie possum⁹ aliquo mō etiam irrationalia diligere ex caritate. Quia cū diligere sit velle bonū alicui. igit̄ cū aliquē proximū ex caritate diligimus. possum⁹ ex eadē caritate irrationalia bona diligere. inquit videmus quod iste noster dilectus per hīmō bona ad eternā suam salutē poterit promoueri. vlti mo suo sim̄ pīugi. puta diuine bonitati. ḡ t̄c.

Eclūsio
duo.

Addo tamē aliquo mō. quia actus istius dilectionis nō terminat ppter ad bonū irrationale. sed ad ipsum dilectū cui talia bona desideramus. Propter quod ipsa irrationalia nō sunt terminus dilectionis ex caritate. sed sunt materia dilectionis. Forte dicet quod hō non potest seipm diligere ex caritate. quod nec aliqua irrationalia. Cōsequētia patet. quia ex caritate diligēda sunt ea in quibus ē similitudo dei. sī exp̄sior ē similitudo dei in homine qd in quācūq; irrationali creatura. Ancedēs pot probari sic. Amor reprehensibilis nō est ex caritate. sed amor sui est reprehensibilis. Quia dicit apostolus iij. ad Thymo. ij. Erūt homines seipso amantes. Item Grego. ait. quod caritas minus quam inter omnes esse nō potest. in alterū em caritas tēdit.

Instantia

P̄sp̄deo negādo ancedēs. quod cū hō ex caritate teneat diligere proximū suū sicut seipm in pceptū saluatoris. igit̄ oportet quod seipm diligat ex caritate. Unū cū i ciuitati amicicia forma diligēdi amicū accipit exemplari ter ex forma diligēdi seipm. quod amicus ē alter ego. ut patet in ix. ethicorū. Unū ibidē dicit quod amicabilia quod sunt ad alterū ortū habet seu tra hūt ex amicabilibus que sunt ad nosipso.

Et probationē dicendū quod licet quod homines amēt seipso in ordinate sit virtupabile. tamē quod diligat seipso ordinare nō est reprehensibile. sed valde laudabile. Quis antez tebeat esse ordo in diligēdo. i sequenti quōne patebit.

Solutio.

Ad dictū Grego. dicendū. quod p hoc nō infēdit Grego. dicere quod homo nō possit seipm diligere ex caritate. sed vult dicere quod ex caritate nō possit diligere solum se. quia diligit se ē ordine ad alterū. s. ad deū et ad proximū. et idem quis diligat se. tamen dilectione caritatis tēdit in alterum.

Articulus
quartus.

Quantum ad quartū

articulū dico quod pētōres pnt esse in duplicitati. Quia vel sunt in via. ita quod possibile ē eos penitere. vel sunt in termino seu extra vias ita quod non pnt ulterius meritorie penitere.

Primo mō ponā eclusionē affirmatiuā. s. Eclūsio

quod sunt ex caritate diligēdi. saltē qdā ad eo ppterū naturā sim quā sunt ad imaginē dei. Quod quibus bñfaciēdū est illi sunt ex caritate diligēdi. sed malis bñfaciēdū ē. quia ad hoc laborare debemus ut a suis pētōrē querant quod cēdit ad magnū bonū eoz.

2 P. ait Aug. quod sic diligēdi sunt homines ut nō diligant eoz errorē. Et idē Aug. ait. quod i pcepto dilectionis

Instantia proximi omnis homo continetur. **Contra** istam conclusionem a quibusdam arguitur sic. Illi qui non gaudent eisdem. non possunt habere amicitiaz ad se in se, ut patet. ix. ethicoz. Sed virtuosiz et viciosiz non gaudent eisdem sed magis gaudent oppositis. In eo enim in qua virtuosus leratur viciosus tristatur. cum signum sit acquisiti habitus habere delectationem in ope re quod est secundum illum habitum. ut patet. ix. ethicoz.

2. **Solutio.** **Ad. 1.** Sed virtuosus habet habitus virtuous. et viciosus viciosum. **P.** deficit causa deficit inter iustum et peccatorum. quia similitudo est causa dilectionis. Iste autem sunt valde dissimiles.

Ad. 2. **Respondeo** ad primum quod quis illa maior sit vera. loquendo de amicitia civili et temporali. tamen non est vera loquendo de amicitia divina et spirituali. qua erit inimicos ute mur diligere. et ipsis benefacere qui nos oderunt. **C.** Uel dicendum quod maior est vera de his qui nec actu nec aptitudine gaudent eisdem. sed potiores quis actu non gaudent eisdem cum bonis et iustis. aptitudine tamen illo gaudio quodam sunt in via totaliter non priuatur. ideo ex dilectione et caritate sunt iuxti predictam talis aptitudo in actu reducat. **A.** Secundum dicendum quod potiores quodam sunt in via secundum aptitudinem naturale sunt similes ipsis hominibus virtuosis. sed secundum maliciam actualiter sunt ipsis dissimiles. ideo secundum naturam sunt ex caritate diligendi. sed secundum maliciam sunt odiandi.

Conclusio secunda. Secundo modo puta loquendo de peccatoribus damnatis. extra viam salutis totaliter positis. tunc ponam conclusionem negatiuam. Quia illi qui sic se habent quod impossibile est eos venire ad unam societatem nobiscum. illos non tenemur nec debemus diligere ex caritate. damnati sunt homini. ergo id. Minor patet ex fide.

2. **Maior** etiam patet ex dicto beati Augustini introducto. **P.** quicunqz sunt talis conditionis quod respectuorum amicitia est dissolenda. illi non sunt diligendi ex caritate. damnati sunt homini. **Maior** patet. **Minor** probo. quod secundum Aristot. ix. ethicoz. dissoluenda est amicitia ad eos qui sunt in malitia obdurati et incurabiles propter maliciaz abundatatem. Sed damnati sunt totaliter obdurati et penitus incurabiles seu insanabiles. ergo id. **P.** **Augusti.** dicit. qui diligit proximi. vel quia iustus est. vel ut iustus sit debet diligere. Sed damnati nec sunt iusti. nec possunt fieri iusti. ergo non sunt diligendi. **Forte** dices quod omnem rationalem creaturam homo tenerur diligere que sibi utilis est ad beatitudinem sue augmentum. et ipsum promovet ad virtutem. demones sunt homini. qui ex eo quod nos exercitant hic in via. augetur in bono homine meritum virtutis in presenti. et premium glorie in futuro.

Respondeo quod quis maior sit vera de tali rationali creature que per se et propria intentione est utilis. tamen non est vera si solum per accidens et praeter omnem intentionem prodest. Sed demones quis per accidens nobis pro sint ad virtutem et beatitudinem. quod scilicet tamquam in se est. tunc intendunt nos impedire. **A**d argumentum principale nego minor. **A**d probationem dicendum. quod caritas non est forma virtutum. sic per ipsis virtutibus inhereat subiectum. sed dicitur forma virtutum. coquod omnibus cooperatur ad hoc quod opus eorum sit viuum et meritorium.

Solutio.

Ad pncipale argumentum.

Distinctio vicesima nona et trigesima.

Ost predicta ex ordine. Postquam magister superius insinuauit caritatis distinctionem et diligendorum multitudinem. nunc in ista. xxix. distinctione tradit caritat et dilectionis ordinem. Et dividitur in duas partes. Quae primo tractat de dilectionis ordinata intentione. Secundo de meriti quantitate ex dilectione resultante. distinctione. xxx. ibi. Hic sollet queri. Prima in duas. Nam primo magister considerat caritatis et dilectionis ordinem. Secundo graduum illius ponit distinctionem. ibi. Secundum quoque est. Prima in duas. Nam primo considerat dilectionis ordinem in communis respectu omnium diligendorum. Secundo in speciali respectu parentum et propinquorum. ibi. Solet etiam queri si parentes. Prima duas. Quia primo ex dictis sanctorum insinuat predictum ordinem. Secundo recitat circa hoc triplicem opinionem. ibi. Unde et super hoc. Et hec dividit in tres partes secundum quod circa dilectionis ordinem magister recitat tres opiniones. Secunda ibi. Quorum etiam non nulli. Tertia ibi. Verum quia prima missa. Prima in duas. Quia primo ponit primae opinionis assertiones. Secundo ostendit ad aliqua obiecta illius opinionis responsionem ibi. Quibus obviat. Secundum illa pars. Solet etiam queri. Et dividit in tres partes. Nam primo ostendit quomodo diligendi sunt parentes et propinquoi. Secundo qualiter diligendi sunt inimici. Tercio innuit sub-

Instantia

quo sensu parentes sunt odicendi et inimici diligendi. Secunda ibi. Utrum latebrosa questio est. Tertia ibi. Querit etiam soler. Tunc sequitur distinctio. xxx. in qua inquit ut. Et dicitur in tres ptes. Nam primo de hoc utrum sit maius in criti diligere amicos vel diligere inimicos magister mouet questionem. et dicit suam responsum. Secundo ex dictis Augustini adducit objectionem. Tercio dicit Augustinus ponit expositionem. Secunda ibi. Aug. tñ. Tertia ibi. Ecce hinc haberi videt. Circa has distinctiones quero haec questionem.

Cirum recto ordine caritatis teneamus deum super omnia diligere. Ut detur quod non. Quia salua in nobis caritate possumus plus diligere proximum quam deum. ergo non tenemur deum super omnia diligere. Consequitur patet. Probo antecedens. Quia salua manente caritate potest quis esse promptior ad sustinendum morte pro proximo quam pro deo. Sed exhibito oppositio est probatio dilectionis. ut ait Gregorius. et maxime talis oppositio quo quis vitam suam exponit pro amico. quia ut ait salvator. maiores hac dilectione nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Extra. propter quod uniusquodque tale et ipsum magis. ut dicit. i. posterior. sed omne quod ex caritate diligetur propter deum diligitur. ergo deus maxime est diligens. Hic quatuor sunt vindenda. Primo utrum aliquis ordo attendenda sit in ipsa caritate. Secundo de principali quarto. Et hoc quantum ad distinctiones xix. Tercio utrum inimici sint diligendi. Et quarto de quantitate meriti quod consequitur poterimus ex dilectione inimicorum. Et hoc quo ad. xxx. distinctionem.

Articulus
primus.

Quantum ad primum primo ostendatur ordinem esse in caritate. Secundo ponatur quosdam casus emergentes circa homini ordinem. et ipsis respondendo Circa primis est sciendum. quod ordo potest alicui dupliciter attribui. Uno modo active. Et sic est attributus ordo habitui caritatis et voluntati informantem per habitum caritatis. Alio modo passiuem. Et sic reputatur ordo in actibus caritatis. siue sunt actus a caritate eliciti siue impati. Et illud probabile sic. Quidcumque per aliquem habitum circa aliquem distincta obiecta elicuntur actus differentes penes intensius et remissius. in illo habitu potest est ordo active et in actibus passiuem. Sed per habitum caritatis circa bonum maius et minus.

teteris paribus eliciti actus intensior et remissior. qd. et c.

Maior patet. quod in quibuscumque ad perfectionem spectatis est dare diversos gradus. in talibus debet esse ordo. Forte dicet quod in mortalibus personis. et etiam in penis inferni peccatis debitum sunt diversi gradus. et tamen ibi nullus ordo. sed sempiterminus horror inhabitat.

Respondeo quod per se non spectat ad perfectionem sed ad imperfectionem. De penis dicendum quod licet

in damnatis nullus sit ordo active se tenet ex predaminatorum. relucet tamen in eis passiuem ordo diuine iusticie. quod enim exigentia delictorum erit plaga modus.

Minor etiam patet. quod inclinatio habitus ad acutum est in ratione obiecti momentis potentia perfecta ipso habitu. maxime si potentia stat in sua rectitudine. Cum igit caritas rectificet humanam voluntatem. ideo voluntas caritatis perfecta debet maius bonum maius diligere.

P. sicut patet ex questione prima prece dicitur. plura sunt diligenda ex caritate. aut igit diliguntur equaliter aut inequaliter. Ita prout per unmediata divisionem. Sed non potest dari per minus. quia ubi unius diligatur propter alterum. illa non diligetur equaliter. quod propter quod uniusquodque tale et ipsius magis. sed ea quae sunt ad finem diliguntur propter finem. ut de se patet. Si dabitur secundum tamen habet perpositum. quod in omnibus actibus inequalibus ad perfectionem spectatis requirit aliquis ordo. rebus enim perfectis non debet esse bonitas ordinis. cum per minus post bonum ducatur sit bonum ordinis. ut patet. p. me capitulo.

P. Capitulo. iij. in persona anime amorem diligenter ex caritate dicitur. Introduxit me rex in cellam in variis ordinavit in me caritatem. Quod contingit finis expositores cum homino per omnes diligit deum. deinde seipsum quo ad interiorum hominem seu bonum anime. tertio bonum anime proximi sui. quarto bonum corporis proprii. et quinto bonum corporis proximi.

Sed forte dicet quod in oppositum istius exclusionis videtur sonare verba Bernini. qui ait. Amor non scit gradum. dignitatem non considerat. In omni autem ordine oportet gradus esse.

P. sicut se habet fides ad credenda. sic se habet caritas ad diligenda. sed omnia credenda per fidem credimus equaliter. ergo omnia diligenda per caritatem diligimus equaliter.

P. ordo predictus nec potest esse in habitu caritatis. cum habitus sit unus. omnis autem ordo presupponit multitudinem ordinabilium. nec in actu. quod tamen caritas dormientis esset inordinata. et quod carceret ordine quem esset apta nata habere.

Respondeo ad primum dicendum. quod quatuor gradus vel dy-

stantia

Solutio.

stantia

3

habet fides ad credenda. sic se habet caritas ad diligenda. sed omnia credenda per fidem credimus equaliter. ergo omnia diligenda per caritatem diligimus equaliter.

P. ordo predictus nec potest esse in habitu caritatis. cum habitus sit unus. omnis autem ordo presupponit multitudinem ordinabilium. nec in actu. quod tamen caritas dormientis esset inordinata. et quod carceret ordine quem esset apta nata habere.

Respondeo ad primum dicendum. quod quatuor gradus vel dy-

Solutio.

Ad. i.

gnitatem considerare duplicit potest intellectu. Uno modo compando diligibile ad diligibile. Alio modo compando diligenter ad diligibile. Primo modo amor seu caritas non ignorat gradum. quia et actu interiori immideate elicit magis diligere magis diligibile. et etiam actu exteriori maiorem sibi exhibet reuerentiam. Unde dicit quidam doctor et bene. quod caritas primo ordinat subiectum suum immedicatum. si ipsam voluntatem ex consequentia ro totum imperium suum. id est omnes vires siue interiores siue exteriores que mouentur ad imperium suum. Sed secundo modo puta aparamento diligenter ad diligibile. tunc verus et fortis amor ignorat gradum. Quia quicunqz magnus excessus sit unius ad alterum. amor tamen sic adequat ea quod transformat amantem in amatum. ut patet per Dyonisium in de divinis nominibus. nec sinit superius esse amatorum sed amati. ut ait Hugo in libro de arra sponse. Et isto modo intelligit Bern. Ad secundum dicendum quod non est simile de fide et caritate. quod ratio credendi opera credibilia est veritas divina. ut per scripturam sacrarum nobis est annuntiata. et ideo omnia credibilia et equali certitudine creditur sicut equali certitudini reverentur. Sed ratio diligendi aliqua ex caritate est bonitas divina primo quidem in se existens. deinde ab aliis participata. Et quia multipliciter dei bonitas participatur penes diversos gradus creaturarum. ideo diversi poterint esse gradus dilectionis eliciti ex caritate. ergo et ceterum. Ad tertium dicendum quod ordo talis est in actu subiectum seu passiu. et in habitu caritatis effectiu.

Ad probationem dicendum. quod ordo causaliter seu effectiu potest esse in uno tempore. Deus enim omnia ordinavit. et tamen unus solus deus est.

Etiam quidem quis dormit adhuc caritas sua debet dici ordinata. eo quod ordinet ipsas voluntatem. et taliter eam disponit ut possit elicere actum ordinatum. Circa predicta possunt moueri tres casus. Primus est cum dicitur. Diligas proximum tuum sicut te ipsum. an ly sicut sit nota equalitatis. puta quod tempore tenetur quis diligere proximum quantum diligit seipsum.

Rondo quod non est nota equalitatis; sed similicordis. maxime si homo dilectio est respectu boni eterni vel boni hominis interioris. respectu enim talium bonorum quod non debet ita prouate nos diligere ut alios excludamus. in salvo ordine caritatis nosipios debemus principaliter diligere. et deinde primos. Si autem talis dilectio est respectu boni et qualis spectat ad bonum hominem.

Ad. 2.

Ad. 3.

Sed etiam
mi articuli
Casus pri
mus.

Rondo.

mis exterioris siue ad hominem exteriorem. ita tamquam bonum hominis interioris ex carentia illius temporalis boni non minuitur. sed potius augetur. tunc pfectio est non solus equaliter diligere proximum sicut seipsum. verum etiam plus et abundanter diligere. eo quod bono interioris hominis ipsius diligenter ex tali dilectione pfectus est. sicut solumlatur. Forte dicit quod si ly sic est nota similitudinis. tunc ita bene dicetur. diliges proximum tuum sicut te ipsum. Ad secundum. 1. ad Corinthus. xiiij. dicitur. Caritas non querit que sua sunt. ergo etiam bonum interioris hominis non magis debet quis appetere sibi quam primo. 2. p. Caritas circa obiectum magis diligibile et elicit actum magis intensum. Ista patet per ea que dixi in probatione conclusionis praecedentis. Sed proximus quoniam est melior ipso diligente. ergo tali casu posito plus debet quis diligere proximum quam seipsum. Ad primus. 3. dicendum quod licet aliqualis sit similitudo quoniam valde remota inter dilectionem qua diligitur deus et qua diligitur proximus. tam non bene dicetur diliges proximum tuum sicut deum. quia sic diligimus bonum divinum quam ipso fruimur. eo quod ipsorum in nullum aliud bonum referamus. quod si faceremus de proximo. truncueremur ut edis. quod est tota pueritas. ut ait Augustinus. Melius igitur dicitur. sicut te ipsum. quia maior est paucitatem. et per sequens similitudo inter hominem et hominem quam inter deum et hominem. sicut maior est similitudo inter duo bona participata que ambo sunt ad finem. quam inter bonum per essentiam. et bonum participatum. quod primus est ipse finis. alterum autem ad finem. Ad secundum dicendum quod quis caritas non querit que sua sunt. ita quod negligat ea que deit proximi sunt. tamen sine negligentia istorum bene querit que sua sunt maxime ad salutem eternam spectantia. et ad interioris hominis pfectionem.

Ad tertium dicendum. quod ego tunc addidi certis paribus. hic autem cetera non sunt paria. quia ppterius est alicui bonum suum proprium quam bonum cuiuscumque alterius creature. et per hunc fortius mouet suam voluntatem. quod obiectum quanto est ppterius potentie. tanto fortius mouet eam. Sed secundus casus est. dato quod aliqui extranei sint meliores quam nostri proximi seu consanguinei. utrum tales extraneos magis debemus ex caritate diligere quam proximos. Ad respondendo quod magis diligere potest intelligi duplum. Uno modo ratione boni quod ipsi dilectio solo scilicet desiderio. puta quod magis

Instancia.

Solutio.
Ed. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Casus se
cundus.

Rondo.

Prima cōclusio.

bonū sibi cupio q̄ alteri. Uel quo ad actum diligendi seu desiderādi. puta quia idem bonū cum maiori seruore sibi inesse desidero q̄ alteri. Primo modo si talia bona sūt gratia vel gloria. tunc equaliter debemus omnes homines ex caritate diligere. p̄supposita tamen semp̄ diuina complacentia et ordinatio ne. s. q̄ sint ad vitam eternam ordinati. Quia caritas non emulatur. vt dicitur. i. ad Corin. th. xiiij. sed inēq̄liter aliquibus optare ea quo rum equaliter sunt capaces nō careret emulatōne. Nūc autem ita est q̄ omnes homines vta deo ad imaginem dei producti sunt. p̄dictorum honorū equaliter sunt capaces. ergo tc. De temporalib⁹ tamē bonis maiora possumus veile p̄pinq̄uis q̄ extraneis: salvo ordine caritatis. p̄supposito tamē q̄ Idonei sunt ad eorum receptiones. Sed secundo modo puta q̄tuz ad intentionē act⁹. tunc etiam ordinata caritate possumus magis diligere p̄pinq̄uos q̄ extraneos q̄uis etiam magis boni sunt ipsi extranei. Qz vbi plures concurrūt modi mouentes ad dilectionē. ibi intensior est actus dilectionis. sed plures tales modi concurrunt respectu p̄pinq̄orū. quia ibi concurrit modus naturalis amicicie. que fundatū sup̄ cōmunicatione ortus ab eadē p̄pinq̄ua radice. et modus politice amicicie. que fundatur sup̄ cōmunicatione eiusdem regni vel ciuitatis. quia et plurimū propinq̄i seu consanguinei cohabitant in eadē ciuitate. et iconomice amicicie. que fundatur sup̄ cōmunicatione eiusdem familie. quia ipsi sunt et plurimū eiusdem familie in eadē domo. vel de prope fuerunt. Insup̄ concurrit ibi modus diuine amicicie que fundatur super cōmunicatione caritatis et gratiae. quia vel ipsi sunt in gratia. vel saltē esse possunt q̄dū sūt 2. in via. Sp. sicut calor naturalis citius et fuentius se diffundit in medium sibi propinquius. deinceps ad extremū. sic et calor seu amor spiritualis. Unde ait Ambrosius q̄ pri mū diligendi sunt parentes. deinde filii. deinde domestici. dñnde extranei. Forte dicetur q̄ August. oppositus istius videtur asserere. quia ī de vera religione ait. q̄ ipsa natura humana sine carnali conditione diligenda est. 2. siue sit perfecta siue perficienda. Item eodē libro ait. Qui in proximo diligat aliud q̄ ipse sibi est. nō cum diligat sicut seipsum. Et nemo est sibi pater. filius. cognatus aut affinis. ergo ratione p̄pinq̄itatis nō debet quis 3. magis diligē fīm ordinem caritatis. Item

Solutio.

August. ait. Boni extranei malis filijs p̄po/ nēdi sunt. Ad primū dicendū. q̄ q̄uis na/ tura humana sit diligēda sine carnali p̄ditione p̄ncipaliter mouente ad dilectionē. p̄tē tñ iuste diligē cū carnali p̄ditione augente dilectionē. Et p̄ hoc p̄z ad scđm argumentū. Ad secundū dñm q̄ illa verba intelligunt de p̄motōe ad ecclastica bñficia. tñ de p̄motiōne ad ep̄alia. q̄ ecclastica bñficia respiciunt utilitatē ecclie. ep̄alia vō utilitatē nature v̄l p̄ sonē. Tercius casus est. dato q̄ aliquis sit pater respectu vnius homis. et filius respectu alterius. utrum ex caritate magis diligere patrē q̄ filium vel econuerso. Respo/ deo q̄ magis debet diligere patrem vel matrē quia plus tenetur eis q̄ filio. cum plura ab eis receperit. et ipsi plura pro ipso passi sūt. Item ex precepto legis magis tenetur hono/ rare parentes. et p̄ dñs etiā diligere. Ad tēn/ dū tñ q̄ naturavno mō magis inclinat ad di/ lectionē parentū puta fīm p̄siderationē cause q̄ res i ēē p̄ducit. Alio mō magis ad dilectōz filiōz. puta fīm p̄sideratōz modi q̄ in esse con/ seruat. Ista tamē sic differūt q̄ primū. s. cōsi/ deratio cause a qua p̄ducit magis p̄petit natu/ re sp̄ali. puta nature rōnali. s. p̄sideratio mo/ di q̄ conseruat p̄petit nature v̄li. ideo hō vt est nature rationalis. et vt v̄t̄ recto rōis iudicio magis inclinat ad dilectionē p̄tis q̄ filiij. tñ fīm v̄lēm p̄ditionē nature ē econuerso. Iō cō/ ceter videm q̄ aialia rōne caretia maiorē habet affectōz ad fetū q̄ ad patrē. Et isto eodē mō p̄tingit de homib⁹ q̄ vel rōne sue bestialitatis rōne nō v̄t̄. vel rōne voluntarie malicie rōne postponit. Ecclia ē intentio Ambro. q̄ ait. q̄ post oīm patrē puta post deū p̄mo pare/ tes diligēti sunt. Forte dicet q̄ Lhr. ait. Sicut humor ascensit a radice ad ramos tñ ecōuerso. ita amor a parentibus in filios tñ non ecōuerso. Rn. q̄ Lhr. loquit ibi de amo/ re nature generalis nō de amore nature sp̄a/ lis seu rōnalis quā p̄ficit caritas. ḡ tc.

Solutio.

Instantig

Quātum ad secun/ dū articulū p̄mo ponā istācōz q̄ caritatua seu sup̄naturali dilectionē hō debet deū sup̄ oīa diligere. Scđo inquirā an naturali dilec/ tionē hō magis diligat deū q̄ seipm. Con/ clusio nez p̄bō sic. Qnūcūq̄ aliqua duo sic se hñt q̄ vñū diligif ppter seipm. aliud aut̄ diligēt i ordine ad ipm. et vt reduci i ipm. tūc pri/ mū magis diligēt q̄ scđm. Sed dilectione

caritatis tua deo diligis propter seipsum quod irreducibiliter in altero. Quia autem quod sicut contra deum diliguntur in ordine ad deum. et ut reducuntur deum. ergo recte. Major probatio minor est quod haec omnia ordinata diligat alii que sunt in fine. ille diligat sine propter se et oia quod sunt ad finem diligat propter finem et in ordine ad ipsum finem. Sed deus est finis omnium. et huius caritatem cordia

re diligit homo in fine. ergo recte. Propter hoc seipsum diligit super omnia quod sunt contra deum. Atque per predictos sed deum deo diligere ex caritate plus quam seipsum. quia secundum Bernini. in libro de dilectione deo. ratione perfecte caritatis homo diligit seipsum propter deum. ergo omnia diligere debet propter deum. Et confirmatur ista minor. quod in vita sua voluntarie exponitur alteri perfecte vivat. plus diligit illum quam seipsum. sed homo perfectus in caritate voluntarie seipsum exponit mortui ut perfecte vivatur a deo. Juxta illud apostoli. Lumen dissolui et esse cum christo. Et Gregorius moralium ait. Si enim mens fortis intentione in deum dirigitur. quicquid in hoc mundo amarum sit dulce existimat. Et infra subdit. Transire pro mortem appetit. ut obtinere plenus vitam possit. funditus in infunis extingui desiderat ut virtus summa ascendat.

Instantia

Fore dicetur quod expositio vite pro aliis non arguit sufficienter quod exponens magis vitam diligat seu plus diligat illum pro quo se exponit quam seipsum. quia etiam pro suo proximo homo quicquid exponit vitam suam et tamquam ut patitur ex predictis hominibus homo non magis diligat proximum quam seipsum. Ratione quod ille qui se exponit in mortis piculo pro altero. vel hoc facit ex vanitate et inde liberate. et tunc non hoc recte iudicium rationis. et per omnia non est ad propositum. Ut hoc facit ex fideli legalitate. et tunc seipsum plus diligat. quia prius vult mori quam perdat virtutem constat. Vnde hoc facit ex divina caritate. et tunc non sicut intentione in proximo. sed in deo. qui exponit se pro proximo propter deum. et tunc ex talis expositio non potest argui quod plus diligat proximum quam seipsum sed bene arguit quod plus diligat deum quam seipsum.

Solutio

Conclusio

Secunda. Exaudi. 4. Quidam. q. 14.

2. Aug. i. li. confess. g. recte. Propter quodcumque aliqua bona sicut seipsum quod in fine includitur in altero. tunc in fine recte ratione magis debet diligere includere quam includum. sed bonum hominis includit in bono divino. Nam si tolleretur bonum divinum

tunc nescio tolleretur bonum hominis et omnis alterius creature et non conuerteret. ergo recte. Propter quod recta ratio dicitur hoc in naturale hominem rationem viventem. sed prius bonum magis esse diligendum quocumque alio bono non puro dictum a recta ratione. ergo recte.

4. Propter dilectionem supnaturalem diligere hoc plus deum quam seipsum. ergo et dilectionem naturali. Alimentum propter dilectionem naturalis. sed si homo supnaturali dilectione plus diligenter deum quam seipsum. et naturali dilectione minus. tunc illa non esset perfectio illius. sed potius esset destructio eius.

5. Propter aliquius totius haberet virtutem diligendi. plus diligenter totum quam seipsum. sed bene humanum et quodlibet aliud bonum creatum hoc respectu boni divini. ergo recte. Major poterit de manu quam seipsum exponit piculo ne totum pereat.

6. Patet etiam de cuius quod seipsum morti exponit propter continens ceditatis salutem. Minor etiam nota est. cum de bonum creatum sit quodam principiatio ipsius boni dum

7. Propter omnia quod sicut ad finem naturaliter diligendi sunt propter finem. sed deus est finis omnium. et propter quod uniusquodque tale et illud magis. ut dicit. in potest. Secundum hoc istud sunt quodam doctores dicentes quod amore amicicie creatura non possit naturaliter dilectionem magis diligere deum quam seipsum. Nam amor amicicie facit amorem quodammodo unum cum amato. et persequitur quanto aliquid magis est idem diligenti tanto magis ab eo diligetur homo amore. sed quelibet res est maxime idem sibiipsi. ergo recte.

8. Propter hoc naturali dilectione non posset magis diligere deum quam seipsum. tunc non indigeret caritatem seu supnaturale dilectione ne ad hoc quod deum super omnia diligenter. Et sequens est falsus. Nam sicut gratia et damnatio facit hominem esse deum. sic caritas facit quod homo magis diligere deum quam seipsum. quia sicut Deus magis diligat se quam alia. sic homo pro gratia factus Deus supra caritatem diligenter deum super omnia.

9. Propter sicut natura cognitio incipit a creaturis et tenebit in deum. et supnaturale conuerteret. sic naturalis dilectione primo tenebit in creaturam. deinde in ipsum deum. Propter secundum Aristoteles. ethicae. amicabilia quod sunt ad alterum venerantur ex amicabilibus hominibus ad seipsum. sed etiam posterior est suo effectu. ergo recte.

10. Propter Bertrandum. te diligendo deum ponit quantum quod diligendi. Primum est cu homo nihil diligenter nisi seipste. Tercius est cu diligenter deum. Quare cu diligenter seipsum et omnia alia propter deum.

11. Et tunc tercium et quartum quod sunt continentia. et quantum a paucissimis in hac vita et sensu rapido attingere. Propter huiusmodi rident ad motuam proprieatem opinio eius.

12. Ad primum dicitur quod quis deus sit

Opi. prima
Jacob. 2.
qlz. q. 20.

z.

5.

4.

5.

6.

7.

R. ac. R. prima
q. d. l.

intimior cullitatem creature q̄z creatura sibi p̄pi q̄z
tū ad caritatem p̄seruatōis. nō tñ q̄tū ad rōe
vniōnis. t̄ q̄r vniō maxie p̄siderat̄ i dilectionē
amicicie. id q̄uis deus sit intimior creature
tñ hō magis diligit se q̄z tñ dilectione natu
rali. cū magis sit idē sibi p̄psi q̄z deo. **S**ed ista
r̄n̄sio magis videt p̄cedere p̄positū p̄me op̄i
tionis q̄z oppositū. Nam ad hoc q̄ creatura
magis diligat deū q̄z seip̄sam. sufficit ut deū
occupiscat ut summū bonū in se includēs om
ne bonū. t̄ in rōne p̄seruatōis creature bonitatis
et subsistentiā int̄misua inesse creature q̄z crea
tura in sit sibi p̄psi. **A**d scđam dicēt aliqui
istoz q̄ licet inclusum ut inclusuz equalē dili
git includēs et seip̄m. tñ vt ē quoddā ens per
se. vt sic magis diligit se q̄z illud includēs.

Sed nec illud valet. q̄r cui p̄nuatio ab hūa
in voluntate naturalē magis refutat̄. ei p̄positō
magis diligit. s̄ statē recto rōis iudicio tunc
deū nō ēē magis refutat̄ humana voluntas q̄z
seip̄z i p̄pria subsistētia nō ec. ḡ hō fīm recta
rationē magis diligit deū q̄z seip̄m. etiā vt est
res p̄ se subsistēs. **M**aior p̄z. **M**iore p̄bo. q̄r
ad nō esse ip̄si dei seq̄tur non ēē oīs creature et
in se et in suis causis. **S**ed ad non ēē illi hōis
i se. non seq̄tur ei non ēē i sua cā q̄ ē deus. nec
etiā seq̄tur nō ēē ceteraz creaturez. ḡ statē na
turalis rōis recto iudicio. magis d̄z hūanavo
litas refutare deū non essem̄ sine cui ec̄ nihil ali
ud p̄t p̄seruari i ee. q̄z nō ēē sibi p̄psi. t̄ p̄ns
magis diligēt p̄sitoz seu ēē ip̄si dei q̄z esse sui
ip̄sius. **A**d tertium dicūt q̄ natura nō p̄t oē
id q̄d naturalē rō dictat̄. Nā naturalē ratio di
ctat̄ deū ēē maxie cognosciblē. t̄ tñ hō nō p̄t
deū maxime cognoscere manēte ip̄so hōi i si
is puris naturalibz. **S**ic in p̄positō q̄uis rō
dictet deū ēē maxie diligēdū. tñ hō nō p̄t
ex suis naturalibz ip̄lere. **E**t addit̄ q̄ istud
puta q̄ sua naturali dīlectiōe magis tēdit i se
q̄z i deū. nō p̄uenit ex pueritate nature. sed ex
debilitate. sic etiā p̄z de cognitiōe. **S**ed nec il
lud v̄z. q̄r q̄uis rō naturalē dictet deū ēē maxi
me cognosciblē vel saltē magis cognosciblē q̄z
aliquā creaturā. tñ rō naturalē n̄ dictat̄ deū ēē
magis cognoscēdū q̄z creaturā. maxie pro sta
tu p̄ntis vite. q̄r tūc ratio naturalē falsū dicta
ret. s̄ rō naturalē dictat̄ deū nō solū ēē diligib
lē sup oēz creaturā. verūctā dictat̄ deū ab hōse
ēē diligēdū sup oēm creaturā. q̄r rō naturalis
dictat̄ ip̄m deū ēē sumū bonū sine q̄ nihil pot̄
ēē diligiblē vel bonū. **N**ec valet illud q̄d ad
dūt. q̄r diligere ultimū finē non p̄ modū vlti
mi finis ex pueritate videt p̄tingere. q̄r ē q̄dā

Lōtra m̄/
sionē

R̄n. scđa
ad. 2.

Lōtra m̄.

R̄n̄sio scđia
ad. 3.

Lōtra m̄.

deviatio ab ordinata dilectione ultimi finis.
Nec ē sile q̄ ad hoc de cognitiōe dei et dilectiōe
dei. q̄r ace cognoscēdi deū magis q̄z creaturas
non ēi n̄ra p̄tate. sed actus diligēdi deū super
oēs creaturas ēi n̄ra p̄tate. cū ratio naturalis
videatur hō p̄suadere. **N**ō loquor tñ i proposi
to de dilectione meritoria quā nō possumus
hōe sine grā dei et caritate. **A**d quartum ne
gat p̄ntia. **A**d p̄bationē dicūt q̄ dilectio sup
naturalē puta caritas p̄tato dīcēt p̄ficerē dile
ctionē naturalē. q̄z p̄ficit ipsā naturā q̄ est ca
pax diligētis gratuite. **E**t dīcēt eā p̄fice
re non q̄ vtraq̄z dilectio simul maneat i volū
tate. t̄ vna sit alteri p̄fectio. sed p̄tato hō dīcēt.
q̄r adueniētē caritate q̄ est p̄fecta dilectio. ces
sat esse dilectio naturalis. **S**ed nec illud **L**ōtra m̄.
valet. Nā caritas non solū p̄ficit naturā dili
gentis. verūmetā p̄ficit ordinatū acruz dile
ctionis naturalis. **E**tiaž scđo fallsum assu
mit. q̄r in his q̄ sunt alterius et alterius ratio
nis. nō est necesse adueniētē p̄fecto cessare in
p̄fectū. nisi hōmo p̄fectū sit oppositū ipsi in
p̄fecto. quia inq̄tū talia nō sunt eiusdem ratio
nis. tūc non habet naturalē repugnatiā ad
simul essendū in codē. qualē habet duo acci
dētia absoluta solo numero dīntia. t̄ inq̄tūz
nō sūt opposita. tūc nō hōnt formale repugn
atiā. sed dilectio naturalē sequēs rectū iudicūz
rōis. nec ēiūlētē rōis cū caritate. nec opponit
ei. ḡ r̄c. **A**d q̄tū dicūt q̄ p̄sūt ēidētōtō sic
eq̄liter diligēt se et totū. sed vt aliquālē hō dī
uēsitatē a toto. sic magis diligēt se q̄z totū.
Et cum dicēt q̄ p̄s exponit se p̄toto. dicūt q̄
hoc non est ver. q̄r ip̄m totū exponit p̄tē pro
salute sui. sicut etiā totū exponit p̄tē viliorem
pro parte nobiliori. puta manus p̄ capite.

De cūc etiā dicunt q̄ in hōmo expositōe
magis diligēt se q̄z totā emunitatē. plus em
vt dicūt diligēt sibi bonū virtutis. q̄z salutem
emunitatis. **E**t dato q̄i tali expositōe pl̄
diligat cōitacē quo ad bonū fīm quid. s. q̄tūz
ad salutem corporez. tamē plus diligēt se quo
ad bonū simplē. s. q̄tūm ad bonū virtutis.
Propter quod p̄hus. q̄. magnorū moraluz.
z. ix. ethicoz. vult. q̄r quilibet seip̄m maxime
debet amare q̄tūm ad optimā bona que sunt
op̄a virtutū. non autē quo ad alia bona. quia
maxime se amando quo ad alia bona tūc de
ficit a bono virtutis quod maxime amandū
est. **S**ed nec illud valet. vt apparet ex his
q̄ dicta lunt p̄ scđam r̄n̄sioz. **E**tiaž ista r̄n̄sio
p̄cedit nob̄ p̄positū. q̄r tūc diligimus nos ad
maxia bona cū diligim̄ nosip̄los p̄pter deūz.

R̄n. q̄rta
ad. 4.

R̄n. quīta
ad. 5.

Lōtra m̄.

¶ deū ppter seipm. ¶ Etiā ad illud qđ addūc
de pte. dico qđ si totū exponit pte. hoc est p̄tā
to. qđ pti non cōuenit p se & libere agere bñm qđ
pars est. si tamē sibi cōpeteret p se & libere age
re. tunc ipsa pars ex sua p̄pria libertate sciplā
exponeret piculo p̄ totius salute. ¶ Et qđ di
cūt de ciue nō videt esse verum. quia multe se
morti exposuerūt p̄ sua p̄munitate saluanda
qđ nullā vitā crediderūt post hanc vitā. vt pa
ret de multis ciuibz romanor̄ anteq̄ cēnt̄ xp̄i
am. Etiā multi & si crediderūt aliam vitā. tñ
nō reputauerūt ibi opus esse politica virtute
¶ Ad lectū ipsi dicunt. qđ finis diligitur di
lēctōe seu amore & cupie. & ideo nō ē ad pposi
tū. qđ nos qđrum⁹ de amore amicicie. ¶ Et nec
illud valet. qđ om̄e qđ amat amore & cupie. S̄
amat ppter alterz. qđ tale qđ amamus nobis
vel amicis. & p̄ tñs ipm amamus ppter nos
vel propter amicos. ¶ Et de rōe finis ē qđ ipse
nō amet ppter alterz. s̄ oia alia propter ipm.
qđ amor finis ut finis ē nō videt qđ sit amor &
cupie. Finis em̄ amabilē ppter seipm. et ea qđ
sūt ad finē amat̄ prop̄ finē. ¶ Ad p̄mū morti
ū istoꝝ dōz qđ q̄uis res sit marie idē sibi p̄pi
idētitate naturali. tñ de p̄ sua & tutē suatiū. ī
ē intumior rei qđ res sibi p̄psi. ideo magis debet

Rūsio se
xta ad. 6.
Cōtra rī
sionent.

**Solutio
ad primū
motiuū ia
cobi.**

Ad.2. hoc diligere non diligit, quod dependet omni
ne bonū suū q̄; bonū propriū. **Ad** secundū di
cendū q̄ homo rectū habēs iudicium rōnis nō
indiget caritate ad hoc q̄ deū sup oēs creatu
ras diligat, sed indiget caritate ad hoc q̄ deū
Ad.4. meritum et delectabiliter diligat. **Ad** quar

Ad. 4. meritorie & delectabiliter diligat. **Ad** quar
tū dōm q̄ illa auētas p̄hi nō ē ad propositū.
q̄ ph̄s loquit̄ ibi de amicicia p̄predicta. q̄ nō
ē inter deū & hoiez. sed inter hoiez & hoiez. Et
iō non pl̄ oclūdit̄ nīl̄ q̄ hō magis diligat se
q̄z alii hoiez. **E**tia si vis v̄oꝝ p̄esat nō pl̄
occludit̄ nīl̄ q̄ hō p̄us diligit se q̄z deū vel ali
qd̄ aliud. **E**x h̄ tñ nō habet q̄n postq̄ deꝝ ci-
piſ sub rōe ſum̄ & iſiniti boni in clūdēt̄ & cau-
ſant̄ atq̄ ſeruātis oē aliud bonū hō possiedi-
Ad. 5. ligere deū maḡ q̄z ſeip̄m. **S**er h̄ v̄oꝝ ad terciū

Ad. 3. iam, utq; si erat de aliis conq; ho poneat
ligere deū mag; qz scipm sp̄er h̄ p; ad tertium
arguimētū cui solutioēz omisi. q; nō pl̄ clu-
dit nisi q; h̄o p̄us diligit creaturā qz deū. Est
enī h̄ia duob; motiū fallacia figura dicta

Ad. 5. em i his duobus motibus facienda rigore dicto
nis cū magis mutet ē p^r Ad. v. dōz. q̄ ter
ci^r q̄t^r grad^d dicūt ḡtuūt n̄ simplr: s̄ p̄ opa
tionē ad p̄mū t scdōz. q̄ p̄mī duo grad^d n̄ p̄nt
stare cū caritate. s̄ terci^r q̄t^r p̄nt cū caritate
stare. Quart^d etiā grad^d vt ponit eū Bern. ē ex
cellētissim^r. q̄ p̄ diligere se t̄ oīa propt̄ deū. in
telligit Bern. q̄ hō sic obliuiscat sui i seipo. q̄
nihil se diligere expiat nisi i deo t̄ pp̄ter deūz.

Hoc autem est multo carius et excellenter ob diligere
deum magis quam scipm.

Quātū ad tercium

areiculū pono duas cōcl'oes. ¶ Prima ē q̄ si
inimic⁹ accipit formalr. puta fin q̄ inimic⁹ sic
nō ē diligēd⁹. maxiesi talis inimicicia nō h̄z
iusta cam. Quia ille q̄ militat ḥ caritatē nō ē
diligēd⁹. sed tal' inimic⁹ militat ḥ caritatē. ḡ
rc. ¶ P. mortalr peccati null⁹ d⁹ p̄stare fau
rē. sed tal' inimic⁹ mortalr peccat. ⁊ p̄ h̄moi d⁹/
lectionē p̄stat sibi fauor i h̄moi pctō. ḡ rc.

Scđa inclusio est. q̄ materialiter puta sim q̄
creat̄ ē ad imaginē dei q̄ capax cē poterit vna
nobiscū eterne beatitudinis. sic i vñi de necessitate sa-
lutis cē diligēdus. puta qñ diligis i vñi deus t̄
proxim⁹. talis inimic⁹ non ē excludend⁹. Qz
tal exclusio sine liuore t̄ appetitu iordiatevin
dicte fieri nō poss̄. t̄ p̄ dñs ille q̄ exp̄sse faceret
h̄m̄oi exclusioz peccaret. Tñ i spāli puta deter-
miato i singulari motu affectionis ad ipm di-
recto nō tenemur rale diligere. Nec etiā deter-
miato ope subiectōis tenemur ei subuenire. ni-
si ipē penit⁹ cēt i magno necessitatis articulo. i q̄
q̄libet tenet quēlibet iuuare si p̄t. **F**orte dicet
q̄ illū nō tenemur iuuare vel diligere quē li-
citu cē fī legē odire. vel quē fī legē iubemur
odire. sed Matth. v. dicit saluator. Audist⁹
q̄ dictū cē antiq̄. diligē amicos tuos t̄ odio
habebis inimicū. ḡ tc. **H**ic poss̄ breuiū dici
q̄ nece ē inimicū diligere. iuxta ea q̄ dicta sūt
i scđa vclōne. s̄z nō iuxta ea q̄ dicta sūt i pma
vclōe. vñ etiā sic possum⁹ aliq̄ mō inimicū odi-
re. qz sic odiūt inimici vicia q̄ tñ non edit pso-
na. **E**tia nūq̄legi i vctri testō q̄ s̄i si odio
deberet h̄rē suos inimicos. **V**n h̄ videt fuisse
additū ex interpretatōe mala iudeoz. qz bñ scri-
ptū ē Leui. xix. q̄ diligere debebant amicos.
tūc indei ex h̄ arguit̄ a strario sensu. q̄ odire
debeant inimicos. **V**n m̄gr p̄fectionis p̄ hec
verba pdicta Matth. v. subdit. Diligite uni-
micos vros. bñfacite his q̄ oderūt vos.

Quantum ad quar
tuꝝ articulū dico qꝝ dilectio inimici pōt tripl'r
ſiderari. Uno mō cū exp̄ſa exclusione dilec-
tionis amici, ⁊ ſic forte eſt impossibil'. Quia
ille qui diliḡt minus diligibile ille nō potest
a ſua dilectione exp̄ſſe excludere illud quod
ē magis diligibile. ſed amicus ē magis dilig-
ibile ſqꝝ inimic⁹. qꝝ r̄c. Dato tamen q̄ ita fi-
eri poſſet, tunc talis dilectio inimici non eſſet

Di. pte.
Articulus
tercius.
Loculus
prima

Exclusio
scđa.

Instances

Solutio.

**Articulus
quartus.**

meritoria. qz dilectio amici cu exp̄ssa exclusio
ne inimici nō ē meritoria. vt patuit i p̄cedēti
articulo. ḡ nec ecōuerso. Sc̄do mō dilectio
inimici pōt p̄siderari cu exp̄ssa inclusiōe dilec-
tōis amici. z sic ē magis meritoria qz dilectō
amici lūpta sine inclusiōe z sine exclusiōe di-
lectōis inimici. puta cu aliquā dīligit amicū n̄
hil p̄tū cogitās de inimico. qz sīc i malis totū
malū p̄i⁹ q̄libet sua pte. sic i bonis totū bo-
nū mēlī⁹ ē q̄libet sua pte. Sz diligere amicū
z inimici sīl ē q̄ddā totū de genere bonoz respe-
ctu illi⁹ qd̄ ē diligēt aīcū tm. ḡ r̄c. Tercio mō
pt accipi dilectio inimici sine inclusiōe z exclusi-
one dilectōis amici. puta qn̄ diligēs inimicū
nihil p̄tū cogitat de amico. et ecōuerso dilec-
tio amici sine inclusiōe z exclusiōe dilectōis
inimici. tūc saluo sp̄ meliori iudicio ad h̄ dico.
qz si ille due dilectōes pcedūt ab eq̄li habitu
caritatis. z si act⁹ eq̄ intēsi. tūc dilectio inimi-
ci ē magis meritoria qz dilectō amici. Qz qn̄
cuqz duo act⁹ pcedūt ab eq̄li caritate. z lūt eq̄
intēsi. qz vñ⁹ de nc̄itate req̄rit maiore conatu
nō ex indispositiōe opantis. Sz ex difficultate
opis. tūc act⁹ ille q̄ requirit maiore conatu est
magis meritorius. Sz ad dilectōes inimici
mō q̄ dictū ē. s. eq̄ intēsi. requiri⁹ maior cona-
tus. nō ex indispositiōe opantis. qz supponit
eq̄lis habit⁹ caritatis. z act⁹ dilectōis sunt eq̄
intēsi. Sz ex difficultate opis. qz pauciora sūt
inclinatiā z pl̄a retrahētiā i dilectōe inimici qz
amici. ḡ r̄c. Dixi aut̄ notāter in maiorī q̄ illi
act⁹ sunt eq̄ intēsi. qz dilectio inimici poss̄ esse
ita tepida z remissa. z dilectio amici ita inten-
sa. q̄ multo magis q̄t meritoria dilectō amici
qz inimici. Duxi etiā q̄ appositiō maioris
conat⁹ nc̄tia sit nō ex indispositiōe opantis. Sz
ex difficultate opis. qz als eq̄li actu v̄l mīor
penitēs magis mereret qz ille q̄ cēt i caritate p-
fec⁹. qz ille q̄ cēp̄c̄les a p̄mo bona vitā. su-
stinet maiorē difficultatiē i eq̄li v̄l mīori actu
v̄tutis. th̄ ppter suā impfectā dispōez. qz hō
pfec⁹ i maiorī z nobiliori actu. Ad argu-
mētū p̄ncipale nego aīs. Ad pbatōz dico q̄
illa p̄mptitudo nō puenit ex caritate Sz ex na-
turali amoroz Forte dicet q̄ sic dō tūc nc̄cio
sequit⁹ q̄ tal hō saltē naturali amore plus dili-
geret pximū qz deū. fse. q̄ tal hō vel indelibe-
rate se exponeret morti p̄ pxio. tūc nō ē ad p-
positū. qz nō dixi q̄ cuqz naturali dilectione
magis diligat deū qz scipm vel pximū. sed solū
ille q̄ vñ⁹ recta rōne. Uel deliberatōe debita p̄
habita tal hō p̄mpti⁹ se exponeret morti p̄ px-
imo qz p̄ dō vel p̄ fide qz h̄cm⁹ de dō. nūc

Conclusio

Rō.

Ad argu.
princi.

Instantia

Solutio.

tal hō t̄ si vteret actu rōis. hō tñ vteret recta.
rōe. **N**ec etiā videt q̄ i tali hoie caritas pma
nere. Ideo falsū assumit. s. q̄ caritas salua p
maneat. **N**ec illud esset ḡtra ea q̄ de dilecti
one naturali q̄ diligēt deus fm rectū rōnis u
diciū supius dixi. qz talis hō non ageret fm
rectū rationis iudiciū.

¶ Distinctio tricesima præm z tricesima secunda.

Llud quioqz
nō ē pteundū. Postqz mḡ
supi⁹ determinauit d̄ caritate cō
siderata s̄m suā c̄ntiā ⁊ qdditatē. hic psequit
de caritate p̄siderata s̄m sui p̄manētiā ⁊ stabili
tati. Et qz h̄uane dilectōis p̄manētia depen
det a diuine dilectōis influētia. iō mḡ duo fa
cit. Nā p̄mo determinat de create dilectōis p̄
manētia q̄ nos deū diligim⁹. Sc̄do agit d̄ in
create dilectōis sufficiētia q̄ nos diligit deus
dis. xxiiij. ibi. Premissis adh̄ciēdū. P̄ria i du
as. Nā p̄mo de stabilitate ⁊ p̄manētia carita
tis agit. Sc̄do inq̄rit vtr̄ xps ordinē diligēt
di supi⁹ dictā seruauerit. ibi. Nūc iaz supest.
P̄ria in duas. Qz p̄mo tractat de stabilitate
caritatis q̄tū ad statū viatoris. Sc̄do q̄tū
ad statū ḥphēlosis. ibi. Aduertendū enī est.
P̄ria i tres. Nā p̄mo circa p̄manētia caritatis
recitat vñā falsā opinionē. Sc̄do subdit illi⁹
opiniōis improbatōz. Tercio soluit motiuā
illi⁹ opinionis p̄ auctū expositōz. Sc̄da ibi.
Hec inuere vident. Tercia ibi. Qz o apls.
¶ Sequit distictio. xxxij. i q̄ mḡ tc. Et di
uidit i duas p̄tes. Nā p̄mo ondit q̄ deoia di
ligit. Sc̄do inq̄rit quō reprobatoſ diligit.
ibi. De reprobis. P̄ria i duas. Qz p̄mo ostē
dit v̄r̄ q̄liter dilectio dei se habz respectu oīm.
Sc̄do sp̄aliter quō se h̄z respectu hoīm. ibi.
L̄osiderat em̄ duobz modis. Prima i duas
Nā p̄mo ondit dilectōis dei respectu diuerso
rū q̄damimō c̄einq̄le. Sc̄do illi⁹ ineqlitatē
assignat rationē. ibi. Lū aut̄ dilectio dei tc.
¶ Seq̄nt illa ps. L̄osiderat em̄ duobz mo
dis. Et diuidit i duas p̄tes. Nā p̄mo ostē
dit quō dilectio qua deus diligit hoīes ma
gis ⁊ minus suscipit. Sc̄do innuit p̄ quē mo
dū intelligendū sit cū dicit. q̄ deus eundē ho
minēq̄nqz maḡ et qñqz min⁹ diligat. ibi. Si
vero querit vtr̄ tc. ¶ Hic quero specialiter
hanc questionē.

Cur ex nis i caritate possit amittere caritatem. Et videt q nō. Q: caritas aduenies expellit pcam qd actu ē. q caritas amitti nō pt. Ans p3. q: caritas n patit se cū aliqd mortale pcam. Ena pba. q: maior vltis ē destruere illud qd actu ē. q: resistere illi qd nō dū ē. q: caritas iā hīta amitti nō pt p pcam mortale qd nō dū ē. Lōtra. q: cūqz pot mortalr peccare ille pt caritate l: eā hēat amittere. s: n dfirmat q: gra pt mortalr peccar. g: tc. Hic qttuor sūt vidēda. P: rō d: q: s: c: o: S: e: c: d: o: sup: pos: ito: q: aliq: s: amittat caritatem. vtz ppter h: deleaf te libro vite. sicut tāgīt h: i līra. Tercio utz caritas et cetera virtutes theologi ce maneat vel excidat i pria. Et h: q: tū ad di: xxii. Quarto utz de oia q: sūt extra se eq̄li ter diligat. Et h: quo ad dist. xxxii.

is repugnātē legi mētis mee. et captiuatē mei lege pccati. S: x. q: quis fomes q: ad h: nō fue rit i aplo pteū ligat q: pmētē deo tēptatio nes senserit. sic tñ fuit ligat p: hmōi tēptatio nes pgredi nō poterat vslq ad mortale pcam. Propter qd dicit ei dñs. Sufficit tibi gratia mea. nā virr: iifirmitate pfici. Unū idē apls volēs ondēre fomitē ēē ligatū q: ad om̄ia ea q ipm possit separare a caritate dei sic ait. Scio ei et cert: lū q: neqz mors neqz vita neqz altitudo neqz pfundū nec aliq: creatura nos separa poterit a caritate dei q: ē i xpō ihu. S: z: istaz p: clōz ē qdā opio. cui: mētōne facit m: gr: hic i līra q: ponit q: null: hō q: sel: habuit caritatē poterit eadē amittere. Lui: opionis motuā poterat ēē hec. Q: si caritas amitteret. h: eē p: tāto. q: ab aliq: pctō destrueret. S: z: h: eē nō pt. q: aut destrueret a pctō qd ē. aut a pctō qd n ē. Nō pmo mō. q: tūc duo sc̄ō possibilia simlētēt i eodē sbiecto. s. pcam et caritas. Nec sc̄ō mō. q: qd n ē h: nihil destrueret. aut h: fieret actōe p p: rī sbiecti. aut actōe alicui: alteri: a sbiecto. Nō pmo mō. q: hulla res destruit illud qd te net p: dominiū i ea. sed mag: sequit̄ dītōz cī: s: int̄ oēs vrtutes siue sint morales siue natu rales caritas tenet p: dominiū. nā caritas ē vir tus iuicta q: viticit oia. g: actōe p: p: rī subiecti caritas nō pot destrui. Nec sc̄ō mō. q: vel h: eēt̄ vel creatura. Nō de. q: de: nō ē destru eror alicui: boni. Nec creatura. q: cū sol: deus possit illabi hūane volūtati q: ē subiectū carita tis. igit̄ caritas nō pt attungi actōe alicui: cre ature. P: h: f: s: caritatē nō pot peccare. g: nō pt caritatē amittere. Ena p3. Ans pba. s: i. Jo. iij. c. d. R: Qui nat̄ē ex deo pcam nō facit. qm semē ipsi: eo manet. et nō pt peccare. qm ex deo nat̄ē. S: z. i. Jo. iij. d. R: Q: d: diligit ex deo nat̄ē. g: cū qlibet hns caritatē diligat. sequit̄ q: null: habens caritatē possit peccare. Sed ista opinio stare nō pt salua vrtute sa cre sc̄pture. Lōstatem q: saul fuit i caritate. d: q: legit. i. Reg. q: nō erat vir melior eo i isrl. et tñ postea pdidit caritatē cū innocētē danid p sequebas. voci dñi non obediuit. et sacerdotes dei occidi fecit. Itē petr: i cena dñi caritatē habuit. quā tñ eadē nocte ter negādo dñm pdidit. Itē fm fidē nostrā puuli baptizari recipiuit caritatē. quā tñ multi cū efficiunt adulti pdūt ppter sua pcam. Itē Epoc. iij. dicit Habeo aduersū te paucā. qm caritatē p: mī re liq̄st̄. Ad p: mū motuū illi: opionis dōz q destruit a pctō qd ē. Itē pba. z: dicēdū q: nō destruit a pctō qd ē. Ad. 1. Solutio.

Aresculus
primus.Lōclusio
pma.**Lirca primū sic pro**

cedā. P: rō ponā duplēcē dclōz. S: c: d: o: rñ debo ad vñā icidēcē dubitatōz. P: rōa dclō ē q: oīs hō hñs caritatē i q: fomes pcti nec ē ligat̄ nec extirpat̄ pt pdere caritatem. Q: q: cūqz ex sui in dispōe patiē pnitatē et inclinatōz ad id qd ē incōpossible caritati. ille q: tū ē de se pt piderē caritatē. sed oīs hō i q: fomes pcti nec ē ligat̄ sicut videt̄ ēē i eis q: sūt i gra dei dfirmat̄. nec extirpat̄. sicut ēē q: libet bīo i pria et fuit i b. virgie cū adhuc erat̄ via. tal: hō patit̄ pni ratē et inclinatōz saltē qnqz ad mortale pcam qd ē ipso bīle caritati. g: tc. Maior p3. q: q: tā inclinatōz h: z aliqd ad id qd ē incōpossible alicui formē equā iā h: z tātā possibilitatē habz ad pdēdū illā formā. Minor etiā p3. q: d: o: b: talib: hoib: d: R: Ben. viij. pni sūt sc̄lus hoīs ad malū ab adolescētia sua. P: s: cē se h: z pua tio i naturalib: sic se h: rē videt̄ fomes pcti ē g: tuitis. s: z quācūqz formā naturale h: z sbiectū cū annexa pua tōe illā pt pdere. g: q: dcūqz do nū g: tuitū h: z hō nō ligato vel extirpato fomi te illud pt pdere. P: oīs hō nō dfirmat̄ in gra pt pdere caritatem. s: z hō tal: i q: fomes pcti nec ē ligat̄ nec extirpat̄ nō ē dfirmat̄ i gra. g: tc. Maior p3. q: caritas nō pt ēē i aliq: sine g: tia. nā ipso bīle ē q: aliq: sit car̄ et tñ nō sit g: tis. iō eadē possibilitate q: q: pt pdēr̄ gra: z ea dēpt pdere caritatē. Minor etiā p3. q: null: videt̄ ēē dfirmat̄ nisi fomes sit i eo ligat̄ saltē q: ad pctō mortalia. Forte dicit̄ q: apls pau lus fuit i gra dfirmat̄. et fomes nō videt̄ i eo fuisse ligat̄. cū ipse caritas senserit tēptatōes q: de sc̄plo ait. S: c: iō qdē alia legē i mēbr̄ me

Instantia

Lōtra opū nōnē.

Solutio.
Ad. 1.

manet sūl. si eodē instati q̄ mortale p̄ctū incipit esse caritas desinit esse. Unū nō est imaginādū q̄ p̄ctū actiue destruat caritatē, sed solū p̄uatiue. Nā admisso mortalib⁹ p̄ctū ē p̄iuat⁹ gratie, vel saltem immediate sequit⁹ ad ipm p̄uatio gratie. Ad scđm dicēdū q̄ caritas p̄t destrui p̄ actū p̄p̄q̄ subiecti. Nā cū hūna volūtas abutēdo sua p̄p̄ia libertate auertit⁹ se ab incomutabili bono. et p̄uertit⁹ se ad comutabile bonū. tūc caritas destruit. q̄ ex talī actu subiectū caritatis totaliter efficitur indispositū p̄ forma caritatis. Sicut econverso cū toto corde p̄uertimur ad deū. volūtas optime disponit⁹ ad recipiēdū formaz caritatis. Sicut ergo videm⁹ i naturalib⁹ q̄ subiectū bñ dispostū retinet formā. q̄ actus actiue sunt i patiente et disposto. vt dicit. ij. d. aia. sic subiectū penitus idispositū naturali p̄dit formā. Sic i p̄posito. Ad probationē dicēdū. q̄ quis i subiecto bñ disposto caritas tenet p̄dominiū. tñ i subiecto male disposto nullū h̄z dominū. imo penitus lopit. Ad tertium nego antecedēs. Ad p̄bationē p̄t dclī q̄ brūs Johānes loq̄t̄ur ibi de his q̄ sunt p̄fici i caritate. i quib⁹ fomes p̄ctū i aliquo mō eligatus. et iō nō est p̄tra istaz p̄clusionē. Eōclusio secunda est q̄ nullus hō i quo fomes p̄ctū vel est ligatus vel extirpat⁹ h̄ates caritatē p̄t amittere caritatē. Et hoc p̄t p̄bari tripli semp accipiendo mediū opposto mō quo supius est acceptū in tribi rōnib⁹ p̄me p̄clusionis. Forse dicetur q̄ si ligatio v̄ extirpatio somitis es sit sufficiēs mediū probādi q̄ aliq̄s nō posset peccare. tūc prim⁹ homo nūq̄ peccasset. q̄ an q̄ peccanit nō habuit somite p̄ctū. eo q̄ in ipo p̄fecta fuerit obediētia virtū inferior⁹ ad vires superiores. Respondeo q̄ ad nō posse peccare nō sufficit carētia somitis nisi etiā adit possitio gratie et caritatis. loquēdo de gratia nō solū gratis data. sed de gratia gratū faciente. Sz prim⁹ hō anteq̄ peccaret licet somite careret. tamē nō habuit gratiā gratū facientē. vt supius probauit i libro scđo. dist. iij. articulo. ij. ideo p̄mus homo potuit peccare. Itē forte dicet q̄ gratia nō tollit arbitrij libertatē. ideo si prim⁹ homo sine gratia habuit liberū arbitriū quo peccauit. dato q̄ habuisset gratiā. ad huc peccare potuit. R̄ndeo q̄ istud argumentū q̄uis sit appārēt. tamē nō p̄cludit. q̄ eodē ratione p̄bari posset q̄ beatavirgo v̄ etiam sancti i patria possent peccare. Et ideo dīcēdū q̄ talis gratia q̄ staret sine somite careret caritatē p̄fectā. q̄ q̄uis nō coacte tamē

allectiue p̄hibuisset omne illud quo talis hō ei quē illa caritate p̄fecta dilexisset displicere potuisset. et p̄sequēs ibi fuisset necessitas ad nō peccandū. nō quidē necessitas coactōnis. sed necessitas immutabilitatis. nec hoc terrogasset libero arbitrio. q̄ sīm Ansel. posse peccare nō est libertas nec p̄s libertatis. sed poti⁹ vi ciū libertatis. Unū nō fuit minor libertas i h̄gine glorioza que peccare nō potuit. q̄ in Iuda qui peccare potuit etiā de facto peccauit. P̄ polito ergo q̄ caritas sicut iā dictū est i p̄ma p̄clusione possit amitti. et de facto q̄nq̄ p̄datur p̄ peccatum. dubitat⁹ ab aliquib⁹ an hoīe ordinate et debite penitēte redeat eglis caritas. Respondeo ad hoc et dico q̄ loquēdo de caritate ad cui⁹ mensurā reddit p̄miū in vita beata. tūc semper credit vel maior caritas vel equalis. q̄ in homīe debite penitēte ut cōmuniter dicit⁹ et trahitur ex decretis. Lūcta reuiniscunt que quondam viua fuerūt. Sed talis gradus caritatis cui. s. tale premiū debet respōdere q̄nā viua fuit in h̄moi penitēte. ergo talis gradus et p̄sequens equalis caritas reuiniscet. Si autē talis penitēs nō solū sufficiēt. verū rūmetia ferueret et eminēter p̄terit. tūc non solū equalē. verū maiore recipiet caritatē q̄ ha buera anteq̄ peccauit. Et isto modo verifica tur illud verbū apli dicitūs. Diligētib⁹ deū oia coopantur in bonū his qui sīm p̄posituz vocati sunt sancti. Sug quo verbo dicit glo. q̄ etiā ipsa p̄ctā coopantur eis in bonū. q̄ per p̄niam feruētiorēs efficiuntur i bono. Sed oppositū illius tenet quidaz doctor dices. q̄ ex hoc q̄ aliqui tepidi sunt in penitēdo. q̄uis tamē peniteat. ideo resurgit in talib⁹ homib⁹ minor caritas q̄ an habuerat. Istud non valet. q̄ vel illa tepiditas ē tanta. q̄ deus hū iusmodi p̄niā nō acceptat. tūc nulla credit caritas. eo q̄ sic penitēs nō p̄sequat⁹ veniam p̄ctōrum. vel q̄ deus acceptat h̄moi p̄niā et largit⁹ veniam. tūc ad minus credit equalis caritas. q̄ posito q̄ protūc penitēs moriat. ipse tale p̄miū p̄sequitur quale p̄secutus fuisset si mortuus fuisset anteq̄ fecerat hoc p̄ctū quo p̄dit caritatē. Unū ppter om̄issuz p̄ctū tali hominivere p̄trito nō dīminuit p̄miū eēntiale i gloria. q̄ ppter h̄moi p̄ctū dā ei pena satisfactoria. Nō em̄ iudicat deus bis in idīpm. sicut dicit ppheta. Sed hoc faceret si pro delicto dīminueret beatā gloriā. et cū hoc infligeret penā satisfactoriā. Forte obh̄cet hic ilud qd̄ scribitur Amos. v. Nō adiūcet resurgere virgo isrl. Ubi dicit glo. Nō negat qn̄

Dubium.

R̄sio.

Op. Bonae*ture*.

Lōtra etiā.

Instantia

Cōclusio
icōra.

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

Solutio. resurgat. sed q̄ possit resurgere virgo. q; sel' ob errās etiā si reportet humeris pastoris nō ha bebit tantā gloriam. R̄ndebo q̄ loquit̄ ibi de gloria accidentali q̄ debet virginis ut virgo ē. p̄ta de aureola. nō autē de p̄mio seu gloria cenn tialis de q̄ loquunt̄ in p̄posito. Sicut em̄ q̄ per didit virginitatē nō resurget virgo. sic nec ha bebit i patria aureolā q̄ debet virginis. ḡ tc.

Articulus secundus.

Prima p̄ scđi articli

Quātum ad secun dum articulū triasunt vidēda. Primo qd̄ sit liber vite. Scđo quō i isto libro aliq̄ dīcunt̄ esse scripti. Tercio utz̄ i eo scripti pos s̄t̄ ab eo deleri. Quod ad p̄mū scienduz. q̄ liber vite p̄t̄ q̄dupliciter sumi. Primo p̄ eo i quo tandem relucebit q̄liter hō vixerit. Et sic p̄scia homis dicit̄ liber vite. q̄r̄ in extremo iudicio cuiuslibet p̄scia patebit. z̄ i ea videbit̄ omne qd̄ i vita sua p̄git. Scđo q̄r̄ i eo vi deū modus viuēdi p̄ quē ad vitā eternā vera citer puenī. Et sic lēptura sacra dicit̄ liber vite. Juxta illud Eccl. xxiiij. Hec oīa liber vite z̄ testamentū altissimi. Tercio dicit̄ liber vite illud i quo relucet illa quibz̄ meremur vitā. Et sic diuina noticia dicit̄ liber vite. put̄ i ea relucet op̄a meritoria. in quibz̄ si hō finaliter p̄seueraret p̄seq̄retur vitā. Quarto dicitur liber vite ipsa diuina p̄scīcia. s̄m quā deus q̄si lībro leḡdo infallibiliter cognoscit p̄dit̄q̄z z̄ numerz̄ ad vitam eternā electoz. Et isto quarto mō accipit̄ hic in p̄posito liber vite. Et qz̄ ppter infallibilitatē illius libri aliq̄ qnq̄z p̄ eodē videbatur accipe p̄destinationē z̄ librū vite. iuxta quē sensum vident̄ p̄cedere verba glo. ad Phil. iij. sup illo verbo. quo rū noīa lēpta sunt in libro vite. vbi dicit glo. Liber vite ē p̄destinatione dei in q̄ om̄es sc̄ti scri p̄ti sunt. Jō ē aduertēdū q̄ quis liber vite z̄ p̄destinatione ambo habeat innūcrabilē stabilitatē. tñ eoz dñtia p̄t̄ p̄siderari co q̄ p̄desti natione addit ad lib̄ vite. Ista em̄ p̄ ordinē vident̄ se h̄re. dei dilectio. electio. liber vite. p̄ destinatione. vocatio. iustificatio. z̄ p̄matio seu magnificatio. Mā d̄ diliḡ nos s̄m q̄vult nob̄ bonū. Juxta qd̄ dicit̄. i. rethorice. q̄ amare ē velle alicui bonū. Lū iḡt̄ nō sim̄ eligibiles nisi vt boni sum̄. p̄z q̄ dilectio aliq̄ mō p̄ cedit electoz. Itē qn̄l aliq̄ multitudine aliq̄ ordinādū ad aliqd̄ excellēs bonū. z̄ aliq̄ nō tūc ordinādū prius a nō ordinādis separant̄ q̄s ipsi ordinādū stabilē p̄scribant̄. Et q̄ talis se patio fit p̄ electionē vel ē ipsa electio. z̄ eoz de

sc̄ptio ē ipse liber vite. iō electio p̄cedit lib̄ vite. Itē tales ordinādū p̄sūt̄ i ordināt̄ certa noticia q̄li in libro p̄sc̄pti q̄ ordinant̄ et di rigant̄ in h̄moi bonū. Ideo liber vite p̄cedit p̄ destinationē. q̄ ordinatio electoz in vitā eternā s̄m eternū dei p̄positū. Itē eternū p̄positū istius ordinatōis p̄. it actualē eius p̄secutionē in effectu. Cū catio aut̄ put̄ i p̄posito sum̄ ē ipsa collatio. ratie. p̄ quā collati onē h̄moi ordinatio mācat̄ executōi. Jō p̄ destinatione p̄cedit vocationē. Itē cū iustifi catio sit q̄li effectus gr̄e. q̄r̄ ex h̄ q̄ gra recipi tur in aliq̄. ipse recipiēs iustificatur. iō iustifi catio s̄m n̄m modū intelligēdi seqt̄ur vocati onē q̄ ē gr̄e collatio. Itē cū iustificati sucri mus tūc meremur p̄ficiari seu magnificari. iō iustificatio p̄cedit magnificationē. Et h̄c ordinē attendēs apl̄s q̄ntū ad q̄ntuor terminos. Ultimo dictos ait ad Ro. viij. Quos aut̄ p̄ destinauit hos z̄ vocauit. z̄ quos vocauit hos z̄ iustificauit. z̄ q̄s iustificauit hos z̄ magnifi cauit. Quātū ad scđm hic vidēdū dicit̄ quidā q̄ numerz̄ electoz formalē sūmpe p̄cer titudinalē septus i libro vite. puta certū ē in dei noticia q̄t̄ sunt saluādū. sed non q̄t̄ sunt illi. puta utz̄ isti hoīes vel isti. Et forte poter ant isti moueri ex eisdē motiūs q̄ addixi. i. sen. dist. xl. p̄sc̄iam dei z̄ p̄destinationē. q̄ ad p̄ns omitto. q̄r̄ ibi ostēdī quō nō obstante dei infallibili noticia q̄ deus cognoscit quēlibet p̄ destinatū ē saluādū. tñ ex hoc nō tollit rez p̄tingētia ex p̄p̄t̄ p̄destinationoz q̄n̄ quilibet eoz q̄ntū est ex se lib̄re. z̄ p̄tingētia saluetur. Est etiā ista opinio cōtra catholicā veritatem. q̄r̄ co gnitio dei valde imperfecta eēt̄ si solū cognosce ret numerz̄ electoz. tñp̄ cognosceret singula res p̄sonas electas. P. ipsa dei noticia p̄fi ceret ex tpe. q̄r̄ anq̄z aliq̄s es̄set saluādū nō co gnosceret deus eū esse saluādū. P. ipsi ele cti scripti sunt i libro vite. sed ipse ait Johis xiij. Ego scio quos elegim. et Joh. x. Ego cognosco oīes meas. z̄ cognoscit me mee. ḡ i dei noticia q̄ ē ipse liber vite nō solū obijcit z̄ inscribitur numerus electorū formalit. vt isti fingunt. verumetia ipse p̄sonae numerate q̄ fi naliter saluabūt̄ur sunt in eo p̄sc̄pte z̄ deo cer tissime note. oīa em̄ nuda et apta sunt oculis ei. vt d̄ ad Heb. q. ḡ tc. Quātū ad terciā illiārti. inq̄st̄iōz dico. q̄ p̄p̄ie loq̄ndo de li bro vite. puta q̄r̄to mō sup̄ exp̄sto. tūc null̄ sc̄pt̄i lib̄ro vite vñq̄z ab eo delebit. Q̄r̄ dei sc̄ia ē stabilē z̄ infallibilē. ḡ null̄ sc̄pt̄i lib̄ro vite est ab eo delibilē. p̄nā pat̄z. q̄; liber vite ē ipsa dei

Scđa p̄ scđi articli
Op̄i. atiq̄

Cōtra op̄i monē.

2

Tercia p̄ scđi articli

3

KK 2

scia q̄ de certitudinā alr̄ cognoscit ip̄os electos finaliter saluari. q̄ q̄ tōne scia dei dicit infallibilis. eadē rōne liber vite dicit in delibil. An cedens etiā p̄ ex fide. Sed h̄ illud est illa opio erronēa mō p̄xie retutata. q̄ seq̄ces illi⁹ opinōis dicūt. q̄ q̄uis nūer⁹ elector⁹ sit inde libiliter sc̄ptus in libro vite. p̄sonc̄ in saluāde sunt delibiliter et absq̄s certitudine ibi scripte. Qd̄ pb̄at p̄ textū scripturaz. Dicit em̄ in ps. Deleatur d̄ libro viuentū: et cū iustis nō scribatur. et Apocal. iii. dicit. Tene qd̄ hales ut nemo coronā tuā recipiat. Ubi dicit Aug. q̄ nō p̄deret ille nisi accepturus esset iste. Et Exo. xxxvij. dixit Moyses dño. Dimitte eis hac noxā. quod si nō facis dele me d̄ libro tuo quē scriptisti. Ibi dñs r̄ndet. Qui peccauerit in me delebo eū de libro meo. Sed in omnibus istis auctib⁹ et alijs multis p̄slib⁹ nō accipit liber vite p̄prie. s. p̄ q̄rto mō supi⁹ ex p̄slo. s. solū accipit p̄tercio mō. puta p̄ noticia dei q̄ cognoscit alijs qnq̄ p̄ alijs tēpe h̄re grāz et v̄tutes. In q̄b⁹ tñ exigerib⁹ suis deinceps ipsi finaliter nō manebut. Unū tales nūq̄ fuerūt sc̄pti i libro vite fm se. q̄ de tñ nūq̄ coguit eos finaliter eē saluādos. q̄uis eorū bona opera fuerit i dei noticia. a quib⁹ virtuosis opib⁹ dū ipsi decidūt deleri dicunt de libro vite. Et illud pat̄ p̄ glo. sup illud ps. Delean, tur de libro viuentū r̄c. q̄ dicit sic. Illud est accipiehdū nō de illis q̄ in libro vite scripti fuerunt. sed de illis qui fm sp̄m suaz scriptos ibi putat.

Dpi. erro,
nica

R̄sio ad
motuā etiā

Articulus
tercius.
Locūs
prima.

Quātū ad tertium
articulū ponā tres oclusiones. Prīma est q̄ fides q̄tū ad subam habitus manet in patria. Quia fundamētū nō destruitur ex eo q̄ edificiū osummat. sed vt patet ad Hebre. xi. Fides est fūdamentū totius edificiū sp̄ualis. qd̄ quidē edificiū compleat et osummat in patria. ergo r̄c. P̄. beati i patria maxime placet deo. sed sine fide impossibile ē placere deo. vt ait apls. ḡ r̄c. P̄. fides nō videb̄ habere maiore repugnantia ad statū glorie seu p̄rie. q̄ ad actū mortalib⁹ culpe. sed fides manet cū actu mortalib⁹ culpe. ḡ r̄c. Maior p̄t̄. q̄ nō appetit q̄ lumen magis repuguet lumi⁹ q̄ te n̄bre. sed fides ē quoddā lumē. vñ cōter dicit. hoc cognoscit in lumē fidel. et gl̄ia sūlē ē lumē. de quo dicit in ps. In lumine tuo vide būn⁹ lumē. sed mortalib⁹ culpa ē qdā mortalib⁹ obscuritas seu tenebra. ḡ r̄c. Minor etiā p̄z.

q̄ si fides nō maneret. tūc ois p̄cōr mortalib⁹ ēct infidelis. O firmatōes illi⁹ oclōis et variās obiectōes p̄tra cā scripti sup plogū p̄mi li briñiaꝝ. q. iij. arti. ij. Sc̄da oclusionis est. q̄ sp̄s manet in p̄ria. Quia vbi vez manet deli teriū. ibi vera sp̄s manet. sed in patria mact vez desideriū. ḡ r̄c. Major p̄z. sp̄s em̄ q̄si sp̄comitāt ordinātū desideriū Minor etiā p̄z p̄ Aug. q̄ loquēs de mō nr̄i amoris in patria. ait. Amabim⁹ et desiderabim⁹. desiderabim⁹ et amabim⁹. Et firmitat illa minor p̄ illud qd̄ ait dei sapia q̄ est obiectū in vita b̄ta desideratis aīc Eccli. xxiiij. Qui edūt me adhuc esunet. Patet etiā p̄ Breg. in qdā omel. q̄ in hoc pohit dñaz inter corpales delicias et sp̄iales. q̄ corpales cū h̄nt pariunt fastidū. sed sp̄iales accēdūt desideriū. P̄. sicut se h̄z delgatio ad damnationē. sic sp̄s ad saluātiō nē. sed despatio manet cū damnatōe eoꝫ qui sunt i inferno. q̄ sp̄s manet cū saluātiōe exentiūm in patria. P̄. forma q̄ cessat eē i aliq̄ subiecto. aut destruitur destructōe subiecti. aut destruit actōe h̄r̄. sed sp̄s nō destruit destructiōne subiecti. q̄ h̄ manet i patria. nec actōe h̄r̄. q̄ i patria nō iuenit aliqd̄ desperabile actiōne cui⁹ sp̄s destruat. Forte dicerēt illi qui sunt h̄r̄e opinionis. q̄ sp̄s nō ē respectu p̄n̄tis sed futuri boni. sed i patria oē bonū est p̄n̄s ipsi b̄tō. ḡ r̄c. R̄n. q̄ sicut desideriū d̄ rei nō habite. sic sp̄s futuri. Et ideo sicut cū res nō habet desiderat ei⁹ habitio seu possēssio. cū aut possidetur adhuc desiderat illi⁹ possēssiois stabilis p̄mansio. sic cū p̄n̄s est illud qd̄ sp̄ratur. adhuc p̄t̄ de eo h̄r̄ sp̄s vt in futurō cōtinuetur. Boni i q̄tū in patria de bono qd̄ p̄nti aliter possident firmā sp̄m h̄nt q̄ ipm in perpētuū possidebūt. Possunt etiā h̄r̄ sp̄m q̄ ad beatitudinē accentale q̄ sep̄ns variaſ et p̄t̄ ēc futura. Tercia oclusionis est. q̄ caritas manet i patria. Quia in statū p̄fectissimo nō de est virtus q̄ est summe p̄fecta. sed status patrie est status p̄fectissimus. et caritas ē virtus summe p̄fecta. ergo r̄c. P̄. dicit apls. i. Lorin. xij. Caritas nūq̄ excidit.

Sc̄da cō
clusionis.

Lōfirmat

Instantia

Solutio-

Locūs
terciā.

Articulus
quartus.
Locūs
prima

Instantia

Quantum ad quar

tū articulū ponā tres oclōnes. Prīma est q̄ deus diligit oīm creaturā. Q̄ oē agens p̄ intellectū diligit illud qd̄ suā bonitatē p̄ticipat. sed oīs creatura p̄cipiat dei bonitatē. vt declarauit sup̄us circa secūm libz. Forte diget q̄ nulla passio cadit i deo. sed amoꝫ qdāz

passio. q̄ de⁹ nō p̄terit amare creaturā. Ma-

ior p̄z. q̄r in puro actu non p̄t cadere passio.

2 Minor p̄baſ. si vñū oppoſitor̄ ē passio ⁊ reſi-

quū. s̄z odiū ē passio. q̄ r̄ amor erit passio. P

idē respectu eiusdēnō p̄t h̄c odiū ⁊ amore. sed de⁹ dicit aliq̄s creatures. Maior p̄z Mi-

nor p̄baſ. q̄r Malach. i. dicit dñs. Jacob di-

lexi. elau aut̄ odio habui. Ad. i. dōz q̄ pas-

sionē i dupli genere inueniūt. Nā qdā di-

cūt impfectionē. sic̄ ira. odiū ⁊ tristitia. ⁊ iste n̄

inueniūt i deo n̄i metaphorice. Alii de ser-

p̄pe dicūt p̄fectionē. sicut amor ⁊ gaudiū ⁊ le-

ticia. ⁊ iste formalr̄ ⁊ p̄pe repūt i deo. q̄uis n̄

p̄ modū passiōis s̄z p̄ modū simplicis act⁹. sic̄

em p̄ntē ē i puro actu. q̄ Ad scđm dōz q̄ idē

ab eodē p̄t simul amari ⁊ odiri. rōe tñ diuer-

soz. eandē q̄ creaturā deus amat inq̄tū deus

fecit eā. q̄r vt sic ē amabilis ⁊ bona. Uidit em̄

deus cūcta q̄ fecerat. ⁊ erat valde bona. Scđ. i.

Et eandē creaturā deus odit inq̄tū ē infecta-

p̄tō. qd̄ deus nō fecit. q̄r eq̄liter odit de⁹ impi-

um ⁊ impietatē suā. vt p̄z p̄ dictū sapientis.

1 H̄c dōclusio ē q̄ de⁹ ab eterno dilexit cre-

aturā. Quia vt patuit supius. q̄. arti. illi⁹ q̄o-

n̄is. de⁹ dilectio h̄m n̄r̄m modū intelligēdi p̄-

cedit electionē. sed sicut ait apls Ephe. i. Ele-

git nos an mūdi p̄stitutionē. P. illū deus

ab eterno dilexit cui ab eterno bonū voluit. s̄z

homī p̄destinato ab eterno voluit sum mū bo-

nū. s̄. eternaz b̄titudinē. q̄r.

2 Forte dicet s̄ illud sic. Illud qd̄ ab eterno nō habuit esse h̄

ab eterno nō habuit dilectū esse. sed creatura

ab eterno nō habuit eē. Maior p̄z. q̄r esse di-

lectū p̄supponit esse. sicut p̄positū p̄supponit

simplex. P. amans vult illud eē qd̄ amat.

sed deus ab eterno nō voluit creaturā eē. als-

em creatura fuisset ab eterno. cuž volūtas dei

sit simplr̄ om̄ipotēs. Ad p̄mū dōm q̄ q̄z

uis ab eterno creatura nō habuit esse simplr̄.

habuit tñ esse cognitū. q̄r de⁹ ab eterno cogni-

scēs essentiā suā. q̄ est p̄fectū exēplar ois crea-

ture. p̄fecte cognouit oēm creaturā. Ad h̄ au-

te q̄ aliquid bonū diligat vel habeat esse dilectū

sufficit q̄ habeat esse cognitū. q̄r bonū cogni-

tū ē obiectū volūtatis. Nihil em̄ refert an bo-

nū sit p̄ns vel futurū ad hoc vt diligat dum

mō certitudinaliter cognoscat. Ad scđm

dicēdū q̄ deus ab eterno voluit creaturā eē. s̄z

non p̄ eterno. sed p̄ p̄pe determinato. Tercia

dōclusio ē q̄ deus magis diligat vñā creatu-

rā q̄z alia. Quia illud magis diligat cui ex di-

lectione maius bonū p̄fertur. sed de⁹ ex dilecti-

one vñi creature maius bonū p̄tulit q̄z alia. vt

de se patet. Forte dicet q̄ vñ⁹ r̄ idez act⁹ non
p̄t s̄l̄ r̄ sel̄ ec̄ int̄sior ⁊ remissior. sed deus vno
actu d̄ilectōis s̄l̄ oia diligibilia diligat. q̄r.

2 R. q̄ de⁹ nō d̄h magis diligere eo q̄ int̄sior
diligat. s̄z eo q̄ mai⁹ bonū p̄ponit p̄ferre. r̄ s̄l̄
tpe p̄fert ei qd̄ diligat. Ad argumētū p̄nci/
pale dōm q̄ vñā ē falsa. Ad p̄barōz dōz q̄ q̄z
nis caritas sit tātē vñtūs q̄ h̄ns caritatē poi-
sit resistere oī p̄tō mortali. m̄ si h̄ns caritatē
sua liberavolūtate p̄sentitī actū q̄ mortale p̄c-
catū p̄mittit. tūc expellit a lē caritatē. deſtruit
em̄ caritas p̄pter māla ſbiecti dispōez. q̄r.

Instantia
Solutio.

Solutio.
Ad. 1.

Ad argu.
princi.

Ad. 2.

De primo
puncto.

Dubium.
Risio.

De secundo
puncto.
Conclusio
prima.

Onus spâllo quod virtus moralis acquiratur in nobis. **E**cclido videlicet utrum per virtutem moralē acq-
uiratur. sit dare virtutem moralē infusa. **L**ittera p
mū igit̄ adūtēdū. q̄ cū finis i oībō agibilib⁹
teneat locū pncipij. iō anq̄ virtus acq̄rat in no-
bis opter nos apphēdere finē in vli. quā app-
hēsiōz seq̄tur immediate appetit⁹ finis sūl i vli.
Hūc appetitu vlc̄ seq̄tur recta existatio de fi-
nei pculari. et iste act⁹ nō dū ē act⁹ prudētia. s̄z
ē dispō ad prudētiā. Hāc aut̄ existiatōz pculare habitā de ipso sine seq̄tur appetit⁹ rect⁹ i
pculari ipi⁹ finis. Nec iste act⁹ ē act⁹ virtutis
moralis. s̄z ē dispō ad virtutem moralē. Et ex il-
lo appetitu seq̄tur itez iudicij rect⁹ et pfecti⁹
q̄z prius. ad qd̄ iudicij seq̄tur itez appetit⁹ re-
ctior et pfectior. Et sic pcedit in actib⁹ rōnis et
appetit⁹ p augm̄tu rectitudis vtriusq; donec
pfecte acq̄ratur prudētia i potētia intellectua
et virtus moralis i potētia appetitiva. **D**icit aut̄
istoz p̄us acq̄rat. Dico q̄z act⁹ rōnis sp̄ pce-
dit actu appetit⁹. ideo q̄z finis sūl et i codē instā-
ti acq̄ratur prudētia et moralis virtus. tñ origi-
ne prius acq̄ritur prudētia q̄z virtus moralis.
eo q̄ rectitudo actus rōnis pcedat sp̄ origine
rectitudinē q̄ ē in actibus ipsius appetitus.

Quo ad illud qd̄ lēdo ē hic inqrendū po-
no duas pcloes. **P**riā ē. q̄ in eodē hoīe nō
ē dare duplē virtutē moralē h̄m idē nomē.
quaz vna sit acq̄sita et alia infusa. puta duas
tempantias. vna acquisitā et alia infusa. Qz
frustra sit p̄ plura qd̄ pōt sufficiēt fieri p̄ pau-
ciora. vt p̄z. i. ph̄icoz. sed q̄cqd̄ h̄o poss̄z p̄ hu-
iustmodi duas tempantias. h̄ eq̄ sufficiēter poss̄z
pvnā illaz. igit̄ alia illaz ponet frustra. Et qz
de natura nihil faciūt frustra. vt dr. i. celi et
mū. ḡz. z̄. Maior p̄t. minor p̄ba. qz virtutes
ad h̄lūt nccie hoīb⁹ vt suos fines debitos p̄se
qnt. **S**z duplex ē finis. vñ. s. naturalis. et alter
supnaturāl. Ad pseqndū aut̄ finē supnaturālē
sufficiēt virtutes theologice cū donis sp̄üssci
q̄ supnaturālē infūdūt. Ad pseqndū nō finē
naturalē sufficit virtus moralis. siue sit acq̄sita si-
ue infusa. ḡn opt̄vñā ponere cū alia. h̄ em̄ sim
pl̄r videret ē frusta. **P**. duo acc̄ntia eiusdē
sp̄ei nō p̄nt sūl ē eodē subiecto. maxime si sine
acc̄ntia realia subiectū pficiētia. Et dico realia
pter sp̄es intentionales. quaz ples solo nūe-
ro dñites sunt i eadē pte actis. Dixi etiā pfici-
entia subiectū. ppter acc̄ntia respectiva q̄ nūe-
ro plura sūt i eodē subiecto. eo q̄ talia accidentia
nō addūt aliquā pfectōz sup suū p̄ximū fun-
damētū. **S**z h̄moi tempantie. i. infusa et acq̄sita
sunt eiusdē sp̄ei. Nā sic si aliq̄s h̄o nasceretur

monocul⁹. cui de postea supnaturālē crearet
aliū oculū. ocul⁹ sc̄d̄s dat⁹ supnaturālē p̄ crea-
tiōz eēt eiusdē sp̄ei cū oculo p̄mo acq̄sito p̄ ge-
neratoz. sic i. pposito z̄. **E**st etiā virtus moralis re-
ale actus subiectū pficiētia. qz virtus ē q̄ h̄nē p̄
ficit. et opus ei⁹ bonū reddit. ergo due tales te-
pantie nō p̄nt simul cē in eo dē hoīe. Et sic p̄
batū ē de tempantia. sic p̄ easdē rōes poterit p̄ba-
ri de qlibet alia virtute moralis. **S**z opposi-
tu illius p̄clusiōis tenet quidā magni docto-
res. qd̄ sic p̄bat Qñcūq; aliq̄s act⁹ elicitur ab
aliq̄ potētia. tūc optet pncipiū illi⁹ act⁹ esse i il-
la potētia. s̄z act⁹ meritorii elicit a potētia sensi-
tua. p̄tēta act⁹ fortitudis ab irascibili. et actus
tempantie a tempantib⁹. **E**ū ḡ virtus moralis acq̄s-
ita nō sufficiat ad h̄ q̄ act⁹ sit meritorius. optet
in talib⁹ potētis ppter virtutes morales acq̄stas
dare virtutes morales infusas. q̄ sine pncipiis
h̄moi actus inq̄zū sunt meritorij. **P** 2
Sap. vii. dr de sapia increata. Sobrietate et
prudētia docet iusticiā et virtutē q̄b⁹ i vita ni-
hil ē vtili⁹ hoīb⁹. s̄z nō docet loq̄ndo hoīb⁹. ḡ
docet infūdēdo. **P**. eodē ca. dicit ille sapies 3
Sciui qm̄ alit nō possū eētūtē nūi de det.
ergo acc̄ntia dāt siue infundit a deo. **P**. p
eadē pte arguit quidā de nr̄is sic. Illud sine q̄
ad celestē patriā venire nō possumus hoc ne-
cessēt nobis ponere. virtutes morales infuse
sunt h̄moi. qz de pe. dist. i. dicit. Venit sp̄us
sanctus cordib⁹ in fide. spe. et caritate. et alijs
bonis. sine quibus ad celestē patriaz puenir
nō pōt. sicut est castitas. misericordia. et h̄moi. Et
acc̄ptūt̄r̄ hec verba a Grego. sup Ezech.
P. ad hoc vt tempantia acq̄sita ordinet in 8
vitum finē necessario in dīget virtute dirige-
re. s. prudētia. sed ad hoc nō sufficit prudētia
acq̄sita. qz illa solū dirigit in finē naturālē. er-
go ppter prudētia acq̄sita oportet dare p̄su-
dētia infusam. q̄ taliter dirigat vt virtutes mo-
rales ordinēt in finē supnaturālē. **P**. si
dicitur q̄ actus virtutis acq̄sita ē meritorius
pter virtutē moralē infusam. p tanto. qz virtus
aliter p̄tinetur a caritate p̄t̄ est meritorius.
pari ratione actus sp̄ei acq̄sita vel fidei possēt
esse meritorij siue sp̄e infusa vel fidei infusa. qz
nō min⁹ actus fidei et sp̄ei virtus aliter p̄tinetur
i caritate q̄z act⁹ cuī usq; virtutis moralis ac-
quisite. Sed illud ē falsum. qz sic aliq̄s poss̄z
mereri. et psequēs saluari qui nō esset baptiza-
tus. **P**. in baptismo cū p̄nūl⁹ baptizatur.
tūc infunditur ei oēs virtutes. vt videt dice-
re qdā noua decretalis. et nihilomin⁹ multi p̄
baptismū acq̄uirūt morales virtutes. ergo in

4
Alexan. de
ver.

7

Solutio.
Ad.1.

talib⁹ homib⁹ erūt siml' morales virtutes in
fusē acq̄site. q. Ad primū dicendū q̄ meri
tūz demeritū p̄mō & p̄ncipaliter respiciunt ipsā
voluntatē. alias autē potentias & ipsas virtu
tes & opatiōes respiciunt & sequēter. put cadit
sub impio volūtatis. Unū si eēt potētia virtus
vel opatio q̄ nullo mō esset apta nata obedire
impio volūtatis. p̄ illaz nec meremur nec de
meremur Propter qd̄ ait ph̄s. q. eth. q̄ exp̄is
ris naturalib⁹ nec laudamur nec viciupamur
His p̄missis dico ad maiore illius rōis q̄ nō
optet q̄ illud p̄ quod actus ē meritor⁹ sit for
maliter in illa potētia q̄ elicit actuū. sed sufficit
q̄ virtu alit & impiat̄ attungat illā potentiam &
actū illi⁹ potētia. oīs igit̄ acr̄cūlūcūqz virtu
tis moralē p̄ ec̄m critor⁹ iq̄zū cadit sū impio
caritatis seu volūtatis q̄ informata ē caritate. q̄
qd̄c caritas ē sufficiēs p̄ncipū m̄credi. n̄ solū
illoz actuū q̄ a volūtate informata caritate sūt
elicitue. verihetā oīm illoz q̄ a tali volūtate
sūt ipatiue. Ad. q. ddm. q̄ lap̄ies loq̄tū ibi
de sacra sc̄ptura q̄ vere docet hoīez oīm virtu
tē. Ad. iii. ddm. q̄ null⁹ p̄ot̄ ec̄t̄inēs meri
torienisi dē det̄ isto mō q̄ talis p̄tinētia subsit
impio volūtatis informate caritate. Nā sine
merito multi fucrūt̄ etiāt̄es sine virtute in
fusa de sola lege cōi. vt p̄z i euāḡs. de illis fatu
is virginib⁹ q̄ a sposo nō sunt recepte. Ad
quartū dicendū. q̄ ibi nō accipiunt̄ multidia
& castitas put̄ dicunt̄ virtutes morales. sed
accipit̄ misericordia put̄ ē vna de beatitudinibus.
de qua dicit̄ Matth. v. Beati misericordes:
qm̄ ipsi misericordiam consequētur. Et castitas
accipit̄ put̄ ē vnu de fructib⁹ spūsc̄ti. de qui
bus vt ait apl̄us ad Gal. v. Fruct⁹ aut̄ spūs
sūt caritas. gaudiū. pax. patia tē. vbi vnde ci
mo noīat castitatē. Et p̄ idē p̄t̄ dici ad argum̄
tū p̄cedēs. qz p̄. xij. fructu apl̄s noīat etiāt̄ia
Gic em̄ loq̄ido ista sūt p̄ infusioz spūsc̄ti. qz
ta btitudines q̄ etiā fruct⁹ p̄supponit̄ dona
spūsc̄ti de qbz vldē pullulare. Ad. v. ddm.
q̄ ad h̄ p̄pantla ordinet̄ i ultimū finē nō est
ncce. p̄ h̄moi ordinatōis directōne q̄ del̄ pri
dentia infusa. qz ad hoc sufficie doctrina sacre
sc̄pture vel habitus fidei vel ip̄a prudētia ac
q̄sita. assūstēib⁹ sibi fide formata et doctrina
sacra. Ad sextū nego etiāt̄ia. nō ē em̄ silē q̄
ibi illa etiāt̄ia accipit̄ p̄ silī. quia caritas nū
qz reputur in aliquo viātōre absqz fide infusa.
De illa em̄ fide loq̄tū apl̄s ad Hebre. dicens.
Sine fide impossibile ē deo placere. Et iō qz
op̄fidei acq̄site sine fide infusa nō cadit sūt im
pio volūtatis informate caritate. q̄ ralē op̄lō

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5.

Ad.6.

p̄tinētualiter a caritate. p̄pter qd̄ nō p̄ot̄ cē
op̄meritorū. Nec sequit̄ q̄ alīqz sine baptis
mo possit mereri v̄l saluari. qz caritas q̄ c̄p̄n/
cipiū n̄ri meriti & salutis nulli das nisi sit ba
ptizat̄ vel baptismo flumis v̄l flaminis v̄l san
guis Dato tñ q̄ de p̄ sua potētia absolutā da
ret alicui caritatē q̄ immō h̄ret fidē vel spez ac
quisitā. tūc bñ p̄cederet illa silentio assūpta.
tūc em̄ rōnabilit̄ dici possz q̄ act⁹ fidei acq̄site
eēt meritorius eodē mō quo dictuz ē de acu
virtutis moralē acq̄site. Ad. vii. ddm. q̄ si

Ad.7.

baptizato infundūtur oīs virtutes morales.
tunc illis manētibus nullā virtutē moralē
acquirit. sed p̄ opationes conformes illis in
fusis virtutibus pficit et auges in esidem ve
firmetur & stabilisat̄ in eis. Nam consuetudo
est altera natura. vt dicit̄ p̄mentator. i. phisi
corū. id p̄ assūfactionē opationū sit i nobis
inclinatio q̄si ɔnāsal'bm illū habitū infusū.
rōe cui⁹ inclinatōis opatōes fm illū infusuz
habitū crūt̄ opanti faciles & delectabiles. Si
autē talis hō post virtutē moralē infusam ex
erct̄ oīa illi virtuti p̄teraria. tunc acquirit ha
bitū oppositū. & corrūpitur seu pdit̄ illa vir
tus infusa. Qui si postea se corrēxerit & conti
nuanterit oīa virtuosa. tūc habebit virtutē ac
quisitā & nō infusā. ita q̄ nunqz erunt due v
tutes morales eiusdē rōis. puta due tempan
tie q̄ vna sit acq̄site. & altera infusa. | Scđa
2clō ē. positis duob⁹ quoz vñ habeat virtu
tē moralē infusā. & alter acq̄site eiusdē noīis. p̄i
ta tpantia acq̄site & infusa. q̄ tales v̄tutes dīne
solo nūero & sūt ciudē spēi. Qz h̄it⁹ morales
q̄ sunt circa eandē materiā. quoz act⁹ sūt eius
dē spēi illi nō dīnt specie. sed iste due tpantie
sunt h̄moi. q̄ tē. Maior p̄z. qz ex distincōe
actū & materiaz circa q̄s versant̄ v̄tutes in
notescit nobis distincōe v̄tutū. Minor eti
am p̄z. qz v̄tutes habitus tāqz circa p̄priā ma
teriā ē circa delectationes corpales. Actus ve
ro v̄tutū est mediū attingere fm dictamēre
cte rōnis. | Sed h̄ ista 2clōem sūt sunt do
ctores de opinione iā p̄prime reprobata. q̄ p̄o
bat q̄ tales dīc v̄tutes differat spēsic. Ha
bitus morales quoz fines sūt diuersi illi dif
ferent̄ specie. sed tpantie infuse & tpantie acq̄si
te sūt diuersi fines. igit̄ tē. Maior p̄z. qz sic se
h̄nt̄ p̄ncipia i speculabilib⁹. sic fines i morali
bus seu practicis. sūt h̄it⁹ spēclarium q̄z p̄ncipia
sūt diuersa illi dīnt specie. ergo habit⁹ mora
les quoz fines sūt diuersi debet differre spe
cie. Minor etiā patet. qz finis tpantie ac
quisite est valitudo corporis. sed finis tpantie

Scđa cō/
clusio.

Opi. 2v

kk 4

infuse. ut dicunt est ut corp' totaliter maceret et sub
dat spiritui. **S**p. hinc quoque obiecta dicitur forma
lit illi distinguuntur spiritus. sed obiecta transmutatione infuse et
acquiritur dicitur formaliter. **M**aior patet. quod dato quod
duo scie considerent de eodem materialiter. si tamen formaliter
una considerat alterum de eo quam alia. ille scie specificiter
dicitur. **M**enor etiam per se. quod obiectum virtutis acquisitum
est bonum consideratum modo naturali. sed obiectum virtutis
infuse est bonum consideratum modo quasi divino. **A**d. i.

Solutio. **A**d. i. **D**icitur ad maiorem quod non est vere nisi loquendo de su-
ne puto et translico. Nam si de fine extrahisco et re-
moto illa propositio debetur intelligi. tunc omnes habent vir-
tuosum eent eiusdem spiritus. quod omnes ordinantur ad unius
utrumque finem. **S**ic autem intellecta maiore tunc minor
est falsa. quod finis transloci et proximi qualibus sunt
tum moralium sunt actus eliciti secundum illas virtutes. quod
actus cum sunt eiusdem spiritus in transmutatione infusa et trans-
mutatio acquisita. sequitur quod nec ille transmutatione dicitur spiritu
Ad. 2. **A**d secundum nego minor. **A**d probato dico quod
bonum diuinum nullum transmutatione est obiectum. quoniam a
virtute superiori actus transmutatione possit ordinari ad
bonum diuinum. vel in pari propter bonum diuinum
sicut superius dictum est.

Articulus
secundus.

Quatum ad secundum

dū articulū ē notandum. quod ut p̄ter p̄phīm. vi. ethī.
virtutes acquisitae triplices sunt. Quedā nāque sunt
pure intellectuales. sicut sapientia. intellectus et iustitia.
Quedā pure morales. sicut transmutatione. fortitudo.
iusticia. Quedā p̄tē intellectuales p̄tē morales
sicut prudētia. Quedā q̄ntū ad subiectū ī q̄ ē que-
nit cū virtutib⁹ intellectualib⁹. cū subiectus sit ī
intellectu. Quātū autem ad obiectū p̄uenit cū mo-
ralib⁹. cū prudētia sit recta ratio agibilium quod sunt p̄
partia matia virtutis moralis. Quātū non ad modū
sue generatōis p̄uenit cū virtutib⁹. Nam secundum quod ge-
nerat ex doctrina p̄uenit cū intellectualib⁹. sed
secundum quod generat ex expiētia p̄uenit cū moralib⁹.
nā expiētia appetit plūratē actuū ad ipsam req̄uisitorum
egregi pollet assuetudinē p̄ quā acquirit hinc moralis.
quoniam autem sic procedēdo multe sint virtutēs ī intellec-
tuales quam morales. tamen quod magis ī ista dicitur. solū vē
saltē p̄ncipaliter tractat d. iij. etiū tib⁹ moralib⁹
quam cardiales nūcupantur. iō ceteras ad p̄tē p̄termis-
sis hanc q̄ntuor solū mō distictōes assignantur. **N**e
autem virtutes p̄nt considerari vē p̄tē eaꝝ subiecta
vē obiecta. et secundum hanc distictio earum duplē p̄bari
potest. **P**roto sic. Ille virtutēs distinguuntur quod ī di-
stinctis subiectis ponuntur. q̄ntuor virtutes cardinales
sic ponuntur. quod prudētia ponit ī potētia in
intellectu. iusticia ī voluntu. fortitudo ī irascibili-
tate. et transmutationē ī appetibili.

bus p̄ncipalib⁹ virib⁹ ordinate et debite regulet.
Sed sic. Ille virtutēs distinguuntur quod circa ob-
iecta disticta sunt. iste sic versat. nā transmutationē
circa carnis delectabilia. fortitudo circa picula
et trubilia. iusticia circa distributabilia et dicabili-
ta. prudētia circa p̄siliabilitia. Et quod circa cū
iuslib⁹ virtutēs materiā nō ē p̄siliari vē nos de-
bite et ordinate habeamus circa eā. iō prudētia ē
vē directissima circa materiā vniuersitatisq̄ virtutis
moralis. Proprietary b. Ber. dicit. quod prudētia
nō tamen ē virtus sed autem virtutēs. Forte dicet cū
q̄ntuor sint virtutes cardinales. quod una sola se-
tenet ex parte intellectus et tres ex parte appetitus. **A**d
illud r̄fert Arist. i. pol. di. quod appetitus tristitia
et diuidit. si voluntate irascibilitate et cupiscibili-
tate. rō autem nō diuidit. iō de istis p̄ncipalib⁹ virtutib⁹
tres debet se tenere ex parte appetitus. una autem
sufficit ex parte rōis. **D**icūl autem iste virtutes
cardinales. quod sic ostendit in omni motu suo regit
a cardine. sic tota vita humana p̄tē ē ciuitatis et po-
litica in actionib⁹ et passioib⁹ regit his virtutib⁹

Dubium.

Rūsio.

Articulus
tercarius.
Eclūsio.

Quantū ad tertium

articulū breuerter dico. quod omnis habitus quē p̄phi
posuerūt esse virtutē moralē de necessitate co-
sistit in medio. Quia ī qua cūq̄ matera excessus
et defectus ambo sunt viciosa. si ibi virtus
esse ponatur. nescire ē ut in medio persistat. Sed
in materia actionū et passionū humanarū cir-
ca quā materiā hanc fieri virtus moralis. excessus
et defectus sunt viciosa. ut p̄z. iij. ethicoꝝ. vbi
dicitur quod ambo extrema sunt viciosa. ḡ et c̄. Et ista
ē intentio p̄phi. iij. ethi. vbi ait. Clire ē habitus
electius in medietate persistens quo ad nos. p̄
ut recta ratio determinabit. Forte dicetur quod
mediū sapit naturā extremitatē. vbi ḡ ambo ex-
tremas sunt viciosa. ibi mediū nō poterit evit-
tuosum. Hoc virginitas ē virtus. et tamen ī de-
lectabilib⁹ secundum carnē nō tenet mediū sed extre-
mū. quod pura virginitas debet esse immunis ab
omni carnali delectatione. **A**d p̄mū dicendum quod
mediū multipliciter dicitur. Quoddā ē mediū
positionis. Aliud ē mediū p̄tētōis. Terciū
ē mediū abnegationis. De p̄mo aīns illud
assumptū ī argumēto ē vere. sed nō de secundo et
tertio. Unū quoniam viridis color sapiat naturā
albi et nigri. quod est mediū compositionis. tamē
acus p̄iungens duos pānos lanceos vel lineos.
comungens nō sapit naturam illorum pan-
norū cuius acus sit de ferro. panini autem de
lana vel de lino. Et quod virtus mediat per mo-
diū abnegationis vētūs extremitati viciosa.

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2. si illud aūs in p̄posito nō ē ver. Ad sc̄d̄z dōm q̄ pura v̄gītas fīm phos nō ē virt̄. An em̄ illa felicissima tpa in qb̄ emicuit v̄go gl̄osa Maria. nec apud iudeos nec apud gen̄t̄les virginitas virtutis meditationē hebat. Sz p̄ illa tpa tātē p̄cipit fore excellētie. q̄ de virgīnib̄ loquēs Hiero. in quodā sermōe de virgīne gl̄iosa sic ait. In carne p̄ter carnē vivere magis ē angelica vita q̄ humāna. Et q̄r̄ p̄ncipio illi⁹ arti. determinauit fīm monēmē ad virtutē moralē fīm phos. q̄ illud qđ inducit de v̄gītate nō ē ī me. Inueniē alīs talē addi-
tio quō etiā virgītas s̄istat ī medio p̄z li. iij
di. xxiiij. ī solo etiā rōnis ad instātias factas
Sz sc̄d̄z dōl̄z q̄rti arti. q̄ v̄gītas tenz mediū
n̄ q̄st̄at̄ Sz mediū respectu circūstātiāz debita
rū exēplo dei m̄ris. puta l̄z v̄gītas q̄st̄u ad ina-
teriā circa quā ē teneat simp̄l̄ extreñū refutā-
do oēs venereas delectatiōes. tñ tenet mediū
q̄st̄u ad circūstātiās iuxta dictamē recte rōis
puta q̄n̄ aliq̄s fīnat virginitatē in tpe gr̄e. q̄n̄
dei fili⁹ nasci voluit de virgīne. t̄ seruat eā p̄
pter laudē dei. t̄ p̄ter eius amori.

Articulus
quartus.

Quantum ad quār̄

tū articulū dico. q̄ virtutes morales m̄ebūt
in patria. Q̄ illud qđ ē h̄c ad ornatiū aīc dōz
in aīa br̄ā manere. Sz virtutes morales sūt ad or-
natū aīc. Maior p̄z. minor p̄ba. q̄ fīm sc̄d̄s
doctores. sicut dom⁹ material' ornatur. cū va-
rijs picturis figuratur. sic aīa decorat cū habi-
tib⁹ virtuosis imbuit. Et iō virtutes p̄prie si-
bi vēdicāt nomē habitus. q̄r̄ sicut habitu cor-
pali seu vestitu ornat hūanū corp⁹. sic habici-
bus sp̄ualib⁹. s. ip̄sis virtutib⁹ ornat aīa hūa-
na. Doctores tñ q̄s terigi ī. i. arti. q̄ ponūt ī
eode hoīe virtutē morale. infusa t̄ acq̄site. dī-
cūt q̄ i p̄ia n̄ manēt v̄tutes morales acq̄site.
Sz solū infuse. Q̄r̄ acq̄site ordināt hoīez respe-
ctu ciuitatis mūdane. iō hac ciuitate cessā-
te cessabūt r̄ipe. Sz infuse ordināt hoīez respectu
ciuitatis supne. q̄ n̄cessat Sz manebit i p̄ia.
iō r̄ipe m̄ebūt. Sz illud n̄ obstat. q̄ etiā
v̄tutes acq̄site p̄t hō bon⁹ v̄t̄t̄ eis ad impiū
caritatis. vt sic h̄m̄ v̄tutes n̄ min⁹ ordināt
hoīez meritorij suis actib⁹ i supnā ciuitatē
q̄z faciāt infuse. iō eadē r̄oe q̄ isti doctores dicūt
infusas morales v̄tutes manere ī patria. po-
terūt etiā acq̄site manere. Sz forte dicitur
Sz illud. q̄ testūcto subiecto n̄ poterit acc̄ns
remanere qđ fūdat̄ ī ip̄so. Sz ī more hoīis re-
friḡt p̄cupiscib⁹ t̄ trascibilis. cū sint potētie

sensitiue. q̄ n̄ poterit manere fortitudor tē-
pantia q̄ fūdat̄ ī ip̄sis. q̄ tc̄. H̄p̄. fruſtra po-
nit v̄t̄t̄ sine opatōe. Sz ī patria nulla ē matia
circa quā v̄tutes morales possint suas opatō-
nes exercere. Ad. 1. dōm. q̄ q̄n̄ subiectū s̄ic de-
struīt q̄ nullo mō manet. tūc acc̄ns fūdat̄ ī
ip̄o naturalē manere n̄ p̄t. Si īt̄ subiectū alīq̄
mō māet. vel idē subiectū etiā redibit tūc etiā
illud acc̄ns p̄t alīq̄ mō manere. ac etiā redē-
te subiecto redire. Sz nūc ita ē q̄ l̄z ī morte hoīis
v̄tutes sensitiue sic destruāt q̄ n̄ manet for-
maliter. manēt tñ ī eēntia aīe radicalē. t̄ resu-
scitato hoīe resuscitāt iste potētie fīm suūz ēē
formalē. ideo mortuo hoīe v̄t̄t̄ fortitudinis
t̄ v̄tutes manēt fīm suū ēē radicalē. resuscitato
vero hoīe resuscitāt iste v̄tutes fīm suū
um ēē formalē. Ad secundū dicēdū q̄ q̄y-
uis ista v̄tute fruſtra ponatur sine opatione
cui⁹ positiōis nulla alia p̄t assignari cā v̄lra-
tio n̄li sola opatio. illa tamē cuius alia causa
sufficiens p̄t assignari n̄ ponitur fruſtra si
ne opatione. sed illius positiōis īā dicta est ra-
tio. q̄r̄ dato q̄ non ponatur ad opandū. ponē-
tur ī ad ornancū. Et p̄ h̄c etiā p̄z ad ar-
gumentū p̄ncipale in oppositū.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad p̄nci-
pale argu-
mentū.

Distinctio tricesimaquarta
tricesimaquinta.

Vñc autē de

septē donis. Post q̄z mḡr̄ deti-
nauit v̄tutes theologicas t̄ car-
dinalib⁹. nūc determinātēc̄p̄t de donis sp̄üssā-
cti. Et diuidit ī duas p̄tes. Nā p̄mo ad ipsa
dona fīm se mḡr̄ dirigit suā p̄sideratōz. H̄c
cūdō eorūdē donoz ad in uicē facit p̄patōez.
di. xxxv. ibi. Post p̄missu. P̄ria ī duas. Nam
p̄mo determinātēdō donis oībz sil̄z ī cōi H̄c
p̄tractat donū tñoris p̄ se t̄ ī sp̄ali. ibi. Et q̄r̄ de
timore. P̄ria in q̄ttuor. q̄r̄ p̄mo de. viij. donis
sp̄üsscti mouet triplicē qōz. H̄c qōnū illa
rū s̄bdit r̄isionē. Tercio ī r̄isionōz adducit ob-
iectōz. Quarto obiectōis illi⁹ ponit solutionē
H̄c ibi. Hec dona v̄tutes esse. Tercia ibi.
Vis aut̄ videt. Quarta ibi. Ad qđ dicimus
Seqt̄ur illa ps. Et q̄r̄ de timore. Et diuidit ī
duas p̄tes. Nā p̄mo mḡr̄ distinguit de adru-
plici timoris sp̄e. H̄c singulariter inc̄rit dō
timore q̄ fuit ī nro saluatorē. ibi. Lū aut̄ fuerit
in xpo timor. P̄ria ī duas. q̄r̄ p̄mo ponit tu-
moris q̄dn̄saria distictōz. H̄c alīq̄ illoz
timorē tangit p̄fectōez t̄ imp̄secōne. ibi. Dē-

his eisdē timoribꝫ. P̄ia ī duas. Nā p̄mo po
nit p̄dictā dis. Scđo p̄uenit obiectōz p̄ vni
aut̄ expositōz ibi. Et attēde q̄ q̄tuor Se
quit illa ps. de his eisdē. et diuidit ī tres p̄tes.
Nā p̄mo ponit timoris fuit et filial̄ dñtiaꝫ.
Scđo innuit vtriusq; timoris efficaciaꝫ ibi.
Sciēdū tñ. Tercio p̄cludit tñmors filial̄ stabi
lē p̄manetia. Scđa ibi. Sciēdū tñ. Tercia
ibi. Illud q̄z diligēter. P̄ia ī tres. q̄ p̄mo tā
git de fuit timoris ipſectōe. Scđo de filial̄ tio
nis p̄fectōe. Tercio declarat q̄ dixerat exēpla/
ri manuductōe. Scđa ibi. Est aut̄ alia sñia.
Tercia ibi. Nō potes melī explanare. Tuc
sequit̄ dis. xxv. Et diuidit ī duas p̄tes. Nā
p̄mo donoꝫ ad iñicē facit opatoꝫ. Scđo ne
laboret ī equoco q̄rūda terminoꝫ multipliciū
ponit distictōz ibi. Et notādū. P̄ia ī duas
Nā p̄mo assiḡt dñtiaꝫ intersapiaz et sciaꝫ. Se
cūdo h̄ idē facit inter intellectū et sapiam ibi.
Dñsa dñra. Tuc sequit̄ illa ps. Et notādū
Et diuidit ī duas p̄tes. Nā p̄mo m̄ḡ disti/
guit intellectū et sciaꝫ ostēdēs q̄ vno mō sunt
dona naturalia. Alio h̄o mō sup̄ naturaliꝫ in
fusa. Scđo distinguit sapiaꝫ. ondēs q̄ vno
mō ē dīna et icreata. Alio mō h̄uana seu hoī
cōcata ibi. Illud enī sciēdū. Et circa has
duas dist̄ quero in speciali.

v *I*ta actiua q̄ vitā p̄teplatiua. Et vi
tel q̄ magis actiua. Q̄ vbi pl̄a dona
spūsceti occurrit illic magis p̄p̄e dona spūsceti
respiciunt. s̄z p̄vita actiua pl̄a dona occurrit. ḡ
rc. Maior p̄z. et minor p̄atebit ifra. Lōtra
cūcūq; vite excellētiora dona spūsceti magis respiciunt.
s̄z vite p̄teplatiue excellētiora dona spūsceti cō
ueniūt. puta sapia et tellect. ḡ rc. Hic q̄tū
orsūt vidēdaꝫ. P̄io vidēdū ē de donis h̄m se
Scđo p̄panda sūt dona ad fr̄tutes. fruct̄ et
b̄titudes. et h̄ q̄tū ad di. xxviij. Tercio vi
dēdū ē de q̄tito. Quarto utz vita actiua sit
eminētior et p̄fectior p̄teplatiua. vel ecōuerso
Et hoc q̄tū ad dist. xxv.

Articulus
primus.

Quancū ad p̄mū
notādū q̄ dona spūsceti sūt q̄dā h̄it nobilissi
mi a solo deo h̄uane mēti infusi h̄m q̄s agēdo
h̄o nō innitit h̄uane regule s̄z diuise. Hec at
dona nūerant Isla. xi. sub septēplicis spūs ex
p̄ssione. cū dr. Requiescerit sup̄ eli. s. sup̄ xpm̄ q̄ ē
ver̄ flos dñ radice iesse ascēdēs. spūs sapierit tel
lect. spūs p̄silij et fortitudis. spūs scie et pietat

tis. et replebit eū spūs timoris dñi. **S**ez
his dictis orūt multa dubia. **D**icit forte Dubiū p̄
q̄ timor nō sit donū spūsceti. q̄ illud qđ ē na
mū dñtiorē
tural̄ passio nō ē donū sup̄naturalē. s̄z q̄tuor
sūt passiōes natales. s. gaudiū. tristitia. sp̄s.
et tioꝫ. **P**. h̄m dona h̄o agit mō dñno. s̄cī iā
dictū ē. et ppter h̄ vt. j. patebit actus donoꝫ ē
p̄fectior actibꝫ virtutū. sed act̄ timoris ē im/
p̄fectus. cū p̄fecta caritas foras mittat timo/
re. vt dicit. i. Joh. iiij. **R**ñdeo ad p̄muꝫ q̄
de timore possim̄ tripl̄ loqui. Uno mō put
natural̄ inest homi. Et sic ē passio natural̄.
Aliē tioꝫ infusus sp̄ tñ informis h̄m q̄ h̄moi
eo q̄ careat caritate. Et iste ē tioꝫ seruit. Terci
us ē tioꝫ infusus nūq; informis eo q̄ sp̄ habeat
diuinā caritatē annexā. Et iste ē tioꝫ filial̄. Et
solū isto mō tioꝫ ē vnu de donis spūsceti. **D**e
tioꝫ p̄mo mō dicto p̄cedit p̄mu argumētū. **D**
tioꝫ cōdō mō accepto p̄cedit scđm argumētū
Et iō nō sūt h̄ p̄ns p̄positū. q̄ tioꝫ filial̄ nec ē
passio natural̄ s̄z ḡtute infusus. nec foras mit/
tit a caritate sed p̄ficīt caritate. nec h̄z p̄fecta
opatoꝫ s̄z valde p̄fecta. **D**o pat̄ multipl̄.
P̄io. nā iste tioꝫ aīaz sc̄ificat. iuxta illō. Eccl
iij. Qui timēt deū ppabūt corda sua. et ī sp̄
etu illī sc̄ificabūt aīas suas. Et q̄ aīe sc̄ritatē
sic ex filiali tioꝫ p̄uenientē sp̄ sequit̄ sal̄ et sa/
nitas. iō q̄ ad salutē d̄: Mich. vi. Sal̄ erit
timētibꝫ nomē eī. Et q̄ ad sanitatē d̄: Ma/
lach. iiij. Dñe vob̄ timētibꝫ nomē meū sol iu/
sticie. et lanitas ī p̄nibꝫ eī. **S**cđo iste timor
aīaz sic sc̄ificata ab oī p̄cto immunit̄ seruat.
Q̄d em̄ q̄s odit. h̄ q̄tū ī se ē nō admittit. s̄z ti/
mo. dñi odit malū. vt dr. puer. viij. Et q̄ si/
ne fr̄tibꝫ nō p̄ resistere p̄ctis. iō eadē diligē
tia q̄ p̄ctis resistit fr̄tutes custodit. Iō dicit
Hiero. ī q̄dā sua epl̄a. Tior fr̄tū custos ē.
securitas ad lapsū facil̄. Et Eccl. viij. d̄. Qui
tiet deū nihil negligit. Et q̄ nō sufficit ma/
la nō agere. veruetā q̄lōs studeat bonis opibꝫ
infudare. iō iste timor aīaz sic seruat varijs
fr̄tū opibꝫ fecūdat atq; venustat. rōe cuī se
cūditatis atq; venustat̄ timor dñi padiso as
similat Eccl. iiij. vbi dicit̄. Timor dñi sicut
padisus bñdictōis et sup̄ oēm glaz. **M**erī
to ḡ iste timor dicit̄ ager plenus cui bñdixit
dñs Hen. xxvij. Propter qđ ps. ait. Timete
dñm oēs sancti eī: q̄m nō ē iōpia timētibꝫ eū
Q Et q̄ dignū ē vt quilibet de fr̄tibꝫ sue fe
cunditatis deguster. ideo q̄rto timor aīaz sic
fecundatā reficit et recreat. Juxta quod dicit
in ps. Quā magna multitudo dulcedis tue
dñe. quā abscondisti timētibꝫ te. Et Eccl. xxv.

Solutio.
Ad. i.

Effect̄ tio
ris.

Primus.

Secund⁹

Tercius.

Quartus.

Dist. XXXIII.7. XXXV

Timor dñi initū dulcedis ē. Et qz sapia dicit sapida scia. ideo iste timor gustatiū diuine dulcedis ē initū sapie. Juxta qd dicit i ps. Initū sapie timor dñi intellect⁹ bon⁹ obib⁹ facientib⁹ eū. laudatio ei⁹ manet i sc̄m sc̄i. Et Eccl.i. Radix sapie timor dñi. Ibidem. Plenū tudo sapie timor dñi. Propter qd ait Bern. Timor sapor est. porro sapor facit sapientē si cuit sciētia scientē. Et qz sapia psequit corona glie. iuxta illud Prouer. Initū sapie posside sapiam. in omni possessione tua acqre prudētiā. arripe illam et exaltebit te. glificat eris ab ea cū ea fucis amplexat⁹ dabit capiti tuo augmēta gratiaz. et corona inclita pteget te. Ideo qntus timor dñi qui in aia sancta sapiētiā pncipiat tandem ipsa glificat et coronat. Juxta qd dicit in ps. Ad nihilū deductus ē in aspectu eius malignus: timētes aut dñm ipse glificat. Un Eccl.i. Corona sapientie timor dñi. Posz etiā hic dubitari vtrū iste timor filial⁹ real⁹ differat a timore seruili. Ad illud dicūt qdā doctores qz cōf filial⁹ et timor fili⁹ sūt realrvn⁹ h̄it⁹. qz ambo sūt circa idē objectū. Nā vtroqz timore timet de⁹. quis alio mō. Qz timētes seruilitet timet de⁹ ne puniat.

1. Sz timētes filial⁹ timet de⁹ ne a se recedat. Ps nō magis differt timor seruilis et filialis qz fides informis et formata. sed fides informis et formata est vñ⁹ habitus. Idē em̄ habit⁹ fidei sine caritate dī informis. et cū caritate exīs dī cit format⁹. ḡ tc. Sz illō ad pñs nō tenet. Qz nō minor ē distinctio i principiatis qz in pncipib⁹. Sz pncipia istoz duoqz timoz sunt realr distincta. Major pz p autorē de causis. Minor pba. qz ois timor ex aliquā amore pcedit. Ex h̄ em̄ qz aliqd diligim⁹. timem⁹ ne ilud pdam⁹. Sed timor seruilex amore sui pcedit. timor vno filial⁹ ex amore dei. Timēs em̄ seruiliter. istā mūdanā vitā diligit quā timet pdere p collationez eterne pene in serēde a deo tanqz a iusto iudice. Sed timēs filialiter timet pdere de⁹ quē plus diligit qz seipm. Talis em̄ cupit pdere se vt stabiliter cū deo valeat permanere. Dicēs cū apostolo. Cupio dissolui et esse cum christo. Ps. qncuzqz aliquā habētus sunt circa aliquā obiecta formalr distincta illi formalr distinguunt. Sz isti duo tiōres sūt circa obiecta formalr distincta. ḡ tc. Major pz qz sic etiā isti doctores dicūt. distinctio h̄itū ē attēdēda. nō iuxta obiectū materialr sūptū sz formalr. Minor etiā pz. qz licet de⁹ sit obiectū materiale istoz timoz. alit tñ et sub alia rōne pncipit a timētib⁹. et pñs alr obijc̄t̄. corū

timorib⁹. Un cōncipit eū vt sc̄pabilē. alius vt puniētē. Tunet em̄ pñm ne sepetur a deo. et sc̄d⁹ ne puniat a reo. Ex qz pz qz formale obiectū virtuēs ē aliud et aliud. iuxta objectūs formalr distinctas qz attēdēda. Et timorib⁹. Et ista videt ē in tērio Aug. qz seruilitet timorē assūtū. mulat timori finē quē mūlier adultera timet ne maritus veniat. Et filialē timorē assūlat timorē in quo casta mulier timet ne maritus recedat. Sz planū est qz illi duo timores dictaz mulierū differunt specie eo qz aliud et aliud habeat obiectū formale. puta accessum et recessum. ḡ tc. Ad pñm argumentū istoz doctoz dicēdūt. qz nō sufficit identitas materialis objecti ad idētitatē habitus. sed requiritur identitas formalis. qz nō ē in pposito. Ad secundū nego maiorē. quia fides sine fide informis sine formata. sp ē circa idē objectū nō solū materialr. verūtia formalr. Etiam nunqz legit qz adueniētē caritatis fides cedat. sicut de timore dicit Iohes. Perfecta caritas foris mittit timorē. Qd verbū attēdēs Aug. ait. qz sic leta intrat nō tamē qz remaneat. sed vt excundo filii post se trahat. sicut timor seruili intrat. non ut remaneat. Sz ut caritatē post se trahat. Et ex hoc etiā potest sic argui ad ppositum. Illi habitus quoz vñ⁹ manet cū caritate. et alter nō potest manere cū ea necessario differunt. Sz timor filial⁹ manet cū caritate. cū qua timor seruili maneret nō pot. ḡ tc. Ps. qz etiā dubitari de h̄ dono qd ē pietas. qz virtū nō est donū. Nā virtutes et dona realiter distinguunt. vñstra patebit. Sed pietas ē idē qd misericordia qz est virtus. Nā fm Grego. i. moralū. pietas est virtus que docet opa misericordie frequētare. Itē fortitudo est vna de qttuor virtutibus cardinalib⁹. vt patet. i. ethicoz. ḡ nō videt esse donū. Itē consiliū videtur esse actus prudētie. ḡ nō erit donū. Itē sc̄ia. intellectus et sapientia sunt habit⁹ seu virtutes intellectuales. vt patet. vi. ethi. ḡ nō erūt dona p spūm sanctū supnaturaliter insūsa.

Golutio.
Ed. 1.

Ed. 2.

Dubiuū et
cū d̄ pietā
te.

Quintus

Dubiuū se/
cūdū de tī/
more.

Opinio

Lōtra op/
tionē.

Articulus
secundus.
Nota

Et qz qntus ad oīa
ista patebit sc̄do arti. iō qz tū ad h̄ aduertē
dū qz dona spūsc̄i dñt a virtutib⁹ sicut adui
uās et pficiens differt ab eo qd adiuuat et pfici
cit. qz fm Grego. dona dātur i adiutorium
virtutū. Nā virtus finē qz virtū est pficit potē
tiā i ordine ad op̄m h̄uato. Sz donū altiori
et nobilioř mō. Exemptū de fide qz pficit in
tellectū h̄uano mō pñfali intellectū h̄uano

puta q: intellect⁹ hūan⁹ et intelligētia obūbrata.
io fides n̄ trāsit obscuritatē enigmati. et p̄n̄s
q̄uis intellect⁹ sit fide pfect⁹. tñ elicit actu nō
claz s̄z enigmaticū. Donū aut̄ intellectus cū
abudat̄ alicui tribuit. hūc defectū i magna
pte supplet. et tāq̄ fidē adiuuās facit q: q̄s i
luce clariori celit illustratus hō sup hūanuz
modū secretoz diuinoz incipit eccl̄sius ad/
huc ex̄is i via. Juxta qd̄ ait ap̄ls. h̄. ad cor.
vii. Nos aut̄ reuelata facie gloriā dñi specula/
tes in eandē imaginē transformatamur a clarita

Intellect⁹

Sapientia

Consiliū.

Fortitudo

Scientia

at sine criminē. ita vt tāgēs pīcē nō inquit
ab ea. **D**onū pietatis dat̄ i adiutoriū iusti/
cie. siue sit iusticia distributua siue pmutati/
ua. De distributua p̄z. q: donū pietatis cle/
mēte facit p̄ncipē. ita q: sua iusticia erit mis/
ericordia decorata. vt se p̄formet supmo iudi/
ciq̄ ē ipse deus. cui vniuersle viēsūt miscdia et
veritas. vt p̄z i ps. **S**ic em̄ miscdia et veritas
custodiūt regē. et roborat clemētia thron⁹ ei⁹.
Prouer. xx. **S**cīdū tñ ē hic ppter argu/
mētu supius factū de dono pietatis. q: si talis
iudeo ordiata clemētia tempet iusticiā ppter
hūanā inclinationē. tunc op̄ pcedit a pietate
nō vt donū ē. sed vt virt⁹ ē. **S**i autē hoc facit
ex quodā affectu supno quo desiderat i suo iu/
dicio ip̄m deū pfecti⁹ imitari. tūc pcedit a pie/
tate vt donū spūsceti ē. **P**atet etiā illud te
iusticia pmutatiua. qvibl̄ qñqz salua iusticia
satis tenaces sunt mercatores et alij homies i
suis pmutatōibz. supueniētē dono pietatis si
ne spe alicui⁹ terrene retributōis larga tribu/
unt munera. **T**imor aut̄ adiuuat ppaniā. **T**imor.
Timor em̄ filialis multū exercitat hoiez i ca/
stis et mūdis opibus ne displicat ei q: est fili/
us dei et castissime virgis. Propter qd̄ dicit
Prouer. xxij. Finis modestie timor dñi.
Ex iā dictis igit pōt h̄i sufficiētia donoz
spūsceti. Nā exquo dona danc i adiutoriū p/
tutū. io numer⁹ donoz d̄z p̄formari numero
p̄ncipaliū virtutū. Sed tales virtutes sunt se/
ptē. i. tres theologice. et cttuor cardinales. ḡ et
dona spūsceti septē ēē debet. **B**titudines vero
p̄nt dicit ac pfectissimi eliciti fm̄ dona spū/
sceti. **E** Med fructe spūsceti sumi ipse delectati/
onea ḡs hō psequit ex talibz actibz donoz.
Aliq̄ s̄i doctores dicunt oia ista ēē habit⁹ di/
stictos. ita q: fm̄ eos i isto pposito. sūt cttuor
genera habituū p̄ ordinē le hñtiū. **D**omi ha/
bit⁹ sūt beatites. scđi sūt dona. terciis sūt bēfici/
nes. et qrtiis sūt fructe. **A**lij dō dicunt q: om̄ia
ista sūt vn⁹ habit⁹ fm̄ r̄. habet tñ aliud et ali/
ud nomē. fm̄ q: ipso magis vel min⁹ nobiliter
opamur. **L**icit em̄ tal' habit⁹ p̄t put ip̄o opa/
mur bñ virtuose. donū put ip̄o opamur fa/
cilit et expedite. btitudo put ip̄o opamur p̄fe/
cte. et fructe put ip̄o opamur locūde. **I**sta
rū aut̄ opinionū nō vidi alij motiua. lo cazz
sp̄probatoibz ad p̄n̄s cā breuitati nō infuso.

Pietas.

Timor.

Donoz sufficiētia.

Opinio.

Opio alia

Quātū ad tertium Di. xxv.
articulū dicēdū q: dona spūsceti p̄ncipal'r seu
p̄ncipalius respiciūt vītā p̄tēplatua q: vītā

tercius.

actiuā. Quidam cū aliq̄ habet respiciūt aliq̄ duo. sicut q̄ vñ respiciūt ī ordine ad alterū. tūc illud ad qd̄ alter ordinar pncipalr respiciūt. s̄z dona spūscī respiciūt vitā actiuā ior

2 die ad pteplatiuā. P̄d. dona spūscī pncipalr respiciūt illā vitā q̄ manet ī pria q̄ illā q̄ fi

Instantia n̄ manet ī pria. ḡ dona spūscī n̄ respiciūt pncipalr illud qd̄ māet ī pria. P̄p̄. Probat

ans. q̄ ī patria n̄ videt māere tior. cū nihil sit ibi formidabile. nec pietas. q̄ ibi nullū poterit egētē inuenire. nec scīa. q̄ ibi nō ē pueri natio a q̄ p̄ donū scīe p̄seruemur īmaclate. n̄ fortitudo cū ibi nullū sit mori pīculū. nec cōsiliū. q̄ q̄libet eoz h̄z certā noticā oīm ad ip̄z

2 spectatiū. P̄p̄. illā vitā pncipalr respiciūt dona spūscī quā plura dona respiciūt. sed omnia ista. vñ. dona īā annūcrata respiciūt vitā actiuā. ḡ tc. Ad p̄m̄ nego ans. q̄ si illud qd̄ min⁹ videt inesse īest t̄ illud qd̄ mag. s̄z min⁹ videt q̄tior remaneat t̄n̄ manet. iuxta illud p̄s. Timor dñi scīs p̄manet ī scīlī scīlī. Forte itez dicet. si timor manet ī pria. aut h̄ criti mor filialis. aut filial. Nō p̄m⁹. eo q̄ sit sine caritate t̄ timet penā. illā īā sūt pleni caritate. t̄ nullā timet penā. Nec sedis. q̄tior filialit̄ mel separatio a dilecto. s̄z bñ sūt securi q̄ nunq̄ sepabūtur a deo dilecto. ḡ tc. Dicendū q̄tior filialis n̄ māet ī pria nec ī iusto viatore. q̄yis em̄ sit donū spūscī fm̄ q̄ oīs grā ḡtis data di sponēs ad grā ḡtū faciētē p̄ dici donū spūscī. tñ ē donū im̄fectū nō rōe dñis s̄z ppter indispōz recipiētis. Timor īā filial h̄z duos accus. Un⁹ ē separatio formicatio a dilecto. Sedis ē exhibitō fuerētē ip̄i dilecto. Quātū ad p̄m̄ actū cessat ī pria. s̄z q̄tū ad sc̄d̄ māet efficacissime ī ea. q̄ bñ p̄toto posse suo honore t̄ reuerētā exhibet ipsi deo. put p̄z ī multis locis sacre scripture. Forte dicet adhuc q̄ h̄z dicā p̄cedētib⁹. q̄ i. i. arti. illi⁹ q̄d̄is dixi q̄tior filialis ē ex dilectōe q̄ h̄o inordinate diliget se ip̄m. s̄z timor filial ē ex dilectōe q̄ h̄o ordinate diliget deū. hic aut̄ dico q̄ ambo isti tiores sūt a spūscō. ¶ q̄ sūt a spūscō effectiue. a dilectōib⁹ ho lūpi⁹ dictis dispositiue. Sūt em̄ ille dilectōes istoz timoz cā dispositiua īducti ue t̄ seruatiue. Inductiue qd̄c. q̄ iuxta affe ctōz fm̄ tales dilectōes spūscūs īducit tales tiores. Et̄ seruatiue. q̄ q̄d̄ manet tales dilectōes tādiu manet tales tiores. Redēundo igr̄ ad p̄positū dico q̄ oīa. vñ. dona spūscī

manet ī pria. t̄ s̄i n̄ sp̄ fm̄ quālibet sui actū. tñ fm̄ h̄tū. t̄ fm̄ aliquē sui actū. Ad. q̄. dōz q̄ l̄z p̄la dona respiciāt vitā actiuā īmediate. tñ pncipaliora dona. puta sapīa t̄ icellec̄ respiciūt vitā pteplatiuā īmediate. Et̄ illā q̄ respiciūt vitā actiuā. saltē īmediate respiciūt vitā pteplatiuā. eo q̄ opatio ordinet ad speciālari. t̄ p̄n̄s vita actiuā ad pteplatiuā. vt p̄z. i. meraph. t̄. x. ethicoz.

Ad. 2.

Instantia

Solutio.
Ad. I.

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio.

Quantum adquar

tū arti. pono duas cōclōes. P̄p̄ia p̄clō ē. q̄ vita bonoz hoīm bñ diuidit in vitā actiuā t̄ pteplatiuā. Q̄ fm̄ p̄hīm. ix. eth. vita vniuersi

iusq̄ hoīs videt eē ī eo ī q̄ maxie delectat t̄ cui pncipalr intēdit. s̄z oīs hoīs iusti aut pncipalr intēdit exteriorib⁹ opatōib⁹ vel ī pgnis cōteplatōib⁹. Ut̄a aut̄ pteplatiua isistit pteplatiob⁹. Juxta qd̄ ait Ili. i. li. dñi. bo. Lōteplatiua vita renūciās mōdo soli deo vivere delectatur. Actiuā ho īsistit actōib⁹. Juxta qd̄ ait idē Ili. i. li. dñaz. Actiuā vita ē q̄ ī opib⁹ iusticie t̄ p̄ximi utilitate versat. Lōteplatiua āt q̄ vacas ab oī negocio ī sola dei dilectōe defigit.

Una ī ope bone p̄usatōis. alia ī pteplatiōe ī mutabilr veritatib⁹. ḡ vita iusto p̄ hoīm sufficiēt diuidit ī vitā actiuā t̄ pteplatiuā. Sedā

p̄clō ē q̄ vita pteplatiua excellētior est q̄ vita actiuā. Q̄ illā vita ē excellētior q̄ versat ī īmediate circa nobili⁹ obiectū. pteplatiua ē h̄moi

ḡ ipsa p̄sat circa dei bonitatē t̄ veritatē. actiuā at circa p̄ximi utilitatē. vt p̄z ex īā dictis. P̄

finis ē nobilioz his q̄ sūt ad finē. s̄z finis vte agriue ē pteplatiua. illa em̄ ordinar ad istam.

P̄opter qd̄ ait Ili. i. li. dñi. bo. q̄ p̄us ī actiuā p̄ficit bñ ad pteplatiōe īscendit. Et̄

Bre. i. moī. ait Qui ad arce pteplatiis ascēde re desiderat. p̄us hec ē vt ī capo bone actōis se exerceat. Et̄ hīc ē q̄ maria q̄ vitā pteplatiuā elegit. Lu. x. dñ optimā ptelegisse eo q̄ finis

melior ē his q̄ sūt ad finē. P̄ illa inquā vita q̄ ē pulcīor. securīor. q̄etīor. iocūdīor t̄ p̄manētīor. illa ē excellētior. pteplatiua ē h̄moi. Est

em̄ pulcīor. iō figurata ē p̄ rachel q̄ erat venusta facie. Actiuā ho p̄ Lyā. q̄ lippoz h̄cbat oculos. vt p̄z Ben. xxix. Dicēt qd̄ vie pteplatiue dicūt pulcre. puer. iū. Vie illā vie pulcre t̄ oīs semite ē p̄ pacifice. Est etiā securīor. q̄ frustra iaciēt rhete aī oīulos p̄enatorz. vt dñ p̄uer. i. vbi ait glo. facile cuadit laq̄os ī terris q̄ h̄z oīulos ī cel. Est q̄etīor. dñ a varietate ex

teriorz occupatiōnū est elōgata. Juxta qd̄ ait

Articulos
quartus.

Prima cōclusio.

Cōclusio
scđa.

3

4

5

6

7

8

9

10

11

hō p̄tēplatiū i ps. Elōgau fugiēs t māsi in solitudine. Et itez. Nec rēques mea i sc̄lm sc̄li hic hitabo qm̄ elegi eaz. Un de talib⁹ ait dñs Isa. xxii. sedebit ppl's me⁹ i pulcritudie pac⁹ t i胎ernacul' fiducie. t i rege opulēta. Et iocūdior. qz Maria i cuius iocūdabat qd̄ a martha dño gabat. vt ait Aug. i ome. Et etiā p̄manētor. eo qz in patria pficib⁹ cessat vita aetua. Un sup illo x̄bo. maria optimaz p̄tē elegit rc̄. dicit glo. Lōtēplatiua h̄ icipit t i celesti p̄ria pficiet. qz amoris ignis q̄ hic ardere inchoat. cū ipm̄ qd̄ amat viderit in amo re amplius ignescit. Ad argumētū p̄ncipa lep̄z ex dictis in. iii. articulo.

Ad argu.
principi.

notūdū q̄ p̄t̄ moral' dupl'r p̄t̄ siderari. Uno mō fm̄ suū ee p̄pletū seu pfectū. Alio fm̄ suū ee pfectū. Et iuxta h̄ pono duas dclones.

P̄ria ē q̄ libet virt⁹ moral' fm̄ suū ee pple tu t pfectū accepta nccio h̄ alias sibi p̄nexas p̄ima. Lōcluso

Et itelligo h̄ p̄ p̄nexaoz q̄ vna n̄ possit ee si ne alia. Qd̄ p̄dōsic. Qnicūqz aliq multitu

do sic se h̄ q̄ qdlibet illi⁹ multitudis cōiungit seu p̄nectis cūdā tercio int̄m q̄ sine ipo eē nō

p̄t. t ecōuerso illud terciū sic p̄nectis cūlibz il li⁹ multitudis. tūc ola illi⁹ multitudis sic cōne

ctūc int̄ se q̄ vnu sine altero ee n̄ p̄t. Sed tota multitudiō moralū v̄tutū sic p̄nectis prudētie t ecōuerso. ḡ rc̄. Maiorē nota. qz sic illa q̄

vni t cīdē sūt eadē int̄ se sūt eadē. sic illa q̄ talr

sūt vni t cīdē p̄nexas q̄ qdlibet eoz ad h̄ vt exi

stat coexigit illud t ecōuerso coexigū ab illo. illa inter le sūt p̄nexas. Maiorē p̄bo q̄ ad abas

ptes. P̄rio q̄ ad h̄ q̄ nulla virt⁹ moral' pos

lit ee sine prudētia. qz fm̄ p̄hm. vi. eth. virtus

moral' h̄it⁹ elicitū in medietate p̄sistēs p̄t

recta rō determinabit. s̄z prudētia ē ipa recitudo rōis p̄tice de q̄ loq̄ ibi aris. ḡ virt⁹ moral'

cū n̄ possit ee sine recta rōne. nō poterit ee sine

prudētia. Sc̄da p̄s p̄baſ sic. Impossibile

ē cū ee prudētē q̄ n̄ ē bon⁹. sed q̄cūqz h̄ defecū

alio⁹ virtutis moral' ille nō ē bon⁹. ḡ rc̄. Maiorē

reponit p̄hs. vi. eth. vii ait. Impossibile ē ee

prudētē nō entē bonū. Maiorētā ptz. qz q̄tū

vnuq̄d̄qz distat a medio tm̄ appropinqt ad

extremū. sed ois virt⁹ moral'. vt p̄z ex dictis sus

pi⁹ di. xxvij. ē in edū inter duo extreavicioſa.

ḡ cuicūqz deficit aliq̄ moral' vir⁹ ille aliqd̄ h̄

de extreō illi⁹ virtuti opposto. et p̄ p̄nexas aliq̄ mō

ē viciōsus. ḡ talr̄ ē p̄fecte prudētē. P̄ illud

p̄z auctē theologoz t moralū phoz. qz Ber.

ili. ad euge. sic ait. Adūte quēdā suauissimū

p̄ctūtū atqz alterā p̄cdere ex altera. No

dū em̄ i oi virtute iusticia qrit. prudētia inue

nit. fortitudo vēdicat. xpantia possidet. Itē

tulli⁹li. de tūsculanis qd̄ib⁹ sic ait. Si vna de

cōtinis tuis amiser̄ nihilomin⁹ dicere pote

ris suppellecīlē tuā saluā ee. Siāt vna de vir

tutib⁹ tuis amiser̄. nullā te h̄re nc̄ce ē vt p̄fi

tearis. Isla p̄cloz tenuer̄t oēs stoici. qz uis Stoicorū

eōz p̄baſo fuerit insufficiēs. qz ipsi posuerūt s̄nia.

mediū qd̄ ē virt⁹ ee indiuisibile. id̄ fm̄ eos nul

lus acq̄sūt virtutē nisi cā acq̄retet simplr̄ et

oīno pfectā. Lū tali aut̄ oīmoda pfectōe sta

re n̄ poterat p̄atio seu carētia cuiuscūqz virtu

tis. S̄z istud nō ē vez. qz mediū virtutē n̄

ē qd̄ puctale t simplr̄ indiuisibile. alō vnu⁹ ho

virtuosus nō possit ee virtuosioz altero. cui⁹

Distincio tricesimasexta.

Slet etiā que
ri. Postqz mḡ determinauit d̄
virtutū disticta pfectōe. nūc bre
uiter p̄seq̄tūr de eaz ad iuice p̄nexione. Et di
uidit i duas p̄tes. Nā p̄mo inq̄rit de ipsaꝝ v̄
tutū mutua coexigētia. Sc̄do d̄ eximia cari
tatis excellētia. ibi. cū duo sint p̄cepta. P̄ria i
duas. nā p̄mo tāgit de v̄tutū ab iuice isepabi
litate. Sc̄do inq̄rit de earūdē v̄tutū coeq̄litare
ibi. vtꝝ v̄o. P̄ria i duas. nā p̄mo d̄ v̄tutū cō
nexioe mouet qōz. Sc̄do ex dictis Hiero. t
aug. assiḡt r̄n̄sioz. ibi. de h̄ hiero. Seq̄t illa
ps. vtꝝ v̄o p̄iter rc̄. Et diuiditi t̄tis p̄tes. qz
p̄mo mota qōne ponit vnu⁹ opiniōis r̄missionē
Sc̄do r̄ndet fm̄ alia. t forte magis verā op
tionē. Tercio r̄ndet ad p̄me opsonis pbatio
nē. Sc̄da ibi. Alij v̄o dicūt. Tercia ibi. Lū
v̄o dicit aliq̄s. Circa istā disti. xxvi. mouco
istā questionē.

Vtrū oēs virtutes morales sint p̄nexas
Videt ḡ nō. Qz illud qd̄ ē dūi/
na sciam h̄ a nullo catholico d̄z poni
s̄z v̄tutes morales ee p̄nexas ē d̄ diuinā sciaꝝ
ḡ rc̄. maior p̄z. minor p̄baſ aucte. b. aug. q̄ ait
i qdā. epla ad hiero. nō ē hec diuinā sciaꝝ s̄z hu
mana. q̄ d̄. q̄ h̄ vnu⁹ h̄ oēs. Lōtra. illd̄ qd̄
scia morali d̄ de v̄tutib⁹ moralib⁹. h̄ maxi
me ē tenēdū. sed. vi. eth. dicit Aris. v̄tutes mo
rales ee p̄nexas. ḡ rc̄. Maiorē p̄z. qz vnu⁹ i qz
expto i sua scia ē credēdū. Nic̄ q̄tuoꝝ sūt vi
dēda. P̄rio de eo qd̄ qrit. Sc̄do vtꝝ v̄tutes
theologicasint p̄nexas. Tercio vtꝝ dona sint
p̄nexas. Quarto vtꝝ viciā seu p̄c̄tā sint p̄nexas

Articulus
primus.

Qui antū ad primū

Lōtra cos

oppositū etiā ad sensū sepi⁹ exp̄imur. In eadē em virtute vn⁹ virtuosus ē t alī virtuosior. t terci⁹ virtuosissim⁹ Clit⁹ em̄ gd⁹ h̄z t magnā latitudinē vt p̄z p̄ aris. i ethic⁹. t iō fm̄ grāmaticos recipit ⁊ p̄atōz. qd neq̄z fieret si i idui sibili p̄sisteret. t nullū gdū h̄ret. H̄sta etiāz dclō q̄zuis ab aliq̄b⁹ p̄ipateric⁹ negēt. p̄nceps tñ p̄ipateric⁹. s. aris. exp̄sse ea ponit. vi. ethi.

Lōtra con
clusionē.

- 1 vbi euīdēter ponit q̄ oēs virtutes morales rō ne prudētie p̄nectūt. Illi at q̄ negat hāc cōclōz ex isto fore mouēt. Q̄ virtutes morales ex opib⁹ acqrūt. Sz h̄o p̄t se exercere i castis opib⁹ n̄ faciēdo opa libalitatis. ḡ h̄o p̄t h̄re virtutē p̄partie p̄ter h̄ q̄ acqrat libalitatē. P fm̄ p̄hm. iij. ethi. ille q̄ circa honores mediocres bñ se h̄z nō ē magnanim⁹. q̄ magnim⁹tas ē circa magnos honores. Sz p̄stat q̄ ille ē virtuosus. Iz illa virt⁹ h̄o sit noīata. vt ibidē ait ph̄s. N̄q̄z etiā illa p̄t noīat philotomia qd̄ interpretam̄ orrectus circa honores. Lūz iḡz illa virt⁹ sit sine magnimitate. ḡ nō oīas virtutes sūt p̄nexe. P̄t rōdem adductaz p̄ ista dclōe videt q̄ p̄ma ps mīoris nō sitvera. q̄ multisūt hoīes simplices q̄ nō sūt pruden-
- 2 tes. t tñ sūt valde virtuosi. H̄tē dclōz p̄tē euīdē minoris. q̄ multi sūt magni p̄tōres. q̄ tñ bñ indicat circa agibilia. Sz prudētia ē recta rō agibilū. ḡ i istis ē prudētia. q̄uis careat morali virtute.
- 3 4 Ad p̄mū ddm q̄ si ali q̄s exercitat act⁹ dīspōtētē ad aliq̄z virtutē q̄ tñ māetī vicio oppōsito alicui alī virtuti morali. ille n̄ acqrat virtutē pfecte. Iz possit acqrere aliqd̄ sile virtuti. q̄ ex ill⁹ actib⁹ freq̄ntatis de relinquit i ipo qdā incliatō p̄ quā facil⁹ opa p̄silīa his q̄ opat̄ē. Forte dicet q̄ ipossibile ē q̄ h̄o sit exerceat opa oīum virtutū. q̄uis successiue h̄ facere possit. iō salte illa virt⁹ quā primo p̄ assuefactōz acquirit illa stabit sola. donec acqrat alias virtutes. ḡ p̄tē illa virt⁹ nō erit p̄nexe ceteris virtutib⁹. R̄. q̄zuis cūq̄z aliq̄s exerceat opa ad aliqua virtutē disponētia. nūq̄z tñ acqrat illā virtutē nisi heat rōez recta sine iudiciū p̄ticū rectū t appetitū purgatū. iḡz q̄uis sil nō possit facere opa cuiuslibz virtutis. h̄ tñ d̄z facere viciū. vt tollat a se oē viciū qd̄ teordinat rectū iudiciū p̄ticū. et inficit appetitū. q̄ facto sufficiēter tūc vt dixi sup̄di. xxix. p̄us origie acqrat prudētia. t̄tē eodē instati acqrat oēs alias virtutes morales q̄uis euīdēt̄ t̄ magis actualt̄ acquirat illaz vel illas. cui⁹ vel q̄n̄ opa magis exerceuit ille qui has virtutes acqrat. oēs tñ alias virtutes dcomitāt recipit eo q̄ pp̄t rectitudinē rōis et

Solutio.
Ad.1.

Instantia

Solutio.

puritatē appetit⁹ ip̄e disposit⁹ sit ad oēz morālē virtutē. Et ista videt eē intētio. b. hiero. i ep̄la ad patiaciū. vbi ait. Quattuor virtutes describūt stoici ita sibi p̄nexas. vt q̄ vñā n̄ ha/ buerit oīb⁹ careat. t qui vñā habuerit oēs ha/ beat. Tagūt at hic solū q̄ttuor. q̄ oēs alie ad q̄ttuor cardiales reducūt. Et iō suppōnit idē eccl̄iū de ceteris sicut de istis quattuor.

Sūcālūt alie virtutes morales octo d̄ q̄b⁹ tra/ cit aris. i diūsis locis libri ethi. t libri magrū moralū. s. libalitas magnificētia. philotomia magnimitas. māsuetudo. amicicia. q̄ alio noīe d̄r sodalitas. vacitas t europolia. Istaz at virtutū nccitas ac etiā sufficientia sīchri p̄t. Q̄ oē bonū circa qd̄ versat̄ mores hoīm. aut ē vtile. aut honorabile. aut delectabile. Ergo si h̄o virtuose se h̄z circa vtilia. h̄ p̄tingit dupl̄. vel simpl̄ t absolute. sic habet libalitas. vel cū qdā arduitate seu excellētia. puta ma/ gnos lūpt⁹ virtuose faciēdo. sic ē magnificen/ tia. Si circa honores h̄ dupl̄. aut circa ho/ noīes mediocres. sic habet philotomia. Si circa honores arduos t circa dignitates ma/ gnas sic ē magnimitas. Si circa delectabilia hoc tripl̄ fieri p̄t. v̄l cm̄ hoc fit i exteriori cō/ uersatoe cū alijs hoīb⁹ fm̄ actū virtutis irasci/ bilis. sic habet māsuetudo. vel fm̄ actū virtutis p̄cupiscibilis. sic habet amicicia. Vel fm̄ actū virtutis rōnal. t h̄ dupl̄. q̄ vel hoc d̄t̄ i eo q̄ virtuosus placide se h̄z cū alijs hoīb⁹ i dīctis. t sic h̄r veracitas. aut i factis seu i gestib⁹. t sic h̄r europolia. p̄ quā virtutē pla/ cide h̄z se h̄o virtuosus i ludis seu ioc̄. Et d̄r ab eu qd̄ ē bonū. et tropos qd̄ ē p̄ūsio. q̄si oīa p̄lūtē i bonū. Qualitāt̄ oēs iste octo virtu/ tes ad q̄ttuor cardiales reducūt. q̄zuis euīdē/ ter possēt̄ ondere. tñ cā breuitatis h̄ diligētī le/ ctori p̄mitto. Ad.ij. ddm q̄ hita philoto/ mia h̄r magnimitas. t si n̄ actū tñ hitu. cui⁹ modi hit⁹ q̄zuis p̄ illo tūc h̄o virtuosus n̄ eli/ ceret actū. si tñ materia se p̄gruēter offerret p̄ tpe t loco. tpe eliceret h̄moi actū. Dixi at p̄gru/ enter. q̄ forte magni honores t dignitates ex/ cessiue n̄ decerēt statuz illi⁹ hoīs. ppter qd̄ ab actū desisteret. dato q̄ hitu i se h̄ret. Ad.iiij. ddm q̄ illi simplices vel h̄nt ordlatū et rectū appetitū finis. t rectū iudiciū de his q̄ sūt ad fine q̄ circa talia dirigāt tūc h̄nt virtutē morālē ac etiā prudētia. vel nō h̄nt hec seu carēt ali quo istoz. t tūc nec h̄nt virtutes morales ac quisitas. nec prudētia. n̄ sūveri virtuosi vir/ tuositate acquisita. Qd̄ addo p̄tāto. q̄ pos/ to q̄ virtutes ifūdāt habituāt p̄uul i baptis/

Sufficiē/ tia virtutū
moralū.

Ad.2.

Ad.3.

Solutio
scđi pte cōdonū spūscī. Ad. q. dōz q̄ quis dictū
sūt p me q̄ dona sūt sic ɔnēxa virtutib⁹ q̄ nō
sūt sine ipis. tñ n̄ dixi q̄ v̄tutes morales acq̄slī
te n̄ possint eē sine donis. sīc pcedit argumētū.

Articulus
quartus. **Lōclusio** **n̄ prima** **Quātū ad quartū**

parti. dico pmo q̄ p̄peloq̄ndo vicia n̄ sūt ɔne
xa. Qz q̄z vnū sūne alto p̄t eē illa n̄ sūt ɔnēxa.
1 s̄ vicia seu pctā sūt h̄mōi. qz aliq̄sp̄t eē sup̄bz
2 q̄ tñ nō ē luxuriosus. P̄. ɔria n̄ pnt sil̄ iesse ei
de. s̄ multa vicia sūt ɔria. ḡ r̄. Maior p̄z. p
bat m̄or. qz cū v̄te s̄t mediū int̄ sup̄fluuz t
diminutū. ḡ circa quālibet virtutē p̄tingit eē
duo extrema q̄ sūt ɔria vicia. pura extreā li
balitat̄ p̄citas t pdigalitas. extreā fortitudis
3 audacia t timidas. 7^e de alijs. P̄. q̄z cāe n̄
pnt sil̄ ɔcurrere illa n̄ sūt nccio ɔhera. s̄ aliq̄
rū pctōz cāe n̄ pnt i codēsil̄ ɔcurrere. qz aliq̄z
pctōz cā ē iordiata leticia. aliq̄z vero tristitia
itm q̄ aliq̄ ex tristitia occidūt seip̄os. Forte
diceſ ſic ī iſta ɔcloz. Qui ē p̄uat̄ oī virtute
h̄z oē viciū. Iſta p̄z. qz viciū ē p̄uat̄oī virtute. ḡ h̄ns vnū
viciū h̄z oē viciū. Dōm q̄ maior nō ē vera.
Ad pbatoz dico q̄ viciū nō dicit simplicē p
uat̄oī virtutis. s̄ cū p̄uafōe dicit oppoſita q̄
litat̄ virtuti repugntē. Scđo dico q̄ ipro
p̄eloq̄ndo de ɔnēxie p̄t illa dicūt ɔnēxa. q̄
quenūt i aliq̄ vno cōi. sic vicia mortalia oia
sūt ɔnēxa. qz q̄uis dr̄ant pctā i ɔnēxie ad b̄/
nū p̄mutabile. oia tñ quenūt i aūlōc a bono
ſcomutabili. Prop̄t qd̄ etiā i pena pctis debi
ta l̄ sit ɔria i pena sensus q̄ r̄ndet ɔnēxiōi q̄ ē in
pctō. tñ i pena dāni q̄ r̄ndet aūfōn i fm̄ le nō
ē ɔria. cū carētia diuine viſiōis in q̄ pena dāni
p̄sistit ſit oib⁹ dānatis cōis. Et iſto mō itel
ligēdū ē illud verbū Iac. q. c. vbi d̄. q̄ in uno
offēderit fac̄t̄ oīm re. Ad argumētū p̄nci
pale dōz q̄ m̄or ē falsa. Ad pbatoz dico q̄ p
illa verba nō pl̄b̄ nisi q̄ virtutes eē ɔnēxas
nō eſt dictū ſacre ſcripture ſed moralis ph̄ie.
¶ Distī. tricesima ſept̄ia t tricesima octaua.

Instantia

Solutio

Lōclusio
scđa.

**Ad p̄nci
pale argu
mentum.**

ſcđe tabule. ibi. In ſcđa ſo tabula. P̄ia di
uidit i tres ptes. nā pmo inḡ ſagit v̄rūneꝝ
mādatoz. t pſeq̄t de mādato pmo. Scđo de
ſcđo. Tercio de tercio. Scđa ibi. Scđm pce
ptū. Tercia ibi. Terciū vero. Seq̄ illa ps.
In ſcđa ſo tabla. Eſdiuidit i. v̄. ptes fm̄ q̄
ſūt. v̄. p̄cepta ſcđe table de q̄b̄ inḡ trateatv̄s
q̄ ad fine illi⁹ terci⁹ li. Scđa ibi. Scđm ē. nō
occides. Tercia ibi. Terciū ē. nō mechaberis
Quarta ibi. Quartū ē. ſurtū facies. Quī
ra ibi. Quītū pceptū. Sexta i. p̄. xl. diſ. ibi.
Sextū pceptū. Septimū ē. nō
occupisces. Seq̄ illa ps. Quartū ē. r̄. Ee
diuidit i tres ptes. Nā pmo dat q̄rti pcepti
ſcđe tabule verā intellectōz. Scđo cuuſdaž
pcti militatis ſ illud pceptū ponit diſtictōz.
Tercō mouet incidentē dubitatōz. Scđa ibi
Sacrilegiū tribi modis. Tercia ibi. ſi vero
q̄rit. Etheſdiuidit i q̄ttuor. qz pmo q̄oēz p
ponit. Scđo r̄nſioz apponit. Tercio ſ r̄nſio
nē apponit. Quarto obiectōz deponit Scđa
ibi. Dicimus eos. Tercia ibi. Hic apponit.
Quarta ibi. S̄ ibi ſbintelligēdū ē. Seq̄
illa ps. Quintū pceptū. Et diuidit i duas.
P̄io ondit q̄ illud mādatū ſe extēdit ad mē
daci t p̄iurī phibitoz. Scđo de v̄troq̄ iſto/
rū ſacit ſpālēmētōne. ibi. Solet at q̄ri. Hec
i duas. P̄io mētōne ſacit de mēdaci Scđo
de p̄iurio. di. xxix. ibi. Nūc de p̄iurio videa/
m̄. P̄ia i tres. Qz pmo q̄ ad illi⁹ mādati p
hibitoz de mēdaci ſacit q̄ōz. Scđo circa q̄sī
tū recitat v̄na opinōne. Tercio ad euidentio
rē veritatis determinatōz de mādato ſacit diſtī
ctōz. Scđa ibi. Quidā dicūt. Tercia ſcipit
di. xxvij. ibi. Sciedū tñ tria ē. Hec i duas
P̄io trateādo de mēdaci ſacit diuifiue.
Scđo diffinitiue. ibi. Hic vidēdū ē. P̄ia i
duas fm̄ q̄ de mēdaci ſonit duas diuifōes
Scđa ibi. Sciedū etiā ē octo eſſe genera.
Seq̄ illa ps. Hic vidēdū ē. Et diuidit i du
as ptes. P̄io ondit quō diffiniſt mēdaciū.
Scđo inuit oē mēdaciū ēē pctm̄. ibi. Qz ſo
oē mēdaciū. P̄ia i duas. P̄io ipſi⁹ mēdaci⁹
t mētiri ſonit diſtictā diffinitōz. Scđo mo
uet t ſoluit v̄na incidentē dubitatōz. ibi. Hic
solet q̄ri. Seq̄ illa ps. Qz, vero oē. Et diui
dit i tres ptes. P̄io ondit q̄ oē mēdaciū ex
dictis ſcōz pctm̄ ēē pbak. Scđo ondit q̄ in
terdū ſine pctō errat. ibi. illud q̄z ſciedū. Ter
cio quō iacob dices ſe eē eſau a pctō excusatur
Scđa ibi. Illud q̄z ſciedū ē Tercia ibi. So
let q̄ri de iacob. Circa das duas diſ. quero.

I t̄ oē mēdaciū ſit ū dei pceptū. U/
d̄ ſic. q̄ illud r̄oē c̄hō dānād̄ch
ll 5

ēs dei pceptū. s̄z rōe mēdaciū hō dānād⁹ē. iux
pta qđ ait p̄s. ip̄i deo. pdes o. q̄ lo. mē. Lōtra.
q̄cqd ēs dei pceptū ē mortle pctm. s̄z aliqd mē
daciū n̄ ē mortale pctm. q̄z dīc ang. z h̄ ec h̄
i līa q̄ mēdaciū obſtetricū i egipto fuit pctm
veniale. Hic q̄tuorsūt vidēdaq̄ p̄rio p̄pt
qd lex sit posita. Scđo q̄t sit leg. dīne pce/
pta. z h̄ q̄ ad di. xxvij. Tercio qđ sit mēda
ciū. quarto vtz oēmēdaciū sit mortale pctm. z
p̄ h̄ ec patebit ad q̄litū p̄n. z h̄ q̄ ad di. xxvij.

**Articulus
primus.
Flora ðle
gæ.**

Quantū ad primum

ē adūtēdū q̄ ethimologia nois h̄ q̄ō ē lex dat
sufficiēter itēlīgi q̄re leges ponāt. q̄r sm̄ Iſi.
lex d̄r a lego is. v̄l̄ a ligo as. t̄ ex his duob̄ p̄z
vtilitas r nccitas q̄re lex viuā sit posita r q̄re
ēc ceterē leges ordiate ponūt. Utilitas p̄z i eo
q̄ lex d̄r a lego is. q̄r i lege modū ordiate viuē
di legere debem⁹. vt ex st̄inua leḡ meditatiōe
habilitēt mēs h̄uana ad pat̄ obſuātiā oīm
coꝝ q̄ p̄cepta sūt i lege. Utilitas at illi⁹ obſuā
tōis r meditatiōis ē ceterē b̄titudis ſecurio.
ppter q̄d de viro b̄tō b̄titudine vied̄ i ps. ille
ge dñi volū. ei⁹. t̄ ille. e. me. die ac no. Un̄ vni
cuiq; nr̄m d̄r d̄ hac lege dīna p̄l. vi. Liga cā i
corde tuo iugiter. Et mat. xix. de mādat. ei⁹ d̄r
Si vis ad vitā ingrediſer. mā. Un̄ ista ē lex
dñi īmaclata dūtēs aias. c̄ p̄ceptū ē lucidū il
luians oclos. vt d̄r i ps. ¶ Ex ſcđa legis
ethimologia p̄t notari leḡ h̄iccas, nā multi
ſit ita p̄lī. v̄l̄ ex načali p̄plexiōe. v̄l̄ ex turpi
r mala p̄uerudie. q̄ ſi lege dīna ac ceter̄ mā
dat̄ p̄ncipū n̄ ligare t̄ lūntare. ipſi tot mā
la p̄mitteret. q̄ tot̄ ordo h̄uane ciuitatis p̄ire
tales i gr̄ nccē ē legib⁹ ē ligatos. vt assueti bo
nis morib⁹ p̄ eos vniuersitas n̄ ledat. ppter q̄d
at̄ aris. x. eth. legib⁹ oīz ē ordīnat̄ nutritōz. n̄
erit em̄ tristia ſuſfacta. ¶ Et. i. immediate tagie
ph̄o at̄os p̄l̄os d̄q̄b̄ in dixi di. Ulti ei ma
gis nccitari q̄ ſimōi obediunt r iacture q̄ bono
Lex. n. coactiūa h̄z potētiā. q. vi. tales p̄l̄i p̄
legis potētiā dñi cogi t̄ ligari. Forte dicet q̄
ista dicta vidēt repūḡre. q̄r illō q̄d anihilat
h̄uane opatōis meritū h̄ n̄ ēvile. ſed nccitas
coactōis anihilat h̄uane opatōis meritū. ḡ
ſeda p̄dictio legis q̄ d̄r. lex h̄z nccitatē coactō
nis ſiue potētiā coactiūa v̄r h̄dicere p̄me ſdi
tōi legis q̄ dicebat q̄ lex erat v̄l̄. ¶ p̄. illud n̄
ē vtile hoī q̄d auget ſcupiā ſeccađi. ſz ſup il
lo ſvbo. i. coꝝ. xv. virt⁹ ſo p̄cti lex. dic glo. lex
ph̄ibēdo auget ſcupiā ſz. p̄. n̄ ē vtile ſo v̄r ſo
nabileſi iſfirm⁹ oneraſ ſuorū onere q̄ ſan⁹. ſz
h̄o aīq; peccaret in padīlo ſuit ſan⁹. t̄ postq; z

Instantia

- 1 ista dicta videt repugne, quod illud quod annihilat
hunc opatōis meritū h̄ n̄ evile, sed necessitas
coactōis annihilat hunc opatōis meritū, ḡ
scđa dicitio legis q̄ dī, lex h̄z necessitate coacto
nis sive potētia coactiū vī dī dicere p̄me dī/
2 rōi legis q̄ dicebat q̄ lex erat vtil sp̄. illud n̄
ē vtile hoc qd̄ auger occupiaz peccadi, s̄z sup il
lo vbo, i. coz. xv. virtus v̄o p̄cilex. dī glo. lex
3 phibedo auger occupiaz sp̄. n̄ ē vtile vī rō
nabilest ifirm' oneraf guiori onere q̄s san⁹. s̄z
hō atq̄ peccaret in padilo fuit san⁹, z postq̄z

peccauit eis firmus. q. p. nunc non debet maius onus le-
gis habere ipsorum quod patitur. Ad. i. dicitur quod maior
non est vera. Nam coactio non anhilat meritum. sed lo-
cum ostendit quod in opere illi. quod cogit non est meritum. vix
dicere possumus quod lex domini oibus est utiliter quam suam legem
governis precepit. siue huius faciat libet sine coacte. aliter
tamen etiam. Quod his quod ex caritate legis domine seruantes
mandata utiliter est lex ad merendum vitam eternam. iux-
ta quod dicitur in Iacob. i. Qui autem precepit in lege profectus
liberatio non auditor obliuiosus sed factor operis. huius
beneficii in facto suo erit. His autem quod coacte faciuntur
opera legis adhuc lex est utiliter duplex. Primo quod est
non est utiliter eis ad primordium meritorum. etenim utiliter eis
ad priuilegium demeritum. quod si tales non cogeretur
ad legalem oblationem. ipsi multa mala facerent. quod
ut sic coacti explorarent per patrem. Secundo est eis lex virtu-
lis. quod quis primus ea quod sicut legis coacte et ex fui-
li timore faciat. tamen postquam assuescut bonis operibus
et dissuescut malis. tunc incipiet ea quod sicut legis fa-
cere ex libra caritate. et istud sensu iudicetur Bris. v.
pol. c. vi. ait. Profectus nullus utilissimus legumque
et glorificatorum ab oibus politizantibus si non erunt as-
sueti et eruditii in politia. Ad. q. dicitur quod aliquid
augere occupiam per duplex intelligi. scilicet et cari-
liter. vel per accensum et occasionaliter. Primo modo
maior est vera. sed non secundum modum. quod etiam illud quod est
utiliter hoc est a malo hominibus per male approbatur et
per se est occasio peccati. sed glo. allegata est intel-
ligenda secundum modum et non primus modum. Ad. iii. dicitur
quod duplex est et unus pro parte. Unus agguas putatur
per se. de qua ait prophetam. Iniquitates meae super gressu
sunt causa mea. et sic unus est et unus est legis diuina. Unus ait non
legislator in causa. Iugum meum suave est et unus est me
cum leue. Et isto onere si firmum onerare est utiliter et
rationabile. Fallit enim assumere argumentum quod lex dominus
unum voluntarios suos oblationes non deparet
sed ad modum ignis sursum trahit. Propter quod
dicitur Deum. c. xxxvij. In manu eius ignea lex.

Solutio Ed.i.

Ad. 26

2d.3.

**Articulus
fecundus.**

Quoniam ad secū
dū arti. pslūpposito ex multis locis veteris & no-
uiclegis & diuine legis pcepta sint. x. adhuc q
ad illud duo restat vidēdas. **P**rimū ē de pce-
proz sufficiētia. puta qretotlīt. **S**cđm q
liter nob insinuata sint. g q ad p̄mis istoz ē
ad h̄tēdū. q s̄m H̄re. i qdā ome. sup Joh. oia
dei pcepta radicalē fūdāt in caritate **H**ia. n. p
cepta vñū pceptū sūt. qr qcqd pcipit i sola ca-
ritate solidaf. iō sufficiētia diuinoz pceptoz
possum' accipe ex gemina caritate q tenet hō
diligere teū sup oia z p̄mū sc̄i sc̄ipm. **E**x di-
lectōe dei possum' assigre p̄ma tria pcepta. nā

Sufficiē-
tia p̄cepto-
rum.

illū quē sup oīa tenemur diligere debem⁹ adō
rare. p nomē ei⁹ iuanū n̄ urare. t̄ kbi alīq̄ sta
tuto tpe iterna deuotōe vacare. vt i p̄move ne
remur dei potētiā seu maiestatē q̄ ē appropatū
pri⁹. i scđo dei sapiaz̄ seu b̄itatē q̄ ē appropri
atū filij. t̄ in tercio dei clemētiā seu bonitātē q̄ ē
appropiatū sp̄ūsc̄i. Istoz̄ ex p̄mo vii⁹ solus
de⁹ adorat. qd̄ ē p̄mū p̄ceptū. ex scđo p nomē
dei nō iuanū urat. qd̄ ē scđz. ex tercio sabbā
tū sc̄ificat. qd̄ ē terciū p̄ceptū. Sed ex dile
ctōne p̄ximi possim⁹ assiḡre alia. vii⁹. p̄cepta.
Nā ei quē diligere debem⁹ sicut nos in eti⁹ plos
in duob⁹ obligamur. nā p̄mo tenemur ei bñ/
ficiētiā suis nccitati⁹ s̄bueniēdo. Scđo tene
mur ei innoccētiā null' penalitatib⁹ ipm affli
gēdo. Ex p̄mo istoz̄ hēm⁹ q̄rtū mādatū. s. ho
nora prez t matrē. rbi p honore intelligit s̄b
uētio in ope p q̄libet legitima nccitate. t̄ p pa
trē t matrē intelligit q̄libet p̄xim⁹ q̄ patit ncc
itatē. Sicut. n. i sexto p̄cepto p phibitōe ad
ulteri⁹ intelligit eē phibit⁹ oīs in ordinat⁹. Cu
bit⁹ ac etiā oīs formicatio. sic h̄ in p̄posito. Est
enī mod⁹ scripeuraz̄ p̄ ta i p̄cept⁹ negati⁹is q̄
affirmati⁹is exp̄mi⁹ act⁹ q̄ magis euīdes ē in
illa materia. t ceteri act⁹ in formitatē h̄ntes ad
illū dāt intelligi p illū. Et q̄ inter hoīes q̄b⁹
tenemur s̄buenire euīdēti⁹ tenemur pentib⁹.
iō r̄c. H̄ ex scđo possim⁹ assiḡre cetera sex p
cepta. Q̄ p̄xim⁹ p̄t q̄s ledere tripl̄. s. ope ore
t corde. Op̄ tripl̄. q̄rl̄ i ppria plona. sic h̄r
v. p̄ceptū. s. nō occides. v̄l̄ in plona iūcta. sic
h̄r. vi. p̄ceptū n̄ mechabis. v̄l̄ in exteriori sba.
sic h̄r. vii. nō surabia. Si ledit ore. h̄ phibe
tur. viii. p̄cepto. q̄ d̄r. Falsū testimoniū n̄ dices.
Si corde. aut hoc sit p̄cupiā cū delectatōe.
tōe. t̄ hoc phibet̄ nono p̄cepto. cū d̄r. Nō cō
cupisces uxori⁹ p̄ximi tui. aut sine delectatōe.
t̄ h̄ phibet̄. x. p̄cepto. cū d̄r. Nō desiderabis rē
p̄ximi tui. Et q̄ oīs mala p̄cupia vel ē cū
delectatōe vel sine delectatōe. iō in his duob⁹
vltimis p̄ceptis oīs in ordinata p̄cupia in q̄
p̄cēm mortale p̄mitti p̄t intelligit eē phibita.
q̄ si ē cā delectatōe. tūc d̄z reduci ad. ix. p̄ce
ptū. si ēt̄ ē sine delectatōe. tūc d̄z reduci ad. x.

Quo ad istoz̄ p̄ceptoz̄ insinuatōz̄ cādūtē
dū. q̄ iā dicta p̄cepta dupl̄ sūt hoī iāsinuata.
s. natura t̄ scriptura. P̄xim⁹ p̄z p̄ aplm Ro. iij
vbi loq̄ns de ḡtib⁹ ait. Legez. n. deī. i. p̄cepta
dei. scđt̄ habuerit̄ i cordib⁹ suis. Ex natāli ei
iudicio rōis q̄libet recte iudicās dīc oīa ista p̄
cepta v̄l̄ obſuāda. H̄z̄ q̄r̄ hoīb⁹ naīa fuit
dep̄nata int̄m q̄ p̄cēm rōis naturali⁹ iudiciū
fuerat obſuātū. iō n̄cē fuitvt sic dep̄nata na

turā exīte ista p̄cepta darek̄ i scriptura. Prop̄
qd̄ in duab⁹ tabul⁹ lapideis scripta sūt a dñs
ista p̄cepta. vii⁹ exo. 34. Et q̄uis in h̄ sit ple
na oīz doctoz̄ cordia. i diuidēdo tñ p̄cepta
sm̄ p̄dictas tablas alīq̄lis videt̄ eē discordia.
Q̄ Joseph⁹ ponit q̄ p̄cepta fuerūt eq̄liter di
uila. ita q̄ in q̄libet tabla fuerūt q̄nq̄ p̄cepta
scripta. H̄z̄. b. aug. videt̄ ponere q̄ i p̄ma
tabl̄a fuerūt p̄matrā p̄cepta scripta. et in scđa
alīa. vii⁹. Orige. eo ponit. iij. cē i vna tabu
la. t̄ scđa alīa. Proper p̄ scđdū q̄ ioseph⁹
loq̄t̄ sm̄ ordinē rei geste penes sensū l̄ralez.
Ad l̄raz em̄ i q̄libet tabula fuerūt scđta. v. p̄ce
pta. Sed aug. t̄ orig. loquuntur sm̄ ordinē
rei gerēde. q̄ sic p̄cipali⁹ tenemur deo q̄ p̄ri
mo. sic appellat̄ p̄ma. i. p̄cipal⁹ tabl̄a sm̄ au
gu. t̄ orig. illa i q̄ ponūt p̄cepta q̄b⁹ imēdiatē
ordiamur ad deū. t̄ scđa. i. scđaria tabula in q̄
ponūt p̄cepta q̄b⁹ imēdiatē ordiamur ad p̄xi
mū. Pr̄ig. at p̄tāto posuit. iij. p̄cepta p̄me
tabule. q̄ p̄mū p̄ceptū p̄putauit p̄ duob⁹. co
q̄ distincē hēat̄ i scriptura exo. xx. Nō hēb̄ de
os alicōs. n. facies sculptile. Quoq̄ p̄mū p̄
hibet̄ vt ait orig. idolatria. q̄ sit sincōi corpora
li īmagē v̄l̄ figura. iuxta qd̄ ait ecvarro. q̄ ro
māl̄ lōgo tpe coluerit̄ deos absq̄ oī idolo cor
pali. Per scđm̄ h̄o phibet̄ idolatria q̄ fieri cō
sueuit cū idol̄ t̄ īmagib⁹. Ecōuerso h̄o duo
p̄cepta v̄l̄ se de tabl̄e orig. accepit p̄ vno. eo
q̄ abo sint de īcupia q̄uis alioz̄ alio mō. Di
stinctō tñ. b. aug. ē melior. q̄ q̄uis m̄l̄tiple
possit eē materia idolatrie. tñ oīs idolatria cō
uenit i vna rōeformali. puta i eo qd̄ ē adora
re p̄ deo qd̄ n̄ ē de⁹. iō oīs idolatria p̄ vnu p̄ce
ptū sufficiēter phibet̄. ppter qd̄ tñ tria cēt p̄
cepta p̄me tabl̄e. Ille h̄o due īcupie l̄z̄ due
māt̄ i nose. tñ d̄m̄ formalis rōne. eo q̄ vna sit
circa bonū delectabile. alia h̄o circa bonū vtile
sō distincē duob⁹ p̄ceptis sūt phibite. Pro
pter quod. vii⁹. sūt p̄cepta secūde tabule.

Di. xxviii
Ecclesiūs
tercius.

Quātū ad terciū m̄

p̄cipiale dico q̄ sm̄ ang. vt p̄z h̄i l̄ra. s. di. xx
vii⁹. inēdaciū ē falsa voē significatō cū īcrōe
fallēdi. Forte dicet̄ q̄ ista deſcriptō n̄ valeat
Dñs q̄ sm̄ ang. q̄ dicit verū: credēs se dicere
falsū mētit̄. t̄ tñ planū ē q̄ tal̄ voē significatio
nō ē falsa. Scđd̄ q̄ ille q̄ iocose mētit̄ di
cit mēdaciū. t̄ tñ ibi n̄ ē int̄tio decipiēdi.

Tercio q̄r̄ alīq̄s p̄t mētit̄ signo vel sc̄ipto
q̄ tñ nullā p̄fert voēz̄. Ad p̄mū d̄m̄ q̄ q̄
uis illius vocis significatio nō sit falsa sit. II

Inſinua /
tio p̄cepto
rum.

Instantia

2.

Et in falsa sum intēcōz pſerētis. **A**d.ii.ddd
q̄ sic ille q̄ serioſe mērit ſerioſe intēdit decipe.
ſic ille q̄ iocose mērit etiā iocose et ſolarioſe in/
tēdit decipe. **A**d.ii.ddd. q̄ quis talia ſig
vel ſc̄pta nō ſint voces formaliter. ſunt in vo/
ces equipollenter.

Ed.3.

hois noticiā. ḡt̄c. Dōm q̄ edificare ad gehē **Solutio**
nā p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō ɔpletue.alio
mō dispositiue. P̄d̄ mō solū mortale pct̄m
edificat ad gehēnā. t̄b̄ ɔuenit pñciioso mē-
dacio. Scđo mō etiā veniale pct̄m edificat
ad gehēnā. t̄b̄ ɔuenit ec̄ mēdacio iocoſo t̄ df
ficioſo. Per h̄ p̄z ad argu. pñci. in oppositū **Ad argu.**

Ad argii.
princi.

**Articulus
quartus
Locutio
prima.**

Quātū ad quartū

principale pono duas p̄cl̄oes. Pr̄ia ē q̄ oēmē/
ciaciū ē p̄ct̄m. q̄ r̄a sp̄uali rectitudēn p̄t̄ q̄s de/
clinare n̄lī p̄ p̄ct̄m. l̄z̄i mēd̄acio d̄clinat aliq̄
mō a sp̄uali rectitudē. vt p̄z ex diffinitōc mē/
d̄aciū sup̄o data. p̄p̄z etiā ex alio. q̄r̄eritas ē
qdā rectifico sp̄ulal'. cū sit adeq̄to rei ad intel/
lectū. ḡ q̄stū ip̄m mēdaciū declinata veritate.
tm̄ declinata rectitudine. p̄p̄z. ois abusus ē
p̄ct̄m. l̄z̄ q̄ mērit ille verb̄ abilit̄. Maior p̄z.
p̄bat m̄ior. q̄ q̄ v̄t̄ verb̄ ad oppositū illi⁹ ad
qd̄ sūt̄ istituta ille abutit. l̄z̄ q̄ mērit v̄t̄ verb̄
ad oppositū cāe sue istitutiōis. q̄ vt̄ ait aug.
verb̄a sūt̄ istituta n̄ vt̄ p̄ ea hoīeg fallāt. l̄z̄ vt̄
coigitatiōes suas sibi notificet. Propt̄ qd̄ alt
ide aug. Quisq; putauerit aliqd̄ gen⁹ mēd̄a/
cij n̄ eē p̄ct̄m turpit scip̄m decipit. Forte di/
cet q̄ silatio seu factō verbōz̄ n̄ ē maḡ p̄ct̄m q̄z̄
silatio factor̄. l̄z̄ xp̄s q̄ peccare n̄ potuit. vt̄ p̄
bāui sup̄o di. x̄j. silabat fact̄ aliquid q̄z̄ int̄edē/
bat. vt̄ p̄z Lu. xxiiij. silabat em̄ le eē p̄ḡt̄mū.
a finiū. l̄z̄ l̄z̄ a finiū. l̄z̄ l̄z̄ a finiū.

Instancia

Solutio.

Scđa cō/
cluſio.

Instantia

¶ Distinctio tricesimana et quadagesima.

三月三十日

In*unc de per*
piurio postquam iuratio determinauit dicitur
medacio simpliciter officioso. nūc
placuit de medacio nō simpliciter iuramento p̄fir-
mato. s. de piurio. Et diuidit i duas pres. nā
p̄mo tractat in gr̄ de piurio sp̄lari. Scđo d̄ iuramēto vlt̄. ibi. Si aḡ q̄rit. P̄ria i duas. nā p̄mo
ponit piuriū duplice q̄oēz. ibi. Hic q̄rit. Et hec di-
uidit i duas pres. s̄m qd̄ mouet duas q̄stionēs
Scđa ibi. Lū v̄o q̄s iurat. P̄ria i duas. nā
p̄mo de piurio mouet q̄oēz. et circa q̄stionē faciat
duplice optionē. Scđo ponet suā interōz. ibi
S̄z melius credit. Seq̄ illa ps. Lū v̄o q̄o. et
diuidit i duas pres. Nam in gr̄ p̄mo mouet
q̄oēz et soluit. Scđo i h̄ris obiectū et obiectōē
collit. ibi. Hic opponit. Seq̄ illa ps. Si ac
q̄rit v̄ez. Et diuidit i duas pres. nā p̄mo fa-
cit in q̄stionē de iuramento faciēre. Scđo d̄ iura-
mentū exigēte. ibi. q̄rit eccl̄ peccat. P̄ria i tres
pres. Nā p̄mo in gr̄ oñdit qñ iurare sit licitū
et qñ illicitū. Scđo oñdit quō vlt̄ p̄qd̄ sit iurā-
rādū. Tercio v̄ez oñ iuramento sit ipledū. Se-
cunda ibi. Querit etiā an liceat iurare. Tercia
ibi. Nūc supeste. Seq̄ illa ps. Querit etiā.
Ubi p̄mo oñdit quō ab aliq̄ lícite vel illicite
iuramento exigit. Scđo ex precilio aurelianū. de
termatiū tps iurādi p̄figit. ibi. Scđa synod⁹.
Seq̄ di. cl. et vi. illi⁹ tercij li. i q̄ in gr̄ p̄tra-
ctat duo vlt̄ia mādata scđe table. et diuidit i
duas pres. Pr̄io illoꝝ duox p̄ceptoz facit ex-
p̄silioz. Scđo de c̄lege hec sint p̄cepta mouet
dubitatoz. ibi. Si v̄o q̄rit. P̄ria i tres. nā p̄
mo iā dicta duo p̄cepta exp̄mit. Scđo i h̄ris
satis apparēter arguit. Tercio obiectōz arguit
meti soluit. Scđa ibi. S̄z videt p̄ceptū. Ter-
cia ibi. S̄z i illi⁹ duobz. Et hec i duas. Pr̄io
p̄dicti argumēti ponit soloz. Scđo mouet et
collit ex illa solutōe incidentē dubitatoz. ibi.
S̄z cū h̄ia Seq̄ illa ps. Si v̄o. q̄ diuidit
i tres. Pr̄imo de legis utilitate mouet q̄oēm.
Scđo ier legē et euāgeliū assignat distictōz.
ibi. Distat autē euāgeliū. Tercio dictorū de-

pecepti facit epilogatōz. ibi. audisti. x. cordas
Ethē diuisio generalis istaz duas vltiaz dī.
isti. iij. l. sen. Circa q̄s ī spāli q̄ro hāc q̄oēz.

V. **A**Q̄d q̄d ē saluatoris nr̄i peceptuz h̄ē
pcem̄ simpl̄t. sed iurare ē h̄moi. ḡ tc.
Maior p̄z. minorē p̄bo. q̄r saluatoris ait di
scipul̄ sua mat. v. Ego dico vob̄ n̄ iurare oī
no. **L**ōtra. ī actu illo n̄ peccat hō q̄ meret
laudari. s̄ iurādo hō meret laudari. ḡ tc. ma
ior p̄z. q̄r p̄cēm̄ n̄ meremur laudari. s̄ poti
vitupiū. Minor etiā p̄z ijs. vbi dī. Lauda
būl̄ oēs q̄ iurāti eo. **H**ic p̄mo vidēdū ē de
eo q̄d q̄rit. **S**cđo v̄z oē iuramētū sit suā
dū. **T**ercio v̄z oē piuriū sit mortale p̄ctm̄.
Et h̄ ad di. xxix. **Q**uarto v̄z ī legemo
sayca fuerit phibita mala cōcupia. Et hoc q̄
ad dist. xl.

Articulus
primus.

Quantū ad primum

Eadūtēdū q̄ sic ī aklib̄ duplex bonū rep̄it.
vnū q̄d p̄ se ē appetibile. aliud q̄d n̄ p̄ se sed
ppter aliud ē appetēdū. Sanitas em̄ appetit
p̄ se ī ppter se. Medicina v̄o v̄l̄ potio n̄ p̄ se s̄
ppter h̄icā sanitatē appetit. Sic eodē mō ī
moralib̄ q̄dā s̄t bona p̄ se appetēda ut virtu
tes. q̄dā v̄o ppter alia. de q̄z mūero s̄t ipsa iu
ramēta. his p̄missis pono duas dcl̄oes. **S**ui
ma ē q̄ iuramētū facēt p̄ firmādābitate ī casu
q̄ sine iuramēto veritas dep̄incet n̄ ē p̄ctm̄ s̄
meritorū. Q̄ medicina debite mīstrata n̄ est
mala sed bona ī laudāda. sed iuramētū ē q̄dā
medicina tollēs dubietatē q̄ ē firmitas homi
ſcreduloy. ḡ n̄ ē mala seu p̄ctm̄. s̄ bona ī me
ritoria. **E**t ista ē intēcio. b. aug. q̄ tractas illō
mat. v. Itē sermo v̄r ē ē. n̄ n̄. q̄d aut̄ ampliē
a malo ē. sic ait. a malo n̄ iurantis. s̄ a malo
n̄ credētis. **P**. act̄ elicit̄ a viris pfect̄ n̄ ē
culpabil̄. sed sepe iuuenit q̄ viri pfecti iurau
rūt. Nā ap̄ls. ij. **L**oy. i. iurauit dī. Ego testē
iuuoco deū ī aliam meā. **I**te Isaac iurauit
cū viri geraris h̄re amiciciā. ve p̄z Ben. xxvi.

4 **E**odē n̄ iurauit Jacob cū laban h̄re fed̄
Ben. xxxi. **P**. angel̄ bon̄ n̄ p̄ peccare. ī tñ
legit iurasse Ap̄c. x. p̄bi dī. q̄ iurauit angel̄
p̄ viuētē ī sc̄la sc̄lo. **H**ac tñ v̄tate mītri he
retici negat dicētes om̄e iuramētū ē mortale
p̄ctm̄. Quoz aliḡ etiā n̄ p̄ busti s̄t ī ciuita
te metēsi. q̄ ad mādatū inq̄litōris noluerit iu
rare de veritate dicēd̄. **M**erita istoz here
ticoz possēt ē cōsta. **I**llud q̄d a reo ē phibi
tū v̄l̄ h̄ ī nullo casu v̄l̄ ē p̄cessū. s̄ a xp̄o q̄ ē

Prima cō
clusio.

Dpi. here
uici.

ver̄de iurare ē v̄l̄ phibitū mat. v. v̄bli p̄eaſt
Ego at̄ dico vob̄ n̄ iurare oīno. et ibidē. **S**ic
sermo v̄r ē ē. n̄ n̄. q̄d ampliē a malo ē. **H**ic
act̄ cuī s̄uetudo ē mala. videſt ē malo. s̄ cō
suetudo iurādi ē mala. ḡ tc. Maior p̄z. iij. to
pic. vbi dī. Luī v̄sus ē malo. i p̄m̄ q̄z malū ē
Maior p̄cedit ab oīb̄. Un̄ ait H̄e. Dū v̄sū
iurādi facim̄ p̄iurū icurrim̄. **A**d. i. dōz q̄
mīor n̄ ē vera. **A**d p̄batōz dico q̄ illa ppō. n̄
ē v̄l̄s. q̄r q̄n̄ negatio p̄cedit signū v̄l̄ distri
butum̄. tūc facit p̄pōez v̄les eq̄pollere s̄ne h̄di
ctorie. q̄ ē simpl̄ p̄tīclar̄. **S**ic ḡ ista. n̄ oīs
hō currit. valēt ista. q̄dā hō n̄ currit. sic ista n̄
oīno iurare. valz ista. aliq̄ mō n̄ iurare. Nō
ē iugit iurare ex v̄llī p̄pōis v̄l̄ ihibitū. s̄ so
lū aliq̄ mō. t̄ h̄ p̄cedo. q̄r iurare vane seu false
ē ihibitū. q̄r s̄ scđm̄ p̄ceptū legis dīne. Et cuž
addit̄. q̄d ampliē a malo ē. n̄ a malo iurare
tia. sed a malo n̄ credētis. **A**d scđm̄ nego
maiore. q̄r q̄n̄ ex h̄ q̄ s̄uetudo alicuī ē ma
la. bñ p̄bēt q̄ ip̄m̄ n̄ ē p̄se bonū. tñ n̄ p̄bat̄
q̄n̄ ip̄m̄ sit bonū ī ordine ad alter̄. Quāuis cī
n̄ sit bonū s̄uetē ī om̄i die accipe potōz me
dicinalē. imo eſſz valde malū. q̄r p̄ hoc deſtru
eret natura. tñ ex hoc n̄ habeſt q̄ medicia sit
mala. De rōne em̄ talii bonoz ē. q̄ v̄sus corū
n̄ sit n̄iſ occurrētib̄ his ad q̄ hec ordinant̄.
z ppter q̄ ista dicūt ē bona. Et ideo n̄ debz
q̄s recipē portionē n̄iſ indigeat ea. et tpe quo
dgruit ea recipi. **S**ic eodē mō te iuramē
to tc. **A**d p̄batōnē dicēdū q̄ v̄sus iuramē
tū n̄ ē malo. q̄. v̄sus eius dōz ē ē eo tpe quo
legitima cā occurrit q̄r hō debet iurare. et tūc
iuramentū ē tonū. Alio v̄o tpe n̄ ē v̄sus eī s̄
potius abusio seu abusus dici dōz. **A**d du
ctū Greg. dōm̄. q̄ accipit ibi v̄sū p̄ s̄uetu
dīne inordiata. ḡ n̄ ē h̄ me. **S**cđa p̄clu
sio ē. q̄q̄ n̄ subest legitima cā iurādi. tūc iu
rare ē p̄ctm̄. Quia om̄e verbis oīosū ē p̄ctm̄.
ḡ iurare sine cā est p̄ctm̄. An̄cedēs pat̄z. q̄r
te om̄i verbō oīoslo tenemur reddere rōc̄z. vt
p̄z ī euāge. Cōseq̄ntia p̄z p̄ locū a minori. q̄r
si q̄d q̄n̄us v̄dēt ī n̄est. z illud q̄d ma
gis. **P**. q̄d est ōtra dei p̄ceptū sine p̄ctō esse
n̄ p̄t. sed sine rōne ac vane iurare est ōtra
scđm̄ p̄ceptū p̄metabule. ḡ tc. Maior z mi
nor homi xp̄iano manifeste sunt.

Goluntio
Ad. i.

Ad. 2.

Scđa cō
clusio.

Articulus
secundus.

Quantū ad secū
dū articulū dicēdū p̄ duplex ē iuramētū. vñ
assertoriū. aliud p̄missoriū. Un̄ ē de re p̄ten
ta. sed in ē de futura. Primi p̄pria materia cī

verz tñō falsum, secūdī materia est bonū nō malū. Et qz pñs inquisitō videt ec d iura mēto pmissorio. iō ē adūtēdū. q ille qui iura mēto pmissit, qdripharie potit se h̄se. q aut illō qd iurādo pmissit ē totalr t māifeste bonū. aut totalr t māifeste malū. aut pti bonū t pti malū. aut nō ē māifestū sed dubiū vt̄ sit bonū vel malū. In pmo casū tenet simplr t oīno suare iuramētu. q iuramētu cadēs in materia licitā. debitr t hōestā simplr dōbēvari. sed illō iuramētu ē h̄mōi. ḡ tc. In scđo casū nullo mō dōbēvarare iuramētu. q iuramētu cadēs sup materia totalr illicitā nullaten⁹ ē h̄uādū. Hic em̄ h̄z locū quēcas Isid. q ponit ī decretis. vbi dī. In malo pmissio resci de fidē. ī turpi voto muta decretū. qd turpiter pmissisti noli scelerite adimplere. In tercio casū debet iuramentū suare p p̄d bona. et dimittere p pte q cadēs sup materia malā. q eadē ē rō totū t p̄tis qz̄tū ad p̄secutōz vel refutationē. q̄ sicut totū malū ē totaliter refutādū t iuramentū cadēs sup ipso nullaten⁹ ē tenēdū. sic p̄y mala p̄ualiter ē refutāda tc. Sz i qz̄tū casū dōbē q̄rere p̄silū. q̄ factos li p̄spīcū t manifestū fuerit q̄ sit bonū teneat iuramētu. si malū n̄ teneat iuramētu. Si aut ad huc manet ī dubio. tūc a suo supiori debet ptere dispensatōz illī iuramenti. Forte dicet scđm t terciū mēbz illī diuisiōhis. q̄ oī iuramentū qd ē h̄ dei p̄ceptū cadit sup materia malā t illicitā. sed iuramentū Josue quo iura uit gabaonitis q̄ eis fidē seruaret t eos nō occideret fuit p̄tra dñi p̄ceptū qui eos p̄cepit occidi. t tñ Josue seruauit hoc iuramentū. ergo videt q̄ iuramentū cadēs sup materia illī citā sit seruandū. cū vir tāte p̄fectionis ipsum seruauerit. P. iuramentū quo meretrix iurat fornicatio leccatorū q̄ ab eo nō recedat cadit sup illicitā materia. et tamē videt seruandū. Quia dicit Aug. Meretrix q̄ iurat se fidē seruatur leccatorū mala est ei adherēdo. sed p̄ iō fidēz nō seruādo. Lū igīl inter duo mala minus malū sit eligendū. videt q̄ talis meretrix teneat debeat illud iuramētu. Ad primū dicēdū. q̄ Josue seruauit vtrūqz. s. iuramētu t p̄ceptū. iuramentū ī eo q̄ nō occidit eos morte naturali. t p̄ceptū ī eo q̄ occidit eos morte ciuili. in qz̄tū regegit eos in p̄petuaz seruitū. Ad scđm dicēdū. q̄ posito tale meretrice recedere a tali fornicatore cū quo iuravit manere. vel sic recedit ab isto q̄ ad alium fornicatorem accedit. tunc peius facit q̄ si maneret. q̄ pmo peccat fornicatio. tunc au-

tē peccaret fornicatio. t iuramentū nō seruan do. Et ista est intentio Augs. Ex hoc tamen nō habet quin possit t debeat ab isto recedere. t iuramentū nō tenere ad hoc vt vel caste viviat. vel alteri legitime nubat. De iuramento tñ tenet multū penitere. q̄ iuramentū cadēs sup materia simplr illicitā q̄si equipoller p̄nrio. vt dicunt magni doctores.

Articulus
tercius.

Prima in quisitio.

Instantia

Solutio

um articulū p̄movidēdū est de q̄sito. Se cūdō vt̄ piurum sit maius p̄ctm q̄z homi cidiū. Circa primū est aduertēdū p̄mit tens piuriū vel hoc facit iuramēto solēniter p̄ stito. vel iuramēto sine solennitate. Si p̄mo mō. tunc nō solū est p̄ctm mortale. verūtiaz singulare tvalde magnū p̄ctm. Si scđo mō tunc vel iurat falsum cū deliberatōe. vel iurat vez credens se iurare falsum. t tūc vero q̄z mō est mortale p̄ctm. vel iurat falsūz ex lapsu lingue t sine deliberatione. vel iurat falsū credēs tñ omnino vez esse illud qd iuramēto confir mat. t nullo mō iuraret si aduerteret se falsūz iurare. t his duobus modis ē veniale p̄ctm. Forte dicet q̄ hereticus iurans vez esse il lud qd tenet nō esset piurus b̄m ista dicta. q̄z q̄z̄is erret. tamē credit vtrūqz vez esse illud qd tenet. Dicēdū q̄ heretici v̄ plurimū h̄nt ignorātiā affectataz. quod patet ex eo q̄ suis errorēs temerarie defendūt. nec volū audi re nec attēdere doctores qui eos possent t sci rent reducere ad veritatē. Ignorātiā autē af fectata nō excusat sed icusat. nec subleuat pec catū sed aggrauat. vt declarauit libro. q̄. dist. xxij. Ideo dato q̄ hereticus iuraret falsūz qd sua temeritate crederet esse vez. ipse nō excusat a mortali p̄ctō. Secus autē esset si habe ret ignorātiā inuinciblē que excusat a tāto tā toto. Hac tamē inuinciblē ignorātiā nō credo aliquē hereticū h̄se. q̄ de adiuuat quē libet hominē vt euadat heretice prauitatem māliciā. si faciat totū quod in se ē. Quo ad se cūdū dico saluo tñ sp̄ meliori iudicio. q̄ lo quētido de homicidio ex deliberatōe t insidiōse cōmissō. et nō de homicidio casuali. tunc homicidiū est maius peccatū q̄z piurum etiam solēniter cōmissum. Quia illud forefa ctū quod legē diuina t humana seueri⁹ puniēt hoc videt ec grauius p̄ctm. sed legē diuina t humana homicidiū puniēt pena mortis. q̄ ē maxima pena. piurū autē puniēt ciera pena mor tis. ergo tc. Maior patet. quia b̄m mensurā

Instantia

2. P. iuramentū quo meretrix iurat fornicatio leccatorū q̄ ab eo nō recedat cadit sup illicitā materia. et tamē videt seruandū. Quia dicit Aug. Meretrix q̄ iurat se fidē seruatur leccatorū mala est ei adherēdo. sed p̄ iō fidēz nō seruādo. Lū igīl inter duo mala minus malū sit eligendū. videt q̄ talis

Solutio.
Ad. 1.

primū dicēdū. q̄ Josue seruauit vtrūqz. s. iuramētu t p̄ceptū. iuramentū ī eo q̄ nō occidit eos morte naturali. t p̄ceptū ī eo q̄ occidit eos morte ciuili. in qz̄tū regegit eos in p̄petuaz seruitū. Ad scđm dicēdū. q̄ posito tale meretrice recedere a tali fornicatore cū quo iuravit manere. vel sic recedit ab isto q̄ ad alium fornicatorem accedit. tunc peius facit q̄ si maneret. q̄ pmo peccat fornicatio. tunc au-

Scđa in quisitio.

Egi. 6. q.
l3. q. 24.
Jacob. 4
q. l3. q. 27

delicti d^r eē plagaꝝ mod^r. vt d^r Dicit. xxv.
Sed illud sūt duo magni doctores. quo-
ta vñ̄ clumiarc mar^r. et alter lumiare minus
noſtri ordinis. q̄ ambo fundat se in iſta rōne
q̄ p̄ctm contra p̄ceptū p̄me tabule eſt manus
p̄ctm q̄ ſ̄ p̄ceptū ſcde tabule. Iſta p̄z ex h̄. q̄
peccās ſ̄ p̄ceptū p̄me tabule peccat directe iſ-
mediate ſ̄ deū. ſ̄ peccās ſ̄ p̄ceptū ſcde tabule
peccat iſmediate ſ̄ p̄xim. P̄ctm h̄o ē ḡui q̄ p̄-
ē imediatū ſ̄ digniorē pſonā. ſ̄ piuriū ē ſ̄
p̄ceptū p̄me tabule. et hoſcidū ē ſ̄ p̄ceptū ſcde
tabule. ḡ r̄c^r **H** illud qd̄ magis autit a deo h̄ ē
p̄ci^r et mai^r p̄ctm ſ̄ piuriū magis autit a deo.
Maior p̄z. q̄ ace^r morales h̄nt sp̄z ex fine ſi-
cuit natales ex forma. Nā ſic ſe h̄z forma i na-
turalibꝝ. ſic finis in moralibꝝ. ḡ tota bonitas
actuū moraliū i h̄ſſit q̄ debite tēdat i deū q̄
ē vltim ſinis oīm. et p̄ oppoſitū tota malicia
taliū actuū oſſit i h̄ ſ̄ deniāt ab vltio fine. et
auerſit a deo. **N**ior etiā p̄z. q̄ illd magis autit
a deo qd̄ directū ſ̄ deū. ſ̄ plurim cū ſit ſ̄ ſ̄ p̄-
ceptū p̄me tabule directe ſ̄ deū q̄ hoſcidū.
qd̄ ē ſ̄ p̄ceptū ſcde tabule. **S**alua magna
iſtoꝝ doctoz reuerētia. dico q̄ ſud amētūtrī
uſq̄ rōis eoz nō videt eē vez. q̄ ſi p̄ ſe et abſo-
lute facere ſ̄ p̄ceptū p̄me tabule eēt mai^r p̄ctm
q̄ ſ̄ p̄ceptū ſcde tabule. tūc ſutor faciēs calceū
die q̄ p̄ceptū ē q̄ ſcere et ſabbatizare magis p̄c-
caret q̄ ille q̄ occideret hoiez ſinocētē. v̄l q̄ ille
q̄ violēter deflorar^r pudicā thōestā v̄gine. ſ̄
p̄n̄ ſe reputo incōuenies. ḡ tāns. ſ̄na p̄z. q̄
faciēs calceū dñico die facit ſ̄ terciū p̄ceptū p̄-
me tabule. ſed occidēa et deflorās faciūt ſ̄ p̄ce-
pta ſcde tabule. **A**d p̄mā ḡ rōez dō nego
maiore ſi v̄l ſum̄t. r̄cā negatōis p̄z p̄ exēpla
iā p̄ me posita. Et cū d̄r̄ p̄batōe. q̄ ille directe
peccat ſ̄ deū r̄c. dico q̄ h̄ nō ſufficit. q̄ ſplanū
ē q̄ ille q̄ facit calceū i die dñico directe peccat
ſ̄ deū. q̄ i nullo ex h̄ ſacit oſtra p̄xim. et tūc ſatis
mirabile eēt dicere q̄ pl̄ ſe p̄ccaret q̄ deflorans
vel occides. **E**t qui addūt q̄ p̄ctm qd̄ ē direc-
te ſ̄ maiore et digniore pſonā ē ſp̄ mai^r p̄ctm
dico q̄ iſta ē vera ſi idē p̄ctm ſm̄ eādē mēſurā
ſeu circūſtātū ē ſ̄ maiore pſonā et ſ̄ minorē.
Si q̄s em̄ occideret p̄ncipē magis p̄ccar^r q̄ ſi
occideret militē vel ſuū. **S**ed ſi ē aliuſ p̄ctm ſ̄
maiore pſonā et aliuſ ſ̄ miore. ita q̄ iſta p̄ctā
ſint alteri^r geners v̄l ſp̄ci. tūc nō ē neccē ſp̄ mai^r
ē ſp̄ctm qd̄ ē ſ̄ maiore pſonā. Aliq̄s em̄ ita le-
ui ſamie poſſer peccare directe ſ̄ p̄ncipē v̄l im-
patore. q̄ min^r p̄ncipē offederet. et p̄ ſp̄ ſp̄ min^r
ſ̄ p̄ncipē peccaret q̄ ſi occideret cariſſimū p̄n-
cipis militē. **L**ū ſ̄ p̄ctm hoſcidij et piuriꝝ.

vel d̄ itreuerētia ſabbī nō ſint cluſdē gehēr^r v̄l
ſp̄ci. ſo qd̄ aſſum̄t te maiori et miōri pſona n̄
ē ad p̄poſitū. **A**d ſcd̄ nego miōrē. **A**d p̄ba
tōz dōm q̄ no ſp̄ id qd̄ directi^r autit a p̄ncipē
magis autit ab eo. q̄ q̄ maledicēt p̄ncipē di-
recti^r p̄mitteret ſ̄ p̄ncipē. et p̄ ſp̄ ſp̄ directi^r de-
cliaret ab eo. et auteret le ab eo q̄ ſi occideret ſi
liū p̄ncipis vel aliū dilectissimū amicū ei^r. q̄
ut ſic n̄ auteret a p̄ncipē iſmediate. ſ̄ mediāte
p̄ctō p̄missō i ſiliū ſuū v̄l amicū. et tūc nulli du-
biū q̄ magis auerteret a p̄ncipē ſeu ḡfa p̄nci-
pis ſiliū vel amicū occidēdo. q̄ ex leui motu
p̄ncipē maledicēdo. ſic i p̄poſito r̄c. **E**t p̄ hoc
etiā p̄z q̄ p̄batō miōris aſſum̄t falfū i maio-
ri. **E**t em̄ ut p̄z ex iā d̄ictis fallacia p̄ntis. di-
cēdo. autit directi^r. q̄ autit magis. **E**tia vñ^r
iſtoꝝ doctoz r̄ndet ad rōz quā acduxi p̄ iſta
Solutio
Egidij
Dcl̄oe di. q̄ l3 h̄uano iudicio hoſcidū magis
punit q̄ piuriū. tūc ex h̄ nō dō ſuū iudicari mai^r
ē ſp̄ctm. **I**lā ex h̄ aliquid ſ̄ iudicari iniquo eſſe
p̄ctm. q̄ dñino iudicio magis punit. **S**ed iſta
ſolo nō v̄z. q̄ v̄l p̄ diuinū iudicium iſte doctoz
ſtellige legē diuinā datā i p̄tateuco. vel legē
euāgelicā. vel iudicium qd̄ h̄ ſolū vita p̄ decel-
ſu ſp̄ntis vite. **S**i p̄mo mō. tūc ſolo ē ſ̄ cū. q̄
expſſe h̄ ſe legē mosayca. q̄ hoſcida voluntari^r
dō occidi. **P**ropt̄ h̄ em̄ ſuert ordinate ciuitates
refugij. ut ſi aliq̄s caſualr et p̄ter intētō ſ̄ mit-
teret hoſcidū. poſſz effugere mortē. ſ̄ inſſiciēt
hoiez ex deliberatōenulū habuit oīo ſm̄ le
gē refugii. **P**ena hoſmortis ē maxima penaꝝ
cū ſinis oīm terribiliū ſit mors. **S**i ſcd̄ mō
tūc in euā. habeſ. q̄ dixerit ſr̄ ſuo racha. reuſ
erit gehēne ignis. **Q**uāto q̄ magis cruciad^r ē
q̄ frēz ſuū occidit. q̄ ſm̄ hebreos. racha ē iter
iectio ſignificāt ſotū ſblānātis vel indignā-
tis aī. q̄ nō videt q̄ ex euāḡ. poſſit p̄bari ma-
ioz ſe p̄nā debitaz eſſe piuro q̄ ſe homicide. **S**i
tercio mō. tūc dico q̄ de penis ordiatiſ ſp̄ctō/
ribꝝ i alia vita nō poſſumus loq̄ put ſermonē
trahim^r v̄l de vēti vel de noua lege. **S**ed ut iā
patuit nec i veteri. nec i noua lege poſſum^r in-
uenire q̄ piurus in alia vita ſit magis punie-
dus q̄ ſe homicide.

Di. xl.
Articulus
quartus.

Quantū ad quartū

arti. c̄adūtēdū. q̄ lex mosayca p̄t dupl̄ ſide-
rari. **U**lio mō ut morali ſeu ſp̄uāl et dñina erat.
Ellio mō ut ciuil erat. **H**uio mō p̄hibuit co-
ſenſu oīis male ſcupie etiā nullo exteriori co-
natū. vel ope ad hoc demōſtrate. **Q**uā illd
lex Moysi ut morali erat p̄zohibuit a quo

radicaliter oē viciū oppositū morib⁹ & virtutib⁹ pcedit. sed sensus soli animi i malā occupatiā ē h̄moi. Propter h̄m dixit ille sapientia. Quid custodia custodi cor tuū. et in eternū n̄ pecabis.

Instantia

2

forte dicet q̄ sol⁹ de⁹ p̄ suā grāz p̄ p̄hibere ea q̄ gerunt i interiorib⁹ ai huāni. q̄ lex n̄ h̄ illa phibere. P̄ceptū euāgeliū de cōcupiscētia addit aliquā pfectionē sup pceptū legis. Propter qd̄ dixit iāluator in euā. Ego dico vobis. si q̄s viderit mulierē ad cōcupiscēdū eā iā mechatus ē cā in corde suo. Sed si talis cōcupiscētia ēēt phibita ex lege. tūc euā/ glo. sup illud Exo. xx. Nō cōcupiscēs. dicit q̄ lex vetus phibebat manū nō aim. Ad iō/ lutionē istoz̄ pono scđam cōclusionē. et cīsta. q̄ si lex moyli accipit̄ scđo mō. s. ut ciuil'erat. tūc phibuit solū cōcupiscentiā mala put̄ aliq̄ conatu vel ope exteri⁹ fuit mōstrata vel onſa. Quillo mō solū lex mosayca vt ciuilis erat cōcupiscētia phibuit q̄ mō cōcupiam h̄ntes puniuit. q̄ h̄ lex phibet cui⁹ cōmissionē punit. s̄ lex mosayca vt ciuilis erat nō puniuit cōcupi/ scētia nisi alio actu extrinseco ēēt manifesta/ ta. Et p̄ hec p̄z ad argumēta. Ad primū dōm. q̄ dupl̄r de⁹ phibet malā cōcupiaz. uno mō p̄ modū inclinatis. Alio mō p̄ modū iubentis seu p̄cipieris. Primo mō phibet de⁹ ma/ la cōcupiaz infūdēdo grāz & caritatē. scđo mō cōicādo legē. Ad scđam dōz q̄ lex Moysi vt diuina & spudlis erat. q̄uis nō exp̄sse tñ ta/ cite inclusit euāgeliū. vt sic esset rotā i medio rote. Si tñ accipit̄ vt ciuilis erat. tūc euāgeliū addit multa sup ipsā legē. Ad terciū dōm. q̄ibi glo. loquit̄ de lege vt ciuilis erat. & q̄ ppls veteris legis erat grossus & carnalis. ideo solū attendēs legē vt ciuilis erat reputa/ bat cōcupiam nō cēptim. nisi put̄ extrinsecō siebat manifesta. Unū etiā illi⁹ opinionis fuit Josephus. qui in libro antiquitatuz deridet gēticas. qui dicebant regē Antiochū ppter h̄ plagarū. q̄ voluit spoliare tēplū dyane. dices q̄ in hoc nullū pctim habuit. q̄ illā cōcupiaz nō dū exteriori ope demō stravit qñ a deo pla/ gatus fuit. Forte dīceſ ſi hebrei non repu/ rat cōcupiam esse phibitā n̄i patet i ope ex/ teriori. quō ergo diſtinguit̄ pceptuz nonū & decimū q̄ ſūt de cōcupia. a pcepto ſexto & ſepti/ mo q̄ ſunt de facto. Rn. q̄ iſta q̄ttitor ſe ha/ bet p̄ ordinē. pmo cōcupiscētia in mulierē alienē. scđo sensus voluntatis. tertio conat̄ exteri⁹ ſollicitādo illā mulierēt̄ ſentiat̄ i actū adul/ terij. q̄rto est ipm adulterij. Prima dīo ſim

hebreos nō fuerūt in lege phibita. ſed terciū fuit phibitū pcepto nono. & quartū fuit phibitū pcepto ſexto. Et eodemō ipli dicunt̄ de cōcupia rei alienē respectu decimi & septimi pcepti. Inuenit̄ als talis additio. S̄ q̄ uis ſic dicat hebrei. tñ illud nō ſufficit. q̄a ſic bono & virtuoso desiderio cū ſolus voluntatis plenuſ ſoſſumus mereri. ſic mala cōcupia aliſtēre cū voluntatis ſensu ſine exteriori iſinua/ tione. conatu vel ope poſſumus peccare & de/ mereri. Pleno em̄ accedēt ſensu ſā respectu bonoz̄ q̄ ſpectu maloz̄ etiā ſi deficit facultas poſſiendi qd̄ volum⁹. tūc in pñti voluntas p/ factō reputat. Propter qd̄ inter oēs aie potē/ tias in ipla vita beata bona voluntas pncipali/ ter pñmiatur. Ad quā vitā beator̄ nos perdu/ cat nō ſter legislator̄ q̄ ſine fine viuit & regnat̄ bñdictus in ſecula ſeculoz̄ Amen.

e) Finiſ terciū ſcriptū libri ſententiaz
Thome de Argentina.

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Instantia

Solutio.

Prologus

Incipit quartū

scriptū libri sententiarū Thome de Argentina
prioris generalis ordinis heremitarū sancti
Augustini.

Edīt abis
vocē suā Abacuch
iij. Ut supra patuit
distinguēdo vba iaz
dicta. mīgr in quarto
sententiarū libro p̄si/
derat plurimoꝝ infir
moꝝ efficacissimā curationē. Ex peccato em
primoꝝ parentū totū genꝝ humānū iacebat
egrotū. variqꝝ erūnis innumeris quoqꝝ mi
serijs sauciātū. testante beato augustinō in li
bro de expositōne simboli sermone primo. vbi
sic ait. Ad h̄ facti sum⁹ vt creaturis ceteris do
minaremur. s̄ p̄ peccati in p̄vio hōle lapsi su
mūs. et in mortis hereditatē om̄is deuenim⁹.
facti sum⁹ humiles; mortales; impleti sumus
timorib⁹; erroribusqꝝ. et h̄ merito peccati. in q̄
merito etreatu nascit om̄is homo. Istante
etiaꝝ erūna laborē et miseriā consideras Isido
rus in principio libelli de cedula synonyma ci
ceronis i ꝑfona dolentis hōis flebiliter lamē
tatur sic. d. Anima mea i angustijs est. spūs
me⁹ estuat. cor meū fluctuat. angustia animi
affligit me. circūdar⁹ sum malis. circūseptus
erūnis. circūclusus aduersis. oblit⁹ miserijs.
opertus infelicitate. opp̄sus anxietate. nusqꝝ
reperio tanti mali pfugij. tanti doloris inne
nio argumentū. Ha dicto igit̄ modo toto
generē humano a hierusalē descendēte in hie
richo. a latronib⁹ spoliato. in naturalib⁹ vul
nerato. et plagiis multis impositis semiuius
tandē relicto. hunc languidū dū transiret sa
cerdos et leuita. lex. s. nature; et lex mosayca. nū
la tñ cura sanitatis fuit adhibita. Sic em̄ lex
infirmitatē pdicidit. q̄ tñ nullā ḡtulit sanitatē
Ultimo supuenit ver⁹ samaritan⁹ q̄ tñ aiaz
q̄ corpor̄ dinoscit esse custos. verbū. s. incari
natū. a patre in mundū destinatū. p̄ nostro sa
nando languore. vinū infundens et oleū vul
nerib⁹ semiuiui. vinū. s. doloris et cōpunctio
nis ḡtra p̄sumptionē. et oleū dulcoris et cōso
lationis ḡtra desperationē. Bene aut̄ p̄mittit
vinū qđ est vulner⁹ purgatiū. ante ipm ole
um qđ est carnis mollificatiū. et cicatricis su
perductiū. q̄ sicut ait hieronim⁹ in ep̄la ad

pacomiū tocentū. Nō est fidelis medicus
q̄ ante digestā putredinē supducit vulnerū ci
catricē. Et q̄r infuso vino et oleo debita requi
ritur vulneris alligatio. ideo idē samaritan⁹
sacramentoꝝ fascia ligauit p̄dicta vulnera. si
cū tangit ingr̄ in p̄ncipio isti⁹ quarti libri di
cens. Samaritan⁹ vulnerato appropinq̄ns
curationi ei⁹ sacramentoꝝ alligamēta adhi
buit. q̄r ḡtra peccati originalis et actualis vili
nera sacramētoꝝ remedia de⁹ instituit. Nun
iūsmodi aut̄ curatio horat in h̄bis p̄ncipalit̄
introductis cū ultimo subinfert. sua. Et q̄r p
nomē relatiū d̄ señ significat nisi in q̄rtū p̄n
git ei qđ refert. ideo optet me hic replicare ly
vocē. et h̄m h̄ d̄ iā dicta curatōe virtuosissima
p̄ expōti illud ps. lxvij. Ecce dabit voci sue
vocē virtutis. date gloriā deo sup̄ isti⁹. magni
ficentia ei⁹ et virt⁹ ei⁹ in nubib⁹. In quib⁹ ver
bis satis expresse tangit materia quarti libri.
De tib⁹ em̄ p̄ncipaliter i h̄ libro determin
at. Primo em̄ mīgr ostēdit peccator⁹ remissi
onē. et gratuitor⁹ donationē fieri p̄ sacramētu
mē influentia. Secōdō mortuor⁹ resurrectōe
et obstinatoꝝ p̄demnatoꝝ p̄ iudicalē sentē
tiā. Et tertio beator⁹ fruitōe et ipoꝝ illustra
tionē p̄ supnaturale refulgētiā. Ex istis tri
bus clausulis isto q̄rto sententiarū libro descri
ptis. hō languēs et debilis q̄sī quādā nobilis
sima medicina mire restauratiua in pfectissi
ma reponit sanitate. Ad cui⁹ intellectū est
aduertendū q̄ ad h̄ et aliqꝝ infirm⁹ pfecta sa
nitatē p̄sequat tria sunt necessaria. Nā p̄mo
radices infirmitatis debent extirpari. Secōdō
sanat⁹ a nō sanitatis debet seq̄strari. Tercio ad
iūmētis sanitatis debet roborari. Nec aut̄ q̄ ad
infirmū hōiem finit in pmissis. Nā hō lan
guēs et debilis ab infecta qualitate totalit̄ libe
rat p̄ sacramētoꝝ collatōe. a suspecta. socie
tate iudicaliter sepak p̄ meritor⁹ discussionē.
et pfecta sanitatē eternālē p̄firmat p̄ corporis
et aie glorificatōe. Istoz primū notaſ i auto
ritate iā assumpta cū p̄missis Dabit voci sue
vocē virtutis. Secōdū cū postponit. Magnifi
centia ei⁹ et virt⁹ ei⁹ in nubib⁹. Terciū cū me
dio subinfert. Date gloriā deo sup̄ isti⁹. Di
co q̄ p̄mo q̄ in p̄ma parte isti⁹ quarti libri tra
ctat de p̄ctō et remissione et gratuitor⁹ donati
onē. et monstrat q̄uo hec fiat sacramētoꝝ colla
tione. qua infirm⁹ hō ab infecta q̄litate totali
ter liberat. Et h̄ notaſ in h̄bis p̄missis cū dici
tur. Dabit voci sue vocē virtutis. Iuxta cī do
cerinā beati augustini sup̄ Joh. q̄n̄ verbū ac
cedit ad elementū et fit sacramētū. tunc deus

Dat voci sue triplicē virtutē. **A**tra triplicē humani generis infirmitatē. pūca virtutē purgatiā. **A**tra occupatiōe prauitatē. virtutē illuminatiā. **A**tra nesciētē cecitatē. et virtutēz roboratiā. **A**tra impotētē debilitatē. Ratōne p̄mi dicit. ps. xxvii. Vox dñi sup aquas. de maiestatis intonuit. dñs sup aquas multas. Ratōne secūdi dicit ibidē. Vox dñi intercidētis flāmā ignis. vox dñi acutientis desertū. et cōmouebit dñs desertū cades. Ratōne terciū dicit ecclē p̄s. Vox dñi p̄paratis eruos. et reuelabit adēnsa. et rēplo ei⁹ omnes dicēt gliaz. Sc̄itio em⁹ q̄ p̄pnu aq̄ officiū est purgare. ignis illuminare. et cerui ac fontē aq̄ viue cū deſiderio p̄perare. Quoꝝ primū ſūdet virtutē purgatiū. Sc̄dm illuminatiū. Terciū cōfortatiū. Applicatōes hm̄oi patēt. ideo trāſeo. et eas gra breuitatiā omittit. ¶ Dixi ſecondo q̄ i ſecūda pte hui⁹ libri quarti tractat de mortuoz resurrectōe et obſtinatoꝝ ademnatōe. et moſtrat q̄uo hec ſiat meritoꝝ diſcūſione. qua iā ſanat̄ hō a ſupecta ſocietate in dicialiter ſepat. Et h̄ notaſ in verbis p̄missis cū dicit. Magnificētia ei⁹ et vīt̄ ei⁹ in nubib⁹. Sicut em̄ recitat m̄gr̄ dist. xlviij. iſtū ſept̄ libri. in hora exeremū iudicij dñs apparet in nubib⁹ ex oppoſito mōtis olueri ſup valle iſaphat. et tūc magnificētia ſue liberalitatis appēbit in bonoz retributōe. quib⁹ a de xtris ſuis aſſiſtentib⁹ dicit. Uenire benedicti p̄ris mei. p̄cipite regnū qđ vobis paratū eſt ab origine mūdi. S̄z vīt̄ ſue iuſticie et cōtra tis appārebit in maloz ademnatōe. quib⁹ ad ſinistra ſuā ſtitutis iudicati ſua ſuia dicit. Ite maledicti i ſignē eternū r̄c. ¶ Dixi tertio q̄ in tercia pte illi⁹ quarti libri tractat de beatōz fruitōe et ipſoꝝ iuſtritatōe. et monſtrat quo hec ſtingat corporis et aſe glorificatōe. q̄ iā beat̄ hō in pfecta ſanitate eternalē ſfirmat̄. Et h̄ notaſ in verbis p̄aſſumpti eū dicit. Date gloriā deo ſup iſrl. Quasi dicit. Logno ſcīte deūz eſſe glorificatōe iſrl. i. eoꝝ q̄ vidēt deū. Nā hm̄oi gl̄ia nō cōmunicat impijs cēcīo deū videre nō potētib⁹. de quib⁹ Gap. ij. dicit. Excecauit illos malicia eoꝝ. et nesciēt ſacramēta dei. neq̄ mercede ſperauerūt iuſticie. nec iudicauerūt honore animaz ſanctaz. Tūc em̄ tollet impius ne videat gloriā dei. vt dicit Isa. Cōmunicat ergo tal̄ gl̄ia ſolūmo do pijs ſidelib⁹. q̄ collirio p̄nie et opib⁹ miſericordie ſeu clemētice ſuos mētaleſ oculos rālitter purgauerūt. q̄ in extremo iudicio deū videret beatifice mercib⁹t. Un̄ cuilibet tali ſu illa

beatifica viſione ſtituto tūc dici p̄terit illō. Isa. vi. Surge illumiare h̄iſlm q̄r venit lu men tuū. et gl̄ia dñi ſup te orta eſt. Lui⁹ viſionis gloriolē nos p̄tices faciat gloriſicatoꝝ ſaluandoꝝ. q̄ cū patre et ſp̄u ſancto viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ.

¶ Distinctio p̄ma.

SAmaritanus

em⁹. Postq̄ m̄gr̄ in p̄mis trib⁹ libris tractauit de rebus tā fruibi libis q̄r vreibib⁹ diſtinctis ac etiā in uno p̄uenientib⁹. nūc in iſto q̄rto libro incipit tractare de ſignis ſalutiferis vulnerato homi p̄ p̄cētē medicinā ſalutis efficaciter p̄ferētib⁹. Et diuīdit in duas ptes. Q̄ p̄mo m̄gr̄ maniſtādo intentōez ſuā q̄ſi videt p̄mittere huic libro p̄ hemū. Sc̄do iuxta hm̄oi p̄missionē p̄sequitur ſuū tractatū. ibi. Hacrm̄ eſt. Quantū ad primū eſt aduertēdū p̄ intentiō p̄hemian tis duplicitē maniſtāt. Primo ſi materia eti⁹ libri ſeu tractat⁹ vniuialiter reuelat. Secundo ſi ſu⁹ mod⁹ tractādi aliquiter iſiſuat. Igī m̄gr̄ in iſto plogō duo nobis proponit. Primo em̄ oſtēdit materia de q̄ eſt agendū. Sc̄do iñiuit modū q̄ eſt p̄cedendū. ibi. De quib⁹ q̄etuoꝝ. Prima i ſuas. Q̄r p̄mo m̄gr̄ oñdit hūane nature necessitatē et indigentia. Sc̄do p̄ſentis materie ſecūditatē et ſufficiētia. ibi. Curatōni r̄c. Et hec diuidit in duas ptes. ¶ Ad cui⁹ intellectū eſt aduertēdū. p̄ q̄uiq̄ q̄nq̄ aliq̄ medicina ſit nobilitē p̄parata tñ nō opaꝝ niſi ad ipm̄ morbi fuerit applicata. ideo p̄mo m̄gr̄ oñdit p̄dicere ſufficiētē et noſtre indigētē ad iñiucē ſiunctōez. Sc̄do iñiuit ex illa ſiunctōe totū ſuē infirmitatē ſufficiētē curatōez. Sc̄da ps incipit ibi. Q̄r cōtra p̄cti originalē. ¶ Et hec eſt ſuia iſtū p̄hemij in generali. circa qđ q̄ro in ſpeciali.

¶ Trū ſacramēta noue legis habeat in ſe virtutē ſeu potētā creatiūa. ¶ Uli det q̄ ſic. Q̄r vīt̄ q̄ eſt grē effectiua illa eſt creatiūa. ſz vīt̄ ſacréz noue legis eſt grē effectiua. ḡ r̄c. Maior patet. q̄r gra p̄du ci nō p̄nisi p̄ creatōez. Minor etiā patet. q̄r ſacra noue legis in h̄ differēt a ſacramētis veteris legis. q̄m̄ ſefficiunt qđ ſigurāt. planū eſt autē q̄ ſigurāt grāz. ¶ Cōtra. vīt̄ creatiūa nō ē cōmunicabilis allciui creature. ḡ nec ſacramētis. Antecedēs patebit infra. Cōsequētia patet. q̄r om̄e ſacrim̄ eſt creature. ¶ Hic q̄tuoꝝ

sunt vidēda. **P**rimo utrū potētia creandi sit cōmunicabilis creature. **S**ed dāto q̄ nō tunc videbit̄ vtr̄ creatura possit coopari creatori in ope creatōis. **T**ercio utr̄ grāsa crāmetalis habeat esse p̄ creationē. **E**cq̄r̄ to ex his patebit de eo qd̄ querit

Articulus
primus
Lōclusio

Rōes tho
me regidij

Quātū ad primum

sic pcedam. **P**rimo em̄ ponā hāc lōclusio/ ne. q̄ virt̄ seu potētia creādi nō est cōmuni/ cabil creature. **S**ecō addicaz q̄ polit. ab op̄nione sūb motu. **E**t tērcio eoz motuī r̄ndeb̄. **L**ōclusio. Ista a cōmuni/ bus doctōrib̄ sic pb̄at. Potētia infinita nō ē cōmunicabil creature. potētia creādi ē infini/ ta. ḡ tc. **M**aior patet. nā cuz creatura ois sit finita. ḡ nō poterit esse capax potētiae infinite. **P**robab̄ minor. q̄ infinita distātia n̄ p̄ tolli/ nisi p̄ potētiā infinitā. s̄z distantia inter ens z nihil est infinita. cu igī h̄mōl distātia tollat̄ p̄ potētiā creatuā q̄ aliqd̄ de nihilō pducit. ḡ tc. **P**. sicut se habet agēs secūdū ad agens p̄mū. sic effect̄ agēs scđi ad effectū agēt̄ p̄mū. s̄z agēs scđin necessario p̄supponit agēs p̄mū ḡ effect̄ agēt̄ scđi necessario p̄supponit effe/ ctū agēt̄ p̄mū. t p̄seq̄ns nō p̄t creare. cu il/ lud solū c̄reē qd̄ illo p̄supposito de nihilō p/ ducit. **P**. nullū agēs creatū p̄t agere se toto ḡ nullū agēs creatū p̄t creare. Antecedēs p̄t̄ q̄ nullū agēs creatū est pur̄ act̄. ḡ nullū tale agēs agit se toto. Ista p̄seq̄ntia patet. q̄ om̄e agēs agit fm̄ q̄ est i actu. t nō fm̄ q̄ est i potē/ tia. q̄ fm̄ h̄ cōpetit sibi pati. **P**robab̄ etiā pri/ ma p̄seq̄ntia. q̄ res q̄ creat̄ tota p̄ creatōez p/ ducit. s̄z qd̄ nō agit se toto h̄ nō p̄t totā rem p/ ducere. Da oppositū tūc ageret vltra 2ditio/ nē sine nature. **P**. esse cuiuslibet creature p/ supponit essentia in q̄ recipiat. ḡ actio cuiuslibet creature p̄supponit aliqd̄ in q̄ recipiat. t p̄ seq̄ns nō erit creatio q̄ est de nihilō alicuī p/ ductio. nihil p̄supponens. Antecedēs patet. q̄ esse nō receptū est esse pur̄ z illimitatū. t p̄ seq̄ns est esse diuinū. **P**robab̄ p̄seq̄ntia. q̄ sic res se habet ad esse. sic se habet ad agere. z iō mod̄ agēdi sequit̄ modū essendi. **P**. oīd̄ actio creature ē accidēs. ḡ nulla actio creatur̄ re p̄t esse creatio. Antecedēs patet. q̄ oīs actō creature est de pdicamēro actōis. qd̄ ē vñū te nouē pdicamētis accidētis. **P**robatio p̄seq̄ntie. q̄ om̄e accidēs p̄supponit subiectū i q̄ reci/ piat. **P**. istud etiā pb̄at autoritatib̄ scđōz. Dicit em̄ augustin⁹. iij. de tri. c. vii. Nō solū

malos s̄z nec bonos angelos phas est putare aliqd̄ creare. Ergo mlt̄ min̄ ceterē creature q̄ sunt infra angelos poterūt creare. **S**z s̄z istud sunt due opinones. Quaz p̄ma abloq̄ distinctōe ponit absolute q̄ potētia creādi sit cōmunicabilis creature. Qd̄ pb̄ant p̄mo sic. Qn̄cūq̄ aliqd̄ effect̄ sic se habet q̄ nō adeqt̄ virtutē p̄mū agēt̄ illī p̄ductio est cōmuni/ cabil agēt̄ scđo. s̄z nullū effectus creat̄ adeqt̄ virtutē p̄mē cause. q̄ oīs effect̄ creat̄ ē finit̄ t p̄seq̄ns nō adeqt̄ virtutē p̄mū q̄ est infini/ ta. **P**. oīd̄ potētia finita est cōmunicabilis creature. s̄z ad creandū sufficit finita potētia. **M**aior patet. q̄ om̄e illud est cōmunicabi/ le creature qd̄ nō ponit creaturā extra terminos creature. s̄z nulla potētia finita ponit crea/ turā extra terminos creature. **M**aior etiā pb̄at tripliciter. **P**rinco p̄. Creatura affir/ matiue sūpta est finita. ḡ negatiue sūpta erit finita. Antecedēs patet. **P**robab̄ p̄seq̄ntia. q̄ nō pl̄ negat negatio q̄ affirmet affirmatio. Et fm̄ beatū augustinū q̄cqd̄ debet negatō. h̄ debet ei i ordine ad affirmatōez. Lū igī di/ stantia int̄ duos terminos finitos necessario/ sit finita. t p̄ seq̄ns ad tollendū ip̄az suffici/ at potētia finita. ḡ ad creandū aliqd̄ de nihilō nō req̄rit potētia finita. **S**ed oīd̄ sic. Resi/ stentia q̄ est inter duo p̄traria tollit p̄ potētiā finitam. ḡ etiā resistētia q̄ est inter ens z nihil poterit tolli p̄ finitā potētiā. Antecedēs patet q̄ potētia agēt̄ naturalē q̄ est finita trālmu/ tat vñū p̄trarioz in alterz. **P**robab̄ p̄seq̄ntia. q̄ nō requirit maior potētia ad tollendū mi/ norē resistētia q̄ ad tollendū maiorē. s̄z ma/ ior est resistētia inter duo p̄traria q̄z inter duo p̄tradicitoria. puta inter ens z nihil. ergo tc. **T**ercio sic. illud qd̄ a deo pducit fm̄ ratio/ nefinitā h̄ ad sui pductionē nō req̄rit poten/ tiā infinitā. **S**z q̄libet creature pducit a deo fm̄ rationē finitā. Nā fm̄ augustinū in libro lxxix. q̄stionū. alia rōne 2ditus est hō. t alia equ⁹. t sic de alijs. nulla aut̄ istaz rationū erit infinita. tū q̄ nō possunt esse ples rōnes iſini/ te in eodē. tū etiā q̄z infinitū est q̄ mai⁹ cogita/ ri nō p̄t. s̄z rōes homis t qui p̄cipiunt̄ vt ali/ qd̄ mai⁹ q̄z rō homis tm̄. **P**. creature p̄t cō/ municari potētia pducēdi materia. ḡ sibi po/ terit cōmunicari potētia creādi. Lōlequētia patet. q̄ materia nō p̄t pducit nisi p̄ creatōez. **P**robab̄ antecedēs. q̄ illi cui d̄ factō cōmuni/ cata est potētia pducēdi illō qd̄ est nobili⁹. il/ li etiā p̄t cōmunicari potentia pducēdi illud qd̄ est ignobilis. s̄z creature d̄ factō est cōcata

Op̄io cont/ traria p̄ma

Probatur
minor tri/ pliciter.

z

Tercia rō/ p̄ncipalitis

potētia pducēdi formā q̄ est multo nobilior
q̄z materia. ḡ t̄c. q̄ s̄p. creatura p̄t anihilare.
ḡ poterit creare. Lōsequētia patet. q̄z posita
equi distātia. tūc illud qd̄ p̄t vñā trāsire etiam
poterit trāsire alia. s̄z nō solū est eq̄lē. imo est
eadē distātia cncis ad nihil. que est ipi⁹ nihil
ad ens. sicut est eadē via a thebis in athenas
q̄ est ab athenis in thebas. vt patet. iij. phisi.
Probat antecedēs. q̄z cū p̄ ages naturale ali
qd̄ corrūp̄it. si forma nō annihilarēt totalit̄.
tūc illud qd̄ maneret i materia hoc posset p̄
ages naturale itez reduci in actū. t̄ sic corrū
ptū p̄ potētia agētis naturalis rediret idē nu
mero. qd̄ est impossibile. iuxta illud. iij. de ge
neratōe Quoꝝ substātia deperit nō redeat ea
dē numero. q̄ s̄p. creatio nō est actio infinita.
ḡ potētia ip̄am eliciēs est cōmunicabilis crea
ture. Lōsequētia patet ex pcedētib⁹. Probat
antecedēs dupliciter. Primo sic. Termi
nus creatōis est finit⁹. puta ipm̄ creatū. ḡ cre
atio est actio finita. Antecedēs est manifestū.
Patet etiā lōsequētia. q̄z mot⁹ t̄ actōes speci
ficant ex terminis ad q̄s. vt patet. iij. phisi.
ḡ actōnis infinite termin⁹ nō p̄t esse finitus.
S̄cō sic. creatio passio est finita. ḡ creatō
actio erit finita. Antecedens est notū. q̄z crea
tio passio terret se ex pte rei create. Lōsequētia
etia patet. q̄z actio t̄ passio sunt idē materiali
ter. vt patet. iij. phisi. vel saltē tantā habet cō
formitatē q̄ vñū nō excedit altez in infinitū.
P. maioris virtutis est attingere deū q̄z at
tingere omnē creaturā. s̄z primū est cōmuni
cabile creature. vt patet in beatis. ḡ t̄ secūdū.
P. generatio actiua est cōmunicabilis crea
ture. ḡ t̄ creatio actiua. Antecedēs pat̄. Pro
bat lōsequētia. q̄z generatio fm̄ sua rōem for
malē est nobilior creatōe. eo q̄ generatio for
maliter reperiāt in diuinis t̄ habeat terminū
realē ab intra. puta filiū. s̄z creatio solū est vir
tualiter in diuinis. t̄ habet terminū tantummo
do ad extra puta creaturā. P. factio alicu
iis de simpliciter nō ente est creatio. s̄z crea
tura p̄t aliqd̄ facere de simpliciter non ente. ḡ p̄t
creare. Maior patet. q̄z creatio est factio ali
cui⁹ de nihilo. s̄z illud qd̄ est simpliciter nō ens
h̄c nihil. Probat minor. q̄z fm̄ phm̄. v. phi
sicoz. in h̄ differt generatio fm̄ qd̄ a generati
one simpliciter. q̄z generatio fm̄ qd̄ est de non
ente fm̄ qd̄. s̄z generatio simpliciter est de nō
ente simpliciter. Cū igit generatio simpliciter
cōueniat creature. ḡ t̄c. P. eo ordine q̄ res
create reducunt in deū. eo ordine poterūt pce
dere a deo. sed fm̄ dyonisii in de angelicā h̄ie

ralia. lex deitatis est vt infima per media re
ducant in supma. ḡ infima. s. corporalia p̄ me
dia. s. p̄ angelos possunt pcedere a supmis. s.
a diuinis psonis. t̄ p̄ lōsequētia angeli poterūt
creare. His pmissis pcedāt tali mō. P. pri
mo em̄ ostendā quō aliqui istoz nūcūt instare
h̄rōes adductas p̄ clusiōe. q̄z quis eoz in sta
tie nō ocludat. S̄cō r̄sidebo ad istas ra
tiones q̄s p̄ se adducūt. Primo igit̄ insta
tur ab aliquib⁹ h̄ maiore p̄ merōis sic. In ip
sa creatura est potētia passiua. infinita. ḡ i cre
atura poterit esse potētia actiua infinita. An
tecedēs patet de potētia p̄ne materie. Proba
tur lōsequētia. q̄z om̄i potētiae passiue in natura
debet correspōdere potētia actiua in natura. s̄i
cuit aut cōmentator. P. ages eliciēs actōes
sua in instāti videt esse infinite virtutis. s̄z sol
attingēs nostꝝ em̄spēriū totū aerē in eo pten
tū illuminat i instāti. Probat maior. q̄z vt pa
tet. vi. phisi. fm̄ augmētū virtutē semp̄ dīmī
nuit rps. cū ḡ q̄ ad breuitatē mēlure instans
i infinitū excedat rps. ḡ virt⁹ principiās acti
onē sua in instāti in infinitū excedet virtutez
principiantē actionē sua in rpe. t̄ p̄ lōsequens
erit infinita. q̄z nullū finitū excedit altez fini
tū in infinitū. P. arguit h̄ minor. q̄z nun
q̄z vt dicūt ex aliquo actōne arguit̄ virt⁹ p̄duci
ua infinita nisi termin⁹ p̄duci⁹ illi⁹ actōis sic
infinit⁹. s̄z termin⁹ creatōis puta creatura nō
est infinit⁹. ḡ potētia creandinō est infinita.
P. extra p̄batōes dicit̄ q̄ inter nihil t̄ ens
nulla est distātia realis. q̄z idē t̄ diuersū sunt
differētiae entis. vt patet. v. methaphi. ḡ non
ens seu nihil nō p̄t fundare aliquę reale diū
sitātē. nec p̄ lōsequētia distātia i ordine ad ipm̄
ens. Sicut em̄ ultimū celū n̄ distat a spacio
qd̄ nos imaginam fore extra ipm̄ celū. n̄ se
accipiāt distātia ficta fm̄ nostra imaginatio
nē. sic nihil ab entenō distat nisi ficte. P.
dato q̄z distātia. illatū nō erit infinita. Nā
illa distātia nō est infinita qua dat̄ alia maior.
s̄z distātia q̄ est inter deū t̄ nihil est maior illa
q̄ est inter creaturā t̄ nihil. Maior patet. q̄z
infinito nō p̄t dari mai⁹. Minor p̄bat. quia
pl⁹ distat extremū ab extremo. q̄z extremuz a
medio. s̄z creatura mediat inter deū t̄ nihil. ḡ
t̄c. Ista nō ocludit. Igīt ad primū dic
dū q̄ lōsequētia nō est bona. cū em̄ creatura sit
multipliciter defectuosa. ideo licet infinitas
passiua q̄ sonat in impfectionē cōueniat crea
ture. tamē ex hoc nō habet q̄ infinitas actiua
que necessario implicat infinitā pfectionē cō
ueniat creature. Ad p̄batōē dicendū ḡ

Instātia p̄
ratō es cō
elusōnis.

Instātia p̄
pm̄ rōem
clusiōnis.

2

3

4

5

Solutio
Ad. I.

nō optet ut om̄ipotētie passiua materie respō deat potētia actiua existēt in natura natura ta seu creatā. s̄ sufficit ut sibi r̄n̄deat potētia actiua q̄ est i natura naturāte seu creante pura i creatrice essentia q̄ est ip̄e d̄e⁹. Dato em q̄ illis q̄ sunt i potētia passiua materie b̄m r̄o es seminales correspōdeat potētia actiua i natu ra creata. tñ his ad q̄ se extēdit potētia mate rie b̄m rationes obediēntiales correspondet soli⁹ dei potētia, p̄ut declarauī lib. q̄. di. xvij. arti. i. t. ij. Ad secūdū nego maiore. q̄r ois act⁹ generatōis p̄prie dicte elicit in instati. et tñ ex hoc nō sequit ip̄m generaſ esse infinite virtutis. Ad pbationē dicendū q̄ illa demō stratio locū habet qñ vtriusq̄ agētis opatio ē mot⁹ ppuedict⁹. et nō qñ opatio vni⁹ est mo tus. alien⁹ vero est generatio. Et ideo q̄ dicit de sole nō est ad p̄positū. q̄r lumē solis nō in ducit p̄ motū in aerē. s̄ p̄ generatōes multi plicat p̄ aerē. q̄ quidē generatōes q̄uis multe sint b̄m multitudine partū aeris q̄ illumina nt. om̄es tñ etiā si infinite essent fierē i in stanti. q̄r induisibile iunctū induisibili nō facit totū mai⁹. Sicut em ex infinitis p̄ūctis simul positis nunq̄ resultaret linea diuilib⁹ q̄uisq̄ modica. sic si aer infinit⁹ obyceret soli in uno et eodē instati recipere lumen i infinitis suis p̄tib⁹. et hoc multiplicatōe infinitarū generationū. q̄ generatōes om̄es nō pl⁹ occu parent de mēlura duratōis q̄ yna tñ. Unde q̄uis in illis generatōib⁹ esset prioritas natu re. q̄r pri⁹ natura p̄ illi⁹ aeris q̄ esset p̄pinq̄. or̄ soli illuminare. q̄ pars remotior. eo q̄ lu men p̄ partē p̄pinq̄a deriuēt ad partē remo tam. tñ in hmoi generatōib⁹ nulla esset prio ritas t̄pis yl⁹duratois. co q̄ libet esset undi sibilis. Ad tertū nego maiore. q̄r nō solū ex termino pducto. vez etiā ex modo pducē di poterum⁹ iudicare de finitate vel infinitate virtutis pductiue. sicut est in pposito cū ali qd q̄uis sit finitū pducit tñ de nihil⁹. Ad quartū dicendū q̄ q̄uis inter ens et non ens nō sit aliq̄ distātia. Dicīpēdo distātia positi ue. tñ inter ens et nō ens seu nihil est om̄is di stantia negatiue. Est em inter ea om̄is distātia localis p̄ negatōez om̄is p̄pinq̄atatis. et infinita distātia formalis. q̄r inter ea nilla est p̄formatal. et infinita distātia q̄titatiua. sicut est inter punctū et linea. q̄r nō c̄ntis ad ens n̄ la est pportio. Ad quīntū dicendū q̄ mai or nō est vera. q̄r si linea a medio terre pcede ret verius occidentē in infinitū. illa linea vti q̄ esset infinita. et tñ posset angeli verius orie

tem. sic licet distātia a nihilo v̄sq̄ ad ens crea tū sit infinita. tñ ascendēdo sup̄ ens creatū ca pit additionē. Un̄ illa maior nō est vera nū loquēdo de tali infinito qd est simplicit et om̄ino infinitū b̄m omnē distātia seu positio nem. Ad secundū secūdū p̄clusionē. q̄r cū agēs secūdū sit effect⁹ agētis primi. ideo effec tus agētis secūdi p̄supponēdo agēs secūdū p̄supponit effectū agentis primi. q̄z hec istud valet. Q̄r ratio nō pcedit de effectū pri mi agētis q̄ est elicitū effect⁹ secūdū agentis. s̄ de tali q̄ est receptū. qd patet ex forma rati onis p̄dicte. q̄r sicut agēs secūdū actiue seu q̄ ad actuūtate sua p̄supponit agens primū. sic effect⁹ agētis secūdū passiue p̄supponit effectū agentis primi. Ad tertū negat antecedens q̄r angel⁹ cū nō habeat materia partē sui ideo agit le toto. Negat etiā p̄sequētia cū sua pbationē. q̄r vt dicitur. ad hoc vt aliq̄ pducatur totā rē nō est necesse q̄ agat se toto. sed sufficit q̄ ei⁹ virt⁹ pductuia virtualiter p̄tineat om̄e qd est in pducto. q̄z isti respondendo ad antecedēs assumū falsuz. Quia licet angel⁹ nō habeat materia p̄prie dicta. tñ s̄m boetii angel⁹ habet esse receptū i essentia. ergo habet in se aliq̄d potētiale. q̄r quelibet itelligētia ha bet suū hylachim. vt ait autōz de causis. ergo nō est se toto act⁹. nec p̄ psequētis agit se toto.

Et iā respōdendo ad p̄sequētia p̄supponit falsuz. s. q̄ virt⁹ alicui⁹ agētis secūdū virtualiter p̄tineat om̄e qd est in pducto. q̄r si sic tunc in tali pductōne agens secundū nō depende ret ab aliq̄ agētē superiori. Propter hoc ei agēs primū in nulli⁹ rei pductōe dependet ab aliq̄ alio agētē. q̄r virt⁹ ei⁹ pductuia virtualit cō phendit om̄e qd est in quoq̄z ab eo pducto. Ad quartū negat p̄sequētia. q̄r si ex hoc q̄ esse creature recipit in aliq̄ sequeref necel sario q̄ actio ei⁹ p̄supponat aliq̄d in q̄ recipiat ur. tūc p̄ oppositū cū esse diuinū nō recipiat in aliq̄. sequeref q̄ actio dei nō reciperef in ali quo. cū tñ oppositū sepi⁹ videm⁹. Sed nec istud valet. Quia dando istā instantiaz manifeſte isti cōmittū fallaciā p̄sequētis. p cedūt em a deſtructōe antecedētis ad deſtru ctionē p̄sequētis. sicut em ad esse hoiez sequit esse animal. tñ formalis p̄sequētia nō sequit. n̄ est hō. ergo nō est animal. Sic licet hec p̄sequētia sit bona. om̄e qd habet esse receptū il lius actio p̄supponit aliq̄d in q̄ recipiat. tñ n̄ sequit. de⁹ nō habet esse receptū. ergo ei⁹ actio nō recipit in aliquo. Nā cū de⁹ sit agens om̄i potēns nō solū p̄ rem totam pducere in qua

Contra se cundā rati onē p̄clusi onis.
Solutio.

Contra ter ciā ratiōem p̄clusiōis.

Solutio

Contra q̄r tā rationēz p̄clusiōis

Solutio

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

productione actio ei⁹ nō p̄supponit aliquid. verum etiā ip̄e p̄t formā p̄ducere in materia p̄ia cente. et sic actio ei⁹ recipit in materia non obstante q̄ ei⁹ esse nō sit receptū. sed simpliciter subsistens. Ad quintū negat d̄ sequentiaz cū sua p̄batione. q̄ si nulla actio p̄supponeret subiectū potest esse creatio. tunc actio qua de⁹ p̄ducit gratiā nō esset creatio. q̄ talis actio p̄supponit animā humanā in qua recipitur.

Contra q̄n
ta ratione⁹
occlusionis

Solutio

Sed nec istud valet. Quia actio qua de⁹ p̄ducit gratiā nō p̄supponit necessario ip̄am animā. posset em̄ deus vñica sua actione sine om̄i p̄suppositōne p̄ducere gratiā et animā si mul. Posset etiā de⁹ si velleret gratiā et qđcūqz aliud accidens simpliciter absoluſū p̄ducere sine om̄i subiecto. Et actio creature ut est p̄ductua cū vt sic vel sic mot⁹ vel saltē termin⁹ mot⁹. ideo de necessitate p̄supponit subiectū i quo recipiat. ideo nō est simile de actione dei et creature. Ad sextū dicūt q̄ quāuis ex dictis augustini bene habeat q̄ angelī d̄ facto n̄ sint creatorē. tamē ex dictis ei⁹ nō habet q̄ n̄ possit eis cōmunicari potētia creandi. Et nec istud est v̄z. Quia exp̄ssa videt esse intētio sancti augustini. q̄ impossibile sit angelū posse creare. Dicit em̄ augustin⁹. v. sup gen. c. xxvii. Creare naturā tam null⁹ angel⁹ p̄t q̄ nec creare seip̄m. sed seip̄m p̄ducere repugnat simpliciter tā deo q̄ creature. ut patet p̄ eundē augustin⁹ p̄mo de tri. Si ergo tam id est tantū repugnat angelo creare. q̄ id est q̄n tum sibi repugnat ut seip̄m p̄ducat. tūc clare patet fīm intentoe⁹ augustini. q̄ posse creare nō est cōmunicabile angelo. nec p̄ d̄ sequens alieni pure creature.

Contra se/
xtā ratione⁹
occlusionis

Solutio.

Solutio
rationū p/
me opino
mis h̄rie.

Ad. 1.

Ad. 2.
Ad p̄bati
onē p̄mū

Nic̄ restat r̄cidere rationib⁹ istoz doctoz. Ad primū ergo dicēdū q̄ maior nō est vera. quia p̄ductio om̄is creature nō adequat dei potentia. ergo si p̄ductio cuiuslibet effect⁹ nō adequat p̄mū agētis potentia esset cōmunicabilis secūdo agētis scilicet creature. tūc esset cōmunicabile ip̄i creature q̄ seip̄am p̄duceret. qđ est simpliciter impossibile. Itēz deficit illa maior. quia licet effect⁹ nō adequat potentia dei. si tamē mod⁹ p̄ducendi effectū adequat virtutē p̄mi agētis. puta p̄ducere aliquid de nihilo. hoc em̄ redictū est requirent infinitā potentia cui⁹ creature nō est capax. tūc talis p̄ductio nequaq̄ p̄t cōmunicari creature. Ad secundū nego minorē. Ad p̄bationē p̄mā dicēdū q̄ quāuis negatio determinata alicui⁹ creature possit dici finita. eo q̄ nō plus negat q̄ illud qđ affirmatur affirmatio⁹ determinata sibi oppolit.

ta. puta cū dicit nō lapis. tūc negat sola entitas lapidis. tamē negatio cōmuniſ t̄ indeterminate respiciēt om̄ia. puta cū dicit nihil p̄ dici infinita. nā puz nihil nō solū negat lapidem vel lignū. s̄ totaliter et vñuersaliter negat deū et omnē creaturaz. et ideo negative est quid infinitū. co q̄ ad nullā entitatē positūa haber aliquā p̄formitātē. Ad secundaz p̄bationē nego d̄ sequentia. Ad p̄bationē di- cendū. q̄ maior et minor resistētia nō faciunt maiore vel minorē difficultatē in trāsita vni⁹ termini in alterz. nūl cū maior resistētia p̄uenit ex majori difformitate. Licet em̄ frigidū magis repugnet calido q̄ dulci. tūc q̄ frigidū et calidū maiore p̄uenientia et p̄formitātē habent in p̄ximo et naturali subiecto q̄ frigiduz et dulce. ideo facilior est transit⁹ de frigido ad calidū. q̄ de frigido ad dulce. Lū ergo nulla sit maior difformitas q̄ inter ens et nihil. nā ens et nihil in nullo cōmunicant. ideo in trāsitu de nihilo ad ens vel ecōuerso multo maior requiri potētia q̄ in trāsitu de uno p̄trari orū ad alterz. Ad tertiam p̄bationē dicendū. q̄ quāuis ratio ydealis p̄ cōparationē ad nostrū intellectū p̄cipiat tanqz finita et determi- nata. tamē ex pte rei quelibet idea est simpliciter infinita. co q̄ realiter idē sit qđ ip̄a diuina essentia. Hic tamē ad p̄sens breui⁹ transeo. q̄ de hoc plix⁹ tractauī libro p̄mo. dist. xxvi. art. i. Ad tertium nego antecedēs. Ad p̄ba- tionē nego maiorē. Licet em̄ homo sit nobili⁹ et dracōne. tamē homo generat hominē. licet nō possit generare dracōne. Est etiā specia liter illa maior falsa quādo difficilior est mo- dus p̄ducendi ignobil⁹ q̄ mod⁹ p̄ducendi nobil⁹. sicut est i p̄posito. Nā materia p̄du- citur de nihilo. s̄ forma p̄ducit de aliquo. fa- cilius autē est aliquid p̄ducere de aliquo q̄ aliquid de nihilo. Ad quartū nego antece- dens. quia agens naturale nō potest tollere formā nisi derelinquit priuationē ei⁹ in mate- ria. priuationē autē nō est simpliciter negatio. sed est negatio in subiecto apto nato. ut dicit uij. metha. Est em̄ priuatō carentia forme cū aptitudine ad eā. ut dicit p̄mo phisicoz. Id nullū agens naturale potest totaliter annihilare formā. q̄ quāuis ip̄am corrūpat fīm suū esse actuale. tamē relinquit eā in materia fīm suū esse aptitudinale seu potentiale. Propter qđ solus de⁹ potest annihilare formā. q̄ sol⁹ de⁹ sic posset tollere formā de materia q̄ nō reslinqueret priuationē forme i materia. quo fas- cto h̄mōi in materia nullā haberet aptitudines

Ad p̄bati-
onē scđam

Ad p̄bati-
onē tertia.

Ad. 3.

Ad. 4.

naturale ad talē formā. Ad probationem dicendū q̄ licet re corrupta forma remaneat in materia sūm suū esse potētiale. tamē agens naturale nō potest formā q̄ corrupta est eandem numero repare. quia nō potest materia attingere eadē actione seu generatōne qua pri mo attingebat eā quādo h̄mōi formā primo eduxit de materia. Ideo ppter alia z alia generationē numero. forma itez titerū educta erit alia z alia numero. quia multiplicata generatōne etiā multiplicat termin⁹ generatio nis qui est ipsa forma. Sz d⁹ potest talē for mā eandē numero adducere. qr potest ma teriaz eadē actione attingere qua attingebat eam cū primo eduxit h̄mōi formā de materia.

¶ Est igit̄ aptitudo forme corrupte in mate ria ad eandē formā numero sūm q̄ materia at tingibilis est vel attungi potest actione ipsius dei. z ad alia formā numero sūm q̄ potest atti ngi actione agentis naturalis.

Ad. 5. Ad quintū nego psequentiam. quia quāuis creatio non sit actio infinita. nec crātū sit infinitū. creatō tamē repugnat creature ratione modi pducti ue. vt patet ex pdictis.

Ad. 6. Ad sextū dicendū q̄ attingere deū vel creaturā potest duplicitate intelligi. Uno modo pductiue. Alio modo cognitiue. Ergo si li attingere accipiat pdu ctiue vniiformiter in maiori z in minori. tunc maior est vera. sed minor falsa. quia nulla crea tura attingit deū pductiue. Si autē in vtra q̄ propositione accipiat attingere cognitiue. tunc nō pl⁹ pcludit nisi q̄ videnti diuinā es sentiā potest cōmunicati cognitionis omnis crea ture. Si autē in maiori accipiat pductiue. z in minori cognitiue. tunc palogizat in quat itor terminis. z per cōsequens nihil pcludit.

Ad. 7. Ad septimū nego psequentiam. Ad proba tionem dicendū q̄ nō semp illud qd̄ est igno bilius est cōmunicabile ei cui cōmunicatur nobilius. vt patuit superius. ¶ Etia assumit hic falsum. quia generatio que cōmunicatur creature nō est nobilior creatōne. nec valet p batio. quia si illud qd̄ est formaliter i deo sem per in creaturis esset nobili⁹ eo qd̄ est virtua liter in deo. tunc accidentē homis puta sapien tia esset nobili⁹ q̄ substātia homis. quia sapi entia est formaliter in deo. substātia vero crea

ta tantūmodo est ſtualiter in deo. Ad octa uum dicendū q̄ ens simpliciter duplicitate di citur Uno modo d̄ sola substātia. z vt sic omnia accidentia dicunt entia sūm quid. eo q̄ ac cidentis esse est inesse. vt patet q̄to methaphi ſice. z accidentis non est ens nulli quia est entis

id est substātia. vt patet. viij. methaphi. Alio modo ens simpliciter dicit om̄e ens reale. et isto modo ens sūm quid dicit̄ ens rationis. de quo dicit cōmentator. v. methaphi. q̄ ens ve rum est generis dimidiū. ¶ Sic eodē mo do nō ens simpliciter duplicitate dicit. Quia uno modo negat solā substātia talē respectu cui⁹ dicit nō ens simpliciter. Secūdo modo negat omnē entitātē reale. Accipiendo igit̄ n̄ ens simpliciter p̄mo modo. tunc minor ē ver a. quia creatura facit ignē de nō igne. lapidē de nō lapide. Sz secūdo modo tūc minor est falsa. Et qr isto secūdo modo accipit nō ens simpliciter i maiori. ideo mutat mediū. z ma le ſillogizat. ¶ Ad nonū dicendū. q̄ ſicut in finia reducunt ad ſup̄ma. s. in vltimū finem per media. ita tamē q̄ ex hoc ip̄is medijs non cōpetit ratio vltimi finis. ſic in pductōne rez infima procedit a prima cauſa medianib⁹ ſecūdis cauſis. quia multa opač deus mediā ſecondis cauſis. ita tamē q̄ ex hoc ip̄is cauſis medijs non cōpetit ratio creatoris. ¶ Est etiā alia opinio que licet magis tgate loquat̄ i ista materia q̄ opinio prime recitata. tamē pclusioni quā ſuperi⁹ polui videt esse ptraria. Dicunt em quida de ista opinione q̄ quāuis creatō rei ſubſtantis nō pſſit cōmunicari creature. tamē creature potest cōmunicari vir tus creatiua forme inherētis. Quia creature potest annihilare formā inherētē. ergo pote rit ea creare. Lōsequētia patet ex pcedentib⁹. ¶ Probat antecedēs p̄mo de forma corporali. quia illud annihilat qd̄ n̄ manet sūm ſe totū nec ſūm aliquā partē ſui. ſed cū res corporalis corrumpit forma non manet tota. quia tunc res nō eſſet corrupta. nec aliqua pars forme poterit manere. qr forma nō habet partes. cū ſit ſimpli z inuariabili eſſentia pſſitens. vt ait autor. vi. principiōz. ¶ Probat ſecūdo d̄ forma ſpūali. quia quādo aliq̄ ſunt imcōpoſibilia. tūc illud qd̄ eſt cauſa pſitōnis vniuersitatis. hoc eſt cauſa deſtructōnis alteri⁹. ſed fides et infidelitas. ſpes z dſpatiō. charitas z odiū. gratia dei z om̄e mortale peccati⁹. nequaq̄ ſe cōpatiunt in eodē ſubiecto. deſectū aut̄ i ſtōrū creature potest eſſe cauſa pſitōis. ſicut pa tet de homīe z de dyabolo. ergo illarū virtutū z gratie creature erit cauſa deſtructōis. Hoꝝ vero deſtructio eſt pura annihilatio. Quia illud qd̄ n̄ p̄ pducit niſi creat̄. hoc nequaq̄ po tent deſtrui niſi annihileat. Sicut em cū pdu citur n̄ educit de potētia materie. ſic cū deſtrui tur nō reducit in potētia materie. z p̄ pſequit̄

Ad. 9.

Opinio ſe cunda.

2 annihilat. ¶ P. causa secunda plus potest in virtute cause prime, quia sola sua propria virtute. Sed in virtute propria potest causa secunda producere formam de materia. sed in virtute cause primae potest formam ab extra inducere in materia. et per sequentes creare, quod illud creaturae quod ab extra inducitur.

Lötra opinionem.

Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

et subiectum. sed recte. Major pars. Probatio minorem. quod hoc est aie con naturale quod de eius potentia est educibile. sed illud quod est gratia non est con naturale eius cuius est gratia. ergo si gratia esset educibilis de potentia aie. tunc gratia non esset gratia. quod est hodie dicitur.

Sed nec istud stare potest ut patet ex dictis sanctorum. Nam athanasius in libro suo contra arrium ait sic. Creatura de atrice non posse esse nulluz est dubium. Hoc enim Augustinus. xij. de ci. dei. c. xxiiij. Neque enim phas est voluntas nature creatorum nisi deum credere aut dicere. Ad primum igitur modum istorum respondere negando antecedens. Ad primam probationem dicendum quod re corrupta tota forma manet non sibi esse actuale. sed solum sibi aptitudinem quam habet materia ad eam. sicut dictum est superius in responsione quarte rationis opinionis contra tristram. De hanc letia dixi secundum libro dist. xvij. arti. ij. Ad secundam probationem dicendum quod aliquid esse causas destrucoes aliquis potest duplum intelligi. Uno modo actus ita quod actu suo destrucio attingat illud quod destruit. Alio modo demeritorie. puta quod facit aliquid quo tam remeretur quod deus definit illud conservare. Primo modo nulla creatura facit ad destructionem gratiae vel alicuius virtutis infuse. sed solu secundo modo. Sicut ergo ille non dicitur creare lumen glorie cui ex suo merito deus dat gloriam. sic nec iste proprius dicit annihilare gratiam vel charitatem. cui deus ex suo demerito subtrahit gratiam et charitatem. Ad secundum dicendum quod licet causa secunda potest in virtute prime cause. quod in virtute propria. tamen hoc non potest causa secunda in virtute prime. quo posito secunda causa non esset secunda. sed est illa prima causa. hinc autem est creare. quod ut probatum est superius virtus creativa est virtus infinita. quod tantummodo est repugnans in causa prima.

Articulus
secundus.

Quantum ad secundum
articulum nihil addo ad penses causa breuitate. sup ea que dixi superius libro secundo. dist. xij. articulo tertio.

Articulus
tertius.

Quantum ad tertium
articulum dico breuiter. quod accipiendo gratiam sacramentaliter per gratiam gratum faciente. que infinitum dicitur cum ordinate sacramentum suscipit. tunc solu modo producit per creationem. Quia forma non est educibilis de potentia subiecti si producit. tunc necessario per creationem producit. sed gratia sacramentalis non est educibilis de potentia aie quod est

articulum dico quod sacra noue legis non habet in se virtutem creativam. sed hoc sequitur correlarie ex predictis. quod probatum est in primo articulo quod nulla creatura habet virtutem creativam. sed sacramenta sunt creature. ergo recte. Et si instat de Christo quod habet virtutem creandi cum ipse sit in sacramento eucharisticie. videtur quod saltem illud sacramentum habeat virtutem creativam. Respondere quod ipsi non est sacramentum proprium locum. quoniam ipse habet ait esse sacramentaliter sub speciebus sacramenti. Unde enim ad penses transeam. quod infra in suo proprio loco magis patere potest. Ad argumentum principale quid sit dicendum. pateretur infra distinctione secunda questione prima.

Articulus
quartus.

Instantia

Solutio.

Sacramentum est
sacre rei signum. Postquam magis primi sit istius quarti libri phenium. in ista parte exequitur suum tractatum. Circa quod est ad uertendum. quod sicut patuit in phenio magis in toto isto libro intendit tractare de hominis per peccatum vulnerati curatore. Et quod duplex est curatio vulnerati. quedam scilicet initiata. tamen adhuc manes cum aliquibus reliquis procedentibus infirmitatis. alia consummata includens totaliter perfectio ne sanitatis. ideo magis duo facit. Quod primo determinat de homines sanitatem aliquiliter in perfecta. que fit per sacramentum per uotum perceptum. Secundo de sanitati hominis solidatoe totaliter perfecta per corporis et aie beatam glorificatoe. dist. xliij. ibi. Postremo vero. Prima iudas. Quod primo determinat de sacramentis in generali. Secundo de sacramentis tam veteris quam noue legi in speciali. ibi. Fuit enim. Prima i tres partes dividit. Quod primo ponit sacramenti distinctionem. Secundo eorum circa quod sit ipsum sacramentum ostendit determinationem. ibi. Duo autem sunt. Tercio innuit sacrae veteres et novae distinctiones. ibi. Nam videtur res stat. Prima i duas. Quod primo ostendit quod sit sacramentum. Secundo innuat quod sit in institutum. ibi. Triplici autem ex causa. Et hec est summa istius questionis in generali. circa qua quod in speciali.

Primum sacramentum sit diffinibile. Videlicet questione secunda. quod non. Quod illud quod non dicitur voluntaria est diffinibile. sed sacramentum non dicitur.

Vnā essentiā. q̄ tē. Major patet. q̄ ppter h̄ est
p accidēs nō ē diffinibile. q̄ n̄ dicit vnā essen-
tiā. vt patet. viij. metha. Minor etiā est nota
q̄ sacramētū includit verbū t elemētū. Juxta il-
lud augu. Accedat verbū ad elemētū. t fit sa-
cramētū. Sz verbū t elemētū nō possunt fa-
cere aliquā vnā essentiā. vt de se patet. Cō-
trariū habet p m̄gr̄ in l̄ra. q̄ multipliciter dif-
finit ipm̄ sacramētū. Hic cōformiter ad ea q̄ tan-
git m̄gr̄ in l̄ra q̄ tūq̄ sunt vīdēda. Pr̄io d̄
lacr̄i diffinitōe. Scđo de sacramentoz insti-
tutōe. Tercio de eoꝝ ex quibꝝ vīsistūt sacra
explicatōe. Et quarto de sacramentoz ve-
terē t nouoz distinctōe.

**Articulus
primus.**

Quantū ad primum

est aduertendū q̄ de diffinitōe possim⁹ loqui
triplicit. Uno mō largissime. Alio mō ppru-
issime. Tercio medio mō. puta nec nimis lar-
ge nec etiā nimis stricte. ¶ Primo mō ome-
qd̄ ē noīabile seu aliq̄ noīe significabile ē dif-
finile. qz ut sic diffinitio nō est aliud qz distin-
cta exp̄ssio illi⁹ qd̄ p nomē sive exp̄ssis. sive et
indistincte. Isto modo possunt diffiniri ne-
gatiua. p̄uatiua. ac etiā qcūq; signēta. Et sic
forte accipit arest. diffinitōe cū ait. iiii. me-
tha. Ratio quā significat nomē est diffinitio.
¶ Scđo mō nihil ponit in diffinitōe nisi sit
intrinsecū rei diffinita. et spectet ad essentia cī⁹
Et sic sola sba diffinīt. ¶ Tercio mō quānti-
res diffiniat p ea q̄ sunt h̄bi intrinseca. puta p-
gen⁹ et differentia. nī qz dependet ab aliq̄ extri-
seco int̄m q̄ sine eo pfecte notificari nō p̄t. id.
cal diffinitō dat p additamēta. et nō solū p ea
q̄ sunt essenti. alia ip̄i diffinito. Et sic diffinitū
accidētia. qz esse est inesse qz̄ ad accidentia
absoluta. vñ adesse seu ad aliud esse qz̄ ad re-
spectuua. Et qz diffinito est sermo dic̄s quid
est esse rei. ideo accidentia absoluta nō possunt
pfecte diffiniri sine s̄becto cui insunt. nec re-
spectuua sine termino ad quē sunt. Hecigit
ad p̄positū applicādo rōno tres d̄clusiones

Prima ē q̄ sac̄m est diffinibile p̄mo mō.
Dromē qđ est etymologizabile isto modo ē
diffinibile. s̄z sac̄m ē etymologizabile. **M**a
ior patet. qz etymologia exprimit aliq̄ mō di
stincte qđ nomē indicat indistincte. **M**inor
etiā patet. qz vt sic sac̄m dicit q̄si lac̄ mentis
secretū. vel sicut dicit in l̄a. sac̄m ē sacre
rei signū. **F**orte dicet ḡtra istā descriptionē
data a inglo q̄ sac̄m nō possit dici signū. qz
om̄e signū aut ē demonstratiū. aut ē pholstica.

Pāṇḍita

Instantia

titū aut est memoratiū. **S**ed nullo isto y mo-
doz sacramē signū sacre rei. i. grē quā mīgr ibi
intelligit p rē sacrā. g nullo mō est signū sacre
rei. **M**aior patet. qz omne signū aut ē rei p̄sen-
tis. z sic est demonstratiū. aut future. z sic ē p
hosticatiū. aut p̄terite. z sic est memoratiū
Minor probat. qz p̄tingit qnqz p aliqs recipit
sacramē q nec p̄habuit graz. nec tūc habet graz
nec vñqz hatebit graz. **P**. omne signū aut ē
naturale. aut voluntariū. **S**acramētū nō p̄
dici signū naturale. cū nō sit idē apud omes.
nec voluntariū; qz signū voluntariū est mutabili-
le. sacramē aut nō est mutabile. g zc. **P**. cincu-
qz copetit diffinitio z diffinitu. s̄ esse signū sa-
cre rei mltis ducunt q nō sunt sacrā. g in h nō
stat diffinitio sacramēti. **M**aior patet. qz dif-
finitio est p̄uetribil cū diffinito. vt patet in li-
bro topicoz. **P**robat minor. qz colubā signi-
ficabat spūmā sanctū Lu. iij. agn⁹ palcal signi-
ficabat corp⁹ xp̄i. Exo. xij. fp̄es eue significa-
bat mortē xp̄i. Nu. xxi. attī ista nō fuerūt la-
cramēta. licet illa q significabat essent sacramē-
tū. **A**d primū dicendū q sacramē signū
demonstratiū grē. qz quicunqz suscipit sacramē
z comitāter cū sacramēto suscipit graz. nisi p
sui maliciā z fictionē obice ponat grē dei. **A**d
probationē dico. q talis obstinat⁹ non suscipit
gratiā nō est ex h q sacramētū nō sit efficax
signū grē. s̄ est rōne malicie ipi⁹ suscipientis
q obice ponit grē. **A**d secundū dicendū q
cū sacramenta significant ex diuina institutō
ne. ideo sunt signa voluntaria. nec tamē ppter
hoc sunt mutabilia. quia significatōnis eorum
impositio dependet a voluntate superioris na-
ture. que omnino est imutabilis. **P**ropter qd
ait hugo de sancto victore in libro de sacramē-
tis. Similitudo inest sacramētis ex creatōe.
significatio ex institutōe. z sanctificatio ex be-
nedictione. Prima est induta p creatorē. Se-
cunda adiuncta per saluatorē. Tercia admi-
nistrata per dispensatōrem. **A**d tertium dicen-
dum qlicet diffinitio p̄pne dicta sit cōuer-
bilis cū diffinito. tñ hoc nō oportet de diffini-
tione largissime sumpta. que est idē qd nomi-
nis interpretatio seu etymologia. Licet em la-
pis dicat quasi ledens pedē. tamē ex hoc non
sequit q omne ledens pedē sit lapis. Sicut p
posito zc. Unde cum dicit sacramentum est
sacre rei signum. magis hoc debet censeri ety-
mologia qz diffinitio. **S**ecunda cōclusio
est q sacramētū non est diffinibile accipien-
do diffinitionē secundo modo. s. p̄p̄issime.
qz illud qd n̄ est directe i p̄dicantō stātie.

**Solutio.
Ad.i.**

Ad. I.

Ad. 26

Ad. 3.

Secunda œclusio

Illi nō cōpetit diffinitio dicta pprūssime.sed sacramentū nō est directe in pdicamēto substātie.ergo rē. Major patet ex pdictis. Minor

Instantia 1 patebit infra. Forte dicebat illud de cui⁹ rōe ē elementū materiale. H̄ videt esse substātia. sacramentū est h̄mōi. iuxta illud augustini.ac

2 cedit verbū ad elementū. t̄ sit sacrm. P. de quocūq; pdicat elementū in recto. H̄ est substātia. sed elementū pdicatur de sacramēto in recto. ergo rē. Major patet. qz quādo cūq; alterum de altero pdicat quicq; dicit de eo qd̄ pdicat t̄ de subiecto dicebat. vt dicit in libro pdicamentoꝝ. sed substātia pdicat de elemēto. ergo pdicabili de sacramēto. d̄ quo pdicat elemētum.

Solutio Respōdeo qz sacramentū duplicitate potest considerari. Uno modo fundamētaliter. Alio modo formaliter. Si accipit sacramen- tū pmo modo. tūc nec est substātia tantū. nec accidēs tantū. s̄ simul p̄ dici substātia t̄ ac- cidenſ. eo qz fundamētaliter ad esse sacramēti occurrit verba q̄ sunt accidentia t̄ substātia elemēti vel saltē alicui⁹ elemētati. Si secūdo modo accipit. tūc sacramētū est accidens de genere relatōnis. qz sacramētū formaliter sumptū est signū ex diuina institutōe efficaciā habēs t̄ certitudinē respectu grē dei. cui⁹ signi fundamentū sunt verba t̄ elemētū. Et qz si gnū vt signū formaliter est de pdicamēto rela- tionis. qz signū est signati signi. ideo qz uis instātiae pdicte bene includat qz sacramētū fun- damētaliter sumptū sit substātia saltē p̄ trialit inqz̄tū vna pars fundamēti signi illi⁹ qd̄ for- maliter est sacramētū. est substātia. tñ nihil includit de sacramēto formaliter sumpto. d̄ q̄ ad p̄sens loquor.

Tercia cō- clusio. Tercia oclusio est qz ter- cio modo accipiēdo diffinitōe. tūc sacramētū formaliter sumptū diffinita beato augusti no hic in līra cū dicit. qz sacramentū est inuisibilis grē visibilis forma. t̄ addit mīgr. ita vt ei⁹ similitudinē gerat t̄ causa existat. In qua diffinitōe forma accipit p̄ signo qd̄ est genui p̄pinqū ipi⁹ sacramenti formaliter sumptū. visibile sumit p̄ fundamēto iā dicti signi. in- uisibilis grā accipit p̄ termino terminatē de- pendētia hui⁹ signi. causa accipit p̄ efficacia attributa tali signo a deo instituto. t̄ ponit p̄ differētia. H̄ cū addit. vt eius similitudinē gerat. hoc ponit ad declarandū oclitionē fundamenti ut patebit respōdendo instātis du- cendis p̄tra hāc diffinitōe. Lū ergo relatio tūc optime diffinitatē modo q̄ sibi p̄ cōpetere diffinitio. qn̄ assignant ei⁹ gen⁹ t̄ differentia tanq; p̄ncipia essentialia t̄ fundamētū t̄ ter-

mīn⁹ tanq; p̄notata. iō int̄ ceteras diffinitōe- nes seu descriptōes q̄s ponit mīgr ipius sacra- mēti. ista iā dicita maḡ videt accedere ad p̄- prietatē diffinitōis.

3 H̄ istā diffinitōe p̄ argui sic. forme nō est forma. q̄ sacrm non p̄ esse forma grē. L̄ osequētia patet. qz grā est forma. 4 H̄ sensibile nō p̄ esse forma ei⁹ qd̄ ē simpliciter spūale. q̄ sacrm non p̄ esse forma grē. L̄ osequētia est nota. qz grā est simpliciter spūalis. 5 P. si sacrm est forma grē. aut ē for- ma exēplaris. aut forma talis q̄ est p̄s cōposi- ti. Nō p̄ dari p̄mū. qz forma exēplaris ē no- bilitor exēplato. s̄ res sensibilis nō p̄ esse no- bilitor qz grā dei. Etia inuisibilia maḡ viden- tur esse exēplaria visibiliū qz econuerlo. iuxta illud apli ad Heb. xi. Ut ex inuisibiliō vissi- bilia fieret rē.

6 Nec secundū vt de se patet. 7 H̄. sacrm nō solū p̄sistit in rebus visibiliō. veꝝ etiā in audibiliō. puta in ſbis. q̄ nō bñ dicit visibilis forma. 8 P. sensibilita nō habet ſilitudinē cui⁹ grā q̄ est simpliciter spūalis. q̄ male ponit illud. vt ei⁹ ſilitudinē gerat. 9 H̄. signū nō causat illud qd̄ significat. s̄ vt dicitū est sacrm est signū grē. q̄ nō bñ ponit. t̄ causa existat.

Ad primū dicēdū q̄ duplex est for- ma. Una intrinſeca. q̄ ē p̄s rei cui⁹ est forma. t̄ ſic forme nō est forma. Alia q̄ est rei ſilitu- do. imago. signū. ſeu padigma. t̄ ſic ſorme p̄t esse forma. ſic em̄ ſtatua herculis p̄ dici for- ma herculis. t̄ ſic licet nō vſquequaq; p̄prie. tñ aliq modo ſacrm p̄ dici forma grē.

Ad. 2. secūdū dicendū q̄ put forma id ē est qd̄ signū ſic ſensibile p̄t ē ſorma rei ſpūalis. t̄ qz ſacrm est signū inſallibile t̄ efficax grē dei. iō p̄ dici ſorma grē.

Ad. 3. Ad terciū dicēdū q̄ est ſorma ex- emplar. Ad p̄mā p̄batōeꝝ dico q̄ licet ſorma exēplar. q̄ habet causalitatē p̄ncipalit ſup exē- plato. ſic est ſorma ydealis. nobilitor ſit ipo ex- emplato p̄ ipaz. tñ ſorma exēplar p̄ modū ſi- gni t̄ in ſtrumenti nō est nobilitor eo cui⁹ dicit eſſe ſorma. ſic aut ē in p̄pōſito rē.

Ad. 4. Ad ſecūdā p̄batōeꝝ dicēdū q̄ licet ſimpliciter loqndo inuisibilia ſint exēplaria factiua visibiliū. tñ q̄ ad nos aliq visibilia poſſunt eſſe exēplaria ſi- gnificatiua rez inuisibiliū. Figura em̄ picta in parietē q̄ ad nos eſſt ſignū exēplare ſignās an- gelū q̄ eſſt substātia pure ſpūalis.

Ad. 4. Ad quar- tu dicendū qz inter omes ſenſus. viſus eſſt pluriū perceptiū. ipē em̄ viſus plures rerum differentias nobis demonſtrat. vt dicit pmo methaphi. ideo ſepe accipiūr viſibile p̄ ſenſibiliū cōmuni. Unū qn̄q; dicim⁹. vide qz bñ cantat iſte. t̄ ibi accipit ut videte p̄ro audiſe.

Instantia

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

Quādōq; dīcim⁹. vide q̄z bonū est vīnū istō. tibi accipit̄ videre p̄ gustare. Igit̄ in p̄posi-
to p̄ visibile cōprehendit̄ etiā ipm audibile.

Ad. 5. Ad quintū dicendū q̄ duplex est simili-
tudo. Una q̄ p̄sistit in participatōe eiusdem
qualitatis. de qua dicit̄. ix. metha. q̄ similitu-
do est rez differētiū eadē qualitas. Alia que
p̄sistit in reprēsentatōe p̄similis p̄porcionalita-
ris. t̄ ista secūdo modo dicta est in p̄posito.
Nā sicut aqua baptismalib⁹ abluit corp⁹ ab
immūdicijs. sic gratia q̄ cōfert in baptismo
quā significat sacramentū baptismi abluit
anūmā a vicijs t̄ peccatis. Et sicut panis cui⁹
species manet in sacramēto corporis xp̄i reficit
hominē exteriorē. sic gratia que cōfert in sacra-
mento corporis christi pascit hominē interiorē
t̄ sic de alijs sacramētis. Unde talis similitu-
do. s. p̄porcionalitatis nō solū est corporalū
ad sp̄uālia. vez etiā potest esse creature ad ip-
sum deū. Possim⁹ c̄m vere t̄. cere q̄ sicut ho-
mo pater paternitate reali refert ad suū filiū
sic de⁹ pater verissima paternitate refertur ad
suū vīgenitū. Ad sextū dicendū. q̄ q̄uis
signū speculatiū nō causet illō q̄d significat
tamēnō repugnat signo pratico caudare illō
q̄d significat. in talib⁹ em̄ si effectus est nobis
magis notus q̄z caula. tūc vtūm effectu p̄ si-
gno respectu caule. l̄z si ecōuerso. tūc vtūm
causa p̄ signo respectu effect⁹. Quid aut̄ sa-
cramēta sunt causa gratie t̄ quidn. patebit cur-
ca distinctionē sequentē.

ior patet. quia gratia cōfert hominī p̄ ipa sa-
cramēta. Minor etiā patet. q̄r nō obstante
hominis innocētē. tamē nūq; potuisset ho-
mo osequi beatitudinē nisi mediante gratia.

P. matrimonij fuit in statu innocētē. sed
matrimonij est sacramētu. ergo sacramētu

fuit in statu innocētē. Maior patet. q̄r ma-
trimonialē iunctionē adā t̄ cue saluatore
legans in euāgelio ait. Qd de⁹ iunxit hō n̄
seget. Minor etiā patet. q̄r matrimonij est
vīnū de septē sacramētis noue legis.

Ad p̄i- Ad p̄i-
mum dicendū. q̄ quāuis hō si māsisset i sta-
tu innocētē indigiss; habetu gratia. p̄t di-

Solutio.
Ad. 1.

cit̄ gratia virtutū. tñ nulla indigisset gratia
p̄t dicit̄ gratia sacramentalis. q̄r ut sic dicit̄
medicina t̄ra peccator̄ vulnera. Quō autē
p̄ueniunt t̄ differēt̄ gratia virtutū t̄ gratia sa-

cramētōz in sequētib⁹ apparebit. Ad se-
cundū dicendū q̄ matrimonij p̄t est sacra-
mentū nō solū est institutū in officiū. vez eti-
am in remedii. ideo in statu innocētē matri-
monij nō erat sacramētu p̄prie loquendo.

q̄r in illo statu tantūmodo fuit institutū i of-
ficiū nō aut̄ in remedii.

Secunda
occlu-
sio est q̄ post lapsū homis i peccatū p̄ quo
cunq; statu vie. puta p̄ statu leḡ nature: mo-
saice. t̄ euāgelice. semp vīlia t̄ ḡrua t̄ qdā-
modo necessaria fuerūt ipi homini diuina sa-

cramēta. alia tñ t̄ alia. puta magis perfecta
t̄ min⁹ perfecta. fin̄ exigētā statuū diuersor̄
Quia in quocūq; statu regnat vel dīcat ad/
huc infirmitas p̄ eodē statu adhuc ē necessa-
ria medicina. l̄z post lapsū homis a statu in-

nocētē p̄ quocūq; statu vie regnat vel saltē
durat infirmitas animaz. ergo necessaria qdā
modo sunt homini diuina sacramēta. q̄ sunt
anime medicina. Dico autē semp qdāmodo
necessaria fore sacra. q̄r ista necessitas nō fuit
adeo absoluta q̄n deus aliter potuisset saluare
hōiez. si aliū modū salutē instituere voluisset

P. semp p̄ om̄i statu post pctm vīle fuit t̄
op̄tūnū cultores dei esse distictos p̄ aliqd si-
gnū distictiū a ceteris mūdanis hōib⁹. l̄z h̄ n̄
potuit bñ fieri sine sacris q̄ sunt signa distin-
ctiua filior̄ dei ab alijs. ḡ t̄. **P.** tato effica-
cior ē medicina q̄z ad ipa infirm⁹ feruētūl
allīcīt affectādo. l̄z sp̄us rōyalis habēs intelli-
gentiā obumbratā ex eo q̄r eclusus i infir-
mō corpē maḡ ē capax sp̄uāliū q̄ sibi offerunt in
rebo corporib⁹ q̄z sp̄uāliū simplicit̄ t̄ absolute
t̄ p̄ seq̄ns maḡ afficit̄ t̄ deuot⁹ allīcīt ad ea
ḡ optime ḡrūt medicinale grām pro statu
vie vñiuerſaliter infirmis dari in corporib⁹

Articulus
secund⁹

Pri⁹ p̄clo

Ratio

principale pono tres occlusiones. **P**rima
est q̄ in statu innocētē nec necessaria fuit nec
optūnū esse aliqd sacramētu. Quia vbi nul-
la est infirmitas. ibi nec est necessitas nec opor-
tunitas medicine. l̄z in statu innocētē nulla
fuit infirmitas. t̄ gratia sacrametalis est que-
dā anime rationalis medicina. ergo t̄c. **M**aior
patet ex euāgelio. vbi dicit̄. q̄ nō est opus
medic⁹ valentib⁹. l̄z male habentib⁹. **M**inor
pbatur quo ad primā partē. quia infirmitas
anime est per percūtū. sed in statu innocētē
nullū erat peccatū. Probat̄ etiā quo ad secū-
dā partē. quia dicit̄ hugo de sancto victore in
libro de sacramētis. q̄ sacramēta sunt vasa me-
dicinalia. t̄ hoc dicit̄ ppter gratiā que cū sa-
cramētis cōfert p̄ modū medicine. **F**orte
dicit̄ q̄ p̄ quocūq; statu homo indiget gra-
tia p̄ eodē statu indiget sacramētis. l̄z homo
i statu innocētē idiguit gratia. ergo t̄c. **M**aior

Instantia

dicit̄ q̄ p̄ quocūq; statu homo indiget gra-
tia p̄ eodē statu indiget sacramētis. l̄z homo
i statu innocētē idiguit gratia. ergo t̄c. **M**aior

Instantia sacramentis. **S**ed contra ista potest argui
hereticorum ex intentione quorundam hereticorum qui ne-
gare videbantur utilitatem sacramentorum.

1. **P**rimo in universalis sic. Illud non est utile
hominibus per quod via salutis ipsis restringit et artifices
sacramenta sunt homini. Maior patet. Proba-
tur minor. quod quanto plura sunt sacramenta de
necessitate salutis existentia: tanto pluribus in-
digemus ad sequendum salutem et per sequentes ip-
sum difficultus habebimus siue optinemus. **P**. illud per quod dat hominibus occasio idolatrie. hoc
in nulla lege debet institui. sed sacramenta videtur
esse materia idolatrie. Maior patet. Proba-
tur minor. quod ex hoc per spiritualis gratia dicitur deinde
ri sub corporibus sacramentis per aliquid credere per
in rebus corporibus sit aliquid numinis vel deita-
tis. et hoc tempore fuit hominibus occasio idolatrie.
2. **P**. maioris vel saltem non minoris virtutis est
creatura destruenda per peccatum recreare quam a prin-
cipio creare. sed tanta requiritur virtus in creatore
quam non est communicabilis creature. ergo nec vir-
tus recreatis. et per sequentes ipsius de medicina recreatis
recreatibus non infundet ipsis hominibus recrean-
dis mediante sacramentis. sed immediate per se
ipsum. Maior patet per Augustinum quod autem non est
minus difficile uniuersum iustificare quam celum et terram
creare. Minor patet per ea quod dicta sunt in predicto
denti questione articulo primo. **P**. frustra sit
per plura quod potest fieri per pauciora. ut dicit. id est
physicorum. sed per solam fidem et obseruantiam predicione-
rum poterat salvare homo. ergo tota sacramen-
ta et institutio videtur frustra. sed de natura
rurum nihil agitur frustra. ut dicitus est de celi et mundi.
ergo non videtur. ut instituerit aliquis sacramen-
ta. **P**. medicina debet esse morbo perporcio-
naria. sed morbo anime humanae est spiritualis. et
ei medica non debet dari in sacramento cor-
porali. Maior patet per cassiodorum in libro
variorum. ubi loquens de medicina ricioz
agit. variu poscit remedium diuersa qualitas passi-
onum. Minor etiam patet de se. **P**. illud quod non
dictat ratio naturalis. hoc non est ponendum in
statu legis nature. sed esse aliqua sacramenta
non dictat ratio naturalis. ergo specialiter in le-
genature non fuerunt aliqua sacramenta. **P**. illud quod est naturale apud omnes debet esse idem
et eodem modo. ergo si ipse legis nature fuissent
aliqua sacramenta illa non fuissent mutata. sed
adhuc essent penitentia obseruanda. **A**d primum
dicendum quod bonus viator libenter sustinet vie
artitudinem dummodo via terra sit multo bre-
uior quam via maris. sed sacramenta legis euangelici
ce intantum viam abbreviant per eos deuoti cui-

tores post mortem temporaliter immediate ad celum
euolant. quod non potuerunt facere sacramenta legi
nature nec legis mosaice. quia ianua regni
semp manerit clausa donec sacramenta vigores
acciperent ex aqua et sanguine que fluxerunt de
latere crucifixi. **A**d secundum nego minorem. **A**d 2.

Ad probacionem dicendum. quod eo ipso quo aliquid
dicunt gratia tunc non debet estimari esse aliquid
numinis vel deitatis essentialiter. quod deitas non
est gratia seu accidens spirituale. sed est per excellen-
tissima natura. et ideo predicando sacramenta
non datur materia idolatrie. sed vere adorandi.
quia dat intelligi quod deus sit adorandus qui
per suam misericordiam mediante sacramentis
tribuit gratiam suam hominibus. **A**d tertium
dicendum. quod qualis equalis virtus requiriatur
creatore et in recreatione. tamē dispositio in
virtutibus creatura potest cooperari creatori. homo
enim disponit seum ad anime rationalis ius-
titionem quam tamē deus creavit per seipsum. sic etiam multi
sunt que hominem disponere possunt quo ad
recreationem. qualis sol deus ipsum recreet per se
ipsum. **A**d quartum dicendum. quod licet frustra si-
at per plura per equum bene fieri potest per pauciora.
tamē si non equum bene tunc non fit frustra per
plura. sed sine sacramentis qualis deus possit vel
poterat salvare hominem. tamē ex parte homini-
nis non erat tanta cognitio as ad salutem sine sa-
cramentis sicut cum sacramentis. ut patet ex predicto
articulo. ideo tecum. **A**d quintum dicendum. quod li-
cet morbo anime sit spiritualis. tamē morbidus
scilicet spiritus hominis existit in corpore. ideo progra-
num esse videtur quod qualis eius medica sit
spiritualis. pura gratia sacramentalis. tamē
ministretur isti modo mediante corporali sacra-
mento. **A**d sextum nego maiorem. quia eo ipso
quod natura instanti fuit corrupta non poterat
via naturali sanari. ideo necesse fuit talia a
deo posse remedia que excederent dictam rationis naturalis. **A**d septimum dicendum quod
sacramentum matrimonii et sacramentum penitentie
et aliquo modo fuerunt tempore legis nature
et semper manerunt et manere debent in omni lege
ordinata. sacramenta vero sacrificiorum in quibus
fides et devotio quam habuerunt boni homines
ad teum declarabat tempore legis nature
re qualis essent necessaria. tamē quo ad ma-
terias et modum offerendi fuerunt voluntaria et mu-
tabilia eo quod ipse legis nature homines non habue-
runt determinationem materie et modi illos sa-
crificiorum per aliquid diuinum preceptum sufficie-
bat igitur hominibus de gentibus sub lege natu-
re sacramentum fidei demonstratum in sacrificiis

Ad 3.**A**d 4.**A**d 5.**A**d 6.**A**d 7.

Tercia cō,
clusio.

p relectione originis peccati. et sacramentū penitēcie ad delendū actuale peccatū. ac sacramētū matrimonij p humānē speciei seruatōne ac electoꝝ multiplicatōe. Tercia clausio est. q̄ in statu patrie nec est necessariū nec o gruit esse aliqđ sacramētū. loquēdo de sacramētis eo modo q̄ hucusq; locū sum⁹. Quid vbi est pfecta sanitascū impossibilitate alicui⁹ infirmitatis. ibi nulla est oportunitas medicinae. sed si patria est tanta sanitas spūalis q̄ impossibiliſt est ibi aliqđ infirmitas ergo nō est o gruit ibi esse aliqđ sacramētū. sacramētū sit languētis anime medicina.

Articulus
tercīus.

Quātū ad tertīū
principale dicendū q̄ q̄uis cōmuꝝ sit om̄ib⁹ sacramētis p̄sistere in aliquib⁹ verbis sensibili⁹ gratiā dei significantib⁹. tamē iuxtaale ē sacramētis noue legis ut p̄sistat in verbis et rebus. vt ait m̄gr̄ in Ira. Taliter em̄ debebat in stituī sacramēta noue legis. vt nō solū gratiā significarēt. veꝝ etiā p̄sonā saluatoris rep̄sentarent. ex cui⁹ passiō habet efficaciā respectu grē quā om̄es recipiūt q̄ rite p̄cipiūt h̄mōi sacramēta. S̄z in p̄sonā saluatoris verbū eternum fuit et est vniū sensibili⁹ corpori. ergo et sacramēta debet p̄sistere in verbis et corporalib⁹ rebus sensibili⁹. Forte dices q̄ sacramētū penitēcie et matrimonij sunt de noua lege. et enī possunt esse sine verbis. Respondeo q̄ illa duo sacramēta nō sunt p̄dilecti de noua lege. ha buerūt em̄ esse tam in lege nature q̄ etiā i mo saica lege. Potest etiā dici q̄ ista duo sacramēta s̄m q̄ habet esse in lege euāgelica non sunt sine verbis. q̄uis em̄ dicitio q̄ est prima pars sacramēti penitēcie possit esse sine verbis enī confessio q̄ est secunda p̄s penitēcie necessario debet fieri p̄ verbā si p̄ficiens p̄ loqui. vñ debet vti signis p̄ verbis si nequaq; p̄t loqui. Si r̄ ad m̄rimoniū reḡrunt p̄ba de p̄senti exp̄mena tla mutuū p̄sens p̄sonaz p̄trahentia. Si aut̄ nec illi loq; possunt: tūc vti debet signis p̄ verbis. quib⁹ p̄sens mutue voluntatis euidē ter declarēt.

Instantia
Solutio.

Articulus
quartū.

Quātū ad quartū
articulū dicit m̄gr̄ in Ira allegas augustinū. q̄ vocādo sacrificia et oblationes veteris testa mēti sacra. tūc in h̄ differūt a sacramētis legis euāgelice. q̄ illa veteris legis sacramēta signi ficabāt et p̄mittebat salutē. sacramēta vero no n̄ legis dāt salutē. Quid tūc de his sit tēcē

dū in sequētib⁹ apparet clari⁹. Ad argu Ad princi mentū principale dicendū q̄ licet sacramētū fundamētāliter nō dicat vñā essentiā. enī forma liter dicit vñā essentiā si respect⁹ p̄ modū signi ex institutōne resultātis essentiā dicit p̄. Forte dicet q̄ vñ⁹ respect⁹ req̄rit vñū fundamentū. q̄ in feb̄ et verbis nō p̄t fundari vñ⁹ respect⁹. R̄ndeō q̄ talis respect⁹ q̄ est signū habens esse ex institutōne diuina vñ̄ etiā humāna p̄t fundari in plurib⁹. dū enī illa plura sint ex institutōne ordinata ad significandū aliqđ vñū. Quāris enī folia vīcis et circuit⁹ sint diuerſa. enī simul iūcta fundat vñū signū q̄ significat m̄istru veniale in tali domo cui h̄mōi circul⁹ est affix⁹. Etia plurimo syllabe ad inuicē ordinare fundant vñū signū exp̄ficiūt rei imp̄ortatē p̄ dictionē syllabicitatē. Sic edēs modo nō obstante distinctōe reꝝ sensibili⁹ et verboꝝ sacramentalib⁹. p̄t ex diuina in stitutōne ad inuicē sunt ordinata ad significandū gratiā dei. ipa possunt fundare vñū signū qđ formaliter est ipm̄ sacramētu.

Vit autem.
Postq; m̄gr̄ determinauit de sacramētis i generali. nūc p̄siquit de ipis i speciali. Et primo determinat de circūcisione q̄ fuit sacramētū veteris legis. Scđo p̄sequit̄ d̄ sacramēta noue legis in p̄ncipio scđe distinctionis. Iō ad sacra. Prīa diuīdit in tres p̄tes. Quid primo determinat de circūcisionis vītute et pfectōe. Scđo de ipius institutōne. Et tertio de ei⁹ cessatōe. Scđa ibi Hic dicendū est. Tercia ibi. Iō aut̄ mutata ē. Prīa i duas. Quid primo innuit m̄gr̄ circūcisionis perfectionē. Scđo mouet et determinat quādā incidentē q̄stionē. Scđa ibi. Querit aut̄. Quid m̄gr̄ h̄ tractat de sacramēto circūcōnōis. ideo q̄ro hanc q̄stionē.

Quātū sacramētū circūcisionis habet erit efficaciā ad tolledū originalem culpā. Et videt q̄ nō. Quia illud qđ nō tollit pena p̄ aliqđ culpa īflictā. hoc n̄ tollit culpā. sed per circūcisionē non tollebat pena p̄ culpa originali īflicta. q̄ ic. Maior patet. q̄ remissia culpa tollit pena p̄ h̄mōi culpa debita. Minor appet manifeste. q̄ carētia diuine visionis q̄ est pena originali peccati ut appet in p̄nulis decedētib⁹ sine baptismo nō tollebat p̄ circūcisionē. eo q̄ circūcisō non aperit portas regnū celorum. Contrariū patet autoritatib⁹ sanctorum. In ista

Questio
tercīa.

q̄stione q̄ttuor sunt vidēda. Nā p̄mo viden
dū est que fuerūt de integritate circūcisionis.
¶ Scđo de eo qđ q̄rit. ¶ Tercio vt̄z circū/
cīo habuerit efficaciā ad p̄ferendū gratiam.
¶ Et q̄to d̄ modo cessatōis ip̄i⁹ circūcīsōis

Articulus
pūmus.

Quantū ad p̄mū

est aduertēdū q̄ gen. xvij. tria exp̄munt q̄ vi/
dent eē de integritate circūcisionis. s. q̄ circūci/
sio fiat i sexu masculino. circa p̄tē corporis deser/
uientē ad actū hūane generatōis. t q̄ ad deter/
minatōez t̄pis exp̄mis̄ dies octau⁹. Prima
duo fuerūt adeo de necessitate sacri q̄ q̄cunq̄
eoz deficiētē nō fuisset sacrūm circūcisionis. pu/
ta si circūcīsa fuisset femella. v̄l mascul⁹ i alia
p̄tē corporis. s. i manu. v̄l in labijs. hm̄oi circū/
cīo nō fuisset sacrūm. Terciū aut̄ puta dies
octau⁹ t̄ si fuit aliq̄ mō d̄ necessitate p̄cepti. t̄n
nō fuit de necessitate sacri. q̄r multi fuerūt tpe
iosue circūcīsi. q̄ multoꝝ fuerūt annoꝝ. vt pa/
tet iosue. v. q̄ t̄n vere receperūt sacrūm circūcīsi/
onis. Excusabant̄ etiā a trāsgressionē p̄cepti.
q̄r cū stabile mansiōnē nō haberent in deserto
t̄ nescirēt an p̄tinuo castra mouere deberet. iō.
peccerūt paruulis ne morerent̄ si vulnerat̄ p̄
circūcisionem imēdiate fuissent trāsportati.
¶ Dixi etiā octauā dīe aliq̄ mō fuisse d̄ necel/
sitate p̄cepti. q̄r h̄ non p̄cepit dñs absolute de
circūcisione. s̄ solū de circūcisione puulor̄. q̄
etiā puuli si p̄ parentū negligentiā postea fu/
issent circūcīsi & receperissent sacrūm. q̄uis pa/
rentes trāsgressi fuissent mandatū. Nā sicut
i sacramēto altar̄ aliq̄ sunt q̄ si omitteteret q̄s
peccaret d̄ mandatū ecclie. q̄uis vere seca/
ret. dīcedo v̄ba secratōis sup̄ debitā materi/
am. sic q̄ tpe circūcisionis puulos post octa/
ua dīe circūcīdebat ppucī auferēdo. vere cō/
ferebat sacrūm. q̄uis peccauerint p̄tra p̄ceptū
dei t̄m differēdo. ¶ S̄ p̄tra ista arguit. Et
p̄mo sic p̄tra primus. Q̄r morbo cōmuni⁹ de/
bet h̄re medicinā cōmune. sed circūcīsio fuit
medicina p̄tra originale peccatū. qđ peccatū
fuit cōmune t̄ viris q̄ mulierib⁹. ḡ nō soluz
sex⁹ masculin⁹ debebat circūcīdi. ¶ P̄. semia
pri⁹ peccauit q̄ vir. ḡ remedū peccati n̄ min⁹
3. s̄ maḡ debebat dari semis q̄ viris. ¶ P̄. q̄n
cūq̄ morbo inficit om̄es potētias. t̄c nō de/
bet remedū ponī ad instrumēto solū vni⁹ po/
tentie. s̄ peccatū originale inficit om̄es poten/
tialis. ḡ nō adhibet̄ remedū ordinare ad in/
strumentū solī potētie generatiue. ¶ P̄. me
diū debet sape naturā t̄ modū extremoꝝ. sed

Instantia

- 1 p̄mo sic p̄tra primus. Q̄r morbo cōmuni⁹ de/
bet h̄re medicinā cōmune. sed circūcīsio fuit
medicina p̄tra originale peccatū. qđ peccatū
fuit cōmune t̄ viris q̄ mulierib⁹. ḡ nō soluz
sex⁹ masculin⁹ debebat circūcīdi. ¶ P̄. semia
pri⁹ peccauit q̄ vir. ḡ remedū peccati n̄ min⁹
2 s̄ maḡ debebat dari semis q̄ viris. ¶ P̄. q̄n
cūq̄ morbo inficit om̄es potētias. t̄c nō de/
bet remedū ponī ad instrumēto solū vni⁹ po/
tentie. s̄ peccatū originale inficit om̄es poten/
tialis. ḡ nō adhibet̄ remedū ordinare ad in/
strumentū solī potētie generatiue. ¶ P̄. me
diū debet sape naturā t̄ modū extremoꝝ. sed
- 3
- 4

lex mosayca est media inter legē nature t̄ legē
euāgelicā. in illis aut̄ duab⁹ legib⁹ remediūz
p̄tra originale peccatū nō respexit nec respicit
aliquā determinatā partē corporis. puta fides
in lege nature. baptis̄m⁹ in lege gr̄e. ḡ nec in le/
ge media debuit respicere determinatā partē
corpis. ¶ P̄. puer potuit mori ante octauūz
dīe. ḡ nō videbat rōnabile p̄ceptū q̄ solū cir/
cūcīderet octaua dīe. q̄r stante p̄cepto si talis
puer circūcīdebat tūc circūcīdētes fuerūt trās
gressores p̄cepti. si nō. tūc talis puer morieba/
tur in originali peccato. t̄ nunq̄ poterat esse i
statu salutis. ¶ P̄. peccato originali nō debet
pena sensus s̄ pena dāni. ḡ ei⁹ remedū nō de/
bebat esse circūcīsio. cū in circūcīsionē sit ma/
gna pena sensus. ¶ Ad prūmū dicendū q̄li/
cet morbo sit cōmuhis. in trāducēto siue trās
missio actiua morbi originalis peccati r̄sidet
i viro seu apud virz. q̄ est p̄ncipiu actiū ipi⁹
plis. t̄ideo viro debebat circūcīsio. mulier aut̄
a peccato originali purgabat fide parentū si
fuit puula. v̄l side p̄pria. si erat adulta. modo
q̄ purgabant̄ in lege nature. ¶ Etiā circūci/
sio dabat nō solū vt sacramētu. vez etiā ve/
signū distincītu populi dei ab alijs nationi/
bus. genealogie v̄o t̄ cognatōes cōputaban/
tur tantūmodo q̄ ad viros. ideo circūcīsio da/
bat viris t̄ nō mulierib⁹. ¶ Ad secundū dicē
dū q̄ licet mulier p̄mo peccauerit. t̄n p̄ actiū
generatōis viri peccatū in prolē descedit. p̄ut
declaratū est libro. iij. dist. xxx. t̄. xxxi. ideo t̄c.

¶ Ad tertīū dicendū q̄licet morbo originali
peccati inficiat om̄es potētias. t̄n q̄r potētias
generatiua plurib⁹ modis respicte q̄r alias po/
tentias. respicit em̄ ipaz passim sicut t̄ alias.
eo q̄ infecta sit sicut t̄ alie. t̄ cū hoc respicit ea
actiue p̄ut plis generande originale peccatū
potētia generatiua trāfundit̄ a parēte in plē.
ideo satis d̄gruit vt remedū illi⁹ peccati p̄in/
cipaliter adhibit̄ fuerit instrumēto virtutis
generatiue. ¶ Ad quartū dicendū q̄ licet me
diū cōpositois sapiat naturā extremoꝝ. h̄ t̄n
nō optet de medio t̄pis t̄ duratōis. Si autē
petit̄ ratio quare lex nature t̄ euāgelica reme/
diū peccati originalis nō deputauerint alicui
singulari mēbro sicut lex mosayca. licet euidē
tē rationē reddere nō possimus nisi q̄r sic deo
placuit. t̄ ideo sic instituit. t̄n persuasiue dice/
re possumus q̄r ille leges nature. s. t̄ euāge/
lia sunt leges vniuersales cōuenientes om̄ibus
hominib⁹. ideo i illis legib⁹ p̄dictū remedū
nō est deputat̄ alicui p̄ti singulari. lex aut̄z
mosayca fuit sp̄cialis t̄ populi vni⁹ quē dñs

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5. *Voluit esse distinctū ab omni alio pplo. sō tē.*
Ad quintū dicēdū q̄ fm opinionē quā te-
nēt m̄gr in līra ingrētēccitate puer sine p̄c-
cato circūcidebat ante octauā dīc ne dānaret.
Tn cōmuni⁹ tenet q̄ tales pueri nō circūci-
debant. q̄ nec iudei moderni t̄pis aliq̄s pue-
ros circūcidūt an octauā dīc. Att̄n pueri sic
decedētes t̄pe leḡ moysi nō dāminabant. s̄z i
fide parētū saluabant. ad modū illoꝝ q̄ dece-
debat i lege naturaꝝ. Ad sextū dicēdū q̄ lic̄z
p̄cto originali non debat pena sensus eterna.
q̄ tal nō est utilis ad salutē. tñ bene debet sibi
pena sensibilis t̄palis. q̄ tal p̄t eē util ad salutē.

slo nō videt esse remēdiū cōtra originale pec-
catū. q̄ frusta daret medicina ordinata ad
tollendā aliquā infirmitatez ei q̄ caret h̄mōi
infirmitate. *R̄ndēdō q̄ sicut i lege euāgeli-
ca q̄uis p̄ sacramētū baptismi tollat peccatum ori-
ginale. tñ si aliq̄s sanctificat⁹ i vtero nasceret*
sine p̄cto. ip̄e nihilomin⁹ debet baptisari. vt
satisfaceret p̄cepto legis euāgelice. que p̄cipie
*omnē hoīez natū a xpianis p̄r̄ctib⁹ baptiza-
ri. sic q̄uis circūcisio mūdaret in lege moysi*
ab originali p̄cto eū quē inuenit infectū. si tñ
*aliq̄ mūde fuerūt nati puta in vtero sanctifi-
cati. sicut fuit hieremias ⁊ iohānes. nihilomi-
nus tales debebat circūcidi vt satisfaceret p̄ce*
pto legis mosayce q̄ h̄ p̄cipiebat. Ista em de
causa etiā saluator voluit circūcidi. q̄ Ad vi
bationē q̄ inducit per glosas. dicēdū q̄ ante
*mōrē xp̄i q̄uisq̄ hoīes essent a p̄cto mūda-
ti. tñ adhuc tenebant rei de solutōe p̄cij. qđ a*
primo soluebat p̄ mortē xp̄i. ideo a rali obliga-
tione debuit ioh̄es a xp̄o mūdari. ⁊ hec est in-
tentio verbor̄ glose supradicte. Ad sextū
pater p̄ ea q̄ dicta sunt i p̄mo articulo.

Solutio.

Articulus secund⁹ **Quantū ad secūdū**
articulū p̄mo ponā cōclusionē affirmatiuā. de
inde duca aliq̄s apparētes instātias in ūru
z t̄pis r̄ndēbo. Cōclusio est hec. q̄ om̄es de
stirpe abraā usq̄ ad legē euāgelicā. q̄ rite ⁊ or-
dinate fuerāt circūcisi. absoluebant ab origi-
nali p̄cto. Q̄ fm doctrinā sc̄tō ⁊ circūcisio i
illo t̄pe fuit medicina ⁊ originale p̄ctū. s̄z va-
na ⁊ inutilest medicina ex cui⁹ p̄cepto & mor-
bus n̄ tollit. q̄ cū de⁹ nihil instituerit frusta-
sequit⁹ q̄ circūcisio quā ex diuinō p̄cepto ho-
munes illi⁹ t̄pis accepérūt eos purgauerit seu
sanauerit a p̄cto originali. P̄. venerabilis
beda dicit q̄ idē remēdiū colerebat circūcisio
⁊ vuln⁹ originalis p̄ctū. qđ cōfert nō baptis-
mus. s̄z certa fide credim⁹ & tūtū baptisimi ab
soli ac culpa originali. q̄ tē. S̄z ūru isti⁹
pt argui sic. Ioh̄es baptista non videt fuisse
mūdat⁹ a p̄cto originali ex vi circūcisionis. q̄
nec aliq̄s alter. Cōsequētia patet. Probat an-
tecedēs. q̄ Mat. iiij. vbi ait Ioh̄es ad xp̄m.
ego a te debeo baptisari. dicit glosa. i. ego a te
debeo ab originali p̄cto mūdari. q̄ nō videt
fuisse mūdat⁹ p̄ ipaz circūcisionē. P̄. om̄is
hoīes s̄b vna lege viuētes vnu debent habere
remēdiū ⁊ originale morbū. s̄z m̄lteres sub le-
ge moysi viuētes liberabant fide ⁊ sacrificijs.
q̄ ⁊ viri p̄ fidē liberabant. ⁊ p̄ p̄sequēs p̄ circū-
cisionē nō tollebat ab eis peccatum originale.
Ad primū dicēdū q̄ licet antecedēs sit ve-
ru. Cōsequētia tñ nlla est. nā iohānes sanctifica-
tus fuit i vtero matris fm q̄ gabriel angel⁹ p̄
dixit pri⁹ suo. vt app̄t Luce. i. q̄ ab originali
fuit mūdat⁹ ante q̄ esst nat⁹ natuūtate. s. ex-
tra vter. ⁊ ideo nō fuit sile de ioh̄e ⁊ alijs ho-
mibus. Forē dicit si ioh̄es nō habuit pec-
cātū originale postq̄ nat⁹ fuit. ⁊ tñ octauā die
fuit circūcisus. vt app̄ret Luce. i. ergo circūci-

Articulus tercius.**Opinio p̄ ma.**

Ad. 6. *Articulus secund⁹*

Solutio.

Ad. 1. *Articulus secund⁹*

Instantia

tūc si facta circūcisionē ipse circūcisus fuisset mortu⁹. vñ sine grā iūisset ad locū saluādorū. puta ad sīnū abrae. vñ sine culpa descendissem ad infernū. quoꝝ vtrūq; est incohēs. magis loquendo de potētia dei ordinata.

Opinio se
cundā.

Sicut igit̄ alij alter⁹ extremū tenētes. q; ponut q; nec de potētia dei absoluta fieri possit vt culpa ab aia tollat. nisi ei grā infundat. Q; aia peccato maculata nō p̄t fieri mūda de īmunda. nisi aliq; mutatio fiat i ea. s; nec mot⁹ nec mutatō possunt terminari ad relatōez. vt pat̄. v. phisicoꝝ. ergo necessario talis mutatio terminat ad aliquā formā absolutā. q; est grā dei. **P.** p̄uatio nō p̄t tolli a subiecto nisi ponat habitus. s; deformitas p̄cti opponiſt grā. sicut priuatio habitui. ḡ tc. **P.** tenebra nō p̄t tolli nisi p̄ infusionē lucis. s; culpa opponit grā si cut tenebra luci. ḡ tc. **P.** impossibile est q; aliq; nō accept⁹ deo fiat ei accept⁹ seu gratia nisi ei grā p̄ferat. s; si peccatum dimittit. tūc deo placat. et peccator recōciliat. et p̄ sequens deo accept⁹ efficit. **P.** impossibile est aliquā esse amicū dei sine grā. sed p̄ remissionē p̄cti ille q; fuit inimic⁹ dei fac⁹ est amicus. ḡ tc.

Thomas

Ista opinio q̄z uis sit antiqua. tñ doctor cōmuniſ videt eā tenere. scripto q̄rto. dist. i. q. iiij. arti. iiij. de materia circūcisionis. vbi sic ait. Q; in ordinatio culpe tollat. h̄ fieri nō p̄t sine gratia. Et infra eodē articulo ait. Nisi circūcisio gratiam p̄ferret. tūc nullo modo culpā tolleret.

Cōtra tho
main.

Sz nec ista opinio videt esse vera. Quia q̄cunq; aliq; due p̄fectiones repugnat vni et eidē defectui quaz quelibet p̄ se posita in subiecto sufficienter excludit h̄mōi defectū. si ex h̄mōi defect⁹ exclusionē p̄cise arguit et determinate positio vni⁹ illaz p̄fectionū. tūc cōmititur fallacia p̄sequētis. eo q; ad positionē alterius perfectōis talis defect⁹ sufficiēter poterat excludi. **S**z sola rectitudō naturalis in qua de⁹ primo fecit hominē. sine grā sufficiēter excludit culpā. q; impossibile est esse talē rectitudinē in aia siml̄ cū ipa culpa. Etiā grā sine tali rectitudinē formaliter posita excludit defectū culpe. vt patet in q̄libet hoie vere penitēte. Ergo loquēdo de potētia dei absoluta. valde insufficiēter arguit isti doctores positōez gratie per exclusionē culpe. q; p̄ soli⁹ naturalis rectitudinis restauratōem posset de⁹ ab hoie omnē culpa sufficiēter excludere. etiā sine grā.

Cōfirmat

Et affirmat. q; si nō posset naturalis rectitudō restituī sine grā. tūc gratia esset naturalis p̄fectio. Cōseq̄ntia patet. nā illud est natura le qđ p̄sequit̄ solā naturā fin se. Falsitas etiā

p̄sequētis patet. q; tūc sup̄naturalē esset natu
rale. et grā nō esset grā. **P.** quicq; dē p̄t di
stincte creare sine grā. h̄ dē destructionē suū cr̄t po
tentia de⁹ distincte recreare sine grā. s; de⁹ crea
uit naturalē rectitudinē hōlo sine grā. q; suffi
cienter exclusit ab eo omnē culpā. vt apparet
adā p̄mo creato. ergo deus posset si ip̄e velle
candē rectitudinēz recreare sine grā. p̄ quā ab
homī excluderet om̄is culpa. **F**orte dicet
q; ista ratio nō est ḡtra istos. q̄ i p̄ ponunt q;
prīm⁹ hō fuit creat⁹ in grā. **D**e isto nō cu
ro ad p̄sens. q; hanc eoz opinionē impugna
ui in secūdo libro. dist. iiij. arti. iiij. et ibi rōnib⁹
eoꝝ r̄ndi. **P.** nihil eoꝝ q; ḡtradictōez non
implicat debem⁹ denegare diuine potētie. s; deū remittere culpā. et nō influere gratiā. non
implicant ḡtradictionē. vt apparet cū ratō
nib⁹ istoz doctoz r̄ndeb̄. ḡ tc. **A**d p̄mū
igit̄ prime opinionis nego p̄sequētia. quia
q̄uis de⁹ tā circūcis̄ q̄z baptisatis cōtulerit
gratiā. tñ baptizatis amplior p̄ferit grā. q; ve
cōmūniter dicit̄ grā in baptismo collata ma
gis refrenat somite p̄cti q̄z grā data in circūci
sione. Etiā grā baptismal maxime post mor
tem xpi aperuit ianuā regni celestis q̄rte cir
cūcisionis ḡtinue remāsit clausa. **A**d secū
dū dicendū q; licet sacramentū aliq; modo sit
causa illi⁹ cui⁹ est signū. tñ nō optet q̄ solū il
lius sit causa. vt apparet discurrēdo in singu
lis sacramētis. **A**d terciū p̄t dīci q̄ gloſa lo
quit de grā sup̄abundanti p̄p̄ ex vītē mor
tis xpi aperuit ianuā regni. **A**d quartū di
cendū q̄ lex dicit̄ l̄ra occidēs q̄zū ad ea q̄rte
legis sunt instituta. et h̄ nō tangit circūcisio
nē. q; ipa fuit instituta ante legē p̄ta tempo
re abrae. **A**d primū opposite opinionis di
cendū q̄ cōcesso toto argumēto nō sequit̄ q̄ il
la forma absolute sit grā dei. s; posset esse ori
ginalis iusticia in q̄ fuit prīm⁹ hō creat⁹. vel
aliqd̄ aliud donū naturale cū quo fuisset ho
mini restituta sua naturalis rectitudō. Ideo
cōmitit ibi fallacia p̄sequētis. **A**d secūdū
nego minorē. q; deformitas peccati originalis
de qua ad p̄sens loquimur opponit originali
iusticie. vt pbau in scđo libro. Nā peccatum
origiale est carētia originalis iusticie cū debi
to habēdi eā. **A**d terciū patet eodē modo.
Nā dato q̄ peccatum actuale opponat grā. tñ
peccatum originale p̄prie opponit originali iu
sticie. et ideo sine grā si sola ponere originalis
iusticia necessario expelleret originalis culpa.

2

Instantia

Solutio

Solutio
rationū p̄
me opinio
nis.

Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Solutio
rationū se
cundē opi
nionis.

Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

hō q̄ offendit alij p̄t ei bene recōciliari p̄ter

hoc & taliter sit accept⁹ & grat⁹ illi cui recōci-
liait. ut ille in singularē amicū recipiat istū et
sibi magna munera tribuat. ad recōciliatōe
em̄ nō plus requiri nisi vt offensa p̄doneat et
vindicta vlt̄ri⁹ nō exigat. sic ad hoc ut aliquo
deo recōciliat sufficit ut culpa cū sua vindicta
penit⁹ remittat. t̄ hō in suis naturalib⁹ refo-
met. nec absolute est necesse ut sibi de t̄m do-
num sicut est gratia dei. quo dono ille recōci-
liatus dign⁹ sit virte eterne. Ad quintū di-
cendū & de necessitate remissionis nō est q̄ il-
le cui remitti peccatū vel offensa efficiat ami-
cūs. appellando amicū cui singularia & maxi-
ma dona dant. s̄ sufficit q̄ nō sit inimicus. &
nulla vindicta p̄ offensa ab eo vlt̄ri⁹ exigat.

Ad. 5.

Articulus
quart⁹.

Quātū ad quartū
articulū est aduertendū. q̄ licet circūcisio an-
te istitutionē ipsi⁹ baptismi a dño nostro ih-
sū xpo fuerit salutifera & viua. tamē post ba-
ptismi institutōez & maxime post mortē xpi
circūcisio fuit quo ad efficaciam & virtutē mor-
tua. quāuis nondū esset mortifera. s̄ post
q̄ xpi mandatū de baptismo p̄ aploꝝ pdicati-
onē perfecte fuit diuulgatū. tūc circūcisio nō
solū fuit mortua. s̄ etiā mortifera. maxime ta-
libo q̄ spēm salutis posuerūt in ipa circūcisio-
ne & nō in baptismo. P̄ illud istoꝝ dictoꝝ
q̄tū ad primā partē. s. q̄ circūcisio suerit viua
& salutifera ante baptismo institutōez. pat̄ ex
p̄cedentib⁹. s̄ q̄ quo ad secundā partē. s.
q̄ post mortē xpi cessauerit virt⁹ & efficacia cir-
cūcisionis ppter institutionē baptismi p̄bo
sic. Quia institutō pfecto remedio ad tollen-
dū aliquē defectū frustra remaneret remediu-
mīn⁹ perfectū ad tollendū eundē defectū. sed
ad tollendū omnē culpā tā originalē q̄ actu-
alē. ac etiā ad 2ferendū gratiā. baptism⁹ est ef-
ficacior circūcisione. & habet pfectā efficaciā.
ergo instituto baptismo frustra maneret cir-
cūcisio. Maior patet. q̄ sicut in opib⁹ artis
vel nature nō solet fieri p̄ plura q̄d eque bene
pt fieri p̄ ynu. sic nec in opib⁹ gracie. Minor
patet ex fide & ex multis autoritatib⁹ sanctoz
Secundū etiā dictū. s. q̄ post diuulgatio-
ne pceptū dñici d̄ baptismo. circūcisio sit mor-
tifera eis q̄ spēm salutis ponūt in circūcisione
pbo sic. Illud est homini mortifex seu morta-
le peccatū q̄d annihilat in hoie meritū xpi. &
facit p̄ xps homini nō pdest. s̄ circūcisio mo-
do p̄dicto est hmōi. Maior patet. q̄ meritū
xpi nō efficit in utile alicui homini nisi p̄ cul-

pā mortale Minor p̄baſ p̄ aplm ad Gal. v.
vbi ait. Si circūcidemini xps nihil vobis p̄
derit. s̄ his nō obstantib⁹ ex dictis iu-
deoz & aliquoꝝ falsoꝝ xpianoꝝ p̄t argui tra-
bas p̄clusiones. Lōta primā sic. Sicut
se habuit remediu Stra originale peccatū leg⁹
nature; ad remediu leg⁹ moysi. sic remediu le-
gis moysi se habere debet ad remediu leg⁹ cuā
gelice. sed remediu legis nature nō caruit sua
virtute ex eo q̄ supuenit lex mōsaica. ergo nec
circūcisio carebit sua virtute & efficacia ex eo
q̄ supuenit baptism⁹. q̄ est remediu i lege cuā
gelica. Maior patet. q̄ qualis est p̄portio p̄
cedentib⁹ exireni ad mediū. talis videt esse p̄
portio mediū ad sequēs extremū. s̄ lex mō-
saica mediat inter legē nature & gracie seu cuā
gelij. Minor etiā patet. q̄ fidēs & sacrificia n̄
min⁹ valuerūt gentilib⁹ q̄ dei cultores fuerūt
stra originale peccatū tpe legis moysi. q̄ sece-
rant ante legē. sicut paruit in ipo Job & alijs
plurib⁹ x̄tūlosis gentilib⁹. P̄. circūcisio da-
ta fuit a deo abrae & semini ei⁹ ratōe eterni fe-
deris. vt patet Gen. xvii. ergo virt⁹ ei⁹ nō ces-
sabit ppter q̄dcung⁹ aliud supueniens sacrm̄
P̄. circūcisio est signū distinctiuū ppli isra-
elitici a ceteris nationib⁹. s̄ de⁹ voluit illū po-
pulū ab alijs esse distinctū. ḡ circūcisio i luo-
robore debuit remanere. P̄. illud q̄d nō ce-
pit esse cū lege h̄ nō debet definere cū lege. s̄ cir-
cūcisio fuit ante legē. nā lex p̄ moysem data est
s̄ circūcisio viguit tpe abrae q̄ q̄ingēris an-
nis & vltra p̄cessit moysem. P̄. Matth. v.
dicit. q̄ xps nō venit soluere legē. s̄ adimple-
re. ḡ circūcisionis virt⁹ nō cessauit p̄ aliquid sa-
cramentū a xpo institutū. Lōscquētia patet.
q̄ circūcisio fuit solēnissimū sacramētū legis. ḡ si
xps p̄ suoꝝ sacramētoꝝ institutionē annihi-
lasset virtutē circūcisionis. tūc soluisset legē &
nō impleuisset eā. P̄. signū mutabilis vo-
lūtatis est destituere illud q̄d p̄mo instituit.
s̄ institutor circūcisionis est omnino īmutabi-
lis. cū sit ipē de⁹. apud quē nō est trāsmutatō
nec viciſſitudinē obumbratio. vt dicit Jac.
i. P̄. p̄ceptū nō pt revocari nisi per maiore
v̄l̄ equalē seu p̄ eundē q̄ dedit p̄ceptū. s̄ de⁹ de-
dit p̄ceptū d̄ circūcisione. vt patet Gen. xvii.
vbi h̄ p̄cepit abrae & poster⁹ ei⁹ & nulq̄ in scri-
pturis legik deū h̄ p̄ceptū reuocasse. Lū ḡ de⁹
nec habeat maiore n̄ eqlē. videt q̄ fili abrae
adhuc teneant circūcidi. P̄. post mortē xpi
paul⁹ apostol⁹ circūcidit timothēū. ergo post
mortē christi adhuc remāsit efficacia & virt⁹
circūcisionis. Antecedēs patet actuum. xvi.

Instantia
p̄clusio
nē p̄sumā.

z

3

4

5

6

7

8

Conclusio
secunda

Probat & sequentia. qz si timotheus nullā gratiā ex illa circūcisione reccepisset. tūc paulus vane et inutiliter illū dilectū suū discipulū circūcidendo affixisset. qd nullo modo videt esse ponēdū.

Lōtra secūda & clusione sic. Actus qui dī se nō est malus. ille potest exerceri sine peccato. nisi fuerit prohibitus. sed circūcisio de se nō est actus malus. qz tūc semper fuisse peccatum. cuius oppositū pater ex pcedentibz. nec usqz inuenitur a deo prohibita.

P. xps fuit circūcisus. qz nos sine peccato possumus circūcidi. Antecedens patrū in euāgelio. Probat & sequentia. qz sicut beatū gregorius. omnis xpī actio nostra est instructio. sicut nullus peccat lequēdo xpī instruc-

Instantia Solutio. **S**equēcia. qz forte dicet alijs qz circūcisio xpī nō est actio xpī. sed passio. **R**eipō deo qz nō minus passiones xpī sunt nostra instructio. qz actiones ei.

Plegalia pcepta possumus modo seruare sine peccato. qz et circūcisionē. Antecedens pbat. qz seruādo illa ad qz tenemur ex statuto ecclie et cōmuni decreto aploz nō peccam. uno potius talia nō faciēdo peccam. sicut patrū actuū. xv. apli & gregari in hirlem ex cōi decreto sic scripscrūt genibz p̄ pdicatōez pau-

li ad fidē pueris. Uisuz est em spūlantē et nobis. nihil ultra oneris imponere vobis qz hec necessaria. ut abstineatis vos ab imolatis simulacribz. et sanguine et suffocato et formicatione. a qbz custodientes vos bene agetis. **S**ecundū est qz nō comedere de sanguine et aali suffocato tantūmodo fuit pceptū legis moysi. **P**atet etiā & sequēcia. qz ubi licet illud qd est minoris sanctitatis. sicut circūcisio erat maioris sanctitatis omnibus alijs pceptis legalibz. nā ipa circūcisio fuit pincipaliſſimū sacramētū legis. Et confirmat etiā istud. Qz actuū. xxii. habet qz cū paulus venisser hierosolimā. tūc iacobus et ceteri senioribz dicebāt paulo. Uides fratres qz misericordia sunt iudeis qz crediderūt deo. et omnes cimulatores sunt legi. Audierūt autē de te qz distinctionē doccas a moysē eoꝝ qz p̄ genees sunt in dieorū dicēs nō debere eos circūcidere filios suis. neqz sicut & suetudinē in gredi debere. Et sequitur ibidē. Hoc ergo fac qd tibi dicim⁹. **G**ut nobis viri qz tuor votū habētes sup se. His assumptis sanctifica tecū illis. et impēde illis ut radiant capita sua. et sciat omnes qm qz de te audierūt falsa sunt. sicut ambulas et ipse custodiens legē. Et paucis interpositis sequit. Tūc paulus assumptis viris postera die purificat cū illis intravit templū. annūcians expletio nem dieꝝ purificationis. donec offerret p̄

vnoquoꝝ eoz oblatio. **S**ecundū ista nō pcesserint. nec paulus ea fecisset. nū sine peccato fieri potuerint.

Secunda licet sine difficultate et valde apparētia. tamē nō excludunt & tra p̄dicta. Dicit enim beat⁹ augustin⁹ i libro & tra faustum. Sacramēta qz obseruabant in legē nū/ ciatiua erat christi venturi. que cū suo aduentu christ⁹ implisset. ablata sunt talia instituta. virtute maiora. utilitate meliora. actu faciliora. et numero pauciora.

Ex quibz verbis exp̄sse pater prima & clusio sup̄ius posita.

Patet etiā secūda. Quia ad Gal. viii. sup̄ illō verbo apli. quo p̄uertimini rursus ad egena et infirma clementia. dicit glosa. qz nō distat modo lex post christū ab antiqua idolatria. sed planū est qz antiqua idolatria fuit mortifera. ergo post xp̄m sufficiēter denūciatū p̄ pdicatiōnem apostolorū obseruātia legalū fuit mortale peccatum. Ad prīmū igit̄ dicendū qz maiori nō est vera. Nā lex nature occurrebat cum alijs duabz legibz. s. moysi et christi. qz illud qd est de lege nature. nō delebat p̄ legē moysi. nec p̄ legē xpī. ideo remediuū legis nature. s. fides quā dei cultores habuerūt de redēptore. p̄currebat cū remedio dato tā in lege moysi qz etiā in lege xpī seu sancti euāgeliū.

Secundū moysi ca fuit lex p̄ticularis & sp̄cīes vnu populu specialē. ideo nō debuit manere lex moysi vel ei⁹ remediuū. cū remedio legis christi. qz quis remedium legis nature remiserit cū remedio legis moysi. Ad p̄bationē dicendū qz maiori nō est vera. quādo pcedens extremū est maioris ambitus qz ipm mediuū. et est stabili⁹ et imutabilis ipso medio. Et qz sic est in p̄posito. ideo maior ad p̄sens p̄positū nō valet.

Ad. 2.

Ad secūdu dicendū qz eternū dicit ab e qd est extra et terminū quasi extra terminū. Aliqd vero esse extra terminū pot̄ dupliciter intelligi. Uno modo simpliciter eo qz absolute nunqz cessabit. Alio modo eo qz termin⁹ sic cessatōis nō sit determinate exp̄sis. Primo modo illa qz nūqz cessabit dicunt̄ eterna. **S**ecundo modo aliqua dicunt̄ eterna. licet qnqz finiant̄ et cesserint. Isto secūdo modo dictū est qz aaron et filii ei⁹ deberet in eternū fungi sacerdotio. et tamē ministeriū sacerdotale sacerdotio fuit interruptū. **S**ic etiā dixit dñs. Ignis i altari meo semp ardebit. At tamē modo nec ē altare. nec ignis de quo ibi locut⁹ est dñs. Et qz in antecedente isti⁹ rationis accipit eternū isto secūdo modo. ideo neganda est & sequēcia.

Ad. 3.

Contra instantias.

Solutio Ad. 1.
Lōtra pri
ma & cloez

tñ postqz de^o misit filiū suū tanqz lapidē angu
larē vt faceret vtraqz vnū. s. gentiles t*u* iudeos
in vnū xpianū populū copulādo. tuc noluit
illos de circūcisione vlt̄ri^o pro se manere distin
ctos. Et ideo hoc signū distinctiuū. s. circūcisio
tuc cessare debuit. quod dei filius cōmune signū
vnuerſaliter om̄ibis instituit dices discipulis
suis. Ite docete om̄es gentes; baptizātes eos
in nomine patris t filij t spūſanci. Et quod in isto
vnuerſali signo. s. in baptismo salute incepſ
esse debuerit. t nō in illo particulari signo iude
orū a gētibus distinctio. Hoc idē salvator de
clarās ait. Nisi quod renatur fuerit ex aqz t spiri
tus sancto. nō intrabitur regnū celoz.

Ad. 4. Ad qrum dicendū quod quis circūcisio precessit legez.
tunq qrum fuit quodā preparatio disponēt ad legē. ideo
nō debuit manere cessante lege. qrum dispositio

Ad. 5. cessat illo cessante ad quod disponit. Ad qui
tū dicendū quod figura nō soluit sed potest pficit ī
eo quod figuratū adducit. sed ea quod fuerūt in veter
i lege fuerūt figura eoꝝ quod xps instituit in no
ua lege. om̄ia em illis pretingebat in figura. ve
ait apls. ideo xps institudo sacra noue legis

Ad. 6. non dicit solure legē sed adimplere. Ad sextū
dicendū quod quod fm intēctionē institutis illud
quod instituit non debet semp manere. tuc si illud
destituit hoc nō arguit aliquā mutationē in in
stitutis voluntate. sed vt patet ex pdic̄is cir
cūcisio nō fuit a deo instituta vt semp debaret
manere.

Ad. 7. Ad septimū dicendū quod dei filio quod
est veritas de equalis deo patri sufficiēter reu
cauit preceptū de circūcisione. quod instituit ba
ptismū pratra originale delictū. teste aplo quod ait
Eū venerit quod perfectū est. euacuabitur quod ex pre

Ad. 8. est. Ad octauū nego prosequētiā. Ad probati
onē dicendū quod hoc nō fecit paulo vane. qrum hoc fecit
ad tollendū scandalū de cordibus iudeoz ad fi
dem xpi pueros. Etal licet ex virtute cir
cūcisionis timothēus nō receperit gratia. tunq veri
simile est quod ex deuotō t patiētia sua quod tantuz
patire voluit ne scandalizarent cereris infirmā
habētes prosciētia. valde magnā a deo recepit

Ad. 1. gratiā. Ad primū pratra secundā proclusionē
dicendū quod postqz sufficiēter diuulgatū fuit pro
vnuerſu mundū quod dei filio instituerat sacram
baptismi. in quod hoies prosequi debēt oīm pecca
torum perfectā remissionē. tuc actus circūcisionis
appuit esse prohibitus. propter quod qui tuc vlt̄rius
spem salutis in circūcisione posuit. ille morta
liter peccauit. qrum pratra dei statutū iā pro miracu
la tuprodicatōes totū mūdo sufficiēter declaratū
sua tumentata facere prolumpsit. Propter quod i
glosa ad Gal. iij. ait augustinus. quod mur lex cuz

honore erat ad tumulū deducēda vlgz ad eū
gelij diuulgationē. ex tuc vero qui legē obser
uare voluerit. erit murī sepulchri violator.

Ad. 2. Ad secundū nego prosequētiā. Ad probationē
dicendū quod licet om̄is xpi actio nostra sit instru
ctio aliquod modo. hoc tunq nō est semp isto modo quod
nos hm̄oi actionē facere debemus. Nam sic in
telligēdo opteret nos creare. mortuos suscita
re. cecos illuminare. sicut ipse fecit. quod nobis tunq
est impossibile. presata nostra nature. Quām
quod nos corpēno circūcidamur. tamē si a vicijs
tucarnalibus precupiscētis mute fuerimus circūci
si. tuc xpi circūcisio natura erit instructio.

Ad. 3.

Ad terciū nego antecedēs. Ad probationē dicendū
quod aliquod esse statutū ab ecclesiā pro duplicit intel
ligi. Uno modo pro modū precepti simpliciter
tu absolute. Alio modo pro modū cōſilij prepalis
non absolute necessary. sed solū in casu. Primo
modo inter illa quod tuor sola fornicatio fuit pro
hibita. quod quāuis fornicatio sit mortale pec
catū. tunq vlgz ad illud statutū gentiles simpli
cē fornicationē non putabat esse peccatū. Illa
vero tria secūdo modo fuerūt prohibita. Licet
em comedere carnes idolis imolatas absolu
teno sit peccatū. tunq ante sui preuersionē gēti
les erāt cultores idoloꝝ. ideo ne hebrei ad fid
em puersi suspicarent xpianos quod fuerūt gen
tiles adhuc idolis deditos vel ad idola incli
natos. ideo prohibiti erāt a comeditione talium. quod
fuerant idolis imolata. Postqz quod gentes seu
gentiles adeo firmati erāt i fide quod talis suspi
cio merito cessare debuit apud hebreos. tuc il
la prohibitio vlt̄rius non obligabat. qrum cessante
causa cessat effectus. Sic quis comedere s
anguine vel de aiali suffocato fm se non sit pec
catū. tunq illa in legē fuerūt prohibita. t*u* iudei
qrum nunqz de talibus comedent h̄m̄oi cibū ab
ominabant. ideo ad prescrivandā pacē tu societa
tuc hebreox cū gentibus. ordinauerūt aplo quod eti
am gentiles a talibus abstinerēt. Unū etiā nuc
videmus quod si viius hoc vult sodaliter viuere cuz
alio propter pacē illius necesse ē eū abstinere ab
illo ille penitus abhorret seu abominatur. Eti
am ista prohibitio merito cessavit. quod talis abo
minatio apud hebreos ad fidē puersos cessa
recepit. Ad confirmationē dicendū quod quod illo
tupe fides christi non fuit promūndū sufficiēter
diuulgata. ideo talia legalia non fuerūt adhuc
mortifera. Et qrum sine peccato poterāt exerceri.
ideo ne apostoli viderent vitare legalia tanqz
idoloꝝ cultura. talia suaserūt paulo quod supius
dicta sunt. volētes in hoc mitigare seūcia iude
orū. Ad argumentū principale dicendū. quod

Ad confir
mationez.

BB 2 pale argn.

carētia visionis diuīne duplīciter p̄t accipī. Uno modo vt ē eterna. & sic circūcisio abstulit hītōi penā. q̄r nullus circūcisus vt sic fuit ad illā penā p̄petue obligat⁹. Alio modo vt t̄p̄lis erat. & sic nō abstulit eā. q̄r nondū fuit solutū recōciliatōis p̄ciū. qd̄ a p̄mo soluebat in morte saluatoris. Unū nec baptisim⁹ abstulit p̄dictā penā vt t̄p̄lis erat q̄nūs baptizati a culpa mundarent & diuīna grā perficerent. Si em̄ aliq̄s baptizat⁹ fuisset mortu⁹ anteq̄ p̄dictū p̄ciū p̄ mortē xp̄i solutū fuit. ipse equē caruisset diuīna visione. sicut & circūcisus do nec xp̄s fuisset mortuus. Ex his ḡ patet q̄ maior isti⁹ rōnis nō est v̄sq̄zquaq̄z vera. q̄r di missa culpa p̄t manere p̄p̄a. t̄p̄aliter t̄n. puta v̄sq̄z ad solutionē p̄ciū. Et p̄ h̄ etiā patet q̄ p̄batio illi⁹ maioris assūxit falsum.

Distinctio secunda.

Sim ad sacra

mēta noue legis. Postq̄ m̄gr determinauit de sacris vct̄s legis. hic incipit tractare de sacramētis noue legis. Et diuidit in duas p̄tes. Quia p̄mo p̄mittit quedā pambula alīq̄liter valētia ad sacramētōz insinuatōz. Sc̄do de q̄libet sacro noue leḡ facit singularē determinatōz. Secūda p̄ incipit i p̄ncipio tercie distinctōis. ibi. Post h̄ videndū est. Prima i duas. Nā p̄mo m̄gr p̄mittit quedā cōmūnia valētia ad noticiā oīm sacro⁹ noue legis in vniuersali. Sc̄do adiūgit quedam deserviētia ad sacrm̄ baptismi i sp̄cali. Sc̄da ibi. Nūc vero de baptismi. Prima diuidit in tres p̄tes. Nā pri mo oīdit sacramētōz distinctōz penes eorū numerōz & p̄fectionē. Sc̄do innuit eoz in choationem. Tercio excipit sacrm̄ m̄rimoni⁹ ab hm̄oi incep̄tōe oīdens ip̄m p̄ ceteris sacris habuisse antiquiore duratōz. Sc̄da ibi. Si vero querit. Tercia ibi. Fuit t̄n diuīnūz. Hic ergo q̄ro hanc q̄stionē.

Questio p̄

I Trū sacra noue legis habeāti se aliua. quā spūalez virtutē ip̄is formaliter in herentē. Clidēt q̄ sic. Q̄r illud qd̄ est causa spūalis effect⁹. v̄l s̄m se est spūs. vel i se habet spūalez virtutē. s̄z sacra noue legis sūt causa spūalis effectus. & nō sunt spūs s̄m se. ḡ t̄c. Maior patet. q̄r da oppositū. tūc effectus esset p̄stantior sua causa. qd̄ est incōueniens. Minor etiā patet q̄tū ad prima ei⁹ partē. q̄r grā ē res simpliciter spūalis. & sacra sunt cau

sa gratie. Patet etiā q̄tū ad sc̄dāz partē. q̄r sa crāmetā sunt res corporales. ḡ nō sunt spiritus. Lōtra. formalis pfectio rei corporalis ē corporalis. s̄z sacra sunt res corporales. Dic q̄ tuor sunt vidēda. Primo vtrū sacra noue legis sunt causa grā. Sc̄do vtrū rōne hm̄oi causalitatis necesse sit ponere aliquā virtutem spūalez sacris formaliter in herentē. Tercio. videndū est de tpe institutōis sacramētōrū noue legis. Et quarto d̄ numero eoꝝ & t̄sif sūficitia.

Quantū ad prūmū

Articulus primus.

est aduertendū. q̄ aliqd̄ esse causaz aluci⁹ effe ctus p̄t intelligi duplīciter. Uno modo q̄ ip sum sit causa p̄ncipal. Alio mō q̄ sit causa instrumētalis. Et accipio causaz instrumētale large p̄t om̄is causa secundaria dicit instru mētalis respectu cause p̄marie seu p̄ncipalis. Instrumētalis hō causa ē dūplex. Q̄r qdāz est instrumētalis q̄ attingit effectū p̄ncipalis agētis pductiue. Sicut i generatōe equi sol est causa p̄ncipal loq̄ndo te causa corpori. et equi⁹ generās est causa instrumētalis cū equi⁹ generās vna cū sole pducit formā equi geniti pducēdo ip̄m equū genitū. Aliq̄ est causa instrumētalis q̄ attingit effectū p̄ncipal agētis nō pductiue. s̄z t̄m dūpositiue. Sicut in generatōe hoīs causa p̄ncipal forme huane ē sol⁹ de⁹. eo p̄ aīa huana p̄ creatōez pducat. q̄ cōpetit soli deo. hō vero generās & sol etiā sūt cause hoīs geniti. q̄r hō generat hoīem & sol. vt dicit. q̄. phisi. & ambo sunt causa in strumē tales respectu dei. cū sint cause secundarie respectu ei⁹. attamē nō pducūt aīaz rationalē. quā uis pfecte disponat materiā seu corp⁹ huma nū ad suscipiēdū eā. Ideo hō generās & sol in generatōe hoīs nō attingit effectū p̄ncipal agētis pductiue. s̄z solū dūpositiue. Hū uismodi aut causa. s̄. instrumētalis dūpositiua p̄t adhuc s̄bduīdi. Q̄r qn̄q̄ effect⁹ dūpositiū imēdiate recipit in s̄biecto pfectibili es fectu p̄ncipalis agētis. ad cui⁹ receptōez di sponit & tūc habilitat s̄biectū ex natura rei ad suscipiēdū effectū p̄ncipalis agētis. Qn̄q̄ ve ro effect⁹ dūpositiū nō recipit imēdiate in s̄b iecto pfectibili effectu p̄ncipalis agentis. nec habilitat s̄biectū ad recipiēdū effectū p̄ncipal agētis ex natura rei. s̄z tantūm qd̄ ex ins titutōe seu ordinatōe dei. Primo mō isaac p actū naturalē generatōis erat causa aīaz eius & iacob q̄s genuit ei⁹ rebecca. Secūdo modo

Id est Isaac p̄ p̄ces suas erat causa carūdē a iārū.
Nā cū rebecca sterilis esset.ad p̄ces ip̄i⁹ isaac
sterilitas rebecca virtute diuina fuit ablata et
secunditas ei cōmunicata.iuxta illud Ben.
xcv. Dep̄catusq; est isaac dñm p̄p̄ore sua.eo
q; sterilis esset.q; exaudiuit eū.t dedit p̄ceptū
rebecca. His p̄missis pono quattuor p̄clu/
siones. Quiaꝝ t̄e prime erūt negatiue.t q̄r/
ta affirmatiua. **L**oculio prima est. q; sacra
menta noue legis nō possunt esse causa p̄nci/
palis gr̄e. Q; illud qđ est p̄priū soli⁹ dei.hoc
nō p̄t cōmunicari sacramentis.s; esse causam
p̄ncipalē gr̄e est p̄priū soli⁹ dei.ergo t̄c. Ma/
ior est p̄ se nota. Probatio minoris. q; illi co/
uenit p̄p̄ie causare gratiā cui⁹ est imp̄iū iu/
stificare t remittere culpā.s; soli⁹ dei est iusti/
ficare imp̄iū. Q; s̄m angustinū mai⁹ est mi/
raculū imp̄iū iustificare q; celū t terrā creare.
Et iā sol⁹ de⁹ dimittit peccata.iuxta qđ ait de⁹
p̄ isaiā Isa. xliv. Ego sum ip̄e q; deleo iniq̄ta/
tes. Patet etiā maior isti⁹ p̄bationis. q; nec
peccatum delef. nec cum p̄iū iustificat.nisi gr̄a sibi
offerat. Et p̄fimat autoritate p̄phe q; ait i⁹
p̄s. H̄ram t gloriā dabit dñs. **S**edā con/
clusio est. q; sacra nō sunt causa gr̄e instrumē/
talis talis cui⁹ actio attingit effectū p̄ncipalē
agentis p̄ductiue. Quia illud cui repugnat
viri⁹ creatiua. h̄ n̄ p̄t attingere p̄ductiue h̄uc
effectū q; est gr̄a. S; virt⁹ creandi repugnat
sacramētis. Maior patet. q; tantūmodo per
actū crētōis gr̄a est p̄ducibilis. Minor p̄/
bata est superi⁹. dist. i. q. i. art. i. **P**. nullū
corpale est p̄ se p̄ductiū realis effectus q; est
simpliciter spūalis.s; sacra sunt res corpales.
gr̄a est effect⁹ realis simpliciter spūalis. ḡ t̄c.
Maior patet. q; agēs corpale nō p̄t aliqd p̄/
ducere nisi ip̄m educat de potētia materie. sed
effect⁹ realis simpliciter spūalis non p̄t educi
de potētia materie. Forte dicet p̄tra mai/
rc. q; coloratū corp⁹ p̄ducit a se specie sensib/
lem q; est effect⁹ spūalis. Itē fantasima est
qđ corpale. t tñ p̄ducit in intellectu possibili
specie intelligibile. Et si dicit⁹ q; hoc facit i⁹
virtute intellect⁹ agctis. Dicet aduersari⁹
q; eodē modo sacramēta licet virtute p̄p̄ia n̄
possint esse gr̄e p̄ductiua. tamē in virtute di/
uina hoc possunt. Nihil em̄ repugnat quin
causa instrumētalis i⁹ virtute p̄ncipalis agē/
tis possit a gerē vltra suā specie. R̄ideo ad
primū q; species deriuata a corpe colorato. nō
est effect⁹ realis: s; intentōalis. Et eodē mo/
do dicendū ad secundū de specie intelligibili.
Etideo iste instantia nō sunt p̄tra illa mai

**Conclusio
prima**
Ratio.

**Cōfirmat
Lōclusio
secunda.**

Instantia

Solutio.
Ad. 1.
Ad. 2.

tem. q; illa maior loquī de effectū teatū. h̄ aūt
arguit de effectū intētionali. **E**t cū addit⁹ p̄
nihil repugnat quin causa instrumētalis t̄c.
Respondeo q; licet aliqua possit causa instru/
mentalē in virtute cause p̄ncipalis que nō
potest in virtute p̄p̄ia. tamē nulla virtute p̄t
illud qđ implicat contradictionē. S; q̄ p̄a cre/
atura p̄ductiue se habeat respectu illi⁹ qđ p̄ so/
lam creationē est p̄ducibile. hoc implicat cō/
tradictionē. vt patet ex dictis in p̄ma q̄stione
istius libri. Sacramēta autē sunt creature. t
gr̄a nō est generabilis. s; solū creabilis. **P**.
si sacramēta essent causa p̄ductiua gr̄e. aut el/
sent causa vniuoca aut equo. Nō vniuoca
q; illa est eiusdē speciei cū effectu. s; sacramen/
ta t gratiā differūt genere. Nec equo. quia
causa equo est nobilioz suo effectu. Et ideo
licet spūiale possit esse causa equo. rei cor/
poralis. tamē ecōuerso fieri nō p̄t. **P**. beat⁹
berñ. in sermone de cena dñi ait. Situt inues/
tit̄ canonic⁹ p̄ libz. abbas p̄ baculū. epis per
anulū. sic divisiones gr̄az tradite sunt sacra/
mentis. s; illa nō sunt cause p̄ductiue eorū q;
p̄ inuestiturā habent. ergo t̄c. **P**. si sacramē/
ta attingeret p̄ductiue gratiā. tūc induceret
gr̄az ab extra. vel educeret eā ab intra de potē/
tia subiecti. Nō primo modo. q; tūc crearent
gratiā. ppter hoc em̄ aīa rōnalis creat. q; ab
extra inducit. Nec secundo modo. q; si gratia
educeret de potētia subiecti. tūc gratia ell; cō/
naturalis anime. qđ est inconvēntia dicere. ḡ
t̄c. **S**; p̄tra ista cōclusionē est quedā anti/
qua opinio quā etiā aliq; moderni tenet. que
ponit q; sacramēta noue legis sint causa p̄ se
p̄ductiua gratie. **E**t hoc pbāt sc. Ab om̄i
bus cōcedit q; sacramēta noue legis sint causa
gratiā p̄ se. illa autē causalitas nō p̄t esse i⁹ gene/
re cause finalis; formalis; vel materialis; ergo
p̄ sufficientē divisionē erit in genere cause effi/
cientis. s; illud qđ est p̄ se causa efficiēs alicu/
ius effect⁹ illud p̄ducit talē effectū. ḡ t̄c. **P**.
si aliqd obstareret hoc maxime videtur p̄ rato
q; sacra sunt res corpales. gratia nō res spūa/
lis. S; hoc nō obstat. Quia potior est regē/
neratio homis ad bonū. qđ generatio homis ad
malū. s; mediāte re corpali puta mediante se
mine peccatum originale qđ est defecit spūalis
trāfundit in generatōe homis. ergo in regē/
neratōe homis mediāte corpali sacro poterit
trāfundī gr̄a q; est spūalis p̄fectio. **E**t dicit⁹
mat. q; s̄m ant. in libro de cōceptōe virginali.
si prim⁹ adā nō peccasset. tūc in sticiā sua ori/
ginalē in filios suos trāfundisset. t̄h mediāte

**Tertia p̄/
batio cō/
stitionis.**

4

**Op̄itio q;
sacra effici
ant gr̄az
Ratio io.
dela.**

1

Cōfirmat

BB 3

Cōfirmat
secūdo.

Tercia rō

Cōfirmat

Quarta rō

Solutio.
Ad.1.

Ad.2.

re corporali. s. mediāte semine. ergo mltō magis secund⁹ adā. s. xp̄s mediāte corporali sacramēto trāfundet ipaz gratiā.

Cōfirmat hoc idēz secūdo sic. Quāuis scīentia sit pfectio spūalis.

tñ acquirit in discipulo p̄ sp̄ba doctoris. q̄ tñ sp̄ba sunt res corporales. ḡ tc.

P. si sacramēta noue legis nō attingeret gratiā pductiue.

tūc respectu gr̄e solūmodo essent causa kne q̄ nō.

Cōfirmat patz. Proba falsitas plegnatis. q̄ tūc nulla maior dignitas cōpeteret sacramēti noue legis q̄ sacramētis veteris legis.

Nā ipa circūcisio fuit causa sine q̄ non gr̄e et salutis. Qz Ben. xvij. dicit dñs. Aia cui⁹ p̄

puc̄ caro circūcula nō fuerit. peribit de pcp̄p̄lo suo. q̄ pactū meū irrūtū fecit. ergo tc.

Cōfirmat q̄ illud qđ est p accidēs nō ponit in diffinītōe rei. s̄z esse cāz gr̄e ponit in diffinītōe sacramēti noue legis. vt patuit superi⁹ dist. i.

Causalitas sp̄o sine q̄ nō est causalitas p acci⁹ dens. ergo sacramēta noue legis n̄ solū sūt cau-

sa gr̄e sine qua nō.

P. illud qđ efficit aliez b̄ pducit ipm. sed sacramēta noue legis effici

unt gratiā. q̄ efficiunt qđ figurat. vt dicit au-

gustin⁹. sed ipa figurat gratiā. ergo tc.

P. primū dicendū q̄ falsuz assumit ibi cū p̄mit-

itur. q̄ ab om̄ib⁹ sit ccessu; iacramēta noue

legis esse causam gr̄e p se. q̄ multi posuerunt

q̄ solū sūt cause grātie sine qua nō. sed causa

p se nō est tantūmodo causa sine qua nō. sed

est causa ppter quā sic.

Et etiā minor falsa. q̄ causa disponēs est de genere cause effici-

entis respectu illi⁹ ad cui⁹ pductionē dispo-

nit. t̄ tamē nō pducit talē effectū ad cui⁹ pdu-

cōponit.

Ad secundū dicendū q̄ n̄ maxime obstat corporalitas sacramentoz et spi-

ritualitas grātie. s̄z illud qđ maxime obstat ē

q̄ gratia pduci nō p̄ nisi actu creatōis. t̄ per

psequēs virtute creatua. que nō potest cōpe-

tere creature.

Et iā pbatoes minoris defici-

unt.

P. prima quidē deficit. q̄ non est simile

de peccatoz et grā. q̄ dato q̄ res corporalis possit

esse causa peccati ppter peccati vilitatem. ex b̄

tamē nō sequeret q̄ res corporalis possit esse cā-

gratia pductiua ppter grātie dignitatē.

Et iam peccatū cū sit quedā defectio n̄ requirit p-

prie causa z efficientē ut efficiēs est. s̄z mag⁹ de-

ficientē. gratia vero cū sit quedā supnaturalis

pfectio requirit causaz efficientē. t̄ nō qualēs

cynqz. sed causam om̄ipotentē seu creantem.

Ad secundā pbationē dicendū q̄ si hō nō

peccasset tūc transfusio originalis iusticie nō

fuisset ab adā efficiendo. s̄z solū nō impediens

do. quia pater nō p̄stitisset filio impedimentuz

per infectionē seminis. Ideo de⁹ creando et in-

fundēdo animū in illā carnē mundā pcreas-

set tali anime originalē iusticia.

Ad terciā pbationē dicendū q̄ licet verba sint quedā si-

gna coadiuātia ad scīentie acquisitionē. tamē

scīentia nō pducit p h̄mō signa.

Forte dicitur q̄ res materialis p̄t est obiectū intelle-

ctus et subiectū in scīentia. sic est causa scientie.

ergo res corporalis potest causare effectū spūa-

lem in anima. qui vere est realis. q̄ scīentia nō

ē formā intēctionalis h̄z realis. ḡ tc.

Respōdeo q̄ obiectū intellect⁹ causans scīentia ē vni-

uersale. q̄ sicut ait ph̄s. i. methaphi. ex mul-

titis experientiis generat vñū vniuersale. qđ est

principiū artis et scīentie.

Sz vniuersale ē spi-

rituale. cū sit abstractū virtute spūalis lumis

ip̄i⁹ intellect⁹ agēris.

Nā intellect⁹ agēs facie

vniuersalitatē in rebus. vt ait cōmentator. ij.

de aia. Ideo effect⁹ spūalis q̄ est scīentia. causat

immediate a principiis seu causis spūalib⁹. puta

ab intellectu possibili et agēte. ac ab obiecto sūm-

qđ vniuersale est. q̄ p̄ticulariū nec est scīentia

nec diffinītio. vt dicit. i. posterioz.

Ad tertīū patchit ex dicēdis i q̄rta p̄clūsionē isti⁹ ar-

ticuli.

Ad quartū dicēdū q̄ sacra noue legis

dicunt efficere grāz. eo q̄ ip̄is p̄ rite p̄cepti vir-

tus diuina immediate et p̄comitāter causat grā-

tiā in aia p̄cipiētis.

Lōclūsio tercia est. q̄ sa-

crāmēta noue legis nō sunt causa dispositiua

gr̄e. sicut q̄ talē effectū imēdiate causent in aia q̄

ex sui natura ita sufficiēter disponat aiam ad

suscepētōez gr̄e q̄ necessario ip̄iaie infundat

gr̄a si nō ponit obiecte voluntarie.

Or talis dispositio vel erit forma naturalis aie. aut sup-

naturalis. Nō primo modo. q̄ tūc homo ex

p̄puris naturalib⁹ posset gratiā cōseq̄. qđ sūt

error pelagii. vt patet ex his q̄ dixi. i. secūdo li-

bro.

Conseq̄tia ista patet. q̄ hō p̄t p̄sequi

ex puris naturalib⁹ ad cui⁹ suscepētōez suffici-

enter disponit forma naturalis.

Nec secūdo mō. q̄ forma supnaturalis infusa aie rōnali

nō p̄t pducī nisi p̄ creatōez. t̄ p̄ sequi

a solo deo pducet sic et ipa grā.

Sz oppositū isti⁹ p̄clūsionē ponit qđā venerabilis doctor di-

cens. q̄ sacra attingūt actōne sua in q̄rtū sūt

instrumēta dei effectiue characterē. q̄rtū ad il-

la sacra q̄ spūalez ornatū aie. q̄ ad illa sacra in q̄ruz

suscepētōe nō imprimit character. grāz sp̄o nō

attingūt imēdiate effectiue. sed solū dispositi-

ue. in q̄rtū hō ad qđ instrumētāliter effectiue p-

tingūt. s. ip̄e character v̄l ornat⁹ est dispositio

q̄ est necessitātē q̄rtū in se est ad gr̄e suscepētōez

Instantia

Solutio

Ad.3.

Ad.4.

Tercia cō-
clūsio.

Ratio.

Tho.iiij.
finiax. vi. i.

Let isto modo ut ait iste doctor debet intellegi dictum Augustini cu[m] ait. q[uod] aq[ua] baptismi corpus tangit et cor abluit. Et sic etiam sacra efficiunt q[uod] figurat. **E**t sicut iste doctor q[uod] hunc modum videt in gratia tangere in l[ittera]ta dicens. q[uod] ho[n]or non querit salutem in sacris q[uod] si ab eis. sed per illa a deo. q[uod] hec propositio a denotat principale agens sed hec propositio per denotat causas in strumento. **L**et ista dicta non videntur posse stare. Q[uod] character et huiusmodi ornat[ur] cu[m] sint formae supnaturales. optet q[uod] sunt termini creatois diuine; et per se q[uod] acto sacramenti non potest ad talia productive terminari. **D**ispositio necessitans ad aliquam formam non potest manere in subiecto nisi maneat illa forma. sed multo in baptismate recipiunt characterem et gratiam. q[uod] postea perdunt gratiam manente tamen characterem. q[uod] character non est dispositio ex necessitate ad gratiam. **P**ropter sacra non possunt agere in instanti. q[uod] non possunt efficere characterem in ipsa aia. Antecedens patet. q[uod] platio verborum requisita in sacro non potest esse sine motu ipsius actis. Probat sequentia. q[uod] cu[m] character nec interesse nec extensio sit diuisibilis. et recipiat in subiecto in diuisibili. optet q[uod] totum inducat instanti. **D**icitur licet dispositio possimur comparire deo in aliis effectibus creatois. tamen productive attingendo effectum creatois h[ab]et nulla creatura potest. vt probatum est super lib. iij. Sed character est effectus creatois. **P**ropter characterem non est sine gratia. et gratia sine charactere. q[uod] character non est dispositio necessaria ad gratiam. nec necessitas ad eas. Antecedens patet. q[uod] in quolibet baptizato in mortali peccato existente characterem impressum in baptismate manet sine gratia. nam morale peccatum excludit gratiam. tamen non excludit characterem. Nam per characterem omnes intelligunt formam in delibilem. Ut ergo potest esse sine charactere. sic patet in vere penitentibus anteque baptizentur. q[uod] tamen per se non habent baptizati. Isti enim quis non a deo recipiat gratiam. tamen non habent characterem. q[uod] character a primo imprimit in baptismate. **P**atet etiam de antiquis patribus. puta abraham Isaac et Iacob q[uod] gratia dei habuerunt quis characterem non haberent. **C**onsuentia p[ro]p[ter]o. q[uod] si character esset dispositio necessaria ad habendum gratiam. tunc nullus posset habere gratiam sine charactere. et si esset dispositio necessitatis ad habendum gratiam. tunc nullus posset habere characterem quoniam etiam habet gratiam. **N**ec valet si dicitur q[uod] character est dispositio necessitans ad habendum gratiam nisi habens characterem ponat obiectum gratiae. **Q**uia propter hoc dicitur aliquis dispositio necessitare ac habendum aliquam formam. quia tollit obiectum illud

Instantia
Solutio.

qd est inco[m]possible in subiecto cu[m] tali forma ad cuius receptionem necessitat[er] ipm subiectum. **E**st igitur character copatiatur secundum obiectum gratiae. vt isti dicunt. et stet cu[m] mortali peccato. q[uod] est formaliter repugnans gratiae et inco[m]possibile cu[m] ea. ideo character non potest esse dispositio necessitans ad habendum gratiam. Dicere enim aliquid esse necessitatem dispositionem respectu alicuius forme. et q[uod] illud idem stet in eodem subiecto cu[m] eo q[uod] est inco[m]possible cu[m] illa forma. videtur esse oppositum in adiecto: et contradictionis implicatio. **A**utoritates etiam quas iste doctor inducit per se. non sunt contra me. vt patebit in sequenti conclusione. **C**onclusio quarta est. q[uod] sacramenta noue legis sunt gratiae diuine causa instrumentalis dispositiva dispositio extrinseca habitante subiectum ad recipiendum gratiam non ex natura rei. sed tantummodo ex institutione seu ordinatore dei. **I**stud probabo. Illud q[uod] est causa per se de genere cause efficientis respectu alicuius effectus. hoc vel est causa principalis. vel instrumentalis. Et hoc vel productivus attingens effectum principaliter agens. vel dispositio. Et iterum h[ab]et. vel dispositio intrinseca necessitate subiectum ad recipiendum productum effectum ex natura rei. vel dispositio extrinseca habitante subiectum ad recipiendum talis effectum ex ordinatore dei seu ex institutione cause superioris. **S**ed sacramenta noue legis est genere cause efficientis causa per se gratiae diuine. tamen non est effectibus primis modis. q[uod] quanto modo erit causa ipsius gratiae. Major potest ex sufficienti divisione. Minor potest q[uod] ad oes suas pertinet. Primo quidem q[uod] sacramentum noue legis sit causa gratiae. patet ex sanctorum autoritatibus adductis per magistrum circa principium huius libri. Q[ui], sit causa per se p[ro]p[ter]o. q[uod] causa est ad cuius esse sequitur alterum. ut patet. v. metaphysice. et causa per se est ad cuius esse seu positionem in actu semper sequitur effectus in actu. ut patet. iij. physicoz. Sed ad actualiter positorem seu usum sacramentorum eo modo q[uod] de institutione ipsius esse intenditur non soluz ut frequenter videtur etiam semper sequitur effectus gratiae in aia ipsius uententis seu suscipientis sacramentum. q[uod] tamen. Q[ui], ista causalitas sit de genere cause efficientis patet. q[uod] discurrendo per singula genera causarum. in nullo alio genere potest poni. Q[ui], non possit esse causa gratiae primis tribus modis. patet ex tribus conclusionibus precedentibus. **F**orte contra hanc rationem dicetur primo quod maior procedat ab insufficienti divisione. quia sicut patet. v. physicoz. causa uilians et coadiuvans sunt de genere cause efficientis. et tamen de his causis non fit mentio in maiori predicta.

C[on]clusio
quarta.

Ratio.

Instantia

- Bureolus** **¶** Itē causa applicatiua est causa efficiens.
2 Ideo dicit qdā doctor q sacramēta sunt causa applicatiua ipi⁹ gratie. q sicut incendiari⁹ piungēs actiua passiuis applicādo ignē ad domū. dicit causa p se ipsi⁹ cōbustionis rigoris geniti. quāuis ab ipo nō pfluat aliq dispositio nisi q coniugit actiua passiuis. sic ut ait sacramēta sunt causa applicatiua gratie. qz sacramēta piungunt virtutē diuinā ipi anime q pte⁹ anime applicata causat in ea gratiam
3 **¶** Itē dtra minorem potest argui sic. Causa dispositiua est de genere cause materialis. sed sacramētu noue legis est causa dispositiua respectu diuine grē. Ista minor est nota ex pcedentib⁹. Maior similiter patet. qz dispositio se tenet ex parte subiecti qd habilitat ad formam susceptionē.
4 **¶** Itē causa q nullā habet effectuā respectu alicui⁹ effect⁹ nisi ex sola ordinatōe institutiōis. illa nō videt esse causa p se s̄ p accidēs. sicut patet de denario plumbō qui ex institutōe regis est causa vt q̄ cū representat recipiat centū marcas. **¶** Itē pbatio minoris videt deficere. qz fieri subcipientes sacramētu nō recipiūt gratiā qz quis recipiat veraciter sacramētu. ergo nō semp recipit grāz q̄ suscipit sacramētu. **¶** Ad primum dicendū qz causa ptilatiua. adiutia. deputatiua. et que cūqz cetere. hmoi. omes possunt comprehendī sub causa dispositiua. qz omes disponunt ad effectum psequendū. vel dispositōe intrinseca. vñ dispositōe extrinseca. **¶** Ad secundū dicendū q̄ iste doctor causalitatē sacramētoz nō bene et ordinate exprimit cū dicit. qz sacramētu sit causa applicatiua. quia si sic esset. tūc sacramēta essent causa principalis. et virtūtē diuina causa instrumētalis respectu ipi⁹ gratie. Hānt est impossibile. Consequentia pto. quia qnīcunqz due virtutes taliter respiciunt eundē effectū q̄ via applicatalia ad pducendū huiusmodi effectū. tūc applicata videt esse s̄b ptestate applicatis. et psequēs videt esse secundaria et instrumētalis respectu ei⁹. pprū ei est instrumēti q̄ p agens principale applicet ad ipm opus. **S**z fm istū doctorē sacramēta p tanto dici debent causa applicatiua gratie. qz sacramēta applicat virtutē diuinā ad causandum gratiā. ergo tc. **¶** Uide ergo mihi si prie loqui velim⁹. qz sacramēta noue legis respectu gratie dici debet causa cōditionalis. qz sicut dicit huguetio. cōditio idē est qd lex siue pactū. Et dicit a con et ditio ditonis qd significat potestate. Illud ergo cui⁹ potestas pcessit psistit in pacto seu lege et institutiōne resper-

ctu alicui⁹. hoc debet dici causa cōditionalis ilius **S**z omis potestas et causalitas sacramētorum respectu diuine gratie. est ex diuina institutione et ex pacto qd pepigie te⁹ cū ecclesia. vt dicunt omes doctores tā moderni qz antiqui. ergo sacramēta merito poterūt dici causa cōditionalis respectu grē dei. **¶** Ad tertium dicendum q̄ maior nō est universaliter ha. **¶** Ad pbatōe dicendū q̄ dispositio aliqui est ratio receptiua forme ad quā disponit. quādoqz ē ratio recipiendi hmoi formā. Primo modo superficies est dispositio corporis ad colore. Secundo modo color est dispositio corporis ad raritatem. Licet ergo dispositio primo modo reducat ad gen⁹ cause materialis. eo q̄ nō solū sit causa receptōnis forme ad quā disponit ī eo q̄ disponit per ipam. s̄z cū ipa talis dispositio recipit hmoi formā in se. tamē dispositio secundū modo dicta. puta que ita est ratio recipiendi q̄ nō est ratio receptiua. illa nunqz spectat ad gen⁹ cause materialis. s̄z solū ad gen⁹ cause efficiētis. Lū ergo sacramēta nō sunt ratio receptiua ipi⁹ gratie. qz nō possunt esse subiectū graties. s̄z ex diuina ordinatōe sunt ratio recipiendi gratiā. de⁹ em̄ sic instituit vt cum sacramētu corp⁹ tangit gratia animā psciat. ideo respectu gracie debet dici causa efficiens. **¶** Forte dicet q̄ dispositio q̄ est ratio recipiendi debet esse in eodē subiecto primo et immediato cū forma ad cui⁹ receptōnez disponit. Calor em̄ est in eodē subiecto primo et immediato cū raritate ad quā disponit. **S**z actio sacramētoz cū sit corporalis nō attingit animā in qua recipit gratia. ergo nō videt q̄ sacramēta vel etiā actiones sacramētoz sunt talis dispositio q̄ sit ratio recipiendi gratiā. **¶** Respondeo q̄ licet maior isti⁹ ratōis sit vñ loquendo de tali dispositōe q̄ est ratio recipiendi formā ex sua pria natura. tm̄ nō est vera loquendo de tali dispositōne q̄ est ratio recipiendi formā ex insalibili ordinatōne diuina. sicut est in pposito. **¶** Posset etiā dici ad eandē maiore. q̄ etiam naturaliter nō est semp necesse dispositōnez que est ratio recipiendi formā esse in eodē primo subiecto cū tali forma. sufficit em̄ q̄ sint ī eodē supposito. nā rectitudō ratōnis que est in intellectu est ratio habēdi ordinatā volutiōne seu dilectionē ipi⁹ voluntati. **¶** Ad quartū dicendū q̄ maior nō est vera. maxime quādo hmoi ordinatio est imutabilis et insallibilis pcedens ab institutiōe simpliciter omnipotēte. sic est in pposito. Sic em̄ fm̄ naturalē cursū igitur ē p se causa incedij in corpe cōbusibile

Ad. 3.

Instantia

Solutio

Ad. 4.

ad. 1.

Ad. 2.
Cōtra au/
reolū.Opinio p
pua.

Ad. 5.

sibi approximato. sic ex diuina ordinatōe aq
posset esse p se causa hmōi incēdij. Nā sic pa/
tet. iij. machab. c. i. ipē neemias cū aq fecit asp
gi sacrificiū. tūc aq supfusa accensus est ignis
magn⁹. ita vt om̄es mirarent̄. pfusis etiā ma/
iorib⁹ lapidib⁹ cū aq accensa est ab eis flama
magna vt ibide dicit̄. Irc. iij. Rcg. c. xvij.
sili factū est. Nā cū helyas tm de aq fudisse
sup sacrificiū q̄ etiā fosse circa sacrificiū reple/
rent̄ aq. tūc accēlus est tant⁹ ignis q̄ sacrifici/
um. ligna puluerē. t lapides sumpsit. Sic
igil tūc factū est. sic de⁹ infallibili statuto pos/
set ordinare q̄ om̄e illud intenderet qđ aqua
pfundit. q̄ facto aq̄ esset p se causa incendi⁹. t
h̄ ex ordinatōe dei. nō ex natura rei. q̄ ex natu/
ra sua aq̄ mag⁹ ext̄gueret q̄ incēderet. Rō
hui⁹ dicti posset assignari ex dictis cōmenta/
toris sup de celo t mūdo. vbi ostēdit. q̄ q̄uis
ignis p se et ex natura sua habeat moueri lursu⁹
en tota spera ignis mouet circulariter ad ra/
ptū ipsi⁹ celi. t in illo motu circulari ignis p̄
petuari. licet nullū violentū ppetuū esse pos/
sit. q̄ ut ipē ait. illo motu circulari ignis non
mouet violenter. nā quicqd inest rebus inferio/
rib⁹ p causaz superiorē. hoc nō puenit eis vio/
lenter. Sic eodē modo nos dicere possumus
q̄ quicqd est imutabiliter institutū ex ordina/
tione dei q̄ est supīma oīm causaz. h̄ nō puenit
rebus p accidēs s̄ p se. Et p sequēs sacra sunt
p se causa grē. nō ex natura p̄pria. s̄ ex imuta/
bili ordinatōe diuina. Exemplū de dena/
rio plūbeo nō est ad p̄positū. q̄ illa ordinatō
est mutabilis. t a causa mutabili t multipli/
citer defectibili. Posset em̄ accidere q̄ anteq̄
habēs hmōi denariū plumbū aliqd recipet.
q̄ etiā ipē rex psonaliter nihil haberet. Ed
quintū dicēdū q̄ fictē accedēs ad sacram̄ non
vit̄ sacram̄to fm̄ voluntatē t intentōe dei in/
stitutiōis sacram̄. q̄ volūtas dei est q̄ null⁹ fictē
accedat. Ipē em̄ saluator t sacro⁹ institutor
ait. Qui crediderit t baptizat̄ fuerit h̄ salu⁹
erit. Licet igil hmōi fict⁹ nō recipiat grāz.
en seip̄ ille recipit gratiā q̄ vit̄ sacro eo mo/
do q̄ de⁹ vult nos vti sacro. De natura em̄
cause pditionalis est q̄ nō obseruata pditōe
nō sequat̄ effectus. t obseruata pditōe infal/
libiliter sequatur effect⁹. Sed vt dixi super⁹
sacramēta sunt causa pditionalis respectu grē
q̄ efficaciā habēt respectu grē pferende ex pa/
cto qđ pepigit de⁹ cuz ecclia. in quo quidē pa/
cto est hec adiecta pditio. vt nullus fictē acce/
dat. s̄ verā fidē habeat. maximesi est adult⁹.
ergo tc.

Quantū ad secūdū Articulus
secund⁹

articulū pono duas delusiones. Prima ē. Lōclusio
q̄ nō videt̄ esse ponendū aliquā virtutē absolu/
lūtā formaliter inherere sacramētis p quā vir/
tutē sacramēta sunt causa pductiva grē. Qd il
la virt⁹ vel esse creata vel increata. Nō crea/
ta. q̄ nulla virtus creata p̄t esse creatiua. s̄ ve
dictū est in pmo articulo. grā nō p̄t pducni
si virtute creatiua. Nec increata. q̄ licet vir/
tus in creatiā q̄ est grē creatiue efficaciter assi/
stat sacramētis. tm̄ ip̄is formaliter nō inheret.

Forde dicit̄ ptra istud sic. Om̄e qđ est cau/
sa p se in generē cause efficaciis alicui⁹. necessa/
rio habet in se virtutē pductuā illi⁹. sed sacra/
menta sunt causa p se grē in generē cause effi/
caciis. vt dictū est in pcedentib⁹. ḡ tc. Re
spondeo q̄ maior est falsa loquēdo d̄catis di/
spositiua t specialiter de ea q̄ disponit disposi/
tione extrinseca habēt efficaciā ex sola insti/
tutione cause supioris taliter in stituētis. Nō
em̄ optet vt hmōi cause dispositiue virt⁹ q̄ est
ip̄i⁹ effect⁹ pductiva formaliter inheret. sed
sufficit vt sibi efficaciter assistat. Pdclatio
clusio est. q̄ nō est ponēda vire⁹ talis absolu/
ta in sacris ppter pductionē caracteris. t h̄ p
pter eandē rationē q̄ pbat p̄imā delusionēz.
q̄ tipe character nō p̄t pducni nisi virtute crea/
tiua. q̄ n̄ ē cōmunicabilis creature. S̄ op/
positū istoz ponit quidā doctor solenis. t ml̄
ti sui sequaces. Et hoc quidā eoz pbant sic.
Semp ad hoc q̄ aliquid sit efficax medicina
necessē est ip̄m in se habere virtutēq̄ sit morbi
curatiua t sanitatis inductiua. sed fm̄ magi/
strū dist. i. sacramēta sunt efficax medicina p
peccatorū vulnera. ḡ tc. Maior pbat. q̄ si es/
se signū sanitatis sine inherēte virtute suffice/
ret ad hoc q̄ aliqd diceret efficax medicina.
tunc vrin a deberz dici efficax medicina. P.
noua relatō nō potest alicui aduenire sine no/
uo absoluto. sed aqua t verba vt sunt sacra/
mentū habent nouā relationē ad gratiā quā
prīus nō habuerūt. ergo tc.

P. taliter debe/
mus loqui de sacramētis nouē legis q̄ salue/
mus in eis maiore dignitatē t efficaciā q̄
in sacramētis veteris legis. sed hoc nō possu/
mus nisi ponamus in eis hmōi virtutē respe/
ctu sacramentalis effectus. quia etiā in veteri
lege deus dedit gratiam his qui deuote recē/
perunt veteris legis sacramenta. quāvis hu/
iustinodi gratiam non reciperent ex virtute
sacramētis illis formaliter inherente.

Solutio

Secunda
pclusioTho. par/
te. iij. q. ix.
ij. arti. viij.
t. viij. lviia
rū. dist. i.

4. Q. autoritates sanctoꝝ vident̄ esse p̄ ista opinione vt isti dicunt. Nā aug⁹. sup̄ iohānē omel. lxxxi. t̄ habet in decretis. i. q. q. ait. Que est virt⁹ aq̄ vt corp⁹ tangat t̄ cor abluat. Itē in sermone de epiphania ait aug⁹. Aliquid est subtilis. s̄z subtilior p̄ benedictōneꝝ efficiit. qz vlsq̄ ad interiorē aie penetrat. t̄ celesti rōre per fundit. t̄ occulte vias vite donat. ¶ Itē Beda sup̄ Luc. dicit. q̄ xp̄s tactu sue illudissime carnis dedit vim regeneratiā aq̄s. ¶ Itē hū go libro p̄mo de sacris ait. Sacra gr̄e. p̄mo p̄ benedictionē virtutē in se sanctificatōis reci piūt. ac deinde quā ɔtinēt in se sanctificatōeꝝ p̄serūt. ¶ P. in quadā orōe petit eccl̄ia sic dicens. Perficiat in nobis dne sacra q̄ ɔtinēt. s̄z petim⁹ gratiā. q̄ sacra ɔtinēt gr̄az. Lū igit̄ nō ɔtineat eā formalr. q̄ ɔtinēt eā virtualiter t̄ p̄sequēs habet in se virtutē causalitiā gr̄e saltē mediāte caractere quē causant per hm̄oi virtutē. q̄ P. quicq̄z aliqd̄ agēs agit mediāte instrumēto. p̄ri⁹ virtute sua attingit instrumentū q̄z subiectū in qd̄ p̄dūcīt suū effectū. s̄z de⁹ mediantib⁹ sacris tanq̄z mediātib⁹ suis instrumētis causat gr̄az in aia. q̄ p̄ri⁹ attigit sacra eis aliqualeſ supernaturaleſ virtutē comuniſcādo q̄z gr̄a in aia p̄ducāt. q̄ r̄c. ¶ P. ignis vt est instrumētuſ diuine iusticie habet virtutē infusaſ ad causandū penā in aia. q̄ pari rōne sacra vt sunt instrumēta diuise inificordi habebūt virtutē ſibi a deo infusaſ. mediāte q̄ pore runt in aia causare gr̄az v̄l' necessariā diuifitionē ad eā. ¶ Ista opinio p̄t rōnabilitē in pugnari. Primo ſic. Ista vire⁹ infusa sacris v̄l' eſt corporalis; v̄l' ſpūalis. Si corporalis. tunc mediāte tali virtute ſacra nō p̄nt p̄ducere caractere v̄l' aliquē ſpūaleſ effectū. qd̄ eſt h̄ ɔtiorū doctoꝝ positionē. Si eſt ſpūalis. tuc aut erit tota i q̄libet p̄t ſacri. t̄ hoc nō. q̄ h̄ eſt p̄priū aie rōnalis ſin beatū aug. in fmone de imagine. aut tota erit i toto ſacri. t̄ p̄tes ei⁹ in p̄tib⁹ ſacri. t̄ tuc nō eſt ſpūalis. q̄ eſt extēſa. t̄ per ſequens corporalis. t̄ ſic eſt ſpūalis. t̄ nō eſt ſpūalis. qd̄ eſt h̄ dictio. ¶ P. aut iſta virt⁹ erit 2. vna i oib⁹ p̄tib⁹ ſacri. t̄ h̄ic cū plura ſyba ſint i q̄libet ſacri q̄z ſemp̄ primū cefat eſſe qñ ſe cundū ſcipit eſſe. ſequēt q̄ accidēs maneat de ſtructo ſblecto i q̄ p̄ri⁹ erat. ſeq̄t utrāq̄ accidēs migret de ſblecto i ſubiectū. Aut iſta virt⁹ erit alia t̄ alia. tuc eſt ſcurrūt ſillabe v̄bōꝝ i q̄libet ſacri. tot erūt virtutes. qd̄ videt̄ incōueniens. ¶ P. ſicut ille q̄ ſequit̄ rōneꝝ naturalē in naturaliū reꝝ causalitate nō debet ponere plu ralitatē n̄i ratio naturalē h̄ dicit̄ t̄ p̄cludat.

Lōtratho
mam.

ſic ille q̄ innitiſ ſlumini fidei nō debet ponere p̄la q̄ ſvitas fidei nō req̄rit. s̄z ſvitas fidei n̄ reqr̄it q̄ ponam⁹ hm̄oi ſvutes i ſacr̄is. q̄ oia q̄ de ſacr̄is ſaluare debem⁹. eq̄ bñ ſaluam⁹ ſine poſitōe iſti ſuſe virtut̄. t̄ forte meli⁹ q̄z poñe do hm̄oi ſvutē. Nā virt⁹ diuina ſacr̄is aſſiſtēs eq̄ pfecte t̄ ordinate p̄t cauſare caractere. ornatū ſpūale. gratiā. t̄ ſvutē i aia ſuſcipiē ſacr̄m ſine ſvute iſuſa ſacramētis. ſic ſi eſſet tal'virt⁹

¶ M̄la erā alia eſſent tangēda circa modū poñēdi quē poñūt iſti doctores q̄tū ad p̄di ctā ſacr̄oꝝ virtutē. q̄ oia ad p̄leſ ſumitto. ne numis plixē teneā hāc q̄ſtione. ¶ Ad p̄mū ḡ motiuū eoz dicēdū q̄ maior n̄ eſt ſa loq̄n do de medicina h̄n̄te efficaciā nō ex natura p̄ pria. s̄z ſolū ex iſtitutoꝝ diuina. Tal' em̄ me dicina ad h̄ vt ſerat ſanitatē nō optet q̄ ha beat ſtutē in herentē. s̄z ſufficit q̄ haleat ſtutē om̄ipotētē imutabilitē ſibi aſſiſtentē. t̄ eſſet ſtū ſanitatē efficaciter inſerentē. ſic eſt i p̄poſi to. ¶ Ex q̄ patet q̄ exēplū n̄ eſt ad p̄poſitū de v̄rina. q̄ v̄rina n̄ habet tale ſvutē ſibi ɔtinue aſſiſtentē q̄ ei cui⁹ eſt v̄rina ſerat ſanitatem.

¶ Eta v̄rina eſt ſignū fallax. q̄ mortalt̄ inſir m̄l⁹ q̄inq̄z habet bonā v̄rina. ¶ Ad ſcd̄m nego maiore. q̄ ſi v̄l⁹ ſol⁹ h̄o eſt albo. poſt quē fi eret alt h̄o albo. tuc p̄m⁹ h̄o acq̄reret nouā relationē ſine mutatōe facta circa ipm̄ ſi alioſ ab ſoluto. ¶ P̄t etiā dici q̄ vſus ſacri v̄l' appli catio ſacri ad illū q̄ ſuſcipit ſacr̄m fundat illā nouā relatiōe q̄ ſacr̄m refert ad gr̄az cu⁹ di cīt eſſe cā. nā hm̄oi vſus eſt inſallibil̄ t̄ eſſe eſt diſpoſitio p̄ illa gr̄a cōmunicāda. t̄ h̄ ex diuina iſtitutoꝝ. ¶ Ad terciū pat̄ p̄ ea q̄ dicta ſunt in p̄cedentiꝝ q̄ſtione articulo tercio i ſolu tione p̄m̄ instantie. ¶ Ad quartū dicen dum q̄ autoritates sanctoꝝ vident̄ oppoſitū ſonare illius qd̄ iſti intendūt. Nā vt patet in decretis de ſacramētis. diſt. iq̄ ambroſi⁹ ſic ait. Spirituſ ſanct⁹ manens in ſacramētis latenter opatur. Et ſubdit ibidē. q̄ effectus ſacramētorum facit ſolū virtus diuina. Lū ergo li ſolum ſit dictio exclusiva. et ſignificet idem quod non cum alio. vt patet p̄mo phuſicorum. ergo p̄ter virtutē diuina nō erit alii qua virt⁹ formaliter in hereno ſacramētis. q̄ ſit p̄ductiua caractere v̄l' gr̄e q̄ ſunt eſſe ſacramētoꝝ. ¶ Ad p̄mū ergo autorates quā iſti p̄ ſe adcluſūt dico q̄ ſi bene intelligūtur ea q̄ ibidē poſt illa ſyba ſequunt̄ ſtū auto ritas eſt ſtra eos. Sequit̄ em̄ ibi. Hoc nō fa cit ſon⁹ transiſo: ſz vire⁹ manēs. Modo pla nū eſt q̄ iſta vire⁹ manēs n̄ eſt illa q̄ formalit

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad autou tates.

suit in sono verbis, quia cum ille sonus trahat, si maneret virtus formaliter sibi inheret, tunc destrueto subiecto accidens maneret sine subiecto, quod in solo sacramento eucharistie posset, et in nullo alio sacramento. Nec per illa virtus manere in auctoritate baptismi. quod ibidem dicitur. Detrahe verbum, quod est auctoritate nisi elementum. Quasi dicitur. Postquam trahitur verbum, tunc in auctoritate non manet virtus productiva sacramentalis effectus. ¶ Et quasi si eandem sententiam ponit Augustinus in libro contra faustum dicens. Trahiuntur verba et ablutio et actione corporalis, et manet virtus quae operatur. ¶ Ex his ergo et multis aliis quae possent adduciparetur quod non est intentio Augustini quod aliqua virtus spiritualis formaliter inheret in sacramentis, quod sit productiva sacramentalis effectus. ¶ Ad omnes alias autoritates dicendum quod modus est sacre scripture ac etiam sanctorum quod in aliis effectus semper vel frequenter conturbatur alterius. datum quod nulla virtus formaliter sibi inheret quod sit productiva illius. tamquam procedens dicitur habere vim respectu illius quod ipsum semper vel frequenter conturbatur. Unde dicitur in ecclesiastico quod sic auctoritate extinguit ignis. sic elemosina extinguit peccatum. tamen nullia virtus formaliter inheret elemosine quam extinguat peccata. sed sola virtus divinitas quod auctoritate opera misericordie telet et extinguit peccata. sic in proposito tecum. ¶ Unde omnes ille autoritates loquuntur de virtute divinitatis quam sacramentis coexistit. ac etiam in ipsis existit. quoniam ipsis formaliter non inheret. et non loquuntur de aliquo virtute creatura quam sacramentis sit formaliter comunicata. ¶ Ad quintum dicendum quod sacramenta pertinent causaliter gratiae. non ex aliquo virtute ipsis formaliter inherente. sed solu ex diuine institutione immutabiliter ordinante modo quam superius dictum est. ¶ Ad sextum dicendum quod licet de auctoritate scripturarum postquam vulnerata fuit humana natura per primi parentes peccatum. homo hec duo ex suis puris naturalibus non potuit adimplere. id est de postlapsorum primi hominis nonque destitutum inuarere homines medicinalibus sacramentis ordinate sunt. Nam sic videtur quod si cura corporalis infirmitas propter infirmi debilitatem quam sortita non potest sustinere primo adhibet remedia lenia et communia. postea fortiora. et velutum perfecta. sic primo post lapsorum immediate in lege nature ordinavit de auctoritate communia et lenia. in lege moysi aliquatenus fortiora. sed in lege euangelica perfectissima ordinavit septem auctoritate. ¶ Et id utrumque istorum modorum possumus asseverare sufficientiam istorum auctorum. Primo. scilicet auctoritate deo sunt data homini in remedio quo ad fugam malorum. Secundo. putata sunt homini iudiciorum quo ad prosecutionem bonorum.

Solutio
ad oes ali/
as autoriti/
tates.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Articulus
tercius.

post suam resurrectioem Matthei. ubi Christus ait discipulis suis Eetes quod docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. De sacramento eucharistie patet in cena novissima ubi Christus corpus et sanguinem suum consecravit. et hoc discipulis suis faciendo commemorauit dicens. Hoc facite in mea commemoratione Luc. xxij. De sacramento confirmationis patet Iohannes. xx. ubi Christus ait discipulis. Accipite spiritum sanctum. De sacro penitentiem ibidem cum habet. Quod remiseris peccata remittuntur eis tecum. De sacrounctionis extreme patet Marcii. vi. ubi dicit de discipulis quod Christus misit binos et binos ad predicandum. quod vngebat oleum milatos egros. et sanabat. quod non est dubium eos fecisse ex Christi missione. De sacro mitemonij patet quod a Christo sit saltus approbatum. quod Mattheus. ix. illos qui videntes suas dimitterebant dando illi ubelli repudij. ait Christus. Quid ergo de omnibus hinc sequitur. De sacro ordinis patet ex iudeo dicitur. quod ordo sacerdotalis ad quem ceteri ordines disponunt habet duplum patentes. scilicet patentes absoluendi. et haec tradidit Christus sacerdotibus cum sacra pmina instituit dicendo. quod remiseris peccata tecum. et patentes consecrati. et haec tradidit cum sacra eucharistie instituit dicendo. Hoc facite in mea commemoratione. scilicet salvator institutus illa duo sacra. scilicet penitentie et eucharistie. similiter cum illis instituit sacramentum ordinis.

Quintus ad quartum Articulus quartus.

Articulus est aduertendus quod homo ad duo naturaliter obligatus. Primum est quod a malo recedat. Secundum quod ad bonum accedat. Propter quod per nos. peccatum de hominibus dicitur. Declina a malo et fac bonum. Sed postquam vulnerata fuit humana natura per primi parentes peccatum. homo hec duo ex suis puris naturalibus non potuit adimplere. id est de postlapsorum primi hominis nonque destitutum inuarere homines medicinalibus sacramentis ordinate sunt. Nam sic videtur quod si cura corporalis infirmitas propter infirmi debilitatem quam sortita non potest sustinere primo adhibet remedia lenia et communia. postea fortiora. et velutum perfecta. sic primo post lapsorum immediate in lege nature ordinavit de auctoritate communia et lenia. in lege moysi aliquatenus fortiora. sed in lege euangelica perfectissima ordinavit septem auctoritate. quod summa aminicula homo potest vitare malum. et facere bonum. ¶ Et id utrumque istorum modorum possumus asseverare sufficientiam istorum auctorum. Primo. scilicet auctoritate deo sunt data homini in remedio quo ad fugam malorum. Secundo. putata sunt homini iudiciorum quo ad prosecutionem bonorum.

Quartus ad tertium

Articulus breuiter dico quoniam auctoritate non legum a christo et regis Christi sunt instituta aliquatenus modo. pura vel simpliciter et absolute. vel aliquatenus modo approbatum. De baptismate patet. quod auctoritate Christi discipuli baptizabantur. ut patet Iohannes. iii. Et dominus faciendo precepit habucrum a christo

Quo ad primū sciendū q̄ duplex est malū. s. culpe & pene. Culpe triplex. Qz malū culpe vel est originale. vel actuale mortale. vel est veniale. Et sūm h̄ habem⁹ tria sacramenta. Nā pprie loquēdo baptism⁹ dāt in remediu culpe originalis. penitēcia in remediu actuall mortalis. & sacra vñctio in remediu peccati venialis. Maluz autē pene qd nobis accidit ex malo culpe est quadruplex. Nā sicut ait vñerabilis Beda pp̄ter peccatū patimur ignorantia. maliciā. infirmitatē. & ex his flatam malā & cū p̄scientiā. Primū in ratiōnē Scdm in volūtate. Terciū in trascibili. Et quartū i Scupiscibili. In adiutoriū ḡ d̄tra primū dāt sacram̄ ordīs. qz vt dicit Malach. iij. Labia sacerdotis custodiunt scientiā. & legē requirunt de ore ei⁹. angel⁹ em̄ dñi exercituū est. D̄tra secundū sacram̄ eucharistie. h̄ em̄ est sacram̄ toti⁹ bonitatis p̄stans remediu d̄tra omnē mali ciā volūtatis. D̄tra terciū sacramentū cōfir mationis. Et d̄tra quartū sacram̄ m̄rimoniij.

Sz q̄ ad p̄secutionē bonoꝝ sufficiētia sa cramentoꝝ sic haberi p̄t. Om̄ia em̄ bona p̄se quēda alio modo attinguunt actib⁹ septē vir tutū. quaz tres sunt theologice & q̄tuor car dinaleꝝ. Baptism⁹ ḡ p̄stat adiutoriū actib⁹ fidei. eucharistia actib⁹ charitat⁹. & sacra vñctio actib⁹ sp̄ei. Ordo actib⁹ prudētiae. penitētia actib⁹ iusticie. D̄firmatio actib⁹ fortitudinis. & matrimoniuū actib⁹ sp̄antie. Ad argu mentū principale dicendū q̄ licet maior sit vera loquēdo de eo qd est causa effect⁹ sp̄ualis ex natura ppria. tñ nō est vera loquēdo de eo qd ē causa effect⁹ sp̄ualis ex institutiōe diuina.

Ad princi pale argu.

In cōverō baptismi. Postq̄ m̄gr p̄misit q̄ dā pambula respeceu sacramen toꝝ in vñiuersitāt. hic adiūgit vñū pambulū respectu sacri baptismi in speciali. Et diuidit in duas. Primo em̄ ostēdit baptis̄ ioh̄is a baptis̄ xpi differētiā. Scđo declarat baptis̄ ioh̄is insufficiētia. ibi. Hic p̄siderā dū est. Prima i duas. Qz p̄mo oñdit baptis̄ mi xpi respectu baptis̄ ioh̄is excellentiā et perfectionē. Scđo circa baptis̄ ioh̄is mo uer duplē q̄stionē. ibi. Ad qd ḡ. Et hec in duas sūm q̄ duas mouet q̄stiones. quaz vñi q̄ adiūgit lūa responsenē. Scđa ibi. Sz q̄ redic̄ est. Cūta hoc q̄ro.

Questiō se cunda.

ITrū baptism⁹ ioh̄is fuerit sacram̄ Uideſ q̄ nō. Qz sacra posteriora sūt

priorib⁹ pfectiora. Sz baptis̄ ioh̄is sūt po sterio circūcisione. & tñ nō erat pfectior ea. ḡ t̄c. Maior patet. qz p tanto sacramēta neue legis sunt pfectiora. Imo pfectissima sacramēta. qz sunt oīm sacramentoꝝ postrema. Et cō firmat. qz q̄ sunt priora generatoꝝ sunt posteriora pfectoꝝ. vt patet. iij. de aīa. Patet etiam minor. qz p sacram̄ circūcis̄is p̄serbat grā. p baptis̄i autē ioh̄is nō p̄serbat grā. ḡ t̄c. L̄atra. augustin⁹ super iohannē ait. Ecce dīt verbū ad clementū & fit sacram̄. Sz i baptis̄mo ioh̄is accessit verbū ad clementū. qz vt patet Act. xix. iohānes baptizabat iaq̄ eos q̄ ve nrebāt ad eū dices. vt crederent in eū qui veni tur⁹ est. Hic q̄tuor sunt vidēda. Primo vt̄ baptism⁹ ioh̄is p̄tulerit grāz. Se cundo vt̄ grā sacramētalis & grā virtutū sit eadē realiter. Tercio de eo qd q̄rit. Et q̄rto vt̄ baptisati baptis̄mo ioh̄is suerint reba ptizandi baptis̄mo xpi.

Quantū ad primū

est aduertendū q̄ i baptis̄mo ioh̄is possimus duo p̄siderare. puta v̄l op̄ op̄atū qd fuit illa ablūtio v̄l int̄ncio facta p̄ iohannē. & op̄ ip̄ sius op̄antis. qd fuit ioh̄is deuotio ac illi⁹ q̄ baptizabat ordinata affectio. Et sūm h̄ pono duas cōclusiones. Prima est q̄ ex ope opato baptis̄mo ioh̄is nō p̄serbat grāz ipsis baptisatib⁹. Quia nulli p̄serbat grā sine sp̄ulan cto. Sz baptis̄mo ioh̄is nō p̄serbat sp̄uſciūs p̄sato ope opato. ḡ t̄c. Maior patet. Probat minor. qz ex balneatōe corporis nō p̄fertur sp̄uſanc⁹ nisi ex diuina ordinatōe h̄ esset in stitutū. Sz licet tale statutū leu pactū sit in baptis̄mo xpi. tñ nō fuit i baptis̄mo iohānis. Propter qd ait xps discipulis suis actuū. i. Ioh̄es quidē baptizauit aq̄. vos nō baptizabimini sp̄ulan cto nō post m̄ltos hos dies. Et J̄sh. i. dixit ioh̄es ad phariseos. Ego ba ptizo in aq̄. medi⁹ autē vest̄ sterit quē vos ne scitis. Et subdit infra. Hic est q̄ baptizat in sp̄ulan cto. Sz p̄trariū isti⁹ cōclusionis ali q̄ vident̄ pbare p̄ hunc modū. Cūri pfecti ni hil in utiliter debet op̄ari. Sz si baptizat̄ ba ptis̄mo ioh̄is nō p̄sequebat grāz. tūc inutilit ioh̄es eūz balneasset & fruſtra. Maior patet. Probat minor. qz tūc op̄ alicui⁹ est fruſtra & inutile qñ nullū finē p̄sequit̄ ip̄ ope. modo planū est q̄ ioh̄es baptizatio nō int̄cedebat ex teriore lotiōnē corporis ip̄i⁹ baptizati tāq̄ finē. qz tūc ioh̄es fuſſet vñus balneator. Et q̄ ad

Articulus
primus.

Prīa p̄clō
Ratio.

D̄tra cō
clusionem

Baptizationē illā nō sequebat aliquid finis in
erit secundū & spūalis. tūc talis opatio erat sine fi-
ne. et pō sequēs frustra & inutilis. ¶ P. circū-
cisio cōferebat gratiā. & pō baptismū iohānis.
Antecedēs patet ex pōcedentib⁹. Cōsequētia
pbat. qz qzto aliqd est pfectiori ppinqi⁹. tā
to videt esse pfectu⁹. et pō cōsequēs debet habere
effectū pfectiore. s̄ baptismū iohānis erat p/
pinquior baptismō xpi qz circūcisio. qui qui/
dē baptismū xpi est sacramentū pfectu⁹ oībus
3 sacramētis ipm pōcedentib⁹. & tc. ¶ P. omne
sacramentū ad h̄ instituit ut vel gratiā signi-
ficet vel pferat. s̄ grāsufficiēter fuit significa/
ta pō sacramentū veteris legis. & si baptismū iohānis
iohānis non dūlīt gratiā. tūc frustra fuit in/
stitut⁹. ¶ P. s̄m augustinū in libro ptra do/
natistas. iohānes baptizauit in remissione
peccatorū vt ab eo baptizatis in spē remitteret
peccata. s̄ spes de peccatorū remissione nō pōt
haberi nisi pō gratiā. & baptismū iohānis dū/
lit gratiā. ¶ P. Marci. i. dicit. erat iohānes
baptizās & pdicans baptismū penitēcie in re/
missionē peccatorū. s̄ remissio peccatorū nō sic
sine gra. ergo tc. ¶ P. dām. dicit. purgat io/
hānes spūm p aquā. s̄ purgatio spūs est per
gratiā. & tc. Ad p̄mū nego minorez. Ad
p̄bationē dicendū qz iohānes pō baptismū in
tendebat p̄figurare baptismū xpi. Intēdebat
etiam pp̄lm allusfacere p suū baptismū. ne ba/
ptismus xpi tanqz factū extraneū & alienū ho/
mines refutarēt & fugerēt. Et qz hos fines in/
tendebat & pseqbat. idēcōn fuit frustra. qz quis
ex ope opato nō pferret gratiā. Ad secun/
dū nego p̄sequētia. Ad p̄bationē dicendū
qz maior nō est vera loqido de his qz efficaciā
solū habēt ex ordinatōe institutiōis. & marime
qz illud qd est pfectiori ppinqiūs institutiō
immediate ab eo qz est limitate pfectiōis. illud
aut qd est remoti⁹ institutiō ab eo qz est illimi/
tate pfectōis. sicut est in pposito. Ad tēci/
um patet p ea qz dicta sunt ad p̄mū. Ad
quartū dicendū qz sicut baptizati p iohānes
habebat spem de futura remissione peccatorū
fienda pō baptismū xpi ad qd iohānes redu/
xit sua pdicatōe diccs. ille baptizabit in spiri/
tus sancto. sic etiā habebat spem de futura gra p
xpm̄ pferēda qua delerent peccata. Ad qui/
tū dicendū qz quis i illa autoritatēli baptizās
referendū sit ad baptismū iohānis. tñ li pdic/
ans debet referri ad baptismū xpi. & sic n̄ pl⁹
excludit. nisi qz baptismō xpi peccata remitte/
bant. Si qz m̄ vtrūqz voluerit referre ad ba/
ptismū iohānis. tūc dico qz baptismū iohānis p

paratiue fecit ad remissionē peccatorū inq̄stū
populū p̄parabat et assuefaciebat ad baptis-
mū xp̄i, quo vere remittebant̄ peccata et d̄fere-
bat gra. ¶ Ad sextū dicendū q̄ baptism⁹ io-
hannis purgabat spūm nō effec̄tue in media-
te, s̄z p̄paratiue seu dispositiue. ¶ Sed & con-
clusio est, q̄ ex op̄e op̄antis puta ex deuotōne
et incitamēto virtutis ipsi⁹ baptizātis sepius
d̄ferebat gratiā ip̄is baptizatis. Nam iohā-
nes hortabat eos ad fidē et ad deuotōez, et ad
digna op̄a penitētie faciēda, et q̄r talia q̄ agūt
a deo gratiā recipiūt. ideo verisimile est q̄ taz
baptizātis ex c̄plo incitati, q̄z verbo p̄dicatōis
instructi gratiā receperūt iohāne baptizante

Ad. 6

**Lödusio
secunda.**

Quantū ad secūdū

Articulus secundus

articulū est aduertenđū. q̄ put cōmuniter di
stinguit duplex est grā. Una q̄ dicit gratū fa-
ciens. Alij nō gratū facieš q̄zis sit grat; dā
tā. ¶ De pālma pcedit pſens inqſito. qz tam
gratia sacramentoꝝ qz grā virtutū. loquēdo
de infusis virtutibꝝ. est gratia gratū faciens.
¶ Et hec. s. gratia gratū facies p̄t dupliciter
adiderari. Uno modo ſim ſuā eſſentia. Alio
modo ſim redūcatia. Primo modo pſicit eſ-
ſentia aic. Secundo modo pſicit potētias aic.
Et iſtud adhuc pōt dupliciter fieri. Qz vno
modo redūdat grā ab eſſentia aic in potētias
ipas ſanādo pſtant medicinā & tra peccatorꝝ
vulnera. Alio modo redūdat in potētias ip-
ſas inclinādo pſtant adiumentū q̄ ad virtu-
oſa opa. ¶ Primo modo gratia eſt cauſa q̄/
rundā ſacramentaliū effectuū quibꝝ potētiae
deſtructe p̄ peccatiū reformati. q̄ cū pprio no-
mine careat dicunt grā sacramentoꝝ. ¶ Se-
cundo modo grā eſt cauſa virtutū q̄ ab ipſa
grā perfluūt ſim q̄ grā ab eſſentia redūdat in
potētias. Et hec tā virtutes p̄dicatōe cauſa-
li dicunt gratia virtutū. ¶ His pmissis ſic p-
cedat. Primo ponā duas cluſiones. Scđo
recitabo quasdā opiniones p̄dictis p̄trariqꝫ.

Conclusio prima

Ratio

Secunda
Pclusio

principiandū diuersos effectū q̄d lux corporalis
s̄ a luce corporali resultat diuersi effectū nō ob/
stante vnitate sue essentie. puta qb̄ codē radio/
lolis simul resultat liqfactio cēre. et exiccatio/
scū arefactio terre. ergo nō obstante vnitate es/
sentiali ipi⁹ grē q̄ est lux spūalis rōnalis aīe.
poterūt ab ea resultare diuersi effectū. quoru⁹
aliquā sint potētia aīe a malo sanatiui. alii ab
hia realiter differētes sint ad bonū inclinatiui.

Et qz p̄m doctores p̄ gratiā sacramētalis et
gratiā virtutū intelligunt isti distincti effectū
scilicet sanatiui et inclinatiui. ideo correlarie
infero ex p̄dictis q̄ grā sacramētalis et gratia
virtutis differēt realiter. **E**t h̄ dīfīrmō tali
medio. Illa quoq̄ vtrūq̄ dicit aliqd absolu/
tu seu entitatē absolutam. et vere ab inūicem
poterunt separari. illa realiter differunt. sed
gratia sacramētalis et gratia virtutis sunt
huiusmodi. **M**aior patet. Probo minorem
Nā q̄ vtraq̄ dicat entitatē absolutā patz. qz
respect⁹ seu relatio nec p̄t esse principiū actōis
nec termin⁹. vt patet. v. phisi. s̄ isti effectus q̄
dicunt gratia sacramētalis et grā virtutū. ve/
re terminat actionē dei qua p̄ducunt in esse.
Dicit etiā vere possint ab inūice separari patet. qz
quilibet iustificat⁹ anteq̄ de facto recipiat la/
cramenta habet i se gratiā virtutū. atq̄ nō dū
habet gratiā sacramētalis. qz talis grā p̄ hu/
iusmodi effectib⁹ sanatiuis. a p̄mo z̄fert cū ip
sis sacramētis. **S**ed alia p̄dicta primo est
quedā opinio q̄ dicit q̄ ista distinctionē nulla ē
qua dīcīt q̄ quedā est grā gratū faciēs. alia ē
gratia gratis data. Quia qn̄ vnu membz di/
stinctōis claudit in alio. tūc distinctionē nulla
est. s̄ sic est in p̄posito. **M**aior patet. qz in/
clusum coincidit cū includēte. ideo vbi vnu
membz claudit in altero. illi mēbra distincti
omis necessario coincidūt. **M**inor etiā patet
qz omis grā gratū faciēs est grā gratis data.
Propter qd̄ ap̄ls loquēs de grā gratiā faciēte
ait. q̄ si ex opib⁹ iā nō est grā. ḡ tc. **P**. si p̄/
dicta distinctionē esset bona. tūc distinctionē e ordi/
nata p̄s distinguereb⁹ alia totū. species cōtra/
geh⁹. et vnuqđq̄ inferi⁹ cōtra suū supi⁹. q̄ ola
vident̄ latit abusiva. **R**espōdo q̄ iste in/
stantie nō sunt alia me. q̄ ego distinguo gra/
tiā p̄ extrema p̄tradictōis. puta p̄ faciēs gratū
et nō faciēs gratū. hmōi autē mēbra nūnq̄ co/
incidūt. sicut nec extrema p̄tradictōis coinci/
dere possunt. **D**icta cōmunes q̄ sim/
pliciter diuidūt gratiā in gratū faciēt. et gra/
tiā data. ad istas instātias habet respōdere.
Ideo dicta istoq̄ venerabilissim⁹ doctoy de/

clarādo. dico q̄ illud idē qd̄ ego in p̄dicē di/
stinctionē explicite p̄no. extrema p̄tradictōis
explicando. hoc ipi ponūt iplicite. **E**t
cui⁹ intellectū est aduertendū q̄ fm p̄m in li/
bro topicōz. q̄n̄cūnq̄ aliquib⁹ duob⁹ ē vnu
nomē cōmune. si vnu illoq̄ habet nomē p̄pri
um et n̄ altez. tūc ei qd̄ caret noīe p̄prio rema/
net illud nomē cōmune tanq̄ p̄prio. Exemplū
de h̄ nomē p̄prio. qd̄ q̄uis sit cōmune p̄prio
substātiali et p̄prio accidētali. tñ q̄ p̄prio sb/
stantiale habet nomē p̄ se et dīcīt diffīnitio. ḡ
hoc nomē p̄prio p̄ se platiū solū intelligit d̄ p̄
p̄prio accidētali. puta de p̄pria passione. **S**ic i
p̄posito posito q̄ esse gratiā datū sit cōmune
omi grē. tñ qz quedā est grā q̄ formaliter facit
nos gratos deo. et p̄ sequēs ex suo effectu for/
mali vendicat sibi nomē p̄prio. et dīcīt gratia
gratū faciēs. ideo h̄ nomē cōmune quo dīcīt
grā gratis data. remanet tanq̄ p̄prio p̄ altez
ro extremo p̄tradictōis. puta p̄ omī grā q̄ nō
facit formaliter deo gratū. **E**t p̄p̄ patet ad
instātias p̄dictas: qz nec mēbra coincidunt.
vt p̄tendit prima instātia. nec inferi⁹ distin/
guīt alia suū superi⁹. vt p̄tendit secūda. s̄ ex/
tremū h̄dictionis distinguit alia extre/
mōz. et si nō explicite. tñ implicite sicut pdixi

ISc̄do alia p̄dicta est quedā opinio q̄zū
ad illud qd̄ dīxi gratiā gratū faciente p̄ficere
essentiā aīe. qz ponit gratiāz imēdiatē p̄ficere
potētias aīe. Qd̄ p̄bat sic. Illud qd̄ est p̄nici/
piū meritorie opatōis imēdiatē p̄ficit potē/
tiā aīe. grā est hmōi. **M**aior patet. qz potētia
est imēdiatū principiū opandi. **P**. opposi/
ta apta nata sunt fieri circa idē. s̄ culpa imē/
diatē inficit potētia. ḡ grā q̄ est culpe teraria
imēdiatē p̄ficit potētia. **P**. id quo primo
querimus ad deū est imēdiatū subiectū grē.
s̄ potētia volitua seu libero arbitrio p̄mo co/
uertimur ad deū. **P**. illud qd̄ supaddit na/
turalib⁹ h̄ nō mediat inter naturalia. sed grā
est donū supnaturaliter additū. et potētia aīe
est naturalis sue essentie. ḡ grā nō p̄ imēdiatē
p̄ficere essentiā. qz tūc mediaret inter essen/
tiā et potētia. **P**. libro secundo dist. xxvi.
maḡ aliquid ex dictis beati augustini sic di/
cens. Voluntas hoīs p̄parat. et p̄uenit grā dei.
vt bonū velit. et adiuuat ne frustra velit. **P**.
grā est idē realiter qd̄ charitas. ḡ imēdiatē p̄/
ficit voluntatē. Antecedēs patet p̄ quendam
doctore. s. scotū. Consequētia patet qz chari/
tas subiectue est i ipsa volūtate. ḡ tc. **E**t qz
ista opinio est alia doctrinā cōmune. ideo ar/
gūt alia enī sic. Si grā gratū faciēs n̄ fūdare.

Opinio q̄
grā nō p̄fi/
ciat essenti
am aīenit.
mediatē po/
tentia.

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

Immediata in essentia aie. tūc v'l fundaret i' vna potētia tantū. vel in pluribz. Nō in vna can-
tū. qz grā cōmunicer respicit opatōes oīm
potētiaz. Nec in pluribz qz vnu accidēs n̄
potest esse i' pluribz subiectis. s̄z grā b̄m essen-
tiā suā est vnu accidēs in vno hoie. eo qz vnu
hō p vna gratiā gratū facientē sit grat'. nūqz
em m̄ltiplicat forma vno existēte actuali for-
2 mali. P. illud qd dat aie vitā spūalez. hoc
immediate fundat in essentia aie. s̄z grā spūaliz-
ter viuiscitat aiaz. Maior pater. qz esse imme-
diata respicit essentia. sicut opari potentiam.
S̄z viuere viuentibz est esse. vt dicit. q. d. aia
Pater etiā minor. qz n̄ solū grā viuiscitat ani-
mā. s̄z ppter eius viuiscatiā p̄prietatē dicit
ipa vita. Juxta illud apli ad Ro. vi. Gratia
dei vita eterna. s. in via initata t̄ in patria co-
3 summata. P. b̄m beatū augustinū esse re-
spicit essentia. sicut posse potentia. s̄z vt dictū
est esse spūale est a gratia. iuxta qd ait apl. i.

4 ad Lhoz. xv. Grā dei sum id qd sum. P.
sicut in generatōe naturali p̄ res genita ac-
cipit esse qz opari possit. qz agere natura. lī p̄
supponit esse. sic in generatōe spūeli t̄ supna-
turali necesse est ipaz animā p̄ in sua essen-
tia capere esse supnaturale p̄ infusionē gratie
qz potētia possit supnaturaliter agere supna-
turali sibi infusa virtute. Ad p̄mū alteri
opinionis dicendū. qz licet formaliter grā det
esse gratū deo p̄mo essentie aie t̄ p̄ sequeis po-
tentias t̄ omibz meritoribz operationibz eliciſ
a potētiaz. tamē h̄mōi opatōes nō sunt esse
ctiue ab ipa grā n̄lī mediantibz virtutibz p̄f-
cientibz ipas potētias. Ideo nō optet gratiā es-
se immediate i' potētia ad hoc vt modo pdictio-

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

qz hyle s̄t p̄priū subiectū generatōis. vt dicit
aresto. l. d. generatōe. Sic quāuis quidā im-
petus a deo facti qui sunt grā gratiā data di-
sponētes ad gratiā gratū facientē fiat a deo in
libero hois arbitrio. quibz mediātibz homo
cōuerterit ad deū per ipm libez arbitriū. tñ gra-
tiā ad quā disponūt h̄mōi imper recipit imme-
diata in ipsa essentia aie. Ad quartū dicen-
dū qz licet maior sit vera loquēdo de eo qd su-
peradicit naturalibz p nostrā operatōez. tale
em nō potest immediate fundari in essentia. eo
qz semp potētia mediat inter operationē t̄ essen-
tia. tamē nō est vera loquēdo de his que sup/
addunt naturalibz ex infusionē diuina. qz ra-
lis infusio immediate attingit omnia. Attingit
em a fine vlcqz ad finez fortiter t̄ disponit oia
suauiter. vt dicit S̄p. viij. Ad quintum
dicendū qz li puenīt nō debet referri ad volun-
tatē respectu essentie anime. s̄z tantūmodo re-
spectu aliaz potētiaz. Nā oīm operationuz
humanaz voluntas est causa. vel elicitiue. s.
qz tū ad luas p̄prias operatōes. v'l salte impa-
tiae qz tū ad opatōes aliaz potētiaz. qz gra-
tia p̄t respicit operationes immediatē respicit
voluntatē qz quascūqz alias potētias. t̄ ppter
hoc dicit puenire voluntatē pparādo t̄ adiu-
uando. Ad sextū patet ex his qdixi lib. q.
dist. xxv. arti. q. p̄clusionē secūda. Tercō
cōtra pdicta qz tū ad illud qd dixi gratiā esse
causam virtutū qz ab ipa p̄fluunt. est qdā mo-
dern̄ doctor qz ponit qz gratiā n̄ sit causa vir-
tutū. nec virtutes p̄fluunt vt ipa ait a grā. s̄z po-
tius ecōuerso gratia p̄fluit a virtutibz. Qd p̄
bat sic. Si virtutes fuerēt a gratia. vel b̄m est z
tanqz a subiecto. vel efficiēte. v'l forma. Nō
potest dici p̄mū. qz gratia cū sit qualitas n̄
p̄t esse subiectū. Et p̄firmat. qz virtutes sunt
subiectiue in potētiaz aie. sed gratia nō est po-
tentia. Nec secundū. qz b̄m augustinū solus
de' operat in nobis virtutes. itē si gratia effice-
ret virtutes. vel hoc esset p̄ infusionē. t̄ tūc cre-
aret eas. qd est falsuz. cū creatura nō possit cre-
are. aut educeret de subiecto. t̄ b̄m. qz cū vir-
tutes solū possint esse p̄ creationē. ideo n̄ sunt
educibiles de subiecto. Nec tertiu. qz effectus
formalis n̄ differt formaliter a forma b̄m aut
centū. v. methaphysice sue. P. nihil p̄fluit
a scipo. sed virtutes t̄ dona sunt formaliter ipa
met grā. ergo nō p̄fluunt ab ea. Probat mi-
norē. qz vel dicit gratia quia gratiā dat. v'l qz
gratū faciēs. sed virtutes t̄ dona t̄ sunt grati-
data. t̄ faciūt animā deo gratā. P. si virtu-
tes p̄fluunt a gratia. vel hoc sit liberē. vel ex
EE 2

Ad. 6.
Opio au-
reoli.

necessitate nature. Nō primo modo. qz grā
tū sit qualitas sīm istos non poterit esse dñia
sui actus. Nec secūdo modo. qz virginitas &
paupertas sunt virtutes. tñ nō insunt cui li-
bet cui īnest gratia.

4

P. gratia est quedā sī
militudo diuinaz pfectiōnū ergo non est q
dā qualitas in aīa existēs deo gratū faciēs. vt
aliqui imaginant.

5

P. sicut gratia corporalis
se habet ad corpus. ita gratia spūalis se habet
ad animā. sed gratia reddēs corp⁹ gratū non
est vna qualitas. s̄ est aliqd plurgens ex di-
uersis. puta ex figura. colore. māliuetudine. ve
recundia & honestate. ergo gratia spūalis cō-
surget ex multis virtutib⁹ in aīa.

Et addit
iste doctor qz gratia nō est nisi quedā extin-
seca denominatio ab actu acceptatris. funda-
mentū autē denominatiōis sunt virtutes & do-
na.

Iste doctor assumit multa dubia. que
causa brevitatis tangā in soluēdo.

Ad pri
mū ergo dicēdū qz causalitas grē respectu vir-
tutū est aliquo modo de genere caule efficien-
tis. qz vt super⁹ dixi dispositio q est ratio reci-
piendi aliqd. t nō ratio receptiua. reducit ad
causam efficientē respectu illi⁹. sed de⁹ per gra-
tiā quā infundit essentia anime taliter cā qua-
lificat & disponit qz potētie naturaliter funda-
te essentia anime actualiter erūt capaces vir-
tutū & de facto recipiūt eas. sic tamē qz gratia
nō est ratio receptiua virtutū. cū nō sit subie-
ctum eaz. ergo solū erit ratio recipiēdi. & p cō-
sequēs aliquo modo grā est causa efficiēs res-
pectu ipsaz virtutū quas de⁹ infundit poten-
tis mediante grā pinfusa ipi essentie.

Ad ambas pbatōes dicendū qz bene cōclūdūt
nihil aliud a deo esse causaz efficientē princī-
paliter pductiū ipsaz virtutū. loquendo de
virtutib⁹ infusiō. tamē nō pbant quin dispo-
sitione aliud possit esse causa etiā in genere can-
se efficientis respectu talū virtutū.

Instantia

Iste di-
cetur cū gratia sit in essentia anime. nō videt
esse dispositio ad virtutē q est in potentia ani-
me. qz forma q est in vno subiecto non dispo-
nit ad formā que est in alio subiecto. qz soluz
qualificat subiectū in quo est.

Res pdeo
qz quādo duo subiecta sic se habet qz vnu na-
turaliter fundat in altero. tūc nihil repugnat
quoniam illud qd formaliter est dispositio fundat-
is possit redundantē & p sequens qdāmo-
do efficiēter facere ad dispositionem fundati.
Bona em dispositio oculi formaliter existēs ī
oculo. redundantē facit ad bonitatē virtutē vi-
siue que fundat in oculo. ppter qd ait arresto.
qz de aīa. si senex haberet oculū iuuenis vide-

ret vñqz sicut iuuenis. Unde si te⁹ tales dispo-
sitiones quales sunt in pupilla aquile pone-
ret in pupilla vespertilionis. tūc vespertilio vi-
deret sicut aquila. Cū ergo potētie anime na-
turaliter fundent in essentia anime. sequit qz
gratia perficiēs essentia aīc dāndo sibi esse su-
pernaturalē p sū redundātia aliquā dispo-
sitionā efficaciā habeat respectu virtutū p quas
ipja potētis cōpetit supernaturaliter operari.

Ad secundū nego minorē. Oppositiū em
eins pbaui libro secūdo. dist. xxvi. Ad pbatō
one dico qz gratia perficiēs essentia aīc subie-
ctū p tanto dicit gratia. qz formaliter dat ei-
se gratū. & hoc nō dñenit alicui virtuti. qz for-
malis effect⁹ virtutis nō est esse gratū. sed est
esse virtuosuz. Unū si virtutib⁹ dicimur grati-
deo. hoc habet originaliter ipē virtutes a gra-
tia. que primo dat esse gratū ipi essentie. & per
psequēs omib⁹ que fundant in essentia. siue
immediate sicut potētie. siue immediate sicut pto-
tēs & dona.

Ad tertīū dicendū qz pfluxus
virtutū a grā p dici necessari⁹ sīm ordinē quē
creduī a deo institutū. qz de⁹ nulli infundit
gratiā nisi eidē infundat virtutes. ad qs di-
sponit grā modo supradicto.

Ad pbatōez
dicendū qz virginitas & paupertas nō sunt vir-
tutes infuse. nos autē loquimur de infusis vir-
tutib⁹.

Ad qrtū nego antecedēs. qz illud qd

immediate terminat actionē realē hoc nō p es-
se relatio. nec p psequēs similitudo.

Sz grā im-
mediate terminat actionē dei.

Maior patet
v. r. viij. phisi.

Minorē pbo p dictū augusti

iii. qui vt allegat mḡ lib. ij. dist. xxvij. super

illo verbo apli. Brā dei sum id qd sum. sic ait

Rece gratiā nolat. primū em solum gratiā dat

de⁹. & nō nisi gratiā. cū nō pcedunt nisi mala

merita. s̄ post p gratiā incipiūt bona merita.

Et sequit infra. plane cū data fuerit gratia in

cipiūt esse nostra merita bona p illā. tñ qz si il-

la defuerit cadit homo.

Sz qd pmo datur a

deo. hoc immediate terminat actionēz dei. ḡ tc.

Iste doctor negando gratia esse quali-
tatem tradicit sibi p. qz in secūda racōe di-

xit virtutes esse formaliter ipam gratiā. cū er-

go virtutes sunt qualitates. iuxta illud augu-

stini. virtus est bona qualitas mētis. ergo tc.

Ad quātū dicendū qz similitudo nō cur-

rit per omes pedes. & specialiter in eo qz iste tra-

hit similitudinē ad pposituz est dissimile. qz

vt patuit ex dictis augustini. gratia spirituā-

lis datur primo a deo inter omia que spectant

ad meritaria actionē ut meritoria ē.

Sz gra-
tia corporalis nō dās primo a natura.

Iste per

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Cōtra ag-
reolum.

Ad. 5.

Dist.

III

Hoc patet q̄ iste falsum assūmit cū ait q̄ grā-
tia nō sic nūlī quedā extrinseca denominatio.
q; sicut lñmē glorie in patria nō denominat
anímā extrinsece sed formaliter & intrinsece.
sic nec lñmē gratie denominabit extrinsece ip-

Opiniō ſum amīna in itaū vīc. is denomiñabit eu lo-
maliter & intrunſe. **Q**uarto eſt qđam opi-
nio p̄tra primā p̄cluſiōne que ponit qđi codē
hoic ſint plures gratie gratū faciētes. **Q**ua-

qui cūqz homo dūo et nō sūcētē accedit ad ba-
ptismū p̄i⁹ habet gratiā qz baptizat. aut ergo
in baptismo nullā recipit gratiāz. aut recipit
eandē quā p̄mo habuit. aut recipit aliā. S3
prima duo dāri nō possunt. ergo dabit terciū

Solutio. *¶ Recipit gratiam non per suum facientes. Dicendum quod nec recipit eandem gratiam nec alia, sed recipit augmentum eiusdem gratiae, sicut primitus in ceteris formis recipiebat intentionem, iuxta ea quod dixi libro primo dis. xviiij. Et dato quod gratia illius hominis post baptismum non recipet magis intensum, tamen recipere magis extensum, quod extenderet se ad effectum lacram et metates ad quos se prius non extenderet, nam ante baptismum talis gratia solus extenderet se ad virtutes et effectus virtutum.*

Articulus tercius.

Quantū ad tertius
articulū dicendū q̄ baptism⁹ iohānis potest
dici sacramentū. Quia illud cui⁹ tot⁹ v̄sus t̄
institutio p̄sistit in hoc q̄ est sacre rei signū. il-
lud est sacramentū. sed tot⁹ v̄sus t̄ institutio
baptismi iohānis sicut ad significandum ba-
ptismū christi. t̄ p̄parandū populū ad ipz rea-
cipiendū. ergo zc. ¶ Forte dicet q̄ om̄e sacra-
mentū aut est legi nature. aut moysi. aut euā-
gelij. H̄z baptism⁹ iohānis nō est de legena-
ture. vt de se patet. nec de lege moysi. qz vt pa-
tet 2 Macth. xi. lex terminata sicut v̄sz ad Jo-
hannē. nec de lege euāgelica. qz p̄uenit p̄dica-
tionem xpi. Dicendū q̄ baptism⁹ iohānis
q̄uis quo ad temp⁹ mediauerit inter sacramen-
ta veteris t̄ noue legis. tamē reducit ad sacra-
mēta noue legis. sicut p̄paratoriū reducit ad
gen⁹ illi⁹ ad qđ d̄isponit t̄ p̄parat.

Instantia

Solution.

Quātūz ad quartū
articulū dicendū q̄ quāniscūq; aliquis esset
baptizat⁹ baptismō iohānis. tamē adhuc de-
buit baptizari baptismō xpi. Q; baptismus
xpi fuit te pcepto vniuersali. ergo omes tene-
bant ipm̄ suscipere & h̄s. baptizat⁹ baptismō
iohānis non recipiebat characterē. ergo fuit

rebaptizand⁹ baptismo xp̄i. Antecedēs patz
Probat psequētia. quia ip̄e character baptis-
malis est primū fundamētū omnīū sacramē-
taliū effectū. ergo null⁹ potest rite suscipere
aliqd sacramentū. nisi pri⁹ baptizatus sit ba-
ptismo xp̄i. in quo ēferē character sacramēta-
lis. **P**ro ista conclusio patet autoritate augu-
st nt. qui in p̄p̄ iohannē sic ait. Baptizauit iu-
das ⁊ est baptizatū. baptizauit iohānes ⁊ nō
est baptizatū. **F**orce dicit q̄ apli nihil de
his omiserūt que spectat ad salutē. s̄z ip̄i post
baptismū iohānis nō vident⁹ baptizati fuisse
nisi in spiritu sancto. iuxta qđ ait xp̄s ip̄is di-
scipulis Act. i. Iohānes quidem baptizauit
aqua. vos vero baptizabimini sp̄us sancto nō
post multos hos dies. **D**icendū q̄ sicur di-
cit glōla Jōh. xij. in p̄p̄ illud. q̄ loc⁹ est nō indi-
get tē. ap̄los esse baptizatos baptismo xp̄i cre-
dendū est. quāuis hoc nō legat. Nec opposi-
ti isti⁹ halef p̄ autoritatē adductā i argumē-
to. qz solū intendit ibi christus baptismū fla-
minis cōparare penes excellētiā ad baptis-
mū iohānis. **E**ld argumentū principale di-
cendū q̄ quāuis baptism⁹ iohānis nō fuerit
perfectior circūcisione in essendo ⁊ causando
gratiā. fuit tñ pfectior in significādo ⁊ dispo-
nendo ad baptismū xp̄i vt patet ex p̄dictis.

2

Instantia

Solutio.

Ad princi
pale argu.

Distinctio tercia.

Qstbec vidē

dū est. Postq; magister pmissa
quedā pambula valentia ad tra-
ctatū de sacramentis nōne legis. in ista parte
incipit tractare de eis. et diuidit iste tractatus
in septē partes sūm q; noue legis septē sunt sa-
cramēta. Primo em determinat de baptismo
Secundo de confirmatione. dist. viij. ibi. Nunc de
sacramēto confirmationis. Tercio de eucharistia
dist. viij. ibi. Post sacramentū. Quarto d pe-
nitentia. dist. xiij. ibi. Post hec de penitēcia
Quinto de extrema vncrōe. dist. xxij. ibi. Pre-
ter pmissa. Sexto de sacramēto ordinis. dist.
xxij. ibi. Nūc ad considerationē. Septimo d
matrimonio. dist. xxvi. ibi. Lū alia sacramen-
ta. Prima diuidit in duas ptes. Nā primo
magister determinat de baptismō sūm se. Se-
cundo d eius vslū seu frequentatōne. dist. vi.
ibi. Nunc quib; liceat. Prima in tres. Nam
primo ostendit quid sit baptism⁹. et determi-
nat quasdā cōditiones ad ipm necessario pri-
nētes. Secundo determinat de baptismō qz̄tū

ad baptisimū suscipiētes. dist. iij. ibi. Hic dicitur est. Tercio quantū ad baptisimū cōfrentes. dist. v. ibi. Post hoc sciendū. Prima pars est plenit̄ lectionis. Et diuidit in duas. Nā primo ostēdit. quid sit baptism⁹ ⁊ ex quibus integrat. Secundo ostēdit quo tempore baptism⁹ fuerit institut⁹. ⁊ in qua materia instituebat. ibi. De institutōne. Prima in tres. Quia p̄mo ponit baptismi descriptōe. Secundo descriptōnis explanatōe. Et tertio circa pdicta mouet ⁊ determinat vñā incidētem questionē. Secunda ibi. S; qd̄ est illud verbū. Tertia ibi. Hic querit. Tunc sequit illa pars. De institutōne baptismi. Et diuidit in tres. Nā primo determinat de baptisimi institutōne. Secundo de circūcisionis cessatōe. Tercio de pdicte institutōis causa ⁊ ratōne. Secunda ibi. Solet q̄ri. Tertia ibi. Causa vero. Hic quero.

Cl̄ium vocalis verborū exp̄ssio sit de necessitate baptismi. Et videt q̄ nō. Quia illud qd̄ nō erat in baptisimo quo christ⁹ baptizabat. hoc hō videt esse de necessitate nostri baptismi. s; Luc. ij. xps legi⁹ baptizat⁹. ⁊ in eius baptismo nulla legitur fuisse verborū exp̄ssio. ergo t̄c. Maior patet. quia cū om̄is christi acto nostra sit instru ctio. videt q̄ illud qd̄ in christi baptismo n̄ extitit hoc nec in nostro necessariū sit. Cōtra illud est de necessitate baptismi sine q̄ forma baptizādi a christo tradita n̄ potest obseruari. sed sine vocali verborū exp̄ssione forma tradita a christo n̄ p̄t obseruari. ergo t̄c. Maior patet. Probat minor. quia christ⁹ p̄cepit discipulis baptizare in nomine patris et filij ⁊ spiritus sancti. vt patet Matth. vlti. Hic q̄statio n̄ sunt vidēda. Primo videndū ē quid sit baptism⁹. Secundo q̄ forma verborum requirat in baptismo. ⁊ per idem patet. ad illud qd̄ hic principaliter queritur. Tercio videndū est vñā quelibet mutatō facta circa verba in baptismo req̄lita impedit at sacram. Et q̄rd̄ de materia baptismi.

Articulus
primus.

Quantū ad primū respondet m̄gr̄ hic in littera dices. Baptism⁹ est ablution corporis exterior. facta s; forma verborū p̄scripta. S; ab ista descriptōne videt dissentire hugo de sancto victore. qui baptisimū nō dicit esse ablutionē sed aquā. sic dices. 1. Baptism⁹ est aqua abluendis criminib⁹ san ctificata. 2. P̄. arguit cōtra magist̄ sic. Qñ,

cunq; aliqua sic se habet q̄ vñā manet altero nō manere. tunc vñā nō potest in recto d' alte ro pdicari. s; baptisim⁹ manet ⁊ ablutionē ma net. Maior patet. Probat minor. qz q̄ ablutiō trāseat. hoc de se patet. s; q̄ baptism⁹ maneat hoc patet p̄ augustinū. qui ait. Sacra mento semel imposito nunq; eo quis carebit.

P. illud cui collata est vis regeneratiua b̄ sacramentū baptismi debet appellari. s; aque est hm̄oi vis collata. qz dicit Beda in glola. Luc. ij. q̄ dñs tractu mūdissime sue carnis vim regeneratiua cōculit aquis. **M**illud 4 qd̄ est de pdicamēto relatōnis nō recipit pdicatōne ei⁹ qd̄ est de pdicamento actionis. vel passionis. vel substātie. ergo baptism⁹ nec debet dici ablution. nec aqua. qd̄ est cōtra vñāq; descriptōe. Antecedēs patet. Probat d̄sequētia. Nā baptism⁹ cū sit sacramentū ⁊ p̄ cōle quēs signū. necessario erit in pdicamēto relationis. ablution aut̄ est de pdicamēto actionis vt p̄cedit ab ablutiō. ⁊ est de pdicamēto passiōnis vt recipit in ablution. aqua q̄o ut de se patet est de pdicamēto substātie. **A**d intellectum ergo pdictor̄ est aduertendū. q̄ licet ba ptism⁹ formaliter dicat respectū. sicut vñāq; alioz sacramentoz. put declarauī superius dist. i. q. ij. tamē includit essentialiter res cor porales sup quib⁹ īmediate fundat hm̄oi res p̄spect⁹. tales aut̄ partes fundamentales licet oēs sint p̄tes materiales cōparate ad pdictū respe ctū. tamē ad in uicē cōparate vna dicit materialis respectū alteri⁹. p̄m q̄ est prior ea. ⁊ determinabilis p̄ eā. ⁊ alia ecōtra dicit formalis. eo q̄ partem priorē faciat determinate stare p̄ ipso sacramēto. Verbi grā. In p̄posito tā ablutiō q̄ etiā verba triū diuinaz psonaz exp̄ssiua. dicunt p̄tes fundamentales seu materiales vt fundat baptisimū formaliter sumptū. p̄ta vt baptisim⁹ est signū efficac⁹ respectū gratie dei. tamē cū baptizat hō. verba pdicta deter minant illā ablutionē. ⁊ faciūt eā determina te stare p̄ sacramēto baptismi. ideo talia s̄ba dicunt formalis p̄ respectu ipi⁹ ablutionis cō tracte ⁊ determinate p̄ hm̄oi s̄ba. **I**terz est aduertendū q̄ licet aq̄ ⁊ ablution facta p̄ aquā determinant p̄ s̄ba pdicta ad standū p̄ sacra mento baptismi. qñ recta intentōe dicuntur hm̄oi s̄ba. ⁊ p̄ d̄sequētia tā aqua q̄ ablution di cant p̄tes materiales respectū hm̄oi s̄boz. tñ aqua se habet vt materia remota. ablution ve ro se habet vt materia propinquā. quia ablutiō īmediate fundat respectū pdictū q̄ est sacra mentū baptismi. formaliter. aqua aut̄ nō fun

Nota.

dat hmoi respectu nisi mediatae ablutione. qz nec ante ablutione nec post ablutione est i aq baptism⁹ formaliter. s̄z solū p mēsura ip⁹ ablutio. **H**unc est q̄ diffinitio data p ma gistrū ordinatior esse videt. q̄ illa q̄ est data p hugonē. Qz in rebus artificialibus materia p pinq̄ pdicat essentialiter d eo cui⁹ est materia s̄z materia remota dato q̄ pdicet de hmoi re bus causaliter. tñ nō pdicat essentialiter. Ista em̄ est essentialis pdicatio. statua ē lignū. sup posito q̄ ppinq̄a materia immediate forma ca forma statue sit lignū. tñ ista nō est essenti alis pdicatio. s̄z solū causalia q̄ dicit. statua ē hyle seu materia pma. **E**t q̄ illa q̄ sunt si gna voluntarie instituta se habet ad modū ar tificialiū. ideo ablutio q̄ ponit in diffinitione magistri essentialiter pdicat de baptismo. qui formaliter sumēdo est signū a deo voluntarie institutū. **S**z equa q̄ ponit in diffinitione hugonis cū sit materia remota baptismi. nō pdi catur essentialiter de baptismo. s̄z solū causali ter. **E**x quo vlt̄ sequit q̄ in diffinitione magistri meli⁹ exprimit gen⁹ t differētia. q̄ i diffinitione hugonis. quia gen⁹ essentialit p dicat de specie diffinita p ipm. **S**z sc̄ut ia te claratū est ablutio pdicat essentialiter de ba ptismo t̄n aqua. Etiā differētia accipit a par te formalis. s̄z verba psonas diuinās xp̄imen ta sunt forma baptismi in ordine ad ablutionē que determinat per ipa. ideo r̄c. **E**t p h patet ad instantiā de hugone. **A**d secūdū dicendū q̄ in baptismo poterim⁹ tria colide rare. Nā aliqd est ibi qd̄ est sacramentū tm̄. puta ablutio t̄ s̄ba. Aliqd qd̄ est sacramētū t̄ res sacramēti. s. character. Terciū qd̄ nō est sac̄m sed tantummodo res sac̄i. s. gr̄a ex suscep tione sac̄i collata. Igit̄ de medio. s. d̄ chara cter est intelligenda autoritas augustini. qz character est indelibilis t semp manet. **E**t terciū dicendū q̄ si aliqvis regeneratiua est in aq. illa tñ imediati⁹ est i ablutione. qz in aq est habitualit. in ablutione vō actualit. Quo tñ illa autoritas bede t cetere psiles fuit intellu gēde. iuxta ea q̄ teneo. dixi supi⁹ dist. h. q. i. arti. iij. in solutoe qrti argumēti. **A**d qrti di cendū q̄ sic i rebus artificialibus forma p arrē in ducta p̄cise t̄ fm̄ se sup̄a nō recipit pdicatoe essentialē pinq̄ sue materie. Ista em̄ est falsa figura statue ē lignū. qz s̄ba nō pdicat essenti aliter de accidente. tñ s̄i nō p̄cise sumit. tūc rōne implicatois rei naturalē p̄xima materia pdicat essentialē de re artificiali. puta cū dicit. sta tua ē lignū. Sic in p̄posito. dato q̄ de baptis

mo ut p respectu p̄cise sumit cū actuali ex clusione fundamēti. ablutio n̄ pdicet essentialit tñ ut baptism⁹ sumit sine hmoi p̄cisione. tūc tal ablutio p̄ essentialē pdicatur de baptismo.

Quantū ad secūdū

Articulus
secund⁹

articulū est aduertēdū q̄ cū forma si recessay rīo req̄sita ad esse illius cui⁹ dicit forma. iō ta lia s̄ba sūt de forma baptismi q̄ sūt necessario req̄sita i baptizādo. Duplicē ḡ poterim⁹ attē dere necessitatē in his s̄bis. Nā qd̄a sunt hecel laria necessitate se tenēte ex pte baptismi seu sa cramēti. Alia sunt necessaria necessitate se tenēte ex pte baptizātis seu mistri. Primo mō sunt necessaria i sac̄o baptismi illa q̄bō exp̄munt̄ treb̄ diuinę p̄sonę. t ac̄⁹ baptizāndi. cū p̄sona baptizata in quā trāsit hmoi ac̄⁹. aliter tñ er aliter. Nā nō i diuinaz p̄sonaz sunt ab solu te t simpliciter necessaria ad h̄ q̄ sit veritas sa cramēti. ppter qd̄ nll̄o modo licet variare ta lia noia. nec i se. nec in mō exp̄mendi. **S**z ea q̄ significat actū baptizatōis t p̄sonā baptiza tā. licet q̄tū ad exp̄sionē ac̄⁹ t p̄sonē sint sim plūc necessaria p h̄itatem sac̄i. tñ q̄tū ad modū exp̄mēdi nō sunt simplē necessaria necessitate se te nēte ex pte sac̄i. Nā greci actū p̄ferūt optati ue. t baptizatū i tercia p̄sona. dicentes. bapti zēt s̄u xp̄i. Latini vō i vniūsa romana ecclia actū p̄ferūt idicatiue. t baptizatū in sc̄da p̄sona. puta. ego baptizo te. Atm̄ credit q̄ greci p̄ baptizēt. cui⁹ signū ē p̄ romana ecclia grecos ad se d̄uersos n̄ solz rebaptizare. qd̄ v̄tqz facerz si eos n̄ r̄putaret fore baptizatos. **H**ste tñ mod⁹ exp̄mēdi idicatiue t i sc̄da p̄sonā est necessari⁹ necessitate se tenēte ex pte baptizātis i oibō latinis eccl̄hs. qz cū tal mod⁹ sit d̄ p̄cepto romane ecclie. salte ḡtū ad oēs degētes i lati nis eccl̄hs. iō i hmoi eccl̄hs mortali⁹ peccaret q̄ hmoi modū n̄ obfūaret. maxie si tal hō est cui ex officio cōperit baptizare. illū em̄ i gran tia iur̄ n̄ excusat. cū d̄ iure q̄libet teneat sc̄reit lud qd̄ ad sūu officiū dinoscit p̄tinere. **E**t eodē mō sentiēdū ē d̄ b̄ p̄noie ego. qd̄ exp̄mit p̄sonā baptizātis. qz greci ipm n̄ ponit. t tñ vē baptizāt. Mortali⁹ tñ peccaret latin⁹ si p̄ sū obmitteret. **M**is p̄missis pono q̄ttuor co clusiones circa forma s̄ba baptismi. d̄ q̄ ad p̄ns petiti i isto articulo. **P**ria ē q̄ p̄pia noia triū diuinaz p̄sonaz necessaria spectat ad formaz baptizādi. Qz xp̄s ver⁹ de⁹ s̄b exp̄sioē istorū nō p̄cepit baptismū ferri. q̄ clia noia sūt d̄ necessaria forma ip̄⁹ baptisini. **A**ns p̄ mat. vlti.

Lorelari um.

Lorelari um.

Solutio
Ad. 1.
Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Lōclu suo prima.

Patet etiam sequentia quia illud cuius vigor totaliter dependet ex ordinatore instituentis hoc nullum habet vigorē nisi forma ab institutente posita obseruetur. et per sequens forma huiusmodi instituta dicitur necessaria. Sed vigor omnium sacramentorum ex institutione et ordinatione dei totaliter dependet ut declaratum est superius dist. i. t. q. ergo tc. Nam verba quae sic se habent ad baptismum quod sine eorum expressione baptizatus nullo modo sequitur mystrium redemptionis illa sunt de necessaria forma baptismi. sed nomina diuinorum personarum sunt huiusmodi. Maior patet. Probat minor autoritate fulgentius qui ait. Mysterium redemptoris nullo modo habet si patris aut filii. aut spiritus sancti nomine subtrahit. Et hoc confirmatur auctoritate zacharie pape qui ait. Firmissime preceptum est in synodo anglorum. ut quicunque sine invocatio trinitatis mentis fuerit. sacramentum regenerationis non habet. quod omnino verum est. Forte contra istud dicetur si propria nomina diuinorum personarum distincte expressa sunt de necessaria forma baptismi. tunc quicunque baptizatur sine huiusmodi expressione ille esset rebaptizandus. Consequens est falsus. Consequens est patet. Probatur falsitas consequentis primo auctoritate sacre scripture. quia ut patet Actuum. i. t. q. c. alii qui fuerunt baptizati in nomine christi. et tandem apostoli non fecerant eos rebaptizari. immo reputabant eos baptizatos. Secundo auctoritate ambrosij qui ait. Si unum sermone apprehenderis. fide autem nec patrem nec filium nec spiritus sanctum abneget. plenum est fidei sacramentum. Tercio auctoritate bernardi. qui in quadam sua epistola quendam qui fuit baptizatus in nomine dei et sancte crucis vere reputat esse baptizatum. Quarto auctoritate nicolai pape. qui ait. Hi profecto si in nomine trinitatis. vel in nomine christi baptizentur baptizati sunt. Nam forma tradita a christo Matth. vlii. c. non dicit in nominibus. sed in nomine patris tc. ergo videtur quod debet ponere tantum unum nomen trinitatis. Nam vbi non est maior virtus in tribus quam in uno. ibi tantum valet in invocatio unus sicut trium. sed patris et filii et spiritus sancti una est deitas. equalis gloria et coetera maiestas. ut ait athanasius in simbolo. Namque nomina sunt synonyma. tantum valet positio unius quam alterius. sed pater et genitor. filius et genitus. sunt synonyma. ergo eque bene poterit dici. in nomine genitoris et geniti. sicut dicit in hoie

Solutio.
Ad. 1.

patris et filii. Ad primum dicendum quoniam in diuinis personarum esse necessario requisita ad formam et efficaciam baptismi potest dupliciter intelligi. Uno modo per coparationem ad diuinam potentiam. Alio modo ad humanam. Primo modo est sensus falsus. Secundo modo est verus. Quia hoc dicitur necessarium in coparatione ad aliquam potentiam. cuius oppositum illa potentia fieri non potest. sed planum est quod de posset facere quadruplicem sibi placere quod sacramentum baptismi esset verum et efficacem sine illis et quibuscumque alijs verbis. licet nulla humana auctoritas ad hoc se extendat. puta quod mutando vel non ponendo illa nominis baptismus maneat in sua efficacia. Et ratio quo ad hoc est. quia quod in institutione est auctoritate superioris. hoc mutari non potest auctoritate inferioris. sed expressio illorum nominum per baptismum. institutione est a christo Matth. vlii. ergo tc. Ad formam igitur argumenti dicendum quod istud secundo modo accipiendo necessarium in proposito tunc consequens non est falsum. Ad primam probationem dicendum quod in primis in ecclesia baptizabantur aliqui in nomine christi ex diuina dispensatione et spiritus sancti revelatione. Et hoc ut communiter dicitur per tanto ut nomine christi laudabilis et celebriter vulgariter. Lessante ergo hac causa. pura cum hoc nomine christus fuit universaliter diuulgatum. tunc in hoc solo nomine non debuit aliquis vteri baptizari. Et ideo semper manet necessitas istius forme in ordine ad humanam potentiam a qua non potest procedere homini dispensatio. Ad auctoritatem ambrosij dicendum quod illico calvo posito plenum esset fidei sacramentum quo ad baptizantem. hoc est dictum. quod baptizans plenam fidem haberet. sed non quo ad baptizatum. quia baptizatus verum sacramentum non reciperet. Ad bernardum dicendum quod ibi per nomine dei intelliguntur nomina trium personarum. quorum quoclibet est nomine dei. sicut et quelibet persona est verus deus. Unde solus videbit ibi esse questio de nomine crucis. verum illa additio vicinior est sacramentum. Ille igitur merito putabat baptizatus. quia dummodo cetera verba que sunt de sacramenti necessitate plene et ordinate permaneantur. additio facta ex deuotione non irritat sacramentum. Ad dictum nicolai papae dicendum quod hoc est intelligendum in casu ubi alicui constaret per diuinam revelationem pro tunc esse a deo dispensatum modo quod extitit tempore apostolorum. Ad secundum dicendum quod sicut Christus dixit in nomine et non in

nominibus, sic et nos dicimus, et sicut christus ad hoc nomen singulariter sumptum adiunxit nomina tria, scilicet patris et filii et spiritus sancti.

Ad. 3. Ad tertium dicendum quod ibi assignat non causa per causam, quia per expressionem trium nominum non attendit majoritas virtutis, sed evidenter christiane professionis, quia magis evidenter profitemur mysterium sanctissime trinitatis comprehendendo illa tria nomina quam unum tantum.

Ad. 4. Id quartum nego minor, quod inter nomina synonyma etiam tantummodo est variatio vocalis, et non significacionis, sed hic est variatio significacionis vel saltus rationis a qua imposita est significatio. Nam hoc nomine pater significat personam diuinam, et impositum est a proprietate personae, scilicet hoc nomine genitor cuiuslibet nomine verbale significat actum persone, vel saltus principaliter est impositum ab actu generatois.

Instantia

Solutio

Conclusio secunda.

1. Quia illa expressio est de necessitate forme baptismi, sine qua ille qui in aqua baptizando mergitur non est baptizatus, sed predicta expressio est huiusmodi, quia extra de baptismino tenuis effectus dicit Alexander papa, si quis puerus ter imiserit in nomine patris et filii et spiritus sancti, et non dixerit ego te baptizo in nomine patris et filii et spiritus sancti amem, non est puer baptizatus.

2. **Instantia**

illa expressio ponit in forma tradita a christo, nam per hoc quod dicit baptizantes, exprimit actus per hoc vero quod dicit eos, exprimunt persone baptizandos. Et contra istud argumentum quibusdam sic. Illa oratio cum dicitur, ego baptizo te tecum, si spectat ad formam baptismi, vel hoc conuenit sibi ut est falsa, vel ut est vera. Ista patet per sufficientem durationem. Non ut falsa, quia falsitas orationis non potest esse causa veritatis que est in sacramentis. Nec ut vera, quia veritas orationis est posterior, signifi-

cata per eam. Nam ab eo quod res est vel non est, oratio dicit vera vel falsa, ut patet primo per hermenias, sed causa non est posterior eo cuius est causa.

P. sicut christus precepit baptizare, sic etiam precepit docere dicens, Ideo et doce te omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii, sed ad hoc quod aliquis satisfaciat prece pro christi docendo, non est necesse quod exprimat actu et cum quod docet dicens, ego doceo te, ergo a simili ad hoc quod satisfaciat precepto christi baptizando non videtur esse necesse quod dicat, ego baptizo te, ergo tecum.

P. arguit greci sic, frustra diriguntur verba ad eum qui nullo modo potest apprehendere vel intelligere ea, sed parvulus qui baptizatur nullo modo est capax sermonis, ergo frustra dicit baptizans, ego baptizo te dirigendo sermonem ad parvulum.

P. quod ipso facto sufficienter exprimit, hoc non est necesse verbis exprimi, sed actus baptismi sufficienter exprimit ipso facto, ergo tecum.

P. quod sine prolatione intelligitur, hoc intuitus profert, et per consequens si proferat videtur esse nugatio, sed verbum prime personae semper dat intelligi pronominem prime personae, ergo sine necessitate premitur sibi ego, cum dicitur ego baptizo tecum.

Sed antequam respondeam ad hec ponamus alias duas conclusiones, quia aliqualiter faciunt ad horum solutionem. Est igitur tercias conclusio, quod licet expressio actus et personae baptizante necessario requiratur ad formam baptismi, tamen modus exprimenti unus et determinatus non est de necessitate talis forme, quia siue pferatur participialiter, sicut ego sum baptizans te in nomine patris et filii et spiritus sancti, siue verbaliter optatius, sicut dicunt greci, baptizetur seruus christi in nomine patris et filii et spiritus sancti, siue verbaliter indicative, sicut dicitur in romana ecclesia, ego baptizo te tecum, nihil refert quantum ad veritatem baptismi, et per consequens quantum ad necessitatem forme siue qua non potest esse verus baptasmus. Multum tamen refert quantum ad baptizantem, ut superius dixi, quia propter huiusmodi nouas adiumentones, et propter hoc quod non obediret statuto sacrosancte romane ecclesie, ille qui aliter pferret quam ecclesia instituit gravissime peccaret, et merito puniri debet officio et beneficio.

Tercia conclusio.

Quarta conclusio.

- Solutio.** causa breuitatis hic transeo. Ad primum argumentum d'ra secundā p̄clusionē dicēdū q̄ p̄ accidēt est hāc orationē. ego baptizo te rc. cōsiderare q̄zū ad veritatē v̄l falsitatē. vt spe-
ctat ad formā baptisimi. s̄z p̄ se est p̄siderare h̄
qd̄ d̄ sic instituit. Si em̄ de' instituissit q̄ to-
ta forma baptisimi p̄sisteret in hac sillaba ba.
ita vere baptizaret alīq̄s aliū īmergedo dices
ba. sicut modo dicēdō formā p̄ nūc a deo in-
stituta. q̄zis ba nec significet vez nec falsuz
Ad. 2. Ad secundū dicendū q̄ qr̄ in collatōne sa-
cramēti requiriūt intēcio ministri p̄ferentis sa-
cramētū. t̄ baptism⁹ est sacram̄ necessitat̄. iō
sic est institutū q̄ oīa exprimant̄ in baptismo
q̄ intentionē ministri determinant ad actū q̄
p̄ferēt sacram̄. Nō est aut̄ hoc necessē in alīq̄s fi-
eri in quib⁹ nō est t̄m̄ periculū si defuerit intē-
tio agēt̄. ideo nō est simile de docere t̄ bapti-
zare. Ad tertiu dicendū q̄ posito maiorez
esse vera loq̄ndo de x̄bis q̄ p̄ferunt tantūmo-
do causa significatōis. t̄n̄ nō est vera loquen-
do de verbis q̄ proferunt̄ causa sanctificandi
vel benedicēdi. Ut sic em̄ q̄nq̄s p̄ferunt̄ x̄ba
etīa ad creaturas insensibiles. dicim⁹ em̄. Ex
orcizo te creatura salis. Ad quartū dicen-
dū q̄ ad maiorez determinatōez intētōis mi-
nistri ille act⁹ nō debet solū exprim̄ factō. sed
etīa verbo. Ad quintū dicendū q̄ maiorn̄
est vera. q̄ sepe ad maiorez euidentia alīq̄d ex-
primit. qd̄ tamē possit intelligi dato q̄ nō ex-
primere.

Articulus
tercius.

Prīmo
d⁹ mutati-
ōnis.

Quantū ad terciuz
articulū est aduertēdū. q̄ sicut in rebus corpora-
lib⁹ s̄m̄ quatuor genera p̄tingūt mutatōes.
puta in substātia: q̄zitate: qualitate: t̄ vbi. sic
circa verba baptisimi fieri mutatōez p̄t intelli-
gi quatuor modis. Uno modo s̄m̄ substan-
tia. l. q̄ illa x̄ba om̄ia vel aliqua dimittant̄. t̄
alia ponant̄. Et hoc duplicit̄. Uno mō ma-
nente eadē significatōe t̄ eodē modo signifi-
candi. sicut fit cū forma x̄bor̄ de latino trāfser-
tur in gallicū. v̄l in verba alicui⁹ alteri⁹ idio-
matica. t̄ tunc nulla siet mutatio circa baptis-
mū. q̄ ī quacūq̄ lingua forma verbōz a xpo
tradita tab ecclia d̄terminata p̄ferat. vere cō-
fert baptism⁹. q̄ tūc nō mutat forma intelli-
gibilis. sed solū forma vocalis seu sensibilis.
Alio modo significatōe mutata. puta si alīq̄s
baptizaret in nomine dei t̄ lance marie virginis.
vel mutato modo significādi. vt si baptizaz̄
in nomine genitoris t̄ geniti t̄ paracleti seu fla-

minis almi. tūc nō est baptism⁹. Et istud est
vez q̄zū ad nosa diuinaz̄ p̄sonaz̄. s̄z q̄zū ad
x̄ba exprimētia actū t̄ p̄sonā baptizatā suffi-
cit q̄ maneat eadē significatio nō obstante q̄
mod⁹ significandū iūt̄. sicut dictū est ī ar-
ticulo secundo. Scđo modo p̄t fieri muta-
tio modo q̄zitatis. puta alīq̄d addēdo t̄ nihil
hil subtrahēdo. vel alīq̄d subtrahēdo t̄ nihil
reponēdo. Prīmo p̄t fieri triplicif. Uno mo-
do sic. q̄ illud additū implicat p̄ditionē non
astante. puta si simplex sacerdos diceret. ego
baptizo te si sum ep̄s. vel implicat alīq̄d di-
strahēs vel diminuēs diuīe p̄sonē dignitatē.
seu tollēs diuinarū personaz̄ equalitatē. sicut
arriani baptizabāt in nomine patris maioris. et
filij minoris. Tercio modo q̄ illud additūz
nec sit distrahēs nec diminuēs. tamē ille qui
addit̄ intēdit nouā formā introducere. nō cre-
dens formā accep̄t̄ obseruatā esse sufficiēt̄
t̄ efficacē. Et his trib⁹ modis semp tollit ve-
ritas baptisimi. t̄ p̄sequēs sic baptizat⁹ ē re-
baptizand⁹. Si aut̄ h̄m̄ additio sit ex ad-
dentis simplicitate vel deuotōne. tūc ver⁹ est
baptism⁹. puta si alīq̄s sine fraude diceret. ego
baptizo te in nomine patris omnipotētis rc. Si
aut̄ mutat̄ quātitas subtrahēdo t̄ nihil repos-
hendo. vel tūc subtrahēt̄ aliqua dictio neces-
sario requisita ad verā formā baptisimi. vel n̄
necessario requisita. Prīmo modo nō est ve-
rus baptism⁹. Scđo modo est verus baptis-
mus. licet grauit̄ peccet q̄ subtrahit̄. vt supē-
rilius est declaratū. Nota t̄n̄ q̄ si subtraciō filij
vel spūssanci. plato nomine patris nō esset volū-
taria. puta vel q̄ baptizat⁹ morit̄. vel bapti-
zans nō p̄t v̄teri⁹ loqui. tunc dicūt̄ multi do-
ctores q̄ ver⁹ est baptism⁹ nō obstante predi-
cta omissione. Et in hoc casu dicunt esse intel-
ligendam autoritatē ambrosij superi⁹ addu-
cta articulo secundo. argumēto p̄mo d̄tra pri-
mā p̄clusionē. Tamē forte tūc⁹ esset im-
pedimento sic interueniēt̄ ex parte baptizat̄is.
q̄ illud d̄siliū teneret̄ qd̄ traditur extra de bas-
tisimo t̄ eius effectu. vbi dicit. De quib⁹ est
dubium an sint baptizari baptizenſ his ver-
bis premissis. Si baptizat⁹ es non te bapti-
zo. sed si nondū baptizatus es. ego te bapti-
zo in nomine patris t̄ filij t̄ spiritussanci amē
¶ Tercio modo potest fieri mutatō modo q̄
litatis. puta verba incorrecte p̄ferēdo. vel fra-
gēdo v̄l corrūpedo. Et h̄ duplicit̄. v̄l volū-
tarie t̄ maliciose. tūc nō teneret talī faciēs for-
mā ab ecclia obfūatā. t̄ p̄sequēs n̄ baptiza-
ret. Vel ex ignorātia sive ex impotentia. Et h̄

Scđo mo-
duis muta-
tionis.

Terci⁹ mo-
duis muta-
tionis.

ad huc dupliceer. qz vel tanta est corruptio verbi vel verborz. qz mutat significatio. vñ nō mutat significatio. Si nō mutat. tunc verū est sacramēti. debent tamē tales qui ppter lingue impedimentū quādodz balbutiendo sincopant verba sacramēti cauere qzū possunt. qz si hoc non fecerint grauiter delinquunt. Si autē mutat significatio. verbi gratia. cū dñe dicere patris dicit patria. tunc vel est tanta corruptio qz nō solū mutat significatio qz tum ad primā nominis impositionē. sed etiā quantū ad usus accōmodationē. vel dato qz mutat significatio quantū ad nō nominis impositionē. manet tamē quantū ad usus accōmodationē. puta qz adhuc cōmuniter intelligit quid intendit ille qui loquit. Primo modo nō est ver⁹ baptism⁹. Sed secundo modo est versus baptisimus. qd patet de cōf. dist. iij. c. ratulē. vbi dicit de quodā sacerde te qz cū grecus eis⁹ et officiare latīnā ecclesiā. baptizauit in nomine patria et filia et spūsancta. Et tres post deribidē zacharias papa dicens. qz si hoc fecit ex imperitia lingue latīne nō intendēs alii quē errorē inducerē. nō erant rebaptizādi qz baptizauit. Quarto modo potest fieri mutatione ad instar localis mutationis. Et b̄duplicet. Uno modo p̄ transpositionē. Alio modo per interpositionē. Primum potest fieri dupliciter. Uno modo ex certa malitia. et taliter faciens nō baptizat. Alio modo ex simplicitate. et hoc duplīciter. qz vel est talis transpositione quemutat sententiā orationis. puta si diceret aliquis. ego patris baptizo te et filij. et nō mine spūsancti. tunc nec talis baptizat. Si autē ex huiusmodi transpositione non mutat sententiā orationis. tūc ver⁹ est baptism⁹. puta si diceret. ego baptizo te in nomine filij et patris et spūsancti. Si autē sit interpositio pura dicendo. ego baptizo te. ista aqua ē nūmis frigida. in nomine patris et filij et spūsancti. hoc potest fieri duplīciter. qz vel ita longa sit interpositio qz modo humano merito iudicatur qz actio baptismalis sit penit⁹ discōtinuata. tūc forma verborz debet reincipi. alias non esset verus baptism⁹. vel nō interponit tanta mora qz fin humana a suetudine ac⁹ baptizandi dicat vel sit discōtinuatus. tūc nō obstante huiusmodi interpositio ne verus esset baptism⁹. dummodo talis interpositio nō fiat in scandē vel ex certa malitia. Ut rūas in istis clausulis exp̄ssa cōmuni⁹ tenet. quāvis in multis hic positis aliqui teneat oppositū. quoqz motuā quāz nō vident̄ alicui⁹ ponde-

ris. ideo causa brevitatēis ea nō addujā.

Quātū ad quartū

articulū dicendū qz talis debet esse materiā sacramenti qz fin sui naturā aliquo modo significet siue reperiret effectū sacramēti. s̄ effectū baptismi maximē reperiret aqua. ergo elemē eum aque est agraria ei⁹ materia. Maior partet. Probatō minoris. qz triplex videt esse effectus gratie baptismalis. Nā per gratiā baptismi fontes peccati aliqualiter refrēnatur. culpa expurgat. timens illuminat. Alqua vero ex sua natura habet triplicē propriez̄. tribus p̄tētia aliquo modo correspondēt. sc̄ frigiditatē. humiditatē. et diaphanitatē. Per primā p̄prietatē aqua baptismi significat cōcipiētē mitigationē. p̄ secundā culpe purgationē. et p̄ tertiā mētis illuminationē. Et forte rātō istoqz triū effectū grē baptismalis tribz viciō mergit in aqua qz baptizat ad honore sancte trinitatis a qua hos tres effectus sequiēt̄ ipē baptizat⁹. Utqz autē de necessitate baptismi sit illa trinitatis iersio. dico qz nō. Ubi tū p̄suētudo est qz baptizand⁹ ter imergat. ibi grauiter peccaret qz illā p̄suētudinē nō obseruaret. In cōf. tū p̄t excusari. puta si baptizand⁹ est adeo debilis qz piculosūz eis⁹ rotiens ipm imergi. tūc em sufficit una imersio. vñrā sola aqua aspersio sup ipm baptizadū. Ad argumentū p̄ncipale dicendū. qz forma illa verborz nō debet in baptismō xp̄i ex primi. qz si fuisse exp̄ssa. tūc xp̄s fuisse baptizat⁹ in noīe suīpī⁹. Et iā nō fuit personū rōi qz trinitas ibi hūana voce exprimere. qz euīdē tūc ibi apparuit qz si vocaliter fuisse exp̄ssa. Nā pater ibi apparuit in voce. fili⁹ in carne. spūsancte in colubre specie. vt scribit in euāgēlio Luc. iij. c.

Articulus
quartus.

Ad p̄ncipale argu.

Distinctio quarta.

Ic dicendū Postqz m̄gr ostendit qd sit baptism⁹. et declaravit quādā dicitō es ad baptismū necessario p̄tentes. in ista p̄t determinat de baptismō qzū ad baptismū suscipiētes. Et diuidit i duas p̄tes. Qz p̄mo d̄ terminat d̄ oīb⁹ vñsaliter recipiētib⁹ baptismū. Sed oīb⁹ sp̄saliter circa pūulos baptizatos mouet vñū dubium. ibi. Soler etiam queri si pūulūs. Prima in tres. Quia primo tractat de his qui simul recipiunt sacramentū

et rem sacramenti. Secundo de quibusdam qui recipiunt sacramentum et rem sacramenti licet non sint mul. eo quod per recipiatur rem sacramenti et postea sacramentum. Tercio quod cuius rei baptismus in talibus hominibus sit signum seu sacramentum. Secunda ibi. Sicut enim dei illius. Tercia ibi. Si queritur cuius rei. Prima in tres. Quod primo in gratia ostendit quod aliquid recipiunt sacramentum baptismi et rem sacramenti. Secundo quod aliquid recipiunt rem sacramenti et non sacramentum. Tercio quod aliquid recipiunt rem sacramenti et non sacramentum. s. illi qui dicunt baptizati baptismis sanguinis vel flaminis. Sed ibi. Qui vos sine fide acceditur. Tercia ibi. Sunt et alii. Et hec dividitur in tres partes. Quod primo in gratia determinat veritatem quam intendit. Secundo contra suas determinationes obiectum. Et tertio huiusmodi obiectum dissoluit. Secunda ibi. Sed dicit aliquid Tercia ibi. Sed quod in his inquit dixit. Hic ergo

Trium effectus baptismi equaliter co-
muni sunt omnibus baptizatis. **E**t videtur sic. Quia ad equalitatem et uniformitatem cause sequitur equalitas et uniformitas in effectu. sed tanta est equalitas baptismi ad omnes baptizatos quod dicitur omni baptismi. Juxta illud apostoli. Una fides. unum baptismum. **E**cce res baptismi non se habet equaliter ad omnes baptizatos. quod nec effectus baptismi. **L**osequenter patet. quod effectus baptismi est res baptismi. Antecedens etiam patet per me in libro. quod ut ipse dicit. quidam recipiunt sacramentum et rem sacramenti. quidam sacramentum et non rem. quidam vero rem et non sacramentum. **H**ic quatuor sunt evidētia. Primo quod hic in proposito dicit res sacramenti. Secundo quod sunt hi qui recipiunt sacramentum et rem sacramenti. Tercio quod sunt hi qui recipiunt sacramentum et non rem sacramenti. **Q**uanto videndum est de his qui recipiunt rem sacramenti et non sacramentum. **E**t ex his patebit ad principale quidam.

rem sacramenti. planum esse videtur quod secundo modo hic accipit res sacramenti. Unum primo et principaliter per rem sacramenti. hic debet intelligi gratia gratiæ faciēt. ex postsequenti vero per rem sacramenti hic debet intelligi omnis culpe puniatio. eternæ penitentie remissio. et virtutum infusio. hec enim infallibiliter sequuntur gratiæ baptismale intentionem quod si aliquis postquam moreretur postquam meditante sacramento baptismi receperit gratiæ baptismale. talis immedietate ad vitam eternam euolaret absque omni purgatorio. **Q**uoque quis rōne probare non possum. tamen sanctorum autoritatibus patet in litera isti distinctis. et in multis alijs locis.

Quatum ad secundum

Articulus secundus
Clavis articulū ponō duas clausiones. **P**rima est. quod omnes parvuli qui baptizantur recipiunt sacramentum et rem sacramenti. **Q**uod quicunque intrat vitam eternam. necesse est quod habeat gratias et virtutes. et sit emundatus a culpa et absolutus a pena. que sunt res sacramenti. ut patet ex predictis. **S**ed parvuli qui immedietate morientur post baptismum sine omni interuallo purgati intrant vitam eternam. ut fidei tenemus. **S**ed contra istud sunt primo aliquid hereticorum qui dicunt puulos non esse capaces baptismi. Quia quod non creditur baptizari. sed puer parvulus non credit. **M**aior patet. quod dicit Marci vlti. Qui crediderit et baptizatus fuerit hic saluus erit. Ex quo patet quod credere et supponere ad baptismum. **S**ed minor etiam patet. Quia quod non habet usum liberi arbitrii non potest credere. Nam finis augustini nullus credit nisi volens. **S**ed parvuli non habent usum liberi arbitrii. **P**ro obligatio non potest fieri nisi ab eo quod est sui voluntatis arbiter constitutus. ut iura dicunt. sed in baptismino hominis sit obligatio ad ea quod sunt fiduci christiane scrupula. cum ergo puer non sit sui voluntatis. sequitur quod non possit baptizari.

Pro si parvuli baptizarentur. vel hoc fieret ut parvarentur a culpa. vel ut perficerent virtutibus et gratia. Non potest dari primus. quod nullam culpam habet. Non enim habent culpam actualē. ut de se patet. cum non habent usum liberi arbitrii. sine quod nunquam contrahitur culpa actualis. Nec habent culpam originale. ut probat Julianus hereticus. cui rationes adduxit lib. q. dist. xxx. art. i. conclusionem prima. Nec potest dari secundus. quod parvulus non habet fidem. ergo non sunt capaces gratiae. Probat postsequens. quod quicunque habet gratiam placet deo. sed sine fide impossibile est placere deo. ut ait apostolus ad Hebreos. Probat etiam antecedens quod habentes aliquem habitum cum preuenient ad annos

Articulus
primus.

Quantum ad primū
est sciendum quod res sacramenti qui accipiunt magis largere. quam magis stricte. **P**rimo modo res sacramenti dicit omne illud quod defert ex diuina institutione seu ordinatore domini. per ipsum qui suscepit sacramentum ipsius baptismi. sive sit gratias datum. sive gratia faciēt. **S**ecundo modo res sacramenti restringit ad illud tantum quod est gratia faciēt. **P**rimo non accipit hic res sacramenti. quod ut sic etiam ipse character dicit res sacramenti. quod omnis homo suscepit quod vere baptismi suscepit sacramentum. ut infra patet dist. vi. **C**um igitur magis in libro dicat aliquis recipere sacramentum et non

Articulus
secundus
Clausio
prima.

Opio he-
relica.

z

5

discretōis p̄t exire in actū sīm illū habitū. habi-
bitib⁹ em̄ vtimur cū volum⁹. vt dicit. iij. d̄ aia
s̄z paruul⁹ cū venerit ad annos discretōis nō
p̄t exire in actū credēdi nisi doceat d̄ nouo sic
vn⁹ ali⁹ q̄ fuisse pagan⁹ vel iudeus. ḡ cū erat

- 4 paruul⁹ nō habuit habitū fidei. **¶** q̄ par-
uuli attingunt annos discretōis priores sunt
ad act⁹ viciosos q̄ virtuosos. ḡ nō receperūt
virtutes i baptismo. Antecedēs pater Ben.
viiij. vbi dicit. **S**ensus em̄ et cogitatio hūant
cordis pna sunt ad malū ab adolescētia sua.
Lōsequētia etiā patet. q̄ habit⁹ inclinat ho-
minē ad tales actus q̄ sunt sīm illōs habitus.
Propter qđ dixit arresto. i. methaphi. p̄tra
platone. q̄ impossibile ē habere nobilissimos
habit⁹ et latere nos. Et. iij. ethicoꝝ dicit. q̄ si/
gnū est adq̄siti habit⁹ habere delectationes in/
ope. **G**z p̄tra istos hereticos dyonis⁹ li.
de ecclastica hierarchia. c. vlti. allegat ipsos
apl̄os dicēo. Diuini nostri duces. s. apl̄i pba
uerūt infantes recipi ad baptisimū. **¶** s̄z cir-
cūcisio daba in sanctib⁹. s̄z baptisim⁹ dat loco
circūcisionis. ḡ si pueri nō possent baptizari.
tūc essent i peiori statu in noua lege q̄ in vete-
ri. qđ est absurdū dicere. **A**d primū ḡ dicē
dū q̄ licet pueri paruuli nō habeat actū fidei.
habet tñ habitū fidei et ceteraz virtutū q̄ ip̄s
infundunt in baptismo. sicut exp̄sse ponit no-
ua decretalis i septimo libro. **F**orte dicet he-
relic⁹. q̄ tēx⁹ euāgeliū loquit̄ de actu. Unū seq/
tur ibidē. Qui vō nō crediderit nō deminabit.
Rndeō dupl̄iciter dicimur credere. Uno
modo actualiter. Alio modo habitualiter. Et
isto secūdo modo intelligend⁹ est texus ille.
Qđ patet. q̄ alias si existēs in charitate dor-
miens moreret. tūc damnaret. q̄ dormienti
nō cōpetit credere actualiter. s̄z solū habitua-
liter. Et hm̄oi credere habitualiter cōpetit par-
uulis. et vniuersaliter oīb⁹ habitib⁹ habituz
fidei. **A**d p̄bationē minoris dicēdū q̄ ad
credere habitualiter nō requiri actualis usus
liberi arbitrij. Et cū augustin⁹ dicit q̄ nullus
credit nisi volēs. vēz est de credere actuali. ha-
bituale tñ credere p̄t habere etiā hō dormiēs.
q̄uis er⁹ volūtas actualiter nullū actū eliciat
Ad secundū dicendū q̄ duplex est obliga-
tio. Una p̄ quā homo obligat ad talia ad q̄/
rum obseruantia tenet dato q̄ talis obligatō
nō fieret. Alia per quā obligat ad talia ad q̄z
obseruantia nō tenet et nō fieret hm̄oi obli-
gatio. Tūc ad formā argumēti dico q̄ maior
est vera loquēdo de obligatiōne secūdo modo
accepta. et nō primo. s̄z minor in q̄zū est ad p̄

positū pcedit te obligatōe p̄mo modo dicta.
q̄r nō obligat paruul⁹ in baptismo nisi ad ea
ad q̄ quilibet homo tenet qui sic ordinate vi-
uere voluerit ut finē vltimū eternā. s. beatitu-
dine psequat. **D**aret ergo q̄ mutat mediū in
rōne pdicta. et p̄ psequēs nihil pcludit. **A**d. 3.
terciū nego minorē. **A**d p̄bationē dico q̄ par-
uuli nascunt cū originali peccato. et h̄ pbaui
in secūdo libro. et rationib⁹ hereticorū ibidēre
spondi. et tali peccato mundant i bapētino.
Ald illud qđ arguit d̄ fide quālio pateat
ex dicitis ad primū argumentū. tñ ppter illō
qđ addit̄ de annis discretōis dico q̄ cū puenē
rit ad annos discretōis. tūc sdiget doctrina. n̄ p
pter defectū fidei. q̄r habet lumen fidei. s̄z ppter
ignorantiā terminoz ad quos debet applica-
ri hm̄oi habit⁹. Et cū dicit. habitib⁹ vtimur
cū volum⁹. vēz est loquēdo de habitib⁹ acq̄si-
tis in quoꝝ acquisitōe semper p̄supponit noti-
cia terminoz. alias nō possent acq̄ri. sed n̄ est
vēz loquēdo de habitib⁹ infusis. qui nec ab
objeto nec ab intellectu dependet effectuēd̄z
solū ab ip̄o deo q̄ tales habit⁹ infundit. **F**or-
te dicet q̄ deus est obiectū fidei. ergo dicere q̄
habit⁹ fidei sit effectuē a deo et nō ab objecto
videt esse oppositū in adiecto. **R**ndeō q̄ li-
cet deo sit obiectū fidei. tñ deus nō est causa si-
dei sub ratōne obiectali. s̄z sub ratōne idealis.
nā om̄is virt⁹ infusa est p̄ creationē. et ideo ra-
tio sīm quā pducit nō est obiectalis s̄z potius
idealit. Hec est etiā causa quāre sine noticia
terminoz potest talis habit⁹ infundi. qđ neq̄
q̄ fieri posset si crearet sub ratōne obiectali.
Ad quartū nego psequentiā. q̄r somes pec-
cati qui inclinat in act⁹ viciosos. licet aliquo
modo virtute baptismi debilitet. tamē n̄ ple-
ne ligat. nec totaliter extirpat. Et ideo etiam
aduleti qui valde sunt virtuosi quādōz pati-
unt difficultatē in resistēdo peccatis. sicut se-
pus fatest d̄ seipso ille glorioſus apl̄s quererat
vas diuine electōis. **A**d p̄bationē dicen-
dū q̄ hm̄oi autoritates om̄es sunt intelligen-
de de habitib⁹ acquisitis. nō aut̄ d̄ infusis. q̄r
em̄ cōsuetudo inclinat ad modū nature. vt ait
cōmentator. i. phisicoꝝ. ideo om̄is habit⁹ ac-
quisit⁹ p̄ assūfactionē oper⁹ inclinat habente
talē habitū. **F**orte dicet si habit⁹ infusus n̄
inclinat ad actuē. tūc habit⁹ morales frusta
infunderent homini bapētato. q̄r talū ha-
bitū. s. moralū perfectio et vltitas p̄sistit in
hoc q̄ inclinat ad opa virtuosa. **R**ndeō q̄
fm p̄hm. iij. ethi. habit⁹ morales habent du-
plicē modū circūstantionandi actuē. Quorū
¶

Lōtra op/
nioneim.

Solutio.
Ad. 1.

Instantia

Solutio.

Ad. 2.

Instantia

Solutio.

Ad. 4.

Instantia

Solutio.

modoꝝ vñ se tenet ex parte agētis. aliis se te-
net ex parte ip̄i act⁹. Circūstantie serenentes
ex parte operatis distinſt in hoc q̄ operat fa-
ciliter. agiliter. ac delectabiliter. et ad h̄mōi cir-
cūstantias faciūt virtutesq; acq̄site ppter incli-
nationē ex cōſuetudine derelicta. Si cīcūſta-
tie se tenētes ex parte act⁹ distinſt in hoc q̄ act⁹
elicit in ordine ad debitū finē. vt oportet. vbi
oportet. quādo oportet. et sic de alijs ad actuꝝ
virtuosis necessariō requisitis. Liceat ḡ virtut-
es morales insulē nō faciat ad circūstantias
p̄mo modo dictas. tamē faciūt ad circūstan-
tias isto secūdo modo dictas. et h̄ perfectiori
modo q̄z quecūq; virtutes acq̄site facere pos-
sint. et ideo nō sunt fruſtra. Secūdo contra

phibet a baptismō. ita null⁹ est qui nō peccāto moriat. **E**nī ergo ait augustin⁹ qđ sacramenta in solis electis efficiūt qđ figurāt. vix est actualiter ⁊ finaliter. sī in nō electis licet sacramenta efficiāt actualiter qđ figurant. hoc tamē nō efficiūt finaliter. qz nō electi finaliter perdūt gratiam. ⁊ in peccatis suis morientur

Solutio.

Quarto p̄tra p̄dictā oclusionē est quedāz
opinio q̄ dicit q̄ quāuis paruulis baptizatis
remittat culpa t̄ dēf gratia. tamē virtutes ip̄is
nō infundunt. Quia virtutes respiciunt potē-
tiam in ordine ad operatōes. s̄ paruuli ha-
bent ligatas potētias. t̄ nō possunt exerciūs
potētib⁹ in aliquas operatōes. ¶ Si paruuli

Elias opio

aliquā virtutē habet. hoc magis videret de fide. cū fides sit fundamentū omnī ceterarū virtutū. **S**ed fidē nō habet. qd dicit augustinus libro de baptismo parvulorū. Parvulos et si nō dū fides qd in credētiū voluntate plū sit. iāpi. tamē ipsi⁹ fidei sacramentū fideles facit. **C**ris. dicit in ethicis. qd virt⁹ est qd habentē p.

3

scit. et op^{us} suu bonu reddit. si paruuli nec b*n*
nec male poterunt op*ari*. ¶ P*ar*uuli i*n* sunt
capaces virtutu*m*ite*l*ectu*m*ilu*m*. ergo nec mora
lu*m*. Inte*c*cedes pat*z*. q*u*o*d* paruuli nec habet ha
bitu*m* scierie*m*. sapientie vel artis. et sic de alijs q*u*o*d*
enumerat p*l*bs. vi. ethico. E*o*sequentia patet.

Lötra opī nionem

habem⁹ q̄ gratia ⁊ v.ritutes infundunt pnu-
lis baptizatis. ¶ sicut superi⁹ dictu est ex
virtute baptismi reformat⁹ potēcie anime q̄
ex originali peccato fuerat vulnerata, s̄ h̄ no
potest fieri sine virtutib⁹. ¶ Et p̄mū ergo
dicend⁹ q̄ virtutes nō solū infundunt potē-
tia puer operationē sed etiā poter potentia

**Solutio.
Ad. I.**

tus ppter operitivitatem. etiam ppter potentia
rum decorum et perfectionem. **I**ste virtutes in-
fundunt potentias non solu ut actualiter ope-
rationem elicant. sed etiam ut suo tempore possint
elicere. **A**d secundum nego minorum. Ad pro-
bationem dicendum quod fides quandoque sumitur pro
habitu fidei. quandoque per actum quo quis actu
aliter credit. et hoc secundo modo negat augu-
stinum fidem esse in parvulis. non autem primo mo-
do. **A**d tertium dicendum quod in illa descriptio-

Ad. 2.

virtutis sunt due clausule. Una q̄ habente p̄ficit. et hec semp̄ ducenit sibi actualiter. siue lic̄ in parvulis. siue in adultis. Alia q̄ op̄ suū bonū reddit. hec nō semp̄ cōuenit sibi actualiter. sed solū p̄ eo tēpore quādo habet opus. si cūt. apparet in dormientib⁹ et freneticis. qui

३५

virtutis sunt due clausule. Una q̄ habentē p̄ficit. z hec semp̄ dūcēt sibi actualiter. siue in
in parvulis. siue in adultis. Alia q̄ op̄ suū
bonū reddit. hec nō semp̄ dūcēt sibi actuali-
ter. sed solū p̄ eo tēpore quādo habet opus. si
cūt apparet in dormientib⁹ z freneticis. qui

Opio antiguo.

Eötra opimonein.

Solutio autoritatū Instantia

Ella opio

quāusq; multas habeant virtutes. tamen punc quādo durāt hmoi passiones virtutes eoz nō reddit aliquid opus bonū actualit

Ad. 4. sed solū habitualiter. sic de pueris tc. **¶** Ad quartū dicendū q; antecedēs nō est vlezqua
q; vez. q; si deus infunderet parvulo virtutes intellectuales anima ei⁹ esset capax huiusmo
di virtutū. Unde sicut salomonī dormienti
deus infudit perfectū habitū sapientie. vt patr
i⁹. Regū. iñ. sic potest etiā parvulis infunde
re. sicut apparuit de anima christi. q; ab instā
ti primo sue creatōria perfecta fuit habitib⁹

Dubium.

Respōsio. intellectualib⁹. **¶** Forte dices Si aia parvuli
est capax sapientie et sc̄ientie quare deus nō in
fundit sibi istos habitus. **¶** Respo deo q; vir
tutes saltē theologice sunt parvulo magis ne
cessarie. quia sine ipis nō poterit deo esse cha
ris. **¶** Etiā habit⁹ morales qui sunt ad finē
debitū cōsequendū et ad obtinendū salutem.

Opio. 5. magis sūt necessari⁹ q; habit⁹ cognitum. Sūt
etiā quida ali⁹ qui dicunt q; parvulis in bapti
mo dant virtutes in sua radice. puta i⁹ gratia
in qua virtutes radicaliter cōprehenduntur. s̄z
nō dant in sua propria specie et natura. Nā cur
potentie anime in parvulis sint ligate. ideo nō
influit gratia ad habilitationē potentiar⁹ do
necc fuerint solute ad vsū et operationē. **¶** Ez
nec istud valet. quia vt patet ex pcedentib⁹ li
gatio potentie nō impedit habitū virtutis. li
cer. impediat actū virtutis seu usum. vt appa
ret in dormiente et furioso. **¶** Ali⁹ dicit q; vir
tutes possunt accipi duob⁹ modis. Uno mo
do sūt sūt esse incōpletū. puta vt sunt quedā
dispositōnes p̄uis ipis habitib⁹. Alio modo
sūt sūt esse cōpletū. puta vt sunt habit⁹ de
prima specie qualitatis. Primo modo infun
dunt parvulis in baptismo. s̄z nō secūdo mo
do. **¶** Ez nec istud valet. quia dona dei nō
sunt imperfecta. **¶** Etiā qua ratōne anima par
vuli esset capax illi⁹ dispositōis seu imperfecte
virtutis. eadē ratōne esset capax ipi⁹ habitus
seu pfecte virtutis. **¶** Cōclusio secūda est. q;
omnis adul⁹ qui baptizat non ponens obicē
gratia dei. recipit sacramentū et rem sacramenti.
Quia si illud qđ min⁹ videt inesse in est. et il
lud qđ magis. Sed min⁹ hoc videt de par
vulis q; de adultis obicem nō ponentib⁹. Et
parvuli vt declaratū est recipiunt sacramen
tū et rem sacramenti. ergo tc. Qui autē sint
adulti obicem nō ponentes. patebit in sequē
ti articulo ex opposito sensu cū dicet de his q;
obicem ponunt gratia dei.

Cōtra eā.

Opio. 6. **¶** Ali⁹ dicit q; vir
tutes possunt accipi duob⁹ modis. Uno mo
do sūt sūt esse incōpletū. puta vt sunt quedā
dispositōnes p̄uis ipis habitib⁹. Alio modo
sūt sūt esse cōpletū. puta vt sunt habit⁹ de
prima specie qualitatis. Primo modo infun
dunt parvulis in baptismo. s̄z nō secūdo mo
do. **¶** Ez nec istud valet. quia dona dei nō
sunt imperfecta. **¶** Etiā qua ratōne anima par
vuli esset capax illi⁹ dispositōis seu imperfecte
virtutis. eadē ratōne esset capax ipi⁹ habitus
seu pfecte virtutis. **¶** Cōclusio secūda est. q;
omnis adul⁹ qui baptizat non ponens obicē
gratia dei. recipit sacramentū et rem sacramenti.
Quia si illud qđ min⁹ videt inesse in est. et il
lud qđ magis. Sed min⁹ hoc videt de par
vulis q; de adultis obicem nō ponentib⁹. Et
parvuli vt declaratū est recipiunt sacramen
tū et rem sacramenti. ergo tc. Qui autē sint
adulti obicem nō ponentes. patebit in sequē
ti articulo ex opposito sensu cū dicet de his q;
obicem ponunt gratia dei.

Cōtra eā.

Cōclusio secūda. **¶** Ali⁹ dicit q; vir
tutes possunt accipi duob⁹ modis. Uno mo
do sūt sūt esse incōpletū. puta vt sunt quedā
dispositōnes p̄uis ipis habitib⁹. Alio modo
sūt sūt esse cōpletū. puta vt sunt habit⁹ de
prima specie qualitatis. Primo modo infun
dunt parvulis in baptismo. s̄z nō secūdo mo
do. **¶** Ez nec istud valet. quia dona dei nō
sunt imperfecta. **¶** Etiā qua ratōne anima par
vuli esset capax illi⁹ dispositōis seu imperfecte
virtutis. eadē ratōne esset capax ipi⁹ habitus
seu pfecte virtutis. **¶** Cōclusio secūda est. q;
omnis adul⁹ qui baptizat non ponens obicē
gratia dei. recipit sacramentū et rem sacramenti.
Quia si illud qđ min⁹ videt inesse in est. et il
lud qđ magis. Sed min⁹ hoc videt de par
vulis q; de adultis obicem nō ponentib⁹. Et
parvuli vt declaratū est recipiunt sacramen
tū et rem sacramenti. ergo tc. Qui autē sint
adulti obicem nō ponentes. patebit in sequē
ti articulo ex opposito sensu cū dicet de his q;
obicem ponunt gratia dei.

Ratio

Articulus
tercūs.
Nota.

Quantū ad tertius

articulū est aduentendū q; duo possunt acci
dere impedimenta circa baptismū: que quādo
q; impediūt sacramentū et rem sacramēti. quā
doq; impediūt rem sacramēti licet nō impedi
ant sacramentū. Unū impedimentū est dissens
sus ipsi⁹ baptizati ab his que sunt circa eum
in baptismo. Aliud impedimentū est fictio
eiusdē baptizati. Quo ad primū est sciendū
q; nō contentiens potest duplicitē habere.
Uno modo tantūmodo negatiue. puta quia
non p̄te cōsensu. Alio modo contrarie. puta
quia actualiter dissentit. et vult actu positiuo
oppositū illi⁹ de quo agit. Primi⁹ adhuc du
pliciter. quia vel talis nō cōsentiens prīusq;
baptizat cōsensit. licet pro tūc nō eliciat actu
cōlensus quādo actu baptizat. qđ potest acel
dere ppter inaduententia. vel ppter impedi
mentū supueniēs. puta q; forte dormit quā
do baptizat. vel furiosus. seu frenetic⁹ effect⁹
est. Uel nunq; ante cōsensit. Et istud secundū
adhuc dupliciter. qz talis qui nec tūc nec an
te cōsensit. vel est capax rōnis. vel nō. Si est
capax. tūc nec recipit sacramentū nec re sacra
menti. q; null⁹ quis est capax ratōnis sine suo
actuali vel saltē habituali cōsensu recipit sa
cramentū baptisini. Si nō est capax ratōnis.
hoc dupliciter. qz vel ante fuit capax ratōnis.
tūc nō recipit sacramentū. eo q; tūchō cōsen
tit. ppter impedimentū. nec ante cōsensit qn
uō habuit impedimentū. Uel nunq; fuit capa
x ratōnis. sicut sunt illi qui sunt natūratē
rales fatui. tūc de tali iudicandū est sicut iudi
catur de parvulis. qz eo ipso q; ipē non est nec
fuit cōpos suūp̄si⁹. fides et cōsensus parentū
vel patrīoꝝ vel sancte matris ecclesie suffici
unt illi ad hoc q; percipiat sacramentū et rem sa
cramenti. sic etiā hec sufficiunt parvulo. **¶** Si
autē priusq; veniret ad baptismū cōsensit ad
hoc vt baptizaret si ille cōsensus nō interru
pit per aliquē dissensu. tūc virtute p̄cedentis
cōsensus talis baptizat⁹ recipit sacramentū et
rem sacramēti. Propter reverētiā tamē sacra
menti dormiens vel frenetic⁹ nō debet bapti
zari. quāuis cōstet de cōsensu eoꝝ. quē p̄bue
runt anteq; dormirent seu frenescit inclineret
nisi vrgeat extrema necessitas. puta si freneti
cus est in periculo mortis. vel etiā dormiēs sit
in mortis periculo. Quandoq; em̄ littargica
passio tantū unualescit q; homo dormit usq;
ad mortē. Etiā lesus a serpente q; dicit dispas

mori⁹ dormiendo. Num⁹ igit⁹ casib⁹ eueni⁹ tibi tales homines cōgrue poterūt baptizari. quādo cōstat eos p̄i⁹ voluntatē habuisse ad hoc q̄ baptizarent. Si autē talis qui baptizatur habet actū contrariū puta q̄ dissenteit ab his que sūt circa ipm. hoc potest esse dupliciter. Quia vel dissenterit omnino. ita q̄ nullo modo cōsentit. et tunc quāuisq; baptizet nec recipit sacramentū nec rem sacramentū. Ut simul cōsentit et dissenterit. aliter tamē et aliter. puta cōsentit timore penae. tamē si posset trāsi re impune. ip̄e nō cōsentiret. tūc dicit cōsentire quia si nō esset ibi plus de volito q̄ de nolito p̄i⁹ sustineret omnē penā q̄ cōsentiret. Exemplū de p̄ficiētib⁹ merces in mari ne submergant. Et hoc casu posito talis recipit sacramentū. licet nō recipiat rē sacramentū. Sicut patet extra de baptismō et cōfectu. c. maiores. vbi sic scribit. Qui terrorib⁹ atq; supplicib⁹ violēter attrahit. et ne detrimentū lui incurrat baptismi suscipit sacramentū. talis et is qui sit cōte accedit ad baptismū characterem suscipit xpianitatis im̄plū. et ip̄e tanq; additionaliter volēs licet absolute nō velit cogend⁹ ē ad fidei observationē. Quo ad secundū. s. de fictione est sciendū q̄ circa baptismū duplex p̄t esse fictio. Una quantū ad receptōe ipsi⁹ baptismi. puta aliquis accedēs ad sacramentū baptismi exteri⁹ simulat se velle recipere baptismum. inter⁹ tamē omnino nō vult recipere baptismū. Et talis fictor nec recipit sacramentū nec rē sacramentū. Alia quantū ad dispositōe putata exteri⁹ simulat se sufficiēter esse dispositum ad sacramentū susceptionē. tamē interius nō est disposit⁹. Qd̄ duplicitē cōtingere p̄t. Uno modo q̄ desicit in fide. Alio modo q̄ intendit aliqd̄ mortale peccatū nō dimittere. Eccl̄a fictione nō obstante. dūmodo non sit fict⁹ quo ad ipam receptōem. talis recipit sacramentū quāvis nō recipiat rē sacramenti. Et de isto secundo modo ficto intelligēda est illa decretalis superi⁹ allegata. Lessante autē huiusmodi fictōe. puta quādo talis homo qui fict⁹ erat ad verā fidē reducīt. et debita penitētiā egerit d̄ tali peccato in q̄ pertinaciter manere p̄posuit. tūc veraciter recipiet rem sacramenti. Quia cessante causa cessat et effect⁹. Is tota causa quare talis homo nō recepit rem sacramenti sūt fictio. et infidelitas. seu mortale peccatū. ergo tc. P. augustin⁹ dicit et habeat h̄ in littera. tūc baptism⁹ valere incipit. quādo fictio veraci confessione recesserit. Forte dicet q̄ ad productionē effect⁹ in actu requiri cōsula

in actu. sed baptism⁹ quo baptizabat iste homo nō est in actu. trāsiuit em̄ in nō esse. ergo res sacramēti que est effect⁹ baptismi n̄ p̄ cessante fictione isti homini suenire. P. cel 2 sancte fictione. aut talis homo virtute sacramēti absoluīt ab om̄i culpa et ab om̄i pena. aut n̄. Si sicut tūc fecit ex sua fictione seu malitia reportaret cōmodū. quia si sine fictione receperit baptismū. tūc modo teneret ad satisfactiōnē illoū peccatorū que cōtraxit postq; suis baptizat⁹. Si nō. tūc deus dimidiaret veniam. Eld̄ primū dicendū ad minorē q̄ licet act⁹ baptismi. s. ipa baptizatio trāsierit in nō esse. tamē effect⁹ baptismi. s. character qui ē dispositio ad ea q̄ superi⁹ dicta sunt res sacramēti. et virt⁹ diuina que operat effect⁹ sacramētales nō trāsierūt. Is plentes sūt ad causandū gratiā baptismale et ceterae. q̄ gratiā cōsequeuntur. Ad secundū. id q̄ cessante fictione remittit absolute om̄is culpa p̄cedens receptionē baptismi. et om̄is pena satisfactiōria p̄ tali culpa. Remittit etiā p̄ penitētiā culpa sequēs baptismū. et manet ille homo obligatus ad faciendū cōfessionē de talib⁹ culpis quas post baptismū p̄petravit. et ad satisfaciēdū p̄ eisdē fini cōfiliū cōfessorio. quāvis ad cōfessionē et satisfactionē earū culparū q̄ baptis̄mū p̄cesserūt minime teneat. Et sic patet q̄ talis hō ex sua fictione nullū reportat cōmodū.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Articulus
quartus.
Nota.

Quātū ad quartū

articulū est aduertendū q̄ b̄m magistrū hic in littera triplex est baptism⁹. s. fluminis. flaminis. et languinis. Quid sit baptismus fluminis patet p̄ p̄cedentia. Baptism⁹ autē flaminis est quādo aliq; morit p̄ fide catholica. Et baptism⁹ flaminis est quādo aliq; p̄ dei misericordiā iustificat vel sanctificat. sive h̄ fiat in utero materno. sicut legit de virginie glorio sa. de iohāne baptista. et de hieremia. sive post q̄ cōuersat⁹ est in hoc mūdo sanctificat p̄ sancti spiritus infusionē. sicut fuerit sanctificati apostoli. et alij multi sancti. sive mediante virtute penitētie iustificat sicut sit in cōuersatione cuiuslibet peccatoris. om̄es em̄ isti dicunt baptizari baptismō flaminis. i. baptismō spiritus. quia om̄es isti quāvis tamē b̄m magis et min⁹ recipiūt iustificationē et sanctificatiōnē a spiritu sancto. Inter hos vero baptismos solus baptismus fluminis de quo facta est mentio superi⁹ dicit sacramentū. Postis p̄missis pono duas cōclusiones. P. sumatē prima

Qomis homo baptizat? baptismo sanguinis vel flaminis. et non baptismo fluminis. habet rem sacramenti licet non habeat sacramentum. **O**r omnis qui habet gratiam gratuifacientem habet rem sacramenti. sed baptizatus baptismo flaminis vel sanguinis nondum baptizatus baptismo fluminis. habet gratiam gratuifacientem. ergo habet rem sacramenti et non sacramentum. quod non est baptizatus baptismo fluminis. qui solus dicit sacramentum. **S**ecunda conclusio est. quod quicumque cunq[ue] aliquis homo sit baptizatus baptismo flaminis. tam ipse tenet quantum in se est suscipere baptismum fluminis. Quia quilibet tenet ad illud sine quo salutem consequi non potest. sed sine baptismo fluminis nullus potest consequi salutem. si potest homini baptismum suscipe et non suscipit. **M**aior patet. **M**inor etiam habet iob. iiiij. vbi ait salvator. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non introibit in regnum celorum. Cum enim logicamente ad veritatem copulat in p[ro]posito necesse sit ambas partes esse veras. ergo ad introitum regni celorum necesse est hominem non solum esse renatum spiritu sancto. quod est esse baptizatum baptismo flaminis. sed oportet eum renasci etiam ex aqua. quod est esse baptizatum baptismo fluminis.

Pro obseruacione secunda. **I**nstituti p[re]cepti non solum peccatores. verum etiam iusti tenent. sed baptismus fluminis est de p[re]cepto dei. ut patet ex iusta dicta autoritate. quia si ne illo potest quis salvatur quod non est de dei p[re]cepto. sed sine baptismo fluminis non potest aliquis salvatur. supposito quod in sua potestate sit suscipere talem baptismum.

Et ista est expressa intentio augustini qui ait. Illis solis possunt baptizari flaminis. in quibus sacramentum excludit necessitatis articulus. non tempore religionis. **S**ed contra hanc conclusionem potest argui sic. Iusto non est lex posita. sicut ait apostolus. i. ad Thess. i. sed baptizatus baptismo flaminis est iustus. ergo non obligatur ad preceptum seu legem de baptismo fluminis.

Dicitur. Iohannes xi. ait salvator. Omnis qui vivit et credit in me non morietur in eternum. sed adulterius baptizatus baptismo flaminis vivit et crescit in christu. ergo tecum. **P**. Matth. ix. dicitur. Non est opus valentibus medicis. sed baptizatus baptismo flaminis est iustificatus et valebit ergo non indigeret medico. nec per sequentes sacramenta. quod est ipsa medicina.

Pro mundatus ab actuali peccato non indigeret penitentia. ergo mundatur ab originali peccato non indigeret baptismo. Antecedens patet. quod curato morbo non indigeret quis medicina. sed penitentia est medicina actualis peccati. Probat p[ro]sequentia. quod si

cut penitentia est remediu[m] pro peccatu actuali. ita baptismus est remediu[m] pro originali. **S**ed quilibet baptizatus baptismo flaminis est mundatus ab originali peccato et tunc ab acci[di]piti ali. ergo non solum non indigeret baptismo. verum etiam nec penitentia. **P**. si baptizatus baptismo fluminis necessario esset obligatus ad suscep[ti]onem baptismi fluminis. tunc si baptizatus baptismo flaminis moreret antequam baptizaretur baptismo fluminis ipse damnaretur. **C**onsequens est falluum. quod nullus decesses in gratia gratuiciente damnari potest. sed baptizatus baptismo flaminis habet gratiam gratuifacientem. **C**onsequenter pater. quia nullus potest salvare sine illo ad quod necessario obligatur.

Sed contra est quedam heretica opinio. que dicit heres gorgiana. que ponit quod ad salutem nulli possit p[ro]cessus nisi baptizatus flaminis sine baptismo fluminis et sanguinis. Existimant enim isti georgiani quod baptizatus flaminis fluminis et sanguinis sint tria baptismata necessario ad salutem cuiuslibet hominis requisita. Propter quod ut parvulus baptizandus recipiat baptismum flaminis primo signatur eum in fronte cum igne. Deinde ut recipiat baptismum sanguinis tollitur de spatulis eius una corrigia. Et ultimo baptizatur cum baptismo fluminis.

Sed isti heretici primo p[ro]cant in hoc. quod credunt tria baptismata necessaria esse requisita ad salutem. cum ad hoc sufficiat una baptismata in quo renascitur homo ex aqua et spiritu sancto. Propter quod ait apostolus ad episcopos. viii. Unde deus: una fides: una baptisma. **D**e secundum etiam secundo in hoc. quod non credunt in articulo necessitatis sufficere baptismum flaminis sine baptismo fluminis. dummodo non stet per hominem quin libenter vellat baptizari baptismo fluminis si posset. quia hoc calu posito deus acceptat voluntatem p[ro]facto. Unde super illo verbo p[ro]prio. Etenim in corde iniquitates operamini. dicit glosa. quod non potes facere et vis. deus factum reputat.

Etiam tertio deficiunt. quod in hoc non consistit baptismus sanguinis quod sanguis alicuius effunditur. sed in hoc quod morte pro fide patitur. siue morias in igne. siue in aqua. siue quoque altero modo patienti. **A**ctum primum argumentum dicendum quod duplex est lectione. scilicet puniens et precipientis. Prima non est posita iusto. quia ipse non tenet ad penitentiam quod iustus est sed secunda bene est posita iusto. quod ad obseruacionem legis dimittit tenet obligatus omnis iustus vivens in hoc mundo. **A**ctum secundum dicendum quod ille qui posset baptizari baptismo fluminis et suo sponte dimitteret. iam non esset vivens.

Heresis georgiana.

Lectura q[ua]d.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

nec fides formata in christū credēs. qz ratōne ptempo dñini pcepti qd posset implere t nō impleret gratiā qua spūaliter vñebat pceret t p dñsequēs fidēis informē haberet que nō sufficit ad salutē.

Ad. 3. Ad fercū dicendū q in iustificatio t baptizatio baptismo flaminis licet cesseret in dñgeta medicina seu remedij, tamen maner obligatio pcepti. Propter qd tenet qdlibet aliter baptizat⁹ baptizari baptismo fluminis. vt satis faciat pcepto salvatoris. qd in

Ad. 4. nūt cū ast. Nisi qd renat⁹ fuerit rē. Ad qd cum patet p la dīca. Ad dicendū q ante cedēs nō est ver⁹, qd iustificat⁹ p dñtōne de peccato actuali. adhuc ratōne pcepti tenet ad penitentiā quantū ad dñfessionē t satis factōe. Sic iustificat⁹ baptismo flaminis a peccato originali. adhuc tenet ratōne pcepti ad baptismū fluminis. vt ibi recipiat characterē qd est

Ad. 5. signū distinctiū populi dei ab his qui non sunt popul⁹ dei. Ad quintū dicendū q dñ se quens nō est fallum. hoc posito qd ipse possit baptizari baptismo fluminis t nō baptizare tur eo. Ad p̄bationē dicendū q ratōne ptempus quo negligeret implere pceptū dei ipse pderet gratiā. t per cōsequēs no decederet i gratia.

Ad principale qdū.

Instantia

Solutio.

Respodeo qd bonitas humanae natūre potest dupliciter intelligi. s. quantū ad cor p̄nus. t qdū ad aliam. Primo modo vñ⁹ p̄iu⁹ lus est melioris nature qd alter. bñm qd vñ⁹ est melioris cōplexionis qd alter. qd nō secundo modo, qd sicut ostēdi lib. ij. dist. xxxij. arti. ij. omnes aie ratōnales sunt equales in sui p̄mor dio quātū ad essentia t p̄petuatas ipaz essentiā naturaliter dñtēo. Respođi etiā ibidez duobi articulis parisiēbi, qui alicj modo vidēt oppositū sonare. Ad formā igit̄ argu menti dico qd bonitas ipz habet⁹ nō sequitur dispositionē remota sed ppinqua. sed nūc est ita qd bona dispositio voluntatis est dispositio ppinqua ad gratiā. corporalis vero cōplexio ē dispositio remota. Unde sepe pringit qd illi qd habent meliorez cōplexione corporez min⁹ ha-

bent de grata ppter malā dispositōe volūta/ tis quā ex malo vñu bone cōplexionis acqñrūt.

Ergo nō obstatē varietate cōplexionis i par/ uilius. cū sit in eis equalitas voluntatis. equa/ lē recipiūt gratiā quantū est ex cōmuni lege.

Q. H̄i vero querit de adulto. tūc in ter illo⁹ qui recipiūt sacramentū t rē sacramenti vñus quisq; de hoc effectu baptismi qd est gratia dei recipit pl⁹ vñ m̄m⁹ bñm qd sua voluntate est me li⁹ vel min⁹ bene disposite. **Q.** Ad principale argumentū dicēdū qd maior nō est vera. nisi illa qd recipiūt influxū ipi⁹ cause sunt eq̄liter di sposita. Idez em̄ sol eodemodo agēs qdū est ex pte sui vñā rē tenigrat t alia dealbat. vñas humectat: t alia expiccat. bñm qd res sunt aliter t aliter disposite. Modo ita est qd licet parui li sint equaliter dispositi tamē adulti sunt ine qualiter dispositi.

Ad principale argu.

Distinctio quinta.

Ost hec scien

dū. Postq; m̄gr determinauit de baptismo in ordine ad ipm̄ inscip̄ctes. h̄ determinat d̄ baptismo i ordine ad ministros baptismū p̄ferētes. Eccluidit i duas p̄tes. Qd p̄mo oñdit qdū p̄tātēz bapti zād̄ xps ipia ministris tribuit. Secundo oñdit qd maiore p̄tātēm ipis cōmittere potuit quātū nō cōmisit. ibi. Hic q̄rit q. Prima i duas. Qd p̄mo ostēdit qdū xps equalē baptizandi p̄tātēz cōmisit bonis t malis. Secundo assi gnat rationē hui⁹ cōmissionis. ibi. Qd minis trū tantū habēt. H̄ec est sentēcia illi⁹ distinctōis in generali. circa quā quero.

Q. Tū ex malitia baptizātis impeditat baptismū sacramētū. **Q.** Clidet qd sic. Quia qd in se maculat⁹ est nō p̄ p̄ferre illud qd alii emundat. s. p̄ baptismū ipēba/ ptizatus emundat. ḡ rē. Minor patet ex fide. Major pbat p̄ gregorii qd ait. Man⁹ qd sor/ des abluit debet esse mūda aliaq; reuera n̄ mū claret. sed potius inquinaret. **Q.** Lōtra. quā/ do virtus principalis agentis est om̄ipotēs. tunc malicia ministri nō potest effectū impe/ dire. sed virt⁹ dei que est principale agens in baptizando est om̄ipotēs t infinita. ergo rē. **Q.** Hic dīctio sunt vidēda. **Q.** Primo de qdū tō. **Q.** Secundo vñ nō habēs ordinē possit ba/ ptizare. **Q.** Tercio a qd baptism⁹ habeat effica/ ciā. **Q.** Et qdō vñ xps potuerit mis̄tris tra/ dere p̄tātēz dimitti p̄ peccata.

Articulus
primus.

Quantū ad primum

- Sic procedat. Primo ponā duas p̄clusiones.
 Secundo faciat duas incidentes inquisitiones.
 1. Cōclusio. Cōclusio prima est. Supposito q̄ minister i bap̄tizādo utrak̄ debita materia t̄ forma
 verbis superiō exp̄ssa. t̄ intendat baptizare eo modo quo intendit ecclesia catholica. tunc nō impedit sacramentū quacūq; etiā malicia minister sit infect. Quia omissione illi qd nō est de substācia sacramēti. t̄ admīssio eiō oppositi nō impedit sacramēti. s̄ bonitas ministri dato q̄ sit d̄ cōgruētia. tamē nō est de substācia sacramēti. Major patz. Minor p̄bat. qz ea q̄ sunt de substācia sacramēti debet esse certa.
 Instantia s̄ bonitas ministri valde incerta. Iste cōtra istam p̄bationē dicet q̄ maior nō sit vera. qz recta intēcio ministri est de substācia sacramēti. t̄n̄ est incerta. quia de certa solē de cōgnoscit intentionē homis. Isp̄. cōtra p̄clusione potest argui sic. Illud qd nō est erroneū. 2. hoc videt esse vez. maxime loquēdo de his q̄ spectant ad sacramēta. s̄ dicere q̄ malicia heres vel scismatis impedit sacramentū n̄ est erroneū. ergo videt esse vez. Major patz. qz p̄positio falsa circa ea que credēda sunt est erronea. ergo a destrūctōne p̄sequētis p̄positio talis si nō est erronea nō est falsa. t̄ si n̄ est falsa. tunc est vera. Minor p̄bat. qz hoc nō est erroneū qd sanctus ab ecclia approbat⁹ tenuit vñq; ad mortē. nec vñq; in uenit reuocasse. sed sanctus Lyprian⁹ tenuit vñq; ad mortē q̄ hereticus t̄ scismaticus si bap̄tizaret sacramentū n̄ p̄ferret. ergo tc. Isp̄. materia i debita uel forma indebita euāciat sacramentū baptisimi. ergo t̄ minister indebit⁹. Antecedens patet ex p̄cedentib⁹. Probat p̄sequētia. quia nō min⁹ necessario requirit minister ad baptisimū q̄ materia vel forma. sed planū est q̄ mal⁹ homo est indebitus minister. qz sicut ait aug⁹.
 4. iustos optet esse tanti iudicis ministros. Isp̄. membris mortuū alijs mēbris nō potest influere vita. qz nihil dat qd nō habet. s̄ minister mal⁹ in ecclia est membris mortuū. t̄ p̄ sacramētu baptisimi vita influit bap̄tizato. qz tc.
 5. Isp̄. null⁹ potest simul duob⁹ dñis servire. vediſit in euāgeliō. maxime si illi dñi sint contrarij t̄ inimici. sed ver⁹ minister baptisimi est minister dei. mortal is autē peccator est minister dyaboli. qui sunt duo domini maxime cōtra r̄q. Isp̄. augustin⁹ li. de baptismo parvulorū z habet. i. q. i. ait sic. Separati. s̄ ab ecclia for-

main habere possunt. vñrt tamē in eis esset nō potest. quēadmodū sensus nō sequit̄ membris quādō amputat a corpore. Ite ambrosi⁹ in lib. de initia tib⁹. t̄ habet. i. q. i. non h̄at. ait. Baptism⁹ perfidior nō mūdat s̄ poluit. S̄z ita nō cōcludunt. Intentio enim sanctoz exp̄ssa est p̄ ipsa cōclusionē pri⁹ poluta. vt patet per autoritatec̄ i littera hic adductas. Unde etiā ait augustin⁹ sup̄ ioh̄. omel. v. Baptism⁹ talis est qualis est iste in cui⁹ p̄ testate dat. nō qualis est minister a quo dat. Ite augustin⁹ p̄tra crescentiū ait. Si non est melior baptisim⁹ qui p̄ meliore p̄dat. nullo modo mal⁹ est qui p̄ malū dat. Hic aliqui stū ad orosiu. q. l. dicit. q̄ ecclia illos si rebaptizat. qui ab hereticis fons ecclia baptizati sunt in nomine patris t̄ filii t̄ spūsancti. Ad primū dicendū q̄ intentio duplīciter potest accipi. Uno modo vt clausa est intra cordis secreta. Alio modo vt relinet in exteri orи apparentia. Et isto secundō modo sufficit ad h̄ q̄ aliquid nō sit rebaptizand⁹. vt. s. minister p̄tendat extrinsec⁹ se habere rectā intentionē. Ad secundū dicendū q̄ nō qdlibet dictu⁹ falsu⁹ de sacramētis est erroneū. nisi vel direc̄te sit cōtra fidē. vel saltē ei⁹ oppositū aliquid modo sit p̄ ecclia determinatū. Ergo dictū Lypriani p̄ tūc nō fuit erroneū quando vixit Lyprian⁹. qz ab ecclia nō fuit oppositū illi⁹ dicti determinatū. nec ipse asseruit cū tali temeritate quin dicta sua supposuerit correctō ecclie. Ad terciū dicendū q̄ debitu duplīciter dici pt. Uno modo debitu necessitatē. Alio modo debitu cōgruitatis. Primo modo aqua etiā si limunda sit est debita materia baptisimi. Nā i necessitate cū aqua mūida haberi non p̄t. etiā turbida t̄ limunda aq̄ sufficit ad baptisimū. Nō est tamē debita materia loquēdo de debito p̄gruitatio. qz ad reverentia t̄tā sacramēti decess⁹ t̄ p̄grui ēē videt. q̄ p̄ ei⁹ materia aq̄ mūida accipiat. Sic licet hō peccator nō sit debit⁹ minister loquēdo de p̄gruitate. p̄ necessitate t̄ sufficit. Ad quartū dicē dū q̄ nō est simile de mēbris corporali. t̄ ministro baptizāto. qz q̄uis a corde aialis nō deriuens tur ad mēbra remotiora spūs vitales nisi trāseant mēbra p̄pinq̄ora. tñ grā quā dat de⁹ bap̄tizato ipm vivificando nō trāsit ipm ministro. s̄ imēdiate causat a deo in ipso baptizato ideo q̄uiscūq; minister sit mēb⁹ aridū. tñ vita spiritualis transit a deo in ipsum baptizatū.

Lōctr.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5. Q | Ad quintū dicendū q̄ aliqs p̄t dīci verus minister dupliciter. Uno modo veritate le te nente ex pte illi⁹ qđ minister, puta: qz illi⁹ ve re sit respectu cui⁹ dicit esse mister. Alio modo veritate se tenēte ex pte meriti mīstrantis, puta, si dign⁹ ⁊ meritor⁹ est mīster. Modo licet isto secundo modo mīster baptisi⁹ sit mīster dei. tñ nō semp̄ p̄mo modo, qz null⁹ p̄c cati eo q̄ est minister dei. s̄z aliqs ver⁹ mīster baptisi⁹ veritate se tenēte ex pte baptisi⁹, puta qz illud qđ dīser̄ p̄ ipm̄ est ver⁹ baptisi⁹. qñqz peccat mortaliter, ideo q̄ indign⁹ ⁊ p̄c cator existēs sine ecessitate p̄sumit mīst̄are, ideo vt sic minor illi⁹ ratōis est falsa. |

Ad. 6. Q | Ad sextū dicendū q̄ q̄m̄is in talib⁹ q̄ ab ecclia sit p̄cīs nō sit virt⁹, tñ si aliqs sine fraude ab ip̄is baptizet fm̄ suetā formā ecclie, tūc i ipo ba ptizato p̄t esse virt⁹, sicut patebit in sequenti cō clusione. | Secūda oclusio est q̄ baptizat⁹ p̄ hīm̄i malū mīst̄ p̄t s̄bū recipit sacramētū, vez etiā recipit rē sacri. dummodo ba ptizat⁹ n̄ ponat obicē. Nā fm̄ beatū augustinū, sic p̄ canale lapideū trāsit, aq ad arcolas aromati⁹. sic ad op⁹ faciū etiā p̄ malū mīst̄. de⁹ trāfūdū irrigū gratia⁹. Sicut em̄ malus seru⁹ nō collit uelitatem elemoline trā misse p̄ bonū dñm, quinimo eque uelis est recipiēti, sicut si trāmitteret p̄ suū bonū, sic tc.

Instantia
2. **Solūtio.** Forte dīcel, qñcūqz est mal⁹ mediator intercedēs p̄ seruo apud iratū dñm, tūc dñs nō placat, s̄z ad maiore iracundia⁹ puocat, teste grego, q̄ ait, Lū io q̄ displicer ad intercedēdū mittit irati anum⁹ ad deteriora puocat, s̄z mīster sacramētī est mediator iter deū ⁊ eū cui amīnistrat sacramētū, ergo malo mīstro ba ptizatē, de⁹ nō dat gratiā baptizato.

Solūtio. 3. Ad. 1. P. ecclastici, xxix, dīcī. Ab imundo q̄ mun dabit, q̄si dicat, null⁹. H̄z mal⁹ minister est imund⁹, ergo ipo baptizatē nō mūdabis ba ptizat⁹.

Solūtio. 3. P. augustin⁹, iij, de libero arbitrii, ait, Nulla rē p̄ dare illud qđ nō habet, ḡ mal⁹ minister nō p̄t dare effectū seu rē sacramētū, puta gratiā dei, cū ip̄e eā nō habeat. | Ad pri mū dicendū q̄ q̄m̄is maior sit vera, loquēdo te mediatorē p̄ modū meriti, tñ nō est vera lo quēdo te mediatorē p̄ modū simplicis mīste rī, s̄z baptizat⁹ nō est mediator p̄mo mō, nā de⁹ nō dat gratiā suā baptizato ppter merita baptizat⁹, s̄z ppter infallibile pmissū s̄ue ordinatōis, sic em̄ ordinavit de⁹ q̄ baptizat⁹ in nōq̄ patris ⁊ filij ⁊ spūsanci gratiā p̄t, q̄

Ad. 2. Ad seclūdū dicēdū q̄ mīster nō mūdat, p̄ pte loq̄ndo, s̄z de⁹ sol⁹ est qui facit mundū de imundo p̄ceptū semine, vt patet in libro iob

Ad terciū dicendū p̄ licet null⁹ possit da, Ad. 3.

re qđ nō habet, tñ aliqs p̄t facere ministeriū rōe cui⁹ alter recipit qđ nō habet ille q̄ facit mi nisteriū. Posset em̄ aliqs mīhi portare l̄ram pape v̄l' imperatoris, rōne cui⁹ l̄re magnū reci perē beneficiū, licet illi⁹ l̄re trāsportator bñficiū hīm̄i nec haberet uer⁹ ynqz habitur⁹ eff̄z.

Sic in p̄posito tc. H̄stis ḡ oclusionib⁹ p̄ sup̄positis merito dubitat vez recipiens ba ptisi⁹ n̄ mīstro que scit esse mali⁹ peccet mor taliter.

H̄ic est distinguendū, qz aut mali⁹ cīa talis mīstri est tāta q̄ ip̄e est ab ecclia per

sinaz excommunicatōis p̄cīs, aut nō est ab ec

clesia p̄cīs. Si primo modo h̄ dupliciter.

Qz v̄l' est articul⁹ n̄cessitatis, puta si baptizat⁹ dus est i morte p̄cīlo, v̄l' nō. Si p̄mo modo

tūc vel p̄t habere aliū mīst̄, vel nō p̄t habere

aliū mīst̄. Si existēs i hīm̄i p̄cīlo p̄t

habere aliū q̄ baptizet eū, tūc videt si baptiza

tur voluntarie a p̄cīso q̄ mortaliter peccet, qz cō

municare excōicato i actib⁹ sacralib⁹ videt es

se mortale peccatū, nisi excuseat aliq̄ legitima

necessitate, q̄ tñ in p̄posito non appet.

Si aut̄ ip̄e baptizad⁹ est i extrema n̄cessitate, t̄ nō p̄t h̄re aliū, tūc fm̄ opinione maḡ cōmūnē si ne p̄cīo baptizari p̄t a p̄cīso. Et ista ē intentō

beati augustini de baptismo ē donatistas li.

vi. Tali nāqz casu posito p̄t q̄s licite etiā a pa

gano baptizari, vt exp̄sse habet d̄ p̄se, distq̄c.

Roman⁹. H̄z otra istud est qđā opīnto q̄ ponit q̄ i nōt̄o casu p̄t aliqs baptisi⁹z recipie ab eo q̄ p̄cīs est ab ecclia sine mortali p̄cīo, ppter p̄ceptū ecclie q̄ p̄hibet cōmūnio cū ex cōmunicatōis, t̄ maxie i actib⁹ sacramentalib⁹.

E si dīcīt istis q̄ ille moreret sine baptis mo, t̄ p̄ sequēta decederet i p̄cīlo p̄petue dā matōnis.

R̄ident q̄ hoc nō est vez. Quia ille baptizad⁹ v̄l' est adult⁹, vel parual⁹. Si est adult⁹, tūc saluab̄s baptismo flaminis, qz ip̄e est i tali casu in q̄ nō p̄t habere baptisi⁹ fluminis ppter defectū mīstri, cū nullū possit habere sine mortali p̄cīo.

In tali em̄ casu in q̄ nō p̄t haberi mīster tunc sufficit baptisi⁹ flaminis ad salutē. Si ip̄o baptizad⁹ est p̄pul⁹ tūc ille q̄ offert eū s̄ue lit laye⁹ s̄ue cleric⁹, s̄ue vir s̄ue milier debet eū pot⁹ p̄sonaliter bapti zare q̄ offerat eū excōicato vt baptizet ab eo.

P. arguit p̄ isti⁹ sic. Quicūqz ē alicui causa mortal p̄cīi ille mortaliter peccat, s̄z recipies ba ptisi⁹ n̄ p̄cīo ē sibi cā mortal p̄cīi, qz cū ip̄e sit p̄hibet a sacro⁹ collatōe, ḡ sacra⁹ p̄ferēdo peccat mortaliter.

H̄ec ē istud dicūt doctores cōmunes q̄ pl̄ligat mādatū dei q̄ māda

tū iudic⁹ ecclastici, s̄z mādatū dei ē q̄ oēs ba

Inquisitō prima.

Op̄io con traria.

Instantia

Solutio.

2.

Otra op̄is nōnem.

facilius ad hōis perditionē.

Quantū ad secundūArticulus
secundus

articulū dicēdū. q̄ cū baptisim⁹ s̄ie sacramētū maxie necessitat⁹. ideo istud sacrum ⁊ q̄tū ad materiā ⁊ q̄tū ad min⁹ ist⁹ cōib⁹ alijs sacris min⁹ limitat⁹. Unū sicut i necessitat⁹ articulo ois aq̄ est s̄a materia baptisini. cū nō ingruēte necessitate ad ienerentia sacri hō non delet baptizari nisi i aq̄ bñdicta seu p bñdictiones sc̄ificata. sic eodem mō q̄tū ad miss⁹ i necessitat⁹ articulo q̄tū hō p̄ baptizare. Iz n̄ iminen te necessitate. tunc ad honorē sacerdī sol⁹ sacerdos d⁹ baptizare. q̄tū modo sacerdoti ducit baptizare ex offici⁹ autoritate. licet alijs duciat ex pmissione iuris. Q̄ posito en casu q̄ aliquis baptizet i aq̄ n̄ bñdicta. t̄ a mistro n̄ sacerdo te. cū en gr̄ne poss⁹ h̄re sacerdotē q̄ ei baptizaret i aq̄ sc̄ificata. ille q̄dē eis⁹ baptizat⁹. nec eis⁹ rebaptizad⁹. q̄uis baptizas ḡuis peccar⁹ ac eriā baptizat⁹. si fuerit rōis capax. t̄ nouerit statutū ecclie.

Quantū ad tertiusArticulus
tercii.
Nota.

articulū ē ad h̄icēdū q̄ efficacia ipsi⁹ baptisini ac ceteroz saceroz noue legi i h̄c distit. q̄ medi antib⁹ sacris nob̄ p̄fert gra. illud ḡ ē cā efficacia saceroz qd̄ ē cā gre. Hec artca p̄ intelligi duplī. Uno mō p̄ncipal⁹ et effectua. Alio mō meritoria ⁊ dispositiua. Prīo mō sola voluntas diuina ē cā efficacie saceroz. q̄ ab ipa p̄ncipalit effectiue depēdet oē bonū nr̄m. Is. a q̄ sacra sūt istituta ab illo p̄ncipalit depēdet corū efficacia. Iz a solo deo sacra noue legi sūt i stituta. vt p̄batū ē lūpi⁹. ḡ r̄c. Iz scđō mō passio xp̄i ē cā hui⁹ efficacie. q̄ xp̄s sua passio ne merebat nob̄ gr̄az i p̄nti. t̄ glori⁹ i futo. Et istd patet p̄ gloso ad Ro. v. vbi ait gloso. Ex latere xp̄i dormienti i cruce fluxerē sacra p̄ q̄ saluata ē ecclia. Ista etiā ē exp̄ssa int̄rō aug. xv. de cl. dei. c. xvi. vbi ait. Hostiū in latere ar che pfecto est vuln⁹ quo lat⁹ sacrificij vulneratū est lōn cea. h̄ qui p̄pe ingrediunt vuln̄tes. q̄ unde sacramēta manūrūt quib⁹ credentes viuit. De h̄ic etiā tereti superi⁹ li. lii. dist. ix. arti. i. sc̄clusionē secunda. Iz s̄tra istd p̄ argui sic. Xps post mortē n̄ erat causa meritoria alicui⁹ gre. Iz vuln⁹ i latere fuit subiunctū post mortē. vt patz Jōh. xix. Is. si la sacramēta noue legi habet efficacia ex passione xp̄i. aut h̄ esset vt illa passio p̄uisa erat. aut vt executōni mandata. Nō primo modo. quia tūc pari ratōe sacramēta veteris legis habu-

Solutio
ad rōnem.Altera p̄
Inq̄sitois.

Instantia

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Inq̄sito se
cunda.

pr̄iūemur baptismo fluminis. t̄ mādatū iudicētē nō cōicare excōicato. ḡ r̄c. Prop̄ q̄d ait au gustin⁹ sup̄ ioh. omel. v. Nō exhiboreat colū. ba misteriū malor⁹. Iz ad idēz istoz dicēdū. q̄ mōr nō ē s̄a. illo en casu posito excōicatus n̄ peccaret homiez sine solēnitate baptizādo. Hic en n̄ peccaret si alicui cōicaret ipm libera rādo a morte p̄uante vitā corporalē. sic nec hic peccaret liberādo hōis a morte p̄uante vitaz eternale. Si aut h̄mōi mister ē mal⁹ mali cia mortalis p̄c̄ti. ita en q̄ nō est p̄c̄lus ab ecclie. tūc v̄l illud p̄c̄m n̄ ē notoriū. pura nō dū induxit sc̄andalū i pplo. tūc n̄ debet vitari. maxie si baptizand⁹ ē sb̄dit⁹ sū. q̄ p̄p̄ pc̄. n̄ qd̄ n̄ ēnotoriū nō debet aliquis i actib⁹ notoriū. vitare p̄p̄m. t̄ p̄seq̄ns mltō min⁹ sup̄iorē seu plātu sū. Si h̄o p̄c̄m ē notoriū. adhuc n̄ peccat sb̄dit⁹ p̄c̄do p̄se t̄ p̄ puulo suo baptismū a tali ministro. teriā recipiēdo ab eo. Q̄ null⁹ peccat i eo q̄ debitu peti⁹ t̄ recipiab̄ eo q̄ tenet. Iz sacerdos prochialis vel vicē ei⁹ gerēs tenet sb̄dit⁹ suis mistrare ecclastica sacra. ḡ r̄c. Forte dicet q̄ autoritas ambro. huic dico videt repugre. Nā in li. de initian dō rūdib⁹. loq̄ns d̄ mal⁹ mīstris. t̄ d̄ his q̄ ab eis baptisimū recipiūt ait. Ibis q̄ faciūt t̄ q̄bz faciūt nihil p̄dest. Iz ad iudicūtū eis ē. Iz s̄t̄ iste sacerdos tenet baptizare perente. nūc ip̄ fest⁹ p̄c̄dō n̄ possit sacra mistrare sine p̄c̄to de nouo h̄cro. nō baptizādo itez peccaret. q̄ nō saceret qd̄ teneret facere. Iz d̄ p̄mū dicēdū q̄ autoritas amb̄. nō ē ad p̄posituz. q̄ ip̄ ibi loquit̄ d̄ heretic̄. t̄ d̄ his q̄ illa intentōe baptizant ab eis q̄ heresi⁹ eoz tenere t̄ defensare p̄ponūt. Iz ad scđōm dicēdū q̄ tal⁹ sacerdos n̄ ē p̄p̄le⁹. q̄ de⁹ mis̄t̄ oib⁹ iuocātib⁹ eū i iūitate t̄ iō tal⁹ sacerdos deket penitēd̄ p̄c̄tis suis. t̄ tūc licite poterit baptizare. Iz s̄t̄ baptizād⁹ peti⁹ t̄ recipit baptisimū ab aliq̄ notorio p̄c̄tore q̄ n̄ habet iurisdictōe sup̄ ipm sine necessitat⁹ articolo. t̄ qn̄ p̄ h̄re meliorē. nūc morat⁹ peccat. Iz si ē i articulo necessitat⁹. t̄ n̄ p̄ h̄re meliorē. tūc n̄ peccat. vt p̄t̄ ex p̄cedentib⁹. Unū p̄t̄ dubitari circa istā materiā possit. q̄ d̄ h̄diabol⁹ app̄eret alicui baptizādo i specie sacerdoti. t̄ baptizaret eū i aq̄. dicēdō cōluerā formā h̄bor̄. vt̄ tal⁹ es̄t baptizat⁹. Rūdeo q̄ n̄ es̄t baptizat⁹. q̄ qn̄ p̄stat d̄ cerro q̄ ille q̄ baptizat n̄ habet intentōe rectā. nec int̄ēdit salutē baptizat̄. Iz maḡ p̄ditōe. tūc p̄ eū baptizat⁹ itez ē baptizād⁹. Iz ex scripta sacra d̄ certo nob̄ p̄stat q̄ temō n̄ h̄z intentōe faciendi ea q̄ spectat̄ ad hōis salutē. Iz solū ea que

Instantia

Asent efficaciam ex Christi passione, cum ab eterno habuimus modi passio a deo fuerit pura. Quod sequitur autem est falsum, quod sacramenta legalia figurabant gratiam sed non habuerunt efficaciam dandi gratiam. Si secundum modo tunc baptismus et eucharistia non habuissent efficaciam, cum fuerint instituta anno Christi passionis. Quod nihil potest esse causa gratiae per modum meriti, ergo passio Christi non potest esse causa meritoria efficacie sacramentorum. Quod sequitur patet, quod efficacia sacramentorum consistit in collatione gratiae.

Antecedens patet per apostolum ad Romanos, xi. ubi dicitur: Si enim ex meritis iam non est gratia. Quod effectus in actu requirit causam in actu, sed efficacia sacramentorum est modo in actu, et passio Christi transmisiva non est in actu, ergo recte. Maior patet, id est physicoz. Minor est de se nota, quod praeerit non est presentia. Ad primum dicendum quod sacramen-

Solutio.
Ad. 1. ta dicunt filiiisse de illo vulnera non ratione incisionis facere in mortuo corpe Christi. sed ratione passionis precedentis, ex cuius acerbitate et violencia sanguis et aqua congregabantur circa cordum Ihesu Christi. que postea effluxerunt a prolate re Christi vulneri in praedicto. Ad secundum dicendum quod sacramenta nouae legis immediate postquam a deo instituta erant habuerunt efficaciam meritorie ex passione Christi, putat passio illa actu interiori voluntatis Christi exhibebat et offerebatur deo patri pro nobis. Isto enim actu Christus a primo instanti sue conceptionis potest esse, et alio modo habuisse meritum passionis sue, quod sua sanctissima anima ab illo primo instanti semper hoc obtulit deo patri quod voluntarie pati vellet per humane nature liberatore.

Ad tertium ergo argumentum dicendum quod passio Christi est causa meritoria efficacie sacramentorum respectu gratiae iniuste que est gratia vie non solum ut pura, nec solus ut executio mandata, sed ut voluntarie exhibita et oblatam. Mandata vero ex executione est causa efficacie sacramentorum respectu gratiae summate quod est gratia patris. Sic enim deus incomprehensibili sua dilectione lapientia ut Christus prius patere. Quod ianua vite eternae homini aperiret. Ad tertium dicendum quod licet carens gratia non possit mereri gratiam de condescensione, et ad hunc intellectum vident illa bona apostoli, tam existens in gratia potest mereri gratiam non habenti gratiam. Cum igit Christus a primo instanti sue conceptionis fuerit plenissimus gratia, ideo non mirum si nobis non habentibus gratiam potuit mereri gratiam. Ad quartum dicendum quod licet Christus modo actu non patiat, et mensua passio est actualiter presentis in acceptatione diuina, ratione cuius actualis gratitudinis

qua illa passionem deus grataiter accepit per nos, passio Christi est etiam nunc actualiter meritoria, et posset in infinitum esse in eternum. Si mundus duraret in infinitum, eo quod in eternum deus accepit huius passionem pro peccatis omnibus quod rite perciperet sacramenta, et sic sacramenta in eternum haberent efficaciam per Christi passionem pro peccatis nostris a deo semper actualiter acceptam.

Articulus
quartus.
Nota.

Quatus ad quartum

articulum est aduertendum quod ut communiter dicuntur triplex est potestas dimittendi peccata, scilicet autoritatis, excellentie, et ministerij. Potestas autoritatis est quod aliquis sic agit quod nullus superioris innitit potestari. Potestas excellentie est quod aliquis sic potest quod quoniam innitit potestari seu autoritati alicuius superioris, tamen usus illius potestatis sibi convenit cum quadam proportionate respectu ceterorum quibus eadem potestas alio modo dicitur ducentire. Sed potestas ministerij dicitur in proprio talis potestas quod quis disponit ad effectum principalis agentis non ex proprio suo merito, sed ex eo quod aliquid institutum a principali facit, quo facto sequitur effectus ipsius principalis agentis. His primis ponemus tres conclusiones. Prima est quod potestas autoritatis dimittendi peccata non potest ducentire alicui creatui. Quia potestas que est propria soli dei non potest perteneri alicui creature, sed potestas autoritatis est propria soli dei, et recte. Maior patet, ex hoc enim dicitur aliquid proprium, quod solus illi ducent cuius dicitur proprie, et sequitur suam naturam. Minor etiam patet, quod solus deus cum sit agens omnino primum ex sua natura habet quod in nulla sua actio non innitit virtuti cuiuscumque alterius, et contra omnia alia cum sint secundaria agentia innitit virtuti divinae tantumque virtuti proprii agentis. Sed habebis praeceptum, quod non innitit alterius, ut dictum est. Forte dicitur quod istud est contra glosam, id est Librum, i. capitulo, ubi dicit glosa, quod de potuit dare autoritatem baptismi quibus constituit ministerium. Relatio deo quod non loquitur ibi de autoritate prima et simpliciter, sed solus de subautoritate, puta de autoritate delegata vel subdelegata, quod spectat ad autoritatem excellentie, que communicabilis est creature. Secunda conclusio est quod potestas excellentie respectu factorum ac etiam sacramentalium effectuum licet communicabilis fuerit missis ecclesie, tamen non est ipsius communicata, quod quod soli Christi est communicatum sicut homo, hoc alius non est communicatum, licet ipsius sit communicabile, sed haec huius preter excellentie soli Christi est communicatum sicut est homo, et recte. Maior patet

Conclusio
prima
Ratio.

Instantia

Solutio

Conclusio
secunda.

Ad. 3. Ad tertium dicendum quod licet carens gratia non possit mereri gratiam de condescensione, et ad hunc intellectum vident illa bona apostoli, tam existens in gratia potest mereri gratiam non habenti gratiam. Cum igit Christus a primo instanti sue conceptionis fuerit plenissimus gratia, ideo non mirum si nobis non habentibus gratiam potuit mereri gratiam. Ad quartum dicendum quod licet Christus modo actu non patiat, et mensua passio est actualiter presentis in acceptatione diuina, ratione cuius actualis gratitudinis

Ad. 4. ratone cuius actualis gratitudinis

qr solū idē est qđ n̄ cū altero. vt patz i topicis tpmo phisicoz ergo illud qđ soli xp̄o est cōmunicatū. h̄ nulli alteri est cōmunicatū. s̄ co ip̄o q̄ sibi est cōmunicatū fm q̄ h̄ est. sequit q̄ ceteris homib⁹ sit cōmunicabile. alias nec xp̄o posset cōpetere fm q̄ h̄ est. Minor p̄ba tur. qr p̄as excellētia idē est q̄ p̄as mīsterij cū quadā excellētia. Hec aut̄ excellētia at tendit in q̄teuor. qđ factō soli xp̄o credunt es se cōmunicata. Num̄ est q̄ merito alicuius hois sacramēta habeat efficaciam. Scđm q̄ si ne sacramēto ad simplex verbū suū de alicui p̄ferat effectū sacrū. Terciū est q̄ sibi liceat instituere baptisimū et cetera sacra. Et q̄rtū q̄ sui nois inuocatōe aliquid se baptizet. Et hec om̄ia cōperebat xp̄o. Et licet h̄moi p̄taz de alijs hoib⁹ posset cōmunicare. h̄ enī nō fecit. et h̄ ppter duo. Primo ne ceteri hoies ut aliquid puro hoie poneret fm sue salutis. Secundo qr decuit vt sol⁹ ille h̄ q̄ a verbo diuinō i uincitē suppositi est assūm p̄t h̄ac habet progratiū p̄ ceteris hoib⁹. Forte diceſ si xp̄o fm q̄ est h̄o uenit p̄fecta excellētia. tūc uenit om̄i homini. qr eo ip̄o q̄ isocholes habet tres angulos equales d̄iob⁹ rectio in quantū est triangul⁹ seu fm q̄ est triangulus. ideo sequit q̄ ois triangul⁹ habet tres angulos tc. Sic in p̄posito tc. Respondeo q̄ si fm h̄ in p̄posito nō est nota reduplicatiōnis. s̄ solū est insinuatio q̄ cōmunicatō illi⁹ excellētienō excedit capacitatē humana. nec tra hit hoiez cui cōmunicat extra limites humanae speciei. s̄ cū dicit isocholes inq̄tu triangul⁹ habet tres angulos. Ibi inq̄tu est nota reduplicatiōis. ideo nō est sitē. Et dato q̄ in p̄posito li fm accipiat reduplicatiōne. tunc nō pl⁹ posset excludi. nisi q̄ a deo om̄i homini posset pdicta excellētia cōmunicari. sicut de facto xp̄o est cōmunicata. Qđ etiā p̄cessu est in p̄cedentib⁹. Tercia p̄clusio est q̄ p̄as mīsterij est p̄cessu ministris ecclie. Quia ip̄i amīnistrādo sacramēta. talia op̄ant circa hoies q̄ ex diuina iuicatōe sufficiēter disponunt homines p̄ remissionē culpe et receptōne gratie.

Solutio.

Tertia cōclusio.

Correlari um.

Ex his ergo om̄ib⁹ correlarie possuū inferre q̄tu ad quartū isti⁹ q̄stionis articulū. q̄ n̄li creature absolute et simpliciter pot̄ cōpetere p̄as dimittendi peccata. Quia ad h̄ soli se extendit potestas autoritatis que vt ex pdictis patuit soli deo p̄t uenire. P̄. potestia creandi n̄ potest cōmunicari creature. ergo nec potestia dimittendi peccata. Antecedēs pbatur est superi⁹ diff. i. q. i. Lōquentia patet. P̄i

mo qr nō minoris potestie est recreare q̄ crea re. sed ex dimissione peccati recreat anima. Se cundo qr nō dimittit peccatum nisi de graue est peccatorum formaliter expulsius. sed sol⁹ cre ator simpliciter potest dare gratiā et nulla cre atura. Forte diceſ q̄ istud correlariū sit cōtra augustinū qui sup illud Johā. i. hic est q̄ baptizat ait. Johannes didicit q̄ p̄tatem mīndandi a peccatis xp̄s dare potuit. s̄ n̄ dedit.

P̄. dyonisi⁹ de ecclastica hierarchia. c. vi. ait. q̄ ad ministra ecclie pertinet illuminare purgare et perficere. hoc autē vt videt n̄ possent nisi ad eos etiā pertineret a peccatis mīndare.

P̄. actio cui⁹ principiū est aliquā forma sim

pliciter debet attribui habeti talē formā. s̄ gratia est principiū isti⁹ actōnis que est expulsio peccati. ergo homo habens gratiā q̄ se expellet peccatum. et per sequens habet potestatē dimittendi peccata. Habet em̄ formā q̄ est p̄cipium alicui⁹. habet potestatē respectu eius na ip̄a forma est ip̄a potestas.

P̄. cui datur potestas expellendi maius. eidē potest dari

potestas expellendi minus. sed homib⁹ puta apostolis data fuit potestas expellendi demōnem. qui magis videt posse relistere q̄ ei⁹ ser mīnariū qđ est ip̄z peccatum. ergo tc. Ecclō firmat. quia cuicūq̄ datur potestas sūp ali quā causam. eidē videtur esse data vel fatigē potest dari potestas super effectū illi⁹ cause. sed demon est causa peccati. et plurib⁹ hominib⁹ data est potestas super demonē. ergo tc.

P̄. saluator dixit discipulis. Accipite sp̄ritus sanctū. quoq̄ remisētis peccata remittū

tur eis. ergo dedit eis potestatē dimittendi peccata.

P̄. christus fm q̄ homo fuit habuit potestatē dimittendi peccata. ergo talis

potestas fuit alijs hominib⁹ cōmunicabilis. Consequētia tenet ex dictis in secūda p̄clusio ne isti⁹ articuli. Antecedēs probō quadruplicēt.

Primo sic. Q̄ de xp̄o scribit Matt. ix. Ut autē sciatis quia filii homis habet potestatē dimittendi peccata dixit paralitico. surge et ambula.

Secundo qr ad inuocatōem. nominis xp̄i in primitiva ecclie dabant verū baptismū. et per cōsequēs remissio peccatorū.

ergo christ⁹ habuit potestatē dimittendi pec cata.

Tercio quia iohā. i. dixit iohannes baptista de christo. Ecce agnus dei. ecce qui tollit peccata mīdi.

Quarto qr nō minus est esse deū. q̄ habere potestatē dimittendi pec cata. s̄ p̄mū cōicatū est xp̄o homi⁹ q̄ et secundū

S̄ ista n̄ p̄cludit. Q̄ aug. lxxxiij. q. ait. Contra. quedā de p̄ creaturā facit. quedā vero sibi

Instantia

2

3

4

Lōquitur

5

6

Contra.

relinuit ut illuminare animas. s_i eiusdem est animas illuminare et tenebras peccatorum expellere.

2. p. illud qd̄ nō potest illabi anime. nō potest sua actio immediate peccata dimittere. qz illud qd̄ peccata sua p̄tate diluit. hoc opt̄ ḡ sua actione p̄tingat interiora anime. Nam sicut illa que corporaliter nō tangunt etiā corporaliter nō agunt. vt patet in libro de generatione. sic illa que spiritualiter nō tangunt spiritualiter nō agunt.

Agens em̄ et paties oportet ḡ sint simul. s_i vt patet ex dictis sanctorum nulla creatura sed

Solutio.

Ad. 1. primū dicendū q̄ illud intelligendū est de potestate excellentis ministerij. t. nō de p̄tate dimittendi peccata absolute et simpliciter.

Ad. 2. secundū dicendū q̄ licet ministri ecclie possint dispositiūne illuminare et purgare puta docendo. sacramēta ministrando. et ad penitentiā homines puocando. sicut int̄cēdit dicere dyonisius. tamē nō possunt ppter hoc peccata dimittere.

Ad. 3. et gratia illuminante dare directe talia esficiendo.

Ad. 3. Ad tertium dicendū q̄ duplex est actus forme. s. p̄m⁹ et secund⁹. vt patet. q. de ḡia.

Modo licet maior sit vera loquendo de acto sumpta p̄ actu secundo. qui est usus formae seu agere mediante forma quo modo accipit actio forme p̄prie. tamē nō est vera large accipiendo actione forme. p̄ ipso actu primo q̄ est informare vel dare esse.

Licet em̄ habēs albedinē datur es se albus. ip̄m em̄ recipit esse albus. s_i ḡra non expellit peccatum actu scđo. s_i tantummodo actu primo. s. dando esse gratū. qd̄ habet formales repugnantiam ad mortale peccatum.

Et ideo talis actus nō quenit effectu habeti vel recipiēti gratiā. s_i soli deo qui dat gratiā. Sicut em̄

dans albedinē est causa effectuā expulsionis ipsi nigredinis. qz dando albedinē effectuē dat esse incoſſibile cū nigredine. sic in p̄posito tc.

Ad. 4. Ad quartū dicendū q̄ aplis erat collata potestas expellendi demonem a corpore neleret hoīes vexatione corporali. et hoc nō fuit maius: imo multo min⁹ qz expellere peccatum.

q̄ expelli non potest nisi p̄ collationē gratie.

Ad. 5. Ad confirmationē dicendū q̄ nō sol⁹ demon est causa p̄tū. qz p̄ncipalis causa peccati ē ipa voluntas. Peccatum em̄ tantū est peccatum qz uoluntariū. sicut dicit beat⁹ augustinus in libro enchirii. Et ideo ille habet potestatē sup causā peccati. qui habet potestatē sup liberā voluntatē. t. h̄ est sol⁹ de. Ipse em̄ est cui om̄e cor patet. t. oīa voluntas loquitur. vt ait apls ad Hebreos.

Ad confirmationē.

la verba. dedit discipulū p̄tātē mīsteriale. t. q̄ dictū est supra.

Ad. 6. Ad sextū negandū est antecedēs. nī p̄ quanto accipit p̄r̄s ministerij cū excellētia iupradicta.

Ad primā p̄baritionē dicendū q̄ nō loquit ibi xps de p̄tate qm̄ habuit in qz̄tū hō. s_i de p̄tate autoritatis quā habuit in qz̄tū erat ver⁹ de⁹. qz p̄ illa verba vo

lebat ostēdere q̄ nō erat tantummodo hō. s_i q̄ erat et de⁹.

Ad secundā dicendū q̄ p̄ hoc nō arguit nisi q̄ habuit p̄tatem excellētis mīsterij. t. h̄ potuit etiā de⁹ ferre mīstris ecclie. si

cū exp̄sse habet in glosa. i. ad Lhoz. i. vbi dicuntur. q̄ potuit de⁹ petro vel paulo dare vt ad invocationē nominis ei⁹ baptisma secraret.

Ad tertiam dicendū q̄ iohānes p̄ illa verba volebat deitatem domini ihesu declarare. t. ideo loquebat ibi d̄ p̄tate autoritatis q̄ d̄ueniebat ei nō vt homo erat. sed vt ver⁹ de⁹ erat. Propter qd̄ augustinus sup iohānē ait. Christus fm̄ q̄ est fili⁹ dei est virtus viuificans alias.

Ad quartā dicendū q̄ quāvis esse deū p̄ naturā non sit min⁹ qz̄ habere potestatē abolutā seu

p̄tatem autoritatis dimittendi peccata. tñ esse deū p̄ gratiā unionis et dici de⁹ p̄ cōmunicatiōne idiomatiū. est min⁹ qz̄ habere p̄dictā potestatē. q̄ licet xps vt erat fili⁹ dei haberet h̄mōi p̄tātē. qz vt sic erat de⁹ p̄ naturā. tñ nō habuit cā vt hō erat.

Ad argumentū principale dicendū dato q̄ ille q̄ macular⁹ est nō possit alium misidare p̄tute p̄pria. p̄t tñ facere tale ministeriū ad cui⁹ executōez vire⁹ diuina similitudū em̄isidabit. Sicut em̄ medic⁹ infirm⁹ qñ qz̄ administrat aliq̄ homini infirmo. ad qz̄ qm̄ministratōez p̄t⁹ nature sanat illū homile. medicō tñ manēt infirmo. sic i. p̄posito tc.

Ad principale argu.

Distinctio sexta.

Vñc quibus

līceat. Postqz mīgr determinauit d̄ baptismō fm̄ se ac etiā compatiē. h̄ p̄sequit d̄ baptismī cōgruo usū seu frēqueratōe. Et diuidit i. duas p̄tes. Qz primo tāgit qd̄ā ipedimēta accidentia circa ea q̄ sunt de baptismī nccitate. Scđo tāgit qd̄ā existētia de baptismī solēnitāte. ibi. Agnoscedū est etiā. Prima i. tres. Qz p̄mo tangit aliq̄ impeḍimenta p̄tingēta ex p̄te baptizatī. Secūdo ex parte baptizatī. Tercio ex p̄te modi baptizandi. Secūda ibi. Illud etiā ignorādū nō est. Tercia ibi. Querī etiā solet. Prīa i. duas. Quia p̄mo p̄mittit quedā q̄ sunt de baptismī

honestate. Secundo tangit quoddam dubium cuius
nichil ex baptizatis putate. ibi. De illis etiam
qui ab hereticis. Et hec in duas. Quia primo
magister predictis sancto ostendit quod baptizatus ab
heretico seruata tamē forma quam tener ecclia
non est rebaptizandus. Secundo recitat opinionem
petriani quam tenuit sanctus Lyprianus et re
spondet ad eam. ibi. Sunt tamē nonnulli doc
torum. Quicquid illa ps. Illud etiam ignorandum
non est. Ubi primo magister ostendit quod puer
non baptizatus existens in utero materno. dato
etiam quod mater baptizet. Secundo inducit quam
dam obiectionem respondet ad eam. ibi. Si ve
ro opponit. Quicquid illa pars. Queritur
etiam solet. Et dividit in tres partes. Primo
enim ostendit magister quod faciendum sit in forma
verborum aliqualiter corrumptis. Secundo cum
baptizator alicuius hominis penitus ignorat. Ter
tio cum aliquis in nomine trinitatis locole et si
ne intentione baptizat. Secunda ibi. Preferre a
sciendum est. Tercia ibi. Solet etiam queri. Se
quit illa pars. Agnoscendum est etiam. Et dui
ditur in tres partes. Quia primo ostendit de ba
ptismi solennitate esse temporis determinationem.
Secundo fidei professionem. Et tertio catheciza
tionem et exorcizationem. Secunda ibi. Porro cum
cti. Tercia ibi. Illa autem interrogatio. Hic
nota quod cathexizatio id est quod instructio. Et
dicit a cathesis grece quod est doctrina latine.
Et inde cathecumini dicit ille qui de articu
lis fidelis instruit pruisque baptizat. Exorciza
tio idem est quod adiuratio. Et dicit ab exorcis
mus grece quod est increpatio vel adiuratio la
tine. Et inde dicit exorcista ille qui facit ad
iuraciones super demonas ad hoc ut ab hominibus
veracitate resistant. Hec est sententia illius se
xte distinctionis in generali. circa quam quero
hac questionem in speciali.

Claram baptizata muliere pregnante
puer existens in utero recipiat chara
cterem. Et videtur quod sic. Quia toto
signato quelibet pars ut haberet ordinem ad totum
videtur esse signata. Sed puer existens in utero
est pars matris. et mater etiam baptizata tota
charaktere signata. ergo et puer signabitur. Ma
ior patet. quia totum non est aliud quam omnes sue
partes. Minor fidei tenet. Et contra nullus
recipit characterem nisi vere baptizat. sed puer
in utero manens non potest baptizari. ut pro
bat magister in littera. ergo sic. Hic qua
tuor sunt videnda. Primo enim videtur
est de charaktere quod sit in se entitatem. Se
cundo in quo sit subjectum. Tercio a quo sic

effectum. Et quanto de questio principali.

Quantum ad primum

primo videtur est de charaktere an sit.

Secundo quod sit. Et tertio propter quod sit.

Duo ad primum dico quod character est quædam indeli
bilem entitas quia homo sequitur quando suscipit

sacramentum ecclie quod non licet iterare. sicut est

sacramentum baptismi. confirmationis. et ordinis.

Quia si talia sacramenta quod non licet iterare non

derelinquerent aliquem effectum indelibilem in suscipi

ente hominis sacramenta. tunc per talium sacramentorum

susceptores non maneret perpetua distinctio eius

quod suscepit talia sacramenta ab his qui hominibus

sacramenta nunquam suscepserunt. Consequens patet.

Sed sequitur est inconveniens. ut infra patet.

Primo vere baptizatus sequitur aliquem reali

effectum ex baptismi receptore. sed recipies baptis

mum cum proposito peccandi mortaliter vere bapti

zat. ut patuit super dictum. iii. art. iii. et nullum

sequitur effectum propter characterem. ergo sic. Mai

or patet. quod si nullum reali effectum sequitur. tunc

non vere baptizatus esset. nec posset aliquid salutis

nisi rebaptizaret cessante illo malo propo

sito in quo erat. cu[m] primo baptizabatur. Minor

similiter patet. quod propter illud mortale proponi

tum nec recipit gratia. nec caritatem. nec aliquam

aliam gratuitam virtutem. Sed contra istud est

quædam opinio antiqua que ponit quod character

non dicat aliquam entitatem reali. Quia omnia quo

saluanda sunt circa sacramenta eque bene saluari

possunt sine charactere sicut cu[m] eo. ergo

character non est ponendum. Consequens patet

quod frustra sit per plura quod eque bene vel fieri vel

saluari potest per pauciora. ut patet. i. physico.

Entecedes probat. quod isti qui ponunt characterem.

per tanto videntur cu[m] ponere. ut deo formemur.

propter figuremur. fidelibus assilemur. ab

infidelibus distinguamur et separemur. ad vsus

virtuosorum actuū deputemur. et ut mediante

charaktere ad receptionem gratiae disponamur

et preparemur. Sed ad omnia precedentia propter

ultimum sufficiunt fides gratia et charitas quod non

bis infundit cu[m] inscripsum sacra. Nec etiam ultimum

est necessarium. quod dispositio vel requirit pro

pter indispositiones subiecti. vel propter impotenciam

Articulus
primus.

Inquisitio
prima.

Opio con
traria.

q; talia dona numerat apłs. i. ad Cor. xij. et inter ea nō cōnumerat characterē. Nec gratia tu faciens. quia etiā ponētes characterē dicūt q; character potest stare cū mortali peccato.

3. P. si character esset aliquid reale. vel cōueniret homini naturaliter. vel esset supnatura le donū dei. Nō potest dari prūmū. vt etiā illi dīcēdunt qui ponūt characterē esse aliquid reale. Nec secundū. q; null⁹ recipit supnaturale donū dei per illud quo mortaliter peccat. Sed accedēs ad baptisimū cū intentōe mor taliter peccandi. ille mortaliter peccat ratōne irreuerētie quā exhibet sacramento. vt ipē recipit characterē. vt illi dīcūt qui ponūt chara cterē esse aliquid reale. ergo character nō po test esse supnaturale donū dei.

4. D. illud qđ nō inueni⁹ exp̄ssum in sacra scriptura. nec i articulis fidei. nec in dictis sanctoz. hoc nō est necesse ponere. sed character est h̄mōi. quia i scriptura sacra nō inueni⁹ de charactere sacra mentali. sed de charactere bestie solū vt patet Apocal. xij. qui quidē character bestie i onat in viciū et peccatū. Nec in articulis fidei. vt de se pater. Nec i dictis sanctoz. q; etiā augustin⁹ qui plus ceteris laborauit circa declarati onem sacramentoz videt magis negare characterē q; ponere. cū ipē dicat factos recipere sa cramentū et nō rem sacramēti. qđ nō eſſ⁹ vezz si cū sacramēto reciperet characterē.

Cōtra opiniōnem.

Ista opinio a nullo catholico videt esse tenenda. Quia sicut dicit extra de hereticis. abolēda. de sacramētis ecclie sentiendū est sicut sentit ro mania ecclesia. s; romana ecclesia exp̄sse ponit characterē imprimū i p̄is baptizatis.

Unde innocētus tertio⁹ extra de baptismo et eius effectu. maiores. sic ait. Qui sicut accedit ad baptisimū. characterē suscipit xpianitatis im pressum. Et subdit ibidē. Tūc characterē sa cramentalis imp̄mit opatio. cū obicē voluntatis cōtrarie nō inuenit obſtentē.

Ex q patet q; predicta opinio exp̄sse videt esse cōtra determinationē ecclie. et per cōsequens nul latenus tenēda.

Solutio.

Ad. 1.

Ad primū dicendū q; mi nor nō est vera. quia mīli baptizati sunt qui a nō baptizatis distinguunt. qui tamen nec habent fidē nec gratia nec characterē. sicut patet de his qui post baptisimū labunt in heresi. quorū distinctionē a si baptizatis salua re nō possemus si characterē nō ponemus.

Etiā falsum assumūt cū dicunt q; anima rationalis sit summe disposita ex se ad rece ptionem gratie. quia om̄is illa forma natura liter inducit in subiectū ad quā subiectū ex se

est summe dispositu; et sic gratia esset forma naturalis humane anime. qđ est incōueniēs

P. anima infecta originali peccato nō solū nō est disposita ad gratiā. sed est disposita ad oppositū gratie et est in opposita dispositiōne respectu gratie. sed ante baptismi perce ptione anima est infecta peccato originali. q; rē.

Ad secundū dicendū q; characterē do nū gratis datū. Ad probatiōne dicendū q; inlata alia sunt dona gratis data. puta sine meritis pcedentib⁹ data. p̄ter illa que apostol⁹ ibi enumerat.

Ad. 2.

Ad tertiu dicendū q; characterē est supnaturale donū dei. Ad probatiōne dicē dum q; si minor acciperet debite sub maiori tūc estet falsa. Ista em̄ estet minor. aliq; recipit characterē p̄ illud quo mortaliter peccat. Peccatum em̄ nō est alicui ratio recipiēdi cha racterē. si em̄ recipet baptisimū sine fictōne et se ne peccato nihil min⁹ recipere characterem.

Ad. 3.

Forte diceſ q; isti doctores nō accipiūt h̄ p̄caſaliter. s; solū coexistēter. puta vt sit sen ſus. q; deus nulli dat donū supnaturale p̄ il la mēſura duratōis p̄ qua mortaliter peccat.

Si sic gloſat. tūc maior illi⁹ probatiōnis nō est vera. q; sicut patet Numeri. xxij. de⁹ dedit donū pphetie ipi balaam. p̄ illa duratōe ipi⁹ quādo mortaliter peccauit. puta quādo mo tus auaricia iuit ad regē balach vt maledice ret filiis israel. Multi etiā pphete baal pro phetauerūt et tamē mortaliter peccauerūt. vt patet. iij. 7. viij. Regū.

Ad. 4.

Ad quartū dicendū q; maior est insufficiēt q; licet aliqd nō inueniat exp̄ſſe in sacra scriptura. vel in articulis fidei. vel iu dictis sanctoz. si tamē est p̄ ecclesias romanā determinatū. tūc nulli licet tenere oppositū. Multa em̄ sunt ab ecclia determi niata q; alias nō inueniunt exp̄ſſa. a quib⁹ di sentire nō carcerē errore. Propter qđ ait augustin⁹ in libro de morib⁹ manicheoz. Euāge liō nō credere nisi ab ecclia esset approbatū.

Etiā falso⁹ assumūt. q; sancti lēpi⁹ faciunt mentionē de characterē. Q; beat⁹ aug⁹. exp̄ſſe ponit characterē lib. 3 baptismo p̄ uuloz di cens. Characterē dñic⁹ cū ouis errās ad xpianā vnitatē redicēs ab errore liberat agnoscit n̄ impbaſ. Et eodē lib. ait aug⁹. characterē inliti lupi imp̄mit q; vident esse oves. verū ad ouile dñi n̄ p̄tinere moꝝ suoꝝ fructib⁹ agnoſcunt.

Hec m̄gr̄ s̄niāz iusta plenti dist. c. i. ex dicti augu. acceptis de libro ī maximū cō cludit sic dicēs. Ex his apte colligit. q; etiā ab hereticis baptizati sunt suato characterē xpi rebaptizandi nō sunt.

Instantia

Solutio.

qd isti p se adducunt dicendū est qd augustin⁹
p rē sacri intelligit gratiā dei et remissionē pec-
catorum. qd recipit fact⁹ nisi cessare fictione.
qua cessante immediate est p ipm characterem

quē in baptismō recepit sufficiētē dispositus
ad pdictorū receptōez. Quo ad secundā in q
fitionē isti pmi articuli vno pono p clusionē

quā intēdo tenere. Scđo plures opinōes
oppositas illi p clusioni adducā cū līmis moti-
uis et ipis r̄ndebō. P clusio est hec q character
p se dicit rē absolutā reduciblē ad pri-
mas duas species qualitatib⁹. Hec p clusio

virtualiter cōprehēdit trēs p clusionēs. Pri-
ma est q character dicit entitatē abolutam.
Et hāc pbo sic. Illud qd immediate terminat
actionē realē de necessitate est ens absolutū. s
character immediate terminat actionē realē.

Maior patet. v. et. viij. phisi. Minorē pbo.
q vīrē dīvina agit actōne reali in alaz cuius
libet homīs qui vere baptizat. s in eo q sicut ac-
cedit talis actō nullū habet terminū nīli cha-

racterē. vt patet ex pdictrī. g. tē. Et cōtra
istud sunt multi q ponūt q character forma-
liter sit h̄dā respect⁹. Quid illud qd est essentia
aliter signū h̄ formaliter est respect⁹. s character
est essentialiter signū. q signū ponit p ge-
nere i sua diffinitōe. Maior patet. q signūz
relatiue dicit ad signatuz. Minor etiā patet

p dyonisius in de ecclastica hierarchia. vbi ex
ibis ei⁹ trahit ista diffinitō. Character est si-
gnū sanctū cōmunionis fidei et sacre ordina-
tionis traditū a hierarchia accēdenti. P. o-
mē accidēs absolutū est delibile a subiecto. s character
nō est delibilis Maior patet. q accidēs est qd adest et abest pter subiectū corrupti-
onē. Minor etiā est nota km omnes q loquitur

de characterē. Et illud qd est signū distin-
ctiū et figuratiū h̄ formaliter dicit respe-
ctū. s character est h̄mōi. q character baptizat⁹
figurat⁹ et assimilat⁹ baptizato. et distin-
guit a nō baptizato.

Ite isti doctores. au-
xta alia sua principia respōderent ad rationē
factā p p clusionē negādo maiore. qd ut ipi dī-
cant respect⁹ extrinsec⁹ adueniens p escime-
diat⁹ termin⁹ mot⁹ et actōis. qd vbi dicū for-
maliter respect⁹ ex corpe circūscribente tereli-
ctū in corpe circūscripto. et tamē est imediat⁹
termin⁹ mot⁹ localis. Et character est respe-
ctus extrinsec⁹ adueniens. qd nō sequit̄ naturā
fundamēti sui. sed inducit seu innascit ex actu
one dei. ergo tē. Et ista opinō nō videt
esse vera. vt patebit in sequenti p clusionē. Ergo
ad primū dicendū q character p̄ duplicitē

siderari. Uno modo qd ad illud qd nō ē
characteris importat quidditatē. puta qd
est de suo primario intellectu. Alio modo cō/
notatiue. puta qd ad illud qd est d̄ suo con-
tellecitu. Primo mō character dicit rē absolu-
tā. Secundo modo dicit nō solū vnu respectū
s̄ plures respect⁹. puta respectū signi: q signi
ficiat gratiā. respectū figuratiū in qd figura-
rat baptizatū baptizato. et respectū distincti-
ti in quantum distinguit baptizatū a no bapti-
zato. affirmatū a no affirmato. et ordinatū a
nō ordinato.

Ad formā igit̄ argumēti dicē
dum q minorē falsa. q character nō est essentia
staliter signū s̄ solū pnotanter. Ad p bationē

dicendū est q signū nō est genus characteris.
Est em̄ illa diffinitio data p additamēta. sic
sepi⁹ solēt dari diffinitōes accidētū. Unū si-
gnū p prie nō est gen⁹ characteris. qd quis possit
dici gen⁹ illi⁹ relatiois quā fundat ipē chara-
cter.

Forē dices si character isto modo di-
cit absolutū et respectū. tūc videt̄ esse ens p ac-
cidens. qd illud qd dicit res diuerſorū pdicā-
mentorū. h̄ est ens p accidēs. vt patet. iij. me-
thaphi.

Rūdeo q character nō dicit p pē
loquēdo absolutū et respectū. s dicit ab solu-
tū sub respectū. ita qd nō dicit hec et hoc. sed
dicit hoc sub hoc. Sicut em̄ scientia dicit ve-
ram rē absolutā. et tamē ita pcernit respectū
ad scibile. q nec potest esse nec cōcipi sine illo
respectū. et nihilomin⁹ nō est ens per accidēs.

quia nō dicit absolutū et respectū formaliter et
quidditatē. sed poti⁹ dicit absolutū sub re-
spectū ipm inseparabiliter pnotando et pcerne-
do. sic in pposito tē.

Ad secundū dicendū
qd maior nō est vera loquēdo de natura rei. qd
multa sunt accidētia q naturaliter nunq̄ dele-
tur de suis subiectis. Si autē loquens de potē-
tia dei. tūc plane pcedo q character est delibi-
lis. qd Deus posset omnē characterē delere quā
do sibi placeret. Deista tamē indeabilitate in-
fra magis patebit.

Et etiā ista ratio ptra
faciētes eā. Quid dato q character esset respe-
ctus. tamē ppter h̄ nō esset min⁹ delibilis. qd si
esset ens absolutū. cu respectua entia nō sint
magis permanētia qd absoluta.

Ad tertium
patet. qd illos respect⁹ fundat ipē character. et
nō dicit eos p principaliter et formaliter s̄ solū
pnotanter. Sicut em̄ per albedinē aliqui est
similis albo et dissimilis nigro. et taliē ppter
h̄ ipa albedo nō est formaliter ipa silūtudo. sic
p characterē baptizat⁹ assimilat seu figurat
baptizato. et dissimilat nō baptizato. tñ ppter
character nō est ipa relatio seu respect⁹. led est

Inq̄sito se
cunda.

Lōclusio
prima.

Ratio.

Opio an-
tiq̄ et scot⁹
tenet eā.

Instantia

Solutio.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4. ipm fundamētū hmōi respect⁹. Ad quar
tū dicendū cū dicūt q̄ respect⁹ extrahēc adue
niens tc. ista p̄ negari. Ad p̄bationē dicēdū
q̄ vbi nō dicit mez respectū. sicut nec alia scr
principia. Nullū em̄ pdicamentū dicit mez
respectū nisi solū pdicamentū relatiōnis. Tria
em̄ sunt pdicamenta dicēta entitatē absolutā
scilicet substātia. q̄litas. t̄ q̄litas. vñ dices
respectū. s. ad aliqd. seu relatio. cetera vero sex
pdicamenta dicūt absolutū sub respectu. hoc
est absolutū cū p̄notatōe respect⁹. a qua p̄no/
tatione etiā p̄ intellectū nequaq̄ possunt ab/
solui. In ceteris etiā pdicamentis absolut⁹ pu/
ta substātia q̄xitate qualitatē sepe inueniunt
hmōi p̄notatōes. licer hmōi p̄notatio nō le/
quat totū pdicamentū seu vniuersalē rationē
ipius pdicamenti. sicut in istis sex videmus.
Cōclusio secunda. **E**cclūsio secūda est q̄ character dicit enti/
tatē absolutā de pdicamento qualitatē. Qr p̄
priū fundamētū similitudinis est de pdicamē/
to qualitatē. s̄z entitas characteris vere t̄ p̄/
p̄fundat similitudinē. Maior patet in p̄/
dicamentis. vbi dicit. q̄ p̄priū est qualitatē fin/
ē simile vel dissimile dici. Et. v. methaphi.
dicit. q̄ vñ qualitatē ē similitudo. Minor
etiā patet. q̄r p̄ characterē baptizat⁹ assimilat
baptizato. Forte dices p̄tra istud sic. Om̄ne
existēs in aliquo genere oportet q̄ sit i aliqua
specie illi⁹ generis. s̄z character ut aliq̄ pbant
in nulla specie qualitatē est. q̄ tc. Maior no/
ta est. Probat minor. Nō em̄ p̄ esse in p̄ma
specie. Quia nec est dispositio. cū dispositō sit
de facili mobilis. character h̄o est in delibilis.
nec habit⁹. q̄r om̄is habit⁹ vel est naturalis.
vel intellectualis. vel moralis. S̄z character.
nec est habit⁹ naturalis. cū nō insit p̄ naturā
nec insit om̄ib⁹ hoib⁹. Nec intellectualis. cū
nō sit habit⁹ cognitiv⁹. Nec moralis. q̄r om̄is
habit⁹ moralis vel facit opationē hois esse bo/
na. vel mala. s̄z character nec facit opationē
esse mala. cū ipē maneat in bonis homib⁹ cū
grā t̄ charitate. nec facit opationē esse bonaz.
cū maneat in mortali peccatore. Nec p̄t esse
i secūda specie. cū nec sit naturalis potētia nec
impotētia. s̄z sit donū dei supnaturale. Nec
in tercia specie. q̄r nec est passio nec passibilis
qualitas. Passio quidē non est. q̄r passiones
ptinēt ad partē sensitū. vt dicit. vñ. phisič.
Passiones etiā anime stingūt cū quadā trā/
mutatōe corpali. vt dicit. iñ. ethico. s̄z chara/
cter nec pertinet ad partē sensitū. nec sit cuz
corpali trāsmutatōne. Etiā passibilis q̄litas
nō p̄t dici. q̄r character nulli sensui ingerit pas-

sionē. sicut faciūt passibiles q̄litas. **N**ec
p̄tponi in q̄ta specie. cū nō sit corporalis sign/
ra seu forma. **A**d tollendū igit̄ hāc instan/
tiā. p̄no p̄tercia cōclusionē. q̄ character ba/
ptismi reducit ad primā specie qualitatē. cha/
racter vero p̄fimatōis t̄ character ordinis re/
ducunt ad secundā specie qualitatē. **P**ri/
mā partē isti⁹ cōclusionis p̄bō sic Illud. qđ est
realis t̄ immediata ac sufficiēs dispositō ad ha/
bitū gr̄e. h̄ est in p̄ma specie qualitatē. chara/
cter baptismalis est realis immediata t̄ suffici/
ens dispositio ad gratiā. nisi baptizat⁹ volun/
tarie ponat obicē. q̄ tc. Maior patet. q̄r imme/
diata dispositio ad habitū de p̄ma specie qua/
litatis est i prima specie qualitatē. s̄z gr̄a gra/
tum facies est habit⁹ de p̄ma specie qualitatē
Minor patet ex p̄cedentib⁹. **A**d instanti
am qua dicit doctores pdicti q̄ dispositō est
de facili mobilis tc. dico q̄ de dispositōne pos/
sum⁹ dupliciter loq̄. Uno mō vt dispositio
est realitas ipi⁹ habit⁹ imperfecta tendēs ad p/
fectionē. sicut imperfecta grāmatica p̄cedit via
generatiōnis grāmaticā perfectā. Alio modo
accipit dispositio putat aliq̄s habit⁹ stabilis et
perfēt⁹ in sua specie disponit t̄ p̄parat aīam ad
aliū habitū pfectioris speciei. sicut videmus
in moralib⁹ q̄ liberalitas disponit ad magni/
ficentiā. Et isto secūdo modo character dicit
dispositio. In instantiā aut̄ p̄cedit de p̄mo mo/
do. ideo nō est ad p̄positū. **A**d illud de ha/
bitū dico. q̄ aliq̄ habit⁹ sunt illi⁹ pditōnis q̄
quis sint stabiles t̄ permanētes ac i sua specie
pfecti. tñ nō sufficiūt ad opari p̄ se nisi regis/
to quodā alio. Quāuis em̄ lumen dn̄atū seu
dn̄aturale oculo ipi⁹ aquile sit quidā habit⁹
naturalis pfect⁹ in sua specie. tñ illud lumē
nō sufficit aquile ad hoc vt videat sine exteri/
ori lumine. Sic in p̄posito quāuis character
baptismi sit quidā habit⁹ in delibilis. tñ non
sufficit homini ad bene t̄ meritorie opari sine
grā dei ad quā disponit. **S**edāz p̄tē cō/
clusionis p̄bō sic. Illud qđ est p̄tās a deo tradi/
ta ad principiandū spūales opatōes. h̄ vide/
tur ptinere ad secundā specie qualitatē. sed
character tradit⁹ in sacramēto p̄fimatōis et
ordinis est hmōi. q̄ tc. Maior patet. q̄r sicut
virtutes supnaturaliter infuse sunt eiusdēspe/
ciei subalterne cū habitib⁹ naturalib⁹ t̄ acq̄si/
tis. puta sunt de prima specie qualitatē. sic
p̄tās supnaturaliter infusa est eiusdēspeciei
cū p̄tāe seu potētia naturali. **F**orte dices q̄
naturale t̄ supnaturale necessario differt spe/
cie. **R**espondeo posito q̄ differentia spe/
cie. **T**ercia cō/
clusionis.
Prima p̄
cōclusionis
p̄bat.
Solutio
instantie.
Altera p̄
cōclusionis
p̄batur
Instantia
Solutio

specialissima. cōuenire tāmē poterū in specie s̄balterna. Iſti aut̄ quattuor modi ipsi⁹ q̄litas assignati p̄ arrestoſe nō sunt species ſpecialiſſime ſz poti⁹ ſbalterne. **N**inorē p̄dō. q̄r ut cōmuniter cōcedit doctores character ſfirmatois tradit⁹ homini tanq̄ quedā p̄rā ad fidei defenſionē. Iſ character ordinis tradi tut⁹ tanq̄ p̄rā ad fideliū multiplicationem.

Ad instantiā ſuperi⁹ factā cōtra hāc partē oclusionis patet p̄ ea q̄ iā dicta ſunt i p̄batōe maioris. **S**z p̄tra iſtā terciā oclusionē ſūt multe op̄iuniones. Quidā em̄ dicunt q̄z quis character ſit de genere qualitatis. tñ in nulla iſta⁹ ſpeciez eſt. ſz quītā ponūt ſpecie in qua collocat characterē. **N**e c̄iſtud ut dicit⁹ eſt otrā intenſōeſ areſto. q̄r ip̄em⁹ in lib. p̄dica mentoꝝ. ca. de qualitatē. poſtq̄ enumerant iſtas q̄truoſ ſpecies q̄litatis ſbdit dicens. for tassis ⁊ alij apparebunt p̄ter hos q̄ dicti ſunt q̄litatis modi. **S**z iſtud nō valet. q̄r dato q̄ alij modi poſſint apparere. tñ nō dū appa ruerur. **E**tiaſtrūſtra ppter characterē ſingere reſ quītā ſpecies qualitatē. cū character ſuffi cienter poſſit reduci ad iſtas ſpecies q̄s poſui ut areſtoſeles. **A**lij dicit⁹ q̄ p̄tinet ad terciā ſpecie qualitatē. q̄r ut ip̄i dicit⁹ character eſt q̄dā paſſibilis q̄litas. **E**t ſi dicit⁹ iſtis q̄ paſſibilis qualitas eſt apta nāta paſſionē inſerre ſensui. character aut̄ nō eſt ſenſibilis. **R**e ſpondet q̄ ſicut character eſt paſſibilis q̄litas ſpūalis. ſic etiā inſert paſſionē ſpūalem. ⁊ ſi n̄ ſenſui hūano. tñ ſenſui angelico. Inſert em̄ i tellectui angelico cognitionē ſeu intellegōeſ q̄ eſt qđā pati. ut patet. iij. de aia. **S**z nec iſtud valet. q̄r ſi ppter cauſare obiectuē cogni tionēi angelico intellegōu aliqd eſſet paſſibilis qualitas. tūc om̄e illud qđ intelleg⁹ angelic⁹ cognosceret eſſet paſſibilis q̄litas. ⁊ p̄teqns tā de⁹ q̄z creaſura ſue ſit ſubſtātia ſue accidēt eſſent de terciā ſpecie q̄litas. eo q̄ ut cognite ſunt ab intellegōu angelico eſſent paſſibiles q̄litas. **A**lij dicit⁹ q̄ character ſit de qua ſpecie qualitas. q̄r character ut dicit⁹ eſt quedā ſpūalis figura. **S**z nec iſtud eſt be ne dicit⁹. Quia character nō dicit ſigura pro prieſz ſolū metaphorice. Imposſibile em̄ eſt ſigura ppter dicit⁹ eſſe vel intelligi ſine q̄z ita te corpali. character aut̄ nō fundat⁹ in aliqua corpali q̄zitate. **S**z nulla res reponit i gene re v̄l in ſpecie p̄ illud qđ metaphorice dicit⁹ ea. alias xp̄s eſſet in ſpecie leonis. agni. vel la pidis. cū metaphorice dicit⁹ leo. agn⁹. ⁊ lapis angularis. **T**ercio ut dixi in iſto primo ar tercia.

Op̄io pri ma ſterci a oclusionem.

Cōtra op̄i nionem.

Op̄io ſecū da.

Instantia ſolutio

Cōtra.

Op̄io ter cia.

Cōtra op̄i nionem.

Inquisitō tercia.

ticulo videndū eſt de charactere ppter qđ ſit.

Ubi ceteris p̄termissis tres poſſumus affi gnat̄ cauſas ſeu veſitatem baptiſmalis cha racteris. **P**rimo em̄ dat nobis character ppter diſpoſitionē. Secundo ppter affiſationē. Et terciō ppter diſtinctioeſ. Nā character disponit ad gratiā. affilat fideli ſidelis ſeu baptizatuꝝ baptizato. ⁊ diſtinguit fideli ab infideли. ſeu baptizatuꝝ a nō baptizato. **S**z p̄tra affiſationē p̄dictā dicit⁹ quidā q̄ character nō ſit acr⁹ affiſilatiuꝝ. q̄ ſi characteri cō peteret affiſilare. tūc maxime teberet hoiem deo affiſilare a q̄ imprimis ip̄i homini. ſed h̄ nō facit. Quia illud nō facit ad ſimilitudinē qđ cōparat ſecū maxima dissimilitudinē. ſed character cōparat ſecū mortale peccatum. p qđ homo maxie efficit dissimilis ip̄i deo. **R**e ſpondeo q̄ p̄ter ſimilitudinē creatōis. luxra quā dixit deus. faciam⁹ hoiem ad imaginē ſimilitudinē noſtrā. poſſum⁹ adhuc tripli cē ſimilitudinē hois ad deū attēdere q̄zū ad aie r. creatōeſ. Quaz p̄ma p̄ dici limilitudo p ſecta. alia ſufficiēs. ⁊ tercia ad ſufficientiā di ſponſes. Prima habet eſſe in patria p gloriā. **S**ecunda in via p gratiā. Et terciā p ip̄im characterē. Prima p tanto dicit⁹ pfecta. q̄r excludit diſsimilitudinē nō ſolū culpe ſz etiā miſerie. **S**ecunda nō eſt pfecta q̄z ſit ad ſalutē ſufficiens. q̄r q̄z ſit excludat diſsimilitudinē culpe. tamē admittit diſsimilitudinē miſerie. Tercia nec eſt pfecta nec ſufficiēs. licet q̄zū d̄ ſe eſt ad ſufficientiā ſit diſponēs. q̄r p neceſſi tate ſui eſſe nec excludit diſsimilitudinē culpe nec miſerie. **H**abes igūt characterē eſt ſimi lis deo. habes gratiā ſimiliō. ſz habes gloriā deo ſimiliū d̄ici teber. **L**ata eſt em̄ i glo ria beatoꝝ ſimilitudo cū ip̄o deo. q̄ quilibet be atus q̄s i ip̄m deū videt traſformari. iuxta qđ ait apluſ. Nos aut̄ reuelata facie gloriā dñi ſpeculat̄ in eandē imaginē traſformamur a claritate in claritatē. Et beat⁹ iohānes pruna ſua canonica ait filij deū ſum⁹. ſz nō dū appa ruit qđ erim⁹. ſcim⁹ aut̄ q̄ ſi appa ruerit glo ria ei⁹. ſiſes ei erim⁹. qm̄ videbūm⁹ eū ſicut ē.

Instantia quoſundā

Solutio.

Articulus secund⁹

Cōclusio.

Quātum ad ſecundū

dū articulū ſic pcedā. Primo ponā vñā pclu ſionē. Scđo adduca aliq̄ ſiſtatiā recitando oppoſitas opinioneſ. **E**ccluſio eſt. q̄ character baptiſmalis ſubiectuē eſt in ip̄a eſ ſentia aſe. Quia qñ dñe qualitatē ſic ſe ha bent q̄ vñā immeſiate diſponit ad alteram. ille

EE

creatōnis a solo deo p̄t ponī in esse p̄ductiue,
vt patuit superi⁹ dist. i. s̄z character est termi
nus creatōnis, vt declarauit superius dist. q̄.

Lōclusio secūda est, q̄ dispositiue causat a
lacrīs q̄ nō licet iterari. q̄ sunt baptis⁹: p̄fir
mati⁹: t̄ ordo. Q̄ exq̄ talia sacra nō debet ite
rari. ordinavit diuina clemētia vt effectū stabili
tē t̄ indelibilē habeat in ipa aia. Hic aut̄ effe
ctus nō p̄t eis cōpetere p̄ductiue t̄ p̄ncipalit̄.
q̄ cōpetit eis dispositiue t̄ instrumentali.

Secunda
p̄clusioArticulus
quartus.Conclusio
primaLōtra cō/
clusionē.

Nota.

Lōclusio
secunda.

Instantia

Solutio

actualis p̄sensus volūtatiſ in ipaz passiones
ad h̄ ut martirij coronā recipiat. tñ h̄ in pui
lis nō requiriſ. alias infantes occisi ab hero
de nō deterent p̄ martirib⁹ coli. Cñ puto sal
uo tñ semper meliori iudicio. q̄ ad h̄ ut aliq̄
coronā martirij i vita beata recipiat. nō req̄ri
tur vt in hora passionis habeat actualiſ mo
tu volūtatiſ. q̄ tunc si aliq̄ bon⁹ homo dor
mīcē occideret ab infidelib⁹ p̄ fide xp̄i. illenō
p̄cipet coronā martirij. cui⁹ oppositū pie cre
dendū est. Ad h̄ ḡ ut aliq̄ vere p̄tēt martir
xp̄i. nō est tm̄ respiciendū ad actū voluntatis
quē habet i hora passionis. nec ad mortē quā
patit. sed ad cauq̄ mortis p̄ q̄ patit. puta si
patit ppter fidē. Forte dicet q̄ exēpla quib⁹
me iuuio i p̄positō nō sunt ad p̄positū. q̄ in
fantes occisi ab herode fuerūt innocētes. q̄ p̄
circūcisionē purgati fuerūt ab originali pec
cato. Etia iste q̄ dormiēs occideret p̄supponit
tur esse bon⁹ hō. Sz infans i vtero materno
est infect⁹ originali peccato. Rñdeo q̄ pie
credendū est tale infantē q̄ rotte fidei catholi
ce i m̄ris vtero occideret purgari a deo baptis
mo flaminis anteq̄ ab hac vita decederet p̄ ba
ptisimū sanguinis. Etia est possibile q̄ m̄l
ti de infantib⁹ ab herode occisi nō fuerint cir
cūcisi. eo q̄ puer s̄m legē octauo die a primo
circūcidebat. t̄ tñ om̄es illi pueri sunt vi mar
tures corā deo. Conclusio tercia est q̄ puer
manēs i materno vtero n̄ p̄ baptizari bap
tisimo fluminis. Quia q̄ p̄ ministrū baptisimi flu
mine n̄ p̄ attinigi ille n̄ p̄ baptisimo fluminis
baptizari. sz puer manēs i m̄rno vtero a mi
nistro baptisimi flumine n̄ p̄ attinigi. P.
isidor⁹ in lib. de sumo bono ait. Qui inde n̄
est ille renasci n̄ p̄t. Itē augustin⁹. Quā
diu pui⁹ ad maternū vterz p̄tēt baptizari
n̄ p̄t. Itē augustin⁹. Sicut q̄ nō viri n̄
p̄t mori. ita q̄ nat⁹ nō fuerit nō potest renasci
Ista conclusiō quidā doctores pbāt
q̄uis impietē medio. Arguit em̄ sic. Quā
diu aliqd est diunctū cause sue corruptōis. tā
diu curari seu mūdarī n̄ p̄t. sz puer q̄diu est
i vtero m̄ris q̄diu est diunct⁹ cause sue corru
ptōis. ḡ r̄c. Quāvis conclusio sit va. tñ ista
ratio est inualida. Nā si ista ratio esset suffici
ens. tūc q̄diu aia maneret i pprio corpe. tam
diu n̄ posset a peccato mūdarī. q̄ caro ppria
est immediata causa infectōis aie q̄ infundit ta
li carni. mater em̄ n̄ est causa infectōis aie sp
si⁹ paruuli. nisi mediata corpe q̄d accipit par
uul⁹ a m̄re. Lōsequētia patet. quia q̄diu aia
manet in pprio corpore adiu manet cōiuncta

Instantia

Solutio.

Tercia cō/
clusio.

2

3

4

Ratio nō
p̄cludebit.Lōtra ra/
tionē.

- 2 cause sit corruptio. ¶ P. originale peccatum transfundit per patrem in problema per se loquendo. quod si aliud non obstat puerus ad matrem non impedit quin puer possit ab originali maledici. Antecedens patet. quod propter hunc dicunt doctores communiter quod postquam eua peccauit. si ad animam non peccasset sed non transfuerat originale peccatum propter mundum dicitur paterni seminis. ¶ P. si puer puerus matris non posset ab originale peccato curari. tunc nullus posset in utero sanctificari. cuius opus positum patet de Iohanne Luc. i. ¶ P. effectus gratia non respicit suum susceptum ut loco distinctum. sed ut supposito distinctum a principio sue corruptionis. sed licet puer in utero non sit a mente distinctus localiter. tamem est ab ea distinctus rea liter et suppositaliter. ergo sic. ¶ Ex dictis ali

- 1 quoque doctorum per argui contra ista conclusionem sic. Quodcum puer est in utero. tunc mater videtur esse quamquam radix. cuius radix puer per dici ramuscitur. Sed ad Ro. xi. ait apostolus. si radix sancta et rami. ergo si mater sanctificatur baptismi summis. videtur quod et puer sanctificetur. ¶ P. non est maioris efficacie peccatum ade in maculando quam gratia baptismalis in sanctificatione et a peccato mundando. sed peccatum ade insicit parvulum in utero. ut patet ad Ro. v. ergo gratia baptismalis potest cum maledicere in utero. ¶ P. puer est deus ad misericordiam quam ad clementiam. sed ex comedemnatione dei transit peccatum originale in parvulum adhuc existente in utero. ergo ex dei miseratione etiam debet medicina in ipsum transire. 4 ¶ P. parvulum in utero est susceptum culpe originis. ergo est susceptum gratie baptismalis. Antecedens patet ex predictis. Probario sequitur. quod culpa originis et gratia baptismalis sunt opposita. sed opposita apta nata sunt fieri circa idem. ¶ P. sicut penitentia est remedium contra peccatum adulterorum. ita baptismus contra peccatum parvolorum. sed nullus statim adulterorum excludit a remedio penitentie. ergo a remedio baptismi nullus statim parvolorum debet excludi. ¶ P. non minus diuina pueritia subuenit homini quam ad vitam spirituale. quamquam ad vitam corporalem. sed mediocriter possunt parvulo existenti in utero ministrari necessaria quo ad vitam corporalem. ergo sic. ¶ P. si mulier pregnans manu mutantur. hoc est libertati donum et a servitute liberatur. tunc enim leges civiles puer liber nascitur. ergo si mater a servitute peccati per gratiam diuinam in baptismino liberatur. puer liber a peccato nascetur. Consequitur patrum. quod favorabilior est libertas spiritualis libertate corporali. et tamen clementior est lex diuina quamquecumque lex humana.

¶ Ad primum dicendum quod apostolus loquitur ibi Solutio. mystice. Sed enim dyonisius mystica theologia non est disputativa. Etiam potest dici quod per rationabilem intelligi debet cogitationes locutiones et operaciones. que omnia sancta esse dicuntur si intentio sancta est. sicut patet ex glossa super illo ybo euangelio. si oculi tempore simplex fuerit totum corpus tuum lucidum erit. ¶ Ad secundum dicendum quod per inferius in fide in utero peccato ade. et quod non mundatur gratia baptismali loquendo de baptismino summis. hoc non est per tanto quod peccatum sit maioris efficacie quam gratia. sed per tantum quod instrumentum peccati ade putat ipsa infecta caro in utero contingit anima rationali qua homo caro informatur. sed ablutione seu sacramentum baptismi summis quod est instrumentum quo gratia baptismalis transfundit. non per attin gere parvulum quodcum manet in utero. ¶ Ad tertium dicendum quod licet deus quodcum est ex parte sui prior sit ad misericordiam quam ad clementiam. tamen quodcum parvulum est in utero non est ita attinibilis ab instrumento remedio. sicut ab instrumento morbi. ¶ Ad quartum nego consequientiam. Ad probationem dicendum quod licet opposita apta nata sint fieri circa idem. in quantumque oppositorum determinate respicit suum subiectum. ita quod alterum non per inesse tali subiecto sum communem cursus. et hoc vel per semper ut calor respicit ignem. vel per tempore determinato sicut non videtur respicit canem ante nonum die. nam enim natum videtur non per copere canem ante nonum die. Et isto modo culpa determinate respicit alias parvulos. quodcum manet in utero. ita quod non liberatur ab ea enim cursus communem. Et appello hic cursus communem remedium a reo institutum per baptismum summissum. Et sic videtur quod in naturalibus quantumque sit aliquid per potentiam dei per cursus communem. posset enim canis per potentiam dei omnem tempore videtur. sic etiam per singulariter clementiam dei et per privilegio speciali per parvulum in utero adhuc manens a peccato totaliter maledicari. et spiritualiter flamine copiose sanctificari. ¶ Ad quintum dicendum quod minor non est vera. quod posito quod aliquis existens in peccato mortali ex anteitate vel quo cumque alio evenerit. totaliter perdere visum rationis. taliter hoc parvulo statim totaliter excluderetur a penitentia. ¶ Ad sextum dicendum quod quis parvulo subuenia tur per matrem quo ad vitam corporalem. tamen non potest fieri quo ad vitam spirituale. quod puer in utero puerus est matris quo ad corpore. sed non quod ad animam. Nec tamem ex hoc sequitur quod ex munus puerit parvulo quod ad vitam spirituale quod ad corporalem. quod dato quod puer mozeretur in utero

matris. adhuc alia sua haberet magis delectabilis virtus q̄s alius homo in isto modo posset habere q̄s ad vitam corporalem. Si autem suppperit donec hascat ex utero. nūc poterit baptizari et sequi vitam eternam. Ad septimum dicendum quod puer fīm corporeo dependet a matre et nō fīm anima. et ideo q̄uis fīm libertate corporalē lequitur matrē. tamēq; sequitur eā fīm libertatem spūalem. Ex his igit patet quantū ad principale quesitū q̄ puer in utero baptizata matrem nullū recipit characterem. Quia q̄ non recipit characterē baptismalē nullū characteres potest recipere. sed puer in utero nō recipit characterē baptismalē. ergo nullū recipit characterem. Maior pater. q̄ character baptismalis est fundamentū ceterorū characterū. q̄ ipso nō recepto aliū recipi nō possunt. Minor etiam patet ex predictis. Ad argumentū principale dicendum quod puer in utero q̄ sicutus est matri corporaliter aliquā modo dicat p̄ ei. tamē q̄ si positaliter est distinctus a mīre. vt sic nō est p̄ in matris. Etia fīm anima nō est unica mīri. et idco nō est necesse ut illa conueniat pūulo q̄ mīri p̄ueniūt fīm anima.

Ad. 7.

Ad principale quesitū.
Racio.

Ad principale argu.

perficit in baptismo. aut eadē cū illa nō p̄t esse alia. q̄ rūcē duo accidētia solo numero differētia essent. sūmū s̄ eadē subiecto. Nec p̄t esse eadē. q̄ aut eſſet eadē fīm eundē gradū. aut eſſet eadē fīm gradū intensiore. Non prīmū. q̄ sic qd genitū est itaq; generari nō p̄t. sic qd collatū est ampli p̄fēri nō p̄t. Nec secundo modo q̄ in forma simplici inherētē subiecto simpli ci nō possunt diuersi gradū dari. sed grā est forma simplex et inherētē subiecto simplici. scilicet ipsi aīe. ergo tē. **¶** *¶* **O**tra. in quolibet sacramēto noue legis rite suscep̄to et ministrato p̄fert grā. vt patet ex dictis sanctoz adductis p̄ in grā dist. i. h̄z affirmatio est sacramentū noue legis. ergo tē. **H**ic q̄ tuor sunt vidēda. **P**rimo de eo qd q̄rit. **S**ecundo utrū sacramēto p̄firmatōnis imprimit characteri p̄firmato. **T**ercio q̄s sit idoneus minister isti sacramēti. **Q**uarto videndū est de necessitate isti sacramēti. scilicet ei suscep̄to sit necessaria ad salutē.

Articulus
primus.

Distinctio septima.

Wnc d' sacra

mento p̄firmatōis. Postq; magister determinauit dī sacramēto baptismi. hic determinat dī sacramēto p̄firmationis. et diuidit in duas p̄tēs. q̄ p̄mo tractat de p̄firmatōis sacramēto. Secundo de ei⁹ vñ p̄gruo et idoneo. ibi. Hoc sacramētū tantū a ieiunis. Prima in duas. q̄ p̄mo ostēdit istius sacramēti perfectionē ex causaz suaz assūgnationē. Secundo facit hoc idē ex iiii ad baptismū compatōne. ibi. Scitote verūq; esse. Prima in q̄tuor. Nā p̄mo tangit isti sacramēti causaz formale. Secundo materialem. Tercio efficiētē ministeriale. Et quarto finale. Secunda ibi. Cū baptizatos in frontibus Tertia ibi. Qd sacramētū. Quarta ibi. Cliretus ab hmōi. **S**equit illa p̄s. Hoc sacramētū. Et diuidit in duas. Quia p̄mo ostēdit qualiter se debet habere illi quib; et a quib; sacramētū p̄firmatōis debet dari. Secundo ostēdit q̄ istud sacramētū nō debet iterari. Secda ibi. Nec debet iterari. **H**ic ergo quero.

O triū sacramēto p̄firmatōis p̄ferat grā ipi p̄fimato. **E**t videt q̄ non Quia aut illa grā eſſet alia ab ea que

Conclusio
prima

primo pono duas p̄clusiones. Deinde moueto vñ dūbiū ortū habens ex illis p̄clusionibus. **P**rima p̄clusio est. q̄ gratia gratūfa ciens p̄fert in p̄firmationē. Quia cuiuscōq; dat spūssancē illi dat grā gratūfacies. h̄z ordina te suscipienti sacramētū p̄firmatōis dat sp̄rituſtancē. Maior patet ex dictis in p̄mo libro dist. xiiij. arti. liij. p̄clusione secunda. sed minor habet p̄ rabanū q̄ dicit sic. Per impositiōnē manū summi sacerdotis spūssancē tradit̄ baptizato. **P**. null⁹ p̄fimato in bono nisi p̄ gratia qua est grat⁹ deo. sed p̄ istud sacramētū confirmat̄ homo in bono. Propter h̄c em̄ dicit̄ sacramētū p̄firmatōis. Unū etiā ait in grā. q̄ grā p̄firmatōnis est cōpletiva et cōfirmatiua a grā baptismalē. q̄ tē. **F**orcedicet q̄ illo sacramēto nō p̄fert grā gratūfacienō sine q̄ vere habet esse gratū. sed baptizat̄ sine sc̄tō et vere ē grat⁹ p̄mūq; cōfirmet̄. q̄ tē. **P**. aliquā exīs in morali p̄cto libere et audacter p̄fit̄ fidem xp̄i. q̄ p̄firmatio nō p̄fert grāq; gratūfacientēz. Ancedēs patet. Probato p̄sequētia. q̄ sacramētū cōfirmatōis ad h̄c dat̄ ut aliq; bñ et audacter p̄sumat fidem xp̄i p̄fiteri. **A**d primū dicēdū **S**olutio. q̄ maior nō est vera. q̄ q̄uis ei qui habet esse gratū nō dat̄ grā qua fiat de nō grato gratus. tamē p̄t ei dari quo fiat et grato magis grat⁹. **A**d secundū dicēdū q̄ p̄sequētia nō vallet. **A**d p̄bationē dicēdū q̄ sacramētū p̄firmatōis

EE 3

Ad. 1.

Ad. 2.

*Cōclusio
secūda.*

- hō dat ad p̄fitendū qualitercūqz, sed dat ad p̄fitendū utiliter & salubriter. Nūc aut̄ ita est q̄ licet aliqz existēt in peccato mortali fidem qñqz audacter p̄fitent, tñ hoc non facit cū ita bonā fiducia, nec ita salubriter & meritorie seu utiliter, sicut si esset sine peccato. **Q** Secūda p̄clusio est q̄ gratia gratūfaciēs data in cōfirmatōne hō est alia p̄ essentiā a grā data in baptismo. Quia sicut se habet charitas p̄firmati ad charitatē baptizati, sic & grā ad gratiā. loquēdo te gratia gratūfaciēte, s̄z charitas cōfirmati hō est alia p̄ essentiā a charitate baptizati, ergo t̄c. Maior patet, q̄ sicut charitas dat esse chaz̄, sic grā dat esse gratiā, & sicut charitas est forma suscipientib⁹ eadē est essentiā forme intēse & remissie. **P**. eadē est grā p̄ueniens & subsequēs, & eadē p̄ essentiā est grā baptismi & p̄firmatōnis. Antecedēs ponit m̄gr lib. q̄, dist. xvii. Cōsequēria patet, q̄ grā p̄firmatōnis sequit̄ gratia baptismi. **Q** 3. Itra istud est quedā opinio q̄ ponit q̄ grā q̄ dat i baptismo, & grā q̄ dat in p̄firmatōe, est essentialiter alia talia gratia. Quia virtutes & dona essentialiter differūt, ergo grā baptismi & grā cōfirmationis essentialiter differūt. Antecedēs patet. Probat cōsequēria, q̄ grā baptismalis est causa virtutū, & gratia p̄firmatōnis est causa donoz. **P**. sc̄ut morboz distinguunt, sic medicina morboz debet esse distincte, sed morboz peccati mortalis cui⁹ medicina est grā baptismi est essentialiter distincta a morbo pusilla, nūmitatis cui⁹ medicina est grā p̄firmatōis. Maior patet, q̄ sicut ait Lassiodor⁹, variuz poscit remedii diversa q̄litas passionū, hō ei idē sanat oculū & calcaneū. **Q** **P**. quēcūqz sic se habet q̄ vñ p̄cedit alter⁹ tpe & natura, illa necessario differūt essentialiter, s̄z grā baptismi natura & tpe p̄cedit grāz p̄firmatōis, & t̄c. **Q** **P**. si daret eadē grā in p̄firmatōe & nō alia q̄illa q̄ dat⁹ est i baptismo, tūc frustra cōfirmaret hō. **P**. signa debet esse p̄formia suis signis, s̄z baptismus & p̄firmatio q̄ sunt signa gratiar̄ datar̄ baptizato & p̄firmato differūt essentialiter. Maior patet. Probat minor, q̄ differūt in materia & in forma, q̄ materia baptismi est aq̄, & forma, ego baptizo te t̄c, materia vero p̄firmatōis est chrisma, forma: signo te signo crucis, cōfirmo te chrismate salutis. **A**lij ponut q̄ nou⁹ grad⁹ essentiē ipius grē supuenit in ipa p̄firmatōne, q̄ tñ facit cū grā

baptismali, vñā integrā essentiā. Hāc aut̄ op̄i nō est & p̄les alias cū suis motiūs recitauī & cū suo sili impugnaui lib. i. dist. xvii. ideo d̄ his nihil ad p̄sens. **A**lī primū q̄ prime opinio nō dicēdū q̄ p̄sechntia nō valet. Ad p̄batōez dicēdū q̄ nō est necesse tantā diuersitatē dare i causis sicut i causat̄, idē em̄ calor numero p̄ siml̄ causare liqfaciētē & molliciētē cera, & exiccationē & duriciē i terra. **A**lī secundū nego maiore, q̄ q̄uis qñqz sit realis distinctio & essentiālis i morbis & morboz curatōib⁹, tñ in medicina hō est distinctio essentiālis s̄z solū modalis. Una em̄ & eadem medicina alio & alio modo accepta diuersos curat languores. Ad p̄batōes dicēdū q̄ in veraqz p̄batōe est fallacia cōsequētia, puta variū, & variū p̄ essentiā nō sequit̄, q̄ mlti alij possunt esse modi varietatis p̄ter modū varietatis i essentiā. Et silt nō sequit̄, hō idē, & nō idē p̄ essentiā, q̄ q̄ modis dic̄it vñū oppositor̄ tot modis dic̄it & alter⁹, ergo sicut sunt mlti modi identitatis p̄ter ilū modū q̄ aliq̄ sunt idē p̄ essentiā in essentiā, sic sunt multi modi nō identitatis p̄ter illuz̄ modū q̄ aliqua sunt nō idē in essentiā. **A**lī tertiu nego maiore, q̄ forma remissa p̄cedit seipam tpe & natura ut efficit s̄b esse intenso, & tñ p̄pter hō differt essentialiter a seip̄a. **P**. fundamētū tpe & natura qñqz p̄cedit relatiōnē quā fundat, & tñ s̄m cōmūnōrē opinione relatio compata ad fundamētū non differt realiter a fundamēto. **A**lī quartū nego cōsequētia, licet em̄ det eadē s̄m essentiā, dat tñ alia s̄m esse & hō modū essendi, q̄ intēsior erit & p̄fector, etiā aliū effectū habebit in p̄firmatōe p̄pter sui p̄fectionē quē nō habuit i baptizato, puta facit eū fortē & fidicētē, p̄pter qđ non dat frustra. Et q̄ isti effect⁹ grē sacrālis qñqz appellant grā, q̄ quidē effect⁹ sunt essentialiter diuersi s̄m diuersa sacrā, hinc ēq̄ aliq̄ antiqui doctores dicebāt q̄ alia & alia grā per essentiāz dat in alio & alio sacrō. **A**lī quintū, tñ dicens q̄ ad veritatē signi sufficit aliq̄lis p̄formitas ad signatum, & nō est necesse posnere omnē modū p̄formitatis. Unū signa essentialiter distincta possunt significare idem s̄m essentiā, differēt s̄m esse & habēs diuersos effect⁹ essentialiter distinctos, & hoc maxime cū talia signa sunt signa illi⁹ i ordine ad illos diuersos effect⁹. Sic ēi p̄posito. Nā baptism⁹ ē signū grē i ordine ad remissionē culpe, s̄z cōfirmatō ē signū grē i ordine ad remissionē penae, puta ad remissionē pusilla nūmitatis, q̄ n̄ ē culpa, s̄z pena ex culpa derelicta. **E**x hōs p̄missis me Dubium.

*Op̄io con
traria.*

*Forma cō
firmatōis.
Alia op̄io*

*Solutio.
Ad. 1.*

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

nito p̄t dubitari. utrū grā data ī cōfirmatōe sit dignior seu pfectior ea grā q̄ dāt ī baptismo.

Et quelibet pars ḥrādīcōis isti⁹ quesiti ha-

Pro viii
parte.

bet suos defensores. Arguit em̄ quidā p̄o

gratia cōfirmatōis q̄ sit pfectior. t̄ h̄ sic. H̄ra

ordinata ad excellētores effect⁹ est excellēti-

or. s̄z gratia cōfirmatōis ordinat̄ ad excellēto-

res effect⁹ q̄z grā baptisi. Maior pat̄. Pro

bāt minor. q̄z effect⁹ gratie cōfirmatōis ē esse

cōfirmati iusticia. t̄ fidē publice d̄fiteri mor-

tis periculo nō obstat̄. S̄z effect⁹ grā baptis-

malis ē esse iustificatū: t̄ articulos fidei cre-

dere. S̄z ēsse firmū in iusticia t̄ fidē publice

d̄fiteri ēst excellēti⁹ q̄z ēsse iustū t̄ simpliciter

credere. P̄. grātia illi⁹ sacramēti ēst excellē-

tioñ cui⁹ dispensatio digniorib⁹ ministris ēst

cōmissa. s̄z dispensatio cōfirmatōis ēst cōmis-

sa ep̄is. baptisi vero p̄shiteris t̄ ē necessitate

om̄ib⁹ hominib⁹. ergo t̄c. P̄. isti⁹ intenti-

onis ut dicūt vides fuisse raban⁹. q̄ ait. In ba-

ptisimo sp̄uſſanc⁹ deſcedit ad habitatoeꝝ deo-

deſcrandā. in cōfirmatōe vero eiusdē ſeptifor-

mis grā cū om̄i plenitudine ſanctitatis t̄ vir-

tutis venit in hoiez. Ecōtra quidā arguit

p̄ grā baptis malis ſic. Illa grā q̄ dāt cōtra pec-

catū originale t̄ otra om̄es c̄i⁹ ſeq̄las ēst exel-

lētior q̄z illa que dāt otra vñā ſequelā em̄. s̄z

gratia baptis malis dāt t̄c. t̄ gratia cōfirmatō-

nis cōtra puſſilanimitatē em̄. ergo t̄c. P̄.

gratia q̄ facit amicuz de inimico ē efficacior

q̄z illa que de amico iā facto facit magis ami-

cu. s̄z gratia baptis malis facit amicu de inimi-

co. t̄ gratia cōfirmatōis facit t̄c. P̄. gratia

q̄ morientē im̄mediate facit ad beatitudinē euo-

lare t̄ aperit portas celī ēst excellētior ea q̄ hoc

nō facit. s̄z si baptizat̄ moreret statim iret ad

celū. t̄ nō cōfirmat̄. ergo t̄c. P̄. pro p̄cordan-

tia igit istoꝝ ēst aduertendū q̄ gratia cōfirma-

tionis p̄t duplicitē cōſiderari. Cno mo-

do p̄t ſcludit gratiā baptis malē. puta ſi vñ⁹

homo hodie baptizat̄ retēta grā baptis malī

illeſa statim poſtea cōfirmat̄. t̄ ſic grā cōfirma-

tionis ēst excellētior q̄z ſola grā baptis malis.

Quia loquēdo de his que ſunt de genere bo-

norū ſemp includēs perfect⁹ ēst in cluso. s̄z il-

lo caſu poſto tūc grā cōfirmatōis includeret

gratiā baptis malē. ſicut forma intēſa includeret

formā remissaz quā p̄ſuppōnit. ergo t̄c. Ma-

ior patet. q̄d in pfectōe ēt tantūdem t̄ ampli⁹

hoc ēt in perfectōe mai⁹. s̄z pfectio inclu-

dens reſpectu incluse dicit tantūdē t̄ ampli⁹.

Minor de ſe patet. Alio modo p̄t cōſidera-

ri grā cōfirmatōis vt pſcindit a grā baptis-

mali. puta accipiendo p̄cife gradū illū quem addit ipa confirmatio. ſic gratia baptis malis videt ēſe pfectio. Q̄ p̄cife loq̄ndo virt⁹ que a morte viuificat ēſt efficacior illa q̄ viuū cō- fortat. s̄z grā baptis malis mortuū p̄ p̄cē viuificat. quē poſtea grā cōfirmatōis ſupueniens ē vita p̄fortat. ḡ r̄c. Et ſic p̄mo mō p̄cē dūt rōes p̄me p̄tis. ſcōdō mō rōes alteri⁹ p̄tis.

Articulus
secund⁹
Cōclusio
prima.

Quantū ad ſecūdū

articulū p̄no tres cōcluſiones. Prima ēſt

q̄ in sacramēto cōfirmatōis realis character

imprimit. Et quidā iſtq̄ cōclusio p̄bara ſit

q̄ſtione p̄ma p̄cedente. t̄n adhuc p̄t ſic ſua-

deri. Quia in exercitu bene ordinato nō ſolū

hiſ ſunt de exercitu dāt ſignū cōmune quo

om̄is pariter diſtinguunt ab adūlarijs i tra-

rio exercitu exiſtēb⁹. veſ etiā i eodē exercitu

diſtinguunt milites a p̄plarib⁹. t̄ duces ab

veriſq; S̄z exercit⁹ militatis ecclie ēſt bñ or-

dinat⁹. ḡ exiſtēt d̄ h̄ exercitu nō ſolū ſunt ſi-

gnati characterē baptis malis q̄ diſtinguunt ab

aducriarijs t̄ a nō baptizatis. veſ etiā ad p̄

gne militiū p̄electi ſignat characterē cōfirma-

tionis. t̄ duces exercit⁹. puta ordinati t̄ maxie

sacerdotes ſignant characterē ordinis. P̄. nō ſolū diuile clemētie veſ etiā potētie t̄ ſipiē

tie detem⁹ cōſormari ſeu cōfigurari. ſz ſic cha-

ractere baptis malis cōfiguramur diuile clemētie

ſic characterē cōfirmatōis cōfiguramur diuile

ſiue potētie. t̄ characterē ordidis diuile ſapienſie.

Forte dicit q̄ pugna ſp̄ualis deb̄t ēſt cōis

om̄ib⁹ fidelijs. ḡ characterē cōfirmatōis q̄ ſig-

naſt ad ſp̄ualē pugna q̄ ad p̄ſens duplicitē p̄acci-

pi. Cno mō put pugnare deb̄t ſz oia q̄ nos

inducunt ad vicia ſeu p̄cta. Alio mō put pu-

gnare deb̄t ſp̄ualiter ſz eos q̄ fideles conant̄

leducere false fidei p̄ſuſionē: t̄ ſe fidei ſimp-

ugnatōne. Et iſto iſto mō ſignat fidel' ad p̄

gnā ſp̄ualē characterē cōfirmatōis. Inſtantia

aut̄ p̄cedit de p̄mo mō pugnādi. iſo n̄ ēt ad p̄

poſitū. Cōclusio ſcōdā ēq̄ characterē q̄ i ſir-

matōe recipit ſbicctiue h̄z ſiſtē i volūtate put

volūtas ſtualit cōprehēdit. p̄fectōe ſtutis

irascibil'. Quia eui⁹ ē potētia ei⁹ ē tact⁹ t̄ eō/

uero. vt d̄ p̄mo de ſompo t̄ vigilia. ſz chara-

cter cōfirmatōis ēt q̄da potētia ſeu p̄tā ſordi-

nata ad actū bellādi otra aduersarios catho-

licē fidei. q̄ quidē aſe cōpetit p̄prie voluntati

Solutio-

Cōclusio
ſecunda.

Ratio.

Pro oppo-
ſita parte.

Cōcordia-
ria.

Ratio.

Instantia

Si m^g virtualiter cōprehēdit virtutē trascibīlē. ideo rē. Forte dices g sicut se habet habitus naturalis ad habitū supnaturālē. sic potentia naturalis ad potentiam supnaturālē. s^z habit^g naturalis nō est subiectū habit^g supnaturālis. g potentia naturalis nō erit subiectū potentie supnaturālis. nec p pseqns character cōfirmatōis q̄ est quedā potentia supnaturālis poterit subiectiue fundari in volūtate q̄ est potentia aīe naturalis.

2. p̄p̄riū est potentie immediate fundari in essentia. g character cōfirmatōis subiectiue erit in essentia aīe. r nō i volūtate. Lōsequētia patet. q̄ character cōfirmatōis est quedā potentia.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2. Ad primū dicēdū q̄ nō est simile de habitū naturali r de potentia naturali. q̄ habit^g pprie loquēdo nūli^g p̄t esse subiectū. s^z potentia naturali nō repugnat esse subiectū. r ideo q̄uis habit^g supnaturālis nō possit subiectiue fundari in habitū naturali. tñ potentia supnaturālis p̄t subiectiue esse i potentia naturali.

Ad secundū dicēdū q̄ licet maior sit vera loquēdo de potentia naturali. tñ nō est vera loquēdo de potentia supnaturāli. Sicut autē hic pbatū est character cōfirmatōis esse subiectiue in potentia volūtiua. sic sili ratōne p̄t pbari characterē ordinis esse subiectiue i potentia intellectua. q̄ character ordinis dat hominī p fidelium multiplicatōe p doctrinā sanā. s^z ace^g doctrinē cōpetit hominī s̄m intellectū. g character ordinis q̄ est quedā p̄tā hominī collata p̄mōi doctrinē exercitio debet esse i intellectu.

De chara/
ctere ordīsTercia cō/
clusio.

Tercia cōclusio est q̄ quilibet istoꝝ characterē suo subiecto indelibiliter inest. puta character baptismi essentie aīe. character cōfirmationis volūtati. r character ordīs intellectui.

Quia si character deleret. v̄l h̄ fieret destructio subiecti. v̄l approximatōe cōtrarij. v̄l s̄btractōe sui effectui principij. Non p̄mo modo. q̄ tñ essentia aīe. q̄ potentia. s. volūtas r intellectū q̄ sunt subiecta characterē sunt simpli citer incorruptibilia. Nec secundo modo. q̄ tale cōtrariū v̄l esset culpa. r h̄ nō. q̄ tūc malus sacerdos pderet characterē ordinis. r p̄cōsequēs esset reordinand^g. r mal^g xpian^g est rebaptizand^g. v̄l ignorātia. r h̄ nō. q̄ tūc parvuli cū sint ignorātes nō reciperet characterē. Nec tertio modo. q̄ de nullū bonū spūiale destruit in nobis nisi inquitū tale bonū est in cōpossibile cū culpa vel ignorātia. s^z vt iā partuit ip̄e character non habet repugnantia ad culpā nec ad ignorātiā.

2. s̄m. sicut in pfectiōne matrimonij cōtrahit vinculū indissolu-

bile. sic iā p̄dictis tribū sacramētis in q̄bō xp̄i annū singulariter deo sponsat imprimis signū indelibile. Forte cōtra istud dices g character bestie n̄ pōret similē stare cū characterē sacramētī. sed multi sunt signati characterē bestie. vt pater apoc. xiiij. g rē. P. quicqđ subest humāne volūtati hoc est variabile. s^z character subest humāne volūtati. q̄ recipit volūtarie. P. si character esset indelibilis. v̄l h̄ esset rōhe efficiētis a q̄ pducit. vel rōnesbie ci in quo recipit. Nō p̄mū. q̄ deus pducit charitatē r gratiā que tamē delent ab ip̄o peccatore. Nec ratōne secūdi. q̄ tūc om̄ia q̄ recipiunt in alia ratio iāli essent īvariabilia. P. character aliq̄ modo habilitat ad gratiā. sed in dānato nulla manet habilitas ad gratiā. g saltē a dānatis dlebit ip̄e character. Ad pri- mū dicēdū q̄ maior nō est vera. q̄ character bestie est mortale peccatū cū aliquali obstinatione qua aīa qdāmodo disponit ad quādā perpetuitatē. s^z vt iā dictū est p̄ nullū mortale peccatū delēt sacramentalis character.

Ad secundū dicēdū q̄ licet passiue character volūtarie recipiat. tamē actiue n̄ dependet character ab hūana volūtate. Nec etiā aliq̄s ac^g hūane volūtati habet formalē repugnantia ad characterē. iō deletio characteris nō subest hūane volūtati.

Ad tertiu dicēdū q̄ diuīsio est in sufficiēs. q̄ p̄tā character est indelibilis. q̄ nullā repugnantia patit in suo subiecto nō obstatibō quibuscūq̄ actibō hūanis variatibō humāna voluntate. Ad quartū dicēdū q̄ licet character habilitet ad gratiā hoīez existentē i viā. tñ nō habilitat existentē extra viā. Forte dices ad q̄d g manet character i ip̄o dānato. Dico q̄ manet ad maiōrē cōfusionē dānati vt in p̄petuū appareat q̄ q̄uis de^g inter oues suas ip̄m signauerit. ip̄le tñ ppter suā maliciā a dñico ouili recessit r h̄mōi signatiōē inutilē sibi fecit.

Instantia

2

3

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Interroga/
tio.Responso/
s.Articulus
tercius.

P̄via p̄clo

Ratio.

Quāntū ad terciū

articulū pono duas p̄clusiones. Prima ē q̄ s̄m cursum cōmūnē nō q̄libet sacerdos sed sol^g ep̄s debet cōferre sacramētū cōfirmatōis. Quia q̄d in primitiua ecclīa solū licuit aplis h̄ modo solū licet ep̄s. Q̄d sicut simplices p̄biteri sunt successores. Ixij. disciploꝝ. sic ep̄i sunt successores ip̄oꝝ aploꝝ. vt pater in decreto dist. xxi. c. in nouo. Et iā primitiua ecclīa soli apostoli dabat sacramētū cōfirmatōis q̄d vt pater i actibō aploꝝ. philipp^g dyacon^g

**Lōclusio
secūda.**

1 nō confirmabat eos quos baptizabat. s̄ reliqt
eos aplis p̄firmādos. Secūda oclūsio est
q̄ de priuilegio t̄ dispensatōe singulari sum⁹
pontifex p̄ simplici sacerdoti dare autoritatē
offerēdi sacramentū p̄firmatōis. Q̄ autorita
te pape sacerdoti p̄t cōmitti autoritas offerē
di ordines. ergo t̄ p̄firmādi. Antecedēs pat̄z
q̄ sacerdos cardinalis potest offerre minorēs
ordinēs. Patet etiā sequētia. q̄ cui potest co
mitti mai⁹ eidē potest cōmitti etiā mīnus. s̄
manus t̄ excellēt̄ esse videt̄ offerre ordinē q̄
cōfirmare. 2 P̄ de facto papa gregor. autori
tatē p̄firmandi simplicib⁹ sacerdotib⁹ oculit
sicut patet de p̄le. dist. v. p̄uenit. vbi gregor⁹
papa ianuarij epo sic scribit. Peruenit ad nos
quosdā i cāglizatos fuisse q̄ psbit̄ ros tāge
re eos ch̄ristinatē q̄ baptizati sunt phibuum⁹.
Et sequit̄ ibidē. Si omnino de hac re aliq̄ co
tristant̄. vbi ep̄i delunt ut psbiteri baptizatos
etiā tangere ch̄ristinatē in frontib⁹ debet̄ occi
dim⁹. 3 ad istā autoritatē dicūt̄ quidaz
q̄ isti sacerdotes autoritate pape nō offerebat
lac̄m p̄firmatōis. s̄ solū dabant aliqd̄ sacerdale
sicut q̄nq̄z alicui dāt̄ panis benedict⁹ p̄ eucha
ristia. 4 s̄ istud nō valet. q̄ papa gregor.
grauiter peccasset si hmōi simulatōez t̄ dece
ptionē populi admisisset. Valde em̄ dānabi
lis fuisse illa deceptō. Nā hoies credidissent
se recipere sacramentū p̄firmatōis t̄ nō recepi
sent. Et ideo ali⁹ dixerūt q̄ tanta est auto
ritas pape. q̄ vnicuiq̄ homini papa p̄t dare
potestate offerendi illud qđ habet. puta si hō
est p̄firmat⁹. tunc autoritate pape potest aliū
p̄firmare. si est sacerdos potest autoritate pa
pe ordinē sacerdotij alteri dare. si dyacon⁹ p̄t
ordinē dyaconij offerre. s̄ nō ordinē sacerdo
tij. q̄ eo ipso q̄ illū nō habet nō potest cū alteri
dare etiā autoritatē pape. 5 Sed nec istud
valet. t̄ est sine p̄batōne assumptū. t̄ est otra
dicta sanctor̄ doctoz qui ponunt q̄ sacerdōz
do non potest dari nisi ab epo. nec p̄firmatio
p̄t dari a laico quāuisq̄ p̄firmato. 6 For
te dicēt q̄ vnuqđq̄ potest agere fm̄ formam
quā habet. q̄ vnuqđq̄ agit fm̄ q̄ est in actu.
s̄ laicus cōfirmat⁹ habet characterē p̄firma
tionis. ergo potest agere fm̄ hmōi characterē
t̄ p̄sequens p̄ducere sibi simile. 7 Rūdes
q̄ ad hoc vt aliquis possit p̄firmare necesse ē
vt habeat talē characterē quo characterē ipse
cōstituit minister ecclie. sed p̄ characterem
cōfirmationis nō constituit quis minister ec
clie. ergo quānis aliq̄s sit in actu fm̄ chara
cterem p̄firmatōis nō habens characterē oz

dūis quo cōstituit minister ecclie. nō poteris
alteri characterē p̄firmatōis p̄ferre.

**Articulus
quart⁹.
Lōclusio
prima.**

Instantia

Lōtra.

**Dictū ali
orum.**

Contra.

Instantia

Solutio

Quātū ad quartū

articulū pono duas oclusiones. 1 Prima ē
q̄ suscep̄tio istius sacramēti nō est absolute t̄
simpliciter loquēdo necessaria ad salutē. Q̄
illud sine quo p̄t quis saluari. hoc simpliciter
loquēdo nō est necessariū ad salutē. s̄ nō p̄fir
matus potest saluari. iuxta illud Mar. vlti.
Qui crediderit t̄ baptizat⁹ fuerit hic saluus
erit. 2 P̄ om̄is decedens in gratia dei saluat̄.
s̄ imēdiate decedens post baptismū decedit in
gratia dei. vt patet ex p̄cedentib⁹. ḡ tc. 3 For
te dicēt q̄ nullus potest saluari nisi sit plene
christian⁹. s̄ sine sacramēto p̄firmatōis nō
est aliquis plene christian⁹. qđ patet de p̄le.
dist. v. vbi dicit. Om̄es fideles p̄ manus im
positionē ep̄oz post baptismū spiritū sanctū
suscipere debent. vt pleni christiani inueniant̄

**Lōclusio
secūda.**

4 Ad tollendā istā instantiā pono p̄ secūda
occlusione q̄ suscep̄tio cōfirmatōis homini
adulito necessaria est ad salutē. supposito q̄
plenaria habeat oportunitatē ipsam suscipiē
di priuileq̄ moriat̄. Quia null⁹ p̄temens sa
cramētu potest saluari. sed habens plena⁹ t̄
omniumodā oportunitatē suscipiēdi p̄firma
tionem t̄ non suscipit ac morit̄ sine ea videt̄
p̄temere sacramentū. ergo tc. 5 Et per hoc
patet ad instantiā. quia p̄temens nō est ple
nius christianus. vt dicit̄ in glosa extra d̄ sen.
excommunicatōis. Decretū autē allegatū lo
quit̄ de adultis sufficiētē oportunitatē habē
tib⁹ suscipiēdi istud sacramentū. qui si mo
rērentur sine eo. ratione contemp⁹ nō essent
pleni christiani. 6 Ad argumentū principa
le dicendū q̄ gratia data in cōfirmatōne quā
uis sit eadē fm̄ essentiā cum gratia data i ba
ptismo. tamē duplicitē differt ab ea. Primo
quidē q̄ addit̄ ad gratiā baptisni gradū in
tensiōrem. nō quidē gradū fm̄ essentiā s̄ fm̄
esse. sicut dictū ē de charitate libro p̄mo. dist.
xvii. Secūdo quia gratia p̄firmatōis aliquē
habet effectū quēnon habet gratia baptisni.
vt patet ex p̄dictis.

**Ad princi
pale argu.**

Distinctio octaua.

**Q̄st sacramē
tu baptisni. Postq̄ magister
determinauit d̄ duob⁹ sacris. s.
de baptismo et confirmatione.**

hic psequit de tertio. scilicet de eucharistia seu sacra cōmunione. Et diuidit in duas ptes. Quia pmo determinat de isto sacro q̄tū ad ea q̄ ip̄ integrat et pficiunt. Secdo q̄tū ad eos qui ip̄ sumunt et pficiunt. dist. i.e. ibi. Et sicut due sunt Prima in duas. Qz pmo m̄gr innuit dicatorū cū dicēdis continuatōez. Secdo ponit dicēdoz ordinē et distinctionē. ibi. Hic etiā ante alia. Prima in duas. Qz pmo pmittit isti sacri dignitatē et efficaciā. Secdo ostēdit ei pcessisse multiplicē figurā. Secda ibi. Lui figura pcessit. Tunc lequī illa ps. Hic etiā an alia. Et diuidit in duas ptes. Qz pmo pmittit quatuor hic esse dicēda. scilicet isti sacri institutōne. forma. sacro. et resacri. Secundo prosequit de his. ibi. Sacram dñs instituit. Et hec in tres Nā pmo determinat de isti sacri institutōne. Secdo de forma. Tercio simul de sacro et res sacramēti. Secunda ibi. Forma vero est. Tertia ibi. Nūc qd ibi sit sacramētu. Circa istā distinctionē qro.

Quoniam eucharistia sit dignissimū sacramētu. Cidet q̄ nō. Qz qd nō est sacramētū h̄ nō est dignissimū sacramētū eucharistia nō est sacramētū. vt videt. ḡ tc. Maior patet p locū a toto in modo ad suā ptei modo negatiue. Minor pbat. qz qd nō est vnu sacramētū h̄ nō est sacramētū. Iuſ eucharistia nō ē vnu sacramētū. ḡ tc. Maior patet. qz p idē est aliquid ens et vnu ens. vt dicit. iij. metha. Et eadem ratio est hois et vni hois. vt dicit. i. elenchoz. Minor etiā patet. qz vnitas rei v̄l est ex vni tate materie. v̄l ex vnitate forme. Iuſ eucha ristia est duplex materia. scilicet panis et vnu. et duplex forma huic duplii materie correspōdes.

Contra. tāto sacramētū est digni q̄tū ptentuz sub sacramēto et exhibitū p sacramētu est nobilit̄. sed sub eucharistia continet christus deus et homo. quo nihil potest esse nobili. ergo tc.

In ista questione quatuor sunt videnda. Primo d̄ isti sacramēti institutōne. Secundo de ei forma et pscratōne. Tercio d̄ ei sumptione et dispensatōe. Et quarto de ei eminētia et dignificatōe.

Articulus
primus.

Pria pcelo ponon duas pclusiones. Prima est q̄ istud benedictū sacramētu nō debuit institui ante aduentū christi. Quia sacramētu nō debebat institui priusq̄ esset res q̄ sub sacramento debuit contineri. sed h̄mōi res nō fuit ante aduentū christi. vt de se patet. quia corp̄ christi est

res principaliter ptentia in isto benedicto sacra mento. P. sacramētu plenitudinis gratie nō debuit institui anteq̄ venire temp⁹ grē.

Iuſ eucharistia est sacramētu plenitudinis gratie. Ideo em̄ dicit ab eu qd est bona et charis qd est gratia. quasi bona gratia. Et temp⁹ gratie nō erat ante xp̄i aduentū. vt patet p ap̄lm ad Sal. iij. vbi ait. At ubi venit plenitudo tuis misit deus filiu suū.

Instantia 1
Forste cōtra istaz pclusionē diceret aliq̄ infidelis sic. Medicina pfortatua debet dari debilib⁹ ut pfortetur. Iuſ istud sacramētu specialiter dicit esse medicina pfortatua. et homines cōmunicerant p xp̄i aduentū dicunt fuisse debiliores q̄ post aduentū. ergo tc.

P. om̄is viator indiget viatico. Iuſ ante christi aduentū nō min⁹ fuerunt homines viatores q̄ post aduentū eius. ut istud sacramētu est viaticū viatorū. ḡ tc.

P. nullo tpe boni fideles priuari debucrūt alimento spūali. Iuſ ab exordio mūdi semp fuerunt aliqui boni fideles. et istud sacramētu est spūale fideliū alimētū. ergo tc.

Ad primū dicendū q̄ maior nō est semp vera. qz debilib⁹ debet dari medicina pparatua priuq̄ ipsiis det medicina pfortatua. alias ipi periclitant. eo pfortitudinē fortis medicina eoz debilitas nō poterit sustinere. Ideo pcesserūt in veteri lege multe figure isti sacramētu tanq̄ medicina a remotis pparatū et disponens homines ad istud sacramētu Deinde pdicatō xp̄i successit tanq̄ pparatio p prima ad recipie duz ista forte medicinā. Et tamē istis nō obstantib⁹ quidā pfortitudinē isti medicinē nō poterat sustinere. Dicete em̄ xp̄o Joh. vi. nisi māducaueris carnē filii hois. et biberis ei san guinē. nō habebitis vitā in vobis. dicebat qui dā. Dur⁹ est h̄ sermo. q̄s eu poterit audire. et abierūt retro. q̄si abhorcerēs pfortitudinē isti medicinē.

Ad secundū dicendū q̄ duplex est viaticū. Unū sustentā trāleuntes p viā. Aliud pducēs ysc̄ ad patriā. Primū viaticū fideliū nūq̄ defecit. qz h̄ erat scriptura sacra. vel aliqua reuelatio vel pisolatio diuina.

Secundū vero viaticū est ipa eucharistia. et ideo dari nō debuit nisi eo tpe q̄ patri celestis patrie placuit nos ad patriā puenire.

Ad tertium dicendū q̄ vt patet ex iā dictis ipi non fuerūt priuari om̄i alimētū. licet non habuerint istud forte et solidū alimentū. qd nō congruebat parvulis existentib⁹ in statu imp̄fecto.

Unde ipis p tunc sufficere debuit lac qd sugere poterant de figuris et exemplis scripturarum.

Secunda pclusio est. q̄ aptissimū

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

temp^o instituēdī istud sacramētū erat p̄eime p̄cedens xp̄i passionē. Quia xp̄s erat caput fidei liū. t̄ ipi mēbra ei⁹. t̄ ideo licet nō esset necessaria iū istud sacramētū eō p̄e qn̄ corporali sua p̄sentia istud caput suis membris iū gebat. t̄n̄ qn̄ p̄ passionē ista corporalis p̄sentia tolli debet. t̄c istud sacramētū erat necessariuz. vel salte valde ḡruū. quaten⁹ sublata corporali p̄sentia capitū ipsoꝝ fideliū. adhuc ipi fideles vñti manerēt suo capiti p̄sentia sacramētū.

2. P. vt pat̄ in euāgelio saluator noster isto sacramētū voluit nobis iūgē ac fidelē memoriā sue passionis imprumere. ergo ḡruissimū fuit istud sacramētū instituēre in ultima cena postq̄ incilatē mediante passionē discipulos decreuit relinquere. Forte dicēt q̄ si gñū memoriale debet sequi t̄ nō p̄cedere illud p̄ cū⁹ instituit memoria seu recordatōe. ergo istud sacramētū est institutū p̄ memoria passionis. t̄c debuit institui post passionēz t̄ nō ante. P. signū p̄cedens aduentū rei cuius est signū. cessat postq̄ res aduenit. ergo si istud sacramētū est signū passionis t̄ p̄cessit ea. t̄c peracta passionē debuit cessare.

Ad. 1. Ad primū dicendū ad maiorē q̄ licet tale signū quo ad significatiōē debat sequi rem quā significat. tamē quo ad institutionē potest p̄cedere. Potest em̄ ante q̄ res fiat institutū signū qd̄ h̄mōi rem significet t̄ reducat ad memoriām. nō p̄ t̄c quādo instituit. s̄ p̄ illo tpe qn̄ h̄mōi res facta est. Unū etiā saluator dixit discipulis suis. Et nunc dixi vobis ante q̄ fiat. vt cuꝝ faciū fuerit rem p̄ficiāmī q̄ ego dixi vobis. Ad secundū patet p̄ iā dicta. q̄ lūcet signū p̄cedens qd̄ p̄cile institutū est significare ipam rē vt est futura cesseret p̄ aduentū significati. hoc t̄n̄ nō est verē de illo signo qd̄ licet ante instituat. tamē sic instituit vt rem significare debat postq̄ facta fuerit. Potest ei amic⁹ dū p̄sens est cū amico dare aliqd̄ signū dicēs. p̄ illud recorderis mei cū a te recessero. sic in p̄posito tc.

Articulus secund⁹

De forma
corpis xp̄i

Cōtra.

Quantū ad secundū

articulū p̄mo videndū est de forma p̄secreatio nis corporis xp̄i. Secundo de forma p̄secretois sanguinis ei⁹. De primo est plana cōcordia q̄ hec est forma. quā sanct⁹ petr⁹ credit trādidisse romane ecclesie qua dicit. hoc est em̄ corp⁹ meū. S̄ cōtra istud multipliciter dubitat. Primo q̄ xp̄s nō videt vslus fuisse hac forma. ergo nec alij debent ea vti. Cōseq̄n

tia patet. q̄ nulla verba sacramētalia poterūt habere efficaciā nisi ex institutoe xp̄i. Proba tur antecedēs. q̄ ante q̄ diceret ista verba benedixit panē t̄ frēgit. t̄ postea porrīgēdo discipulis corp⁹ suū a p̄mo dixit vba p̄dicta. S̄ ante q̄ porrexit benedicēdo p̄secreauit. ergo verbi p̄dictis nō fuit vslus p̄ forma p̄secretois.

P. euseb⁹ t̄ ambrosi⁹ addūt p̄ forma s̄le crationis. accipite t̄ comedite. ḡ p̄cile in vobis p̄dictis nō p̄sistit forma p̄secretois. Cōsequētia patet. Proba antecedēs. dicit em̄ euseb⁹ sic.

Invisibilis sacerdos visibiles creature s̄ suū corp⁹ uertit dicēs. accipite t̄ comedite. H̄ est corpus meū. Et quasi eadē verba ponit ambrosi⁹. t̄ habent te vse. dist. iij. P. nihil debet ponī in forma p̄secretois qd̄ nō est d̄ s̄bstantia forme. S̄ omes doctores p̄cedūt q̄ hec cōnūctio em̄ nō sit de substātia forme. Et p̄firmat. q̄ dicit dyonisi⁹ in primo lib. de di no. Nō est audendū dicere aliqd̄ de diuinis p̄ter ea q̄ nobis ex sacris eloquīs sunt exp̄ssa. S̄ additio p̄dicte p̄iunctōnis nō videt esse in euāgelio.

P. istud p̄nomē hoc est p̄nomē demōstratiū. aut ḡ demōstrat corp⁹ xp̄i. aut aliqd̄ aliud differēt a corpore xp̄i. Nō p̄mū. q̄ t̄c ex vi verbōz nō fieret p̄seccratio corporis xp̄i. eo q̄ ante q̄ verba p̄ferent̄ esset ibi corp⁹ xp̄i. Nec secundū. q̄ t̄c esset ibi locutio falsa. nā qd̄ est aliud a corpore xp̄i. H̄ n̄ est corp⁹ xp̄i. For ma q̄uit sacri nō p̄t p̄sistere in falsa locutōne.

P. v̄l demōstrat illud qd̄ est p̄sens v̄l p̄teri til v̄l futurū. Nō p̄dari primū. q̄ cū actū p̄ferit illud p̄nomē demōstratiū. t̄c nihil est ibi p̄sens nisi s̄bstantia panis t̄ accidētia ei⁹ t̄ alie res circūstantes. quā nilla est corp⁹ xp̄i. nec secundū nec tertiu. q̄ h̄ verbū est cū sit p̄sentis t̄pis ipo mediātē nec demōstrat p̄teritū nec futurū.

Et p̄firmat q̄ qd̄ p̄teritū est h̄ nō est. licet qn̄q̄ fiat v̄l possibile sit fieri.

P. qn̄ virtute aliquoꝝ v̄boz sit trāsubstātatio v̄l q̄ cunq̄ alia trāmutatio. t̄c talia verba debet exp̄mi cū v̄bo significare actū practicū. t̄ non cū v̄bo substātio p̄sens t̄pis. S̄ virtute p̄dictoꝝ verbōz sit trāsubstātatio. ergo in illa locutōne nō debet ponī hoc verbū est. cū nō sit significatiū alicui⁹ transitus vel actōnis.

Solutio.
Ad. 1.

Opio p̄s
ma.

Cōfirmat

4

Cōfirmat

5

vicit q̄ p̄ps cū habuerit p̄tatem excellētie. s̄o
sine verbis & absq̄ forma verbor̄ p̄secravit so
la virtute diuina. & postea verba p̄tulit quib⁹
alij formā p̄secrādi tradidit. Quia sicut p̄ps
sine verbis baptizat⁹ fuit. & postea nobis for
mā baptizādi p̄ verba tradidit. sic in p̄posito
zc. ¶ **L**ōfirmat h̄ ex dictis innocēti⁹ terci⁹ q̄
ait. **S**ane dīci p̄ q̄ p̄ps virtutē diuina p̄fecit
& postea formā exp̄ssit sub qua posteri benedī
cerēt. ¶ **S**z istud nō valet. Quia sīm cōmu
nē locutionē benedictō nō fit sine verbis. **S**z p̄ps
dīcit bñdixisse ut patet Mat. xxvij. ¶ **N**ec
est simile qđ assumit de baptismō. q̄ p̄ps non
instituit baptismū qñ baptizat⁹ fuit. **S**z istud
sacramētū instituit qñ p̄secravit. ¶ **N**ec va
let qđ dīcit de innocētio. q̄ talia verba nō di
cit diffūlēdo. vel tanq̄ sua verba p̄ferendo.
Sz tanq̄ verba iā dicte opinionis recitando.

Opinio se
cunda.

Est alia opinio q̄ sīl̄ p̄cederet antecedēs
supradicte rātōis. Dicit em̄ q̄ ch̄rist⁹ verbis
p̄secravit. tñ s̄b alia forma verbor̄ q̄ nos mo
do p̄secramus. ¶ **E**ls dīcit istis q̄ fuerit illa
verborū forma qua v̄sus est p̄ps. ¶ **R**ēndent
q̄ illa verba nō reuelauit p̄ps. & idēc nob̄ sunt
ignota. ¶ **S**z istud dīctū cū nec rationi nec
autoritatē innitat̄. idēc ea facilitate p̄ negari
qua affīrmāt̄. ¶ **E**tia valde videt̄ cīle dictuz
piculoluz. q̄ sacerdos corp⁹ xp̄i p̄ficiēdo pro
fere hec verba tanq̄ a xp̄o prolata. ergo si p̄ps
p̄s verbis nō p̄fecit. tūc nec sacerdos p̄ficeret

Opinio ter
cia.

Est insup̄ tercia opinio. q̄ iuxta ea q̄ ponit
si debet r̄ndere ad supradictrā rationē tunc ha
bet p̄cedere p̄sequentiā: & negare antecedens.
Ponit em̄ ista opinio q̄ p̄ps eisdē verbis p̄se
crauit quib⁹ & nos p̄secram⁹. ¶ **S**z ppter p̄ba
tionē antecedēris supradicte rōnis dicunt q̄
eadē verba bis dīxit. Primo em̄ ut dīcit qñ
p̄ps p̄fecit tūc hec verba dīxit sub silētio. Se
cundo qñ corp⁹ sūi discipulis tradidit. tunc
eadē verba dīxit apte tradēdo eis formā p̄fi
ciendi. ¶ **S**z nec istud valet. q̄ frustra sit p̄
plura qđ equē bñ fieri p̄ p̄ pauciora. vt dīcit
p̄mo ph̄ilicor̄. s̄z verūq̄. l. p̄fucere & formā p̄fi
ciendi tradere equē bñ potuit ch̄ristus facre
dicēdo h̄mōi verba semel. sicut si bis dīpisset
Lū ergo deus & natura nihil faciat frustra. vt
patet p̄mo celi & mūdi. ḡ p̄ps q̄ erat ver⁹ de⁹ p̄
dicta verba frustra nō iterauit. ¶ **E**tia sacer
dos nūc p̄ficiendo nō p̄fert p̄dicta verba tan
q̄s sub silētio a xp̄o plāta. ¶ **A**d p̄batōne⁹ dicēdo q̄
mājor̄ & mīnor̄ ambe deficiunt. q̄ p̄ps anteq̄

Ad formā
argumentū
primi.

dīxit. **H**est corp⁹ meū. nec benedīxit. nec fregit
nec dedit. **I**z dicēdo hec verba siml̄ bñdixit frē
git & dedit. **U**n h̄ p̄ticipiū dīces debet cōstrui
cū omib⁹ istis trib⁹. q̄ p̄comitantē se habu
it ad omia ista tria. s̄. ad bñdicere frāgēre & da
re. ¶ **E**t ideo exclusis trib⁹ p̄dictis opinioni
bus. tenēda est p̄ nūc cōmūnis opinio. q̄ po
nit q̄ p̄ps p̄dicta verba tantūmodo semel dī
xit. & semel dicēdo siml̄ p̄secravit & nobis cō
secrādi formā tradidit. ¶ **A**d secundū dicen
dū q̄ ambrosi & eusebius nō addūt. illa duo
verba accipite & comedite tanq̄ spectantia ad
formā sacramēti p̄secrādi. **S**z tanq̄ spectantia
ad v̄slūm sacramēti p̄secrati. ¶ **A**d tertīū di
cēdū q̄ illa p̄iunctio em̄ nō est de necessitate
forme. sic q̄ sit de necessitate p̄secrādi. quia si
omitteret. achuc p̄ alia verba p̄secraret. Est
tamē de necessitate p̄secrantis. q̄ si q̄s p̄secra
ret. tillā p̄iunctionē sc̄iēter omitteret ille mor
taliter peccaret. q̄ ex statuto vel v̄su romane
ecclie illa p̄iunctio est apposita. quē v̄slūz cre
dit ecclia a sancto petro accepisse. ¶ **R**ātō au
tē addūtōis isti⁹ esse videt̄. q̄ sacerdos dicit
p̄ba p̄dicta quasi in p̄sona xp̄i. igū optime po
nit ista p̄iunctio em̄ ad exprimēdū p̄tinuati
onē zōdīnē istoz p̄bōz ad p̄ccētia p̄ba xp̄i.

Ad. 2.

¶ **A**d p̄firmationē dicēdū. q̄ illa p̄ba dyo
nīz sunt intelligēda q̄tūm ad textū sacre scri
pture. Nihil em̄ est addēdū qđ variet̄ textū
scripture. taliter em̄ addēs maledicēt a beato
iōhāne apōc. vli. c. Per h̄ em̄ nō intelligit q̄n
possit fieri addītio p̄ text⁹ declaratōe ornatū &
p̄tinuatōe. Propter hoc em̄ Eccl. xxiiij. dī
cit sacra scripture de seip̄sa. Qui opant̄ in me
nō peccabūt. q̄ elucidat̄ me vitā eternā habe
bunt. ¶ **A**d quartū r̄ndet doctor cōmūnis
dicēdū. q̄ h̄ p̄nomē hoc nec demōstrat̄ terminū
ad quē ip̄i⁹ trāsubstātiōis determinate. q̄
iā significatio locutōis p̄supponeret entitatē
rei significate & nō esset causa ei⁹. in eq̄ demon
strat̄ terminū a q̄ determinante. q̄ ei⁹ demōstra
tio impēdīret veritatē significatōis toti⁹ locu
tōis. cū termin⁹ a q̄ nō remaneat in v̄lēmo
instati locutōis. Relinquit ergo q̄ demon
strat̄ illud qđ est cōmūne v̄trīq̄ termino in
determinate. Sicut aut̄ in formalib⁹ mutati
onib⁹ cōmūne v̄trīq̄ mutatōi est subiectū v̄l
materia. distinguit aut̄ terminū p̄ formas
accidētales v̄l substātiales. ita in trāsubstātōis
cōmūne est accidēta sensibilitā q̄ rema
nent. diversitas aut̄ est substātiāz. **U**n sens
lus est. hoc p̄tentū sub his speciebz est corpus
meū. Nec est r̄nsio isti⁹ doctoris de verbo ad

Ad confir
mationēz.

Ad. 4.
R̄nsio tho
me.

Nota q̄ ip
se intelligit
p̄ terminū
ad quē cor
p̄xp̄i. p̄ ter
minūz a q̄
intelligit s̄b
stātia p̄al

Dist.

VIII.

Cōtra san verbū. **S**alua isti⁹ sanctissimi doctoris
cū thomā reuerentia & sanctitate. vides q̄ ex his dictis
difficultas argumēti nō tollat. Quia p̄cessis
his duabz p̄positibz quas ip̄e hic ponit. s. q̄
pnōmē hoc dēmōstrer illō qđ cōmune ē utri
q̄ termino trāsubstatiatōis. & q̄ cōmune in
trāsubstatiatōe est accidētia sensibilia que re
manēt. tūc sequit q̄ pnōmē hoc dēmōstrer ac
cidentia. & p̄ sequeb tota locutio v̄rbōz de se
cratōis erit falsa. q̄ accidētia nō sunt co:p⁹
xpi. **S**i dicit q̄ p̄ illud cōmune intelligit
illud qđ ultimō excludit. s. p̄tentū s̄b illis spe
cieb. tūc duplex appetet in ista solutōe de se
ctus. **P**rimo q̄ tūc frustra & inutilē & nul
laten⁹ ad p̄positū p̄clusionis quā infert posu
it illā secundā p̄positōez qua dicit. q̄ cōmu
ne veriq̄ termino trāsubstatiatōis est acci
dētia sensibilia q̄ remanēt. **S**ecundo q̄
adhuc nō euadit difficultas. Nā quāuis cū
q̄ aliq̄s termin⁹ sit cōmuniſ & indetermina
tus. tñ qñ adiungit ei pnōmē dēmōstratiū
tūc determinat & singularizat intantū. q̄ ppo
sition in qua subiect nec est vniuersalis nec in
definita s̄z mere singular. **U**nī sicut patet i re
gulis logycalibz. p̄positio singularis est illa i
qua subiect termin⁹ discre⁹. vt sortes currat.
vel termin⁹ cōmuniſ cū pnōmine dēmōstra
tivo. sicut hic hō currat. Dicere ergo q̄ cōmu
ne & indeterminat maneat i sive cōmunitatē
indeterminatōe addito sibi pnōmē demon
stratio. est dicere opposituz in adiecto. q̄ ut
sic terminus cōmuniſ equipollit termino di
scrēto & singulari. q̄ omnē indeterminationē
excludit. **I**stud ergo dēmōstratū qđ subiect
cit in hac p̄positōe. qua dicit. hoc est corp⁹
meū. vel est determinatū ad standū p̄ corpe
xpi. vel p̄ aliq̄ alio. & tūc pcedet in ratio sic
a principio. **P**. in p̄positōe ordinate placa
sine determinatōe subiecti p̄ pnōmē demon
stratiū. subiectū nō est cōmuniſ & indeter
minati p̄dicato. ergo in hō mun⁹ hō poterit es
se in p̄positōe supradicta in qua subiectū est
determinatū p̄ pnōmē dēmōstratiū. Conse
quentia de se patet. Antecedēs habet in libro
porphirij. vbi dicit. q̄ om̄is p̄dicatio vel cōli
perioris de inferiori. vel est eq̄lis de eq̄li. Pri
mo modo p̄dicatū est cōmuniſ subiecto. Se
cundo modo tūc est eq̄lis cōmunitatē cū cō
munitate subiecti. **A**ly dicit q̄ qñ sacerdos
dicit p̄dicta. tūc illud pnōmē hoc nullā
demonstrationē facit. q̄ nō pfert a sacerdote
significatiue: s̄z recitatue. Et hāc responsonē
ponit innocent⁹ terci⁹ in libro d̄ officio misse

Respoſſo
ſecunda.

Sz nec iſtud valet. Quia tūc verba ut di
cunt a sacerdote nō magis respiceret p̄ſentem
ſubſtantia panis q̄ alia materiā quācūq̄ p̄/
ſente vel abſente. & tūc nō pficeret. q̄ nō acce
deret verbū ad clementū. nec p̄ ſeq̄ns fieret
ſacramentū. q̄ ſim auguſtinū ex eo q̄ verbūz
accedit ad clementū fit ſacramentū. **P**. nec
p̄ iſtā fugā euadit iſti difficultatē. q̄ ſaltē
xp̄a dixit p̄dicta verba ſignificatiue. ergo xp̄o
dicere h̄mōi verba. illud pnōmē h̄ aliquid te
mōſtrabat. vel ergo illud dēmōstratū ſuit cor
pus xpi. vel aliud a corpe xpi. ergo mapet to
ta difficultas argumēti n̄li aliud dicas. **A**ly
dicit q̄ ibi ſit dēmonſtratio nō ad ſenſu: ſz ſo
lū ad intellectū. **U**nī cū dicit. hoc eſt corp⁹ me
ū. iſte eſt ſenſus. ſignificatiū p̄ hoc eſt corp⁹
meū. **S**z nec iſtud valet. q̄ ſicut nō pfici
tur ſacramentū cū dicas. hec imago eſt xp̄s. et
tñ verch qđ dēmonſtrat ſignificat xp̄m. ſic n̄c
in p̄posito platōe p̄dictoz verboz pficeret ſa
cramentū. **A**ly dicit q̄ ibi eſt dēmōstratō
ad ſenſu: q̄ li hoc dēmonſtrat panē nō tñ ſim
pliſter. ſz ſim qđ eſt trāſubſtantia in corp⁹
xpi. **S**z nec h̄ valct. q̄ panis trāſubſtantia
tus nō eſt panis. ḡ nō dēmonſtrat panis ad
ſenſum. **P**. dū pfert li hoc nō eſt facta trā
ſubſtantia. ergo n̄li aliud dicas. ex dictis
adhuc nō oſtendit q̄ dēmōſtreſ panis trāub
ſtantia. **A**ly dicit q̄ eſt dēmonſtratio mi
xta. q̄ partim eſt ad intellectū. & ptim ad ſen
ſum. vt ſit ſenſus. hoc eſt corp⁹ meū. i. illud i
qđ iſtud eſt trāſmutadū eſt corp⁹ meū. **E**t
iſta eſt r̄ſilio Richardi de ſancto victore i ſuo
lib. d̄ tri. **E**t hāc responſionē ad p̄ſens ſu
ſtinentio dico ad maiore p̄dicte ratōis. q̄ p̄
nomē hoc dēmonſtrat corp⁹ xpi. nō tñ ita q̄ qñ
pfert dēmonſtratio p̄ſentializeribi ſit. ſed q̄ ibi
erit cū ſubſtantia panis in ip̄m trāſubſtantia
ta fuerit. **A**ld quintū dicens q̄ eſſe p̄ſens
p̄nūc dupliciter p̄t intelligi. **U**nō modo tpe
quo pfert dēmonſtratio. **A**ldio modo tpe p̄ q̄
pfert dēmonſtratio. **P**runo modo nō dēmon
ſtrat ibi corp⁹ xpi ut p̄ſens. q̄ qñ pfert dēmon
ſtratio. tūc non dū eſt ibi. **S**ed leclido modo
dēmonſtrat ut p̄ſens. q̄ tpe p̄ quo pfert de
monſtratio eſt tpe. qđ ſimmediate ſequit vltimū
iſtans ad qđ terminat tpe mēſurās platio
nē hūr⁹ orōis qua dicit. hoc eſt corp⁹ meū. in
illo em̄ iſtantī ſit trāſubſtantia panis in
corp⁹ xpi. ergo corp⁹ xpi p̄ſens eſt ſb ſpecieb
remanentibz tpe ſeq̄nter copulato ad illud
iſtans. **F**orte dicit. qđ nō eſt nullā efficiā
habet. ſz verba p̄ illo iſtantī nō ſunt. q̄ iam
ff

Responsio
tercia.

Cōtra cā.

Responsio
quarta.

Cōtra cā.

Responsio
quinta.

Richard⁹

Ad. 5.

Instantia

Solutio.

In pteritū trāsserūt ergo nullā virtutē vñ efficiā habebūt verba cōseclarōis respectu ipi^r trāsubstantiatōis. Respondeo q̄ quis i illo instanti verba nō sīnt quantū ad pcedentē plationē tamē sunt i illo instanti quantū ad finale clausiōne seu terminatōe. t p sequeq̄ns in illo instanti merito dīcunt habere virtutē t efficaciam. q̄r veritas oratōis a primo habet t significatiū er^a a primo cōcipit cū ipa oratio finaliter claudit. Et forte hoc nō orat a resto les pmo peri hēfmentias. cū ait. q̄ hoc verbu^r est significat cōpositionē quā sine cōpositis. i. sine extremis q̄ sunt subiectū t pdicatū nō est id est nō pr̄tingit intelligere. Et iā in pbatione supradicte rōmis assūmit falsoz cū dīcit. q̄ futurū nō demonstrat mediate verbō p̄sens t p̄io. Uſus em̄ loquēdi ostēdit hoc esse falsoz. sicut patet cū q̄s dīcit. ecce nūc tacco. vel ecce nūc bibo. t in ceteris cōsimilibz. Si c̄m actus bibēdi vel tacēdi refert ad tps in quo p̄fert h̄ ad uerbū demōstrandi ecce. tūc veriq̄ est futurus quāuis p̄ferat verbo p̄sens t p̄io. Si autē h̄mōi act^r refert ad tps nō in quo h̄ p̄ quo p̄fert h̄mōi demōstratio. tūc talis act^r p̄sens est. q̄r p̄ferens talē demonstrationē p̄fert cā p̄ tpe immediate sequēti. Sic etiā in p̄posito cu^r dīcit. hoc est corp^r meū t c. Ad dīfirmationē patet p̄ ea q̄ dīcta sunt. Ad iextū dicēdū q̄ verba pdicta nō proferunt a ministro tāq̄z ex psona ministri. sicut fit i alijs sacramentis. h̄ tanq̄z ex psona xp̄i. Ideo forma isto^r verbo rū in duobz differt a forma verbōz ceteroq̄z sacramento^r. Primo q̄r nomina trinitatez diuinā exprimēta nō ponunt in ista forma. q̄r cū hec verba tanq̄z in psona xp̄i p̄ferantur qui est ver^r de^r. ad hoc inquendū nō fit h̄ alia quā in uocatio trinitatis. Secundo q̄r verba in alijs sacramentis p̄ferunt in psona ministri ideo p̄ talia verba debet exprimi act^r ministri. t p sequeq̄s oportuit vt ibi ponere verbū operatiū. Hec vero verba q̄r proferunt i psona xp̄i ideo in eis nō optet ponere verbū operatiū exprimē actū successiū ipsi^r ministri. h̄ debet ponere verbū substantiū puta est tāq̄z exp̄sū act^r ultimi t pfecti isti^r sacramenti. qđ est esse corporis xp̄i sub speciebz ipi^r pania. Et p̄ hoc patet ad formā argumēti. De forma autē sanguinis quo ad sui p̄cissionē. p̄ura vbi incipiat t vbi finiat. diuersi diuersimo de loquunt^r. Quidā em̄ dīcūt q̄ sicut p̄cise forma dīscrādi seu dīficiēdi corp^r christi p̄st sit in his verbis. hoc est corpus meū. sic forma sanguinis p̄cise cōsūlit in his verbis. hic

est calix sanguinis mei. Alij dīcūt q̄ debet addi noui t eterni testamēti misterium fidei. Adhuc sunt alij qui dīcūt. q̄ addēdū est. qui p̄ vobis t p multis alijs effundet i remissiōne peccator^r. Quē istaz opinionū verior sit. vñq̄z certū nō est. cū in scriptura sacra hec forma sic p̄cise determinata nō inueniatur. nec etiā ex alijs determinatōne ecclie appareat sic p̄cisa. Tercia tamē opinio tūtor^r t securior esse videt. q̄r qñ p̄ditōes apponunt ad subiectū t pdicatū alicui^r p̄positōis. tunc h̄mōi p̄ditōes vident esse de integratō locutionis exp̄sse p̄ talē p̄positionē. Sed omnia illa addita p̄ secundā t terciā opinionē sunt q̄dā p̄ditiones determinatōes pdicatū p̄positōis posite p̄ forma p̄ primā opinionē. ergo vident esse de integratō illi^r locutōis. t p sequeq̄s ad formā dīscrādi vna cū pdicta p̄ positione vident p̄tinere. Forte p̄tra p̄maz additionē dīcet. q̄ noui t eternū respectu eius dī implicat traditionē. q̄ nō possunt esse de forma vni^r t eiusdē sacramēti. Lōsequētia patet. Proba^r antecedēs. q̄r eternū est illō qđ caret principio. h̄ noui nō solū dīcit rem habentē principiū. h̄ etiā implicat p̄pinqū esse ad suū principiū. P̄p. sicut sanguis xp̄i effusus est p̄ nobis. sic corp^r xp̄i traditū est p̄ nobis. sicut testat xp̄s Luc. xxv. dīces. hoc ē cor p̄us meū qđ p̄ vobis tradet. Et hoc nō obstante nō sit mentio de traditōe corporis in forma dīficiēdi corp^r. q̄ ad formā dīficiēdi sanguinē nō debet mētio fieri de sanguinis effusione. P̄p. ḡsci dīcūt vti hac forma. hic est sanguis meū noui testamēti p̄ vobis t p multis effusus i remissiōne peccator^r. igit vel ḡscinō dīficiēt. vel nos nō dīficiēt. vel due erūt forme dīficiēdi sanguinē xp̄i. Ad p̄imum dicēdū q̄ licet istud bñdictū xp̄i testamētu^r fuerit pro tūc noui quantū ad exteriorē insti tutionē t executo^r. tamē sūit eternū q̄zū ad diuinā p̄destinationē. ergo in illo dicto nulla est tradictio. q̄r quāuis eternū t noui ibi dīcāt de eodē. h̄ tamē est fm alii t alii medē. Ad secundū dicēdū q̄r passio xp̄i magis exprimit in forma dīficiēdi sanguinē q̄z in forma dīficiēdi corp^r. ad passionē etiā magis vident p̄tinere sanguinis effusio q̄z corporis traditō. ideo licet i illa forma nō fiat mentio dīcorporis traditōne. tñ in ista debuit fieri mentio de sanguinis effusione. Ad tertiu dicēdū q̄r vt cōmuniter dīcīt beat^r petr^r formaz quānos utimur tradidit ecclie romane. quā accēpit ex his q̄ vidit t audiuit imēdiatē a dñe

Nota.

Instantia

2.

3.

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad confirmationē.

Ad.6.

De forma
sanguinis

Instantia ihesu xp̄o. Et si in ista circa hoc. q̄ nullus euāgelistar̄ ponit h̄c formā totā modo quo nos ea vtimur. Religō det innoct̄ terci⁹ q̄ euāgelistis nō fuit cura de forme qua vñ de berem⁹ positione. s̄z solū de rei geste narratōne ideo q̄uis sub eisdē verbis nō iueniat forma nostra in euāgelistis. tñ nō est dubitandū be atū p̄t̄z eā a xp̄o accepisse. et ipam̄ sua autoritate ecclie romanę tradidisse. Beat⁹ etiam paul⁹ credit grecis tradidisse formā qua ipsi v̄tunt. quā t̄ ipē accepit a dño ihesu xp̄o. iuxta qđ ait. l. ad Lhoz. xi. Ego autēz accepit a dño qđ et tradidi vobis. Et ideo credidū est q̄ tā latini q̄z greci vere fsciat. Unū vna ē forma grecoz et latinoz q̄ ad intellectuz. licet aliquo modo mutet quo ad sensum.

Articul⁹ ad tertiu⁹

tercius.

Inquisitō prima.

Conclusio.

Ratio. sic pcedā. Primo circa istū articulū pono ea q̄ cōmuniter dicunt. Sed ostendā q̄ i quodā calix ista cōmunita dicta teneri nō pos sunt. Quo ad primum cōmuniter dicit q̄ illyd sacram tantummodo a ieunis debet sumi. n̄ s̄līmīnente mortis piculo p̄tingat opposi tuz ne q̄s decedat sine viatico. Q̄ cibū sume tenuotionis et reuerentie alter cib⁹ nō debet p̄cedere. s̄z istud sacram est cib⁹ summe deuotōnis et reuerentie. ḡ t̄c. Et ista est intēcio sancte matris ecclie. vt patet de se. dist. i. c. si quis. vbi dicit. Placuit Ipuiancto vt i honore ran ti sacramēti pri⁹ in ob xp̄iani dñicuz corp⁹ q̄z ali⁹ cib⁹ intraret. Q̄, aut̄ mortis piculo imi nente oppositū fiat patet p̄ cōmune ritū san cte matris ecclie. S̄z istra primā p̄t̄ istius cōclusionis videt esse primordialis institutio isti⁹ sacri. q̄z dñs ih̄s xp̄s istituit istud sacram post cenā. cū ergo om̄is xp̄i actio nostra sit in structō. videt q̄ licite nō ieuniū possim⁹ sume

2 re istud sacramentuz. P. i. ad Lhoz. xi. ait apls. Dū p̄uenitis ad manducandū inuicez expectate. si q̄s aut̄ elurit domi māducet. S̄z apls loquī ibi de manducatō corporis xp̄i. ḡ postq̄z domi manducauerit licuit eis sume re corp⁹ xp̄i in ecclie. P. salte semel in āno

3 videt q̄ liceat sano homini post cenā sumere corp⁹ xp̄i. q̄z dicit de p̄le. dist. i. sacramēta alta ris nō nisi a ieunis hoib⁹ celebrent. excepto vno digānuerario quo cena dñi celebratur

4 P. si sufficit hominē esse ieuniū ad suscipi endū sacramentū qui alias dispolie⁹ est ad ei⁹ susceptionē. tūc qui bibit vñ lūmp̄t̄ medici na vñ d̄ electuario comedit licite poss̄ celebra

re vel cōmunionē sumere. q̄z pot⁹ et marie aq̄ vel lūmp̄t̄ medicina vñ electuarium nō soluit ieuniū. Ad primum cū dicit q̄ institutō illi us sacramēti est istra cōclusionē. nego. sicut ei aliq̄ interdū expediūt p̄ rei generatōe. q̄ nō expediūt p̄ ei⁹ nutritōe. sic aliq̄ q̄nq̄ expediūt p̄ rei institutōe q̄ nō expediūt p̄ rei p̄tinuatōne.

Solutio.
El. 1.

Ad p̄bationē dicendū q̄licz om̄is christi actio nostra sui instructio. tñ hm̄i instructō nō est semp ad silr op̄andū. alias opteret nos moruos suscitare. vñ sup̄ aq̄s siccē pedib⁹ am bulare. cū talia fecerit xp̄s. Unū sicut xp̄us baptizari voluit vt nobis daret exemplū ba ptizādi. tñ ex h̄ p̄triginta annoz erat cuz ba ptizaret. et l̄ flumine iordanis baptizaret. nō deduc imitatiōis exemplū vt. s. nos baptize mur q̄n triginta annoz fuerim⁹. et q̄ l̄ iordāne baptizemur. sic licz xp̄s q̄z celebrauit et cōmu nicanit. exemplū h̄ faciēdi tribuerit. tñ q̄z hoc post cenā fecit. et l̄ tali loco fecit. in h̄ nō p̄buit nobis exemplū illr faciēdi. Debet⁹ ḡ xp̄z imirari q̄ntū ad formā et materiā sacramenti. q̄z ista sunt essentialia sacri. nō aut̄ in accidē talib⁹. sicut sunt locus et rps. Ita em̄ determinata sunt p̄ determinatōe et ecclie ex spūssā/cti informatōe. Ad 2.

Ad 3.

Ad 4.

Ad 5.

Ad 6.

Ad 7.

Ad 8.

Ad 9.

Ad 10.

Ad 11.

Ad 12.

Ad 13.

Ad 14.

Ad 15.

Ad 16.

Ad 17.

Ad 18.

Ad 19.

Ad 20.

Ad 21.

Ad 22.

Ad 23.

Ad 24.

Ad 25.

Ad 26.

Ad 27.

Ad 28.

Ad 29.

Ad 30.

Ad 31.

Ad 32.

Ad 33.

Ad 34.

Ad 35.

Ad 36.

Ad 37.

Ad 38.

Ad 39.

Ad 40.

Ad 41.

Ad 42.

Ad 43.

Ad 44.

Ad 45.

Ad 46.

Ad 47.

Ad 48.

Ad 49.

Ad 50.

Ad 51.

Ad 52.

Ad 53.

Ad 54.

Ad 55.

Ad 56.

Ad 57.

Ad 58.

Ad 59.

Ad 60.

Ad 61.

Ad 62.

Ad 63.

Ad 64.

Ad 65.

Ad 66.

Ad 67.

Ad 68.

Ad 69.

Ad 70.

Ad 71.

Ad 72.

Ad 73.

Ad 74.

Ad 75.

Ad 76.

Ad 77.

Ad 78.

Ad 79.

Ad 80.

Ad 81.

Ad 82.

Ad 83.

Ad 84.

Ad 85.

Ad 86.

Ad 87.

Ad 88.

Ad 89.

Ad 90.

Ad 91.

Ad 92.

Ad 93.

Ad 94.

Ad 95.

Ad 96.

Ad 97.

Ad 98.

Ad 99.

Ad 100.

Ad 101.

Ad 102.

Ad 103.

Ad 104.

Ad 105.

Ad 106.

Ad 107.

Ad 108.

Ad 109.

Ad 110.

Ad 111.

Ad 112.

Ad 113.

Ad 114.

Ad 115.

Ad 116.

Ad 117.

Ad 118.

Ad 119.

Ad 120.

Ad 121.

Ad 122.

Ad 123.

Ad 124.

Ad 125.

Ad 126.

Ad 127.

Ad 128.

Ad 129.

Ad 130.

Ad 131.

Ad 132.

Ad 133.

Ad 134.

Ad 135.

Ad 136.

Ad 137.

Ad 138.

Ad 139.

Ad 140.

Ad 141.

Ad 142.

Ad 143.

Ad 144.

Ad 145.

Ad 146.

Ad 147.

Ad 148.

Ad 149.

Ad 150.

Ad 151.

Ad 152.

Ad 153.

Ad 154.

Ad 155.

Ad 156.

Ad 157.

Ad 158.

Ad 159.

Ad 160.

Ad 161.

Ad 162.

Ad 163.

Ad 164.

Ad 165.

Ad 166.

Ad 167.

Ad 168.

Ad 169.

Ad 170.

Ad 171.

Ad 172.

Ad 173.

Ad 174.

Ad 175.

Ad 176.

Ad 177.

Ad 178.

Ad 179.

Ad 180.

Ad 181.

Ad 182.

Ad 183.

Ad 184.

Ad 185.

Ad 186.

Ad 187.

Ad 188.

Ad 189.

Ad 190.

Ad 191.

Ad 192.

Ad 193.

Ad 194.

Ad 195.

Ad 196.

Ad 197.

Ad 198.

Ad 199.

Ad 200.

Ad 201.

Ad 202.

Ad 203.

Ad 204.

Ad 205.

Ad 206.

Ad 207.

Ad 208.

Ad 209.

Ad 210.

Ad 211.

Ad 212.

Ad 213.

Ad 214.

Ad 215.

Ad 216.

Ad 217.

Ad 218.

Ad 219.

Ad 220.

Ad 221.

Ad 222.

Ad 223.

Ad 224.

Ad 225.

Ad 226.

Ad 227.

Ad 228.

Ad 229.

Ad 230.

Ad 231.

Ad 232.

Ad 233.

Ad 234.

Ad 235.

Ad 236.

Ad 237.

Ad 238.

Ad 239.

Ad 240.

Ad 241.

Ad 242.

Ad 243.

Ad 244.

Ad 245.

Ad 246.

Ad 247.

Ad 248.

Ad 249.

Ad 250.

Ad 251.

Ad 252.

Ad 253.

Ad 254.

Ad 255.

Ad 256.

Ad 257.

Ad 258.

Ad 259.

Ad 260.

Ad 261.

Ad 262.

Ad 263.

Ad 264.

Ad 265.

Ad 266.

Ad 267.

Ad 268.

Ad 269.

Ad 270.

Ad 271.

Ad 272.

Ad 273.

Ad 274.

Ad 275.

Ad 276.

Ad 277.

Ad 278.

Ad 279.

Ad 280.

Ad 281.

Ad 282.

Ad 283.

Ad 284.

Ad 285.

Ad 286.

Ad 287.

Ad 288.

Ad 289.

Ad 290.

Ad 291.

Ad 292.

Ad 293.

Ad 294.

Ad 295.

Ad 296.

Ad 297.

Ad 298.

Ad 299.

Ad 300.

Ad 301.

Ad 302.

Ad 303.

Ad 304.

Ad 305.

Ad 306.

Ad 307.

Ad 308.

Ad 309.

Ad 310.

Ad 311.

Ad 312.

Ad 313.

Ad 314.

Ad 315.

Ad 316.

Ad 317.

Ad 318.

Ad 319.

Ad 320.

Ad 321.

Ad 322.

Ad 323.

Ad 324.

Ad 325.

Ad 326.

Ad 327.

Ad 328.

Ad 329.

Ad 330.

Ad 331.

Ad 332.

Ad 333.

Ad 334.

Ad 335.

Ad 336.

Ad 337.

Ad 338.

Ad 339.

Ad 340.

Ad 341.

Ad 342.

Ad 343.

Ad 344.

Ad 345.

Ad 346.

Ad 347.

Ad 348.

Ad 349.

Ad 350.

Ad 351.

Ad 352.

Ad 353.

Ad 354.

Ad 355.

Ad 356.

Ad 357.

Ad 358.

Ad 359.

Ad 360.

Ad 361.

Ad 362.

Ad 363.

Ad 364.

Ad 365.

Ad 366.

Ad 367.

Ad 368.

Ad 369.

Ad 370.

Ad 371.

Ad 372.

Ad 373.

Ad 374.

Ad 375.

Ad 376.

Ad 377.

Ad 378.

Ad 379.

Ad 380.

Ad 381.

Ad 382.

Ad 383.

Ad 384.

Ad 385.

Ad 386.

Ad 387.

Ad 388.

Ad 389.

Ad 390.

Ad 391.

Ad 392.

Ad 393.

Ad 394.

Ad 395.

Ad 396.

Ad 397.

Ad 398.

Ad 399.

Ad 400.

Ad 401.

Ad 402.

Ad 403.

Ad 404.

Ad 405.

Ad 406.

Ad 407.

Ad 408.

Ad 409.

Ad 410.

Ad 411.

Ad 412.

Ad 413.

Ad 414.

Ad 415.

Ad 416.

Ad 417.

Ad 418.

Ad 419.

Ad 420.

Ad 421.

Ad 422.

Ad 423.

Ad 424.

Ad 425.

Ad 426.

Ad 427.

Ad 428.

Ad 429.

Ad 430.

Ad 431.

Ad 432.

Ad 433.

Ad 434.

Ad 435.

Ad 436.

Ad 437.

Ad 438.

Ad 439.

Ad 440.

Ad 441.

Ad 442.

Ad 443.

Ad 444.

Ad 445.

Ad 446.

Ad 447.

Ad 448.

Ad 449.

Ad 450.

Ad 451.

Ad 452.

Ad 453.

Ad 454.

Ad 455.

Ad 456.

Ad 457.

Ad 458.

Ad 459.

Ad 460.

Ad 461.

Ad 462.

Ad 463.

Ad 464.

Ad 465.

Ad 466.

Ad 467.

Ad 468.

Ad 469.

Ad 470.

Ad 471.

Ad 472.

Ad 473.

Ad 474.

Ad 475.

Ad 476.

Ad 477.

Ad 478.

Ad 479.

Ad 480.

Ad 481.

Ad 482.

Ad 483.

Ad 484.

Ad 485.

Ad 486.

Ad 487.

Ad 488.

Ad 489.

Ad 490.

Ad 491.

Ad 492.

Ad 493.

Ad 494.

Ad 495.

Ad 496.

Ad 497.

Ad 498.

Ad 499.

Ad 500.

Ad 501.

Ad 502.

Ad 503.

Ad 504.

Ad 505.

Ad 506.

Ad 507.

Ad 508.

Ad 509.

Ad 510.

Ad 511.

Ad 512.

Ad 513.

Ad 514.

Ad 515.

Ad 516.

Ad 517.

Ad 518.

Ad 519.

Ad 520.

Ad 521.

Ad 522.

Ad 523.

Ad 524.

Ad 525.

Ad 526.

Ad 527.

Ad 528.

Ad 529.

Ad 530.

Ad 531.

Ad 532.

Ad 533.

Ad 534.

Ad 535.

Ad 536.

Ad 537.

Ad 538.

Ad 539.

Ad 540.

Ad 541.

Ad 542.

Ad 543.

Ad 544.

Ad 545.

Ad 546.

Ad 547.

Ad 548.

Ad 549.

Ad 550.

Ad 551.

Ad 552.

Ad 553.

Ad 554.

Ad 555.

Ad 556.

Ad 557.

Ad 558.

Ad 559.

Ad 560.

Ad 561.

Ad 562.

Ad 563.

Ad 564.

Ad 565.

Ad 566.

Ad 567.

Ad 568.

Ad 569.

Ad 570.

Ad 571.

Ad 572.

Ad 573.

Ad 574.

Ad 575.

Ad 576.

Ad 577.

Ad 578.

Ad 579.

Ad 580.

Ad 581.

Ad 582.

Ad 583.

Ad 584.

Ad 585.

Ad 586.

Ad 587.

Ad 588.

Ad 589.

Ad 590.

Ad 591.

Ad 592.

Ad 593.

Ad 594.

Ad 595.

Ad 596.

Ad 597.

Ad 598.

Ad 599.

Ad 600.

Ad 601.

Ad 602.

Ad 603.

Ad 604.

Ad 605.

Ad 606.

Ad 607.

Ad 608.

Ad 609.

Ad 610.

Ad 611.

Ad 612.

Ad 613.

Ad 614.

Ad 615.

Ad 616.

Ad 617.

Ad 618.

Ad 619.

Ad 620.

Ad 621.

Ad 622.

Ad 623.

Ad 624.

Ad 625.

Ad 626.

Ad 627.

Ad 628.

Ad 629.

Ad 630.

Ad 631.

Ad 632.

Ad 633.

Ad 634.

Ad 635.

Ad 636.

Ad 637.

Ad 638.

Ad 639.

Ad 640.

Ad 641.

Ad 642.

Ad 643.

Ad 644.

Ad 645.

Ad 646.

Ad 647.

Ad 648.

Ad 649.

Ad 650.

Ad 651.

Ad 652.

Ad 653.

Ad 654.

Ad 655.

Ad 656.

Ad 657.

Ad 658.

Ad 659.

Ad 660.

Ad 661.

Ad 662.

Ad 663.

Ad 664.

Ad 665.

Ad 666.

Ad 667.

Ad 668.

Ad 669.

Ad 670.

Ad 671.

Ad 672.

Ad 673.

Ad 674.

Ad 675.

Ad 676.

Ad 677.

Ad 678.

Ad 679.

Ad 680.

Ad 681.

Ad 682.

Ad 683.

Ad 684.

Ad 685.

Ad 686.

Ad 687.

Ad 688.

Ad 689.

Ad 690.

Ad 691.

Ad 692.

Ad 693.

Ad 694.

Ad 695.

Ad 696.

Ad 697.

Ad 698.

Ad 699.

Ad 700.

Ad 701.

Ad 702.

Ad 703.

Ad 704.

Ad 705.

Ad 706.

Ad 707.

Ad 708.

Ad 709.

Ad 710.

Ad 711.

Ad 712.

Ad 713.

Ad 714.

Ad 715.

Ad 716.

Ad 717.

Ad 718.

Ad 719.

Ad 720.

Ad 721.

Ad 722.

Ad 723.

Ad 724.

Ad 725.

Ad 726.

Ad 727.

Ad 728.

Ad 729.

Ad 730.

Ad 731.

Ad 732.

Ad 733.

Ad 734.

Ad 735.

Ad 736.

Ad 737.

Ad 738.

Ad 739.

Ad 740.

Ad 741.

Ad 742.

Ad 743.

Ad 744.

Ad 745.

Ad 746.

Ad 747.

Ad 748.

Ad 749.

Ad 750.

Ad 751.

Ad 752.

Ad 753.

Ad 754.

Ad 755.

Ad 756.

Ad 757.

Ad 758.

Ad 759.

Ad 760.

Ad 761.

Ad 762.

Ad 763.

Ad 764.

Ad 765.

Ad 766.

Ad 767.

Ad 768.

Ad 769.

Ad 770.

Ad 771.

Ad 772.

Ad 773.

Ad 774.

Ad 775.

Ad 776.

Ad 777.

Ad 778.

Ad 779.

Ad 780.

Ad 781.

Ad 782.

Ad 783.

Ad 784.

Ad 785.

Ad 786.

Ad 787.

Ad 788.

Ad 789.

Ad 790.

Ad 791.

Ad 792.

Ad 793.

Ad 794.

Ad 795.

Ad 796.

Ad 797.

Ad 798.

Ad 799.

Ad 800.

Ad 801.

Ad 802.

Ad 803.

Ad 804.

Ad 805.

Ad 806.

Ad 807.

Ad 808.

Ad 809.

Ad 810.

Ad 811.

Ad 812.

Ad 813.

Ad 814.

Ad 815.

Ad 816.

Ad 817.

Ad 818.

Ad 819.

Ad 820.

Ad 821.

Ad 822.

Ad 823.

Ad 824.

Ad 825.

Ad 826.

Ad 827.

Ad 828.

Ad 829.

Ad 830.

Ad 831.

Ad 832.

Ad 833.

Ad 834.

Ad 835.

Ad 836.

Ad 837.

Ad 838.

Ad 839.

Ad 840.

Ad 841.

Ad 842.

Ad 843.

Ad 844.

Ad 845.

Ad 846.

Ad 847.

Ad 848.

Ad 849.

Ad 850.

Ad 851.

Ad 852.

Ad 853.

Ad 854.

Ad 855.

Ad 856.

Ad 857.

Ad 858.

Ad 859.

Ad 860.

Ad 861.

Ad 862.

Ad 863.

Ad 864.

Ad 865.

Ad 866.

Ad 867.

Ad 868.

Ad 869.

Ad 870.

Ad 871.

Ad 872.

Ad 873.

Ad 874.

Ad 875.

Ad 876.

Ad 877.

Ad 878.

Ad 879.

Ad 880.

Ad 881.

Ad 882.

Ad 883.

Ad 884.

Ad 885.

Ad 886.

Ad 887.

Ad 888.

Ad 889.

Ad 890.

Ad 891.

Ad 892.

Ad 893.

Ad 894.

Ad 895.

Ad 896.

Ad 897.

Ad 898.

Ad 899.

Ad 900.

Ad 901.

Ad 902.

Ad 903.

Ad 904.

Ad 905.

Ad 906.

Ad 907.

Ad 908.

Ad 909.

Ad 910.

Ad 911.

Ad 912.

Ad 913.

Ad 914.

Ad 915.

Ad 916.

Ad 917.

Ad 918.

Ad 919.

Ad 920.

Ad 921.

Ad 922.

Ad 923.

Ad 924.

Ad 925.

Ad 926.

Ad 927.

Ad 928.

Ad 929.

Ad 930.

Ad 931.

Ad 932.

Ad 933.

Ad 934.

Ad 935.

Ad 936.

Ad 937.

Ad 938.

Ad 939.

Ad 940.

Ad 941.

Ad 942.

Ad 943.</

In dñsō se
cunda.

Lalus.

Infantia

2. Sunt inducra.

3. Qui scandalizat populū si
dele videt mortaliter peccare. iuxta q̄ ait sal-
uator: Ue homini p̄ quē scandalū venit. S̄z
si reincipiat canone de nouo sacerdō tūc scā-
dalizabit populū fidēlē finē misse expectante.

Solutio.
Ad. I.

3. P̄ in die paralēcuen sacerdos sumit corp̄
xpi nō p̄secrando vnu qđ est in calice. Ex q̄
posset alicui videri nō esse mandatū ecclēsie
sacerdotē sumere sanguinē īmediate post cor-
pus xpi. Ad prīmū dico q̄ sacerdos talis
nō est perplex⁹. q̄ duob⁹ mandatis simul cō-
currentib⁹. quoꝝ vnu district⁹ p̄cipit altero.
si neq̄z simul poterūt obseruari. tūc n̄ peccat
si dimittit mandatū min⁹ stricte p̄ceptū p̄o-
pter oblationē illi⁹ qđ magis stricte dīno-
scit esse p̄ceptū. S̄z magis p̄hibitū esse videt
sacerdotē celebrantē sumere corp̄ christi sine
sanguinis pfectōne ī sumptōne. q̄z p̄ sumat
sanguinē nō ieun⁹. Quia prīmū graue sacri
legiū esse censet. de dñe. dist. q̄. c. repimus. vbi
dicit q̄ dimissio hui⁹ sacrameti sine grandi la-
cīlegio nō poterit puenire. Secūdū vno nū
q̄z dicit esse sacrilegiū. Igit̄ p̄dicto casu posi-
to nō tenet sacerdos ad oblationē madati
de ieunio. q̄ ipm oblationē peccaret grandi
lacīlegio. qđ nullo modo est sancte matrē ec-
clesie intērio. Ad secundū dicendū q̄ ppl̄s

de hoc nō debet scādalizari. q̄z nō habet popu-
lus iudicare de h̄ q̄ sacerdos q̄nq̄z diuin⁹ pro-
trahit morā in canone. q̄z hoc ex diuina inspi-
ratōe ī singulari deuotōe alicui poterit pueni-
re. Et ideo si ratōe p̄secratōnis neglecte re-
cupera p̄dixiōne morā traxerit. h̄ ipi fideles
debet i meli⁹ puerere. cogitādo q̄ h̄ fiat ex sin-
gulari sacerdotis deuotōe. Etia nō est op̄
totū legere canonē ab illa pte. sili modo post
q̄z cenatū est. vñqz ad finē. q̄z de stricto iure nō
ē necesse n̄li p̄ secret ī sumat sanguinē. No
agilis ī prudēs sacerdos ad h̄ ne ḥtingat scā-
dalū p̄t accedere ad cornu altaris. ī recipie vi-
nū quasi p̄ ablutōne calcis. ī p̄az de aq. si n̄
hil remāsit ī calice de aq. p̄i in eo existēre. ī re-
uerti ad mediū altaris. ī dicere vba canonis
ab illa pte. sili modo. vñqz ad illā partē. Unū ī
memores nos dñi tui serui. Et sic p̄secratōne
facta ponat calicē sup altare. ī imēdiate resu-
mat eū dīces. Lalicē salutaris accipitā. ī nomē
dñi inuocabo. laudās inuocabo dñm. ī tab in
imic̄ meis salu⁹ ero. Et tūc faciat crucē cū ca-
lice dīces. Sanguis dñi nostri ihesu xpi cu-
stodiat aliam meā in vitā eternā. Quo dīcto
sumat sanguinē. ī p̄cedat vñter⁹ modo p̄secra-
to vñqz ad finē misse. H̄sta enī sint dicta sal-
uo semp̄ meliori iudicio. ī marie sancte ma-
tris ecclēie. q̄ si alia circa hec fieri determinarz.
ex tūc hec reputo. p̄ nō dīctis ī toto vel in pte
fini q̄ determinatōni ecclēie viderent obuiare.
Ad. 3.

Quātū ad quartū

Articulas
quart⁹.

Articulū dico breviter q̄ istud bñdictū sacrm̄
est oīm sacroꝝ dignissimū. Quia q̄tū vnu sa-
cramētu aliud excedit ī sanctitate. tñ excedit
ī dignitate. s̄z istud sacrm̄ om̄ia alia excedit ī
sanctitate. ḡ tc. Major patet. q̄z tota digni-
tas sacri p̄sistit in h̄ q̄ vel p̄tinet vñ p̄fert san-
ctitez. Minor p̄bat. q̄z illud sacrm̄ maiori
pollet sanctitate qđ p̄tinet illud qđ est sanctū
essentialiter ī formaliter. q̄z illud qđ solū dici-
tur sanctū p̄ quandā attributōe extinsecaz.

puta q̄r ē signū sc̄ritat̄. v̄l q̄r ē cā instrumētāl̄
sc̄ritas i q̄dā alio realr̄ ab eo distinco. S̄z sa
cramētū eucharistie p̄tinet xp̄z q̄ in q̄z t̄ ē de
est ip̄a sc̄ritas essentiał̄. fm̄ q̄r h̄b̄ h̄b̄t in se
eminētē sc̄ritatē formalr̄. cetera v̄o sac̄ra sunt
solū signa sc̄ritat̄. v̄l ei? cā instrumētāl̄ i q̄dāz
alio realr̄ ab ip̄is distinco. putat̄ i hoie q̄ susci
pit sac̄m. ḡ r̄. Ad arguimētū p̄ncipale di
cēdū q̄ minor n̄ ē v̄a. Ad p̄batōez illi? dōm
q̄ v̄nū n̄ero simplicit̄ p̄t q̄z ad p̄ns tripli
citer accipi. s. v̄nū idūabilitat̄. vtputa p̄u/
ct̄. q̄ ē q̄d v̄nū actu & potētia. Alio mō v̄nūz
p̄tinuitate vt linea. q̄ est q̄d v̄nū actu potētia
t̄n m̄lt̄. Tercio mō dī aliqd v̄nū p̄fectōnal̄
Integritat̄. s̄c̄ dōm & vnaqq̄ alia res ad cui?
Integritatē diuīla reqrunt. q̄z t̄n v̄nū n̄ est for
ma alteri. Et isto modo sac̄m eucharistie ē
v̄nū. q̄r ordinat̄ ad v̄nā sp̄ualē refectōez. q̄ ad
Integritatē s̄ue p̄fectōis ad modū corporalis re
fectōis reqr̄t cibū & potū. Forte dices q̄ gre
gori? appellat istud sac̄m p̄kaliter i q̄dā orōe
dīcca. Perficiat̄ i nob̄ dōne tua sac̄ra q̄ p̄tinet
R̄ndeo q̄ req̄sita i isto sac̄ro sunt materia/
liter p̄la. & iō sic loquit̄ gregorii? i p̄la. t̄n s̄t
v̄nū sac̄m formalr̄ p̄ relatoez ad v̄nā opatio
nē quā i nob̄ habet p̄ficer. s. refectōez sp̄ualē
Et iō i v̄na & eadē orōe p̄ferit istud sac̄m plu
raliter & singulariter. puta u illa cōplenda q̄
dicit. Purificet nos q̄sum? dōne sacra q̄ sum/
p̄sum?. & itercedētib⁹ oīb⁹ sc̄ris t̄ris p̄sta vt h̄
cū sac̄m n̄ sit nob̄ reat̄ ad p̄enā. h̄z itercessio
salutaris ad veniā r̄. Forte dices q̄ falsum
assumā. q̄r alia ē forma p̄secatōis sanguis. &
alia forma p̄secatōis ip̄i? corporis. ḡ ista n̄ s̄t
v̄nū formalr̄. R̄ndeo q̄ sic i domo plurifi
cat forma p̄tis. alia em̄ ē forma fundamenti.
alia tecti. & alia p̄ietis. v̄na t̄n ē forma toti?. pu
ta v̄nio p̄tū ad inicē. sic i p̄posito v̄na p̄t di
ci forma toti?. s. v̄nio oīm istoꝝ p̄t ordinant̄
ad v̄nā integrā sp̄ualē refectōez. Et q̄mō a
forma partis h̄z a forma toti? res dicitur esse
v̄na. ideo istud sac̄m debet dici v̄nū.

Distinctio nona.

C sicut due sūt
Postq̄s m̄gr̄ tractanit de eucharis
tie sacro q̄z ad ea q̄ ip̄m integrat̄
& p̄ficiūt. nūc i ista nona distinctio determinat
te his q̄ istud sac̄m sumūt & p̄ficiūt. Et dūi
dīcī duas pres. Q̄r p̄mo trac̄at te isti? sac̄ri
differēt sumptōe. S̄do dō panis & v̄ni trans

substiatiōne. & isti? sac̄ri p̄fectōe. dist. xi. ibi
Si aut̄ q̄rit q̄lis. Prima i duas. Q̄r primo
duplicē modū sumēdi istud sac̄m insinuat.
S̄do q̄sdā errores ip̄obat. ibi. Hec v̄ba et
alia h̄mōi. Et hec dividit in duas p̄tes fm̄ q̄
duos ip̄obat errores. S̄do i c̄spic i p̄ncipio
decime distinctōis. ibi. Sūt itē alij. Prima i
tres. Q̄r p̄mo p̄mittit p̄mi erroris recitatōez.
S̄do subiūgit ei? ip̄obatōez. Tercio s̄bdit
q̄rundā dubioꝝ declaratōez. S̄do ibi. S̄z
idūtātē tenēdū ē. Tercia ibi. S̄dōm hos
duos modos. Et hec est s̄nta i generali usi
us none distinctōis. circa quā erit iste titul⁹
questionis.

Fru mortal⁹ p̄tōr sumēs sac̄m cu/
charistie peccet mortalr̄. Videl q̄
no. Q̄r vidēs v̄l tangēs corp⁹ xp̄i n̄ō
peccat mortalr̄. ḡ nec gustās. Cōseq̄ntia pat̄z
q̄r eq̄ ē sensibl̄ exp̄ientia fin tactū & visū. sicut
fm̄ gustū. Probab antecedēs. p̄mo dō visu. q̄z
nuis inem̄ phibitū i ure q̄n mortalis p̄tōr
possit audire nullā. & p̄ seq̄ns videre corpus
xp̄i. S̄do de tactu. q̄z n̄ est min⁹ tāgere xp̄m
realr̄ q̄s sacrāliter. h̄z p̄tōres n̄ fuerit phibiti
xp̄m corporaliter tāgere q̄n p̄dicauit i h̄ mūndo.
vt appuit q̄n m̄lic̄ peccatrix tetigit pedes ei?
i domo pharisei. ḡ r̄. Eōda. indigne mā/
ducās & bibēs iudiciū sibi māducat & bibit.
t̄re erit corporis & sanguis dōi. vt p̄t̄ ex dict̄
apl̄. i. ad Eōoz. xi. h̄z mortal⁹ p̄tōr ē indig⁹
ad sumēdū em̄ sac̄m. ḡ r̄. Hic q̄ttuor sūt
vidēda. P̄rio vt̄z mortal⁹ p̄tōr n̄ p̄cīt̄
nec p̄fessus sumēs istud sac̄m v̄e sumēt cor
pus xp̄i. S̄do vt̄z isto mō sumēs peccet
mortalr̄. Tercio vt̄z v̄e p̄t̄t̄ anq̄ sit p̄fes
sus possit v̄ne p̄tō sumēre istud sac̄m. Et
q̄rto vt̄z sacerdos peccet mortalr̄ dādo istud
sac̄m ei quē sc̄it temerarie & v̄ne p̄t̄t̄ne esse
in mortali peccato.

Quantū ad p̄mū Articulus
p̄imus.

est aduertēdū q̄ sic pat̄z ex dict̄ b̄ti augu. cir
ca p̄ncipiu isti? ix. dist. duo sūt modū sumēdū
v̄l māducādi sac̄m corporis xp̄i. Un⁹ sac̄ralis
& ali⁹ sp̄ualē. Et fm̄ h̄li v̄e positiū i isto p̄mo ar
ticulo dupl̄ p̄t̄t̄ intelligi. Uno mō q̄z ad v̄ta
te sumptōis sac̄ralis. Alio mō q̄z ad v̄ta
te sumptōis sp̄ualis. Et iuxta h̄li p̄no du
as p̄clusiones. Prima ē. q̄z v̄nūcūq̄s aliq̄s
sūt magn⁹ p̄tōr. si sumēt istd sac̄m. v̄e sumēt
corp⁹ xp̄i. loq̄ndo de v̄tate sac̄ralis sumptōis
Q̄r v̄e sumēt p̄t̄t̄s. v̄e sumēt p̄t̄t̄ū fm̄ q̄

2. **D**icitur s_b hmo*i* dicitur. s_b s_b speciebo panis q_s
sunt sacrū l_z n̄ sint res sacri. vē sacrālīt̄ dicitur
corp⁹ xpi. vt p_tz autoritatib_z sc̄to*z* hic i l_a. ḡ
pctō*z* lumen hmo*i* sp̄s seu sacrum. vē lumen
corp⁹ xpi vītate sacrālis sumptō*z*. **P**. bea
t⁹ aug⁹. h̄ exp̄sse dic q̄ māducatiō*z* sacrālis est
cōis bonis & malis. **S**z p_t ista p_t argui. Et
1. p_m o*z* pmissā distincō*z* sic. Corp⁹ xpi solū
mō p_t sumi spūalr. ḡ n̄ valet distincō*z* q̄ sacra
lis sup̄rio distinguit̄ spūale. Lōsequit_z p_t
Alīcedēs pbo. q_r illd qd̄ n̄ sumit corporali. h̄ n̄
p_t sumi n̄i spūalr. s_b corp⁹ xpi s_b sacro n̄ su
mit corporali. ḡ t̄. Maior p_t. q_r sic esse ipua
le & eē corpale sufficiēter diuidit om̄e eē. sic sū
ptio corporalis & sūptio spūalis sufficiēter diui
dit oēm sumptō*z*. Et p_tns q̄cqd sumit. si
n̄ sumit corporali. tūc necario sequit̄ q̄ sumat
spūalr. Minor pba. q_r illd qd̄ corporali sumit.
h̄ sensu corporali pcpit. s_b corp⁹ xpi sic sumit &
nll'o sensu corporali pcpit. put ipa exp̄ciēta do
cet. ḡ t̄. **P**. ista minor d̄firmat̄ sic. Qd̄ cor
porali māducat. h̄ i pm̄ māducātē naturalr
trālūtāt. s_b corp⁹ xpi cū sit glificatū n̄ ē trā
mutabile. ḡ t̄. **P**. p_t argui & d̄clusionē sic
3. Null⁹ sapiēs pmitit se in lutū pīci sine ma
gnā vīlītate. marie si hmo*i* plectō*z* poterit
phibere. s_b xps fili⁹ dei ē sapiētissim⁹. & p_tō*z* ē
viliō om̄i luto. nec aliq̄ patet vīlītās ex h̄ q̄
pctō*z* recipit xpm̄ seu corp⁹ xpi. & plectō*z* in
hmo*i* lutū xps oīode p_t puenire. ḡ t̄. Mai
or p_t d̄ sc. Minor etiā patet q̄ ad pīm p_t.
q_r xps ē dei vīt⁹ & dei sapiā sic ait apl⁹. i ipo el_z
sūt oēs thesauri sapiētie & sciētie dei abscō*z* diti.
Et sic ait aug⁹. vi. d̄ tri. ipē ē ars omnipotēs at
q̄ sapiētie dei plena rōib_z oīm viuetū. ḡ ipē ē
sapiētissim⁹. **P**atz etiā sc̄da ps. q_r si iusti
cie n̄rē sūt sic pān⁹ mēstruare i pfectu ei⁹. sic
ait Isa. pp̄ha. q̄to mag⁹ iusticie & pcta n̄rā
erūt vilia & lutosa. Un̄ i psōna pctō*z* ait ps.
Putruerūt & corrupte sūt cicatrices mee a fa
cie insipietie mee. **P**atet fili⁹ q̄ ad terciā p_t
q_r p_tō*z* sumit corp⁹ xpi. nlli ē vīle. q_r etiā
sib_b p_t ē dānosuz. eo q̄ re⁹ efficiat corpis & san
guis dñi. fīm sīaz apli. i. ad Choz. xi. **P**a
tet etiā q̄ ad q̄tā p_t. q_r cū ipē sit ver⁹ de⁹. & p
p_tns oīpotēs. ipē vñūquēq̄ effectū p_t iōdīre
& p̄mouere iuxta libitū sue volūtatis. **P**. si
p_tō*z* sumit h̄ sacrū vē sumit corp⁹ xpi. v̄l h̄
erit fīm dei iusticia. v̄l fīm dei misēdiaz. Non
pīm. q_r null⁹ fīm iusticia sumit illud ad cui⁹
sumptō*z* ipē totalr ē idign⁹. s_b p_tō*z* ad su
mēdū corp⁹ xpi totalr ē idign⁹. ḡ t̄. Nec se
cūdū. q_r null⁹ mīscō*z* diter admittit ad aliq̄d

factū q̄ ppetue vānat. s_b p_tō*z* isto facto ppet
tue dānat. q_r iudiciū sibi māducat & bibit s_b
apl⁹. **P**. sapiētie pmo dicit. In maluosa
aīaz n̄ strōbit sapiētia. nec habitabit i corpē
sūdito pctō*z*. s_b xps ē vā sapiētia. vt iā patuit
ḡ t̄. **P**. ē mīnorē rōis facte. p d̄clusionē ar
guit sit. Mai⁹ n̄ p_t p̄tneri s_b minori. s_b cor
p⁹ xpi ē ml̄to mai⁹ q̄ sūt sp̄s v̄l accidēta pa
nis. ḡ t̄. **A**d pīm nego anīcedēs. **A**d pba
tionē nego mīnorē. **A**d illi⁹ p̄barō*z* dīcēdū
q̄ licet illud qd̄ nude & sine velamie corporalit
accipit. aliq̄ corporali sensu pcpit. tñ h̄ ē ve
rū d̄ eo qd̄ abscō*z* extrinseco velamie. Et q_r
sic ē in pposito. nā corp⁹ xpi abscō*z* p dīni
nā potētā s_b accidētib_z panis. iō t̄. **G**icēiz
simia si deglutiret nūcēn fracta testa n̄ gusta
ret nucleus testa velatū q̄iuis ipm corporalit su
mcret. sic in pposito t̄. **A**d t̄dō*z* puta ad
d̄firmatō*z* dīcēdū q̄ posito maiorē esse verā
q̄n vīt⁹ māducātis excedit vītē comestī v̄l
māducati. tñ n̄ ē vā cū vīt⁹ cib_b māducātis
incōperabiliter excedit vītē māducātis.
tūc em̄ cib_b māducat⁹ pot⁹ d̄uerit i se man
ducātē q̄z d̄uerit i ipm. Sem̄ em̄ forz⁹ tra
hit ad se debili⁹. & n̄ ecōuerso. Et q_r corp⁹ xpi
rōe dīucte deitatis sua vītē incōpabilit exce
dit vītē cuīstūq̄ creature. iō n̄ trālūtātē
māducātē. s_b pot⁹ d̄uerit i se ipm māducātē.
si p grāz & charitatē crevit & dīspōsīt est ad rā
nobilē d̄ueritionē. iuxta qd̄ testat̄ aug⁹. in lib.
2. vocē d̄ excēllis ad ipm clamantē dīxisse.
Eresce & māducabis me. nec tu memurabū i
te sicut cibū carnīs tue. s_b tu mutaberis i me.

Ad t̄cēdū d̄dm q̄ qdā forte moti hac rōe
d̄lebant q̄ ppter imundiciā pctō*z* corp⁹ xpi
n̄ ingredit̄ os ei⁹ fīm rei vītē. sed līmedīate
vt sacrū rāgiā a labijs pctō*z*. tūc vt iſu di
cūt corp⁹ xpi desūt̄ esse s_b ill⁹ speciebo. **S**z
istud n̄ est ver. q_r vt cōiter tenet sancta dei
ecclīa. sancta trālūtātē panis i corp⁹ xpi
tūc tādiū manet ibi vēz corp⁹ xpi s_b speciebo
panis. q̄dū manet ibi accidentia i pprīa sua
natura. Et q_r hmo*i* accidētā pnt manere p
aliquā morula. nō solū i ore ver etiā i guttū
re & i stomacho ipi⁹ pctō*z*. iō pctō*z* vē reci
pit corp⁹ xpi. **P**. n̄ ē min⁹ corp⁹ xpi p̄fice
re q̄ sumere s_b sacerdos exīs i mortali pctō*z*
d̄ficit vē patebit iñseri⁹ dist. xiiij. ḡ t̄. **R**eli
cta igīt̄ ista opinione tāq̄ erronea. dīco q̄ma
ior illi⁹ rōis n̄ ē vā. vbi lutū nll'o mō attīngit
illū sapiētē. & honori suo ex hmo*i* plectō*z* ei n̄
lo penit⁹ derogat. q̄n pot⁹ vīt⁹ sue māsuētu
dīnis & clementie q̄ h̄ magnifice cōmēdat. **G**icē

Solutio.
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Dopīo **Z**
na dēlonis

Lōtra eā

Ad formā
rōis tercīs

aūt ēī p̄p̄dito. q̄ nec corp̄al nec sp̄uāl iūnūdicia p̄cōris attigit corp̄ xpi. Et ex h̄ q̄ hu-

Ad. 4. iūsimodi p̄cōrēz iūstinet. ei⁹ clemētia ⁊ man-
suetudo ē magnifice collaudāda. Ad q̄rtū
dōm q̄ p̄ngstū ibi cōmittit p̄cēm. tūc nec h̄ fit
fūm dei iūsticā. nec fūm dei mīaz. q̄ tā eo z̄ q̄ si-
unt fūm iūsticā: q̄ eo z̄ q̄ fūm mīaz. d̄ ē cā
efficiēs. null⁹ aūt p̄cti ē auctor ip̄e de⁹. deo em̄
auctore nemo efficit dēterior. vt ait aug⁹. Nec

Ad. 5.**Ad. 6.****Cōclusio
secūda.**

fit fūm dei p̄missionē. Ad q̄ntuz
dōm q̄ xps fūm q̄ ē dei sapia. sp̄uāl suo effectu

nec strat p̄cōrē nec habitat i eo. Ad sextuz

patebit isra cū traccauero ⁊ mirablib⁹ oīgē-
tib⁹ i isto bñdicto sacro. Scđa oīclusio ē q̄

null⁹ mortal p̄cōr̄ ne suhuit corp̄ xpi. loquen-
do d̄ vītate sp̄uāl sūp̄dōis. Q̄ q̄ntuz isto nō

sumit ille manet i xpo ⁊ xps manet i eo. s̄z nul-
l⁹ mortal p̄cōr̄ manet i xpo. nec xps manet in

eo. ḡ r̄. Maior ptz. q̄ d̄ ista sp̄uāl māduca-
tione loq̄ns xps. Joh. vi. ait. Caro mea he ē cl-
b⁹. ⁊ sanguis me⁹ he ē por⁹. q̄ māducat meā car-
nē ⁊ bibit mīcū sanguinē. i me manet ⁊ ego i eo

Q̄ d̄ vība tractās aug. sup̄ ioh. ait. Hoc ē ḡ
illū sp̄uālez comedere esca. ⁊ illū bibere potū. i

xpo manere: ⁊ xpm manet i se h̄re. Et eadē
vība tractāa aug⁹. i li. d̄. sacrīs fideliū i p̄sona
xpi sc̄it. Qui vīo līne nō manet. nec ego i illo

si accipit sacrīm acq̄rī magnū tormētū. Mi-
nor etiā ptz. q̄ p̄cta nīra dñi sūtū inter nos ⁊

deū nostū. s̄c̄ ait Ila. pp̄ha. q̄ p̄. null⁹ mor-
tu⁹ p̄t cibū vitalē vitaliter sumere. q̄ p̄cōr̄

mortal q̄tū ad vitā sp̄uāl mortu⁹ ē. q̄ sepa-
tus ēa deo q̄ ē vita aīcīm ang. Et cib⁹ iste est

cibo vīu⁹ seu vital dās vitā sp̄uālez ei q̄ sumit
eum. Juxta q̄d̄ ait cib⁹ iste de seipo Joh. vi.

Ego lū panis vīu⁹ q̄ d̄ celo dēscēdi. s̄z q̄s mā-
ducauerit ex h̄ pane vīueti eternū. Et mādu-
care vitalr̄ ē māducare sp̄uāl. q̄d̄ sat̄ i mūnit

xps cū post vība pdicca Joh. vi. ait. Sp̄us ē
q̄ viuificat. caro vero nō p̄dest quicq̄z. Ergo
peccator nō sumit vere corp̄ xpi. loquēdo de

veritate sp̄uālis sumptōis.

xp̄i isto mō tale iūdicū sibi manducat. Ma-
ior ē nota d̄ se. Patz etiā mīor. q̄ corp̄ xpi

iūdigne māducat hmōi iūdicū sibi māducat.
vt ptz. i. ad L̄hoz. xi. s̄z mortal p̄cōr̄ sc̄ies se

ēē i mortali p̄cōr̄ iūdigne māducat corp̄ xpi.
Dis ei q̄ n̄ h̄ vestē nuptiale iūdigne accedit

mēla⁹ rāti xiiiiq̄. s̄z tal̄ p̄cōr̄ n̄ h̄ charitatē
q̄ vestē nuptial. vt ptz i glosa Matth. xxii.

¶ P. s̄m leges ciuiles crūmē lese maiestas in-
cūrret si q̄s mortali iūmīco impatoris do-

mīmū sui hospitī cōmitteret. ⁊ postea impa-
torē ad intrādū illō hospitī iūtaret ⁊ d̄ fa-

cto iūtroduceret iā dicto iūmīco nō dū expulso
s̄z i pleno adhuc manētē dominio d̄ volūtate

⁊ bñplacito iūtant̄. Ista patz. q̄ tal̄ reputa-
ret p̄ditor impatoris. S̄z mortale p̄cēm fac̄

sūmīcū sūmī impatoris. s̄. xpi dñari i ip̄o p̄cōr̄
re. nā p̄cōr̄ ē fūus diaboli. ⁊ apostata impialis
dominiq̄. Si ḡ sc̄ipit corp̄ xpi hmōi iūmīco
nō dū expulso p̄ pñia⁹. tūc vīc̄ḡ videt cōmit-
tere crūmē lese maiestas. Forte diceſ. Om̄e

Instantia
1

mortale p̄cēm est ſ̄ aliquid p̄ceptū dei. sed mor-
talis peccator recipiēs corpus christi non vi-

cētērē facere conera aliqd̄ p̄ceptū dei. Maior
ptz. q̄ obfūatio mādatoz̄ ſufficit ad iūtrotū

vīte etīne. dicētē ſeuāgēlō ſaluatorē nīo. Si
vis ad vīḡ ſigredi ſua mādata. Lū ḡ hmōi i

gressus ip̄dial p̄ mortale p̄cēm. optet q̄ om̄e
mortale p̄cēm ſit ſ̄ aliquid dei p̄ceptū. Maior

etiā ptz. vīſcūrēdo p̄ oīa deē p̄cepta dei. Si
d̄. q̄ iſte peccat ſ̄ p̄ceptū ecclīe. ⁊ p̄ dñs ſ̄ p̄ce-
ptū dei cui⁹ ſp̄ola ē ecclīe. ¶ Dōffat ille q̄ fac̄

q̄d̄ ſibi ecclīa p̄cipit. ille n̄ cōmūrit ſ̄ p̄ceptuz
ecclīe. ſed iſte ſacit q̄d̄ ſibi ecclīa p̄cipit. q̄z
exera de pñia ⁊ remiſſōne. om̄is vīnūsq̄ ſep⁹.

p̄cipit ecclīa cuilibet homī qui ad ānos di-
ſcretōis puenit. q̄ ſemel i anno recipiat ſacrī

cōlōnē. ⁊ determinat illa p̄s āni p̄ festo pasce-
ḡ ſi circa festū pasce mortal p̄cōr̄ recepit cō-

mūnīonē. tūc n̄ videt venire ſ̄ mādatū ecclīe
ſ̄ maḡ ſvidet mādatū ei⁹ ip̄lere. ⁊ p̄ ſeq̄ns n̄

videt peccare. q̄ null⁹ peccat ſaciēdo illud q̄d̄
iſte ſibi p̄cipit. ſ̄ ecclīa iſte ſemp̄ p̄cipit. ḡ

r̄. ¶ q̄n̄ aliqd̄ ſic ſe habet q̄ null⁹ p̄t peccare. ſ̄ corpe

xpi null⁹ p̄t male vīt. Maior patet. Probat
mīor. q̄d̄ ſc̄it aug. in li. retracatōnū. q̄ tria
ſūt genera bonoz. i. mīma. media. ⁊ maxima.

Et ſbdit ibidē. q̄ maximis bonis nō male
vīt. S̄z planū ē q̄ xps ē maximū bonū. ḡ r̄.

¶ p̄. infirm⁹ iūtroducedo ad ſe medicū. ſi ū-
tendo medicinā n̄ videt peccare. ſ̄ peccator
est mortaliter infirm⁹. ⁊ xps est medic⁹ ⁊ me-
ff 4

Articulu
secūda.

Quantū ad secūdū

Articulu est diſtinguendū. Quia existens in
mortalī peccato vel ſc̄it ſe eſſe in huiusmodi
p̄cōr̄. vīl nescit. Prīo mō peccat mortalr̄ ſi ū-
ne p̄trīde ⁊ ſeſſōe recepit ſacrī cōlōnē. Q̄z
q̄ iūdicū ſibi māducat. ⁊ tale iūdicū q̄ re-erit
corpis ⁊ ſanguis dñi. ille videt manducādo
mortalr̄ peccare. ſ̄ mortal p̄cōr̄ ſumēs corp̄

dicina sine infirmitate. Maior patet. Probat minor. Q, em peccator infirm sit pater. qm persona pectoris ait ps. Misericordia mei domine qm infirm sula mea qm turbata sunt ossa mea. Q, xps medicus pectorum sit pater ieu gelio. vbi seipm assilicet medico dices. Non est opus valentibus medicus. si male habentibus. Q, ipse idem sit medicina. patet Eccl. xxviiij. vbi dicit. Altissimus de terra creavit medicinam. et vir prudens non abhorrebit eam. Deo enim quod est aeterrimum xpm tamquam saluberrimam medicinam perdit de terra. i.e. de virginie glosa. De qd terra dicitur i. Isa. Alperat terra et germinet saluatorem.

Solutio.
Ad. 1.

Ad primum nego minor. Ad probatorem dico quod talis peccator peccat propter quartum preceptum. quod precipit ut pater honoretur. xps autem cum sit verus deus ipse est propterea homo. Juxta illud Deutero. xxxviii. Numquid non ipse est pater tuus qui possedit te et fecit et creavit te. Tunc ipse ait cuique ait aie peccati Hiere. iij. c. Ammodo voca me pater meus. dixi. virginitas mea tu es. Propter quod dicit in grecisimo. Et summi regis vocat ipsa creatio patrem. Hunc autem patrem non honorat sed potius contemnit qui ipsum assumit hospitium feticii et maculatum. et ad nullum honorem preparatum. Q, Ad secundum dicendum quod non sufficit facere quod ecclesia precipit. nisi quod faciat modo quod ecclesia precipit. sed peccator omittit modum. quod ecclesia in eadem decreto precipit. quod homo se preparat per pectorum suorum discussione et integrum confessionem. Hunc autem modum omittit iste pector. Q, Ad tertium nego minor. quod quod utitur corpore xpi ptermissio modo quod tenet eo utrum. ille abutitur eo. et per sequens male veit. Ad probationem dicendum quod augustinus ibi per maximam bona in telligit virtutes quibus formaliter nullus per male utriusque. quod ut sic sunt illud mediante quod actum boni visus elicimus. Et sic intelligit augustinus. Tunc obiectum est quod ipso male utriusque. puta si aliquis supbiret de suis voluntibus. Q, Ad quartum dicendum quod maior non est vera. si infirmus non obedit medico. non vult recipere puram et preparatam dispositioem priusquam recipiat medicinam seu potionem. Tunc mox infirmi est recipere medicinam. et non recipere preparacionem puram. Hoc pector est propter inobedientiam. quod eius mandatum non fuerat. pectorum suorum preceptorum negligit. quod est quodam necessaria infirmi pectoris dispositio pura ad corpus xpi sumendum ad salutem. Ideo non invenit si sumptio corporis xpi seu medicina est vultus cedit ad vitam. sed potius ad eternam mortem.

Ad. 3.

Q, Ad quartum nego minor. quod iste utitur corpore xpi ptermissio modo quod tenet eo utrum. ille abutitur eo. et per sequens male veit. Ad probationem dicendum quod augustinus ibi per maximam bona in telligit virtutes quibus formaliter nullus per male utriusque. quod ut sic sunt illud mediante quod actum boni visus elicimus. Et sic intelligit augustinus. Tunc obiectum est quod ipso male utriusque. puta si aliquis supbiret de suis voluntibus. Q, Ad quartum dicendum quod maior non est vera. si infirmus non obedit medico. non vult recipere puram et preparatam dispositioem priusquam recipiat medicinam seu potionem. Tunc mox infirmi est recipere medicinam. et non recipere preparacionem puram. Hoc pector est propter inobedientiam. quod eius mandatum non fuerat. pectorum suorum preceptorum negligit. quod est quodam necessaria infirmi pectoris dispositio pura ad corpus xpi sumendum ad salutem. Ideo non invenit si sumptio corporis xpi seu medicina est vultus cedit ad vitam. sed potius ad eternam mortem.

Sed a p
istu articuli

to. Tercia nec a toto nec a tanto excusat. sed potius aggrauat. Hec omnia require in his quod dividit lib. iij. dist. xxiij.

Quatuor ad tertius

Articulus
tertius.

articulus est distinguendus. Quod taliter hec dicitur. vel potius profiteri. et habet copiam confessorum. et tunc peccat mortaliter si coicat pulchri profiterat. Et sub isto sensu intelligenda sunt bona hugonis de letio vice in lib. de parte ligadi atque soluendi. vbi ait. Eludacter dico quod si an sacerdotis absolucionis criminis suis ad colonem corporis christi accedat. per certum iudicium sibi inducat et bibit. etiam si eum iam in libertu peniteat. etiam si vehementer doleat et igemiscat. Ut non habet copiam confessorum. et habet duplum. quod vel est necessarium quod coicet. pura quod vel est prochial sacerdos. et illa die non habet sine scandalo populi esse sine missa. vel quod habet in altari recordat de aliquo mortali peccato quod non habet fuit confessus. vel quoniam latra persona cum iam accessit ad aleare ad recipiendum colonem recordat de mortali peccato non confessio. In his et dubilibus casib[us] si dolet homo de h[ab]et quod non potius tunc habet confessorem. et intendit proximo cu[m] habet poterit confessorem habendi p[ro]fiteri. tunc coicendo in nullum committit peccatum. Si autem sine scandalo potius colonem differre donec habeat copiam confessorum. habet poterit facere. quod sic non differendo peccaret. Si vero habet copiam confessorum. eni[m] non potius profiteri. puta quod non potest loqui. vel est alicuius lingua vbi sacerdos eum non intelligit. nec scit per aliquod signum exprimere suum reatum. et si hec est dicitur. et nescias sibi liminet. puta quod videt eum morti piccio. tunc potius coicare. cum furioso tunc proposito profiteri proximo cu[m] poterit profiteri. Si autem non habet copiam confessorum. tunc debet differre donec valeat profiteri. Et si non differt tunc peccat. sicut coicere dicitur doctores. Si etiam potius culpam suam sacerdoti exprimere per signum. habet poterit facere telet ante quod coicet. Per istas distinctiones potius renderi ad multa argumenta quod per se solus fieri ista materia

Quatuor ad quartus

Articulus
quartus.

articulus sic procedat. Quod primo ostendatur quod in causa deneganda est alicuius sacrae colo. vel non deneganda. propter sua p[ro]feta. Secundo quod est deneganda propter aliena p[ro]feta. Tercio ostendatur quod aliquis iuste de negat alicuius colo absque tunc p[ro]feta suo vel alieno. Circa primum est actuendum quod p[ro]feta illius de quod queritur. vel est occultus. vel manifestus. Si occultus tunc vel potius occulte sacrata coiunctionem. vel manifeste. Si occulte. tunc si sacerdoti constat habendi hominem non penitente de peccatis. et per vultus p[ro]ponit peccare. tunc occulte peccati debet

Prima pars
quarti articuli

cōmunionē denegare. Qd si n̄ fecerit. tūc n̄ solū ille accipiēdo corp⁹ xp̄i. verū etiā sacerdos dando mortali peccat. Unq ad h̄ dicit sacerdoti illuc. iij. lib. Reg. c. xx. Lūstodi mihi vī rū h̄c. q̄ si lapsus fuerit. erit alia tua p̄ alia illius. Si aut̄ n̄ obstatē illa secreta phibitōne p̄tōr p̄e cōmunionis māifeste petierit sac̄m tūc sacerdos n̄ solū n̄ peccat sibi vādo sac̄m lino etiā tenet sibi dare. q̄ si n̄ daret. tūc eset reuelator p̄fessionis. q̄ facto sacerdos n̄ solū mortaliter peccaret. Sz etiā ab executōne sacerdotalis officiū p̄petue deberet suspēdi.

Instantia

Solutio

Instantia

2

5

Cōtra ista

Exemplū.

Nota.

Forte dicet q̄ aliunde q̄ p̄ p̄fessionē sacerdos hōnit culpā illi⁹. qd ḡ tūc facere debet i casu p̄posito

Rūnded q̄ adhuc n̄ detet sibi māifeste negare corp⁹ xp̄i. q̄ si h̄ sacerdet. tūc eset p̄ditor occulti sceler̄. q̄ p̄sequēs p̄plim scādalizaret et p̄emortaliter peccaret.

Forte dicet cōtra istud q̄ medic⁹ dans infirmito talē medicinaz quā nouit ei esse mortifera mortaliter peccat. Sz sacerdos scit si ille sumperit corp⁹ xp̄i q̄ mortifex erit ei. q̄ non debet h̄ sibi dare. q̄ si dederit mortaliter peccabit.

P. cōtra dei p̄ceptū n̄ est aliquid faciēdū ad vitandū scandalū. Sz dare corp⁹ xp̄i peccator⁹ est cōtra dei p̄ceptū. quia Matth. vii. dicit dñs Nolite sanctū dare cañib⁹ mortaliter peccator⁹ est peior cane. q̄ zc.

P. inter duo mala min⁹ malū est eligēdū. vt dicit. iij. topicoz. Sz min⁹ malū est q̄ p̄tōr infamē p̄ sui criminis reuelatōez. q̄ p̄ iudiciū sibi māducet et bibat. et reus sicut corpis et sanguis dñi. Sz negādo sibi corp⁹ xp̄i infamat. n̄ negādo iudicū sibi māducat et reus erit corpis et sanguis dñi. q̄ videt q̄ meli⁹ sit sibi denegare corā om̄ib⁹ etiā si petierit māifeste.

Sz ista n̄ excludit. q̄ null⁹ i mani festo debet priuari suo iure. nisi māifeste constet q̄ re sit priuanc⁹. Sz peccator ille cū sicut fidelis habet suo p̄tēdi corp⁹ xp̄i in publico. q̄ p̄pter causaz occultis n̄ debet ei in publico tene garī.

Exempluz q̄ ad h̄ habeat⁹ Joh. xiiij. vbi saluator iude dedit corp⁹ suū. eo q̄ p̄tēdi iude adhuc erat occultū ceteris hoib⁹. q̄nq̄ sacerdos. s. xps h̄ sciret indubitanter. Iudas etiā ibi se habuit ac modū illi⁹ q̄ p̄tēdi se in gerit. eo q̄ ad mēsaz illā cū ceteri se audacter p̄sentauit.

Istud etiā patet extra de officio iudicis ordinarij. Si sacerdos. vbi dicit. q̄ sacerdos scies aliquē esse reū secreti criminis. n̄ debet ei māifeste phibere a cōione. q̄ nec xps in clā a cōione rmouit. Et addit glosa. uno ei eu charistā dedit. et cū alq̄s ad p̄dicādū misit. vt app̄et. i. q. i. Adiudicādū etiā ē q̄ pp̄t app̄a

rentiā instātiaz p̄dictaz. aliq̄ q̄nq̄ q̄sicerūt n̄ mis p̄nicioſā fugā. dicentes q̄ sacerdos iā dīcto casu posito. deberet hm̄di p̄tōr dare ho stā n̄ p̄secratā. q̄ sic nec scādalū fieret i pplo. nec ille p̄tōr sumeret corp⁹ xp̄i i vāminatōez aīe sive. Sz h̄ essz p̄ssime factū. q̄ tal sacerdos essz causa idolatrie oīm adoratiū illā ho stā n̄ p̄secratā. Unq h̄ tales n̄t innocti⁹ terci⁹ falla sūt abūciēcia remedia. q̄ sūt veris p̄icul̄ q̄uoz. Illā em̄ debet fieri fictio i sacro dīcto.

Forte dīceo q̄ enidēcia vīlitas. seqnūto. ex cui labit talē sacerdotē deceptorē a p̄tō. Verbi grā. Dicit q̄ i dyocesi coloniēs erat q̄dāz hō magn⁹ vīlurā. Sz secrete hm̄di vīlurā exercuit. ita q̄ publice de h̄ argui n̄ poterat. Hic cū mītis q̄mīs a suo sacerdote secrete fuisset phibit⁹ ne ad cōionē accederet. nisi male acq̄sita redderet. ille tū temp̄ cū alio accessit circa festū pasce. et cōione rēcepit. Sacerdos ḡ ille vīdēb⁹ isti⁹ p̄tōris temeritatē. volēs ip̄m terre re. accepit duas hostias n̄ p̄secratas. et in me dio eaz abscōdit vñ grossūz turonēs. et loco corporis xp̄i porrexit h̄c illi p̄tōri. q̄ cū hostiā masticare more solito velle. p̄sentēs gros sūl ore mīro mō p̄terre expectauit finē misse et anxietatē cordil sui exposuit sacerdoti. Qui cū exarābz turonēs dī ore suo. ille credidit q̄ pp̄t auariciā sua seu pp̄t p̄tēdi auaricie sue de tū miraculū secerit. q̄ corp⁹ xp̄i sūlū gros sūl mutatū fuerit. et tāta cōpunc⁹ ē p̄nīa q̄ oēz vīlurā restituit.

Rūnded q̄ nulla vīlitas se q̄na excusat sacerdotē h̄ faciētē a maxio p̄tō. q̄ sim qd ait apl̄s. non debem⁹ facere mala ut eueniāt q̄q̄ bōa. Ad p̄mā ḡ instātā dicendū q̄ n̄ ē līle dī medico corpali. q̄ medic⁹ corp̄s p̄tēdi sine suo p̄tō n̄ dare hm̄di medicinā q̄tūcūz sīrm⁹ eā p̄tēt. Sz vt pat̄z ex p̄dict̄ sacerdos n̄ p̄tēdi sine suo p̄tō denegare corp⁹ xp̄i occulto p̄tōri. si h̄ māifeste petierit sibi dari

Ad scđm dicēdū q̄ casu p̄dicto posito. tūc sacerdos n̄ dat pp̄eloq̄ndo. q̄ ille dī dare. q̄ n̄llo iure coact⁹ Sz sua sp̄otanēa vīlitate aliqd tribuit alicui. Poti⁹ ḡ hm̄di sacerdos dī dici reddere debitu exigēti q̄ dare. Preceptū ḡ euāgelicū solū ē h̄ illos q̄ sp̄ote et vīlitarie sine secreta phibitq̄e tribuit corp⁹ xp̄i hm̄di p̄tōribo. Ad terciū dīm ḡ licet ifamatio eset min⁹ malū ip̄i ifamato p̄tōri. q̄ sumere corp⁹ xp̄i. tñ si essz min⁹ malū sacerdoti infa māti q̄ dare corp⁹ xp̄i. q̄ vādo fddit ius sūlū exigēti. Sz ifamādo essz reuelator p̄fessionis. vīl ad min⁹ eset p̄ditor occulti criminis. Unq sacerdoti magis est necessarium ne reuelet se

Nota.

Instantia

Responsio

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

creatā. q̄ culcūq; alteri homī. t̄ maxie secreta peccata illoꝝ hoīm quoꝝ plueuit audiēre p̄fessiones. qz dato q̄ aliūde talia sciat q̄ p̄fessio nē. tñ q̄ h̄ alios latet. suspicio oritur in hoībꝝ q̄ pdat p̄fessionē. secreta huiꝝ reuelā dō. ¶ Si aut̄ peccatū est manifestū. t̄ manifeste constat q̄ h̄mōi peccator i tali peccato p̄seuerat. tunc manifeste debet sibi corpꝝ xpi denegari. q̄ uis manifeste exigat sibi dari corpꝝ xpi. qz manu feste p̄stat q̄ ius exigēdi corpꝝ xpi p̄dide q̄ dñi i peccatis suis p̄tinaciter s̄lit. ¶ Scđo q̄tū ad istū articulū dico q̄ aliquibꝝ homibꝝ absq; ppua eoꝝ culpa. ppter solā culpā alioꝝ q̄nq; corpꝝ xpi nō dat. Istud appet manifeste i locis suppositi ecclastico interdicto. vbi priuatiō diuinorū q̄nq; tota mltitudo punit ppter peccatū. vniꝝ hoīs q̄ solꝝ dedit causaz interdicto. ¶ Forse dicit q̄ in h̄ peccat. qz talē a se nō expellat. ¶ Rh̄deo q̄ mlti sunt q̄ h̄ facere nō possunt. t̄ q̄ vlera posse viri nō vult de vlla requiri. ideo pater istos esse innocentes. t̄ tamē durāte interdicto i p̄i priuant sacra cōmunionē. excepto tantummodo mortis piculo. ¶ Forse dicit q̄ sic pater extra dñia excomūnicatōis t̄ interdicti. c. alma mater. nō obstante quocūq; interdicto diuia poterūt lōlēniter celebrari qter i anno. s. in festo natiuitat̄ xpi: pasce: pentecostes: t̄ assumptōis viginis glori ole. quibꝝ tpibꝝ exclusis excoicatis interdicti poterūt interesse diuinis officijs. t̄ p̄ sequēs illis tpibꝝ possunt corpꝝ xpi recipere q̄uis sint sani t̄ sine mortis periculo. qz q̄ admittit ad diuinorū p̄ticipationē. vide etiā admitti ad sacra cōmunionē. ¶ Rh̄deo q̄ illa decretalis alma mater. dispēsat in certis punctis supri gōre iuris antiqui. ¶ Primo. s. q̄ nō solū infirmi s̄i etiā sani poterūt p̄fiteri. t̄ a peccatis p̄fessis absoluī tpe interdicti. si nō s̄int excoicati. t̄ nō dederint occasionē interdicto. qz excoicati ut ibidē dicit. nō debet absoluī nisi imminente mortis piculo. H̄z nō excoicat q̄ tñ ē cauſa v̄l' occasio interdicti non debet absoluī. nisi p̄i q̄tū in se est peccatoꝝ interdicti v̄l' de h̄ faciendo p̄stiterit cautionē. ¶ Secundū p̄nctū est q̄ in ecclesijs t̄ monasterijs ianuis clausis t̄ capanis nō pullatis submissa voce possunt dici missa t̄ cetera diuia officia exclusis excommunicatis t̄ interdictis. ¶ Tercius p̄nctū est de solēni celebrazione diuinorū qua ter in anno. sicut allegatū est in argumēto. ¶ Ex his p̄missis subdit papa bonifaci⁹. Ceteris que circa obseruationē interdictorū a nostris s̄int p̄decessoribꝝ instituta in suo robore.

duraturis. non obstantibꝝ quibuscūq; priuī legijs r̄c. ¶ Cū igit̄ in iure dito a p̄decessoribꝝ bonifaci expte p̄cipiatur q̄ habitatā i loco interdicto nō porrigit sacra cōmunionis causa mortis. t̄ cū nulla mentio de hoc fiat in decretali alma mater. ergo istud adhuc manet sub rigore iuris antiqui. ¶ Nec etiā est verū qđ assumit in argumēto. scilicet q̄ admissus ad diuinorū participationē admittatur ad sacra cōmunionē. qz meretrices t̄ manifesti p̄catores admittunt ad diuinorū participationē. intelligēdo p̄ diuinorū participatioꝝ au dientiā diuinorū seu diuini officij. qui tñ repellunt a sacra cōmunionē. ¶ Tercio dixi q̄tū ad istū quartū articulū q̄ aliq; p̄uanit sacra cōmunione nō ratōne alicui⁹ culpe s̄ine. s. vel alienē. s̄i vel rōne imperfectōis nature. sic pat̄z in pueris. qui sunt minores annis. t̄ his q̄ a natūrātate sunt orbati ratōne. t̄ etiā i alijs freneticis t̄ furiosis. si nulla habet lucida intervalla. ita q̄ timor verisimil habet si dat eis corpus xpi. q̄ fiat irreuerētia sacramēto. Et i his qui rōne insirimitatis vomūt t̄ p̄tinue rejciunt ea q̄ sumūt. Ull̄erā rōne alicui⁹ corporalē macule. sicut patet de eo q̄ sine culpa sua poluit in somno. quē licet nō sit necesse a cōmunione illa dñe abstinerē. decēs tñ est ad reuerētiā sacramēti. ¶ Ad argumētu p̄ncipale qz dñ duobꝝ tangit in antecedēte. s. de vidēte t̄ tangēte. ideo distincte rh̄deo. q̄tū ad vidētē nē go cōsequentia. t̄ quantū ad tangentem nē go antecedētē. Ad p̄batōeꝝ p̄sequētū dico. q̄ dato q̄ fini vīsiū t̄ gustū eff̄z eq̄ sensibilis experientia. tñ nō est equis cōgrētia. qz visio sacrī r̄ndet fidei. t̄ gustū r̄ndet charitati. eo ipso igit̄ q̄ aliq; p̄ mortale peccatū perdidit charitatē imēdiatē p̄didit aptitudinē ad gustandū sacramētū corporis xpi. qz tñ fide catholica nō postposuit. ideo nō est priuād⁹ vīstone isti⁹ sacramēti. nisi alias sit irreti⁹ s̄iā excoicatio nis. interdicti. vel suspēsionis. Falſitas etiā antecedētis q̄ ad tactū patet. Itā aliq; mortali peccaret si existēs i mortali peccato tangere corpꝝ xpi. nisi excusaretur per aliquā imminētē necessitatem. puta si non obuiaret q̄ tunī caderet in aliquem ineptum locum. puta in lutum vel in ignem t̄ similia. Ed p̄bationē cū dicit q̄ nō mīn⁹ est christum tangere realit̄ q̄tū sacrāliter. dico q̄ licet nō sit mīn⁹ fin se. tñ si attendim⁹ modū q̄ xps se habuit tūc q̄tū tangi potuit realiter. t̄ nūc cū tangit sacramētāliter. appēbit imēdiatē q̄ silitū do nō valeat ad p̄positū. Qz tūc se habuit per

Scđa pa
q̄tū articulūInstantia
Solutio.

Instantia

Solutio

Prīm⁹ pū
ctus.Secund⁹
pūctus.Terci⁹ pū
ctus.Tercia pa
q̄tū articulūAd princi
pale argu.

modū medici. nūc aut̄ se habet p̄ modū medi-
cīne fortissime. q̄ nō ḡravit aliquib⁹ infirmis
s̄z tantummodo sanis. Et qz infirm⁹ nō est ph̄bi-
cie⁹ a tactu ipsi⁹ medici. phibet tñ a medicina
fortissima q̄ illo modo sibi ḡravit. Ideo da-
to q̄ ab infirmo peccatore xp̄s tūc realiter suis-
set tact⁹ sine pragione noui peccati. b̄ tñ nō fi-
ceret si peccator sine euīdēti necessitate corpus
xp̄i nūc sacramētaler tangeret.

D̄istinctio decima.

Vnt aut̄ alii

Postq̄ m̄gr̄ reprobat̄ errorē
illoz q̄ dicebat q̄ corp⁹ xp̄i tā-
tumodo sumit a bonis ⁊ nō a malis. hic in a-
pit reprobare errorē illoz q̄ dixerūt vez corp⁹
xp̄i nō esse in sacramēto altaris. Et diuidit in
duas p̄tes. Qz p̄mo istū errorē cū suis moti-
uis recitat. Scđo eundē errorēz testimonijz
veritat̄ improbat̄ ibi. Hec ⁊ his illis. Pr̄ia
est plentis lectōis. Et diuidit in duas. Nāz
m̄gr̄ p̄mo adducit istū erroris p̄batōes. Se-
cundo ad hīmōi p̄batōes dat veras r̄infōnes
ibi. Que ex eadē rōne. Pr̄ima in duas. Qz
p̄mo oñdit hūc errorē accepisse fundamētu
ex dictis euāgeli⁹. Scđo oñdit b̄ idē ex dict⁹
augustini. ibi. Sūt etiā talia. Sequit̄ il-
la p̄. Que ex eadē ratōne. Et diuidit in tres
p̄tes. Qz p̄mo autoritatū adductaz p̄ illo er-
rore ponit expositōez. Scđo oñdit vñ auto-
ritatē augustini i plenti p̄posito facere singu-
larē dubitatōez. Et tertio illi⁹ autoritat̄ in
nuit declaratiōne. Scđo ibi. Deinde addit.
Tercia ibi. Attende his diligēter. Qz iste
error maxie se fundabat in b̄ q̄ corp⁹ xp̄i est i
celo. ideo nō p̄t esse in altari. cū vñ corp⁹ nō
possit similē esse in plurib⁹ locis. Iḡl̄ quero hāc
questiōne.

Questiō p̄
ma.

I Trū corp⁹ xp̄i similē possit esse in plu-
rib⁹ locis. Slidet q̄ nō. Qz vñz
individuū nō p̄t esse in loc⁹ diuersis
s̄z corp⁹ xp̄i est vñ individuū. Major pat̄
qz dñ oppositū. tūc individuū erit diuinū. qz
iuxta locoz diuisionem diuidunt̄ ipa locata.
Minor patet de se. Incontrariū est fides
sancta. q̄ ponit corp⁹ xp̄i similē esse in celo ⁊ i al-
tari. ⁊ similē etiā esse i plurib⁹ altarib⁹. Hic
q̄tuoq̄ sunt vidēda. Pr̄imo vez corp⁹ xp̄i
possit similē esse i plurib⁹ loc⁹ localit̄.
Scđo vez possit similē esse i plurib⁹ loc⁹ localit̄.

Tercio vez i uno loco localit̄. ⁊ i alio sacra-

metaliter. Quarto vez hūana cognitione
possit cognosci ibi esse vbi est sacramētaler.

Quantū ad pr̄imū

Articulus
pr̄imus.

sic pcedā. Qz ad vtrāq̄ p̄tē h̄dictōis isti⁹ ar-
ticuli sunt magnoz doctoz opinōnes. iō ad
magnificādū diuinā potētiā ad p̄sens ten co-
p̄tē affirmatiā. Scđo h̄ cā duca aliorū do-
ctoz motiua. ⁊ ipis qz̄tū potero respondelb.

Pr̄imo iḡl̄ p̄ cōclusionē arguo sic. Duo

corpa diuina n̄tute possit esse localit̄ i eodē loco.

g vñ corp⁹ p̄t esse localit̄ in duob⁹ locis.

Lōsequit̄a patet. qz nō videt esse minor repu-
gnātia i ancedēte qz i p̄seqnēte. Tāta em repu-

gnātia videt esse i ancedēte p̄ arresto. iij. physi-
cor. pcedit. q̄ q̄ rōne duo corpa similē possit
esse i eodē loco. ea rōne infinita possit eēsil.

Sz ancedēs fide ten em⁹. Nā da opposituz.

tūc xp̄o n̄ fuisset nat⁹ d̄ fōgine salua v̄ginitate
nec clausis ianuis ad discipulos int̄olliz. n̄

i sua ascētione sine celoz dilaceratōe cū corpe
suo p̄ oēs celos ascēdisser.

Sz est q̄dā do-
ctor q̄ p̄dictā p̄seqnētā negat. Qz vt ipē sit

vñ corp⁹ esse similē i duob⁹ loc⁹ implicat h̄di-
ctionē. duo aut̄ corpora esse similē i vno ⁊ eodē loco

co i mōdo repugnat p̄p̄t resistētiā q̄ vñ corp⁹
resistit alteri i eodē loco. q̄ resistētiā inest cor-
porib⁹ rōne suē grossicie. Hec aut̄ grossicies

tollit i corpib⁹ glificat⁹ p̄ dōtē subtilitat⁹. Nā
sic i glorificat⁹ corpib⁹ tollit obscuritas p̄ dōtē

claritat⁹. mortalitas p̄ dōtē impassibilitat⁹.
tarditas p̄ dōtē agilitat⁹. sic i eisdē corpib⁹ tol-
lit grossicies p̄ dōtē subtilitat⁹. ⁊ p̄ p̄seqnēs cor-

p̄ glificat⁹ tali dōtē informatiū alteri corpi eti-
az i eodē loco n̄ resistit.

Qz salua reuerētia
isti⁹ doctoz. istud dupl̄ deficit.

Pr̄imo qz n̄ solū corp⁹ glificat⁹ cū alio corpe. vez eti-
az i pl̄a corp̄a nō glificata d̄ sine om̄i resisten-
tia qñq̄ d̄ facto fecit esse i eodē loco similē.

Loz p̄ em xp̄i qñ natū est salua m̄ris v̄ginitate n̄
caruit grossicie. nōdū ei fuit glificat⁹.

Etiā legit de sc̄to thoma aplō. q̄ cū vocat⁹ effet a q̄
da rege ad b̄ndicēdū nuptias filij sui. ipē clau-
so manete cubiculo i q̄ sp̄olus ⁊ sp̄ola sil'mo-

rabank l̄gressus fuit. oñdens eis qz̄tū deo pla-
cer v̄ginitas ⁊ vita pudica. Ad quā monitio
nē casti p̄māserūt. ⁊ sp̄ola facta est sc̄timonia-
lis. ⁊ sp̄olus eps. Et tñ planū est q̄ corp⁹ san-
cti thome cū trāsluit frōte diuina p̄ illa hostia

clausa n̄ fuit glificat⁹.

Jē legit i euāgeli⁹ nichodem⁹ p̄ postq̄ ioseph d̄ aramathia sepe
luit corp⁹ ihesu. iudei ceperūt eū. posuerūtqz

Henric⁹

Lōtra hē-
ricū.

en in carcere firmissimo. Et pter alias clausuras aliqui principes iudeorum munierunt carcerem sigillis suis, volentes cu morti tradere immedieate cu trassisset festu pasce. Et venientes ad carcerem post pasca omnia carceris claustra inuenierunt salvia. Joseph en virtute diuinam liberat inuenit fuit in aramathia. Ex quibus omnibus patet quod nondum ablata corporal grossicie

2 deo pbla corpora sili eodem loco ponere. Iste doctoris dictu deficit in h secundo. Quod grossicies est quedam qualitas quod accidit quantitati. Hoc patet ex dictis isti doctoris. Quod manente quantitate rei grossicies potest auferri. Sed unum corpus resistit alteri naturaliter in eodem loco, non ratione qualitatis. sed potius ratione quantitatis seu ratione dimensionis quantitatis. Unus dato quod de separer viam quantitatem corporalem ab omni qualitate naturali, adhuc illa quantitas occuparet locum, et resisteret alteri corpori in eodem loco, ut expesse patet ex dictis aristotelij physicoz c. de vacuo. quod nisi aliter dicat, tunc semper maneret resistentia manente corporis quantitate, non obstatem quod grossicies esset ablata.

P. arguo secundo per primissima conclusione sic. In quoque loco est aliqd corpus cum proprieta sua quantitate, in eodem loco virtute diuina potest esse localiter. sed corpus Christi est in pluribus locis cum propria sua quantitate. Maior probat, quod in illo loco est aliqd corpus localiter quem occupat et replet sua quantitate. Sed quilibet locum in quo est aliqd corpus cum sua quantitate deo potest replere cum illum corporis quantitate. Minor patet ex fide, et etiam patet in scdculo articulo isti questionis.

Fortes dicet quod licet maior sit vera quoniam substantia corporis determinatur ad locum medieate quantitate, tamen non est vera quoniam quantitas corporis est in huius loco medieate substantia. Sed sic corpus Christi est in pluribus locis cum sua propria quantitate, quod quantitas est in talibus locis medieate substantia, et non secundum locum, ut infra patet etiam ex dictis fratris Egidiij, quod maior in proposito non videt esse vera.

Et confirmatione dicentur alioquin iuxta sua principia, quod minor illius probat non est vera, ubi quantitas huius corporis et loci non sunt equalis. Sed quantitas corporis Christi non est equalis loco speciebus sed quibus est corpus Christi. Sed primum istorum dictorum non valit quod dato quod facto quantitas corporis Christi sit medieate substantia in pluribus altariis, ex hoc tamen non habet quoniam de absolute dei potentia substantia possit ibi esse medieate quantitate, quod magis videtur mirabile et magis alienum a cursu naturali regis corporalium quantitatibus esse in loco medieate substantia quam ecouerio. Si igitur deo potest primus, non apparatur ratio quae non possit secundum. Etsi secundum dicitur

nō valet, quod potest facere quod commensuratio est in pane peruerat in corpore Christi quantum est corpus suum. Quo facto tunc loci species equalis erit quantitate corporis Christi. P. deo medieate conversione substantiae panis in corpore Christi manentibus accidentibus facit corpus Christi esse in pluribus locis. quod sine huiusmodi conversione et accidentibus haec poterit facere, et per sequeeos quod sit in pluribus locis localiter. Antecedens patet ex fide. Prima sequentia etiam patet, quod quicquid deo potest medieate causa secunda, haec potest inmediate per seipsum, et haec in quoque genere cause excepta materiali quantitate ad haec quod est perfici et potentiam habere passiuam et receptiuam, quod si quod dignitatis conuenit causa materiali, illo non priuat deo quoniam haec inmediate possit, sicut est forma etiam accidentale seruare et sustentare, ut patet in speciebus isti benedicti sacramenti. Et excepta causa formalis quantitate ad haec quod est formaliter perficiere et perficiendo formaliter inherere. Hoc plenaria existentia corporis Christi in altari, conversione et permanentia accidentium nec sunt causa materialis nec formalis, quod recte. Ps. Date etiam secunda sequentia, quod etiam doctores opposite prioris dicunt, quod per tanto corpus Christi non est localiter, ubi est sacramentum, quod est ibi per conversionem alterius in ipsum, et determinatum est ad locum illud non sua quantitate, sed aliena, puta medieate quantitate panis, quod remaneat facta conversione. P. deus potest omne illud quod non implicat contradictionem, sed virtute diuina unum corpus simul esse localiter in pluribus locis non implicat contradictionem, quod recte. Maior patet, vi. ethicoz, et ab omnibus catholicis communiter est accepta. Minor patet inveniendo obiectus quibus doctores alterius prioris nuntiunt ducere ad contradictionem eum, quod teneat repulsum per predictam conclusionem. Unus quidam ex eis arguit sic. Nisi quisque aliqd corpus est in uno loco, tunc impossibile est quod capiat alium locum, nisi vel ipsum moueat ad illum alium locum, vel ille aliud locum moueat ad ipsum, sed quoque istorum posito huius corporis non erit in pluribus locis, quod impossibile est unum corpus simul esse localiter in pluribus locis. Maior patet per sufficientem divisionem. Declarat minor, quod si illud corpus moueres ad alium locum, tunc non maneret in primo loco, quod omne quod mouet quantitatem capit de termino ad quem tempore termino a quo non in illo motu termino a quo et termino ad quem sunt simul coposibiles. Si autem locum moueres ad ipsum, tunc utrumque locum moueres sibi per uno loco, et non dices, propter haec esse in pluribus locis, propter haec enim corpus alicuius non dicitur esse in pluribus locis, si tunc translatum super camisia quod per erat induit.

Tertia ratio per secundum conclusionem.

quarta ratio per secundum conclusionem.

Botsford contra.

Secunda ratio per secundum conclusionem.

Instantia prima.

Instantia secunda.

Ad primam instantiam.

Ad secundam instantiam.

2. **P.** si vnu corp^o simul esset in diuersis locis vel h̄ria accidētia, v̄l salte plura accidētia eiusdērōnis essent siml̄ in eodē subiecto. **L**o sequēs ex v̄tracq; pte supponit esse incōueniēt. **P**robat psequētia. qz vbi nō est i loco s̄ i re locata. vt patet in lib. vi. principioz. ḡ si vnum corp^o siml̄ esset i diuersis locis tūc haberet in se siml̄ diuersa vbi. Ista igit̄ vbi vel crūt h̄ria. si cut surſu & dorsu. & tūc sequit̄ pma ps psequētis. v̄l nō crūt h̄ria. & tūc sequit̄ lecūda ps se quētis. **P.** sicut se habet differētie t̄pis ad t̄ps & ad rē t̄pale. sic differētie loci ad locū & rē locale. sed impossibile est q̄ t̄ps s̄m p̄les suas differētias siml̄ respiciat eadē rē t̄pale. alias em̄ eadē res siml̄ esset in tpe p̄ori & posteriori. ḡ impossibile est locū s̄m p̄les suas differētias siml̄ respicere eadērē locata. & p̄ psequēs eadēres nō poterit siml̄ esse in diuersis locis.
4. **P.** qua rōne aliquid corp^o posset siml̄ esse in duobz locis. eadē rōne posset esse i oīb locis. s̄ h̄ est impossibile. qz vbiq; esse est p̄priū ipiū soli^o dei. & p̄ psequēs nō est cōmunicabile alicui creature. **P.** hoc idē arguit quidā aliua doctor sic. Si vnu corp^o esset siml̄ localit̄ in pluribz locis. tūc vnu corp^o esset p̄la corpora. **L**o sequētia patet. qz sicut locatū cōmensuratur loco. sic etiā et cōnumerat. **P.** sequit̄ qz vnu & idē corp^o esset siml̄ marime calidū & marime frigidū. qz in uno loco p̄t ponī i igne. & i alio loco in niue. **P.** idē corp^o posset simul esse sanū & egrū. qz in uno loco posset habere sanissimā acris temperiē. in alio loco pestiferā intemperiē. **P.** idē corp^o siml̄ moueret & q̄ sceret s̄m diuersa sua loca. **P.** vnu & idē corp^o posset esse saturatuz cibz q̄ abundaret in uno loco. & famelicū ppter defectū cibi q̄ē sit stineret in alio loco. **P.** idē lignis in diuersis locis faceret diuersos ignea equē magnos. sic si arderet in uno loco tm. & in uno loco posset comburi. & in alio loco incōbustū permanere.
11. **P.** idē pomū posset comedī rome & parisi^o. & p̄ psequēs rome posset auerti in carnē romani. & parisi^o in carnē parisienb. & sic eadē materia esset informata diuersis formis localit̄ diuersitatis. **P.** idē aīal posset i uno loco occidi & in alio loco benignē tractari. & sic idē aīal siml̄ esset viuū & mortuū. **P.** sicut res p̄ naturā suā se habet ad speciē. sic p̄ q̄titatē suā se habet ad locū. s̄ p̄ vna naturā nō p̄t esse nisi i vna specie. ergo p̄ vna q̄titatē nō p̄t esse nisi i uno loco. **P.** qua rōne vnu corp^o posset esse in diuersis locis. eadē rōne vnu punctus posset ponī i principie diuersay lin eaz equē

distantiū. **L**o sequētia patet. **S**i psequēs est falso. qz h̄ posito. tūc palelle pcurreret. nā oīs linee in rei veritate pcurrūt q̄ ad vnu punctū terminant. **P.** vnu & idē refert siml̄ oppositiis relatōnib. nā idē esset distās & undistans respectū eiusdē puta respectū loci in quo esset. **P.** sicut se habet angel^o ad locū diffinitiū sic corp^o circūscriptiū. s̄ idē angel^o nō p̄ siml̄ esse in diuersis locis diffinitiū. ḡ nec idē corpus circūscriptiū. **P.** q̄nūq; aliq; duo sic se habet q̄ ultima eoꝝ siue termini eoꝝ ad iniuitē adequate cōmensurant. tūc quicq; d̄ rep̄itur extra vnu. h̄ de necessitate rep̄it extra alterū. & superficies duæ corporis locati. & superficies p̄caua corporis locantes adeq̄te cōmensurant. ḡ si aliqd corp^o posset esse i alio loco extra superficie corporis locantis in q̄ nūc est. tūc posset esse extra sua p̄priā superficie. **M**aior patet. qz da oppositū. tūc siml̄ erūt adequata & nō adeq̄ta. cōmensurata & nō cōmensurata. **M**inor habet a p̄ho. uñ. phisi. **P.** li corp^o xp̄i posset siml̄ esse in diuersis locis. v̄l h̄ cōpeteret sibi inq̄zū corp^o. v̄l inq̄zū est glōificatū. v̄l inq̄zū est p̄sonē diuine vniū. lō p̄mo modo qz tūc cōpeteret om̄i corp̄i. Nec sedo. qz sp̄us glōificatū nō p̄t esse siml̄ in diuersis locis. ḡ in tō min^o corp^o glōificatuz. Nec tertio mo qz illa vnu nō ponit ipm extra p̄ditionez corporis. **P.** idē corp^o respectu eiusdē loci in q̄ haberet esse. esset p̄pinqū & remotū. & p̄ cōsequeb; p̄pinqū & nō p̄pinqū. remotū & non remotū. distās & nō distās. q̄ om̄ia implicat̄ p̄traditionē. ḡ tc. **P.** qd est hic nō est alibi. & qd est alibi nō est hic. Si ḡ vnu corp^o simul esset hic & alibi. tūc esset hic & nō esset hic & esset alibi & nō esset alibi. **P.** quia rōne idē corp^o posset esse siml̄ rome & parisi^o. eadē rōne posset esse siml̄ in omnibz locis intermedij. & sic vnu corp^o v̄l vnu homo de seipso solo posset facere vnu corē q̄ extenderet a parisi^o usq; romā & ecōuerso. **P.** nullū agens naturale intendit p̄ se corruptionē termini a quo s̄ so/ lū p̄ accidēs. puta p̄ tanto qz incōpossibilis est cu termino ad quē. Si em̄ esset cōpossibilis cu eq̄. tūc nō corrūperet eū. ergo si vnu vbi nō esset incōpossible alteri vbi. tūc q̄n actio ne naturalis agētis aliqd corp^o acq̄rieret vnu vbi. tūc nō p̄deret altez vbi. & naturaliter simul esset in duobz locis. ergo a destructōe istius psequētis sequit̄ p̄ duo vbi sint simplicit̄ incōpossibilit̄ respectu eiusdē locati. & per psequētis nulla virtute igē corp^o poterit siml̄ esse i diuersis locis. **P.** si vnu corp^o esset siml̄ 23. BB

localiter in duobus locis. tunc illa loca essent simul inter se. Consequitur patet. quod quecumque vires et eidem sunt similares. illa sunt similares inter se. sed si unum corpus esset simile parvum et recte localiter. tunc quilibet illo loco esset simul localiter cuius illo corpore. ergo illa duo loca essent simul localiter inter se. Minor patet. Probat maior. quod sicut illa quae sunt et eidem sunt eadem inter se sunt eadem. ut dicitur. in physicoz. sicut illa quae sunt et eidem sunt similares inter se sunt similares. Falsitas etiam sequentis patet de se. Quoniam ista sunt multum difficultia multorum et magnorum doctorum dicta. spem tamem ponendo in divina maiestatis presidio. ad eius omnipotentiam extollendam ad presentis sustineo conclusionem presumam. et per potero ad singula respondere. Ad primum ergo dicendum quod licet maior sit vera in ordine ad virtutem agentis creati. tamem in ordine ad omnipotentiam dei non est vera. quod virtute divina corporum christi realiter manes in celo dictis verbis sacerdotibus realiter presentes est sub speciebus hostie. et tamem nec corpus Christi mouebatur ad species. nec species mouebantur ad ipsum. Et si dicitur quod hoc sit mediante questione substantiae panis in ipsum. Dico quod sicut deus per nunc facit mediante questione. sic si vellit posset facere sine illa conversione. Illa enim conversione non est causa intrinseca illius realis presentie corporis Christi in altari. Quod patet. quod cessatione causa intrinseca tunc cessat causatum cuius est causa. sed illa conversione transiret et cessat esse. manente realitate presentia corporis Christi in altari. Sed licet deus non possit ponere effectum in esse sine iure causis intrinsecis. quod hoc implicaret contradictionem per ea hominem esse sine forma humana. et materia humana. tamem quilibet effectum per ea ponere in esse immediate per seipsum sine causa simpliciter extrinseca. Ergo sine tali questione posset deus si vellit corpus Christi et quilibet aliud corpus ponere in multis locis. et per se sine motu proprie dicto. sicut nunc facit de corpe Christi. Et ista videtur esse intentio hugonis de sancto victore. lib. iij. de sacramentis pte. viij. c. ij. ubi ait. quod deus qui fecit per corpus unum in uno loco esset. fecit ut voluit. et si voluisset aliter facere potuisset. Etiam minor non est voxquam vera. Et cum probaretur terminus a quo et ad quem possunt esse similes distinguendus est de termino a quo. Quod uno modo appellatur terminus a quod ipsius motus sequentis illud quod acquisitum est per motum precedentem. et hoc improprie. quod non habet rationem termini a quo nisi quod procedit ipsum motum et perficit quantum per ipsum. sicut appareret in motu augmenti et alteracionis. Alio modo accipitur terminus a quod proprie.

Solutio
Ad. 1.

Instantia
Solutio.

Et tunc in omni motu acquisitione terminus a quo est ipsa priuatio. que opponit forme per illum motum acquirende. sive priuatio quod opponit gradui illum forme si acquiritur aliquis gradus. In motu autem repetitivo illud positum quod primo est acquisitionis est terminus a quo. sed priuatio sibi opposita est terminus ad quem. Loquendo ergo de termino large et improprie dicto. tunc propositio assumpta est falsa. sicut evidenter apparet in motu augmenti. ubi questionis persistens motui non tollit per aduentum termini ad quem. sed potius persistit. alias augmentum non esset persistentis questionis additamentum. sicut ipsum diffinit physis in libro predicationez. Et codem modo apparet in motu alterato. cum accedit ad forme pacem. te intentionem. Sed accipiendo terminum a quo proprius. puta per ipsa priuationem ipsius termini ad quem. tunc illa propositio assumpta est vera. sed non est ad propositum. quod unum ubi non est formaliter priuatio alterius ubi. dato bene quod est naturale cursus regis. concomitantem se habeat cuius priuatione alterius ubi. Dato igitur quod formalis terminus a quo nulla virtute sit copossibilis cum formaliter termino ad quem. quod ponere simile priuationem et posse cuius opponit illa priuatio. est simile ponere esse et non esse respectu eiusdem. quod sunt termini contradictiones. tamem ex deo non habet quod nulla virtute idem locum simile possit fundare propter ubi a diversis locis sortita. Ad secundum nego consequientiam. quod non est necesse quod omnia ubi vel sine contraria. vel eiusdem ratione. quod possunt esse desperata. Licet enim sursum et deorsum sint aliqui modo opposita. et sursum et sursum sunt eiusdem ratione. tamem sursum et deorsum. vel textrum et terrorum nec sunt opposita nec eiusdem rationis. Patet igitur quod si forma argumenti est fallacia sequentio. et similis proportione sequentie cui dicitur. si non sunt contraria. tunc erunt eiusdem rationis. Ad tertium dicendum quod maior non est vera per trahit ad propositum. non est enim simile de tempore et de loco quantum ad similitatem essendi. quod tempus est enim successivum. et per consequens impossibile est esse simul seu dare plures partes temporis. sed locum vel ubi sunt de genere permanentium. et pluribus talibus non repugnat simul esse. ergo licet deus non possit facere aliquid simul esse in diversis temporibus. sive in tempore priori simul et posteriori. quod talia non possunt esse simul. tamem ex hoc non sequitur quod possit aliquid simul ponere in diversis locis. quod pluribus locis non repugnat simul esse. Ad quartum dicendum quod loquendo de potentia dei. tunc consequens non est falsum. quod si in omni loco esset sacerdos celebrans. tunc in omni loco esset corpus

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

christis quicquid de potest mediatis sacerdoti
te. hoc potest etiam sine eo. ergo de p seipsum po-
test corp^s suum ponere in omni loco. Ad probatio-
nem dicendum quod licet esse in omni loco sua propria
virtus sit proprium soli dei. tamē in omni loco es-
se in virtute non propriam sed supponit. hoc non est
proprium ipsius dei. et per sequens videtur esse comuni-
cabile ipsum creare. quod non potest creaturā extra
limites creature. Sic autem est in proposito.

Ad. 5. Ad quintū dicendo nego consequentiā. quod si
cūt si de' duo corpora poneret in uno loco. non pos-
sunt hoc vnu loco esset duo loca. sic si vnu cor-
pus poneret in duobus locis. non posse per hunc vnu
corporis esset duo corpora. Ad probationē dicen-
dū quod sicut via naturae locatū cōmensurat et cō-
numerat loco. sic ecōuerso loco cōnumerat lo-
cato. Et sicut via diuina potētie locus sic cō-
mensurat locato. et tamē non cōnumerat loca-
to. quod plura corpora realiter differētia quoque quod
libet per se equat toti loco. possunt similiter esse in co-
dem loco. sicut quilibet catholicus habet secde
re sicut via eiusdem potētie locatū sic cōmensurat
loco et tamē non cōnumerat loco. quod potest esse
vnu loco plurificato. Ad sextū nego cōse-
quentiā. Ad probationē dicendum quod illo casu po-
sito. tunc ambe virtutes puta viri calefactiva
et frigefactiva. vel attingat illud corpus finem eā
dem partē sui. vel finem aliam et aliam. si finem eandem
partē. tunc vel ille due virtutes sunt omnino eque-
tes. et sic illa pars corporis nec erit calida nec fri-
gida. quod propter equalitatem illarum contrariae vir-
tutum sic una impedit aliam. quod illa pars corporis
vel nihil recipiet ab eo. vel si aliquid recipiet hinc
erit qualitas media. puta nec frigiditas nec
caliditas. sed propter tepiditas. Et etsi in eaque
qualificabit illa pars finem modum exce-
dentis virtutis. et non excede. et ideo vel erit tan-
tummodo illa pars calida. si calor obtinet victoriā.
vel ecōuerso erit tantummodo frigida. si vir-
tus frigoris vincet calorē ignis. Si vero at-
tingat illud corpus finem aliam et aliam partē. tunc in
illis distinctis partibus possunt induci oppo-
site qualitates. sicut nūc posset accidere si per
des alicuius hominis ponentur in glacie. et ma-
nus in igne. Et per idem patet ad septimum.
quod vel tēperies et intēperies in illis duobus locis
sicerūt proportionate. quod quantū una potest no-
cere. tantū altera pdest. et tunc illud animal ma-
nebit in eodem statu sanitatis quo fuit apteqz
ad illa loca veniret. Uel una vincet aliam. et tunc
finem excessum vincētis qualificabit illud animal.
Nam si vincet intēperies. tunc erit infirmus. Si
vero vincet tēperies. tunc erit magis sanus. Pa-

tet ergo quod neganda est psequētia. Ad octa-
dū. Id. 8.

num negari potest cōsequētia. quod posito ante-
cedente in esse. possibile est cōsequēs non esse.
Si enim vnu corporis virtute diuina poneret in plu-
ribus locis. tunc posset te facere quod illud corpus
semper simili modo se haberet in omnibus illis lo-
cis. Ex quo patet quod ista ratio et in multis alijs
precedentibus et sequentibus est fallacia psequētis.

Sicut enim quilibet diceret hanc psequētiam non
valere. si sortes currit sortes disputat. quod nullam
est necessitas sortē currentē disputare. Eadem
quētia vero quantum deficit a necessitate tantum
deficit a veritate. Sic in omnibus rationibus istis
vbi tale ponit cōsequēs. quod virtus diuina potest
puenire ne continetur. supposito quod vnu corpus
esset in pluribus locis. ibi semper deficit virtus cō-
sequētis.

Forcedicet quod intentio istorum do-
ctorum non est quod cōsequēs accipiatur inesse. sed
de possibili. Verbi gratia. Dicatur sic. Si vnu
corporis esset in duobus locis. tunc possibile est ipsum
quiescere in uno loco. dum actu mouet in alio
loco. Sed hec est falsus. quod possibile si continetur
nullum sequitur impossibile. Iste posito in esse
sequitur impossibile. scilicet manifesta contradictione. Nam
quod mouet non quiescit. et quod quiescit non moue-
tur. ergo vnu et idem simul quiescit et non quiescit
mouet et non mouet. ergo primum antecedens. scilicet
vnu corporis simul esse in diversis locis ex quo
ista sequitur est impossibile.

Si alicui videatur quod omnibus modis esset impossibile idem cor-
pus simul quiescere et moueri. ille etiam ista cōse-
quentia haberet negare. Nam posito quod idem cor-
pus esset in diversis locis. tunc diceret ille quod dum
quiescit in uno loco per tunc non est possibile quod
moueat in alio loco. Unum licet possibile sit ille
idem corpus moueri tunc quandoquidem quiescit. tamē non
est possibile per tunc. Et ideo licet illud possi-
ble sit quandoquidem in esse ponibile. tamē non est si
esse ponibile per tunc. scilicet quandoquidem quiescit. quod per illo
tunc est impossibile.

Et etsi pcessa cōsequētia
adhuc posset dici quod sequēs non est omnino im-
possibile. quod dato quod impossibile sit idem corpus
simul quiescere et moueri super eadem magnitu-
dine et finem idem vbi. tamē finem diversam vbi et super
diversis magnitudinibus hoc non est impossi-
ble. Et cum dicitur quod sequitur idem simul moueri
et non moueri. quod sunt contradictione. Dicatur quod
sicut moueri et non moueri eodem tempore. tamē finem
diversam vbi et finem aliam et aliam presentiam et super alia
et alia magnitudinem non contradicuntur. Da oppo-
sitū tunc quandoquidem corporis christi realiter existens

Instantia

Solutio

Solutio
alii.

Instantia
Solutio.

Q*ui*.

III.

psens in altari non mouet, pro tunc impossibile esset ipsum moueri in celo vel in quocunq; alio loco. qd null^o catholic^o dicere debet. Ad hoc enim qd aliquis termin^o affirmat^o et negat^o de eo dem subiecto contradictionia implicet. non sufficit qd affirmet et negat de eodem et nomine, sed requirit qd hoc sit sicut idem et respectu eiusdem et in eodem tempore, ut pater primo elenchoz. Cum igit in pposito moueri non moueri nec accipiant respectu eiusdem magnitudinis, nec sicut vnu et idem ubi, nec sicut eandem plentiam, ideo patet qd non sunt contradictionia, ergo tc.

Forte dicet qd opposita priuatione inferunt opposita contradictionia, semper enim priuatio infert contradictionem negatione illius cui est priuatum, sicut cecum infert non vidēs, et iniustum non iustum. Sed quiescere et moueri sunt priuatione opposita, ergo tc. **Respondeo** qd licet ppositio affirmativa de predicato priuato inferat ppositionem negationem de predicato finito, ut pater primo prior, et secundo peri armenias, in ppositio affirmativa de predicato priuato cum precisione certe determinatis accepta, non infert ppositionem negationem de predicato finito, omnimodo siue simpliciter et absolute, sed solu^m put est limitata per eandem precisionem seu determinationem, qua limitata est illa de predicato priuato. Non enim sequit sortes est cecum sicut vnum oculum, ergo sortes non est vidēs, quamvis bene sequantur ergo non est vidēs sicut vnum oculum. **L**uri ratio est, qd in priuationibus et negationibus illationibus illatū non debet esse universalius inferente. **P**osito igit qd vnum corp^o virtute divina sit in duobus locis, quo^m in uno moueat et in alio quiescat, tunc quiescere competit illi corpori cum certa determinacione quantū ad illū locū in quo quiescit, ergo licet ex hoc possit inferri qd non moueat in illo loco in quo quiescit, tamē absolute non potest inferri qd non moueat, quia tunc illatū esset universalius inferente, et per consequēs committeret fallacia sicut quid ad simpliciter, et similiter fallacia sequētis.

Ad. 9. **E**ad non nego sequentiā, qd corp^o illud possit esse glorificatum vel non animatum, et per consequēs nullo indigeret cibo. **P**osito tamē qd cibo indigeret, tunc in quocunq; locoz suoz esset cibo saturatum, in nullo alio loco esset famelicū etiam dato qd per tunc nihil comedenter in quocunq; alio loco.

Ad. 10. **E**ad decimū nego consequentiā. Primo qd de posset tale corp^o ponere in diversis locis qd nullo modo esset combustibile. Secundo qd dato qd esset combustibile, adhuc posset facere qd nunq; attingeret ab aliquo igne. **P**ositis tamē virtutib; adhuc non sequeret illud qd inferit, qd si illi

ignes essent equalis virtutis, et equaliter approximati ad illud lignū in duobus locis possint, tunc in quolibet loco solū fieret medietas illius ignis qui de illo ligno facta fuisset si vnum locū tantū occupasset, qd tantū vnu ignis combussisset de illo ligno quantum aliud, et quantum in vno loco de illo ligno consumptū fuisset, tantū defecisset in altero. **S**i autem illi ignes fuerint inequales in virtute, tunc quantum virtus vnu excederet virtutē alterius, tantū de illo ligno plus sumeretur in uno loco qd in alio, et fieret maior ignis. **S**i etiam in vno loco totaliter hinc lignis combureret nihil de ipso maneret in alio loco. **E**ad undecimū dicendum qd consequētia non est vera, qd dato qd quilibet istoz masticando pomum totū traheret in stomachoz suoz, tamē nec totū pomum nec aliqua pars eius converteret in carnem utriusq; comedebitis, sed tanto vnu istoz plus in se converteret qd alter quanto eius virtus digestiva excederet virtutem alterius in vigore. **N**on si nulla excederet aliam, tunc quilibet converteret in se medietatem illius pomi. **E**ad duodecimū nego sequentiā. Nam si vnu animal esset in mille locis, quādo mortuū est in uno, in omnibus mortuū est. **L**ū enim christus tradidit corpus suum verū et vnu discipulis suis in cena, si hinc corpus fuisset reseruatū in mille pixidib; sicut nūc solet reseruari in ecclesijs, in meridi diei crastine quando hoc corpus mortuū fuit in cruce, in omnibus illis pixidib; mortuū fuisset. **S**ic in pposito tc. **F**orte dicet qd ista solutio contradicit his que dixi in solutōne octauae rationis respondendo ad ultimā instantiā ibi factā, qd si ad predicationē priuatum cum determinacione sumptū, non potest inferri predicatiū negatiū nisi sumat cum eadem determinacione, tunc ad istā christus ē mortuus in cruce, solū sequebat ista, christus non est viuus in cruce, et non ista absolute, christus non est viuus, et per consequēs ex morte corporis christi in cruce, non poterat argui mors eius in pixide, nec ad mortē animalia in uno loco sequret mors eius in omni loco dato qd esset in plurib; locis.

Respondeo qd determinatio predicatione priuatum dupliciter potest considerari. Uno modo, ut est necessario req̄sita ad veritatem ppositionis. Alio modo, ut non exigit ad veritatem ppositionis, qd pposito est simpliciter et absolute vera ppter illā determinationē, si tamē adhuc tunc exprimit aliquā modū circa hinc veritatem. **D**rimo modo accipienda sunt illa que dixi in octaua solutōe, qd patet p exempla qd posui, quia de illo qui est cecum

Ad. 11.

Ad. 12.

Instantia

Solutio.

Solū in uno oculo. cecū esse non verificatur nisi exprimat illa determinatio scilicet q̄ sit cec⁹ in uno oculo. ¶ Sed secūdo modo sunt intelligenda ea quē dixi in ista solutōne. In illa em hora quādō anima christi separata fuit a suo corpore. absolute & simpliciter hec p̄positio fuit vera. corpus christi mortuū est. nulla adiectōne facta de cruce. si tamē addebatur dicendo. corpus christi mortuū est in cruce. hoc non siebat p̄ verificatōne. p̄positio nō. que preter hoc absolute & simpliciter fuit vera. sed solū dabatur intelligi quo instrumēto moro infuit sibi.

Ad.13.
Ad rōnes
Egidij

Ad.14.

Ad.15.

¶ Ad tredecimū dicendum q̄ minor non est vera. quia etiā sīm hūc venerabilē doctōrē qui facit hāc rationē. una res per vñā & eandē naturā nō solū in distinctis specieb⁹. verū etiā in distinctis generib⁹ esse potest. ppter solā diuersitatē modorū eiusdem nature. Nam motus in se vñua existēs ut procedit ab agente est actio de predicatione actōnis. ut est quid illatū in paciente est de predicatione passionis. ut est quedā natura successiva cōtinua est de pdicamento quātitatis. sed ut terminatur ad illud qđ per motum acquirit. tunc reducit ad eandē speciem cū termino ad quē. Ista omnia clare patent diligenter intuenti textū & cōmentū terciū phisi coꝝ. ¶ Ad decimū quartū dicendū q̄ nō est simile de puncto & de corpore. quia corpus dicit entitatem separabilem a loco in quo est. punctus autē non dicit entitatē a linea separabiliem. & ideo licet vñū corp⁹ virtute diuina possit esse in distinctis locis. tamē vñus punct⁹ nulla virtute potest esse in distinctis lineis.

¶ Qui tamē omnino velle sustinere q̄ deus vñū punctū posset creare in principio duarū linearum eque distantiū. ille haberet dicere q̄ plures linee terminate ad vñū punctum nō concurrūt precise. ppter puncti unitatez. nisi huiusmodi punct⁹ sit in eodē situ positus. et quia in pposito iste vñus punctus respiceret duplice situz. ideo linee per ipsum terminate non cōcurrerent. ¶ Ad decimū quintū dicendum q̄ relationes exp̄sse per modū priuationis & habitus possunt simul cōuenire eidem rei ratione eiusdem fundamenti respectu diuersorum terminoz. sicut idē pomū informatuz rubedine. ratione eiusdem rubedinis est simile pomo rubeo & dissile pomo viridi. etiā eadem appellatōnes respectu eiusdem termini ratione duorū fundamentorū poterunt cōuenire simul eidem rei. Nam idem pomum existens rubrum & dulce potest alteri pomo existēti tu-

beo & amaro seu pontico esse simile ratōne rubedinis. & dissimile ratōne dulcedinis. Cum ergo localis distantia & indistinctia sunt quēdam relatōnes exp̄sse p̄ modū priuationis & habitus fundate in re locata mediata ipso vbi. ideo ratōne vnius vbi eadē res potest similē esse distans & indistans respectu diuersorū terminorum quoꝝ vñus est sibi cōiunctus & taliter ab eo dilūct⁹. & eadē res habēs duo vbi erit simul distans & indistans respectu ei⁹ loci. nā ratione illius vbi qđ sortita est ex circūscriptione illius loci est indistincta ab isto loco. sed ratōne alterius vbi qđ sortita est ex circūscriptione alterius loci est distans ab isto loco. ergo tc. ¶ Forte dicetur q̄ hic concedā priuatione opposita similē eidē inesse. qđ tamē superius negauī. ¶ Respondeo q̄ licet similitudo & dissimilitudo put alii cōuenient ratione eiusdem fundamenti respectu eiusdem termini sint priuatione opposita. tamē quocū qz istoz mutato fundamēto scilicet vel termino. tūc nō sunt priuatione opposita. licet talib⁹ nō omnib⁹ exprimant ppter penuria vocabuloz. ideo licet primo modo nūq̄ possint simul eidē inesse. tamē hoc possunt legendo modo. quia vt sic nō sunt opposita. ¶ Ecce eodem modo dicendū est de distantia & indistinctia. ¶ Et ideo in primo ingressu isti⁹ solutionis notanter dixi relatōnes exp̄sse per modū habitus & priuationis. & non dixi relatōnes priuatione opposite. ¶ Patet etiā ex iā dictis q̄ falsum assūmit in argumēto quādo dicit. q̄ si vñū corpus esset in duob⁹ loci. tunc idem simul referret oppositis relationibus. & hoc si illa oppositio intelligitur priuationa. Si autē intelligit de oppositōne relatiua. tunc adhuc falsa est cōsequētia. quia si cōtū simile simili opponit relatiue & nō dissimili. sic distas opponit distantī relatiue & nō indistanti. calta em sunt relatōes similiū omnū. vt patet in pdicamentis. ergo tc. ¶ Ad sedecimū nego minorē. nā licet angelus propria sua virtute nō possit simul esse in pluribus locis vt plura lunt. potest tamē hoc dūni na virtute. ¶ Ad decimū septimū dicendū q̄ licet ista ratio sit apparenſ valde. tamē quilibet catholicus habet eā soluere. quia per eundem modū arguendi. pbari potest corp⁹ christi nō esse in altari. nisi extra suā propriā superficiem ponatur. que superficies est adequate cōmensurata cōcavae superficiei in qua localiter cōtinetur in celis. Sicut igit non obstante illa adequate cōmensuratōne quā corpus

Instantia
Solutio.

Ad.16.

Ad.17.

Instantia
Solutio.

christi pro nūc cū loco suo in celis habet. ipm
infra propriā suā superficiē manens reperitur
in altari. sic in pposito tc. Forte dicet q̄ cō
tra arguere nō est soluere. Ideo respōdeo
ad rationē. t dico. q̄ illa cōmensurata possunt
dupliciter cōsiderari. Uno modo sūm cursuz
naturalē. Hilio modo per cōparationē ac su/
periorē t illimitatā virtutē que vni illo:ū tri/
buere potest quandā illimitationē per cōpa/
rationē ad alterz. Primo modo maior istius
rationis est vera. Sz secundo modo nō est vera.
quia nō obstante illa cōmensuratio. tamen
virt⁹ diuina que est infinita t totaliter illimi/
tata. potest vni illo:z respectu alter⁹ tribuere
talē illimitationē q̄ plurib⁹ alijs possit cōme/
surari inuolata tamē permanēte cōmensura/
tione cū illo primo. t per cōsequēs aliqd ma/
nens infra superficiē hoc modo illimitatā p̄
inueniri extra superficiē sibi cōmensuratā. cui
talis illimitatio nō est cōmunicata. Quā
uis igit superficies corporis christi cōmensurēt
loco sibi coequali i celis. tamē cōmunicata si/
bi p̄ diuinā potentia p̄dicta illimitatōe respe/
ctu illi⁹ loci poterit cū corpe christi alibi regi/
ri. quāuis cōmensurata remaneat illi loco ce/
lesti. Et eodē modo dico de quolibet alio cor/
pore si de yeller ipm in plurib⁹ locis ponere.
Ad p̄bationē illi⁹ maioris dicendū q̄ ille
dui superficies erūt adequate quantū ad co/
extensionē in codē situ. q̄ ut sic nec est excedēs
nec excessiz inter eas in illo situ. Et possūt di/
ci inadeq̄te quantū ad virtutē vel illimitatio/
nē cōmunicatā vni que nō est cōmunicata al/
teri. vt sic autē adequate t inadequate nō cō/
tradicūt. Ad decimū octauū dicendū q̄ esse
in plurib⁹ locis siml cōcūnit corpori christi. p/
ut obedientiali potētia est diuine volūtati sb/
iectū intantū q̄ om̄e illud potest imēdiare de/
ipso fieri qd placet diuine volūtati. Ad de/
cimū nonū pater per ea q̄ dicta sunt ad argu/
mentū. xv. Ad vicesimū dicendū q̄ infinita
virtute del hoc qd est hic potest esse alibi. et
qd est alibi potest esse hic. quāuis hoc virtute
naturali fieri n̄ possit. Ad vicesimū primū
dicendū q̄ cōsequens nō est faluz. sicut patz
ex his que dixi in solutōne quarte rationis.
Ad vicesimū secundū. p̄suppositis his q̄ i
solutōne prime ratōis dixi de termino a quo.
respōdeo ad minorē illi⁹ ratōis. t dico ad pre/
sens. q̄ quāuis duo ybi sint incōpossibilia via
nature. tamen nō sunt incompossibilia via di/
uine potentie. Sicut em̄ filiū parere t virgi/
nē purissimā permanere incōpossibilia sunt

Ad. 18.

Ad. 19.

Ad. 20.

Ad. 21.

Ad. 22.

via nature. t tamē per diuinā potentia cōpos/
sibilia sunt in ipsa glorioſa virginē. sic in ppo/
sito tc. Ad vicesimū terciū nego d̄sequētiā Ad. 23.
Ad p̄bationē nego maiore. maxime quādo
illuc terciū est illimitat⁹ his q̄ cū eo siml es/
se dicunt. anima em̄ ratōnalis est tota in qua/
libet parte corporis. vt patet p̄ augustinū in ser/
mone d̄ imagine. ita q̄ respectu cuiuslibet par/
tis habet tale illimitationē. q̄ p̄ esse cum alia
parte. ideo nō sequit anima est siml cū manu
t est siml cū pede. ergo pes est simul cū manu.
Et eadē ratōne nō lequit sortē t platonē esse
simul. dato q̄ de⁹ sit rome simul cū platone. t
parisi⁹ siml cū sorte. Sic in pposito. q̄ virtu/
te diuina illud corp⁹ esset illimitatū respectu
cuiuslibet loci. q̄ simul esset cū eo. ideo n̄ opor/
teret hīmōi loca esse simul. Ad p̄bationē illi⁹
maioris patet per idē. q̄ si illud terciū est illi/
mitatius his que dicunt ei idē. tūc nō optet
q̄ vñqzquaqz sint idē inter se. Dato em̄ q̄ enti/
tas specifica esset res vna. sicut ponūt quidaqz
doctores. tunc oportet dicere q̄ duo homi/
nes particlāres puta sortes t plato essent idē
realiter illi vni entitati. t tamē differēt reali/
ter inter se. t hoc ppter illimitationē illi⁹ vni⁹
entitatis respectu cuiuslibet hominis particu/
laris. Et qdāmodo eadē ratōe quelibet di/
uina persona est omnino idē diuine essentie. li/
cet diuine persone realiter differāt inter se. q̄
quo ad modū identificādi. tūc diuina essentia
aliquo modo illimitate se habet respectu
cuiuslibet diuine psonae. eo q̄ quelibet persona
sit omnino idē essentie tamē nō est omnino idē
alteri persone. Etiā patet p̄dictā rationē es/
se fallacē. q̄ similiter cōcludit q̄ accidētia re/
manentia in sacramēto altaris sint simul cuz
loco quē ch̄rist⁹ replet in celis. q̄ corpus ch̄ri/
sti eadē hora quādo est simul cū illo loco i ce/
lis. est etiā simul reali p̄senta cū istis acciden/
tib⁹. Est etiā aduertendū q̄ ad tenendū p̄/
dictam cōclusionē me in clinat exēpla que se/
pe legimus in legēdis sanctoz. Legimus em̄
in legenda de assumptione virginis glorioſe
christū cū ceteris apostolis p̄sente fuisse cū be/
ata virgo migravit ab hoc seculo. nec ppter
h̄ videt dereliquisse p̄tunc locū in celis. alias
nō esset verū verbū beati augustini positiū in
decretis. de cōse. dist. ii. c. Prima heresis. quo
ait. Donec finiat seculū sūrūz est dominus.
Et loquit̄ ib⁹ de ch̄risto sūm corporalē substā/
tiā. Nec legitur in legenda de sancta mar/
tha. q̄ postqz obiit beata martha. ch̄ristus in
ppria perlona interfuit exequijs. t ipsam per-

Exempla.

sonabiter sepeliuit. **H**ic tē legit ibidē q̄ christ⁹ apparuit sancto frontoni epo petragoriensi t̄ inuitauit eū ad exequias beate marche dices. **T**leni fronto. iuua me marthā meaz lepelire. **E**t ut ibidē habet sanct⁹ fronto vestitus suis pontificalib⁹ interfuit cū domino ihesu chris-
to exequijs sancte marthe. t̄ nihilomin⁹ nō desuit in loco vbi christ⁹ eū ad h̄mōi exequi-
as inuitauit. **E**tia deat⁹ ambrosi⁹ cū p̄sens
esset mediolani infra missarū solēnia. ipse idē
dicit interfuisse exequijs beati martini in cui-
tate turonensi.

Articulus secund⁹ et
tercius. **R**espondeo cū innocētio tertio. qui sic ait. **S**i
cū fili⁹ dei per diuinā naturā habet triplices
modū existēdi in rebus. qz in omnib⁹ est p̄ essen-
tiā. in iustis per gratiā. t̄ in natura assumpta
per vniōnis efficaciā. ita corp⁹ eius habet tri-
plicem modū essendi. Est em̄ i celo localiter.
in verbo personaliter. in altari sacramentaliter.
Scđm quidē ei⁹ esse in naturale i celo est i uno
loco. **N**on esse p̄sonale nō est in loco. **N**on esse sa-
cramentale est in plurib⁹ locis. **E**x qua au-
toritate patet illud qđ perit in his duob⁹ arti-
culis. **E**t qz hoc articulorū materia ratio
nō accingit. ideo hac autoritate p̄tent⁹ trās eo

Articulus quartus. **R**espondeo cū innocētio tertio. qui sic ait. **S**i
articulū est aduertendū qđ duplex est huma-
na noticia seu cognitio. s. sensitiva; t̄ intellecti-
ua. Et hec duplex est. s. via corporis; t̄ comprehen-
sionis. **E**t fini hoc pono tres conclusiones.
Prima est qđ nulla cognitōne sensitiva po-
test cognosci corp⁹ christi ibi esse vbi est sacra-
mentaliter. Quia sensus visus suo actu ad h̄
nō potest attinere. ergo null⁹ alius sensus.
Loquentia patet. qz si aliquis sensus h̄ pos-
set. ille maxime videret esse sensus visus. eo qđ
plures nobis rez differētias demōstrat. vt di-
cit p̄mo methaphi. Antecedēs p̄bo. qz vbi ni-
hil apparet de rei quantitatē. ibi nihil est qđ
sensu⁹ visus obiective possit mouere. sed sub
specie⁹ panis nihil apparet de quantitate cor-
poris xp̄i. nec etiā sub specie⁹ vini. ergo zc.
Maior patz. quia om̄e qđ obiective debet vi-
sum mouere oportet qđ appareat tante quāti-
tatis qđ possit fundare basim trianguli visua-
lis. cui⁹ conus pertingat vñqz ad oculū. vt p̄-
batur in perspectiva. **M**aior etiā patet. t̄ te-
2. clarabit in questione p̄m̄e sequenti. **P**. cō/

firmatur illud antecedēs sic. Quantūcumqz
aliqd corp⁹ sit lucidū t̄ coloratū. tamē vbi ni-
hil apparet de sua luciditate vel colore. ibi ocul-
us corporalis nihil de eo potest videre. Sz nō
obstante qđ corp⁹ christi sit coloratus t̄ valde
luminosum. eo qđ sit glorificatū. tamē de eo ni-
hil apparet. put sacramentaliter existit sub spe-
cie⁹ panis t̄ vini. ergo zc. **S**ed est quidā
doctor qui licet nō teneat oppositū isti⁹ p̄clu-
sionis arguit tamē cōtra cā sic. **C**orp⁹ christi
ut existit sub specie⁹ panis sacramentaliter
nō est p̄sens alicui qđ sit minus minimo sen-
sibili. **I**sta patet. quia nō est p̄sens alicui in-
dūsibili. **S**ed minimū sensibile potest pa-
cipi a sensu perfectissimo. vt patet p̄ arrestorē.
ix̄ de sensu t̄ sensato. ergo corp⁹ christi existit
sub sacramento potest percipi ad minus sensu
perfectissimo. t̄ per cōsequens oculo gloriifica-
to. quia ille ocul⁹ habet perfectissimum visus. er-
go zc. **P**. h̄de idē quidā alij arguit sic. **S**i
beatus habens oculū glorificatū non v̄deret
clare corp⁹ christi esse in sacramento. sū: circa
hoc possit errare. vel ad min⁹ dubitari. verū
adhuc sub talib⁹ accidentib⁹ esset sub tantia
panis vel nō. sed perfecta beatitudine c. cludit
n̄ solū errorē sz etiā dubietatē. ergo zc. **A**d
prīmū dicendū qđ licet corp⁹ christi sicutotum
p̄sens toti quantitatati panis cōuersi i ipm. t̄ cui
liber parti eius. tamē sic est p̄sens qđ nec coex-
tendit toti illi quantitatati. nec alicui parti eius.
ideo ratōne illi⁹ p̄sentie nō cōuincit qđ ab ali-
quo sensu possit percipi ibi esse. co qđ nulla sua
extensio appareat fini illud esse. **A**d secun-
dum. nego maiore. quia dato qđ aliquis nūc
existens beat⁹ corpore t̄ anima. oculo suo cor-
porali nō videat essentiā diuinā vel aliquam
substantiā separata. tamē talis ppter hoc nō
dubitat nec errat circa illa. **S**ic in proposito
zc. **F**orte dicet qđ nō solū de possibili. verū
etiā de facto corp⁹ christi quādo qz visum est
sub sacramento. **S**cribit em̄ pascal⁹ dyacon⁹
in suo libro de sacramento. qđ cūdā sacerdoti
deuoto apparuit christ⁹ sub specie pulcerrimi
pueri in eucharistie sacramento. **Q**uē puerū
sacerdos osculabat xuotissime. **Q**uo facto
ad p̄ces sacerdotis illius disparuit illa appa-
rentia. ad hoc qđ sacerdos posset sumere sacra-
mentū. **E**tia v̄ legit in legenda beati gre-
gorij sibi apparuit sacramentū per modū car-
nis halensis figurā digitū. **R**espondeo qđ
in talib⁹ apparentiis nō videt corpus christi
immediate. quia corp⁹ christi put habet esse sa-
cramentaliter. nō excedit species sacramenti.

Scotus

2. Alij ad id

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Instantia

Solutio.

sed tales apparentie excedunt huiusmodi species. Unde in talibus apparentiis minime inmediate videtur corpus christi quod quando videtur sub speciebus panis. quia in tali apparentia est duplex velamen. Nam talis apparentia velat species panis. et species panis velat corpus christi. Sed non existere huiusmodi apparentia est ibi solu-
 vnum velamen. scilicet species panis. Forte dices quod ille per se posset ita parum apparere quod excede-
 retur a speciebus sacramenti. Dico quod adhuc non videtur verum corpus christi. quod corpus christi si-
 videret in sua propria quantitate multum excede-
 ret species sacramenti. cum ipse magnus fuerit in
 corpore. ut communiter dicitur. Vnde clausio secundus dicitur. quod corpus christi esse sub sacramento. non
 potest evidenter cognosci cognitione naturali
 ab intellectu viatoris. Quia illud quod sola fi-
 de tenet. hoc non cognoscit evidenter cognitione
 naturali ab intellectu viatoris. sed corpus christi
 esse sub illis speciebus sola fide tenet. ergo re-
 citur. Maior patet. quod fides est credere quod non vi-
 des. per consequens non evidenter naturali co-
 gnitione cognoscit quod sola fide tenet. Minor
 etiam patet. quod istud comprehendit sub. x. articulo
 fidei quo dicitur. Credo in sanctam ecclesiam ca-
 tholicam sanctorum communionem. Ps. illud ad cu-
 mum cognitionem nullum infidelis naturaliter po-
 test induci. hoc non est evidenter cognoscibile
 naturali cognitione. Istud est huiusmodi. ut de le-
 patet. ergo recitat. Ps. eadē sensibilia eodem modo
 habentia in exteriori apparentia non variat na-
 turalem cognitionem talis intellectus qui natu-
 raliter est aptus natus cognoscere ex sensibilibus.
 Sed accidentia panis postquam est sub eis verum
 corpus christi sunt eadē que primo fuerunt cum
 substantia panis. et eodem modo se habent quantum
 ad exteriorē apparentiā. et intellectus viatoris
 est aptus natū cognoscere ex sensibilibus. ergo
 sicut intellectus viatoris ante conversionem indu-
 cabat subillis accidentibus esse substantiam pa-
 nis. sic hoc iudicabit post conversionem co-
 gnitione naturali. alias ei cognitione esset va-
 riata. Maior patet de se. Minor habet tres
 partes. quaz prima patet ex fide. secunda pa-
 ter ex sensibili experientia. Tercia patet in natu-
 rali philosophia. scilicet primo de anima. et secundo posteri-
 orum. Forte contra istam clausione dicitur sic.
 Quod non potest intelligi hoc non potest enuncia-
 ri. Ista patet in libro de causis. ubi dicitur. quod est
 super intellectum excedit narrationem. Patet etiam
 primo per hermeneias. ubi dicitur. quod voces sunt
 more eorum passionum que sunt in anima. Ab opposi-
 tio igit plenius procedendo. cum viator possit

Instantia

Solutio

Locutio
secunda.

Instantia

enunciare veridice existentiam corporis christi sub sacramento. sequitur quod talē existentia possit intel-
 ligere. Reipropodeo quod maior non est vera. lo-
 quendo de euclidē cognitione seu intellectu. quod
 omnes articulos fidei enunciamus. quis eos na-
 turali cognitione hic in via evidenter non cognoscamus. Et ambas probatōes dicendū. quod da-
 to quod non possit narrari vel sciendi quod nullo mo-
 do est cognitum. tamen sepius narrat et sciendi quod non
 est evidenter cognitum. Unū sufficit quod aliquid sit
 cognitum cognitione credituā i lumine fidei ad
 hunc vere sciendū et narrat. Tertia clausio est
 quod cognitione intellectuā comprehensoris evidē-
 ter cognoscit corporis christi existentia in isto be-
 nedicto sacramento. Quia cognitioni enigmatis
 cequā habemus in via de his quod fidei sunt. suc-
 cedit in patria clara visio et evidētes cognitione.
 Iste existentia corporis Christi in sacro sub enigmate
 fidei hic in via cognoscimur. greci. Maior patet
 ex dictis sanctorum super illo libro psalmi. Sicut au-
 diuum sic vidimus in ciuitate domini virtutem. Patet
 etiam. id est ad Lectorum. xiiij. ubi ait apostolus. Nunc vide-
 mus per speculum etenim enigmata. tunc autem facie ad fa-
 trię. nunc cognoscimus ex parte. tunc autem cognoscimus factum
 et cognitum sumus. Minor etiam patet. quod quilibet fidelis
 in via tenet credere predictā existentiam. Ad princi-
 pale argu. Ad principale argumentum principale dicendum ad minorē quod li-
 cet corpus Christi in se persisteret sic unū individualium
 in sacrāliter est in pluribus locis. put plurā indi-
 vidua sunt in ipsum pertinencia. Etiam maior
 est falsa loquendo dicitur in pluribus locis localitas. quod
 non obstat quod aliquid sit individualium. tamen manens
 individualium de absolute dei potestate potest esse in plus
 ibus locis localiter. ut patet ex his quod dicta sunt
 in articulo primo isti questionis.

Solutio.

Tercia clausio.

Ad principale argu.

Eccl. et his similis

lia. Postquam magis permisit predicti
 erroris recitationem et probationem
 suarum solutionum. hic submittit eiusdem erroris si-
 delē improbatōes. Et dividit in duas partes. quod
 primo improbat istum errorē per euāgelicā veritatem.
 Secundo per sanctorum doctorum autoritatem. ibi. Item
 ambrosi. Et hec in tres formae quod primo refellit istum
 errorē autoritatem ambrosij. Secundo autoritatem
 augustini. Et tertio autoritatem eusebij. Par-
 tes patet. Hec est sententia isti questionis in
 generali. circa quam quo in speciali.

Quoniam corpus Christi sub speciebus panis rea-
 liter continet facta secretaria per ipsum sa-
 cerdotem. Et videtur quod non. Quod realiter
 potest ab aliquo non potest esse maius eo. Iste corpus Christi

Questio se-
cunda.

est mltō mai⁹ q̄s sint ille species. ḡ r̄c. Maior patet. iij. phili. Minor etiā est nota. q̄r q̄t̄as illi⁹ panis est valde p̄ua respectu vni⁹ magi⁹ h̄ois sic est xp̄s. Et trāriū pbat mltō in ista x̄ distincōe autoritatib⁹ mltōz sanctor⁹.

Multo p̄supposit⁹ ex p̄cedēti q̄stidē ad istā materiā spectatib⁹ ad plēns q̄tuor sunt vidēda. Primo vtr̄ corp⁹ xp̄i realiter p̄tineat s̄b p̄dicti specieb⁹. Secundo vtr̄ s̄b p̄pria sua q̄ritate ibi p̄tineat. Tercio vtr̄ s̄b q̄libet p̄tcula hostie v̄e habeat eē totū corp⁹ xp̄i. Quarto vtr̄ ad motū hostie v̄e moueat corp⁹ xp̄i.

Articulus
p̄imus.

Quāntū ad primum

Prīa p̄clo

est aduertēdū q̄ duplex est p̄tinētia. s̄. localis: p̄sentialis. Et b̄m h̄ p̄no duas p̄clusiones

Drumā ē. q̄ corp⁹ xp̄i s̄b specieb⁹ panis nō p̄tineat realiter p̄tinētia locali. Q̄r om̄e qđ sic cōtinet. h̄ habet esse localit̄ ī suo p̄tinēte. s̄z corp⁹ xp̄i nō ē localit̄ s̄b illis specieb⁹. ḡ r̄c. Maior patet. Minorē p̄bo. q̄r illud qđ nō cōmen⁹rat eq̄liter ei a q̄ p̄tineat. h̄ nō est localiter ī eo. s̄z corp⁹ xp̄i nō cōmensurat eq̄liter specieb⁹ panis. q̄r mai⁹ & min⁹ nō sunt eq̄liter ad inuicē cōmensurata. s̄z corp⁹ xp̄i est mai⁹ illi⁹ specieb⁹.

2 ḡ r̄c. P̄. qđ locali p̄tinētia ab aliq̄ p̄tineat. h̄ suo p̄tūsenti p̄figurat. vel saltē p̄figurat sibi cōtinens. s̄z corp⁹ xp̄i nec p̄figurat specieb⁹ sacra mēti. nec cōfigurat sibi h̄mōi species. ḡ r̄c. Maior patet. q̄r si corp⁹ p̄tētū est mollius cōtinēt. tūc cōfigurat suo p̄tinenti. sicut apparet de liquore infuso alicui vasi. si aut̄ ē oūrius tūc p̄figurat sibi p̄tineat. sicut apparet de hominē qui p̄tineat in aere. Minor etiā patet de se.

Cōclusio
secunda.

Secunda p̄clusio est q̄ corp⁹ xp̄i s̄b specieb⁹ panis cōtineat realiter cōtinentia p̄senti alii. Quia quicqđ infra ambitū aliqui⁹ est realiter p̄sens. hoc cōtineat ab eo cōtinentia p̄sentiali. sed verbis cōsecratōis dicitis. tunc infra ambitū quātitatis ipsi⁹ panis cōuersi in corp⁹ p̄sens christi. ip̄m corp⁹ christi ē realiter p̄sens. ergo r̄c. Maior patet. Minorē tenemus catholica fide. cui nephias est p̄tradicere.

Instantia

Ad istā cōclusionē p̄bandā nō attingit ratio nisi sup̄posita fide. ideo nō adduco plures rōnes. **S**z forte dicet q̄ ista secunda p̄clusio dicit p̄me. q̄r cuiq̄z corpali quātitati corp⁹ aliqd est realiter p̄sens. in illa videt esse localiter. sed specieb⁹ panis q̄ sunt realis quātitas corp⁹ xp̄i est realiter p̄sens. vt dicit secunda cōclusio. ergo p̄tineat in eis localiter. cui⁹ oppōsitiū dicit p̄ma p̄clusio. Maior patet. q̄r vbiq̄

q̄ est aliquid corp⁹ realiter p̄sens. ibi est sua rea lis quātitas q̄ h̄mōi corp⁹ cōmensurat ei cui p̄sens est. & p̄ sequēta erit localiter ī fo. Minor etiā patet ex secunda p̄clusione. **P**. si cor pus xp̄i p̄sentiali p̄tinētia s̄b illis specieb⁹ p̄tineat. tūc mai⁹ p̄tineat a minori. nā corp⁹ xp̄i est mai⁹ talib⁹ specieb⁹. ergo r̄c. **P**. idē dista ret a seipso realiter. Lōsequēs est falsoz. q̄r idē nō refert oppositis relatōib⁹. **S**z distas dici tura distante distās. sicut simile simili simile. **S**i ergo idē distat a seipso. sequit q̄ idē refert simul oppositis relatōib⁹. Lōsequētia etiam patet. q̄ si corp⁹ xp̄i est realiter p̄sens specieb⁹ sacramēti. tunc realiter distabit a seipso vt ha bet esse in celo. & vt est in uno altari distabit a seipso vt est in alto altari. **P**. in sacramento pietatis nihil crudelitatis debet apparere. sed sacramentū sacre cōmunitatis est sacramētū pietatis. ergo sumptōne illi⁹ sacramēti nō debet masticari & realiter laniari corp⁹ christi. q̄r carnes viui h̄ois laniare valde videt esse crudi. hoc autē fieret si p̄tineat s̄b illo sacramēto p̄tinētia p̄sentiali. **P**. hoc qđ nō p̄dest nostre salutis hoc nō est ponendū circa sac̄m. sed corp̄is christi seu carnis p̄senta in isto sacramento nō p̄dest nostre saluti. teste salvato re. qui loquēs de isto sacramēto Joh. vi. ait. spūs est q̄ viuiscat: caro aut̄ nō p̄dest equicq̄z. **S**s. iā dicta verba salvatoris tractās augu sti⁹ de cōfē. dist. iij. prima heres. sic ait. Nō hoc corp⁹ qđ videris māducaturi estis. sacra mentū qđ vobis cōmendauis spūaliter intelle ctum viuiscabit vos. caro autē nō p̄dest q̄c̄. ergo r̄c. **I**stis motiūs poterat forte mo ueri quidā ponētes q̄ corp⁹ christi nō est realiter p̄sens specieb⁹ eucharistie. s̄z solū signifi catiue. Unū b̄m istos hec p̄positio qua xp̄s dicit. h̄ est corp⁹ meū. solū fuit vera figuratiue. sicut hec q̄ dixit. ego sū vītis vera. vel signifi catiue. sicut hec q̄ dixit. petra aut̄ erat christ⁹. **S**i istud est erroreū & hereticū dicere. qđ patet ex determinatōe sāctematr̄ ecclie. extra te sum. tri. & fide catho. c. firmiter creditus. vbi exp̄sse dicit q̄ corp⁹ xp̄i v̄ez realiter p̄sens ē ī ip̄a eucharistia. Patet etiā de cōfē. dist. iij. c. ego berengari⁹. vbi berengari⁹ de ista opinione errorem suum publice cōfitetur coram pa pa nicolao & alijs. cxij. epis. **E**tiaž contra istius erroris palliationē qua dicit xp̄m locū tūm fuisse figuraliter cū dixit. hoc est corpus meū. ē leat⁹ augustin⁹. lxxxij. q. q. lxix. vbi ait. Unūsaliter intellect⁹ vboz xp̄i an loquāt figu ratiue an n̄. colligi p̄t ex p̄cedētib⁹ p̄ sequētib⁹

Opio erro nea.

Cōtra cō.

ibidem. vel ex alijs locis scripture. Unde cū christ⁹ ait. ego sum virtus vera. subiuxit. et vos palmites. Et ostendit autē q̄d discipuli non erant palmites naturales. s̄z tantū figuratiter. Et cū dicit. hoc est corp⁹ meū. subdit. qđ p̄ vobis tradet. cū etiā dixisset. hic est calix languinis mei. subdit. quin p̄ vobis et p̄ multos effundet. Et planū est q̄d christus suū vez et naturale corp⁹ tradidit p̄ nobis. et suū naturale sanguis effudit p̄ nobis. ergo licet figuratiter loquatur cū dixit. ego sum virtus vera. tamē nō loquitur figuratiter. s̄z realiter. cū dixit. hoc est cor p̄ nos meū. Ad primū ergo dicendū q̄d maior nō est vera. Ad probationē dicendū q̄d licet corp⁹ per suā quantitatē quātitatiue seu mō quātitatiuo existēt plēns alicui: cōmensurēt ei cui est plēns. tamē hoc nō cōtingit si quātitas est ibi. nō modo quātitatiuo. Hic autē ē in p̄posito. Quia sicut dicit frater Egidi⁹ in p̄mo suo quolibet q̄stione q̄rta. q̄ritas corporis christi in sacramēto isto non est modo quātitatiuo. q̄d est ibi mediāte substātia. et sicut cū substātia est alicubi mediāte q̄ritate. tūc substātia est ibi modo diuisibili. nō obstante q̄d p̄ de se sit diuisibilis. sic q̄ritas corporis christi in sacramēto est mō diuisibili q̄nū ipa de se sit diuisibilis. Et p̄tra isto dicitū doctoris arguit quidam sic. Impossibile est quātitati p̄uenire oppositū illi⁹ qđ est de sua formalī rōne. ergo impossibile est q̄ritatē p̄tinua esse alicubi mō diuisibili. Incedēs p̄z. Probat p̄sequētia. q̄d formalī rōne q̄ritatis p̄tinue est habere p̄tes copularas ad vnu terminū cōmūnē. ut patz lib. pdicamētor. sed h̄re p̄tes. et h̄re modū essendi diuisibili. hec mutuo sibi repugnat. q̄d rōne. P. addūt isti q̄d nō est sile de substātia. q̄d h̄re p̄tes et esse diuisibile mediāte q̄ritatē h̄nō repugnat formalī rōne substātiae. sicut nō h̄re p̄tes et h̄re esse diuisibile repugnat q̄ritatē p̄tinue ex sua formalī rōne. q̄d rōne. P. sicut se habet q̄litas ad q̄litarē intellētū. sicut q̄litas ad q̄ritatē extētū. s̄z impossibile est dare duas q̄litas eiusdem rōni sibi mutuo p̄sentes qn̄ vna sit intensionē vñ remissior alia. vñ siliis ei eq̄liter cū ea p̄ticipando h̄mōi rōne. q̄d impossibile est q̄ritatē corporis xp̄i esse p̄sentē q̄ritati panis. quin vna sit maior altera. vel minor. vel equalis. quoq; quocūq; dato quātitas corporis christi nō poterit ibi esse modo diuisibili. P. impossibile est corp⁹ esse animatū quin sit organicū. et p̄ sequens quantū habēt partē extra partem Ista patet. q̄d anima est act⁹ corporis organici

physici. ut habet. q̄d de aia. Patet etiā p̄sequētia. q̄d esse organicū est esse figuratū. omnis autē figura est quāta et habet partes. Et corpus christi existēt in sacramēto altaris est astutus. aliaq; esset mortuus. qđ est impossibile. q̄d cū in celo sit viuū si hic esset mortuū tūc simul esset viuū et mortuū. ergo corp⁹ christi erit ibi organicū. et p̄ sequens nō poterit esse inclivisibile. ergo rōne. Et istius nō obstantib; adhuc potest sustineri dictū fratris egidi⁹. Ad cū ius intellectū est aduertendū q̄d in corpore locato potest considerari duplex positiō. Una intranea. q̄d est ordo partiū i toto. Et alia extranea. que est ordo partiū in loco. Prima positiō est de intranea rōne quātitatis cōtinue. secunda nō est de intranea et formalī ratōe quātitatis p̄tinue. cū sit naturaliter posterior q̄ritate cōtinua. et p̄ sequens quātitas p̄tinua diuinā virtute p̄t esse sine ista secunda positiōe. quānis nulla virtute possit esse sine p̄ma. q̄d q̄nū nihil possit separari ab eo qđ est de sua intrinseca ratione. tamē virtute diuinā p̄t possit separari a suo posteriori. Q, autē positiō illo secundo modo accepta sit posterior quātitate. parz q̄d pdicamentū sit⁹ est posteri⁹ pdicamēto quātitatis. et ipm naturaliter p̄supponit. Et positiō secundo modo accepta est pdicamentū sit⁹. ut patet. v. methaphi. et libro pdicamētor. ac in lib. vi. principior. Galuo igit manēt ordine partiū in toto. q̄d p̄ tollere ordinē partiū i loco. Tidem⁹ em̄ de facto q̄d partes sup̄mi celi habēt ordinē i suo toto. et tamē nō habēt ordinē in loco. eo q̄d supremū celum nō sit in loco. Si em̄ nō esset dare vnu supremū corpus sine loco. tūc in locis et locatis esset p̄cessus in infinitū. His tene intellectū possim⁹ respōdere ad ea que inducta sunt cōtra fratrem egidi⁹. Ad primū ergo dicendū q̄d cōsequentia nō valer. Ad probationē dicendum ad minorē. q̄d licet habere partes. et habere modū indiuisibili. omnino tollentem ordinē partiū tam in loco q̄d in toto implicet contradictionē. tamē habere partes et habere modū nō diuisibili quo ad extra. tollentem ordinē modū ordinē partiū in loco. et nō tollentem ordinē partiū in toto. nullā implicat contradictionē. q̄d ut si res illa est vere diuisibilē q̄d ad intra. licet q̄d ad extra. nec sive p̄tes p̄num reperitur partibus loci. nec ip̄is coextendantur.

Forte dices q̄d quānis deus possit vnu corporis creare extra omnem locum. cuīus partes itaq; habebūt ordinē in toto. q̄d nō habebūt ordinē in loco. et ita erit h̄mōi corpus in se extē.

Pro egi.
nota d' un
placi positi
one.

Solutio
ratio nū cō
tra egidi⁹.
Ad. i.

Instantia

Solutio
Ad. i.

Egidius.

Eōtra egi
dium.

1. p̄. sicut se habet q̄litas ad q̄litarē intellētū. sicut q̄litas ad q̄ritatē extētū. s̄z impossibile est dare duas q̄litas eiusdem rōni sibi mutuo p̄sentes qn̄ vna sit intensionē vñ remissior alia. vñ siliis ei eq̄liter cū ea p̄ticipando h̄mōi rōne. q̄d impossibile est q̄ritatē corporis xp̄i esse p̄sentē q̄ritati panis. quin vna sit maior altera. vel minor. vel equalis. quoq; quocūq; dato quātitas corporis christi nō poterit ibi esse modo diuisibili.
2. P. impossibile est corp⁹ esse animatū quin sit organicū. et p̄ sequens quantū habēt partē extra partem Ista patet. q̄d anima est act⁹ corporis organici
3. P. sicut se habet q̄litas ad q̄litarē intellētū. sicut q̄litas ad q̄ritatē extētū. s̄z impossibile est dare duas q̄litas eiusdem rōni sibi mutuo p̄sentes qn̄ vna sit intensionē vñ remissior alia. vñ siliis ei eq̄liter cū ea p̄ticipando h̄mōi rōne. q̄d impossibile est q̄ritatē corporis xp̄i esse p̄sentē q̄ritati panis. quin vna sit maior altera. vel minor. vel equalis. quoq; quocūq; dato quātitas corporis christi nō poterit ibi esse modo diuisibili.
4. P. impossibile est corp⁹ esse animatū quin sit organicū. et p̄ sequens quantū habēt partē extra partem Ista patet. q̄d anima est act⁹ corporis organici

sum. qd tamē nō erit coextēsum. ppter absen-
tiā omnī illorū quib⁹ posset cōmensurari et
coextēndi si essent sibi p̄sentia. tamē deus non
potest quātitatē vni⁹ corporis ponere i actu/
ali p̄sentia alterius quātitatis. quin ex ip̄sis
relultet ordo partii in loco. et cōmensurato et
coextēnsio vni⁹ ad alterū. **S**z in sacramento
altaris quātitas corporis christi est actualiter
p̄sens quātitati panis. **R**espōdeo negan-
do secundā partē maiori⁹. qr quālibet rē simi-
pliciter absolute deus potest ponere in esse si-
ne om̄i extrinseca habitudine quā illa res est
apta nata fundare respectu cuiuscumq; alterius
rei create. **S**ed quātitas corporis christi est
quēdā res simpliciter absolute. et esse in loco
et cōmensurari et coextēndi et habere ordinem
partii in loco. om̄ia ista dicūt quādā extrin-
secas habitudines rei locabilis respectu loci.
ergo de⁹ potest corp⁹ christi separe ab om̄i hu-
iustimodi habitudine. **E**t cōfirmat. qr non
min⁹ potest de⁹ separe a te locabili habitudi-
nem actualē quā naturaliter ap̄ia nata est ha-
bere ad locū presente loco. q̄ a re calefactibili
habitudinē ad calefactiū eriā p̄sente calefa-
ctuo. **S**ed istā de facto sepauit. sicut appa-
ruit de trib⁹ pueris in camino ignis. vt patet
Daniel. q̄ ergo rē. **A**d secundū dicendū
qr quāuis intrinsece nō habere partes repu-
gnat quātitati & tunc. tamē nō habere partes
extrinsec⁹ in ordine ad locū. et coextēsq; parti-
bus loci. h̄ nō repugnat quātitati. **A**d ter-
cium dicendū qr licet maior sit vera si ille due
quātitates relinquunt suo cursu naturali. ta-
men si vna illarū virtute diuina separatur ab il-
la habitudine actuali quā s̄m naturalē cursu
habet ad locū. tunc nō est simile qd in maiori
accipit p̄ simili. sublata em̄ illa habitudine.
tunc hec quātitas ad illā nō est compabilis.
Unde p̄prie loquēdo nec est equalis illi alie-
ri quātitati. nec maior nec minor. **A**d q̄r-
tum dicendū qr corp⁹ christi existēt in sacra-
mento est animatū organicū. et quantū. et ha-
ber partē extra partē in ordine ad rotū. s̄z nō i
ordine ad locū. **A**d secundā instantiā faciā
tra p̄clusionē secundā dicendū qr corp⁹ xpi
s̄m qr est in sacramēto p̄prie loq̄ndo nec debet
dici maius nec min⁹ illis speciebus. qr in ordi-
ne ad illas species nō habet modū q̄stūtū
nec habet ordinē partii p̄ compatōnez ad ta-
les species. **A**d tertii dicendū qr nō est in
conueniēs idē p̄ accidēs distare a seipo in q̄stū
est siml̄ cū aliquo q̄ vere et p̄ se distat. Aia em̄
siml̄ existēs cū capite et cū pēde p̄ dici p̄ acci-

dens a seip̄a distare. eo q̄ caput et pedes vere
et realiter distat. quoz in quolibet est ip̄a aia
tota. **H**ic in p̄posito rē. **A**d quartū dicē-
dū qr masticatōe sacramēti corp⁹ xpi nec dñi
dit nec laniat. sed solū accidētia panis et vini
diuidunt. et ideo sicut infra dicet. s̄b qualibet
diuisionis p̄cula corp⁹ xpi integrę p̄suerat
eoipo em̄ q̄ corp⁹ xpi nō est ibi q̄titatū. nec
est illio accidētib⁹ coextēnsi. **I**deo nō diuidit
diuisione illoz accidētū. **A**d quintū dicē-
do nego minorē. **A**d p̄batōez dicēdū qr licet
caro xpi nō p̄sit quicq; comesta eo modo q̄ il
li uidei q̄ retro abierūt putauēt eā esse come-
dēdā. puta in corpali apparētia. q̄ modo co-
medunt carnes q̄ emunt in macello. tñ vera
caro xpi sumpta cū debita reverētia sub sacra-
mētali apparētia vere nobis p̄dest ad salutē

Ad. 4.

Et p̄ hoc patet ad sextū. qr illa negatio q̄
ibi dicit. nō h̄ corp⁹ māducaturi estis. nō est
referēda ad veritatē et realitatē corporis xpi mā-
ducandi. sed ad modū manducandi quo illi
putabant christū velle dare corp⁹ suū ad mā-
ducandum.

Ad. 5.

Quantū ad secūdū

articulū dicēdū qr licet ex vi sacramētaliū ver-
borū p̄ncipaliter sub specie hostie sit substātia
corpis xpi in quā p̄uerti substātia ip̄i⁹ panis
tñ p̄comitāter est ibi aia. et q̄stūas. ac cct. ra ac-
cidētia sine quib⁹ nō habet esse corp⁹ christi.

Propter qd ait augustin⁹. qr qñ sac̄m cor-
poris xpi sumit. tunc tot⁹ christ⁹ manducat.

Sz quāuis a modernis doctorib⁹ istud
comuniter teneat. aliq; tamē antiqui tenuerunt
oppositū isti⁹ p̄clusionis. dicētes in sac̄o so-
laz esse substātia corporis xpi. Quia s̄m istos
solū illud de xpo est sub speciebus panis. in qd
fit cōuersio ip̄i⁹ substātiae panis. sz substātia
panis p̄cise p̄uerti in substātia corporis xpi.
et nō in aliq; accidētia. ḡ rē. **P**. corplo xpi
s̄m qr habet rationē cibi sp̄ualis sic habet esse
sub sacramēto. sz ad esse cibū sic sp̄ualē nihil
facit quātitas. sz sola substātia. ergo rē. **P**.
si corp⁹ christi esset in sacramēto sub pp̄nia
quātitate. tūc homo nō recipet corp⁹ christi
quādo cōmunicat. sz sequēs fide catholica
tenem⁹ esse falsum. **P**robat p̄sequēs. qr sola
panis accidētia intraret in os hominis et nō
corp⁹ xpi. qr os hoīa nō esset capax quātitatis
corpis christi. **P**. om̄is substātia q̄stā p̄ter
vltimā speram proprie est in loco. sed corpus
christi nō est sub speciebus panis ut in loco. er

Articulus
secund⁹
Lōclusiō.

Opio an-
tiqua.

z
5
4

Solutio.

Cōfirmat

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Solutio
secundi p̄n-
cipalib⁹.

Ad. 5.

Lötra opin
ionem.

Modus
medius.

Solutio
nem.

Ad.1,

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Solutio
nem alteri
opini
onis.

Ad.1.

go substantia corporis christi non est ibi qua
ta. Maior patet. quia substantia quanta est
hic et nunc. Minor etiam patet. quia qua ratio
ne esset in loco in isto altari. eadem ratione in
alios altari. sic de facto simul esset in plu
ribus locis. Hasta opinionem reputant aliqui
non solum falsam verum etiam impossibilem. Quod cor
pus christi existens sub sacramento non est mor
tuum sed vivum. sed impossibile est quod sit vivum
nisi sit organicum et quantum. ergo repondeamus.

2. quod est trine dimensionis impossibile est esse si
ne quantitate sive omnis substantia corporea est tri
ne dimensionis. Maior patet. quia nihil po
test esse dimensionatum nisi sit quantum. Probat
minor. quia si esset tantummodo bine dimensionis. tunc esset superficies. si unius tunc esset linea.

3. P. sequeretur quod christus esset duuisus. quod sicut
hic in sacramento esset substantia sine quantitate
christi. sicut in celo maneret sola quantitas sine sub
stantia christi. ergo repondeamus. Sunt quatuor ego iudicata
dictam opinionem de facto reputare esse fallaz. ta
men salvo semper meliori iudicio non puto quod
sic sit simpliciter impossibilis. quin de si vel
let possit corpus christi facere plenus in altari si
ne plenaria sue quantitatis. sicut posuit predicta
opinio. Longuetia autem istius possibilitatis
haberi potest ex his que dixi lib. iij. dist. v. ar
ticulo primo. Illis igitur hic presuppositis ad
plenus respondet motuis veriusque opinionis.

Ad primum igitur istius false opinionis dicen
dum. quod licet illud in quod sit conuersio panis sit
ibi principaliter. ex hoc tam non habet quin
cetera sint ibi cocomitanter. Ad secundum
dicendum quod licet quantitas non faciat ad esse ci
bum spiritualiter. facit tam ad hoc quod christus
integer et non duplis vere et realiter est sub il
lis speciebus. Ad tertium dicendum quod consequen
tia est falsa. Ad probationem dicendum quod licet os
hominis non sit capax quantitatis corporis chri
sti accepte modo quantitativo. tamen bene est
capax eius sine illo modo. Eum ergo in sacra
mento altaris corpus christi non habeat mo
duis quantitatibus per comparationem ad extra. ut
dictum est in primo articulo. ergo repondeamus.

Ad quartum nego maiorem. Ad probationem dicendum quod
ibi cōmittit fallacia dilectus. quia non om
ne quod est hic est in loco proprio et per se. Sicut
emanata ratione alius dicit esse ibi ubi est cor
pus quod informat. tam non est in loco proprio. sic
corpus christi dicit esse ibi ubi sunt species pa
nis. quatuor locum illum locum replent et occupant.

Ad primum alterius opinionis dicendum. quod licet

sum cursu nature aia informet corporis organis
cum et quantum in actu. tamen sum dei potentia absoluta
ipsa posset informare materiam actu inquisibili
le. organica tamen et quantum in potentia.

Ad secundum dicendum quod est trine dimensionis propter aliqui
dupliciter convenire. Uno modo in primo modo
dicendum per se. Alio modo in secundo. Primo modo
corporis quod est de predicamento quantitatis est trine di
mensionis.

Secundo modo substantia corpora seu
corporis de predicamento substantiae dicit esse trine di
mensionis. maxime loquendo non de actu sed de apti
tudine. quod proprium est substantiae corporis quod sit aperte
nata recipe trina dimensionem. Manenteque illa
aptitudine possit de si vellet actualiter receptio eorum
illis trine dimensionis sine contradictione suspede
re.

Ad tertium igitur argumenti dicendum quod loquen
do de esse trine dimensionis primo modo. tunc ma
ior est vera. sed minor est falsa. sed loquendo de se
cundo modo. tunc ei contrauerso quod minor aliud modo
sit vera. tamen maior est simplicitate falsa.

Ad probandum maius dicendum quod licet illud quod est actu
dimensionatum sit actu certum. tamen quod est potentia
dimensionatum non est actu certum. sed tantummodo
in potentia.

Ad probandum minoris dicendum quod si de
si de suspicere illa actualiter receptio eorum. tunc
actu nec esset bine nec unus dimensionis. sed po
tius nullus. licet ratione sue aptitudinis in poten
tia esset trine dimensionis.

Ad tertium secundo sequitur. scilicet quod Christus est duuisus divisione sue
substantiae a suis accidentibus corporalibus. Nec il
lud sequitur reperto impossibile. quod duas res ab
solutas de parte ab iniuncte separare et separatas ab
sine omni contradictione.

Possit etiam negari
sequentia. quod forte dicatur illi de prima opinione
quod sicut nunc credimus quod de faciat corpus suum cum
quantitate plenus speciebus sacramenti. et tamen nec cor
poris suum nec corporis quantitatatem separat a loco cui co
iunctum est in celo. sic eadem ratione si vellet possit fa
cere substantiam corporis sui presentem huiusmodi speciebus
sine quantitate. et tamen non dividatur ea a quantitate
sua cui pertinet maneret in celis.

Ad.2.

Ad formam

Ad.3.

Articulus
tercius.

Conclusio
prima

Quoniam ad tertium

articulum est aduertendum quod propter hostem non du
pliciter accipi. Uno modo vel sicut ab iniuncte separare
Alio modo ut in suo toto sit iniunctus. Et sumus hoc po
no duas exclusiones.

Quare prima est quod lo
quendo de partibus primo modo. tunc corporis Christi est in
qualibet parte totius. et in pluribus talibus partibus
plures. Prima pars istius exclusionis patet.
quod ab ipsis fidelibus dicitur quod corpus Christi est
sub qualibet illarum partium. ergo vel totius. vel

aliqua pars ei⁹. Si datur primum, tunc habet intentum. Si secundum, tunc est divisione hostie dividere corpus Christi. et per consequēs esset passibile et mortale. quod est impiū dicere de corpore Christi. et de quolibet alio corpe glorificatio. H̄sta est intēcio Augustini qui ait. q̄ si cū frācto speculo imago que p̄fuit vna in toto speculo. post divisionē speculi est tota in qualibet parte speculi. sic diuisio sacramētō r̄c. Est etiā ista intentio Innocētiū terciū. q̄ loquens de existentia corporis Christi in sacramēto ait. Reor salua fide maiestatis. q̄ vbi est pars cōsecrat⁹. totū in singulis partib⁹ cōtinet. Probat etiā secunda pars p̄dicte cōclusio, n̄b. q̄ ex diuina ordinatōne corp⁹ Christi determinat ad hoc q̄ realiter p̄sens est speciebus sacramēti. cū ergo partes specierū diuisiſe ſuident actualiter plures vnitates. ergo corpus Christi existēs p̄sens h̄mōi partib⁹ pluries est eis p̄sens. Cōclusio secunda eſt. q̄ accipiēdo partes hostie secundo modo. puta vt ſunt cōiuncte in ſuo toto. tūc corp⁹ Christi eſt in tota hoſtia totū et in qualibet parte totū. s̄ in h̄mōi partib⁹ n̄li actu ſignant nō eſt pluries ſed ſemel tantū. Prūmā partē iſti⁹ cōclusionis p̄bō ſic. Corp⁹ Christi eſt ſub tota quātitate panis pueri i ipm. ergo aliqd corporis Christi eſt ſb qualibet parte illi⁹ extitatis. Antecedēs patet ex fide. Patet etiā sequētia. q̄ ad opositū cōſequētis ſequit oppōſitū antecedētis. Illud ergo aliqd existēs ſub qualibet parte. vel eſt totū corp⁹ Christi. et hoc eſt p̄pōſitū. vel pars ei⁹. et tūc ſequit q̄ corp⁹ Christi ſit extēle et quātitate ſub sacramēto. Patet ſequētia. q̄ vbi totū eſt ſub toto. et p̄ ſub parte. ibi eſt vera extēlo et coertēſio. Falsitas cōsequētis patet ex p̄cedētib⁹. Probō ſecundā partē iſti⁹ cōclusionis. q̄ partes nulla ſignatōne diuiſe n̄ habēt eſſe actu. et p̄ ſequēs nō fundat distinctas vnitates actualiter. ſed ſolū eſt ibi vnicā vnitātē actualis que eſt vnitātē totū. Qic autem eſt in p̄pōſito. Et ideo corp⁹ Christi non eſt ibi pluries. ſ̄ tantūmodo ſemel. iuxta vniitatē vna actualiter ibi fundatā que eſt vnitātē totius. Unū ſicut anūma rationalis eſt tota in toto: et tota in qualibet parte corporis qd inſormat. et tamē nō eſt pluries i illo corpe ppter vnitatē totū in quo habet eſſe primo. In partib⁹ em̄ ſolū eſt ut habet ordinem ad totum. ſic in p̄pōſito r̄c. Contra prūmā partē iſti⁹ cōclusionis eſt quedā opinio que ponit. q̄ quāuis partibus sacramenti diuſis corporis Christi totum ſit in qualibet parte

tamē partib⁹ manentib⁹ in diuſis a tote. tūc corp⁹ Christi nō eſt totū ſub q̄libet parte. Mōtuā p̄ iſta opinione poſſent eſſe hec. Qz p̄m̄ Augustinū corp⁹ Christi ſe habet ad partes ſacramēti. ſicut imago ſe habet ad partes ſpeculi. ſed quāuis tota imago reſuceat in qualibet parte fracti ſpeculi. tamē nō i partib⁹ integri ſpeculi. ergo r̄c. P. partes hostie integrēlūt infinite. ergo corp⁹ Christi eſſet in infinitis partib⁹. et per consequēs in vna hoſtia eſſet infinites. Lōsequētia patet. Probat antecedēs. quia cōtinuū cū ſit diuſibile i infinitū. oportet q̄ habeat infinitas partes. Sz hoſtia integrā eſt quid cōtinuū. ergo r̄c. P. ſicut dicit p̄mo celi et mundi. deus et natura nihil faciunt fruſtra. ſ̄ nulla apparet maior utilitas ſi totū corpus Christi ponat ſub qualibet parte. q̄ ſi totum ponat tantūmodo ſub tota hoſtia. ergo hoc fruſtra poneret. P. ſi totū corpus Christi eſſet ſub qualibet parte. tūc quelibet pars corporis Christi eſſet ſimul cū qualibet alia parte corporis Christi. Lōsequētia patet. Sed ut aliqui dicunt cōsequēs eſt falsus. q̄ ſequeret partū corporis Christi p̄funſio. q̄ caput misceret ſimul cū pede. Sed hiſ nō obſtātib⁹ teneo predictā cōclusionē. q̄ magis videntur eſſe cōformis dictis sanctoz. Dicit em̄ beat⁹ hilari⁹. q̄ vbi eſt pars corporis Christi. ibi eſt totū. Demōstrata igit aliqua parte hoſtie cōſecrare. patet ab iſtis. vtrū in illa parte integrē hoſtiae ſit aliiquid corporis Christi. vel nihil. Si dixerint q̄ nihil. hoc eſſet cōtra fidē. Si aliquid. tūc vel hoc erit pars. vel totū. Si totum. habet p̄pōſitū. Si pars itez habet p̄pōſitū autoritate hilarij iā dicta. P. iſti p̄nunt totū corp⁹ Christi eſſe in parte ſepara. ſ̄ nihil eſt in parte ſepara de corpe Christi qd n̄ fuerit in eadē parte priusq̄ ſepara. q̄ p̄ ſeparationem nihil de corpe Christi general de nouo in parte illa. Nec etiā ppter ſeparationē cetere partes corporis Christi mouent ad illā partē hoſtie que ſepara. a toto. Ergo ex hiſ q̄ iſti p̄nunt neceſſe eſt eos dicere totū corp⁹ Christi eſſe etiā in parte cōiuncta. ergo r̄c. Et per h̄ patet ad primū argumentū. q̄ diuſo ſpeculo ppter multitudinē diſiunctarū ſuperficiez factarū ex illa diuſione ſiūt ab eodē obiecto plures reflexiones ſup illas diſiunctas ſuperficies et per cōsequēs generant diſiuncte et plures imagines. vbi primo ſolum generabat vna imago propter vnicā refractionē factā ab uno obiecto ſuper vna ſuperficie ipli⁹ integrī ſpeculi. Unū ſi nihil de nouo generaret i partib⁹ fracti

Cōclusio
ſecunda.Cōtra op̄i
nionem.Solutio.
Ad. I.Opio con
traria.

speculi qd primo nō fuit genitū quādo specie
lum erat integrū. tūc in partibꝫ diuisis nō ap-
parerent plures imagines qd primo cū specu-
lū erat integrū. Sed vñ dicū est ex diuisione
partiū hostie nō generat de nouo corpꝫ chri-
sti. nec etiā de nouo aliquid cōuertit in ipsuz
sicut ante factū est per sacerdotis benedictōez
ergo r̄c. Ad secundū dicendū qd ipa hostia
potest dupliciter cōsiderari. Uno modo vt ē
naturale accidēs aptū natū informare substā
ciam. Alio modo mathematice pura p̄cile ip-
sam cōsiderādo vt est quedā res xp̄iaua. Pri-
mo modo nec habet partes infinitas. nec est
diuisibilis in infinitū. qd sicut est dare mini-
mū os & minimā carnē. sicut dicit in de gene-
ratōne. & p̄mo ph̄ilicoꝫ. sic etiā i specie panis
est dare minimū. puta tale qd si ultra diuide-
retur. in ipo nō saluaret species panis. Sic eo
dem modo in hostia vt est accidēs panis. est
dare minimū. Si autē accipit secūdo mō. tūc
est diuisibilis in infinitū. Cū ergo corpꝫ chri-
sti sit sub illis accidentibꝫ put in eis relucet
apparētia panis. & nō p̄cile vt est ibi quātitas
cotinua. qd dato qd maneret ibi endē qzritas.
& omnia alia naturalia accidentia mutarent. nō
maneret corpꝫ chriſti sub illa mathematica
quātitate. ideo posito qd corpꝫ chriſti sit sub q
libet parte hostie loquedo d partibꝫ p̄mo mo-
do dictis. de quibꝫ semp debet intelligi cū di-
citur esse in partibꝫ. ppter hoc nō sequit qd sit
in infinitis partibꝫ. Etiā iron sequit qd sit ibi
infinites. imo nec pluries. sed tantūmodo se-
mel s̄m vnitatē totū. vt superi⁹ est declaratū.

Ad.3. Ad tertiu nego minorē. qd ponēdo corpus
chriſti totū esse sub qualibet parte integre ho-
stie. saluant multe veritates quas sancta ma-
ter ecclesia tenet de isto sacramento. Istud em̄
ponēdo saluam⁹ corpꝫ chriſti nō esse extēsum
extēsione hostie. nec p̄ cōsequēs diuidi diui-
sione hostie. quoꝫ oppositū sequeret. si totuz
corpꝫ chriſti esset sub tota hostia. & pars sub

parte. Ex qd apparer qd minor est falsa. Ad
quartū dicendū qd partes corporis chriſti esse i
eodē situ potest dupliciter intelligi Uno mo-
do in ordine partii ad locū. Alio modo i or-
dine partii ad totū. Primo modo simul ha-
bent esse. illo em̄ ordine nec distinguit i sacra-
mento caput a pede. nec ecouerso. Sz secun-
do modo nō sunt siml in eodē situ seu positio-
ne. sz sunt ordinatissime distincte.

articulū est aduertēdū qd corpꝫ chriſti mouer-
i potest intelligi dupliciter. Uno modo p se
Alio modo p accidēs. Itē moueri ad mo-
tu hostie potest intelligi dupliciter. Uno mo-
do causaliter. ita. s. qd mouēs hostiā sit causa
mot⁹ corporis chriſti. Alio modo nō causalit.
sed solū cōcomitantē. Et s̄m hoc pono quat
tuoz cōclusiones. Prima est qd quādo mo-
uet hostia. corpꝫ chriſti aliquo modo mouet
Quia percd̄s respectū realis p̄sentialitatis nō
ex mutatōe illi⁹ cui est p̄sens. hoc aliquo mo-
do mutat seu mouet. accipiendo moueri lar-
ge p qualitercūqz mutari. sed quādo mouet
hostia sub qua est corpꝫ chriſti. ipm corpꝫ xp̄i
perdit respectū realis p̄sentialie quē fundauit re-
spectu loci in quo fuit hostia anteqz moueret
nō ex mutatōe illius loci. ergo r̄c. Maior pa-
tet. qd si a est realiter p̄sens ipi b. & huiusmodi
p̄sentialitas perdit sine recessu ipsi⁹ b ab a. se-
qui⁹ necessario qd hoc p̄cile cōtingat ppter re-
cessum ipsi⁹ a ab ipo b. Minor etiā patet qd
tum ad om̄es suas partes. P. illud qd ac-
quirit respectū noue p̄sentialie ad aliquē locū si-
ne aduentu illi⁹ loci ad ipm. ac sine cōuersio-
ne alicui⁹ in ipm. hoc aliq modo mouet ad il-
lum locū. Sz corpꝫ chriſti acquirit nouū re-
spectū realis p̄sentialie respectu illi⁹ loci ad quez
terminat mot⁹ ipsi⁹ hostie sine aduentu vel
transitu illi⁹ loci ad ipm. sit em̄ corpꝫ chriſti re-
aliter p̄sens illi loco. dato qd ille loc⁹ immobilia
p̄seueret. Si em̄ nō fieret illi loco realiter p̄se-
ns. tūc hostia cōsecrata esset alicubi vbi n̄ i-
hile esset de corpe chriſti. Etiā ex motu ipi⁹ ho-
stie nihil de nouo p̄uertit in corpꝫ xp̄i. qd talis
cōuersio nō fit sine sacerdotis benedictōne. qd
benedictio nō iterat ppter motū ipsi⁹ hostie.
ergo r̄c. P. ome qd desinit esse vbi pri⁹ erat
& incipit esse vbi pri⁹ nō erat. hoc aliquo mo-
do mouet. sed mota hostia tunc corpꝫ chriſti
desinit esse vbi pri⁹ erat. & incipit esse vbi pri⁹
nō erat. ergo r̄c. Maior videt esse nota de se.
Minor patet ex pdictis. Forte cōtra istaz
cōclusionē dicetur. si esset vera. tunc idēz siml
moueretur contrarijs motibus. quia siml
vna hostia potest moueri sursum. & alia deor-
sum. P. idēm corpus chriſti siml mouere
tur & quiesceret. Consequēa patet. quia vna
hostia quiescente quādoqz alia hostia moue-
ri potest. P. illud qd nec generatur nec cor-
rumpit. nec auget nec minuit. nec alterat. et
manet in eodē loco. hoc nullo modo mouet.
Sed corpus chriſti nec generat nec corrum-
pt. nec auget nec diminiuit. nec alteratur.

z in celis manet i eodem loco dū hostia mouet,
ergo mota hostia corp⁹ christi nullo mō mo
uet. Maior patet p sufficiētē acceptiōnē
omniū speciez motus. siue motus accipiatur
pprie siue large. s. p indiuisibili mutatiōne q̄
modo aresto. in p̄dicamentis tā generationē
q̄ corruptionē appellat motū. Minor etiā
nota est q̄z ad om̄es suas p̄tes. Ad pri
mū dicendū q̄ ut cōmuniter dicit aliqd siml
moueri sursuz z deorsuz per accidēs nullā im
plicat repugnantia. qd̄ nō est dubiu referen
do mot⁹ tales in diuinā potentia. q̄ mot⁹ nō
habet ad inuicē repugnantia nisi put termi
ni ipsoz motuū ad inuicē repugnatia habet.
Sed ut patet ex dictis in p̄cedenti questiōe.
vbi sursuz. z vbi deorsuz. quāvis nō naturali
ter. diuina tamē virtute possunt simul eidem
cōpetere. Lū ergo corp⁹ christi ad motū ho
stie nō moueat per se. s. z solū p accidēs. ut pa
tebit in secūda cōclusionē. nec cōpetat sibi vir
tute naturali. s. z diuina. ut patebit in secūda z
tercia cōclusionē. ideo r̄c.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.
Ad. 3.

Cōclusio.
secūda.

Instantia

Solutio.

sito. ut patebit īmediate. Est ergo tercia cō
clusio. q̄ mota hostia corp⁹ christi nō mouet
ab aliqua pura creatura mouēt īpam hostiā.
Quia illud qd̄ actiue non attingit aliqd hoc
nō potest īpm mouere. s. z virt⁹ creatā mouēt
hostiā nō. attingit corp⁹ christi ut existit sub
sacramēto. ergo r̄c. Maior patet p arestotē.
in de generatōe z corruptiōe. Minor p̄bo. q̄
nulla virt⁹ creatā attingit aliqd corp⁹ actiue
qd̄ nō est sibi localiter approximatū. s. z corp⁹
xpi ut est in sacramēto nō ē alicui virtuti crea
te localiter approximatū. q̄ nō est sibi localit.
ut superiōr̄ dictū est. ergo r̄c. Forte dicet cō
tra istud sic. Anima ipsi⁹ christi potest moue
re corp⁹ xpi ut est in sacramēto. s. z anima chris
ti est creatura. ergo virt⁹ creatā potest moue
re corp⁹ christi ut est sub sacramēto. P. sup
posito q̄ corp⁹ christi fuisset reseruatum p̄ixi
de quādo vulnerabat in cruce. vel vulnera q̄
recepit in cruce recepissz in pixide. vñ nō. Si
sic tūc existēt sub sacramēto mouebat a virtu
te creatā que inculit illa vulnera. Si nō: tūc
idē corp⁹ simul fuisset p̄tinūt z discōtinūt.
q̄ in cruce fuit discōtinūt. q̄ vulneribz p̄for
atis. z in pixide māsillset p̄tinūt. q̄ nō fuisset
p̄foratū. P. mouēt aliquā rem mouet om̄e
illud qd̄ est in illa re. sed corp⁹ christi est i ho
stia. ergo mouēt hostiā mouet corp⁹ xpi. er
go r̄c. Eld primū dicendū q̄ christ⁹ nō est
pura creatura. cū sit de⁹ thō. ideo da q̄ xps p
animā sus moueat corp⁹ suū. hoc tamē n̄ crit
atra ista cōclusionē q̄ posita est de pura crea
tura. Itē anima christi nō mouet hostiā.
cōclusio aut̄ ponit de pura creatura mouente
hostiā. Eld secundū dicendū q̄ hoc posito
tūc corp⁹ christi existēt in pixide sub hostia
fuisset vulneratū z discōtinuatū. nec hoc esset
contra cōclusionē. quia vulnerās christū i cru
ce nō fuisset motor hostie. Forte dicet q̄ il
lud repugnat dictis p̄cedentibz. Primo
quia dictū est supra q̄ corpus christi non est
extense seu quātitatiue sub hostia. s. z nihil po
test vulnerari vel discōtinuari nisi extense et
quātitatiue se habeat. ergo r̄c. Secundo q̄
virtus nō attinges aliqd corp⁹ nō potest ip
sum vulnerare nec discōtinuare. sed nlla vir
tus creatā attingit corp⁹ christi ut est sub sa
cramēto. ut dictū est in p̄batione minoris
adducte p̄ ista tercia cōclusionē. q̄ r̄c. Ad
primū dicendū q̄ aliquid potest dici se habe
re non extense vel nō quātitatiue dupliciter.
Uno modo ppter om̄imodā negatōez parti
um tam in ordine ad locū q̄ etiam in ordine

Tercia cō
clusio.

Instantia

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Instantia

Solutio.
Ad. 1.

ad totū. Alio modo nō ppter omnīmodā negationē partī. s̄z solū ppter negationē partiū i ordine ad locū. Primo modo maior est falsa. qz corp⁹ cristēs in sacramēto est in se vere extensus. quāuis n̄ sit alicui p̄tinēti extresecus coextēsum. et habet vere et realiter partē extra partē in ordine ad totū. quāuis n̄ habeat partē extra partē in ordine ad locū. s̄z secundō modo tūc minor n̄ est usq̄ quaq; va. qz eo modo quo aliqd p̄tinū habet ptes. eo modo p divisionē partū p̄ discōtinuari. qz si habet ptes per cōparationē ad intra et ad extra. tūc vtroq; mō poterit discōtinuari. Si aut̄ h̄z ptes i ordine ad intra et nō i ordine ad extra. tūc vt sic poterit discōtinuari in scilicet exteriori apparetia. Lū ergo corp⁹ xp̄i in cruce habuerit ptes tā in ordine ad totū qz in ordine ad locū. ideo vtroq; modo. s. intrinsece et extrinsece fuit discōtinuatū in cruce. Si aut̄ p tunc fuisset sacramētāliter in pixide. qz ibi habuisset ptes intrinsece puta i ordine ad totū. et nō extrinsece. s. in ordine ad locū. ideo ve res fuisset intrinsece discōtinuatū in pixide. qz n̄is nō extrinsece. qz distancie partū intrinsece nō correspōdisset distancia partū extrinsece in corpē p̄tinente. Ad secundū dicendū q̄ licet illa maior sit vera posito q̄ illa virtus nullo modo attingat h̄mōi corp⁹. puta nech̄ nec alibi. tamē n̄ est vera si alicubi ip̄m attingit. Et tūc ad minorē dicendū q̄ calu p̄dicēto posito licet tūc vir⁹ seu potēcia crucifixoris nō attingisset corp⁹ xp̄i primo vt in pixide vel vt fuisset sub sacramēto. tamē vere attingit ip̄m vt fuit in cruce. Per quē attacū primo fuit vulneratū et discōtinuatū in cruce. et p cōsequēs fuisset discōtinuatū in pixide. Forte adhuc dicet. q̄ ex his habet q̄ licet nō p̄mo tamē ex p̄sequēti vir⁹ creat⁹ attingat corpus xp̄i. put existit i sacramēto. Dicendū q̄ istud est verū supposito q̄ corp⁹ xp̄i esset mortale et passibile sicut fuit in cruce. s̄z n̄ est ver̄ put nūc loquimur de corpē christi. puta vt habet esse glorificatū et immortale. quia vt sic non est subiectū actōi alicui⁹ virtutis create in sua re ali existētia. nec p p̄sequēs in sua sacramenta li existētia. Ad tertium dicendū q̄ maior n̄ est vera quando aliqd sic est in remota. q̄ nec est forma ei⁹. nec pars ei⁹. nec aliqua necessitate sue ponderositas innitit ei. s̄z solū p̄iungitur ei quadā libera volūtate ad h̄mōi cōiunctionē libere et p̄tingenter se habente. s̄z corpus christi p̄iungit hostię ex sola libertate voluntatis diuinę. ideo maior i p̄posito ē falsa.

Instanciā

Solutio.

Solutio
tercie hoīs

Quarta cōclusio est q̄ quādo hostia mouet. tūc corp⁹ christi mouet a virtute diuina. Quia om̄e qd mouet. v̄l mouet a virtute creata. v̄l diuina. s̄z mota hostia aliquā modo mouet corpus xp̄i. tñ a virtute creata. ergo t̄c. Major patet p sufficientē divisionē. Minor etiā patet ex p̄ma et tercia p̄clūsione isti⁹ quarti articuli. Forte dicet q̄ si ista p̄clūsio ē vera. tūc quotienscūq; eucharistia portat dō loco ad locū: toties p̄tinget nouū miraculū. Non sequētia patet. qz illud dicit fieri miraculose. qd nō potest fieri nisi specialiter p̄currēte diuina operatōe. s̄z stante p̄dicta p̄clūsione. tūc hostia nō potest moueri nisi specialiter p̄currēte diuine virtutis opatione. ergo t̄c. Di cendū q̄ appellādo hoc miraculū ad qd non sufficit sola virt⁹ creata. tūc p̄cedo q̄ in p̄posito fieret semp miraculū quādo moueret eucharistia. Quia tñ isto modo nimis large accipit miraculū. nā sic loquēdo tūc hoīs nativitas in utero semper fieret cū miraculo. eo q̄ nō possit fieri sine speciali actōne diuina qua creat ratōnalis aīa. ideo nego p̄sequētia. Ad p̄bationē nego maiorē. qn̄ diuina opatio cōcurrat modo p̄suetu sicut iā apparuit de p̄ceptione hoīs. Un p̄ dici q̄ ibi nō est nouū miraculū. s̄z quasi antiquā determinatio diuine voluntatis. De⁹ em eadē volūtate qua instituit eucharistiā determinauit q̄ corp⁹ xp̄i esset p̄sens om̄i loco in quo post p̄secretōe ponit ipa hostia. Ad argumentū principale dicendū q̄ maior nō est vera. qn̄ p̄tentū nō coextendit p̄tinenti. nec se habet modo q̄titatiū. nō. sicut est in p̄posito.

Cōclusio
quaatra.

Instantia

Solutio

Ad princi pale argu.

Q*Distinctio vndeclīmia.*

Vero que ritur. Postq; m̄gr superi⁹ deter minavit de isti⁹ sacramēti dif ferenti sumptōne. in ista parte determinavit de eiusdē sacramēti p̄fectōe p̄cedēti. Curca qd est aduertēdū q̄ in ista mirabili p̄fectōe sunt attendēda tria satis mirabilia. nā in corp⁹ et sanguinē xp̄i cōvertī panis et vini substāria. sine subiecto remanēt accidētia. et hec fuit p̄ verba a sacerdote p̄secrete plāta. et fūl h̄ residua materia isti⁹ benedicti sacramēti ad p̄sens diuidit in tres ptes. qz p̄mo m̄gr determinat de ista admirāda p̄uerōne. Secūdo de accidētiū sine subiecto manentī lepatōe. Tercio de p̄secratīs qualitatē et p̄dictōe. Scđa dist. xij.

Ibi. Si autem queris de accidentibus. Tercia dist. p. ibi. Solet etiam quod. Prima in duas. Quod primo circa id dicta questione mouet questionem. Secundo materie istius questionis ponit determinationem. ibi. Sub alia autem specie. Prima pars est presentis lectoris. Et dividitur in duas partes. Quia primo ad motum questione de ista miranda questione magis prima sua excusationem initum respondere. Secundo duas falsas rationes contra remouere. ibi. Quidam vero sic dicit. Prima in duas. Quia primo ostendit quod de ista conversione sit tenendum. Secundo qualiter istius questionis mysterium sit exprimendum. ibi. Sic ergo substantia illa. Prima in tres. Quod primo ad motum questione dat suam responsionem. Secundo mouet et remouet contraria obiectio[n]ez. Et tertio ostendit modum predicte questionis excedere humanam investigationem. Secunda ibi. Sed huiusmodi. Tercia ibi. Si vero queris modum. Secundum illa pars. Sit igitur substantia illa. Et dividitur in duas partes. Nam primo circa modum exprimendi predictam conversionem recitat duplex opinionem. Secundo promittendo unam distinctionem ponit circa hoc suam determinationem. ibi. Ideo distinguendum videtur. Quicquid illa pars. Quidam vero sic dicit. Et dividitur in duas partes. Quia primo circa questionem plibatam duas errorneas recitat responsiones. Secundo hinc erroris sanctorum autoritatibus improbat. ibi. Sed quod non sit ibi substantia. Circa haec lectionem quero hinc questionem.

Questio pma.

Contra duos qui panis et vini fuerunt in corpore sanguinem Christi sit substantia vel successiva. Et videtur quod successiva. quod actio tunc mensurata necessario est successiva. ista questione est tunc mensurata. g. tc. Major patet. Probo minorum. quod quoniam sit consecratio tunc impossibile est ultimum esse panis et primum esse corporis Christi simul esse in eodem in statu. g. impossibile est id dicta questione esse substantia seu instantanea. Ancedens patet. quod da oppositum. tunc eadem res similiter et eodem instanti esset panis et corpus Christi quod est impossibile. Consequens etiam patet. quod questione est illud quod transit de ultimo esse panis ad primum esse corporis Christi quantum ad esse potentiale quod est in sacro. quod cum non possint esse in uno instanti erunt in alio et alio instanti. et per consequens ipsa questione mensurabiliter quod est mediat inter hinc duo instantia. Contra ois successio in actione contingens sit ratione alicuius resistente. sed virtus questionis panis in corpore Christi nullam patitur resistentiam in hinc questione. Major patet. iij. t. vi. physico. Minor probat. quod panis substantia respe-

ctu virtutis distincte quod est infinita est in plena et perfecta obedientia ad hoc queratur in omni illud quod de voluntate queritur. g. tc. Hic quatuor sunt videnda. Primo utrum virtute divina quilibet res possit in qualibet ratione queri. Secundo dato quod non debet virtus in isto sacra substantia panis queratur in corpore Christi. Tercio de eo quod querit. Et quanto quibus nominibus ista questione argueretur exprimat.

Quatuor ad primus

Articulus primus. Conclusio prima
pono duas conclusiones. Prima est quod intelligendo per qualibet ratione omni ens reale. tunc quilibet res non est queribilis in qualibet ratione etiam per potentiam diuinam. Quod per nullam potentiam deus est conqueribilis in creatura nec conqueri. g. non quilibet res est queribilis in qualibet ratione. Consequens patet. quod ratione quam creatura sunt entia realia. Inteconomics probatio probatur. quod si aliquis potentia hoc posset. illa maxime esset potentia diuina. sed illa non. g. nulla. Probatio minoris. quod quoniamque aliquis extrema sunt ad iniungere queribilia. tunc tamen esse quam non esse illorum extremitatum est in potentia querentibus. sed nihil intrinsece deo convenienter substantia potest potuisse diuine quantum ad esse et non esse. g. per potentiam diuinam non potest deus queri in creatura. nec creatura in deo. Major patet. quod quoniamque illorum terminorum quantum ad suum esse non esse non esset plene in parte querentibus. tunc non potest illum terminum auertere a suo esse. et querere in alterum. Minor etiam patet. quod illud cuius est esse tantum esse substantia diuina potest. hoc est contingens seu possibile. put possibile distinguuntur per primum necessarie esse. sed omni illud quod deo convenienter intrinsece est primum necessarie esse. ut patet tamquam per theologos quam per philosophos. g. tc. P. illud quod impossibile est deservire a suo esse. hoc per nullam potentiam potest queri in alterum. sed impossibile est deum deservire a suo esse. g. tc. Major patet. quod si terminus a quoque questione questionis non poteret suum proprium esse. tunc non potest querere in alterum. Minor probat. quod primum necessarie esse non potest perdere suum esse. nam omni quod potest hoc potest non esse. et per consequens non est necesse esse. sed non est primum necessarie esse. g. tc. Forte dicitur quod actio quae in suo termino ad quem non arguit aliquam inutitatem vel limitatem illa potest ad deum seu ad naturam diuinam terminari. sed questione nec mutatorem nec limitatorem arguit in termino ad quem. quod corporis Christi nec mutatorem nec limitatorem est ex questione substantie panis in ipso. g. tc. P. non videtur esse minime possibile deum terminare actu questionis quam actu incarnatiōis. sed filius dei qui est veritas de terminauit actu incarnatiōis. quod alias non possunt dici incarnatus

2

Instantia

2

Solutio
Ad.1.

g. r. Ad primū nego minorē. qz eoipso & aliqd p̄ esse termin⁹ pueris. sufficiet ar-
guit q̄ sic limitat⁹ & mutabile. qz s̄biectū ē po-
tētie pueritēs q̄tu ad suū esse & nō esse. alias
pueris nō h̄ret posse aliqd puereti in ipm.

Ad.2.

¶ Etia termini pueris mutuo sūt pueri-
bles. & iō q̄ potētie eis; aliqd pueribile ī deū
eadē potētie de⁹ ī illud esset pueribil. & p̄ se/
quēs d̄nccitate mutabil. qz p̄deret p̄p̄iu cē.
& puerteret ī alienū esse. Ad secūdū dōm. &
act⁹ incarnatōis vno mō dicit actū q̄ tota tri-
nitas corp⁹ xp̄i ī v̄gine formauit. & sic minor
ē falsa. qz vt sic incarnatōis act⁹ nō termina-
bat ad filiū dei. s̄ terminabat ad h̄umanitatēz
v̄l ad corp⁹ xp̄i. Alio mō accipit p̄ actu vni-
onis. q̄ formata caro vniua p̄sonaliter fuit ipsi
dei filio. Et h̄ duplī. Qz vno mō act⁹ illi⁹ vni-
onis p̄ accipi actiue. puta b̄m q̄ tota trinitas
actiue vniuit naturā h̄umanaz diuine nature in
ipo dei filio. Alio. mō accipit formalr p̄ ipsa
vnione q̄ natura h̄uma formalr dicit vniua
ipī dei filio seu natura diuine. put habet esse in
filio. ¶ Primo mō. tūc adhuc minorē falsa.
qz act⁹ vniōis actiue accept⁹ nō terminabat
ad filiū dei. s̄ ei⁹ termin⁹ sūt ipa vniua sc̄do
mō dicta. illa em vniua actiue accepta & e & trea-
liter terminabat ad vniōne formalr accepta.
q̄ & e & realr est ī ipa h̄uma natura. ¶ S̄ lo-
quēdo d̄ ista vniua sc̄do mō dicta. q̄ formalis-
ter est ī ipa h̄uma natura assūpta. tūc minor
est v̄a. maior aut̄ est falsa. qz ista vniua q̄ quis
dicat relationē realē fundatā ī assūpta natura
terminatā ad ipm dei filiū cui tal' natura ē vni-
ta. tñ ī isto termino. s. in dei filio. ex h̄ & in tpe
terminatā realē relationē seu vniōne. quā qñ
q̄ v̄stato noīe vocam⁹ incarnatōez. nō p̄uin-
cit aliq̄ realē relatio esse ī dei filio. s̄ tantūmo-
do relatio b̄m rōez. & p̄seqns ex terminatōe
ipi⁹ incarnatōis nec actual inutatio nec possi-
bilis d̄uincit cōpetere ipi⁹ deo. sicut d̄uincit
si esset termin⁹ pueris creature in ipm. ve-
patet ex pdictis. ¶ Forte dicct q̄ ex his dictis
sequit relatiōez esse imediatū terminū actōis.
qd est h̄ aresto. v. t. vii. phili. Probatio cōse-
quētie. qz dictuz est q̄ vniua formalr accepta ē
relatio realis. & eadē vniua est termin⁹ vniōis
actiue accepte q̄ est actio vniuentis trinitatis.
¶ Ad istud p̄ dici q̄ & si relatio nō possit ee
p̄ le termin⁹ actōis p̄ductiue. tñ nccē est pone
re relationē qñq̄ esse terminū actōis nō p̄du-
ctiue. sicut est actio ordinatiua. vniua. & di-
stinctua. Nā actōis ordinatiue termin⁹ ē or-
do. vniue vniua. & distinctiue distinctio. licet

Instantia

Solutio.

ordo vniio & distinctio sūt vere relationes.

¶ Cōclusio secūda est q̄ q̄libet creatura realē
habēs entitatē est pueribil p̄ diuinā potētiā
ī quālibet creaturā. Qz agēs plenū habēs pos-
se sup̄ esse totale & n̄ esse totale cuiuslibet crea-
ture p̄ quālibet creaturā ī quālibet creaturaz
puertere. s̄ de⁹ ē agēs hmōi. g. r. Maior pa-
tet ex plenitudie obediētie q̄ oīs creatura tota-
lit & p̄fecte s̄biicit p̄tāti tal' agēto. Mior etiā
pater. qz n̄ illa creatura est ita determinata ad
esse. qn de⁹ possit ipaz dñihilare & redigere ad
nō esse. nec eāliq̄ creatura ita debil & inde-
minata ad esse qn de⁹ eā possit semp̄ p̄seruare
s̄ esse. ¶ P. nō est minoris potentie quālibet
creaturā dñihilo p̄ducere. q̄s quālibet creatu-
rā ī quālibet creaturā puertere. s̄ quālibz cre-
aturā v̄l de⁹ creavit dñihilo. v̄l salte p̄tare
dñihilo. g. r. S̄ sorte dicit istud esse cō/
tra augustinū. v̄j. sup̄ gen. vbi ait. q̄ n̄lo mō
p̄t corp⁹ pueri in spūm. nec ecōuerso. ¶ Ec-
q̄si eadē v̄ba ponit boeti⁹ in lib. de duabz na-
turis & vna p̄sona xp̄i. ¶ P. indiuisibile pos-
set fieri diuisibile. L̄oseqntia patet. qz mltē
creature sunt diuisibiles. & mltē in diuisibiles

¶ P. sequit q̄ ens simplicit̄ absolutuz posset
pueriti in ens simplicit̄ respectiū. ¶ P. v̄l h̄re
plenū posse sup̄ esse & n̄ esse rex est necessariū
p̄seqns ad h̄re potētiā puereti qualibet ipa/
rū rex ī quālibet. v̄l ecōuerso h̄re potētiā puer-
endi ē necessariū p̄seqns ad h̄re posse sup̄ ee
& n̄ esse hmōi rex pueribiliū. ¶ Si p̄mo mō
tūc ī p̄ma rōne adducta p̄ sc̄da cōclusione cō-
mittit fallacia cōseqntis. qz p̄cedit a positōe
cōseqntis ad positōe ancedent⁹. ¶ Si sc̄do
mō. tūc ī p̄ma rōne adducta p̄ p̄ma cōclusio-
ne cōmittit fallacia cōseqntis. qz p̄cedit a de-
structōe ancedentis ad destr. cōseqntis cōsequētie
Ex h̄ em q̄ deo intrinseca nō s̄biacet potentie
diuine q̄tu ad esse & n̄ esse. cōcludit finalr ī illa
rōne q̄ de⁹ nō p̄t cōuersti creature. nec crea-
ta ī deū. g. r. ¶ Ad primū cū dicit q̄ ista cōclu-
sio est h̄ augustinū. nego. Ad p̄batōez dōm.
q̄ ang⁹. & boeti⁹ cū dicit spūm n̄lo mō posse
cōuersti ī corp⁹. nō loquunt ibi v̄ posse seu po-
tēria dei. s̄ d̄ potētiā creature. ¶ Forte dicet q̄
si isti sancti loquunt ibi d̄ potētiā creature. tūc
nō solū rebēbat dicere esse ipossibile spūm cō-
uersti ī corp⁹. qz eriā v̄tute crea-
ta n̄ p̄t cōuersti corp⁹ ī corp⁹. N̄ illa em potētiā crea-
ta posset celū cōuertere in terrā. nec ecōuerso. imo forte
nec aliqd corp⁹ p̄t v̄tū crea-
ta cōuertere ī ali-
ud corp⁹. Qz licet v̄tū crea-
ta possit vnu cor-
p̄d̄ spera actiōez & passiōez generare ex alto

Cōclusio
secūda.

Instantia

2

3

4

Solutio.
Ad.1.

Instantia

tñ nō p̄t vñū puertere i alterz. sic h̄ loqmur te
quæsione que nec ē generatio nec corruptio.

Solutio

Rñdeo q̄ sic ī esse possibili ē dare grad⁹. sic
leſſe i possibili. qz sic illud dicim⁹ possibili⁹ es-
se qđ ples modos p̄gruētie habet ad h̄ q̄ po-
nat ī esse. sic illud dicit i possibili⁹ qđ h̄ ples
modos repugnatię ad h̄ q̄ ponat ī esse. Sup-
posito igit̄ q̄ impossibile sit vtute creatu-
ra corp⁹ generabile t̄ corruptibile pueri i altez
loqndo d̄ quæsione put̄ p̄scindit a generatore
t̄ corruptore. tñ min⁹ ē possibile virtute creatu-
ra celū ī aliquid co:p⁹ pueri. qz h̄ magis sub-
terfugit potentia creatu-ā. qz celū v̄l non habet
materia p̄fisi. v̄l dato q̄ habeat materia. tñ
nō habet eā cū priuatōe ānēxa. t̄ p̄seqn̄s ce-
lū nec p̄t corrupti nec generari p̄ creatu-ā vtute.
Et sup̄ hec oīa i possibilissimū esse videt̄ vtu-
te creatu spūm i corp⁹ pueri. qz oīb⁹ pdic̄t̄ h̄
maior appet̄ repugnatię. qz spūs caret omni
materia p̄p̄dica. siue habeat priuatōe āne
xaz sic est materia corpōz iſerioz. siue separata
sit ab omni priuatōe. sic est materia corpōz su-
perioz. Caret etiā q̄tirate t̄ ceteri accidētib⁹
corpalib⁹. ppter qđ minor ē ſormitas spūs
ad corp⁹. qz corpis ad corp⁹. t̄ p̄seqn̄s i possi-
bili⁹ est vtute creatu spūm pueri i corpus. qz
qđcūqz corp⁹ ī aliud corp⁹. dato bñ q̄ vtrūqz
ſit i possibile. Ista igit̄ maiore i possibilita-
tē plib⁹ modis p̄tingentē volūt exp̄mire iſti
ſacti cū dicūt. q̄ nllō mō p̄t corp⁹ pueri ī spūm
Un̄ istud signū vñū ſale negatiū nō distri-
buit vñiuersalr potētia. qz tūc dixiſ. n̄. nullā
potētia p̄t corpus pueri ī spūm. ſz distribuit
modos i possibilitat̄ respectu potētia create. si
cū etiā pat̄z ex forma v̄lōz. qz dic̄t. nllō mō
z̄. Qui aut̄ velleat breuiſ ſe expedire diceret
ſic etiā aliq̄ dicūt. qz iſti ſacti n̄ pſerūt illa ver-
ba determinatiue. ſz recitatiue. puta recitādo
alioz opiniōnes. Ad ſcdm pcedo p̄seqntiā
t̄ nego falsitatē p̄seqntis. qz virt⁹ diuina n̄ mi-
n⁹ habet poſſe ſup̄ totale eſſe t̄ n̄ eſſe rei inclui-
ſibil qz rei diuīſibl. t̄ iō nō min⁹ p̄t incluiſi-
bile puertere i diuīſibile. qz vñū diuīſibile in
alid diuīſibile. Etiā q̄tū ad p̄petrat̄ locu-
tionis tūc p̄seqntiā p̄t negari. qz n̄ lequit̄ hoc
puerti i h̄. q̄ h̄ ſit h̄. ſic patebit in feri⁹. Ad
terciū pcedo p̄seqntiā. nec appet̄ aliq̄ falsitas
p̄seqntis. qz cū entitas ſimpli⁹ absolute p̄ po-
tentia diuina poſſit ſimplici⁹ anihilari. n̄ vi-
deo q̄re p̄ eandē potētia nō poſſit i respectuū
puerti. Ad quartū dicēdū q̄ ille due p̄poſi-
tiones ſunt pueribiles. t̄ ideo vnaqz p̄t eſſe
p̄seqn̄s ad alia. t̄ ecōuerſo. Propter qđ q̄libz

eaz iſert alia tā affirmatiue q̄ negatiue. Ex q̄
pt̄ q̄ i vtraqz pdictaz rōnum bñ pcedit.

Quantū ad ſecūdū

Articulus
secund⁹

articulū dicēdū. q̄ lic̄ ex dicti i pcedēti articu-
lo ſat̄ patet ſbam panis pueribile eſſe i cor-
pus xp̄i p̄ diuinā potētia. qz ut dictū eſt quāli-
tet creatu-ā de sua potētia p̄t in quālibet alia
creatru puerete. ſz tā ſba panis eſt creatura
qz etiā corp⁹ xp̄i. ḡ z̄. Tñ q̄ d̄ facio i ſacré
altar̄ ſacta ſit h̄mōi puerio. h̄ nullā rōe euide-
ti pbari p̄t. co q̄ ſenſus human⁹ nullā p̄cipiat
mutatōe ſactā circa accidētia panis. p̄ quaz
rō uideare poſſit ſbam panis nō manere co-
iunctā talib⁹ accidētib⁹. Nā dicit̄ igit̄ p̄hilo-
nē teneo. nō ppter aliquā rationē cogēt̄. ſz p̄
pter ſanctor̄ autoritatē t̄ ſacte matris ecclie te-
terminatōe. Q, em̄ iſtud ſit de intentōne
ſctōz. pat̄z i pcedēti diſtinctōe. ſ. diſtinctōe. x.
iſti⁹ libri circa finē illi⁹ diſtinctōis vbi q̄ ad h̄
maḡ adducit autoritatē amb̄. eusebij. t̄ augu-
ſtini. Pat̄et etiā i decret̄ de cōſe. dist. i. vbi
mītoz ſctōz autoratates i plib⁹ ponūt capitu-
lis illi⁹ diſtinctōis clarissime iſta cluſionez
exp̄metes. Q, etiā iſtud determinatū ſit p̄
romana ecclia, ſz pat̄z extra teſum. tri. t̄ fide-
catho. firmūt credim⁹. vbi ſic dicit̄. Ihs xp̄s
ſacerdos ē t̄ ſacrificiū. cui⁹ corp⁹ t̄ ſanguis in
ſacré altar̄ ſb ſpecie panis t̄ vini p̄tinet vera
citer. traſubſtatiā i corp⁹ panis t̄ vino i ſan-
guinē p̄tate diuīa. Et iſta decretal' accepta d̄
ſubolo edito i lateranē ſi ſculpt̄ ſb innocētio
tercio. In q̄ ſimbolo mīte ſidei ſvitates magis
lucide exp̄ſſe ſunt. qz i ſimbol̄ aploz. t̄ niceni
p̄cili. v̄l etiā athanasi. Inter q̄s ſvitates cre-
dēdas a q̄libet xpiano h̄ clare ponit. qz i iſto te-
nedicto ſacré panis traſubſtatiā i corp⁹ xp̄i.
t̄ vñū i ſanguinē. S̄ ſi iſta veritatē ſunt
q̄tuor opiniōes. Quāz vna ponit q̄ i iſto
ſacré cū vero corp̄ xp̄i manet ſba ſba panis.
Motuia iſti⁹ opiniōis poterat eſſe iſta.
Si panis puertere i corp⁹ xp̄i. tūc opterz
date aliquēp ſe terminū iſti⁹ puerio. ſz h̄ n̄
p̄t eſſe. igit̄ z̄. Maior pat̄z. Minor pbat̄. qz
tal' termin⁹ v̄l eſſet materia xp̄i cū forma ſb ſta-
tiali. t̄ h̄ n̄. qz tūc aī xp̄i eſſer p̄ ſe t̄ pmo ſb ſa-
cramēto t̄ n̄ ſcomitāter. cui⁹ oppoſitū cōter-
dicit̄. Ul' eſſet materia cū accidētib⁹. t̄ h̄ n̄. qz
tūc nō eſſet ibi traſubſtatiā ſz poti⁹ traſa-
cidētatio. Etiā ſeq̄ret q̄ maḡ p̄ ſe i ſacré eſſent
accidētia xp̄i qz forma ſua ſb ſtantialis. qđ vi-
deſ ſtūno incōueniēs. Ul' eſſet materia ſine

Opiniōes
trarie.
Opio pri-
ma.

- omni forma. et h. q. illud qd cedit i pura co/
tentia materie h. n. tralubstati. s. poti corrū
2 pit et resoluit. P. terminus ad que positiue
mutatōnis. v. accipit ee simplr. v. supposito
ee simplr accipit aliquid esse. s. p. q. et alub
stati. e. mutatio positiua. igit si iba panis
p. tralubstati. o. eret in corp. xp. tuc
v. corp. xp. d. in uno iciper. e. accipiendo ecclim
plicit. v. semp augeret v. alteraret accipiendo
5 aliqd esse. P. sic ad saluadā aliquā positiō
nē naturale. nō sit aliq. ponēda q. rō naturalē
nō. quincit. sic ad saluadā aliqd credēdū nō de
bem. ponere h. qd oēm naturalē rōe excedit.
nisi inqz̄tū h. ip. v. ex fide catholica. v. ex scri
ptura sacra possim. clare deducere. s. ibaz pa
nis duert i corp. xp. excedit oēm naturalē ra
tionē. t. n. p. quinci ex scriptura sacra v. ex ali
q. articulo fidei. g. istd nō eponēdū ad saluandū
4 corp. xp. e. i. sacro. qd simplr e. credēdū. P.
frustra sit p. plā qd fieri p. p. pauciora. maxie
si sit eq. bñ. s. tota substati. panis manere in
sacro eq. bñ possim. saluare ver. corp. xp. esse
i. ipo sacro. g. tc. Major ptz. i. phisi. t. mltis
alijs ptib. phie. Minor etiā patz. q. n. min.
possib. corp. xp. esse sil. cū tota substati. panis.
q. cū ipa qzitate panis sine substati. panis.
q. substati. n. r. s. corpi i eodē loco nisi rōe
qzitate ānere. P. cū istud sacri. sit institu
tu ad salutē homin. io. qz̄tū veritatē. istius sacri
saluare possim. cū minori repugnāria ad na
turale iudiciū h. facere tenemur. s. ponēdo s. b
stantia panis manere cū xō corpe xp. in isto
sacro mior videf repugnāria ad naſale iudi
cū rōis. g. tc. Major patz. q. ponēs maiore
repugnāria q. optet ad saluadū aliquē fidei
articulū. talis facit p. hmōi articul. p. tēnē ab
eis q. innitunt naturali rōi. t. p. q. eqns tractā
do d. sacro salutē autit hoies a. d. secuto. e. sue sa
luti. Minor etiā ptz. q. mlt. facil. q. libet in
nitēs naturali rōi flecteret itellectū suū ad cre
dendū ver. corp. xp. abscondite et supnaturalē
esse sub sacro. q. cū ista difficultate credat ibi
nō esse ver. pan. cū tñ ibi videat panis colo
re. guster panis sapore. tangat panis superficie.
6 D. s. nō manet substati. panis. tuc natu
ralis significatio accidētū remanētū erit fal
sa. L. seqns est inconuenies. q. i. sacro veritatē
nlla debet esse fallitas. L. seqntia pbat. q. ac
cidētia foris reluctēta naturalē significat sub
statis q. informat. P. beat. ambrosi. d.
7 cit. q. in isto sacro nihil sit sile. p. stigia mago
vbi deceptōne quadā fallunt oculi. vt videat
esse qd nō est. s. in sacro videf esse panis. ergo

ibi est panis. alias videre ibi esse qd nō esse
ibi. Et confirmat. q. accidētia magnā partē
offerunt ad cognoscēdū q. qd est. vt dicit pmo
de aia. g. vbi accidētia ponunt et subtrahit q.
qd est. i. substati. ibi fit deceptio. s. i. sacro ve
ritatis nlla sit deceptio. P. qncūq. aliq. cor
poral substati. duertit i aliqd corp. p. existē
tūc ex hmōi duertione illud corp. auget. sed
corp. xp. ex d. secratōe nō auget. g. nlla corpora
lis substati in ipm duertit. Isti opinioni
doctor cōis ascribit tria mala. Dicit em pmo
q. sit incōpetens huic sacro. Scđo q. sit ipossi
bilis. Tercio q. sit heretica. Primi pbat.
q. esset occasio idolatrie si hostie venerato la
trie exhiberet remanente substati. panis sub
ipa hostia. Scđm pbat. q. ipossible est
aliqd nūc esse vbi pmo nō fuit. nisi v. ipo mu
tato. v. altero in ipm. S. corp. xp. est simili
diuisis altari. post bñdictōe in qbs an nō
fuit. Si g. h. nō sit p. duertione panis in ipm
tūc fieret p. motū p. p. r. t. h. est impossibile. q.
tunc vñ corp. numero moueret sil. ad diuina
loca. Terciu pbat p. h. q. ista opinio dtra
dicit vñtati scripture. q. si maneret panis. tuc
hec scripture q. i. psona xp. dicit. h. est corpus
meū. nō esset vñ. S. salua isti magni do
ctoris sanctitate et reverētia. nō videt mihi q.
sue rōes. quincat ista q. iponit huic opinioni
P. Nō primū. q. nō est pl. vñnum numinis
i. accidētē panis q. i. substati. panis. g. sic nō
obstāte p. accidētia panis remanētia sine vere
creature. tñ sub ill. accidētib. xp. adorat ado
ratōe latrie. t. nō cōmitit ex h. aliq. idolatria.
sic si remaneret substati. panis nō obstāte q.
esset creature. xp. sub illa substati existēt si
cut nūc sub accidētib. adorari posset adorati
one latrie absq. vicio idolatrie. Nec scđm
q. tota deductōe dcessa in conuenies ad qd de
ducit nō est omnino ipossible. vt appet ex di
ceis id. distinctōe p. prima p. cedēt q. stione. i. arti.
i. Nec tertiu. q. sic nō obstante p. remanet
qzitas corporalis q. est corp. p. pdicamēto qzti
tatis. tñ seruat veritas scripture q. dicit i. plo
na xp. h. e. corp. meū. sic mihi min. si ex ordi
natōe diuina maneret substati. panis q. e. cor
pus pdicamēto substati eadē vñtas salua
ref. C. semp saluo meliori iudicio nō vi
det mihi q. ante determinationē sancte matrē
ecclie quā superi. recitauit ista opio fuerit he
retica reputāda. Nec scđo aliquē q. post illā de
terminatōe istā opinionē asseruerit. nisi io
hānes parisiē ordinis pdicator. q. posuit pa
neitate remanerene accidētia i. isto sacro effēt

8

Sanctus
tho. dli. q.
q. i.L. dtra cho
mam.

Note.

Solutio sine subiecto. Propter qđ vt dicit excoicatus
Ad. 1. fuit p ep̄m parisiēsem. Ad p̄m ḡ motiuū
 isti⁹ opinomis dicēdū q̄ minor n̄ est p̄a. Ad
 p̄batōez dicēdū q̄ p se termin⁹ isti⁹ pueris⁹
 ē corp⁹ xp̄i. put corp⁹ est altera ps cōpositi di-
 stincta p̄tra formā balez h̄umanit̄ xp̄i. Sz
 qđ intelligat p istud corp⁹. Videbit dno cōce-
 dente infra dist. xij. Ad scdm dicēdū q̄
Ad. 2. accipe aliquid esse p̄ dupl̄ intelligi. Uno mō
 intrinsece t̄ pfectiue. Alio mō extrinsece t̄ ali-
 q̄ mō denotatiue. Primo mō tūc maior n̄ ē
 p̄a. Scđo mō tūc maior p̄t dcedi. q̄r corpus
 xp̄i ex illa puerione accipit h̄ esse. est c̄m aliquid
 mō ibi vbi p̄mo n̄ fuit. Sub isto aut̄ sensu
 pcessis p̄missis n̄ sequit̄ p̄clusio q̄ infert. q̄r
 tā esse augmēratōis q̄z esse alteratōis sunt ecē
 intrinsece sūli pfectibile respiciēta aliquid rea-
 lē i p̄o ponēta. Fore dices me incidere in
 illud qđ volo vitare. q̄r corp⁹ non capit h̄ esse
 nisi capiat nouū vbi. Sz vbi est accidentē reale sū-
 lectiue existēt̄ i re locata. ḡ si corp⁹ xp̄i accipi-
 at h̄ esse ppter puerionē panis in ip̄m. tūc ac-
 cipit esse tale qđ p informatōez le p̄abebit ad
Solutio. ip̄m tanq̄z aliquid sibi intrinsecū. Rñdeo q̄
 licet corp⁹ capiēt h̄ esse circūscriptiue. ne ca-
 piat nouū vbi. tñ si ita capiat h̄ esse determina-
 tiue q̄ ppter h̄ n̄ est h̄ circūscriptiue. tunc
 ex h̄ n̄ recipit aliquid vbi. qđ patet. q̄r vbi tere-
 linquit̄ i re locata ex locatis circūscriptōe. vt
 patet in li. vi. pncipioz. Sz vt patet ex dictis
 in distinctōe. x. corp⁹ xp̄i n̄ est i sacro q̄titatiue
 nec p̄seqn̄s circūscriptiue. q̄r qđ a loco
 circūscribit̄ h̄ loco cōmensurāt. qđ fieri n̄ p̄t
 nisi ip̄m sit in hmōi loco q̄titatiue. Solū
 modo igit̄ determinatiue est corp⁹ xp̄i in tali
 loco in q̄ sunt accidentēta panis q̄ remanet post
 factā p̄secatōe. h̄ em̄ determinatiū est p̄ diui-
 na voluntatē q̄ in om̄i loco sit corp⁹ xp̄i in q̄
 sunt hmōi accidentēta. t̄ ideo corp⁹ xp̄i n̄ reci-
 pit aliquid vbi a loco in q̄ est sacrāliter. licet rea-
 liter fundet vnu vbi puenīe ex circūscriptōe
 corporis celestis in q̄ est q̄titatiue: t̄ p̄ seqn̄s
 circūscriptiue. Ad tertium p̄t dici q̄ maiorē
 insufficiēt. q̄r dāto q̄ aliq̄s mod⁹ circa credē-
 da n̄ pateat clare ex scriptura sacra. vlex ar-
 ticulis fidei. tñ si p̄ciliū romane ecclie h̄ deter-
 minauit esse tenendū tūc quilibet catholicus
 teneat credere illū modū esse vez t̄ imutabilis
 ter obseruandū. Unū etiā beat⁹ augustin⁹ di-
 xit. q̄ euāgelio dei n̄ crederet. nisi ab ecclesia
 dei esset approbatū. Lū igit̄ mod⁹ pueris⁹
 substatiue panis i corp⁹ xp̄i. t̄ vni in sanguinē
 sit exp̄sse determinat⁹ p̄ ecclesia romanā i vni-

uersali p̄cilio. vt patuit superi⁹. ideo q̄libet ca-
 tholic⁹ tenet credere illū modū ee vez. Ad. 4.
 quartū dicēdū q̄ maior n̄ est vera loquendo d̄
 his q̄ mere dependēt a diuina voluntate. q̄r si de-
 voluisset ip̄e c̄q bñ saluasset nos ex solo placi-
 to voluntatis sue absq̄z passione vnigeniti filij
 sui. t̄ sine sacramentorum institutione. sicut
 pro nunc nos saluat mediante vnigeniti sui
 passione t̄ sacramētoz collatōe. t̄ tamē n̄ est
 dicēdū q̄ ista sint frustra. licet de⁹ nos saluare
 potuerit p pauciora. Ad quintū dicēdū q̄
 in assertōe eoꝝ q̄ spectat ad fidē. n̄ est alpiciē
 dū ad illud qđ min⁹ repugnat naturali rōni.
 Sz debem⁹ respicere ad illū qđ min⁹ repugnat
 scripture t̄ determinatōi sancte matris ecclie.
 ac dictis sanctoz q̄ reuelatōe sp̄uissanci mul-
 tas veritates q̄ sup̄ naturā sunt. in suis libris
 p̄scripterūt. inter q̄s veritates vna est. q̄ lib-
 statia panis cōuertit in corp⁹ xp̄i. vt patet ex
 superi⁹ allegat⁹. Unū licet min⁹ repugnet na-
 turali rōni q̄ de⁹ saluet mundū p vnu hoīem
 natūlū p̄ naturalē cursuz h̄uane generatōe.
 sicut iudei loquunt̄ d̄ messia nascituro. q̄z per
 vnu hoīez natū ex intacta virgine. sic ponūt
 xp̄iani. t̄ enī ex h̄ non sequit̄ q̄ melior sit fides
 iudeoz q̄z fides xp̄ianoz. Sic in p̄posito tc.
Nota.

Lur aut̄ de⁹ illud qđ p pauciora miracula
 posset facere. facit p plura miracula. Ad hāc
 q̄stionculā p̄t dici. q̄ h̄ de⁹ facit dupl̄i d̄ cau-
 sa. Prima est. vt hi q̄ se ad fidē suscipienda
 humiliat maḡ mercant̄ intellectū suū capti-
 uando in obsequiū fidei. Scđa est vt sup̄
 bi hui⁹ seculi d̄ suo sensu gloriātes vidētes n̄
 videat. t̄ intelligētes n̄ intelligat. vt sic stul-
 tam faciat de⁹ sapientiā hui⁹ mūdi. sic ait apls
 Ad lextū nego p̄seqn̄s. Ad p̄batōez di-
 cēdū q̄ licet hmōi accidentēta derelicta iuo cur-
 sui naturali informēt s̄bam. t̄ p̄ seqn̄s signi-
 ficet ea. tñ illo cursu mutato p cām sup̄natu-
 ralē sepantez hmōi accidentēta a s̄ba. tūc hmōi
 accidentēta n̄ significat s̄bam actu sz aptitudi-
 ne. Illud aut̄ significat actu ad qđ significā-
 dū instituunt p illā cām q̄ hmōi accidentēta a
 sua s̄ba sepant. Et iō accidentēta i sacro alta-
 ris remanēta s̄bam panis n̄ significat natu-
 rali sua significatiōe actu sz aptitudie. Sic
 nec actu informāt ea licet sint apta nata cā in-
 formare. actu h̄o significat corp⁹ xp̄i qđ ex di-
 uine institutōis determinatōe actualr p̄ns ē
 hmōi accidentēta. Ad leptum dōm. q̄n est
 sile d̄ p̄stigijis magoz. q̄z i hmōi p̄stigijis ocl̄i
 exteriores fallunt. q̄r illud qđ indicat n̄ est.
 Illa c̄m accidentēta q̄ apparēt n̄ sunt realēta-

Ad. 6.

Ad lextū nego p̄seqn̄s. Ad p̄batōez di-
 cēdū q̄ licet hmōi accidentēta derelicta iuo cur-
 sui naturali informēt s̄bam. t̄ p̄ seqn̄s signi-
 ficet ea. tñ illo cursu mutato p cām sup̄natu-
 ralē sepantez hmōi accidentēta a s̄ba. tūc hmōi
 accidentēta n̄ significat s̄bam actu sz aptitudi-
 ne. Illud aut̄ significat actu ad qđ significā-
 dū instituunt p illā cām q̄ hmōi accidentēta a
 sua s̄ba sepant. Et iō accidentēta i sacro alta-
 ris remanēta s̄bam panis n̄ significat natu-
 rali sua significatiōe actu sz aptitudie. Sic
 nec actu informāt ea licet sint apta nata cā in-
 formare. actu h̄o significat corp⁹ xp̄i qđ ex di-
 uine institutōis determinatōe actualr p̄ns ē
 hmōi accidentēta. Ad leptum dōm. q̄n est
 sile d̄ p̄stigijis magoz. q̄z i hmōi p̄stigijis ocl̄i
 exteriores fallunt. q̄r illud qđ indicat n̄ est.
 Illa c̄m accidentēta q̄ apparēt n̄ sunt realēta-

Ad. 7.

Li.

III.

Instantia

Solutio.

Ad. 8.

Opio scđa

Confirma
tio.

Cōtra op
nionem.

lia q̄lia apparēt. **S**z oculi nō decipiunt ī isto sacro. ùmo sensus imunes a deceptōe reddunt ut dicit ī smone q̄ legit ī festo corporis xp̄i. sensus em realiter repuit in isti accidentib⁹ sua obiecta absq̄ deceptōe. qđ nō st̄ngit in magis opatōib⁹.

Forte dicet q̄ licet oculi exteriores nō deciplant. tñ interior ocul⁹ puta intellect⁹ decipit. q̄ iudicat ibi esse s̄bam panis cuz nō sit.

Rñdeo q̄ intellect⁹ fidel⁹ nō decipit. q̄ s̄m fidēl⁹ iudicat sub illi accidentib⁹ eē ve
rū corp⁹ xp̄i. qđ etiā ve est ibi. **S**z si ē infidel⁹ tūc decipit. tñ nō īmerito. q̄ infidelitas ē co
plementū ois mortifere deceptōis.

Et per h̄ eria pater ad 2firmatōez. q̄ q̄uis accidentia faciat ad cognoscēdū q̄ qđ est. tñ fidel⁹ nō iu
dicat ibi esse q̄ qđ ē panis. **S**z poti⁹ iudicat ibi esse q̄ qđ est corporis xp̄i.

Ad octauū dicēdū q̄ licet maior sit vā qñ tal⁹ 2uersio sit p̄ motū augmentatōis. tñ nō est vera qñ sit p̄ modū tralubstatiatōis toti⁹ in totū.

Alij dixerūt q̄ corpe xp̄i veniēt s̄ba panis nō manet. nec tñ 2uerit̄ i corp⁹ xp̄i. Q̄ ppter dignitatē cor
poris xp̄i nullū aliud corp⁹ p̄ in ipm 2uerti.

Sz vt dicit̄ s̄ba panis penit̄ annihilat. Q̄
q̄ nūc est t̄ postea nihil de ipo remanet h̄ an
hilat. **S**z anteq̄ corp⁹ xp̄i sit p̄ s̄ba 2secratōis
i altari. tūc s̄ba panis ē i altari. t̄ postea nihil
de s̄ba panis remanet. ḡ hm̄oi s̄ba panis an
hilata est.

Sp̄. dato q̄ hm̄oi panis 2uertat̄ i corp⁹. adhuc tal⁹ 2ūsio erit vera anhilatio.
q̄ mutatio nihil relinqns post se de re muta
ta ē vera anhilatio ipi⁹ rei mutate. **S**z dato q̄
panis 2uertat̄ i corp⁹ xp̄i. tūc facta hm̄oi co
uersione nihil remanet d̄ s̄ba panis. ḡ t̄c sp̄

facta 2secratōe. v̄l aliquid manet d̄ pane. vel ni
hil. **S**i nihil: tūc h̄ abet p̄posituz. q̄ sic aliquid
dicit̄ creari qñ an̄ sui p̄ductōez nihil de ipo p
cessit nec formal⁹ nec subiectiue. si p̄ opposi
tu illud merito dicit̄ anhilari cui⁹ nihil rema
net nec formal⁹ nec subiectiue postq̄ mutat̄ a
suo esse. **S**i aliquid manet: tūc tota s̄ba panis
nō mutat̄ i corp⁹ xp̄i. cui⁹ oppositū patet ex p
dictis.

Et ad plens 2firmat̄. q̄ om̄e qđ est
aliquid reale h̄ est alicubi. **S**z facta 2secratōe nō
p̄ dici q̄ aliquid de illo pane sit alicubi.

Sp̄. si vna 2dictoriaz est falsa. tūc alia necessario ē
vera. **S**z facta 2secratōe tūc ista est falsa. panis
sup̄ quē facta ē ista 2secratōe est aliquid. ḡ tunc
ista erit vā. panis sup̄ quē facta ē ista 2secre
tōe ē nihil. q̄ nihil z aliquid 2dicūt. **S**z nec
istud valet. **Q**z v̄l ista opinio supponit 2ūsi
onē panis i corp⁹ xp̄i. v̄l sic ponit anhilatōez
q̄ negat hm̄oi 2uersiōnē. **S**i p̄mo mō. tūc

op̄sionē sibi p̄p̄i 2dicit. q̄ c̄ d̄ meli⁹ mutat̄. h̄ n
annihilat̄. **S**z illa 2uersiōne sup̄posita. tūc s̄ba
panis i meli⁹ mutat̄ puta i corp⁹ xp̄i. **S**i scđo
mō. tūc autoritates sanctoz. t̄ determinatio
sancte m̄ris ecclie nō min⁹ sunt ī istā opinio
nē q̄ p̄mā. **E**x q̄ lequis q̄ sic opinio p̄cedēs
nō est asserēda ab aliq̄ catholicō. sic nec ista.

Ed primū igit̄ dicēdū. q̄ licet 2tute natu
rali nullū aliud corp⁹ possit mutari in corp⁹
xp̄i. h̄ tñ fieri p̄ 2tute sup̄naturali. **E**t cuz
pbat̄ q̄ anhilat̄. q̄ qđ nūc ē t̄c. dico q̄ nihil
remanere d̄ aliq̄ re p̄ dupl̄ it̄elli. **U**no mō
q̄ delinit totalit̄ esse q̄tū ad p̄priā entitatē. et
cū h̄ nō suerit̄ i aliqd̄ aliud. **A**llo mō q̄ licet
delinit esse q̄tū ad p̄priā entitatē. tñ h̄ fit per
2uersiōnē in qđdā aliud. **P**rimo mō maior
ē vera. **S**z scđo mō ē falsa. **E**t isto scđo mō est i
pposito. q̄ panis delinit esse q̄tū ad totā suaz
entitatē. nō tñ quocunq̄: **S**z p̄ p̄sionē totius
sue entitatē i s̄bam corporis xp̄i.

Ed scđm ne
go maiorē. qñ illud nō remanere 2tingit p̄ co
uersiōnē illi⁹ nō remanētis i alterā rē simpl̄
positiuā. hm̄oi em̄ 2ūsio nō p̄ dici anhilatio
exq̄ habet terminū simpl̄ positiū. **A**d ter
ciū dicēdū ad maiorē q̄ licet nihil remaneat
d̄ pane. tñ nō habet p̄positū. eo q̄ remaneat il
lud i qđ s̄ba panis ē 2ūsia. **E**d pbat̄ di
cendū q̄ n̄ est sile d̄ creatōe. q̄ creatū nō inci
pit esse p̄ 2uersiōnē cuiuscā entis positiū i ip
suz. sic iste panis delinit esse p̄ 2uersiōnē sui i
corp⁹ xp̄i. qđ ē ens simpl̄ positiū. **U**nī i crea
tione termin⁹ a q̄ ē puz nihil. **S**z i 2ūsione ter
min⁹ ad quēn est puz nihil. **E**d q̄tū dicē
dū q̄ licet p̄nis facta 2secratōe possit dici ni
hil vocādo illd̄ nihil qđ delinit esse totalr̄ qñ
tū ad p̄priā suā entitatē. tñ q̄ illud ē aliqd̄ in
qđ panis ē 2ūsia. iō nō p̄ dici p̄p̄e anhilas
t̄. nec ei⁹ 2ūsio ē anhilatio. **A**lij dicit̄ q̄ i
būdictōe isti⁹ sacri licet forma s̄balis tralibat.
tūc materia panis manet. **E**t isti vt d̄ se appet
n̄ solū 2dicit̄ 2clusiōi sup̄ posite p̄p̄t deter
minatōez ecclie. vez etiā 2dicit̄ duab⁹ opio
nib⁹ iā p̄xie recitati. **P**rimo q̄dē i h̄. q̄ ponūt
formā tralibare i nō ee. **S**cđe i eo q̄ dicēt mate
riā p̄nis post tralibat̄ formē manere. **P**rinci
pale motiuū isti⁹ op̄sionis ē hec 2gratias. **Q**z
isto posito accidentia n̄ manēt sine subiecto. **D**,
vbi n̄ ē materia ibi n̄ p̄ esse passua potentia. lo
q̄ndo d̄ passionē p̄p̄e dicta. q̄ ab̄jicit a s̄ba rei
patiē. t̄ dicit ad corruptōez. **S**z accidentia pa
nis remanētia habet hm̄oi passua potentia.
Maior p̄t̄. q̄ materia ē illd̄ p̄ qđ res p̄ ee et
n̄ esse. vt p̄t̄ i mult̄ locis p̄hic. Minor etiā

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Opio ter
cia.

zāncēdēs. Ipē em̄ pōnit aīaz xp̄i nō p̄imō s̄z
p̄comitanter esse in isto sacro. negat etiā plu/
ralitatē formaz sbaliuz in quocūqz hōie. Lō
seq̄ntia etiā patet. qz illud ad qd terminat cō
uersio panis h̄ est i sacro ex vi sacri etiā fīm eū.
si igit̄ terminas h̄mōi p̄uerſionē est cōpositū
ex materia z forma sbali. tunc h̄mōi cōuersio
terminabit̄ tā ad materiā qz ad formā sbalez.
gilla forma v̄lerit aīa rōnalis. z tūc tenet cō/
seq̄ntia quantū ad p̄mā partē z sequentis v̄l
erit alia forma substantialis. z tunc tenet con/
seq̄ntia qz tā ad aliā p̄tē cōseq̄ntis. Si dāt
scdm. s. qz cōpositū terminas illā p̄uerſionē n̄
dicit materiā z formā sbalez. tūc illā mōr̄ni
hil valēt ad p̄positū. s̄z mōto magis valet ad
oppositū. qz ex qz extrema p̄uerſionis debet eē
eiusdē generis sicut iste doctor dicit in maiori;
cōpositū aut̄ nō includēs formā substātiale. z
cōpositū includēs formā substātiale n̄ sunt
eiusdē generis. ḡ z̄. Si extremū terminas
p̄uerſionē dicit cōpositū nō includēs formā
substātiale. sequit̄ qz nec extremū illud qd cō/
uertit includat formā substātiale. z sic facta
p̄uerſione materiet̄ forma substātialis ip̄i pa/
nis. qd est p̄positū opiniōis quā intēdit iste
p̄ rationē pdictā ip̄robare. Lō formādo igi
tur me p̄orib⁹ meis dīct⁹. Dico qz nec ista op/
nio p̄t stare. eo qz repugnat determinatōni ro/
mane ecclie. cui licet i oīb⁹ teneamur nos cō/
formare. ex spēali tñ mādato ad h̄ tenemur i
hīs qz tenenda sunt de lacris. vt appet extra de/
heretic⁹. ad abolendā. vbi dīct⁹. qz de lacris te/
nendū est sicut tenet sancta romana ecclesia.
S̄z vt patuit superi⁹ romana ecclia dicit fir/
miter esse tenēdū qz panis p̄uertat̄ in corp⁹ xp̄i
modo planū est qz materia panis sine forma
sbali nō est panis. ḡ ista opinio cū qz h̄s trib⁹
p̄cedentib⁹ repugnat determinatōni ecclesie.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. 11.

Ad. 12.

Ad. 13.

Ad. 14.

Ad. 15.

Ad. 16.

Ad. 17.

Ad. 18.

Ad. 19.

Ad. 20.

Ad. 21.

Ad. 22.

Ad. 23.

Ad. 24.

Ad. 25.

Ad. 26.

Ad. 27.

Ad. 28.

Ad. 29.

Ad. 30.

Ad. 31.

Ad. 32.

Ad. 33.

Ad. 34.

Ad. 35.

Ad. 36.

Ad. 37.

Ad. 38.

Ad. 39.

Ad. 40.

Ad. 41.

Ad. 42.

Ad. 43.

Ad. 44.

Ad. 45.

Ad. 46.

Ad. 47.

Ad. 48.

Ad. 49.

Ad. 50.

Ad. 51.

Ad. 52.

Ad. 53.

Ad. 54.

Ad. 55.

Ad. 56.

Ad. 57.

Ad. 58.

Ad. 59.

Ad. 60.

Ad. 61.

Ad. 62.

Ad. 63.

Ad. 64.

Ad. 65.

Ad. 66.

Ad. 67.

Ad. 68.

Ad. 69.

Ad. 70.

Ad. 71.

Ad. 72.

Ad. 73.

Ad. 74.

Ad. 75.

Ad. 76.

Ad. 77.

Ad. 78.

Ad. 79.

Ad. 80.

Ad. 81.

Ad. 82.

Ad. 83.

Ad. 84.

Ad. 85.

Ad. 86.

Ad. 87.

Ad. 88.

Ad. 89.

Ad. 90.

Ad. 91.

Ad. 92.

Ad. 93.

Ad. 94.

Ad. 95.

Ad. 96.

Ad. 97.

Ad. 98.

Ad. 99.

Ad. 100.

Ad. 101.

Ad. 102.

Ad. 103.

Ad. 104.

Ad. 105.

Ad. 106.

Ad. 107.

Ad. 108.

Ad. 109.

Ad. 110.

Ad. 111.

Ad. 112.

Ad. 113.

Ad. 114.

Ad. 115.

Ad. 116.

Ad. 117.

Ad. 118.

Ad. 119.

Ad. 120.

Ad. 121.

Ad. 122.

Ad. 123.

Ad. 124.

Ad. 125.

Ad. 126.

Ad. 127.

Ad. 128.

Ad. 129.

Ad. 130.

Ad. 131.

Ad. 132.

Ad. 133.

Ad. 134.

Ad. 135.

Ad. 136.

Ad. 137.

Ad. 138.

Ad. 139.

Ad. 140.

Ad. 141.

Ad. 142.

Ad. 143.

Ad. 144.

Ad. 145.

Ad. 146.

Ad. 147.

Ad. 148.

Ad. 149.

Ad. 150.

Ad. 151.

Ad. 152.

Ad. 153.

Ad. 154.

Ad. 155.

Ad. 156.

Ad. 157.

Ad. 158.

Ad. 159.

Ad. 160.

Ad. 161.

Ad. 162.

Ad. 163.

Ad. 164.

Ad. 165.

Ad. 166.

Ad. 167.

Ad. 168.

Ad. 169.

Ad. 170.

Ad. 171.

Ad. 172.

Ad. 173.

Ad. 174.

Ad. 175.

Ad. 176.

Ad. 177.

Ad. 178.

Ad. 179.

Ad. 180.

Ad. 181.

Ad. 182.

Ad. 183.

Ad. 184.

Ad. 185.

Ad. 186.

Ad. 187.

Ad. 188.

Ad. 189.

Ad. 190.

Ad. 191.

Ad. 192.

Ad. 193.

Ad. 194.

Ad. 195.

Ad. 196.

Ad. 197.

Ad. 198.

Ad. 199.

Ad. 200.

Ad. 201.

Ad. 202.

Ad. 203.

Ad. 204.

Ad. 205.

Ad. 206.

Ad. 207.

Ad. 208.

Ad. 209.

Ad. 210.

Ad. 211.

Ad. 212.

Ad. 213.

Ad. 214.

Ad. 215.

Ad. 216.

Ad. 217.

Ad. 218.

Ad. 219.

Ad. 220.

Ad. 221.

Ad. 222.

Ad. 223.

Ad. 224.

Ad. 225.

Ad. 226.

Ad. 227.

Ad. 228.

Ad. 229.

Ad. 230.

Ad. 231.

Ad. 232.

Ad. 233.

Ad. 234.

Ad. 235.

Ad. 236.

Ad. 237.

Ad. 238.

Ad. 239.

Ad. 240.

Ad. 241.

Ad. 242.

Ad. 243.

Ad. 244.

Ad. 245.

Ad. 246.

Ad. 247.

Ad. 248.

Ad. 249.

Ad. 250.

Ad. 251.

Ad. 252.

Ad. 253.

Ad. 254.

Ad. 255.

Ad. 256.

Ad. 257.

Ad. 258.

Ad. 259.

Ad. 260.

Ad. 261.

Ad. 262.

Ad. 263.

Ad. 264.

Ad. 265.

Ad. 266.

Ad. 267.

Ad. 268.

Ad. 269.

Ad. 270.

Ad. 271.

Ad. 272.

Ad. 273.

Ad. 274.

Ad. 275.

Ad. 276.

Ad. 277.

Ad. 278.

Ad. 279.

Ad. 280.

Ad. 281.

Ad. 282.

Ad. 283.

Ad. 284.

Ad. 285.

Ad. 286.

Ad. 287.

Ad. 288.

Ad. 289.

Ad. 290.

Ad. 291.

Ad. 292.

Ad. 293.

Ad. 294.

Ad. 295.

Ad. 296.

Ad. 297.

Ad. 298.

Ad. 299.

Ad. 300.

Ad. 301.

Ad. 302.

Ad. 303.

Ad. 304.

Ad. 305.

Ad. 306.

Ad. 307.

Ad. 308.

Ad. 309.

Ad. 310.

Ad. 311.

Ad. 312.

Ad. 313.

Ad. 314.

Ad. 315.

Ad. 316.

Ad. 317.

Ad. 318.

Ad. 319.

Ad. 320.

Ad. 321.

Ad. 322.

Ad. 323.

Ad. 324.

Ad. 325.

Ad. 326.

Ad. 327.

Ad. 328.

Ad. 329.

Ad. 330.

Ad. 331.

Ad. 332.

Ad. 333.

Ad. 334.

Ad. 335.

Ad. 336.

Ad. 337.

Ad. 338.

Ad. 339.

Ad. 340.

Ad. 341.

Ad. 342.

Ad. 343.

Ad. 344.

Ad. 345.

Ad. 346.

Ad. 347.

Ad. 348.

Ad. 349.

Ad. 350.

Ad. 351.

Ad. 352.

Ad. 353.

Ad. 354.

Ad. 355.

Ad. 356.

Ad. 357.

Ad. 358.

Ad. 359.

Ad. 360.

Ad. 361.

Ad. 362.

Ad. 363.

Ad. 364.

Ad. 365.

Ad. 366.

Ad. 367.

Ad. 368.

Ad. 369.

Ad. 370.

Ad. 371.

Ad. 372.

Ad. 373.

Ad. 374.

Ad. 375.

Ad. 376.

Ad. 377.

Ad. 378.

Ad. 379.

Ad. 380.

Ad. 381.

Ad. 382.

Ad. 383.

Ad. 384.

Ad. 385.

Ad. 386.

Ad. 387.

Ad. 388.

Ad. 389.

Ad. 390.

Ad. 391.

Ad. 392.

Ad. 393.

Ad. 394.

Ad. 395.

Ad. 396.

Ad. 397.

Ad. 398.

Ad. 399.

Ad. 400.

Ad. 401.

Ad. 402.

Ad. 403.

Ad. 404.

Ad. 405.

Ad. 406.

Ad. 407.

Ad. 408.

Ad. 409.

Ad. 410.

Ad. 411.

Ad. 412.

Ad. 413.

Ad. 414.

Ad. 415.

Ad. 416.

Ad. 417.

Ad. 418.

Ad. 419.

Ad. 420.

Ad. 421.

Ad. 422.

Ad. 423.

Ad. 424.

Ad. 425.

Ad. 426.

Ad. 427.

Ad. 428.

Ad. 429.

Ad. 430.

Ad. 431.

Ad. 432.

Ad. 433.

Ad. 434.

Ad. 435.

Ad. 436.

Ad. 437.

Ad. 438.

Ad. 439.

Ad. 440.

Ad. 441.

Ad. 442.

Ad. 443.

Ad. 444.

Ad. 445.

Ad. 446.

Ad. 447.

Ad. 448.

Ad. 449.

Ad. 450.

Ad. 451.

Ad. 452.

Ad. 453.

Ad. 454.

Ad. 455.

Ad. 456.

Ad. 457.

Ad. 458.

Ad. 459.

Ad. 460.

Ad. 461.

Ad. 462.

Ad. 463.

Ad. 464.

Ad. 465.

Ad. 466.

Ad. 467.

Ad. 468.

Ad. 469.

Ad. 470.

Ad. 471.

Ad. 472.

Ad. 473.

Ad. 474.

Ad. 475.

Ad. 476.

Ad. 477.

Ad. 478.

Ad. 479.

Ad. 480.

Ad. 481.

Ad. 482.

Ad. 483.

Ad. 484.

Ad. 485.

Ad. 486.

Ad. 487.

Ad. 488.

Ad. 489.

Ad. 490.

Ad. 491.

Ad. 492.

Ad. 493.

Ad. 494.

Ad. 495.

Ad. 496.

Ad. 497.

Ad. 498.

Ad. 499.

Ad. 500.

Ad. 501.

Ad. 502.

Ad. 503.

Ad. 504.

Ad. 505.

Ad. 506.

Ad. 507.

Ad. 508.

Ad. 509.

Ad. 510.

Ad. 511.

Ad. 512.

Ad. 513.

Ad. 514.

Ad. 515.

Ad. 516.

Ad. 517.

Ad. 518.

Ad. 519.

Ad. 520.

Ad. 521.

Ad. 522.

Ad. 523.

Ad. 524.

Ad. 525.

Ad. 526.

Ad. 527.

Ad. 528.

Ad. 529.

Ad. 530.

Ad. 531.

Ad. 532.

Ad. 533.

Ad. 534.

Ad. 535.

Ad. 536.

Ad. 537.

Ad. 538.

Ad. 539.

Ad. 540.

Ad. 541.

Ad. 542.

Ad. 543.

Ad. 544.

Ad. 545.

Ad. 546.

Ad. 547.

Ad. 548.

Ad. 549.

Ad. 550.

Ad. 551.

Ad. 552.

Ad. 553.

Ad. 554.

Ad. 555.

Ad. 556.

Ad. 557.

Ad. 558.

Ad. 559.

Ad. 560.

Ad. 561.

Ad. 562.

Ad. 563.

Ad. 564.

Ad. 565.

Ad. 566.

Ad. 567.

Ad. 568.

Ad. 569.

Ad. 570.

Ad. 571.

Ad. 572.

Ad. 573.

Ad. 574.

Ad. 575.

Ad. 576.

Ad. 577.

Ad. 578.

Ad. 579.

Ad. 580.

Ad. 581.

Ad. 582.

Ad. 583.

Ad. 584.

Ad. 585.

Ad. 586.

Ad. 587.

Ad. 588.

Ad. 589.

Ad. 590.

Ad. 591.

Ad. 592.

Ad. 593.

Ad. 594.

Ad. 595.

Ad. 596.

Ad. 597.

Ad. 598.

Ad. 599.

Ad. 600.

Ad. 601.

Ad. 602.

Ad. 603.

Ad. 604.

Ad. 605.

Ad. 606.

Ad. 607.

Ad. 608.

Ad. 609.

Ad. 610.

Ad. 611.

Ad. 612.

Ad. 613.

Ad. 614.

Ad. 615.

Ad. 616.

Ad. 617.

Ad. 618.

Ad. 619.

Ad. 620.

Ad. 621.

Ad. 622.

Ad. 623.

Ad. 624.

Ad. 625.

Ad. 626.

Ad. 627.

Ad. 628.

Ad. 629.

Ad. 630.

Ad. 631.

Ad. 632.

Ad. 633.

Ad. 634.

Ad. 635.

Ad. 636.

Ad. 637.

Ad. 638.

Ad. 639.

Ad. 640.

Ad. 641.

Ad. 642.

Ad. 643.

Ad. 644.

Ad. 645.

Ad. 646.

Ad. 647.

Ad. 648.

Ad. 649.

Ad. 650.

Ad. 651.

Ad. 652.

Ad. 653.

Ad. 654.

Ad. 655.

Ad. 656.

Ad. 657.

Ad. 658.

Ad. 659.

Ad. 660.

Ad. 661.

Ad. 662.

Ad. 663.

Ad. 664.

Ad. 665.

Ad. 666.

Ad. 667.

Ad. 668.

Ad. 669.

Ad. 670.

Ad. 671.

Ad. 672.

Ad. 673.

Ad. 674.

Ad. 675.

Ad. 676.

Ad. 677.

Ad. 678.

Ad. 679.

Ad. 680.

Ad. 681.

Ad. 682.

Ad. 683.

Ad. 684.

Ad. 685.

Ad. 686.

Ad. 687.

Ad. 688.

Ad. 689.

Ad. 690.

Ad. 691.

Ad. 692.

Ad. 693.

Ad. 694.

Ad. 695.

Ad. 696.

Ad. 697.

Ad. 698.

Ad. 699.

Ad. 700.

Ad. 701.

Ad. 702.

Ad. 703.

Ad. 704.

Ad. 705.

Ad. 706.

Ad. 707.

Ad. 708.

Ad. 709.

Ad. 710.

Ad. 711.

Ad. 712.

Ad. 713.

Ad. 714.

Ad. 715.

Ad. 716.

Ad. 717.

Ad. 718.

Ad. 719.

Ad. 720.

Ad. 721.

Ad. 722.

Ad. 723.

Ad. 724.

Ad. 725.

Ad. 726.

Ad. 727.

Ad. 728.

Ad. 729.

Ad. 730.

Ad. 731.

Ad. 732.

Ad. 733.

Ad. 734.

Ad. 735.

Ad. 736.

Ad. 737.

Ad. 738.

Ad. 739.

Ad. 740.

Ad. 741.

Ad. 742.

Ad. 743.

Ad. 744.

Ad. 745.

Ad. 746.

Ad. 747.

Ad. 748.

Ad. 749.

Ad. 750.

Ad. 751.

Ad. 752.

Ad. 753.

Ad. 754.

Ad. 755.

Ad. 756.

Ad. 757.

Ad. 758.

Ad. 759.

Ad. 760.

Ad. 761.

Ad. 762.

Ad. 763.

Ad. 764.

Ad. 765.

Ad. 766.

Ad. 767.

Ad. 768.

Ad. 769.

Ad. 770.

Ad. 771.

Ad. 772.

Ad. 773.

Ad. 774.

Ad. 775.

Ad. 776.

Ad. 777.

Ad. 778.

Ad. 779.

Ad. 780.

Ad. 781.

Ad. 782.

Ad. 783.

Ad. 784.

Ad. 785.

Ad. 786.

Ad. 787.

Ad. 788.

Ad. 789.

Ad. 790.

Ad. 791.

Ad. 792.

Ad. 793.

Ad. 794.

Ad. 795.

Ad. 796.

Ad. 797.

Ad. 798.

Ad. 799.

Ad. 800.

Ad. 801.

Ad. 802.

Ad. 803.

Ad. 804.

Ad. 805.

Ad. 806.

Ad. 807.

Ad. 808.

Ad. 809.

Ad. 810.

Ad. 811.

Ad. 812.

Ad. 813.

Ad. 814.

Ad. 815.

Ad. 816.

Ad. 817.

Ad. 818.

Ad. 819.

Ad. 820.

Ad. 821.

Ad. 822.

Ad. 823.

Ad. 824.

Ad. 825.

Ad. 826.

Ad. 827.

Ad. 828.

Ad. 829.

Ad. 830.

Ad. 831.

Ad. 832.

Ad. 833.

Ad. 834.

Ad. 835.

Ad. 836.

Ad. 837.

Ad. 838.

Ad. 839.

Ad. 840.

Ad. 841.

Ad. 842.

Ad. 843.

Ad. 844.

Ad. 845.

Ad. 846.

Ad. 847.

Ad. 848.

Ad. 849.

Ad. 850.

Ad. 851.

Ad. 852.

Ad. 853.

Ad. 854.

Ad. 855.

Ad. 856.

Ad. 857.

Ad. 858.

Ad. 859.

Ad. 860.

Ad. 861.

Ad. 862.

Ad. 863.

Ad. 864.

Ad. 865.

Ad. 866.

Ad. 867.

Ad. 868.

Ad. 869.

Ad. 870.

Ad. 871.

Ad. 872.

Ad. 873.

Ad. 874.

Ad. 875.

Ad. 876.

Ad. 877.

Ad. 878.

Ad. 879.

Ad. 880.

Ad. 881.

Ad. 882.

Ad. 883.

Ad. 884.

Ad. 885.

Ad. 886.

Ad. 887.

Ad. 888.

Ad. 889.

Ad. 890.

Ad. 891.

Ad. 892.

Ad. 893.

Ad. 894.

Ad. 895.

Ad. 896.

Ad. 897.

Ad. 898.

Ad. 899.

Ad. 900.

Ad. 901.

Ad. 902.

Ad. 903.

Ad. 904.

Ad. 905.

Ad. 906.

Ad. 907.

Ad. 908.

Ad. 909.

Ad. 910.

Ad. 911.

Ad. 912.

Ad. 913.

Ad. 914.

Ad. 915.

Ad. 916.

Ad. 917.

Ad. 918.

Ad. 919.

Ad. 920.

Ad. 921.

Ad. 922.

Ad. 923.

Ad. 924.

Ad. 925.

Ad. 926.

Ad. 927.

Ad. 928.

Ad. 929.

Ad. 930.

Ad. 931.

Ad. 932.

Ad. 933.

Ad. 934.

Ad. 935.

Ad. 936.

Ad. 937.

Ad. 938.

Ad. 939.

Ad. 940.

Ad. 941.

Ad. 942.

Ad. 943.

Ad. 944.

Ad. 945.

Ad. 9

Ratio scda

ad extra. sicut non est necesse quod agat in non tempore. non obstante sua infinita virtute. supposito quod agat libere et non ex necessitate nature. **D**uabus autem rationibus includatur. tamen tenetudo predicta conclusionem arguit per ea sic. Nutatio subtilis procedens a virtute creativa facti in statu. quod duersio panis in corpore Christi fit in instanti. Antecedentes prout. quod causa generatores quam corruptiores rerum materialium in instanti mensurantur. eo quod sunt mutatores subales. **L**oquentia etiam prout. quod virtus diuina non est tardior in agendo virtute creativa. cum igitur duersio panis sit nutratio subtilis per prius dicta. quod est mutatio substantiae in subam et per sequentes magis poterit dici subtilis quam genere ratio quod est in substantia in subam. et quam corruptio quam est in substantia in non subam. quod huiusmodi pulsio facta a virtute diuina erit instantanea. **P**ropter si huiusmodi pulsio fieret successione. tunc prius una per panis duerteret in una parte corporis Christi. quam alia per in alia parte. **L**oquentia patet. **S**ed falsitas prolequantur ostendit ex dubio. **P**ropter quodcumque tunc prius esset in sacro per corporis Christi. quam totum corpus Christi. quod est inconveniens. quod sic corpus Christi realiter dividetur. **S**cilicet quod tunc totum corpus Christi non esset sed quilibet pars hostie. cuius oppositum superius est omnes. et hoc est per sub parte corporis Christi existentes sed peribas hostie in partes corporis Christi fuissent conuersi. quod vero. **F**orte ista conclusionem dicit. Illud quod sit per sub corporaliter plata. necessario est successio. **S**ed predicta pulsio fit per sub corporaliter plata. quod vero. Maior patitur. quod sub corporaliter plata habet duratorem successione. Minor patetur ex parte. **P**ropter ubique est realiter prius et posterius. ibi est successio. sed in omni reali mutatore est dare prius et posterius. **D**a oppositum. tunc per talis mutatores non esset aliqd aliter se habere nec quam prius. et tunc illa mutatore nihil esset mutari. nec per sequentes esset mutatio. et sic esset tunc non esset mutatio. quod est contradictione. **P**ropter sic se habet factio ad factum esse. sic se habet pulsio ad duersum esse. sed factio procedit factum esse. quod si non est. et quod est non fit. ut per primos peripheremus. quod pulsio et pulsus esse non poterunt esse simil. **A**d primi dicendum quod maius non est vera. si illud non sit naturali virtute subiectum. sed potius virtute infinita subiecte et principali ter opante ad hoc ut illud fiat. Sic autem est proposito. ut per ea quod dixi superius distinximus. q. i. arti. q. **A**llud dicendum quod aliqd fieri per verba per intelligi duplum. Uno modo verbis ultimata terminantur et clauduntur. Primo modo maior est vera. sed minor est falsa. Alio modo quis minor sit aliqd modo vera. tamen maior est simili falsa. ut per ea quod dixi distinximus. arti. q. in soluto. v. argumenti facti hoc prima per illi articuli.

Instantia

1. Forte ista conclusionem dicit. Illud quod sit per sub corporaliter plata. necessario est successio. **S**ed predicta pulsio fit per sub corporaliter plata. quod vero. Maior patitur. quod sub corporaliter plata habet duratorem successione. Minor patetur ex parte. **P**ropter ubique est realiter prius et posterius. ibi est successio. sed in omni reali mutatore est dare prius et posterius. **D**a oppositum. tunc per talis mutatores non esset aliqd aliter se habere nec quam prius. et tunc illa mutatore nihil esset mutari. nec per sequentes esset mutatio. et sic esset tunc non esset mutatio. quod est contradictione.

2. **P**ropter sic se habet factio ad factum esse. sic se habet pulsio ad duersum esse. sed factio procedit factum esse. quod si non est. et quod est non fit. ut per primos peripheremus. quod pulsio et pulsus esse non poterunt esse simil.

3. **A**llud dicendum quod aliqd fieri per verba per intelligi duplum. Uno modo verbis ultimata terminantur et clauduntur. Primo modo maior est vera. sed minor est falsa. Alio modo quis minor sit aliqd modo vera. tamen maior est simili falsa. ut per ea quod dixi distinximus. arti. q. in soluto. v. argumenti facti hoc prima per illi articuli.

Solutio.
Ad. i.

Allud dicendum quod aliqd fieri per verba per intelligi duplum. Uno modo verbis ultimata terminantur et clauduntur. Primo modo maior est vera. sed minor est falsa. Alio modo quis minor sit aliqd modo vera. tamen maior est simili falsa. ut per ea quod dixi distinximus. arti. q. in soluto. v. argumenti facti hoc prima per illi articuli.

And secundum dominum quodque ad prius et posterius duplum pertinet intelligi. Uno modo natura Alio modo tempore durativa mensura. **P**rius modo tunc materia est falsa. quod quis illuminari sit natura prius quam illuminatum esse. tamen sine omni durativa successione sicut in instanti cum ipso illuminari est illuminatum esse. **S**ed secundo modo tunc minor est falsa. Nam generatione est realis mutatio. et tunc non est ea prius et posterius in mensura durativa. sicut enim duratorem est generatio et generum est. sic illuminari et illuminatum esse. **G**racia etiam in proposito sicut duratorem est panis dominus subtilis et pulvis eius. **A**nd probatorem dominum. quod in mutatione est dare aliquid esse hunc quam prius. sed huiusmodi talio modo in mutatione subtilis et transmutatione successiva. **D**omi successiva et licet non et licet prius ambo se pertinere ex parte duratorum correspondenter transmutationi. quod adhuc durante transmutatione res quam mouet aliquid se habet hunc in sequenti parte illius modi. quod se habuit prius in procedenti parte eiusdem transmutationis. **S**ed in mutatione subtilis non sic. quod si tali mutatione licet licet non se teneat ex parte mutationis et mutationi eamque sicut sicut in successivo in eodem hunc. tamen licet non se teneat ex parte mutationis. sed potius est differencia temporis mensurantis esse quietum quod habuit illa res mutata omnino subiaceret huiusmodi subire transmutationi. **A**nd tertium dominum quod minor non est unius naturae. Nam creatione est factio. et tunc duratorem creationis non procedit creatum esse. sic nec illuminatum procedit ipsum illuminatum esse. **A**nd probatorem dominum. quod aero stetit. ubi loquitur de his quod sunt per motum et transmutationem. **A**llud dominum quod factio procedit factum esse per cessationem naturali. quod quis non procedat semper processio ne capili. de qua procedit argumentum.

Quatuor ad quartum

Articulus quartus.

articulum dominum. quod pulsio panis in corpore Christi. et vieni in sanguinem. in hoc differt ab oibz motibus et mutationibus quibus scripsierunt plaz. quod si oibz naturalibus mutationibus supponit unitas subiecti vel proximi vel primi. proximi sic in mutationibus accidentalibus. primi sic in mutationibus subiectibus. in quibus eadem materia viscissim subiectum extremum est. Cum enim ex aere generat ignis. eadem materia quod primo fuit sub forma aeris. postea est sub forma ignis. **S**ed in ista admixtione duersio sic est translatio de termino a quod ad terminum ad quem. quod non manet idem subiectum coe. **E**rgo omnes locutores exprimentes ordinem inter dictorum terminorum sine implicatio subiecti consenserunt. tales argueruntur dici prius in ista duersione. Unum per primi dicunt per panis duersum in corpore Christi. vel panis transubstantiatione in corpore Christi. **I**lle vero locutores quibus exprimitur identitas subiecti vel materiae. tamen

les debet absolute negari. vt si in autoritatibus
sciorum iuuenient. et quod improprie locutores per ali-
as magistras pprias debet exponi. Unum ista. panis
sit corp^{us} Christi. quod iuuenit. id dicitur. beati ambrosii. de-
bet exponi per istas. panis transubstantiat descendit
vt auerterit. corp^{us} Christi. Sed ille ppositio-
nes quod aliqui dant intelligere in materia communem.
aliqui vero dant intelligere terminorum seu extremo-
rum ordinem. tales debet distinguiri. ut dicendo de
pane sit corp^{us} Christi. hec enim ppositio de. quoniam de-
notat causam materialē. ut cum dominus de ferro sit cu-
tellus. Aliquid denotat ordinem extremorum. ut cu-
dicitur. de manu sit meridies. Primo modo non est
procedenda hec ppositio. de pane sit corp^{us} Christi. sed
scendo modo per procedendi sine piculo. Tercia argumen-
tum principale dicendum quod minor est falsa. Ad pba-
tionem neganda est prosequitur. Ad probationem illius di-
cendum. quod licet ipsa auersio possit dici transitus de
ultimo esse panis ad primum esse corpus Christi. lo-
quendo de esse hunc sibi speciebus sacrum. tamen huius transi-
tus non est in instanti ad instantias. sed est de tempore ad instantias
quod immediate terminat huius tempore. ita quod ultimum
esse panis dicatur fore ultimo parte temporis correspon-
dentes duratioi ipsius panis. et primus esse hunc corpus
Christi sic in instanti immediate terminante illa ultima
parte temporis. et per sequebuntur ultimo esse panis. et primus
esse corpus Christi non erit alicuius duratois successio-

Ad princi-
pale argu.

Balia autem
specie. Postquam magister circa du-
centos quod fit in isto sacro tractauit
vnā difficultatem questionem. hinc reuertibiliū ponit de-
terminatoez seu specificatoez. Et dividit in du-
as partes. Quod primo manifestat suum ppositum quod
ad expessionem rex revertibiliū. Secundo ex predictis in-
fert triplices correlariū. ibi. Colligit etia ex predictis
etis. Prima in duas. Quod primo trahat de rebus quod
pertinet ad sacri reverentiam. Secundo de re cuius admis-
sio est de sacri reverentia. Et hoc non admiscenda
est. Quatuor ad primū est aduertendum quod facta prose-
cutio est de sacri reverentia. Secundo de re cuius admis-
sio est de sacri reverentia. Et hoc non admiscenda
est. Quatuor ad secundū est aduertendum quod facta prose-
cutio est de sacri reverentia. Secundo cognitio de signis remanentibus ducatis in
memoria passiōis Christi. quod Christus istud sacram in insti-
tuendo dixit discipulis Luc. xxii. Hoc facite in
meā cōmemoratioē. Et apostolus. ad Cor. xi. Quocumque māducabis panem hunc. et calices
bibitis: morte domini annūciabitis. Sed ad huius
passionē ēsūdā magister valeret effusio sagina
agni ut vituli quod positio panis in altari. Ps.
25. Finitum istud sic. Hugo de Sancto Vicente in libro de Sacra
ait. Crescete virtus cognitio et signa rebuerint es-
se euidentiora. sed cognitio virtus maior fuit tempore
legis mosaice: et tempore legis nativitatis. et iterum maior tempore
legis euangelicae quam legis mosaice. et materia istud
sacrum vel debet esse euidentior ad significandum
corpus Christi et passionem. quam ea quod offerebant in
duabus procedentibus legibus. ut magister formiter de-
bet accipi ad ea quod offerebant in lege moysi. Lu-
cius Cerarius fieret si materia eius esset panis. quod
melchisedech rex salem obtulit panem et vi-
num tempore legis nature. ut patet Gen. xiii.

Questio se-
cunda

In circa ista lectioez quo huius questione.
Tunc eucharistia sit unum sacramentum. Ut
debet per se. Quod unum sacramentum debet habere

vnā materiam et vnā formā. Sed ad secreta/
dū eucharistia p̄currit duplex materia et du-
plex forma. ḡt. Maior p̄z discurrendō p̄ alia
singula sacra. Minor q̄tū ad dualitatem mate-
riae p̄t huius lira. quod ad integratatem materie ipsius eu-
charistie necessitate requiri p̄t p̄s et vīnū. Quod at
requirat duplex forma p̄t. quod p̄ alia p̄ba et disti-
cte sit p̄secrato corporis et p̄secrato sagina. Unum
huius est magister in ista. xi. dist. ubi loquens de speciebus
panis et vīni ait. Nec debet dici duo sacra. sed
unum. quod sibi verae specie id est sumit. Hic quod
tuor sibi vidēda. Prudens quod sit debita materia
procedenda in corpore Christi. et quod in sanguinem. Secundo de
principali quod sit. Tercio vero sibi verae specie
panis. scilicet vīni istud sacramentum sit tradicendum populo Christi
anno. Quartu vero sibi verae specie Christi in cena
supererit seipsum. ac tradicetur oībū suis discipulis.

Articulus
primus.

Prima p̄cōlo

Instantia

Solutio.

Ad.1.

Ald primū dicendū q̄ minor nō est vera.
Nā si q̄s artē cōsideraret q̄o triticū de q̄ si
panis aptus ad istud sacram p̄mo i area tritura
tur. secūdo mola terit. deinde farina aq̄ ligat &
glutinat. & sic pasta format. & ultimū in cuba
nū ardētē mittit. vt eius hūdicas cōsumat.
hec oīa spūaliter interpretādo. utiq̄z videret hō
q̄ exp̄ssi passio xp̄i daref intelligi in pane. q̄ in
cūsticūq̄ bestie sanguinis effusione.

Ad.2.

Ald se
cūclū dicēdū q̄ licet cognitio veritatis clarior
esset. I legē scripta q̄ i lege nature. tñ q̄ lex mo
saica sive lex scripta v̄l data p̄ moylen q̄z ad
oblatōes ceremonialeo erat trāitoria & abole
da vēmētē lege euāgelica. lex autē nature dexter
esse p̄petua & nō deserēta. Sz poti⁹ p̄ euāgelicaz
lege pficiēda. ad illa em̄ q̄ sunt de lege natura
li semp obligat hō. ideo lex euāgelica q̄ semp
durare dexter v̄lq̄z ad finē mūdi. isti⁹ p̄petui et
excellētissimi sacri materia poti⁹ debuit accipe
a lege nature q̄z a lege veteris scripture. Etia⁹
accesso coro syllogismo nihil excludit. H̄c in
sōne p̄dicta. q̄ nō solū i lege nature panis of
ferebat. Sz etiā i lege moyss. Cūn Leui. viij. dī
xit moyss aaron & filijs ei⁹. Panes quoq̄ cō
sacratois edite q̄ possit sunt i canistro. sic p̄ce
pit mihi dñs. Et. xxi. Dñs q̄ habuerit macu
lā & semīle aaron sacerdotis nō accedet offerre
hostias dño. nec panes deo suo. velcēt in pa
nib⁹ q̄ offerunt in sanctuario. Paret etiam
istud de panib⁹ q̄ ponebant in mēsa p̄positio
nis corā dño.

Secūdo dico q̄ s̄m cōmūnē
doctrinā iste panis debet esse tritic⁹. q̄ in tri
ticeo pane credit xp̄s cōfecisse. & v̄sum cōscrā
di in triticēo pane dicit ecclesia ab aplis acce
pisse. tñ videt esse dubium quin hūc v̄suz apo
stoli a xp̄o accepērint in cena quādo xp̄s plen
tib⁹ aplis cōsecreauit.

Forte extra istud di
cetur. q̄ sicut se habet aqua ad baptisimū. sic
panis ad istud sacramentū. S̄z eoipo q̄ do
min⁹ instituēs baptisimū nō distinxit de aq̄s.
q̄zis multiplex sit aqua. pura maris. fontis:
& fluminis. ideo om̄is aqua est debita mate
ria baptisimi. Sic q̄ in institutōe isti⁹ sacra
menti nō legit̄ distinxisse de pane. ideo om̄is
panis videt esse aptus ad cōsacrādū.

Ip̄.
grānū spelte denudarū a palea est simile gra
no tritic⁹. & p̄ cōsequēs videt q̄ de pane spelte
debitē possum⁹ co:p⁹ xp̄i cōsecreare.

P. rārō i
uenit panis de puro tritic⁹. ergo si ih solo pa
ne triticēo potest fieri cōsacrādō. tūc essem⁹ se
pius in periculo.

Ald primū potest dici q̄
supposito q̄ christ⁹ cōsacrādō corp⁹ suū v̄lus
fuerit pane triticēo. tūc q̄ christi actio nostra

est instrūctio. ideo dato q̄ dō patre q̄ in p̄secrā
do v̄l detem⁹ nō distinxerit voce v̄l scripto. tñ
ipo facto & openos instrūctio sufficiēter disti
xit.

Etia⁹ p̄ dici q̄ nō est sile de baptisimō &
eucharistia. q̄ baptisimō est sacramētū. id
ei⁹ materia debet esse oīb⁹ cōis. ac etiā ei⁹ muni
ster debet esse cōis i articulo necessitat⁹.

Sz eu
charistia nō est sacramētū necessitat⁹ oīode. id nec
ei⁹ mister nec ei⁹ materia erūt ita cōesicū ba
ptisimo.

Ald scdm dicūt q̄dā q̄ granū spel
te cōiūscē speciei cū gno tritic⁹. id si p̄secrat in
missa panis spelte v̄e p̄secrādō est.

Doctor
cōis ac mlti alij doctores tenēt oppōsitiū di
centes. q̄ si q̄s i p̄secrādō v̄terēt pane spelte. v̄l
cūiūscūq̄ alter⁹ granī p̄ter granū tritic⁹. galis
nō p̄ficeret corp⁹ xp̄i. st̄e nec ille p̄ficeret sanguinē
xp̄i. sic & illi p̄ficeret debita materia p̄ficiendi
corp⁹ xp̄i.

Dicūt etiā isti doctores q̄ spelta
nō est cōiūscē speciei cū tritic⁹. q̄ illa q̄ sic le hñc
q̄ vñū nūq̄ generat ex altero. calia n̄ sunt eius
dē speciei. Sz lemnatis gni tritic⁹ nūq̄ gene
rat gna spelte. nec ecōuerlo. ḡ tē.

Rō cōis
isto⁹ doctoz ē. q̄ xp̄s Joh. xii. compatēt gra
no tritic⁹. vbi de seipo loq̄na ait. Nisi granū
frumenti cadēs i terrā mortuū fuerit ipin solū
manet. Qd & bū tractas aug⁹. sup Joh. ait.

Lū sint mltā gna frugū. nulli compatēt xp̄s
nili frumento. Cūn mōs cepit ecclie de h̄ solo
gno p̄fici corp⁹ dñi.

Cūn' etiā isto⁹ docto
ru allegādo p̄ista p̄te decretū dicit. q̄ dō sacris
dist. ij. ca. In sacramēto. habeat. & pane tritic⁹
ceo & n̄ alio debet fieri p̄secrādō corporis christi.

Alij dicūt p̄ q̄uis panis spelte sit alterius

Scotus

Elberthus
i scripto sit
p. iij. s̄nia,
rum.

Tho. sco
pe. & plures
alij docto
res.

Ratō cōis
istori⁹ do
ctorū.

Lötra cō/
muniōpi/
nōne.

Secundo dico q̄ salua istoꝝ venerabilius
doctorꝝ reuerētia. mihi nō videſ q̄ sufficiēter
p̄bent hāc negatiūā quā ponūt. s. non esse ibi
sacrūm si sacerdos bñdicit aliū panū q̄ tritice
um. Ad cuiꝝ intellectū est aduertēdū q̄ fm̄
Isidorꝝ ethi. xvij. c. iij. frumentū in pl̄ se ha/
bet q̄ triticū. Un̄ circa p̄ncipiū illiꝝ capituli
dic̄t. q̄ frumenta sunt q̄ aristas habēt. reliq̄ at
q̄ nō habēt aristas fruges appellant. Et ideo
ibidē dicit siligineꝝ rordeū t multa alia p̄silia
esse de genere frumentoz. eo q̄ habent aristas.
Lū igit̄ nec ex fide catholica: nec ex scriptura
sacra. nec ex aliq̄ statuto ecclie possit pl̄ habe
ri de ista materia. n̄iſ q̄ panis i corp̄ xp̄i vir
tute diuina ad bñdictōeꝝ sacerdotis queren
dus debet esse d̄ ſo frumento. vt patebit i respō
dendo dictis istoꝝ doctorꝝ. ideo non videt q̄
ad negationē panis triticei debeat negari vez
corp̄ xp̄i. dūmodo panis a sacerdote fm̄ debi
ta formā ſþoz bñdicit̄ sit de frumento. For
te dices q̄ licet frumentū sit gen̄ habēt sub ſe
plures species. in q̄ nobilissima t pfectissima
species frumenti eſt triticū. ideo q̄n p̄ ſe pferſ
frumentū. tūc debet intelligi triticū. t p̄ ſeqn̄
licet dicat q̄ panis p̄dict̄ debeat eſſe de frume
to. in ex h̄o nō habet quin debeat eſſe ex solo tri
tico. Dicendū q̄ p̄ma p̄sequētia nō eſt ve
ra. q̄ licet h̄o sit nobilissima species aſalis. in
nō ſequit̄. eſt aſal. q̄ h̄o. poſſet cm̄ eſſe eqū vel
aſin̄. Un̄ ibi eſt exp̄ſſa fallacia cōſequit̄. q̄
direc̄te p̄cedit a p̄ſitōe p̄ſequit̄ ad p̄ſitōe/
nē antecedēt̄. Sici p̄poſito. ideo tc. Pfor
te dices q̄ iſtud eſſe p̄ regulā quā ponit̄. t
i libro topicoz dices. q̄ q̄n aliq̄d nomē ſigni
ficiat pl̄. vñ p̄ncipalr. aliud ex p̄ſeqnti. ſi ta
le nomē absolute pferſ. tūc debet intelligi de co
qd p̄ncipalr ſignificat. Rñdeo q̄ iſta regu
la nō eſt intelligēda d̄ cōitāte gener̄. q̄ gen̄
nō ſignificat ſic p̄ncipalr vñā ſpecie. q̄ alia ſi
gnificet ex p̄ſeqnti. ſi eſt intelligēda d̄ cōitāte
analogie. Un̄ ſi h̄o nomen ens p̄ ſe pferſ. tūc
maḡ intelligēdū eſt de ſba q̄ de accidēte. h̄o in
nō obſtāte. nō eſſet bona p̄ſeqntia dicēdo. h̄o
eſt ens. q̄ nō eſt accidēs. q̄ ſi nō p̄ncipaliter
nole entis ſignificat accidēs. in ex p̄ſeqnti ſi
gnificat. igit̄ ad p̄ſitōe entis n̄ p̄ legitime
inſerī negatio accidentis. Ad primū igit̄
motiuꝝ iſtoꝝ doctorꝝ dicēdū. q̄ xp̄s nō cōpa
rauit ſe p̄cile grano tritici. ſi indiſtincte cōpa
rauit ſe grano frumenti. vt exp̄ſſe patet in textu
quē ip̄met allegat. Et p̄ idē patet qd auto
ritate augustinī qua p̄ ſe adducut. Ad il
lud qd addit̄ de decret̄. dico q̄ salua illiꝝ ſbiſi

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio

Rñſio ad
motiuꝝ cō
muniōpi
nōne.

Ad. 1.
Ad. 2.

lis doctoris reverētia. nec i textu quē allegat.
nec i apparatu habet. q̄ i triticeo t n̄ i alio pa
ne p̄ſcret. Iſta em̄ ſunt ſþba illiꝝ text̄. In ſa
cramēto corp̄is t ſanguis dñi nihil ampliꝝ oſ
ferat q̄ ip̄e dñs tradidit. h̄ eſt panis t vinum
aq̄ mixtu. nec ampliꝝ i ſacrificiō ſofferat q̄ de
vuiſ t ſrumētiſ. Etia apparaſt ibidē ex
cludit ab iſto bñdicio ſacrificio aliq̄d verum
ſrumētiſ. ſi excludit hiper t lolii t cetera q̄ nō
ſunt ſþa ſrumēta. Etia ex intentōe legi ex
tra de ſum. tri. t fide cathe. c. Firmiſ credim̄.
vbi ſpecialiſ ſit mētio de materia iſtiꝝ ſacri. et
nec i textu nec i apparatu iuenire potui q̄ vſ
quā iſta materia ſit limitata ad panē triticeū
em̄. licet bñ inueniāt q̄ iſta materia eſt reſtri
cta ad panē p̄fectū de vero ſrumēto. Et cu
diciſ i p̄ncipio iſtiꝝ oſclusionis. q̄ xp̄s pſicien
do corp̄ ſuū ſacraliter. vſiſ fuit pane triticeo
t hūc vſiſ apli acceptū a xp̄o cōmiferūt ecclie
ſie. q̄uiſ iſtud nō p̄bet. t forte valde difficile
ſit ad pbandū. eo q̄ nec decretū. nec decretaleſ
nec euageliū. nec epte. nec aliq̄ originalia ſan
ctorꝝ de h̄ ſaciāt mentionē. in h̄ ſoto poſito in
eſſe. adhuc dicere poſſet ille qui eſſet oppoſite
opinionis. q̄ iſte vſiſ nō arguit nec eſſitatez.
puta q̄ iſtud ſacrūm nō poſſit pſici n̄iſ i pane
tritici. ſi tantūmodo arguit oſruitatē. Un̄ ſi
in oibꝝ ſpecieboꝝ ſrumētoꝝ aliq̄ ſpecies eſſi p̄
rior tritico. adhuc maḡ deces eſſet ut illa ſpe
cie q̄ tritico. in iſto puriſſimo ſacramēto. t in
h̄ ſoſto. nō excludereſ panis de tritico. quin
iſo poſſem̄ vti in pſecrado. Sic q̄uiſ ecclia
yraſ ſpane triticeo. in ex h̄ nō oſcludit quin in
articulo neceſſitat̄ poſſit vti ſpane cōfecto de
grossiori ſrumēto. dūmodo ſit vez ſrumētu
Licet etiā ego p̄ hāc texturā verboꝝ meoꝝ
nō velim direc̄te h̄ dicere h̄c ratio me mo
ueret. Quia videm̄ q̄ maior p̄iculō ſancta
m̄ ecclia ſuū ſtatutis t p̄ceptis magis n̄iſ
obuiare. ſi illa cōmuniſ opinio eſſi vera
tūc maī eſſet p̄iculō in pſecratōne corp̄is xp̄i
h̄c panē nō triticeū q̄uiſcūq̄ eſſet de quoq̄ uis
aliо ſrumēto. q̄ in ſecratōne ſanguinis h̄c ca
licē de puro vino nō admixto aq̄. q̄ ſi illa opi
nio eſſet vera. tūc ecclia dei magis ſuū ſtatutis
p̄cipet in ſecratōne corp̄is xp̄i vti ſpane triti
ceo. t illo alio cuiuſcūq̄ ſrumēti alteri ſpeci
ei a ſpecie tritici. q̄ i ſecratōne ſanguis vti vi
no mixto t nō puro. Maior ē nota. Probat
minor. q̄ maī p̄iculō eſt omittre illud qd
ē de neccitate ſacri q̄ illud qd ē de bñ eſſe ſacri.
ſi fm̄ illā opinionē q̄ panis ſit triticeū h̄ eſt d̄

Rñ mouēſ
ſ cōmuniē
opinionē.

necessitate sacri. nam enim eos si non est tritice non consecra tur corpus Christi. sed miscere aquam cum vino non est necessitate sacri. sed solum deum esse sacram. nam etiam enim eos et panem veritatē dato quoniam sit aqua apposita. tamen debet perficere seū consecrare sanguis Christi. **S**ed conclusio istius rationis est falsa. quia aliquis presumat quod erit falsa. non maior. ut de se patet. quod minor. et per hanc illa opinio non videatur esse vera. autem conclusio sit falsa patet discurreti per totum corpus iuris tantum in decretis quod in decretalibus. ubi sepissimum invenitur districte poneat per admixtionem aqua cum vino in calice in consecratione sanguinis. et maxime habet de se. dist. ii. in multis capitulii illius distinctionibus. et tamen non solum in uenient ex statuto ecclesie preceptu de patre triticeo habendo in decretato corporis Christi. **A**d tertiam in statuam factam in exclusione diceretur doctores predicti quod illa gena admixta tripliciter se potest habere. quod vel sunt in tanta copia quod vincunt virtutem tritici. et per consequens prouertunt triticum in sua natura. Ut et cōuerso ita modice sunt fortuitus quod vincunt a tritico et prouertunt in natura tritici. Ut neutra virtus ple ne vincit aliam. sed quilibet actus alterius a sua natura remittit. et per consequens ex eis sit terciam naturam mixta. Prior et tertio modo enim ista opinione non perficeretur corpus Christi ex binitate talis panis. eo quod similitudinem non esset triticeum. **S**ed secundum modo debet perficere tur. quod ille panis non esset triticeum. quis non ita piper sic si illa alia grana non sufficiunt admixta. **S**ed quod nolle tenere istam opinionem ille possit dicere quod illa gena admixta tritico sunt grana vi frumenti. tunc siue gena admixta vincat gena tritici siue econuersio vincant a genibus tritici. siue propter equalitatem virtutis faciat quodcumque mixtum de generis in frumentorum. super de pane ex talibus genibus decocto non potest perficere corpus Christi. eo quod talis panis non sit factum de genibus frumentorum. **N**on quod raro inuenitur aliquis species frumenti omnino sincera. sed ut plurimum grana unius speciei miscerentur genibus alterius speciei. ideo notatorem illud decretum luperum allegatum. de se. dist. ii. loquitur in plurali de frumentis sic dices. Nec amplius in sacrificiis. scilicet corporis et sanguinis Christi offerat quod de viis et frumentis. **S**i autem grana admixta tritico non sunt de genere frumentorum. tunc per dicti iuxta tripartitam distinctionem presumatur. quod ita modicū posset esse de illa admixta materia quod etiam si esset de lapide adhuc non obstat quod ex pane tali non perficeretur corpus Christi. **E**t ista videatur esse intentio apparatus super adducti excludentes piper et solum. Dicit enim quod si piper vel solum frumento admisceretur. tunc de illa parte videlicet includeretur piper vel solum non perficeretur. sed de reliquo habet de alia parte eiusdem panis ubi esset materia frumenti sine piper.

Solutio
tercie insta
nie.

Ve perficeretur. **T**ercio dico quod decessit est et puerum ut panis predicitur sit azimuthus. Quod prima die azimuthum non debuit iuueniri fermentatu in domibus iudeorum. ut patet Ex. xij. sed prima die azimuthum Christus comedidit pascha cum discipulis suis. et tunc istud sacramentum instituit cum corpore suum de pane perfecit. quod Christus in azimutho pane perficeret. et per sequens etiam nos in azimutho pane perficere debemus. Minor pars expresse Mat. xxvi. Mar. xij. et Lu. xxij. **L**ocutione ista greci negantur. et dicunt quod panis fermentat sit de necessitate sacramenti. et id dicunt latinos non consecrare. eo quod in consecratio utrumque pane azimuthum. Dicunt etiam Christum consecrassere fermento. **E**t si de eis quod primo die azimuthum non fuit fermentatum in domibus iudeorum. ipse mundus per Christum non consecravit primam die azimuthum. quod illa die ut dicunt Christus mortuus est in cruce. quod probatur per illud Ioh. xvij. iudei non introierunt in prorium ut non contaminarentur sed manducaret pascha. quod pars per modum comedere agnus pascale. quod ibi nos fuerimus pascha. **L**unigistagnum paschalium comedere debuerit prima die azimuthum. ut patet Ex. xij. et illud quod iam dictum est de iudeis fuerit die venientes qui petierunt a pilato ut Christum crucifigeret. quod dies iouis Christi primi predicti non potuit esse prima dies azimuthum. et per consequens in domibus iudeorum tunc fuit fermentatum. de quod Christus in cena consecravit corpus suum. **P**ropter dies festi pasche erat prima dies azimuthum. sed dies cenae fuit anno dies festi pasche. ut per Ioh. xij. ubi Iohannes vocatus die cena ait. An dies festi pasche tecum. **E**t quod istud commentum falsissimum sunt expesse tres supernotati euangeliste. scilicet mattheo marco et lucas. ideo aliquis grecoz ad tantam insaniam deuenerunt. quod diceretur tres predictos euangelistas falsi scripsisse. ideo eos correctos fuisse per Iohannem probabis iam a legendis. Ioh. xvij. et xij. **S**ed istud non vallet. Quod ut recitat multi et magni doctores ab expresso ordine institutis isti sacramenta usque ad leonem papam tota ecclasia dei perfecit in azimutho. sed typem Leonis papae ad extirpandam heresim ebromitarum qui dicebatur quod de necessitate salutis opterent quilibet homines cum obfuscatione euangelij obfuscare ceremonialia legis precepit. et per consequens consecrare in azimutho. tunc precepit ecclasia perficere ex fermentato. Deinde post aliquorum annorum curricula. iam dicta heres pernitit extirpata. sacerdotes in primis latinis. primi modi. sed consecrati in azimutho resupserunt. eo quod clare deducit ex euangelio ut super patiuit Christum in azimutho consecrasse. Sacerdotes vero grecie modi primi non resupserunt. sed consecratores in fermentato usque ad hec tempora continuerunt. **E**x quo patet quod isti fatui greci ipsi credo nobis quod non consecremus eo quod consecratio utrumque azimuthum. ipse habet crabiem.

Terciacō/
clitio.

Error grecorum.

imponunt patribus suis, et sanctissimis doctoribus suis, et oibz suis sacerdotibz q̄ leonē papā p̄cesserūt. ¶ Eccl̄ Heriā loquunt̄ h̄ aplm pau-
lū primordialē doctorē eoz, q̄ loqns d̄ isto sa-
cramēto. i.ad Chor, v. ait. Itaqz epulcimur i
azimis sinceritat̄, et veritat̄. Qd̄ yrīqz apls n̄
2 dixisset, si i fermētato p̄lecrasset. ¶ P̄. dato q̄
xps māducasset pasca an̄ dīc. xiiij. pm̄ mēsis
q̄ die ex p̄cepto leḡ agn̄ pascal̄ comedē debu-
it, quē diē euāgeliste vocat primā dīc azimo/
rū. adhuc ista fictio nō valet istis factioribz, qz
sic patet Exod. xij. et Nu. xxviij. lex p̄cepit vt
agn̄ pascal̄ comedereſ cuž azimis et lactucis
agrestibz. ¶ H̄ xps dicit Matth. v. Nō veni
soluere legē ſz adiplere. Qd̄ ſzbū tractās chri-
ſostom̄ sup Nat. ait. Aptissime dñs demō
strauit q̄ a p̄ncipio circūcīſionis ſue uſeqz ad
diē pasce extreme nō erat h̄rius diuīs legibz.
in quibz p̄cipiebat. vt cuž azimis agn̄ pascal̄
comederet. q̄ xps tanqz p̄fectissim̄ leḡ obſer-
uator panē azimū habuit i mēſa qn̄ post eſuz
agni corp̄ ſuū p̄lecravit. ¶ Ad pm̄ motiuū
grecor̄ p̄ r̄nderi ex verbis chriſtomi. q̄ erat
doctor grecor̄. ip̄e em̄ sup matth. ait. q̄ illi u
dei veſideriū ſuū poſſent iplere i morte xpi
nō comedērūt pascalē agnū vespe p̄cedenti.
qzuis ex p̄cepto leḡ hoc facere tenerent. xps
aut̄ qui nō erat p̄uaricatoſ leḡ ſz p̄fectus ob/
ſuatoſ comedēt pasca cuž diſcipul̄ ſuīs. decima
quarta die ad veſperā. ſic p̄cipit in lege. Dato
etia q̄ ip̄i veſpe p̄cedētē comedēſſent pasca. ac
cipiēdo pasca p̄ agno pascal̄. adhuc n̄ debue-
rūt intrare p̄torū. ppter h̄ ut illo die mandu-
carent pasca. accipiendo pasca p̄ pane azimo.
Quinqz em̄ modis dicit pasca. int̄ qz vñ est
q̄ pasca dicit cib̄ pascal̄ ſeu panis azim̄. vt
patet p̄ innocētū terciū i libro de officio mis-
ſe. pte. iiij. c. iiij. ¶ Ad ſedē dīcēdū q̄ quītade
cima dīc mēſis pm̄ erat dīc celeberrim̄ fm̄
p̄ceptū leḡ. vt p̄t̄z Exo. xij. et primo veſpe p̄/
cedētē comedēbat agn̄ pascal̄. vt p̄t̄z ibidez.
Illiud igit̄ ante. qd̄ ponit iohānes nō ērefere-
dū ad diē decimūqrtū i cuī veſpe māducant̄
d̄ erat agn̄. ſz referendū est ad diē quīndeci-
mū. q̄ ppter ſui celebritatē dicebat fest̄ dīc
pasce. ¶ Illud etia p̄t̄z Nu. xxviij. vbi d̄ ſic
Mēſe aut̄ p̄mo q̄tadecima dīc mēſis. phāſe
dñi erit. et q̄ntadecima dīc ſolēnitās azimor̄.
ſeptē dieb̄ veſcen̄ azimis. q̄z dīc p̄ma vene-
rabilis et ſancta erit. Q, aut̄ p̄ li phāſe intelli-
gat ūmolatio agni pascal̄. h̄ p̄t̄z Deutero. xvi.
vbi dicit ppter israel. ūmolabis phāſe ad ſolis
occubitū. qn̄ egressus es de egipto. et comedes

i loco quē elegerit dīc de tu. ¶ Scđo q̄ ad Scđo q̄ ad
iſtū pm̄ articulū circa ſecundā ei⁹ partē pono pm̄ articulū
duas ſclusiones. ¶ Prima eſt. q̄ dñllo alio
vino q̄ d̄ natali vino vitis p̄ fieri ſecratiſ
ſanguis xpi. Q̄ i tali vino xps iſtituīc ſtō
ſacré ſecravit. vt pat̄z Matth. xxviij. Ex
iſta ſclusione p̄nt iſterri tria correaria. ¶ P̄t̄
mū ē q̄ d̄ vino pomor̄ et ceruſor̄ v̄l' quoſucū,
q̄z alioz fructuū. ſolo fructu vitis excepto. nō
p̄ fieri ſanguis xpi ſecratiſ. eo q̄ nullū illoz
ſit vñū vitis. ¶ Scđm ē q̄ d̄ ſo aceto nō p̄
fieri ſecratiſ. Q̄ ſic hō mortu⁹ nō eſt hō. ſic
acetū cuž ſit vñū corruptū nō eſt vñū. vt ait
areſtotel. viij. metha. Et h̄ p̄t̄z ex naturalibz
qualitatibz eoz. q̄z vñū naturalr̄ caleſacit. et
acetū naturalr̄ frigefacit. ¶ Morāter aut̄ dixi
d̄ ſo aceto. q̄z uicet qn̄qz vñū ſit acetofuſ ſeu
diſpoſitū ad acetū. en de hm̄oi vino p̄ fieri ſa-
guinis ſecratiſ. dūmodo adhuc habeat ſor-
mā ſbalez vñi et nō aceti. ¶ Terciū correla-
tiū eſt q̄ d̄ ſugilio nō p̄ fieri p̄dicta ſecratiſ.
Q̄ qzdiu res eſt in fieri tūc n̄ eſt i facto eſſe. ſz
vua agreſta d̄ q̄ exp̄mū ſugilū eſt adhuc i fi-
eni q̄ ad vñū. q̄ ſugilū nō eſt vñū. ¶ Scđo
ſclusione eſt. q̄ hm̄oi vino debet admixtari aq.
Primo q̄ ſic credit xps ſecrasse. vt ait Da-
mascen⁹ lib. iiij. Cōmunis ei ſuetudo terre
ſcē eſt nō bibere vñū niſi ſit limphaſ. et h̄ p̄
pter ſo: titudinē vñi crescēt i illa patria. Et
iō veriſile eſt q̄ xps q̄ ordiatiſſimā et tptiſſi-
mā vitā duxit cuž diſcipul̄ ſuī ſuī ſanguinē
uerit qd̄ ſecravit. ¶ Scđo q̄ iſtō ē d̄ ſtatut̄
eo ecclie. vt pat̄z d̄ ſe. dīſt. i. c. i. et c. in ſac̄o.
Lauretū debet q̄ calicē p̄parat ne multū po-
nat de aq. et maxie qn̄ vñū ē debile ppter duo
¶ Primo q̄ ſi tm̄ ponereſ de aq; q̄ aq vñū a
ſua natura traſmutaret in tm̄ q̄ vñū cōuerteret
i aquā. v̄l' q̄ ex aq̄ et vño resultaret qd̄aſ
mixtū qd̄ nec eſſet aq̄ nec vñū. tunc nō ſicret
ſanguis xpi ſecratiſ. ¶ Scđo q̄ niſi aq̄ in
uifa vñcaſ a ſtute vñi totalr̄ t̄ vñū ūtac
tūc licet ptes vñi ūteterent i ſanguinē. en il
le hñor aque q̄ nō dū eſſet ūtus i naturā vi-
ni nō ūteteret i ſanguinē. Et ideo valde pa-
rū debet poni de aq̄. vt illa aqua in naturā vi-
ni ſit ūtua p̄t̄z q̄z verba ſecratiſ dicanē
sup calicē. ¶ Eſt etia hic aduertendū q̄ appo-
ſitione aq̄ nō eſt d̄ necessitate ſac̄i. q̄ ſi nō appo-
neret tūc ſe ſecrareſ ſanguis xpi ex vino pu-
ro. Eſtū d̄ ūtitate ſecratiſ. q̄ ſacerdos co-
ſecras ſine aq̄ admixta vino ſaceret h̄ ſtatutū
ecclie romane. Et notāter dico romane. q̄ ſi
ecclia grecor̄ ſit ſecratiſ ſine aqua.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Nota.

Articulus
secundus

Quantū ad secūdū

articulū dico sic dixi super dist. viij. in solutō
ne argumēti p̄ncipalis. nec aliquid aliud ad p̄
sens addo causa breuitatis.

Articulus
tercius.

Quātū ad tertius

articulū ddm. q̄ licet i passiōe xp̄i sanguis ei⁹
a corp̄e fuerit separat⁹ vlḡz ad horā q̄ surrexit a
mortuis. t p̄ oleq̄ns q̄ p̄secrasset i tpe medio
ille sub specieb̄ p̄ais habuisset corp̄ sine lan-
guine. t sub specieb̄ vini habuisset sanguinē
sine corp̄e. tñ post resurrectōe xp̄i sanguis ei⁹
sp̄ mālit vnit⁹ corp̄i. t i sempiternū sic manet
bit. iō q̄ post resurrectōe xp̄i r̄secravit. vñ i futu-
rū p̄secrabit. ppter vniōne reale sanguis t cor-
poris xp̄i sub vtraq̄ specie panis. s. t vini. ha-
bet corp̄ t sanguinē dñi ihu xp̄i. iō cōi pplo
Em p̄fuctudinē roman e ecclie p̄itas corporis t
sanguis dat tantummodo sub specie p̄ais. t h̄
pp̄t vitādū piculū effusionis. vñ distillatōis
sanguis qđ poss̄ accidere si sub specie vini ru-
di imorigerato t p̄petuo pplo sanguis tra de-
ret.

Instantia

- 1 Forte dicet si sub accētib⁹ seu specieb⁹
panis se habeat sanguis xp̄i. tūc inuanū iterū
p̄secrat sanguis xp̄i calic⁹ bñdictōe. Loleque-
tia patet. qr frustra ordinat⁹ aliq⁹ acī⁹ ad ha-
bendū qđ iā realē habet.
- 2 P̄. xp̄s dicit Joh. vi. Nisi māducauerit carnē filii heis. t bite-
ritis ei⁹ sanguinē. nō habebitis vitā i vob. S̄
sanguis p̄ modū pot⁹ dat lollū sub specieb⁹ vi-
ni. igit̄ cuiilibet xp̄iano debet sanguis dari etiā
sub specieb⁹ vini ad h̄ ut n̄ priuet vita sp̄uali
- 3 t eterna. P̄. ois ordinata refectio dat p̄ mo-
dū cibi t pot⁹. s̄ isti⁹ sacri cōio ēqdā ordīnata
- 4 sp̄ualis refectio. ḡ tc. P̄. greci illud sacrm̄
tradūt pplo sub specieb⁹ panis t vini. t hunc
ritū putant̄ accepisse a brō paulo aplo. ḡ tc.

Solutio.
Ad. 1.

Ad p̄batōe ddm q̄
istō sacrm̄ nō lollū significat de futuro nobis
graz p̄ferēdā mediate p̄ceptōe isti⁹ bñdicti la-
cramē. vez etiā d̄ p̄terito significat; p̄i passi-
onē. iō distincte debet fieri p̄lecratio sanguis.
vt exp̄sse significet q̄ in xp̄i passione sanguis
ei⁹ p̄ effusionē fuit lepat⁹ a corp̄e. igit̄ q̄zis sā
guis xp̄i sit p̄comitater sub specieb⁹ panis. s̄b
q̄b⁹ corp̄ vnitū sanguini ē ex vi sacri. tñ pp̄t
pdictā significatōe idē sanguis ex vi sacri est
s̄b specieb⁹ vini. t corp̄ p̄comitater. cui hmōi
sanguis p̄ nūc realē vnit⁹. Et istud n̄ debet
dici frustra. qr r̄onabilecāz habet. puta signi-
ficatōe iā dicit̄. Etia acī⁹ q̄ ordinat ad ha-

bendū illud qđ habeat alio mō q̄ p̄ nūc habeat
tal' acī⁹ nō ē frustra. S̄z sic ē i p̄posito. quia
acī⁹ q̄ sanguis p̄secrat ordinat ad h̄ v̄ sanguis
xp̄i habeat ex vi sacri sub specieb⁹ vini. q̄ p̄i⁹
sub specieb⁹ panis habeat p̄comitater t n̄ ex
vi sacri. Ad secūdū ddm. q̄ digne recipit
corp̄ xp̄i sub specieb⁹ panis v̄e māducat eius
carnē. t bibit ei⁹ sanguinē. q̄z h̄ siat s̄b ista
exp̄sse signo s̄cī recipet istud sacrm̄ etiā sub
accētib⁹ vini. S̄b q̄libet em̄ specie panis. s. t
vini h̄bēt totus xp̄s. q̄ est aie sp̄ualis t cibi t
pot⁹. Ad tertiu ddm q̄ cui dat corp̄ xp̄i. il-
li dat sp̄ualis refectio p̄ modū cibi t pot⁹ q̄zū
ad rē significatā. licet nō q̄zū ad specie signifi-
cantē. Ad quartū dīcedū q̄ i h̄ greci nō re-
phendunt. t dato q̄ bñ faciat. tñ meli⁹ faciūt
latini q̄ magis caute obulant piculo qđ posset
p̄tingere ex sanguinis effusione.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Quātū ad quartū

articulū pono duas p̄clusiōes. P̄. p̄tia est q̄
i cōione sacra qñ xp̄s se tradidit discipulū suis
ad māducādū. etiā ip̄e māducāvit t bibit cor-
pus suū t sanguinē suū. Istud q̄zis n̄ habe-
at exp̄sse ex euāgelio. pt tñ h̄i sc̄tō p̄ doctor te-
stimoniō. Q̄r beatus hieronim⁹ dicit. t habeat
d̄p̄se dist. iij. c. nō moysel. Dñs ih̄s ip̄e cū apo-
stolis p̄muia t p̄muui. ip̄e comedēs t q̄ come-
dit. P̄. Laut. viij. sup illo & vlo. de sanguine
arcticis. dicit glosa esic⁹ sic. p̄mo sacerdos de-
inde filij intingebat. qr xp̄s i cena p̄i⁹ sangui-
nē suū accepit. deinde discipulū suis dedit. bū-
bit em̄ t alijs bibere dedit. P̄. si c̄ xp̄s p̄mis
baptizat⁹ e vt daret alijs exēplū baptizandi
sic ip̄e p̄i⁹ isti⁹ sacri p̄cepit cōione vt alijs da-
ret exēplū cōicandi. P̄. extra de sum. tri. et
fide catholica. c. firmiter credim⁹. in appatu
habent̄ isti⁹ h̄s. Rex sedet in cena. cinct⁹ tur-
ba duodenā. Et tenet i manib⁹ se cibat ip̄e
cibi. S̄z istud ē q̄rundā doctor opiniō
qr p̄bat sic. Essential differētia ē int comedēs
t comestū. s̄z xp̄s n̄ potuit essentialē a seipso dif-
ferre. ḡ n̄ potuit seipm̄ comedere. P̄. affū
ptū t assumēt realē differēt. nihil em̄ assumit
seipm̄. s̄z qđ comedit a comedēte assumit. P̄.
duo sunt modi sumēdi istud sacrm̄. s. sacrālis
t sp̄ualis. s̄z n̄llo isto⁹ modoz xp̄s sum̄psit il-
lud sacrm̄. Nō sp̄ualr. qr sumēs sp̄ualt istud
sacrm̄ augeret i grā. s̄z xp̄s n̄ potuit augeri i grā
qr ab instanti⁹ ceptōis sue habuit graz nō ad
mēsurā. Nec sacrāliter. qr ip̄e fuit ver⁹ comp̄
hensor. ergo fruebat seipso nude t sine sacrāli

Articulus
quartus.
Conclusio
prima

Opio con-
traria.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

J. 2.

Solutio.**Ad. 1.**

velamie. Ad p̄mū dōm. q̄ licet illō q̄d co/
medit corpalt & naturalr differat a comedēre
essentialr seu realr. h̄ tñ n̄ enīce loquido de eo
q̄d comedit spūalr & sacrāliter. vt ē i p̄posito.
q̄r licet i comedisi e corpali res q̄ comedit diui-
nat & corūpab actōe comedēris saluo ina-
nēte ip̄o comedēre. & p̄ dñs neccaria ē differen-
tia int̄ comedēre & comedēti. tñ illō q̄d spūalr
v̄l sacrāliter comedit nec diuidit nec corrūpi-
tur. & lō n̄ est neccaria h̄mōi differētia inter co-
medēre & comedēti.

Ad. 2.**Ad. 3.**

Ad scdm dicēdū q̄ ma-
ior n̄ est neccaria loquido d̄ assūptōne & sacrāli &
spūali. Ad tertiu p̄ dici q̄ xps veroqz mō
sūp̄sit corp̄ & san guinēliū. Ad primā p̄-
bationē dicēdū q̄ spūalis sūptio istu lacri nō
auget grāz nisi i his q̄ h̄mōi augmēti habent
indigētia. Ad scda p̄batōez dōm q̄ q̄d iu-
xps fuit i b̄ mūdo. tādū sūt cōprehēlor &
viator. q̄ licet frucret seip̄o nude & sine sacrāli
velamie inq̄zū cōprehēlor. tñ p̄t fuit viator
potuit seip̄m sumc̄s s̄b sacrāli velamie. Lō
clusio scda ē q̄ xps oibz d̄iscipul̄ suis tradidit
istud sac̄m. Qd̄ ptz Mat. xxvi. vbi xps om-
nibz d̄iscipul̄. i. ap̄lis ait. Accipite & comedi-
te h̄ ē corp̄ meū. Et accipies calicē grās egit
& dedit d̄iscipul̄ suis dicens. bibite ex h̄ om̄es. h̄
ē sanguis mc̄us. Forte dices licet xps oibz
istud sac̄m p̄buerit. ex h̄ tñ nō habet q̄ om̄es
accepereint. sepe em̄ p̄bet homi q̄d ip̄e tñ n̄ acci-
pit. Istud exp̄sse tollit p̄ illud q̄d habetur
Marci. xiiij. ibi em̄ d. c. sic. Sumite. h̄ ē cō-
p̄ mc̄u. Et accepto calice grās agēs dedit illi.
& biberūt ex eo oēs. Ps. iudas i illa cena sum-
psit istd sac̄m s̄b vtrāqz specie. q̄ oēs alij. Lō/
seq̄ntia ptz. q̄r d̄ illō i p̄posito dubitat nisi de-
iuda. Unū p̄bo. q̄r q̄sūp̄serit istd sac̄m s̄b spe-
cie p̄ais ptz autōtate augusti. & habet d̄ a. e.
di. h. c. & letā. vbi sic dicitur. Nō mala erat bu-
cella q̄ data ē inde a dō. salutē medic⁹ dedit.
s̄ ille q̄r idign⁹ erat accepit ad p̄niciē suū. Itē
idē aug⁹. ait. Xps corp̄ suū i cena cū alijs d̄i-
scipul̄ unde dedit. vt nob̄ exēplū daret. q̄ p̄cō
ribz occulēt nō cēnt sac̄a denegāda. & vt oēm
occasione ei auferret maledicēti quā assūme
re potuist̄ si i alij ab alijs d̄iscipul̄ an̄ aptaz
maliciā suissēt d̄iscret⁹. Qd̄ ad sūp̄serit il-
lud sac̄m s̄b specie vni ptz p̄ euāgeliū p̄t̄ al-
legatū Mar. xiiij. Ps. dyōnisi i d̄ eccl̄asti
ca hierarchia. c. iij. ait. Simboloz d̄itor p̄/
tisctissima nō vni mode ei sacre p̄cenāti. s. iij
dic. Et p̄ illa scr̄issimā itelligit corp̄ & sanguini
ne xpi. sic ibidē ptz. Forte dices q̄ xps p̄mi
serit d̄iscipul̄ calicē lacri isti p̄bētibz. q̄ secuz

**Lōclusio
secunda.****Instantia****Solutio.****Scda rā/
tio p̄ p̄cū
sione.****Tertia rō.****Instantia**

essent bibituri i regno p̄ris sui. s̄ i regno n̄ su-
it bibitur iudas. q̄ nō videt q̄ biberit de cali-
ce. Rñ deo q̄ h̄ p̄misit xps bibētibz illū ca-
licē. Non solū lacrāliter. iż etiā spūalr. Judas
nō istud lacrām ita sūp̄lit sacrāliter q̄ nō spūa
liter. q̄ ad iudā non spectabat h̄mōi p̄missio.
Ad argumētū principale dicitū ē dist. viij.

Solutio**Ad princi-
pale argu.****Distinctio duodecima.**

Jautē queri-
tur. Postqz m̄gr determinauit de
panis & vini i corp̄ & sanguinē
xpi admirāda p̄fūstionē. nūc in ista. xij. dist. de-
termiat d̄ accētū panis & vini sine subiecto mi-
rabili p̄fūtō. Et diuidit in duas p̄tes. Qd̄
p̄mo m̄gr tracrat d̄ accētibz i isto sacrō extin-
sc̄tō apparetibz. Sc̄do de utilitatibz intrinse-
c̄tō extintibz. ibi. Sz caueat q̄sqz. P̄ta i duas.
Qd̄ p̄mo mouet q̄stionē de istoz accētū exi-
stētia. Sc̄do p̄tractat ad eoz fracturā & diui-
sionē p̄tinētia. ibi. Solct etiā q̄ri d̄ fractionē
P̄ta est p̄sentis lectōis. Et diuidit in duas.
Qd̄ p̄mo iā dictā mouet q̄stionē. Sc̄do ci⁹ as-
signat r̄nisionē. ibi. Pot̄ m̄hi videt. Lī-
cta istā lectionē i spēali q̄ro h̄āc q̄stionē.

Itrū isto bñdicto sacro fr̄tute dñi-
na accētū subiectū sine subiecto. Et
videt q̄ nō. Qd̄ sic te habet relatō ad
esse. sic se habet accidēs ad messe. s̄ ipossibile
ē esse relatōez q̄ n̄ ad sit. q̄ ipossibile videt eē ac-
cidēs q̄d n̄ insit. M̄ior ptz. q̄r relatō diffinē
q̄ esse ad aliō. vt ptz i lib. pdicamētoz. Ma-
ior etiā ptz. q̄r sic relatōis eē est adesse. vt ptz
v. metha. sic accētūs esse ē inesse. vt ptz. iij. me-
tha. Lōtra. s̄ba p̄ais & vini p̄fūtū i corp̄
& sanguinē xpi manētibz eoz accidētibz. ergo
h̄mōi accētūs sūt absqz subiecto. Unū ptz ex p̄/
cedētibz. Lōseq̄ntia sūt ptz. q̄r accētū n̄ mi-
grāt d̄ subiecto i subiectū. Hic q̄ttuor sunt
vidēda. Psilo vt̄z p̄uia fr̄tute om̄e accētūs
possit eē sine subiecto. Sc̄do vt̄z oia accētūa
i eucharistia apparetia d̄ facto sūt sine subiecto.
Tercio vt̄z talibz accētūbz sine subiecto
existibz p̄ueniat alijs actio. Quarto vt̄z
h̄mōi accētūs possunt i oēm actionēs quā na-
turalr potuerūt qñ i suis subiectis fuerūt.

**Questio p̄
ma.**

Quantū ad primū
pono duas oclūsiōes. Prima ē q̄ nō om̄e
accētūs p̄t̄ esse sine subiecto. Et i fr̄tute diuina. Qd̄
illō q̄d formalt̄ dicit respectū h̄ nō p̄t̄ h̄re. esse i

**Articulus
primus.****Lōclusio
prima.**

- separati. sed accentus dicitur predicamento relativis forma
liter dicit respectum. qd. r. Major pr. et post p.
bari sic. quod formaliter dicit respectum dicitur necessitate
accernit fiduciam tuam tamen illud est et extremitate seu
terminu[m] tamquam illud ad quod est. Major pr. v. me
tha. et li. predicamento. ¶ P. aliud cuius est posse
sit in habitu die viii ad alterum. h[abitu] n[on] potest habere esse
separatum. ista pr. quod si datur oppositum. tunc immedi-
ate implicat h[abitu] dictio. quod ex supposito tunc illud ha-
beret esse. sed ex eo quod non fundaretur in uno in ordine
ad alterum. tunc non habet esse. quod non esset habitu die
viii ad alterum. ut pr. per locutionem in lib. d[icitu]r. ¶ Et
tipicudo g[eneris] subiectu[m] large putatur fiduciam tuam d[icitu]r
subiectu[m]. et extremitudo nomine accentus ad abolu-
tu[m] et respectu[m]. pr. quod multa sunt accentus quod nullum
poterit a suis subiectis separari. ¶ Pr. etiam
ista conclusio dicitur secundum principia. factorem; passi-
one; situ; quantum; ubi; habitu. Quod omnia ista vel for-
maliter dicitur respectum. vel tanta necessitate ipsum impli-
cat et non potest. quod sine ipso nec potest esse nec intelligi.
Et s[ic] sp. accipitur aliquid necessario circa quod vel in eis
habeat esse. ¶ Patet etiam d[icitu]r numeri. quod numeri
non potest separari a suis numeratis. Non enim est separabilis
numerus a decisione partium. ut pr. iii. p[ro]philicoz.
¶ Patet etiam d[icitu]r accentibus successivis. ipsi enim non
es separabile a motu. nec motus a magnitudine seu
a mobili. Nam d[icitu]r ratione formaliter accentus successivus
est quod una sua pars succedit alteri. h[abitu] aut fieri non potest
nisi supposito subiecto in quod homines pres succedantur.
¶ Patet etiam de figura specie qualitas. quod non potest se-
parari a figura. Nam impossibile est figura esse sine
lineis. ¶ Etiam similitas si a nato separaretur. tunc non
esset similitas. quod similitas est natus curuitas. qd. r.
¶ Locuta ista conclusio est quoniam opio quod pos-
nit et pertinet ratione omnes accentus per a subiecto le-
pari. ¶ Et quod minime videtur de relatione. id est ille
ratione primo probatur sua intentio sic. Si separari a sub-
iecto repugnaret relatio. vel h[abitu] repugnaret libi
inquantum accentus vel inquantum relatio. Non inquantum ac-
cidea. quod tunc repugnaret ratione accentui. cuius op-
positum pr. est in accentibus sacri altaris. Nec inquantum
relatio. quod tunc per se esse repugnaret ratione relatio. cuius
oppositum pr. est ratione. ubi sunt plurime rela-
tiones. et in h[abitu] h[abitu] per se esse. cu[m] quilibet eorum sit for-
maliter infinita. ¶ Quod autem relatione ratione sit forma-
lit infinita probatur dupl[iciter]. Primo quod relatione ratione
est realiter id est quod ratione est fiduciam eiusdem. Secundo quod relatione
ratione est finita per se. et ratione est fiduciam eiusdem. ¶ P. maior est deponenda
ratio q[ua]ntitas accentus a sua. quod cuiuscumque accentus a figura
est vel a figura accentus. sed non oblitate deponenda q[ua]ntitas
accentus a sua in sacra altaris ratione fiduciam separata figura

Opio con-
traria.

1. ¶ Et quod minime videtur de relatione. id est ille
ratione primo probatur sua intentio sic. Si separari a sub-
iecto repugnaret relatio. vel h[abitu] repugnaret libi
inquantum accentus vel inquantum relatio. Non inquantum ac-
cidea. quod tunc repugnaret ratione accentui. cuius op-
positum pr. est in accentibus sacri altaris. Nec inquantum
relatio. quod tunc per se esse repugnaret ratione relatio. cuius
oppositum pr. est ratione. ubi sunt plurime rela-
tiones. et in h[abitu] h[abitu] per se esse. cu[m] quilibet eorum sit for-
maliter infinita. ¶ Quod autem relatione ratione sit forma-
lit infinita probatur dupl[iciter]. Primo quod relatione ratione
est realiter id est quod ratione est fiduciam eiusdem. Secundo quod relatione
ratione est finita per se. et ratione est fiduciam eiusdem. ¶ P. maior est deponenda
ratio q[ua]ntitas accentus accentus a sua. quod cuiuscumque accentus a figura
est vel a figura accentus. sed non oblitate deponenda q[ua]ntitas
accentus accentus a sua in sacra altaris ratione fiduciam separata figura

tas a sua. quod eadem figura per quodlibet accentus separa-
ri a quilibet accentu. ¶ Si dicieristi quod ex ista ratione
non habet quod alia accentus possint esse sine sua.
¶ R[esponde]t quod etiam figura quod alia ac-
centus quod non inquantum benisi mediante quantitate cum
sunt ab solubilia a quantitate. etiam sunt ab solubi-
lia a sua. et per se est poterunt sine omni subiecto.
¶ Sed ista opinio est fallax. ut magis patet in scđo
artificio isti questionis. ¶ Ad secundum ergo d[icitu]r quod di-
uisio est iniustificatio. quod dicitur quod esse per se nec repu-
gnat relatio per se inquantum est accentus. nec per se in-
quantum est relatio. sed ratione vera inquantum est
tale relatio quod est accentus. ¶ Etiam fallax assumit. quod
nulla ratione habet per se esse. per se est esse di-
cit est separata a fiduciam. quod et si impossibile est re-
latio et creaturam separata existere extra suum fiduciam
tum. h[abitu] non impossibilis est in divinis. ¶ Itex fallax as-
sumit cum dicit in p[ro]ba de. quod divina relatio sit for-
maliter infinita. Nam cum infinitas sibi competat ratione quod
est idem divinis essentia. quod dato quod sit identice infinita.
¶ Et
affirmat. quod nihil quod est formaliter infinitum deficit
alicuius ratione p[ro]pone. sed quilibet ratione p[ro]pone defi-
cit aliquam relatio. qd. r. Major pr. quod omne illud
quod est formaliter infinitum. vel dicit infinita p[er]fectio
ne. vel saltem dicit aliquam p[er]fectio[n]em. ¶ Sed quilibet
ratione p[ro]pone habet in se omnes p[er]fectio[n]es. quod illud
quod est formaliter infinitum non potest deficere alicuius di-
uisio p[ro]pone. Patet etiam minor. quod primitas non est
filiatio. nec filiatione in p[ro]prio. nec aliquam istaz in sp[iritu]to.
¶ Etiam fallax assumit de principio p[ro]ducendi. quod
h[abitu] non ratione essentia. et non relatio. ut p[ro]ba in lib. i.
dist. vii. ¶ Ad secundum nego maiorem. quod accentus
respectu ratione maior necessitate accernit fiduciam
et terminum. quod figura sua. ¶ Cum enim respectus sit
habitudo h[abitu] ad h[abitu]. non nec potest esse nec intelligi si
ne his quod est habitudo. et per se est magis p[ro]p[ter]e
ab eis. quod figura sua subiectum. ¶ Secunda
conclusio est. quod ratione accentus similiter ab solubili divisa
figura per se sine subiecto. ¶ Et circa hanc conclu-
sionem sic procedit. ¶ Primo adducitur motuus aliqui-
rum doctorum p[ro]ista delusione. quod non videtur mihi
excludere. ¶ Secundo adducitur motuus quod vis-
tient mihi deludere. ¶ Et tertio ex dictis phyz
et xpianorum argumentis in delusionem. et obiectib[us] re-
spodisco. ¶ Et si quis quidam opio quod ponit quod p[ro]p[ter]a
accidentia quoniam figura ratione est fiduciam sine subiecto.
Quod quis de structo subiecto restruat esse quod
talia accidentia habuerunt in subiecto. nam vnu sup-
positu[m] est esse. quod est in necessario destruit destrui-
cto supposito. in illo est de structo. de accidentibus
rem anentibus dat nouu esse quod exstant talia accidentia

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Conclusio
secunda.

Opinio p[ro]
ma.

Lötra eā. 1. Q[uod] istud nō videt eē vez. q[uod] nouū esse exi
stet n̄ p[otest] aduēre alicui i forme sine sui varia
tione numerali. s[ed] accēntia p[ar]is t[em]p[or]is post se
cratōes remanētia d[icitur] q[uo]d loq[ue]t[ur] ista opio sūit ea/
dē numero q[uod] fuerūt p[er] i pane t[em]p[or]i vino. g[ra]m[atica] t[em]p[or]e.

2. P[ro]p[ter] agere p[ro]supponit ee. t[em]p[or]is q[uo]d loq[ue]t[ur] auct[us]
idē agere q[uod] p[er] illū nō d[icitur] aliud ee q[uod] p[er]
S[ed] accidētib[us] iā d[icitur] post cōsacratoe[rum] p[ro]cūt
idē agere q[uod] p[er] ut ifra p[ro]p[ter]at. g[ra]m[atica] t[em]p[or]e. 3. Etia
motiuū eoz nō valet. q[uod] licet ve i isto sacro si
at p[ro]uersio. t[em]p[or]is p[ro]p[ter] loq[ue]ndo nec ē destruciō nec
corruptiō. t[em]p[or]o esse essentie via cōfusione trāsūt
cū sba q[uod] p[ro]uertit. esse p[ro]p[ter] exēntie remanet cū ac/
cidētib[us] p[ro]manētib[us] facta cōfusione. 4. Alij di
cūt q[uod] de talib[us] accēntib[us] dat quādā supnaturu
rale p[ro]p[ter]t[em]p[or]e. p[er] quā h[ab]mōi accēntia potesūt p[er] se ee
t[em]p[or]e q[uod] nō poterūt ee. 5. S[ed] nec istud valer.

Or[itur] ista virt[us]. aut erit sba: aut accēns. 6. Nō sba
q[uod] tūc sba recipet i accidēte. q[uod] ē incōueniō.
Etia h[ab] posito. tūc talia accēntia nō existerēt si
nesba. q[uod] ē h[ab] suppositū. Nec accēns. q[uod] tūc nō
varet ee p[er] se. q[uod] nihil dat q[uod] nō habet. 7. S[ed] nō
lū accidēt s[ic] suā naturā habet ee p[er] se. 8. P[ro]p[ter]
sic cec[us] miraculose curat[ur] q[uod] quis vtute vidēdi
recipiāt supnaturāl[er]. t[em]p[or]is recepta vtute vtū na
turāl[er]. sic quis accēntia h[ab]mōi vtute p[ro]mo reci
perēt supnaturāl[er]. t[em]p[or]is recepta h[ab]mōi accidē
tia eēt p[er] se natūral[er]. t[em]p[or]is etiā nō haberet
aptitudinē inherēti subiecto. q[uod] oīo repugne
accidēti. q[uod] sic sp[eci]ficabile ē sba aēcūtialiter in
herere. sic sp[eci]ficabile ē accidēt naturalr p[er] se exi
stere. 9. Alij dicūt q[uod] de p[otest] absoluere fūdamē
tū ab omni respectu extrinseco. s[ed] inherētia acci
dētis ē q[uod] dā respectu extrinsec[us]. cuius fundamē
tū est accēns. termin[us] aut illi respect[us] ē ipm sba
iectū. g[ra]m[atica] de p[otest] facere q[uod] accēns subiecto nō inhe
reat. t[em]p[or]is effendo p[ro]maneat. 10. S[ed] nec istud
valer. Or[itur] res magis videt ee absoluibil[us] a respe
ctu extrinseco q[uod] a respectu intrinseco. s[ed] natu
ra p[otest] absoluere albedinē a similitudine q[uod] ē respe
ctus intrinsec[us]. g[ra]m[atica] si inherētia nō ē intumior ac
cidēti q[uod] respectu extrinsec[us]. tūc natura posset
accidēt s[ic] tuare absq[ue] inherētia. q[uod] simpl[er] est
ē impossibile. 11. His p[ro]missis cōclusionē p[ro]di
ctā p[ro]p[ter] sic. De p[otest] qualib[us] creaturā absoluē
in esse p[ro]ducere t[em]p[or]e s[ic] tuare sine q[uod] libet cā
secūda extrinseca tal[er]ei. s[ed] subiectū est cā extrin
seca ipsi accēntis. g[ra]m[atica] t[em]p[or]e. Maior p[ro]bat. q[uod] licet
de p[otest] sui dignitatē nō possit supplere vicē
cause material[er] t[em]p[or]al[er]. ut materia p[ro]ficiet t[em]p[or]e
cipit formā. t[em]p[or]e forma recipit t[em]p[or]e p[ro]ficiet materi
am. q[uod] ut sic sūt cause rei intrinsec[us]. nō em[er] pos
set de p[otest] p[ro]ducere hoīem sine materia p[ro]ficta t[em]p[or]e

ne forma h[ab]iana p[ro]ficiēte. t[em]p[or]is b[ea]t[us] possit p[ro]duce
re h[ab]eas sine sole. q[uod] sol t[em]p[or]e cuiuslibet alteri[us] cau
se extrinsece causalitate de p[otest] p[ro]fectissime sup
plere. 12. Maior etiā p[ro]t. q[uod] licet materia ex q[uod] sit
cā intrinseca. t[em]p[or]is materia iā q[uod] ē cā extrinseca.
s[ed] subiectū ē materia in q[uod] ip[s]i accēntis. Si etiā
ess[et] materia ex q[uod] p[ro]p[ter] loq[ue]ndo. tūc ess[et] cā intri
seca. t[em]p[or]e faceret vnu p[er] essentiā cū ipso accēntē. t[em]p[or]is
p[ro]p[ter] h[ab] albo nō esset ens p[er] accēns. q[uod] ē h[ab] p[ro]m
v. t[em]p[or]e viij. metha. 13. P[ro]p[ter] de p[otest] supplere vicē cu
m[er] libet cause i his q[uod] spectat ad p[ro]fectōes t[em]p[or]e
dignitatē. s[ed] licet subiectue p[ro]fici t[em]p[or]e formā
sustētare t[em]p[or]e s[ic] tuare ē magnē dignitatē t[em]p[or]e
p[ro]ficiōnis. g[ra]m[atica] de p[otest] supplere vicē subiecti. accēns sustē
tādo t[em]p[or]e d[icitur] seruādo. licet nō possit supplere vicē
et[er] accēns i se s[ic] tuare recipiēdo. 14. P[ro]p[ter] s[ic] s[ic]
stantiā p[ro]fictā facere nō p[er] se ee. g[ra]m[atica] de accēns abso
lutū facere nō in esse. Alijs p[ro]t. de h[ab]ianitate d[omi]ni
ihu xpi. 15. Lōseq[ue]ntia etiā p[ro]t. q[uod] sic se habet sba
cōpleta ad p[er] se ee. sic se habet accēns ad inesse. g[ra]m[atica] 16.
S[ed] iā cōclusionē p[otest] philosophice
argui sic. Accēns nō p[otest] s[ic] ee t[em]p[or]e esse. etiā q[uod] cū
q[uod] vtute. g[ra]m[atica] accēns nō p[otest] ēt[er] sine subiecto. Alijs
p[ro]t. q[uod] etiā vtute diuina nō p[otest] h[ab]itoria s[ic] ee
se. ut p[ro]t. vi. ethi. s[ed] esse t[em]p[or]e nō esse circa idē h[ab]i
tūt. ut p[ro]t. viij. metha. Probat d[icitur] t[em]p[or]e. q[uod] acci
dētis ee est esse. ut patet. viij. t[em]p[or]e viij. metha. g[ra]m[atica] 17.
accēns ess[et] t[em]p[or]e iness[et]. tūc s[ic] s[ic] t[em]p[or]e ess[et] q[uod] 18. P[ro]
si accēns ess[et] seu possit ēt[er] sine subiecto. tūc diffi
nitū possit ee ēt[er] sine diffinitōe. Lōseq[ue]ntis ē falsū.
ut de se p[ro]t. Probat d[icitur] t[em]p[or]e. q[uod] subiectū īgre
dit diffinitōe accēntis. Nā sic diffinit. Accēns
ē q[uod] adest t[em]p[or]e abest p[er] subiecti corruptōe. Eti
az. viij. metha. ponit arresto. q[uod] sba īgredit diffi
nitōe accēntis. 19. P[ro]p[ter] si accēns posset h[ab]re ee ēt[er]
ne subiecto. tūc accēns manēs accēns esset sba.
Lōseq[ue]ntis oīo ē impossibile. g[ra]m[atica] 20. Probat cō
seq[ue]ntia. q[uod] illū cui p[ro]petas sba h[ab] videt ee
sba. s[ed] si accēns h[ab]et ee ēt[er] sine subiecto. tūc ei cō
peteret p[er] se esse. q[uod] ē p[ro]p[ter] p[ro]petas sba p[ro]ficta. g[ra]m[atica] 21.
t[em]p[or]e. 22. P[ro]p[ter] alij s[ic] t[em]p[or]e essential[er] ordinata s[ic]
p[ro]p[ter] posteri. tūc impossibile ēt[er] posteri. nō ex
istēte p[ro]p[ter]. s[ed] ordine essentiali sba ēt[er] accēntē.
g[ra]m[atica] 23. Maior p[ro]t. v. metha. c. de pori. Maior
p[ro]t. viij. meth. Nā sba est p[er] accidēte cogni
tione diffinitōe t[em]p[or]e. ut dicit ibidē. 24. P[ro]p[ter] de
nō potest sba separe ab omni accidēte. g[ra]m[atica] 25.
accidēt a sba. Lōseq[ue]ntia patz. q[uod] posteri. mi
nus sepabile esse videt a priori q[uod] p[ro]p[ter] a poste
riori. g[ra]m[atica] 26. S[ed] iā nō cōcludūt. Or[itur] sic di
cit autor de causis p[ro]positōe p[ro]ma sui libri. Lau
sa p[ro]ma est velhēmētōis imp̄issionis sup[er] can

Prima ī
p[ro]gnatio
cōclusiōis.

Solutio
motivi.

Opio secū
da.

Lötra eā.

Probatio
cōclusiōis.

satis cause secunda. qz ipa causa secunda. ergo qz causa secunda remouet influentia sua a cauato. adhuc per manere influentia cause prima in causatu. cu ergo de sit causa prima omnium creaturarum. subiectu vero respectu accidentis est causa secunda. ergo desin est subiecto a scrutacione accidentis. adhuc de p suam immediatam influentiem poterit ipsum accidentes considerare. P. sicut dicit beat basili. pl pte de facere qz intellectus noster possit intelligere. Et quasi eandem sententiam ponit beat augustinus in epistola ad volusianum dices. Demus igitur deum posse quod nos fateamur inuestigare non posse. G accidens pte intellectus sine substancia. pte enim mathematice apphendi una linea. nulla apphensa substancia. I laz ad conceptum vero ipsius lineae non requirit pl. nisi qz picipiat longitudine sine latitudine. cui ptes sint copulare ad terminum communem in diuisibili. et ad punctum. Et planum est qz ad pceptionem omnium istorum non requirit de necessitate conceptus aliqui substancialiter. g. t. A Id primum dicendum qz sequitur neganda. Ad probationem dicendum qz esse accidentis possum loquuntur dupliciter. Uno modo sum naturaliter aptitudinem accidentis. Hunc modo sum supernaturaliter dei potestia quia deo p suspenderem huius naturalem aptitudinem in rebus in actu. Primo modo accidentis esse cines. sed si non secundo modo. qz prima causa propter suam infinitatem et universaliter influentiem quia inter me attingit qualibet creaturam p omnes sum pliciter absolutum considerare in suo esse actuali subtracto quoque alio ab ipso realiter differente. sed subiectum realiter differit ab accidente. ergo omnes accidentes simpliciter abolutum potest virtute divina habere esse pter hoc qz actu alter habet inesse. Forte dicet qz de non potest suppleretur vice cause materialis. sed subiectum tenet locum cause materialis respectus accidentis. ergo accidens qz naturaliter et sum naturaliter aptitudinem habet esse mediata subiecto. non poterit esse divina virtute sita subiecto. Maior patet. qz de non potest suppleretur tale genus cause in qz de nullo modo est causa. sed licet deo conueniat causalitas cause accidentis formalis. et finalis ut patet etiam p auerroin. iudicamento suo sup. x. metaphysici. tamen nullum vniq posuit deum esse causam in genere cause materialis. qz omnis passiva potentia est a deo penitus relegata. cu sit purus actus. ut patet. xij. metha. Minor etiam patet. qz solu genus cause materialis recipit formam et perficit ab ea. ergo subiectum est causa materialis accidentis. Consequenter patet. qz subiectum recipit accidentes et perficit eos. P. Inheren-

tia accidentis non differt ab essentia accidentis ergo non potest accidentes separari a subiecto. qz non realiter differat a subiecto. Antecedens patet. qz si inherentia differret ab accidente. tunc talis inherentia vel esset substancialiter vel accidentis. Non substancialiter ut de se patet. ergo accidentis. Tunc potest de isto accidente utrum p le substat. vel inhereat. Primus non dabit. qz tunc esset substancialiter. si ergo inheret. tunc sua inherentia vel differt a sua essentia. vel non. Si differt. tunc eodem modo potest de illius inherentie inheret. et sic in entibus realibus erit processus in infinitum. Si non differt. tunc pari ratione poterat dici qz prima inherentia non differet ab essentia accidentis primo inherentis. Consequenter etiam patet. qz si accidentis est sua inherentia. tunc non poterit separari ab inherentia. nec p consequentes a subiecto cui inheret. A Id primus instantia dicendum qz subiectum respectu accidentis in hoc consistet et considerat ipsum accidentes tenet locum cause efficientis. ideo dimissis his que arguit imperfectionem in subiecto. s. passim recipit ipsum accidentem. et ipso formaliter perfici. que subiecto conuenienter ratione caute materialis. deo potest supplere vicem subiecti respectu accidentis in aliis que perfectiores sunt. que subiecto noscuntur conuenire in genere cause efficientis. s. sustentare et considerare accidentes in esse immediate. p seipsum sine subiecto. Forte dicet qz materia nunquam coincidit cum aliqua ceterarum causarum. ut patet. viii. physico. ergo si subiectum tenet locum cause materiae re respectu accidentis. sequitur qz respectu eiusdem non possit tenere locum cause efficientis. Respondeo qz duplex est materia. s. materia ex qua. et materia in qua. De materia ex qua procedit instantia. Illa enim est pura potentia. ideo non potest coincidere cum aliis causis. eo qz quelibet aliarum causarum dicat aliquam actualitatem. Materia autem in qua est ens actu. licet non sit purus actus. et ideo sibi non repugnat simul esse in genere cause efficientis. inquantum est ens actu. seu inquantum est actus. et in genere cause materialis inquantum est in potentia. et deficit a puro actu. qz ut sic non est ens simpliciter perfectum. et ideo potest in se formaliter perfectionem a se disserentem recipere. Sed subiectum respectu accidentis est materia in qua. qz ut dicit. viii. meta. accidens non habet materiam ex qua. sed in qua. ideo t. Forte adhuc dices qz accidentes vere educunt de potentia subiecti seu materie. g. vere habet materiam ex qz. Alius pte p arresto. in lib. de animalibus. ubi solu intellectu seu anima intellectuum dicit ab extra induci. omnes aut alias

Solutio.

Ad. I.

Instantia prima.

Instantia secunda.

Solutio.
Ad primam instantiam.

Instantia

Responso.

Instantia

Responso. formas dicit ab istra educi p̄ trāsimutatōez fa
cīa ab agēte. Lōsequit̄ia p̄t̄ d̄ se. Dicēdū p̄
arēsto. p̄ h̄ q̄d̄ dicit accēntia nō h̄re materiā ex
q̄. nō intēdit negare q̄n accēntia educant̄ d̄ po
tēta materie. H̄z p̄ tanto negauit accēns h̄re
materiā ex q̄. q̄r̄ loq̄ndo de entib⁹ naturalib⁹
solū illō dicit p̄p̄ h̄re materiā ex q̄ cui⁹ essen
tial⁹ p̄s̄ ē materiā. s̄ic̄ ē cōpositū sbale. v̄l q̄d̄ sic
educit̄ d̄ materia q̄ cū materia sbaliter p̄st̄iu
it vñā eēntiā s̄ic̄ forma sbalis. Neut̄ at̄ isto
rū q̄p̄e accēnti. nō accēns negat̄ h̄re materiā ex
q̄. Ad sc̄dāz instātiā p̄ncipale d̄ d̄m. q̄ līz
aptitudō natural⁹ ad inherēdū. v̄l sit idē q̄ na
tura accēntis. v̄l salte sit q̄d̄ natural⁹ p̄p̄teras
accēntis inseparabil⁹ ab ip̄o accēntē. att̄n actualis
inherētia līz inseparabil⁹ p̄ueniat accēnti in cō
paratōe ad agēs creatū. eo q̄ agēs creatū na
turale ordinē rez̄ n̄ possit iunutare. ī cōpatōe
tn̄ ad deū accēns simpl̄r absolutū ēseparabile ab
actuali inherētia. nā cū de⁹ sit īmediate p̄ seip
sū iſti⁹ natural⁹ ordīs p̄dītor. ip̄e p̄ seipm̄ p̄t̄ eē
iſti⁹ ordīs īmutator. v̄bi cūdēs d̄dictio n̄ im
plicat ex p̄te rei. Ad formā etiā argumenti
d̄ d̄m. q̄ sustinēdō h̄ mod⁹ rei n̄ differet ab eo
cui⁹ ē mod⁹. tūc̄ negāda ē p̄ntia. q̄r̄ s̄ic̄ extēsio
passiua materie ē q̄d̄ mod⁹ n̄ differēs a mate
ria. s̄ic̄ res mediās int̄ materia extēsaz t̄ q̄st̄ita
tē extēdēt̄. t̄ tn̄ si p̄ potētiā dei subtraheret q̄z
titas a materia. materia separat̄ a tali mō. s̄ic̄
actuali inherētia ē q̄dāz mod⁹ p̄ueniēs accēnti
ex actuali vñione cū subiecto. nō differēs ab
accēntē tāq̄z res media int̄ subiectū t̄ accēns. t̄
tn̄ si p̄ potētiā dei subiectū subtrahit̄ cessabit
ille mod⁹. dato q̄ p̄ eādē dei potētiā ip̄z accēns
p̄fuet. Si q̄s aut̄ voluerit dicere q̄ iste mo
d̄ q̄ d̄r̄ inherētia sit q̄d̄ accēns differēs ab ac
cidēte inherētē. ille p̄t̄ dicere ad rōez. q̄r̄ s̄ic̄ p̄
ductio n̄ p̄ducit̄. h̄z ē illō q̄ aliqd̄ formalr̄ d̄r̄
eē p̄ductū. t̄ s̄ic̄ relatio p̄p̄ loq̄ndo n̄ refert̄.
h̄z ē illō q̄ relatiū formalr̄ refert̄. sic̄ h̄ accidēs
q̄d̄ ē inherētia p̄p̄ loq̄ndo n̄ inest. h̄z ē illō q̄
accēns inherētē formalr̄ inest seu formalr̄ inhe
ret. Et iō nec ē p̄cessus ī finitū. nec stādū erat
ī p̄mo. S̄ic̄ em̄ ī reb⁹ creat⁹ illud q̄d̄ ē dīcīt eē
mediāte illo q̄ ē. illud aut̄ q̄ ē. nō vñteri⁹ n̄ccē ē
resolutiū ī q̄dāz terciū mediāte q̄ ip̄m̄ formalr̄
habeat eē. q̄zuis ī oīb⁹ reb⁹ creat⁹ differat q̄d̄ ē
t̄ q̄ ē. vt̄ ait̄ boct̄ ī lib⁹ te hebdomadib⁹. sic̄ in
herētia ē illud q̄ accēns formalr̄ inherēt. ipsa tn̄
n̄ inherēt mediāte alia inherētia. q̄zuis ip̄a rea
lit̄ differat ab accēntē formalr̄ inherētē. For
qe dicit̄ q̄ ex his seq̄t̄ aliqd̄ eē vez̄ accēns q̄d̄ tn̄
suenate relictū n̄ inherēt. q̄d̄ videt̄ ip̄ossibilei

t̄ cōi doct̄rie penit̄ repuḡre. q̄r̄ oēs catholicis
doctores hāc p̄positōez arcotorē q̄d̄ dīcīt. ac
cidētis cē ē inesse. dīcīt via nātē om̄no eē ve
rā. Dicēdū p̄ s̄ic̄ p̄p̄ loq̄ndo relatō n̄ refert̄
h̄z relatiūn̄ refert̄ relatōe. large tn̄ loq̄ndo q̄nq̄
etia ip̄a relatō d̄r̄ referrī n̄ alia relatōe h̄z seip
sa. s̄ic̄ p̄p̄ loq̄ndo inherētia n̄ inherēt. h̄z accēns
cui⁹ ē inherētia. large tn̄ loq̄ndo ip̄a q̄nq̄ d̄r̄ ī
herere. lic̄ h̄ n̄ dūciat̄ eī mediāte alia inherē
tia. h̄z seip̄a inhērebit. Forē itēz dīcīs q̄sal
tēh̄ h̄ē p̄dīcta rōliōez q̄ istavulgata p̄posi
tio q̄ dīcīt. accidētis esse ē inesse. erit ip̄p̄ ad
min⁹ p̄ h̄ accēntē q̄d̄ ē inherētia. Dico p̄ h̄ n̄
reputo incoueniēs p̄positōez valde vulgata
ī aliq̄ subsumēdo q̄nq̄ eē ip̄p̄riā. Ista em̄ ē
multū vulgata p̄positio. Om̄ne q̄d̄ icip̄t̄ eē et
pri⁹ n̄ erat. h̄ē ab aliq̄ p̄ductū. h̄z p̄ductio q̄
aliqd̄ creatū p̄ducit̄ icip̄t̄ eē. t̄ pri⁹ n̄ fuit. et
tn̄ valde ip̄op̄e d̄r̄ q̄ p̄ductio fuit p̄ducta. Et
dato q̄ large t̄ ip̄op̄e loq̄ndo p̄cedat̄ p̄ductio
nē eē p̄ducta. tn̄ ip̄a n̄ p̄duceat̄ alia p̄ductōe
h̄z formalr̄ seip̄a. S̄ic̄ p̄posito. Ad secūdā
rōez d̄ d̄m. q̄ v̄t̄ p̄t̄. v̄j. metha. duplex ē diffi
nitio. Una q̄ dāt̄ p̄ ea q̄ sūt̄ rei ītrinsecā. Elia
q̄ dāt̄ p̄ ext̄ileca t̄ p̄ additamēta. Et h̄ secūdō
mō diffinit̄ accēns s̄ic̄ pat̄z ibidē. Et isto sc̄dō
mō loq̄ndo de diffinitōe n̄ ē fallū diffinitū
q̄nq̄ posse eē v̄tute diuīa sine illa diffinitōe q̄
sibi cōpetit̄ hm̄ cursū naturale. En̄s em̄ sim
plicat̄ absolutū diuīa v̄tute p̄t̄ absoluī ab om̄i
eo q̄d̄ n̄ ē sibi ītrinsecū spectās ad eēntiā suā.
Ad tertīū nego p̄ntia. Ad p̄batōez d̄ d̄m
q̄līz h̄re naturale aptitudinē ad eē p̄ se. p̄p̄
p̄uelat̄ s̄be p̄fecte. tn̄ de facto p̄ le existere n̄ cō
uenit̄ sibi ita p̄p̄ q̄n ab eo possit separari. sicut
p̄t̄ ī xpi h̄uāitātē. q̄ ē p̄fecta s̄ba. t̄ tn̄ ī essen
do innit̄ diuīo sup̄posito. q̄ dato q̄ de⁹ d̄ fa
cto faciat̄ accidētis absolutū p̄ se existere. ma
nētē ī hm̄oi accidētē nātali aptitudinē ad inhe
rendū. t̄ n̄ ad p̄ se essendū. ex hoc n̄ p̄uincit̄
hm̄oi accidētis fore s̄ba. q̄r̄ p̄priū ē s̄be p̄ se eē
naturale t̄ sine aptitudinē ad inherētū. Ad 4.
q̄rt̄ d̄ d̄m ad minorē. q̄līz p̄ compatoez ad
v̄tute creatū s̄ba sit p̄t̄ accēntē ordīo eē
cēntiāl̄ seu īmutabili. tn̄ p̄ compatōez ad vir
tutē diuīa iste ordīo n̄ encēari⁹ t̄ cēntiāl̄. h̄z
pot̄̄ p̄tingēs t̄ mutabili. s̄ic̄ eīz sol d̄. n̄ccario
orūi hm̄ cursū t̄ ordīen̄ naturalē. q̄r̄ v̄tute agē
tis naturalis ort⁹ solis nec p̄t̄ p̄moueri n̄ un
pediri. tn̄ hm̄oi ort⁹ cōpando ad diuīa po
tētā. tūc̄ n̄ encēari⁹. h̄z p̄tingēs t̄ mutabili.
eo q̄ de⁹ q̄nq̄ v̄tute h̄uūsmodi ortūm̄
p̄fici īmutare seu ip̄edire. Sic̄ in p̄posito z̄.

Solutio.**Instantia****Solutio.****Solutio**
sc̄dē rōis.**Ad.3.****Ad.4.**

Ubi si de' voluiss' ipse pri' creasset accētia qz
sbaz. si adhuc veller destruera om̄i sba crea-
ta ip̄e poss' accētia d̄būare. Ad pbatōez dicē
dū q̄ aresto. nō loquit̄ d̄ accētē qz̄tū ad diui-
nā potētiā. s̄ qz̄tū ad cōem cursū hāte.

Ad. 5.

Egidio in
scripto sup
q̄.m̄az. dī
stinc. xix. q
q̄.

1. 2. 3. 4.

toia alia idividua p̄ qz̄titatē. ḡ tc. | P. si
color eēt separa' a subiecto. tūc sil'eēt sensibl' et
n̄ sensibl'. qd̄ ē d̄dictio. Probat p̄ntia. ess' eiz
p se sensibl'. qr ess' forma d̄ tercia specie qz̄ta-
tis. Nō eēt sensibl'. qr si ess' sensibl' h̄ eēt hm̄
visu. Eōseq̄tia ptz. qr color solo sensu visu eēt
pceptibil'. | S̄ p̄ns e falsu. qr vt demōstrat in
ficietia p̄spectua illō qd̄ n̄ e qz̄tū h̄ nō e pcepti-
ble p visu. s̄ si color eēt separa' tūc ess' idivisi-
bil' tñ quāt'. ḡ tc. | P. si albedo esset separata
a qz̄titate. tūc sil'eēt qz̄tas corporal' tñ corporali.
esset eni corporal' in qz̄tū esset p se obiectū sensus
ex̄ns i tercia specie qz̄tar. s̄ n̄ ess' co:palis. co:
q̄ eēt idivisibl'. | P. albedo posset informare
angelū. qr forma idivisibl' est spūal'. t̄ p̄ns
et̄ informatio n̄ repugnat spiritui. ḡ tc. | S̄ z
ista n̄ d̄cludūt. qr n̄ videt q̄ intimi' t̄ essentia
lē qz̄tas simpli' absolute depēdetēa sc̄da
qz̄tas eēt separabil' a sba. vt isti doctores d̄cedūt.
ḡ etiā qz̄tas poterit a qz̄titate separari. | P. da-
tis duobz absolue' qz̄ vnū e pfectio' altero. si
imperfectioni n̄ repugnat esse p se nec pfectio' h̄
videt repugnare. s̄ qz̄tas t̄ qz̄tas s̄t due
forme absolute. t̄ qz̄tas e pfectio' qz̄titate. ḡ si
qz̄titati n̄ repugnat q̄n fr̄tute diuia possit eēt p
se sine subiecto. nec qz̄titati h̄ debet repugnare.

Maior ptz. qr h̄ rōez eēt videt q̄ pfectio' mo-
d̄ essendi maḡ repugnet enti pfectio' qz̄ in
pfectio'. | Probo minorē s̄ ad p̄mā sui pte'.
qr licet vnū sit pdicamentū simpli' respectiuū
puta relatio. t̄ sex pdicamenta aliq̄ mō respecti-
ua. pura sex principia. tñ etiā fm̄ q̄ dicūt isti
doctores tria s̄t pdicamenta simpli' absolute.
. s̄ sba qz̄tas t̄ qz̄tas. | Patet etiā sc̄da p̄
minoris. qr sic forma sba lis e pfectio' matia.
sic accētia cōpositū p̄ntia rōe formes s̄t pfecti-
ora his q̄ sequunt̄ cōpositū rōe materie. s̄ qz̄
qz̄tis seq̄t cōpositū rōne formae sba lis. t̄ qz̄tas

Lötra op-
nionem.

rōe materie. etiā sic isti doctores met̄ dicit̄ in
scriptis suis. | P. illa maior p̄fimat̄ sic. Illō
qd̄ e pfectissimo simili' h̄ videt eēt pfectio'. s̄ qz̄
litas e pfectissimo puta ip̄i deo silior̄ qz̄ qz̄titat̄.
Maior ptz. Probo minorē. qr illō qd̄ e actu
ali' tactu' h̄ e puro actui simili'. s̄ qz̄litas e
actualior t actuior qz̄titate. vt d̄ se patz. ḡ tc.

Solutio
Ad. 1.

Ad p̄mū motiuū istoꝝ doctoz d̄dm q̄ mi-
nor c̄negāda. qr vt pbau li. q̄. dist. iii. arti. ii.
de' poss' facere ples ä gelos eiusdē speciei indi-
viduali' distinctos. i q̄bō tñ illa e qz̄titas. | Ei
az nūc d̄ factō q̄libet angel' e vnū individuū
sue hāte. tñ caret qz̄titate. | Dato etiā q̄ ali
qd̄ individuaref origināl' p̄ qz̄titatē. sic dicit
una opio. vel p materia sic dicit alia opio. tñ
si istud separat̄ diuia fr̄tute a qz̄titate t a ma-
teria. nihilomin' maneret idividuū. qd̄ ptz d̄
alā rōnali. q̄ fm̄ istos doctores idividuat̄. eo
q̄ recipit̄ i corpe. tñ separata a co:pe ne manet
idividua. q̄uis n̄ sit quāta. nec alicui qz̄titati
diuicta. Si em̄ nō maneret idividua. tūc ab
alia aia separata n̄ ess' distincta. | Ad sc̄dm ne-
go p̄ntia qz̄tū ad illō qd̄ d̄ de d̄dictōe. Ad p̄-
batōez d̄dm q̄ sic color i tenebris est p se visi-
bil'. q̄uis manēt̄ tenebra nūq̄ actualr' possit
videri. sic si color separat̄ a superficie ip̄e esset p
se visibil'. qr q̄uis sub illo mō essendi manēs
nūq̄ poss' actu videri. tñ h̄ret naturalē apti-
tudinē ad h̄ p̄videat̄ si i superficie reponat. nūc
aut̄ ita ē. q̄ eēt p se visibile naturali' aptitudine.
t acru n̄ posse viden ex defectu alicui' dispositi-
ōnis extremitate. siue illa dispositō seteneat ex
pte mediū. siue ex pte sbiecti. ista minime h̄di-
cūt. t̄ p̄ns fr̄tute diuia sunt s̄t cōpossibilitia.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Quātū ad secūdū
articulū e aduertēdū q̄ vt cōiter d̄ duplex est
sbiectū. s̄. primū t̄ p̄mū. Primū sic sba vel
p̄ma materia. Proximū sic illō in q̄ immediate
fundat ip̄m accidēs. vt superficies imediate s̄b
iūc̄t̄ colori. quātū equalitat̄. t̄ qualitas si-
militudini. | Et tñ h̄ ponō diuas p̄clusiōes

Articulus
secundus

Prius p̄clō. **P**rius ē, q̄ oīa accēntia i eucharistia appētia sūt sine subiecto p̄mo. Qz nullū illoꝝ accēntū s̄beret alicui s̄be, q̄ oīa accidētia i eucharistia appētia sūt separata a subiecto p̄mo. Lōsequētia p̄tz ex iā dīcti. Probo aīs, q̄ si s̄bererēt alicui s̄be, v̄l h̄ eēt s̄ba p̄aīs t̄ v̄ni. v̄l s̄ba-corpis xp̄i. Nō p̄mū, q̄ opio h̄ ponēt ē sup̄ ip̄roba ta. dīct. xl. q. i. arti. ii. Nec scđm. q̄ vt sup̄ p̄ bani dīct. x. q. ii. arti. i. corp̄ xp̄i n̄ ē i sac̄o altaris q̄titatiōne leu mō q̄titatiōne, t̄ p̄ aīs ip̄mū p̄t esse subiectū istoꝝ accēntū q̄ sac̄o appārēt mō q̄titatiōne t̄ extēso. **S**z h̄ istā ocluſione ē qdā antiq̄ opio pones q̄ hmōi accidētia sūt subiectiue i aere circūfuso. t̄ isti n̄ h̄nt aliquā rōeꝝ directe p̄ se. q̄ rōes eoꝝ solū pbāt hāc negatiūnā q̄ n̄ sūt sine subiecto. t̄ h̄ arguit sic Raz̄ t̄ densū n̄ p̄t esse sine materia. Sz vna hostia ē rānor alia. t̄ vna dēsior alia. ergo rc. Major p̄tz, q̄ si daꝝ oppōsitu. tūc erit diffinītū sine diffinitōe. nā raz̄ t̄ densū diffinītū q̄ materia. q̄ raz̄ ē qd̄ sub magnis dimēsionib⁹ p̄paꝝ habet d̄ materia. t̄ ecōtra densū ē qd̄ h̄ p̄uis dimēsionib⁹ multū h̄ d̄ materia. **D**. i sac̄o altaris n̄ debet esse aliq̄ deceptio. Sz ista accēntia vident̄ esse i subiecto. q̄ sine deceptōe n̄ p̄t ē sine subiecto. **P**. oīs forma separata a materia b̄m phos ē forma intelligibil̄ t̄ n̄ sensibil̄. Sz ista accēntia sūt forme sensibiles. q̄ ista accēntia sūt forme i materia. **P**. si ec̄nt separata a materia. tūc hmōi forme accēntales essent nobiliōres t̄ pfectiores angelo. Falsitas p̄ntis p̄tz. Probat p̄ntial q̄ q̄to aliqd̄ magis app̄ pinqt ad diuinā simplicitatē. tāto ē nobili⁹ t̄ pfect⁹. **S**z si ista accēntia essent ab om̄i materia separata. tūc magis accederēt ad similitudinē diuinē simplicitatis q̄ q̄cūq̄ angel⁹. q̄ h̄ posito tūc hmōi accēntia nec sūt cōposita ex his. nec cōposita huic. Sz angel⁹ licet nō sit cōpositus huic. t̄n ē cōposit⁹ ex his. nā i angelo differunt reali s̄ba vīre t̄ opatio. vt nīt boeti⁹ t̄ ml̄ti alij doctores. **S**z ista opio p̄mo assumit falsū. cū dicit hmōi accidētia subiectiue sūtari i aere circūfuso. q̄ aer p̄pt sui raritatē n̄ p̄t ē subiectū coloris. asperitas. t̄ duriciei. t̄ ml̄tō. **R**ū alioꝝ accēntū q̄ apparet i ip̄o sac̄o. **P**. di mēsiones aeris t̄ dimēsiones p̄aīs essent sūt in eodē loco. t̄ h̄ n̄ esset mun⁹ miraculū. q̄ accidētia p̄aīs sūt sine subiecto. **P**. v̄sq̄ ad sensū appet q̄ aer solū b̄m extrema sua superficie attingit superficie hostie. q̄ quis trīna dimēsio p̄aīs sit aere tanq̄ i loco. t̄n n̄ est i eo tanq̄ i subiecto. **A**cl primū argumētū h̄ oclusio. n̄ adductā dōm. q̄ q̄n diffinitio n̄ daf p̄ es

sentialia sed p̄ additamēta. t̄ diffinitū est res absoluta. tūc ſtute diuina diffinitū seu res difinita p̄t esse sine diffinitōe. h̄ est sine illo ad dīcto qd̄ ponit i ei⁹ diffinitōe. Sz raz̄ t̄ densū diffinitū p̄ materiā tanq̄ padicitā mētū. q̄ materia nō est d̄ essentia rāri v̄l dēsī. id ſtute diuina raz̄ t̄ densū p̄t esse ſuę materia. **E**ci scđm dōm q̄ fideli i illo ſac̄o n̄ decipit. q̄ to tu qd̄ ibi iudicat esse. h̄ est ibi. ſtue iudicet ſm ſensū ſuę ſm intellectū. Nā ſensus iudicat de accēntib⁹ q̄ ſeſtū ibi. t̄ intellect⁹ mediāte lu mine fidei iudicat ſb i ll̄ accēntib⁹ esse vez cor p̄ xp̄i. **E**tia ex q̄ habem⁹ ex certa determinatiōne ecclie ſbam panis p̄uerti i corp⁹. t̄ vni i languine xp̄i. q̄ fideli intellect⁹ ſine om̄i deceptione ocludit hmōi accēntia q̄ remanēt ſubſiſter ſine ſubiecto. **A**d terciū dīcedū ad maioriꝝ p̄ licet ph̄i dicat formā q̄ ſm ſuę naturā ſtū ſepara ſa materia nō ſeſtū ſensibile. t̄n ſi alioꝝ forma ſepara ſa materia nō ſm ſuę naturā ſz p̄ diuinā potētū retinē ſemp naturale aptitudinē ad esse ſi materia. talē formā veri ph̄i iudicarēt ſeſtū ſensibile. t̄ ſi alioꝝ iudicarēt tūc n̄ eēt veri ph̄i: ſz falsi. **A**d quartū nego oclusio. **A**d p̄batōeꝝ nego minorē. ad illi⁹ p̄bationē dīco. q̄ licet hmōi accidētia nō ſint actu huic cōpolita. t̄n ſm ſ naturalē ſuę aptitudinē huic ſtū cōponibilia. ſic ei ſunt actu ſepara ſa materia. q̄ t̄n retinēt aptitudinē ad h̄ vt materie diungant. qd̄ nō ſtū ſeſtū de angelo. **L**ōcluſio ſcđa est. q̄ excepta ſola q̄titate nullū aliud accidēt manēt i ſac̄o poſt p̄uerſiōne p̄aīs t̄ vni ē ſine ſubiecto p̄mo. Dīco aut̄ excepta q̄titate. q̄ eo ip̄o q̄titas via naſe p̄ imēdīato ſubiecto h̄ ſbam. id idē ſtū ſubiectū p̄mū t̄ p̄ximū ip̄i⁹ q̄titas. t̄ p̄ ſeq̄uo q̄n q̄titas ſeparat a ſba. tūc ſil ſepat a ſubiecto p̄mo t̄ p̄xi mo. Letera vō accēntia iſtū ſbe aliq̄ mō me diāte quātitate. q̄z etiā aliq̄ ſubiectiue tanq̄ ſi ſubiecto p̄mo fundant i q̄titare. ſic appet de colore. P̄opruū em̄ ſtū ſup̄ficiē p̄mo loco colorari. Datet etiā de figura. t̄ ſil ſeſtū de motu. nā ſi mouet ſhostia mot⁹ ille ſubiectiue habet esse ſi magnitudine ſeu ſi quātitate ip̄i⁹ ſhostie. t̄ ſic de plurib⁹ alijs. Aliqua etiā accidētia que ſunt respectuua fundant in ſuę ſfundamentis tanq̄ ſi ſubiectis p̄ximis. **S**z cōtra ista est p̄mo t̄ directe opinio quorundā qui dīcunt q̄ qd̄libet accidens in ſacramēto altaris existēt ſtū ſine ſubiecto. tam p̄mo q̄ p̄mo. Quia vt iſtī dicūt nihil potest depen dere tali dependentia quale terminat. ſz om̄e accidens dependet dependentia ſubiectiua. q̄

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ocluſio
ſecūda.

Cōtra op̄i
ſiōnem.

1. aere ſubiectiue ſūtari i aere circūfuso. q̄ aer p̄pt ſuę raritatē n̄ p̄t ē ſubiectū coloris. asperitas. t̄ duriciei. t̄ ml̄tō.
2. ſil alioꝝ accēntū q̄ apparet i ip̄o ſac̄o. **P**. di mēſiones aeris t̄ dimēſiones p̄aīs ſeſtū ſi in eodē loco. t̄ h̄ n̄ eſſet mun⁹ miraculū. q̄ accidētia p̄aīs ſūt ſine ſubiecto. **P**. v̄sq̄ ad ſensū appet q̄ aer ſolū b̄m extrema ſuę ſup̄ficiē attingit ſuperficie ſhostie. q̄ quis trīna dimēſio p̄aīs ſit aere tanq̄ i loco. t̄n n̄ eſt i eo tanq̄ i ſubiecto.
3. **A**cl primū argumētū h̄ oclusio. n̄ adductā dōm. q̄ q̄n diffinitio n̄ daf p̄ es

Solutio
Ad. 1.

Opio con
traria.

depedētia p̄pē terminat ad subiectū; ḡ nullū accidētē p̄rē subiectū, t̄ p̄ s̄bā sublata s̄bā p̄nis v̄l̄ v̄ni oīa accidētē remanētē manet si-
2 n̄ subiecto. ¶ p̄ s̄bā ponit i diffinitōe cuiuslibet accidētis. vt p̄z. v̄l̄. methaphi. s̄z n̄ ponit i hm̄di diffinitōe nisi put̄ ē subiectū accidētis. ḡ s̄bā ē subiectū cuiuslibet accidētis, t̄ p̄ s̄bā accidētis n̄ subiectū accidētis. Prop̄ qd ablata s̄bā qdlibet accidētē manet absq̄ subiecto. ¶ p̄ p̄bs. iij. metha. dicit q̄ accidētis n̄ accidētē accidētē. nisi q̄ abō accidētē eidē. s̄. s̄be. nihil em̄ maḡ h̄ illi q̄ illō huic accidētē. s̄z i sacro dat̄. q̄bulcūq̄ duo b̄ accidētib̄ illa duo n̄ accidētē. ḡ n̄ vñū accidēt alteri. ¶ S̄z ista opio h̄dicit sensu. Q̄ ad sensu videm̄ q̄ albedo i sacro ē extēla om̄e aut̄ extēlu. v̄l̄ ē extēlu essentialē. v̄l̄ accidētē. Et h̄ dupl̄. q̄ v̄l̄ recipit i se illō qd̄ est essentialē extēlu. v̄l̄ q̄ recipit i essentialē extēlo. Primo mō albedo n̄ est extēla. q̄ illo mō ē extēla sola q̄titas continua. a q̄ differt albedo etiā pdicamēto cū sit essentialē d̄ pdicamēto q̄litat̄. Nec scđo mō. q̄ sic ē extēla ipa s̄bā t̄ p̄aliter materia p̄ma. q̄ a dimēsionib̄ nūq̄ separat̄ s̄m intētōe cōmētatoris. vt p̄z i d̄ s̄bā orb. ḡ solū tercio mō albedo dicet extēla. t̄ p̄ s̄bā ē q̄tu-
3 tate recepta rāq̄ i pxio subiecto. Ad primū motiuū isto. q̄ maior n̄ ē vñū salt̄ s̄a. q̄ creāta depēdet a deo i genere cause efficiēt̄. t̄ tñ m̄lē s̄nt creatē q̄ terminat̄ illī generis depēdentia. cū m̄lē s̄nt creatē aliq̄ rez p̄ductiue

Lōtra opī
nōnōm̄.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

sibili p̄po. Nūq̄ em̄ magnitudo v̄l̄ signa q̄ sunt sensibilia cōia separata ab om̄i q̄litate p̄nt̄ imutare sensu. q̄ ut licēt̄ res mathematicae q̄ abstracte sūt a sensib⁹. tñ qñ ista s̄t̄ s̄l̄. au-
cta. tūc s̄e p̄fit agere i ipm̄ sensu. ¶ S̄z oīra istud aliq̄ arguit̄. sic. Solū illa agit imutēt̄ et̄ patiunt̄ ab imutē q̄cōcant̄ i materia. s̄z ista ac-
cidētē cū illa re corporali cōcōcant̄ i materia. cū
sint a materia separata. ḡ rc. Maior p̄z t̄ po-
nit̄ p̄mo d̄ generatōe. Minor supponit̄ ex de-
terminatōe ecclie sup̄ allegata. q̄ dicit̄. q̄ s̄bā
st̄ctia panis t̄ vñū duerit̄ i corp⁹ t̄ sanguinē
xp̄i. ¶ p̄. ages t̄ patiēt̄ q̄uis i p̄ncipio actio-
nis sint dissilia. tñ i fine debēt eē s̄lia. ḡ si ista
accidētē ageret̄ i aliquā re corpore. tūc in fine
actōis illa res carceret̄ materia. sic ista acciden-
tia. alias passū in fine actōis n̄ esset assilatū
ipi agēti. ¶ Istā n̄o excludit̄. Q̄ ab ist̄ accidētib̄ exp̄imental̄ p̄cipiūn̄ q̄libet n̄m̄ sen-
sum imutari. Hic em̄ vñū n̄ p̄cipit colorē
odorat̄ odore. gust̄ sapore. tactus duricē t̄
aigerat̄. audī sonuz factū per fractionem.

Lōtra cō/
clusionē.

Contra.

¶ Iste si aliqd̄ cadit̄ in accidētē vñū q̄ rema-
nēt̄. n̄o min̄ humectaret̄ ab ill̄ accidētib̄ q̄
si malisser̄ ibi s̄bā vñū. ¶ Itēt̄ aliq̄s multu. b̄beret̄ d̄ talib̄ accidētib̄ a forti vino i sacro
relictis. n̄o min̄ fieret ebri. q̄ si b̄beret̄ verū
vñū. ¶ Ex his t̄ multis alijs cōsilib̄ patz. q̄
istis accidētib̄ cōpetunt vere t̄ reales actōis
¶ Ad primū i h̄ri dicēdū q̄ autoritates are-
stot̄. n̄o valēt̄ i isto p̄posito. q̄ ipm̄ oīcedē-
ret accidētē esse sine subiecto p̄mo. tñ si h̄ p̄ce-
deret ipē p̄seq̄nt̄ h̄ret̄ dicere q̄ ad agere t̄ pa-
ti sufficeret̄ cōmunicatio i materia s̄m aptitu-
dine. talis aut̄ cōdicatio est i p̄posito. ideo rc.
¶ Ad scđm̄ dicēdū. q̄ tal̄ s̄litudo i fine trās-
mutatōis acq̄sita n̄o est attēdēda q̄tū ad ma-
teriā. q̄ illa p̄sup̄ponit̄ v̄l̄ actualē sic in his q̄
naturalē existit̄. v̄l̄ saltē aptitudinalit̄. sicut i
ist̄ accidētib̄ q̄ supernaturalē exsit̄. S̄z hm̄di
s̄litudo est attēdēda penes formā. t̄ h̄ est i p̄-
posito. vt de se p̄z. q̄ si ista accidētē essent ca-
lida. illud in qd̄ ageret̄ in fine efficeret̄ calidū.
t̄ sic de alijs.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Articulus
quarē.

Articulus
tercius.
Lōclusio

culū d̄dm̄ q̄licet illō qd̄ petit̄ i articulo isto ab aliq̄b̄ v̄t̄at̄ i dubiū. tñ h̄ faciūt̄ absq̄ n̄ccīta-
te. Q̄ obiectū potētie sensitivē s̄a actōe agit i hm̄di potētiā. S̄z ista accidētia q̄uis s̄nt̄ lepa-
ta a s̄bā. tñ s̄e retinēt̄ om̄e illud qd̄ spectat̄ ad
obiectū potētie sensitivē. q̄ q̄litates sensibiles
sunt i ipo sacro p̄sūcte q̄titati. t̄ p̄ s̄bā actua-
liter possunt agere i ipm̄ sensu. Nam̄ licet sensitivē
p̄p̄iū puta colorē n̄ possit mouere actua-
liter vñū s̄ne sensibili cōi. puta s̄ne magni-
tudine. q̄ albedo separata a magnitudine esset
indivisibil̄. nec ecōuerso sensibile cōsine sen-

Quātū ad quartū
articulū dico. q̄ accidētēa separata fr̄tūt̄ dūia
p̄nt̄ i oīm̄ opatōe i quā potuerūt̄ qñ fuerunt
suis subiectis dūcta. Q̄ si n̄. tūc sensibili exp̄i-
mēto possem̄ p̄cip̄e seu coḡscere s̄bam̄ panis
esse p̄sūaz in corp⁹ xp̄i. falsitas p̄seq̄nt̄ p̄z.
q̄ sola fide tenem̄ corp⁹ christi esse sub illa

apparētia pānis. Lōseq̄ntia etiā p̄t̄z. q̄ si dīctis h̄bis p̄secratois accidētia separata n̄ possēt s̄ hm̄di opatōez i quā an̄ p̄secratoe potuerūt. tūc v̄l̄b̄ sp̄ p̄tigeret facta p̄secratoe. l̄ q̄nq̄z c̄ti gerz t̄ q̄nq̄z n̄. Si p̄mo mō. tūc euīdēti exp̄mētō coḡcerem̄ talia accidētia carere sb̄iecto s̄bali. t̄ p̄n̄s ibi eē corp̄ xp̄i in qd̄ hm̄di s̄ba esset p̄sua. Si sc̄do mō. tūc hm̄di impedi-
mētū opatōis n̄ iueniret rōe sepatōis accidē-
tū. q̄ ad vniſormē posītōez cause vniſormit̄
debet seq̄ effect̄. s̄ i om̄i p̄secratoe eucharistie
sepant accidētia p̄ḡo trā ſubſtātiata s̄ba p̄aſ
i corp̄ xp̄i. s̄d̄. talia accidētia separata possūt
i opationē q̄ attin ḡt ſbe generatōez. ḡ ml̄to
maḡ p̄nt ſi oēm alia opatōez i quā poruerūt
q̄n̄ ſuis ſubiect̄ ſūcta fuerūt. Lōseq̄ntia p̄t̄z
q̄ generare ſbam plus videt exceedere virtutē
accidētis q̄ opatio cuī termin⁹ vltimat⁹ e ac-
cidētis. Eñcedēs p̄bo. q̄ ill̄d̄ qd̄ p̄ ſe p̄t̄ corrūpe
ſbam. h̄ ſe p̄t̄ generare ſbam. Iſta p̄t̄z. q̄ uē
agēs naturale n̄ p̄t̄ generare ſbam niſi corrū-
pat ſbam. ſic n̄o p̄t̄ corrūpe ſbam niſi generet
ſbam. Hic em̄ generatio vni⁹ e corruptō alte-
ri⁹. ſic ecōuerso corruptio vni⁹ e generatō alte-
ri⁹. vt dī p̄mo dī generatōe. Si eī agēs corrū-
peret vnu⁹ t̄ n̄ generaret alterz. tūc penit⁹ an̄i
hilaret. qd̄ uenit ſoli deo Ipc̄ em̄ q̄ p̄t̄ aliqd̄
dī nihilo p̄ducere. id̄ ip̄e p̄t̄ aliqd̄ i nihilū r̄du-
cere. S̄ accidētia eucharistie p̄nt corrūpere
ſbam. nā ſi modicū dī igne caderet i calice bñ
dictū. accidētia vni⁹ nō min⁹ corūperet t̄ extū
gueret hm̄di igne. q̄ ip̄m vnu⁹ extinxisset an̄i
p̄secratoe. S̄ z dāns iſti⁹ rōis. t̄ z pbatō
nē ei⁹. eſt q̄da doctor. q̄ ponit p̄ accidētia ſine
ſba. nec p̄t̄ generare ſbam. nec corrūpe. Na ſi
cuit ip̄e ait ſi oia accidētia ſpere ignis manerēt
separa. deſtructa ſubſtātia i q̄ fundant. t̄ i me-
dio illoz accidētū poneret vna gutta aq̄. oia
illa accidētia n̄ poſſent illā gutta aq̄ corrūpe.
S̄ iſtud n̄ valet. Q̄ vſq̄ ad ſenſū appet-
q̄ ſi vna gutta aq̄ caderet ſup̄ accidētia rema-
nētia poſt auerſionē pānis i corp̄ xp̄i. ſat̄ ci-
to hm̄di gutta corūperet a ſiccitate ip̄i⁹ hostie
ḡ ml̄to citi⁹ corūperet. a ſiccitate t̄ caliditate
toti⁹ ſpere ignis. Et id̄ iſte doctor videt p̄
hm̄di ſenſibl̄ exp̄ientia labrat h̄ eū. inter m̄
tas vno euadētli i iſta videt vltimate ſtentā-
ri. p̄ accidētia ſepara nō corrūpūt ſubſtantia.
q̄nq̄z diſponat ad ei⁹ corruptōez. S̄ ſacta
hm̄di diſpoſitōe p̄ accidētia. tūc agēs vnuſila-
le. ſi celū corrūpit vnu⁹ ſubſtātia t̄ generat alia
S̄ nec iſtud valet. Q̄ licet celū ſi talib̄
generatōib̄ t̄ corruptōib̄ p̄currat vt cā vnu⁹

uersal. h̄ tñ n̄ obſtat q̄n talia accidētia q̄n hñt
p̄ ſe ee alteret corrūpāt t̄ generet tāq̄z q̄da agē-
tia p̄t̄clāria ex ſua naſura detemiata ad hu-
iulimodi opatōes. Ad argumētū p̄ncipale
dōm. q̄ loq̄ndo dī inelle accidētis q̄tū ad actu
alē in herētiā. tūc maior n̄ eſt ſa. q̄ ad eſte re-
ſpicit relatōez maiori neccitātē. q̄z acuualr̄ inelle
reſpiciat accidētia ſimplis ſolūtū. ſi loq̄ndo
de inelle accidētis ſim aptitudinalē in herētiā
tūc cōcesso toto argumēto n̄o eſt cōtra ea q̄ di-
cēa ſunt in iſta q̄ſtione.

Ad princi-
pale argu.

Olet etiā que

ri. Postq̄z m̄gr̄ i p̄te p̄cedēti per
tractauit q̄ſtione dī accidētū in
ſacro eucharistie appentili existētia. h̄ p̄ſide-
rat q̄da ad fraccura t̄ diuisionē eorūdē accidē-
tū p̄t̄nētia. Et diuindit i duas p̄tes. Q̄ p̄mo
recitat diuinas opiones circa hm̄di diuisionē
Sc̄do mouet q̄ſtione circa p̄t̄u illi⁹ diuino-
nis significatōez. ibi. Quid aut̄ p̄tes. P̄ma
i duas. Q̄ p̄mo recitat circa hm̄di diuisionē
triplicē opinionē ſprobādā. Sc̄do ponit q̄r-
tā opinionē appbandā. ibi. S̄ q̄z corp̄ xp̄i
P̄ma diuindit i tres p̄tes ſim q̄m̄gr̄ recitat tres
n̄ tenēdas opiones. Sc̄da ibi. Alij ſo dicunt
Tercia ibi. Alij tradūt corp̄ xp̄i. Seq̄ illa
p̄. S̄ q̄z corp̄. Et diuindit in tres p̄tes. Q̄
p̄mo circa fractōez ſacri verā opinionē ſcritat
Sc̄do ml̄tiplici autoritate hm̄di opinionēz
p̄fimiat. Et tercio aliq̄ q̄ ſi ipaz eſſe vident̄ ex-
planat. Sc̄da ibi. Un̄ apl̄s ait. Tercia ibi.
Ex his dā ſtelligi. Et hec eſtia iſti⁹ lectō
nis i generali. circa q̄ta q̄ro in ſpeciali.

Trū accidētia pāis t̄ vnu⁹ i eucharis-
tia exētia ſint corrūptibilia. Q̄li-
det p̄ n̄. Q̄ qd̄ n̄ p̄t̄ essentialr̄ varia-
ri h̄ n̄ p̄t̄ corrūpi. ſi nullū iſtoz accidētū p̄t̄ eſſe
tialr̄ variari. ḡ r̄c. Maior patet dī ſe. Probat
minor. q̄ ſorma eſt ſimpli t̄ invariabili eentia
p̄ſtēt. vt dīcīt autor. vi. p̄ncipioz. S̄ q̄d̄li-
bet iſtoz accidētij e ſorma pura. cū ſit ſepatū
a materia. ḡ r̄c. Lōtra. qd̄ e ſrangibile t̄ di-
uiſibile. h̄ e corrūptibile. ſi q̄d̄libet iſtoz accidētū
eſt ſrangibile t̄ diuſibile. vt p̄t̄z p̄ m̄gr̄m̄
h̄ iſta. Hic em̄ e q̄zitas q̄ p̄mo t̄ p̄ ſe e diuſi-
bil̄. cetera aut̄ ſuſtans i q̄zitate. t̄ p̄n̄s diu-
dūt diuina q̄zitate. Hic more ſolito q̄truoſ
ſunt vidēda. P̄d̄rio vt̄z iſta accidētia ſint corrūptibilia. Sc̄do vt̄z aliq̄ ſba generet ex iſtis
accidētib̄ q̄n ipa corrūpunt. Tercio videbit
quid ſit ill̄d̄. qd̄ ſrangit q̄n hostia diuindit vel

masticat. Et quanto posito quod aliquis liquor scali-
ce ben dicuntur fundat. videbitur ut talis liquor acci-
dentiis vini misceatur.

Articulus
primus.
Locutio
prima.

Quatuor ad primus

pono duas dilectiones. Prima est quod huiusmodi ac-
cidetia quoniam vere et realiter alterantur. Quod illud quod
suscepit realiter actionem agentis naturalis est vere et re-
aliter alterantur. Sed ista accidentia suscipiunt re-
aliter actionem agentis naturalis. Major est nota. mi-
nor etiam per ipsum. quod ad sensum videtur quod si aer circu-
stas est frigidus. tunc accidentia vini in calice infri-
gidantur. et hoc quoniam interius. quod si sacerdos est piger
anquam expediatur de canone. vera glacies appa-
ret in calice. quod glacies iterum dissoluuntur. et accidentia
vini in pristinum statum revertuntur si actione
ignis receperint sibi approximati. Etiam si
hostia consecrata ponitur in aere sicco. tunc indura-
tur. si in humido tunc mollificatur. vel saltus ab hu-
i usmodi duricia remittitur. Sed in celo est quod
huiusmodi accidentia quoniam realiter corruptiuntur. Et ista
sequitur ex prima. Quia illud quod actione sui proprii
realiter alterantur. hoc quoniam totaliter corruptiuntur. Iste
ista accidentia realiter alterantur ratione proprii circu-
statis. quod secundum. Major per ipsum. quod huiusmodi realiter alterantur
includit passionem quam magis facta ab homine. vel subiecto.
ut per ipsum in littera generatio et cor. Minor per ipsum ex pre-
dictis. Dico autem in maiori proprieate. quod actione sui
proprii realiter alterantur. ad pruenientiam aliquas in
statias quae fieri possent de celo et de intellectu. quae
quis celum vere alteraret a solo lumine ab eo reci-
piendo. tamen non est corruptibile. quod huiusmodi altera-
tio non est a proprio. nec proprius est realis. Iste magis est
intentionalis. Etiam intellectus vero alterantur cum
aliquid intelligit quod prius non intellexit. tamen non cor-
ruptiuntur. quod huiusmodi intellectio non est proprie passio.
quod non est alteratio a proprio. et ideo est salutis et perfectio.
2. ut dicitur. iiii. de anima. Id est huiusmodi id est et ideo est
quibus ratione eiusdem esse debet agere illis con-
uenientibus pati. et per sequentes similibus principiis corruptiuntur. Sed accidentia
panis et vini post consecrationem huiusmodi tale esse et
agere quale habuerunt panis et vini aucti consecratio-
nem. quod a quibuscumque agentibus poterant panis et vi-
ni corrupti aucti consecrationem. ab eiusdem agentibus po-
terunt corrupti accidentia eorum post consecrationem.
3. ad sensum apparet quod huiusmodi accidentia si in
tempore seruata sacrum euangelium et corruptiuntur. Sed ista celorum potest argui sic. Nulla res
per se subsistens sine materia est corruptibilis. sed
accidentia panis et vini in isto sacro sunt res per se sub-
sistentes sine materia. quod secundum. Major per ipsum. quod mai-

teria est per se subsistens corruptibilis. ut per ipsum. viij. me-
taphysica. et in multis aliis locis philosophie. Propter enim
enim angelii sunt incorruptibiles. quod per se subsistunt
sine materia. ut per ipsum. viij. metaphysica. Probatur minor.
quod forma nulli inherens separata a subiecto est per se
subsistens sine materia. sed accidentis sacram est forma
nulli inherens separata a subiecto. ut per ipsum ex dictis
superius. quod secundum. Id est. si corruptiuntur. aut talis cor-
ruptionem est naturalis. aut supernaturalis. Non per se
est sicut generatione naturali tantummodo generatur co-
positum. ut per ipsum. viij. metaphysica. sicut corruptione naturali
non corruptiuntur nisi compositi. Nec secundum. quod diuina
virtus cuiusque proprium est in miraculo se agere. non est principi
più defectus et corruptionis. Id est. si predictum accidentem
corruptiuntur. aut corruptiuntur in nihil. aut in aliquid. Non
per se. quod nullum agens creatum potest annihilare sic
nec potest creare. ut per ipsum superius dicitur. i. q.
i. Nec secundum. quod istud aliquid vel est subiectum vel accidentem
Non subiectum. quod ex non subiectum non sit subiectum. ut dicitur. i.
philosophie. Nec accidentem. quod est posito. tunc accidentem na-
turalis agens fieret accidentis sine subiecto. quod est non
possibile. Id est. accidentes separati non potest esse subie-
ctum. quod non per se corruptiuntur. Secundum per ipsum. quod est quod per se
corruptiuntur. optinet quod in se suscipiat actionem agentis
corruptionis. Tunc accidentem etiam per ipsum hoc. i. littera de
tri. ubi autem quod forma simplex subiectum est non potest.
sed accidentes separati est forma simplex. Ad litteram
secundum quod licet maior sit vera loquendo de eo quod
est cursus naturalis subsistit per se sine materia.
tamen non est vera loquendo de eo cuius est suavitatis per se
naturalis dei potentiaz. sicut est in posito. Ad
probationem secundum quod tantummodo procedit de naturali
cursu regis. Ad secundum dicitur. quod huiusmodi corruptionem
potest dici naturalis. Nam licet huiusmodi accidentium
subsistencia puta quod per se subsistunt sit supernatu-
ralis. tamen hoc posito naturale est per se patiens a suo
proprio sibi approximato. Sicut dato quod de supra
naturalis poneret nauem super rem aere. illa tamen na-
uem naturaliter moueretur a vento ipsa impellente.
Ad probationem secundum quod species manent est vere
res posita. quod est qualitas in quantitate. Etsi dicitur
quod non est ibi positi subale. dico quod licet non sit
positi subale. tamen haec virtus et modus positi
subale. ad cuius similitudinem haec est. et ideo agit et pa-
tit. ad modum positi subale. Ad litteram secundum quod quoniam
corruptiuntur in aliquid. Ad probationem secundum quod quoniam
est illud aliquid est accidentis. puta si mutatur hostia de
frigiditate recipit caliditatem. de duricia in mol-
licitate. manentem tamen huiusmodi remissione vel alteratio-
ne infra talis gradus. quod si est ibi subiectum panis for-
ma subale ipsius panis non tolletur per huiusmodi al-
terationem. etiam istud aliquid in quod huiusmodi accidentia
pertinet.

Instantia

Solutio.

Ad litteram.

corrūpunt pōt eē subā. qr si totaliter alterant̄ h̄moi accidētia. puta int̄m q̄ si subā ipsis esset subā panis forma panis tolleret. tūc ex h̄moi accidētibus corruptis generat̄ subā. nec v̄lterius ē ibi sacram̄ corporis vel sanguis xp̄i. Et istud magis patebit i sequēti articulo. Ad primā pbationē dicēdū. q̄ si h̄moi alteratio terminat ad accidēs. tūc h̄moi accidēs nō erit sine subiecto. qr q̄ntitas manēs i corrupta erit subiectū posterior̄ accidētis sic fuerat subiectū pōris accidētis iā corrupti. vel int̄cisi. seu remissi. si ē motus fīm int̄ensionē vel remissionē. Ad scđam pbatoz. l. quō ex nō subā fiat subā. patebit. j. Ad q̄stū nego ant̄cedēs. qr q̄ntitas panis lepata ē subiectū eorūdē accidētū q̄ an separationē ē subā panis fundabat̄ mediate q̄ntitate. Ad pbationē dōm q̄ Boe. loq̄tur ibi de forma oīno simplici. q̄ ē de solus. q̄ nūl lius accidentis pōt esse subiectū. id nō valer.

Ad. 4.

sunt multe opiniones. Aliq̄ directe. et aliq̄ in directe. Est em opio q̄ dicit. q̄ lic̄ ista accidētia corrūpanſ v̄tute naturalē agētis. tñ ex h̄ nihil generat̄. Quia illud genitū vel esset accidēns. vel subā. vel creator v̄triusq; Sz n̄ sic. nec sic. Maior p̄z p̄ Alpharabiū i li. de ortu sc̄iāz. vbi ait. Om̄e qd̄ ē. aut ē subā. v̄l accidēns vel creator v̄triusq; Maior p̄z q̄stū ad pm̄. qr illō accidēns eet naturalē sine subiecto. Quātū ad scđam. qr ex nō subiq̄s nō fit subā. Quātū ad tertiu. qr ōc generabile actōe agētis naturalē ē corruptibile. Sz de nō ē corruptibile. P. pbat̄ directe ē scđo. q̄ ex h̄moi accidētib; nō possit generari subā. q̄a ex corpe non pōt fieri spūs. q̄ ex accidēte nō p̄t fieri subā seu corpus. Ant̄cedēs ponit̄ a Boe. in li. de duab; naturis. Lōleq̄ntia p̄z. qr plus dōt subā ab accidēte q̄ spūs a corpe. sed symboloz facilior ētā situs. vt d̄ri de generatōe. P. qd̄ nec ēi matia nec h̄z materia p̄t̄sui hoc nō pdūcif̄ de aliq̄ subā ḡsi corrūpiſ tūc nō corrūpiſ i aliquā subam. Sz ista accidētia nec sūt i materia. nec h̄nt mate riā p̄t̄sui. Maior p̄z tā i ante q̄ i ḥna. Minor etiā p̄z exp̄dictis. P. d̄r̄ istoꝝ q̄ nō nutrīt̄ sed reficiūt̄ solū quadā accidētali muta tōne. sicut q̄nq; aliq̄ inebriant̄ ex odore vini et reficiunt̄ ex odore aromatū. Q, autē p̄prie nō nutrit̄ pbant. qr ex eisdēsum et nu trimur. vt d̄r. h. de generatōe. sed nos sumus p̄positi ex materia forma. ḡ nccio nutrit̄ rebus p̄positis. tñ nō solis accidētib;. Con firmatur h̄ auct̄ Amb̄ rosh. q̄ loquēs de isto sacro ait. Libuis iste nō vadit i ventrē. sed il lud quo corporaliter nutrit̄ h̄ intratventrē. ḡ t̄c. Sed ista opio nō valer. Qz agēs na turale sicut nō p̄t̄ dñihilo aliqd̄ facere. sic nō pōt̄ aliqd̄ annihilare. sed ɔstat q̄ ista accidētia actōe agētis naturalis sepe corrump̄t̄. et hoc q̄nq; p̄ modū comestōis et potus. put̄ quotidie a fidelib; sumit̄ istud sacramentū. Qñq; v̄o alio mō. puta q̄nq; pbustione ecclie ista accidētia v̄burunt̄. v̄l ex vetustate incine ran̄. Lū igit̄ tali actōe nō possint annihilari necesse est ex eis aliqd̄ generari. nō accidens. vt sufficiēt̄ pbatū est p̄us. q̄ h̄moi genituz nccio erit subā. Ad pm̄ igit̄ dōm q̄ h̄moi genitū ē subā. ac sensuꝝ em appuit q̄nq; q̄ ex nimia vetustate h̄moi accidētia fuerūt corrūpta. et in loco eoꝝ cineres vel vermes repiebā tur. qui ex talibus accidentib; generabātur. Ad pbationē dicendū q̄ licet nō ex q̄cūn q̄ nō subā generet̄ subā. tamē ex talib; nō subā

Articulus
secundus.

Quantum ad secū

Lēclusio

dū articulū sic p̄cedā. Primo ponā vnas p̄clusionē. Scđo h̄moi p̄cloz addūcaz multaz opinionū motuā et ipsis r̄ndelō. Lōclō ē hec. q̄ q̄n accidētia pdicta int̄m cor r̄spūl q̄testat̄ subā eis eē corp̄ xp̄i. tūc ex h̄moi accidētib; generalē vera subā. Quid qd̄ corporaliter nutrit̄ de illo vere pōt̄ generari subā. Sz q̄n pdicta accidētia p̄ modū cibi et pot̄sumūt̄. tūc vere nutrit̄ corporaliter. ḡ t̄c. Maior p̄z. qr nutrit̄mētū v̄ertit̄ in subam nutriti. qd̄ neq; q̄ fieret nisi ex ipso posset subā generari. Minor etiā ponit glo. sup̄ illo p̄bo. i. ad Lōz. xi. Alius quidē elurit. alius aut̄ ebrius ē. Dicit etiā glo. illa. q̄ aliq̄ q̄nq; inebriati sunt ex v̄su spē rū illius sacři. P. illud qd̄ h̄z vim passiuā panis vel vini. d̄ illo p̄t̄ generari subā. Sz h̄moi accidētia h̄ntv̄m passiuā panis et vini. Maior p̄bo. qr quicqd̄ pōt̄ generari de pane et vi no. hoc pōt̄ generari de his q̄ h̄nt v̄m passiuā panis et vini. Sz si panis et vini corrūpūt̄. tūc de ipsis generat̄ subā. Minor p̄z. qr si ista accidētia aliter se haberet̄ in agēdo vel patien do q̄ subā panis et vini. tūc de isto sacro ha beremus sensibile experientiā. et p̄ dñs piret me ritū fidei circa istud sacram̄. qr fides nō habet meritū cui hūana rō p̄bet experimētū. Etiā ista minor p̄z p̄ Innocen. iij. in li. de officio misse. vbi loquēs de silitudine istoꝝ accidētū ad ipm panē et vini ait. In quo silitudo desiceret in eo sacramentū nō esset. qr ibi se p̄deret et locū fidei auferret. Scđo h̄ ista p̄clusionē

4

Lōtra cōs
clusionem

A.d. I.

q̄ p̄ diuinā potentiā h̄z vīm t̄ modū sube. bñ
poterit generari substātia. Sic aut̄ est i p̄po-
sito. Nā accidētia panis t̄ vīni habet p̄ se eē.

Ad.2. t̄ p̄ sequēs p̄ se agere t̄ p̄ se pati. Ad secū-
dū dicendū q̄ loquēdo de potētia dei tunc an-
cedēs ē falso. q̄ nō est maioris difficultat̄
spūm facere de corpore. q̄ spūm facere de nihilō.
Sed loquēdo de potētia naturali rei create.
tūc negāda ē sequentia. q̄ eo ipso q̄ ista acci-
dētia habet esse agere et pati ad modū corpora-
lis substātia. Ideo maior ē xformitas istoꝝ ac-
cidētū ad subam corpore. q̄ corporis ad spiri-
tū.

Ad.3. Ad tertiu dicendū q̄ aliqd nō esse i ma-
teria p̄t duplī intelligi. Uno mō naturalit̄.
Alio mō supnaturaliter. Nō dato q̄ maior
esset vera de eo qđ naturalē ē sine materia. sic
est intelligētia. tñ nō est vera de eo qđ supna-
turaliter ē separat̄ a materia. t̄ ex sui natura est
aptū natuꝝ eē in materia. sicut est in p̄posito.

Ad.4. Ad quartū dicēdū q̄ falso ibi assumit. q̄a
ista accidētia vere t̄ realiter nutriūt. Sat em̄
insestibilis eē videt qui hoc nō p̄cipit. Pri-
ma eiusdem eoꝝ nō valet. q̄ licet odor aroma-
tū t̄ vīni possit hoīem alīcīliter refocillare. ta-
mē sine alio cibo nō possit hoīem diu xserua-
re. Sed si q̄s satis haberet de istis accidētib⁹
ille equa bñ se p̄seruaret a fame et a siti. sicut si
satis haberet de pane et de vīno. Qđ nō xtin-
geret. nisi p̄dicta accidētia vere nutrit̄ t̄ pa-
sceret. t̄ tanq̄ verū nutrimentū i substātia ipi-
us comedētis t̄ bibētis h̄moi accidētia come-
sta t̄ bibita xuererent. Un̄ ego p̄sonalit̄ au-
diui a quodā fidedigno sacerdote. q̄ semel in
exercitu regis romanorū immunitē terribili p̄
lio. iste sacerdos multas hostias xsecauit p̄
xcommunicādis militib⁹ xflicturia. t̄ casu inter-
ueniente nullus illorū militū recepit xunio-
nē. Propter qđ ipse sacerdos solus oēs illas
sumpsit hostias xsecratas. t̄ ex hoc ita satia-
tus fuit q̄ vix aliqd de alio cibo sumere potu-
it. Nec valet scdm cuꝝ dicit. q̄ ex eisdē su-
mus t̄ nutrimur. q̄ licet ista accidētia nō sint
xposita ex materia t̄ forma. tñ q̄ habent mo-
dū t̄ virtutē xpositi. s. panis et vīni. ideo nos
qui sumus xpositi iplis possumus nutriti.

Nec valet tertiu. q̄ Ambrosius loquit̄ de
corpore xp̄i xtentō sub accidētib⁹. qui xp̄us est
cibus spūialis. et nō loquit̄ de istis accidētib⁹
q̄ sunt cibus corporalis. Alij dicit q̄ ex istis
accidētib⁹ nō p̄t generari aliqua substātia.
Quia p̄ncipia sube optet eē substātias. ut p̄
vīj. metaph. ḡ nullū accidēta p̄t esse p̄ncipiū
naturalē alīcīli sube. Et si dicit istis q̄ qñ

q̄ corruptis istis accidētib⁹ in loco eoꝝ ci-
res vel vermes inuēti sunt. quos opeꝝ nos di-
cere esse generatos ex h̄moi corruptis accidē-
tibus.

Rndent isti q̄ talia nō generant ex
istis accidētib⁹. sed ex aere circūstāte. Imagī
natur em̄ isti et in hoc bñ. q̄ agēs naturale in
agēdo repatī. ideo acr circumstās corrup-
to accidētia ista repatī ab eis. ex qua repassi-
one aliqd coxūp̄t de aere. t̄ ex h̄moi aere cor-
rupto generant tales cineres v̄l v̄mes. t̄ alia
xſilīa. Sed nec istud valet. Quia cuꝝ isti
p̄cedat accidētia p̄dicta corrupti actōe natura-
lis agētis. t̄ om̄i tali corrupti nēcō corri-
de at generatio. ut p̄z. ij. de generatio t̄ corrupti-
one. ḡ nō solū acri corrupto optet aliqd geni-
tū assignare. verumētā accidētib⁹ corruptis.
Hoc aut̄ aliud singi non p̄t nisi h̄moi cine-
res vel alia q̄ in loco illoꝝ accidētū repiunt̄.

Nec valet illud qđ isti singūt de aere coxū-
pto. q̄ licet agēs naturale i principio actōis
notabiliter repatīt agendo. tñ i fine actionis
cū passum appropinqt corruptiōi. modicū
vel nihil̄ repatī. eo q̄ patiēs totaliter sit su-
patū. t̄ ad xformitatē agētis sit trāsmutatū.
Juxta qđ dicit i libro de generatio. Agēs t̄
patiēs i principio actōis sunt dissilīa. in fine ve-
ro sūla. igī imminētē istoꝝ accidētū cor-
putiō. qualitas actiua istoꝝ accidētū nō ē tā-
te fortitudinis q̄ de aere possit vermes vel ci-
neres generare. maxime cū hoc nō potuerint
dieb⁹ multis p̄cedētibus. quib⁹ illoꝝ accidē-
tū actiuitas multo fortior fuit.

Alij ex ae-
re hostiā circūstāte generarent h̄moi cineres
tūc licet cineres inuenirent circa locū hostie.
tamē nō inuenirent directe in loco hostie. cu-
ius oppositū xtingit. P̄. dato q̄ hostia cō-
secreta ponere t̄ inter duas lamias aureas. v̄l
cuīnscūq̄ alteri solidi metalli. adhuc ex vētu-
state t̄pis h̄moi accidētia mutarēt in cineres.
vel in aliquā alia substātia. quod neq̄ pos-
set saluari p̄ corruptionēz corporis circūstātis.

cū hoc supponat̄ esse solidissimū. t̄ i nulla sui
p̄t corruptū appareat. ḡ optet dicere q̄ hu-
iūsimodi cineres generant̄ ex corruptōne p̄di-
ctoz accidētū. Alij dicit q̄ corrupti istis
accidētibus bñ generant̄ aliqua substātia. sed
nō generant̄ ex accidētibus. sed potī ex substā-
tia panis. q̄ nunq̄ fuit separav̄t sc̄iūcta ab ac-
cidētibus. Ponit em̄ isti substātia panis nō
pertinet i corporis christi. sed manere cuꝝ istis ac-
cidētibus i sacramēto. De ista opinōe ad p̄/
sens nihil dicā. quia ipsa supius improbaui
distinctiōe. xi. questione p̄ma. articulo scđo.

Lōtra op̄i-
tione.

3

Op̄i. scđia.

Opi. Ju/
no. lib. de
offi. misse.
pre. iij.

Lötra cō
clusionem

Alli dicūt q̄ substāta panis que cōuersa
est in corpus xp̄i reuertit. et ex illa generat il
lud qđ sit qñ ista accidēta corrūpunt. **S**3
nec istud valet in ecclastare pōt. qz thc sequeret q̄
corpus xp̄i auerteret i substāta panis. **E**3
sequēs est incōueniēs. qz si hoc fieret. tūc cor
pus xp̄i mediātē suba panis in quā puerfuz
esser auerteret vltēius in vermes et cineres.
Consequētiā pbo. qz sicut si lapis esset cōuer
sus in lignū. tūc lapis nunq̄ posset redire nisi
lignū auerteret i lapide. sic in pposito postq̄
substāta panis auerfa est in corpus xp̄i. tūc
nō videt q̄ talis substāta panis possit redire
2 nō corpus christi auerfa l eā. **P**. si reuert
it substāta panis. vel reuertit in ipso instāti
quo corrūpunt accidēta. vel an illud instāti.
vel post h̄moi instāti. **S**i dicit q̄ in ipso instā
ti. hoc ē impossibile. qz sicut impossibile est rē
corrumpi in eodē instāti quo incipit esse. qz si
sic. tūc simul esset et nō esset. sic impossibile est
rē corrumpi in eodē instāti quo redit ad esse.
simul em esset et nō esset. Esset quidē. qz ponit
redire ad esse. Nō esset. qz haberet corruptūz
esse. nā cū corruptio sit instātanea mutatio. er
go corruptio et corruptū esse sunt simul in eo
dē instāti. **S**3 si rediret substāta panis. tūc
corrumperet i instāti quo corrumpunt accidē
ta. als cineres qui vident generari ex accidē
tibus nō generarent ex tali substāta panis
cū h̄moi cineres generētūr in eodē instāti in
quo accidēta corrumpunt. q̄ si substāta pa
nis p̄cise in pdicto instāti rediret. tūc simul es
set et nō esset. **E**t cōfirmat. qz redire ad esse
est rēdere ad esse. corrumpi est rēdere ad nō ēē
ergo in eodē instāti simul rēderet ad esse et ad
nō esse. **S**i redit an illud instāti. tūc quia
corp̄ xp̄i nō desinit ibi esse an corruptioz pdic
torū accidentiū. sequit q̄ simul sit ibi substā
ta panis cū corp̄ xp̄i. Quod supius est im
probat. **S**i autē redit post illud instāti.
tūc frustra rediret. qz tūc nihil faceret ad ge
neratione talū rez queviden ex accidentib⁹
generari. cū vt dicūt est illa generent in eodē
instāti in quo accidēta corrumpunt. **A**lli
sunt qui dicūt idē quod isti. nī q̄ magis de
terminate loquunt dicētes. q̄ substāta redit
in ipso instāti corruptioz pdictoꝝ accidentiū.
hoc tamē nō requirit necessario ipm q̄gēs na
turale corrumpēs h̄moi accidēta. **S**3 cō
tra istud pōt argui ex his que iā adduci cōtra
opinōne p̄m p̄cedentez. **P**. nullā actio
corruptua eucharistie req̄rit substāta redi
re. ergo h̄moi substāta i destructiō accidenti

um eucharistie nō redibit. Ancedēs patz. qz
omnis actio p̄currēs ad pdictā corruptionē.
vel est actio dei. v̄l actio naturalis agēs. **S**3
actio naturalis agēs nō requirit reditū iam
dicte substāta. q̄a vt isti met dicūt. naturale
ngēs pōt alterare et corrūpēsta accidēta etiā
si in nulla substāta redeat. ergo m̄lto min⁹ acto
dei. et p̄ seq̄ns nulla. **L**ōsequētiā pbo. qz si re
daret suba cū nullas agēs actio hoc req̄rat.
tūc frusta rediret. deus aut et natura nihil fa
ciūt frusta. vt dicit. i. celi et mū. **E**tia plu
res sunt ali⁹ modi dicēdi circa istaz materia.
quas recitat et improbare ad p̄ns causa bre
vitas omitto.

Quātum ad terciū

Articulus
tercius.

Lōclusio
prima.

articulū pono duas cōclusiones. **I**prima ē
q̄ qñ hostia p̄secrata frāgi seu diuidit. corp⁹
xp̄i nec frāgi nec diuidit. Quia corp⁹ chri
sti ē impassibile. q̄ nec pōt frāgi nec diuidi. An
cedēs p̄z. qz cū corpus xp̄i sit glorificatiū. seq̄/
tur nēc q̄ sit dotatiū dote impassibilitatis:
Pater etiā dñntia. qz corpus viui hoīs nō p̄
diuidi et frāgi sine eiusdē homis passione. **P**. z
ibi res nō pōt diuidi vbi nō est mō qualitatati
uo. sed corpus xp̄i nō ē sub sacro modo qua
titatiuo. v̄l declaratiū est supius disti. x. q. y.
arti. i. **S**ed h̄ istā cōclusionē est quedā op̄i
nio que fudat se sup cōfessione Berēgarij. que
ponit hic in līra. et scribit de se. dist. y. c. Ego
Berēgarius. vbi postq̄ Berengarius errore
suū coram papa Nicolao z. cxii. ep̄is publi
ce recognouit. ipse iurauit se deinceps semp cre
dere et tenere verū corpus christi manibus sa
cerdotiū sensualiter tractari. et frāgi. ac fidelium
dentibus attēti. et sic ibidē ponit circa finē illi
us ca. hanc cōfessionē papa Nicolaus scri
pit ecclesijs italicie. germanie et gallie. vt ecclē
sie q̄ prius doluerat de auerlo et puerlo. poste
gaudeant de reuelo atq̄z cōuerlo. ergo videt
q̄ corpus xp̄i vere diuidat. et hoc tā ex predi
cta cōfessione. qz ex cōfessiōis sollēni approba
tione. **P**. quod vere manducat. hoc man
ducātis masticatō et diuidit. **S**ed corp⁹ chri
sti vere māducatur. iuxta illud Joh. vi. Qui
manducat meā carnē et bibit meū sanguinē
habet vitā eternā. **P**. istud sacramentū est
signū memoriale dñtice passionis. vt patet ex
dictis supius. ergo diuisione sacrī diuiditur
corpus xp̄i. **L**ōsequētiā p̄z. qz signū debet eē
p̄forme sigto. sed in passione xp̄i fuit realis di
uisio sibi corporis. als nō fuisset ibi vera vulna

Scotus

Lōtra istō

Cōtra opī ratio. Sed ista nō excludūt, et exp̄sse cōtrai-
nione.

Instantia Qui manducat. Et accipiunt ex sermone de
verbis dñi. vbi sic ait Aug. Christus viuit mā-
ducatus. q̄ surrexit occilus. nec q̄n mandu-
camus p̄tes de illo facimus. et quidē in sacra-
mēto sic fit.

Solutio Forte dicet q̄ p̄tra istud esse vī-
te illud qd̄ ibide immediate sequitur. Subdit
em Aug. Norūt fideles quēadmodū mādu-
cat corpus xp̄i. unusquisq; accipit p̄te suam.

Solutio. p̄ p̄tes manducat in sacramēto. et manet inte-
ger totus ī celo. Respōdeo q̄ p̄ p̄tes ibi in
telligit Aug. p̄tiales gras. q̄r km̄ q̄ cū maiori
deuotione sumit corpus christi. km̄ hoc ipse
sumēs maiorē et vberiorē p̄tem gratie spūsan-
cti consequitur. Et ideo ibide addit Aug. Unū
et ipsa gratia p̄tes vocātur.

Ad.1. Ad primū r̄n-
deo cū Bart. brixicis in apparatu sup̄ illo ver-
bo frāgi. q̄ ly frangi et atteri nō debet referri ad
corp̄ christi. sed solū ad sp̄es sacramēti. Qd̄
p̄bat Bartholomeus ibide p̄ auctoritatē Au-
gus. iā inductaz. Et idē apparator hortatur
quemlibet legentē. vt iuxta istū intellectū sa-
ne intelligat verba Berēgarij. ne incidat ī ma-
iore errorē ac heresim q̄ ipse Berēgarius fu-
it. Quia reuera valde enormis error esset cre-
dere q̄ corpus christi realiter diuidetur. Et iō
sepius miratus sum q̄ papa Nicolaus cum
tot ep̄is vnq̄ acceptauerūt istā confessionē si
ne lucidiori declaracione veritatis.

Ad.2. Ad se-
cundū dicendū q̄ aliquid māducari p̄t di-
pliciter intelligi. Uno mō corporaliter. puta si
attiḡt immediate corp̄ corporaliter et quātitati-
tine ab ipso māducātē. Alio modo sp̄ualiter.
puta si nō attiḡt immediate nec quātitati-
ue. De p̄mo mō manducādī maiorē vera. nō
de scđo. Lū igitur corpus xp̄i nō māducetur
primo mō sed scđo. ideo maior in p̄posito est
falsa.

Ad.3. Ad tertīū dicendū q̄ licet illud qd̄
solū est sacramētu. puta ipsa sp̄es panis et vi-
ni sit signū passiōis xp̄i. tamē illud qd̄ est res
et sacramētu. puta corpus et sanguis christi nō
est signū sed magis ipm signatū. Et ideo licet
sp̄es et acciēcia diuidant. tñ corpus xp̄i non
diuidit. **Cōclusio** scđa cōclusio est. q̄ sp̄es sacramē-
ti puta acciēcia panis et viñ vere et realis frā-
gūtur et diuidūt. Quia q̄n totū p̄tinū dis-
continuatur. tūc ipm vere diuidit. sed hostia
secreta ē quoddā totū p̄tinū. et vere diūcōti-
nuat. q̄n sacerdos tres p̄tes facit de hostia. et
etiā vteri diūcōtinuat q̄n a sacerdote vel q̄,
cūq; alio hoīe māducāt. ḡ tc. **P. Mat. xx-**

2 vi. saluator legit istud sacramētū diuidisse et fre-

gisse. sed h̄m̄oi fractio nō potuit eē ī corp̄e xp̄i
vt patuit ex p̄cedēti p̄clōne. ḡ tm̄ fuit ī ip̄is
acciēciis seu sp̄eb̄ sub quib⁹ co:p⁹ sūnū tradi-
dit discipulis. **Instauratio** Forte dicet q̄ ista scđa p̄clōne
h̄dicat p̄me. Qd̄ q̄n aliqd̄ p̄tinet sub altero. s̄l
p̄tinēs realis frāgit et diuidit. videtur q̄ etiam
accītū frāgaturz diuidatur. sed corpus xp̄i cō-
tinetur sub accītib⁹ panis. q̄ accītia realis di-
uidit. vt dicit. q̄. p̄clo. ḡ etiā corp̄ xp̄i realiter
diuidetur. **Eui⁹ oppositū** ponit i. l. p̄clōne

Rn. q̄ aliqd̄ p̄tineri s̄b altero p̄t dupl̄r in-
telligi. Uno mō p̄mēsuratiue. ita q̄ totū cōti-
net a toto et p̄s sub pte. Alio mō aliqd̄ p̄tinet
s̄b altero sine p̄mēsuratiue. ita q̄ totū p̄tinetur
s̄b toto. et totū sub q̄libet pte. Et isto scđo mō
corp̄ xp̄i p̄tinetur s̄b q̄ntitate panis. et nō pri-
mo mō. vt declarauit sup̄ di. x. q. h. ar. iij. Et
q̄r iuxta scđm modū maiorē falla. iō nihil cō-
cludit. Si em̄ maiorē eē vera loq̄ndo d̄ co-
qd̄ isto scđo mō ē sub altero. tūc pari rōe p̄clōne
deretur aīaz rōnale diuidi diuisiōe corp̄is hu-
mani. qd̄ tñ nō p̄tinet. eo q̄ ipa nō sit extēsue
ī hūano corpe. sic em̄ ē tota ī toto corpe q̄ etiā
ē tota ī q̄libet pte corporis. vt pbauit li. i. di. viij

Eua ī istā scđaz p̄cloz sūt due optiones q̄s
ingr̄ recitat ī textu istius lectōis. Quaz vna
ponit q̄ ī isto sacramēto nulla sit fractio. licet
videatur q̄ aliqd̄ frāgatur. **Eli** d̄r̄istis. q̄
tūc fieret hic deceptio et illusio. quod km̄ Am-
bro. nequaq; cōuenit huic sacrificio. **Rn**
tent isti q̄ ī apparetia istius fractōis non ē
deceptio nisi credereſ ibi eē fractō. In q̄ r̄nſio
ne forte intendit dicere. q̄ sicut ī isto sacramē-
to apparet q̄ sit panis et nō est. et tñ ex h̄ nul-
lus decipitur. nisi ille q̄ crederet hic esse panē
q̄ talis crederet qd̄ nō est. et p̄ seq̄ns sua cre-
dulitas falleret eū. **Hic** ī p̄posito tc. **Dicūt**
etiā q̄ hic nō ē illusio. q̄ fit ad vtilitatem fidei.
Unū sicut nō fuit illusio qñ p̄ps appuit ī sp̄e
p̄egrini duob⁹ discipulis eūtib⁹ ī emāus. et
oculi eoz tenebātū ne agnoscerent eū. sic nec
hic ē illusio. q̄uis apparent fractio q̄ tñ nō ē
igit tc. **Ista** r̄nſio nō valet quo ad p̄mu. q̄
valde ē dissimile de substatia de fractione. Nā
iudiciū de substātia nō spectat ad sensu. sed
ad intellectū. Iudiciū autē de fractiōe spectat
ad sensum. Nā motus ē p̄ se sensibilis. vt p̄z
q̄. de anima. sed fractio ē quidā motus. Ideo li-
cit credēti ī isto sacramēto nō esse substātia
panis sensus nō decipiāt. q̄ nō iudicat oppo-
sitū illius credulitatis. tñ credēti hic non ēē
fractionē sensus vere decipetur. si hic nō esset
fractio. q̄ iudicaret hic esse fractionē. et p̄ ūns

Opiſi.
p̄cōder-

Cōtra r̄n.

Judicaret eē qđ nō cēt. Et qz sensus a deceptio
ne reddunt immunes, vt dicit in legēda de fe
sto corporis xp̄i. ideo fractio q̄ virtute sensitiva
iudicat fieri i isto sacro. nō solū appareter sed
realiter fit in eo. ¶ Nec valz ista i nō q̄ ad se
cundū. qz omnis xp̄i actio nostra ē instructio
q̄ nulla christi actio esse p̄ illusio. Consegu
tia p̄z. qz nulla vera instructio ē illusio. ¶ Eti
am illud qđ christus i illa pegrina simulatōe
exteri⁹ gesit. hoc aliquo mō significative fu
it in mētib⁹ illo p̄ discipuloz. Quod innues
Grego. in omel. ait. Duobus discipulis am
bulatibus in via. non quidē credētibus. s̄z ta
mē de se loquētibus dñs appuit. Sed eis spe
ciē qua recte cognoscerēt nō ostēdit. Hoc ergo
egit foris dñs i oculis corporis quod apd ipos
agebatur intus i oculis cordis. Et subdit in
fra. Nihil ergo simplex veritas p̄ duplicitatē
fecit. sed talē le eis exhibuit in corpe qualis a
pud illos erat in mēte. ¶ Sed nulla talis rō
assignari p̄t de apparētia et nō exētia ipsius
fractionis. ḡ zc. ¶ Op̄io sc̄da ponit q̄ ibi ē
vera fractio. nihil tñ vt dicūt h̄moi fractione
frāgitur. Quia sicut sp̄s vel accidēs panis ē
ibi. tñ non ē in aliquo. sic p̄ potentia dei erit
ibi fractio. q̄uis i nulla restit h̄moi fractio.
¶ Sed nec istud valet. qz fractio cū sit q̄da⁹
mot⁹. q̄ ut pcedit ab agēte seu a frāgēte cactō
vt infert ipsi patiēti ē passio. ideo ipossible ē
h̄moi fractionē ēē sine subiecto. qz nec mot⁹ p̄t
ēē sine mobili. nec passio sine patiēte. ¶ Sec⁹
aut ē de accidētib⁹ panis. vt patet p̄ ea q̄ dixi in
q̄. p̄xima pcedente.

Op̄i. sc̄da

Cōtra op̄i
nione.Articulus
quartusCōclusio
prima.

Op̄i. sc̄da

Quatu⁹ ad quar
tu⁹ articulū sic pcedā. ¶ Primo ponā duas
cōclusiones. ¶ Sc̄do mōvēto vna dubitati
onē ortū habētē ex istis cōclusionib⁹. ¶ Prīa
cōclusio ē. q̄ si aliq̄s liquor. puta vīnū v̄l aqua
infundere i calice p̄seratū. h̄moi liquor p̄t
accidētib⁹ vīni i calice p̄existētib⁹ p̄misceri.
Quia b̄m Inno. li. iiij. de off. misse. vt fides lo
cū habeat. nihil p̄mittit de⁹ hic fieri quo sen
sibile possimus habere experimentū isti⁹ sacri. ḡ
liquor infusus p̄dictis accidētib⁹ ip̄is p̄misce
tur. ¶ Cōsequētia p̄z. si accidētib⁹ vīni albi ex⁹
rib⁹ i calice p̄seratō vīnū rubēi infusū nō cō
misceret p̄modē facta humor ad unūcē sus
ficiēt. tūc sensibiliter p̄cipem⁹ trāssubatōz fa
ctis circa illud vīnū albū q̄ vība p̄seratōis eo
q̄ an plationē h̄moi v̄bōz fuerit cōmīscibile
vīno rubēo. vel cuicunq; alteri liqui⁹. ¶ Hūic

cōclusioni qđā antiqua op̄i. 3dicit. Lui⁹ mo
tua hec esse potuerūt. Nis liquor q̄ h̄moi ac
cidētib⁹ posset infudi ē vera s̄ba. sed accidētib⁹ nō
p̄t s̄be p̄misceri. vt p̄bat ph̄s. i. d̄ genera. ḡ nul
lus liqui⁹ accidētib⁹ calicis p̄seratō poterit p̄mi
sceri. ¶ P̄. illud qđ p̄seratō misceret hoc effici
tur p̄seratū. sed liqui⁹ infusus accidētib⁹ nō ef
ficet consecrat⁹. ḡ ip̄is nō p̄misceret. M̄i⁹ p̄z
qz p̄seratō fit p̄ verba q̄ nō dicunt qn̄ h̄moi
liquor infundi⁹. P̄z etiā maior. qz si aq̄ non
b̄ndicta infundit i aqua b̄ndictā immedīate
efficit b̄ndicta. ¶ P̄. si sic. tūc vna t̄eadē sup
ficies ēēt i subiecto t̄ nō ēēt i subiecto. p̄ns ē ip̄s
ibile. eo q̄ implicit p̄dictionē. Proba⁹ p̄na.
qz qcūq̄ simul p̄mixta sūt. illa vna superficie
claudunt. S̄z sup̄ficies illi⁹ infusi liqui⁹ ē in
subiecto. sup̄ficies p̄dictoz accidētū ē sine sub
iecto. ḡ zc. ¶ P̄. accidētia nō p̄nt alterari. ḡ nō
p̄nt p̄misceri. Unū p̄z p̄ Boe. q̄ q̄it. Accidētia
indignatis nature sūt. p̄imi q̄dē p̄nt. alterari
vō nō p̄nt. Cōsequētia p̄z. i. de genera. v̄bi d̄.
mixtio ē miscibiliū alteratoz vno. S̄z ista
non cōcludit. qz q̄ sūt i mīma diuīsibilitā. illa
sūt b̄n miscibilia. vt d̄r. i. de genera. S̄z vtra
qs̄ hec. s. accidētia t̄ liqui⁹ ip̄is infusus h̄nt i mī
ma diuīsibilitā. ḡ sūt b̄n miscibilia. ¶ Ad p̄z
mū ḡ d̄dm. q̄ licet accidētis h̄ns modū accidē
tis nō possit subē misceri. tñ hoc non repugnt
accidēti habētis modū subē. sicut ē in p̄posito.
¶ Ad l̄cdm d̄dm q̄ illud qđ ē i calice p̄seratō
tūc hoc ē sanguis xp̄i. t̄ nō ipa accidētia p̄prie
loq̄ndo. ideo liqui⁹ infusus nō efficit p̄serat⁹.
q̄uis accidētib⁹ misceat. Nec est simile de aq̄
b̄ndicta. qz aq̄ infusa aq̄ b̄ndictē attingit illud
qđ est b̄ndictū. sed liquor infusus calici nō
attingit illud qđ ē b̄ndictū seu p̄seratū. qz n̄
attingit sanguinē xp̄i. q̄uis artigat accidētia vi
ni sub quib⁹ ē sanguis xp̄i. eo mō q̄ dictū ē sup̄i
us. ¶ Ad terciū d̄dm q̄ sicut eadē sup̄ficies
fm̄ alia t̄ alia p̄t simul p̄t esse alba et nigra.
q̄uis hoc esse non possit fm̄ eandē p̄t. sic illo
casu posito eadē sup̄ficies fm̄ illā p̄tē sui qua
ambiret istū liquorē infusū. vel etiā p̄tes acci
dētū p̄mixtas isti⁹ liquorē ē i subiecto. s̄z fm̄
illā p̄tē sui quā nō dū attigere iste liquor infu
sus ēēt sine subiecto. ¶ Ad. iiii. d̄dm q̄ accidē
tia h̄ntia modū s̄be p̄nt alterari. t̄ p̄ p̄ns alte
rati p̄nt misceri sicut ipsa s̄ba. S̄z i sacro ali
qua sūt accidētia habētia modū subē i eēndo
agēdo t̄ patiēdo. vt p̄z ex dictis sup̄i⁹. ḡ zc.
¶ Sc̄da sc̄da ē. q̄ ill̄ p̄tib⁹ accidētū q̄s̄i⁹.
so liqui⁹ p̄miscent nō remanet sanguinis xp̄i sa
cīm. qz nō manet sub illis accidētib⁹ corp⁹ et
cōclusio.

Cōtra op̄i
nione.Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

sanguis Christi, nisi per eo tempore quo talia accidētia manet sine subiecto. Sed accidētia huiusmodi ligata p̄ mixta non manet sine subiecto. Et tamen. Maior pars expeditis superius. Minor etiam pars, quod vel huiusmodi accidētia corrūpuntur, vel huiusmodi ligata cui permiscetur iheretur. Hic ex predictioris dubitatio. Quod ex quod ligatus infusus permiscetur accidētibus, ut dicitur i. i. de clōne, et quibus permiscetur in his desinit esse sacramentum. ut dicitur i. i. de clōne, non imerito per dubitari utrum modicū liquor ad hunc sufficiat quod ex toto in calice desinit esse sacramentum. Et circa hanc dubitatioz sunt opposite opiniones. Nam quedam opinio antiqua dicit, quod quisque modicū liquor non consecrat infusus fuerit accidētibus sacramenti totaliter sacramentum tollit. Quod ille liquor quisque modicus, tamen quod faciliter dividibilis, non per totū diffundit. et omnibus partibus accidentiū vini permiscetur, et per seques in omnibus huiusmodi accidētibus desinit esse sacramentum sanguis Christi. Sed oppositum isti tenet doctores coes. dicentes, quod quis modicus liquor infusus corrūpat per seipsum. scilicet illa per quam dividitur, et per quam diffunditur, et per seques desinit esse sacramentum quo ad illam pertinet, tamquam non potest per totū diffundere, ideo non desinit esse sacramentum in omnibus partibus accidentiū. Hic quod magis sentia inter has opiniones ad prius non explico propter multitudinem dubiorum circa hanc materiam emergentium. Alio modo quoque occurret hec materia, intendo circa eam seriosius insistere. Sed tamen ad prius dico quod prima opinio non est ita abusiva sicut coiter reputatur, quod ad sensum videmus quod si latillo de vino claro sicut coiter solet accipi per consecrationem sanguinis, infunditur una gutta de vino rubro aliquantulum spirituoso et materiali, oportet per se illius vini clari disco loranum, quod fieri non posset nisi illa gutta totum illum claram vimum penetraret, et omnibus partibus eius se coniungeret, quod consilium hoc id est fieret si talis gutta in accidētia vini post consecrationem fuderetur, et per seques si in omnibus partibus accidētibus ad quas partes infusus liquoris pervenerint, desinit esse sacramentum, sicut etiam dicitur doctores coes. sequitur quod ad infusionem vni gutte sacramentum esse desinit in omnibus partibus accidētibus predictorum.

Ad principale argu mēntum. Ad argu p̄n cī. dīm q̄ minor non est vera. Ad p̄bācō dīm q̄ aliquid est variabile vel alterabile per duplē intelligi. Unus modo eo quod ipsa potest est alteratois terminis. Alio modo quod potest est subiectū alteratois. Prior modo non negat autor, vi. p̄nci. formā accidētale est variabile, sed solum scđo modo, quod isto scđo modo sibi postula dī alterabilis sibi cursus naturalē, et quod quantitas in sacro altaris hunc modū sibi postula, quod existit per se, et subsistit ceteris ac-

cidētibus sacri. Igitur quantitas ambobus predictis modis potest variari. Ita enim potest esse terminus variatio, potest potest terminare motū augmentū vel diminutō. et potest esse subiectū variatio, his inquantitatibus accidētia in ipsa subiectū sūdata intēdūt, remittūt, vel corrūpuntur. Letera autem accidētia quibus substrata est ipsa quantitas subiectū, quibus non sunt variabilia secundum modum, puta per modū subiectū, tamen ipsa sunt variabilia per modum modū termini, ideo tamen.

Ed causeat.

Postquam ingratis determinavit de accidētib⁹ in isto sacramento extirpatis apparētib⁹, nūc determinat de utilitatib⁹ extirpatis calitis extirpatis. Et dividit in tres partes, quod primo ad eum quod sumit istud sacramentum magis facit commendabile extirpatis, secundum ostendit rei sumpte utilitate fructificatis, tertio mouet et solvit in id est quod circa isti sumptuosis frequentatōes, secunda ibi, Institutū est enim tertia ibi. Si atque prius p̄duas, quod primo volenter accedere ad istud sacramentum ingratis per suā extirpatis reddit cautū, secunda mouet quod circa Christi immolatōes ut eundem reddit deuotū, ibi. Post hanc extirpatis. Et hec in tres, quod primo iā dicta mouet quoniam secundum dat motus rationis rationē, tertio date rationis subdit p̄bationē senz firmatōes, secunda ibi. Ad hunc breuitate di cī p̄t, tertia ibi. Unus Aug. Hec est huius isti ratiōnis in generali, circa qua quod si spāli.

In vtile vel expeditis sit hoc frequentatio. Accedere seu sumere istud sacramentum. Et videtur quod non. Quia non dicitur esse maior frequentatio in res significata quod in figura significante. sed agnus pascalis quod fuit figura isti sacramenti tamen modo semel in anno comedebat, ut per se ipso. xij. videtur quod scilicet in anno debet anni minimo coicari seu refici illo sacramento. Contra, quod aliquid sic se habet quod eius accessu pecta telentur, et virtutes augentur, ad hoc frequentanter accedere est homini expeditus et virtutes augentur, ut patet in ista questione, et tamen. Hic quatuor sunt vidēda. Primo dicitur sacramentum utilitate extirpante in pectore deletione. Secundum enim secundum sacramentum utilitate extirpante virtutis perfectio. Tercio utrum hunc sine pectore ad istud sacramentum omni die possit accedere. Quarto utrum homo sine pectore ab isto sacramento possit spāli abstinerere.

Quantū ad primum
pone duas conclusiones. Prima est quod istud

Instantia

Solutio

Instantia

Solutio

Scda cōcluſio.

sacrū p̄prie datū ē homī remediū venialūz p̄ctōz. Et hoc est de intentione. s. Augus. q̄ vt patet hic in līa sic ait. Iterat quotidie hec oblatio. licet christus semel passus sit. q̄ quo quotidie peccamus p̄ctis sine quib⁹ mortal⁹ infirmitas viuere nō p̄t. Talia autē p̄ctā sunt venialia. ḡ rc. Unū sequitur ibidē. Dedit ei nobis deus hoc sacramētū salutis. vt q̄ quotidie peccamus. tille iā mori nō p̄t. p̄ hoc sacrū remissionē p̄ctōz p̄sequamur. Forte dicit q̄ ille qui accedit ad recipiēdū illud bñdictū sacrū. vel ē cōtritus de suis p̄ctis venialib⁹. tūc p̄ctā venialia non remittuntur p̄ istud sacramētū. q̄ anteq̄z recipiatur istud sacrū de leta sunt h̄moi p̄ctā p̄ p̄nīe sacrū. vel accedit nō cōtritus. tūc fictus accedit. ac p̄ dñs receperōe istius sacri nō remittetur sibi aliquid peccatū. nec p̄ dñs p̄ctm veniale. Rñdeo q̄ hō existēs sine mortali p̄ctō. accedēs accenso ac deuoto desiderio istud sacramētū. dato p̄ dñ venialib⁹ p̄ctis nō habeat singularē p̄tritōe. adhuc virtute istius sacramēti delectur. nec talis p̄prie loquēdo debet dici fictus. q̄a fictus non ē in statu salutis. nō penitēs autē de veniali p̄ctō. sufficiēt tamē cōtritus de mortalitate re est ē statu salutis. q̄ forte dices itez. q̄ nō appetet maior ratio quare magis deleat vñū q̄z aliud. ergo si istud sacramētū delect p̄ctā venialia. igitur si delect vñū delect oīa. t̄ sic eēt homo sine omni p̄ctō. qđ est contra illud. i. Joh. i. Si dixerimus q̄z p̄ctm nō habemus. nos ipsos seducimus. t̄ veritas ē in nobis non ē.

Rñdeo q̄ nō est necesse uno p̄ctō veniali delecto virtute istius sacramēti q̄ omnia delectatur. q̄ h̄moi peccatū delectur mediāte motu factō in anima ex feroore caritatis. h̄moi autē motus ratōe sue cause p̄ticularis tenētis. se ex pte opationis humane. p̄t habere maiorē difformitatē ad vñū peccatū veniale q̄z ad aliud. p̄pter qđ potest q̄nq̄z vñū deleri alio remanēre. Etiam feroore deuotionis posset esse fatus q̄ p̄tūc deleret omnia venialia p̄ctā. q̄nq̄z hō ratio ne sue fragilitatis nō diu maneret ē h̄moi p̄uritate. Nec p̄ illa verba hoc bñus Johes intēdit negare. sed magis videt iā dictā fragilitate t̄ instabilitatē hūane p̄ditionis innuere.

Possit etiā dici q̄. b. Johes loquitur q̄z illis ad nrāz innotescētā. q̄ nobis p̄stare de certo non p̄t q̄ sim⁹ sine p̄ctō. et ideo ipo suo verbo peccaret hō aliqui p̄suptōne. si diceret sep̄ctm non h̄re. Et credo q̄ ad istū sensū magis vaclat intēcio bñi Johis. Scda sc̄lo ē q̄ isto sacrō non delect p̄ctm mortale cūq̄ actualē hō

hō memorā absq; p̄nīa. Quia q̄d augetur hō non deletur. Sed accedens cū actuali memo ria seu cōscīa mortalis p̄cti peccat nouo mortali p̄ctō. ḡ rc. Maior patet. Minor etiā nota est ex dictis sup̄p̄. P. ex hoc q̄ sacrāliter q̄s sumit corpus xp̄i vñon sp̄ualiter. non remittitur aliquid p̄ctm. sed magis cumulat. Sz accedēs in mortali p̄ctō nō sumit sp̄ualit̄. Major t̄ minor patet ex his q̄ dicta sunt dist. ix. arti. i. t. h. E. confirmat ista minor p̄ Aug. qui ait. Ille sp̄ualiter māducat qui innocētā ad altare portat. Forte dicit q̄ istud ē contra Greg. q̄ in quadā complēda misse ait de isto sacro sic dicens. Presta ut hō tuū sacrū sit ab lucio sceler̄. sit fortitudo fragiliū. Sz scelerā sunt mortalia p̄ctā. ergo rc. P. illud qđ dat z vitā sp̄ualē. hoc auget mortē sp̄ualē. t̄ p̄ cōse quens mortale delect peccatū quo moritur ipsa nīa. sed istud sacramētū dat vitā sp̄ualē. iuxta illud Joh. vi. Nam ēm̄verus ē qui d̄ celo de scēdit. t̄ dat vitā mūdo. ḡ rc. Ad p̄nīi pot dici q̄ Grego. intelligit de scelerib⁹ oblitis. t̄ nō de his quoz hō hōz actualē memorā. De p̄ctis ēm̄ mortalibus quoz memorā non habemus. t̄ pati essemus emēdare si eoz habere mus memorā. iudicandū ē sicut de venialib⁹ p̄ctis. et ideo talis delectur isto sacramēto sicut etiā ipsa venialia! Etiam posset dici q̄ istud sacrū dicit ablutio sceler̄. nō q̄z illū ad delectiōnē mortal⁹ p̄cti. q̄z hoc necesse ē ut delect vel sacrō baptis̄mi vel sacrō p̄nīe. sed q̄z illū ad reatū t̄ penā. q̄z tanta posset cē deuotio recipiētis istud sacrū. q̄ deus remitteret omnē pena quā etiā p̄ suis scelerib⁹ confessis tamē t̄ p̄tritis deberet i purgatorio sustinere. Possit etiā tertio dici q̄ h̄moi ablutio sceler̄ ē causa lis. q̄z istud bñdictū sacrū p̄uenit t̄ retundit cām mortalū p̄ctōz. q̄ caule sūt tres. s. mūd⁹ caro t̄ demō. Juxta illud qđ ait venerabil̄ be da. Mūdus. caro. demōnia: diuersa mouēt plia. Nā sacrū eucharistie deuote suscep̄tū extinguit carnis p̄cupiā. munit p̄ demōis neq̄tā. t̄ p̄forat p̄ mūdi tyrānicā leuiciā. Propter hoc dicit q̄nq̄z sacrū vñionis. q̄z ista tria tollit cū p̄ctis venialib⁹. q̄ sepe impediūt int̄mā vñionē ale rōnāl cū ipso deo. Ad sc̄dm dōm q̄ vita sp̄ualis ē hoc mūdo hōz tres qđ generales. Sc̄ds p̄ficietū. Terci⁹ p̄fectoz Primū ḡdū istud sacrū n̄t dāc sed p̄supponit. Unū sine illo gradu nullus dōs accedere ad istud sacrū. Nāz sine illo gradu sp̄us homīs ē mortuus. t̄ ideo sibi nō p̄gruiēt istud sacramētū. quod ē cibus vñi sp̄us. q̄z

Ad.21

Inutili mortuo cibo misstrat. Sed opem ad sedes et terciu gradu. stud sacrum dat vita mundo. i. homibz corporalr exibz in mundo. Nam de vita aie. sicut anima est vita corporis. sicut quod ait. b. aug. sic gaudia mortis cum a deo separata. sic reuiniscit cum per tebita pniam deo reunita. Et hanc vitam per sacramenta pnius inchoata pficit sacramentum eucharistie. cum sua virtute de penitente facit pficiente. et de pfecte pfectum et excellentem. ut sic aie cum deo pficiat unionem per pniam pmitus inchoata.

Articulus
secundus

Quantum ad secundum

dū articulū ē aduertendū. qd licet isti sacramenti sunt multi effectus ppter iā dictos in pmo articulo. tñ ppius effectus istius sacramenti ē angere virtutes. qd ex quo est nutrimentū spūale. ergo ppius sūlū est angere illud quo spūaliter crescimus. hoc aut sunt virtutes theologice et morales animā pficiētes. Et ideo ait. b. Dyophilus. qd eucharistia habet virtutē pfectiū. Est etiā hic notandū qd iā dictis effectibus istius sacramenti cum alijs dicētis simul positis. possem dicere qd sacramentum eucharistie habet. xij. effectus in nobis. qd sunt misericordia utilitatis. qd effectus ut melius memorie pmedent. qd usclam versculis comp̄hēdendo. sic possum dīcere de isto sacramento. Extinguit. munit. confortat. purgat. ruit. Moribus. et memorez facit. ac reficit. qd si. ca. spem firmat. dat flāmē. est hostia sacra viamē. In his tribz versibus sunt. xij. pstructōes. xij. effectus eucharistie exprimētes. in quibus pstructōibus omnibus. ly hostia sacra supponit loco eucharistie.

i. fructus eucharistie

Dicit g pmo qd hostia sacra extinguit. supple inordinatā occupatā. Et ideo deus ambrosius in oratione de eucharistia dñm ihm christū qui ē sacerdos et hostia orat sic dicens. Reg virgini. amator castitatis et integratōis deus celesti rore bñdictōnis tue extingue in corde meo totū somnē ardētis libidinis. ut maneat ī me tenor totius castitatis aie et corporis. Et istud figuratum esse videt. qd machab. ca. i. vbi legit. qd flāma accēsa in lapidibz pfusis aqua residua. a lumine qd refulgit ab altari sumpta ē. Sēpe em flāma occupantie que nascit ex aqua residua. id ē ex tempaliū rez affluentia et supfluitate. qua lapides. i. homines mundani pfundunt. extinguit a lumine ab altari. resurgente. i. a gra sacramenti eucharistie. Scđd hostia sacra munit. supple terra demonis nequitā. Unū Ambro. vbi. s. orat dicens dño Muni me bñz angelorum pia ac fida custo-

dia. atq fortissima tutela. vt hostes omni bñnoz pfusi a me discedat p hoc magnificus et admirabile sacramentum. Et ege hoc patet figura Exo. xij. vbi legit. qd qm filii Isrl comedebant agnū pascalez. tūc posuerūt de sanguine ī supluminari. tñ vtrōq postle hostiū sui. et sic dom⁹ eoz fuerūt pseruare ab angelo pcessore. Etia habet Ezech. ix. qd illi soli plenaria fuerūt ab intersectione quos vestitus lineis. s. dñs iesus christus signauerat thani in frontib eo/ rum. T han em est figura crucis. que cum accedimus ad altare. in fronte. i. in pspectu ratōis nostre debet esse depicta. Tercio confortat contra mundi tyrrannicā semiciaz. Et quo ad h orat Ambrosius vbi sup dices. Dñe p hec sc̄ta mysteria mitigat tribulatōes plebiū. pericula populoz. gemitus captiuorū. miserie orphanoz. necessitates pegrinorū. inopie debiliū. desperationes languentū. defectus sensū. suspiria iuuenū. respice vota virginū. lamenta viduaz. Figurat h habet. iij. Reg. xix. vbi helyas ppheta fugiens a facie imp̄issime Jezabel is. obdormiuit sub iuniperō ī deserto et excitatus ab angelo comedit de pane sub cincio. et ambulauit ī forstidume cibi illi. xl diebz et xl noctibz usq ad mortē dei. Quarto purgat. supple pcta. Unde Amb. vbi s. Scio dñe et vere scio. et h̄c p̄m bonitatue confortor qd nō sum dignus accedere ad tantū mysteriaz. ppter nimia pcta mea et infinitas negligērias meas. sed scio et veraciter credo. et ex toto corde meo confortor. qd tu solus potes facere mundū de imudo pceptū semie. qd de pctōribz iustos facis et s̄ctos. Et infra sc̄dit. Panis sancte. panis viue. panis mūde qui de celo descendisti. et das vitam mundo. veni in cor meum. et mūda me ab omni inquinamento carnis et spūs. intra animā meaz. et sanā me et sc̄tifica me interi et exteri. Et ad istā purgatōem nos horat apls pfigurā pascalis panis qd dicit azima dicens. Expurgate vestermētūz ut sitis noua sp̄s sic estis azima. Quidam vnit supple sumētē ipi deo. Et qd ad h ait Amb. vbi. s. Tu em diristi dñe. panis quē ego dabo caro mea ē p mundi vita. qd māducat me vniuit ppter me. et pemanet me. et ego ī eō. Et istud figuratum ē Exo. xvi. vbi dī. qd cū incaluit sol māna liquiebat. et p dñs p influxū vniuit fuit cū terra. Propter qd ipse qui ē cibz iste clamauit ad Aug. ut patet in li. dīfess. Ei bus sum grandū. cresce et manducabis me. nec tu me mutabis in te sicut cibū carnis tue sed tu mutaberis in me. Sexto moribus.

iiij. fructus eucharistie.

iiij. fructus eucharistie.

v. fructus eucharistie

vi. fructus eucharistie.

Id è moralibz virtutibz supple pficit hōsem.
q̄ sunt prudētia. xpantia. fortitudo et iusticia.
Et quod ad Horat Ambro. vbi. s. Rogo te
dñe p ipm sacrosc̄m et viuisicuz corpis et san-
guis tui sc̄rūm. da mihi virtutes tuas sc̄ctas.
quibus repletus. bona sc̄ietia ad altare tuū ac-
cedā. ita ut hec sacramēta celestia efficiant mi-
hi salus et vita. ut quo ad hoc de sacra eucha-
ristia dicā illud Sap̄. viij. Generositatē illi-
us glificat c̄tubernū h̄ns dei. Et parū infra
sequit. Labores hm̄i magnas habet virtutes
Sobrietate em̄ et prudentiā docet. iusticiā et
virtutē quibus nihil est in vita utilius homi-
bus. Hic p sobrietate intelligit xpantia. et p
virtutē intelligit fortitudo. Nota fm̄ Hu-
guacionē. q̄ c̄tubernū dicit quasi c̄tubernū.
et locus vbi qnq̄z hoies pueniūt p sociali cō-
nictu. Septimo memorē facit supple ho-
minē de passioe dñi. Et q̄ ad hoc Ambro.
vbi. s. sic ait dñ. Ego em̄ memor venerāde
passionis tue accedo licet pctōz. sumā de tuis
donis qd̄ tūpse instituisti et offerri pcepisti.
et a nobis in tui pmemoratoe p salute nostra
sumi voluisti. De h̄c ait apl̄s. i. ad Lox.
xi. dices. Dñs illo i qua nocte tradebat acce-
pit panē. et grās agēs fregit et dixit. Elicipite
et māducate. hoc ē corpn̄s meū qd̄ p yob tra-
det. hoc facite in meā pmemorationē. Unde
dñs p Hieremīa Trenoz. iij. h̄ortat quemli-
bet fidelē ad iā dicte passionis memoriaī. di-
cēs. Recordare transgressionia et paupertatis mee
absinthiū et fellis. Et r̄ndet immediate Hier-
emias ipsōna illius q̄ interna ppassione ad
memoria fideliter reuocat xp̄i dñi sui passio-
nē dices. Memoria memor ero: et tabescet in
meaia mea. Octauo reficit supple an una
ex iā dicte passionis mēozia. et eiusdē ppassio-
ne medullitus debilitatā. Et hic ē rectus or-
do. q̄ sicut ait Salomō. anq̄ q̄ nouit amari
tudinē ipsa p solabit. Et q̄ ad hoc ait Am-
bro. vbi lūp. Panis dulcissime lana palatuz
cordis mei. vt nullā ppter te sentiā dulcedinē.
panis suauissime h̄ns om̄e delectamētū tom-
nē saporē suauitatis. qui nos semp̄ reficis. et i-
te nūq̄z deficis. comedat te cor meū. et dulcedi-
ne saporis tui replete viscera anse mee. Unū
talisa alia bñ pōt dīcere cū ps. Sc̄d̄z multitu-
diuē dolorz meoz p solatōes tue letificauerūt
aliam meā. Lui p solatōis si perit rō. ipa pote-
rit r̄ndere. Dñs regit me et nihil mihi deerit. i
loco pascue ibi me collocauit. Sup aquā re-
fectōis educauit me. aliam meā duerit. q̄ di-
cat isto mō. a multitudine dolorz puerit aliam

vij. fructus
euchari-
stie.

vij. fruct⁹
euchari-
stie.

meā latitudinē p solatōnū. Unū ipse xp̄s q̄
isto sacro est sacerdos et hostia. ait. Clenite ad
me oēs qui laboratis et onerati estis. et ego re-
ficiā vos Mat̄h. xi. In rei em̄ veritate dul-
cissime pōt reficere. q̄ sp̄us et lūp mel dulci.
et hereditas sua sup mel et fauū. ut pat̄z Eccl̄
xviij. Notto si. ca. sp̄em. i. fidē. caritatez et ix. fruct⁹ et
sp̄em supple auget. Nā pprie he p̄tutes the charistie
ologice augent p̄ deuotā susceptionē sacre eu-
charistie. Et hoc tagens Ambro. vbi sup̄
orat dices. Sumāt ḡ dñe p̄ hec facta myste-
ria i nobis vicia detrimētū. virtutes incremē-
tum. Et istud sacris innuit Ezech. xvi. vbi
aie deuote sac̄m eucharistie p̄cipiēti cū istaz
virtutū augmento sic dicit. Similā et mel et
oleū comedisti et decora facta es vehemēter ni-
mis. et p̄fecisti in regnū. et egressum ē nomētis
um in gētes ppter sp̄eciēta. Ubi p̄ simi-
lā ppter sui puritatē intelligere possumus fi-
dei sinceritatē. q̄ acquirit i sp̄uali comeditione
istius bñdicti sacri. quā sinceritatē et puritatē
fidei opt̄as Ambro. vt. s. ait dñ. Fac me q̄/
so dñe p̄ gratiā tuā sp̄ illud de tanto mysterio
credere et intelligere. semire et firmiter retinere
dicere et cogitare. qd̄ tubi placet et expedit anse
mee. Per mel ppter sui suavitatē possum⁹
intelligere digne sumētū istud sacramētū em̄
nētē caritatē. cui⁹ caritatis excessu mellifluo
virtute istius sacramēti sublimi⁹ agitato. alia
deuota p̄libādo degustat eterna. ad cui⁹ gu-
stus suavitatē apūnt oculi interioris homi-
nis ad clare p̄emplandū. q̄ sub enigmate fi-
dei clausa p̄misus tenebant. Od bñ figu-
ratū est. s. Regū. xliij. vbi Josaphat filius re-
gis isti ait. Illuminati sunt oculi mei eo q̄ gu-
stauerim paululū de melle isto. Et infra sub-
dit. Bustas gustauit i summitate virge que
erat in manu mea paululū mellis. et ecce mo-
rior. Et notanter dicit. ecce morior. Quia vt
ait Gregorius. Bustato sp̄u desipit omnis
caro. Lōtingit em̄ quādoq̄ ex vehemētia ca-
ritatis q̄ nō magis in saporiē desideri amatio
homis veniunt ista caduca. spalia. s. et carna-
lia bona. q̄ in desideriū mortui hois. Unū
de hm̄i morte ait Grego. sup̄ illud Lātico-
rū. viij. Fortis ē vt mors dilectō. Fortior ē in
q̄t q̄ mors dilectio. q̄ mors separat aliam solit
ab uno corpe. caritas q̄o p̄feca separab oī cre-
atura. Per oleū pp̄st̄ sui sublimitatē possia-
mus intelligere brāz sp̄em. Sicut em̄ oleuz ē
virtutis penetratne. et ceteris lq̄ribz supna-
tat. sic sp̄es diligētis anse oīa creatā quasi te-
spiciens penetrat et transcēdit. et nō obstante

tēpestate istius mūdi tāq̄ maris magni et spaciōsi. i quo sunt reptilia quorū nō c̄nnumerūs, anchorā sue p̄fidetie figit i solo suo creatore. et hoc maxime virtute p̄cepte eucharistie.

¶ Qd̄ bñ notat ps. loq̄ns i p̄sona homis sic sperat̄. cū ait. Emitte lucē tuā et veritatē tuā. ipsa me deduxerūt et adduxerūt in monte sanctū tuū. in tabernacula tua. Et q̄ isti⁹ mōtis ascēsus ad dei tabernacula fiat mediāte ipsa sacratissima eucharistia. hoc ostēdit cū unimediate subdit. Introibo ad altare dei. ad deūz qui letificat inuenturē meā. Et ex his conclu d̄it spei p̄fectionē dicēs. Quare tristis es aīa mea et quare conturbas me. spera i deo. qm̄ ad huc p̄fitere illi. salutare vultus mei et de⁹ meus. **¶** Et quāsi eandē deductionē facit p̄phe ta iñ ps. p̄ximo p̄ccēt̄. nisi q̄ sacramētū hic exp̄ssū p̄ altare. ibi exprimit p̄ sonū epulat̄is.

¶ Unū taliter sperās bñ p̄t dicere illud Baruch. viij. Ego sp̄au in eternū salutē. et veniet mihi gaudiu. Sic em̄ speratib⁹ noua lux ori ri videt. que ē gaudiu et tripludiū om̄i populo. vt p̄t̄ Hester. viij. Et hoc p̄t̄tute eucharistie. que de seip̄la loquēs ait Eccl. xxiiij. Il luminabo om̄s sperates i dñō. **¶** Decidio firmat supple i bono ope. Et istud bñ sequit ad p̄cedentia immediate. q̄ ille qui credit aliqd̄ magnū bonū. et diliget illud qd̄ credit. et sperat p̄ aliquas op̄ationes se posse p̄sequi illud qd̄ credit et diliget. t̄hc quāto sinceri⁹ credit. et quanto feruētuo diliget. et spe inclubitata affectu suo gliscit. tanto magis in hīmoi op̄ationib⁹ p̄firms. ppter qd̄ hīmoi firmitatem et p̄mpti euđine bone acrionis Isaias dūḡit cū spe. sūli. ca. xl. dīcō. Qui sperat in dñō: mirabūt fortitudinē. assumēt penas ut aquile. currēt et nō labrabūt. ambulabūt et non refūct̄. Et quāsi eundē ordinē lenēs p̄s. cū dixisset. Cre do videre bona dñi in terra viuētiū. addit̄ im mediate te spe dicēs. Expecta dñm. et subdit de op̄ationis firmitate. Utriliter age. p̄fortetur cor tuū et sustine dñm. Et q̄ om̄ia hec suant mediante virtute sacre eucharistie. innuit p̄pheta i p̄ncipio eiusdē p̄s. dicēs. Dñs il luminatio mea et salus mea t̄c. et circa mediu eiusdē p̄s. subdit. Circuim̄ et molau i tabernaculo eius hostiā vociferat̄is. quasi dicat. Nō immolabō hostiā thauroꝝ v̄l. ceteroꝝ iū mētoꝝ sicut olim i lege: sed hostiā vociferantis verbi. i qua immolatiōe caro a verbo assūpta verbo sacerdotis loquētis i p̄sona p̄bi dei veraciter p̄secrat. iuxta illud qd̄ cantat i hymno. Verbi caro panē verū verbo carnē efficit.

x. fruct⁹ eu
charistie

Et q̄ saguis christi meꝝ. et si sensus deficit ad firmādū cor sīnceꝝ sola fides sufficit. **¶** Ut xi. fruct⁹ eu decimo dat flāmē. i. spūmsanc̄tū. Filius n̄. dei charistie. qui veraciter p̄tinetur et sumit i isto sacramēto. etiā autēne dat seu metit ipm̄ spūmsanctū. eo q̄ vna cū patre p̄ducit spūmsanc̄tū.

¶ Et tēdo Elimbrosius ut sup̄ orās ad filiū: ait. Doce me indignū famulū tuū p̄ spūmsanc̄tū tuū corp⁹ et sanguinē tuū ea reverētia et timore. ea diligētia et amore sumere quib⁹ optet et decet. Et parū infra subdit. Intret sp̄us tuus bonus i cor meū. et sonet ibi sine sono. et sine strepitu verbꝝ. loquat̄ omnē veritatē tātoꝝ mysterioꝝ. p̄funda quippe sunt nimis. et sacro tecta velamine. Et infra subdit. Aufer a nobis dñe iniquitates nostras. et ignēsancti sp̄us i nobis clemēter accēde. aufer cor lapideū de carne nostra. et da nobis cor carneū. qd̄ te timeat. te diligat. in te delectet. te sequatur. te p̄fruat̄. Et notāter dicit accēde. quia anima deuota p̄ virtutē eucharistie igne spūssācti succēsa. currū ignēū videt̄ ascēdere cū Helya. et relictis terrenis om̄ibus i celestib⁹ conuersari. dicēs cū ap̄lo. Nostra conuersatio i celis ē. **¶** Et q̄ in isto sacro p̄nū i quo christus sumit spūssanc̄tus dāk̄ cū septemplici sua gratia seu dono. ideo istius figurā possimus attēdere Hester. i. vbi dīc̄t. q̄ rex assūrū fecit iniurāt̄ om̄e populu q̄ inuētus est i susio. et fecit pare coniūli septē dieb⁹. Qui bus dieb⁹ moraliter poterūt exp̄mi septē donna ipsi⁹ spūsserūt. **¶** Duodecimo sacra hostia est viamē. i. viatici om̄iū tendentū de p̄nitēti p̄grinatōnis exilio ad beatā sup̄ne patrie māstionē. Qd̄ pulcre notat Elimbro. ut sup̄ al loquēdo filiū dei i hoc sacramēto dērū dicēs. **M**āducet te angelus pleno ore. māducet te p̄grinus hō p̄ modulo suo ne deficiat in via tali recreat̄ viatico. Et infra circa finē sepedic̄tā orōem sic dēcludit. Repelle vndiq̄ illidātes mihi hostes. recedat p̄cula p̄ntia potētie tue et p̄nic mee. ut foris t̄int̄ munis̄ te ducen tend regnū tuū pueniā. vbi iā nō i mysteriis sed facie ad faciē videbimus te cū tradideris regnū deo patri. et cr̄is tens̄ oīa in om̄ib⁹. tūc em̄ me de te satiabis suavitatem mirifica. ita ut neq̄ esuriā neq̄ sitiā in eternū amen. **¶** Unū cū p̄pheta istud sacramētu exp̄ssisset p̄ locuz pascue et p̄ aquā refectionis. considerans q̄ mō iam dicto securissimū esset viaticū. subdit. De duxit me sup̄ semitas iusticie ppter nomē suū. **M**ā et si ambulauero i medio vmbrem mortis: non timebo mala qm̄ tu inecū es. Uirga tua

xij. fruct⁹
eucharistie.

zē. vsq; ad finē p̄s. totū ē ad p̄positū. **Sic**
igit̄ virtute istius viatīcī aīa cōfōrmatā veniet
cū Helya ad montē dei oreb. qd̄ interpretat mē
sa. z sige futurā gloriā quaz deus istud sacrum
digne sumērībō felicissime p̄gauit. **C**līrtus
igit̄ eucharistie merito poterit dicere cuilibet
homī fidelī i fine hui⁹ tpalis vite ipsā digne
p̄cipiēt illud. **P**ropter. iij. **C**līa sapie mōstra
bō tibi. **D**ucā te p̄ semitas eq̄atīs. quas cū in/
gressus fueris. nō artabunt gressus tui. z cur
rēs nō habebis offendiculū. **L**ui⁹ rō p̄mitēt
ca. iij. vbi dicit. **C**lic illius vie pulcre. z oēs se
mīte ei⁹ pacifice. **P**ropter hos igit̄. xij. effe
ctus fructuosissimos nō īmerito sacra eucha
ristia. **A**poca. xxij. significat p̄ lignū vite affe/
rēs fructus. xij. p̄ singulos mēses reddēs fru/
ctū suū. **E**t ideo lignū vite ē his q̄ apphen
derint ea. z qui tenuerit eā būs. vt dī. **P**roli.
iij. Ipla em ē lignū vite qd̄ posuit dñs in me
dio padisi. vt dicit. **B**en. iij. **I**git̄ ania deuota
sub vmbra isti⁹ ligni req̄elēs. et dulcissimos
eius fruct⁹ p̄sentīs. bñ poterit dicere illd. **L**ā
ti. iij. Sub vmbra illi⁹ quē desi derabā sedi. et
fructus eius dulcis gutturi meo.

Articulus
tercius.

Quātum ad terciū
articulū distinguo. Quia vel hō ē in mortali
pctō sc̄iter. vel nō. Primo mō nō p̄t recipere
illd sacram nisi p̄mittat mortale pctm. Et istd
p̄z ex his q̄ dixi sup̄ius dist. ix. arti. iij. **S**i ne/
scit se esse in aliq̄ mortali pctō. tūc vel h̄z alii
qd̄ legitimū impedimentū. puta q̄r ē p̄ suū su/
piorē suspēlus. vel excoicatus. vel interdict⁹.
vel nō h̄z aliqd̄ h̄moi impediment⁹. **S**i h̄z
aliqd̄ impedimentoz pdictoz. tunc nō d̄z reci/
pere istud sacram. q̄r q̄libet pdicaz s̄niāz phi/
let isti⁹ sacri p̄ceptionē. **F**orte dices q̄ nul/
lus p̄t excludi a cōione fidelū nisi sit morta/
lis pctō. sed sua excoicatois excludit homēm
a cōione fidelū. q̄r videt imp̄licare p̄ditionē
aliquē ēē sine pctō mortali. z tñ ēē excoicatu⁹.

Instantia

Res. q̄d̄ aliquē ēē excoicatu⁹ p̄t ēē dupl̄t. Uno
modo tā in facie ecclie q̄z corā deo. Alio mō in fa/
cie ecclie sed nō corā deo. P̄rio modo nullus
p̄t excoicari si fuerit sine pctō mortali. sed se/
cūdo modo p̄t. **I**terz forte dicet. Si exn̄
sine pctō mortalibō ēē excoicat⁹ corā deo. tūc
non ēē exclusus ab hac sacra cōione. **R**n. q̄
ista p̄nitia nō tenet. q̄r multi nō sunt excoica/
ti nec corā deo nec corā homibō. z tñ excludū
tur a sacra cōione. vt declarau⁹ sup̄ius dis. ix.
arti. iij. **P**c̄lōe. iij. **E**tia dact⁹ q̄liq̄ sit in/

siste excoicatus. z p̄ dñs non sit ligatus corā
deo sed solū i facie ecclie. adhuc talis nō d̄z p̄
cipe sacram eucharistie. nisi sit absolu⁹tus. vel
sua innocētia sit sufficiēt declarata. **E**t ista
videt eē int̄ctio. b. aug. sup̄ p̄. cx. vbl sic ait.
Qui iustus ēt in iuste maledicit. hic z si non
tenet ligatus apud deū. s̄nīc tñ parere d̄z. ne
ex sup̄bia liget q̄ p̄us ex puritate p̄scie absolu⁹
tus tenebat. **E**t q̄li candēsniam ponit. b.
Breg. i suo registro. vbi sic ait. **P**astor absol
uere indiscrete tmeat vel ligare. Is aut̄ q̄ sub
manu pastoris ē sp̄ ligari timeat iuste vel iuste
nec pastoris sui iudicū temere rep̄hēdat.
ne z si in iuste ligatus ēt. vt ipsa tumida rep̄hē
sionis sup̄bia culpa q̄ non erat fiat. **S**i ac
tal is q̄ ē sine mortali pctō non patit aliqd̄ p̄/
dictoz impedimentoz. tūc dico q̄r sacram cō/o/
n̄ordinate z fm ecclasticā s̄uetudinē quo/
tidie recipiēdo nō peccat. licet forte non sp̄ p/
ficiat. In hoc em si ē homo ordīnā z discreti
iudicij ē suo iudicio relinquēd̄. **E**t ista est
int̄ctio Aug. q̄ ait. Dicit quis p̄ia nō q̄tide s̄u
mēdā ēē eucharistiā. alius affirmat q̄tide s̄u
mēdā. Faciat vnuſaq̄z qd̄ fm fidē suaz pie
credit ēē factendū. **E**t istud ē rōnabile. q̄a
sicut i comedione naturali videm⁹ q̄ vñ hō
naturaliter indiget vt plus comedat. vel ses/
pi⁹ comedat q̄ alter. fm q̄ vnuſ h̄z fortiorē
tutē digestiā z velociorē. alter h̄z debiliorē
tardiorē. Propter qd̄ nō possimus attēde/
re virtutē tpantie i oībz homibō fm mensura
eiusdē q̄ntitatibz. q̄r illud idē qd̄ est tpantia i
vno hoie. esset tpautia i alio hoie. vt p̄z. iij.
ethicoz. **V**n ibidē dicit. **M**eloni qd̄ē bonē.
Quia ille melo ita forē habuit digestiā. q̄
multo indiguit nutritiō. ppter calorē cōsi/
mentē z depalētē humidū radicale. **S**ic eri/
am i comedione spūnali. M̄bñdicti sacri illos
sepius p̄gruit sumere istū cibū spūnale q̄ spūn/
lītēr h̄nt fortiorē virtutē digestiā. puta in q̄
bus magis viget amor z estuās desideriū ad
sumendū istud nobilissimū sacram De⁹. n. nr
ignis p̄sumēs est. vt p̄z Deut. iij. **E**t idco in
q̄bō calor igneus ab igne spūncti pcedens ex
frequētate istius sacri nō tepeſcit. sed magis
inualescit. illis p̄dest quotidie hāc sacram cō/o/
nē recipere. **I**n quibō aut̄ ecōuerso fieret. ill̄
expedit abilitate donec magis esuriūt. q̄r tūc
sumptio istius cibi ad maiore ip̄sis pficit sa/
nitatē. **D**ixi aut̄ norāter. calor ab igne spūn/
sanci p̄cedēs. q̄r comp̄ti sunt q̄nq̄ hoies sce/
leratissimi. q̄ nec mādata dei. nec p̄cepta san/
cte matr̄ ecclie curaque iūt obseruare. putat̄

se vivere libertate spūs. cū tamē eos captiuos teneret ipse dyabolus. q̄ quotidie istud sacramentū repperūt vel recipe voluerunt. dicētes se ad hoc moueri maximo desiderio. et interna deuotōe. Quoꝝ tamē desideriū non pcedit a spūsancto. sed potius a demonio meridianō. Cū nouū sit omni homi mādata dei et ecclie nō obseruāti. si sumit istud sacramētū q̄z uis cūq̄ cū magno desiderio. q̄ sumēdo mortalit̄ peccat. et p̄sequēs h̄moi desideriū non erat verū sed fictū. nec ab igne spūssanci. sed a deceptione dyaboli. q̄ obseruāta mādatorū est de necessitate salutis. cuꝝ ipse saluator dicat. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Unū isti miserrimi homies tale desideriū esse fictio nem dyabolica possent si vellent ex seipsis p̄cere. q̄a qui vere diligit. ille ipsius dilecti mādata custodit. Sed isti mādata dei nō custodiūt. q̄ non vere sed ficte desiderant et diligūt.

Articulus
quartus

Quātum ad quar

tūm articulū dicendū. q̄ christianus habens usū rationis et copiā sacerdotis nō p̄t semper abstinere ab isto sacramēto sine p̄ctō. Qz temere faciēs p̄tra mandatū ecclesie mortali ter peccat. sed talis homo qui nūq̄ recipet sacramētū cū tamē posset recipere si vellet. illetemere faceret p̄tra mandatū ecclesie. q̄ extra de pñia et remissione. Qm̄is utriusq; sexus. p̄cipitur omnib; xpianis qui puerūt ad annos discretionis. q̄ ad minis semel i anno recipiat p̄missionē sacraꝝ. Ad argumentū principale dicendū. q̄ maledicō nō est vera. ubi maior ueritas est in usu et frequētatione rei significate q̄z figure. sic autē est i p̄posito. ut patet in scđo articulo isti q̄ōnis. Etiaꝝ istud sacramētū non soluz figurabat in agno passali qui semel i anno comedebat. sed eriā i pane celi q̄ quotidie sumebat. dō quo i figura istius sacri dicit S̄ap. xvi. Angelox esca nutrīisti p̄pl'm tuū. et patū panem de celo p̄stisti eis sine labore. oē delectamentū i se hñtē. et os savoris suavitatē. Subaz em tuā et dulcedine tuā quā in filios habes ostēdebas. et deseruītes vniuersiūs voluntati ad quod quisq; volebat auertebat. Propter qđ ait Aug. i epistola ad Januarium. Quotidie eucharistia recipe nec laudo nec vitupero. oīb; tñ diebus dñcis coicandū hortor. Sed hoc de illo dico quē mortalia p̄ctā non grauāt.

Ad argu.
princi.

Distinctio decimatercia.

Qlet etiā quē

ri. Postq; inḡ determinauit de isti sacramētū secretōe. nūc ista. xiiij. dī. inq̄rit dō secrat̄is p̄ditōe. Et dividit i duas p̄ces. q̄ p̄mo de p̄ditōe secrat̄is determinat. scđo circa determinata epilogat. ibi. De h̄ celesti. P̄ua i duas. q̄ p̄mo tractat de secrat̄is vita et p̄fessiōe. scđo de ei⁹ ordine et int̄tōe. ibi. In huiꝝ mysteriū. P̄ua i duas. q̄ p̄mo tractat de sacerdotib; mortalib; p̄ctis inacclatis. scđo de sacerdotib; hereticis et excoicatis. ibi. Illi h̄o q̄ excoicati. Prima i tres. q̄ p̄mo ut p̄pui sacerdotes p̄ficiat mouet q̄ōem. scđo adiūgit suā r̄missionē. tertio suā r̄missionis innuit p̄batōz. Scđo ibi. Ad qđ dīci p̄t Tercia ibi. Q̄ nō īmerito secrat̄is. Seq̄ illa ps. In huiꝝ mysteriū. Et dividit i duas p̄ces. q̄ p̄mo oīdit q̄ sacerdotal' ordo et secrat̄is int̄tio ncc̄to req̄run̄t ad verā corporis xpi secrat̄ionē. scđo determinat q̄ddā incidēs circa corporis xpi mādicationē. ibi. Illud etiā sane. Lūc sequit illa ps. De h̄ celesti. Et dividit i duas. q̄ p̄mo epilogādo innuit q̄ ille q̄ nō credit q̄ dicta sunt i hoc eratrat̄ de isto sacra mēto ē reputādus heretic⁹. Scđo grā h̄ ostēdit qđ sit heretic⁹. ibi. Ne aut ignores. Fīca istā dist. quero in speciali.

Tru sacerdote defectuoso dicete & ba
secrat̄is cū int̄tio et secrat̄i suba
panis vere p̄uertat̄ i corpus xpi. Et
videt q̄ nō. Quia q̄ non p̄t bñdicere. illenō
p̄t istud sacramētū p̄ficere. nec p̄ dñs subam pa
nis i corp⁹ xpi cōuertere. sed sacerdos defectu
olus i morib; v̄l'i fide non p̄t bñdicere. ḡ rc.
Maior p̄z. Drobō minor. q̄ d̄ maledictus
ē ille non p̄t bñdicere. sed talis sacerdos est
maledict⁹. ḡ rc. In h̄u viðel esse Elugū.
qui ait. Intra eccliam catholicā in mīsterio
corpis et lānguis dñi n̄ihil a bono malus. ni
h̄il a malo min⁹ p̄ficit sacerdote. q̄ nō īmē
rito consecrātis. sed in verbo creatoris p̄ficit.
et virtute spūssanci. In ista questione q̄
tuor sunt vidēda. Primo qđ intelligat no
mē corporis qn̄ suba panis dicit cōuerti i cor
pus xpi. Scđo de principalī q̄sito. Tercio
ut̄ ordo sacerdotalis sit de ncc̄itate conse
crationis. Et quarto ut̄ int̄tio consecrā
di necessario requirat ad hoc ut sacerdos p̄fi
cat istud sacramētū.

Quātū ad primū

Articulus
primus.

Eduertēdū p̄ corp⁹ p̄ triplē accipi. Uno mō put ē de pdicamēto qntitatis, t̄ sic p̄cise dicit trinā dim̄sionē. Alio mō put ē directe ī pdicamēto sube exītib⁹, t̄ sic dicit rē p̄positā ex materia et forma s̄bali. Tercio mō put ī rebo aīatis dicit al terā p̄tez distincā h̄iam. s̄m ḡait ph̄s. q̄. de aīa. Aliā ē actus corp̄is organici ph̄sici p̄tētia vitā habētis, t̄ sic dicit ipsā materialia. nō quōcūq, sed modifcatā qntitate, puta ma teria extēsam. Et isto modo nō ē directe ī pdicamētū sui totū. nec pdicat̄ eēntialiter de hole. q̄ p̄s nō pdicatur eēntialiter de suo toto. Et q̄ his trib⁹ modis rep̄t̄ corpus ī hu manitate xp̄i. ideo q̄ntum ad istū articulū iu xta h̄ac trimētrē corporis distinctionē pono tri plēcē p̄clōz. Prima p̄clō ē. q̄ cū dī suba pa nis p̄uerti ī corp̄ xp̄i. tūc noīe corp̄is nō intel ligit corp̄ p̄mo mō dictū. Q̄ si p̄uerteret ī ta le corp̄ qd̄ ē de pdicamēto qntitatē. tūc suba cor pis xp̄i esset ī sacro mediāte qntitate. t̄ p̄ dñs extēse t̄ qntitatue. Sed dñs ē fassū. q̄ tāns Falsitas p̄ntis p̄z ex dictis in. x. dist. q̄. q̄. ar ticulo. i. Lōsequētia etiā pat̄. q̄ sicut nūc po nimus q̄ licet qntitas xp̄i sit in sacro. t̄n nō ē ibi qntitatue. eo q̄ p̄comitater est ibi medi ante suba q̄ de se ē indiuisibilis. sic ecōuerso si p̄ncipaliter eet ibi qntitas, t̄ suba p̄comitant mediāte qntitatē. tūc suba capet ibi modū qn titatis. t̄ eet ibi diuisibiliter. eo q̄ qntitas d̄ se sit diuisibilis. Lōtra istā p̄clō p̄ argui sic. Qn̄ aliq̄ sic se h̄nt q̄ sūt idē t̄ undisticta realr. q̄cqd̄ realr p̄uenit vni t̄ alteri. s̄z corp̄ de pdic amēto qntitatē exīns ī xp̄o ē realr idē cū suba corp̄is xp̄i. ḡ si suba panis p̄uerti ī subaz cor pis xp̄i. vt dictū ē. sequit̄ q̄ p̄uerat ī qntitatē corp̄is xp̄i. qd̄ ē directe ī h̄ac p̄clōz. Maior p̄z. H̄z minorē pbāt qd̄a anglici sic. Dēz rēpōre alia d̄ p̄facere t̄ seruare. t̄ posteriorē destruere nō mutādo localr rēpōre. s̄z si qnti tas differret realra suba. tūc qntitas eet posteriōr ipsa suba. ḡ p̄tute diuia destructa qntitatē p̄t maneresba nulla mutatōe locali facta circa ipsā. t̄ tūc locū occupabit sicut p̄bus. et p̄ dñs erit p̄tinuar qntata sine qntitate ab ea re aliter disticta. P̄. cōtingit itelligere subaz lapidis manere ī eodē loco. circūsc̄pta p̄ intellectū a talis suba oī re q̄ ē posterior ipa. s̄z suba la pidis nō p̄t intelligi manere ī eodē loco circū sc̄pta oī qntitate p̄ intellectū. ḡ qntitas lapidis n̄ ē posterior suba lapidis, t̄ p̄dñs nō differt ab

Lōclusio prima.

Lōtra cō clusionē.

Opinio ochheim

ea. q̄ si differret tūc esset posterior ea. P̄. si 3 quātitas dīt a suba. tūc p̄t facere q̄ suba co p̄l coexistat qntitatē. t̄ tūc nō informet p̄ ea. ḡ talis suba eet quāta seipsa sine aliq̄ qntitate p̄ informatō addita. Lōsequētia p̄z. q̄ tota illa suba corriideret toti quātitati cui dīt co existere. t̄ p̄s p̄t. qd̄ fieri non poss̄ n̄i h̄mōi suba eet quāta. t̄ h̄ seip̄a. q̄ supponitur q̄ nō informetur quātitate cui coexistit. P̄. m̄gr sn̄iaz dicit. q̄ color. sapor. t̄ cetera h̄mōi in sa cro altaris sint sine subo. sed si esset ibi quātitas q̄ esset res media differēt a subaz qntitate. tūc h̄mōi accidētia nō essent sine subiecto. q̄ fundarēt in h̄mōi quātitate. ḡ t̄c. P̄. si qn titas dīt a suba. tūc eī subiectū adeq̄tū v̄l̄ est materia. vel forma. vel p̄positū ex materialia for ma. n̄lō materia. q̄ tūc aliq̄ accēns p̄cederet subale formā in materia. Nec forma. q̄ tūc si materia eet separata a forma ipsa nō eet quāta. Nec p̄positū. q̄ tūc subiectū qntitatē eet p̄positi qntitate. qd̄ ē falsū. q̄ nullū accēns absolu tū ē simplici suo subiecto. P̄. si qntitas nō 6 eet idē qd̄ suba. tūc suba nō eet suscep̄tua p̄iorū. dñs ē falsū. q̄ p̄priū ē sube s̄m lui mutati onē ē suscep̄tua p̄iorū. vt dīt ī pdicamētō. P̄ si dīt substātia t̄ quātitas. tūc qn̄ de tensio fitraz. aut ē ibi noua quātitas. aut nō. si sic. aut ē tota noua. t̄ tūc tota p̄ma quātitas cor rāpit. qd̄ videf ē falsū. aut p̄s est noua. t̄ tūc petitur de subiecto illī noue quātitatē. q̄ vel ē tota suba aut p̄s sube. q̄ verūq̄ ē inconvenies. q̄ q̄cūq̄ istorū dato. sequit̄ q̄ due quātitates sint sūt ī eodē subiecto. qd̄ via nature ē ipossi bile. Si v̄o ī illa suba nulla noua quātitas ēacq̄sita. t̄ tūc ē rarefacta. h̄ nō p̄t eē n̄i q̄ ea/ dē quātitas coexistit nūc maiori loco q̄ p̄bus. t̄ h̄ eq̄ bñ p̄t dici de substātia. ḡ fruſtra pone ret quātitas differre a substātia. P̄. illud d̄ q̄ vere pdicat̄ p̄petates quātitatē. V̄ere ē qntitatēs. s̄z de suba vere pdicat̄ p̄petates qntitatis. puta lōgū. latū. finitū. infinitū. h̄re positiōz. et cetera talia. P̄. cuicūq̄ p̄uenit diffinitio et diffinitū. s̄z sube corp̄ee p̄uenit diffinitō quātitatis p̄tinue. q̄ p̄tes eī copulat̄ ad cūdē tcr minū cōem. als eent ab iniūce dislūcte. ḡ t̄c. Sed ista nō p̄cludūt. Q̄ res simplē ab solute disticte genere pdicamētali nccio dīt realr. s̄z suba t̄ quātitas p̄tinua de q̄ ad plena agit sunt res pdicamētali genere disticte. vt p̄z. v. metaph. t̄ in li. pdicamētō. ḡ t̄c. P̄ v̄bi motus vel mutatōes realr dīt. ibi ter mi nō p̄nt eē idē. sed motus augmētū cuī ter minē qntitatēs. t̄ generatio p̄pue dicta cuī 2

Lōtra opt ni. ochheim

termino suba realiter dicitur. ut p. v. phicoz et in li. pdicam etoz. Major p. q. mor. distinguit p terminos ad quos sunt mor. Minor etiam p. i. locis iam allegatis. P. qualitas pedalis in lapide et ligno est eiusdem speciei. et quantitas realiter differt a substancia. Anis probat. q. sicut similitudo fundatur super uno in qualitate. sic equalitas super uno in quantitate. sed lignum habens quantitatem pedalem est equale lapidi pedali. et sic. Consequitur p. q. illa quod differunt species non possunt esse idem realiter cum his quod sunt eiusdem speciei. sed lapis et lignum differunt species. et quantitas lapidis et ligni non differunt species. ut iam probatum est. ergo nec quantitas ligni est idem cum substancia ligni. nec quantitas lapidis est idem quod suba lapidis. P. quod aliqua sic se habet quamvis transubstantiatione in altero desinit esse. et altero manet et non desinit esse. illa non sunt idem realiter. S. i. sacro altaris substancia panis transubstatio in corpore Christi. et quantitas manet. ut declaratum est superius d. xi. q. i. ergo substancia non est quantitas. illud quod est per se sensibile differt realiter ab eo quod non est per se sensibile. sed quantitas est per se sensibilis. et substancia non est per se sensibilis. ergo et. Major p. p. extremam dictio. Minor p. p. phm. q. de anima. ubi ponit quod sensibilia causa sunt sensibilia per se. magnitudo atque ut ibidem p. evanu de sensibiliibus causis. sed substancia est sensibilis per accidens. ut dicitur ibidem. P. Et p. phm. i. phico rum. si substancia est et quantitas est. tunc multa sunt quae sunt. Hoc autem non sequitur si quantitas et substancia idem essent. P. ibidem dicitur quod si sola substancia est tunc non erit aliquid magnitudo. sed autem non sequitur si magnitudo seu quantitas est suba. Ad rem factam hanc conclusionem dicitur quod minor est falsa. Ad prima probatoz dicitur quod suba per duplex considerari. Uno modo secundum se. et sic est per se quantitate. Alio modo ut locum occupat. et sic non est per se quantitate. quod autem sibi praeceps per quantitatem seu mediatae quantitatem. Et tunc ad formam argumenti dico quod licet maior sit vera. si illa res quod dicitur prior. sit per se alia secundum esse locale. tunc opposito illius posito tunc maior est falsa. Ad minorum dico quod substancia non est per se quantitate quantitum ad esse locale secundum quod locum replet et occupat locum. suba enim secundum se est indivisiibilis. sed ex hoc sit divisiibilis quod est secundum rei per se dividibilis. scilicet ipsa quantitatis. et idem secundum se suba nihil replet nec occupat nisi mediatae quantitate quod ipsa informat. Propter igitur quod si mediata accipitur unus formiter per una promissa est falsa. quod si in ambabus promissis accipitur unus secundum esse simpliciter. tunc licet minor sit vera. tunc maior est falsa. Si autem accipitur unus secundum esse locale. tunc minor est falsa.

S. i. maior accipitur unus secundum esse locale. tunc minor secundum esse simpliciter. tunc secundum medium mutatur. et syllogizatur quantum terminis. et quod secundum nihil concludit. Et per idem probatio ad secundum. quod licet contingat vel possit intelligi substantia manere in eodem loco circumspecto in eo quod posterius est substantia per se substantie suavitate etiam in loco circumspectus. tunc non per se suba intelligi manere in eodem loco circumspecta quantitate. quod ut sic quantitas non est posterior suba. sed caliter per se suba. quod quantitas est causa quae substantia sic est in loco. Ad. iii. nego contrarium. quod substantia corporis Christi coexistit quantitate per se. non in sacro. tunc non informat illa quantitate. et tunc non est quae se ipsa. sed est quae per quantitatem ipsa informat. Ad probatoz dicitur quod falsum ibi assumitur. quod non optet quod omne coenit seu alicui quantitati per sensum sit ei coextensus. sicut p. i. ex exemplo latronum quis corporis Christi coexistat quantitati panis. tunc non coextendit ei. ita quod totum rendeat totum. et p. p. Ad. iii. dicitur sicut etiam dixi superius duplex est subiectum. scilicet secundum et proximum. Non quis intentio magistris sit quod oia illa accidentia sint sine subiecto primo. puta sine suba. tunc per hunc non intendit dicere quod oia sint sine subiecto proximo. Similitudo enim ibi immediate subdat in quantitate. et qualitas in quantitate. sed nec qualitas nec quantitas subdat in subiecto primo. puta in substantia quae illa in corpore Christi est transubstata. Ad. vi. dicitur quod nec materia sola. nec forma substantiae corporal sola. nec proprium solum est subiectum adequantum quantitatem. sed oia ista sicut sunt huiusmodi subiectum. quod dato quod materia ponere est in eis sine forma substantia. adhuc ipsa esset subiectum adequantum quantitatis. Sed oia ista sicut sunt huiusmodi. quod dato quod materia ponere est sine forma subali. adhuc ipsa esset subiectum quantitatis. sicut patuit de materia Christi in triduo mortis sue. quoniam forma substantiae secundum animam ponitur in celo non esse materia. et tunc ad sensum appetit quod substantia celi subiectum quantitatis. Quod etiam res opposita sit quantitate. sed hoc hora expiatur. Nec reputo istos dicere verum cum dicunt. quod nullum accidens absolutum sit simpliciter suo subiecto. loquendo de simplicitate quod opponit propriei quod est ex his. Ad. vi. nego contrarium. Probatoz istorum non inveni. tunc si probatur ista contraria. quod idivisiibile non est huiusmodi susceptibile. sed si substantia non est quantitas. tunc est idivisiibile. Inferetur non est attigibile actione naturali ageris. sed non est susceptibile huiusmodi. sed nullum idivisiibile est attigibile actione naturali ageris. et sic. Tunc ad primam probatoz nego maiorem. quia

Solutio.
Ad. I.

ma rōnalē in diuisibilē sūm q̄titatē molē d̄ cui⁹
diuisibilitate ad p̄ns loq̄mūr. et tñ ē suscep̄
bilē gaudi⁹ et tristicie q̄ sūt h̄ua. et amor⁹ et odij.
¶ Etia mōr nō ē vera. q̄rlz p̄ h̄ q̄ sba nō ē q̄ti-
tatis bñ p̄cludat q̄ nō sit diuisibilē p̄mo. ex h̄
tñ infere q̄ oīno nō sit diuisibilē ē fallacia p̄n-
tis. q̄ ipsa ē realr diuisibilē. eo q̄ extēdē extēsi
one q̄titatis ipsa in formatis. ¶ Ad scđam p̄batōz
p̄batōz nego minorē. loq̄ndo de eo q̄d ē in di-
uisibile sūm le acceptū. tñ diuisibile alteri ad/
iūctū. sicut est i p̄posito. Nā licet suba separata
a q̄titate sit diuisibilē. tñ adiūcta q̄titati est

Ad. 7. realr diuisibilē. ¶ Ad. vii. quo ad p̄mā in q̄li-
tione dico. q̄ q̄n de denso fit raz ibi ē noua q̄-
titas. Quātū ad scđam in q̄sitione dico. q̄ si
tota suba densi trālmutat. tūc tota q̄titas erit
noua. si p̄. tūc p̄ q̄titatis erit noua. ¶ Ad
terciā in q̄sitione q̄n petū de sbo illi⁹ noue q̄ti-
tatis. dico q̄ si tota suba rei densi trālmutat.
tūc noua sba genita ex illa trālmutatōne erit
sūm illi⁹ tori⁹ noue q̄titatis. puta si rarefactōz
et calefactio inēm intēdūt q̄ ex terra generat ignis.
tūc ex q̄titate vni⁹ pugilli terre generant
mille pugilli ignis. sūm pportōz quā facit arti-
sto. i. li. meteoroz. et tūc subiectū illi⁹ q̄titatis
puta mille pugilloz erit suba ignis q̄ ex uno
pugillo terre genita ē. Si v̄o p̄s trālmutat.
tūc illud q̄d ex illa p̄t generat. erit subiectū il-
lius noue p̄tis ipsi⁹ q̄titatis. Sp̄ em̄ i oī raz-
refactione aliqd corrūptis de ipso corpe denso:
ex q̄ generant ipsa corpora subtilia que ingredi-
unt porositates corporis poris ipm dilatādo.
in quib⁹ subtilib⁹ corporib⁹ subiectue fundat
p̄s q̄titatis de nouo genita. ¶ Et quodcūqz
isto⁹ dato. nō sequit⁹ q̄ due q̄titates sint sūl i
eodē subiecto. vt p̄z ex iā dictis. ¶ Ad. viii. di-
cendū. q̄ licet illud sit quātitas de q̄ pdicant
pprietates quātitatis p̄ le et p̄mo. tamē non
optet q̄ illud sit q̄titas de q̄ nō pdicat h̄moi
ppretates nisi mediāte q̄titate tali rei formalr
iherere. sic ē i p̄posito. ¶ Et eodē mō dico ad
ix. arguimētū. ¶ Scđa dclō ē q̄ corp⁹ xp̄i ter-
minas sup̄dicta panis puerſionē nō ē corp⁹
scđo mō dictū. s. corp⁹ p̄positū ex materia et for-
ma subali. Qrl̄ sic. tūc aia xp̄i ēt i sacro ex vi-
sacri. sed oīs ē falsū. q̄ quis corp⁹ xp̄i sit sub
spēbz hostie ex vi sacri. tñ vt cōiter ponit. aia
xp̄i solū ē ibi cōmitāter. p̄bat oītia. q̄ cū in
xp̄o sic i q̄libet alio hoīe nō sit nisi vna forma
subalis q̄ ē aia rōnalis. q̄ si puerſio panis fie-
ret i subam p̄positā ex materia et forma subali.
tūc h̄moi puerſio fieret imēdiatē i aiam xp̄i.

Ad. 9. Scđa cō/
clusio. ¶ Scđa cō/
clusio. Et p̄z ex iā dictis. q̄ de generatōe
iherere. sic ē i p̄posito. ¶ Et eodē mō dico ad
ix. arguimētū. ¶ Scđa dclō ē q̄ corp⁹ xp̄i ter-
minas sup̄dicta panis puerſionē nō ē corp⁹
scđo mō dictū. s. corp⁹ p̄positū ex materia et for-
ma subali. Qrl̄ sic. tūc aia xp̄i ēt i sacro ex vi-
sacri. sed oīs ē falsū. q̄ quis corp⁹ xp̄i sit sub
spēbz hostie ex vi sacri. tñ vt cōiter ponit. aia
xp̄i solū ē ibi cōmitāter. p̄bat oītia. q̄ cū in
xp̄o sic i q̄libet alio hoīe nō sit nisi vna forma
subalis q̄ ē aia rōnalis. q̄ si puerſio panis fie-
ret i subam p̄positā ex materia et forma subali.
tūc h̄moi puerſio fieret imēdiatē i aiam xp̄i.

Cōtra ista. ¶ Sed h̄ ista ē opinio oīm doctoz de anglia

et etiā aliquoz de parisī. q̄ ponit q̄ in xp̄o et sūt rōes ri-
quolibet alio hoīe sūt ples forme subales. et
p̄p̄is ponit q̄ pdicta cōuersio sit in corpus
xp̄i vt ē res cōposita ex materia et forma suba
glia. scoti et
mltoz alioz
or doctoz

¶ Prūmū dictū ipsi p̄bat sic. Embrio p̄mo
vilit vita vegetatiua. deinde vita sensitua. et
vtlīmo vita hūana. q̄ anqz infundat aia intel-
lectua. tūc i embriōne ē aia vegetatiua et aia
sensitiua. venīte i ḡt aia intellectua. tūc vel
iste aie corrum p̄nt. vel nō. Si nō. tūc p̄ter
formā corpeitatis erūt in q̄libet hoīe iste tres
subales forme. s. vegetatiua. sensitua. et intelle-
ctua. Si dī q̄ corrūpat. h̄ ē impossibile. q̄ dī
spositio disponēs ad aliquā formā nō corrū-
pit aduenientē tali forma. sed vegetatiū et sen-
sitiū disponit ad introductionē aie intellectua.
¶ P. si in homīe non esset aliqua forma suba
lis q̄ remaneret post separationē aie rōnalē. tūc
nullū accidē maneret idē nūero in hoīemor-
tuō et viuō. sed ad sensū appetititas p̄ntis.
manet em̄ i coruo mortuo eadē nigredo q̄ su-
it in viuō. et albedo in cigno. figura. cicatrix et
magnitudo in hoīe. Lōseq̄ntia p̄z. q̄ corrū-
pto sbo corrūpūt oīa q̄ sūt in eo. s. si vna so-
la forma ēt in hoīe. tūc illa corrupta vel sepa-
ta non maneret aliqd subiectū incorruptū. q̄
nec aliqd accīs. cui⁹ oppositū expresse ponit
Eliūc. in. i. li. suoꝝ naturaliū dī. Que v̄o ac-
cidētia p̄sequūt rōne materie aliqd remanet
post formā. sicut cicatrices vulney. et nigredo
ethiopū post mortē. ¶ P. loq̄ndo de cū natu-
rali. tūc vera ē illa p̄p̄ Arist. h. de generatōe
Idē manēs idē sp̄ facit idē. Sed a materia et
forma subali causant diuersē pprietates et ac-
cidētia. Nā materia cū forma ētā oīm accidē-
tiū q̄ sūt in ea. et manifestū est q̄ alie pprieta-
tes ouenīt hoīe ut h̄o. et vt aīal. et vt corp⁹. q̄
alia et alia forma erit p̄ quā ē h̄o. aīal et corp⁹.
maxime cū h̄moi diuersitatē nō possimus re-
ducere in diuersitatē materie. optet q̄ reduca-
mus cā in diuersitatē forme. ¶ P. si in hoīe
nō essent plures forme substātiales. tūc vel
h̄o nō poterit vere dici genit⁹. vel aia intellectua
nō erit forma subalis hoīis. s. falsitas p̄ntis
q̄tū ad p̄mā p̄tē p̄z. q̄. phīc. vbi dī. q̄ h̄o
generat hoīem et sol. P̄z etiā q̄tū ad scđam p̄-
tē. q̄ in h̄ ē error. Eliūc. que ipse posuit. iij. de
aia. et ē error condēnat v̄l̄ ab omībz catholi-
cis. vt p̄z in dīstitutōbz clementis. P̄z etiā
p̄ntia. q̄ genitū accipit formā subalē a gene-
rante. sed posito q̄ sola aia intellectua sit for-
me. fidei. et sū. t. et sū. dīe sic.

- ma substantialis hominis tunc hoc per actum hominis
vel solis nullam formam subalere acciperet. cum anima intellectiva a solo deo crearetur. ergo hoc non posset dici
genitus ab homine vel a sole. **P.** cum mere pueritia
nō inducit immediate effectum positionem. sed
dimidies caputa corpore humano est ut sic cum mere
pueritia. ergo per solum actum divisionis nō inducit
aliquam formam. et propter hanc illam formam corporis patitur quod
immediate ibi appetit occiso hominem perfundit in illo ho-
mīne cuius anima intellectiva iam per occisionem separata.
P. anima intellectiva presupponit corporis huma-
ni formationem membrorum disponit seu organiza-
tionem. sed talis organizatio cum sit actionis presuppo-
nit secundum formam subalere. ergo per animam intellecti-
vam erit alia forma subalens in homine. **M**aior p. 3.
quod anima est actus corporis organicus physis. ut dicitur. q. i. dicitur anima
Unus propter complementum homini formatum non insuffi-
dit anima intellectiva an quod dragatur secundum finem ari-
sto. in libro de animalibus. vel anno. et vi. dictum Augustini.
P. etiam minor. quod actus secundum quod presupponit actum
simpliciter. **S**ed organizatio cum sit actionis secundum sim-
pliciter. q. d. q. presupponit formam subalens quod est actus simpliciter.
P. una eteadem forma non potest esse corporalis et
spiritualis. sed forma per quam homo est corpus est corporalis.
quod quales sunt formae tales dat secundum. et forma per quam est
rationis est spiritualis. ergo secundum. **P.** si non est plures
formae substantiales in animali. tunc unus motus continetur
non est continuus. **L**oquentur est falsum et impossibile.
quod implicat hanc dictio. **P**robat secundum. p. 20.
nam quod unus animal valde infirmum praesertim de alteris
summa turri. ita quod moratur in medio illius deservi-
onis anque tagat terram. tunc si nulla forma suba-
lis manet quod prius erat. nescio optet dicere quod mo-
tus sit discontinuus. quod continetas motus presup-
ponit unitatem mobilis. hic autem non est unum mobilis.
quod prius corruptus est. et aliud genitum est. Sed
ex altera parte iste motus est continuus. quod nulla haec est
interruptus. id simul est continuus et non continuus.
P. si una sola forma substantialis est in animali
tunc in puncto mortis ova ossa caderent de iunctu-
ris suis. nec manerent ferramenta in pedibus eorum.
nec vngues in digiti hominis. nec digiti in mani-
bus. nec manus in brachioribus. et sic de aliis membris.
ova ista sunt falsa. sicut ad sensum p. 3. **L**oquentur
probatur. quod facta resolutio velut ad primam mate-
riam. tunc omnia quod prius fuerunt iuncta ab iunctu
resoluntur. **S**ed si una sola forma substantialis est
in quolibet animali. tunc in corruptione seu morte
cuiuslibet animalis fieret resolutio velut ad primas
materias. **P.** diffinitio hanc plures pres. ergo diffi-
nitum habet plures formas. Et hanc etiam aliud
modo continua patet per phisicam. viii. meth. vbi ait.
Diffinitio ratione est. et ratio pres. hanc. ut autem

ratio ad re. sic per rationis ad pertinere silva se habeat
Consequens etiam ultimus p. 3. quod quilibet per
diffinitos indicat formam rei diffinitam. si ergo di-
uersis partibus diffinitos rident diversae partes
in diffinito. oportet quod libet re diffinitibili po-
nere plures formas. **P.** si sensu. vegeta-
tiva et intellectiva in homine etenim una forma sub-
stantialis. tunc una eteadem forma est corruptibi-
lis et incorruptibilis. Falsitas secundum p. 3. quod in
corruptibile non corruptibile. et sic idem est cor-
ruptibile et non corruptibile. quod est hanc dictio
Etiam corruptibile et incorruptibile dividunt gene-
re. ut dicitur. x. meth. **L**oquentur p. 3. quod h. s. intelle-
ctuum separabatur ab aliis sicut per se unum corruptibile.
ut dicitur. ix. de anima. **P.** si est una sola forma suba-
lis in re composta. tunc per ultimam formam ipsius
rei non est dare aliquam aliam formam. una p. 3. sed
propter est hoc comen. i. phisicorum. vbi ait. quod ova sunt
interprimaria materia et ultimam formam sunt mate-
ria opposita et forme opposita. **P.** comen. ix. me-
taphys. ait. quod materia prius recipit formas ma-
gistris velles. et postea minus velles usque ad formas
individuales. ergo videtur quod forma generis diffe-
rat a forma speciei et individuali. **P.** sicut se ha-
bet dimensiones determinate ad formam subalem
determinata. sicut se habent dimensiones indetermi-
natae ad formam subalem coem et indeterminatae. sed
dimensiones determinate presupponunt formam suba-
lem determinata. ut coiter procedit. ergo dimensiones
indeterminatae presupponunt formam subalem coem et
indeterminatae. cum igitur dimensiones indeterminatae
precedant formam subalem determinata. ut p. 3 per co-
men. in de suba orbis. ergo dimensiones indetermina-
tas procedent forma indeterminata. et propter hanc erunt
duae forme subalem sive cuiuslibet rei quae una per al-
teram determinata. **P.** per formam subalem cuiuslibet
libet rei mixta sunt remixta forme et tuorum ele-
mentorum. ergo plures forme substantiales sunt eteadem
mixta. una p. 3. **A**nus videtur esse de interiore p. 3.
viii. meth. vbi ait. Forma substantialis est libet en-
te et aliqd additum formis complexilibus. i. for-
mis elementaribus. Illas enim appellat comen. for-
mas complexibiles. **H**oc istud annus. s. quod certi
or forme elementorum inveniuntur in libet re mixta.
ponit Aquincum. ut comen. sibi imponit. vii. ce-
li timus. comento. vi. vbi dicit comen. quod Aqui-
cena posuit elementa manere in mixto finis suas
completas etenim. remissis tamen eorum qualitatibus.
Sed hanc opinionem finis doctrinam in scho-
la hispana si magis coem per arguitur. Ex duobus
exhibitibus in actu non potest fieri unius etenim.
sed libet forma est aliquid in actu. ergo si in homine
vel in quicunque alia recente plures forme substantiales

Estra op-
tionem.

tunc illa res est eis p accidēs. qz nō h̄et vna
essentiā. Major p̄z p Arist. vii. meth. Nu-

- 2 nō p̄z p cūndē. iij. phicor. ¶ P. de' r natura
nihil faciūt frusta. vt dicit. l. celī t mū. sed si
plures forme substātiales ēcēt eiūdē rei. tūc
aliq̄ essent frusta. qz frusta sit p̄ plura quod
eq̄ fieri p̄t p̄ pauciora. vt dicit. i. phicor. s̄z
q̄cūd fieri vel saluari d̄z in entib⁹ hoc eq̄ bñ
saluat pōsitione vnius forme subal⁹ in vna
re. sicut si plures ponerent. vt patebit r̄ndēdo
incōueniētis ad quas deducit rōnes istorūz

Solutio.
Ad. I.

doctoz. g. tc. ¶ Ad p̄mū siḡ motiuū eoz dī-
cendū. q̄ q̄nūq̄ recipit vna forma substātia-
lis s̄ aliq̄ materia. tūc corrupit alia q̄ p̄cessit in
eadē materia. Cū licet dūs p̄ suā oipotentia
posset facere oppositū. tñ via nature istud est
ncciuū. qz via nature sp̄ generatio vniū corru-
ptio alteri⁹. vt p̄z. iij. de genera. sed si p̄ma for-
ma subal⁹ maneret veniente scđa. tūc ēt gene-
ratio subesine corruptoē s̄be. qd̄ est ipsoſible
via nature. ¶ Et ista ē exp̄ssa int̄ctio dmc. in
de substātia d̄b̄is. vbi ait. Si subiectū natu-
ralē trālmutatōis ad formā substātiale h̄et
aliquā formā. tūc nullā alia recipet nisi illa de-
structa. ¶ Ad p̄vationē d̄dm̄ q̄ i ipsa intro-
ductōe nō lie forme substātialē destruūt dispo-
nes p̄uic. qz hyle ē p̄pūi subiectū generatōis
vt d̄r. i. de genera. t̄ ideo i instāti generatōis q̄
res noua generat. t̄ noua forma subal⁹ intro-
ducit. tūc fit resolutio vlsq̄ ad p̄mā materialē. t̄
p̄ d̄ns forma substātialē p̄cedēs i materia deſtrui-
tur. Da oppositū. tūc hyle nō ēt subiectū ge-
neratōis. s̄z res p̄posita actu ens. t̄ pfecta for-
ma substātiali. qd̄ negat ois vera phia. q̄uis
ē trālmutatio q̄ ē circa subiectū actu ens pos-
sit dici alteratio. tñ nūq̄ ē substātialē genera-
tio. vt p̄z. v. phicor. ¶ Et ista videſ ēt inten-
tio. b. Aug. xij. q̄ fel. vbi loq̄ns de trālmutu quo
materia de vna forma subal⁹ trālit ad aliū. ait
sic. Eūdē trālmutu de forma i formā p̄ informe
qddā fieri suspicat⁹ sū. s̄z nō p̄ om̄ino nihil.

Instantia

- 1 p̄pūs nccio manet ipse forme. qz forma ē p̄n-
cipiūz opationis. t̄ ideo opatio fecit scire for-
ma. vt ait. menta. vii. meth. Sed veniente
sensitu vere manet opatio vegetatiū. t̄ ve-
niēte intellectu vere manet opatio vegeta-
tiū t̄ sensitu. ḡ veniente aia intellectu vere
manet aia vegetatiū t̄ aia sensitu. ¶ P. ni-
hil disponit ad corruptoē s̄uip̄si. s̄z aia vege-
tatiū disponit p̄ se ad introductōe aie sensi-
tu. t̄ aia sensitu ad introductōe aie intelle-
ctu. ḡ nec vegetatiū corruptīt introducta

sensitu. nec sensitu introducta it collectiuū.

¶ Ad. I. dico q̄ formas manere p̄t dupl̄t itel-
ligi. Uno mō cēntialr seu fm̄ suas p̄pas eēn-
tias. alio mō ſtualr. puta qz forma luxu-
ens ipas ſtualr ɔphēdit. Pr̄to mō maior est
falsa. sed mō ē vera. tñ ex h̄ non h̄ pluritas
formaz. ¶ Inclē ista se h̄nt p̄ ordinēm ſtu-
alē inclusionē. s. forme elemētoz. forma mixti
vegetatiū. sensituū t̄ intellectuū. nā forma
mixti ſtualr ɔphēdit formas q̄tuoꝝ elemē-
toz. vt p̄bau li. i. di. xv. aia vegetatiū ope-
rēdit virtutē forme mixti. t̄ sic deinceps vlsq̄
ad aia intellec̄tua. q̄ ſtutes oim p̄cedētū in
ſe ɔphēdit. t̄ iō ipsa ſola poſta i materia p̄ ex-
ercere opatoes oim ceteraz. ¶ Et hec cinten-
tio aug. i. li. de eccl̄iasticis dogmatib⁹. c. xiiij.
vbi ſic ait. Nō dicim⁹ duas aias eē i hoic. ſic
Jacob⁹ t̄ alij disputatores ſidez dicūt. vna
aialē q̄ aia corp⁹. t̄ alia ſp̄ualē q̄ rōem ammū
ſtret. ſed dicim⁹ vna eē eadēq̄ aia in hoic q̄ t̄
corp⁹ ſua ſocietate vniſicet. t̄ ſemeriſa ſua rō
ne diſponat. ¶ Ista etiā videt eē intētio aris.
iij. de aia. vbi ait. q̄ vegetatiū ɔphēdit i ſensi-
tuo ſic trigonū i tetragono. s̄z trigonū i tetra-
gono nō ēt duplex figura ſeu due figure. ſed
vna tñ. ḡ vegetatiū t̄ ſensituū i eodē aiali n̄
ſūt due aie. s̄z vna tñ. Et eodē mō iudicadū ē
de ſensitu ſe respectu intellectuū. qz ſic ſe h̄z ve-
getatiū ad ſensituū. ſic ſensituū ad intelle-
ctuū. ¶ Ad instātiā ſcđaz d̄dm̄. q̄ ſuis nō
p̄ ſcđi p̄ accidēs aliquid p̄ diſponere ad corru-
ptōz ſuip̄si. Frigiditas c̄m ſup̄ueſis aiali
diſponit ad ɔſtrictionē poroz. qbz ɔſtrictionē
gregat calor intrinſec⁹ t̄ corrūp̄t frig⁹. ¶ Poſ-
let etiā dici q̄ vegetatiū t̄ ſensituū vt diſpo-
nūt ad intellectuū. diſponūt ad ſuī pfectioz.
qz nobilior mō h̄nt eē aia intellectuā q̄ ſa-
buerit i ſua formalit̄ p̄pa ex̄ntia. ¶ Ad ſcđaz
rationē p̄ ſcđi ſā. t̄ negari ſallitas ſāntis.
qz multi t̄ magni doctores dicūt q̄ oia acci-
tia corrūp̄t corrupta forma subal⁹. Ad p̄ba-
tionē d̄dm̄ ſfm̄ illā opationē q̄ acci-
tia q̄ ap-
parēt in cadauere post mortē aiali nō ſūt ca-
dēniero q̄ p̄mo fuerūt. ſed eadē ſp̄c cuz his q̄
pſuerūt in aiali viuo. nec illā mutationē ſen-
ſus p̄t p̄cipē. qz ſicut p̄ora accidētia corrūp̄t
corruptionē ſubiecri q̄n̄ corrūp̄t p̄cedēs for-
ma substātialis. ſic ſilia accidētia eiusdē ſpe-
ciei generant in eodē instanti quo alia forma
substātialis introducīt t̄ prior corrūp̄t.

¶ Sed ſm̄ alia opionē etiā valde ſollemni. Alia ſolo
um doctoz negat ſequētia. qz dicūt iſt̄ do-
ctoz cū Aliic̄na. q̄ tripliſia ſunt accidētia

R̄n. ad. i.
instantia.

Ad. 2. ſu-
stantia.

Ad. 2. rōz
p̄ ſcđoem.

Q: qdā accidētia sequūt totū p̄positū rōe to
ti⁹ sp̄ei. sicut ridere seq̄tur hoīez. Quedā rōne
forme. sicut sentire. vegetare. et s̄ilia. Quedā
vō rōne materie. sicut figura. magnitudo. ci⁹
catrix ⁊ s̄ilia. Nō fin istos doctores l; p̄ma
duo genera accidēt corrūpāt corrupta forma
sbali. tñ terciū gen⁹pt manere. eo q̄ mācat ea
dē materia rōne cui⁹ talia accidēta sequūt p̄po
sitū seq̄ns sic seq̄bat p̄positū p̄cedēs. Sic em̄
color ēi corpore rōe sup̄ficiet. iō si p̄ potentia⁹ dei
vna sup̄ficies ponereſ i duob⁹ corpib⁹ sil vel
successiue. idē color ēet i duob⁹ corpib⁹. sic qz
eadē materia successiue p̄currat ad p̄pōz dñi
sor̄ corporz. eadē accidēta q̄ osequūtūr corpus
rōne materie poterūt successiue ee i diūlis cor
pib⁹. Et ista videtur ee intētio Auic. i mul
tis locis libror⁹ suoꝝ. Et iā videt ee intētio
p̄men. in de subā orbis vbi ponit q̄ materia
nūqz a morphēis sepaꝝ. Et licet fm̄ vtrāqz op̄i
nionē sufficiēter tollat argumētū. tñ p̄ma op̄i
nionē reproto magis phīca. iuxta aliq̄ q̄ alia i
q̄. li. dixi circa istā materię. Ad. iij. dōz. q̄
licet idē codē mō se hñs fm̄ eentia virtute q̄
tū in se ē naturalis sp̄ faciat idē. tñ idē fm̄ ei⁹ en
tia multiplex fm̄ virtute mltā p̄t facere. ⁊ act⁹
multoz supplere. Quāuis igit in homīe sint
multe pp̄uetates q̄s non possum⁹ reducere i
diuersitatē materie. tñ ex hoc includere forma
rū subalii diuersitatē c̄fallacia c̄ntis. qz p̄ce
ditur a plib⁹ causis veritatē ad vna. qz h̄moi
diuersitas pp̄rietatū p̄t esset de facto est ab ea
de m̄ forma fm̄ essentia virtualis p̄phendente
diuersas formas a q̄bz apte natūrāt fluere hu
iusmodi p̄petrates. Ad q̄rtū nego. p̄nam.
Ad pbatoꝝ dōm q̄ genitū accipe formā sba
lē a generatē p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō pro
ductiue. puta q̄ forma sit p̄ducta vel educata
ab ipso generante. Alio mō dispositiue. puta
qz generās sufficiēter disponit materię ad re
cipiēdū talē formā. P̄ nō mō de⁹ generat ho
minē. Et iō dī hoī p̄ctōri Deut̄. xxvi. Deū q̄
te genuit dereliq̄sti. ⁊ oblit⁹ es dñi creator⁹ tui
Sc̄do mō hō ⁊ sol generat hoīez. qz ita suffi
ciēter disponit materię ad suscipiēdū aīaz rō
nale. q̄ fin cōeꝝ legē seu cursū nature de⁹ sp̄ i
ntroducit aīam rationalē. ab hoīe ⁊ a sole facta
h̄moi dispōne. ⁊ ita coiter istud sibi vendicat
cursū nature q̄ miraculū fieri merito putaret
si in materię ab hoīe ⁊ a sole vltimate disposit
tā de⁹ non infūderet rōnalez aīam. Ad. v.
dōm q̄ licet cā p̄uatiua vt p̄uatiua ē nō sit p
se cā effect⁹ positui. tñ hō poterit ee p̄ accidēs ⁊
tanqz cā si hō q̄ non. qz si non p̄uaret materię

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

vna forma. tūc non induceret alia. Cū igitur
aliquis occidit hoīem. occisor ē cā p̄ accidēs no
ue generatōis. q̄ i materia p̄uata forma hūa
na. inducitur forma corpeitatis. cui⁹ genera
tionis cā p̄ se ē ipse sol seu agens vlc. Forte
dicitur q̄ agens vlc non p̄ducit effectū p̄ticu
larē nisi determinetur p̄ aliquā cām p̄ticularez
q̄ sit p̄ se cā illius effectus. R̄nded q̄ agēs
vle p̄ formā corpeitatis indūcere in materię
sufficienter dispositā. dato q̄ non p̄currat p̄ticu
larē agens vniuocū existēs p̄ se cā illius ef
fect⁹. In regionib⁹ em̄ calidis qñqz sine ig
ne coagēte sol incēdit stipulā in capis. Cum
igitur i pūcto mortis. licet materia sit idispo
sita ad rerū cōdū aīam. tñ adhuc est sufficienter
disposita ad recipiēdū fo:mā corpeitatis. ḡ
dato q̄ non p̄currat ibi p̄tūc aliqd̄ agēs p̄ticu
larē ad h̄moi generationē qd̄ sit p̄ se cā ei⁹.
adhuc sufficient ad h̄moi generationē oplēdā
causa vls. Forte adhuc dices fm̄ opinio
nē quā tu i solutiōe scđi argumētū dixisti ma
gis esse phīca. corrupto subiecto oīa accidēta
corrupunt q̄ fuerūt in eo. ideo nō videt fm̄ h̄
q̄ materia sit magis disposita pro vna forma
suscipiēda q̄. p̄ alia. ⁊ p̄ sequēc agens vle nō
inducit formā modo quo dixisti. R̄nded
negādo osequiā. qz eo ipso q̄ iste dispositi
ones manēt i materia vlsqz ad instās quo in
troducitur forma subalii ad quā suscipiēdā
inclinat ipsam materię. ideo materia ē deter
minate disposita p̄ illa forma ⁊ non p̄ alia. n̄
obstātē q̄ tales dispositōes corrupunt corru
ptionē subiecti. Si em̄ illa corruptio p̄cedēt
re generationē tpe vel instāti. tūc p̄dicta p̄n
tia nō ēt negāda. Sed h̄ non ē. qz licet p̄us
natura tñ simul duratōe ⁊ in eodē instāti cor
rupunt subiectū p̄cedēs. cul⁹ corrūptōe corrū
pūtūr lā dīcte dispositōes. ⁊ generat̄ subiectū se
quēs. cui⁹ generatōe inducitur forma subalii. ad
cui⁹ receptionē iā dicta accidēta materię suffi
ciēter inclinauerūt. Si em̄ in alio instāti cor
rum petur subiectū p̄cedēs. et i alio generareſ
seq̄ns. tūc qz inter duo instāti cadit tps me
diū. seq̄retur q̄ in illo tpe medio materia esset
sine forma. qd̄ ē inconueniēs. Ad. vi. patz p
iāz dicta. qz licet illa organizatio p̄supponat
alīa formā subalē. tñ illa non manet in ppria
essentia sua venītē aīa intellectua. qz uis dīcū
aliter possit alīq̄ modo dici manere inq̄stū ſo
tus ei⁹ ophēdīt i ipa aīa intellectua. Ad. vii.
dōz q̄ maior nō ē vera. qz aīa rōnale tgenet me
diū inter formas simpl̄ immateriales q̄s in
telligētias vocam⁹. ⁊ simpl̄ matiales q̄ edu
caſt. 4

Instantia
Solutio.

Instantia

Solutio.

Ad. 6.

Ad. 7.

est de materia sed a deo creet de nihilo. et in h^{is} conueniat cu^m subijs sepati, tñ vere informat materiam. et in hoc conuenit cu^m formis materia/ libo. Et ppter huc mediū statū quē tenet aia rōnalis. ait auctor de causis. q^{uod} ipsa creat i ou zonte eternitat^s. Nā sicut orizon tenet mediū inter emisperiu^s supius et mspiu^s inferi^r. sic aia rōnalis tenet mediū inter formas eternas et incorruptibiles. et formas simpli^r corrup^tibiles. q^{uod} s^m suas virtutes inferiores aia ē corrup^tibil^s. puta s^m potētias sensitivas. et s^m virtutes supiores q^{uod} immediate fudant i pte intellec^tuia ē incorruptib^s. Et iō nō mir si ipsa aia d^r alic^j modo forma corporal. q^{uod} sit vere spū alis. Nā licet sit spūalis essentialiter. tñ vt supdictū ē ipsa ē corporalis virtualiter. inq^tū compēdit virtutē forme mixta q^{uod} dat esse corpale.

Ad.8. Ad octauū nego pntiā. Ad pbationē dīc q^{uod} illo casu posito tūc non eet vnus motus a summitate turris usq^z ad terrā. sed duo s^m dualitatē subiectoz. q^{uod} accentia nūlerant si fuerint i subiectis nūralr distincti. Qz tñ i eodē instāti q^{uod} vnu subiectū corrūpit aliud subiectū generat. ideo licet isti duo mot^s sint ab iniicē discōtinui. tñ sūt stigui. et penitⁿ nulla qete interposta sunt interrupti. **Ad.9.** Ad ix. nego pntiā. Ad pbationē dōm q^{uod} licet fiat resolutio usq^z ad primā materiam. tñ q^{uod} in eodē instanti sit reunio seu reformatio destructio iūctōis. ideo puenit ille casus ne fiat. Motus em̄ ve locior puenit tardiore. vt ait phus. viij. phisi co^r. ponēs ibidē exempluz de circulo reuoluto. in cui^r circumferēcia posita est scutella plena aqua. Nā q^{uod} quis in aliqua pte illius reuolutionis scutella sit trāuersa. ita q^{uod} fundū habeat supius. tamē nihil cadit de aqua extra il lam scutellā. eo q^{uod} motus illius reuolutōis sit velocior q^{uod} motus naturalis aque quo aqua naturaliter mouet deorsum. Hic multo magis in pposito ferramēta nō cadūt de pedib^s equi. q^{uod} licet figura pedis et cetera accidētia de struātur corruptiōe ipsius equi. tñ q^{uod} hmoi accidētia non hnt repugnatiā sed poti^r cōfor mitatē et puenientia ad formā cadaueris. idō in eodē instāti quo forma equi corrūpit. et forma cadaueris introducit. etiā ista accidētia renouātur. et p^rsequēs etiā innouat vno ferri cu^r pede reformato. ppter q^{uod} eius casus puenit. **For**te dicet q^{uod} ista videtur cōtradictionē implicare. Nā si corruptio poris subiecti. et generatio posterioris sunt i eodē instāti. et idē accēns q^{uod} corrūpit corruptiōe pors subiecti. generalē generatione posterioris subiecti

tūc idē accidēs in eodē instāti simul generat et corrūpit. q^{uod} impossibile ee videt. **R**indeo q^{uod} hoc non sequit. q^{uod} licet illud q^{uod} generalē sic idē qñq^s spē cu^m eo q^{uod} corrūpit. est tñ aliud numero. et realiter differēs ab eo.

Solutio.

Instantia dices q^{uod} motus et mutatioē sunt a p^rio in cōtrariū. vt patet. i. phisicoz. sed duo accidētia solo numero dīctia non habet aliquā ad iūcē p^rictatē. q^{uod} nō potest esse immediat^r trāsit^r de corruptione vnius ad generationē alteri^r.

Solutio

Rindeo q^{uod} aliqd corrumpi pōt dupl^r intel ligi. Uno mō actione sui p^rq^z. Alio mō corrūptō subiecti. Mō dato q^{uod} maior dīneat veritatē loquēdo d^r his q^{uod} corrūputur actione sui p^rarq^z. tñ non ē vera de his q^{uod} corrūputū tñ modo corruptōe sui subiecti. in talib^s em̄ nō ē necesse q^{uod} corrūputū et genitū differat spē. sufficit em̄ q^{uod} subiecta differat specie ad quo^r corruptionē et generatōe sequē naturalē hmoi accidentiū corruptiō et generatio.

Instantia

Ad huc pōt instari sic. Termin^r ad quē ipsi^r corruptiōis ē non ēē. et termin^r ad quē ipsi^r generatio nis ē ēē. q^{uod} si i eodē instāti q^{uod} coru^r morit corrūpit nigredo corui ad corruptōz subiecti. et ge nerat alia nigredo ad generatōz cadaueris. tūc simul iin eodē instāti erit ēē nigredinis et nō ēē nigredinis.

Responsio

Dicendū q^{uod} esse et non ēē nō contradicūt. nisi accipiatur respectu eiusdem et s^m idem. sed esse et non ēē in pposito accipiunt in ordine ad duas nigredines realiter dif ferentes. Etiā est varietas ex pte subiecti. quia nō ēē ad quod terminat corruptiō prioris nigredinis. respicit nudā materiam in quā facta ē resolutio prioris subiecti. Sz ēē nigredinis genite respicit subiectū compositū ex materia et forma cadaueris.

Ad.10.

Ad decimū nego pntiā. maxie si pntis intelligit de reali pluralitate for mat^s. Partes em̄ diffinitōis sūt ples s^m rō/ nē. et iō ex eaz plūtate nō p^r inferri realē plūtate i formis ipsi^r diffiniti. sed tñmō s^m rationē.

Et ista videt ēē intēcio Aris. viij. met^h. vbi dicit sic. Partes diffinitōis nō sunt vnu q^{uod} sint i vno. sed p^rato sunt vnu. q^{uod} dicūt vna naturā et vnu actū.

Ad pbationē dōm. q^{uod} licet q^{uod} libet ps diffinitōis dicat formā. tñ hu iusmodi ptes non dicūt alia et aliam formaz realiter et essentialiter. sicut ista opinio intēdie cludere. sed dicūt eandē formā seu naturam s^m rē. sub alia tñ et alia ratione. q^{uod} hoc q^{uod} dīctia exp̄mit sub ratione determinata. hoc idez exp̄mit p genus sub ratione cōi et indetermīna ta. Et hoc intēdit Arist. iiij. met^h. cum ait. Idē est homo et vnu homo. etens homo. et

Instantia

nō diuersū aliquid ostēdit. ¶ Et ex istis au-
ctoritatibꝫ patet. qꝫ multi de ista opinione de-
cepti sunt qui ponūt qꝫ forma generis sit alia
realiter a forma speciei. puta forma corporat̄
a forma humanitatis. Si enī sic ēst. tunc ge-
nus d̄sceret p̄tēm & nō totū. & p̄ sequēs non
posset pdicari de specie essentiālīter. qꝫ p̄s nō
predicat de toto ecentialiter. ¶ Unū p̄tra istos
est expressa auctoritas. iiii. topicoꝫ. vbi dicit.
Genus nō dicit partē sed totū. qꝫ p̄s nō pre-
dicatur de toto. genus autē de specie pdicatur.

¶ Patet etiā qꝫ isti īdē falsum ponunt cū di-
cunt. qꝫ delecta natura specifica res s̄m for-
mā generis manet eadē numero. puta corrū-
pto aīali manet idē corpus numero. Et licet
falsitas istius dicti satis pateat ex dictis supi-
us. tñ etiā p̄prie īstud ē dictū Arist. iiii. co-
picoꝫ. vbi ait. Si destruit sp̄s ī impossibile
ē in diuidū generis idē nūero remācet. Iste
etiā sic dicēdo tollūt omnē verā generationē.
qꝫ s̄m Arist. i. de genera. & v. phisicoꝫ. vbi s̄b-
iectū manet vñ & idē numero. nō p̄prie ē ge-
neratio. sed alteratio. ¶ Ad. xi. nego p̄ntiam
Ad. pbationē dōm. qꝫ illa auctas Arist. d̄ in-
telligi de potētis anīe rōhalis. nā licet ipsa sit
simp̄l̄ incorruptibil̄ q̄z ad totā suā eentia.
tñ ipsa habet potētias & p̄prietates quaz aliq
sunt corruptibiles. eo qꝫ s̄nt īmē materie. &
subiectue fundent in organis corporalibꝫ. alie
nō incorruptibiles. eo qꝫ unmeidate fundent
i essentia ipsius aie. ¶ Ad. xii. dōm. qꝫ si p̄ v̄
timā formā intelligūt formā substātiale tunc
cōcedo dñam. qꝫ dñs nō ē inconueniens sed
necessariū. nec pbatio istorū ē ad p̄positū eoꝫ.
qꝫ cōmen. nō v̄ideb̄ ibi compare diuersas for-
mas ad iniucē que simul s̄nt in eadē re. S̄ vi-
de loquim̄ de diuersis formis ī diuersis rebus
ep̄tibꝫ. Unū p̄ s̄mā materiā videt intellige-
re materiā nudā. non magis dispositam ad
vnā formā q̄z ad aliam. p̄ vltimā formā vi-
detur intelligere formā elementi. qꝫ est vltima
p̄fectione. licet sit p̄ma generatione inter oēs
formas substātales. omes igit̄ materie & for-
me cerere sunt composite. qđ patet ex p̄te ma-
terie. qꝫ oīs alia materia p̄ter nudā s̄mā mate-
riā ē materia disposita. ac p̄ dñs aliq mō p̄po-
sita. & q̄z magis ē disposita. tāto magis pot
dici composite. Patet etiā hoc de forma. qꝫ vt
supius dictū est ascendendo a forma elemen-
ti v̄sq; ad aliam intellectuā. sp̄ posterior inclu-
dit p̄fectionē p̄oris. et p̄ sequēs omes cerere
v̄tūc sunt composite respectu forme elementi

Instantia

¶ Forte dicetur qꝫ si ista expositio aliqd ya-

let. tūc forma que dē: esset maxime compo-
ta. Falsitas cōlequētis patet. qꝫ deus ē purus
actus. vt pbatur. xii. metaph. etiā in p̄mo li-
bro ostensū est qꝫ deus est ens simpl̄ simplex
Cōlequētia etiā patet. qꝫ deus includit p̄fecti-
ones om̄i formarū & om̄i generē. vt patet. v.
metaph. ¶ R̄ndeo qꝫ q̄z ad hoc tūc opposi-
to modo se halent forme materiā informan-
tes. & forme ab informatiōe materie penitus
separate. qꝫ p̄me quanto sunt p̄fectiores. tanto
p̄nt dici compositorēs. Sed sc̄ch de quanto
sunt p̄fectiores tanto sunt simpliciores. Et iō
qꝫ inter formas separatas deus est p̄fectissim⁹.
ideo est simplicissimus. Anima nō intellecti-
ua conuenit cū verisq. qꝫ & si nō sit sp̄ a mate-
ria separata. tamē s̄m sua ī essentiā sic informat
materiā. qꝫ enī est separabilis a materia. ideo li-
cet virtualiter includat ceteras formas mate-
riales. tamē p̄prie loquēdo non dicit compo-
sitorēs. maxime loquēdo de ea s̄m portionē
supiorem s̄m. quam ipsa est sup̄ seip̄sam con-
uenientia & separabilis a materia. ¶ Ad. xii. di-
cendū. qꝫ cōmen. p̄ formas magis v̄les intel-
ligit formas īmp̄fectas. & ideo p̄ h̄moi verba
nō vult cōmentator qꝫ forma generis differat
a forma speciei. sed vult qꝫ via generatiōe na-
turalis est p̄cessus de minus p̄fecto ad magis
p̄fectum. quod nec ego nego. ¶ Ad. xiii. di-
cendū qꝫ tota illa deductione cōcessa nō habe-
tur p̄positū. qꝫ licet ex illis dictis bñ cōcludat
qꝫ via nature forma undeterminata et īmp̄fecta
p̄n recipiat in materia q̄z p̄fecta. tamē v̄tute
istorū verborū non habet. qꝫ veniente forma p̄fe-
cta remaneat īmp̄fecta. ¶ Ad. xv. dicēdū qꝫ
formas elementorū manere ī remixa potest
dupliciter intelligi. Uno modo s̄m suas eentia.
Alio modo s̄m suas virtutes & qualita-
tes remissas. Primo mō aīcedēs ī falsum. si
cū pbauili. ii. distin. xv. Et quid circa h̄ sen-
serit cōmen. & Aliicēna. ibi patet. Sed mō
p̄sequētia ēst falsa. p̄ne dñs erab̄ ad p̄posi-
tū isti⁹ opiniōis. ¶ Tercia p̄cōlo isti⁹ p̄mi ar-
ticuli est. qꝫ noīe corporis put̄ corpus xp̄itermi-
hat conuersiōē panis. debet intelligi materia
extensa. seu materia cum quodā modo quem
sortit a quantitate. ¶ Et ista conclusio patet
correlarie exp̄dicetis. Quia omne corpus vel
est p̄cise tria dimensio. vel cōpositū ex mate-
ria & forma subali. vel est materia extensa & or-
ganizata. Sed corpus christi terminās con-
uersiōē panis. nō dicit corpus p̄mo mō. vt
p̄z ex dictis in p̄ma conclusiōe. nec sc̄do mō.
vt patet ex dictis in sc̄da cōclusiōne. ergo rc.

Ad. 13.

Ad. 14.

Ad. 15.

Lōclusio
tercia.
Hec est o-
pi. Egidij

2. **P.** de corpe in qđ sit panis cōuersio loquitur xps cū ait. Hoc est corpus meū. sed hoc non potuit eē cōpositū ex materia et forma. qz corp⁹ cōpositū ex materia et forma ē directe in pdicā mēto sbe. et pdicat de xpo et de qlibet alio hoie ec̄tialiter pdicatōe dicente. hoc est hoc. et iō demonstrade corpus cōpositū ex materia et forma. nō dixisset xps. Hoc est corpus meū. sed magis dixisset. hoc est corpus qđ sū ego. Sicut loquēdo de aīali qđ ē i pdicamēto sbe non dixisset. hoc ē aīal meū. sed hoc ē animal qđ sum ego. Relinqutur ḡ q̄ corporis de q̄ loq/tur xps sit altera ps cōpositi distincta p̄ for mā substancialē. et hoc nō potest esse p̄cisenū da materia. qz nude materie non dūemit nō/men corporis. vt patet. i. met̄. vbi ait Aristo. Altera antiquos phos. q̄ modus error⁹ suorum erat. qz dicebant materia esse p̄ncipiu corporiū. nō corpor⁹ aut nō. i. Dicebant materia esse p̄ncipiu de numero corpor⁹. et nō de numero nō corpor⁹. Quomodo aut pdic⁹ modus mate rie nō differt a materia. et nō materia se ipsa nō modisicata differt p̄ talē modū. dixi li. iiij. di. vi. et motuia oppositio opinionis ibidē respō di. Sed h̄ ista conclusionē sunt multū do ctores. aliqui directe. aliqui indirecte. Alii qui em̄ de opinione iam p̄xime improbata ar guunt directe contra pdicta sic. Aut iste mo dus quātitatiū est p̄cissimē idē materie aut non. Si sic. tūc cōuersio fieret in solā materi am. qđ tu negas. sola em̄ materia nō est corp⁹. Si ē aliud a materia. tūc vel ē forma substancialis vel accidentalis. Si p̄mū. tūc habet pro positū q̄ fieret cōuersio i corp⁹ cōpositū ex ma teria et forma subali. Si scdm. tūc fieret cōver sio i aliqd accidens. qđ tu negas. **P.** nihil causatū a posteriori p̄t eē reali idē p̄bri. s̄z iste mod⁹ causat a quātitate q̄ ē posteriori p̄a ma teria. q̄ iste mod⁹ nō p̄t esse idē reali qđ mate ria. sicut tu ponis. Maior p̄z. qz nihil reali ter idē p̄bri p̄t depēndere a posterio: s̄z causa/ tūc depēdet a sua cā. q̄ r̄c. **P.** aut illd corp⁹ qđ ponis eē p̄mū terminū isti cōuersiōis ē cor pus mathēticū. aut naturale. Si mathēti cū. tūc īcludit q̄zitatē. et p̄ z̄ns accēs p̄ se t̄mi naret illā p̄sliōnē. qđ tu negas. Si naturale. tūc vel erit naturale p̄ forma subali. et tūc h̄ p̄ positū. qz erit ibi forma subalis p̄ter aliam in tellectuā. Et iā cōpositū ex materia et forma subali terminaret iā dictā cōuersiōz. qđ ē h̄ pdicta. Cet erit naturale p̄ qlitasē. et tūc qz qlitasē p̄ supponit q̄zitatē. cōuersio pdicta erit duplī i accēs. puta i qlitatē et q̄zitatē. **P.** qñ vñmū

cōvertit i sanguinē. h̄moi cōuersio nō terminat ad materiā cū mō q̄zitatūo. q̄ nec cōuersio panis. Ans p̄z. qz sanguis d̄r suba q̄ generaē ex nutrimento. et p̄ z̄ns h̄z formā subalem. als nō generaref. P̄z etiā dñtia. qz nō sunt effica ciora verba consecratōis sup sanguinē qz sup corpus. **P.** caro xpi nō dicit solā materiaz cū mō q̄zitatūo. q̄ nec corp⁹ xpi i qđ fit cōuersio dicit solā materia cū modo q̄zitatūo. Ans p̄z. qz fictio videref si q̄s dicceret carnez vel ossa dicere materia cū h̄moi mō. Lōsq̄tia etiā p̄z. qz corp⁹ xpi i qđ fit cōuersio inclu dit carnē. ossa. n̄cruos. et psilia. **P.** adducit iste doctor auctes multas re dictis Flug. gre go. Dam. et leonis pape. q̄ oēs vident̄ sonare q̄ corp⁹ xpi an̄ mortē et post mortē fuerit idē numero. Hoc aut̄ non potuit esse p̄ aliam rati onalē. qz illa in morte fuit separata a corpe. ergo oportet nos ponere p̄ter animā intellectuā ē xpo esse aliquā formā substancialē dante ē esse corporeū p̄ quā corp⁹ sit i dē numero mortuū et viiiū. **P.** arguit quidā alij p̄ h̄ istā positio Alij ad id 7 nē doctoris nostri dicctea. q̄ ista positio non possit stare saluis p̄bīs p̄sleratōis. qz in con secratō sacerdos in psona xpi dicit. Hoc est corp⁹ meū. Sz materia sine forma subali nō ē demonstrabilis. q̄ non p̄t notari p̄nomie de mōstatiūo. cū d̄r. hoc. Nec p̄t dici meū. qz materia s̄m se accepta sine forma subali. non magis respicit corp⁹ istius qz alteri⁹. **P.** qñ 8 suba panis cōvertit in corp⁹ xpi. tūc dicim⁹ q̄ totū cōvertit i totū sz sola materia sine forma subali nō p̄t dici totū. q̄ optet q̄ corpus xpi terminas h̄moi cōversationē sit cōpositū ex ma teria et forma subali. **P.** corp⁹ xpi qđ est alte ra ps cōpositi dicit formatū de purissimis s̄g gñnibus gloriose virginis. sed materia sine for ma substanciali nō potest dici formata. q̄ dice te q̄ corpus xpi vlt est altera ps cōpositi dicat solā materia sine forma subali. cōtradicit for matōi corporis xpi. et p̄ z̄ns ei⁹ passioni. q̄a si nō accepisset a vgine corpus passibile. tūc nō potuisset pari. **P.** separata aia rōnali d̄ corpe 10 mortuo qđ erat altera ps cōpositōis humanitatis xpi fluixit sanguis et aqua. vt p̄z Jo. xix. sed de sola materia sine forma subali accepta. nec p̄t fluere sanguis nec aqua. qz tam lan guis qz aqua includit formā substancialē. **P.** 11 corpus xpi mortuū fuit graue. sz sola materia nō potuit dici graue. Si dicit q̄ separata aia corpus xpi recepit aliam formā substancialē. hoc nō valer p̄pter duo. P̄z uno. qz tūc non fuisset idē corpus numerō mortuum et viiiū.

Sed oꝫ qꝫ tūc caro eiꝫ vidiss̄ corruptōꝫ. Op-
positū p̄m i h̄ ex dictis Ang. in li. de si. ad pe.

Solutio. Oppositū scđi h̄ ex dictis. b. petri Act. iij. vbi
exponēs illud ps. non dabis sc̄m tuū videre

corruptionē. ait. qꝫ caro xp̄i nō vidit corrupti-

onē. **G**z ista liceat sine latis apparētia. tū sup-

positis aliquibus qꝫ dicit fr̄ Egidius i tractatu-

suo de gradib⁹ formaz. tūc hec oia sine diffi-

cultate soluent. **A**ld. i. ḡ ddm. qꝫ si appellas

illd̄ p̄cissimē idem qđ materia qđ nulla alia

res e a materia. tūc iste mod⁹ ē p̄cissimē idēz

qđ materia. qꝫ iste modus nō est aliqua res

addita differēs a materia. qꝫ sicut quātitas se

ipsa e nō mediante aliqua alia re a se differente

extendit materiā. sic materia sc̄ipsa excedit

Et ideo sicut modus extēsionis actiue nō di-

cit aliā rē ab ipsa quātitate. sed ē idēp̄ quod

quātitas extendēs. sic modus extēsionis pas-

sive nō dicit aliā rē a materia. s̄z ē idēp̄ qđ ma-

teria extēsia. Et sic quātitas extēsēs non ē aliud

qꝫ quātitas. sic materia extēsia nō ē aliud qꝫ ma-

teria. **A**ld. p̄bationē ddm. qꝫ hoc posito cōuer-

sio nō sit i solā materiā. in q̄tū ly solā excludit

nomē e veritatē corporis. qꝫ materia passiue ex-

tēsavere dicit corpus. eo qꝫ actualiter subiecta

re trinē dimēsionē. **S**i aut̄ hoc solū appel-

las p̄cissimē idē quod in materia qđ suavitē ei-

finis. e sine omīs rei extrinsece connotatōne.

tūc iste modus non ētē p̄cissimē idē qđ ma-

teria. qꝫ materia sic modificata cōnotat quā-

titatē a se realiter differentē. Per h̄moi tñ nō

idētitatē non habet qꝫ iste mod⁹ sit forma sub-

statiā vel accūtaliſ. q̄uis h̄ bñ possit cludi

Ald. z. de illa re connotata. **A**ld. lēd̄ ddm qal/

qđ causari p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō qñ

ipm causatū h̄ rationē rei pp̄ie dicte. Alio

modo qñ illud qđ dī causatū nō h̄ fm se ra-

tionē rei pp̄e dicte. s̄z magis rōez modi. P̄io

mō zedo maiorē. sed scđo mō nego cā. q̄a si

mod⁹ causat⁹ a posteriori in p̄ori et̄ rea diffe-

rēs a re p̄ori. tūc illa res causata causaret aliū

modū. e sic esset p̄cessus in infinitū. nisi detur

aliquis mod⁹ causat⁹ a re posteriori q̄ sit in diffe-

rēs realiter a re p̄ori. Lū ergo in aliquo modo

opteat s̄istere istū p̄cessum. qꝫ in causis e cau-

satio non ē p̄cessus i infinitū. vt. p̄bāt. iij. me-

taþ. ergo pari e validiori ratione stāch̄ erat

in p̄mo modo. Et ideo ē dicendū qꝫ ille mo-

odus nō differebat realiter a re p̄ori. q̄uis esset

causatus a re posteriori. **A**ld. iij. ddm. qꝫ il-

lud corp⁹ ē naturale. qꝫ sic ē q̄tū q̄ tñ nō ē a

q̄litatib⁹ abstractū. Unū h̄moi corpus p̄ dici

naturale a forma sbali q̄ dat sibi ē naturale.

teria a q̄litatib⁹ naturalib⁹ q̄ ipm naturalē q̄

lificat̄. **A**ld. p̄m p̄ebatōis ddm q̄ ex hoc

nō sequit̄ h̄moi corpus h̄realia formā suba-

lēpter aīam intellectuaz. qꝫ tale eē p̄t h̄moi

corpus h̄reab aīa intellectua. **A**ld. scđam

p̄ebationis ddm. q̄ nec h̄ sequit̄. qꝫ sic istd

corpus dicit materia extensā. q̄ tñ nō ē mate-

ria e q̄titas. sed ē materia sub quātitate. e sic

dicit materia qualificatā. quod tñ nō est ma-

teria e qualitas. sed est materia extēsa q̄litati

actualē subiecta. Et iō q̄uis illa p̄uersio fiat

i materia extēsam e q̄lificatā. tñ nec fit i q̄ntri-

tatē nec i qualitatē. **A**ld. q̄rtū forte dicerēt

multi q̄ sanguis non est in corpe humano si

cuit ps i totō. sed magis sicut locutū loco. q̄a

i nulla sui p̄t p̄tinual cū humano corpe pri-

ulq̄ sicut cōversus in carniē humānā. Qđ si

ita est. tūc sicut cib⁹ h̄ p̄p̄ā formā substāci-

alē qñz p̄uerat in sanguinē. sic sanguis ha-

beret p̄p̄ā formā substālē p̄t formā homis.

Et iō mō negāda ē ñna. **A**ld. p̄sito q̄

sanguis sit p̄ corporis humāni. sicut sūt carnes

ossia e nervi. tūc sanguis homis nō h̄ aliam

formā substāciā ab aīa intellectua. Nec ve-

distiguit i p̄sito h̄ aīa dicit p̄positū ex ma-

teria e forma sbali. s̄z dicit materia cū modo

sorteo ab alīc determinato qualitate q̄ mate-

ria qualificata dicit sanguis. Et codē mō ddm

est de carni⁹. ossib⁹ e nervis. Hec em̄ omīa

informant p̄ vnam formā substāciā. e nō p̄

plures. p̄t hec omīa integrant vnu corporis.

quod est altera ps compositi. Differunt̄ tñ hec

singula ab inuicē p̄p̄ā suis q̄litatib⁹. **E**t sic mo-

odus q̄litatiū rōne cui⁹ materia dicit corp⁹ non

differat̄ a materia q̄ cū hoc mō h̄ rōez corporis.

sic mod⁹ q̄lificatiū seu c̄litatiū rōne cui⁹ ma-

teria habet rōem sanguis. carnis. nervi vel os-

sis. nō dīta materia. s̄z ē realē idē cū ipa. **A**ld.

q̄ntū p̄ p̄ā dīcta. qꝫ materia ut sortit̄ modū

extēsionis passiue e q̄litate trinē dimēsionē

vere h̄ rōem corporis. sed ut sortit̄ aliū e aliuz

modū q̄lificatōis passiue. sic vere h̄ rōez car-

nis. ossis. nervi. e sic de alijs. **A**ld. vi. dicē-

clū q̄ licet anīa p̄ mortē fucit separa a cor-

pore xp̄i. tñ nec aīa nec corp⁹ fucit a supposi-

to verbi. ut pbāti li. iij. dist. xxi. e or̄ idētitas

numerālis p̄ncipaliter atēdīc ex idētitate

suppositi. ideo corp⁹ xp̄i viii⁹ e mortuū fuit

vnu e iclē nūero p̄pter vniōnē cū vno et codē

supposito. e non p̄pter vniōtē alīc formē

substācialis. q̄ dat q̄ in corpus christi mor-

tū noua forma fuisse introducta. sic p̄tigit

Eld. 4.

Eld. 5.

Eld. 6.

Ad.7.

In morte aliorum hominum adhuc corpus Christi vere fuisse idem in uno corpore unitate suppositi diuini. a quod si in Damnum, et alios sanctos doctores ipsum non sicut fuit separatum. **Ad. vii.** dicitur quod licet materia summa se tunc unde accepta proprie non sit demonstrabilis. nec dicatur mea vel tua. tamen ut est signata hac quantitate. et disposita his qualitatibus. et determinata resumpta sub hac forma substanciali tunc potest demonstrari. et mea vel tua dicitur. Sed nunc ita est quod corpus Christi de quo fit mentio in consecratione quamvis non dicat materiam et formam. tamen non dicat materiali sine forma subtili. quod dicit materia et sub forma substanciali. et dicit materia quantitate significata et organizata. et certa qualitate vel qualitatibus disposita. ideo tunc. **Ad. viii.** Octauum nego minorum. quod aliquid dicit totum in ordine ad pres. sed materia quamvis organizata habet prius etiam si est ab ea separata forma subtilis. **Ad. ix.** dicitur quod materia quamvis et quantita seu organizata vere est formata. Etiam non dicimus quod non materia corporis Christi fuerit sola cum exclusione quantitatis et qualitatis vellet sine forma substanciali. excepto triduo mortis. in illo enim triduo licet remanserit qualitas et quantitas. tamen non remanserit rationali informata. que sola erat forma sua substancialis anno illud triduum. **Ad. x.** tertium dicendum de sanguine. nisi sit superius dictum est in qua solutione. sed de aqua distinguendum est. quod vel illud fuit vera aqua elementaris. et tunc ille fluxus fuit supernaturalis. quod aqua elementaris accepta in sua puritate non habet in corpore humano sumum nature. nisi forte ab extrinseco imponatur. vel non fuit aqua pura elementaris. sed quidam humor equum naturaliter se habens ad corpus humanum sicut sanguis. et tunc de isto humore eadem modo est dicendum sicut superius dictum est de sanguine.

Ad.8.

Ad.9.

Ad.10.

Ad.11.

Instantia

Solutio.

eadem materia. Et quod ut regredi in principio istarum solutionum. istis instantibus voluntati respondere ex dictis fratris Egidij. ideo dico quod in alijs locis aliquo modo oppositum dicitur in his solutionibus tenere. ex hoc nihil ipsi non contradicere. Sed dico quod istud conveniebat Christo non summi periculi cursum nature. sed ex singulari preuilegio. Propter quod propter loquens de Christo ait. Non dabitis scilicet tuum videre corruptionem. Quod verbum non intelligit de tota humanitate. quia illa totalitas fuit dissoluta et per mortem corrupta. nec intelligit de anima intellectu. quod nec illa corrumperetur in morte ceterorum hominum. ergo intelligit de corpe quod in humanitate Christi est altera pars compositi. et per sequentes etiam intelligit de talibus accidentibus sine quoque seruatore humani modi corporis non manifestaretur corruptum. Et istud sensu magis expresse terigit. b. petrus cui dicitur. Caro enim non vides corruptionem. et accepit ibi petrus carnem per totum corpe quod est altera pars compositi. Et istud quamvis fuerit ex singulari preuilegio. tamen fuit valde tecum et congruum. quod istud corpus a supposito filio dei a quo semel fuit assumptum non sicut fuit derelictum. Et ex his possum elicere quatuor correlaria. Primum autem eos quod ponunt formam corporis etiam numerando manere in quolibet animali corrupto. quod hoc posito. tunc nihil prodigiosum et singulare predicari possit David de Christo in palegata prophetia. Secundum hanc eam qui ponunt predicta accidentia summae cursus nature remanentes. quod hoc posito non apparet maior corruptione carnis in morte petri quam in morte Christi. Tercium correlarium est quod quamvis summae cursus naturae non possit esse noua corruptione nisi fiat nova generatione. quod corrupta vel separata forma subtili a materia immediate introducit alia. tamen in morte Christi hoc fuit de prodigio singulari. quod erat ibi vera corruptione absque generatione. quod corporis eius tamen fuit prout una forma subtilis. quod tamen nulla altera fuit introducta. Quartum est quod predicta instantia in nullo est manifesta. quod de corruptione ipsorum accidentium dixi in predicto deinde. hoc dixi quantum ad summae et naturalis cursus generationis et corruptionis respectu naturalium. illud autem quod in ista predictione dixi de Christo. hoc verum est de spiritu preuilegio. Secundo hanc instantiam predictam indirecte est opinio quod dicitur. quod corporis Christi terminas predicta conversione dicit materialiam et animam intellectuam. ut virtualiter continet gradum formae mixti. Eadem enim anima constituit re in esse hominis. animalis. corporis. et subiecte. et ideo sic cut res potest agere per animam. ut dat esse corporeum. licet non agat hinc actionem per animam.

Correlaria quatuor

4

Op. scda
tertia conclusio.

Lötra op
monē.

ut dāt eē rōnale. ita pōt terminare actōz sū ra/
tione q̄ dāt eē corporeū. q̄z uis nō terminet eā
sib̄ rōe q̄ dāt eē rōnale seu eē h̄sianū. Sed
hec istud valer. Q̄ si hoc eēt vez. t̄sic si alijs
ap̄lōz p̄secrasset i triduo. puta ab hora q̄ xps
fuit mortu⁹ v̄sq̄ ad horā q̄ resurrexit. sba pa/
nis non fuissest p̄uersa in corpus xp̄i. Falsitas
p̄nris patet apud oēs doctores. Conseqñtiā
p̄b. q̄ i morte xp̄i alia totaliter separabat a ma/
teria eius. nec remālit in ea sūm aliquē gradū
in anima detentū. ergo i illo triduo nō potuit
panis auerti in materia xp̄i accep̄tā cuīz alij
gradu ipsius anie. P̄. sic loquēdo de corpe
tūc corpus nō dicit alteraz p̄tē compōsiti. sed
dicit totū cōpositū sūm rōeū generale acceptū.
q̄d dicit corp⁹ q̄d directe ponit in p̄dicamento
sūbe. Sz ut pbatū ēi. q̄. dcl̄de. p̄uersio panis
non sit in corpus cōpositū ex materia et for/
ma substātiali. et in. uj. dcl̄one pbatui est q̄
h̄moi conuersio sit in corpus ut dicit alteraz p̄
tē compōsiti. ergo tc.

Articulus
secundus.
Locūs

Quānum ad secū
dū arti. pono hāc cōclusionē. q̄ oīs sacerdos p/
ferēs debitā formā verbōz sup̄ debitā materi/
am panis et vini cū intētione consecrādi. vel
salte cū intētione faciēdi illud q̄d xps quo ad
hoc fieri instituit. ille vere conficit sacramētū
corpis et lānguis dñi nostri iesu xp̄i. nō obsta/
te quac̄qz malicia vel spūali ligamine sacer/
dotis. Quia sacerdotalis character est sp̄ ma/
nes et in delibilis. sed potestas consecrādi con/
sequit characterē sacerdotalez. ergo tc. P̄.
hoc videt esse intētio beati Augu. ad p̄tinētiā
nū. vbi ait. q̄ sicut baptisimus qui p̄ consecre/
tionē datur nunq̄ amittit. q̄z uis aliquis i he/
resim vel scismā vel excommunicatiō labat.
ita nec sacerdotalis ordo aliquo modo amittit
potest. Sed h̄ istud videtur esse aliue
auctes iuris canonici. Nā in libro decretorūz
xxiiij. q. i. c. audiūmus. dicit. Quicunqz ab
vniitate ecclēsie fuerit alienus: execrare potest
consecrare nō valer. sed heretici. scismatici. ex
cōmunicati et degradati. sunt ab vniitate ecclē/
sie alieni et sepati. ergo tc. P̄. i. q. q. dicitur.
q̄ sacerdos degradatus nō habet potestatē cō/
secreandi. q̄z uis habeat potestatē baptizādi.

3 P̄. p̄ ista pte videtur esse opinio m̄gr̄ sūia
rum. vt apparet hic in l̄ra. vbi multas auto/
ritates p̄ ista pte adducit. P̄. habens sacer/
dotalē potestatē non tradit p̄mēdus secula/
ri potestati. sed sacerdos degradatus tradit se

culari potestati. ergo nō mattet in ipso sacer/
dotalis potestas. nec p̄ p̄sequēs potest p̄secre/
re. q̄ s̄. p̄nlegiū mereāmittere. qui permis/
sa sib̄ abutitur potestate. sicut dicit extra de p̄
nlegijs. c. ut p̄nlegia. Sed quilibet pre/
dictoz abutitur p̄nlegio sacerdotalis digni/
tatis et p̄tatis. ergo tc. His non obstatib⁹
teneo pdictam conclusionē. eo q̄ satis cōter
a doctorib⁹ teneatur. Clidek etiā canon decre/
torum istud sentire. i. q. i. c. q̄ quidā. S. de his
vbi dicit. Sacramētōz sanctitatē sūne in per/
uersis homib⁹ q̄ intus sunt. sūne q̄ foris sunt
p̄stat impolluta inuolabilēqz manere. Ad
prūmū dicendū q̄ esse alienū ab vnitate ecclēsiae
p̄t dupli intelligi. Uno mō q̄zū ad formā
consecrādi. puta quia vtitur alia forma q̄z ea
que instituta est a christo. et hacten⁹ obserua/
ta i sancta matre ecclēsia. Alio modo q̄ sit ali/
enus ab ecclēsia ppter sua demerita et peccata.
seu erā ppter ecclēsastā sūiam et censuram.
Prūmū mō sūt intelligēda sba canopis par/
gumētō adducta. sed nō scđo mō. Ad. ii.
dōm q̄ i ure dicimur hoc solū posse quod iu/
ste et sine p̄tō possumus. et ideo q̄z uis degra/
datus habeat potestatē sacerdotalē qua abso/
lute potest consecrare. tamē ius dicit ip̄z hoc
non posse. quia executio illius potestatis ē si/
bi iterdicta. ideo nō potest hoc iuste et sine pec/
cato sacere. Dicit autē habere potestatē bapti/
zādi. q̄ i n̄ficitatio articulo hoc iuste p̄t et si/
ne p̄tō. Ad. terciū dīci p̄t q̄ m̄gr̄ i hoc a
moderis doctorib⁹ nō tenet. Ad. auctes ve/
ro quas magister p̄ ista pte adducit dicendū
q̄ vbiqz in illis auctoritatib⁹ dicit. extra ec/
clēsia. exponendū ē p̄ eo quod ē extra formaz
q̄ in p̄secrādo vtitur in ecclēsia. Et etiā vbi di/
cit. q̄ non possunt. intelligendū est q̄ nō iuste
p̄t. hoc em̄ possumus quod iuste possum⁹.
Ad. quartū dicendū q̄ degradatus tradit secu/
lari p̄tati. non tanqz seculari. sed tanqz instru/
mēto potestatis spūalis. Uel dicendū q̄ nō
ē de necessitate sacerdotalis ordinis et p̄tatis.
q̄ non possit tradi seculari potestati. sed est ex
p̄nlegio specialiter clericis indulcio. quod p̄
nlegiū pdidit degradatus exigentib⁹ suis de/
meritis. Ad. quintū dicendū q̄ licet tales
perdāt p̄nlegiū ecclēsastice defensionis. tñ
ex hoc absolute non pdit sacerdotalē potes/
tatē. talis em̄ potestas non ē p̄nlegiū. sed ē
gratia a deo gratis data. non auferibilis hu/
mana actione. quia consequit characterē in/
delibē. ad cui⁹ ablationē nō extendit se actio
humana.

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Articulus
tercarius.
Locutio.

Quatuor ad tertium

arti. dico. q̄ soli sacerdotes p̄nt p̄ficere seu cōsecreare istud sacrum. Q̄ xps sol' sacerdotib⁹ cōmisit illud officiū. Et istud p̄z extra de sū. tri. t̄fi. ca. firmiter credim⁹. vbi de sacro eucharistie dī sic. Et h̄ vtiq̄ sacrum nemo p̄t p̄ficere nisi sacerdos q̄ rite fuerit ordinat⁹. sū claves ecclie. q̄s ipsecessit aplis eoruq̄s successorib⁹ ih̄s xp̄us. **¶** p̄ disp̄satio corporis xp̄i spectat ad solos sacerdotes. q̄ m̄sto magis p̄secrato. Lōseq̄ntia p̄z. q̄ dign⁹ ē corp⁹ xp̄i p̄secrare q̄z indigēti porrigitur vel portare. p̄bo āns. q̄a de cōse. dī. q̄. puenit. dicit sic. Quidā p̄sb̄t in tm̄ p̄pendunt diuina mysteria ut laico tra dāt corp⁹ dñi ad deferēdū infirmis. interdicit synod⁹ ne tal' temeraria p̄sumptio vlt̄ri⁹ fiat. ergo t̄c.

Articulus
quartus

Instantia

Solutio.

Ad p̄nci pale argu
mentum.

Quātum ad quār

tū arti. dico breviter. q̄ intētio p̄secrādi req̄ri tur i sacerdote ad hoc q̄ vere p̄ficiat. t̄ hoc vel i p̄ticulari. vel saltēi v̄l. Un̄ ambro. alloq̄ns sacerdotē de isti⁹ sacri p̄fectōe ait. Quātū intēdis tm̄ facis. Forte dices q̄ istud repugnet dictis in. i. arti. Dictū em̄ ē ibi q̄ heretic⁹ p̄t p̄ficer. sed heretic⁹ nō h̄z intētione p̄ficiendi q̄ intētio nō p̄t esse sine fide. sed heretic⁹ nō credit q̄ sacraliter cōficiat corp⁹ xp̄i. H̄n̄deo q̄ si talis fuerit heretic⁹ q̄ nullo m̄o intendat p̄ficer. tūc nihil conficit. Et iō vt allegatū ē norāter dicit Ambro. quātū intendis tm̄ fa cis. Sed si non intendit i p̄ticulari. puta q̄ nō credit q̄ dictis v̄bis p̄secratois sub sp̄eb⁹ panis sit corpus xp̄i. tñ si intendit in v̄l. puta q̄ intendit dicere illa verba i ordine ad finez illū ad quē xps instituit esse h̄moi v̄ba dicenda. tūc vt lat̄s cōiter dicit doctores. talis heretic⁹ p̄secrat corpus xp̄i. licet ḡuiter peccet in p̄secrādo. p̄t em̄ aliq̄s eē heretic⁹ i aliq̄s articul fidel. dato q̄ nō errer circa p̄secratoz isti⁹ sacri

Ad argu. p̄nci. dōm q̄ minor nō est v̄a. Ad p̄batōz dōm. q̄ licet aliq̄s sit i se maledict⁹. tñ si est ordinat⁹ ad h̄ q̄ bñdictat. tūc p̄t bñdict̄ cere. q̄ui h̄moi bñdictio sib⁹ pl̄ possit ec̄ ma ledictio. Sic vñm i se sanū t̄ bonū i firmo p̄t esse mortifex. Un̄ sic bon⁹ dñs qñq̄ p̄ malū t̄ maledictū seruū trāsmittit bonū t̄ bñdictuz donū. sic tota trinitas t̄ appropate sp̄issitūs istud bñdictū sacrum qñq̄ bñdictit t̄ p̄ficit me diatē maledicto sacerdote. Et i h̄ ad p̄sens isti⁹ benedicti sacri sh̄ia terminat.

Distinctio decimaquarta.

Ost hec de pe

nitēta. Postq̄ m̄gr d̄termiavit de trib⁹ sacris. i. baptismō. cōfir matōe t̄ eucharistia. q̄ i p̄mo grā donat. t̄ i scđo roborat. t̄ i tercio p̄sumat. nūc i ista. xviij di. incipit tractare de p̄nia. q̄ grā si fuerit amiss̄a misericordia recuperat. Et diuidit i tres p̄tes. q̄ p̄mo agit de p̄nia q̄tū ad illud q̄d est p̄nie p̄ p̄niū. Scđo de mistroy autē p̄niā in iun gentiū. Tercio de p̄cōz remissione ex p̄te su scipientiū. Scđa dist. xvij. Hic queri solet. Tertia dist. xx. Sciendū est. Prima i duas. Q̄ p̄mo tractat de p̄nia i generali. Scđo de p̄tib⁹ p̄nie in sp̄ali. dist. xvi. ibi. In p̄fectiōe autē p̄nie. Prima i duas. Q̄ p̄mo excludit er rorē eoz qui dicunt. q̄ vera p̄nia nō p̄t iterari. Scđo refellit falsam opinionē q̄ ponit q̄ p̄nia p̄tēt d̄iuidi. puta q̄ manēte uno peccato mortali. de alio possit vera p̄nia fieri. Se cūda dist. xv. ibi. Et sicut p̄dictis. Prima i duas. Q̄ p̄mo ponit p̄nie descriptōe. Scđo circa hoc recitat p̄dictū errorem. ibi. His verbis quidā vehementi⁹. Prīa i duas. q̄ p̄mo tagit p̄nie vtilitatem. Scđo i nūt euīdē dignitate. ibi. A p̄nia cepit. Sequit illa ps. his v̄bis qdā vehementi⁹. Et diuidit i tres p̄tes. Q̄ p̄mo p̄dictū errore cuī suis motiūs recitat. Scđo autētes sup̄ quib⁹ fundat. dādōve rūz intellectū explanat. Tercio veritatē huic errori p̄trariā sacerdōz autē confirmat. Scđa ibi. Sed Ambro. dicit. Tertia ibi. Q̄ vero p̄nia. Scđa istaz diuidit i q̄ttuor. sūm q̄ p̄mo exponit autētē Breg. Scđo Isid. Tercō Aug. Et quarto Ambro. Scđa ibi. Irrisor autē ille est. Tercia ibi. Itē illud inanis est. Quartā ibi. Illud autē qd̄ Ambro. ait. Nec est sūmā istius distin. i generali. circa quā que ro in speciali.

v Trū p̄nia sit virt⁹ moralis. Videl q̄nō. Q̄ p̄nia nō ē virt⁹. q̄ nō ē virt⁹. Lōseq̄ntia p̄z a destructōne dñtis. q̄ virt⁹ ē ncciu⁹ p̄nō ad virtutē moralē. Probat ancedēs. q̄ illud q̄d ē passio h̄bēs corporeū immutationē t̄ nō ē dispositio p̄fecti. hoc nō ē virt⁹. sed p̄nia ē h̄moi. Maior p̄z. iū. ethi. vbi Aristo. p̄ hec duo p̄bat vere cūdā nō esse virtutē. q̄ virt⁹ nō ē passio h̄bēs corporeū immutatōz. t̄ ē dispositio p̄fecti. M̄nor etiā pat̄z q̄ ad p̄mū. q̄ p̄nia d̄z h̄re dolo rem annēxuz. t̄ quo ad secūdū. quia p̄nia est

Dico incipiētū. q̄ tenet in finū. & perfectissimū statū eoz q̄ sūt i via salutis. Et oīra. p̄nia ē in sticia. q̄ p̄nia ē v̄ moral. Et dōseq̄ntia p̄tz a posicōe antīs. pbatio antīs. q̄ sup illo verbo ps. Sacrifice sacrificiū iusti. dīc glo. sic. quid iusti? q̄ ut hō suis p̄ctis poti? q̄z alieis irascat seq̄z puniēs p̄ p̄niām satisfactōz deo offerat. Hicq̄truo: sūt vidēda. Primo de eo qd̄ q̄ rit. Secō de s̄bo p̄nie. puta in q̄ h̄eat ēē s̄bie cīne. Tercio de p̄nie iteratōe. v̄z. s. vera penitētia possit iterari. Et q̄to vidēdū ē q̄ sit tā penitētē. & q̄ sint effectus penitētē.

Articulus
primus.

Prima p̄
̄ni arti.

Quantū ad p̄mū

Primo vidēdū ē qd̄ sit p̄nia. Secō qd̄ sit virtus. Et tercio ex his appebit de q̄sito. Quo ad p̄mū dico cuz m̄grō q̄ p̄nia ē grā seu virtus. q̄missa mala cu emēdationis p̄posito plāgi mus et odim⁹. & plāgēda itez omittere nolumus. Et accipit ista descriptio ex dīc Ambro. & Grego. Dicit em Amb. sic. P̄nia ē p̄rita mala plāgere. & plāgēda itez non omittere. Et Grego. ait. Penitere ē q̄ acta p̄ctō fere. & fēda itez non cōmittere. Et b. Aug. i libro de penitētia ait. Penitētia ē qdā dolētis vindicta. puniēs i se qd̄ dolet omis̄ses. Iste diffinitōes satis bñ vidētūr ēē ordinate. Nā in qualibet istaz diffinitionū diffinit̄ penitētia p̄ genus. obiectū & actū. In diffinitōe em̄ data p̄ magist̄ tāḡt p̄nie genus cu dicit. virtus. obiectū. cu dicit. omissa mala. et actus i toto residuo. Sz in diffinitōe data p̄ Aug. tangit genus cu dicit. dolētis vindicta. actus cu addit̄ p̄niēs. obiectū cu annectit̄. in se qd̄ z̄. Et claret v̄raq̄ diffinition sit bona. tamē data p̄ Aug. in hoc ē melior q̄ magis dat per p̄pria. q̄ penitētia nō ē q̄cunq̄ vir⁹. s; ē virtus vindicativa. Forte dicit q̄ vñ rei una debet ēē diffinition. vt patet in li. topicoz. ergo male assignant plures diffinitōes ipsi⁹ penitētie. 2. P̄stulticia ē dolere de p̄ctis p̄teritis. q̄ penitētia nō includit plāctū vel dolorē de commissis peccatis. cui⁹ p̄positū assumit v̄traz diffinition. Probañ antecedēs. q̄ magnavideſt esse stulticia dolere de h̄ qd̄ impossibile est alr se h̄re. Sz impossibile ē & dictionē includit p̄teritū nō fuisse. Cōseq̄ntia p̄tz. q̄ si datur op̄positū antīs state ante. tūc seq̄t penitētia ēē stulticia. & p̄ns non erit virtus. q̄ om̄s virtutes morales habet annexā prudētia. vt pbauilbro. iij. dist. xxvi. Ad primū dicēdū q̄ līcer diffinition data p̄ tentialia & p̄ncipia ma-

xime p̄pinq̄ seu p̄pria sit vna tām̄ vni⁹ diffiniti. q̄ talis diffinition datur p̄ pximū gen⁹ & p̄ dñam īmediatā. q̄ nō p̄n̄ īstituere nisi enī cā diffinitionē. tñ res diffinibl̄ p̄ additamēta p̄c h̄re plures diffinitionēs. quaz vna dat iuxta p̄ditōes magis cōes. alia p̄ iuxta p̄p̄as & magis determinatas p̄ditōes. Sic autē ēi p̄posito. Nā diffinitō accītis dat p̄ additamēta. vt p̄z. vii. meth. p̄nia autē ē accītis. vt de se p̄z. Etia vna istaz diffinitionū dat p̄ magis cōla. alia p̄ magis p̄p̄a. vt pdictū ē. idō z̄. Ad. q̄. ddm. q̄ factū p̄teritū p̄ dupl̄ in telligi. Uno mō p̄cise vt p̄teritū ē. Aliomō p̄ ut derelinqt p̄n̄ effectū. Modo dato q̄ ans̄ sit vez de p̄terito p̄mo mō. tñ non ē vez de p̄terito secō modo. q̄ si effectū talis ē damnabilis & dolorosus. prudēs ē & non stultus q̄ dolet de tali p̄terito vt relucet in isto p̄n̄ malo. Sed nūc ita est q̄ p̄ctm̄ q̄uis sit p̄teritū. tñ p̄p̄m̄ p̄ctō incurrit triplex malū. s. aīemaculam. dei offensā. & obligationē ad penā eternā. ratione quoq̄ etiā prudēs homo multū debet dolere de peccato p̄terito tpe cōmissio. Posset etiā dici q̄ licet prudēs nō doleat de eo qd̄ impossibile ē aliter se habere volūtate absoluata. tñ hoc facere p̄t volūtate & ditionata. puita sic dolet q̄ si nō esset factū. ip̄e ammodo nō faceret. cui⁹ signū est. q̄ semp de hoc v̄terius pponit cauere q̄tuz in se est. Ex quo patet. q̄ si esset possibile h̄moi factū nō esse factū. hoc sibi placeret. Quātū ad scđam p̄cē isti⁹ pri mi articuli. p̄lūppositis his q̄ dīci de virtutib⁹. li. iij. dist. xxxij. & dist. xxvi. ad p̄ns p̄cī se tāgēdo illud qd̄ perit dico. q̄ de virtute multiplex dat diffinition. rā a phis q̄z a sanctis doctrib⁹. de quib⁹ ceteris p̄termis̄s capiā dūas. Quaz vna trahit de dictis Aristo. q̄. ethi coz. q̄ talis est. Virtus est q̄ habentē pficit. & opus suū bonū reddit. Aliā ponit. b. Eti gu. li. q̄. de libero arbi. dīces. Virtus ē bona q̄ litas mētis. q̄ recte vivit. qua nemo male v̄tetur. quā de i nobis sine nobis opat. Hūaz diffinitionū p̄ma ē v̄līor. q̄ p̄uenit v̄tueib⁹ tā infusis q̄z acquisitīs. Scđa ē sp̄ālīor. q̄ que nit solū virtutib⁹ a deo infusis. Est etiā scđa pfectioz q̄ p̄ma. q̄ licet detur p̄suuz gen⁹ generalissimū. tñ p̄ adūctas dñritas distinguit diffinitionū. s. virtus infusa ab oīb⁹ cu quib⁹ v̄detur i h̄moi genere v̄uenire. Nā p̄ h̄ q̄ dīb⁹. differt a mal' & nocuiis q̄litatib⁹. p̄ly mētis a corporib⁹ qualitatib⁹. p̄ly recte vivitur a scientijs disputariis. quib⁹ etiā mali hoīes interdū abundat. q̄uiis vera prudētia carēat.

Ad. 2.

Scđa p̄
̄ni arti.

Solutio.
Ad. 1.

Tercia p
mī arti.
Cōclusio

Instantia

2

3

4

Cōtra cō/
clusionē

ut p. v. ethicoz. Per sy nemo male vtū. dif-
fert a potētis aie. q; licet bone sint. tñ malis ho-
mines ip̄is sepius male vtūtūr. p ly quā de-
us i nobis sine nobis opat. Differt ab omni-
bus virtutibꝫ acquisit⁹ humanis actibꝫ. q; de-
us i nobis mediatis nobis opat. His p-
missis pōt correlarie cludi veritas principa-
lia quesiti. s. q; pnia sit virtus. Quia cuiq; q;
duenit diffinīcio eicē cōuenit diffinītu. Sz
duplex p̄dicta diffinīcio virtutis vere cōuenit
pnia g; tc. Maior patet. est em̄ maxima sup
quā fundat locus a diffinītione. Sz etiā mi-
nor quo ad primā diffinītione. q; pnia p̄ficit
penitentē. t̄ facit opus suū bonū t̄ meritorū.
Sz s̄lī quo ad sc̄dāz diffinītione. Est em̄
pnia bona qualitas. q; ipa mediata efficit hō
bonus. Ipsa etiā recte viuit. t̄ nullus ea ma-
le vtūtūr. q; ois vere penitēs recte viuit. t̄ bo-
nū vsum h3. q; vere penitēs ē informat⁹ gra-
tia t̄ caritate. que nulli inesse pñt nisi recte vi-
uat t̄ bonū vslūz habeat. Etia effectue ipa
est a solo deo. q; nō sumus sufficiētes cogita-
re ex nobis tanq; ex nobis. sed sufficiētia nr̄a
ex deo ē. ut ait apls. Sed sorte otra p̄maz
partē istius minoris dicet. q; pnia non p̄ficit
penitentē. q; illud qđ destruit vel saltē ad de-
structionē disponit. hoc p̄prie loq̄ndo nō p̄fi-
cit. pnia est h̄moi. ergo tc. Maior p. p̄baꝫ
minor. q; dolor t̄ gemit⁹ dolente destru-
unt. vel saltē ad destructionē disponit. sed vt
p. ex diffinītionebꝫ p̄ficit pnia sp h3 dolorē an-
nexū. ergo tc. P. sicut res se habet ad eē sic
se habet ad agere. sed vt iā pbatū est pnia no-
cet qđ ad esse. ergo nō p̄dest qđ ad agere.
nec p̄ p̄nū videt opus bonū facere. P. s̄le
cundā p̄cē cū dicit. qua nullus male vtūt. op-
positū istius apparet. Iuda. de quo scribitur
Matth. xxviij. q; pnia duc⁹ retulit triginta
argētos p̄ncipibꝫ sacerdotū dicēs. Peccauī
tradēs sanguinē iustū. Et sequit̄ ibidē. q; pie
cels argētos i cēpto recessit. t̄ laqō feliſpēdit.
Ex q; appet q; Judas habuit magnā pñiaz.
q; p̄cē suū publice p̄fessus fuit. t̄ turpe luc⁹
seu p̄ciū iūste achitū restituit. t̄ tñ h̄moi pe-
nitētia male vlys fuit. eo q; p̄ dolore t̄ pnia se
t̄p̄m suspc̄dit. Etia vltima p̄ticula illi⁹ dif-
finitōis nō videt p̄petere pnie. q; vt ait aug.
Qui creauit te sine tenō iustificabit te sine te.
sed p̄ pnia penitens iustificat. ergo de⁹ non
opat pnia i nobis sine nobis. P. s̄ ipsa
cōclusionē sic. Si pnia ē virtus. tūcvel ē virtus
theologica vel moral. Nō theologica. q; vt⁹
theologica tā p̄ obiecto q; p̄ fine h3 ipm deū.

sz pnia qñuis aliq mō p̄ fine hēat ipm deū. it
qđ tu p̄ pñiaz ip̄e penitēs icēdit recōciliari deo.
tñ p̄ obiecto h3 mglū culpe p̄mis̄. vt pat̄ ex
diffinītione pnie. Itē virtutes theologicae sūt
tm̄o tr̄s. s. fides. sp̄s t̄ caritas. vt pbatū ē
li. iij. dis. xxvi. sed nulla ista z̄ pñia. ergo tc.
Nec moralis. q; virtus moralis tenet mediū
inter duo extrema viciosa. sed pnia inter pctā
nō tenet mediū. q; ipsa execrat oē p̄cē. Et
confirmat. q; pnia non ē iusticia. q; non ē aliq
alia virt⁹ moral. Cōsequētia p. q; pnia maio
rē conformitatē h3 cū iusticia q; cū aliq alia
moralis virtute. cū fm̄ Aug. pnia sit qdā vin-
dicta q; ad forz iusticie videt p̄tinere. Probat
āno. q; ois iusticia in qdā eq̄litate cōsistit. se
ue sit iusticia p̄mutatiua siuevidicatiua. Nā
fm̄ cōmutatiua iusticia tm̄ debes dare qñtu
accepisti. t̄ fm̄ vindicatiua iusticia tm̄ debes
emēdere qđ tu offendisti. Sed h̄moi equali-
tate pnia non pōt obseruare. q; offensa ē insi-
nita ad cui⁹ emēdationē tenet pctōz. t̄ pena ē
infinita ad quā pctōz rōne hui⁹ offense q; of-
fendit deū p̄petue obligat. ergo pnia cū sit ha-
bit⁹ finit⁹ fm̄ equalitatē iusticie nō poterit sa-
tissacere. Et ista nō p̄cludit. Quia illō
qđ non ē viciū t̄ formalr̄ opponiit alicui vicio
determinato. hoc de necessitate ē vir⁹. sed pnia ē
h̄moi. g; tc. Maior p. q; oē qđ formalr̄ op-
ponit alicui vicio determinato. h3 v̄l opponiit ei
p̄ modum extremi. sicut p̄digalitas p̄citat. t̄
tūc ē viciū. v̄l opponiit ei p̄ modū medij. sicut
liberalitas p̄citat. t̄ tūc ē virtus. Maior pbat.
t̄ pmo q; pnia nō sit viciū. q; actus null⁹ vi-
ci⁹ ē meritorius. sed act⁹ vere t̄ cōdigne pnie ē
meritori⁹. vt. s. patebit. P. eriā sc̄da p. mō
ris. q; pnia formaliter opponiit huic vicio qđ
ē impenitētia. Et p̄mū dōm q; hō penitēs
dūndit seu distinguit i hoiez interio. ē t̄ hoiez
exteriorē. Et isti sic ordinati sūt q; qđ hō exte-
riorē p̄ pniā debilitat̄. tm̄ hō interiorē p̄ficit t̄
robora. Est g; mōr̄ isti⁹ rōis negācta. loq̄ndo
de interiori hoie. t̄ p̄ p̄nū i p̄posito illa mōr̄ē
falsa. q; interior hō ē subiectū pnie. t̄ p̄ p̄nū de
illo loq̄mūr qñ dicim⁹ hoiez p̄fici virtute pnie.
Zcl. ij. dōm q; pnia nō nocet qđ ad eē in
terioris hois. q; disponit ad maximā p̄fectōz
ei⁹. g; interioris hois p̄t op⁹ bonū reddere. t̄ h3
sequit̄ ex opposito mōr̄is. assūpta eadē ma-
iori isti⁹ argumēti. Zcl. ij. dōz q; pnia iude
nō fuit vera t̄ ordinata pnia. qđ p̄z ex despaci-
one adiūcta. Pnia em̄ de q; ad p̄ns loq̄mūr. q;
ē habit⁹ ḡtuit⁹ a deo sup̄naturalr̄ infusus. im-
muniſ ē a despatoe. nec vñq; sequestrat a spe

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Venit. Teneat enim ista pnia mediū inter despe-
rationē et temeraria plumpotionē. ergo in nullo
est ptra predictam minorē illud qd introducit
de Iuda. Ad qm dñm q iste habet pnie
actiue totalliter ē a deo. t ideo dñm hmoi habitū
opac in nobis sine nobis. Etiā disspones p
nie sunt effectiue ab ipso deo. qm i hmoi di-
spositionibz hō aliq modo dicat coopari deo
si cuit em̄ hō trace ab aliq sentiēs t non resi-
stēs trahēt̄ dñi coopari. qz ex suo pnsu tra-
ctus trahēt̄ fortificat. sic homo consentiens
diuinis moribz quibus nos trahit pater celest̄
iuxta illud qd ait fili⁹ Jol⁹. vi. Nemo p̄ ve-
nire ad me nisi pater qui misit me traxerit il-
lū. vt sic pura qzatum in se est obicē reponēdo
dicit deo coopari. et sic non iustificat nos sine
nobis. Ad quintū dñm. q vera et salutis-
ra pnia e virtus moralis. nō naturalis acq̄sita
sed supnaturalis infusa. Ad probatiōnē dñm q
pnia mediata in furore ducentē ad despatoz.
qualē furore passus ē Haym. cū dixit Gen.
iij. Maior est iniquitas mea qz vt venia me
tear. et inter finalē impenitentiā. q semp habet
annexā temerariā plumpotionē. Exemplū de
Pharaone. de quo dicit Ezo. vij. Induratū
est cor Pharaonis. Nec obstat qmē pcam
est execrabilē penitēti. qz ppter onexionē htu-
tū qlibet virtuosus debet abominari om̄e vi-
ciū cuiuscqz virtuti contrariū. Ad confirmatiōnē dñm q
ancedēs nō est vez vlgzquaqz.
qz pnia habet quēdā moduz vindicatiue su-
sticte. ppter qd reducit ad virtutē iusticie fm
qz qlibet virt⁹ moralis reducit ad aliquā de qz
tuoz cardinalibz virtutibz. Ad probatiōnē dñz.
qz licet inter dñm et seruū nō sit simplē iustū.
vt dicit. v. ethicoz. tñ inter eos nō negat om̄e
iustū. qz vt p̄z ibidē. inter dñm et seruū ē dñna
tū iustū. t̄ ratione inequalitatis q est in-
ter dñm et seruū. hāc tñ inequalitatez seruid⁹
amor si fuerit inter dñm et seruū minuit. t qñ
qz ad placida eqūlitatē reducit. Sic i pproposito
licet ois salutifere penitens sic seru⁹ dei. t deus
dñs su⁹. t rōne criminis lese maiestatis q dñm
suum offendit mortē meruerit. t p̄ p̄nā nō pos-
sit satisfacere de pdigno. tñ qz hmoi vera pnia
nuoz est sine dei caritate aniera. ideo rōne isti-
us virtutibz amicicie q sp̄ orit cū vera pnia. iste
seru⁹ p̄t dño suo satisfacere. Juxta illud qd
ait phs. viij. ethicoz. Ut̄ amicicie non req-
rit equalē. sed sufficit qd ē possibile. Et ē h
notadū q licet qlibet gradus diuine caritatis et
amicicie ad hoc sufficiat ut iste seru⁹ penitens
successive dño suo valeat satisfacere. tamē tan-

Ad. 4.

Ad. 5.

Nota

to seruore caritatis iste penitens p̄dset hunc
dñm suuz diligere. q dñs non solū relaxaret
offensā. verū etiā oem satisfactionē et ulteriorē
emendā libere dñonaret. Sicut appuit i ma-
ria magdalena. de qua iste dñs ait Lucc. vij.
Remittunt ei p̄cā multa. qm̄ dilexit multū.

E st etiā hic aduertendū. q licet ista pnia
iusticia aliqualē habeat silicidinē cū iusticia
vindicatiua de qua scripserūt phs. tamē i duo
bus differt ab ea. Primo qz iusticia vindicatiua tacta p̄ phs. t pena inficta mediante
hmoi iusticia. nō sunt i codē. qz iusticia talis
est in iudice. pena autē est in ipso reo qui iuste
corrigitur de sorfacto. t ideo iusticia vindica-
tua vocat iudicialis iusticia. qz iusta vindicata
a iudice debet pcedere vt nō liceat cuiilibet
p suo sponte seipm de illata sibi iniuria vindicari.
Sed in pniā iusticia i eodē sunt iusti-
cia et pena. qz habēs a deo hāc iusticiā sibi p̄s
inficit penā. qz hec merito vocat iusticia pnia-
lis. qz ille in quo est hec iusticia tenet penam.
tinde penitēs dicit quasi penā tenēs.

Se cudo dñt. qz sustinēs penam illatā a iusticia
iudicali. qnqz inuitus sustinet cū salua tamē
iusticia. sed sustinēs penā a pniā iusticia illa
tamē semp volūtarie sustinet. Si em̄ inuolū-
tarie sustineret eā. tūc non esset salua pñsalis
iusticia. nec p̄ sequēs esset vera pnia.

Opinio q
licet ista reputē bñ dicta. tamē sic dicēdo pa-
nia nō sit
beo ptra me multas antiquoz opinioes. Et
virtus.

p̄mo quorundā qui dicit penitentiā non esse
virtutē. Quia qd est sacrm non ē vire. pnia ē
sacrm. Maior p̄z. qz virtutes realē distiguū
tura sacris. Minor etiā p̄z. qz pnia est vnu-
de. vij. sacris. P̄ illud qd ē passio nō ē vir-
tus. pnia ē passio. qz t̄c. Maior p̄z. qz ois vir-
tus ē habit⁹. passio p̄o nō ē habit⁹. naqz passio
ē tertia spē qlibet. habit⁹ autē est i pma spē q
litatis. Probab̄ minor. qz pnia dicit quasi pe-
ne tenēcia.

P̄ obiectū ois virtutis ē bonū.
qz pnia nō ē virtus. Lōseqntia p̄z. qz obiectū
pnie nō ē bonū. cū obiectū suū sit ipm pcam d
cui⁹ missione dolet ipse penitēs. Elīs pbat.
qz sicut se hz scia ad vez. sic virt⁹ ad bonū. sed
obiectū cuiuslibet scie ē vez. qz obiectū cuiusli-
bet virtutis ē bonū.

P̄. si pnia ēē vire. tūc
in quoqz esset aliquā virtus in illo ēē pnia
Lōseqntia p̄z. qz ois virtutes sunt pñere. vt
supius est pbatū li. iij. vi. xxvi. Falsitas autē
pntis p̄z ex duobz. Primo qz i statu patrie
manet virtutes. t tamē nō manet pnia. cum
ibi nulla possit ēē pena. Secundo qz i statu immo-
cētē fuerit pñtes. tñ nō fuit pnia. qz pnia

Nota

4

presupponit culpam de cui^o cōmissione dolere debet ipse penitēs. sed qzdiu fuit homo innocēs. tādiu nullā cōmiserat culpā. ergo nō potuit penitere.) P. pñia nō fuit nec est i chri sto. ergo pñia nō est virtus. Ancedēs p̄t. et ab om̄ib⁹ ē pcessum. Probat cōntia. qz ois vir tus fuit in xp̄o. nulla em humana pfectio defecit in eo.) Sed ista nō excludit. qz actus meritor⁹ et laudabilis ē act⁹ virtutis. sed act⁹ vere pñie ē act⁹ meritor⁹ et laudabilis. g pñia ē virtus.) Ad p̄mū ddm q pñia qñqz ē vir tus. et nō lacrm. puta qñ priusqz hō p̄siteat. et a sacerdote absoluat. ipse sufficenter dterit te p̄cis. tūc em̄ deus infūdit ei cū grā et caritate hāc virtutē quā appellamus pñiaz. Et i isto pūcto dato q hō moreret anqz confiteret. dū solū ipse haberet ppositū confitēdi et satissaciē di. ipse esset i statu saluandoz. Sed qñ hō de suis p̄cis attritus p̄fitel sacerdoti hñti au ctoritatē ipm absolueb̄. et sacerdos ipm absoluit h̄m formā et modū ecclesie. tūc ibi est pñia que vere dicit sacramentū. Ex quib⁹ p̄z q p̄nitēta vt virtus ē. se habet ad pñiam vt sacra mentuz ē. sicut se habet baptismus flaminis ad baptīlū fluminis. de qbz dictū ē supi⁹.) Ad scdm nego minore. Nā pñia a deo infusa. de qua ad p̄sens loquor. ē habitus et nō est passio. Ad p̄bationē dicendū q p̄ tanto dicit p̄nitēta. quasi pene tenetia. qz iste habit⁹ inclinat hominē ad hoc q d̄ seipso exigit et sibi p̄i inferat penā satisfactoriā p̄ cōmilio delicto vt reconcilietur deo.) Etiā pñia contriti cor dis p̄cedit hunc habitū. qz est dispositio p̄p atrans animā de cōgruo. licet nō de pdigno ad receptionē hui⁹ virtutis q dicit p̄nitēta.) Ad tertīū dicendū. q ancedēs nō ē vez. quia fortitudo. tempantia. et multe alie virtutes morales sunt circa malicias que p ipsas vincuntur. Unū nō optet q obiectū seu materia circa quā ē virtus sit bona. sed sufficit q actus quē elicit circa talē materiā sit bonus. Sepe em̄ virtus elicit bonū actum circa malam materiāz.) Ad p̄barionē ddm q silitudo assumpta i maiori deb̄ attēdi penes fines et nō penes materia circa quā. qz sicut finis sc̄la saltē speculatiue ē veritas. vt patet. ij. et. vi. meth. sic finis virtutis p̄t dici bonū. Lū g act⁹ pñie quem elicit circa p̄cm sit bon⁹. nō obstante p̄ci malicia. pñia vere p̄t dici virtus.) Etiā ḡnā nō ē vñqz quaqz vera. Ad p̄batō ddm. q obiectū pñie nō ē p̄cise p̄cm. s̄ ē p̄cm ut detestā dum. et sic ratione detestatōis est ibi aliqd bo ni. Nā licet p̄cm in se malū sit. tamē detesta-

tio p̄ci bona ē.) Etiā infra obiectū pñie claudit̄ emēda p̄ relaxationē diuine offense facienda. hm̄i autē emēda ē bonū quod dā. vt d̄ se patet. Etiā finis eius bonus ē. puta recōcilia tio homis cu deo.) Ad quartū dicendū q loquendo de virtute morali. tunc ē p̄cedenda sequētia.) Ad p̄mū quo p̄bat falsitas pñis ddm. q pñia put virtus ē manet i patria nō quo ad actū dolēdi. sed quo ad actū ornādi. sicut multe alie virtutes morales ad ornātū anime beate manet i patria. dato q nūqz ibi habeant actū elicitū. eo q ibi nulla sit ma teria circa quā actus hm̄i virtutuz ē aptus natus elici.) Ad scdm ddm q si virtus aliquā moralis fuit in statu innocētie. tūc fuit ibi eti am virtus pñie. et hoc h̄m habitū. et q ad actū p̄mū. sed nō quo ad actū scdm siue quo ad actū elicitū.) Ad p̄bationē ddm. q sicut vir tus magnificētie q̄zum ad habitus esse iūtā p̄t inesse paupi. licet paup ppter defectū ma terie nullo mō possit elicere actū magnificētie. qz actus magnificētēno potest exerceri si ne magnis sumptib⁹. quos paup carēs diuitijs facere nequaqz p̄t. vt patet. iij. ethicoz. sic virt⁹ pñie q̄zum ad eentiaz habit⁹ p̄t esse iūt hoīe iūnocēte. qzuis vt iūnocēs ē nō possit h̄re hūc actum elicitū qui ē dolere de peccatis. ppter defectū talis materie puta p̄cioz. Et cuz istidicunt q pñia presupponit peccata. istud nō ē vez q̄zum ad eentiaz habitus. dato q sit vez q̄zum ad actuale exercitiū act⁹. eo em̄ ipso q habitus ē naturaliter p̄o actū elicitō mediāte habitū et ē independēs ab eo. iō non repugnat habitū esse et manere. dato q nūqz eliciatur ipse actus. qz illud qd ē naturaliter p̄us altero et independēs ab eo. semp p̄rest ēē sine eo.) Et si dicit q tal habit⁹ et frustra. nego ḡnam. qz ppter determinatōes v̄lis c̄tīliqz quilibet xp̄ianus h̄z tenere q dēs virtutes iūfundant p̄uulo baptizato. Mō posito q tal p̄uul⁹ baptizat̄ imēdiatē moralē. ipse nūqz elicit actū tpantie refrenādo aliqz inordina tas delectatōes. et tñ habit⁹ virtutis tpantie nō erit frustra i eo. vt als dictū est. sic etiā tali iūnocēti p̄uulo iūfundit virtus pñie. dato q nūqz peccet. nec peccare possit i futurz.) Ad qn̄ tu dicendū q doctores cōes dcedūt ancedēs. scz q virtus pñie nūqz fuit in xp̄o. nihilomi nus tñ ip̄i circa istam. xiiij. distin. ponunt q pñia ē virtus moralis. que etiā manet i dea tis tanqz vez anime ornameitū.) Ex quib⁹ nēcō sequit̄. q vez ale ornameitū deficit ante xp̄i. qd videt̄ esse incohēnīco.) Nec valet si p̄

Ad. 4.

Lōtra op̄
nione.Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 5.
Thōas et
multi alii
doctores.

excusatōe istorū doctoꝝ dicitꝝ & christꝝ habuit
it innocentia, ergo non potuit h̄re penitentia.
qz p̄nulo baptizato īmediate p̄ ipm bapteſ-
mū morienti infundit virtus que est p̄nia cū
ceteris virtutibꝝ etiā fīm istos doctores, et en-
talibꝝ p̄nulus postqz baptizatus ē innocēs est
nec vñiqz nocēs erit, nec nocēs fieri poterit.
quia ī codē die quo baptizatus ēmoritur, et
in gratia et gloria confirmabit. Saluo igi-
tur semp̄ meliori iudicio, ad p̄nū p̄dictē rōis
nego antecedēs. Ad cū īntellectū ē aduertē
dū qz inter alios effectus et actus p̄nie, inclia-
re animā ad faciendū emendā deo p̄ offensa
relaxanda, ē forte magis p̄prius accus p̄nie.
Ad hunc autē actū potest aīa duplī se habere
Uno modo absolute, et sic nō potest esse ī ali/
quo innocētē, quia eoipso qz innocēs nihil co-
misiit quod sit emēdandum, ideo absolute et sim-
pliciter nō inclinat ad emēdandum delictum.
Elio modo sub p̄ditione, puta qz hō cogitet
si offendisses deū, vel si quocūqz modo cū/
geret qz tu offenderes deū, tu velles emēdare
et p̄cipit homo se inclinat et paratū ad obser-
vationē hui⁹ emēde isto modo p̄ditionali/
ter cogitate vel plate. Et hoc modo act⁹ peni-
tentie debet esse in quolibet iusto qz uiscūqz in-
nocētē, siue sit viator siue comp̄hensor, immo
quāto homo ē iustior et p̄fectio, tanto magis
actū penitentie isto modo cōditionaliter acce-
ptū inuenit in seipso. Nō cūm esset innocēs,
quicūqz opposituz istius actus in se sentiret.
Et ideo p̄nia non solū qzatum ad ornatū anīc-
verumētū qzatum ad iā dictū actū videt esse ī
dō ielu christō nō minus qz ī quocūqz alio
homīe iusto et innocētē. Alij dicūt qz peni-
tentia nō ē virtus specialis, sed generalis p̄ qn-
dā aggregationē oīm virtutū, qz comp̄hēdit
ceteras virtutes, sicut vna vinea comp̄hēdit
multas vites, et vna cithara comp̄hēdit mul-
tas cordas. Unū quādo detestat et emēdare
pponit peccatū luxurie, tūc tangit cordā con-
tinētē et castitatis, qn̄ vno p̄cēm sp̄nbie, tūc tā-
git cordā ipsius humilitatis, qn̄ p̄cēm auari-
cie, tūc rāgit cordā largitatis, et sic de alijs, ut
sic homo de vētre p̄scie dās sonū p̄nie, dicere
possit illud Ila. xvii. Ut̄ter meus ad moab qz
si cithara sonabit. Et hāc dicūt esse intēti-
onē beati Aug. in li. de. v. mīſionibꝝ, ubi ait.
Penitentia est quedā res optima et p̄fecta, om-
nes defectus reuocans ad p̄fectū. P̄. sicut
facere omne bonū non ē virtus specialis s̄z ge-
neralis comp̄hēdēs omniē virtutē, sic decli-
nare ab omni malo nō est virtus specialis, sed

aggregatio oīm virtutū. Cum qz p̄nia deci-
net ab omni malo, qz tc. Sed nec istud va-
let. Qz sicut magnanimitas facit op̄ cuiuslibet
virtutis, et tñ magnanimitas ē virtus sp̄alis, eo
qz hec oīa faciat sub rōne sp̄ali, puta sub hac
rōne, ut sic dign⁹ honore, vt p̄z. iiiij. eth. sic qz
uis hec virtus qz dicit p̄nia declinet ab oī ma-
lo, tñ hoc facit sub hac sp̄ali ratioē ut inclinet
hoīem ad velle emēdare ipsi deo de omni offen-
sa, et hoc vel absolute vel sub conditiōe, sicut
p̄dictū est, ideo penitentia ē virtus sp̄alis. Unū
non obstante vltate obiecti materialis ſupti, si
habitū aliquis versat circa ipm sub ratione
sp̄ali, ille habit⁹ poterit esse vñ⁹ ſpecificē, et non
solū aggregatione ut iſti afflumunt. Et hoc
pater solutio ad ea qz p̄ se inducūt. Alij dī-
cūt qz licet p̄nia sit virtus, nū nō ē virtus disti-
cta ab iplo caritate. Penitentia em̄ et caritas ve-
isti dicunt ſunt idē p̄m re, qz uis differat ratu-
one. Nā eiusde virtutis ē vñire deo, et detesta-
ri ea que ſepant a deo, ſed caritas vñit deo, pe-
nitentia detestat peccatuz quo ſepamur a deo.
qz tc. Sed nec istud valet. Qz habit⁹ disti-
guūt p̄ obiecta et p̄ rōes obiectales, s̄z aliud ē
obiectū et rō obiectal caritatis et p̄nic, ut p̄z ex
p̄dictis, qz caritas et p̄nia ſunt duo h̄it reali ſi-
stincti. Ad roem dōm qz uis caritas dete-
ſtet ea qz ſepant a deo, tñ hoc facit sub alia rō/
ne qz iplo p̄nia, ideo tc.

Quantū ad ſecun- Articulus
ſecundus. Lōclusio
nē
dū articulū dico breuiter qz vir⁹ que ē p̄nia ē
ſubiectiū i ipsa volūtate. Quia ut dixi in. iiij.
li. iusticia ſubiectiū ē in ipsa volūtate, ſed ut
p̄z ex p̄dictis, p̄nia ē quedā iusticia, ergo tc.
P. i illa potētia ſubiectiū hz eē p̄nia qz emē-
dam p̄ p̄ctis faciendā ſibi p̄t infligere, et
ſua aucte omībꝝ alijs potētis impare, ſed vo-
luntas ē h̄mōi, ut patet ex multis auctorati-
bus ſcōz, et ſp̄aliter, b. Bern, et Ansel, quarū
aliquas adduxili. ii. dist. xxxvii. Qz Sed
istud ſunt multe opinioes. In iſta em̄ materia
qz ſlibet vis aīe ſuū habuit iudicē. Unū qz
dā dicūt qz p̄nia tangi ſubiecto ſit in irascibili
li. Quia vindicare ſpectat ad irascibilez, ſed
fīm. b. aug. p̄nia est quedā dolentis vindicta
ergo tc. P. ira qua quis irascit p̄ctis alienis
zura qua quis irascitur p̄ctis p̄priis, ſunt ſbie-
ctue in eadē potētia, ſed ira qua quis irascit
p̄ctis alienis ē irascibili, qz tc. P. chris. di-
cit. Perfecta p̄nia cogit penitētē oīa libētē ſuf-
ferre. S̄z cogere videt ad irascibilez p̄cincere.

Nota qz
p̄nia ſuit i
xpo.
Opi. ſcda

2

MM 2

4. ¶ P. pprūū ē ipsi⁹ irascibilis sustinere duraz
penosa. Sed sūm⁹ lug. penitere ē pena tenere.
g⁹ pnia ad irascibile videt ptnere. ¶ P. i glo.

5. lupus allegata i argumēto pncipali. Quid
iusti⁹ tē. expsse p^z q⁹ irasci ē actus pnie. g⁹ tē.

Lōtra op
nione.

¶ S^z ista nō pcludūt. q⁹ lic⁹ ac⁹ ipsi⁹ irasci
bil se possit extēdere ad detestationē mali sen
sibilis. tñ nō videt q⁹ se extēderat ad detestato^z
mali spūalis Da oppositū. tūc extēderet se ad
illud qd excedit suū adequatū obiectū. Nam
spūale excedit sensibile. Sed adequatū obie
ctū ipsi⁹ irascibilis videt ēē sensibile. eo q⁹ ira
scibil sit vis sensibl fūdata i organo corpali.
Est em p^z appetit⁹ sensitiui. q⁹ diuidit i appe
titū irascibile et cupiscibile. S^z p pniaz nō
solū detestamur pctm seu maluz sensibile. sed
etia spūale. et rāto magis spūale q⁹ sensibile q⁹
to pctm spūale ē peius sensibili et magis picu
losū. g⁹ pnia subiectue nō ē i irascibili. sed po
tius i volūtate. q⁹ pōt omne malū detestari.

2. ¶ P. irascibilis diuinā offensā nō pcpit ob
iectue. g⁹ pnia nō ē ea ponēda subiectue. Lō
seqntia p^z. q⁹ pnia pncipalr ordiat act⁹ suos
ad emēdā faciendā deo offenso p pctm. An⁹
etia p^z. q⁹ diuinā offensa nō p̄t pcpip obiectue
ab illa vi in cui⁹ adeqto obiecto non claudit
ipse deus. S^z infra adeqtu obiectū ipsi⁹ ira
scibilis nō claudit ipse de⁹. vt p^z ex ia dictis.
g⁹ tē. ¶ Ad pmū dōm. q⁹ sicut intellect⁹ se h^z
ad virtutes seu potētias cognitiuas sensitiuas.
sic volūtas ad appetituas. s^z q⁹ q⁹ p̄t potē
tie cognitiue sensitue p multos act⁹. H^z totu^z
pōt intellectus eq⁹ polleter p vnicū suū actuz.
q⁹ q⁹ sparsa sūt i inferiorib⁹. sūt vnit⁹ i superiori
bus. vt ait auctor de causis. g⁹ vindicare. irasci
cupiscere. detestari. et quo scūq⁹ alios act⁹ cō
potētes irascibili et cupiscibili appetitui p^zis
sensitiue. p̄t ipse appetit⁹ intellectu⁹. q⁹ est ipa
volūtas eq⁹ polleter p seipsl. g⁹ tē. ¶ Ad scdm
dōm q⁹ irasci p^z pprhs pōt dupl⁹ accipi.
Uno mō simpl⁹. Ulio mō cū emēda dñe of
fense. Prio mō maior ē vera. sed nō scdō mō.
maxie si illa potētia i q⁹ ē ira q⁹ irascimur cul
pe altene. nō ē pceptua fūm se ipsi⁹ diuine offese
et emēda faciēde p offesa tali. Sic ē pposito.
vt p^z ex pdicti. ¶ Ad tertiu nego mio re. q⁹ a
istud cogere maxie appetit volūtati. q⁹ oib⁹ alij⁹
virib⁹ dnat. vt pbatu⁹ ē li. q⁹ dist. xxviiij. Ad
qrtū dōm q⁹ ccessis ambab⁹ pmissis. nō seq
tur pclusio. q⁹ penitere nō consistit p^zise in eo
qd est pena tenere vel sustinere. vt patet ex pdi
ctis. ¶ Ad quintū dicendū q⁹ ibi nō expmit
irasci simpl⁹. sed taliter irasci ut sagissacō offe

ratur ipsi deo. tale autē offertoriū nō pōt fieri.
p virtutē sensitiuā. que dei nō est pceptua.

Alij dicūt pniā subiectue esse i concupisci Opi. scdō
bili. Q⁹ opposita apta nata sūt fieri circa idē i
subiectue. sed dolor et delectatio. gaudiū et tri
sticia sunt opposita. cū igit⁹ gaudiū et delecta
tio sūt i cupiscibili. sequit⁹ q⁹ pnia q⁹ cōsistit
i tristicia et dolore sūt cupiscibili subiectue.

¶ Cupiscētia boni et detestatio mali ptnet 2
ad ean devim ipsi⁹ aie. sed ad cupiscibili pti
ner pcpia boni. g⁹ ad eā ptnet pnia q⁹ est que
daz detestatio mali. ¶ Sed nec istud valet. Lōtra op
sicut patet p easdē rōnes p q⁹ ia pbau pniaz
nō esse subiectue in ipsa irascibili. ¶ Ad pri
mū g⁹ dōm q⁹ dolor et tristicia vt sūt i cupiscibi
lic sunt passiones. et p dñs nō sunt pnia
de q⁹ loqmur. q⁹ illa ē virt⁹. passio aut nō evit
tus. Un sicut pena a iudice illata ipsi red nō
est iusticia vindicativa. q⁹ uis aliq⁹ mō sit esse
cū tal iusticie. sic i pposito dolor et tristicia
vt sūt i cupiscibili nō sunt pnia. q⁹ uis q⁹
sint effect⁹ pnia. ¶ Ad. q. p^z p pdicta. q⁹ dete
statio mali sub hac rōe vt ex illo malo offens
us ē deus. sic spectat ad penitentiā. et vt sūt nō
est accus cōcupiscibilis p^zis sensitue. cui nō
convenit pcpire deūv⁹ offensam dei. ¶ Alij di
cunt pniaz subiectue esse in ratione seu i pō
intellectu. Q⁹ pnia ē quodq⁹ iudiciū. vt p^z 1.
1. ad Loz. xi. vbi tangēs aplūs actū penitentie
ait. Si nos metipso iudicarem⁹. nō vtriq⁹ ui
dicaremur. sed iudicū ptnet ad intellectuz.
g⁹ tē. ¶ P. eiūsdē potētie ē ordinare et deordia 2
ta reformare seu reordinare. sed ordinare spe
ctat ad intellectū. g⁹ ad ipm ptnet pnia q⁹ de
ordinata emēdant et reformātur. ¶ S^z nec
istud valet. Q⁹ licet iudicū dictare pfect⁹ ad
ipm intellectū et rōem. tñ dictatū iudicū au
ctoritatiue executōi mādare spectat ad ipsaz
volūtate. cū ergo pnia q⁹ ē virtus nō p^zisstat i
dictamine iudicij. sed in valida eius executi
one. (Multi em bñ dictat qualiter debet fieri
pnia. tñ ppterfectū executōis. puta q⁹ au
ctoritate voluntatis dictatū iudicū nō man
dant executōi. iō pstat eos carere pfecture pnia)
g⁹ virt⁹ pniē nō ē subiectue i rōne. s^z i ipavolū
tate. ¶ Ad pmū dōm. q⁹ pnia nō ē iudiciuz
dictamine. sed magis executiue. ¶ Etiaz isto
modo ē intelligendū dictū aplī. Nā multi iu
dicat se esse pctores. et dictat q⁹ deberent se emē
date. tñ q⁹ tale dictatū non exequuntur. iō tā
dē damnabiliter iudicabunt. ¶ Ad scdō di
cēdū eodē mō. Nā licet p modū dīlī dicta
re tam ordinationē q⁹ reordinationē spectet

Ad. 2.

Opi. scia

4.

5.

Lōtra op
nione.

6.

Solutio
nione.

7.

Lōtra op
nione.

8.

Solutio
nione.

9.

Solutio
nione.

10.

Ad. 11.

ad rōem. tñ illud qd sic ē dictatū et consultū.
auctoritatueret imperialiter executioni mādare

Opi. q̄ta spectat ad voluntatē. Alij dicūt q̄ pnia ē s
qualibet aie potēria. Quia v̄tus ibi h̄z eē vbi
agit. sed pnia agit in qualibet aie potētiā. cū

2 a qualibet expellat pctm. P̄. reformās op/
tet q̄ sit i reformato. sed pnia solet qualibet po/
tentia aie si deformata fuerit reformare. ḡ rc.

**Lōtra op̄i
nione.** Sed nec istud valet. Q̄ si sic. tūc vnuz et
idē accns sil' eē i pluribz subiecti. Falsitas tñ
tis p̄z. pbatio p̄ntie. q̄ virt̄ q̄ epnia ē in vno
hoie vnu accidēs. sed in vno hoie sūt plures

Solutio potētie aie realiter distincte. ḡ rc. Ad p̄mū
Ad. 1. dōm q̄ virtutē actiūa ēē alicubi p̄ duplīt̄ itel
ligi. Uno mō subiectiue. Alio mō attinctiue

Primo modo ēi agēte. Scđo modo i patiē
te. Quāuis ḡ pnia aliq̄ mō agat i qualibz aie
potētiā mediāte ipsa volūtate quā informat.
tñ i sola volūtate ē subiectiue. i alijs aut̄ potē
tis ē solū attinctiue. q̄ volūtas informata pe/
nitētia. sua actione attingit alias potētias ip/
fas suo impio applicādo ad faciēdū emendā

Ad. 2. p̄ delicto. Ad scđm dicēdū q̄ reformās p̄
dici duplīt̄. Uno mō formalr. Alio modo ef/
fectiue. Primo modo major ēvera. sed scđo mō
ē falsa. Modo sola volūtas reformāt formā/
liter ipsa pnia. q̄ ipsa volūtas sola fuit subie/
ctiue deformata pctō. Nā pctm subiectiue h̄z
ēē sola volūtate. pprielo q̄ndo de pctō. vt p̄/
bauit lī. iij. di. xxix. cetere aut̄ potētiae p̄ pniāz
reformāt effectiue seu motiue. Nā volūtas

Opi. q̄nta informata p̄ pniām mouet alias potētias ad
eaz correctionē. Alij dixerūt q̄ pnia ē sub/
iectiue in ipsa synderesi. Primo q̄ ipsi synde/
resi pprie couenit gemere p̄ pctō. Scđo.
q̄ synderesi pprie couenit detestari pctm.

**Eōtra op̄i
nione.** S̄ nec istud v̄z. Q̄ sicut p̄z ex his q̄ dixit
li. ii. di. xxix. arti. iii. synderesi nō est vis v̄l
potētia aie. s̄ ē qdā habit̄ naturali ipi aie. et
p̄ vñs nō p̄ eē subiectū pnia. q̄ vñ habit̄ nō
subiect̄ alteri h̄stui. h̄ em̄ puenit ipi potētie.

**Solutio
rationū.** Ad motiua istoz dōm q̄ gemere p̄ pctō. et
detestari pctm. naturalr puenit aie p̄ ipsa syn/
deresim. s̄ p̄ pniāz hec pueniūt aie volūtarie

**Articulus
tercius.**

Quantuʒ ad terciū
arti. cū petī. vt p̄ pnia possit iterari. vel petī d̄
pnia vt virt̄ ē. vel vt sac̄m ē. Primo mō pie/
credēdū ē q̄ totiē deus iteret h̄moi virtutē
q̄tēs pctōr vere p̄terit de pctis i q̄ relapsus ē.
Prop̄ qd̄ Eze. xvii. dicit dñs. Quacūq; ho/
ra īgēmerit pctō; salū erit. Ibidē etiā dīc

dñs. Nolo mortē pctōris. reuertim̄ et viuite

Si petī de pnia vt sac̄m ē. tūc ēnduētē.

Nota. Quedā ei pnia d̄ p̄uata. Illa publica. Cer/
cia sollēnis. P̄ pnia p̄uata d̄ illa q̄ a sacerdo/
te imponit. s̄tēt̄ p̄ secretis et occultis petis.

P̄ publica q̄ imponit p̄ manifestis et magnis
petis. sicut nudis pedibz pegrinari. vel v̄gis
verberari. sicut solet in curia romana fieri p̄ pe/
nitētarios summi pontificis.

Sollēnis pnia ē illa q̄ inūgit p̄ manifestis marum
sceleribz. quibus pctōr totā coitātē ville. v̄/
bis. vel p̄uincie scādalizauit. sicut ē matrici/
diū. patricidiū. xp̄oriciū. et cetera h̄moi ne/
phāda et horreda peccata.

D̄ p̄mīs duobz modis non ēdubiu ap̄sd veros catholi/
cos q̄n iterari possint. et de facto patet q̄ iterā/
tur in ecclesia. licet aliqui errore v̄yiri a verita/
te deūj oppōsitū tenerint.

Dicit etiā ali/
qui de istis. q̄ quicūq; semel in caritate dei fu/
erit. nunq̄ deinceps possit pdere caritatē.

Et h̄c errore cū motiuis suis retigili. iij. di. xxxi

Forte dīcet q̄ Ambrosi⁹ videt ee p̄ opio/
uelistoz. Nam de pnia dist. iij. c. repiunt. idu/
citur auctas ambrosi⁹. qua sīcait.

Sic ē vñū
baptisma ita ē vna pnia. Huic aucti et mul/
tis alijs quibz isti suū errore descendūt mḡ sus/
ficiēt r̄ndet in l̄ra. et veritatē h̄uic errore p̄ tra/
riā multipl̄ confirmat. idco de his nihil hic

scribo. q̄ clare patet in l̄ra istius. xiiij. distin.

Sollēnis autē pnia s̄m iura antiqua n̄ de/
bet iterari. q̄z uis s̄m aliquaz eccliaz p̄suetu/
dine etiā iteretur.

Forte dīcet si sollēnis pe/
nitētia non est iterada. quid faciet tunc pctōr

si post semel pactā sollēnē pniāz relapsus fu/
erit in idē vel sile vel forte mai⁹ pctm.

R̄n/ deo q̄ s̄m iura īūgēda ē sibi grauis et magna
pnia. sed non sollēnis. ne ex frequēti iteratio/
ne talis sollēnitas minus terreat pctōres.

Et hac forte de causa diuītūtās sollēnis
penitētē stat in discretione ep̄i. vt tādiū tene/
atur peccator in ista penitētia. donec sic assue/
scat bonis moribz q̄ nō opteat verisimil̄ t̄
mire de sua recidivatione in delictū tam enoz/
me.

Modus aut̄ isti⁹ penitētiae in multis p/
tibus iuris ponit. et specialiter di. l. ca. in capi/
te. et de pnia di. iij. ca. repiunt.

Et vt ex isti⁹
et alijs locis iuris canonici colligi potest. mo/
dus iste debet esse talis.

In capite q̄ drage/
sime puta in die cinerū sacerdotes parochia/
les debet venire cū taliter penitētibus ad ecclē/
siā in qua ep̄us die illa celebrabit. et tales su/
os subditos debent representare ep̄o ante fores

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

ecclesie, et hmoi penitentes debet esse induiti sac-
co, et nudi pedibus, rasis capitibus si viri fue-
runt, d q̄ ralura parcit si mulier fuerit. Quos
epus introduces in ecclesia cū toto suo clero;
dicit septē psalmos penitentiales. Postmodū
eis manū imponit, aquā benedictā spargit, ci-
nerem capitibus eorum imponit, cilicio colla-
eorum coopit, et voce lachrimabili eis denun-
ciabit, q̄ sicut Adā ppter sua peccata electus
fuit de paradiſo, sic ipsi ejiciendi sint de eccl-
esia. Quo dicto, precipit epus ministris ut eos
expellant de eccliesia, et ipsis exercitibus cleris
psequitur eos cantando hoc responsoriū. In
ludore vultus tui. Et tunc manebūt extra ec-
clesiam vsq; ad diem cene dñi, qua die p̄sen-
tabunt se ad fores sue parochialis eccliesie, et
tunc introducūt in eccliesias p̄ suos pprios
sacerdotes, et licebit eis intressē diuino offi-
cio vsq; ad octauā pasce, ita tamen q̄ non co-
municabūt, neq; pacē accipiēt. Et ab illa die
iterum manebūt extra eccliesia vsq; ad diez ci-
nerum. Et sic fiet de eis quolibet anno, donec
p epūm cum eis fuerit misericorditer dispen-
satum. ¶ Verum est tamen q̄ tantus rigor
istis tempib; raro seruat ppter tepiditatez
prelatorū, et ideo valde multiplicatur detesta-
biles et horrendi peccatores, totā omunitatē
sua temeritate scandalizātes infra ambituz
sancte matris eccliesie.

Articulus
quartus

Quantum adquar
tum articulū petīt de duob;. Primo de causa
penitentie. Scđo de eius effectu. ¶ Accipien-
do ḡ penitentia ut sacramentū ē, tuc deus, est cā
p̄ncipalis, et sacerdos seu mister est cā instru-
mentalib;. sicut etiā in alijs sacramentis cōter-
habet esse. ¶ Sed accipiendo penitentia ut h̄
tus est, tūc deus est causa eius effectuā, q̄r cū
sicut virtus infusa, et p̄ dñs creata, solus deus p̄t
eā effectuē causare, quia ipse solus p̄t aliquid
de nihilō creare. ¶ Sed causa eius dispositio-
na p̄t eē multiplex. ¶ Ad cui⁹ intellectū est
aduertendū, q̄ penitentia ē q̄sī quedā reuersio
homis a p̄ctō ad ip̄m deū, ideo necesse est ho-
minē cognoscere p̄ctm a q̄ d̄z recedere, et deūz
ad quē telet accedere, et ad hoc disponit hō p-
lumē fidei loquēdo de fide informi. ¶ Scđo
necessē est hmoi hoīem retrahī ab allēctione
p̄cti, et ad hoc disponit timore pene rebite pro
peccato, qui timor seruīlis appellat, ut declas-
raui libro. iij. distin. xxxiiij. ¶ Tercio p̄gruit
tale hoīez h̄re aliquā inclinatiū, quo inclinet-

ad ip̄m deū, et quo ad hoc disponit p̄spem isor-
mē, et p̄ naturalē amore. Et appello hic infor-
me omne illud quod stat in anima sine caritate
infusa, q̄ oīm virtutū dicit̄ ēē forma. ¶ Quā Scđa ps-
tū ad scđam p̄tē isti⁹ articuli ē aduertendū q̄ ef̄ q̄rti articuli
fectus p̄nle sunt multi et valde glōiosi, quos si
mul in una auēte dūgūt. Lypan⁹ in qđā fmō
ne sic dices. O p̄nia q̄ miserāte deo p̄ctā remit̄ Nota effe-
tis, padisū reseras, contritū sanas, tristē expi-
laras, ad vitam de interitu reuocas, statuz in
stauras, hominē renouas, fiduciā reformas,
gratiāq; abundantiorē refundis. O peniten-
tia quid de tereferaz, omnia ligata tu soluis.
omnia soluta tu reseras, aduersa tu mitigas,
confusa tu lucidas, despata tu animas. O pe-
nitentia rutilatiorē auro, splendidiorē sole, quaz
nec p̄ctm vincit, nec afflictio supat, nec despa-
tio deq;cit. Penitentia respuit avariciaz, horret
luxuriam, fugat furorē, format amorem, cal-
cat supbiam, continet linguā, mores compo-
nit, odit maliciaz, excludit inuidiā. Perfecta
penitentia cogit omnia ferre libēter, vnam p̄cu-
tienti maxilla p̄bet alteram, supiorū supplep ē
inferiorū subiacet, in corde contritio, in ore co-
fessio, in opere tota humilitas. Hec est p̄fecta et
fructuola penitentia. H̄stoꝝ glōiosissimoz es-
fectuū p̄nie distinctionē, et eoz distinctionē reci-
tationē cā breuitatis diligēti lectori cōmitto.

¶ Ad argumētū p̄nci. d̄d̄m, q̄ aīs nō ē vez
¶ Ad p̄mā p̄tē pbationis d̄d̄m, q̄ equivo-
cat de p̄nia, q̄r vt est passio ē in p̄te sensitiva, et
p̄nia que est virtus existēs in p̄te intellectua
de qua ad p̄sens locutus sū, vt̄ illa passione
exīte in p̄te sensitiva tāq; materia sua quā of-
fert deo p̄ emēda. ¶ Ad scđam p̄tē pbatiōis
dicendū, q̄ lucz incipies non sit p̄fectus perse-
ctione excellenti, est tamen p̄fectus p̄fectione
sufficienti

Ad p̄nci-
pale argu-
mentum.

¶ Distinctio decimaquinta.

C sicut predi-
ctis. Postq; mḡ reprobauit er-
rorem illoꝝ qui dicebant veraz
penitentiā non esse iterabile, hic improbat er-
rorem illoꝝ qui dixerunt veram penitentiā
esse dimidiabile. Et diuidit i tres p̄tes. Iaz
p̄mo pdictū errore cum suis motiuis recitat.
Secundo eundē errorem reprobat, et opposi-
tam veritatē confirmat. Et tertio que sit ver-
ra penitentia manifestat. Secunda ibi, Ga-
cis arbitroz, Tercia ibi. Ex p̄missis, ¶ Cir-

ca p̄mū est aduertendum. q̄ iste error est b̄i furcatus. Nam supposito q̄ quis de aliquibus peccatis conterat et non de alijs. dixerunt quidam istorū q̄ satisfactio p̄ illis peccatis dō quibus conterit valet et est sufficiens etiā tūc quādō agitur. Alij dixerunt q̄ h̄mōi satisfactio a primo tunc incipit valere quādō talis homo etiam de alijs peccatis conterit. Et fīm hoc magister duo facit. Quia p̄mo p̄tractat p̄mū dicēdi modū Scđo scđm. ibi. Quibus dā tamē videt. Prima ī duas. Qz p̄mo ostēdit quō isti suum errorem colorare nūtūtur p̄ p̄hetica veritate. Secundo quō hoc idē faciunt sanctoꝝ auctoritate. ibi. Alias quoq; auctoritates. Prima ī duas. Nam p̄mo recitat istum errorem ac eius probationē. Secūdo subdit veram solutionē p̄ adducte auctoritatis expositionē. ibi. Sed de his tm̄ oportet. Sequitur illa pars. Alias quoq;. Et diuiditur in duas pres. Nam prīmo ostēdit quō isti p̄ se adducūt scđoꝝ auct̄es ac etiā rōem. Scđo ponit suaꝝ r̄n̄sionē. ibi. His r̄n̄demus. Sequit illa ps. Quibusdā tm̄ videt. Et diuidit ī tres p̄tes. Qz p̄mo ostēdit q̄ satisfactio faeta in mortali p̄ctō nunq; valet ad meritum vite. Scđo innuit q̄ p̄t valere ad diminutionē pene. Tercio probat et declarat vtrunq;. Secūda ibi. Potest etiam accipi. Tercia ibi. Ex his ostenditur. Prima ī duas. Nam p̄mo premittit falsam opinionē ac eius p̄bationē. Secūdo submittit veritatis declarationē. ibi. Sed hec dicta. Lirca istā dist. quero.

Tz hō carēs caritate possit satisface. Pre reo de aliq; mortali p̄ctō. Clidet q̄ sic. Qz nō min̄e de mīcōis in acceptādo satisfaetōz sibi factā q̄z homo. Sz hō q̄nq; acceptat solutionē sibi factā de dimidio debito. ḡ deus acceptabit rc. Lōtra. elyna facta extra caritatē nō valet. ḡ nec alia opa satisfactionis valere p̄nt. Ascēdes ptz ex dictis apli. i. Lox. xij. vbi ait. Si distribuero in cibos pauperꝝ omes facultates meas. et si tradidero corpus meū ita ut ardeā. caritatē aut nō habeā: nihil mihi p̄dest. Lōseq̄ntia p̄z. quia elyna est principalis ps satisfactionis. Hic q̄ tuorsūt vidēda. Primo vtrū de p̄ctō mortali hō possit satisfacere. Secūdo de modo satisfactionē. Et p̄ hoc etiā patebit ad p̄ncipale questū. Tercio de peius satisfactionis. Et q̄to de necessitate restitutōis. puta vtr̄ ad veritateꝝ p̄nie req̄gratur nō cōcio restitutio rei alienē iniuste detente.

Quātūz ad p̄mū

Articulus
primus.

est aduertendū q̄ hoīem satisfacere deo p̄t dū pl'r intelligi. Uno mō ex merito sue actionis absolute et fīm se accepte. Et sic nō p̄t hō deo satisfacere de q̄cūq; mortali p̄ctō. Qz offēsa capie mēslūrā ex quātitate eiꝝ q̄ offendit. sed quātitas etutis diuine seu ipsiꝝ dei q̄ offenditur p̄ p̄ctm̄ ē infinita. ḡ offēsa q̄dāmō est infinita. et p̄ dñs ois nostra actio fīm se access̄ta nimis esset exigua ad satisfaciendū p̄ h̄mō iūsmodi offēsa. Alio mō p̄t accipi nostra actio ut grā dei et caritate informata cooperante sibi merito passionis dñi nr̄i ihu xp̄i. Et sic p̄t hō satisfacere ipsiꝝ deo. Quia q̄ sic agit q̄ actio sua ē grata et accepta eiꝝ quez offenderat ille satisfacit vel satisfacere potest de offēsa. Iz actio homīs accepta mō p̄dicto ē grata et accepta ipsiꝝ deo. ḡ tc. Maior est nota. q̄ vbi sunt grata et accepta seruina ibi nulla māet offēsa. et p̄ dñs eius qui offēdit pfici p̄t emēda. Minor etiā patet. qz quasi videret implicare trāditionē. q̄ actio grā et caritate informata seu a gratia et caritate p̄ncipiata nō eēt deo grata. Etiā meritu passionis xp̄i. qui ē ppiciatio p̄ p̄ctis nfis. ē adeo gratū ipsi toni trinitati. q̄ respectu cuiuslibz penitētis cui tale meritu coepat placat ipse deus. et p̄ dñs acceptat opa satisfactionaria q̄ sunt ipsi penitēti possibilia. H̄sta dclō etiā ptz p̄ ea q̄ dixi supiūs q̄ne p̄ prima p̄cedēte. arti. p̄mo. i solutōe q̄nti argumenti dclōem. Et his bñ intellectis te facilī r̄ndetur ad mīltā sophismata. quibz aliq; solent arguere. q̄ nullus hō dō mortali p̄ctō possit satisfactione ipsiꝝ deo.

Ratio

Quātū ad secundū

Articulus
secundus.

dum articulū sic p̄cedam. Primo em̄ po, nam yñā clūsionē circa questū p̄ncipale. Scđo inferā aliq; correlatia circa modū satisfactionē. Lōclō ē hec. q̄ nullus hō carēs grā et caritate ipsiꝝ deo de p̄ctō p̄t satisfacere. Qz opa homīs carētis grā et caritate nō sunt deo grata. cara v̄l accepta. ḡ hō carēs caritate nō p̄t deo satisfacere de offēsa. Ans ptz. qz mīcōis nō gratificat nec acceptat opa mīcōis. Sz hō sine caritate ē līmīcō deo. et uia dei actualē est v̄tra eu. qz omes nascimur natura filii ire. sic ait apli. Lōseq̄ntia etiā ptz. qz deo satisfactione nō possim̄ nisi in q̄z tū ipse acceptat et gratificat illud modū q̄d facim̄. P. deficiēte et

Lōclusio-

Vera p̄tritōe non p̄t fieri debita satisfactio. sed carēs caritate nondū fuit i vera contritiōe illi us mortalis pcti excludētis caritatē. ergo r̄c. Major p̄z. p̄bo maiorē. qz nō m̄ in' satisfactio p̄supponit p̄tritionē qz p̄fessio. Nā sicut. i. patet. sacrīm phie tres p̄tes h̄z. quaz p̄ma ē cōtritio. sc̄da confessio. r̄tercia satisfactio. Sz n̄ m̄in' terciū p̄supponit p̄mū qz scdm. Sz p̄fessio n̄ valet sine p̄tritōe. ḡ nec satisfactio. Sp. ab eadem radice p̄cedunt op̄a satisfactoria r̄ meritaria. sed sine caritate mereri non possumus. Iste em̄ fuit error pelagiū. vt p̄z li. q. di. xxvij. scz qz ex puris naturalibz merci possimus. ḡ r̄c. Sed adhuc forte existētes aliqui imitatores Pelagiū p̄tra p̄ntem p̄clidem dicēt sic.

Si satisfactio n̄ p̄fieri ipsi deo sine caritate. tūc n̄qz homo posset esse certus de h̄z qz satis fecerit p̄ pctō. sed p̄ns ē incōueniēs. qz tūc sp̄ opteret homē pactā p̄niam rehīcipe. Probatur dñia. qz null⁹ homo p̄t scire se h̄re caritatē.

ut p̄z ex dictis li. l. di. xvij. P̄. rex n̄dibuchō donoloz potuit satisfacere de pctis suis. ḡ hō carēs caritate p̄t satisfacere p̄ pctō. Conseq̄tia p̄z. qz ille rex non habuit caritatē. cum ipē esset ifidelis. r̄ sine fide impossibile sit placere deo. vt patet ad Hebre. xi. Antecēdēs etiā pat̄z Dān. iij. vbi Daniel ad illū incredulū regēz ait. Elemosynis redime pctā tua. P̄. b̄nus Ambro. ait. Et si fides desit pena satisfacit r̄ re leuat. sed planū est qz vbi fides deficit ibi deest etiā caritas. Sed ista n̄ concludunt. Ergo ad p̄mū dīcēdū qz licet homo n̄ possit ēē certus de hoc qz habeat caritatē certitudine eūi dentis noticie. tamē p̄t esse certus certitudine p̄babilis cōlecture. et hec certitudo sufficit ei ad hoc qz non tenet p̄nitentiā iterare. Ad scdm dīcēdū qz redemptio de qua loquit ibi Daniel non fuit satisfactio digna p̄ pctis. sed fuit tēpali⁹ pene euasio. quā ibidē pdixerat ei Daniel. que etiam evenit illi regi. qz immutauit dens tensiū eius. r̄ factus fuit quasi siluestris bestia. eo qz non fecit s̄m consiliū sibi datur p̄ p̄phētā. P̄. d. ih. odm. qz Ambro. ibi n̄ loquit se fide qz ē virtus theologica. sine qua impossibile ē placere deo. sed loqtur ibi de credulitate quā homo h̄z de hoc qz sit in peccato. Qz p̄slo b̄n qz homo sit in mortali pctō. de quo non dū satisfecit. r̄ credit se non esse i p̄cato. quia h̄moi peccatiū penitus est oblitus. tūc si isto modo fides desit. qz s̄ homo n̄ habet credulitatē seu fidem de hoc qz ipse sit s̄ ali quo mortali peccato. tūc de tali peccato pena. Id ē cōsō contritio r̄ vniuersalibz p̄fessio latissimā

Instantia

cit. Ex ista siḡ conclusione correlarie p̄t. Correlaris inferri. qz falsa est illa opinio que p̄nit p̄ ho- um. p̄mū. mine p̄manēte in uno mortali peccato. ipē dīgne possit satisfacere de alio. Quia si sic. tunc talis homo simul esset amicus et inimic⁹ dei. Esset em̄ amicus dei. qz sine caritate n̄ possit satisfacere. vt pdictū est. caritas aut̄ facit amicum dei. Et esset inimicus dei ppter transgres- sione dīvini p̄cepti. quia supponit esse in mortali peccato. Prētalis homo manens auer- sus a deo. n̄ maneret auersus a deo. Nā om̄nis mortalis pctōr est auersus a deo. cum in auerſione a bono incōmutabili om̄nia mortalia peccata p̄ueniat. qz uiscuz differat in conuerſione ad p̄mutabile bonū. Sed om̄nis dīgne satisfaciens deo ille conuerſit ad deū. r̄ n̄ potest esse auersus a deo. Sed aliqui veri- tatis in imitaciō p̄tra istā veritatem arguūt sic. Illa que sic se habent qz ad iniūcē non sunt con- nexa. de talibus potest tolli vnu altero rema- nēte. r̄ p̄ns de vnu potest fieri satisfactio sine alteri p̄satisfactioe. Sz vnu pctm̄ mortale n̄ h̄z in cīaz p̄nēiōz cū altero. ḡ r̄c. Major p̄z. p̄bat minor. qz licet v̄tutes ratione p̄udētie sint p̄nēe. s̄m Arīst. vi. ethicoz. tñ n̄lqz po- nit Arīsto. conexiō vicioz. P̄. vnu mor- bus corporalis potest curari altero morbo ma- nēte non curato. ergo vnu pctm̄ potest p̄ satis- factioe curari altero n̄ curato. Conseq̄tia patet a similitudine morbi corporal ad morbum spūalem. P̄. b̄nus Aug. ait. Satisfa- cere est cās peccatoz abscidere. r̄ eo vnu suggestiō onibz adiūtū mīme vltierius indulgere. Sz cā vnuis pcti p̄t tolli manēte altero pctō. er- go r̄c. P̄. vnu vinculū excoicatio ecclē- siastice potest tolli altero remanēte. ergo vnu vinculū excomunicationis dīsive potest p̄ sa- tisfactionē tolli altero remanēte. sed peccatu mortale ē dīuina excoicatio excludēs a dei cō- sortio. Ad p̄mū nego minorē. maxime lo- quēdo de pctis qz simili sunt s̄ eodē qz tū ad eo rū remissionē. qz nullius pcti mortal remissio fit nisi p̄ infusionem caritatis r̄ gratie. quia i talī infusionē p̄nectitur om̄nis remissio mortali pcti. r̄ tale infusionē p̄supponit ipsa satisfa- ctio de mortali pctō. ergo si dāt qz tollat vnu mortale pctm̄ r̄ non alterez. s̄c rāzonē remis- sionis vnuis pcti talis homo h̄bet caritatē. ra- tionē s̄o alterius pcti remanētis n̄ possit ha- bere caritatē. r̄ sic haberet caritatē. r̄ non habe- ret caritatē. qd ē h̄dīctio. Et eodē modo ar- guat de satisfactione. qz vnu deo n̄ possim⁹ sa- tisfacere nisi vnuis opibz. sed nullū op̄ mortali

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Op̄. erro-
ne.Solutio-
Ad. 1.

vnu esse pot sine caritate. ergo si fieret satisfa
ctio alio pctō manete. tūc ratione pmi messe
caritas. sōne scđi excluderet caritas. et sic esset
simul tñō eēt.) Aluctoritates etiā Aris. nō
valēt ad ppositum. qz ipse nō habuit scribere
hece et similia que catholica fide tenemus.

) Etiā aliquo mō falsuz assumit. qz sic Eli
sd. posuit oēm hoīem virtuosum eē prudētē.
sic posuit omnē viciosum esse ignorantē. Unū
in eodē. vi. ethicoz ait sic. Qd̄ igit maligno
rāno.) Ad scđm dicendū qz similitudo illa
nō valet in pposito. quia alio et alio medica
mine curatur viuus morbus et alter. sed om
ne peccatum post baptismū curatvno medi
camine. s. infusione penitēcie cū gratia et cari
cate. qzqz diversa satisfactio ordinet p emen
da.) Ad tertium dicendū qz manēt vno mor
tali peccato. tūc nō sufficienter abscondit causa
vel radix alterius pcti. qz sicut ait Grego. pec
catū qd̄ pniā nō dūluit. mox suo pondere i al
terz trahit.) Ad quartū dicendū qz nō ē silē
qz iudex ecclesiasticus nō infūdit virtutē i ab
soluendo ab vno excoicationis vinculo. que
virtus sit incompossibilis cum alio vinculo.

Sz deus nō aboluit ab aliquo pctō nisi in
fundēdo vñtates pdictas. qz incompōssibiles sūt
cū qzqz mortali pctō. ḡ tc.) Seddo ex pdic
ta scđone sequit qz illa op̄o e falsa q ponit qz
bona op̄a que facit homo in mortali pctō. qz
uis non sūt satisfactoria durate illo peccato.
tamē postea sūt fructifera et satisfactoria. qn
do homo scđtus erit de h̄moi peccato. Exem
plū de illo qui sicut recipit sacramentū baptis
mi. cui tm̄ incipit pdesse baptissimus recedēte
h̄moi scđtē.) Sed nec istud valet. Quia
illa qz nunc vñxerūt. talia p supuentētē scđtē
onē nō reuiniscūt. nam reuiniscere p supponit
aliqui vñxisse. sed talia op̄a cū sine caritate fue
rint pacta. an illam supuentētē penitētā nū
qz vñxerūt. ergo nec p h̄moi pniā viua erūt

Nec est simile exemplū assump̄tu de baptis
mo. qz i baptismo im̄pmit character rōe cui
pm̄ tei ordinationē baptizarē d̄isposit⁹ ad re
cipieclū grāz sacrālē recedēte scđtē. sed nec in
opib⁹ pniām pcedētibus. nec etiā in ipa pñsa
im̄pmitur character. si em̄ im̄primere p pen
tentia. tūc sacrm̄ pñse non esset iterabile. sicut
nec sacrīn baptismī.) Tercio ex pdictpz fal
stas illius optionis q ponit q satisfactio inū
cta et inchoata in caritate. qz pñcīt sine caritate
puta cum anteqz fuerit pfecta penitētē relabit
in mortale peccatū. sit sufficiēt etiā p illa pā
re qzqz sine caritate pagitur. Quia sicut ille qz

tenerur dare alicui certū marcas auri. si da
ret hodie quinquaginta marcas veri auri. et
cras daret quinquaginta marcas falsi auri. pu
ta nō te auro sed te auricalco. vtqz tal' immō
satiscesset de quinquaginta marcas. et adhuc
teneret satisfacere de alijs qnquaginta. sic i p
posito tc.) Et sic alijs obligat⁹ alicui dare
equū viuū. si daret sibi cadauer mortuū et in
mūdi. nō satisfaceret creditori. sic tc. Pēsatis
em nr̄is opib⁹ sine caritate factis. tūc de ipsis
verificat illud Isa. lxiiij. Justicie nr̄e tñqz pā
nus mestruate in p̄spectu eius.

Articulus
tercius.

Quātus ad tertium

articulū ē aduertendū. qz ptes satisfactōis du
pl'r accipi pñt. Uno mō p prib⁹ pncipalib⁹.
Alio mō p actib⁹ reducibilib⁹ ad h̄moi ptes
pncipales.) Primo modo sūt tres ptes leu
tres modi satisfactōis. s. elemosyna. ieunū et
oro. et hoc rōnabiliter. qz cause satisfaciēdi te
bent corrñdere causis peccādi. sed vñiuersales
causē peccādi sunt tres. sicut patet. i. Johis. ij
vbi dicit. Omine qd̄ in mūdo est. aut est con
cupiscentiā carnis. aut concupiscentiā oculorū.
aut supbia vite. qz cause quib⁹ satisfacere deb
emus tres esse debent. Et qz contraria contrarijs
curātur. ideo ptes satisfactionis qdammō p
rie debent ordinari tra pdictas causas ipsius
culpe. vt sic verificet illud verbū beati Augu
cū ait. Satisfacere est causas pctōrum abscl
dere. Debet qz ieunū ordinari pncipaliter cō
tra carnis concupiscentiā. elemosyna ptra ocu
lorū concupiscentiā. que ē ipa auaricia. et oratio
qua humiliamus aias nr̄as deo ptra supbia
Unū iste ptes satisfactionis tāgūtūr Thobie
xij. vbi dicit. Bona est oratio cū ieunio et cly
na.) Poste dicit qz sola elyna videt cē suffici
ens satisfactio. Qz dī Lu. xi. Date elynam et
osa mūda sūt vobis.) Rñdeo h̄m glo. ibidē
qz non loquit ibi de misericordia ait. sed de mūdi
cia reliqz ptes bonoz q remanēt his qui dādo
elemosynā de suis facultatib⁹ exercēt op̄a pie
taris. Unū a h̄rio sensu auariz hoib⁹ bona etiā
licet acq̄sita nō dicunt ēē mūda si rōe p̄citar
de bonis suis nō faciūt elynas.) Sz si loqua
mur te prib⁹ satisfactionis min⁹ pncipalib⁹ re
ducibilib⁹ ad tres ptes pdictas. eūc pñt esse
ptes. puta pegrinatōes. discipline. vigilię. ge
nūflexionēs. et cetera vñilia. qz qñqz penitētē
inīgunt. Qz tm̄ h̄moi ad tres pdictas ptes
sufficiēter reducunt. Quia oīa talia vel sūc
spūales exercitatōes. et tūc reducūt ad qzēz.

Instantia
Solutio-

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Correlari
um scđm.

Lōra

Correlari
um terciū.

vel corpales castigationes. et tūc reducunt ad
seu mū. vel p̄ximoz subiunctiones. tūc redu/
cūtūc ad elemosynā.

Articulus
quartus

Quantum ad quartū

tum articulū est aduertendū. q̄ restitutōz rei
alienē ptinere ad satisfactiōnē p̄t dupl̄ intel/
ligi. Uno modo q̄ h̄moi restitutio dicit̄ esse
ps satisfactiōnis. Alio mō q̄ ptineat ad ipsā
tanq̄ aliquid sine quo nō p̄t fieri sufficiens t
vera satisfactio. Et fm̄ hoc sic pc edā. Qz
p̄mo iuxta duo mēbra istiūs distinctōis po/
nā duas p̄clones. Scđo circq̄ restitutiōez
moueb̄ q̄sdā casuāles q̄ones. Conclō pri/
ma ē ista. q̄ restitutio nō ptinet ad satisfactio/
nē tanq̄ ps eius. Qz illud qd̄ hō ex̄ns i mor/
tali p̄ctō sufficiēter potest pficere hoc nō ē ps
satisfactōis. Sed ex̄ns in mortali p̄ctō suffi/
cienter t bñ potest facere restitutiōnē de re iuu/
ste possessa. ḡ r̄c. Minor patet. quia erā iude/
us vel paganus manēs i sua infidelitate pos/
set integrē iniuste possessa restituere. Major
erā patet. qz nulla ps satisfactiōis potest suf/
ficiēter p̄pleri in mortali p̄ctō. sicut pb̄tū est
supiū i scđo articulo. P̄p. licet canones pe/
nitētiales sint valde grātes t rigorosi. prout
patet. xxiiij. q. ii. hoc ipm. en̄ om̄es p̄nīe sati/
factorie modo sunt arbitraric. t p̄missē sūtar/
bitrio prudētis t discreti confessoris. vt pat̄
xxvi. q. viij. tempora. Idē patet de p̄nia dī. i.
mēsura. Sed restitutio rei iniuste possessa nō
est in arbitrio confessoris. vt de se patet. ḡ resti/
tutio non ē ps satisfactiōnis. P̄ illud qd̄ q̄
libet tenetur facere p̄ seipm̄ sine impositōne sa/
cerdotis. hoc non ē ps p̄nīalis satisfactiōnis.
restitutio rei alienē ē h̄moi. Minor p̄z. Ma/
iorē p̄o. qz quelibet ps p̄nīalis satisfactiōnis
debet in iūgi penitēti ab ipso sacerdote cui con/
suet. Scđa oclō est. q̄ restitutio ptinet ad
satisfactiōnē tanq̄ aliquid sine quo non p̄t fie/
ri vera t sufficiēs satisfactio. Qz vt p̄t exp̄ce/
dētibus. nullus ex̄ns in mortali p̄ctō p̄t sa/
tisfacere. sed vt habeat in lib. decretorū. xiij. q.
vi. non dimicetur p̄ctm̄ nisi restituat ablātū.
P̄p. qzdiu quis violēter iniuriatur p̄ximo.
tādiu non p̄t de offensa satisfacere ipsi deo. Sz
non restitutes sup̄posito tamē q̄ possit restitu/
ere violēter iniuriatur p̄ximo. ḡ r̄c. Minor
patet. Probat maior. qz in om̄i iniuria violē/
ter illata p̄ximo offendit ipse deo. Sz aquālē
offendēs nō satisfacit de offesa ipsi deo. His
p̄missis circa restitutiōnē p̄nt fieri. viij. q̄stiu-

eule sub h̄ versiculo p̄phēse. Quis. cui. qd̄ q̄
tū. p̄ quē. siue quomō. qn̄. Est ergo prima Questio
questio q̄s teneat ad restitutiōnē faciendam p̄ma.

R̄ndeō q̄ nō solū faciēs damnū. Verjetiā
qn̄q̄ multi alij tenētū ad restitutiōnē dam/
ni. qui comprehendūtūr i his duobus versib⁹
Jussio. consilium. cōsensus. palpo. recursus.
Participās. mutus. nō obſtās non manifes/
tās. Preteriḡ actore q̄ actiōe pp̄ria p̄n/
cipalēr facit damnū sunt hic nouē p̄sonē nota/
te q̄ tenēt ad restitutiōnē. Pr̄o si ille cui⁹
iūsione seu p̄cepto damnificās ifserit damnū.
Et hoc notaſ cū p̄mittit. Jussio. Scđo ille
cui⁹ filio illud agitur. Et hoc intellige i cali/
calū vbi sine h̄moi p̄filio damnificās non fe/
cisset illud malū qd̄ fecit. Et hoc notaſ cū dī
cit filiū. Terciō p̄senties. Et h̄ intelligen/
dū ē p̄t dīcūt Junocē. ac Hosti. t Raymū/
dus loquēdo de p̄sensū mō quo loquūt leges
huane. l. qn̄ consentiēt affectus apparet i op̄
re coagulationis. Et istud notaſ cū dicit. Lō/
sensus. Quarto palpo. i. adulator. puta cū
aliquis dicit p̄dōnes esse viros strenuos. t p̄
hoc allicit alios ad spolia facienda que nō fa/
cerēt si tales adulatores h̄moi viciolos acutis
non p̄medarent. Et hoc notaſ cū dicit. Pal/
po. Quinto receptor. ad quē ſur vel spo/
liato habet recurſum qui h̄moi malefactores
recipit t defensat ne cogi p̄ſſint ad restitutiōnē
dū ea que abstulerūt iniuste. Et hoc notaſ cū
dicit. recursus. Sexto ille q̄ p̄cipiat. f. in/
criminē cū tali criminōlo. Intelligūtūt autē
oēs illi p̄cipare i criminē cū h̄moi criminōlo
qui ipm̄ adiunq̄t ad p̄ſciēdū h̄moi spoliū vel
furū. sine quo q̄ adiutorio ipse ſur vel spolia/
tor h̄moi malū nō faceret ſeu pficere nō p̄ſſet.
Etia p̄cipantes dicunt illi q̄ a spoliatorib⁹
bus res furtivas vel spoliatas recipiunt p̄ mo/
duz doni. v̄l q̄ tales emūt ſup̄pōſito q̄ ſciunt
h̄moi res eē furtivas vel spoliatas. ſec̄tē autē ſi
q̄s bona fide emūt res tales. qz ille nō tenet p̄/
dere ex quo nesciuit h̄moi res eē furtivas. Et
ideo veri p̄ſſores ſi volunt res h̄moi reha/
bēre. tūc debet reddere p̄cīuz capitale illi qui
fuit emptor bone fidei. Et iusta materia notaſ
cū dī. p̄cipās. Septimo ille q̄ tacet. cū tñ
ſiro clamore poli h̄moi damnū p̄hibere. Et
h̄ ſi doctores iuris intelligit de illo qui ſine
ſuo periculo p̄tēt clamare. t ex officio tenet
clamare. puta ſicut vigil in caſtro. vel al's de/
putatus ad custodiā aliquaz rex. Et iſtud
intelligit cū dī. mut⁹ Octauo ille q̄ nō resistit
zen ſine ſuo p̄cīlo p̄hibet p̄tēt ſiāt talia mala.

Scđa co/
clusio.

1. qzdiu non p̄t de offensa satisfacere ipsi deo. Sz
non restitutes sup̄posito tamē q̄ possit restitu/
ere violēter iniuriatur p̄ximo. ḡ r̄c. Minor
patet. Probat maior. qz in om̄i iniuria violē/
ter illata p̄ximo offendit ipse deo. Sz aquālē
offendēs nō satisfacit de offesa ipsi deo.

Scđa p̄
p̄ni articuli

Et istud finit doctores intelligit de eo q̄ ex domino vel officio tenet resistere homini malo mib⁹. qz redditus dñoy sunt stipendia eorum. qz p̄ hoc mereri debent q̄ subditos suos defendant a molestijs hominum iniquoz. Et istud non rat cū dicit. nō obstante. Non tenet ad restitutio ne ille qui scit vbi ē homi res furtiva: vel als iniuste ablata. vel scit quis abstulit. et tñ peteb⁹ nō vult indicare. cuz tñ hoc facere possit sine suo piculo. Et istud notat cū dicit nō manifestas. Quid esti p̄dicti tenent ad restitutio ne dñmni. tñ si vñq; eoz integrare restitu erit ceteri sunt absoluti. Questio secunda nota ta p̄mo p̄siculo ē. Lui debent fieri restitutio. Rñdeo illi dñ fieri de iure restitutio a quo facta est sine iure ablatio. Qui si mortuus ē. debet restitui primo heredi. vel p̄missis heredibus si plures sunt equaliter p̄pinq; heredes. Et hoc intelligendū ē si ille mortuus nō ordinavit aliter faciendū de istis rebus in testamen to ultime sue voluntatis. Si autē nescit heres nec p̄cipi p̄t. tūc de scitur et licetia dyocesani. talia bona sunt paupibus distribuēda. tñ ali os pios v̄sus p̄ alia illius qui verus debuit et possessor homi rez. Si autē ille cui debet fieri restitutio adhuc vivit. sed in tam remotis p̄ibus est q̄ hic qui dñ restituere: nō p̄t ad ipm pr̄tingere. nec spatur q̄ sibi possit trāsmitti illud quod sibi debet restitui. tunc q̄uis doctores dicāt q̄ valor illius rei debet dari pauperibus p̄ anima illius cui dñ iure debet. tamē mihi consultius videret q̄ istud dare alicui spūali collegio sub tali condicōne. si vñq; ille cui debet fieri restitutio reuerteret. q̄ illud collegium illud quod recepit sibi restituat indilata. Si autē nō reuerteretur. q̄ tunc illi de collegio habeat istud p̄ elemosyna. et orent p̄ anima eius. Tercia questio ē. quid restituet. Ad cuius intellectū est aduertendū. q̄ qñq; res i qua quis damnificatur non p̄t restitui in p̄pria specie. puta cū aliquis incēdit domū. viliam vel castruz. occidit hominem vel enormiter vulnerat. vel aliquē impedit maliciose ne sibi aliquod bñficiuz conferat. vel inique ledit famam hominis secrete vel manifeste. Rñdeo q̄ i his et multis alijs consilibus non p̄t ponit aliqua regula cōis. qz qñq; talia fiūt a casu. qñq; ex iracido furore et in delirato. qñq; de liberate et ex p̄pria malicia. puta cum patiens nec causā nec occasione dedit ppter quam sic damnificari debuit. q̄adq; fiūt deliberate sed rationabili et iusta causa suadēte. Pēnitentia ergo his et p̄similib⁹ p̄ditib⁹ taz aggra

Questio se cunda.

uāribus q̄ subleuātibus. debet fieri restitutio p̄ alia bona. homi illata dama recompensatio. iuxta arbitriū boni viri vel bonorū virorū qui homi causas et iudicōnes cā aggrauātes q̄ subleuātes sciant ordinate ac debite p̄pendere. Quarta questio ē quātū. et hoc p̄t dñ p̄l'r intelligi. Uno mō. qz qñq; restitutio fieri debet paupi mercatori q̄ diu cariū bonis suis q̄ si habuisset multa alia bona cū istis lucrat? fuisset. Et forte interim solvit vsluras. q̄s non soluisse si bona sua fuissent sibi dimissa. vñ de bito temp̄ soluta. Et idē dubiū habet locū de his qui creditorib⁹ non soluūt in termino quo soluere p̄mittūt. Respōdeo qñ homi dñmni certū et euidentē est. et quātitas dñmni patens est. puta quādō soluit vslurā. quāz nō soluisse si raptor sibi sua dimisisset. vel debitor statuto termino soluisse. tūc taz rapros q̄ debitor tenetur satisfacere de toto dñmno. Sed quādō huiusmodi dñmnu nō est euidentē et certū. puta sicut dicebat dñ lucro quod p̄secutus fuisset si bona sua habuisset. de talibus em̄ vñb⁹ homo credit se lucratūrū fuisse p̄didisset. si p̄tū actū mercantie exercuisse. Et ideo in tali dubio iterum standū ē iudicio et arbitrio boni et expti viri. Et in tali pūcto existimo q̄ fidelis et iustus mercator melius posset iudicare q̄ vñus magnus clericus. qz ipse melius sciret ponderare cōditiones et circumstārias facti illius tendētes ad lucrū. vel ad p̄ditionē. vel ad mēlurā mediā. Scđo mō ista questio de quātitate restitutōnis potest intelligi de eo qui tantū fuit obnoxius q̄ omnia bona sua non sufficiūt ad plenariā restitutio ne. Respōdeo. q̄ via salutis nullū est p̄clusa. Dato em̄ q̄ damnificator nihil habet at quo possit restituere. Si tamē habet pfectā voluntatē restituendi. et hoc citi et immedia te cū talia bona habuerit seu ipm h̄reūtigerit quib⁹ satisfacere possit in toto vel in pte. tunc nō obstante q̄ actualiter restituere non possit tamē ipse est in statu salutis. illa em̄ bona voluntas ē sibi causa salutis. Si autē aliqd habet. tūc si nō p̄t habere inducias ab illis qui bus dñ restituere. ipse tenet cedere bonis. vel vēdere oīa q̄ habet. et satisfacere quātū p̄t. etiam vñq; ad mēdicā paupertē. sic dicit Hosti. et multi alij doctores iuri canonici. Quinta questio ē p̄ quē. Ubi sciendū q̄ qñq; ignoratur persona que fecit dñmnu. et iō ppter periculū honoris sui n̄ p̄sumit seipm manifestare. et p̄ pñs n̄ccē h̄z restitutio nez facere mēdiqte alia

Questio tercua.

Questio quinta.

psonam. Ideo merito hic querit. p quē. i. median te quo istud sic possit fieri. p ipse restituēs sic absolutus corā deo. **R**espōdeo si restituēs habet idoneū confessore qui est honeste vite & bonae famae. tunc faceta restitutioē mediante hmoi confessore restituēs est absolutus. Et dato p confessor receptis talibus bonis non daret ulterius cui dare deberet. adhuc ille restituēs esset a bsolutus corā deo. quia ignorat maliciā confessoris. & nō erat verisimile qd illud factū expediendū ipse posset inuenire psonam magis idoneā qz ipsum confessorez. maxime quādo de confessoris malicia nullā habuit suspitionē. **S**exta questio est quo mō. Quā questioē p tanto interpono. quia modū congruūz inuenire quo fiat restitutio. quādoqz est valde difficile. sīc apparet de inuicere que falso heredē constituēdo quē secrete concepit p adulteriū. defraudat vcrūz here dem. **D**e hoc aliqui doctores dicunt. qz talis mulier nō pot satisfacere nisi reuelet istud marito suo. ad hoc. vt illū spuriū priuet hereditate. Sed istud non videt bñ dictū. qz sic faciendo illa mulier exponeret seipsum mortis piculo. & exponeret virū vxoriciō. quia forte maritus machinaret mortē mulieris. **D**ico igit̄ qz talis mulier quantū potest debet laborare ad hoc qz spurius ingrediat religionē. & talem religionē in qua non sit capax hereditatis. Et si ille spurius nollet intrare religionē. tunc puto qz mater illi spuriū debeat reuelare qz ipse nō sit heres. & qz pdat animaz suam si vcr̄ heredē defraudauerit. capiendo minus iuste hmoi hereditatē. **N**otest etiam in confessione istud reuelare ei cui confitetur ille spurius. & dare licentia hmoi cōfessori ut de hoc loquatur cū illo spuriō faciendo sibi conscientia de pdictis. **E**t si hec omnia nō valent auertere huiusmodi spuriūz a sua pertinacia. tunc talis mulier si superuixerit mortuo marito de bonis que sibi remanet debet parcissimā accipe vite necessitatez. & quicquid sibi sup̄est. debet dare filio legitimo. vel alteri vero heredi. si de marito suo nō habuit prole. vt fraudem sibi factam recompenseat quantū potest. **S**eptima questio ē quādo id est quo temp̄ tenet quis restituere. **E**t ista questio potest tripliciter intelligi. Uno mō de illo qui nunqz fuit possessor bone fidei. nihilominus tamē anteqz trāseat temporis pscriptioē ipse sufficenter informatur

de hoc p̄inuiste aliquid possideat. & qz illi per quos vel a quibus ipse habuit talē rem nunqz fuerint iusti possessores illius rei. Sufficenter etiā informatur seu docet cui de iure talis res ab ipso iuste possessa debeat reddi. Et tunc etiā iste immediate & absqz vlla dilatioē debet facere restitutioē. quia nō solum est peccatū tollere ab aliquo rem suam ipso iniusto. verum etiā peccatū est retinere rē alicuius contra voluntatē suam. nisi p illam retentio nem procuret bonum illius. sicut si alicui nō redditur gladius suis. quādo in ira furoris sui vellet interficere hominem innocentē. Tercio modo potest ista questio introduci ppter tempus pscriptioē. **E**st autē pscriptio ius ex tempore capiens firmitatē. **T**emp̄ vero hmoi est tempus decem annorū contra psonam laicam & priuatā. si p̄sens fuerit. sed ē tempus viginti annorūz contra psonam absentē. Intelligitur autē esse p̄sentes qui habitant in eadem p̄uincia. absentes qui sunt ē diuersis p̄uinciis. Contra ecclesiāz autē nō prescribit nisi tempore quadraginta annorūz sicut patet. xvi. q. iij. **E**t excipitur ibidē ecclesia romana contra quam non prescribitur nisi tempore centū annorū. **D**isert autē prescriptio ab usucapione. quia pscriptio cadit super rem immobilez. sicut est domus. ager. villa. castrum. & sic de similibus. **S**ed usucapio cadit super rem mobilez. sicut pecunia. vestis. liber & sic de similibus. **P**onatur ergo qz aliquis dominus teneat aliquam villā de facto. nullo tamen iure sibi suffragante. & det illam vil lam alicui suo vasallo. qui quidē vasallus credit dominū suum fuisse iustū possessorē illius ville. et idem vasallus bona fide et quiete eam possidet p totum tēpus deputatū ex iure ciuili & canonico ad p̄scribendū. omnibus etiam alijs conditionibus integre obseruat. que ad pscriptioē requirūtur. qz valde multe sunt. quas ad p̄sens dimittit causa brcuratib. Et elapsō huiusmodi tempē veniunt alii qui. & sufficenter ostendunt qz villa predicitur erat eorū. & impetrunt super hoc istum vasalluz qui actualiter eam possidet. Quo facto quantum ad p̄sens petū vtrū nō obstatē qz elapsū sit tempus pscriptioē. iste actualiter possidens illam villam teneat eam restituere his qui eam impetrunt modo iā dico. **R**espōdeo qz nō tenet eā restituere. Qz cui iurisdictio nē possidendi tribuitius canonicū & ciuile. ille non tenet restituere illud quod ut sic possidet. Sed obseruatib omibz cōdicionibz

comendat. Et hec in tres sūm q̄ p̄mo allegat scripturā qua indicit nobis cordis cōpūctio Secūdo qua oris p̄fessio. Tercio q̄ opis la tissatio. Secūda ibi. Lōfessio. Tercia ibi. Satisfactio aut̄. Et hec i tres. Nā p̄mo inuitē penitētial satisfactōis p̄fectōez t̄ cōplemētū. Secūdo ponit i p̄posito valde excellēs t̄ veile documētū. Tercio ex p̄dicti p̄cludit qd̄ dā correlariū. Secūda ibi. Ideo i discretō pe nitēti. Tercia ibi. Ex his ostēdit. Ista sc̄da diuidit in duas p̄tes. Qz in isto salutērīmo documēto dato a beato augustinō. p̄mo ostēdit q̄ sūm verā penitētiā s̄int faciēda Secūdo q̄ cauēda t̄ fūgiēda ibi. Laueat ne vere cūdīa. Hec est sentētia isti⁹ distincōis i genera li. circa quā q̄ro in speciali.

Quā p̄tritio p̄fessio t̄ satisfactio sine p̄tes penitētie. Et videt q̄ nō. Qz si essent p̄tes penitētie. tūc vel essent p̄tes ei⁹ integrales. vñl p̄tes subiectiue. Nō in tegrales. qz totū integrāle de nlla sua pte p̄dicat p̄dicatōe dicit e hoc est hoc. Sz penitētia p̄dicat de vera p̄tritōe. Nec subiectiue. qz totū vniuersale p̄fecte seruat in q̄libet sua pte subiectiua. Sz sacramētū penitētie i nlla istaz partium p̄fecte seruat. Si illa p̄s sepatiz ab alijs du abo sumat. ḡ t̄c. **L**ōtra illud est p̄s alicui⁹ qd̄ includit in sua integratate. Sz integratitas sacramētalis penitētie includit ista tria. qz q̄cū qz istoz deficiēte nō p̄t esse integrāla sacramētalis penitētie. vt patet ex multis sc̄oz autoritatib⁹. ḡ t̄c. **H**ic p̄mo vidēndū est q̄uo cōpunctio p̄fessio t̄ satisfactio s̄int p̄tes sacramētalis penitētie. **S**ecūdo de circūstantiā de quib⁹ penitētē tenet sp̄ealiter penitēre. **T**ercio de impeditētē vere penitētie a quib⁹ debet penitētē cauere. Et q̄to vñz vez penitētē de p̄ctis vñzialib⁹ necesse sit dolere.

Articulus
primus.

Quantū ad primū sic p̄cedā. Qz primo ostendā q̄uo cōpunctio p̄fessio t̄ satisfactio respiciunt penitētia vt sacra mentū est. **S**ecūdo q̄uo respiciunt penitētia vt virt⁹ est. Et sūm h̄ p̄no duas p̄clusiōes. **P**rima est. q̄ p̄dicta tria. s. cōpunctio seu p̄tritio p̄fessio t̄ satisfactio s̄int p̄tes integrales penitētie vt sacramētū est. Qz illa q̄ sic se habent q̄ ip̄is positib⁹ sacramētū penitētie dicit esse perfectū. t̄ quocūqz eoz omnino deficiente sacramētū penitētie est imperfectū. illa vident̄ s̄isse p̄tes integrales h̄mōi penitētie. Sz positiūs ordinatae p̄dictis trib⁹ habet p̄fecte sacramētū

penitētie. t̄ quocūqz eoz omnino deficiente. s. taz in effectu qz in penitētis voluntate nō habet p̄fectū sacramētū penitētie. ḡ t̄c. **S**z altra ista cōclusionē sunt p̄les opinōes. **Q**uidā em dicūt q̄ p̄dicta tria nō s̄int p̄tes integrales penitētie. Qz p̄tes subiectiue alicui⁹ totū n̄ s̄int p̄tes integrales. Sz p̄dicta tria s̄int p̄tes subiectiue ipi⁹ penitētie. vt ipi⁹ dicunt. ḡ t̄c. **D**icitur patet. Probat minor. qz illa est p̄s subiectiua alicui⁹ totū. ad cui⁹ p̄tis positionē sufficiēter inserit ipm totū. sic autē est in p̄posito. qz si alīq̄ p̄terit sequit̄ q̄ penitētē. t̄ sūl p̄nitētē se quīt ad p̄fiteri t̄ ad satisfactere. **P**. p̄tes integrales entis permanētis optet esse manētēs. Sz sacramētū est ens permanētis. t̄ p̄dicta tria nō s̄int permanētia. vt de se patet. **I**p̄. p̄tes integrales optet esse siml̄ ad h̄ q̄ totū habeat esse. Sz p̄dicta tria nō possunt esse siml̄. **S**z ista opinō manifeste deficit in h̄. q̄ possit p̄dicta tria esse p̄tes subiectiua ipi⁹ penitētie. Qz in q̄libet pte subiectiua seruat p̄fecta ratio totius vniuersalis. Sz p̄fecta t̄ cōplēta rō penitētie nō seruat in alīq̄ istaz partiu p̄ se lūm p̄tar exclusis alijs duab⁹. **P**. totū vniūsalle habēt p̄tes subiectiua nō est vñū numerō. Sz sacramētū penitētie integratū ex his trib⁹ est vñū numerō. ḡ t̄c. **A**d prīmū motiuū isto rū dōm. q̄ minor est falsa. vt patet p̄ tā dicta. **A**d p̄batōez dicēdū q̄ maior nō ē vera. qz si est hora diei. tūc dies ē. t̄n p̄t̄ q̄ hora diei n̄ est p̄s subiectiua diei. Sz est el⁹ p̄s integralis. **T**ec̄ si risibile est. hō est. t̄n risibile n̄ ē p̄s subiectiua hois. cū sic p̄prietas el⁹. **A**d secundū nego minore. t̄ maxime in p̄posito. qz materia penitētie s̄int quidā ac̄ huani. q̄ cū s̄int successiū t̄ nō permanētēs. ḡ sacramētū penitētie p̄sistit in quadā successione. **A**d tertiu dicēdū q̄ maior nō est nā loq̄ndo de p̄tib⁹ ro d⁹ successiū. sic est i p̄posito. **E**llia est opinō q̄ ponit q̄ p̄dicta tria nō s̄int p̄tes integrales penitētie. Sz s̄int p̄tes potētiales. **S**z tec̄ istud valet. Qz p̄tes potētiales nō s̄int actus eliciti. Sz s̄int actūs eliciti. p̄dicta vero tria s̄int act⁹ eliciti. **G**ūt̄ insup qd̄ q̄ arguūt̄ p̄tra. ea q̄ p̄dicta p̄clusio p̄supponit. Presupponit em duo. **P**rimū est q̄ p̄nia habeat p̄t̄. **S**ecundū est q̄ p̄dicta tria s̄int p̄tes p̄nia. **C**etera primū arguūt̄ sic. Nullū simplex h̄z p̄tes sz. omne sacramētū ē simplex. vt ait beat⁹ ambrosi⁹. **P**. baptisimo nō assignant p̄tes distincte. ḡ hec debet assignari sacramētū penitētie. An tecēdēs patet. Probat p̄seq̄ntia. qz ad plā se extendit sacramētū baptisimi qz penitētie. eo q̄ per

Op̄o con traria.

Lōtra opi nionem.

Solutio. Ad.i.

Ad.2.

Ad.3.

Alia op̄o

Lōtra cā.

Lōtra sup positiū.

- 1 baptismū hō absoluat a pena & a culpa, & a cui
pa originali & actuali. Sz p penitentia absolu
uit solu a culpa actuali. Jp. peccatum nō ha
bet pres, & nec penitentia. Antecedēs patz. Pro
bat dñs. qz medicina debet morbo pporcio
nari. Sz penitentia ē in medicina peccati. Lōira
tra secundū suppositū arguit sic. Minister
ecclie pfert totū lacrim sine dumin utrōc. Sz talis
minister nō pfert pteritionē, & pteritio nō ē ps
penitentie ut lacrim est. Jp. p lacrim penitentie
dimittit peccatum. Sz vt magis ostendit in līra. lepe
dimissū est peccatum anteqz penitēs pfecteal. er/
go pfessio nō est ps penitentie. Jp. qd est fru
ctus alicui? hō est ps ei?. Sz satifactionē ē fru
ctus penitentie, vt patet hic in littera. ergo tc.

Solutio. Ad primū dicendū q illud verbū ambro
Ad. 1. sū nō debet intelligi de sacro qz ad ei? materi
am. Sz qz ad ei? virtutē, vel qz ad eius effe
ctū. qui est ipa grā ipi penitēti insula. Ad
secundū nego psequentiā. qz materia baptisimi
est res exterior, pura aqua. qz omibz suis pri
bus est eius deronis. Sz materia penitentie di/
stinct in humanis actibz. qz a se inuicē differunt
ratōne. cū aliqui istoz actuū sunt interioros.
taliqui exteriores. Etia antecedēs nō est
vez. qz in baptismo & in omni alio sacramento
aliqua cōcurrūt sicut materia, & aliq nū cut so
ma. Ad tertium nego psequentiā. Ad pba/
tionē dicendū. qz pmo i pportio nō psistit i nu
merositate. Sz in virtute & qualitate ipsi mor
bo repugnāte, qz calida curant frigidis, & fri
gida calidis. Un⁹ em⁹ idē morbo idiget m/
tiplici medicina. puta pmo medicina ppara
tiua seu dispositiua. Secundo medicina q est
sanitatis introductorya. Tercio medicina q ē
morbide qualitatē expulsiua. qz qualitas ē p/
fecte sanitatis impeditiua. Sic in pposito at
tric⁹ seu displicētia peccator⁹ pcedens infusi
onē gracie est qz medicina dispositiua. pfecta
tertio est sanitatis introductorya. Sz pfessio &
satisfactio sunt reliquaz infirmitatis expulsi
ue. mitigat em⁹ illā violētā inclinatōez qua
homo iinclinabat ad peccandum prūlqz peni
teret. Ad quartū dicendū qlicet minister
dicat pterre sacramentū. tñ ihē nō causat ma
teria sacramenti Sz ipam pslipponit. Sicut er
go in baptismo minister pslipponit elemētū.
ad qd accedēs verbū minister fit sacramētū.
sic in pposito sacerdos absolvitōez cū iniun
ctione satisfactōis vnit pterite cōfessioni. & sic
integrat sacramētū penitentie. Ad quintū p
dici qz si remittit peccatum anteqz quis pfecteal
& a sacerdote absoluat. hoc nō fit p penitentia

Ad. 6.**Lōclusio
secunda.****Instantia****Solutio.****Articulus
secund⁹**

vt sacramētū est. Sz vt virt⁹ est. Potest etiā
digi q licet qnqz remittat peccatum prūlqz co
fessis & satisfactio sicut in effectu. tñ nunqz re
mittit sine cōfessione & satisfactōe existētibz i
pposite voluntatis. Un⁹ sicut aliqz psequitur
gratiā baptisinalē etiā anteqz baptizet. si cor
de atrito indubitate pponit baptizari. sic in
pposito tc. Ad septū dicendū q satisfactō
est fruct⁹ penitentie. vt penitentia virt⁹ est. Sz est
ps ei? vt sacramētū est. Secunda pclusio ē
qz pfecta tria nō sunt ptes penitentie vt virtus
est. Quia via generatiois ps nō potest esse po
sterior suo toto. Sz ista tria sunt posteriora pe
nitentia q est virt⁹. ergo tc. Maior patet. qz to
tu⁹ pstituit ex pribz. ergo plū pponit ptes. Pro
bāl minor. qz penitentia q est virt⁹ infundit in
baptismo etiā ipis prialis baptizat. vt dictū
est superi⁹. Sz h⁹ tria sunt posteriora baptismo

Forte diceat. cū hec tria sunt de genere bono
ri. & sunt act⁹ meritorij. optet q spectet ad alij
qua virtutē. Sz nō apparet q ad aliquā alā vir
tutē directi⁹ spectet q ad virtutē q est peniten
tia. Respondeo bñ pcedo q spectet ad h̄tu
tē pfecti⁹. Sz ex hoc inferre q spectet ad eā si
cut ptes ei?. esset fallacia psequētis. qz spectat
ad eā sicut act⁹ ei?, & hoc vel elicit. vel saltem
imperati.

Quantiū ad secundū

articulū est aduertēdū q circūstantie quātū
ad plesis spectat ppositū videntē cētripartite.
Qz qdaz circūstantie nec aggraūat peccatum.
nec mutat speciē pcti. sicut furari manu dexter
a v̄l sinistra. de mane v̄l de sero. in foro vel in
domo. Quedā aggraūat peccatum. tñ nō mu
tant speciē. sicut furari multū est in ai⁹ pcti ce
teris paribz qz furari paz. qz mag⁹ recedit de
iusticie eq̄litate. tñ nō variat speciē. qz vtrūqz
manet infa speciē simplic⁹ furti. Sz quedā
sunt qz cu⁹ h⁹ q aggraūat etiā mutat speciē. sicut
furari relacra v̄l pscrata nō manet in specie
simplic⁹ furti. Sz trāsit in specie sacrilegi⁹. Tri
plex em⁹ est species sacrilegi⁹. s. per modū furti
v̄l spoli⁹ tollere sacrū de sacro. sicut calicē d̄ ecclē
sia. v̄l sacry de nō sacro. sicut tollere calicē pscrā
tū de domo nō pscrata. v̄l tollere nō sacrū de
sacro. sicut violēter rē nō sacrū tollere de ecclēsia.
qz Et bñ h⁹ pono tres pclusiones. Pz prima
est q nō est necesse. nec forte possibile est hōez
specialiter penitere de oibz circūstantijs pmo
mō dictis. Nā eoipo qtales circūstantie nec
aggraūat nec mutat speciē peccati. ideo non

**Conclusio
prima**

Ad. 3. Ad pba/
tionē dicendū. qz pmo i pportio nō psistit i nu
merositate. Sz in virtute & qualitate ipsi mor
bo repugnāte, qz calida curant frigidis, & fri
gida calidis. Un⁹ em⁹ idē morbo idiget m/
tiplici medicina. puta pmo medicina ppara
tiua seu dispositiua. Secundo medicina q est
sanitatis introductorya. Tercio medicina q ē
morbide qualitatē expulsiua. qz qualitas ē p/
fecte sanitatis impeditiua. Sic in pposito at
tric⁹ seu displicētia peccator⁹ pcedens infusi
onē gracie est qz medicina dispositiua. pfecta
tertio est sanitatis introductorya. Sz ipam pslipponit.
Sicut ergo in baptismo minister pslipponit elemētū.
ad qd accedēs verbū minister fit sacramētū.
sic in pposito sacerdos absolvitōez cū iniun
ctione satisfactōis vnit pterite cōfessioni. & sic
integrat sacramētū penitentie. Ad quintū p
dici qz si remittit peccatum anteqz quis pfecteal
& a sacerdote absoluat. hoc nō fit p penitentia

appet aliquid necessitas quod opteat circa ipsas specialiter penitentia. Itē quod tales circumstantie sunt quae infinitae nec per memorie comedari. ideo de quilibet tali circumstantia non potest semper habere spealis penitentia. Secundo dico quod est valde decentia et gruus de circumstantiis secundo modo dictis specialiter penitentia et perficeri. nam non est simpliciter necessarium ut dicunt communis doctores sufficit enim ut ipse dicunt quod peccator in confessione exprimat peccatum proprium genus suum. Opus positum tamen isti tenet quidam alii doctores dicentes quod quae circumstantia notabilitate aggrauat peccatum tunc necesse est ut de ea fiat confessio specialis quod si aliquis furatus esset centum marcas auri non sufficeret ut isti dicunt ad salutem si simpliciter confiteretur se accepisse rem alienam. quod hoc ita bene possit intellegi ut uno solo denario. Quae autem ista opinionem sit verior ad plenius non determino. quis secundum opinionem reputatur securior. et dicitur beati augustini magister formule ut apparet expressum in ista dist. xvi. c. iij. Tercio dico quod de circumstantiis tertio modo dictis necesse est hodie specialiter penitentia et perficeri. Quod ad integratem confessionis necesse est exprimere genus peccati sceleris. Sed talis expressio non fieret si non exprimeret huius circumstantia ratione cuius variat peccati genus. Notandum vero est quod xiiij. circumstantias tangit tullius in rhetorica sua. quod aliqui mutant speciem peccati. aliqui non mutant speciem licet augementum peccati gravitate. quod comprehendunt his verbis. Aggrauat ordo: loc: plena: scientia: tps Etas: modicō: numer: mora: copia: causa. Est modus in culpa. stat: alt: lucta pusilla.

Articulus
tercarius.

Quātūz ad terciū

Articulus est aduertēdū quod licet valde mīta sint quod possunt impeditre penitentia. tamen aliqui plene ipedimenta tagit huius beatus Augustinus in libro. et aliqui beatus gregorius. Primum quod tagit beatus Augustinus videt esse hypocritis. et ratio huius potest assignari quod plene penitentes non solum intrinsecus verum etiam exercitare debet exercere opera sanctitatis. quibus sanctitatis operibus de facili se iungit hypocrisy. nisi penitentes de huius caueat quantum potest. cum enim aliquis seu natu vel facit aliqui alia opera iniuncte sibi penitentie. si simulat se eorum homibus talia facere. non per modum penitentie. sed per modum supererogationis. ut ab hominibus eo profectior videatur. ita utique talis plena esset inanis et frustra. quod ibi esset phariseorum hypocrisy cum adiuncta supbia. quod enim Augustinus non etiam bonis operibus insidiatur ut pereat. Secundum est ludus. hortat enim Augustinus quod penitentes ab-

stineant a ludis. Forte dicit quod materia virtutis non videt esse impedimentum vero plene. sed ludus est hominis. ut per trius. iiii. ethi. ubi dicitur quod extrapolia est virtus quod homo bene se habet ad ludos seu circa ludos. Rudeo quod ludi se habent in triplici differentiā. Aliquem enim ratione annexa turpitudinis alium habeat ad peccatum. sicut sunt ludi quae antiquitas fieri solebat in theatris. de quibus dicitur Christus. quod eorum spectacula adulteros et inuenientur ludos homines faciunt. Alii sunt ludi quae semper habent bonum annexum. sicut quoniam per extrapoliam alii boni homines faciunt ludum vel similitudinem de ascensione domini. vel de eius resurrectione seu passione. Alii etiam ludi sunt indifferentes. quod si bene et ordinate sunt. puta ad solatib[us] bona et honesta. tunc est in eis virtus quod dicitur extrapolia. Si autem homini ludi inordinate sunt. puta ad alios quod bonorum hominum turbationem. tunc in hominibus ludi est vice quod dicitur boni olochia. ut per trius. iiii. ethi. De ludis plenius penitentes debet omnino cauere. Secundus potest licere exercere. Sed de ludo tertio modo sumpto. et si non sit omnino necessarium penitentem abstinere. tamen huius decessus est et gruus. quod dato quod talis ludus deceat innocente. cui licita est omnis solatio honesta quod fieri potest sine peccato. tamen non decet penitentem quod non in solatib[us] vita humana. sed potius in asperitatibus se rebet exercere. Tercio hortat beatus Augustinus penitentem abstineri a spectaculis. et quod spectacula ut plurimum solent fieri circa ludos. ideo distinguendū videtur de spectaculis. sic modo distinctum est de ludis. Beatus vero gregorius tagit quinq[ue] impedimenta vero penitentie. Unum ista sunt ad literas verba sua Ideoque miles. vel negotiator. vel alium officio dedit quod sine peccato exerceri non potest. vel quod bona alterius detinet iniuste. vel quod oculum in corde gerit. recognoscatur vero penitentia non posse pagare. nisi negotium relinquit. vel officium deserat. et oculum ex corde dimittat. et bona quae sunt abstinuit restituat. Sed licet vita litteris autoritatis patet de tribus vltimis. quod quilibet illos videtur in peccato mortali manere. et per sequentes ut sic non potest vera plena agere. tamen de plenius duabus dubiis esse videtur. quod si patet Luc. iiii. iohannes baptista instruens ipsos milites ad ipsius venientes deinde plena. non precepit eis militiam dimittere. sed dixit quod nulli calumniā debet facere. et militie sue stipendijs debet ostentari esse. Enam negotiatorum puta mercatores continuo a peccatis suis in foro plene absoluuntur. et tamen ipsis non iniungit quod negotia talia dimittantur. Post test dicit quod clausula contrahens terciū impedimentum. puta cum dicitur quod sine peccato exerceri non potest

Instantia

Solutio.

Tercium.

Bregorius.

Secunda gregorii.

Solutio.

debet etiā determinare et trahere duo p̄cedētia puta militiā et negotiatiōe. Quod aliq; sunt actū de militari p̄suetudine q; sunt p̄tra p̄ceptū sancti matris ecclie. sicut exercere fornicationē. et aliq; cōtra dei p̄ceptū. sicut est opp̄satio pauperi. Aliq; licti et honesti sicut defendere pauperem. orphano;: et viduas. pugnare p̄ re publica i causa iusta. Sunt negotiatores q̄nq; mercantias suas exercent cu mēdachis et deceptiō nibo. et p̄tra eos a quib; emūt vel quib; vendunt fraudes molunt. In quib; omnib; faciunt p̄tra dei p̄ceptū. Uel etiā temere cōtra dei p̄ceptū die dñico. vel cōtra p̄ceptū ecclie alio die festivo vendūt et emūt. Sunt q̄nq; exercent suas mercantias saluis p̄ceptis dei et ecclie. Debet ergo intelligi p̄dictū verbū gregorij de militib; et mercatorib; quātū ad actū eorū illicitos. et nō quantū ad licitos et honestos.

Articulus
quartus.

Quātū ad quartū

articulū primo ponā hāc distinctionē. q; dolere seu penitere de venialib; peccatis p̄t duplicitate intelligi. Unū modo tanq; aliqd abolute necessariū. et sine quo nō potest esse salus. Alio modo tanq; aliqd expedit et penitēti p̄ficū. Et p̄m hoc pono duas p̄clusiones.

Prima est q; primo modo hō nō tenet penitere de peccatis venialib;. Quod omnis qui ab isto seculo migrat i gratia et charitate. ille salvabit. s; dato q; aliquis decedat sine mortali peccato q; multa secū portat venialia peccata. talis migrat ab hoc seculo cu gratia et charitate. q; sola venialia nec excludūt gratiā nec charitatē. cu igit in alia vita nō sit penitēcia sacramentalis. ergo talis hō salvabit sine penitētia p̄habita de peccatis venialib;.

Secunda istud p̄t argui sic. Quia necessitate tenet quis tendere i aliquē finē. eadē necessitate tenet remouere oia impedimenta p̄secutōis illi finis. Sunt quilibet hō tenet suo desiderio tēdere ad eternā beatitudinē. et h̄mōi desiderio peccata venialia p̄stant impedimentū. ergo tenet hō talia remouere. hoc aut nō p̄t nisi p̄ penitētā.

Tertia Ad qualibet dei offensa tenet hō penitere sed p̄ peccatū veniale hō aliq; modo offendit teū. q; illud qd de punit illo offendit. s; deus punit i purgatorio peccatū veniale. sicut fide

Quarta tenem. ergo tc. Ad maxima offensa cōtra proximū nō colliguntur penitētia. ergo nec minima offensa p̄tra deū. Antecedēs patet. Probat p̄sequētia. q; minima offensa p̄tra deū est maior q; maxima offensa p̄tra proximū. q; qn

titas offense pensanda est ex q̄zitate ei⁹ q; offēdit. cu ergo peccato veniali aliq; modo offendit de⁹ ut p̄dictū est. ergo tc. P̄. cōtraria debent curari p̄trario. s; qnq; in peccatis venia libo est gaudiū et delectatio. ergo talia debent curari penitētia et tristitia. P̄. illud qd tm̄ potest augeri q; ipm sit mortale peccatu. de illo tenet homo penitere. s; veniale peccatū est h̄mōi. ergo tc. Maior patet. Et minor p̄p̄bari tripliciter. Primo sic. Quidcumq; aliq; nō distat i infinitū. tūc de uno p̄ sui augmentū potest fieri trasitus ad alterū. Sunt libido q; est in peccato veniali nō est in infinitū minor libidine q; est in peccato mortali. g; tc. Secundo sic. Dispositō vnu firmata potest sic cre scere q; fit habit⁹ ad quē vulponie. ut patet. q; ethicoz. s; peccatū veniale ē dispositio ad peccatū mortale. ergo tc. Tercio q; dicit au gustin⁹. nihil ageo veniale est qd n̄ fiat mortale dū placet. P̄. illud qd tantū aīam op̄ primit quantū mortale peccatū. de illo ita necessariū est penitere sicut de mortali peccato. s; ut hic dicit in littera. Venialia peccata tm̄ possunt multiplicari q; ita opprimit animā sicut vnu peccatū mortale. ergo tc. Esta nō p̄cludit. Quod talis facto nō tenet homo dū necessitate salutis penitere. qd anteq; sit factū si tenet hō de necessitate salutis vitare. s; peccatū veniale anteq; sit factū nō tenet hō dū necessitate salutis vitare. Maior patet. Probabo minorē. q; da oppositū. tūc peccatū veniale esset mortale. q; peccatū qd anteq; sit factū tenet hō de necessitate salutis cauere hoc est mortale. Ad primū dicendū q; licet maior sit vera loquēdo de impedimentoō p̄petuo. tm̄ nō est vera dū impedimentoō qualitercuq; retardatuo. Tūc ad minorē dicendū q; veniale nō p̄stat p̄petuum impedimentū. q; dato q; dīpo nulla i hoc mūdo habeat penitētia. tm̄ delebit i purgatorio. et sic hō purgat⁹ finē de q; loqimur cōsequēt. Ad secundū dicendū q; minor p̄t negari. q; offendēs p̄p̄rie loquēdo nō manet in gratia et charitate ipi⁹ offensi. s; venialiter peccans manet in gratia et charitate dei. g; tc.

Ad p̄bationē dicendū q; sepe pater disciplinat filiū quē diligat. dato q; fili⁹ nō tm̄ exorbitauerit q; patrē p̄diderit. Ad tertius p̄ter p̄ iā dicta. q; in psyllogismo assumūt q; de⁹ peccato veniali offendat. et hoc legitimū modo negari est. Erat p̄batio p̄sequētiae non valet. q; offensa p̄ximi includit offensam dei. Ad quartū dicendū q; peccatū veniale cui ral qdāmodo suo p̄trario. q; vel curat in hoc

4

5

6

Cōtra ista

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

¶¶ 3

Ad. 5.

mūdo. vñigne charitatis et penitēcie. vñsalio
mūdo igne penalitatis purgatorie. Ad qn
tū nego minorē. Ad prīmā pbatōe dīcē
dū q̄ licet ille due libidines nō distēt in infi
nitū in genere entis. tñ i genere moris distat
absq; vlla pportōe. Et ideo libido q̄ est in ve
niali fm q̄ hmōi. p̄ dīgī i infinitū minor fm
gen⁹ moris illa libidine q̄ est in mortali pecca
to. Ad secundā dicendū q̄ maior nō ē va
nisi loquēdo de tali dispositōe q̄ est eiusdē spe
ciei cū eo ad qđ disponit. sic autē nō est i pposi
to. ergo t̄c. Ad terciā patet q̄ augustin⁹ p̄
illa verba nō plus intendit dicere nisi q̄ ve
niale peccati qñq; est occasio mortalis pecca
ti. ita q̄ occasionaliter dīcī fieri mortale pec
catū qn incipit nūmis placere. Ad sextū di
cendū q̄ venialia peccata q̄tūcūq; mltipli
cent. tñ nunq; fm le formaliter em opprimit
animā q̄tū mortale peccatu; occasion alit. tñ
dicunt em oppmēre. eo q̄ possint esse occasio
mortalis ruine. s; loquēdo de tali occasionalit
ter opprime. tūc maior nō est vera. Con
clusio secunda est. q̄ secundo modo hō tenet pe
nitere de peccatis veniali b̄. Q̄ hoc est sibi p
ficiu; in hac vita et in futura. Est em sibi p
ficiu; in hac vita. q̄ penitēdo de veniali meli
poterit se custodire de mortali. Etiam in alia vi
ta est sibi pficiu;. q̄ hic debite penitēdo vita
re poterit acerbissimū futurū purgatoriū. q̄
nullū est ita leue peccatū. quin i futuro hō p
eo sustineat purgatoriū. s; i hoc mūdo nō fu
erit deletū. Ad argumentū p̄: incipiale dīcē
dū q̄ sunt ptes integrales. Ad pbationē di
cendū q̄ hō nō penitentia equiuoce dīcī te
q̄tuor suis significat. Accipit em aliquā p̄ sa
cramēto. et tūc tritio p̄fessio et latissimā non
dicunt penitēcia. s; ptes penitēcie. Qñq; acci
pit p̄ virtute. et tūc pdicta tria nō dicunt peni
tentia. qñq; dici possint act⁹ penitēcie. Qñq;
penitēcia accipit p̄ actu iā dicte virtutis. et sic
qđlibet istoꝝ trū penitēcia solet dici. Accipit
etia penitēcia qñq; p̄ passiōe ānēxa actuō vir
tutis q̄ est ipa penitēcia. et sic pdicta tria n̄ sūt
p̄nia. s; dicunt habere annēxā p̄niā.

Conclusio
secunda.Ad prī
pale argu.

facit distinctā p̄fideratōe. Edūmidū i duas
ptes. Q̄ p̄mo mīgr tres q̄stionēs ad p̄fens tra
ctandas insinuat. Quaz p̄ma est. vñz p̄tē
remittat sola p̄fessio. vñ ad hmōi remissionē
necessaria sit p̄fessio. Sc̄da vtrū sufficiat ad
p̄tē remissionē facere p̄fessionē soli deo. Terciā
vñz sufficiat confiteri bono et fideli layco.
Sc̄do p̄missas q̄stionēs determinat. Sc̄da ibi
Dicūt em qdā. Et hec diuidit i tres ptes fm
q̄ p̄mo tractat q̄stionē primā. Sc̄do secūdā.
Et tertio terciā. Sc̄da ibi. Jā sc̄dm q̄stionis
articulū. Tercia ibi. Nūc p̄misq;. Prima in
duas. Q̄ p̄mo circa p̄mā q̄stionē recitat du
plicē opinionē. Sc̄do oñdit vñā illaꝝ opini
onū dīcī magis esse p̄formē. ibi. Quid igī
sup his.) Sequit illa ps. Jā sc̄dm. Et di
uidit in duas ptes. Q̄ p̄mo circa q̄stionē se
cundā recitat vñā opinionē fallā et abiçicēdā
Sc̄do s̄bdit opinionē verā et asserēdam. ibi.
S; q̄ sacerdotib⁹. Hic querō

Questio p
ma.

Tū dolor tritiois de necessitate sa
lucis req̄sīt i sacro p̄nie debeat eē ma
ior om̄i alto dolore. Et videt q̄ sic
Q̄ cū om̄is dolēs vñ doleat ppter p̄misōe
boni. vel ppter illationē mali. sequit q̄ de illo
maxie dolere debet hō. ratōe cui⁹ primabit su
mo bono. et affliget maxio malo. s; peccatū ē
hmōi. q̄ ppter peccatū p̄uat hō eterna beatit
udine. et deputat infernali miserie. Cōtra
cōter videm⁹ q̄ hoies q̄s reputam⁹ esse in sta
tu salutis. maiore dolore ostendit i morte pa
rentū et amicorꝝ q̄ faciat i p̄fessione suorꝝ pec
catorꝝ. Hic q̄truerunt vidēda. Primo
qd sit tritio. Sc̄do vñz de q̄libet mortali
p̄cto sit habēda sp̄cialis cōtritio. Tercio de
p̄ncipali q̄sito. Et q̄re vñz p̄fessio soli deo fa
cta sufficiat ad salutē.

Articulus
primus.Diffinitio
tritiois.

Quantū ad primū
sic p̄cedā. Primo em ponā tritiois diffi
nitioē. Sc̄do ex dīcī aliquā doctorꝝ ista
bō i cā. et instatijs īndebō. Cōtritio diffinit
cōter sic. Cōtritio est dolor voluntarie assum
ptus p̄ p̄ctis cū p̄posito p̄fitēdi et satisfaciēdi
Ista descriptio seu diffinitio sat̄ videt esse cō
uenīter assignata. q̄r dat p̄ gen⁹ et differēcias
Nā dolor ponit in ea p̄ genere. cetera autē oīa
ponunt p̄ differēcias. Nā p̄ hō qđ dīcī volūta
rie assumpt⁹. differt tritio a dolore naturali
et violēto. Per hō qđ dīcīt p̄ p̄ctis. tangit ma
teria tritiois. p̄ quā etia distinguīt tritio a
dolore habito p̄ quacūq; alia re q̄ p̄ peccato

Distinctio decimaseptima.

IC Orīt que
sto. Postq; mīgr in p̄cedenti
distinctōe de numero partiu;
penitēcie p̄misit sua intentionē. nūc in ista de
cimaseptima distinctōe de p̄numeratis p̄tib⁹

Per h̄ qd̄ dicit cū pposito pfitēdi t̄ satisfacē
di distinguit ab attritōe, et a qlibet alia displi-

centia pctōz que hm̄oi ppositū nō includit.

Instancia

1. S̄z contra ista instat p̄nos sic. Beate⁹ aug⁹.
xliij. de ciui. dei dicit. q̄ dolor est dissensus ab
his rebus q̄ nob̄ nolētib⁹ accidit. S̄z p̄cta accu-
dūt nob̄ volentib⁹. q̄ s̄c̄ dicit idē aug⁹. p̄cēm
em̄ est p̄ctm̄ q̄stū voluntariū. q̄ de peccatis nō
videt esse dolor.

2. P̄. Attritio a deo infundit.

3. q̄ nō assumit voluntarie. P̄. Attritio elauabā
tur hoīes i veteri testamēto. S̄z p̄tū nō dū fu-
it instituta p̄fessio. q̄ de rōe p̄tritōis nō videt
esse ppositū pfitēdi.

Solutio.

Ad. 1.

Ad primū p̄t̄ dici q̄ h̄
verbū augu. nō est intelligendū de om̄i dolō-
re. S̄z d̄ dolore naturali. q̄ km̄ q̄ ait aug⁹. est re-
spectu plentis mali. s̄c̄ timor respectu futuri.

Q̄ Ull̄ p̄t̄ dici q̄ li nolētib⁹ nō debet referri ad
t̄ps in q̄ hm̄oi res accidit de q̄ dolor est. S̄z de-
bet referri ad t̄ps in q̄ h̄ dolor cor dolētis af-
ficit. t̄ p̄ illo t̄pēnō vñlūm̄ peccati. q̄z p̄tū
nobis displicet q̄ peccatum⁹.

Et secundū dicēdū q̄ licet sine grā dei cooptante nō possi-
mus salutiferā h̄re p̄tritōez. t̄n act⁹ p̄tritōis
est libere a voluntate elicēt. t̄ iō b̄h̄ dicit volū-
tarie assump⁹.

Ad tertīū dicēdū q̄ an in-
stitutōez p̄fessionis potuit esse p̄tritio. p̄t̄ e
act⁹ p̄nie vt p̄nia virt⁹ ē. S̄z n̄. p̄t̄ ē p̄s p̄nie vt
p̄nia sacr̄ ē. q̄ istom̄ icludit p̄positū pfitēdi

Articulus
secund⁹

Prīa p̄clō

articulū p̄no duas p̄clusiōes. P̄ prima est
q̄ general' p̄tritio q̄ simul t̄ indistincte p̄terit
h̄o de oībo suis p̄ctis q̄b⁹ aūlūs est a deo t̄ di-
uinā bonitatē offendit necessaria ē ad h̄ q̄ pec-
cata sibi remittant t̄ grā dei ac charitas infun-
dant. Q̄ s̄c̄ patet ex p̄cedentib⁹ vñlū p̄tm̄ n̄
dimittit sine altero. q̄ necessaria est vñlūlālis
de oībo p̄ctis p̄tritio ad h̄ q̄ fiat peccatoz re-
missio.

2. P̄astud dat intelligere h̄ vocabu-
lū p̄tritio. Dicit em̄ a con qd̄ est simul. t̄c̄ro
teris qd̄ est minutum frāgere. q̄si simul cōmī-
nuere. Et iō si volūtas manet inteḡ respectu
alicūl̄ mortal' p̄cti. t̄c̄ n̄ est vera p̄tritio. iḡt
cū mēs hūana n̄ possit se siml̄ querere ad sin-
gula p̄cta km̄ distinctā rōnez cuiuslibet p̄cti.
ideo necessari⁹ est q̄ i momēto q̄ a deo iustifi-
cat habeat vñlūlāle p̄ displicētiā respectu om̄i
mortaliū p̄ctōz.

Lōclusio sc̄da ē. q̄ hm̄oi
general' p̄tritio simultanea sufficit ex p̄te pe-
nitētis ad sui iustificatōez. puta ad p̄ctōz re-
missionē t̄ grē ac charitas dei infusionēz. Q̄z
s̄c̄ dicit qd̄a p̄cta. Ultra posse viri. nō vult

Lōclusio
secunda.

de vñlla reç̄si. S̄z sic iā dictū ē. h̄o n̄ p̄ simul
h̄re distincēa displicētiā d̄ q̄libet disticto p̄cto
q̄ in c̄c̄itā articulo vbi n̄ p̄ h̄r̄ disticta p̄ctōz
p̄sideratio. nec p̄ p̄seq̄ns disticta detestatio.

sufficit displicētiā t̄ detestatio vñlūlālē. P̄for
te dicit q̄ h̄r̄ iſtī videt dicere glosa sup̄ illo
v̄lo p̄s. Lauabo p̄ singulas noctes lectū meū
lacrumis meis stratiū meū rigabo. vbi km̄ glo-
sa p̄ singulas noctes intelligunt singla p̄cta.

sup̄ q̄b⁹ singulariter flere p̄bem⁹ ad h̄ ut lauet
lect⁹ q̄ ē hoīs p̄sc̄teria.

R̄ndeo q̄ ista glosa
p̄ h̄re duplē bonū it̄lectū. q̄z t̄n neuter p̄
dicit p̄missē p̄clusioni. Uno em̄ mō p̄ intelligi
ista glosa d̄ t̄pe p̄cedēti p̄tritōz sufficiētē. Nā
aliq̄ hoīc̄ ita ifecit sūt aliq̄b⁹ p̄ctis. q̄ lic̄z ali
q̄ p̄cta detestent. t̄n n̄ habet vñlūlāle displicē
tiā om̄i suoz p̄ctōz. q̄ illa q̄b⁹ ut dixi sp̄cālē
infecti sūt t̄ illecti nō p̄ponūt adhuc dimitte-
re. Et istī hoīb⁹ n̄c̄e est vt t̄adiu lamētent p̄
singla p̄cta donec adiuuātē dño vñlūlāle de
oīb⁹ incipiāt h̄re displicētiā. t̄tū iste vñlūlāle
volūtātē q̄ oīa displicēt q̄b⁹ offensus
est de⁹ a p̄mo dicit p̄tritio. q̄z res n̄ p̄terit ni
si q̄n̄ i minima resolut̄. vt p̄t̄z p̄ arresto. lī. uīj.
methēoroz.

S̄z q̄zdiu volūtas manet iđu-
rata p̄ allecētōez vñlū p̄cti. t̄adiu n̄ est i mini-
ma resoluta. Un̄ tal̄ mot⁹ p̄cedēs p̄tritōez q̄
p̄ctōz successiue p̄cedit d̄ displicētiā vñlū p̄cti
ad displicētiā alteri⁹ p̄cti. p̄pē loquēdo vocat
attritio. q̄z tali motu p̄cedit h̄o de vñlū i aliud
sen ad aliud. volūtātē suā terēdo t̄frāgendo.

Et hinc ē q̄ doctores q̄nq̄z dicit q̄ attritio sp̄
ēiformis. h̄ ē sine charitate. q̄z q̄zdiu isto mō
terit volūtas de aliq̄b⁹ t̄n de oībo. t̄adiu caret
xtute deifice charitat̄. S̄z p̄tritio semp̄ ē in-
formata. h̄ ē charitate associata. q̄z v̄a p̄tritio
q̄ ē vñlūlāle om̄i p̄ctōz displicētiā nūq̄z ē sine
charitate.

Ellio mō p̄t̄ glosa p̄dicta intelligi
p̄ t̄pe sequēti vñlū p̄tritionē. q̄z dato q̄ homo
p̄ gratiā gratis datā cito t̄ sine magna diffi-
cultate cōteratur de om̄ibus suis peccatis in
generali. qua cōtritione cōsc̄quitur remissio-
nem om̄iū peccatoz t̄ gratiā gratūfaciente.

tamē ad recepte gratie cōseruationē valde est
necessariū tali homīni vt act⁹ p̄tritionis i ip̄
so cōtinuet. t̄ q̄ de singulis peccatis quoq̄z po-
test habere memorā singulatiter cōterat. Nā
infusa gratia in prima contritōne licet expel-
lat peccatū. tamē nō expellit inclinationē ad
peccandū. t̄ iō nīfī hm̄oi morbida inclinatio
tollat p̄ frequentatā displicētiā qua cor cō-
tritū singula peccata singulariter deploret. de
facili penitēs recidiuabit̄ peccatū. t̄ erūt no-

Instancia

Solutio.

Nota.

Nota sup̄
om̄ia.

Instantia

1. **uissima homis illi² peiora priorib^o. sicut dicitur Luc. xi. ¶ Forte p^rtra hac veritate diceatur sic. Post remissionem peccati nō manet pudor. ergo nō debet manere dolor. nec p^rsequi manebit corrīcio. Antecedēs patet p^r ambro. sū q̄ ait. Nihil habet qd̄ erubescat cui peccatum dimissū est. Probat sequētia. qz sicut peccato debet dolor. ita etiā ei debet pudor. ¶ P. dolor sūm^m aug. est de malo plenti. s̄z postquam malū dimissū ē tūc n̄ ē p^rsens: s̄z p^rteritū. ḡ tc. ¶ P. illud qd̄ de se est malū t naturaliter fugientū hoc nō est assumendū. n̄l vltimate sit necelariū. s̄z dolor est quid malū de se t naturaliter fugiendū. nec apparet necessitas cū de^d dimiserit culpas. ¶ Respōdeo ad primū nego cō sequentia. Ad p^bationē dicendū q̄ nō est simile. qz pudor respicit peccatum ratōe turpitudinis t macule. s̄z dolor ratōe damni t rōne diuinis offense. Et qz remisso peccato cessat macula ideo cessat p^rtitio quantū ad actū pudoris t erubescētie. damnum autē manet neglecte virtutis t inclinatōis ad malū. ideo qzuis cū deo facta sit reconciliatio. tñ manere debet p^rtitio quantū ad actū doloris. semp em̄ sentit p^rnitens damnum de quo dolere debet qzdū sentit in se difficultatē ad bonū t p^rnitatē ad malū. tñ qd̄ plus est semp inueniet in se de quo dolere debet qzdū viuet in hoc mundo. qz verisimile esse videt q̄ quilibet saluand^d quando venerit ad supremū gradū pfectōis sibi a deo pdestinatū. si tūc nihil in ipso est purgandū vltori^d. tūc imēdiatē ab hac mortali vita assūmet ad eternā vitā. tantū ergo homo retardat istū beatificū transitū quantū tēpus expēdit in peccatorū duratōne. t expēdere optebit in peccatorū emēdatōne. Et ideo qzdū viuit sufficiētē in hoc habet ināteriā doloris. t gēmendo dicere poterit cū ppheta. Deu mihi qz incolat^d me^d plongat^d est. ¶ Ad secundū dicendū q̄ bene aduertēdo q̄ iā dicta sunt. tūc si homo vnicū mortale feciss^d peccatum. adhuc tamē semp inueniret plena malū de quo dolore posset t debet. ¶ Potest etiā dici q̄ licet pacta prima p^rtitio peccatum t offensa quā incurrīt homo p^r peccatum vltori^d nō sunt plentia in effectu. tñ sunt plentia in recordatōis p^rspēctu. t hmoi plentia sufficit ad dolorē. Nō solū em̄ t plentib^d. verū etiā de p^reritis t futuris malis poterit esse dolor. dato q̄ mentis p^rspēctui p^rentialiter offerant. ¶ Ad tertium dicendū q̄ minor nō est vera. locū dē dolo, re q̄ p^r objecto habet malū culpe. qz opposita circa idc^d opposito mō se habet. s̄z gaudere de**

Solutio.
Ad. 1.

notri bene

Ad. 2.

Ad. 3.

malo culpe est malū. ergo dolere de malo culpe nō est malū. s̄z est bonū.

Articulus
tercius.

Quātū ad tertium

articulū est aduertendū. q̄ dolor p^rtitōis duplicit p^r accipi. Uno mō vt est i p^rae*cie* intellectua. Alio mō vt est in p^resentia. Primo mō est displicētia voluntatis q̄ penitētē p^rctm detestat. Et isto mō dolor v̄l est ipa p^rtitio esentia^r. v̄l saltē est d^r essentia p^rtitōis. Secundo mō est aliq^d afflictio sborta i sensualitate. t h̄ v̄l ex naturali seq^ala virū inferiore ad superiores vel ex quadā redūctātia ei^d qd̄ gerit in virib^d superiorib^d ad vires inferiores. Sicut em̄ gaudiū t delectatio virū superiore redūdat qnqz i vires inferiores int̄m q̄ etiā dotes glorificatiōnis ex h̄ causant in virib^d corporib^d. sicut in fer^d dist. xl ix. q. 1. app^rgit. sic etiā dolor t tristitia a virib^d superiorib^d qnqz ad vires inferiores redundat. Uel etiā tercio modo ex impio voluntatis dolētis p^r qnqz sensualitas incitari ad dolorē t passionē. Et iste dolor existēt in sensualitatē nō est de incitata vltimata ipsius p^rtitōis. Potest em̄ qnqz va esse p^rtitio ex solo dolore existētē i voluntate p^rctm detestante. dato q̄ null^d dolor p^r tūc sit in ipa sensualitate. qz talis dolor nō semp est in p^rate homis. ideo diuina misericordia vsqz ad illū dolorē nō limitat verā p^rtitōe. Est tñ hmoi dolor de pfectōe p^rtitōis. qz qzto plurib^d modis dolet hō de cōmissis peccatis. tāto ceteris partibus pfect^d videt esse p^rtitō. ¶ Dis pmissis ponō duas p^rclūsōes. ¶ Prima est q̄ dolor spūialis ipi^d p^rtitōis pūta dolor p^rtitōis primo mō accept^d debet esse maior om̄i alio dolore. Qz qzto alicui^d boni p^rūctio mag^d debet placere. tāto sepans a tali bono mag^d debet displicere. s̄z p^rūctio ale cū deo q̄ ē summū bonū debet sumē placere. t talis p^rūctio impedit p^rctm. om̄e em̄ mortale p^rctm separat a deo. ergo mortale p^rctm debet homini maxie displicere. hmoi autē displicētia est dolor p^rtitōis. ḡ tc. ¶ P. qzto tenemur aliqd mag^d diligere. tāto de tāmissione tenemur mag^d dolere. s̄z deū te nemur diligere sup oīa. ḡ de p^rcto rōe cui^d deū nob̄ offendū amittim^d tenemur maxie dolere. Maior p^rtz. qz sūm^m beatū aug. in de ci. dei. oīs dolor i amore fundat. Et iō sic ibidē ait aug. necesse ē vt tñ vrat dolor qz̄tū heserat amor. Minor etiā pat^d Matth. xxij. vbi dicit. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. t ex tota anima tua. tc. ¶ P. sup illo p^rbo hīere. vi. Lucū

Conclusio
prima

Instansia

vnigeniti fac tibi planetū amarū. dicit glosa.
 docet penitentē quid debet facere, ushū enim
 dolenti⁹ morte vnigeniti. Forte dices q̄ si
 istud esset verū, tūc raro aliquid homo haberet
 verā de suis peccatis contritionē. q̄r raro ali-
 quis homo sentit in se tantū dolorē vel mai-
 rem p̄ peccatis quācum sentire de vnigenito
 si esset mortu⁹. P̄. quārō aliquis dolor est
 min⁹ permixt⁹ gaudio. tanto videt esse maior
 sed sepe cōtingit q̄ de perditōnē rē tempora-
 liū oriunt tales dolores qui sunt min⁹ permix-
 tū gaudio q̄z dolor p̄ tritōnis. Maior patet
 q̄r sicut dicit p̄mo topicoz. illud est albi⁹ q̄d
 est nigro impermixt⁹. sic illud est dolēt⁹ rē.
 Patet etiā minor. q̄r sepe cōtingit q̄ homo
 de morte patris vel matris vel alteri⁹ amici p̄dī-
 lecti talē haberet dolorē. q̄ nō p̄cipit aliquid gau-
 diū permisceri tali dolorū. s̄z dolor vere peni-
 tentis semp̄ habet annexū gaudiū. et hoc nō
 solū de recōciliatōne dei et euasione periculi.
 verū etiā hoc propzuū videt esse penitentis q̄
 gaudet se dolere. P̄. nō videt q̄ fīm rectam
 rationē maiore dolo dōre debet quis habere p̄ pro-
 damno recuperabili. v̄l etiā iā recuperato. q̄z p̄
 damno omnīo irrecupabili. sed dāminū eue-
 niens hominī ex peccato est recuperabile. et iāz
 per actū cōtritōnis a penitēte recuperatū. sed
 dāminū eueniēs ex morte patria est irrecupe-
 rabile. ergo rē. P̄. mīnum⁹ grad⁹ cōtritōis
 sufficit ad relēndū omnē mortalē culpā. ergo
 de necessitate salutis nō oportet dolorē cōtri-
 tionis esse maiore omni alio dolore. Lōsequē-
 tia patet. Probat antecedens. q̄r cōtritio fīm
 omnē gradū suū est informata gratia. Ista pa-
 tet. q̄r toto existēre formato nulla pars ei⁹ po-
 test esse informis. s̄z sicut supradictū est iā hoc
 differt cōtritio ab attritōe. q̄r cōtritio est gra-
 tia informata. attritio autē nō. s̄z quilibet gra-
 dus gracie excludit omnē mortalē culpā. er-
 go rē. P̄. dolor cōtritōis nō debet esse mor-
 dinā. ergo nō debet esse maior omni alio do-
 lo. Antecedens patet. Probō p̄sequentiā. q̄r
 dolor qui est subiecti corruptiū est inordina-
 tus. sed dolor mortis est subiecti corruptiū. er-
 go si dolor cōtritōnis esset maior dolore mor-
 tis vel equalis ei. tūc corrūperet subiectū. et p̄
 sequēs esset inordinat⁹. et sic ad oppositū cō-
 sequētis sequit⁹ oppositū antecedētis. ex q̄ pa-
 tet bonitas p̄sequētis prime. P̄. sicut dictū
 est dolor cōtritionis est displicētia volūtatis
 respectu peccatoz. s̄z magis displicet cuilibet
 hominī pena iſerni q̄z peccatū. ergo dolor cō-
 tritionis nō est maior omni dolore. Ad p̄s

mū dicendū q̄ nō est necesse q̄ dolor cōtritōis
 sit sensibiliter maior omni dolore. sufficit ei⁹ q̄
 sit displicibler maior. putasi inter duo ma-
 la vnu op̄ iteret hominē sustinere. vel malū
 moralis culpe. vel morte vni geniti. magis
 eligeret secundū q̄z primū. et p̄ cōlequē magis
 sibi displiceret primū q̄z secundū. Unū illo
 casu posito q̄r vel necesse est mortaliter pecca-
 re. vel morte temporali ab hac vita migrare. tūc
 necesse est hominē verā habentē cōtritionē eli-
 gere p̄i⁹ mortē temporale. q̄z exponere se ter-
 ne mortis periculo mortale peccati facēdo. Dīxi autē notāter posito casu. q̄r si de facto
 nō iminet hominī tale periculosis p̄titū. tunc
 nō est tutū q̄ de hoc fiat q̄stio ip̄i hominī. q̄z
 ppter impetū appetit⁹ sensitui qui oēm sensi-
 bile penā abhorret quādōz valde difficile
 est hominī mortē vel aliquā alia terribile pe-
 nā eligere. Si tamē fieret hominī talis
 q̄stio. tūc vel p̄m pte p̄cipit apud se q̄ p̄i⁹ vel
 let mori q̄z mortaliter peccare. hoc utiq̄z est si-
 gnūm perfectōnis. vel p̄cipit voluntatē sua z
 hesitare. et tūc nō debet imorari circa hmōi q̄/
 stionē. sed debet imediate hmōi q̄stionē a sua
 cogitatōne remouere. et oratōni vel alteri lici-
 te operatōi insistere. Et istud. s. q̄d remouet
 a se istā cogitationē priusq̄z determinate eli-
 git velle mori magis q̄z peccatis mortalib⁹
 vltē deū offendere. quāuis sit infirmitatis.
 tamē adhuc nō est act⁹ iniquitatis. Si autē tā-
 diu s̄sist circa questionē p̄dictā. donec deter-
 minate in sua cogitatōne cōcipiat et eligat q̄
 p̄i⁹ vellet in peccatis mortalib⁹ manere q̄z tē-
 poralē mortē subire. hoc esset nō solū infirmit-
 atis. verū etiā iniqratis. et ideo cū isto tertio
 gradū nullo modo stare potest vera peniten-
 tia. Ad secundū dicendū q̄licet maior sit
 vera loquēdo de tali gaudiū q̄d est distracti-
 um doloris. tamē simpliciter est falsa loquē-
 do de tali gaudiū q̄d est aggregatum doloris.
 S̄z gaudiū amīxtū dolori cōtritionis nō di-
 strahit s̄z poti⁹ cōgregat hmōi dolorē. nā q̄n
 cunq̄z aliquis gaudet de actu quē elicit. tūc p̄
 hmōi gaudiū nō debilitat⁹ talis act⁹. s̄z poti⁹
 fortificat. Hic autē est in p̄posito. q̄r sicut di-
 cebat in probatōe minoris. propriū est peni-
 tentis gaudere se dolere de peccatis quib⁹ of-
 fendit deū. Gaudet etiā se dolere tali dolore
 quo meret recōciliationē dei. et euasione pici-
 li. Ad tertium dicendū q̄dato q̄ maior sit va-
 suppositis his duobz. s. q̄hō cert⁹ sit q̄ viuat
 donec recuperet illud dāminū q̄d dicit recu-
 perabile. et q̄ hmōi dāminū recuperabile sit equis

Ad. 24

Ad. 3

Solutio.

Ad. 1.

ponderis et non maioris quod illud damnum quod dicatur irrecuperabile. Positis tamen oppositis his duobus, tunc maior est falsa. Sic autem est in proposito, quod nullus peccatis mortaliter scit verum vivat per vinculum instantis post peccatum, et per consequens dominus incertus est de domini perpetui recuperatione quod per mortale peccatum incurrit.

Eciam tantum est excessus istius domini ad quod culmum temporale damnum quod homo potest incurrire, quod nulla proportionem est nec esse per intermissionem domini.

Et cum dicit quod penitentes per actum contritionis recuperaverunt intermissionem domini. dico quod licet hoc possit habere priam fidientiam, tamen de his non potest habere certam noticiam, quia nemo scit verum sit dignus odio vel amore, et omnia in futurum reseruantur incerta, sicut ait ille sapiens.

Ad quartum dicendum quod sicut minimum gradus charitatis includit maiorem amorem quam dilectio qua diligit res creata ab eo quod est in charitate, quod si non, tunc ille gradus charitatis non esset gradus charitatis, quod quolibet gradu charitatis deus amat super omnia creata, sic quilibet gradus contritionis includit maiorem dolorem loquendo de dolore qui dicit displicentia voluntatis respectu ipsius peccati, quod sit quicunque dolor quo ipi contrito displicet quodcumque damnum vel periculum temporale, quod sicut amor charitatis secundum quilibet sui gradum tenet in anima rationali per dominium quantum ad dilectionem boni saltem habitualiter, sic in eadem anima dolor contritionis secundum quilibet sui gradum tenet in anima rationali per refutationem et displicentiam malorum. **D**ixi autem notanter saltem habitualiter, quod quandoque homo errans existens in charitate magis percipit actualē motū amoris quo tendit in creaturā quam in creature, tamen habitualiter plus diligenter creatorē, cuius signum est, quod si percipiet quod isti duo amores essent incopossibiles, tunc vellet desistere ab amore creature, et persistere in amore creatoris.

Sic licet quandoque horror damnorum vel periculi temporalis magis actualiter concutiat animum penitentis, quod horror diuine offense per peccatum, tunc ad veram contritionem salvandam sufficit per dominium habituale, puta si per necessitatem optaret incedere unum istorum periculorum, quod magis sibi displicent offendit dei quam displiceat sufferre intermissionem periculum temporale. Et ex his patet ad formam argumentum, quod sequentia est neganda.

Ad quinto probacionem dicendum quod licet dolor mortis sit subiecti corruptus, tunc dolor contritionis subiecti sui corripere non potest, quod ei subiectum est imateriale, et persequitur incoruptibile.

Ad sextum dicendum quod malum di-

splicibile quoniam presupponit et includit peccatum, et tunc non optet quod sit minus displicibile quam peccatum immo potest esse magis displicibile, quod sicut bonum includens est magis placibile bono inclusio, quia plures implicat rationes bonitatis et placibilitatis, sic eadem ratione malum includens est magis displicibile malo inclusio. **H**ec nunc ita est quod pena infernalis presupponit peccatum mortale, quod nullus illa pena dannat nisi per mortali peccato, ergo dato quod pena inferni magis displiceat quam peccatum. **H**oc non est contra plenus propositum, quod cum dicit quod malum culpe magis est duplicitate animo, contrito quam quodcumque aliud malum, hoc intelligit de alio malo non presupponente malum culpe, ergo tecum. **S**ed cum contraclusio est, quod vera contrito haberi per sine dolore sensibili, quod si subiectum sit in potentia sensitiva, Et licet veritas ista patet ex dictis superiorum in ingressu istius articuli, tunc adhuc per probari sic. Solo actu voluntatis possumus offendere deum, ergo solo actu voluntatis queritur ad illum quod est necessarium ex parte nostri possumus reconciliari deo. Antecedens patet. Proinde consequence, quod deus non est minus bonus ad misericordiam quam ad beatitudinem.

Hec contra istud forte dicet quod contraria contraria curantur, sed quedam peccata sunt cum delectatione sensibili, ergo cura talium peccatorum fieri debet cum dolore sensibili. **P**ropter beatum augustinum autem, sciat se culpabiliter duxisse, quod deflet damna temporalia et mortalia amicorum, et dolorem peccati non ostendit in lacrimis.

Ad primum dicendum quod displicentia voluntatis informata gratia dei quod penitentes peccatum detestantur, illa contraria in genere moris sensibili delectatione ingratum culpabilis est, et intermissione displicentia tamquam a suo contrario curat culpa que sit cum delectatione sensibili, dolor vero sensibilis licet contrarie delectationi sensibili in genere entis, non tamen in genere moris, nulli inquantum verumque cadit sub imperio voluntatis.

Ad secundum dicendum, quod in illa auctoritate Augustini licet culpabiliter non debet intelligi de culpa actualiter inexistente, sed dispositio et aptitudinaliter. Talis est homo qui in virtutibus seu potentibus sensitivis maiori dolore tangit propter dominum tempore quam propter offenditam dei quam incurrit ex commissione mortalis peccati, et si in gratia dei sit ratione incepit penitentie, tamen adhuc valde imperfectus videtur esse in gratia, quia si esset perfectus, tunc ex imperio voluntatis etiam in virtibus sensitivis excitatetur maior dolor ex consideratione culpe, quam ex perditione cuiuscumque temporalis utilitatis vel amicicie.

Hec quanto homo est minor perfectus in gratia, tanto certior paribus magis vi-

Ad. 4.

Secunda
dclusioInstantia
I

2

Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 5.

Ad. 6.

dicit esse p^m & disposit^m ad culpā. iō dicit aug.
talē esse culpabilit^m dux salte dispositiōne. sicut
iā dictū est. ideo rē.

Articulus
quartus.

Quārū ad quartus

articulū pono bimēbrem distinctōe^m. & iuxta
mēbra distinctōis duplice^m clusionē. Di/
stinctio est hec. Q^r ille q^r soli deo corde p^rrito
p^rfice^m. v^r p^r sacerdoti p^rfiteri q^r moria^m. vel
n^r p^r. p^ruta q^r morte puenit. Si p^m mō.
tūc talē p^rfessio n^r sufficit ad salutē. D^r eccl^sis
mādat^m ecclie nō ē in statu salutē. s^r potēs cul
pā suā p^rfiteri sacerdoti p^rūq^r moria^m. & n^r p^r/
tēs. est rebell^m mādat^m ecclie. n^r p^r extra de pe.

2. tremis. P^r. aurorit^m te beati iacobi apli dici
tur nob^m olb^m. L^r oītemini alterut^m p^rcta vīa.
S^r h^r istud est qdā opio hūs p^r se appāre
tia multaz autoritatū. quā opinionē m^r gr in
hac. xvij. dist. sat^m cōplete recitat. & sufficiēter
i^r probat. iō nolo p^rsentī scripto i^rsistere ei^r p^rba
tioni. S^r c^rda p^relusio est. q^r si hō p^rfites deo
corde p^rrito. libēter vellet p^rfiteri sacerdoti. et
n^r p^r. tūc si sic moris. hūdī p^rfessio sibi sufficit
ad salutē. Q^r q^r moris informat^m gra & cha
ritate ille saluat^m. S^r talē rōne p^rritōis anhēre
hūc p^rfessio i^r informat^m est gra & charitate. vt
p^rtz ex p^rcedētib^m. g^r rē. P^r. v^r p^rtz ezech. xviij
Quacūq^r hora ī gemuetit p^rtor salu^rerit s^r m
aliā trāslatōe^m. S^r isto mō deo p^rfites haber
gemutū cordis p^rrito. Ad argumentū p^rnci
pale ddm^r q^r bñ p^rcludit de dolore q^r ī displicē
tia volūtati mō q^r supi^r dictū est. Argumē
tū aut in hūi p^rcedit d^r dolore exēte in virib^m
sensitūis. Mouent^m em hūdī vires immedia
te a rebz sensibilibz. & ideo citi^r & vehementi^r
unualescit i^r eis dolor ppter talū rez sensibili
um perditionē q^r spūlūm.

P^ria p^rdo

L^r oīclusio
secunda.

Ad argu
mētū p^rnci.

firmatōe^m. Sc^rda ibi. Sane ad hō. Tercia ibi
U^rn aug^r. q^r vult. Et hec ē diuisio & finia illi^r
lectōnis. L^r circa quā q^r in speciali.

C^rri oīa sua mortalia p^rcta. Et videt^m Questio se
cunda. q^r nō. Q^r p^rfessio ē p^rto^r manifesta
tio. g^r hō n^r tenet p^rfiteri oīa sua p^rcta. A^rns p^rtz
autoritate b^ri aug^r. q^r ait. L^r oīfessio ē p^r qm mor
b^r latē ap^r s^r spe venie. Probab^r p^rntia. q^r il
lud q^r de se manifestū ē hō n^r ē nēce p^r alid ma
nifestari. s^r alid p^rcta sunt de se manifesta. g^r rē.
C^rotta. ad obſquatōe^m illi^r qdē ē de ure naturali
s^r tenet q^rlibet hō de incitare salutis. s^r p^rfessio
oīm mortalii p^rto^r videt^m ē ē de ure naturali
Maior p^rtz. Mior p^rba. q^r mediū sapientia
tūrā extremoz. s^r p^rrito & satissfacio sūt d^r iu
re naturali. iusticia ei^r h^r exigit ut om̄is vicū p^rpe
tratū displicat & emēdet. cū ligit p^rfessio sit me
diū int̄ p^rritōe^m & satissfacōe^m. g^r rē. Hic p^r
mo vidēdū ē d^r p^rincipali q^rsito. S^r c^rdo q^r ure
teneamur ad p^rfessionē p^rto^r. Tercio cui faci
enda sit p^rfessio. Et q^rto quotē & quo tpe
sit facienda.

Articulus
primus.

Quantū ad primū

ē sciedū g^r h^r vñ q^rit. & alid p^rsupponit. Sup
potit em q^r teneamur d^r incitare ad p^rto^r cō
fessionē. Et h^r supposito q^rit v^r teneamur ad
p^rfessionē oīm p^rto^r. P^r i^r igit q^r dicā de q
sito. est adūtēdū q^r circa istō p^rsuppositū ali
q^r hereticī etiā moderni t^rpis īgūter errauerūt.
Quoz vñ ego p^rsonal^r iuēni cū essem inq^rsi
tor hereticoz i^r diocesi argētīnē q^r dixit hoiez
d^r p^rctis suis p^rritū n^r obligari ad p^rfitēd hūdī^r
p^rcta. Motuua istoz hereticoz sūt h^r C^r
fessio sūt ad taxādū emēdā. p^r clpa p^rpetrata. s^r
penitēc p^r seipm sufficiēter hūdī emēdā ta
xare. g^r rē. P^r. p^rritōe sūt talia circa hoiez
q^r sufficiētād^m s^rseqndū salutē. g^r p^rfessio sūt d^r
nēccitate salutē. L^r oīsequita patz. Probab^r a^rns.
q^r i^r p^rritōe sit p^rcti mortal^r remissio. & g^rē del i^r
fusio. P^r. maria magdalēa & petr^r ac paul^r &
m^rlti alii post milta p^rcta p^r solā p^rritōe^m iuēni
unt saluati. q^r i^r l^r scriptur^s legam^r d^r eo^r p^rtri
tōe. tñ nulq^r legam^r d^r ipoz p^rfessio e. P^r. cur
p^ria n^r sūt dicēda. sicut nec facienda. s^r mortalia
p^rcta sūt turpia. g^r rē. P^r. ea q^r sūt vecūda cū
corp^r p^r p^rli ihonestatē sūt abscōclēda. g^r
etiā p^rcta q^r sūt vecūda circa q^raz sūt abscōclē
da & n^r māfestāda. A^rns p^rtz. q^r etiā p^rmi parē
tes i^r paciflo exētes fecerūt sibi p^rizomata qui
bus tegebāt corporis verēda. Probab^r p^rntia.

Opio her
eticā.

2

3

4

5

N^r W^rnc postquā
postq^r m^rgr tractauit questionē
vtz sufficiat ad salutē p^rfiteri soli
deo. n^r sic inq^rstūne p^rtractat vtz sufficiat p^rfite
ri fidel^r laico. Et diuidit i^r duas p^res. N^r pri
mo circa hāc q^rstionē vitatē dētermīnat. S^r c^rdo
illās autoritates q^r sue dēterminatōi vidēt eē
p^rrie iuxta catholica^m vitatē explanat^m abi. Eū
igit exhib. P^ria i^r duas. N^r p^m p^r p^rinuati
one d^rictōr cū d^ricēdō recolligit dēterminatō
nē q^rstionē p^rcedētis. S^r c^rdo i^r inq^rstōne
sbseqndis. ibi. S^r nunq^r. Et hec i^r tres p^res
diuidit. Q^r p^m mouet q^rstionē. S^r c^rdo r̄
get p^r distinctōe^m Et tercio sue q^rstionis sbdit

qr nō sunt min⁹ in honesta verēda seu verecū
da aie qz corporis. ḡ tc. Q. p. ex vera dilectōe
tenet hō celare crimē p̄ximū. ḡ nō tenet manu
festare crimē p̄ximū. Probat 2 se qntia. qr ma
gis tenet hō diligere sc qz p̄ximū. qr amicabi
lia q̄ sunt ad alterz incipiuit ab amicabilib⁹ q̄
sunt hois ad seipm. vt patet in lib. ethi. ergo
q̄ ad illud ad cui⁹ obseruatōe tenet hō ex di
lectōne. nō min⁹ tenet sibjpi qz alteri. z p 2 se
quiēs hō min⁹ tenet abscondere crimē p̄ximū.

7 q̄z cūtūscūqz alteri⁹ amici. ¶ P. illud nō ē de-
necessitate salutis ad qđ hō nullo iure tenet. s̄z
ad p̄fessionē peccator̄ nullo iure tenet. qz n̄ iu-
re naturali. nec iure positivo. Nō naturali. qz
ius naturale est idē apud om̄es ⁊ in om̄i sta-
tu. s̄z p̄fessio peccator̄ nō est apud om̄is hoīis
nec s̄m om̄ne statū hoīim. vt te se patet. Nec
iure positivo. qz ius positivū non pt obligare
hoīem ad manifestāclū cordis sui secretij. sed
m̄la p̄cta hoīim sunt secreta. & tc. ¶ S̄z ista

Lötra opif nionem.

1 no dicitur. ut pater ex his q̄ dicit quidone per
me p̄cedēti arti. iij. & clusione p̄ma. ¶ P. vul-
2 nus non sanat nisi medico manifestet. s̄ sine
professione nō ostendit vuln̄ sp̄uale sacerdoti.
quē deus p̄stituit medicū hui⁹ vulneris. Et
hāc rationē videt innuere boeti⁹ in lib. v. § 20.
Dicēs. Si opem medicatis expectas. nēc est
3 vt vuln̄ detegas. ¶ P. ordo secular̄ iudicij
req̄rit alterā esse p̄sonā rei & iudicis. ḡ h̄ idēre
quirit ordo iudicij sp̄ualis. et p̄ desequit̄ in fo-
ro p̄ficiētē vñ⁹ hō debet. aliū iudicare. qđ ordi-
nate fieri nō p̄t sine ei⁹ qui est iudicand⁹ p̄fici-
tione. Ante cedēs patet. Probatio p̄sequit̄.
qđ nō minor ordo s̄ poti⁹ maior requiriſt̄ i m-

4 dicio spūali qz in iudicio seculari. **E**p. ista ve-
ritas etiā patebit infra p dicēda ī secūdo arti-
culo. **E**cī primū dicēdū q sicut fortitudo
medicinæ nō debet taxari ab infirmo s̄ a me-
dico. sic emēda p forisfacto n̄ debet taxari a reo
s̄ a iudice. s̄ indices peccatorū de⁹ i stituit sa-
cerdotes. cū dixit aplis. Quoz remiserit pec-
cata remittunt eis Joh. xx. **A**d secūdū ne-

Ad. 2.

go sequentia. qm in omni via seruante vi impunitate vel explicite habet ppositum confessio peccata de quibus ho cōterit. ¶ Ad tertium dicendum quod tpe qd penituit maria magdalena perr^o ac pulsus nondū fuit instituta confessio sacramentalis. sicut nūc dīnoscit instituta. et dato quod aliquid modo fuerit instituta. enī nō fuit adhuc publice predicata. ¶ Etiā omnia facta peculiaria cuiuslibet singularis personae illi^o episo non sunt scripsi. immo nec facta xp̄i omnia scripta sunt. sicut patet Ioh^o. vlti. c. ideo nō est bona psequitia.

qua dicit. Nos i scripturis nō inuenim⁹ cōfessionē illarū psonarū ergo non fuerūt cōfesse.

S) Ad quartū dicēdū q̄ sicut turpia nō sunt cogitāda vt placeant, t̄ tñ in ḥritōe de ip̄is cogitare debem⁹ vt displicat. sic nō sunt dicēda ut allicit̄ t̄ inficiat. Sed tñ in ḥfessione ip̄a debem⁹ exprimere vt purgent̄ t̄ corrigant̄. De facere h̄o sec⁹ est. qz ex turpū factōe nihil bo hi sequit̄ ille q̄ facit ea. s̄ tantūmodo malū.

Ad quintū dicēdū q̄ verecūda corporis
possunt duplicit̄ cōsiderari. Uno modo put
indigēt medicina. Alio mō put nō indigent
medicina. Primo mō aīcedēs est negandū.
qz etiā secreta ⁊ verecūda loca corporis nccē est
ostēdere medico p̄ illo tpe quo necessario id
gent medicina. Secundo mō tūc neganda est
seq̄ntia. qz q̄zis verecūda corporis qñqz non
indigēat medicina. tñ verecūda aie de quib⁹
ad plen⁹ loqmur. puta mortalia peccata ne
cessario indigēt medicina. ⁊ ideo a sacerdote
q̄ ipoꝝ peccatoꝝ est medic⁹ abscōdi nō dñeſ.

supposito q̄ infirm⁹ ea valeat ruelare. Eld
sexū nego antecedēs. q: hō tenet remelare et cri
men prumi sui ei q̄ p̄t et debet corrigere. ob sua
to en debito ordine iuxta euāgelicā doctrinā.
puta q̄ p̄mo moneat criminoluz inter se et ip
suz solū. Postea si a crimie nō cessauerit debet

liz idem. Potest utrūque non tenaciter debet
adhibere testes. Tercio debet reuclare ecclie. i.
plato q̄ p̄est ecclie seu congregatōis ad quā spe
erat tal' criminosis. **E**cclia est etiā intēcio
beati augustini i regula sua vbi ait. Si frater
tu⁹ vuln⁹ habet i corpe qd velut occultare dū
timet lecari. nōne crudeliter a te si erit et misere

timet lecari. nonne crucicriter a te n. erit et misericordis indicare. quanto magis ables indicare ne deteri⁹ putrescat i corde. **Sicut** ḡ criminis alteri⁹ detet hō indicare ut böhū illi⁹ q̄ accusatur ex h̄ p̄moueat. sic etiā criminis p̄priū. qz ali as nō diligenter seipm: s̄ poti⁹ odiret. **Ad** se p̄sumū nescio inimicorē. **Ad** p̄hatōez c⁹ Hatchit

ptimū nego minorē. **A**la phatoeū cū patebit
īsecūdo articulo. **D**e q̄lito pono oclusionē
affirmatiuā. addito ēn illo moderamie qđ ta
ctū est p distinctionē posita in q̄rto articulo
q̄stionis prime pcedētis. **O**r d̄ quolibet mor
tali peccato tenet hō facere integrā penitentiā
ēt̄ in se est. **B**est si t̄d̄ balueris faciēdi. s̄ si

qz̄tū in se est. h̄ est si tps̄ habuerit faciedi. h̄ sū
ne p̄fessione nō est integrā penitētia. cū ps̄ in
tegralis penitētis sit ipa p̄fessio. vt patet ex di
ctis sup̄. ḡ z̄c. **I**ps̄. ianuā salutis nullus p̄t
intrare nisi aperiat ei ab illo cui tradite sūt cla
ues claudēdi et apicēdi ianuā hm̄i. **G**z xps̄
beato petro et mediāte ipo ceteris suis successo
rib̄ et alijs p̄sbiteris cōmisiit claves regni celo
rum. ḡ z̄c. **P**. Proverb. xxvij. dicitur. Qui

Ad. 4.

Ad. ge

Ed. G.

Ad. 7

Eōclusio de q̄sito.

abscedit sclera sua. non diriget. quod autem confessus fuerit et reliquit ea misericordia piequet. Sed

- 4 qd non diriget ille non salvabit. g. tq. ¶ P. sup illo sbo Ila. xlviij. narra si qd habes ut iustificeris. dicit ambro. h. intelligit d narrat eculpe ut est in confessione. Forte dicit q beatus gregorius dicit. euidentia patrati facinoris clamore non indiger accusatoris. g. non optet q alii qd seipm accusent qm peccatum suum est manifestum.

- 2 ¶ P. beatus augustinus dicit. ubi peccatum oritur moriat. g. peccatum qd nec in ope nec in sermone ortum est. s. i sola voluntate. h. etiam mortificari poterit infra voluntatem sine omni exteriori sermone. ¶ Ad primu m rindeo q gregorius ibi loquitur de foro exteriori et pertinacioso. et n de foro conscientiioso. de quo ad pscens loquimur. In isto em foro venia queritur. ideo optet q culpa recognoscatur. ¶ Potest etiam dicitur q liceret aliquid sit notum iudicium. h. tamen non sufficit ad indicandum nisi fiat ei notum in forma iudicij. Et ideo dato qd peccata alicuius hominis manifesta sint sacerdoti. t. non absoluunt a sacerdote nisi per confessionem huius peccata reueleret sacerdoti in forma spiritualis iudicij. ¶ Ad secundu m dicendum q liceret quodlibet peccatum moriat infra voluntatem per sufficientem punctionem. t. ad sepeliendum debet portari extra voluntatem per sacramentalē confessionem ne ex permissione mortui cadaveris noua pestilencia oriatur.

Instantia

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Articulus secundus

Conclusio prima

Secunda conclusio

cassealiqui statuto et determinato sacrificio fuisse de iure legis mosaike. Quid si patet Levit. viij. 2. v. capitul. hoiles illius legis summa diversa genera peccatorum tenebant offerre diversa sacrificia. Et ideo in talu sacrificio videtur sive ceremonialis confessio quam non vocalis. ¶ Etiam isto modo sacerdos positus manibus suis super caput hirci distebat omnia iniuriantes filiorum isti. vii. p. 3. Levit. c. xvi. ¶ Tercia conclusio est. q solu tpe legis euangelice tenet hoiles ad vocalem confessio ne suorum peccatorum. Quid nullus tenebat ad vocalem confessionem anteqz esset pcepta vel instituta. S. huius confessio nec tpe legis nature. nec tempore legis mosaike. s. solu tpe legis euangelice fuit instituta. g. tc. Maior patet. Minorem pbo. qz tunc a primo vocalis confessio fuit instituta. qm his q audire debet confessio fuit autoritas absolueedi commissa. S. ista autoritas fuit sacerdotibus commissa tpe legis euangelice. et non ante. g. tc. Maior etiam patet. qz vocalis confessio fit ppter absolutionem. ergo frustra facta fuisse huius confessio anteqz de commissione autoritatē ab solueedi. Minor etiam patet. qz vel pps haec autoritate commisit. qm beato petro Mat. xvi. dixit. Libi dabo claves regni celorum. et quod cuncti ligaueris super terram erit ligatum et in celis. et quod cuncti solueris super terram erit solutum et in celis. ¶ Ille qm apostolus et mediantibus ipsis ceteris sacerdotibus dixit Joh. xx. Quoqz remiseritis peccata remittunt eis. et quoqz retinueritis retenta sunt. ¶ S. oppositum istius conclusionis videtur tenere glolator de pe. dist. v. qui circa principium illius distinctionis recitatibus pluribus opinionebus de institutōe confessiois. ultimo ponens sua propria opinionem aut confessioē cē institutā quadam vniuersali ecclie institutōne potius qz ab autoritate noui vñ veteris testamēti. Quid probat p h. Quid confessio non est necessaria apud grecos g pceptū de confessioē non est a autoritate sacre scripture. Conclusionis patet. qz si esset de autoritate sacre scripture. tunc esset necessaria apud grecos. cu p̄supponat sacrā scripture. et repudiet se ad ei⁹ obseruantia obligatos. ¶ S. istud non valet. Quid ut appetet ex illis duabus autoritatibus p̄ allegatis. s. Mat. xvi. et Joh. xx. pps constituitur iudices q in foro conscientie possent a peccatis absoluere. ergo constituit fieri confessioē. Conclusionis patet. qz si non fieret confessio. tunc frustra sacerdotibus pps commisisset autoritatē ab solueedi. Falsitas istius sequentis patet. qz cu pps sit ver⁹ deus. ipse nihil potuit facere frustra. ¶ Etiam patet ista secunda sequentia. qz absolutio de peccatis p̄supponit confessioē per

Tertia conclusio.

Opio contra.

Ratio.

Cōtra op̄ionem.

2 quā absoluētō teneat in noticiā peccatorū de
quibus debet absoluere. ¶ P. in eo qd p̄cile est
ab institutōne ecclie. tñ ex autoritate sacre
scripture. papa p̄ dispensare cū hōie q ad h̄ n̄
teneat. tñ null' lane mētis xpian' dicaret q pa
pa possit dispēsare cū alio hōie adulto q nuqz
confiteat. g. z. Ad rationē nego antecedēs.
qz greci ita tenent ad pficiendū peccata sua sic
et alii hōies. licet forte p̄ malā p̄suicidinē nō
ita pficiant sicut illi q̄ olediunt sancte
romane ecclie.

Solutio
rationis.Articulus
tercius.
Pria p̄cl'

¶ Articulū pono duas p̄clusiones. Prima e
q̄ homo tenet q̄tū in se est pfessionē peccatorū
suo q̄ facere sacerdoti. Qd illi tenet et debet hō
pfiteri peccata q̄ potest absoluere a peccatis. tñ
solū sacerdotib⁹ legit xp̄s dedisse potestatē ab
soluēdi de peccatis. vt patet ex pdictis. Illis
em̄ quibus in cena dedit autoritatē pficiendi
corp⁹ suis. t p̄ sequēb⁹ eos p̄sbiteros ordinauit
dicēa. Hec quorūlēcūqz feceritis in mei memo
riā facietis. eisdē autoritatē absoluēdi a pecca
tis dedit. qn̄ post resurrectōe suā ip̄s dixit.

2 Quoꝝ remulerit p̄cta remittunt illi. ¶ P.
sicut sacerdos veteris testamēti se habuit ad
lepre examinatōe. sic se habet sacerdos noui
testamēti ad p̄ctō q̄ audientiā et absoluētōe. tñ
om̄is homo in q̄ lepra apparuit i veteri testa
mēto tenebat se ostēdere sacerdoti. et sacerdos
stare iudicio. sicut pat̄z Lcuiſ. xiiij. ergo om̄is
xpian' in nouo testamēto tenet p̄ca sua cōfi
teri sacerdoti noui testamēti ut p̄ ip̄m absolu
uat. Maior patet. q̄ lepra significat peccati
iuxta qd dicit in iure. q̄ sacerdos debet scire di
stinguere inter leprā et leprā. i. inter peccati et
peccati. Sacerdos etiā veteris testamēti figu
rabat sacerdotē noui testamēti. ¶ Sz contra
istud est quedā heretica secta. ponēs q̄ cque
ordinatē possit fieri pfessio laico sic sacerdoti.

Quia beat⁹ iacob⁹ in sua canonica. c. v. exp̄ri
mēs modū pficiēdi pfessionē ait. Lōfitemini
alterutę peccata vestra. et orate p̄ iniucē ve sal
uemini. ergo sicut mutuo q̄libet p̄ q̄libet debet
orare et econuerso. sic fīm istos hereticos q̄libet
cū libet potest pfiteri et econuerso. Et ideo no
tanter dixit alterutę. qd signifcat mutuqz eq
litatē. ¶ P. sacramēti necessitatē potest q̄libet
homo pfiferre. tñ penitēcia est sacramēti necessitatē
et pficer p̄ absoluētōe sequentē pfessionē. g.
z. Minor patet ex pdictis. Probat maior et a
simili. qz ppter h̄ sacramēti baptis̄m p̄ quilibet

hō pfiferre. qz est sacramēti necessitatē. ¶ P. ad h̄ 3
fit pfessio ut p̄ audiētiā pfessionis taxet emē
da satisfactōis p̄ pfesso p̄cto. tñ multi q̄ n̄ sūt
sacerdotes ppter illā prudentiā et discretōe
melior faciūt h̄mōi taxationē. qz n̄lī sacerdo
tes q̄ minori vigēt prudētia et discretōe. ¶ P.
sepe contingit q̄ hōies iudicati ad mortē pficēt
laicis. et tñ h̄ ecclia videt approbare. eo q̄ nō
phibet. ¶ Ista nō p̄cludit. Igit ad primū p̄t
dici q̄ beat⁹ iacob⁹ ibi loquit̄ ip̄s sacerdotib⁹

4

Solutio
Ad. 1.

qz supposito q̄ ceteri hōies teneant ad pfessio
nē faciēdā ip̄s sacerdotib⁹. et h̄ ex vi cōmissi
onis qua xp̄s ip̄s cōmisit autoritatē absoluē
di. adhuc remālit q̄stio. vtz etiā ip̄i sacerdo
tes tenerent ad faciēdū pfessionē de peccatis
suis. Et hāc q̄stionē videt determinare beat⁹
iacob⁹. dicens ip̄o sacerdotib⁹. Lōfitemini al
terutę p̄ca vestra. et orate p̄ iniucē ve salue
muni. ¶ Ul̄ dicendū q̄ beat⁹ iacob⁹ illis ver
bis om̄is hōies p̄cile hōrtat ad faciēdū cō
fessionē. Sz cui sit faciēda h̄ p̄supponit et di
ctis euāgeliū Jōh. xx. et Matth. xvi. vbi xp̄s
absoluēdi p̄rātē cōmisit solis p̄sbiteris. g. ar
gumentū nō p̄cludit. ¶ Ad secundū dicēdū

Ad. 2.

q̄ sacramēti esse n̄cessariū p̄t duplicitē intelligi.
Uno modo simplicitē et absolute. Alio modo
supposita opēunitate. ¶ Prīmo mō maiore
alio modo va. tñ minor est falsa. qz vocalē cō
fessio i articulo necessitatē. vbi hō. vñ nō p̄t cō
fiteri. vñ nō habet copiā sacerdotis cui pfiteat
p̄ supplere per mentale pfessionē. cū p̄posito
vocaliter pfiteāti. qn̄ optūstatē habuerit cō
fiteri. ¶ Secundo modo tunc q̄n̄ minor
sit vera. tñ maior est falsa. nec s̄b isto sensu p̄
bat. qz baptis̄m est sacramēti absolute et inuita
bilis n̄cessitatē. salecē in p̄nūlo quisib⁹ nō valet
ad salutē mot⁹ p̄prie volūtatis q̄ p̄ baptis̄m
flamis suppleat baptis̄m flumis. ¶ Tertier
ciū dicēdū q̄ pfessio sacramēti nō solū fieri de
bet p̄ satisfactorie emēde taxarde. tñ etiā p̄ ab
solutoē q̄ sacerdotiale req̄rit autoritatē. ¶ Ad
quartū dicēdū q̄ null' tenet ad pficiēdū lai
co. Sufficit em̄ homi in extreme n̄cessitatē
articulo va cordis iuratio. cū volūtate pfiten
di sacerdoti si posset eū habere. ¶ Posito enī q̄
alioꝝ pfiteat laico i h̄mōi piculo. tal' pfessio n̄
est sacramēti. Propter qd si euaserit illud picu
lū. ip̄e tenet illa pfessionē iterare corā sacerdo
te. Et cū dicit q̄ ecclia approbat h̄mōi pfessi
onē. dico q̄ ecclia sic n̄ appbaut. qn̄ si possit
tenet pfiteri sacerdoti. ¶ Vide etiā ip̄s ui
dicib⁹ esse phibita audiētia talū pfessionū.

Ad. 3.

p̄ h̄ q̄ in p̄stitutōib⁹ clemētis p̄cipit om̄ib⁹

Opio ma
la.

Ad. 4.

Secunda
clausio

secularibus suis decessu, quod hōes ademnatū p̄misē
runt ante quā morint sacerdoti p̄fiteri. Et p̄m dicitur
sacerdotis p̄cipie corp̄ xp̄i. **L**ōclusio se
cūda est, quod nō cūcūq; sacerdoti hō p̄prio sa/
cerdoti tenet hō p̄fiteri. **D**e q; de reneſt oſcedi
re mādatis sancte matris ecclie. **S**z ex ea de
p̄nia et remis, omnia veriusq; p̄cipit ecclia quod q;
libet hō semel i anno p̄fiteat omnia peccata sua

2

suo p̄prio sacerdoti. **G**z tc. **P**. non exigit mi/
nor ordo i iudicio scelerioso, q; in iudicio co/
tentioso. Et p̄m iura talis ordo requirit in iu/
dicio p̄tētoso et p̄fessio faceta coram nō suo iu/
dicenō dicit valere, ergo tc. **S**z p̄tra istā

3

p̄clusione p̄t argui sic. **M**ulte religiosi taliter
sunt p̄nilegiati et autoritate sedis apostolice pos/
sunt audiire p̄fessiones xp̄i fideliū, ergo hōes
talib; religiosis p̄fiterēs, p̄cta ipsi p̄fiteri, n̄ re/
nent iter p̄fiteri p̄prio sacerdoti. **A**ncedēs est
notū. **E**t q; p̄sequētia patz, q; quicūq; p̄fessus
est ei q; habet autoritatē ipm ab soluēdi, ille n̄
tenet iter p̄fiteri. **I**ta tales religiosi habēt v̄tute
suo p̄nilegiorū autoritatē ab soluēdi eos q;
2 ipi p̄fiterent, ergo tc. **P**. aliq; sunt q; nō h̄sit
p̄prios sacerdotes, sicut ipi plati, ergo n̄ om̄s
3 tenent p̄fiteri p̄prio sacerdoti. **P**. si necesse
est p̄fiteri p̄prio sacerdoti, tūc laſeuo existēre
hīmōi sacerdote, m̄lieres q; haberēt aliq; eōſi
ter de p̄cto luxurie essent i periculo, q; c̄t val
de incōueniō, q; p̄m bern. in lib. d̄ p̄cepto, q;
p̄ charitate institutū est. **H**ātra charitatē mi/
litare n̄ debet. **S**z p̄sequētia patet, q; sacerdos
ille laſciu; scīo peccati illi; m̄lieris p̄ p̄fessio/
nē, forte sollicitaret eā magl ad peccandū q; ad
peccati terestandū. **P**. beat' augustinū di/
cit. Qui vult p̄fiteri, querat sacerdotē scientē
soluerē et ligare, ergo n̄ tenet quilibet p̄prio
sacerdoti p̄fiteri. **L**ōsequētia patz, q; da op/
positū, tūc n̄ liceret sibi aliū q̄rere, et p̄ p̄sequi
p̄niciosuz esset h̄ dicū augustini, q; duceret

5

hōes ad faciendū q; n̄ liceret. **P**. q; libet
sacerdos p̄t corp̄ xp̄i p̄ficerē, ergo q; libet p̄t a
peccatis sibi p̄fessis ab soluere. **A**ncedēs patz
ex dicti supi? **P**robatio p̄sequētiae, q; codē or/
dine collato, s. ordine p̄biterat̄ p̄fiterat̄ autori/
tas p̄scrādi et p̄tās ab soluēdi. **H**ād p̄mū
r̄ndent aliq; negādo p̄sequētia. Quā negati/
onē n̄nitūt̄ defendēresic. Dicū em q; p̄tradī/
cionē implicat stante illa decretali, oīs viri/
usq; sexus, dicere, q; aliq; hō xp̄ianū adultū se

1

mel in anno n̄ teneat p̄fiteri p̄prio sacerdoti
2 quē appellat sacerdotē parochialē. **D**icū
etq; aliq; istoꝝ dato q; alib; p̄fiteat hō, n̄ non
p̄t ab soluēsi sine licētia parochialis sacerdotis.

Quā aut sacerdos parochialis p̄t p̄hibere sibi
subditū ne p̄fiteat alteri q; sibi, et tūc plantū ē
q; alib; n̄ p̄t ab soluēsi, aut n̄ p̄t p̄hibere, ergo
subditū sibi n̄ esset subditū sibi, q; est cōtradi/
ctio. **P**. aut ab soluēsi a religioꝝ p̄nilegatio/
nē et iter p̄fiteri parochiali sacerdoti, aut n̄.
Si sic, tūc a p̄nilegatiis n̄ fuit sufficiēter
ab soluēsi. **G**inō, tūc cassata esset illa decretal,
q; p̄cipit, q; om̄s veriusq; sexus, qui attigerint
annos discretōis p̄fiteant semel in anno p̄prio
sacerdoti om̄ia peccata sua. **E**tia talis lub/
ditū esset exempt⁹ a p̄tate p̄prio sacerdotis, q; d̄
est incōueniō. **P**. p̄nilegii n̄ solet dari
in alicui p̄nideclū, ergo p̄nilegiat⁹ n̄ p̄t
ab soluēre homiꝝ sibi p̄fiteantē sine p̄sensi p/
prio sacerdotio. **A**ncedēs patet, q; sic debet
gratia dari vni, q; n̄ sit p̄nideclū alteri. **L**ō
sequētia etiā patet, q; magnū p̄nideclū esset sa/
cerdotib; p̄prios, si ipi in iuriis eorū subditū
possent alieri p̄fiteri. **P**. q; lubditū n̄ p̄fite/
at p̄prio sacerdoti, est ipse iūniū dūini man/
dati, ergo h̄ n̄ debet alicui p̄ apliāz sedē in/
dulgeri. **L**ōsequētia patet. **P**robatio antecedēs
q; dñs p̄cipit p̄prio sacerdoti puer. xxvij, di/
cens. Diligenter agnosce vultū pecoris tui, sed
h̄ mandatū impleri n̄ p̄t mīli lubditū q; ibi in/
telligit p̄ p̄c⁹ in p̄fessione reuelat faciē p̄tien/
tie sue hīmōi sacerdoti. **S**z quicq; sit de
antiq; hec et cetera cōsimilia lōphismata cō/
ponentib; tamē null⁹ de his q; moderni ep̄pia
sunt, sine magno peccato p̄t negare supradis/
cta p̄sequētia. Quicq; em negat religiosū
(cui p̄ sumimū pontificē est indultū, ut possit
fideliū audiire cōfessiones, et p̄nias salutares
mūſigere) possit ab soluēre a peccatis sibi p̄fessis
ita q; p̄fiteris n̄ teneat hīmōi peccata vlt̄ri p̄/
parochiali sacerdoti p̄fiteri, talis vel h̄ negat ex/
malicia, vel ex iuriis ignorātia. **I**stud ei ita
exp̄ssū est i iure, q; quicq; nouit statuta apo/
stolice sedis, n̄ p̄t illud negare sine malicia.

Quā clemēs papa iii. vii. lib. ti. de sepulturis.
2. budū. exp̄sse ponit, q; religiosi p̄dicto modo
p̄nilegati habēt autoritatē ab soluēdi ab om/
nib; peccatis a quib; possit ab soluēre parochi/
ales sacerdotes. **E**t inuidat ibidē cōstitutō
sup cathedrā quā edidit bonifaci⁹ papa. iii q;
hoc idē afferit. **E**t ad maiore declarationē
isti⁹ veritatis est aduertendū, q; his iuriis n̄
obstantib; quidā m̄gr theologic nomie Jo/
hānes de poliaco tanq; iuriis ignar⁹ tpe pape
johānis. xxij. parisi⁹ in sua determinatōe pu/
blice aſſeruit ab soluēsi p̄ religiosuz p̄nilegia/
tū, sine licētia parochialis sacerdotis, de incēitate

3

4

Pro p̄nile/
giatis.

Johes de
poliaco.

obligari ad hoc q̄ eadē peccata cōfiteat p̄pō sacerdoti. Qd̄ percipiēs iā dicit⁹ papa iohes. istū magistrū nō magistrat⁹. s̄z vel in iudicio, se vel ignorante loquentē citauit. sic vt nō mediantē procuratore. s̄z in p̄pria p̄sona debet cōparere. Quo comparere. Dato sibi spacio bne quatuor mensū ad deliberandū p̄ defensione iā dicte sue positōis. Idē papa ⁊ cardinales. ac ceteri doctores q̄ plentē erāt in publico cōsistorio arguebāt cōtra istū m̄grin. Qui cū nō posset rationib⁹ veritatis contra se factis respōdere. oppositū predicte sue positionis verū esse publice recognouit. Quo facto idē iohānes papa determinauit. q̄ quicunq; cōfiterit peccata sua religiosis priuilegiis p̄ apostolicā sedē sup̄ audiētia cōfessionis. vere sunt absoluti. nec magis tenet h̄mōi peccata itez p̄fiteri. q̄ si ea suūlēnt p̄fessi suo parochiali sacerdoti. Damnauit etiā grauiter oēs illos qui vñq; ih̄ futur⁹ p̄sumunt oppositū isti us cōstitutōis asserere. Qd̄ recepit iñ sup̄ idē papa pdicto m̄grō iohāni de poliaco. q̄ reuerteret paris⁹. ⁊ supradictā suā positionē p̄cūlosam ⁊ perperā sapientē. tam i lectorib⁹ q̄ i p̄dicationib⁹ corā parisiēi vniuersitate publi- ce reuocaret. Hec omnia clare patet in p̄stītutione que incipit. Clas electōis. quā idē papa iohāne edidit. determinādo iā dictā q̄stīonē. Ex his igit̄ patulo patet. q̄ null⁹ obe- diens statutis sancte romane ecclie supradic- tā p̄sequentiā debet negare. in telligēdo per p̄puz sacerdotē. sacerdotē parochiale. Ad primā ergo pbationē adductā cōtra istā p̄se- quentiā dicendū. q̄ibi nulla est cōtradictio. q̄ quicunq; homo cōfiteret religioso. habēti au- toritatē audiētia cōfessionē p̄ priuilegiū sibi ab aplīca sede accessuz. Ille cōfiteret p̄prio sacer- doti. Ad cui⁹ intellectū est adiūtēndū. q̄ tres sunt p̄prij sacerdotes ordinarii habētes iurisdictionē. s̄z sacerdos parochialis quo ad eos qui parochiā suā inhabitāt. dyocesanus quo ad eos q̄ diocelum suā inhabitāt. ⁊ papa quo ad om̄es xpianos quācunq; partē mun- di inhabitēt. Lēnset etiā p̄prios sacerdos in audiētia cōfessionis. ille qui ab aliq; istorū triū habet iurisdictionē delegatā. Hec oīa ponit hostiēs ⁊ plures alij doctores. Sz nūc ita est q̄ priuilegia p̄ summū pontificē quantū ad audiētia cōfessionis habet quo ad hoc iurisdictionē delegatā a summo ponti- fice. ergo respectu eoz qui sibi cōfiterit tener p̄ tunc locū p̄prij sacerdotis. Et ex his patet q̄ multe quāuis inutiles garrulatōes q̄ soli-

to modo fiūt cōtra eos q̄ virtute priuilegiis p̄ aplīce audiēt cōfessiones. om̄es peccat p̄ fallaciā cōsequētis. q̄ om̄es pcedunt v̄l a po- sitione p̄sequēris. puta dicēdo. om̄is xpian⁹ tenet semel. in anno cōfiteri p̄prio sacerdoti. q̄ tenet cōfiteri parochiali sacerdoti. vel pcedunt a destrūtōne antecedētis. puta dicēdo. iste n̄ est cōfessus parochiali sacerdoti. ergo nō est cōfessus p̄prio sacerdoti. Propri⁹ em̄ sacer- dos in pl⁹ se habet q̄z parochialis sacerdos. si cūc aīal in pl⁹ se habet q̄z hō. ⁊ est cōseqnis ad ip̄m. Et ex h̄ decipiunt h̄mōi garrulatores.

Ad secundū dicendū q̄ parochialis sacer- dos nō potest de iure subditū phibere q̄n p̄fi- teat his qui autoritatē sedis aplīce ip̄m p̄tē absoluere. Et si phibet de facto. phibitio non obligat subditū. q̄ est illicita. ⁊ cōtra iura ex- p̄ssa superī allegata. Nec ex hoc sequit⁹ q̄ nō sit subdit⁹ su⁹. q̄ licet in p̄fitendo peccata sua sit subdit⁹. put̄ sibi placet parochialis sacerdo- tis. vel alteri⁹ qui equalē habet autoritatē cuz ip̄o parochiali sacerdote quantū ad audiē- tia cōfessionis. tamē in multis alijs manet sub- dit⁹ tantūmodo sacerdotis parochial⁹. Ad terciū dicendū q̄ nō tenet itez cōfiteri illa pec- cata q̄c cōfessus est habentib⁹ priuilegiū ab soluendi. si cūc patuit superī per statutū pape iohānis. Ad primā pbationē dicendū q̄ ex hoc illa decretalis nō est cassata. s̄z est p̄ no- na iura quomodo intelligi debeat declarata. si cūc patet i illo statuto. Clas electōis. Hor- te dices q̄ in illa decretali. Om̄is veriusq; se- xus. dicit. q̄ si subdit⁹ voluerit alieno sacerdo- ti p̄fiteri. q̄ hoc debeat facere te licentia p̄prij sacerdotis. ergo videt q̄ saltē teneat subditus petere licentia a parochiali sacerdote. si volue- rit religioso cōfiteri. Istā p̄sequentiā nego. q̄z sacerdos religiosus modo pdicto priuilegi- atus nō est sacerdos alien⁹ respectu illi⁹ qui si- bi voluerit cōfiteri. q̄ ille dicit sacerdos alien⁹ respectu illi⁹ qui vult cōfiteri. qui nec ha- bet iurisdictionē ordinariā. nec iurisdictionē delegatā audiētia cōfessionē illi⁹. Et ideo ad cō- fiterendū tali sacerdoti necesse est ut interueni- at licētia. vel parochialis sacerdotis. vel ep̄i. vel pape. Sz religiosus priuilegiat⁹ sup̄ audiē- tia cōfessionis. licet non habeat iurisdictionē ordinariā. tamē habet iurisdictionē delegataz equalē iurisdictionē ordinariē parochialis sa- cerdotis. Ideo ad cōfiterendū tali sacerdoti re- ligioso nō requiriit necessario licētia parochi- alis sacerdotis. q̄z fin̄ iura par in parē nō ha- bet autoritatē. Etia priuilegiū null⁹ esse

Ad. 2.

Ad. 3.

Instantia

Solutio:

Solutio
ad primūz
priuilegia-
tos.

Nota.

gratiae vigoris vel utilitatis. si necessaria esset
hmoi licetia. qr dato q religiosus nullu ha-
beat priuilegiu. nihilominus ipse potest parochi-
anoz audire confessiones. accedere ad hoc licet-
ria parochialis sacerdotis.

Ad. 4. Ad quartu nego consequentiā. Ad pbationē dicendū q p hmoi priuilegiū nō p
iudicat sacerdotibz parochialibz. s̄ poti sub-
uenit laboribz eoz. et suffit saluti ipoz subdi-
torū. Et ideo nullu prudēs sacerdos parochi-
alis debet istud reputare sibi fore p iudiciale.

Ad. 5. Ad quintu nego antecedēs. Ad pbationē
dicendū. q illud verbū. diligenter agnoscere vul-
tum pecoris tui. nō solū intelligit esse dictuz
parochiali sacerdoti. s̄ epo. et ipi pape. Et iō
sicut huic mādato dei satisfacit parochial sa-
cerdos quādo assumit honestū sacerdotē dās
sibi licetia audiēdi aliquos parochianos q s
ipē nō audit in p pria persona. sic etiā satisficiā
dicto mādato. quādo sumim pontifex viris
religiosis cōmittit equalē autoritatē cū paro-
chialibz sacerdotibz.

Solutio.
Ad primū
5 pōlōnez.

His tgis trāscursis re-
spondeo ad primā rationē et dico. q ratio nō
est ptra pclusionē. qr qui cōfiteret religioso dele-
gato pfitet p p rō sacerdoti. Inquantu ille di-
cit p p rō sacerdos qui autoritatē seu iurisdi-
ctionē habet sibi delegataz ab eo qui p hmoi

Ad. 2. iurisdictionē delegare. Ad secundū nego an-
tecedēs. qr sicut pdictū est. papa est p p rō sa-
cerdos cuiuslibet xpiani. Ad tertiu nego
psequentiā. Ad pbationē dicendū q hmoi
periculū puentū est per religiosos priuilegiatos
qr si mulier habet d̄ hoc spectū sacerdotē pa-
rochialē. qui iurisdictionē ordinaria dicit p p rō
sacerdos. tūc debet ire ad religiosu p rō
legatiū sup audiēcia cōfessionis. qui vt dictū
est iurisdictionē delegata dicit p p rō sacerdos
et sic nō vadit de p p rō sacerdote ad alienū. s̄

Ad. 4. vadit de p p rō ad p p rō. Ad quartu nego
psequentiā. Ad pbationē dicendū q quāuis
sine licetia p p rō sacerdotis nō liceat q rere aliū
alienū. tamē licet q rere aliū p p rō. H est. alio
modo p p rō. sicut apparet ex dictis.

Ad. 5. Ad quintu nego cōsequentiā. Ad pbationē dicē-
dū. q quāuis veraqz potestas eodē ordine sa-
cerdoti pferat. tamē quantu ad executōez po-
testatis absoluēdi plus requirit qz ad execu-
tionē potestatis p ficiēdi. Ita ad cōficiendū
sufficit potestas ordinis. s̄ ad absoluēdū re-
quirit potestas iurisdictionis. et hoc vel ordina-
rie. vel delegate.

Quātu ad quartu

Articulus
quartus.

articulū pono duas pclusiones. Prima ē
q p m curium cōmūnē nō tenet homo pfitet
peccata sua nisi semel in anno. et hoc tali tpe q
respiciat festū pasce. Quidam curiū cōmūnēz
hō totiē tenet pfitet et tali tpe. quoties et tali
tpe inuenit sibi pceptū in ure. s̄ hoc nō inue-
nit nisi semel in anno. et h̄ circa festū pasce. eri-
go t̄. Maior est nota. Minor etiā patet. qr
in ure de hoc nō inuenit pceptū nisi in illa de-
cretali. omnis veriusqz lex. Et in eadē decreta
li nō pcpit nisi de semel in anno circa festū pa-
sce.

Dixi aut̄ notāter fm curiū cōmūnē. qr
in aliquibz casibz spēalibz nō tenet ista regu-
la cōmūnē. Quoqz vn̄ est. si hō vult reci-
pere corp⁹ xp̄i v̄l sacerdos ordines. tūc debet pfi-
teri. si noscīt se habere aliqd mortale peccatum.
etiā quacūqz pte anni hoc fecerit. Secund⁹
casus est ratoe pculi. puta si debet intrare bel-
li. vel verisilit̄ tunc sibi iminere qleciqz mor-
tale periculū.

Terci⁹ casus est. si verisilit̄ ei-
met q circa festū pasce nō possit habere copiā
sacerdotis qui tūc possit ipm absoluere. tunc
tenet pfiterī priusqz appropinqz festū pasce si
habuerit copiā sacerdotis.

Quart⁹ casus si omnino crederet aliqz se esse necessario obli-
gatū ad h̄ q imēdiate pfiterī. et de h̄ haberet i-
uincibilē pfitientiā. ille tenet satisfacere psci-
entie sue. dato q ali⁹ hō ad h̄ nō obliget.

Ptra pdictā pclusionē est quedā opinio q di-
cit q peccator habita optunitate sufficiēti ad

Opio con-
traria.

2

4

Solutio.
Ad. I.

- Ad.2.** moreret ipse salvaret. **A**d secundū dicendū. q̄ loc⁹ & temp⁹ put respiciunt p̄cepta affirmatiua duplicititer possunt accipi. Uno modo bin co-/ gruitate. Alio modo bin necessitatē. Primo modo nō obseruas locū & tps nō peccat mor taliter. s̄ secundo modo peccat. **S**z bin cur sum cōmune rūc temp⁹ p̄fitēdi necessitatē est circa festū pasce. q̄r hmōi temp⁹ cadit s̄b p̄ce pro. ergo zc. **A**d tertiu dicendū q̄ ver⁹ me dic⁹ isti⁹ morbi est ipē de⁹. & ideo ipē hūc mor bū curat in vera attritione. ppter qd nō est rā tu p̄iculū differre requisitōez actuālē sacerdotis p̄ vocali. p̄fessiōe. sicut medici p̄ corpori curatōe. **A**d quartū dicendū q̄ recōciliatio peccatoris & satissactio possunt duplicititer cōsiderari. Uno modo put sunt de lege natu re. & sic ad ea statiz tenet peccator. & talis recōciliatio & satissactio sit in ipa p̄tritōe. ad quā statiz obligat peccator. Alio modo possunt cōsiderari put habēt fieri bin modū & formā ecclie. & sic obligat ad talia peccator semel i annō bin q̄ p̄cipit ecclia. **L**ōclusio secunda est q̄licet nō de necessitate bin de cōgruitate debet homo sepi⁹ etiā in eodē anno p̄fiteri. Q̄r ex h̄ cōtinue meli⁹ disponit ad act⁹ meritorios et virtuosos. & delet purgatoriū cōfitendo etiā venialia quoq̄ non posset habere memoriam si tantummodo semel in anno cōfiteret. **A**d ar gumentū primū principale dicēdū q̄ p̄sequētia est falsa. Ad pbationē dicendū q̄ sicut in iudicio seculari nō sufficit ad iudicandū si iudex cognoscit forfactuz nisi cognoscat tanq̄ index & forma iudicij. sic i iudicio spūali nō sufficit ad absoluēdū peccatorē si sacerdos co gnoscit ei⁹ peccatum. **S**z oportet q̄ cognoscat forma iudicij. puta p̄ voluntaria confessione cū p̄posito canēdi semp in futurū de illo & quo cūq̄ alio. similē peccato. **A**d argumētu in oppositū nego minorē. **A**d pbationē dicēdū q̄licet cōtritio & satissactio ut sunt act⁹ penitētie q̄ est vir⁹ sint d̄ lege nature. tñ vt sunt pres pñie put pñia ē sacrīm. sic si sunt de lege natu re. Primo mō nō mediat int̄ p̄tritōez & satissactōez p̄fessio vocali. s̄ solū mētalig. Et iō li cēt mētalig p̄fessio q̄ sit ipi deo sit aliq̄ mō d̄ le genature. tñ nō vocali. hec em̄ est d̄ lege enan gelica. in q̄ pñia sacrīm dīnoscit esse institutū.

te numero xp̄fectōe partiū pñias sacralez cō stitutū. nūc incipit determinare de autoritate ministroz pñias iniūgentū. Et dividit i du as p̄tes. Q̄r p̄mo agit de sacerdotaliū clauiū p̄tate & v̄stiratōe. Sc̄do d̄ eiusdē p̄tatis collatione dist. xix. ibi. Postq̄ onslum est. Prima i duas. Q̄r p̄mo ostēdit q̄liter peccator absol uit i spūali iudicio. Sc̄do innuit q̄ i p̄tore ē aliqd qd collit a solo deo. ibi. Hic q̄rit q̄ sit il la. Prima i duas. Q̄r p̄mo inq̄rit q̄ sit p̄tās li gaudi & soluēdi. Sc̄do ondit q̄ hmōi ligato nis & solutōis sunt diuersi modi. ibi. Nō q̄c h̄ sacerdotib⁹. Prima i duas. Q̄r p̄mo inq̄rit de ecclie p̄tate. Sc̄do de hmōi p̄tatis v̄su seu fecūditate. ibi. **S**z q̄rit v̄trū. Prima i duas. Q̄r p̄mo p̄ponit q̄stionē d̄ p̄tate & v̄su clauiū i generali. Sc̄do tāgit de hmōi p̄tate & v̄su i sp̄cali. ibi. Claves iste sunt. **S**eq̄ illa ps. **S**z q̄rit v̄trū. Et dividit in duas p̄tes. Q̄r p̄mo circa v̄su & fecūditatē sacerdotali p̄tatis mouet q̄stionē. Sc̄do circa q̄litā recitat d̄ plūc opinionē. ibi. Quidā arbitratī sunt. Et hec i duas. q̄r p̄mo recitat opinionē improba dā Sc̄do opinionē alia approbādā. ibi. Elij̄ dō dicūt. Et hec i duas. Q̄r p̄mo recitat illa opinionē veriorē. & remonet quēdā errorē. ibi. Nec ideo tñ. **S**equit illa ps. Nō h̄ aut sa cerdotib⁹. Et dividit i tres p̄tes. Quia p̄mo ostēdit q̄no sacerdos absoluēt & ligat q̄ ad cul p̄. Sc̄do q̄no h̄ idē facit q̄ ad penā. Et tercō q̄no de⁹ approbat v̄trāq̄ lūia. Sc̄do ibi. Ligat quoq̄. Tercia ibi. Sc̄dm hos. Et hec ēlūia isti⁹. xvii. dist. i generali. circa quā que ro i speciali.

Cui p̄tās clauiū se extēdat ad remis sionē culpe & pene. Cidet q̄ sic. Q̄r v̄rt⁹ clauiū extēdit se ad celi apertōez & extēdit se ad culpe & pene remissionē. Lōse q̄ntia patet. q̄r n̄lli ap̄it celū nisi ipē sit absoluētus a pena & a clpa. Encēdēs etiā p̄tē Mat. xvi. vbi dñs claves celoz cōmisit beato petro & mediāte ipo ceteris sacerdotib⁹. **L**ōtra. vir tus finita nō extēdit se ad effectū lūitū. **S**z culpa mortalia qdāmodo est infinita. inquā tu implicat offensam dei infiniti. Etiā pena s̄bi debita est p̄petua. & p̄ cōsequēs infinita. ergo zc. **H**ic primo videnduz est de clauib⁹ ecclie bin se. **S**ecundo q̄lio p̄tās hmōi clauiū se habeat ad ablationē pene. **T**ercio q̄no se habeat ad remissionē culpe. **E**t q̄rto q̄r remissio culpe nō p̄ fieri sine iūfusione grē ideo videp̄dū est. v̄trū iūfusio grē. & renūssio culpe. sint simul iūcūl in eodē i strati.

Distinctio decima octaua.

IC queri so let. Postq̄ inḡi determinavit

Articulus
primus.

Quantū ad prīmū

tria sunt vidēda. Primo an sint hīmōi claves. Secō qd̄ sīnt. Et tertio quod sīnt. Quo ad prīmū dico q̄ eccliaz hīre claves ligādi et soluēdi negare nō possum, cū hī pateat tam extēxi q̄ ex glosa Mat̄h. xvi. vbi capiti ecclie beato. s. petro xp̄s hīmōi claves legit cōmississe, et hec cōmissiōmediāte beato petro descēdit in alios sacerdotes. Qd̄ figurālē tāgit p̄s, sub mērhapphora vngēti dīccs. Sic vngentū in capite qd̄ delcēdit in barbā, barbam aaron, qd̄ descēdit i orā vestimēti ei⁹ t̄c. vbi p̄ caput intelligit xp̄s, a q̄ p̄tās ab solueni et ligādi descēdit in barbā, i. beatū petrū, et de inde i barbā aaron, i. in quēlīlet ep̄m leu mātore plātu, et vltimo i orā vestimēti, i. in quēlībet sacerdotē simplicez. Cū hīmōi clavis gerat p̄tātē quilibet sacerdos xp̄ianū sibi s̄bdirū p̄t̄ soluere a peccat̄, et ligare d̄grīus emēdatōib⁹ et ap̄ire portā celi dignis; et claudere indignis

Instantia

1 Fore dīcet hostiū celi apertū est, q̄ frustra comittit alicui clavis ad aperiendū il̄. Et sequētia patet. Probat antecedens, q̄ sup illud apōc. v. vidi hostiū apertū in celo. dicit̄ q̄ a tē p̄pōe passionis xp̄i hostiū celi semp apertū est.

2 Ecīa Isa. xxvii. sup illo v̄bo. daly clauē. dicit glosa. Nemo p̄t claudere qd̄ xp̄s i sua p̄sōne reseravit. P̄p̄. lotus xp̄s claudit regnū celoz et ap̄it. q̄ null⁹ ali⁹ habet claves claudēdi v̄lapiendi. Lōleqntia patet. q̄ sol⁹ idē est qd̄ nō cū alio. vt patet. i. topicoz et i. ph. silr. Antecedens habet apōc. iq. vbi d̄xp̄o dicit. Qui aperit et nemo claudit. claudit et nemo aperit.

3 P̄p̄. sol⁹ de⁹ introducit i graz. q̄ sol⁹ habet claves introducēdi i celi gloriā. Antecedens patet. q̄ habit̄ grē a solo deo infundit aīe. Consequētia etiā patet. q̄ pl⁹ est introducēti glo riā q̄ in graz. Et ideo p̄s. vtrūqz deo tribuēs ait. Bratiā et gloriā dabit dñs.

4 Ad prīmū dicēdū q̄ te clausura celi duplīciter possum, loq. puta vniūsaliter et p̄ticulariter. Uniuersi lis fuit a p̄tō primoz parentū vsq; ad passiōnē xp̄i. Particularis p̄o est sīm q̄ q̄libet p̄ecator post passionē xp̄i p̄p̄io suo peccato sibi ip̄i ponit impedimentū intrādi celū. Quantū ad primā clausurā antecedens est vez cū sua p̄batione. Iū nō q̄zū ad secūdā. Et ideo q̄zēum ad istā secūdā clausurā cōmittit de⁹ suis mini stris claves ad ap̄ienēdū. Ad scđm dicēdū q̄ licet sol⁹ xp̄s habeat p̄tātē excellētē ap̄ien di celū. puta si ne sacroz collatōe posset si vel let saluare hōlez. cū p̄ hī nō excludit sacerdos

et mēstriali p̄tētate. Inq̄zū hī est sacroz mīsteriū et dispēlator. Sacerdotes ē sīm qd̄ ait apl̄s sunt dispēlatores ministeriōz dei. Et iō ait idē apl̄s. Hic iā q̄ris inter dispēlatores. vt fidelis q̄s inueniat. Ad tertium dicēdū q̄ licet sol⁹ de⁹ habeat p̄tātē autoritatū claudēdi et ap̄iendi thesaurū grē et glie, et sol⁹ xp̄s q̄zū ad hī habeat p̄tātē excellētē inq̄zū mētore p̄ sue passionis virtutē immediate p̄t̄ ari re. m̄ ex duob⁹ istis nō excludit sacerdos ab ap̄iendi et claudēdi mēstrio. q̄ licet p̄nceps habeat p̄ncipalē autoritatē ap̄iendi sui p̄ncipat⁹ ciuitatē. m̄ p̄ hī nō habet quin portarius portat claves, et ministerialiter ap̄iat ip̄az portā. Sic in p̄posito t̄c. Quo ad secūdū dicēdū q̄ sic habet in glosa sup illud Mat̄h. xvi. qd̄cūqz ligaueris sup terrā t̄c. clavis ecclie p̄tās ligādi et soluēdi. qua ecclastic⁹ index dignos recipere, et indignos excludere debet a regno celoz. Que diffinitio satis ordinate videt esse data. Nā cū dīcīt p̄tās. tangit gen⁹ ipsi⁹ clavis ecclie. Letera autē sunt aliquā mō difi ferentiaz exp̄issina. In diffinitōe em̄ acciden tis sepe subiectū ponit loco differētē. Qd̄ tan git hic cū dīcīt. ecclastic⁹ iudex. Itē potētia diffiniti p̄ actū. vt patet. i. de aīa. act⁹ autē spe cificat ab obiecto. Lū igit̄ clavis sit quedā sp̄ ritualis potētia seu p̄tās. ideo i sua diffinitōe ponit act⁹ su⁹. Lū dīcīt dignos recipere et indi gnos excludere. Ponit etiā obiectū illi⁹ act⁹ cū vltimo addit⁹ a regno celoz. Forte dīcet q̄ istud nō bñ stat cū pdictus. Dīctū est cū p̄ p̄ passionē xp̄i s̄blata est vniūsalis clausura, et nō claudit amplius hostiū celi. nisi clausura p̄ticulari. puta sīm q̄ p̄tō p̄p̄io suo peccato sibi p̄ponit impedimentū. Et ille q̄ dign⁹ est nō habet peccatū. q̄ sibi est semp hostiū apertū. et p̄ seqns clavis nō videt facere ad dignorū receptionē. sicut dīcīt in ista diffinitōe. P̄p̄. clavis p̄t̄ esse in aliquā q̄ nō est ecclastic⁹ iudex. q̄ in diffinitōe clavis nō debuit ponit ecclia stic⁹ index tanqz subiectū ip̄i⁹ clavis. Lōleqntia patet. Probatio antecedentis. q̄ clavis cōuenit cui libet sacerdoti. Iū nō q̄libet sacerdos est ecclastic⁹ iudex. Major patet. q̄ clavis p̄fert in sacerdotalis ordinis collatōe. Patet etiā minor. q̄ oīs iudex habet iurisdictionē. Iū nō q̄libet sacerdos habet iurisdictionē. vt p̄t̄ p̄tōres ad regnū celoz recipiant q̄ p̄ clauē ecclie nō excludunt indigni. Lōleqntia patet. q̄ p̄tōres sunt in digni regni celoz.

Ad. 5.

Secūdūz
prīmī arti culi.

Instantia

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

puta sīne sacroz collatōe posset si vel let saluare hōlez. cū p̄ hī nō excludit sacerdos

orās ḡ p alīq̄ ut possit intrare. nō vīdet ip̄z rē
4 cludere ab iōrōtu. Qd sc̄ētia nō ē potētia seu

pr̄as. ḡ pr̄as nō vīdet esse gen̄ ip̄o eccliaſtice
clauis. Añcedēs pat̄z. qz sc̄ētia cū sit habit̄
ē in p̄ma ſpecie q̄litat̄. pr̄as vīdet eē i sc̄ōda
ſpecie q̄litat̄. Lōsequit̄a pat̄z ex dīc̄is in gr̄i. qz

hāc iū ſra. qz vna clauis est ſc̄ētia diſcernēdi

Solutio.

Id. 1.

Ac primū p̄t dīc̄i qz eo ip̄o qz digno ē aptū
hostiū. ideo respectu ei⁹ act⁹ ip̄i⁹ clauis dīc̄i
recipe. Ul̄ p̄t dīc̄i qz digni regni celoꝝ ſunt
in duplīci ordī. Nā qdā ſic ſit digni qz nec
excludunt p̄ culpā nec retardant ppter emē,
dā faciēdā in h̄ mūdo v̄l in purgatorio. Alij
ſunt qz q̄z ſit nō excludant ppter culpā. tñ ex/
cludunt ppter emēdā faciēdā. Dato ḡ qz cla/
uis eccliaſtica nō habeat actū qz ad p̄mos. vt
ad intrāndū p̄moueant. habet th̄ qz ad ſcdos
qz ſtute clauis p̄t emēda abbreviari. vt pate/
bit i ſcdō articulo. Ac ſcdm dicēdū qz cla/
uē eſſe i alīq̄ p̄t duplīciter itelligi. Ul̄o modo
qz ſtū ad actū primū. pura qz ſtū ad eſſe. Ul̄o
modo qz ſtū ad actū ſcdm. pura qz ſtū ad opari.
Primo mō añcedēo eſt vez. i ſcdō mō ē fal/
ſuz. Propter qd negāda eſt lōsequit̄a. qz cla/
uis in p̄poſito diſſinūt vt ſlūcta eſt acut̄ ſe/
cūdo. qz ſic dīxi potētia diſſinūt p̄ act⁹. acci/
piendo actū p̄ actū ſcdō. licet ſgt q̄libet ſacer/
dos recipiēdo ordinē recipiat clauē. tñ nullus
habet clauē. put in p̄poſito diſſinūt. n̄iſi habe/
at iurisdictōez. tñ v̄l ordināriā vel ſaltē tele/
gata. Ac terciū nego lōsequit̄a. Ac p̄baſi
onē dicēdū qz ecclia nō dīc̄i excludere ponen/
do impēdimētū intrādi. Sz dīc̄i excludere
eo qz no tollit impēdimētū. Et iō licet ore p̄
p̄cōrib̄. tñ ſādiu dīc̄i eos excludere qz dīc̄i
no tollit hm̄di impēdimētū. Ac quartuz
dicēdū qz ſc̄ētia vt clauis eſt nō dīc̄i ſorma
liter habitū cognoscēdi. Sz dīc̄i potētia ſeu au/
toritatē diſcernēdi. Quo ad terciū p̄mi ar/
ticuli dicēdū. qz duſiunt clauis in virtute
ſeu opatōe. tñ vna i radice. Ac intellectum
cui⁹ eſt aduertēdū qz ſicut in igne potētia ca/
lefaciēdī t̄ potētia liqfaciēdī radicaliter eſt
vna. in effecu tñ multiplicat. ſic radicaliter eſt
vna clauis ſp̄ualis ecclie. bifurcata tñ in effecu.
Nā vt prius dīc̄i eſt clauis eſt potētas
eccliaſtici iudicis. Sz ad potētarē iudicā
di duo requirunt. ſ. potētas diſcernēdi. qz ſtū
ad cause examinationē. t̄ potētas diſſinē/
di. quantū ad cause determinationē. Añmā
do nocente v̄l absoluendo innocentē. Idri
ma potētas appellat clauis ſc̄ētia. Altera ap/
pellat clauis potētie. Et his bene intellect̄.

Id. 2.

Id. 3.

Id. 4.

Terciū pri
mi articuli
Nota.

cui⁹ eſt aduertēdū qz ſicut in igne potētia ca/
lefaciēdī t̄ potētia liqfaciēdī radicaliter eſt
vna. in effecu tñ multiplicat. ſic radicaliter eſt
vna clauis ſp̄ualis ecclie. bifurcata tñ in effecu.
Nā vt prius dīc̄i eſt clauis eſt potētas
eccliaſtici iudicis. Sz ad potētarē iudicā
di duo requirunt. ſ. potētas diſcernēdi. qz ſtū
ad cause examinationē. t̄ potētas diſſinē/
di. quantū ad cause determinationē. Añmā
do nocente v̄l absoluendo innocentē. Idri
ma potētas appellat clauis ſc̄ētia. Altera ap/
pellat clauis potētie. Et his bene intellect̄.

patet respōſis ad multas cauillatōes. quib⁹
p̄batur qz ſc̄ētia nō poſſit dici clauis. Qm̄ es
em̄ huiusmodi obiectōes accipit ſcientia;
put eſt habit̄ cognoscēdi. t̄ non p̄ potētate
diſcernēdi. Sicut em̄ doct̄ina poſſet dupli/
citer accipi. Ul̄o modo p̄ ip̄o habitu docen/
di. Alio modo p̄ ipsa autoritatē docendi. ſic
eodē modo ſc̄ētia. Et p̄mo modo nō eſt clau/
is. I ſecūdo modo. ſicut dictū eſt. Forte
dices qz clauis dat cū ordīne ſacerdotali. ſed
ſc̄ētia diſcernēdi nō datur cū hm̄di ordīne. n̄
em̄ habet qz maiore ſc̄ētia diſcernēdi poſſe/
recepit ordīne ſacerdotalez. qz habuit ante
hm̄di ordīnē. vt d̄ ſe patet. Religio deo qz li/
cet cū ordīne nō eſt ſc̄ētia diſcernēdi ut habi/
tus eſt. tamē cū ordīne dat autoritas diſcer/
nēdi que dīc̄i clauis ſc̄ētiae. t̄ hec p̄ ſuppo/
nit ſc̄ētia que eſt habit̄ diſcretiue cognitio
nī ſc̄ētia inter leprā t̄ leprā. i. inter vnuꝝ
peccatū t̄ aliterū. alias ſi deficeret talis habit̄.
licet ordinat̄ recipet clauē que eſt autoritas
diſcernēdi. tamē illi⁹ autoritatē nō poſſet ha/
bere ordinatā executionē. Propter qd gra/
uitate peccant epi ordinatē eōs in quib⁹ defi/
cit talis habit̄. qz dānt autoritatē hiſ qui ſu/
ſcepte autoritatē nō poſſunt habere. qd in a/
tam ſeu regularē executionē. Deccat eriaz
iſte qui carens ſc̄ētia ſeipm̄ ingeſit vt iā dictā
autoritatē ſuſcipiat. cū ſe ſentiat min⁹ idoneū
ad ei⁹ executionē.

Instantia

Solutio.

Articulus
secund⁹

Quantū ad ſecūdū
articulū eſt aduertēdū qz duplex eſt pena cul/
pe. ſ. eterna t̄ ſpalis. Etia ſpalis eſt duplex. qz
vna eſt de ſoro penitētial. ſicut pena ſatiſfacti/
onis. Alia in ſoro iudiciale. ſicut excōicatio.
qz etia ſicut pena culpe. qz nūqz detet infligi. ni
ſi p mortali p̄cō. Quantū em̄ aliqz qnqz ci/
tet ſin eculpa. tñ ſi nō cōparet t̄ recuſat pare/
re mādatiſ ſu iudicis. tñc excōicatio p ſruma/
cia qz reputat mortalis culpa. De iſta tñ pe/
na ad p̄ſens cā breuiaſ ſi nihil dīc̄a uſqz ad ſe
quētē diſtinctōez. Dep̄mis iſi ſi diſtinctōez
pena eſt aduertēdū. qz ſic cōius dīc̄i. act⁹ ſeu ex/
erictū clauis ad penā eternā non attingit. qz
ante exercitū clauis qd eſt in absoluto eq̄ ſe/
quit cōfessionē. vrt⁹ diuina cōmittens culpa
in ſpa cōtritione eriaz penā eternā cōmutat in
ſpalis. Et ideo p̄t dīc̄i qz vrt⁹ clauis ſe exten/
dit ad pene ſpalis diſminutionē in qua vrt⁹
diuina cōmutauit penā eternā. Sz ptra
iſtō ab aliquib⁹ arguit ſic. Pena ſpalis ma/
traria.

Nota.

Cōclusio.

Op̄io cor/
traria.

net post absolutionem q̄ sit virtute claviū. ergo
nō remittit virtute claviū. Elūcedens pater. qz
si absolvit vixerit ipse teneat ad satisfactionem.
Si autē immediate moritū tūc purgatorū susti-
nebit. Cōsequētia patet. ¶ P. viri claviū li-
git hōs ad penā t̄palez. ergo nō tollit penā
t̄palez. Antecedens t̄ sequētia patet. ¶ P. po-
testas claviū nō p̄t p̄iudicare taxatō dīvine
iusticie. Sed hīmōl penā t̄palez est taxata a
dīvina iusticie. ḡ r̄c. ¶ P. si p̄ absolutionem
vniuersi p̄fessionis relaxat aliq̄ p̄s penā satisfa-
ctorie p̄ p̄ctō. ḡ totiē posset hō p̄fiteri. q̄ to-
ta penā relaxaret absq̄ satisfactōe. qd̄ est incō-
ueniēs. Cōsequētia patet. qz cū illa penā sit fi-
nita. ḡ p̄ ablationē dīvina partis post partē.
Tandē tota plumeret. ḡ r̄c. ¶ P. sacerdos nō
p̄t libūp̄ de pena t̄pali remittere. ergo nec al-
teri. Dicit ergo isti q̄ sacerdos absoluēdo
nō remittit penā t̄palez. s̄ remittit penā exer-
nā. H̄z stud nō valet. Qz cōstat p̄ omes
sanctos doctores q̄ in p̄tēdo culpa remittit
et gr̄a infundit. ḡ si vñqz ad sacerdotis absolu-
tionē p̄trit maneret obligat ad penā eternā
tūc homo existēs in gratia gratiūs faciente et si
ne culpa esset obligat ad penā eternā. toto il-
lo t̄p̄ qd̄ currat inter p̄cedentē p̄tritōe et ab-
solutionē sequētē ipaz p̄fessionē. ¶ P. si sic tūc
posito q̄ moriat anq̄ p̄fiteat et absoluat. tūc
quāuis esset vere p̄tritus eternālē damnaret
Falsitas t̄ sequētis patet ex dictis in p̄ceden-
tibz q̄stionibz. Cōsequētia etiā patet. qz h̄m te-
a p̄ino i absoluēde remittit pena eterna. Ad
primū nego cōsequētiā. qz quāuis maneat iñ
nō manet tāta quāra fuit ante absoluēde sa-
cramentalē. que fit potestate claviū. Unū etiā
si hō p̄trit tantū viuit q̄ absoluat virtute cla-
viū. et absolvit imēdiate moriat. ipse minorē
penā sustinebit in purgatorio. qz fecisset si cō-
trit decessisset anteq̄ absolvit finisset. Ad
secundū nego cōsequētiā. qz quāuis tollat
aliquā p̄tem. tamē obligat ad restituū. Ad
terciū dicendū q̄ maiori et minori p̄cessis. ni-
hil sequit p̄tra p̄dictā cōclusionē. qz ex tali re-
missione nō fit p̄iudiciū dīvine iusticie. qz to-
tū qd̄ tollit de taxato iusticie. Recompensat de
thesauro ecclie ac dīvine misericordie. sic pa-
tebit in sequēti articulo. Ad quartū cōcedo
t̄ sequētia. qz hō posset totiē idē peccati cor-
de p̄trito p̄fiteri. et ab eo absoluī. qz p̄ h̄z lueret
totā penā purgatoriū. tñ qz h̄z n̄ p̄stat sacerdo-
ti. id ipse nūqz dībet dīmittere qn̄ aliquā iniūgat
dīsatisfactōe. Ad quintū nego cōntiaz. qz p̄tā
claviū se extēdit ad alterz tñ ad s̄blectū p̄p̄uz

Lōtra op-
nione.

Solutio
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5.

Articulus
tercius.

Quātū ad tertium

articulū ē aduertēdū q̄ vire claviū duplicitē
p̄t considerari. Uno mō vt est in fide penitentē
pponētis p̄fiteri et absoluēde a sacerdote q̄re
resim formā ecclie. Alio mō vt p̄cēnit actua-
lē h̄bōz platōez sacerdorū absoluēris. P̄t̄l
mo mō facit iſtrūmenētū et dispositiōne ad pec-
catorū remissionē et gr̄e infusionē. quā p̄ncipa-
liter facit vire dīvina coexistēs virtuti ipi sacer-
eo mō q̄ dictū ē sup̄. dist. iij. q. i. arti. i. H̄z
cūdō mō accipieō virtutē claviū. tūc qzliū n̄
faciat ad culpe remissionē. qz iā supponit esse
remissa p̄ p̄cedentē p̄tritōe. tñ facit ad gr̄e iā
recepte augmētātōe. et infusaꝝ virtutū accu-
mulationē. Et p̄ h̄c distinctōe p̄t m̄ndēri
ad obiectōe dīlīaꝝ opinionū. Quibz aliq̄
pbāt q̄ sol̄ de dīmittit p̄cta. et p̄ t̄sequēs vir-
tus claviū nō extēdit se ad remissiōe p̄ctōz.
Ellīj ecōtra dicit q̄ sacra noue legē efficiūt qd̄
figurāt. id p̄t̄ sacrālis q̄ est vire claviū se ex-
tēdit ad culpe remissionē et gr̄e infusionē.

Articulus
quartus.
P̄via p̄celō

Quātū ad quartū

articulū pono duas cōclusiones. P̄ prima ē
q̄ remissiō culpe et infusio gr̄e fuit in eodē instā-
ti. Qz si i alio et alio tūc qz int̄ qlibet duo in-
stantia cadit t̄p̄s mediū. esset dare aliqd̄ t̄p̄s
q̄ hō esset in gr̄a cui tñ culpa nō esset remissa.
Vl̄ ecōuerso aliq̄ t̄p̄s hō esset sine culpa et tñ ca-
reret gr̄a. qz vñrūqz videt esse incōueniēs sal-
tē secundo modo quē a deo credim⁹ institūtū.

P̄ in generatōe naturali corruptio forme
p̄cedentis et introducētōe forme sequētis sunt
in eodē instāti. ḡ expulsiō culpe et infusio gr̄e
sunt in eodez instāti. Antecedens patet. viij.
philiōz. Cōsequētia etiā patet. qz nō appa-
ret malor incōpossibilitas istoz in generatōe
spūali qz illoz in generatōe naturali.

H̄z stud p̄t̄ argui sic. Illa que sic se habet q̄
vnū necessario est p̄r̄ altero nō possunt esse i
eodē instāti. s̄ expulsiō culpe est p̄ior infusio
ne gratie. ergo r̄c. Maior patet. Probat mi-
nor. qz gratia nō dāt nisi digno. s̄ nullus est
dign⁹ gr̄a dū est in culpa. ḡ r̄c. H̄z stud
nō valet nec cludit. quia i eodē instāti quo
lumen corporale corpori. puta aeri infundit.
tenebre expellunt. ergo in eodez instāti quo
lumen spirituale spiritui infundit tenebre spi-
rituales ab eo repellunt. sed gratia est lumen
anime rationalis spirituale. et peccata sunt te-
nēbre h̄uic lumeni spūali opposite. ergo r̄c.

Contra.

Lōtra.

Solutio
argumēti.

Ad argumentū dicendū q̄ aliquid esse priuatiō altero p̄t duplicitē intelligi. Uno mō prioritate t̄pis. Alio mō prioritāte nature seu naturalis plū positois. De p̄mo modo maior est vera. I. s̄ nō de secūdo. q̄r vna p̄s aeris naturaliter leu prioritate nature est priuatiō illuminata q̄z alia. q̄r sol partē aeris remortiorē illuminat mediāte p̄te p̄pinq̄uori. t̄n om̄es p̄tes illuminat in eodē instāti. vt patet. i. de aia. H̄z secūdo modo minor est vera q̄z uis major sit falsa. nō homo dimitēdo culpā recipit grāz t̄ de' dando grāz expellit culpā. H̄z oclūsio secūda est q̄ expulsio culpe t̄ infusio grē n̄ sūt formalē vna mutatio. q̄z uis sint in eodē instāti. Quia q̄ sic se habet q̄ vnu vere multipli-
cat altero nō multiplicato illa nō sunt forma-
litē vna mutatio. H̄z expulsio culpe multi-
pli cat nō multiplicata infusione grē. Maior
patet. Probat minor. q̄r b̄m multiplicatōem
peccator̄ multiplicat expulsio eoꝝ. I. q̄nq̄ ab
vno peccator̄ simul expellunt multa peccata.
cui t̄n vna infundit gratia. H̄z vna simplex
mutatio sicut vnu habet terminū ad quē. sic
vnu habet terminū a quo. H̄z hic essent plus
res termini a quib⁹ inciperet ista mutatio. vt
patet in exēplis iā dat⁹. H̄z generatio t̄ eoz
ruptio nō sunt vna mutatio. vt patet in lib. p̄
dicamentoꝝ t̄ in mltis etiā partib⁹ naturalis
philosophie. H̄z expulsione peccati corrum-
pit aliqua q̄litas viciosa. t̄ infusione grē vir-
tus generat. ergo r̄c. H̄z cōtra istud sunt
due opiniones. Una d̄recte t̄ alia ind̄recte.
Quidā em̄ dicūt q̄ sunt simpliciter vna mu-
tatio. Quia si expulsio peccati esset alia muta-
tio ab infusione grē. aut talis mutatō esset ac-
quisitua t̄ positiva. aut de p̄dictiuā t̄ priuatiō
ua. Nō primo modo. q̄r nihil positivū est in
aia de nouo post expulsione culpe nūl gratia
ad quā terminat infusio gratie. H̄z mutatio
nō dicūt positiva nisi p̄t terminat ad termini
nūl positivū. igī si expulsio peccati dicūt posi-
tiva ex hoc q̄r terminat ad gratia. sequit q̄ sit
eadē mutatio cū infusione gratie q̄ etiā termi-
nat ad gratia. q̄r vnu termin⁹ arguit vnu
mutationē. Nec secūdo modo. q̄r si expulsio
peccati esset mutatio priuatiō. t̄c oportet
q̄ terminaret ad aliquā priuatiōē. q̄r muta-
tionis priuatiōe termin⁹ ad quē est priuatiō.
H̄z h̄ est falsuz. q̄r q̄nq̄ alicui⁹ mutatio
nis termin⁹ a q̄ est priuatiō. t̄c termin⁹ ad
quē nō potest esse priuatiō. H̄z peccatū qd̄
est termin⁹ a q̄ ipi⁹ expulsione ē termin⁹ pri-
uatiō. vt de se patet. nā cū om̄e positivū sit a-

deo. q̄ si peccatū nō diceret purā priuationē
ipm esset a deo. H̄z si essent due mutatōes.

tūc n̄ possent esse i codē instāti. Lōsequēs est
falsū. q̄r si essent i duob⁹ instāti. tūc si i tpe
medio moreret homo. ipē nec dñareſ q̄r nō
haberet culpā. nec saluareſ q̄r nō h̄ret gratia.
Probat dñctia. q̄r in t̄llas duas mutatōes
esset ordo prioris t̄ posterioris. q̄ nō p̄t esse i
codē instāti. H̄z ista nō oclūdūt. Q̄r si es-
sent vna mutatio. tūc nūq̄ possit esse grē in
fusio nisi esset culpe expulsio. Lōsequētia p̄t.
q̄r vna simplex mutatio nō p̄t a seip̄a separari.
Falsitas etiā oclūsionis est patēs. q̄r b̄tē f̄gini
t̄ aīe xp̄i ita ifusa fuit grā. q̄r nulla fuit ibi expul-
sa culpa. Qd̄ d̄ xpo p̄t. q̄r ipē p̄ctm nō fecit.
nec est inuenit dol⁹ in ore ei⁹. vt dicit. i. petri
c. iij. Etiā patet d̄ beata f̄gine. q̄r ipa nullū ha-
bit peccatū nec originale nec actuale. vt p̄t
ex his q̄ dixi li. iij. dist. iij. Etiā mō posset d̄
creare vnu hoīez innocētē. cui ita infunderet
grāz q̄ t̄n nullā ab eo expelleret culpā. H̄z
primū igī dicēdū q̄ expulsio culpe alīq̄ mō
p̄t dici mutatio acq̄sita. talīq̄ mō priuatiō
vt patet i dicēdis h̄z opinione oclūsionē. t̄ ex eis
d̄c̄ patet p̄t ad p̄batōes isti⁹ rōis. io r̄c. H̄z Ad. 2.

2

scđm nego dñctiaz. H̄z p̄batōez dicēdū q̄ or-
do p̄oritatē b̄m in naturā p̄t esse i codē instāti. vt
patet ex dicit̄ i p̄cedēti oclūsionē. H̄z int̄ expul-
sionē culpe t̄ infusione grē n̄ est ordo duratō
nis s̄z nātē. q̄ r̄c. H̄z forte dicet aliq̄s q̄ ifusa
grē sit p̄or duratōe expulsoe culpe. q̄r grā expel-
lit culpā. I. vnuq̄d̄q̄ ē priuatiō agat. q̄r age
rep̄supponit esse. q̄r grā habet esse p̄usq̄ expel-
laſ culpa. R̄ndeo q̄ loq̄ndo de p̄oritatē du-
rationis. tūc minor ē falsa. q̄r i codē instāti q̄
sol habuit eē habuit illūnare. qd̄ ē lūnū p̄p̄nū
agere. Etiā maior ē distinguēda. q̄r alīq̄d
expellere culpe p̄t dupl̄t̄ st̄elli. Uno mō ef-
fectiue. Alio mō formalē. Nō dato q̄ expel-
lens effectiue sit priuatiōe. etiā q̄nq̄ du-
ratio. H̄z n̄ oclūgit d̄ expellēte formalē. nūc
xō ita est q̄r grā expellit formalē ipm p̄ctm tā
q̄z defectū sibi omnino in cō possibilez. d̄ vero
expellit peccatū effectiue d̄aydo ipsam grati-
am que formaliter expellit. Ex quō etiā pa-
tet q̄ mutatē mediū. q̄r in maiori sit mentio de
formaliter expulsiō. t̄ in minori de agēte scū
effectiue expellente. H̄z qd̄āmodo ind̄re
cte sunt cōtra p̄dicta t̄ōclusionē. Ponunt em̄
q̄ expulsio culpe t̄ infusio gratie sunt due mu-
tationes. nō t̄n ambe reales. H̄z vnu vt dicunt
est realis. puta infusio grē. t̄ altera rōnis. pu-
ta expulsio culpe. Ponunt enim isti q̄ nihil

Lōtra op̄
nōnem.

Solutio.
Ad. 1.

Instantia

Solutio.

Op̄lo se
cunda.
Scotus

H̄z est falsuz. q̄r q̄nq̄ alicui⁹ mutatio
nis termin⁹ a q̄ est priuatiō. t̄c termin⁹ ad
quē nō potest esse priuatiō. H̄z peccatū qd̄
est termin⁹ a q̄ ipi⁹ expulsione ē termin⁹ pri-
uatiō. vt de se patet. nā cū om̄e positivū sit a-

remaneat in aia per actum peccati. postquam erasist talis actus. nisi obligatio quedam ad penam. quod est relatio quedam rationis in aia in quantum intelligit a deo iuste obligata ad penam eternam per actum voluntatis diuine. ideo expulsio peccati est mutatio damnatione. **I**ste etiam doctor rindet ad aliquas ratones quae per exclusionem adduxi. **S**ed quod solutio nes sue fundantur super fundamento iam dicto. quod non reputo esse verum. ideo eas non adduco. sed simpliciter arguam contra istud fundamentum sic. **S**i istud esset verum. tunc quidam respectus rationis esset causa quod spiritus dominus ppetue infernali libo flammis cruciaretur. sed sequitur est inconveniens probatio sequentie. quod ignis infernal non agit in spiritu nisi per quanto peccatum habet annexionem. sed enim istud doctor postquam expletus est actus peccati. nihil remanet de peccato in aia peccatrice nisi relatio rationis sive respectus rationis. **E**s istius ad uertendum quod transirent actu mortalium peccata. tunc propter istam obligationem quod loquitur iste doctor manet in aia ex hominum perpetratore peccati seu perpetrata malitia aliquod se habere priuatorem. ac etiam aliquod se habere positivum. **D**e priuatuuo patet. quod quis actus peccati non corrumpat totaliter naturam. tamen grauit vulnerat eam. et minuit in ea habilitatem ad opera virtutis. et tollit gratiam dei. certasque virtutes. **E**t huius sententiae alludit patens euangelica luce. x. assertio peccatorum sed metaphorae hominis descendenter a burlino in hiericho spoliatus et denudatus quantum ad gratuita. vulneratus quantum ad naturalia. et semiuiuum relictus quantum ad habilitatem ad bona opera. quod talis habilitas quod uis ex peccato perstinxat semper minuat. tamen non quod in hac vita totaliter tollit. nec patens ex his quod dixi lib. iiij. dist. xxvij. art. iiij. Et ideo quod ad hunc peccatorum non dicitur mortuus est semiuius. **N**on etiam actus peccati relinquit aliquod positivum patens. qui mortalium peccato non solus est auersio ab incomutabili bono. sed etiam auersio ad incomutabilem bonum. ratione cuius auersio derelinquitur in aia peccatoris quedam affectio ad hominem bonum incomutabilem. quod quidam affectio ut plurimum est in ipso peccatore mensura. vel per modum dispositoris. et hoc si actus illius peccati non fuerit frequenter. vel per modum habitus viciosus. si hominem actus fuerit frequentatus.

Et ideo contra probatoes assumptas in prima procedentia opinionis possunt dicere. quod expulsio peccati est mutatio priuativa. in quantum incipit a priuativa alicuius gradus habilitatis ad actus virtutem. et terminatur ad positionem eiusdem gradus. Nam sicut non potest comittiri peccatum mortale. nisi aliquod de hominum habilitate minuat. sic nec fit expulsio mortalium peccati nisi aliquod de hominum habi-

litate acquiratur vel recuperetur. **P**otest etiam homini peccati expulsio aliquod modo dici mutatio priuativa. in quantum incipit a predicione viciosa inclinatione quod est qualitas quedam positiva. et terminatur ad priuationem eiusdem qualitatis. et hoc vel secundum sententiam. vel secundum aliquem gradum sui. quod sicut in perpetracione mortalium peccati semper aliquod protrahitur de hominum viciosa qualitate. sicut in expulsione hominum peccati semper aliquod tollitur de talis qualitate. **E**t ex his prout per primam opinionem quod expulsio peccati est mutatio alia ab ifusione grave. et per aliquod modo pura materialiter ratione annexorum duci priuativa et positiva. **P**atens etiam secundum opinionem quod non est mutatio rationis cum est realis. **A**d argumentum principale. primum patens per ea quod dicta sunt in secundo et tertio articulo. Unum sequentia debet negari. quod quis forte clavis instrumentalis extendet se ad celum reserationem. put est in fide et proposito penitentis. tamen hoc facit pluposita satisfactio fidei. quod exprimit auctoritate clavis a sacerdote constitutam absoluente. **A**d argumentum in oppositum domini quod maior non est halo quod de virtute instrumentalis ageris. dato quod sit haec loquendo de virtute principalis ageris. sed tamen in remissione culpe quam penitentia est virtus infinite est agens principale. ideo tecum.

Ad argu-

mentum puri.

Distinctio decimana.

Ostenditur ostenditur suz est. Ex primo distinctio per priora procedenti determinavit de spirituali clavis potestate. nunc in ista dist. xix. determinat de hominum potestis collatione. Et dividitur in duas partes. Quod primo tractat de hominum potestis collatione et receptio. Secundo de recipienti qualitate et potestate. ibi. Qualiter autem operatur esse. Prima in duas. Quod primo tractat de collatione clavis scientie. Secundo de collatione clavis potestie. ibi. Lumen istud ostet. Et hec in duas. Quod primo circa clavis potestie receptioem mouet questionem. et recitat quod ad hoc quondam falsa opinione. Secundo optioni opposite sententia ponit virtutis determinacionem. ibi. Alius autem. Et hec in duas. Quod primo determinat predicte questionis virtutem. Secundo de hominum virtute inducit et soluit duplice dubietatem. Quorum dubiorum primo tangit ibi. Hunc tamen Augustini sententia. Secunda ibi. Premisse vero sententia. Secunda ista sententia. Qualem autem. Et dividitur in duas partes. Quod primo in generali. circa quam quod in speciali.

Tru soli sacerdotes habeat p̄tatem clauis. Et videt q̄ nō. q̄ excoīcāre et ab excoīcātōe absoluere ad p̄tātē clauis videt p̄tinere. Sz multi p̄nt excoīcāre et ab excoīcātōis vinculo soluere q̄ nō sunt sacerdotes. sic appetit de officialib⁹ i foro p̄tētōso. ḡ r̄c. **L**otra solis aplis et eoꝝ successori bus sunt claves date. ut patet ex p̄cedentib⁹. ḡ solis sacerdotib⁹. **L**ōleq̄ntia patz. q̄ soli sacerdotes sunt aplis successores q̄z ad ecclesiasticā dignitatē. **A**n̄cedēta etiā patz ex dictis supi⁹. **H**ic p̄mo vidēndū est vtrꝫ alīq̄s nō sacerdos habeat claves ecclie. **S**cđq̄ vtrꝫ q̄libet sacerdos habeat hmōi claves. **Z**er, cōp̄ vtrꝫ claves possint tolli ab eo q̄ habet eas. **E**t q̄rto grā p̄mī argumēti videbunt̄ aliq̄ circa excoīcātōis s̄nīaz tei⁹ absolutoe.

Articulus
primus.

Cōclusio
prima.

Instantia

Quantū ad primū

est aduertendū q̄d clavis ecclie possim⁹ du p̄lsciter loq̄. Uno mō put extendit se ad foro p̄scientie. Alio mō put extendit se ad foro exte rioris iusticie. **E**t p̄m h̄ p̄mo duas cōclusi ones. **P**rima est. q̄ claves ecclie p̄mo mō accepte p̄ueniūt solis sacerdotib⁹. Q̄ illis solis p̄ueniūt claves ecclie extēdentes se ad foro p̄scientie. quib⁹ ex ordine p̄uenit q̄ possint esse iudices p̄scientie. Sz h̄ tantūmodo p̄uenit sacerdotib⁹ ergo r̄c. **M**aior patet. q̄ claves iste dant ad iudicandū i foro p̄scientie. et p̄ seq̄ns talib⁹ debet p̄uenire p̄cise q̄ possunt esse iudi cies p̄scientie. **N**enor etiā patet. q̄ de p̄scientia hoīs nō possim⁹ bene iudicare nisi put eū co gnoscim⁹ ex ei⁹ p̄pria confessione. **S**z ex diuina ordinatōne sol⁹ sacerdos est p̄prias auditor confessionis. sicut patet ex dictis p̄cedentib⁹. ḡ r̄c. **P**ista est exp̄ssa intētio sancti ambrosij q̄ loquēs de clavis quāz p̄tate iudicat in fo ro p̄scientie agit. q̄ ecclia i solis sacerdotib⁹ ha bet claves. **S**z altra istud arguit sic. **I**lib⁹ p̄ueniūt claves ecclie qui habet iudicare inter dignos et indignos. et habet dignos ad mittere et indignos excludere. **S**z h̄ cōuenit non sol⁹ sacerdotib⁹. Sz etiā hostiaris. q̄ sunt multo minoris seu inferioris ordinis q̄ sacer dotes. ergo hmōi claves nō p̄ueniūt solis sa cerdotib⁹. **M**aior patet ex diffinitōe clavis posita i p̄cedenti q̄stione articulo p̄mo. **N**enor etiā patet ex dictis Isidori q̄ ait. q̄ hosti ari⁹ int̄ bonos et malos habet iudiciū. dignos recipiūt. et indignos reiçūt. **E**t cōfirmat. q̄ q̄n̄ hostiarū ordinant. tūc dant eis claves

corpales ad tangēdū. qd̄ videt esse signū rece

p̄tōnis clauis sp̄ualis. **P**. q̄libet abbatissa

habet claves p̄dictas. ḡ nō soli sacerdotes ha

bet hmōi claves. **L**ōleq̄ntia patz. **P**robat an

cedēs. q̄ libet abbatissa habet sp̄ualez p̄tātē

sup̄ s̄bditas sibi cōmissas. cū igit̄ sp̄ualis p̄tā

sit clavis ecclie. ḡ r̄c. **A**d p̄mū dicēdū q̄ li

cet maior sit aliq̄ mō vna. loq̄ndo de admis sionē et exclusionē q̄z ad regnū celoꝝ. tñ nō est

vna loq̄ndo de admis sionē et exclusionē q̄z ad

materiale tēplū. et maxie q̄n̄ nec h̄ p̄uenit au

toritate p̄pa. Sz ex impio sup̄ioris. **S**z exclu

dere aliq̄s et aliq̄s admittere q̄ ad templū ma

teriale est de officio hostiarū. et nec h̄ hostia

r̄is cōpetit autoritate p̄pria. Sz taq̄ lūbsamū

lāntib⁹ impio et iudicio sacerdotis. **A**d le

cūdū dicēdū q̄ fīm p̄mī. viij. ethicoꝝ ad mu

lierē p̄tinere dominiū ē v̄banitas corruptio

cū igit̄ p̄tās seu dominū sp̄uale sit maior̄ di

gnitatis q̄z p̄tās corporalis. ideo claves ecclie q̄

sit sp̄ualis p̄tās. h̄ sūt cōmissae alicui mīleri.

Unicuiq̄ ḡ monasterio mulierū debet aliq̄s

vir p̄esse q̄z ad claves ecclie. ppter hmōi cla

uī dignitatē. dato q̄ am̄nistratio tēplū alī

q̄ mō abbatisse v̄l p̄orisse p̄mittat. **E**t h̄

principio p̄tāto videt fuisse p̄missuz. Ne si viri

haberē hmōi tēplū imēdiatā am̄nistratio

ne ex q̄tidiana freq̄ntia viroꝝ cū claustralib⁹

mīlerib⁹. scandalū hoīm et aīaz p̄culū oraret

Endclusio scđa ē. q̄ loq̄ndo d̄ clavis ecclie

scđo mō. tūc claves p̄nt cōpetere ei q̄ h̄ est sa

cērētos. Q̄ sīc i foro p̄scientie iudex ē mediator

int̄ deū et hoīez. sic i foro exterioris sīne index

ē mediator int̄ hoīez et hoīez. Sz licet p̄ modū

iudicē mediare int̄ deū et hoīem soli sacerdoti

p̄ueniat. tñ mediare p̄ modū iudicē int̄ hoīez

et hoīez. etiā nō sacerdoti p̄ueniēt p̄t p̄ueni

re. ḡ licet p̄tās iudicādi. et autoritas discernē

Solutio
Eld. i.

Ad. 2.

Secunda
p̄clusio

Instantia

ad foro conscientie, sⁱ talis absolutio necessario pluperponit iurisdictione, sicut patet in precedenti questione, ubi dictum est, q^{uod} etiam religiosi pri legiati et si non habeant iurisdictionem ordinariam, habent tam*en* iurisdictionem delegatam ad h^{ab} q^{uod} possunt absoluere homines q^{uod} ipsis perficerent, q^{uod} clavis de foro conscientie non solu est clavis ordinis, sⁱ etiam est clavis iurisdictio*t* o*s*, et per consequens male distinguunt sⁱ clavis iurisdictio*t* o*s*. ¶ Re spodeo q^{uod} minor non est vera. ¶ Ad probatoez dicendum q^{uod} concessa maior et minor, aehuc non habet intentum. ¶ Ad cur*t* intellectu est aduentus q^{uod} clavis de foro conscientie potest dupliciter considerari. Uno modo sum sⁱ se, illo modo sum suu vsum et executio*n*e*s*. Modo licet q^{uod} ad secundum, sⁱ quantu*m* ad executio*n*e*s* isti*t* clavis requiratur iurisdictione, tam*en* non requirit quantu*m* ad primu*m*, q^{uod} a multis habent iste claves, quibus tam*en* deficit homini iurisdictione. Nam iste claves conferunt ei cui confert ordo sacerdotalis, dato q^{uod} respectu nullorum subditorum sibi confert iurisdictione. Et per hoc claves de foro conscientie proprie*t* differunt a clavibus exterioris indicij, q^{uod} iste p*ec*ule conferunt collatione iurisdictio*s* in subditos. ¶ Et ideo merito et proprie*t* prime claves dicunt claves ordinis, q^{uod} nunquam possunt conferri sine ordine, quia*m* bene conferant sine iurisdictione, et conuerso alie proprie*t* dicuntur claves iurisdictio*s*, q^{uod} nunquam possunt conferri si ne iurisdictione, q^{uod} quis bene possunt conferri sine ordine.

Articulus secundus

Conclusionis secunda.

¶ articulū ponō duas conclusiones q^{uod} quasi correlative sequuntur ex iā dictis. ¶ Prima est, q^{uod} loquendo de clavibus resipientibus foro interioris conscientie, tūc quilibet sacerdos habet claves ecclie. Q^{uod} sicut iā dictum est homini claves semper conferunt cū ordine sacerdotali. Sⁱ quilibet sacerdos habet homini ordinem, ergo quilibet sacerdos habet tales claves. ¶ P*ro*p*o*, vt cōmunit dicit claves homini dat de*o*, quādo in ordinatiōne ep*s* dicit, accipite spūmancū, quo*r* re misericordia peccata remittunt eis. sⁱ h*ab* dicit ep*s* omnibus sacerdotib*o* qui ordinant, q^{uod} r*c*. ¶ Sⁱ forte p*ra*tra istud dices, q^{uod} multi ordinant in sacerdotes qui sunt peccatores, ergo multi ordinant in sacerdotes qui non recipiunt p*re*dicas claves. Antecedēs patet. Probatio d*icitur* q^{uod} qui non recipiunt spūmancū, non recipiunt claves. sⁱ null*o* peccator recipit spūmancū. Major patet, q^{uod} sicut iā dictum est in receptōe

clavū dicit ep*s*, accipite spūmancū, q^{uod} nō recipit spūmancū n*on* videt recipere claves. P*ro*t*er* etiam maior, q^{uod} spūmancū discipline effugiet fieri*t*, ut dicit sap*i*. i.e. ¶ P*ro*p*o*, rex sapiens thesaurū suū v*el* claves thesaurū suū n*on* cōmittit his q*uod* reputat suos mortales inimicos, sⁱ claves iste sunt claves diuini thesaurū pura gloria et glorie, et mortale peccatorē *w* reputat inimicū suū. q*uod* r*c*. ¶ P*ro*p*o*, exclusus a regno n*on* habet claves regni, Sed quilibet sacerdos existēs i mortalī p*ec*to est exclusus a regno celorum, q*uod* null*o* talis sacerdos habet claves regni celorum. ¶ P*ro*p*o*, q*uod* n*on* p*ec*are seu absoluere n*on* videt h*ab*e*r* claves, sⁱ q*uod sacerdos est suspensus excommunicat hereticus leis matic*s* v*el* degradat*s*, et null*o* isto*r* p*ec*to regnū celorum ap*pe*re, v*el* a peccato absoluere, q*uod* null*o* isto*r* habet claves. ¶ P*ro*p*o*, frustra et inutilis est potestia q*uod* nunquam exit in actu, sⁱ p*ra*pas clavū i sacerdote null*o* habete iurisdictionē nunquam exit in actu, q*uod* v*el* in talibus sacerdotibus n*on* sunt claves et tūc habet intentum, v*el* si sunt, frustra et inutiliter sūt, q*uod* illo modo est ponendū, cū de*o* et natura nihil faciat frustra. ¶ Ad primū nego p*re*ceptiā. Ad probatoez dicendum q*uod* ibi fit menatio de receptōe spūmancū, n*on* p*ec*to q*uod* sine receptōe spūmancū illo modo recipiant claves. Sⁱ p*ec*tanto, q*uod* q*uod* idonee et p*ec*grue et ad salutē a*et* i*te* recipit claves ille viri*t* recipit grā*s* sp*iritu* i*sc*issi. Sic ei sicut recipies sacramē baptismi recipit characterē baptismale, q*uod* ē grā*s* gratia data, lic*t* n*on* recipiat spūmancū, seu grā*s* gratū faciē*t*, sic t*u* i*te* q*uod* cū p*ec*to mortalī recipit ordinē sacerdotalē etiam recipit claves ecclie q*uod* quis n*on* recipiat spūmancū seu donū gratū faciē*t* grā*s*, q*uod* sic p*re*dict*s* characterē p*ec*tato q*uod* sibi n*on* repugnat s*u* esse cū mortalī p*ec*to, i*o* p*ec*to recipi ab eo q*uod* ē p*ec*to et rerineri, n*on* obstante q*uod* maneat peccatum, sic in p*ro*p*os*ito r*c*. ¶ Forte dices q*uod* si ē s*u*le q*uod* claves dat ad expellēdū p*ec*tim seu ad absoluendū d*icitur* p*ec*to, q*uod* lic*t* characterē n*on* habeat repugnatiā ad p*ec*tim, t*u* claves videt h*ab*e*r* repugnatiā ad p*ec*tim, ¶ R*u*nde*t* q*uod* claves ista non dat ad expellēdū p*ec*tim p*ro*p*ri*ū s*u*iecti, sic ei dat grā*s* gratū faciē*s*, illi em*is* formalē repugnat esse i eo dem*is* s*u*ecto cū mortalī p*ec*to, Sⁱ claves dat contra peccatum subdit*s* p*ec*tentis vel p*ro*p*on*entia confiteri ei qui habet claves absoluendi. ¶ Ad secundū dicendum q*uod* maior n*on* est vera supposito q*uod* thesaurū sit illi*t* cōditionis, q*uod* q*uod* uis dispēlato*s* sit inimicus regis, tam*en* ipse n*on* potest homini thesaurū distribuere inimicis ipsi*s* regis s*u* t*u*modo amicis, sic aut ē i*pro*p*os*ito q*uod* regnū celorum q*uod* claudit et agit p*re*dict*s* clavibus*

Solutio.
Ad. 1.

Instancia

Solutio.

Ad. 2.

tantummodo supni regis amicis est cōcibile.
Ad. 3. **A**d tertium dicendum quod licet exclusus a regno
non habeat claves regni pro se, tamē nihil repu-
gnat quin possit habere hīmōi claves palīs.

Ad. 4. **A**d quartum dicendum quod maior non est vera
quod sicut alīq̄ possit habere clavē materiales quod
tamē aperire non posset. si manū ligatas habe-
ret, vel si sera aperiēdā sibi subtraheret. sic i p-
posito, quod sacerdos suspensus excōnicat⁹ he-
retic⁹ hoc est in heresim lapsus postquam vere fu-
it sacerdos ordinat⁹, et scūmatic⁹ ac degradata-
tus vere habeat claves ecclie, tamē quod cuilibet
istoy. usus claviū est interdict⁹. ideo quod ma-
nuis ligatas habēs nec p̄t claudere nec capire,
nec soluere nec ligare. **E**tia subtrahit sibi
materia. i. pp̄l's qui p̄t sunt sibi subiect⁹, exi-
mis ab eo ne cōpetat sibi spūialis actio i hīmōi
populū qualis sibi cōpetebat prīusq; esset su-
spensus vñ excōmunicat⁹ ic.

Ad. 5. **A**d quintum di-
cendum quod maior non est vera, na multo sancti-
ter dedit potentiam generatiū q̄ nunq̄ exiuit
in actu, et tamē non sunt frustra, cū de⁹ nihil fa-
ciat frustra. Unde vanitas et inutilitas potē-
tie non potest argui ex hoc quod p̄t prūmpit i actu.

Sed ex hoc quod positio omnib⁹ que sunt ad hī re-
gula ut potētia actiū eliciat adhuc hīmōi potē-
tia non potest prūmpere in actu. Sic autē non
est in pposito, quod cōmunicata iurisdictōe hu-
iulmodi sacerdoti, tūc p̄tās claviū q̄ est i ipo-

i mēdiate p̄t hī re vñz suū. **C**ōclusio secun-
da est, quod claves ecclie respiciētes foro extero-
ris iudicij non cōueniunt cuilibet sacerdoti. **O**r
tales claves non cōueniunt alicui nisi ipse sit iu-
dex homī. s̄z multi sunt sacerdotes q̄ non sunt
iudices homī, ḡ r̄c.

Sp. sicut p̄dictum est iste
claves nunq̄ p̄ferunt alicui nū ei p̄ferat iu-
risdictio. s̄z multi sunt sacerdotes q̄b⁹ nū a col-
lata est iurisdictio. ḡ r̄c.

Instantia
1. **F**orte dicit, cui cō-
cedit illud quod ē mai⁹, cide videt esse cōcessū il-
lud qđ ē min⁹. s̄z claves respiciētes foro cōscien-
tie sunt mlti maioris dignitatis; q̄z claves re-
spiciētes foro exteriōris s̄ne, et p̄me claves sunt
cōcessē cuilibet sacerdoti, ḡ r̄secunde, cui oppo-
sitū ponit ista cōclusio.

Sp. cui negat illud quod
est min⁹ illi n̄ videt esse cōcessū illud quod ē ma-
ioris. s̄z p̄tās exteriōris s̄ne q̄ ē minor q̄z p̄tās i
foro cōscientie negat alicui sacerdoti, sic ponit
ista cōclusio, ḡ cide n̄ videt esse cōcessā p̄tās i
foro cōscientie q̄ est maior, qđ est oppositū p̄me
cōclusionis.

Solūtio
Ad. 1. et. 2. **E**t sic sedā cōclusio videt p̄me re-
pugnare. Rudeo ad ambas rōnes quod licet
aliquid cōcludat q̄n mai⁹ et min⁹ sunt eiusdem rōnes
tū nihil cōcludit q̄n sunt diuersaz rationū.

Orem potētia volādi et potētia ratōcīnandi
sunt diuersaz rationū. ideo licet potētia volan-
di sit minor q̄z potētia rōcīnandi, tñ nō seq̄t.
homī ē p̄cessa potētia rōcīnandi, ḡ ei cōicata
est potētia volādi, nec ecōuerso sequit. homī
ē negata potētia volādi, ḡ homī nō est p̄cessa
potētia rōcīnandi. **S**z nūc est ita quod iste cla-
ues sunt diuersaz rationū, quod tā eaz origines:
q̄z eaz vñs et executores differunt rōe, na vñ⁹
origo est cū collatōe ordinis, alter⁹ origo est
cū collatōe iurisdictōis, vñ⁹ vñs est i foro
interiori, alter⁹ i foro exteriori, ergo r̄c.

Quātū ad tertium

Articulus
tercius.

Cōclusio
prima.

2

Cōclusio
secunda.

articulū pono tres cōclusiones p̄formes iā di-
ctis in duob⁹ articulis p̄cedētib⁹. **P**rima ē
quod claves respiciētes foro cōscientie nō p̄nt tolli
q̄z ad cōsentiā suā ab eo q̄ semel recepit eas.
Or iste claves, vñ sūt idē quod sacerdotal' chara-
cter, vñ solē in se p̄abilit̄ p̄sequunt hīmōi cha-
racterē. s̄z character iste est indelibil, ḡ claves
iste tolli nō p̄nt ab eo q̄ habet eas p̄ cuiuscūq; hoīs p̄tāez. **M**aior p̄tā ex cōmuni doceorū
cōcordia q̄ ad hī. **M**inor etiā patet ex dictis
supri⁹ dist. vi. arti. i. **S**p. si ab aliq̄ tolleret, hī
maxime videret de sacerdote degradato, vñ re-
posito ab officio et beneficio. s̄z hoc nō, q̄ pos-
to q̄ alīq̄ illoꝝ restituat ad prūstā dignita-
tē, de nouo itez nō cōserunt ei claves p̄ iterati
ordinis collationē. **H**anc oportet si claves
ecclie q̄z ad cōsentiā suā fūssent ab eo prius
ablate. **C**ōclusio secunda est, quod p̄tās claviū
p̄dictaz p̄tēt tolli et de facto q̄nq̄ tollit hītū
ad vñm et ei⁹ executionē. **O**r ab illo sacerdo-
te q̄ nō p̄t absoluere i foro cōscientie et si d' factō
absoluīt hīmōi absolutio nulla est siue hic q̄
dicit absoluti nō est absolut⁹, ab illo inquā ab
lata est executio iā dicte potestatis. **S**z sacer-
dos excōmunicatus cū qui sibi cōfitetur nō
potest absoluere, et si d' factō dicit verba abso-
lutionis, cōfiteens tamē nō est absolut⁹, ergo
r̄c. **M**aior patet de se. **M**inore p̄bo, q̄ nū
lus dū actu peccat et est alteri causa mortalis
peccati absoluīt a peccato. **S**ed perē abso-
lutionē ab eo quē noscit esse excōmunicatū.
actu quo perē peccat, et est illi a quo perē cau-
sa mortalī peccati. **M**aior est nota. **M**inor
etiā patet quo ad primā sui partē, quia p̄tē-
do ab excōmunicato absolutionē cōmunicat
excōmunicato cōtra mandatū ecclie, et per
cōlequens peccat. Patet etiā q̄ ad scđaz par-
tē, q̄ ab soluēs mortaliter peccat, qđ peccatū

non committeret. si iste absolucionem non peteret.
Ista etiam minor patet per Augustinum in libro d. non
et falsa penitentia. et habet in decretis d. prima dist.
vi. ubi sic dicit. Nemo penitentem dignus est. quem
non sustinet unitas ecclesie. Judas enim penitentem
iuit ad phariseos. et reliquias apostolorum. nihil auxiliij

Instantia

nisi augmentum desperatis inuenit. Forte
1. dicet quod ista clausio contradicit primo. Quod pars
actuam manens in habere libertatem arbitrii exit in
actu quoniam illi placet qui habet eam. Sed pars clau-
sium est potestas actuam. et a sacerdote qui est lib-
teri arbitrii non potest tolli. sicut dicit prima co-
clusio. ergo per exitum in actu quoniam placet huiusmodi sa-
cerdoti. quod implicat oppositum secundum clausio
nis. **P.** viii et efficacia spiritualis potestatis
magis videbitur impedita per culpam quam per pensum. sed cul-
pa mortalis non tollit usum clavium. ut pars ex-
dictus in secundo articulo. ergo nec excusatio quod
de seno est culpa sed pena. **P.** que equaliter de-
pendet ab aliquo. equaliter debet manere illo
manente a quo dependet. sed potestas conficiendi
corporis Christi. et potestas absolucionis equaliter depen-
det ab ordine sacerdotali. et per excommunicati-
onem non tollitur a sacerdote usus sufficiendi. si enim
excommunicatus celebraret. ipse vere conficeret.
quis celebrando peccaret. ergo etiam excusatio
sacerdos audiens confessiones vere dicens absolu-
tum. dato quod peccatum absoluendum. et per sequentes non
videbitur possunt tolli claves quantum ad eas ex-
ecutionem. **A**d primum dicendum quod maior non
est vera deficit materia correspondente illi actu
ue potestari. Sicut enim ignis existens iuxta ce-
lum lumen. quoniam habeat potentiam calefaciendi
tam non calefacit. eo quod non attingit materialiter quod
sive actus sit susceptiva. sic sacerdos excommunicat
non potest absoluere. non obstante quod ha-
beat potestatem absoluendi. eo quod per sui superio-
ris sententiam subtracti sint sibi subditae in quos
agere deberet finis illa potestate. **A**d secundum
dicendum quod dato quod maior aliquo modo possit
cedi. loquendo de pena tali quod non includit seu
per se unum culpam. tam non est vera loquendo
de tali pena que per se unum culpam. sicut est ex-
communicatio. **E**tiam maior non est vera sup-
posito quod culpa sine tali pena non subtrahat ma-
teriam correspondente huiusmodi spirituali parti. et pena
subtrahat huiusmodi materialiam. sicut est in proposito.

Ad. 2.

Ad secundum dicendum quod dato quod maior aliquo modo possit
cedi. loquendo de pena tali quod non includit seu
per se unum culpam. tam non est vera loquendo
de tali pena que per se unum culpam. sicut est ex-
communicatio. **E**tiam maior non est vera sup-
posito quod culpa sine tali pena non subtrahat ma-
teriam correspondente huiusmodi spirituali parti. et pena
subtrahat huiusmodi materialiam. sicut est in proposito.

Ad. 3.

Ad tertium dicendum quod maior est vera equa-
liter manente materia correspondente illi verius
potestari. Sed sic non est in proposito. quod quis-
cunque sacerdos sit excommunicatus. si tamen habet
panem et vimum. tunc non est sibi subtracta materia
correspondens parti officiedi. sicut est sibi sub-

tracta materia correspondens parti absoluenda.
Unus sic sacerdos deficiere pane non potest corpus
Christi perficere. sic excommunicatus non potest absoluere. quod sibi
subtracta est materia per ipsum absoluenda.

Coclusio tercia est. quod pars clavium quod iudi-
cat in exteriori iudicio seu in foro pretorio. potest tolli
li non solum quantum ad usum et executionem. verum
etiam quantum ad essentiam talium clavium. Quod iurisdictio
est quod quod habet super subditos ex certis cau-
sis potest tolli per suum superiorum. quod claves tales tolli
possunt. et quantum ad usum. et quantum ad executionem
nec non quantum ad suam essentiam. **C**onsentia pater.
quod huiusmodi claves non possunt alicui copeteres sine
iurisdictio. ut patet ex predictis. **E**ncedens etiam
patet. quod omnis spiritualis iurisdictio. vel est in ex-
equor suo superiori priuati quoniam officio et beneficio
Forte dicet quod papa non habet alium in modo
superiori supra se. quod iste claves ab aliis puta sal-
te ab illo quod est papa non potest tolli. **D**ico quod ra-
tione delicti. puta si ille homo quod est papa effice-
ret hereticum. tunc collegium cardinalium esset super-
eo. et talis papa posset deponi. et priuati officio et
beneficio. et sic quod carceretur iurisdictione sublate es-
sent ab eo claves quod ibi locutus sunt in ista predictione

Instantia

Solutio.

Articulus
quartus.

Notas.

Quattuor ad quartus

articulus est adiutorium quod in generali distinc-
tione duplex est excommunication. scilicet excommunication maior
et excommunication minor. In maiore excommunicatione
nullus incidit. nisi vel per similitudinem. vel per similitudinem
dicis. Tunc enim incidit per similitudinem. quoniam faciat aliquod
quod expresse prohibetur est sibi per modum statuti. sed
pena excommunicationis late simile. Sed tunc incidit per
similitudinem. quoniam vel a iudice excommunicatur. denunciatur.
vel contumaciter se habet in monitoriis vel per pres-
punctum iudicis vallatum lata similia excommunicationis. Si
primo modo. scilicet per similitudinem iuris quod incidit in excommuni-
catione. tunc vel superiori est resuata absolutionis. puta
si ostinet in statuto quod ab huiusmodi simili nullus debeat
absoluere nisi papa. vel nisi episcopus. tunc inferiorum
potest talis excommunicatus absoluere. Si autem
absolutionis non est resuata alicui superiori. tunc
ille qui a mortali peccato potest huiusmodi excom-
municatus absoluere. hic etiam potest cum ab his
iustismodi vinculo excommunicationis absoluere
sicut patet extra de simili excommunicationis. con-
cupis. ubi dicitur. quod cum coditor canonis ei absolu-
tionem specialiter sibi non retinuit. eo ipso decel-
lis videtur facultatem alijs relaxandi. **S**i se
cundo modo. scilicet per sententiam iudicis incidit. tunc
talis excommunicatus absoluiri non potest. nisi

vel ab eodē indice. vla superiori illi⁹ iudic⁹. vel ab alio sibi pari. puta si ille iudex morit. vlt de finit esse iudex. tūc a suo successore p̄ hmo⁹ ex cōmunicat⁹ absolu⁹. In minorē hō excōmunicatōe incidit q̄ ex eo. q̄ extra mādatū ecclie cōmunicat ei q̄ est excōicat⁹ maiori ex cōmunicatōne. supposito tñ q̄ nō cōicet ei in criminē. t q̄ ppter dūmātē cōmunionē sit denūciat⁹ noīaliter excōicat⁹ a iudice. q̄ quo cūq̄ isto ⁊ duox̄ posito. tūc p̄cipās est excōmunicat⁹ maiori excōicatōe. Propter q̄ talis nō p̄ absolui nisi ab eo a q̄ absoluend⁹ est ille cui cōicauit. q̄ faciente ⁊ sentiente par gena d̄stringit. sicut dicit in p̄allegato. c. nup. A maiori hō excōicatōe p̄ traçta p̄ simplicē p̄cipatōe p̄ q̄s absolui a tali sacerdote qui cū h̄t absoluerē a peccato q̄ trāgressus est māda tñ ecclie. vt p̄t eodē. c. Dixi aut̄ notāter il lū incidere minorē excōicatōe. q̄ p̄tra māda tñ ecclie cōicat excōicatis. q̄ cū aliquib⁹ p̄sonis ius ecclasticū dispensauit. q̄ h̄t sibi comp̄ hēndunt. Utile lex: hūile: res ignorata: n̄ce. Per li⁊ utile excusat plōna q̄ loquit̄ cū excōmunicato p̄ sua spūali salutē. t vt ipm inclinet ⁊ inducat q̄ pecuret absolutōe ab eo quo pecurare tenet. Excusat etiā p̄tēs debitū ab ex cōmunicato. q̄ si h̄t nō liceret. tūc excōicat⁹ de p̄tē suo reportaret cōmodū. Lex. i. matrimoniū excusat vpx̄ legittima. Humile. i. stat⁹ hūilis. puta seru⁹ v̄l. fili⁹ sibi excusant et intelligit h̄t de filio familiās. t nō de eo qui est emācipat⁹ a patre. Res ignota. puta qn̄ ali quis ignorat illū excōicatū esse cui cōmunicat. Necesse. puta paup̄es ⁊ pegrini q̄ alii denō possunt h̄re necessaria nisi ab excōicatis. In istis quiq̄ casib⁹ p̄cipatio cū excōicato sit sine p̄tē. nec d̄trahit ibi minor excōmunicatio. eo q̄ talis p̄cipatio in nullo ob viet mādatis sancte matr̄ ecclie. Foredicto si isti tantūmodo excusant. tūc videt p̄ lo cū ab opposit⁹. q̄ lo⁹ multū app̄ciat in iure. q̄ om̄is alij q̄ excōmunicatis p̄cipiat mortalē peccat. Cōclusionē isti⁹ instātie cōcedit q̄ dā opinio dices. q̄ om̄is hō q̄ incidit minorē excōicationē p̄ h̄t q̄ cōicat excōicatis mortaliter peccat. Q̄ illud q̄ sic se habet q̄ hō p̄t⁹ debet eligere mortē q̄ ipm cōmittat. h̄t videt esse mortale peccatū. s̄ p̄cipare excōicatis est hmo⁹. Maior patet. Probab minor autoritate innocēt̄ terciij. q̄ extra de his q̄ causa meus fuit. c. sacris est canonib⁹. ait. q̄ ppter meū mortis nō debet alio⁹ excōicato cōmunicare. Lui⁹ ratio ibidē subdit. Q̄ p̄t⁹ debet q̄s

Versus.

Opinio q̄ ois q̄ incidunt minorē excōicatio ne p̄ p̄cipatōe pec cet morta liter.

subire mortē q̄ peccet mortalē. P̄ceptū ecclie videt esse peccatū mortale. s̄ p̄cipatōe cū excōicato p̄ter q̄ in casib⁹ p̄dictis facit p̄tra p̄ceptū ecclie. vt p̄ h̄t ex h̄o q̄ po nunt. xi. q. iij. c. qm̄ ml̄tos. P̄ null⁹ phibet a sacro⁹ p̄ceptōe nisi rōe mortalē p̄cti. s̄ inciden⁹ minorē excōicatōe ppter p̄cipatōem cū excōicato licet nō phibet a fideliū cōlōne tñ phibet a sacro⁹ cōlōne. sicut patet extra de s̄nia excō. c. nup. ḡ hmo⁹ p̄cipatio videt ee mortale peccatū. P̄ null⁹ tellet excōicari maiori excōicatōe nisi p̄ mortalē peccato. sed ppter p̄cipationē cū excōicato p̄t q̄s excōicari maiori excōicatōe. vt patet iā dīcto. c. ḡ zc. S̄ ista opinio est nūmis dura. t p̄ ml̄ titudine hoīm valde p̄iculosa. q̄ sic innocentes etiā hoīes qn̄q̄ nūmis de facili luberent in mortale peccatū. dū qn̄q̄ leui verbo loquunt̄ excōicato. Ad primū ḡ dicendū. q̄ tebere eligere alioq̄ p̄t duplicitē se h̄re. Uno modo tanq̄ illud qd̄ est de necessitate salutis. Alio mō tanq̄ illud qd̄ est p̄dīcio p̄fectōis. Primo mō maior est v̄a. s̄ minor est falsa. sic v̄niuersalē accip̄ēdo etiā p̄ quacūq̄ minima p̄ciparde. S̄ secūdo mō tūc maior est falsa. q̄n̄is minor sit v̄a. Perfectōis em̄ esset p̄dīcio q̄ hō p̄t⁹ habet mortē q̄ cōmitteret etiā veniale peccatū. q̄n̄is nō sit de necessitate salutis. Ad p̄bacionē minoris dicendū q̄ v̄ba illi⁹ decretalē sunt intelligēda de his q̄ p̄cipiant excōicato criminōlo criminē. vlt de his q̄ p̄cipiat cū excōmunicato in diuis. vlt tercio de h̄o q̄ p̄cipiant cū excōicato temerarie ⁊ in p̄temptū ecclie. Q̄ em̄ istis trib⁹ modis p̄cipatōe excōmunicato mortaliter peccet h̄e multis loc⁹ iuris canonici patet. s̄ de alijs modis p̄cipādi. nō sunt intelligēda illa v̄ba. Ad secūdū dicendū q̄ aliquic̄ facere p̄tra p̄ceptū ecclie. p̄tingere duplicitē. Uno modo simplicit et directe. Alio mō s̄m qd̄ ⁊ indirecte. Primo modo faciēs p̄tra mādatū ecclie mortalē peccat. S̄ nō secūdo modo. Et q̄ vt cōiter dicit ecclia directe phibet cōicatōe cū excōicatio in diuinis ⁊ i criminē. ideo his duob⁹ modis p̄cipatōe cū excōicato mortalē peccat. p̄sequēti hō ⁊ q̄sī indirecte phibet cōmuniōne q̄ alias legitime fieri poterat in acrib⁹ hūa nis. t ideo in his cōicans excōicato simpliciter ⁊ sine p̄temptū ecclie. nō peccat mortalē s̄ venialiter. q̄ talis nō facit directe p̄tra p̄ceptū ecclie. quāuis faciat p̄ter p̄ceptū ecclie. Ad tertiu dicendū q̄ maior nō est v̄a. vt apparer ex his que dīxi dist. ix. arti. iiiij. Ad. 4.

Cōtra opinionem.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 4. quartū dicēdū q̄ rōne p̄cipatōnis nō p̄t q̄s
excōicari. nisi p̄t sup̄ h̄ fuerit noī aliter āmo-
nit. vt pater i nouellis tā gregorij q̄z īnocē-
tū. S̄z p̄cipatōs excōicato p̄ h̄mōi amonitio
nēi sp̄eali s̄bī factā videt esse p̄tumax. et teine-
rariē seu ex p̄temptu ecclie excōicato cōicare
seu p̄cipare. t̄ id mortalē peccat. Et per p̄le/
quēs pater. q̄ argumētū nō ocludit p̄ eo qui

Johānes de gāduno simplicit p̄cipat sine temeritate. S̄z lur
et marsilius p̄tuosī. q̄ totalē alterz extremū tenuerūt p̄ iam
de padua. dictā opiniōnē. dicēt ea q̄ null⁹ peccat i eo q̄

1 excōicato p̄cipat. P̄tērāt aut̄ isti moue-
ri his mortuis. Q̄z cōicancs iudeo vel paga-
no nō peccat. q̄ nec cōicancs xp̄iano excōicato
peccat. Añcedēs pater. Probat p̄seqntia. q̄z
p̄t⁹ est separat⁹ ab vnitate ecclie iude⁹ vel paga-
2 n⁹. q̄z excōicat⁹ xp̄ian⁹. P̄. si p̄cipatōs excōi-
cato efficit excōicat⁹. eadē ratōe ali⁹ p̄cipan-
tes cū illo secūdo excōicato efficerent excōica-
ti. et pari rōne p̄cipatōes cū ill̄tercio excōicat⁹
efficerent excōicati. Et sic vno excōicato. oēs
hoies efficerent excōicati et peccaret. qđē ma-
3 gnū īcōueniēt etiā cogitare. q̄z. P̄. si p̄p-
cep̄to dei tenemur indigēti subuenire. S̄z ex-
cōicat⁹ p̄t esse indigēt. Imo q̄ mag⁹ i mūdo ex-
cōicant ut plurimū sunt mag⁹ indigētes. cuīz
q̄ p̄ceptū ecclie nō possit hoiez obligare ad fa-
cēdū h̄ p̄ceptū del. q̄ dato q̄ indigēs sit excōi-
cat⁹. ad h̄uc tenemur ei cōicare subueniēdo sue
necessitati. Et ad majorē veleniā sui erro-
ris addūnt isti p̄dici hoies. et dicit⁹ q̄ excōica-
4 tio nō sit aliud q̄z clericorū fictio. Et illud
p̄t colarari sic. Nullus p̄t separari a dilectione et
charitate fidelū. q̄ null⁹ i fitate p̄t excōicari.
Añcedēs pat̄z. q̄z xp̄o p̄cipit fidelib⁹ q̄ etiā
inimicos diligat dicens. Diligit inimicos
vestros. et bñfacite his q̄ vos oderūt. Lolequ-
tia etiā p̄z. q̄z excōicatio ē a fidelū cōione ex-
clusio. S̄z fidelū cōio ē in charitate et dilectōe.

5 5 **cōtra istos** P̄. si excōicatio esset aliqd. v̄l esset morbo.
vel medicina. Si ē morbo. cuī n̄ est infligēda
alicui. q̄z oīm sal⁹ est desiderāda. Si ē medi-
cina. tūc esset affectāda. qđ faliūz ē. q̄z nullus
debet desiderare q̄ sit excōicatus. S̄z q̄ isti
heretice loquunt̄ p̄z. q̄z oīs opio directe r̄pu-
gnās sacre scripture ē heretica. ista est h̄mōi.
q̄z exp̄sse īnuem⁹ i sacra scripture apl̄os tu-
lisſe īniaz excōicatois h̄ aliq̄s rebelles p̄tōres
11a. i. ad Lhoz. c. v. apl̄o paul⁹ tuit ſuā
excōicatois h̄ illū qui fornicat⁹ ſunt cū uxore
pris ſuī. ſic dicēs. Ego absens corpore. p̄ſens
aut̄ ſp̄u. iā īdicauit ut p̄ſens eū q̄ ſic opat⁹ est

ſnoledñi n̄t̄ ih̄u xp̄i. S̄gregat⁹ vob̄ et meo ſp̄u
cū ſtute dñi ih̄u tradere h̄mōi hoiez ſatha-
ne i interitū carnis ſue. vt ſp̄u ſal⁹ ſit in die
dñi n̄t̄ ih̄u xp̄i. H̄ec z ad Bal. i. excōicauit
illos q̄ fallām doceſā p̄dicāt ſacred ſcripture
repugnatē dicēs. Si q̄s vob̄ euāgelizauerit
pter id qđ accepist̄ anathema ſit. Itē. i. ad

Thy. i. idē apl̄o excōicauit q̄ſdā ap̄ſtatares
a fide dices. Quidā circa fidē naufraguerit.
ex q̄b̄ est ymīne⁹ et alexāder. q̄b̄ eradicidi ſatha-
ne. vt diſcāt nō blaſphemare. Un̄ tales here-
ticos q̄ſi iā p̄ ip̄m excōicatos mādat esse vitā
dos. ad thitū. iij. c. dicens. Hereticū homīez
poſt primā et ſcdā monitōe deuita. Et ſi
militer ioh̄es euāgelista i ſcdā ſua canonica.
false doctrine ſemiatores denūciat excōicatos
et eſſe vitādos dicens. Si q̄s v̄enit ad vos et
hāc doctrinā n̄ affert. nolite cū recipi ī domo
neſ aue dixerit ei. q̄ em̄ dixerit illi aue. cōicat
ei⁹ opib⁹ malignis. Autoritatē etiā excōi-
can di apl̄i et p̄ ſeqntia ceteri i ecclia dei plati
vident accepisse a dño ih̄u xp̄o Mat. xviiij.
vbi cū de eo q̄ mādata ſtemnit ecclie ſaluator
dixit ad beatū pet̄z. Si aut̄ eccliaz nō audi-
rit ſit tibi ſic cehn̄ic⁹ et publican⁹. Quo dico
immediate querit ſimonē ad apl̄o dās eis au-
toritatē ligādi vīnclo excōicatois h̄mōi r̄ reb-
leo et cōtumaces. et ſoluēdi ab h̄mōi vīnculo
dicēs. Amēdico vob̄ quēcūqz ligauerit ſup̄
terrā erit ligat⁹ et ſcel. et quēcūqz ſoluerit ſup̄
terrā erit ſolut⁹ et ſcel. Plutoritai es etiāz
valde mīte aug. et ceteroz doctoz ac ſanctoz
q̄ habent h̄ varijs locis libri decretoz poſſent
adduci h̄ illos temerarios et pl̄i ſtruolos he-
reticos. q̄s tñ n̄ adduco cā breuitatis. Ad
prumū dicēdū. q̄ ſeqntia eſt falā. Ad ſeqn̄
tie p̄batōe dicēdū q̄ valet ad noſt̄z p̄poſitū
q̄z ex h̄ p̄ iude⁹ et ſp̄agan⁹ eſt mag⁹ extrane⁹ ab
vnitate ecclie. iō ecclia nō habet cū corrige. Et
h̄ videt innuere apl̄o. i. ad Lhoz. v. dicēs
Quid em̄ mīhi d̄ his q̄ foris ſunt iudicare. q̄
ſi dicat. Nō ſpectat ad pſonā eccliaſticā iudi-
care de his q̄ ſunt extra eccliam. S̄z ille q̄ eſt
mēbz ecclie debet corrigi p̄ plātu ecclie. et h̄ re-
cto ordie. pura p̄mo correctōe leniori citādo
et amonēdo. Scđo correctōe ſeuiori pura
excōicando et p̄cipatōne fidelū ſp̄ando.
Sic em̄ fideliſ medic⁹ q̄n̄ rāta eſt infectio q̄
n̄ p̄deſt em̄plastz leue. tūc v̄t̄ ſremedij ſa-
piorib⁹. et q̄n̄qz reſecat vñā p̄tē ſtotuz corrū-
pat et inficiat h̄ p̄ſeruet. et ad pleniorē ſanitarē
reducat. ſic i p̄poſito q̄n̄ aliq̄s ſtūmax ē poſt
āmonitionē. tunc nō reſtat aliud q̄z q̄ acrius
P̄. P̄

- Ad. 2.** resecet a cōione fidelium p suam excōicatois.
Ad. 3. Ad secundū dicendū q̄ excōicatio rō e sum
plicis picipatōis nō extēdit se vltra secundā
psonā. qz excōicat⁹ minori excōicatōe nō ē p
hibit⁹ a cōione fidelium. licet sit phibit⁹ a pce/
ptione sacroꝝ. Ad tertiu dicēdū q̄ sicut n̄
excōicat⁹ in articulo necessitatē p̄t sine p̄to
cōmunicare excōicato ab eo p̄cedo emēdo et
acciendi talia quib⁹ occurrit siue succurrīt
siue nccitari. sic excōicato ī tali necessitate posī
to. qz ex pcepto charitat⁹ hō t̄cneſ ei subuenire
tūc subueniē bona intentōe ⁊ pure ex chari/
tate. nec trahit excōicationē nec peccatū. re/
ducit em̄ ac̄ tal ad quintū in q̄ disp̄lauit ec
lesia. qd tangit ī ſu superi⁹ dicto cū dicit. ne
cessē. Ad quartū nego psequētā. Ad pba
tioñē dicendū q̄ triplex est fidelium cōmuniō.
 Una m̄etalis. Alia ſacralis. Et tercia corpora/
lis. Prima p̄ſtit ī charitatiua dilectōe. Se
cunda in ſacroꝝ pceptōe. Et tercia ī cōuictu et
exteriori cōuerſatōe. Et p̄ma cōione nō ſepaſ
hō p aliquā excōicationē. qz etiā excōicatos
tenemur diligere. Et ſecunda licet nō a tercia ſe
parat hō p minorē excōicatōe. qz ex̄n̄ ī mi/
nor excōicatōe phibet a ſacroy pceptōe. qz
n̄iis nō arceat a fidelium cōuictu ⁊ cōuerſatōe.
 Sz excōicat⁹ maiori excōicatōe ſepaſ a ſcda
⁊ tercia cōione. dato q̄ nō ſepaſ a p̄ma. Et ſic
appet q̄ mutat mediū ī illa pbatōe. qz maior
est vera mō q̄ dictū est de ſcda ⁊ tercia cōione.
Ad. 5. Iz minor exp̄ſſe loquunt de p̄ma cōione. Ad
quintū dicēdū q̄ q̄tū est ex pte ferēto ſuam
excōicatōis. tūc excōicatio debet dici medici/
na. qz ſub hac intentōe inde debet ferre ſuaz
excōicatōis vt excōicat⁹ emendet. ⁊ a ſua p̄ti/
naci rebellione relipſcat ⁊ corrigat. qd ſi fece/
rit excōicat⁹. tūc etiā ex pte excōicati debet di/
ci medicina. Si aut̄ excōicat⁹ non corrigit. ⁊
taq̄ inobedieſ medico īgerit ſe temerarie di/
uiniſ officijs ⁊ fidelium cōmunionib⁹ ſibi phib/
bitis. tūc talit faciēti excōicatio ē morbi. Nec
mir. qz raro est aliq̄ medicina ita bona qn ex
ei⁹ abuſu ſi mandatū medici cōmifſo morbi
poſſit augeri. Sz cū dicit ſi est medicina tūc
est affectāda. iſta nō eſt ſa. qz qn q̄ ſe adiſi/
ſci ſanitate ſine medicina mordēte. tūc hm̄oi
medicina nō eſt appetēda. Sic aut̄ eſt in p/
poſito. Propter h̄em p̄mitit citation⁹ ⁊ amon/
itio. q̄ten⁹ citat⁹ ſe excuset. v̄l post citationē
āmonit⁹ cōponat anteq̄ excōicet p ſua cōtu/
macia. ⁊ ideo ſi vult tūc p̄ ſanari anteq̄ excō/
municet. vel in ſanitate manere ſine excōmu/
nicatōes. Forte dicit q̄ aliq̄ paup̄ citat p

ſoluēdis debitis ſoluere nō p̄t. ideo talis nō
p̄t puenire excōicatōes. P̄ forte citat ad re
ſpondēdū illi cui nibil tenet. ideo n̄ curat pa/
rere corā iudice. Ad primū dicēdū q̄ licet
nō poſſit ſoluere. tñ p̄t ſi vult excōicatōes p̄
uenire. qz ſi declarauerit corā iudice q̄ nō ha/
beat ad pſens vnde poſſit ſoluere. ⁊ cautionez
ſideuſorū v̄l iuratorū pſtuerit de hoc. q̄ ſol/
uat q̄zro citi⁹ poſſit. tūc iudex nō debet eū excō/
municare. imo ſi hec fecerit etiā poſtq̄ excō/
icat⁹ eſt iudex t̄cneſ ſuaz relaxare. vt exp̄ſſe ha/
bet in iure. Ad ſecundū dicēdū q̄ q̄tū n̄
hil teneat illūtū debet parere. ⁊ corā iudice ci/
tante ſuā innocētā declarare. alias p̄ p̄tuma/
cia p̄ iuste excōicari. Forte dices q̄ multū
diſtat a iudice. ppter qd magnas op̄ceret eūz
facere expenſas ſi debet cōparere. Rūdeo
pter h̄ nō debet omittere qn cōpareat. qz de/
clarata ſua innocētā tūc iudex tenet partē ad
uersaz ī hm̄oi exp̄ſſis ſdemnare. tūtū inno/
centē reddere imunē ab om̄i dāno. Ad ar/
gumentū p̄ncipale patet p ea q̄ dicta ſunt in
p̄mo articulo. Ad argumētū in p̄trariū ne/
ganda eſt psequētia. qz aplis n̄ ſolū date ſunt
claves ordinis q̄ cōueniūt ſacerdoti. veſ etiā
claves iurisdictōis q̄ poſſut cōuenire talib⁹ q̄
nō ſunt ſacerdotes. Ad p̄bationē dicēdū.
q̄ licet ſoli ſacerdotes ſint aplōz ſuccēſſores ī
hiſ q̄ ſm̄ eccliaſticā dignitatē respiciunt clae/
ves ordinis. tñ aliq̄ q̄ nō ſunt ſacerdotes poſ/
ſut eē aplōz ſuccēſſores q̄tū ad ea q̄ respiciunt
eccliaſticā dignitatē ſm̄ claves iurisdictōis.

Ad. 2.**Instantia****Solutio****Ad princi/
pale argu.****Ad aliud
argumētū****Distinclo vicesima.****Liēdūz tamē**

est. Postq̄ m̄gr̄ determinauit
de p̄nia q̄tū ad diuercitatē ſua
rū partū. ac etiā de p̄tate ministroꝝ p̄niaz in
iungentū. nūc incipit determinare de q̄litate
ſubditoꝝ p̄niaz ſuſcipientiū. Et diuidit ī du/
as p̄tes. Qz p̄mo tractat de remiſſione p̄tōꝝ
⁊ ſe penitētū. Scđo ſe reuertiōe dimiſſoꝝ ſu/
ge ſe habentiū ⁊ dſteri p̄tētētū. Distincti/
one. xxij. ibi. Lūq̄ m̄ltis autoritatib⁹. Pr̄ia ī
duas. Qz p̄mo agit de remiſſione p̄tōꝝ q̄tū
ad ſtatū p̄ſentis vite. Scđo q̄tū ad ſtatū vi/
te future. diſt. xxi. ibi. Solet etiā q̄ri. Pr̄ima
ī duas. Qz p̄mo inq̄rit vtz hō vſq̄ ad finē vi/
te valeat penitētē. Scđo oſtēdit q̄liter circa
hm̄oi hoiez ī ſine penitētē p̄fessor ſe debeat ha/
bere. ibi. Solet etiā q̄ri vtz. Pr̄ima ī tres. Qz

Primo tractat de pénitentia illorum quod circa finem a primo penitente incipiunt. Secundo de pénitentia illorum quod a finem incipiuntur et non perficiuntur. Tercio de his quod pénitentiam iniunctam perficiuntur. Iuxta confessores sufficien tem pénitentiam ipsorum iniunctam perficerunt. Secunda ibi. Si vero queritur. Tercia ibi. Si vero de illo. Secundum illa pars. Soleretur etiam queri. Et dividitur in tres pres. Quod primo ostendit quod ultra circa illum quod a primo in fine penitentia sacerdos debet se habere quantum ad satisfactionis impositionem. Secundo quod vero circa oblationem quod fit pro illo quod ex caritate sacerdotis mortis propter absolutionem debet absoluere irrequisito episcopo. ibi. Non tamen debet. Circa hanc distinctionem vicesima quarto.

Oritur aliisque sit absolutus ab omni pena purgatorij quoniam compleuit pénitentiam a sacerdoti sibi iposita propter peccata suis supposito quod non iniuxerit sibi dignam pénitentiam. Videlicet quod sic. Ignorantia inuincibilis totaliter excusat hominem. putum dixi lib. iij. dist. xxiiij. Sed quoniam penitentes inuincibiliter habent ignorantiam de Christo quod peccata sua indigent maiori pénitentia quam sit illa quod sacerdotem sibi iniunctam. quod secundum Eccl. iusticia Christi ut sum misericordia delicti filiat plagarum modum. Hic primo videndum est utrum homo in extremo mortis articulo possit per te et meritorie penitentia. Secundo utrum vero in altero possit satisfacere. Tercio de principaliter quod sit. Et quarto utrum per indulgentias a papae vel ab episcopis largitas homo possit purgatorium suum extinguere absque alia satisfactione.

Articulus
primus.
Locutio
prima.

Primo tres pœnitencties. Prima est quod in extremo mortis articulo homo per salutifere penitentia. Quod secundum homo in hac vita per peccare. et adiuutum per dominum petro penitentia. Sed in extremo mortis articulo supposito solus Christus per homo adhuc habeat voluntatis. homo per peccare. quod secundum. Maior pars. quod pénitentia est deo in hac vita ad miserere deum quod ad confirmationem. quod dum solus homo faciat Christus quod in se est quantum ad displices pœnitentia. non minus miserebit ei in suadendo voluntate salutifere pénitentia. quod secundum est eum si fecerit quod in se est quantum ad voluntatem peccandi. Quoniam autem homo possit se preparare faciendo quod in se est et quoniam non patet ex his quod dixi lib. iij. dist. xxvij. art. i. et ii. Minor etiam patet. quod dato per talis

homo non possit peccare actu exteriori. tamen per peccata reatus interiori. quia per velle se posse peccare.

¶ Pœnitenctia dei vult quod liber sacerdos absolvat quemlibet hominem in mortis articulo ab omni peccato et in vita. etiam si talia fuerint sed aplice resoluta. quod homo in mortis articulo vere per penitentia.

Consequens patet. quod ecclesia dei frustra iubaret taliter absoluere quod vere non posset penitentia. Ante dens patet ex multis allegatoibus positis in libro decretoꝝ. xxvi. q. vi. r. q. viij. patet etiam auctoritate iuliani pape et habet hoc in lxx. ¶ Pœnitenctia conclusione sunt multe auctoritates. quod ponuntur post dist. viij.

Exempli etiam ad hoc patet de latrone pendente ad dexteram manum domini Christi xpi. quod penituit in fine vite. et tamen eodem die salutem et beatitudinem consecutus est. ut patet Luc. xxiiij. ubi ait salvator ad illum latronem Hodie mecum eris in padi so.

Hoc etiam patet auctoritate leonis pape et habet hoc in lxx. Autoritates autem beati Augustini quod homo in lxx etiam in libro decretoꝝ ponuntur ex quibus oppositum istius conclusio posset apparet.

Non innuunt in impossibilitate penitenti salutifere in extremis. sed tamen innuunt difficultatem. quod in rei veritate valde est difficile in extremis sic mentem colligere. quod homo non solus timore penitus sed ex dilectione doleat se deum per peccatum offendisse et opponat etiam si diu deberet vivere semper de Christi in suorum cauere. In his enim duobus existit vera et salutifera penitentia.

Difficultatem autem istius possumus ex Christo attendere. quod certe videmus quod quoniam homo in extremis patitur dolorem in uno sui corporis membro puta in oculo vel in dentite. ita ratione absorbet himen doloris. quod modicum cogitat de alio quam de illius doloris remedio.

Quid ergo faciet homo quoniam in hora mortis oculi trahuntur et cor ruptum. et iucture musculos dissoluuntur per nimio dolore. Valde enim magna deis misericordia operatur in hoc. quod cum tantis doloribus salutifere per cogitare de sua spirituali salute.

Tunc est enim illud verbum augustinum. Nam etiam de innocentibus. Hac animauersione peccatum per te ut moriens obliuiscatur sui. quod dum vivere oblitus est dei. Et ideo ait ille sapiens Eccli. xvij. Vnde et sanctus piteber. Quoꝝ primus. scilicet viii. confiteat est dominus in necessitate. quod a mortuo perit confessio. scilicet dicit eodem capitulo. Sed secundus. scilicet sanctus piteber est de ignorantia. Et ideo ne aliquis sit in despero. sed potius corde trito queratur ad deum. lo post ubi predicta habet illi sapientes. Quia magna misericordia dei. et propitiatio illius queritur. ad se. sed intellectu etiam istius conclusio validetur ea quod dixi supra dist. xxvij. q. i. art. i. et art. iiij. Secunda.

Secunda pœnitenctia est quod cali homini penitenti laborat in extremis. non est pénitentia satisfactoria conclusio.

1. iniungenda. Quid illi debet sponni omnius quod neque posse portare potest. sed talis homo nequaquam potest explorare aliquid opus satisfactorium. g. tc. ¶ P. illud non debet fieri circa laborantem in extremis quod inordinate ipse possit terrori. sed si sibi prima satisfactoria iniungatur. ipse possit inordinate terrori et forte depare ex eo quod videret se impotenter ad faciem illud quod sibi esset iniunctum. g. tc. Tercia conclusio est quod quis in extremis penitenti non sit satisfactio iniungenda. tamen est sibi iniuncta. puta sacerdos debet dicere. Fili si sanus essemus. tunc tale satisfactio est propter tuos explorare deberes. nunc autem quod hec sufficerre non potes. volo rogare deum ut tibi parcat. et a purgatorio quod sustinere debes te cito liberet. His et suis libis infirmus potest incitari ad deuotionem. et ad maiorem cordis tritatem. quod tanta possit esse quod de omnibus satisfactio est sibi adonatur. et ab igne purgatorij eum penitus supportaretur. Cleritas etiam ultra duas exclusiones expesse habet in decretis. xxvi. q. viii. c. i. Concordat etiam in his exclusionibus Raymundus et Hostiensis. ac multi alii doctores iuris et sacre theologie. Ad dicit etiam hostiensis quod sacerdos potest infirmo insule re ut elemosinas faciat loco insinuare proprie. sic enim extinguere potest peccatum in ipso purgatorio luendum. Quid attendes ille sapiens ecclesiastique. q. c. aut Ignem ardorem extinguire a quo. et elemosina resistit potest. Et beatus Ambrosius ait. Sic a quo extinguitur ignis. sic elemosina extinguit peccatum. Forte dicet huius secundum et tertiam conclusionem huiusmodi. Infirmo non sufficit omnis medicina nisi de sibi. Sed prima satisfactoria est quedam medicina in lesionem aie inflictam per peccatum. quod non sufficit penitenti solu insinuare huiusmodi medicinam. quod est huiusmodi conclusionem. sed debet ei dari. quod est huiusmodi clausione. g. tc. nihil valet homini scire talia que ipse nequaquam potest facere. sed iste nequaquam potest facere opera satisfactoria. quod frustra insinuat ei huiusmodi propria. P. propria insinuatio terroris incutit infirmo. sed in tali casu prolixus est infirmus non terrendo. Ad primum dicendum quod maior est va de corporali medicina. quod illa non sanat nisi corporaliter tangatur. sed non est va de medicina spirituali. cui insinuatio est prima satisfactio. hec enim operatur per apprehensionem amore et cognitionem. Cum igit talis apprehensio non possit fieri sine eius ostensione. id utiliter est infirmo eius insinuatio. Ad secundum nego maior. quod licet homo in tali casu non possit facere actum exteriorum satisfactorie proprie. tamen ex eo quod scire huiusmodi prius excitat ad elicendum actum interiorum. quod quicquid cum tanta efficacia elicit a corde tritum et humiliatum. per quod tolleretur effectum exterioris satisfactio. Ad tertium nego maior. maxime si ordinatus sibi insinuat. et non iniungit. Ex iniuncto

ne enim possit terrori. quod videatur se in ualidum ad faciem illud ad quod per sacrificalem impositionem obligaret. Sed ex sola insinuacione proprie cum expissione diuine misericordie quod nihil reqirit ab homine quod exceptum est vires suas: terror non incutitur. sed magis spes seu fiducia provocatur. Quis enim non speraret de venia. quoniam sibi dicitur quod tanta est dei misericordia quod ipse acceptat affectum per effectum. dolor cordis per satisfactio exteriore opem. Ipse enim est qui ait per Ezechiel. prophetam. Quacumque hora ingemuerit peccator vita viuet et non morietur.

Quantum ad secundum

Articulus secundus

articulum est aduertendum. quod prius satisfactio quod iniungit penitenti duplice in homine efficit utilitatem. Una: quod est huius mala inclinationis remedium. Aliam quod est debite solutio punitum. Et primo modo ordinatur huius peccatum futurum ne committatur. Secundo modo ordinatur huius peccatum perteritum. ut scilicet reatum tollatur. Et iuxta huiusmodi ad istum articulum ponuntur duas conclusiones. Prima est quod prius ad primas utilitatem unum hominem potest satisfacere per alio hominem per loquendo de satisfactio. quod talis mala inclinationis non tollit nec diminuit in nobis nisi per aliam bona dispositio in nobis formaliter existente. sed per actum satisfactiois ab uno homine elicetur: non est in altero homine aliquam bonam dispositio. g. tc. Dixi autem notanter per loquendo de satisfactio quod per modum meriti unum bonum hominem per alteri suis percibentibus et aliis deuotis opibus augmentum gratiae obtineat. quod de gratia est bona meritis dispositio. quod minuit in nobis inclinationis seu punitas ad peccandum. Sapientia enim divisa per destinatio complet in ipsis perdestinationibus mediatis seruorum punitis ad peccandum. Sapientia enim divisa per destinatio complet in ipsis perdestinationibus mediatis seruorum punitis ad peccandum. ut per hoc quod dixi. i. di. xli. arti. iij. Conclusionis secunda est. quod secundo modo loquendo de utilitate satisfactiois per latissimam est solutio punitum per reatum ipsius punitum. tunc cum ea existente rationabiliter unum hominem potest satisfacere per alio. Lauzaut tunc appello ronabile quoniam quantumcorrut. Prior quod huiusmodi tenet satisfactio. vel oportet non potest satisfacere. vel latenter non potest satisfacere. vel saltiter non potest satisfacere. Secundo quod huiusmodi acceptat huiusmodi satisfactiois si se sit potest ea explorare. Tercio quod utrumque istorum sit in charitate. Quartu quod hec communatio sit talis sacerdotis auctoritate quod noscit conscientiam utilitatem. Et ista super pollicem. quod tunc unum hominem possit satisfacere per alterum hominem quod non offendit. supposito quod ille quod offendit non possit communiter satisfacere. g. tc. Ipsa ista videtur esse interiori apostoli ad Galatas. vi. ubi ait. Alter alterius onera portare. et sic adimpleris legem Christi. Sed satisfactio propria est quodcumque onus

Conclusio prima

Conclusionis secunda.

Dist. XX.

Instantia ipi⁹ penitentia g^o videt q^o vn⁹ hō. l^otū isto on⁹ v^l p^ore ei⁹ portare possit p^o altero. Forte hō isto dicet q^o vn⁹ hō n^o p^oteri p^o altero v^l p^ofiteri. g^o nec p^o satissimacere p^o eo. Ans est notū. Probat p^ontia. q^o s^{ic} p^otz ex sup⁹ dicit p^otritio p^ofessio et satissimacere s^{ic} tres p^otes p^onīc. g^o q^o rōne n^o p^o co⁹ mutatio fieri d^o duab^o p^onis p^otib^o. eadē rōne n^o poterit fieri d^o tercia. P. de⁹ n^o exigit satissimacere vti p^o pena latissimacoria p^octōr q^o reordinat⁹ fuit a reo reordinat⁹ in deū. S^z null⁹ reordinat⁹ i⁹ deū p^o pena q^o ē i⁹ altero. g^o z^o P. si vnl⁹ p^o satissimacere p^o altero. t^oc si ille p^o q^o al^o spopodit satissimacere moreret ip^o imedia te euolar⁹ ad vitā eternā sine oī pena. S^z dñs ē falsū. vt oēs pcedut. g^o z^o Ans. Probat⁹ p^ontie q^o mories q^o nō ē obligat⁹ ad aliquā pena. ille s^{ic} immediate euolat ad gliaz beatā. S^z li vnl⁹ hō poss⁹ satissimacere p^o alio. t^oc postq^o ille potes satissimacere satissimacore illi⁹ mories sup⁹ se accepil⁹ set. t^oc ille mories liber e⁹ et ab hmōi satissimacore.

Confirmat Et confirmat. q^o si ip^o mories puniret. t^oc iste satissimacore. t^oc idē p^ocm dupl⁹ p^ourit. t^os sic de⁹ bis indicaret i⁹ idipm. cui⁹ oppositū hēt uān

4 i. P. de⁹ reddet vnicuiq^o fīm opa sua. s^{ic} ait p^o. g^o opa aliēa n^o erūt p^o hoie satissimacoria. Lō leqntia p^otz. q^o ad oppositū p^ontis leqnti oppo⁹ sitū a⁹ntis. Et isto confirmat autoritate apli. q^o q^o. ad L^oho. vi. c. ait. Oēs stabim⁹ a⁹n^o tribūnū xpi vt referat vnyqlqz qd⁹ gessit i⁹ corpe siue bo⁹ nū siue malū. Ad p^omū nego p^ontia. Ad p^obatōe⁹ itez nego p^ontia. q^o p^otritōe iustificat ipi⁹. S^z sic dic aug. Qui creauit te sine te. n^o iustificabit te sine te. i⁹ simpl⁹ ē hccarū ad salutē. vt q^olibet i⁹ seipo p^oterat. Etia⁹ p^ofessio n^o spē d^o māfest⁹. vez etiā d^o secre⁹ p^octis d^o q^ob solū ē p^octi⁹ ip^o p^octōr. i⁹ si p^o tē tenet hō p^ofiteri p^octa sua p^opo suo ore. Penā n^o extēxore p^o vnl⁹ hō absq^o repugnātia p^o altero sustinere. p^osupposi⁹ ta i⁹ altero p^ofessio et p^otritōe. q^o si n^o ell⁹ p^otritus t^oc carer⁹ charitate et p^o dñs bōa facta p^o alterū sibi p^odēsse n^o possent. q^o i⁹ sola charitate bona si delū p^ost eē cōia. Etia⁹ si n^o eē p^ofessus t^oc ne sciret q^ozitas satissimacore. t^op dñs null⁹ possit p^oeo satissimacere. Ad tēdōm nego minorē. q^o q^onu si i⁹ alto. p^olti fieri p^o isto p^osupposta t^on^o sp^omordiali rōrdiatōe q^o fit i⁹ vā p^otritōe sine q^o null⁹ poss⁹ reordiari i⁹ deū p^o pena q^o eē i⁹ alto.

Ad. 2. Ad terciū nego p^ontia. Ad p^obatōe⁹ dōm q^o hñor⁹ ē vā. q^o ille mories rādiū maner⁹ ob ligat⁹. q^o dñm ille q^o p^o ipo spopodit cōplete⁹ satisfecit. Ad confirmatōe⁹ dōm q^o l^o ambo puniret. t^on^o i⁹ iudicar⁹ bis i⁹ idipm. q^o l^o ille puniret i⁹ purgatorio. t^on^o ei⁹ pena bremia ret q^ozū iste i⁹ hō māndo cōpleret seu p^oficeret d^o

iūcta p^onia. Forte dices si sic fieret. t^oc q^o n^o iste i⁹ hō māndo p^o illo satissimacē eē i⁹ medio p^onīc. t^oc ille i⁹ purgatorio eē i⁹ sine pena. ad qd⁹ g^o valer⁹ alia medietas p^onīc quā iste i⁹ hō māndo cōpleret. R^hideo q^o l^o ille n^o pl⁹ indigeret. q^o iā exiret purgatoriu. t^on^o qr iste obligauit se ad totā sat⁹ factōe. i⁹ sōe p^omissi tenet ea cōplere. t^oc stud cōplementū cedet i⁹ meritū sui augmētū. Prop^o qd⁹ ip^o dicere p^o cu p^o. Oro mea i⁹ sinu meo cōuerteret. Ad q^ozū dōm q^o op⁹ eē alienū respe⁹ cu alicui⁹ p^odupl⁹ intelligi. Uno mō elicit⁹ ue. Alio mō i⁹terptatiue. Prōo mō op⁹ q^o fit p^o alio p^odici alienū ab ipso. q^o ab ipo n^o elicit⁹ tale op⁹. l^o n^o scđo mō. q^o q^onu n^o eliciat ab ipso. t^on^o clicit p^o ipo. Et i⁹ q^onu i⁹ compatōne ad ipm tale op⁹ sit alienū elicit⁹. t^on^o p^o dici op⁹ i⁹terptatiue. Et q^o de⁹ reddet vni⁹ i⁹terptatiue. i⁹ta op⁹ sūn^o n^o solū elicit⁹ ue. vez etiā i⁹terptatiue. i⁹ negāda ē p^ontia cu sua p^ohatōne. q^o p^oce dūt solū d^o alieno elicit⁹ ue. Ad dōfirmatōe⁹ dōm q^o l^o q^olibet debat referē a⁹ tribunal xpi ea q^o gessit i⁹ corpe. t^on^o ex hō nō p^ounciit q^o vnius p^o alio possit satissimacere.

Instantia

Solutio

Ad. 4.

Ad confir⁹ mationē.

Articulus
tercius.

Quātu⁹ ad terciū

articulū ē adūtēdū. q^o ex ordine diuinie iusticie cūlibet cl^ope ē p^oe. a⁹ determinata q^om p^o aliquē mō dū optet expiari. vt hō p^onti seclō. v^l salte in fūturo purgatorio. Et i⁹ si n^o ē digna p^onia per sacerdotē i⁹niūcta. t^oc p^oise. p^op^o cōplementū il^o p^oniū n^o absoluit⁹ penitēs a⁹ purgatorio igne. Et hec ē intēcio māgrī hō i⁹ l^oa dicit⁹. q^o si n^o suf⁹ sic dolor i⁹terior cū pena i⁹niūcta. t^oc de⁹ addit⁹ pena. Forte dices q^o si sacerdos i⁹niūgit māt⁹ iorē pena q^o sit pena ē digna. penitēs tenet ea to⁹ta cōplere. g^o si i⁹niūgit minorē. nō vide⁹ q^o iste tenet ad aliquā pena v^lteriore. Lō leqntia p^otz q^o si q^ozū ad mai⁹ ē stādū i⁹ndicio sacerdotis. etiā stādū erit suo i⁹ndicio q^ozū ad min⁹. P. ill^o qd⁹ arbiter sūiat hō veraq^o p^o telet ap^op^oba⁹. s^z sacerdos ē arbiter sacerdotē t^o re. g^o tā penitēs q^o de⁹ debet ap^op^obare sūia⁹ sacerdotis q^ozū ad pena i⁹niūcta. t^op dñs de⁹ nō addet pena purgatorio sup⁹ pena quā sacerdos i⁹niūxit ipi⁹ penitēti. P. cu pena purgatorij sit acerbissima. nimis piculose et dāngubile recipet penitēs a sacerdore. si suppleret i⁹ igne purgatorij totū illū qd⁹ sacerdos min⁹ i⁹niūgit a⁹ digna p^onia. Ad p^omū dōm q^o l^o ans sit vez q^ozū ad for⁹ ecclie. th nō ē vez q^ozū ad for⁹ dei. q^o dato q^o ille cui maior ē p^onia i⁹niūcta morta⁹ illo instāti in quo egit cōdignā penitēti. ip^o v^lteri⁹ nullā i⁹niūcta mortu⁹ penitēti.

Instantia

2

3

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2. Ad. 3. Ad confir⁹ mationē. Ad. 4.

Et terciū nego p^ontia. Ad p^obatōe⁹ dōm q^o hñor⁹ ē vā. q^o ille mories rādiū maner⁹ ob ligat⁹. q^o dñm ille q^o p^o ipo spopodit cōplete⁹ satisfecit. Ad confirmatōe⁹ dōm q^o l^o ambo puniret. t^on^o i⁹ iudicar⁹ bis i⁹ idipm. q^o l^o ille puniret i⁹ purgatorio. t^on^o ei⁹ pena bremia ret q^ozū iste i⁹ hō māndo cōpleret seu p^oficeret d^o

PP 3

Q[uo]d L[i].

tu intelligētiā ē adūtēdū q[uod] duplū possimū us
 loq[uod] d[icitur] q[uod] p[ro]fite satifactorie. Uno mō q[uod] tū
 ac forz tel. t[em]p[or]e sicut mēlūrā delici erit plagar[um]
 mod[us]. vt d[icitur] deut. xxv. ita q[uod] sp[iritu] maiori p[er]t[em] de/
 bet maior p[ena]. alio mō q[uod] tū ac forz ecclie. t[em]p[or]e
 q[uod] tū sit ecōuso. q[uod] maiori p[er]t[em] i foro ecclie q[uod]
 t[em]p[or]e debet mōr[ia] p[ena]. t[em]p[or]e maior. Fornicatio c[on]i
 sacerdos ē mōr[ia] clpa q[uod] voluntariū homicidii
 p[er] laicū p[er]petratū. t[em]p[or]e sacerdoti fornicatio de/
 bet i foro ecclie p[ena]. x. ānoz c[on]i maxio rigore
 adiūcto. t[em]p[or]e hōcide p[ena] septe ānoz. Itē nō ē
 dubiu[m] q[uod] pl[ur] pecc[ata] mōr[ia] cida q[uod] vxo uicida. t[em]p[or]e
 maior p[ena] debet i foro ecclie vxo uicide q[uod] mōr[ia]
 cide. Nā mōr[ia] cide debet p[ena]. x. ānoz. t[em]p[or]e vxo
 uicide debet p[ena] sine termio oib[us] dieb[us] vitesue
 p[ro]fice durata. Hec oia patet i varijs t[em]p[or]is
 locis lib. decretoz. Rō at pdictoz eē p[er]t. q[uod] i fo
 ro ecclie nō solū taxat p[ro]ficia put[em] ē emēda p[er]t[em] p[er]
 teriti. t[em]p[or]e ec[cl]ia put[em] ē cautela p[er]t[em] fusi q[uod] ex h[ab]uane
 ifirmitat[em] p[ro]nitate p[er] p[re]uere. ac etiā put[em] ē q[uod] q[uod]
 spūal custodia uitādi scādali q[uod] ex p[er]t[em] poss[et]z
 ouri. H[ab] magis p[ro]fici sūt hoies ad ledēdu vxo
 rea sua q[uod] mōr[ia]. etiā sacerdos q[uod] tā nobile offi
 ciū d[icitur] exercere iñ d[icitur] suis s[an]ctis d[icitur] bonū exēplū
 p[ro]fice exhibere. si s[an]cti fornicatioz labit valde scā
 dali[em] p[ro]plin. iñ ecclia maiorē taxauit p[ro]fiam
 vxo uicide q[uod] mōr[ia] t[em]p[or]e fornicati sacerdoti q[uod]
 laico hōcide. Iñ foro t[em]p[or]e nō sic. t[em]p[or]e sp[iritu] mai
 ri p[er]t[em] maior debet p[ena]. Un d[ato] q[uod] sacerdoti
 fornicatio p[ena] sit maior q[uod] ei clpa regrat corā
 deo. t[em]p[or]e si fluit ei inūcta p[er] sua supiore. ip[er] tenet
 ea cōplere si mābit i foro ecclie. si at morīca exit
 forz ecclie t[em]p[or]e forz dei. t[em]p[or]e posito q[uod] i p[ro]l[oc]to mor
 t[em]p[or]e q[uod] i forz dei tm p[ro]ficerit d[icitur] sua p[ro]fia q[uod] tū ex
 igit p[er] talis tāto d[icitur] foro dei. ip[er] p[er] illo p[er]t[em]
 nō apli p[ro]mpt. q[uod] i illo foro dei nō o[ste]nere de
 fuso p[er]t[em] v[er]o d[icitur] vitādo scādalo. iñ illa ps p[ro]fice
 q[uod] rōe istoz addit[em] i foro ecclie. nō h[ab] locū i foro
 dei. Sic ecōuso si alicui i foro ecclie sūt mi
 nor inūcta p[ro]fia q[uod] regrat sua clpa. nisi anq[uod]
 moriat p[er] aliq[ua] b[ea]ta opa iteriora l[oc] exteriora sup
 pleat illd[em] i q[uod] clpa excedit p[ro]fia. t[em]p[or]e q[uod] morī
 do i forz dei hmōi defect[em] p[ro]fice p[er] penā pur
 gatoriū p[er]t[em] r[es]format. nō obstat[em] p[er] i foro ecclie
 d[icitur] viri nō tenebat ad penā guio[r]e. Ad icd[em]
 d[icitur] d[icitur] q[uod] l[et] maior sit v[er]a q[uod] vtraq[ue] ps p[ro]sentit i
 arbit[em] tāq[ue] i suu supiore. sine exceptioe p[ro]mit
 t[em]p[or]e tenere ratū q[uod] q[uod] p[er] ipm sūt inūcta. t[em]p[or]e op
 posito istoz posito t[em]p[or]e maior nō ē v[er]a. Sic at ē
 p[ro]posito. Nā l[et] iste arbit[em] sit supior vna p[ro]te. s.
 ipo penitete. t[em]p[or]e ip[er] i finitū ē inferior altera p[ro]te
 s. ipo deo. Etia ip[er] deo nō p[ro]scit absolute i istū
 arbit[em]. q[uod] q[uod] i h[ab] senit q[uod] iste arbit[em] p[er] offe
 sa deo facta d[icitur] inūgere penā. t[em]p[or]e nō p[ro]scit i quā
 libet dimūtioe p[en]a. H[ab] vult q[uod] iste sacerdos
 ad modū samaritanū cū olco misericordia i fundat
 vnu iusticie. Ad terciū dicēdu q[uod] si sacerdos

III.

q[uod] rōabilib[us] d[icitur] caus[is] inūg[er]it mōr[ia] p[ro]fia q[uod]
 exigat rigor iusticie. puta q[uod] timet si magnā
 p[ro]fiam inūgeret q[uod] penitēt[em] desparet. t[em]p[or]e latē
 d[icitur] ei idicare q[uod] tū penā debet d[icitur] iure sustinere.
 t[em]p[or]e d[icitur] eū horari q[uod] p[er]ter hāc p[ro]fia exerce
 ret se i bonis opib[us] ad suu purgatoriū extiguē
 d[icitur]. sic nō recipiet eū. t[em]p[or]e cū debito moder
 mūne reduceat eū ad viā salutis[em] eterne.

Quātū ad quartū articulū q[uod] petet Articulus

purgatoriū suu extiguē absq[ue] alia factioe
 ē adūtēdu q[uod] cū li ab[us]q[ue] lit p[ro]positio exclusua.
 igit v[er]o excludit i p[ro]posito determinate t[em]p[or]e ca
 le factioe q[uod] inūg[er]it a sacerdote. l[et] excludit
 o[ste] actū hois q[uod] diminuit p[en]a p[er]t[em]. Et h[ab]m[us]
 pon[em] duas p[ro]clusioes. P[ro]pria ē. q[uod] iuxta p[ro]mū
 modū exclusiois p[er] purgatoriū hois totalit[em]
 deleri absq[ue] aliq[ue] factioe. Q[uod] cui em[er]it
 t[em]p[or]e q[uod] tū ip[er] tenet. ille v[er]ter[em] nō obligat. H[ab] m[us]
 ti sūt hoies q[uod] p[er] largitioe idicarie em[er]it
 t[em]p[or]e q[uod] tū ip[er] emēdare tenet. q[uod] dato q[uod] t[em]p[or]e mori
 ant p[er] q[uod] p[ro]ficiat factioe a sacerdote inū
 ctā. nullū t[em]p[or]e sustinebit[em] purgatoriū. Maior
 ē d[icitur] nota. Etia mōr[ia] p[ro]t[em]. q[uod] dato q[uod] aliq[ue] te
 meat penā sustiere. x. ānoz t[em]p[or]e maiorē. t[em]p[or]e t[em]p[or]e
 sibi sūt inūcta a sacerdote. ip[er] immediate p[ro]git
 ad aliq[ue] ecclias. l[et] q[uod] cui libet obire strito t[em]p[or]e
 so largiūt. x. āni idicariay l[et] p[ro]les. q[uod] obtētis
 morit[em] eod[em] die anq[uod] icipiat p[ro]fia suūt ab ip[er]
 so sacerdote. t[em]p[or]e planū ē q[uod] idicariā totū pur
 gatoriū illi[em] hois telebit. q[uod] vt p[ro]t[em] ex supposi
 to totāni sibi remittūt ad q[uod] ānoz ip[er] obliga
 bat. H[ab] m[us] i[st]i rōmōr[ia] acec h[ab] p[ro]clonē videt
 eē triplex opio. P[ro]prio em[er] his d[icitur] obiut[em] er
 ror hereticoz illo q[uod] dicūt idicariā nihil va
 lere. Q[uod] p[er] ex interōc eoz p[ro]bari sic. Spūale
 nō p[er] p[ro]cio tpali cōpari sūt i monia. H[ab] si in
 dulcētia aliqd valeret. t[em]p[or]e emerek spūale p[er]
 tpali. q[uod] ill[em] dat idicariā q[uod] porrigit manū ad
 iutrices. P[ro]prio d[icitur] tpali s[an]ctisida sunt q[uod]
 valde nccaria. t[em]p[or]e l[et] s[an]ctisida dare idicē
 tia. Rūdet q[uod] h[ab] nō valz. q[uod] s[an]ctisida spūalia ma
 gis sūt nccaria q[uod] tpalia. t[em]p[or]e spūalib[us] s[an]ctisida
 nō videt[em] dari idicariā. q[uod] nec p[er] tpalib[us] dari de
 bēt. P[ro]prio ex determinatōe diuine iusticie cui libet
 p[er]t[em] taxata ē sua p[ena]. q[uod] talis p[ena] nō dimittet p[er]
 aliquā idicariā. Anis p[ro]t[em] deut. xxv. vbi d[icitur] p[er]
 h[ab] mēlūrā delicti erit plagar[um] mod[us]. Lōsegn
 tia p[ro]ba. q[uod] sup illo v[er]bo. q[uod] ad T[em]hi. h[ab] c. seipz
 negare nō p[er]. dicit[em] glosa. q[uod] deo leipm negaret si
 dictū suu nō ip[er]ler. P[ro]prio q[uod] ē inferioris potē
 tie t[em]p[or]e autoritatis ille nō p[er] idicēdo taxare hmōi
 penā ad q[uod] mōr[ia] sustinēda obligauit ille q[uod] ē sup[er]
 i[st] autoritatis. H[ab] deo cui[em] auctas ē oim supima
 absoluēdo penitēt[em] a clpa t[em]p[or]e etiā obliga
 uit eū ad penā tpala. q[uod] p[er] nō p[er] p[er] idicariā hmōi

Opio ne
 gās indul
 gentias.

z

4

penā flaxare, et p dñō oꝝ q hō cā sustineat v̄lī hac
vita vel i alia puta i purgatorio. ¶ P. illō nō d̄z
fieri i dei ecclīa q vilificat sacerdotū ptāo & tollit
penitētēs veritas. ¶ abſoluere hoiez a pēa ſatiſ-
factoria ē hmōi. g r̄c. Maior pr̄z. Probat m̄or
qz ex h̄ ptāo iniugent aliquā penā vilificat q mo-
d̄ & via p̄bet ut illō qd̄ iniuctū ēnō ſpleat. ¶ z p-
ſidulgētias p̄bet via hoibꝫ nō faciēdi illō qd̄ iniū-
ctū ē eis a ſacerdotibꝫ. qz pdicat q p ſidulgētiā re-
laxet iniuctā eis p̄nia. ¶ P. r̄c ſcđa qz minous
qz p h̄ q hoies pſiciūt iniuctā eis p̄niaz ip̄i aſſue-
ſcūt ſtuose opari & faciliꝫ p̄nt cauered ſuſto p̄cto
qd̄ ē valde utile ip̄i homi. ¶ z iſtō tollit p ſidul-
gentiā. g r̄c. ¶ Iſta nō cludit. Q. ecclīa vniū

Ego p te rogaui petre vt n̄ deficiat fides tua. **S**z
2 vniuersal' i dei ecclia pdicat idulgētia a sūmis pō/
tificibz t etiā ab alijs ep̄is donata. **D.** ap̄ls. q.
ad Lhoſ. c. ii. videt dedisse idulgētias vbi ait. Et
ego donauī si qd donauī pp̄t vos i psona xp̄i vt
nō circūueniamur a lathana. vbi glosa exponēs
h̄ s̄bū i psona xp̄i ait. i. ac si xp̄s donass̄ **S**z pla
nū ē q̄ xp̄o p̄t dare idulgētias recōpēsantes int̄/
erā p̄niaz. **G**i ligit ap̄ls q̄ ep̄alez gradū tenuit de
dit idulgētia. **G**erā sūm' pōtifex ve p̄t dare idul
gentia. **I**p̄ em̄ ē vniuersal' t cū h̄ imediat' dispēsa
tor spūalis thesauri q̄ i ecclia dei p̄gregat' ē ex eo
qd sup̄fuit sc̄is. sufficiēter salutis his q̄ emēdare
debuerūt. **H**ec em̄ ē int̄erio sc̄to q̄ v̄ talibz spūali
b̄ domis sbueniak̄ xp̄i fidelibz. In q̄ erā thesauro
recōdit meritū dñi nr̄i ih̄u xp̄i q̄ n̄ hil tenebat sol
uere. q̄ peccatū nō fecit: nec in uent' est dol' t ore
ci'. t ideo toto suo merito nr̄e paupercati p̄ idulgē/
tiax largitionē poterit sbuenire a sūmo pōti/
fice. q̄ vt dictū ē vniuersal' dispēsator ē isti' thesau/
ri. ep̄alez ve dispēsatores sūt enī. t ulli alij p̄lati

Lōtrahāc
opinione.

Solutio.
Ed. I.

3d.2.

Ad. 3.
mū exēplū. s. x rege q̄ ec̄ dat p̄ spūnlib⁹ s̄bſdhs. Ad tertiu dōm q̄ dīmeti pena quā diuīla iusti-
cia taxauit p̄ clp̄a p̄t dupl̄r intelligi. Unū mō ab-
solue. Ellio mō dīmutatiue. puta q̄ p̄cā vñi⁹ dat
p̄ p̄ea alteri⁹ autoritate illi⁹ q̄ p̄t facere hmōi cō-
mūtationēz. Pr̄io mō n̄ dīmiterū p̄ea p̄ idulgētiā.
s̄z sc̄do mō. Nā d̄ merito passiōnē xpi ⁊ martirū
suoz. ac ceteroꝝ sc̄toꝝ soluit p̄ea taxata p̄ p̄cō q̄n
p̄ idulgētias d̄ p̄ea dīmiteti. Et iō negāda ē p̄ntia
Ad p̄batōeꝝ dōm q̄ de⁹ isto mō ip̄let dictū suū.
q̄ s̄uāt iustia eo mō q̄ vñ salua iusticia p̄t p̄ alio
satissacere. Ad q̄rtu dōm q̄ l̄ ille q̄ c̄isferior⁹ po-
tēte n̄ possit v̄tute p̄pa absolute relaxare illud ad
qd̄ obligauit ille q̄ ē sup̄ior⁹ potētie. tñ v̄tute sibi
cessa ab illo q̄ ē sup̄ior⁹ potētie p̄t p̄ illo q̄ obliga-
t̄ ē soluere d̄ thesauro cui⁹ dispēlatō sibi dīnoscit
ē cōmissa. sic at̄ ē i p̄posito. vt p̄t p̄ exp̄mīſs⁹. Ad. 4.
quintu nego mōre. accipieđo absoluere mō q̄ iā
dc̄m ē. puta vñū p̄ alio soluere. Ad p̄mā p̄batō
n̄ dōm q̄ l̄ maior sit s̄a q̄n dat via q̄n i se n̄ ī
suo eq̄ualēti ip̄let qd̄ lūctū ē. tñ n̄ ē s̄a q̄n sic dat
via p̄eq̄ualēter ip̄let. sic sit p̄ idulgētias vt p̄dc̄m
ē. Ad sc̄dāz p̄batōeꝝ dōm q̄ cuilibet q̄ exoluere
sua p̄niaz p̄ sibi largitā idulgētiā ē p̄sulēdū p̄ cō-
pleat ec̄ p̄niaz a sacerdote sibi lūctea. p̄p̄t cas̄ta-
cas s̄ ipa p̄batōe. ac ec̄ q̄ m̄ta sit p̄cā q̄z q̄nq̄
mēoria n̄ hēm⁹. igit̄ ne p̄ talib⁹ ḡne pena i purga-
torio susticam⁹. debem⁹ pagere p̄niaz nob̄ lūctas
vt indulgētie nob̄ succurrat̄ s̄ ea q̄ pati tenemur
p̄ hmōi p̄ctis. Dato tñ q̄ d̄ licētia p̄fessor⁹ hō in
lūctas p̄niaz recōp̄set idulgētiō. adhuc bñ p̄
tingere q̄ tal hō ex p̄sideratōe passiōis dñi nr̄i
ih̄u xpi. t̄ ceteroꝝ sc̄toꝝ. cui⁹ passiōis merito sati-
fit p̄ ipo. maioreꝝ grāz t̄ charitatē ſcipiat. q̄ si p̄ei-
tētā sibi lūctā i p̄p̄a sp̄e abſq̄ idulgētiō p̄feciss⁹
Et q̄ p̄ augm̄tu grē t̄ charitat̄ hō icliat ad opa-
v̄tuosa. t̄ diminuit i eo iclinatō ad vicia n̄ min⁹
q̄ p̄ affiſeſatōeꝝ bonoꝝ opeꝝ. iō penitēt̄ v̄tilitas
n̄ tollit p̄ idulgētiā. s̄z mag⁹ p̄mouet̄. Sc̄da opi-
nio p̄dc̄is ſtria ē. q̄ p̄oit q̄xuis idulgētiā valeat
ad tollēdā pena ad quā sustinēdā i h̄ mōdo sacer-
dos obligauit penitētē. tñ n̄ valet ad exoluēdō pe-
na quā q̄s mereſ pati i purgatorio fm̄ dei iudiciū
Et iſti vidēt p̄p̄ia vocē ignorare. q̄z q̄libet xpiā
n̄ tenet credere q̄ p̄ea satissactoria iniūcta a sacer-
dote p̄fessore delz pena purgatoriū. t̄ h̄ v̄l̄ i toto si
fuit dīgnā diuile offense. l̄ saltē i p̄te ſi fuit citra
dīgnā. ḡ ſi idulgētiā valēt ad tollēdā pena ad q̄m
sacerdos obligat i h̄ mōdo sustinēdā. sequit̄ q̄ p̄ cō-
ſeq̄ns idulgētiā valeat ad tollēdā pena i purga-
torio sustinēdā. t̄ ſic v̄tute illi⁹ qd̄ ip̄i ponit ſaſ-
firmat. ſequit̄ p̄ſitio illi⁹ qd̄ ip̄i negat̄. Tercia
opinio q̄ ſi ponit q̄ q̄xuis indulgētiā valeat ad sa-
tissaciēdū d̄ lūcta p̄nia a sacerdote ac etiā ad delē-
dū purgatoriū. tñ n̄ valet tantū q̄stū p̄nūcian̄
t̄ prediſtantur valere. s̄z v̄tutiq̄z tantum valeat

Opinio se cuenda.

**Opioteri
cia.**

Lötra op
nioneim.

Instantia

Solutio
Ad. I.

- quātū fides & deuotio sua exigit. Et si di-
cit istis quare plati ecclie maiore indulgentiā
pnūciat qz valeat. Rñdet q ad h̄ eccia tm̄
valorē pnūciat. vt qdā pia fraude filios suos
ad bñfaciēdū alliciat. sic m̄r pmittēs filio p/
uulo pomū. ipm ad abusadū puocat. qz uis to
ru pomū sibi n̄ tribuat. Sz nec istd valet. qz
ista n̄ eēt pia fraus. s; poti⁹ crudel' & ipia q hō
sic d̄cipit. q acerbissima pēa remaneat obliga
t⁹ qn̄ credit eē penit⁹ absolu⁹. Sic at eēt in p
posito. qz hō rōe indulgentie sibi facte posset qn̄
qz tm̄ d̄ iniūcta sibi pnia omittēre qz sonat
indulgentie. & tūc si n̄ valerēt indulgentie tm̄ qz sonat.
tūc ad tm̄ purgatorii iste maneret obli
gat⁹ qz indulgentie mun⁹ valerēt quantū sonat.
2. Prcterea ecclia dei i persona plati dātis indul
gentias. t̄i persona pdicatois denūciant indulgen
tias neqz possi⁹ a medaci⁹ excusari. qd̄ estet
valde piculosū. qz sic ait apls. i. ad Lho. xv.
Qui inanis ē pdicatio nr̄a. ianis ē t̄ fides nr̄a
Uñ isti factorib⁹ dicere possim⁹ illd̄ p̄bū iob
xij. Nūqđ de⁹ idiget medacio vr̄o vt p ipo lo
qm̄ini dolos. Sz forte p ista ficta opione
dicet. si indulgentie valerēt tm̄ qz sonat. t̄c ali/
qz d̄ sua malicia fm̄ ordinatoe ecclie qnqz re
portarz lucz seu cōmodū. Falsitas p̄ntis p̄t
Probato⁹ p̄ntie. qz qnqz pnūciat indulgentie d̄
remissioe tercie p̄t oīz pctōz. tūc dato q vñ
ppter magnā sua maliciā teneat obligat⁹ ad
penā sustinēdā treccor⁹ annoz. alter hō bon⁹
hō ppter aliqz vcialia pēta obligat⁹ ē ad penā
triū diez. tūc ille q valde mal⁹ sūt p̄seq̄ remis
sionē p̄nie cētū annoz. & ille bon⁹ hō tm̄modo
hēbit remissionē vñ⁹ dici. Up. veniēs p cē
tū dietas n̄ h̄ret maiore remissionē qz ille cui⁹
dom⁹ eēt p̄tigua ecclie i q hm̄oi indulgentie fo
re pnūciant. qd̄ videt incoueniēs. Sz i cui
tate spirali c̄ qdā pia ecclia q appellat sanctuz
sepulcz. in q̄ ondit patētib⁹ lris papalib⁹ se
ptē papaz q̄ qlibet eoz relaxat septimā partē
p̄nie oib⁹ q̄ p̄fessi & p̄triti veniūt ad illa eccliaz
i festo diuiliōis aploz. ḡ si indulgentie tm̄ valerēt
qz sonat. tūc qlibz illa die veniēs p̄trit⁹ & co
fessus ad iā dictā eccliaz. eēt absolu⁹ a pena &
a culpa. & lic̄ tāta eēt ibi indulgentie sic iano iu
bileo i ecclia sc̄i petri. v̄l i p̄missio v̄lramaz
rino. qd̄ oīo incoueniēs eēt videt. Sz his
n̄ obstatib⁹ dico q̄ indulgentie tm̄ valerēt qz sonat.
dūmō hec tria p̄currat. s; ex pte dātis au
toritas. ex ptesuscipit⁹ charitas. & ex pte cāe
agritas seu rationabilitas. Et appellat tūc
causa p̄ qua dant indulgentie rationabilis.
quādo ex hoc pmouetur honor dei & vtilitas
ecclie. El p̄mūm nego cōsequentiam.

Ad pbatōez d̄dm q̄ illd̄ lucz puta illā remis
sionē n̄ reportaret ex sūa malicia. s; ex dei mīa
Etia⁹ dato q̄ ille bon⁹ hō solū vñā dīe p̄seq̄
tut d̄ remissioe. tm̄ magnū bonū p̄t ibi p̄seq̄ p
modū meriti. qz n̄ solū i naturalib⁹. v̄z etia⁹
spūalib⁹ p̄ficas illa p̄posito aresto. q̄ d̄ aia. q̄
dicit. act⁹ actiuoz sunt i patiēte & disposito. &
iō fm̄ q̄ ille bon⁹ hō ēmeli⁹ disposit⁹. Sz h̄ eod
actu q̄ vadit p̄ indulgentijs p̄ter illā remissionē
quā p̄seq̄. ex sp̄cali deuotoe p̄mereri augmē
tu sui p̄mū essential. Ad sec̄dm d̄dm q̄ qn̄
qz indulgentie indistincte largiunt. & tūc nō pl⁹
h̄z d̄ remissioe q̄ d̄ logiq̄ veit. qz ille q̄ p̄tig⁹
ē ecclie. v̄l etia⁹ qz clerici q̄ spectat ad illā eccliaz
i q̄ q̄rēde sūt hm̄oi indulgentie. Sz ille q̄ d̄ remots
veit rōe maioris laboris & deuotōis mereat ali
qd̄ d̄ p̄mio eēntiali qd̄ alter nō meret. Sz qn̄
largitor indulgentie distinguit iter d̄ remots veni
ente & de ppe. tūc pl⁹ recipit ille qz iste. Uerbi
gra. Papa i remissionib⁹ aliquo ill̄ q̄ transēut
mare dat. v. ānos. ill̄ q̄ trāseūt mōtes tres an
nos. ceteri aut vñā annū. Ad. terciū nego
p̄ntia. qz n̄ ēsic intelligēdū q̄ qlibet illoz septez
papaz remittat septimā p̄tē toti⁹ p̄nie. Sz sol⁹
p̄m⁹ remittit septimā p̄tē toti⁹ p̄nie. sc̄ds hō
remittit septimā p̄tē illi⁹ qd̄ remālit post p̄mā
remissionē. & terci⁹ remittit septimā p̄tē illi⁹
qd̄ remālit p̄ sc̄da⁹ remissionē. & sic deinceps
v̄sqz ad septimā papā. & ille remittet septimā
p̄tē ei⁹ qd̄ remālit p̄ sextā remissionē. Ex q̄p̄z
q̄ postqz q̄libet isto⁹ lep̄tē papaz remisit septi
mā p̄tē p̄nie. achuc remānet sex p̄tes illi⁹ toti⁹
qd̄ remālit p̄ sextā remissionē factā p̄ sextū pa
pā. Et iō nō ēsile d̄ indulgentia āni iubilei vel
passaq̄ v̄lramarini. supposito q̄ italib⁹ ple
na fiat remissio ab om̄i pena. Mlt̄ alie op
niones sūt circa istā materia. qz recitat glosa
tor. extra d̄ pe. & remis. sup. c. Qd̄at. qz cā bre
uitas ad p̄plens n̄ adduco. Eōclusio sc̄da ē
q̄hō p̄ acq̄sitoz indulgentiē p̄tē totū sūu pur
gatorii extīguere absqz aliqz satisfactōne. put
li absqz excludit omnē actū nostrū q̄ remittit
seu diminuit pena debita p̄ peccato. Qd̄ nihil
p̄t excludere illd̄ qd̄ n̄ccario p̄supponit. Sz
remissio q̄ fit p̄ indulgentia n̄ccario p̄supponit
remissionē q̄ fit p̄ penitēt p̄tritoz. ḡ tc. Ma
ior p̄t. Probab̄ mīor. q̄ cū null⁹ mortal' pec
cator sit capax indulgentie. optz q̄ remissio q̄ fit
p̄ indulgentia p̄supponat p̄tritoz q̄ mortal' pec
cator iustificat. & p̄ p̄n̄ p̄supponit aliquo remis
sionē seu diminutoz pena debite p̄ p̄cto. qz si
cū p̄tē ex dictis supi⁹. maḡ p̄ illi⁹ pena remit
tiū iā p̄tritoe. Sz iudamētū isti⁹ rōis
q̄ d̄. q̄ null⁹ ex his i p̄cto mortali ē capax indul

Ad. 2.

Ad. 3.

Secunda
p̄clusio

Instantia

gēte. qdā arguit sic. Ubi ē maior indigētia.
ibi magis h̄ locū miseriae et idulgetia. S̄z hō
ex̄ps i p̄cto mortali maiorē patit̄ idigētia q̄ il-

le q̄ caret p̄cto. ḡ t̄c. S̄p. p̄cto mortali n̄ obistā
te hō p̄ dare idulgetias. ḡ n̄ obistare p̄cto mor-
tali hō p̄ recipe idulgetias. Ans p̄t. q̄ da-
to q̄ papa eēt i mortali p̄cto. t̄n ip̄ poss̄ dare
idulgetias. Probat̄ ɔntia. q̄ coditio agētis
d̄z eēnobilioz coditoe patiēt. Nā oē agēs p̄
statiē patiēte. vt dr. ḡ. d̄a. ḡ si vilitas mor-
tal p̄cti n̄ repuḡt faciet̄ idulgetias. seq̄t q̄ nec

Contra

mēbz mortui nulla suscipit influētia a ceteris
mēbris viuis. Sic q̄dū manet hō i mortali
p̄cto n̄ p̄ suscipe idulgetia q̄ dat ex influētia et
dispēsatioz meritoz viui capiſ. l. xpi et viuo z
mēbroz oim. s. sc̄o z illi viuo capiſ viuaciter
adheret̄. Ad p̄mū d̄dm q̄ maior n̄ ē ū.

vbi maior idulgetia stat cu dispēo opposita ad
mīaz et idulgetia. Ad mīoē d̄dm q̄ i mortal
p̄cto maior idulgetia h̄cat. t̄n min⁹ ē disposi-
t⁹ ad recipieđū idulgetia q̄ ille q̄ ē sine morta-
li p̄cto. Ad sc̄odū nego ɔntia. Ad p̄batōez
d̄dm q̄ quis ille q̄ agit p̄ncipalr̄ et ex p̄pa vir-
ture effluit aliquē effectū sit p̄stantior patiēte.
t̄n h̄ nō ē ncce d̄ eo loq̄ndo q̄ mīsterialr̄ dispē-
sat aliquē effectū. n̄ d̄ suo h̄z alieno sibi t̄n cō-
missio thesauro. sepe ei bon⁹ d̄ns dat bonū do-
nū bono subditō. p̄ manū malī mīstri. S̄z p̄p
v̄l̄ ep̄s d̄as idulgetias n̄ dat de suo merito. s̄z
dat d̄ merito xpi et sc̄o z sibi ad dispensandū
cōmiso. ḡ t̄c. Ad argumētū p̄ncipale d̄dm
q̄ i grāntia iulincibl̄ excusat a p̄cto et a pena
etna. t̄n n̄ sp̄ excusat a pena etia tpali. dato em̄
q̄ hō tradiderit obliuioni et ignoratiā iniūci-
bilē habeat d̄ ml̄t̄ mortaliby p̄ctis q̄ diebo su-
is cōmisit. t̄c de⁹ n̄ tradit eu eternaliby penis
eternalr̄ puniēdū. t̄n n̄ obistate hm̄oi obliuio-
ne de⁹ puniet ei p̄ hm̄oi p̄ctis in purgatorio
pena tpali. si h̄ mūdo n̄ satisfecerit p̄ largitas
sibi idulgetias v̄l̄ alij̄ p̄tuos̄ actib⁹ et op̄i-
bus pietatis.

Ad princi-
pale argu.

Postq̄ mḡr̄ determinauit d̄ p̄cto
n̄ remissioe q̄tū ad statū p̄ntis
vite. nūc i ista. xxi. dist. incipit tractare d̄ eadē
remissioe q̄tū ad statū vite fute. Et diuidit i
duas p̄tes. Nā p̄mo ostēdit i vita futu alij̄
p̄cto et fieri remissioe. S̄c̄o d̄clarat q̄dā ob-
fūda i hac vita circa p̄fessionē. ibi. Post h̄

p̄siderādū ē. P̄ria i duas. Nā p̄mo circa ve-
nialū p̄cto et remissionē q̄ fit i alia vita p̄o it sit
et determinatōez. S̄c̄o h̄m̄oi determinatōez
adduc et tollit duplice obiectōez. ibi. Hic ob-
t̄ci pt. P̄ma i duas. Nā p̄mo ostēdit q̄ qdā
p̄cta i vita futura relaxant̄ S̄c̄o q̄o hm̄oi
p̄cto q̄dā i purgatorio cut̄. qdā p̄o tardius
expurgat̄. ibi. In illo aut igno. Seq̄t illa ps
Hic obt̄ci pt. Et diuidit i duas p̄tes fm qd̄
adduc duplice obiectōez. q̄ cūlibz adiūgit
suā solutōez. S̄c̄a ibi. S̄z forte dic. Lūc
seq̄t illa ps. Post hec p̄siderādū. Et diuidit
i tres p̄tes. Nā p̄mo ostēdit q̄ p̄cta et q̄lit sine
p̄fiteda. S̄c̄o d̄ q̄b̄ p̄ctis n̄ c̄fessio faciēda.
Et tercō q̄o p̄cta sacerdoti p̄fessa sunt ab eo
sb̄ sigillo secreti renēda. et p̄petue sb̄ticeđa. pu-
ta n̄ signo nutu l̄ h̄bo p̄cēda. S̄c̄a ibi. Si
cūt̄ at penitēl̄. Tercia ibi. Lūeat at sacerdos
Decēdiūl̄ et inia isti distinctōis i gene-
rali. circa quā i spēali q̄ro h̄ac q̄stionē.

Lūc sacerdos illd qd̄ scit p̄ p̄fessionē
teneat̄ i casu sb̄ secreto tenere. Et
videt q̄nō. Q̄ ad h̄ n̄ obligat̄ sacer-
dos qd̄ n̄ p̄ obfūare sine mortali p̄cto. S̄z i
aliq̄ casu sacerdos mortalr̄ peccaret. si illd qd̄
scit p̄ p̄fessionē n̄ reuelaret. ḡ t̄c. Maior pat̄
q̄ null⁹ obligat̄ d̄ ccitat̄ salut̄ ad illd qd̄ ne-
cessario ip̄licat mortale p̄ctm. Minorē p̄to
sic. Ponat q̄ aliq̄ tyrān⁹ faciat solēnit̄ iurare
sacerdotē d̄ dicēda. v̄itate quā noscit sup his
q̄ q̄ret ab eo. q̄ sc̄o. q̄ret tyrān⁹ v̄t̄ ip̄ sciat q̄s
sterfecerit hoiez q̄ tali die secrete fuit occisus.
Mō posito q̄ sacerdos h̄ sciat i p̄fessioe. si n̄
reuelat̄ t̄c erit giur⁹. et p̄ dñs mortalr̄ peccabit
In triū ēmḡr̄ h̄ i l̄ra. t̄c ois sc̄o et doctrina.
Hic p̄mō vidēdū ē d̄ p̄ncipali q̄sito. Se
cūdō ad qd̄ valeat general p̄fessio. Tercio
vidēda sūt aliq̄ d̄ igne purgatorio. Et q̄rto
q̄o aliq̄ p̄cta remittūl̄ i alio mūdo. De his
ei oib⁹ i ista distinctōe sit mētō mō t̄n r̄troḡdo

Quantū ad p̄mū

p̄ distigui sic. Q̄ aut sacerdos illd d̄ q̄r̄ p̄
cise nōscit p̄ sacrale cōfessionē sibi factā. aut n̄
p̄cise. puta q̄ nōscit p̄ p̄fessionē. et t̄cī alio mō
Si p̄cise p̄ p̄fessionē. t̄cī aut h̄z licētia et p̄fite-
te q̄ illd possit reuelare. aut n̄ h̄z hm̄oi licētia

Et sic iuxta mēbra isti distinctōis pono
tres cōclusiones. P̄ria ē hec q̄ illd qd̄ sacer-
dos p̄cise et n̄ alio nōscit q̄ p̄ p̄fessionē. hoc nō
p̄ reuelare sine mortali p̄cto. Q̄ q̄n̄ aliqd̄ est
h̄ ius nature. h̄ autoritatē legis diuine. et co-
tra statutū sancte mīris ecclie. h̄ null⁹ potest

Articulus
primus.

P̄ria p̄cto
Ratio.

Distinctio vicesima p̄ma.

Q̄let etiā q̄ri

Postq̄ mḡr̄ determinauit d̄ p̄cto
n̄ remissioe q̄tū ad statū p̄ntis
vite. nūc i ista. xxi. dist. incipit tractare d̄ eadē
remissioe q̄tū ad statū vite fute. Et diuidit i
duas p̄tes. Nā p̄mo ostēdit i vita futu alij̄
p̄cto et fieri remissioe. S̄c̄o d̄clarat q̄dā ob-
fūda i hac vita circa p̄fessionē. ibi. Post h̄

facere sine mortali p̄co. Sed reuelare illud qd p sola p̄fessionē notificatiū est sacerdoti. est hmōi. g. tc. Maior ē vota. Minorē p̄bo qn

Prima p̄s
minoris p̄
bat.

tū ad oēs suas p̄tes. Sp̄ia p̄s p̄bat sic. Ille q̄ collit vniuersaliter h̄mū totū h̄māne policie peccat. h̄ legē nāte. reuelator secretor q̄ sibi sub sigillo secretei pandunt est hmōi. Maior patz q̄ illid est destrictiū boni totū policie q̄ nulli l̄ de altero p̄t p̄fidere. s̄ reuelatio illi qd s̄ si gillo secretei p̄adit alicui generat disfidētiā int̄ oō sc̄iuncs. ita q̄ nulli alteri p̄sumit agere ea q̄ gerit i cordie. Et p̄firmat. q̄ illid mādatū salvatoris q̄ ait Nat. viij. c. quecūq; vult. ut faciat vob̄ hoies hec eis faciat. est de lege seu iure nature. vt p̄tz circa p̄ncipiū lib. decretor. S̄ q̄libet qui peccatū sūnū i p̄fessione reuelat. vult ve secretei teneat ne aliquā ex h̄ infamia patiat. g. alteri peccatū qd s̄ si gillo secretei sibi fuerit reuelatu d̄ iure nature nō debet alteri reuelare. Da oppositū tūc n̄ faciet alteri illud qd sibi vult fieri. qd tñ ē de lege nature. s̄ic iā dictū est. sp̄. eandē minorē p̄firmo sic. Qui fraudulēt est n̄ obviat ea q̄ sit legē nāte. s̄ reuelator eoꝝ q̄ s̄ si gillo secretei sibi pandunt ē fraudulēt. Maior p̄tz. q̄ dol⁹ & fraus sunt h̄ rectā rōne. & p̄seqns lege nature noscunt ec̄ p̄hibita. Minor etiā habet puerb. xi. vbi d̄r. Qui ambulat fraudulēter reuelat archana. q̄ aut̄ fidelēst celat amici cōmissū. Sc̄dam p̄t minoris p̄bo sic. Reuelator p̄fessionis facit q̄ lacrm̄ p̄nic spernit. g. peccat h̄ autoritatē legī dñiū seu euāgelice. H̄ncedēs patz. q̄ ex tali reuelatōe hoies timeret infamari. & p̄ p̄se quē si fieret hmōi reuelatio: tūc nulli vellet p̄siteri. Ēs̄eqntia etiā p̄tz. q̄ quicūq; facit q̄ spernit illid qd est ab aliq; lege statutū. ille pec- cat h̄ hmōi legē. s̄i lacrm̄ p̄nic est statutū au- toritate legī euāgelice. vt patet ex dictis sup̄p̄ dist. xvij. q. ii. Et p̄firmat sic. Ille q̄ impe- dit executionē officiū cōmissi a xp̄o ip̄is sacer- doribꝫ peccat vtiꝫ h̄ legē euāgelicā seu dñi- nā. maxime si absq; cā legitima p̄reb̄ hmōi ip̄edimentū. Qd ncl̄do p̄pter ip̄edimentū executois euēnēs alicui p̄linaz suspcionis i terdicti v̄l excoicatōis. S̄ reuelator p̄fessio- nis h̄ faciat. g. tc. Maior p̄tz. q̄ xp̄s est legē laitor legī euāgelice. & p̄ seqns q̄ ip̄edit execu- tionē officiū ab ip̄o cōmissi h̄mū euāgelicā legē ille peccat h̄ hmōi legē. Minor etiā patz. q̄ officiū absoluendū a pctis xp̄s sacerdotibꝫ cō- misit Joh. xx. cū dixit aplis. quoꝝ remiseritis p̄cta remittunt eis. hmōi aut̄ officiū executio n̄eliuste & sine causa legitima ip̄edit reuelator

p̄fessionis. q̄ ex h̄ sc̄andalizant hoies. & a p̄fes- sione retrahunt. Etia tercia p̄s minoris pa- tet. q̄ hmōi reuelatō i iure canonico districi⁹ sh̄bet. s̄ic p̄z extra d̄ p̄nijs & remis. ois verius/ q̄ lex. vbi d̄r de ip̄o sacerdote q̄ audiit p̄fessio- nes sic. Lauseat aut̄ omnino ne verlo v̄l signo aut̄ alio q̄uis mō aliquatū peccatorē p̄dat.

Tercia p̄s
minoris p̄
bat.

S̄ si prudētori p̄silio indiguerit. illud abs q̄ villa exp̄ssione p̄sonē tacite regrat. qm̄ q̄ pec- catū i p̄niali iudicio sibi detectū p̄sūp̄lerit rue- lare. nō solū a sacerdotali officio deponēdū re- cernim⁹. v̄x̄ eriā ad agendā p̄petuā p̄niāz i artū monasteriū destrudat. Etia hmōi reue- latō p̄hibet districtissime decretō penitētia dist. vi.

Instantia

Forē dicet h̄ istā p̄clusionē sic. In aliq; casu n̄ reuelare p̄fessionē h̄ charitate. g. i aliq; casu licet reuelare illid qd p̄ p̄fessionē ha- bet. Ēs̄eqntia patz. q̄ illid p̄positū licet cui⁹ opp̄ositū est h̄ charitatē. Patz etiā autoritatē berñ. i lib. d̄ disp̄satōe & p̄cepto. vbi ait. Qd istitutū ē p̄ charitate. h̄ charitatē n̄ debet mi- litare. s̄ celare p̄fessionē ē istitutū p̄ charitate g. i casu q̄ h̄ mādatū ē h̄ charitatē. n̄ ē obvua- dū. Probat āncedēs. q̄ posito q̄ aliq; p̄cipi- at i p̄fessione aliq; magnū piculū īmīnere bo- no cōi. qd ex sua reuelatōe p̄t p̄ueniri. puta heret̄ i cōitate semināda. v̄l reipublice hostil̄ p̄ditio q̄ claustrales & v̄gines violabunt. in- nocētes hoies occident. & ecclie ac monaste- ria destruen̄. & forte tal̄ posset eē p̄ditio q̄ to- ta xp̄ianitas v̄l magna p̄s ei⁹ esset in piculo.

Quo posito videt q̄ sacerdos h̄ charitatē fa- ceret. si hmōi p̄fessionē n̄ reuelaret. exq; tanta picula p̄ ei⁹ reuelatōe p̄nt vt supponit p̄ueniri.

sp̄. posito q̄ abbas i p̄fessione p̄cipiat q̄ vñ⁹ monachōꝫ suor̄ q̄ p̄est alicui loco cō- mitit̄ illo loco multa p̄cta q̄zuis s̄int secretea tūc abbas tenet eū remouere a tali loco. S̄

h̄ faciēdo reuelat p̄fessionē. g. i aliq; casu licet il- lud qd p̄ p̄fessionē sc̄it reuelare. Maior patet q̄ exq; abbati. stat q̄ monach⁹ est i illo loco

s̄i ip̄e abbas n̄ obviat tali picu- lo s̄i s̄bditi. ip̄e erit p̄ticeps delicti. Qd pa- tet p̄ decretū leonis pape dist. lxxvi. vbi dicit sic.

Inferior ordini culpe ad iullos magis referende s̄int q̄ ad negligētes resedesq; pa- stores q̄ mltaz sepe nutriūt pestilentia cū au- steriore dissimulat adhibere medicinā.

Ide patet autoritate innocēti pape dist. lxxxii. q̄ ait. Error cui nō resistit app̄baſ. & veritas cū minime defensat opp̄mis. negligere cū possit peruersos corrigeret. nil aliud est q̄ souere.

Itē extra de hereticis in p̄ncipio illi⁹ tu. ait

Sc̄da p̄s
minoris p̄
batur.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094.

leo papa. Qui alios cū p̄t ab errore nō reuocat. seipsum errare demonstrat. Et confirmatur ista maior p̄ illud qđ dicitur. iij. Reg. c. xx. Custodi vīz istū qđ si elapsius fuerit. erit quia tua p̄ aia illi⁹. Minor etiā p̄tz. qz cu³ nulla infamia laboret. p̄ tale monachū. ii abbas remouerit eū de suo officio. qz nō s̄lo en factu reuelet cōfessionē. qz ali⁹ monachi q̄ scūt abbate audiuisse cōfessionē illi⁹. immedia te cōlecturāt abbate causāz illi⁹ absolutōnis accipisse ex sua cōfessione. H̄is. de his q̄ sacerdos audiuit i cōfessione liceo qñq̄ perere cōsilii. q̄ nō est nccē omnino tenere secretū illō qđ p̄ cōfessionē ē sacerdoti detectū. Ancedēs p̄tz p̄ illā decretalē sup̄ allegatā. p̄terciā p̄tēmōris. Cōseq̄ntia etiā p̄tz. qz n̄ licet cōsilii p̄tere sup̄ eo d̄ q̄ p̄tēs omnino tenet tacere. Actū primū nego ancedēs. Ad p̄batōez dicēdū q̄ sic patet p̄ beatū gregorū h̄i l̄ra. et habet eadē autoritas d̄ p̄mī. d̄lī. vi. Sacerdos n̄lō mō debet reuelare cōfessionē. etiā magno scandalō nō obstante. Unū hmōi picula imminentibz si sacerdos p̄t monere p̄ncipē v̄l̄ eū q̄ p̄est ut cautele habeat h̄i hmōi picula. absq̄ om̄i p̄dītōe confessionis h̄i facere debet. Si autē ex hmē i monitōe aliq̄ mō p̄deret cōfessio. tūc omnino debet tacere. qz p̄ lucro totū mūdi ipē nō debet se exponere piculo mortal p̄cti. H̄i debet deū rogare ut fideles suos a tantis piculis tueat. Ad secūdū dicēdū q̄ si abbao nō p̄t monachū remouere et tali loco sine p̄batōe cōfessioz nia. tūc nullaten⁹ debet eū remouere. Ad p̄batōes dicēdū q̄ oēs ille autoritates intellegēde sunt de eo cui⁹ crīmē ē manifestū v̄l̄ sufficiēter p̄batū. Et h̄i satis dedit itelligi innocēti⁹. qz post s̄ba ad p̄batōez adduciat immedia te s̄bclie. Nec caret scripulo societas occulere q̄ manifesto facinori delinit obuiare. Ad terciū dicēdū q̄ tenere secretū illud qđ ē p̄cōfessionē detectū p̄t duplicitē itelligi. Uno modo qz ad faciū d̄ q̄ ē p̄fessio in cōi. Alio modo i spēali. put in recitatio ne illi⁹ facti exp̄mis vel dat itelligi p̄sona p̄fites. v̄l̄ alia p̄sona quā tāgit hmōi factū actiue v̄l̄ passiue. Directe v̄l̄ indirekte. Primo mō cōcedo cōseq̄ntia. Nam bñ licet petere consiliū circa casū quē sacerdos audiuit i cōfessione dūmodo h̄i fieri possit absq̄ om̄i nota p̄sona cōfiteris ac alias p̄sonarū qz tāgit hmōi casus. Et istud patet exp̄sse extra de penitēcijs et re.c. officij. v̄b̄ papa immōcenti⁹ terci⁹ cuiā cardinali legato requirenti p̄silii. sic r̄ndet. Significasti quādā m̄lierē i p̄nia tibi fuisse p̄fessā. q̄ timēs ne viri sui possit

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

sio duoluereſ ad alios. q̄ r̄undā herbaꝝ succū potauit. et ſic vēter ei⁹ intumuit. et inde q̄uidā ſe onders ſibi partū ſuppoſuit alienū. cum eoz maritū nō vult facin⁹ ei detegere. q̄ plēc̄ die ſine dubitatōe qualibet eſſe iua. Qm̄ iigē edoceri poſtulas v̄r̄ ei hac fraude durate ſic p̄nia iniugenda. R̄ndem⁹ q̄ ſic mulieri q̄ ignorātē marito ſuō d̄ adulterio p̄lez ſuſcepit qz nō illud viro tineat p̄fiteri. nō eſſe p̄nia de negāda. ita nec iſti tebet p̄nia denegari. H̄i ſcōdō mō nego d̄nūtias. qz qz nō ſit p̄teren dū. tñ nullaten⁹ ē ſic p̄tēdū q̄ aliq̄ p̄dictarūz p̄ſonaz p̄dat. ille em̄ eſſe p̄nūcēdū tanq̄ p̄dītor cōfessionis q̄ querēdo cōſilii hmōi p̄lo nas reuelaret. ſine eoz iuſſu et licentia ſpēali. Et ſb̄ iſto ſenſu tebet intelligi etiā iſta prima cōclusio. qz ille dicit reuelator v̄l̄ p̄dītor illi⁹ qđ p̄tēſe noſcit p̄ cōfessionē. q̄ circa hmōi ſactū talr̄ ſe habet q̄ p̄dūnt p̄lōne q̄ tangunt i cōfessione. Forte dicit q̄ penitētari pape qñq̄ valde iſtormia p̄cta iſpis p̄fessa ſcribut ep̄o ip̄ ſi⁹ penitētis v̄l̄ ei⁹ vicario. vt ille iuſſat latū ſactōez ip̄i penitēti. q̄ videt q̄ etiā iſ ſpēali cū exp̄ſſione p̄ſone p̄fiteris p̄fessor qñq̄ poſſit. al teri reuelare illō qđ audiuit i cōfessionē. Reſpōdeo q̄ iſtud ſit de peccati manifeſtis. de q̄bō ip̄ ſe penitētis in diget teſtimoniō q̄ ip̄ ſit abſolutū autoritate aplice ſedis. tñ nō eſſe h̄i p̄dīcta. qz q̄ loq̄mūr d̄ ſecreto cōfessionis ſcm̄p̄ iſtel ligendū ē d̄ p̄tēſe ſecreto. v̄l̄ ſaltē de his q̄n ſūt omnino maifesta. Et iā dato q̄ iſlla l̄ra eſſent aliq̄ ſecretra p̄cta. adhuc ille penitētari⁹ n̄ eſſe p̄dītor cōfessionis. ſuppoſito q̄ illā l̄ra nō det alteri qz illi quē tangunt illa p̄cta. et dicit ſibi ea q̄ p̄tēnēt iſlla l̄ra et ſenſu ſuo ſcribat hmōi l̄ra. Conclusio ſcōda eſſt. q̄ ſacerdos d̄ ſenſu p̄fiteris p̄tēteri reuelare illō qđ audiuit i cōfessione. ſuppoſito q̄ cā illi⁹ reuelatōis ſit honesta. et q̄ reuelatio poſſit fieri ſine ſcāda lo. et ſine cuiuscūq̄ alteri⁹ hoſu p̄iudicio. De illō qđ nlli noc̄t et alicui p̄dēſſe p̄t nec obuiat alicui iuri h̄i licite fieri p̄t. H̄i reuelatio ei⁹ qđ q̄bō audiuit i cōfessione adhibitis p̄dīctis q̄tuoꝝ clauſulis eſſt hmōi. vt d̄ ſe p̄tz. q̄ ſc̄. Forte dicit q̄ hmōi reuelatio obuiat iuri canonico qđ q̄bō ſolūtē inhibet ne aliq̄s reuelat cōfessionē. P̄. licetia inferioris ſeu cōſenſus nō valet nec p̄ disp̄ſare i eo qđ p̄hibitū eſſt exp̄ſſe māclato ſupioris. H̄i p̄dītor cōfessionis eſſt iſhu bita p̄ ſummu p̄tificē et p̄ ſciliū generale. vt p̄tz extra de pe. et re. Om̄is veriusqz ſc̄. ergo licetia cōfiteris qz ad h̄iūlmodi p̄dītōez nō poſteſ dispensare. P̄. qñq̄uis cōfiteris

Instantia

Solutio.

Cōclusio
ſecunda.

Instantia

z

possit renūciare iuri suo. tñ hñmōi renunciatō
non p̄ tollere ius ceterorū hoīm t̄ toti⁹ ecclie.
S̄ ius p̄cipiēs pfessionē esse celandā n̄ solū
ēnstitutū ad cōmodū pfiteſis. l3 ad cōmo-
dū oīm hoīm t̄ toti⁹ ecclie. vt pat̄z rōibz pbā
tibz pfclusionē primā. ḡ licetia pfiteris n̄ iusti-
cit ad reuelatōez pfessionis. ¶ Et primum di-
cendū q̄ licet ius canonīcū phibeat absolute
q̄ null⁹ sit pditor pfessionis. tñ reuelare illud
qd̄ auditū est i pfessione s̄b pdict⁹ aditionib⁹
adūctio. nō videt esse phibitū i aliquo iure.

Solutio
Ad. I.

Zd. I.

SPosset etiam dici quod statibus predictis predictoibus
tunc istud si debet dici predictio vel reuelatio predictionis
sionis. quod ex licetia predictus vel ex iussu suo dicit
sacerdoti. rogo vos quod habet et habet dictis tali vel
talibus. tunc illud quod primo fuit notum precise in fo-
ro confessionis. ex hominibus iussu et relatione incipit
esse notum extra foro confessionis. et per sequentes sa-
cerdos illud ulteri reuelando seu referendo non
reuelat confessionem. quod reuelat illud quod alii modo
noscent extra confessionem. **E**ccl sicut in predicto iuris

Zld.2

2(d.3)

Tercia cō clusio.

cta. qz sup̄dices sup̄posse. tūc isto p̄de n̄ dicet
pditio zfessionis. sed ē reuelatio ei⁹ qd qzni s
pr⁹ fuerit detectū l foro zfessionis. nūc tñ est
alit notū qz p̄ zfessionē. ¶ Et p̄ idē patet ad
terciū. qz qzni ad cōmodū r vtilitatē toti⁹ ec
clesie sic institutū celare cōfessionē. vt p̄cise si
stit in ea noticia q̄ in foro zfessionis habeat. h̄
tñ nō obstante si cōfites illud qd pr⁹ habitū ē
sb sigillo zfessionis. intimat ip̄i sacerdoti. alio
mō qz p̄ zfessionē. ip̄se poterit h̄ talib⁹ psonis
quibus cōfiteri valuerint reuelata ad iacti⁹ sibi

quibus pfectes voluerit reuelare. adiectis enim lemmis
per predictus editoibus, puta quae causa sit honesta.
TC. **E**clusio tercia est, si illud peccatum quod
sacerdos audiuit in confessione nouit an homini
confessionem, vel sciuit ex aliorum relatiorum post homini
confessionem, tunc si cogitur ex mandato sui superioris.
Ipsius tenet dicere illud quod nouit de homini peccato
extra confessionem. **D**icitur nullus requestus a suo superi-
ori debet mentiri: aut falsius dicere: vel ridiculare. si
iste requestus si diceret se nescire, mentiretur et fal-
sius diceret, &c. TC. **M**aior patet. Probat minor
quod ex parte scit istud extra confessionem, tunc nouit istud
non solum ut res, sed nouit etiam ut est homo, et per consen-
tientiam ecclesiasticam cui compellere ad dicendum ve-
ritatem. **S**ed dat oppositum isti conclusionis.

2 tunc homo innocens iuste condemnabit a iusto
iudice. Et sequens est falsum et inconveniens.
ergo et antecedens. Falsitas tantum dicitur. Littere
quinti pto. q: posito quod certius sacerdotes vlt
tres alii cum uno sacerdote sint in aliquo loco ubi

Vñ istoꝝ q̄ttuoꝝ cōmittat aliqꝝ peccatiꝫ altiſ
tribo cernentibꝫ. t̄ istud peccatiꝫ sit enorū. q̄
facto p̄fitet h̄ vni eoꝝ. alii aut̄ duo accusat il-
lū q̄ peccauit corā suo plato. adducetos illuz-
teriu in testē cui h̄ q̄ peccauit fecit p̄fessionē.
Si erḡ ppter p̄fessionē auditā necesse est ve-
neget se vidisse illud. tūc aliqꝝ duo q̄ sciūt eū h̄
vidisse poterūt eū accusare tanqꝝ fautorē cri-
miso. t̄ p̄sequis p̄lat⁹ posset eū grauit pu-
nire. Lū ḡ nullo iure innocēt̄ obliget ad hīmōi
penā. sequit qd̄ nullo iure teneat ad celandū
illud qd̄ vidit. nō obstatē qd̄ h̄ p̄fessionē au-
diuit. **B**z h̄ istud sunt aliqꝝ op̄iones. Qui

clā em̄ dicit q̄ sc̄is alīqd p̄ p̄fessionē. q̄m̄ sc̄lū
q̄ h̄ idē sc̄uerit an̄ p̄fessionē. v̄l̄ postea audiat
ab alījs extra p̄fessionē. n̄ ih̄lom̄ in̄ t̄n̄ n̄ lice-
bit sibi de h̄ alīqd reuelare p̄pter p̄cepti de se
creto p̄fessionis. ¶ Et si dicit isti sic iū dictū
ē. q̄ ex h̄ sequel q̄ p̄fessor p̄m̄et a iusto iudice

Ruident q̄ si sacerdos iens serit sibi aliqd p̄
iudiciū v̄l' malū ex h̄ generari, tūc ip̄e debet p̄
testari se illa verba nolle tenere s̄b sigillo secre
ti. **E**t ita opinione affirmat̄ s̄. **D**is aſſeſſi

iii. Quatuor opinione summatur. Quo plenario est secreto tenet. s3 istud petem qd iste sa-

cerdos scit p confessione et extra confessionem cap*d*
eū confessio. q*uod* ap*d* eū c*on*secrete tenēdū. ¶ *Ip*s*e*. ipsi
allegat p*ro* se decretale super p*ri*ma o*culsi*o*n*e*c*ad*u*
ducta. ¶ *Ip*s*e*. nō min*or* tenet i*confessor* secrete tenē*n*e*c*

re illud qd audit i confessione qz qcūqz alt hō q
pmittit lecretū tenere illō qd sibi refert. S:
qzis iste q pmisit alias sciat illō qd sibi refert
ur en rē pmiſſione tenet illud lecretū hēc &

tur.en roe pm illi ipse tenet illud secretu hre.g
rc. Maior patet.qz t si n explicite tm implicito
maior pm issio de obseruando secreto intelligi
esse i pmissione.qz i quibuslibet alijs pm issis

Minor etiā p̄t. q; exq; p̄missiō p̄t sīne p̄cato a suo p̄misso resiliere. **P.** si lucet reuelare qđ scit i confessioē pp̄ter h̄ q idē scit extra confessioē. tūc multū malū sacerdotib⁹ daret mate-

ria reuelaciō p̄fessionē p̄ libito sue p̄ue volūtio. **S**z p̄ns est in cōueniēs. qz ex h̄ m̄lta m̄la t̄ scandala orurent. vt pat̄z ex p̄dict̄. **P**ateficiā dñstia. qz mal⁹ sacerdos dicet se illud scim̄.

etiam *intra* *extra* *hac* *cōsiderationē* dicitur. *hac* *cōsiderationē* sūmum est. *hac* *cōsiderationē* sūmum est. *hac* *cōsiderationē* sūmum est.

la q idescit extra pellione. **L**u g d roe notices
habite i confessione sit q scitur omuno sit secret
g & tc. **N**aior patz etiā experimentaliter in reb
natalibz. **P**robat mior. qz cognitio q aliquid
cogscit aliquid ut a' l loco dei ē potior cognitio
q hō idē cogscit ut hō ē. lz cognitio e habita
confessio sacerdos cogscit tñqz de' z loco dei

Opis opis/
nia źródła.

Lötra optionē.

extra professione cognoscitur hoc. graeci. Sed ista non procludatur. quia si ista optionē est vera. tunc fraus et dolus hocis fraudulento cederet in procuri nostri. Sed hoc est idem*ueniens*. Probatio professione. quia hoc dolo*sumus* soli. propter hoc profiteret ei qui nouit professum suum ne ipm posse accusare. etiam idem professum coram suo professore possit audacter procurare et iterare. quia sciret quia propter professione dicitur tali professō self facta cofessor non prosum eret est accusare quiscumque noticia illi professum vel post professione habret. Nec valet illa fuga quia dicunt quia sacerdos dicitur profesteri zec. quia vel illa prestatione faceret a*n*que ille professeret verbū professionis quia intelligeret illud professum vel post. Nec propter dici quia non. quia illo priori sacerdos ignorat te quia iste velit profiteri. Si propter. tunc facta est professio. et in nihil valeret subsequentia prestatio. Ad promulgatat*l* igit motium istom dicitur quia beanti procludatur quia illud cui*u* noticia habret professione sit sub secreto tenetur put habmoi noticia est habrea professione. tunc put alii habrei facta noticia quia professione. tunc immunitate non concitate. habrepropter reuelari. Dico at non concitate similitate quia non reuelatio ne gligeret vita*s* in instic*s*. nec teneret obediencia. Cui zelo instic*s* et ob*m*adatu*m* obediencia quia sed proplato procipit ut subdil*l* dicat illud quia non sit circa tale factu*m*. tunc non obstat*l* professione si nouit illud de quia agitur vel petitur extra professione. ipe dicitur dicitur dicere veritate. Dixi at notater similitate non citatate. quia ipe non dicitur se spiritu ingere ad reuelatim dicitur habmoi professum. etiam dato quia non audiuis*l* in professione. quia si contr*dict* in inure ci*uili*. Testis spontem offerens quia dicitur suspect*l* habre. Etiam in inure canonico testionu*m* non reputat*l* idoneu*m* nisi testis fuit req*uisit* et adiurat*l*. Et in in recitat*l* est testi*m* coram*m* in dice*re* de quia libet teste sp*iritu hec resba replicat*l*. tal*m* testis adiurat*l* et req*uisit* dicitur zec. Ad quia dicitur quia te*m* decr*eat* illa loquit*l* de tali facto quia tmod cognoscit professione. Ad quia dicitur quia te*m* non teneat*l* aliquod secretu*m* dupl*l* protigere. Uno mod sine p*un*dic*to* in stic*s*. v*eritatis* et ob*m*bie. Alio mod cu*m* isto*m* p*un*dic*to*. Et isto sc*odo* mod nego mod re*m*. Un*u* si alique nosc*it* aliquod de quia postea rogat*l* quia teneat*l* secretu*m*. nonque ipe dicitur habre promit*er* inque cu*m* habmoi secretu*m* vergit*l* p*un*dic*to* in stic*s*. veritatis et obediencia. Et dato quia habre cal*id* promit*er* pmissi non est tenet*l*. quia habmoi pmissi etiam sit inram*to* vallat*l*. Ipsem casu tenet*l* est sinsa. Isid. quia sed li*m*. te sed bo*m*. art. In malo pmissione rescind*er* fid*e*. in turpi voto muta decretuz. Quia neque pmissisti celare non ac*disciplere*. Ad probat*o* dicitur quia habmoi malu*m* pmissi non tenet*l* plere. sed tene*l* magna promis*ia* sustinere de hoc quia re*m* ita fac*ia* vel mag*is* pmissi. quia non profit sine*m* or*m**

Solutio
Ad. 1.

tali professō suu*m* pmissi ad*disciplere*. Ad. iiiij. ne
go dicitur. quia fac*it* illud quia inst*itu* est et quia facere tenet*l*. ille non dat materiali male fac*ie* di. quia alic*u* mal*u* rese sine malicie de habmoi bono fac*re* possit acc*ipe* materiali vel occasioni malefac*ie* di. De bonis. n. opibus resi iudei accep*er* materia respm occid*ed* i. Un*u* licet mal*u* non possit*ur* quia quia via proclud*l* malicie ex proclusio*m* ev*ide* malicie imp*ediat* via instic*s*. Ad. probat*o* dicitur. Ad. 4.
quia quia quia mal*u* sacerdos dic*at* se hoc factu*m* quia non in tra professione all*ii* scire quia professione non est sibi cred*ed* nisi hoc prolet suffici*et*. et si probat*o* de fecerit. tunc tanque pditor cofessionis dicitur promitt*re* pena ex*acta* in decreta*l* sup*er* allegata*m*. Ad. 5.
dicitur quia licet maior sit vera de his quia ad ini*nit*e promissent*ur*. tunc non est vera de his quia quis sint in eo de*m*. tunc man*er* sincere et im*miss*te. sic est proposito. Noticia. n. habre in professione et alio mod quia in professione sicut sed eccl*esi* promiss*te*. quia protz. quia prote*ce* fare v*er*a noticia man*er* alia. Posset. n. alic*u* obliuisci se audiuisse professum alic*u* professione. et mod posset recordari se vidisse cu*m* fac*er* habmoi professum

Articulus
secundus.
Löclusio
prima.

Ad. 2.

Ad. 3.

Quatu*r* ad secundu*m*
arti. pono du*o* dicitur o*cto*es. Id*sta* est quia professio generali de*vo*te placa*v*z ad te*le*cl*du* procta vesalia. Quia nihil frustr*at* institutu*m* in sc*at* dei eccl*ia*. Sed facta generali professioe in proma et in proplerorio fm ordinariu*m* rom*ae* eccl*ie* sacerdos supplicat ut professio procta dimitt*at*. ut apparet in illa or*one*. Misere*at* v*er*z. et illa. Indulg*et* in z. graeci et si non mortal*ia* salte*m* venial*ia* remitt*at* in habmoi cofessione. Forte dices*l* quia professio quia remitt*unt* procta est sacr*al*. Sed generali professio non est sacr*al*. quia prosieri non sacerdoti. sic appet*l* quia sacerdos vol*es* celebrare missa habmoi generale professione fac*it* laico v*er*l accolito. Dicitur quia habmoi gene*ral* professio quia est sacr*al*. puta quia alic*u* coram*m* sa*cerdote* fec*it* cofessione*m* sp*iritu proct*or* su*m* de quia bus prote*cu* hab*uit* me*ori*a. et sub*dit* in v*er*l dicitur alic*u* se re*m* dic*ed* quia h*abre* actual*l* prote*cu* non h*abre* m*ecori*a. vel etiam quia circa fin*e* cofessionis sacerdos prodi*cit* generali professione ipsi quia cofess*io* est. et tunc de*len*t venial*ia* procta. non sol*u* ex*ter*it*o*e prof*ite*ris*o*. sed etiam ex*vi* clau*iu*u*m*. Quia v*er*o non est sacr*al*. puta quia dicitur proma. v*er*l proplerorio. v*er*l missa. v*er*l etiam quia pdicator*m* finita pdicator*o*e habmoi professio ne pdicit*pplo*. Et tunc pro habmoi professione te*let* venial*ia* procta. ex*st*it*u* generali co*ter*it*o*e. et ex*la*cerdot*is* supplicat*o*e. cu*m* sup*er* ips*is* confite*rib* i*bi* v*er*l or*one*z. Misere*at* v*er*l om*ps* de*z* z. Et quia isto sc*odo* mod professio generali non est sacr*al*. D.D.*

Instantia
Solutio.

L. Cōclusio scđa. lō q̄zūis sacerdos p̄ eis q̄ p̄fitēt dēat vīcere p̄/ elīctā in p̄plicatiā orōz. cū nō d̄z s̄būngere ab solutōz. nec d̄z s̄nūgērē latissfactōz. **Conclio scđa ē.** q̄ h̄m̄oi general' p̄fessiō valz n̄d delēctū p̄ctā mortalia. te q̄b̄ h̄o sic obliet̄ est q̄ nullo mō p̄t eorū h̄re m̄coriā. q̄zūis libēter talia p̄ctā p̄fiteret i sp̄ali si possit eorū h̄re m̄coriā sp̄alē. **Q̄stā scđo z p̄b̄līc.** De' n̄ req̄rit ab hoie peni tate illō qd̄ n̄ ē p̄ctare sua z oēs vīrelē excedit s̄z h̄m̄oi p̄ctā h̄o nullo mō p̄t p̄fiteri i sp̄ali. s̄z soluz i generali. igit te calib̄ p̄ctis de' n̄ req̄rit ab hoie nūl̄ p̄fessionē generale cū generali tri tōe ad h̄ q̄ h̄m̄oi p̄ctā mediāte dei grā delectā.

Instantia

Ifforē dicet q̄ null' tenet p̄fiteri p̄ctim qd̄ iā ē delēctū. s̄z nō obstate q̄ q̄s faciat generale p̄fessiōez de p̄ctis oblitis. cū si postmodū de h̄m̄oi p̄ctis distincta hēbit memoriā. ip̄e tenet talia p̄ctā distincke t̄ sp̄alē p̄fiteri. igit nō videt q̄ p̄ p̄fessionē generale h̄m̄oi p̄ctā fuerit delecta. **Solutio.** **I**sk. q̄ maior nō ē vera. q̄ viñq̄d̄q̄z p̄ctim p̄ve sū p̄tritōz delect. etiā anq̄z i p̄fessionē sacerdoti apia. t̄ m̄o p̄ctim delectū p̄ p̄tritōz peni tes tenet p̄fiteri si ip̄us h̄uerit p̄fitedi. ad h̄t uicidio sacerdotis sibi suffactio debita iniū gatur. **Sic ē in p̄posito zc.**

Articulus tertius.

Quātū ad terciū
arti. de igne purgatorij possit morieri. v. q̄d̄ es p̄ ordinē se h̄ntes. **D**rio an sic. **S**cđo qd̄ sit. puta vtr̄ sic eiusdē sp̄ei cū isto igne elemētari v'l nō. **T**ercio qz̄ sit. puta vtr̄ sic rātē s̄tūtē q̄ possit agere i sp̄iale creaturā. **Quarto** q̄lis sic. puta vtr̄ sic sume afflictu' ita q̄ pena ei' excedat de'z aliā penā sic sc̄i doctores vidēt qñq̄z dicere. **Quinto** vbi sic. puta vtr̄ sic i inferno v'l i alio loco. **E**t q̄d̄ ad scđaz et terciā qd̄ eadē ē difficultas dignefernī. idō rūsionē eaz differo vlḡz ad. xliij. dist. i q̄ m̄gr tractat de igne infernali. De alijs at trīb̄ q̄oi bus ad p̄nū breuit̄ in dēto. **Unū** qz̄ ad pri ma dico q̄ q̄libz catholice' fateri tenetur ee' alii quē locū purgatorij aliq̄z hoīm p̄ h̄ac mor talē vitā. qz̄ nō ē dubiū q̄ aliq̄ hoīcs moriētes de' sūt penitentes. t̄ p̄ dñs informati caritate ab h̄ac vita decessūt. q̄zūis penā n̄ sustinuerit quā sustinere debuerit. tales igit ppter vītūtē carita tis t̄ grē q̄ deo p̄format nō dānat p̄petue. nec saluat imēdiatē p̄p̄t obligatōz penē. q̄ ncē ē 2. q̄ purgēt aliq̄ determinato tpe. **P**. tal h̄o q̄ n̄ satissfecit i h̄ m̄do. v'l satissfaciet i alio m̄do. et tūc h̄r p̄p̄lū. v'l nō. t̄ tūc p̄iret dīna iusticia qd̄ ē incōueniēs. **P**. ista ē intentio apli. i. ad 3. foꝝ. iiij. vbi loq̄ns p̄ eo q̄ s̄z h̄ m̄do n̄ satissfecit p̄

Cōclusio prima.

petō ait. Ip̄e ēt salu' erit sic tñ q̄ p̄ ignē. **4** p̄ defūctis ē orādū. q̄ p̄ h̄ac vitā aliq̄ salu' dī sustinēt purgatorij. Elīs p̄z. q̄. mach. xij. vbi d̄. **S**ca q̄z laubrē cogi. p̄ defū. exo. vt a pec. sol. **P**robatio p̄ne. q̄z p̄ ill' q̄ sūt dānatū ē orā dū. talib̄. ii. orōco nō p̄slū. cū ipsi a p̄ctis nō absoluāt. Nec p̄ ill' q̄ sūt i glīa. q̄z illi nostris orōib̄ nō idigēt. q̄ erūt aliq̄ medio mō se h̄n̄ tēs q̄ nec sūt dānatū nec b̄tī. s̄z sūt i aliq̄ purga torio p̄ suis soluēdis debit̄ capiūtati. **Forte** aliq̄ infideles purgatorij p̄ h̄ac vitā negātes. **S**istud arguēt h̄ mō. Quicq̄z decessit ab hac vita i p̄ctō mortali. nō obstate q̄ ml̄ta opa fe cerit q̄ erant de genere bonoz imēdiatē ibit ad penā eternā. q̄ q̄cūq̄z decessit sine p̄ctō mortali. informat̄ caritate et grā dei. imēdiatē ibit ad vitā eternā non obstate q̄ i hac vita aliq̄ fece rit q̄ erat de genere maloz. **E**ls p̄z ex fide. **D**ñtia sūt p̄z. q̄z sic se h̄z demeritū p̄cti mortali ad penā eternā. sic se h̄z meritū caritatis ad p̄miū etiū. **E**t p̄fūmat̄. q̄z sic de'z p̄nior ad misē redū q̄z ad p̄miādū. **Q**z. ille nō sustinet aliquā penā q̄ b̄tūs ē t̄ inūtēt̄ requiē. q̄libet decessit i caritate ē h̄m̄oi. **M**aior p̄z. q̄z pena opponiēt b̄tū. rūdīm̄ t̄req̄ei. minore p̄b̄. q̄z q̄ morūt̄ in dño b̄tūs ē t̄ req̄escit a laborib̄ suis. s̄z oēt̄ q̄ informat̄ caritate decessit morūt̄ in dño. q̄z caritas nos p̄nit̄ deo. sicut p̄ctim mortale nos separat a deo. **A**d. i. nego dñaz. **A**d. pbationē dōz q̄ non ē sile de mortali p̄ctō q̄ ad penaz. t̄ de caritate q̄ ad gl̄iam eternā. q̄z mortale p̄ctim nihil h̄z an nexū qd̄ sit p̄miabile. q̄z ec̄ opa d̄ genere bonoz n̄ sūt dīḡ p̄nior. sed caritas p̄t aliqd̄ h̄re annexū qd̄ ē punibile. puta veniale p̄ctim. vel obligatiōne ad satisfactōz p̄ p̄ctis delets p̄ p̄tritionē. **U**nū sic ad p̄struēdū ml̄ta req̄rūt. ad destruēdū vñ vñ solū sufficit. **E**roz reddit̄ dyo. di. q̄ malū n̄ h̄z cāz p̄fectā. sed p̄tingit ex singul de fectib̄. donū at ex vna sola cā p̄fecta p̄lurgit. **S**ic i p̄posito ad p̄niedū pena etna sufficit vñ solū p̄ctim mortale. s̄z ad p̄miādū gl̄a etna n̄ sufficit caritas nisi sit pura t̄ i s̄bo purgato ab oī stipla t̄ fenovenialū p̄ctōz. vñ de q̄libz illoz q̄ supēdificant lignū. fēnū t̄ stipula. ait apls vt. s̄. q̄ saluabit̄ sic tñ q̄ p̄ ignē. **E**d. 2fir. dōm̄. q̄ de'z p̄nior ē zc̄. vtr̄ ē qz̄ ad ex pte sui. p̄t tñ ex p̄tenri act̄ p̄mū retardari. si n̄fīm me ritū h̄z aliqd̄ āngēz qd̄ n̄ ē meritorū seu p̄mū abile. s̄z ē punibile. p̄ctim p̄o mortale nihil h̄z

Cōfirmat.**Solutio.**
Ad. I.

ān exū qd ppe sit pmitabile manēte hīmoī īne
xiōe Ed. iij. ddm qraliqs pē dici bris duplī
vno mō ī re. alio mō ī spe. Etia rēqes ad pīns
duplī accipi pē. vno mō rēqes a labore satissa
ctorie passiō il. alio mō a labore meritorie acti
onis. loqndō d merito cui corrīdet pīniū cēn
tiale. Accipiedō igit brīm rēqez pīmo mō tūc
maior ē ūa. sī mīor ē falsa. si vlt accipit. Sī
scđo mō dato q mīor sit ūa. tñ maior ē falsa.

Ad pboz miorū dōzq; lzois q̄ morū i dño
hō sit būs v̄lī revl̄ salte i spe, t̄ req̄escat a labo
re meritorie actōis, m̄ hō ois q̄ morū i dño ē
būs i re. u. req̄escit a labore satisfactorie passi
onis. **Q**uātū ad q̄rtā q̄dōz dico. q̄ pena pur
gatorij excedit oēz penā cuiuscūq; hois patiē
tis i hac vita mortali. Qz cū fm̄ p̄m̄ dolor
n̄ sit lesio s̄ sit lesiois. i. p̄ceptio lesionis.
iō fm̄ h̄ ē aliq; maior pena v̄ dolor. fm̄ q̄ ip̄z
ē maḡ p̄ceptiuñ doloris. **H**ic ē q̄ lesiones p̄ti
gētes i p̄tib; magis delicatis. t̄ i q̄b; sensus ta
ct⁹ magis v̄get causat maiore dolorē q̄ si fie
ret i p̄tib; min⁹ delicatio. s̄ nia ē marie p̄cepti
ua. cū sit fōs a q̄ fluit ois p̄ceptio lesionis. ido
suppositio ad p̄ns q̄ aliqd̄ lesionū aie imp̄imat
p̄hāc vitā. sic p̄babit. i. di. xluij. seq̄l q̄ nia ex
h̄ marie puniat. **E**t ista c̄ntēcio. b. aug. i ser.
d̄ purgatorio. v̄b; nit. q̄ ignis purgatorij du
riorē q̄d̄ q̄cqd̄ i h̄ sc̄lo penaz sentire. viderevel
cogitare q̄s p̄t. **F**orte dicest q̄ p̄ctis venialib;
iure debet leuissima pena. s̄ purgatorij dire
cte ordinat ūvenialia p̄cā. ḡ pena purgatorij

Zōclūsio
scđr

Instantia

Solutions

Lōclusio tercia.

Loc⁹ scōz p̄m an xp̄i incarnationē fuit diūct⁹
īferno. q̄ loc⁹ purgatorij. An̄s ptz. q̄ ex h̄ q̄
xp̄s descendit ad locū p̄m. d̄r descendisse ad ifer-
na. vt ptz tā ī symbolo apłor̄ q̄z etiā ī symbolo
athanasij. d̄na ec p̄z. q̄ nō apparet rō q̄re asarū
tā nobilium p̄m i q̄bō q̄i nihil fuit purgādū sic
apparet i hieremia z ioh̄. bap. q̄ sytero m̄rno cre-

clūt sc̄ificati. loc⁹ vilior eē teleret q̄z eoz q̄ post
mortē xp̄i suerit p̄pt suos defecit purificādi. p̄
fīm sc̄tos doctores idē videt eē ignis inferni ⁊
purgatorij. ḡ ⁊ idē loc⁹. dacto q̄ bñ sit distinc⁹
fīm supi⁹ ⁊ inferi⁹. puta q̄ dānatū sūt iſeri⁹ tāq̄z
q̄z i loco magis respecto. ⁊ purgādi superi⁹ tāq̄z i
loco min⁹ respecto. ñna patz. Alīs p̄bo auce
gre. q̄ ait S̄ic s̄b eode igne auz̄ rutilat⁹ palea
fumig. ita s̄b eodē igne petōr crēat ⁊ elct̄ pur
gat̄. S̄z d̄ist d̄ sit bucopi. q̄z vna ponit q̄
fīm legēdēm aie sustinēt purgatorii i locis in
q̄b̄ peccauerit. Et p̄ istis ē dictū gre. i li. dial.
vbi narrat q̄ german⁹ capuan⁹ ep̄s iuenit pa
scasii⁹ i balneis i q̄b̄ purgabat. Etia⁹ ē p̄ isti
dictū. hui⁹. d. s. vic. q̄ ait. pbabile ē q̄ i his lo
cis aie defūctor⁹ punit̄ p̄ hāc vitā i q̄b̄ p̄ mi
serit delicta. S̄z ista nō repugnit dclō p̄dicte.
n̄ faciūt p̄ ista op̄i. q̄z dclō posita ē d̄ lege cōi
S̄z iste aucesc̄ intelligi debet de grā spāli. p̄mit
tit. n. d̄. q̄n̄q̄z aliq̄s alas pari purgatorii i ali
q̄b̄ locis determinatis apd̄ nos. ⁊ h̄ v̄l. p̄ illaz
nīaz celiori libatōe. vt nos. s. orem⁹ p̄ eis. v̄l.
p̄ nra informatōe. vt. s. ex suorescētia sue pene
vitā nrāz emēdem⁹. Alij dcl̄t q̄z lſern⁹ sit
infra nos. tñ loc⁹ purgatorij ē sup̄ nos. q̄z sic
nos tenem⁹ statū mediū inf̄ dānatōs et eos q̄
purgādi deceđut ab hac vita. ita loc⁹ nf̄ d̄z ce
sup̄ locū dānatōz. ⁊ infra locū purgādōz. S̄z pena
idē loc⁹ nō corrīdet pene eternaz tpali. s̄z pena
dānatōz ē eterna. ⁊ purgādōz tvalia. ct. zc.

Sed nec ista excludunt. **A**d. i. igitur dominum quod licet
nos teneamus quod in mediis statu inter dianatos et
purgados per haec vitam, quod dianati sunt in totali de-
spacio et quantum ad beatitudinem sequenda, nos vero su-
mum quod habemus. **I**sti mortui purgandi sunt in certitudine, licet
nisi in actuali possessione, tamen purgandi non patiuntur per
nam purgatorij ratione illorumque sunt super nos. **I**stis rationibus de-
biti non debet soluti. **E**t ista ratione in tempore postquam dece-
serit ab hac vita sunt infra nos inquantum non pertinet sa-
tis facere aliquem actionem ab ipsis elicita sic nos pos-
sumus. **I**stis solu passione et ipsis inflictis. **V**ulnus actiones
nobis per ipsis elicita. **P**ropter quod locum passionis seu
purgatoris eorum merito est infra nos. **A**d. ii. negotio
maiori, quod licet loco coram deat pena, tamen per acci-
dentes est respiciat duratores penae. **S**ic n. i. eodem
loco celesti est primi essentiale quod est perpetuum, et pri-
mi accidensale quod est tempore sic in eodem loco terrestri
potest esse peccatum perpetuum et temporaliter, si reatus puniendi sic dif-
fertur, quod enim est perpetuum et alter tempore, sic est in proposito
maxime distinguendo locum illum secundum primum inferiore tempore
pena perpetua secundum primum per tempore superiore tempore.

Dpt. วชิร.

Dpt. scđa

Solutions

Ad. 26

Quantum ad quar
tū arti. dico b̄reū iter q̄ p̄ctā vēialia remittū ī

Articulus quartus

1 also in dō p^o hāc vitā alioq^b hoib^r. Q^r aie alii
q^r refueroy a p^ctis soluūt^r g^r alicui nⁱe p^o vitā
p^ctā vēialia remittit. Eⁿs p^z au^cte li. mach.
allegata rōe. iij. p^me oclou^s. iij. ar. 2^a n^e c^r p^z.

2 q^r cū illa sc̄ptura nⁱ possit intelligi d^r p^ctis mor-

talib^r. illa em^r nⁱ remittit in alia vita. n^ec^e e^g

intelligat de p^ctis vēialib^r. P^r. isto exp̄sse po-

nit. b. E^ug. in li. d^r v^a peni. d^r. q^r qdā culpe le-

u^ca i^futo remittit. Idē ponit gre. iij. li. dial.

D^rpi. 2^a 3^a

1 S^r oppositū isti^r oclou^s ponit qdā op^r. q^r
bin q^r ip^r dicūt null^r hō ab hac vita decedit cū
vēiali p^ctō sⁱne mortali p^ctō. Nā si q^r hō in
vita fuerit sⁱne mortali p^ctō. i^r illo g^ra finalis
purgat oēm vēiale culpā. cū ig^r vēiale p^ctō
anexū mortali nⁱmittat. i^r nullū vēiale p^ctō
p^o hāc vitā remittet. q^r v^l nullū vēiale ad alia
vitā deducit. l^r si alioq^b deducit hō mortali p^ctō

2 p^cnectit. S^r. i^r dō firmat sic. vbi p^ctō vēiale
nⁱ p^cmittit ibi nō sol^r remitti. S^r i^r alia vita hō
decedēt i^r g^ra nō p^r p^ctō vēiale remittere. g^r tc.

3 S^r. p^o gre. dicit q^r talē q^r s^r futur^r i^r iudicio q^r lis-
te corpe exiuit. q^r si alioq^b exiit de corpe cu^rz alioq^b
p^ctō. cū illo app̄ebit i^r iudicio. r^r p^o hō nullū
p^ctō dimittit i^r purgatorio. S^r. p^m dām. hō e^g

4 hō morib^r mōrō q^r angel^r cal^r. S^r angel^r p^o casū ull^r
p^ctō dimittit. vt declaratū ēi. i. li. q^r nech^r hō
p^o mortē. S^r. sup^r ill^r v^bli. i. Jol^r. v. c. ē p^ctō

5 ad mortē. p^r q^r nō dico vt q^r oret. d^r glo. q^r i^r
hac vita nⁱ corrigit. fru^rstra p^o mortē ei^r venia
postulat. S^r ista op^r. stare nⁱ p^r. cū sit hō di-
cta sacre sc̄pture i^r lctoy doctoy. vt app̄et hō in

L^rtra op^r
mōnōe.

Solutio.

Ad. 1.

hō morit cū vēiali p^ctō sⁱne mortali p^ctō. q^r
possibile e^g alioq^b exiis i^r vēiali p^ctō sⁱne mor-
tali obdormiat. t^r anq^b enigilet p^cdit s^r i^r mō-
rit. r^r p^ona decedet cū vēiali p^ctō sⁱne oī mor-
tali p^ctō. Ad. p^boz dōz q^r itez falsū assumit.
q^r p^ctō actuale hōc vita nⁱ dimittit sⁱne tri-
tōe. S^r possibile e^g aliquē decedere in p^ctō vēiali
n^bloq^r p^critōe. q^r p^z. q^r s^r v^bter^r viueret i^r p^r nⁱ
int̄cederet hōmōi p^ctō vitare. cū g^r p^ctō vēiale
sit p^ctō actuale distinc^r hō p^ctō originales. g^r
ad ei^r teletōz i^r hōc vita nō sufficit p^cise g^rati-
nal sⁱne p^critōe. Ad. iij. nego maiore. q^r corrū-
ptio q^r i^r nob^r e^g ex somite ēcā p^ctivenial. talē at-

corrūptōz nō parit ala exiis i^r purgatorio. g^r nⁱ
p^r ibi vēiali peccare. S^r remissio vēiali p^ctō sit in

purgatorio actu dīne mie. q^r act^r vere attingit
ibi alia. T^r etiā acceptat ei^r pena satisfactoria. g^r

tc. Ad. iij. dōz q^r dictū gre. dōz intelligi d^r eq-

litate aie p^r p^catoz ad mētūrā caritas t^r g^re. q^r
si aia exiit d^r corpe cu^r mag^r caritate i^r iudicio ap-

pebit eū mag^r. si cu^r pia exiit. app̄ebit cu^r pia. t^r

si cu^r nⁱsa caritate d^r corpe exiit cu^r nⁱla i^r indi-

cio app̄ebit. t^r i^r negāda ē 2^a Ad. iij. dōz Ad. 4.
q^r illa p^catio quā facit dām. intelligēda ē q^r
cū ad mortale p^ctō. q^r q^r ē de lege cōi nulli
hō p^o mortē remittit alioq^b mortale p^ctō. Di-
co at d^r lege cōi. q^r ad p^cce vnoz hoim alioq^b
i^r mortali p^ctō mortēi fuerit d^r grā sp̄ali reiūci-
tati sūt ad agēdā p^mis. vt alia dixi d^r craiano
Ad. v. dōm. q^r sil^r dicitū illi^r glo. ē intelligē-
dū te mortali p^ctō. t^r nō te vēiali. alioq^b frustra
oraret ecclā informata sacra sc̄ptura p^r defūct^r
vt solueret p^ctis. Ad argu. p^m nego mōrē
Ad. p^boz dōz q^r nⁱ effici p^mis. q^r vez̄ ē illud
qd̄ i^r det. nā iuramtū suū nⁱ astrigit eū ad dōz
ill^r qd̄ nⁱ sc̄t bin q^r hō ē. q^r quis noticiā ei^r hēat
vt locū dei tenet. tale autē ē illud qd̄ p^cise sc̄t p^r
p^cessionē.

Ad. 5.

Ad p^mci-
pale argu-
mentum.

Distinctio vicesimasecūda.

Winq^r multis

Postq^r mōrē detinānt de p^ctōz
rā mortaliū q^r vēialiū remissiōe.
nūc i^rsta. p^mij. d^r. inq^rit de remissioz p^ctōz re-
ditōe. t^r d^r i^r d^r duas p^res. Q^r p^mmo mouet
q^r d^r reditōe p^ctō p^r p^critōe dimissi. sc̄do p^r
dimissiōe tractat^r d^r p^mia inq^rit qd̄ i^r p^mia se hē-
at vt sacrī. t^r qd̄ ve^r sacri. ibi. Post p^cicta
Prīa i^r duas. q^r p^mmo circa p^ctōz dimissioz re-
ditōz mouet qd̄ recitādo circa hōmōi qd̄ du-
plicē opionē. sc̄do v^bliq^r op^r. adducit p^boz.
ibi. q^r vō dicūt. t^r hō in duas. nā p^mmo circa p^r
dictā qōez duas opp̄ositaq^r opionū adducit
firmatōz. sc̄do prudēti lectori isti^r qōil^r omic-
tic discussionē. ibi. v^bliq^r p^r qōis. p^mma in du-
as. q^r p^mmo recitat illā op^r. q^r a modernis cōi-
ter reprobat. sc̄do recitat op^r. opp̄osita q^r cōi-
ter approbat. ibi. S^r q^r ablōnū. Seq^r illa p^r
P^r p^cicta. t^r d^r i^r duas p^res. q^r p^mmo cir-
ca rē t^r sacrī p^mie mouet qd̄. sc̄do i^rxta duas
op^r. assi^r g^r duplīcē r^r s^rone ibi. qd̄a dicūt. t^r hō
dimissi i^r duas p^res. p^m q^r duas op^r. adducit
r^r s^rone. sc̄da ibi. qd̄a at dicūt. Prīa i^r duas
q^r p^mmo recitat p^mie op^r. r^r s^rone. sc̄do hō r^r s^rone
nⁱducit t^r soluit duplīcē obiectōz. ibi. qd̄ si ē.
L^rirca istā v^bliū d^r. de penitēcia q^ro.

Z p^ctā dimissia p^r p^mie sacrī redeat
v^r p^r i^r g^rtitudinē recidiūat^r p^o hōmōi
dimissiōē i^r alioq^b mortale p^ctō. Et
v^r q^r sic. q^r p^m leges ciuiles lib^r seu fu^r māu-
missus peccātōz hō dīm suū. p^r p^cer i^r g^rtitudinē
q^r nō recoguit bñficiū libi^r impēsu retrudēd^r
ē i^r p^mstīna fuitutē. sed p^r sacrī p^mie penitēci^r
liberat a fuitute diaboli. t^r restituit in libertatē p^r
dite g^re. g^r si inq^r hō dīm suū q^r eū libauit a ca-
li fuitute peccātōz mortali p^ctō. tūc i^rste recrue-

det i p̄stinā fuitutē. ⁊ p̄p̄ns redeat p̄ctā q̄b̄ p̄mo fuiuit diabolo. **C**ōrra. q̄ ad nihilū sūt re-
dacta. illa p̄ hūanū acū seu p̄ hūani ac̄⁹ deſe-
ctu n̄ p̄nt redire ad ec̄. s̄z fuitur p̄nie p̄ influxū
dīne gr̄e p̄ctā dimissa sūt ad nihilū redacta. ḡ
in̄ḡtitudo q̄vl̄ ē q̄clā ac̄⁹ hūan⁹ vl̄ q̄dā deſec̄⁹
ac̄⁹ hūanl n̄ p̄ce cā reuerſiōis hīmoi p̄cōrū.
Hic p̄mo vidiēdū ēvry p̄ctā dimissa p̄ p̄nīaz
redeant q̄ ad culpā recidīnāte ip̄o penitēte
Sed o ut̄ redeat q̄ ad pena. **T**ercio dāto
q̄ aliq̄ mō redeat. ut̄ cā hīmoi ūeditōis sit in-
gratitudo. **Q**uarto q̄d sit sacram̄ ⁊ q̄d res sa-
cramēti in penitēcie sacramēto.

Quātum ad p̄imū

eadūtēndū q̄ p̄cā dimissa q̄z̄tū ad culpā seu
maculā redire p̄ intelligi duplī. vno mō fīm
sū c̄ p̄p̄rū. t̄ p̄pletā maliciā seu iſfectō. alio
mō q̄z̄tū ad seqn̄s p̄cā aliq̄lē agḡuatō. Ec
fīm h̄ pono duplīcē p̄cl̄o. **P**ra c̄q̄ p̄cā n̄ re
deut p̄mo mō. q̄ si reuiterent p̄cā dimissa fīm
suā p̄pletā maliciā. l̄ h̄ fieret actōe hoīs. vla-
ctōe tei. nō p̄mo mō. q̄ qd̄ ānhilatū ē ſtute
dīna n̄ p̄ huana actōe reſtī id nūero fīm eē cō-
plerū. nec ſcōdo mō. q̄ fīm aug. deo actore nēo-
detior efficit. **E**c h̄ poſito de c̄et p̄ ſe cā p̄cā. qd̄
ē ſcōueniēo. **D**. si ſic. tūc vñū oppoſitor̄ eēt p̄
ſe cā eēdi alter̄ oppoſitor̄. Falſitā ſūn̄ p̄z. p̄
bo p̄nāz. q̄ qñiq̄z̄t̄ git talē holez peccare p̄cō
p̄digalitat̄ cui p̄us p̄ p̄nāz fuit dimiſſū p̄c̄z
auaricie. ḡ ſi p̄c̄m q̄ penitēcē recidiuat eēt cā re-
chīois p̄c̄m q̄ dimiſſor̄. tūc p̄c̄m p̄digalitat̄
eēt p̄ ſe cā p̄cā auaricie. t̄ eod̄ mō p̄ argui de tu-
miditate et audacia et q̄buſlibet alijs oppoſitor̄ vi-
cīs et p̄cās. **S**ed q̄z̄tū iſta p̄cl̄e ſatīs p̄cor-
dēt moderni doctores. tñ̄ h̄ eā ſūt̄ tres op̄. do-
ctor̄ atīq̄z̄. Quicd̄ em̄ absolute et ſine diſtin-
ctōe poſuerūt q̄ recidiuāte penitēcē. redēt oīa
p̄cā q̄ p̄ p̄nāz erāt deleta. qd̄ p̄bāt ſle. **S**i c̄ ſe
h̄ grā p̄ p̄nām acq̄ſita ad merita p̄ p̄cā p̄ce-
dentia deleta et mortificata. ſic ſe h̄ malicia p̄
p̄c̄m p̄ p̄nāz h̄c̄ta ad p̄cā deleta p̄ grāz p̄m̄
tūb̄ acq̄ſita. l̄z p̄ grāz acq̄ſita oīa merita p̄cās
p̄cedēib̄ mortificata reuiuſcūt̄ et renouāt̄. vt
p̄z p̄ dēz ſcōz doct̄nā. ḡ p̄ maliciā ſeqn̄s p̄cās
oīa demerita seu p̄cā ſtute vñſe et h̄cedēt̄ grē

2 deleta penit^e renouat. s^p. sic caritas se hz ad
viliificadū. sic mortal culpa ad mortificadū.
s^z caritas sic viuiscat q̄ reducit ad vitā talia
mortificata q̄ qnq̄ fuerūt vnuia. ḡ mortal' vct̄
malicia reduc illa deleta pct̄ q̄bō qnq̄ aīa fu
3 it mortua. s^p. s̄btracto tegmē. tūc appen il
la q̄ bus fuerūt tecta. s^z caritas q̄ opit mltitu
dinē pctōz. vt d^r. i. pe. iii. c. s̄brahīt p mo:tlē

pctm seqnbs pñiaz. q; pctn q; pñus fuerit deleta &
coopta caritate. q;z apparet i visioñe & i putat
tõe dinas. sp. remota cã remouet effectu. s; dele
tõis pcõz pcedetui grã cã imediatu. q; ablata
grã p seqnbs pctm tollet deletio pcedetui pcõz
& p dñs hñs pcta pñet. q; sblatovno pñcti
ue oppositorz ponit reliqui. eo q; sint oppoliti
ta imediatu. sp. penitentia recidivis n; e i meli
ori statu q; sunt anq; peniteret. q; i obi pctio e
i q;bo sunt anq; peniterz. dñs pbat. q; dñ Eze.
xvii. Si auiterit se in. a iusti. sua. oës iust. q; fe.
n; recor. Sz pñia e qdã iusticia vidicativa
vt p; ex dictis di. xiiij. ar. i. q; statu recidivis
n; e meliori recordatõe v; spactu dei q; si pñus
n; egisset pñiam. dñna pte, q; si penites recidi
uas n; e i meliori statu p; recidivis q; fuerat
pñus q; peñteret. q; n; hñ pauciora v; miora pcta
q; hñt anq; peniteret. sp. istud v; e e dñ inteti
one leonis pape q; ait. Itata iniqtas mñaz oces
sam eximaniuit. Multa alia dimittit q; p ista
opi. p mgm h adducunt i lra. Sz dñu isti
opi. expõse ponit ang. i li. de rñstibz psp. vbi
ait. q; recedit a xpo. & aliecat a grã viuiri hæc
ta q; dñi i pditõ z vadit. s; n; i id q; dñmissu e
redit. Ad. i. v; dñ. q; n; e sil'e illud q; dñ i maiori
assumit p sil'i. In ill. n. termis silicudo sic de
beret sumi q; sic lebz grã ad merita mortuavi
uificada. sic se hz culpa ad merita viua mor
tificada. & tuc n; pl' hñ i dcl'oe nisi q; sic grã pe
nitenti collata viuificat merita p pcedetia pcta
mortificata. sic pctm seqnbs pñiam mortificata
ei q; iuenit viuificata p grã. Ad. q; dñ. q; co
cessa maiori & miori. n; seqt dcl'o q; iferit. s; seqt
ista. q; mortal' culpa ducit ad morte talia viui
ficata q; qñq; fuerit mortua. th' dcl'o e xna. q;
culpa mortal' seqnbs pñiaz itez mortificata me
rita viuificata p grã pñiale. q; ec pñus fuerit
mortificata p culpa pñiaz pcedet. Ad. iii.
v; dñ. q; maiori n; e va si tegim e illi. dcl'tio q;
corripit & penit' destruit illi q; tegit. sed cari
tas dñ coopire pctm de structive. q; expellit et
sumit pctm. & iob sblatova caritate n; remat
pctm q; pcessit caritatē & dicibz cooperari cari
tate. Ad. iiii. v; dñ. q; qz ad pñs possimus vñ
pl'r loq; dñ cñ. q; qdã e cñ n; soli effectu iductiva
s; ec pçise sblatova. alia sic e effectu iductiva.
q; eni eiusdem effectu n; e pçise sblatova. pmo mō
ignis e cã sui splendoris i aere. scdñ mō e cã sui
caloris i ferro v; i alia re calorē impsu absente
igne retinete. dñ cñ pmo mō dicitrva e maior
mior e falsa. Sz dñ cñ scdñ mō dicitrva mior e vñ
q; grã iducit hñc effectu q; e teletõ v; n; e pcti
pcedet grã i sbiecto ronali. maior n; e falsa.
q; qz uis impsu gladij iducat yuln'. n; extra

Lötra opis
monie.

Solutio
Ed. I.

3d. 3.

2d.4.

Instantia

Solutio

Ad. 5.

Ad. 6.

Op. scda
q. ascribit p
positino.

eto gladio māctvln⁹. sic i p̄posito ablata grā
n̄ auferit nō eē illi⁹ p̄cti qđ fuit deleū p grām.

Forte dices mīorē eē vera accipēdo cām p̄
mo mō. q̄a manēte grā sp̄ p̄fual ille effect⁹ q̄ e
n̄ eē p̄cti deleū p grā. ḡ v̄ p̄ grā illi⁹ effect⁹ n̄
solū sit cā iductua l̄z ec p̄fatiua. **S**ic. q̄ quis
manēte gladio i corpe cui infix⁹ e sp̄ remāeat
vuln⁹. q̄ tñ s̄btracto gladio adhuc māctvln⁹.
iō sufficiēter arguit p̄ gladi⁹ nō sit p̄cise cā
vulnerp̄fatiua. sic i p̄posito r̄c. Ad. v. dōz

q̄ aīs n̄ ēvez absolute loq̄ndo. q̄ dato p̄ reci
diuer p ynū d̄ leuiorib⁹ mortalib⁹ p̄ctis. t aī
q̄ peniterz fuerit i mīlēt et ḡuissimis p̄ctis. tūc
p̄ recidiuatoz ē i meliori statu t dispōe q̄ sue
rit aīq̄ peniteret de illi⁹ ḡuissimis p̄ctis. **A**d
pboz dōz q̄ quis iusticie recidiuat⁹ n̄ vehiat
i recordatoz dei fm⁹ q̄ h̄moi q̄tū ad h̄uc effētū
q̄ ē p̄secutō vite ethne. tñ sp̄ sūt i recordatiōe dei
q̄tū ad h̄uc effectū q̄ ē deleū p̄cti p̄cedēt ipsa
pniaz. **E**c d̄na ē negāda cū sua pboe. q̄ da
to q̄ ho p̄ recidiuatoz n̄ sit i meliori statu. v̄l
sit i peiori statu q̄ fuit aīq̄ peniteret. h̄ n̄ erit
p̄tāto q̄ h̄eāt eadē p̄ctā q̄ p̄ pniaz fuēt dimis
la. l̄z h̄ erit p̄tāto. q̄ recidiuādo d̄ nouo amī
sit silia p̄ctā p̄rīb⁹ p̄ pniaz deleū. v̄l maiora t
ḡuiora. **A**d. vi. dōz q̄ quis iterata iniqtas
possit exinanire mīaz c̄cessā q̄tū ad effectū fu
tu⁹ q̄ ē vite ethne p̄secutō. tñ nō p̄t eā exinanir
re q̄tū ad effectū iā p̄teritū q̄ ē p̄teritū p̄cti dele
tio. q̄ sic illud qđ ē p̄ns nō p̄t n̄ eē. q̄ oē qđ ē
q̄n̄ ēncē ēē. vt dī. i. p̄ hermenias. sic illd qđ
p̄teritū ē n̄ p̄t nō fūissc. t p̄n̄ p̄ctā q̄ pnia de
leuit nō p̄nt nō eē deleū. **A**lia op̄i. ponit. q̄
p̄ctā p̄ pniaz deleū n̄ redēt p̄p̄t q̄dlib⁹ p̄ctm
mortale q̄ penites recidiuat⁹ tñ tñmō p̄pt. uij
q̄ vñ c̄smū odiū. aliud apostatare a fide. t
ciuz p̄fessioz tñcñere. q̄tū pnia pnie. putasi
dolet se penituisse d̄ p̄terit⁹ p̄ctis. Et h̄ op̄i. ro
borat oīb⁹ auctib⁹ q̄ smgr⁹ in. i. c. isti⁹ di. addu
cit. t adeo fuit famosa ista op̄i. q̄ mḡr nō p̄sū
ps̄t ei p̄dicere. sic p̄z i l̄ra. **P**ro ista op̄i. argu
ebat sui defēsores sic. Illd qđ p̄ditō alr̄ dimitt
et h̄ nō astate p̄ditōe reūtit t nō intelligit eē
dimissū. sed de nō dimittit p̄cā nīs sub hac
p̄ditōe evit ille cui dimittit v̄t p̄dicta. uij. p̄ctā
ḡ si aliqd p̄dictoz. uij. fecerit. tūc p̄ctā reūtit.
maior p̄z. minor p̄bāt auctib⁹ q̄s mḡr h̄ adi
ducit. **P**. q̄cūq̄ facit i remissiois p̄plemētū
fūdamētū t sacrm. illi⁹ p̄ctm v̄l nō dimittit. v̄l
si dimissū ē reūtit. **S**ic h̄ns s̄mū odiū facit
i remissiois p̄plemētū putaz caritatē q̄ op̄it
p̄ctā. apostatās a fide facit i remissiois fūda
mētū. l̄. i. fidē. sed sp̄nes p̄fiteri t penitēs se p̄e/

nituisse facit i remissiois sacrm. q̄ p̄fessio t
p̄nitio sūt p̄tes pnie q̄ ē remissionis lacrm. ḡ
rc̄. Un̄ sic fuit famola ista op̄i. aliquo t p̄b⁹
q̄ pdicta sub his duob⁹ verlib⁹ fuerūt comp
hensa. Fratres odit. apostata fit. Ignitq̄ fate
ri. Penituisse piget. p̄stina culpa redit. **S**ic **L**ōtra op̄i
nec ista opinio stare p̄t. Q̄z c̄q̄ omne p̄ctm
mortale repugnet grē et caritati. nō apparet i
aliq̄ sufficiēt ratio q̄re p̄pter hec q̄tuo p̄ctā
redeat ea q̄ sūt dimissa. t nō p̄pter alia p̄. cū z
isti dicūt p̄ctā reūtti. vel intelligit q̄ reūt
tant eadē nūero. t hoc ē impossibile. q̄ p̄ mi
sc̄diam dei ad nihilū redacta sūt. v̄l intelligit
q̄ reūttāt nō eadē nūero. sed eadē sp̄. tūc ar
guo sic. Ista p̄ctā de nō eē p̄cedūt ad eē. aut ḡ
deus p̄ducit ea ad eē. t hoc nō. q̄ q̄ facit pec
catū ferūtē p̄cti. sicut ait apl̄s. t sic deus eē ser
uus p̄cti. t mortalis p̄ctōr. qđ ē absurdū enī
cogitare. aut hō. t hoc nō. q̄ isti act⁹. l. f̄tnuz
odiū. t sic de alijs ḡuissimis p̄ctis. q̄n̄q̄ p̄ pniam
credūtē dīmissa. **A**d p̄mū dōm q̄ minor
nō ē vera. q̄ deus dat grāz t caritatē. q̄ forma
lē repugnatā habēt ad oē mortale p̄ctm. t iō
absolute ad nihilū redit oē mortale p̄ctm pre
exn̄ i subiecto. cui grāz t caritas insūdunt. et
p̄ oīs simpl̄t t nō sub pdicta p̄ditōe remit
tūt p̄ctā. vera t nō ficta exn̄e homis pnia.
Ulez est bñ q̄ vita sp̄ualis p̄ grām dāt homī
penitēti sub dīmōe vitādi omne mortale pec
catū. t nō solū pdicta q̄tuo de quib⁹ isti lo
quunt. Un̄ sicut dīxit homī exn̄i i padis
so. q̄cūq̄ hora comedēris ex eo. l. de pomo p̄
hibito. morte morieris. sic etiā intelligendū ē
q̄ deus dicat penitēti cū sibi grāz viuisicātē i
fluit. q̄cūq̄ hora p̄ctm mortale miseria sp̄ua
liter morieris. t vita grē p̄uat̄eris. Et ex h̄ tñ
nō sequit̄ q̄ aliqd p̄ctm dimissū formalr̄ p̄se
cte reūttāt. **A**d. ii. cōcedo maiore q̄tū ad
p̄mū mēbz illi⁹ dīmōtōis. q̄ p̄tū q̄n̄ acuallr̄
facit i illa tria. tūc nullū p̄ctm ei remittit. Et
q̄ ad vitatē dīmōtue p̄p̄is sufficit alterā p̄
tē eēverā. iō maior p̄p̄ ē h̄. Et l̄z ē mīor sit
h̄. tñ d̄clo ē falsa. q̄ v̄tute illaz p̄missaz n̄ se
quit grā forme alia p̄s dīmōtōis. l. q̄ p̄ctā di
missa redeat. sic ista op̄i. itēdīt d̄cludere. l̄z se
q̄tūt ista tota dīmōtua p̄p̄. l. q̄ v̄l p̄ctā n̄ dī
mōtū. v̄l si dimissa sūt reūtit. t tūc ista dīmōt
ciua v̄fical grā p̄me p̄ctis. tñ grā sc̄de p̄t. q̄z
illa p̄ se accepta ē falsa. vñ sic dōo. omne currē
mōet v̄l q̄escit. sortes currīt. ḡ sortes q̄escit. n̄
seq̄t d̄clo. q̄uis abe p̄missis sīt ū. q̄z p̄cedit a

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

Op. scia.

Lötra op.
nione.Löclusio.
Scda.Articulus
secundus.
Löclusio
pma.

Op. pria

plibz eis vitat, ad vñā. s̄ bñ seq̄t p̄clo dñs ī
ctiuē plata. s. q̄ soxtes v̄l mouet v̄l q̄escit. s̄c i
pposito ic. Op̄lo tercia ē q̄ i reciduāte p̄
pn̄az p̄cta dimissa nō redeut formalr et bñm
ppn̄a exntiā. s̄ redeut bñm eq̄pollētiā. q̄ itavi
ciat r̄ a deo elōgat erit p̄ mortale pctm q̄ reci
duat s̄c si p̄cta p̄terita nō eent s̄bi dimissa.
Et isto mō intelligit illō verbū. b. Jac. Qui
offēderit vno fac̄t̄ oim re. S̄ etiā ista
opi. irrōnabilēe videt. q̄ bñm ista dicta seq̄ret
q̄ pctm simplicis fornicatōis q̄ ille reciduat
q̄ p̄mo penituit d̄ centū homicidijs. eque illū
hoīem viciaret r̄ a deo elōgaret. sicut fecerat il
la centū v̄l mille homicidia p̄us q̄ penitentet.
qd̄ oīno absurdū eē videt. Nec verbū. s. Ja
cobi ē ad eoz p̄positū. Dz. n. h̄ v̄bū intelligi n̄
q̄zū ad eq̄pollētiā vicij r̄ offēsiōis dei. s̄ q̄xuz
ad s̄nūaz p̄ne dāni. q̄ pena dāni q̄ s̄sist i ca
rētia visiōis dīne eētie. bñm se ē oībo decedētibz
i mortali pctō cōis. s̄ue p̄la r̄ ḡuora habeant
p̄cta. s̄ue pauciora r̄ min⁹ ḡua. Pena v̄o sen
sus ē seq̄lis r̄ varia bñm varietatē delictoz. Ec
i ipsa pena dāni p̄t eē aliquis in eq̄llitas. bñm q̄
vñ̄ ex carctia diuievisiōis maḡs torquat q̄ al
ter. put videt q̄ ex suis demeritp̄la et maiora
sibyp̄ p̄sticit ip̄cdimēta respectu br̄ficevisiōis.
Loclo. h̄. c. q̄ p̄cta dimissa p̄nt dici redire.
nō i se sed in seq̄ntis pcti aliqui aggrauatōe. Qz
rōne annexe ingratitudis aggrauat̄ aliqui mō
pctm reciduatois. Et isto mō redeudi detet
intelligi auctes quas m̄gr̄ p̄ scda opinione s̄
adducit in l̄ra.

cui om̄e debitu dimiserat tradidit tortoribus
donec redderet nouissimū q̄drantē. s̄c quis
penitēti d̄ dimiserit debitu pene. tñ si penitē
effic̄t nequā p̄ reciduationē. s̄c deus req̄rit
ab eo oīm p̄nā dimissā. q̄ Sed ista opinio
nō valet. q̄ nō surget duplex tribulatio. vt
dicit Naū. i. ca. iḡt̄ si p̄p̄re p̄cedēt̄ p̄t̄io
nē vel ḥfessionē vel satisfactiōnē deus ip̄si p̄c
nitēti p̄nā dimisit anq̄ reciduavit. de h̄moi
p̄na v̄lteri⁹ nihil req̄ret. Ad illud qd̄ addu
cūt de mattheo d̄b̄m. q̄ illa aūcas r̄ om̄is alie
ōsiles s̄t intelligēde de aggrauatōe p̄ne debi
te pctō reciduatois. Nā sicut illud pctm ag
grauat̄ aliqui mō rōne annexe in gratitudis. sic
erā p̄na huic pctō debita grauior erit q̄ eēt
si h̄moi pctm annexā in gratitudinē non h̄ret.
Scda oclō est. q̄ si penitēti nō fuit tota pe
na dimissa anq̄ reciduaret. s̄c quis ps di
missā n̄ exigat v̄lteri⁹. totū tñ residuū d̄ h̄moi
p̄na totaliter exiget. Quia hoc exigit diuia
iusticia. q̄ nullū malū maneat impunitu. ma
lū. n. culpe non trahit ad ordinē vñiuersi nisi
p̄ p̄nā. r̄ ideo versū non eēt bñ ordinatū si ali
cui modo culpe nō corr̄ideret aliqui malū pe
ne. Forte diceſ si nō exigeſ a reciduāte de
p̄na pcti remissi nisi illa ps p̄ne q̄ non est re
missa. r̄ de qua nondū satiſfecit. s̄c si mori
pctō quo reciduavit. non punieſ p̄petue in
ferno p̄ illis p̄mis pctis p̄ quibz adhuc facili
facere in p̄te tenebat. Sed ḥsequēs ē falsum.
q̄ in inferno ē p̄petua p̄na. Probatio ḥntic.
q̄ i tritōe p̄na eterna mutata fuit p̄na tpa
lē. q̄ residuū illius p̄ne qd̄ manet post tritō
onē ēt̄ p̄pale. s̄c non eff̄t̄ residuū p̄ne manētis post cōtritionē. sed
eēt̄ tota p̄na pctis debita an̄ tritōnē. q̄ illa
fuit eterna. r̄ haberet p̄dicta opinio p̄positū q̄
ponit q̄ pctm p̄ reciduatoz reūtaſ q̄zū ad to
ta sūa p̄na. q̄ s̄. negādo ḥnāz. Ad p̄batōz
dōz q̄ licet illa ps p̄ne q̄ remāſt̄ bñm se sit p̄pa
lis. si tñ ille q̄ tenet eā sustineret nō cōplet eā
i hoc mūdo. r̄ mori i mortali pctō. s̄c p̄ ac
cidens p̄petrat̄. puta ratione q̄ diungit p̄ne
p̄petue debite mortali pctō. in q̄ talibz homo
mort. Silē appet te veniali pctō. cui licet
debit̄ p̄na tpalis bñm se. tñ si post morē ho
mīs annexū fuerit pctō mortali. s̄c p̄ accēs
sc̄ ratione mortal p̄cti annexi p̄petue punieſ.
supposito q̄ nulla tpalis p̄na s̄t i inferno. s̄c
supponit instātia supradicta.

Lötra op.
nione.Solutio
instancieLöclusio
scda.

Instancia

Solutio.

Articulus
tercius.

articulū p̄mo videndū ē qd sit ingrātitudō.
De ingrātitudine.
scđo d̄ q̄sito Dico ḡ p̄mo q̄ ingrātitudō ē qdā
hois iepitudo q̄ volūtarie p̄tingit q̄ debitas
grāz actōes redder negligit. l'oppositū h̄moi
actōnū ipēdit ei a q̄ libe bñficiū p̄us accepit.
P̄nt ec̄ distigui. uij. gd̄ ip̄i ingrātudis. Qz
aliq̄ sūt q̄ acceptū bñficiū nō retribuūt qn̄ re/
tribuere p̄nt. aliq̄ sūt q̄ r̄tribuere p̄tenūt. tērcū
q̄ bñficiū adeo p̄ipēdūt q̄ penit̄ obliuioi tra/
dūt. qrti sūt q̄ ope in debito etiā ip̄m suū bñfa/
ctorē offēdere p̄sumūt. Lōtra p̄mos ait berñ.
ser. xxxv. Brāz cessat decursus vbi n̄ fuerit re/
curlus. Lōtra scđos ait ber. ser. liij. pueri cor/
dis ē occasiōes ingrātudis iuestigare. nēo illō
facit nisi ille q̄ ec̄ gr̄is ē ingr̄. Lōtra tērcios
ait ber. d̄ diligēdo deo. Supble ē t̄ delictū ma/
ximū vti dat rāq̄ inas. Lōtra q̄rtos ait idē
ber. sup̄ cāt. Ingrātitudō ē vēt̄ v̄r̄ca siccas fōre
pieratus. rōre mīe t̄ flūcta gr̄e. Quātū ē d̄ q̄
sito ī isto. uij. ar. teneo breuiter sc̄loz affirma/
tiū. s. q̄ ingrātitudō ē cā recidivā p̄cōz p̄cedēt
dimissōz mō q̄ dicūt redire h̄moi p̄cta. q̄ ag/
guatio origit ī p̄cō recidivātōis rōe q̄ recidi/
uās ingr̄ ē d̄ p̄cedēt bñficio q̄ dēcū absoluit
a p̄cō. s. p̄cta dimissa n̄ reūtūt ī se. s. solū ī se/
q̄nt̄ p̄cti agḡuātōne. ḡ t̄c. Maior p̄z. q̄ q̄to
maiō ī recidivātē fuerit ingrātitudō rāto ma/
gis sin p̄cti accumulat̄ aggrauatio. Minor
etiā patet ex dictis in. i. articulo.

Articulus
quartusLōclusio
prima.Scđa cō/
clusio.
Lōclusio
tertia.Ad argu.
princi.

Quantum adquar
tū arti. ē adūtēdū q̄ ī sacđo p̄nic ē tria. Sidera/
re. s. exteriorē actōz. interiorē actōz. t̄ p̄cti re/
missōz. Et fm̄ h̄ ponō triplicē sc̄loz. P̄ria ē
q̄ p̄nia q̄tū ad act̄ exteriorēs q̄ sūt act̄ p̄fitēt̄
t̄ act̄ sacerdoti absolutez t̄ satisfactōz ūngēt̄
sūt sacđm tm̄. Scđa sc̄lo ē q̄ p̄cti remissio ē
res sacđm. Tercia sc̄lo ē q̄ tērior p̄nia. s. cō/
tritō ē sacđm t̄ res sacđi. ē. n. sacđm respectu re/
missōis. s. ē res sacđi respectu exteriorē actōis t̄
p̄fitēt̄ q̄ ec̄ q̄b̄lo luētis. h̄ n̄ iſisto. q̄ ista sat̄
h̄ patēt̄ l̄ra. Ad argu. p̄n. pt dici q̄ n̄ ē sile d̄
suo māumissō t̄c. q̄ maioris clemētie ē lex dī/
na q̄z h̄uana. Ul̄pt̄ dici q̄ sīc māumissus pec/
cās ē dñm suū r̄errudiſ ūt̄ ē cādē fuitutē nū/
ro s. sp̄e. n̄ ex eadē cā q̄ p̄mo. s. ex noua cā. pu/
ta ex nouo crimiē q̄ offēdit dñm suū. sic recidi/
uās relabit̄ ī fuitutē p̄cti. n̄ tñ ī cādē nūero. ī q̄
p̄us erat anteq̄z peniteret. nec ex eadē cā. s. ex
p̄cto p̄nūc de nouo p̄petrato. t̄d̄. n̄ ōz rōe h̄
fuitutis redire p̄cta q̄ p̄us fuerūt dimissa. et
in h̄ terminat̄ tractat̄ de penitentia.

Distinctio vicesimatercia.

Reter premis

sa Postq̄ mḡ d̄termīauit d̄. uij
sacđis. s. d̄ bapmo. p̄firmatōe. eu/
charistia t̄ p̄nia. nūc p̄leq̄t de. v. sacđo. puta d̄
vñctōe extreā. t̄ diuidit̄ ī duas p̄tes. q̄ p̄mo
tractat̄ d̄ istī sacđi instōne. scđo d̄ el̄ iteratōe.
āministratōe ibi. q̄rūt aliq̄ P̄ria ī duas. q̄ p̄mo
ōndit istī sacđi cāe sb̄iectue materialē d̄citoz
scđo īnuit cāe īstitutiue spālē autēticatōz. ibi.
h̄ sacđm. t̄ h̄ ī duas. q̄ p̄mo t̄agit cās a q̄b̄
īstitutū ēistud sacđm instralr. scđo t̄agit cās
ppter q̄s īstitutū ē finalr. ibi. dupli ex cā.
Seq̄t illa ps. q̄rūt aliq̄. t̄ diuidit̄ ī duas p/
tes. fm̄ q̄ circa iteratōe istī sacđi mḡ recitat
duas op̄i. Scđa īcipit ibi. qdā at d̄ ōi sacđo. t̄
hec ē diuīsio t̄ sīa istī. xxiiij. dist. in generali.

Lēcā quā ī spālī q̄ro hāc questionē.
T̄ extreā vñctō sit sacđm. Uide t̄
h̄. q̄ qdlibet sacđm vides h̄revnū d̄c/
mitatō effec̄tū. s. extreā vñctōis n̄ ē vñ̄ effe/
ct̄. ḡ t̄c. maiors p̄z. q̄ ab vñitate effec̄t̄ arguit
vñitas cāe. igit qd̄ n̄ h̄ vñū effec̄t̄ sacđale. n̄ ē
vñū sacđm. et p̄ p̄ns n̄ ē sacđm. q̄ fm̄ vñc.
oē qd̄ ē. īd̄ ē q̄vñū nūero ē. Maior ec̄ p̄z. q̄d̄uo
sūt effec̄t̄ valde d̄r̄ntes ip̄ī extreā vñctōis. vt
appet Jac. v. c. s. ifirmat̄is corporal allēiatō.
t̄ ip̄o p̄ctōz remissio. Lōtra. illō qd̄ ē sp̄ual
medicina ordinata ī remedū p̄ctōz. h̄ vere ē
lacđm. extreā vñctō ē h̄moi. ḡ t̄c. Maior p̄z
ex dictis hug. de. s. v̄c. minor ec̄ appet ex di/
ctis. s. Jac. v. c. s. ue canō dice. Hic p̄mo vidē
dū est de p̄ncipali q̄sito. Scđo de cās extre/
me vñctōis. T̄ercid te el̄ effec̄tib⁹. Et q̄
te de el̄ ordinata dispensatione.

Quantiū ad prīmū

cū q̄rit̄. v̄z extreā vñctō sit sacđm. ponō duas
sc̄loes. P̄ria ē q̄ h̄moi vñctō ūt̄ e sacđz. q̄ il/
lō qd̄ p̄let̄ imēdiatē ordinat̄ ad curatōz mor/
bi sp̄ualis hoc ē sacđm vere. t̄ nō solū sacđale.
extreā vñctō ē h̄moi. vt appet h̄ ī l̄ra. Ma/
ior etiā p̄z. q̄l̄ illud qd̄ ordinat̄ ad sacđm et
mediatē sacđo ordinat̄ ad h̄moi curatōnē n̄
sit sacđm sed tm̄ sacđmētale. sicut appet de ex/
orcismo t̄ cathecismo. q̄ mediante baptismo
ordinat̄ur ad regeneratōz hois. t̄ ad curatio/
nē morbi sp̄ual. ppter qd̄ n̄ dicūt̄ sacđmētā
q̄uis dicat̄ sacđalia. tm̄ illud qd̄ fm̄ se t̄ imēdi/
ate ordinat̄ ad h̄moi curatōz h̄ ūt̄ ē t̄ d̄ sacđa
mētū. Forse dicet̄ h̄ minorēt̄. Illud quod
ē medicina corporalis. h̄ fm̄ se t̄ imēdiatē nō or/
dinat̄ h̄ morbi sp̄uale. sed vñctō extreā vides
esse medicina corporalis. q̄ apli oleo vñxerunt

Articulus
primus.Lōclusio
prima.

Instantia

Solutio.

infirmos et sanabat. ut p5 Mar. vi. ca. Ptz
etiam ista minor Iaco. v. ¶ qz istud sacram
pncipalit et p se ordinat h spualis infirmitate. h
tñ n obstat ordinarat h infirmitate corporalē ex
pnti. qz qnqz infirmitas corporalē cāt ex infirmitate
spuali. sic p5 i glo. Jo. v. vbi salvator ait
ad illū quē curauerat. vade et apli noli pecca
re ne deteri tibi contingat. Propter qd Inno
uij. extra de pe. et re. cū infirmitas. pcpit media
tis corporoz. vt cū eos ad infirmos vocari pti
gerit. ipos an oia moneat et inducat. vt medici
cos aduocet aliaz. vt postqz fuerit infirmo te
spuali salute pulsū. ad corporalis medicine re
mediū salubrū pcedat. cū cā cessare cesseret esse
ce. Et idē districte pcpit ipsis medicis in co
stomibz clementinis. Ad solutoz igit argu
mēti dōz qz maiorē intelligēda de tali medici
na corporali cōpncipalē effecē sanitas corporis. et
nō ex pnti. sic ē i pposito. Octo. qz qz extre
mū vncio ē vnū sacram. qz si eēt plā sacra. tūc nō
eēt tñ. vij. sacra. Qna p5. qz ppter extremā vñ
ctionē sūt alia sex sacra. vt supz declaratū. fal
sitas ecō qntipz ex cōi docta qz h in scā dei et
cla. P. si nō eēt vnū sacram. h marie viderek
ptato. qz qn istud sacram in firmo amistrat. tūc
sūt plēs vncioes. s3 h nō obstat. qz sic bapte
mē vñ sacram nō obstatē qz cū aliquis bapte
tur plēs fiat imersioes. Sic istud evnū sacram
nō obstatē qz cū infirm⁹ inungit plēs fiat iun
ctioes. Forte h istud diceat qz vñitas cuiuslibet
rei psistit in vñitate forme. sed forma vñtoz in
isto sacro sepi terat. puta in qulibet vncioe qz
vngit infirm⁹. in ocul. i naribz. i labibz. in au
ribz. i māibz. i pedibz. et in renibz. g nō videt eē
vnū sacram. Dōm qz cū sacram sit sacre rei si
gnū. vñitas sacri psistit in vñitate signi. Et qz
plā et diuisa pnt pñgū i rōe vñ signi. put als
declarauit. sō n obstat pdicta diuisitate vncio
extreā ē vñ sacram. Ad formā eē argumēti
dōz qz h maior sit va loqndo d rebō nō tñ de
signis. Ul' dōz qz h maior sit va loqndo d for
ma toti. nō tñ de forma pti. h. n. h idemduū
hūanū sit vñ hō vñitate forme toti. magna
tñ hz diuisitatē in pribz. sic apperit carnē sa
guine. ossibz et nervis. sic hz in pposito sine di
uis vncioes et diuis orōes. ista tñ oia hñtvna
formā toti put vñuit in ordine ad vñū finē.
De ista etiam vñione sacri dicū ēslipi dist.
vij. in solutione argumēti pncipalis.

Cōclusio
scda.

Instantia

Solutio

Articula
tūcūs.Prima cō
clusio.

Quātūz ad secūdū
parti. vij. sūt vīclēda fm qdruplex genēcā. et p
mo d genere cāe efficiēt. seu institutū isti sacri
Et qz h dico qz dōs ih̄s xp̄ sp̄ scipm in

stituit istud sacram. qz vt als declarauit ipē institu
it oia sacra noue legz. ḡ instituit istud sacram.
Qna p5. qz istud evnū de sacris noue legz. An̄s
etiam qz ad pns pbo sic. Illoꝝ institutio qz pnci
palit respiciunt aliquā legē. pncipalit spectat ad
legislatoꝝ illi legz. led. vij. sacra d qbz tractat
in isto. uit. li. pncipalit respiciunt legē nouā seu
euā gelicā. cō legislatoꝝ ē dōs ih̄s xp̄. ḡ tc. Et
pfirmat. qz a qz sacra habet vñtē et efficaciā ab
illo sūt instituta. s3 oia sacra a xp̄o habet vñtē
et efficaciā et a nlla creatura circa xp̄m. vt no
tū eēd3 apd quilibet fidele. ḡ tc. **S3** istud
ē qdā op̄. qz ponit qz xp̄ p scipm nō instituit
istud sacram. sed iplis aplis pmissit institutēdū
Et istividēt habere magistrz h in lra p se. vbi
exp̄sse dicit. qz istud sacram ab aplis sūt inisti
tutū. **P.** in euā. sūt mētio de ill sacris qz xp̄s
institutū p scipm. sed de isto sacro nūqz sūt mē
tio in euā. ḡ tc. **P.** oē sacram qd xp̄s institu
it. illi executionē pmissit suis discipul. vt ap
pet d bapmo. eucharistia et pñla. s3 nūqz le
git isti sacri executoz pmississe discipul. ḡ tc.
Sed istud nō v3. qz qd qbz p altez facit p se
ipm fecisse videt. vt p5 i multo locis iuris canōci
et ciuil. ḡ dicere qz xp̄s p scipz n̄ instituerit istud
sacram. et tñ ipm instituerit p aplos. ē h dictio
ria splicare. **P.** qm p̄l p mulgauerūt istud
sacram. vñ h secerūt tñqz auēte xpi institutū. vñ
auēte p̄p̄o iploꝝ aploꝝ. Si pmo mō. tūc hē
m̄ int̄cū. qz ille p se et p̄p̄e ē calicū rei institu
tor. cui auēte h denūciat eē tenēdū. Si sedo
mō. tūc auēte ecclie possit istud sacram reuoca
rit et nullū sane mētis diceret. Qna pbo
qz auētas aploꝝ est auētas ecclie. sed qd
auēte ecclie p̄t istitu h auēte ecclie p̄t destitui.
P. cū isti dicūt qz xp̄s pmissit aplis istud sa
cram institutēdū. vel ipli intelligūt istā pmissi
onē fuisse detinata et n̄ mutabile vel contingēt
sic. s. qz eoꝝ ptate eēt istud istituerit et n̄ istitu
ere. Si pmo mō tūc ipa pmissio sūt istituto
et p pns xp̄s immediate ipm istituit. Si ei ipa
tor decreuiss h̄ imutabilr aliqd eē faciēdū. et h
suo baliuo indicaret exc̄ndūt denūciādū. qz
uis baliuo debet attribui illi facti executio
tñ ei institutio eēt ab ipatore. sici pposito tc.
Si sedo mō. tēt ecclia possit mutare istud sacram
qz qd qz ad suū eēt nō eē positiū i arbitrio
pncipū ecclie h̄ auēte ecclie p̄t destitui et abrogā
ri. h̄ at ē incōuenies. ḡ tc. **Acl.** t. cū dicit ma
gister eēt p̄ ista opione. nego. cū em̄ dicit m̄ḡ
istud sacram eēt ab aplis institutū. intelligēdū
ē institutatē et executiue. et n̄ pncipalit et au
ctoritatē. qz sic istud sacram vna cuz ceteris
sacramētis noue legis immediate sūt a ppo

Op̄i. ūia

z

Lōtra op̄i
mōtē.

z

z

Solutio.
Ad. I.

- Ad. 2.** institutū. Ad. iij. dōm q̄ nō ē bona p̄na qua
infert aliqd. nō eē xp̄o. qz nō ē sc̄ptū in euangeliū
sc̄ne declarat. Inno. in li. de celebratōe
missar. Et h̄c etiā patz Joh. vlt. vbi dicit.
Sunt autē et alia multa que fecit Ihs. que si
scribant p̄ singula. nec ip̄m aīt tror. m̄d̄ pos
se capere eos q̄ scribēdū. Et codē mō
dōm ē ad. iij. Poss̄t etiā dici q̄ minor isti rōis
ac etiā p̄cedētis rōis nō ē ūa. qz Mar. vi. scri
bit. q̄ apli oleo unxerit infirmos et sanabātur.
Et nō ē dubiu q̄ h̄ fecerit apli ex xp̄i missiōe.
Unū sic baptizauerūt xp̄o iubete. sic etiā infir
mos unixerūt ip̄o p̄cipiēte ut videat. Decā
materiali dico q̄ sunt oleū nō q̄leūq; s̄z oliue
Qz. ii. oleū sit materia isti sacri p̄z Jaco. v. c.
Qz. at̄ oliue pbo. qz inter om̄s līq̄res olei oleū
oliue obtinet p̄cipiatū. et iō q̄nūq; i scripturā
absolute d̄r oleū sine additōe. tūc sp̄ d̄ intelli
gi de oleo oliue. Alij at̄ līq̄res olei cū additōe
et nō absolute nole olei p̄ferūt. puta dōp. oleū
nucū. oleuz papaveris. et sic de alijs. Forte
dicet q̄vbi mai⁹ uninet p̄culū ibi magis cōe
d̄z eē remedū. sed i extremo mortis mai⁹ ē p̄
culū hois. et oleū oliue nō habet in om̄ib⁹ ter
ris. ḡ tc. Fz. q̄ licet oleū oliue nō crescat in
om̄ib⁹ terris. tñ a nulla terra habitabili ē tñ
elongatū q̄n desfacili possit ad ipsā trāsportari.
ḡ tc. Quantū ad cām formale q̄ est forma
verbōz q̄bz tradit̄ istud sacram̄. dicō q̄ fm̄ vsū
romane ecclie sacerdos in vnciōe oculoz d̄z
dicere. Per istā scāz vnciōz et suā p̄fissimā in
scđiam indulgeat tibi de q̄cqd oculoz vicō de
līq̄sti. Et iā eadē ūba repeatat vngendo nares.
addēdo. q̄cqd narū vicio deliquisti. Et sic d̄
alijs m̄ēbris vngēdis. s. labijs. aurib⁹. mani
bus. pedib⁹ et remib⁹. Et h̄c istud ē quedā
Op̄i. 5. iiiia
1. op̄i. q̄ dicit. q̄ nulla forma ē de necessitate isti sa
cri. Qz nulla forma eodē et eodē mō seruat de
necessitate apd̄ oēs xp̄ianos si tradit̄ istd sacram̄
ḡ nulla forma ūbz ē de necessitate istius sacri.
Dñtia p̄z. qz ad oppositū Dñtis seq̄t̄ oppositū
antis. Pz etiā ans. qz m̄ltē ecclie nō vtūt p̄ci
se verb̄ pdic̄tis sed alijs. Unū vt referit in ecclia
ambrosiana sacerdotes vtūt orōe indicatiua
dicētes. Vn̄go hos ocl̄os oleo sc̄ificato in noīe
p̄ris et filiū et sp̄ūssi. Hec at̄ orō ē totalēt̄ alia a
pdic̄ta. qz hec ē idicatiua. pdic̄ta. qz ē dep̄cati
ua. 2. P. forma ūbz pdic̄ta nō iuenit tradita
a xp̄o n̄ ab aplis. ḡ nō ē d̄ necessitate sacri. Dñia
p̄z. qz qñ forma ē de necessitate sacri. tūc d̄z tradi
forma ab eo q̄ istituit sacram̄. ans d̄ se p̄z. 3. P.
forma ūbz i oib⁹ alijs sacris sūt orōes idic
tiae. ḡ dato q̄ aliq̄ forma sit de necessitate isti sa
cri. illa nō ē orō dep̄catiua s̄z poti⁹ indicatiua

Añs p̄z discurrendo p̄ singulas formas cetero
rū sacroꝝ. Dñia ec p̄z. qz n̄ appet rō ḡre forma
isti sacri min⁹ d̄cat eēdiciatiua q̄z q̄cqd alia
forma cuūscūq; alteri⁹ sacri. ḡ tc. Sed ista op̄i
op̄i. a cōib⁹ doctorib⁹ reputat erronea. et iō a
nullo catholico ē tenēda. Derogat. n. ista op̄i.
effectui h̄ sacri. qz sacra noue legis efficiūt qd̄
figurat. Sed istd efficere nō p̄t eis p̄petere p̄
cūle rōe materie. nūli materia determinet p̄appli
cat p̄ determinatā formā ūbz. ḡ tc. Est etiā
ista op̄i. p̄ aug. q̄ ait. Accedit ūbz ad elemētū
et fit sacram̄. Et etiā ī mḡm q̄ di. i. h̄ li. iij. 2
ait. q̄ in oib⁹ sacris noue legis oīz eēres ūbz
a. Ad. i. dōm q̄ eadē forma ūbz d̄z scrūari
apd̄ oēs xp̄ianos i p̄ferēdo istud sacram̄. q̄cuz
ad illa verba q̄ integrat illā orōem dep̄catiūa.
q̄ p̄fert s̄m ūlū romane ecclie. et iō nego ans.
qz illud qd̄ sentit et tenet romana ecclia de oib⁹
bus ecclasticis sacris. h̄ q̄libet xp̄ian⁹ sentire
et obſuare tenet. sicut districte p̄cipit extra de
hereti. c. ad abolēdā. Ad p̄bationē dōm q̄ li
cet aliq̄ ecclie addat qd̄a alia verba p̄cedēter
vel subseq̄nter se habetia ad illā orōez dep̄cati
uā. q̄ p̄ forma verbōz p̄fert in romana ecclia.
tñ p̄pter hoc nō dimittit nec omittere debet
iā dictā orationē. qz verba illi⁹ orōis sūt d̄ eēr
tia isti sacram̄ti. et iō dato q̄ in ecclia ambro
siana sacerdos p̄mitat hec ūba. Vn̄go hos
oculos tc. tñ p̄pter h̄ non d̄z omittere ūbz
pdic̄tā a romana ecclia obſeruatā. Sicut
enī aliq̄ sacerdotes absoluēdo p̄fēctē ūbz
aliq̄ q̄lū de ūgruitate et nō de ūccitate absolu
tōis. sicut ē hec orō. Misericordia ūba. tc. tc.
Indulgētā et absoluētōz tc. et tñ p̄pter p̄missionē
istoz ip̄i nō debet dimittere ūba absoluētōis
q̄lū de ūccitate et ūcētia sacri. sic i p̄posito tc.
Ad. ii. dōm q̄ Dñia nō ē vera. qz sicut dicit
Inno. i missar celebratōe m̄lta receperit apli
a xp̄o. et ecclia ab aplis. q̄ tñ nō fuerit redacta
in sc̄ptis. ac q̄z autēticiatōz sufficit illoz ylūs
a tib⁹ aploz i ecclia ūt̄inat̄. Ec̄ ans n̄ evsqz
q̄bz vez. qz Jaco. v. satis dat intelligi ista orō
dep̄catiua cū d̄z. Infirmat̄ q̄bz i vob. inducit
p̄sib̄los ecclie. et ūbz ūp̄ cū vngētes eū oleo in
noīe dñi. et orō fidei ūluabit ūfirmū et alleui
abit eū dñs. et si in p̄cīs ūt̄ remittent̄ ei. Ad. iii.
iij. nego Dñam. Ad p̄batōz cū d̄z q̄ nō ap
pet rō q̄re tc. nego. Rō. n. q̄ ad hoc ē satis ap
parē vel euīdēs. put talis materia patit ūt̄
rationē euīdētē. Na ūscip̄s sacram̄ti extre
me vnciōis ē p̄prijs viribus destitut̄ ūdigēs
alioz dep̄catōne. et extimat̄ ūt̄re de ūforo ecclie
et ūtrarc ūbz dei. ideo rationabile eē ūt̄et
q̄ ūforma ūbz ūm quā tradit̄ ūt̄rū ūt̄d sacram̄

sit oīo deō cattua. p' quā ille cui consert sacramētū deī supplicit ac deōcative cōmendet. Est eccl. als illa forma sat rōnabil'. qz p hāc formā vertor tāgit p'mo sacrm cui' ē forma. cū dī. p hāc vñctōz sc̄az. ly sc̄az non ē de cēntia forme. sed adiectū d̄ p' gruo. qz alio eē supponit z alio que nō. Tāgit sc̄do x̄tus q̄ opat i sacramēto cū addit. p suā pñssimā miam. Et tāgit effect' isti' sacramēti ex dīna mia cāt' vel cau- sand' i eo q̄ suscipit sacrm. cū vñctō postponit. indulgeat tibi de' rō. Que nō sit cā final' isti' ua sacramēti. patebit m. iij. ar. qz effect' cuius libet sacramēti ēfīmō eius immediatus.

Articulus
tercius.

Quātum igitur ad

iij. arti. dd. q̄ sic mḡ h̄m l̄ra excludit ex dictis b. Iaco. duplex ē effect' isti' sacri. quo p' vñ' ē p'ctōz remissio. alter ē corporal' infirmitatis alle- uiatio. Istoz p'mū respicit isto sacramētāq; p'ncipale effectū. sc̄dām respicit ex pñti. Et si chē mī p'posito tres dclōes. Prīa ē q̄ isto sacramētū vñ ad spūalē sanitatē ei' q̄ suscipit ipm. Qz il- lud q̄ p'ctā remittūt z reliquie p'ctōz alio modo tollūtur vñ ad spūalē hōis sanitatē. Sz istud sa- cramentū ē h̄moi. Maior ē nota de le. minor etiā p'z q̄tū ad p'mā p'cē ex dicti apli Iaco. cū ait. Et si in p'ctis fuerit remittēt ei. Pat̄ etiā q̄tū ad sc̄dām p'cē. qz multi fācti hōles recepe- rūt. et etiā i futurz recipere poterunt istud sacramētū q̄ nullū h̄ynt p'ctm p'cē qñ istud sacramētū re- cipiūt. ḡ salētūc istud sacramētū sanat a reli- quis p'ctōz. Da oppositū. tūc i talibz hōibz istud sacramētū nō h̄re aliquēspālēr determini- natū effectū. q̄' in cōueniēs eē videt. Forte

2. q̄ istud dicet q̄' 3' oī. apls ait Si dixerim' qz p'ctm nō h̄em' noi. sp̄os seducim'. r'veritas in nob̄ non ē. ḡ non videt q̄ alio hō ita sc̄us sit q̄ nullū p'ctm h̄eat. c' oppositū tu h̄ assumis.

3. p' baptism' et pñia valēt ad remittēdū oē patm Sz frustra ordināt plura remedia vbi sufficiūt pauciora. ḡ nō videt q̄ isto sacramētū sit in remediū p'ctōz. P. si isto sacramētū p'ctā remittūt z reliquie p'ctōz tollūt. tūc n̄ min' isto sacramētū deberer dari sanis q̄z infirmis. Sz dñs ē falsū. vt apper d̄ ei' vñsu cōi. qz n̄ d̄z dari s'm p'suetudinē nisi infirmis. et etiā talibz infir- mis de q̄z qualescētia dubitat. p'batlo. pñtie. q̄ vñsu eq̄lis vel maior ē morbo. et vñsu eq̄lis vñ' maior ē indigētia medicina. ibi eq̄liter vñ' ma- gis d̄z fieri adhibitio medicina. sed sanis n̄ mi- nus sed magi' laborāt in morbo p'ctōz z reliquias eoz. nec min' indigēt medicina hōz remissi- ua vel curatiua q̄z infirmi. ḡ eq̄ rōe vel potio/

rideberet istud sacramētū mīstrari sanis sic in- firmis. si minor assūpta p'ista cōclōe eēt vera

Ad p'mū nego pñti. qz anis p'cē verū fal- lo exente p'sequente. q̄z uis em̄ aliq̄s sc̄us hō sit s̄ne p'ctō. tñ qz hoc de certo non p'stat sibi. ne sc̄ut. u. homo vñz dign' sit odio vel amore. id o si diceret se eēs s̄ne p'ctō. lā ipso suo dicto cade ret in p'ctm. qz affirmat illud q̄d sibi de certo non cōstareret. Propter q̄d dixit apls paulus. Nihil mihi eōsci'sū. sed non i h̄ iustificat'sū q̄li dicat. Possibile ē me h̄re hmōi culpā. de q̄ p'pter meā nesciētā non habeo conscientiā.

Ad. 1. d'cēdū ad minorē q̄ licet sit vera vbi p'anciora remēdia eque bñ sufficiūt sic plura. est tñ falsa vbi non eq̄ bñ sufficiūt. sic at ē in p' posito. Nā licet in nccitatis articulo p'na sufficiat ad consegnāt salutem. tñ si tps affue rit adhibitēt istud sacramētū remittūt venia- lia. rōe cui' remissionis breuiat hōis purgato- riū. Ad. iij. nego pñam. Ad p'batōne ddm p'cē. cu' istud sacramētū sic qdā spūal' curatio. id suā significatiōnē d̄z h̄re in illo cui p'ferit. taleat si significatiōnē h̄z i infirmito q̄ indigēt curatōe z nō i sano q̄ non indigēt corporali curatione. Et id l̄z sit maior qñqz nccitas spūalis sanatōis in sano q̄ i infirmito. tñ qz hmōi sacri repñta- tio vel significatiō deficit i sano z nō i infirmito id institutiō ē vt istud sacramētū nō det sanis sed infirmis. Sufficiēt eriā p'usū est sanis p' alia sacra. q̄ru vñsu z p'ceptōne ip̄si ab ol p'ctō ac etiā a pena p'cti poterūt expurgari. Con- clūsio sc̄da ē q̄ istud sacramētū vñ ad recuperandāz sanitatē corporalē. maxime qñ ex tali corporali sa- nitate non i pedic̄t sanitas spūal'. Prīa p'cē isti' dclōis p'bat. qz sc̄ptura sacra mētrī non p'cē. Sed sacra sc̄ptura ex ore. b. Iaco. plata pñi ciādo istud sacramētū ait. Oratio fidei salua- bit infirmū. z alleuiabit cū dñs. Pz etiā sc̄da p'cē isti' dclōis. qz vñplurimū moriūt hōies postqz sūt inuncti. ḡ ad saluādā sacrā sc̄pturā seu sanitatē sacre sc̄pture optet illā p'pōem q̄ di- cit. dñs alleuiabit infirmū. accipe s̄b illa con- ditione. q̄ corporalis alleuiatio seu sanitas non deroget spūali. Conclūsio tercia est q̄ sanitas spūalis ē p'ncipall's effect' isti' sacramēti. sanitas at corporalis ē ei' effect' accessorius z q̄si ex pñti. Qz sacramētū noue legis sp̄ p'ncipalē p'seq- tur effectū suū in eo q̄ dignēt non fūcte recipit hmōi sacramētū. Sed multisacti viri reci- piētes istud sacramētū moriūt. z nō p'sequunt p' istud sacramētū sanitatē corporalē. ergo sa- nitas spūal' tñ corporal' erit p'ncipal' effect' h̄s sac- ri. Forte dicit q̄ minorē istius rōis destruat.

Ad. 2.

Ad. 3.

Conclūsio
sc̄da.

Conclūsio
tercia.

scđam p̄cl̄em. q̄z corp̄al sc̄itas v̄l̄ sc̄i nō i/
pedit sed p̄mouet et sp̄uālē sanitatē. l̄z p̄ sac̄z
extreme vñctōis vir sc̄ū qñqz nō ɔsequit̄ cor
palē sanitatē. vt d̄i i/ ista m̄ori pp̄one. ḡ qñqz
lac̄z extreme vñctōis n̄ v̄ ad recuperandā cor
palē sanitatē. posito q̄ h̄moi corp̄al sanitas nō
ip̄diat. l̄z poti⁹ p̄moueat sp̄uālē sanitatē. cui⁹
oppositū affirmat̄ i.ij. cōcl̄oe. Hic possūm
dupl̄r r̄ndere. Primo q̄ si maior isti⁹ instācie
intelligit v̄l̄. tūc ē falsa. q̄z i/ multo viris sacerdos
corp̄al sanitas p̄sticit sp̄edimētū sanitati sp̄ua
li. sic exp̄sse p̄z i/ legēd. a. s. Hiero. q̄ multas tē
pratōes passus fuit. q̄o nō sensissz si corp̄alē
sanitatē nō habuisset. Etia⁹ ait ap̄l̄ q̄ v̄l̄ in
infirmitate pficit. Si intelligit p̄ticularit̄ s̄c̄
etia⁹ d̄z intelligi cū sit in definita. nā incertau
ta eq̄ pollet p̄ticulari fm̄ doctrinaz li. p̄o. tūc
nihil excludit. q̄z etia⁹ minor ē p̄ticularis. ex pu
ris at p̄ticularib⁹ nihil sequit̄. vt p̄z i/ codeli.
Scđo p̄ dici q̄ sp̄al̄ i/ p̄posito maior non ē
vera. sup̄posito q̄ de talē hoiez sc̄tm̄ p̄destia/
uerit ad certū gd̄u sc̄itatis. q̄z postqz alioz ade
pt̄ē sup̄mū gd̄u sc̄itatis sibi p̄destiatū a deo.
tūc nulla corp̄alē sanitatē c̄ sc̄itas ad v̄lterio
re gradū p̄ pmoueri. sed q̄libet electus i/ hora
mortis sue attingit sup̄mū gradū sc̄itatis. ad
quē ē p̄destinat̄. ḡ nō videt q̄ fm̄ legē cōem
el̄ sc̄itas p̄ corp̄alē sanitatē valeat v̄lterius p̄/
moueri. Forte dicet̄ istud repugne his q̄ di
xili. i. di. xvij. vbi posui q̄ caritas viator̄ pos
sit augen i/ infinitū. Rn. q̄ ibi loq̄bar d̄ po
tētia dei abſoluta. hic aut̄ loq̄ de potētia dei p̄/
destinativa q̄ ē potētia ordinata. t̄ ideo in his
dicis nulla est repugnatia.

Solutio.

Instantia

Solutio.

Articulus
quartusCōclusio
prima

Instantia

Solutio.

est p̄uata cōueniēs alicui ex vte merito. P̄io
modo maior ē falsa. l̄z scđo m̄o sit vera. Et iō
i/ p̄posito maior ē negāda. q̄z sacerdos vicens
oroēz q̄ cōfert istud lac̄m. q̄ oratio sibi con
uenit ex officio. orat i/ ps̄ona totū eccl̄ie. t̄ iō ve
sic ei⁹ oratio ē efficacior ordē cuiuscūqz laici q̄
orat tāqz ps̄ona p̄uata t̄ singularis. Cōcl̄o L̄cōclusio
scđa ē q̄ istud lac̄m licite poterit iterari. Q̄z scđa.
lac̄m nō derelinq̄no effectū p̄petuū t̄ idelib⁹
lē licite p̄ iterari. sed istud lac̄m est h̄moi. q̄z
nullū effectū idelibile im̄p̄mit recipiēt. ḡ tc.
Maior p̄z. q̄z illa sola c̄ coſter assignat̄ q̄re
baptism⁹. cōfirmatio t̄ ordo n̄ debet iterari. q̄z
i/ illis trib⁹ sacramētis confert recipiēt chara
cter idelibilis. Minor etia⁹ p̄z ab oppoſto
ſensu. q̄z i/ collatione isti⁹ sacramēti nō cōfert
character. ipsi recipiēt. put̄ coſter om̄s conce
dit̄. Forte dicet̄ i/ minorē isti⁹ r̄onis. q̄ sepe Instantia
concegit q̄ alicui hoī istud lac̄m ſuſcipiēt cō
feret gravel augmetū grē. q̄ im̄mediate morit̄ ſu
ſcepto sacramēto. ḡ isti ſacro cōuenit habere p̄
petuū effectū t̄ idelibile. Conſequētia p̄z. q̄z
null⁹ post mortē pdit grām i/ q̄ decessit. P̄. 2
extremū vite hoīs ē vñā tm̄. nec p̄ multipli
car. ḡ extrema vñctio vñi⁹ hoīs d̄z eē vna. t̄ nō
d̄z iterari. Enī p̄z. q̄z extremū vite ē finis vi
te. sed vñi⁹ vite vñ⁹ ē finis. P̄z etia⁹ p̄ntia. q̄g
extrema vñctio corrindet extremo vite. Ad Solutio
i. dicēdo nego conſequētia. loq̄ndo de eo qđ p̄
ſe conuenit isti ſacramēto. t̄ nō p̄ accēs. Ad
p̄bationē d̄dm q̄ illa idelibilitas grē p̄ accē
dēs recipit ſacramētu vñctio. q̄z ſi p̄ ſe c̄az
h̄ret istud ſacramētu. tūc cuicūqz cōferret gra
tia mediāte iſto ſacramēto. illi idelibilit̄ con
ferret. qđ ē falsū. q̄z tūc q̄libet q̄ iſto ſacramēto
grām recipet. ille cōfirmat̄ eēt̄ grātia. qđ ē
falsū. vt de ſe p̄z. Unī illa idelibilitas nō con
tingit r̄one ſacramēti. ſed ratione ſtat̄ i/ q̄ inci
pit eē hoī vel aia hoīs. q̄z ſic de⁹ ordinavit̄ vt i
illo ſtat̄. ſ. poſt hāc vitā null⁹ p̄dat grām.
Ad. q̄. d̄dm q̄ extremū vite p̄ dupl̄r accē
p̄. Uno modo i/ re. Alio m̄o i/ h̄uana reputa
tione. P̄io modo aīs isti⁹ instācie ē vñz cuz
ſua p̄bationē. ſed non ſcđo m̄o. q̄z idē hoī etia⁹
i/ eadē infirmitate ſi d̄iuitura ē ſep̄i⁹ p̄ ad ta
lez debilitatē venire. q̄ verisil̄r h̄uana opione
videt q̄ q̄ ſi im̄mediate debet mori. Eū igit ex
tremā vñctio ſit dāda hoī i/ extremo vite labo
rati. accipiēdo extremū h̄uana reputatōe. iō
negāda ē oīa. Ad p̄bationē p̄ntia d̄dm. q̄ ex
tremā vñctio corrindet extremo vite non p̄cile
fm̄ r̄e. ſed fm̄ ordinatā humāna extirrationē
et fm̄ desiderium ac indigentia infirmantia.

Ad pnci/ **A**d argu. pnci. dñm q̄ licet maior sit vera pale argu loquendo d̄ effectu pncipali. tñ nihil repugn̄t q̄ni mentum. vñ sacr̄ possit h̄revnū effectu pncipale. t cū h̄ alii effectu ex pnci. sic aut̄ ēi pposito. vt p̄z ex p̄dictio in pluribz locis isti conclusionis.

Distinctio vicesimaquarta.

Winc ad cōsi terationē Postq̄ m̄gr tracenuit re. v. sacramētis respicētibz i spā li veilitatē fidelis p̄fione. nūc incipit tractare d̄ duobz sac̄ris valētibz i generati p̄ statu totū ecclie. Et diuidit in duas p̄tes. Nā p̄mo tra crat de sacramēto ordinis. qd̄ valet ad fidelū generationē spūalē. Scđo de sac̄ro matrimo ni. qd̄ pertinet ad eoz generatōz naturalē. dis. xxvi. ibi. Lū alia sacramēta. P̄ria i duas. nā p̄mo considerat d̄ ordinū distinctōe. Scđo co siderat de eoz collatōne. dist. xxv. ibi. Soleit etiā q̄ri. P̄ria i duas. Q̄ p̄mo agit de q̄busdā dispōibz sac̄rm ordī p̄cedētibz. Scđo de of ficiis et dignitatibz h̄moi sac̄rm dñtibz. ibi. Sūt et alia. P̄ria i duas. Q̄ p̄mo insinuat h̄moi dispōnes sac̄rm ordī ordinarie prece dētes. Scđo declarat q̄liter istud sacramētu p̄phēdit diuisos ordines. ibi. Hostiarij. Pri ma i tres. Q̄ p̄mo m̄gr oñdit qd̄ req̄rit ex p̄te aie. Scđo qd̄ i p̄te totū p̄sonē. Tercio qd̄ re q̄nī i corpī. Oñtēdit em q̄ ordinādus d̄ ha bere in aia spūllanceti grāz. in p̄fona tota doct nā et honestā vitā. et capitio cōsura clericale coronā. Scđa ibi. Tales at. Tercia ibi. Cor ona decus regale. Sequit illa ps. Hosti ari. Et diuidit i. vii. p̄tes sūm q̄ m̄gr tracat de. vii. ordinibz. quoq̄ p̄mi q̄tētior dicūt ordī nes minores. tres aut̄ sequentes dicūt ordī nes maiores. Et p̄tes patēt in līra. Sequit illa ps. Sūt et alia. Et diuidit in duas p̄tes. Nā p̄mo tangit sac̄rm ordī dñtia ad dignitatem p̄tinēcia. Scđo tangit noia qd̄a officia spe cialiter exp̄mētia. ibi. Utq̄tes a vi mētis. Pri ma i duas. Nā p̄mo tangit de ep̄ali dignitate. Scđo de illi dignitatibz distinctōe et diuisitate. ibi. Ordo aut̄. Hec ē diuisio. et p̄t̄ns sua isti. xxvij. dī. i generali. circa quā q̄ro i spāli. **O**rdo sit sac̄rm. Et videt q̄ nō. q̄r ordo vererep̄it i angeli. q̄r ordo nō e sac̄rm. An̄s p̄z ex dictis li. i. dis. ix. Cōseq̄ntia p̄bat. q̄r illud nō ē sac̄rm qd̄ vere rep̄it i eo i q̄ nō rep̄it sac̄rm. Et i angel' nō re pit sac̄rm. qd̄ p̄z. q̄r ipsi nō sūt cīnes ecclie mi

litatē. sed pot̄ triumphantis. recip̄e aut̄ sacerdā solū cōuenit degētibz in ecclia militatē. **E**ra illud ē vere sac̄m̄ mediāte q̄ cetera sac̄ra p̄ficiunt et dispensant. sac̄m̄ ordinis ē h̄moi. maior p̄z. q̄r p̄pt qd̄ vñūqd̄qz tale et ip̄m̄ magis. vt dr. i. poster. **M**inor etiā p̄z. q̄r h̄is ordinē sacerdotiale p̄ficit eucharistias. et ipsa ac cetera sac̄ra dispēsat. **H**ic p̄mo vidēdū ē de ordine q̄tū ad suā distinctionē et qualitatē. **S**cđo q̄tū ad suā actionē et virtutis. Et q̄rō q̄tū ad suā p̄fectionē et dignitatē.

Erticulus
primus.

Quātum ad primū

sciendū q̄ q̄stio quid ē p̄supponit q̄stionēs ē vt p̄z. iij. poster. ideo sic ē p̄cedēdū. **P**rimo em̄ vidēbit an̄ ordo d̄ q̄ ad p̄n̄ loquuntur sit ali qd̄. **S**cđo qd̄ sit. **T**ercio ex his videbit d̄ pncipali q̄sito. s. vt̄z ordo sit sac̄rm̄. **E**t iuxta hec tria pūcta ponō tres sc̄lōes. **P**ria ē q̄ n̄ solū i rebz naturalibz de q̄bz locuti sūt p̄hi. ve rūciā i rebz eccliaſticis de q̄bz loquunt̄ theolo gi vere ē dare ordīne. **Q**uātūq̄ ē dare mul titudinē diuersos grad̄ p̄tatis et dignitas in cludētē. ibi ē dare ordīne. s. i sc̄la dei ecclia est dare h̄moi m̄ltitudinē. **M**aior p̄z. q̄r h̄moi ḡdual diuisitas dignitatia et p̄tatis nō p̄t esse sine ordīne. **M**inor p̄bat. q̄r sic p̄z ex dictis in p̄cedētibz distinctōibz i ecclia ē dare cū q̄ ex officio p̄ baptizare. et b̄ditis p̄n̄as salutares iniungere. corp̄ xp̄i secrare et alteri m̄strarare. et sic de multis alijs actibz hierarchicis de q̄bz di cū ē sup̄ius. **S**p. q̄ncliq̄z aliquid mediat inter duo extrema. si ordo rep̄it i veroq̄ extremo. tūc etiā innenit ordo i medio. sed status ecclie te net mediū inter statū nature et statū glorie. et tā in statū nature q̄r in statū glorie res sūt ordinate. ergo res ecclie nō carebūt ordīne. **M**aior p̄bat ex eo q̄ mediū sapiat naturā extre mo rū. **M**inor p̄z q̄tū ad primā p̄tē. q̄r status ecclie est infra statū glorie et sup̄ statū nature. Q̄ aut̄ in istis extremis sit ordo. p̄t̄z p̄mo de statū glorie. q̄r p̄tinēcia ad statū glie sunt sem pterna. in sempiternis aut̄ tātis est ordo. q̄ in eis nihil accidit fortuite vel ex casu. vt p̄t̄z p̄ comētato. xij. metaphysice. Un̄ illa vita glo rie de seipsa loq̄ns merito dicere p̄t illud. Pro uer. viij. Ab eterno ordinata sūt ex antiquis aīoq̄ terra fieret. P̄t̄z etiā de statū nature. de q̄ loq̄ns aīi. xij. meth. aīt. q̄ p̄mū bonū p̄ bonū ducis ē bonū ordinis. **S**p. vbicūq̄ ē multi tudō sine p̄fisiōe ibi ē ordo. s. i rebz eccliaſtis

RR

Cōclusio
prima.

et multitudo sine fusione. Major pars. qz ad oppositum predicari sequitur oppositum subiecti. Nam in quicunque multitudine non est ordo. ibi necior est pars fusio. Et si coiter absuevit dici. ubi multitudine ibi confusio. Non puerium isto modo verum est. si sine ordine ponit multitudo. Major etiam p. qz quanto director in multitudinis est magis sapientia tanto minus in hominibus multitudine accidit de fusione. sed multitudinem ecclesiastica sibi sapientia est deinde ex cellis primo per seipsum immediate direxit. quoniam iuxta vaticinum Baruch propheta in terris visus est: et cum hoib[us] duersat[ur]. Postea vicarium constituit. s. b. petrus. et ipsius est quod est spiritus sapientiae et intellectus minor ad perfecte dirigendum tam vicarium constitutum quam subiectum sibi proponit. g. t. q. i. p. q. a. deo sicut ordinata sunt. ut ait apostolus ad Romanos. Et ut per eum a dicto ecclesia quod est aggregatio fidelium singulariter est a deo. g. t. Forte dices illud quod repugnat libertati hoc non debet ponere in ecclesia dei. sedordo repugnat libertati. g. t. Major est nota. quod ubi spiritus domini ibi libertas. sic ait apostolus. sed multitudo fidelium dirigunt spiritum sicut tam dictum est. g. q. quod repugnat libertati haec non debet ponere in ecclesia dei. Probat minor. qzordo ecclesiasticus non potest esse sine predicto et subiecto. sed ubi est subiectio ibi non est libertas. g. videtur quodordo repugnat libertati. Et affirmatur. qz non magis debet admitti in statu generali repugnat libertati quam in statu innocentie. sed in statu innocentie propter libertatem illius status nulla subiectio. nec per dominus ordo. g. nec in statu generali quod est status ecclesie subiectio vel ordo per me debet. Major p. q. in statu generali apostolus. filius sum non a consilio libere ea liberte quod libauit nos Christus. sed in statu innocentie propter libertatem illius status nulla subiectio. nec per dominus ordo. g. nec in statu generali quod est status ecclesie subiectio vel ordo per me debet. Major etiam p. p. b. Hoc super illo dico Ben. i. Dominum piscibus maris et volatilibus celis. ubi sic ait. Non dicit dominus hominibus sibi piscibus. qz in natura hominis primo instituta est ut homo vellet dominari. Ad. i. nego minor. Ad. p. probatorem cum debet quod ubi est subiectio ibi non est libertas. dicitur quod duplex est subiectio. una quod non potest esse nisi per patrem. alia quod nullum implicat patrem sed potest auget vite meritum. Non licet prima subiectio non possit stare cum libertate spiritus quod est a spiritu sancto. de quo libertate ad prius loquimur. qui implicat oppositorum suorum. nam quod facit patrem non est patrem. sic ait apostolus. tamen subiecto secundo modo dicita non repugnat hominibus libertati. qz etiam libatus hac libertate loquens. b. patrum aut. Seruit subiectum estote domino vestro non enim bonis et mode stis. sed etiam discolor. Qui autem licet suo discederet a domino suo ratione libertatis ecclesie seu fidei. dixi li. iij.

vi. xliij. ar. iij. inquisitio. iij. Etiam per distingui de eo quod est subiectus sibi propriebus. qz vel per modum mercenarij soli predicationis suam utilitatem. et non subiectorum salutem. vel per modum veri pastoris principali predicationis subiectorum salutem. Non datus quod subiectus ei quod est primo modo derogat sibi magis promouet libertatem spiritus quod dicit ad salutem. cum quod secundo modo debeat esse per latitatem in ecclesia et non per modum modo iuxta spiritum salvatoris quod ait Iohannes x. bonorum pastorum ait suam ponit per omnibus suis. id nec subiectio nec per dominus ordo repugnat ecclesiastice libertati. Ad. ii. q. nego minor. Ad. p. probatorem p. ea quod dicitur. iij. di. xliij. ar. iij. inquisitio. iij. Notandum etiam dicit Hoc. ut homo vellet dominari. qz nec tale velle etiam debet esse in predictis eccliesi. Nam quod volunt dominari illi affecti dominio querunt quod sua sunt non quod ihesu christi. nec querunt subiectorum salutem sibi suam utilitatem et honorum. Iohannes suadet apostolus ad hebreos. quod nullus sumat honorem nisi quod vocat a domino tamquam natus. Forte dices quod id est apostolus ait. quod episcopatu[m] desiderat bonum opus desiderat. g. v. q. h. posuit velle dominari ecclesiastica placitura sine peccato. Dicitur quod sic haec in te. dic me. episcopatus est nomine officium et dignitas. igitur quis nullus debet desiderare episcopatum ratione et dignitatis et possit alios homines. qz haec posse intendendo non potest transire sine peccato. tamen licet potest desiderare episcopatum ratione officium quod possit alios homines se et sua propriis spiritibus in necessitatibus articulo. Et si neganda est persona. qz secundum formam dominicae sententiae sic desideras episcopatum non desideraret ratione officium quod possit sibi potest ratione dignitatis quod possit. Quod ideo secundum quod loquendo de diffinitione et consideratione ipsius ecclesiastici ordinis dicere possum cum magister haec in libro. g. ordino significaculum quod datur. i. scilicet quod secundum significaculum spiritus traditum ordinatio. et officium. Secundum etiam descriptionem ponit Hugo. de. s. vic. et latens rationabiliter videtur. Describitur. n. h. ordino significaculum ad actum exteriorum. cum significaculum. et significaculum interiorum. cum significaculum. et significaculum ad illius patratus subiectum cum significaculum. et significaculum ad eiusdem patratus executorem cum vultu additum. et officium. Forte dicatur cum sacrificium sit res manens. et actus exterior ipsius ordinatus sit transiens. igitur ordino quod sacrificium non potest esse significaculum. ac scriptio significaculum per actum exteriorum. Quia oppositum. tunc manens erit transiens. et per dominum manens et non manens. quod est significatio. Id. secundum istud. i. li. de officiis. officium est agricola actus cuiuslibet psalme secundum statuta patrie. sed malum non habet significaculum actum. g. si officium est de ratione ordinis. tunc nullum malum posset recipere ordinem. quod est simile factum. Ad. i. dicitur quod dominus non valet. Ad. p. probatorem. dicitur quod quoniam episcopus offert sacrificium ordinis. cibi tria considerare. Unum quod est sacrificium tunc. Aliud quod est regis

Ad. 2.

Instantia

Solutio

Conclusio

Icda.

Instantia

z

Solutio

Ad. 1.

sacri tñ. terciu qd è vtrñqz sil. s. sacramentum et res sacrae illud qd agit extrinsecus episcopum est sacramentum quod est sacre rei signum. s. characteris et gratia a deo uestito. s. gratia ipsa quod infundit a deo supposito quod ille qui ordinat non ponat obice e res sacramenti tñ. quod ita se habet per modum significati quod non habet rationem signi. nec per dominum sacramentum. quod est signum est de ratione intrinsecus sacramenti. s. character est simile sacramentum et res sacramenti. Est. n. sacramentum respectu gratiae quam significat et aliquod modo dispositio est. et res sacrae respectu eius quod extrinsecus genit. quod est sacramentum. quod ab illo significatur talique modo causaliter. Et ex his prout per ordinatio est sacramentum translatum in mentem et formaliter. licet mente alio modo dispositio. Ex quod euia appetit quod non sequitur ex predicatione fratris esse manus. vel manus non est in membris. Ad. i. dicitur quod officium de rite accepit corporis gratiarum non in ordine ad sibi sed in ordine ad finem. quod unus est alius sit pectorum dum ordinat ab episcopo. in quem recipit ordinem. quod recipit praeter celestem actum corporis gratiarum respectu finis ad quae ordinat. Is habens actum non sit corporis gratiarum in ordine ad sibi a qui elicere. Et oculo. iij. est quod ordo vere est sacramentum. quod cui vere conuenit diffinitio sacri illud vere est sacramentum. sed ordinis hec conuenit hec diffinitio sacri quod dicebat circa principium isti. iij. li. sacramentum est invisibilis gratia visibilis signum seu visibilis forma. ita ut ei visibilis gerat et causa existat. Et loquitur de ordine et per accipitum per actum exteriorum quem exercet episcopus circa eum qui ordinat. quod ut sic est visibilis forma seu signum invisibilis gratia quam de infundit a sic illi qui ordinatur. Si quis autem voluerit haec diffinitio characteri ducentire qui est res et sacramentum. tunc ubi in hac diffinitio ponit visibilis forma. ibi dicitur ponit invisibilis forma. quod characteri videri non potest oculo corporali.

Ad. 2.

Conclusio
tertia.Articulus
secundus.Conclusio
prima.

Quatuor ad secundum
parti. pono duas dictiones. Prima est quod per prophetam propositio de ordine ecclesiastico. tunc sunt. viij. ordines. quod per originem non dignitate est ordo hostiarum. scilicet ordo lectoris. tertius exorciste. quartus accoliti. quintus subdiaconi. sextus diaconi. septimus sacerdotis seu presbiteri. Hoc est vocabulorum expositione et propositio ratio habet. Iste. ethi. viij. Et ita propter recitationem sive Iste. hunc in gratiam ipsa. quod non est necesse de his per me fieri mentionem. Sufficiet ita est istorum ordinum sic habet. Dicitur. n. gaudius ecclesiastici ordines ordinat ad sacram altaris quod dicitur sacramentum. quod sicut fideles illo sacro munus dominum ihesum christum. Ad quam rationem duo restringuntur. Primo christi ad nos approximatio quod fit per sancti eucha-

ristie secretio. et ad istum actu definiunt tres sacri ordines. s. presbiteri. diaconatus et subdiaconatus. Quod subdiaconus materiam prepat pando calicem cum vino et aqua. et patenam cum hostia consecranda. Hec autem sic para offert diaconus sacerdoti. Sacerdos autem hec accipiens a diacono offert ipsi deo. et secretarium in uno et ipso mysterio. Secundo ad unione predictarum requiri ut nos christo in corpore mur. et habemus maxime fieri per ipsum istum sacramentum deuotam et debitam comedionem. quod iste cibus pertinet manducacione in seipsum. ut appetit ex his quod dixi. xij. q. iij. art. q. Eccl. studi satius insinuat dominus ihesus christus Iesus. vi. dicit. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me maneat et ego in eo. Sed habet ut ista manducatio ordinare stat determinat quantum alii ordines. quod dicuntur ordines minores. Junia minor. n. ad huiusmodi sacri dignitatis perceptionem uno modo per remotionem philetis. alio modo per collationem disponentis. Primum sit duplum. Unum modo repellendo hostes visibiles. et ad hunc determinat hostiam. quod custodiens portam ecclesie tolleretur antiquus obseruabat. ne aliquis infidelis intraret ecclesias quam missa celebrabat. ne per eos tumultus et irruptiones impedirent fideles qui recipie debebant sacramentum. Alio modo expellendo hostes invisibilis. s. demones. et ad hoc determinat exorcista. cuius officium est facere iuraciones ut demones ab hominibus expellantur quod veritate ostendunt. Si in uiamur per collationem disponentes et hoc si duplum. quod vel huiusmodi dispositio valet ad intellectus informationem. et ad hoc determinat lector. cuius est legere prophetias. vel ad affectus inflammationem. et ad hunc determinat accolitus. cuius officium est accedere canendas et per legem euangelium et eleuare sacramentum. Sed tercium dicta per argui sic. Si. viij. sunt ordines ecclastici. cum quilibet ordinum sit sacramentum. sequitur quod in ecclasia dei non sunt tamen viij. sacramenta. sic dictum est a principio isti. sed erunt. xij. sacramenta. puta. viij. sacrae ordines. et sex alia sacra. Et si de quod isti. viij. ordines sunt unum sacramentum. tunc huic dicto obuiat quodammodo opio quod ponit quod unus isti. viij. ordines sunt unum sacramentum unitate generis. tamen non sunt unum sacramentum unitate speciei. quod prima divisione sacrum est divisione. viij. sacra non est in specie singularissimas. et id quoniam ordo sit unum mensum illius primae divisionis quod sacramentum dividit in viij. sacra. tamen sacramentum ordinis per ultorem divisionem in quodammodo est triplex. Sed enim ista igitur opinione videtur esse dividimur. viij. ordines sunt. viij. sacra species divisionis. Et huiusmodi ipsi non potest aliquid rationabile per ista parte possunt arguerentur. Et isto est possibilis multiplicari inferius nisi multiplicetur superius quod est in ordine predicatione de tali inferiori. sed sacramentum

Conclusio
tertia.

Opus scoti

3. p*edical* te eccl*astic*o ordine e*entia*l*r* t*aq* sup*er*
us de i*ferior*u*s*. g*o* m*ultiplicato* ordine penes nu*m*
mer*z* septenariu*s* i*n* p*ro*x*a* c*u*cl*e*n*u*er*z* m*ultiplicabif*
ordis sac*ram* *ts*. q*n* di*uidif* ordo q*é* sac*ram* i*vij*. ordines. alit illa di*uisio* q*é* p*tes* i*ntegles*.
aut*em* p*ro*c*o* sub*iecting* N*o* p*re*d*ari* p*m*u*s*. q*z* to*t*
tu*s* di*uisu* n*o* p*edical* de ali*q* sua p*te* integrali.
maxie q*n* p*tes* s*unt* d*iffi*les*r* etherogene*e*. g*o* da*bis* sc*dm*. et p*o*n*s* h*r* i*nter*tu*s*. q*z* p*tes* sub*iectu*
n*o* sol*u* recip*ui*nt i*p*l*ali* p*edical*o*z* gener*s* pp*in*
qui. ver*uetia* gener*s* rem*oti*. h*o*. n*o*. t*as* i*n* so*l*
l*u* s*unt* p*la* g*alia*. s*z* et*ia* s*unt* p*la* cor*pa*. S*ic* illa
i*q* di*uidif* ordo. n*o* sol*u* s*unt*. v*j*. ordies. ver*u*
et*ia* s*unt*. v*j*. sac*ra*. c*u* sac*ram* sit gen*co* rem*o*
4. t*u* t*u* f*ps*. his. v*j*. ordib*z* r*ndet*. v*j*. dist*icti* cha*racteres*. g*o* hi. v*j*. ordines s*unt*. v*j*. dist*icta* sa*cra*. A*n*s col*ter* c*cedit*. t*z* p*atebit* i*seq*nt*u* art*is*.
S*z* o*n*avid*et* esse nota*fm* istos. q*z* n*o* vid*et*
q*z* ro*evn* i*sacri* im*p*mi*at* di*uisi* characteres sp*e*
dr*ntes*. *Ps*. 5. o*clo* i*se* q*é* q*da* op*i*. q*z* pon*it* q*z*
ep*at* t*z* ps*almistat* s*unt* duo ordies eccl*astic*i.
t*z* sic er*uit*. i*x*. ordines. t*z* n*o* sol*u*. v*j*. sicut dicit
p*edica* o*clo*. Q*, n*. ep*atus* sit ordo. habet i*de*
cre*. v*isti*. xxi*. c*lercos*. Et*ia* h*o* pon*it* Is*id*. v*j*.
eth*i*. Q*, a*ut*em* ps*almistat* sit ordo. p*bat* p*o* hoc
q*z* n*o* é minor*o* dignit*at* can*cre* ps*almi* o*s* q*z*
s*unt* nob*ilissime* p*phie*. q*z* legere ceter*as* p*phie*
no*s*. S*z* lecto*rat* o*rdo* p*ueni*cs ei*q* legit ali*as*
p*phias*. g*o* t*z* ps*almistar*. Et*confirma*at. q*z*
ps*almista* o*putat* inter*predi*atos ordie eccl*astic*
i*stico*. v*is*. xxi. c*lercos*. *Ps*. si*g*to*q* p*o* ep*m* dat
p*rima* t*olura* vide*et* ec*cordo*. g*o* n*o* sol*u* s*unt*. v*j*.
ordines. p*na* p*z*. p*bat* a*ns*. q*z* null*o* d*gaude*
re*p*u*ilegio* cl*icali* n*isi* sit ord*iat* l*h*eat aliqu*e*
ordin*e*. l*z* q*liber* hal*es* coron*u* ab ep*o* gaudet
7. p*uilegio* cl*icali* *Ps*. arguit q*da* ali*q* ver*o* or*dines*
ec*clastic*i s*unt* pauciores q*z*. v*j*. q*z* non
leg*et* q*z* p*mitia* ec*clia* fuer*it* p*les* ordines q*z*
tre*s*. i*cpar*. p*sbzat* t*z* diaconat*z*. q*z* si p*les* e*ent*
ordines. t*uc* or*do* ec*clastic*o*t* p*ibz* ap*lo*z suis
8. ser*diminut* *Ps*. b*Dyon*. i*de* ec*cli*. hierar*.*
distingu*it* sol*u* tre*s* ordines ec*clastic*os fm*tre*s** ac*t* hier*archicos*. q*z* s*unt* purgare. illumina*re* t*p*f*cere*. ad q*z* p*fici*dos ordines in ec*clia*
de*ponit*ur. Ad p*m* d*dm* q*z* licet s*int*. v*j*
ordines. i*n* sac*ram* ordis é v*n*u*s*. Et*q*n*dicit*
illa op*i*. q*z* sac*ram* n*o* di*uidif* i*vij*. v*j*. sac*ra* t*aq* i*n*
sp*es* sp*alissimas*. neg*o*. q*z* ist*i*. v*j*. ordies r*oe*
v*n*u*s* fin*is* ad qu*e* ordinat*ur* s*unt* v*n*u*s* sac*ram*
t*u*. fin*is* at*ist* e*st*. vt p*z* ex*p*dict*is* v*n*ire fide*les*
x*po* med*iate* e*ucharistia*. que é sac*ram* i*vni*
v*n*ionis. Ad. h*d*dm q*z* maior n*o* é vera nisi
s*unt* v*n*iformis p*ratio* sup*erior* ad*inferius*.

z*inferior* ad*illa*. s*z* q*z* d*r* m*ultiplicari*. puta
q*z* sic ip*m* sup*ius* é q*dd*at*or* v*le* cu*s* p*bs* s*bie*
ctua c*ipm* i*nf*er*o*. s*ic* illud id*e* i*fer* sit q*dd*at*or*
v*le* respect*u* ip*so*z multiplicator*u*. et*illa*
multiplicata sine*lue* p*tes* s*biue*. S*ic* aut*n*
é*pposito*. N*ā* lic*z* sac*ram* sit q*dd*at*or* v*le* re*spec*
tu*hui* sacram*et* q*d* d*r* or*do*. i*n* sacram*et*
tu*ordis* n*o* é*totu*s** v*le* respect*u* sup*dicto*z. v*j*.
ordin*u*. s*z* pot*z* q*dd*at*or* v*le* respect*u* respe*ctu*hui**
tu*hmo*i** ordin*u*. Ad. i*n*. d*dm* q*z* nec*lic* n*c*
sic. sed é*diu*lio tot*u*s pot*estatiu*s** i*lue* p*tes*
p*rtatiu*s**. q*z* ali*q* m*o* p*uenit* c*u* v*tra*q*z*. l*z* p*prue*
lo*q*ndo differat ab*vtra*q*z*. Conuenit. n*o*. d*ini*
s*o* tot*u* p*rtatiu*s** c*u* di*uisione* tot*u* integral*u*. q*z*
sicut tot*u* integr*ale* result*at* ex*vni*one p*tu*s** in
q*z* di*uidif*. sic tot*u* p*rtatiu*s** result*at* ex*suis* pri*bus*.
diff*ert* i*n*. q*z* tot*u* p*rtatiu*s** p*edical* d*q*libet
s*ua* p*te*. sed n*o* tot*u* integral*u*. L*o*uenit et*ia*
c*u* di*uisione* tot*u* v*lis*. q*z* sicut i*ā* dict*u* é*to*
tu*ptatiu*s** p*edical*ur de*his* i*q* di*uidic*ur. q*d*
p*prue* p*uenit* tot*u* v*li*. Sed in*hoc* diff*ert*. q*z*
tot*u* v*le* eq*liter* p*edical*ur de*obibus* s*uis* p*ibz*.
sed tot*u* p*rtatiu*s** de*vno* p*edical* p*fecte*. de*ali*q*s*
aut*em* p*rticipatiu*s**. Un*ū* regali*s* p*ta*z é*q*dd*at* tot*u*
pot*estatiu*s** claud*cs* i*le* p*rtati* reg*is* t*z* p*rtati*
om*regali*s** official*u*. o*m*s. n*o*. officiales reg*as*
dic*utur* pos*se* reg*ia* p*rtati*. t*z* tam*ē* reg*ia* po*testas*
c*o*plete et*p*fect*e* sol*u* p*edical*ur de*p*rtati*reg*ia**.
q*z* i*solo* re*ge* p*uenit* fm*su*s** ration*ē* c*o*
plete. De*p*rtati*reg*ia** aut*em* p*ppositi* vel*balu*s** vel*cu*s**
i*lusc*z alter*reg*ia** official*u* p*edical*ur p*ta*
reg*ia* sol*u* p*rticipatiu*s**. t*z* hoc fm*magis* et*mi*
nus fm*q* v*n*us official*u* magis p*rticipat* de*hmo*p*rtati*
t*z* alter*min*u**. S*ic* eod*em* sac*ram* i*ordis* licet p*edical*
fm*su*s** r*oem* p*pler*z. de*ali*q*s* aut*em* fm*magis* et*mi*
n*u*s. fm*q* v*n*us reg*o* magis app*rop*ri*q*z**
ad*ordin*u* p*sbzat** t*z* alter*min*u**. Ex*q*ct*u*
am p*z* q*z* licet tot*u* p*rtatiu*s** h*eat* mult*as* p*res*
ip*m* i*n* fm*se* é*vnu*. Una e*n*. reg*ia* p*ta*z licet
m*o* p*edicto* h*eat* p*les* p*res*. Et*io* licet s*int* plu*s*
ordines q*z* s*unt* p*tes* p*rtatiu*s** h*ui* sac*ram*
i*n* sac*ram* i*ordis* é*vnu* sac*ram* i*ordis*. t*z* n*o* plu*s*
ra sac*ra*. Ad. i*n*. neg*o* i*nam*. Ad. p*bat*z Ad. 4.
d*dm* q*z* v*n*u*s* sac*ram* h*z* diuersos grad*u*. t*uc*
ex*tal*is sac*ram* collat*on* fm*diuersos* suos gra*du*
p*ot*er*ut* p*ferri* diuersi characteres. t*z* i*o* p*sc*
s*acram* i*ordinis* n*o* ob*state* q*z* s*int* v*n*u*s*. p*nt* p*fer*
i*vj*. characteres. si p*fer* fm*o* s*u*os grad*u*
eo*g*. v*j*. h*eat* g*d* fm*q* i*suo* esse p*pler*o clau*dit*
i*se*. v*j*. ordies ex*q*bo res*ln*at*at* t*aq* v*n*u*s* to*tu*
p*rtatiu*s** ex*suis* p*ibz*. Ad. v*j*. d*dm* q*z* p*epat* Ad. 5.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

nō ē nomē ordīs s̄ dignitatis. Ad p̄boz dōz
q̄ auētas decreti ac ec̄ Iſi. loq̄ large de ordīne
put se extēdit ad nōmē significā officiū r̄ di/
gnitatē. Et iā psalmistā nō ē p̄p̄lo q̄dō ho
mē ordīs s̄ officiū. Accipit. n. qnq̄ psalmista
p̄ cātore. etiā q̄r legere psalmos ē cōe oībō p̄so
nis ad choz spectatibō. iō nō ɔstituit hoīem i
aliqū ḡdu spāli rōi c̄ psalmistat̄ debeat dici or
do. Et p̄ h̄ p̄z ad p̄mā pbatōz. q̄r rōe lectora
tus ɔstituit hō i aliqū ḡdu misterij respiciēris
sacrī corporis r̄ sanguis xp̄i. Ad. n. p̄bationē
dōm q̄ decretū illud accipit psalmistā p̄ can
tore. r̄ loq̄ large d̄ ordinat̄ extēdēdo nomen
ordinati ad nomē officiati. Ad. vi. nego aīs

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Sedā cō/
clusio.

pet ordinē nō p̄us recepto baptīsmo ille est
reordinādus postq̄ eē baptīzat̄. q̄ q̄cūq̄ re
cipit ordinē posteriorē nō recepto p̄cedēti or
dīne. ille videt ec̄ reordinād̄. Maior p̄z. q̄
character vniordinis h̄z maiorē p̄formitatē
ad characterē alteriordinis q̄z ad characterē
baptīsmi. Minor exp̄sse ponit extra te p̄sb̄o
nō baptīzato. vbi in p̄ncipio illi tituli d̄ sic
Si q̄s p̄sb̄o ordinat̄ p̄phēderit seu nō eē baptī
zat̄ baptīzat̄. et itēz ordinat̄. f̄r̄. negando
maiorē. Nā baptīsm̄ ē fūdamētū oīm. sacro
rū. vt pbat Inno. iij. multis scōz auētibō ex
tra te p̄sb̄o nō baptīzato. Qd̄ vtiq̄ vez̄ ē lo
q̄ndo de sacris noue legis. sed q̄ sacra noue le
gis sūt. r̄ ideo ec̄tiali ordīne sacrī ordīs qd̄
ē p̄cīsē sacrī noue legis p̄supponit sacrī ba
ptīsmi. Sed vñordō ē ab solute necessariuz
fundamentū respectu alterius.

Solutio.

Articulus
tercius.

Ad. vij. dōz q̄ oēs. vij. ordīnes suēt s̄ p̄mi
tiua ecclīa. q̄uis nō eēnt ita explicitē i distin
ctiō p̄sonis tpe aploz sic suēt postea Tpe. n.
aploz ita pauci suerūt fideles. r̄ nūer̄ mistro
rū ecclē ita dīminue q̄ sol̄ diacon̄ suppleuit
misteriū oīm inferiōr̄ ordīnū. r̄ p̄ impositōes
man̄ aploz recipiebat nō solū ordīne diaco
nat̄ s̄ etiā oēs ordīnes inferiōres. H̄z postq̄z
crevit ecclīa r̄ fideles multiplicati sūt. tūc sin
gul̄ mistriis singuli r̄ distincti ordīnes distin
cte ab cōp̄is tribuebāt. Et sub isto sensu intelli
gēda sūt s̄ba mḡri q̄n h̄ dicit in līa. sub diacono
nō s̄or accolitos subseq̄nti tpe ecclīa si bi cō
stituit. Ad. viii. dōz q̄ Lyo. ibi nec loq̄ p̄
prie d̄ ordinibō. q̄r ep̄at̄ vt distinguit s̄ p̄sb̄ia
tū nō ē ordō. nec loq̄ur distincte. q̄r sic ibidē
parz sub nose diaconi p̄phēdit oēa inferiōres
mistros. nec videt loq̄ de ordībō fm̄ q̄ sunt sa
cram. s̄ fm̄ q̄ ordīnāt ad hierarchicas actōes
Eōclo. iij. ē q̄ isti ordīnes s̄ sic se h̄cānt q̄ sp̄
pfectioz p̄supponat sp̄fectioz fm̄ statū ecclē.
tū h̄moi ordō p̄supponis nō ē sim pl̄r nūcius r̄
ec̄tial. Q̄r si ordō sacerdotalē ec̄tialē r̄ nūciō
p̄supponeret alios ordīnes. tūc cleric̄ recipiēt
ordinē sacerdotalē sine ordīne p̄cedēti nō cōf̄
sacerdos nisi scōario sacerdos ordīsaret. Tūa
p̄z. q̄r i h̄s q̄ ec̄tialē h̄nt ordīne posterī non
p̄t inesse nisi p̄supposta p̄oris in existētia H̄z
falsitas q̄ntis p̄z. q̄r cleric̄ p̄mot̄ p̄ saltū nō ē
reordinād̄ q̄ntū ac illū ordīne que p̄ saltū su
scēpit. sed solū ē suppledū illud qd̄ sibi deficit
de ordinibō q̄s nōndū suscepit. sic declarat ex
tra te clericō p̄ saltū ordinato. c. tue līe. Et idē
p̄z dī. iij. c. sollicitudo. Forte s̄ istud dicet
q̄ nō ē minor cōnexio ordīnis posterioris ad
p̄re q̄z ordīnis ad baptīsmū. H̄z q̄cūq̄ reci

Quantū ad terciū

arti. dōm. q̄ virtuositas isti sacri s̄ h̄uenit cū
ceteris sacris noue legis. q̄r aliqū mō est cā grē
quaz figurat. Septenari. ii. nūer̄ ordīnū h̄
sacré p̄phēloz septiformē grām p̄fūscī videt
significare seu figurare. cū igūl sacra noue legi
efficiat qd̄ figurat. iō te. H̄z q̄. vij. cha
racteres ɔferūt ei q̄ istud sacrī p̄plete recipie
fm̄. vij. sūt ḡdūs s̄cūl ordīnes. virtuositas z
mod̄ agēdi isti sacri dīte a mō oīm ceteroz sa
croz. q̄r sc̄ollatiō cūiūscūq̄ alteri sacri. nō
p̄fertur character. vel si ɔferēt vñ confert.
sic p̄z ex p̄dictis sup̄i. H̄z d̄ istud sūt due
op̄iones. Quaz vna penit q̄ in solo ordīne sa
cerdotalē character im̄p̄mit. Q̄r character est
q̄d̄ p̄tēs actīnāvel passīa q̄ h̄o disponit ad
aliqū sacz. vel sacrī dādū v̄l recipiēdū. H̄z
ad recipiēdū passīa oē sacz r̄ sacrī sufficiēt
disponit h̄o p̄ sacrī baptīsmi. illud. n. est ia
nua ceterorū sacroz sine q̄n nō p̄ recipi aliqū
sacrī. q̄r null̄ p̄ recipi illud respectu cui nō
h̄z potētā receptiā. sed non baptīsat̄ nō h̄z
potētā receptiā ceteroz sacroz. q̄r tal̄ potē
tia ɔferēt i baptīsmo. ē. n. tal̄ potētā v̄l ip̄le cha
racter baptīsmalis. v̄l ē ānēxa h̄moi characte
ri. Ad ɔferēdū āt actīne oē sacz r̄ sacrī qd̄ p̄
hoīez ɔferi ɔsueuit sufficiēt ascribit r̄ dispo
nit h̄o p̄ characterē sacerdotalē. q̄ ī nullo or
dīne ɔferēt character nisi i ordīne sacerdotalē.
Tū aliqū ordīnes vt dīcūt nō sūt sup̄flui. q̄r di
sponit hoīem ad suscepētōz ordīs sacerdotalē
r̄ sui characterē. Ellī dicūt q̄ quis character i
p̄mat q̄libet sacro ordīne. tū minoribō ordībō

Opt. p̄sa

Ratio

Instantia

Opt. scōa

1 nullus character imprimis. qz character est quodam spuial ptas. s3 pras ordinum minorum non est spuial. 2 Ido: p3. qz oem recipit in sbo spuiali est quod spuiale. sed character recipit in sbo spuiali. puta in alia ronali. pbatis minor. qz ptas quod dat ad exercitum opera corporalia est corporal. s3 pras ordinum minorum est hmoi. maior p3. pbatio minoris. qz op hostiarij est agere et claudere portas ecclie. lectoris vocalis legere pprias. exorciste op est per invocations vocalis et corporalis ploras eripe hoiez a corporali vexatorem demonis. accoliti est cadelas accedere et portare. Et confirmatio ista minor sic. qz cuiusvius est corporal ipm est corpore. sed vslus pratis ordinum minorum est corporal. ut ap

2 paret ex i dictis. g. t. 3. p. ordinat fm. iij. ordines minores licite per transire ad scdm et s here matrimonium. g. i collatorem istorum ordinum non imprimis aliquis character. Huius p3. qz nullo iure accolitur phibet matrimonium here. n. p. dñs hostiari. lector et exorcista phibet. qz in oes ordines minores ordo accolitarum est dignior. et magis appropinquans ad ordinem sacrum. pbatis non est character est signum distinctiu et in delibile. g. huius characterem clericalem sp. a laicis d3 ec distinctum. et p. dñs si accolitur huius characterem clericalem. tuc non est licet ei transire ad statum laicalem. Huius ista non excludunt. qz ut p3 ex predictis. oem sacram in quod non imprimis character est iterabile. sed nullus ordo est iterabilis circa eadem personam. ut p3 in capitulo p. allegatis de eo quod per saltum fuit pmot. g. t. 3. Ad motuum pime opinionis ddm quod secunda p. minorum non est vera. Qz ad huius faciem non sufficietur disponit huius per solum characterem sacerdotalem. ad quod requiritur dispositio ceterorum ordinum. qz ut ipsi metu dicunt. alijs ordines disponunt huius per ad susceptionem characteris sacerdotalem. Huius si character sacerdotialis cum exclusione ceterorum characterum sufficietur reddere holtem ad sacerdotium oem sacram. tuc pmot per saltum quod solum haberet ordinem sacerdotalem est sufficiens. et per dñs idoneum sacerdotum dispensator. Sed istud est similius falsum. qz ois executio sacerdotialis officij sibi dominoscit interdicta. ut p3 di. lij. 3. Ad pmot se cunde opinionis ddm quod minor non est vera. qz cum actus cuiuslibet ordinis respiciat sacram eucharistie. ut p3 ex dictis iii. q. arti. ideo in collatione cuiuslibet ordinis defert huius aliquam pras spuialis

Ad. 1. scde opinionis 3. Ad pbatis ddm quod maior est falsa quoniam illa opera corporalia fuit in ordine ad spuialia. et huius ex officio facietis. Sic autem est in pposito. qz hostiari ad huius claudit et apertores ecclie. ut quod dignum fuit admittat ad coitionem dinorum officiorum. et spuialis sacre eucharistie. et ut indigni ab eisdem excludatur

Lofirmat

L otra opinione.

Solutio.
Ad motu
unius prime
opinionis.Ad. 1. scde
opinionis

1 Forte dices quod hec oia posset facere eque huius alii instantia quod laicus non ordinatus sic hostiarius ordinatus. et iudicium non requirit quod ad huius aliquam spuial ptas. 3. Rn. qz i3 alter possit istud facere. tunc huius non competet sibi ex officio. et iudicium talis actus non per stupponeretur in eod spuiale ptate. sed hostiario huius ducetur ex proprio suo officio. et iudicium i3 p. stupponeretur quoniam spuiale ptate. Et eodem modo ddm est delectore. exorcista et accolitus. 3. Ad p. firmatorem p. p. idem. qz illud quod sustinet in sbo corporali non huius homini vslu in ordine ad spuiale. tunc si vltens ex proprio officio huius ut tale vslu ordinetur ad spuiale. tunc nihil obstat quod ei p. pratis sit spuialis. Uslus. n. cuiuslibet sacrae exterioris est corporal. et tunc p. sacrales est spuiales. 3. Ad. q. nego p. nam. 3. Ad pbatis ddm quod accolitus huius matrimonii manere distinctum a puris laicis per duplum intelligi. viuo modo extrinsecus signo. pura porro do clericale coronam. alio modo intrinsecus per impressionem signi seu figure spuialis quod est ipse character. Primo modo manere distinctum est sua voluntate. qz non obstat et ex eius in minoribus ordinibus huius est vxore legitima. tunc si vult per portare coronam. et p. dñs gaudere prius legio clericalem aliquid regno consuetudinem. Unde in regno fracie si clericus vxoratus portat coronam ratione ordinis quem suscepit p. quod p. trahere rect matrimonium. tunc ipso modo non perducatur in iudicio seculari. Et dato quod ibi citetur ipse remittitur ad iudicium spuiale. Huius modi manere distinctum est de necessitate. qz siue velut siue non velit. ipse intrinsecus signum manet distinctum a puris laicis. qz dato quod post mortem uxoris. vel de sensu adhuc viventis ipse velit suscipere sacram ordinem. tunc non reordinatur quoniam ad ordinem minorem quoniam suscepit etiam p. traheret matrimonium. tunc huius recordari sed est necessaria. si non mississet aliquod signum quod in intrinsecus distinctus fuisset a puro laico.

Instantia

Solutio.

Ad confir-
mationem.

Ad. 2.

Articulus
quartus

1 Quatuor ad quartum articulus dico breuiusq; fin. viij. ordines superius numeratos. viij. possumus notare gradus prefectos et dignitatis in isto sacro. Nam sp. g. d. posterior dignior est p. ore. et per dñs dignissimum g. d. p. uenientis huius modi ratione ordinis est g. d. p. b. r. et seu statu sacerdotalis. Sed ratione officij super p. b. r. et dignitate inueniuntur in eccl. v. g. d. singularis dignitatibus. qz p. m. tenet episcopi. secundum archiepiscopi. tertium p. mates. quartus patriarche. quintus papa siue romanus pontifex. a quo tota monarchia fidelium tantum ab uno principe vlem et cum huius immediata huius praeterea super omnes et singulos fideles cuiuscumque dicitur existant convenientissime gubernari. 3. Ad argu. p. n.

Notas.

Dicitur quod non est falsa si sacram vtrum negat in mente de ordinis. Si autem in mente ordino sic restringit quod posse stat per ordinem angelicam hierarchie. tunc nihil cocludit ad propositum. quod non potest habere exceptionem et ei probatur. nisi per ordinem quod est angelica hierarchia non sit sacram. ex hoc enim non sequitur quod ordinem quod est in ecclesiastica hierarchia non sit sacram. quod cum signum sensibile sit deinde sacrum. et ordinem angelicum careat huiusmodi sensibili signo. ordinem autem ecclesiasticum non caret huiusmodi signo. id non obstat quod ordinem angelicum non sit sacram. tamen ordinem ecclesiasticum vere est sacram. eo modo quod dicendum est in premissis.

Distinctio vicequinta.

Quaternum ad primum

pono duas distinctiones. Prima est quod solus episcopus de iure coi potest ordinare seu ordinis sacram conferre. Quod non regit minorem potestem duces disponere et ordinare quod milites ascribere. Sed si collatione sacra confirmacionis ascribunt milites ecclesie militantis. et in collatione sacra ordinis disponuntur duces ipsorum fideliuum. Cum igit solus episcopus de iure coi possit conferre sacram confirmationis. ut per se sufficit ad conferendum sacram ordinis. Secunda distinctio vasorum ad dominum cultum spectantium non regit maiorem potestem quod consecratio missorum talibus consecratis vasibus venturi. sed vas putat calices de iure coi non potest consecrari nisi ab episcopo. nec clicit sacerdotes huiusmodi vasibus ventibus potest ordinari nisi ab episcopo. Et ista videtur esse intentio Iesu in littera ethi. ubi ait Epis sumus sacerdos et pontifex maximus noster. ipse n. efficit sacerdotes et leuitas et omnes ordines ecclesiasticos disponit. Forte instantia dicet quod quoniam aliquis vocabula sunt synonyma. tunc significatum unius non est maioris potestatis quam significatum alterius. sed hoc nomine episcopus et hoc nomine presbiter sunt vocabula synonyma. Maior potest. quod synonyma sunt quoniam noia sunt plena. res autem. Per etiam minor in multis locis episcoporum apostoli. ubi ipse apostolus per eodem videtur accipere nomine episcopi et nomen presbiteri. Unde in principio epistole ad Philippi. ait. Paulus et timotheus serui Christi. obsecrantes in Christo Iesu quod sunt philippenses cum episcopis et diaconibus. gratia vobis et pacem. Ubi exposte per prophetam intelligit presbiteros. quod unius civitatis non sunt plures episcopi nisi per prophetam intelligamus presbiteros. Sed philippensis ad quam ibi scribit apostolus sunt una civitas. Et ideo per prophetam actum. ubi apostolus alioquin presbiteros civitatis Ephesini ait. Attende vobis et unius gregi quod vos spissitas posuit prophetam regere ecclesiam dei. Et ita ecclaves nostrarum presbiteri apostolus expedit episcopum. ad Iohannem. dicit. Noli negligere gram quod datus est tibi per impositionem manum presbiteri. et episcopi per quem timotheus fuit ordinatus. Propter hanc opinionem et consilium auctoritas quoniam opinio pofit quod ista duo

et ordinatores exigunt pecuniam ab ordinariis simoniaca. Ut ergo non. quod se ministrant spissitatem de iure tales apostolia. sed episcopos tradentes ordinis seminat spissitatem. gratias. Major potest per apostolum. id est. Minor potest. quod sacram ordinis est res spissitatem. Ecce quoniam et per prophetam

Articulus
primus.
Conclusio
prima.

et dat respissitatem per apostoli ille est simoniaca. talis ordinatores ex pacto dat respissitatem per apostoli. Major potest ex definitione simoniaca quod. id est. ponet. Per etiam minor. quod manifesta pecunia exactio ut exponere pacto. Hic primo videndum est de ordinatores potestate. Secundo de aliis ordinatores qualitate. Tercio de ordinatores qualitate. Et quarto gratiis videnda sunt aliquae de simoniaca prauitate.

India. s. p̄sbr et ep̄s oīz fuerūt synonyma. Sed istud nō v̄z. qz ab exordio sc̄te matr̄ ecclie ip̄s fuerūt aliq̄ ḡdus int̄ p̄sbros. qz ep̄s instituit p̄cz p̄ncipē ceteroz. t̄o appellavit eū cephal̄ qd̄ interptaf̄ caput. Eccl. xij. ap̄los i. aitiori ḡdu videt̄ p̄stutisse qz. lxxij. discipulos. et iō apli tenuerūt statū epoz. sed. lxxij. discipuli tenuerūt statū p̄sbroz. vt p̄z in decre. di. xxi. c. in no uo testō. Negāda ē igit̄ minor p̄dicte instā tie. Ad p̄bationē dicēdūz q̄ ista vocabula ep̄s et p̄esb̄z dupl̄ p̄nt considerari. Uno modo qz̄tu ad eo q̄ ethimologiā. Alio mō qz̄tu ad eo q̄ impositionē et significatiōz p̄pria. P̄rio mō. p̄t vñu istoz vocabulorū qnqz accepi. p̄ altero. qz ep̄us d̄r q̄si sup̄intendēs. vt p̄z h̄ iſra sed p̄sbr d̄r q̄si p̄bes iter. Lū ḡ ille idē qui est dux sp̄ualis preb̄es iter pplo dei debeat intēde re sup̄ ipso pplo. et ecqueroſo cui? ē intēdere sup̄ pplo debeat v̄bo et exemplo iter p̄tere pplo. iō auctes scripturarū qnqz vno istoz vocabulorū vñtūtūr p̄ altero et econuerso. Si sc̄do mō. tūc h̄ nomē p̄sbr est vñius et dñ pl̄ se h̄z qz hoc nomen ep̄us. qz hoc nomē ep̄us nō est impositū ad significatiō quēlibet p̄sbrm sed solū illū q̄ taliter est sup̄intendēs q̄ iurisdictio nē h̄z sup̄ om̄s alios tā clericos qz laicos in fra ūa dyocesim p̄morātes. Etia non solū in h̄moi p̄tate iurisdictionis. verumetā in p̄tate p̄fimationis et p̄tate p̄secrationis ep̄us exce dit simplicē p̄sbrm. qz ipse solus p̄t de iure cōi sacrm̄ confirmatiōis dare. ac cl̄icos et p̄sbi teros ordinare seu p̄secrare. Sed h̄ istud et p̄z nō ē p̄ncipalē sc̄loem ex dictis aliq̄z do ctoři p̄t argui sic. Luiuscūqz p̄as se exten dit ad p̄ncipale et ad illud qd̄ est maius. illi p̄tās poterit se extendere ad accessoriū et ad il lud qd̄ est minus. sed potestas cuiuslibet p̄sbyteri sufficienter se extēdit ad p̄secratioz sacri altaris. qd̄ ē inār̄ sacro ordīs. et respectu ei⁹ sa crm̄ ordinis ē accessoriū. qz p̄as cuiuslibet p̄sbyteri sufficienter se extendit ad consecrādūz et confēdūl sacrm̄ ordinis.

1. P̄. nō ē mino r̄ vigoris p̄tās sp̄ualis qz corporalis. Sed tā tu ē vigor p̄tās rerū corporaliū q̄ vñuqd̄qz pfectū i ūa sp̄e p̄t sibi sile generare. vt p̄z. q. d̄ aſa. q̄ habēs pfectaz p̄tāc p̄sbyteri poterit sibi ūile aliū p̄sbyterū ordinare.
2. P̄. ep̄us p̄t p̄secrare ep̄m. q̄ p̄sbr p̄t p̄secrare p̄sbyterū. vel ad min⁹ diaconū vel subdiaconū aut ali os cl̄icos inferiores. An̄s p̄z. p̄bat. n̄a qz̄tu ad p̄mā p̄tē p̄ntis. qz eq̄liter se h̄z p̄sbr ad p̄sbyterz ūile ep̄us ad ep̄m. Et qz̄tu ad sc̄dāz p̄tē. qz pl̄ excedit p̄tās p̄sbyteri p̄tāc diaconi.
3. P̄. ep̄us p̄t p̄secrare ep̄m. q̄ p̄sbr p̄t p̄secrare p̄sbyterū. vel ad min⁹ diaconū vel subdiaconū aut ali os cl̄icos inferiores. An̄s p̄z. p̄bat. n̄a qz̄tu ad p̄mā p̄tē p̄ntis. qz eq̄liter se h̄z p̄sbr ad p̄sbyterz ūile ep̄us ad ep̄m. Et qz̄tu ad sc̄dāz p̄tē. qz pl̄ excedit p̄tās p̄sbyteri p̄tāc diaconi.

Solutio.

Instantia

I

II

III

IV

V

VI

VII

VIII

IX

X

XI

XII

XIII

XIV

XV

XVI

XVII

XVIII

XIX

XX

XXI

XXII

XXIII

XXIV

XXV

XXVI

XXVII

XXVIII

XXIX

XXX

XXXI

XXXII

XXXIII

XXXIV

XXXV

XXXVI

XXXVII

XXXVIII

XXXIX

XL

XLI

XLII

XLIII

XLIV

XLV

XLVI

XLVII

XLVIII

XLIX

XLX

XLXI

XLII

XLIII

XLIV

XLV

XLVI

XLVII

XLVIII

XLVIX

XLVII

XLVIII

villa tradictōne qd̄ min⁹ ē bñdicit a maiori.

Ad.3. Ad. iij. nego pñaz. Ad pbatōz pme pñis dñm. qz eq̄liter se h̄eat presb̄ ad psbyterz si cū ep̄us ad ep̄m legendo. nō tñ i ñscrādo. vt p̄z ex iā dicit. **Ad.4.** Ad. iij. pbatōz dñm qz ī gdib⁹ officioz rordinū. nō qz licet excedēs p̄t alte rū iñstituere i tali gradu quē excedit. Dato. n. qz capiductoz seu dux impiāl exercit⁹ excedat dignitate portariū impiāl cubiculi. tamē nō interest sua iñstituere talē portariū. tñ h̄ p tan zo. qz licet ipse dux h̄eat p̄tatem sufficiēt p̄ executōe sui p̄p̄ij officij. tñ non h̄z p̄tatez re dundantez q̄ sibi p̄petrat portariū iñstituere re gal' vel impiāl cubiculi. sic in pposito ic. **Ad** iij. dñm qz dato qz psbyteri cardiales possint p̄ferre qñqz ordines minores. h̄ tñ nō conue nit eis de iure cōi. sic ep̄is. sed poti⁹ de grā spāi tñ hoc nō ē p̄missa zcloem. **Cōclusio. h. ē.** qz simplex presbyter non p̄t ñscrare ep̄m. Qz nemo potest dare qd̄ dñoscit nō h̄re. vt ait Aug. in li. de libero arbitrio. Sed simplex p̄sbyter non h̄z epalē dignitatē. qz p̄ consecrati onē nō p̄t eā dare. **D.** ordinās ep̄m non potest esse minoris auctis qz ordinans diaconū vel subdiaconū. sed nec de iure cōuni nec de gratia speciali p̄t fieri qz aliqz conferat or dīnez diaconat⁹ vel subdiaconat⁹ nisi ipse sit ep̄us. vt coiter dicūt doctores. qz non existēt ep̄us non p̄t ñscrare ep̄m. **D.** ista cōclusio expresse habet. lxxiiij. dist. ep̄i. Satis etiā ha det ex dictis apli ad Heb. viij. cū ait. Sine vla ñdictione qd̄ min⁹ ē bñdicit a maiore. S̄z simplex presbyter nō ē maior ep̄o. qz nō p̄t eū bñdicere. nec p̄ dñs cōsecreare vñ ordinare. qz h̄moi consecratio ē qd̄ spūal bñdicatio. **F**or te dices qz s̄m statutū iuris. cardinal' hostien sis h̄z consecrare papā. qz minor p̄t consecra re maiore. tñ p̄ sequebas a sili p̄sbyter p̄t ep̄m consecrare. **C**onsequētia p̄z. qz cardinal' ē minor qz papā. **R**ñdeo qz eoipso qz hostiēsi h̄ p̄te ut ex ordinatōe facta p̄ papā zcloes cardiales. ideo illud qd̄ facit q̄sl in psona oīm facit. et p̄ dñs vt sic non benedict⁹ ibi maior a minori. qz vt agit in psona oīm predictor⁹ nō ē minor eo quē benedict⁹ dato qz sit minor eo p̄t s̄m se considerat.

Instantia

Solutio.

Articulus
secundus

Nota

clū articulū ē ad iñrēdū. qz aliqz p̄t dici iñhabil' respectu alicui⁹ acē exercēdi duobz modis. Uno mō qz nō p̄t illū actū licite exercere. et h̄ mō solū dicimur posse qd̄ iñste possimus.

Alio mō absolute et simplē. puta qñ nihil p̄ efficere dato qz totū illud faciat qd̄ iñ se ē. Et s̄m h̄ ponō duas zcloes. **P**riā ē qz ep̄s here tide⁹ vel als subiect⁹ pene canonice vel ecclasti ce cēsure. ē inhabil' ad cōfērēdū sacrm̄ ordīs p̄ mo mō iñ dicto. Qz illud qd̄ nō p̄t p̄ferri si ne mortali p̄ctō tā cōfērēt qz er⁹ cui cōfērt. h̄ non p̄ferit iñste vel licite. tñ p̄ dñs cōfērēs re spēciū illi⁹ collatōis dicit̄ inhabil' p̄ mo modo iñ dicto. S̄z sacrm̄ ordīs non p̄t cōfēri ab ep̄o heretico. vel als canonice pene subiecto: puta ab ep̄o suspēcō. excoicato. interdicto. irregulāri. deposito. vel de ḡdato. sine p̄ctō morta li cōfēret. ac etiā recipiētis. iō rc. **M**aior p̄z qz qd̄ iñste t̄ licite fit. h̄ sine p̄ctō fit. qz a ñstrū ctione ñntis. qd̄ nō fit sine p̄ctō. h̄ nec licite fit nec iñste. **M**inor etiā p̄z. qz temerarie faci ens h̄ p̄hibitionētē m̄ris ecclie peccat mor taliter. sed p̄dictis casibz positis. tūctā cōfērēs qz sc̄iēter ab eo recipiens peccat h̄ p̄hibiti onē ecclie. qz p̄ statuta sancte matris ecclie iñ re canonico qlibet predictoz p̄hibet ab execu tōe sui officij. tñ p̄ dñs qz lacroz collatione excepto solo sacro baptismi i articulo iñcītatis. tñ p̄ dñs qlibet fidelis intelligit eē p̄hibitōne ab aliqz predictoz aliqz sacrm̄ recipiēt misi. folū baptismi i articulo iñcītatis. qz rc. **P**ul lus hereticus vel p̄dictis penis subiectus p̄test licite sacrm̄ ordīns suscipere. qz null⁹ hereti cus vel p̄dictis penis subiect⁹ p̄test sacrm̄ ordīnis cōfēre. **A**ñs ptz. qz si alicui predictoz liceret suscipere sacrm̄ ordīnis. h̄ maxime vi deret de suspēnso qui nondū est excoicatus vñ irregularis. Sed hoc nō. qz durāte suspēn sone ab officio iñ suscepto. non licet ei transire ad altiorē gradū. qz cui p̄hibita ē executio gradus inferioris eidē intelligit ēsse p̄hibita susceptio gradus superioris. Sed in licita t̄ or dinata susceptione ordīnū sp̄ itur de inferiori ad superiorē gradū. **C**onsequētia etiā p̄z. qz nō min⁹ libera t̄ non iñpedira p̄tās requirit iñ dā te t̄ cōfērēte sacramētū qz in recipiente. cūz agens ēsse delat̄ p̄stātū patēte. vt patec iñ. de aīa. **E**t ista cōclusio p̄bari p̄t exp̄s se p̄ auctēs Innocentij. Gregorij. Cypriani. Hieronymi t̄ Leonis. qz ponūtur hic in Ira i p̄mo ca. istius. xxv. distinctionis ad min⁹ p̄ illa pte qz iñ ista zclo accipit de hereticis. **S**e cūda zclo ē qz sc̄do mō loquēdo de inhabilitate. tūc null⁹ predictoz est inhabilis ad cōfērēdū sacrm̄ ordīnis. sup̄posito qz seruet in ordinando formaz ecclie catholice. t̄ inten dat cōfēre sacramētū ordīnis sic intendit

Sed a cō clusio.

Instantia. qz sicut se hz sacerdos ad p̄tātē p̄scrā
di corp⁹ xp̄i. sic ep̄s ad p̄tātē ordines cōferēdi.
sed q̄libet sacerdos q̄ni scūq̄ sit heretic⁹ vel p̄
dictis penis subiect⁹ vere retinet p̄tātē p̄ficien-
di corp⁹ xp̄i et vere cōficit si suat formā ecclie
et intēdit p̄fereō formā h̄bōz sup debita ma-
teria qd̄ intēdit ecclia. vt p̄z ex his q̄ dixi supi-
us dī. xiiij. arti. iiij. ḡ q̄libet ep̄s q̄ni scūq̄ sit he-
retic⁹ vel canoniciis penis subiectus vere con-
fert sacram̄ ordinādo p̄uer formā
ecclie. et intēdat qd̄ intēdit ecclia. Forse di-
cet si ordinādo teneret formā ecclie. et intēde-
ret qd̄ intēdit ecclia. tūc ip̄e nō eēt hereticus.
¶ Illego hāc dñaz. qz q̄ni ip̄e in h̄ casu nō eēt
heretic⁹. enī i multī alijs posset eēt heretic⁹. et ab
ecclia p̄cīsus et condēnat⁹. Id. p̄ ista conclōe
sunt euclētes auct̄es Aug. et Sic. q̄ ponūt in. ij
ca. istius distin. Forse dicet q̄ null⁹ pdictio
nū p̄t cōferre sacram̄ p̄nī. ḡ null⁹ pdictioz p̄t
sacerdotē ordīpare. An̄p p̄z ex his q̄ dixi dis.
xix. arti. iiij. sc̄de. iiij. Et sequentia p̄bat. qz dās
ordinē sacerdotale dat auct̄e cōferēdi sacram̄
p̄nī. sed n̄ihil dat qd̄ n̄ h̄. ḡ si ip̄e nō p̄tab
soluere. tūc p̄tātē absoluēdi non poterit alteri
tribuere. nec p̄ p̄nī p̄sb̄m ordinare. Id. con-
tra istā pdictōe vigēt valde apparēter inilita-
re oēs auct̄es p̄mi ca. isti⁹ dī. Id. qn̄ aliq̄ p̄tā-
te sic se habet q̄ vna est infeōr et depēdet ab
alīa tāq̄ a supiori. tūc infeōr nō efficit aliq̄d
nisi maneat coniūcta cuz p̄tātē supiori. Sed
p̄tātē ep̄i depēdet a p̄tātē p̄ape et sancte matr̄
ecclie. ergo ep̄us p̄cīsus ab ecclia non potest
cōferre lacrm̄ ordinib⁹. ¶ Id. ep̄s p̄cīsus ab ec-
clia exclusus ē a sacramētoz p̄cipiatōne. ḡ
exclusus ē eēvidet a sacramētoz collatōe. p̄na
p̄z. qz multo min⁹ eē sacram̄ p̄cipare q̄ sacram̄
cōferre. An̄p etiā p̄z. qz dā oppōsitū. tūc non
eēt p̄cīsus ab ecclia. ¶ Id. i. illego dñam. Ad
p̄bationē dōm. q̄ posito q̄ aliq̄ pdictoz or-
dinādo sacerdotē aliq̄ mō det p̄tātē cōferēdi
sacram̄ p̄nī tñ n̄ dat eā liberā sed ligatā. Sicut
etiā ip̄e habet h̄mōi p̄tātē ligatā. Si. n. daret
h̄mōi p̄tātē seu auct̄e nō ligatā. tūc daret qd̄
non h̄ret qd̄ ē impossibile. Un̄ q̄libet ordinā-
tus ab aliq̄ pdictoz ē suspēsus ab executiōe si-
bi collate p̄tātē donec secū fuerit dispensatū
sup eo q̄ h̄ p̄hibitionē ecclie ab aliq̄ pdictoz
p̄sumpt̄ recipere ordinādo sacram̄. Forse dicet
q̄ sicut in q̄libet pdictoz ē ligata auct̄es seu
p̄tās absoluēdi. sic ē in eo ligata p̄tās ordinā-
di. Et ppter ligationē p̄tātē absoluēdi ip̄e
non p̄t absoluere. et si absoluīt. totū qd̄ facit
censēt iritū et inane. qz ille q̄ue absoluīt non ē

absolutus. ḡ ppter ligationē p̄tātē ordīnatū
di ip̄e nō poterit i actū ordinatōis. et dato q̄
attēter ille q̄ recipit ab eo ordinē non erit ordī-
nat⁹. Maior p̄z. qz veraq̄ p̄tās ex h̄ intelligi
tur eccligata. qz ei⁹ executio ē sibi ip̄lo iurephī
bita. Sed idē ius qd̄ phibet quēlibet istōnū
ne absoluat. etiā phibet eū ne ordinat. qz q̄lis-
bet pdictoz ē ip̄lo iure suspēsus ab executōne
sui officij. ḡ rc. Minor ē concessa p̄ me. et cōi-
ter concedit ab omib⁹. ¶ R̄ndeō ad maiore. q̄
licz in q̄libet pdictoz p̄pōz tñ p̄tās absoluēdi
di q̄ p̄tās ordinādi sit ligata p̄ iuris phibitiō-
ne qz tñ ad executionē. tamē p̄tās absoluēdi
seu cōferēdi sacramētu p̄nī magis vel plus
rib⁹ modis ligatur p̄ h̄mōi phibitionē q̄ po-
testas ordinādi vel qd̄cūqz aliud sacram̄ cōfes-
rēdi. Nā in oībo alijs sacris tāta ē distātia in
ter p̄itātē sacramēti et erit utilitatē. q̄ possibile ē
aliquē recipere sacramēti veritatē. q̄ tñ nō reci-
pit lacri utilitatē. puta grāt et caritatē. In so-
lo aut̄ sacramēto p̄nī p̄itas et utilitas nō pos-
sunt ab iūicē separari. Clerico. n. isti⁹ sacramē-
ti cōsistit in h̄ q̄ penitē absoluīt a peccat⁹. sed
p̄tōz absoluēdi non p̄t esse sine grāt et carita-
te. Et inde ē q̄ null⁹ fice acceditō ad sacramē-
tū p̄nī recipit h̄mōi sacramētu vere. q̄ni ce-
tera sacramēta ficio. puta h̄o qui ē in p̄posi-
to moreliter peccādi vere possit recipere. Et iō
quādōcūqz ex iūia iuris vel indicio p̄tās ab
soluēdi ē in aliquo sacerdote ligata. tñ ita
sacerdos n̄ ē de iure n̄ ē de facto p̄t absoluere
Nō de iure. qz supponit q̄ eius p̄tās iuste sit
ligata. Nec de facto. qz quādōcūqz aliq̄d sa-
cramētu p̄fert v̄ recipit de facto et n̄ de iure
tūc ita confert et recipit sacramēti veritas. q̄ tñ
nō confert nec recipit sacramēti utilitas. Et
ut iā patuit p̄itas sacramēti penitētē n̄ ē cō-
ferti p̄t nec recipi sine caritate seu grāt q̄ ē reo et
utilitas cuiuslibet sacramēti. ḡ rc. Et iā ille q̄
p̄ sacramēto p̄nī accedit pdictoz sacerdotez
sciens eū ēsse ligatū. ille v̄tq̄ fice accedit. qz
h̄ p̄hibitionē ecclie facit. ppter qd̄ n̄ p̄t recipi
p̄ grāt q̄ ē utilitas sacramēti p̄nī. nec p̄na
recipiet sacram̄ seu sacramēti p̄nī veritatē pro-
pter indicium. Aq̄ exponē utilitatē cū p̄itātē
isti⁹ lacri. Ecōtrario āt fit i collatōe alioz sa-
croz. qz dato q̄ aliq̄d sciēt recipiat sacramē-
tū ordinādo vel affirmatiōis. et sic de alijs. ab eo
quē cognoscit de iure ēsse phibitū a collatōe
sacroz. licet h̄ faciendo mortal⁹ peccet et fice
accedit. nec p̄nī recipiat lacri utilitatē. I. ḡ
etiā et caritatē. qz tñ h̄mōi sacramētoz veritatē
est sepabilis ab eo z utilitatē. ideo q̄ni nō

Instantia

Solutio.

2

Instantia

2

3

4

Solutio.

Id. i.

Instantia

Solutio.

Ad. 2.

Ad. 3.

de iure. tñ de facto ille vere perfert. et iste vere recipit hmoi sacram. Et ista veritas esse intentio expressa. b. aug. li.ij. 2 pmenianu. ubi loquens de hereticis et ab ecclia penitentia ait. Nulla iam quod est deum habent et dare possint. sed primitiose habent primitiose dant. quod extra vinculum pacis sunt. Et pro ordinatam a tali epo vero recipiat ordinis sacram. probat ibidem aug. p. 15. quod taliter ordinati quam redirent ad ecclesie unitate tenore reordinantur. Et eadem ratione tamquam. b. gre. vi. Sicutque baptizatus est servus baptizari non debet. ita que consecratus est servus in ordinem non valet servus consecrari. Et ex his etiam appetit et inter iuris opiniones quod in gratia recitat. c. iij. istiusmodi. terciam optime edem est. quod plenariae loquitur ad tam dictam veritatem. Ad. iij. per duci quod hmoi auctores intelligende sunt iuxta veritatem quam possum in. i. Octo ne. Non enim per licite et iuste ac cum salute anime variis vel recipiatis conferre ordinis sacram. et ideo eorum benedictio de maledictio. quod cum mortali peccato factus cum maledictione dei sit. et ordinatus deo non recipere. quod nihil ibi recipit quod sibi credit ad salutem animae. Et est possit dicens quod ille auctores intelligende sunt de talibus hereticis quod transferendo sacra non velet tali forma quam velet scimus in ecclesia. ut quod non intendunt illud transferre quod intendit ecclesia. Ad. iij. id est quod pertinet inferiori depeccare a superiori. per duplum intelligi. uno modo fieri et obseruari. alio modo fieri sed non in obseruari. primo modo major est vera factus non secundum modum. nam non ita est quod in transferendo sacram per se ipsius sacerdotalem depeccat primo modo non solum a potestate dei sed etiam a potestate ecclesie. tamen in considerando cetera sacra licet depeccat a potestate ecclesie secundo modo. non tamen per modum. Ad. c. intellectum est ad intendendum quod prius collata alicui ecclesiastice personae corruptio se per habeat. quod quicquid innititur soli ordinandi. sic potest transferre sacram eucharistie. quicquid innititur ordinandi cum annona in delibili dignitate. sic potest ordinandi. ut confirmari. quicquid innititur soli iurisdictioni sic potest excepcionandi. quicquid innititur soli ordinandi et iurisdictioni. sic potest transferre sacram personam. Sic. n. patuit supermodi. xvij. q. ij. ar. ij. non sufficit hinc ordinem et claves ecclesie ad hoc quod aliquid in foro penale possit absoluere. sed etiam requiritur quod habeat iurisdictionem vel ordinariam vel delegata sup illos quos absolvit. Cum igitur iurisdictionem spiritualium cuiuslibet sacerdotis depeccat a summo pontifice. apud quem solum residet iurisdictionis plenitudo tamen fieri possit obseruari. ipse non potest depeccare ut dare et auferre hmoi iurisdictionem put ad statum ecclesie gubernacionis ipse videatur expedire. id potest excepcionandi quod personam innititur iurisdictioni depeccata potestate ecclesie seu summi pontificis non solum fieri. versari in obseruari. quod non minime depeccat illud quod innititur quod

depeccat illud cui innititur. Et cadere ratione potest absoluendi in foro penale in quantum in nititur iurisdictioni omni depeccet tamen fieri quod in obseruari a potestate ecclesie. Et hinc est quod subtracta iurisdictione per iniurias iuris publici iudicia a pleno viri sacerdote. tunc non potest exceptare. nec penitentias salutares iniungere. et si de facto atque prout irritum est in manu quod faciunt. quod potest quod hec facere debet non est eis obseruari. sed potest irritata ab eo a quo depeccat hmoi potestis obseruatio. Forte dices me superius dixisse quod claves sacerdotales tolli non potest. sed claves sunt ipsa potest ab soluendo. Ratiocinatio. sicut dixi di. xiiij. ar. ij. quod in claves tolli non possint quodcum ad eccentricam. tamen tolli possunt quodcum ad executionem. Et ratiocinatio dicit potest trahi ex his quod huiusmodi dixi. quod claves quodcum ad eccentricam in nititur ordinem et sacerdotalem characterem quod non potest tolli. sed quodcum ad executionem discernuntur iurisdictiones ecclesiasticae cui innituntur. quod per superiore placitum et maxime per summum pontificem tolli potest. Ecce contrario estordo sacerdotialis et dignitas per secrationem epo consacrat. quibus innititur potest ordinandi sunt in delibilia. nec dependet a militante ecclesia quodcum ad consernari. sed a solo deo. et per dominum per nullam prohibitionem ecclesie effecit illius potestio potest simpliciter impediendi dato quod impediatur quodcum ad salutem et utilitatem tam perferentis quam recipientis hmoi effectum. posito quod veteribus faciat hoc prohibitionem secretae matris ecclesie. Et eadem ratione non potest simpliciter impediendi effectus potestio transferendi alia sacra quod potest innititur soli ordinandi et non iurisdictioni. Ad. iij. domini quod accesso toto argumento nihil habet nisi quod si sicut potestis ab ecclesia de iure exclusus est a sacramentorum principatibus. si tamquam ultra hoc se ingenerit in consone fidelium. ipse vere recipit sacram. excepto solo sacro penale. sic excludit de iure a colacione sacramentorum. quoniam vere transferre sacram est in prohibitionem iuris de facto conculerit.

Instantia
Solutio.

Ad. 4.

Articulus
tercius.

Quantus ad tertium articulus qui queritur de qualitate seu potestate ordinando res est sciendus quod de his quod requiruntur ex parte ipsius iurisdictionis multipliciter possumus logi. Quod quicquid requiruntur non de necessitate sed solum de honestate seu dignitate. Alioquin vero requiruntur de necessitate. et hoc duplum. quod quicquid de necessitate sacramenti. purum in illa sine quibus ordinandi non recipit sacramentum ordinatio. quoniam circa ipsum fiat excommunicatione quod per ordinatore fieri debet circa ordinandum. Alioquin vero requiruntur de necessitate potest. quoniam non requirant de necessitate sacramenti. pura taliter que vel affirmative vel negativa in iure prescripiuntur obseruari ex parte ipsius ordinandi.

Cōclusio

Ecclisie h̄ pono tres sc̄l̄os. Pr̄ia ē q̄ si ordi-
nac̄tū attingerit ànos discretōis t̄ h̄cavil rōis
si receptōe minoris ordinū ē req̄sl̄ū n̄ de nccita-
tesz de h̄o estate sac̄i. qz illud qd̄ decet t̄ p̄gru-
it obſuare circa quēlibet ordinādū. b̄ in illo q̄
recipit minores ordines videt ēē req̄sl̄ū. et si
nō de nccitate saltē de honestate. Sed decēs
ē t̄ congruū ut q̄libet recipiēs ordīs sacram̄
gnoscat t̄ discernat officiū in q̄ d̄stituit colla-
tōe h̄i sac̄i. Hoc at fieri nō p̄t nisi ordinā-
dus attigerit ànos discretōis. t̄ aliq̄ mō h̄ea-
vili rōis. ḡrc. **S**ed h̄ istud ē qd̄a antiqua
opi. q̄ ponit q̄ v̄sus rationis sit de nccitate sa-
c̄ri in receptōe cuiuslibet ordīs. Qz v̄sus rōis
req̄rit de nccitate sac̄ri in sac̄ro matrimonij. ḡ
t̄ in sac̄ro ordīs. Añs p̄z. qz i m̄rimonio req̄/
rit mutu⁹ cōsensus q̄ sine v̄su rōis fieri n̄ p̄t.
Probat h̄na. qz q̄to sacram̄ ē dign⁹. t̄ato ma-
gis ad ei⁹ susceptionē req̄rit v̄sus rōis. Sed
sac̄m̄ ordinis ē dign⁹ sac̄ro matrimonij. qz i
collatione cuiuslibet ordīs d̄stituit ille q̄ ordi-
natū aliq̄ sp̄uali officio. qd̄ nō sit i m̄rimonio

2 **O**n p̄z. q̄ v̄sus aliq̄ officiū nō p̄t alicui t̄petere
tūc fruſtra sibi cōmitti h̄moi officiū. Sed
v̄sus nulli⁹ ordīs p̄t t̄petere ei q̄ carerer v̄su rō-
is. ḡ inanit et fruſtra conferat ordī ei q̄ caret
v̄su rationis. **P**roba. nō intēdēs recipiēs sacram̄ or-
dinis ille nō recipit h̄moi sacram̄. Iñ nō habet
v̄su rōis n̄ intēdē recipiēs sacram̄ ordīs. Major
p̄z. qz intētio p̄supponit v̄su rōis. p̄bal maior
qz non min⁹ regrit intētio recipiēdi sacram̄ i eo
q̄ recipit ip̄m qz intētio d̄ndi leu cōferēdi i eo
q̄ p̄fert ip̄m. Sed ad h̄ q̄ ordinātor t̄ferat la-
cr̄m̄ ordinis. nccē ē q̄ intēdēt ip̄m conferre. ḡ
zē. **I**ps. t̄ps et etas determinat q̄zū ad suscep-
tionē ordinis in li. de cre. di. lxxvij. sed h̄ nō
fieret si v̄sus rōis non cēt nccius ad suscep-
tionē ordinis. **S**ed ista op̄i. modernis ep̄ib⁹
nō tenet. qz satis coiter ordinis minores cōfe-
rūt his q̄ sūt minores ànis t̄ nō h̄nt v̄su rōis

2 **O**n p̄z. extra te clero ordinato p̄saltū d̄z q̄ ta/
lis cleric⁹ infra ànos discretōis p̄mot⁹ fuerat
ad minores ordines. t̄ tñ postea sine iteratōe
illoz ordinū p̄cessū ē illi clero i h̄moi ordinī/
bus misstrare. qd̄ tñ papa nullaten⁹ fecissz si n̄
reputassz illi clico ordinis minores recepisse
anq̄ v̄su rōis h̄ret. pura cū erat minor anno.

Cōtra op̄i

nccitate.

Solutio

Eld. 1.

Eld. 2. **E**ld. 3. **D**om. q̄zā nō ē
vera. Eld. p̄boez nego maiore. qz sacram̄ baptis-
mi ē magis dignū t̄ ḡtiosū qz sacram̄ m̄rimonij
t̄ tñ i receptōe baptisimi nō req̄rit de nccitate sa-
c̄ri v̄sus rōis. als p̄uul nō possēt ve baptizari

ferit officiū ita ineptē ad haleclū v̄su illi⁹ offi-
ciū q̄ nec p̄tūc sibi p̄t cōpetere. nec sp̄at q̄ vñ.
qz in futurū valeat h̄moi officiū exercere. tamē
falsa ē si verisimil sperat q̄ qñqz i futurū ip̄e pos-
sit con grue h̄moi officiū v̄sticare. **S**z nūc ita
ē q̄ licet puer nondū habēs ànos discretōis
nō possit exercere officiū minoz ordinū. tñ h̄
poterit in futurū. **E**ld. 3. **D**om. q̄ illa nō intē

Ad. 3.

tio q̄ d̄r alicui non t̄cedere susceptionē ordinis
p̄t multis modis p̄tingere. Uno modo ppter
actū positiū elicitū. puta qz intēdēt nō suscel-
pere ordinē. t̄ exp̄sse refutat h̄moi receptionē.
Elio modo ppter inadūctiā. puta qz d̄ hoc
non cogitat actualiter qñ recipit ordinē. Ter-
cio mō. qz p̄tūc non h̄z v̄su rationis q̄ possit
intēdēre h̄moi receptionē. mō l̄z maior sit p̄a-
pimo mō. tñ alis duobi modis nō ē p̄a. Ad
probationē d̄dm q̄ q̄zū maior alicui mō sit p̄a
de adultis. tñ nō ē vera d̄ p̄uul. vñ sat̄ coiter
d̄r q̄ in sac̄ris in q̄b̄ character im̄pm̄t in ten-
tio suscipiētis nō ē d̄ nccitate sac̄ri. sic appet d̄
sac̄ro baptismi t̄ confirmatiōis. q̄ v̄plimū cōfe-
rūt p̄uul. q̄ sūt minores ànis. **F**orte dicet.

Instantia

Si istud ēēt vez. tūc p̄uul nō habēs intētōz su-
spicēdi ordinē sacerdotiū posset h̄moi ordinē
suscipēsi ab ep̄o ordinaret. **S**ed p̄n̄ ē inco-
ueniēs. h̄na p̄z. qz non min⁹ im̄pm̄t charact
in collatione ordīs maioris qz in collatōe ba-
ptisimi vel confirmatiōia. aut cuiuslibet ordī/
nia minoris. **R**. q̄ licet istud h̄no sit in con-
ueniēs. tñ nob̄e impossibile. qz q̄zū t̄ps dis-
cretionis q̄ homo p̄t h̄re libez v̄su rōis sit de-
nccitate p̄cepti q̄zū ad receptionē cuiuslibet
sac̄ri ordinis. tñ nō ē de nccitate sacramēti.
Un dato q̄ alicui m̄forā ànis pura nō habēs
p̄uul. ànos ordinaret sacerdos. qzūs tñ p̄nta-
tor qz ordinātor ḡnter peccaret. tñ qñ ille p̄u-
er veniret ad ànos discretōis non esset recordi-
nād⁹. sed sola habita disp̄citatōe sup illo for-
facto circa ip̄m cōmīssō ip̄se posset i ordīne sa-
cerdotiū licite misstrare. **E**ld. 4. **A**d quartū d̄bz q̄
illa determinatio ep̄is non ē a iure inducta p̄/
pter sacramēti nccitate. qz ipsa non obſuata
adhuc t̄ferat sacram̄. qz fm illā determinationē
sacerdos ordinādus deberet eē. xxx. ànoz. qd̄
tñ coiter non seruat. **L**onclo sc̄da ē q̄ ordī/
nādus sit sex⁹ masculini. H̄ de nccitate sacra-
mēti. Qz illa p̄sona vel ille sex⁹ non ē capax sa-
cramēti ordinis. cui ex ap̄lica ordinatōe do-
cere in ecclia sp̄ ē inhibitū. t̄ habere caput ve-
latū i ecclia qñ orat est p̄ceptū. **S**ep⁹ femine
us ē h̄moi. ḡ de nccitate sacramēti eē videt ve-
ordinādus sit sex⁹ masculini. **M**aior p̄atē.

Solutio.

Ad. 4.

Cōclusio
sc̄da.

qr ordiñato h̄petit docere eccl̄a. q̄ h̄v' actu p̄ta si ē sacerdos aut diacon⁹. qr ec̄ diacono cōpetit p̄dicare euāgeliū. v̄l' potētia si ē ceter⁹ ordiñib⁹ infra ordinē diaconar⁹. Et iā nulli ordiñato p̄petit sp̄ h̄re caput velatū i eccl̄ia qn̄ orat. vt de se p̄z. M̄ior etiā p̄bari p̄ ex dictis apl̄i. qr mulier d̄z orare velato capite. vt dic̄ apl̄s. i. ad Cor. xi. Nec d̄z docere. qr ait apl̄s i. ad thi. c. ii. Mulierē docere i eccl̄ia n̄ p̄mitto. S̄z oppositū isti⁹ ocl̄ois tenuit secta q̄ rūndā q̄ vocati sūt catharsige. q̄ p̄ suo errore palliādo adducūt auctes vtrū q̄ canonis. l. iur⁹ t scripture sacre. Juris qdē. qr. xxvij. q. i. p̄cipitur vt diaconissa n̄ ordinē aīq̄ sitan/ noz. xl. q̄ diaconat⁹ ordo qn̄q̄ p̄t ferri ipsi mulieri. Et i eadē qōne p̄cipit ne aliq̄s rapiat vel solliciter diaconissa. Itē disti. xxxv. instruit p̄bra q̄liter deteat regere domū. q̄ vi/ det q̄ ordo p̄bra possit ferri. et de facto qn̄/ q̄z fuerit collar⁹ mulieri. H̄ si ordo repugnet se xui feminēo. h̄ maxime eēt p̄ tāto. qr mulierē n̄ possit p̄terere p̄as iudicādi. sed h̄ non obstar. qr vt p̄z. Iudicū. iij. Delbora iudicauit pp̄lm isti⁹. t ei p̄fuit multis annis. q̄m̄ sacra/ 3 septerā ordo n̄ repugnat mulieri. H̄. isti⁹ confirmat rōne sic. Quātū ad aīam n̄ ē di/ stinctio inter virz t mulierē. Sed ordo n̄ re/ spicit hoīem q̄tū ad corpus. sed poti⁹ q̄tū ad aīam. cū sit qdā p̄as sp̄ualis. ergo q̄tū ad aptitudinē recipiēdi ordinē n̄ videt esse

- 4 distinctio inter virz t mulierē. H̄. qn̄cūq̄ sūt aliq̄ plura passa eiusdē sp̄ei. tūc q̄ rōne idē agēs pot aliquē effectū p̄ducere i uno illo iū/ passoz. eadē ratione consilēm effectū p̄t pro/ ducere i altero. Sed vir t mulier sunt eiusdē speciei. q̄ qua rōne aliq̄s ep̄s p̄t viro ferre sa/ cramentū ordīs. eadē rōe p̄t m̄lieri ferre idē sa/ crīm. Sed ista op̄i. stare n̄ p̄t. qr xp̄s matri/ sue n̄d obstante q̄ eēt nobilissimaz sc̄llima cre/ atura: sacrm̄ ordīs n̄tulit. q̄ nullā mulierē h̄moi lacri voluit eēt capacē. Aīa est notū. qr vt p̄z ex sup̄dictis xp̄s sacrm̄ ordinis tculit/ tīmō vir. Aīa etiā p̄z. qr xp̄s tāq̄ bon⁹ fili⁹ matrēsu honorauit p̄ cunctis creaturis. t p̄/ p̄z si fin̄ diuinā ordinatiōez m̄lier eēt capax/ isti⁹ sacramēti. xp̄s neq̄q̄ h̄c gradū honoris/ subtraxisse a venerāda et dilectissima matre/ sua. Ad p̄mū motiuū isti⁹ d̄dm. q̄ antiq̄/ ens aliq̄ monialeo dicebant diaconisse. n̄ p̄/ tāto q̄ ordinē diaconat⁹ haberēt. S̄z p̄ter hoc/ q̄ licetiate fuerūt ad legendam omeliam in/ officio matutinali. Presbra ḥo in regno/ grecor⁹ dic̄i sypor p̄bū. In eccl̄ia ḥo romana

Op̄i. erro/ nē.

Lōtra op̄i/ mōne.

Solutio/ Ad.i.

p̄bra solebat v̄lci abbatissa vel q̄libet alia ho/ nestia marrona q̄ aliq̄ p̄bet iter morib⁹ t exem/ plis. Et sic nō d̄r p̄bra ab ordine p̄bra. sed/ solū ab ethimologia nomis. Ad. ii. d̄z q̄/ p̄as iudicādi ē duplex. Una s̄p̄alib⁹. Alia/ s̄p̄alib⁹. Prima n̄ repuḡt mulieri. qr mul/ ter fuerūt mulieres multa t magnā h̄ficea tpa/ liū p̄tāt. t achūc sūt i diversis p̄ib⁹ mūdi.

Talis etiā erat p̄as ipsius delbore d̄ q̄ p̄cedit/ argumētū. Sed p̄as sp̄ual' iudicādi nulli p̄pe/ tit mulieri. Nec p̄ d̄m̄ ordo cui⁹ p̄as ē simpl̄/ sp̄ualis. Ad. ii. d̄dm̄ q̄ licet inter virum t/ mulierē n̄ sit distinctio q̄tū ad aīam. in his/ q̄spectat ad eterne vite meritum. qr vt sic siue/ sit vir siue mulier. q̄cunq̄ homo deū maḡdi/ ligit virtuosius i hoc mūdo se gerit. ille i vi/ ta eterna maius p̄mū habebit. Et iuxta hūc/ sensū ait apl̄s ad Gal. iiij. In christo ihu n̄/ ē seruus neq̄ liber. n̄ ē mascul⁹ neq̄ femina.

Et tñ distinctio inter virz t mulierē q̄tū ad/ animā i his q̄spectat ad officiū. maxime si ra/ le est officiū cui⁹ exercitū p̄sequitur aīa mediā/ te corpe t medianib⁹ corporalib⁹ operationibus/ exterius trāsētibus. quale est officiū cui⁹/ libert̄ ordinis. Et ideo q̄uis ordo sit qdā sp̄u/ alis p̄as. tamē rōne annexi officiū n̄ est cō/ capibilis ex diuinā ordinatiōe ipsi mulieri.

Ad q̄tū d̄dm̄ q̄ maior n̄ ē vera loq̄ndo/ d̄ agēte in strumentali. t maxime respectu talia/ effectus q̄ non attingit a cā in strumentali n̄t/ fin̄ extrinsecā dispositionē sibi p̄petente ex or/ dinatiōe p̄ncipal' agēt libere et contingēt in/ ducētis h̄mōi effectū. His. n. aditōnib⁹ statū/ bus. tūc n̄ obstante silitudine passoz in stro/ p̄t p̄petere actio respectu vni⁹ p̄ter hoc q̄ sibi/ p̄petat respectu alteri⁹. fin̄ q̄ ordinatio p̄nci/ palis agēt determinat iūstīm ad vnu illo iū/ passoz t n̄ ad alteroz. Sed q̄tū ad collatōez/ characteris seu p̄tatis de q̄ p̄nunc loquimur/ ep̄us ordinās est in strumentū dei disponēs ex/ trinsecē ex diuinā ordinatiōe sexū masculinuz/ t n̄ feminū p̄ p̄dicte p̄tatis receptōne. q̄ tc.

Loclo. iij. c. q̄ de necessitate p̄cepti q̄uis n̄/ de necessitate sacramēti ē q̄ ordinādus non pa/ tiatur aliquā penam canonīca iuste sibi inflī/ cta. puta q̄ n̄ sit suspēsus. excommunicatus. irregulāris. interdictus. infamis. depositus. vel degradatus. q̄ omnia p̄nt p̄bari ex diuinā/ allegationib⁹ iuris. quas ad p̄sens cau/ sa breuitatis omitto. Circa irregularitatēz/ tñ est aquertendū q̄ sub ista pena valde mul/ ti comp̄hendunt q̄ oēs de necessitate p̄cepti a/ receptōe isti⁹ sacramēti exclūdūt. Propt̄ qd̄

Ad. 2i

Ad. 3.

Ad. 4.

Lōclusio/ tercia.

Nota de ir/ reglāritate

Sciēdū q̄ tripli genere p̄t hō irreglaritatē curare. uno mō ex crīmib⁹. alio mō sine crīmib⁹ et tercō mō ex aliq̄b⁹ qdāmō in dñt se hñtib⁹ puta qz qnqz sūt crīmīsa et qnqz n̄ sūt crīmīia. Primum d̄tiḡt q̄drupl̄r. P̄rīo p̄p̄ simonia. puta qn q̄b⁹ emit ordīne vel bñficiū. In h̄moi em̄ casib⁹ simonie qnqz sol⁹ papa p̄t dī sp̄elare. vt p̄z extra de simo. c. nob. Et idē p̄z i. q. i. Scđm crīmē q̄ irregularitas p̄hitur ē furtū s̄ aliq̄ ordīne. puta cū ep̄b p̄cipit q̄ tales q̄ hoc vel hoc fecerūt non accedat ad ordīnes suscip̄ledos. et tñ aliq̄ p̄tra h̄moi p̄hibitionē sc̄icter accedit. et furtūne suscip̄it ordīne. talis efficitur irregularis. vt p̄z extra de eo qui furtūne ordīnes suscip̄it. Terciū crīmē ē in eo q̄ mistrat i ordīne nō suscep̄to. maxime si est sa cer ordo. et sollēnis mistratio. Q, em̄ talis sit irregularia. p̄z extra de clērico non ordīato mīstrate. Quartū crīmē ratione cui⁹ hō effici tur irregularis ē p̄tumaciter se h̄re i nō seruādo canonicas penas. et stud p̄z extra de clērico excoicato vel deposito mīstrate. Et hoc qđ ibi dī de excoicatione. intelligendū ē de maiori excoicatione. qz sicut ibidē dicit. c. licet. qz n̄is hic q̄ in minori excoicatione celebrat gra uiter peccat. nullius tñ irregularitatia notaꝝ incurrit. Scđm p̄tingit tripl̄r. Seq̄tūr em̄ irregularitas feruntutē. qñuis seruit nō sit crīmē. Unū q̄libet seru⁹ p̄p̄rius phibetur ipso iure ne sacramētū ordīs suscipiat. nisi de volūtate dñi sui sit redditus libertati. vt p̄z extra de seru⁹ nō ordinādis. Seq̄tūr etiā illegiti menatū. qñil h̄moi illegitūmatio nō sit ex crīmine illi⁹ q̄ taliter nascit⁹. et stud p̄z extra de fīlis p̄sbroꝝ non ordinādis. Seq̄tūr etiā tercio corpe viciatū. vel i aliq̄ membro notabili enormiter trūcatū. vel ḡui r̄imūdo morbo la borat̄ et debilitatū. Tales. n. sūt irreglares. n̄ debet suscip̄e ordīnes. vt p̄z extra de corpe vi ciatis. et extra de clēico debilitato. Terciū p̄t git dupl̄r. s. p̄ homicidiū et bigamia. Quonū verūqz qnqz ē sine p̄ctō. et qnqz cū p̄ctō Qđ p̄z de homicidio. qz iudex qnqz nocētes hoīes vero iudicio et sine p̄ctō p̄t morti trade re. et nihilomin⁹ tā iudex qz testis. et notarius s̄niam scribēs. et sul iudicis. oēs sūt irregula res. vt p̄z extra de homicidio voluntario. H̄r etiā de hac materia. l. di. c. miroz. et. lv. di. e. vi. Q, at homicidiū qnqz sit p̄ctō. puta cū no cēs occidit innocētē. h̄ p̄z de se. qz ē mādatū dei. Q, etiā talis irreglaris. p̄z i locis iā p̄t me allegaris. Q, aut bigamia inducat irregularitatē. h̄ p̄z extra de bigamis. Q, ec pos

sit ecē sine p̄ctō p̄z. qz h̄b̄s mīrimoniū cū mīlie re corrupta effici bigam⁹. s̄ h̄ p̄t q̄s facere si ne p̄ctō. vt p̄atebit. j. de mīrimoniō. P̄, etiā bñqz bigamia accidat alicui cū p̄ctō p̄z. qz po s̄ito casu q̄ aliq̄ ducat uxore v̄ginē ex h̄ non h̄bit bigamia. sed si postea illa mulier d̄scit mariti sui peccauerit cū alio viro. tūc in p̄mo p̄cubitu q̄ legitim⁹ marit⁹ peccauerit cū h̄moi uxore sua adultera ipse h̄bit bigamia. et h̄ ut plūmū nō caret p̄ctō. in p̄ce si ratione sue sat curāde libidinis sonet sc̄icter adulterā. et nō cor rigit neqz repudiāt eā.

Quantum ad quar

Articulus
quartus

tū arti. sūt duo vidēda. P̄rīmo qđ sit simonia. Scđo vt i om̄i em̄ptō et vēditione rei sp̄ualis cōmittatur simonia. Quo ad pri mū ē sciēdū q̄ satis coiter doctores h̄ac dicūt ēē diffinitionē simonie. Simonia ē studiosa volūtas emēdi seu vendēdi aliq̄d sp̄uale vel annexū sp̄uali. Que deschētio satis r̄onabili data ē. Q, si habit⁹ v̄tuosi cognoscūt. et p̄ dñs diffinīt p̄ suos act⁹. et act⁹ p̄ obiecta. sic etiā habit⁹ v̄ciosi. et i p̄posito simonia p̄mo h̄ diffinīt p̄ actū interiorē cū p̄mittit. stu diosa volūtas. Scđo p̄ actū exteriorē. cū ad dicitur. vēdēdi vel emēdi. Tercio p̄ obiectū cuꝝ adiūgitur. aliquid sp̄uale vel annexū sp̄uali.

S̄z p̄ ista diffinitionē istatur ab aliq̄b⁹ sic. Instantia

Simonia dicit a simone mago. sed simō nō videt volūtis vēdere sp̄ualia. s̄z voluit ea emē reab aplis. vt patet. Actuū. viii. ca. q̄ male ponitur volūtas vendēdi i diffinitionē simonie que dicta est ab illo simone. P̄. sola volūtas emēdi seu vendēdi sp̄uale non i inducit ir regularitatē. ergo h̄moi volūtas non ē simonia. Ancedēs pater. qz volūtas talis p̄ expiari p̄ penitentiā absqz plati superioris dispensatiōne. qđ fieri non posset si irreglaritatē induceret. Consequētia exā p̄z. qz vt patet expiatiōis simonia inducit irreglaritatē. P̄. q̄ p̄ cib⁹ vel obseq̄o ordinē vel beneficiū achrit. ille simonia p̄mittit. sed ille nec vēdit nec emēt. ergo non diffinīt simonia sufficiēter p̄ volūtate emēdi vel vendēdi. P̄. iuspatronatus est qđ sp̄uale. et p̄t vēndi sine simonia. ergo non bñ diffinīt p̄ volūtate vendēdi sp̄uale. Consequētia p̄z. Probat ancedens q̄tū ad p̄mā p̄t. qz auctoritas conferēdi ecclesiasticū bñficiū ē ius sp̄uale. sed iuspatronat⁹ ē h̄moi auctoritas. Patet etiā q̄ ad scđam p̄tem. s. q̄ pos sit vendi sine simonia. quia sepe videmus de

facto q̄ vēdit. et tñ vehidentes sup hoc nō rep̄ hēdūt.) P. calix p̄secrat̄ p̄ vendi absq; sy/ monia. ḡ symonia nō bñ diffinit̄ p̄ vēdito em/ ci⁹ qđ cāncēxū spūali. Et n̄s p̄z. q̄ legitur de. s.

Ambro. q̄ fecit vēdi calices p̄ redēmptōe ca/ ptiuoz. et lūstentatione paupez. qđ nequaq; fecisset vir tāte sanctitatis si symonia dimitte/ ref̄ vēditione calicis.) Zetia p̄na. q̄ p̄secra/ tū eē c̄ q̄ spūale sic et ipsa p̄secrato. sz calix p̄se/ cratus nō p̄ separari a p̄secrato eē Ad. i. ddm

q̄ symio p̄ tāto voluit emere ab aplis spūalez/ p̄tāte ut ea v̄teri⁹ posset vēdere. et iō nō solūt/ habuit volūtātē emēdī. sz etiā vēdēdi. pp̄t qđ

vere dicūt simōiaci nō solū q̄ spūalia emēt. sz

etiā q̄ ea vēdūt. Et km̄ h̄ p̄z q̄ symonia q̄ uis/ dicat̄ a symone. tñ bñ diff. n̄s p̄ volūtātē emē/ di⁹ t̄ vēdēdi ip̄m spūale. Si q̄s tñ oino vellet

solos emētes spūale symoniacos appellare uile/ posset vēdētes noiare giezitas a giezī famulo/ helysei. q̄ p̄ sanitātē ad p̄ces ip̄si⁹ helysei colla/ ta ip̄si naamap syro accepit mūera. vt p̄z. iij.

Reg. v. ca. Ad. ii. ddm q̄ volūtas emēde/ vel vēdēdi spūale p̄ dupl̄r accipi. Ulo mō p̄/ cise sine oī extēriō exp̄ssione. Ulo mō. p̄t̄ eē

aliqu modo extēri⁹ exp̄ssa. puta q̄ ira sollicita ē/ circa hoc ip̄sa volūtas q̄ verbo. nutu v̄l signo/ extērius insinuat̄. Primo modo nō inducit

symonia in foro ecclie. q̄z ms̄ h̄ns talē volūta/ tē sit vere symoniacus corā deo seu in foro dei.

Sedā volūtas facit hoiez symoniacū nō so/ lu corā deo. sz etiā i foro ecclie. Et q̄risto scđo/ mō v̄l p̄oni volūtas ē diffinitōe symonie. q̄a

volūtas tūc p̄ dici studiosa q̄n ci⁹ studiū vel

sollicitudo appet extēri⁹ v̄lo vel signo. Et iō

si i argumēto p̄ sola volūtātē accipi volūtas

p̄mo mō. tūc negāda ē p̄na. q̄ symonia i foro

dei p̄t̄ eē sine irregularitate relaxādā i extēri/ ri foro ecclie. Si at accipi scđo mō sicut etiā

d̄z accipi i p̄posito. q̄ i diffinitōe symonie n̄

ponit̄ sola volūtas. sz studiosa volūtas. tunc

aīs ē falsū. q̄ vt iā dictū ē studiosa volūtas

put̄ ex suo studio ē exp̄ssat̄ declarata extērius

inducit irregularitatē.) Ad. iij. ddm. q̄ si p̄

ces fuerint tales v̄l obsequiū tale q̄ inducit

symonia. tūc h̄moi p̄ces vel obsequiūz eq̄ pol/

lent p̄cio. et ideo i talibus p̄cioz v̄l obsequiūz q̄z

uia nō sunt emptio v̄l venditio formaliter. tñ

sunt eq̄ pollēter. Tñ bñ dicit Greg. triplex eē

munus. s. mun⁹ a manu. puta pecunia v̄l alie/

res tempales. t̄ mun⁹ a lingua. puta p̄ces v̄l

fauor. et munus ab obsequio. puta simulat⁹

alicui imp̄sus.) Et in quolibet istor̄ q̄nq;

dimitit̄ symonia. q̄nq; v̄o nō Qđ p̄mo p̄t̄

Videri te munere a manu. q̄ talis q̄ accipit tē

tpale p̄ spūali. vel tenet ad p̄ferēdū illud spū/

alc. sicut sacerdos pleban⁹ tenet p̄uez sui sub/

dicti baptizare. et tūc si nō vult sine munere cō/

ferre h̄moi spūale. vere ē symoniac⁹. Uel n̄ te

nes. tñ dupl̄r. q̄ q̄n talis h̄o exigit mun⁹. v̄l

p̄ hoc intēdit illud spūale sub p̄cio ponere. et

tūc etiā iste ē symoniac⁹. vel intēdit stipendium

corpalis laboris. et tūc nō ē symoniac⁹.) Etia

p̄ distingui te munere a llqua. q̄ aut ille q̄ p̄

cib⁹ suis alrez p̄monet ad ordinē vel ad bñ/

ficiū petit sc̄iēter p̄ inclīno mor⁹ solū rōe car/

nali. puta q̄ ille p̄ quo petit est p̄sanguincus

suus vel amicus. et tūc cōmittit symonia. aut

petit p̄ digno. et tūc non cōmittit symonia. ma

ximesi respectū h̄z ad dignitatē ei⁹ que p̄mo/

uet.) Sil p̄t̄ distingui te munere ab ob/

sequio. q̄ vel obsequiū ē spūale. puta q̄ ē ca/

pellan⁹ vel instructor et mag. rōne cui⁹ sibi cō/

ferē bñficiū. et tūc nō cōmittit symonia. q̄ non

dat̄ spūale p̄ tpale. sed poti⁹ p̄ spūali. Uel est

obsequiū tpale. et hoc dupl̄r. q̄ vel est obseq/

um honestū. et nec sic cōmittit symonia maxi/

meli plona cui puidēt sit digna. et ad hoc cō/

sideratio puidētis dirigat̄. vel obsequiū ē in/

honestū. et tūc cōmittit symonia.) Ad. ētū

ddm q̄ iuspatronatus p̄ se non pot̄ vēndi si/

ne symonia. pot̄ tñ vēndi tpale dom. iniū. cuz

q̄ absq; symonia p̄ trasire iuspatronat⁹. dñi/

mō h̄moi tpale dñiuz nō vēdat̄ eo carius p̄

cū eo trasire iuspatronat⁹. q̄ si p̄pter hoc cari⁹

venderet. p̄t̄ h̄moi ētūs nō careret vicio sy/

monie.) Ad. q̄ntū ddm q̄ si calix vēdit ad

v̄lsum alterius ecclie. tūc p̄t̄ integer manēs

vēdi. ita tñ q̄ i vēnditōe nullus respect⁹ habeat

ad p̄secratoz. sed solū ad materiā et ad op⁹

artifici. Si em p̄pter consecratoz vēderet̄ eo

cari⁹. tūc cōmitteret̄ symonia. Si aut̄ vēndit̄

psone sc̄lari non ad v̄lsum alteri⁹ ecclie. tūc detet

frāgi anq; vēdatur. vt sic consecratio tollat̄.

q̄ non licet calice consecrato trāceari ab ho/

mine nō consecrato.) Forte dicēt̄ q̄ saltē hic

vēditur annexū spūali. q̄ dominjū est anne/

xū iuspatronatus. et calix dñi manet integer

est annexus consecratoz. qđ videtur esse simo

nia iuxta p̄dicitā diffinitionē.) Rōdeo q̄ vē

ditio illius qđ cāncēxū spūali nō inducit sy/

monia. nisi vendat̄ inq̄tū annexū ē. puta si ē

vēditione habet respectus ad spūale. et p̄pter

h̄moi annexionē carius vendit̄ ip̄m tempale

Quātū ad scđm q̄stū i isto. iij. arti. ēsciē

dū q̄ aliq; dicūt̄ spūalia dupl̄r. v̄l mō q̄ or

dīnātur et referūtur ad spūalem animā. puta

scđm q̄rti a/

ticuli.

Ad. 4.

Ad. 5.

Instantis

Solutio.

Ad alia rationalē, sicut sunt scīctia, consiliū
z̄silia, et in vēdicio ne talium nō cōmitit symo-
nia, q̄uis alio q̄nq̄z in talibus vēdīoib⁹ grā/
inter peccet. Alio mō q̄ ordinātur ad spūa/
sem grām. Et hoc duplī. Quia vel talia sunt
spūalia p̄ essentiā, sicut sunt dona grē. Et cir/
ca hoc nō p̄t cōmitti symonia, q̄ nec de iure
hec de facto vēndi p̄t. Cet sunt spūalia cau/
saliter, sicut sunt facta inēta q̄ alio mō sunt cā
spūalis grē, q̄ recipiēti sacramēta p̄fert in eoz
collatione. Et circa hec p̄t symonia p̄mitti,
q̄r lucer nō de iure, tñ de facto vēdi possunt.

Instanciā

1. Fore dices q̄ matrimonio ē vēz sacramē/
tū, et cū l̄ctu matrimoniū sit p̄nctio de te tpa/
li absq̄z symonia, q̄ si in hoc p̄hēteb matrimo/
niū cōtraherent symonia, tñc ecclesia p̄hiberet
h̄moi pactioeo. Q̄ p̄missa ē res valde spūa/
lis, et tamē sepe dāt p̄cūnia p̄ missa cōlebrāda
2. h̄moi nō vīdet peccare, nec p̄ sequens
symonia cōmitteret i eo q̄ rē spūalem p̄fert re/
bus tpalib⁹, sed dāns tpalia p̄ spūalib⁹ pre/
fert spūalia tpalib⁹, q̄ nō vīdet cōtrahere sy/
monia. Q̄ Ad p̄missū dōm q̄ h̄moi pactio nō
debet fieri p̄ ipso sacramēto matrimoniū, nec p̄
b̄ndictione p̄b̄ntiū, q̄ cū illa sunt spūalia, si
p̄cīse p̄ illis exigere res tpalib⁹, tñc cōmitteret
symonia. Sed q̄ p̄sonē p̄trahēta eaz p̄ se q̄
p̄ generāda p̄le uādigēt reb⁹ tpalib⁹, ideo ad
hoc respectū cōsideratiois dirigēdo p̄t fieri
pactio de retpali q̄nq̄z agit de matrimoniō
p̄hēdo. Q̄ Ad scđm dōm q̄ ille q̄ simplē et p̄/
cīse emeret vel vēderet missā peccaret et symo/
nia cōmitteret, nū h̄moi nū tñ dicēti missaz
p̄ laborib⁹ suis p̄t dari pecunia v̄l alia res tē/
poralis siue p̄cō, q̄ nō nō tenet p̄p̄ijs supē/
clis militare. Et sub hoc sensu nō apl̄s. I. ad
Corinθi⁹. x, q̄ semināti spūalia debent tempa/
lla. Q̄ Ad tertiu nego minore, q̄ ille qui est/
matrem spūialez posse compari p̄cio tempali
nō p̄fert spūale, sed potius equat p̄missū rei tpa/
li, q̄ app̄ciatū equat ipsi p̄cio. Q̄ Sed quid
sentientiū est de claustralib⁹, et maxime de qui
busdā monastib⁹ alemanie, q̄ valde exp̄sse pe/
tit res tpaleo ab his qui recipi debet ad earū
collegiū, cū tamē statu religionis sit res spū/
alia. Q̄ Ad istud r̄ndet. o. Thomas de aqui/
no l̄scripto q̄rti li. fūsaz. distin. xxv. dices, q̄
q̄n possētions alicui loci religiosi nō suffici/
unt ad sustērandū plurē p̄sonas q̄z eas. s. q̄s
actu habet, tñc p̄t exigēt illo qui in illo lo/
co testicērat seruire deo, nō quasi p̄cū religio/
mo, sed ut habeat monasteriū vñ ei possit p/
nidere, tñc nō cōmittit symonia, si aut sine ḡ

uamine eccl̄ie p̄t recipi, tñc symonia ē aliquid
p̄ceptione exigere. Ad argu. p̄nci. p̄t ex
dictis in p̄ncipio istius scđe in q̄stionis. Ad argu.
p̄nci.

Distincio vicesimasexta.

Q̄m alia sa

cramēta. Postq̄z inḡr̄ dētermi/
nauit re lex sacris nonc leḡ. et sp̄aliter in distinctionib⁹ du/
ab s̄imilatate p̄cedētib⁹ de sacro ordine q̄ gene/
rāt filij sp̄igaleo, nūc in. xvij. distinctionib⁹ p/
xime sequētib⁹ determinat re septimo noucle
gio sacro, s. de matrimonio, q̄ multiplicat filij
carnales. Et vñicēt q̄ttuor p̄t. s. q̄ tra/
ctat de q̄tenor causio ad solitatem matrimoniū vlt
p̄currentib⁹. Primo em̄ tractat de cā formalit̄
istī sacramēti. Scđo de efficiēte. Tercio de fi/
nali. Et q̄rto de materiali. Scđa incipit di.
xxvij. ibi. Post hec aduertendū. Tercia vñ.
xxxi. ibi. P̄h̄ de bonis. Quarta dist. xxxiiij.
ibi. Nūc sup̄est ostēdere. Quātū ad p̄missū
ē aduertendū q̄ matrimoniū sicut etiaz q̄dli/
bet aliud sacramētu ē, sacre rei signū diuinit̄
institutū, idō formā institutōis istī sacramē
ti declarādo inḡr̄ duo facit. Primo em̄ tractat
s̄ba a p̄mo hoie plata i istī sacramēti institu/
tōe. Scđo tractat de eiusdē sacri significatōe
ibi. Lū igit̄ p̄iugū. Prima in tres. Q̄ p̄mo
verbōz quib⁹ istud sacrum fuit institutū exp̄i/
nit veritatē. Scđo hñv institutōis innuit
varietatē. Tercio quēdā errorē refellit ad insti/
tuūdū matrimoniū hōestatē. Scđa ibi. Lō
iugū autē institutio. Tercia ibi. Fuerū autē
nōnulli. Seq̄uit illa ps. Lū igit̄. Et dñi
ditur i duas p̄ces. Nā p̄mo manifestat m̄tri/
moniū significatiōe. Scđo sc̄idēter recitat
quādā falsā opinionē. ibi. Inde ē p̄ q̄dā. Et
hec tres. Quia p̄mo h̄moi opinionē cū suis
motiis recitat Scđo eadē opinionē impro/
bat. Et tertio auctes in q̄b⁹ illa opinio se fuit
dat explanat. Scđa ibi. Hec si p̄m verbōz.
Tercia ibi. Sed sup̄ius posita. Circa hāc
distinctionē quero.

Q̄z matrimoniū sit sacrum. Vnde
tūr q̄ nō. Q̄ medicina nō debuit p̄/
cedere morbi, q̄ matrimoniū nō est sa/
cramētu. Enī p̄z, q̄ sicut nō ē opus valētib⁹
medicus, ut dicit̄ l̄euāgeliō, sic nec medicina.
et p̄ h̄mo vīdet q̄ medicina sup̄fluat, nūc mos
bus p̄cedēt: p̄plam medicinā req̄rat. Lōseq̄u/
tia p̄bat, q̄ om̄e sacrum ē q̄dā medicina p̄tra-

Ad. 3.

- Ad. 2.
- Ad. 3.

Nota

- Ille qui est/
matrem spūialez posse compari p̄cio tempali
nō p̄fert spūale, sed potius equat p̄missū rei tpa/
li, q̄ app̄ciatū equat ipsi p̄cio. Q̄ Sed quid
sentientiū est de claustralib⁹, et maxime de qui
busdā monastib⁹ alemanie, q̄ valde exp̄sse pe/
tit res tpaleo ab his qui recipi debet ad earū
collegiū, cū tamē statu religionis sit res spū/
alia. Q̄ Ad istud r̄ndet. o. Thomas de aqui/
no l̄scripto q̄rti li. fūsaz. distin. xxv. dices, q̄
q̄n possētions alicui loci religiosi nō suffici/
unt ad sustērandū plurē p̄sonas q̄z eas. s. q̄s
actu habet, tñc p̄t exigēt illo qui in illo lo/
co testicērat seruire deo, nō quasi p̄cū religio/
mo, sed ut habeat monasteriū vñ ei possit p/
nidere, tñc nō cōmittit symonia, si aut sine ḡ

morbū p̄cēi. ut p̄t̄ ex p̄cedētib⁹. S̄z m̄rimo
nū sūt a deo institutū an om̄e p̄ctm. q̄n hō i
statu innocētē adhuc sūt i delicijs padisi. q̄
si m̄rimoniū cēt sac̄m. tūc medicia p̄cessit
morbū. **L**ōtra. da oppositū. tūc n̄ essent se
pt̄e sacramēta noue leḡ. cui⁹ p̄riū p̄t̄ ex dices
p̄cedētib⁹. **H**ic q̄tuor sūnt vidēda. **P**ri
mo de p̄ncipalib⁹ q̄sito i ista q̄stione. **S**ecō
d̄ m̄rimoniū institutōe. **L**ercio de ei⁹ obli
gatōe. puta utq; qlibet hō d̄ necessitate p̄cepti te
neat ad ḥendū m̄rimoniū. **E**t q̄to vide
bit te m̄rimoniū significatōe.

Articulus
primus.

Lōclusio
prima.

Op̄to he
reica.

Rō prima

Probatio
minoris.

Quantū ad prīmū
pono duas p̄clusiōes. **1** Prīma ē q̄ m̄rimo
nū est v̄ez sac̄m. Q̄z latrī ē lācre rei signū.
vt sup̄i⁹ patuit p̄ aug. S̄z m̄rimoniū n̄ foli
est signū gr̄e. sic etiā cetera sac̄ra. v̄ez etiā ē si
gnū dīmētōis xp̄i z ecclie q̄ sunt reu sacratil
līme. **2** P̄d. illud qđ est remedū sanctitatis h̄
p̄ctm homī exhibitū p̄ signa sensibilia hoc ē
sac̄m. S̄z m̄rimoniū est h̄mōi. Maior p̄t̄ ex
dictis sup̄i⁹ circa prīma z sc̄daz distinctōes.
Minor etiā p̄t̄. q̄z dato q̄ m̄rimoniū n̄ sit
app̄ie remedū curatiū morbi iā in fucti. ē tñ
remediz p̄seruatū n̄ modo infligat. Facit
em̄ h̄ m̄rimoniū q̄ illd n̄ est p̄ctm. imo q̄nqz
p̄t̄ ē meritoriu. qd̄line m̄rimoniū cēt p̄ctm et
demeritoriu. **P**hd. ap̄lo ad Eph. v. loquēt̄ de
m̄rimoniū ait. Sac̄m h̄ magnū est. **S**z
h̄ istā p̄clusionē ē q̄dā heretica opinio q̄run
dā q̄ taciani vocant. q̄ m̄rimoniales nuptial
damna. t̄ pares eas reputat cetere formicatō
lib̄. t̄ p̄n̄s p̄m istos m̄rimoniū neq; est sa
cramētū. Motuā q̄nt istoz hereticoz poter
rant esse ista. **P**uia om̄e sac̄m est cā gr̄e.
S̄z m̄rimoniū n̄ ē cā gr̄e. q̄ m̄rimoniū non
ē lac̄m. Maior p̄t̄ ex dices. augustini z ma
gistrī circa p̄ncipiu isti⁹ q̄rti libri. Patet etiā
ex dices p̄ merecit̄ dī. q̄. q. i. arti. i. dclone q̄r
ta. Minor p̄bat multiplicit. **P**hd̄o sic. Clo
litas h̄uana n̄ ē cā gr̄e. q̄ nec m̄rimoniū. Lō
seq̄ntia p̄t̄. Q̄z q̄qd ē causa cause est etiā cā
causati. S̄z cōsensua h̄uane volūtatis est cā
m̄rimoniū. vt patebit infra. q̄ si m̄rimoniū cēt
cā gr̄e. tūc h̄uana volūtatis eslet cā gr̄e. t̄ sic ad
oppositū p̄ncipio seq̄ret op̄positū asicedentis. t̄
p̄ d̄seq̄no p̄ma p̄ncipia sūt bona. vt p̄t̄ ex regu
lis arrestorez habit̄ p̄mo p̄oz. z sc̄do peri her
meniis. Elīs etiā p̄t̄. q̄ si h̄uana volūtatis es
let cā gr̄e. tūc ex p̄ur naturalib⁹ possim⁹ p̄seq̄
gr̄az z vitā eternā. qđ sūt error pelagij. **S**e

cūdo sic. Illud a q̄ sūt p̄siliū apli. expedit ho
mū sp̄ abstinenere. h̄ nō est cā gr̄e. S̄z m̄rimo
nū est h̄mōi. Maior ē nota a sensu h̄rio. q̄
n̄tō m̄ expedit homī p̄petue abstinenere ab eo
qd̄ est cā gr̄e. **M**ior p̄bat. q̄ pure v̄gini expe
dit p̄petue abstinenere a m̄rimoniū. vt p̄t̄ ex di
ctis apli. i. ad L̄hoꝝ. vii. pater etiā ex cōi do
ctrina oīm catholicop̄z doc̄oz q̄ fōgunitatē p̄
ferunt m̄rimoniū. **L**ercio sic. Illud qđ reū
cit homilez ab excellētiori statu. h̄ nō cōfert iz
magis auſter gr̄az. m̄rimoniū ē h̄mōi. Mai
or p̄t̄. Probat minor. q̄ deſicit hōlez a ſta
tu v̄ginali q̄ est purior z excellētior ſtā ſide
liū. **Quarto** sic. Si m̄rimoniū eslet cā gr̄e
h̄ maxie videret p̄ ſato. q̄z p̄ſtarē ſtā ſide
voluptatē carnalib⁹ incendiū. S̄z h̄ ſi. q̄z p̄ actū
carnal copule q̄ v̄tūk hōlez m̄rimoniū h̄bē
teo augēt carnal ūcupilētia. qđ p̄t̄ p̄ arcto.
iiij. ethi. vbi ait. Insatiabilētē ūcupilētia ap
petit⁹ z p̄ operationē p̄gruā auget. **5** **P**. h̄ p̄clu
ſionē arguit ſc̄do sic. Perfectū m̄rimoniū p̄t̄
fieri abſq; b̄ndictōe. q̄ m̄rimoniū n̄ ē lac̄m.
Aīs p̄t̄. q̄z int̄ m̄ltos fuit est z erit q̄ nullā re
cepērūt v̄l recipiēt b̄ndictōe. Probat p̄n̄tia.
q̄z vt p̄t̄ d̄ſcurrēdo p̄ ſinglā noue leḡ ſac̄ra.
vnūqđoz inuenit h̄re aliquā b̄ndictōe ſta ne
cessario anexā. q̄ abſq; h̄mōi b̄ndictōe ſac̄m
n̄ p̄t̄ esse. luxra q̄ ait hugo ūſc̄do vic. q̄ ſac̄m ē
ex b̄ndictōe ūſificans. **P**. ūſc̄m efficit qđ ſi
gurat. vt p̄t̄ ex dices aug. in p̄ncipio iſti⁹ q̄r
ti libri. S̄z m̄rimoniū n̄ ſiſit ūſc̄rōe ūſc̄p̄i
cū ecclia quā ſigurat vt d̄ ſe p̄t̄. **P**. cuilib⁹
ſac̄ro p̄uenit ſacrālio ſefficacia ex ūſormitatē
quā haber ad paſſionē xp̄i. S̄z m̄rimoniūz
nullā vidēt habere ūſormitatē ad xp̄i paſſio
nē. q̄z ac̄t̄ ei⁹ n̄ ſiſit carnal ūſtictiū. h̄ magis
delectatiū. q̄ n̄ h̄ aliquā ſac̄rōlez ſefficacia.
nec p̄ p̄n̄s poterit eſſe ſac̄m. **P**. h̄ ſiſit ſac̄ra
mentū in q̄ n̄ ſiſit tria assignare. q̄z vnū ſiſit ſa
cramētū tm̄. aliud ſacramētū z res ſacramēti.
z terciū qđ ſiſit res ſacramēti tm̄. q̄z vt p̄t̄ ex di
ctis sup̄i⁹. In om̄i ſac̄ro ūſturgit hec tria affi
gnare. h̄ ſiſit quo hec tria poſſint i m̄ri
monio assignari. q̄ tc. **S**z h̄ istā hereticaz
prauitatē ē q̄ſi tōz liber aug. q̄neferit de bono
diuſali. ac dices m̄ltorū alioz ūſtōz in diuſis
libris. Sūt etiā h̄ ea dicta xp̄i z apli q̄ ingr̄ h̄
hāc heretism allegat̄ h̄ ſiſit. **I**deo hac here
ſi refutata tāq; ūſſicierter ūſprobata. ad primū
motiuū ei⁹ ūſtēdo negādo minorē. **P**hd̄o ūſationē
ē n̄ ego ūſerēt̄. ūſtōz illū ūſdm q̄ maior ūſpoſitio n̄ ſiſit ūſa q̄ ſiſit cau
ſa cauſata ūſpedet n̄ plib⁹ cauſis. q̄z tūc effec̄

4

Rō ſc̄da

Rō tercia.

Rō q̄rta.

Rō quīta.

Lōtrā op̄i
nionem.

Solutio
p̄merōnia
z d̄ primā
p̄bationēz
minorē.

causare cause ita per reducere originaliter in una sua
ru causarum quod non reduceret in alteram. Sic autem est in
proposito. quod matrimonium non solum causarum depeccat
ab humana voluntate. sed principaliter depeccat ex di
uina institutione. et id causare gratiam per concurrence
matrimonio ut est causatum a diuina institutione. da
to quod si sibi non concuerat ut est causatum ab humana
voluntate. et per hanc licet humana voluntas sit causa
matrimonij quod est causa gratiae. tamen humana voluntas non est
causa gratiae. Ad secundum probatorem dominum quod abstine
dum esse ab aliis potest duplum intelligi. Unus modo tanquam
a malo. et sic maior est haec. Unus modo tanquam ab eo
quod est minus bonum. ad hoc ut hoc sequitur maior bonum.
et sic maior non est haec. licet ei vita actinua sit minus
bonum quam vita contemplativa. tamen ex hoc vita actinua non
pervenit merito. Sic autem est in proposito. quod licet aposto
stoli dicit abstinebitur. tamen hoc non facit per ratio quod
matrimonium sit malum. sed per ratio ut pura ergo fer
uentiori charitate desponsat Christum. et ex hoc abundanter
ratio gratiam sequatur. Ad tertium probatorem dicere
dum quod maior non est haec. quoniam sic fit delectio ab ex
cellenti statu. quod non fit pieccatio in malum sta
tum. sed fit collatio in bono statu. Nunc autem ita est quod
per matrimonium hoc non possit in malum statu. sed
collocari in statu bono a deo principali constituto.
ut patet in secundo articulo. Eta iste due proba
tiones presupponunt falsum. scilicet vero matrimonium et
pura virginitas non possint sibi eidem competere. cuius
oppositum patet in secunda parte. Ad quartum
probatorem dominum quod minor non est haec. loquendo de per
sonis ordinariis velut in matrimonio sicut per
matrimonium est sacramentum novae legis. tales enim personae
non sunt debitum nisi sicut dictam recte ratione. quod
ex frequentatio acerbo circumstantia sicut dicta
me recte ratione accedit habitus veritatis solum circa
trustibilia vero etiam circa delectabilia. Ad proba
tionem dominum quod dictum ipsius potest intelligi de appeti
tu concupiscentie sicut est in hominibus non regulares re
cte ratione dictam. quod operatio illi quoniam sit con
grua propter indigentia naturae. tamen in hominibus operati
onem non sicut. sed vice seipso provocat ad operationes superflue
ras et incongruas quibus natura non
indigeret. sed potius per ipsas ledit et destruit. Ad secundum
argumentum potest dici quod antecedens non est vero
quod licet perfectum matrimonium quoniam possit fieri abi
scere biquidem hominibus. tamen nunquam sit absque biquidem
re dei. quod dicitur. Gen. i. de primis hominibus matrimon
ium habentibus. biquidem eis de dicens. crescere et
multiplicamini tecum. a quo biquidem nullum legitimi
mum matrimonium videtur esse exclusum. et maxime fide
litas hominum. Ad tertium dominum quod hec propositio
sacramentum efficit quod figurat. non est extremitas ad quem

illud quod figurat. sed est restringenda ad gratiam quam
figurat seu significat et efficit modum quod lupus est ex
possessorum. Ex quo appetit quod si maior accipit unius salter
tunc est falsa. si autem accipit particulariter. tunc nihil
decludit. quod minor est particularis. ex purissim
particularibus nihil decludit. ut per hoc. Ad
quartum dicendum quod minor non est haec. quod quis quartum ad
afflictiones matrimonium non habeat conformitez
ad Christi passionem. tamen conformitate habet quartum ad
dilectiones quod Christum inclinavit ad sustinendum passionem.
et quartum ad diuinationes quod ecclesia Christi suorum pri
mita frumenta sue fructuissime passionis. Nam in matrim
onio debet esse contrahentes platonum mutua sim
ilaria dilectionis et fidelis diuincio. Ad quintum ne
go minor. quod actus exteriorum quibus platonum matri
monium contrahentes se mutuo obligant sicut sacramen
tum. Sed gratia a deo data platonum legitime con
trahentes ac etiam diuincio Christi cum ecclesia per matrim
onium figurata sicut res sacramenti sunt. Sed ipsa
platonum platonum per contrahentes mutua obligatio est
sacramenti et res sacramenti. Nam respectu aequalium
exteriorum quod sicut sacramenti sunt ista obligatio est
res sacramenti. sed respectu diuinationis Christi cum ec
clesia quam significat. et respectu gratiae quam esset
sicut sacramenta. Conclusio secunda est quod matrimonium ve
rum et ratum esse potest personas legitimas non obstat
et quod virginitas verius maneat illibata. Quod si dat oppositum. tunc inter Iosephum et mariam non
fuisse vero matrimonium. Sed falsitas istius consequitur
potest apud omnes fiducies doctores. Consequitur
etiam iste potest quod fides sancta et scriptura sacra te
nent et predicant matrem dei mariam semper Immacula
tam virginem permanisse. Sed quod ratione est vero ma
trimonium iter duas personas legitimas feminam
permanente in pura virginitate. endere potest esse
vero et ratum matrimonium dato quod maritus purus
ergo permanet. Propter quod platonum legitimis habet
inter diuinationes contrahentes matrimonium mutuo expi
serunt sicut quibus sicut in canonico vero contrahit
matrimonium. tunc inter illas personas vel est verum
matrimonium anquam carnalis copula subsequatur.
vel non. Si est vero matrimonium. tunc habet propo
situm. quod ratione per unam diuinitatem est vero matrimonium
iter duas legitimas personas veraeque permanente
in sua virginitate. endere ratione omnibus diebus vite eius
potest est vero matrimonium iter eas veraeque de consu
ensi vtriusque semper permanente in perpetua purita
te. Sed non est vero matrimonium inter eas an car
nalis copula. tunc quilibet illarum personarum potest a poti
voto recedere et cum aliis personis contrahere quod est
simpliciter falsum. sicut infra patet. cum hec materia in
suo proprio loco tangatur. Sed contra istam conclusionem Opilio com
est quodam opilio quam magister habet in litteris Et
traria.

Q Dist. XXVI.

adducit positorum isti⁹ opiniois p se auctoritate aug. ex lib. soliloquoy. vbi ait. Nō ē pfectū diuiniū sine cōmixtione sexuū. Et iterū ait aug⁹. Nō est dubium illā mīlierē n̄ p̄tuere ad mīrimoniū cū q̄ docet n̄ fuisse cōmixtō sexuū. Itē leo pp̄ ait. Nō ē dubium illā mīlierē p̄tine re ad matrimoniuū i q̄ docet n̄ fuisse nuptiale mīsteriuū.

Solutio Ad istas r̄p̄siles autoritates p̄t dīci q̄ inter cōiuges n̄ cōmixtione sexuū p̄t duplī p̄tingere. Uno mō ex impotētia. puta qn̄ v̄l vir n̄ p̄t reddere debitu ex naturali frigiditate v̄l alio p̄petuo sp̄edimēto. v̄l mīlier n̄ p̄ recipere debitu ex nimia sui corporis clausione. Ellio mō p̄t stud p̄tingere n̄ ex impotētia s̄ ex castitatis eminētia p̄cedētē ex viri usq̄ cōmū gū mutua voluntate. Dr̄o mō n̄ cōmixtio sexuū sp̄edit mīrimoniū. q̄ int tales p̄sonas n̄ q̄z poterit esse vez mīrimoniū. sic patebit infērū q̄n̄ tractabo de frigidis et maleficiis. Et ad istū lēnsū vidēt ire auctoritas leonis. et secunda auctoritas aug. et h̄ pp̄t li docet qd̄ in vtra q̄z auctoritate ponit. q̄ p̄p̄e istud docet q̄n̄ alt̄ diuiniū ab altero peti dīuorū corā iudice et sufficiētē docet v̄l oīndit q̄ mīlier n̄ est corrup̄ta. Et v̄l ex artitudiē sua v̄l ex viri impotētia. Forte dices q̄ h̄ istā solutōez habet ex scđa rōe adducta p̄ ista scđa dclōne. q̄ si dīcēs v̄bis q̄h̄ s̄m ius canonici h̄sit mīrimoniū. vez ē mīrimoniū int̄ p̄sonas mutuo exp̄metes h̄mōi verba anq̄z sexuū fiat cōmixtio s̄m carnalē copulā. cū talia v̄ba possunt dīci a viro impotēte et a mīliere n̄ nimis arca. sequit p̄ vez et in dissolubile mīrimoniū int̄ h̄mōi v̄z et mīliere h̄hat. dato q̄ nunq̄z possint carnalē cōmūsceri. qd̄ ē h̄ istā solutōē ac etiā h̄ vita. tē. R̄n̄deo q̄ ex rōe p̄dicta nihil habet. Dato ista solutōē. q̄r̄ rō p̄cedit de p̄sonis legitimis q̄ p̄nt h̄here mīrimoniū. h̄z in statia nūc adducta h̄ solutōē assumit d̄ p̄sonis illegitimis q̄ nūq̄z p̄nt h̄here q̄liacūq̄z v̄ba dicāt. Ut r̄ ei⁹ impotētē et mīliere n̄ nimis arca sūt p̄sonē illegit̄me ad h̄hendū mīrimoniū. vt infra patebit. Et sō n̄ obstatē q̄ tales p̄sonē fateant̄ corā iudice q̄z̄ i sp̄is erat se h̄isse mīrimoniū p̄ v̄ba de p̄senti. tñ si sufficiētē docet q̄ vir sit impotētē v̄l mīlier nimis arca. tūc p̄ iudicē ab iniūcē separant̄ n̄ q̄ aliqd̄ ibi mīrimoniū dissoluat̄. h̄ poti⁹ oīndit p̄ tale separatōē q̄ int̄ h̄mōi p̄sonas nullū fuit mīrimoniū. quis an p̄ceptōē isti⁹ impedimentū videret esse mīrimoniū inter eao. h̄z sec⁹ fieri si p̄sonē legitime essent et impecdimentū sexualis cōmixtione n̄ haberet. q̄ dato q̄ tales p̄sonē p̄xerint mīrimoniū p̄ v̄ba

de p̄senti. et trāscēt postea mīra tpa. q̄b̄ r̄p̄b̄ in h̄mōi p̄sonas nūq̄z fuit acceptata carnalē copulā. en vez mīrimoniū fuit iter eas. qd̄ patet. q̄ si altera istaz p̄sonaz alibi h̄heret. et p̄ carnalē copulā q̄z̄ i le esset cū p̄sona secunda mīrimoniū p̄sumaret. n̄ h̄ilomin⁹ p̄ vez iudicē eccl̄asticū cōpelleret redire ad p̄mā p̄sonā et dimittere scđaz. Qd̄ iudex neq̄z facere dībet. n̄ illi iter illas dñias p̄mas p̄sonas veni et ratū mīrimoniū etiā sine carnali copula ext̄tissem. h̄z p̄pter primā auctoritatē aug. adducta p̄ pdicta opinione ē aduertēdū p̄ mīrimoniale diuiniū tres ḡd̄ h̄re videt. Pr̄m⁹ ē q̄n̄ sit h̄ce diuiniū p̄ v̄ba de fuso. Secō q̄n̄ sit p̄ v̄ba de p̄senti. Terci⁹ q̄n̄ post v̄ba mīrimoniū exprimētia subsequit carnalē copula. P̄ rimus grad⁹ s̄m aliquo dī mīrimoniū iudicētū. h̄z n̄ vez vel ratū. q̄ dū initiat̄ sic p̄p̄e ad hoc n̄ haberet esse. In isto em̄ ḡdu p̄p̄e habēt̄ esse sp̄ofalia. et n̄ mīrimoniū. q̄ sp̄ofalia n̄ sūt mīrimoniū. licet sine dispositio ad mīrimoniū.

Nota.

h̄z tercū grad⁹ p̄p̄e facit mīrimoniū p̄sumatū. h̄z tercū grad⁹ p̄p̄e facit mīrimoniū p̄sumatū. h̄z iugū aug. ait. n̄ ē pfectū diuiniū sine cōmixtione sexuū. videt q̄ huū modi v̄ba sint intelligēda de p̄fectōne tercij ḡd̄. q̄ mīrimoniale diuiniū dicit p̄sumatū. et n̄ de p̄fectōne scđi ḡd̄. q̄ dicit vez et ratū. Et p̄ ista dīstinctōē p̄ sufficiētē r̄nderi actū h̄litas sophisticae instātias q̄ h̄ istā scđaz dclōne possent adduci. q̄s cā brevitate n̄ adduco.

Articulus secundus.
Cōclusio prima.

Quantū ad secūdū
articulū pono duas dclōne. P̄s̄ia ē q̄ma mīrimoniū ē p̄ncipalē a deo institutū. Q̄r̄ om̄e sac̄m a deo ē p̄ncipalē i stitutū. h̄z mīrimoniū ē sac̄m. Dator p̄z. q̄ si aliqd̄ sac̄m p̄ncipaliter esset ab aliqd̄ puro hoīe institutū. tūc ab hoīe posset etiā destitui h̄mōi sac̄m. Lōscēns ē falsū. ḡ etiā. Dior etiā p̄z ex p̄dicti. h̄z a q̄ originalē et p̄mo sacra est p̄fectio legitimā mar̄i cū semīa. ab illo ē p̄ncipalē mīrimoniū i stitutio. h̄z h̄mōi p̄fectio facta ea deo. Dator p̄z. Dior etiā ē nota ex dīcti xp̄i Mat. xix. vbi loq̄ns d̄ mīrimoniū p̄fectōne ait. qd̄ d̄ p̄fūrit h̄o n̄ sepet. h̄z h̄ istā p̄t argui sic. Illō qd̄ p̄ h̄uanū d̄ sensū efficit h̄ui⁹ p̄ncipalē i stitutor videt eē h̄o. et n̄ de. h̄z mīrimoniū h̄ mano. d̄ sensū sit et h̄hīt. vt patebit infra. ḡ etiā. h̄z s̄m q̄ maḡ h̄ ait i līra. tūc fuit p̄mo i stitutū mīrimoniū. q̄n̄ dīctū ē. h̄z nūc os ex ossibus meis. et caro ex carne mea. p̄pter h̄ relinq̄t h̄o

Instantia

Instantia

Solutio.

re. s. ista fuerit p̄ba p̄mi hoīo. vt p̄ez gen. iij.
c. q̄ t̄. q̄ p̄. nō suem̄ q̄ d̄ locut̄ sit te
spectatib⁹ ad m̄rimoniū n̄ illi Gen. i. cū dixit
p̄mis hoīo. crescere t̄ m̄l̄ iplacām̄i t̄ replete
terrā. S̄z p̄ h̄ nō videt̄ st̄tus m̄rimoniū.
q̄ d̄silia verba dixit p̄ficiib⁹ t̄ alijs āstantib⁹. i.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.
Cōclusio
scđ a.

q̄ b̄ t̄ d̄ n̄ p̄st̄tū m̄rimoniū. Ad p̄mū di-
cendū. Iz m̄rimoniū efficiat h̄uāho p̄fensi. h̄
en̄ n̄ sit cū exclusiōe iſtitutōe d̄iūe. illa ei ex-
clusa null⁹ p̄fensi h̄uān⁹ sufficeret ad faciēdū
vez t̄ legitimū m̄rimoniū. Ad scđm d̄icēdū
q̄ q̄n̄is illa verba cēnt p̄mi hoīo p̄nūciatiue
t̄ q̄n̄ p̄conis volūtātē t̄ iſtitutōe dei p̄nūci-
atiue. fuerit t̄ eadē verba in q̄n̄i faciebat ad
m̄rimoniū iſtitutōe. del autoritatue. t̄ q̄n̄
p̄ncipib⁹ hoīe inspirat̄. Et iſta videt̄ esse
in tētio xp̄i Mat. xix. vbi app̄pbādo idissolu-
bilitatē m̄rimoniū verba q̄b̄ m̄rimoniū p̄so
sunt iſtitutū attribuit̄ ip̄i deo t̄ n̄ homī dicēs.
Qui fecit hoīes ab iſtio. masculū t̄ feminā fe-
cit eos. t̄ dixit. Propt̄ h̄ reliqt̄ hoīo p̄ez t̄ m̄rēz
t̄ adh̄erebit uxori sue. t̄ erūt duo i carne una.
Un̄ iſta verba fuit̄ verba p̄mi hoīo. t̄ t̄ at-
tribuit̄ deo. q̄ iſtitutōe m̄rimoniū his ver-
bis p̄ hoīem p̄nūciavit. Sic ei deq̄ q̄n̄i loq̄
p̄ pp̄haz. t̄ sic rex q̄n̄i loq̄ p̄ p̄conē. sic iſti-
tēdō m̄rimoniū deq̄ loq̄bat p̄ p̄mū homiez.

Ad terciū d̄dm q̄ maiorū ē vera. vt p̄ez ex-
ia dicit. Cōclusio scđa ē q̄ q̄n̄i ad p̄onaz
h̄erent̄ iſtermiatōe. m̄rimoniū ē ab h̄uāna
iſtitutōe. Q̄ illō q̄d̄ ē ex m̄dāto ecclie. h̄ ē ex
h̄uāna iſtitutōe. S̄z h̄mōi p̄onaz iſtermi-
natio sepe est a m̄dāto ecclie. puta q̄ null⁹ p̄
hat m̄rimoniū cū aliq̄ sibi attinet̄. iſra q̄rtuz
q̄dū cognatōis. In m̄l̄s ei talib⁹ d̄itor iur̄
i. papa p̄ disp̄clarare. ex q̄ pat̄. q̄ a p̄ate pape
tal. phibitio t̄ l̄imitatio videt̄ emanare. d̄ his
t̄ magis app̄ebit iſra. q̄n̄ tractabit̄ de impedī-
mētus matrimonij.

Articulus
tercius.

Quātu3. ad terciū
articulū pono duas p̄clones. P̄ia ē q̄ ho-
mīhes q̄n̄i tenebant̄ d̄ccitātē salut̄. h̄ere
m̄rimoniū. Q̄ q̄libet de d̄ccitātē salut̄. q̄n̄i ī
se ē tenet̄ obſuare illud q̄d̄ deq̄ sibi p̄cipit. S̄z
deq̄ p̄cepit p̄mis hoīo. vt crescerēt t̄ m̄l̄ ipli-
carent. gen. i. dices. Crescere t̄ m̄l̄ iplacām̄i
re. Et eodē m̄o p̄cepit noē t̄ filijs suis gen. ix.
q̄ sūltē deq̄ iplacātē p̄cepit hoīo illoꝝ t̄ p̄m̄ p̄ he-
re m̄rimoniū. q̄n̄ poterāt ordīare crescere. ni-
si p̄mo m̄rimoniū. nā c̄remētū hoīm sine m̄ri-
monio eēt fornicariū. t̄ p̄n̄ iord̄iatū. For-
te dices q̄ istō stare n̄ possit. q̄ om̄i t̄ p̄sp̄licu-

st̄ virginitatē p̄eligere m̄rimoniū. q̄ n̄ ullo t̄ p̄e
m̄rimoniū cecidit s̄b p̄cepto. Et leguntia pat̄
q̄ illō n̄liq̄ b̄z eligi q̄ eligēo officiū p̄uaricatoꝝ
p̄cepti d̄iū. B̄n̄s p̄bat. q̄ om̄i t̄ p̄e licuit t̄ li-
cebit mai⁹ bonū p̄eligere mi⁹ bono. S̄z virgi-
nitatis ē in q̄i bonū q̄s m̄rimoniū. Maior p̄ez
q̄ sic mai⁹ malū ē magis fungiēdū mi⁹ malo. sic
mai⁹ bonū ē magis eligēdū mi⁹ bono. Minor
p̄bat. q̄ minori bono in vita p̄n̄t̄ dat mai⁹ p̄
mū ī vita fūta. s̄z ceteri p̄b̄o ē virginib⁹ dat
i vita fūta magis p̄mū q̄ p̄ingat̄. vt oēs do-
ctores testat̄. q̄ t̄. P̄. abel nō fuit̄ trāsgressor
d̄iū p̄cepti seu m̄dāt̄. q̄ t̄ p̄e ip̄i abel m̄rūno
niū h̄ere n̄ erat d̄ccitātē salut̄. t̄ p̄n̄s n̄ ce-
cidit s̄b p̄cepto. B̄n̄s p̄z. q̄ deq̄ acceptat̄ sa-
crificia trāsgressorū suoꝝ m̄dāt̄oꝝ. S̄z sacri-
ficiū abel deq̄ acceptauit. vt p̄ez gen. iiiij. Pro-
bat h̄ntia. q̄ exq̄ scripta n̄liq̄ recitat̄ abel v̄p-
oratū fūsse. id nō ē dubiuꝝ q̄n̄ mortu⁹ fuit̄ vir-
go. t̄ p̄n̄s m̄rimoniū n̄ h̄x̄. p̄p̄t q̄d̄ trāsgres-
sor fūsse d̄iūni m̄dāt̄ si suis t̄p̄b̄o h̄ce m̄ri-
monialū nuptiarū cecidisset s̄b p̄cepto. Et si
t̄ p̄e abel m̄rimoniū n̄ erat s̄b p̄cepto. scđt̄ q̄ ec-
n̄lō alio t̄p̄e sit v̄l̄ fūt̄ s̄b p̄cepto. q̄ sp̄ hoīes
postea fuit̄ magis m̄l̄iplacāt̄. t̄ p̄n̄a p̄les
lucen̄iebat q̄ suo sp̄otē sūpe p̄cepto cogēte lenu-
p̄t̄is tradiderūt. Ad p̄mū nego āns. Ad p̄-
bationē d̄dm q̄ m̄lor n̄ ē vera si addit̄ ei om̄i
t̄p̄e sic addit̄ ē ī maiorū. q̄ p̄p̄t paucitatē ho-
minū. t̄ p̄p̄t neccitātē multiplicātē pl̄is q̄n̄i
virginitas nō fuit̄ mai⁹ bonū q̄s m̄rimoniū.
Propt̄ q̄d̄ ait alig⁹ q̄ celibat̄ ioh̄is n̄ ē p̄ferē-
d⁹ p̄iugio abrae. Ad p̄batōe nego m̄lor
q̄ sup̄posita neccitātē h̄hēdi. p̄p̄t paucitatē po-
puli dei. tūc n̄ m̄i p̄miarek m̄rimoniū fecidi-
tas q̄ h̄ginal' casticas. Ad scđm nego d̄ntia
Ad p̄batōe d̄dm q̄ Iz p̄ceptū negatiū obli-
get hoīes sp̄ t̄ ad sp̄. t̄n̄ p̄ceptū affirmatiū n̄
obligat ad sp̄. q̄n̄is obliget sp̄ h̄m̄ p̄gruētā t̄
optunitatē t̄p̄is t̄ loci. Lū igit̄ p̄ceptū dei d̄ h̄-
hēdo m̄rimoniū fuit̄ affirmatiū t̄m̄. id n̄ te-
nebat̄ abel ad accipiēdū v̄p̄oz̄. n̄li t̄t̄o t̄p̄e vi-
xisset q̄ h̄gruētā t̄ optunuz̄ h̄ sibi fūsset. Et q̄
ān̄ illō t̄p̄s occisus fuit̄ cayn frēsuo. id d̄ato
q̄ h̄go d̄cesserūt. t̄n̄ ex h̄ trāsgressorū d̄iū m̄dā-
t̄i nō fuit̄. Cōclusio scđa ē q̄ modernis t̄p̄b̄o
reb̄ se habēt̄o vt nūc null⁹ tenet̄ seu obligat̄
vt d̄facto h̄hat m̄rimoniū. Q̄ sic d̄sb̄entō
ne pentū habēm̄ p̄ceptū affirmatiū. t̄ nihil
om̄i eo t̄p̄ch p̄r n̄ idiger. fili⁹ n̄ tenet̄ d̄facto
p̄r̄sb̄enire. sic q̄n̄is d̄ hoīm̄ m̄l̄iplacāt̄e. et
p̄n̄s d̄ h̄hēdo m̄rimoniū deq̄ dederit p̄ceptū
affirmatiū. t̄n̄ q̄ p̄n̄c̄tot hoīes sūt q̄ volū-
tarie m̄rimoniū p̄hūt̄. q̄ mūd⁹ q̄s replet⁹ est

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Cōclusio
secūda.

Nota.

hoibz. sō illi qd volūt abstiere p nūc n̄ tenēt p
here. Dico aut̄ notāter p nūc. v̄l rebo se h̄o/
bēribz ut nūc. qz possz p̄tigere tāta mortalitas
hoim. qd illi pauci qd viū manerēt pp̄ p̄su/
tionē h̄uane sp̄ci. v̄l pp̄t aliquā aliq̄ similitudē
nccitāte tenerēt p̄here m̄rimoniū. supposito
qd eāt plone legitime ad p̄hēdū. Si at hale/
rēt sp̄cimētū absolubile p̄ disp̄citatōez ledis
aplice. tēt̄ sedes aplīca hm̄oi nccitāte imūnēre
cu talibz hoibz deberet disp̄cere.

Articulus
quartus.

Quātu ad quartū

Ad princi/
pale argu.

articulū sat̄ cōiter exdict̄. sc̄dōz p̄t h̄ri qd m̄ri/
moniū significat grāz quā ec̄ aliq̄ mō cat. s̄ic
dictū ēsupi⁹. t̄ p̄t̄ significat p̄t̄ictōez fide/
lis aie cū deo. qd fit p̄ grāz z charitatē. t̄ vniū/
nēsū p̄t̄ictōez ecclie cū xpo. ist̄ m̄ ad p̄nānū
fūsto. qz forte alias d̄ his aliq̄ p̄tractabo. Ad
argumētū p̄ncipale p̄t vno mō dici qd ans n̄
ē vez. qz l̄z mediciā curatiua v̄l restauratiua
n̄ p̄cedat morbi. t̄n mediciā p̄ficiatiua z san/
tāz p̄foratiua p̄t p̄cedere. t̄n p̄supponit mo/
bu⁹) Ad p̄batōez dō. qd hec t̄ s̄ilia b̄ba sp̄ sūt
stelligēda d̄ mediciā morbi curatiua v̄l dep/
ctiū r̄stauratiua. t̄n d̄ mediciā p̄ficiatiua z cō/
fortatiua. P̄t̄ ec̄ negari p̄ntia Ad p̄batōez
dō. qd dāto qd oē sac̄m sit qdā mediciā d̄ mor/
bu p̄cti. t̄n n̄ ēncce oē sac̄m. eē mediciā san/
tāz p̄cti iā p̄petrati. qd p̄t̄ esse mediciā p̄cti p/
uentiu ne p̄tingat. qle sac̄m ē ip̄m m̄rimo/
niū qd suātute excusat p̄ctm. qd̄ s̄ carnali co/
pla eēt. s̄ m̄rimoniū hm̄oi copūlā n̄ p̄cederz.

Distīcio vicesimaseptima z vicesimaoctaua

Ost̄ hec aduer

tēd. Postqz mḡr aliq̄ tetigit d̄ ip̄
m̄rimoniū cā formalī. nūc p̄seq̄t de/
el̄cā qdāmō efficiēte. puta d̄ p̄sensu a volūta/
te vtriusqz diugū p̄cedere. Et diuidit̄ l̄duas
p̄tes. Nā p̄t̄o tractat d̄ iā p̄sensu effectu
z p̄fectōe. Sc̄do d̄ eiusdē p̄sensu defectu z ip̄fe/
ctione. dist. xxix. ibi. Optet̄ at p̄sensu. P̄ria i
duas. Qd p̄t̄o on̄dit qd̄ p̄sensu p̄hēt̄i efficit
m̄rimoniū. Sc̄do inuit qd̄ opeate esse hm̄oi
p̄sensu. dist. xxvii. ibi. Hic q̄ri d̄z. P̄ria i tres
Qd p̄t̄o p̄mittit i vniuersali ordinē dicēdoz
Sc̄do on̄dit qd̄ sit m̄rimoniū. Tercio qd̄ sit
m̄rimoniū p̄ncipiū effectu. Sc̄da ibi Sūt.
ei nuptie. Tercia ibi. Efficiēs at. Et h̄ i duas
Qd p̄mo circa p̄ncipiū m̄rimoniū effectu
ponit̄ s̄tāt̄ determinatōez. Sc̄do h̄uic s̄tāt̄
P̄ria recitat opinionē. ibi. Quidā t̄j̄ afferunt
Et hec diuidit̄ i tres p̄tes. Qd p̄mo mḡr reci-

tāt̄ hm̄oi falsā op̄sonē. Sc̄do hm̄oi false op̄s/
moniū adducit p̄batōez. Et tertio p̄ hm̄oi p̄
batōez accēptat solūrōez. Sc̄da ibi. Qd̄ s̄
ter sp̄sām. Tercia ibi. His aut̄ ita r̄ndem⁹.
Qd̄ q̄ch illa p̄. Hic q̄ri d̄z. v̄bi sc̄p̄t̄ v̄st̄. ex/
vij. In qd̄ mḡr on̄dit qd̄ opeet ec̄ p̄sensu m̄ri/
moniū effectu. Et diuidit̄ l̄duas p̄tes. Qd̄
p̄mo on̄dit qd̄ sit ille p̄sensu qd̄ m̄rimoniū effi/
cit Sc̄do inçrit qd̄ sit illa res i quā m̄rimoniū
efficiēdo volūtas p̄senteit. ibi. Hic q̄rit̄ cū p̄sen/
sus. P̄ria i tres. Qd̄ p̄mo on̄dit qd̄ p̄sensu ex/
p̄ssus p̄ b̄ba d̄ fūlo m̄rimoniū efficit. qd̄ quis
hm̄oi b̄ba causet̄ qd̄ sp̄salia. Sc̄do qd̄ ad
h̄ sol⁹ p̄sensu p̄ b̄ba d̄ p̄nti exp̄ssus sufficit. Et
tertio p̄ vtriusqz dictuz obiect̄ t̄ soluit. Sc̄da
ibi. Nō at s̄ic ē. Tercia ibi. Premissē aut̄ sen/
tētie. Līcā istas duas dist. qro h̄ac q̄stionē

Let p̄ p̄t̄ m̄rimoniū p̄ p̄sensu suffi/
cītē exp̄ssu. vñ cōiugū iuit̄ also
possit iutare religiōe. Et videt̄ qd̄
sic. Qd̄ q̄cūqz se astrixit duplii voto. qd̄ vñū
ē mai⁹ alto. tē mai⁹ votū obſuādo abſoluīt a
m̄iori. marie si vtrūqz siml̄ n̄ p̄t̄ obſuari. S̄
z votū religiōis ē digni⁹ t̄ vtrūte mai⁹ qd̄ votū
m̄rimoniū. ḡ t̄. Major p̄t̄. qd̄ ex h̄ s̄im iura
l̄z homi trāslire de vna religiōe ad alia. suppo/
sito qd̄ trāseat ad artioz regula. Major p̄bat̄.
qd̄ illō qd̄ ē sp̄uale t̄ diuinū. ē maior̄ s̄entis t̄
dignitatis. qd̄ illō qd̄ ē carnale t̄ h̄uan⁹. S̄
stat̄ religiōis ē sp̄ual̄ t̄ qd̄ diuin⁹. t̄ stat̄ m̄ri/
moniū ē carnal̄ t̄ h̄uan⁹. ḡ t̄. Cōtra. illi l̄z
atēptare illō dissoluere qd̄ exp̄lūia instituto
ne ē idissolubile. m̄rimoniū ē hm̄oi. ḡ t̄. Ma/
jor p̄bat̄. Major p̄t̄. qd̄ illō h̄ cui⁹ dissolutōe
p̄hibit̄ h̄ s̄p̄t̄ i euā. ḡ t̄. h̄ exp̄lūia in/
stituto e videt̄ eē idissolubile. S̄ v̄tās. s̄. dñs
ihs xpo loq̄ns de m̄rimoniū. Māt̄. xix. ait.
Qd̄ ḡ de p̄iūxit. h̄o n̄ sepe. Hic q̄tūo s̄t̄
vidēda. Qd̄ qd̄ sit m̄rimoniū. Sc̄do qd̄
sit ille p̄sensu qd̄ efficit m̄rimoniū. Tercio d̄ eo
qd̄ ē h̄ p̄ncipal̄ q̄situ. Et q̄t̄. est vidēdū
vtr̄ septēmū. i. xpo septeānoz sit nccario req/
situ ad sp̄salia p̄hēdū.

Quātu ad primū

r̄ndz mḡr h̄ i l̄ra dicēs. M̄rimoniū ē vtr̄ m̄li/
erisqz p̄t̄ictō maritāl̄ int̄ legitimas p̄sonas i
diuidā vtr̄e s̄tētudinē retinēs. In qd̄ descri/
p̄t̄e p̄t̄ictō ponit̄ p̄ genere. cetera at̄ p̄ diffe/
rentiō. vt d̄ se p̄t̄ s̄tētū. Sc̄do qd̄ s̄o li. ix. ethi/
mologiaz maḡsātēdēs ad nois interpretatōez
qd̄ ad diffinitōez ait. qd̄ m̄rimoniū d̄ qd̄ m̄ris
m̄uniū. i. officiū. Et qd̄ s̄t̄ ad idē respiciēs aug.
lib. 3 s̄aystū ait. M̄rimoniū iō d̄z. qd̄ nō ab

Articulus
primum.

gl̄d̄z inlier nubere nisi m̄r sint! S̄z s̄ hec
per argui ex dictis alioꝝ doctoꝝ. Et p̄mo s̄ di-
ctū m̄grī sic. M̄rimoniū sicut et qđlibet aliđ
sacrū ē sensibile signū. S̄z illa p̄iunctio ē qđ
sensibile. qđ m̄rimoniū n̄ p̄t eō p̄iunctō. Maior
ptz p̄ dissimilitōeꝝ sacrū datū ex dictis b̄t̄ angu-
dūt. i. qđ dicebat qđ sacrū ē sensibilē gr̄e vñibilē
forma. Ptz eō m̄ior. qđ illa relatiō ē forma sen-
sibilē. Iz oso p̄iunctio ē relatio. qđ illa p̄iunctio vi-
deat ē sensibilē. P. vinculū qđ alioꝝ p̄iungunt n̄
ē ip̄a p̄iunctio. S̄z m̄rimoniū ē vñculū idissi-
lubile qđ semia p̄iungit vīto. et ecōūlo. Maior
ptz. qđ cā differt realiter a suo effectu. Iz vinculū
p̄iungeō ē cā p̄iunctōia. Maior etiā ptz d̄ se. et
ē cōter p̄cessat. P. si m̄rimoniū ēt̄ p̄iunctio.
tē duoy p̄iungi n̄ poss̄t ēt̄ vñu m̄rimoniū fal-
sitas istiꝝ p̄t̄. Probat p̄sequit̄. qđ s̄m
auic. in duo extrema n̄ est vna relatio. Iz due
p̄m numerꝝ extremerꝝ. Due ei s̄nt eq̄litateſ ſ̄du-
obi eq̄libo. Lū iḡt̄ oso p̄iunctio sit relatio. ſ̄du-
obi p̄iunct̄ erit̄ due p̄iunctōes. et p̄ p̄no duo
m̄rimonia ſi m̄rimoniū ē p̄iunctio. qđ m̄ltipli-
cato ſupiori. tūc neceſſe ē ſcrio m̄ltipliſcar. Pre-
tereā ſi m̄rimoniū ēt̄ p̄iunctio maritalē. tūc n̄ pos-
ſet ēt̄ m̄rimoniū ſine carnali copula. Falsi-
tas ſunt̄ p̄t̄ ex qđſtōe p̄xīa p̄cedēt̄. Conſequen-
tia etiā ptz. qđ p̄iunctō maritalē. vt̄ ē ip̄a carnal-
copula. vt̄ n̄ccio p̄cēnit̄ h̄mōi copulā. P. qđ
omē m̄rimoniū p̄t̄ dissolui cā ſormicatōnibꝝ. qđ
m̄rimoniū n̄ ēretinē ſidſſolubilē ſeu indicu-
duā vite p̄iuetudinē. P. qđ dicta Iſidori et
aug. arguit̄ ſic. Semper dignior in re. qđ iſtō ſacrū po-
ter̄ deleret̄ dici p̄rimoniū a pre; qđ m̄rimoniū
a m̄re. Maior. abet. h̄. d̄ alia. Etiam m̄ior patz
ex. Iz. d̄ qia. vbi dicit̄. qđ agēs ē p̄ſtatiꝝ pariete.
P. dēdictio d̄ ſieri a p̄ncipio cēntigli. S̄z
officiū m̄i d̄z n̄ ē cēntiale p̄ncipiuꝝ m̄rimoniū.
Iz potiꝝ ē effeſſe er̄. qđ tc. Maior p̄t̄. qđ rō qm̄
ſignificat nomē d̄iſſimilitio. vēdr. uñ. metha.
Hic iḡt̄ diffimilitio dat̄ per p̄ncipia cēntialia.
ſic etiā nomē d̄ ſponsa p̄ncipio cēntiali. Maior
etiā ptz. qđ effeſſe n̄ ē p̄ncipiuꝝ cēntiale ſue
caufe. Iz qñqz cā ſit p̄ncipiuꝝ cēntiale ſui effeſſe
vt̄ ptz d̄ cā it̄rū ſeca. S̄z ſine p̄cōto effeſſe ip̄at̄.
cāliter pl̄iupponit̄ ēt̄ m̄rimoniū. qđ tc. Tela p̄
m̄u d̄. qđ m̄ior ſi eſt ſea. Ab p̄batoꝝ d̄d. qđ qz
uñ ſratio n̄ ſit ſensibilē ſim ſe. etiā ſensibilē ſe ſu-
fundamēti. Uñ ſic ſiliuſdo ſentit̄ in qñqz alba
qđ ſit ſilia ſentit̄. ſic p̄iunctio ſentit̄. eo qđ p̄ſe-
ne p̄iuncte ſentit̄. ac etiā eo qđ ſea q̄b̄ aior ſu-
oriū ſensuꝝ et ſormitatē exp̄mūt ſentit̄. Eld
ſcdm̄ d̄d. qđ ligari alioꝝ vīctō p̄t̄ it̄elliſi d̄npl̄r.
Uño m̄o effectu. et ſic maior eſt ſea. Iz m̄ior eſt
false. Alio m̄o formalr. et ſic qñqz m̄ior ſit ſea
qđ m̄rimoniū ētale vīcuſu qđ p̄iunges ſe; malr

३८४

Zd. 4.

३८५

Flota.

Solutio.
Ad. I.

Ad. 6. *alexandro. iij. extra dñi sacerdotis p̄ius. c. ex publico
Et scriptū vobis q̄ maiorū ē p̄ia. nisi supposito
q̄ illo sit dignus qd̄ ē notor. qz nosatio sefē co-
gnitōez. t̄ id n̄ sp̄ a dignitōi h̄ab̄ euidentiōi et
certōi ē res tenosanda. Licet ei alia hois sit di-
gnior qz corp. t̄n qz corp̄ ē magis sensibile et
cogiscibile qz nia. id hō mōḡ denotat a corpe
qz h̄ab̄ nia. dī ei hō ab h̄uo. Sic qz euidentiōi et
certiōi ē hāc m̄rē facere ad generatōez et nutri-
tionē hui⁹ plis q̄ speccat ad officiū m̄rimoniū
qz h̄uc p̄ez. id m̄rimoniū merito denotat a
m̄re. et dī q̄li m̄rē munū. i. m̄rē officiū. Et
ecōtra qz magis certū et euidentē ē p̄ez facere ad
exterioris possessiōis acq̄sitoez qz m̄rē. id ex-
terioris possessio denotat a p̄e. t̄ dī p̄imoniū q̄*

Ad. 7. *si specrō ad p̄is officiū.) Et scriptū nego
maiorē qz q̄li p̄petal̄ acentali ē notori p̄ncipio
eēntiali. t̄c ab ea res denotat. sic lapis dī q̄li le-
dēo p̄edē. Et p̄batōez vobis q̄ l̄ rō quā signo no-
mēlit diffinitō t̄n qz accēntia d̄fert magna p̄tē
ad cogiscibili q̄ qd̄ ē. vt dī. i. dī alia. id ab accēnta
li p̄ncipio p̄t̄ res p̄grue denotari. t̄ h̄ sp̄ecularer
vez ē q̄li res tenosanda ē accēns. sic ei p̄posito
qz eē diffinitō el̄ accēntū n̄ dāt sp̄ p̄ eēntialia s̄
poti p̄ additamta t̄ p̄ extremita. vez. vii. meta.*

Articulus Quantiū ad secūdū

Prius p̄clō articulū ponō duas oclōnes. 1. P̄ia ē q̄ vez
m̄rimoniū fieri n̄ p̄t̄ absqz p̄sensu volūcatū ip-
soz h̄ētiū. Qz null⁹ accipit legitimā p̄tāte i
eo qd̄ ē libere alti⁹ absqz illi⁹ p̄sensu. H̄z v̄lqz
piugū accipit p̄tāte legitimā i corp⁹ alteri⁹ vt
p̄ez. i. ad choi. vii. qd̄ qd̄ corp⁹ m̄rimoniū
libēfuit i alteri⁹ p̄tāte. ḡ t̄c. 2. null⁹ h̄ct⁹ ob-
ligator⁹ p̄t̄ eē rat⁹. nisi iteruchiat p̄sensu h̄en-
tū. h̄z m̄rimoniū ē qd̄ h̄ct⁹ obligator⁹. 3. si
nihil p̄t̄ fieri sine sua cā efficiētē. H̄z cā efficiētē
m̄rimoniū ē p̄sensu volūcatū. vt app̄et p̄ au-
toritate lctōy. q̄ ponāt h̄ l̄ f̄a. ḡ t̄c. 4. Forte p̄
istō d̄ice p̄ impossibile ē aliquid eē cām efficiētē
suijōp̄. vt p̄t̄ ex d̄icē aug. i. d̄tri. t̄ ex d̄icē are-
stotel. ii. d̄ alia. H̄z m̄rimoniū n̄ videt eē alid
qz mutu⁹ p̄sensu legitimoz piugū. Ista p̄t̄
qz respectu eiusdē significati ē idē signū. h̄z dū
ctio xpi cū ecēa q̄ significat p̄ m̄rimoniū ecēi
gnificat p̄ mutu⁹ p̄sensu legitimoz piugū. ḡ
t̄c. 5. m̄lūplicata cā m̄lūplicat effect⁹. H̄z
duoy piugū sūt duo p̄sens⁹. ḡ si p̄sensu est cā
m̄rimoniū t̄c duo piugū eēnt duo m̄rimoniū
qd̄ ē f̄lm. M̄lor p̄t̄. Probat maior. qz n̄ est
m̄ior vnitas i p̄ncipijs qz p̄ncipiat. vt p̄t̄ i
lib. d̄ caus. 6. p̄. si oppōsitu n̄ ē cā oppōsitu tūc.
3. nec p̄positu ē cā p̄positi. vt p̄t̄ i lib. topicoz.

Solutio

Ad. 1.

*alexandro. iij. extra dñi sacerdotis p̄ius. c. ex publico
Et scriptū vobis q̄ maiorū ē p̄ia. nisi supposito
q̄ illo sit dignus qd̄ ē notor. qz nosatio sefē co-
gnitōez. t̄ id n̄ sp̄ a dignitōi h̄ab̄ euidentiōi et
certōi ē res tenosanda. Licet ei alia hois sit di-
gnior qz corp. t̄n qz corp̄ ē magis sensibile et
cogiscibile qz nia. id hō mōḡ denotat a corpe
qz h̄ab̄ nia. dī ei hō ab h̄uo. Sic qz euidentiōi et
certiōi ē hāc m̄rē facere ad generatōez et nutri-
tionē hui⁹ plis q̄ speccat ad officiū m̄rimoniū
qz h̄uc p̄ez. id m̄rimoniū merito denotat a
m̄re. et dī q̄li m̄rē munū. i. m̄rē officiū. Et
ecōtra qz magis certū et euidentē ē p̄ez facere ad
exterioris possessiōis acq̄sitoez qz m̄rē. id ex-
terioris possessio denotat a p̄e. t̄ dī p̄imoniū q̄*

*qd̄a vniō duoy ordinatoꝝ ad vnu. puta ad
vnu virū domesticā l̄ ad vnu p̄le generāndā et
educāndā. quā vniōne efficit p̄sens⁹ mutu⁹ il-
loꝝ vniōz. Et p̄batōez nego maiorē. qz se-
pe v̄idem⁹ q̄ idē significat p̄lib⁹ signis exp-
mūl et significat p̄p̄t̄ euidentiōi certiore. Etia m̄
noristi⁹ p̄batōis deficit. qz p̄sens⁹ piugū p̄p̄e
loq̄ndo n̄ signe p̄iūctōez xpi cū ecclia. h̄ poti⁹
significat volūtate xpi q̄ suit cā p̄iūctōis xpi
cū ecclia. Et sic i istō vnoꝝ signis et significat
ordinatōe īndet cā cāe. et effect⁹ effectui. puta cō
sensu piugū volūtati xpi. et m̄rimoniū causa
tu ab illo p̄sens⁹. p̄iūctōi xpi cū ecclia cāte a
xpi volūtate. Et lēdm dō. q̄ maior vnuſla
lit n̄ ē p̄ia. p̄leō b̄ carpētarij p̄t̄ eē cā vnu⁹ t̄ ei⁹
dē dom⁹. q̄ q̄li n̄ sit vna vnitate idē lūsibili-
tati. cā ē vna vnitate īegrat⁹. s̄m q̄ ex vniōe
oīz suaz p̄t̄ īegrat⁹ ordine ad vnu finē. Sic
eē i p̄posito qz m̄rimoniū causa t̄ duob⁹
p̄sensib⁹ et fūdet i duob⁹ p̄sensib⁹. cā dī vnu
m̄rimoniū vnitate īegrat⁹. h̄z q̄ oīs siue cāe
p̄uenit et p̄currūt i ordinatō ad vnu finē. Et
p̄batōez dō. q̄ p̄ illa vba n̄ ītēdit autor d̄ cau-
sis dicere p̄p̄les cāc i genere cāc efficiētū pos-
sunt sil⁹ p̄currere ad faciētū ītēdit effectū. qz sic
sp̄e ī dicerz sensu. t̄ cē arēst. h̄. phi. vbi ait. hō
generat hois et sol. h̄ ītēdit dicere q̄ cā p̄ se suffi-
cīes ad causādū aliquē effectū. n̄ ē min⁹ simi-
pler n̄ magis variabil̄ suo effectū. Forte dices
q̄ istō ē ī me. qz p̄sens⁹ piugū ē variabil̄ et trā-
sitor⁹. i. ḡli si i cā n̄ ē maior variabilitas q̄ ī ef-
fectu. t̄c si p̄t̄ piugū ē cā m̄rimoniū m̄rimo-
niū erit variabile et transitor⁹. nec p̄ ī n̄ erit ī
dissolubile et idē idē. cui⁹ oppōsitu ī dēm
ē ī p̄mo articulo istō q̄lētōis. Rūdeo q̄ l̄ p̄se
p̄ sit cā m̄rimoniū. t̄n ē p̄ se sufficīes cā. qz ni-
si adess̄ vna īstitutō. t̄c p̄sens⁹ h̄uan⁹ n̄ poss̄
cāre m̄rimoniū. t̄ id īstātia n̄ ī cludit. qz p̄dī
ctū ē. cāz n̄ ēē magis variabil̄ suo effectū. h̄ di-
ctū suit d̄ cā p̄ se sufficīete. Et d̄ terciū dōm. q̄
maior p̄posito n̄ ē p̄ia. nisi loq̄ndo d̄li p̄posi-
to q̄ ē cā p̄positu n̄ solū effectua. h̄z ē ī p̄sensu
ua. h̄z ē ī separō sigilli a cera cui ī p̄sensu n̄ sit cā
destructōis figure ī cera terelictre ex h̄mōi sp̄i-
sione. t̄n ex h̄ n̄ sefē q̄ īlūctō sigilli ad cera n̄
sit cā figure. Et rō hui⁹ ē q̄ ita ī p̄sensu v̄l p̄t̄
ctio sigilli ē cā effectua illi⁹ figure. q̄ t̄n n̄ ēē
cā p̄sensu. h̄z n̄c ita ē p̄sens⁹ n̄ ēē p̄sensu
ua m̄rimoniū. agit qz̄uis d̄issē n̄ poss̄ dissol-
uere m̄rimoniū ī d̄ctū. t̄n ex h̄ n̄ h̄ēt q̄n p̄sens⁹
poss̄ efficerē m̄rimoniū. cā ē ī m̄rimoniū sic
effectua q̄ ēē ī p̄sensu ī p̄sensu ī p̄sensu ī p̄sensu
q̄ murari n̄ p̄t̄ p̄ aliquā purā creaturā. Et ex
ista oclone p̄t̄ īferri tale correlariū q̄ ī p̄sensu
existente factio nunq̄z contrahitur m̄rimoniū
nūz. quia consensu sicutus non est p̄sensu.*

Ad. 2.

Instantia

Solutio.

Ad. 3.

**Correlariū
um.**

sic nec hō pict⁹ est hō. Si igit̄ sine sensu nō
p̄t cōtrahi m̄rimoniu⁹, vt dicit p̄cedēs p̄clo. ḡ
nec a sensu ficto poterit cōtrahi m̄rimoniu⁹

- P**. interio regrit i oī sacro. **S** p̄ sensu exīte
ficto h̄ adest itētio mīrimoniū h̄ h̄edi. s̄ poti⁹
D 3 decipiēdi. ḡ r̄c. **P**. ia dictā fuitatē determinat
innocēti⁹ terci⁹ extra de spō. z mīri. c. tua nos.
vbi indicat q̄ndā n̄ d̄xisse mīrimoniū eo q̄ nō
adhibuit vez̄ s̄ sensu. q̄nus finxerit le s̄ senti-
re i q̄ndā pp̄ extorq̄ndā ab ea carnalē copi-
lā. Unī circa fine illi⁹. c. sic d̄cludit. Dol⁹ lo lū
mō assuit. z desuit oīo s̄ sensu. sin e cetera ne-

Nota. quā p̄ficerē fecit diuīgale. **¶** Illotā tñ q̄ f̄m̄ fo-
rū extēriōr̄ iudicij tal f̄ictor cogit p̄ s̄niāz ex-
cōicatōis ad habēdā illā i vxore cū q̄ h̄xit per
s̄ba de p̄fici. si sufficiēter poterit phari q̄ dixe-
rit h̄m̄oi verba. q̄r iudicij ext̄risēcū n̄ h̄z indi-
care d̄ his q̄ versant in corde yisi puit appent
verb v̄l signis ext̄risēcū. **¶** Erā d̄ dōz scie q̄ su-
lēdū ē talī deceptori ut post polītū f̄ictōē pleno

Casus. p̄scēt illā accipiatē v̄xorē quā d̄cepit. **S** 3 po-
sito q̄dūrāte fictōe cū p̄mā. ip̄e p̄ v̄ba d̄ p̄nī
absq; fictōe p̄hat cū scđa. tē māgere d̄z cū scđa
q̄r h̄ e legitimā v̄xor̄ sua. t̄ id ip̄a viuētē n̄ d̄z
ruerti ad p̄mā. **S** 3 qd faciet si p̄ma obtin̄z
sūlaz. h̄ eū in iudicio. t̄ ip̄e exēcūat nūl̄ relicta
scđa ad p̄mā reuertat. **R** uideo q̄ meli⁹ ē sibi
sustiere sūlaz q̄r ruerti ad p̄mā t̄ illā d̄mitte-
re quā noscit sūlaz e legitimā. Et si agḡuat sen-
tētia. tē p̄sulēdū ē sibi q̄ cū scđa q̄ ē sua v̄xor̄ le-
gitimā vadat ad p̄es aliēag. ybi rōe i grāntie

Secunda declinatio

**Probatio
primum etis
imponit.**

1. **C**ontra monitione et quod per valorem obligatorum
et consensu manente tacito. nulla sit expulsio per quam
presentes possint cogitare se esse mutuo obli-
gatos. g. tc. **E**t confirmat. qd ad eum cuiuslibet
2. **T**aciti regnit aliquid sensibile signum. s. p. sensu ma-
nente ovo tacito nullum appetens sensibile signum illi-
no sensu. g. tc. **P**. nullus acqrit ius nouum in
3. **A**liquid re per alienum illum cuiuslibet est illa nisi sibi p. stet
p. sensu tali. **S**ed vero exinde monitione quibus
plurimi acqrit ius in corpore alterius per sensu eius. g.
nuptie vero monitionis nisi quilibet singuli cogi-
tent sensu alterius. vlt ex verbis: vlt ex signis. et p.

quoniam non sufficit ad causam dum in primis non sensus

tacitū? Scdaz pte mioris pbo sic. Si aliqui
pleni⁹ exp̄ss⁹ p v̄ba d̄ futuro poss̄ efficere vez
m̄rimoniū. h̄ magie eēt ille q̄ firmat addito iu-
ramēto. Sz iste adhuc n̄ sufficit. ḡ tc. Ma-
ior pte. Mioē pbo. qz qd̄ futur̄ ē h̄ veri⁹ dr̄ n̄
ee q̄ ee. Sz iuramētu additū v̄bis d̄ futo cō-
seniū significatiōn̄ n̄ mutat talū v̄bōz signifi-
catōez. ḡ n̄ obstatē iuramēto plenius p tūc li-
gnificat⁹ mag⁹ h̄z n̄ ee q̄ ee. Sz qd̄ n̄ enihil effi-
cit. ḡ pleni⁹ exp̄ss⁹ p verba d̄ futo n̄ obstatē q̄
sit iuramēto vallat⁹ n̄ poterit efficere vez m̄ri-
moniū. Et p̄fimat. qz si plenus exp̄ss⁹ p ver-

Probatio
scđe partis
minoris.

ba d'fuso, firmat' iuramento efficeret vez m̄ri, moniū. tē p̄ hmōi m̄rimoniū n̄ r̄q̄rere postea aliquo ali⁹ p̄lens⁹. Lōseq̄ntia ptz. qz exq̄ p̄ exp̄ sionē fuit' p̄lens⁹ cū addito iuramento m̄rimoniū lā eēt effectū. fruſtra req̄rere vlt̄erior p̄lens⁹ ad ipm efficiēdū. H̄z falsitas p̄n̄tis pez. qz eo ipso q̄ q̄o p̄mitit v̄l iurāt aliquā n̄ l̄ p̄n̄tis l̄z i fuso le habitu⁹ i vxore. iā ipo suo p̄missio v̄l iuramento sp̄oder futu⁹ le habitu⁹ p̄lensum si hmōi m̄lierē. P. si hmōi p̄missio d' fuso cū addito iuramento faceret vez m̄rimoniū. tē si alta illaz p̄sonaz p̄heret scđo cū aliq̄ alia p̄sona p̄ verba d' p̄n̄ti. scđs p̄ct' n̄ teneret. H̄z cōseq̄ns ē fallū. qz l̄ scđo p̄ct' cēt vez m̄rimoniū p̄m q̄ iura determ̄ināt. Lōseq̄ntia etiā ptz. qz cada p̄sona n̄ p̄t cū duab⁹ p̄sonis sil' h̄re verū m̄rimoniū. ḡ si cū scđa h̄z vez m̄rimoniū. se quic̄c̄io q̄ cū p̄ma nūq̄ habuerit vez m̄ri, moniū. H̄ec oīa q̄ h̄ adduxi ad p̄bandū se cūdā p̄te subödicte m̄loris clare p̄n̄t h̄re dū.

Notes

ba d pnti. puta cu vir dicit accipio te i meā. t
mulier m̄det. accipio te i meū. facit vez m̄ri/
moniū. t̄c eodē. e. s̄bdit qd̄ ē ad ppositū sic di-
cēs. vez si int̄ ipso accessit tm̄ pmissio d futo
veroqz dicēte. ego recipiā te i meā. t̄ ego reci-
piā te i meū. v̄l' verba silia. si ali⁹ mulierē illā p
verba d pnti despōsauerit. etiā si inter sp̄am t
pm̄i in rāmētū iteruenerit sic dixim⁹ de futo.
h̄mō i despōsacōis st̄nu scdm̄ m̄rimoniū n̄
poterit separaſz c̄is ē d violatōe fidei pnta in-
iugeda. **S**3 S l̄sp̄dīcā m̄lorem q̄ ad primā
pte p̄t argui sic. Nō min⁹ ē efficax p̄sensus in
m̄rimoniū q̄z p̄sensus i p̄ctū. **S**3 p̄sensus in
p̄ctū i trinsec⁹ manēs sine oſtu exteriori expi-
sione ē sufficiēs cā p̄cti. ḡ p̄sensus i m̄rimoniū
nblqz exteriori expiſione erit sufficiēs cā m̄ri-
moniū. **S**3. mutisp̄nt d̄here m̄rimoniū. ḡ co-
sensuſ tacit⁹ p̄t efficere m̄rimoniū. **L**ōseq̄ntia
pz. Et aīo expiſse habet extra deponi. t̄ m̄ri-

*Lōtra pri
mā pēmī
noz.*

c. tue fraternitati. vbi ait innocentii tercius. q
muti pnt. htere mrimoniū p. sensu mutuū
sine vobis. Qd. posito illo qd ē dicitate mri
monij ve posil mrimoniū. qzuis n ponat illd
qd solū ē nccariū ad hēdū mrimoniū i facie
ecclie. H. sens p. nccitate mrimoniū t vbo
ru exp̄ssio solū ē nccia exteri i facie ecclie. g. tc.
Maior p. Mior etiā exp̄sse habet ab inno
cetio i. c. iā prie allegato. vbi ait sic. Mrimo
niū i vitate h̄it p. legitimū viri t milier p. sen
sū. h. nccia sūt q̄tū ad eccliaz vba p. sensū de p
senti exp̄mēria. P. sine exp̄ssio extriseca per
p. sensū pfectū intrisēcū p. q̄l vouere int̄m q̄ te
net ad voti ipletōez. g. sine extriseca exp̄ssione
p. q̄s h̄ere vez mrimoniū. An̄s est notū. qz
dī p. Clouete t reddite dñō deo vro. Patz
etiā p̄ntia. qz mrimoniū ē qdā votū ppetue
obligatorū. P. si extriseca exp̄ssio p. sensū ē et
nccia i mrimoniū h̄ēdo. tūc puella raccēt tni
hil r̄ndēs h̄ora mrimonial. sc̄t h̄herz mri
monū. Lōseq̄ntia p. H. dñō ē falsū. qz da
to q̄ filiasimilao qn̄ tradit nuptui raccat et
nihil r̄ndeat. tñ vez h̄it mrimoniū. vt patz
ppij. q. i. c. honorat. P. h̄ leda p. tēmōris q̄
dicebat. q̄ p. sens p. exp̄ssio p. vba d. futo n̄ facit
mrimoniū. arguit sic. Sicut se h̄ exp̄ssio de
p̄nti ad p̄ns mrimoniū. sic se h̄ exp̄ssio de si
turo ad futūz mrimoniū. H. exp̄ssio p. sens
p. vba de p̄nti ē cā p̄ntemrimoniū. g. exp̄ssio cō
sen̄ p. vba d. futo erit cā futi mrimoniū. P.
si carnal copula secura fuit h̄ctu exp̄ssū p. vba
de futo. tē vez ē mrimoniū. g. an̄ h̄mōi copula
vture p. sens p. exp̄ssio p. vba d. futo vez fuit mri
monū. An̄s pbat extra d. spō salibz t mo. . is
q. vbi greg. ix. sic ait. Is q̄ fidē dedit milieri su
p. mrimoniū h̄ēdo carnali copula h̄secuta.
t̄ si i facie ecclie ducat alia t cogiscat. a ad pri
mā redire tenet. qz l̄ p̄lūptū p̄mū mrimoniū
videat. h̄ p̄lūptōez tñ h̄mōi n̄ ē p̄batio ad
mittēda. neclvez cēsēt mrimoniū qd d. facto ē
postmodū h̄secutū. Lōseq̄ntia ec p. z. qz car
nal copla n̄ h̄ efficere mrimoniū. h̄ poti vbi
legitime sit ibi mrimoniū p̄lūppomē. P. mri
monū p̄suale p̄ fieri seu h̄bi p. vba d. futo. g
t carnale. Lōseq̄ntia p. z. P. robat an̄s. qz ob
ligatio ad intrādū religione q̄ ē qdā mrimo
niū p̄suale ve h̄it ec si h̄d h̄mōi votū emisit
p. vba d. futo. Si q̄s el circa festū nativitatē p
mitterz se assūptuz habitū religiōis i pmo se
sto palce futo. veniēte festo pasce. ip̄e vtiqz ha
bitū religiōis tencret assumere. Hic ec i. ppo
sito. si q̄s p̄mitterz alicui milieri tē. P. h̄ illd
qd i. p̄batōe assūptū ē d. addito uramēto. p̄t
argui sic. Juramētu ali q̄d firmitatē addit̄ sup

Shaba d' fuso simplr plata. qd addito iuramēto
vbiis d' futuro vez fit m̄rimoniū. An̄s pat̄z.
Probato dñtie. qr haba d' fuso simplr plata si
ne iuramēto efficiūt sp̄osalia. H̄z nihil pt ad
di sup firmitatē t obligatōez sp̄osalii. n̄li ob
ligatio vi m̄rimoniū. qr int̄ ha sp̄osalia t vez
m̄rimoniū n̄ ē dare aliquē gdū mediū. **H̄d.** n̄ 10.
min⁹ obligat hoiez v̄itas diuina qz h̄uana. sz
p iuramētu firmat illd qd iuraf v̄itate diuina
t p simplicē p̄sens⁹ exp̄ssione p̄ haba d' p̄nti fir
mat illd qd exp̄mis⁹ veritate h̄uana. qd si p̄sens⁹
exp̄ss⁹ p simplicia verba d' p̄nti cāt firmū t ve
ru m̄rimoniū. seq̄t q̄ m̄ltō mag⁹ b̄ facere pos
sit p̄sens⁹ exp̄ss⁹ p verba d' fuso vallata iura
mēto. **H̄d.** n̄ 11. pt obligari virtute cuiuscūqz
humani statuti q̄ facere teneat h̄ ius diuinū. **H̄d.** n̄ 12.
Sz iuramētu cadēs sup̄ materiā licitā t ho
n̄ estā q̄liber ex iure diuino tenet adiplere. qd qn̄
aliquē iuravit se acceptuz bertā i vxore legitimā.
dato q̄ per verba d' p̄nti postmodū p̄hat
cū greta. videt q̄ p nullā decretalē ab hoie cō
ditā possit obligari ad habēdū gretā. t ad di
m̄terēdū bertā. cui⁹ oppositū assūptū ēi p̄bati
one scđe p̄tis lepe dicte minoris. **H̄d.** ap̄ls ad
Heb. vi. aut. Q̄is d̄trauersie finis eiuramētu
Sz ius positivū ecclie n̄ d̄z indicare opposi
tu aplice determinatōis. qd videt q̄ i incicio ec
clesie magis iudicadū sit p m̄rimonio d' fuso
pm̄isso cū iuramēto. qz p m̄rimonio d' p̄nti d
cto simplici verbō. His n̄ obstatib⁹ teneo cū
determinatōe setē m̄ris ecclie supra dictas v̄ita
tes. **E**ld p̄mū igit̄ dicēdū q̄ maior n̄ ē ha ac
cipiendo p̄sens⁹ solitariū i vno hoie sine exp̄ssi
one ad alterz. qr p̄tm̄ pt cōmitti etiā ab hoie
solitarie se habēte. m̄rimoniū aut̄ nc̄cio p̄cer
nit duos hoies sibi p̄is mutuo p̄sentietes. et
prāter altnarum sup̄ corpora sua sibi suicētribu
ent̄es. Et qr hec n̄ p̄nt fieri sine aliq̄ exp̄ssione
q̄ sit mutue voluntas in diciū. ad nō ē sile d' cō
sensu respectu p̄cū. t respectu m̄rimoniū. **E**ld
scđm nego dñtia. qr l̄ mutu m̄rimoniū d̄ he
tes p̄sens⁹ suū n̄ exp̄māt vbiis. n̄ nc̄cio ē q̄ cō
sensu suū exp̄māt signis v̄l. mutib⁹ verbis eq̄
pollētib⁹. Et ista videt esse int̄ētio innocentij
pape extra d' sp̄o. c. cū apud sedem. vbi ait q̄
mutu n̄ est denegādū qn̄ possit p̄here m̄rimo
niū. cū qd vbiis n̄ presignis valeat declarare
Eld tertiu d̄dm. q̄ minor n̄ ē vera. qr exp̄ssio
verbōz v̄l salte signoz ē nc̄cia ad d̄hēdū m̄ri
moniū. **S**ic ei ad p̄ducēdū artificiatū n̄ solū
ara est nc̄cia. sz etia est necessariū instrumētu
cū q̄ artifex p̄ducit t sine quo n̄ potest p̄du
cere artificiatū. sic quāuis consensus efficiat
m̄rimoniū. n̄i ac h̄inōi efficiētia. necessariū

Solutio.
Ad.1.
Ad.2.
Ad.3.

Accurrit exp̄ssio p̄sensus insinuatua. siue hm̄oi exp̄ssio app̄eat p̄ v̄ba v̄l p̄ signa v̄bis eq̄pollēria. Est ei hm̄oi exp̄ssio instrumētu m̄sensus i efficiēdo m̄rimoniū. siue q̄ instrumēto nullus p̄sensus p̄t efficere m̄rimoniū. Et p̄ h̄ ptz ad pbatōez. qr̄ n̄ seq̄t. i h̄endo m̄rimoniū v̄ba sūt nccaria q̄tū ad eccliaz. ḡ n̄llo mō sūt neces saria q̄tū ad m̄rimoniū h̄endū. qr̄ v̄l verba v̄l signasūt nccaria i hm̄oi h̄ctu saltē vt istru

Ad. 4. mēra. Ad q̄tū nego ɔntia. qr̄ voto astrin git h̄o soli deo v̄l deo i sc̄tis suis. igit actu int̄iori siue exp̄ssiōe exteriori h̄o p̄t se voto astri gere. qr̄ deo om̄e cor ptz. t̄ d̄is volūtas loq̄t. vt ait Bre. S̄z m̄rimonio astringit h̄o homi. q̄ n̄ p̄t coḡscere volūtate hoib̄. nisi aliq̄b̄ exte riorib̄ v̄bis v̄l signis exp̄mat. Ad q̄tūz nego ɔntia. qr̄ sic notauit hugo. xvij. q. ii. c. vlti. qn̄ puella audīt ea q̄ fuit circa ipaz. t̄ nō reclamat. t̄c p̄sensus eī sua taciturnitate suf ficiēter exp̄mis. Un̄ q̄uis raceat q̄tū ad ver bor exp̄ssione. t̄n̄ sua patiētia q̄ taciturnitate mōstrat sufficiēter exp̄mis p̄sensu siue volūta tis. Ad lectū d̄dm. q̄cū i maiorū d̄ exp̄ssio d̄ futuro. li exp̄ssio de futo p̄t duplicitē accipi. Uno mō p̄ exp̄ssiōe nūc futa q̄ qn̄q̄ erit p̄ns p̄tūc p̄ntez p̄sensu exp̄mēs. t̄ sic maior ē vera. t̄ p̄clo ē p̄cedēda. qr̄ sic p̄ns exp̄ssio q̄ p̄sens co sensus exp̄mis nūc p̄sentialr causat m̄rimoni uz. sic exp̄ssio nūc futa t̄c aut̄ p̄ns. exp̄mēdo p̄sensu t̄c p̄ntez t̄c causabit m̄rimoniū. Alio mō p̄ exp̄ssiōe verbū futi t̄pis. q̄ q̄s sp̄det qn̄ q̄s se habituaz aliquā i vxorē. t̄ sic maior ē fal sa. qr̄ exp̄ssio q̄ sic ē futa. nūq̄ ē p̄nūcta p̄nti co sensu. ḡ nūq̄ erit cā m̄rimoniū. Exp̄ssio aut̄ d̄ p̄nti ē actu p̄nūcta p̄nti p̄sensu. t̄ iō p̄t esse cā m̄rimoniū. Et qr̄ h̄ accipit exp̄ssio de futo iux ta sc̄daz acceptōez. iō maior ē negāda. Ad septimū nego ɔntia. Ad pbatōez d̄dm q̄ lic̄ carnal' copula p̄pē n̄ faciat m̄rimoniū. t̄n̄ qr̄ i ter illas ploras p̄cesserūt sp̄salia h̄ctu p̄ ver ba d̄ futo. iō exactu carnal' copule p̄sumit vio lēter q̄ sp̄sibus p̄sentialr p̄sentiat i illa sp̄sam t̄q̄ i vxorē legitimā. Lic̄ eī mutu⁹ p̄sensus ibi n̄ exp̄mat p̄ verba d̄ p̄nti. t̄n̄ p̄sumit q̄ e q̄ pollēter exp̄mat p̄ carnalē copulā seq̄nt sp̄s alia m̄corata. Ad octauū nego ans. Ad p batōez d̄dm. q̄ l̄ postq̄z aliq̄s vout itare re ligione monachoz ip̄e sit obligat̄ ad intran diu. t̄n̄ app̄bate loq̄ndo hm̄oi obligatio n̄ ē m̄rimoniū p̄uale. maḡ eī assimilat sp̄salibz q̄ m̄rimoniū. i. ip̄a aut̄ hora p̄fessiōis vīculū sp̄nalis m̄rimoniū sup̄addit his sp̄salibz p̄ce dentib⁹. Ad nonū nego ɔntia. Ad pbat

onē nego m̄iorē. qr̄ qn̄q̄ additōe gene firmat sp̄salia. puta qn̄ reliicti a p̄missio indicit pe na centū v̄l milie libraz aue marcas. t̄n̄ hu uisimodi firmatas p̄ gen̄ app̄positā addita si uit sp̄salia manere sp̄salia. nec ip̄a mutat̄ vēz m̄rimoniū. Dic etiā iuramētu sp̄saliō additū n̄ mutat sp̄m sp̄saliū. quis ip̄a fir met. Ad pbatōez illī minoris d̄dm. q̄ lic̄ ite r sp̄salia t̄ m̄rimoniū n̄ sit dare gdū firmi rat̄ mediū specificē differēte ab v̄troq̄ extre moq̄. t̄n̄ bñ p̄nt dari d̄iūlī gdū firmat̄ oēs manētes iſra naturā seu speciē sp̄saliū. Ad. 10.

decimū d̄dm q̄ l̄ maior ē vera i eodē gehere obligatōi. puta manēdo iſra obligatōez sp̄saliū. t̄c pl̄ obligat veritas diuīa p̄ iuramē tu addita verbis q̄b̄ p̄trahunt sp̄salia. q̄ si hm̄oi verba iuxta humana veritatē nude t̄ si ne iuramēto p̄ferrēt. t̄n̄ i alio t̄ alio genere ob ligatōis sicut ē in p̄posito. maior p̄t esse falsa.

Etiā m̄ior supponit vñl falsuz. s. q̄ solū hūna veritate firmet illī qd̄ exp̄mis qn̄ h̄bi m̄a trimoniu. Firmatas eī illī qd̄ ibi exp̄mis ma gis ē a diuīa veritate. q̄ hūna. eo q̄ m̄rimoniū p̄ncipali⁹ i sua firmitate dep̄cdeat a diuīa institutōe. q̄ ab hūani p̄sensus exp̄ssiōe. Ad. 11.

vñdecimū d̄dm. q̄ m̄ior n̄ ē vera si materia q̄ fuit licita p̄illo tunc qn̄ q̄s iurauit i successu t̄pis ex aliq̄ euētu efficit illicita. Si em̄ p̄t ali cui⁹ puelle iurass̄ eā tradere i vxore legitimā alicui viro. t̄ sic durātib⁹ sp̄saliō ille cōmit teret stup̄z cū sorore illī puelle. t̄c p̄t q̄uis iurauerit. n̄llo t̄n̄ mō d̄z sibi dare hm̄oi puel la i vxorē. qr̄ materia iuramēti q̄ p̄mo fuit licita t̄ honesta. ex iā dicto euētu facta ē illicita t̄ honesta. Sic aut̄ ē in p̄posito. qr̄ q̄uis iuramētu q̄l se obligauit aliquā dūcere d̄ futo i vxorē i suo p̄ncipio habuerit licita materialia. t̄n̄ postq̄z alia dūxit p̄ v̄ba de p̄nti p̄sensu siue volūtatis exp̄mētia. materia q̄ fuit licita efficit illicita. qr̄ huic sc̄de d̄dit p̄tātē sup̄ suū corp⁹ t̄iō n̄ l̄ sibi hm̄oi p̄tātē altī tribuere. q̄uis h̄ p̄t licuerit sibi. Ad duodecimū d̄dm q̄ dictū apl̄ debet intelligi manente materia iu ramēti licita sicut fuit licita.

Ad. 12.

Quātū ad tertium

Articulus
tercius.

articulū ē distinguēdū. Q̄ v̄l ite hm̄oi p̄i ges ē m̄rimoniū p̄sumatū p̄ actū carnal' copuli v̄l n̄. Si p̄mo mō. t̄c n̄ l̄ vñl cōiugū itare religione sine p̄sensu alter⁹. t̄ si d̄ facio iuraret altero iure. d̄ iure p̄t reuocari ad cōmanēdū alii p̄ungū lēlo. t̄ tenet sibi reddere debūtū qn̄

P̄ia p̄clo

Ad. 7.

Ad septimū nego ɔntia. Ad pbatōez d̄dm q̄ lic̄ carnal' copula p̄pē n̄ faciat m̄rimoniū. t̄n̄ qr̄ i ter illas ploras p̄cesserūt sp̄salia h̄ctu p̄ ver ba d̄ futo. iō exactu carnal' copule p̄sumit vio lēter q̄ sp̄sibus p̄sentialr p̄sentiat i illa sp̄sam t̄q̄ i vxorē legitimā. Lic̄ eī mutu⁹ p̄sensus ibi n̄ exp̄mat p̄ verba d̄ p̄nti. t̄n̄ p̄sumit q̄ e q̄ pollēter exp̄mat p̄ carnalē copulā seq̄nt sp̄s alia m̄corata. Ad octauū nego ans. Ad p batōez d̄dm. q̄ l̄ postq̄z aliq̄s vout itare re ligione monachoz ip̄e sit obligat̄ ad intran diu. t̄n̄ app̄bate loq̄ndo hm̄oi obligatio n̄ ē m̄rimoniū p̄uale. maḡ eī assimilat sp̄salibz q̄ m̄rimoniū. i. ip̄a aut̄ hora p̄fessiōis vīculū sp̄nalis m̄rimoniū sup̄addit his sp̄salibz p̄ce dentib⁹. Ad nonū nego ɔntia. Ad pbat

Ad. 8.

Ad octauū nego ans. Ad p batōez d̄dm. q̄ l̄ postq̄z aliq̄s vout itare re ligione monachoz ip̄e sit obligat̄ ad intran diu. t̄n̄ app̄bate loq̄ndo hm̄oi obligatio n̄ ē m̄rimoniū p̄uale. maḡ eī assimilat sp̄salibz q̄ m̄rimoniū. i. ip̄a aut̄ hora p̄fessiōis vīculū sp̄nalis m̄rimoniū sup̄addit his sp̄salibz p̄ce dentib⁹. Ad nonū nego ɔntia. Ad pbat

Ad. 9.

**Cōclusio
secūda.**

Instantia

1. **I**nno p̄tēdi amībit p̄p̄t voto religiōnis ad qđ se q̄zū i se fuit astrinxit. **E**tia si vxore mortua sup̄uirerit, q̄uis de necessitate n̄ teneat reūti ad religionē q̄ exiuit. tñ p̄slēdū ē sibi vt renertat, q̄r cessate ipedimēto debet satissimare voto castitatis et religiōis qđ cōmisit q̄zū in se fuit. **I**sta oīa patet extra d̄ p̄uersiōe p̄iugator. c. i. z. c. **Q**uidā itrauit. z. c. placeet. z. c. ad applicā. **I**std ec p̄t̄ p̄ m̄ltas autortates q̄s mḡr recitat h̄ littera. **S**i sedo mō puta si matrimoniu p̄tractū p̄ vba p̄lensū p̄trahētū exp̄mētia d̄ p̄nti n̄ ē p̄sumatū p̄ carnalē copula p̄trahētū. t̄c vñ cōiugū p̄t̄ itrare religionē app̄barā etiā alio p̄tradicēte. **E**t p̄iux manēs i sclo p̄t̄ si voluerit cū alia p̄sona p̄trahere matrimoniu postq̄z trāsūt an̄ p̄batōis et n̄ an̄ q̄r p̄mū vinculū matrimonij tādiu durat q̄z̄ diu intrās religionē n̄ ē mortu⁹ sclo. **S**z n̄ ē moru⁹ morte vite secularis nisi postq̄z trāsūt an̄ p̄batōis, i sine cui⁹ iste ē p̄fessus hm̄oi religionē. ḡ r̄c. **I**sta patet extra d̄ p̄iugator. c. ex publico. z. c. ex parte tua. **F**orte dicet q̄ ista scđa sclo repuḡt v̄bis saluatoris dicētis Mat. xix. Qđ d̄ eōz iūxit hō n̄ sepet, s̄z d̄ cōiūxit eos q̄ veyz p̄traherūt matrimoniu p̄ vba d̄ p̄nti. q̄r eo⁹ p̄iūctio ē ex diuīa iſtitutioe. **P**imediate p̄tracto m̄rimoniio p̄ vba de p̄nti. t̄c q̄libet p̄iugū h̄z ius p̄tēdi debitu. ḡ p̄t̄ altero p̄uēire et ei iterdicere religiōis igressū. **A**ns p̄z q̄r ex vi m̄rimoniij q̄libet cōiugū h̄z sup̄ corp⁹ alteri⁹ p̄tātēz. **L**e q̄lētia p̄bo. q̄r q̄cūz habz p̄tātē sup̄ an̄s, ille ec h̄z p̄tātēz sup̄ an̄s. s̄z iūgē posse p̄hibere ab igressū religiōis ē an̄s ad carnalē copulā. nā vt p̄t̄ p̄t̄clōne p̄mā isti⁹ articli. **I**sta ē bōa cōntia, h̄z p̄iugū m̄rimoniū ē p̄ carnalē copulā p̄sumatū. ḡ vñ isto⁹ p̄t̄ alteri iterdicere religiōis igressū. **A**d p̄mū d̄cēdū ḡ vba xp̄i lūt ibi intelligēda d̄ m̄rimoniio p̄ carnalē copulā p̄sumato. **E**t h̄ sat̄ nota p̄ v̄bū p̄xie p̄cedēs. q̄ ait xp̄s. Et erūt duo i carne vna. **E**tia xp̄s isti⁹ statuti ex p̄fīsū ex p̄plū p̄buit. q̄i ioh̄em euāgelistā d̄ nuptiā ad apli cam religionē vocauit. **E**x p̄plū etiā p̄ ista p̄t̄rate habem⁹ d̄ scđo machario ac de scđo alephio. vt h̄ pat̄z h̄ littera. **A**d scđm dđ. q̄r q̄uis cūq̄z vñ p̄iugū cōtracto m̄rimoniio imediate exigat debitu. tñ alt̄ p̄iux n̄ tenet imediate redere. maxie si vult d̄ igressū religiōis delibare

**Solutio.
Ad. I.**

Instantia

petit. h̄z ius p̄tēdi amībit p̄p̄t voto religiōnis ad qđ se q̄zū i se fuit astrinxit. **E**tia si vxore mortua sup̄uirerit, q̄uis de necessitate n̄ teneat reūti ad religionē q̄ exiuit. tñ p̄slēdū ē sibi vt renertat, q̄r cessate ipedimēto debet satissimare voto castitatis et religiōis qđ cōmisit q̄zū in se fuit. **I**sta oīa patet extra d̄ p̄uersiōe p̄iugator. c. i. z. c. **Q**uidā itrauit. z. c. placeet. z. c. ad applicā.

Istd ec p̄t̄ p̄ m̄ltas autortates q̄s mḡr recitat h̄ littera. **S**i sedo mō puta si matrimoniu p̄tractū p̄ vba p̄lensū p̄trahētū exp̄mētia d̄ p̄nti n̄ ē p̄sumatū p̄ carnalē copula p̄trahētū. t̄c vñ cōiugū p̄t̄ itrare religionē app̄barā etiā alio p̄tradicēte. **E**t p̄iux manēs i sclo p̄t̄ si voluerit cū alia p̄sona p̄trahere matrimoniu postq̄z trāsūt an̄ p̄batōis et n̄ an̄ q̄r p̄mū vinculū matrimonij tādiu durat q̄z̄ diu intrās religionē n̄ ē mortu⁹ sclo. **S**z n̄ ē moru⁹ morte vite secularis nisi postq̄z trāsūt an̄ p̄batōis, i sine cui⁹ iste ē p̄fessus hm̄oi religionē. ḡ r̄c. **I**sta patet extra d̄ p̄iugator. c. ex publico. z. c. ex parte tua. **F**orte dicet q̄ ista scđa sclo repuḡt v̄bis saluatoris dicētis Mat. xix. Qđ d̄ eōz iūxit hō n̄ sepet, s̄z d̄ cōiūxit eos q̄ veyz p̄traherūt matrimoniu p̄ vba d̄ p̄nti. q̄r eo⁹ p̄iūctio ē ex diuīa iſtitutioe. **P**imediate p̄tracto m̄rimoniio p̄ vba de p̄nti. t̄c q̄libet p̄iugū h̄z ius p̄tēdi debitu. ḡ p̄t̄ altero p̄uēire et ei iterdicere religiōis igressū. **A**ns p̄z q̄r ex vi m̄rimoniij q̄libet cōiugū h̄z sup̄ corp⁹ alteri⁹ p̄tātēz. **L**e q̄lētia p̄bo. q̄r q̄cūz habz p̄tātē sup̄ an̄s, ille ec h̄z p̄tātēz sup̄ an̄s. s̄z iūgē posse p̄hibere ab igressū religiōis ē an̄s ad carnalē copulā. nā vt p̄t̄ p̄t̄clōne p̄mā isti⁹ articli. **I**sta ē bōa cōntia, h̄z p̄iugū m̄rimoniū ē p̄ carnalē copulā p̄sumatū. ḡ vñ isto⁹ p̄t̄ alteri iterdicere religiōis igressū. **A**d p̄mū d̄cēdū ḡ vba xp̄i lūt ibi intelligēda d̄ m̄rimoniio p̄ carnalē copulā p̄sumato. **E**t h̄ sat̄ nota p̄ v̄bū p̄xie p̄cedēs. q̄ ait xp̄s. Et erūt duo i car

ne vna. **E**tia xp̄s isti⁹ statuti ex p̄fīsū ex p̄plū p̄buit. q̄i ioh̄em euāgelistā d̄ nuptiā ad apli cam religionē vocauit. **E**x p̄plū etiā p̄ ista p̄t̄rate habem⁹ d̄ scđo machario ac de scđo alephio. vt h̄ pat̄z h̄ littera. **A**d scđm dđ. q̄r q̄uis cūq̄z vñ p̄iugū cōtracto m̄rimoniio imediate exigat debitu. tñ alt̄ p̄iux n̄ tenet imediate redere. maxie si vult d̄ igressū religiōis delibare

Solutio.

Quātū ad quārtū

**Articulus
quārtus.**

articulū tria breui sūt vidēda. **S**p̄o d̄o qđ sūt sp̄osalia z vñ dicūt. **S**cđo q̄ erat et q̄lit cōtrahēt. **E**t cōrcio ex q̄bō caub z q̄lit qn̄q̄z disoluunt. **Q**uātū ad p̄mū dico q̄ tā iuriste q̄ doctores theologie sp̄osalia sic describunt. **S**p̄osalia sūt futura⁹ nuptiāz p̄missio. **E**t iō sp̄osalia dicūt a sp̄odeo sp̄odeli sp̄odere qđ idē ē qđ p̄mitto p̄mitti p̄mittere. **E**xq̄ p̄t̄ difserēta iter m̄rimoniū z sp̄osalia. q̄r exq̄ m̄rimoniū ipli car p̄sentialē p̄lensū. z sp̄osalia p̄missionē te fūtō p̄lensū. seq̄t q̄ m̄rimoniū sit solutio sp̄osalii. q̄r p̄tractu m̄rimoniū exolvuit illō qđ i p̄tractu sp̄osalii p̄mittit. **D**uātū ad scđm dico q̄ p̄t̄ne sp̄osalia p̄trahētes ad min⁹ debēt esse septētāz. q̄r tūc scipiunt eis placere sp̄osalia. vt d̄r extra d̄ sp̄osalib⁹ im p̄buz. c. lras. **S**i aut̄ an̄ septētū etat̄ an̄ aliq̄ sp̄osalia ḥcerint. q̄uis p̄t̄chm̄oi ḥce⁹n̄ valeat. tñ si postq̄z septētū etat̄ an̄ cōpleue rit placuerit eis illō qđ fecerūt. tūc v̄a sūne sp̄osalia inter huiusmodi p̄sonas. vt dicitur p̄p̄. q. q. vbi non est. **C**ontrahent etiā sp̄osalia cōtūor modis. **P**rimo modo nuda p̄missio facra p̄ vba de futuro. sīc cū mascul⁹

**Quid sūt
sp̄osalia.**

Scđa p̄
hui⁹ arti.

Dicit. Ego accipia te in meā uxoriē. Et puerū dicit. Ego accipia te ī meū maritū. Vl' dicendo alia s̄ba his cōpollentia. Scđo qn̄ p̄cunie v̄l' alie res dant p̄ arrio sp̄osalitib⁹. Est em̄ arra v̄l' illud qđ i cōtractu cuiuscūq; rei dat ī signū firmitatis hm̄oi h̄ct⁹. Et iō dicit arra ab ara q̄si ara seu altare debet esse testis illius firmicatis. Et inde dicunt arre sp̄osalicie: illa q̄ dant in h̄ctu sp̄osalium ī signū firmitatis eo q̄ ibi p̄mittunt. Tercio mō qn̄ sp̄osa s̄barrat omulo. Quarto qn̄ p̄missio de futu ro m̄rimonio p̄firmat iuramento v̄l' fidei inter positōe. Et istis quatuor modis h̄ct⁹ sp̄osalium dicis absolute? qz oīb⁹ istis modis simplicit̄ et absolute obligant p̄sonae p̄hentes sp̄osalia ad obseruandū illud qđ p̄misericūt. Qn̄q; do hu uisinodī h̄ctus est p̄dicionat⁹. Et h̄ duplicit⁹. Q: v̄l' h̄dicio ē honesta. vt si dixerit mascul⁹. p̄mitto tibi q̄ te accipiaz in uxoriē. si placuerit patri meo. v̄l' si placuerit patri tuo. v̄l' si habueris centū marcas. Et tūc stāte p̄dicionē stat p̄missio. et rata sūt sp̄osalia et nō stāte p̄dicionē nō stat p̄missio. nec alicui⁹ firmitatis ē hm̄oi desp̄osalatio. Vl' h̄dicio adhibita ē ē honesta. Et h̄ duplit⁹. Q: v̄l' est directe ē bonū finalit̄ tentū p̄ matrimoniu. puta si vn⁹ p̄hentiū dixerit. Ego trahā tecū si p̄misericūt sp̄ p̄cūrīs īpedimētū ē partū. v̄l' aliqd̄ sterilitatis venenū. et tūc nihil p̄hit. Vl' hm̄oi h̄dicio ad iecta qzuis sit in honesta. tñ n̄ est ē matrimoniu. n̄ bona. vt si dicat. accipia te ī uxoriē si rapis v̄l' viuris v̄l' fertis meis p̄lenseris. et tūc valet p̄missio. Iz n̄ est suāda p̄dicio. dato q̄ sit promissa. qz i malo p̄missio rescunde fidē. in turpi voto muta decretū. sc̄ dicit Isid. in lib. de sūmo bono. Ista oīa patet i mltis capitul⁹ decretalū et decretor⁹. et diūsis sumis doctoz. q̄ rū ad p̄sens distincția significatōez omittit cā brevitatib⁹. Quantū ad terciū est sciēdū q̄ licet sposoz sp̄osalia p̄hentiū teneat īmplere qđ p̄misit. tñ in septē casib⁹ sp̄osalia dissoluunt. Quo q̄ vn⁹ ē. qn̄ vna p̄sonaz p̄hentiū intrat religionē. Ali⁹ qn̄ vna istaz p̄sonarū alibi trahit matrimoniu p̄ s̄ba de plenti. v̄l' p̄ s̄ba de futuro s̄sequete tñ carnali copula. In his em̄ duob⁹ casib⁹ tenet obfusare votū seu p̄missū sedm. nec v̄teri⁹ obligat ad pri mū. qz vinculū sedm est fort⁹ p̄rio. Si autē de sp̄osat scđaz p̄ s̄ba de futuro. et nō sequit carinalis copula. tūc debet cogi ad redeunduz ad primā. vt cū illa pficiat qđ p̄misit. Un p̄di cuius etiā duob⁹ casib⁹ dissoluunt sp̄osalia ipso iure. nec est n̄cē dissolutionē q̄rere a iudice.

Tertia p̄
bunus arti
culi.

Terci⁹ casus est qñ alterz p̄sonaz se trāffert ad p̄cas alienas. et diu reḡita et expectata n̄ reuertit. Quart⁹ casus ē qñ altera p̄sonaz in currit aliquā pragiosaz v̄l' horrendā infirmitate. v̄l' alias enormous corp̄o lesionē. Quintū casus. qn̄ supuenit affinitas. puta si post p̄tracta sp̄osalia mascul⁹ coiret cū aliq̄ p̄sona guica sue sp̄ole. v̄l' sp̄ola cū aliq̄ p̄sona guica sui sp̄ole. ex h̄ em̄ ouret affinitas int̄ has duas p̄sonas. q̄ impediret matrimoniu pficiēdū int̄ eas. Sext⁹. qn̄ altera istaz p̄sonaz fornicat etiā extra gradū p̄sanguinitat⁹. Septim⁹. qn̄ mutuo se absoluunt a p̄missio. et q̄libet respectu alteri⁹ renūciat iuri suo. Aliq̄ etiā addūt octauū casū. puta si vna p̄sonarii tpe p̄traci⁹ fuerit minorānis. q̄ venies ad debitā etatē nō cōsentit. Sz nō est n̄cē ponere hūc casū. qz eoīpo q̄ minorānis fuit sp̄osalia trahere nō potuit. et p̄seqna in isto octauo casu sp̄osalia n̄ dissoluunt. qz om̄is dissolutio et corruptio p̄supponit esse illi⁹ qđ dissoluūt et corruptil. et io qđnq̄z esse habuit h̄ nunq̄ dissoluūt p̄. H̄sta patet nō solū ī iure canonicō. Sz etiā ī mltis statutis et legib⁹ iuris ciuilis. vbi fit m̄ctio d̄ p̄dictis. Id argumētū p̄ncipale p̄t̄ p̄ ea q̄ dicta sūt i tercio articlo

¶ Distinctio vicesimanaona et tricesima.

Portet aut̄ Postq; mgr̄ determinauit de matrimonial⁹ sensus effectu et p̄fectio. h̄ tractat d̄ eiusdem sensus defectu et im p̄fectio. Et diuidit ī duas p̄tes. Q: p̄mo ostēdit hm̄oi sensu ēssē ī invalidū ppter illatā co actionē. Scđo ppter defraudatā intentionē dis. xxx. ibi. Nec solū coactio. Prima ī duas. Q: p̄mo on̄dit q̄liter matrimoniu per illatā coactionē īpedit et annullat. Scđo quo p̄ sequente sensu pficit et instaurat. ibi. Verūt̄ q̄. Seq̄t̄ dis. xxx. ī q̄ mgr̄ on̄dit quo sensu matrimonij effectiuū qñq̄ impedit errorē q̄ trahētis int̄ēdō defraudat. Et diuidit ī duas p̄tes. Nā p̄mo determinat de hm̄oi errorē ī matrimonij ipeditiu. Scđo d̄ ī matrimonij trahēti multiplicit̄ motiu. ibi. Exposito q̄ sit. Prūa ī duas. Q: p̄mo on̄dit qn̄ et qn̄ non p̄dictus error ī matrimonij ipedit. Scđo inciderter ī iuit quo iter mariā et ioseph vez ī matrimonij extitit. ibi. Premissis aliqd̄ addēd̄ est. Prūa ī tres. Q: p̄mo circa p̄dictū errore ponit veritatis determinatōez. Scđo adducit

Sedā obiectōz Tercō h̄mois obiectōls adiūgit
solutionē. Sed obijcīt. Tercia ibi
Sed qd̄ ibi factū ē. Circa has dist. quero

Tz coactōe volūtas m̄rimoniū lpe
diat. Videb̄ q̄ nō. q̄ nō min⁹ repugn̄t
m̄rimonio deceptio q̄ coactio. Is dece
ptio non impedit matrimoniu. q̄ nec coactio
Maior ē nota. z colter ccessa. Minor p̄o.
q̄ si deceptio m̄rimoniū ip̄ediret. tūc inter Ja
cob z lyā non fuisset vez m̄rimoniū. p̄na p̄z.
q̄ iacob fuit decepc̄. int̄rō. n. sua fuit p̄ficere
matrimoniu cū rachel. z secrete ip̄o inscio ap
posita fuit sibi lyā. vt p̄z Gen. xxix. Falsitas
erit īnt̄is p̄z. q̄ nūsq̄ legim⁹ rep̄hēsū illud
matrimoniu qd̄ iacob habuit cū ip̄a lyā. **H**ic
zū ē mḡi l̄ra istaz̄ duaz̄ dist. Nā distictio
xxix. pb̄at q̄ sensus coact⁹ nō facit matrimo
niū. Et distictio. xxx. pb̄at q̄ error p̄sone et
p̄ditōis ip̄edit m̄rimoniū. **H**ic q̄tuor sunt
vidēda. **P**ro v̄z m̄rimoniū ip̄ediat violē
ta coactio. **S**ed v̄z p̄ possit de iure ad h̄
hēdū matrimoniu cogere filiu vel filia exēte
in er̄ptate. Et h̄q̄tū ad. xxix. dist. **T**ercio
v̄z matrimoniu ip̄ediat fraudulēta decepti
one. Et q̄to p̄pter dicta mḡi h̄ in littera sūt
aliq̄ vidēda circa matrimoniu qd̄ habuit io
seph cū p̄gine maria. Et h̄q̄tū ad. xxx. di.

Articulus
primus.

Quātum ad p̄simū
ē adūtendū q̄ fm̄ p̄hm. iij. eth. duplex ē violē
tū. Unū simplr. z alterū mixtū. Appellat aut̄
ph̄s violētū simplr quādo aliq̄s cogit absolū
te. puta qn̄ trahit vel pellit alicubi h̄ oēm vo
lūtarē suā. Et violētū mixtū vocat illud qd̄
q̄n̄is fm̄ se non placeat hoī. tamē in ip̄m con
sentit ne cuemiat ei maius malū. vt homo p̄j
cit mercea in mare ne totaliter patiat naufra
giū. **E**t istā eandē distictionē intendūt do
ctores theologie cū dicunt. q̄ duplex est coa
ctū seu coactio. Quēdā absoluta. z quedā cō
ditionata. Qd̄. n. ph̄s appellat violētū sim
plr. hoc isti appellat coactionē absolutā. z qd̄
ipse appellat violentū mixtū eo q̄ aliquid sit
ibi de voluntario z aliquid de iniolūtario. hoc
isti appellat coactionē conditionatā. eo q̄ hoī
non consentiat in h̄moi factū nisi sub illa cō
ditione vt possit evitare maius maluz. **E**t
q̄ fm̄ iuristas metus est mētis epidatio ra
tione instat̄is vel futuri piculi. apparet q̄ idē
intelligunt iuristē p̄ metū qd̄ theologi p̄ coa
ctionē conditionatā. **I**stē est aduertendū.
q̄ duplex est merus. **U**nū tacēs in cōstā

tem v̄l. qui quattuor modis p̄tingit. **U**no
mō qn̄ alicui indicit aliqd̄ faciendū sub talis
conditione. q̄ si nō fecerit optet q̄ patiat stu
pū. **S**ecundo modo q̄ patiat p̄petue lēnitū
tis ingū. **T**ercio modo q̄ patiat corp̄is sui sup
pliū. **Q**uarto modo q̄ si nō fecerit deducet
acī mortis piculū. **I**stis. n. q̄tuor piculū in
mūcīb̄ mer⁹ cadit in constatē v̄l. vt p̄z ex
tra de his q̄ v̄vel cā metus fuit. in glo. sup. c.
cū dilecti. **H**oc etiā p̄z. ff. eo. ti. c. nec timorē.
Et hoc potest his versib̄ memorie cōmenda
ri. **T**angit interduz constās formidinē causa
Suprisue status. verberis atq̄ necis. **U**n
constrūdo tūcly cā quod ē ultima dictio pri
mi versus. debet construi cū q̄tuor genitiuis
sequētis versus. s. stupri. status. verberis. ne
cis. **A**lius ē metus qui nō cadit in constatē
v̄l. qui. s. nō habet ita fortes cās terroris.
sicut si aliq̄s diceret. si non fecerit hoc. ego nō
habeb̄ gratiā tui. vel ego nō diligā te. v̄l mō
lestabo te in rebus exteriorib̄. q̄uis tibi nō no
ceā in p̄sona. **I**stis p̄missis pono tres con
clusiones. **P**rima ē q̄ coactōe absoluta nō
impedit h̄ctū matrimoniu. **O**r sensus hoīs
non p̄t absolute cogi. q̄ coactōe absoluta non
p̄t matrimoniu impediti. **C**ōseq̄ntia p̄z. q̄ n̄
ex alia cā coactio dicit matrimoniu impediti.
nisi p̄ tāto. q̄ sensus coact⁹ caret libtate q̄ in
sensu m̄rimoniū nccio ē req̄sita. **A**ns p̄o. q̄
si sensus hoīs poss̄t absolute cogi. tūc voluntū
non cēt voluntū. qd̄ ē exp̄ssa h̄dictio. p̄batio p̄n
tie. q̄ respectu cuiuscūq̄ acē voluntas p̄bet cō
sensū. ille acē aliq̄ modo volunt̄. q̄ q̄tuoz̄ est
ibi de cōsensu tm̄ ē ibi de volito. sed q̄cqd̄ ē ab
solute coactū. **I**n nullo mō ē voluntū. q̄ tc. **E**t
confirmat. q̄ illud q̄ omne p̄ctm̄ mortale p̄fi
cit. hoc non p̄t cogi absolute. sed h̄uano cō
sensu om̄e p̄ctm̄ hoīs p̄ficit. q̄ tc. Maior p̄z.
q̄ si dāk̄ oppositū. tunc h̄o absolute posset co
gi ad faciendū mortale p̄ctm̄. qd̄ est 5 Augs.
qui agit. q̄ p̄ctm̄ oē est adeo voluntariū. q̄ si nul
lo modo ē voluntariū nullo mō ē p̄ctm̄. Et p̄
eandē auctē p̄z minor isti⁹ confirmationis.

Sedā conclo ē q̄ coactio cōditionata put
inducit metū cadētē in cōstatē v̄l ip̄edit m̄ri
moniu. **O**r illud q̄ cōstat̄i viri sensus extor
quet z cogit illo m̄rimoniū impedit. sed coa
ctio p̄ditionata induces metū i cōstatē v̄l co
git ei⁹ cōsensū. Maior p̄z. q̄ extra de spon. et
ma. c. cū locū. dicit alex. iij. Nece ē vt vbi assē
sus cuiusq̄ recr̄if. coactōis materia repelat.
m̄rimoniū at solo cōsensu h̄is. igit vbi d̄ ip̄o
q̄rit plena d̄ securitate gaudere cui⁹ ē anum⁹

Timor ca
dit in cons
tantem.

Versus.

Cōclusio
prima.

Cōclusio
scđa.

LL

indagād⁹. Et eo. tū. c. H̄b̄etes. papa Hono-
rius. iij. dicit sic. Sane ill' que b̄n̄diciōe rece-
pra inox a sponsis effugiat aū carnis copulaz
subiectā. afferētes se metu compulsa verba
ptulisse consensus. nō statim est audiēta de-
neganda. sed te illato metu est cū diligētia in-
quirendū. Et si talis metus innuciāt illatus
qui cadere potuit iū constatē viz. erūt nō in
merito audiēde. Minor etiā pater. q̄r vir
prudēs z constās ppter hoc q̄ vitet malis ut
conueniēs cōsentit i aliquid. quod tamē sim-
pliter z absolute sibi displicet. z p dñs vt vi-
ter alio p̄dictoz q̄tuor inconueniētū p̄sen-
tit i m̄rimoniū p̄sens coactōe p̄ditio-
nata. P̄d. coactio inducēs metu potēte cade-
re in p̄sūdētē z p̄stātē viz ip̄dicit p̄fessionē reli-
giōis. ḡ ip̄dicit m̄rimoniū. Enī p̄z ex his q̄
ponūt iū decre. p̄x. q. iij. c. p̄n̄s. Lōseq̄ntia etiā
p̄z. q̄r maior fauor tribuētē m̄rimoniō sp̄ha-
li q̄ carnali. s̄z p̄fessio religiōis ē q̄ddā m̄ri-
moniū sp̄iale. ḡ r̄c. S̄z h̄ p̄dicta sūt due
op̄iones. Quarū p̄ma ponit q̄ exq̄ h̄ metu
coact^{nō} p̄sensit nisi vt effugiat penas. penas
at sufficiēter effugiet dicēdo p̄ba exteriora sine
omni p̄sensu. iḡ si alio mō p̄sensit homo ami-
mo interiori. tūc nō p̄sensit ex metu. et p̄ dñs
iste p̄sensus ē liber z nō coactus. z ideo vt di-
cūt talibz p̄sensus obligat z facit vez m̄rimo-
niū. Et addūt isti doctores. q̄ p̄sensus ho-
mis nullo mō p̄t cogi. q̄ui homo possit cogi
ad dīgēdū verba q̄bz soler exp̄mi h̄moi p̄sen-
sus. P̄d. hoc confirmat sic. Liber arbitriuz
cogi non p̄t. ḡ p̄sensus cogi nō p̄t. Enī. p̄z. q̄r
si liber arbitriū posset cogi. tūc liber non est li-
ber. P̄z etiā dñs. q̄r eiusdē libertatis ē act⁹ elici-
tus cū potētia a q̄ elicit. S̄z p̄sensus ē act⁹ eli-
cit⁹ a libero arbitrio. ḡ consensu non inī re-
puḡt cogi q̄bz libero arbitrio. P̄d. p̄sensus nō
p̄t ē violentus. ḡ nec coact⁹. Lōseq̄ntia ē nota
q̄oē concūtū ē violentū. vt p̄z. v. met̄. ḡ a de-
structione p̄ntis q̄d nō potest ēē violentū. hoc
nō poterit ēēcoactū. Probat aīs. q̄r oīs vio-
lēti p̄ncipū ē ab extra. sed nulli⁹ cōsensus p̄n-
cipū ē ab extra. Major: p̄z. q̄r violentū ē cu-
mī p̄ncipūz ē ab extra. nō p̄ferēs vim p̄alio-
vt p̄z. iij. c. h̄. Minor etiā p̄z. q̄r oīs p̄sensus
ē a volūitate. z p̄ consequēs ē ab intrīseco p̄n-
cipio. S̄d ista op̄io non valeat. Q̄r q̄ui
ei⁹ motūa bñ concludat consensu non posse
cogi coactione simplr z absolute. tñ nō p̄in-
cūt q̄n possit cogi coactione conditionata. Q̄d
p̄t ex dictis eoz p̄bari. sic. Quicunq̄ metu
potēte cadere in viz constatē p̄t cogi ad p̄

ferēdū aliq̄ verba q̄ sine mortali p̄fer-
renon p̄t absqz interiori p̄sensu. ille inquā p̄t
cogi ad habendū interiorē cōsensu. S̄z metu
potēte cadere in constatē viz p̄t h̄ cogi ad p̄
ferēdū verba quibz cōsueuit exp̄mi consen-
sus m̄rimoniū. thec verba h̄ non p̄t exp̄me-
re q̄n ab eo exigit h̄b̄endū m̄rimoniū sine cō-
sensu absqz mortali p̄cō. ḡ r̄c. Major: p̄z. q̄r
metu potēte cadere in constatē virū cogit h̄
ad assentēdū minus malo ne incideat i ma-
lis malū. vt p̄z ex dictis sup̄ius. Sed nullū
ē malis malū q̄ mortale p̄cō. ḡ ad illud suf-
ficienter cogit h̄ q̄d non p̄t vitare sine mor-
tali p̄cō. Minor habet duas p̄tes. Et q̄tū
ad p̄mā p̄tē p̄z ex dictis istoz. Sed sc̄daz p̄-
tē. l. q̄ verba p̄sensu m̄rimoniū exp̄mentia h̄
q̄n ab eo exigit m̄rimoniū non possit proferre
absqz interiori consensu sine mortali p̄cō. p̄-
b̄ sic. Quicunq̄ p̄nciose metū ille mortaliter
peccat. Ista p̄z ex dictis sup̄ius li. iij. dis. xxx
vii. S̄z tpe q̄ ab hole exigit m̄rimoniū si ex-
p̄mit verba q̄bz consensu m̄rimoniū consue-
uit exp̄mi sine p̄sensu. tūc p̄nciose metū vt de-
se p̄z. ḡ r̄c. Ad p̄mū iūgit motūu istoz dicē-
dum q̄ homo metu coact⁹ non solū d̄z cōsen-
tire vt effugiat penas. sed vt effugiat absqz pec-
ato. q̄d non pot fieri in p̄posito p̄ferēdo p̄ba
m̄rimoniū sine cōsensu interiori. Ad sc̄dūm
nego aīs. q̄r licet liber arbitriū non possit co-
gi absolute. tñ bñ p̄t cogi vel necessarii lib. con-
ditione. Dato. ii. q̄ liber arbitriū homis nō
velit projectionē mercū suarū ad mare. tamē
ūmīnētē naufragio necessitatē ad velle h̄moi p̄-
jectionē lib. hac dītōe. si sine h̄moi projecti-
one non potest euadere submersionē. Ad p̄-
bationē dīdūm q̄ ex hoc q̄ aliqd cogit vel necel-
sita. nō absolute sed solū sup̄posita p̄ditione.
nō leq̄tur ip̄m nō esse liber. nā ex hoc apparet
libertas eius. q̄r p̄t refutare h̄moi conditioñē.
vel non curare de ea. z p̄ consequēs de sua abso-
luta libertate p̄t velle oppositū illū ad cui⁹ con-
sensum dicēt necessarii state conditioñē. Ad
terciū nego aīs. q̄r licet consensus nō possit
esse violentū loquēdo de violento q̄d p̄b̄. iij.
c. h̄. ppellat violentū simplr. tñ cōsensus p̄t ēē
violentū loquēdo de violento q̄d p̄b̄ ppellat vio-
lētū metūz. Ad probatōnē dīdūm q̄ ma-
ior nō est vera loquēdo de violento mixto. illud
em̄ fin se h̄z p̄ncipū ab intra. Ellī ē op̄io
q̄ dicit. q̄ q̄s profert verba quibz mō con-
sensu h̄b̄ m̄rimoniū. si adhibet p̄sensu q̄ui
cunq̄ h̄moi consensus sit coactus. nō h̄lōmī
nūs vez est ibi m̄rimoniū q̄tūm ac dū. licet

Op̄io p̄
ma p̄ua.

Solutio.
Ed. i.

Ed. 2.

Ed. 3.

Cōtra istā
opinionē.

Op̄io se-
cunda.

hō sit ibi matrimonii q̄zū ad iudicium ecclie. q̄ plūmit ibi nō fuisse cōsensum interiorē propter metū incidentē. **P**rimū dictū istorum scz q̄ ibi sit matrimonii vez q̄zū ad deū probat sic. **O**nūqz in ſctu matrimoniali plus ē de voluntario qz de inuolutario. tūc vez est matrimonii. **S**ed qn̄ qz coact⁹ cōſentit tūc p̄ haret de voluntario qz de inuolutario. ergo tē. **M**aior p̄t. qz ois ſctus valere videt qn̄ ſhētes plus hnt de voluntario qz de inuolutario. **M**inorē etiā ponit pho. iij. eih. vbi ait q̄ violētū mixtū p̄fya haret de voluntario qz de in uolutario. **P**. coact⁹ cōſensus ad recipien- dū baptiſmū vel aliud qdūqz ſex ſacrorū nō excludit ſacrī. q̄ coact⁹ cōſensus ad ſhēdū ma- trimoniū qd̄ eleptū ſacrī nō excludit mri- moniū. **P**na p̄t. qz nō apparet rō q̄ re coactio singularit excludat iſtū ſacrī. tñ nullū aliud **A**ns etiā p̄t. qz p̄mittēs ſe baptizare timore mortis vel alteri⁹ cuiuscūqz pene. vere ē baptiſatus. qz cogēd⁹ ad obſeruatiā ſidei iā ſulce pte. vt dicil extra de baptiſmo et ei⁹ effectu. c. maiores. **P**qui cogitur p̄ blādicias ad ſhēdū mrimoniū vere ſhit matrimonii. q̄ q̄ cogit p̄ minas vel p̄ penas vere ſhit mri- moniū. **A**ns p̄t. **P**robat p̄na. qz ad ſensu mri- moniū nō p̄ qz cogi coactōe ſufficiēte. ſz ſolū coactōe inducēte. ſed nō min⁹ inducūt ad cō- ſentiēdūm blādicie qz mine. **S**ed nec iſta opio ſtare p̄t. **O**r illud impedit matrimonii n̄ ſolū in facie ecclie ſed etiā corā deo qd̄ repuḡt indiſſolubilitati ipſi⁹ mrimoniū. ſed coactio ⁊ violētātō cōſensus. t̄ maxievt puenit a meru q̄ p̄ cadere i cōſtātē viz repuḡt indiſſolubili- tati mrimoniū. q̄ tē. **M**aior p̄t. qz etiā coraz deo mrimoniū d̄z eē idiſſolubile. teſtātē ſalua- tore Mat. xix. vbi ait. Qd̄ de ſhiuit hō n̄ ſe- pet. Et ibidē. pp̄ter h̄ relinq̄t hō p̄rez t̄ m̄rēz ⁊ adhærebit yxoru ſue. **M**ior etiā p̄t. qz valde ēdiſſicile tales homiſes diu ſil cōuiuere q̄ a ſe mutuo noſcūt diſſētire. Etiā nullū violētū p̄ petui. vt ait pho. i. ce. t̄mū. **S**ed ſz dictū iſtoz q̄ dicūt q̄ cōſensus coact⁹ repuḡt mri- monio i facie ecclie vez ē t̄ ſupi⁹ p̄bati ē p̄ ea q̄ adduxi p̄ iſta. iij. **D**cl̄o. **L** n̄ qd̄ ipſi ad decla- ratōz iſti⁹ adducūt pura cū dicūt q̄ eccl'a p̄ſu- mit ibi nō fuiffe cōſensū ſteriorē xp̄ter metū. **H** videt eē falfū. qz i rebz dubijs ſp̄ iudicium ec- clie illud qd̄ meli⁹ ē d̄z p̄lūmtere. ſic p̄z extra de reg. iur. c. eſtote miſericordes. vbi d̄ſſic. **H**oc loco nihil aliud p̄cipi nobis eſtimo nūl̄ vt ea facta q̄ dubiū ē q̄ aio ſiāt i meliorē p̄t̄ inter- temur. **S**ed vtr̄ coact⁹ dices ſybq̄ mrimoniū

cōsentiat interi⁹ vñ nō p̄sentiat ē factū dubius.
nō p̄sentieđo ip̄e mortalr peccat. q̄ mētis p̄
miciose i factō serioso. ḡ nō ē dōm q̄ ecclia p̄li
mat talē hoīem nō consentire. sic non ē dōm
q̄ ecclia p̄sumat aliquē eē p̄ctōrem cui⁹ p̄ctm
nō appet manifeste. ¶ Istud etiā p̄z extra d̄
scrutinio i ordinib⁹ facieđo. c. ex pte tua. vbi
dicit Innocēti⁹. iij. de eo q̄ ep̄o r̄iūder ordinā/
dū diaconū esse dignuz. q̄ in tali r̄iūsione nō
peccat. vñmō h̄ suā consciām nō loquunt. cuz
illum quē indignū eē nō nouit dignū debeat
estimare. Non c̄igil dōm q̄ ecclia p̄sumat
ibi nō esse consensū. q̄ uero possit dici q̄ ecclia p̄
sumat consensū sup̄dicto mō coactū nō c̄era
lidū ad ḥēdū m̄rimoniu. ¶ Ad p̄muz igit̄
motiu isti⁹ op̄lōnia dōm. q̄ q̄uō maior sit
vera loq̄ndo de voluntario absoluto. tñ nō est
vera de voluntario cōditionato. Sed m̄or
p̄cedit de voluntario cōditionato. Sublata
em̄ adiecrā cōditione cui⁹ metu cogit ad p̄sen
tiēdum. tñc multo plus eset ibi de in uolun
tarior q̄z de voluntario. igit̄ nihil concludit. In
omib⁹ em̄ talib⁹ dicit solū p̄ tanto plus eē de
voluntario q̄z de in uoluntario. q̄ magis elige
homo hoc fieri vel esse. q̄z cū eius oposito pe
nā incidere quaz formidat. sicut magis vult
merces p̄dere q̄z eas retinere cū vite p̄ditione.
¶ Ad sc̄dm dōm q̄ antecedēs sicx m̄uerſaliter
acceptū nō est vñz. q̄ qui coacte faceret op̄a
pn̄se ille nō cōsequit sacramētor hō effici melioris p̄ditionis si fe
cerit qđ in le ē. sed i h̄ctu matrimonij hō effi
c̄it sepius p̄ioris p̄ditionis. q̄ curis multis
et laborib⁹ obligat. ac etiā qñq̄ mortis piclo.
sicut apparet in multis mulierib⁹ q̄ moriunt
pturiēdo. ideo nullus vñ obligari ad m̄rimo
niū. nisi p̄sens suus sit liber et nō coactus.
¶ Ad tēdiuz nego p̄nam. Ad p̄bationē ne
go malore. q̄ coactio pueniēs ex metu potē
re cadere in constatē vñz. nō est solū inducēs
sed sufficiēs. ¶ Cōclusio tercia ē q̄ coactio le
uis ex leui. s. m̄dū pueniēs nō impedit matri
moniu. Quia talis coactio debilis et frivola
potius debet dici nō coactio q̄z coactio. et id
q̄uō sit aliquo modo inducēo. tamē nō c̄lif
ficien. ḡ tē.

Quantus ad secun-
dū articulū dicendū q̄ pater nō potest d̄ lūre
cogere liberos s̄hos ad m̄rimoniūz ūhendū.

Solutions
2d. I.

Zd. 2.

Ad. 30

L5clusio tercia.

**Articulus
secundus.**

Quia in iusto patre liberis p̄t se ad religiones trāsterre, q̄ pater non p̄t eos ad matrimoniuꝝ cogere. Lōsequit̄ia p̄z de se. Pat̄z etiā aīs. q̄ p̄t de iure non p̄t liberos prohibere ab eoz spūa li salute. 1. P̄sta p̄clo sat̄ ē determinata extra de desponsatōe iputēz. c.i. vbi dicit Honor̄ij. q̄ si fili⁹ ē adulterus, taliꝝ modo nō p̄sentit. tūc p̄ patrē fieri non p̄pet̄ strahat matrimoniuꝝ. Et ibidē glosator multas adducit p̄batiōnes acceptas a iure canōico ⁊ ciuili. q̄ p̄t nō p̄t de iure cogere filiū ad matrimoniuꝝ ḥēdū. 2. Et iā ista p̄clusio patet p̄ ea q̄ adduxi sup̄ us ad p̄bandā p̄cloem sedam primi articuli.

Instantia

1. Sed h̄ istud videt̄ eē Honor̄ij papa. qui post vba p̄dicta de filio adulto: immediate de filio nō adiulco sic ait. P̄t aut̄ p̄t filiū nō dūz adulterū cui vult m̄rimoniū tradere. t̄ postq̄z fili⁹ p̄uenir ad p̄fectā etatē om̄ino debet h̄ adimpleri. 3. P̄. q̄libet p̄t de iure cogi p̄ illuz cui tenetur obedire. Sed fili⁹ tenetur in om̄ibus obedire patrib̄ suis. iuxta dictū apli ad Col. iij. vbi ait. Filii obedite patrib̄ vestris p̄ oīa. 4. hoc em̄ placitū est d̄no. 5. P̄. nullus p̄ iura/mentū suum debet aliquid p̄nlio promittere nisi de iure possit illū cogere ad seruandū p̄missum. Sed sepe honesti viri promittunt futura matrimonia p̄ liberis suis. t̄ q̄nq; h̄mōi promissum firmat iuramentō. q̄ ic. 6. P̄. p̄ spūa li p̄potest cogere filiū spūalem ad contrahēdū matrimoniuꝝ spūale. q̄ pater carnalis p̄t cogere filium carnale ad h̄ēdū m̄rimoniū carnale. Lōsequit̄ia p̄z p̄ locū a minori affirmat̄. q̄ coactio min̄ videb̄ h̄ē locū i spūalib̄ q̄ i corporalib̄. Probab̄ aīs. q̄ papa q̄ ē pater spūalis p̄t p̄cipere clericos q̄ ē fili⁹ su⁹ spūal ve acceptet epatū. i q̄ acceptatōe h̄ē hit h̄mōi filius spūale m̄rimoniū. efficiēt em̄ spōlus ecclē quā acceptat̄. 7. P̄. h̄ō sāct⁹ nō p̄cipit alicui nisi il lud q̄d de iure p̄t p̄cipere. Sed ille scūs patriarcha Ilaac p̄cepit Jacob filio suo vt iret i me soporāmīa. t̄ accipit̄ ibi vroxē de genere suo. q̄ p̄t p̄t p̄cepto cogere filiū suū ad m̄rimoniū h̄ēdū. Ad p̄mū d̄dm q̄ licet boni moris sit q̄ filius oīo ratū teneat cū venerit ad di es pubertatis oīa licita ⁊ honesta q̄ p̄t p̄ ipso p̄misit q̄n erat minor annis. t̄n si pater despō lauit eum vni mulieri. et ipse ab illa dissentiat q̄n ad annos discretōis p̄uenir. tunc nō p̄t h̄tra suā voluntatē p̄t eum cogere ad accipidū h̄mōi mulierē i vroxē. vt appareat ex iurib̄ allegaris p̄ glo. sup̄ isto eodē textu in q̄ fundat̄ istud argumētū. Ad. iij. d̄dm q̄ ali q̄cē teneri ad obediciā alteri p̄t duplī intelli-

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

gi. Uno mō de nccitate. Alio mō de ɔgruitate. Primo mō maior ē vera. sed minor ē falsa. q̄ quis in talib̄ q̄ spectat ad regimē ⁊ gubernationē dom⁹ ⁊ familie. filius familias teneat de nccitate p̄t obodire. t̄n i his q̄ spectat ad in dissolubilē fili⁹ obligationē. sic fit i matrimonio. fili⁹ nō teneat de nccitate obedire p̄t. quis h̄ deceat de ɔgruitate. Et iō sedo mō minor ē vera. maior aut̄ ē falsa. Ad p̄batiōz minori p̄t accipit̄ sub p̄mo sensu d̄dm. q̄ p̄ly oīa nō int̄edit apl's facere distributōz simplē generalē s̄ accōmodā q̄tū ad ea q̄ spectat ad regendā familiā ⁊ regimē ipsi⁹ dom⁹. Ad. iij. d̄dm ad minorē q̄ null⁹ p̄t i talib̄ d̄z absolute promittere vel iurare. sed solū hac p̄dictiōe exp̄ssa vel saltē intellecta. si placuerit fili⁹ vel si possit eū inducere ad p̄sensū. hac em̄ conditionē non exp̄ssa vel saltē sub intellecta. tūc temere iuraret. eo q̄ i sua p̄tē non eēt implere qd̄ p̄mitteret. Ad. q̄tū alīq; negarēt aīs. q̄ s̄m eos null⁹ p̄t cogi ad habēdū curā alīz. Sed hoc nō videt bñ dictū. q̄ sic ecclīa militā possit totalē negligi ⁊ euangelicē. q̄ q̄libet possit se a cura alīaz subtrahere. Lōcesso i q̄tū ante nego p̄nam. Ad. p̄batiōz d̄dm q̄ duplex ē coactio. Una p̄ quā conditio coacti meliorat. t̄ sepi⁹ p̄tioratur. Prima magis h̄z locū i spūalib̄ q̄ i corporalib̄. t̄ econuerso ē de sedā. Prima coactio p̄t alīq; rōnabilitē cogi. q̄ ex tali coactōe non generat alīqd̄ p̄nūcīlū ipsi⁹ coacto. sed nō sedā. q̄ p̄nūcīlē ē ipsi⁹ coacto. cū ei⁹ d̄ditio non fīat melior. sed alīq; mō p̄tior p̄ h̄mōi coactiōz. 9. Lū igīt̄ coactio ad epatū h̄ēt naturā coactis p̄mo mō dicte. t̄ coactio ad m̄rimoniū scđo mō dicte. ido q̄uis alīq; legitimate possit cogi ad epatū acceptādū. t̄n null⁹ d̄z cogi ad corpore m̄rimoniū h̄ēdū. Ad. v. d̄dm. q̄ licet p̄t de iure possit p̄cipere filio vt h̄ēt matrimoniū p̄ illo tpe q̄n ex diuino p̄cepto fili⁹ teneat h̄ēt m̄rimoniū. t̄n h̄ alio tpe non p̄t. sed vt p̄z ex dictis sup̄ di. xxvi. art. iij. p̄nūchomo non teneat ex diuino p̄cepto h̄ēt m̄rimoniū. q̄uis q̄libet h̄ō adulter⁹ ad h̄ēt teneat tpe p̄tia r̄chaz. ideo p̄t pronūc nō p̄t de iure p̄cipere filio vt h̄ēt matrimoniū. q̄uis h̄ de iure fecerit potuerit Ilaac respectu ipsius Iacob.

Dicit. exp̄
Articulus
tercius.

Quantū ad tertium
articulū est aduertendū q̄ deceptio. solet imp̄dicēre inq̄stum error. imp̄dit qui oris ex deceptione. Error autē duplī potest considerari.

Löclusio
prima.

Uno mō i generali seu fīm rationē generis cōpetētē oī errori. Alio mō in spāli. puta fīm rōnē dīntie hētis ad aliquā determinatā materia circa quā errat. ¶ Et fīm h̄ pono duas actioes. Prima ē q̄ error fīm rōez generis nō impedit matrimoniu. Qz nō oīs errori spēdit matrimoniu. ḡ error fīm rōem generis nō spēdit matrimoniu. Löseq̄ntia p̄z. qz illud qd̄ seq̄t rationē generis h̄ uenit oībō spēbō s̄b tali genere atētis sicut ipsa rō generis saluat̄ i oībō suis spēbō. Alīs pbāt. qz si q̄s h̄ heret cū aliq̄ quā crederet eē nobilē. dato q̄ illa non eēt nobil. nihilomin⁹ matrimoniu eēt h̄ctū. Et eodē mō si crederet eā eē diuīstē. t̄ ipsa eēt pauperi ma. vel crederet eā esse virginē. t̄ ipsa esset corupta. t̄ sic tē alīq̄ q̄plurimis cōsilibus erroribus. qui fīm iura nō impedit matrimoniu

Instantia

2. Antīc vīdet eē mīgr hīc in līa. vbi ait. Si alī quis nobilē feminā in coniugez petat. t̄ p̄ ea alia ignobilis tradat ei. nō est inter eos cōmīgiū. ḡ vīdet q̄ errori nobilitatis impedit matrimoniu. cui⁹ oppositū assumūtī declaratioē p̄missē distinctionis. Maior et minor patēt in lī. Porphirij. ¶ P̄. h̄ pbātōz antīc vīdet eē mīgr hīc in līa. vbi ait. Si alī quis nobilē feminā in coniugez petat. t̄ p̄ ea alia ignobilis tradat ei. nō est inter eos cōmīgiū. ḡ vīdet q̄ errori nobilitatis impedit matrimoniu. cui⁹ oppositū assumūtī pbātōz p̄di c̄ta. ¶ P̄. illud qd̄ repuḡt cōsensui h̄ impedit matrimoniu. sed errori repuḡt cōsensui. Maior p̄z. qz qd̄ repuḡt c̄tē h̄ impedit effectū. h̄ cōsensus eētā matrimoniu. vt apper ex dictis sup̄.

Minor etiā nota ē iure ciuili. qz qd̄ lex vīc

ḡ nullā h̄ cū est cōsensui q̄ errori. Ad pri-
mū dōm. q̄ genus t̄ species p̄nt duplē consi-
derari. Uno modo vt supponūt p̄ concepti-
bus. Alio mō vt supponūt p̄ rebō substratis
h̄moi cōceptibō. Primo mō p̄cedit in statia.
t̄ ideo nō est ḡtra p̄sens dīctū. Quia qn̄ dīcit
q̄ ratio generis saluat̄ i qualibet specie. ibi ge-
nus t̄ spēs accipiunt p̄ rebus t̄ nō pro cōce-
ptibō. sicut ratio substatia saluat̄ in hominē.
t̄ q̄libet alia natura specifica contēta s̄b substa-

Ad. 2. Ad scdm dōm q̄ modo q̄ mīgr ponit casū.
tū errori eēt nō solū circa nobilitatē. sed etiā
circa subiectū nobilitatis. qd̄ p̄t. qz mīgr met-
ponit q̄ ibi sit errori circa p̄sonā. S̄b pbātōz p̄-
dicti antīc nō loquit̄ de eo q̄ errat circa subie-
ctū nobilitatis. qui errori implicat errori p̄so-
ne. sed loquit̄ de eo q̄ errat circa nobilitatē s̄b
leci. lō nihil arguit h̄ p̄dicta. Ad tēcīuz

dōm ad minōrē. q̄ licet aliq̄ errori repuḡnet

consensui vt p̄tendūt leges ciuiles. ex hoc tñ
non habet q̄ oīs errori repuḡnet cōsensui.

¶ Conclusio scđa ē q̄ errori p̄sone t̄ errori con-
ditionis. maxie qn̄ dīctio h̄git i deteriorē p̄tē
impedit matrimoniu. Qz q̄libet h̄ctus ipē-
dit p̄ errorē eoꝝ q̄ sunt substancialia in h̄moi
tractu. Sed errori p̄sone t̄ cōdīctōis vergen-
tis i deteriorē p̄tē circa substancialia matrimon-
ialis cōtractus. ḡ h̄moi errori impedit ma-
trimoniale h̄ctū. Maior p̄t. pbāt mīor.
qz in q̄libet re materia t̄ forma sunt principia
sbalia. Sed p̄sone h̄tētis sūt materia matri-
monij. libera h̄o dīuctio h̄tētū spectat ad for-
mā matrimonij. ḡ errori p̄sone t̄ errori dīctio-
nis h̄gētis in deteriorē p̄tē. puta errori seruitu-
ris q̄ libera p̄sonaz cōnūctio p̄t a supioribō
impediti ē errori circa sballia ipsi⁹ matrimonij
t̄ p̄ dīs tal' errori spēdit matrimoniu. Dīctio
norāter. vergēs in deteriorē p̄tē. qz fīm iuristis
condīcio i isto p̄posito appellat libertas vel ser-
uitus. Nō dato q̄ aliq̄ h̄tēt cū aliq̄ quaz
credit esse seruile ancillā. t̄ illa sit libera. ex hoc
nō impedit matrimonialis h̄ctū. qz dīctio
ignorata nō vergit in deteriorē p̄tē sed potius
in meliorē. t̄ ideo ex illo errore nullū p̄iudicis
unū gigint contrahēti h̄moi condītōe igno-
rati. nec p̄ seq̄uenio illo errore matrimoniu
impedit. ¶ P̄. q̄ errori p̄sone impedit matri-
moniu. h̄dēsufficiēter t̄ pulcre probat magi-
ster hic in līa dist. xxx. c. i. Q, autē errori con-
ditionis seu seruitus impedit. hoc exp̄sse te-
terminat Alexāder. ih. extra te cōiugio seruo-
rū. c. p̄posuit. t̄. c. ad nostrā.

Scđa cō-
clusio.

Solutio.
Ad. 1.

Quantum adquar

tū articulū pono duas actioes. Prīa ē q̄ in-
ter ioseph t̄ maria fuit p̄fectū matrimoniu. Qz
rōe matrimonij nō dīctū aliq̄ iūges nisi sit p̄-
fectū. Quāuis em̄ int̄ aliq̄ p̄sonas sīnt h̄cta
spōsalia. tñ p̄penō dīctū cōiuges. Sed Jo-
seph et maria vere dicebāt iūges. Unī mat.
i. dīxit angel⁹ ad ioseph. Noli timere accīpere
maria cōiugētuā. ¶ Forte dīcēt q̄ post vo-
tū vīginatatis non p̄t hō se astringere p̄fecto
matrimonio sine pīculo t̄ p̄ctō. sed bīa vīgo vo-
ut vīginitatē p̄tē sc̄ti dīcūt. t̄ nunq̄ cōmisit
p̄ctm. ḡ nūq̄ astrictit se ad p̄fectū matrimoniu.
Minor p̄z. pbāt maior. qz vīgo tribūcēs viro
sup corp⁹ suū p̄tē. exponit pīculo suā vīgra-
tē. h̄z vīgo h̄tēt p̄fectū matrimoniu illa tribuit
viro p̄tē sup corp⁹ suū. vt p̄z ex p̄cedētibus.
¶ Etīa obligare se ad h̄tēt voti sui ē p̄ctm. h̄z

Articulus
quartus
Löclusio
prima

Instantia

- prefecto matrimonio hō obligat se ad redēcēn-
dū debitū, qd ē ſolum virginitati. ḡ tē. ¶ p.
post pfectū matrimonii nō licet alicui dāmit-
tere dīngē. Sed vt p̄z mat. i. ioseph intende-
bat occulte dīmītēre maria. ḡ int. ioseph et
maria nō fuit pfectū m̄rimoniū. ¶ Ad. i. ne-
go maiorē. Ad p̄bationē dōm q̄ si illa virgo
certificata ē a ſpūſcō q̄ illo viro ſic plac̄ casti-
tas q̄ a tali viro ip̄a oſno manebit intacta z il-
libata. tūc maior illi p̄batiōis non ē vera. ſic
nūt erat i. p̄poſito. q̄ ut dīctū ſci doctores. v̄
go maria de castitate ioseph et de inuiolabili-
tate ſue virginitatis fuit ab iſpiratōe ſpūſſā
eti totalr certificata. ¶ Et p̄ b̄ etiā pat̄ ad ſe
cūndā p̄bationēz. q̄: b̄tā virgo nō obligauit
ſe absolute ad ſtru vori ſui. ¶ Ad. ii. dōm. q̄
maior nō ē vera. q̄: nō obſtate pfectōe matri-
moniū. en aīq̄ ſit ſummatū p̄ actū carnal' co-
pule. tūc vñ cōiugū etiā ſ volūtāte alteri p̄t
intrare religionē. vt dīctū ē ſup̄ di. xxvij. ar.
ij. ¶ Etia p̄poſito q̄ maria aliq̄s p̄cipet cōiu-
ge ſyā ē īmp̄gnatā ſus q̄ cognoscerz eā. tūc
nō obſtate pfectōe m̄rimoniū ip̄e poſſet eā di-
mīttere q̄z̄ ad ſepatiōz thoru l̄ manēs i ſclo
nō poſſet eā dīmīttere q̄z̄ ad diſſolutoz ma-
trimonial' vinculi. q̄ illa viuēte nō poſſet du-
cere alia vxorē ſim nouā legē. q̄z̄ ſim legem
mosaycā dato tali mulieri libello repudi⁹ ma-
rit⁹ ſi voluiffet diuixiſſet alia vxorē. Sed iο-
ſeph p̄cepit maria ē īmp̄gnatā. igit ſufficien-
tē habuiffet cām dīmītēdi eā: ſi angel⁹ ſibi n̄
diuixiſſet h̄moi īmp̄gnationē fuſſe p̄ ſp̄m̄ſetm̄
¶ Cōclū ſcda ē. q̄ q̄z̄ ſim ſimoniū iοſeph et
marie fuerit pfectū. en nūq̄ ſuit ſummatū. q̄a
m̄rimoniū ſummatū nō p̄ ſtare cū pura vir-
ginitate. ſed marie virgītas māſit puriſſima.
Maior p̄z. q̄ ſim ſimoniū nō ſummat n̄i ſi p̄
carnale copula. Minor etiā ē cōceſſa a q̄libet
fideli xpiano. Dē ſim ſci doctores ſcribētes
de marie puritate. dīctū eā fuſſe virginem an-
ptū: z i ptū: z poſt ptū virginē eternū p̄man-
iffe. ¶ Sed ſ hac catholica veritatē erat q̄/
cā inutile z mal⁹ ſacerdos noīe eliriſſ. q̄vt re-
citat. b. Hiero. in li. quē fecit ſtra eliriſſ. di-
xit. q̄ q̄z̄ maria virgo manēs genuerit xp̄z
en poſtea iοſeph cognouit eā. ¶ Et iſte erro-
rio ſui motiua accepit ex euāge. Matt. i. vbi
dīct̄ de maria. Anteq̄ ſconueniret inueta eſt i
vtero habes de ſpūſanc̄to. Quod dīctū videt
inuere iοſeph cu Maria poſtea ſconueniſſe.
2. ¶ p̄. eodē ca. dīct̄. Exurgens autē iοſeph
a ſomno fecit ſicut p̄cepit ei angelus dñi. z ac-
cepit coniugē ſuam. z non cognoscebat eā do-

nec p̄cepit filiū ſuū ſimogeniti. Ergo p̄ ly do-
nec videt q̄ poſteq̄ p̄cepit cognouerit eam. Et
amp̄ p̄ ly ſimogeniti videt q̄ Maria habu-
erit alium filiū. q̄ ſimogenitus dīct̄ in ordi-
ne ad ſeclido genitū. ¶ Et conſirmat. q̄ x̄p̄s
dīct̄ habuiffſe fratres. Nā Matt. xij. q̄dā di-
cit ipſi x̄p̄o. Fratres tuī ſorū ſtāt querētes te.
Ergo in conceptō h̄moi fratz̄ matrimonii
p̄dictrū ſuit ſummatuz. ¶ Ad. i. dōm q̄ ly
anteq̄ ſi ſp̄ dīct̄ ordinē ad illud qd ſu-
rum ē ſim rei veritatē. ſed etiā refert ad illud qd
ſim curſum cōm̄ ſluenit eē futur ſicut qñ
q̄ dīct̄. cal hō mortu⁹ ē q̄z̄ h̄r̄ et. xp̄. annos.
¶ Ad. ii. nego ſim ſim ſit ad ambas p̄tes
Inīc. Nā ly donec nō ſp̄ ſignificat finē z ter-
minationē ei. qd precessit. veniēte illo qd expe-
ctaſ. ſicur. i. ad Lox. xv. apl̄ ſoquēs de regno
x̄p̄i ait. O porret ſilum regnare: donec ponat
omnes inimicos eius ſub pedibus ei. Non
en p̄ ly donec intelligit apl̄ ſp̄ ſubiect̄ inim-
icis regnū christi finiat. ſed potius intelligit
q̄ ſubiect̄ inimicoz̄ includit in ſra pura-
tionē regni. Sic in p̄poſito non ſignificat q̄
negatio cognitionis ſeu violationis virginis
Marie terminata fuerit in eo q̄ p̄cepit ſimogenitū.
ſed potius ſignificat q̄ h̄moi partus
claudebat in ſra durationē h̄ui negationis.
Nec p̄ hoc p̄iudicat p̄petue durationi eiū ſe-
negationis. ¶ Etia ſimogenitus nō habet ne-
cessariū ordinē ad ſeclido genitū. alba vñigat⁹
nō poſſet habere iu ſimogeniture. qd faliſuz
eſſe p̄batur. nō ſolum i veteri lege. veriſeriant
ſi noua. Un ſimogenitū nō poſnit necessario or-
dinē ad genitū poſteriorē. ſed ſolū p̄uatvel ne-
gat ordinē ad poſtē. vt dīct̄ ſimogenitus an
quē nō eſt alius genitū ab eo cui dīct̄ ſimogenitū.
¶ Ad confirmationē dīcendū q̄ in
diebus illis cognati z consanguinei diceban-
tur fratres. ſicut Loth dicebat ſrat̄ abrahā
cum en eſſet filius fratris ſui. Iſti ḡ q̄ ſeu-
geliste appellat fratres x̄p̄i. ſuerunt cōſanguinei ſui.
pura filiū ſoroz̄ virgis marie. ¶ Ad ar-
gumentum principale nego minorez loq̄hdo de
deceptione inducēte errorē pſone vel ſeditōis
vergētis in p̄te poſtē. ¶ Ad p̄bationē dōm
q̄ inter Jacob z lyā nō fuſſe m̄rimoniū p̄tē
dupl̄ intelligi. Uno mō q̄ non fuerit matri-
moniū p̄ illa mēſura tempis qua deceptio du-
rauit anteq̄ ſciret ſe eſſe deceptū. Alio mō pro
ſp̄. pura q̄ nūq̄ ſuerit m̄rimoniū inter eos
Primo ſcedo ſim. nā aīq̄ p̄cipet ſe dece-
ptū nulluz ſuit int̄ eos m̄rimoniū. q̄ vlḡ ibi
iacob nūq̄ adhibuit cōſensū q̄ p̄heret cum.

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Cōclū ſi
ſim.Error elini-
di.

Cōfirmat

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad cōfir-
mationēAd p̄nci-
pale argi-
mentum.

lyā m̄rimoniū. sed scđo m̄ nego p̄fiaꝝ. qz p̄
stea d̄lēnsit i ea tāqz i sua legitimā vxorē. sicut
inseruit magis patet b̄no concedēre.

Distinctio tricesima prīma.

Ost hec de

bonis Postqz mḡf determina-
uit d̄cā formalī ac officiēre ipi-
us matrimoniū. nūc tractat de el̄cā finali. pu-
ta de bonis ipsi⁹ m̄rimoniū. Et diuidit̄ duas
ptes. Nā p̄mo vlt̄ tractat de trib⁹ bonis m̄ri-
moniū. scđo sp̄l̄r p̄siderat de uno illoꝝ. puta
de bono fidei. dī. xxix. ibi. Q, vo sine p̄sens.
Pria i duas ptes. nā p̄mo oñdit q̄ s̄nt bona
m̄rimoniū. scđo innuit q̄liter illa bona excusat̄
a pctō actu carnal̄ cōmerci⁹. ibi. Lū iḡt̄ hec
tria. Pria i tres. qz p̄mo ostēdit q̄ m̄rimoniū
triplex ē bonū. scđo q̄ istud triplex bonuz non
p̄comit̄ qdlibet m̄rimoniale coniugū. tertio
sp̄l̄r oñdit quō aliq̄ sine int̄ētōe plis h̄unt
m̄rimoniū. scđa ibi. Et ē sciēdū. t̄cia ibi. So-
let q̄ri cū mascul⁹. Et hec i tres. Nā p̄mo oñ-
dit q̄ absqz plis int̄ētōe p̄t h̄i m̄rimoniū. se-
cūdo q̄ int̄ētō vitādi plē excludit m̄rimonia-
le cōiugū. et tertio qn̄ reputad⁹ sit homicida
q̄ p̄curat aborū. scđa ibi. Qui vo. tercia ibi.
h̄ q̄ri solet. Seq̄t̄ illa ps. Lū iḡt̄ h̄ ta. Et
diuidit̄ i duas ptes. Nā p̄mo ostēdit quō si-
tes. proles et sacrū. q̄ sunt tria bona matrimo-
niū excusant actu carnalis copule a pctō. scđo
innuit quō ambo cōiuges parē habet ptātēz
in actu isto. ibi. Sciēdū etiā ē. Pria i duas.
qz p̄mo ponit int̄ētē veritat̄ determinatiōz. se-
cūdo adducit h̄ā obiectōz. ibi. S̄z h̄ cōeu-
bit⁹. Et hec i tres. p̄m q̄ tripl̄r obijcit. q̄ cuili-
bit̄ obiectōi sua r̄fūsione adiūgit. scđa ibi. sed
forse aliq̄s dicet. tercia ibi. Uide t̄n. b. Bre-
go. Hec ē suā istius. xxxi. dī. i generali. Cir-
ca quā q̄ro in speciali.

Oexcusat̄ a pctō p̄ tria bona coniugū q̄
mḡr assiḡt̄ h̄ i l̄ra. Et videt q̄ nō. qz
act⁹ coniugal̄ cōcubit⁹ p̄ illa bona non excusa-
tur ab om̄i erubescētia. q̄ nō excusat̄ totalit̄ a
pctō. Ans p̄z. qz ppter naturalē erubescētā q̄
libet honesti hoīes etiā in legitimo thoro ex-
eſt̄ se abscondunt qn̄ pdictū actu d̄mit-
tunt. p̄ntia etiā p̄z. qz p̄m Damas. verecūdia
nō ē nisi de turpi actu. Lōtra. qz p̄m Doct̄
nā scđz in h̄ differt act⁹ h̄ugalis a fornicario
qz p̄ bona m̄rimoniū excusat̄ a pctō. Dic p̄

mo vidēdū ē vt̄z ista tria bona. fides. ples.
et sacrū s̄nt de m̄rimoniū necessitate. Scđo
vt̄z p̄ hec tria bona sufficiēter excusat̄ act⁹ car-
nal̄ copule. Tercio vt̄z his trib⁹ bonis q̄li-
strib⁹ ace⁹ carnal̄ copule sit meritoriuꝝ. Et
qrto vt̄z pdictis bonis deficiētib⁹ iudic⁹ act⁹
sp̄ sit demeritoriuꝝ.

Quādū ad prīmū

Articulus
prīmus.

sic p̄cedat. Pr̄prio p̄mū terminoz declaratōz
Scđo submittit̄ vñā distincōz. Tercio ex
mēbris illi⁹ distincōis eliciā triplice concloꝝ.

Circa p̄mū ē ad sciēdū q̄ p̄ bonū fidei h̄ tel
ligit q̄ maritus p̄p̄n accedat vxorē. t̄nullo
mō alia. et vxor p̄p̄n recipiat virz. t̄nullo
mō aliū. Der bonū plis qd̄ intelligi debet d̄
se p̄z. Sz p̄ bonū qd̄ d̄r sacrū intelligit̄ in
separabilitas ipsorū coniuguz. Et vñuqdqz
istoz d̄r bonū. alr̄ t̄n et alr̄. p̄m q̄ bonū triplex
distinguit̄ a pho. vii. ethi. s. in bonuz simplē
qd̄ ē bonum honestū. et bonū cōferēs seu ve-
le. et bonū delectabile. Juxta quā distincōz
fides de qua ad p̄ns loquimur. reducit̄ ad bonū
honestum. qz ad magnā spectat honestatē q̄
mō pdicto coniuges sibi in utuo seruēt fidē.

Proles reducit̄ ad bonū vtile. qz sic cibi co-
mestio cedit ad seruatōz. et p̄ p̄ns ad vtilita-
tē indiuidui. sic prol̄ generatio cedit ad cōser-
uationē et ad vtilitatē sp̄ei. Sz sacrū redu-
cit ad bonū delectabile. qz cu selectabil̄ sit p̄n-
tia amicorū. vt d̄r. ix. ethi. sequit̄ q̄ indissolu-
bil̄ cōiugū vñio h̄ sacrū appellata. q̄ amicis
simq̄ eēd̄z. qz ppter hoc relinquet h̄o patres
et matrē. et adhēredit̄ vxorū. merito reduca-
tur ad bonū delectabile. Et forte ex his mo-
uetur Arist. vii. ethi. cu ait. q̄ amicicia q̄ est
inter virz et vxorē est naturalis. et includit̄ i se
honestū. vtile et delectabile. Est etiā h̄ adū
tēdū q̄ l̄z p̄ istud triplex bonū cōiugū iā dictū
triplex gen⁹ bonoz hoīes habuissent i sua pu-
ritate si mālissent in statu integratatis et inno-
cētē. tamē post lapsū p̄mōz parētuz istud
triplex gen⁹ bonoz circa bona m̄rimoniū val-
de a sua puritate remittit. et triplici suo h̄rio p̄
misit. Nā honestas fidei verecūdia pmisceat̄
vtilitas prol̄ dāno. et delectabilitas sacramē-
ti seu indissolubilitatis laborib⁹ et teclo. Nā
licet sit honestum q̄ fide seruata quilibet sciat
suā vas possidere. sicut ait apostolus. tamen
actus carnalis copule est cōnexus p̄nunc ve-
recundie. Quod nō fuisset si homo mālissi i
statu innocētē. Et q̄p̄is sit vtile p̄ speciei

Nota.

seruatione q̄ ples generent & educant. tñ ex eaꝝ generatione paretes patiunt̄ damnū riaeturā in suis corpibꝫ. et ex earū educatione patiunt̄ damnū in rebus exterioribꝫ. Quod similiter non fuisset si i statu innocēt̄ homo stabilis p̄mansisset. Et i q̄zis indissolubilis vniꝝ cōingū ex naturali amicicia valde deberet esse delectabilis. tamē raro inueniunt̄ pluges quin multo afficiant̄ tecido. & penam angustie patient̄ & labore. q̄ homo nascit ad labores sicut avis ad volādum. vt dicit Job v. Et nec istud fuisset in p̄adysō. quia sp̄ vniꝝ cū altero fuisset socialis & iocūda possessio.

Distictio.

Cōclusio
prima.

Instantia

Solutio.

Cōclusio
scđa.

His p̄missis est aduertēdū q̄ p̄dicta bona matrimonij p̄nt triplē considerari. Uno mō put cadūt i intētione. Alio mō vt cadūt i executione. Et tertio mō vt cadūt in obligatōe. Et p̄m h̄ pono tres breves scđea. Prīa q̄ sacrī seu indissolubil vniꝝ h̄ētiꝝ oībꝫ his trib⁹ modis ē de nccitare m̄rimonij. Ista scđo p̄ ex dictis sup̄. q̄ i ista indissolubilitate cōsistit forma m̄rimonij. q̄ simplē ē d̄ nccitate m̄rimonij. Et ista ē intētio. b. aug. q̄ i li. de bono iungali ait. Sacram̄ ita indissolubilit̄ seu inseparabilit̄ iungio heret. vt si ne illo esse nō videat. Forte dicet. si indissolubilitas esset de nccitate m̄rimonij. tūc nō posset eē vez matrimonij inter tales psonas q̄ ab iniuice de iure p̄nt separari. Cōseq̄ntia p̄. Sed falsitas p̄n sis probat. q̄ sicut declaratiū est dist. xvii. articulo. iij. q̄zis vez sit matrimonij int̄ alīq̄s psonas. tñ si inerat religione p̄tra voluntates alterius. illa q̄ manet in seculo p̄t aliud h̄ēre matrimonij. qđ fieri nō posset si p̄mū m̄rimonij ip̄licasset indissolubile vinculū. Rn̄ deo q̄zis de nccitate m̄rimonij sit indissoluble vinculū. tñ in morte alteri? iungū corrūpit & dissoluit h̄ēmo vinculū. Sed postq̄ h̄ō fecit professionē in religione approbata. tunc reputat mortuus morte sp̄sialī qua dī homo mori q̄ ad vitā ciuilē. Et ido si c̄ matrimonij corporaliter p̄summatū dissoluīt morte corporalī sic m̄rimonij ratū nō dū corporaliter p̄summatū & adhuc manēs infra sp̄ualez m̄rimonij vita tē vere dissoluit p̄dicta morte sp̄siali. Cōclō scđa ē. q̄ fides et ples q̄zis p̄mis̄ duobꝫ modis. s. vt cadunt̄ i intētione & in vsu seu executione. sint de bñ eē matrimonij. tñ nō sunt de nccitate m̄rimonij. q̄ sine his p̄t h̄ēi m̄rimonij & h̄ētū manere. Si em̄ bonū p̄olis eēt de matrimonij nccitate p̄dictis duobꝫ modis. tūc p̄sone steriles q̄ tñ p̄nt carnalr̄ om̄isceri. non possent h̄ēre m̄rimonij. qđ ē falsū. q̄z matri-

monij nō solū ē institutū officiū ad p̄lis ge-
nerationē. sed etiā ī remediu ad vitādā forni-
cationē. & ido etiā p̄sone steriles oī sp̄ p̄lis ca-
rētes p̄nt verē matrimonij h̄ēre p̄ vitanda
fornicatōe. Et iā si fides ī intētione vel exci-
tūtē eēt de nccitate matrimonij. tūc h̄ō h̄ēs
cū vna: intēdēs fornicari cū altera nō h̄ēret
matrimonij. Et iā si de facto post h̄ētū matri-
monij p̄mitteret adulteriū nō manaret m̄ri-
monij iā h̄ētū. q̄z verūq̄ p̄ eē falsū. Forte Instantia

dicet h̄ō bonū p̄lio ē finis m̄rimonij. q̄vbi nul-
la sp̄o p̄lis ibi nullū ē m̄rimonij. Tūc p̄ in-
līa. pbatioōne. q̄z frusta p̄ponit aliqd siue suo
fine. sed de q̄ ē p̄ncipal auctor matrimonij ni-
hil facit frusta. vt p̄. i. ce. et mū. ḡ. tc. q̄ Rn̄ Solutio-
deo q̄ licet i statu innocēt̄ em̄mō bonū p̄lis
fuisset finis p̄p̄lō matrimonij. tñ i statu n̄ acu-
re corrupte etiā vitatio fornicatōis ē finis ma-
trimonij. q̄z q̄zū ad istū statū nō solū m̄rimo-
nij ē institutū ī officiū. s. etiā ī remediu. id q̄
tū ad tales psonas q̄ p̄nt p̄ficere actuz carnal
copule q̄zis nō possunt generare. matrimonii
nō sequat h̄ō bonū qđ ē p̄lis generatio. p̄tēn̄ se
qui h̄ō bonū qđ ē fornicatōis evitatio. Cōclō
tertia ē q̄ tertio mō. puta vt cadūt i obligati-
one. tunc nō solū bonū sacrī. verūtīā bonū p̄
lis & fidei sunt de nccitate matrimonij. Dī in
oi vero matrimonio pluges obligat nō soluz
ad indissolubilitatē q̄ h̄ō sacrī appellat s. etiā
obligat ad mutuā fidē seruādā & prolē gene-
rādā & educandā. si fauēte deo & ipsibꝫ coopan-
tibus fetus fuerit conceptus. Forte dicet. Instantia
steriles non p̄nt obligari ad generādū & edu-
cādū prolē. q̄ bonū p̄olis vt cadit in obli-
gatione. nō est de necessitate matrimonij. An-
cedēs p̄. Probatio dītīe. q̄ s. dītū ē s. sed a
scđoe & inter steriles p̄t esse vez matrimonij

2 p̄. vez matrimonij manet cuī adulterio
coniugū. q̄ fides vt cadit in obligatōe nō ē de
matrimonij necessitate. His p̄ de se. & etiā
expēdēte scđone. P̄z etiā p̄na. q̄ cū adulteriū
repugnet fidei etiā repugnaret matrimo-
nio si fides eēt d̄ necessitate matrimonij. Ed
primū dicendū q̄ sepe homines qui naturaliter
fuerunt steriles. supernaturaliter sunt facti
secundi. vt apparuit de Abraham & Sara. de
Elyzabēth & zacharia. & de multis alijs ī nouo
& veteri testamento. Et ideo q̄zis pluges ste-
riles nō obligantur absolute ad generādū &
educādū prolē. tamē cōditionaliter ad hec obli-
gātur. puta si ex diuino miraculo conceptus
fuerit fetus: tunc obligatur q̄zū ī se est. q̄

Cōclō
tertia.

Instantia

Solutio-
Ad.i.

Faciant melius qd possunt sine fraude ad concepto plis generatione et ius educatione. Ex quo p3 qd anns non est usq; quaq; ver. Ad scdm nego dicitam. Ad probationem ddm qd qz uis ex hoc probet qd fides ut cadit i executione no sit d necessitate matrimonij. ex hoc tñ no habet qn fides sit de incitate matrimonij ut cadit i obligatione. Sicut enim necessere est hominē existente in matrimonio mortaliter peccare qn adulterando no tenet coniungi fidem. sic neesse est existente in matrimonio obligari ad bonū fidei. Istud p3. qd ad oppositū consequitio sequit oppositū antecedit. Si enim no obligaret necessario ad tenendum fidem cōtingi. tunc non peccaret mortaliter faciendo contra hmoi fidem. qd nullus peccat mortaliter in eo qd facit opposituz illius ad qd non obligat. Et ex his p̄ inferri tale correlariū. qd qn cūq; p̄sonae h̄bētes in suo tractu apponunt aliquā conditionē simplē repugnātē alicui pdictorū trium bonoz matrimonij. tuc nullū int̄ hmoi p̄sonas gerit matrimonij. puta si diceret. H̄o tecuz vt sis vxor mea. v. annis z nō ultra. v'l accipio te in meā. ita tñ qd no teneat tibi seruare fidem. et liceat mihi fornicari cū altera. vel accipio te in meā hac tñ dicitō adiecta qd sp̄ p̄cures venenū sterilitatis. Isto p̄mū repugnt bono sacri. sedm bono fidei. et tertiu bono plis. Et rō oīm istoz sequit ex pdictis. qd ex quo pdicta tria bona ut cadunt in obligatiōne sunt de necessitate matrimonij. igit qcunq; qz tñ i se est no vult obligari ad pdicta. ille no contrahit matrimonij. Sed qcunq; i suo contracitu addit conditionē repugnante alicui istoz bonoz. ille no vult obligari ad hmoi bonum. g no contrahit matrimonij.

Correlariū.

Articulus secundus.

Lōclusio

Quantus ad secundum
dum articulū p̄mo ponā vñā catholicā dclō nē. Scđo adducā h̄ eā vñā hereticā op̄ionē. Lōclusio ē hec. qd p̄ pdicta bona dñigij act carnal copule p̄t a pctō sufficiēter excusari. Qd os rebona possibile ē vti sine pctō. tñ matrimonium acceptū cū inclusiōe trū pdictorū ē res bona. Maior p3. qd sic res qd no ptungit. bñ vti illa no ē bona. sic rē. Minor etiā p3. qd matrimonium cū inclusione pdictorū ē a deo institutū. sed oē a deo institutū ē bonum. qd vidit tē us cuncta qd fecit et erant valde bona. vt habeat 2. Ben. l. Sp̄. deus nunq; p̄cepit aliqd quod debitū exhibitis circumstatijs hō no posset implere sine pctō. Sed deus qnq; p̄cepit ho

mib⁹ carnaliter copulari. et iste act⁹ debite cōsumstatiōnā p̄ sacramentū seu indissolubilitatē. p̄ fidē et prolis intentionē. ḡ his assistētibus homo p̄t p̄ficere actū carnalis copule absq; omni pctō. Maior patet. qd qnq; aliqd p̄cipit quod sine pctō impleri non p̄t. tuc pctō iuste rēt̄ orque in ipm p̄cipientē. Unū cuilibet tali p̄ceptorū ait p̄phēta. Nunq; adhēret tibi sedes iniquitatis: qui singis labore in p̄cepto. Sed nullum pctō iuste rēt̄ orque in de nim. Minorē p̄bo. qd deus p̄cepit homib⁹ ut creceret tc. ḡ p̄cepit eis ut carnaliter se copularet. Añcedis p3. Ben. ix. vbi ait. Crescit et multiplicam̄ tc. dñiat̄ p̄bo. qd qcunq; p̄cipit anns. ille p̄cipit nēcūm dñis sine qd non pot̄ ponī l esse hmoi anns. Sz impossibile ē via nature hoīeo crescere et multiplicari sine actu carnal copule. ḡ tc. P̄. p̄ ista heretica op̄ione p̄t argui sic. Dis delectatio q̄ h̄riatur rōni est pctō. Sed in actu carnalis copule ē delectatio q̄ h̄riat rationi no obstatib⁹ trib⁹ p̄dictis bonis matrimonij. ḡ p̄ pdicta bona no excusat hmoi actus sufficienter a culpa. maior p3. Probab̄ minor autē Arist. vñ. ethicoz vbi ait. Id h̄c autē impedit̄ ut ē ei qd est prudentez esse delectatio. et magis ea qd est vñercoz. nihil em̄ possibile est aliquē intelligere in ea. Daret etiā ista minor. i. ad Lox. vñ. vbi sup illo verbo. qui autē fornicati cop⁹ sui um peccat. dicit glo. qd in actu carnalis copule ratio absorbet p̄ delectationem. P̄. cui sp̄ est amīxa verecundia. illi non conuenit plesna innocētia. nec p̄ consequis sufficiēter excusat. Sed actu carnalis copule ē semp annexa verecundia. ergo tc. P̄. vñcunq; est immoderatio passionū. ibi est vicium et peccatum. Sed in actu carnalis copule est immoderatio passionū seu delectationuz. vt om̄niter concedit. ergo tc. Sp̄. quicunq; sustinet dñmū maioris boni ppter minus bonum. ille peccat. Sed quādo cōiuges carnaliter cōmisiēt rōne pdictorū bonoz matrimonij. tuc sustinet dñmū maioris boni ppter minus bonum. ḡ p̄ bona pdicta actus carnalis copule no sufficienter excusat a pctō. Maior pbatur. quia sicut ille qui inordinate agit peccat. sic et ille qui inordinate sustinet seu patitur. Sed sustinet dñmū maioris boni ppter minus

3

Opinio
heretica.

2

4

bonū ille patit̄ inordinate. ergo peccat Mioz
pz. qz bonū rōis quod impedit p actuz carna
lis copule ē mai⁹ bonū qz pdicta tria bona m̄ri
monij. ¶ p. qd fm se ē malū hoc nō p̄t effici
bonū p h̄dc quod fit ppter bonū. Sed actus
carnalis copule fm se ē malus. Maior patz.
qz fm Dyo. malū constat ex pticularibus de
fectibus. bonū autē constat ex tota sua causa.
z hinc est qz facilius ē deficere qz pficere. z ido
si malū fit ppter bonū. ppter hoc malū nō ef
ficit bonū. als furari ppter dare elemosynā es
set bonuz. Probat̄ minor. qz illud qd furatur
intellectū sapiētis hoc fm se videt esse malū.
sed fm phm. vii. ethicoz. actus delectatōnis
veneree furat̄ sepissime itellectū sapientis. g tc.

Solutions

Ad. I.

¶ Ad p̄mū dōm q̄ aliquid esse h̄uum ratiōi
pt duplī intelligi. Uno mō q̄ recta ratio di-
ctat hoc nō esse faciēdū. sed potius refutādū.
Alio modo. q̄ mediāte illo aliq̄ modo impe-
dit claz̄ ratiōis exercitiū. L̄otrariū rōi primo
modo ē p̄ctū. sed nō scđo mō. als. n. somnus
seu dormitio nō posset eē sine p̄ctō cū impedi-
at actualē v̄sl rationis. Sed nūc ita est q̄ as-
sistētibus p̄dictis bonis matrimonij. acē car-
nalis copule nō est ḵtra iudiciū recte ratiōis.
sed potius ē b̄m iudiciū recte rationis. q̄ re-
cta ratio dictat hoc modo speciē humāna esse
conseruādā. t̄ licet alio modo impedit exer-
citū rōis. t̄n recta ratio iudicat illud esse susti-
nēdū. ppter bonū iā dictū. ideo p̄t eē sine pec-
cato sicut etiā ipsa dormitio vel alia vite exte-
rioris opatio qua impedit actual' interior cō-
templatio. Ex quo p̄z q̄ fallacia equocatiōis
p̄mittit i argumēto. q̄ maior loquit̄ de eo qđ
h̄uias rationi p̄mo modo. sed minorib⁹ eo qđ

Ad.26

Sicut rationi scđo mō. **A**d scđm nego ma-
iore. q; sepe homines verecūdātur de aliquibz
naturalibz defectibz. qui tamē pñt homi con-
uenire cū plena sui innocētia. **P**uer em bapti-
zatus ē pfecte innocēs. et tamē verecūdaret si
esset mācus vel monoculus vel aliq alteri na-
turali defectu plagatus. **A**d terciū dōm q;
maior nō ē vera si illa immoderatio hz anne-
xū remedū excusans a octō. sicut ē pposito.

Ad. 3

maior nō ē vera si illa immoderatio hz annē
xū remediu excusans a pcto. sicut ē pposito.
Nā ista passio habet annexū remediu: puta
ipm sacramentū. et boni finis intētione: puta
plis generationē. ac coīugalib fidei pseruati
onē. **E**tia pē dici q̄ q̄uis ista delectatio seu
passio sit immoderata compatiue. puta q̄r ex
cedit om̄s corpales delectatōnes. tñ in sua spe
cie pē esse debite moderata qñ debitas hz annē
xas circumstātias quas sordidit ex supdices bo
nū ip̄s̄ matrimonij. **E**ld q̄rtū dōm q̄ ma

3d4

ior nō ē vera suppositio q̄ hō teneat ad illud
minus bonū. quis em̄ ceteris parib⁹ pegrina-
tio sit minus bonuz q̄ cōtemplatio. m̄ posqz
hō voulit pegrinari. tūc absqz peto p̄ int̄mis-
tere contemplationē. vt possit explere pegrinati-
onē ad quā tenet. Et qz homo tenet ex fide co-
iugali coniugi reddere debitū. ideo r̄c. Ad p-
bationē istius maioris dōm q̄ minor nō est
vera. qz qui ex iusticia tenet ad aliqd min⁹ bo-
nū. ille nō sustinet inordinate dāmī suū ca-
rētiā maioris botū si vtrūqz nō p̄ simul ha-
bere. Ad qntū nego minorē. qz act⁹ ille ē na-
turalis. naturalissimū em̄ ope⁹ est vñūquod
qz sibi sile generare. vt pater. q. de anima. et ideo
fīm se nō est malus. Unū si debet eē mal⁹. opos-
tet q̄ hoc sibi accidat ex aliqua circūstātia in-
ordinata. puta q̄ aliquis exerceat h̄moi acūt-
ez qua nō debet. vel qn̄ nō debet. vel qualiter
non debet. et sic de alijs. Ad probationē patet
ex pdictis.

Ad. 56

Quātum ad terciū

articulū teneo conclusionē affirmatiuā . sup /
posito q̄ hō sit in caritate sine q̄ null⁹ actus p̄t
ēē meritorius de cōdigno. Hac p̄bō sic. Dis
actus qui nō ē p̄ctm p̄cedēs a caritate p̄t esse
meritorius. Sed actus carnal' copule p̄t esse
sine om̄i p̄ctō . t p̄ dñs p̄t a caritate procede
re. ḡ p̄t esse meritor⁹. Maior ē nota ex dictis
in. q. li. Minor aut̄ q̄z̄tum ad p̄mā suā p̄tem
p̄z ex dictis i articulo prime p̄cedēt. Etia p̄z
q̄z̄tū ad scđam p̄tē. qz̄ nō apparet aliq̄ ratiō q̄
re actus q̄ sit sine om̄i p̄ctō non possit a carita
te p̄cedere. P. i actib⁹ licitis obediēt ei qui
de iure potest p̄cipere potest ēē meritorii. Sz
actus carnalis inter p̄iugēs eīt licitus. vt p̄z
ex pdictis. vñus coniugū quo ad h̄moi actu
de iure potest p̄cipere. qz̄ quilibet coniugū ha
bet iusta p̄tācēlū p̄p̄ corporis alter⁹ sui coniug
is. ḡ t̄. D. acr⁹ p̄tū iusticie procedēs ab
hoie informato caritate p̄t esse meritor⁹. Sz
coniūx reddēs debituz carnalis copule facit
actū iusticie. qz̄ iusticia ē virtus ius suū vni
cuiq̄ tribuens. vt aut. b. Bern. ḡ supposito q̄
h̄moi p̄iux sit i caritate h̄moi act⁹ erit merito
ri⁹. Forte dicet q̄ tal⁹ act⁹ nō p̄t ēē meritor⁹

us rōe cui^r fugit ab hoie ipse spūscitus. Sed
acris carnalis copule ch̄moi. Major p̄z. q̄a
sine spūscaci cooperator nullus potest mereri.
Nā q̄ spū dei agū hi filij tei sūt. ut ait ap̄ls.
Sed solū hi possunt te condigno mereri q̄ sūt
filij dei. M̄oz probat auctoritate D̄igenis.

**Articulus
tercius.
Eōclusio**

q̄ ait. q̄ i actu carnal' copule recedit spūssat-

2 c̄us etiā a pphetis. q̄ multo min⁹ videt ma-

nere cū quibuscūqz alijs hoib⁹. ¶ illud qd̄

pm̄itū fūm indulgētiā nō ē mēritorū. q̄uis

h̄ habeat q̄ ad pena nō obliget. Sed ac⁹ car-

nal' copule admittit fūm indulgētiā. vt ptz ex-

Solutio. dīctis apli. i. ad L.oz. viij. Ad pm̄i nego-

Ad. 1. minorē. q̄ a talib⁹ homib⁹ qui dīungunt pp̄e

hdic̄ta tria bona matrimonij fugit spūs mali-

gn⁹ t̄ nō spūssanc⁹. vt euidenter apparet dili-

gēter int̄uēti textū sacre sc̄pture Thob. viij.

Ad pbationē dōm q̄ sp̄mctm recedere a p-

ph̄is p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō q̄tū ad a-

ctū pphandi q̄ ē ac⁹ supne contēplatiōis. t̄ sic

intelligi dō dictū Origenis. q̄ i actu carnal'

copule hō non ē apt⁹ ad eliciendū actum contē-

plationis supne. Alio mō q̄tū ad actū carita-

tis t̄ gr̄e. t̄ p̄ dīns q̄tū ad actū opatōnis meri-

torie. t̄ sic nec recedit a pph̄is nec ab alijs bo-

nis hoib⁹ pp̄ter actuz carnalis copule. Et si

oīno heretic⁹ vellet recēdere q̄ origenes itelle-

xisse isto sc̄do modo. t̄ ex h̄ forte vellet dicere

suppositionē factā in conclusione q̄ suppono

caritatē manerei hoīe cū actu carnal' copule

ēēipossibile. tūc dicere Origenē ī h̄ non ē eti-

nēclū. sicut etiā ī multis alijs suis dīctis a fi-

delib⁹ iprobat. ¶ Ad sc̄dm dōm ad minorē.

q̄ illud dīctū apli est intelligendū de his qui

omiscent rōne sue incontinēcie. t̄ pp̄ter forni-

cationē vitādā. q̄r isti q̄uis ratione sacramē-

ti excusent a pctō. t̄n non merent actu illo. eo

q̄ nec int̄endat bonum prolis. nec fidei in redi-

tendo debituz exigēti. q̄ forte comūx protūc

nō petit debitum. ¶ Et q̄ iste sit sensus verbo-

rūz apli p̄z. Sic. n. facet textus. Nolite frau-

dare inūicē nisi forte ex cōsensu ad tēpus vera

ceris orationi. t̄ itez reuertimini in icīpm. ne

temptet vos satanas pp̄ter incontinētiā ve-

strā. Hoc autē dico fūm indulgētiā t̄ nō fūm

imperiu. Et ideo ex isto dīcto non probat q̄n

coniuges possint mereri q̄n omiscent rōne p-

lis generande. vel q̄n ratione fidei vñ reddit

debitū alteri exigenti.

Articulus
quartus

Quantus ad quar-

tum articulū ēaduertendū q̄ iste articul⁹ aliq̄

modo dependet ex dīctis ī p̄mo articulo. Ibi

em ostēsum ē quō ista bona sunt de necessitatē

matrimonij. t̄ quō aliqua eoz sunt de bene-

ēē matrimonij. Et ideo si defecerint bona p̄di-

cta eo mō quo sunt de necessitate m̄rimoniij.

tunc planū est q̄ actus carnalis copule semp̄

est mortale p̄ctm. q̄r vt sic semp̄ est fornicati-

us. eo q̄ inter h̄moi p̄sonas nō sit vez matrī

monū. ¶ Itē si bonū fidei deficit in executio-

ne. tunc vez planū ē ī h̄moi actu esse morta-

le p̄ctm. quia est adulteriū. Nam fides ex-

ecutiue nō soluit nisi p̄ accessum ad thorū

alienū. ¶ Presupponēdo igitur q̄ iste p̄sonē

que carnaliter cōmiserit sint legitimū coniu-

ges. tunc oportet istum articuluz intelligi de

bono prolis t̄ fidei inq̄stum deficiunt ī inten-

tionē. Et sic istū articulū restringēdo dico. q̄

si quis coniugū cōmittendo actū carnalis co-

pile nō int̄edit prolis conceptionē vel gene-

rationē. si tamē reddit debituz exigenti cōiu-

gi pp̄ter bonum fidei qua sibi tenet. tunc ī tra-

llacē nec ē peccatū mortale nec veniale. Si

autē nō exigitur ab eo. sed potius ipse exigit.

tunc vel hoc facit ratione indigentie. vel hoc

facit sine indigentia pp̄ter libidinē satiandā.

Primo adhuc excusat a peccato. eo q̄ post

lapsum primorū parentū istud sacramentū

nō solum sit institutū in officium generatio-

nis. verumetā in remediu fornicatiōis. Si

secundo modo. hoc duplicitē p̄t cōtingere.

quia vel sua intentio ita absorbet h̄moi libi-

dine q̄ nō solum cum sua. verumetiam cuiq̄

aliena si copiā eius haberet vellet huiusmodi

libidinē explere. Et tunc mortaliter peccat. eo

q̄ sua intentio caret coniugali fidei. Uel ratio-

ne huiusmodi fidei solū cum sua legitima. et

cū nulla alia īplet zvult implere h̄moi libi-

dinem. Et tunc vt cōmiserit dicit. non pecc-

at mortaliter. q̄uis peccet venialiter. ¶ Et

istud licet sit cōmune dīctū. tamen quādoqz

non verū. quia in exquisiōne pdicte libidi-

nis quādoqz aliqui hoīes notabiliter abbre-

uiant vitam suā. t̄ tantū viciant et corrum-

punt vires corpales q̄ quādoqz efficiuntur p̄

ralitici. quādoqz epilētici. quādoqz leprosi.

igitur ratione annxi piculi cui se exponunt

pp̄ter suam explendam libidinem. nō pos-

sunt excusari a peccato mortali. ¶ Etiam in

huiusmodi libidine effrenata quādoqz atē-

ptant aliquas innaturales adiumentiones q̄

sunt ita turpes et enormes. q̄ nequaqz possūt

excusari a mortali peccato. ¶ Ad argumentū

principale nego consequētiā. Ad proba-

tionē dicēdum q̄ q̄uis verecundia nō sit

nisi de turpi. tamē huiusmodi turpe nō sem-

per est culpa. sed etiam quādoqz est pena. Et

isto secundo modo est ī proposito. quia tur-

piendo que est ī actu coniugali. est quedam

pēna derelicta ex originali peccato. Si enim

Lōclusio

Ad p̄nci-
pale argu-
mentū,

homo māsisset i statu innocentie. tūc iste acē
nec fuisset curpis nec verecundus.

Distinctio tricesimasecunda.
tricesimatercia.

Verod vero si ne consensu. Postq; mḡs sil' tra tractauit de trib⁹ bonis m̄rimo- nij. nūc tractat p̄ se de vno illoꝝ. puta de bono fidei. Et diuidit i duas p̄tes. Quia p̄mo tra ciat de bono fidei. put d̄z esse in om̄i matrimonio consumato vlr. Scđo put habuit eē in matrimonio antiquorꝝ patru sp̄aliter. distin. xxix. ibi. Querit hic de antiquis. Pr̄ia i duas Nā p̄mo ostēdit quō bonū fidei astringit cō iugē ad debitu reddenduz. Scđo ostēdit q̄ h̄mo debitu aliquib⁹ t̄pibus nō est petendū. ibi. Et licet debitu. Pr̄ima i duas. Quia p̄mo ostēdit q̄ vñus coniugi absq; licētia alte rius nō potest se ad votū continētie obligare. Scđo inq̄rit posito q̄ ad faciēdū votū conti nētie se mutuo licētiauerint. vrx h̄moi licētia possunt renocare. ibi. Si v̄o q̄libet eoz. Se qui illa ps. Et licet. Et diuidit i duas. q̄ p̄mo oñdit q̄ aliqui cessadū ēa carnal' coplē ex actōe. Scđo q̄ qñq; cessadū ēa nuptiaz cele bratōe. ibi. Nec solū. Tūc sequit̄ dis. xxxiiij. in q̄ mḡs r̄c. Et diuidit i duas p̄tes. Q̄ pri mo traciat de fide coniugali patrꝝ antiquorū le ḡemoyſi p̄cedētū. Scđo de fide patrꝝ tpe legis existentiu. ibi. Legis v̄o tpe. Pr̄ima i du as. Q̄ p̄mo bigamie seu pluratis vxori patrꝝ antiquorū ponit excusationē. Scđo castita tis ipsorū adiungit cōmēdationē. ibi. Q̄ v̄o castitas. Et hec i duas. Q̄ p̄mo determinat veritatē. Scđo ī p̄dicta inducit i soluit q̄n clā dubietatē. ibi. Si q̄s opponat. Seq̄ illa ps. Legi v̄o tpe. Et diuidit i tres p̄tes. Q̄ p̄mo oñdit quō tpe legis moyſi q̄tu ad inri moniū qdā fuerūt p̄cepta. t qdā ppter duri ciā aliquorꝝ p̄missa. Scđo inq̄rit de patrum tpe legis existentiu bigamia. Et tercio tāgit quedā ad cōmēdationē virginitatis spectā tia. Scđa ibi. s̄z nūqd. Tercia ibi. Melior ēaut. Et h̄c diuisio. xxxiiij. t. xxxvij. distinctio is atq; s̄nia i generali. Circa q̄s dis. q̄ro i sp̄ali.

Verō vñus coniugū absq; licētia alteri² possit iuste vouere continentia. Cil deſ q̄ sic. Quia sine licētia vxoris p̄t v̄t crē assūmēre. t ire i subsidiū terre lāncte. ḡ po

test sine licētia vxoris vouere castitatem. Nō p̄z extra de voto t voti redēptione. c. ex multa vbi dicit. Ne terre sancte impedit subsidiū. viri p̄ter vxori assensum h̄moi pegrinatiōis p̄positū vouere libere valēt. et quod vouerūt libere adimplere. Lōsequētia phas. q̄ i h̄moi subsidiū terre sancte potest sp̄ manere. t p̄ p̄le quēs sp̄ p̄t continere a p̄pria sua vxore. In contrariū est apls. i. ad Cor. viij. vbi ait. No lite fraudare iuicē nisi forte ex consensu usq; ad ipsa. In q̄stione ista q̄ttuor sūt vidēda. Pr̄imo vt̄ reddere debitu exigēti coniugi semper sit nccinm. Scđo circa p̄ncipale q̄st tu. Et hoc q̄stū ad dist. xxxij. Tercio ē vi denū de matrimonio antiquorū patrꝝ. Et q̄to d̄ compatiōne virginitatis ad m̄rimoniū

Articulus
primus.

Quantū ad pr̄imū

articulū ē distinguendū. Q̄ p̄iux exactus a coniuge. vel p̄t sine piculo sue p̄sonē reddere debitu. vel non p̄t. puta q̄ verisilit̄ tūmet. si reddit debitu ex h̄ sibi iminere aliquā ḡuēsui corporis debilitatē seu infirmitatez. Et p̄m h̄ pono duas conciones. Pr̄ima ē ista Si cō lōclusio iuxta sine sue corporalis vite piculo p̄t reddere p̄ma. re debitu. tunc semper tenet redditore. et maxime si exigēs nullatenus vult p̄tanc actu illo ca rere. Luiꝝ rō ē. Quia quilibet tenet alteri reddere vel dimittere vsum rei sup quā habet legitima potestatē om̄i tpe p̄ quo nō vult carere tali vslu. Sed quilibet cōiux sup corpe sui cōiugis legitimā habet potestatē. ut p̄z exp̄ctis lupius. ḡ r̄c. Id. quilibet coniux tenetur oñi tpe ad hoc q̄ nō sit iniustus. ḡ tenet om ni tempe coniugi reddere debitu si nullatenus vult carere h̄moi redditōe. t iste p̄t reddere absq; sui p̄clitatione. Anccdes est notū. Lō sequentia p̄bo. q̄ om̄is ille est iniustus q̄ nō reddit alicui debitu in quo sibi tenet p̄ eo tē pore quo exigens debitu non vult carere tali redditione. t exactus p̄t reddere absq; sui p̄clitatione. Sed coniux tenet consugi reddere debitu corporalis copule. ḡ r̄c. Sed cō tra istā p̄clusionē. p̄t argui multipliciter pri mo sic. Null⁹ de necessitate salutis tenet ad il lud p̄ quod p̄uat sacra p̄munionē. Sed cō iuxta reddēs debitu carnis cōiugī excludit a sacra p̄munionē. Maior p̄z. q̄ a sacramēto salutis null⁹ debet excludi. ppter h̄ q̄ p̄sentit il lud i qd̄ tenet p̄sentire de incititate salutis. Mi nor p̄z i l̄ra aucte. b. Hiero. q̄ ait. Quicūq; uxori debitu reddit vacare nō p̄t orationi. nec

Instantia

- 2 carnes agni edere. Ubi p. edere carnes agni in telligit sacrae coitione. ¶ P. si ecclia vel i strata publica coram populo omnibus non debet reddere debet tibi dungi exigetur. qd non solum tenet reddere. Ans p. qd si redderet in ecclia h. eis loci scitatem. et etiam ecclia eis per episcopum reconciliata. ut patet de conse. di. i. Si redderet i strata. tunc scandalizaret populum. Consequitur etiam p. qd saltu illo tempore quo est in predicationis locis non tenet reddere. ergo non tenet semper reddere. ¶ P. tempore festino non tenet reddere. quis hoc posset facere sine piculo sui corporis. qd non tenet reddere debitum quoniam per sine piculo sui corporis. Ans p. p. Aug. li. questionem veterum et novi testamenti. vbi ait. Propterea cum uxore sua aliquam licet conuenire et aliquid non. propter processus eiusdem dicit et ieiuniorum aliquam conuenire non licet. qd etiam a licetis abstineatur est. ut faciliter impetrari possit quod postulat. ¶ Etiam Bre. in li. dialogorum recitat quod mulier quedam de nocte cognita a viro suo domine venientia ad processione ecclie arrepta est a dyabolo. ¶ P. tempore menstruorum non licet reddere debitum. qd non tenet coniux semper reddere quoniam potest sine piculo sui corporis. Consequitur p. probat ans. qd illud non licet per quo sum legem homo debet occidi. Sed lex precipit quod tamen vir quod mulier occidatur si coitu conuenerint tempore menstruorum. ut patet Leuiticii. xx. ca. ergo re. ¶ P. istud confirmat. qd hoc non licet quod est contra bonum ploris. Sed reddere debitum tempore menstruorum est contra bonum ploris. qd super illo verbo Isa. lxviiij. quasi panus mestruatus. dicit Hiero. quod tempore menstruorum viri ab uxori debent abstinerem. qd tunc concipiuntur membris damnatis. ceci. claudi. leprosi. ut quod parientes non erubuerint in coniugio misceri. eorum partem pateant cunctis. tam per redarguntur in puluis. ¶ P. mulier post partum antequam trahatur dies purgationis non tenet reddere debitum. qd non tenet semper reddere debitum. Ancedens patet. xxxij. q. iij. c. Si can. vbi dicit. quod in diebus purgatorios vir non debet coire cum muliere. Idem patet. xxxij. q. iij. c. origo. ¶ P. si unus coniugii postquam comisit adulterium petit sibi reddi debitum. alter coniugii non tenet sibi reddere. et nam hoc posset sine piculo corporis sui. ergo non semper tenetur reddere debitum quoniam sine piculo corporis sui potest reddere. Consequitur est nota. Ancedens habet. xxxij. q. i. c. i. vbi dicit. quod adultera donec peniteat non est tenenda i consortio conjugij. Et eadem questione. c. iij. dicit. Sicut iniquus est qui casta dimittit. ira satius et iniustus est qui tenet meretricem. Nam patronus est turpitudinis

quis celat crimen uxoris. ¶ Ad primi dicentur solutiones dum quod minor universaliter accepta non est vera. Ad. i. Ad probationem dicendum quod sum communem doctrinam ac etiam sum magistrum hic in lira. dictum Hieronymi debet intelligi non de quolibet coniuge. sed solu de his qui sunt ministri ecclesie. sicut in ecclesia grecoz aliqui sacerdotes habent legitimas uxores. qui prohibetur a celebrando missa per illa die qua suis uxoribus debitum reddiderunt. Alii autem fideles dummodo abs sint idonei. non debet a sacra communione prohiberi ex hoc quod debitum conjugale suis coniugibus reddiderunt. Sed potius in hoc sunt sue devotiones et conscientie relinqui. ¶ Ad secundum nego sequentiam. ex illo enim annuntiatur non sequitur necessario. nisi quod non tenet in omni loco reddere debitum. Unum cibum fallacia accidetis et figure dictionis. ¶ Ad probationem dicendum quod illo tempore quo est in predicationis locis tenet reddere. licet non teneat ut est in predicationis locis. ¶ Etiam ancedens deficit in parte. quod dato quod nullo modo possent habere aliud locum quam locum consecratum. et alter coniugium nullatenus vult caregere de illo actu. tunc reddens debitum non peccat dummodo non reddat sponte sed cum cordis sui dolore. Nec etiam ecclia ex hoc necessario erit reconciliata si istud factum fuerit secretum. sicut patet p. Hosti. et per multos alios doctores iuris. ¶ Ad tertium nego ancedens. Ad probationem dicendum quod aliquid non esse licitum potest duplum intelligenti. Uno modo quod est contra prohibitionem. Alio modo quod est contra dissuasionem. Et isto secundo modo intelligendum est dictum Aug. et non primo modo. quod per ex verbo sequenti cibum subdit. qd etiam a licetis est abstinentia re. qd primo dixit non licet etiam dissuasum. postea videlicet dicere licere in quantum licet distinguuntur contra prohibitionem. ¶ Ad dictum Greg. dicendum quod ex hoc non habet quod illud malum evenerit illi mulierem propter hoc praeceps quod viro suo reddit debet debitum. quod multis modis potuit se habere reiordinate. vel circa illum actum. vel circa alios actus. ex quibus inordinatioibus homini vexatio sibi poterat evenire. ¶ Ad quartum nego consequentiam. Quia quod pena mortis est puniendum hoc non potest quis facere sine piculo corporis sui. sed ut dicit in probatione ancedentis continet tempore menstruorum quantum ad virumque coniugem puniebat pena mortis. ¶ Etiam sum communem opinionem negandum est ancedens. quod si petens debet nullatenus vult carere. tunc reddens debitum non peccat sum quod conscientia doctrina tenet. ¶ Ad probationem dicendum quod tunc principiatur ambo occidi. quoniam ambo sponte consentiebant in actu carnalis copule. ita quod nulla istaz personarum reddi

Ad. 5.

didit quasi iuncta et exacta ab altero coniuge. ¶ Ad quintū quod est confirmatio isti⁹ anni cedētū dicēdū, q̄ aliquid esse ē bonū proliſ pōt duplī intelligi. Uno modo simpliciter et absolute, sicut an tempus generatōis p̄cura refetus ab orisum, vel post generationē prole genitā exponere piculo et nō nutritre, et sic maior est vera, sed minor nō vera. Alio mō fīm quid, sicut ē p̄posito, et sic minor ē vera, q̄nūs maior nō sit v̄lq̄quaq̄z vera, q̄ q̄nūs non solū licet reddere verumetiā exigere actū carnalis copule, q̄nūs fīm quid mō pdicto sit d̄tra bonū plis. Coniuges em̄ leprosi p̄nt exigere actū carnalis copule, dato q̄ ab eis nō generetur ples nisi leprosa, ut p̄z extra te p̄tingio leprosor. c.i. 2.ij. ¶ T p̄ ho menſtruor q̄nūs ppter pdictū proliſ piculū nō liceat exigere, tamē coniūx exactus sine p̄cō p̄t reddere, q̄z t̄ si exigere sit in volūtate d̄iugis, et p̄ p̄sequis circa ip̄m tanq̄z circa acū qui est in potestate homīs pōt esse p̄cīm, tamē reddere ē de necclitate iuris, et p̄ p̄sequis vi sic circa ip̄m nō est p̄cīm. ¶ Forte dices, q̄ quicūq̄z consentit ali, cui mortaliter peccati ille peccat mortaliter, s̄z coniūx exigēs actum carnalis copule t̄p̄ quo mulier patit menſtruū peccat mortaliter, et rediens debitu cōsentit illi exigenti, ergo reddēs debitu tempe menſtruor mortaliter peccat. Major p̄z ad Roma. i. vbi ait aplūs. Qui talia agūt digni sunt morte, nō solū autē qui faciunt, sed et qui p̄sentū faciētibus. Prima p̄s minoris patet ex iā dictis, ac etiā ex omni doctrina. Datet etiā q̄zū ad scđam p̄t, q̄z dās alicui quod petet cōsentit, petēti. ¶ Dicēdū q̄ secūda p̄s minoris non est vera, quia coniūx reddēs debitu ab eo exactū nō sponte, sed ppter ius p̄cipiens ut debitu reddat exigenti et carere nō leti. si hoc nō consentit exigēti, sed p̄sentit iuri p̄cipienti, cōsentit em̄ in passione ad quā tenet ex p̄cepto iuris, q̄nūs non consentiat i actionē ipsius exigēti. ¶ Forte adhuc dices, quād cōdūq̄z aliqua sunt inseparabília, tūc nō potest q̄s cōsentire i vñū nī cōsentiat i alez. Sed actio et passio sunt inseparabília, ergo nō potest cōiūx p̄sentire i passionē nisi etiā p̄sentiat in actionē. ¶ Dicēdū q̄ aliquē esse inseparabilia p̄t duplī intelligi. Uno modo fīm rē, Alio mō fīm rationē et voluntatē. Primo mō actio et passio sunt inseparabiles, sed nō scđo mō, q̄z sicut dictū est i tertio libro, crucifixio acto q̄ se tenuit ex p̄pte crucifigentū displi- cuit deo patri, et in crucifixio passio q̄ se tenuit, ex p̄pte christi placuit, licet illa actio et ista pas-

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

sio inseparabiles fuerint ex parte rei. Sic mulier exacta potest consentire i passionē, ad quā sustinēdam te iure tenet, cum nō habeat potestatē corporis sui, vt dicit. i. ad Corinths. viii. q̄z uis nō consentiat i actionē exigēti. Et p̄ hoc patet ad formā argumēti, q̄ accipieō inseparabilia p̄mo modo, tūc maior ē falsa, licet minor sit vera. Sed secūdo modo tūc minor est falsa, vt p̄z p̄ iā dicta. ¶ Ad sextū nego nīcedēs maximē si vir nō vult protūc illo acū carere et v̄xor timet q̄ ipse cadas i fornicationē v̄l ad ulteriū. Ad p̄bationē dōm q̄ verba illoꝝ capituloꝝ nō sunt p̄ceptua, sed solū p̄suasiva. ¶ Etia datus q̄ vir prohibeat p̄ h̄moi verba ne exigat, tamē si contra p̄hibitionē exigeret, mulier p̄ h̄moi verba nō intelligeret, prohibita q̄n debitu exactū reddere deterret. ¶ Etia isto p̄mo potest ridēti ad casum p̄cedentē de tempore mestruo. ¶ Ad septimū dicēdū q̄ toto argumēto p̄cessō nihil habet p̄ pdictā p̄clusōne, q̄z illo casu posito, puta q̄ v̄xor publice p̄seueret i meretricio, tūc ipso iure maritus est absolutus a thoro illius mulieris, licet non sit absolutus a vinculo cōiugali. Sed cōclusio posita ē de talibꝝ p̄tingibꝝ qui nec a vinculo thori nec a vinculo cōiugali sūt absoluti ipso iure. ¶ Conclō scđa ē, si coniūx sine corporis sue vite piculo nō p̄t reddere debitu exigenti, tūc nō tenet nec obligat ad reddēdū. Quia i actibꝝ naturalibꝝ nullus tenet de necessitate nec obligat ad illud ad cui⁹ oppositū inclitat ipsa natura. Sed actus carnalis copule ē actus valde naturalis, et tota natura inclinat vñū, qd̄q̄z inclinū humānū ad desiderādū suā p̄scrutationē ē esse, q̄z p̄sum ad actū carnal' copule nullus cōiugū tenet reddere debitu cui⁹ piculo sue vite qd̄ opponi⁹ sue p̄scrutacōi ē ēsse. ¶ Forte dices, si ista scđa ēēt vera, tūc si vñus cōiugū efficeret leprosus alter q̄ remaneret sānus nō teneret sibi reddere debitu, p̄na p̄z, q̄z cū lep̄ sit morbo stagiosus, videt q̄ i tali p̄mīxiōne mūd⁹ ab immūdō inficial. S̄z oppositū isti⁹ p̄ntis exp̄sse h̄r extra te coniugio leprosor. c.puenit. t.c. qm̄ nem̄, ex q̄ seq̄tū oppositū antis qd̄ ē oppositū scđonis. ¶ Dōm q̄ p̄na nō valeat, q̄z sine piculo vite p̄t p̄sona mūda reddere debitu carnal' copule p̄sonae leprose. Ad p̄bationē dōm q̄ vt coiter dōr. p̄ h̄s q̄ p̄sona mūda t̄p̄ cōgruo redderet debitu p̄sonae immūdenō inficeret, dumō eoꝝ cohabitatio non ēēt sp̄ continua, et ideo sicut iura astrigunt p̄sonā mūdā ad reddēdū debitu p̄sonae leprose, sic eadē iura p̄mittūt q̄ p̄sona mūda p̄ sue

Ad. 6.

Ad. 7.

Cōclusio
scđa.

Instantia

Solutio.

sanitatis conseruatione nō habitet continue
cū leprosa. sed habeat habitationē seorsum u
tali tamē p̄pinq̄itate. q̄ p̄sona leprosa nō de
fraudet a debito in quo sibi p̄sona mūda tene
tur. Et dato etiā q̄ p̄sona reddēs debitu eſ
ficeret leprosa. p̄ hoc tamē nō eſſet in periculo
sue corporalis vite. quia sicut dicit beat⁹ Aug⁹.
in quadq̄ omelia ſup Lucā. Lepra coloris q̄p
pe vicius eſt. nō valitudinē vel integratioris
ſenſu atq̄ membroz.

Articulus
secundus.
Lōcluſio
prima

dū articulū pono duas p̄tiones. Prima ē
q̄ matrimonio ſummatō p̄ carnale copulā.
tūc nō licet vni p̄iugū abſq̄ licētia alteri⁹ ta
liter vouere continentia q̄ nec petz debitu. nec
reddat exigenſi. Quia ſicut iniqua ē elemosy
na quā facit quis de re nō ſua. ſic inualidū eſt
votū t̄ inutile ſacrificiū quod facit quis de re
que non eſt in ſua p̄iāte. Sed ut patet. l. ad
Loz. vii. neuer coniugū h̄z p̄tate corporis ſui.
ſed quilibet ſup corpus alteri⁹ h̄z p̄tate q̄z tu
ad actū carnalis copule. q̄ nullus p̄tali votu
ſe aſtrīgere quo eximat ab alterius p̄iugis
p̄tate q̄z tu ad redditioñē debiti carnalis co
pule. niſi ille renūciet iuri ſuo vouēdi licētia
concedēdo. P. ſi ſummatō matrimonio
vnus coniugū intraret religionē ſine licētia
vel cōſensu alterius p̄ h̄moi introitū nō excu
ſaret a redditioñē carnalis copule. q̄ nec p̄ vo
tum continentie emiſſum ſine cōſensu alterius
coniugis de h̄moi redditioñē poterit excusari.
Lōcluſio patz p̄ locū a maiorī negatiue. q̄z
ſi p̄ aliquid votuz deberet excusari. hoc maxime
videtur p̄ votū religionis. Nā iura q̄z tu phas
eſt ſemper facient h̄is que ſpectat ad religionē
approbaras. Añcedēs p̄batū eſt ſupius diſ.
xxvij. articulo. iij. Lōcluſio p̄ma. P. istud
p̄t p̄bari q̄tuoꝝ auctoritatib⁹ Aug⁹. q̄s magi
ſter hic adducit in līa. Forte dices q̄ hoc d
iure potest aliq̄s vouera a quo nō p̄t p̄ aliquid
impediti abſq̄ mortali peto illi⁹ qui impedit.
Sed coniux non potest p̄iugē ſimpediti avo
to continentie niſi p̄ſtando ſimpeditum mor
taliter peccet. ergo de iure t̄ abſq̄ licētia cuius
cūq̄ cōiunx ſe potest aſtrīgere ad obſeruan
dū votū cōtinētie. Maior p̄. Probab⁹ maior.
q̄ ſimpediti bonū ſpūale eſt petm mortale. ſed
votū continentie ē quoddā bonū ſpūale. q̄ tc.

2. P. votū de accipiedā cruce p̄ ſubſidio ter
reflancte potest cōmutari i ingressum religioñis
Sed vir p̄t abſq̄ cōſensu mulieris facere vo

tum de accipiedā cruce p̄ faciendo iā dicto ſu
ſidio. q̄ vir p̄t ſigredi religioz. t̄ p̄ cōſequēs vo
uere cōtinētiaz q̄z tu ad nō reddendo debitu
ſine licētia vel cōſensu ſue uxoris. Maior cō
cedit cōmutare. q̄ nullū votuz eſt adeo ma
gnū vel arduum quin in votū religionis ap
probare poſſit cōmutari. Minor p̄batū eſt
p̄mo argumēto quo p̄poſita eſt iſta queſtio.

Ad p̄mū nego minorē. Ad p̄bationē di
ſehidū ad maiorē. q̄ licet aliquis peccet impe
diendo bonum ſpūale quod quis vcllet face
re abſq̄ ſimpeditis iacturaz p̄iudicio. t̄n non
peccat ſimpedito tale bonū quod ſi fieret ſibi
cederet in dāmū t̄ p̄iudicium. Licite em pos
ſum impediare aliquē p̄tunc a dāndis elemo
ſynis qn d̄ rebus meis furare illud quod vel
le distribuere p̄ modum elemosyne. Unū ta
lia impediēdo homo p̄prie nō impedit bonū
ſed p̄uenit p̄prium dāmū. Sed cōiunx nō
poſtſt facere votū de nō reddendo debitu ſine
p̄iudicio alterius p̄iugis cui tenet reddere de
bitū. ideo tc. Etia poſtſt dici ad minorem
iſtuſ ſp̄ationis. q̄ q̄z tu votū cōtinētie ſic
quoddā bonum ſpūale ve p̄cedit ab illo qui
poſtſt vouere ſine alterius p̄iudicio. tamē ve
eſt alteri p̄iudiciale non ē bonū ſed malū. Si
cuit dare elemosynā de dāntis ſubſtātia eſt bo
num. ſed dare elemosynā de aliena et furtua
ſubſtātia nō eſt bonū ſed malū. Sic autē eſt
in p̄poſito. q̄ tc. Ad ſedm dāmū q̄licz ma
ior ſit vera de eo q̄lū habet p̄tate ſup corpus
ſui. t̄n nō eſt vera loquēdo de eo cui⁹ corp⁹ eſt
in p̄tate alterius. t̄ ideo in p̄poſito illa maior
eſt ſalſa. q̄ corpus vnus coniugis ē in p̄tate
alterius cōiugis ſecondario. ve petz p̄ aplm. l.
ad Loz. vii. Lōcluſio ſedā eſt q̄ vni p̄iugū
altero nō requiſito p̄t vouere cōtinētia q̄z tu
ad hoc q̄ nō peccat debitu ſibi redi. Q̄z q̄z ſi
homo nō poſſit licite facere votū de ſeruando
oppoſitū illius ad qd tenet de neceſſitate. t̄n li
cite poſtſt votū emittere de ſeruādo oppoſitū
illi⁹ qd dependet ab eius libera volūtate. H̄z
ad reddēdū debitu cōiunx tenet ex neceſſi
tate. petere autē ſibi redi debitu eſt i ſua libe
ra volūtate. q̄z ſi nō poſſit vouere conti
nētia q̄z tu ad nō reddere. tamē licite poſtſt
continentia vouere q̄z tu ad nō petere debi
tum. Sed cōtra iſta concluſionē ſuntali
qui magni doctores qui dicunt q̄ nō ſolū de
nō reddendo debitu. ſed etiā de non petendo
cōiunx non poſtſt facere votū abſq̄ cōſensu
alterius coniugis. t̄ ſi fecerit h̄moi votū non
tenet. t̄ penitētia ſic vouēti debet iniūgi tanq̄

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Lōcluſio
ſedā.

Opiotho
me t̄ mlto
rū alioꝝ.

- de illicito voto. ¶ Ratio istorum punctualiter stat.
1. in hoc. Quia petere debitur est aliquo modo
verecundū. et istud onus verecundie qd debet
esse dñorū omne maneret sup uno solo. si al-
ter emitteret votū de rebito nō petēdo. ¶ P.
2. ppter mulierē verecundiā uxor quādōq; nō
petit qm̄is indigeat. ergo si vir nō petret p/
pter votū quod fecisset de nō petēdo. tūc uxo-
ri ppter votum mariti sepe posset piculū for-
nicationis immisiere. ¶ Sed ista ut videt
nō concludit. Quia qm̄cūq; aliquid est li-
cium alicui sine voto. hoc ppter votum ad
iunctū nō efficit illicitū. Sed nō petere sibi
reddi debitū carnalis copule. hoc licet viris
coniungi anteq; de hoc faciat aliqd votū. qd da-
to qd hoc voleat. tunc ex hmoi voto nō erit il-
licitum. Major patet. Quia sicut votū ad
iunctū ei quod de se est illicitū. nō facit ipsius
licitū. sed magis auget pctrū. sic votū adiun-
ctū ei qd de se est licitū nō facit ipm illicitū.
sed magis auget meritū. Minor patet aucto-
ritate Aug. que ponit hic in lra istius distin-
ctionis. et accipit ex li. Aug. sup psalterio. vbi
sic ait. Redde debitorū. et si nō exigis reddite. p/
sanctificatio pfecta deus tibi pputabit si nō
qd tibi debet exigis. sed reddis qd debes uxo-
ri. ¶ Ad p̄m pōt negari maior. qd petere de-
bitū nō est verecundū: dūmodo debite petat.
scz qm̄ debet peti. et eo mō quo debet peti. et a q
iuste petit. Nec etiaz petere ab eo qui p̄m pte
debet reddere eonus. Si em eēt ibi aliqd one-
ris vel ponderis. hoc esset. quia ille a quo peti-
tur nō expedite redderet illud quod petitur. et
tunc hmoi onus magis se tenet ex pte red-
ditiois qz ex pte petitionis. ¶ Ad scdm dicē-
dū dicendū qz si mulieri aliquod piculū im-
met ex eo qd nō petet qm̄ indiget. hoc nō eēt im-
putandū viro. sed ipsi mulieri. Nā vir nō po-
test pphetare de mulieris indigētia. nisi ipsa
reuelet aliquo mō. et id si ex se vir petret. tūc
ita cito posset petere tali hora qm̄ mulier non
indigeret sicut qm̄ indigeret. ¶ Est tū circa h
aduertēdū. qd mulier debitorū pdictū duplī pte
petere. Uno mō exp̄sse. sicut qm̄ h̄bis indicat
circa pdicta suā voluntatē. Alio mō significa-
tione. sic qm̄ aliqd eidētib⁹ signis reuelat ill⁹
qd intendit. Et sūm vtrāq; petitorū vir tenet sa-
tisfacere mulieri. Et iō p scdm modū petendi
sufficiēter succurrat verecundie muliebri. etiā
posito qd vir votū emiserit de nō petēdo.

Sōtra op/
tionē.

Solutio.
Ad. 1.

- Ad. 2.
- Nota
- Ds. xxix.
Articulus
tercius.

articulū duos sunt videnda. de quibus mō tra-
ctat in dist. xxix. s. de pluralitate uxorū respe-
ctu eiusdem viri. et de libello repugnij. ¶ Quoad
pm̄ pono duas oclusiones. ¶ Prima est qd
nūq; licet vni viro simul h̄re plures uxores
absq; diuina dispensatio. Quia qd est contra
ius nature. hoc nulli licet sine diuina dispen-
satione. Sed vnu vir h̄re plures uxores est
h̄ uo nature. qd tc. Major pte. Minor repro-
bo. qd de lege nature est istud pceptu. qd tibi
non vis fieri alteri ne feceris. sed vir nollet qd
uxor sua aliuz vir h̄re. qd h̄ legē nature est qd
vir p̄pria auctoritate plures uxores accipiāt
¶ Et confirmat ista minor sic. Illud qd insi-
ditū est homi a principio sue creatōis. hoc vi-
det esse de iure naturali. Sed vnu vir habere
vnā uxore est homi insidū a principio sue cre-
ationis. Nam sicut pater Ben. i. immediate
creāt̄pm̄is h̄bly dixit Alch. Quāobrē relin-
quit homo patrē sūm et matrē suam. et adhe-
rebit uxori sue. et crūt duo in carne vna. ¶ Lō
clusion scda est qd ex diuina dispensatio vnu scda.
vir licite pōt habere plures uxores. Quia co-
ditor legis pōt in pceptis legi dispensare. ma-
xime si talia sint qd in eis dispensatio nō tero-
get honori disp̄lantib⁹. Sed deus est condit⁹
tor legis nature. et dispensatio sup uxorū plus
ratitate respectu vnius viri nō derogat diuino
honorū. qd nō obstat qd vnam uxore esse vnu
viri sit de lege nature. tamē coopante diuina
dispensatione vnu vir licite pōt plures uxo-
res habere. Major patet. qd est vulgata ppo-
sition iure tam canonico qz ciuili. Minor eni-
am patet qz tū ad pm̄ suā pte. qd cū deus sis
conditor nature. igit ipse solus ē conditor legis
nature. Patet etia qz ad scdam pte. qd non
apparet aliqd derogatio diuini honorū ex eo
qd deo dispensante vnius viri eēt plures uxo-
res. ¶ Forte dicēt qd ista scda conclusio repu-
gnat p̄bationi p̄me oclusionis. Quia ius na-
turelū nō caput dispensationē. Nā vt git Aug.
conditor nature nihil facit h̄ naturā. Igitur
si vnu vir habere plures uxores est h̄ legē na-
ture. vt dicit minor ratōis adducit p̄ prima
oclusione. igit diuina dispensatio nō pōt vnu
simul plures h̄re. cui⁹ oppositū afferit in scda
oclusione. ¶ P. d. eandē minorē arguit sic. Lex
iuris naturalis est eadē apud omnes. Sed de
vna uxore habenda ab uno viro nō fuit semp
eadē lex apud omnes. qd sancti patres veterē
testamēti habuerūt plures uxores. vt appa-
ret de Abrahā. iacob. dauid. et omnib⁹ etiā
alij viri illi⁹ testamēti plures habuerūt uxores

Quantū ad tertium

Instantis.

¶ Ius naturale est quod natura omnia anima docuit, ut dicit iure civili. Sed unum maximum esse unius semelle natura non docuit omnia animalia. Unus enim gallus omisceret multis gallinis, unus taurus multis vaccis, unus aper multis porcis. Et sic de pluribus alijs animalibus, q̄ vnu virgine habere vnu solam uxorem non

Solutio.

Ad.1.

maiorē loquendo de talibus quibus dispensatio non est alia honorē diuinū. Ad probationē dicendum q̄ natura potest duplē considerari. Uno modo quantum ad cursum cōmētē seu potentiam naturalē. Alio modo sicut potentiam obedientialē. Et de isto secundo modo intelligendū est dictū beati Augustini et non de primo. Quia extra naturā quantum ad eius potentiam obedientialē deus nūq̄ facit. Sed in naturale cursu nature deus sepius facit. Observauit enim pueros illos in camino ignis extra naturae cursu nature ignis. Et isto modo etiam ipse deus sicut assumptā naturā genitus fuit de virginē gloriosa. Ad secundum dicendum q̄ ius naturale quantum ad p̄sens spectat consistit in dictamine recte rationis, ita q̄ istud ē de lege nature seu de iure naturali qd̄ recta ratio dictat. Et ideo sicut deficit de facto apud multos dictamen recte rationis, sic etiam de facto mulier facit extra legē nature, vel extra ius naturale. Et ideo licet lex nature sit eadē sicut se apud omnes, non tamen omnes operantur sicut legē nature, et hoc quod vel lex nature est obscurata in me tib⁹ ipso, propter p̄ter p̄ter vel demerita eoz, vel quod scientes ea q̄ legis sunt ex certa malitia faciant extra legē. Propter quod multi paganoz et gentilium tenet plures uxores, quibus hoc faciant extra legē nature, et in hoc grauiter peccat. Quod sicut dicit Innocentius extra de diuinitatis. c. gaudemus. Nulli vñqz licuit simul plures uxores habere, nisi cui fuerit diuina reuelationē concessum. Ad formā igit̄ rationis dicendum ad minorē, q̄ licet de facto ista lex non fuerit ab omnibus obseruata, tamen sic fuit apud oībus, q̄ omnes ad sui obseruantia obligabat, exceptis his cū quibus conditor legis, s. ipse deus dispensabat, de quorū numero fuerit illi sancti patres de quibus p̄cedit illius minoris probatio. Lū illo enim patrib⁹ deus dispensauit explicitē p̄ apertam reuelationē, et eis alijs eiusdem gentis qui ad exemplū istorū habuerūt pluritatē uxorum ad multiplicandum populū qui vnu virgine coleret dispensauit implicitē. Ad tertium dicendum q̄ aliquid dicit de iure naturali duplē. Uno modo sicut naturā generis, et sic maiorē vera. Alio modo sicut naturā speciei determinata

Ad.2.

Ad.3.

puta sicut in naturā rationale, sicut est in p̄posito de unitate uxoris. Hoc enim dicit recta ratio q̄ in specie humana una debet esse uxor vnu viri, nisi ex aliqua certa causa conditor naturae hoc dispenset. Et isto secundo modo malorum non est vera. De libello repudiū est aduertendum, q̄ non licet in veteri lege mulierē repudiare nisi ex aliqua causa enenimē post cōtra cū matrimoniu, nec si differenter licet ppter quālibet causā enenimē, sed solū ppter tales causas quibus bonū plis poterat aliquatenus impediri. Et hoc vel quantum ad corpus, puta si mulier apparuit sterilis, vel fuit leprosa, vel alij alia notabili feditate maculata. Uel quantum ad aliam, puta si fuit mulier mali moris. Propter continuā enim cohabitationē prolixi cum matre vi plurimum proles sequitū mores mīris. Et quia viri hebrei fuerūt durissimi cordis, ideo ne ppter mortale odii ipsi occasione predictorū defectū uxores occideret, permisit moyses diuinitū fieri inter virum et uxoriē, declaratis causis predictis, et libello p̄scriptis, q̄ libellū repudiū dicebat.

De libello
repudiū.

Quantum adquar

Articulus
quartus

tum articulū essent duo vidēda. Primo vñqz virginitas sit virtus. Secundo vñqz bonū matrimoniale sit melius virginitate. De primo ad p̄sens nihil dicā, nemis p̄sentē questio nem teneā, et etiam quia intendo illā inquisitio nē dñi concedēte quādoqz seriosius tractare. De secundo est aduertendum, q̄ virginitas et matrimoniu possunt duplē ad inuicem comparari. Uno modo sicut tēpus p̄cedēs virginē Mariaz. Alio modo sicut tēpus sequēs, et maxime sicut tēpus gratie quo veritas euangelica fuit diuulgata. Et sicut hoc p̄ono duas conclusiones. Prima ē q̄ in tempore p̄cedenti matrimoniu fuit laudabilis virginitate. Quod illud quo diuinū p̄ceptū implet est laudabilis eo quod nec cadit sub p̄cepto nec sub consilio. Sed in veteri lege et in tempore p̄cedenti ortū virginis Marie matrimonio implebatur diuinū p̄ceptū, et toto illo tempore virginitas nec cedebat sub p̄cepto, nec sub consilio. ergo tēc. Majorē nota. Minor patet ex distinctione xxvi. articulo. iiij.

¶ Status corporaliter fecidior illo tempore fuit virtuosior et cōmendabilior. Sed primū nūc corporaliter fecidius virginitate, Major patet, quia mulieres et viri carētes fecunditate corporali illis diebus maledicti putabantur.

Cōclusio
prima.

Sedē cōclūsio.

Minor autē de se est nota. ¶ **E**nclusio se-
cunda est. q̄ p̄ tempore sequēti et specialiter q̄n
lex euāgelica fuit diuulgata. tūc virginitas
fuit nobilioz et cōmendabilior matrimonio.

Duia illud quod in lege euāgelica cōsulit
tanḡ p̄tinēs ad statum summe p̄fectionis. H̄
est p̄fectius et nobilius eo quod indulget tan-
q̄ p̄tinēs ad statum vite cōmuni. **S**ed i le-
ge euāgelica virginitas cōsulit tanḡ ad sta-
tum summe p̄fectionis p̄tinēs. et matrimonio
um indulget tanḡ p̄tinēs ad statum vite cō-
muni. ergo r̄c. **M**aior est nota. **M**inor eti-
am patet cū libet iūcēti textū apli. i. ad Lo-
rinch. vii.

P. illud quod in statu leḡ euā-
gelice est magis meritoriuz altero. hoc est vir-
tuosius et p̄fectius eo. **S**ed virginitas respe-
ctu matrimonij est h̄moi. ergo r̄c. **M**aior pa-
tet. Probat minor. q̄d in vita futura ma-
ioris est p̄mū. hoc in vita p̄senti maioris ē me-
riti. **S**ed virginali statui in vita futura dat
p̄mū correspōdens cētesimo fructu. et ma-
trimonio datur p̄mū correspōdens tricesimo
fructu. vt patet p̄ glo. sup illo verbo euānge-
lii. quod autē cecidit in terram bonam. **P**.

Lyprianus de virginitate ait sic. Flos est iste
ecclesiastici germis. decus et ornamentū gra-
tie sp̄ualis. illustrior portio gregis christi. Ex
quo patet q̄ in statu christiano virginitas ē
laudabilior matrimonio. **F**orte p̄tra istud
dicet aliquis iudeus. q̄ sicut se habet terra fe-
cunda qd terrā sterili. sic se habet matrimoni-
ale coniugiu ad virginitatē. **S**ed terra fecū-
da est laudabilior sterili. ergo r̄c.

P. illud est laudabilius quod congruit statui magis
laudabili. **S**ed status innocētie ē magis lau-
dabilis inter omnes status vie. et huic statui
congruit matrimoniu. et nō virginitas. nam
si mālissent homines in statu innocentie nul-
la seruata virginitate omnes matrimoniu cō-
traxissent. **P**. illud quod a deo est institutū
laudabilius est eo quod ab homib⁹ est ex-
cogitatū sine dictamine recte rationis. **S**ed
matrimoniu est a deo institutū. vt patet ex di-
ctio supius. et virginitas est ab homib⁹ ex-
cogitata sine dictamine recte rationis. **N**a re-
cta ratio est indagatrix medi⁹. quia dissimile
do extrema dictat medi⁹ inter supflui et di-
minuti esse tenēdum. et ideo virtus consistit
in medio eo q̄ sit habitus electi⁹. p̄t recta
ratio dictat. vt patet. i. ethicoz. **S**z tale me-
di⁹ tenet matrimoniu inter passiones vene-
reas et nō virginitas. tenet et em virginitas al-
terum extre⁹ simpliſter contra intempau-

tiam. quia nec quādo oportet nec vbi oportet
admittit h̄moi delectationes sicut ecōtra intē
perāta facit hominē talibus delectatiōnib⁹ se
dare quādo nō oportet. et vbi nō oportet. Et
isto⁹ medi⁹ obseruat ab his qui tenet matrimoniū
fm q̄ a deo ē institutū. igit r̄c. **A**d
primū dicendū q̄ quis maior cotineat aliqd
veritatis loquēdo de corpali fecūditate. est ca-
men falla loquēdo de sp̄uali fecūditate. Nam
q̄tum ad fructū sp̄ualem loquēdo virginitas
ē multo fecūdior matrimonio. eo q̄ virgo fe-
cundissimū habeat sp̄olum. s. dñm ih̄m chris-
tū. iuxta quod ait aplu. Despōdi em vos
vni viro virginē castam exhibere xpo. Unde
h̄moi sp̄ualem virginitatis fecunditatē et co-
poralē sterilitatez tangens ille sapiē Sapi-
iū. ait. Felix sterilis et incoquinata. quenō
scivit thorū in delicto. habebit fructū in re-
spectiōe animaz sanctorū. Et infra ea. iū. ait
¶ q̄ pulcra est casta generatio cū claritate.

Ad secundū dicendū. q̄ maior nō est om-
nibus modis vera. q̄ nō oportet q̄ illud qd
congruit statui nobiliori esse nobilius i quo
libet statu. als em sequeret q̄ p̄nūc in isto sta-
tu nō pati. ppter deū esset laudabilius q̄ pa-
ti. ppter deū. et nō ieunare ppter deū esset
laudabilius q̄ ieunare ppter deū. quia i sta-
tu innocētie nullus fuisset passus ppter deū.
nec aliquis ieunasset ppter deū. Itēz lauda-
bilis esset viros et mulieres pronūc penitus
ire nudos q̄ vesticos. quia in statu innocē-
tie om̄es iūsset nudi et absq̄ vestitu. **E**c-
iam minor nō est vlozquaqz vera. Nam licet
status innocētie fuisset cōmodosior et securi-
or. tamē status gratic videt esse laudabilior et
finaliter utilior et nobilior ppter manus meri-
tu quod homo p̄t acquirere in statu gratic
quod forte nō habuisset in statu innocētie.

Ad tertiu nego secundā p̄t minoris. Nā
sicut matrimonialis fecūditas p̄mo homini
fuit a deo naturaliter incita. sic pura virgini-
tas Marie virgini fuit a deo supnaturaliter
inspirata. et cū magno rationis dictamine ab
illa gloriola virgine et a ceteris ipsam imitati-
bus obseruata. **A**d p̄bationē dicendū. q̄
medi⁹ virtutis cui⁹ recta ratio ē indagatrix:
nō consistit semp in medietate quantitatis illi-
us circa quod est virtus. quia tūc magnificē-
tia nō esset virtus. cū ipsa sit circa sumptus et
dona. et tamē nō inclinat hominē ad facien-
dum mediocres sumptus. sed ad facienduz
maximos sumptus. quia vt patet. iū. ethicoz
rū. nullus maiores sumptus facit q̄ magnificē-

Solutio.
Ad. i.

Instantia

I 1. **A**llud quod in statu leḡ euā-
gelice est magis meritoriuz altero. hoc est vir-
tuosius et p̄fectius eo. **S**ed virginitas respe-
ctu matrimonij est h̄moi. ergo r̄c. **M**aior pa-
tet. Probat minor. q̄d in vita futura ma-
ioris est p̄mū. hoc in vita p̄senti maioris ē me-
riti. **S**ed virginali statui in vita futura dat
p̄mū correspōdens cētesimo fructu. et ma-
trimonio datur p̄mū correspōdens tricesimo
fructu. vt patet p̄ glo. sup illo verbo euānge-
lii. quod autē cecidit in terram bonam. **P**.

I 2. **L**yprianus de virginitate ait sic. Flos est iste
ecclesiastici germis. decus et ornamentū gra-
tie sp̄ualis. illustrior portio gregis christi. Ex
quo patet q̄ in statu christiano virginitas ē
laudabilior matrimonio. **F**orte p̄tra istud
dicet aliquis iudeus. q̄ sicut se habet terra fe-
cunda qd terrā sterili. sic se habet matrimoni-
ale coniugiu ad virginitatē. **S**ed terra fecū-
da est laudabilior sterili. ergo r̄c.

P. illud est laudabilius quod congruit statui magis
laudabili. **S**ed status innocētie ē magis lau-
dabilis inter omnes status vie. et huic statui
congruit matrimoniu. et nō virginitas. nam
si mālissent homines in statu innocentie nul-
la seruata virginitate omnes matrimoniu cō-
traxissent. **P**. illud quod a deo est institutū
laudabilius est eo quod ab homib⁹ est ex-
cogitata sine dictamine recte rationis. **S**ed
matrimoniu est a deo institutū. vt patet ex di-
ctio supius. et virginitas est ab homib⁹ ex-
cogitata sine dictamine recte rationis. **N**a re-
cta ratio est indagatrix medi⁹. quia dissimile
do extrema dictat medi⁹ inter supflui et di-
minuti esse tenēdum. et ideo virtus consistit
in medio eo q̄ sit habitus electi⁹. p̄t recta
ratio dictat. vt patet. i. ethicoz. **S**z tale me-
di⁹ tenet matrimoniu inter passiones vene-
reas et nō virginitas. tenet et em virginitas al-
terum extre⁹ simpliſter contra intempau-

Ad. z.

Et ideo mediū virtutis in talibus oportet ac cipere q̄atum ad circūstantias modificantes ipsi actū sibi dicētē recterationis. puta ille est vere magnificus qui dat maxima dona. quādo oportet seu decet. et cui decet. et propter quid decet. Ille vero non esset magnificus qui eque magna daret q̄n nō deceret. et cui non deceret. et ppter talem finē ppter quēnō deceret. **E**t eodē modo dicēdū est dī virginitate. q̄ licet q̄atum ad materiā circa quaz ē tenet sim pliciter extremū. declinādo et refrenādo ac refutando omnes veneras delectatiōes. tamē ut tenet mediū q̄tuz ad circumstātias iuxta dictamē recte rationis vere debet dici virtus. puta si aliquis seruat virginitatem quādo debet. scz in tempe gratie. quādo virginitatem auten ticādo filius dei nasci voluit ex virgine. et propter q̄d debet. puta ad laudē dei et ppter amo rē dei. Unū extremū deuianū ab isto medio fuisset virginaliter cōtinere quādo homines ex pcepto diuino in veteri lege se rebebant matri monio dāre. vel etiā nūc ppter laudes huma naz. sicut fatue virgines lampades sine oleo portates. vel ppter honores idoli continētes. sicut virgines aliquae romane deā vestaz sole bant honorare. Iuxta quod dixit pfectus romanus ad sanctā El gneū. Iaz te pparare ad venerandā deā vestā necesse est. vt si pseuerātia virginitatis placet. die noctuqz eius sacri ficiis venerādis insista. q̄ Ad argumentū principale nego sequētiā. Ad pbatōnē di cendū. q̄ si mulier voluerit tūc potest sequi vi rū. et sic in itinere et ubi cūqz morā contraxerit potest a viro suo exigere debiti. et ipse tenetur reddere. supposita tamē ex pte sui possibilita te. et exteriori debita honestate. puta q̄ tali loco et pte reddat ut ex hīmo redditio e nullus scandalizet.

Ad argu.
princi.

Q̄ Distinctio tricesimaquarta

Winc super esto ūndere. Postqz magister determinauit de bonis matrīmoniis alibus que sunt matrīmoniū causa fina lio. nūc in ista. xxviiij. dis. incipit eractare de psonis cōtrahētibus q̄ sunt matrīmoniū causa materialis. Et dūvidit in duas ptes. Quia p̄mo tractat de psonis alīcī mō illegitimiis ad matrīmoniū pfectiendū. Scđo dī psonis omni no inhabiliibz ad matrīmoniū cōtrahendū. dis. xxvij. ibi. Sunt igit̄ quidā ordines. Prima ī

dūas. Nā p̄mo tractat de im̄pedimētis dī tra cū matrīmoniū pcedentibz. Scđo te im̄pedi mētis pcomitātibus et subsequētibus. disti. xxv. ibi. Hoc etiā notandū. Prima ī dūas. Quia p̄mo cōsiderat quedā im̄pedimenta q̄ qñqz matrīmoniū totaliter dirimūt Scđo dī quibusdā q̄ nūqz matrīmoniū penitus collunt ibi. De his etiā. Prima ī dūas. Quia p̄mo quedā im̄pedimenta matrīmoniū dirimētia tan gū in vīlī. Scđo aliq̄ pdicorū tagit ī speciali. ibi. De his em̄. Et hec ī tres. Quia p̄mo ostē dit quō matrīmoniū im̄pedit naturali frigi dītate. Scđo maleficij prauitatem. Tercio furiosa infirmitate. Scđa ibi. De maleficij autē Tercia ibi. Furiosi quoqz. Circa istā disti ctionē quero.

Cruz aliqd im̄pedimentū dissoluat matrīmoniū īā tractū. Et videt̄ q̄nō. Quia qd̄ de sui natura ē indis solubile. hoc nullo im̄pedimento dissolui p̄t. Sed m̄rimoniū de sui natura implicat indis solubile vinculū. vt patet ex dictis supius. Et c̄. In pterariū sunt tura canōica q̄ multa m̄rimoniū assigūat im̄pedimenta. vt in pcessu istius q̄onis patebit. Hic q̄tuor sūt vidē da. Primo de im̄pedimentis m̄rimoniū ī ge nerali. Scđo l̄spali de im̄potētia coeundi. Tercio dī inhabilitate ad ūhendū homis furiosi. Et quarto de im̄pedimento accidēte ex vīcio homis incestuosi.

Quātuſ ad p̄mū

ē aduertendū. q̄ quedā sunt ip̄dimēta ppter que phibet matrīmoniū cōtrahēdū. sed nō dirimūt tractū. Alia ppter q̄ phibet cōtrahēdū. et etiā dirimūt qd̄ videbāt esse contractū. Prima im̄pedimenta sūt ī genere duplicitia. Quia quedā dicunt phibitiones ecclie. Alia dicunt ferie. Et istud comp̄hēdit hoc versu. Im̄pedi sūt sūt nō dirimūt veritū ferieqz. Ad intellectū p̄mū im̄pedimenti. s. cū dīcī vītū. s. phibitū. ē aduertendū. q̄ ecclia qñqz phibet p̄ modū statuti irritādo om̄e illud qd̄ in pterariū atēptat. et sic nō accipit̄ in pposito phibitio. q̄ talio phibitio nō solū im̄pediret matrīmoniū ūhendū. sed etiā dirimere ūctū. sicut qñ ecclia phibet ne aliq̄ ducat suā ūlaguine am vel affinēi vīzē. Qñqz autē phibet phibitōe simplicitate irritatōe et qd̄ sit in cōtra riū. sicut extra dī p̄. et re. prohibet ille qui sacerdotē occidit ne vñqz cōtrahat matrīmoniū osibz diebū vītesue. Et sic ē in pposito. Q̄ dīato q̄

Articulus
primus.

Versus.

Homini simplicē phibitionē homo h̄at matrimonii. tūc quis sic trahēs mortaliter pecet tanq̄z trāsgressor apli p̄cepti. tñ m̄rimoniū manet h̄ctū. et nō dirimut i futuꝝ. **A**ld intellectū erā secundi impedimentū. s. de ferio. est aduertendū. q̄ dieo feriati sunt tribuovi cibis i anno. vt pater. xxiiij. q. iiiij. c. nō oport̄ sc̄z ab aduentu dñi usq; post epiphaniā. et a septuagesima usq; ad octauā pasce. et tribus septimānto. ante festū Iohannis baptiste. q̄ tres septimane debent incipi tribus diebus an ascensionē dñi. t terminari in octauā penthe costes. vt determinaq̄ est extra de ferio. c. cancellanū. **E**t nota q̄ p̄dictis diebus nō p̄hibetur contractus spousalū vel etiam matrimoniū fieri. sed prohibetur sollēnizatio matrimoniū p̄ sacerdotale b̄ndictionē. ac etiā p̄sumatio matrimoniū p carnalē copulā. sicut patet. xxiiij. q. iiij. c. oportet. et duob; capitulū se quētibus. Lōcordat etiā i hoc doctores iur. ac etiā theologie. **E**t ratio illius phibitionis cōmuniter assignat. q̄ in illis tribū festiuitatib;. s. natiuitatē dñi. pasce t p̄thecostes homines debent se parare ad recipiēdū sacram̄munionē. t idco circa illa tempa debent sibi canere a talibus mūdanis negocijs. quibus solito modo occupātur hoīciū i sollēnitatib; nuptiar̄. **A**lia impedimenta ppter q̄ dīrī mit matrimoniū quod videt esse contractū. xij. esse vident. t his versib; comp̄hēdunt. **E**rōz. cōditio. votū. cognatio. criminē. Lute' dis partias. viii. ordo. ligamē. honestas. Si sis affinis. si forte coire nequib;. Hec socianda vetant connubia. iūcta retractat. **I**sta duodecim impedimenta notaū. Hostiensis i rū bricella de matrimoniō. c. viij. qualiter impediatur. **A**ld plenore igit̄ intellectū eorum quem in iā dictis versib; cōtinētur. est sciendū. q̄ error significat errore psonae. de quo dictū est superius dist. xxx. **L**ōditio significat seruitutē. de qua paret ibidē. Dicet etiā de hoc infra dist. xxvi. Clotū nō accipit hic qualiter. cūq; sed votū continētie sollēne. Clotum em̄ continētie p̄uatū. q̄ quis impedit matrimoniū h̄endū. tñ nō dirimut h̄ctū. vt patebit infra dist. xxvij. Cognatio ētriplex. Una carnal t de hac videbit di. xl. Alia spūalis. Et tercia legalis. Et de his duob; patebit dist. xlij. Crimē. Aliq̄ criminia phibet matrimoniū h̄endū. t dirimut h̄ctū. Aliq̄ vero nō dirimut h̄ctū. q̄ uis phibet h̄endū. vt patebit dist. xxvij. Cultus disparitas. pura q̄n de duob; coniugib; infidelib; vñ pueris ad fidē xpianam.

alio p̄suevate in sua infidelitate. tūc fidel' p̄t trahere matrimoniū d̄ nouo cū psona fideli. t dissoluit p̄mis matrimoniū eo mō q̄ dicitū ē. q̄. dist. xxvij. arti. i. l. solutōe q̄ntē in statu. Et d̄ h̄ etiā patebit. s. dist. xxxix. Clia. i. violētia v̄l' co actio. de qua dicitū ē dist. xxix. arti. i. **O**rdo nō quilibet sed sacer ordō phibet h̄endū. t dirimut h̄ctū. vt patebit dist. xxvij. Ligamē pura si h̄z legitimā vxorē viuentē. t h̄bit cuz alia. tūc ppter ligamē vinculi matrimoniū q̄ alli gatus ē vxori p̄me non tenet matrimoniū q̄ se alligauit uxori scde. q̄r d̄ iure naturali vna d̄z ecē vxor vii. vt dicitū ē dist. xxvij. p̄clōe p̄ma De isto etiā impedimento patebit dist. xxv. t. xxvij. circa finē. Honestas. i. publice hōestatis iusticia. de q̄ patebit dist. xli. Affinitas. De isto impedimento qd̄ d̄r affinitas sit' dicit dist. xli. Loire neq; bis. h̄ significat impotentia coeni di. de qua dicit̄ immediate i articulo seq̄nti.

Quātum īgit̄ur ad

Articulus
secundus.

hoc est aduertendū q̄ h̄moi impotentia tripli pot accidere. Uno mō ex pte viri. Alio mō ex pte mulier. Tercio mō ex pte viriisq;. Ex pte viri tripli. Uno mō ex frigiditate naturali pura si ex nimia sue complexionis frigiditate nō potest habere tantā erectionē virilis virge q̄ possit naturali mō diungī cū aliq̄ muliere.

Sed mō ex lesiōe accidētali. pura si ex se ctione caret veroq; testiculo. v̄l' als sic lesus ē. si mēbris genitalibus q̄ omnino est in utilis ad actū carnalis copule. **T**ercio mō ex prauitate sortilegali. pura si ex dyabolica deceptio ne seu incantatione est maleficiatus.

Spmō mō v̄l' illa frigiditas est temporalis t mā sitoria. t tunc ppter impotentia ex tali frigiditate contingēte. nō sunt diuinita matrimoniū celebrāda. **S**i autē h̄moi frigiditas est ppetua. tūc ratioē eius phibet matrimoniū trahendū. t dirimut contractū. eo q̄ via nature sit impossibile talē holez debitū carnalis copule reddere alicui mulieri. **E**st tñ valde necessariū ut ep̄s vel elius. vīcē gerēs inter aliquas psonas celebrāna diuinitū ppter h̄moi perpetua frigiditatē nature. t diligēter p̄cipiat veritatem anteq̄ ferat sīniaz. quia calor naturalis in aliquibus homib; ex successu tempis v̄gorat. qn p corpale clementū debitā statura corpis adepti sunt. qui p̄us debilis videbat q̄rtū ad officiū p̄tutis generatiue. qn natura h̄moi calore q̄st totalē duxit ad officiū p̄tutis nutritiue. p p̄ficiendo corporeisq; ad mensurā

Clerus.

Istud ē di rectoriū q̄z rūz ad oia impedimenta matrimoniū.

debite statute. ¶ Et si p̄cipit in iure extra de
frigidis et maleficiatis, c. laudabile, q̄ p̄ trien-
niū debent simul cohabitate, et sine fraude q̄n-
tum apriori modo possunt debet probare ut
possint carnaliter conuenire. Et si elapsō tric-
nio conuenire nō poterūt, tūc si ab iniuicē vo-
lunt separari, oportet eos ambo surare de pre-
dicta impotentia cū septima manu. i. cum se-
ptem homībus pp̄inquis vel vicinis, qui se-
ptē homīles iurabūt q̄ credūt istos consuges
verum dicere de predictio. Et hoc facto epus
vel eius vicē gerens dabit mulieri licentiā vt
alteri possit nutere si noluerit cōtinere virum
ante p̄hibebit ne de cetero contrahat m̄rimo-
niū. Si tamē otra h̄moi p̄hibitionē alibi
cōtraxerit, et reptū fuerit q̄ possit mulierē car-
naliter cognoscere, tūc sepandus ē a sc̄da, et co-
gēdus ē q̄ reuertat ad p̄mā. etiā nō obstante
q̄ p̄ma vxor fuerit interim altero viro matrī-
monialiter copulata. Nota etiā q̄ p̄mā glo-
sup̄ pdictio capitulō. si an trienniū posset ha-
beri euīdes certitudo p̄ experientiā medicorū
de p̄petuitate pdicte frigiditatis, tunc iam di-
ctū temp̄us trienniū posset p̄ indicē abbrevia-
ri. Si secūdo modo, tūc sine dilatatione tē-
poris immedieat mulier p̄t̄ licētari vt orra-
hat cū alio viro si a p̄mo petierit separari et nolu-
erit continere, et vir p̄petue priuādū est ma-
trimoniali coniugio, quia ex successu temp̄is
nō potest esse spes q̄ careb̄ veroq̄ testiculov̄n
q̄ fiat aptus ad matrimoniuū p̄summādū.
Si tertio mō, tūc eodē inō faciendū ē sic
pdictū est de frigiditate et p̄ casē distincōes
respondendū. Perpetuiū em̄ reputat malefici-
um et nō tempale, quādo p̄ trienniū cōuges
cōmorantes probauerūt se fideliter quantuq̄
potuerūt, et tamē nūnq̄ actū carnalis copule
p̄scere potuerūt. Unde in hoc solo videt esse
differētia faciendo diuoreū ppter maleficiū
p̄petuum et ppter frigiditatē p̄petuam, q̄ q̄z
uis frigido negetur licentia cum alia contra-
bēdi, tamē in diuorio ppter maleficiū nō so-
lū mulier, sed etiā vir in hoc relinquit sue vo-
lūtati. Qui ratio esse videt, q̄ p̄ maleficiū nō
efficit q̄o impotē respectu cuiuscūq̄ mulieris
sed respectu hui⁹ mulieris cū q̄ teberet si pos-
set in r̄imoniū p̄sumare. Si em̄ eēt sp̄tēs re-
spectu cuiuscūq̄ mulieris, tunc tal' impotētia
non imputaret maleficio, s̄z poti⁹ frigiditati.
Et si elapsō pdicto trienio, quis nō dcedat
frigido q̄ cū alia muliere possit h̄ere, eo q̄ ita
sutilis cēt sc̄de sicq̄ fuit p̄me, tñ h̄ dedit ma-

leſicato, eo q̄ possit esse ut illo mulieri sc̄de q̄j
uis in utilio fuerit p̄me. ¶ Sed h̄ istud sunt
due op̄ioneo. Quaz vna ponit q̄ maleficiū
nihil sit s̄ rei veritate, sed solū in talium homīm
extimatōe qui effec̄t quoz cause q̄nq̄ sunt oc-
culi maleficijs demonū solēt dep̄icare. Sic
etiā terrores q̄s homīo ex sua timida extumari
one s̄bijs facit: imputat demoni. ¶ Sz ista
op̄inio est cōtra dicta sanctor̄, vt apparet ex
p̄p̄le ex his que dixi li. h̄ dist. viij. articulo. h̄.
¶ Oppositiū etiā isti⁹ op̄inioniā exp̄sse appet
in legēda de sc̄to Lyphatio et sustina virgiue.
¶ Et si etiā ista op̄lo h̄ sacraz septuā q̄ Exo.
vij. facit mentionē de maleficiis regis pharaon̄o, z. i. Reg. xvij. de ph̄tomissa. ¶ Et i p̄s.
fit mētio de veneficio seu serpentū incantatio-
ne. Igit multo magis posset esse maleficiū
seu homīniū incantatio. ¶ Alia est op̄inio q̄
ponit q̄ q̄z maleficiū vere quādoq̄ cōtin-
gat circa aliquos homīes q̄zum ad carnalis
copule impedimentū, nullū cō maleficiū diri-
mit m̄rimoniū h̄ctū. Q̄ ve dicūt nullū ma-
leficiū est p̄petuū. Nā dyabolus nō h̄ p̄tē
nisi sup̄ p̄cō res, et ideo de leto p̄cō p̄ p̄niam:
tollit maleficiū. Etiam vñū maleficiū potest
tollī p̄ altez maleficiū. Potest etiā tollī p̄ ex-
orcismos ecclēsie q̄ sunt ordinati qd rep̄men-
duz demonis potestate. ¶ Sed nec ista op̄inio
valer, quia exp̄sse est cōtra ius canoniciū
et otra determinationē sancte matris ecclē, q̄
habet. xxij. q. l. c. si p̄ sortiarias, vbi dicit, q̄
si maleficiati sanari nō poterunt, tūc ab iniu-
cem separari valebunt. ¶ Etia istud exp̄sse ha-
betur extra de frigi, et malefi. c. littere vestre, in
quo capitulo idē modus separationis ponit de
maleficiatis post trienniū, qui p̄us positus
est de incurabili frigiditate in c. laudabilem.
¶ Ad rationē dīcēdū q̄ ex p̄missione divina
q̄nq̄ remanet pena et vexatio demonis etiam
cessante culpa. Nec etiā licet xp̄iano vñū
maleficiū tollere p̄ altez maleficiū, q̄ nō pos-
set p̄curare sc̄dm maleficiū sine mortali pec-
cato. Etiam dico q̄ aliquo se exponat h̄moi
mortali p̄cō temprādo vñū maleficiū tolle-
re p̄ altez: adhuc sua intentōne frustrat, p̄t
q̄nq̄ aliqui sunt expti. Propter qd etiā q̄nq̄
aliqui malefici dicūt q̄ nō qdlibet maleficiū po-
test tollī p̄ alterum maleficiū. ¶ Etia deo p̄
mittēt sepe vñsum, est q̄ exorcismi et iuratio-
nes ecclē nō valēt semp ad tollēdū corporales
molestias illatas homībo ab ipsiis demonib⁹.
Nec sūt ordinati exorcismi ad tollēdū q̄slibz

Op̄inio
cōtraria.Cōtra op̄i-
nionē.Op̄inio
sc̄da.

T. mō

Cōtra op̄i-
nionē.Solutio-
rationis.

Tertia ps
scđi articlī

molestias dyaboli. sed determinata ad hoc sūt ordinari ut dyabolus nō auertat homines a pceptione baptisimi. ut patet ex dictis magistri circa finē. vi. dī. isti⁹ quarti libri. Si autē ex pte mulieris accidit pdicta impotentia. puta qz mulier ē ita arta qz yr nō potest ei carnaliter coniungi. hoc potest esse duplū. Quia vel illa mulier sine corpore piculo potest p artē medicina vel q̄literisqz aliter absqz mortali peccato taliter aptari. qz vir cū quo cotraxit ipsa possit carnaliter cognoscere. tunc nō est dirimentē matrimonii inter h̄moi personas contractuz. Uel nō potest illa mulier ab h̄moi impedimento curari sine corpore piculo. vel etiā sine mortali pctō. tūc sufficiens p̄bata h̄moi incurabilitate. si vir perit diuinitū debent ab iniūcē separari. t̄ licitu est viro contrahere matrimonii cū alia muliere. mulier vero innupta debet ppetua manere. Si tamē contraxerit de facto cū alio viro. t̄ ab illo carnaliter fuerit cognita. tunc sī ex v̄su istius secūdi viri facta est apta p primo viro. cogenda est ut reuertat ad primū t̄ dimitat secundū. quia ecclesia recepta fuit in ferēdo sententiā diuinitū. Nam impedimentū qd̄ h̄moi mulier habuit respectu pmi viri. nō fuit incubabile sicut putabat. Ista patet extra de frigi-
dio t̄ malefi. c. fraternitatis. Sed in ter-
cio casu. puta quādovir impotens contraxit cū muliere nimis arta. tūc simul debent coha-
bitare sicut frater t̄ soror. Quia istud consili-
tur quādō impedimentū solū est ex pte vni⁹.
puta quādovir potes contraxit cū muliere ni-
mis arta. vel mulier ad matrimonii apta co-
traxit cū viro impotente. Ergo multo magis
istud est obseruandū qn̄ impedimentū coeundi
est ex pteveriusqz. Lōsequētia patet. Anic-
dēs autē exp̄sse habet extra de frigi. t̄ malefi. c.
consultati. vbi dicit. Romana ecclesia con-
suevit iudicare. vt quas tanqz uxores habere
nō possunt habeant ut sorores. Et ne ista de-
cretalio vident contradicere dictio pcedenti-
bus. vbi allegatiū est p viro potente qz sibi de-
bet dari licentia seu libera facultas contrahe-
di cū alia muliere. est aduertendū. qz fm iuri-
stas ista decretalis loquit de eo qui contraxit
cū muliere quā anteqz contraheret non sit esse
inepta t̄ nimis arta. decretalis autē pcedens
loquitur de eo qui hoc ignorauit. t̄ p deqz
magis benignus est agendum cū eo qui p h̄moi
ignorantiā excusat. Et etiā secundo nota-
dū. qz ista decretalis consultati. nō est ab/

Nota

Nota.

solute pceptiva. sed p̄suaſua. t̄ ideo posito qz
contra mandatū iā dictū ipse vir contrahē-
ret cū alia. t̄ sic deberet manere cū secūda. qz cū
pma nō habuit matrimonii supposito qz im-
potentia coeundi se tenēs ex pte pme fuerit sim-
pliciter incurabilis. ut p̄z extra de frigi. t̄ ma-
le. c. qz sedē. vbi dicit. Qui impotentes sunt mi-
me apti ad contrahendū matrimonii repu-
tatur. Forte dices qz actio carnalia copu-
le nō est de esse matrimonij. ergo impotentia
coeundi sine se tenēt ex parte viri p̄cile. sine ex
pte mulieris p̄cile. siue ex parte virilisqz similē.
nō impedit matrimonii coeendi. nec di-
rimit contractū. Anicdēns p̄t pbari p ea qz
dicta sunt dīs. xxx. de m̄rimoniō marie virgi-
nis. Lōsequētia etiā p̄z. qz ppter impotentia il-
lius qd̄ nō ē p̄ esse alicui⁹ non. videt illud dī
solui. ḡ tc. Dicendū qz p̄ntia nō ē bona. qz
qzuis act⁹ carnalis copule nō sit de eēntia ma-
trimonij. tamē potestas reddēdi h̄moi actuz
est de essentia vel de necessitate matrimonij. p
pter qd̄ impotentia coeundi excludēs h̄moi po-
testatē impedit tractū veri m̄rimoniū. Nec
valeat probatio. Quia qzuis ridere nō sit d̄ ne-
cessitate homis. tñ non posse ridere sufficien-
ter tollit hominē. qz necessaria consequētia se-
quit. hoc nō estrisibile. ergo nō est hō. Et
iam creare nō est de essentia dei. cū de⁹ ab eterno
no fuerit. t̄ tamē ab eterno nō creauerit. tamē
nō posse creare sufficiēter infert nō esse deum.
Sic in pposito. ḡ tc.

Instantia

Solutio.

Articulus
tercius.
Lōclusio

Quantū ad tertium

articulū est aduertendū. qz furiosus. vel h̄z
aliquā lucida interualla. et tūc p̄ pte quo liberū
h̄z v̄su rōnis p̄t h̄ere m̄rimoniū. qz p̄ tali
tpe p̄t se obligare ad ea qz ad verū m̄rimoniū
requirunt. Uel furore eius ē continuus absqz
omni lucido interuallo. tunc h̄moi furore du-
rante nō potest contrahere matrimonii. et da-
to qz h̄at. tñ h̄moi h̄ctus nō obligat. contrahē-
tes. Quia deficiēte libero cōsensu nō contrahit
matrimonij. Sed talis furiosus nō p̄t h̄ere
liberū cōsensu. ḡ nō p̄t h̄ere m̄rimoniū. Da-
tor patet ex his que dīxi dist. xxix. articulo p̄-
mo. Minorē probō. quia vbi totaliter deficit
v̄sus rationis. ibi nec cōsensus nec aliquā act⁹
volūtatis potest esse vere liber. Sed cōtinuo
expte furore tanc totaliter deficit v̄sus rōnis.
ergo tc. P̄. carens v̄su rationis non potest
se in his que ad verū spectant matrimonij

Instantia

ppetue obligare, q̄ nō potest matrimonii he-
re. Alio p̄z t̄ sil' dñctia. Cū igit̄ continue furio-
sis continue careat vsl' rōnis. ergo tc. For-
te dicit q̄ furor nō est aliquid d̄ illis duode-
cim impedimentis recitatis i p̄mo articulo isti-
us questionis. ergo vel ista conclusio est fal-
sa. vel numerus impedimentoꝝ i primo arri-
culo positus exigit diminutus. Lōquentia
p̄z. Aliñcedo p̄bat. q̄ discurrendo p̄ singula
nō inueniet q̄ furor sit aliquid illoꝝ impedi-
mentoꝝ. Dicēdū q̄ iste furor reducit ad p̄
mū illoꝝ impedimentoꝝ. scz ad errorē. q̄ qui
totaliter caret vsl' rationis. ille s̄ omni suo cō/
tractu videt errare. et dato q̄ qñq̄ nō erret. H̄
nō est p̄ se t̄ ex sua industria. sed est p̄ accidēs
t̄ a casu.

Solutio.

Articulus
quartus

Quātum ad quār-
tum articulū ē scienc̄. q̄ incestus potest du-
pliciter considerari. Uno mō ratione criminis q̄
incestuosus inficit. t̄ sic phibet matrimoniuꝝ
strahendū. licet nō dirimat ḡtra h̄moi phu-
bitionē cōtractū. Alio mō ratione affinitatis
quam interdū ipse incestuosus acquirit. t̄ sic
nō solum phibet matrimoniuꝝ strahēdū. sed
etū dirimit contra h̄moi phibitionē contra-
ctum. Istoz primū declarabit dist. xxvij
vbi agit magister d̄ impedimento criminis. Se-
cundū disti. xl. vbi agit magister de impedi-
mento affinitatis. Ideo qd̄ p̄nis circa horū
declarationē nō insisto. Ad argumētū p̄n-
cipale dicendū ad minore q̄ qñis matrimo-
niū interfideles psonas legitime et vere ḡtra-
ctū. t̄ carnaliter cōsummatū sit indissolubile.
t̄n̄ quoq̄ istoz trū nō existētē tūc nō est in-
dissolubile. q̄ Si em̄ vnius coniugū ad fidē
christi querit. altero in sua ifidelitate perma-
nētē. tūc dissolui poterit matrimoniū. Quñis
ratio patet dist. xxix. Etiaꝝ si matrimo-
niū est fictum t̄ nō verū seu legitimū. tūc
nō est indissolubile. Sed matrimoniū fictū
est t̄ nō verū seu legitimū. qñ ḡtractū matri-
moniū p̄cedit aliquid p̄dictorū impedimento
rum. Etiaꝝ qñis vez sit matrimoniū. tūc si
p̄ carnalē copulā nō est cōsummatū. tūc solle-
m̄ voto dñm̄tētē infra duos mēses a p̄ma die
h̄ctus ipsius matrimoniū p̄t irritari. sicut p̄z
ex dictis supius dist. xxvij. arti. iij.

Ad p̄nci-
pale argu-
mentum.

**Distinctio tricesimaquinta
t̄ tricesimasexta.**

Q̄c etiam nō
tādū ē. Postq̄z mḡ tractauit de
impedimentis h̄ctū matrimoniū p̄ce-
dictibꝝ. hic determinat d̄ impedimentis h̄moi
etū s̄equibꝝ t̄ cōmitatērē incidentibꝝ. Et diu-
dit̄ duas p̄tes. Q̄ p̄mo determinat de im-
pedimento matrimoniū vez dñcte. puta de separa-
tione q̄ solet fieri ppter fornicatōz. Sed o de im-
pedimento matrimoniū simulatū t̄ cōmitatē.
puta de errore t̄ deceptōe circa seruituris p̄di-
ctionē. dist. xxvi. ibi. Nūc de p̄dictōe. Prīam
duas. Q̄ p̄mo ostēdit q̄o iter dñctes cā for-
nicatōis qñq̄ celebrat diuorniū. Sed o iqui-
rit vez adulteriū cū illa possit h̄fe matrimoniū
quā p̄bus polluit p̄ adulteriū. ibi. Solēt etiā q̄
ri. Prīa in treo. Q̄ p̄mo ostēdit q̄ ppter for-
nicationez licet vxorē dimittere. Sed o q̄ di-
mittēs a tali vicio d̄z immunis existere. Tercio
q̄ dimittētē dimissa viuētē nō licet aliam
ducere. Sed o ibi. Si ḡo querit. Tertia ibi.
Si quis aut̄. Sequit̄ dist. xxvi. Nūc d̄
p̄ditione. In qua magister determinat de im-
pedimento incidente circa ḡtractū matrimoniū
pter ignorantia seruū ḡdictiōis. Et dividit
in duas p̄tes. Ad cuius intellectū est aduers-
tendū q̄ aliqui homines sunt veri serui. aliqui
ḡo nō veri serui. licet aliquo tempe teneat̄
ad modū seruoꝝ. puta heredes pūuli. Nam
sicut ait apl̄us. Quāto tempe heres pūulus
ēnihil differt a seruo. Prīmo ergo magister
tractat de p̄mis puta de habentibꝝ seruū cō-
ditionē. Secūdo de secūdis s. d̄ habentibꝝ pue-
rile conditionē. ibi. Hoc etiā sciendū est. Prī-
ma in duas. Nā p̄mo ostēdit q̄ error seruituris
p̄cedētis t̄ cōmitas matrimoniale ḡtractū
h̄moi ḡtractū impedit. Secūdo ostēdit q̄ se-
seruitus post talē coneractū acciderit hic ma-
trimoniū p̄bus contractū non dirimit. ibi. Il-
lud etiā notādū ē. Prīma i duas. Nā p̄mo
ostēdit q̄o seruū cōdictio impedit matrimoniū.
Sed o inquirit vez seruū vnius dñi cuꝝ
ancilla alterius dñi possit habere coniugū. ibi.
Querit etiā si seruū. Q̄ Circa istas duas di-
stinctōes quero.

Cū separatis ab inuicē coniugibꝝ cā
fornicationis vñ vidente altero pos-
sit alibi strahere matrimoniū. Et
videt q̄ s̄c. Nā psonis separatis ab inuicē
pter seruituris conditionē licet cum alio p̄
sonis ḡhere. ergo similis licebit separatis ppter

fornicationē. Ancedēs p̄z. q̄r q̄n ppter errore conditionis illi qui videbātur esse coniuges ab iniuicē separantur. tūc vterq; eoz potest contrahere scelidario h̄moi errore excluso. Conse quētia etiā patet. quia fornicatio magis vide tur esse p̄tra bonū matrimonij q̄z p̄dīcio seruitūs. ergo ppter diuortiū inductū causa fornicationis nō minus absoluic vñus p̄iū ab alio. q̄z p̄ separationē factā ppter errore conditi onis. In p̄trariū est p̄ceptū dei quod recipiat aplūs. i. ad Eoan. vii. dices. Precipio nō ego sed dñs vxorez a viro nō discedere. q̄ si discesserit manere innuptā. Hic primo videndū est de p̄ncipali quesito. Secundo dato q̄ coniuges cā fornicatōis ab iniuicē se pentur. vtrū licite valeant reuniri. Et hoc q̄ cum ad distinctionē. xxv. Tercio vidēda sunt aliqua de conditione seruili. Et quar to de erate puerili. Et hoc q̄cum ad distincti onē. xxvi.

Articulus
primus.

Cōclusio
prima.

1. aliquid p̄supponit & aliqd querit. Presuppo nitur em q̄ causa fornicatōis licitū sit fieri di uortiū inter legitimos cōiunges. Et queritur vtrū tc. igit̄ quattuor ponā cōclusiones. Qua rum tres erūt circa p̄suppositū. & quarta circa p̄ncipale quesitū. Prima cōclusio est q̄ li citū est viro quādoq; dimittere vxore fornicā tem. Quia in quo quis peccat in illo p̄t d̄ i re puniri. Sed mulier adultera peccat cōtra fidē matrimonij. ergo vir non tenet ei fidē ob seruare. & p̄sequēs ab ea iuste poterit separari. ut sic verificet illud poetici. Frangēti fidem:
2. fides frāgatur eidē. Pd. hoc est licitū quod sit fm̄ documentū euangelicū. sed fm̄ doctri na christi Matt. xix. vir potest dimittere vx ore causa fornicationis. ergo tc. P. quādo q̄vir tenet ex p̄cepta iuris canonici dimittere vx ore fornicante. ergo quādoq; licitū est vx ore dimittere. Cōsequētia patet. q̄r ius canonici nihil p̄cipit nisi sit licitū. Ancedēs probat auctoritate L̄hr̄ost. qui ait sup Matt. q̄ adultera donec peniteat nō est tenēda i consortio coniugij. Quia sicut iniquus ē qui ca stā dimittit. sic fatuus est qui tenet mēretricē. Eccl̄a verba L̄hr̄ost. ponuntur in decretis xxvii. q. i. Moratur autē in ista conclusione addidi quādoq; q̄r nō omnis fornicatō suf ficit ad dūmittendū vxore. Hoc em̄ appetit in septē casib⁹. Quorū prim⁹ est si cōuin-

citur vir sufficiēter. q̄ etiā ipse fornicatus est cum alia muliere. tunc em̄ ad partia iudicant vir fornicator & vxor fornicatrix. crimen enīz equat om̄es quos inquinat. vt ait Lassiodo rus in libro epistolarū. & ideo in illo casu vni coniugū nō competit accusatio contra alterū.

vt p̄z extra de diuortijs. c. significasti. Se

cundus est si de voluntate viri vel de iussu ei⁹ mulier fornicat. Istud patet extra de eo q̄ co gnouit consanguineā vxoris sue. c. discretio nem.

Tercius si reddit vxori debitū post q̄z manifeste cognouit ipsam fornicatā fuis se. tunc em̄ p̄dit ius accusandi vxores dehus iusmodi fornicatione. vt patet. xxvij. q. i. c. i. et ij.

Quartus casus est quādo vxor credens maritū suūz esse defunctū nupsit alteri. a quo

si immediate recesserit post q̄z cognouerit ma ritū priorē adhuc viuere. tūc ille primus tene

tur illam recipere. nec potest eam dūmittere p̄ textu fornicationis ppter bona fidem mulie ris. quia credidit illum secundū esse suum le

gitimū virum. licet hoc nō fuerit verūz. Se

cus autē est si nō immediate recesserit a secun do reuerso p̄mo marito. Ista omnia ponuntur xxvij. q. i. cum p̄ bellicaz.

Quintus casus est si aliquis latēter accessie ad vxore alterius

sub specie vel similitudinē viri sui. et ipsa con sensit ei. credens cōsentire suo p̄prio viro. tūc

excusatur p̄ ignorantiā facti. vt patet. xxvij.

q. i. in lectū mariti. Et istud est verū dūmo

do h̄moi ignorantiā sit iniucibilis. & nō sit

affectata vel crassa & supina. De quibus igno rantijs dixi libro secundo. distinctione. xxij.

Sextus casus est si vxor alicui⁹ fuerit ab altero viro vi oppresa. quia tūc excusat p̄ im

potentiaz. vt patet. xxvij. q. v. c. p̄posito. Et

istud est intelligendū de vi seu violentia ab

soluta. & nō de violentia inducta p̄ metuz vel

p̄ces. vt patet. xxvij. q. viij. c. omnes occasiōes

Septimus casus est. Si aliquis existēs

extra fidem christianā repudiavit vxore suā

sine crimine fornicationis. & illam rituz gen

tiſ sue recepit alium maritū. Et postea tā p̄

mus vir q̄z ista mulier cōuertitur ad fidem

christianā. tunc ipse cogendus est q̄ reuerta

tur ad illam vxore. nō obstante q̄ fuerit alteri viro copulata p̄ tempus sue repudiatiōis.

Iste casus ē determinatus extra de diuortijs. c. gaudemus.

Conclusio secunda est. q̄ nō obstante adulterio. in diuortiū nō dūfieri in

ter cōiunges autē eoz p̄pria. s̄z debet fieri iudi

cio ecclie. Q; i exteriorib⁹ correctōib⁹ nō dūj;

Cōclusio

scđa.

eadem causa idem esse actor et iudex. nec etiam
renus et index. Sed quando causa fornicatio-
nis agitur defaciendo diuortio inter coniu-
ges. tunc coniux innocens est actor seu accusa-
tor. et persona nocens est rea seu accusata. ergo
neutra istarum personarum potest esse index quod
cum ad hominem diuortium faciendum. ut per conse-
quens deferendum est ad ecclesiastici iudicium.
sicut etiam in veteri testamento ad ipsos iu-
discos deducenda fuit causa repudij. **V**p. xxxi.
iij. q. i. c. seculares. dicit. quod viri qui uxores su-
as abiecerint prius quam iudicio damnetur. a co-
munione ecclesie et sancto populi ceteri. per eo quod
coniugia maculant serpentur. **F**orte dicet

Instantia

- contra istud. q̄ illud nō debet deduci ad ecclēsie iudicium quod non potest probari. Sed actus fornicationis v̄ plurimi nō potest probari. Major patet. quia ī exteriori ecclēsie iudicio indicat fīm allegata et probata. Patet etiam minor. Quia ut dicit Job. xxv. Quid culis adulteri obseruat caliginez. t̄ qui male agit odit lucem. ut dicit in euangelio. P. si vxor fornicatrix peteret actum carnalis copule a viro suo postq̄ nota est viro vxoris fornicatio. tunc vir sua auctoritate potest vxori predictu actū denegare. ergo sua auctoritate potest talem fornicatricē vxorem dimittere. Et sequētia p̄batur. quia habitatio viri cuz vxore maxime videt esse p̄cepta in iure ppter redditionez debiti carnalis copule. ut pater extra de coniugio leprosorū. c. puenit. t. c. quoniam nemini. Ergo in casu in quo vir non tenetur vxori petenti reddere actum carnalis copule. in illo casu nō tenet vxori cohabitare. Ante cedens etiā patet. quia si vxori sponte reddit debitu postq̄ sibi constat de vxoris fornicatione. tunc fīm iura nō potest de hīmoi fornicatione mulierē accusare. Etiam efficeret bigamus. t p consequens irregulāris. ita q̄ etiam mortua vxore nō posset ad ordines p̄mō ueri. P. sententiaz latam a iusto iudice potest homo exequi p se absq̄ speciali iudicio ecclēsie. Sed christus qui est suprem⁹ et iustus iudex tulit hanc sententiaz Matth. v. q̄ vir possit vxore dimittere causa fornicatiōis. ergo vir potest hoc exequi p se absq̄ requisitiōe iudicij ipsius ecclēsie. P. vir iustus sc̄ies vxorem suam impregnatāz ab alio q̄ a sc. licite potest eam occulte dimittere. ergo vir potest vxore fornicantē dimittere p̄pria auctoritate. Consequētia patet. Probat aīcedēs. Quid Matth. i. dicit. q̄ Joseph cū esset iustus: cogitauit occulere dimittere Mariā coniungem

suram, & hoc pro tanto, ut videlicet ex textu precedente, quia pcepit eam esse grauidam seu impregnatam. **P.** Hosticis et Innocentius, qui sunt magni doctores in iure canonico, dicunt. quod quando manifestum est uxoris adulterium, vir potest uxore dimittere per seipm. **A**d pmuz dicendum ad minorē, quod licet crimen fornicationis non possit semper probari, tamen quandoque ex facti evidentia probari potest, et salte tunc in iudicio ecclesie vir potest diuortiū petere ab uxore. **E**tiam datus quod accusus fornicationis non possit quandoque directe probari, tamen si probat aliquid ex quo de tali actu habet violenta suspicio, tunc iudex equum potest facere diuortiū ac si accusus fornicationis directe fuisset probatus. **S**icut si tempore et loco suspecto inveniatur nudus cum nuda, et solus cum sola,

Solutio.
Ed. I.

3d.e

Adams

¶ Ad secundū dicēdum q̄ virūz dimittere
v̄xorez potest dupliciter intelligi. Uno modo
q̄z̄tum ad redditioneꝝ carnalis copule. Alio
modo q̄z̄tum ad cohabitationē. Primo mō
vir p̄ v̄xorem dimittere quādō sibi cōstat de
v̄xoris fornicatōe. n̄isi ecclesia p̄cipiat sibi op̄
positū. quod p̄ tanto dico. quia anteq̄z cōst̄t
ecclesie de mulieris fornicatione. tunc ecclesia
potest viro p̄cipere q̄ reddat debituz v̄xori. et
sic reddēs ad mandatuꝝ ecclesie nō pdit ius
accusandi mulierē de fornicatione. quis effi
ciatur irregularis. ¶ Secūdo modo nō po
test v̄xorez dimittere absq̄z iudicio ecclesie.

Q Et quia diuortium inter virum et mulierem est separatio non solum quantum ad thorum. sed etiam quantum ad cohabitationem. ideo absolute potest concedi. qd inter legitimos coniuges non debet fieri diuortium absq; iudicio ecclesie. et per consequens istius argumenti sequentia est ne gaudi in eo sensu quo ducit altra promissam conclusionem. Ad probationem iterum neganda est conscientia. qd quis per peccato secreto iuste punia tur aliquis i secreto. propter hoc tamen non sequitur qd debeat puniri i publico. igitur supposito qd viro constet in secreto de fornicatione uxoris. ipse iuste potest talem fractricem fidei punire i secreto per subtractionem debiti seu per separationem thor. qd quis eam non iuste puniret per publicam denegationem cohabitationis. ¶ Ad tertium dicendum. qd minor proprie loquendo de sententia

अ॒द्यः

dicendū. q̄ minor p̄prie loquēdo de sentētia
nō est vera. q̄ sentētia est applicatio iuris cō
muniſ ad factū p̄ticulare. ⁊ ideo q̄z uis p̄ illa
ſba ſ 2 Mat. ſcpta xps ius cō ſeu lege cōmu
nem p̄mulgauerit. tñ ſniam nō tulit. ſed hoc
eccleſie faciendū dereliquit. q̄ h̄moī ius cōmu
nē ad hoc factū p̄ticulare poterit applicare

Zid. 4. ¶ Zid quartū dōz q̄ totū arguimēti pōt con-
cedi q̄zum ad thori diuīsione. sed non q̄zū
ad habitationis ſeparationē. ¶ Zid q̄ntū dicē
dū q̄ ſ̄ba illoꝝ doctoꝝ p̄n̄ ſtelligi ge adulſta
manifesta. q̄ nō vult deſiſtre ab h̄mioi crimi-
ne. illam c̄m tenet vir diuīſtere ex determina-
tione ecclie. vt patet ex dictis ſup̄im̄. Et ido-
dic̄ taleꝝ diuīſtere p̄ ſeipm̄. q̄r nō ē necesse
q̄ de hoc requirat de nono iudiciū ecclie. cū
ſibi ſufficiat ad hoc p̄ceptum ecclie. ¶ Lō

Locclusio
tercia. **c**lūsio tertia est. q̄ eque potest v̄xor dūm̄ittere
vīz fornicantem sicut vir v̄xozem. Quia fīm̄
p̄mūnē doctrinā in causa diuorū vir et v̄xor
ad paria iudicātur. Et hoc rationabilēt. Q̄
in his que spectat ad matrimoniu. tanta ha-
bet potestatē v̄xor sup̄ corpus viri. quantā ha-
bet vir sup̄ corpus mulieris. vt pat̄z. i. ad Lō

2 riu. vii. ¶ P. diuortiū pīmitē in penā coniugis frangētio fidē matrimoniale. Sed hīmoi fidem nō minuo frāgue vir adulterādo q̄z mulier. ergo non minuo iuste potest mulier petere diuortiū contra virū adulterę. q̄z vir conera adulteram mulicrez. ¶ Forte dices quæcūq;

Instantia adulteram mulieres. q. Forte dices q. textus euangelicus non exprimit. q. mulier causa fornicationis dimittat virum. quis expelle ponat Matth. v. 22 Matth. xix. q. causa fornicationis viri pater dimittere virum ex te non vide

2 ant iudicari. **I**ps. minus peccati non debetur
cata pena quam debet magis peccati. **S**i ma-
ius est peccatum uxoris adulteratio quam viri. er-
go tecum. **I**magis patet quod sum mensuram delicti
erit plagarum modus. ut patet Deutero. xxv.
Minor erit patet quod adulterium mulieris ma-
gis est contra bonum propositum quam adulterium viri.
Si fuit in carcere iudicatus et non sentit suum

3 it alienū & falsum heredē. ¶ **P.** dimortū ē in-

**Solutio.
Ed. I.**

Instantia

Solutio.

Ald quartū vñz q̄ totū argumētū pōt con-
cedi q̄zēm ad chorū dimissiōnē, sed non q̄zēm
ad habitationis separationē. **A**ld q̄ntū dice
cū q̄ s̄ba illoꝝ doctoz pñt stelligi de adulteria
manifesta, q̄ nō vult resistere ab h̄moi crimi
ne, illam c̄m tenet vir dimittere ex determina
tione ecclie, vt patet ex dictis supiis. **E**t ido
dicit talez dimittere p̄ seipm, q̄ non ē necesse
p̄ te hoc requirat te nono iudiciū ecclesie, cū
sibi sufficiat ad hoc p̄ceptum ecclesie. **L**ō

clusio tercia est. q̄ eque potest vxor diuinitate
vix fornicantem sicut vir vxorem. Quia fm
omunē doctrinā in causa diuinitatē vir et vxor
ad paria iudicātur. Et hoc rationabilit. Qz
in his que spectat ad matrimonium. tantā ha-
bet potestate vxor sup corpus viri. quantā ha-
bet vir sup corpus mulieris. vt patr. i. ad Lo

2 rū. vii. Q[uod] p[ro]p[ter] diuortiū p[ro]metit in penā coniugis frangētis fidē matrimonialē. Sed h[oc] molifidem nō minuo frāgit vir adulterādo q[uod] m[er]it[ur]. ergo non minuo iuste potest mulier petere diuortiū contra virū adulterę. q[uod] vir contra adulteram mulierē. | Forte dices quod ex eius

2 ant iudicari. **I**ps. minus peccati non debetur
cata pena quam debet magis peccati. **S**i ma-
ius est peccatum uxoris adulteratio quam viri. er-
go tecum. **I**magis patet quod sum mensuram delicti
erit plagarum modus. ut patet Deutero. xxv.
Minor erit patet quod adulterium mulieris ma-
gis est contra bonum propositum quam adulterium viri.
Si fuit in carcere iudicatus et non sentit suum

3 it alienū & falsum heredē. ¶ **P.** dimortū ē in-

**Solutio.
Ed. I.**

Instantia

Solutio.

cior muliere. ideo tpe leg^s pmiscebant q^o vsl p^o
terat dare libellū repudij ipi mulieri. t nō ecō
uerlo. Sed tpe gratie in novo testamēto cele
brat diuortiū ppter corrigen dū pcam adulce
rij qd consistit i fracione fideli coniugal. quā
fidem nō minus frangit vir mulieri. qz mult
er viro. ideo in novo testamēto qzum ac dī
uortiū vir t mulier ad paria iudicātur. Ad
secundū dicendū q^o licet maior sit vera loquē
do de diuiso iudicio qd erit s alio mūdo. tamē
nō est vera loquēdo de iudicio qd fit in h̄ mū
do. Cidemus cīm qnqz duos simul iudicari
quoz vñus interfecit plures homies. et alter
interfecit solū vñu hominē. t tamē a iusto iu
dice in hoc mūdo tātū punit vñus quātū al
ter. quia quilibet eoz punit pena capital' sens
tētie. tamē in alio mūdo punitetur meqliter.

Forte dices q̄ exemplū datū est de iudicio
seculari, sed diuortiū spectat ad iudicium spūa-
le. ideo nō ē ad p̄positū. R̄ndeo q̄ maior p̄
dicta nō min⁹ patit in statuā de iudicio spūa-
li q̄ seculari, q̄r homicidiu⁹ p̄petratū a laico ē
maius peccatu⁹ q̄ fornicatio p̄petrata a sacer-

Instantia Solutions

Solutions

dore, et in sum canonibus pniialeos taxatos i libro
decretoz penitentia decē annoz cū maximo ri-
gore seruāda imponit sacerdoti fornicati, et pe-
nitentia septem annoz cum minori rigore ser-
uāda imponit ibidem laico homicide.) Ite
in eisdē canonibus matricide iniungit sente-

teria dec̄ annoꝝ. ⁊ vxoricide in iungit pñla
sine omni termio omnibꝫ diebus vitesue dñ
ratura. vt pareret pñla comitio vxoricide ibi
dem exp̄sa. ⁊ tamē non est dubiuꝫ qm̄ matr̄ci
dñ sit manus p̄ctm qz vxoriciduꝫ. ¶ Ad ter
cium d̄cenduꝫ ad minorē q̄ licet correctio fa
ciliat̄ a n̄ m̄ d̄cē abutre cōsideri si app̄ ad uſ

21d.34

militaris p modu gubernatoris fecerit ad vi-
rū respectu mulieris. tñ correctio p moduz iu-
dicis nō spectat ad eum Lū igit dñuorij cele-
bratio sic iudicialis correctio. igit non magis
spectat nd virū respectu mulieris qz econuerso
Spectat em ad vtrūqz respectu vtriusqz accu-
satorie. sed nō iudicarie seu in iurine. Ad pba

**Lōclusio
quarta.**

toꝝ ddm q̄ vir ē caput mulieris p̄ modū gub
natoris.nō p̄ modū iudicis. Q̄ ocl̄d q̄rta ē
q̄ facto diuortio inter cōiunges:neuter eoꝝ vi
uēte altero p̄t cū alia psona d nouo ſhere m̄ri
moniū.q̄: q̄uis ſnia diuorth̄ se extēdat ad ſe
pationē thori et h̄itratōis.tn̄ nō extēdit ſe ad

Ratio.

dissolutione vinculi matrimonial. cui vinculum
ligamē phibet nouū m̄rimoniū ī hēdū r diri-
mit de nouo īctū. Est enī istud ligamē vnuz
de ill. xij. spēdīmētis supr̄ enērat̄ di. xxiiij.
¶ Istihe exēlusionis p̄fitas habet. xvij. q. q. c.

Instantia

agathosa. ¶ Et ista estisla beati Aug. in libro de bono coniugali. ubi ait. Manet inter viuētes coniuges coniugale vinculi. qd nec separatio nec cū alio consensu potest austerre. For te dicit. salvator: Matth. xix. ait. Qui dimisit uxore taliam duxerit excepta causa fornicationis: mechata. Lī si igit exceptio facta p salvatore nō possit esse iusta. ergo qui dimisit uxore causa fornicationis et ducit aliam. Ille nō mechata. et p sequēs cū illa secunda veruz videt habere matrimonium. ¶ P. quicquid nō tenet ad continentiam. ille licite potest uxore accipere. sed vir qui dimisit uxore causa fornicationis nō tenet ad continentiam. cū nullo voto se astrinxerit ad continentiam obseruandā. & tc.

¶ Ad primum ddm. qz quis exceptio facta a salvatore nō sit nisi iusta. enī si causa fornicationis dimittendo una uxore legitimā ducit qd aliam. ipse utiqz mechata. quia exceptio facta a salvatore nō est referenda ad hunc actū qui ē ducere aliam. sed solū ad hunc actū qui ē dimittere uxore. vñ illa exceptio excusat dimittentē. sed nō excusat ducentē. ¶ Ad secundū dicendū qd minor nō est vera. Ad probationē dicendū qd dato qd nō tenet continenterōne voti. tamē tenet continere ab omni alia muliere ratione matrimonialis vinculi qd in viuē illa mulier qd dimisit rōne fornicationis. ¶ Et eadē ratione nō potest alia uxore ducere illa fornicatrice viuēte. quia quis hmoi vir non impedit de trahēdo matrimonio hoc impedimentū quod dicit votū. tamē ipm impedit hoc impedimentū qd dicit ligamē. qd vincili matrimonii manet incorruptū diuortio nō obstante.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Articulus
secundus
Eclūsio
prima.

¶ Quātū ad secundū articulū ponō duas p̄cl̄os. ¶ Prima est qd facto diuortio cā fornicatōis nō debet fieri diuīgū reconciliatio qd in consilīo nocēs perseuerat in suo delicto. Quia p̄seueratē causa diuortij. debet ipm diuortiū p̄manere. S; fornicatio nocēs cōungis ē causa diuortij. ergo tc. ¶ P. la dicto casu posito si fieret reconciliatio. vel hoc fieret ad petitionē nocēs coniugis. vel ad petitionē innocēs. vel ad petitionē veriusqz. Primum nō p̄ debari. qz p̄ p̄f delictū suū nō meret exaudiri. Nec scdm. qz si p̄du- rāte muliere i sua fornicatōe vir in nocēs petere cū sibi reconciliari. tunc vir redderet se su- spectū. qd videre fuisse fautor sceleris. Nā sic sit Innocētus p̄l. p̄xqz. Errōz cui non resi-

lit approbat. Et p̄z s̄fra subdit. Nec carec scripulo societatis occulēt qd mafestō facinori delinit obuiare. Nec tertius. qz ex duobus illicito simul p̄iūctio nō resultrat aliquid licitū. Sed veriusqz periclo diuissim et p̄ se facta ē il licita. nec exaudiri meret. vt iaz patuit. ergo tc. ¶ P. separatio que sic se habet. qd si non est. tunc ex mandato ecclesie fieri deberet. illa non debet tolli p̄ sepatorum reunionē. sed talis est separatio iu p̄posito. quia uxore p̄seueratē i fornicatione publica. tūc ex mandato ecclesie vir tenet dimittere uxorem. ne patronus sceleris esse videatur. vt patet. xxix. q. i. c. i. ergo tc.

¶ Forse dicit qd cū vir sit custos et gubernator mulieris. nō videt rationabile qd semper absente et muliere. tū quia minus effrenate peccaret mulier si habistaret cū viro quē timere. tū erā qz exemplū d̄ hoc habemus sanguinē custodia. Nā vt dicitur est libro scđo. distinctione. qz quiscumqz homo sit magn⁹ peccator. tamē angelus qui ē custos suis nūc renesciat cure sue custodie usqz ad p̄scitū mortis illius homini. ¶ Respōdeo negādo cōsequentiā. Ad probationē p̄mā dicendū. qd quis talis adultera manēs cū viro suo minus effrenate peccaret. tamē si a sua fornicatōe noluerit desistere. vir nō debet ei cohabitare. tū qd a habitando cū ea habet contra se mādatū ecclēsie. vt patuit supiūo. tū erā qz non debet p̄ hmoi cohabitationē alios homines scandalizare. et seipm luponari infamia maculare. ¶ Ad secundā probationē dicendū qd nō est simile de angelis. qz ppter eoz custodie continuatiōz cū nō penitētē p̄tōr. nec homines scandalizatur. nec aliqz infamia angelis maculantur. ¶ Eōclusio secunda est. qd manifestū apparetibus signis penitētē nocētis p̄sonē. tunc ad p̄tētō nem cōingia innocentis potest et debet fieri reconciliatio. Quia nullus debet sustinere damnū irrecupabile ex eo qd rōnabilitē est introductū ad sue p̄bitatis fauorē. maximēst absqz scandalō et peccato hmoi damnū poterit p̄ueniri. Sed diuortiū est introductū i fauore p̄bitatis innocentis p̄sonē. et damno qd patit ex p̄uatōe seu carentia diuīgū: absqz scandalō et p̄tō poterit rōnabilitē subueniri si coniūx sufficiēter penitētē te p̄tō suo sibi reddit. et ad suā petitionē sibi recōciliat. qd nō obstante qd factū sit diuortiū. potest et debet cōiuncte penitētē innocentē hoc p̄tētē recōciliari. Maior p̄bat quadā lege cīnili qua dicit. quod fauore meo introductū ē. i. damnū meū retorqzri nō d̄. Dior p̄z qz tū ad oēs suas p̄tes. Q. em̄

Instantia

Solutio.

Scđa cōclusio.

Diuinitatis introductum sit in favore coniugis in
noscitis. patet tam per theologos quam per iurisperi-
tos. Quidam penitentis coniugis reconciliatio possit
sieri sine pecto. patet. quod nusquam inuenit esse pro-
hibita. Sed quod non inuenit prohibitu. hoc
intelligit esse processum. Quidam etiam homini reconciliatio
possit fieri sine scandalo. similiter patet.
quia quis vir in isto non possit cohabitare me-
retrici sine scandalo. tamquam ex hoc ipse non est causa
sa alium scandali per cohabitatem penitenti. Et
ista est intentio beati Gregorio. qui ait de mulie-
re adultera penitente. Non debet despici in ea quod
fuit. quod iam incepit esse quod non fuit. For-
te dicit. quod contra istud videtur esse auctoritas
decreti. vi. q. iiii. vbi dicit. Quod semel bene
diffinitum est. nulla debet iteratione retractari.
Hoc sua diuinitatis lata causa fornicatio est
bonum et iuste diffinita. ergo sic. Rudeo quod licet
illud quod bonum diffinitum et sententiatum est non de-
beat retractari. tamquam executio sententie legitime
potest suspedita. Et sic fit inposito. Nam in re-
conciliatio non retractat sententia diuinitatis tan-
quam iniustae lata. sed homini sententie suspedita exe-
cutio. et hoc rationabiliter. quod per illam sententiam
diuinitatis non intendit exterminium. sed portio cor-
rectio coniugis delinquentis. Habita igitur per
pniam sufficienti correctione. ratiabiliter talis
sententie executio poterit suspendi mediante con-
iungu reconciliatio. maxime quoniam hoc petit a con-
iuge innocentem.

Instantia

Solutio.

Di. xxvi
Articulus
tercius.

Cloclusio
prima.

Quantum ad terci
um articulū sciendū. quod error conditionis quo
ad p̄fens est ignorantia seruitutis. p̄tēt si ali-
quis liber credit matrimonii contrahere cū li-
bera. et contrahit cū ancilla. et aliqua libera cre-
dit contrahere cū libero. et contrahit cū seruo.
Hoc p̄missio circa istā materiā ponit duas
exclusiones. Cloclusio prima est. quod accipie-
do errorē conditionis modo ī dicto. tunc error
conditionis dirimit matrimoniu. quod videtur
esse contractū. Hec cloclusio patet ex dictis su-
pis distinctione. xxx. cloclusione. q. et ad p̄fens pōt probari sic. Ignorantia impotētia ad
reddendū carnalis copule debitū impedit et
dirimit matrimoniale contractū. Sed homini
ignorantia est errori conditionis annexa. g. tc.
Maior patet ex dictis. xxxiij. distinctione. ar-
ticulo. q. Minor etiam patet. Nam quoniam seruo
vel ancille non conueniat homini impotētia ex fri-
giditate vel maleficio. tamquam poterit eis conve-
nire ex dñorum suorum impiis. quod eo tempore quoniam

conīcū liber vellet sibi reddi debitū. domino pos-
set seruum vel ancillaz destitutare ad aliud expre-
diendū seruitū. vel mittere ultra mare. vel in
aliam longe distante regionē. P. nullus de-
bet puniri sine culpa. ergo error conditionis im-
pedit matrimonium. Ancedens patet. Probat
dicitia. quia ut patet libro priori. tunc p̄sequē-
tū ē bona. quoniam ad oppositū p̄sequētū sequitur op-
positū antecedētū. Sic autem est in p̄posito. Nam
si statim errore conditōnis tenet matrimonium.
tunc persona libera que bona fide contraxit et sine
sua culpa duplicitate punitur. s. in se et in sua p-
le. In se quidē. quod cū vellet sibi reddi debitū:
potest impediti p̄ alterius coniugis dominū
Et in prole. quod sua proles p̄meret in go seruit
tutis. et ponere extra potestate patet. Forte
dicitur. ignorantia lepre vel ciuiusque alteri
us qualitatis infecte non dirimit matrimoniu-
m contractū. ergo nec ignorantia seruitutis
sue error conditionis. Ancedens probat. xxix. q.
i. c. His itaqz. vbi dicit. quod error fortunae et qua-
litatis non excludunt consensū. nec p̄ dñs impe-
diunt matrimonium. Consequētia etiam patet. quia
intolerabilius est qualitas leprei coniuge quam con-
ditio seruitutis. Plus enim ledit homo tam in
se quam in sua prole ppter leprā quam ppter seruitu-
tē. P. seruitutis spūalis ignorantia non im-
pedit matrimonium. g. nec corporalis. Ancedens
p̄. q. si quis crederet matrimonium contrahere
cū sancta et casta virgine. et nihilominus cū pec-
atrice et impudica muliere. tñ vinculum matri-
moniale teneret. et contrahēt obligaret. sicut pa-
ret in decreto iā p̄fice allegato. Sed mulier pec-
atrix est subiecta spūali seruituti. puta dyabo-
lice p̄tātū. cū sit ancilla dyaboli. ideo tc. Con-
sequētia probat. quod quanto seruitus est piculosus.
q. cito magis est abhorreda. et p̄ dñs magis vi-
det cōiugalis societatis esse impeditum. Sed
seruitus qua hō subiecto dyabolo est magis pe-
culosa. et summa recte rationis iudicium magis ab
horreda quam quoniam seruitus corporalis qua sub-
iecto hō cuiusque humano domino. ergo tc.
P. nihil impedit matrimonium quod nullā
rietate habet ad ipsum. sed seruitus non habet ali-
quam contrarietatem ad matrimonium. g. tc. Maior
patet. Probat minor. quod si seruitus habet con-
trarietatem vel repugnat ad matrimonium. tunc
seruitus cū ancilla non possit habere vez matrimonium.
Sed dñs est falsum. ut infra patebit. Consequē-
tia etiam p̄. q. si seruitus matrimonio repugnat
tunc quoniam ambo coniuges ēēt conditōis seruitus
ipsis maxime repugnat matrimonial. Actus
P. omne quod impedit matrimonium. ylē de iure

naturali vñ positiuo. Sed seruitus nec habet eē de iure naturali nec de iure positiuo. Major patet p sufficientē diuisionē. Probat mihi, q̄ illud qđ ē ptra naturā hoc nō habet eē de iure naturali. Sed seruitus ē ptra naturā. Q̄ s̄m b̄m Grego. deus dixit primis homībus. Dñiamini p̄scibus m̄ris & volatilibus celi. & bestijs terre. & nō dixit. Dñiamī homīb̄. q̄ p̄ naturā homīs p̄mo institutū est: vt hō homī veller dñari. Nec d̄ iure positiuo. quia p̄m Tulliū ius positiuū t̄scēdit a iure naturali. ḡ r̄c̄) Ad p̄mī nego d̄ntiaz. Ad pbatiōne dicendū q̄ falsum assumūt. q̄ minus defraudat hō circa bona m̄rimoniū p̄ ignoratiā lepre q̄ p̄ errore p̄dītōnīs. q̄ leprosus p̄t redere debitū qñ cōlūx petit. qđ nō p̄t seru⁹. q̄ forte sibi dñs aliud sibi faciēdū inūgit. Etia seruitus est magis ptra bonū plis q̄ lepra. q̄ proles ab ancilla genita nō est in p̄tate paren̄tū. q̄ si placet dño ipse p̄t vendere p̄lēvel alibi mittere. ita q̄ nec in vita nec in morib⁹ informabit & nutritetur a parentib⁹. Ad sc̄d̄z nego d̄sequentiā. Ad pbationē d̄dm q̄ licet seruitus dyaboli sit magis p̄iculosa q̄ corporal ei quē respicit subiectiue. hoc est illi qui est seruus vel ancilla dyaboli. tñ nō ē magis p̄iculosa alteri coniugi. q̄ spūalis malicia vñi cōingis poterit eē sine detrimēto alteri⁹. qđ non p̄tingit de seruitute corporali. Ad tertiuū dīcēdū ad minorē. q̄ q̄uis seruitus s̄m se nō habeat repugnatiā ad m̄rimoniū. tñ seruitus vt ignorata a libero p̄iuge h̄z repugnatiā ad matrimoniuū. q̄vt sic repugnat bono fidei in q̄tum plūx liber sine sua culpa ab ipsa redditōe debet ei p̄ sibi placito poterit ppter imp̄iū dñantes defraudari. Repugnat etiā bono plis. vt imm patuit. Ad pbationē d̄dm q̄ seruit⁹ nō ē contra m̄rimoniū n̄iū inq̄z̄tū ex seruitute vñi cōingis alteri sine suo cōsensu generat in bonis m̄rimoniū notabile p̄iudiciū. Et iō seru⁹ cū ancilla poterit vez h̄ere m̄rimoniū. q̄ neutri p̄ aliter generat p̄iudiciū. cū sint eq̄lis cōditōis. Et etiā liber cū ancilla vñ libera cū seruo p̄ vez h̄ere m̄rimoniū. posito q̄ psonā libera nō lateat tal' seruit⁹. vel si latuit. postq̄tñ cōsticerit libere p̄sentit in illā seruile psonā. q̄ q̄libet ex sua libera voluntate p̄t seruū renūcia re. & p̄tē suā dēteriorē facere. Ad quartū dīcēdū q̄ pcessō tōto argumēto nihil habet cōtra conclusionē hic positiā. q̄ dclō non ponit simplē q̄ seruitus impediāt m̄rimoniū. s̄z seruitus vt ignorata a psonā libera. Et q̄ sic im pediat. hoc declarat iura positiua. vt apparer

extra de cōiunglo seruoz. i multis capitulo illi⁹ cūculi patet etiā in multis locis libri decretoroz. Eōclusio sc̄da ē q̄ dñs nō p̄t seruū de iure reshibere ne p̄hat matrimoniuū. & dato q̄ dñs sc̄do inhibeat. si tñ seru⁹ cōtra h̄moi inhibitoz p̄hit. vere cōtractū ē. Q̄ seru⁹ non excludit hōsem ab aliq̄ eccl̄astico sacro. Sed m̄rimoniū ē eccl̄asticiū sacrum. vt patet ex dictis sup̄is. ḡ r̄c̄. Maior etiā p̄ ad Gal. iiiij. vbi q̄z̄tū ad sacramēta q̄ in xp̄o p̄cipimus q̄sc̄ ap̄lo. In xp̄o ieu nō est seruus neq̄z liber. P̄remediū a deo institutū contra aliquē morbū non debet denegari patiēti talē morbū. nisi ex ordinatione diuina vñ eccl̄astica sibi sit interdictū h̄moi remediuū. Sed deus post lapsum p̄ moroz parentū instituit matrimoniuū i remediuū carnalis cōcupiscētie. & h̄moi morbo non minus laborat seruus q̄z liber. nec a lege diuina nec ab eccl̄astica inuenit h̄moi remediuū seruus & ancillis interdictū. ḡ p̄ tempale domini nū nō potest seruus prohiberi q̄n licite contra hat matrimoniuū. Forte dīcēt. seru⁹ tenetur obedere dño suo. ergo hoc nō licet facere suo in quo prohibetur a dño. Eōsequitia p̄z. An cedēs etiā habet auctēteatī petri. q̄ i p̄ma sua ep̄la. c. q̄. ait. Serui subditi estote dñis i omni timore r̄c̄. P̄. null⁹ p̄t licite dare alicui rē alterius ab q̄s suo cōsensiū. S̄z p̄tā sup̄ corpus seruū est dñi. ergo seruus nō potest h̄moi potestate dare alteri sine cōsensiū dñi. nec p̄ cōsequēt p̄ h̄ere matrimoniuū dño prohibēt. q̄ ex vi matrimonialis cōtractus q̄libet p̄iungat alteri p̄tēt p̄ corpus sūi. P̄. seru⁹ nō p̄t ingredi religionē prohibēt dñd. ḡ nec p̄t h̄ere matrimoniuū. Elīcedēt p̄cedit ab oībo. Eōsequitia p̄z. q̄ nō appetet rō q̄re hō magi indulget cōsensiū dñi tp̄alis ad h̄z q̄ p̄iungat se suo creatori. q̄ ad hoc q̄ se coniungat vxori. Sed p̄ votū religionis homo coniungit speci aliter suo creatori. & p̄ cōtractū matrimoniuū cōiungit et obligatur vxori. ḡ r̄c̄. Ad p̄mū dīcēdū q̄ q̄uis in opib⁹ manualib⁹ seru⁹ teneatur obedere dño suo tp̄ali. tamē nō teneatur ei obedere q̄tum ad opa naturalia. & q̄tū ad ea q̄ sunt de lege nature. Un̄ dato q̄ dñs p̄cipere seruo q̄ nunq̄z comedere vel dormire. nō oportet seruū dño obedere. quia talia opa sunt naturalia. Sic quia matrimoniuū ē de lege nature. vt dictū est sup̄ius. & actus carinalis copule ē op̄ naturale. vt patet. h̄. d̄ am̄a. ad ipm em̄ inclinat natura p̄ conseruatiōne speciei. sicut inclinat ad comedendū p̄ cōseruatione indiuidui. ideo nullo iure p̄t dñs

Eōclusio
sc̄da.

Instantia

Solutio.
Ad.1.

Solutio.
Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

- Ad. 2. phibere seruū vel ancillā de m̄rimonio p̄tra/ hēdo. r̄ si phibet nō tenerēt obediē. Ad scdm dicendū q̄ q̄uis p̄tās sup corpus serui sit dñi quo ad opa manualia & quasi artifici alia. tamē nō q̄stum ad naturalia. & idēo po/ testatē sui corporis q̄stum ad exercitū carnalis copule potest trāfserre in cōiugē. q̄uis mane at dñō obligatus q̄stū ad exercitū extēriorū opeꝝ quibꝝ teneat dñō famulari. Ad terciū nego dñtā. Ad p̄bationē ddm q̄ rō q̄ re tc. p̄t esse ista. q̄ p̄ ingressum legitimū in religi onē homo q̄stū ad oia opa quibus famul⁹ de bet famulari dñō tempali teneat obediē plato suo. & p̄sequens dñs a debitibꝝ sibi seruitijs fraudareſ sine sua culpa si liceret seruo ingre di religionē absq̄ p̄sens dñi sui. Nō sic autē ē de h̄ctū m̄rimoniū. q̄ q̄uis p̄ h̄moi h̄ctū ob liget v̄corū i p̄dicto actu naturali. tñ hoc sit se ne p̄iudicio dñi. q̄ i eisdē opibꝝ in q̄bꝝ tene bat obediē dñō an h̄ctū m̄rimoniū. etiā māet obligatus post contractū m̄rimoniū.
- Ad. 3.

ḡ vel p̄dictus numerus ē d̄iminutus. v̄l ista cōclusio nō continet veritatē. R̄nideo q̄ mi uor nō ē vera. q̄r istud impedimentū de etate puerili aliquo mō comp̄hēdit sub impotētia coēdi. ac etiā sub impedimento erroris. cū pu eri nō habeat libeꝝ v̄su rōnis. Unū sicut ibidē dictū ē de impedimento furie. sic p̄t ad p̄sens di ci de puerili etate. Ad argumentū p̄ncipale nego p̄nam. Ad p̄bationē ddm. posito q̄ fornicatio sit magis cōtra bonū m̄rimoniū q̄ ser uitutis & ditio. tñ p̄sone ab inuicē separate rōne h̄moi cōditionis p̄nt alibi cōtrahere. & non il le que separantur cā fornicationis. quia iste q̄ separantur cā fornicationis habuerunt verūm matrimoniu. ideo ipsis separatis quilibet eoru viuēte altero respectu futuri h̄ct̄ sustinet hoc impedimentū qd̄ supius dicebat ligamē. Sz p̄sone separate cā conditionis nūq̄ habuerunt vez matrimoniu. ideo ipsis post separatōe nō remanet iā dictū impedimentū. & p̄ p̄ns de no uo p̄nt h̄ere matrimoniu.

Solutio

Ad p̄nci pale argu mentum.

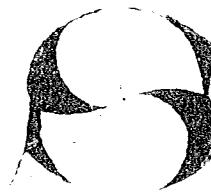
Articulus quartus

Quantum adquar

- tū articulū diccdū ē breuiter. q̄ masculus ad h̄ & possit h̄ere m̄rimoniū de lege cōi ad mi nus debet ec. xliij. annoz. & femina. xij. Quia an hoc tpa nō reputat̄ h̄re discretionē q̄ re quirit ad habēdū m̄rimoniale p̄sensū. nec ha bet potētia coēdi q̄ req̄rit ad reddēdū m̄ri moniale p̄bitū. sicut patet ex dictis supius.
2. P. impuberis nō h̄nt libertatē se obligādi aliquo voto absq̄ p̄ris vel tutoris sui auēte. vt dicit. xx. q. h̄. c. i. Sed masculus anteq̄ sit xiiij. annoz. et puella anteq̄ sit. xij. annoz sunt impuberis. vt patet extra de despōsatiōe impubeꝝ. c. puberes. ergo non possunt p̄trahere rematrimoniu infra etatē p̄dictā. Ad dīcī autē in p̄dicta conclusione de lege Imini. q̄a quādoq̄ malicia supplet etatē i aliquibꝝ pue ria qui coīre possunt anq̄ complete attingat p̄ dictā etatē. de quibꝝ extra de despōsatiōe impubeꝝ. c. de illis. dicit sic. Si ita fuerint etati p̄ sumi q̄ poterūt copula carnali coniugi. mino ris etatis intuitu separari nō debet. si unus i ali um viris fuerit cōsenisse. cū in eo etatē sup plenissime malicia videat. P. ista eadē sentētia cū p̄ncipali cōclusione p̄ponit codē titulo c. a nobis. t. c. tue nobis. Forte dicit q̄d̄. xxxvij. dictū est p̄ me. q̄ solū duodecim impe dimēta ibidē enumerata phibet m̄rimoniū p̄trahendū & dirimūt contractū. Sed in ter illa impedimenta nō comp̄hēdit m̄oꝝ etas.

Instantia

Distinctio tricesima septima
tricesima octaua.

 Snt igitur quida ordines. Postq̄ m̄gr determinauit te p̄sonis non omnino illegitimis ad p̄hēdū matrimoniu. nūc de terminat de his que omni modo sunt illegitime ad contrahendū matrimoniū. Et diuidit in duas ptes. Quia p̄mo tractat de his qui nullo mō p̄nt cōtrahere. q̄ habet impedimentū respectu cuiuslibet p̄sone. Scđo de his qui nō habet impedimentū v̄le respectu cuiuscunq̄ p̄sone. tñ omnino habet impedimentū p̄trahendi mutuo inter se dist. xxix. ibi. Post hec d̄ dispari cultu. Pri ma in duas. Quia p̄mo tractat de impedimentis orū habētibus ex statuto ecclēsie. Scđo de impedimentis insurgebꝝ ex iusticia legi diuine. dist. xxxviij. ibi. Nūc de voto. Prima i duas. Nā p̄mo tractat de impedimento ordi nis. Scđo de impedimento crīmis. ibi. His adiūciēdū. Sequit̄ distinctio. xxxvij. In qua magister tc. Et diuidit in duas partes. Quia p̄mo magister tractat de impedimento voto. Scđudo de impedimento ligamis p̄oris coniugij. ibi. Lūz vir & mulier. Prima i tres. Quia p̄mo magister ostēdit quid sit votuz. Scđudo innuit quale votū impedit m̄rimoniū. Et tertio agit de p̄sia post h̄moi votū

matrimonii contrahentium. Sed ibi. Scindum vero. Tercia ibi. Non est igit pterendum
Sequit illa ps. Cum vir et mulier. Et diuiti
vit i tres ptes. Nam pmo oñdit q pcedes mri
monii impedit sequis iugii. Sed si sequi
mrimoni p ignorati vtriusq fuerit actus.
qd hñebi restat faciendu. Tercio si fraus vni
us interuenerit. qd illi sit pñlendu. Sed ibi
Hic qrit. Tercia ibi. Sed si qs relicta Fir
ca istas distinctiones quero.

Ornu ordo vel ordinatio votum im
pediat matrimonii. Et videt q
no. Quia ordo et votu no prohibet co
cupiscetie morbi. ergo no debet prohibere mar
rimonii quod deus i stituit contra homini mor
bi. Ancedes patet. q sepe contingit q hi q sunt
ordinati vel voto astricci maiores patiunt car
nis concupiscetias ceteris hoibis. Patet eti
am psequetia. q no videt rationabile q ibi re
mediu habeat impedimentu vbi morbi abs
qz impedimento potest habere accessu. In co
trariu emagister qui in his duab distinctione
nibus ponit quatuor impedimenta matrimonij
puta ordinem. crimen. votu. et pcedes coniugii.
Et de his quatuor ad pñsens est videndu.
Primo. s. de impedimento ordinis. Secundo de impedimento criminis. Et hoc quo ad
distinctionem. xxxvij. Tercio de impedimen
to voti. Et quarto de impedimento pceden
tis iugii. Et hoc quo ad distinctionem. xxxviij.

Articulus
primus.

Cõclusio
prima.

Quatum ad primu
est aduertendu q septem sunt ordines. Quoru
qtruo pmi dicuntur ordies mores. tres vero vlti
mi dicuntur maiores seu sacri ordines. ut pte ex
dictis super distinctione. xxvij. articulo. ij. Et
fm hoc pono duas cõclusiones. Prima est
q nullus ordo d quatuor minoribus impedit
matrimonii. Quia pueri q sunt minores an
nis cõsuecte ordinatur qzum ad ordines mi
niores. q homini ordines no impediunt mrimoni
ii contrahendu. Ancedes est notu. Cõsequenti
a pbo. Quia ille q est minor annis no debet
astrinxi voto ordinatio. et p seques cu venerit
ad annos discretos poterit contrahere matri
monii. P. ista cõclusio patet p multas au
ctoritates quas mrg hic adducit in lra. Pte
etia ex statuto Alexandri. s. l. Innocentij. vt
clare habet extra d clericis iugatis. in pluribus
capitulis illius tituli. Cum igit ordo non phi
beat matrimonii nisi ppter statutu romane
ecclesie. et ecclesia no solum no prohibeat sed ex

pse admittat existentes i minoribus ordinu
bus contrahent matrimonii. g. tc. Forte
dice omnis clericus existes in minoribus or
dinibus est aptus ad habendum ecclasticu bñ
ficiu nisi sua culpa priuet. Sed nullus cleri
cus conjugatus est aptus ad habendum ecclesi
asticu bñficiu. ergo nullus conjugatus potest eē
i ordinibus minoribus. Maior patet saltelo
quedo de pñlendis seu de beneficio no curato.
Sed minores ponit Innocentius papa ex tra
de clericis coiu. c. diversis fallacij. P. nul
lus vxoratus gaudet pñlegio clericali. sed q
libet in minoribus ordinibus constitutus potest
gaudere pñlegio clericali. g. tc. Maior et mi
nor vident patere i titulo pallegato. c. Joha
nes. Ad pmu dicendum q quis maior sic
vniuersaliter accepta sit vera. et minor sic falsa
in ecclesia orientali. na apud grecos clici uxo
rati nec priuatitur officio nec bñficio. tñ econ
uerso minor est vera et maior est falsa in ecclesia
occidentali. q apud latinos romane ecclie sta
tuta seruantes clericus uxoratus pñatur offi
cio et bñficio clericali. quis post morte uxori
vel eiusdem viuetis consensu si castitate seruan
da pñiserit possit restituiri in officio ac etiā bñ
ficio. supposito q homini uxor ad ipm venerit
virgo. secus aut si corrupta. q tñc est bigam
nec ulterius posset promoueri nisi de apostolice se
dis dispensatione speciali. Ad secundum dicen
du q maior no est vera vniuersaliter. q qua
si in toto regno fracie existentes in minoribus or
dinibus uxorati. qui uxores suas virgines re
ceperunt deferunt tonsuram clericalem. et gaudet
pñlegio clericali. saltelum aliqua pñcta illi
us pñlegij. Ad puationem dicendum. q sicut ha
betur in glo. sup illo. c. Johannes. istud capi
tulū loquitur de illo qui no habet spem vel inten
tionem redendi ad clericatum. quia illi q habet
spem et intentionem post morte uxoris redendi po
terunt gaudere illo clero et pñlegio qd ha
betur in decretis. xvij. q. liij. c. Si quis suadet
qzdu sunt cuz uxoribus no debant
gaudere illo pñlegio quod eximit clericos ab
exactione dñorum. qz cu ipsi cu suis uxoribus
existentes tractet negotia secularia. no esset ra
tionabile q a secularibus exactionibus exime
retur. Cõclusio secunda est. q sacer ordo p
hibet mrimoniū hñedū et dirimit si pñ sacri or
dis susceptionem fuerit contractu. Quia nullus
potest matrimonii contrahere contra tale statu
tum ecclesie quod irritat quicqz in oppositū
fuerit attemptatu. Sed quilibet existes in sa
cro ordine tali statuto prohibet a matrimonio

Instantia

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Cõclusio
scda.

cōtrahendo. ergo r̄c. Maior est declarata superius distinctione. xxvij. circa p̄ncipii p̄mi articuli. Sed minor exp̄sse habet extra de clericis cōiugatis. c.i. vbi Alexander tertius p̄cipit superioribus platis eccl̄ie sic dices. Si q̄ clericorū infra subdiaconatū acceperint uxores. ipsos ad relinquēda ecclesiastica bñficia et ad retinēdas uxores disciplina ecclesiastica compellatis. Sed si in subdiaconatu et alijs superioribus ordinib⁹ uxores accep̄isse noscūtur. eas uxores dūmittere et penitētiā agere de cōmissio. p suspensionis et interdicti sententiā cōpellere p̄cureris. Ex qua auctoritate nō solū ista minor. verum etiam ambe conclusiōes istius p̄mi articuli satis evidēter patet. Ex intentione quorundam cōtra istā conclusionē arguit sic. Matrimonium p̄cedens sacrū ordinē nō impedit sacri ordinis susceptionē. ergo sacer ordō p̄cedens matrimonium nō impedit matrimonij contractionē. Antedē patet ex p̄dicitis de illo qui virginez duxit in uxore. talēm de cōsensu sue uxoris est capax cuiuslibet sacri ordinis. et viuiscuiusq; gradus ecclesiastico dignitatio. Probab̄ p̄sequentia. q̄ vbi cunq; est aliqua impeditio. ibi ē aliqua oppositio. cū igit̄ oppositio sit relatio equiparatic. oportet q̄ quartū viuū extremū opponi alteri. tantū econuerso istud opponit illi. et p sequēs cū impeditio innascat̄ ex oppositōne. oportet q̄ q̄tum illud extremū impedit istud p̄m econuerso istud impedit illud. q̄ p̄. si cut se habet virt̄ ad virtutē. sic se habet sacramentū ad sacramētu. Sed habitio vni⁹ virtutis nō impedit simo p̄misit receptionē alterius virtutis. q̄ habitio ordinis nō debet impedit̄ p̄tractū matrimonij cū ambo sint sacramenta. p̄. vbi nulla est oppositio. ibi vni⁹ ad alteri nulla est impeditio. Sed inter ordinē et matrimoniu⁹ nulla ē oppositio. Maior patet. q̄ impeditio supponit aliquo modo repugnantias et oppositionē. Minor p̄bat. q̄a omnis oppositio realis. vel est inter p̄traria. vel relatiua. vel p̄tradictoria. vel p̄uatina. taceo de subcontrariis. q̄ eoz oppositio est mere logicalis. Sed ordō et matrimonium nō sunt p̄tria. q̄ quādoq; puta matrimonio p̄cedere se compatunt̄ i eodē. p̄traria vno nō p̄nt similē eidē cōvenire. Nec relatiua. q̄ matrimoniu⁹ nō dicit ordinis matrimonij. nec econuerso. Etiam vnu istoz p̄t esse et intelligi sine altero. sed relatiua sunt simul natura et naturali intellegētia. Nec p̄dictoria. nec p̄uatina. q̄a matrimoniu⁹ q̄z ordō dicūt entitatem positionem. in a

dicatoris autē et p̄uatius semper alterz cōfremo-
ru⁹ carēt entitare positiva. p̄. si ordō sacer
impedit matrimonium. hoc maxime eēt p̄tā-
to. q̄ de necessitate h̄ret annēxā p̄tinētiā. Lō
sequētia p̄. Sed falsitas p̄ntis p̄bat. q̄ ne
cessitas isti⁹ annēxionis v̄l̄ esset ex p̄cepto legi
diuine. vel ex aliquo statuto eccl̄ie. Nō p̄t
dici primū. q̄ in p̄mitua eccl̄ie vbi p̄cepta
dei strictissime seruabātur. nō legit eos qui in
sacris ordinib⁹ fuerūt uxores suas dimisi-
se. Nec scđm. quia nihil debet eccl̄ia statuer-
re qđ repugnat rationi humanae. Ex homi-
nē astringere p̄cepto ad seruandā continētiā
repugnat rationi humanae. Maior p̄ apud
om̄s. Sed minorē sectatores grecorū probat
sic. Cōtra rōem videt̄ esse q̄ h̄o p̄ p̄ceptū ad
hoc appellat ad qđ p̄ viā cōsiliū duci d̄z. Sed
ad continēre ab om̄i muliere debet h̄o duci p
modū p̄siliū. q̄ continētiā est opus p̄secutiōis
et supererogatiōis. ad quod opus nō extēdit
se p̄ceptum. sed t̄mmodo consilium. q̄ r̄c. Et Cōfirmat̄
p̄firmat̄. quia apl̄us. i. ad Th. iq. dicit. Dia-
cones sint viuū uxoris viri q̄ filiis suis bene
p̄sint et suis domib⁹. qui em̄ bñ instrauerit
gradū sibi bonū acquiret. et multā fiduciā in
fide que est in christo iehu. Ex quo apparet q̄
apl̄us non solū nō p̄hibuit existētes i sacris
habere uxores. sed etiā laudasse et cōmendasse
videt̄. et p̄sequēs nō videt̄ q̄ eccl̄ia ratio-
biliter hoc valeat p̄hibere. Ad p̄m negā-
da est d̄ntia. q̄ vādēto de matrimonio ad ordi-
nē sacrū astringēs se de licētia uxoris sue ad p̄/
petuā seruādā p̄tinētiā. vādit de imperfecto ad
pfectū. que via ē licita. sed econuerso tūc ieret de
statu p̄fecto ad imperfectū. puta de statu p̄fecti-
onis ad statu⁹ imperfectōis. que via nō ē licita.
Tūc sicut licite p̄t homo trāsire de vita secl̄a-
ri ad statu⁹ p̄fessionis approbate religionis s̄z
nō econuerso. sic etiā i p̄posito r̄c. Et p̄bat̄
onē d̄dm q̄ maior ē falsa. q̄ medī colores n̄
sūt oppositi p̄prie loquēdo de oppositōe. et tūc
vn̄ exēs subiecto p̄stat imēpedimētū recipiē-
di alteri. Etiam dato q̄ ista p̄bat̄ aliqd̄ cō-
cluderet i naturalib⁹. tūc nihil cōcludit i talib⁹
q̄ ab hūana istitutionē dependēt. sicut ēl p̄posi-
to. Ad scđm d̄dm q̄ maior nō ē vera q̄tū
est ac p̄positū. q̄ virtutes sicut d̄ne p̄t̄ qui
habet vnu virtutē p̄fecte illi nullā virt̄ p̄t̄ est
deesse. vt patet ex his q̄ dixi libro tertio. disti.
xxvi. articulo. i. H̄mo aut̄ p̄nexiōnē nō ha-
bet sacrā. Alijs em̄ p̄t̄ esse p̄fecte baptizat̄.
dato q̄ om̄i alio careat sacramēto. Ad. iii.
Nego maiorē. q̄ vādēto q̄ aliq; q̄ n̄ sūt opposita

Nota

Cōfirmat̄

Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Sic se habeant & vnu non impedit alius fuisse ex hoc tamē nō habet quin possit ipm impec dire ex mandato ecclesie & humana iustitiae. Ad quartū nego consequentiā quia etiā apud grecos sacerdoz impedit mīnōnum contrahendū & dirimit contractū post susceptionē sacri ordinis, et tamē apud eos sacerdoz nō habet an nexaz continentiam quia grecus existēs in sacris vtili matrimonio p̄us contracto q̄ est in sacris ordinib⁹. Etia p̄sequēs nō est falsum salte in ecclesia occidētali. Ad p̄bationē dicēdū & necessitas illius cōexionis est ex statuto seu p̄cepto ecclesie.

Nota

Ad cuius intellectū est aduertendū q̄ i se pta synodo statutū fuit, q̄ nullus existens in sacris ordinib⁹ de novo cōtraheret mīnōnum, tamē in illa synodo nihil de continentia fuit p̄ceptū, & ideo si quis contraxerat anteq̄ esset in sacris ordib⁹, ille nō tenebat ad cōtinētiā q̄dū vxor sua vixit, & post mortē vxoris genebatur ad continentiam, quia nō lscibat ei secūdario contrahere, tum q̄ fecisset cōtra statutum iam dictū, tū quia fuisse bigamus et irregularis, nec p̄ consequēs posset in suo ordinē misstrare, tū etiam quia fecisset cōtra ordinē nationē apli qui dixit, q̄ debet esse viriūus vxoris, ut patr. i. ad Thimo. iiij. Et quia greci in omnia ordinata in p̄dicta synodo cōsenserunt, ideo istum modū obseruāt vsq̄ in hodiernū diez. Sed postea p̄ multos annos in quodā solēcī concilio p̄sentib⁹ omnibus de ecclīa occidentali, dissidentib⁹ tamē illis de ecclīa orientali, statutū fuit q̄ existēs in sacris ordinib⁹ nō solū nō posset mīnōnum de novo cōtrahere, sed etiā q̄ teneret p̄petue cōtinere. Et ideo omnis de ecclīa latīna seu occidentali post istud conciliū si fuerint in sacris, tūc sunt obligati ad continentiam obseruādam. Ad rationē illius p̄bationis dicēdū ad minorē, q̄ hominē astringere p̄ p̄ceptū ad continentiaz obseruādū potest dupl̄ cit̄ intelligi. Uno modo absolute, Alio mō sub adiecta cōdatione, que tamē cōditiō est in homīs voluntate. Primo mō illa minorē vera, sed secūdū modo ē falsa. Et sic ē p̄posito, quia recipere sacros ordies ē in homīs potestate seu voluntate. Et p̄batio illius minoris p̄cedit de p̄mo modo nō d̄ secūdū, quia sicut ad obedientiā religionis homō debet duci p̄ modū consilij, tamē supposita hac conditione q̄ ipse ingrediāt religionē, tunc strīngitur ad obedientiā p̄ modū p̄cepti. Et eodem modo de

paupertate et castitate, que cū obedientiā stringāt ecclīalia vota religionis. Sic q̄uis absolute homo secularis ad p̄petuam seruādā contineatiaz nō sit strīngendū p̄cepto, sed ducēdū consilio, si tñ sacros recepit ordines ad hīmōi continentiam potest strīngi p̄cepto. Ad cōfirmationē dicēdū q̄ illa verba apli nō sunt ad p̄positū istoz arguentū. Quia p̄ multos annos postea a primo habuit ortū ecclīsiero mane statutū, p̄cipiens continentiam omnibus in sacris ordinib⁹ existētib⁹, de p̄te saltē occidentalī, cuius p̄tis p̄lati p̄dictū statutū una nūmīter p̄senscrūt. Etia illa verba apli nō sunt p̄ceptua, sed soluz p̄missua, ideo licuit ecclīsie aliud statuere. Ad cū statutū edicationē isti sancti patres inter alia motiua dupl̄citer poterāt moueri. Primo, s. vi cū maiori puritate altarī ministerū quod immēdiatē respicuit ipm sanctū sanctorū puta dñm Iesum xp̄m possent pagere, attendētes scripturā ad hoc inducentē Isa. lij. ubi dicit. Nū clamini qui fertis vasa dñi. Secūdū ad p̄uenīdūm furtū & latrociniū platorū, q̄ rēpōre istius statuti ecclīa incep̄t halterē tempa leo possessiones, de quib⁹ clericī in suis necessarijs sustēcati totū quod ipsiō supēst tenēt paupib⁹ erogare, ut patet. xvi. q. i. c. vltimo. Nā ve dicit eodē caplo. Quidq̄d halterē clericī pauperē. Et cāuctoritas beati Hieronymi. Sed sicut dicit. xij. q. iij. c. gloria ep̄i. Ecclīsam defraudare sacrilegiūz est, accepisse vero paupib⁹ erogandū & esuriētib⁹, optissimi sceleris est, & oīm predonū supēt crudelitatē. Et eadē. q. c. xli illi. p̄tra tales qui iā dīcta bona pauperē paupib⁹ nō tribuunt, dicil sic. Si illi qui nulla ex rebus suis pauperib⁹ xp̄i distribuūt, eternī iudicio voce damnabūtūr in futuro, quanto magis hi qui auferūt pauperib⁹ que nō dederūt. Negit ne clericī in animaz suarū p̄culum reseruaret p̄ suis uxorib⁹ & liberis, ea que de iure debent paupib⁹, ideo p̄cep̄t ecclīsa clericis in sacris ordinib⁹ existētib⁹, q̄ nō solum nō ducāt uxores post sacri ordinis receptionē, sed etiā si quas p̄bus haberūt illis deniq̄ nō vtātur.

Ad confirmationē.

Quantum ad secūdū

Articulus secūdūs.

dū articulū est aduertendū q̄ alīq̄ crīmina p̄ habēt mīnōnum p̄hēdū, & dirimēt̄ tractuz Aliqua sō sint crīmina q̄ q̄zis phileat mīnōnum p̄hēdū, tñ nō dirimēt̄ ūtū. Et p̄m

h ocsic procedam. ¶ Primo ostendaz que et quod sint criminia matrimonii contractus dissoluētia. ¶ Secōdō que et quod sint criminia matrimonii solliū contrahendū phibētia. ¶ Terterio moueto quedā dubia circa illa criminia matrimonii dirimētia. Quo ad p̄mū ē sciendū q̄ solliū tria sunt criminia rōne quorū dirimētū in matrimonii iā contractū. Primū est. si adultero procurat mortē vxoris legitime illa intētione ut contrahat matrimonii cū adulterio. vel adultera procurat mortē mariti sui ut contrahat cū adultero. tūc iste due p̄sonē q̄uis p̄ verba de p̄senti contrahant. nūq̄ tamē poterūt habere legitimū matrimonii. Istud habetur. xxi. q. i. Si quis viuēt. Nota tamen q̄ ista p̄curatio debet esse cum effectu. ita q̄ ex h̄moi p̄curatione mors cōiugis sequat. Si em adultera ppter hoc q̄ matrimonii habere posset cū adultero dedisset venenū cōiugī. et tñ ex illo veneno cōiunx nō fuisset mortuus. tūc si postq̄ mortuus ē coniux tali morte cui? ad ultera nō est causa: contraxerit matrimonii cū adultero. tale matrimonii nō est dirimēdū. Ut dūmūnter dicit Raymund⁹ et Hostiē. ac ceteri doctores iuris. ¶ Secōdm̄ criminē ē ad adulteriū viuētē vxore sua dat fidē adultere d̄ matrimonio contrahendo cū ea post mortē vxoris sue. vel post mortē mariti ipsiū adultere. Istud habetur. xxi. q. i. c. relatū. Et idē intelligēdū est de iuramento vel etiā simplici promissiōe quod nūc dictū est de fide. sicut notauit Hugo. sup iā dicto. c. relatū. ¶ Terciū crimen ē. si adultero cū adultera d̄ facto contraxit matrimonii p̄ verba de p̄senti viuētē vxore ipsiū ad adulteriū. v̄l viuētē marito ipsius adultere. Iste due p̄sonē nunq̄ p̄nt habere v̄x matrimonium etiā post mortē viuētē cōiugū. Notāter autē hic dicit adultero cū adultera. q̄r si nūq̄ poluit eā tempe quo vixit vxore sua. tūc nō obstante q̄ si bi dedisset fidē de contrahēdo. sicut tactū ē de scđo criminie. vel de facto contraxisset cū ea legítima vxore viuētē. tamē si post mortē vxoris iēz cū eadē contraxerit matrimonii nō est dirimēdū. sicut patet extra de eo q̄ duxit in matrimonii quā polluit p̄ adulteriū. c. vltio. vbi Grego. ix. sic ait. Si quis vxore viuētē fide data promisit alia se ducitur. vel cū ipsa de facto contraxit. si nec an nec post legítima ei⁹ supstite cognouit eandē. q̄uis v̄tigz ipsorū pro eo q̄ ī hoc grauiter deliquerūt sit p̄nā in iungēda. nō est tñ matrimonii qđ cū ea contraxit post vxoris obitū dirimēdū. cetero to-

lerari nō v̄z si p̄hus v̄l postea v̄nūp̄xist vxor ip̄i n̄ illā adulterio polluit. ¶ Eccl̄i tres casus p̄nt his versiculis inēorie d̄mēclar. Nu bāt siue fidē bent mechī de copulādo. Siue parent mortē connubia sūt dirimēda. ¶ Terciū quo ad secōdm̄ morandū q̄ a iuris tō septē affligitatur criminia que phibēt matrimonii cōtrahēdū. tñ nō dirimēt cōtractū. Quorū vñū est in cestus. De ista phibētē habetur. xxvij. q. vij. c. si quis viuā. t. c. qui dormierit. ¶ Ellūd ē raptus spōse. puta si aliquis rapit violenter mulierē alteri desponsatā. Et de hoc habetur. xxvij. q. ij. c. statutū. ¶ Terciū est vxoriciū. puta qui vxorez suam occidit duces zelov vindictē. iracundia vel inuidia. Et de hoc habetur. xxvij. q. ij. c. admonere te. ¶ Quarum est suscep̄tio ppter spōsobolis de sōte baptisiū in fraudē matrimonii. Ad cū ius intellectū sciēdū q̄ antiq̄tus rato baptizabātur homies: siue adulti essent: siue puuli nisi bis in anno. s. i. vigilia pasce t penitēcōstes. Et tūc in illa pressūra circa fontē baptis̄ mi aliqui dolosi homines odierēs vxores sūas suscep̄runt propriaz prolē de fonte baptisiū. ne postea tenerētur reddere debitū carnalis copule ppter cognationē spōalem. que cōtrahitut inter illū qui puerum suscipit de baptismo. t matrē eius. Et hoc p̄cipiens summus pontifex. prohibuit ne tales tenuo contraherent matrimonii. etiam post mortē vxorum quas tali fraude circumuenire nitebant. Et istud habetur. xxx. q. i. c. de eo. ¶ Quintū est occisiō p̄sbyteri. Unde extra de penitētis t remissionibz. c. qui p̄sbyterez dicit. q̄ ille qui occidit p̄sbyterium duodecum annis peniteat t cingulo militie careat. nec deinde contrahat matrimonii. ¶ Sextū crimen ppter qđ aliq̄s sustinuit sollempnē penitētiā. Postq̄ em̄ alicui pro suo criminē inuncta ē sollempnis penitētia. ille deinceps nō debet contrahere matrimonii. ut habetur. xxvij. q. ij. c. de his. ¶ Septimū p̄tū ē si quis scienter accipit monsalem in vxori. Et de isto habetur. xxvij. q. i. c. H. qui. ¶ Et hos septē casus comp̄hēdit Hostiē. in sua summa que dicit copiosa his versibus. In cestus. raptus sponsate. mors mulieris. Suscep̄tus ppter spōsobolis. mors p̄sbyteralis. Vel si peniteat sollempniter. aut monsalem Accipi at. prohibent hec coniugū sociandū. For te dicetur. cum vxoriciū claudat in primo criminē quo matrimonii cōtractum dirimētur. videt q̄ non possit p̄oli in numero crimi-

Prima p̄
b̄ articuli.
Primum

Scđm.

Tercium.

Versus.

Scđm p̄
b̄ articuli.

Primum

Scđm.

Tercium.

Quartū

Quintū.

Sextū.

Septimū.

Versus.

Tercia p̄
b̄ articuli.

Dubium

Respoſto

Dubium

Respoſio.

Dis. xxxv.

**Articulus
tercius.**

nū quibus solum phibet contrahendū tñ dī ſumū conteractū. quia de plano ſequeret cōtra dīctio. s. q̄ uxoricidium ſolū phibet contra hēdū. t̄ nō ſolum prohiberet contrahenduz. Et etiā dirimere matrimonii cōtracē. t̄ non dirimeret cōtracē. R̄hēdo q̄ hic nulla eſt p̄tradictio. q̄ liceat ppter uxoricidū dirimē matrimonii ūctū. qn̄ quis occidit uxore il la te cā ve m̄rimoniū contrahat cuz adultera. tamē ſi illa te cauſa non occidit. ſed alio mo tuo. puta zelo vindicte. quia forte ipſam re perit in adulterio. vel moetus ex iracundiā vel iniuria occidit ipſam. tunc uxoricidium ſpectat ad criminā t̄mmodo phibentia contrahendū. t̄ nō dirimētia ūctū. Etiā q̄z ad ſe quētes duos caſus in quidē dirimēt m̄rimoniū pot̄ dubitari. poſito q̄ aliq̄ i vna ciuitate habeat uxore legitimā. t̄ i alia ciuitate contrahat cu alia que hāc fraudē ignorat p verba d̄ futuro ūctū ad ſcdm caſū. vel p verba de p̄t̄ ei ūctū ad terciū. ut̄ post mortē p̄me poſſive rū h̄re m̄rimoniū cu ſcdā. Dōm q̄ ſi ſcdā manet in h̄moi ignorātia uel ad mortē p̄me t̄ post mortē prime iſta ſecūda p̄cipit fraudē viri. tūc fraude h̄moi p̄cepta in volūtate iſtu us ſecūde mulieris ē cū illo viro tenere m̄rimoniū. vel petere ab eo diuortiū. ſic p̄ extra de eo q̄ duxit i m̄rimoniū quā polluit p adulteriū. c. p̄pōſitū ē nobis. vbi p̄miſſo iſto caſu. circa finem iſtius capituli Alexāder tercius ſic cōcludit. niſi mulier diuortiū petat. ad p̄t̄ionē viri nō ſunt aliq̄tenus ſepandi. T̄c ſecūda p̄cipit iſtam fraudē adhuc prima viuente. t̄tunc vel immeđiate recedit a viro. ita q̄ nunq̄ permifit ſe carnaliter cognosci ab eo poſtq̄ de certo nouit eum habere aliam uxore viuente. tunc nec hoc impedit qui post mor tem prime iſte due pſone poſſint contrahere verum m̄rimoniū. Si autē poſt illaz certitudinē p̄miserit ſe cognosci ab illo viro viuen te adhuc p̄ma. tunc nunq̄ poterit habere m̄rimoniū cū eo. etiam mortua prima Iſta pa tent extra de ſcdis nuptiis. c. d̄ns.

Quancuz ad terciū
articulū ē aduertendū. q̄ votū impedit m̄rimoniū est votū continentie. Et iſtud ē diuplex. Nā vnu ē votū continentie ſollēne. Aliud autē ſimplex. Quādo autē votū continentie dicatur eſſe ſollēne. q̄uis de hoc ſint varie opinioneſ apud aliquos iurisperitos. t̄ ſim

diminē doctrinā theologoz. t̄ ſim maiore p tem iurisperitoz ſolum duobus modis ſolle niſatū votū continentie. ſez p ſacri ordinis ſiſ ſceptionē. t̄ per certe regule professionē in ma nu eius qui potest recipere h̄moi p̄fessionē putat in manu prelati ipſius qui profiteatur. vel vice eius gerens. v̄l ſi manſit in religione approbata. Si quia autē alio modo volet continentiam q̄z his duobus modis. hoc dicitur votū ſimplex. Et iſtud ponit Bartholo meus bruxellē in glo. libri decretor. xvij. q. i. in principio. Ide ponit Tacredus t̄ Hōſti. t̄ multi alij doctores iuriſ vna cū docto ribus theologie. Innocentius vero addic quodſā alios modis ſollēnizandi votūz continentie. qui vel nō ſunt in vſu. vel ſi accide rent ad iſtos poſſut reduci. Dis p̄missis po no tr̄ces coclusiones. Prima eſt q̄ ſollenne votū continentie prohibet matrimonii cōtrahendū t̄ dirimēt ūctū. Quia ſacer ordō et approbati ordinis p̄fessio phibet ūctū m̄rimoniū et dirimēt ūctū. Sed ſollenne votū continentie vel eſt annexuz ſacri ordinis vel approbati ordinis p̄fessioni. ḡ r̄c. Maior p̄bat. Nā q̄ ſacer ordō impedit m̄rimoniū cōtrahendū t̄ dirimēt contractū. p̄z in p̄mo articulo iſtius questionis. Q̄ autē p̄fessio impedit t̄ dirimēt: habet expſe extra qui clerici vel vouētes. c. meminimus. Sed minor patet ex iaz dīctus. P̄. iſta conclusio euideret habet in decretis dīſti. xxvij. c. vouētibz. Itēz habet. xxvij. q. i. quaſi i ſingulis capitul illi ſquestionis. Eōclo ſcdā ē q̄ votū continentie ſimplex. phibet m̄rimoniū ūctū. Q̄ ſi ſi aliq̄ ca ſu votū ſimplex nō impedit m̄rimoniū ūctū. H̄ marie videtur qn̄ poſt h̄moi votū aliq̄ ſuratter ſe ūctuz m̄rimoniū cū aliq̄ muliere. H̄ h̄moi uramēto nō obſtāt adhuc impedit. ḡ in om̄i alio caſu impedit contrahendū niſi aucoſtates ſupioris ſup eo fuerit diſpenſatū. Maior p̄z. Minor p̄bat autē Clemēt tercij. qui extra qui clerici vel vouētes. c. rurſus. reſpondet ad caſu ibidē poſitū de quodaz qui poſt ſimplex votū continentie iurauit quādā ducturū in uxore. ſic dicens. Arbitramur q̄ cum ſimplex votū apud deū nō min⁹ obliget p̄ ſollenne. p eo qd̄ iurauit temere pñia agat. t̄ votum quod deo fecit ſtudeat obſeruare. Tercia ſclo ē q̄ ſimplex votū continentie nō dirimēt m̄rimoniū ūctuz. Quia qn̄ aliqd ſic ſehabat q̄ ipſo nō obſtāt verba de p̄t̄ con ſenſu m̄rimoniaſe exprimētia faciunt veram

**Cōclusio
prima**

**Cōclusio
ſcdā.**

**Cōclusio
tercia.**

m̄rimoniū hoc nō dirimit m̄rimoniū. Hctuz.
Sz nō obstatē simplici voto vba de p̄nti ge
 nerat vez m̄rimoniū. vt p̄t̄z di. xxvij. c. si vir.
P. clemēs iā dico. c. rursus. post verba p̄
 dicta subdit. q̄ si postq̄ h̄moi p̄stitit iuramē
 tū ad nuptias motu p̄prio cōuolasset. cū vo
 tu simplex m̄rimoniū impedit contrahen
 dum. non tamē impedit iāz contractū. nihil
 ambiguitatis questio conineret. Ex qua au
 ctioritate clare patet nō solū ista tercia conclu
S 3 sio sed etiā secunda. **P**. iste due cōclusiones
 etiā habētur ex dictis Alexandri extra quiclerī.
 vel vo. c. consuluit. vbi circa finē illius capi
 tuli sic ait. Sicut simplex votū m̄rimoniū
 impedit contrahēdū et nō dirimit h̄ctū. ita habi
 tus sine p̄fessione suscep̄t ne contrahat̄ impedit
4 sed contractū nequaq̄ dissoluit. **P**. codēti
 tulo. c. memīmus. papa Alexander ait sic Si
 quis q̄ qui se religione deuouit et habitu sulce
 p̄to p̄fessionē fecit. postmodū sibi aliquā co
 pulauerit. ē cogēdus ab ea recedere. et ad ecclē
 siam cui se contulit sine cōtradictione redire.
 verū si nec habitū suscep̄t. nec p̄fessionem fe
 cit. sed votū solummō. et se ad religionē tran
 siturū p̄misit. licet matrimoniu postea dixerit
 nō est cogēdus ad religionē trāsire. et m̄rimo
 niū votū rescindere. **E**x p̄ma pte istius au
 ctioritatis plane p̄z p̄ma p̄clusio. **S**z ex sc̄da
 pte p̄z p̄clusio tercia. **F**orte dicet q̄ ista ter
 cia p̄clo videt̄ h̄dicere p̄me et ecōuerso. q̄ vo
 ta p̄tinētie q̄ equaliter obligat̄. illa eq̄aliter m̄ri
 moniū impediūt. Sed votū sollēne et votū
 simplex equaliter obligat̄. teste Clemētē in. c.
 p̄ allegato rursus. ergo si sollēne votum diri
 mit matrimoniu contractū. sicut dicit prima
 p̄clusio. etiā simplex dirimet. quod ē opposi
 tū tercie cōclusionis. vel si simplex votū non
 dirimit sicut dicit tercia p̄clusio. sequit̄ q̄ nec
 sollēne votū dirimat m̄rimoniū. qd̄ ē opposi
 tū p̄me p̄clonis. **P**. si simplex votū p̄tinētie
 nō dirimeret m̄rimoniū. h̄ctū post h̄moi vo
 tu. tūc de necessitate iuris h̄o esset obligatus ad
 faciendū mortale p̄ctū. sed h̄o est incōueni
 en. q̄ rāscedēs. Falſitas p̄ficiēt̄ ē nota. Equi
 tas em iuris hoc s̄on admittit̄ q̄ aliquis ho
 mo de necessitate iuris mortaliter peccat̄. Con
 sequētia probat̄. q̄ qui p̄petuaz voulit castita
 tem. etiā voto simplici absq̄ adiunctione p̄fes
 sionis et sacri ordinis: non p̄t actū carnalis
 copule exercere sine mortali peccato. Sed exi
 stes in matrimonio de necessitate iuris tenet
 p̄iugi reddere actū carnal copule. q̄ z. Ma

Instantia

2

ior p̄bat̄. q̄r qui cūq̄ elicit̄ actū p̄tra votū suū
 lictū et honestū ille mortaliter peccat̄. Sed si
 aliquis p̄peruam voulit castitatē et p̄tinētiaz
 exerceret actū carnal copule. tūc eliceret actū
 p̄tra suū votū lictū et honestū. Minor pa
 tet ex dictis sup̄ius distinctione. xxvij. articlo
 iā. Ad p̄mū dicendū ad minore. q̄ liceat vo
 tum simplex et sollēne equaliter obligent q̄
 tum ad genus p̄cū illoz qui faciunt h̄moi
 vota. quia tam violans votum simplex q̄ vi
 olans votū sollēne quodammodo peccant̄
 eodē genere peccati. licet vnu grauius pecc̄
 altero. eo q̄ peccat̄ cū malori scādalo. tamē nō
 equaliter obligat̄ q̄tum ad p̄ueniendū alterez
 sup̄ueniens vinculum. puta ip̄m matrimonio
 mū. Lui⁹ ratio est. q̄r votū simplex equipol
 let nude p̄missioni. Sed votū sollēne inclu
 dit p̄missionē cū translatione dominij i alteri⁹
 p̄tātē. H̄moi autē translatio etiā fit i m̄rimoniū
 et maxime i m̄rimoniū consumato. Nō sic est
 q̄ licet post simplicem p̄missionē res p̄missa
 nō debeat trāsferri in alterius p̄tātem q̄ illius
 cui p̄missio facta ē. tamē si dominū illius rei
 de facto trāsferitur in alterz. q̄uis peccat̄ qui sic
 a p̄mo p̄missio recedit. tamē translatio iā dicti
 dominij nō potest renocari. Hinc est q̄ si ali
 quis p̄st simplex votū continētie contrahit
 matrimoniu. tunc p̄pter translationē dominij
 sup̄ corpus suū factū in coniugis potestate.
 iste obligat̄ ad tenendū m̄rimoniū. maxime
 si fuerit consummatū. Sed post sollēne votū
 nō ligat matrimoniu. quia p̄ votū sollēnizati
 onem iam translatū est voulētis dominiū in
 dei et sui vīcarij potestate. et ideo nō potest tali
 ter voulens dominiū sui corporis vīterius trā
 ferre in coniugis potestate. Nam quod semel
 ab aliquo translatū est. hoc ab eodē vīterius
 trāsferri nō pot̄. **A**d secundū nego p̄tinētiaz
Ad. 2.
 Ad probationē dīcendū ad minore. q̄ reddē
 re acut̄ carnalis copule non est de necessitate
 iuris nisi postq̄ transierūt duo mēses cōpiz
 tando a die qua p̄tactū fuit m̄rimoniū. ve
 ostensū ē sup̄ius distinctionē. xxvij. articlo. iij
 conclusōe sc̄da. Et ideo infra illos duos mē
 ses iste per ingressum religiosis potest vitare
 mortaliter peccatū. Si autem anteq̄ p̄transēt
 iam dicti duo mēses consentit in actū car
 nalis copule. tunc p̄ prima vice peccat̄ morta
 liter. nō de iuris necessitate. quia adhuc de iur
 re non tenebatur coniugi in hoc obedire. Et
 ideo huiusmodi peccatū p̄cedit a ppria vo
 lūtate. Consumato p̄o matrimonio p̄ h̄moi

primaz carnalem copulam. tunc postea reddendo debitum coniugi exigenti non peccat. quia ad hoc tenetur ex debito iusticie. et de iuris necessitate. igitur virtute et fide matrimonij excusatur a peccato. tamen non excusatur petendo. Tu quo ius petendi non habet. Quatuor enim iste est tenetur ad continentiam ratione voti precedenter. Et eadem ratione non debet transire ad secundas nuptias si superuerit mortuo coniuge. Num eriam quia coniugium de necessitate iuris non tenet petere. ut dictum est distinctione. xxxij. articulo. h. conclusione. h. Igitur homo necessitatem non excusaret illi cuius matrimonium precessisset votum continentie. si ipse peteret debitum.

Articulus quartus

Quantum ad quar-
tum articulū patet ex predictis. quod ligamen seu vinculum precedentis coniugij vincere coniuge dirimit matrimonium sequens. hoc dicitur excepto si unus coniugii ingreditur religionē anni quod matrimonium consummet. vel si a statu insidelii recipiendo baptisimi sacramentū conuertitur ad fidem. altero coniuge manere in sua infidelitate. in quo rū casuum primo moribundo. postponendo vitā mundanā. in secundo regenerando spiritualiter inchoando vitā christianā. Et de his omnibus dictū est supius. ideo trāseō causa breuitatis. **Duo tamē dubia circa istā materiā sunt declaranda.** Primum est Dato quod vir uxore vel viri p̄diderit longo tempore. utrum possit contrahere matrimonium de novo. Et dato quod contrahat. qualiter cū isto secundo coniuge debet se habere.

Ad hoc respondeo sicut respōdet Lucius pa-pa extra de secundis nuptijs. c. dñs. vbi sic agit Nullus ammodo ad secundas nuptias migrare possumat. donec ei constet quod ab hac vita migrauerit coniugium eius. Si vero aliquis vel aliqua illud hactenus non seruauerit. et de morte prioris coniugio adhuc sibi existimat dubitandum. p̄sonae que sibi nupsit debitum non detinet postulati. quod a se tamē non erit nullatenus exigendum. Quid si post hoc de prious conjugio vita constiterit. relictis adulterinis omnipibus ad priorem coniugem reuertat. Ex qua auctoritate patet quod non assistente certitudine de morte viuis coniugis. alter coniugium ad secundas nuptias non debet transire. Si tamē trāsierit. quod dubitabiliter dubitat potest debitum reddere sed non exigere. Sed quod cito de certo constituerit de vita prious coniugis. tunc debet a secū-

do recedere. **I**sta eadem sententia patet. exp. iij. q. i. cum p̄ bellicā. **S**ecundū dubium ē. Dato quod aliquis de morte suscitetur. verum tenetur uxori quā habuit prius quod moreretur repeteret. et ipsa cum. vel ambo sint absolti a vinculo prioris coniugij. **E**irca quod est aduertendū quod aliquis fuisse mortuū potest duplū intelligi. Uno modo realiter. Alio modo apparet. Nam sicut referunt aliqui valde periti in arte medicina. quedā est infirmitas que tenet hominem p̄ tres dies naturales. hoc est p̄ tres compleas celi revolutiones ita soperiū in omnibus sensibilo. quod cuiuslibet intuēti videt esse mortuū. **E**t inde forte inolevit quod reges et principes aliquarū terrarum tribus diebus postquam mortui sunt custodiuntur sup terram antequam sepeliantur. ne forte tacti sint in dicta infirmitate. **E**t ex hac opinione quidā hereticus nomine Petrus arabano. qui existimatus fuit medicus. accepit occasionē terrendi miracula christi et sanctorū quārum ad suscitationem mortuorum. Dixit enim quod tales resuscitati non erant vere mortui. sed infirmi p̄dicta infirmitate. **E**t si dicebat sibi de Lazaro qui erat quadriduanus in monumēto. predicta autē infirmitas sicut etiam ipse cōcessit. non potest tenere hominem ultra tres dies. Ipse respondit quod illud dictū de Lazaro verificabat p̄ synodochen. ita quod pars accipiebat protō. Fuerunt enim ut ipse dixit solū tres dies naturales. numerabantur tamē quattuor. quia erat ibi pars p̄ medie. et pars quarte diei. que due p̄tes equipollebat vni diei naturali. que cum duobus alijs diebus faciebant tres dies naturales. **S**ed isti mentita est iniquitas sua. et recepit mercedes erroris sui. Nam ego fui p̄sens quādū in ciuitate paduana ossa sua p̄ his et alijs suis erroribus fuerunt combusta. **S**upposita igitur ad p̄sens dei virtute que hominem etiam redactum iu puluerez potest suscitare ad vitā. ut infra patebit circa distinctionē. xliv. et supposito etiam veritate predicta infirmitate. tunc ponō duas conclusiones. **P**rima est. quod si aliquis qui vere fuit mortuus resuscitabit. et uxori sua post mortem eius contraxit matrimonium cū alio viro. tunc debet manere cū secundo. et non debet reuerti ad illum qui a morte est suscitatus. Quia quod legitime tractū est hoc non est dirimentū. **S**ed ista mulier legitime contraxit cū isto scđo viro. Majorē nota. Etiam minor p̄z. quod sicut h̄ extra de secundis nup. c. sup illa quod in diuino viro uxori p̄ absq̄ isamia matrimonium cū alio viro

Dubium secundū.

*producimus et
minimus. p.
lii m̄rū*

Conclusionē prima

**Cōclusio
scđa.**

Instantia

Solutio.

**Cōclusio
tercia.**

**Ad argu.
princi.**

contrahere. etiā infra dies luctus primi viri. Sedā cōclusio est. dato q̄ nō contraperit q̄i alio adhuc tñ nō tenet de necessitate recipere illum virz a mortuis resuscitatū. Quia vñ culū matrimonij dissolutū fuit in morte illius viri. igit post mortē vxor non māsit illi viro matrimonialiter obligata. Cōseq̄tia ista inuit apls. i. ad Cor. vii. vbi ait. Nuller al ligata est legi quāto temp̄ vir eius vinit. q̄ si dormierit vir eius liberata a lege viri. cui vult nubat tñ in dñ. Forte dicez q̄ aplus videt oppositū istius innuere ad Hebre. xi. vbi ait. q̄ acceperunt mulieres de resurrectione mortuorum suis. R̄ndeo s̄m glo. isti mortui nō fuerunt mariti istaz mulierū. sed fuerunt filij earum. Dato etiam q̄ fuissent marici. ex hoc tamē nō habet q̄ ipsos acceperint de necessitate poris matrimonij. sed potius de p̄gruitate et honestate ipsos accipiendo quodaz nō uo cōlēpsu nouū matrimonij cū ipsis cōtraverūt. Et ista etiā est int̄cio magnoruī doctoz in iure canonico. sicut patet. xxxij. q. viii c. licite. Sup̄ quo capitulo norauit Hugo. q̄ Lazarus post resurrectionē suaz nō potuit repetere vxore suam. t̄ si voluisset eā ulterius habere in vxore. necesse fuisset eos de nouo cōtrahere matrimonij. Et addit q̄ tamē ppter hoc Lazarus nō fuisset bigamus. q̄ non diuisisset carnē suam. Tercia cōclusio est. q̄ si aliquis ratione sup̄ditte infirmitatis mortuus videref. talis ad se reuersus de necessitate teneret repetere vxore suam. et ecō verso illa teheret repetere eū. q̄ matrimoniale vñculū fūda tur sup̄ toto coniūcto. t̄ ideo toto nō dissoluto. nō dissoluīt h̄moi vñculū. Sed q̄uis i vera morte totum dissoluat q̄n ania a corpe sepatur. t̄ p̄sequēs esse humanū quod ē esse totius corrupti. tamē in p̄dicta infirmitate nō dissoluīt totū. nec corrupti esset totius ideo manet h̄moi vñculū. t̄ p̄sequens manet vñz matrimonij. Ad argumentū p̄cipale nego p̄sequiā. Ad probatiōē dicēdū. q̄ licet i his q̄ sunt in sacris ordinibz et p̄tine tievoto astricti. hoc remediuī qđ est m̄rimoniū habeat impedimentū. tamē alia remedia que melius et nobilius militat ḡtra carnales concupiscērias nō habet impedimentū. puta oratio. corporis castigatio. et diuine gratie cooperatio qua deus succurrat omnibus qui inuocant illū in veritate.

Q Distinctio tricesimānona
et quadragesima.

Ost bec de di
spari cultu. Postq̄z m̄gr detinua uit de p̄sonis q̄ sic sunt illegitime q̄ m̄rimoniū cū nulla p̄sona p̄t h̄ere. nunc tractat d̄ his q̄ q̄uis cū aliquo p̄sonis possint h̄ere. tñ ad h̄endū respectu aliquaz p̄sonarū sūt oīno illegitime. H̄i aut̄ impedit vel culto disparitate. vel cognatōe carnali. v̄l affinitate. vel cognatōe legali seu sp̄uali. Ut igit̄ s̄duabz lectōibz ista residua materia de m̄rimoniō termiet. diuidit iste text̄ i duas p̄tes. Q̄ p̄mo m̄gr tractat d̄ dispari cultu et cognatiōe carnali. Scđo de affinitate et cognatiōne sp̄uali ac etiā legali. di. xli. z. xliv. Pr̄ia q̄ p̄ntis lectōibz diuidit i duas. Q̄ p̄mo tractat de culto disspitate. Scđo de carnali cogitōe seu d̄ slāgūrātē. dis. xl. ibi. Nūc sup̄est de cogitōe. Pr̄ia i duas. Q̄ p̄mo oīdit q̄ fideliis cūfidieli nō p̄t h̄ere vez m̄rimoniū. Scđo oīdit q̄ inter d̄nos infideles p̄t eē legitimū q̄uis n̄ ratū diuigiū. ibi. Sūt tñ nōnulli. Pr̄ia i tres. Q̄ p̄mo fideli cū infideli h̄ere m̄rimoniū oīdit esse phibitū. Scđo inuit si vn̄cōiungū ad fidē cōuertit. q̄ de iure p̄t relinqueret al terz nō querit. Tercio inquit vñz fideliis tere linquēs infidelē possit de nouo h̄ere m̄rimoniū. Scđa ibi. P̄t tñ licite. Tercia ibi. hic querit. Pr̄ma i tres. Q̄ p̄mo p̄mittit p̄dictē vitatis determinatōz. Scđo adducit tollit h̄riā obiectiōē. Et tertio exp̄dict̄ insert vn̄c sp̄ale d̄cloz. Scđa ibi. Huic aut̄ videt. Tercia ibi. Ex his monstrat. Sequit distinc̄cio. xl. In qua m̄gr t̄c. Et diuidit i duas p̄tes. Nā p̄mo m̄gr ostēdit vñq̄ ad quē cōsan guinitatis gradū antiquit̄ fuit phibitū h̄ere m̄rimoniū. Scđo obiectit in h̄riā. ibi. His aut̄ occurrit. Pr̄ma i tres. Quia p̄mo tangit p̄dictā inhibitiōē. Scđo oīdit gradū slāgūrātatis diuersā apud diuersos fuisse p̄pirationē. Tercio h̄i cōputatōis redditōez Scđa ibi. Quō aut̄ grad̄. Tercia ibi. Quare p̄. Circa hāc distinctiōez quero. Q̄ rū inter duas p̄sonas infideles iu fra gradū slāgūrātē xp̄iano phibitū possit eē vez m̄rimoniū. Cidet q̄ n̄ Q̄ duo impedita s̄lūcta non min̄ impe diūt m̄rimoniū q̄ virūq̄ p̄ se sup̄tū. Sz taz p̄sanguitas p̄ sesupta q̄ etiā infidelitas ipediūt m̄rimoniū. q̄ etiā ipediūt s̄lūcta. Major ep̄ se nota. Minor q̄z taz ad p̄mā sui p̄tem patz. s. q̄ cōsanguitas impedit. quia om̄nis

cognatio p̄p̄ie dicta impedit m̄rimoniū. sed sanguitas ē cognatio p̄p̄dicta. Pz etiā q̄tū ad sc̄dāz p̄tē. q̄ rōe infidelitatis fidel' cū infide li nō p̄t trahere m̄rimoniū. Lōtra. abrahā habuit vez m̄rimoniū cū sara. q̄ sanguitas nō impedit vez m̄rimoniū extra fidēxpianā. An̄s pz. q̄r als Isaac quē Abrahā habuit de sara nō fuisset legitimus heres. cui⁹ oppositū testat sc̄ptura Gen. xxi. Patet etiā sequentia. quia Sarā fuit filia patris ipsius abrahā ex alia matre. ut patet Gen. xx. In ista questione p̄mo videndū est. quō infideles se habeat ad matrimonium manēte eoz infidelitate. Secundo quō se habeant ad matrimonium cessante infidelitate. Et hoc q̄tū ad distin. xxxix. Tercio videndū est quid sit consanguinitas. et de diversitate suoꝝ gradū. Et quarto vñq; ad quorū gradū impedit matrimonium tam fideliū q̄ etiā infidelium. Et hoc q̄tū ad dist. xl.

Articulus
primus.
Eclūsio
prima

Quātuꝝ ad prīmū
Cōno dūas cōclusiones. Prīma est q̄ si fide lis cū infideли potest vez trahere m̄rimoniū. Quia illi apud quos p̄t esse lex seu ius na ture. tales p̄nt matrimonium verum trahere. Sed lex nature p̄t esse apud infideles. q̄ m̄ri moniū p̄t eē inter eos. Maior pz. q̄ sicut di xis supiūs. m̄rimoniū est aliquo mō d' lege na ture. cui⁹ etiā signū est. q̄ homines contrare rūe matrimonium an̄ om̄ne legē scriptā. Patet etiā minor. Quia ad Roma. i. dicit de infide libus gentilibus. q̄ legē dei habuerūt scriptā in cordib⁹ suis. Hoc autē nō potest intelli gi nisi inq̄stum habuerūt legē nature. que in cludit legem dei q̄tū ad decez precepta deca logi. P. quibus nihil eoz repugnat que ad verū matrimonium requirūtur. illis vere po test competere matrimonium. Sz duabus in fidelibus p̄sonis possunt cōuenire om̄ia que ad vez matrimonium sunt necessario requisita Maior patet. Minor pbo. q̄ om̄ia que in diffinitōe matrimonij ponūtur p̄nt infidelibus cōuenire. Sed necessario requisita pro matrimonio debet cāgi in ei⁹ diffinitōe. Maior patet. hec ē em diffinitio matrimonij s̄m Hugonē de sancto victore. Matrimoniuꝝ ē maris et femme cōiunctio individualis vite re tinēs consuetudinē. Sed om̄ia in ista diffi nitōe possita cōuenient etiā infidelibus veroꝝ manēte infideles. Maior etiā patet. quia

cum accidēs nō solū p̄ essentialia. verum etiā p̄ additamenta diffiniat. vt patz. vii. metaph. videt q̄ in sua diffinitione completa nihil de beatomitti de his que ad ipsum sunt necessaria requisita. Sed contrariū istius tenet quedā opinio p̄ qua potest argui sic. Nullū sacramentū ecclesie potest alicui cōuenire nisi sit baptizatus. Sed matrimonium ē sacramē tum ecclesie. et infideles puta iudei et gentiles nō sunt baptizati. ergo tē. Maior patet. q̄ baptismus est ianua intrādi ad alia sacramēta. et est fundamentū omnīū aliorū sacramēto rum. Minor de se patet. P. vñcunq; defi cit signatū ibi signū nō est verum sed falsum. Sed matrimonium sicut et quodlibet aliud sa cramentū est quoddā signū. cuius signatū deficit in statu infidelium. ergo tē. Maior patet. q̄ signū et signatū dicuntur relative. Sed p̄empto uno relatiuoꝝ p̄imitur et alterū. agit. vbi deficit signatū ibi nō potest esse verum si gnū. Probat minor. q̄ matrimoniuꝝ signat cōiunctiōē christi cū ecclesia. de qua cōiunctiōē infideles nihil tenet. P. beatus Iulius. dicit q̄ nō est ratum coniugii quod sine deo ē. Et habet hec auctoritas. xxviii. q. i. Sz coniugii infidelium sine deo est. Nam sine fide impossibile est placere deo. ut dicit ad Hebre os. xi. P. si inter infideles verū esset matrimoniū. sicut actus carnalis copule talū infide liū q̄ h̄cē m̄rimoniū nō cēt p̄cē. Lōsequētia pz. q̄ vñq; matrimonium excusat h̄moi actū a p̄cō. ut dictū ē. s. dist. xxxi. articulo. ii. Sed falsitas dñnis pba. q̄ ad Ro. xiii. dī. Dñe quod nō est ex fide peccatū est. Et ibidē dici tur in glo. Dis vita infidelium nō ē ex fide. et p̄ce dit a vita infidelium. q̄ tē. Sz ista nō cōcludūt. quia extra de duorths. c. gaudem⁹. ex dictis apli euidenter ostēditur. q̄ inter perso nas infideles vez potest cē matrimonium. P. dato q̄ duo infideles coniuges ad fidez chri sti s̄l' huertant. ad hoc q̄ vez sit eorū m̄rimoniū nō oportet q̄ de nouo trahat. q̄ supponi tur p̄us cōtractū. et p̄ dñis anteq̄z ecent conuer si vez habuerūt m̄rimoniū. Ad. i. agit dōz q̄ sac̄m ecclie cū sit signū quoddā duplē pot accipi. Uno mō s̄m suā significatione cōple tā et actualē. Alio mō s̄m suā significatione aptitudinalē. Prior mō licet maior sit aliq̄ mō vera. tñ scđo mō nō ē vera. q̄ sac̄m ecclie qđ ē m̄rimoniū q̄tū ad suā aptitudinalē signifi cationē p̄t cōuenire ei q̄ non ē baptizatus.

Instantia

3

4

Contra

1

Solutio.
Ad. i.

Ad probationem dicitur quod licet ex baptismi caritate
bini arguat quod sacramentum ecclesie non contumeliat
non baptizato sum actualiter et perfecta significatio
nisi ex hoc enim non habet quoniam possit ei connenire sum
aptitudinem alicuius significacionis. quod patet. quod si
duo coniuges infideles ad fidem christi conuerteri
si baptizetur. tunc sine aliquo novo matrimonio
ali contractu idem matrimonium quod habebant
anterior matrimonio significabit actualiter post baptismum
illud quod significat matrimonium fidelium. s. co-
ad. 2. iunctionem christi cum ecclesia. Ad secundum dicitur quod mis-
tio non est vera. Ad probationem dicitur quod ut per prophetam
scripturam superius. verum matrimonium non solus significat
coniunctionem christi cum ecclesia. et dato quod ea significatur.
enim non solum significat eam actualiter sed aptitudina
liter. Si enim homo actualis significatus sum quod
actualiter signum discernit signatum in actu perfecto po-
situm. eet de ratione matrimonij. tunc primi parientes et
ceteri antiqui testamenti pres non habuerunt verum
matrimonium quod nullo modo est dicendum. Ad. 3. q. i.
est dicitur. quis roget matrimonium infidelium non
esse ratum. tam ex hoc non sequitur quod matrimonium
non non sic verum et legitimum. Quia sicut habe-
tur. xxviiij. q. i. c. ite illud. matrimonium quoniam est
ratum sed non legitimum. sicut matrimonium inter
personas fideles et legitimas absque debita solle-
nitate clandestine contractum. Quandoque legitimi-
num sed non ratum. ut matrimonium inter personas
legitimatas sed infideles contractum. Istud enim
matrimonium non est ratum. eo quod dissolubile effi-
ciatur per conversionem unius coniugis ad fidem
christianam. Vinculum enim christiane fidei est
maius vinculum vinculo precedingi matrimonij.
Igitur in casu in quo procedens matrimonium deroga-
tur huic dignissimo vinculo subsequenti. tunc
vinculum precedingi matrimonij ipso iure mere-
tur dissolvi. Et istud euidenter habet ex dictis
Innocentij tertij extra de diuinitatis. c. quanto te-

Ad quartum dicendum quod sequitur non est fal-
sum. Ad auctoritatem apostoli qua falsitas conse-
quenter probatur dicendum. quod sicut ibidem dicit in
glossa. apostolus non accipit ibi fidem per virtutem. sed per
conscientiam. video est sensus. quod omnes faciunt contra
facientis conscientiam peccatum est. quod qui facit con-
tra conscientiam edificat ad gehennam. Ad glossam
dicendum quod hoc non est intelligendum per cau-
sam. sed per quandam concomitantiam. quia vita in
fidelium nunquam est sine peccato. et hoc vel origi-
nali em. sicut in paucis ipsis infidelium. vel ori-
ginali et actuali simul. sicut in adultis. quia si
ne gratia et caritate que veram fidem presuppo-
nuntur non deletur peccata. Ut potest dici quod il-

lud dictum debet intelligi cum reduplicatio. ve-
ritate sensus. Omnis vita infidelium. id est omniel-
lud cuius infideles sunt causa sum quod infideles
sunt. hoc est peccatum. et hoc est necessarium. quia
hoc procedit ab infidelitate. illud autem necessaria-
rio est peccatum quod sic procedit ab infidele-
s. et infidelitas eius est causa. ¶ Conclusio secunda est. Conclusio
re verum matrimonium. et hoc maxime propter statu
et tutum ecclesie quo homo sacramentum prohibe-
tur contrahendum et dirimir contractum. ut per
xxvij. q. i. ubi dicitur. Non nisi eiusdem religionis
et fidei maneat copulata coniugia. Et idem pa-
tet. xxvij. q. i. in pluribus capitulis illius questionis.
Hinc etiam ait Ambro. in libro de patri
archis. Laue christiane gentili vel iudeo fili
am tuam dare. ¶ Hec videt esse intentio apo-
sto. q. ad Corinthis. vi. ubi ait. Nolite iugur-
ducere cum infidelibus. que enim principatio hu-
cis ad iudeos. aut que per fidem cum infi-
deli. ¶ exemplum istius habet in veteri testa-
mento. i. Hesdras. ix. et. x. ca. ubi Hesdras dis-
soluit coniugia contracta a iudeis cum mulieri
bus alienigenis. Et Deutero. viij. ubi dominus p-
cipit filios israhel ne matrimonium contrahat
cum chananis dicens. Non in iudeis cum eis fedus,
nec misereberis eorum. nec eis sociabis cum eis con-
iugia. filiam tuam non dabis filio eius. nec filius
eius accipies filio tuo. quod seducet filium
tuum ne sequatur me. et ut magis seruat dominus alii-
enis. ¶ Et hic tangitur ratio super qua funda-
tur predictum statutum ecclesie. principiens nefide-
lis matrimonium contrahat cum infidelibus. ¶ Instantia
contra istud forte dicetur quod ista conclusio repu-
gnat primo. Quia si infidelitas impedit matrimo-
nium. tunc maior infidelitas magis habet in im-
pedire. Sed auctoribus coniugib[us] existentibus
infidelibus maior videtur esse infidelitas. quod se-
cundum est fidelis et alter infidelis. ergo si unus
us infidelitas non patitur verum matrimonium.
sicut ista conclusio pretendit. multo magis ambo
iudei infidelitas non admittet verum matrimonium.
cuius oppositum habet ex prima parte. ¶ Secunda
non debet statuere oppositum illius quod apostolus videt
consulere. Sed apostolus videt consulere matrimonium
non habendum inter fidelem et infidelem. i. ad Co-
rinthis. viij. dicens. Sanctificat vir infidelis
per mulierem fidem. et eorum. ergo tecum. ¶ Tercia
exemplum istius habetur in multis locis veteris
testamenti. Nam Joseph contraxit cum
muliere egyptiaca. ut patet Genes. xli. Mo-
yses cum ethiopissa. ut patet Numeri. xxiij.

Hester q̄ fuit fidelis iudea & traxit cū rege as
suero q̄ fuit gentilis. vt patet Hester.ij.c. Et
salomon cū filia pharaonis. & cū alijs multis
mulieribz gentilibz. vt patet.ij. Reg. & ij.p.
ratipo. **A**d primū dicendū q̄ hic nulla est
contradiccio. **A**d probationē dicendū q̄ infideli
tas p̄cise n̄ impedit m̄rimoniū. s̄ p tanto im
pedit p̄ quanto derogat alteri p̄iungis fidelita
ti. Hoc aut̄ nō contingit ambobz cōiugibz exi
stentibz infidelibz. s̄ altero tm. **A**d secundū
dicendū q̄ ap̄ts nō loquit ibi de fideli muliere
q̄ erat fidelis priusq̄ & heret. s̄ loquit de ea q̄
infidelis existēs cū viro infideli & traxit. & po
stea puerfa est ad fidē. igit̄ ex iā dicta auctorit
ate nihil arguit p̄tra p̄lens p̄positū. **E**ciam
eccl̄ia posset r̄onabiliter aliqd statuere p̄ nūc
qđ obuiaret p̄silio d̄ato ab ap̄lo p̄ tūc. suppo
sito q̄ obuiatio illi p̄silij p̄tūc fuerit expediens.
Ad tertium
dicendū q̄ antiq̄ patres q̄ fuerūt ante legē moi
si potuerūt & trahere matrimoniuū cū infidelibz
bus. eo q̄ p̄tūc h̄mōi & tractū nūla lege fuit p̄
hibit. **S**ʒ tpe legis p̄hibiti fuit ut ne cōtra
heret cū chanan eis mulieribz ip̄is manētibz
i ritu chananeoz. Si tñ mulier mutabat ritu
suū. & trāfferebat se ad ritu hebreoz. tunc lice
bat cōtrahere cū ea. Sicut appuit de raab. q̄
capta fuit in hiericho. cū qua & traxit naason
p̄nceps militie tribz iudee. & de ea genuit booz
vt patet Matth. i. **D**e alijs en̄ infidelibz
mulieribz exceptis chanan eis nō fuerūt filii
israel p̄hibiti qui possent ip̄is m̄rimonialit
copulari. diūmodo h̄mōi mulieres viros nō
alicerer ad infidelitatē. Quicūq̄ em̄ tales ne
pharias affectōes fecissent. ille fī legē īmedi
ate detebat lapidari. vt appet Deutero. xiij.
Sʒ tpe legis euāgelice null̄ fidelis xpia
nus debet & trahere cū aliq̄ infideli muliere. si
ue sit iudea. siue pagana: vel gentilis.

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.
stentibz infidelibz. s̄ altero tm. **A**d secundū
dicendū q̄ apl̄s nō loquit ibi de fideli muliere
q̄ erat fidelis priusq̄ & heret. s̄ loquit de ea q̄
infidelis existēs cū viro infideli & traxit. & po
stea puerfa est ad fidē. igit̄ ex iā dicta auctorit
ate nihil arguit p̄tra p̄lens p̄positū. **E**ciam
eccl̄ia posset r̄onabiliter aliqd statuere p̄ nūc
qđ obuiaret p̄silio d̄ato ab ap̄lo p̄ tūc. suppo
sito q̄ obuiatio illi p̄silij p̄tūc fuerit expediens.
Ad tertium
dicendū q̄ antiq̄ patres q̄ fuerūt ante legē moi
si potuerūt & trahere matrimoniuū cū infidelibz
bus. eo q̄ p̄tūc h̄mōi & tractū nūla lege fuit p̄
hibit. **S**ʒ tpe legis p̄hibiti fuit ut ne cōtra
heret cū chanan eis mulieribz ip̄is manētibz
i ritu chananeoz. Si tñ mulier mutabat ritu
suū. & trāfferebat se ad ritu hebreoz. tunc lice
bat cōtrahere cū ea. Sicut appuit de raab. q̄
capta fuit in hiericho. cū qua & traxit naason
p̄nceps militie tribz iudee. & de ea genuit booz
vt patet Matth. i. **D**e alijs en̄ infidelibz
mulieribz exceptis chanan eis nō fuerūt filii
israel p̄hibiti qui possent ip̄is m̄rimonialit
copulari. diūmodo h̄mōi mulieres viros nō
alicerer ad infidelitatē. Quicūq̄ em̄ tales ne
pharias affectōes fecissent. ille fī legē īmedi
ate detebat lapidari. vt appet Deutero. xiij.

Ad. 3.
Ad secundū dicendū q̄ antiq̄ patres q̄ fuerūt ante legē moi
si potuerūt & trahere matrimoniuū cū infidelibz
bus. eo q̄ p̄tūc h̄mōi & tractū nūla lege fuit p̄
hibit. **S**ʒ tpe legis p̄hibiti fuit ut ne cōtra
heret cū chanan eis mulieribz ip̄is manētibz
i ritu chananeoz. Si tñ mulier mutabat ritu
suū. & trāfferebat se ad ritu hebreoz. tunc lice
bat cōtrahere cū ea. Sicut appuit de raab. q̄
capta fuit in hiericho. cū qua & traxit naason
p̄nceps militie tribz iudee. & de ea genuit booz
vt patet Matth. i. **D**e alijs en̄ infidelibz
mulieribz exceptis chanan eis nō fuerūt filii
israel p̄hibiti qui possent ip̄is m̄rimonialit
copulari. diūmodo h̄mōi mulieres viros nō
alicerer ad infidelitatē. Quicūq̄ em̄ tales ne
pharias affectōes fecissent. ille fī legē īmedi
ate detebat lapidari. vt appet Deutero. xiij.
Sʒ tpe legis euāgelice null̄ fidelis xpia
nus debet & trahere cū aliq̄ infideli muliere. si
ue sit iudea. siue pagana: vel gentilis.

Articulus
secundū.

Quantū ad secundū
articulū est sciendū q̄ infidelitas p̄iungū du
pliciter p̄cessare. Alio mo p̄ pariter i ambobz.
Alio mo i uno tm. Et fī h̄ pono duas p̄clu
siones. **P**rima est hec. Qñ ambo legitimi
p̄iunges de infidelitate p̄uertunt ad fidē xpia
na. tūc m̄rimoniū pr̄ & tractū p̄o est dissol
uendū. Q̄ ex rit̄ & fidei mutatōne nō dissol
uit matrimoniuū nisi interueniēte cult̄ dispa
ritate. **S**ʒ qñ ambo p̄iunges ad fidē xpianam
p̄uertunt ex hoc nō oriū inter eos cul̄ dispa
ritas. ergo tē. **P**. fides xp̄i nō infirmat: icd

Cōclusio
prima.

Secunda
p̄clusio

Ad. 2.
Secunda
p̄clusio

Ad. 3.
Secunda
p̄clusio

Ad. 4.
Secunda
p̄clusio

Ad. 5.
Secunda
p̄clusio

Ad. 6.
Secunda
p̄clusio

Ad. 7.
Secunda
p̄clusio

Ad. 8.
Secunda
p̄clusio

Ad. 9.
Secunda
p̄clusio

Ad. 10.
Secunda
p̄clusio

Ad. 11.
Secunda
p̄clusio

Ad. 12.
Secunda
p̄clusio

Ad. 13.
Secunda
p̄clusio

Ad. 14.
Secunda
p̄clusio

Ad. 15.
Secunda
p̄clusio

Ad. 16.
Secunda
p̄clusio

Ad. 17.
Secunda
p̄clusio

Ad. 18.
Secunda
p̄clusio

Ad. 19.
Secunda
p̄clusio

Ad. 20.
Secunda
p̄clusio

Ad. 21.
Secunda
p̄clusio

Ad. 22.
Secunda
p̄clusio

Ad. 23.
Secunda
p̄clusio

Ad. 24.
Secunda
p̄clusio

Ad. 25.
Secunda
p̄clusio

Ad. 26.
Secunda
p̄clusio

Ad. 27.
Secunda
p̄clusio

Ad. 28.
Secunda
p̄clusio

Ad. 29.
Secunda
p̄clusio

Ad. 30.
Secunda
p̄clusio

Ad. 31.
Secunda
p̄clusio

Ad. 32.
Secunda
p̄clusio

Ad. 33.
Secunda
p̄clusio

Ad. 34.
Secunda
p̄clusio

Ad. 35.
Secunda
p̄clusio

Ad. 36.
Secunda
p̄clusio

Ad. 37.
Secunda
p̄clusio

Ad. 38.
Secunda
p̄clusio

Ad. 39.
Secunda
p̄clusio

Ad. 40.
Secunda
p̄clusio

Ad. 41.
Secunda
p̄clusio

Ad. 42.
Secunda
p̄clusio

Ad. 43.
Secunda
p̄clusio

Ad. 44.
Secunda
p̄clusio

Ad. 45.
Secunda
p̄clusio

Ad. 46.
Secunda
p̄clusio

Ad. 47.
Secunda
p̄clusio

Ad. 48.
Secunda
p̄clusio

Ad. 49.
Secunda
p̄clusio

Ad. 50.
Secunda
p̄clusio

Ad. 51.
Secunda
p̄clusio

Ad. 52.
Secunda
p̄clusio

Ad. 53.
Secunda
p̄clusio

Ad. 54.
Secunda
p̄clusio

Ad. 55.
Secunda
p̄clusio

Ad. 56.
Secunda
p̄clusio

Ad. 57.
Secunda
p̄clusio

Ad. 58.
Secunda
p̄clusio

Ad. 59.
Secunda
p̄clusio

Ad. 60.
Secunda
p̄clusio

Ad. 61.
Secunda
p̄clusio

Ad. 62.
Secunda
p̄clusio

Ad. 63.
Secunda
p̄clusio

Ad. 64.
Secunda
p̄clusio

Ad. 65.
Secunda
p̄clusio

Ad. 66.
Secunda
p̄clusio

Ad. 67.
Secunda
p̄clusio

Ad. 68.
Secunda
p̄clusio

Ad. 69.
Secunda
p̄clusio

Ad. 70.
Secunda
p̄clusio

Ad. 71.
Secunda
p̄clusio

Ad. 72.
Secunda
p̄clusio

Ad. 73.
Secunda
p̄clusio

Ad. 74.
Secunda
p̄clusio

Ad. 75.
Secunda
p̄clusio

Ad. 76.
Secunda
p̄clusio

Ad. 77.
Secunda
p̄clusio

Ad. 78.
Secunda
p̄clusio

Ad. 79.
Secunda
p̄clusio

Ad. 80.
Secunda
p̄clusio

Ad. 81.
Secunda
p̄clusio

Ad. 82.
Secunda
p̄clusio

Ad. 83.
Secunda
p̄clusio

Ad. 84.
Secunda
p̄clusio

Ad. 85.
Secunda
p̄clusio

Ad. 86.
Secunda
p̄clusio

Ad. 87.
Secunda
p̄clusio

Ad. 88.
Secunda
p̄clusio

Ad. 89.
Secunda
p̄clusio

Ad. 90.
Secunda
p̄clusio

Ad. 91.
Secunda
p̄clusio

Ad. 92.
Secunda
p̄clusio

Ad. 93.
Secunda
p̄clusio

Ad. 94.
Secunda
p̄clusio

Ad. 95.
Secunda
p̄clusio

Ad. 96.
Secunda
p̄clusio

Ad. 97.
Secunda
p̄clusio

Ad. 98.
Secunda
p̄clusio

Ad. 99.
Secunda
p̄clusio

Ad. 100.
Secunda
p̄clusio

Ad. 101.
Secunda
p̄clusio

Ad. 102.
Secunda
p̄clusio

Ad. 103.
Secunda
p̄clusio

Ad. 104.
Secunda
p̄clusio

Ad. 105.
Secunda
p̄clusio

Ad. 106.
Secunda
p̄clusio

Ad. 107.
Secunda
p̄clusio

Ad. 108.
Secunda
p̄clusio

Ad. 109.
Secunda
p̄clusio

Ad. 110.
Secunda
p̄clusio

Ad. 111.
Secunda
p̄clusio

Ad. 112.
Secunda
p̄clusio

Ad. 113.
Secunda
p̄clusio

Ad. 114.
Secunda
p̄clusio

Ad. 115.
Secunda
p̄clusio

Ad. 116.
Secunda
p̄clusio

Ad. 117.
Secunda
p̄clusio

Ad. 118.
Secunda
p̄clusio

Ad. 119.
Secunda
p̄clusio

Ad. 120.
Secunda
p̄clusio

Ad. 121.
Secunda
p̄clusio

Ad. 122.
Secunda
p̄clusio

Ad. 123.
Secunda
p̄clusio

Ad. 124.
Secunda
p̄clusio

Ad. 125.
Secunda
p̄clusio

Ad. 126.
Secunda
p̄clusio

Ad. 127.
Secunda
p̄clusio

Ad. 128.
Secunda
p̄clusio

Ad. 129.
Secunda
p̄clusio

Ad. 130.
Secunda
p̄clusio

Ad. 131.
Secunda
p̄clusio

Ad. 132.
Secunda
p̄clusio

Ad. 133.
Secunda
p̄clusio

Ad. 134.
Secunda
p̄clusio

Ad. 135.
Secunda
p̄clusio

Ad. 136.
Secunda
p̄clusio

inciteret talē. q a bono incepto desisteret. et ad
pristina infidelitate rediret. Si mulier tunc
suis blandicijs et allēctōnib⁹ niteret seducere
virū. qz virū et mulieres apostatare faciūt la-
pientes. sicut dicit Eccl. xix. Qd̄ benc tangēt
quidā poeta sic ait. Adam samsonē regē da-
uid et salomonē. Mulier decepit. quis modo
turus erit. Et alter poeta ait. Nonne videt qz
parua fides est in mliere. Erude mihi si credis
ei decipiere. Forte dices q opposituz istius
habet ex dictis apli. i. ad Lhoz. vii. vbi ait.
Leteris ego dico nō dñs. Si qz frater uxore
habet infidelē. et hec cōsentiat habitare cū il-
lo. nō dimittat illā. Et si qua mulier virū ha-
bet infidelē. et hic cōsentit habitare cū illa. nō
dimittat virū. Sanctificat em̄ vir rē. Ex quo
pater q̄ ista cōclusio apte repugnat cōsilio ip-
suis apli.) p̄. xps in euāgeliō phibet dimitti
uxorēnīt̄aula fornicatois. Sz possibile ē.
mulierē infidelē nō esse fornicatricē. igit talez
nō potest licite vir fidelis dimittere.) p̄. da-
to q̄ vir fidelis possit uxore infidelē dimitte-
re. tamē nō videt q̄ possit aliā ducere. cū vi-
cūlū m̄rimoniū sit indissolubile. Ad p̄mū
dicendū q̄ obseruatio illi⁹ cōsilij p̄e apli ex-
pediebat fidelib⁹. p̄ nūc autē nō expedit. et iō
ecclesia oppositū illi⁹ cōsilij aliq̄ modo videt
p̄cipere. xxviiij. q. i. dices. Nō p̄ infidelis i cō-
cōunctione manere que iā in fidē christiana
trāslata est.) Ad cui⁹ intellectū est aduerte-
dū. q̄ fm̄ triplicē statū ecclie triplex fuit iudi-
cū de dimittēdo p̄iugē infidelē. Ha in prin-
cipio nec iudei nec gentiles fuerūt obstinati.
q̄i imo q̄si q̄tūcile multi tā gētiles q̄i iudei eō
uerrebant ad christū. p̄p̄t aploz p̄dicationē
et miraculoz operationē. Et ideo p̄ tācē p̄sulū
et apostol⁹ ra iudeis q̄ gentilib⁹. vt fidelis si
discederet ab infidelī. p̄pter spēm cōversionis
ip̄is infidelis ab ip̄o fidelī. In successu ver-
tis iudei fuerūt obstinati in suā malicia et n̄
gentiles. et ideo cōsilū fuit circa tpa cōstanti
m̄impatoris. vt in casu p̄dicto p̄iunx fidelis
maneret cū infidelī de natōne gentili. nō autē
de natōne iudeor̄. Nūc autē in istis t̄p̄ib⁹ nō
solū iudei vez etiā gentiles vt plurimū sunt
obstinati. et hoc quantū ad saracenos ppter
peruersas leges ip̄i⁹ machmeti. et ideo p̄ nūc
expedit vt fidelis ab infidelis sit gētis si-
ue iude⁹ cōm⁹ segetur.) Ad secundū dicendū
q̄ licet infidelitas nō sit fornicatio corporis.
et mē est fornicatio spūalis. qz in vera fide de-
spiciant deo anime humane. Juxta q̄ dixit
beata agnes. Unulo fidei sue subarrauit me

Versus.

Instantia

2.

3.

Solutio
Ad. I.

Ad. 2.

domin⁹ me⁹ ihesus ch̄rist⁹. Propter q̄ om̄is
anima infidelis quasi fornicādo recedit a ve-
ro suo sposo dño ihesu ch̄risto. et per sequens
a fidelī cōuge qui fide et amore vnit ch̄risto
infidelis merito separatur. Et hinc est q̄ plures
p̄phetaz animā infidelē describūt p̄ modū
meretricis adultere q̄ recessit a legitimo suo vi-
ro.) Ad tertium dicendū q̄ in tribū casib⁹ po-
test aliā ducere. Quoꝝ p̄m⁹ est: si infidelis
nō vult cohabitare fidelī. Secundus si vult
cohabitare. tamē nō sine blasphemia creato-
ris. Terci⁹ si sine blasphemia creatoris. tamē
nō sine scandalō cōuigis. puta ip̄m cōuigem
trahēdo ad aliqd mortale peccatum. Et ista est
determinatio in nocēt̄ tercij. extra de diuoz.
c. quāto. vbi sic ait. Si em̄ alter infidelū cō-
iugū ad fidē catholica p̄uertat. altero v'l nūl
lo modo. vel nō sine blasphemia diuini no-
minis. v'l vt eū pertrahat ad mortale peccatum
et cohabitare volēte. ad secundū si voluerit vo-
ta trāsibit.) Ad p̄bationē dicendū q̄ vinculū
matrimonij infidelū p̄iugū nō est simpli-
citer indissolubile. et ideo post verba p̄dicta
subdit innocētū. Nā et si matrimonij verā
inter infideles existat. nō tñ est ratū.

Ad. 3.

distinctō
xl.
Articulus
tercius.

Quātū ad tertium

articulū sciendū q̄ cōsanguinitas cōmuniter
diffiniſ sic. Cōsanguinitas est vinculū perso-
narū ab eocē stipite descendentiū carnali p̄
agatione p̄tractū. Stipes h̄ appellat perio-
na a qua tanq̄ a p̄ximo uno principio h̄i qui
sunt cōsanguinei p̄cesserunt.) Linea vō cō-
sanguinitatis est ordo huiusmodi personarū
fm̄ determinatos grados ab inuicem distan-
tium.) Huiusmodi autē ordo potest tripli-
citer accl̄p̄ scilicet in altū. in profundū. et in
latū. Et fm̄ hoc res dicunt linea cōsanguini-
tatis. scilicet ascendēs. descendēs. et transuer-
salis.) In linea ascendentē primū gradum
faciunt pater et mater. Secundū gradū quis
et aula. Tertiū proauus et pānta. Quartū ar-
taus et atraus.) In linea descendente pri-
mū gradū faciunt filius et filia. Secundū ne-
pos et nept̄. Tertiū p̄ nepos et p̄nept̄. Quar-
tū abnepos et abnept̄.) In linea vō trā-
uersali primū gradū faciunt duo fratres seu
due sorores seu frater et soror. Secundū filij
duorum fratrum qui dicunt fratres. vel filij
duarū sororū qui dicunt cōsorini. Terciū
nepotes duorū fratrum vel duarū sororū v̄l fra-
teris et sororis. Quartū p̄ nepotes eorū) Est

etiam hic aduertendū & in linea transuersali quo
to gradu pionia distant a stipite. toto gradu
distant inter se. Et si vna personaz magis qz
alia distat a stipite. tūc distātia hīmōi perso-
narū debet accipi sīm distantia remotioris per-
sonē. Clerbi gratia. Duoꝝ fratz nepotes di-
stant a patre illoꝝ fratz in tertio gradu. ideo
distant inter se i ſertio gradu. H̄z nepos vni
us fratris & p̄nepos alteriꝝ fratris distat inter
se in quarto gradu. eo qꝝ p̄nepos alteriꝝ fratz
distat a stipite. s. a patre illoꝝ fratrū in qua-
to gradu.

Articulus
quartus.

Quātū ad quartū
articulū pono duas cōclusiones. Una circa
matrimonii fideliū. Aliā circa matrimonii
infideliū. Prima est qꝝ fideles phibentur
cōtrahere matrimonii vſqꝝ ad quartū gra-
dui cōsanguinitatis inclusiue. & hoc p̄tan-
to. qz vſqꝝ ad illū gradū durat ex p̄iniquita-
te naturali inter homines amicicia. i. ḡt non
est necesse infra illū gradū homies cōtrahere
sedus amicicie mediante matrimonio. Ista
cōclusio determinata est p̄ generale cōcilium
extra de planguinitate & affinitate. & nō debet.
vbi innocent⁹ papa sic ait. Prohibicio quo
qz copule cōiugalis quartū cōsanguinitatis
& affinitatis gradū de cetero nō excedat. qz in
vteriorib⁹ gradib⁹ iā. non potest abſqꝝ graui
dispendio hīmōi phibitio generaliter obsua-
ri. Et circa finē eiusdē. c. sic cōcludit. Lū ergo
iam vſqꝝ ad quartū gradū phibitio cōiuga-
lis copule sit restricta. eā ita volum⁹ esse p̄pe-
tuā nō obstantib⁹ cōſtitutōnib⁹ sūp̄ hoc du-
diū edictis. vel ab alijs. vel a nobis. vt si quis
cōtra phibitionē hīmōi plumpserit copulari
nulla longinquitate defensat annoꝝ. cū diu-
nūtias rēponis nō minuat peccatum. I. auge-
at. tantoqꝝ sunt grauiora criminā: quāto diu-
nūtias infelicitē animā detinent alligata. Ex qz
patet qꝝ per istud statutū cōcili⁹ generalis tol-
lunt tres grad⁹ phibitōnis. qz sīm antiq̄ iura
nō licuit alicui cōtrahere matrimonii infra
septimū gradū cōsanguinitatis. vt patet. xxx
v. q. v. c. ad sedē. Cōclusio secūda est qꝝ ho-
mines nō baptizati extra xpianā fidē tegētes
possunt cōtrahere vey matrimonii infra grā-
dui christiani phibitū. Qz tales vel sunt iu-
dei innitentes legi a domino date p̄ moysen.
vt sunt gentiles innitentes legi nature. Si sunt
iudei. tūc possunt cōtrahere in tertio & quar-
to gradu. vt patet Leuit. xviii. c. vbi solū per-

legē ip̄is datā phibent in primo & scēndo gra-
du. Si gentiles solumodo innitentes legi na-
ture. tūc vey matrimonii cōtrahunt in secun-
do gradu. Qz quāuis lex positiva scripta hoc
phibeat. tamē lex nature hoc nō videt. phibe-
re. qd̄ bene patuit in antiquis patriis. qui le-
gem mosaicā p̄cesserūt. Nā sara vxor abraam
fuit soror sua ex parte patris. & lya vxor iacob
fuit cōsobrina iua. cū fuerit filia laban qui fu-
it frater rebecca marris ipsi⁹ iacob. P. si iu-
dei vel gentiles infra p̄dictos grad⁹ nō habe-
rent vey matrimonii. tūc polito p̄ aliqui i ſra
p̄dictos gradus copulati ad fidē christianaꝝ
duerterent. ecclēsia nō patet eos manere cō
iunctos. H̄z cōsequēs est falliꝝ. ergo ranteſ
cedens. Lōsequētia patet. qz in his qui ad ſi-
dem cōcertūt ecclēsia nō patet adulterina cō
iugia. H̄z fallitas cōsequēs evidēter habet
extra de cōsanguinitate & affinitate. c. te i ſra
delib⁹. vbi dicit innocētius. qꝝ matrimonii
ſim legē veterē i ſra graduz cōsanguinitatis
tractū. post baptiſmū nō est separandū. Et
idē patet extra de diuoxis. c. gaudem⁹. & c. is
qui ecclēsia ſua. Id argumētū principale
dicendū qꝝ minor nō est vera. qz infidelitas p̄
le ſumpta nō impedit matrimonii. I. ſolū p̄
accidēs. puta rōe disparitatis i cultu. Etia
planguinitas in gradib⁹ p̄dictis nō impedit
matrimonii per ſe vel ſim ſe. I. ſolū ratōne ſta-
tuti ecclēsie vel legis mōsaye. Nā ſim legē na-
ture pleo nō phibet cōtrahere niſi cū ſtipite.
ſicut dicit aliqui magni doctoreſ. quia p̄ tra-
omē dictamē recte ratōis ſemp̄ fuit qꝝ filia ei-
ſet vxor patris. vel fili⁹ eſſet marit⁹ matr̄. Et
ideo filie Loti peccauerūt cōtra legē nature.
quādo patri ſuo lebūato ſe ſuppōſuerūt. H̄z
abraam nō peccauit quādo ſoror ſua in uxo
duxit. Ilō eī ſi peccauit cōtra legē ſcriptā
quia nondū erat lex ſcripta qꝝ hoc poſtea phib-
uit. vt patet Leuit. xviii. Nec etiā alīqꝝ mo-
do putandū eſt qꝝ vir tante perfectōnis cōtra
legē nature peccauerit. qꝝ tamē utiqꝝ feciſſet ſi
accipe ſorori in uxore cōtra legē nature ſuissz
qz ſicut ip̄emē ſatet Gen. xx. ſara uxoris ſu-
it ſoror ſua filia patris ſui.

**Ed. princi-
pate art. 11.**

Distinctio. xli. et. xlī.
**Inc de affi-
nitate.** Postqꝝ mḡ tractauit
de cult⁹ disparitate & cognatio-
ne carnali. nullū in hiſ duab⁹ distinctiōnib⁹
yy 2

Vtēm tractat⁹ de matrimonio incipit deter-
minare de affinitate et cognatōe spūali ac etiā
legali. Et dividit in duas ptes. Quia primo
tractat de affinitatis circa matrimonii impe-
ditione. Secundo de spūali ac legali cognatio-
ne. dist. xlīij. ibi. De parentaliū graduū. Prīma
in tres. Qz primo ostēdit qualiter p affinita-
tem cōtingales cōtrace⁹ impēdiant. Secundo
innuit q̄ quibusdā peccatis iura affinitatis
violant. Et tertio distinguere de aliquib⁹ que
ex gradib⁹ affinitatis causant. Secunda ibi.
Hic sciendū est. Tercia ibi. Attiendendū est.
Prīma in duas. Qz primo tractat de impe-
dimentis et gradib⁹ affinitatis. Secundo ostē-
dit quomodo separat matrimonii hīmōi gra-
dib⁹ violat⁹. ibi. Et est sciendū. Prīma i tres.
Quia pmo ostēdit p quos grad⁹ affinitatis
impedit matrimonii. Secundo obiicit in cō-
trariū. Et tertio respōdet ex lēteria pape gre-
gorij ad quendā affinitatis casū. Secunda ibi.
S̄z ali⁹. Tercia ibi. Illud etiā non est ptere/
undū. Sequit distinction. xlīj. In q̄ magi-
ster determinat de spūali et legali cognatōne.
Et dividit in tres ptes. Nā primo cōtinuat
dicta dicēdis. Secundo tractat de impedimē-
tis puenientib⁹ ex vinculo spūalis et legalis
cognatōnis. Et tertio determinat de nupriis
iteratis. Secunda ibi. Spūales filij sūt. Ter-
cia ibi. Sciendū est etiā. Istaz secunda diui-
dit in duas ptes. Nā primo ostēdit qualiter
et quomodis spūalis cognatōe p̄trahat. Se-
cundo quomodo p ipam matrimonii impe-
diat⁹. ibi. Q, autē cōpater. Et hec i tres. Nā
primo ostēdit qualiter matrimonii impedit
spūalis cognatōe directa. Secundo quomo-
do indirecta. Tercio determinat quedā inci-
dētia. Secunda ibi. Solet etiā queri si cō/
matrē. Tercia ibi. Solet etiā q̄ri si vxor. Prīma
in duas. Nā primo ostēdui distincē quo
modo matrimonii patit impedimentū ex co-
gnatōe spūali. Secundo ostēdit hoc idē siml̄
ex spūali et legali. ibi. Q, autē spūales. Prīma
in tres. Nā primo determinat suū ppositum.
Secundo infert qđdā correlariū. Et tertio in-
ducit et soluit incidēs dubiū qđ p̄dictis videt
esse p̄terariū. Secunda ibi. Ex his appet. Ter-
cia ibi. His autē obuiare videt. Hec est di-
uisio et sentētia istaz distinctionū. I. xlīj. et. xlīj.
in generali. circa quas q̄ro in speciali.

Utēm affinitas impēdiat matrimonii
um. Cidet q̄ nō. qz qđ te se nihil
est hoc nō potest aliquid impēdire. S̄z
affinitas d̄ se nihil esse videt. ergo tc. Maior

videt esse nota. P̄ robat minor. qz om̄e qđ est
vel est res absoluta. v̄l relata. S̄z affinitas n̄
est res absoluta. ve de se poter. nec relata. qz re
latio nō potest cōvenire alicui. sine aliquid abso-
luto fundamēto. S̄z aliquis potest acq̄rere affi-
nitatē abiq̄z acquisitōe cuiuscūq; rei absolute
ve ex dicēdis patebit. ergo tc. Lōgra. non
mūn⁹ impēdit matrimonii affinitas. qz publi-
ce honestatis iusticia. vel spūalis et legalis co-
gnatōe. S̄z ista tria impēdiunt m̄fumonij. ve
in pcessu isti⁹ q̄stionis patebit. ergo tc. Un-
isto utēm argumēto q̄ttuor tangunt. d quo
ru vnoquoq; in plēti⁹ q̄stione videndū ēqd
sit in se. et verū matrimonii valeat impēdire.
Et primo de publice honestatis iusticia.
Secundo de affinitate. Et hoc quantū ad
dist. xlī. Tercio de spūali cognatōne. Et hoc quantū
ad distinctionē. xlīj.

Articulus
primus

Quid sit
publice ho-
nestatis iu-
sticia.

Quantū ad prīmū

est aduertendū. q̄ sūi theologos ac etiā cano-
niſtas publice honestatis iusticia sic diffinīt
Publice honestatis iusticia est pp̄iniquitas
ex spōsalib⁹ pueniens. robur trahēs ab ecclē-
sie institutōe ppter ei⁹ honestatē. Ad in-
tellectū isti⁹ diffinītōis optee videre qđ sūt
sponsalia. et qualiter cōtrahant. Et de vocē
quire dist. xxvij. articulo quarto. In iā di-
cta diffinītione pp̄iniquitas ponit pro gene-
re. Nā in hoc publice honestatis iusticia cō/
uenit cū affinitate et cognatōe. S̄z cetera po-
nunt p differētib⁹. Nā per hoc q̄ publice ho-
nestatis iusticia a spōsalib⁹ puenit. differt ab
affinitate. que est pp̄iniquitas puenies a car-
nali copula et a spūali cognatōne q̄ puenit ex
his que sūt circa aliquoz sacramento et colla-
tionē. et a legali cognatōe que puenit per lega-
lem adoptionē. Et p hoc q̄ addit. robur tra-
hens ab ecclēie institutōe. differt ab illa pp̄in-
iquitate que dicit cōsanguinitas. que nō pue-
nit ab ecclēie institutōe. Iz a naturali generati-
one. Ulteri⁹ est hic aduertendū. q̄ ista pp̄iniquitas
que dicit publice honestatis iusti-
cia. extendit se ad om̄es cōsanguineos. ita q̄
sponsus hac pp̄iniquitate dicit pp̄iniqu⁹ om-
nib⁹ cōsanguineis sue spouse. et sponsa est pp̄in-
qua om̄ib⁹ cōsanguineis sui sponsi. Ec-
ideo dāto q̄ sponsalia dissoluant ita q̄ matr-
rimonii inter spōsum et spōsam nō perficiat. ta-
mēratōe iā dicte pp̄iniquitatis que dicit p̄z
publice honestatis iusticia. sponsus non potest

strahere matrimonii cū aliqua consanguinea
sue sponse. nec eō quōd spōsa cū aliquo consan-
guineo sui sponsi. **E**t istud patet. p.vij. q.
ij. c. **S**i quia uxore. Et idē patet extra de de-
sponsatōe impulso. **C**ontribuit. ubi circa si-
nem illi⁹ capituli alexander tert⁹ ait sic. **S**i
vero puella infra nubiles annos alicui despo-
lata fuerit. nō licet alicui de consanguinitate illi⁹
us cui despolata fuit cā ducere in uxore. Nec
phas est eidē sponsō de consanguinitate spōse
sibi aliquā copulare. **L**ū igit̄ cōsanguinitas
phibens matrimonii duret vñqz ad quar-
tū gradū inclusiue. ut patuit in pcedenti que-
stione. ideo dicit doctores iuri⁹ p publice ho-
nestatis iusticia phibet matrimonii vñqz ad
quintū gradū consanguinitatē exclusiue. **E**st
etia⁹ aduertendū q̄ sponsalia de facto cōtra
sine iure et cōtra phibitionē ecclie etia⁹ causatē
pdictā ppinquitatē. Verbi gratia. **S**i aliquis
cōtrahit sponsalia cū aliqua sua cōsanguinea
hoc de iure nō potest. quāuis de facto hoc faci-
at. talis nunqz potest cōtrahere cū aliqua cō-
sanguinea illi⁹ spōse. nec illa cū aliquo cōsan-
guineo illi⁹ sponsi. **E**t idē dicendū est in omī
bus alijs casib⁹ i quib⁹ sponsalia nō sunt ve-
ra. s̄z solū plumpa. nec de iure. s̄z solū de facto
cōtracta. hoc dūtaxat excepto si pueri cōtra-
hentes spōsalia fuerūt infra septē annos. et nō
approbauerūt cōtractū factū postqz septēniū
attigerūt. tūc em̄ ex tali cōtractu nec aggene-
rat impedimentū masculo. quin possit matrimo-
niū cōtrahere cū sorore ipi⁹ puelle. nec ipi⁹
puelle quin possit cōtrahere cū fratre ipi⁹ ma-
sculi. **H**ec patet. p.vij. q. ij. c. quidā despon-
savit. et extra de spon. et mri. c. ad audiētiā.

nec etia⁹. Patet etia⁹ extra de eo qui cognovit cō-
sanguinea uxoris sue. c. fraternitatis. **D**ixi
etia⁹ notanter dūmodo fuerit naturalis et cō-
pleta. q̄ si vir cū corpore suo attingeret ista cor-
pus mulieris. et tamē ab actu illo desisteret an-
teqz semē virile ab eo pcederz. nulla ex hoc ge-
neraret affinitas inter virū et cōsanguineas
mulieris. et inter mulierē illā et cōsanguineos
viri illi⁹. **E**tia⁹ dato q̄ semē a viro pcedat.
si tamē nō recipit in loco naturali ipsi⁹ mulie-
ris. quāuis hīmōi semine mulier extrinsecē pol-
luat et innaturaliter seu cōtra naturā illa ex-
equi copula generat affinitas. **I**sta patet. p.vij.
v. q. ij. c. extraordinaria. **I**stud etia⁹ tenet do-
ctores iuri⁹ s. **F**rederic⁹ **I**nnocent⁹ **H**ostis
et **R**aymund⁹ ac etia⁹ doctores theologie

Nota tamē q̄ hic a iā dictis doctorib⁹ ex-
cipit vñ⁹ casul. puta si illa extraordinaria pol-
lucio facta fuerit cū cōsensu matrimoniali. tūc
em̄ panta affinitas cōtrahet q̄ mulier nō po-
terit cōtrahere matrimonii cū cōsanguineo
viri. nec vir poterit cōtrahere matrimonii cū
cōsanguinea mulieris. **E**t ut dicunt qđē do-
ctores istud pbaſ extra de eo qui cognovit cō-
sanguinea uxoris sue. c. fraternitati sue. **V**ibi
innocent⁹ terci⁹ archiepo bisuntino sic respo-
det. **D**iuorti⁹ sententiā approbam⁹ quā i eu
canonice pmulgasti qui illā sibi postea capu-
lare plumpsit cui⁹ antea sororē adhuc septen-
nem cōtractis sponsalib⁹ extraordinaria libi-
dine noscīt polluisse. **P**ossit tamē dici cō-
tra pdictos doctores. q̄ illo casu posito vir nō
impediret cōtrahere matrimonii cū illi⁹ mu-
lieris cōsanguinea ppter hīmōi extrinsecā pol-
lutionē. s̄z impediret ppter publice honestas
iusticia quā cōcernit cōsensus matrimonia-
lis. **E**t hoc bene dat intelligi decretalis iā pxi
me allegata cū dicit. cōtractis sponsalib⁹. **E**t
etia⁹ hic aduertendū q̄ antiquit̄ fuerunt tria
genera affinitatē. Quoz primū habuit septē
grad⁹ quib⁹ omib⁹ matrimonii phibebatur
equali modo sicut in gradib⁹ cōsanguinitatē.
Secundū gen⁹ habuit quartuor grad⁹. **E**t
terciū gen⁹ habuit duos grad⁹. **I**sta patet
p.vij. q. ij. c. **C**ontradicim⁹. **S**z q̄ postea per
generale p̄ciliū abrogatū est ius antiquū qn
tū ad secundū et terciū gen⁹ affinitatis quo ad
om̄es suos grad⁹. et quantū ad primū genus
quo ad quintū et sextū et septimū gradū. sicut
patet extra de consanguinitate et affinitate. c. nō
vixit. ubi innocentius papa sic nit. Non debet
reprensibile iudicari si bīn varicatē temporū
statuta quādōqz variante humana. p̄serti⁹ cū

Nota.

Articulus
secund⁹

Quid sit
affinitas

Quartū ad secundū
articulū est sciendū q̄ affinitas sic diffinītur.
Affinitas est psonarūz p̄imitas puenies ex
carnali copula carē om̄ parentela. **H**ic p̄imi-
tas ponit p genere. cetera p differētib⁹. Illā
p hoc q̄ puenit ex carnali copula differt a pu-
blice honestatis iusticia. et spūali ac legali co-
gnationē. **S**z p hoc q̄ caret parentela differt a
cognationē carnali. **N**otater etia⁹ dicit i ista
diffinitoē. carnalis copula et nō cōugalio. qz
sue copula sit fornicatio sue legitima. dum
modo sit naturalis et cōpleta. semper generat
ista p̄imitas qua mascul⁹ efficit affinis om̄ib⁹
bus cōsanguineis ipi⁹ mulieris quā carnali-
ter cognoscit. et mulier efficit affinis om̄ib⁹ cō-
sanguineis illi⁹ maris. ut patet. p.vij. q. ij. c.

virgine necessitas vel euidentis utilitas illud exposcit. Quoniam ipse Deus ex his que in veteri testamento statuerat non nulla mutauit in novo. Eius ergo prohibiciones de coniugio in tertio et secundo affinitatis generem minime contrahendo difficultatem frequenter inducunt. et quodcumque periculum pariant animarum. cum cestante prohibitione cesseret effectus. constitutions super hanc editione sacri approbatone cociliij renocates. plenarii constitutioe decreuimus. ut sic contrahentes dicter libere copulentur. Sed quantum ad reuocationem trium graduum primi generis affinitatis sequitur ibidem immediate. Prohibitio quoque recte. Requirit in questione prime precedentem articulo quarto exclusione prima. Ultime legibus abrogatis omnibus permissionibus. solum quattuor primos gradus primi generis affinitatis per nunc impediens matrimonium sic possumus exemplariter declarare. Sint duo fratres. quorum unus vocetur petrus. alius iohannes. Et iohannes accipit uxore sine legitime sine fornicarie que vocetur berta. tunc berta accidet petro in primo gradu affinitatis. et filio petri in secundo gradu. et nepoti petri eadē berta accidet in tertio gradu affinitatis. et penepti eiusdem petri accidet eadē berta in quarto gradu affinitatis. et ideo videlicet ad hunc gradum inclusum prohibetur ipsa berta contrahere matrimonium cum petro. et cum his qui per naturalem generationem a petro descendunt. Et ratio omnium istorum esse probata. quia berta et iohannes per carnalem copulam sunt quasi una caro effecti. ideo in quocumque gradu consanguinitatis prohibetur iohannes contrahere matrimonium cum aliqua persona si est mulier. eodem modo gradu affinitatis prohibetur berta contrahere cum eadē persona si fuerit masculus. Et ideo sicut iohannes in primo gradu consanguinitatis prohibetur ne contrahat cum sorore sua. sic berta uxor iohannis in primo gradu affinitatis prohibetur contrahere cum petro qui est frater iohannis. Et sicut dictum est de berta respectu petri et eorum qui a petro per naturalem generationem descendunt. sic eodem modo dicendum est de iohanne respectu sororis ipsius berte. et earum que ab huiusmodi sorore descendunt. Nam postquam iohannes carnaliter cognovit ipsam bertam. tunc sicut berta cum sorore sua est in primo gradu consanguinitatis. sic iohannes est cum eadē sorore in primo gradu affinitatis. et cum filia illius sororis est in secundo gradu affinitatis. et cum nepoti in tertio et cum proneptri in quarto. Ita iohanni est etiam quālibet post carnalem copulam generet affinitas per quam vir accidet omnibus consan-

guineis uxoriis. et uxori omnibus consanguineis ipsius viri. modo quo iā dictū est. tamē ex hoc non oritur aliqua affinitas inter consanguineos viri et consanguineos uxoris. et ideo pater et filius possunt legitimate accipere matrem et filiam. et duo fratres possunt legitimate duabus sororibus copulari. Ita omnia recitantur et approbantur. xxxv. q. iij. l. Sane. et xxxv. q. v. c. porro forte contra predicta dicetur sic. Quādo alii quis cognoscit consanguineam uxoris sue non dirunt matrimonium quod habet cum uxore sua. ergo vel non contrahitur semper affinitas inter virum et omnes consanguineas mulieris quam cognoscit. vel affinitas non semper impedit matrimonium. Ultraque pars istius consequentia est contra predicta. ergo predicta non sunt vera. Antecedens clare habet extra de eo qui cognovit consanguineam uxoris sue. in pluribus capitulis illius tituli. Consequentia etiam patet. quia postquam talis homo cognovit consanguineam sue uxoris vel per talē incestū efficitur affinitas uxori sue. vel non. Si sic. tunc affinitas non impedit matrimonium. quia propter hunc incestū uxor sine sua culpa non debet priuari viro cum quo verius ante huiusmodi incestū habuit matrimonium. sicut dicit extra de eo qui cognovit consanguineam uxoris sue. c. discreti tue. et capitulo fraternali tue. Si non. tunc per actum carnalis copule vir non efficit affinitas cuiilibet consanguinei illius mulieris quam cognovit. quod uxor istius supponit esse consanguinea eius quam cognovit. P. in lege veteri precepit dominus ut mortuo viro sine prole frater eius recuperet uxore suam ad suscitandum semem fratris sui. ergo ex carnali copula primi viri uxor non habuit affinitates ad fratrem illius viri. Consequentia patet. quod si inter fratrem viri et uxorem fuisset affinitas. cum affinitas sicut predictum est impedit matrimonium. lex non precepisset alicui quod acciperet uxorem fratris sui. P. possessor bone fidei prescribit in re etiam non sua. ita quod ex lapsu temporis erit sua. Ita patet ex his quae dixi dis. xv. articulo quarto. Sed possibile est quod aliquis bona et simplici fidei habuerit uxore viginti annos. quibus non percepit ipsam fuisse formicatam cum aliquo suo consanguineo primo quod duceret eam in uxorem. et postea de certo perciperet ipsam fuisse formicatam cum fratre suo vel alio consanguineo suo antequam esset uxor sua. ergo dato quod propter affinitatem ex illa formicatione subiecta iste homo bone fidei non habuerit ius super ista muliere. tamen quia ex laeti tempore prescripsit. videlicet ex vi prescriptio

nis ipse habeat ius super illa muliere. et per consequens affinitas non poterit impedire huiusmodi matrimonium. **4.** sed per caritatem copulam vir est causa affinitatis in muliere respectu suorum consanguinorum. et mulier est causa affinitatis qua vir dicitur affinis consanguineis mulieris ergo mortuo viro cessabit affinitas in muliere. et mortua muliere cessabit affinitas in viro. et per consequens mortuo viro mulier poterit nubere suo consanguineo ab eis affinitatis impedimento. et eodem modo mortua muliere vir poterit nubere consanguineum huius mulieris.

**Solutio
Ad. 1.**

Sed ista non concludunt contra predicta. Igitur ad primum dicendum quod affinitas duplicitate potest continere. Uno modo ex actu carnalis copule que precedit matrimonium. Alio modo ex actu carnalis copule que sequitur matrimonium. Primo modo accipit affinitas in presenti pposito. Sic enim affinitas impedit et dirimit seu non sinit contraheri matrimonium. **Sed** de secundo modo procedit instantia. et ideo nihil arguit contra presens ppositum. **E**tiam falsum assumit cum dicitur quod utramque pars contractis est contra predicta. Nam ista pars quae videt. et non semper affinitas impedit matrimonium. ista non est contra predicta. quod in predictis non sum locutus de omni affinitate. sed solus de illa in qua tractus affinitatis precedit contractum matrimonij.

Et tamen hic aduentum quod affinitas que contrahitur post matrimonium quantum non dissolueat matrimonium. tamen impedit personam que sive incestu huiusmodi affinitatem contraxit quartum ad exigere debitum. Licerem cum cordis sui dolore et contritione debtare redditum quando consunximus. hoc exigit. tamen nunquam debet exigere debitum carnalis copule. sicut patet in littera dictis capitulis decretoni tue. et tue fraternalitati.

Et secundum nego consequenti am. Et probationem dicendum quod quantum de legge communis affinitas impedit fratres ne uxori fratri suis copulet. tamen quia conditor legis potest in lege dispensare. et deus qui sunt conditor illius legis date per moysen. dispensavit in hoc casu quando frater recessit ab hac vita sine prole. ideo non obstante affinitate uxoris carens liberis post mortem mariti poterit fratri huius mariti licite copulari.

Et tertium dicendum ad maiorem quod duplex est possessor. unus qui sic possidet et tamen non possidetur ab eo quod possidet. Alius qui sicut possidet sic possidetur ab eo quod possidet. De pri-

mo possessore procedit maior. et ea que predicta sunt distincte. **v.** Sed loquendo de secundo possessore maior potest esse falsa. quia ex quo non possidet verius quod possideatur ab eo quod possidet. igit tota mutua possessio potest impediri ex mala fide illius quod ipse possidet. et a quo ipse mala fide possidet. et per consequens non obstante sua bona fide ex nullo transitus temporis ipse potest prescribere in huiusmodi possessione. **Sic** autem est in pposito. quia quantum ad mutuam possessionem sui corporis vir et uxor ad paria iudicantur. Predicto autem casu posito licet coniuncti innocens fuerit bona fidei propter ignorantiam sceleris. tamen coniuncti noces nunquam sunt bona fide. eo quod semper fuerit conscientia sceleris. et per consequens sicut iste qui est maleficii non prescribit ex lapsu temporis. sic nec alter qui est bona fidei. **E**t istud latius apparet auctoritate innocentij quam adduxi in questione prima predicti articulo quarto conclusione prima. **E**t quod tuum dicendum quod maior non est vera. nisi loquendo de tali causa que non solum est causa effectus in fieri. sed etiam in conservari. **Sic** autem non est in pposito. quia quavis persona mediante qua consanguinei contrahunt affinitates sic causa huius affinitatis in fieri. tamen non est causa eius in conservari. et ideo mortua tali persona adhuc manet affinitas inter suos consanguineos vel consanguineas et personas que sibi fuit carnaliter copulata.

Ad. 4.

Quatuor ad tertium
Dist. xliij.
Articulus
tertius.

articulum est aduentum quod spiritualis cognitio tres habet species. **1.** Quarum una dicitur paternitas spiritualis. Et hec attenditur inter patrem spiritualis et filium spiritualis. **E**t autem pater spiritualis quantum ad presens ille qui baptizat. et ille qui suscipit baptizatum de baptismate. ac episcopus qui confirmat. et ille qui tenet cum qui confirmatur coram episcopo. filius autem spiritualis dicitur ille qui baptizatur vel confirmatur.

Secunda species est compaternitas. et hec attenditur inter parentes carnales ipsius baptizati vel confirmati. etiam dictos patres spiritualis eiusdem. **2.** Tertia species dicitur fraternalitas spiritualis. et hec attenditur inter filium spiritualis et filios carnales sui patris spiritualis. Unus omnes filii baptizatis et omnes filii suscipiens aliquem hominem de baptismo

Ad. 2.

Ad. 3.

Quid sit cognatio spūalis.

Instantia

Versus.

Sunt fratres spirituales illi⁹ qui baptizat et suscipit de baptismō. Ista patent. xxx. q. iij. c. i. z. c. ij. Patet etiā extra te cognatiō spūali in plurib⁹ capitulis. Ex his etiā patet descriptio spūalit⁹ cognatiōis qua iurisperiti dicunt. Et cognatio spūalis est p̄pinqutas puenīc⁹ ex sacramēti datione vel ad illud recentione. His p̄missis s̄m ordinē istay speciez restat videre quomodo p̄ eas impedit matrimonium. Quantū igit ad primā specie est scienduz p̄ pater spūalis nō potest contrahere matrimonium cū filia spūali. nec mater spūalis cū filio spūali. et dato p̄ contrahant penit⁹ est dirimendū. Istud patet. xxx. q. iij. c. p̄iacū. Hic tamē nota p̄ si pater spūalis contrahit cū sorore sue filie vel filii spūalis. tale matrimonium nō est dirimendū. ut exp̄sse patet. xxx. q. iij. c. illud etiā. Nec etiā esset matrimonium dirimendū si pater spūalis contraheret cū filia carnaliter genita a suo filio spūali. qz spūalis cognatio nō habet aliquos grad⁹. sicut ait innocent⁹ in glosa sup̄ p̄mo. c. extra te spūali cognatiōne. Est etiā hic notandum p̄ paternitas spūalis adueniēs alicui postqz carnaliter cognouit uxore sua. p̄stat impedimentū uxori ne contrahat matrimonium cū filio spūali ipi⁹ mariti. Secundam est si hīmōi spūalis paternitas marito ante aduenisse qz cognouit uxorem. qz ante illud temp⁹ vir nō fuit una caro cū uxore. ideo exactō ne sua qua hīmōi spiritualis filii de sacro fonte suscepit nihil cōmunicabat uxori. Et istud patet. xxx. q. iij. c. qui spirituale. Forte dices qz sicut nō otinuit Hugo. xxx. q. i. c. om̄es. cōseruō sacramentū penitentiē si aliud obstaculū nō haberet p̄pter sacramentum ordinē. ipē posset contrahere matrimonium cū ea quā recipit ad hīmōi sacramentū. Planū est qz talis est pater spūalis hīmōi mulieris. ergo pater spūalis ratōne hīmōi paternitas nō phibet quin possit contrahere matrimonium cū sua filia spirituali. cui⁹ oppositū asserit in p̄dictis. Maior patet nō solum p̄ hugo nē. s̄z etiā p̄ hostiēsem. Unde s̄m istos doctores etiā fili⁹ carnalis sacerdotis p̄test contrahere matrimonium cū ea quā pater suus audiuit et absolvit in foro penitentie. Ratio istorum doctoz potissima est ista. qz istud in iure nū qz inuenit esse phibitū. Minor etiā patet. qz ex cōmuni vnu loquēdī p̄fessor dicit pater spiritualis illo⁹ quos audit et absolvit in cōfessione. Patet etiā ex quibusdā antiquis versib⁹ quib⁹ dicit sic. Quē de fonte leuas tangendo sine tenendo. Vel cōfirmādo. sua vel peccata

satēdo. Fili⁹ ille tibi spūalis erit. Respondeo qz ista instantia nihil cōcludit cōtra p̄dīcta. qz ve patet in ingressu isti⁹ tecūj articuli. ego pater spiritualē ad pleno limitam quātū ad paternitatē que acquirit ex his que sunt circa duo sacramēta tantū. s. circa sacramētū baptismi et cōfirmationis. et ideo de quocūqz alio patre spūali arguit hoc nō est cōtra p̄dīcta. Quantū ad secundā specie est aduertē dū. qz ratōne cōpaternitatis pater spūalis nō potest contrahere matrimonium cū matre carnaли sui spūalis fili⁹. nec mater spūalis cū patre carnali. et si contrarerint hīmōi matrimonium est penit⁹ dirimendū. Istud patet. xxx. q. i. c. i. Idē patet extra te cognatiōne spūali. c. veniens. Et sicut cōpaternitas directe phibet patrē spiritualē ne possit nubere matri carnaли sui filii spiritualis. sic eadē cōpaternitas indirecte phibet uxori patris spūalis ne post mortem ei⁹ ipsa possit nubere patri carnali p̄dicti filii spiritualis. hoc sup̄posito qz iā dicit cōpaternitas nō prius aduenerit illi viro qz p̄ carnalē copulā fuit quodāmodo effect⁹ una caro cū uxore sua. qz si pri⁹ fuit cōpater qz accedit uxori. tunc uxor post mortē eius licite potest contrahere matrimonium cū illo qui cōpaternit mariti sui. Et sicut dicitur est quomodo cōpaternitas directe cōuenientia viro se extēdit ad uxori. et quomodo nō. sic cōdē modo a muliere extendit ad virū si mulier suscipit perūm de baptismō. vel baptizat in necessitate vel tenet in cōfirmatione. Istud patet. xxx. q. iij. c. sciscitaf. Nota. qz si aliquis homo habet prole ab alia muliere qz ab uxore sua. tunc pater spiritualis illi⁹ p̄lis nō impedit quin mortuo illo homine ipē possit contrahere matrimonium cū uxore sua. ita qz in isto casu una mulier potest habere duos cōpatres successiue. Et cō modo iudicandū est ex parte viri si uxoris sua habet prolez ex alio viro. qz tunc mortua uxore vir poterit contrahere cū matre spūali illius prolio. que erat cōmater uxoris sue. et sic vñ⁹ vir potest successiue duas cōmatres haberei uxores. Ista patient. xxx. q. iij. c. qui spirituale. Nota. etiam qz vir et mulier simul leuantes eandē ples de baptismō nō phibent inter se matrimonium contrahere. qz quāuis cadem ples sit vtriusqz filius spiritualis. tamē ex hoc mater spiritualis et pater spiritualis nullā contrahunt inter se cōpaternitatē seu spūale cognationē. Et isto ponit innocent⁹ extra dō cognatiōe spūali i gloſa sup̄. c. martin⁹. Et idē ponit hosti. in gloſa

Detercla
specie.

sup.c. venteno. **Q**uantū ad tertiam speciem est sciendū quāvis circa impedimentū spiritualis fraternalis antiquit̄ fuerint diuerse opiniones. iura tamē moderna hoc clare d̄ terminauerunt quō omnes liberi uox cōpatrū legitime possunt contrahere. excepta sola plei spirituali. q̄ si est mascul⁹ nunq̄ potest legitimē copulari alicui carnali filie sive patris spūalis nec alicui eiusdē patris filio si fuerit femella.

Ista patet extra de cognatōne spūali. c. pmo.

Pactē etiā. xxx. q. iij. c. Nō optet. c. sup quib⁹

Nota etiā q̄ cū sacerdos baptizā sit pater spūalis ipsi⁹ baptizati. ideo si sacerdos habet filiū carnale. ille nō potest legitimē contrahere matrimonij cū aliqua filia ab eodē sacerdote baptizata. eo q̄ omniū coz̄ quos h̄mōi sacerdos baptizauit. pdic⁹ carnalis fili⁹ sit frater spūalis. Istud habet extra de cognatōne spūali. c. vlti. Et idē est indicandū de filio carnali layci qui in necessitate baptizaret. ip̄e em̄ essz ver⁹ pater spūalis illi⁹ filie quā baptizaret. et ideo fili⁹ sū⁹ nō posset ducere illā filiā in uxorem. q̄ ip̄e esset frater sūus spūalis. nec pater posset candē filiā accipere in uxore. q̄ ip̄e esset pater ei⁹ spūalis. nec idē pater posset accipere matrē illi⁹ filie. eo q̄ vera cōpaternitas essz inter h̄mōi psonas. **H**ec omnia possunt haberi ex dictis Hostiēs. in glosa sup. c. pmo alle- gato. **N**ota etiā q̄ ista prohibito nō exten- dit se usq̄ ad nepotes. q̄ quāvito fili⁹ tu⁹ spūritualis nō posset accipere filiā tuā carnale. ta mē bene potest accipe neptim tuā. puta filiā filie tue. et etiā fili⁹ tu⁹ carnalis potest accipe filiā fili⁹ tu⁹ spūalis. Ista patet ex dictis inno- centij. extra de cognatōne spūali. in glosa sup. pmo. c. illi⁹ tituli.

Articulus
quare.

Quid si
legalis co-
gnatio.

Quātū ad quartū

articulū est aduertēdū q̄ sūm theologos ac eti- am iurisperitos cognatio legalis est quedam humana proximitas ex adoptione puericis. **S**z adoptione est extranea psonae in filiū vel nepotē et deinceps legitima assumptō. **Q**ueantes requirant ad adoptionē. et etiā quendā alias adoptionis descriptōez. re q̄re lib. iij. dist. x. art. iij. Quib⁹ omib⁹ ad plēns plūpposit⁹ pos- sign⁹ triplicē notare speciē legalis cognatiōis.

Prima est inter patrē adoptantē et prolez adoptatā. **S**econdā est inter plē adopta- tā. et naturale prole adoptantē. **T**ercia est quasi p̄ modū affinitatis inter uxore fili⁹ ad- optiū et patrē adoptiū. et inter filiū adopti-

uum et uxore patrē adoptiū. **E**t omnes iste species legalis cognatiōis impeditūnū in rimo- niū. q̄z̄is hoc faciat inequaliter. Nā licet se- cūda species q̄ potest dici fraternalis legalis cognatiōis impeditat in rīmoniū inter plē ad- optatā et prole naturalē q̄z̄dū vtraqz ples est in patris p̄tate. tamē mortuo p̄tē possit legi- timum contrahere. vel etiā adhuc viuēte patre. si vna eaz v̄l vtraqz fuerit emācipata. nūllū ha- bent vlti⁹ ex pte legalis cognatiōis impedi- mentū contrahendi legitimū matrimonij. Et ista patet extra d̄ legali cognatiōe. vbi dicit ni- colas papa sic. Si q̄ p adoptionē mihi soror esse cepit. q̄z̄dū durat adoptio inter me et ip- saz. nuptie cōstere nō possūt. Et sup codē. c. arguit glosa ab opposito sensu. q̄ nō durante adoptio nō phibent inter plē naturalē et ad- optiuā nuptie. **G**ut patz p eandē glosā. tūc nō durat inter h̄mōi ples vinculū adoptōis. quādo vna eaz vel vtraqz fuerit emācipata.

Emācipata vero sicut dicit esse ples. quan- do data sibi hereditaria portet que sūm leges ipsaz. p̄ole cōtingit. ipa ponit extra familiā patris. **P**redicta etiā patet. xxx. q. iij. c. ita diligere. v. c. Post suscep̄tū. Pactē etiā iā di- cta. ff. de ritu nuptiaz. c. Per adoptionē. **S**z prima et tercia species cognatiōis legalis abs- q̄z̄ distinctōe ppetue impeditūnū matrimonij. Nā pater adoptiū nūnq̄ potest contrahere matrimonij cū filia adoptiua. siue talis filia adhuc sit in patris adoptantis familia. siue extra familiā fuerit emācipata. Etiā pater ad- optiū nūnq̄ p̄ legitimē matrimonij contrahere cū uxore fili⁹ adoptiū post mortē hui⁹ fili⁹. nec fili⁹ adoptiū vñq̄ p̄ contrahere in rīmo- niū cū uxore sui p̄tis adoptiū post mortē hui⁹ fili⁹ patris. etiā pato q̄ ante mortē patrē fuerit emācipat⁹. Ita patet. ff. de ritu nuptiarū. c. adoptiū filius. **H**ic etiā est notandū q̄ Hugo dicit in glosa. xxx. q. iij. q̄ sicut due proles spūrituales eiusdē patris spūritualis pos- sunt legitimē inter se contrahere dummodo alias nō habeant impedimentū contrahendi q̄z̄ ex cognatiōne spūrituali. sic etiā due proles adoptiue eiusdē patris adoptiū inter se pos- sunt legitimē matrimonij contrahere. dummodo aliud nō phibeat q̄z̄ ex legali cognatiōne. **F**orte contra predicta dicetur q̄ ius po- situm non debet preuidicare iuri naturali. Sed legalis cognatio est ex iure positivo. et matrimonium est de iure naturali. ergo legalis cognatiō nō potest matrimonij impeditre.

Sp. verū sacramentū ecclesiē nō debet talib⁹

Instantia

z

Solutio
Ad.1.
subiacere q̄ ex secularib⁹ legib⁹ suā vīm p̄ban-
tur habere. s̄z matrimoniu⁹ est verū sacramen-
tū ecclie. t̄ adoptio ac etiā legalis cognatio q̄
ex adoptione p̄cedit totā vīni iūa habet ex se-
cularib⁹ legib⁹ t̄ statut⁹ ergo r̄c. Ad p̄mū
dicendū q̄ quāuis matrimoniu⁹ sit de iure na-
turali. tamē sine om̄i p̄iudicio iuris naturalis
leges posse possunt determinare plōnas ma-
trimoniū aliter copulādas p̄ gentio t̄ r̄p̄o cō-
gruitate. t̄ idem sicut patet ex dictis aliq̄ p̄sonae
p̄ nūc isto t̄pe possunt legitime p̄trahere. q̄ qn̄
q̄ fuerūt p̄hibite. t̄ aliquib⁹ xp̄ianis ppter ec-
clesie honestatē nō licet p̄trahere. q̄o enī si na-
goga vel star⁹ gentilis ppter sui carnalitatēz
p̄trahere nō solet p̄hibere. Ad secundū di-
cendū q̄ h̄ sacramentū qd̄ est matrimoniu⁹ le-
gib⁹ subiacere p̄t duplicitē intelligi. Uno mo-
do s̄m se. Alio modo q̄z ad determinatōez
habilitatis p̄trahētis p̄sonae. Leges etiā secula-
res duplicitē possunt considerari. Uno modo
ve a secularib⁹ principib⁹ sūt p̄dictae. Alio mo-
do vt sunt canonizate t̄ ab ecclia sunt appba-
te. Et ex his ad formā argumēti dicendū ad
maiorē. q̄ q̄zīs sacramētu⁹ ecclie s̄m se nō de-
beat secularib⁹ legib⁹ subiacere considerari hu-
iū in modi legib⁹ s̄m q̄ seculares sunt. t̄n q̄zūz
ad determinatōez plōnas p̄trahētū ipm ma-
trimoniū p̄ subiacere secularib⁹ legib⁹. nō ve-
seculares sunt. s̄z vt p̄ ecclie approbatōez ca-
nonizate sunt. Ad argumētu⁹ p̄ncipale di-
cendū. q̄ minor est falsa. Ad p̄batōez dicēdū
q̄ iterz minor est falsa. q̄ cū affinitas sit p̄ximi-
tas. ideo optet q̄ sit vera relatio. Ad p̄batōez
nē illi⁹ dicendū q̄ licet relatio nō possit alicui
p̄uenire sine fundamēto. tamē nō est necesse
q̄ in quocūq̄ relatio de nouo acquirit s̄m suā
actualē tenētia ad terminū. q̄ in eodē fun-
damentū de nouo acquirat. Vñ si hodie esz
vn⁹ sol⁹ homo albo. t̄ cras fieret alter hō albo
tunc ille qui primo fuit albo. cras sine sui mu-
tatione t̄ absq̄ nona fundamētū acquisitōne
acq̄rereſ ſimilitudinē s̄m suā actualē renden-
tiā ad terminū. q̄zīs p̄habēdo albedinē p̄ha-
buerit etiā ſilicidinē s̄m habitualē tendētiā
ad terminū. Sufficit em̄ mutationē fieri in
altero terminoz ad hoc q̄ in ambob⁹ oriatur
realis relatio s̄m tendētiā actualē. Sic autē
est in p̄posito. q̄ nullo absoluto de nouo acq̄-
sito in cōſanguineis alicui⁹ vīti: ex ſola muta-
tione facta in aliqua muliere q̄ per carnalē co-
pulā adiungit illo viro t̄ qdām odo una caro
efficit cū eo. orit̄ affinitas in ipis cōſanguineis
respectu hui⁹ mulieris s̄m actualē tendētiā

proximitatis.

Distinctio quadragesimatercia.

Ostremo de
cōdīcione resurreccōis. Huc
vñqz in iſto quarto libro deter-
minatiū est de vulnerati homī ſanatōne im-
perfecta t̄ ſacramētālīter initiata. nūc vñterius
determinat̄ de eiusdē homī ſuratōne pfecta
t̄ ſupernaturalē ſocommītata. Prima curatō
est gratiola. Secunda eſt gloriosa. Prima cu-
ratio eſt quecā ſp̄ialis liberatio a culpa. Se-
cunda ſanatō eſt quedā ſupernaturalē trā-
latio a miseria. Postqz igit̄ magister determinat̄
nuit de vulnerati homī ſanatōne aliquālī
ter imperfecta. que fit p̄ ſacramentoꝝ deuotam
perceptionē. nūc in iſta q̄dragesimatercia di-
ſtinctiōne incipit determinare ſe ſanati homī
nō ſolidatōne totaliter pfecta p̄ corporis t̄ ani-
me beatā glorificationē. Ad iſta autē glorifi-
cationē peruenit p̄ corporū reſumptionē t̄ iu-
diciale discussionē. Ideo magister duo facit.
Nā p̄imo tractat de mortuox resurrectione.
Secundo de iudicandoꝝ examinatōne. dist.
xlvi. ibi. Solet autē queri. Prima in duas.
Nā p̄imo determinat de animaz ad ſuę cor-
pora reuimōne. Secundo ostēdit qualē ſtatuz
an̄ hīmō reuimōne habeat anime ſepate. dist.
xlvi. ibi. P̄tererea ſcīdū eſt. Prima in duas.
Nā p̄imo tractat d̄ moriux resurrectionē ſm se.
Secundo de reuigentū qualitate t̄ cōdīcī-
one. dist. xlviij. ibi. Solet autē nō nulli. Pr̄ma
in duas. Quia p̄mo circa reuigentōez
ponit veritas determinatiōne. Secundo quo
rūndā dubitationū īnuit ſolutionē. ibi. Hic
querit vñrū electis. Pr̄ma in tres. Q̄ p̄mo
ostēdit p̄ ſacra ſcripturā reuigentōe eſſeturā.
Secundo reuigentōis assignat causam.
Et tercio eiusdē reuigentōis in vñiversalī de-
terminat temp⁹ et horā. Secunda ibi. Lause
em̄ reuigentōis. Tercia ibi. Nēdīa autē no-
cere. Sequit illa po. Hic querit. Et dimidi-
tur i quatuor p̄tē ſm ſm q̄ m̄gr̄ determinat q̄
tuōz determinatōeo. Sedē ibi. Querit etiā lo-
let. Tercia ibi. His autē adiungēdū eſt. Quar-
ta ibi. Lūqz ex p̄dictio. Hec ē diuīſio. xlviij.
dist. t̄ ſuę in generali circa quā q̄ro.

Tru ſm naturalē cursū nature qn̄qz
reueigentō homī ſuę mortuox ſit fu-
tura. Et videt q̄ ſic. Q̄ nūllū vio-
lentiū p̄t eſſe p̄petuū. Sed ſepatio aſerōnalis

ab humano corpe est violenta. q̄ h̄mōl separatio nō p̄t esse p̄petua. H̄z q̄z separatio nō p̄t esse p̄petua. illoz reunitio q̄nq̄ naturalis est futura. Lū igit̄ mortui homis resurrectio nō sit aliud q̄z aeronalis cū suo corpe reunio. q̄z t̄c. Maior patet etiā ista maior in singulis rebus q̄z habem⁹ experientia. in quibus oīb⁹ quicq̄d violentia est videtur deficere in sua duratōe. Minor p̄bas. qz quoz coiunctio est naturalis. illoz ab iniūcē separatio est violenta. H̄z diūncio aeronalis cū coz/pore humano est naturalis. q̄z t̄c. Maior patet qz sicut res violenter inde remouet vbi natura liter quiescit. vt dicit. viij. pl. 1. sic res violenter separat ab eo cū naturaliter p̄iungit. Minor etiā patet. qz forma substancialis naturaliter p̄iungit sine p̄prie materie. H̄z alia rationale ē forma substancialis homis p̄ sequē humana in corpore. vt p̄t ex his q̄ dixi lib. iij. dist. xvij. art. iiij. Tertia. de priuatione ad habitū nō sit regressus s̄m curū nature. vt patet p̄ arrest. in libro p̄dicamentorum. De cecitate em ad vīlū nō p̄t esse regressio p̄ naturā. H̄z morū ē maxima priuation. ergo de morte ad vitā nō poterit esse naturalis regressio. nec p̄ sequēs naturaliter poterit fieri alicui⁹ homīs a morte resurrectio. H̄c primo videntur est utrū resurrectio mortuoz sit possibilis. Secundo utrū ad hoc sufficiat vīre sine potentia naturalis. Tercio utrū homo resurgēs sit idēnnimo dñs fuit primo. Quarto utrū resurrectio fiat successione vel libito.

test de uno illorū terminoz negatiuoz trāsire ad quēdā terminū positiū. eadē virt⁹ potest ab altero illorū terminoz negatiuoz transire ad eundē terminū positiū. H̄z nihil p̄cedē homīs creationē. t̄ nihil sequēs homīs annihilationē sunt duo negatiui termini cuiusdeq̄ ratiōnis. t̄ de⁹ sua virtute creatura de uno iam dictoz terminoz negatiuoz trāsire potest ad esse isti⁹ homīs. s̄ petri vel martini creando. ergo eadē sua virtute potest trāsire de altero termino negatiuo eundē hominē annihilatū recreando. Q̄ p̄. ista videtur esse intēcio augustini de ciui. tel. lib. xxij. c. xc. vbi de carnis resurrectione loquens sic ait. Et si dominus permissus modio. nec vīla ei⁹ materia in vīlio nature latibrio mansisset. vnde velle ea repararet omni potens. H̄ec dīda cōclusio est q̄ resurrectio mortuoz sit possibilis potentia passiua se tenēte ex parte creature. Quia om̄e illud qđ abiq̄z repugnāria et implicatōne cōtradicōnis potest fieri circa aliqua entia positiua respectu illius habēt h̄mōl entia potentia passiua. H̄z anima rationalis p̄ mortē homīs separata a materia humana abiq̄z repugnāria potest hūm̄ modi materie reuniri. t̄ per cōsequēs homo a morte potest resurgere. ergo respectu illi⁹ vīlōnōis et per cōsequēs respectu humane resurrectionis est quēdā potentia passiua se tenēs tā ex parte anime q̄z etiā ex parte humana materie. Maior patet. qz si nō haberet potentiam passiua respectu illi⁹. tūc nullo modo hoc possit fieri ex ipso. vel circa ipsa. H̄z minor sufficienter patet ex p̄batōne p̄me cōclusionis. qz si implicaret cōtradicōne animā rationalē post mortē homīs reuniri humane materie. tunc impossibilis esset mortuoz resurrectio. cui⁹ oppositū probatum est cōclusionē prima. H̄ec cōclusio terciā q̄ h̄mōl potentia passiua nō debet dici naturalis s̄z obedientialis. Quia omnipotente passiue naturali correspōdet alia quā potentia actiua ī natura creata per quā hūm̄ modi potentia passiua potest reduci ad actū. H̄z nulla potentia actiua est ī natura creata. per quā lā dicta potentia passiua possit reduci ad actū. vt patet in secundo isti⁹ questionis articulo. ergo t̄c. Maior etiā patet p̄ cōmentatore. qui ait. q̄ om̄ipotente passiue in natura correspōdet potentia actiua ī natura. Et istud dictū auerois est verū si per potentiam passiua ī natura intelligit potentiam passiūam naturale. quāq̄ nō sit verū intelligendo de potentia obedientialis. illi ei⁹ nō rūdet potentia actiua existē ī creatura. sed lōlū ī creatore.

Cōclusio
secunda.

Tercia cō
clusio.

Articulus
primus

Prīa p̄clō

līc p̄cedā. Prīmo ponā q̄tūo cōclusiones. Scđo recitato quasdam falsas opiniones h̄mōl cōclusionib⁹ repugnātes. H̄ec cōclusio p̄ma est. q̄ resurrectio mortuoz sit possibilis potentia actiua se tenēte ex p̄te dei. Quia non min⁹ est possibile eadē p̄tes eiusdez totū libi mutuo reunire. q̄z ipm totū s̄m oīs suas partes de nihilō p̄ducere. H̄z de⁹ potest totū hominē s̄m om̄es suas p̄tes de nihilō p̄ducere. vt patet ex his que dixi lib. iij. dist. i. q. i. art. i. 2. H̄c p̄. si homo esset totaliter annihilat⁹ deus posset eū recreare. ergo hominē morte corruptum de⁹ potest a morte resuscitare. Lōsecūtia patet. qz min⁹ videtur habere de esse possibili qđ est penit⁹ annihilatū. q̄z illud qđ est suarū partū dissoluōne corruptrū. Antecedēs potest p̄bari sic. Quādōcūq̄ duo termini negatiūi inīcētūt eiusdē rationis. tūc quecūq̄ virū po-

**Cōclusio
quarta.**

Proclusio quarta est q̄ hoīm mortuoꝝ resurrecio nō solū est possibilis. s̄ etiā vere est futura. Ista autē cōclusio q̄z uis sit verissima. tñ q̄ est articul⁹ fideli. ideo nō p̄t p̄bari necel saria ratōne. q̄z uis possit p̄bari autoritate ⁊ re thorica plurazione sic. **I**nstante remunerato rem decet ut illa p̄iungat in cōsolatōe p̄m̄q̄ sua virtute diuixerat in labore meriti. **S**z t̄c̄ est iust⁹ remunerator. ⁊ sua virtute animā cō sunxit corpori in labore meriti vite p̄sentis. ergo animā corpori diuinxerat in cōsolatōe p̄m̄q̄ vite fu ture. Hoc autē fieri nō potest. nisi illi qui decel serūt relurgat a mortuis. ergo t̄c̄. **I**n p̄m̄ū debet correspondere merito ⁊ pena temerito. **S**z aie p̄destinatōr seu saluandōr merent̄ i suis corpib⁹. ⁊ aie p̄icitor̄ seu damianatorū temerent̄ i suis corpib⁹. ergo aie saluandorū tandem debet in suis corpib⁹ p̄m̄ari. ⁊ aie dam handoz̄ suis corpib⁹ cruciari. Hoc autē non fieret nisi t̄a boni q̄s mali resurgat. ḡ t̄c̄. **I**n p̄. aia ratōalis naturaliter appetit vniuersi suo co p̄ori. ḡ in p̄fecta beatitudine ipsa aia est suo co p̄ori vniua. **A**nicedō p̄ater p̄ beatū augu. sup gen̄. ad litterā. vbi ait. q̄aia beatā retardat̄ nē tota intentōe ferat in illud summiū celū. s̄ i vniua essentiā. ppter appetitū seu desideriū qd̄ halat̄ ad vivificandū corp⁹ sui. **D**sequētia etiā p̄ater. q̄ in p̄fecta beatitudine om̄e desideriū n̄c̄ implet̄ ⁊ quietat̄. nā p̄m̄ beatū augusti nū. ille p̄fecte beat⁹ est. q̄ habet quicqđ vult. ⁊ nihil mali vult. **I**n p̄. istud patet etiā autoritatib⁹ sacre scripture. q̄s mīgr̄ adducit h̄ in lra error saduceoz̄ ⁊ p̄pi cōreoz̄.

Sz p̄dicta p̄mo est error saduceoz̄ ⁊ p̄pi cōreoz̄ q̄ simpliciter negat̄ hoīs post mortez̄ resurrectōe. Q̄z vt iste error ponit formā substancialis homis corrup̄it in morte. sicut for ma alteri⁹ bestie. **E**t ad istud forte saducei mouebant̄ ex dicit̄ salomonis. q̄ Ecclo. iiij. ait. Un⁹ est interitus hoīm ⁊ iumentoz̄. **S**z iumentoz̄ nō est resurrectio. cū forma eoz̄ sim pliciter corrup̄at̄. ḡ nec hoīm. **E**picurei ve ro q̄ erāt gentiles pl̄hi. moueri poterāt ex dicit̄ ip̄i⁹ Job. q̄ dicta apud mīlos gentiles fuerūt q̄z ⁊ ip̄e Job erat gentilis. Dicit em̄ Job. c. xiiij. s̄i libri. h̄d cū dormierit nō resurget do nec arcerat celū. **S**z celū nunq̄z arceret. cū sit incorruptibile nō solū p̄m̄ epicureos. s̄ etiā p̄m̄ om̄ea pl̄hilosophātes. ḡ h̄o nūq̄z resurget. **S**z iste error nō solū autoritate scripture deuiz etiā naturaliter p̄t cōfundi q̄z nō ad illud q̄ dicunt̄ formā substancialē hoīs esse corrupti ble. q̄ naturali rōe p̄p̄bari. q̄ alia intellectua ē incorruptibil. s̄z vt p̄bauit li. iij. dist. xvij.

**error sadu
ceoz̄ ⁊ p̄pi
cōreoz̄.**

**Contra er
roꝝ.**

III.

Qā intellectua est forma ſbalis homis. ḡ cō tra istū errore necessaria ⁊ naturali ratōe p̄ba ri p̄t. q̄ forma ſubſtancialis hoīs nō corrup̄it in morte hoīs. sicut forma bestie. **E**t p̄m̄ū dicendū q̄ ſalomon i illo libro loquit̄ tā q̄z actionat̄ allegat̄ p̄ duab⁹ oppoſit⁹ p̄ib⁹ ſc̄l. c̄ ſtulcoꝝ ⁊ ſapientū. Et allegādo p̄ pte ſtulcoꝝ q̄ rotā ſuā ſelicitat̄ reputat̄ delectatio nē vīte plēntis dixit verba p̄dicta. ⁊ mīta alia q̄ ſequunt̄ eodē. **S**z allegādo p̄ pte ſapien tñ q̄ tenent̄ veritatē totū dicit̄ oppoſitū. Un̄ vlti. c. q̄ ſi exp̄ſe videt̄ p̄phetare de hoīm r̄ſur rectione ⁊ de futuro iudicio dices. Memēto creatoris tui in dieb⁹ iuuentis tue. anteq̄ ve nīat̄ tps afflictōis tue. anteq̄ tenebrescat̄ ſol ⁊ lumen ⁊ luna ⁊ ſtelle. Et ſequit̄ infra. Excelsa quoq̄z timebat̄ ⁊ formidabūt̄ in via. florebūt̄ amigdal⁹. impinguabit̄ locusta. ⁊ dissipabit̄ caparis. qm̄ ibit homo in domū eternitatis. **E**t ſi ſit p̄cludit̄ dices. Lūcta q̄ ſūt adducet̄ te⁹ ad iudicij p̄ om̄i reatu ſiue bonū ſiue malū ſit. **E**t ſecundū dicendū q̄ ſuī celū n̄ arcerat̄ q̄z nō ad ſubſtantia. tñ arceret̄ q̄z nō ad in fluenta. q̄z poſt mortuoꝝ resurrectionē tunc cellabit̄ celū inſluere quo ad iſtor̄ inferiorum generationē. **C**el p̄ dici q̄ corpora ſolidā q̄z to magis fricant̄ ⁊ terunt̄ tanto magis clarifi cant̄ ⁊ poliunt̄. Et q̄z ante tps resurrectōis celeſtia luminaria obſcurant̄. ⁊ in ip̄o tpe r̄ſurrectionis clarificabunt̄. q̄z ſicut dicit̄ Iſa. lu men lumen erit ſicut lumen ſolis. ⁊ lumen ſolis ſe p̄t impliciter. ideo iob p̄ tpe resurrectōis dicit̄ celū arceri. i. clarificari ⁊ poliri. Un̄ nō optet p̄ epicureoz̄ errore dicit̄ beatī iob allegare. q̄z ip̄e totaliter est ad ſenſū oppoſitū. ſicut p̄ater xix. ſuī libri. vbi ait. **S**cio em̄ q̄ redemptor me⁹ viuit. ⁊ in nouiſſimo die de terra ſurrecti ſus ſū. ⁊ rurſū circūdabor pelle mea. ⁊ in carne mea videt̄ deū ſaluatore meū. **C**ōclusio ſe cunda p̄dicta est error manicheoz̄. q̄ dicit̄ aias p̄ mortē ab huānis corpib⁹ ſepatas vni ri corpib⁹ bestiaz̄. ⁊ h̄ penes mores bestiales quos i corpib⁹ huānis p̄i⁹ exercuerūt. Nam anima ſup̄bi ſuī iſtos vniꝝ corpib⁹ leonis. alia rapacis vniꝝ corpib⁹ lupino. ⁊ ſic de aliis. **S**z iſtud dicit̄ cū h̄ ſit errore etiā null⁹ ap parentie videt̄ habere palliū. q̄z nunq̄z alia bo uia informabit̄ corp⁹ leonis. ergo in ſtro min⁹ alia hoīs. **A**nicedō est notū apud om̄ea pl̄hilosophātes. **D**sequētia patet. q̄z inter formā ſubſtancialē ⁊ ei⁹ materialē dicit̄ eſſe naturalē p̄portio. **S**z maior est p̄portio ſicr animā leit formā bonis ⁊ corp⁹ leonis. q̄z inter formā

**Solutio
Ad. i.**

Ad. 2.

**Error ma
nicheoz̄.**

Error p̄d homis t̄ corp⁹ leonis. **¶** Tercio p̄tra pdicta est error porphirij. Qz vt recitat beq⁹ aug. in lib. de ciui. dei. Porphirij phs posuit aias hū manas esse imortales t̄ a corpib⁹ humanis i pūcto mortis separari. t̄ nunq̄ postea aliqui cor pori reuniri. Nā si alicui corpori reunirent. tūc iua felicitas t̄ pfectio impeditur. **¶** Et p̄ isto errore allegat autoritas scripture sacre. S̄p. ix. vbi dicit. Corp⁹ qđ corrupit aggrauat animā. t̄ deprimit terrena habitatio sensu multa cogitante. **¶** Ip̄. illud qđ est impeditiū meriti in hac vita nō debet vñiri aīe t̄ p̄fici p̄mij in futura vita. **¶** Sz in hac vita corp⁹ impedit meriti. qz sicut dicit apls ad gal. v. Caro co cupiscit aduersus spūm. Et idē apls ait. Clideo alia legē in mēbris meis repugnante legi mentis mee: t̄ captiuantē mei legē peccati. **¶** P. qz p̄ sententiā iusti iudicis sunt ab iniucē sepa ta. illa nunq̄ debet reuniri. **¶** Sz mors corporal̄ qua aia sepat a corpe est inficta homi iusto dei iudicio ppter peccati primoꝝ parentū. ḡ tc. Maior patet. qz sententiā iusta nō debet re uocari. Minor etiā patet. S̄en. iij. vbi ait do min⁹ ad adā. In sudore vñlt⁹ tui vescer⁹ pa ne tuo. donec reuertar⁹ i terrā de qz supupt⁹ es. **¶** qz puluis ea t̄ in puluerē reuerters. **¶** Ip̄. apls dicit. i. ad Lhoz. xv. Caro t̄ sanguine regnū dei nō possidebut. **¶** Sz corp⁹ humanū includit carnē t̄ sanguinē. ḡ aia sine corpe possides bit regnū. **¶** Sz etiā isti⁹ erroris defect⁹ p̄t̄ p̄ ea qz dicta sunt p̄ q̄rta p̄clusionē. **¶** Ad pri mū iigl̄ dicēdū. qz licet corp⁹ grossū t̄ corrup tibile aggrauet aiam. tñ corp⁹ glorificatus et incorruptibile qle erit corp⁹ aīe beatē non ag grauat. **¶** Sz poti⁹ delectat animā. **¶** Ad secundū dicendū ad minorē qz corp⁹ humānū du pliciter p̄t̄ p̄siderari. Uno mō vt creatura dei est. Alio mō vt somite p̄t̄ viciatū est. Prio modo minor ē falsa. qz uis scđo modo sit vera. **¶** Et ideo qz uis bene p̄cludat qz corp⁹ vt viciatum est somite p̄t̄ nō reuniat aīe beatē. qz vt sic̄ hac vita est meriti impeditiū. tñ ex h̄ nō debet p̄cludi qz nō reuniat aīe beatē vt creatura dei est. t̄ vt etiā i hac vita deuictis viciis su igi strumentū aīe qz eterne vite p̄mū merebat̄.

Solutio. **Ad.1.** p̄ ea qz dicta sunt p̄ q̄rta p̄clusionē. **¶** Ad pri mū iigl̄ dicēdū. qz licet corp⁹ grossū t̄ corrup tibile aggrauet aiam. tñ corp⁹ glorificatus et incorruptibile qle erit corp⁹ aīe beatē non ag grauat. **¶** Sz poti⁹ delectat animā. **¶** Ad secundū dicendū ad minorē qz corp⁹ humānū du pliciter p̄t̄ p̄siderari. Uno mō vt creatura dei est. Alio mō vt somite p̄t̄ viciatū est. Prio modo minor ē falsa. qz uis scđo modo sit vera. **¶** Et ideo qz uis bene p̄cludat qz corp⁹ vt viciatum est somite p̄t̄ nō reuniat aīe beatē. qz vt sic̄ hac vita est meriti impeditiū. tñ ex h̄ nō debet p̄cludi qz nō reuniat aīe beatē vt creatura dei est. t̄ vt etiā i hac vita deuictis viciis su igi strumentū aīe qz eterne vite p̄mū merebat̄.

Ad.2. **¶** Ad tertium dicendū. qz maior nō est vñ. ma xime si nō est intēcio iudicis qz illa qz sepat. in omnē euentū maneat sepat. Exemplū d̄ sententiā diuorthij quā caula fornicatōis diuigel ab iniucē sepat. t̄ tamē qñq̄ recōciliant. qz i tali sententiā nō fuit intēcio iudicis qz p̄iux innocē nō poss̄ sibi recōciliare nocē. Sic in p̄posito ppter peccati primoꝝ parentū ex⁹

tulit sententiā diuorthij inter corp⁹ t̄ aīaz. cui⁹ sententie effectū patit homo in hora mortis. qz sententiā nunq̄ revocat tanq̄ iniuste lata. Sz sup̄ rigore sui effect⁹ dispensat p̄ clemētiā iudi cis in hora resurrectōis. t̄ deinceps nō ligat illa sententiā. qz nō fuit intēcio iudicis qz post il la recōciliationē fiendā in hora resurrectōis duret effect⁹ diuorthij memorati. **¶** Ad q̄rtū dicendū qz apls loquit̄ de carne t̄ sanguine vt p̄ peccati infecta sunt. t̄ nō vt a deo creata sunt. t̄ p̄ eundē deū tūc glorificata erūt. qz vt sic res gnū dei p̄sequunt̄.

Ad.4.

Articulus secund⁹

Quantū ad secundū

articulū est sciendū qz duplex est virt⁹ creatu re. Actiua. s. t̄ passiua. t̄ fm h̄ circa istū articulū pono tres p̄clusiones cū uno correlario qđ sequit̄ ex h̄m̄ p̄clusionib⁹. **¶** Secundo recita bo quandā falsaz opinionē qz repugnat t̄ cor relario qz ip̄is p̄clusionib⁹. **¶** P̄clusio p̄ma est qz ad h̄ vt qñq̄ fiat morib⁹ holm̄ resurre ctio. nō sufficit actiue virt⁹ creature. Qz illa virt⁹ creatra sufficit ad efficiendū aliquā crea turā incorruptibile t̄ imortalez. **¶** Sz quilibet homo post resurrectionē erit incorruptibilis t̄ imortalis. ḡ tc. Maior patet. qz ciuiscēqz substantie creatura est cā effectua. illi⁹ est cau sa p̄ motū t̄ trāsmutatōez materie. t̄ p̄ p̄sequens illud est corruptibile. cū materia trāsmutabilis sit qua res vt esse t̄ h̄ esse. vt dicit̄. vii. metha. Minor etiā patet autoritate apli. qui. i. ad Lhoz. xv. ait. Lanet em̄ tuba: t̄ mortui resur gent incorrupti. t̄ nos lūmitabimur. optet em̄ corruptibile h̄ induere incorruptōez. t̄ mor talez h̄ induere imortalitatē. **¶** P̄. sola virtus creatra actiue vñ effectiue non sufficit ad hois generatōez. ergo multo min⁹ sufficit ad hois resurrectionē. **¶** P̄sequētia patet. qz min⁹ vide tur virtutē creatā excedere hois generatio qz mortui hois resuscitatio vñ resurrectio. Ante cedēs etiā patet. qz qz uis. iij. phisi. hō dicit ge nerare hoisem t̄ sol. q̄rtū ad corporis dispositōez. tñ nec sol n̄ hō p̄t̄ generare hoisē q̄rtū ad for me substatialis introductōez. **¶** Nā aia intelle ctiua nō educit̄ o materia h̄ inducit̄ ab extra. vt patet p̄ phisi. xvi. de asalib⁹. Dē em̄ h̄m̄ animā creacio infundit. t̄ infundēdo creat. vt ait beat⁹ aug. **¶** Forte viceſ qz apls. i. ad cho. xv. resurrectōez mortuoꝝ assilat viuificatiōni grāni mortui. Itē lob. cuij. resurrectio assilat germinatōi ligni p̄cisi. Lū ergo ad viuificatiō ni grāni mortui. t̄ ad germinatōi ligni p̄cisi

P̄clusio prima.

z

Instantia

i

2 sufficiat virt⁹ creature. ergo videt qeadē vir-

tus sufficiat per mortuor resurrectōe. ¶ Proptera. be-

atus augustin⁹ attendēs predicas assimilato-

nēs in libro de quātitate aie ait. Si cursu na-

turaliū rex attendam⁹. certi⁹ erit nobis resur-

rectionē esse futurā. quod sōlē cras oriri. Sed de

his ad quod non sufficit virt⁹ creature non possum⁹

esse certi. ergo tunc. ¶ Ad primū dicendū qe tam-

apl's quod etiā iper iob arguit per locū a minori af-

firmatiue. quod si dicat. Si virt⁹ creatā qe est vir-

tus finita per granū viuisificare. z lignū precūz

facere germinare. mltō magis virt⁹ diuina qe est

infinita per mortuos suscitare. Et ideo ex il-

lis auctoritatibus nihil habet contra prosens proposi-

tū. ¶ Ad secundū dicendū qe dicitū augustinū

intelligendū est de certitudine fidelis adhe-

sionis. z tali certitudine possum⁹ esse certi dicit mlt-

Co:relart
um.

Error de
magno an-
no.

Solutio

Ad.1.

Ad.2.

Cōclusio
secunda.

¶ Proptera. quicquod passiue recipit in creatura. ad hoc

passiue sufficit virt⁹ creature. supposito qe alii

quid iper recipiētis precedat hoc receptionē. ¶

Si resurrectio quodque passiue recipiet i creatu-

ra. ad hoc formationē. vt declaraui lib. iij. dist.

xvij. sic resolutis humanis corpibus in pulue-

rē terre. hoc puluis non habet habilitatē se

fm seminales rōnes ad hoc vt imēdiate de ip-

so forment huana corpora perfecte disposita ad

recipiendū alia rōnales. ergo tunc. ¶ Ex his

predicitis per inferri correarie qe mortuor resur-

rectio non est mutatio naturalis. sed simpliciter

supnaturalis. Quia illa mutatio vel innova-

tio non debet dici naturalis ad quā pficiendā

nec actiue nec passiue modo naturali sufficit

virt⁹ nature create. Sed ad perficiendū mor-

tur resurrectionē non sufficit virt⁹ nature cre-

ate actiue. vt iā patuit ex proma cōclusionē. nec

passiue modo naturali. puta fm ratōes semi-

nales. vt patuit ex tercia cōclusionē. ergo tunc.

¶ Sed contra istud correariū ac contra primaz

z terciā cōclusionē isti⁹ secundi articuli ē aliquod

modo error quorūdā phoz qui posuerūt cir-

culationē animaz dicentes. qe post tringinta

sex milia annoz idē homo qui non vniuit. per na-

turale reunionē eiusdē anime ad idē corpus

tūc vniuit. z idē quod non agit vel patit. tūc aget

vel patit. ¶ Unū beat⁹ aug⁹. xij. de cini. dei. c.

xij. cangēs istoz errorē dicit istos posuisse tē-

poz temporaliūque rez volumina reperti vt sic

in isto seculo plato phs in vrbe atheniēs z ut

ea scola que achademica dicta est discipulos

docuit. ita per innumerabilia retro secula mul-

tū quidē prolixis iteruallis. sed tū certis idē pla-

to z eadē ciuitas z eadē scola quodemque discipu-

li repetiti. z per innumerabilia deinde secula re-

petendi sint. ¶ Fomentū autē isti⁹ erroris fuit

Quod infra triginta sex milia annoz celū stella,

tūc cōplet suū propter motū. vt declaraui ex di-

ctis protholomei superi⁹ lib. iij. dist. iij. quod arti.

iij. Loopleto autē iā dicto motu. tūc fm istos

omia corpora celestia redeūt ad eundēscū. z per

sequētis habet eandē influentiā quā habue-

runt quod tps predictoz annoz incepit. Et quod re-

ducunt eadē causa necessario redit idē effect⁹.

z celū per suā influentiā est causa omniū istorū

inferiorū. igit cōpletis tringinta sex milibus an-

noz redent omnia inferiora fm eandē substan-

tiā z fm easdē opatōnes. ¶ Propter iā dicto erro-

re potest argui sic Si hoc rex omniū non es-

set circulatō. tunc possz aliqd dicit nouo fieri quod an-

tea non pecessit. Sed prosequētis est falsū. quod tunc

dens falsitas prosequētis patet Eccles primo

vbi dicit sic. Quid est quod fuit ipm quod futurū

est. quod est quod factū est. ipm quod faciendū est. ni-

hil sub sole nouū. nec valet quisque diccre. ecce

hoc recēs est. iā em pecessit in seculis qe sucūt

Cōclusio
tercia.

- 3 an nos. Consequia etiam patet. quod ad oppositum
potest sequi oppositum antecedens. Ad. 2. p. 5 correlative arguit sic. Illud quod est commune omnibus
individuis alicuius speciei. hoc est quod naturale
Est resurrectio a mortuis erit commune omnibus
individuis humane speciei. ergo resurrectio a
mortuis fiet naturaliter et debet dici naturalis.
Maior patet per Dam. lib. iij. c. xiiij. Minor
patet per aplm. i. ad Lhoz. xv. ubi ait. Omnes
quidem resurgent. sed non omnes immutabuntur.
4 P. quanto terminus mortis vel mutantur est per
manerior et naturalior: tanto mortis vel muta-
tio ad ipsum magis debet dici naturalis. Sed
terminus resurrectoris puta uno aetate realis cum
corpe est maxime permanens et conaturalis. quod
durabit in perpetuum. ergo resurrectio debet di-
ci marie naturalis. Ad. 3. p. materia corporis hu-
mani maiorem habet aptitudinem ad hoc ut ex
ea formetur corpus humano sed ad hunc ut ex ea for-
metur corpus serpentinum. Est mortuo hominum tunc
ex materia corporis sui potest formari corpus ser-
pentis vel alterius vermis naturaliter. ergo ex
ea poterit formari corpus humano naturaliter
et per conseques resurrectio qua anima humana iuri-
get illi corpori naturaliter formato et disposito
erit naturalis. P. sicut mortis ad ubi tunc di-
citur naturalis. quando ipsum mobile acquirit tales
locum in quo naturaliter quiescit. sic mortis vel mu-
tatio ad formam tunc debet dici naturalis. quan-
do materie dispositae acquirent talis forma qua
homo materia naturaliter perficitur. sed in resur-
rectione acquiruntur corpori humano anima realis
qua homo corpus naturaliter perficitur. g. tc. Ma-
ior patet. quod dicitur. v. physicoz. quod talis mortis est
naturalis quod est ad quietem naturalem. Patet etiam
minor quantum ad ambas suas partes. P. il-
lud quod naturaliter appetitur ab anima reali.
hoc videtur esse naturale. Est resurrectio naturaliter
appetitur ab anima reali. quod anima etiam be-
ata naturaliter appetitur suo corpori summi. ut pa-
tit superius autoritate beati augustini. Ad. 4.
Solutio. Ad. 1. primus dicendum quod supposito corpora celestia quae
habere eandem influentiam quam primo habue-
runt. tam non est necesse eosdem effectum redire.
quod possibile est materia non esse eodem modo dis-
posita. et per conseques sub secunda influentia non
siceret talis effectus qualis fuit sub prima. eo quod
eadem influentia in materia aliter et aliter dispo-
sita sit apta nata producere aliud et aliud effectum.
Etiam propter liberum arbitrium hominum multi ef-
fectus possent impediri ne fierent posito bene
et omnino eadem celestis constellatio et influentia
quodcumque rediret. Etiam dato quod propter eandem

influentiam celestem materia eodem modo existen-
te disposita rediret similis effectus in specie. ca-
men non esset forte possibile quod rediret idem effec-
tus numero per hunc naturaliter influentiam. quod
non potest esse minor diversitas in effectu quam in cau-
sa. Est actus redirentis influentia non est idem
actus numero quod fuit sub priori influentia. ergo
effectus causatus per talen actum non potest esse idem nu-
mero. Et per consequens redirentis predicta influen-
tia non redit eadem cunctas et eadem scola et idem pla-
to et iudee discipuli audientes eundem platonem
in eisdem scolais. sicut iste error ponit. Ad. 2. Ad se-
cundum dicendum quod conseques non est factus. Ad
probationem respondet beatus augustinus. xij. de ci-
tei. c. xiiij. dicens. quod illud quod fuit est futurum. sim
identitatem specificam puta idem specie. non autem idem
numero. Ad. 3. Etiam ibidem dicit quod aliqui sic intel-
ligunt illa verba. quod illa que futura sunt profun-
dunt non in sua propria existentia. sed in dei pui-
dentia. et hunc dicitur fuisse intellectu salomonis.
Posset etiam dicitur sicut dixi ad primus
argumentum factum contra primum articulum istius
questionis. s. quod istis et consimilibus verbis salo-
mon tanquam coкционator allegat per partem stulto-
rum. et per conseques per partem istorum philosophorum
qui in istis circulationibus et multis aliis erro-
neis suis opinionibus putantes se esse sapientes
stulti facti sunt. sicut ait apostolus ad Rom. i. Unum
contra iam dicente circulationibus stulticiam allegat au-
gustinus. xij. d. cuius. c. xiiij. dictum apostoli ad
Roma. vi. quo ait. Christus resurgens ex mor-
tuis iam non moritur. Et prout ad Lheb. iij. Et
sic semper cum domino erimus. Et etiam illud psalmi.
Tu domine seruabis nos et custodies nos
a generatione hac in eternum. Et subdit immedia-
te augustinus. Satis estimo istis provenire quod
sequitur in ps. eodem post probata. In circu-
tu unum ambulat. Ad. 4. Ad tertium dicendum quod ali-
quid esse commune omnibus individuis alicuius
speciei potest contingere dupliciter. Uno modo
quod ipsis proveniat a principio interiori vel a cau-
sa naturali. Alio modo a principio exteriori
et a causa supernaturali. Si esse commune accipi-
tur primo modo. tunc quavis maior sit vera. in
minor est falsa. Si secundo modo. tunc eadem
minor est falsa. sed maior est falsa. Posito enim
quod omnes homines ponerent in celo. tam non esse ho-
minis in celo non provenire sibi naturaliter. sed so-
lo supra naturaliter. Sic in proposito tunc. Ad. 5. Ad quartum dicendum quod maior non est vera si terminus
nunquam acquiritur per motum causatum a principio ex-
teriori non conferente unum passum. Quavis enim lo-
cus magis deorsum sit conaturalior graui quam lo-

euī min⁹ deorsum. tñ si una sagitta caderet & p̄pria sua grauitate moueret ad locū min⁹ deorsum. ille mot⁹ esset naturalis. co q̄ mot⁹ ralia causaret a principio intrinseco & naturali. & si eadē sagitta p̄iceret violenter cū arcu ad locū magis deorū iste mot⁹ esset violent⁹ et nō naturalis. esse ēm̄ mīlo velocior q̄z si a naturali grauitate illi⁹ sagitte causaret. Unū ad hoc q̄ mot⁹ sit naturalis. nō sufficit q̄ terminus acquisit⁹ sit conaturalis ip̄i mobili. sed etiā requiri q̄ p̄mō mot⁹ causet a principio naturali. & modo naturali. Lū igit̄ resurrectō causet a principio extrinseco & supernaturali. & modo nō naturali: s̄ pot̄ in irifico & supernaturali. ideo nō debet dici mutatio naturalē obstante q̄ ei⁹ terminū sit multū p̄manēs & in perpetuū duratur⁹. Ad quintū dicendū q̄ maior nō est s̄a loquēdo de aptitudine q̄ cōuenit materie homis mortui s̄m̄ potentia naturalē seu s̄m̄ rationē seminale. de qua aptitudine p̄cedit istud argumentū. vt patet in minori p̄positōe. Ratio q̄nt̄ isti⁹ negatōis patet ex his q̄ dixi in tercia sc̄lusione isti⁹ lec̄tū articuli. Ad sextū patet p̄ ea que dicta sūt ad q̄rtū argumētū. Ad septimū nego maiore q̄ sem̄ viuere naturaliter appetit ab aia ratiōnali. etiā quādo p̄iuncta est corpi corruptibili. & tñ hoc nō potest sibi cōpetere p̄ naturā. Etia minor nō est vera. Ad p̄bationē dīcendū q̄ sup̄posito q̄ aia beata hoc appetat. tñ aia dānata hoc nō appetit. vt in fer⁹ magis p̄tebit. Et p̄ Nequio p̄. patet q̄ istud desideriū nō est simpliciter naturale. q̄ nō p̄uenit omnibus in diuinis eiusdē speciei.

Articulus
tercius.

Sc̄lusionē

articulū dicendū. q̄ homo q̄ nūc viuit idem numero resurget in extremo iudicio in q̄ vniuersalis fiet homin resurrectio. Q̄r in illo iudicio sic s̄it resurrectio sicut exigit diuina iustitia. S̄z planū est q̄ diuina iusticia exigit ut homo idē numero q̄ meret in via p̄mit in patria. & q̄ temeruit in ista vita p̄mit in eterna vita. q̄ loquēdo de pena eterna. fili⁹ nō porta bit iniquitatē patris. vt testat dñs p̄ Ezech. p̄pheta. Equali etiā ratione fili⁹ nō p̄lequet p̄mit eternū patri suo debitu. Et si nō filius. multo min⁹ quicūqz alii⁹ a merēto hōile naturaliter distinci⁹. Ad reūnit⁹ eiusdē vñibili⁹ bus numero. resultat idē vñitū numero. S̄z in resurrectōne eadē aia vñitē eidē corpi numero cui p̄ri⁹ sunt vñita salis q̄tū ad illā pos-

tione corporis q̄ est de veritate humanae nature. ergo resurget idē hō numero. Maior pater. q̄r dato q̄ p̄tes dom⁹ ab iniucē resoluant. tñ si paretes q̄ primo fuerūt. repositi fuerint super eodē fundamēto. tñ idē rectū sup̄ eiusdē parētib⁹ reponaſt. eadē dom⁹ resulat̄abit q̄ primo fuit. q̄r semp̄ ex eiusdē p̄tib⁹ aptū natū est resulare idē totū. Minor patet & etiā delusio p̄ncipalit̄ autorit̄e sacre scripture Job. xix. vbi agit lob. Rursū circūdab⁹ pelle mea: & i carne mea videbo dñs salvatōrem meū. Quē vñitū s̄p̄m̄ egosp̄ & oculi mel̄ p̄specturi sunt & n̄ ali⁹

Error.

S̄z p̄tra istud est quorundā phōz error. qui cū p̄cedenti errore in hoc p̄uenit q̄ posuit animā q̄ in morte separat qñiqz naturalit̄ corpori reuniri. S̄z in h̄ differt a p̄cedenti. q̄ posuit animā nō reuniri eidē corpi numero. sed solū eidē specie. & p̄ p̄sequēs s̄m̄ istos nō reuerit idē homo numero. s̄z tantū solū idē specie. Unū beat⁹ augustin⁹ tangēs istū errorē in lib. de cini. dei. dicit pitagorā dixisse se p̄ri⁹ fuisse eusebū. q̄r putauit animā suā p̄ri⁹ fuisse aiaz cuiusdā q̄ vocabat euseb⁹. Potissimū autē motiuū isti⁹ erroris q̄r scilicet isti & etiā p̄cedētes posuerūt animarū circulationēs fuit ex mūdi eternitate & humane aie imortalitate. Q̄r qui ponūt humanā generatōē ab eterno durasse vñiqz modo & alas humanas incorruptibiles. inter duo mala incidit in vñū. vñl̄ p̄ponat actu infinitas alas similē esse. vñl̄ q̄ endē aia fuerit forma multoz corporū. Et q̄r insinutū in actu horruerūt isti p̄hi. ideo in aliud in cōueniēs inciderūt ponēdo q̄r imaz circulationē modo quo dicitū est. P̄. cōtra p̄dicēt veritatē & p̄ isto errore p̄t̄ argui sic. Quoꝝ s̄bstantia perit. nō redēt eadē numero. vt p̄t̄ q̄ de generatōe S̄z quādo morit homo tunc substātia sua perit. puta ip̄a hūanitas que est substātia homis corruptit in morte p̄ separatiōnē anime rationalis a corpore. ergo tē. Idē numero n̄ p̄t̄ terminare duas generatōes naturales. ergo idē numero nō potest terminare generationē naturalē & resurrectōes supernaturalē. Anteecedēs est notū. q̄r generatōes & mot⁹ numerant & specificant ex suis terminis. Lōsequētā p̄bal. q̄r cū mutatōes specificant ex terminis. igit̄ mutatōes magis distatēs n̄ possūt habere terminos min⁹ differētes. S̄z pl̄ distat generatio naturalē & supernaturali resurrectōe. q̄z ab alia naturali generatōe. q̄ nō minus distabat terminū resurrectōis a termino generatōis. q̄z terminū vñi⁹ generatōis a termino alteri⁹ generatōnis. P̄. impossibile est

2

4

Idem numero esse mortale et immortale. Sed hoc in
hac vita est mortalitatem, et post resurrectionem est
immortalis. ergo non erit idem numero. Maior
patet. qz. x. methaphi. dicit quod corruptibile et
incorruptibile differunt per quod generare. sed quod dif-
ferunt generare differunt species, et quod differunt species
differunt numero, ut patet in lib. porphyr. et v.
methaphi. qz. z. Minus patet ex dictis apli-
superiori allegatis. Nam sicut se habet generati-
ones ad generata. sic se habet uniones ad vni-
tas. sed ex diversis generatibus sufficienter argui-
tur diversa generata. ideo ex diversis vniomni-
bus arguent diversa vnitate. Et si ergo alia facit
unitate ale rationis cum humano corpore ante mor-
tale hominis, talia post eam resurrectio. non erit
vnu unitum homini vnumibz denominatum, et p-
sequens non erit vnu homo. Nam esse hois non
est idem ante mortale hois et post resurrectionem.
qz nec idem homo. Consequens patet. Probaatur ante
cedens. qz esse hois ante quod mortal est corrupti-
bile. sed post resurrectionem est incorruptibile.
7. Nam corporis humani quantum non potest redire idem nu-
mero. qz nec idem homo. Consequens patet. qz ad
naturaliter identitatem vnitatem, requiri naturaliter iden-
titas cuiuslibet vniuersitatis integrantur essentiam
ipius vnitatis. Sed essentia hois integratur ex anima et
corpo. Unde cedens probatur. qz eadem portio mate-
rie per successione suisse sub forma miltorum hois.
Sed eadem portio materie non potest simili informa-
ri diversis formis humanis. ergo supposito
quilla portio materie resurgat in uno homine
tunc non poterit resurgere in aliis hoibz. et per se
quod nullus alioz habebit idem corporis quod primo
habuit. Maior patet. qz post mortale hois ea-
dem portio materie quod prius erat sub forma hois.
postea erit sub forma terre. et postea germinante
terram erit sub forma herbe. quod si comedenter
miser poterit esse sub forma sanguinis menstrui.
de quo sanguine poterit iterum formari corpus
humani si miser illa conceperit. et tunc producta por-
tio materie iterum informabit formam humana quam
illud corporis in utero erit in imatu anima intellectu-
tu. et mortua illa plena tunc iterum poterit producta
circulatio fieri. et sic eadem portio materie poterit
in formari tercias animas intellectuas. et iterata
hominis circulatione erit sub quarta anima. et postea
sub quinta. et sic deinceps. Minus etiam praecepit.
qz si eadem portio materie similiter informaret diui-
sas animas intellectuas quod sunt forme humanae.
tunc illud compositum vel esset vnu homo vel plures.
Si vnu: tunc vnu homo simul haberet plures
animas intellectuas. Si plures: tunc plures hois
haberent tantummodo vnu corporis humani. Quo

rū utrumque est inconveniens et monstruosum. quia non
erunt in resurrectione mortuorum. qz tamen. Ad pri-
mū dicendum. qz quāvis illud motus innititur
vni fundamento vero. scilicet humane immortalis-
tati. tamen innititur alteri fundamento falso. scilicet
eternitati. et ab eterno hominū generatōi. et tamen
non mir si ex illo falso fundamento multa falsa
isti physici deducuntur. Et tamen infinitate anima-
rū quā isti reputant impossibile. alioz non repu-
taret impossibile. ut patet ex his quod dixi lib. h.
Dist. i. q. ii. art. iii. Conclusionem quartam. Ad secundū dicendum. qz quāvis substantia quod perire
non possit redire est idem numero virtute agentis
naturalis quod agit mediāte motu et transmuta-
tione. qz sicut motus interruptus non potest redire idem
numero. sic agentis mediāte motu non potest illud quod
induxit per motum; postquam corruptus est reducere
idem numero. in virtute agentis infiniti quod potest
quālibet creaturā productare absque motu et trans-
mutatione. substantia quod perire potest eadem numero
restaurari. Et quod de tali agente ad plenū loquimur
ideo patet quod in proposito maior est falsa. Ad tertium
tertiū nego consequentiam. Ad probationē dicen-
dū. qz licet maior sit vera quā vtraheret mutatio ē
actus finitimi virtutis et plupponit motu. tamen non ē
vera quādo altera procedit ab infinita virtute
quod immediate potest dare sine motu et transmuta-
tione. simplex enim actio illius virtutis potest re-
ductio seu restauratio terminari ad illud idem
numero ad quod actio finitimi virtutis productio
potest terminabatur. et hoc propter plenū dominū quod
habet homini virtus infinita super omnem creaturā
creatā et creabilem. Ad quartū nego maiorem
quā illud idem quod est per naturā hic in via morta-
le. potest in patria per gratiam et gloriam fieri immorta-
le. Ad probationē dicendum quod quāvis corrupti-
bile per naturā differat generabatur incorruptibili
per naturā. tamen ab incorruptibili per dei gratiam
nec optet per differat generare. nec specie. nec nu-
mero. Nam corruptibile per naturā et incorrupti-
bile per gratiam similiter possunt eidem inesse. neque aliquam
ad inesse habet repugnanciam. Forte dicetur
quod quāvis isto modo non salvatur incorruptibili-
tas beatorum. tamen ex his non potest salvatur incorrupti-
bilitys dāminatorum. qz dāminati sunt tam gloria quam
gloria priuata. et per sequens de corporibz dāmina-
torum ratio non videtur esse soluta. Dicendum quod
licet dāminati post diem extremi inducuntur non sunt in
incorruptibiles per gratiam vel gloriam. sunt tamen incor-
ruptibiles propter cessationem motus celi. qz sicut
cessante motu celi non sunt generatores hominum.
sic etiam non sicut corruptores hominum. Modo non
est inconveniens vnu et idem esse corruptibile

Solutio:
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Instantia

Solutio

Supposito mortuū celi qui est principiū generacionis et corruptiōis in rebus inferioribus. ut patet. q̄ de generatōe. et idē esse incorruptibile celi. sante iā dicto motu. Et ista solutio est vniuersalis q̄ ad dānatos et beatos. quāq̄ p̄ma sit sp̄cialis quantū ad beatos. ¶ Et tā ad pdicta sufficere posset solū diuinū velle. q̄ dāto q̄ celū in p̄petuū moueret. et quantū in se esset lem p̄ influeret quantū ad generatōez et corruptō in eis tōz inferiorōz. tñ de posset q̄nq̄z sibi plateret et ante resurrectionēz et post resurrectionē hmōi influentialia suspēdere quantū ad hoīm corruptionē. sicut etiā iūspēde actionē ignis respectu trūq̄ pueroz existētū in camino. q̄ sa cro hō nunq̄ corrupceret. q̄nq̄z ex sua natura de comp̄ni cursu rez naturaliū esset corruptibilis. ¶ Ad quintū dicēdū q̄ vniō p̄ tripliū ter accipi. Uno modo put est vnicis actio. Alio mō ut est vnitōz passio. Et his duob̄ modis maior nō est vera i illo sensu quo mediante minori trahit ad p̄positū. Nā genera tio est actio p̄ductiua et nō vniō. et idē q̄nq̄z ex iteratis generatōib̄ p̄p̄le dicit; bñ arguat differētia generatōz. tñ ex multiplicatōe vniōnū nō p̄t argui differētia totoz vnitōz. dū modo in qualibet vniōne occurrat eadē vniōbilis et idē modo disposita v̄l situata. Exemplū patuit superi⁹ d̄ p̄tib⁹ dñm⁹ ab inuice legati. et iterū reunitis. ¶ Tercio modo vniō dicit relationē fundata sup ipo toto vnitō. et sic fas sius supponit in psillo gilimo. q̄r ista vniō siue relatio nō est alia ante mortē hoīs et post resurrectōis. Qr q̄nq̄z destructo fundamento destruat relatio q̄ fundat in ipo. tñ si idē fundamentū numero reducit ad esse. reducit etiā eadē relatio numero. supposito q̄ termin⁹ illius relatis remāserit. v̄l si destruc⁹ fuerit etiā ipse idē numero reparat. Nā q̄tiensq̄z ponit eadē extrema numero. toties poneat eadē relatio numero. Si em̄ h̄ nō esz. tūc beata virgo nō fuisse eadē maternitate m̄xpi postq̄ xp̄s surrexit a mortuis. q̄ fuit m̄x ei⁹ anteq̄ more ret i crucē. q̄ m̄ritas vere cessauit esse i v̄gine. q̄n cessauit filiatō ex p̄te filij morientis i crucē. q̄ maternitas itez cepit esse i v̄rgine q̄n fūli⁹ v̄rginis resurrexit a morte. ¶ Et iā eadez maternitas destrubat destructōe fundamēti moriente gloria v̄rgine. et tñ eadē m̄ritas numero reuertebat repato eodē fundamēto. q̄n gloria v̄go maiestate diuina fuit a morte suscitata. Lū igit extrema pdicta vniōis virtute diuina eadē numero reparent i resurrectionē mortuōz. vt catholica fide supponim⁹. le

Ad. 5.

Nota.

qui q̄silt eadē vniō numero reuertat. ¶ Ad. 6. sextū dicēdū p̄ duple est esse. s. esse essentia. et istud s̄m omnē opinionē est idē qđ essentia et idē sicut corruptibile corrupta essentia. sicut idē numero r̄parat diuinā ſcure repata eadē essentia hoīs in mortuōz resurrectōe. Aliud est esse existētia. Et de isto sūt varie opinōes. Qr quidē dicit q̄ etiā istud esse nō differt ab essentia. et idē s̄m istos eodē modo dicēdū est de esse existētia. sicut iā dictū est de esse essentia. Alij dicūt et veri⁹ ut credo. q̄ esse existētia differt ab essentia. Et isti q̄ntū ad esse hoīo sunt bifurcati. Qr quidē dicit q̄ esse existētia i homine est simpliciter corruptibile. alioz hō n̄ possit corrupti. Alij dicūt et forte meli⁹. q̄ istud esse nō est simpliciter corruptibile. q̄ quāq̄z hō corruptat. tñ cū isto esse existētia aia separata a corpore. q̄ q̄n aia separata a corpore nō capit aliō esse existētia. s̄z retinet illud idē qđ habuit i corpore. qđ quidē esse licet dicat esse hoīs q̄n est esse totū p̄iuncti mediate aia q̄ dāt istud esse homini. tñ aia separata a corpore nō dicit esse hoīo eo q̄ p̄tū aia sola existat s̄m istud esse. Re sp̄deo igit ad formā argumēti s̄m v̄rāq̄z op̄ionē semp̄ negandū est antecedēs. Ad pbato nē diceret p̄ma opinō. q̄ licet esse hoīs morte corruptat. tñ q̄ ome qđ corruptit cedit i potentiā materie. igit ſcure diuina idē esse educet de potētia materie i quā cessit. S̄z iuxta secundā opinionē negāda est pdicta pbatio in q̄ntū dicit esse hoīs ante mortē esse corruptibile. Nec ppter h̄ negat q̄n ipē hō sit corruptibil. Qr si cut nō obstat q̄ forma hoīs est incorruptibilis. tñ ipē hō corruptit ppter separationē hmōi incorruptibilis forme ab huāno corpore. sic n̄ obstante q̄ tale esse qđ habet hō ab hmōi incorruptibili forma sit incorruptibile. tñ hō p̄t corrupti. ppter separationē isti⁹ esse cū ipa forma a q̄ habuit hmōi esse. ¶ Ad septimū nego antecedēs. Ad pbationē p̄t primo dici q̄ peccat i forma ppter duo. Primo q̄r pcedit ex puris p̄ticularib⁹ v̄l ex indefinitis q̄ eōpollēt p̄ticularib⁹. Secundo q̄r i tercia figura minorē exstante negativa nihil sequit. s̄z ista pbato habet apparetia tercie figure. cū mediū subiunctā in majori q̄sī minori. et habet minorē negativa. q̄z tē. ¶ Et iā p̄ dici ad minorē q̄ eadē portio matetie q̄ successione fuit sub multō formino huānus. diuina ſcure in momēto resurrectionis multiplicabif i tot portōes. q̄t sunt huānū modi forme s̄b quib⁹ p̄mo fuerat successione. et sic virt⁹ diuina reducit eadē corpora numero q̄ cesserūt incessuue in iam dictō positionē

Ad. 7.

materie, et cuiilibet corpori suam animam co-
aptebit, et sic nec unum hominem habebit plures animas.
nec plures homines habebunt unum corpus, sicut ar-
gumentum probat.

Articulus
quare.

Quatuor ad quartus

Articulum est aduertendum quod successione vel simul-
tate fieri circa resurrectionem per dupliciter intel-
ligi. Uno modo ut homines successio vel simulta-
tas referatur ad ipsos resurgentem. et cum hunc sensum
in isto articulo queritur, utrum unum hominem reuri-
get quislibet, vel utrum omnes simul resurgent per ea-
dem mensura, sive illa mensura sit duratura sine
momentanis. Alio modo ut simultas vel
successio referatur ad ipsos actus quibus perficit et
implerent ipsa resurrectio. et est sensus, ut per recol-
lectio cinorum, formatio corporum, et reunio animarum
sit simul in eodem instanti, vel successione sit in
tempore. Quantum ad primum sensum istius inquisiti-
onis est aliquid certum et aliquid dubium. Ecertum est
enim quod omnes homines non resurgent simul, quod aliquid
sunt surrexerunt. Christus enim surrexit a mortuis: et non
moriuntur, sicut ait apostolus. Etiam beatae virginis iusta surre-
xit. Et illud idem per creditur de beato Iohanne euangeli-
sta, quod non est verisimile per rante sanctitatibus
reliquias deum promitteret esse tempus absconditus.
Si adhuc essent in terris, sicut ait beatus Augustinus.
Etiam Damascenus, xxvij, dicit, quod multa corpora
sanctorum surrexerunt, et post resurrectionem eius, scilicet
Christi introierunt in sanctam ciuitatem et apparuerunt
multis. Dubium autem videtur esse utrum aliqui ho-
mines maneat vivi circa nouissimum die, vel
dato quod omnes moriantur, utrum omnes qui non surre-
xerunt ante nouissimum die simul resurgent in illo
die, vel unum prius alio. Et de hoc videtur sentire hea-
tus Augustinus, xx, de civitate dei, c. xxi, quod illi qui
mortui inuenientur in aduentu iudicii prius du-
ratorum resurgent, quod hoc quod inuenientur vivi, quod vivi
rapient obuiam Christum, et in illo raptu morientur, et sub
ito reuiniscerentur. Et per ea quod Augustinus hoc adducit in littera,
etiam facit per ista opinione verbuz apostoli, scilicet
Theophilus, vbi ait, Hoc enim vobis dicimus in
verbo domini, quod nos qui vivimus, quod residui sumus in
aduentu domini non permanemus eos qui dormierunt,
quoniam ipse dominus in ipsis suis in voce archangelorum et in tuba
dei descendet de celo, et mortui qui Christo sunt re-
surgent primi, deinde nos qui vivimus, qui relinqui-
mur simili rapiemur cum illis in nubibus obuiam
Christum in aera. Idec ponit beatus Ambrosius, quod
beatus Hieronimus oppositus isti sentire videtur, si
cuit hic apparent in Ira. Propter sicut apparent in
symbolo, Christus recte est iudicare vivos et mor-

Inquisitio
prima.

Dubium.

Opio au-
gustini et
ambrosii.

Opio hie-
ronimi.

tuos, quod non omnes morientur ante iudicium. ¶ p. 5
naturali desiderio cupimus gloria superestri et in
corpe spoliari, ut patet per apostolum, q. ad Corinthus.

v. Sed naturale desiderium non potest esse vanum, et
liter frustra, quod aliquis ait non spoliabunt suis cor-
poribus, et persequens non omnes homines morientur.

¶ p. de natura nihil faciunt frustra, sed si ait
qui vixerint usque ad mortuorum resurrectionem
tunc frustra morerentur. Major patet in de celo et
mundo. Probatur minor, quod frustra sit per plura
quod eque bene potest fieri per pauciora, ut patet in philippi.

Sed virtute divina eque bene et per pauciora me-
dia possunt illi quod adhuc vivent in die nouissimo
de regali vita immediate transferri ad perpetuam vitam
sicut de vita ad mortem, et de morte iterum ad vitam

¶ Et hoc non obstatibus videtur quod prima opini-
o sit verisimilior et lacre scripture conformis;

quod ait apostolus ad Hebreos, ix. Statutum est hominibus
semper mori, et post hunc iudicium. Sed non videtur quod
aliquis homines dei statutum possit transgreedi, quod ne-
cessere est omnes homines ante iudicium mori.

¶ p. ad Romanos, v. ait idem apostolus. Sicut in adam oculi mo-
riuntur, ita et in christo omnes vivificabuntur. Et in i. ad

Corinthus, xv. Omnes quidem resurgent. sed non omnes
mutabimur. Ad dictum Hieronimi dicendum quod
quod breuissima mortula talcs homines morte oc-

cupantur, et celerrime redeunt ad vitam, id est aliqui
sancti quoniam loquuntur de eis tanquam semper viue-
ribus et nunquam morientibus. Quem modum loquendi
attendes arresto, i. physico, ait, quod modicum di-

stat per nihil reputat intellectus. Nechierō
num loquitur hinc opinionem propriam, sed videtur re-
citare opinionem cuiusdam greci, ut patet in epistola
ad marcellum.

Dato etiam quod beatus Hieronimus
absolute fuerit istius opinionis, hinc non praediti
cauit Augustinus et Ambrosius et alijs modernis
doctribus, quin ipsis licet oppositum opinari.

Ad secundum dicendum quod apostoli in simbolo tali
modo loquendi usi sunt propter causam hanc dictam.

Uel sicut ait magister in Ira, aliqui vivi dicuntur iudicari, quod vivent usque ad raptum, scilicet rapiuntur ad

iudicium, licet in raptu moriantur. Uel etiam sic
ait idem magister per vivos et mortuos intelliguntur iudicari et iustificari.

Ad tertium dicendum quod desiderium
naturali si fuerit absolutum et non distinctum cum re-
cte ratione dictramine, tunc poterit esse frustra,

quod poterit esse de impossibili. Etiam dato quod sit
semper recta ratione, tunc si est conditione adhuc
poterit esse de impossibili. Postquam enim aliquis

peccavit enarratur, tunc naturali desiderio con-
formiter se habet ad rectam rationem per appetere

re si esset possibile quod tamen peccatum non con-
misisset, et tunc est impossibile, quod poterit esse.

Littera hie-
ronimi.

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

hō potest nō fuisse. Ad formā argumenti dicendū ad maiore q̄ q̄ desiderat nō expoliari corpore, vel hoc desiderat cū hac cōditōe, si h̄ deo placuerit, et tūc frustra desiderat, q̄ sā oppositū isti⁹ diffinītū sententiātū est a deo. vt patet Gen. i. 2. iii. c. vbi de⁹ tulit inīam mortis cōtra ipm adā, et p̄ cōsequēs cōtra totā ei⁹ pōsteritatē. Frustra aut̄ desiderat sub cōdicione beneplaciti ipsi⁹ indicis illud cui⁹ oppositū iam sententiātū est a iudice diffinītū. Ull̄ se ne h̄mō i cōditōne, et tūc suū desideriū nō ess̄ cōformiter le habēs ad rectā rationē, q̄ recta ratio dicitat q̄ hō necessario moriat s̄m cursū naturalē que videm⁹. Nō est igit̄ necessarie hu iusmodi desideriū impleri in aliq̄ in diuiduo humāne speciei, sicut p̄tendit istud argumen-
tū.

Ad. 4.

Ad quartū nego minorē. Ad p̄batōez dicendū ad minorē, q̄ q̄uis de⁹ absoluta sua potētia h̄ facere posset, tñ nunq̄ hoc faciet, p̄ p̄ter p̄dictā sententiā iā latā, et p̄ sequēs exequādā s̄m dei potentiā ordinatā. Et ideo forte ra-
tionabiliter dici pōt, q̄ si p̄posito isto ordine quē a deo credim⁹ in statu, nō fieret eq̄ bene trāslatio alicui⁹ homi⁹ ad perpetuā vitā, sine morte t̄pali p̄iuia, sicut p̄iuia tali morte. Sicut nō fieret aliq̄ eque bene p̄termissio ordine di-
uine p̄udentie, et omis̄ia executōne diuine sen-
tentie, sicut fieret istis ordinabiliter obserua-
tio.

Inq̄stō se-
cunda.
P̄via p̄cō

Instantia

Solutio

Cōclusio
secunda.

dem⁹ om̄is oppositio t̄pis circa h̄manoz cor-
poroz formationē attingit ppter aliquē defectū
vel limitatā p̄fectionē virtutis formatiue. Si
em̄ esset virt⁹ infinita vel illimitata, tūc nulluz
t̄ps apponēret in formādo, q̄r maior virt⁹ mi-
nus ponit de t̄pe. sicut alias declarauit de pue-
ris q̄ septimo mēse nascunt̄, ergo iuxta demon-
strationē arresto. vi. physi. infinita virt⁹ si for-
marēt corp⁹, formaret i nō t̄pe. S̄z sola virt⁹
diuina de p̄dicto puluere p̄t humānu corpus
formare, et formatū animare, q̄ quidē virt⁹ est
simpliciter infinita. vt pb aui lib. i. dist. xliij.
igit ppter diuile virtutis p̄fectionē h̄mōi cor-
pora formabunt et animabunt in instāti. Et
ideo si p̄dicta verba apli ad corporoz formati-
ōne et animaz infusionē referant, tūc p̄t cōcedi
q̄ p̄ momentū et ictū oculi apl's intelligit mē-
lurā instantaneā. Forte dices cū de⁹ nō agat
ex naturali necessitate s̄z cōtingēt et libere. iō
quāuis sit infinite virtutis, tñ nō formabit hu-
iusmodi corpora in instāti utata velocitate qui-
ta p̄t ea formare, s̄z solū tanta q̄ta sibi placet, et
q̄ sequēs ex vi illi⁹ rationis n̄ habet q̄ h̄mōi
formatio fiat in instāti. P̄. si de⁹ formaret
h̄mana corpora ex h̄mōi puluerib⁹ i instāti, tūc
mot⁹ localis fieret in instāti. L̄ sequēs videt
impossible, q̄r de ratōne mot⁹ p̄p̄re dicit⁹ vi-
det esse successio, et q̄ habeat partē post partē.
Probatio cōsequētio, q̄r corp⁹ formatū vel ē-
densi⁹ puluere de quo format, vel rariuo. Si
densi⁹, tūc fieret mot⁹ p̄strictōis in instāti, et se-
muliter aer circūstanti s̄i instāti moueret ad lo-
cū p̄i⁹ occupatū illis puluerib⁹ anteq̄ cōscē
restricti p̄ formatōne tensioris corporis. Si ek-
dal oppositū, tūc p̄ aliq̄d t̄ps loc⁹ ille maneret vacu⁹. Si corp⁹ formatū s̄it rari⁹ h̄mōi
puluere, tūc mot⁹ dilatatiōis erit in instāti, et
erit aer circūstanti p̄llere de loco suo i instāti.
Si em̄ nō cederet aer in eodē instāti q̄ iſtud
corp⁹ dicit⁹ dilatari, tūc p̄ aliq̄d tempus duo
corpa essent simul in eodē loco. Q̄d. Ezech.
xxvij. formatio p̄dictoꝝ corporoz ostēdit fieri
successio, q̄ ista cōclusio videt lacre scripture
repugnare. L̄ sequētia p̄t, q̄r liber Ezech. est
de corpe sacri canonis. Pat̄z etiā ancedēs, q̄r
i illo. c. Ezechiel p̄phā sic ait. Eccleserūt ossa
ad ossa. vñqđqz ad iuncturā suā, et vidi, et ec-
ce sup ea nerii et carnes alcederūt, et extēla est
si eis cutis desup et spūm nō habebat t̄c. Ad
primum dicendū, q̄ q̄uis n̄ ppter necessitatē, tñ
ppter p̄gruitatē de⁹ formabit et aſabit h̄mōi cor-
poza in instāti, vt ex h̄ maḡ elucelcar virtutis
diuine p̄fectio excedēs omnē virtutē creatū, q̄

Instantia

3

Solutio
Ad. I.

ratōne sic limitatōla nullaten? p̄t corp? i in/
stanti forgiare. Nec etiā appetet ratio q̄re
vire? diuina magi extra vter formet successi/
ue t̄ in tpe corp? hūanū. q̄z i vtero. Siz i oce/
ptione xp̄i vbi virtus formari a tantummodo
sunt diuina t̄ nō hūana. corp? formatū t̄ latū
sunt sbito t̄ nō successiue: loq̄ndo d̄ successiōe
epali. vt appetet autoritatib⁹ sc̄toz li. iij. dist.
ij. t̄ dist. ij. q̄ nō est verisile q̄ corpora resurgen/
tiū reformantur successiue. Iz sbito t̄ instantanea
hm̄oi corpora reformabit. Ratio igit̄ pdicta
de infinite virtutib⁹ his manuductōib⁹ ap/
plicata. t̄ si nō demōstratiue t̄n. pbabilit̄ cō/
cludit. t̄ h sufficit in ista materia supernaturali
ad quā intellect⁹ humān⁹ sufficiēter nō p̄t ac/
tingere p̄ statu p̄sentis miserie. Unī etiā p̄to
ethi. dic̄t. q̄ certū nō simpliciter in omnib⁹ ser/
monib⁹ est q̄rendū. Et pauc⁹ interpolat⁹ sub/
dit. Disciplinati c̄m est initū. certitudinē m̄
qrere circa vñq̄d̄qz gen⁹ inq̄tū natura rei re/
cipit. Ad secundū dicēdū q̄ intelligēdo per
motū localē simplicē trāslatōez corporis d̄ uno
loco ad alū locū. tūc nō reputo p̄sequēs ipso
sibile. ip̄m ad potētā dei referēdo. sicut etiā te/
tigi iuper? dist. x. q. i. Ad pbationē dicendū.
q̄ supposito q̄ de? trasferat corp? in instanti de/
loco ad locū. tē hm̄oi mo? seu trāslatio cōpo/
neret ex p̄tib⁹ in diuisibiliō. t̄ p̄ sequēs inter
hm̄oi p̄tes nō erit p̄t? t̄ posteri? tpe. Iz soluz
natura. Sicut em̄ graue si moueret p̄ spaciū
vacuū p̄t? natura esset i medio q̄z i fine illius
spaci⁹. q̄ p̄ mediū trāsiret ad fine. t̄n̄ totū il/
lū transiū faceret i instanti. vt patet. iij. phisi.
t̄ sicut sole apparet sup orizonte n̄i em̄p̄/
ri. aer p̄t? natura illuminat in oriente q̄z i oc/
cidente. t̄n̄ siml̄ in eodē instanti lumētōis re/
cipit in oriente t̄ in occidente. vt patet. iij. de aia.
sic in p̄posito z̄. Cūr? c̄m infinita equa ve/
locitate p̄t corp? mouere p̄ mediū plenū. etiāz
si esset plenū ferro. sicut viri? finita p̄ mediū
vacuū. q̄ p̄tuz velocitat̄ mor? in vacuo ex eo
q̄ mediū nihil resistit. t̄n̄ velocitab̄ i pleno.
si virt? motoris resistentiā mediū sine om̄i p̄/
portōne in infinitū excedit. t̄ p̄ sequēs dato
q̄ in hm̄oi motu sit successio naturalis. ex eo
q̄ vna ps ei? prioritatē nature p̄cedat aliā par/
tē. t̄n̄ nō erit successio tpalis. eo q̄ i hm̄oi par/
tib⁹ nulla sit prioritas ipsi. Etia om̄ia illa
ad q̄ ducit pbatio p̄sequēt̄ sunt possibilia
virtute diuina. dato q̄ nō possint fieri virtu/
te creata. Si em̄ virt? diuina non posset gerē
p̄densare vel pelliere in instanti. tūc de? nō posi/
set in instanti de aere facere ignē. quia ex uno

pugillo aeris fuit decē ignis. t̄ p̄ sequēs ml/
to maiorē locū occupabit ignis genit⁹ q̄ aer
ex quo generat. Etia si q̄s vellet le i ista ma/
teria. p̄fundare. difficile esset euaderē q̄n̄ op̄oz
teret p̄cedere impulsione vel attractionē acis
virtute naturali q̄n̄qz fieri in instanti. q̄ lūppo/
sito q̄ lignū vel aliqd̄ aliud cōbustibile sit xl/
timate dispositū ad recipiendū formā ignis.
tūc etiā virtute naturali ex hm̄oi cōbustibili
generabit ignis in instanti. q̄ etiā naturalit̄ lo/
quēdo tps nō requirit p̄ forme substantialis
introductionē. q̄nis requirat p̄ recipiētis ma/
terie dispositōe. t̄ m̄ nō est dubiu q̄ ignis ge/
nit̄ occupabit in centuplo maiorē locū q̄ il/
lud lignū xlimate ad formā ignis dispositū
Quicqđ iū sit d̄ virtute nature. istd̄ no debet
negari esse possibile diuina virtute. Ad ter/
cū nego p̄sequētā. Ad pbatoz dicēdū q̄ li/
cet ista p̄clusio ponat sup̄dicta fieri i eodē in/
stanti. t̄n̄ ex h̄ n̄ negat oēm successionē. q̄ fm̄
q̄ inter aliq̄ est ordo prius t̄ posterioris. t̄n̄
h̄ p̄t inter ea esse successio. Siz ordo fm̄ prius
t̄ posteri? natura p̄t esse i eodē instanti. q̄ q̄uis
successioni tpalis repugnet habere mēlū in/
divisibile t̄ instantiae. h̄ t̄n̄ nō repugnat suc/
cessioni i naturali. Forte dices q̄ vba ezech. v/
ident sonare de priori t̄ posteriori fm̄ tps et
nō solū fm̄ naturā. t̄ p̄ sequēs vident innue/
re successionē tpalis. t̄n̄ solū successionē na/
turā. ppter q̄d̄ ista p̄clusio negādo cu ca pdi/
cra successionē tpalis adhuc videt scripture co/
tradicere. Respōdō q̄ ezechiel ordinē na/
ture exprimit p̄ modū ordinis tpalis ppter in/
tellectum rudiū t̄ simpliciū quib⁹ loquebat.
Sicut etiā moyses fecit exprimēdo mēdi cre/
ationē. vt testat beat⁹ augustin⁹. Ad argu/
mentū principale nego minorē. Ad pbatoz
dicēdū q̄ maior nō est vera supposito q̄ al/
terū extremoz illi? p̄unctōis nō maneat eq̄
dispositū sicut fuit in principio illi? p̄unctōis.
Siz c̄m opposito medo fuerit dispositū.
tūc sic p̄mo p̄unctio hm̄oi extremoz fuit na/
tural ppter dispositōes p̄positas. sic postea se/
paratio coz erit naturalis. ppter dispositōes
oppositas. q̄ act⁹ actiūo z̄ habet esse i patiēte
t̄ dispositō. vt dicit. iij. de aia. Sicut c̄m gue
naturalis q̄scit deorsū. sic natura r̄ recederet
d̄ eo si deorsū fieret sursum. Siz nūc est ita q̄ in/
pūcto mortis ip̄i? hois corp? humānū habet
oppositas dispositōes his q̄s habent i p̄nci/
pio q̄n̄ r̄realis ala sibi sunt dūcta. iō separatio n̄
est dicēda violēta. Iz poti? natural. nō obstan/
te q̄ p̄cedēs p̄iūctio etiā suerit naturalis.

Ad. 3.

Instantia

Solutio.

Ad princi/
pale argu.

Distinctio quadragesimaq̄ta.

Quent autem nōnulli. Postq; m̄gr̄ determinauit de mortuoz resurrectōe. nūc vult determinare de resurgentii p̄ditōe. Et diuidit i duas p̄tes. Qz p̄mo insinuat resurgētiū p̄ditōes indistincte et viuūsalit. Scđo eas dē p̄ditōes declarat distincte et specialiter. ibi. Hoc aut in corpib; sanctoz. Prima in duas. Qz p̄mo manifestat resurgentii p̄ditōes qn̄ tū ad eoz statuā et etatē. Scđo qz̄ ad corporum suor̄ integritatē. ibi. Nō em perit deo. Sequit illa p̄s. Hoc aut. Et diuidit i tres p̄tes. Qz p̄mo m̄gr̄ tagit sp̄cialiter p̄ditōes beatoroz. Scđo dānatoroz. Et tertio abortuorū. Scđo ibi. De rebis aut. Tercia ibi. Illud etiā inuestigari optet. Itaz scđa diuidit in duas p̄tes. Qz p̄mo ostēdit q̄liter dānati dispoſitiū erūt i corpe. Scđo q̄liter se habebūt ex pte aic. ibi. Lū aut p̄st. Prima i duas. Qz p̄mo tractat de p̄ditōib; h̄mōi corporz. Secūdo incideret determinat d̄ cruciatib; demonū. ibi. Queri etiā solet. Prima in duas. Qz p̄mo tagit h̄mōi corporz deformitatē. Scđo innuit corūdē corporz incorruptibilitatē. ibi. Si p̄o q̄rit. Et hec ē diuisio isti. plūj. dist. etiā in generali. circa quā q̄rit in speciali.

Quā resurgat i hoie totū qd̄ est d̄ veritate sue corporalis nature. Cidet q̄nō. Qz corp̄ inclusiōs formā complexiōis h̄uane ē valde passibile et d̄ facilī libile. et p̄ sequētō corruptibile. qz passio lessiva abūcit a s̄ba eius qd̄ patit h̄mōi passione. Sz corp̄ hois post resurrectōes ē incorruptibile. ḡ nō habebit formā complexiōis h̄uane. nec p̄ sequētō habebit q̄cqd̄ spectat ad veritatem h̄uane nature. cū forma complexiōis h̄uane ad h̄mōi veritatē videat ptinere. Maior pat̄z qz p̄p̄ nobilitatē complexiōis int̄ d̄ia alia h̄o int̄cē ledit a p̄rio. et eadē h̄uane specie qz simili illatōe p̄rio int̄cē ledunt illi hoies q̄ habent nobiliores complexiōes. M̄ip̄ p̄tz. i. ad Chor. xv. vbi ait aplūs. Optet corruptibile h̄ induere incorruptionē. et mortale h̄ induere immortaliatē. Cōtra. corp̄ h̄uani resurget p̄fectū. ḡ resurget i hoie q̄cqd̄ est de veritate sue corporalis nature. Cōsequētia patet. Et antecedēs habet h̄ in ita. Nic p̄mo vidēdū est d̄ p̄ncipali q̄sito. Scđo d̄ dānatorz loco. Tercio d̄ eoz corporali supplicio. Quar to de sp̄uali. puta de pena ip̄r̄ aic quā patit in inferno.

Quantū ad primum Articulus primus

articulū ē aduertēclū q̄ q̄stio vnū q̄rit et aliō p̄ supponit. Presupponit ei q̄ totū resurgat i hoie q̄ ē d̄ veritate sue sp̄ualis nāte. et h̄ rōabilit̄. qz ip̄e h̄o resurget cū tota nāa icollectiua qn̄ tū ad suā essentiā et qz̄ ad oēs suā potēias sp̄ualeq. ex q̄b; cōponit h̄o in qz̄ d̄ esse nāte sp̄ual. Querit at utq; resurgat i hoie totū qd̄ ē d̄ veritate sue corporal nāte. Et q̄ ad h̄ p̄ termi noz noticia p̄mo videntē h̄o itelligi debeat p̄ illō qd̄ d̄ ptinere ad veritatē corporal nāte i ipso hoie. Et deinde sunt due clusiones ponēde.

Quo ad p̄mū dico cū pho. n. metha. q̄ vnū qd̄qz sic se h̄z ad cē. sic se h̄z ad veritatē. et p̄ p̄nis sic aliqd̄ ptinet ad eē alcūlū nāture. sic ptinet ad veritatē eiusdē nāte. Ad ec̄ at h̄uani corporis spectatō ossa: nēriū: cardia: aguis: et m̄le alie p̄tes leu m̄bra. q̄b; tā itrinsec⁹ q̄z exrinsec⁹ corp⁹ h̄uani p̄ficiēt et cōplet. iḡt ista eadē ad veritatē corporalis nāte in hoie videntē ptinere. Lū iḡt forma tet esse. iḡt q̄libet p̄s formalē carnis q̄ ē i hoie ptinet ad veritatē h̄uane nāte. q̄z̄ n̄ q̄libet p̄s carnis materialē. Et eodē mō d̄ p̄tib; os̄is et crūi et cuiuslibet alterius toti⁹ h̄ogēci. ad p̄fectōez corporis h̄uani spectatōis ē dicendū.

D̄artē autē formalē toti⁹ h̄ogēci appello illā q̄ talē et tāta. q̄ si separet a suo toto adhuc remaneret i specie sui toti⁹. vel retineret nomē toti⁹. Est ei p̄s carnis fūm formā q̄ separata a toto manet p̄a caro. D̄artē p̄o materialē dico p̄ oppositūz. q̄ ita ē m̄l p̄fecta et diminuta q̄ se separet n̄ ip̄ca nec nomēsui toti⁹ i ea saluaret eo q̄ resolueret i materia vñ i circūstās corp⁹.

Et diuisio ista. s. d̄ carne fūm formā et de carne fūm materia p̄t h̄ri ex d̄cē pl̄i. i. d̄ genera.

His p̄missis pono duas clusiones. Sp̄ria ē q̄ i hoie resurgetē n̄ resurgit totū illō qd̄ q̄cum qz̄ p̄e fuit d̄ veritate sue corporalis nāte. Qz illō n̄ resurget in hoie qd̄ corp̄ resurgētis facret h̄uani corporis mēsurā excedere. Sz si totū illud qd̄ p̄ q̄cūz p̄e fuit de veritatē corporal nāte resurget i hoie. tūc m̄ltōz hois corpora eēnt valde imoderata. ḡ tē. Maior patebit ex dīcēdī i seq̄nti clōne. Et iā minor pat̄z ex dīcēdī i p̄dīcī termini declaratōne. Nā si q̄libet p̄s carnis h̄uane in q̄ saluari p̄t sp̄es et monē carnis spectat ad veritatē h̄uane nāte. sic p̄dīcītū ē. tūc qz idē h̄o q̄ nūc ē valde p̄nguis p̄t fieri macer. et postea iterz p̄nguis. et h̄ sepi⁹. qz qd̄ dep̄dit de h̄mōi p̄nguedine. potest restauari virtute vegetativa q̄ alimētū p̄uertit i verā carnē humānā. iḡt si tota illa caro totiens

Lōclusio prima.

Nota.

Opio ma
gistris sente
tiarū.

restaurata simul resurget in eodem homine.
pateratque eius corpus excederet in moderate mē
luram humani corporis. **H**ed contra p̄dicta
sunt due opiniones. Quarum prima negat
que quelibet pars carnis in homine in qua sal-
natur specie carnis sit de veritate humana na-
ture. Ponit enim solū illud quod in primis partē
tib⁹ a deo formatū est esse de veritate humane
nature. et nihil de his que extrinsec⁹ adueniunt
dicūt pertinere ad veritatem humane nature. si
ne illud adueniat per virtutem generatiā. quod
a medicis appellat humidū radicale. sive per
virtutem nutritiā. sicut humidū nutritiā
quo ipm genitū augmentat. et in ipso corpori
restaurat. **E**t isti⁹ opinionis sautor principi-
palis est magister sententiaz. ut apparat lib.
q. dist. xxx. c. penult. vbi sic ait. Trastulit em̄
adā modicū quid de substātia sua in corpora
filiorū quādō eos p̄creauit. id est aliqd modi-
cū de massa substātiae ei⁹ diuisū est. et inde for-
matū est corp⁹ filij. siveq; multiplicatiōne sine
rei extrinsece adieccōne auctū est. et de illo qui
dem augmētato aliqd inde separat vnde for-
mant̄ posterorū corpora. et ita p̄gredit p̄creatio-
nis ordo lege p̄pagatiōnis vīq; ad finē huma-
ni generis. **E**t istā opinionē p̄bat m̄gr ea-
dem distincōe. c. vlti. tripliciter. **P**rimo
autoritate salvatoris diceris i euāgelio. Om-
ne qd in os intrat in ventrē vadit et in secessu
verit. **S**econdo ratōne. qz puer qui statim
post ortū morit. illa statuta resurget quā ha-
bitur⁹ erat si vinceret usq; ad etatē triginta an-
noz nullo vicio corporis impedit⁹. Unū ergo il-
la substātia que adeo parua fuit mortua. si re-
surrectōne tā magna erit nisi sui in se multiplicatiōne.
Tercio p̄bancio hoc idē exēplo sibi
dit immediate post verba p̄dicta dicēb. Unū ap-
paret qz etiā si viuererit nō aliud est sive augmē-
taret illa substātia. sicut costa de qua facta est
mulier. et sicut panes euāgeliici. **I**stā opini-
onē etiā quida alij p̄bant sic. Statimq; ab ex-
trinseco superueniēs posset cōverti in veritatē
humane nature. tūc quilibet homo est incor-
ruptibilis. Falsitas cōsequētis per quotidie-
nā experientiā manifeste appetit. ac p philo-
sophiā. nec nō p sacrā scripturā. Cōsequētia
p̄bat. qz per talē cōtinuā cōversionē semp te-
perditū posset restaurari. et sic nunq; cōsumi-
retur illud quod est de veritate humane nature.
et per cōsequētis ipē homo nunq; moreretur.
Sz lāluā m̄grī reverētia. ista opinio non
videt esse ūta. qz si absq; om̄i additōne extrin-
seca solū ex diuīsione et subdiuīsione illi⁹ qd

p̄geniti a primis partēib⁹ ab ip̄ sis acceptis.
fieret humanoz corporoz p̄pagatio et augmen-
tatio. tunc iā diu cessasset hominū generatio
Nā si illa portio substātiae accepta a pm̄is pa-
rentib⁹ fuisse maior quocūq; monte. iā p̄ cō-
tinuā subdiuīsione diu fuisse plūmpat⁹. **S**
quādō ipsi dicūt qz stud acceptū a substātia
primoz parentū multiplicat⁹ in le. vel ipsi in-
telligunt qz h̄mōi multiplicatio fiat naturali-
ter. vel miraculose. Primū nō possunt dare.
qz natura nō potest facere de minori mai⁹ ni-
hil addēdo nisi raresfacēdo. Sz qd sola rares-
factione dilatat. h̄ p̄prie nō augmentat. vt pa-
tet. i. de generatiōne. ples autē genita p̄prie au-
gmentat. vt patet ibidē. igil isti⁹ nō possunt h̄
modo dicēdo lāluare augmentū p̄prie dictū
qd naturaliter sit in hominib⁹. Etiā corpus
auctū puta corp⁹ hominis adulti nō est rari-
us qz erat quādō idē homo fuit paruul⁹. imo
est solid⁹ et dens⁹. vt experimētaler videm⁹
ergo nō p̄cedit corpus humanum de minore
ad maius per aliquā rarefactionē. Etiā si pro-
cessisset h̄uiusmodi rarefactione a primis parē-
tib⁹ usq; modo. tūc illud qd de veritate huma-
ne nature esset p̄ nūc in quocūq; homine. mi-
lies milies et quasi sine p̄portōne esset rari⁹ ig-
ne. qd ridiculū est dicere. **S**i intelligūt se
cundo modo. tūc null⁹ hominis generatio
vel geniti augmētatio esset naturalis. sed solū
miraculosa. quia generatio vel augmētatio qz
sit per miraculū est miraculosa. sicut illa que
fit per auctū nature est naturalis. qd nullus di-
ceret nisi ille qui ordinē et cursim nature puer-
ter nō curaret. **E**t primū mortuū magi-
stri dicendū p̄ saluatorz p̄ illa verba nō inten-
dit dicere qz nihil de alimēto cōuertat in cor-
pus humanū. alias deus frustra dedisset ho-
mini virtē vegetatiā. Sz vult dicere qz ali-
mentū corporaliter nō ingredit animā. Iz cor-
poralē ventrē. et om̄e qd superfluitatis est ibi et
corporalis īmundicie hoc emittit per secessum.
hoc autē qd est purū cōvertit in corpus hu-
manū. **E**tia illa distributio cū dicit om̄e:
nō est in isto p̄posito ita simpliciter accipi-
da. qz experimēto discimus qz aliqd de cib⁹ re-
manet apud tentes vel quādōq; rejicit⁹ ore.
et per cōsequētis patet aliquid intrare os qd nō
vadit ad ventrē litteraliter accipiēdo. sicut
videt magister istud verbū accipere. **A**ct. 2.
cundū dicendū p̄ corpus pueri in resurrectiō-
ne nō deuenit ad tantā quantitatē p̄ sui in se
naturalē m̄lēplicationē. Sz p̄ diuīne virtutē
sup̄naturalē opatōez. et iō nihil ē ad p̄positū i

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

quo loquimur de augmento rebus naturalibus
naturaliter competente. Et per hoc patet ad
tercium, quia exempla que adducit de costa et de
panibus paucis quibus in euangelio satiati su-
erunt milia hominum, non sunt ad propositum
quod multiplicatio facta fuit in eis supernaturali-
ter et valde miraculose. quod non contingit in au-
gmento rebus naturalibus, quod sine miraculo sup-
posita communis dei influentia res naturales ge-
nerant et augmentabant. Iuxta quod ait beatus au-
gustinus, quod sic de eius circa sua maiestate gubernat

Ad. 4. ut canit ecclesiastis. capitulo proposito suis curiosus
agere sinat. Sed quatuor nego consequentiā.
Est probatio dicendum, quod licet deperditum restau-
retur per alimenatum ordinatum digestum, tamē quod re-
stauratum non est eque prout sicut fuit deperditum.
ideo propter continuam intensionem humidi impuri-
tatis contingeret ultimata humidus radicale de-
ficere, et vnuq; animal naturaliter tandem
corrupsi, ut patet primo et secundo de generatore.

Exemplum patet ad propositum de aqua vino i-
tula, que primo vincit in natura vini mu-
tatur, que infusio si continua vinum primo de-
bilitat, et tandem natura vini corrumpt. Sic
in proposito tecum.

Opinio se-
cunda. Opinio secunda predicibus con-
traria est, quod ponit quod aliquid extrinsecum adueniens
conuerit in veritate humane nature, puta illud
humidus quod in parentibus sit ex superfluo alieme-
ti ex quo generatur plenus, quod illud quod erat humili-
dus radicale in parentibus sit humidus ra-
dicale in ples. Solū autem humidus radicale
sunt istos est de veritate humane nature. Et
istud humidus radicale manet idem in tota vi-
ta hominis, et nihil in ipso conuerit per actum vir-
tutis nutritive, sed solū talis conuerit sit in car-
ne et in alias partes corporis per complenda hominis
quantitate.

Cōtra eā. 2. Nec istud valet. Quia hu-
midus radicale sibi phisicos calorem naturali de-
pascit, igit necesse est ut aliquid de alimento per
actum virtutis nutritive in ipso conuerat. Si
non, tunc cito consumetur, et per consequens non
maneret idem, sicut ista opinio ponit. Ps. quod
libet pars aucti est aucta, ut dicit primo de gene-
ratore. Sed humidus radicale est principa-
lis pars corporis humani, ut etiam isti dederunt,
ergo auctio corpe humano necesse est humili-
dus radicale augeri, et per consequens aliquid con-
uerit in ipso de extrinseco alimento et per actum
virtutis nutritive per quam fit augmentum in hu-
mano corpore.

Cōclusio
secunda. Cōclusio secunda est, quod tam
libet partibus que ad veritatem nature spectabat
in tota vita hominis tot resurgent in homine
quod sufficiunt ad integrandum perfectam statu-
ram

et figuram hominis, ad quam apta nota est natu-
ra humana pertingere circa tricessimum annū.
semotu omni errore et impedimento. Quia ubi
solus deus operatur ibi effectus non minus ad perse-
cutionem deducit quod sit aptus natus deduci media
te quacumque virtute naturali remoto seu depo-
sito omni errore et impedimento. Sed ut patet
ex precedenti questione formationes corporis in
mortuorum resurrectione solus deus operatur, et vir-
tus naturalis producit corpus humanum ad per-
fectam statuam et figuram infra triginta annos.
Supposito quod non erret, si cum accidit circa ferus
monstruosos, nec impediatur, sicut contingit in
hominibus qui infirmantur, vituperantur membris
truncantur, vel moriuntur priusquam statuam cor-
poris perficiantur, ergo tecum. Maior patet, quod dei
perfecta sunt opera, ut dicit Deuteronomio xxxiiij. Pa-
tit enim minor quantitas ad omnes suas partes.

Ps. ista videlicet esse interius opus ad Ephesios. iiiij.
ubi ait, Donec occurramus omnes in virum pre-
ceptum in mensuram etatis plenitudinis christi.

Forse dicet contra istam conclusionem quod multe
surgent in iudicio qui nunquam in tota vita sua
habuerunt tot partes corporis spectantes ad ve-
ritatem humane nature que sufficiunt ad integrā-
dam perfectam hominis statuam, sicut apparet
in his qui parvuli moriuntur, ergo saltē talium
corpora in resurrectione non erunt perfecte stature.

Ps. sicut multe fesserunt historie, et sicut etiam
patet per textum philosophi, videlicet philosophorum, multi
quoadque fuerunt homines bestiales, qui prou-
to modo comedebant carnes humanas. Ego ergo
tales carnes non possint in utroque resurrectione
in comedente scilicet et comestio, sequitur quod alter
istorum in resurrectione mortuorum non habebit
corpus perfecte stature.

Ps. multa sunt mem-
bra corporis humani que non resurgent, ergo cor-
pus resurgentis non habebit eque perfectam figu-
ram sicut nunc habet. Non sequitur patet, quod mem-
bro dispositione includit in isto corporis figura
cuius dicitur membra. Antecedens probatur
quod multa pro nunc sunt membrorum homini necessa-
ria et utilia, que per se sunt frustra et inutilia,

sicut apparet de membris genitalibus, de dentibus
et intestinis. Ps. de natura nihil facit fru-
stra, ut dicit de cœli et mundi, ergo tecum. Ad pri-
mum dicendum quod in quibuscumque materia pha-
bita non sufficit in illo resurrectione deus illam
modicam materiam prehabitam in seipso miraculo
se multiplicat, donec sufficiat ad talem perfectam
statuam et figuram ad quam ille homo venisset
per naturam, si absque errore nature et sine omni
impedimento triginta annis vixisset.

Instantia

2

3

Solutio
Ad. I.

Ad.2. Ad secundū dicendū q̄ illud qđ comestū est. vel erat de veritate nature i vno. et superflui i altero. et tūc resurget i illo de cui⁹ veritate na-
ture dicit⁹ fuisse. vel erat de veritate nature in
utroqz. et hoc dupliciter. qđ vel erat eque d̄ ve-
ritate nature in utroqz. vel in vno magis qđ in
alio. Ad cui⁹ intellectū est aduertendū q̄
humidū radicale. putat illud qđ ples sequit⁹
a parētib⁹ p actū virtutis generative. est ma-
gis de veritate nature qđ illud quo postea au-
get qđ psequit⁹ p actū virtutis nutritive. No-
do ponat casus q̄ parvul⁹ hodie nat⁹ come-
dat a viro et muliere. et illud qđ fuit humidū ra-
dicale in illo pūulo cōuertat in sanguinē mē-
struū in muliere. et i viro in semē virile. Quo
facto cognoscat vir iste illā mulierē. et pcipiat
tūc illud idē qđ pri⁹ fuit materia humidū ra-
dicalis i ple comesta. hoc erit postea etiā ma-
teria humidū radicalis in ple cōcepta. Quo
casu posito tūc resurget in ple comesta. quia
nisi ill⁹ pri⁹ habuit habitudinē ad illā corpora
lem portionē qđ aīa plis sequētis. Si autē
in vno est magis d̄ veritate humāne nature.
tūc in illo resurget. et si alteri nō sufficit residua
materia p pfecta statura et figura sui corporis.
tūc de⁹ per suā potentia multiplicabit hmōi
materia donec sufficiat. Ad tertium nego an-
tecedēs. Ad probationē dicendū q̄ quis talia
mēbra in statu illo nō deseruit ad eundē vslū
ad quē i statu isto deseruit. tamē nō erūt fru-
stra. qđ ipis cōplebit⁹ pfecta hūani corporis fi-
gura. Sicut enim ocul⁹ i homie picto quāvis
nō eliciat actū vidēdi. tamē nō est frustra. qđ
deseruit ad cōplendū figurā hoīs iuxta inten-
tionē artificis. Sic in pposito tc.

Articulus
secund⁹.

Quantū ad secūdū
articulū breviter dico q̄ loc⁹ reproboz seu dā-
natorz est infernalis ignis. ad quē locū etiā cū
suis corporib⁹ detrudent p sententiā extremi in-
dicij dicere christo 2Datis. xxv. Itē maledi-
cti in ignē eternū. S̄z qualis sit iste ignis.
et vbi sit. patet circa distinctionē prime se-
quentē. in qua tractat de habitaculis anima-
rū post plēntē vitā.

Articulus
tercius.

Cōclusio
prima.

Quātū ad terciū
articulū pono duas cōclusionses. Prima
est q̄ corpora damnatorz patient pena maxi-
mam ab igne infernali. Quia sicut corpora be-
atorum se habebut ad gloriam. sic se habebut
corpora damnatorū ad penā. Sed corpora be-

torum glorificabunt celesti gloria que est sū-
ma gloria corporalis. ergo corpora damnatorz
puniens infernali pena que est maxima inter
omnes penas quib⁹ corpus potest astigi. vt te-
stant omnes doctores sancti. P. sicut animes
beatorū meruerūt mediatis suis corporib⁹. sic
anume reprovoz peccauerūt et demeruerūt me-
diantibus corporibus suis. ergo sicut corpora bea-
toruz relūscitabunt ad percipiendū maximū
premiū. sic corpora reproboz relūscitabuntur
ad percipiendū maximā penā que cōmuniter
pena ignis solet appellari. Forte dicit cō-
tra istā cōclusionē. q̄ in essentialiter ordinatis
cess. in p̄mo et supiori. necesse ē omne inferi⁹
et posteri⁹ a sua operatione cessare. S̄z mot⁹ ce-
li est ordine essentiali prior omnib⁹ motib⁹ isto
rum inferiorib⁹. qui quidē motus celi cessabat i
die extremiti iudicij. qđ post illū diē ignis nō
poterit agere in corpora reproboz. Maior pa-
tet. qđ si posteri⁹ posset suā operationē exerce-
resine priori. tunc nō dependeret ab eo. nec p
sequēs esset ordine essentiali posteri⁹ co 2Dī
no: quāmū ad primā partē cōcedit et cōmu-
nitet ponit tam a theologis qđ a philosophis.
S̄z quantū ad secundā partē a theologis cō-
muniter est cōcessa. et trahit a sacra scriptura.
Apocal. x. vbi iurauit angel⁹ p viuentē in se-
cula seculoꝝ. quia temp⁹ ampli⁹ nō erit. nec
p cōsequēs erit mot⁹. cū omnis mot⁹ face⁹ a cre-
atura tēpore mensurēt. P. ignis inferni nō
est corporalis. ergo nō est actiu⁹ in corpora repro-
boz. Cōsequētia patet. qđ actiu⁹ et passiu⁹ de-
bent cōmunicare in materia. sed qđ nō est cor-
porale nō cōmunicat i materia cū corpore. An-
tecedēs habet autoritatē augu. qui sup Ben.
ait. Substātiā inferiorib⁹ spiritualē esse arbi-
tror nō corporalē. Et idē augustin⁹ in li. de spi-
ritu et anima ait. Nō sunt corporalia s̄z corporib⁹
similia quib⁹ anime defunctoz exute afficiunt
ur. Sed eodē igne afficiunt anime exute et
corporib⁹ cōiuncte. Idē patet p Damas.
qui i lib. q̄rto ait. Tradet dyabol⁹ et angel⁹ ei⁹
in ignē eternū. nō materialē qualis est apud
nos. sed qualē vtig⁹ deus nouit. Itē gregorius
rus in lib. dyalogoz ait. Ignis iste cū sit in-
corpore⁹ in semetipō repbos cruciabit. Ad
primum dicendū q̄ licet maior sit vera manēte
hoc ordinerex et cursu naturali. tamē mutato
isto ordine tūc nō est vā. Ad probatōz dicendū
q̄ i punitōe reproboz ignis infernal' absoluē
p diuinā potētiā ab isto ordine et ab hmōi de-
pendētia qua in sua operationē a motu celi de-
pendet. non enim quo ad hoc agit ipse ignis

Solutio
Ad.1.

Ad. 2. in virtute celi. sⁱ in virtute dei. **A**d secūdū nego antecedēs. Ad p̄bationē dicendū q̄ ignis infernalis vel infernū potest dupliciter cō siderari. Uno modo fm̄ se & in ppria sua sub stantia. & sic vere est corporalis. Altero modo q̄ in tū ad passionē quā infligit his qui ex ordine diuine iusticie sue actōi subiiciunt. & sic dicit spūalis. q̄ ut cōmuniceret dicit h̄mōi passionē nō infert actione reali. sⁱ intēcio naturali. Et p̄ hoc patet ad autoritates augu. & gregō. q̄ ip̄i nō loquunt̄ de isto igne fm̄ q̄ habet esse in se. sⁱ fm̄ q̄ habet esse in ip̄o patiēte. & hoc esse est intēctionale & p̄ cōsequēs spūale. **A**d di cū dām. dicendū q̄ ip̄e nō negat simpliciter illū ignē esse materialē. sⁱ solū negat eo modo quo iste ignis est materialis qui est apd nos. q̄ ignis inferni habet materiā stabilē ita q̄ nō indiger quotidie nouo cibō seu somēto sicut ignis qui est apud nos. **C**ōclusio secūda est q̄ corpora reproboz post dīcū iudicij nūq̄ corruptent licet maxime affligan̄t. Quia pena eaꝝ erit eterna. ergo ip̄a nō crūt vñq̄ cor rupta. Consequētia patet. q̄ cū pena sit acci dens patiētis. ip̄a nō potest p̄petuari nisi ip̄o patiēte perpetuo manēte. Antecedēs habetur Matth. xxv. vbi de reprobis dicit. Ibūt hi in suppliciū eternū. Et Isa. vltimo. c. dicit.

2 Ignis eaꝝ nō extinguet. **P**allid qd̄ sic affligit q̄ nō cōsumit hoc ex sua afflicōne non corruptē. corpora reproboz post dīcū iudicij sic affligen̄t q̄ nō p̄sument. Maior pat̄. Et minor p̄bat. quia iob. x. vbi satis plixe describitur pena hois reprobati inter alia dicit sic.

3 Luer om̄ia que fecit nec tamē cōsumet. **P** incorruptibilitas quā. i. ad Lhoꝝ. xv. aplus pdicat per mortuoꝝ resurrectionē esse venturā. nō solū verificat quantū ad animā. q̄ etiā ante resurrectionē anima homis fuit incorrup tibilis. sed verificat quantū ad totū cōsum ptum. **S**totū cōiunctū nō posset esse incorru ptibile si ip̄m corp̄ homis quādoꝝ corrūpe retur. **F**orte dicit q̄ prima cōclusio huic cō clusioni cōtradicat. q̄ om̄e corp̄ qd̄ a corpori igne est vere & intēle passibile. hoc est ab eo vere corruptibile. **S**corp̄ cūnſibet repro bat̄ est intēssimum passibile in inferno a corpori igne. vt dicit prima cōclusio. ergo erit ab eo corruptibile. cui⁹ oppōsitū ponit ista cōclusio. Maior pat̄. q̄ esse impassibile videt eē cō sequēs necessariū ad esse incorruptibile. Unū bene sequit̄. corp̄ glorificatū est incorruptible. ergo est impassibile. ita q̄ necessaria p̄sequētia cōincid̄ habere dōcē impassibilitat̄. Etiā

corp̄ celeste est incorruptibile. ergo necessari o est impassibile. Unū quāuis spera ignis at tingat corp̄ lune. tamē corp̄ lune nihil patit ab igne. eo q̄ sit incorruptibile. ergo arguedo ab opposito p̄sequētis sequit̄. illud est passibile. ergo est corruptibile. **P**ome cōpositū ex p̄trai q̄s fm̄ sui naturā est corruptibile. & p̄ cō sequēs tandem corruptibile nū dos impassibili tatis supnaturaliter sibi p̄ferat. **S**corpa re proboz sūt cōposita ex p̄trai q̄s. & ip̄is n̄ p̄ferat dos impassibilitat̄. q̄ talis dos tandem modo inuenit in corpe glificato. ḡ r̄. **P**ois passio igne facta abiicit a substātia. **S**corpa dā matoꝝ c̄tinue sustinēt passionē illatā ab igne ḡ ppter c̄tinuā abiectionē sue substātiae tan dē penit̄ p̄sument. **P**agēs p̄dominās pat̄iēti assimulat sibi passū. & tandem auertit ip̄m i ppriā suā naturā. **S**ignis inferni p̄domi nat illis corpibꝝ & agit i ea. ergo videt q̄ talia corpora auertant̄ in ip̄m ignē. & p̄ cōsequēs i suis naturis pprijs corruptent. **P**intēsus dolor est via & quasi dispositio ad mortē. **S**dolor inferni est intēssimus dolor. ergo r̄. **P**si corp̄ dāmнатi homis semp̄ duraret tūc esset infinite virtut̄. Cōsequēs est falsuz. vt de se patet. Probat̄ p̄sequētis. Positivis ei duabꝝ rebꝝ quaz vna potest durare p̄ vñū annum & nō ampli⁹. alia vero potest durare vel habet vigorē durādi p̄ duos annos. tūc plā nū est q̄ secūda est maioris virtut̄ q̄ primā. q̄ vigor̄ quo durare potest p̄ vñū annū adequat totū vigorē prime. & p̄ sc̄quens toto illo vigore quo durare potest secūda p̄ aliū annum excedit vigorē prime. Et eadē ratione si ponit̄ tercia q̄ durare poterit p̄ tres annos illa excedit secundā. Et sic deinceps in infinitū. Ergo si aliqua res durare poterit in infinitū illa habebit virtutē infiniti vigoris. q̄ nō pot cōpetere alicui creature. **P**nihil impedit p̄petue ne tendat in illud ad qd̄ naturaliter in clūnā. **S**om̄e corpus humānū naturaliter tendit ad corruptionē ergo nō impedit p̄petue a corruptōe. & p̄ cōsequēs quādoꝝ cor ruptē. Maior pat̄. q̄ quādoꝝ aliquā res impedit ne ptingat ad illud in qd̄ naturaliter tēdit. tūc violēter impedit. **S**nullū violentū potest esse ppetuū. vt dicit p̄mo celi Probat̄ minoris. q̄ qnēq̄s aliq̄ res suo na turali cursu & suis naturalibꝝ p̄ncipijs derelicta tēdit i aliquid. tūc naturaliter dicit tēdere i illud. **S**qd̄liket corp̄ humānū suo naturali cursu terelictū tēdit i corruptōe. ḡ r̄. **P**ome corp̄ habēs materiā cū annexa sibi p̄petuatōe

est proprie corruptibile. Sed corpus cuiuslibet danati habet materiam cum priuatōe annexa. ḡ r̄c. Major patet. i. phys. et in multis alijs locis phys. Minor probat. q̄ si materia danati corporis non haberet annexā priuatōe. tūc n̄ possit alterari. propter hoc enim corpus celeste dicit alterius inalterabile. q̄ dato q̄ habeat materialē. tñ h̄mōi materia n̄ habet priuatōe annexā. ¶ P. ex h̄ aliquid corp̄ dicit in corruptibile. q̄ sua forma ita satiat ei⁹ materialē q̄ non potest appetere aliā formā. Sed materia corporis danati n̄ videt magis esse satiata forma q̄s fuerat hic in via. qd̄ patet ex hoc. q̄ non est mun⁹ passibilis q̄s fuerat hic in via. ¶ P. q̄ cunct⁹ diuino iudicio ē iudicat⁹ ad maximā penā. ille a pena mortis n̄ debet esse immissus. Sz quilibet damnat⁹ est diuino iudicio determinat⁹ ad sustinendū maximā penā. ḡ r̄c. Minor ē nota cuiuslibet fidelis. Majorē pbo. q̄ pena mortis est summa omnī penaz. Propter h̄ em dicit. iij. ethico. q̄ omnīū terribilū termin⁹ mors est. ¶ P. ista videt esse intēcio beati augustini in lib. de natura boni. vbi ait. q̄ reprobi q̄ volētes corrupti sūt in peccatis. in uiti corrupēt in penis. Sz quis ista ab aliquibus hereticis p̄ erroris sui velamine possint adduci. tñ n̄ excludunt. Q̄ q̄ reprobi post mortem resurgat patet ex p̄cedenti q̄stione. Q̄ aut post h̄mōi resurrectōe in suis penis p̄petue reimanēat. patet apoc. ix. vbi de damnatis hominib⁹ dicit. In diebus illis querēt hoīes mortē et n̄ inueniēt illā. et desiderabūt mori et fugiet mors ab eis. ¶ Possibilitatē etiā isti⁹. s. q̄ corpora reproborūt h̄nq̄z cōsumēt quāuis p̄petuo igne crement⁹. declarat beat⁹ augustinus in lib. de ciui. dei. mltiplici exēplo ex his q̄ vidēt⁹ etiā in rebo naturalib⁹. Nā salamandra vivit in igne et n̄ cōsumit ab igne. ¶ Ite auxiliū rutilat in igne. et n̄ cōsumit ab igne. Item ponit exemplū d̄ montib⁹ sicilie. q̄ ut alt. aug. ab antiquissimis temporib⁹ arserat. et in nō dum cōsumpti sunt. ¶ Et st̄ de illis montib⁹ mirabat augustin⁹. multo magis nos mirari possimus. q̄ nec hodierna die apparet p̄sumptio illo⁹ monti⁹. quālis eoz cōtinua inflamatio videat. ¶ P. in legēda sancti nicolai legit q̄ in partib⁹ oricis quidā ignis inuenit qui manū sibi appositū velhēmēter affigit. et n̄ h̄mōi manū sibi apposita nihil cōsumit. Ex quibus omnib⁹ apparet satis esse possibile. q̄ corpora reproborūt igne perpetuo cruciant⁹. quibus quo ad eoz substantiā minime corrumpanē. ¶ Ad primum dicendum. q̄ posito q̄ maior esset

Vera supposito naturali cursu rex quē p̄ nūc cōmuniter videin⁹. tamē isto cursu mutato n̄ est vera. q̄ nulla causa secunda agit nisi put recipit influentia cause p̄me. vt patet p̄ auctorē d̄ causis. h̄mōi autē influētia p̄cedit a p̄ma causa que est ipē de⁹ libere et n̄ ex necessitate naturae. vt patet ex his que dixi lib. iij. dist. i. q. iij. articulo. iij. igit de⁹ potest per liberā suā influentia igne coopari tali modo vt corpori humano infert passionē maxime afflictuā q̄ tamē ex hoc n̄ coopabilē ei vt inferat corruptionē. Et si militer poterit influere humano corpori ad hoc vt recipiat ignis vel cuiuscumq; alteri⁹ corporis actionē. put est afflictuā. n̄o influendo cidez corpori ad recipiendū h̄mōi actionē. put est corruptuā. Quāuis em sūm cursu nature cōmune si quis gladio p̄foraret cor alicui⁹ hominis. iste sua actione ita inferret tali homini lesionē q̄ etiā necessario inferret corruptionē. tamē si de⁹ influeret illi cordi ad recipiendū h̄mōi p̄forationē. put est lesionā seu afflictuā. et non put est corruptōnis inductiua. tunc si om̄i die cor illi⁹ hominis centies penetraret. quāuis multū ex hoc affligeret. tamē nunq̄ p̄ter h̄mōi lesionas penetratōnes moreretur. Sic in p̄posito r̄c. ¶ Ad p̄bationē dicendū q̄ esse impassibile n̄ est necessariū cōsequens ad esse incorruptibile. supposito q̄ diuina influentia assistat rei ad recipiendū actionē agētis. put est passionis illatiua. et n̄ put est corruptuā. hoc em posito tūc res est incorruptibilis. quāuis sit vere passibilis. ¶ Ad tertium dicendum q̄ maior n̄ est vera cessante motu celi et mutato ordine rex modo predicto. Ad tertium dicendum q̄ maior n̄ est p̄a supposito q̄ deus influat ad hoc q̄ fiat passio. et n̄ influat ad hoc q̄ substantie fiat abiectio. Ad quartum dicendum q̄ quāuis agens ex hoc dicat p̄ dominari patienti q̄ imprimit ei suā similitudinē. tamē n̄ cōuerit ipsum in naturā suā ex hoc q̄ imprimit ei suā similitudinē quantū ad formas accidentales. nisi etiā talis impp̄sio fiat quantū ad formā substancialē. Lū igit de⁹ sūm fidē nostrā n̄ cooperet influencingi igni ad hoc q̄ suā formā substancialē inductat in corpora damnatorū. Sz solū cooperet ei ad hoc. vt in h̄mōi corpora inducat suas formas accidentales. et hoc vel realiter. vt dicte vna opinio. vel intentionaliter vt ponit alia opinio. igit quāquis ille ignis h̄mōi corpora affigat in cluēndo qualiter valde lesionas. ipsa tñ n̄ ouertit in naturā ignis. nec p̄ p̄nō h̄mōi corpora p̄ corruptōez recedēt a p̄p̄is suis natūis

Solutio

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5. Ad quintā dō. q̄ major ēst vniuersalit̄ va
q̄ qnq̄ mediāte intēlo dolore aliq̄s curat &
mortali dispositōe. Dato etiā q̄ illa maior
esset vera fm ordinē nature. tñ nō esset vera
fm ordinē diuinē iusticie. Lū ḡ corpora reprobo
rū ab igne inferni grauissime patiant̄ nō fm
ordinē nature. s̄z fm ordinē diuinē iusticie. iō

Ad. 6. Ad sextū nego. 2 sequentia. Ad pbatio
nē dicendū q̄ ex maiori duratōe nō p̄t argui
maior virt̄ in vigore. q̄ sepī videm̄ q̄ res q̄
est minoris virtut̄ & vigoris diuti⁹ durat. q̄
illa q̄ est maioris virtut̄ & vigoris. citi⁹ eī cor
rumpit hō viu⁹. q̄ vilis lapis in q̄ est hō pi
ctus vel sculpt⁹. Et qn̄ dicit̄ q̄ vigor quo res
duoꝝ annos durauit p̄ vnu annuꝝ adequat
rc̄. dico q̄ ex hoc nō habet adequatio virtut̄.
quānis habeat cōmēsuratō duratōis. nec ex
h̄ q̄ durat p̄ annū sequente excedit in virtute
q̄uis excedat in duratōe vel in virtutis cōti
nuatōe. q̄ nihil phibet rem minoris virtutis
qnq̄ longiori tpe durare. & h̄ vel q̄ maḡ elō
gata est a suo p̄trario. vel q̄ maḡ seruat ab
extrinseco. Ex hoc etiā iste mod⁹ arguendi
patet esse falsus. q̄ p̄ istū modū pbaret qnul
la substātia creata esset incorruptibilis. cū n̄/
la talis substātia sit infinite virtutis in vigore
qd̄ tñ falsū est nō solū apud theologos. verū
etiā apud ph̄os q̄ ponunt celū esse incorrupti
bile. & aliam intellectuā & quālibet intelligen
tiā. Etia dāto q̄ istud esset alicui⁹ appāre
tie agētib⁹ & patientib⁹ derelictis suis cursi
bus naturalib⁹. tñ istis reductis ad diuinaz
potentia. tūc ista deductio null⁹ est apparen
tie. q̄ de⁹ rem minime virtutis posset lemp̄ in
esse cōseruare. Et dāto q̄ ex sua natura eēcō
ruptibilis. tñ de⁹ posset semp̄ suspendere actio
ne corrūptiā inq̄tū hm̄oi actio esset corrū
ptua. Ad septimū nego minorē. q̄ postq̄
cessabit mot⁹ celī q̄ est principiū generatōnis
& corruptōis in reb⁹ inferiorib⁹ tūc corp⁹ hu
manū nō tendet naturaliter in corruptionē.
q̄ fm ordinē quē p̄ tūc de⁹ instituet hm̄oi cor
pus erit incorruptibile. Optet em̄ corrupti
bile hoc induere incorruptionem rc̄. sicut ait
apl̄s. i. ad Choz. xv. Ad pbationē patet. q̄
nō arguit nisi d̄ naturali cursu rez quē p̄ nūc
videm⁹. & nō de illo cursu quē post hāc vitaz
expectam⁹. Ad octauū nego minorē. q̄ pri
uatio nō dicit solā carentiā alicui⁹ forme. sed
dicit carentiā cū aptitudine ad eā. vt patet. i.
phisi. S̄z materia illoꝝ corporoꝝ post mortuo
rū resurrectionē q̄uis multis formis substā
tialib⁹ careat. tñ ad nullā habet aptitudinem

naturalē. cui⁹ rātio est. q̄ om̄i aptitudini na
turali setenēti ex p̄te potētia passione respōdet̄ i
natura aliq̄ potētia actiua qua hm̄oi aptitu
do est ad actū reducibilis. S̄z cessante motu
celi. tūc in tota natura creata nō appetit aliq̄
potētia actiua qua possit aliq̄ alia forma sub
stantialis induci in materiā illoꝝ corporoꝝ. er
go p̄ tūc nō erit in illis corporib⁹ aptitudo na
turalis ad formas substātiales quib⁹ carent.

Forē dicit̄ q̄ virtute diuina possit aliefor
me substātiales induci ī materia illoꝝ corpo
rū. ḡ hm̄oi corpora saltē in ordine ad diuinā po
tentia habet aptitudinē ad recipiendū alias
formas substātiales. ḡ rc̄. R̄deo q̄ talis
aptitudo nō est naturalis. S̄z solū obediētialis.
t̄ hec aptitudo nō ponit̄ in descriptōe priuati
onib⁹. alias priuatio esset ānexa materie celi. q̄
etiā in materia celi est obediētialis aptitudo
ad recipiendū omnē formā quā de⁹ voluerit
inducere in ipam. Ad pbationē minoris
cū dicit̄. si nō haberet priuationē annexā. tūc
nō posset alterari. dicendū q̄ loquēdo de priu
atione forme substātialis. tūc fallia est 2 sequentia
q̄ dato q̄ aliq̄ corporalis substātia non habeat
naturalē aptitudinē ad aliā formā substātia
lē. tñ ex h̄ nō sequit̄ q̄ nō posset alterari. q̄ al
teratio nō est mutatio fm formā substātiale
s̄z solū fm accidentale. Corpora igit̄ damnato
rū vere alterant̄ q̄uis nō corrūpant̄. q̄ nō so
lū calore vez etiā frigore patiunt̄. iuxta illud
Job. xxiiij. de aq̄s miuū vadunt ad calorēni
miuū. tñ nō corrūpunt̄. q̄ talis alteratio nō di
sponit ad corruptionē. vt patet ex solutoꝝ pri
mi argumēti.

Ad nonū dicendū ad mai
re q̄ nō solū corp⁹ p̄t esse incorruptibile ppter
satiētāc̄ sue materie. s̄z etiā ppter mutationē
ordinis virtutū actiuaꝝ potentiuꝝ corrūpe ta
le corp⁹. & ppter b̄ q̄ de⁹ p̄t suspēdere actionez
cuiuslibet agētis respectu talis corporis inq̄tū
hm̄oi actio p̄t esse corruptiua. dato q̄ nō su
spendat ea. S̄z pot̄ p̄ omnipotētis sue influētia
coagat ei inq̄tū est afflictua seu alteratina.

Etia minor nō est vera. q̄ appellādo ma
teria satiātā q̄ nō habet naturalē aptitudinēz
ad aliā formā substātiale. tūc materia corporis
dānati erit satiāta. q̄uis in via nō fuerit satia
ta. q̄ ppter causas pdictas tūc nō habebit na
turalē aptitudinē ad aliā formā. q̄uis in via
habeat hm̄oi aptitudinē. D̄ autē manet
passibilis passione afflictua. H̄ nō est ex natu
rali rez ordine. s̄z ex diuina voluntate. & ex or
dine diuine iusticie. Ad decimū dicendū
q̄ quis dānati non corrūpant̄ q̄tū ad sbam.

Instantia

Solutio

Ad. 9.

Ad. 10.

Ad. II. sed tñ nō sunt imunes a pena mortis. semper enim dñnati sustinēt talē penā q̄ mltō maior eē videt q̄ sit pena hoīs morientis. Propter qđ pena dñnator̄ dicit̄ mōs ppetua. q̄z tñ n̄ for maliter. tñ equiualeter includit penā cuiuslibet mortis et aliter trāseuntis. **Ad vnde** cīmū dicendū q̄ beat⁹ augustin⁹ nō loquit̄ ibi de corruptōe substātie. s̄z de corruptōe seu priuatione oīm accidentiū ad quietē et felicitatē spectantiū. q̄z sicut in plenti vita ip̄i rep̄bi voluntarie sunt corrupti q̄z ad bonū virtutē et meriti. sic i futura vita inuiti corrūpen̄t et spoliabunt q̄z ad bonū felicitatis et p̄mij.

Articulu quart⁹.

Quātū ad quartū

Articulu necesse est quālibet fidelē xpianū fate ri aīaz homis dñnati etiā qñ est a corpore separata pati ab igne infernali. alias nō possem⁹ salvare euangelicā veritatē. Q̄z vt p̄tz Lu. xvi. alia diuitis cruciabat infernalib⁹ flāmis. ergo zc. **Istud** etiā patet auctoritate beati augustin⁹ in lib. de ciui. dei. vbi ait. Adherebūt spirit⁹ incorporei corporeis ignib⁹ cruciādi. accipientes ab ignib⁹ penā. no dantes ignib⁹ virūtā. **S**z vi mod⁹ appareat q̄ ignis agit̄ spiritu. Ideo arguā p̄tra istā exclusionē. et argum̄tis r̄ndendo tangā illū modū. **E**x intentōe igit̄ hereticor̄ infernale penā negantū p̄t argui sic. Si ignis agit in spūm. aut h̄ facit virute corpali. aut spūali. Si corpali. tūc nulla erit p̄portionē inter ignē agentē et aīam patientē qđ est in cōueniēs. q̄z ad h̄ q̄ agēs agat et patiens patiat. optet esse p̄portionē inter ea. Si spūali. tūc accidēs esset nobili⁹ suo subiecto. 2 q̄z spūale est nobili⁹ corpali. **P**.ome agens corporeū agit p̄ tractū. Ista patet p̄mo d̄ generatōe. **S**z inter ignē corporeū et spūm n̄ p̄t esse tract⁹. ḡ tc. **I**p̄. tolū illa q̄ cōicant̄ i materia agūt et patiunt̄ ad iniūcē. Ista patet per arresto. in multis loc̄ p̄hie. Patet etiā p̄ boetiū in lib. d̄ duab⁹ naturā. **S**z alia separata v̄l spūt nō habet materiā cōmūnē cū igne. **P**.ome agēs p̄stant⁹ et nobili⁹ est passo. Ista patet p̄ augustinū. iij. sup gen. et vi. misice sue. Patet etiā p̄ arresto. iij. de aīa. **S**z ignis nō est nobilio spū. igit̄ ignis nō p̄t agere in spūm. His et alijs sūlib⁹ sophismatib⁹ poterat aliq̄ p̄hi ac etiā falsi xpiani moueri q̄ dicebat nullā s̄ba separata a materia posse pati aliq̄ pena. **S**z istud nō valet. Q̄z opposita apta nata sunt fieri circa idem. cū igit̄ s̄ba separata sit capax telectationis. igit̄ etiā est capax pene. et p̄ sequēs

Instantia

- 1 igit̄ hereticor̄ infernale penā negantū p̄t argui sic. Si ignis agit in spūm. aut h̄ facit virute corpali. aut spūali. Si corpali. tūc nulla erit p̄portionē inter ignē agentē et aīam patientē qđ est in cōueniēs. q̄z ad h̄ q̄ agēs agat et patiens patiat. optet esse p̄portionē inter ea. Si spūali. tūc accidēs esset nobili⁹ suo subiecto. 2 q̄z spūale est nobili⁹ corpali. **P**.ome agens corporeū agit p̄ tractū. Ista patet p̄mo d̄ generatōe. **S**z inter ignē corporeū et spūm n̄ p̄t essere tract⁹. ḡ tc. **I**p̄. tolū illa q̄ cōicant̄ i materia agūt et patiunt̄ ad iniūcē. Ista patet per arresto. in multis loc̄ p̄hie. Patet etiā p̄ boetiū in lib. d̄ duab⁹ naturā. **S**z alia separata v̄l spūt nō habet materiā cōmūnē cū igne. **P**.ome agēs p̄stant⁹ et nobili⁹ est passo. Ista patet p̄ augustinū. iij. sup gen. et vi. misice sue. Patet etiā p̄ arresto. iij. de aīa. **S**z ignis nō est nobilio spū. igit̄ ignis nō p̄t agere in spūm. His et alijs sūlib⁹ sophismatib⁹ poterat aliq̄ p̄hi ac etiā falsi xpiani moueri q̄ dicebat nullā s̄ba separata a materia posse pati aliq̄ pena. **S**z istud nō valet. Q̄z opposita apta nata sunt fieri circa idem. cū igit̄ s̄ba separata sit capax telectationis. igit̄ etiā est capax pene. et p̄ sequēs
- 3
- 4

Lōtra he reticā op̄ monē.

nō est impossibile s̄bam a materia separata pati aliquā penā. **N**ec valet si daret in statia deo q̄ sume delectat. vt patz. xij. mechā. et tñ n̄ la pena p̄t cadere i p̄o deo b̄m q̄ de⁹ est. q̄z delectatio dei idē est qđ essentia dei. et iō hmōi delectatio nihil est h̄riū. null⁹ autē creature delectatio est idē qđ essentia sua. et ideo talū delectationi pena p̄t esse h̄ria. **P**.ome qđ cōtingit amare illud q̄ p̄t p̄uari et qđ cōtingit odire illud qđ h̄ voluntatē suā sibi p̄t diūgi. H̄ p̄t pena pati. **S**z v̄tute diuīa spūs a materia separatus p̄t p̄uari aliq̄ qđ amat. et p̄t h̄ suā voluntatē cōiungi ei qđ odit. ḡ nō ēim possibile talē spūm pati. Maior paret. q̄z q̄to res magis amat. rāto ei⁹ p̄pātōc amās magis affligit. et quāto aliqd magis odit rāto odies magis torquet si h̄ voluntatē suā sibi cōiungit. Minor etiā patet. q̄z si dat oppositū. tūc de⁹ nō eset omnipotens nec ei⁹ virt⁹ eset infinita. **E**t ex h̄ etiā patz quō de facto aīa a corpore separata v̄l etiā ipē demon patiunt̄. et q̄z ad penā dāmī et q̄z ad penā sensus. Patiunt̄ em̄ penā dāmī ex eo q̄ se p̄petue p̄uatos cognoscunt̄ eterne felicitatē quiete. et sumi boni seu ultimi finis delectabilissima fructione. quā naturalē om̄is creatura intellectualis affectat. Et patiunt̄ penā sensus. ex eo q̄ h̄ eoz voluntatē flāmis infernalib⁹ cōiungit. q̄s quidē flāmis p̄tinue app̄hendit p̄ modū sume odibilis et maxie nocuiū. **I**sta tñ p̄uictō flāmaz infernalū aliter se habet ad aīas et demones q̄ p̄nūc sunt i inferno. et aliter ad demones q̄ sunt i aere p̄nō exercitio. Nā hi q̄ sunt i inferno p̄iūcti sunt talib⁹ flāmis localit̄ et mētaliter. **S**z hi q̄ h̄ sunt nobiscū hmōi flāmis cōburerēt hūana corpora vexata p̄ demonia. etiā incenderēt aerē circa nos quē inhabitat hmōi demones. **S**z iungunt̄ metatiliter. Q̄z sicut boni angeli q̄ mittunt̄ ad nos p̄nā custodia qñ sunt apud nos nō sunt in celo localiter. tñ sunt i celo mētaliter. n̄ caret celoz gloria et felicitate eterna. sic mali angeli qñ sunt apud nos sunt i flāmis infernalib⁹ mētaliter. q̄z dūto iudicio app̄hensio illaruz flāmaz p̄tinue ip̄is imprimit. q̄ imp̄ssione ipsi affligunt̄ sine intermissione nō min⁹ si de⁹ voluerit q̄z si hmōi flāmis localiter iūgerent. Agit em̄ hmōi ignis in spūm damnatū sicut diuīe voluntatis instrumentū. ideo nō minus p̄t agere in spūm localit̄ absentē. q̄z in p̄sente. q̄z virt⁹ diuīa nō est alligata p̄sente locali. iō nō min⁹ in absentē q̄z in p̄sente demonē p̄t de⁹ mediantib⁹ hmōi flāmis imprumere penam

Mod⁹ q̄
partiū spū
ritus dāna
toz.

missa in pietate deinceps cordis impetu i. omniq[ue] rite maneret
qua affectu posse morte fugere. Sic ut m[od]o tempore tunc de tactu ignis
poterit ad h[ab]itus s[ic] i. ex iuridine quod est actionis
facti contentus remaneat.

Q[uo]d I.

III.

Solutio
Art. 1.

infernale. Et modo per intelligi illud vulga-
tū puerbiū quo dicit q[uod] demon portat ignē in
fernale secū quoq[ue] vadit. Ad primā in-
stantiā dicendū q[uod] illa diuisio est insufficiens
q[uod] dabit cercū mēb[us]. s. q[uod] similitudinē agat virtute cor-
porali et virtute spūali. q[uod] q[uod] quis ille ignis agat
in spūm virtute corporali. h[ab]et non facit nisi ve-
nit in virtute spūali. puta vt tanq[ue] instrumentū
est diuinum in sticie in h[ab]itu actōne dirigit. siy-
gulariter et mouet a diuina volūtate. Ad pri-
mā partē minoris dicendū q[uod] licet virtute corpora-
lis ipi ignis nō sit proportionata ad h[ab]itum ut agat
in spūm. tñ ut innicit volūtati diuine tanq[ue] in
instrumentū suo principali motori. sic sufficiē-
tē habet proportionē ad agendum in spūm. Ad
probationē secundū p[ro]pterea neganda est p[ro]sequētia. q[uod]
illa virtute spūalis nō est accidens ignis. nec est
subiectum i[nt]er ignem. cū sit realiter ipsa volūtatis
diuina. Ad secundū nego minorē. q[uod] licet
ignis nō possit tangere spūm ut innicit virtutē
i[nt]er p[ri]mū. tñ hoc poterit ut est instrumentū vir-
tutis diuinae. Etiā dato q[uod] nō tangat spūm
tacu naturali et materiali. tñ tangit eū tacu
immateriali ut apphendit a spiritu dānato tā-
q[ue] instrumentū executum diuinum i[nt]er spi-
ritū dānato sume displicibile. Ad tertium
dicendū q[uod] quādū maior sit vera loquēdo de
agentib[us] naturalib[us] ut suis propriis virtutib[us]
innicunt. tñ nō est vera ut a virtute diuina in
strumentaliter dirigunt. Ad quartū dicen-
dū q[uod] q[uod] quis maior sit aliquo modo ha[bit]u d[omi]ni agē-
te principali. tñ nō est vera loquēdo de agere
instrumentali. nō em optet instrumentū eē sim-
pliciter nobilis eo in q[uod] agit. s[ed] sufficit q[uod] illud
sit nobilis virtute cui ipm in instrumentū diri-
git et mouet in h[ab]itu actōne. Etiā minorē
negat quidā doctores dicentes q[uod] ratione pecca-
ti spūs effici inferior et igne bilius ignes. S[ed]
ista solutio patet calūnia ex dictis beati augu-
stini q[uod] iij. de libero arbitrio sit. q[uod] substituta ipi
ritualis q[ua]ntitas peccet nobilior est nobilis
sumo corpe. Igis prima solutio videt mihi esse
melior. et magis ad p[ro]positū. Ad argumē-
tū p[ri]ncipale dicendū q[uod] postq[ue] cessauerit motus
celi. tūc quis corp[us] dānatus iudicio diuinum in-
sticie maneat passibile. nūq[ue] tñ corruptetur. ve
patet ex dictis i[nt]er tertio articulo isti questionis i[nt]er
solutōe p[ri]me instatice.

Ad 4.

Ad princi-
pale argu-

dū. Postq[ue] m[od]i tractauit de asa[rum] humana[rum]
ad sua corpora reuione. nūc ista q[uod] dragisima
q[uod]ta distinctiōe insinuat quale statū habent
humane aie q[uod] sunt a suis corporib[us] separe. Et di-
uit in duos p[tes]. Q[uod] p[ri]mo tractat d[omi]ni statu ala-
rū existentiū in purgatorio. Secundo de statu
asa[rum] existentiū in inferno. dist. xlvi. ibi. S[ed] q[ui]
rit. Et q[uod] existentes i[nt]er purgatorio iuuari poterit
ecclie suffragio. ideo duo facit. Nam p[ri]mo m[od]i
tractat de suffragiis ecclie militantis. Secundo
de suffragiis ecclie triumphantis. ibi. S[ed] iterū
q[ui]rit. Prima i[nt]er duas. Q[uod] p[ri]mo o[ste]ndit qualiter
asas sepatas q[uod]tū ad eorū statū et receptacula
stingit variari. Sed o[ste]ndit in q[uod] statu exi-
stentes poterūt suffragiis adiuuari. ibi. Neq[ue]
negandū est. Et hec dividit in tres p[tes]. Q[uod]
p[ri]mo o[ste]ndit q[uod] sine ille aie q[uod] suffragiis adiuuāt
Sed o[ste]ndit p[ro]q[ue] adiuuāt. Tercio ostendit
q[uod]tū adiuuāt. Sed a ibi. De p[otes]tis ho. Ter-
cia ibi. Solet moueri. Sequitur illa ps. S[ed]
tert[er] q[ui]rit. Et dividit i[nt]er duas partes. Nam p[ri]mo
o[ste]ndit q[uod] suffragia ecclie triumphantis p[ro]sunt
aliquibus defunctis. Sed q[uod] solo p[ro]cessit etiā
in h[ab]itu dānato viuus. Sed a ibi. Sed forte q[ui]
Hec est diuisio et h[ab]ita isti distinctiōis i[nt]er
generali. circa quā q[ui]ro in speciali.

V Trū suffragia viuox p[ro]sunt asab[us] de-
functor[us]. Videl q[uod] nō. Q[uod] sic se h[ab]et
mala ad obesse. sic bona ad p[ro]cessus. s[ed]
mala viuox nō possit nocere v[er]o obesse defun-
ctor[us]. q[uod] nec bona viuox possit p[ro]cessus defuncto[rum].
Lōtrā. suffragia viuox valēt pro absolu-
tione p[ro]cto[rum] i[nt]er defuncto[rum]. q[uod] suffragia viuo-
rū p[ro]sunt asab[us] defuncto[rum]. Lōtrā pater.
S[ed] antecedēs d[omi]ni plano habet. iij. Mach. xij.
vbi dicit. Sancta q[uod] et salubris est cogitatio p[ro]
defunctis exorare ut a peccatis soluant. Hic
primo vidēdū est v[er]o asab[us] defuncto[rum] conve-
niat aliqui corporalia habitacula. Sed q[uod] q[ui]a
sint ista habitacula. et in quibus in locis partibus
sint situata. Tercio v[er]o defuncto[rum] p[ro]cessus
valeat viuox suffragia. Et q[ui]to v[er]o sancti
cognoscant nr̄as p[ro]ces seu rogamina.

Quantū ad primū

Articulus
primus

negare nō possum[us] asas defuncto[rum] ad aliquo lo-
ca corporalia destinari. Nam Luc. xvi. dicit. q[uod]
mortu[us] est duces et sepult[us] est in inferno. Et
ibidē dicit. q[uod] lazarus mortu[us] ducus est ab ange-
lis in sinu abrae. Pro sufficiētia autē h[ab]itu
loco[rum] est aduertendū. q[uod] post mortē homin[us] aie
e[st] immedie destitutus. vel ad locū glorie. v[er]

Distinctio quadragintaq[ue]nta.

Nota.

Reterea sciē

ad locū pene. Si ad locū glorie. sic loc⁹ aīaz dicit celū empireū. Et iste loc⁹ subdiuidit in nonē portiones sīm nouē angeloz ordines. in quibus collocat̄ ale beatoz iuxta varietatē gra diū suo z meritoz. ut apparet ex his q̄ dixi li bro. iij. dist. ix. arti. ii. Si autē ad locū pene. h̄ cōtingit dupliciter. qz v̄l in hīmōi locis est pena sensus z pena dāni siml. vel pena dāni tñ. Et q̄libet istaz p̄t̄q̄ adhuc subdiuidit p̄ rpa le z eternū. Et sīm hoc quatuor possunt distin

Infernus cui loca penaz ipaz aīaz. Quoz p̄im⁹ est infernus p̄prie dicetus. qui est locus perpetue dāminatorum. qui tam pena sensus qz pena dāni p̄petue punient. Et ad hūc locuz null⁹ descedit nisi q̄ cū mortali peccato in hac vita p̄sonaliter p̄petrato sinevera pñia ab hac vita decedit. Tali⁹ loc⁹ penaz est loc⁹ purga tori. in quo siml est pena sensus z dāni. utra qz tamē rpalis. Et ad hūc locū descendit animo illoz qui in peccato veniali ab hac vita de cedunt. vel quis de suis peccatis etiā mortalib⁹ vere cōtriti no tamē satissicerūt. Terci⁹ loc⁹ est limbo parvulorū in lolo originali pec cato decedentii. quibus nulla pena sensus debet eo q̄ nullū cōmiserūt peccati actuale. debet tamē eis p̄petua pena dāni. q̄ est carentia diuine visionis z beatitudinis. eo q̄ p̄petue peccato originali maneat inaculati. Quar tub loc⁹ dicit limbo patrū. Ad quē locū fācti patres delcederūt ante qz xp̄s virtutis sue p̄fisionis sanuā regni celestis aperte. In q̄ loco erat pena dāni cantū. z eadē rpalis. qz ad hūc locū xp̄s post passionē suā descedit. z sanctos patres cū ceteri fidelib⁹ ibidē existentib⁹ inde liberauit. Dic loc⁹ alio nomine dicit sinus abrae. qz abrae dicit pater fidei. eo q̄ ip̄e pri nius vnu verū dñi adorauit. z ip̄m adorādū signaculo circūcisionis assumpto omib⁹ suis posterius insinuauerit. Et qz ad hūc locū solū fideles z p̄destinari colligebāt. ideo hīmōi loc⁹ sin⁹ abrae est appellat⁹. Et post qz xp̄s ianuas celi apuit. tūc sin⁹ abrae dicit loc⁹ glie scilicet ip̄m celi empireū. in q̄ om̄es purgati fideles eo quasi in loco quietis z tranquillitatē se curissime stationis p̄petue letabunt. Et dicit sin⁹ trāsumptū a mari tranquillitate. Qz sīm papiā. sin⁹ multiplicitē dicit. Et uno modo significat portū maris in q̄ naues trāquil la securitate locant. Et isto modo accipie do sin⁹ abrae oram⁹ in exequijs defunctorū. vt aīe eoz p̄ man⁹ sauctoz angeloz in sinum abrae deducant. Et ex his patet q̄q̄z fu erūt q̄tuor loca penarū ipaz aīaz post hanc

Purgato rium.

Limbo p/ uulorū.

Limbo pa tium.

vitā. s. **infern⁹**: loc⁹ purgatori⁹: limbo pueroz: z sin⁹ abrae. p̄t̄ accipiebat p̄ libro patrū. In q̄ rū primo fuit pena p̄petua tā sensus qz dāni. In secundo pena rpalis tā sensus qz dāni. In tertio pena dāni p̄petua. Et in q̄rto pena dāni rpalis. Et qz hūc quartū locū xp̄s de struit quādo ad inferna descedit. z suos fide les liberauit. ideo adhuc restat tria. s. **infern⁹**: loc⁹ purgatori⁹: z parvulorū limbo. Post extre mū vero iudiciū nō erit ulteri⁹ loc⁹ purga tori. qz p̄ tñc cessabit oīo pena rpalis. Ideo ultimata solū manebit infern⁹ p̄prie dīct⁹. et parvulorū limbo. In q̄ quidē limbo dicit esse pena iniūsima. qz illoz parvuloz pena est si ne afflictōe. eo q̄ sit sine remorsu cōsciētie. Uident em q̄ nunq̄ fuerūt habiles ad cōsequētiā gloriā diuine visionis z beatitudinis. ideo sicut prudē homo nō dolet nec habet in se remorsu cōsciētie de hoc q̄ nō p̄t̄ volare. qz videt q̄ ad hoc nō est habiliq̄ue vñq̄ su it habilis. Sic in p̄posito tc. Totalitātē p̄ oppositū est de dāminis in inferno. qz ip̄i cō siderat q̄ potuerūt cōsequi illā eternā locūdītate si voluisserint. Uideri erā q̄ p̄pter peccata ab ip̄is voluntarie z p̄sonaliter p̄petrata. ip̄si priuati sunt tali beatitudine. ideo pena dāni est in eis maxime afflictūa. qz maximū facit remorsu cōsciētie. Et ideo hīmōi pena dāni q̄ ad eos appellat̄ vermis cōscientie. de q̄ verme dicit Isa. vlti. Clericis eoz nō morietur. For te dicit q̄ post hanc vitā animā a corpore separātam recipi in loco corporali sit cōtra intentōez beati augustinī. qui. qz sup. Gen. alt. Ad cor poralia loca animā nō ferri nisi cū aliquo cor pore. P. om̄e q̄d̄ habet locū corporalē hoc magis cōuenit cū illo loco qui sibi rationabū liter reputat̄: qz cū alio loco. s. spūs nō habet maiore cōuenientiā cū vnu loco qz cū alio. ergo tc. Ad p̄imū dicendū q̄ quānus ferri ad locū circūscriptū nō cōueniat ale separe nec alicui spiritali. tamē ferri ad locū z esse illo co diffinitiū h̄ duenit cūlibet crearo spiritūz z p̄ sequēs etiā cōuenit ip̄i ale separe. ut p̄z obau libro p̄mo. dist. xxvij. arti. ii. Ad se cundū dicendū q̄ spūs p̄pliciter p̄t̄ cōsiderāri. Uno mō sīm substantiā suā. Alio mō sīm statū z opatōez quā exercet v̄l q̄ circa ip̄m ex ercit. Modo licet minor sit & a cōsiderādo spir itū sīm sībam suā. tñ. qz tū ad statū z opationē nō est v̄a. qz p̄gruit spūm bonū qz tū ad statū suū diffiniri z determinari ad locū gloriosuz. z cōtra spūz malū z gruit esse illo loco vilissimo vt ex h̄ mai⁹ suppliciū patiat̄.

Instansia

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Articulus
secundus.Conclusionis
prima.

Quantū ad secūdū
 articulū de situ & q̄litate celi empirei qđ est locus gl̄ienihil d̄cā ad p̄sens, qđ his dixi lib. ij. dist. ij. q. h. arti. i. Restat igit̄ solū dicendū d̄ situ & q̄litate locoz ip̄i pene. Circa q̄ est sc̄edū q̄ s̄m cōmunitate opinione infernū habet esse i medio ip̄i terre. Qz rōnabile esse videt p̄ inīdīs & vilibz p̄cōribz p̄ carcere p̄petuo correspōdeat loc⁹ viliissim⁹ talis aut̄ est i medio terre vbi tanq̄ ad sentinā feces totū mūdi conant̄ descedere. P̄. sic vldem⁹ in re b⁹ corporalibz, q̄ leuiā tendit̄ sursū & ḡua deorsū, nisi imp̄diant̄, sic eodē mō i sp̄ualibz. Sz leuitas sp̄ualis marie p̄sistit̄ i feruida charitate, & ecōtra ḡuitas i mortal p̄cti malignitate, q̄ sic decedētes i feruida charitate tendunt̄ ad locū summū, ad celū, s. empireū. sic decedētes i mortalis p̄cti deformitate tendit̄ ad locū insimū, q̄ est ip̄i terre mediū. Dixi aut̄ notā, ter i maiori nisi imp̄diant̄, q̄ ante xp̄i passio, nē p̄ciū redēptōis h̄uane nō dū fuit solutū, tō sc̄toz patz aie q̄uis essent informate feruida charitate, tñ ab hmōi ascēsu imp̄diebant̄, tñ sinu abrae detinebant̄ mō q̄ dicit̄ est i articulo p̄cedēti. Etiā hi quoz charitas nō ēra feruida q̄ i hac vita expurgerat̄ aīaz ab om̄i etiā am veniali culpa & satisfaciat̄ de emēda p̄ culpis om̄ibz faciēda. hi inquā retardant̄ i purgatorio donec eoz aie p̄fecti⁹ expurgen. P̄. p̄ ista p̄clusione videt̄ esse glosa ione. q̄. c. sup illo s̄bo, piecisti me in corde maris. ibi em̄ dicit glosa sic. Sic cor est i medio aīalibz, sic s̄firnus i medio terre esse phibet. Dicit etiā beatus gregorij⁹ in lib. dyal. Quid obster nō video ut infern⁹ s̄b terra esse credat̄. H̄tē Ila. xiiij. dicit. Infern⁹ sub̄ te est. Et ibi dicit glosa, q̄ infernū est s̄b terra. Sz recelēs q̄litas isti⁹ loci est calor feruētissim⁹, nō p̄cedens ab igne simulato & imaginario, sic q̄dā dixerūt, sz p̄cedēs ab igne & corpore. Qz sic aut̄ angusti⁹, gehēna ista q̄ stagnū ignis & sulphuris dicit̄ est corpore⁹ ēignis. Et greg. in lib. dyal. ait. Ignē gehēna corporeū esse nō ambi, go. Iste tñ flāme nō lucent, q̄r totaliter summo sulphureo sunt obtenebrate & tenigrate. Prop̄ qđ s̄m Iisid. in lib. ethi. infernū dicit q̄si int̄ furn⁹, s. niger, nā furn⁹ idē ē qđ niger. Alias mīcas q̄litas valde lesiuas habet iste loc⁹, q̄z recitat̄ eoz causa breuitat̄ om̄itto. Sz forte dicit̄ q̄dicta iusta p̄clōne simulare nō possint, q̄ dicta de q̄litate inferni vi-

clen̄ repugnare his q̄dicta sūt d̄ situ ei⁹. Qđ p̄bat sic. Perpetua q̄litas cuiuslibet loci debet esse p̄naturali ip̄i loco. Sz calor excessi⁹ non p̄t esse p̄naturali medio ip̄i terre, q̄ v̄l loc⁹ serui nō erit i medio terre, v̄l p̄celēs q̄litas isti⁹ loci nō erit calor feruētissim⁹. Maior patet. Minor p̄bat, q̄ q̄litas cuiuslibet elemēti maxime viget i medio ip̄i elemēti. Sz q̄litas ip̄i⁹ terre sunt siccitas & frigiditas, igit̄ in medio terre ē siccitas & frigiditas & p̄ diequēd in medio terre nō p̄t esse calor excessi⁹ q̄ sit medio ip̄i⁹ terre cōnaturalis. P̄. Sz infern⁹ debet durare p̄petue, q̄ vel loc⁹ inferni n̄ erit mediū terre, v̄l in tali loco nō erit calor excessi⁹. Antecedēs patz ex fide. Cōsequentia p̄bo, q̄r nullū violentū est p̄petuū. Sed excessiue calidū cū s̄t ignis v̄l nō sine igne violēter detinet̄ in loco inferiori totū mūdi, cuiusmodi ē mediū terre, q̄ excessiue calidū nō p̄t p̄petue in medio terre manere, & p̄ seq̄ns vel i illo medio non erit infern⁹, vel in fern⁹ nō erit excessiue calid⁹.

Sz ignis inferni ē ignis corpore⁹, vt patuit̄ ia ex dictis aug. & greg. Sz null⁹ ignis corpore⁹ p̄t esse p̄petue i medio terre, igit̄ infern⁹ cū s̄t p̄petu⁹ nō poterit ē i medio terre. Maior patet autoritatibz ia dictis. Minor p̄bat, q̄r ignis cū s̄t marie actu⁹, si ess̄ i medio terre, tūc in successu t̄pis cōbureret totā terrā.

Etiā q̄r naturali⁹ tendit̄ sursū, p̄petue n̄ maneret i illo infimo loco. Ad prūmū p̄t dici, q̄ licet maior sit s̄a s̄m ordinē nature quē prōnūc videm⁹ in rebus naturalibz, tñ nō est vera s̄m ordinē diuine iusticie exercēde circa ip̄os peccatores quibz suis demeritis exigentibz locus viliissim⁹ debet in entibz corporalibz, & cū h̄ maximē afflictū⁹, & idco talis loc⁹ debet p̄tine ri infra sp̄ērā terre rōne vilitatis, & debet ē plementus igne rōne afflictōis & acerbitas. Etiā p̄t dici ad minorē, q̄ licet excessi⁹ calor n̄ possit̄ esse p̄naturalis terre tanq̄ p̄pria qualitas terre, est tñ p̄naturalis igni existēti. S̄pā terra sic i fornace ip̄m ignē p̄tinēte. Ad sc̄dm nego d̄seq̄ntia Ad p̄bationē nego minorē, q̄r ignis inferni tenet̄ i medio terre ex diuina iusticie, igit̄ n̄ tenet̄ ibi violēter, q̄r s̄m auerroim sup li. celī & mū. Quicqđ ouenit̄ rei p̄ causaz superiorē, h̄ non ouenit̄ ei violēter. Et inde d̄clūdit̄ ibidez cōmetator, q̄ sp̄ēra ignis mouet̄ circularit̄ nō ex p̄ncipibz intrinsecis sūc nature, q̄r vt sic ignis est apt⁹ nat⁹ moueri sursū, & tñ ille mot⁹ circularis nō ouenit̄ ei violēter, q̄r ouenit̄ ei p̄ cām superiorē, puta p̄ celū vel p̄ itelligēti mouēt̄

Solutio
Ad. i.

Ad. 2.

Aid. 3. orbē celestē. Ad terciū nego minorē. Ad probationē prima dicendū. q̄ quis ille ignis sic maxime actus. tñ ex diuina ordinatio sic erit gl̄icet terrā calefaciat. ipam tñ nūc corūpet. Ad secundā probatōne dicēdū. q̄ licet ignis naturaliter puerat ferri sursū. tñ sine aliq̄ violētia p̄ causaz superiorē p̄ in terra p̄petue detine ri. Sequēdo etiā cōmuniōē opinione de igne purgatorio est dicēdū. q̄ talis ignis est pars p̄dicti ignis infernalis. Et istud videt eē interio beati gregor. in lib. dyal. vbi ait. q̄ idēz ignis est inferni t̄ purgatoriū. Qz sicut s̄b eo dē igne auz rutilat t̄ palea sumat. sic s̄b eodē igne peccator cremat. t̄ elect⁹ purgat. Nec t̄ alia plura de purgatoriō declarata sunt supi us distinctōe. xxi. arti. iiij. Est traduertē dū q̄ quis istud sit vez de lege cōmuni. tñ de diuina dispensatōe spēali q̄nq̄ ztingit oppo sitū. iuxta qđ ait idē gregor. in eodē lib. q̄ ger man⁹ ep̄s capuan⁹ in quibusdā balneis inue nit pasciū cardinalē. i quibz balneis aia pa scali suū purgatoriū patiebat. Etia in floribz sanctoz legit. q̄ quidā pescatores tpe māximi calorū inuenierūt in aq̄s in quibz pescabant vñā magnā massā frigidissime glaciei. quā ipi pescatores plentauerūt sancto thibaldo ep̄o. Quā glacie cū ep̄s aliquibz dieb̄ re seruasset. audiuit quandā animā clamantē d illa glacie. que ep̄o reuelauit q̄ suū purgatoriū in hmōi glacie patereb̄. Quā animā ad p̄ces sancti thibaldi dñs liberauit. **Nuo** facto glacies illa mox est dissoluta. Ex q̄ pat̄z q̄ extra cōmune purgatoriū aliq̄ aie q̄nq̄ pur gant. t̄ hoc de⁹ permitit. vel ppter nostrā in formationē. vel ppter ipaz animaz liberatio nē citi⁹ pecuranda viuoz oratōne. Sz ad huc d̄tra p̄dictā zclusionē occurrit instantia satio apparet. Qz pene q̄ cōtingut eodē igne vident̄ esse eiusdē generis. Sz pena purgatoriū t̄ pena inferni nō sunt eiusdē generis. ergo nō habet esse eodē igne. Major patet. Pro bal minor. q̄ t̄ pale t̄ eternū nō sunt eiusdem generis. sed pena purgatoriū est t̄ pale. t̄ pena inferni est eterna. ergo tc. Relpōdeo q̄ ma ior nō est vera. Nā pene nō distinguunt distincōne instrumentoz quibz infligunt. sed distincōne culparoz p̄ quibz infligunt. Eodē em̄ instrumento puta eodē gladio p̄t̄est vñus peccator decollari. et alter decoriari. q̄nq̄ iste due pene distinguant generē. Limbo etiā pueroz dicit̄ esse cōmunc⁹ infernū. quānis in eo nulla sit pena sensus. Et sup hūc locū dici turfuisse s̄n⁹ abrae. accipieōd̄ s̄n⁹ abrae p̄to

limbo patrū antiquoz. Qui loc⁹ quānis q̄n q̄ dicat infern⁹. eo q̄ christ⁹ ad eū descendēs dicat descendisse ad inferna. tamē inter omnia lo ca p̄dicta tenet partē superiore. vt magister in historijs testat dicens. q̄ sin⁹ abrae erat i superi ori margine inferni aliquantā habēs luce si ne omni pena materiali. in quo erat anime p̄de stimatorz vñq̄ ad descensiz christi ad inferos. Forte dicet. si lumb⁹ parvuloz t̄ ictōz patrū sunt in superiori parte inferni. tūc maior fer uor caloris ellet in loco parvuloz t̄ suis loco loco sanctoz antiquoz q̄ in ipso inferiori in ferno. Lōsequēs est inconveniens; ergo tante cedēs. Probatio cōsequētie. q̄ experientia docet q̄ semp in superiori parte ignis est magis ca lidus t̄ feruēs q̄ in inferiori. Hic potest dici q̄ exq̄ ille ignis est instrumentū diuine volūtatis hī exgentiā sue iusticie. ideo fm̄ placitū diuine volūtatis iste ignis dirigit flāmas suas. Lū igī placeat deo vt magni peccatores qui i pfundo inferni sepulti esse dicunt̄ magis patiāt̄ ab isto igne. ideo iste ignis flāmas sui feruēs magis dirigit ad pfundū inferni q̄ ad superi⁹ ext̄ emū. Et q̄ p̄ facere de⁹ q̄ hu iusmodi flāme dirigant̄ vñus vñā extremitatē terre. t̄ nō ad alterā. t̄ i hac extremitate quā flāme nō attingunt̄ p̄ esse limbo parvuloz. t̄ fuitātiquit̄ receptaculū antiquoz patrū. iō tc.

Instantia

Solutio

Articulus
tercius.

Instantia

Solutio.

Tertia cō clusio.

Quātūz ad terciū

articulū tria sunt vidēda. Primo q̄ viuō rū suffragia sūt ipis defunctis utilia. Secundo q̄b defunctis p̄sint suffragia. Tercio q̄t sūt suffragioz genera. Nuo ac primuz pono duas zclusiones. Prima est q̄ viuō p̄ suffragia seu p̄ bona opa possunt defuncti s̄b uentre. Qz mēbra vni⁹ corporis sibi mutuo p̄terūt s̄benire. Sz fidela rā viuō q̄ defuncti sūt mēbra vni⁹ corporis mystici. cui⁹ caput est dñs ih̄s xps. ḡ tc. Major patet. Minorēat ponit aplō ac Ro. xij. vbi ait. Unū corp⁹ su muo i xpo. singuli ait̄ alter alteri⁹ mēbra. Et Et beat⁹ aug⁹. in quadā omelia ait. Ipe ē caput ecclie. nos q̄q̄ mēbra ei⁹. mediator dei t̄ hoīm ih̄s xps. P. ista zclusionē pat̄z p̄ beatū augustinū q̄ vñlic habet in l̄ra ait. Nō est ne gādū spūs defunctoz pietate suoꝝ viuōz pos se reteuari. Sz d̄tra hāc zclusionē itunt̄ aliq̄ arguere autoritatē sacre scripture Ecclā. ix. vbi dicit̄. Minorū nō habet partē in hī se culo. nec in ope qđ s̄b celo gerit̄. Et apoc̄a. xij. dicit̄ de mortuis. Q̄pa em̄ illorū sequunt̄

Conclusio
primaInstantia
i 2

3 illos. ḡnō opa alioꝝ. Et ad Gal. vi. dicit

4 Quem in auerit hō: hec t̄ metet. Q̄ p̄. id est p̄bant autoritate hieronimi q̄ ait. In plenti sculo scim⁹ siue orato ib⁹ siue sc̄ilijs nos posse iuuari. cū aut ante iurib⁹ xp̄i venerimus. nec iob nec daniel nec noe possit rogare p̄ quo cūq; s̄ vniuersicq; on⁹ siuū portare. Ad pri mū dicendū q̄ duplex est opus. s̄ op̄ opans. qd̄ est ip̄a opatio p̄fluens ab ip̄o agēte. t̄ op̄ operatū. qd̄ est ip̄e fruct⁹ seu utilitas ex ip̄a ope ratione resultans. Primo modo loquendo de ope intelligēda est autoritas eccl̄s. t̄ nō secūdo modo. Qz sicut in societate mercatorꝝ so cij quiescētes habēt p̄tē in ope opato. s̄. in lu cro acq̄sito p̄ socios suos. q̄ laborando discurrunt p̄ diuerſas mūndi partes. attāmē nō ha bēnt partē in ope opante. quia nō discurrūt. sed poti⁹ domī quiescūt. sic dato q̄ morū nō habeat partē in ope a viuis p̄fluente. t̄n de cō sensu viuoꝝ possunt habere partē in fructu ab hm̄oi ope resultātē. Ad illud de apocal. dicendū. q̄ ea que fuit p̄ defunctis possunt dici opa eoꝝ. q̄ t̄ li talia nō sine ab ip̄is elicita. t̄n sunt p̄ ip̄is elicita. t̄ ip̄is donata. q̄ autē dona ta sunt alicui iure dicunt esse sua. nō min⁹ q̄ ea q̄ sunt p̄ ip̄m fac̄ta. Ad autoritatē aplū dicendū q̄ existētes in purgatorio possunt dici seminare ea q̄ in hoc mūndo p̄ ip̄is seminātur. q̄ sicut dicunt iura. qui approbat illud qd̄ suo nomine sit. ille iudicand⁹ est sicut si illud plonialiter fecisset. S̄ qui libet existēs in purgatorio approbat t̄ nō reclamat quicq; boni p̄ ip̄o vel suo nomine sit in hoc mūndo. ergo si bi est ascribendū tanq; si illud p̄sonaliter fecis set. Forte dicet q̄ colimili rōne bona opa facta p̄ illis qui sunt i inferno deberēt dici opa eo rum. Respōdeo q̄ istud nō est rez. q̄ existētes i inferno ita sunt obstinati in malo. q̄ nullū bonū nomine eoꝝ factū laudat seu appro bant. sed poti⁹ cōtra faciētes blasphemāt. sic p̄t̄ haberi ex dictis. Enī. in lib. de casu dyaboli. Sicut ergo fīm iura mala nomine alicui⁹ fa cta que postq; sibi inotuerint nec laudant⁹ n̄ approbant. sibi nō imputāda. sic nec bona p̄ dānatis facta ip̄is sunt appropriāda. Autoritas etiā hieronimi nō est ad p̄positū. q̄ p̄cise loquit̄ de extremo iudicio i nouissimo die venturo. Cōclusio secūda est. q̄ nō solū bo noꝝ. s̄ etiā q̄nq; maloz hominū opa p̄sunt ip̄is defunctis. Qz sicut cōmuniter dicit missa a bono sacerdote celebrata quantū ad fīm tē missa nō est melior q̄ missa celebrata a ma lo sacerdote. S̄ missa celebrata p̄ defunctis

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Instantia

Solutio

Ad. 4.

Secunda
cōclusio

a bono sacerdote valer t̄ p̄clest ip̄is defunctis ergo etiā missa celebrata q̄ malo sacerdote ip̄is valebit. S̄ huic cōclusioni vide fīm ali quos obūlare text⁹ scripture Johis. ix. vbi dī cī. Scim⁹ aut q̄ peccatores de⁹ nō exaudit. s̄ si quis dei cultor̄ est. t̄ voluntatē eius facit hūc exaudit. P̄. op̄ mortuū nihil valz ad vitā. s̄ om̄e op̄ peccatoris est mortuū. q̄ nō habet aliquid viriditatis ram⁹ boni opis. si nō inālerit in radice charitatis. vt ait gregori⁹ in omel⁹. sup illo verbo salvatoris. h̄ est p̄ceptum meū ut diligatis iniucē. P̄. bonū op̄ pecca toris nō p̄t̄ sibi p̄desse. ḡ nec alicui alteri. An tecēdēs patet ex dīcīs supēr dist. xv. arti. q̄. Cōsequēcia etiā p̄t̄. q̄ op̄ vniuersicq; ma gis vide sibi p̄desse q̄z cuiuscq; alteri. P̄. p̄ ista p̄te allegat etiā gregori⁹. q̄ ait. Lū is q̄ di splicer ad intercedendū mitit. irati anim⁹ ad deteriora puocat. Ad primū dicendū q̄ q̄z viuū de⁹ nō exaudiat peccatores fīm se. t̄n vt mi nistri sunt ei⁹ qui peccatū non fecit. dñi. s. ihu xp̄i. sic de⁹ exaudit eos. Lū igit̄ in om̄i missa rite celebrata sacerdos sit minister xp̄i. ergo z̄. Ad secundū dicendū ad minorē. q̄ q̄mis op̄ hm̄oi mortuū sit. si el⁹ actor principalis sit peccator mortalis. t̄n si solū minister opis est peccator. t̄ actor principalis est imunis a peccato. t̄c op̄ nō censet mortuū s̄ viuū. si em̄ bon⁹ domin⁹ daret elemosinā p̄ manū ma li serui. ex hoc illud op̄ nō diceret mortuū s̄ viuū. Sic autē est in p̄posito. Ad tertius Ad. 3.

negō cōsequētiā. Ad p̄bationē dicēdū q̄ il la p̄positio non est vera. nisi supposita equalē dispositōe in ip̄o q̄ facit op̄ t̄ in altero. si em̄ ip̄e nō est disposit⁹ ad percipiendū fruct⁹ illi⁹ opis qd̄ ministerialiter ab ip̄o p̄cedit. t̄ alter est disposit⁹ ad percipiendū tales fruct⁹. tunc dato q̄ hm̄oi op̄ nō valeat faciēti. potest tamē valere alteri. Ad quartū dicendū q̄ il lud dīcīt̄ gregori⁹ est intelligendū quādo il le qui displicer in tercedit in sua p̄sona tanq; intercessor p̄ncipalis. t̄ nō quādo intercedit tanq; minister illi⁹ qui sumē placet ei ad quē dirigit intercessio. Et isto secūdo modo fit in p̄posito. q̄ quādo etiā mal⁹ sacerdos celebrat missam. t̄c intercedit ad deū p̄ viuū t̄ defunctis. tanq; minister christi. qui sumē placet deo. etiā cōsiderat̄ fīm sua hūanitatē fīm quā in misse sacrificio ip̄e est sacerdos t̄ hostia. of ferens sc̄ip̄m deo patri per manus sacerdotis tanq; per manus ministri. Quid ad secundā p̄artē isti⁹ terciij articuli p̄olo duas cōclusio nes. P̄uma est q̄ suffragia viuū solum

Sedā p̄
terciij artic
culi.
P̄via p̄clo

Instanciā
1

2

3

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

psunt illis defunctis qui sunt in purgatorio.
Quia noꝝ psunt illis qui sunt in celo. quia in
nullo tales indigent nostro suffragio. Unde
injuria est orare i eccl[esi]a p[ro] martire. vt ait au
gustin⁹ in sermone de verbis apostoli. Nec
psunt illis qui sunt in inferno. qz in inferno
nulla est redemptio. Et si instat de traiano q
ad p[re]ces beati gregorij liberat⁹ dicit de inferno.
ad hoc patet responso p[ro] ea q[ui] dixi libro primo
dist. xli. art. iii. Nec psunt parvulis exi
stentibus in limbo. qz sicut dictu[m] est in p[re]ceden
tibus. pena damni quā patiuntur debet esse perpe
tua. ergo supposito ex co[n]clusionib[us] p[ro]xime p[re]
cedentibus q[ui] suffragia viuorum psint aliquibus
defunctis. sequit⁹ q[ui] solū psunt existentibus i pur
gatorio. Conclusio secunda est. q[ui] suffragia
noꝝ omnibus psunt equaliter existentibus i pur
gatorio. sed specialiter illis p[ro] quibus fuit. Qz
li illis specialiter noꝝ p[re]dissent. tunc in eccl[esi]a
frustra fierent suffragia specialia. Cōsequētia
patet. Etia quilibet fidelia reb[us] supponere cō
sequens esse falsum. Ps. scđi⁹ legit in gestis
sanctoru[m] q[ui] per orationes et bona opera facta pro
vna anima determinat illa anima specialiter
fuit liberata. sicut patuit superi⁹ de anima que
in glacie fuit inclusa in qua sustinuit suū pur
gatorium. Sed cōtra ista co[n]clusionem est
opinio p[ro]positi. qui ponit q[ui] suffragia facta
p[ro] vno defuncto equaliter quantu[m] ad utilita
tem et liberationem valent omnibus qui habent
equalē gradū charitatis et meritoru[m] cū illa p[ro]
quo fuit h[ab]itu suffragia. licet magis sibi va
leant quantu[m] ad honore. Exemplu[m] ad pro
positū ponit d[omi]n[u]s candela accessa oblata alicui in
tenebris sedenti cū plurib[us] socijs. que quātū
ad utilitatem omnibus valet equaliter. q[ui] omni
bus equaliter lucet. Sed quantu[m] ad honore
specialiter p[re]dest illi p[ro] quo apportata est hu
iusmodi candela. Euz igitur lumē spirituale
noꝝ sit minus cōmunicabile q[ui] lumē corpore.
Ideo omnibus socijs existentibus in eodē gradu
meritoru[m] suffragiu[m] qd[em] est qd[em] lumen spiritu
ale equaliter p[re]dest.

- 1 Ps. beat⁹ augustin⁹ in
sermone de verbis apl[ic]at. q[ui] illis psunt suffra
gia. qui vt p[re]dissent sibi i hac vita meruerū.
igit⁹ his qui equaliter meruerūt illis equalit
p[re]destebent.
- 2 Dicit etia idē p[ro]positi⁹ q[ui] suf
fragiu[m] simili facit p[ro] multis. tantūdē p[re]dest sin
gulis et vni cūq[ue] illius multitudinis. sicut si
p[ro] quilibet huiusmodi suffragiu[m] faciūt fuis
set p[er] se et in speciali. Nā sicut vna lectio plu
rib[us] auditorib[us] simili lecta tantū valer cūlibet
sicut si sibi soli fuisse lecta h[ab]itu lectio. sic in

Cōclusio
scđa.Oplo pre
positi.

pposito. tē. Ps. istud pbatur autoritate hie 4
ronimi q[ui] ait. Quoties p[ro] centū animab[us] p[re]al
limus vel missa canit. tantū p[re]dest cuilibet q[ui]
cum si p[ro] quolibet caneret. S[ed] primū dictu[m] Cōtra ep[iscop]i
isti⁹ opinonis noꝝ videt esse verū. Qz suffra
gium sit p[ro] defuncto ut soluat debitū pene quā
sustinere tenetur in purgatorio. Sed p[ro] hoc
q[ui] soluit debitū vnius. noꝝ ppter hoc soluit de
bitū alteri⁹. ergo tē. Ps. dato q[ui] vnu[s] viu⁹
satisfaciat p[ro] alio viuo. ex hoc noꝝ satisfacit p[ro]
oīb[us] viuis qui sunt in equali gradu charitatis.
cū illo. ergo dato q[ui] p[ro] viuos latifaciat pro aliq[ui]
defuncto. noꝝ sequit⁹ q[ui] illud suffragiu[m] sit sati
factoriu[m] p[ro] omnibus defunctis qui sunt in eo
dem gradu charitatis v[er]o meriti cū illo defun
cto. Antecedēt patet ex dictis superi⁹ dist. xp.
art. ii. Cōsequētia etia patet p[ro] locū a simili
Nec secundū dictu[m] valet. q[ui] omnis vire⁹ fi
nita minuit quādo diuidit. S[ed] suffragiu[m] fa
ctum a quoq[ue] puro homine est virtutis fi
nitas. igit⁹ si sit p[ro] multis. noꝝ tantū valeat cū lib
et sicut si specialiter fieret p[ro] vno solo. Ps. si 4
ista opinio esset vera. tūc tantū valeret missa
vna dicta p[ro] mille animab[us]. quantu[m] si mille
missa dicerent p[ro] ipsis. Cōsequētia patet. Eti
am falsitas cōsequētio cūlibet fidei videt ei
se inosa. Ad primū dicendū. q[ui] noꝝ est simili
de corporali lumine. q[ui] corporale lumē diffus
ditur ex nature sive necessitate. sed spirituale
lumen qd[em] est suffragiu[m] diffundit p[ro] illius a
quo p[re]cedit intentionē et voluntate. et ideo spe
cialiter illi hoc lumine subuenit ad quē istud
lumē dirigit ex intentione dirigētis seu p[ro] intentionē ei⁹ a quo mittit. Ad secundū dicendū
q[ui] qn[uit] aliquis dicit in vita sua meruisse ut sibi
post mortem valeat suffragia. tale meritu[m] est cō
dicionale. debet enim tale meritu[m] intelligi suppo
rito q[ui] p[ro] ipso sicut suffragia. E[st] igit⁹ illud qd[em]
est cōdicionale noꝝ valeat nisi stante cōdicio
ne. ideo null⁹ liberalat a purgatorio p[ro] suffragiu[m]
factū in hoc modo. nisi h[ab]itu suffragiu[m] fiat
p[ro] ipso vel i speciali vel saltē in generali. Ad
formā igitur argumēti dicendū q[ui] equa
liter meruerūt. illis equaliter psunt suffragia.
stante hac cōdicione q[ui] p[ro] ipsis equaliter fiat suf
fragia. aliter aut noꝝ.

Ad. 2. Ad. 3.

Ad. 3. Ad. 4.

Solutio
scđa.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 4.

ad quē vel ad quos dirigit finū intentōe et libera voluntatē ei⁹ a quo pcedit. Ad quar-
tū dicendū q̄ effect⁹ suffragij duplex esse vide-
tur circa ipos defunctos. Quo⁹ est cōsolatio q̄
puenit ex gratulatōe et grata acceptatōe hu-
iūsimodi suffragij. Ali⁹ est a pena liberatio. vt
saltē abbreviatio. Quantū igit ad primū
effectū p̄ intelligi dictū beati h̄ieronimi. tñ
q̄tū ad secundū. qz qn̄ aliqd bonū op⁹ sit siml⁹
p plurib⁹ alab⁹. tūc rōne pfecte charitat⁹ q̄ est
in illis alab⁹ absq̄ om̄i iniudia q̄libet eaꝝ ita
gratācer acceptat qd̄ sit p alia sicut si fieret p
teip⁹. et q̄libet in h̄ alteri ogranulādo ogaudet
ei et cōsolat̄ quasi si tale suffragij p ipa sola fu-
isset factū. Tarnē p illud suffragij p plurib⁹
factū. nō tñ satis sit p qualibet. nec tñ breui-
atur pena cuiuslibet. sicut si fuiss̄ factū p vna
sola. Tercia terciā partē isti⁹ articuli est ad
uerēdū q̄ctuor sunt generales modi suffra-
gior⁹ quibus p̄sbueniri alab⁹ ipos defunctor⁹.
Quos modos tangēs beat⁹ gregor⁹ ait. Nō
defunctor⁹ quattuor modis soluunt. s. oblatō
nib⁹ sacerdotū. p̄cib⁹ sanctor⁹. elemosinis cha-
roꝝ. ticiunīs cognator⁹. Utbi p̄ oblatōes
sacerdotū debet intelligi miss⁹ celebratio. p ora-
tiones sanctor⁹ cuiuslibet boni hois siue i via
sit siue in patria deuota p̄ defunct⁹ obsecuratio.
Dicunt̄ etiā elemosine date p̄ defunct⁹ elemo-
sine charoꝝ. qz q̄ dat aliqd p altero. signū est
q̄ illū magi⁹ habet chay q̄ illud qd̄ dat p eo.
ergo q̄ dant bona tpalia p̄ defunctis oñdunt
se charioea habere ipos defunctos q̄ res suas
tpales. Addit̄ etiā ticiunīs cognator⁹. qz qui.
pena p alio volūtarie sustinet. sibi p̄xim⁹ esse
videt. tñ vel p̄pinq̄itate naturali. q̄ cōmu-
ni nois̄ siueit appellari cognat⁹. vel p̄pinq̄-
tate amicabili. sicut est q̄libet dilect⁹ amic⁹
q̄ etiā p̄ dici cognat⁹ q̄si p̄nat⁹. qz ex vi amo-
ris oglutinant⁹ et quasi p̄nascunt anime vero
rū amicor⁹. Dicunt̄ aut̄ hi q̄ctuor modis suf-
fragior⁹ generales. q̄ om̄ia bona opa quibus in-
uari possunt q̄ie defunctor⁹ reduci poterūt ad
p̄dicta.

Tercia po-
teri⁹ arti-
culi.Articulus
quart⁹.

Articulū dicendū breviter q̄ sancti cognoscit
p̄ces nr̄as q̄s ad ipos dirigim⁹. Quia si non.
tūc frustra fieret tales p̄ces. Sz p̄sequēs ē fal-
siz. ergo et antecedēs. falsitas p̄sequētis pa-
tet. qz q̄cqd nobis p̄sulit autoritate sacre scrl-
pture h̄ nō p̄ esse frustra. Sz ut sanctos p̄ci-
bus inuocem⁹ p̄sulit cuiuslibet nost⁹ Job. v. c.

vbi dicit̄. Voca g. si est q̄ tibi respōdeat. tad
aliquē sanctoz cōcūtere. Patet etiā p̄ntia.
Qz frustra ad illū p̄ces dirigunt q̄ hm̄oi pre-
ces ignorat. sp̄. beat⁹ gregor⁹. xii. li. morāl. 2
loquēs de alab⁹ beatis ait. Qui int̄ dei om̄i
potent̄ claritatē vidēt. nullo modo credēduz
est q̄ foris sit aliqd qd̄ ignorēt. Sz oppo-
sitū isti⁹ p̄clusionis tenet quedā antiq̄ opio.

quā beat⁹ h̄ieronim⁹ reputaterroneā. vt pat̄
in ep̄la ad vigilantiū. Docuua vero isti⁹
opinionis poterāt esse hec. Qz sepe aliq̄ hois
iuocat̄ sanctos vt a suis tribulatōib⁹ liberēt
et tñ nō liberant̄. q̄ sancti nō cognoscit̄ hm̄oi
p̄ces nec tribulatōes p quib⁹ iuocant̄. En-
tecedēs pater. Et seq̄ntia pbat̄. qz qn̄ fuerūt i
via habētes pfectā charitatē i p̄i iuissent qn̄.
tū potuissent om̄es q̄ eos i suis tribulatōib⁹
iuocassent. alias em̄ i p̄i n̄ habuissent pfectā
charitatē. Sz ē patria eoz charitas est pfecti
or et feruētior q̄z fuerūt via. q̄ si p̄cipere p̄ces i
tribulatōne positor⁹ vriq̄ iuuaret eos. 2

P. om̄is oratio viatoris v̄l est vocalis vel metri-
lis. Sz aia beata existēs i patria nec p̄t cognoscere
vocale. qz cū sit separata ab organo corpali
nō vidēt habere sensuꝝ audit⁹. q̄ est p̄ceptiu⁹
vocalis orōis. Nec mentale. qz sol⁹ de⁹ q̄ hu-
mane menti illabit̄ p̄ cogitare etalē orōem q̄ i
mēte latet abscondita. Et p̄firmat̄. qz angeli
non cognoscit̄ occulta cordiū nostroz. q̄ nec
aie. P. Ila. lxvij. sup illo sp̄bo. abraā nesciuit
nos. etiā ignorauit nos. dicit glosa. q̄ mortui
etiā sancti nesciūt qd̄ agat viui. Et idē sp̄bū
tracēs beat⁹ aug⁹. in li. d̄ cura p̄ mortuis agē-
da. ait. Si tamē priarche qd̄ erga pp̄lm ab eis
pcreatuz ageret ignorauerūt. quo mortui vi-
uoz rebz et actib⁹ cognoscēdis et adiuuandis
iuiscent̄. Ad prūmū nego p̄sequētia. Ad
p̄bationē dicendū q̄licet sancti in patria cla-
re videat̄ tribulatōes hominū. et audiāt p̄ces
ez. quia tamē clari⁹ vidēt voluntatē dei nūc
in patria q̄z tunc quādo erant in via. ideo nō
obstante q̄feruentiore p̄nunc habeat̄ charita-
tem. tamē aliquos iuissent quādo fuerūt in
via. quos modo nō adiuuāt. quia noscūt hoc
placere deo vt in tribulatōe p̄maneāt. Ad 24

secundū nego mitore. Ad p̄lmā p̄batio-
nem dicendū q̄licet angel⁹ vel anima separata
nō habeat audiū fundatū in organo corpali
tamē voceſ et alias res sensibiles percipit in
tellectū pfectiori et nobiliori modo q̄z perci-
piant mediante corpali audiū. Ad lecun-
dā p̄bationē dicēdū. q̄ positoꝝ et cognitōe na-
turali nō cognoscit̄ mentale orationē. tamē

Lōfirmat̄

Solutio
Ad. 1.

possunt eā cognoscere cognitōne supnaturali
put h̄mōi oratio relucet in diuina essentia. in
qua quilibet beat⁹ clare videt om̄ia ad suā te/
atitudinēspectat̄ta, t̄ q̄ ad ip̄m dirigūt cognos-
cēda. Ad d̄firmatōez dicēdū q̄ etiā ange-
li cognoscūt i verbo om̄ia q̄ spectat̄ ad suā bea-
tiitudinē. vel q̄ respiciūt sua officia. Quō autē
angeli cognitōe naturali cognoscāt occulta co-
dū. patet ex his q̄ dixi lib. ii. dist. vii. arti. ii.
Ad. 3. Ad terciū dicēdū. q̄ om̄ies ille autoritates
possūt intelligi de cognitōne naturali q̄ aie se/
parate cognoscūt res in p̄prio genere. q̄ cogni-
tio p̄t impediri ppter nūiam d̄statiā cognos-
cēta a cognoscibili. t̄ nō de cognitōe supna-
turali q̄ res cognoscūt in p̄bo t̄ in essentiē di-
uine clarissimo speculo. Ad argumētū p̄n-
cipale dicendū q̄ minor nō est vniuersalit ve-
ra. q̄ q̄n aliqui mali viui imitant̄ exēpla rep-
borz defunctoz. tūc mala viuoz possūt aliquo
modo obesse h̄mōi malis defunctz. Lū igū p-
nior sit te⁹ ad miserendū q̄ ad demandū.
rōnabile est vt bona viuoz possūt pdesse bo-
nis t̄ pdestinatis defuncti. t̄ h̄ vel ad augmē-
tū glorie saltē accidētalis. si fuerit bona p̄ imi-
tationē. fīm q̄ boni viui imitant̄ bona exēpla
a virtuosis defunctis relicta. vel ad remissio-
ne pene. si fuerint bona p̄ modū satisfactionis.
cūusmodi sūt suffragia facta p̄ defunctis.

Ad princi-
pale argu.

Distinctio quadragesima sexta.

Ed queritur

hic. Postq̄ m̄gr tractauit de
statu defunctoz q̄z aie sunt i
purgatorio. nūc tractat de statu d̄minatoruz
quoz anime sunt i inferno. Et diuidit i du-
as p̄tes. Nā primo m̄gr mouet q̄stionē vtrū
fīm vñdā dei iusticiaz. vel etiā aliquo modo fīm
misericordiā illi puniant̄ qui sunt i inferno.
Secūdo ostēdit quō h̄mōi virtutes dicunt
esse in deo vel in ope diuino. ibi. Sz quō iu-
sticia. Prima i tres. Q̄r p̄mo iā dictā mouet
q̄stionē. t̄ recitat circa eā vñā opinione. Se-
cundo illi⁹ opinionis atēptat improbatōez
Et tercio determinat questionē iuxta suā in-
tentōne. Secūda ibi. Sz his occurrit. Ter-
cia ibi. Ecce ita assērit. Et hec diuidit i tres
p̄tes Q̄r primo p̄dicte questionis ponit deter-
minationē. Secūdo respōdet ad oppositam
objectionē. Tercō cūisda dicti innuit expla-
nationē. Secūda ibi. Q̄z ḡdictū est. Tercia
ibi. Hui⁹ iudicū occultū. Sequit illa p̄s

Sz quō. Et diuidit i tres p̄tes. Q̄r p̄mo in-
sinuat q̄ aliquo modo diuina misericordia t̄ iusti-
cia p̄ compatōez ad exteriora opa distinguūt
Secūdo declarat quō alia t̄ alia opa diuine
iusticie. misericordie. t̄ bonitati attribuunt. Et
tercio manifestat quō in om̄i diuino ope mis-
ericordia t̄ iusticia inueniunt. Secūda ibi. Q̄z
aut̄ q̄dā opa. Tercia ibi. Post hec considerari
optet. Prima i tres. Q̄r p̄mo circa p̄dicta p̄-
ponit q̄stionē. Secūdo s̄bdit r̄fōnōne. Et tercio
adducit t̄ collit alia incidentē dubitationez.
Secūda ibi. His r̄ndēt p̄t. Tercia ibi. Sz
fīm h̄ occurrit. Et hec est diuīsio isti⁹. xlvi.
distinctōis. circa quā q̄ro.

Itrū in deo sit misericordia t̄ iusticia.
Et videt q̄ nō. Q̄r i deo nihil p̄t esse
frustra. ḡ in deo nō p̄t esse aliquo virtutis
moralis. Ancedēs est notū. q̄r cū de⁹ sit purū
necessē esse t̄ p̄nceps sumus ad quīc om̄ia alia
ordinant. vt pater. xii. metha. Igū impossibile
ē q̄ aliquo frustra sit i ip̄o deo. Lōsequit̄ etiā
pat̄z. q̄r q̄n potētia ex se ē sufficiēter determina-
ta ad h̄ ut p̄mpte delectabiliter t̄ expedite eli-
ciat actū iusticie t̄ misericordie. tūc frustra in tali
potētia ponere virt⁹ iusticie t̄ misericordie. Secūd
potētia diuina ē ex se sufficiētissime determinata
ad h̄ q̄ p̄mpte delectabiliter t̄ expedite eliciat
actū iusticie t̄ misericordie. ḡ tc. Minor p̄t. q̄r si
determinat diuina potētia ad p̄mpte tc. vel de-
terminat ex se v̄l ex aliquo alio Si p̄mo mō. tūc
habet p̄positū. Si sedo mō. tūc v̄l illō ē i deo
t̄ sic de⁹ esset p̄e cōposit⁹. t̄ n̄ esset pur⁹ act⁹. cu-
ius oppositū p̄t. xii. metha. v̄l illō aliud ess̄
extra deū. t̄ sic de⁹ depēderet ab aliquo extra se exi-
stēre. t̄ p̄ dñs ip̄e nō ess̄ p̄nceps in dependēs
a q̄ totū vnuisū noscīt depēdere. cui⁹ oppositū
sūt p̄t. eodē. xii. metha. Probat̄ etiā maior.
q̄r cū habit⁹ nō req̄rat ad s̄bam act⁹. vt tactū
est lib. ii. dist. xxii. arti. iii. sequit q̄ solū req̄-
rat ad determinādū potētia mō p̄dicto. Lō-
trariū p̄t i mltis loc̄i sacre scripture. i q̄b̄ fit
mentio de iusticia t̄ misericordia dei. Mic p̄mo
vidēdū est d̄ iusticia dei fīm se. Secūdo de ei⁹
misericordia. Tercio d̄ distinctōe vñ⁹ ab alta.
Et q̄rto vt̄z i om̄i dei ope sit mia iusticia.

Quantū ad primū
est aduertendū q̄ fīm p̄m. v. ethi. duplex est
iusticia. s. legal. t̄ eq̄lis. Et ibidē eq̄l s̄bdīuidit
i iusticiā distributiā. t̄ iusticiā cōmutatiā
Et fīm hoc p̄no tres cōclusiones. Prīma p̄clō
est. q̄ iusticia legalis nō cōuenit ip̄li deo.

Articulus
primus

Prīma p̄clō

Quia sicut patet. v. ethicoz. iusticia legalis dicit virtus vniuersalis. eo quod virtuosus sum hanc virtutem exequatur iuxta suam possibilitatem opere cuiuslibet virtutis. non propter aliud finem nisi ut satisfaciat precepto et voluntati ipsius legislatoris. homini virtutum opera percipientis. Sed deus non habet aliquem principem vel legislatorum super se cuius precepto in facie virtutum operibus ipse debet satisfacere. vel ei voluntati complacere. igitur tunc. Forte dicet. pclarissima virtutum videtur proprie deo conuenire. Sed iusticia legalis est pclarissima virtutum. ergo tunc. Maior patet. quia cum aliqua virtus conueniat ipsi deo. igitur propter eum summa claritate pclarissima virtutum sibi videtur necessario conuenire. Minorem etiam patet ex. v. ethicoz. ubi dicit. quod iusticia legalis est pclarissima virtutum. et neque helterus neque lucifer ita admirabilis. Et ibidez dicit de ista legali iusticia. quod non est pars virtutum. sed est tota virtus. sicut et contraria iniusticia non est pars malicie. sed est tota malitia. Respondeo quod maior non est vera. supposito quod talis virtus que dicuntur pclarissima concernat in eo in quo habet esse conditionem repugnante ipsi deo. Sicut autem est in pposito. quod de ratione eius qui dicit iustitiam legalis est quod habeat principem et legislatorum supra se ut patuit ex iusta dictis. igitur deus qui est summus princeps. a quo omnis principatus dependet in celo et in terra. non potest vere dici iustitiam legalis.

Ad probationem nego consequentia. quod istius virtutis pclaritas determinat sibi tale subiectum quod recognoscit se habere dominum et legislatorum supra se. cui desideras obtemperare et complacere implet omnia legis mandata. exercitando se in operibus virtuosis. propter quod licet ista virtus sit pclarissima in subdito. tamem si per impossibile ratio istius virtutis in deo ponatur. nullum in eo haberet pclaritatem. sed magis derogaret excellentie diuinae pclaritatis. que nullum alterum principis legibus dimiscit subiacere. Eocclusio secunda est quod iusticia distributiva proprie conuenit ipsi deo. Quia quicunque tribuit sum proportionem sue capacitatibus et exigentie. illi proprie conuenit virtus iusticie distributiae. Sed tamen in naturalibus quod in moralibus de distributiva creaturis sic distribuit. quod quicunque tribuit sum proportionem sue capacitatibus et exigentie. put fide temet. et etiam multi philosophorum confitentur. ergo tunc. Maior patet. quod propria ratio iusticie distributiae consistit in obseruantia equalitatis iuxta proportionem recipientium. Unde non oportet quod iustus distributor omnibus quibus tribuit

simpliciter equaliter tribuat. sed requirit quod unius plus et alterius minus tribuat de primis vel de pena ut sic quilibet recipiat iuxta gradum sui meriti vel demeriti. et in hoc seruat equalitas proportionis que est de ratione iusticie distributiae.

P. nullum potest esse perfectus rector vel index multorum ab aliis iusticia distributiva. Sed deus est perfectus rector et index vniuersorum. ergo tunc.

Opio filii. S. contra istam conclusionem et ei motu est

opinio aliquorum philosophorum negantium ipsum deum esse rectorem vel iudicem eorum que sunt extra se.

Quia deus nihil cognoscit extra se. ergo nihil regit vel iudicat eorum que sunt extra se. Contra querentia patet. quod actus regendi et iudicandi per se non est in actu cognoscendi. Propter quod dicit. i. ethicoz.

Uniusquisque iudicat bene que cognoscit et eorum est bonus index. Et sequitur ibidem. Secundum ergo uniusquisque in unoquoque iudicat bene eruditus. Antecedentes probant multis rationibus quod adduxi libro primo. dist. xxv. arti. ii.

Et eodem modo probat quod iusticia distributiva non sit in deo. quod omnis ille qui iuste distribuit cognoscit ea quibus distribuit. Sed deus tunc.

P. nullum virtus moralis est in deo. ergo nec iusticia distributiva. Esequentia patet. quod distributiva iusticia est virtus moralis. ut patet. v. ethicoz.

Antecedentes habent ab aristotele. x. ethicoz. ubi ait. Prudiculum est laudare deos sum aliam virtutem moralem. vel aliquam actionem moralis virtutis eis attribuere.

P. nullum permittens fieri mala que si vult potest impetrare est iustitia distributiva seu gubernativa.

Sed deus permittit mala fieri. quod si velllet posset minimo nutu voluntatis sue impetrare ne fierent. ergo tunc. Maior patet. quod in illo deficit iusta gubernatio. qui in gubernariis per ipsum non prohibet omne malum quod sine difficultate potest prohibere.

Minorem etiam patet. quod si datur oppositum. tunc dei voluntas non esset omnipotens.

P. non oia gubernata per deum sunt iusta. quod deus non est iustus. Antecedentes probant. quod si predictum est. deus gubernat oia. quod non solum iusta. verum etiam iniusta gubernat.

Probatio sequitur. Nam sicut quod deus est bonus in creando. ideo omne quod ab eo creat est bonus. sicut esset iustus in gubernando omne quod ab eo gubernare esset iustus.

S. ista non concludunt. Eo quod scriptura statuat dicat ipsi deo. ps. cxvij.

Iustus es domine et rectus iudicium tuum. Et ibidez. Iustitia tua iusticia internum et lex tua veritas.

Ad primum nego antecedentes. Ad probationes dominum quod si est per misericordiam adducte sunt ille probat. sic ibidez rindi ad eas.

Solutio
Ad. 1.

Eid secundum nego animus.

Ad. 2.

formaliter si dicit pfectio nē simplicis. vñ emi-
nenter et super equi pollenter. Alias deus nō est
pfect⁹ om̄i perfectōne. cui⁹ oppositū pater. v.
merita. S; quilibet virt⁹ moralis aliq⁹ mo-
do dicit perfectionē. ergo aliq⁹ modo cōuenit
ipi⁹ deo. Ad probationē dicendū q̄ accipien-
do deos p̄ idolis que gentes adorauerūt ipse
arestoteles. tunc arestoteles verū dicit. qz hm̄oi
idola nō fuerūt laudāda. s; magis vitupan-
da. Quia et si demones p̄ talia idola loquētes
quādoqz simularēt aliquē actū virtutis. tamē
om̄i virtute penit⁹ caruerūt. et vicijs pleni fue-
runt. Et tūc verba arestoteleſ nō sunt ad ppo-
sitū. qz nos hic loquimur de vero deo qui est
omnū creator et gubernator. a quo iusticia di-
stributiva nullaten⁹ est negāda.

Ad.3. Ad ter-
ciū dicendū q̄ maior nō est vera. si pmitens
fuerit talis q̄ de hm̄oi malis q̄ permittit scit et
potest magna bona elicere. et etiā in permetten-
do nō facit cōtra aliquā legē. eo q̄ ip̄e nō sub-
sist alicui legi. Sicut autē est in pposito. qz fm̄
angustiū in enchyridio. de⁹ nō pmiteret ali-
qua mala fieri. nisi sic esset omnipotēs q̄ sciret
bona elicere de hm̄oi malis.

Ad.4. Et iā ip̄e nō sb̄
est alicui legi. sicut patet ex padiis. Ad q̄
tum nego cōsequentiaz. Ad pbationē r̄ndet
bēti⁹ in lib. de hebdomadib⁹ dicēs. q̄ nō est
simile de bono et iusto. qz bonū dicit ḡdicionē
generale om̄i effectui ip̄i⁹ dei cōmunicabilez.
S; iustū dicit cōdicionē specialē. Et ideo si
cūt nō esset bonū argumentū. lapis q̄ est effe-
ctus dei nō est sapiēs. ergo de⁹ nō est lapiens.
sic i pposito r̄c.

Lōclusio tercia est q̄ iusti-
cia cōmutatiua quāuis nō p̄prie. tamē aliq⁹
modo vere cōuenit ip̄i⁹ deo. Quia quicūqz re-
cipit aliqd ab aliquo. et fm̄ dictamē recte rati-
onis reddit equiualeſ. vel saltē nō minus va-
lens. ille videſ esse iust⁹ iusticia cōmutatiua.
quā alio nomine arestoteles appellat iusticiā
directiua. eo q̄ ista iusticia dirigat recipiente
et reddente ut in suis cōmutatōib⁹ et cōtracti-
bus seruent equalitatē. Sed de⁹ aliqd ūcipit
ab hominib⁹. et nō min⁹ reddit de bono qz re-
cipiat. ergo r̄c. Maior patz ex dīc⁹ arestoteleſ
et tullij et multoz alioz philosphoz loquen-
tiū d iusticia pmutatiua sine directiua. Mi-
nor etiā patz. qz de⁹ acceptat et per psequēs ali-
quo modo recipit ea que ad honore ip̄i⁹ faci-
mus. et que p ipo patimur. et p labore dat req̄
em. p afflictione et delectationē. p tristitia gau-
diū. et vniuersaliter p merito pmiū. et p te-
merito pena et suppliciū. Sed cōtra istaz
cōclusionē est quedā opinio. que ponit q̄ ius-

sticia cōmutatiua nll'o modo cōuenit ip̄i⁹ deo
quāuis sibi vere et p̄prie cōueniat iusticia di-
stributiva. Quia iusticia cōmutatiua p̄sistit
in emptōib⁹ et venditōib⁹. S; emptio et
venditio nō possunt attendi inter deū et crea-
turā. P. iusticia cōmutatiua obligat iustū
ad reddendū debitū. Sed de⁹ nō tenet aliqd
ex debito alicui creature. ergo r̄c. P. iusticia
cōmutatiua nō potest esse inter dōminū et ser-
uum. vt pater. v. ethicoz. S; de⁹ est verū do-
min⁹ om̄is creature. P. iusticia cōmutati-
ua semp in quadā equalitatē cōsistit. S; in-
ter deū et creaturā nulla potest esse equalitas.
Maior patz. qz sicut iā dicū est ista iusticia
dirigit ad seruandā equalitatē. Minor etiā
patz. Qz inter finitū et infinitū nō potest esse
equalitas. S; de⁹ est infinit⁹. et om̄is creatu-
ra finita. P. si iusticia cōmutatiua cōueni-
ret deo in p̄tinando vñ p̄mīendo hominē. tūc
de⁹ de necessitate p̄mīaret vñ p̄mīret hominē.
Eōsequēs est falsuz. qz om̄e qd de⁹ op̄at ad ex-
tra. hoc libere operaſ. vt declarau lib. h. dist. i.
Probatio cōsequēcie. qz quicūqz nō facit illō
ad qd tenet ex iusticia cōmutatiua ille est in-
sus⁹. S; impossibile est deū esse iniustū. qz se-
de⁹ ex iusticia cōmutatiua teneret p̄mīare ali-
quē hominē. tūc impossibile esset deū nō p̄mī-
are talē hominē. et per cōsequens necesse esset
deū p̄mīare hm̄oi hominē. qz impossibile nō
esse. et necesse esse. equipollēt in quarto ordine
modaliū. vt appet. q. peri hermērias. S; iusticia
salua reuerētia istorū doctorū. ista nō cōdu-
cunt. Quia iusticia distributiva p̄supponit
iusticiā cōmutatiua. Sed isti doctores di-
cunt deo p̄prie cōuenire iusticiā distributiuā
ergo necessario habent cōcedere q̄ deo aliquo
modo cōueniat iusticia cōmutatiua. Maior
rem. pbo. qz etiā fm̄ istos p̄ iusticiā cōmutati-
ua iust⁹ disponit et ordinat seu inclinat vt eq-
litatē seruet in reddēdo illi a quo recepit. S;
sine hm̄oi dispositione null⁹ potest esse iust⁹
distributor. Sicut em̄ ad hoc q̄ iuste distri-
buat. necesse est eū habere prudentiā qua co-
gnoscat. quid cui ūbeat tribuere. sic ad hoc q̄
sit iust⁹ distributor necesse est q̄ intrinsecata
liter ūt affect⁹ et inclinat⁹ seu disposit⁹. vt qn-
tum ab isto recepit seruitij. tantū vel saltē nō
min⁹ sibi largiat p̄mīū. Ad primū igit̄ di-
cendū q̄ minor nō est vera. quia regnū celo-
rum de⁹ qdāmodo vēdit. et homo temporali
elemosina qdāmodo emit illud. sicut patet
Mat. xix. vbi ait xp̄s ad qndā iuuenē Vlade
et vēde oia q̄ habebas et da pauperib⁹. et habebis

Lōtra opi-
nionem.

Solutio.
Ad.1.

thesauri celo. Et eodē c. de hac venditōe in
qui res beat⁹ petr⁹ mouet q̄ stionē dño ihu xp̄o
dices. Ecce nos reliquim⁹ omnia ⁊ secuti su-
mus te. quid gerit nobis. Lui in q̄ sitō respō-
dens christ⁹ ait. Omnis q̄ reliquit domū v̄l fra-
tres v̄l sorores aut patre aut matre aut uxori
aut filios aut agros ppter nomē meū centu-
plū accipiet. ⁊ vitā eternā possidebit. Et sup
codē verbo ait gregor⁹ in omelia. Regnū ce-
loꝝ tantū valit q̄tū habes. Unū ad h̄mōi em-
ptionē horat xp̄s quēlibet nostr⁹ apocal. iij.
dicēs. Guadeo tibi emere a me aurū ignitū.
Ubi p̄ istud aux̄ intelligit regnū celoꝝ. Q,
em opib⁹ misericordie qdāmodo emat regnū
celoꝝ a dño ihu xp̄o. patz etiā Dat. xxv. vbi
ad eos q̄ h̄mōi opa exercuerūt ait xp̄s. Uenī-
te benedicti patria mea: p̄cipite regnū. Et sub-
dit causā dicens. Elurū em̄ ⁊ dedistis mihi
māducere. sicuti ⁊ dedisti mihi bibere. hospes
erāt. Ad secundū dicēdū q̄ licet absolu-
te loquendo minor sit vera. tñ ex suppositōe p̄-
missionis facte ab ip̄o deo ip̄e p̄t effici debitor
creature. Q, aut p̄missit vitā eternā homib⁹
virtuosib⁹ sua ppter xp̄m relinquentib⁹. patet
exmissione data beato petro in pcedēte solutōe
Unū istud debitū attendēs apls. iij. Th. iiij.
ait. De reliq̄ reposita est mihi corona iusticie
quā redicet mihi in illū dīcius⁹ iudex. nō so-
lu autē mihi. s̄ ⁊ his q̄ diligūt aduentū eius.
Ad tertīū dicēdū. q̄ licet maior sit vera cō-
siderato dño vt dñs est serui. tñ nō est v̄a vt
amic⁹ est. H̄z de⁹ sic est dñs elector⁹. q̄ etiā z̄
dilectissim⁹ amic⁹ eoꝝ. Etiā sicut rōne pro-
missi dñs p̄t effici debitor serui. sic interuenie-
te p̄missio inter dñm ⁊ seruū p̄t esse iusticia cō-
mutatiua.

Ad. 3. Ad quartū dicēdū ad mino-
rē q̄ licet inter deū ⁊ creaturā nō sit eq̄litas. tñ
inter illō qd̄ creatura impēdit ip̄o deo. ⁊ qd̄ de-
us reddit creature est talis eq̄litas q̄ sufficit
ad obseruantia iuste cōmutatiōis. Forte di-
ces q̄ nec in his videſt esse eq̄litas. q̄ de⁹ mul-
to pl⁹ reddit q̄ sit illud qd̄ creatura si bi impē-
dit. q̄ sicut ait apls. Nō sunt cōdigne passio-
nes hui⁹ seculi ad futurā gloriam q̄ reuelabit̄ in
nobis.

Solutio
Instantia
Solutio
Instanciā

Respōdeo q̄ plus seu mai⁹ est tan-
tūcē ⁊ ampli⁹. ideo q̄ reddit pl⁹ de bono q̄ re-
cipit licet tet ultra q̄ tenet. tamē q̄ cū h̄ dat
tantūcē. ideo l̄ sua redditōe nō peccat p̄tra
cōmutatiua iusticie eq̄litatē. Forte adhuc
dices. Si ille qui reddit plus de bono q̄ rece-
pit. seruat iusticie equalitatē. eo q̄ i illo qd̄ red-
dit includit tantūcē quantū recepit. tūc eadē
ratōne reddēo pl⁹ de pena q̄ req̄rat offensa ser-

uaret equalitatē in cōmutatiua iusticia req̄si-
tam. Lōsequētia patet. q̄ etiā in isto q̄ talis
punīcē reddit includit tantūcē de pena q̄tūz
reddere debuit. Respcdeo negādo cōseq̄n-
tiā. Ad pbationē dicēdū q̄ licet in malis ū-
cut in bonis illud qd̄ est mal⁹ includat quāti-
tate eq̄lis. tamē excessus in redditōe mali pe-
ne implicar viciū severitatis. qd̄ repugnat vir-
tuti iusticie. ideo in pena exceedēte nō pt inclu-
di equalitas pene debite tali modo quo requi-
rit ad iusticiā obseruandā. H̄z excessus i red-
ditione boni implicat virtutē liberalitatis. que
nullā habet repugnantia ad iusticiā. igit i ca-
li bono exceedēte potest includi equalis quāti-
tas boni debiti eo modo quo sufficit ad seruā-
dam cōmutatiua iusticiā ac etiā distributi-
ua. Ad quintū dicēdū q̄ istud argumen-
tū nō est magis cōtra me q̄ cōtra istos docto-
res qui tenent oppositā cōclusionē. Nā sicut
dictū est supra. isti doctores ponunt iusticiā di-
stributiua p̄prie deo cōuenire. Istud autē ar-
gumentū nō min⁹ cōcludit argēdo de iusti-
ciā distributiua. q̄ de iusticia cōmutatiua.

Respōdendo igit ad argumentū. nego cō-
sequentiā loquēdo de necessitate absolute. q̄
uis possit aliquo modo cōcedi loquēdo de ne-
cessitate p̄dicionata. puta supposito q̄ de⁹ sic ac-
ceptauerit actū alicui⁹ q̄ smurabilit̄ dispo-
suit ⁊ ordinauit cū finaliter p̄ talī actū salua-
re. vel sic reprobauerit q̄ ipm ordinauit ad pe-
nā. Quomodo etiā de⁹ possit aliquā facere
de necessitate iusticie. ⁊ quō nō. aliquiter decla-
raui lib. i. dist. xliij. art. iiij. Et p̄ hoc etiā
patet ad pbationē ip̄i p̄sequētē.

Solutio

Ad. 5.

Quantū ad secundū Articulus
secund⁹.
articuluz dico breuiter q̄ misericordia p̄prie
cōuenit ip̄i deo. Quia quicqđ est laudabile i
ipso rege sive principe. hoc deo debem⁹ tribue-
re. s̄ misericordia est h̄mōi. ergo tc. Maior
patet. q̄ ip̄se est rex regū ⁊ domin⁹ dominan-
tiū. vt dīcī. i. ad Th. vi. Minor etiā patet
puerb. xx. vbi dīcī. Misericordia ⁊ veritas
custodiunt regē. ⁊ roborat clemētia thron⁹ ei⁹.
Patz etiā per cassio. lib. iij. cpl. ix. vbi ait. Be-
nigni quippe principis est ad clemētē cōmo-
dū trāsire terminos equitatis. q̄ sola est mi-
sericordia cui om̄ea virtutes honorabiliter
cedere nō verent. P̄. dei iusticia est p̄fecta.
ergo nō est sine misericordia. Inteccēdēs pa-
tet. q̄ in deo nihil est im perfectū. Lōsequētia
pbat autoritate gregorij q̄ ait. Justicia sine

3 misericordia multū destituit. ¶ P. ista cōclu-
sio patet quasi in infinitis locis sacre scriptu-
re, in quibus semper misericordia attribuit ipsi deo
¶ Ecōfirmat. qz nō contingit aliquā rē esse si
ne suo p̄prio. S; misereri est p̄prium ipsi dei.
uxtra qd orat sancta mater ecclia dicens. Deus
cui p̄prium ē misereri semper et parcere. suscipe tē.
¶ S; contra hanc cōclusionē p̄t argui sic. Ille
nō habet in se misericordiā. qui nec puenit ne
repellit alienā miseriā. cui repulsiō plene est i
sua p̄tate. S; omniū creaturaz miserie sunt
plene in dei p̄tate. et tamē deo nō puenit eas qn
sunt future. nec repellit eas qn sunt p̄sentē. g
tē. Maior patet. qz misericordia est habita incli-
nans suū subiectū ad pueniendū alteri miseri-
ā si est futura. et ad p̄sentē repellendā. Mi-
nor etiā patet. qz deo nō solū nō repellit miseri-
as. verū etiā qnqz īnocētibz hominibz infert
miserias. sicut apparuit in afflictione ipsi Job

2 et etiā thobie. ergo tē. ¶ P. in deo nō est cō-
passio. g in deo nō est misericordia. Antecedēs
patet. qz cōpassio p̄supponit passionē. s; in deo
nulla p̄t esse passio. cū sit actus purus. Et sequen-
tia p̄bat p̄ augustinū h̄ ait. Quid est misericordia
nisi alienē miserie cōpassio. ex qua si possum
cōpellimur ībuenire. Et q̄si idē ponit Dam.
lib. ii. c. xiiij. Ad primū nego maiore. Ad p-
bationē dicendū qz misericordia nō inclinat
ad tollendū omnē miseriaz cuiuslibet miseri-
ā. sū em̄ sit virtus moralis. igit̄ inclinat sū
dictamē recte ratōis. S; recta ratō dicit qz ali-
qui ppter sua remerita nō debant totaliter a
miseria liberari. igit̄ q̄uis tales deo possent libe-
rare. tñ nō liberet. ex h̄ tñ nō habet qz deo nō sit
misericors. qz dato qz in illis nō relinqueat mis-
ericordia dei liberatiue. tamē relucet in eis mi-
tigatiue. in qz tales puniunt citra cōdignū
¶ Et ex h̄ patet qz etiā minor deficit. qz cuiuslibet
creature miseria qz tanqz pena peccati est
infligenda deo puenit. et si nō in toto. enī in ali-
qua sui pte. qz et si deo nō ostēdat cuiuslibet mis-
ero misericordia liberantē. tamē cuiuslibet aliquo
modo ostēdit misericordia mitigantē. Ad
p̄bationē cū dicis de iob et thobia. dicendū qz
h̄mōi miseria nō infligebat eis p̄ modū penae
p̄ peccatis patiende. s; tanqz materia virtutis
exercēde. et p̄sequēs celestis glorie ac beatitudo
augmentande. Propter qd nec hic te
sunt dei misericordia. de qua ps. ait. Miseri-
cordia edificabit i celis. p̄parabit veritas tua
in eis. Ad secundū nego cōsequentiā. Ad
p̄bationē dicendū qz misericordia dupliciter
potest cōsiderari. Uno modo sū se et qz ad

Instantia

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

sua essentiā. Alio modo qz ad accidēs mis-
ericordiā ppter sui subiecti imperfectio-
nē. Primo modo misericordia est virtus incli-
nans misericordē ad nolle alteri īesse miseriā
p̄supposito tñ circa h̄ dictamē recte ratōis. s;
cut p̄dictū est. Et isto modo misericordia cō-
uenit deo tñmibz beatis tñ angelis qz hoibz.
Secundo modo misericordia sup̄ istud nolle
addit animi cōmotionē et aliq̄ modo afflicti-
vā displicētiā. qz est quedā cōpassio h̄mōi ali-
ene miserie. Et isto modo misericordia nō in-
uenit in deo nec in aliq̄ beato. qz quis possit īces-
se homini viatori, et existētibz in purgatorio.
qz tale accidēs nō sequit̄ misericordiā vniuer-
saliter. s; solū in subiecto imperfecto et aliq̄ mo-
do misero. Et isto secundo modo loquunt̄ au-
gustinus et damas. hic de misericordia. Nō em̄
loquunt̄ vniuersaliter. s; solū p̄iculariter ut
scilicet habet esse i his qz carēt p̄fecta bestudie.

Articulus
tercius.

Quātū ad tertius

articulū possunt ponī tres cōclusiōes. ¶ P. u-
ma est. qz iusticia et misericordia ut sunt in deo non
differunt realiter. S; secunda qz nō differunt ex
natura rei formaliter. Tercia qz differunt ex
rationē seu acceptibilitate. Puma cōclusio
patet ex his qz dixi circa simplicitatē diuise es-
sentielib. i. dist. viij. q. i. ¶ Conclusio secunda
patet ex his qz dixi eodē lib. dist. vi. q. i. arti. ii.
zij. Patet etiā eodē lib. dist. xxvi. arti. pmo
¶ Cōclusio tercia patet eodē li. dist. vi. arti.
iiij. Et ideo de istis cōclusionibz causa breui-
tatis ad p̄sens nihil aliud dicas.

Articulus
quartus.
Conclusio
prima

articulū ponō duas cōclusiones. P. prima est
qz iusticia et misericordia simili occurrit in omni ope
dei. loquēdo de ope retributōis. Unū talia opera
sub nomine viaz exprimēs pphā ait. Unū se
vit dñi misericordia et veritas. Qd verbū tractās
cassiodorū dicit has duas virtutes. s. miseri-
cordia et iusticia in omni ope dñi similē ībuenire
¶ P. qz iusticia seruet in omni ope diuise retribi-
butōis p̄z p̄ aug. sup illo sylo ps. Prope esto
dñe et omnes vletue veritas. Q, autē in eisde
opibz oibz reluceat misericordia patet. qz si in aliq̄
bus opibz diuise retributōis tresset misericor-
dia. h̄ maxime videtur in iudicio reproborū.
S; h̄ nō. qz nobilissim⁹ mod⁹ iudicādi debet
deo acribui. talis autē modus nō p̄t esse abiqz
misericordia. qz misericordia superalent iudi-
ciū. ve dicit Jacob. ij. c. ¶ P. ista est intēro

BBB

- Instantia**
1. beati augusti in sli. de recordia euāgeliōꝝ. vbi ait. De q̄ res huānas curat. iuste t̄ misericordia t̄ iusticia curat. vt nec misericordia p̄cludat iusticiā. nec iusticia excludat misericordia. **¶** Forte dicit q̄ nec iusticia nec misericordia. s̄ pot̄ iusticia ibi videt appere vbi p̄ ipsali culpa infligit eterna pena. **H**z cuiuslibet ī inferno dānato p̄ culpa ipsali t̄ rāslitoria infligit pena eterna. **¶** q̄ t̄. **¶** P. misericordia t̄ iusticia respectu eius dē effectū implicat stradictoria. q̄ nō possunt similiter currere respectu eiusdē effectū. Lōsequētia patet. Probat antecedēs. q̄ iusticia retribuit finē merita. s̄ misericordia tribuit p̄ter merita. et p̄ sequens nō finē merita. q̄ vident̄ esse stradictoria. **¶** P. in iustificatiōe impij nulla videt esse iusticia. s̄ pura misericordia. q̄ sicut ait apl's. nō ex opibꝫ iusticie q̄ fecim⁹ nos. s̄ finē suam misericordiam saluos nos fecit. Et idē aplus ait. Si grā ex opibꝫ iam grā nō esset grā. In obduratiōe s̄o impij illa videt esse misericordia. **H**z iustificatio t̄ obduratio reducunt ad opa retributōis. **¶** P. vbi rāta infligit pena q̄ta p̄cessit culpa. ibi illa videt esse misericordia. **H**z in opibꝫ retributōis finē mensurā culpe infligit pena. iuxta illud Deutero. xxv. finē mēsurā peccati erit plagaꝫ mod⁹. Et apoc. xvii. dicit. Quantū se glificauit t̄ deliciis fuit. t̄m date ei tormentū t̄ luctuz. **¶** P. pena q̄ nō est correctoria. illa nō est bona. Nec p̄ sequēs iusta. **H**z pena dānatorꝫ non est correctoria. Maior pb̄t autoritate augustini q̄ ait. Si ne plecedō siue ignoscendo hoc solū bñ agit. vt vita homī corrigat. Minor etiā patet. q̄ null⁹ dānatorꝫ ex pena libi illata corrigit nec emendat. **¶** P. ibi nō appet iusticia vbi pro ineq̄tate culpā infligit eōlis pena. **H**z sic sit in inferno. **¶** Maior patet. q̄ culpa t̄ pena d̄bent esse cōmensurata. vt p̄t ex autoritatibꝫ pallegatis ex apoc. t̄ Deutero. Minor pb̄t. Q̄ in finitū nō est mai⁹ infinito. **H**z cuiuslibet ī inferno dānati pena est infinita. q̄ est p̄petue duratura. **Q**, autē culpe dānatorꝫ sint ineq̄les patet. q̄ sicut in h̄ modo ineq̄les fuerunt. sic in inferno ineq̄les erūt. **¶** P. vbi maius dāt suppliciū q̄ fuerit peccatu. ibi nec misericordia nec iustū videt esse iudicū. s̄ maius suppliciū dāt ipis dānatis q̄ fuerit eoz peccatum. q̄ sup̄ illo s̄bō ps. ex vslur⁹ t̄ iniqtate redimet aias eoz t̄ honorabile nomē eoz corā illo. dicit glosa. Peccata dicunt vslure. q̄ plus mali inuenit in suppliciis q̄ cōmissum est in culpis t̄c. **¶** P. Jaco. ii. dicit. Judicūs sine misericordia siet ei qui nō fecit misericordia.
 - 2.
 - 3.
 - 4.
 - 5.
 - 6.
 - 7.
 - 8.

Sz dānati nō fecerit misericordia. Hoc c̄m̄ improverabit eis dñs in extremo iudicio. vt patet Mat. xxv. ergo ī illo iudicio q̄ ipi iudicabunt a deo nō ergo aliq̄ misericordia. q̄uis h̄mō iudicū sit op̄ retributōis. **¶** Ad pri-
mū p̄ dici q̄ minor nō est vera. q̄ q̄stas culpe cōmūter pensat finē dignitatē p̄tione p̄ culpa offense. **L**ū igit̄ quilibet dānatorꝫ p̄ culpa luā offendit p̄sonā infinitā. s̄ ipm̄ deū cu-
ius p̄tempit mandatū. ideo talis culpa aliquā modo est infinita. **E**tia hōne subiecti qdā modo est infinita salte p̄ accidēs. co q̄ subiectū in q̄ est sit obstinatū t̄ icorrigibile. ppter qd̄ h̄mō culpa est p̄petua. t̄ p̄ olequēs libi dābet pena p̄petua. **E**st igit̄ in ista puniōe iusticia t̄ misericordia. Justicia quidez in h̄ q̄ culpa dānati punit pena infinita extēsine t̄ p̄petue icorrigibile. **E**st etiā ibi magna misericordia eo q̄ nō punit pena infinita intēsine. q̄uis illam meruerit. eo q̄ cōtra p̄sonā infinitē dignitatis peccauerit. Q̄ etiā finē humanas leges q̄ cōtra dignorē p̄sōiaz peccauit salua iusticia punit potest intēsori t̄ acerbiori pena. Propter h̄ c̄m̄ ait Aristo. v. ethi. Si principatū habēs p̄cussit nō optet repenti. t̄ si principe p̄cussit. nō solū p̄cuti s̄ puniti. igit̄ infi-
nitē acerbatis pena posset puniti salua iusticia ille q̄ in mortali offensa dei ab hac vita de-
redit. igit̄ valde misericorditer secū agit qn̄ fi-
nitē acerbatis pena punit. **¶** Ad secundū nego antecedēs. Ad pb̄ationē bicēdū q̄licet iusticia tribuat finē merita. t̄ misericordia si-
ne meritis. tamē in eodē ope dei vindicatiōe
appet iusticia inq̄zū punit. t̄ appet misericordia
inq̄zū nō t̄m̄ punit q̄zū punit p̄meruit. Et
ī eodē ope p̄misatiōe appet iusticia inq̄zū
de t̄tantū de bono tribuit q̄zū homo meruit. t̄
apparet misericordia inq̄zū abūdanti⁹ tribuit q̄z
meruit. **¶** Ad tertīū nego maiorē. q̄ quāvis
in iustificatiōe impij nō appet iusticia qn̄
tū est ex iustificatiōe opatōne. est t̄n̄ ibi iusticia
quantū est ex iustificatiōe p̄missione. q̄ q̄uis
opatio impij sit inuolida ad p̄merendū iusti-
ficationē. vt bene pb̄t autoritates apli ad
pb̄ationē adducte. tamē q̄ de p̄misit iustifi-
cationē impij p̄ om̄ t̄pē quo impij fecerit qd̄
in se est. vt appetat Ezech. xvii. ideo quāvis
in iustificatiōe impij nō sit iusticia ex iustifi-
cationē cōmissio. tamē ibi seruat iusticia ex iustifi-
cationē p̄missio. Illud autē qd̄ addit̄ de obdu-
rationē nō est ad p̄posituz. q̄ obduratio n̄ est
dei opatio. s̄ est ab opatiōe cessatio. Nā fin-

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

augustinū. sc̄ de⁹ obdurat implū q̄ nihil maleficie sibi influit. s̄z influentia gracie sue subtrahit. et imp̄t monētes ad p̄niam in h̄mōi peccatore nō facit. Ad quartū dicendū q̄ minor nō accipit debites lab̄ maiorū. ista em̄ debet et esse minor. s̄z in opib⁹ retributōis tanta infliguntur pena q̄ta p̄cessit culpa. et ista minor est falsa. in q̄tū tantitas dicit equalitatē q̄titatis. licet sit vera in q̄tū tantitas dicit equalitatē p̄portionis. Et sub isto sensu maior est falsa. q̄ misericordia p̄t vere occurere seruata p̄portionis equalitate. Potest em̄ q̄s misericorditer vī dicare min⁹. s. affligēdo q̄ re⁹ meruit. seruata ēn̄ debita p̄portione. puta q̄ p̄ maiorū peccato infligat maiorē et acerbiorē penā. et p̄ minorū minorē et min⁹ acerbā. Et ad h̄c sensū vadunt autoritates quib⁹ pbā minor inquantū trahunt ad p̄polū. q̄ de⁹ in puniēdo nō seruat mensurā et tantitatē fīm equalitatē q̄titatis. puta q̄ tantū det de pena vel dacerbitate pene quantū ip̄e re⁹ meruit. S̄z seruat mensurā et tantitatē fīm equalitatē p̄portionis. q̄ maiorē peccatorē magis acerbe punit. et minorē minus. Ad quintū dicendū. q̄ pena esse correctoriū p̄t duplicitē intelligi. Uno modo q̄ p̄ h̄mōi pena corrīgat ip̄e punit. Alio modo q̄ ad exemplū illū punitōis alij corrīgant. Primo modo maior est falsa. q̄ q̄nq̄ iusto iudicio punit alij obstinati i lūa malicia. Secundo modo minor est falsa. q̄nq̄ maior sit vera. q̄ ex h̄b̄ q̄ p̄dicat talis pena peccatorūibus iminere. mlti hic in via corrīgunt. et peccatorū suorū excessib⁹ retrahunt. Et isto secundo modo debet intelligi autoritas augustinū.

Ad. 6.

Ad sextū dicendū q̄ eq̄litas pena p̄t duplicitē accipi. Uno modo q̄tū ad durationē. Alio modo q̄tū ad acerbitatē et afflictionē. Primo modo maior ē falsa. q̄ salua iusticia vñ p̄ minorū culpa p̄t octo dieb⁹ in carcerari sine alijs penis adiūctis. et alter p̄ maiorū culpa s̄l̄ octo dieb⁹ in peiori carcere ponit. et om̄i die semel fustigari. quoq̄ pena q̄tū ad durationē esset equalis. s̄z quantū ad afflictionē esset inequis. S̄z secundo modo minor est falsa. q̄ q̄nq̄ pena damnatorū sit equalis durationis. tñ nō est equalis afflictōis. Ut sic em̄ q̄ libert punit magis vel min⁹ altero. fīm q̄ ei⁹ peccatū mai⁹ est vñ min⁹ q̄ peccatū alteri⁹. Et p̄ h̄ patet ad p̄bationē minoris. q̄ p̄cedit de equalitate durationis. Ad septimū nego minorē. Ad p̄bationē dicendū q̄ comissū i culpa duplicitē p̄t intelligi. Uno modo quātū ad delectationē quā peccator cōsequit ex actu culi-

Ad. 7.

pabili. Alio modo q̄tū ad deformitatem peccati et offensaz ip̄i⁹ tei. Primo modo sunt intellegenda verba illū glose et non secundo modo. Nā licet iudicio diuino infligat maior acerbitas pene q̄z fuerit delectatio culpe. tñ nō infligit maior acerbitas pene q̄z fuerit deformitas culpe et offensa maiestatis diuine. q̄ offensa ut dictū est sup̄ qdāmodo sunt infinita. Ad octauū dicendū q̄ illud verbū beati iacobbi ē intelligendū d̄ mīa liberatiua. tñ nō d̄ mīa mitigatiua. tales em̄ impij patienti iudiciū absq̄ misericordia totaliter liberat̄. s̄z nō absq̄ misericordia aliquiter mitigate. Locūdīo secundū da est p̄ iustitia et misericordia p̄prie dicta nō cōcurrūt yniuersaliter et absolute in om̄i ope dei. Q̄ nō occurrit in ope creatōis. ḡ nō in om̄i ope. Lōsequētū parer te se. Antecedēs p̄b. q̄ iustitia aliquā modo plupponit merita. misericordia etiā plupponit eū cui miseret. Sed act⁹ vñ op̄ creatōis nihil plupponit. ut declariū lib. iij. dist. i. q. i. Ad argumētu princi pale nego cōsequentia. Ad p̄bationē dicendū ad maiorē. q̄ licet potētia q̄ ex se est determinata nō incīgat virtute a se realiter differente. tñ ip̄a est virt⁹ ita q̄ virt⁹ sua ē idē qdā essentia sua. Unū in deo ppter suā omnīmodā simplicitatē potētia est idē realiter cū essentia. et virt⁹ idē qdā potētia. et p̄ sequēs vire⁹ potētia et tessētia sunt una res simplicissima et nullo modo cōposita.

Ad. 8.

Secunda
p̄clusioAd princi
pale argu.

Distinctio quadragesima septima.

Q̄let autem q̄

ri. Postq̄z m̄gr tractavit de mortuoz resurrectione et de aliaz separatur ante resurrectionē statu et cōdicionē. nūc i ista q̄dragesimā septima distinctōe icipit tractare de resurgentū extrema examinatōe. Et dividit in duas p̄tes. Q̄ p̄mo tractat d̄ extremitiū iudicij discussione. Scđo d̄ iudicatorū remuneratōe. dist. xlviij. ibi. Post resurrectionē xvi. Prima i duas. Q̄ p̄mo determinat d̄ his q̄ p̄tinēt ad iudicariū ordinē. Scđo de princihib⁹ ad ipm iudicē. dist. xlviij. ibi. Solet etiā q̄ri. Prima i tres. Q̄ p̄mo tractat ordinē extremitiū iudicij q̄tū ad ea q̄ fuit ex pte iudicatiū. Scđo q̄tū ad ea q̄ p̄tingūt ex pte iudicatōrū. Et tertio q̄tū ad ea q̄ fuit ex pte mistro. Scđa ibi. Erūt aut̄ q̄tū orūdines. Tercia ibi. Lū aut̄ in enāgelio. Et hec in duas. Q̄ p̄mo agit de ministris i iudicio. Scđo BBB 2

ministris post iudicium in inferno. Scda ibi.
Et soler qri. ¶ Circa ista distinctioez qro
Liquo sol^o xps iudicatur sit in extre-
mo iudicio. ¶ Uide q sic. Qd i iu-
dicio omniū peccatorū iudex debet esse
imunit ab omni peccato. ¶ H̄z sol^o xps est imu-
nit ab omni peccato. q̄ in illo vniuersali iudicio
omniū peccatorū sol^o xps debet iudicare. Maior
patet exēplo naturali. q̄ ut patet. ij. de aia. pu-
pilla est abs colorū vt de omnibz coloribz possit
iudicare. Patet etiā autoritate morali. q̄ cas-
siocorū in suis ep̄lis. lib. xix. epla. ij. exhorta-
do seipm et alios in h̄mundo iudices. sic ait.
Sit in nobis frons libera. vt possim^o aliorū
emēdere delicta. equat c̄merūmē omnes q̄s in-
qnat. ideo dissilis ab accusato debet esse q̄ iudi-
cat. Patet etiā minor. q̄ xps peccatum nō fecit
nec inuenit^o est dol^o in ore ei^o. vt ait beat^o p̄cr^o
p̄mia sua canonica epla. c. ij. Q̄ es aut̄ alijs pec-
caverūt. et reget grā dei. vt dicit ad Roma. ij.
Ideo sol^o xps inuenit^o est inter mortuos liber
vt patz in ps. zp cosequēs sol^o xps ppria sua
virtute imunit fuit ab omni peccato. ¶ In co-
trariū est. q̄ xps pmisit aplis Matth. xix. di-
cens. Sedebitis sup sedes duodecim. iudi-
cantes duodecim tribz isrl. ¶ Hic q̄ tuorū lūc
vidēda. ¶ Primo em vidēda est q̄ i extremo
iudicio se habeat actiue. ¶ Scđo q̄ passiue.
¶ Tercio q̄liter angeli se habeat in pdicto iu-
dicio discussiue. ¶ Quarto q̄ respectu mū-
di ignis se habeat purgatiue.

Quantū ad primum

est aduentendū q̄ i magno & generali iudicio
q̄ uis iudex p̄ncipalis sit tñ vñ. tñ iudicēs
allegiores p̄tingit esse p̄les. Et tñ h̄ circa p̄st
tñ iudicē qd̄ ē maxie generale possim⁹ quo
ad istū articulū ponere duas p̄clones. P̄nt
ma est. q̄ i extremo iudicio null⁹ pur⁹ heimo
s̄z sol⁹ xps p̄t iudicare p̄pria autoritate & rāq̄
iudex p̄ncipalis. Qz sol⁹ de⁹ ibi p̄t iudicare ut
iudex p̄ncipalis & p̄pria autoritate. q̄ nullus
pur⁹ homo. s̄z sol⁹ xps inter omes filios hoīs
h̄ poterit. Lōsequētia patet. qz n̄ null⁹ pur⁹ hoī
est de⁹. Sol⁹ aut̄ xps inter hoīes est ver⁹ de⁹.
igit ab eo qd̄ soli deo cōuenit excludit oīs hoī
excepto solo xpo. Patz etiā antecedens. qz iu-
dex p̄ncipalis iudicās p̄pria autoritate de-
bet habere ex se ordinariāz potestatē sup illos
q̄s iudicat. S̄z sol⁹ de⁹ habet ex se ordinariā
potestatē sup omes iudicādos in extremo iu-
dicio. Qz etiā dñs ih̄s xps vt hoī est n̄ habet

hac potestate p modū iudicis ordinarij. sed
magis p modū iudicis delegati. q̄ delegatio sa-
tis exprimit Joh. v. vbi dicit. q̄ pater omne
iudicium dedit filio. Et actuū. x. vbi dicit d̄ ip̄o
Ips̄ est q̄ p̄stur⁹ est a deo index viator⁹ et mor-
tuor⁹. Forte dicet. quicq; faciunt iudicium il-
li tanq; principales iudices videntes iudicare.
S̄ om̄s sancti faciunt studiū iudicium. in xii qd̄
dicit p̄s. cxlii. Ut faciat in eis iudicij cōscrif-
ptū. glia hec est omnib⁹ sancti eius. R̄indeo
negādo maiore. q̄ plures et assessores ac s̄bde-
legati iudices. em̄lti alij q̄ actiue se habēti iu-
dicio qdāmodo faciunt iudicium. quoꝝ tñ nul-
lus habet iudicare tanq; index p̄ncipalis fre-
tus p̄pria et ordinaria p̄tate. Eōclusio lecū
da est. q̄ appellādo iudiccs ip̄o iudicis asses-
sores cū iudice iudicantes & cultiue et assessorie
tūc apli et om̄es etiā alij pfecti imitatores xp̄i
in extremo iudicio tanq; veri iudices indica-
būt. Q̄ Mart̄. xix. sup illo xbo. vos q̄ reliq̄
stis om̄ia. dicit glosa. Qui reliquerūt om̄ia et
secuti sunt dñm hi iudices erūt. Et loquīs de
iudicib⁹ q̄tū ad extremū iudicium. q̄ de illo lo-
quīt xp̄s ibidē in textu. P̄. de iustis hoib⁹
dicit Sap. iij. q̄ iudicabūt natōes et dñabūt
pplis. Et loquīt ibi scriptura de extremo iu-
dicio. sicut pater ex xbis p̄cedentib⁹ et seqnti-
bus. S̄z apli et alij pfecti imitatores xp̄i sunt
vere iusti. ergo q̄libet hō pfect⁹ in extremo iu-
dicio vere iudicabit saltē p̄ modū assessoris.
Forte dicet q̄ solus ille debet iudicare q̄ no-
nūt causaz iudicandā et circūstantias ei⁹. quia
vniuersitatem est bon⁹ index eoz. q̄ cognouit. vt
pater. i. ethi. Etiaſ re dubia nō est sereda cer-
ta sententia. sicut clamāt mltā iura tā ciuilia q̄z
canonica. S̄z null⁹ hō q̄uisqueq; pfect⁹ habz
potest oīm peccator⁹ et oīm circūstantiaz eo-
ū. cū in lra sint peccata l corde hūano absco-
rūt. q̄ in llo signo exteriori apparet. q̄ null⁹ pu-
us hō p̄ talū secretor⁹ esse bon⁹ index. P̄. nullo iudicio bene ordinato accusator debet
esse index. S̄z viri pfecti in extremo iudicio
erūt accusatores peccator⁹. q̄ nō erūt iudices
ez. Major patet de iure comuni. Minor autem
ē habet Sap. v. vbi dicit. Strabunt iusti in
magna cōstantia aduersus eos q̄ se angustia
erūt. et q̄ abstrulerūt labores eoz. P̄. qm̄ in
ex est p̄ se sufficiētis scierie et autoritatis siue
potēcie. tūc nō debet assessore. h̄re. S̄z xp̄s iſ
iudicio est sufficiētis autoritas siue potēcie
et parat ex p̄ma p̄clusione. et est infinite scierie
et om̄ia iuxta et ap̄ra sunt oculi ei⁹ ad quēno-
is sermo. sicut ait apls ad Deb. viij. loquēta

Instantia

Solutio.

*Conclusion
scđa.*

Intestines

de Christo. Ipse enim est omnis potestis dei plena rationibus omnium viventium. ut ait Augustinus vi. de Trinitate. Et sapientie eius non est numerus. ut dicit in psalmis. gloriatur. Ad

Solutio.

Ad.1.

propositum nego minorum. quod oportet perfecti quod in examine extremi iudicij erunt assessores Christi. habebut plena noticiam omnium personarum tunc iudicandorum. nec latebit eos aliquis circumstans iudicanda. Nam quis talia non possunt cogitare naturali cognitione. tamen prout homines oia cognoscent diuina reuelationem. Quod tamquam apostolus. ad Corinthus. iii. ait. Nolite autem vos iudicare. quod adiutorum vestrum veniat dominus. qui et illum inabit abscondita tenebrae. et manifestabit secretia corum. Supradictum vero dicit glossa. quod gesta et cogitationes bona et mala tunc nota erunt oibz. gloriatur in intellectu ma-

Ad.2.

gis nota erunt perfectis. Christi. scilicet assessorebus. Ad secundum dominum. quod maior non est bona. quoniam per eum dominus quod agitur in iudicio est evidens et manifestus. tunc enim iudex non indiget alio accusatore. sed per seipsum pro reo per eum solum imprudente. et ipsum iuxta sua demerita iudicare. Propter quod dominus in decretis. quod evidenter patrati sceleris non indiget accusatore. Cum igitur sic iam dicendum est in predicto iudicio oia persona ibi iudicanda sint nuda et aperta. id illi iudicio non derogat ex hoc quod iudex est accusator. Propter quod etiam dominus Ihesus Christus qui ibi est summa iudex per seipsum accusat ipsos. eorum ipectate ipsi imprudente. Mattheus xxv. ubi ait. Esurui et non dedisti mihi in aducere. sitiui et non dedisti mihi bibere. Ad tertium dicendum quod maior non est bona. quod licet iudex ex se habet sufficientem scientiam et potentiam non indigeat assessore. ex hoc tamen non habet quoniam possit si vellet accipere assessorem. Nam quisque iudex sit per se sufficiens iudicare. propter tamen amicum assumere per assessorem. et tamen honora iudicaria dignitate. Et sic etiam dominus Ihesus Christus in extremo iudicio suos speciales amicos assernit per assessorebus. non propter suam indigentiam. sed propter ipsorum assessorum gloriam omnibus insinuandam.

Ad.3.

Etiam secundum articulū. quod maior non est bona. quod licet iudex ex se habet sufficientem scientiam et potentiam non indigeat assessore. ex hoc tamen non habet quoniam possit si vellet accipere assessorem. Nam quisque iudex sit per se sufficiens iudicare. propter tamen amicum assumere per assessorem. et tamen honor iudicaria dignitate. Et sic etiam dominus Ihesus Christus in extremo iudicio suos speciales amicos assernit per assessorebus. non propter suam indigentiam. sed propter ipsorum assessorum gloriam omnibus insinuandam.

Articulus secundus.

Articulus est adiuvante clausum quod uno sunt acti in quibus extremi iudicis principali distit. Quod vero vnde est discussio meritorum. Alius est retributio primiorum. Primum istorum actuum est minus vniuersaliter. sed secundum magistrum vniuersalem. Primo quod declarat de et ad proprieatum isti articuli ponit duas claves. Primum est. quod in extremo iudicio aliqui homines non iudicant quicunque ad meritorum discussionem. Quod aliqui merita sunt totaliter mala. et tales non iudicabunt quicunque ad meritorum discussionem. Tertius est. quod infideles non per hanc aliquam bonam merita. cum fudamenter omnes bonorum meritorum sit fides. sine quod impossibile est aliisque placere deo. ut ait apostolus ad hebreos.

xi. Patet etiam instantia. quod oportet iudicial discussio est propter compatentes et declarantes aliquem per mixto ratione. quod merita sunt impuritate pura penitentia malorum vel sincerum bona. illoque merita non indiget discussione. Et super hac ratione videtur fudari quod distincta distinctione quod hunc ponit in libro. scilicet in extremo iudicio quodamz iudicantur et damnantur. ut hi qui sunt christiani fidei perfecti. sed non opatores. In his enim habet locum discussio cum in eis sit mixtio bone professionis. et male opatoonis. tamen hominis discussio vel disceptatio terminat ad eorum damnationem. eo quod mala eorum merita non sunt deleatae per penitentiam. et per sequens vincit bona. Altius sunt quod non iudicantur et damnantur. eo quod eorum merita sunt penitentia mala sicut infideles. sed quodlibet dicitur in evangelio. Qui non credit in me iudicatur est. Tercius sunt quod iudicantur et salvantur. iudicantur quodamz. eo quod mixta habuerint merita. tamen salvantur. quod bona eorum merita vincunt mala. eo quod mala sunt penitentia deleata et debilitata. Sed illi dominus quanto ordine non iudicantur. et tamen salvantur. Salvantur quodamz. eo quod eorum merita sunt bona. et non iudicantur eo quod eorum merita sunt sincera et impuritate bona. Et isti quodamz cum christo iudicantur non solum in pcepto et obseruacione. sed etiam in virtutum opatore. et consiliorum implorando. Tales enim merito non iudicantur. sed cum regre iudicantur. eo quod iuris et iustitiae celestis regnum per ceteros magistrorum cognoscatur. Propter quod iudicabunt natores. et dominabunt populis. et regnabit dominus eorum imperium. Eclusio secunda est. quod oportet homines in extremo iudicio iudicantur quicunque ad peccato et retributio. Quod illo iudicio est unusquisque purus homo determinatus vel ad penitentiam. vel ad gaudium eternum. in illo quilibet iudicatur quicunque ad peccato et retributio. Sed in extremo iudicio per insaz supermi iudicis quilibet homo determinatus vel ad eternam penitentiam. vel ad eternum gaudium. gloriatur. Major per extermum. Sed minor fide tenet. Propter te dicetur quod pauperrimi nulla habent merita. quoniam in iudicabunt quicunque ad peccato et retributio. Secundum articulum istum. quod pauperrimi debet correspondere merito. ubi ergo nullum est meritum. ibi nullum debet reddi peccatum. Tertius probatur. quod nullum debet mereri sine usu liberiarum arbitrij. sed pauperrimi habent usum liberiarum arbitrij. Propter spacio negando annos. Tertius probatur de domino. quod licet ab aliis usum liberiarum arbitrij homo non habeat merita acquisita per actum proprium. propter tamen habet merita bona vel mala acquisita per actum alienos. Tertius sic pauperrimus in baptizatio infectus est originali peccato. non per actum proprium. sed per actum primorum parentum. sic id est pauperrimus habet merita mala. Ratione quod iudicatur ad perpetuam penitentiam. quod quodamz merita sibi non assunt per actum

Secunda conclusio

Instantia

Solutio

pprū. s̄ p actū eorū dēparetū. Et sicut pūn-
l̄ baptizat̄ ē informat̄ grā t̄ charitate ac ce-
teris virtutibz. nō p actū pprū s̄ alienū. pu-
ta p actū xp̄i t̄ ecclie. ac parentū carnaliuz vel
spiritualiuz. sic idē pūnū habet bona merita ex
merito xp̄i t̄ ecclie. ac etiā qñqz paretū. ratōne
qz meritoz t̄af̄ pūnū indicat ad vitā eternā

Articulus
tertius.

Quātū ad tertius

articulū dico dōfinit ad iā dicas oclūstōes
qñqz nullū angel̄ i extremo iudicio iudicat iudi-
cio disceptatōis seu discussionis. Qz om̄s an-
geli v̄l̄ ita habēt merita mala qz nulla habent
merita bona. v̄l̄ ita habēt bona qz nulla habent
mala. iḡ cū i eoz merito nulla penit̄ sit mixt̄
ideo i eoz iudicio nulla erit disceptatio. Iudic-
ant tñ iudicio remuneratōis. qz licet etiā p-
nūc boni angelī sint beati. t̄ mali sint dānati.
t̄ veriqz habeat suū pmiū cēntiale. tñ t̄ bonis
t̄ malis aliquād retribuet i illo iudicio qz tñ ad
pmiū accidētale. qz t̄ boni remunerant de muni-
sterio hoībz impēlo. qd qdē ministeriū termi-
nabit t̄ sinet in p̄dicto iudicio. t̄ mali puni-
tur p sua nc̄qz qz holes seduxerit. t̄ ad p̄cm
acciduxerit. Etia boni angelī tūc magis gau-
debiūt de noua societate hoīm beator̄. t̄ econ-
tra mali aliquād rūc pūnient de noua sup eos
oculeatōe in ltoz dānatoū. Forte dicet. si
maloz angeloz augeret pena ex dānatoe ho-
minū. tūc ipi nō tentaret holes. nec hiteretur
eos trahere ad ifernū. Rñdeo qz qz uis ma-
lus angel̄ i tentādo holes t̄ eoz dānatoez
pcurando studeat sua maliciā adiplere. tñ ex
h̄ nō reportet cōmodū s̄ pena. qz i hm̄i tēra-
tione v̄l̄ vincit ab hole. t̄ tūc demō p̄fundit. et
ratōe hm̄i p̄fusionis valde torq̄t. v̄l̄ vincit
holes. tal̄ iḡ h̄o vice vel agit ante qz morat
fructuoz t̄ verā pñqz. t̄ tūc itez torq̄bit de-
mon rōne iūndie. v̄l̄ talis h̄o morit i p̄cto. t̄
tūc demonis pena ex h̄ angēbit qz p accidēs.
qz qñ ardēs ardēt̄ iungit. ex h̄ ardor veriusqz
magis iūnalescit. Sz h̄o qz dānāt adiungit de-
moni i iñferno. qz augmentabz pena demonis
ex dānatoe holes. Hoc tñ nō obstatē ip̄e n̄
desinet v̄l̄qz ad nouissimū diē a tentatōne t̄ se-
ductōne holes. t̄ h̄ vel qz execētus malicia n̄
achuerit tale malū qd ex hm̄i tentatōe. sibi
modis iā dictis est futur̄. vt de dyabolo sic il-
luso verificet illud ps. Draco iste quē forma-
sti ad illudēndū ei. Uel ppter nimia iūndia
quā habet ad holes seip̄m spōte exponit hu-
iūsimodi dispēndio. vt holem quē mortaliter

odit in ppterū dānatoez secū trahat. Et sic
de dyabolo implebit pueriū qz dicit. qz iūd̄
vellet sibi vñū oculū erui vt ci cui iūnūdet am-
bo oculū eruerent.

Quātū ad quartus

Articulus
quartus.

articulū duo solēt inq̄ri. 1) Primo cūqz natu-
res ille ignis qui in fine seculi purgabit ipm
mundū. 2) Secundo vez ille ignis p̄cedat v̄l̄
sequat extēmū iudiciū. 3) Et iuste dñe qz tñ
cule tērcia p̄supponit. 4) Vez vez sit istū ignis
qñqz esse ventur̄. 5) Et fñ h̄ pono tres oclū-
siones his tribz qz tñ ibz correspondentes.

1) Prima ē. qz qdā ignis est ventur̄ qz ē mun-
di purgatur. Ista oclūstō parat autoritate
beati petri. qz sedā sua ep̄la. c. viii. aut. Eclūmet
aut̄ dñe dñi vt fur. in qz celi magno ip̄em trā-
sient. elemēta vero calore soluent. t̄ terra t̄ ea
qz in ip̄a sunt oīa exurent. Sup qz veibz dicit
glosa. qz mundū p ignis purgabit. iō zē. 2)

rōnabile esse videt ut mūd̄ iste multiplicibz
infect̄ peccatis saltē cū finē habebūt pēta pur-
get. Sz circa extēmū iudiciū peccata habe-
bunt finē. t̄ ignis est maxime purgatiū. cūz
sit maxime actiū. ergo rōnabile esse videt ve-
ante finē mūdi veniat talis ignis mūdū pur-
gatur. Et istā rationē videt tangere venera-
bilis Beda dicēs. qz iste ignis ascēdet ad tan-
tā altitudinē ad quantā ascenderūt aqz dilui-
uij. vt purget aerē infectū p sumū sacrificiorū
ip̄is idolis iñolatoqz. 3) Forte dicet. Idē nō
potest esse purgās t̄ purgatū respectu suq̄pī.
qz mundū nō purgabit p ignē. Lōsequit̄a p̄t
qz ignis est p̄s mūdī. qz si mundū purgaret p
ignē. tūc ignis purgaret seip̄z. Antecedēs eti-
am patet. qz idē nō p̄t esse actiū t̄ passiū en-
dē actōne. nec p̄t idē agere in seip̄m. Sz pur-
gans agit in purgatiū. 4) Sic dico negādo cō-
sequentiā. Idē p̄bationē dīcendū qz nō om̄es
pt̄s mūch̄ purgabunt illo igne. qz nō om̄es
erūt pēta maculate. de qz smaculatoz partiū
numero etiā erit iste ignis. Nā ille ignis vel
tūc erit de nouo generat̄. vt dicit qdā opinio
qz ponit qz tūc t̄p̄s om̄es planete qz sunt gene-
ratiū caloris puenīt̄ i leone v̄l̄ in alijs signis
calidissimis. sicut t̄p̄s diluij om̄es planete
puenībat in aq̄rio. t̄deo sic tūc rōne illi⁹ pue-
tionis aqz redundabat sup om̄es mōtes. sic et
in fine seculi ignis redundabit. 5) Uel sic dicit
alii. opinio. iste ignis supnaturaliter creabit
ab ip̄o deo. vel cōcurrēt iste ignis de extēmis
mūdī pribz. puta desup d̄spēq̄ ignis. sicut vi-

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

debet dicere beatus augustinus. Et quecumque ista
rum opinionum teneat. semper patet quod iste ignis
purgatum non indiget purgatione. eo quod in iudici-
cia peccatorum istu igne non attinget. Cum enim
turpius et nequamorū sacrificiorū ipsorum idolorū
vulgus ad altitudinem spere ignis non ascendet. ut ita
patitur ex dicto ipius beate. Cum igitur dicit mundus
purgatus. ista propositio est vera per synodochen.
Nam quā figura per nos accipit per totum. quod verificat
per illis peribis mundū quod inservient peccato.

Instantia

Solutio

Hoc dicere negando sequitur. Nam perbatōes dicitur non quod
libet actu pectus dicatur locum infectum. sed potius ex contumelie
peccati vel pectus in ipso loco infectus ipse
locus. sic non quod libet leui taciti tangens leprosum effi-
cit leprorum. licet inficiat ex frequenti iteratōne
huius tactus. Cum igitur pectus patentes in padiso tam
modo semel peccauerint. et postquam fuerint pectus
res quae sunt immediate de padiso electi fuerint. ideo
padisus non est infectus. propter pectus pectus parē-
tus. sic nec celum empires dicitur infectus propter pec-
catum malorum angelorum. eo quod quis angelorum pec-
catum in huius celo fuerit perpetratus. tamen huius pec-
catores pacto pectus quae nullam moram in celo tra-
xerunt. sed immedieate in istu caliginosu aere cecide-
runt. lo. 7c.

Conclusio
secunda.

Instantia

1

2

3

Nihil ignis elementarum per celum reali mutantare.
Sed iste ignis reali mutantur celum. Major pars.
quod celum non est susceptibile pegrine impulsionis
ut dicunt de naturales physici. quod utique vero est re-
spectu cuiuscumque virtutis elementarum. Major pars
huius partis. v. c. vbi dicitur. Celi ardentes soluentur. et
elementa ignis calore tabescunt. Id si per se videtur
dicto dicit glosa beate. quod ignis iste ceterorum ele-
mentorum consumet. sed nihil consumet seipsum. quod ignis
iste non erit eiusdem speciei cum igne elementari. P.
corpora eiusdem speciei hanc eundem motum specie. Sed
iste ignis mouet quod oportet differenti positio-

puta sursu deorsum. et sic de alijs. quia mouet ad
illa loca purganda que infecta sunt per peccatum.
Sed ignis elementarum solu mouet sursu. q. 7c. 4.
Opatio facit scire formam et naturam rei. Sed iste
ignis habet operationem quod non competit igni elemen-
tarum. quod iste ignis non est eiusdem speciei et nature
cum igne elementari. Major pars per commentato-
rem. viij. metra. vbi ait. per transmutationem facit scire
materiam. et opatio formam. Major etiam pars. quod si
cum scripto dictum est. iste ignis habet purgare tales
partes mundi quod maculate sunt sed sitaque et infectae
pectus. taliter autem actio non duicit igni elementari.
cum oportet ei virtute excedere videntur. Id est. quod
iste ignis purgat ipsum mundum. vel duicit ei na-
turaliter. et tunc differt specie ab igne elementari. quod
quod naturales virtutes differt specie illa non potest
esse eiusdem naturae. quod virtutes naturales sequuntur
in naturis eas. vel duicit ei supernaturaliter et tunc
differt specie ab igne elementari. quod quod sic se-
habet quod virtus unius est naturalis et alterius supernatu-
ralis. illa non solu specie vero etiam differt generem.
Et pectus nego inforzum. Et perbatōes dicitur. quod il-
la virtus bei petri et filii. vbi cumque repinguunt scri-
pturam. quibus celorum exprimitur dissolutio sunt intelligenda
de celo aereis. sic enim intelligenda est illud. Nat.
xiiij. volucres celi comedunt illud. et non de celo su-
perioribus. quibus sunt transmutabiles quantum ad stellas
quibus aliquis modo mutetur in claritate. quod lumen
erit sic super solis. et lumen solis se proprieitate. ut dicit
Isa. xxix. Nec tamen ista accidentaliter mutatio celorum
erit per ignem. sed immedieate per diuinam actionem. Et dicitur
scd omnes dicitur ad maiorem quod illa gloria non est intelligenda
de superiore parte ipso elementorum. sed de aliqui muta-
tione qualitatibus eorum. Et dico notanter aliqui mu-
tationes. quod inter se manent qualitates. licet extre-
me non apparent. quod cessante motu celi qualitates ele-
mentorum non facilius extremitate ad generalitez et corru-
ptiones crentur. Et propter haec glosa magis exprimitur
superiorum ignis et aquae. quod aer et frigida. eo quod qualitates
ignis et aquae. caliditas et frigiditas sunt in oportet
elementares qualitates magis actiue. propter quod per di-
cta elementorum mutationem magis apparet signe et
nihil elementa desinunt ab actione exteriori quam
est generativa vel corruptiva. Etiam minor
non est haec. quod id est totum finitum per se agere in se
ipsum finitum alia parte. et per se sequitur id est aliquo mo-
do consumere per seipsum. Et circuus dicitur est ad
maiorem quod quibus motus naturaliter ducentur aliqui
rei ducentur etiam alijs rebus eiusdem speciei. tamen haec non est
vero de motu quod ducent rei per modum instrumenti
motu ab agente supernaturali. Licet enim motus
humane. loquela quoniam ducentur assidue. puta tpe
balanum prophyte. ut pars illius. xxiij. tam et talis motus

Solutio.
Ad. I.**Ad. 2.**

nō puenit oībō assinis. qz hmoī mot⁹ nō insu
it illi aīne naturaliter. s̄z puenit ei vt lū/
guā sua fuit instrumētū angeli qui mouebat
ipaz. S̄z mot⁹ ad oīm differētia posicōis nō
puenit illi igni naturalr. s̄z vt est instrumētū
diuīe volūtatis. agil⁹ qzuis iste ignis sit eiulde
speciei cū alijs ignib⁹. tñ sibi puenit moueri
mō pdicto tñ alijs. Ad quartū patz p p/
dicta iā inducta. qz licet maior sit vera loqndō
de tali opatōne qz puenit rei naturalr t a suis
pncipib⁹ intrinsec⁹. tñ nō est s̄a de hmoī oga
tione qz puenit ei vt instrumentū est supnatur
alis agētis. Ad quintū dicēdū. qz illū ignē
possum⁹ duplicit p̄siderare. Uno mō vt vrit
corpa quib⁹ applicat. t̄z puenit sibi natura
liter. qz etiā pueniret alteri igni si hmoī corpi
bus applicaret. Alio mō vt spēaliter agit i ta
lia corpora qz erūt maculata p peccata. t̄z puenit
sibi p supnaturale virtutē mouētē ipm ignez
tang⁹ suū instrumētū. t in h̄n puenit cū alijs
ignib⁹. nec tñ ppter hmoī supnaturale vrit
te iste ignis distinguit specie vlt genere ab alijs
ignib⁹. qz talis distinctio est a pncipio essen
tiali t intrinseco. hec autē vrit supnaturalis
nec est intrinseca nec essentialis ipi igni. qz ista
vrit vlt est volūtas diuīa imediate. vlt e vrit
angelica applicat̄s hūc ignē talib⁹ loc⁹ quib⁹
deo placet ipm applicari. Eōclusio tercia ē
qz supposita vitate sacre scripture. tūc pbabi
liter p̄ dici qz iste ignis incipiat an iudiciū. et
duret post iudiciū. Qz em an incipiat. patet
p illud ps. Ignis ante ipm pcedet. t infiamma
bit i circūtu inimicos eius. Precedet enī iste
ignis an ipm xp̄m veniente ad iudiciū. qz sic
super⁹ dictū est: omes hoīes qz appropinqn/
te iudicio viuēt sup terra morient in isto igne.
qzuis velociter resuscitent̄ veniente xp̄o. t tunc
gregat̄ ad locū iudiciū oībō hoīib⁹ iste ignis
circūdat locū iudiciū. t dilatādo se circa illuz
locū videat qzsi totū mūdū inflāmare. t ppter h̄
dicit inflāmare in circūtu inimicos ei⁹. qz il
le calor ignis circūstant⁹ nō ledit alijs d tota
illa hoīm mltitudine nisi impios qz sunt ini
mici xp̄i ibidē ab ipo ad mortē eternā iudicā
di. Idez etiā ignis sequit̄ iudiciū. qz plata
sententia ptra impios xp̄o. s. dicēte. ite maledi
cti in ignē eternū. tunc iste ignis tang⁹ instru
mentū executiū sententie iudicis a ppinquiō
rib⁹ locis circūstantib⁹ concurrens inuoluet
omes impios. t cū impetu vehementi descen
det cū ipis in infernū. Unde tūc implebit ver
bū dñi quo ait Deutero. xxix. Ignis succen
sus est i furore meo. t ardebit usqz ad inferni

Ad. 4.

Ad. 5.

Tercia cō
clusio..

nouissima. Ad argum entū principale di. Ad princi
pēdū. qz quānis ipi apli t alij hoīes pfecti qn pale argu.
qz fuerint peccatores. tñ p gratiā dei in dic su
dicij erūt ab omni peccato imunes t liberi. et h̄
sufficit ad saluandū i ipis iudicis pditionē

Distinctio quadragesima octaua.

Qlet etiā que

ri. Postqz mḡr determinauit de
quibusdā p̄tinentib⁹ ad iudicia
riū ordinē. nūc in ista qzdragesima octaua di
stinctio determinat de aliquib⁹ spēaliter pri
nētib⁹ ad ipm iudicē. Et diuidit̄ i duas ptes
Qz pmo tāgit iudicis p̄ditōes i trinsecas. Se
cūdo inuit quasdā ei⁹ p̄ditōes extrinsecas.
ibi. Putat qdā. Prima i tres. s̄lā pmo ostē
dit qzlicet xp̄s vere habeat formā diuinā t hu
manā. tñ iudicādo appebit i forma humana
Secūdo inq̄rit vrit illa forma humana appa
reat in iudicio glificata. vel nō glificata. Et
tercio incidēter tangit de xp̄i potētia. qz e mor
tuoz resuscitatiua. Secūda ibi. S̄z cū i for
ma humana. Tercia ibi. Et sicut dicit christ⁹.
Sequit̄ illa ps. Putat quidā. Et diuidit̄
i duas ptes. Qz pmo ostēdit qnō xp̄s ad iu
dicij locū descedit. Secūdo alijs scripturas qz
p̄tunc verificant̄ declarat t exponit. ibi. Cle
niente autē. Et hec est diuisio t sententia istius
distinctiois i generali. circa quā i speciali qro
hanc questionē.

Curū cōplo extremo iudicio i celesti
bus cōprib⁹ sicut aliqua realis altera
tio. Et vides qz non. Qz illud qd
nō est suscep̄tū pegrine imp̄fissoris hoc ra
tione extremi iudiciū nō potest realiter altera
n. S̄z celū nō est suscep̄tū pegrine imp̄fisi
onis. g. tc. Maior patz. qz nihil realiter alte
rat. nisi vlt acquirēdo aliquā realē formā quā
pri⁹ nō habuit. vel perdēdo aliquā realē for
mam quā pri⁹ habuit. quoꝝ neutrū cōtinge
re potest in illo qd nō est suscep̄tū imp̄fiss
oris alienē seu pegrine. Etia minor supponit
esse vera tam a phis qz a doctorib⁹ theologie
Cōtra. illud qd post iudiciū caret aliq̄ rea
li dispository quā post habuit. t habet aliq̄m
pfectionē aliter qz pri⁹ habuit. hoc realiter al
terat. S̄z celū post iudiciū caret tc. Maior
patet. Probo minore. qz sic patz in ultimo. c.
isti⁹ distinctiois. celū post iudiciū nō mouet. et
pri⁹ mouet. g. post iudiciū caret ista reali di
spository qz est mot⁹. Et sicut patz codē. c. sol t

luna habebit septem plater magis de luce quod ha-
buerint ante iudicium. ergo habet post iudicium
hac perfectio quod est lux aliter puta magis inter-
se quod habuerint ante iudicium. Hic primo vi-
dendus est sed qua forma Christus apparet in iudi-
cio. Secundo de ipius iudicij locali spacio. Ter-
cio de eiusdem iudicij tempore momento. puta utrum
possit ab aliquo creatura scribi certa hora illius iu-
dicij. Quarto de principali quesito

Articulus
primus.

Quatuor ad primum
est sciendum quod cum Christus fuerit verus Deus et verus ho-
mo. habebus verae humanitatem et veram deitatem. igitur
querere sub qua forma apparet in iudicio. est quod
querere utrum videat in iudicio secundum formam deitatis
vel secundum formam humanitatis. Ita quod in illo
iudicio aliqui sunt beati. alii vero non beati. sed
potius damnati. ideo ponendae sunt due conclusiones.
Prima est. quod in illo iudicio Christus secundum vera-
quod forma apparet ipsis beatibus. Quod enim apparet
beatibus secundum formam humanitatis apparet. quod obie-
ctum cognoscibile sensus potest cognoscere potest
de disponite et non impedit vere apparet illi po-
tentie et cognoscitur causa. Sed humanitas Christi est
sensus potest cognoscere cuiuslibet beati. quod po-
tentia sibi beato est perfecte disposita et non im-
pedita. Nam si esset in disposita ut impedita tunc
non esset beata. ergo cuiuslibet beato apparet Christus in
iudicio secundum suam humanitatem. Quod autem beatus ap-
pareat Christus secundum suam deitatem patet. Quod ille non est
beatus cui non apparet proprium objectum vero beatitu-
dinis. Sed deitas Christi est proprius objectum vero
beatitudinis. quod si Christus in iudicio alicui beato non
apparet tunc ille beatus non esset beatus. quod est con-
tradictio.

Instantia

Forte dicit quod beatus per se unum una di-
lina persona non fruendo altera. quod dato quod Christus non
apparet alicui beato secundum suam diuinam naturam. tunc
ille per esse beatus fruendo eadem diuinam naturam secun-
dum quod fruibilis est in alia persona.

Solutio.

Cōclusio

secunda.

Instantia

Ad primū igitur dicendum quod sequentia non est
vera loquendo de intuitu noticia dei. de quod pote-
dit argumentum. Ad probatorem dicendum ad minorē. quod manifeste
videtur aliquis esse deum. ille videtur esse dei. quod esse
deum et esse dei sunt idem in re et significatio eius. quis
differt in modo significandi. quod si damnati mani-
feste videtur Christus esse deum. sequitur quod manifeste vi-
datur ei deitatem.

Solutio

Ad.

Instantia

dicitur christus est deus. et sic minor non est vera. Et isto secundo modo damnati in iudicio cognoscuntur esse deum, et ideo in processu minor est falsa. Ad probationem illius minoris dicendum quod licet deus esse et esse dei sint idem realiter, non sequitur si aliquis deductive cognoscit deum esse, propter hanc intuitiue cognoscat esse deum. et per consequens etiam non sequitur quod intuitiue cognoscat deitatem.

Ad. 2.

Ad secundum dicendum quod humanitas Christi appetit damnatis glorificata. Ad probatores dicendum ad minorem, quod quis videtur humanitate Christi glorificata sit amicis Christi delectabile, non inimicis Christi non est delectabile, sed potius afflictuum et contristabile. Hunc autem ita est quod damnati sunt maxime inimici Christi, non delectantur in illa visione, quia naturale est cuilibet malum et pueri tristari in gloria sui inimici. Et si aliquis homo in hoc delectatur, hoc inimicus imputandus est propter naturem.

Autem damnatis appearat in iudicio humanitas Christi glorificata. Hoc expresse ponit Augustinus primo de tribus deo. Quis clarior ei? cor eius erit bonis et malis. Et si obiectum per illud Iohannes xix. Videbunt in quem transfixerunt, super quod verbo dicit glossa, quod in carnem venturum est in quod crucifixus est. Rendeo quod utique videbunt in quem transfixerunt, ibi enim videbunt eum sub apparetia infirmitatis, sed ad terrorem eorum videbunt eum in apparetia et existentia claritatis et maiestatis. Etiam quis in eadem carne venturum sit quantum ad substantiam, non tamen quoniam ad easdem qualitates, quod quis illa caro habueret qualitates passibilis corporis quam fuit crucifixus, non in iudicio habebit qualitates ipsa passibilis corporis.

Instantia

Solutio.

Articulus secundus.

Quantum ad secundum
articulum dicendum, quod loco iudicij videtur esse in valle Iosaphat et circa hemisphaerium valle. Istud sat apparentem Iohannem, ubi dicit dominus, In tempore illo cum duero captiuitatem iudea et hierusalem: et gregagabimur omnes gentes: et deducam eam in valle Iosaphat: et disceptabimur cum eis ibi. Et infra eodem tempore, et ait, Ego surgam et ascendam gentes in valle Iosaphat, quia ibi sedebimus ut iudicemus omnes gentes in circuitu. Et sequitur ibidem quantum ad signum procedens iudicium. Sol et luna obtemperant sicut et stellae retraxerunt splendorum. Et circa finem eiusdem tempore, quantum ad remunerationem bonorum dicit, In die illa stillabunt montes dulcedinem, et colles fluenter lacte. Ubi per montes stillantes dulcedinem possumus intelligere ipsam deitatem cum tribus diuinis personis. Sed per colles lacte fluentes Christi humanitatem integratam ex munitione purissimi corporis et aie rationalis ut sit obiectum nostre beatitudinis assimiles terre.

permissionis, que dicitur lacte et melle manare. Tenuis oves dominice a damnatis hodie sequente ad dexteram iudicis collocate ingrediendo et egrediendo pascua valeant repure, pascua scilicet intus in deitate creatoris, et pascua similiter foris in humanitate salvatoris. Et quantum ad afflictionem malorum subdit ibide. Egitur in desolatione erit, et dyuina in desertu predictionis.

Quod omnes damnabiles peccatores, vel peccaverunt ex timore male humiliante et ratione obscurante, vel ex amore turpiter inflamante, sicut patrum per beatum Augustinum super illo verbo psalmi. Incensa igni et suffossa ab increpatore vultus cuius peribunt. Quorum primum intellegi poserunt per egyptum, que interpellat tenebra, et alijs per ydumiacam. Interpellat terrena rufa, aut sanguinea.

Instantia dicit quod ista vallis propter sui articulinen possit capere omnes in illo iudicio iudicados.

Solutio Respondet quod non erunt omnes in illo valle, selecti circa valle, et superius in aere erunt electi, et maxime

perfecti cum ipso iudice, secundum gradum sue dignitatis et excellentie nobiliter collocati.

Instantia Forte etiam dicit contra illud quod dictum est de solis et lune ob-

tenebratorem, quod eclipsibus solis et eclipsibus lunae non possunt esse simul, quod eclipsibus solis sit per interpositionem lune inter nos et sole, et ideo sol non potest eclipsari nisi luna existente in maxima coniunctione cum sole.

Econverso vero eclipsibus lumen non fit per interpositionem terre inter sole et lunam, nisi enim umbra terre prohibetur radios solis contingere lunam, tunc luna non eclipsaret, igit luna non potest eclipsari nisi luna existente in maxima distantia a sole.

Sicut igit luna non potest simul esse in maxima coniunctione cum sole, et in maxima distantia a sole, sic non potest simul esse eclipsis solis et lune.

Solutio. Respondeo quod quoniam eclipsis ex cursu naturali, peruenient perfigat modo istud dico, et per consequens naturaliter nunquam simul possint occurtere eclipsibus solis et lune, tam per dei potentiam supernaturalem potest sol simul eclipsari cum luna quadruplicem placuerit ipi deo.

Cum igit sol et luna circa extremum iudicium eclipsent per supernaturalem dei potentiam, ideo instantia nihil cocludit contra scripturam supradictam.

Nam sicut tempore passionis Christi per supernaturalem dei potentiam sol fuit eclipsatus in plenilunio, luna existente in maxima distantia a sole, ut testatur beatus dyonisius, et etiam patrum ex scripturam, put alias deduxi, sic etiam contingit simul eclipsibus solis et lune ante horam examinationis extreme.

Quatuor ad tertium Articulus tertius.

Prædictio articulū pono duas cōclusiones. 1. Prima est. q[uod] aliquid creatura puta aia xpī d[icitur] de certo cognoscit diē et hora extremiti iudicij. Q[uod] aia xpī q[uod] uis nō cognoscit omnia p[ro] diuinā potētia fieri possibilia. m[od]i cognoscit omnia siēda. vt pbauilib[us]. iij. dist. xiiij. arti. iij. s[ed] hora extremiti iudicij est de numero siēdorū. g[ener]at[ur] t[er]cū. 2. P[ro] oīs doctores cōcedunt q[uod] aia xpī nō pficeret in cognoscēdo. ergo necessario habet cōcedere q[uod] nunc de certo cognoscit diē et hora extremiti iudicij. Lōsequētia patet. q[uod] quādovenerit illa hora tūc de certo cognoscet eā. igit[ur] si nūc nō cognoscet eā. tūc ex eventu illi[us] hore pficeret in cognoscēne.

Instantia Forte dicet q[uod] antecedēs isti[us] rationis repugnet his q[uod] dixi. iij. dist. xiiij. arti. iij. cōclusionē tercia. vbi videbar dicere q[uod] xpīs habuit scientia de rebus acquisitā. ad q[uod] videt sequi q[uod] christ[us] pficerent in ieiētia. cui[us] oppositū habet in antecedente isti[us] ratiōnis. ergo t[er]cū.

Solutio. Religio deo q[uod] hic nulla est contradiccio. q[uod] h[ab]ego animā xpī pficerere i[us] cognoscēdo sic q[uod] aliqua incipiat cognoscere q[uod] p[ri]us nō cognouit. s[ed] in tertio libro dixi q[uod] animā xpī in tpe acq[ui]sitiuit habit[us] scien[tificos]. quoꝝ tñ obiecta a p[ro]mo instati sue c[re]atōis p[ro]fecte cognouit p[er] habit[us] infusos. ac etiā cognoscēne verbi. Propter q[uod] christ[us] nō incepit cognoscere ex habitib[us] acq[ui]sitiis q[uod] p[ri]us nō cognouit. quāuis aliꝝ modo in tpe cognouerit. q[uod] modo p[ri]us nō cognouit.

Instantia Forte adhuc dicet q[uod] isti cōclusioni contraria textus scripture Mar. xij. vbi ait saluator D[omi]n[u]s aut illo vel hora nemo scit neq[ue]z ange-

li qui sunt ī celo neq[ue]z fili[us]. 2. P[ro]p[ter] christ[us] nō audiuit a patre quādō ista hora debet esse. ergo nō videt scire quādō h[ab]mōi hora debet esse. Lōsequētia patet. q[uod] quecūq[ue] christ[us] s[ed] homo nouit illa a patre audiuit. Antecedēs p[ro]bat. q[uod] Johā. xv. christ[us] dixit discipulis. Dia quecūq[ue] audiui a patre meo nota feci vobis. s[ed] quādō ista hora sit ventura nō notificavit eis. q[uod] quantū ad hoc dixit eis Act. i. Nō est vestr[um] nosse tpe vel momēta que pater posuit in sua potestate. ergo videt q[uod] determinatiōne isti[us] hore a patre nō audiuerit.

Cōtra ista Sed ista nō p[ro]cludit. Q[uod] ad prudētē iudice p[ro]spectat discernere et cognoscere q[uod] suū iudiciū velit celebrare. vt patet ex dictis sup[er]pt. Et ipse est prudētissim[us]. q[uod] s[ed] xpī ad colossem. iij. in ipso sunt recōditi oīs thezauri sapientie et ieiētie t[er]tiī ergo t[er]cū.

Solutio. Ad primū igit[ur] dicendū q[uod] fili[us] dicit inq[ui]sū homo est nō scire horā illa cognoscēne naturali. ex hoc tamē nō habet absolute q[uod] nō sciuerit. vel adhuc nō sciat h[ab]mōi horā. q[uod] t[er]siū

nō cognoscēne naturali. tamē cognoscēne seu sc̄ientia visionis cognoscit horā illā. et omnia alia facta q[uod] siēda. In tali em[inentia] scientia aia xpī equalē verbō diuino. sicut patet p[er] glosaz apoc. v. sup illo verbo. dignus est agnus q[uod] occisus est accipere sapientiam t[er]cū. vbi s[ed] glosaz iste agnus. s[ed] christ[us] s[ed] homo est habet cognoscēne omniū sicut ipm[er] verbū cui unitus est. Que glosa verius sima est supposito duplīcī tēperamēto. Quorum primū est vt li omniū nō extēdat se ad possibilia fieri. q[uod] cognoscunt a deo sc̄ientia simplificis noticie. s[ed] solū ad facta et siēda que cognoscunt sc̄ientia visionis. Secundū est q[uod] li sicut nō sit nota similitudinis vel equalitat[is] intēsue. sed solū extēsue. q[uod] quāvis noticia anīme christi quo ad facta et siēda equet cognitioni verbi extēsue. puta quantū ad numerū sc̄ientiarū. tamē quantū ad modū cognoscēdi in infinitū deficit ab ea. q[uod] eadē cognita in infinitū clari[us] et p[ro]fecti[us] cognoscit ipm[er] verbū. q[uod] cognoscat anima christi.

Ad secundū nego antecedens. Ad probationē dicendū ad maiorem q[uod] li omnia nō distribuit absolute omnia et singula a patre audita. sed solū talia audita que ad salutem et informatiōne discipulorū spectabant. et ideo dato q[uod] determinationē isti[us] hore discipulis nō reuelauerit. ex hoc tamē nō sequit[ur] q[uod] h[ab]mōi determinationē a patre nō audierit. q[uod] reuelatō hore p[ro]dicte ad discipulorū salutē nō spectauit.

Oclūsio secunda est. q[uod] probabilit[er] teneri potest nullā aliā creaturam excepta anima christi determinatae cognoscere horam predictā absq[ue] speciali dei reuelatione. Nā eo ipso q[uod] hoc pater posuit in sua potestate. vt patet actuū. i. ideo nulla pura creatura hoc scire poterit nisi a deo sibi fuerit specialiter reuelata.

3. P[ro]p[ter] si illaz horā de certo nosceret aliqua creatura excepta anima xpī. et hoc sine speciali dei reuelatione. v[er]o nosceret ea cognoscēne naturali v[er]o cognoscēne br[ea]fica q[uod] res videnti s[ed] seu ī diuina essentia. Primū dici nō p[otest]. q[uod] nō aia xpī naturali cognoscēne noscet illā horā ut sc̄i doctores dicunt. Et p[ro]t[er] etiā rōe. q[uod] q[uod] aliꝝ aia cognoscit cognoscēne natāli. ad illi[us] noticiā cetere aie eiusdem spēi p[ro]nti attingere ī genio natāli. s[ed] nulli[us] hoīs aia idagatōe naturali ī genio ad noticiā isti[us] hore vñq[ue] potuit puenire. B[ea]nū q[uod] dē aliꝝ p[ro]p[ter]tiosi astrologi d[icitur] h[ab]eā ī cōfirmatōe. vt expūmēto didicim[us]. oīs eoꝝ calculatōe penit[er] defecert. Nec s[ed] d[icitur] dari p[otest]. q[uod] Mar. xij. noticia isti[us] hore excludit ab āgel[us] q[uod] ī celo sūr d[icitur] q[uod] nō ē dubium q[uod] visioē br[ea]fica videat diuinā cōficiā seu s[ed] b[ea]nū. Et p[ro]firmat. q[uod] illa c[re]ata cogitō.

Ad. 2.

Oclūsio sc̄da.

z

Oclūsio

Ne beata cognoscit omnia futura contingentia re lucentia in divina essentia excepta aia christi. g nulla creatura cognitio beata cognoscit ho ra extremi iudicij. **L**oquentia patet. qz qz tū ex autoritatibz scripture ac etiā sc̄rōz doctoz dicitis p̄cipe possum. inter omnia futura nul lū ita secreū esse videt sicut hora pdicta. Antecedēs aut pbatū est ex dicti lib. iij. dist. xiiij. arti. iij. **C**lerc tñ stud año multas patet in statu. ad q̄s ibidē r̄ndi. etiā tāgere ppono d ista materia dī. p̄xīa sequit. id d̄ his trāscō p̄ plenti.

Articulus
quartus.

Quātū ad quartū

articulū dicendū q̄ licet celū p̄rie nō alteret inqzū alteratio est quidā mot⁹ successivus q̄ qualitas realis acq̄rit. tñ large loquēdo d̄ alteratōe inqzū om̄e illō dicit alterari. qd̄ nūc aliter se habet q̄z p̄ri⁹. sic celū circa extremū iudiciū dupliciter alterat. s. priuatue & positue q̄ mutat de motu ad quietē mutatōe priuatiua. & de minori luciditate seu claritate ad maiore claritatē mutatōe positua. & vtracq̄ istaz mutationū p̄ illo statu d̄gruit ip̄i celo. **N**a mot⁹ celī deseruit ad generatōe istaz rez inferiorz & principaliter ad generatōe hominū ppter q̄s cetera generant. **S**z circa extremū iudiciū cessat generatio hominū vt fide tene mus. ḡ d̄grui⁹ est ptūc etiā cessare motū celī. **Q**uavis aut p̄ tūc cesset hominū generatibz. tñ auge electoz delectatō. & lumē delectat oculos. iuxta illud Eccl's. xi. q̄z dulce lumē et delectabile oculis videre sole. ideo augmentabit lumē celī. vt etiā oculi corpales ipoz electoz in ei⁹ intuitu delectent. **S**z q̄uis ista sint vera. & dicitis sanctoz p̄firma. vt appeti līa circa finē isti⁹ distinctionis. tñ latiss appā renter p̄t argui p̄tra ea. **E**t p̄mo p̄tra illud qd̄ dictū est de motu sic. Temp⁹ nō cessabit. & nec mot⁹ celī cessare poterit. **L**oquentia patet. qz temp⁹ est numer⁹ mot⁹ fm̄ p̄i⁹ & posteri⁹. vt dicit. iij. phisi. Et loquit ibi aristoteles de motu celī. Sicut igi⁹ nulla res p̄t manere cessantibz paribz sue diffinitōis. sic tps non p̄t manere cessante motu celī. Antecedēs pba tur. qz si tps desineret esse. tūc vel illa definitō mensuraret tpe v̄l̄ instati. Si tpe. tūc temp⁹ estz postq̄ desinet esse. Si instati. tūc cū om̄e instas sic sit termin⁹ tpis p̄teriti. q̄ eria est p̄ncipiū futuri. sicut patet. iij. phisi. igi⁹ post il lud instas in q̄ supponit devenire tps adhuc maneret tps: p̄tate tēpus futuz cui⁹ fm̄i in

Argumēta
p̄bantia &
motus celī
n̄ cessabit.

stans esset principiū. **E**t cōfirmat. qz p̄dīt Lōftrīat iudiciū hoies monebunt & loquent. vel ergo isti mot⁹ mensurabunt. & tūc necesse erit dare tps. qz tps est p̄pria mēsura mot⁹. mēsuratū aut nō p̄t esse line sua p̄pria mēsura. vel n̄ mē surabunt. & tūc erit imensi. & p̄ psequēs essent infiniti. ḡ rc. **P**. si sol staret & non moueret circa terrā. tūc alterz emisperī p̄petue maneret obſcurus. **L**oquentia patet. qz sicut in nostro emisperio est noctis obſcuritas sole existente in altero emisperio. sic in illo emisperio esset p̄petua obſcuritas. si sol p̄petue starer super isto emisperio. **S**z d̄seq̄ns videt esse falso. qz post iudiciū tūc p̄tes mudi nō mutant in peius s̄z in meli⁹. vt appetet ex dictis sanctoz in līa.

P. qn̄ mund⁹ meliorat. tūc celū nō priuabit sua naturali p̄fectōne. s̄z mot⁹ est natural p̄fectio celī. & v̄dictū est in mund⁹ in fine meliorat. ergo rc. **P**. mot⁹ celī est celo natural. ergo nunq̄ celī p̄t ad hoc p̄uenire & quiescat p̄petue. Antecedēs patet ex his q̄ dixi lib. q̄. dist. xiiij. arti. i. cōclusionē secūda. **L**oquentia probat. qz qn̄cūq̄ alicui rei vñū oppositorū p̄uenit naturaliter. tūc eidē rei alterz oppositorū nō p̄t cōuenire nisi violēter. Sed motus & quies sunt opposita. ergo supposito & moueri cōueniat celo naturaliter. tūc quiescere non poterit sibi cōuenire nisi violēter. **S**z nullū violentū potest esse p̄petuum. ergo rc. **P**. p̄o. nere quādoq̄ motū celī cessare videt esse p̄tra veritatē sacre scripture. ergo h̄ nullaten⁹ ē pōnendū. Antecedēs pba. qz Benet. i. dicitur fecit de⁹ duo luminaria. luminare mai⁹ vt p̄ esser diei. & luminare min⁹ vt p̄ esset nocti. Et ibidē dicit. fiat luminaria in firmamēto celī vt diuidat diē & noctē. & sint in signa & tpa et dies & annos. Hec hō possunt obſeruari sine motu celī. ideo rc. **I**te Benet. viij. dicitur Lūctis diebō terre lementis & messis: frig⁹ et est⁹: estas & hyems: nox & dies nō requiecerit. **P**. vbi motor nō lassat ibi mot⁹ p̄petuat. **S**z motor celī nō lassat. cū sit separat⁹ a materia. Hāc rōez iuit Aret. ix. meth. 2. q̄. de ce. & mū. **P**. p̄tra illud qd̄ dictū est de augmēto lucis potest argui sic. Nō min⁹ lux celesti facit ad generationē istoz inferiorz q̄z mot⁹ celestis. igi⁹ si post extremū iudiciū cessabit motus celī ppter cessationē generatōis. tūc eadē ratōe debet cessare lux. & p̄ d̄seq̄ns nō augebitur s̄z poti⁹ minuet & corumpet. **P**. Ilaia exprimēs finale statū mudi. lx. c. sui libri. ait ad quēlibet electū. Nō erit tibi ampli⁹ sol ad lucēdū per diē. neq̄ splendorz lune illūinabit

6
7
8

Cōtra ista te. s̄ erit tibi d̄ns in luce sempiternā. ḡ nō vi-
det gl̄ux augeat. **S**̄ ista nō excludūt. Q̄ post v̄ba iā dicta subdit Isa. Nō occidet v̄l-
tra sol tu⁹. t̄ luna tua nō minuet. **S**̄ si celū t̄
sidera mouerent. tūc planū est q̄ sol occideret
t̄ etiā luna ppter accessū ad sole minueretur.

2. **I**tē Isa. xxx. dicit. Et erit lumen lune sic lu-
men solis. t̄ lumen solis erit septēpliciter sic lux

Solutio. **Ad. 1.** septē diez. Ex q̄ cūdēcer habet augmentū lu-
cis circa finē mudi. **A**d prīmū igit̄ dicēdū
q̄ sicut est duplex mēlura mot⁹. Sic est duplex
tps. Supposito em̄ motu celi. tūc q̄libet mo-
tus circa p̄mū motū duplicit mēsurat. Uno
modo mēlura intrinseca. t̄ sic cuiuslibet mot⁹
ppria distēcio dicit sua mēlura. Alio modo
mēlura extrinseca. t̄ sic tps fm q̄ est numerus
mot⁹ primi mobilis. re q̄ tpe loquī arrestote.
uij. phisi. est mēlura cuiuslibet mot⁹. Prima
mēlura dicit tps p̄priū cuiuslibet mot⁹. s̄ se-
cunda dicit tps comune. Et hec distincō ex
p̄sse habet a simplicio in cōmento sup lib. p̄di-
camentoꝝ. vbi ait. q̄ sicut duplex est loc⁹. s. p
pri⁹ t̄ cōmuniſ. sic eodē modo duplex est tps
scilicet p̄priū t̄ comune. Et s̄bdit. q̄ licet hu-
iusmodi tps p̄priū nō inueniat plane tradi-
tū. tñ necesse est assignari. Et istā eandē disti-
ctionē tps innuit gilbert⁹ in cōmento sup li-
de solatōe boetij dicens. Juxta numer⁹ rez q̄
durāt tpi⁹ est tempor⁹ numer⁹. q̄z tñ aliqua
decedentiū v̄l succedentiū continuatuo t̄ siml̄ es-
sendi. sortō vniūn. ac p h̄ mlt̄ tpa vnu tps
vt vnu mēsis: vna dies. Quasi dicit. licet sint
pla tpa ppria ipsaz rez tpaliū. tñ oib⁹ hm̄oi
ppri⁹ tpi⁹ siml̄ existēt̄ respođet vnu tps
comune. Sicut em̄ vnu mot⁹ primi mobilis
quo celū semel circuoluit: correspōdet oib⁹
motib⁹ in fieriorib⁹ q̄ fiūt in fieri⁹ duratē illa re-
volutōne. sic tps vnu naturalis diei qd̄ ē mē-
lura intrinseca illi⁹ reuolutōis: correspōdet tā
q̄z mēlura extrinseca omib⁹ istis p̄ticularibus
distensionib⁹. q̄ distensiones sunt tps ppria in-
trinsece mensurātia istos mot⁹ fieriores. q̄z
mora seu duratio continuabat p vna diē nata-
lē. Et sicut iā dixi de die. sic eodē modo ima-
ginandū est de durantib⁹ p momentū vel per
horā. p mēse p v̄l p annū. seu p quācūqz alia
q̄z uiscūqz breuē vel longā p̄tensionē. **I**sta
etiā est intēcio beat⁹ augustini lib. ij. 2. t̄b⁹. vbi
arguit illos q̄ dicit solū mot⁹ celestīū corpo-
rū esse tpa. Nā vt ibidē dicit. si cessaret mot⁹
celestes. t̄ mouerent aliq̄ alia. adhuc esset tps
mensurās hm̄oi mot⁹. Et eodē libro ait augu-
stin⁹. q̄ tps nō est aliud nisi distensionē motus

Et eandē distensionē tps ponit alga selī sua
metha. t̄ simplici⁹ sup pdicamētra. **L**ū igit̄
distensionēq̄ est intrinseca cuilibet motū pos-
sum⁹ considerare seu p̄cipi etiā positō q̄ primus
motus nō esset. ideo beat⁹ augustin⁹ li. pdicto
tangēs historiā q̄ scribit Iohue. x. ait. Nemo
mūhi dicat motus celestīū corporū esse tpa. q̄z
cuīsdā voto dū bellū p̄geret sol stabant t̄ re-
pus ibat. Quasi dicat augustin⁹. Supposi-
to q̄ illud bellū nō fuerit mensurātū p̄tū mē-
lura cōmuni. q̄ est temp⁹ de q̄ loquī arrestote.
uij. phisi. tñ nō defuit ei mēlura ppria t̄ intrin-
seca. q̄ potuit dici tps. p̄t tps dicit distensio-
nē ppria t̄ intrinseca cuīslibet mot⁹. **D**is
p̄missis dico ad formā argumēti q̄ licet ante-
cedens sic vez accipiendo tps p̄ mēlura ppria
t̄ intrinseca cuīslibet mot⁹. tñ vt sic p̄lequē-
tia est falsa. q̄z illud tps nō habet necessariā d̄
pendentia a motu celi. n̄ si mot⁹ cui⁹ est mē-
lura intrinseca dependeat a motu celi dependē-
tia essentiali t̄ necessaria. **A**d p̄batōe p̄le
quētie patet. q̄z nō p̄cedit de tpe qd̄ est distē-
sio ppria t̄ intrinseca mot⁹ inferioris. de q̄ di-
xi antecedēs esse vez. s̄ p̄cedit de tpe qd̄ est di-
stensio mot⁹ primi mobilis. re quo loquēdo
antecedēs est falsū. **E**t q̄z antecedēs s̄b illo
sensu p̄batur. ideo ad p̄bationē illā dicēdū q̄
hm̄oi distensio mēlurabit̄ in statī. illud tñ in-
stantis ita erit termin⁹ tps p̄teriti. q̄tñ nō erit
initium tps futuri. sicut in p̄ncipio creatōis
mūdi erat vnu instantis qd̄ ita fuit initium tps
futuri. q̄tñ nō fuit termin⁹ alicui⁹ tps p̄teriti.
Nec dicit⁹ arresto. quo dicit. q̄ om̄e istās
sic ē termin⁹ tps p̄teriti q̄ ē initium futū. ē verū.
cū repugnet catholice fidei. qua tenem⁹ mun-
dū quādoꝝ incepisse. ac etiā quādoꝝ desine-
re esse. **A**d confirmationē patet p̄ iā dicta. q̄z
om̄es hm̄oi mot⁹ mēlurabunt̄ mēlura intri-
seca. quāuis nō mēlurent̄ mēlura extrinseca
que p̄tū cessabit cessante motu celi. **S**icut
em̄ pann⁹ est in se mēnsis t̄ finit⁹ ppria exten-
sione sue quātitatis cōtinue. dato q̄ null⁹ c̄s̄z
bacul⁹ seu vlna quo v̄l qua extrinsec⁹ p̄ coex-
tensionē mēluraret̄. sic in p̄posito t̄c. **E**st
etiā aduertendū q̄ lib. ij. dist. ij. q. i. aliqua di-
xi de tpe. que om̄ia intelligēda sunt de tempo-
re qd̄ superi⁹ dictū est temp⁹ cōmune. q̄ de il-
lo p̄cise fuit ibi sermo. **A**d secundū nego cō-
sequentiā. Ad p̄bationē dicēdū q̄ fm Isido-
rū t̄ alios sanctos doctores sol stabit in oriē-
te. t̄ luna in occidente post diē iudicij. t̄ video n̄
solū illuminabūt istud emisperiū. b̄ etiā aliis
Etiā stelle erūt t̄c mire claritat̄ t̄ lumiositat̄.

Ad. 3. *Et aqua maris q̄ in alio emisperio occupat totā terrā erit tūc limpida et splēdida tā q̄z crystallū. et ideo ppter reuerberatoꝝ radioꝝ et stellis refractoroꝝ sup ipam aquā erit aer illius emisperq̄ valde illuminat⁹.* **Ad. 4.** *Ad tertium dicendū dū q̄ mot⁹ nō est pfectio celi nisi i ordine ad alterꝝ. puta in ordine ad generationē istoꝝ in ferioꝝ. et ideo cessante generatōe istoꝝ in serioꝝ rū. tūc quies erit de pfectōe celi et nō motus. ideo t̄c.*

Ad quartum dicendū q̄ mot⁹ ab solute loquendo nō est naturalis celo. Unde fīm Huic. celū nec mouet naturaliter nec violentē. Sz mot⁹ celi p tanto dicit celo naturalis. q̄ supposito q̄ celū moueat ab intelligentia tunc magis est aptuz ad hoc q̄ moueat motu illo quo nūc mouet. s. motu circulari. Nā cū nec sit graue nec leue. ideo supposito q̄ moueat. naturale est sibi q̄ moueat circa mediū. et nō ad mediū sicut grauia. vñ a medio sicut levia. Et eodē modo quies absolute nō est sibi naturalis. Sz supposito q̄ intelligentia definat mouere celū. tunc naturale est sibi q̄ quiescat circa mediū. Et ideo talis quies p̄t esse perpetua. q̄ nullaten⁹ est violēta. **Ad. 5.** *Ad pbatōeꝝ antecedentis dicendū. q̄ cū iā dīcio moderamie sunt illa q̄ ibi dīxi de mot⁹ celi naturalitate intelligēda. sicut etiā ibidē pater.* **Ad. 6.** *Ad formā etiā argumēti dicendū. q̄ cōcesso antecedente cū pdicto moderamine. tūc negāda est pseqn̄tia. Si aut̄ antecedens accipit absolute sine hymōi moderamine. tūc antecedens nō est ver⁹.*

Ad. 7. *Ad quintū nēgo antecedens. Ad pbatōeꝝ dicendū q̄ om̄es ille autoritates sunt intelligēda q̄tū ad decursuz rez et ordinā deo institutū vñq̄ ad cōpletā generationē oīm electoꝝ. qua generatōe cōpleta: tūc salua veritate sacre scripturē om̄ia cessabūt q̄ in istis autoritatib⁹ exp̄munt.* **Ad. 8.** *Ad sextū dicendū. q̄ licet maior esset pcedenda supposito q̄ ille motor naturaliter moueret et ex necessitate nature. sicut aliq̄ phī intelleixerūt de motore celi. tñ si mouet libere et contingēter. tūc nō est vera. q̄ ppter sui libertatē p̄t a mouendo et a motione desistere quādōcuꝝ sibi placuerit. vel quādo deo placuerit cui⁹ amore mouet ad mouēdū. q̄ ut patet. xij. metha. prīmū mouēs mouet alias intelligentias ut desideratū et amatū. Lū iquit motor celi nō moueat ex necessitate nature: s. libere ppter amore p̄mi motoris. io q̄uis n̄ lasset. tamē cessabit a motu quādōcuꝝ plauerit ipi deo cui⁹ amore mouet.* **Ad. 9.** *Ad septimū dicendū. q̄ quāuis lux nō min⁹ q̄ mot⁹ faciat ad generationē. tamē etiā facit ad sano-*

rum oculoz magnā delectationē. iquit collante generatōne. ad huc debet lux manere et augeri ut in ipo corpales oculi ipoꝝ electoꝝ valeant deflectari. **Ad. 10.** *Ad octauū dicendū q̄ quis dñs quantū ad beatitudinē essentialē sit p tunc in lucē sempiternā cuilibet electo. a sempiterno lumine sue essentie creādo lumē glorie in mētib⁹ beatoroꝝ. ut sic impleat illud ps. E pud te est fons vite. et in lumine tuo videbūm̄ lumē. et quantū ad h̄ nec sol nec luna illuminet electros. tamē q̄z ad delectationē suoꝝ corporalū oculoꝝ erūt sol et luna et om̄ia celestia sidera i sua claritate mirabiliter augmentata. Nec etiā Isa. ibi negat lumē solis et lune. sz solū negat modū lucendi. s. cū noctis interpositōe. q̄ p tunc nō lucebit sol⁹ sol p dīe. ita q̄ splēdor lumen et ceteroꝝ sideroꝝ luceat p noctē. sz om̄ia ista simul lucebūt p dīe. q̄tū habebim⁹ dīe vñ q̄ erit sempiterna.* **Ad. 11.** *Ad argumentū principale dicendū ad minorē q̄ licet celū nō possit alterari et suscipe pegrinas imp̄ssiones ab agēte naturali. eo q̄ in celo nō sit ratō seu potētia seminalis passiua. h̄ tamē p̄t ab ipo deo. eo q̄ in celo sit ratō seu potētia obediētialis passiua qua potētia in celo et ex celo om̄e illud p̄t fieri qđ placet ipi deo.*

Ad principe pale argu.

¶ Distinctio quadragesima nona.

Ost resurre
ctionē. Postq̄ m̄gr̄ determinā
uit de extremi iudicij discepta
tione. nūc in istis duob⁹ vlti
mis distinctōib⁹ tractat de iudicatoꝝ remis
neratione. Et diuidit in duas ptes. Q̄ primo
determinat de retributōe bonoz. Secundo d
retributōne maloz distinctōe vltia. ibi. Hic
orū q̄stio. Prima in duas. Q̄ primo tractat
de cōmuni beatitudine oīm. Secundo d̄ diffe
rentia beatitudinis post et ante iudicium. ibi.
Post hec q̄ri solet. Prima i duas. Q̄ primo
tractat de electoꝝ beatitudine in generali. Se
cundo de partib⁹ beatitudinis in speciali. ibi.
Solet etiā q̄ri vt̄ aliqd de deo. Prima p̄s ē
plēntis lectōnis. Et diuidit i duas ptes. Q̄
primo ostēdit quo tā pene q̄ glorie est dispar
participatio. Secundo quo respectu beatitudis
est oīm cōmūis appetit⁹ et affectatio. ibi. So
let etiā q̄ri d̄ beatitudie. Prima in duas. Nā
p̄mo ostēdit in gloria beatoroꝝ esse distinctiones.
Secundo h̄ declarat a sili p corporoꝝ glorificati
onē. ibi. Nā sicut erit differēs. Et i h̄dc stat

dimissio et sententia isti lectois in generali. circa quam quo in speciali.

v Erū quattuor sunt dotes corporis glorificati. Utidēt q̄nō. Qz corp⁹ nō debet plurib⁹ modis decorari q̄z aīa. Sz aīe solū sunt tres dotes ipam decorantes et perficiētes. ergo ic. Maior pater. qz ancilla non debet plurib⁹ modis decorari q̄z regula. Sz corporalis natura tenet obedire aīe sicut ancilla obligat ad obedientiā regine. Pater etiā minor. qz dotes aīe sunt solū trea. l. viii dilectio et coprehēsio vñ ihesio. sicut infra dicit. In contrariū est ingr et ceteri sancti doctores. qui ponunt quattuor esse dotes corporis glorificati. s. claritatē. impassibilitatē. agilitatē. et subtilitatē. Quia ingr in prima p̄testi us lectoīis declarat animarū beatitudinē per corporū glorificationē. ideo in ista q̄stionē p̄ci se intēdo tractare de dotib⁹ quib⁹ corpora beatorū glorificant. vt deinceps in sequētib⁹ lectio nib⁹ videat qualiter beatoz aīe in talib⁹ glorificat̄ corporib⁹ beatificant. Erū igit̄ i ista q̄stione quattuor articuli sūt quatuor pdictas dotes corporis glorificati. Ita q̄ prim⁹ articul⁹ erit de hmōi corporis claritatē. Secund⁹ de impassibilitate. Terci⁹ de agilitate. Et quart⁹ de subtilitate.

Articulus
primus
Prīa p̄clo

Quantū ad primū
pono duas cōclusiones. Prima est. q̄ post resurrectionē mortuoz corpora electoz erūt maxime claritatis et lucidissime resulgentie. Quia inter om̄es corporales creaturas q̄s p̄nūc p̄sue to modo videm⁹ nihil est lucidi⁹ sole. Sed corpora beatoz fulgebūt sicut sol. ergo erūt summe claritatis et luciditatis. Maior pater. Et minor habet testimonio salvatoris Matth. xij. vbi ait. Tūc iusti fulgebūt sicut sol in regno patris eoz. Habet etiā ista minor Sap. ij. vbi dicit. Fulgebūt iusti. et tanq̄ scintille i arūdinetō discurret ic. Ubi dicit quedā glōsa. q̄ iusti fulgebūt sicut sol. et nō solū sicut sol nūc fulget. Sz sicut th̄c fulgebit. quādo iuxta Iste yaticiniū lumē solis augebit se p̄cliciter. **¶** moyses adhuc existēs i mortali corpore ex cōsortio sermonis dñi in monte sinai. habuit faciē cornutā. rita splendidā. q̄ seniores ppli nō poterāt intēdere in faciē eius nisi op̄iret. vt scribit Erodii. xxxiiij. igit̄ illi q̄ i corpore i mortali visione beata et stabili nude contumplant̄ essentiā ip̄i dei. maximā habebunt claritatē et luciditatē in suis corporib⁹ gloriosis

Sz cōtra istā p̄clusionē quidā arguit sic Lōr̄p̄ xp̄i post suā resurrectionē nō habuit hmōi claritatē sicut sol. ḡ nullū corp⁹ humā nū post suā resurrectionē habebat hmōi claritatē. Antecedēs patet. qz qn̄ apparuit marie magdalene in orzo. et duob⁹ discipul⁹ euntib⁹ i emauis. nō habuit hmōi claritatē. qz marie magdalene apparuit tānq̄ orulanus. et illis duob⁹ discipul⁹ tanq̄ pegrin⁹. Lōseq̄ntia etiā patet. qz sicut beatitudiō aīe xp̄i p̄cellit oēm beatitudinē cuiuscūq̄ alteri⁹ aīe. sicut claritas sui corporis debet p̄cellere claritatē corporez cuiusq̄ alteri⁹ hoīs. **¶** Corp̄a glorificata erūt colorata. ḡ nō erūt lucida. Lōseq̄ntia patet. qz lucida et colorata sunt oppositaz cōdicio nū. Nā color est extremitas p̄spicui in corpe terminato. Sz lux est extremitas p̄spicui in corpenō terminato. Antecedēs p̄bat. qz om̄e pulcrū est coloratū. Ista patet p̄ beatū augustinū. xxij. de cl. dei. c. xix. vbi ait. Pulcritudo corporis est partii cōgruētia cū quadā coloris suauitate. Sz corpora glōficata erūt valde pulcrū. ḡ erūt colorata. **¶** Corp̄a lucens p̄pria claritatē nō est trāspāres seu perniū. Sz corpora glōficata erūt trāspāretia. ḡ ic. Maior patet. qz si corp⁹ lucēs claritatē esz perniū. tūc vñū corp⁹ celeste nō eclipsaret alterz. cui⁹ op̄positū sepi⁹ exp̄imur. Minor etiā patet ex dictis beati gregori. xvij. moral. vbi p̄tractās il lud Job. nō eq̄ib⁹ ei aīz. ait. Oculis corporib⁹ beatoz patebit armonia interior. Et ap̄pellat gregor⁹ armoniā dispositōez mēbroz interiorz. quā ocul⁹ corporalis nequaq̄ videre possit. nisi corpora beatoz essent trāsparentia. **¶** in quocūq̄ corpē p̄dominat̄ terra. h̄n p̄t̄ esse lucidū. t̄b̄ p̄pter obscuritatē elementi p̄dominatis. Sz i om̄i corpē hūano p̄dominat̄ elementū terre sūmūt̄ate molis. ergo ic. **¶** si hmōi claritas et luciditas esset i corpē glōficato. tūc causaret ab aīa beata. Lōseq̄ntia est falsuz. ḡ et antecedēs. Fallitas lōseq̄nti p̄t̄ qz nihil dat qd̄ nō habet. Sz aīa cū sit spūal nō habet corporē lucē et claritatē. Pater etiā lōseq̄ntia. qz sūmūt̄ate beatū aug. in lib. ad dioscor̄ dotes corporis glōfisi p̄cedūt ex redūdantia beatitudinis ip̄i aīe. **¶** Sz ista nō cōcludunt. Igit̄ ad primū dicendū q̄ aīs nō est ver. Ad p̄bationē dicendū q̄ q̄uis sic apparuerit. eo q̄ hmōi apparētia cōgruebat illi quib⁹ appa ruit. Nā feruētissime charitatē desideriū tunc plātulas virtutū tanq̄ in orzo fructifero crescere fecerat in maria. ideo xp̄s sibi apparuit tanq̄ orulan⁹. Sz qz cor discipuloz euntū

Lōtracō/ cōclusionē.

4

Solutio

semper dubium fuit. ideo tanqz pegrinz ab eis se longiz ire finxit. Tn aliter eis appere potuz isset si voluisse. Nn qi mortal^z suo corpe gloriam sue claritatem ostendit petro iacobo et iohanni in monte thabor. ubi facies sua lucebat sicut sol. quo no posset in suo immortal^z corpe gloriam sue

Ad. 2. claritatem ostendere. Ad secundum nego esse quantity. Ad probationem dicendum qi posito qi lucidum et coloratum sint oppositum adacionum seu dispositionum. qi prosequens simil no possit ei de corpore inesse per naturam. tn uno inexisteri per virtutem naturalem. alterum per inesse per virtutem super naturalem. Et sic est in proposito. qi color ducent homini corporibus virtute nature. Sz claritas et luciditas ac etiam peruenietas ducent eisdem corporibus supernaturali dei virtute. et etiam aliquod modo ex redundancia beatitudinis ipis aie a deo supernaturaliter beatificate. Ad tertium dicendum qi quis maior sit haec communem cursum naturae. tn no est haec loquendo de divina supernaturali virtute. Nn virtute divina corpora gloriosa erunt simil luciditas et transparencia. Propter quod ait gregorius super eodem verbo iob in argumento allegato. Porpora sanctorum simil et claritate fulget. et puritate translucet. Ad quartum dicendum. qi licet maior sit haec terrena qualitate in sua obscuritate inveniente. tn no est haec tollit ab homini corporerene qualitatis obscuritas. et communicatur ei etiam claritas. Sic autem erit in proposito. Nn sic dicunt sancti etiam tota terra partibus exceptis inferni erit lucida tanqz virtus mundum post die nonnullum. qi igitur misericordia terrena portio existens in corpe gloriose erit limpidissime claritas. Ad quintum dicendum. qi prosequens no est falsum. Nn licet de homini claritate et luciditate causet efficienter. tn hoc potest facere mediatae redundantia beatitudinis ipis aie. Ad probandum dicendum. qi cum ista causatio no sit vnuoca. sz potest equiuoca igit quis ipsa anima no habeat formaliter homini corpore claritate. tn poterit ea dare. qi in equiuoca causatorem sufficit causa prohabere effectum virtualiter ad hoc quod homini effectum det alteri formulariter. Et conclusio secunda est. qi claritas corporis gloriose no est omnino inuisibilis ab oculo no glorioso. Qi quicquid comprehendit sibi per se obiecto alicuius potestate. in illud per aliquod modo illa potentia. Sz omne lumen corpore comprehendit sibi per se obiecto potestate visus non est glificatus. ergo nullum lumen corpore est omnino inuisibile respectu talis potestate. Maior pater ex se. Et minor habet ex his de aia. Propri dicitur in die iudicij videbunt claritate glificati corporis Christi. qi claritas corporis gloriose no est omnino inuisibilis ab

oculo no glioso. Antecedens habet per augustinum. tri. vbi ait. Visio claritas eius. Christi communis erit bona et malis. Elegancia etiam pater. qi nullus damnatur habebit oculos gliosos. Sz oper positum isti conclusionis ponit quedam opinio dicta. qi quis corporis gliosus ab oculo non glioso videtur possit ut coloratum est suo proprio colore. tn non potest ab eo videri in sua claritate. Qi visibile ab aliquo visu si sibi opponitur in distantia debita. tunc necessario videtur. Sz claritas corporis gliosus obiecta visui non videtur. ut patuit quoniam Christus post suam resurrectionem discipulis suis plenus fuit. gra tia. Propri. inter visum et visibile debet esse proporcionalis. Sz claritas corporis gliosus cum sit maior claritate solidi. tantum excedit in firmum visum oculi non gliosi. qi non habet proportionem ad spiritum. gra tia. Propri. claritas visibilis ab oculo non gloriose non est transparens seu peruia. Istud apparet in celis septem planetarum. qi eo quod sunt transparentes non videmus. licet per ipsum videamus ipsum firmamentum quod non est peruia. Sz claritas corporis gliosus est transparens. ut patitur per gregorium. xvii. moralis. gra tia. Propri. beatus angustinus dicit. Noluit Christus in ea claritate quod lurrit discipulis appere. qi ipso non possent tantam claritatem videre. Ad primum dicendum. qi licet maior forte sit haec de visibili non glificato. tn non est necessaria de visibili glificatio. qi tale visibile ut dicunt sancti doctores est in plena prate aie beatum qui vivificatur et regit hominem visibile. et ideo sicut placet tali aie sic videtur. s. sub proprio suo colore. vel cum superaddita claritate. Et etiam quoniam sibi placet tunc videtur. et quoniam sibi non placet tunc non videtur. Sz contra fundamētū isti solutionis est quidam doctor dicens. qi nulla qualitas activa quod est per se corporis subest in ipso Christo aie. et ideo quicquid beatum habens corporalem claritatem si fuerit approximat oculo siue glificatus siue non glificatus necesse est quoniam est ex parte sua quod immetat oculum. Et si dicunt isti doctores de Christo quod post suam glorificationem appuit discipulis. et tn ipi non viderunt suam claritatem. ipse renderet quod hoc potuerit Christus eo quod esset deus. qi deus potest causare visionem in oculo non glificato per qualitatem quod non est qualitas illius obiecti quod videtur. et ideo potuit causare visionem de pegrino in oculis discipulorum. ipso tamen existente in sua claritate. Etiam deus quod ipse est primus agens quod non coagetur nullus agens secundum agere potest. ideo potest de coagere colorum corporis glificatus non coagendo sive claritatem. et sic colorum immetat oculum. et non claritas. Et tunc quoniam redeundo ad nos per propositum additum. qi potest fieri quod ad voluntatem sancti deus non coagat claritatem

Opio contraria.

Golutio
Ad. I.

Scotus

Contra scotum.

sui corporis. qn ille sanctus vel beatus vult q sua claritas nō videat. Sz istud qd pmo dicit iste doctor nō videt esse verum. Qz nō videt aia beata esse minoris poterit respectu corporis pro pñ qz angelus respectu corporis alieni. Sz angelus tam bonus qz malus p facere qz aliqd corpº visibile plens existet oculis homini debita distantia medio existente sufficienter illuminato fm nullam suam qualitatem mouebit illos oculos sic q videat ab eis. ergo etiam beata aia hoc p facere qz quitas actiuia sui corporis nō mouebit oculos quibus obiicit. sic q ab eis videat. Major ad plens suppono esse vera. Minor etiam patet tam de angelis bonis qz de malis. De bonis quidem patet. Genes. xix. ubi dicit qz angelus percusserunt eos omnes cecitate a minore viqz ad maximum. ita ut hostium videare nō possent. Ubi fm glo. illi homines nō fuerunt simpliciter ceci. qz cetera bene videbant. qz quis hostium domus ipsius loth videare nō possent. Unum hmoi cecitate qua re plente oculis suis homo nō percipit. doctores sancti appellat acrisia. q dicit grāmatice loquendo ab a qd est sine. et crisi qd est iudicium. quasi sine iudicio. Pater etiam minor de angelis malis. qz aliqui magi qnqz arte de monu faciunt. qz res q est plens oculis nō videatur. sicut apparet i legēda sancti petri de simone mago. qui se inuisibili fecit in aspectu neruosis. Et sicut ibidem patet. nero credidit occidere simonem et occidit arietem. Etiam si ex hoc qz christus rem visibilē potuit ostendere sub nō suo colore pateret virtus sue deitatis. sicut iste doctor videt innuere. tunc predictus simon magus fuisset verus deus. Qz sicut apparet in legenda sancti clementis. iste miserrimus simon fecit arte sua pessima. qz quicqz vidit patrem sancti clementis credidit videre simonem. et tandem color et figura simonis in facie patris ipius clementis apparuit. donec ad imperium beati petri evanuit. qz Per quem modum autem demones possint immutare colorē et figurā cuiuslibet rei visibilis dixi lib. qz dist. viij. arti. qz. Ad secundū dicendum ad minorem. qz licet illa claritas ad insirmū oculū nō habeat pportionē et gruētē que requirit ad hoc qz visio sit delectabilis. tñ nō est ibi omnimoda improporionē. qz quāvis oculus infirmus tñ glorificari nō possit tantā claritatē fixe p aliquā notabile morā intueri. ex hoc tamē non habet quin raptum et tristitiae ipsam possit videre. Homo enim solis claritatē raptum intuetur. quāvis nō possit stabiliter suggere oculū in hmoi visione. Ad tertium. nero maior. Ad p̄bationē de cuius dicendum. qz

Ad. 2.

Ad. 3.

licet illa q valde sunt peruvia nō videantur. eo q nullo modo terminetur ipsum visum. nam illa q sunt trasparentia cu aliquali densitate sicut est vitru vel cristallū. talia bene videntur eo qz rōe sue densitatis quā habet cu peruvitate visum possunt terminare. Et sicut erunt corpora beatorum. Nam cu celum empirent qd debet esse locum hmoi corporum sit simul lucidū et aliqd modo peruvius. vt declarauit lib. qz dist. qz. q. q. arti. i. sic ut locatū loco correspondat. corpora beatorum erunt simpliciter lucida. et tñ fm quid peruvia. vt corp⁹ vni⁹ beati nō sp̄diat alteri⁹ apparentia. Ad quartū dicendum. qz beatus augustinus nō accipit ibi nō posse p eo qd est impossibile. sz p eo qd est difficile. qz licet tantā claritatē videretur non sit impossibile oculo nō glorificato. tñ hmoi visionis continuatio forte induceret cecitate ppter sensibilis excellentia. nā excellētia sensibiliū corrūpt sensuz. vt dicit. qz de aia. Unum hmoi cecitas de facto semel ex corpe glorificato videret contigisse. Nam inter cetera miracula beate virginis legit de quodā deuotissimo homine qui arre scribedi vire sue necessaria acquirebat q longo tempore desiderabat vt ante qz moreret beatā virginem in sua existentia gloriosa videret mereret. Lui apparet angelus domini nūc iuit sibi qz in prima die dñica post horā matutini virgo gloria sibi vellat apparere. Et addidit angelus qz cu illo oculo quo claritatē virginis videret. elapsa illa visione in hac mortali vita nunqz aliqd videre posset. Tunc ille homo apparet sibi gloria virginis. posuit manū super unum oculū. vt mediate illo oculo scribedo vitem necessaria posset acquirere. Et dum alio oculo virginis claritatē desiderāter inspiceret. immedieate vice mira virginis pulchritudine de posuit manū ab oculo que abscondērat. vt gloriam et pulchritudinem virginis etiam cu illo oculo videret. dato qz p tota vita sua teberet esse cecus et mendic. Et tunc imediate disparuit illa visio. Quia elapsa sicut angelus sibi dixerat ipse cecus fuit in illo oculo quo virginis videbat claritatē. Et tunc nimis dolē de sua terrena sollicitudine qua alter oculū consueuerat multiplicauit p̄ces et suspiria ad virginem gloriosam ipsam deuotum obsecrando. quatenus visio ne similis suū oculū adhuc videntē cecare dignaret. sicut iam excecauerat alij. Lui virgo beata secundo apparuit simili modo sicut pmo. et illi suo deuoto gaudiose nūc iuit qz se cito disponat. qz die octauo migratur sit ab hoc seculo. et deinde ipsam ppetue sit visus in celo. Qui cu ingenti gaudio cecit in utroqz oculo

Ad. 4.

Miraculū bēt p̄gū ms.

illis dieb⁹ vixit. ⁊ die octavo iuxta pmissum
virginis feliciter ab hac vita migravit.

Articulus
secund⁹.

Quantū ad secundū

articulū est adiuvēdū q̄ quātū ad plens du-
pliciter loq̄ possum⁹ de impassibilitate. Uno
modo vt opponit passioni corruptiue ⁊ affli-
ctiue. q̄ magis facta naturaliter abiicit a s̄bstā-
tia. vel salte affligit ipm patiēs. Alio modo p-
ut opponit passioni q̄ nec abiicit nec affligit.
sz magis saluat ⁊ pficit. q̄ passio nec est affli-
ctio nec corruptio. Iz est lat⁹ ⁊ pfectio eius qđ
patiē h̄mōi passione. Et fin⁹ h̄ pono duas

Conclusio
prima.

1. impassibilitas pmo modo dicta est dōs corp⁹
ipoz beator⁹. Qz nobilissima cōdicio corporis.
nō debet denegari nobilissimus corporib⁹.
Sz impassibilitas isto modo dicta est nobi-
llissima inter corpales cōdiciones. ⁊ corpora bea-
tor⁹ sunt nobilissima corpora. ergo tc. Maior
patet. Minor pbo. Et primo q̄ impassibili-
tas sit nobilissima inter corpales cōdiciones
patet. qz ipa naturaliter cōuenit nobilioib⁹
mundi corporib⁹ pura celestib⁹. Qz etiā corpora
beator⁹ sunt nobilissima corpora post mortuo⁹
resurrectionē patet. qz ipis debet nobilissimus
loc⁹ pura ipm celū emperiu. 2. P. h̄ac impa-
sibilitatē cōuenire corporib⁹ beator⁹ inuit apl⁹
i. ad Lhoz. xv. cū ait. Optet em corruptibi-
le h̄ induere incorruptionē. ⁊ mortale hoc in-
duere immortalitatē. Sup quo verbo dicit glo-
sa. Omnes habebūt eq̄liter q̄ pati nō possunt.

3. Causaz autē isti⁹ impassibilitatis quidaz
assignat cessatōez ipi⁹ mot⁹ celestis. qz mot⁹
celestis est prim⁹ omniū motuū corporaliū.
vt patz. viij. phisicor⁹. Sz cessante pmo mo-
tu necesse est omnes alios mot⁹ cessare. 4. Sz
cōtra istos est articul⁹ parisien⁹ q̄ dicit. q̄ stā
te celo ⁊ tigne approximato stupē dicere q̄ ig-
nis nō cōburat stupā error. Et ideo dicen-
dū. q̄ hec impassibilitas principaliter causat
a diuisa volūtate inqzū tollit ordinē subiectō
nis corpor⁹ ipoz beator⁹ respectu quorūcunqz
agentiu⁹ actōne corruptiua seu afflictiua. tñ
immediate h̄mōi impassibilitas aliq̄ mō cau-
sat ab ipa beata ala q̄ h̄mōi corp⁹ informat. cui
de⁹ dedit talē virtutē q̄ corp⁹ p ipam viuifica-
tū p̄ p̄seruare ab omni actōe leſiua. Et istd. vi-
det innuere bear⁹ augustin⁹ in libro ad dyo-
scor⁹. vbi ait. Tā poteris nature fecit de⁹ aiaz
vt ex ei⁹ plena felicitate redūderet in corp⁹ sanī
tas ppetua ⁊ vigor⁹ incorruptibilis. Sz cō-

tra istaz cōclusionē p̄ argui sic. Corp⁹ xpi in
hoc mundo fuit passibile. ergo impassibilitas
nō est dōs corporis informati p̄ beatā aiaz. An-
tecedēs patet. qz sua passione nos a morte re-
demit eterna. put catholicā fide tenem⁹. Lō-
sequētia etiā patet. qz aia xpi fuit beata a pmo
instanti sue creatōis. 5. P. nullū violentū p̄t
esse perpetuū. ergo om̄e corpus humānū qnqz
dissoluet. nec p̄ cōsequēs erit impassibile. En-
tecedēs habet pmo ce. et mun. Lōlequētia p/
bat. Qz vñiqdōz dū est extra locū suū p̄priū
detinet violēter. Sz qzdiu quattuor elemēta
integrant corp⁹ humānū vel qd̄cunqz aliud
corp⁹ mixtū. tādiu sunt exera suū naturale lo-
cū. ergo vñiqdōz tale corp⁹ qnqz dissoluet ut
singula elemēta ipm cōponentia tendat ad p/
pria sua loca. 6. P. philosoph⁹ pmo de ce. ait.
q̄ nō potest esse q̄ aliquid sit possibile corrupti-
re tamē nūqz corrumpat. Per hoc em ibidez
pbat cōtra platonē. q̄ celū nō p̄t esse corrupti-
ble ⁊ tamē p causaz extrinsecā ppetuari seu p/
petue cōseruari. Sz corp⁹ cuiuslibet beati est
possibile corrupti. igil nō potest ppetuari. nec
p̄ cōsequēs erit impassibile. 7. P. om̄e mor-
tale est passibile. Sz om̄e corp⁹ humānū emor-
tale. ergo tc. Maior patz. qz dato q̄ nō om̄e
passibile sit mortale. tamē ecōuerso om̄e mor-
tale est passibile. Minor pbat. qz illud qđ ē
de diffinitōne homis hoc est impossibile nō
cōuenire homini. Sz mortale est de diffiniti-
one homis. est em sua differētia distinc̄tia.
⁊ p̄ cōsequēs diffinitiua. fin⁹ porphiriū q̄ ait.
Sum⁹ em rōnales nos ⁊ dñs. sz mortale ad-
ditū hōbis sepat nos ab illis. 8. Corp⁹ cō-
positū ex cōtrarijs nō potest esse impassibile
Sz corp⁹ cuiuslibet beati est cōpositū ex cō-
trarijs. Maior patet. qz cōtraria approxima-
ta agūt in se mutuo. ⁊ p̄ cōsequēs a se mutuo
patiunt. Minor patet. qz cū idē corp⁹ nume-
ro resurgat. vt patet ex dicit⁹ superi⁹ dist. xliij.
arti. iij. ⁊ corp⁹ humānū ante resurrectionē fu-
erit cōpositū ex cōtrarijs. optet q̄ etiā post re-
surrectōez sit cōpositū ex ḥrijs. Si ei post re-
surrectionē n̄ esset cōpositū ex ḥrijs. tūc vñ
esset idē corp⁹ qđ fuit ante. qđ est cōtra fidēz
catholicā. vñ antē nō fuisse cōpositū ex cōtra-
rijs. qđ est cōtra verā philosophiā. 9. P. que
habet cōmūnē materia sunt ad iuicē trāsmu-
tabilia. ⁊ p̄ cōsequēs ab iuicē passibilia. Sz
corpora beator⁹ habet cōmūnē materiā cū cor-
porib⁹ elemētoz. ergo tc. 10. gregor⁹ sup
illud Johis. xx. infer dīgūt mūz huc. sic ait.
Corrupi necesse est qđ palpat. nec palpari p̄

Instantia

Extra ista

Solutio.

Ad. 1.

qd̄ n̄ corrupit. Sz corp⁹ beat⁹ p⁹ resurrectōe⁹ est palpabile. qz sanct⁹ thomas tetigit corp⁹ xp̄i postq; surrexit a mortuis. qz corp⁹ beat⁹ erit corruptibile. t p̄ q̄ n̄ erit ipassibile.

Sz ista n̄ ocludit. Qz sicut pbat beat⁹ augustin⁹. xij. de trini. c. viij. beatitudo stare n̄ pt cu mortalitate nec cu aliq⁹ afflictua passione. nā talia repugnat vere beatitudini.

Ad. 2. Ad p̄mū nego psequētia. maxime si. psequētia intelligit de alijs beatis qz de xp̄o. Ad pbationē dicendū qz quis xps fuerit verus coprehensor. in cu h̄ fuit ver⁹ viator. qz dñi vixit in h̄ mūdo. t ideo n̄ fuit simile de xp̄o t de alio quocūz beato. qz ita est coprehensor. qz nullatenus est viator.

Etia dñs ih̄s xps vsu impassibilitatis ac ceteraz triū dotū corporis glificati adhuc viator existēt assumpit t assumere potuit qn̄cū. qz voluit. Assumpit em̄ vsuz impassibilitatē qn̄ sine sui lessone corp⁹ suū ad manducadū discipulis suis tradidit. vsu claritatis qn̄ co rā petro iacobo t iohāne trāfigurat⁹ fuit. vsu agilitatis qn̄ sup vndas maris ambulauit. t vlu subtilitatis qn̄ de illibata virgine nat⁹ su it.

Ad. 3. Ad secundū nego psequētia. Ad pbationē dicendū qz minor est falsa. qz clemētia n̄ sunt in mixto sb̄ ppr̄is suis formis substāti alib⁹. Sz sunt in eq̄ p̄tualiter sb̄ vna forma mixta. igit ut sunt in mixto tūc loc⁹ eoz natural est locus naturalis cōpetens ipi mixto.

Qz aut̄ forme elemētōz n̄ sūt in ipo mixto. pba uilib. ij. dist. xv. arti. ij. Ad tertiu dicendū qz maior n̄ est va. qz nulla res est ita corrūptibilis quin p potentia dei possit perpetue a corruptōe pseruari. Etia minor deficit. qz sicut dicit beatus augustin⁹ sup Ben. t habet ij. shiaz. dist. xix. homo p̄mo creat⁹ a deo ac cepit posse n̄ mori. Sz in vita beata habebit n̄ posse mori. Sz si corp⁹ hois beati posset corrūpi. tūc homo beat⁹ posset mori. cui⁹ oppo sitū euīdēter habet ex iā dicta autoritate. Eti am hō beatus n̄ esset melioris adiacionis. qz hō primo creat⁹. qz potuit n̄ mori. vt pat̄ ex eadē autoritate.

Ad. 4. Ad quartū nego minorē inq̄tū ipa extendit ad corp⁹ hois beati. qz sic celū. p nūc dicit incorruptibile. qz km̄ ordinē p nūc a deo institutū celū n̄ est subiectū aliquibus causis secūdis ipm̄ corrūpere potentib⁹. sic corp⁹ homis post resurrectionē erit incorruptibile t īmōrāle. eo qz km̄ ordinē quē tūc de⁹ instituet corp⁹ homis n̄ erit subiectū aliquibus secūdis causis corruptiuis. t aia beata inseparabiliter corp⁹ illud pficiet. t p̄tute a deo sibi tradita pseruabit. ne vñqz ab aliq⁹ intrin

see⁹ vel extrinsec⁹ corrumpat. Ad pbatio nem nego iter⁹ minorē. nec valerbi dictū por phirij. qz a dijs h̄ est ab angelis sufficienter distinguunt p̄ h̄ qz ipi sunt intellectualis natura. Nos ho sum⁹ rōnalis nature. t ipi intelligunt sine discursu. nos vero cu discursu. ex q opatōe distincta sufficiēter arguit nostra natura ab angeloz natura specificē fore distincta.

Ad quintū dicendū qz quis maior sit va manēte ordine actiui t passiui inter hm̄i cōtraria. tñ virtute diuina mutato vel suspeso hm̄i ordine. tūc maior n̄ est va. Dato enīz qz de⁹ tolleret v̄l suspēderet ordinē actiui t passiui qz fm̄ cōmūnē curiuz quē videm⁹ est p̄d. n̄ unc inter ignē t aquā. licet mutuo se p̄tinge rent. tñ nullū istoz ageret in altez. nec ab altero patet. Et qz vt pdicū est virtute diuina tollet hm̄i ordō inter calidū t frigidum. hu midū t siccū qz ad cōpositionē occurrit corporū beator̄. ideo vñū istoz n̄ ageret in altez. nec ab altero patet.

Ad. 5. Ad sextū dicendū qz maior n̄ est vera. nisi talia entia materiā cōmūnē habentia etiā habeat ordinē actiui t passiui ad se iniucc. qualiter n̄ erit in pposito. qz loquēdo de actōne lesina t corrūptua. tūc n̄ elemēta habet virtutē agēdi in corpora beator̄. nec ecōuerso.

Ad septimū dicendū qz licet illud dictū gregorij sit vez. supposito ordine naturali quē p nūc videm⁹ in istis reb⁹ infēriorib⁹. sublato tñ illo ordine n̄ est vez. Sz respectu gloriosi corporis xp̄i iste ordō fuit mutat⁹ p mirabiliē rei virtutē. Propter qd̄ imēdiate post verba pdicta subdit gregorij. Sz miro modo ac inestimabili redeptor nōster t incorruptibile post resurrectionē t palpabile corp⁹ exhibuit.

Locūsū secūda est qz scđo modo loquēdo de impassibilitate. s. inquātū opponit passioni qz est sal⁹ t pfectio. qua passiōne patet nec corrūpit nec ledit. Sz pficit. sic impassibilitas n̄ spectat ad dōtē corpora beatorū. Qz potētie sensitiae in beatis n̄ erūt ocio se. sed qn̄qz vel semp suis actib⁹ erūt plūncte. Lū igit sentire sit qd̄dā pati. vt apparet. ij. de aia. ergo tē.

Ip̄i beati oculo corpali vide būt corp⁹ chūsti. t corpora sua mutuo. ac alias res sensibiles. put faciūt ad eoz delectationē. semoto om̄i eo quo hm̄i res possent inferre aliquā lesionē. igit pdicto modo n̄ habet īmōrabilitatē. Antecedēs patet ex multis sanctoz auto ritatib⁹. Locūsū secūda est qz īmōrabilitas modo quo accipit in ista secūda locūsū excludit oēm delectabile p̄ssionē ab eo qd̄ īmōrabilitate dicit hm̄i īmōrabilitate.

Ad. 5.

Ad. 6.

Ad. 7.

Locūsū secūda.

Articulus
tercero.

Prin. pcelo

Quatuor ad tertium

Articulus pono duplice conclusionem. Prima est, q̄ corpora glorificata erit perfecta dote agilitatis. Quia illa corpora que nō solū sup terrā vix etiā in aere velocissime possunt moueri ad omnē differentiā positōnis motore proprio et intrinseco. Illa sunt agilia. Sed corpora beatorum seu corpora glorificata sunt h̄mōi. ergo tc. Major pater. Et minor latit⁹ habet p̄ glosas et expositores sapientie. s. i. sup illo verbo. Fulgebunt iusti et sancti scintille in aruſdineto diſcurrent. 1. P. si aliquis homo posset volare per aerem ab illo hoc q̄ lassaret. et velocissime moueri sine labore. ille utiq̄ dicceret predictus mira agilitate. Sed quilibet beatus resumpto suo corpe hoc potest. vt patet Isa. xl. vbi dicitur. Qui sperat in domino mutabut fortitudinem. afflument pennas sicut aquile. current et nō laborabut. ambulabut et nō deficiet. 2. P. nisi beatorum corpora valde essent agilia. tunc nequaquam cum suis corporib⁹ possente ad celum ascendere. qd tamē facient ut fide tenem⁹ immediate pacto extremo iudicio. qz equali velocitate si cut angeli dei ascendēt cū ipso iudice. s. domino ihu christo. 3. Forte dicens q̄ corpora beatorum nō possunt moueri. ergo nō habet dote agilitatis. Esequētia patet. quia illa q̄ sunt agilia nō solū possunt moueri. verū etiā de sarcili mouent ad omnē differentiā positōnis. Antecedens pbatur multipliciter. 1. Primo q̄ omnis motus est ppter aliquā intelligentiā. Sz quādo beatū cū suis corporib⁹ erit in celo. tunc nullā penitus habebunt intelligentiā. 2. Secundo qz si mouerent. tuc violenter mouerent. Falsitas cōsequētia patet. qz vera beatitudine nō cōpātit aliquā violentiā. Patet etiam cōsequētia. qz qd remouet a loco sibi summe cōuenienti hoc violenter mouet. Sz quādo corpora beatorum sunt in loco celesti. tuc sunt in loco sibi summe cōuenienti. agit si inde mouetur. tunc violenter mouebunt. 3. Tercio quia omnis motus est actus entis in potentia. et p̄ cōsequētis imprecis. vt patet. i. phisi. Sed corpora beatorum sunt entia perfecta. ḡ tc. 4. Quarato. quia mot⁹ nō est sine tempore. sed tuū nō erit temp⁹. quia surauit angel⁹. Apocal. x. per viuēntē in secula seculorum. quia tempus nō erit ampli⁹. 5. Quinto qz beatū fū determinata merita erit in determinata approximatio ad christū. ergo illi qui erit p̄ pīnq̄ores nō mouebunt ad loca remotiora. nec illi qui erunt

rem oīs q̄ reō mouebunt ad loca p̄ pīnq̄ores.

Dicendū q̄ istud antecedens nō est verū.

Ad primā pbationē dicendū. q̄ licet motus naturalis sit ppter intelligentiā. tamē mot⁹ voluntarius lepe cōtingit ppter arbitrii libertatem ppter intelligentiā. Sz mot⁹ beatorum nō est per naturā ē necessitatē. sed est per voluntariā libertatē.

Ad secundū nō ego cōsequentiam

Ad pbationē dicendū q̄ corpo q̄ mouet a motore intrinseco qui cōfert vim ipi corpi moto. ideo nullo modo mouet violenter. Non etiā libere a tali motore qui ad eundē locū potest h̄mōi corp⁹ reducere quādocumqz sibi placet.

Ad tertium dicendū q̄ licet mot⁹ ad formā

lit entis imprecis et perficiendi p̄ terminū qui acquirit p̄ motū. tamē mot⁹ ad vbi potest esse entis perfecti. sicut apparet de celo et de substantiis separatis que mouent motu locali. quāuis sunt entia perfecta ex suo motu nullā intrinsecā perfectionē acquirētia.

Ad quartū patet ex his que dixi dist. xlvij. arti. iij. in solutione prime instantie.

Ad quintū dicendū q̄ beatos moueri ad loca remotiora potest duplicitate intelligi. Uno modo cū priuatione prioris loci. ita q̄ nō liceat eis reuerti ad locū de q̄ recesserūt. Alio modo sine h̄mōi priuatione. ita q̄ libere possunt quādocumqz volūt ad eūdem locū reuerti. Et isto secundo modo cōsequentia nō est vera. quāuis primo modo sit cōcedenda.

Sicut em̄ in regno terrestri priu-

cipes regni habent determinatos situs circa regem. ita q̄ quilibet p̄ pīnq̄ vel remot⁹ iuxta suā dignitatē se ponit circa regē. et tamē se pe mutant loca sua. salvo semp. iure vniuersi- iusqz sic in regno celesti tc.

Locūs secunda est. q̄ quāuis ratione pdicte agilitatis anime beatorum mouent sua corpora valde veloci- ter. tamē nō possunt h̄mōi corpora d̄ loco ad locū mouere in instanti.

Szia om̄e diuīsibile dū a virtute creata mouet. necessario fū aliquā partē sui est in termino a quo. et fū aliquā in termino ad quē. et per cōsequētis mo- uebitur successione et nō subito seu in instanti.

Sz qdlibet corpus glorificatum est diuīsibile. et anima ipsi mouens est virtutis finite. ergo tc. 6. aliqua virtus creata mouet corpus in tempore. ergo nulla virt⁹ creata potest mouere corpus in instanti. Antecedens est p̄ se notū. Esequētia pbo. qz sicut patet. vi. phisi. quantū mensura ipsi⁹ mot⁹ abbreviat: tantū oportet q̄ virtus mouentis sit fortior. supposito q̄ idem mobile moueat per equale spaciū. Sz instantis quantū ad breuitatē mē

Solutio
Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Cōclusio
scđa.

Instantia

Oplo con
traria.

sure excedit in infinitum tempus et quicunqz partē temporis. ergo virtus potens mouere in instanti excedet in infinitum omnē virtutē in tempore. et per consequētū nō potest esse virtus creata. quia nulla virtus crea ta excedit virtutē finitam in infinitū. **S**ed oppositū istius cōclusionis tenet quēdā opiniō. Quia ut dicit positoris istius opinio nis. spiritus mouent in instanti. Sed corpora gloriosa mouent equali velocitate sicut spiritu tuis. **P**. hoc idem probant autoritate augu sti. qui ait. q̄ sicut radis solis nō citius est in oriente q̄ in occidente. sed veraqz spacia pari certitate transcurrit. ita et corpus glorificatuz. quia ubiqz voluerit animus p̄tin erit et corpus. **P**. post resurrectionē nō erit tempus. ergo motus illorū corporū nō mensurabitur tempore. et per consequētū mensurabitur instanti. **L**ōsequētū patet. Etiā antecedēs habetur Apocal. x. **A**ld primum dicēdū q̄ major nō est vera. Et hoc apparet ex his que dixi lib. i. dist. xxvij. arti. h. cōclusione tercia. **A**d. 1. **A**ld secundū dicendū q̄ augustin⁹ nō loquitur ibi quantū ad existentiā veritatis. sed quantū ad apparentiā sensibilitatis. quia si sensus videret trāsitū corporis gloriosi. iudicaret h̄mōi transit⁹ durationē esse eque indi visiblē sic ueraeris illuminationē. quānis in hoc sensus deciperet. quia et si sensus nō decipiatur circa p̄prium obiectū. decipiramē potest circa obiectū comune. **A**ld tertii patet dist. xlviij. arti. iiiij.

Articulus
quart⁹.

Quatū ad quartū
articulū primo pono hanc cōclusionē. q̄ beatorū corpora erūt summe subtilia. Quia corpus potens existere in eodem loco cū alio corpore equali sibi hoc est summe et maxime subtile. **S**ed corpus cuiuslibet beati hoc potest. ergo ic. Maior est nota. **M**aior etiā patet. q̄ si datur oppositū. tūc nullus beatus cū corpore suo possit transire celū nisi dilaceraret ipm qđ est falsum et catholice doctrinē cōtrariuz. **P**. corp⁹ christi est predictū iā dicta subtilitate. ergo et corpora beatorū habebunt h̄mōi subtilitatem. Antecedēs esse verū ostēdit christ⁹ tā in sua nativitate quādo de virginē natus fuit absqz virginis lessione. q̄ in sua ascensione quādo om̄es celos transiuit absqz celoz dilaceratione. **L**ōsequētū patet ad phl. iiiij. vbi ait apls. q̄ christ⁹ reformabit corp⁹ humilitatis nostre configuratū corpori claritatis sue.

Forte dices. ex hoc dicit corp⁹ subtile. q̄ habet pauciores partes materie sū equali vltimā orū. **S**ed corp⁹ glorificatū habet easdē partes materie quas habuit pri⁹ q̄ cōfūtū glorificatū nō pauciores. ergo nō videt esse subtile. **E**tīd p̄tra minorē prime rōmis est cōmuniā opinio phoz. qui iuxta sua principia habetē ponere. q̄ impossibile sit duo corpora similē esse in eodē loco. sicut patet. iij. phisicorū vbi ponit arresto. q̄ qua rationē duo corpora simul possent esse in eodē loco. endē ratione infinita corpora possent esse similē in eodē loco. Et patet ista cōsequentia arresto. ex b. q̄ qua rōne dimensiones prioris corporis nō resistērēt in eodē loco dimensionib⁹ secundi corporis. cadē rōne dimensiones istoz duoz nō resistērent dimensionib⁹ tercij corporis. nec dimensiones istoz triū resistērēt dimensionib⁹ quarti corporis. t̄ sic deinceps vñqz in infinitū. **P**. vñū corp⁹ nō p̄t esse simul in plurib⁹ locis. ergo nec plura in uno loco. **L**ōsequētū patet. q̄ equalis videt esse comparatio plurū corporū ad vñū locū. et plurū locoz ad vñū corp⁹. Antecedēs multipliciter est probatū dist. x. q. i. arti. i. **P**. vñū corp⁹ glorioluz nō potest esse simul cū alio corpe gloriozo in eodē loco. ergo nec cū corpe nō gloriozo. Antecedēs cō muniter p̄cedit. **L**ōsequētū p̄bat. q̄ si illa q̄ sunt magis similia nō possunt esse similē eodē loco. nec illa q̄ sunt min⁹ similia poterūt esse simili. **S**ed corp⁹ glorioluz magis assimilat corpori glilio q̄ corpori nō gloriozo. ergo ic. **P**. si duo corpora essent iā eodē loco. tūc duo corpora similē terminarent ad eandē superficiē. **L**ōsequēs est impossibile. q̄ impossibile est plā corpora terminari ad vñū terminū. **L**ōsequētū etiā patet q̄ ambo corpora cōtentā terminarent ad vñmā superficiē corporis cōtinentis. **P**. si duo corpora essent simul in eodē loco. tunc vñalinea nō esset vñā linea. **L**ōsequēs est impossibile. q̄ implicat manifestā contradictionem. **P**robatio p̄sequētū. q̄ fin principia geometriæ interduo p̄dicta impossibile est dare plus res lineas rectas. s̄z vñā tantū. Positū ergo duob⁹ corporib⁹ in uno loco. tunc si linea recta trahit ab uno extremitate puncto illius loci. ad aliū extremitate punctū eiusdem loci. ista linea trahit ambo corpora locata. et per consequētū h̄mōi linea vñūquodqz istorum corporum respiciet. et sicut suum subiectū immediatū. Cum igitur impossibile sit vnum accidēs simul informare duo distincta subiecta. ergo propter dualitatem subiectorum impossibile erit h̄ac linea.

Instantia
plura
corpa non
possint simili
cēs i cōdezs
loco.

esse unum. Sed ex predicta regula geometriae necessitate erit hinc linea esse unam. igitur quod necesse est esse unum. impossibile est esse unum.

Cotra isto

Et quod iste non possit existere. ideo sic procedatur. **P**rimo contra hinc phos per hoc apud eum. **N**on enim possit existere quod naturaliter duo corpora simul habeant esse in eodem loco. **S**ed ostendatur si in veritate qualiter est possibile plura corpora esse simul in eodem loco. **E**t tertio respondetur ad ipsum phos motiuum. **Q**uo ad primum per contra phos sic argui. Ferrum et ignis sunt simul in eodem loco naturaliter. ergo duo corpora sunt naturaliter in eodem loco. **L**oquentia patet. quod ferrum et ignis sunt duo corpora etiam species differentia. Antecedens probatur. quod in ferro condente non est aliqua pars ferri que signari possit quin cum ea sit vera ignis. ergo in loco in quo est hinc ferrum. tantum est de igne. quod est de ferro. **L**oquentia patet. quod si non esset ibi tantum de igne. quod est ibi de ferro. tunc optaret quod cum aliquo parte ferri non esset ignis. Antecedens probatur. quod operatione facit scire formam et naturam rei. ut patet. viij. methodi. sed cuilibet per ferri igniti conuenit sola operatione ignis. nam si adiungitur stupore eius incedit ea et generat vero ignem. ergo qualiter per hinc ferri non habet secundum vero ignem. **F**orte dicetur quod non omne quod generat ignem est ignis. quod quoniam generat ignem ex collisione corporum. quoniam ex refracte radiorum solarii. **R**espondeo quod licet generatio equum illud quod non est formaliter ignis possit generare ignem. tamen non potest fieri generatio vniuersalitatis corporum. quod in generatio vniuersalitatis et genitum sunt vnius speciei specialissime. **S**ed cum ex contactu igniti ferri generatur ignis. ibi est generatio vniuersalitatis. quod patet ex formalis similitudine qualitatis in generante et in genito. **E**t confirmatur primum antecedens. quod vbicumque per propria qualitas alicuius subiecti repicit. ibi etiam illud subiectum repicit. **S**ed in quocumque loco inuenitur ferus ignis. in illo loco inuenitur calor in summo. quod est per propria qualitas ignis. ergo in eodem loco cum ferro erit ignis. **P**er si ponitur mica de pane regenti in vino statim humor vini diffunditur per omnes partes illius panis. ergo posito illo casu. vini erit in eodem loco cum qualiter per illius panis. **A**ntecedens patet sensibili experientia. Patet etiam sequentia. quod humor vini est accidentis vini inseparabile. et per consequens nusquam potest separari nisi ibidem reperiatur vini. **E**t eodem modo per argumentum spongii madefacta cum aqua. et de aliis comitibus. **Q**uo ad secundum est adhuc tenui. quod quoniam simus in eodem loco possunt

Probat quod
duo corpora
naturaliter si-
mul sint in
eodem loco.

Instantia

Solutio.

Duo plu-
ra corpora

naturaliter esse in eodem loco similiato. hoc enim potest esse sine omni repugnativa fieri potest virtute diuina eodem loco. Et hoc placet per ea quod dixi dist. x. q. iij. art. i. in respondendo obiectis ibidem adducunt contra venerabilem doctorem egidiu. **P**er hoc idem per probatum sic. Deinde per corporeum conservare in loco propter quod occupat vel replete locum. ergo virtute diuina possunt simul in eodem loco plura ponere corpora. **L**oquentia patet. quod non aliunde repugnat duo corpora simul esse in eodem loco. nisi quod virtutem naturaliter aptum natum est replere locum et occupare ipsum. et ideo replete loco per vnum locum non potest recipere alterum. **S**ed sublata causa repugnativa tollit repugnativa. ergo dato quod vnum non replete locum. tunc poterunt esse simul in eodem loco. Antecedens probatur. quod deinde potest qualiter re in eodem conservare suspenso suo naturali effectu. maxime si hinc effectus dependet a taliore in genere causae efficientis. **S**ed replere locum est naturalis effectus rei quae existentis in loco. dependens ab ea tantum a sua causa efficiente. ergo deinde requiri potest facere quod homo sit in igne. et tamen ignis non calcificat eum. et quod sit in aqua frigida. et tamen aqua non infrigidet eum. et sic de singulis causis loquendo de causis efficientibus. de quibus ad per sensum loquor. **M**inor etiam patet quantum ad primam partem qua dicitur quod replete loci est naturalis effectus corporis existentis in loco. **S**ed quantum ad secundam partem per probatum sic. Ista causalitas vel est in genere cause materialis: vel formalis: vel finalis: vel efficientis. Non materialis. quod vel esset materia ex qua. vel materia in qua. Non primum. quod illa materia constituit unam essentiam cum forma cuius est materia. **S**ed ex corpore replete et replete non constituit una essentia. Nec secundum. quod replete non est in replete. alias idem repleret seipsum. Nec formalis. quod si replete loci esset effectus formalis locati. tunc oportet quod locatum esset forma loci cuius hinc effectus communicat. Nec finalis. quia finis est posterior in essendo his que sunt ad finem. quorum ut sic dicitur esse causa. **S**ed corporeum naturaliter est prius huiusmodi replete. Ergo per sufficientem divisionem sequitur quod ad corporeum existens in loco reducitur loci replete tantum ad causam efficientem. **P**er resistere alteri corpori in eodem loco est actus naturaliter posterior corpori resistente. ergo deinde per quecumque corpora in eodem loco ponere propter quod vnum resistat alteri. Antecedens patet. quod dimensiones corporis sunt causa resistentie vnius corporis respectu alterius.

Instantia

In eodem loco. ut patet. illij. physi. et p. sequens erunt naturaliter priores tali resistentia. et inde pendentes ab ea. quod causa est ad cuius esse sequitur aliud. ut dicit. v. mecha. Consequientia propter quod potest re naturaliter priore inesse coherens. res sine quoque posteriore ab ipso realiter differente. maxime si taliter sit pura potentia. Forte dicet quod doles corporis gloriosi dicunt corpori conuenire virtute ipsius anime beatae. et ex redundantiā beatitudinis ipsius anime. Sed omnibus predictis cōcessio non probatur quod virtute aīe corpore habeat huius subtilitate qua simile possit esse cum alio corpe in eodem loco. quācumque pertinet quod hoc possit esse virtute divina. ¶ P. ubi nulla sit resistentia ex parte mediū ibi motus sit in instanti. Sed iuxta ista dicta quoniam corpore glorificatum mouet per aliud corpore. tunc nulla sit resistentia ex parte mediū. ergo corpore glorificatum per instanti de loco ad locum moueri. cuius oppositum est possumus et probandum in conclusione secunda tercij articuli. Major patet. iij. physicoz. c. de vacuo. Minor etiam patet. quod sine virtute dividua tollat positionem unius istorum corporum. ut dicit prima ratio. sine loci repleto. ut dicit alia ratio. sine resistentia unius ad alterum. semper sequitur ista minor. ergo rē. ¶ Ad primū dicendum quod ista subtilitas per tantum dicit corpori conuenire per animam beatam. quod quācumque a deo sit effectu. in virtute diuina eā non efficit nisi cōcurrēt ipsius anime placita voluntate. quādō enim et quoties placet anime ut modis predictis tollat huius resistentia. tunc et quoties tollit. et non aliter. Sicut enim posito quod imperator daret alicui centum marcas. quādō et quoties ego velle et non aliter. tunc quācumque imperator esset causa doni illius principalis et effectuam. tamē ille homo diceret huiusmodi donū habere per me. eo quod donū istud modo predicto dependet a mea libera voluntate. sic in pposito rē. ¶ Ad secundū dicendum quod multi negarent maiorem. quod ut ipi dicitur. non solum ppter resistentia mediū. sed etiam ppter dustantia terminorum necessario discernit tempus in omni motu. Non de isto dicto ad psonis non curando. dico quod si maior habeat aliquā veritatem loquendo de motu naturali. quod gravia mouent deorsum et levia sursum. quod in tali motu non regnit tempus ppter resistentia mobilis ad motorē. sed solū ppter resistentia mediū. cum illa maior non est tamen loquendo de motu animali et processu. quod etiam si esset dare vacuum per quod animal motu processu moueretur. adhuc huius motus tempus incertus. quod et si in tali motu non regneret tempus ppter resistentia mediū. tamen regneret ppter resistentia

mobilis ad motorē. Cum igitur corpore gloriosum per alia corpora modo supra dicto non moueat motu naturali. sed potius animali et processu. id motus ei tempore meliorabit. dato etiam quod in tali motu illa sit resistentia ex parte mediū. ¶ Forte dicet quod istud non valeat. quod si in dicta sententia sic aīa beatitudine perfecte obedit ipse deo. sic corpore glorificatum perfecte obedit ipsi aīe. et est perfecte in ipsius aīe parte. Sed quod perfecte obedit hoc nullam dat resistentiam ergo etiam in motu beatorum hominum progressu nullam videt esse tempis appositiō ppter resistentia mobilis ad motorē. Hic potest dici quod huius perfecte obediētia corporis ad aīam intelligentiam est quācumque ad vires sensituas. quod nullam velut rīus ostendit rebellionē ptra superiorē aīe portionē. Etiā si attendit ista obediētia corporis quo ad molē et gravitatem corporalem in ordine ad motum. tunc non est sic accipitēda quod nihil pondus et gravitas se teneat ex parte corporis. Semper enim manet aliquid ponderis ratione cuius corpus a virtute finita non potest motu progressivo moueri in instanti. Sed p tanto ista obediētia dicit esse perfecta et sine resistentia. quod tamen superminet virtutem anime super huius corporis gravitatem. quod in quācumque voluerit velocitate. mensurabiliter tamē tempore. poterit corpore mouere absq; omnium lassitudine et fatigatioē. ¶ Et ex his ad formā argumenti dicendum ad missorē. quod licet illud quod perfecte obedit nullam pbeat resistentiam inducentē lassitudinem in suo motore. tamē ex hoc non habet quin talē pbeat resistentia rōe cuius motus eius fieri in tempore. Sunt etiam quidam doctores qui causam istius impossibilitatis duorum corporum in eodem loco dicunt dote subtilitatis ppter ea mediante tollit grossierias corporis. Sed quod istud non valeat ostendit incidenter. dist. p. q. i. arti. i. in responsione instantie ducte contra primā rationē. ¶ Multi sunt etiam modi dicendi aliorū dimerorū doctorū. quos recitationes ad psonis causa breuitatis omittimus. Per predicta etiam patet responsio ad instantiam factam ptra conclusionē. quod subtilitas non conuenit corpori glorificato ppter carensiam materie. sed p cōpossibilitate essendi cum alio corpe quam in modo predicto habere a deo effectu. et ab alia materia. ac aliquid modo determinatiue ppter libertatem sive velle. ut iam dictum est in instantie ppter resistentiam adducite. ¶ Ad primū argumentum factum ptra minorē dīm quod sententiaz arresto. credo esse verā. nec dīna est ī me. Quod si sola virtute diuisa duo corpora ppter simileē eīs eodem loco. sic si de velle vellet in finita corpora absq; repugnātia possent esse in eodem loco. ut apparet ex his quod dixi lib. iij. dist.

Instantia

Solutio.

Henricus d
gan. et pet.
de tharan.Solutio
rōis cōtra
clouem.Solutio
rationū cō
tra minore
Ad. 1.

Ad. 2. s. q. q. arti. iij. Ad secundū nego antecedens, qr oppositū ei⁹ pbaui dist. p. q. i. arti. i. et ibidē rōnibz contrarie opinionis est r̄sumum.

Ad. 3. Ad tertīū nego antecedēs, loquēdo de potētia dei. qr p. absolutā dei potētia possit si deo placeret vñ corp⁹ gliosū simul esse ī eodē loco cū altero corpe glioſo. Unū si istud aīs iue niret dictū ab aliq. sc̄rōz tūc debz intelligi dō potētia dei ordinata, q̄ de⁹ solū dicit illa posse q̄ ab eterno fieri ordinata. de q̄z numero n̄ credit esse illud. I. q̄ vñ corp⁹ gliosū simul sit ī eo dē loco cū altero corpe glioſo. Sz q̄ qñqz corporis gliosū sit cū corpe nō glioſo. Hab eterno credim⁹ a deo esse infallibiliter ordinatū. Et id istud cōmuni⁹ dicit esse possibile. qr ei⁹ possibilitas reducit ad potētia dei ordinata. Sz inq̄tū ista cōpossibilitas corporis glificari cūz alio corpe reducit ad aīam beatā. tūc negāda est cōsequētia. Ista em̄ cōpossibilitas duorum corporis quūs sit effectuē a deo. tñ ab aīa ē meritoue. et etiā aliq modo determinatiue a velle ipi⁹ aīe. put vire⁹ diuina ad h̄ se determinauit q̄ qñ vult aīa q̄ corp⁹ suū sit cū alio corpe. tūc imēdiate cooptat sibi vire⁹ diuina q̄ hoc fiat. Sz nūc est ita q̄ qñuis aīa meruerit q̄ corp⁹ suū esse possit in eodē loco cū corpe nō glificato. tñ nō meruit q̄ corp⁹ suū esse possit cū corpore alio glorificato in eodē loco. nec h̄ vult. qr hm̄oi velle esset inordinatū. et p. sequēs n̄ p̄t cadere in animā beatā. cui⁹ null⁹ act⁹ p̄t ēē inordinat⁹. Ad p̄bationē p̄lequentiē dicendū q̄ major in p̄posito nō est vera. qr similiter nō est causa p̄dicte cōpossibilitatis. qr causaliter est reducēda in potētia dei. et in meritū et velle ipi⁹ anime beate. Etiaz h̄ alijs rebo qñqz similitudo magis est causa in cō possibiliatis q̄z cōpossibilitas. Nā albedo cū albedine maiore habet similitudē q̄z cū dulcedine et tñ albedo cū dulcedine p̄t esse simul in eodez subiecto. Due autē albedines nō possunt esse simul. Ad quartū cōcedo p̄lequentiā. et nēgo falsitatē cōlequeris. loquēdo de superficie corporis cōtinentis. de qua p̄cedit ratio. vt patet in p̄batōne ipi⁹ cōlequentie. Ad p̄bationē falsitatis ipi⁹ cōlequentis dicendū. q̄ et si sit impossibile plura corpora terminari ad eundē terminū intrinsecū. tñ hoc nō est impossibile loquēdo de termino extrinseco. Sz ultima supficies corporis p̄tinentis est termin⁹ extrinsecus. corporis infra ipsaz p̄tentoz. igit⁹ tc. Ad qñ tū nego cōlequentiā. Ad p̄bationē dicendū q̄ illo casu posito. tūc ille linea erūt due. et nō

vna tantū. Et cū dicit. inter duo puncta tc. dico q̄ illa regula geometrica debet intelligi de punctis intrinsecis līca terminantibz. Sz p̄dicto casu positio tūc illa duo puncta signata in loco nō sunt termini intrinseci alicui⁹ linea fundate in corpibz cōtentis seu locatis. eo q̄ subiectiue illa puncta distinguantur a libet linea subiectiue in corpibz locatis existēre. et id posito p̄dicto casu. tūc illis duabz lineis respōdent quatuor puncta. quibz hm̄oi linee intrinsece terminantur. que puncta nō fundant subiectiue in superficie cōcana corporis locatis. que superficies est p̄pē loc⁹. Sz fundant in superficie corporeo locatoz. Tel potest dici q̄ si de⁹ tollit ab uno istoz corporoz positionez que dicit ordinē partitū in loco tūc p̄dicto casu positio solū erit ibi vna linea et nō plures. et tūc ad p̄bationē de dualitate subiectoz dico q̄ hic nō erūt duo subiecta illi⁹ linee q̄ p̄prie loquēdo tūc linea illa solū trāsaret illud corp⁹ qd̄ haberet positionez. sicut em̄ linea tracta p̄ quantitatē panis q̄ est in sacramēto altari nō est subiectiue in corpore xp̄i quāuis corp⁹ christi sit simul cū illis accidentibz et hoc p̄ tanto q̄ corp⁹ christi nō est sub illis accidentibz p̄m positionē que dicit ordinē partitū in loco. sicut p̄posito tc. Argumēta q̄ adduxi p̄tra istos curiosos philosophos quāuis nō cōcludat. tamē p̄ nūc ad ea nō respōdeo. hm̄oi respōsiōne philosophis cōmittēdo. Etiaz sufficiētia istaz quatuor dōtū que fuerūt isti⁹ questionis materia sic haberi p̄t. Ad hoc enīz q̄ corp⁹ ab anima beata resumptū nō sit ipsi anime onerosuz. sicut esse cōsuevit in hac vita mortalī. quatuor requirunt. duo. s. ex pte sensus. et duo ex pte mot⁹. Ma ex pte sensus primo requirit ut corp⁹ anime beate sit nobis passionū. s. sensibū speciez de faciliter recipiū. Secundo ut sit ignobilis passionū sciencie corruptiua et lesiuarū actionū ppulsuum. Ratione primi cōuenit tali corpori dōs claritatis. Ratōne vero secundi dōs impassibilitatis. Et similiter ex parte mot⁹ duo requirunt in hm̄oi corpe. Primo em̄ congruū est ut hm̄oi corpus taliter disponat q̄ motor suis ipm mouēdo nō lasset. Secundo ne in suo motu propter resistentiā mediū retardetur. Quo ad primū disponitur huiusmodi corp⁹ dōce agilitat⁹. Quo ad scđm dōte subtilitatis. Ad argumentū principale dicendū q̄ restringēdo decorē ad dōtales pfectōes. tūc Ad principale argu. maior nō est vā. Ad p̄batōnez dicendū q̄ regna possit esse ex suis naturalibz ita pulchra et

Nota sufficiētia do
tū beatōū
corporoz

Ad. 4.

Ad. 5.

cora. et ancilla ista imperfecti decoris suis natu-
ralibus. quod gruus esset plib modis ornari deco-
re accidet alii ancillae quam regina. Sicut apparet
si regina hester. quod perfecti decoris fuit si naturali-
bus. ideo noluit uti accidentalibus modis deco-
ris quoniam ingredi debet ad regem. Etiam posset
dici quod quis solus tres sint dotes aie. tamen hinc
tres dotes sunt prefectoris decoris quam omnes do-
tes corporis. etiam si mille essent. Logravit etiam
quod dotes aie possunt esse tres. iuxta tres ptes una
genus sanctissime trinitatis. quod sunt intellectus. vo-
luntas. et memoria. ut sic intellectus decorat do-
te cognitio. voluntas dote dilectionis. et memo-
ria dote inhesionis. ideo tc.

Lectio secunda.

Qulet etiam que-

ri utrum aliqd deo. Postquam magis
tracrauit te beatorum beatitudine
in generali. in ista pretractat de pluribus beatitudi-
nibus in speciali. Et diuidit in duas partes. Quia pri-
mo determinat de beatorum differenti cognitione.
Scio quod ipos gaudio et exultatione. ibi. Solet
etiam qui an in gaudio. Prima in duali. Nam primo
de cognitione quod beati deum videt et cognoscunt mo-
uet questionem. Scio huic questioni adiungitur nisi
one. ibi. Pluribus videt. Et hec in duas. Quia
primo ostendit quoniam beati in hominibus cognitione
pueniunt. Scio quod in illa cognitione differunt. ibi.
Sed in modo videndi. Sequitur illa pars. So-
let etiam qui. Et diuidit in quatuor partes. Quia primo
de beatorum gaudio mouet questionem. Scio po-
nit questionis determinatores. Tercio in contrarium
adducit unica objectionem. Et quarto obiectores
collit per duplice solutionem. Secunda ibi De his au-
gustinus ait. Tertia ibi. Sed quod dicitur. Et hec
est diuisio et similitudo per partes in generali. circa quam
qua in speciali.

Questio se-
cunda.

Quod beati nude videant diuinam essen-
tiam. Videat quod non. Quia ad his quod poten-
tia cognitione delectabiliter sit opatio. ne
cesseret quod in obiectu et potentia debita sit propor-
tio. Sed cognitione beatorum est delectabiliter. et in de-
nudam essentiam et quacumque potentiam creatam nullam est
proportio. cum essentia dei in nuda sit simpliciter insi-
nita. et omnis potentia creata sit finita. g. tc. **E**t o-
tra. quod videat sicuti est his nude videt et sine
velamine. Sed iohannes apostolus prima sua epistola dicit. quod
videbimus eum. sed sicuti est. g. tc. **E**t dum
plex sit beatitudo. si vie. de quod dicitur Mat. v. bea-

ti paupes spiritu recte. et patrie. de quod dicitur pp. ha. bea-
ti qui habitat in domo tua dicens secreta sectiorum
laudabunt te. de hac sedis beatitudine est praeceptum quod
statio intelligenda. et non de prima. In quo more so-
lito de quatuor est videndum. Primo utrum ad vi-
sionem nudam diuinae essentiae necessario requiratur in
videtur habere luminis glorie disponere ipsum ad
hominis visionem. Secundo de principali quesito.
Tertio utrum oculi beati equaliter videant diuina
essentia. Quartu utrum aliquis beatus videat
at oculis visibilium in diuina essentia.

Quatuor ad primum

pono duas dilectiones. Prima est quod non est impossibi-
le in humano intellectu hominis visione fieri sine
lumine glorie. Quia quoniamcumque aliquid obiectum intelligi
bile est immediate praecepit alicui potest intellectus. et
sufficienter mouet hominem potentiam ad suam visionem
seu cognitionem. tunc talis potentia nude per videre
seu cognoscere hominem obiectum. marie si tale ob-
iectum presentalis mouet hominem potentiam super ratione ob-
iecti. Sed sine lumine glorie deus qui est obiectum co-
gnoscibile. per esse immediate praesens in ratione obiecti
humano intellectui. et per ipsum sufficienter mouere
ad suam cognitionem seu visionem. quod per diuinam poten-
tiam fieri per quod humana intellectus nude videat diuinam
essentiam ab aliis lumen glorie. Namor videt esse
nota. quia si potentia cognitionis non cognoscit ita
tunc aliquod obiectum. sed vel est per tanto. quia hominem ob-
iectum non est praesens tali potestate. vel si est praesens. tamen
huiusmodi praesentia non est super ratione obiecti. sic deus est
praesens omni intellectui. et tamen non est praesens semper super ratione
obiecti. vel deus quod sit praecepit super ratione obiecti. non po-
tentia non sufficienter mouet ab hominem obiecto. sic
non obstante potentia cuiuscumque obiecti deus per suspesi-
dere potentiam ne recipiat vel precipiat motum per
praesens obiectum. Sed oculis ista impedimenta tolluntur in
ista maiori. g. tc. Minor etiam per quatuor ad omnes
suas partes. id est. Quia si de sue essentie nudam visi-
onem non possit immediate causare sine lumine glorie in
humano intellectu. sed vel est per tanto. quia intellectus non
possit hominem visionem quod est actus supernaturalis in se re-
periens mediante supernaturali dispositione. sic dicit
una opinio. vel huius est per excessum obiecti. puta
quod potentia intellectus humana est finita. id est
quod nullam proportionem habens ad obiectum infinitum
quod est essentia diuina non per hominem obiectum nude ita
erit. nisi eleuet aliquod supernaturali dispositio. puta
ipso lumine glorie. sic dicit alia opinio. Sed primum
istorum non sufficit. quia si intellectus humana non pos-
set recipere actum supernaturali nisi mediante dispositio
supernaturali. cum oculis dispositio supernaturalis sit actus

Articulus
primus.
Conclusio
prima

supnaturalis. igitur vel erit processus in infinitum
in homini supnaturalibus dispositis. vel intellectus
nunquam recipiet aliquem actum supnaturale.
quorum verum est inconveniens. Nec pro dici
secundum. quod divisa essentia non potest excedere in
finitum intellectum acceptum sine lumine glorie. sed
etiam excedit in finitum intellectum lumine glie in
formatum. quod per additionem finiti ad finitum non tol
lit excessus infinitus. Sed lumine glorie est finitum
cum sit quod creatum. Si igit propter infinitum excess
sum obiecti non posset de causare nuda visione
sive essentie in humano intellectu. absque lu
mine glorie. tunc nec mediate homini lumine pos
set talis visione causare. quod omnino est contra si
dem. 4 P. nihil est simpliciter impossibile.
quod evidentem non implicat contradictionem. Sed per
dictam visionem esse in humano intellectu. et lu
men glie non esse. non sunt contradictiones. quod in his
duabus dispositis aliud affirmatur. et aliud ne
gatur. 5 P. per ista conclusione etiam faciunt ea quod di
xi in prologo primi libri. q. iij. arti. i. Conclusionem
per me. Sed contra ista conclusionem sunt quidam
qui dicunt quod simpliciter impossibile sit et contra
dictionem implicet predictam visionem inesse huma
no intellectui sine lumine glie. Quod posito vi
sio supnaturalis non esset supnaturalis. quod de
plano est contradicendum. Probabam sequentia. quod ovis
illa visio est naturalis homini quam ex puris
suis naturalibus hoc potest attingere. et cui potentia
intellectiva hominis ex puris suis naturalibus
sine supnaturali dispositione est proportionata.
Sed si in humano intellectu fieret nuda visio
divina essentie sine lumine glie. tunc homini vi
sionem homo ex puris suis naturalibus attinge
ret. et potentia eius intellectiva ex puris suis natu
ralibus esset tali visioni proportionata. ergo talis
visio esset homini naturalis. Sed ex altera parte
homini visio est supnaturalis. quod cum ipsa inveni
atur attingit finis supnaturalis. Igitur actus na
turalis non esset naturalis. et actus supnaturalis
non esset supnaturalis. 6 P. error est dicere quod
ex puris naturalibus possimus sequitur vita eterna.
Sed predicta visio est vita eterna. quod tecum. Maior
probat. quod non minorem. sed magis excedit vires ho
minis naturales. plecunio vite eternae. quod consi
cutio gratiae disponet et parantem ad vitam eter
nam. Sed in haec errauit pelagius et dixit homines pos
se sequitur gratia ex puris suis naturalibus. ut per
lib. ii. dist. xvij. arti. iij. Minor patet Joh. xvij. vbi ait salvator. Hec est vita eterna ut co
gnoscatur te deum et cetera ibidem. 7 P. nullus actus
elicit a nuda potentia potest esse beatificus. sed nuda
visio divina essentie est actus beatificus. ergo non

potest in esse potentie nisi sit disposita per habitum
luminis glorie. Maior patet. quod actus efficit de
lectabilis mediare habitum. sed actus beatificus non
potest esse non delectabilis. ergo non potest elicere po
tentia sine habitu. Maior habet ex. ij. ethic. vbi dicit. quod signum est generati habitus habere
delectationem in ope. Minor de se est nota. P.
nullus actus elicere sine habitu potest esse delectabilis.
nisi sit simpliciter naturalis. et quantum ad substantiam
actus. et quantum ad modum. ergo si predicera vi
sio est communicabilis humano intellectui abs
que habitu. tunc vel erit actus simpliciter naturalis
vel nullo modo erit delectabilis. 8 P. de humano intellectui non semper est presentis sed ratione ob
iecti. ergo non potest ei esse presentis per modum obie
cti nisi mediate habitu. Sed de non potest causare
in intellectu humano nuda visione sive essen
tia nisi sit presentis intellectui per modum obiecti. er
go non poterit causare homini visionem nisi medi
ante habitu. 9 Sequentia accepta in maiori pa
tet ex h. quod postquam de non fuit presentis per modum ob
iecti. tunc non potest fieri presentis per modum obiecti nisi
aliquis fiat mutatus. talis autem mutatio non potest
fieri ex parte dei. quod necessario fiet ex parte potentie
cui obiectum. et per consequens prius natura quod ipsa poten
tia eliciat actu predicto visionis aliquis mutatus sit
et circa ipsum per novam receptionem luminis glorie
Patet etiam antecedens. quod si de non semper esset presentis
intellectui per modum obiecti. tunc semper moueret
potentiam ad tantam dictam visionem. et sic homo semper vi
deret nudam diuinam essentiam. Sicut enim de non
est presentis in ratione principi productum vel preserua
tiui nisi per tunc quod creat vel preseruat. sic non est
presentis in ratione obiecti nisi per tunc quod obiectum
ne mouet. Minor etiam patet. 10 P. aut visio
predicta habet necessariam habitudinem ad lumine
glie. aut non. Si sic. tunc habet intentum. quod tunc
nullo modo poterit esse homini visio nisi me
diante illo lumine. Si non. tunc homini visio non de
penderet a lumine. etiam supposito quod videtur ha
beat in se lumine glorie. Sicut enim edificatio non
dicatur actus musicus. dato quod musica sit in edifica
tore. eo quod edificatio non habeat necessariam ha
bitudinem ad musicam. sic quoniam lumen glorie
insit alicui beato. tam visio beatifica non dicatur
actus illius luminis. quod est absurdum dicere.
P. intellectus non potest suscipere actu natura
lis obiecti nisi recipiat lumen naturale. ergo
nec poterit recipere actu supnaturalis obiecti
nisi recipiat lumen supnaturale. An non patet.
Probabam sequentia. quod minor est proportionem hanc in
tellectus respectu obiecti supnaturalem sine lumine
supnaturalem. quod respectu obiecti naturalis sine lumine

Solutio
Ad.1.

naturali. q̄ r̄c. **H**z ista vel falsū supponūt. vel saltē nō cōcludūt cōclusionē quā eoz ad/ductores intendūt. **A**d prūmū igit̄ dicendū q̄ cōsequētia nō tenet. **A**d pbationē dicendū q̄ minor est falsa. quia pdicto casu posito. tūc homo nō ex suis puris naturalib⁹ videret nu/de diuinā essentia. **H**z ex quodā spēali mō di/uine influēcie. quo d̄e⁹ sp̄cialiter ad hm̄oi visi/onē moueret humānū intellectū. **H**ec secū/dū pater p̄ lā dicta. q̄ nō ex puris naturalib⁹ sequeret homo hm̄oi visionē. sicut argumētum istud p̄supponit. **H**z poti⁹ hoc cōtingeret p̄ sp̄cialē dei influētiā t̄ singulare motionēz ideo r̄c.

Ad.3.

Ad tertium dicendū q̄ pcessa maiori t̄ minori. nō sequit illa cōclusio q̄ infert. q̄ dato q̄ potētia esset nuda quo ad informatiōne lumīnis glorie. tamē n̄ esset nuda quo ad supnaturale motionē t̄ elevationē q̄ fieret per admirabile t̄ sp̄cialē dei influētiā. rōne cui⁹ hm̄oi visio nō min⁹ esset delectabilis. si deus veller illo modo hominē beatificare. q̄ sit mo/do mediātē lumīne glorie. idco r̄c.

Ad.4.

Ad quartum nego primā p̄positionē. q̄ causalitas q̄ habit⁹ est causa delectatiōnis reducit ad gen⁹ cause efficiētis. t̄ p̄ cōsequētis de⁹ hm̄oi causa/litatē p̄ seip̄m p̄ perfecte supplere. cū de⁹ om̄e illō possit immediate p̄ seip̄m efficere. qd̄ potest mediātē quocūq̄ scđo seu creato agere. **H**ec quintū nego cōsequētia. **A**d pbationē dicēdū. q̄ hm̄oi mutatio fieret ex pte potētiae intellectue. tamē nō esset necesse q̄ fieret p̄ infu/sionē habitus. **H**z p̄ supnatale motionē t̄ p̄ dei sp̄cialē influētia. Un̄ patet q̄ in ista pbatione cōmittit fallacia cōsequētis. q̄ multis alijs modis potest de⁹ intellectū humānū īmutare q̄ per infusionē luminis glorie. Sicut em̄ de⁹ absq̄ sui mutatiōne de nouo dice⁹ est crea/tor. ex eo q̄ de nouo pdixit creaturā in esse. sic dato q̄ nullū habitū infunderet humāno intellectui. tamē de nouo posset esse p̄sens in ratione obiecti. ex eo q̄ absq̄ sui mutatiōne mo/ueret hm̄oi intellectu ad sue essentie intuitio/nem.

Ad.6.

Ad sextū dicendū ad maiorē q̄ visio⁹ illa habet cōtingentē t̄ nō necessariā habitu/dinē ad lumē glorie. reducēdo hm̄oi habitu/dinē in absolutā dei potētia. Sicut em̄ gene/ratio equi nō habet necessariā habitudinē ad motū celi. p̄ut hm̄oi generatio reducit ad po/tentiā dei. q̄ posset deus facere q̄ equ⁹ genera/ret equū etiā cessatē motū celi. habet enī hm̄oi generatio necessariā habitudinē ad motū celi p̄ut hm̄oi habitudo reducit ad potētia equi q̄ equ⁹ q̄tū de se est nunq̄ generaret equū n̄

si supposito motū celi. **S**ic visso diuse cōntēte nō habet necessariā habitudinē ad lumē glie ipaz reducēdo ad potētia dei. q̄ multis alijs modis p̄ hm̄oi visionē causare q̄s mediātē lu/mīne glie. dato bene q̄ hm̄oi habitudo sit ne/cessaria pensat. p̄cise virib⁹ humāni intellect⁹ cū exclusione sp̄ialis dei influētie. Et p̄ hoc patet q̄ silūdo de edificatiōne t̄ musica n̄ est ad p̄positū. q̄ nō solū in ordine ad potētia dei edificatio non habet necessariā habitudi/nē ad musicā. **H**z etiā nō habet hm̄oi habitudi/nē i ordine ad potētia ipi⁹ edificatoris. **H**ec septimū dicendū q̄ loq̄ndo de potētia dei. tūc a[n]cedēs nō est ver. q̄ lumē naturalr requisitū in cognitōe naturali intellect⁹ possibil est ipē intellect⁹ agēs. vt paret. iij. de aia. **H**z omnē causalitatē intellect⁹ agētis quā habet sup in/tellectū possibilē de⁹ p̄ supplere sine intellectū agēte. cū talis causalitas reducit ad gen⁹ cau/se efficiētis. ideo r̄c. **E**tia⁹ p̄ negari ḥntia. q̄ nulla res naturalis naturalr intelligibil est p̄ se lux q̄ naturalr possit illabi humāne mēti. **H**z essentia diuina ē lux vera illuminās oēm. hoīem venientē in hūc mundū. Joh. i. Deus em̄ lux est. t̄ nō sunt i eo vllē tenebre. vt aut be/atus Iohes p̄ma sua eplā. De q̄ luce ait au/gustin⁹ in quodā libello qui incipit. Lognos/cā te cōditor me⁹. O lumē verū. lumē sanctū. lumen admirabile. lumē delectabile. lumē su/perlaudabile. qd̄ illuminat oculos angelorū. Etiā ista lux per intimū illapsū cōwingit hu/māne menti. Ideo dato q̄ nulla res naturalis possit sibi cognitionē causare i humano intel/lectu nisi mediātē lumīne naturali. ab hm̄oi re realiter differētē. tamē essentia diuina p̄ p̄ seip̄am causare sibi cognitionē i humano in/tellectū absq̄ requisitōne cuiuscūq̄ luminis a se realiter differentis. **L**ōclusio secunda est. q̄ quilibet christian⁹ tenet ponere t̄ fateri q̄ intellectus creatus nude t̄ beatifice videns diuinā essentia de factō sit informatus lumīne glorie. quāuis de possibili virtute diuina possit oppositū fieri modo quo dictū est i cōclusionē p̄cedenti. Quia quilibet christianus tenet hoc cōfueri qd̄ determinatū est per cōclūm sancte matris ecclie. **H**z intellectū visi/one diuine essentie beatit⁹ esse informatū lumīne glorie; est determinatū in cōcilio vigenēsi t̄ habet in cōstitutionib⁹ clementinis. ergo r̄c. **A**d hanc autē determinationēz sancti pa/tris illi⁹ cōcili⁹ poterant moueri ex illo verbo ps. Signatū est super nos lumen vultus tui domine. redisti leticiā in corde meo. Et etiā

Ad.7.

Lōclusio
secunda.

c. Ad nostri
de hereticis. i/
Quinto.

ex illo. Apud te est fons vite. et in lumine tuo videbim⁹ lumen. Quasi dicat pp̄ha ipi deo. In lumine tuo. i. in lumine glie. qđ cū sit lumē creatū. est tuū effectiue. videbim⁹ lumē qđ tu es de⁹ ip̄e. lumē. s. in creatū tue diuīe essentie. Unū etiā beat⁹ augustin⁹ qđ dā pludiū isti⁹ lu minis glie in seipo persentie. post ſyba p̄di cta de lumine diuīe essentie ſic ait. Ecce iā vi deo lumē celi. int⁹ lucet in oculis mentis mee radi⁹ desup a facie luminiſ tui. et letificat oia ossa mea. o si pficeret in me. auge qđo luminiſ auctor. auge qđo int⁹ lucet in me. dilatetur obſecro. dilatet a te.

petere fin⁹ qđ est in potētia. s. tantūmodo put esti⁹ actu p aliquā formā. s. intellect⁹ hois est de se pura potētia i genere intelligibiliū. et de⁹ nō p̄t esse forma inherētis intellectui. qđ nōcē est ut intellect⁹ informet ſpecie intelligibili ad h̄. ut poffit elicer actu vidēdi ipam diuīā eſ ſentia. Maior patet. qđ ſemp ac⁹ ſecund⁹ qđ est opatio pſupponit actu pumū. s. formā qđ e principiū opatois. Minor etiā patet qđtū ad primā partē. qđ ſic ait cōmentator. iij. de aia. ſi cut materia pma eſt pura potētia i genere en tiū. ſic intellect⁹ noster eſt pura potētia i genere intelligibiliū. Patet etiā qđtū ad ſcdaz p̄tē qđ act⁹ pur⁹ nō p̄t alicui ſubiecto formaliter in herere. P. nulla vture p̄t fieri qđ ſcnſis cognoscat aliquid ſenſibilenſi informet ei⁹ ſpecie. qđ nec intellect⁹ p̄t cognoscere aliquid intelligibile nū ſi informet ei⁹ ſilitudine. S. iſta opinio ſtare nō p̄t. qđ ſpēs nō requiri in cognitōe intellectiuā. niſi v̄l qđ obiectū nō eſt pſens intellectui. v̄l dato qđ ſit pſens. tñ nō eſt actu intelligibile. Hic poſito qđ fantasma l. p̄idis ſit pſens intellectui. tñ anteqđ illuſtrati one intellect⁹ agētis ſpecies lapidus teruet a fantasmate et recipiat intellectu possibili. tūc fantasma ſolū ſuit potētia intelligibile et nō actu. S. neutro iſtoꝝ modoz nōcē eſt ponere ſpecie i vſione diuīe ecentie. qđ eſſentia diuīa e in time pſens om̄i creature. vt p̄t p aug. in lib. p̄fes. et nō e potētia intelligibil. ſz e actualiſſime intelligibil. qđ cū ſola materialia potētualitas impedit intelligibilitatē actuale. ſequit qđ de⁹ qđ e ac⁹ puriſſim⁹ et totali ſi materialis ſit ſume et actualiſſime intelligibil. Ad primū dicendū qđ maior ppoſitio put poſita e ab areſto. et ab alijs naturalib⁹ phis e intelligēda d̄ cognitōne naſali. et maxie put p assilatōneſ intelligere volum⁹ ſpecie intelligibile. et h̄ eſt intelligēda de cognitōe ſupnaturali in qđ res intellecta eſt ſit actu intelligibil p ſcipaz pſens e intellectui actu alit mouēs ipm i roe obiecti intelligibil. Ad ſcdm dicendū qđ dato qđ maior ſit pcedēda lo qđo de tali intelligibili qđ p ſcipaz nō e pſens intellectui. tñ qđtū trahit ad ppoſitū nō e pcedēda lo qđo de tali intelligibili qđ p ſcipm e inti me pſens intellectui. Etia poſit negari minor. qđ fm aug. i li. d tri. m̄bil alid generat i oculo ab obiecto viſibili qđ ipa viſio. Ad tertium dō qđ pcessa maiori et midzi. adhuc n̄ hēt qđ h̄mōi forma n̄ poſſit eē alid qđ ſpēs. qđ diceat qđ h̄mōi forma e ipa diuīa ecentia n̄ inherētis. ſz acq̄alit p ſenſib⁹ roe obiecti actu mouēt intellectu ad eli ciēdū actu circa ipaz. Etia ut patuit i articulo

Articulus
ſecund⁹.

Quantū ad ſecūdū

articulū qđ ſit dicendū. patet ex his qđ dixi lib. iij. dist. xiiij. arti. i. Illis igit̄ dictis ad pſens ſuppositis eſt aduertendū qđ due ſunt opinio nes. qđ q̄uiſ nobis ſū dcedat qđ quilibet beatuſ nude videat ecentia diuīa. tñ mod⁹ qđ h̄mōi veritatē declarat nō videat eſſe ver⁹. Nam vna iſtaꝝ opinonū ponit qđ q̄uiſ diuīa eſ ſentia nō videat p mediū ſe habens p modū obiecti cogniti. qđ ip̄i appellat mediū qđ. tñ videt p mediū qđ eſt rō cognoscēdī qđ ip̄i ap pellat mediū qđ. et h̄ mediū nō eſt aliud qđ ſpēs. ſeu ſilitudo ipſi⁹ obiecti informas ipm intellectū et repreſentans ipm obiectū. Q. aut eſ ſentia diuīa alit nō poſſit cognoſci niſi me diante h̄mōi ſpecie. ipi p̄bat ſic. Om̄is cognitio ſit per aſſimilatōez. S. intellect⁹ creat⁹ nō p̄t aſſilarī diuīe eſſentie niſi mediata ſpecie in telligibili ipm informata. qđ tc. P. ſic ſe ha bet potētia viſionia ad viſibile. ſic ſe habet potētia intellectiuā ad intelligibile. S. potētia vi ſiona cū ſit indeterminata te ſe ad om̄ia viſibilia. in nullū ferit determinate in iſuſi ſpecie et ſilitudine ſit informata. qđ tc. P. fm natu rā om̄is opatio eſt a forma. S. gra et glia nō deſtruūt naturā. q̄uiſ perſiciat ea. qđ in gloria ſeu i vita beata viſio diuīe eſſentie elicit ab intellectu mediata aliq ſorma. h̄mōi aut ſor ma nō p̄t eſſe aliud qđ ſpecies intelligibiliſ. qđ tc. P. h̄mōi viſio nō eſt infinita. qđ nōcē eſt qđ immediatū ei⁹ p̄cipiuſ ſit aliq ſpēs creata et finita. et nō immediate eſſentia diuīa. Ante ce dēs patet. Probat pſeq̄ntia. qđ ſemp optet eē pportionē inter opationē et immediatū p̄cipiuſ ſit ſpēs. S. finiti ad infinitū nulla eſt pportio. qđ vel illa viſio eſt infinita. v̄l p̄ter eſ ſentia diuīa aliq ſpecies finita eſt immediatū ei⁹ p̄cipiuſ. P. nulli rei p̄t aliq opatio co

6
Lōtra opini on an.

Solutio
Ad. 1.

2. 3. 4. 5. Ad. 2. Ad. 3.

pcedēti sc̄lone sc̄da. intellect⁹ b̄tūs ē inherēt̄
informat⁹ lumine glie qđ ē forma valde nob̄i
lis eleuās intellectū ad diuine eēntie visionē.

Ad. 4. Ad. iij. nego pñam. Ad pbatoz d̄dm ad
maiorē q̄ quis req̄rat pportio. tñ nō req̄rit p
portio p̄titatiue om̄esuratiōnis. s̄ sufficit p
portio h̄cudis agentis ad paties tecōuerlo.
Et tal' pportio p̄t eē inter finitū t̄ infinitū. q̄a
de⁹ q̄ c̄infinit⁹ p̄t mouere rē finitā t̄ p̄t agere in
ea. Un̄ nō ē inconueniēs q̄ ages infinitū pnci
piet actōz finitā i lbo finito. t̄ maxie qñ mo
uet ip̄m sub rōne finita. sicut eī pposito. vt de
claraui in. i. li.

Ad. 5. Ad. v. d̄dm q̄ opatoz alicui
cōpetere p̄t dupl̄ intelligi. Uno mō actiue.
Alio mō receptiue. Pr̄lo mō maior ē ha. sed
sc̄do mō nō ē vera. t̄ iō non v̄zi pposito. q̄ re
speciu v̄sidiōs dñe eēntie ip̄a diuina eēntia ē
mouēs t̄ actiue se h̄ns. ip̄le h̄o intellect⁹ sic d̄r
eliciēs h̄moi visionē q̄ tñ vere ē recipiēs t̄ pas
siue se h̄ns. Et ido darto q̄ ip̄e intellect⁹ nulla
forma a se realt̄ differēte eēt informat⁹. tñ ad
huc posset br̄ificari h̄moi v̄sidiōs. Etia p̄t di
ci ad minorē q̄ quis intellect⁹ de se pura potē
tia i genere intelligibiliū. tñ vt ē informat⁹ lu
mie glie. et vt sibi pñs ē diuina eēntia sub rōe
obieci br̄ifici. sic nō ē pura potentia. s̄ ē suffi
cient̄ actiuar⁹ ad eliciendū actuū br̄ifici v̄sidiōs

Ad. 6. Ad. vi. d̄dm q̄ negāda est pñntia loquēdo
de tali intelligibili qđ p̄ seip̄m in rōne obiecti
intelligib⁹ est pñs intellectui qñcūq̄ voluerit.

Alia op̄o Etia ahs posset negari s̄m dicta. b. Aug. vt
patuit in. ij. sol. de.

Ratio. Alia eōp̄o q̄ dicit q̄ i vi
sione btā ipsa essentia diuina vñit intellectui
humano vt forma. ita q̄ in h̄moi v̄sidiō esse
tia diuina ē forma que videt. t̄ est forma qua
videtur. Et hoc probant sic. Quandocunq̄
aliqua duo sunt i tercio quorū vñi ē perfectius
altero. tūc semp illud qđ ē perfect⁹ ē forma im
perfectoris. Sed eēntia diuina t̄ intellect⁹ sūt
i aia btā. t̄ essentia diuina ē perfectior t̄ simpli
cior intellectu. ḡ informat intellectū. Mior
p̄z. Maiorē declarat sensibili exēplo. q̄ vide
muis q̄ qñ color t̄ lux sūt in dyaphano q̄ lux
est forma coloris. eo q̄ sit simplicior et pfecti
or colore. Et si dicis istis q̄ purus act⁹ p̄ se
ex̄s nō potest esse forma alteri⁹. ipsi tñdēnt.
q̄ quis res p̄ se ex̄s ē posita ex materia et for
ma nō possit alicui⁹ eē forma ppter grossiciēt
potētialitatē materie quā includit. tñ res p̄ se
subsistēt q̄ ē forma tñ nō includit materię:
pt eē forma alteri⁹. Exēplū p̄z de aia rōnali q̄
ē res p̄ se ex̄s. tñ ē forma hois. Sic eēntia
diuina tc.

**Cōtra op̄i
mōne.** Sed istud nō videt eē bñ dictū

Quia nūq̄ aliq̄ forma p̄t vñri alicui sic q̄ sic
forma ei⁹ q̄ elicit aliquā actionē. nisi sit ei for
maliter inherēt̄. Sed impossibile ē eēntia d̄s
vñra alicui rei create formaliter inherere. ḡtc.
Maior patz. q̄ forma q̄ aliq̄ opatio p̄uenit
alicui illa ē sibi formalrō eliciēdi h̄moi opa
tionē. t̄ p̄ s̄s nēcessē est q̄ sibi formalrō inher
eat. Propter h̄em cōter ponit h̄ Auerroim
q̄ ipse nō potuit saluare q̄ intellect⁹ fuerit ho
mī formalrō eliciēdi actuū intelligēdi. eo q̄ iu
xta suā positionē aia intellectua n̄ inherebat
hōmī. nec cū gebat sibi s̄m ee. P̄z etiā mior
q̄ pur⁹ act⁹ nulli p̄t formalrō inherere. Ad
motiuū eoz d̄dm. q̄ maior nō ē vera. nisi illa

**Solutio
rōnis eoz.**

duo sic sint in tercio q̄ ambo inherēt̄ illi ter
cio. t̄ nisi ambo sint forme eiusdē ordīs. Pro
pter oppositū p̄me ē ditōis angel⁹ nō esset for
ma aia rōnalis. dato q̄ eēt i eodē corpe cū aia
rōnali. Propter oppositū sc̄de ē ditōis dulce
do nō ē forma albedis. quis sit inherēt̄ eidē
laci. Lū iḡ intellect⁹ sic inherēt̄ aie q̄ tñ de
us nō inheret aie. ac etiā de⁹ t̄ intellectus non
sint forme eiusdē ordinis. iō quis sint sit i ea
dē aia. tñ deus nō erit forma ipsi⁹ intellect⁹ q̄
sibi cōpetit act⁹ v̄idendi ipsam diuina eēntia.
Nec valet respōsio q̄ nitunt instantiā tol
lere. q̄ angelus nō ē cōposit⁹ ex materia et for
ma. t̄ tñ nō potest esse forma alterius. Nec
valet similitudo quā ipsi adducūt de aia rōnali.
q̄ aia rōnali qđ dñi ipsa ē forma hois. tūc ve
re t̄ realt̄ inheret materie quā informat. nec p̄
tūc subsistit p̄ se. quis sit illud q̄ tot⁹ hō sub
sistit. Sed eēntia diuina nō p̄t alicui inher
ere. t̄ nō p̄t non subsistere p̄ se. Ideo quis anie
rōnali nō repugnet esse formaz rei create. hoc
tñ repugnet diuine essentie.

Quantus adterciū

**Articulus
tercius.**

articulū est aduertendū q̄ eq̄itas de qua hic
petit vno mō possit referri ad eēntie diuine ob
jectionē. Et tūc esset sensus. vtz oīs beati eō
nude t̄ immediate videat diuina essentia. ita
q̄ nullus videat eā velate t̄ mediāte creature

Alio mō possit referri ad visorū multitudi
nē. Et tūc eēt sensus. vtz q̄cūq̄ videt vñtēa
tus i diuina eēntia videat etiā aliis. ita q̄ in
h̄moi v̄sidiō eēntia nō p̄la rep̄tēt vñ
q̄ alteri. Tercio mō p̄t referri ad v̄sidiōis p
fectōz. Et esensus. vtz v̄sido q̄ bt̄ videt diu
na essentia sit in q̄b̄ bt̄s eq̄ pfecta. delectabil
t̄b̄ifica. Pr̄io mō nō intelligit i pposito.
q̄ de h̄ patuit in. ij. art. nec sc̄do mō. q̄ d̄b̄ pa

DDD

Cōclusio.

tebit in. iij. art. q̄ solū tercio mō. Et q̄z tū ad illū sensū pono p̄clōez negatiuā. Qz q̄to alīq̄ potēria est meli⁹ d̄i posita ad eliciēdū aliquē actū. tāto act⁹ elicit⁹ ceteris parib⁹ p̄fectior ⁊ delectabiliōr. Sed istellec⁹ vni⁹ beati ē meli⁹ dispositus ad eliciēdū visionē diuine essentie q̄z intellect⁹ alteri⁹ beati. ḡ tc. Maior p̄z. i. de aia, vbi d̄i. q̄ act⁹ actiū orz sunt in patiētē ⁊ di spōsito. Hinc ē etiā q̄ in nobis p̄p̄sumur. act⁹ q̄ sequit⁹ habitū eē p̄fectiores ⁊ magis delectabiles his q̄ p̄cedūt habitū. eo q̄ potentia habituata ē meli⁹ disposita ad eliciēdū actū. Propter qđ loq̄ndo de habitiō virtuosis aut p̄hs. i. ethi. Virtus ē q̄ habetē pficit. ⁊ opus suū bonū reddit. Minor etiā p̄z. q̄z iuxta numerū ⁊ magnitudinē meritoz. lumē glie infūdit intellectib⁹ beatoz. q̄ lumine h̄moi intellect⁹ optime disponūt p̄ visionē diuine essentie. Sed vñ⁹ beatoz est maioris meriti q̄z alter. ḡ tc. 2. Q̄ p̄. nō oēs beati h̄nt eq̄lē mercedē. ḡ nec eq̄lē visionē. An̄s p̄z. q̄z fm̄ d̄mām meritoz erit d̄rā p̄mioz tā in beatis q̄z etiā in dānatis. Etiā p̄z. 2na. q̄z fm̄. b. Aug. visio ē tota merces. qđ vñ⁹ beatoz est cū inclusione fructoū sc̄i p̄fecte dilectionis. 3. Q̄ p̄. sicut se h̄z ocul⁹ corpalis ad corporalis solis claritatē. sic se h̄z oculus spūalis ad spūalis solis claritatē. Sed oculus corporalis quāto est sanior. et in qualitate ad videndū dispositiua p̄fectior. tāto visio qua videt corpore sole est delectabiliōr firmitior. ḡ ocul⁹ spūalis tc. Sed c̄tra istaz veritatē sunt quidā heretici qui dicūt non solum visionē diuine essentie esse equalē ⁊ que p̄fecta ac delectabiliē in omnibus beatis. sed etiā dicūt animā xp̄i. vel beate virgīs. aut cuiuscū q̄z magis sancti nō habere maiore beatitudinē ⁊ delectationē in patria q̄z animā pueri vnius diei immediate post baptiſmū euolātis ad partā. vel animā maximū p̄cōris in fine vite p̄nitētiā ggētis. Principale autē motiuū isto rū fundat in aucte saluatoris sc̄pta Matth. xx. de denario diurno. q̄ equaliter dabaē his qui vna hora laborauerūt. sicut illis q̄ porta/bant pondus diei ⁊ testis. Ubi p̄ denariū diurnū intelligit p̄mū beatitudinis vite eterne.

2. Q̄ p̄. Aug. sup̄ Johem ait. q̄ oīm btōz erit par gaudiū. Sed parilitas seu paritas gaudiū sufficiēt arguit eq̄litarē felicitatis ⁊ p̄mū ḡ tc. 3. Q̄ p̄. q̄libet btūs habebit summā beatitudinē speciei h̄uane cōicabile. ḡ omes habebunt equalē beatitudinē. 4. Q̄seq̄ntia pat̄z. q̄z quis in summo ⁊ in eo qđ est c̄tra summū possit esse ineq̄ualitas. tñ p̄cise in ipso summo

nulla p̄dt esse ineq̄ualitas. Antēdens p̄bat. q̄a appetitus naturalē cuiuslibet inclinatio est ad summā p̄fectionē possibilē in sua spē. H̄z ve ra beatitudo q̄etat appetitū naturalē. ḡ cuiuslibet vere btō cōicat summa beatitudo pura tanta q̄ta p̄t cōicari alicui inclinatio h̄uane speciei. 4. P̄. beati eq̄liter videt deū. ḡ eq̄liter fruictur deo. ⁊ p̄ oīs eq̄liter beatificant. q̄z q̄li tota beatitudo hoīs cōsistit in visione ⁊ fruictōe. Lōseq̄ntia p̄z. q̄z fructio sc̄quit̄ visib⁹. tñ em̄ fruimur deo. q̄z cognoscim⁹ cū. An̄s p̄bat m̄l̄ tipiſ. Pr̄io sic. Quāto exp̄ssiōr silitudo rei vi. Pr̄ia p̄ba se fit in vidētē. tāto exp̄ssiōs res videt. Sed tio antīs q̄n beati vident diuina essentiam. tūc nō p̄t fieri exp̄ssiōr silitudo in vno q̄z i altero. q̄z qui libet beatoz videt nude diuina cēntiā. ḡ tc. 2. Sc̄do sic. Q̄nūq̄ unpedimenta visiois sunt eq̄liter remota a vidētib⁹ tūc eq̄lis est visio. Sed ab om̄ib⁹ beatis eq̄liter sūt remota unpedimenta vidēdi diuina essentia. ergo tc. 3. Tercio sic. Quicūq̄ videt aliquā re sicuti est. illi equaliter videt. Sed quilibet btūs videt deū sicuti est. ḡ tc. Maior p̄z. q̄z res visibilis nō p̄t melius videti q̄z cū videt sicuti est. 2. Minor p̄m. s. Iohes in p̄ma sua ep̄la. 4. Quarto sic. Sc̄dm. b. Aug. lxxi. q̄nū. q̄ xxxij. vñ⁹ hō nō intelligit eadē rez melius q̄z alter hō. qđ pbans ibidē subdit. q̄z q̄ rem aliter intelligit q̄z est. ille fallit. ḡ deus non videt meli⁹ ab vno beato q̄z ab alio. Lōseq̄ntia p̄z. q̄z videre deū est intelligere deū. ḡ tc. 5. Contra et ista opinio erronea exp̄sse improbat p̄textuz rozem. veritatis Joh. xiiij. vbi ait xp̄us. In domo p̄ris mei māstiones multe sunt. vbi fm̄ Aug. dat̄ intelligi disparitas p̄mū iuxta diuinitatē meriti. 2. Q̄ p̄. ineq̄lis ē claritas corporis beatoz. ḡ ineq̄lis est beatitudo aīaz. An̄s p̄z. 1. ad Lōz. xv. vbi ait apl̄s. Alia est claritas solis. alia claritas lune. alia claritas stellaz. stella em̄ differt a stella in claritate. sic ⁊ resurrectio mortuoz. Patet etiā 2n̄cia. q̄z sicut sup̄ est declaratiū h̄moi claritas corporis q̄dammodo orū q̄z redūdantia beatitudinis aīaz h̄moi corpora informatiū. Ad p̄mū dicendū q̄ li- c̄t p̄ denariū diuinituz significet vita eterna quā q̄libet btūs accipiet. ex h̄t nō habet q̄n in eadē vita eterna vnu glōsius altero coro net ⁊ brificit. fm̄ q̄ vñ⁹ altero excellētius meūt coronari. Als em̄ deus i p̄mādo nō scrūaret iusticiā distributiā. cui⁹ oppositū ostē di sup̄ dī. xlvi. arti. i. Unū huic iustati ḡgrūt qđ ait dñs p̄ Johem in Apoc. Ecce venio cito. ⁊ merces mea mēcū ē dare vñcūq̄ fm̄.

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2. opa sua. Et itez ait apla. Que ei seminauerit hō hec et metet tc. Ad scdm dōz q̄ beatus Aug. p illa verba nō intēdit dicere q̄ vn⁹ nō habeat intēsori modo gaudiū et beatitudinē q̄z aliis. Sz vult dicere q̄ absq̄z in uidia et emulatōne quilibet gaudet de bono alterius sicut

Ad. 3. d̄ppro suo bono. Ad tertiu nego āns inteligēd̄ p summā beatitudinē supmū gradū felicitat̄ cōicabiliē alicui btō. Ad pbatoz dōm q̄ in beatitudine appetit̄ naturalē q̄etaſ nō absolute et quōcunqz. sed vt pformiter sebz ad voluntatē diuinā et ad rationē rectā. Sed hec ē volūtas dei vt in vita brā q̄libet iuxta dignitatē suoz meritoz pmiū recipiat. et bz etiā rectarō dictat. iō bz accipieđo non solū appetit̄ intellectus. verūtē appetit̄ naturalē cuiuslibet q̄etaſ. Ad. iij. nego āns. Ad pmā pbatoz dōm q̄ vel isti ponūt visionē diuine eēntie fieri mediāte spē q̄ esilitudo obiecti. et tūc mīor ē falsa. qz etiā illi doctores q̄ ponūt h̄moi visiōnēsieri mediāte spē: dicūt i vno beato h̄moi speciē esse exp̄ssioz q̄z i altero fm eriā q̄ lumē glie ē pfectius i vno q̄z i altero. Uel isti negat h̄moi spēz. et tūc mīor nō est ad eoz ppositū. Si aut̄ dixerint p̄ h̄moi silitudinez intelligat ipm actū visionis. q̄ videt vel intelligit de us. tūc itez mīor est falsa. qz iste actus i quo libet beato intendit iuxta mensurā suoz meritoz. et iuxta claritatē lumis glorie. Etiā sic dīcendo petūt qd̄ est in p̄ncipio. qz de hoc querimyuz vtz. s. ista visio sit equalis in omib⁹

Ad. 4. Ad pbatiōne āntis p̄mā. Ad scdm pbationē nego maiore. qz eq̄li ter remotis impēdimētis adhuc ex ineqlitate dispositionū expedientiū ad visionē p̄ ec̄ i beatis ineqlitas visionū. Nā quātitati meritorū mīdet quantitas caritatis et donoz gratitorū. fm aut̄ mēsūra caritatis et grē erit i quo libet btō mensura lumis glie. qd̄ est imediata dispositio coadiuuās ad visionē diuine essentie. ḡ de p̄mo ad vltimū fm ineqlitatē meritoz ipsoz beatoz erit ineqlitas beatarū visionū.

Ad. 3. Ad. iij. pbatoz nego maiore. Nā q̄ quis p̄les hoies videat eandē rē nō p̄ aliud mediū cogitū. sed imediāte p̄ seipsā. et p̄ z̄is q̄libet eoz cognoscat illā rē sicuti est. tñ si ocul⁹ vnius est melius dispositus ad videndū q̄z ocul⁹ alterius. visio vnius erit melior et clarior ac delectabilior q̄z visio alterius. Si em̄ due aqle equē nude viderent sole. et oculus vnius esset melius dispositus q̄z ocul⁹ alteri⁹. tūc vñ magis delectaret in h̄moi visione q̄z alter. nō obstante q̄ ambe aquile videret sole sicuti est. Sic i p̄posito tc. Ad pbationē dōm q̄ li-

cet ille modus videndi sit melior et pfectior q̄ res videt̄ in seipsa sicuti est. tñ ppter inequa litatē vidētū iste modus p̄ habere diuersos gradus. Sicut em̄ nō obstante q̄ albedo est pfectissim⁹ colorū. tñ habet diuersos gradus. et suscipit magis vel min⁹ iuxta maiorē v̄l mīo rē dispositionē subiec̄i. vt declarauit li. i. dis. x. vij. sic i p̄posito tc. Ad q̄rā pbatoz dōm q̄z quis putē ex pte obiecti eq̄lē oblati suppō sita eq̄li dispōne ex pte intelligētū vn⁹ nō intelligat magis vel meli⁹ q̄z alter. tñ stāte eq̄liitate ex pte obiecti cū ieqlitate dispositionū ex pte intelligentiū: visio erit ineq̄lis. nec tñ ex h̄sequit̄ q̄ aliq̄s istorū cognoscat rēaliter q̄z sit. nec p̄ z̄is fallit. qz idem obiectū a plurib⁹ cognitū sicuti est: in magis et clarioris disposito ē aptū natū causare cognitionē clariore. qz ac̄t̄ q̄ recipit̄ ad modū recipientis recipit̄.

Ad. 4.

Quantus ad quar

Articulus quartus

tū articulū dōm. q̄ null⁹ hō btūs videt oīavī sibilita s̄ ipsa diuina eēntia. Q: null⁹ intellec̄tus hūan⁹ adeq̄te se bz ad diuinā eēntiā. ḡ null⁹ videt oīa visibilita s̄ diuina eēntia. Lōseq̄ntia p̄z. qz ad oppositū dñtis nccio sequit̄ oppositū āntis. An̄s etiā p̄z. qz potētia finita non p̄t adeq̄te se bz ad obz formalr infinitū. P. angelī nō videt oīa in diuina eēntia visibilita. ḡ nec hoies. p̄na p̄z. pbat̄ āns. qz angel⁹ q̄ pfuit regno psaz nō vidit tps liberatiois filiorū iuda. d̄ captiuitate babilonica. qz h̄c restitit xxi. diebz angelo q̄ danieli loq̄ba. vt apparz Dan. x. c. H̄moi aut̄ resistētā neq̄z fecissz s̄ h̄moi liberatiois tps cognouisset. tñ non ē diu biū qn h̄moi tps fuerit visibile i diuina essentia. als nec de h̄moi tps cognouisset. nā om̄e cognoscibile a diuino intellectu ē visibile i diuina eēntia. eo q̄ diuina eēntia sit obm adeq̄tū diuino intellectui. put als plen⁹ declarauit.

Lōtra istā dclōem sūt due opiones. quaz vna ponit sine distinctōe q̄ q̄libet btūs videt i diuina eēntia oīa i ipsa relucētia. siue sint crea ta siue creabilia. et q̄z ad eoz eēntias et q̄z ad eorū exēntias. Lōtra istā opionē argui. et ad motuā eius r̄ndi li. iij. dist. xiiij. arti. iij.

Alia ē opio q̄ ponit q̄ q̄libet intellect⁹ btūs videt i ipsa oīes res creatas et creabiles q̄z ad illud qd̄ sūt seu q̄z ad ea rū eēntias. qz vt si oīa nccio rep̄ntant̄ i essentia diuina. et p̄ z̄is vident̄ ab eo q̄ videt essentia diuina. Sed nō videt q̄z ad earū exēntias. qz rerū exēntie depēdet a voluntate diuina. et

Opinio 5
ria prima.

Opinio se
cunda.

Durādus

rep̄tant libere ab eentia diuinā vē actu producē vel volē p̄ducere. Et iō q̄uis intellec̄tus creatus vidēs diuinā eentia vident quā liberē q̄zū ad suis eentia, tñ versi illa res actu existat, vel nō existat, vel utq̄z q̄nigz sit futura, vñ nūqz sit futura. hoc nō videt, eo q̄ diuinā voluntatē nō p̄phēdat a q̄ res dependet q̄cum ad suā exētiā. De' autē nouit res nō solū q̄zū ad illud q̄d sūt, sed etiā nouit an sint in p̄nti vel future existat, q̄r de' nō solū nouit essentiā suā vt rep̄tant res nccio q̄zū ad illud q̄d sūt. Sz plene nouit voluntatē suā p̄ quā res actu sūt vel future sūt. Et si dī istis q̄ voluntas non fuit nisi in p̄cognitū, q̄ voluntas diina nō vult aliqd actu existere vel futurz eē nūt in p̄cognitū ab intellectu diuino. t p̄ dñs intellect' diuin' nō accipit cognitionē de existētijs rez ex h̄ p̄ cognoscit actu sue voluntatis, sed poti' eco nverso voluntas vult rez fore vel nō fore ex h̄ p̄ intellect' p̄ cognoscit rē fore vel nō fore. Rn dēt r bñ q̄zū ad h̄ dicētes, q̄ licet voluntas nō feraf nisi in p̄cognitū. tñ ad h̄ q̄ voluntas vclit rē fore nō ēncē q̄ intellect' p̄ cognoscit rē fore, sufficit em q̄ intellect' cognoscit bonū eē q̄ h̄moi res p̄ tali vel tali tpe habeat eē, t tūc voluntas q̄li sequēs dictamē intellect' vult p̄ tali tpe esse. t p̄ dñs intellectus mēdiāte actu voluntatis cognoscit rē esse p̄ h̄moi tpe, tlic in intellect' diuin' cognoscit rē fieri vel esse futurā seu nō eē futurā mēdiāte actu voluntatis q̄uis voluntas nō velt illi illd q̄d intellect' p̄ dicēdo cognoscit. Et q̄r p̄ cōlōez quā polui nō ēista opinio q̄zū ad ea q̄ dicit de rez eentij. ideo solū p̄ ea q̄ dicit de rez eentij arguo sic.

1. Si eentia diuinā nccio rep̄ntaret rez eentias tali rep̄sentatōe ad quā sequit nccio actus cognoscēdi in intellectu creato. tūc in p̄ductōe alicui' creature de' nō h̄ret se p̄tingēter t liberē. Sed dñs ē falsū, q̄r nullā creaturā de' producit nccio. sed solū libere t p̄tingēter. Lōsequētia etiā p̄z, q̄r actus cognoscēdi q̄ sequit ad illā necessaria representationē est vera creatura p̄ h̄moi necessaria representationē causata. ḡ tc.

2. P̄d. nullū actu trāseuntē in creaturā de' p̄ncipiat nccio. Sed rep̄sentare eentias rez intellectui creato ē actus trāsīs in creaturā. ḡ tc. Maior p̄z, q̄r q̄uis intelligere t velle q̄lunt act' immanētes, t generare t spirare q̄l sunt act' habētes termīos suos ad intra t nō extra naturā diuinā conueniant deo nccio necessitate immutabilitatis. tñ null' act' trāsīs in exteriōre naturā p̄uenit deo nccio. sed solū libere et p̄tingēter, vt q̄libet fidelis catholice h̄z confi

teri. q̄uis alīq̄ p̄hi oppōsitū posuerint, q̄ dīse rūt deū ex incitate nature facere quicq̄d facit. Minor etiā p̄z, q̄r actus q̄ ē rep̄sentare trāsīt ad illū cui sit rep̄sentatio. P̄d. null' act' ē neci 3 us cui' termin' formalis ētingēto. Sed termin' formalis rep̄sentatōis q̄ eentia diuinā rep̄sentat ad extra eentias creaturaz ētingēs. ḡtc. Maior p̄bat, q̄r act' habētes terminū spe cificat a termino. iō nō passum' imagiari maiori necessitatē in actōe q̄z in termino. Minor p̄z, q̄r nō obstat q̄ intellect' creat' eentia diuinā intelligat in q̄ om̄es eentie creaturaz relucēt. tñ p̄sentatū ēē eentiaz ipsaz creaturaz q̄d ē termin' formalis p̄dicto rep̄sentatōis nō recipitur in intellectu creato nisi ad h̄ sibi cooptetur diuinā influētia. Sed ad h̄mōi influētia nō necessitat ipse de'. q̄ termin' formalis ipi' rep̄nratōis. s. ipm̄ rep̄sentatū ēē nō est necessari' sz ētingēs. Et ex h̄ p̄z q̄ quidā nō bñ dīcūt dīcētes, q̄r q̄uis sit in dei voluntate q̄ suā eschētia ostēdat intellectui creato vel nō ostendat. tñ postq̄z ostēdit ea, tūc non ē in ei' p̄tātē non ostendere creaturas q̄ relucēt in ea. Istud em̄ vt dīcūt ampli' nō ē voluntariū sed necessariū Propter q̄d cōcludūt q̄ btūs vidēs diuinaz essentiā necessario videt oīa in diuinā eentia relucētia. Istud inquā nō ēbñ dīcūt, q̄r si cut nō obstat q̄ paries pulcērime depictedus esser p̄sens oculo tuo: si deus sua influctia cooparet oculo ad vidēndū parietē, t nō cooparet ad vidēndū picturaz. ita ocul' tu' vidēret parietē q̄ nihil penit' vidēret de pictura. Et si cooparet ad visionē aliquaz imaginū illi' picture t nō alias, ita ocul' tu' vidēret illasimā gnes cū piete, q̄tñ nō vidēret alias. Hic nō obstat q̄ deus ostēdat cuilibet btō eentiam suā in qua om̄es creature ineffabiliter sue depictede t obiectuē relucēt. tñ intellect' beatus ex visione diuinē eentie nullā creaturā videt nisi illā vel illas ad cui' vel quarū visionē de' p̄ suā influētia sibi cooptat. Lūz igī ad h̄mōi influētia libere depēdet a diuinā voluntate, igī ostēda diuinā eentia intellectui creato nō est necessariū sed mere voluntariū. tñ genēs t libez, q̄ deus ostēdat aliquā creaturā. t p̄ sequeb intellect' creat' vidēs diuinā eentia non solū nō videt necessario oīem creatuā in diuinā eentia relucētē. imo nullā creaturā videt necessario ex h̄mōi visiōe. Ad argumentū p̄ncipale p̄z solutio ex r̄sistēda ta articulo, i.e. ad quartā rationē illi' op̄ionis

Correlari
43 p̄ q̄ldā.

Ad p̄ncipale argū
invenimus.

q̄ ponit diuinā essētiā videri mediante spe/
cie intelligibili.

lectio tercia.

Ost hec que
ri solet. Postq̄ m̄gr̄ in duab̄ p/
cedētib⁹ portionib⁹ istius disti/
ctionis determinauit de cōiter spectatibus ad
beatitudinē elector. nūc in ista tercia hui⁹ di/
stinctionis p̄tcula inquirit de dñitia post iu/
diciū t̄ an ipsor̄ beator̄. Et diuidit in duas
ptes. s̄m q̄ circa hoc duas mouet q̄d̄es. Se/
cūda ibi. Si quē mouet. Prima i tres. Qz
p̄mo mouet hāc questionē. vt̄ beatitudo sā/
ctor̄ maior sit futura post iudicium q̄d̄ fuerat
an. Scđo r̄ndendo assentit p̄ti affirmatiue.
Et tertio suā responsonē p̄firmsat sanctor̄ au/
ctoritatē. Scđa ibi. Quā interim sine oī scriu/
palō. Tercia ibi. Unde Hiero⁹. Sequit
illa ps. Si quē mouet. Et diuidit in tres p/
tes. Quia p̄mo de ajabus beatis mouet q̄stionē
one circa corpor̄ suor̄ resumptionē. Scđo
ad h̄moi questionē assignat r̄nsionē. Tercio
ponit t̄ tollit vnicā obiectiōz. Scđa ibi. Dif/
ficialis questio est. Tercia ibi. Porro si tale sit
corpus. Circa hāc lectionē quero.

Questio
tercia

Cur beatitudo animar̄ post resum/
ptionē suor̄ corpor̄ sit maior q̄d̄ fue/
rit an h̄moi resumptionē. Et vide
tur q̄d̄ nō. Quia illud qd̄ d̄sistit in cognitōe
t̄ dilectione sube purissime sume a materia se/
pate hoc nō augēt in aia p̄ hoc q̄d̄ ipsa cōiun/
git ad corpus materiale. Sz vera aiarum be/
atitudo d̄sistit in cognitōe t̄ dilectionē dei. qui
est suba purissima ab om̄i materia separata. vt
p̄z. xij. meth. ḡ t̄c. Maior vides esse nota. Et
minor inferius declarabit. Lōtra. ablato ta/
li impedimentō quo aia bēata retardat ne tota
intētione ferat in summū celū qd̄ ē ipsa diuina
eētia. tūc beatitudo alevideſ intēdi seu aug/
metari. Sed resumptis corpib⁹ tūc h̄moi im/
pedimentū auferat beatis aiab̄. ergo t̄c. Ma/
ior pater. q̄r̄ ex quo aiarum beatitudo d̄sistit i/
pfecta coniunctione cū illo sumo celo. sequit q̄d̄
ab eodē augēat aie beatitudo rōne cui⁹ aufer/
tur impedimentū hui⁹ cōiunctōis. Minor p̄z
p̄ b̄m Aug. q̄r̄ hic habet in l̄ra aut. q̄d̄ in
est naturalis qd̄a appetit⁹ corp⁹ administrandi
quo retardat qd̄ammodo ne tota intētione p/
gat i illud summū celū donec ille appetit⁹ cō/
quiescat. Nicp̄mo vidēdū ēqd̄ sit beatitudo

Scđo in cui⁹ p̄tēle actu p̄ncipali⁹ consi/
stat beatitudo. Tercio vt̄ beatitudo natu/
raliter cadae i cura libet hōlo desiderio. Ec/
quarto te p̄ncipali⁹ quesito.

Quantu⁹ ad p̄mū

Articulus
p̄mū.

eaduertendū. q̄ de beatitudine dupl̄r̄ possim⁹
loq̄. Uno mō p̄t̄ ē illud quo formalr̄ beat⁹
d̄r̄ esse b̄tū. Alio mō p̄t̄ ē illud a quo tanq̄
a cā extinseca immediate causaſ iā dicta beatitudo
intrinseca formalr̄ p̄ficiēs ip̄z beatū. Pr̄mo mō appellaſ beatitudo formal. eo q̄ sit ali
qua p̄fectio formalr̄ inherēs ipsi b̄tō. Scđo
mō appellaſ beatitudo finalis. eo q̄ sit ultim⁹
finis oīm. s. ipse de⁹. Pr̄ma istaz beatitudinū
d̄r̄ beatitudo creata. Scđa increata. q̄r̄ ipsa
creatix eētia. Ultraq̄ istaz beatitudinū replet
t̄ q̄r̄at ipsi b̄tati om̄e desideriū. alr̄ t̄n t̄ aliter
Qz p̄ma replet formalr̄. t̄ iō q̄nq̄z appellaſ fi/
nis intrinsec⁹ q̄d̄ finis q̄d̄. Scđa replet t̄ q̄r̄
at finaliter t̄ etiā effectiue. et ideo d̄r̄ finis ex/
trinsec⁹ seu finis in quō. Quē finē alloquens
Aug. in li. p̄fes. ait. Ad te nos fecisti dñi; t̄n
quietuz ē cor n̄m donec req̄escat in te. Et
q̄r̄ desideriū nō quietat nisi bonū desideriū
adipiscat. iō b̄n diffiniēdo b̄m̄: ait Aug. Be/
atus ē q̄r̄ habet q̄cqd̄ vult. et nihil mali vult.

Hinc ē etiā q̄r̄ aliq̄ beatitudinē describetes:
dicitur. Beatitudo ē sufficiētia oīs boni. Nam
cū desideriū sit respectu boni. igit om̄e desideriū
nō p̄t̄ quietari nisi p̄ illud qd̄ i se h̄z suf/
ficiētia oīs boni. Et hoc vel sim pl̄r̄ t̄ eētia
liter. sicut beatitudo increata. q̄r̄ sicut claudit
si p̄fectōnes oīm genez. vt pat̄z. v. meth. sic
claudit in se bonitatē oīm genez. Propter qd̄
deus volēs seip̄m ostēdere ipsi. Moysi dixit
Exo. xxxiiij. Ego ostēdā tibi om̄e bonū. Tel
p̄notātē t̄ respectu hui⁹. sicut beatitudo crea/
ta. q̄r̄ licet nō claudat in se formaliter om̄e il/
lud qd̄ ille desiderat quē ē informat. Sz co/
tra primū membrū p̄missed distinctōis sunt q̄
dā qui m̄les rationib⁹ h̄ntū p̄bare q̄ nul/
la vera beatitudo p̄t̄ esse creatu. Pr̄ nihilē
summū bonū nisi solua deus. sed beatitudo ē su/
mū bonū. ergo t̄c. Ap̄. illud qd̄ p̄pter se est
desiderabile hoc est bonū increatu. Sed be/
atitudo ē p̄pter se desiderabilis. ergo t̄c. Mi/
nor patet. Probat maior. q̄r̄ bonū quo fruen/
dū est: hoc est bonū increatu. Nā s̄m beatum
Aug. res quibus fruen dū est sunt pater t̄ fi/
lius et sp̄llanctus. Sed quod est p̄pter se

Q̄ sol⁹ de
us sit bea/
titudo.

desiderabile illo fruēdū ē. In hoc em̄ differt
vti et frui. qz illo vtimur qd amādo in aliud
bonū reducimus ppter qd ipsum amamus.
Sed illo fruimur qd vterius nō reducim⁹.
sed ipm ppter seipm amamus. Juxta qd ait
Aug. Fruimur rebus quibus volūtas ppter
seipias delectata p quiete sita. P. si beatitudo
ēt creatia. tūc eset suba vel accidēs. Sed nec
sic nec sic. ergo tc. Maior p̄z p sufficiēti
missionē. Probat minor. Et pmo qnō sit suba
qz cū homo habuerit substantiā suā a pnci-
pio natūritatis sue. igit si beatitudo homis ēt
suba sua. tūc hō a pncipio sue natūritatis fu-
isset brūs. Nec etiā pē eē accidēs. qz beatitudo
ēt sumū r nobilissimā bonū. sed suba ē nobili-
or accidēte. igit si beatitudo nō pē eē suba creatia
multo minūs pōt esse accidēs creatuz. P.
vtimus filius homis ē beatitudo eius. Sed
solus dēē vtum⁹ finis homis. vt p̄z. xij. metr.
g. tc. P. beatitudo nō pē eē nec intelligi sine
deo. g. beatitudo nō ē aliud a deo. Añs p̄z. probat
dñs. qz res pē intelligi sine om̄i eo qd est reali-
ter dñs ab en. Sed ois creature realit̄ differt
a deo. ergo si beatitudo ē aliqd creatū. tūc pos-
set intelligi circūscpto ipso deo. P. beatitu-
do includit om̄e bonū. Sed nulla creature
includit om̄e bonū. ergo tc. maior p̄z p Boe.
iiij. li. de p̄so. vbi ait. Beatitudo ē stat⁹ olim bo-
noꝝ aggregatōe pfectus. Etiaq; dicitū ē qz be-
atitudo ē sufficiētia ois boni. Itē dicit Aris.
qz beatitudo ē p se sufficiens bonū tc. Minor
etiā p̄z. qz si aliqua creature includeret omne
bonū. tūc creature esset creator. Naz illud qd
includit omne bonū hoc est deus. P. om-
nis creature habet aliquā defecibilitatē an-
nexā. ergo nulla creature pē eē beatitudo. Et
sequētia p̄z. qz beatitudo ēt sufficiētia om̄is
boni. r p̄s nō halat aliquā defecibilitatē
annexā. Añs etiā pater. qz omne qd sibi ter-
lictū tēdit in nihilū hoc semp hz aliquā defe-
cibilitatē annexā. Et ois creature sibi p̄i de-
relicta tēdit i nihilū. vt p̄z p. b. Aug. Et etiā
p̄z rōne. qz si creature sibi relicta maneret. tūc
in essendo a deo nō dependeret. r p̄s qnō nō
esset creature. quod est tradictio. lo. tc. P.
illud quo melius cogitari nō pōt. hoc nō pē
esse aliqd bonū creatū. Sed beatitudine nihil
melius pē cogitari. ergo tc. Maior habet p̄
Añsel. li. p̄sologio. Et probat etiā rōne. qz crea-
tor ē melior qz creature. ergo ois brūo creato pē
aliqd melius cogitari. Patet etiā minor. quia
si poss̄ aliquid melius beatitudine cogitari.
suc beatitudo nō satiarer nec quietaret omne

desiderii hominis. q; humanum desiderium semper
tenderet et moueret ad illud maius bonum.

Ista nō p̄cludit. Iḡl ad p̄mū dicendūz
q̄duplicē possum⁹ loqui de summō bono. Q̄
vno mō dicit summū bonū simplē. & sic sum-
mū bonū est sola bonitas dīmina. que ē om̄is
boni bonū. vt pater p̄ Augu. in suo li. confess.
Alio modo dicit summū bonū s̄ genere. puta
s̄ genere delectabilis ipsi delectato formaliter
inherentius. Primo mō loquēdo te summō bo-
no. tūc maior ē vera. sed minor nō est vera q̄z
tū ad beatitudinem q̄ ipm̄ subiectū formalr̄ p̄si-
cit. Et sc̄do mō loquendo tūc minor ē vera. Is
maior nō ē vera. Et sc̄dō dōm̄ q̄ l̄ minor
sit vera loquendo de beatitudine in creata. q̄ diligi-
gitur amore amicis cie. quo amore dilectū dilig-
it ppter seipm̄. tñ nō ē vera loquendo d̄ beatitu-
dine formalē q̄ diligit amore occupie. q̄ amo-
re diligimus aliquā ppter nos. vel ppter am-
icos h̄os. Unū ordinata dilectōe h̄o p̄t bea-
titudinē formalē diligere ppter se hoīez tāq̄z
sup̄mā eius pfectionē. & q̄ seipm̄ h̄o debet di-
ligere ppter deū. ideo de p̄mo ad vliūm̄ ip̄e be-
atus beatitudinē sibi formaliter inherentē dilig-

git ppter deū. Ad tertium dñm. q̄ beatitudo formalia de quā loquor ad ēscenā est accidē. **Ad. 31.**

remans de qua loquor ad plenis cit accidies.
Ad probationem dicendum quod beatitudo est summa
et nobilissimum bonum non similitudinem sed in genere huma-
norum perfectionis, et id nihil repugnat quoniam
possit esse accidentia. Subiectum autem esse non potest quia
subiecta humana proprie loquendo non habet se per modum
dicendi perfectionis et per modum perfectibilis. Ad
quartum dictum, quod quando solus deus sit ultimus
finis extra in quo quicunque beatus, et in aliqua crea-
tura potest esse ultimus finis intra; non sed in quo:
sunt quo queritur. Et ista creatura est beatitudo
non similitudinem finalium sed magis propriam dicitur for-
malium, eo quod formaliter perficiat illum quem beatifi-
cat. Ad v. nego dominum. Ad probatum dicitur, quod

maior nō ē vlr vera.qz figura cū sic spēs q̄lita
cio differt realia / in eo ē s̄c̄d̄ ut p̄t̄

ris differt retra linea q̄ e lipes quantitatib. z tñ null⁹ intellect⁹ humān⁹ poss̄ intelligere figurā nisi intelligere ad aliquid lineā. **Ecl. vi. dōm.**
q̄ maior nō ē vera loquēdo de beatitudine for-
mali. dato q̄ sic vera loquēdo de beatitudine
simplicitali. **Etiā p̄t dici ad minorem q̄ licet**
nulla creatura includat om̄e bonū essentia
z subiectū. cñ aliquid creatura includit om̄e bonū
hū obiectū. qz obiectū etimolat ad bonū ut
creatū qd includit om̄e bonū. Et istud sufficere
ad rōem beatitudinis ipsi bōd inherētis. Pro-
batio etiā p̄cedit de inclusiōe essentiālī. z nō de
phantas̄ obiectūlī. **Ecl. viij. dōm q̄ aliquid**

Hęc defectibilitatē annexā p̄t intelligi duplū.
Uno mō accūalr, alio mō potētialr vrl possiblē
lit. Prīo mō negādū ē aīs. Et ad pbationē
vōm q̄ quis ex h̄ q̄ aliquid sibi derelictū tēdit
i nihilū bñ arguat i eo defectibilitas potētial.
En ex h̄ nō arguit sufficiēter defectibilitas accu-
alis. Sed scđo mō accipieđo defectibilitatē
tūc negāda ē p̄na loq̄ndo d̄ beatitudine formalis.
Ad pbatōz dōz q̄ beatitudo formalis nō ē suffi-
cientia oīs boni sic q̄ in se eētentiaſ claudat om̄e
bonū. sed p rāto d̄ om̄is boni sufficiēria. quia
ipsā p̄coincidit om̄ne bonū. vel q̄ ipsā oblecti-
ue terminal ad illud qđ in se formalrvl emi-
nēcer tūtū et om̄e bonū. Ad. vīsij. dicēdū. q̄
q̄zus minor sit vera loq̄ndo de beatitudine
simplr finali. en nō ē vera loq̄ndo de beatitu-
dine formalis. Ad pbationē dicēdū q̄ medi-
ante beatitudine formalis asa bñ tēdit ad beatitu-
dine finalē. q̄ nullū bonū mai⁹ vel meli⁹ p̄t co-
gitari. et iō mediāte formalis beatitudine q̄escit i
finali beatitudine. et p̄p̄ns nō p̄t mai⁹ vel meli⁹
us desiderare.

Zd. 8.

Articulus fecidus.

Quantum ad secū

cū articulū p. q. b. qd. per illū isto articulo nō ē intelligēclū de beatitudine increata. qz illa nō ē actus formaliter p̄ficiēt aliquā humanam potentiam. qz cū sic purus act⁹ se subsistēt in possibile ē ipsaz nlicui potētia formaliter inherere. Intelligit ḡ iste articulus de beatitudine creata q̄ b. beatitudo formalis. Hoc sup̄posito ē aduertēdū. q̄ potētiaz ale qdā h̄nt actōz trāslēuntē. sicut potētia mortua et generativa. Aliē h̄nt actōz immanētē. t̄ he sic duplices. Quia quedā fundant in organo corpali. siē potētia sensitiue. quedā sūt separe ab organo corpali. sicut potētia p̄tis intellectiue. pura intellect⁹ et volūtas. Et p̄m b. pono q̄ tuor cōclusiones. Prima ē q̄ felicitas seu beatitudo de q̄ ad p̄n̄ loq̄mūr nō d̄sistit in actu naturali potētia q̄ trāslit in exterioz̄ materiā. Qz actus trāslēns nō est pfectio agētia. sed beatitudo ē summa pfectio ipsius beati. ergo beatitudo nō p̄t esse actus talis potētiae cui⁹ actus ē transiens in materiā exteriorē. Maior p. qz pfectio ē in eo cui⁹ est pfectio. Sed actus transiens nō est in agente. Si em̄ esset in agēte. t̄ sic nō trāslēret in exteriorē materiā. t̄ sic eet trāslēs et nō esset trāslēns. Istud etiā pbauī li. q. di. xxvij. arti. q. Minor etiā p. nō solū p theologos. sed etiā p phos. Dicit em̄ Christ. l. ethi. q̄ felicitas est oīm opator⁹ optimū. Octaslo se

Scđacō/
dusso.

cūda ē. q̄ vera homis beatitudo nō p̄t cōsiste
re in actu potentie sensitivae. Qz in illo acer
nō cōsistit homis beatitudo q̄ ordinatur ad
alii nobilitatem et pfectioē actum. Sed omnes
actus potentie sensitivae ordinantur ad alios
actus pfectiores puta ad actū intellectū et volū
tatis. ḡ t̄. Maior p̄ ex. l. t. x. ethicoru. Mi
nor patet ex. iij. et. iij. de anima. et multe alij
locis phis. De istis duabus p̄clusiōibus
est plena concordia inter doctores. et ideo hic
nō insisto. Sed immediace p̄no uno p̄clu
sione alias diuersorū doctorū opinonibus
repugnat. Est igit̄ p̄clusio tercia. q̄ bea
titudo p̄ncipaliter cōsistit in actu potētie vo
litione. Quia quo cliq̄ actu pfectius cōiungit
ur beatitudinis increate. in illo actu p̄ncipa
li cōsistit nostra beatitudo creata. Sz actu
volitatis in timore et pfectius diligimur et vni
mū re qui ē beatitudo increate. ḡ t̄. Ma
ior patet. quia in hoc cōsistit p̄ncipaliter sum
ma pfectio cuiuslibet rei q̄ sūme dūḡ perfe
ctissimo fini suo. Sed sūma pfectio homis ē
beatitudo formalis seu creata. et ultim⁹ ac p
fectissimus finis homis est beatitudo incre
ata seu finalis. que est ipse d̄ens. Minor eti
am p̄bo. qz amor qui est actus volitatis trās
format amantē in amarū. ut p̄tz p̄ H̄yoni. de
dūlinis nob̄ vbi ait. Omne amore sive di
uinū. sive angelicum. sive intellectualē. sive
animalē. sive naturalē ynitūs quandaz esse
virtutē. Et subdit ibidez. Amor trāsformat.
quia ponit amantē extra se. et collocat eum in
amato. Est em̄ extasim faciens dūlin⁹ amor
nō dūmittens subp̄sonū esse amatores sz amar
orum. id est rerū amararū. Et Hugo in cō
mento ait. Amor vult te vnuz facere cū ipso
amato. Et infra subdit. Si miro quodaz mō
p̄ vim amoris. ut expelli incipiat et extre a se.
Et quasi can dē sententiā ponit idem Hugo
in suo libello de arra spōse. Sed anime cuz
deo nō potest esse maior vnuo qz h̄moi trāsfor
matio. ergo actu volitatis pfecti⁹ vniūmū reo
qui est beatitudo increate. qz actu cuiuscqz
alterius potētie ipsi⁹ a se intellective.) P. iaz
dictā minorē cōfirmo sic. Actu volitati⁹ ma
gīo d̄formamur deo qz actu cuiuscqz alteri⁹
nīrē potētie. qz actu volitati⁹ magīo vniūmū reo
qz actu cuiuscqz alteri⁹ nīrē potētie. dñia p̄. qz
d̄formatio ē qz d̄formato vnuo. Eius p̄bo.
qz nulla videt ē maior d̄formato qz illa rati
one cui⁹ ip̄m d̄formatū recipit p̄dicationē il
lus cui conformat. Sz h̄d rōe d̄formatio
q̄ innascit ex vi amoris recipit p̄dicatōz ipsi⁹

L'occhio
terza,

- uo amati cui conformat. iuxta qd. b. Aug. allo
quens anima sua sic ait. Anima mea attende
et vide quod diligas. si diligis terram terra es.
si diligis celum celum es. Audeo dicere. si
2 diligis deum deus es. **P.** pena damnatio/
ruz pncipalr hz eiu actu voluntatis. g. beatitu-
do beatry pncipalr erit in actu voluntatis. **Dna p-**
bat. qz opposita apta nata sunt fieri circa idem
ibm. iz pena rebucudo sunt opposita. g. tc. Anns
p3 p. b. aug. xiiij. de ciui. dei. c. xv. vbi vult. qz
dolor seu pena etiam ex carne puenies non est ali-
ud qz displicentia aie de pcepta lesio. s3 disipli-
3 cacia eact voluntatis. g. tc. **P.** meritum pnci-
palr psistit in actu voluntatis. g. et pmi seu be-
tudo. **Dna p3.** qz sicut meremur in via. sic pmi
abimur in patria. Anns. plo. qz sic nihil est pmi
et pumbile nisi sit voluntarii. teste Aug. i li. de
xa religione. sic nihil est meritorii et pmiabile
nisi sit voluntarii. **S3** etiam ista minor auete au-
gu. i libello d laude caritatis. vbi ait. Non nre
rositas dpx. no diuturnitas tpm. sed magis
4 caritas melior qz voluntas angere meriti. **P.**
beatitudo pncipalr psistit in actu illi potestate c
bonitate tot hō dicis simpli bonis. **S3** boni
tate soli voluntatis tot hō dicitur simpli boni. g. tc.
Maior p3. pbo minor. qz dato qz alio ha-
beat optimu et valde eleuatu intellectu. si tu
habeat malu affectu seu mala voluntate. talis
no dicet absolute et simpli boni hō. qz quis pos-
sit dici bonus fm qd. puta boni clericu. vel ba-
nus carpenteri. Sed si hz bona voluntate et bo-
nu affectu. no obstante qz hecat obtusu et deponu
intellectu. nihilomin dices simpli boni hō. g. tc.
S3 i actu illi potestate pncipalr psistit bei-
tudo. cui p se et pncipale obm esummu bonu
S3 voluntas est hmo. g. tc. Maior p3. Pro-
batio minoris. na cu bonu sit p se obm volun-
tatis. lequit qz sumu bonu sit pncipale obz vo-
luntatis. **P.** acer fructois est act voluntatis. **S3**
beatitudo pncipalr psistit in actu fructois. g. tc.
Maior p3 ex dicti li. i. vii. q. i. arti. h. Maior
p3 p Aug. i li. de doc. xpiana. vbi ait. Summa
merces est ut ipso deo pfruamur. **L**oclo qra
est. qz beatitudo aliquo mo psistit actu intelle-
ctu. qz quis no eq pncipalr sic in actu voluntatis.
Qz qlibet actu aie eti est brfis qz p ipm attin-
git ipse de. Sed actu intellectu attigit deus.
qz quis no sic intime et pfecte sic actu voluntatis
g. tc. Maior p3. pbak minor. qz ea qz sunt pora
generatoe sicut posteriora perfectio. **S3** attitio
qz deu attigim p actu intellectu est p genera-
tione ipsa intellectu qz attigim deu p actu volun-
tatis. eo qz dilectio p supponat cognitio. cu bo-

nū cognitū sit obz voluntatis. g. iz actu intelle-
ctu attingam ipm deu. qz videbim? cu siuei ē.
vt p3 i. nepli Johis. tñ illa attitio no ē sic p-
fecta sic ea qz attigim p actu voluntatis fm quā
attitioz i ipso deo vltante qescim. z i ipm in
time transformamur. vt patet ex pdictis. g. tc.

P. i actu visiois intellectu aliq mo psistit

vita etha. g. alio mo beatitudo. **Dna p3.** et anns

hō ex dicto salvatoris Joh. xviij. vbi ait. Nec

ē vita etha ut cognoscatur deus tc. **Sed**

istas duas celodes sunt qz uor opiones. quarū

vna ē disticte h pma celodem. alia disticte h

scdaz celoz. sed tercia z qra aliq mo sūt sil h

ambas celodes. **E**st igit vna opinio h pma

exclusionē q ponit q beatitudo i nulla potentia

ale ē pncipaliter. sed soli in essentia ale ē pncipa-

liter. in potestate alio ale ē seqnter. et p quādā

redundantia ab ipsa essentia. Qd pbat sic. Il-

lapsus dei in essentia ale est potior et pfectioz

qz in aliquā potētia. Sed beatitudo sit in nobis

p illapsum dei in nos. g. tc. Maior pater. qz

reducantia sit in priori in posterius. et no eco-
nomo. s3 essentia ē por potētia. g. de pncipalr it

labit essentia. et p Dns hmo illapsus de essentia

redundat in potētia. Maior eti p3. qz beatitudo

causal ex eo q obm beatifici illabit ipsi beatifi-
cabi. **P.** gra ē pncipalr in essentia ale. g. et

beatitudo. Anns pbat p ea q dixi supins dis-

ij. qone. ij. arti. ij. Probabt Dna. qz glia est idē

qd gra consumata. Sed beatitudo ē idem qd

glia. ergo beatitudo ē in essentia ale in qua ē

ipsa gratia. **P.** iusticia distributiva hoc re

quirit ut dignior plus de bono et pncipali-

uo tribuat. Sed essentia anime cu sit suba est di-

gnior qualibet sua potētia. cu eius potentie

sunt accētia. ergo beatitudo q esummu bonu crea-

tute heate pncipali erit in essentia qz in poten-

tia. **P.** nobiliori pfectio corrider nobil p-

fectibile. Sed beatitudo ē nobilissima pfectio.

z essentia aie ē nobil pfectibile qz potētia. ergo

tc. **P.** quis no equali in pporitaliter de

beatificat ac creatura intellectual. **S3** de bei-

sicat fm essentia pncipalius qz fm potentia. g.

z creatura. Maior p3. Probabt minor. qz de

us beatificat sub ratione essentie. ergo beatifi-

catione seu ē beatitudo sub rōe essentia. L

oseqntia p3. qz no ē minus nobil ratio fm quā deus est hei-

tus. qz sit illa ratio fm quāz beatificat. **P.**

nullū accidēs ē subiectu accidētis. g. beatitudo

no pōrē in potētia. sed potērēt in essentia. **Dna**

p3. qz tā beatitudo qz ale potētia sūt accidētia

Anns habet p Aris. iiiij. meth. vbi ait. Non. n.

accidēs accidēt accidēt i illi qz ambo eidēs

Opiones
quatuor.

Opino p
exclusionē q ponit q beatitudo i nulla potentia
ma q bea-
titudo sit
pncipalit
solū in ecē
cia antime.

z

z

z

z

z

z

z

z

z

z

*Eōtra opī
tione.*

accidit. Et subdit. Hoc em̄ nihil magis illi
q̄ illud accidit huic. Ista opī stare nō p̄t.
q̄ null' act' sc̄d̄s p̄uenit eēntie ale nisi mediā
te potētia. sed beatitudo ēhdā act' sc̄d̄s. q̄ non
p̄t immediatē p̄uenire eēntie sp̄l' aie. t̄ mediā
te eēntia p̄ modū redūdatē p̄uenire ipsi potē
tie. sicut isti dicunt. Major p̄z. q̄ q̄uis act' p̄.
m̄ respiciat q̄nq̄ eēntia immediatē. t̄n act' sc̄d̄s
immediate respicit potētia. Etiā minor p̄z. q̄ a
fm̄ Aristo. i. 7. x. et h̄. felicitas iopatōe p̄sistit
opatio aut ē act' sc̄d̄s. q̄ r̄c. Ad. i. d̄z ad mi
norē. q̄ illapsus dei in nos p̄t duplē intelligi.

Uno mō p̄ illapsu cōi q̄ de illabit cūlibz cre
ature ipsam in eē p̄suādo. Alio mō p̄ illapsus
sp̄lē q̄ intellectuali vel rōnali creature diuin
glt fm̄ vitales opatōes q̄ sūr diligere t̄ intelli
gere. P̄lo mō loq̄ndo de illapsu. tūc maior ē
xa. minor at̄ ē falsa. q̄ si h̄mo illapsua ēet b̄f
tudo. tūc etiā ipsi dānatē ēent bei. q̄ si tal' illa
psus n̄ p̄terer ipsi dānatē. tūc immediatē ip̄
annihilaret. S̄ sc̄d̄ mō q̄uis minor sit vera
tū malor ē falsa. n̄ tal' illapsus i nos attingit
put dīna eēntia se nob̄ cōsūgit p̄ modū obie
cti beatifici. t̄ vt̄ ē a nob̄ fruibil' t̄ visibil'. talis
aut̄ dūctio immediati' t̄ magis p̄prie cōuenit
potētiae q̄ eēntie ipsi aie. Ad. ii. nego dñi
tā. Ad. p̄batōz dīco. q̄ intelligēdo p̄ glaz p̄se
cti t̄ cōsumatū h̄scū gr̄e. tūc minor ē falsa. q̄
ols habit' h̄z se p̄ modū act' p̄mi. sed beatitu
do formal' se h̄z p̄ modū act' sc̄d̄i. cū sit opa
tō p̄fectissima. igit r̄c. Ad. iii. d̄m ad ma
iore. q̄ dato q̄ suadēte iusticia digniori mai
bonuz debeat dari. t̄n hoc illo mō d̄z sibi dari
quo ē capax illi'. S̄ essentia nō ē capax for
mal' beatitudis nīs mediatē potētia. q̄ act'
sc̄d̄ nō p̄uenit eēntie nīs mediatē potentia.
sba em̄ cōrta null' opatōis ē p̄ncipisi imme
diatū. put al's declarau. t̄ id q̄uis b̄tudo cō
ueniat eēntie ale mediatē potētia. t̄n p̄p̄tē im
diatē p̄uenit potētiae nō eēntie. Ad. iiii. p̄z
p̄ iā dicta. q̄ q̄uis b̄tudo sit nobilissima p̄
fectio int̄ oēs p̄fectioes se h̄ntes p̄ modū act'
sc̄d̄i. t̄n nō ē immediatē eēntia ale. q̄ eēntia nō
ē apta nata immediatē p̄fici actu sc̄d̄o. eēntia. n.
nec elicit nec recipit actu sc̄d̄i. nīs mediante
actu p̄mo p̄ita mediatē potētia. Ad. v. nego
minor. dei em̄ beatitudo q̄uis fm̄ rēst idem
q̄ eēntia sua. t̄n q̄ h̄z modū act' sc̄d̄i. ido fm̄
nīm modū intelligēdi immediati' respicit dei
potētia. s. intellectu t̄ voluntatē q̄ eēntia. Ad.
p̄batōz nego dñiā. Ad. p̄batōz d̄m q̄ sic ut
agere ē nobili' q̄ pati. sic illud q̄d p̄uenit deo
fm̄ appellatōz acciuā. p̄t el fm̄ nīm modū in

telligēdi cōpetere fin. nobiliorē r̄o z q̄ illō q̄d
p̄uenit ei fm̄ appellatōz passiūā. S̄ q̄uis te
uo sit pur' act'. t̄n iuxta modū nīm intelligē
di beatificare p̄uenit deo fm̄ acciuā appellatōz.
t̄ beatificari fm̄ passiūā appellatōz. id r̄c. Et
istud p̄firmo sic. Sedm q̄ cōiter cōcedit. ta
lē ordīnē h̄nt aliq̄ vbi sola rōne d̄rnt. q̄lē ha
bēt in his l̄ q̄bō realē d̄rnt. Sed vbiq̄ b̄fisi
cās t̄ beatificatū d̄rnt realē. ibi r̄o beatificatis
ēnobilior r̄ōne beatificati. q̄ erit in ipso deo in
q̄ista d̄rnt sola rōneratio beatificatis erit mō
nīo intelligēdi nobilior ratōne beatificati.

Ad. vi. d̄dm. q̄ posito q̄ aīs ēet vēloq̄n
do de subiecto p̄mo. t̄n simplē ē faltū loq̄ndo
de subiecto p̄ximo t̄ immediatō. Nā subiectū
p̄ximū t̄ immediatū coloris ē sup̄ficies. p̄p̄t q̄d
ait Arist. i p̄dicamētō. q̄ p̄p̄iū ē sup̄ficies p̄
mo loco colorari. Ad. p̄batōz d̄dm. q̄ l̄ acci
dēo nō accidat accidēti nīsi q̄ ambo accidunt
sbe tāq̄ subiecto p̄mo. t̄n ex hoc nō intendit
arist. dicere q̄n vñ accidēo possit accidere al
teri accidēti tāq̄ subiecto p̄mo. vt̄ lā patuit de
colore. Et cū subdit. Hoc em̄ nihil magis r̄c.
dico q̄ hoc ē intelligēdū de accidētibz nō h̄n
tibz ordīnē ad seminātē. t̄ quorū vñ p̄sup̄
ponit alterz in subiecto. sicut dulcedo t̄ color
t̄ cetera talia. Nō est autē intelligēdū de his
quorū vñ p̄sup̄ponit alterz in subiecto. sicut co
lor t̄ sup̄ficies. opatio t̄ potētia et cetera illā.
sic em̄ accidit color sup̄ficies. q̄ t̄ sup̄ficies n̄
accidit colori. q̄ r̄c. Alia ē opinio s̄ sc̄dam
p̄clusiōz. q̄ ponit q̄ beatitudo ēq̄ p̄ncipaliter
p̄sistatē actu intellectu t̄ in actu voluntatē. Q̄
in actibz eq̄liter se h̄ntibz ad obiectū beatificū
equalē ē beatitudo. sed act' intellectu t̄ voluntatē
equalē se habet in patria ad deū q̄ ē obiectū
beatificū. q̄ r̄c. Major p̄z. p̄bat̄ minor. q̄ q̄
uis in via intret amor vbi foris stat sc̄la. fm̄
q̄ ait Hugo de. o. vic. t̄n in patria q̄tā de deo
cognoscimus em̄ diligim̄. t̄ q̄tum diligim̄
em̄ cognoscim̄. P̄. act' fruitōis equalē cō
cernit actu intellectu t̄ voluntatē. S̄ beatitudo
p̄sistit in actu fruitōis. q̄ r̄c. Major cōiter cō
cedit. Probat̄ major auctē aug. qui ait. Fru
mitur cognitis quibz voluntas p̄pter seip̄a tele
ctata cōquiescit. P̄. beatitudo p̄sistit p̄ se
cta. vñione ale rōnaliis cū deo. Sed tal' vñio
fit p̄ actu intellectu t̄ voluntatē. q̄r̄sicut p̄ actu
voluntatē vñimur deo vt̄ h̄z rōem sūme boni
tatē. sic p̄ actu intellectu vñimur deo vt̄ h̄z rōz
sūme t̄ p̄me volitatio. P̄. p̄ actu cuiuscq̄ po
tētiae aliquid mouet ad aliquē terminū achēdū
p̄ actu cuiuscē potētiae est aptū natūrā quiescere

Ad. 6.

Opinio se
cūda q̄ b̄t
tudo ē eq̄
liter i actu
intellectu t̄
voluntatibz.
I

2

3

4

I terminio iā acq̄sito. Sz tā p actū intellect⁹ qz p acē volūtatis mouē creatura rōnāl ad ipz deū. qz in actū vcluz q̄scet i deo. Lū igit̄ b̄tū tūdō nō sit aliud nisi ylt̄at̄ q̄s aie rōnālis i iplo deo. ideo zc. (Sp. aia rōnālis ē beatifica/ bilis fm q̄ ē ad imaginē dei. Sed fm intelle/ ctū t volūtātē est eq̄liter ad imaginē dei. Ma 102 p3. Sz minor ē aug. x. de tri. c. penl. q̄ zc.

Lōtra op/ mionē.

Sz ista nō excludūt. nec ista opio videt eē vera. qz act⁹ intellect⁹ t volūtatis nō sūt eq̄lit pfecit. q̄ beatitudo nō cōsistit equaliter in eis. Lōseq̄ntia p3. qz cū bt̄tudo sit sūma pfecitio hois. igit̄ i actū pfecitio pfecit⁹ ōsistit vel exi stit. pbo aās. qz sic cōiter d̄r nō est dare duas res spē d̄r̄tes q̄ sūt equal⁹ pfecitōis. eo q̄ nō sit dare duas spēs equal⁹ distātes a pmo seu ab iplo deo. Sed act⁹ intellectus t volūtatis d̄r̄t spē. Et ffirmat̄ istud aās. qz istorūz actū vñ ordinat̄ ad alterz. q̄ ē impfector eo. Lōseq̄ntia p3. qz qd̄ ordinat̄ ad alterz ē impfe cti⁹ eo ad qd̄ ordinat̄. Aās etiā p3. qz i aia brā oia sūt ordinata. Ad pīmū nego maiore. qz q̄uis aliq̄ actū equal⁹ se habeant ad deū seu ad obiectū beatificū. sic q̄ p vtrūqz fm modū sui generis pfecite attingat illud obm. tñ si vñ illoz acruū fm suā naturā ē pfecitior altero. i illo erit pfecit⁹ beatitudo. sic aut̄ ē i pposito. vt. s. patet. Ad. iij. nego maiore. Ad pba tione d̄d̄. qz q̄his fruamur cognitis. ex h̄ tñ nō h̄ q̄ fructio sit cognitio. Incognita em̄ ne quaq̄ possim⁹ amare. fm q̄ dicit aug. t tñ ex h̄ nō habet q̄ amor sit actus intellect⁹. q̄uis bñ habeat q̄ act⁹ amoris p̄supponat actū co gnitōis. Un̄ frui est act⁹ volūtatis. iuxta illō Aug. Frui est amore inherere alicui ppter se/ spm. p̄supponit̄ tñ actū intellect⁹. eo q̄ bonuz cognitū sit volūtatis obm. Ad. iij. d̄d̄. ad mi norē q̄ q̄uis p vtrūqz actū vñiamur deo. tñ h̄mōl vno pfecitiori mō sit p actū volūtatis q̄ intellect⁹. vt p3 ex dictis li. Icl̄oe. t iō pfecit⁹ qui mō bt̄tudo i actū volūtatis q̄ intellect⁹.

Ad. iiij. d̄d̄ q̄ minor nō ē vñ. qz q̄uis amā do nos mouemur ad re amātā. tñ cognoscēdo nos nō mouemur ad res cognitas. Is res mo uēt ad nos. vt p3. iii. de aia. Ciel d̄d̄ q̄ lic̄ aliq̄ mō possit d̄cedi aiam fm actū volūtatis t intellect⁹ moueri ad deū. tñ h̄mōl mot⁹ pfecit⁹ orē fm actū volūtatis. iō pfecitior erit etiā q̄es ip̄a se i deo fm actū volūtatis. t p ɔ̄ns pfecit⁹ orē bt̄tudo. Ad. v. d̄d̄ q̄ l̄ volūtatis t intellect⁹ possint dici eq̄les et eq̄lē se h̄re ad imaginē q̄tū ē ex pte abstractōis t imunita malitia. q̄ iste potētia q̄be fūdat̄ i l̄bo imatiāli. puta i

centia ale st̄t̄lectiue. t am̄be sūt sup se eq̄liter p̄sue. tñ q̄tū ē ex pte pfecitōis h̄mōi eq̄litas deficit. qz volūtatis ē pfecitior intellectu. t act⁹ volūtatis pfecit⁹ ē actu st̄t̄lect⁹. sic aliq̄l̄ iā pacuit̄ inferi⁹ magis appebit. Lū igit̄ bt̄tudo p̄ncipali⁹ t pfecit⁹ dueiat potētia pfecitiori. iō bt̄tudo n̄ dueniet eq̄lē his duabo potētias.

Forte dicet q̄ ista solo ponit aās t negat ɔ̄ns qz cū sp abstractōis potētia sit pfecitior. iō eq̄lit pfecitū ē nccīu ɔ̄ns ad eq̄lit abstractū. et p ɔ̄ns dicer q̄ intellect⁹ t volūtatis sūt equal⁹ ab stractōis t n̄ sint eq̄lis pfecitōis. ē p̄ponere aās t negare ɔ̄ns. Est etiaz ponere aācedens t negare aās. qz ad negationē ɔ̄nt̄ sequit̄ ne gatio aānt̄. q̄ zc. R̄ndeō q̄ ista solo nō negat ɔ̄ns ponēdo aāis. Ad pbatōz d̄d̄ q̄ ee equal⁹ pfecitū nō ē nccīu ɔ̄ns ad ee equal⁹ ab stractū. t maxie in talib⁹ reb⁹ in q̄bz cetera nō sūt paria. sicut ē i pposito. qz volūtatis ex se ē libera. t pōt intellectui impare. t iō q̄uis iste due potētia sūt equal⁹ abstractōis. tñ q̄ impiū tot⁹ regni aie rōnālis residet apud volūtate. iō nō sūt equal⁹ pfecit⁹. dato q̄ sint eq̄lis ter abstracte. Un̄ sic in pporōib⁹ geomētricis si equalib⁹ addat̄ in eq̄lia. ea q̄ resultat̄ erūt inequalia. sic i pposito si his q̄ sūt equal⁹ abstractōis p diuinā potētia vel p naturā cōditōes dignitatē potētates inequal⁹ tribuit̄.

Tertia ē opio t vtrūqz dcl̄oem q̄ ponit q̄ bt̄tudo p̄ncipal⁹ ōsistit i actu intellect⁹. et fm qd̄ seu ex ɔ̄nt̄ in actu volūtatis. Primum dicū isti p̄bant sic. In illa potētia ē p̄ncipal⁹ bt̄tudo q̄ magis d̄r̄ter se h̄z fm statū vie t prie. Sed intellect⁹ ē h̄mōi. q̄ zc. Maior pbat. qz maxi ma mutatio fit in ala qñ trāst̄ de statū vie ad statū patrie. mutat̄ em̄ de miseria ad summū gaudiū. t p ɔ̄ns beatitudo p̄ncipalius d̄d̄ at tendi fm illā potentia fm quā magis mutat̄ h̄o in h̄mōi trāst̄. Major etiā p3. qz i volūtate māet idē habit⁹ puta ipsa caritas. sed i in tellectu cessat habit⁹ fideli. et acq̄rit lumē glie.

Ad. bt̄tudo nō ē p̄ncipal⁹ i actu volūtatis. q̄ p̄ncipal⁹ erit i actu intellect⁹. Lōseq̄ntia p3. qz i nulla alia potētia ēē pte nisi i vna istaz p̄bat aācedēs. qz si esset i actu volūtatis. vel talis act⁹ ēē amor amicicie. vel amor p̄cupis scētē. Nō pīmū. qz i illō nō cōsistit p̄ncipaliter beatitudo in quo p se t directe cōsistit ratio meriti. Sed in amore amicicie p se et directe cōsistit ratio meriti. Maior patet. quia illa que se habent p modum vie t termi ni nō possunt se in eodē cōpari. Sed meritū

Instantia

Solutio.

Solutio.
Ad. i.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

- Se h̄ p modū vie. t̄ p mīlū p modū termī. ḡ tc.
Minor. pbaſ. q̄ illud q̄d sic se h̄z q̄ p ſeſine
 q̄buscūqz alijs ſufficit ad meriti. t̄ ſine q̄ q̄bus
 cūqz alijs poſitio nō ponitur meritum: in illo
 p ſe t̄ directe diſtit ratō meriti. ſz amor amici
 cie q̄ diligif t̄ ex caritate ppter ſeipz ē h̄moi
 ḡ tc. **N**ec ſcdm. q̄ p mīlū t̄ p ſe diſcipiſcibi
 le nō pot̄ diſtiteri actu amoris diſcipiſcere.
Sed beatitudo ē p mīlū ac p ſe t̄ ſummi ſcu
 p iſcibile. ḡ tc. **M**aior p z. q̄ nullus act̄ pot̄
 eſſe p mīlū t̄ p ſe obiectū ſuipſi. **M**inor etiaz
 3 p z de ſe. **P**. act̄ q̄ pcedit a potētia mediāte
 nobilissimo h̄itu ē pfectiſſim⁹. t̄ p ſns br̄tu
 do i eo pncipali⁹ diſtit. ſz alijs act̄ intelle
 ct̄ ē h̄moi. ḡ tc. **M**aior p z. pbaſ mīor. q̄
 alijs actus elicit ab intellectu mediāte h̄itu
 ſapie. q̄ habit⁹ ē nobilissim⁹ inter oēs habitus
 4 aſe. vt p z p Arif. i. meth. 2. vi. ac. x. eth. q̄ p.
 cā equoca ē nobilior ſuo effectu. **S**ed act̄ in
 tellectus ē cā equoca act̄ ipſi⁹ volūtatis reſpe
 ctu vltimifiniſ. ḡ ē nobilior eo. et p ſns pnci
 pal⁹ diſtit i eo br̄tudo. **M**aior p z. q̄ i hoc
 diſſert cā equoca a cauſavniuoca. q̄ cā vni
 uoca ē formaliter. talis qualis ē ſuus effectus
 t̄ p ſns non eſt nobilior licet ſit eq̄ nobilis ſi
 cur ſuus effect⁹. **S**ed cā equoca ē virtualr tal
 q̄lis ē ſuus effectus. t̄ p ſns ē nobilior ſuo ef
 fectu. q̄ contiñētia virtualis eſt eminētior q̄z
 formal⁹. **M**inor pbaſ q̄ ad ambas ptes. q̄ p
 act̄ intellect⁹ ſit cā actus volūtatis respectu vñ
 ſimi ſiniſ p z. q̄ poſito actu intellect⁹ respectu
 vltimū ſiniſ nccio ponit act̄ voluntatia. clare
 em̄ apphēlo vltimo ſinc p intellectu nccio yo
 lūtas diligit p z. vt p z ex dictis d. i. q. ii. **E**tia
 nō poſito actu intellect⁹ nō ponit act̄ volūtati
 ſis. q̄ volūtatis n̄ p̄ ferri i nō cognitū. Q̄, eti
 am ſit ei⁹ cā equoca p z. q̄ ſi tali cauſatōne eſſe
 ce⁹ t̄ cā dñnt ſpē. **P**. qn̄cūqz alijs ſit in eodē
 pñucta. t̄ ſic ſp illud ē nobili⁹ et eligibili⁹ q̄ ſe
 patū ab alio manet eligibilius. **S**ed ſi p poſ
 ſibile vel imposſibile ſtellectio t̄ volūtio ab in
 uiſe ſepareñt. t̄ ſic intellectio eēt eligibilius vo
 litōe. q̄ intellectio etiā ſepata a volūtōne eſſet
 act̄ pfectus t̄ ppr⁹ nature intellectus. **S**ed
 volūtio ſepata ab intellectio eēt q̄ ſi qdā incli
 6 natio naturalis. **P**. act̄ volūtatis deſpendet
 ab actu intellect⁹. t̄ nō ecōuerſo. ḡ actus intel
 lect⁹ ē pfectior t̄ nobilior actu volūtatis. An̄s
 p z. q̄ act̄ volūtatis nccio p̄ ſupponit actū in
 tellect⁹. cū bonū cognitū ſit obm volūtatis.
Dz etiā ſāna. q̄ indepedēt ē nobilius depen
 dente. **P**. actus intellect⁹ ē ſincerio t̄ puri
 or actu volūtatis. ḡ ē pfectioz. An̄s patet. q̄

actus intellectus nullā maliciā ſhitab obie
 cro ſit ſhit actus volūtatis. Nā ſcire malū n̄
 ē malū. q̄ ſit velle malū ſit malū. vt p z. i. ele
 choz. **E**t pfirmat. q̄ ſ intelligēdo ē motus
 reſ ad animā. ſed in animā ſeu volēdo ē ecō
 uero. q̄ ala mouet ad res amatas. vt p z. ii. d
 anima. iō intellectus nō viliſcat ex hoc q̄ in
 telligit vilia. iō ecōuerſo ipſa vilia nobilitā
 tur ex nobilitate intellect⁹. q̄ capiūt eſſe ſpūa
 le in ipſo intellectu. Nā omne q̄d recipiſt ad
 modū recipiſtis recipiſt. Volūtatis autē vilifi
 cat ex eo q̄ vult vilia. q̄ bonū t̄ malū ſūt in re
 bus. vt p z. vi. meth. igit volūtatis volēdo iſta
 vilia extēria in quib⁹ ē malicia efficit mala.
 q̄ qñ mouet ad ea. t̄ ſic ipſis ſformat t̄ qdā
 modo i ipſa traſformat. eo q̄ ſim Dyo. amor
 traſformet amantē in qmatū. **E**tia p z ſāna.
 q̄ actus q̄ ē malicia t̄ impfectori impimixtior.
 ille ē min⁹ mal⁹ t̄ pfectioz. ſz act̄ q̄ pdicto mō
 ē purioz. ille ē malicia impimixtior. ergo tc.
Cū igit beatitudo pncipalius hēat eſſe in
 actu pfectiſſimo. ſequit ex his. v. rōnib⁹ pxi
 me adducet q̄ ſi actu intellect⁹ pncipalius ſit
 beatitudo q̄ ſi actu volūtatis. **P**. hoc idē ar
 guit ex pte potētiae. q̄ ſ beatitudo ē act̄ nobilissi
 me potentie. vt p z. i. t. e. ethicoz. **S**ed ve iſti
 dicunt. intellectus ē potētia nobilissimavl ſalē
 nobilior t̄ pfectioz ipſius aſe beate. **I**llā mi
 norē pbaſ multipli. **P**. iō ſic. Potētia cui⁹
 act̄ ē nobilior illa ē pfectioz t̄ nobilior. **S**ed
 act̄ intellect⁹ ē nobilior actu volūtatis. ḡ tc.
Maior pbaſ. q̄ potētiae diſtinguiſt p actus.
 vt p z. ii. de ala. **M**inor p z ex rōnib⁹ ſimediāte
 pcedētib⁹. **P**. ſic. Potētia rēdē ſi obm
 ſb rōne nobiliori ē nobilior. ſed rō veri ſub q̄
 intellect⁹ ſedit in obiectū ē nobilior q̄ ſi rō boni
 ſb q̄ ſedit ipſa volūtatis ſi ſu ſi obm. q̄ ſi rō veri ē
 ſimpliſtioz t̄ rōnientioz ppinqor q̄ ſratio boni
Ercid ſic. Potētia mouet ut ſiniſ ē nobili
 or illa q̄ mouet ut agēs. q̄ ſiniſ eſt cā cauſaz.
 vt p z. ii. meth. 2. ii. phicoz. **S**z intellect⁹ mo
 uet volūtate p modū ſiniſ. t̄ volūtatis mouet
 ſtellecti ſi alias potētias ſp̄ ſi ſi p modū agēs
 ḡ tc. **Q**uarto ſic. Illa potētia q̄ ſi pl̄es rōes
 entis ſe erēdit illa ē nobilior. **S**z intellectus
 erēdit ſe ad rōem veri ſi boni ſi ad oēz alia ſi
 rō nēfundatā i ente. volūtatis aut ſolū erēdit ſe
 ad rōez boni. ḡ tc. **Q**uinto ſic. potētia q̄ ſi
 nī ſi diffinītōe aleſt̄ ē nobilior illa q̄ ſi ipſaz
 diffinīt. ſed intellect⁹ ſcēni ſi diffinīt ſe volū
 tati. q̄ ſi potētiae diffinīt ſi ſua oba. iō volūtatis
 diffinīt ſi bonū cognitū. q̄d ē ſu ſi ſp̄ ſi obz. ḡ
 tc. **S**exto ſic. Potētia q̄ ſi creatura rōnalis

Cōfirmat

Probatio
minoris.

2

4

5

6

Distinguit a creaturis corporalibus et imperfecte nobis
libor quod illa quenit cum talibus creaturis. Sed per
intellectum sit homini distinctio et non per appetitum
sive voluntatem. Maior p. 3. q. 2. illud quod propter que
nit creature nobiliori habet nobilitatem. Sed illud quod
res distinguunt ab aliis habent sibi propriam quenit. P. 3.
etiam minor. quod quae res corporales non habent intellectum. habent enim appetitum sive appetitum na
turali et sensitivo. Septimo sic. Quoniam aliquis pot
est sic se habere quod accipit virtutem potestem est propter actum
alterius potestie. tunc talis potestia propter cuius actum est
actus alterius potestie illa est nobilior. sed actus voluntatis est propter actum intellectus. Maior p. 3. p. 6.
minor. quod delectatio est propter operatum. sed delecta
tio est actus voluntatis. et propria operatio huius est in
telligere. quod actus voluntatis est propter actum intellectus.

8 *Octauo sic. Potestia immediati⁹ attingēs
obm̄ beatificū est nobilior et pfectior. H̄z itelle
ct⁹ immediati⁹ attingit obiectū beatificū q̄z volū
tas. qz cū bonū cognitū sit voluntatis obiectū.*

igit voluntas non intelligit obiectum creaturam nisi
9 mediatae cognitione quia est intellectus. Mono-
sic. Potentia quia est apta nata per se nobilitati habitu
illa est perfectior. Intellectus est aptus naturae per se nobis
lion habitu. genere. Major per se. quia sic se habet perfectio
ne ad perfectiores. sic perfectibile ad perfectibile. igit
sic se habet perfectio ad habitum. sic potentia ad poten-
tiam. Minor est per se minor quia habet lumina aliis a habere esse

**Rō nona
tercie opī
nionis.**

Rō zecia.

Scđa ps
opinionis

Eöttrá opí níonié.

Solutio.
Ad. I.

Distinguit a creaturis corporalibus et imperfectis nobis
hinc quod illa que uenit cum talibus creaturis. Sed per
intellectum sit hinc distinctio et non per appetitum
sive voluntatem. Major propter quod illud quod propter que
nit creature nobilior hinc nobilius. Sed illud quod
est in minori quod cuius res corporales non habent intellectum.
hinc tamen appetitum sicut appetit appetitu naturali et sensitivo. Seprio sic. Quoniam aliquis pot
estate sive se habet per actum unius potestate est propter actum
alterius potestie. tunc talis potestia propter cuius actum est
actus alterius potestie illa est nobilior. sed actus voluntatis est propter actum intellectus. Major propter probat
minor. quod delectatio est propter operatio. sed delecta
tio est actus voluntatis. et propria operatio hominis est in
telligere. quod actus voluntatis est propter actum intellectus
et. Pericato sic. Potestia immediata attingens
obiectum beatificum est nobilior et perfectior. Sed intellectus immediatus attingit obiectum beatificum quod vol
untas. quod cum bonum cognitum sit voluntatis obiectum.
igit voluntas non attingit obiectum beatificum nisi
mediatae cognitione quod est actus intellectus. Monos
sic. Potestia quae est apta nata per se nobilitati habet
illa est perfectior. Intellectus est aptus naturaliter per se
naturam ad perfectio. sic perfectibile ad perfectibile. igit
sicut se habet habitus ad habitum. sic potestia ad pot
estiam. Minor etiam propter quod habet lumines gliae quod habet esse
in intellectu et nobilior et perfectior est habitus vo
luntatis. Propter beatitudinem est per se sufficiens bonum. sed
hinc sufficiencia magis et principalius repertus in actu
intellectus quod voluntatis quod propter Iohannem. cuius vbi ait
et philippus. Domine ostende nobis precium et sufficit
nobis. Propter beatitudinem habet auctoritate christi Iohannes xvij. vbi ait. Hec est vita eterna ut cognoscas te deum tecum.
Et auctoritate Augustini. i. de trinitate. vlcro. vbi ait. Uli
cio est tota merces. Et auctoritate philiippi. ethi. vbi ait. Uli
cio est beatitudo consistit in contemplatione sapientie. Sed
contemplatio sapientie est actus intellectus. Quoniam autem
aliquis modo actus voluntatis sit beatificus probant. Quod
actus frumentorum patriae est beatificus. sed talis actus est actus
voluntatis. igit tecum. Sed nec ista concordat. immo
multe de his rationibus est quod bene vel efficaciter pertinet
adduci per conclusioem quam prius posui quod huius copi
nioni hinc dicitur. sicut apparet in soluendo. Ad pro
mum igit per dictum quod maior non est vera. Ad probati
onem dico. quod cuius alia multum mutetur quam translat
te via ad patriam. hinc tamen mutatio magis fit
in parte aie que est minus perfecta. quod illa est minus apta
ad statum patrum. nisi habilitate per nouum donum igit
tie consummate. puta per lumine gliae. et per dominum in tali
parte minus principaliter erit ipsa beatitudo. quod enim
am eam istos beatitudinem consistit in actu nobilio

ris et pfectioris ptis seu potētie ipsi⁹ amē. Un ex isto argumēto sufficiēter arguit⁹ volūtas ē pfectior intellectu. qz si nō. tūc i traſitu d sta tu vie ad statū patrie opteret maiore mutati onē fieri in volūtate qz in ipo intellectu. Ps si ista maior esset vera. tūc i qlibet potētia ptis sensitiue pncipali⁹ eēt bītūdo qz in aliq potētia ptis intellectiue. Lōscqntia ptz. qz qlibet potētia ptis sensitiue mutat d moralitate ad immoraltatē anqz tot⁹ hō beatificet. et p dñs qlibet tal⁹ potētia magis drinter sc hz fm statū vie et patrie qz qcūqz potētia ptis intellectiue Sed dñs ē incoueniens. vt de se p3. Etia oppositū minoris qstū ad illud qd dicit defi de pbaui in prologo. q. iii. arti. ii. Ad. ii. ne Ad. 2. go aīs. Ad probationē ddm q amicor amici cie dupl̄ p̄t accipi. Uno mō vt fluit et mouet feruenti desiderio q aia viatrix affectat vniū suo dilecto. Alio mō vt qescit i dilecto. et ipo fructū iā adepto. Primo mō loqndo de amo re amicicie. sic aia in via diligat ipz deū. et isto mō in amore amicicie directe colistit meritū Sed scđo mō in amore amicicie colistit beati tūdo q est vez et eternū pmiū. Ad tertiu ne Ad. 3. go minorē. Ad probationē ddm q auctas Ari sto. nō est ad ppositū. qz Aristo. nō nouit dignitatē caritatis a deo infuse q ē multo pfecti or habit⁹ qz sapia acq̄sita. de q scripsit Anist. Forte dicit q nō solū sapia acq̄sita verū etiam sapientia infusa q ē pfectissimū donū spūs sc̄ti ē habit⁹ intellect⁹. et p dñs adhuc videt⁹ habit⁹ intellect⁹ sit pfectior habitu volūtatis Rñdeo q sapientia infusa dupl̄ p̄t p̄sidera ni. Uno mō solitarie et absqz implicatiōe caritatis ex̄stis in volūtate. et sic nō est nobilissimū donū dei inter habit⁹ a deo infusos. qz distinguedo vnu habitū ⁊ aliū p̄cise. tunc caritas peminet omnib⁹ alijs habitib⁹ a deo infusis. vt patz p Aug. xv. de tri. c. xix. vbi ait. In donis dei nullū ē mai⁹ donū caritate. nec eqle Alio mō cū implicatiōe caritatis. qz sapia fm sua ethymologīa dicit q si sapida sciētia. Hmoi aut̄ sapore nō p̄ sapia h̄rē nūl̄ media te caritate volūtate informate. Et iō nec etiā isto mō habit⁹ sapie d̄z dici nobilior caritate qz suā supmā nobilitatē p̄puta ipm spūalē saporē hz a caritate. Ad qrtū ddm q duplex Ad. 4. ē cā equoā. Una totalis. Alia ptrialis. Quā uis aut̄ maior possit cedē loquēdo de cā eq̄ i uoca totali. n̄ falsa est loquēdo de cā eq̄ uoca ptriali. Et tūc ad minorē dico q accipēdo mi norē sub illo sensu q maior ē vera. tūc minor est falsa. qz dato q actus intellectus aliquaz

causalitatē hēat sup actū volūtatis. tñ illa cā
litas nō ē totalis. sed solū prialis. qz maiores
causalitatē hz volūtas et erā obiectū volūtatis
sup actū a volūtate elicītū. qz hēat act⁹ ipsius
intellectus. Etia p̄ dici q̄ nō min⁹ act⁹ vo
lūtatis ē cā equoca ipsi⁹ ace⁹ intellect⁹ qz econ
uerso. qz nulla cognitio p̄ operere intellectui
nisi assit intēcio volūtatis. Un̄ dicūt qdā ma
gni doctores q̄ obo actuali⁹ mouēte ipm intel
lectū. si nulla p̄currat intēcio volūtatis. qz nisi
ibi sit aliq̄ actio. nulla tñ ē ibi cognitio. Qd
vtiqz ē vez loquēdo de cognitōe pfecta q̄ ē in
dicatiua. qz nec in cognitōe sensitiua nec intel
lectiuā h̄r aliquid iudicū de obo nisi assit volū
tatis intēcio. Etia ipsa voluntas libre p̄ ipa
re intellectui ut insistat tali vel tali cognitiōi.
vel ut desistat ab ea. Sed impans aliquē esse
ctū ē vera cā illi⁹ effect⁹. vt p̄ p̄ phm. q̄. phic.
ḡc. Et ista ē ierētio ansel. de cceptu v̄gina
li. c. iiiij. vbi ait. q̄ volūtas om̄ salias potētias
mouet km̄ impiū suū. Et idē videt ponere. b.
Aug. xix. d. ci. dei. c. xiiij. vbi ait. q̄ volūtas vti
tur oib⁹ alijs potētjs. Ad. v. nego minore.
qz qn̄cūqz aliq̄ bona sunt distincta. ita qvñū
nō includit alterz. tūc semp illud est eligibili⁹
cui⁹ oppositū ē odibilius. Ista p̄. vij. ethico
rū. vbi phs vult q̄ heroica virtus sit optima
virtutū. eo q̄ suum oppositū. l. bestialitas est
pessimū vicioz. Sed oppositū dilectionis pu
ta odiū est peius qz oppositū cognitōis puta
ignorātia. et maxime in p̄posita materia. Nā
odire deū est multo peius qz nescire deū. Ad
p̄bationē dicendū. q̄ h̄moi volitio separata nō
esset inclinatio naturali. sed esset act⁹ libere eli
cit⁹ a potētia eēntialī libera. a cni⁹ bonitate to
tum eliciens h̄moi actū diceret simplr bonū.
et p̄ sequēs h̄moi volitio separata esset eligibi
lioz cognitōe separata. qz qn̄cūqz cognitio ēēt
clara et in suo genere bona. tamē eius bonita
tētū cognoscēs nō diceret simplr bonum.

Ad. 6. Ad. s̄xtū nego aīs q̄tū ad h̄ q̄ d̄ nō ecō
uerso. qz acris intellect⁹ q̄tū ad sui pfectōem
depēdet ab acru volūtatis. vt p̄ ex dictis ad q̄r
tā rōem. Etia negāda ē ūntia. qz his q̄ ad
inuicē hābet ordinē determinatū. tūc sp̄ poste
rius generatōe depēdet ab eo qd̄ ē p̄us gene
ratione. accipiendo dependentiā p̄ p̄supposi
tione. sicut isti accipiūt i p̄posito. et tñ dicit. iiij
z. ix. meth⁹ q̄ p̄us pfectiōne ē posterius gene
ratione. P. si om̄e dependēs esset ignobilis
eo a quo depēdet. tūc finis ēēt ignobilior his
q̄ sunt ad finē. Lōsequētia p̄. qz finis est po
sterior his q̄ sunt ad finē. et ea necessario p̄sup

ponit q̄tū ad suū esse. Itēz aīa rōnalis et
quilibet forma substātialis depēdet a suis di
spositōibus. qz n̄ potest ēēt i materia nisi dispo
sita. cū acris actiūoꝝ sint in partēte et dispositō
to. vt dicit. h̄. de ania. et tamē nullus sanemē
tis diceret animā rationglē vel aliquā formā
substātiale ēēt imperfectōe sua dispositōe. ḡc.

Ad septimū dōm. q̄ istud aīs vel accipit
de actib⁹ pfectis et ordinatis ipsi⁹ intellect⁹ et
volūtatis. vel de actib⁹ inordinatis et q̄si cor
ruptis. Si p̄mo mō. tūc istud aīs est fassū.
qz ordinat⁹ actus volūtatis q̄ volūtas ordina
te vult bonū. est purior et melior. qz acris quo
intellectus cognoscit vez. Ethoc patet q̄ con
firmationē p̄batiōis quā tūc adducūt de trāl
formatione aīe in obiectū q̄ sit p̄ actū volūta
ris. et maxime loquēdo de obiecto qd̄ est purū
bonū. de quo currut p̄ns sermo. cui⁹ loqmur de
obiecto beatifico. Siscō mō. tūc negāda est
ūntia. qz pcedit a km̄ quid ad simplr. puta de
actu corrupto et inordinato ad actuz simplr.
imo oppositū illi⁹ ūntis deberet iferri. qz sicut
p̄. iiij. topicoz. cui⁹ corruptio ē peior et magis
odibilis. illud ē melius et magis eligibile. Lū
igit velle malū qd̄ est quedā corruptio actus
volūtatis. a qua etiā ipsa voluntas dicit ēēt cor
rupta. sic peius cognitiōe falsa. sequit⁹ q̄ velle
bonū quo voluntas p̄fici. sit melius cogniti
one vera. et p̄ ūns absolute loquēdo actus vo
lūtatis debet dici purior et pfectior actu ipsi⁹
intellectus. Et hoc confirmo sic. Qn̄cūqz
aliqd nomē est cōe plurib⁹. quoꝝ vñū est pfecti
tus altero et plenior mō p̄cipiat rationē illo
nomē importatā. tūc si illud nomē absolū
te p̄fer. sp̄ debet intelligi de illo pfectiori. Si
em̄ hoc nomē aīal absolūte p̄fer. tūc magis de
bet intelligi de animali vnuo qz de animali p̄ficto
vel mortuo. Sed ly actus volūtatis ē ūntia
ne actib⁹ ordinatis et pfectis. quib⁹ voluntas
diligit diligēda. et odit odienda. et actib⁹ mor
dinatis seu corruptis et imperfectis. quib⁹ vo
luntas diligit odieda et odit diligēda. ḡ cum
absolūte p̄fer debet intelligi de actu volūtatis
pfecto et ordinato. Lū igit iste sit pfectior. pu
rior et sincerior actu Intellect⁹. ḡ absolute loquē
do act⁹ volūtatis ē pfectior actu intellectus.

Silec p̄batōes pdicti ūntis duincūt opposi
tū. qz solū pcedunt de actib⁹ corruptis et ino
dinatis. et p̄ ūns ex ip̄s arguit ūrm ppositū.
qz si velle malū est peius qz intelligere malū.
tūc ab opposito sensu velle bonuz eru melius
qz intelligere bonū. Et ista ē ītentio beatī
Aug. xi. de ciui. dei. c. xvij. vbi ait. Neḡ vir
EE

bonus m erito dicit qui scit bonū, sed qui dili-
git bonū. Et subdit ibidē. Propter qđ in ho-
nibꝫ qui recte amat ipse amor magis amat.

Ad.8.

**Ad primā
probationē.
minoris.**

Ed. 2.

uerso volūtas pfectōe pcedit intellectū. Nam
natura intellectualis totū possit suū terminatū
causā volūtate. Ad tertiā pbatō dōm. Ad. 3.
qz qzuis maior sit vera. loquido de fine pncipia
li et reali. tñ nō ē vera loquido de fine secundario et
silitudinario. qz nō dicit finis nisi p tāto. qz ē
qdā silicudo finis. Lū igit̄ isto scđo mō et nō
pmo acī intellecti hēat rōem finis. iā nō seq
tur intellectū eē pfectioē volūtate. Sz potiē ecō
uerso. Etiā ratio finis magis saluat in
actu voluntatis qz intellectū. qz sicut patet. iij.
phicor. finis ē qdā ultimū et optimū. Sz acī
volūtatis ē ultim⁹ actus aīe rōnalis. est. n. p/
fectissim⁹ et optimus. qz aliam ipsi deo p̄lūgit
intimus et pfectus. vt patuit supius. Ad. 4.
qrtū nego minorē qzētū ad scđam pte. huia
ad quecūqz pōt se extēdere intellectū. ad eadē
pōt se extēdere ipsa volūtas. Iste cīm potētie
eq̄lis ambit⁹ sunt. vt testat. b. Aug. in li. de tri
ni. Ad qntā nego maiore. nā ex hoc qz vna
potēlia diffiniit p alterā. nō habet qz diffiniēs
sit nobilior diffinita. qzuis ex hoc forte possit
h̄i qz sit generatōe pōr ea. Etiā gen⁹ in gre
dit diffinitionē speciei. tñ p̄m suā ppriā rō/
nē ē impfecti⁹ spē. Ad sextā nego minore.
accipiendo appetitū p appetitu intellectu. qz
ē ipsa voluntas. Ad pbatōne dicēdū qz lic̄
tales res hēant appetitū sensitū vcl natura
lē. tñ hō distinguit ab eis p appetitū libez seu
intellectu. et hoc nō minus qz p ipm intelle
ctū. Ad septimā dōm ad miore qz inqxtū ēē
ppter alterz drogat dignitati. tūc act⁹ intelle
ct⁹ magis ē ppter actū volūtatis qz ecōuerso. qz
vt ptz ex dictis li. iij. di. xxviiij. volūtas se h̄z
ad intellectū p̄dnatiue et ipatiue. et ecōuerso in
tellect⁹ se h̄z ad volūtate sbserviēter et famula
tine mōstrādo obm volibile ipi volūtati. Ad
pbatō dōm qz delectatio p̄pē nō ē opatio. sed ē
qdā passio vel seqla dñs actū pfectū seu p̄pla
ceria ipsi⁹ volūtatis. et p dñs magis et īmedi
ati⁹ ē ppter opatō volūtatis qz ppter opatō
intellect⁹. vel cuiuscūqz alter⁹ potētie ipsi⁹ aīe.
Ad octauā nego minore. Ad pbatō dōz
qz qzuis ex h̄ bñ arguat qz via origis aīa p in
tellectū p̄us attingat obm brificū qz p volun
tate. eo qz p volūtate nō tēdat i obm nisi obie
ctū siat p̄ns ipi volūtari. p̄ns autē nō sit nisi p
via cognitōe. ex h̄ tñ nō h̄ qn volūtas īmedi
ate tēdat i obm brificū sibi p̄ntatū. imo rāto
smediati⁹ p̄t dici volūtas tēdere i h̄moi obm
qz aīa forti⁹ et itimi⁹ trāformati i ipm p actū
volūtatis qz p actū intellect⁹. Ad ix. nego mi
nore cū sua pbatōne. qz vñiqdōz exhs i alia
Ad. 9.

Instantia

Solutio.

Ad. 36

Ad. 5.

21d.6.

2d.74

અ.૮.

Ad octauū nego minorē. qz volūtas ē potētia magis libera qz intellect⁹. g ē pfectioz. An̄cedēs p̄z eph̄is q dixi li.ij. dist. xxvii. arti. i. Et ibidem r̄ndi multis obiectis p̄ istud ans p̄z etiā dñctia. Qz potētia p̄cellēs ī nobiliori dñctōe ē nobiliorz pfectioz. Sed inter dñcti ones q̄ē rōnatis libertas ē nobiliorz. cū liberū sit grā sui. vt p̄z in plogō li. meth. H̄d. potētia potēs alteri impare ē nobilior ea. sed volūtas īmpat intellectui. et sepe facit p̄ eius iudi ciū. vt p̄z p. b. Bern. ī suo li. de libero arbitrio. Et idē p̄z p. Ansel. ī suo li. de libero ar. g. re.

Ad p̄mā pbatōz pdicte minoris nego ite rū minorē. t̄cā negatiōis apparet ex pdictis.

Ad scđam pbatōne dōm. q̄ minor nō est vera. Etiā ppositōz assūptā ad pbādū illam minorē nego. qz rōnabilr p̄ sustineri q̄ rō bo ni sit p̄oz ac simplicior. t̄rōni entis ppinqoz qz rō veri. Nā ratio veri dñsist ī manifestatōne. qz vez ē sujpli manifestatiū. vt p̄z ī li. p̄ orū. t̄ o rō veri sumit ab actualitate. qadē est. n. rō boni t̄ ratio vnius. vt ait Boe. ī li. de cōso. Qd̄ etiā tangēs Proclus. xij. ppositōne sui li. sic ait. Omne bonū vnitū est p̄cipiatū ipso. t̄ ois vnitio bonū est. t̄ bonū vni idē. Et subdit ibidē in cōmēto. Uno. n. oīa saluant. t̄ disp̄sio vnuquodqz exire facit a subā. Ip̄m bonū quibuscunqz assuerit: hec efficit vnuz. t̄ cōtiner fm vnitioz. Sed ratio vnu ē p̄ima oīm rōnū q̄ fundant̄ in ente. vt p̄z. iiij. meth. Iđeo ratio boni ē p̄oz. t̄ enti ppinqoz qz rō veri

Forte dicet q̄ talis debet eē ordō i potētia rū obiectis qlis ē ī ipsis potētis. Sed intelle ctus ē p̄oz volūtate. ḡ ratio veri d̄z ē ē p̄oz rōe ip̄i boni. cū vez sit obiectū intellect⁹. sicut bonū obiectū voluntatis. Dōm q̄ loqndo d̄ ordine p̄oritatis via generatōis. tūc maioriū ē vera. qz potētia sensitiue sunt p̄ores p̄mitate generatōis intellectu. t̄ tñ ppria eoz obiecta nō sunt sbe. l̄z sunt acc̄ntia. q̄ via generatōis sunt subijs posteriora. q̄ sube p̄mo t̄ p se intellectui obiectū. Sed cōcessa ista maiore de prioritate pfectioz. tūc minor ē falsa. qz vno kūtas est pfectioz inter oīas potētias ale. Qz q̄ uis origine intellect⁹ p̄cedat volūtate. tñ eco

tato ē nobilioris dicitōis q̄to ipm ē cā itimōris p̄iūctōis aīcū obiecto beatifico. H̄z pfecta caritas ē cā int̄mioris p̄iūctōis aīcū volūtate cū deo seu cū obiecto beatifico. q̄z pdictū lumen s̄p̄ intellectū. q̄ caritas ē pfectioꝝ isto lumine. Propter qd̄ Hu. de. s. vic. i. d̄meto sup illo v̄b̄ Dyo. supacutū t̄ supferuidū r̄c. ait q̄ caritas om̄ib̄ supeminet. Et ideo s̄m eundē Hugo. ibidē. supmus ordo angelor̄ a caritate noīat. t̄ d̄r seraphim. qd̄ interpretat incēdiū. sc̄ds ordo a sc̄ia seu a lumine sc̄ientifico. q̄ d̄r cherubim. qd̄ interpretat plenitudo sc̄ie Un̄ eti am. iij. ad Lox. iii. c. ait apl̄us sic. Nos aut̄ reuelata facie gloria dñi speculātes in cādē imāgīnē trāsformemur a claritate in claritatē tāq̄z a dñi sp̄u. Ubi apl̄s p̄mo t̄agit de supna visiōne q̄ p̄monet p̄ lumē glie quo beatitudo hominis feliciter inchoat. Sc̄do de interna trāsformatōe q̄ fr̄uituo p̄plet am̄ore q̄ eadē beatitudo delectabilr̄ p̄summat. Et q̄ om̄e qd̄ sit amore seu caritate. H̄ appropriate attribuitur sp̄ūlctō. iō vt intelligat h̄moi trāsformatioꝝ fieri ex vi deſice caritatis subdit apl̄s. tanq̄z a dñi sp̄u. Etiā vt dixi hoīs beatitudo iniatiā lumiōs glieclaritate. t̄ p̄sumatur i pfectissima caritate. q̄ quidē caritas ē qdā ammirabilis aīe claritas. iō ait apl̄s. a claritate in claritatē. Q, aut̄ caritas sit p̄cellēs aīe claritas. H̄ vñ testat Raban⁹ in qdā sermonē sic dicens. Laritas ē sol in eterna beatitudine mente clariſicas serenissimo lumine et suauissimo calore mentē ibidē exilarq̄s ieffabili gaudio t̄ penī inbilatōe. Ad. ix. rōem p̄ncipalē dōz. q̄ p̄rāto sufficeret ostēlio p̄ris. q̄z v̄iso p̄re vide tur tota trinitas. t̄ p̄ dñs pfecte diligē. q̄ dilectiōe beatitudo anime p̄plet. Ad. x. dōz. q̄z tā saluator q̄z aug. exp̄mēdo v̄litionē dat intel ligere dilectionē. q̄z cūnq̄z clare videt deū. ille nō p̄t nō diligere eū. vt ostēdi li. i. dist. i. q. ii. arti. iij. Auctas aut̄ arist. nō valet i isto p̄posito. q̄z p̄le caritatis infuse virtute ignorauit. Est etiā in ista materia q̄rtā opinio. q̄ nō solū supradictis p̄clōnib̄. verū etiā iam dictis opinionib̄ om̄ib̄ p̄dicit in hoc q̄z p̄nit formalē homis beatitudinē tm̄mō in uno actū cōsistere. ita q̄ nihil de cēntia beatitudis est extra illū actū. Et hunc actū aliq̄ istoū dicunt actū intellectus. t̄ s̄m istos nihil de essentiali beatitudine cī actū voluntatis. Alij̄ v̄o ecōuerſo dicit h̄moi actū p̄cise ēē actū voluntatis. Rō coīs monēs oēs istos ē hec. Beatitudo p̄sistit in actū sume pfecto. q̄ tm̄mō p̄sistit i uno actū. An̄s p̄z. q̄z ad illū actū q̄ ēbea

Ad. 9. rōz
p̄ncipalez.

Ad. 10. ra/
tionē.

Op̄io q̄/
ta q̄ beatitudo
soluz
cōsistat in
vno ac̄tu

titudo oēs alij̄ actus ordinat. iḡt h̄moi actū erit summe pfectus. q̄z ad nullū alium actū pfectiore p̄t esse ordinabilis. P̄z etiā cōntia. q̄z in omnibus talib̄ q̄ ordinē habet ad seūmū cē est dare vñu qd̄ est summe pfectū. vt patet x. meth. Sed om̄s actus homis beatitudo sūt ordinati. q̄z nihil in tali homine p̄t esse inordinatū vel carens debito ordine. S̄p. si beatitudo cōsisteret in plurib̄ actib̄. vel illi actū differrēt specie. v̄l differēt solo numero. Ista p̄z p̄ sufficiētē diuisionē. q̄z q̄ differēt genere v̄l analogia. etiā v̄n̄ specie. q̄z uis nō ecōuerſo. Sed non p̄t dari p̄mū. q̄z cūnq̄z v̄n̄ spe cie t̄ sunt in eodē. illa vident h̄rē ordinē cēnti. alē ad inuicē. In om̄i aut̄ ordine cēntiali ē deuenire ad vñu p̄mū. Nec p̄t dari sc̄dm. q̄z vel illi actus solo numero v̄n̄tes cēnt simul t̄ hoc nō. q̄z duo accidētia solo numero v̄n̄a nō p̄t esse simul i eodē. vt cōiter cōceditur. v̄l cēnt successiōe. ita q̄ v̄no corrupto alter succe deret illi. nec hoc dici p̄t. q̄z actus in quo cōsistit beatitudo est p̄petuus t̄ incorruptibilis q̄ r̄c. Sed ista opinio p̄nūca nullo catholico est tenēda. Quia euicēter h̄z p̄tra se decre talē nouā editā a dño Bñdicto. in qua decre tali determinat questio de visione animaz. quā diu vētilauit ancessor eiusdē Bñdicti. sc̄z pa pa Jōhes. xxij. Sicut em p̄z in illa determina tione. vera beatitudo animē cōsistit in visiōe t̄ fr̄uitōe diuine cēntie. Quoz p̄mū est actus intellectū. sed sc̄dm ē actus voluntatis. P̄. 2 istā opinione p̄t argui sic. Uera beatitudo aīe cōsistit in hoc. q̄ anima cōiungit ipsi deo seu obiecto beatifico. Sed talis cōiunctio sit intel lectuali visione t̄ fr̄uitua dilectōe. vt patet ex pdictis. q̄ r̄c. P̄. aīa s̄m. b. aug. put est ad imaginē dei sīcē beatificabilis. Sed s̄m intel lectū t̄ voluntatē ē ad imaginē dei. q̄ s̄m actū v̄niusq̄ ē beatificabilis. Ad p̄mū motiuū istoz dōm. q̄z uis ancedēs sit vez loquēdo de illo i quo p̄ncipalē existit beatitudo. tñ nō ē vez loquēdo de om̄i eo in q̄vere p̄sistit beatitudo sīue p̄ncipalē sīue ex cōnti. Ad p̄batō nē dōm. q̄ licet actū in q̄ p̄ncipaliter p̄sistit beatitudo nō sit ordinabilis ad aliquē alii actū aīe tangz ad digniore. tñ actus in q̄p̄sistit beatitudo ex cōnti bñ ē ordinabilis ad alium di gniorē. puta ad illū in quo cōsistit beatitudo p̄ncipaliter. Ad sc̄dm dōm. q̄ illi actū v̄n̄ sp̄. v̄n̄t em sīcē intelligere t̄ diligere. Ad p̄ batōz dōm q̄ i ordine istoz actuūz q̄ sūt i au brā bñ ē dare vñu p̄mū p̄mitate dignitatē t̄ pfectōis. illū in quo ē p̄ncipalē beatitudo. q̄z

Cōtra oppi
nionē.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Instantia

actus voluntatis ut probabitur est. Sed ex hoc non habet quoniam sit dare alium actum vere beatificum quod non ex proprio. Forte dicet. actus intellectus est prior actu voluntatis. Igitur si in eo est vera beatitudine: tunc prius est bene quam actus voluntatis. et per hunc non erit bonus ex proprio. cuius oppositum hucusque sepius per te est dictum. Si autem nihil de vera beatitudine in actu intellectus fuerit. tunc vera beatitudine consistet solus in uno actu. quod est oppositum istius opinionis quam niteris probare. Non deo quod quis actus intellectus est in se ordine generatioris sit prior actu voluntatis. tamen enim quod est beatificus est posterior actu voluntatis. quod non potest esse stabilis. nec delectabilis. nec per hunc beatificus. nisi occurrente intentione et complacencia voluntatis. quia actus intellectus stabilitatem habet ab intentione. et delectabilitatem a complacencia. quia ambo ad voluntatem pertinere minime dubitantur.

Articulus
tertius.
Conclusionis
prima

Articulum pono duas conclusiones. Prima est quod omnis homo actualiter recte considerat quid importat nomine beatitudinis naturaliter appetit beatitudinem. Quia omnis homo qui actualiter considerat tale bonum. quo habito habet sufficientia omnis boni. ille naturaliter considerat hominem bonum. Sed quicumque actualiter recte considerat illud quod importat nomine beatitudinis ille actualiter apprehendit tale bonum quo habito habet sufficientia omnis boni. quod est. Maior per te. quodlibet naturaliter considerat illud in quo est summa plenaria perfectio iocunditas. comoditas et delectatio. Sed in tali bono qui habito habet sufficientia omnis boni consistit bona summa perfectio. iocunditas. comoditas et delectatio. quod si summa perfectio bona vel iocunditas. comoditas seu delectatio non existeret in illo bono. tunc cum illo bono non haberet sufficientia omnis boni. Pro ista parte pote trahi possunt auctes et rationes ex his quod dixi. i. dis. i. q. ii. arti. i. ¶ Secunda scilicet quodcumque predicto modo considerat seu apprehendit beatitudinem. ille necessario appetit eam. Quia nullus potest non appetere illud in quo plenaria summa eius perfectio. iocunditas. comoditas et delectatio. Sed omnia ista veraciter consistunt in beatitudine. Maior per te Ansel. in libro de concordia destinatois et greci libero arbitrio. ubi ait. quod voluntas non potest non velle summa comodum. Minor etiam per te. quod beatudo est bonum bonis includit vel essentialiter. vel saltu. et comitantur.

Instantia

I. Caderet sibi naturali desiderio. ut videtur dicere prima parte. cum desiderando beatitudinem nullum possit

mereri. prout per se est. ubi dicitur quod ex purissimis rationibus nec laudamus nec virtutem amamus. sed salvificas operis est nostra. quod voluntio finis est causa voluntatis et quod sunt ad finem. Cum igitur mercantur ordinatae desiderando ea quae sunt ad finem. igitur multo magis merebimur in desiderio finis quam in ipsa beatitudine. ut per te. i. et x. ethica. ¶ Et contra secundam conclusionem argui ex eodem medio sic. Nullus meretur in eo quod vitare non potest. quod vel desiderio finis seu beatitudinis non meretur. vel homo non desideratur possimus vitare. et per hunc non erit necessarium. cuius oppositum ponit. iij. et 2. libro. prout. ¶ 3 annos expedit ponit augustinus. i. lib. de libe. ar. ¶ P. quisuscumque homo dicitur actualiter apprehendat beatitudinem et considerat illud quod importat nomine beatitudinis. tamen non desiderat beatitudinem. quod non omnes qui actualiter considerat illud quod importat nomine beatitudinis necessario appetit beatitudinem. prout per te. pbat annos. quod est in Aug. iiiij de tri. nullus appetit illud de quod penitus despiciat. sed quodlibet dominatus penitus despiciat se posse consequi beatitudinem. Apprehendit enim beatitudinem. et cum homo reputat eius consequitur sibi fore impossibile. igitur non desiderat beatitudinem. ¶ P. nullum desiderium naturale vel necessarium est ad impossibile. quod quisuscumque dominatus actualiter consideret de beatitudine. tamen nec potest ea desiderare desiderio naturali. quod est in prima parte. nec considerat ea necessario. quod est in secunda parte. prout per te. prout sicut quodlibet bonus certus et secundus est de sue beatitudinis perpetuitate. sic quodlibet dominatus certus est de sue dominatus perpetuitate. et per hunc impossibile reputat se posse consequi beatitudinem. Etiam annos contiterit est concessum. ¶ P. aegregit quodam doctor. secundum etiam etiam etiam sic. Potentia libera non necessitat respectu cuiuscumque obiecti. sed voluntas humana est potentia libra. quod non appetit necessario beatitudinem. ¶ Dicit etiam idem doctor. quod nullus homo potest nolle beatitudinem. quod quis possit non velle beatitudinem. quod ratio sue libertatis potest suspicere actu suum a voluntate beatitudinis. ¶ Praeterea alia idem doctor hic tagit circa istam materiam. quod ad ipsum non recinet. quod tacta sunt per ea quod dixi. i. di. i. q. ii. arti. i. et ii. Ad ipsum dicitur. quod aliiquid esse naturale potest duplice intelligi. Uno modo simpliciter et pure. sicut illud quod nec est in se nec est in suas causas et principia est in bonis propriis. Et sic aliquis dicit naturaliter ignorare vel naturalis sati. quod destruetur et habet fantasiam a principio naturalitatis sue. Alio modo non simpliciter. puta quod aliquid per se invenitabile est adest homini. cuius tamen causas si voluerit et debite attendisset potuit pervenire. Et sic ignorantia enieries ex ebrietate dicitur naturalis. ¶ Circa naturalia primo modo nec est laus nec virtus per se. nec meritorum nec demeritorum. hec tamen possunt esse

4

R. Scoti

Solutio.
Ad. I.

circa naturalia scđo mō dicta. Propt̄ qđ ait p̄hs. iij. eth. Null' em̄ ip̄opat ceco natura. s̄ magis miserebit. cū aut̄ q̄ ex vīni potatio evl̄ alia incōtinētia oīs increpabit. Ad formā igit̄ argumēti vđz. q̄ desideriū beatitudinis est naturale scđo mō. t̄ ideo negāda ē p̄nā. Actu alii eīm̄ desideratio de beatitudine ē cā aliq̄ mō sui desiderij. t̄ h̄moi desideratio ē in p̄tate ipsi⁹ homi⁹. posset em̄ hō alia desiderare si velle. t̄ p̄ dñs nō haberet actū elictum circa h̄ obiectū qđ ē beatitudo. q̄uis naturaliter desideret cā. etiā actu elicto. supposito q̄ actualit̄ desideret eā. Et ideo bonus hō q̄ voluntarie sequerat suā considerationē de alijs rebus. t̄ tota de uōrōe cōsiderat q̄lis t̄ quāta ē beatitudo quā nobis daturus ē deus. in desiderio beatitudinis multū p̄t mereri. q̄uis supposita ei⁹ actu desideratione nō possit ipsam nō desiderare.

Ad. 2. **E**tia p̄t dici q̄ p̄ntia nō ē vera loquēdo de tali desiderio naturali qđ nō excludit oīm̄ libratē. sicut ē p̄posito. q̄ desideriū beatitudinis q̄ uis excludat libertatē h̄dictionis. tamē nō excludit libertatē affectuose cōplacētie. q̄ stat cū immutabilitatis nccitare. **A**d scđm̄ p̄t p̄ iā dicta. q̄ desideriū beatitudinis possim⁹ vitare. q̄ possim⁹ de ipso nō cōsiderare. **A**d terciū nego aīs. Ad p̄batōz dđm̄ q̄ tripl̄ p̄t q̄s appetere aliqd seu desid. rare. Unō mō desiderio efficaci. puta qñ sic desiderat q̄ etiā cogitat media p̄ q̄ possit cōseq̄ ipm̄ desideratu⁹. Alio mō desiderio simplici. puta sine cogitatiōe h̄moi medioz. Tercio mō desiderio cōditionali. puta hō qñqz appetit si eēt possibile q̄ libēter velle volare. De p̄mo mō intelligēdū ē dictū. b. **E**lug. t̄ nō scđo t̄ tercio mō. q̄ istis duobz modis aliq̄ p̄t appetere etiā illud d̄ q̄ venitus desp̄at. **A**d q̄rtū nego aīs. loquēdo de desiderio simplici t̄ conditionali. **A**d p̄batōz dđz q̄ q̄uis illud aīs p̄cedat loqndō de desiderio efficaci. t̄n̄ non ē concedēdū de desiderio simplici t̄ cōditionali. Quāuis. n. via nature impossibile sit hoīem mortē effugeret sp̄ viuere. t̄n̄ hec hō naturaliter appetit. t̄ qđ amodo nccitio desiderio hec affectat. iuxta qđ ait apl̄s. q̄. ad Lox. v. c. Nā t̄ q̄ sumus iā tabnaculo isto ī gemiscum⁹ grauati. eo q̄ nolum⁹ expoliari. **A**d. v. dđm̄ ad maiore. q̄ lic̄ p̄tēria libera nō possit nccitari necessitate coactiōnis. t̄n̄ p̄t nccitari nccitare cōmplacētie t̄ immutabilis affectiōis. **O**n̄ vltimo addit de nolle t̄ nō velle. vide seipm̄ destruere. **D**rī nū q̄ aliq̄ accus nccitio remouet ab aliq̄ potēria ita q̄ sit impossibile potēria h̄moi actu elicerēti

Ad. 4. **A**d q̄rtū nego aīs. loquēdo de desiderio simplici t̄ conditionali. **A**d p̄batōz dđz q̄ q̄uis illud aīs p̄cedat loqndō de desiderio efficaci. t̄n̄ non ē concedēdū de desiderio simplici t̄ cōditionali. Quāuis. n. via nature impossibile sit hoīem mortē effugeret sp̄ viuere. t̄n̄ hec hō naturaliter appetit. t̄ qđ amodo nccitio desiderio hec affectat. iuxta qđ ait apl̄s. q̄. ad Lox. v. c. Nā t̄ q̄ sumus iā tabnaculo isto ī gemiscum⁹ grauati. eo q̄ nolum⁹ expoliari. **A**d. v. dđm̄ ad maiore. q̄ lic̄ p̄tēria libera nō possit nccitari necessitate coactiōnis. t̄n̄ p̄t nccitari nccitare cōmplacētie t̄ immutabilis affectiōis. **O**n̄ vltimo addit de nolle t̄ nō velle. vide seipm̄ destruere. **D**rī nū q̄ aliq̄ accus nccitio remouet ab aliq̄ potēria ita q̄ sit impossibile potēria h̄moi actu elicerēti

Ad. 5. **A**d q̄rtū nego aīs. loquēdo de desiderio simplici t̄ conditionali. **A**d p̄batōz dđz q̄ q̄uis illud aīs p̄cedat loqndō de desiderio efficaci. t̄n̄ non ē concedēdū de desiderio simplici t̄ cōditionali. Quāuis. n. via nature impossibile sit hoīem mortē effugeret sp̄ viuere. t̄n̄ hec hō naturaliter appetit. t̄ qđ amodo nccitio desiderio hec affectat. iuxta qđ ait apl̄s. q̄. ad Lox. v. c. Nā t̄ q̄ sumus iā tabnaculo isto ī gemiscum⁹ grauati. eo q̄ nolum⁹ expoliari. **A**d. v. dđm̄ ad maiore. q̄ lic̄ p̄tēria libera nō possit nccitari necessitate coactiōnis. t̄n̄ p̄t nccitari nccitare cōmplacētie t̄ immutabilis affectiōis. **O**n̄ vltimo addit de nolle t̄ nō velle. vide seipm̄ destruere. **D**rī nū q̄ aliq̄ accus nccitio remouet ab aliq̄ potēria ita q̄ sit impossibile potēria h̄moi actu elicerēti

Si p̄ tanto q̄ h̄moi p̄tēria ē ad oppōsitū actū necessario determinata. supposito q̄ h̄moi p̄tēria sit apta ad recipiēdū calē accū oppositū. Sed bīm̄ istō dīctū nolle bistudinē nccitio remouet a voluntate. t̄ voluntas ē apta ad h̄ p̄ve lit beatitudinē. q̄ velle beatitudinē actualit̄ cōsideratā nccitio remouet ab aliq̄ s̄bieccō. ē nccia determinatio eiusdē s̄bi ad alterz h̄rioz. supposito q̄ subiectū nō h̄eat repugnatia ad verūqz. Pro tāto em̄ frigiditas via nature nccitio remouet ab igne. q̄a caliditas via nature nccitio cōuenit igni. cū igit̄ effec̄ natūralit̄ n̄ possit pon̄i sine sua cā. q̄ nccia remotio vñ h̄rioz nō ponet absqz nccia determinatōe ad oppositū. **D**īa ps̄ mīor̄ p̄z ex dīct̄ istō rū doctoz. Et scđa ps̄ ē nota de se. q̄ tc.

Articulus
quartus

Quantus ad quart

cū articulū ē aduertēdū q̄ formalē aīaz bītū dinē augeri post corporz resūptōz seu p̄mor tuoz resurrectōz p̄t dupl̄ intelligi. Unō mō extēsiue. Alio mō intēsiue. **E**tia ē p̄posito vñ p̄supponit t̄ aliud q̄rit. Presupponit. n. q̄ aīaz s̄bi a suis corpibus separata sint t̄ vere beate visione t̄ fruitōe nuda ip̄sī dīuine cōntie p̄bus q̄ sua resūmat corpora in mortuoz resurrectōe. Querit autē vītz talis beatitudo angeat facta h̄moi resurrectōe. **I**git̄ sic p̄cedā. **P**rimo iuxta p̄dictā distincōz pono duplē cōclōz. **S**cđo circa iā dictā suppositōz faciā aliq̄le digressionē. **E**cclō p̄ma ē. q̄ beatitu do aīaz p̄ resūptione s̄noz corporoz augebit̄ extēsiue. **D**icit̄ ad plura se exēdit gaudiū aīe beatē. tāto sua beatitudo magis augebit̄ extēsiue. **S**ed facta resurrectōe aīia magnū gaudiū habebit̄ qđ aī nō habuit de sui corporis gl̄ificatione. q̄ tc. **D**. ceteris paribz tūc maior est extēsiue beatitudo aīe duplē stola decoratōe q̄ vna tm̄. **G**z aīi corporis resūptionē aīa beatā dicit̄ vna stola decorata. t̄ post h̄moi resūptionē dicit̄ duplē stola decorata. vt apparet ex dictio sanctoz. **U**n̄ etiā de. s. Augustio cantatur. Qđ situit internūz gustat eternū. decoratus vna stola securusqz de reliq̄. **F**orte dīct̄ q̄ bīm̄ auctōrē d̄ causis. oīs virtus vni ta est p̄fectior t̄ fortior seipsa dispersa. t̄ p̄ consequēs s̄bi cōpēnit p̄fectus opari. **S**ed virtus aīe s̄iue sit intellectua s̄iue volitua aī magis videt̄ esse vīta qñ t̄redit in solū deū q̄ qñ ten̄dit in deū t̄ in suum corpus glorificatus. ergo aīi corporis resūptionē q̄libet istaz virtutū erit

Cōclusio
prima.

Instantia

prefectio i sua operatione. et p pñs magis beata
2. **P.** corpus glorificatum nō est obiectum beatitudo/
fictiū. g ppter extensionē actus intellectus vel
voluntas ad ipsum beatitudo aie nō augebit ex/
tensio. **A**d pñmū ddm. q̄ in minori suppo/
nitioni falsū. s. q̄ an resumptionē corporis aia bea/
ta suo intellectu et voluntate sic tendat i solū
deum q̄ nō tendat in corpus suū. et hoc ē fal/
sum. quia fīm Aug. sup Gen. ad litterāitāto
desiderio tendit in corpus suū eius reunionē
appetēdo. q̄ quodammodo retardat ut ferat
tota intētione in ipsum summū celiū. Ex quo
apparet q̄ an resumptionē corporis virtus aie
magis est sparsa q̄ post h̄moi resumptionē.

Ad. 2. **A**d scđm ddm. q̄ licet corp̄ glificatus nō
sit obiectum beatificū q̄tū ad beatitudinē eentia/
lē. ē tñ obm brificū q̄tū ad beatitudinē acci/
dentalē. ppter qd̄ negāda ē pñtia. **E**oncōlo
scđa ē. q̄ etiā intētione beatitudo aie ē maior resu/
pta corpe. Qz quāto aia est pfectio. tāto sibi
duenit pfectio opari. **G**z aia bta reūnita suo
corpi ē pfectio. q̄ ab eo sepata. g amē reūnire
beatitudo q̄ consistit in sua nobilissima ope/
ratione erit pfectio. et p pñsequēs erit intētione
maior. **M**aior p3. qz ceteris paribz. tūc suba
virtus et opatio sepproportionaliter cōsequunt. et
ideo pfectio ē modū sube seq̄t pfectio modū
modū virtutis. et pfectio ē modū virtutis pfecti/
o. modū opatiōis. **P**z etiā minor. qz nisi p aci/
cidēs impediat. tūc p se loq̄ndo qlibet pse/
ctio ē exis in suo toto q̄ sepata ab eo. **S**ed
aia ē p̄s eentialis hūane nature integrate ex/
2. aia et corpe. g tc. **P.** ista minorē pñrmo sic.
Forma q̄ naturaliter est pfectio corporis. perfe/
ctio est coniuncta corpi q̄ sepata. hoc supposi/
to q̄ nullū impedimentū sibi p̄stetur p acci/
dēs ppter corporis grossiciē. **S**ed aia rōnal na/
turaliter est pfectio corporis. nec aliqd̄ impedi/
mētu p acciñs sibi p̄stat qñ dñgit corpori glifi/
cato. g tc. **M**aior p3. **M**inore pbo q̄tū ad
pñmā pte. qz ois forma subalib corporis ē natu/
raliter pfectio corporis. **S**z aia rōnal ē forma subalib
corpis. puta hōls de q̄ eentialē p̄dicat corporis
qd̄ directe ponit i p̄dicamēto ibe. **I**sta p3 ex/
fide. ac etiā pbata ē p ea q̄ dixi li. ij. di. xvij. ar/
ti. ij. **P**robo etiā scđam pte. qz corp̄ pfectio et
oīno obedēs aie nullū impedimentū p̄stat aie.
Sed corp̄ glificatum cui p̄ resurreccio vñet
aia oīno et pfecto obediet ipsi aie. vt p3 p ea q̄
dixi. q. i. isti⁹. xlxi. di. g tc. **P.** quāto agens
pfectio habet rationē suppositi tāto actio est
pfectio. **S**ed resupto corpe hō brūs pfectio
h̄z rōem suppositi q̄ aia habuerit anq̄ corp̄

resup̄sit. g acto illa q̄ ē beatitudo pfectio erit
post resurrectionē qz an. **M**aior p3. qz suppo/
sitoz et singulariū est agere. vt p3. i. metaph.
Pz etiā minor. qz totū p se existēs magis h̄z
rationē p̄positi qz aliq̄ hūaz p̄tū eentialium.
Sed hō est quoddā totū p se exis cui p̄res
eentiales sūt aia et corpe. g tc. **S**z ista Op̄sio h̄z
p̄cloem est opio illoz qui ponit q̄ quis post ri/
resurrectionē beatitudo hoīm augēat extensi/
ne. tñ nō augēt intētione. Quia virtus imate/
rialis nō habet actū min pfectū ex eo q̄ sepa/
ta ē a materia. nec magis pfectū ex eo q̄ h̄miz
gīl materie. **G**z intellectū ē virū immaterial.
vt pater. ij. de aia. et sūt volūtas. g beatitudo
que ē actus intellectus et volūtatis. nō erit in/
tellectu seu pfectio anima beata exīte in corpe
materiali. q̄ ipsa ab h̄moi corpe sepata. g tc.
P. q̄to potētia brificabilis ē liberio. tāto
ceteris paribz act̄ beatific̄ videt ēē pfectio. **S**z
quāto potētia ē magis a matia separatā tāto ē li/
berio. g tc. **P.** quāto aia ē deo simili. or. can.
to est beatior. sed aia sepata a corpe ē simili. or
deo q̄ pñcta. qz deus nullo mō p̄tē forma
corpia. q̄ sit puris actus. vt patet. xij. meth.
P. actus qui non conuenit anime in ordi/
ne ad corpe. ille non intēdit p coniunctionē
aie cū corpe. **S**ed actus qui est beatitudo nō
duenit anime i ordine ad corpe. g tc. **M**a/
ior p3. **M**inor pbata. quia ille actus nō con/
uenit anime in ordine ad corpe in quo corp̄
nō coicat aie. **S**ed actu beatitudinis corp̄ nō
coicat aie. qz realis cōicatio vel esset subiecti/
ue vel obiectiue. Nō subiectiue. qz beatitudo
ē actus intellectus et volūtatis eo mō q̄ dictū est
supius. et p pñs nō p̄tē subiectiue i corpe. s̄z
solū i intellectu et volūtate. cū actus talū potē/
tiaz sint actus immanētes. vt patet. viij. meth.
Nec obiectiue. qz p nullū actū corporis vel sen/
sus corporalis ammistrat obm brificuz ipsi aie
intētione. **P.** actus qui est pure et simpli
supnatural. nō intēdit p aliquo naturale cō/
iunctionē. **S**ed beatitudo ē actus simpli et pure
supnatural. et pñctio aie rōnal cū hūano cor/
pe ē simpli natural. g tc. minor p3. pbata ma/
ior. qz illud qd̄ sit p cām naturale h̄z ē aliq̄ mō
naturale. igit intētio beatitudis q̄ ē simpli
supnatural. nō p̄tē p corpis et aie naturalē con/
iunctionē. **P.** quicqđ nō influit ad causādū
beatitudinē. ab illo nō p̄tē intēdi ipsa beatitu/
do. **S**ed p̄dicta pñctio nō influit ad causādū
beatitudinē. qz talā influēta ē ab obiecto be/
atifico. g tc. **P.** si p̄dicta coniuctio ēē cām
tensionis beatitudinis. vt esset causa pñcipia

- llis. vel cā dispositiua. Nō p̄ncipal. qz tal cā
ē objectū beatificū. Nec dispositiua. quia dis-
positiue int̄sio z remissio que est in beatitu-
dine reducūt in lumen glorie. Nam fm qz ali-
qua aia ē lumine glorie magis vel minus di-
8 sposita fm hoc ē magis vel min⁹ beata. P
quia doctores tēstes clusionē pdic̄ta. inu-
niter fundant suā intentionē sup auctē ang.
hic posita in līa qua dicit. qz anima ppter ap-
petitū vel inclinacionē quā hz ad corpus re-
tardat ne ferat in sumū celū. id hz istud fūda-
mentū arguit isti de opposita opione sic. Si
aia separa bta h̄et remissiore beatitudinē p/
pter inclinationē quā hz ad corpus. tūc anima
xpi p/ triduū post passionē fuisset min⁹ beata
qz fuerat an̄ passionē. Conseqntia pz. qz anima
xpi post separationē a suo corpe nō habuit mi-
nore inclinatiōz ad suū corp⁹ qz quecūqz alia
aia habeat ad corpus suū. Sz falsitas p̄ntis
ē nota. qz nūmis esset absurdum dicere. qz aia
xpi p/ illa sanctissimā passionē reportasset sue
9 beatitudinis detrimentū. P. defectus in in-
feriori portione aī non reducat in supiorem.
portionē seu partē. ergo ex hoc qz anima actuali-
ter nō informat corpus. et inclinat ad ipsum
informandū. nō remittit aī beatitudo. An̄
cedes pz. quia sicut ex defectu qui est in tybia
claudicante. nō sequitur defectus in oculo vidē-
te. eo qz virtus motiva que est in tybia. et visi-
ua que est in oculo. distinguiatur fm gen⁹ po-
tentie. sic in pposito tc. Consequētia etiā pz.
quia corporis informatio cōuenit ipsi aī fm
inferiorē portionē. sed vera et essentialis beat-
ificatio cōuenit ei in superiorē portionē. ergo
10 tc. P. postqz anima resumpit corpus. tunc
appetitus que hz ad corp⁹ habitus nō ip̄dicit
pfectiōez sue beatitudinis. ergo anteqz resumat
corpus. appetitus quem habet ad corp⁹ resu-
mēdū nō impedit pfectōez sue beatitudinis.
Ans pz. Probat p̄ntia. qz aia nō hz minorē
appetitū ad corp⁹ resumptuz ut ipm retineat
qz ad corp⁹ resumendū ut ipm acqrat. P.
11 adhuc hz p̄cl̄oem arguit sc. Actio cōueniens
accidēti nō min⁹ pfecte puenit sibi qn̄ ē sepa-
tum a corpe. qz qn̄ est contiunctū corpī. qz bea-
titudo qz est actio cōueniens ale nō min⁹ perfe-
cte cōueniens sibi qn̄ ē separata. qz qn̄ ē corpī p̄n-
cta. Ans pz in accētib⁹ remanētib⁹ sine sbo
lī sacro altaris. nā illa qzrutas replet locū. illa al-
bedo disagregat visū. ille sapori mutat et satiae
gustū. nō min⁹ pfecte qz si oīa ista accidentia
ētēt in corpe. Etia pz p̄na. qz nō min⁹ depen-
dēt ista corporalia accidentia s̄ sua corporali oīa

tione a corp̄e. qz anima in sua summa et sp̄u-
lissima operatione pendeat a corp̄e. sed bea-
titudo est sp̄ualissima operatio qie. g. tc. P. 12
animā cōtum ad actū beatificū in nullo depē-
det a corp̄e. qz ex cōiunctione ad corpus non
incendit beatitudo ipsius aī. Conseqntia pz.
Probat ans. quia solū in talibus acibus co-
gnitiis et volutiis anima dependet a corpo-
re. p quibus v̄t̄ fantasmatē. Sed p acut be-
atitudinis nullo v̄t̄ fantasmatē. g. tc. Sz
ista opinio nō videt esse conformis dicti san-
ctor̄. Quia sicut dicit. b. Hiero. pacto iudi-
cio ampliorē gloria deus demonstrabit electis.
Etia ista est int̄c̄to. b. Aug. sup Ben. glo.
sup illud Apocal. vi. vidi subiectus altare
tc. dicit. qz mō anime sanctor̄ sunt in minori
dignitate qz sine future. Etia istud patet
mult̄ alīa auct̄ibus. quas in fer⁹ circa p̄sup
positū in isto articulo recitabo. Ad primū
motiuū istoz dicendū. qz virtute ēē immateri
alēpt dupl̄ intelligi. Tind modo sic qz nō sit
forma educta de materia. nec sit forma vt vir-
tus eius quod est aptū natū informare mate-
riā. Alio mō sic qz quis nō sit forma educta
de materia. ēt̄n forma vel virt⁹ ei⁹ qd̄ ēaptum
natū materiā informare. Primo mō intelle-
ct⁹ et volūtas angelī dicunt̄ v̄t̄es īmatiales.
Scđo mō intellect⁹ et volūtas hōis dicunt̄ v̄t̄es
īmatiales. quis aut̄ de p̄mo mō maior̄
sit vera. tñ loqndo de scđo mō maior̄ ē ūg.
qz eoipso qz intellect⁹ et volūtas ūvne fūdan̄
in ala rōnali qz ē apta nata corp⁹ ūvnanū infor-
mare. ideo p se loqndō pfectior ē eaz opera-
tio qn̄ ēentia ale qz est eaz subiectū īmediatuž
est ūvta materie. qz qn̄ est separata a materia.
Qz se loqndō vñicuiqz rei pfectior puenit
opatio qn̄ ē ūc̄ apta nata ē esse. quis istud p
accēs ūpediat in nob. qzdiū peregrinamur a
dño in isto trāsitorio seculo. tū ppter peccatū
pm̄i parētis. tū ppter grossiciē et corruptibili-
tatem corporis. iuxta qz ait ille sapiens Sapie
ix. Corpus qd̄ corumpit aggrauat animā.
et deprimit terrena habitatio sensū multa co-
gitante. Talia aut̄ īpedimēta nō h̄ebit aia
corpī glificato reunita. Ad. q. ddm. qz mi-
nor nō ē vera de tali potētia cui ūbim ūmedia-
tū ēaptū norū materiā informare. sz ūmedia-
tū ūbim intellect⁹ et volūtatis hōis ē ēentia ale
rōnalis qz ex sui natura est apta nata corpus
ūvnanū vel materiā ūvnanā informare. io i. ppo
sto minor ē falsa. Dato etiā qz ūungi corpori
grossō mortali et rebelli aliquo modo deroget
libertati. tñ coniugi corpori ūbili. immortali
EEE 4

Cōtra op̄i-
niōnē.Solutio.
Ad. I.

Ad. 2.

et plene obediens in nullo derogat libertati. Tale autem erit corpus quod aia beatam resumet. id nec libertas nec beatitudo minuet. sed potius augebit ex eius resumptioe. Ad. iij. nego minorem. Ad probationem ddom. quod sic separata aia a corpore et tamem retinet aptitudinem ad informandum ipsum corpus. et ideo per taler separationem valde modicum similitudinem deo. quod deus sic separatur a corpore quod nullam habet aptitudinem ad hoc quod corpus informat. et ideo dato quod sum quid assimilat anima separata ipsi deo. tamem coniuncta magis assimilatur ipsi deo. quod quanto res est perfectior. tanto magis assilatur ipsi deo. Sed aia distincta et maxime coniuncta corpori incorruptibili perfectior non habet esse quam separata. ut per se ex predictis. g. t. Sicut enim cor quod eius perfectio consistit in motu. ideo dum mouetur magis assilatur deo quam quandoque cedit. non obstante quod deus sit immobiliter per se et per accidentes et ab intra. sic in pposito t. Ad quantum per dici quod maior non est vera. quod quilibet aliquis accidens conuenienter aie directe et per se in ordine ad corpus. tamen si conuenient aie in ordine ad totum hominem. tunc potest intendi per coniunctionem anime cum corpore. sine qua coniunctione non potest esse homo. Sed haec ita est quod beatitudo conuenient aie in ordine ad totum hominem. quod totus homo beatitudine anime rationalis dicibilis esse beatus. g. t. Potest etiam duci ad minorum. quod licet beatitudo simpliciter summa se considerata non conuenient anime in ordine ad corpus. tamen beatitudo considerata quantum ad illum gradum perfectionis quo intensius perficit animam dum est in suo toto. sic conuenient anime in ordine ad corpus tanquam in ordine ad causam sine qua non. quod sine coniunctione ad corporum non habet resiliens gradus. Et per hoc propter ad probationem. quod licet corpus non coicet anime in actu beatitudinis. tamen per predictum gradus beatitudinis per conuenient aie in ordine ad corpus tanquam in ordine ad causam sine qua non. Ad quantum ddom quod maior non est vera. supposito quod ex illa naturali similitudine collatim impedimentum quo ille actus supernaturalis aliquis non impedit et retardat. Sic autem est in pposito. quod aia separata a corpore non augmetetur retardat tamen. Ad probationem ddom. quod licet illud quod per se et directe sit per causam naturalem sit naturale. tamem aliquid supernaturale potest fieri per causam naturalem indirecte. et quasi per causam quod remonet prohibeo. Et sic est in pposito. quod per huiusmodi coniunctionem remonet appetitus quem anima habuit ad corpus resumendum. quo appetitus aliquis non retardabatur aia quantum ad aliquem gradum sine beatitudine. Etiam in minor assumit falsius. quod per suum aie cum corpore in mortuorum resurrectione elinguatur

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

turali. cum immediate fiat a causa supernaturali et non supernaturali. Nulla non operatio naturae ad illam coniunctionem per extendere. Ad. vi. ddom ad maiorem. quod licet ab eo quod non influat ad causam beatitudinem non possit intercedi beatitudo tanquam a causa per se et directe. ex hoc tamen non habet quod ab ipso possit intercedi tanquam a causa sine quod non. vel tanquam a causa quod prohibens removet. Ad septimum ddom. quod divisione est insufficiens. quod propter hos duos modos multis alijs modis aliquod per eum causa alterius. ut per ipsum. physico et. v. meth. Unde ista coniunctionio per dicti gradus beatitudinis causa proxima uera. vel causa removens prohibens. Ad. viij. nego proximam. Ad probationem dicendum. quod quod Christus habuit gratiam et per dominum etiam gloriam non ad mensuram. id quibus aia Christi infra trium habuerit appetitus ad corpus suum. tamen propter immensitatem et excessum glorie ille appetitus taliter fuit absoluus. per quod nulla retardacio sine beatitudinis aia Christi presentis ex huiusmodi appetitu. Etiam ex alio secundum fuit de aia Christi et aliorum hominum. quod quocumque conuenient aie Christi ratione suppositi. hoc est quod perfecte conuenient sibi in tri duo mortis sine fuit antequam moreretur. Nam ex morte Christi nullum suppositum corruptibilebat. et ita remansit unita anima Christi supposito filii dei a quo sustentabatur post mortem Christi. sicut ante mortem. ideo operatio illius anime ita perfecta fuit quantum erat ex ratione suppositi post mortem fuit anima mortem. Non sic autem alijs hominibus. quia ex morte alterius hominis corruptitur suppositum humanum. et ex eius resurrectione reparetur. et ideo si aliquis non accidit impedimentum quantum est ex ratione suppositi. tunc perfectio est operatio totius coniuncti ex aie corpore. quod ipsius anime a corpore separate. Ad nonum. nego annos. maxime quod defectus in inferiori portione aliquis non accidit aentia aie. quod est immediatum subiectum intellectus et voluntatis. quod in isto argumento intelligitur per superiora portiones. Sic autem est in pposito. quod ex hoc quod anima non informat corporum. aentia aie habet aliquis non perfectio modum eendi. nec habet esse per perfecti suppositi. et per dominum certe paribus potentias immediate fundata in aentia habet imperfectiorum modum agendi. quod modus agendi sequitur modum essendi. Ad probacionem ddom. quod exemplum de tybia non est ad ppositum. quod ille defectus tybie licet impedit virtem motuum que est in tybia. tamen quod non accidit modum essendi aie. non reducat in aliquam aliam potentiam aie. etiam dato quod sit eiusdem species cum ipsa virtute motu que est in tybia. Ex claudicatione enim tybie non impedit virtem motuum quod est in manus vel in capite. Ex quod patet

Ad. 6.

Ad. 7.

Ad. 8.

Ad. 9.

¶ illa nō redūcātia nō ē ppter potētiāz distātiā. sicut p̄cedit argumētū. sed ē ppter nō attīgere in odiū eēndi ipsi⁹ aie. Et q̄r ex oppositis opposita iudicam⁹. iō qn̄ defect⁹ portōis infērjoris mō p̄dicto attīngit eēntiā aie. tūc p̄t ip̄e dūmētū acciderei supiori portōe. iō tc. Ad x. nego p̄nām. Ad p̄batōz dōm q̄ licet aia brā nō habeat minorē appetitū ad corpus habuētū q̄ ad corp⁹ habēdū. tñ appetit⁹ ad corp⁹ iā habitū ē cū delectabili oplacētia q̄ ferē voluntas sup rēdilectā p̄nīaliter possētā. et iō p̄ ta lē appetitū nō distrahit beatitudo fm aliquē sui gradū. H̄z appetit⁹ ad corp⁹ h̄ndū ē cū q̄ dā spe q̄ differt. q̄ q̄tū de se eēnīs p̄ aliquid adiūctū cōtingat oppositū. affligit aim. q̄r fm cōe pueriū spes q̄ differt affligit aim. Et ideo p̄ h̄moi appetitū aia brā p̄t retardari ab aliq̄ ḡdu sue beatitudinis. licet nō possit affligi ppter p̄nīe adiunctionē obiecti sume delectabil⁹. Etiam appetit⁹ ad corp⁹ habitū non includit ali quā impfectionē in mō essēndi ipsi⁹ brā. nec p̄ p̄ns implicat aliquā impfectōz i actu intellect⁹ ⁊ voluntatis. in q̄b⁹ vera ⁊ essential⁹ cōsistit beatitudo. Ecōuerso autē de appetitu q̄ ē ad corp⁹ h̄ndū ⁊ nō dū habitū. vt p̄z ex p̄dictis.

Ad. II. Ad. xi. nego p̄nām. Ad p̄batōz dōm q̄ acclētia p̄tute diūia a corpe sepata i nulla sua opatōe dependēta corpe. sed soluz dependēta diūina p̄tute. q̄ ipsi⁹ assīstētia nō h̄nt min⁹ pfectū eē q̄ p̄s ha buerūt in corpe. nec p̄ p̄ns min⁹ pfectū opari. Sed aia i suo eē sepatō nō innitit diūine virtutis miraculo. sed iuxta cōem dei influentiā terelinquit sue nature. iō sepatō min⁹ pfectū h̄z eē q̄ p̄s aia corpi optie disposito ⁊ sibi sume p̄portibato. q̄le ē corp⁹ glificatū. Prop̄t qđ q̄uis aia i sua spūalissima opatōe directe n̄ depēdeat in corpe. tñ in directe aliq̄ mō depēdet ab eo. put eē ip̄i⁹ aie qđ p̄supponit ab eius actōe. pfecti⁹ ē in corpe q̄ sepātū a corpe. Ad xii. dōm. q̄ maior nō ē vīq̄quaq̄ vera. q̄r fm illū gradū beatitudis quē cōsequit aia put pfectus h̄z eē in corpe glificato q̄ extra h̄moi corp⁹. sc̄ dependet a corpe saltē tanq̄z a cā sine q̄ nō. sicut p̄z ex dictis supius.

Sedā p̄b̄d̄rti ar̄ eccl̄si.

¶ **Et q̄r augmentum**
ē p̄exētis q̄tētās additamētū. iō sic dixi i in gressu isti⁹ q̄rti arti. p̄ h̄z qđ h̄le q̄rit de augmēto beatitudo post resūptōz corporoz. euidentē p̄supponit nō h̄moi resūptōz aias purgatorie resūsse br̄q̄. ⁊ p̄ p̄ns nūdevidere diūinā eēn

tiā sine q̄ visione nō p̄t eē vera beatitudo.

O dērnis aut̄

¶ Ep̄ib⁹ aliq̄ surrexerūt q̄ frīuol suis assertōib⁹ circa istud p̄sluppo sitū q̄s totū mūdū xpianū turbaverūt dicentes aias purgatas a suis corpib⁹ exutas n̄ videre nude ⁊ btifice diūā eēntiā donec h̄moi sua corpora i vīlī mortuoz resūrectōe resūmat.

Igit sic p̄cedā. P̄n̄ arguā t̄ istoz in uile ⁊ frīuolā assertiōnē. ¶ Sedō ad eoz motiua assīgbo verā ⁊ catholica r̄fīsionē. Argūendo autē t̄ istos p̄mo ea q̄ adducā p̄batō ex dictis sanctoz doctoz ⁊ auctib⁹ sacre scripture.

¶ Sedō ex orōnib⁹ ecclie ⁊ determinatiōib⁹ cōtentis in canonico iure. ¶ Primo igit arguo sic. Anime peccatrices i mortali p̄cō exi te a corpe p̄us q̄ resūmat sua corpora puniunt pena damnatōis eterne. q̄ aie q̄ sine om̄i p̄cōtato exēunt a corpe a deo p̄miant beatitudie vite eterne. Sed sine clara visione diūine eētienō potest esse beatitudo vite eterne. ergo tc.

Maior p̄positio ē quedā osequētia. cui⁹ aī cedēt p̄z Luce. xvi. vbi habet de illo diuite p̄tōre q̄ epulabat quotidiē splēdide. q̄ mor tuus ē ⁊ sepultus ē in inferno. Lōsequētia etiā q̄m p̄z. q̄ si dāt oppositū tūc p̄mior esset deus ad puniēdū q̄ ad p̄mādū vel miserendū. qđ oēs sancti doctores negāt.

¶ Unū br̄us Grego. supponēs tanq̄z notū cuilibet xpiano fidei animas sanctorū iā eē beatas clara visione ⁊ fruitione ipsius diūine essentie. ideo ex beatitudine iustaz animaz quā habet p̄us q̄ resūmatū corpora cōcludit penaz iniustarū. iij. lib. dyalogoz dicens. Ex quo iā iusti gl̄ianē ncē ē vt p̄ oīa t̄ iusti puniēt seu cruciet. Nā sicut electos beatitudo letificat. ita credi ncē ē q̄ a die exiēt sui ignis reprobos exurat. Et subdit in fra. Clericatus em̄ voce testante diunes mortuius in inferno sepult⁹ est. cui⁹ aia p̄ igne teneat in sinuat vox diuitis q̄ ad Abrahā dep̄catur dicens. Mitte Lazarū vt int̄igat extremū digiti sui in aquā vt refrigeret li guā meā. q̄ crucior̄ in hac flāma. ¶ Maior etiā isti⁹ rōnā p̄z auctoritate xp̄i Joh. xvii. vbi ait. Hec est vita eterna: vt cognoscant te deum verū. ⁊ vīgenitū quēmīstī ih̄m xp̄m.

¶ D. Stola q̄ beatificat aia sancta dat sibi im̄mediatē postq̄z exuta est a corpe. ergo anteq̄z corporo resūmat videt nude diūinā essentia. Lōsequētia p̄z. q̄r sicut iā dicti est beatitudo anime inclūdit h̄moi visionē. Lincedēt p̄z.

Q̄, aie sc̄ videat deū p̄us q̄ r̄su mant sua corpora

Apocal. vi. vbi te h̄mo animab⁹ dicit. Da/
te sicut illio sing'le stole albe. Ubi p h̄moi sin-
gulā stolam intelligit gloria anime seu beatu-
tudo. vt patet p Greg. viii. li. dyalo. vbi cum
p̄o dixisset Grego. ad Petru notariū suū.
Luce clarus ostet q̄ psectorū iustorū anime
mōe ut hui⁹ carnis claustra exirent in celesti-
bus sedibus recipiuntur. tūc Petrus mouet q̄
stionē dicens. Si igit̄ anime iustorū sunt in ce-
lo. quid ē quod in die iudicij sue retributōis
recipiunt. Lui sic r̄ndet Grego. Hoc eis ni-
miz crescit iudicio. q̄ nūc animaz sola. post
modū vero etiā corporū beatitudine pfruunt
vt in ipsa carne gaudeant in qua dolores p
ipso dño pulerunt. Pro hac quippe gemina-
ta eoru gloria scriptū est. In terra sua dupli-
cia possidebūt. Et subdit Grego. qd̄ est ad p
positū dicens. Hinc etiā nū resurrectōis dicē de
sanctorū ababus scriptū est. dāte sunt illis sin-
gule stole albe. qui ita singulas nūc acceperūt
binas in iudicio stolas habentur sunt. q̄ mō
niz tm̄. tūc autē ansaz ⁊ corporz simili glia
lētabunt. Ex q̄ auētē p̄z nō solū q̄n̄ hic assū
p̄u. sed etiā p̄ncipale p̄positū. q̄ p̄. quilibet
aia fideli a corpe exuta. et ab oī p̄to purgata.
clare videt ea q̄ hic fideli doctrina audiuit. et
credidit fide pfecta. ergo clare videt diuinaz
essentiā. ⁊ in ea diuinaz p̄sonaz sanctissimaz
trinitatē. Lōsequēt̄la p̄z. q̄ hic in via diuine
essentiē unitatē cuz p̄sonaz trinitate audire ⁊
credere tenet quilibet fideli homo. An̄o etiā
pater. q̄ s̄m sanctos doctores h̄moi animere
gnāt cuz xpo cantāt̄o illud p̄b. Sicut audi-
num⁹ sic vidim⁹ i ciuitate dñi frutū i ciuitate
xii nr̄i. de fundauit eaz in eteryū. Unū beatus
Hiero. in epistola solatoria de morte Nepo-
clani ad Elyodoz ep̄m. tractat̄ verba iā di-
ctas sit. Scimus qd̄ ne nepclanū nr̄m ec̄ cuz
xpo ⁊ sanctorū in xru chorio. ⁊ qd̄ hic nobiscū
emin⁹ rimabat. ibi vidēt̄ commun⁹ discere. Sicut
audiuimus ista ⁊ vidimus i ciuitate dñi frutū
re. Et idē Hiero. i ep̄la ad eustochiū p̄gi-
nē de sancta Paula defuncta sic ait. Letez illa
implenit cursum suū. fidēqz seruauit. ⁊ nunc
fructetur corona iusticie. sequit̄ agnū quoqz
terit. saturat quia cluixit. ⁊ lera decat̄. Sicut
audiuimus ista ⁊ vidimus i ciuitate dñi frutū
re. Et quasi eandē h̄mam ponit idē Hiero
in epistola ad Marcellaz de morte sancte
Lee. vbi ait. q̄ Lee calcato dyabolo coronaz
iaz securitatis accepit. Et paucis interpositis
subdit. Nūc igit̄ p̄ breui labore eterna beatu-
tudine fructetur. excipit angeloz chozis. xpm se

quis rebūc. Quiesc̄z audiuimus⁹ vidim⁹ i ciui-
tate dñi re. p̄. illud qd̄ petet̄ nō denegat̄ a
liberalissimo largitore. hoc videt̄ eē pcessum.
Sed cū Moyse in psona fidelis aie peteres
sub metaphorā faciei visionē diuine essentiē.
deus qui est largitor liberalissimus. cuius s̄m
Grego. largitatis abundatia ⁊ merita suppli-
cum excedit ⁊ vota. h̄moi petitionē non tene-
gaist absolute. sed solū pro statu p̄sentis vite.
vt patet Exo. xxviiij. vbi respondes p̄dicte pe-
titioni ait. Nō videbit me hō et viuet. Ergo
post hanc mortalē vitam. cuilibet anime fide-
li ab omni p̄tō purgate visio diuine essentiē
videt̄ esse pcessa. maxime p̄ tali tpe quo meri-
to passionis christi infernus p̄sum ad capti-
uitatē fideliū credit̄ esse destructus. et aditus
regni celestis veraciter reserat̄. Et istud mo-
deramen debet subintelligi tā in rōmib⁹ hic p̄
cedentib⁹. q̄ in ratōnib⁹ sequētib⁹. al's le-
pissime oportere istud dictū de morte xpi re-
plicare. p̄. qūd docūqz a iusto iudice aliqd̄
pcipit rohe cui⁹ obseruatori p̄mitit aliquod bo-
num deliciosuz. ⁊ ecōtra transgressorī aliquod
malū penosum. tūc nō magis debet retardari.
bonū respectu obseruatoris. q̄ malū respectu
transgressoris Sed a christo qui ē iustissima
index credere ⁊ baptizari nobis omnibus talis
ter pponit. q̄ credēti ⁊ baptizato salus p̄mit-
tit. ⁊ ecōtra nō credēti condemnatio indicet
vt patet Matth. vltimo. vbi xp̄n̄ ait. Qui
crediderit baptizatus fuerit saluus erit. qui
xpo nō crediderit cōdemnabilis. Et h̄moi con-
demnatio unmediate post mortē hōis infla-
gitur ante illius qui non credit. p̄t indubi-
tata fide tenem⁹. q̄ immediate post mortē anīa
credēti ⁊ baptizati. si a p̄tō sufficiēter p̄ pur-
gata saluabit. ⁊ p̄ sequēt̄ videt eētiaz dei.
sine cui⁹ visione nō est vera salus. p̄. remo-
to impedit̄ diuine visiōi. tūc clare videt̄
deus. Sed post passiōz xpi ab aia pfecte pur-
gata. ⁊ a corpe separata remotū est omne impe-
dimentū videndi diuinā essentiā. q̄ quilibet
talis aia clare ⁊ nude videt deū. Maior pat̄z
Minor p̄bo. quia impedimenta vidēdi di-
uinaz essentiā s̄m legem cōmūne videat̄ esse
tria. Unū est si anima clausa sit in carcere ter-
nebroso corporis corruptibilis. Dequo carcē
re petit educi. pphā cū ait ip̄t̄eo. Et duc̄t̄c̄is
stodia aiam meā ad p̄fitedū nos tuip. me expe-
ctat̄ iusti donec retribuas mihi. S̄cd̄m ē
si anima est p̄tis maculata. Et istud impe-
mētū tāgit̄ Ila.lix. vbi i psona oīm p̄tōrum
ait Ila. Iniquitates nostre diuiserunt inter-

nos et deus nos est, et per nos absciderunt
faciem eum a nobis. ¶ Tercius est reatus pecca-
ti originalis, qui modum solutio clausit portam
salutis ante quod christus patet pro nobis. Quod
impedit mentem tangit dominus Isa. lxx. dicens. In
momento indignationis abscondi faciem meam pa-
rumper a te, et misericordia sempererna misericordia sum
rui. ¶ Primum istorum impeditorum non habet lo-
cū in proposito, quod supponit in ista minori quod talis aña
sit a corpore separata. Nec secundus, quod supponit quod sit
prefecte purgata. Nec tertius, quod hinc reatus so-
luit fuit merito passionis domini nostri iesu christi.
luxta quod dicit de christo Isa. lxx. Ipse autem vulne-
ratus est propter iniquitates nostras, attritus
est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre
super eum, et labore eius sanati sumus. Unum etiam
hunc. ¶ Tertius. uixit. Spūs oris nři christi
stus dominus captus est in pectus nostris regnū. Et po-
nunt isti prophete præteritū pro futuro propter certitu-
dinem propheticā. ¶ P. fidelis alia ab omni peccato
purgata non potest consequi suā hereditatem nisi
clare videat deum. Sed immedieate post mortem
sicut fidelis alia ab omni peccato purgata consequi-
tur suā hereditatem, ergo immedieate post mor-
tem clare videat deum. Major pater, quod deus ē he-
reditas talis aliae, iuxta quod ipsa ait in ps. Dominus
paro hereditatis meae. Propter quod subdit
ibidem, funes ceciderunt mihi in pectoris; etenim
nisi hereditas mea pectoris est mihi. Unum etiam
Hugo de sancto victore, si expositio regule be-
ati Aug. ait. Partes sibi faciunt homines in se-
culo, aliis hoc, aliis illud, ps autem priorum est
ipse deus. Minor etiam patet pro illud ps. Cum
cederit dilectus suis somnis; ecce hereditas domini
Quod verbi praetextus Greg. si quid omel. quod
legit de apostolo ait. Eius electi dei preponunt ad
mortem: tunc suuenerunt hereditatem. ¶ P. alia fide-
lis non potest habere requiem nisi pro ipsius dei vi-
sione et fructu. Sed immedieate post mortem
tunc fidelis alia plene purgata vera habet requie-
m regnum. Major propter Aug. i. confes. ubi ait. Id
te fecisti nos domine: et inquietum est cor nostrum do-
nec requiescat in te. Minor etiam propter Apoc. xliii
ubi dicit. Beati mortui qui in domino moriuntur.
ammodo ita dicit spūs ut requiescat a labori-
bus suis. ¶ P. deus tangit iustissimū p̄famili-
lias non differt dare in excedenti et premiū his
quorum meriti pfecte est consummatum. Et me-
ritū cuiuslibet animae purgata a corpore exute ē
pfecte consummatum, quod ulterius non est in statu
merendi, et deus est merces totius nři meriti.
iuxta quod ait deus ipsi abrahe Gen. xv. Ego
protector tuus sum, et mercede tua magna ni-

mis. ¶ Iec etiā p̄fice datus pro modo merce-
dis nisi in actu visionis et fructu. iuxta quod
ait anima fidelis in ps. Adimplebit me leti-
cia etiā vulnus tuum. Delectatio in dextera tua
usque in finem. Ergo quilibet anima purgata a
corpe separata clare videt deum, et beatifice frui-
tur eo. Et hanc rationē in multis prophetarum
aut. Ibunt de virtute in virtutem, et videbit de-
us deorum in syon. Unde alia translatio habet.
Donec videat deus deorum. Ubi exp̄sse innu-
tur, quod meritis sanctorum quo de virtute in virtutis
re procedunt in via non terminat donec in pa-
tria. sed in celesti syon recipiendo premium cla-
re videat deum. Juxta quod etiā dicit in alio
ps. Edificabit dominus syon, et hoc gaudiū ad fide-
lis anime meriti, et debitis gloria sua, et hoc
quodcum ad premisi. ¶ P. aplius. i. ac Lom.
xiiij. ait. Nūc videmus per speculum et enigma-
te, tunc autem facie ad faciem. Ibi sicut comuni-
ter exponit aplius, per nūc intelligit statum presen-
tis vite, et per tunc intelligit statum future vite.
Ergo immedieate anima purgata ex eius statum
huius vite, et intras statum future vite. Vides de-
um facie ad faciem, ergo regnum. ¶ P. anima latronis
ad dexteram christi crucifixi pendebat ecclesi die
quo ab hac vita recessit, videt nudam dei essen-
tiam, ergo etiā alie anime purgata ipsam clare
videt separata a corpore. Secundaria pars. Pro-
babo antecedens, quia ut habet luce. xxij. chris-
tus dixit illi latroni. Hodie mecum eris in pa-
cisco. Sed hoc verbū non est intelligendum de
pacisco corporali, quia christus illo die descendit
ad infernum sive ad lymbū patrum, ergo est intel-
ligendum de pacisco spirituali, que consistit in visio-
ne atque fructu ipius divinitatis. ¶ Ee
istud confirmat, quia christus promittendo pa-
radisum respondit latroni postulanti de regno
christi, ergo id est expressit christus pro pacisco.
quod latro expressit pro Christi regnum, sed christi re-
gnū consistit in visione et fructu divinitatis essen-
tiae, ut patet ex dictis Aug. si soliloquio ante.
¶ Etiā hucus aug. i sermone de martiribus quod
animbras de prudentia petitoris istius latro-
no ait. Quis ipsum docebat nisi qui iuxta ipsos
pendebat, erat enim fixus in latere, sed habita-
bat in cordine. ¶ P. quilibet anima sancta a cor-
po separata accipiet coronam vite, et est beata diui-
nitate visione et fructu. Antecedens propter p. b.
Jacobū, qui in primo c. sine epistole ait. Chris-
tus vir qui suffert temptationem, quem cum probatus
fuerit accipiet coronam vite, quam repromisit
deus diligentibus se. Sed planū est quod libet
sanctus hō anq̄ anima sua separata a corpore sustinuit

temptationes, et usq; ad mortem vincendo probatus inuenit. ergo post mortem clare videbit deesse etiam. sive cuius visione nullus obtinet coronam vite. quia deus promisit diligenteribus se. ¶ p. ista veritate sunt expesse auctoritates sanctissimi patris nostri Aug. qui in libro supputationum diuinarum scripturarum sic ait. Ultimam concessam mihi pectoz veniam: mox hac carnis sarcina disposita: domine in tua gaudia vera requie habiterus intrare. et tunc euitatis plena ac speciosa menia coronam vite accepturus ingredenerer. ut illis sanctissimis chorus interesset. ut cum beatissimis spiritibus glorie conditoris assistere. ut presentem christum vultum cernere. ut illud summum et ineffabile et incircumspectum lumen semper aspiceremus. sicut nullo metu mortis affici. sed de incorruptis perpetuo munere letari possem sine fine. Felix anima que terreno resoluto corpore libera celum petat. hec enim semper presentem cernit pulchritudinem dominum quem dilexit. Hanc vero tantum beatitudinis gloria nulla dies minuet. nullus ipsis poterit auferre. Et quibusdam interpositis dirigit Aug. sermonem ad sanctos. qui iam regnabunt in patria dicentes. Felices sancti dei omnes qui permanebitis hoc mortalitatis pelagus. et peruenientem reuictis ad portum perpetue quietis et securitatis. Obsecro pro matris caritate qui securi estis de vita imarcessibili gloria. solliciti estote de nostra multipli miseria. per ipsum vos rogo quod vos elegit. qui vos tales fecit. de cuius pulcritudine iam facilius facilius. de cuius beatissima visione semper gaudentis. estote iugiter memoris nostri. subuenite nobis misericordia. qui adhuc huius vite giro flantibus agitamus peccatis. ¶ p. 13 Sed nostris episcopis surrexerunt quicunq; qui dicit quod ista verba Aug. non sint intelligenda de visione beatitatis. sed solum de visione humanitatis Christi. Deitate enim non videt nisi tales esse quam sua corpora resumuntur. sicut est gloria christi. et anima virgins gloriosa. Et ideo si sibi iam dicta beati Aug. referunt ad visionem beatitatis. tunc isti dicere possunt. quod Aug. haec verba dirigunt ad illas animas quae iam sunt suis corporibus reunite. Sed salua reverentia omnium vero doctorum talibus non tanq; doctoribus. sed tanq; veritatis subuersoribus dicere possunt illud Job. xiiii. c. Ad omnipotentem loquor. I. coram omnipotente ostendens vos fabricatores meadach. et cultores pueros dogmatum. Et istud patet in codice Aug. p. verba sequentia. Describit enim Aug. multitudinem illius supne societas dicens Ibi prophetarum puidus chorus. ibi duodenalorum numerus. ibi innumerabilium martirum vi-

13
Auctes au
gustini

Instantia

Solutio.

ctor exercit? ibi sanctoz professoz sacerdotibus ibi veri et profecti monachi. ibi sancte mulieres quod voluptates sceli et sexu infirmitatis viscerunt. ibi pueri et puerelle qui anno nos suos morbos traherentur. ibi oues et agniti qui iam huius voluptatis laqueos euaserunt. Exultat omnis in propriis mansionibus. quod dispar est gloria singulorum. sed communis est leticia omnium. plena et perfecta ibi regnat caritas. quod deus est ibi omnia in omnibus. quae sine fine videt. et semper videt in eius amore ardet. laudat et amat. omne opus eorum laus sine fine sine defectione. sine labore. felix ego tvere in perpetuum felix. si post iter huius corpusculi audi remeruero illa catlica celestis melodie. quod cantant ad laudes regis eterni ab illis supne partice ciuibus. Et subdit Aug. Fortunatus ego et nimis beatus. si et ego meruero cantare ea et assistere regi meo. deo meo. domino meo. et cernere eum in gloria sua. sicut ipse polliceri dignatus est dices. Pater volo quos dedisti mihi sunt mecum ut videat claritatem meam quam habui apud te annam constitutionem mudi. ¶ p. 14 Ex his et multis alijs quod in predicto libro ponit Aug. pater. quod nec aug. dirigit sermonem ad solas illas animas quod suis corporibus sunt reunite. nec solu loquitur de visione humanitatis Christi. sed expesse loquitur de clara visione ipsius diuinitatis. ¶ p. 14 predicta veritas etiam expesse habet ex dictis Aug. in libello quod incipit. Logosca tecognitor meus. qui ab aliquibus appellata soliloquium anime. ubi aug. affectibus placitum gaudiu quod primum habet anime sancte a suis corporibus absolute. sic ait. Sitio domini sitio deum vivum. quoniam veniam et apparebo annam faciem tuam. putas videlicet die illam. diem inquam iocunditatis et leticie. die quam fecit dominus ut exultemus et letemur in ea. O dies plena ne scilicet vesperum. non habebus occasum. in qua audiret vocem laudis. vocem exultationis et confessiois. Intratra in gaudiu domini tui. intratra in gaudiu semper terni. in domum domini tui. ubi sunt magna et inscrutabilia. et mirabilia. quorum non est numerus. intratra in gaudiu sine tristitia. quod continet eternam leticiam. ubi erit omnis bonus. et non erit aliquid malum. ubi erit quicquid voles. ubi erit vita vitalis. dulcis et amabilis. et letitatis beata visio quod est gaudiu nostrum. Forte iterum dicet veritas aduersarius. quod ista verba sunt intelligenda de beatitudine quod erit post mortuorum resurrectioem. eo quod Aug. loquatur de futuro. quod dicit. ubi erit tunc. ¶ p. 14 Rendeo quod hic falsum assumit. quia aug. loquitur de gaudio quod primum habet ante sancte. Quia tamquam aug. verba predicta directum ad se. et illud gaudiu non erat sibi praesens sed futurum.

Instantia

Solutio.

so i p̄dictis vtebat verbo futuro. s̄z in sequitib⁹
dirigēs sermonē ad anias sc̄as q̄ p̄tūc a suis
corpib⁹ exute fuerūt. nō vtis verbo futuro. iā
dicte beatitudinis gaudiū exp̄mēdo. Un⁹ pa-
rū post verba p̄dicia subdit. Felices qui de pe-
riculo maris h⁹ educti ad te dēū portū tutissi-
mū puenire meruerūt. O vere felices. qui de
pelago ad litus. de exilio ad patriā. de carcere
ad palaciū puenicerūt. optata iaz quiete beati.
quia brauiuz p̄petue glorie. qđ hic p̄ multas
tribulatōes quesierūt. iā felici iocūditate ade-
pti letant̄ in p̄petuū. O vere beati qui a malis
omnib⁹ exuti. securi iaz de sua immarcesibili
gloria ad regnū decoris puenire meruerunt.
O regnū eternū. regnū omn̄ seculorū. vbi lu-
men indeficiens t̄ pax dñi exupat omnē sen-
sum. in qua sanctoz anime requiescunt. t̄ leti-
cia sempiterna sup̄ capita eoz. O q̄ glorio-
sum est regnū. in quo tecū dñe regnat omnes
sanci. qm̄lcti lumine sicut vestimēto. haben-
tes in capite suo coronaz de lapide p̄cioso. O
regnū beatitudinis eterne. vbi tu dñe spes sa-
ctoz et dyadema glorie facie ad facie videris
a sanctis tuis. letificās eos vndiqz in pace tua.
q̄ exupat omnē sensū. vbi gaudiū infinitū. le-
ticia sine tristitia. salus sine dolore. virtus si-
ne labore. lux sine tenebris. vita sine morte. om-
ne bonū sine om̄i malo. vbi iuuentus nunqz se-
nescit. vbi vita terminū nescit. vbi gaudiū nū-
q̄z decrescit. vbi dolor nunqz sentit. vbi gemi-
tus nunqz audit̄. vbi tristis nullus videtur.
vbi leticia semp̄ habet. vbi malū nullū timet.
qm̄ ibi summū bonū possidet qđ est semp̄ vi-
tēre faciē dñi virtutū. Et subdit Augus. Feli-
ces igit̄ qui de naufragata vita p̄sent̄ ad tan-
ta gaudia iam puenire meruerūt. Istis bñ
intellectis cessat om̄is camillatio p̄tis aduer-
se. quia clare patet q̄ Aug. loqtur de visione
diuine nature. Pat̄z etiā q̄ asserit sanctoruz
anias ad illā gloriosam visionē iā puenisse.

15. P. Aug. in libro de doctrina xpiana hora-
tur quolibet fidelē sic dicens. Illud age vt bo-
nā vitā habeas. tūc q̄nqz occasio fuerit
excus de corpe exis ad requiē. exis ad beatitu-
dinē quenō habet finē. Et quo dicto itez p̄z
q̄ fm Aug. aīa homis qui ē bone vite imme-
diate post mortē pcedit ad clarā dei visionē.
sine qua ēē nō p̄t beatitudo que nō habet fi-
nem. 16. P. fm Aug. in libro de p̄nia. quicun-
qz rite baptizatus morib⁹ p̄bus q̄z vita sua itera-
to p̄tis maculeſ. illius anima radit de labore in
requiē. de miseria ad gloriam. Ide Aug. i ser-
mone de beato Stephano. cu p̄tis tetigisset

quō Paulus aplus aī sui cōuersiōnē beatū
Stephanū p̄seq̄batur. tādē subdit Ecce nūc
Paulus. cū Stephano letat. cuz Stephano
christi claritate p̄fruit. Sed xp̄i claritas p̄n-
cipaliter respicit ei⁹ diuinitatē. qua null⁹ frui-
tur in sua claritate nūl̄ ea videat in sua clar-
itate. Itē Aug. de beato Stephano dicit. q̄ de
positis corruptibilib⁹ corp̄is indumentis ad
celi palaciū p̄enniter regnaturus ascēdit. 17
beatus Aug. in ep̄la ad Paulinā de vidēn-
do dēū exp̄sse ponit. q̄ aliqui homis tantā a
deo in hoc mūdo gratiā p̄cep̄rūt. q̄ aīe eoz
natura dei nude viderūt. anteq̄ tempali mor-
te a suis corpib⁹ essent exute. Et hoc ibidez
pbat de Paulor̄ de Moysē. Ergo multo ma-
gis fm intentionē Aug. anie sancte p̄ mortē
a suis corpib⁹ separate nude vidēt essentiā dei
Lōsequētia p̄t̄ p̄ locū a minori affirmatiue.

Forte diceſ q̄ istud dictū Aug⁹. pcedenti
bus p̄tradicat. quia vnū de impedimentis vi-
tendi dēū est animā esse in carcere corruptibi-
lis corp̄is. vt dictū est sup̄iñs rōne. vi. Sed
q̄dū viuit homo in hac vita. tādū aīa eius
est in corruptibili corpe. ergo tc. 18 P. illud
verbū dñi ad Moysen. Nō videbit me hō
t̄ viuet. cōmuniter exponit deviūtib⁹ in hac
vita mortali. ergo nō videſ q̄ aliqz hic viuēſ
possit nude videre dēū. Respodeo ad pri-
mū. q̄ q̄uis de lege cōi alaz esse in carcere cor-
pis corruptibilis p̄st̄ impedimentū vidēdi
nude diuinā naturā. tamē de p̄uilegio singu-
lari deus potest tollere tale impedimentū ipsa
aīa manēt in corruptibili corpe. sicut dñ facto
tulit de aīa moysi et pauli apli. Nō ē liḡ hic
aliquā p̄tradictio. q̄d dictū est sup̄iñs. intelli-
gi dñ fm legē cōem. hic ho fm p̄uilegiū sin-
gulare. Q, autē deus illud possit. quilibet si-
delis tenet credere ppter aīam xp̄i. q̄ q̄dū fu-
it in hoc mūdo informabat corpus passibile
t̄ corruptibile. t̄ tamē fuit beata visione t̄ frui-
tione diuine essentie. Ad scdm m̄det met
btis aug. in p̄dicta ep̄la ad Paulinā. vbi sic
nit. Deinde p̄t̄ queri quō iā ipsa dei substa-
tia videri potuerit a quibusdā in hac vita po-
sit̄is. ppter illud qđ dictū est ad Moysen. ne
mo p̄t̄ faciē meā videre t̄ viuere. nūl̄ q̄ p̄t̄
humana mens diuinitus rapi ex hac vita ad
angelicaz vitam. anqz p̄ mortē cōem a carne
soluat. Sic em̄ raptus est qui audiuit illic in-
effabilia verba que nō licet homi loqui. vbi
vlḡ adeo facta ē ab hū⁹ vite sensibus quedā
intentionis auersio. vt siue i corp̄e siue extra fu-
erit dicere se nescire. ita vt t̄ illud verū sit qđ

Instantia
1

Solutio.
Ad.1.

Ad.2.

fff

dictū est a dño. Nemo potest faciē meā vide
re et vivere. quia necesse ē abstrahi ab hac vita
mentē qn̄ in illius visionis ineffabilitatē as-
sumit. Est ergo intētio augus. q ad veritatez
istius verbi quo dixit dñs. Non videbit me
homo et vivet. nō est necesse q homo simpli-
citer moriat. ita q anima sua corpori nō det vi-
ta. s sufficit q taliter moriatur q nesciat se vi-
vare in hoc mūdo ppter vehementē extasim
qua penitus fit alienatus a sensibus et q vita
sensibili q̄xtum ad sensibiles opatōes. For-
tead huc dices. Illud quod apl̄us dicit nul-
li homī posse cōuenire. hoc ipsi apl̄o nō vide-
tur eē concessū. Sed. i. ad Thi. c. vi. apl̄us lo-
quens deo ait. Qui lucē in habitat inacces-
sibile quē nullus hominū vident. sed neq; vide-
re pōt. ergo tē. Q Respōdeo q vt cōmuniter
dicit. illud dictū apl̄i est intelligendū de visi-
one cōmprehensiua penitus adequata visibili-
tati ipsius dei. Sic em̄ solus intellectus dñi
nus vident ipm̄ dñi. Per hoc tamē nō habet
quin clara visio diuine essentie possit p̄muni-
cari et beatis in patria sūm legē cōmunē. et tias
existētibus ī via de p̄uilegio singulari. Que
visio qn̄is nō sit cōmprehensiua. ē ī apphen-
sua. P Potest etiam dīci q dictū apl̄i intel-
ligendū ē de visione homis naturali. q conve-
nit homi ut homo ē. Per hoc tē non habet si
aliquis homo q grām efficit melior homine
trāscendēdo lūntes sūe naturalis cōditionis.
qn̄ talis homo etiā in via p̄us q̄ moriat pos-
sit videre nude diuinā cōntiā visionē supnatu-
rali. Et ista scđa r̄nsio p̄cedit ex intētōe beati
aug. i. li. de tri. vbi tractās pdicra verba apl̄i
sicut ait. Cideri aut̄ deitas humano visu nul-
lo mō pōt. sed eo visu videt quo iā qui vide-
rūt nō hoies. sed ultra hoies sunt. P. pdic-
ta veritas etiā pōt p̄bari aucte. b. Bre. Naz
btūs Greg. de b̄titudine quā p̄uichnt anie-
scēta suis corpibus separe. in quadā omel. q
legit de uno martyre. sic ait. Que aut̄ lingua
dicere. aut̄ quis intellectus capē sufficit. illa
supne ciuitatis quāta sint gāudia. angelorūz
choris interesse. cū btissimis spiritibz glie cō-
ditoris assistere. p̄ntem dei vultū cernere. sc̄ir
cūscriptū lumē videre tē. Itē. xij. li. mora.
Greg. p̄tractās illud verbū Job qd̄ h̄ Job
xiiij. Quis mihi tribuat vt ī inferno p̄tegas
me. et abscondas me donec p̄transcat furor tu-
us. et constitutas mihi tēpus in quo recorders
mei. sic ait. Iste furor q̄xtum ad electorū ani-
mas in redemptoris nostri aduentū p̄trās. q̄
quia eas ab inferni claustris qd̄ paradiſi gau-

dia mediator dei et hominū dñz ipse illue p̄se
descēderat reduxit. Itē Greg. sup Eccl̄ica
tractās illud. flores apparuerūt in terra noi-
stra. sic ait. flores apparuisse dicūtur. q̄ san-
cte anime cū a corpibz recedut in celo recipi
unt. Et quia ī hac vita qn̄is hyems esset a bo-
no ope nō corpuerūt. ideo mox t̄ hinc recesserūt
in terra viuentū gloriose floruerūt. Sz
qn̄is anima possit gratiose florere cū enigma-
tica dei visione. tñ glorioſa floritio nō pōt esse
sine clara dei visione. ergo tē. P. idē p̄t au-
toritate Hiero. qui ī sermone de gloria virgi-
nes sic ait. Perseuerate in oratōibus vñanimi-
ter viuentes. quo usq; intrare possitis gaudia
eterne vite quo beata virgo hodie introuit.
altermātibus hymnidicis angeloz choris in-
fra pascua eterne viriditatis. vbi vna dulcis-
sima societas oīm supnoz ciuiū. vbi sollemni-
tas angeloz. vbi post labores et erumnas hu-
iis seculi felix est et suavis refectio aīaz. P. 20
idē patet aucte Ambro. ī sermone qui legit ī
ecclesia de cōfessore ep̄o. vbi ait. Digne in me
moriā vertiſ hominū qui ad gaudia transi-
angeloz. qui iā gratiā christi clarificat̄ inue-
nit. qui mūdi gloria nō quesuit. P. itave-
ritas etiā patet in oratione seu collecta. que le-
git ī sancta dei ecclesia de beatis apl̄is Symo-
ne et iuda. in qua oratione seu collecta mēbra
militātis ecclesie supplicat̄ ipsi deo dicentia.
Da nobis eorū gloriā sempiternā et p̄ficiēdo
celebrare. et celebrando p̄ficere. Ex quo pat̄ q̄
ecclesia supponit alias istoz sanctoz apl̄oz
quoz corpa adhuc requiescant in terra. iā ha-
bere gloriā sempiternā. q̄ sine clara dei visione
haberi nō pōt. Et idē pōt argui ex collecta
que de beato Gregorio legit in ecclesia. ī qua
dicit. Deus q̄ aī famuli cui Gregorij eterne
b̄titudinis p̄mia p̄culisti. H̄mo aut̄ p̄mia es
sentia liter includut p̄fectā dei fruitionē. et cla-
ra eius visionē. p̄p̄z ex dictis Ncō articulo
istius qn̄is. P. vñ q̄ statuit eccl̄ia vñs. 22
qlibet missa q̄ legit p̄ alabz defūctoz dicitur.
Lux eterna luceat eis dñe. cū sc̄tis tuis in ete-
rū q̄ pius es. Sed ista lux eterna vel ē ipsa
clara dei visio. vel latē est p̄fecta et immedia-
ta disposicio ad h̄moi visioz. sicut ē lumē glo-
rie. Si dixerit aduersarius. q̄ qn̄is modo
oremus. vt ista lux de ipsis defūctis. istud ta-
mē lumē a p̄mo dat̄ post mortuoz resurrecti-
onē. Hoc nō valer. q̄ sūm ista m̄sionē oīo
eccl̄ie ēēt inutilis et absq; om̄i fructu. Sed
istud p̄n̄ est p̄iculōsū et absurdū. Probō p̄n̄
sā. quia illa oratio ēēt inutilis et infructuosa.

Instantia

Solutio.

18

Oratio ea
eccl̄ie.

Instantia

Solutio.

qua nūnq̄ facta eq̄ bñ ptingit illud p cuius
expeditōe sit h̄moi oratio. Sed dato q̄ nūnq̄
aliq̄ orō fieret in ecclia militate p q̄cūq̄ aia a
corpe separata. tñ post mortuoꝝ resurrectioneꝝ
oꝝ electi h̄rent lucē eterne beatitudis sicut ca
tholica fide tenemus. ḡ tc. **D** ista veritas
etiaꝝ pꝫ ex determinatōe seu diffinitōe ecclie in
multis locis iuris canōici. Nā extra d̄ baptis
moꝝ et eius effectu. c. maiores. distinctio inter
efficacia circūcisionis ꝑ baptismi ex determina
tōe ecclie ostēdit p hec ſba. Qmꝝ tñ origina
lis culpa remittebat p circūcisionis mysteriū
ꝑ damnatōis piculū vitabat. nō tñ peruenie
bat ad regnū celoz. qd̄ vſq; ad mortē xpi fu
it omibꝫ obſeratum. Sed p ſac̄m baptiſmi
xpi ſanguine r̄nabricati culpa remittit. vitatur
piculū. t ad regnū etiaꝝ puenit. cuiꝝ ianuā xpi
ſanguis fidelibꝫ ſuis mifericorditer reſerauit.
Ite extra de pſbro nōdū baptizato. c. apli
ca. r̄ndet ſummus pontifex inquisitiōi ſibi fa
cte de pſbytero mortuo qui nō erat baptizat.
qñis hoc ignoraret. ſic dices. Prefsbyter quē
ſine vnda baptiſmatiſ extremū diem clauſiſ
ſe ſignificasti. quia ſancte matris ecclie fide ꝑ
christi nomis cōfessione pſcuerauit. ab origi
nali peccato abſolutū. t celeſtis patrie gaudi
um eſſe adeptū aſſerimus incūſtater. **P**reſ
extra de celebratōe missay. c. cū marthe. In qui
ſitioni ſacte quare moderni libri ſecreta miſ
ſe de ſancto Leone habeat. annue nobis qſiſ
mus dñe. vt interceſſione beati Leonis hec no
bis pſit oblatio. cū tñ antiqui libri habeant.
annue nobis queſum⁹ dñe vt anie famuli tui
Leonis hec pſit oblatio. taliter r̄ndet. q̄ inu
riā facit martyri qui orat p martyre. Et idē ē
rōne consili de alijs ſanctis ſentiendū. q; orō
nibꝫ nr̄is nō indiget. p eo q; cū ſint pfecte bea
ti. oia eis ad vota ſyccedūt. Sed nos potius
eoꝝ orōnibꝫ indigem⁹. q; cū miferi ſim⁹. nos
vndiq; mala nr̄a perturbant. **E**ū igit̄ nec re
gnū celoz de quo facit mentione pma decreta
lis. nec celeſtis patrie gaudiū. d̄ quo facit mē
tionē ſcda decretalis. nec pfecta beatitudo d̄ q̄
facit mentionē tercia decretalis. poſſit h̄ri ſine
clara dei viſione. ḡ euideſter apparet ex iſt⁹ an
tiquis ſctē matris ecclie diffinitiōibꝫ. q; ani
me ſanctorū an dñe extreſi iudicij clare videt
deū. ideo tc. **N**e autē aliquis pdictas decre
tales vel ſctōi auctes ſanctarū aliarū ſonatēs
beatiudinē ꝑ clarā dei viſionē p ſuo ſenſu expo
nat. iō dñs Br̄dictus omibꝫ talibꝫ frenū im
ponēs ſtatutū fecit i hec verba. **B**r̄dictus
eps ſcr̄⁹ ſeruoz dei. tc. Diffiniſm⁹ q̄ fm̄ cōem

23
Decretales

dei ordinationē aie ſctōz hoīm veteris testa
menti q̄ d̄ hoc mūdo an ſaſſionē dñi nr̄i iehu
xpi decesserūt. nechō ſctōrū aploꝫ. martyrū.
pfeſſorū atq; virginū. zaliorū fideliū defuncto
rū post ſacru ab eis xpi baptiſmuſ ſuceptū. in
quibus nil purgabile fuit qn̄ decesserunt. nec
erit qn̄ decedēt etiaꝝ in futuru. vñ ſi tūc fuit aut
erit aliquid purgabile in eisdē. tamē post mor
tē ſuam fuerint purgate. ac q̄ aie puerorū eo
dē xpi baptiſmate baptizatorū ꝑ baptiſado
rum. cū fuerint baptizati an vſum liberti arbi
trij decedentū. mox post more ſuā et purga
tionē pſatā in illis qui purgatione h̄moi indi
gebant. an reſumptionē ſuorū corpm ꝑ iudi
ciū generale. fuerūt. ſunt. t erūt in celo. celoz.
regno ꝑ padiso celeſti cū christo in ſanctorū
angelorū cōſortio cōgregate ac viderūt. videt
ꝑ videbūt (poſt tamē paſſionēt aſceſionē dñi
nr̄i iehu xpi) diuina eſſentiā viſione intuiſiua
ꝑ faciali. nulla mediatae creatura i rōe obiecti
ſe habēt. ſed diuina eſſentia nudez clare ac ap
teſe illis oſtēdēt. q; q; ſic vidētes eadez diuina
eſſentia pfructūt. nechō q; ex tali viſione frui
tione corū anime qui iam decesserūt ſunt vere
beate. t erūt illoꝫ qui poſtoa deſcedēt. cū ean
dem diuina videbūt eſſentiā. ipſaq; pfructūt
an iudiciū generale. Ac q; viſio h̄moi diuine
eſſentie eiufq; fruitio. actus fidei et ſpei in eis
euacuat. put fides t ſpes ppr̄ie theologicæ ſunt
virtutes. Q; q; poſtq; inchoata fuerit vel erit
talis intuiſiua ꝑ facialiſ viſio ꝑ fruitio. in eis
dem dicta viſio et fruitio ſine aliqua interceſſi
one ſeu euacuatōe pdicta viſionis ꝑ fruitiois
cōtinuata exiſtit t cōtinuabilvſq; i finale iu
dicij. t extēc vſq; ſempiternū. Dicimus in
ſup q; fm̄ ſmuſe dei ordinationē anime dece
dentiū in actuali mortali pctō mox poſt mor
tem ſuā ad iuferna deſcedunt. vbi penit in ſer
nalibꝫ cruciātur. Et q; nihilomin⁹ in die iu
dicij omes hoīes an tribunal xpi cū ſuio cor
poribꝫ comparebūt. reddituri d̄ factis ppr̄is
rationē. t recepturi vnuſquisq; put geſſit i cor
po re ſuo ſiue bonū ſiue malū. Statuētes no
ſtras pdictas diffinitiōes ſeu determinatiōes
t ipsarū ſingulas ab omibꝫ fideliibꝫ eētenen
das. Quicq; autē deinceps pdictaz nr̄az diſ
ſuſiōnū ſeu determinationū aut ſingularuz
iparū ſuū ſc̄ieter t p̄tinaciter. tenere. aſſerere.
pdictare. docere aut deſēdere ſob̄o vel ſcripto p
ſumpſerit. ſeū ſicut ſeū heretiū mō debito p
cedat. Hac ſtutionē reuerēdi p̄is ac dñi
totā hic polui. q; valde utile cipſa ſcrip p ma
teria quā i iſta diſtictiōe tractauit. **E**ſt etia
fff 2

Decretalſ
bñdicti de
miaꝫ viſiōe

hic aduertedū q̄ si sūm⁹ pōtis ex p̄ h̄c po
nit. post tñ passionē et ascensionē x̄c. int̄cidit q̄
latro nō viderit diuinā c̄ntiā ī tpe q̄d curre
bat inter passionē et ascensionē dñi nr̄i ihu xpi.
tūc reuoco illud q̄d quo ad hoc dixi in ratione
xpi. adducta circa istā materiā de visione diui
ne essentie.

Estat igitur

Rōes adū
sioruz q̄
ale brōz n̄
videat deū
p̄ns q̄ re
sumat sua
corpa.

nūc adducere motiua ptis ad
uerso et ipsiſ ſcindere. Unq̄ qdā q̄
vſidebant tenere p̄t illā. arguit p̄ ea ſic. Elle
ſcōrū nō p̄us videt diuinā c̄ntiā. q̄ ale re
probaz dāmnen̄ ad p̄petuā penā. Sed anie
reprobaz nō dāmnen̄ ad p̄petuā penā vſq̄ ad
diē iudicij. ḡ t̄c. Maior p̄z. q̄r talē p̄portioz
h̄nt reprobi ad penā quale electi ad gloriam.

Probat minor auctē beati Petri. q̄ ſcōrū ſua
ep̄la. ca. q̄. ait. Si em̄ deus peccatiib⁹ angelis
nō p̄cepit. ſed rūdētib⁹ inferni detractor⁹ et far
raz tradidit cruciādos ī iudiciū reſeruari ſed
qua rōne angeli mali reſeruātur vſq̄ ad iudici
ū cruciādi. eaq̄e rōne etiā reſeruābūt hoīes
dāmnaadi. P̄. ap̄l's ad Hebre. xi. loquēs d̄
antiq̄s patrib⁹ ait. Et hi om̄es testimonio ſi
dei p̄bari. nō acceperūt repromiſſionez. deo p̄
nobis aliqd̄ melius diſponēte. ne ſine nobis
p̄lumimaretur. Ergo eadē ratio ale ſanctorū
qui nos p̄ceſſerūt nō accipiet beatitudinē cla
re deū vidēdo vſq̄ ad finez mūdi. ne ſine alijs
homib⁹ electis p̄lummetur. P̄. anima nō
p̄ficitur ſup̄ma p̄fectōe ſup̄naturali. niſi p̄us
p̄ficitur p̄fectōe naturali. Sed aia nō eſt p̄
fecta p̄fectōe naturali anq̄ resumat corpus.
ergo t̄c. Maior patet. q̄ ſicut gloria p̄ſuppo
nit naturā. ita p̄fectio glorie p̄ſupponit p̄fecti
onē nature. Patet etiā minor. quia aia habeat
inclinationē naturalē ad corpus reſumēdū.
ergo aia nō eſt naturaliter p̄fecta niſi ſatietur
h̄moi appetitus vel inclinatio. Lū igit̄ h̄moi
appetitus nō ſatiet niſi reſumpto corpe. ergo
t̄c. P̄. aia nō meret ſine corpe. ḡ nō p̄mia
bit ſine corpe. nec p̄ dñs videbit deū. quia vi
ſio ē tota merces fm̄ Aug. i. de tri. c. vlt. Añs
p̄z. q̄ ſala ſepata a corpe nō eſt ī ſtatū merēdi
Patet etiā p̄ntia. q̄r p̄miū debet corrindere me
rito. P̄. durāte pena p̄cti ex p̄re corporis. aia
nō d̄z beatificari. Sed incineratio et putredo
corpis ē pena p̄cti. ḡ manēte corpe incinerato
aia nō beatificabit. nec p̄ p̄sequēs videbit de
ū. Maior pbatur. q̄r aia eſt magis cā p̄cti
q̄ corporis. et p̄ dñs pena p̄cti nō d̄z min⁹ ap̄

parere in aia q̄di corp̄e. Minor patet. quia ſi
homo nō peccasset corpus eius nūq̄ puraſa
ctū fuifset. ſed ī p̄petuū abſq̄ om̄i pena viſiſſ
ut patet ex his q̄ dixi li. q̄. dist. xx. art. iiij.

P̄. poſtq̄ aia eſt eleuata ad vidēdū deum p̄ cen
tiā. cui nō p̄t ulterius exaltari. Sed vloq̄ ad
extremū iudiciū ſp̄ p̄t homo exaltari. ḡ vſ
q̄ ad illud iudiciū nō poterit clare videre de
um. Maior pbaf. q̄r p̄ claram visionē dei hō
effic̄ ſimilis deo. iuxta q̄ ait Jōhes p̄ma ſua
ep̄la. ca. iiij. Lū apparuerit ſiles ei erim⁹. qm̄
videbimus cū ſicuri eſt. ḡ habita h̄moi clara
visione. homo ad ſimilitudinez dei. effic̄ ſic
immutabilis q̄ nec augeri nec minui p̄t iſu
is p̄fectōibus. nec p̄ dñs exaltari. Maior h̄r
auctē beati Petri. qui ait. Humiliam i ſb po
terū manu dei. ut vos exaltet ī tpe viſitatois.

P̄. vidēs diuinā c̄ntiā ſcit om̄ia et a nul
lo p̄t doceri. ſed aie ſepata ignorat que apud
nos ſiūt. ergo t̄c. Maior p̄z Hier. xxxi. vbi
dicit. Nō docebit vir ultra p̄ximū ſuū. P̄t
etiā minor Isa. lxiiij. vbi Isa. ait ipſi deo. Tu
es pater noſter. abrahā nesciuit nos. et iſrahel
ignorauit nos. Sed qua rōne ale iſtorū ne
ſciuerūt que circa filios ſuos agebātur. eadē
ratōe anime ceteroz ignorat que hic agl̄itur.

P̄. idē homo nō potest ſimul eſſe viator et
comphēſor. Sed hoſes ſūt viatores vſq̄ ad
extremū iudiciū. ḡ vſq̄ ad illud iudiciū nō
p̄nt eē ḡphēſores. Maior patet. q̄r intellect⁹
viatoris p̄ſicitur habitu ſidei. et intellect⁹ ḡp̄
hēſoris p̄ſicitur clara visione. ſides aut̄ et cla
ra viſio ſūt incōpōſibilitia ſimul i eoſcē. Patz
etiā minor. q̄r q̄dū durat ſides i homib⁹.
tādū ſunt viatores. ſed ſidem habebūt vſq̄
ad diē iudicij. iuxta q̄ ait apl̄us ad Heb.
ix. Chriſtus ſemel oblat⁹ ad multoz exha
riēda p̄ctā ſcōrū ſine p̄ctō apparebit om̄ib⁹ ex
pectatiib⁹ ſe in ſalutē p̄ fidez. P̄. q̄dū aia
p̄uenit ad iſtud p̄n̄ ſeculū. tādū ſt̄ viatris.
nec p̄ p̄sequēs clara deitatis viſio ſibi poterit
conuenire. Sed vſq̄ ad diē iudicij p̄tinet ad
iſtud ſeculū. ergo t̄c. Maior patet. Probat
minor. quia quādōcūq̄ aliquis hō mutat lo
cū alicui⁹ ḡmunitatis ī qua diu morari p̄ſue
uit cum p̄pōſito redēdi ad eūdē locum. tūc
ſemp dicit p̄tinere ad rālē ḡmunitatē. nō ob
ſtātē h̄moi mutationē. Quāuis em̄ ciuī ſi
ſiēſis vadat romā cū p̄pōſito redēdi parisi
us. cū ſp̄ dicit p̄tinere ad cōitātē p̄ſiēlez. S̄
aia fidelis recedēs ab hoc ſeculo. ſic recedit a
loco ſui corporis. q̄r int̄cidit reuerti ad ſuum cor
pus. qui aia nō crederet reuerti ad ſuum corp⁹.

- tūc esset infidelis. eo q̄ dubitaret circa articu-
lū de resurrectione mortuorū. ergo nō obstat
q̄ recedat ab hoc seculo. tūc vere dicit ad istud
seculū p̄tinere. Et istā rationē dicit se h̄re
ex li. i. sūiarum Prospcri. vbi dicit. q̄ iusti re-
ceptis cuī incorruptionē atq̄ immortalitate
corpibus. municipatū celestis patrie accipi-
ent. atq̄ eius cīues in eternū effecti p̄missa si-
bi p̄ma reportabūt. Et ex hoc p̄cludunt iusti
q̄ an resumptionē corporū nō erūt cīues illius
cūitatis supne. t p̄sequēs ad istud seculuz
celendi sunt p̄tinere. Dicit etiam h̄c esse
intentionē Aug. qui. xx. de cīui. dei. ca. ix. ait.
q̄ anīe defunctoz v̄sq̄ post resurrectionē mo-
tuoz p̄tinēt ad ecclesiā militatē. ideo tc. P.
vt p̄ Matth. xv. xpus in extremo iudicio
dicit his qui a sinistris eius erūt. Discedite a
me maledicti in ignē eternū. Et seq̄tūr ibidē.
Et ibūt hi in suppliciū eternū. iusti aut in vi-
ta eternā. Hec autē vita eterna ē visio diuine
eētie. Lū igit nullū mobile moueat ad termi-
nū in quo ē. ergo an extremū iudiciuz nec iu-
sti vident deū. nec iuſti patiunt̄ ignis infer-
nalis suppliciū. P. Matth. xvi. dicit. Fi-
lius homis ventulus est in gloria patris sui
cū angelis suis. t tūc reddet vnicuiqz fm op̄e-
ra eius. q̄ anq̄ sit vēnus nō reddet. Iclē
allegat ex euāgeliō Luce. xiiij. vbi dr. Lum
facis conuinū voca paupes t debiles. clau-
dos t cecos. t beatū eris. q̄ nō habet vñ tibi
retribuāt. retribueſt autē tibi i resurrectōne u-
stoꝝ. Et ex his t sūilibus semp p̄cludunt
iusti. q̄ ah iudiciū nō habebūt iusti dei visionē
q̄ē retributio oīm meritoz. igit tc. P. i. Jo-
hanis. iiij. dr. Nōdū appuit qd erim. scim
aut qm cū appuerit similes ei erim. qm vide-
bimus eū sicuti ē. Lū igit apls Iohes ibi lo-
quat̄ de apparētia xp̄i q̄ apparebit in iudicio
io iusti nō videbunt deū an iudiciū. P. cū
apl̄s. i. ad Cor. xiiij. dixisset. Videremus nūc
p̄ speculū t ī enigmate. tūc aut facie ad faciez.
voles postea ostēdere qn̄ veniat illud. tūc sub-
dit inferi. c. xv. Oport̄ aut mortale h̄ in due-
re immortalitatē tc. Sed hoc solū erit in re-
surrectōe mortuoz. q̄ anīe nō videbūt deū fa-
cie ad faciē an resurrectōz mortuoz. P. ad
Eol. iiij. dicit apl̄s. ip̄sis xp̄i fidelib⁹. Mor-
tuū estis. t vita vestra abscondita est cū xp̄o in
deo. Qn̄ aut hec vita sic abscondita manifeſte-
tur. ondit apl̄s ibidē dices. Lū em xp̄s ap̄
paruerit vita vestra. tūc apparebitis t vos
cū ip̄o in gloria. Lū igit talis apparētia xp̄i
de qua loq̄tūr ibi apl̄s a p̄mo elucescat in iu-

dicio. q̄ an dīe iudicij nō erit gloria vel bēati-
tudo sanctoz. P. i. ad Cor. iiij. ait apl̄s. 15
Nolite an temp̄is iudicare quo adusq̄veni-
at dñs. qui illuminabit abscondita tenebrarū.
t manifestabit sūilia cordium. t tūc laus erit
vnicuiqz a dño. Cum igit laus et honor sint
pmū. virtutis. ideo videt q̄ iusti a p̄mo reci-
piant pmū in extremo iudicio. qn̄ vt pmūssū
est dñs illuminabit abscondita tenebrarū. t ma-
nifestabit sūilia cordium. P. ii. ad Cor. v. ait 16
apl̄s. Omnes nos manifestari oportet an tri-
bunal xp̄i vt recipiat vniusquisq̄ ppria corpo-
ris put gessit siue bonū siue malū. Lū igit tri-
bunal xp̄i a p̄mo cōstituatū i iudicio. Ergo
remuneratio bonoz t maloz a p̄mo erit in iu-
dicio. P. Apocal. vi. animab⁹ martyrum
perentib⁹ vindictā de sanguine suo dantur
stole singule. t dicit eis. vt requiescat adhuc
modicū tempus. donec impleat numer⁹ fra-
trum suoz. qui interficiēti sunt sicuti ipsi. S̄z
talis numerus solū implebit in fine mūdi. io
tc. P. Apocal. vltimo dicit dñs. Ecce ve-
no cito. t merces mea meuz est dare vnicui
qz fm opa sua. Sed ibi loq̄tūr dñs de secūdo
suo aduentu qui est ad iudiciū. ergo merces
nō datur an iudiciuz. P. sanctus Jobvo-
lenis nobis insinuare moduz t ordinē qn̄ si-
delis homo ptingit ad tei visionē. p̄us tangit
de resurrectione qz de dei visione dices. In no-
uissimo die de terra surrecturus sum. et rursū
circūdabor pelle mea. t hoc qz ad beatā visionē.
Et idē ordo insinuat extra de summa trinitate t fide
catholica. c. Firmiter credimus. Et in tribus
symbolis quibus articuli christiane fidei exp̄
mitur. s. in symbolo apl̄orum. t in symbolo ni-
ceni conciliij. t in symbolo Athanasij. In om-
nibus em̄ his p̄us exp̄mitur articul⁹ fidei de
mortuoz resurrectōe qz exprimat articul⁹ de
vita eterna. q̄ consistsit in dei visione. Ergo de
lege cōmuni nō habebit dei visio. nisi p̄cedat
mortuoz resurrectō. P. i. ad Corint. xv. 20
ait apl̄s. Quid mihi p̄dest si mortui nō re-
surgūt. ergo fm intentionē apl̄i sine resurrecti-
one mortuoz nō p̄t esse beatitudo sc̄toꝝ. exp̄
nullū p̄fectū reputat sine mortuoz resurrecti-
one. P. Ioh. xvij. sup illo verbo. Pr̄ quos
dedisti mihi. volo vt vbi ego suz t illi sint me
cum. vt videant claritatē quam dedisti mihi.
Dicit glo. Aug. Quādo illā claritatē videbi-
mus. tūc siet iudicium vñtorū t mortuoz.
tūc em̄ tolletur impius ne videat claritatēz
fff 3

22. dei. Ergo videt sūm intentionē Aug⁹. q̄ electi de quibus ibi loquunt̄ xp̄is nō videant claritatem rei nī dīc iudicij. ¶ Ps. Matt⁹. xx. scribit. Voca oparios, et recide illis mercedē suam. incipiens a nouissimis vlsq; ad p̄mos, ergo p̄ mi nō accipient mercedē, nisi etiā accipiāt vltimi. t̄ p̄ p̄sequēt̄ in die iudicij omnes accipi ent simul. ¶ Ps. Iaco, v. dicil. q̄ sicut agricola expectat fructū p̄ciosum terre suo tēpe restitutuendū, sic t̄ nos vlsq; ad aduentū dñi nostri iesu christi fructū vite eterne patiēter expectare debemus. Et idē habet ad Lycū. iij. vbi dicit apl⁹. Subiue, iuste t̄ pie viuamus i⁹ hoc seculo, expectantes beatam sp̄em t̄ aduentū glo-
rie magni dei, t̄ saluatoris nostri iesu christi.
24. ¶ Ps. Matt⁹. xix. saluator loquens d̄ die iudicij, p̄mittit apostolis q̄ sedere debet slip sedes duodecim iudicat̄es duodecim trib⁹ israel. Et ibidem p̄mittit, q̄ quicq; reliquerit domū aut fratres t̄c. centuplū accipiet, et vitam eternā possidebit. ergo vita z eternam nō habebūt figeles de lege omuniā dīem iudi-
cij. ¶ Ps. ij. ad Thimo. iij. sup illo vbo apl⁹. Bonū certamē certauī t̄c. Dicit glo. q̄ iustus index tempe iudicij eum. s. apostolū cordnabit. Sed visio dei beatifica non p̄cedet h̄moi coronatiōne, ergo t̄c. ¶ Multe sunt alie au-
ctoritates quas v̄ textu sacre scripture, t̄d̄ ori-
ginalibus sanctorū isti doctores adducunt, quos hic nō pono, quia nullam difficultatē implicat aliam a p̄missis, et ideo ex solutioni-
bus istarū rationū patebit illaz solutio cuiusli-
bet intuēti. ¶ Ad p̄misū igit̄ respondēdo nego minorē. Lā autē negotiis patet in p̄ma rati-
ne quā supius adduxi p̄pte opposita, vbi op-
positū istius minoris oneris t̄a auēte sacre scri-
pture q̄z auēte Grego. pape. ¶ Ad p̄batōez dōm. q̄ nō ē intēto. b. P̄teri q̄ demones pro-
nuēt̄ patiant̄ penā damnatōis eterne, t̄ re-
seruent̄ vlsq; ad diem iudicij q̄z ad h̄moi pe-
nam infligendā, sed ē sua intēto q̄ reseruerit̄ q̄z
tū ad h̄moi penā augmentandā t̄ manifestan-
dam. Quia q̄zis modo patiētur magnā pa-
nām, tamē tūc patiētur maiorē. Et licet p̄nūc-
edz pena nobis sit occulta, tamē tūc erit omni-
bus manifesta. ¶ Ad scđm nego p̄ntiaz. Ex
illo em̄ ante nō pot̄ legitime ferri h̄moi p̄ns.
Nā p̄ verba illa q̄ assumunt̄ in ante, nō vult
apl⁹ nīli q̄ anime electorū veteris testamenti
nō acceperūt̄ reprobationem hereditatē celestis
patrie p̄us q̄z h̄moi hereditatē recipere aīe ele-
ctor̄ noui testamēti. Aīa em̄ latronis q̄ pas-
sus fuit cū xp̄o eq̄ cito p̄cepit h̄moi hereditatē

tē sicut quicq; patrū veteris testamēti. Et q̄
ista sit intēto apli. patet p̄ glo. que illa verba
apli exponēt̄ dicit sic. Illi p̄ores nō acceperūt̄
statim reprobationē, i. reprobationē vita vlsq;
ad xp̄m, deo p̄uidēt̄ p̄ nobis aliqd̄ in ell⁹.
id ē v̄ naturā nostrā assumere, t̄ glos⁹ eos
nobiscū exaltaret. Unū addit. vt nō assumma-
rent sine nobis, i. requie t̄ visione dei frueret̄.
Et si illi tenuerūt̄ sicutē qui tam dīu expecta-
uerūt̄ requiem, multo magis nos teneamus
qui statiz accipimus. Ex his igit̄ verbis isti
us glose patet, q̄ tā veteris testamēti q̄z noui
homines sancti qui ab hac vita igni decesserūt̄
p̄missam hereditatē vite eterne q̄zum ad bea-
titudinē aīe receperūt̄. ¶ Ad tertium dīcēdūm Ed. 3.
q̄ de naturali p̄fectione aīe possimus dupli-
loqui. Uno mō put̄ aīa est q̄dā suba sp̄ualis
Alio mō vt de se nō est p̄fectū suppositū, sed
est p̄s p̄ncipalis suppositi p̄fecti. Primo mō
loquēdo de naturali p̄fectōe aīe minor nō ēve-
ra, q̄r anīa rōnalis a corpē separata nō caret na-
turali p̄fectōe sibi p̄petere put̄ ē suba sp̄ualis.
t̄ p̄ dīs etiā capax est beatitudinis sp̄ualis, q̄
q̄z ad naturales p̄fectōes aīe deccitatē nō
p̄supponit̄ nisi naturale p̄fectōe aīe q̄ sibi co-
uenit̄ put̄ suba sp̄ualis est. Etia cū dicit.
sup̄ma p̄fectio sup̄naturalē t̄c. t̄ sup̄ma p̄teri-
plū intelligi. ¶ Uno mō vt dicit excellentia
sūm gradū generis, sicut albedo dicit sup̄ma p̄-
fectio de genere color̄, quia excedit om̄e ali-
as sp̄es colorū. Et isto mō quicq; d̄ est albu-
m. Hoc dicit esse p̄fectū sūm sup̄mā p̄fectōe colo-
rū. Alio mō dicit excellentia sūm gradū sp̄ei.
Et sic solū illud q̄d̄ simplē ē albissimū d̄ esse
p̄fectū sup̄ma p̄fectōe colorali. Tercio mō di-
cit quādā excellentia individualē seu sūm gra-
dū in diuidui. Et sic vñqdz h̄noi t̄m ḡdūz
albedis ad q̄ntū natura illi s̄bieci ē aīa per-
ueire, d̄ p̄fectū sup̄ma p̄fectōe colorali. ¶ Pri-
mo mō beatudo etiā sūm mūnū sūm ḡdū ē sup̄-
ma p̄fectio sup̄naturalē, q̄r vera beatudo sūm
quicq; sui ḡdū accepta ē nobilior t̄ excellēti-
or om̄i alia p̄fectōe ipsiā. Et sub isto sensu
maior ē falsa, q̄r ad suscipiēdū talē in dīnētē ḡdū
beatitudinis sufficit naturalē p̄fectio aīe p̄p-
tēs sibi, put̄ ē q̄dā suba sp̄ualis. Illa aut̄ maior
accipit naturalē p̄fectōem q̄ p̄petit aīe put̄ est
p̄s sup̄positi. aīa em̄ minor nō accipet sūb ma-
iori. Sed scđo mō maior nō est ad p̄positū,
q̄r forte nulla creatura h̄z vel h̄ebit vltimātē
gradū beatitudis quē d̄ p̄t̄ efficere infra sp̄em
beatitudinis, t̄ si aliq; h̄z h̄moi gradū. illa sola
ēt̄ aīa xp̄i, cui sic fuit dīta grā nō ad mēsurā

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2.

Sic suo mō dī hīc beatitudinez sine mensura.
Sed tertio mō accipiēdo ly supīma. tunc
cēcedo totam rationē. quia in nullo ē contra
me. qz q̄nus anima sancta pñūc sit vere beata
tamen beatior erit resumpto corpore. vt patet
ex his q̄ dixi articulo. iij. istius questionis.

Ad. 4. Ad quartū nego dñm. qz si ppter h̄ ala
n̄ debet p̄mari sine corpe. qz nō merebat ni
si in corpe. tūc eadē ratōne aia separata a corpe
nec deberet habere bñ nec male. qz nec bñ nec
male egit nisi in corpe. Sed falsitas isti⁹ con
sequēris patet Luce. xvi. vbi abrahā ad illuz
dīnitē in inferno sepultū sic ait. Fili recepisti
bona in vita tua. et Lazarus s̄lī mala. nunc
autē hic consolat. tu s̄o cruciariis r̄c. Ad pba
tionē dicendū. q̄ in hoc correspōdere debet p̄
mū merito. q̄ s̄m maiorē quantitatē virtuale
ipsi⁹ meriti. maior erit quantitas & ualoris ipsi⁹
p̄mīq. qd̄ quidē p̄mū saluo ordine iusticie p̄t
dari aiesine corpe exīti. Quia sicut miles tri
umphādo nō mereb̄ coronā triūphi sine eq̄.
et tñ p̄ triumpho coronat absq; equo. sic in p̄
posito r̄c. Corpus em̄ ē q̄si equus in q̄ aia ex
ercent suam militiā sup terraz. qz militia ē vita
hois sup terrā. vt h̄ aies Job. vii. Ad qn/
tū ddm q̄ beatitudino ale dupl̄ p̄t considera
ri. Uno modo s̄m pfectū gradū quo deus di
sposuit h̄moi animaz beatificare. Alter modo
cetera talē gradū. Primo mō dicit beatitu
do totaliter d̄sumata. Sedo mō. tūc q̄nus
p̄ cā aia sit vere et formalt bñ. tñ non dī dici
bñ beatitudine penitus d̄sumata. eo q̄ expe
ret aliquē ulteriorē beatitudinis gradū q̄nisi
bi deus suo r̄p̄ largiet. Nō dāto q̄ maior
sit vera loq̄ndo de beatitudine p̄mo mō dicta.
qz talē beatitudinē h̄ebit ala post resurrectiōz
hōs. qn̄ ipa aia actuali⁹ h̄ebit esse in suo toto
et in corpe incorruptibiliter glificato. tñ nō ē
vera de beatitudine scđo mō dicta. Ad pba
tōe ddm q̄ putrefactio et incineratio corporis
magis sūta deo inflcta ī pena ale qz corporis. nā
pena p̄prie nō ē nisi ei⁹ qd̄ p̄cipit pena. sed cor
pus exanimē nō ē p̄ceptuū alicui⁹ gene. Unū
sic ppter forfacta alicui⁹ destruunt p̄dia sua.
et h̄moi destructio nō est pena illaz rex que de
struunt. cū tales res sint insensibiles. s̄z poti⁹
dicit esse pena illius qui forfecit ppter cui⁹ de
lectū sit h̄moi destructio. sic in p̄posito r̄c.

Ad. 5.

Instantia

Forte dīcet q̄ si ad p̄positū ista fuerint ap
plicata. tūc p̄cedētibus & radicūt. Quia nul
la pena potest stare cū beatitudine vera. s̄z s̄m
ista dicta incineratio corporis ē quedā pena ale
g nullā anima vere beata potest hīc corp⁹ in

cineratū. et p̄p̄ nō poterit esse beatitudino ale
abiq̄s corpis resumpto. Dicēdū q̄ maior
nō ē vera. Ad cui⁹ intellectū cāduertēdū q̄
duplex ē pena. Quedā s̄. positua. q̄ ē afflictio
nis inducitū. Allia p̄uatua. q̄ ē alicui⁹ soli
tōis retardatiua. Nō licet p̄ma istaz pena
nō nō possit stare cū q̄slibet gradu beatitudi
nis p̄ter supīmū gradū quo beatitudino penitus
d̄sumat. Et isto scđo mō ē i p̄posito. qz rō/
ne h̄moi incineratōis retardat ala n̄ e sua. b̄c
tudo penit⁹ d̄sumat. Propter qd̄ beatitudino
aiax recipit augmentū post resuptō eoz corpori.
vt dictū ē articulo. iij.

Ad. 6.

Ad extū nego ma
iore. qz xp̄us a p̄mo instansie cōceptois fuit
eleuatus s̄m aiam ad vidēdū nūde diuinā
essentiā. et tamē postea fuit exaltatus. iuxta qd̄
ait apl̄us ad Philip. Propter quod deus ex
altauit eum. et donauit eum nomen qd̄ ē sup om
nenomē.

Forte dīcet q̄ nō ē simile de chri
sto. et de alijs puris homībus. qz xp̄us cū hoc
q̄ fuit ver⁹ ḡphēlor clare vidēdō diuinā cēnti
am. etiā cū hoc fuit verus viator. Et iō s̄m q̄
erat viator poterat exaltari. Sed pur⁹ hō vi
dēs deū tñmō est comp̄hēsor. id nō p̄t exal
tari.

Ista cauillatio nō valet. qz post suaz
passioez christ⁹ desigēt eē viator. et tamē postea
dicit exaltatus sup omnes celos. Unū iu
xta h̄moi exaltationē dicimus sibz h̄o. Ex/
altare dñe in virtutē tua r̄c. Et iterum. Ecce
dit homo ad cor altū. et exaltabilis tēp. Ad
probationē nego d̄sequentiā. qz licet anima p̄
clarā dei visionē officiā similis deo. tamen
quia h̄moi similitudo cōpatit etiā secū multi
tiplicē dissimilitudinē. Ideo nō optet q̄ talis
anima sit ita immobilio sicut deus.

Etiā qz
h̄moi similitudo nō est p̄fectalis. sed h̄zmul
tos gradus. qz etiā in patria unus hō est s̄lī
or deo qz alter. ideo post iudiciū qn̄ anime cla
riss videbunt regū qz nō iudiciū. tūc etiā s̄lī/
ores erunt deo qz an. quia intensa causa simi
litudinis etiā intendit ipsa similitudo. Iz vi
sio dei est cā iam dicit similitudinis. et hec in
reditur post iudiciū. vt patet ex dictis supi⁹.
qz etiā similitudo qua anima beata dicit forma
liter s̄lis deo post iudiciū intēdet.

Forte di
cet q̄ h̄u istius habet exverb. b. aug. i. lī. sen
tentiaz prospī. vbi dī. Humana creatura cū
fuerit beā. nō poterit mutari ī meli⁹ nec ī pei⁹.
Dicēdū q̄ istud ē intelligēdū de mutatiōe
status. qz talis creatura nō p̄t mutari in me
liorē statū qz sic status glie. nec vñqz mutabit
in peiorē. qz nuyqz p̄det beatitudinē glie sue.

Solutio.

Ad. 6.

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

Secundus autem est de statu gratie qui est in via.
quia homo existens in eo potest mutari in sta-
tum peiorum. puta in statu culpe. et in statum
meliorum. puta in statum glorie. qui est status
celestis patrie. **A**ld septimum nego maiorem.
Nā opposituz eius ondī iusta dist. q. iij. arti.
iij. et sibi li. iij. dist. xiiij. **A**ld pbsitōz dōm.
q̄ dicet in vita beata vir nō doceat proximū suū
q̄zum ad ea q̄ spectat ad naturale cognitionēz.
talne q̄zum ad noticiā futuroz p̄tingētum
multi docent p̄ diuinā reuelationē. et p̄ supi-
orū beatorū informatōez. **E**tiam minor nō ē
vera loquēdo de aliabus septenis beatis. d̄ qui
bus loq̄inur ad p̄s. et q̄zum ad hoc ipa p̄ba-
tio nō est ad p̄positū. q̄r eo tpe qñ Iſaias di-
xit illa verba. tūc aie ipsius iſi et abrahe non
erāt beate. quia post mortē xp̄i a p̄mo suam te-
atitudinē receperūt. **E**tiam bin expositores
aliquibz qui tractat ista verba Iſaias loquit̄ ibi
de noticia salutis sua. et ideo ē sensus illorū p̄bo-
ruz. q̄ salus illius pp̄li nec fuit ab abraham.
nec ab iſrahel. sed a solo deo. Et p̄ cōsequens
illis verbis nō negat Iſaias. quin abrahaz et
iſrahel cognoverint ea que gercebātur in hoc
mūndo. De hoc etiam patebit dist. sequenti.

Ad. 8. ¶ Ad octauū nego maiore, nā xp̄us fuit verus homo, tñ simul fuit verus viator et comp̄hēsor. Ad probationē nego minorē, oppositū em̄ eius probauit in plogo p̄mī li. q̄dne iij. ¶ Etiā minor istius rationis ē falsa, ad probationē ilius dicendū, q̄d maior nō est vera. Nā dato p̄ actus fideli excludat claram visionem, et p̄ dñs statuz patrie, habitus tñ fidei p̄t dignus quendam ornatum anime, nec excludit hominem

Eld. 9. a clara dei visio[n]e, nec a statu[patrie]. **Eld no**
n[u] nego minor[em]; ad p[ro]batione d[omi]n[u] ad maiori-
re, q[ui] licet homo recedens ab aliquo loco in q[ui]
coluerit morari c[um] p[ro]posito redeundi ad habi-
taculum in eodem loco. Dicat p[er]tinere ad illam
p[ro]muntat[em] de qua recessit, tam[en] si taliter rece-
dit q[uod] nō p[ro]ponit reuertit ad cōmorandum filio-
loco, sed solū reuertit ad deportandum illud q[uod]
p[ro]misit i[nt] illo loco, t[em]cū nō p[ro]met v[er]teri ad illā
p[ro]mī cōtacte de qua recessit, sed poti[us] ad illam
ad quā r[es] quā in p[ro]mo loco querit trāsportare
p[ro]ponit. Et isto scđo m[od]i ē in p[ro]posito, q[ui]a mor-
tuo homine licet aia fidelis credat se reuersurā
tam[en] nō credit se reuersuram ad iter moran-
dum in isto mortali seculo, si em̄ hoc crederet
tunc esset infidelis. Sed solū credit se reuersurā
ad corpus suū q[uod] hic dereliquit trāspor-
tandū ab hoc mundo, et p[er]petue collocādū i[nt] ce-
lo empyreio. **Eld** auctē adductam de libro

Prosperi dōm. q̄ licet p̄ illa verba bñ habeat
q̄ suppositū humanū tūc a p̄mo incipiat esse
cuius celestis patris qñ aia relumpsit corpus
qd̄ i morte dimiserat. eo q̄ hñsnū suppositū
sit c̄ntialiter p̄positū ex aia t corpe. tñ ex hoc
nō habet quin ipsa anima p̄us sine corpe fue
rit cuius illius supne patre. t p̄mū reccperit
beitudinis sempiterne. Ad dictū aug. p̄t
dici. q̄ isti nō bñ allegat augustinū. q̄ aug.
nō dicit aias defunctoz p̄tinere ad ecclesiam
militantē. sed dicit omes aias iustoz p̄tinere
ad regnū xp̄i seu ad ciuitatē dei. sicut om̄s i/
usti p̄tinēt ad ciuitatē dyaboli. Illā autē ciui
tatē dei diuidit in duas p̄tes. s. in ecclesiāz tri
umphantē in qua sunt anime beatorū. t ecce
siām militante in qua adhuc laborant anime
iuste. que in morali corpe p̄nūc a dñō pegri
natur. Si tamē in aliquo libro aug. inueniēt
dixisse animas defunctorū p̄tinere ad ecclesiam
militantē. hoc nō est intelligendū q̄zum ad
eaz substantiā. quia vt sic nō sublītū iudicio
ecclesie militantis. Nam papa nō potest ta/
les animas citare. et nō comparētes p̄ contu
macia excōicare. Sed est intelligendū q̄zum ad
ea q̄ fecerunt t dixerunt quādo adhuc vi/
xerunt in hoc mūdo. Quia licet sancti defun
cti q̄zum ad eoz substantiā t q̄zum ad ea q̄
p̄nūc dicunt t faciunt trāscendat ecclie mili/
tantis iudicium. tamē q̄zum ad ea que dix/
erunt t fecerūt in hoc seculo prius q̄z moreren
tur sublītū tali iudicio. Quia nullus sanct⁹
canonizatur nisi eius facta approbent ab ec/
clesia. Etia dicta sanctoz defunctoz possūt ex
aminari ab ecclesia t corrigi si aliquid corri
gendū in ipsis inueniēt. Ad decimū dicēdū
q̄zus in fine iudicij iustificat in vitā eter
nam cum corpe t anima. tñ ex hoc nō sequitur
q̄ animē eorū prius nō fuerint in vita eterna
Quāut p̄m̄ nihil moueat ad terminū i quo
est eo m̄b quo ē in eo. tñ exis in aliq̄ termino
p̄t moueri ad eū alio m̄o q̄z prius fuerit i eo
Uel dicēdū q̄ sicut subiectū hñs aliquā
formā s̄m vñū gradū. p̄t moueri ad eandem
formā s̄m aliū gradū. qd̄ em̄ ē albus p̄t fieri
albius. sic aia separata exis s. vita eternā s̄m ali
quos gradus s̄ue beitudinis. mouet cum suo
corpe ad vitā eternā s̄m ultimātū z penit⁹ cō
summātū gradū s̄ue beitudinis. Ad. xi. p̄z
p̄ iā dicta. q̄r in iudicio retribueret iustis s̄m su
premū gradū s̄ue beitudinis. q̄zus q̄e eorūz
fuerint an iudiciū vere beate. Ad. xij. dōz
q̄.b. Iohes nō solū loqtur ibi de apparetia q̄
xp̄s apparebit in iudicio. sed loqtur de appa

અ.૧૦૮

21d.11.

Ad. 124

- Ad.13.** rentia clare visionis sicut quā apparet cui libet anima separate ab omni labore p̄t sufficiēter purgare. **Ad.14.** Ad. xiiij. potest dici. q̄ p̄ illa verba in p̄.ca. apls nō int̄edit determinare illud tunc de quo fecerat mentionē in ca. xiiij. qui a valde magna est inter illa digressio. **Ad.15.** Esto tamen q̄ ita esset. tūc dici potest q̄ apls ibi loquitur de visione qua deus videt ab h̄umanis suppositis. talis em̄ visio p̄supponit resurrectōz mortuoz. q̄ anima sine corpe nō est h̄umanū suppositū. **Ad.16.** Ad. xiiij. dicendū. q̄ illam christi apparentiam referendo ad extremū iudicij tūc apparebunt electi quibus ibi loquitur apls. nō solum in anima. sed in p̄fectis suis suppositis. Ex h̄tū nō habet q̄n an apparuerit in gloria sicut suas alias p̄ter corpora. **Ad.17.** Ad. xv. dicendū. q̄ laus includit quandā manifestatōz ei⁹ qui laudat. igit̄ q̄n anima beatorū nūc sīnt corā deo in gloria. tūc q̄ hoc p̄nūc nobis ī via ext̄ib⁹ nō est plene manifestuz. in iudicio h̄o erit omnibus tam bonis q̄z malis notuz et manifestū. ideo dicit apls q̄ tūc erit laus vni cūqz a dño. **Ad.18.** Ad. xvi. dōz q̄ ibi loquit̄ de nob̄ sicut esse quod habebim⁹ in p̄fectis suppositis post hanc vitā. **Ad.19.** Ad. xvij. dōm. q̄ q̄nūs numerus martyriū nō compleat̄ vſqz ad finē mūdi. tūc quia animab⁹ eoz qui recesserūt singulare stole iam date sunt. ideo q̄nūs sedam stolā sc̄z corporis claritatem expectēvſqz ad finē mūdi. tamē p̄mā stolam que ē vera salus anime īa veresūt beate. ut patet supius. vbi ad hāc sūsam istum textū traxit bñis Grego. **Ad.20.** Ad. xvij. dicendū. q̄ tūc s. in iudicio xp̄is dī dare vnicūqz. quia aliquib⁹ dabit de nouo simpliciter suā beatitudinē qui vſqz ad illam horam nō fuerunt beati. q̄z forte tunc a p̄mo ab hoc seculo recesserūt. vel vſqz ad illud tēpus ī purgatorio fuerūt. Alijs h̄o erit dabit. q̄a q̄nūs an̄ tederit. tamē p̄tūc p̄us datū augebit. et eorum corpora glorificabit. **Ad.21.** Ad. xix. dicendū. q̄ in omnibus istis locis sūmētio de visione dei et vita eterna. sicut q̄ duemūnt p̄fectio h̄umanū supposito. et iō p̄mitit resurrectōz mortuoz. q̄z tale suppositū noscīt esse xp̄istū ex anima et corpore. Sed saluator nř Joh. vi. loquēs de vita eterna duemētia p̄tūc purgate post hanc vitā. p̄us facit mentionē de vita eterna q̄z de resurrectōe. Dicit em̄ sic. Hec ē aut̄ volūtas p̄ris mei q̄ misit me. ut oīs qui videt filiū et credit in eū habeat vitā eternā. et ego resuscitabo eū ī nouissimo die. Et infra eodē. c. s̄bdit Qui māducat meā carnē. et bibit meū ſanguī nēh̄z vitā eternā. et ego resuscitabo eū ī nouissimo die.

simodie. **Ad.22.** Ad. xx. dōm. q̄ ut patet ibidē in Ad.20. extū apls ī ephesi habuit magnū certamē q̄ quosdā qui negabāt mortuoz resurrectōz. et p̄fectu illius pugne loquēs ait. Quid mihi p̄dest si mortui nō resurgūt. Quasi dicat. Nō p̄dēset sed pot̄ nōceret. q̄ nō pugnassē p̄ veritatem mortui nō resurgerēt. Et iō p̄ba īa dīcta nō bñi trahūt ad p̄nūs p̄positū. **Ad.23.** Ad. xxi. dicendū. q̄ sicut intentionē aug.ly videbimus debet referri ad omnes electos. quia r̄sī an̄ iudicium aliq̄e anime purgare videant claritatem dei. tamē anime oīm electoz nō vī debūt siml̄ h̄mōi claritatē donec veniat extre mū iudicij. q̄z vſqz ad illā horā semp̄ inueniatur aliquoz electorū anime vel in hoc mundo. vel in purgatorio. que non vīgent h̄mōi claritatē. Et sic negāda est dīcta. **Ad.24.** Ad. xxiij. dōm. q̄ sicut expositōem beati Grego. s. omel. ista p̄bola nō est trahēda ad redditōz mercēdis sicut ex redditū in ext̄remo iudicio. sed est quedam compatio electoz noui testamēti ad electos veteris testamēti. Unū sic ait. Alia saeta mox ut de hoc mundo egredit̄. illum denariū recipit. Et quia sancti noui testamēti vltimo venerūt. et statiz ī obitu receperunt. patres vero veteris testamēti qui diu an̄ vīnerant. multū illum denariūz expectauerunt. sc̄z vſqz ad morē ch̄risti. ideo compatine vltimi dicūtur p̄mo recipere. **Ad.25.** Etiā subdit alia expositōē dīctē. Uel q̄ vltimō venit p̄mo recipit. q̄z latro qui ī fine vite sue venit. ī ac̄cipiendo denariūz apostolos ant̄cessit. **Ad.26.** Ad. xxij. dicendū. q̄ q̄nūs ī his duab⁹ autoritatibus hortētūr omes electi ad expectandū fructū vite eterne. co mō quo p̄fectio h̄umanū suppositis dabit in die iudicij. tūc ex hoc non habet q̄n an̄le electoz sufficiēter purgate an̄ diē iudicij vere sint beate. **Ad.27.** Ad. xxij. p̄t̄ ex p̄dictis. quia ibi loqūt̄ saluator de vita etiā aput dueniet p̄fectio suppositis. **Ad.28.** Etiā faciēdo vīm ī hoc verbo quo dī possidebit. tunc auētō illa ī nullo ē h̄ nos. Quālīq̄ nūc p̄t̄ accipe qđ tūc achūc possidebit. Lentuplūz igit̄ tunc accipiet pensando ea q̄ tunc dānt de nouo q̄tūm ad corporis glorificatiōem. et vita eternā possidebit. q̄tū ad ale britūdī. quaz tū possidēdā an̄ resurrectōem accepit. **Ad.29.** Ad. xxv. dicendū. q̄ verba illius glole congrue p̄nt intelligi de iudicio p̄ticulari. quo immeđiate post mortem apli anima sua iugicabat esse digna vita eterna. **Ad.30.** Uel dāto q̄ntelligantur dī ext̄remo iudicio. tūc p̄ coronā dōz ī telligi beatitudiō p̄summatā q̄tū ad supīmū fff

Ad pnci/
pale argu/
mentum.

gradū eius. q̄ mō solū habebit a s̄libet electo post resumptionē sui corporis. p̄t dictū ē sup̄ius. Ad argu. pnci. dōz. q̄ q̄uis maior sit vera loquendo te corpe materiali obscurō & coruptibili. q̄ tale corpus est impeditiū intellectualis cognitōis. tñ nō est vera loquēdo d̄ corpe glorificato & incorruptibili. sicut ē in p̄ posito. vt p̄ ex p̄dictis.

¶ Distinctio quinquagesima

Icoritur que
stio. Postq̄ m̄gr̄ sup̄ de cimila/
nit de mortuoz resurrecōne. & de
ipoz resurgetū iudicāli examināe. & oñdit
q̄li i illo iudicio boni remunerat. nūc in ista
vltima v̄st. q̄rti li. oñdit. quō s̄ fine illi iudi/
cij mali oñdemnāt. Et diuidit in duas p̄tes.
Q̄ p̄mo retributioñ maloz p̄tractat. Sc̄do
circa materiā p̄missioñ q̄tuoñ libroz epilogat
ibi. Hec de pedibz p̄tra ep̄ntis lectōnis. Et
diuidit in duas p̄tes. Q̄ p̄mo innuit malo/
rū retributioñ ab solute. sc̄do facit h̄ idē in q̄lī
tue. & respectu alioz oñpartine. ibi. Preterea so/
let q̄ri. Pr̄ima i duas. Q̄ p̄mo inq̄rit de oñdi/
tōe dāmatoz q̄ ad malū culpe. respectu cui⁹
deus se h̄z p̄missiue. Sc̄do q̄ ad malū pene.
respectu cui⁹ deus se h̄z effectiue. ibi. Hic que/
ri p̄t. Seq̄tur illa p̄. Preterea solet que/
ri. Et diuidit in tres p̄tes. Quia primo m̄gr̄
p̄siderat penā dāmatoz respectu eoꝝ q̄ adhuc
vinuit i h̄z mūdo. Sc̄do respectu eoꝝ q̄ ficerūt
s̄lymo. Tercio respectu eoꝝ q̄ s̄lit i celesti pa/
diso. Sc̄do ibi. Si q̄s aut̄ q̄rat Tercia ibi. q̄
ri etiā solet. Et hec i tres. q̄ p̄mo inq̄rit v̄z bo/
ni & mali se mutuo videat v̄sq̄ ad iudicium.
Sc̄do oñdit q̄ maloz pena a b̄is v̄la nō p̄
nocat b̄os ad oñpassiomis affectū. Tercio q̄
horror illi⁹ pene v̄lus a b̄is nō minuit s̄ po/
ti⁹ auger sue felicitatis effectū. Sc̄do ibi. S̄z
cū seti. Tercia ibi. Postremo q̄rit. Et i h̄ ter/
mina diuisio & smia istius lectōis in generali
Lirca qua queror in speciali.

Questiō/
prima.

In aia h̄uana a corpe separata intelli/
gat ea q̄ s̄lit in h̄ mūdo. Et videt
q̄li. Quia sicut se habet colorē ad
v̄lum. sic se h̄nt fantasmatā ad intellectū. S̄z
v̄lus nihil p̄t videre sine colore. q̄ aia nihil
poterit intelligere sine fantasmatē. L̄z igitur
aia separata careat fantasmatā. que fundat in orga/
no corpali. & p̄nō careat fantasmatē. ergo vi-

det q̄ nihil possit intelligere. Major habetur
iij. de aia. Clericatē etiā minoris quilibet exp̄i/
tur in seipso. Cōtra. sicut hic p̄z in l̄sa dī/
ues roganit p̄ fratribz suis. q̄n aia sua fuit i in/
ferno. & p̄ dōs a corpe fuit separata. q̄ nōdū ille
dīues surrexit a mortuis. q̄ coguit fr̄s suos
q̄ adhuc vixerūt in hoc mūdo. Circa istā
q̄dē more solito huncisq̄ seruato q̄tuoꝝ sūc
vidēda. Pr̄imo v̄z aia separata aliqd intel/
ligat. Sc̄do v̄z intelligat p̄ sp̄cm ab actu re/
aliter differentē. Tercio de p̄ncipali ques/
to. Quartuꝝ v̄z dāmati videant gloriāz
extiūtū in celesti padiso.

Articulus
primus.

Quantuꝝ ad pr̄mū

teria sunt videnda. Pr̄mo de eo qd̄ petetur
s̄z v̄rū anima separata aliqd intelligat. Se
cūdō v̄z subas separatas intelligat. Tercio
v̄z oia naturalē cognoscibilā cogite. Et
fin hoc ponō tres p̄clōes. Pr̄ima ē q̄ aia
a corpe separata vere intelligit aliq̄. Quia nul/
la res penitus destituit a sua p̄pria opacōne.
vt pat̄z. q̄. ce. & mū. Sed intelligere est p̄pria
opatio anime. ergo si manet aia post morem
homis. sicut ponit fides catholica. ac etiā ve/
ra ph̄ia. oportet q̄ aliqd intelligat. Et istā
veritatē asserit Alicēna iii. vi. suoꝝ naturalē
um dīces. q̄ aia separata clarissim intelligit veri/
tatē q̄ coniūcta. Sed p̄ istā p̄clōem p̄t
argui multipli. Pr̄mo sic. Deus & natura ni/
hil faciūt frustra. vt dicit. i. ce. Sed si anima
posset intelligere sine corpe. tūc frustra p̄nige
ret corpi. q̄ aia nihil intelligit sine corpe. P.
aia h̄uana nihil intelligit nisi mediātibz for/
mis acceptis ab ipsis sensibz. Sed post hāc
vitā nihil accipiet̄ sensibus. q̄ r̄. Major pa/
tet. iij. de aia. v̄bi dicit. q̄ aia in suo p̄mordio
nascitur sicut tabula rasa in qua nihil est rep̄i/
ctum. apta tamēnata dep̄ingi. Ex quo patet
q̄ aia nō habet aliquas rerū similitudines si/
bi cōcreatas quibus ipas res intelligat. & per
dōs nōcē ē vt h̄mōi similitudines p̄ ipos sensus
acquirat. Minor etiā p̄z. quia om̄es sensus
homis fundatūr in organis corporalibz. et p̄
dōs corūpunt̄ destruet̄ h̄mōi organis i mor/
te ipsius homis. Nec valet si d̄r q̄ aia separe
intelligat mediantibz speciebus hic acqui/
sitio. quas retinet̄ q̄n ab hac vita decedit. q̄a
multe sunt anime separata q̄ nullas sp̄es hic ac/
quisierat. sicut apparet de alabz pueroz. S̄z
aia nihil p̄t intelligere sine fantasmatē. q̄ aia se/
parat nihil p̄t intelligere. Alicēnes patet. q̄

Instantia

Hicce est intelligētē fātasmata speculari, ut patet. iij. de oia. Eōs quētia etiā p̄z. qz in morte hoīs qñ aia sepatur a corpe. tunc oia fantasmatā corrupūt. **D**. opatio ppria toti? cō*uicti nō querit alij nū tristructo īnō tota*

4 mata corrumptūt. **P.** opatio ppria toti⁹ cō
iūcti nō dūenit alichi pti destructo ipo toto.
Sed intelligere ē ppia opatio toti⁹ hoīs. q̄ te/
structo hoīe nō poterit ipsi nīe dūenire. **Ma**
ior ptz. p̄haſ minor. q̄ vel intelligere ē ppria
opatio aie vel homis. **Nō aie.** q̄ si q̄s dicat
aliam p se intelligere. idē ē ac si dicat eā texere
vel edificare. vt patet. i. de aia. q̄ intelligere est.

Sppria opatio homis. ergo tē. **P**. intellect⁹ corrumpt⁹ qn̄ homo morit⁹. q̄ anima separata p mortē hominis a corpore nihil intelligit. Con sequētia patet. qz sicut corrupto sensu aīa nō sentit. sic corrupto intellectu nō intelligit. **E**nīs habet. iij. de anima. vbi ait phis. q̄ intellect⁹ cor rūpit interium quodā corrupto. **E**tū sp̄dē dē

Ddm q' dices arist. et ceterorum naturalium phizor
ipm arist. seqntiu no valeat i pposito. q' sp lo
quut de naturali intellectore hoiis. q' sibi conue
nit p statu pntis vite. **A**ld. iii. ddm q' ma
lor no e va suppositis duobz. Quoz pmu c.
q' opatio tal pueniat toti determinante pvnas su
arum ptiu. Scdm e q' illi pri pueniat p se re de
structio toto. Hec aut duo supposita locu hnt
i pposito. q' intelligere puenit toti hoi p ami
ma intellectu. etia q' intellectus puenit p se
et corrupto ipso hoi. **T**o applicado maiorē

2(d.4)

Ed. 5.

Solutio.
Ed.i.

Ad. 2.

21d.3.

q̄ in intellectus passus corruptibilis est. **A**cl p̄ mū dōz. q̄ minor nō ē vera. Quia dato q̄ in intellectus eque bene intelligat separatus a corpore corruptibili vel melius q̄ diuīctus. tñ comū git corpori ut suam beatitudinē acquirat in corpe. t ne vniuerso deficiat tam nō obilis sp̄es. si- cut ē humana natura. q̄ ex h̄mōi diuīctōne re- sultat. t p̄ sequens h̄mōi diuīctio nō fieret frustra. cū soluz illud dicat fieri frustra quod nō sit ppter aliquē finē. ut p̄z. iij. p̄hīcoz. idō r̄c. **A**cl. H̄mēgo malorē. q̄ multa q̄nq̄ p̄- phete t alij hōles sc̄i cognoverūt. ad q̄nq̄ no- ticiā nō deuenerūt mediatis sensib⁹. sed ma- gis a sensib⁹ rebus sensib⁹ibus elōgati. Si- cut apparuit de aplo. qui in illa supina reuelatione sibi facta nesciuit verū anima sua esset ī corpe vel extra corpus. Et eritā brūs Augl. in quadā sua p̄cēplatione ait. Jam alibi me vi- deo vbi tñ h̄scio. **D**ato etiā q̄ illa malor es- set vera p̄ cursu p̄ntis vite. tamen p̄ statu vi- te future nō est vera. quia post vitam p̄ntem aia nō solū intelliget p̄ species acquistas me- diantibus sensib⁹. sed etiā intelliget p̄ sp̄es infusas sīm ideas existētas ī p̄pa mēre diuīma. Et p̄ hoc patet ad probationēz. quia p̄cedit de cursu naturali qui ī hac vita mortali cōuenie anime in cognoscēdo. Patet etiā ad instātiā de asibus puerōz. quia poterūt intelligere p̄ sp̄es infusas. **A**cl terciū dōm. q̄ q̄nus aīs sit verū loquēdo de naturali intellectōe aīs si- bi p̄terēt p̄ statu p̄ntis vite. tñ nō ē vez d̄ co- gnoscēne supernaturalē cōtabili ipsi aīs etiā in hac vita. nec ēncēūt de cognoscēne p̄terēt ipsi aīs futura vita. q̄ ī illa vita p̄ sp̄es infusas p̄- terēt intelligere ab h̄z of fātisimāt. **A**cl. p̄boz

ad ppositū, tūc ē falsa. **N**ec, s. nego aīs lo-
quido pprīe de scellectu. vt accipit intellect⁹ p
intellectu possibili vel agere. Ad pbatōez pot
dici q̄ibi loquit Arīst. nō sm pprīa opinio-
nē. sed sm opinionē quorūdā. q̄ dixerūt intel-
lectu subiectu fūcari i quodā organo corpora-
li. Qd si vez̄ estet. tñc ad destructōem talis or-
ganū corrumpet intellect⁹. sicut ad corruptio-
nē subiecti corrūpīt. accidēt sūmediate fundatū
i h̄mōi subiecto. **E**tia p intellectu passim;
nō intelligit ibi Arīsto. intellectu possibilē. d
q̄ ait Arīsto. in eodē. iij. de aīa. q̄ sepat ab illo
sicut ppetuū a corruptibili. sed intelligit quā
dā potentia nobilē sensitua q̄ est collatis in
tentiōnū pticulariū. sm quā agnus discernit
inter lupū t ouem. illū estimādo inimicūz t
istū amicū. Propter quod fugit lnpū. t seq̄.
tur matrē. Que virtus vt est in hose. qñq̄ di-
cit ratio pticularis. vt autē est in brutia. dicit
estimatiua. t vt est in veteroz qñq̄ dicit cogni-
tiua. Et ista virtus sm aliq̄s phos. sūme fū-
dat in medio vēriculo capitīs. **L**oculissio
secūda est. q̄ anima a corpore sepat. cognoscit

**Lödung
föra.**

- 4 qd cō implicatio dicitōis. P. illud i cui^o cognitōe naturalē beatitudo rōhaliv anie p̄sistit hoc nia separata nō impedita malo culpe vel pe- ne videt posse intelligere. Sed i cognitōe in- telligētiaz seu subaz separataz cōsistit naturalē beatitudo n̄rāz aiarū. vt p̄z p̄ Arīst. x. ethi. ḡ aia separata sua naturali cognitōe p̄ h̄moi sub stātias intelligere. Ut aut̄ mod̄ cognoscē di quo aia post mortē homis subaz separatas cognoscit apparcat. igit̄ adducā aliq̄s instan- tias p̄ istā oclusionē. ex quaq̄ solutoibz appre- b̄t. h̄moi modus. P̄t em̄ argui p̄me sic.
- Si aia separata cognoscit subaz separatas co- gnitōe naturali de qua sp ad p̄n̄ loqr. aut co- gnoscit eas p̄ p̄pria sua eēntiā. aut p̄ eēntias ipsaz subarū separatarū. aut p̄ sp̄es et silitudies talū subaz. Ista p̄z p̄ sufficiētē divisionē. qz si dat quartū mēbrū. s. ḡ cognoscat eas p̄ eēntiā diuinā. tūc talis cognitio nō ēt naturalē. sed pot̄ b̄tifica et supnaturalē. Sed p̄mū dari nō p̄t. qz solus de cognoscit ea q̄ sit extra se p̄ eēntiā suā. eo q̄ sola diuina eēntia sit secū dū exemplar oia in seip̄o exp̄ssissime rep̄ntas. Nec scđm. qz licet res cognita i suo esse reali nō sit semp plens intellectui cognoscēti. tñ il- lud qd ē ratio cognoscēdi. seu p̄ qd ipa res co- gnoscit oportet esse i intellectu. Sed sola eēntia diuina et nulla alia suba separata p̄t esse p̄ se ipsam p̄no i intellectu anie rōn alia. qz nulla creata suba p̄t illabi ale rōn alia. sed solus de- uis qui creauit eā. vt ait beatus Aug. ḡ anima rōn alia nullā subam creatā p̄t cognoscere per eēntiā h̄moi sube. Nec p̄t dari terciū. qz qz uis p̄ statu p̄n̄ vlt̄ ania rōn alia possit in- telligibiles sp̄es abstrahere a rebus materialibz tñ nec in hac vita nec in alia vita p̄t h̄moi spe- cies abstrahere a subiō separatis. nā cū h̄m su- um ēē reale tales sube sint abstracte. id vlt̄ ei- us nō p̄t abstrahi h̄m suum ēē intelligibile.
- 2 P. si aia separata cognoscet intelligentias. aut cogsceret eas cognitōe sensitua. aut intel- lectua. Nō p̄mo mō. qz sbe separate nō sūt sen- sibiles. p̄ rāto em̄ dicūt sube separate. qz sunt a matia sensibili seq̄strate. Nec scđo mō. qz co- gnitio intellectua abstrahit a singularibus. nā intellectū ē vniuersaliū. sensus & singula- riū. vt p̄z. i. posteriorz. t. i. phisicoz. Sed qz h̄t̄ intelligētia de se ē hec et singulariū. P. si aia separata cognoscet subas qz vocam̄ ange- los vel intelligētias. vel talis cognitio ēt a p̄ori vel a posteriori. Ista pb̄at. qz ois cognitō vlt̄ p̄cedit ex notioribz nob̄ ad notiora nature et tūc ēa posteriori. vel ex notioribz nature ad
- 3

notiora nob̄. et tūc ēa p̄ori. Ista pat̄t. i. p̄ste rigz. et silz. i. phisicoz. Sed nō p̄t dari p̄mū. Quia nihil ē mingis notū qz diuinā esentia. igit̄ si aia a p̄ou cogsceret angelos cognitōe naturalē. tūc naturali cognitōe cognoscere diuinā eēntiā. i. cui^o cognitōe p̄sistit vita eter- na. vt p̄z Johis. xvij. Hoc aut̄ ē p̄ catholicaz veritatē. q̄a grā dei vita eterna. sicut ait ap̄lo ad Roma. viij. Nec scđm. quia talis modus cognoscēdi competit nobis h̄m q̄ mediātibz virtutibz sensituis cognitionē acquirim̄. sed ania separata caret h̄moi virtutibz sensituis. ḡ tc. P. sicut se habet volūtas ad bonum. sic intellectus ad verū. Sed aliq̄ anie separate ita sunt obstinate in malo q̄ nō possunt velle bo- nū. sicut apparet in damnatio. ḡ eedē anime nō p̄nt intelligere subaz separatas. que sicut ex cellulū corporeo substātia iū eritare. sic etiā excellūt i veritate. P. sicut iā dictū ē natu- ralē ale beatitudo p̄sistit in cognitōe subaz separatarū. Sed multe sunt ale separate q̄ carent omni beatitudine. ergo saltē tales ale nō cognoscit substātias separatas. P. quāto anima ē p̄fector. rāto potest in cognitionē nobilioris obiecti. Sed aia diuincta ē p̄fector qz anima se para. et coniuncta nō p̄t cognoscere substā- tias separatas. ḡ nec separata. Major p̄z ratōne p̄ portionis q̄ attendit inter cognoscēs et cogni- tū. Minor etiā patet qz̄tum ad primā partē. quia p̄s est p̄fector existens in luo toro qz se- parata ab eo. sed anima ē p̄s essentialis h̄ois. ḡ tc. Patet etiā qz̄tum ad secundam p̄t. qz licet aia diuincta possit cognoscere d̄ suba separati qz̄tum. tñ nō p̄t cognoscere qd̄ sūt. Ad p̄mū nego mino- rē qz̄tum ad tertiam p̄t. Ad pb̄atōz d̄dm. q̄ sp̄eo qbz ala post hāc vitā intelligit subaz separatas nō sūt abstracte. sed vel sūt a deo create. vlt̄ ab ipsis subiō separatis derivatae. et ipsi anteriori influxe. et ideo nō debet dici abstracte. sed im- pressivel influxe. Ad scđm d̄dm. q̄ anima humana post hāc vitā cognoscit subaz separatas cognitōe intellectua. Ad pb̄ationē d̄dz. q̄ quis aliq̄ mō intellectū abstrahat a singula- ri materiali inqz̄tū abstrahit a matia. tñ nō abstrahit a tali singulariū qd̄ imune ē a matia. q̄ lia singularia sūt ipē sbe separate. Si em̄ imatia le singlāre intellectū n̄ poss̄ cognoscere. tūc nūq̄ possit cogscere diuinā eēntiā. q̄ seip̄a est singulariū. Nec etiā intellectū n̄ poss̄ ois co- gnitōe singlāriū materialiū. put declarare ppo- no. j. i. iij. art. et ibidē patet quod auct̄es aliq̄ mō oppositū sonātes sint intelligēde. Ad iij d̄dm. q̄ si talē cognitō q̄ aliqd̄ cogscit p̄ sp̄em

Solutio. Ad. i.

Ad. 21

Ad. 31

repentante essentiam rei cognoscere dicitur a priori
tunc post hanc viam alia que culpa vel pena non
impedit cognoscere subiectas a priori. quia
cognoscere eas per speciem in modo quo iam dictum est.
Ad pharao et domini quod non securi. cognoscere a pos-
tori. quod cognoscere per oculo dominum. Ad hebreos quod res dica-
tur cognoscere a priori. sufficit quod cognoscatur diffinitio
seu per speciem propria in qua relinet diffinitio vel de-
scriptio rei. **E**tiam quilibet alia separata per natura-
li cognitio videre deum esse creatorum et causam cuius
libet intelligentie per hoc quod dominum sententia videat
beatifice. **E**tiam per eas cognoscere a posteriori.
quod multos effectus intelligenter argueret intelligenti-
as esse. dato quod ipsas proprias suis speciebus non co-
gnoscere possit invenire. **A**d. iiii nego minor. quod quelibet voluntas damnata
potest velle et de facio vult beatitudinem. quod est summa
bonum. quod non vult istud bonum bene seu
ordinate vel meritorie. sicut dictum est super dictum
xlii. **A**d. qntu domini ad majorum. quod non quelibet
cognitio subiectarum est sic beatifica quod si pa-
rostat summa felicitatis possibilis homini per na-
tura. sed solus talis cognitio quod est actus nobilissime
potentie perfecte habens nobilissimum. quem
habitum probus ethicus appellat habitum sapientie perse-
cti. sed sunt maculatus suorum periculum infecti.
ideo dato quod cognoscant aliquos subiectas
tempore ex hoc non habent beatitudinem naturalem.
Etiam potest dici quod ille subiectus separe qua-
rum damnate ales determinata habet noticiam
non sunt boni angelorum sed malorum seu demorum. quo
rum aspectus est ita deformis et horribilis. quod
nequam est beatificus et delectabilis. sed plus
quam afflictus. Sicut enim videmus in natu-
ra humana quod homo sanus est formosus
et tato si leprosus efficit erit deformior. sic ergo
et angelus in suis naturalibus animis perit erat pul-
chriores et ad videndum magis delectabiles. sic
postquam lepra peccati erat infecti et maculati. fa-
cti sunt deformiores. et ad videndum magis hor-
ribiles. **B**onorum autem angelorum ales damnatae
non habent determinata et perfecta noticiam sed sola
diffusam. **D**ato etiam quod habeant in se species qui-
bus boni angelii determinate possint cognosci
tamen propter nimias suas penas impediuntur a
perfecto vnu illas specierum. Nunquam enim fuit ho-
mo qui ita perfecta haberet habientem aliquam scien-
tiae. si totus arderet in igne qui impeditur a de-
bito et perfecto vnu illius scientie. Sic in proposito
et cetero. **P**ro nostro tamen casu quod ales damnatae per
fecte viderent pulchritudinem omnium angelorum.

Ad. 4.

Ad. 5.

tunc adhuc dico quod nulla ex hoc haberet beatitu-
dinem. Quia ad hoc quod visum sit delectabilis
opportet quod concurreat complacencia voluntatis.
Si enim concurret disperducere. tunc non letificat.
sed tristat. Posito autem quod ale damnatae vide-
ret perfecte subiectam et pulchritudinem bonorum
angelorum. nullam haberet in hominibus visione et compla-
centiam. sed potius inuidentiam et disperducens. quod
est. **M**aior pars. Minor pars. quod sicut vide-
mus quod puerus homo tristat de gloria et perfectio-
ne eius quem mortaliter edidit. sic quia damnatae
odiunt oes beatos. ideo ex eorum pulchritudi-
ne non letantur sed potius tristantur. **S**ed valde trista-
tur. **T**anta est enim inuidia damnatorum respectu
beatorum. quod vellent omnes beatos secundum esse damnata-
tos. et sua pulchritudine esse pueros. sicut et ipsi
pueris sunt. De hoc etiam patet infra articulo
iij. **A**dc sextu domini. quod maior non est vera nisi
ceteris extitibus paribus. quod enim aquila in
potestate visum sit perfectior quam vesperilio. tamen si
aquila ponatur in carcere tenebroso. et vesperili-
lo extra carcere. tunc aliquid videret vesperilio.
quod prout aquila videre non posset. **T**sic ad mino-
rem dico quod hic cetera non sunt paria. quia quodvis
anima consistet corpori in hoc sit perfectior quam se-
pata. quia est sicut apta nata est esse. Nam simili-
sima natura est apta nata ad hoc quod informare
corpus humanum. tamen quodcum illud corporum non est
glorificans. tunc est quasi carcere et obscura ca-
pientia seu custodia ales. De qua liberari des-
iderio ipse propheta ait. **E**duc de custodia ani-
mam meam ad consitendum nomi tuo regnum. **I**o anna-
exi in isto carcere non cognoscere enim de spissatis
bus et eternis subiectis quodvis cognoscere dum fue-
rit ab hominibus carcere separata. **O**r si se hoc oculum
vesperilionis ad lucem solis. sic se hoc aeneum intel-
lectum ad ea quod sunt magnificissima in natura. ut ait
propheta. **H**oc utique vero est locum unde de natura
reali cognitione ostendit ipsa ante statu punitio
vite. quo clausa tenetur in iam dicto carcere. **C**onclusio
clausio tercia est. quod separata alia hoc noticiam omnium na-
turalium cognoscibilitum. nisi per accidens impeditur. **O**r
intellectus quod sua noticia attingit malum et ex-
cellenter intelligibile. etiam per accidens ea quod sunt
minus excellentia. **S**ed inter omnia intelligibilita
creata subiecte tenetur super et excellenterissimis
gradibus. **L**uigit hominibus alia separata artificia
sua noticia. ut patitur in clausione pcedenti. **G**o-
etiam potest cognoscere omnia naturalia cognoscibilita
quod sunt multo minus excellentia quam subiecte sepa-
rate. **D**ixi autem notater. nisi per accidens impe-
ditur. **N**on supposito quod ab eiusdem ideis diminuitur
a quibus res producuntur in esse reali influuntur

Ad. 6.

Conclusio
tercia.

rez pductarz similiudines i intellectu cuiuslibet aie separe, quibus ipse res sint apte hinc cognoscere. tñ a debito vsl hmoi speciez ratore culpe et penitentia anima separa ciplurum impediti. Etiam posito sicut dicit quedam opinio quantum a separata possit a rebus naturalibz virtute lumis intellectu agentis spes intelligible abstrahere. qd mediatis pfecte hmoi res cognoscere valeat. tuc per impedimenta pfecta posset anima separata a cognitio hmoi reru impediti, ppter humil distatia ab ipsis naturalibus rebus. qd non posset recipereqz spes seu similitudines nisi supposita hmoi reru pscenaria fm distantia proportionata.

Sed 2 ista 2cloz ex dictis qrnda doctoz pot argui sic. Dis cognitio sit p assilatoz. sed aia separata no assilatur rebo naturalibz. g no cognoscit eas. Major p. i. de aia. Etiam minor p. qz aia separata est omo immaterial. na aia separata nec est material. nec est iuncta materie. res aut naturales sunt simplr materiales. g quis inter aiam materie iuncta et res naturales possit attendi aliquo similitudo. tñ inter aiam separata et res naturales no videt esse similitudo. **P.** demones no cognoscit oia naturalia. g nec aie separe. **C.** sequentia patet. qz demones sunt naturali ingenio acutiores et subtiliores qz aie separe. Nam naturalia demonum manserunt integra et clara. ut p. p. Dyo. de di. no. Antecedens pbat. qz ille no cognoscit oia naturalia qz cognoscendo pfecte p experientia longi temporis. Sed demones pfecti in cognoscendo p experientia longi temporis. ut ait. b. Aug. Et studet etiam ponit Isido. de summo bono libro. i. ca. x. vbi ait. Preuaricatores angelii sanctitate amissa no amiserunt yu uacitatem sensuum angelice creature. sed triplici modo pscierunt. s. subtilitate nature. experientia temporis. et ueritatem suum max potestatum id est bonorum angelorum. **P.** anima separe no cognoscit omnia individualia rez naturalium. g no cognoscit oia naturalia. **C.** sequentia p. qz naturalis rez entitas maxie pscit in individualibus seu pmis libris. d. qd d. i. pdicament. qz pmoz pncipal et maxie lib. stat. Et ibidem d. qz testructis pmis libris impossibile est aliquod alioz remanere. **P.** etiam ains. qz individualia sunt infinita ppter qd descendente a generalissimis ad sparsissima iubet plato qdescere. sic ait porphiri. i. c. **P.** 2 ista 2cloem vident esse ea q superius di. xlv. arti. iiij. ex motuis erronee opinionis adduxi ad pban dñ qz aie sanctoz no intelligat pces quibus ipsos inuocam. **P.** 2 pri- mū modū de influentia spes ab ideo diuis p-

argui sic. Quidcumqz aliquod reducit l actu p agere extrinsecū quod no est sui generis. tuc talis reducere no est naturalis. Sed ideo existens in mente divina est agere extrinsecū respectu intellectus anime separe. g si p talē ideo aia reducitur ad actu cognoscendi. tuc talis cognitio no erit naturalis. et p dno no erit ad ppositū. qz ut pdictū ē. hic loquimur de cognitōe naturali ipsius aie separe. Minor est nota. Probatur maior. quia sicut sanitas q confert a deo immediate et no a pncipijs intrinsecis nature. non de sanitas naturalis. sed potius miraculosa sit pnaturalis. ut apparuit in sanitate Ezechie regis Iuda. et in multis sanitatibz collatis a xpo et a suis discipulis i nouo testamento. sic i pposito tc. **P.** talis modus recipiēdi spes intelligibiles conuenit intelligētis. ergo no conuenit aiaibus separe. Antecedens patet ex dictis li. ii. dist. iiij. arti. iiij. **C.** sequentia pbat. qz pura potētia i genere intelligibiliū aliū modū videtur hinc in recipiēdo spes intelligibiles qz illud qd est actus in hmoi genere. Sed intellectus ne est pura potētia i genere intelligibiliū. ut p. p. i. de aia. et quelibet intelligētia est actus i hmoi genere. ut patet. xij. metaph. g tc. **P.** anima separata reuinet species rez naturalium qz habuit qn erat coniuncta. g no quelibet anima separata habet species sibi immissas immediate ab ideo diuinis. Antecedens pbat. qz fm boetii. i. de consolatione. receptū est in recipiente p modū recipiēris. sed intellectus aie coniuncte recipit spes intelligibiles. ut p. p. i. de aia. vbi dicit. qz anima est locus spes no tota sed intellectus. rite intellectus est incorruptibil. ut p. p. ibidem. g hmoi spes sunt i intellectu mo incorruptibili. et p dno manet i aia separe. **I**sta etiam p. auete Hiero. in plogo biblie. vbi ait. Discam i terris quoqz nobis seia remanebit i celis. Patet etiam dñna. qz si dat oppositū. tuc plura accentia solo numero dñna eent simul in eodē individuali subiecto. puta spes lapidis hic accedita. et spes lapidis ab ideo lapidis immissa. et sic consimiliter de speciebus alias rerum. **P.** 2 secundū modū de receptione specierū ab ipsis rebus naturalibus opinio opposita argumenta sic. Sp inter recipiēs et receptū debet esse conuenientia. sed intellectus no hz conuenientia cū rbo extra extibz. g nihil recipit immediate a talibz rbo. Major p. Minor declaratur. quia quis mediu conueniat cū vitroz extreto. tñ extremū no conuenit cū extremo. Sed sensus est quasi quoddā mediu inter rem sensiblē et intellectuz. Ista patet. quia species i re-

Sensibili sunt cū materia & cū materialibꝫ dicitōibꝫ. In intellectu & oī ab absqꝫ materia, & ab absqꝫ dicitōibꝫ materie, pura sunt abstracte ab hꝫ & nūc. Et sensu & oī sunt medio mō, qꝫ sensus est receperit sp̄ciez sine materia, ut dicit. h. de anima, & tñ recipit eas cū p̄ditionibꝫ materialibꝫ. qꝫ sensus nec abstrahit ab hic nec a nūc. Per p̄mū istoꝫ sensus p̄uenit cū intellectu, p̄ scđm & oī dicitur cū ip̄sa re sensibili. iō rōne istiꝫ conuenientie sensus p̄t immediate sp̄em recipere a re sensibili, & intellectus ab ip̄so sensu. qꝫ quis intellectus nō possit immediate recipere ab ip̄sa re sensibili, eo qꝫ extremo ad extremū nō possit esse trāitus nisi p̄ mediū. Cū igit̄ anima separata careat sensib⁹bus. sequitur qꝫ eiꝫ intellectus nihil possit recipere a rebus sensibiliꝫ.

Solutio.
Ad. 1.

Ad. 2. **S**ic ista nō cōcludunt. Igit̄ ad p̄mū dicendū. qꝫ anima dupl̄r potest considerari. Uno mō s̄m se. Alio modo ut ē informata intelligibili specie. Primo mō minor ē vera. qꝫ sola entia diuina est s̄lis omnibus rebus. eo qꝫ ipsa sola sit exemplar exp̄ssissimū oīm creaturꝫ. Propter qꝫ solus de p̄ entia sua immediate nullo alio recipito cognoscit oīs creaturas. S; scđo mō minor ē falsa. qꝫ dū intellectus ē informatus sp̄eb⁹bus & s̄litudinibꝫ rez naturaliū. tūc est s̄lis rebus naturalibꝫ. nō obstante qꝫ intellectus s̄cimmaterial. & res naturalis sit material. iō t̄c. **A**d scđm nego aīs. Nā demōes habet oīm naturaliū salte noticiā habitualē. qꝫ quis ab actuali consideratiōe qnīqꝫ impediāt rōe sue int̄essime pene. Ad pbationē adductā ex auctoritate Aug. dōm. qꝫ s̄m. b. Aug. demones res exteriorē tripl̄r cognoscere solet. s̄m qꝫ iste res tripl̄r se habet. Nā qdā sunt secreta dei mīsteria. sicut illa qꝫ spectat ad xp̄m & eccliam. et ista qnīqꝫ cognoscunt demones p̄ bonoꝫ ange loꝫ denunciatione. quibꝫ talia de reuelauit veteri reuelanda. H̄lia sunt entia naturaliſcibilia. & hec s̄m aug. de mōes cogscit acumis sui naturali ingeniū. Aliqꝫ & oī sit futura p̄tingētia & q̄tū ad hec qnīqꝫ demōes aliqliter pficiunt lōgi epis exp̄tiā. nocturando s̄lia ex s̄libo. Et ad hūc sensu etiā videt̄ ire & haīs. qꝫ nō dicit simpl̄r scie s̄p̄scie. **A**d. iiij. dōm. qꝫ aīs nō ē verū supposito qꝫ aīa separata nō impediāt p̄ accīs. pura ppter eiꝫ penā. v̄l. ppter nūmā in diuiduoꝫ distātia ab ipsa aīa vel etiā quādo actū considerat de uno. tūc p̄ accīs p̄t im̄pediri ne consideret de altero. Ad pbatoꝫ dōm. qꝫ uis idūdūa sunt potētia infinita. tñ actu nūqꝫ erūt infinita. iō p̄nt cogsci a finito intellectu. etiā plato iubet q̄escere in sp̄alissimis. nō p̄tāto qꝫ

intellect⁹ nō possit cognoſcere in diuidūa. s̄ p̄tāto. qꝫ de in diuidūa nō p̄t cēſcia. eo qꝫ sint incorruptibila & incetta. **A**d q̄tū p̄t p̄ ea q̄ dicta sit di. xlvi. **A**d. v. dōm. qꝫ cōcessio maiori & minori. nō plus habet nisi p̄ actuatio intellect⁹ q̄ actuāt per sp̄es influxo ab ideis diuisis nō sit naturalis. s̄ possit dici supernaturāl. Ex h̄c nō sequitur p̄clo q̄ infert. s. q̄ cognitio s̄m tales sp̄es supernaturaliter imp̄tas nō sit naturalis. Nā sicut si alīqꝫ cecus a deo recipiat vīsū. qꝫ quis tale donū sit supernaturale. tñ postqꝫ recipit vīsū. tñc nō min⁹ naturali vi det qꝫ ille qui natura ē vidēs. Sic dāto q̄ ifusio sp̄ez ab ideis dicat supernaturāl. tñ cognitio s̄m illas sp̄es q̄ rep̄tant res naturales. n̄ min⁹ intellegēti naturaliū. qꝫ si intellect⁹ cognoscet p̄ sp̄es abstracta rebus naturalibꝫ. **A**d sextū nego aīam. Ad pbatoꝫ dōm q̄ s̄ba intellectual q̄ dīr pura potētia ī genere intellegibiliū p̄ dupl̄r considerari. Uno modo ut ē actualiter īuncta corpori p̄ statu p̄ntis vite. & sic h̄z alīu modū recipiēdi sp̄es intelligibiles q̄ intelligētia. q̄a ut si cū sp̄es abstrahit a fata sinat. tñ putē separata a corpore. qꝫ vt sic aliquo mō h̄z modū cēndi intelligētia. iō dīrum ēē videt̄ ut etiā alīqꝫ mō hēat modū recipiendi ipsius intelligētia. **A**d. vii. nego aīam. **A**d pbationē itez nego aīam. qꝫ nulla aīa ab hac vita ita pfecta decedit q̄ habeat in se sp̄es oīm rez naturaliū. Multe cū sūt mirabiles & stupēcē creature ī mari & in abyssis ac ī regionibꝫ desertis. q̄s raro vel nūqꝫ vīdit aliquis hō. quāꝫ sp̄es p̄t recipere aīa postqꝫ ab hac vita decessit. dato q̄tū nō recipiat de nouo illaz rez sp̄es quas in hac vita cognovit. **A**d octauoz dōm. q̄ cōcessio ambab⁹ p̄missis. nō plus habet. si debite cōcludit. nisi q̄ intellect⁹ nō recipiat īmediate ipsas res extra exītes. q̄ concessio non sequitur p̄clusio q̄ infert. s. q̄ intellectus nihil recipiat īmediate a rebus extra exītibꝫ. Et qnī addit̄ ī pbatiōe q̄ de extremo ad extremū nō sit trāitus nisi p̄ mediū. diceret forte illi de opposita opinione q̄ istuc nō est verū sublatō medio qd̄ fuit inter h̄mōi extrema. Et qꝫ quis ī hac vita sensus mediet īter res sensibiles & intellectum extēt in anima īuncta corpori. tñ ī hora mortis auferetur istud mediū quādo sensus corrūpit. & anima a corpore separatur. **E**t id nō aliud dīcatur. ex his motiuis nō conuincitur: quin intellectus possibilis separatus in virtute intellectus agentis sibi conuicti possit īmediate recipere sp̄ez intelligibilea re sensibili.

Ad. 7.

Ad. 8.

Dico autem horatius nisi aliud dicatur. quod utrum
ille modus ponendi sit rationabilis vel non. ad per
sens discuteremus intendo.

Articulus
secundus.

Quod spes i/
telligibilis
dicitur ab a/
ctu intelli/
gendi.

Quantum ad secū

du articulū quā quis possent ponī plures p̄cl̄oes
enī ut breuins transēā pono vñā tm̄. et est hec.
quod intellectus hominis non potest intelligere ea q̄
sunt extra se. nisi mediante intelligibili spē ab
actu intelligēdi realiter differēte. Quia in nul
lo genere a pura potētia p̄cedit aliqua opera/
tio nisi h̄moi potētia actuet aliquid forma. Sed
intellectus humanus sicut se acceptus ē pura po
tētia in genere intelligibili. sicut materia prima
ē pura potētia in genere entiū. et intelligere est
opatio potētiae intellectus. quod intellectus possibi
lis non potest intelligere nisi sit actuatus aliqua
forma. h̄moi autem forma videt eam spē intelligi
bilia. ḡ r̄c. Maior p̄z. quod agēs vel operans sicut
quod h̄moi. oparetur quod sit in actu. P̄z etiā minor
quod p̄metatorē q̄ illa p̄positionē ponit. iij. de aia

2 P̄z. oīs cognitio sit p̄ assilatiōne. sed intellectus
sicut sicut se non est sicut rebus exterioribus. ergo
ad hoc quod res exteriores cognoscantur. necesse est
quod p̄ habeat spē h̄moi rerū medianteib⁹ quibus
causat in intellectu talū reū noticia. P̄z. in

omni motu intellectuali optet mouēs et motū
esse dūcta. Sed res extra mouent intellectū
ad suū intellectiōnē. et non potest coniungi intellectū
immediate p̄ seiphas. ḡ coniungi ei p̄ eāz
spēs seu similitudines. P̄z. ista videtur esse in
rētio Alristor. iij. de aia. cū ait. Lapis non est in
aia sed spēs lapidis. Et ibidē ait. Zilla ē locus

specierū non tota sed intellectus. P̄z. Ista etiā ē
intērio Procli p̄positōe. lxxvij. ubi ait. quod oīs
intellectus plenitudo ē specierū. Sup̄ quo p̄bō
dicit in cōmēto. quod quanto potētia sunt magis de
fectiōne. tanto intelligūt p̄ plures spēs. Ex quo
p̄z quod intellectus humanus p̄ plures spēs intel
ligit. quod quicūq; aliis intellectus. cu; ipse sit
imperfectior omnib⁹ alijs intellectib⁹. P̄z. au
tem h̄moi spēs differat ab actu intelligēdi p̄z.
quod trāscenit actu intelligēdi adhuc māet spe
cies intelligibilis in mētia intellectua. ut p̄
banū li. iij. di. xxix. arti. p̄mo. et ibidē respōdi
motius Aliscen. qui. vi. lib. naturaliū ienit
oppositū istū dicit. negādo mēoriā cēi p̄te in
intellectua. P̄z. p̄dictā cōclōem sunt q̄dā
magni dōctores dicētes quod actus intelligēdi non
sit aliud q̄dā spēs intelligibilis ipsi intellectui
imposta ab obo. Et h̄ p̄bat sic p̄mo. Nulla res
p̄ potētia cogitēdi ē in potētia ad aliū actū q̄dā

ad actu cogitēdi. sed aia p̄ intellectū possiblē ē
in potētia ad spēs intelligibilem. ḡ spēs intelligi
bile ē ipsa intellectio seu actus cognitēdi ipsi intel
lectus. P̄z. actus q̄ denotat agēs ē p̄m⁹ actus ei⁹. 2
sed intellectio denotat obī intelligibilem. ḡ spēs
q̄ est p̄m⁹ actus obī intelligibilis erit idē realis qd̄
ipsa intellectio. P̄z. si spēs differret ab actu 3
intelligēdi. tunc intellectus intelligēret p̄us qd̄
spēs h̄ret. Sed oīs ē in cōueniēs. quod etiā illi q̄
ponūt spēs dicūt spēs intelligibilem cālē p̄cede
re ipsā intellectōz. p̄batio p̄ntie. quod oīs mor⁹
factus in intellectu ē intellectio. sed si spēs recipet ē
intellectu. tūc ēē terminus alicui⁹ mor⁹. quod oīs
forma acq̄sita in aliquid ē terminus alicui⁹ mor⁹. ḡ
si spēs acq̄reret ē intellectu. tūc aliquid intellectō
ipsi p̄cederet quā h̄moi spēs acq̄sita tūc faciat. 4
P̄z. si intellectus intelligēret p̄ spēs. tūc nūqz
potest intelligēre lapidē albū. sed oīs ē falsū.
p̄batio p̄ne. quod vel intelligēret lapidē albūz p̄
solā spēm lapidis. vel p̄ spēm albi. vel p̄ spēm
vtriusqz. Non p̄ dici p̄mū. quod species lapidis
adēcte rep̄ntat lapidē. et p̄ oīs nihil rep̄ntat
de albedine. Nec scđm eadērōne. Nec tertius
quod intellectus nō p̄ sit informari diuersis spēb⁹
pter p̄silēm modū informādi. P̄z. ad quā
libet actionē sufficit cā v̄lis et p̄icularis actiua
et passiua non includēs p̄terā dispositōz ad
h̄moi actionē. Sed intellectus possibilis nud⁹
et sicut se acceptus ē sufficiens p̄ncipiū passiūz
ipsi⁹ intellectōis. et nullā includit p̄terā dispo
sitionē. intellectus agēs ē sufficiens p̄ncipiūz
actiū v̄le. et fantasma illustratōz intellectui
agenti p̄iūctū ē sufficiens p̄ncipiū actiū p̄ti
cularis. ḡ istis trib⁹ p̄iūctū nō erit nūcē aliquā
spēm ponere p̄ ipsa intellectōe. P̄z. intellectus 6
intelligit se sic alia. ut dicit. iij. de aia. Sed se
ipm̄ non intelligit p̄ spēm. ḡ nec alia intelligit
p̄ spēm. P̄z. iij. de aia dicit. quod intellectus nihil
est eoꝝ q̄ intelligit an ipm̄ intelligere. ḡ intel
lectus nō h̄z in se aliquā spēm obī anqz intelligi
gat. Cōseq̄ntia p̄z. quod spēs ē aliquā ipsi⁹ rei in
intellecte. quod est exp̄ssa eius silēndo. est em̄ spēs
intelligibilis tota res intellecta sicut aliū modū
essendi etiā sicut illos qui ponūt spēciē differre
ab actu intelligēdi. P̄z. nulla cā p̄tē plu
res effectus adēctos. sed vñū em̄. Sed tā spēs
q̄dā intellectio adēct obiectū intelligibile. ergo
spēs et intellectio nō dīnt. coꝝ sicut vñū et in
distinctus effectus obiectū intelligibilis. Maior
p̄z. quod effectus adēctus exhaustit suā cām.
et p̄sequens nō potest multiplicari. Propter
qd̄ te tali effectu loquēs Alristo. iij. posteriorū.
ait. vñū causē vñū est effectus. P̄z. etiā minor

Opio got
fridit mul
toꝝ alioꝝ.

- Prima p/
batio ante**

9 **qr tota eentia rei intelligibil' repntat p spēz ei⁹**
z etiā claudit infra termios sue intellectōis qd̄
intellect⁹ nr̄ h̄z se pure passiue respectu act⁹ in
telligēdi. ḡ nō ē actiua v̄l̄ informat⁹ aliq spē
pus q̄ intelligat. dñia p3. qr nulla alia appet
ncitas ponēdi spēm pcedēre actū intelligēdi
nisi vt intellect⁹ spē informat⁹ actiue possit eli
cere actū intelligēdi. Sed aīs isti pbāt mul
tiplr. Primo sic. Intelligere ē qddā pati. vt
dr. iij. de aīa. ḡ intellectus cui⁹ act⁹ ē ipm intel
ligere ē tñmō patiēs z nullo mō actiue se hñs
sed solū intellectōz passiue recipiēs. Scđo
sic. Unū z idē respectu eiusdē nō pte h̄re acti
uer passiue. Sed intellect⁹ se h̄z passiue in eo
q̄ intellectōe pscil' z ipsam recipit. ḡ respectu
eiusdē intellectōis nō pt se h̄re actiue. Et co
firma. qr actiū z passiū fundat relatiōes
oppositas q̄ in creaturis nō pnt fūdari sup eo
dē in diuisibili fūdamēto. Tercio sic. Sic
se h̄z intelligi ad obiectū. sic se h̄z intelligere ad
intellectū. Sed qñm obiectū dicat intelligi
voce passiū. tñ respectu intellectōis nō se h̄z
passiue. h̄z solū actiue. ḡ qñm intellect⁹ dicat
intelligere voce actiua. tñ respectu intellectio
nis nō se h̄z actiue sed solū passiue. Quarto
sic. Intellectus nō dr̄ intelligēs eo q̄ causet
intellectionē. sed solū p̄tato. qr recipit intellect⁹
ctōem. ḡ respectu intellectōis nō h̄z se actiue
sed solū passiue. dñia p3. qr vñqđqz se h̄z pas
siue respectu illi⁹ respectu cui⁹ se h̄z receptiue.
Aīs pbaf. qr si ex hoc aliqd̄ ēēt intelligēs qr
ēēt intellectōis. tūc intellectus agēs vere eset
intelligēs. qr vere ēēt ipm intellectōis. Et
idēpt argui de fācasimāte ac de ipso obo. ḡ tc.
10 **¶ P. arguit h̄z cōclōem pncipalē sic. Si eset**
aliq spēs actiue se hñs i cognitōe intellectuia
tūc intellectus seu aīa intellectuia nō ēēt illid̄
q̄ pmo intelligim⁹. Lōseq̄ntia p3. qr illud p̄
mo dr̄ alicui duenire qñ alteri duenit p ipm.
z sibi nō p alterz. vt p3. i. posterioz. Sed falsi
tas pñtis p3. iij. de aīa. vbi dr̄. qr aīa ē q̄ pmo
vñsumus. sentimus. mouemur z intelligim⁹.
11 **¶ P. agēte p̄ se pñtē ipsi passo tñc se q̄t actiō**
absqz om̄i alio req̄lito. Sed obiectuz qd̄ p̄ se
actiue se h̄z respectu cognitōis ē mediata fan-
casimāte pñtis intellectu possibili. q̄ p̄ se passi-
ue se habet i cognitōe intellectuia. ḡ ad causā
dū h̄moi cognitionē nō requirit aliq spēs im-
pñtia ipsi intellectu. Maior ponit ab Elrist.
i. de gene. Minor erā p3. qr qñm nō in vñtu
te pñpria. tñ in virtute lumis intellect⁹ agēris
fācasimā illustratū tali lumis ē pñt intellectu possibili. Q, nūt obm se h̄re actiue. z intelle-

ct⁹ possibil' passiue. h̄ supponit ēēt hñtū. Tertia
ex iā dictis aliquiter declaratū. ¶ P. sūt qdā
q̄ qñm ponat spēm expñtā quā dicit esse ipm
fācasimā ut illustratū ē lumine intellect⁹ agēt
tñ negat oēm spēm impñtaz ipsi intellectui pos
sibili. qr frustra sit p̄ plura qd̄ p̄t fieri p̄ pauci
ora. Sed posita h̄moi spē expñtā absqz oī spē
impñtia sufficiēter causat cognitio intellectua
ḡ tc. Maior h̄r. i. phicor. Minor p3 ex dictis
in rōe prima pcedēre. ¶ P. spēs nō ponit ni-
si ppter vñtione obiecti intelligibilis cū ipso
intellectu. Sed tal' vñtio impedit si ponit spē
cies impñtia. z sufficiēter habet si ponit spēs ex
psa. ḡ nō ē ponēda spēs impñtia. sed solū expñtia
eo mō quo iā dicitur ē. Maiorē supponit
ēēt nota. Minore pbāt. qr alia ē vñtio accidē-
tis cū subiecto z intelligibil' cū intellectu. h̄z
si ponit spēs formaliter impñtia intellectui. tūc
habet vñtio accidētis cū subiecto. igit ex h̄ non
habet vñtio intelligibil' cū intellectu. Edonēr-
so aut ēēt si ponit solū spēs expñtā pura ipm fan-
tasimā illustratū pñt intellectu absqz inherē
tia. ¶ P. si spēs impñtia req̄ritur: hoc solū ē ad
causalidū rei intelligēde pñtia. Sed hoc nō
dz ponit. ḡ tc. Maior p3. Probab minor. q̄a
supposito q̄ talis spēa ēēt. tūc res intelligēda
ēēt cā pñtia talis speciei cū illa spēs efficiat ab
obiecto. ḡ talis spēs nō erit cā pñtia ipsius rei
intelligēde. qr sic ēēt circul⁹ i causis fm idē ge-
nus cause. qd̄ negat. iij. phicor. et. i. posteri-
orū. ¶ Sed h̄ istā opinionē. z p̄ cōclōne pñtis
posita p̄t argui sic. Sicut se h̄z materia ad for-
mas pñculares. sic se h̄z intellect⁹ ad formas
vñtis. Istā ppositionē ponit pñmen. iij. de aīa
Sed sic se hñt forme pñculares ad materias
q̄ nō determinat materias ad aliquē actiū nisi
recipiantē i materia. ḡ sic se h̄ebūt forme vñtis
se z spēs repñtates rei intelligibil' qdditatē in
vñt ad intellectū q̄ receperit intellectu det: ni
nāt ipm intellectu ad actū. ¶ P. intellect⁹ nō
soli⁹ passiue sed etiā actiue se haber respectu
actus intelligēdi. ḡ actus intelligēdi non pced-
dit a nudo intellectu. sed pcedit ab intellectu
informato spē intelligibili. Consequētia pñt.
qr nō videt esse possibile q̄ idē fm idē et respe-
ctu eiusdē se habeat actiue z passiue. igit si idē
intellect⁹ respectu eiusdē intellectōis se h̄z acti
ue et passiue. h̄ nō poterit sibi p̄petere fm idē.
z p̄ pñt necesse ēēt h̄moi passiūtis duenit in
intellectu. vt fm seniude accipit. ḡ actiūtis si
bi dueniat pñt spē intelligibili informat. Alii
cedeb̄ isti⁹ pñt p̄b̄ pñmo sic. Si intellect⁹ tñ
mō passiue se h̄re respectu ipsius intelligere.

tūc intelligere nō eēt actū immanēs. sed poti⁹
trāsiēs. falsitas istius dñis ē nota. tūc p̄m
ix. meth. Consequētia p̄bač. qz actū immanēs p̄
tāto dñ immānēs. qz manet i agēte. vt p̄z. viij
meth. sed intelligere manet i intellectu. agit sī
intellectū nō eſſet agēs respectu ipſi⁹ intellige-
re. tūc intelligere nō maneret i agēte. tūc dñs
nō eēt actus immanēs.

Sexta p/
batio.

Sedō sic. Omnis
potētia q̄ est aliquoꝝ directiua. alioꝝ mō se h̄z
actiue respectu actoꝝ q̄ dirigit. Sed intelle-
ctū ē potētia directiua ceteraꝝ potētiaꝝ anīe. t
actio q̄ dirigit ē ſiuꝝ intelligere. ḡ intellectus
alioꝝ mō se h̄z actiue respectu ipſi⁹ intelligere.

Tertia.

Tercio sic. Potētia diſcurrēs rōcūnās p̄po-
nes. diuidēs t ſyloſiꝝ alioꝝ mō ē opans et
agēs. et p̄ dñs nō ē pure paſſiua. Sed omnia
iſta ſiunt ab intellectu poſſibili. t a nulla alia
potētia aīe. ḡ. zc. Minorē nota. P̄z etiā ma-
ior. qz oia illa ſonat in opatoꝝ.

Quarta.

Quarto sic. Si intellectus eēt potētia pure paſſiua. tunc
nō eēt potētia rōnalis. Falsitas dñis oīb̄ eſſet
nota. Consequētia p̄bo. Qz potētia carēs liber-
tate nō ē rōnalis. Sed potentia pure paſſiua
caret libertate. Maior p̄z. qz potētia q̄ ſunt op-
poſitorꝝ ſunt libere. sed potētiae rōnaliſ ſunt op-
poſitorꝝ. vt p̄z. ix. meth. P̄z etiā minor. qz po-
tentia pure paſſiua nullū dominiuꝝ habet ſup-
pōſetū ſpectu cui⁹ dñ pure paſſiua. t p̄ dñs nō
ē libera ſpectu talis ace⁹.

Quinta.

Quinto sic. Po-
tentia q̄ eſſet verbi formatiua t ſui ſceptus exp̄ſ
ſua nō ē pure paſſiua. hec em̄ et q̄cunq; his
ſimilita ſonat in actionē. Sed oia illa ſueni-
unt intellectui poſſibili. ḡ. zc.

Sexta.

Sexto sic. Arist. iij. de aīa aīt. Intellectū poſſibiliſ ē quo-
aīa opat̄ intelligi. Sed opari nō ſuenuit po-
tentie pure paſſiue. ḡ. zc.

Solutio.
Ad. i.

Ad. i. dñm
opposite opiniois dñm ad maiorē. qz actū co-
gnoscēdi duplī p̄t accipi. Unō mō formalit.
t ſic ſola cognitione dñ actus cognoscēdi. Alio
mō dispositiue. et ſic oīs pfectio ſimmediate di-
ſponēs ad cognitionē p̄t dīci actus cognoscē-
di. Primo mō maiorē falsa. qz aīa p̄ intellectu
cū ē potētia ad multos habit⁹. quoz tñ nul-
lus formaliter ē cognitione. qz ſuē disponēt in-
tellectu ad eliciendū pfectu actū cognitionis
Sed ſcđo mō. tūc pcessa maiorē t minorē nō
ſeq̄tūr q̄ ſpēs ſit ipa intellectio. qz ſuē ſeq̄tūr
q̄ ſit qdā diſpositio coadiuꝝas intellectu
ad eliciendū actū cognitionis. Ad. i. dñm
q̄ ad p̄n̄ ſuplī poſſiū ſloqui de p̄mo. Unō
mō de p̄mo p̄oritate pfectoꝝ. Alio mō de p̄
mo p̄oritate generatoꝝ. Quātū ad p̄mū mo-
du maiorē vera. ſed nō q̄tū ad ſcđm. qz a di-

gniorū t pfectioꝝ res denoſanda ē. vt p̄z. iij. de
nia. Sed nūc eſſet ita q̄ qz ſuē in teleſectu ſit p̄-
muſ actū obiecti intelligibl̄ p̄oritate pfectio-
niſ. tñ nō ē p̄m̄ p̄oritate generatoꝝ. qz vt ſic
ſpēs ē p̄or eo. Ex quo p̄z q̄ vel maiorē ē falſa.
puta ſi accipit de p̄oritate generatoꝝ. vel ſi
e vera putat accipieđo eā de p̄oritate pfectoꝝ
tūc pcessis ambab̄ pmissis. nō ſeq̄tūr illa cō-
cluſio q̄ infeſt. nihil em̄ plus habet i cōcluſio
ne niſ q̄ intellectio ē p̄imus actus obiecti in
telligibilis loquēdo de p̄oritate pfectioꝝ.

Ad. i. dñm. q̄ loquēdo de intelligere Ad. 3.

nō pleno ſed ſemipleno. tūc dñ ſuē poſſet conce-
di. nec dñs eēt falſum. qz ſm Aug. in li. de tri-
ni. mēs huāna ſemp intelligit ſe. qd̄ vēz ē ſm.
q̄ cōter gloſaꝝ de intelligere habituali t ſemi-
pleno. Sed qz argumētu videt pcedere dñ
intelligere actuali t pleno. iō nego dñaz. Ad.
pbatioň dñm. q̄ qz ſuē ſpēs i intellectu rece-
ptu ſi termin⁹ alicui⁹ mot⁹. tñ qz nō eſſet termi-
niſ intrinſec⁹ ſuē ſolū extrinſec⁹. t iō h̄moi mo-
tus nō erit i intellectu i q̄ ē h̄moi ſpēs ſuē extra
intellectu. putat ſi ipſa fataſia. Sic em̄ lumē re-
ceptu in aere ē termin⁹ alicui⁹ motus. qz termi-
niſ accessu ipſius ſolū ad p̄ntiā aeris. tñ qz nō
ē termin⁹ intrinſec⁹. ſed poti⁹ extrinſec⁹. iō mo-
tus tal⁹ cui⁹ ē termin⁹ ſubiectu ſuē nō ē i aere. ſuē
ē i ſolari corpe. ſic ſi ppoſito qñ ſpēs recipi-
tū i intellectu alioꝝ mot⁹ pcessit i alioꝝ fantas-
mate. t p̄ dñs h̄moi motus nō ē i ſipo intellectu.
Ex q̄ patz q̄ rō falſum p̄ ſupponit. qz p̄ ſuē
ſupponit motu q̄ pcedit receptione ſpeciei in
intellectu. ſieri ſubiectu ſi po i ſolari corpe. qd̄ ē
ſimplē falſum. Forte dicet q̄ ipa recepſo q̄
recipit ſpēs i i ſolari corpe ē quidā mot⁹ factus
i intellectu. t p̄ dñs talis receptione ē qdā intel-
lectio. Dñm q̄ loquēdo de motu putat mo-
tus diſtinguit ſi ſimplē t i ſtatanea muta-
tione. tūc talis receptione nō eſſet motus. qz eſſet q̄
dā i ſtatanea mutatio. Sicut. n. ſpēs rei viſe-
bilis recipit i ſolari corpe. t multiplicat uſq; ad ocu-
lu i i ſtatā. vt p̄z. iij. de aīa. ſic ad p̄ntiā fantas-
matis in ſecute lumis intellectus agētis ſpēs
recipit i intellectu poſſibili ſubito t i ſtatanea
Si autē large loquimur dñ motu. accipieđo mo-
tū p ſimplē mutatō ſi i ſtatanea. tūc nego
i ſtatanea mutatio. qz intelligere n̄m eſſet cum p̄ntu ſi
tpe. vt p̄z. i. de aīa. t p̄ dñs intelligere nō ē mi-
tatio i ſtatanea. Dato etiā q̄ intelligere
n̄m haberet mentitur ſubita t i ſtatanea. tñ
achuc iā dicta mutatio non eſſet intellectio
quia ad hoc q̄ motus factus i ſolari corpe ſit

Instantia

Solutio.

Intellectio. non solū req̄ritur q̄ sit ī intellectu receptiue. sed etiā req̄rit q̄ sit ab intellectu elicite. Iā dicta aut̄ mutatio dato q̄ sit in intellectu recepta. tñ nō ē ab intellectu elicita vt de se p̄z. s̄ h̄moi mutatio n̄ ē intellecto. s̄ r̄c.

Ad. 4. Ad q̄rtū nego dñam. Ad pbationē dñm. q̄ tal̄ intellectio fieret p̄ sp̄cē lapidis et albedinis ut ordine h̄nt ad inuicē informat̄ et informati. nec etiā repugnat intellectui s̄l̄ informari plurib⁹ sp̄b⁹ talū rerū. quaz vna h̄z habitu dinē et ordinē ad aliā. Ad q̄ntū dñm q̄ ad hoc q̄ sit intellectio nō sufficit q̄ aliqd ab obiecto ī ipso intellectu fiat. sed etiā req̄ritur q̄ il̄ lud sic fiat q̄ intellectus ip̄m eliciat. Et tunc ad minorē dñm. q̄ q̄uis intellect⁹ nud⁹ et fm̄ se sit sufficiens p̄ncipiū passiuū ipsius intellectus. tñ intellectus nucleus et nō informatus specie nō est sufficiens p̄ncipiū elicitiū ipsius intellectus. Etiā falsū assumit. q̄ obiectū nō est sufficiens p̄ncipiū pticulare actiū ipsius intellectus. nō est em̄ pticulare totale. sed cū hoc q̄ pticulare etiā ē ptiale. q̄ nisi intellect⁹ possibilis elicitiū coageret ipsi obiecto nūq̄ sequeret intellectio.

Ad. 5. Ad sextū diccdū q̄ intellectus intelligit se sicut etalia. quia nō q̄ aliam sp̄m cognoscit se q̄z alia. quia cognoscit se cognoscēdo alia. et ideo p̄ statu p̄ntiū ut p̄ eandē species p̄ quam cognoscit alia deuenit aliquo mō in cognitionē suū ipsius.

Ad. 6. Ad septimū dñm. q̄ illud sequētia nō sequitur ex illo antecedente. debet etiā sic inferri. q̄ intellect⁹ nō est sp̄cē intelligibili. et hoc ego concedo.

Ad. 7. In pdicta aut̄ sequētia mutat̄ esse in hoc qd̄ est in se h̄re. et ideo est ibi fallacia figure dictiōnis.

Ad. 8. Ad octauū dñm ad maiorē q̄ habet̄ replures effectus adequatos p̄t dupl̄ intellegi. Uno mō q̄ eque immediate respiciat suam cām. Alio mō q̄ respiciant ea quodaz ordine. puta vnuus mediate alio. Primo modo maior est vera. sed minor ē falsa. quia species immediatus respicit obiectuz q̄z ipsa intellectio. Nā obiectū ē cā tā intellectus mediatis intelligibili sp̄e. H̄z scđo mō tūc maior ē falsa.

Ad. 9. Nā eentia aie ē cā tā intellectus q̄z volūtatis quodā in ordine naturali. q̄uis vtracq̄ istaz potentiaz ī suo genere adequeret cālitatez ipsiā aie.

Ad. 10. Ad nondū nego aīs. q̄ potētia pure passua nō est elicitiua. sed solū receptiua. Sed intellectus nō solū recipit verūtā elicit actū intelligēdi. Si em̄ datur oppositū. tūc actus intelligēdi nō esset opatio vitalis. quod non solum est contra p̄m. sed etiā contra dicta multoz sancoz. Ista p̄ntia patet. q̄ opatio

vitalē a p̄ncipio vitali actiū. si em̄ eēt a tali vitali p̄ncipio qd̄ solū esset passiuū. tūc nō dīceret opatio vitalis. s̄ magis debet dici p̄sio vitalis.

Ad. 11. Ad pbationē p̄mā nego dñam put in dñam ponit istud aduerbiū exclusiūz tñmodo. q̄z quis intelligere sit quodā pa-

Ad p̄mā pbatiōem antecedētis.

ei p̄t recipit ī intellectu. et vt sic bñ sequat̄ q̄ intellectus respectu ipsius intelligere sit aliquid modo patiē. tamē quia nō solum recipit in intellectu. sed etiā elicit ab intellectu.

s̄do nec intelligere est tñmodo pati. nec intellect⁹ respectu eius debet dici tñmodo patiē. hec est em̄ natura actus manētis in agente. q̄ vt recipit p̄t dīci passio. sed vt habet esse ab eo in quo recipit p̄t dīci actio.

Et eodē mō sunz p̄ncipiū receptiū ut h̄moi actū recipit sic ē patiens. sed vt ip̄m elicit. sic aliquo modo est agēs.

Ad. 12. Ad scđam pbationē dñm q̄ maior ē falsa de omni tali potētia q̄ recipit in sesiāz p̄ p̄iam opationē quā elicit. Unū sicut idē respe-

ctu eiudē et fm̄ eundē modū se habēdi non

possit fundare relationē actiū et passiuū. tamē fm̄ aliū et aliū modū hoc p̄t. Idē em̄ intellectus ut h̄z aliqd actualitat̄. vt informat̄ ē intelligibili specie. elicit actū intelligēdi. et sic fundat relationē actiū. et idē intellect⁹ vt defi-

cēs a pura actualitate recipit in se actū a se cli-

ctū et p̄ficitur eo. et sic fundat relationē passiuū. Et p̄mo mō se habet actiū. sed scđo mō se habet passiuū.

Ad. 13. Ad tertiam pbationē nego maiori. quia plus de actiuitate reali h̄z intellect⁹ respectu ipsius intellectus. q̄z obiectū h̄eat de passiuitate respectu eiudē. Unū si intellectō re-

aliter eēt ī obiecto recepta sicut ē ab intellectu

elicta. tūc bñ currere illa silicudo q̄ assūtū ē ē maiori. alrātū nō.

Ad. 14. Ad q̄rtā pbatiōz nego aīs. Ad pbationē illius dñm q̄ nō omne cau-

scans intellectonē ē intelligēs. sed solū illū qd̄

elicitiū causat. et h̄est solū ip̄se intellect⁹ possi-

bilis.

Ad. 15. Ad. x. nego dñam. q̄z sicut nō obstante

teḡ habit⁹ sc̄ificus actiue disponat intellectū ad actū sciēdi. tñ p̄ modū potētia p̄mo sci-

mus intellectu. sic nō obstante q̄ sp̄s actiue

disponat ad actū intelligēdi. tñ p̄mo intelligi-

mus anīa intellectua sīue ip̄so intellectu

Ad. 16. Ad pbationē p̄z. q̄z nulli alteri suenit p̄us intelli-

gere q̄z ipsi intellectui tāq̄ p̄ncipio elicitino.

Ad. 17. Ad. xi. dñm ad maiore. q̄ no q̄cūq̄ p̄ntia

actiui respectu passiuū sufficit ad hoc q̄ seq̄tūr

actio. Sed requirif talis p̄ntia q̄ agēs sua p̄-

tute attungat ip̄m patiens.

q̄z q̄ non tangunt nō agunt. vt dicit̄ in li. de gener. Sed fantas-

ma fundatū subiectuē in organo corpali p̄

pter sui materialitatē nō attingit intellectum nisi mediata specie ab ipso derivata recepta in ipso intellectu. sicut fantasina sine tali spē non pot̄ p̄cipiare intellectiōnē in ipso intellectu possibili. Ad. xiiij. nego minorē. r̄tō negatio-
mo patr̄tū solutiōe p̄ximā p̄cedere. Ad
xvij. nego minorē. Ad p̄bationē dñm. q̄ q̄uo-
lit alia vniō accidētis cū subiecto. et intelligē-
tis cū intelligibili. tñ si accidēs ē pfecta silētu-
do obiecti. tūc vna vniō nō excludit aliā. sed
potius includit eā. Sic autē ē in p̄posito. q̄a
spēs q̄ recipit i intellectu ē pfecta silētudo ob/
iecti intelligibilis. Ad. xliij. nego minorē.
q̄ nō est vera. Ad p̄bationē dñm q̄ ista p̄ba-
tio tm̄ militat p̄ eos q̄ faciūt eam. sicut p̄ me.
Qz codē mō p̄bari poterit q̄ spēs exp̄ssa quā
ip̄si ponūt nō sit cā p̄ntie rei intelligibil. cui
tñ oppositū ip̄si dicūt. Ad formā igit dñs
q̄ res ē cā p̄ntie spēi. et econverso spēs ē cā p̄ntie
ip̄sius rei. aliter tñ et aliter. Qz res ē cā p̄ntie
spēi i genere entitatiū. Sz spēs ē cā p̄ntie ip̄i
us rei i genere rep̄ntatiū. Quō aut̄ aia se/
pata intelligat per spēas infusaſ. patere pot̄ ex
his q̄ de cognitōe angelor̄ dixi li. q. di. iij. q.
ij. arti. iij. Et eodē li. dis. viij. arti. ij. r̄t. ij. Ide
em̄ iudicū quod ad hoc pot̄ esse de aia b̄ sepa/
tis et angelis. q̄uo b̄m cursus naturalē h̄moi
spēs anime recipiat min⁹ pfecte q̄ angeli. eo
q̄ anima humana sit infima suba i genere in/
telligibiliū. et p̄ dñs b̄m cursus nature ē mio
ris capacitatib⁹ q̄z quicūqz angelus. Ex dono
tñ gratie p̄cellētis est possibile q̄ h̄moi species
alicii ale nobiliori mō sit̄ infuse q̄z cuiuscūqz
angelo. ideo r̄t.

Articulū
tercius.

De aia cō/
mūcta.

Cōclusio/
prima.

Quāntū ad terciū
articulū ē aduertendū. q̄ ea que s̄ hac vita ge/
runt sunt humana negocia. q̄ sunt p̄ticularia.
Et s̄o p̄stus articuli declaratōe optet vide/
re quō aia humana intelligat p̄ticularia. Et
h̄ p̄mo vidēdū ē de aia p̄ticularia. deinde de aia se/
pata. Et p̄m hoc circa p̄mū pono duas cō/
clūsioes. Quaz p̄ma c. q̄ intellectu p̄iun/
cto p̄ statū p̄ntis vite res materialis p̄ticularia
p̄ se est intelligibil. Quia om̄e illud q̄d p̄
se p̄tinet sub obiecto adeq̄to intellectu p̄ticti.
h̄ intellectu p̄ticto ē p̄ se intelligibile. Sz res
material p̄ticularis p̄tinet p̄ se sub obiecto adeq̄
to intellectu p̄ticti. q̄ r̄t. Maior p̄z. q̄ si dat
oppositū. tūc tale obiectum nō erit adeq̄tū. Sz exce/
dēs. Sz etiā minor. q̄ si cō declarauit p̄logo p̄
mūli. enī fātāsabilitē mediata q̄z im̄diatē ē

adēq̄tū obiectum n̄rī in intellectu p̄ statū p̄ntis vites
vt accipit̄ intellectu p̄mū suā naturale capacita/
tē. Sed planū ē q̄ ens materiale p̄ticularē est.
p̄ fātāsabilitē. q̄ r̄t. P. impossibile ē q̄ in/
tellectu cognoscat aliquid p̄dicatū p̄ se cōuenire
alium subiecto. n̄si p̄ se cognoscat tā p̄dicatū
q̄z subiectū. Sed intellectu p̄tictu cognoscit q̄ h̄
p̄dicatū h̄o p̄ se p̄uenit ipsi sorti. q̄ ē quodclaz
p̄ticularē materiale. q̄ intellectu cō p̄tictu nō so/
lū cognoscit p̄ se hoc p̄dicatū vle q̄d ē h̄o. sed
etiā cognoscit p̄ se hoc s̄būm p̄ticularē q̄d ē loz
te. Maior p̄z. q̄ p̄seitas p̄uenietie p̄dicati
cū s̄bo nō p̄t cogisci nisi p̄ se cognoscat termi. s.
p̄dicatū et s̄būm. et etiā hitudo ad inuicē ipsoz
terminoz. Pz etiā minor. q̄ intellectu cogno/
scit q̄ diffinitū s̄bale p̄ se cōuenit illi de q̄ vere
p̄dicat h̄moi diffiniti p̄pria diffinitio. Sed
intellectu p̄tictu cognoscit q̄ p̄pria diffinitio h̄o
mis vere p̄dicat de sorte. q̄ cognoscit hāc esse
veraz. sortes ē aia rōnale. q̄ r̄t. P. nullū bñ
gubernat. dirigit et disponit ea q̄ nō intelligit
Sed h̄o prudēs bñ gubernat. dirigit et disponi/
tires p̄ticularēs hui⁹ mūdi. q̄ r̄t. Maior p̄z
i. eth. De p̄tate aut̄ minoris nos docet emē
tia facti. q̄ r̄t. Sed h̄ istā cōclōez a multis
arguit̄ multiplicē. Prio sic Singulare ē obiectum
sensus. q̄ nō p̄t eē obiectum intellectu. Enī p̄z. i. po/
steri. vbi d̄z. q̄ intellectu ē vliuz. sensus vlo sin/
gulariū. Et idē p̄z. i. de aia. vbi d̄z. Scia est
vliuz. sensus vlo ē singulariū. Et iā istō aīs
p̄z p̄ Boe. q̄ ait. Singulare ē aliquid dū senti
et vle ē dū intelligit. Lōsequit̄ etiā p̄z. q̄ nō
ē minor distinctionē inter potētiaz obiectu q̄z inter
ipsas potētias. sed potētia sensitua n̄tūqz p̄tē
potētia intellectua. q̄ obiectum potētia sensitua p̄tē
ta singulare. n̄tūqz p̄tē obiectū potētia intellectu
cōtraria. Minor ē te se nota. Probat maior. q̄a
pter q̄d vliuz q̄z tale et illud magis. vt d̄z. i.
posterior. Sed distinctionē potētiaz est ppter
distinctionē obiectu. Nā potētia distinguunt p/
actus. et actu p̄ obiecta. vt p̄z. i. de aia. P. in/
ter obiectum et potētia d̄z esse p̄portio. et maxime s̄
ē obiectū p̄ se. Sed intellectu et singulare
nō est p̄portio. q̄ intellectu ē material. singu/
lare aut̄ ē material. P. scilicet h̄z sensus ad
singulare. sic se h̄z intellectus ad vle. Sed sic
se h̄z sensus p̄tine ad singulare q̄ n̄tūqz p̄tē co/
gnoscere vle. q̄ sic se habebit intellectu determina/
tate ad vle. q̄ n̄tūqz poterit cognoscere singula/
re. q̄ r̄t. P. potētia cui⁹ obiectum ē abstractū ab
hic et nūc nō p̄t intelligere singulare. sed obiectum
intellectu debet ē abstractū ab hic et nūc. q̄ r̄t.
Maior p̄z. q̄z natura abstracta ab hic et nūc

Nō est singularis. s; est cōs & vniuersal. **M**enor etiā pār; p cōmentatore. iij. de aia. vbi aut p intellectū agēs facit vniuersalitatē in ipsis rebus. & b; p tanto. qz elū operatio est abstrahere ab hic & nūc & aceter adicōnib; inclusiūnib;

Sib; p. q; sunt vniuersalib; sunt sparsa in inferiorib;. Ista pater p autorem de causib.

Sz intellectū humanū est inferior intellectū angelico. igit̄ q̄zma angelū p solū intellectū intel ligat nō solū vniuersale. sed etiā p̄ticularare. tñ hō virtutib; sensib; cognoscit singularare. & tñ intellectū cognoscit solū vniuersale. **P**hs iij. de aia. in h̄ signat̄ differentiā inter intellectū possiblē & imaginationē. qz intellectū ē vni ueraliū. sensua hō ac imaginatio sunt tñ singulariū.

D. arguit sp̄ealiter quidā doctor sic. Impossibile est singulare in sua singularitate cognosci nisi designādo & demonstrādo ipsū sib; certo & determinato sitū i ordine ad potentiā apphendentē seu i ordine ad ipm q; cognoscit singularis. s; talē cognitionē designatē & demonstrantē realiquā sib; certo sitū impossibile est esse i intellectū. q; noticiā singularis signati in q̄z signatū est. impossibile ē esse i intellectū. **D**icit etiā iste doctor q; maior & minor isti rōis vident posse demonstratiue p̄ba ri. Unū maiore p̄bat sic. Omne cognoscens alii qd pp̄ua cognitōe virtutē illū cognitōis distinguit ipm ab omni alio. **S**z si ponerent duo homines siles i colore figura & q̄zitate ac vniuersaliter s omni accidere. tñ aīe qz corporis. p̄stat q; q̄ illos hōles imaginaret. nō posset vnu distinguere ab alio nisi cognitōe demonstratiua & situatiua. dicēdo. iste nō ē ille. Dicēdo aut̄ isti & illū. demonstrarē hunc vt hic. & illū vt illuc.

Et p̄firmsat. qz nulla cognitōne cognoscit yd apphendit in diuidū ut signatū. nisi illa qz apphendit ut incomunicabile. **S**z q̄cūqz cognitōe res apphendit. semp apphendit ut cōmunicabilē & in plurib; repibiliis. nisi apphendas cognitōe ten̄. stratiua & designatiua certi sit. Quicq; em apphendit de aliq; hōse totū est cōmune. nisi apphendas vt iste v̄ ille. **S**i dicit qz illos duos hōles q; ponunt esse omnino siles deus p̄ponere in eodē loco. & p̄sequēs nō distinguarent sitū. & tñ cognoscens ea sua cognitōe discerneret vnu nō ēē alii. **R**espōdet iste doctor q; p̄ necessitatez illeq; apphendit eos variabit sitū. & vnu istorū p̄pinq; situabit i ordine ad se. vt cū dicit h̄ corp̄ v̄ h̄ hō. alii hō sc̄iūb; distinguit distantiū. dicēdo. nō est illud corp̄ v̄ ille hō. **D**ilat̄ p̄bat sic. Nūcunq; op̄at̄ est q̄zitatū & ma-

terialis. tūc necesse est potentiā cui est h̄mōi opatio esse q̄zitatū & materialē. Ista patet. qz mod̄ opandi sequit̄ modū essendi. Sed apphensio demonstratiua & designatiua ponērem in esse apphensio sub certo sitū aut sib; certo successionis termino puta h̄ vel ibi. tūc v̄lū nūc est q̄zitatū q̄zitatū intentōnali. sit enim talib; apphensio seu iudicū sub linea imaginaria p̄cedente ab ipso cognoscēte cui termi nus dicit hic v̄l̄ ibi. tūc vel nūc. ergo talio apphensio seu iudicū nō p̄t̄ ē in intellectū. q; est potentiā imaterialis & nō extēsa. **A**ddit etiā iste doctor. q; mens. seu intentio sicut aristotelē & cōmentatoris. q; intellectū nullo mō attingat aliquid qd nō remanet cōmunicabile. qz exponendo mente aristotelis. iij. de aia. cōmentator cōmento. xxij. format hanc rationē. **S**icut se habet vna intentio apphensa ad intentionē alia apphensam. sic vire apphensiua ad virtutē apphensiua. cū potēcie distinguantur ex obiectis. **S**z manifestū ē q; forma sim pliciter & indiuidū qd est hic & sib; illa forma signatū differunt. ergo necesse est q; hō formas simpliciter cognoscat p̄ alia virtutē. s. p intellectū. formas singulares & istas apphendat p̄ aliud. s. p̄ imaginatōes & sensum. Et infra cōmēto. xxxi. ait. Si res imaginatae & intellectū essent vna intentio. tūc nō esset differentia in vniuersale & indiuidū. Et sib; ibidē dices. **L**ū sit duplex ordo intentionū. Unū indiuidū & singularū q; sūt forme signatae. Aliū vero vniuersalū q; sunt forme simpliciter. intellectū agēs trāffere rē de ordine ad ordinē cū for mā signatā abstrahit. a signatōe relinquēdo formā simpliciter. **I**te eodē. iij. lib. ait. q; intel lectū possibilis nō est aliquid hic. nec corp̄. nec vire in corp̄. qm̄ tūc recipet formas sīm q; sūt diuisi & iste. & nō distinguēret naturā formaz sīm q; sunt forme. **S**z ista q̄uius sunt appa rentia. tñ nō p̄cludit p̄ exclusionē supradictā. illā sīm p̄hm. iij. d. ala. illud qd ponit differentiā inter aliquid necesse est vt verūq; extremoz illic̄ differentie cognoscat. **S**z planū est q; intellectū possibilis ponit & cognoscit differentiā in ter formā cōmunicabilē seu naturā vniuersalē. & naturā hanc p̄ticularē indiuidū & singula rē. Lognoscit em̄ intellectū q; i linea p̄dicamenta li natura incōcabilis q; ē hec signata indiuidua & singularē tenet infimū ḡdū. natura hō cōmunicabilē & vniuersalē nō tenet sīmū gra dū. qz h̄mōi naturā vniuersalē intellectū v̄l̄ cōcipit sib; intentōe generis tñ. & sic cōcipit genus generalissimum. v̄l̄ sib; intentōe speciei tñ. & sic

Aureolus
sup. i. sīia
rū. di. xxx.
v. q. iij. ar
ticulo. i.

Cōfirmat

Instantia

Solutio.

Cōtra istā
opinōnē.

Scipit specie specialissimam. Vnde sub intentione utriusque respectu, in diuisor, et sic scipit genere sub alterna. Quia necesse est quod intellectus cognoscat in solu natura coicabilem et uniusale. sed etiam cognoscat naturam hanc incoicabilem singularizata in hoc vel in illo individuo. Dicere enim oppositum est dicere quod intellectus nesciat formare rectam lineam predicamentalem, et est dicere quod intellectus non format propositionem particularis et singularis in intelligat eam. quod omni propositione singulari vel subiecti nomine exprimitur hoc dividens et singularare. Vnde non omne coe signari et determinari per proprium nomine demonstratus. ut prius lib. p. 2. ideo re.

Solutio

Ad. 1.

Ad primum motuum priori adiuse dicendum quod obiecto intellectus possimus duplum loqui. Uno modo tamen de obiecto primo. Altero modo tamen de obiecto adequto. Primo modo dicitur ad ea quae sunt in intellectu. quod illud primo ab intellectu intellectus cognoscit quod specie intelligibili primo presentatur. Sed hoc forte est solu uniusale. prout universale accipit per qualitatem rei materialis sequestrata a predicationibus idividuatis. Quod secundo modo neganda est sententia. quod primo cognita quodditatem rei materialis in intellectu alioz cognitione deuenit intellectus. quod cognitio quoniam supponat cognitionem qualitatis alicuius rei materialis. in talibus per se cognoscunt ab ipso intellectus quoniam non primo. Ad probandum dicendum quod maior non est haec. quod id est finis sibi alia et alia ratione potest esse obiectum distinctionarum potentiarum. Nam quocum obiectum sensibis particularibus. Hoc id est sibi alia in ratione obiectum sensui communis. imaginatio et fantasie. Ad probationem illius dicendum quod cum potentia sit causa suorum accidentium. igitur potentie causalitatem non distinguunt per actum. sed solu innotesceret. quod quoniam ex distinctione actuum deuenient in cognitiones distinctionibus ipsarum potentiarum. Ad secundum nego minor. quod eo ipso quod aliquid est latitans et veritatis immediate fantasmatum est repibile circa ipsum particulariter. id est taliter et ratiocinatio habet in intellectu et particulariter. quod est et ratione est necessaria rebus intellectu et intelligibile. Vnde inter cognoscendis et cognoscibile. Ad probandum dicendum quod sic intellectus quoniam non sit quantum et extensio. in intellectu per se quanta et extensa. sic quoniam intellectus sit abstractus. spiritualis et immaterialis. Ad tertium dicendum quod quoniam sicutudo quod pertinet in maiori in hoc admittit debet quod sic singulariter est obiectum per se et primum potentie intellectus. in hoc est dissimile quod singulare est obiectum adaequatum potentie sensitivae. sed universale non est obiectum adaequatum potentie intellectus. nam oia quod cognoscunt a potentibus sensitivis. et ideo potentie

ad operandas eas claudunt infra ambitum obiecti adequti potestate intellectus. quod omne illud cui noticia deducibil est ex fantasmatate claudit in sua ambitum obiecti adaequate potestate intellectus per statum presentis vite.

Ad quartum dicendum quod quandoque de eo quod non solu est obiectum intellectus per se. sed etiam primus. tamen non est haec loquendo de omnibus eo quod per se continet sibi obiectum adaequatum ipsum intellectus. Ad probandum dicendum quod co-mentator illius et multis aliis libro. habet non loquitur de obiecto adaequato ipsum intellectus. sed solu de obiecto primo.

Ad. 4.

Ad quintum dicendum quod quoniam intellectus cognoscit oia quod cognoscit per potentias sensitivas. in sparsa sunt in hoc oia quod universalia sunt in angelo. quod intellectus angelicus ad hoc per cognoscit ea quod sibi obiecto suo comprehendunt in respectu aliquas alias inferiores potentias cognoscitorum. sed intellectus humanus ad hoc per cognoscit ea quod sibi suo obiecto continent. nescio rebus et per se ponit cognitio de sensu. nam deficiet sensu de

Ad. 5.

sicut etiam scientia quod est sum illius sensu. ut patet. i. posteriorum. Etiam delecto solo organo fantastico impedire ois cognitio nostra intellectiva. quod necesse est intelligentia fantasmatata speculari. Quod utique vero est per statum presentis vite.

Ad. 6.

Ad sextum dicendum quod licet intellectus non intelligat latummodo universalia sed etiam particularia. in per hoc per intelligit universalia sufficienter distinguunt ab imaginatione et ab omni alia potentia sensitiva. quod nulla potestia sensitiva cognoscit universalia. Ad septimum

Ad. 7.

dicendum quod licet intellectus non intelligat latummodo universalia sed etiam particularia. in per hoc per intelligit universalia sufficienter distinguunt ab imaginatione et ab omni alia potentia sensitiva. quod nulla potestia sensitiva cognoscit universalia.

Ad ratione aureoli.

Ad. 8.

Ad octavum nego minor. quod salua reverentia istius doctoris maior non est haec. Quod cognitio certis principiis singularitatibus alicuius rei singularis. tamen cognoscit hunc singularitatem sua singularitate. Sed propter hoc per cognoscit sic vel fiat demonstratio singularia per cognoscit certa principia singularitatibus alicuius rei singularis. quod possibile est singulariter sua singularitate cognosci non designando et demonstrando ipsum sibi certo statu. Major per hoc quod unaquam res tunc cognoscit talis. quoniam cognoscunt principia propria est talis. Major etiam per hoc quod etiam per hoc quod ea sunt alicuius rei intrinseca. illa naturaliter prius cogosci tali rei ducere. quod illa quod sibi conuenient posterius et exercitare. Sed principia singularitatibus rei singularis sunt ducenda rei singulari. et per hunc naturaliter prius sibi conuenient quod quoniam res respectu exercitetur ad aliquam creaturam. Sit autem quod respectu exercitetur prius res rei singulari iuxta

2 nead locū. q̄ tē p̄. bni p̄m. q̄. metha. sicut
res le h̄ ad eē. sic le h̄ ad coḡsci. Itā p̄posi-
tionē sp̄ealr h̄ p̄cedere iste doctor. q̄ sepi⁹ vti-
turea. H̄ singlāritas rei singlāri iēēndō nō
dep̄edet a sitū. q̄ nec i coḡscēdo. M̄ior p̄z. q̄
pri⁹ naturalr̄ res ē hec ⁊ singularis singlārita-
te sue p̄p̄e q̄zitare. forme. ⁊ materie. q̄z occ̄pet
aliquē locū v̄l̄ habeat aliquē sitū. Dato qm p̄
in illo loco eēt. ⁊ p̄ dñs sitū careret. adhuc est̄
hec ⁊ singularia. sic app̄er d̄ celo emp̄yreq. qd̄
nullū occupat locū. ⁊ m̄ i rei q̄zitate est h̄ ⁊ sin-
gulare. q̄ h̄ q̄zitatē formā ⁊ materiā n̄sura-
lit̄ distinc̄ta q̄libet alio corpe.] Ecl̄ p̄b̄hd̄
nē illi⁹ maioris d̄dm. q̄ m̄or n̄ ē ſa. Itā ſc̄li
pponērent mihi duo oua. loib⁹ accidētib⁹ ex-
trinsec⁹ app̄entib⁹ ſilia. vaciter possū dicere.
oua mihi p̄poſta ſi ſic vni ſz duo. Eui⁹ c̄q̄z
ſufficiētē possū assignare p̄ h̄. q̄ video q̄zitare
vni⁹ eē distinc̄ta a q̄zitare alteri⁹. ⁊ p̄ dñs co-
cipio materiā vni⁹ n̄ eē materiā alteri⁹. n̄ ſe-
mā vni⁹ eē ſormā alteri⁹. Sic eodē mō nec
vbo nec p̄ſideratōne mentōe faciēdo de ſitu.
poſsez diſtinguere int̄ illos duos hoies q̄ eēne
p̄ oia ſiles ſi mihi pponeſet. nā ad exp̄mendū
eoꝝ diſtinguētōe n̄ eſt̄ aliq̄ ſituāl demōstratio
nccaria. q̄ dicere. ille h̄ n̄ ē iſte h̄. q̄ poſsez
dicere. hoies q̄s video ſi ſunt vni⁹ h̄. q̄z titu-
res eoꝝ. ⁊ p̄ dñs materie ⁊ forme ſunt realr̄ di-
ſtincte.] Etia dato q̄ int̄ illos duos hoies n̄
poſſe diſtinguere abſq̄ ſituāl demōstratōe. en̄
ex h̄ n̄ eē ſup̄dicta maior d̄mōstratōne p̄bata
ſz poti⁹ cōm̄iteret fallacia ſtitis. q̄ ſic n̄ ſeq̄t̄
ſores n̄ currit. q̄ nullū h̄ currit. ſic n̄ ſeq̄t̄. h̄ d̄
n̄ p̄abſq̄ ſituāl demōstratōe diſtinguere int̄
duo singlaria ſimillima. nec p̄ dñs ea coḡſice
re. q̄ int̄ illa singlaria abſq̄ ſituāl demōstra-
tōne diſtinguere p̄ v̄l̄ ea coḡſcere. q̄ ſiles cau-
ſe diſtinguētōe appāret int̄ ſinglaria diſſilia. q̄z
int̄ illa q̄ eēne oio ſilia.] Ecl̄ p̄ſfirmatōe d̄d.
q̄ m̄or n̄ ē ſa. q̄ ego poſſu celū emp̄yreū p̄ci-
pere vt qd̄dā ſup̄poſitū ſinglare ⁊ incōicabile
nullū ſceptū h̄ſido d̄ ſitu luo. imo maḡ ſci-
p̄o ip̄m. vt careſ ſitu. cū ſit ordo priū ſlo-
co. Itud autē celum concipio non eſſe in ſo-
co.] Itē qn̄ ego ſcipio vni⁹genitū ſuḡnia ma-
rie. certū ē q̄ ego ſcipio qd̄dā ſinglare ⁊ incō-
municabile. q̄ ſuḡnia maria m̄r̄ dei n̄ habuit in-
ſi vni⁹ filiū q̄ exp̄mit p̄ li vni⁹genitū. ⁊ m̄ in-
tali ſceptū v̄l̄ cognitōe in illa demōstratio ſit d̄
ſitu. Q̄tia ei⁹ rūſio ad iſtātia n̄ valet. q̄ ego
ipo q̄ tales duo hoies ſup̄ponunt eē i eodēlo
co. igit̄ ille q̄ vaciter app̄hēderet eos nō varia-
ret eoꝝ ſitu. q̄n̄ poti⁹ ſi i ci⁹ app̄hēſiōe caderet

**Ad pbatu
oneim illi?
maioris.**

Ed confirmationé.

sit⁹. ipse apphēderet eos i eodē sitū. sīc i rei pītate eēnt i eodē sitū. **E**t iā mīor supdīcte rōis nī videt eē ūa. qz intellege⁹ me⁹ pīt hē certā co gnitōez dī h & ego sedeo i h studiorio legēdo i h determinato libro. & pīt currit i illo foro. & iohes stat vī sedet i isto choro. & sic dī alijs de terminat; sitibz i psōnis singlariibz. **S**z plas nū ē pī cognitō itellece⁹ ē i itellecu. ḡ fīa ē illa mīor q̄ dīcit tē. **E**ld pīatōez cuiuscēmīnor̄ dīcēdū q̄ opatōez ec̄ q̄reitarūa & materialē pīt ec̄ duplī. **C**lio mō realr. **E**lio mō equalēter seu eḡpollēter. **P**rimo mō malor̄ ē ūa. **S**z sedo mō n̄ ē ūa. **N**ā ūr̄ itelleciua q̄ ē simplex & i materialē pīt hē opatōez. q̄ q̄zuo n̄ sit materi alis & q̄reitarūa realr. ē iñ materialē & q̄reitarūa equalēter. q̄ q̄chcl pīt attīgēre sua cogni tione. **N**ōtates sensitivē q̄ sit materialē & q̄reitarūa. **H** pī itellece⁹ attīgēre ūa itellece⁹ n̄ so lu equalēter. **S**z etiā supēpollēter. **E**t iā iste doctor n̄ videt dīcere vez i h & ait intentōez aresto. frusse q̄ itellece⁹ nllō mō attīgat alīqd qd̄ nō remanet cōicabile. qz are. in li. pīoꝝ lo quēs dī sillogisimo expositorio dīcit. q̄ mediū i illo sillogisimo ē h alīqd & singulare. & pī ūnō ūm intentōez aresto. mediū illi⁹ sillogisimi nō ē cōicabile. **S**z itellece⁹ attīgat mediū cuiuslibet sillogisimi. qz nullā potētia sillogizat. nisi sol⁹ itellece⁹. ḡ ūm intentōez aresto. itellece⁹ pīt attīgēre alīqd qd̄ ū ē cōicabile. **D**ato etiā q̄ vñquāl dīcti aresto. inueniat attīctū pīt itelle ctū fore cōicabile. tūc aresto. pī cōicabile intelli git vñtisale. & pī ūnō tale dīctū ē stelligēdū de eo qd̄ itellece⁹ attīgat tāqz cōphēsuz ifra ambitū ūi obiecti adeqti. **E**t eodē mō res pīderi pīt ad autoritates cōmētatoris h ad ductas. Intēdit em̄ cōmētator ūndere distin cionē potētiaz ex distincōe pīmoꝝ obiectoz. **N**ā penes obiecta adeqta pīpē n̄ pīt distingui potētia qz vna ē supiōr respectu alteri⁹. nū at tenēdō ad incōuertēlā. **N**ā obiectū potētia ūferiorio ut plurimū claudit ūfra ambitū ad egi obiecti potētia supiōrū & nō ecōuerso. **G**lochislo ūcda est. q̄ itellece⁹ ūtūc pīt statis plentis vite n̄ pīt pīcūlare stelligēre primo. ita q̄ ipm pīcūlare ūt pīmū obiectū talis intel lect⁹. **E**ld cui⁹ euīdētā ē aduerēdū q̄ species ūtelligibl̄ ūcepta i itellecu possibilētate ūtelleci⁹ agenti⁹ abstracta ab h & nūc. et q̄ ceteris ūdītōibz materialibz & ūdīvidūtibz. & ideo ūmediare ūpēsentat rei q̄dditatē q̄ est ipm vni uersale. Lū igit illud pīmo obiectū ūtelligētū ūpossibilit. qd̄ pīmo ūpēsentatā ūspecie ūtelligibili.

Ad ante tacces.

Ecclesiasticus

Igitur primum obiectum intellectus possibiliter non potest esse materialiter ut est particularis. 3
 2 q. quicquid aliquid sic se habet in aliquo genere cognitiorum cognitio unius plupponit cognitorum alterius. tunc in illo genere presupponens non potest esse primo cognitum. 3
 Sed per statum plenitatis vite particulariter et universaliter sic se habet in genere cognitionis intellective. q. cognitio particularis presupponit cognitionem uniusalia. g. re. Major est nota. q. nunquam presupponens est prius plupponito. Minor est p. q. cognitio ipso universaliter intellectus immediate reflectit le super suam cognitionem et intelligit se intelligere. et q. naturale est intellectus q. cognitio effectu immediate cognoscit causam. maxime si sit causa proportionata et sit pleno intellectui. igitur cum hinc intellectus sit causata a fantasmate mediante specie intelligibili ab ipso fantasmate derivata. qd. q. de fantasmatibus non sit in intellectu tamen est pleno intellectus. id. intellectus cognoscit hinc fantasmatum. et per hoc cognoscit talis particularis cuius pfecta similitudo relucet in tali fantasmate. Unde hinc est rectus ordo cognitionis intellectus per statum presentis vite. q. intellectus actu recto primo cognoscit ipsum universaliter seu quidditatem rei materialis. alius enim se secundo actu reflexo cognoscit suum intelligere. et tertio actu recto cognoscit ipsum particulariter ut relucet in tali fantasmate. 4

Modus cognoscendi particulariter. 5
 Instantia. 6
 Solutio. 7
 Opia opposita. 8
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 8010
 8011
 8012
 8013
 8014
 8015
 8016
 8017
 8018
 8019
 8020
 8021
 8022
 8023
 8024
 8025
 8026
 8027
 8028
 8029
 8030
 8031
 8032
 8033
 8034
 8035
 8036
 8037
 8038
 8039
 8040
 8041
 8042
 8043
 8044
 8045
 8046
 8047
 8048
 8049
 8050
 8051
 8052
 8053
 8054
 8055
 8056
 8057
 8058
 8059
 8060
 8061
 8062
 8063
 8064
 8065
 8066
 8067
 8068
 8069
 8070
 8071
 8072
 8073
 8074
 8075
 8076
 8077
 8078
 8079
 8080
 8081
 8082
 8083
 8084
 8085
 8086
 8087
 8088
 8089
 8090
 8091
 8092
 8093
 8094
 8095
 8096
 8097
 8098
 8099
 80100
 80101
 80102
 80103
 80104
 80105
 80106
 80107
 80108
 80109
 80110
 80111
 80112
 80113
 80114
 80115
 80116
 80117
 80118
 80119
 80120
 80121
 80122
 80123
 80124
 80125
 80126
 80127
 80128
 80129
 80130
 80131
 80132
 80133
 80134
 80135
 80136
 80137
 80138
 80139
 80140
 80141
 80142
 80143
 80144
 80145
 80146
 80147
 80148
 80149
 80150
 80151
 80152
 80153
 80154
 80155
 80156
 80157
 80158
 80159
 80160
 80161
 80162
 80163
 80164
 80165
 80166
 80167
 80168
 80169
 80170
 80171
 80172
 80173
 80174
 80175
 80176
 80177
 80178
 80179
 80180
 80181
 80182
 80183
 80184
 80185
 80186
 80187
 80188
 80189
 80190
 80191
 80192
 80193
 80194
 80195
 80196
 80197
 80198
 80199
 80200
 80201
 80202
 80203
 80204
 80205
 80206
 80207
 80208
 80209
 80210
 80211
 80212
 80213
 80214
 80215
 80216
 80217
 80218
 80219
 80220
 80221
 80222
 80223
 80224
 80225
 80226
 80227
 80228
 80229
 80230
 80231
 80232
 80233
 80234
 80235
 80236
 80237
 80238
 80239
 80240
 80241
 80242
 80243
 80244
 80245
 80246
 80247
 80248
 80249
 80250
 80251
 80252
 80253
 80254
 80255
 80256
 80257
 80258
 80259
 80260
 80261
 80262
 80263
 80264
 80265
 80266
 80267
 80268
 80269
 80270
 80271
 80272
 80273
 80274
 80275
 80276
 80277
 80278
 80279
 80280
 80281
 80282
 80283
 80284
 80285
 80286
 80287
 80288
 80289
 80290
 80291
 80292
 80293
 80294
 80295
 80296
 80297
 80298
 80299
 80300
 80301
 80302
 80303
 80304
 80305
 80306
 80307
 80308
 80309
 80310
 80311
 80312
 80313
 80314
 80315
 80316
 80317
 80318
 80319
 80320
 80321
 80322
 80323
 80324
 80325
 80326
 80327
 80328
 80329
 80330
 80331
 80332
 80333
 80334
 80335
 80336
 80337
 80338
 80339
 80340
 80341
 80342
 80343
 80344
 80345
 80346
 80347
 80348
 80349
 80350
 80351
 80352
 80353
 80354
 80355
 80356
 80357
 80358
 80359
 80360
 80361
 80362
 80363
 80364
 80365
 80366
 80367
 80368
 80369
 80370
 80371
 80372
 80373
 80374
 80375
 80376
 80377
 80378
 80379
 80380
 80381
 80382
 80383
 80384
 80385
 80386
 80387
 80388
 80389
 80390
 80391
 80392
 80393
 80394
 80395
 80396
 80397
 80398
 80399
 80400
 80401
 80402
 80403
 80404
 80405
 80406
 80407
 80408
 80409
 80410
 80411
 80412
 80413
 80414
 80415
 80416
 80417
 80418
 80419
 80420
 80421
 80422
 80423
 80424
 80425
 80426
 80427
 80428
 80429
 80430
 80431
 80432
 80433
 80434
 80435
 80436
 80437
 80438
 80439
 80440
 80441
 80442
 80443
 80444
 80445
 80446
 80447
 80448
 80449
 80450
 80451
 80452
 80453
 80454
 80455
 80456
 80457
 80458
 80459
 80460
 80461
 80462
 80463
 80464
 80465
 80466
 80467
 80468
 80469
 80470
 80471
 80472
 80473
 80474
 80475
 80476
 80477
 80478
 80479
 80480
 80481
 80482
 80483
 80484
 80485
 80486
 80487
 80488
 80489
 80490
 80491
 80492
 80493
 80494
 80495
 80496
 80497
 80498
 80499
 80500
 80501
 80502
 80503
 80504
 80505
 80506
 80507
 80508
 80509
 80510
 80511
 80512
 80513
 80514
 80515
 80516
 80517
 80518
 80519
 80520
 80521
 80522
 80523
 80524
 80525
 80526
 80527
 80528
 80529
 80530
 80531
 80532
 80533
 80534
 80535
 80536
 80537
 80538
 80539
 80540
 80541
 80542
 80543
 80544
 80545
 80546
 80547
 80548
 80549
 80550
 80551
 80552
 80553
 80554
 80555
 80556
 80557
 80558
 80559
 80560
 80561
 80562
 80563
 80564
 80565
 80566
 80567
 80568
 80569
 80570
 80571
 80572
 80573
 80574
 80575
 80576
 80577
 80578
 80579
 80580
 80581
 80582
 80583
 80584
 80585
 80586
 80587
 80588
 80589
 80590
 80591
 80592
 80593
 80594
 80595
 80596
 80597
 80598
 8

santasmate sp̄es sp̄ualis et abstracta rep̄intas
rei fantasmatiis q̄dicitatē absq; conditōibus
in diuinatib; ipsi intellectū possibili ut q̄
recipit subiectū.

Ad. 2. Ad scđm dicendū q̄ in
telligentē necesse ē fantasmatā speculari. nō tñ
oncedēter sed ocomitanter vel d̄seqnter mō q̄
dicū ē in scđa rōe adducta p̄ ista oclusione.

Nest tamē hic norandum q̄ q̄uis intellectū
intelligat vle et intelligat se intelligere p̄us q̄z
intelligat p̄ticulare. vt relinet i fantasmatē. tñ
qr in om̄i intellecione rei materialis isti tres
actus ita velociter se consequuntur q̄z tēpus in
terpositū nō est p̄ceptibile. Et qr quod mo
dicuzdistat quādoq; p̄ nihil reputatur. vt
p̄z. i. phisicoz.

Ideo phus de nostra intelle
ctione et fantasmatū speculatione loquitur qua
si si simul sit d̄cēs. necesse ētē. Ad tertiu d̄dm.
q̄ intellectus duplicitē d̄vertit ad fan
tasmatā. **N**uno mō vt a fantasmatē sp̄em in
telligibile mediante lumine. intellectus agētis reci
pit. Et q̄ ad isto se h̄z intellectus pure passiue.
et si istud mereat alio modo dici cōuersio. tunc
anī omnī intellecione intellectua dūerit ad
fantasmatā. qr nihil p̄t intellectus intellige
re naturaliter. nisi cino similitudinē alio modo
accipiat a fantasmatē. **V**lio mō vt actus in
telligentē elicit circa p̄ticulare quod relinet i
fantasmatē. Et ista d̄uersio est posterior intellectū
qua intellectus intelligit ipm vle. et eti
am qua intelligit se intelligere. Et d̄ ista scđa
cōuersio q̄ui major sit vera. tñ minor est
totaliter falsa.

Ad. 4. Ad quartū d̄dm. q̄ licet ma
ior sit vera loquēdo de eo qd̄ mouet potentia
corpale. tamē nō est vera loquēdo de tali mo
vēte qd̄ mouet potentia sp̄ualē. quā suppositū
corpale nō h̄t p̄mo et immediate p̄ seipm. attige
re. sed solū in qdā abstracta et sp̄ualis similitudi
ne. Et eodem modo d̄dm est ad pbationē illius
majoris.

Ad. 5. Ad quintū d̄dm q̄ sp̄em esse singu
larē p̄t dupl̄ intelligi. **N**uno mō ex divisione
vel determinatiōe materie. Alio mō singulari
tate nature. P̄nō mō maior ē vera. s; minor ē
falsa. Sed scđo mō q̄uis minor sit alio modo
vera. tñ maior vt sic ē falsa. qr sp̄es abstracta
ab h̄c et nūc. vt sūt odictōnes indiuidui. et or
tū h̄t ex determinatiōe materie singularitate na
ture. p̄t dici hec et singularis mō q̄ dicit Boe.
om̄eqd̄ ētō ēqr vñū numero est. et tñ tal sp̄es
nō ducit immediatē i cognitōz rei p̄ticularis

vt p̄z ex p̄dictis. **Ad. 6.** Ad sextū d̄dm q̄ l̄ potē
tia cui p̄uenit ētō h̄t p̄pter determinata materie ex
tentis. nō possit h̄t obim abstractū ab h̄c et

nūc. et licet potētia cui talis p̄uenit h̄tudo ad
ipm tps q̄ libhētē p̄ti et r̄almutationē p̄ali. ita
q̄ tabescit et senescit in tpe mō exp̄so. iij. phis
icoz. licet in qua talia potētia non possit h̄t p̄
p̄mo suo obiecto alioq; abstractū ab h̄c et nūc
en potētia q̄ dicit esse hic ex eo q̄ recipit i sbo
simplici. imateriali et in diuinisibili. et q̄ talē ha
bit h̄tudinē ad tps q̄ nō subiectē p̄ali trans
mutationē. et nec tabescit nec senescit in tpe il
lius p̄mū obiectū ab h̄c et nūc p̄t esse abstra
ctū. **S**ic autē ē de intellectu. igit d̄ntia ē negā
da. **Ad. 7.** Ad pbationez d̄dm. q̄ q̄uis p̄portio
inter potentia et obiectū req̄sita h̄t faciat q̄ po
tētia q̄ est hic et nūc p̄mo mō nō tendat in ob
jectū vle seu abstractū ab h̄c et nūc. tñ potē
tia q̄ est h̄c et nūc scđo mō de hoc nō impedi
tur. **Ad. 8.** Ad septimū d̄dm. q̄ concessis amba
bus p̄missio nō plus habet nisi q̄ cognitionē p̄
ticularia p̄cedit cognitionē vlios. et hoc est p̄c
dētū. qr saltē cognitionē sensitua de p̄ticulari
p̄cedit cognitionē intellectuā ipsi vlios. cū nī
hīt sic i intellectu q̄n alio modo phus fuerit i sen
sū. **E**tiaz p̄negari mīor. qr illud qd̄ addit
sup̄ alterū nō ē phus eo. nec p̄ p̄nō vt sic ē p̄ci
p̄nō ēndi illi. **S**ed p̄ticulare et vle dicitur ean
dē rem. q̄uis in hoc differat. q̄ p̄ticulare ad
dit sup̄ vle p̄ncipia indiuiduantia. vel saltē
addit quosdā modos ab h̄mōi p̄nciphōs cō
tr̄atos. ḡ tc. **Ad. 9.** Ad octauū d̄dm. q̄ minor p̄ po
test negari. qr accipie dō vle p̄cise p̄ ipa qd̄di
tate rei materialis. si cuī h̄cūsp̄ sem p̄ acceptū
est in p̄posito. tūc ipm vle ē phus p̄ticulari. qr
sicut iā dictū est. p̄ticulare includit vel cōno
cat alioq; accidētia addita nature seu qd̄ditati
i ipsa qd̄ditatis nō includit nisi ea q̄ sūt intri
seca et cōntialia ipsi rei. puta p̄p̄dicamēto sbe
includit p̄cise materię et formā. et p̄ dñs ē p̄z
caliter indiuiduo p̄ticulari qd̄ p̄cēt accidētia
qr materia cuī forma ē cā oīm accidētū q̄ sūt
ea. vt dicit. i. phisicoz. **Ad. 10.** Ad pbatoz d̄dm
q̄ auctor sex p̄ncipiorū nō accipit ibi vlia p̄ci
sep̄ qd̄ditatibus rez. sed put̄ includit secun
das intentōes. puta intentionē generis vls p̄c
ciei. vt sic esm d̄r. i. de aīa. q̄ vle aut nihil ē. aut
posterioris est. **N**ec taliter acceptū vle p̄t ee
p̄mū obiectū intellectū. qr p̄mū obiectū intellectū
nō depēder nec depēdere p̄t ab actu intellic
tē. **S**ed oīs h̄mōi intētōes scđe depēdet ab
actu intelligētē cuī fabricent p̄ ipm intellectū
De aīa autē separata a corpe p̄t pbabilitē su
mīeri q̄ immediatē intelligit rem particula
rē et diuinā. qr sp̄es teruita ab ideis diuis
quibus intelligit aīa separata dūcūt immediate

Dē aīa se
parata.

In otiozā rey etiā p̄ticulariū. ut declarauis supl
uo li. iij. Dato etiā p̄gnorū intelligat p̄ sp̄s
quas in hoc mūdo acquiuit. adhuc tñ imme
diatē intelligit p̄ticularē. q̄r nō intelliget ea p̄
p̄nctionē ad fantasmata. cū p̄tunc careat fā
tasia. t̄ qualibet alia potētia sensiua. ¶ S₃
¶ p̄mā p̄tē istius oclonis p̄t argui sic. Nia se
pata nō intelligit ea q̄ fūt in h̄ mūdo. ḡ non
cognoscit p̄ticularia p̄ sp̄s ab ideis influxas
Lōsequētia p̄z. q̄r tales sp̄s nō min⁹ rep̄ntant
absentia q̄z p̄ntia. Igit̄ s̄cōgsceret p̄ticularia
p̄ sp̄s a diuis ideis influxas. tūc vtiqz cognos
cere ea q̄ fūt in hoc mūdo. cū oia talia sine q̄
dā p̄ticularia. Nis pbaf aucre aug. in li. de
cura p̄ mortuis agēda. in quo sic ait. Ibi sūt
mortuoz anime vbi ea q̄ hic agunt scire non
p̄nt. ¶ S̄p̄t etiā istud antecēdēs aucre Bre
go. qui tractans illud Job. xiiij. siue nobiles
fuerint filii eius t̄c. sic ait. Sicut hi qui ad
huc vni sunt mortuoz asequo loco habeant
ur ignorāt. ita mortui q̄ carnaliter vixerūt vi
ta in carne positorū qualiter post eos disponan
tur ignorāt. ¶ R̄ndeo q̄z quis aīs cū suis p
batib⁹ sit colicendū de alibus damnatis.
ac te his que sunt in purgatorio. q̄ vel nō dū
habet h̄moi sp̄s intelligibiles ab ideis influ
xas. vel si habet eas. tamē impediuat ab usu
eaz ratione penaz suaz. tamē de alibus bea
tis istud antecēdēs videt esse negātū. q̄r tales
aīs etiā naturali cognitōe vident totū ordinē
vniuersi cognoscere. t̄ p̄sequēs cognoscunt
omnia que s̄nt in vniuerso. Propter q̄d br̄us
aug. ipsas animas beatas triplicēd̄scit habere
cognitionē. s. meridianā. matutinā t̄ vesperi
nā. Pr̄ia cognitōe ase beate cognoscit h̄bū in
seipso. seu eētia diuinā in seipso. Sed cognos
cūt creaturas i verbo. Tertia cognoscit crea
turās cognitōe naturali seu i p̄prio genere.

Articulus
quartus
Locūclusio

Instantia

Ieu articulū pono oclodem affirmatiā. et h̄ nō
p̄pter aliquā rōem cogente. s̄z p̄pter auctēm
b. Bre. q̄ ut hic p̄z s̄līa ait. q̄ reprobi vlsqz ad
d̄sē iudicij vidēt gl̄iam sc̄tōz. ¶ S̄z iusta
occlusionē p̄t argui sic. Dānatus i inferno possi
ti seu exētes nihil vidēt. ḡ nō vidēt gl̄iam sc̄tō
rū. p̄na p̄z. q̄r ad oppositū p̄tēs directe seq̄tūr
oppositū aītis. Sed aīa pbaf sic. Null⁹ p̄t
videre sine lumine. s̄z exētes i inferno carēt lumine
q̄d p̄z auctē saluator̄ mat. xxij. vbi d̄ dānato
ait. Ligat̄ manib⁹ t̄ pedib⁹ p̄jcite eū in tene
bras exterozeo. ibi erit fieri s̄t stridōz dentiū.

¶ d̄ h̄bū p̄ractōs mḡ h̄c s̄līa ait. q̄ p̄ tenē
bras exterozeos exclusio osmoda a luce signifi
cat. ¶ Istud etiā p̄tē auctē Basilij. q̄ sup̄ il
luc p̄s. vox vni intercedentis flāma ignis. sic
ait. D̄ns dividet ardorē a splēdoie. t̄ splēdoz
cedet in locū saluandoz. ardor ho in locū dā
nator̄. ¶ P̄. beati nō vident pena dānato
rū. ergo nec dānati vident glorīa beatorū. z
Lōsequētia p̄z. q̄r tanta ēdistantia a loco dā
nator̄ ad locū beator̄ quāta ē ecōuerso. quia
idē est spaciū ascendentū t̄ descendētū. sicut
eadē est via qua icur a thebis i athenas. t̄ ab
athenis i thebas. vt dicit. lij. phisicoz. Pro
bat ans. quia si beati viderēt h̄moi penas. tūc
aliqui beati viderēt parētes suos i illis penis
Uel igit̄ vellēt parētes suos pati illas penas.
vel nollēt eos pati h̄moi penas. Si dat pri
mū. tūc beati essent valde crudeles. nec etiā
seruaret mandatū dei quo p̄cipit vt parentes
honorēt. t̄ ipsis subueniat. Si dat scđm.
tūc beati nō essent beati. q̄d ē ūdictio. Scđm
em̄ aug. solū ille br̄us ē. q̄ h̄z h̄cqdavult. s̄z isto
casu positō. tūc beati nō haberēt quicqđ vellē
¶ P̄. quicqđ videt gl̄iam sanctōz necesse est. 3
vt videat diuinā eētia. sed null⁹ dānator̄ vi
det diuinā eētia. ḡ t̄c. Major p̄z. q̄r diuia
eētia ē obiectū gl̄ie br̄o. S̄z q̄ videt aliquē
actū. ncce ē vt videat obiectū q̄d term̄at enē
actū. P̄z etiā misnoz. q̄r p̄m aug. i. de tri. ca. ij.
H̄sane mētis acled inualida l̄t̄ excellēti lus
ce sigi nō valet nisi p̄ iusticiā fidei nutrita ve
getet. Sed dānatus vel nō est nutritus. vel
saltēnō est vegetatus in iusticia fidei. ḡ t̄c. 4
¶ P̄. quod p̄ magna t̄ specialissima gra q̄n
q̄ concedit aliquibus excellentissimis sanctis
in hoc mūdo. hoc nō vidēt esse d̄cessum dā
natis in inferno. Sed videre gl̄iam br̄o. cō
cessum fuit aliquib⁹ sc̄tis p̄ gra valde spāli
sicut appuit d̄ aplo Paulo. q̄ raptus vlsqz ad
terciū celū vidit archana dei. q̄ nō licet homē
loqui. vt patet. ij. ad Corinth. xij. ḡ t̄c. ¶ P̄.
anime dānate nō vidēt ea q̄ fūt i hoc mun
do. ḡ nō vidēt gl̄iam sanctōz existentiū i celo
Antecēdēs p̄z auctēb⁹ Aug t̄ Greg. adductis
sup̄ circa finē. ij. arti. isti⁹ q̄oīs. p̄na pbaf. q̄r
negocia hui⁹ mūdi q̄si mediāt inter infernuz
t̄ celū. t̄ p̄s magis sunt visibilita ab his q̄
sunt in inferno tāqz minus ab ipsi⁹ distātia.
plus em̄ distat extremū ab extremo q̄z a me
dio. min⁹ aut̄ distātia a vjētētē sūt ceter⁹ pari
bus magis visibilita. ¶ P̄. hoīs i h̄ mūdovi
uētes nō vidēt gl̄iam beator̄. ḡ nec dānati
regētes i inferno. Lōsequētia p̄z. q̄r misnoz

ē formitas inter dñatos & bōs q̄ intervā
tores & bōs seu comp̄phēsores. Etia est ma
ior locatis distācia inter existētes ī inferno et
ī celo. q̄ inter viuētes ī hoc mūdo & celo.
Antecēdēs nō oportet p̄bare. q̄ veritatē eius
quilibet h̄rm exp̄it in seipso. Rōes iste sūt
satis apparētes. n̄ nihilominus tñ ī talibn q̄
humana rōem excedēt magis credēcū est di
ctis sanctoꝝ q̄ apparētis rōenū. iō put potē
ro istis obis r̄ndebo. Ad. i. i. ḡl dōz q̄ anīs
nō ē vez. q̄ sicut p̄ Lu. xvi. diues ī inferno
sepultus elevatis oculis suis vidit Lazaz īn
sinu Abrahe. Et Sap. v. dicit de dāminatis
Uidētes turbabunt timore horribili. Ad p̄
bationē dōm. q̄ q̄uis ī inferno sit aliqd d̄ lu
mie. tñ q̄ h̄moi lumē ē infernali sumo horribi
liter obfuscatū intatū q̄ ei⁹ vissō nullā vidēti
bus p̄bet solationē. sed potius ingerit terro
rē & desolationē. iō auētes hic adducte h̄moi
lumē appellat tenebras. q̄ vt. s̄. dictū est. qd̄
modicū distat p̄ nihil reputat intellectus.

D, autem in inferno sic lumen cedens ad dominatores desolationem patet auctoritate Grego. qui in libro moralis loquens de igne inferni sic ait. **Q**uoniam ignis iste ad consolationem eis. scilicet damnatis non luceat. tamquam ut magis torqueat ac aliquod lucet. Nam sequaces suos quos secundum reprobationem mundo traxerunt flama illustrans vilis.

Ad. 2. si sunt. q) Id scdm nego accedēs. Id pba-
tionē dicendū, q̄ si aliquor⁹ beato⁹ parentea
sunt damnati, tuc tales beati volit penas pa-
rentū suor⁹, nō tamē absolute, sed hoc volunt
inq̄sum cognoscunt ipm̄ tēū hoc velle. Est
em̄ voluntas cuiuslibet beati r̄tā vniiformitate
piūcta voluntati diuine. q̄ nō p̄t nō velle illō
qd̄ cognoscit tēū velle. Nec etiā isto mō vel-
le pena carnalis p̄fētis ē nota crudelitat̄, sed
potius est signū summe pfectōis ⁊ bonitatis
Sicut em̄ vnaq̄z res ē tāto peior ⁊ impfecti-
or, quāto maḡ deuinat a sua p̄ma ⁊ pfectissima
ac rectissima regula. Sc̄ vnaq̄z res tāto meli-
or ē pfectior, q̄t̄ h̄moi regule int̄im⁹ p̄for-
mat. Èū igit̄ voluntas diuina sit qdā pfectissi-
ma ac rectissima regula voluntatis h̄uanae, iō volū-
tas h̄uana tūc ē sume pfecta qn̄ nō p̄t velle op-
positū illō ad coadsc̄r̄m̄ velle. **Ad. 3.** dī

Ad. 3. positiū illū qd cogiscit teū velle. **Ad. 3.** dī
cēdū q maior nō ē vera. Ad pbaroz ddm q
qzis ille qui videt pfecte et intuitiue aliquę
actū videat terminū ad quē hmoi actū termi-
nat. tñ h nō ē iccē si hmoi actū videat impfe-
cte. et p qdā extinseca signa. **Sic autē i. ppō**
sito. qz daiminati nō videt gloriam sc̄o et pfecte
et intuitiue sed soluz p qdā signa extinseca. q

circum hinc gliam ipsius reuelabitur. Ad. 4.
dicit ad minorē. quod eo modo quo glia brōz reue-
lat de spālī gratia aliquibus sanctis. sic non vi-
tent eaz damnati. quod sanctis reuelata est hinc
glia taliter quod ipsam viderunt inuenient et perficie-
sicut apparuit in aplo Paulo. Etiam dato
quod aliquibus sanctis reuelat sub aliquibus signis ab-
stractiūs. in hoc sit per talium sc̄tōz consolatōe
Sed reuelatio quod sit damnatis non sit per eos
consolatōe. sed potius per eos magna desolati-
ōne. quod multū affligit ex hoc quod ipsi suis teme-
ritis predicaverunt eis bonū quod sc̄tōs cogiscunt pro-
tue possidere. Ad. v. potest negari annos. quod q̄d
vis damnati non cogiscant clare et evidenter ea quod si-
unt in hunc mundo. multa tamen de his cognoscunt per
speciem. Ille enim diuīs in inferno exīs cognō-
nit se adhuc h̄c ēq̄nq̄z frēs in hunc mundo. Eūcēs
autē sc̄tōz quibus probat illud annos sunt intelligē-
de de clara et evidēti noticia. talis enim noticia
est delectabilis ipsi cognoscēri. ideo a damnatis
excludit. quibus non concedit aliqua delectatio
Tū ascedēte p̄cesso. adhuc potest negari dñ-
tia. Ad p̄fationē ddm⁹ quod quis visibile equi
clare mouēs vīsum non magis moueat ab extre-
mo quod a medio. in rāte claritatis posset esse
in extremo quod magis moueret potētia vīsuā.
quod alius remisse claritatis exīs in medio. Nam
sol exīs in oriente. immediate ppter suā eminētē
claritatē mouet vīsum hōlo exītio in occidēte.
et tamen multa visibilia sunt in medio inter orīēs
et occidēto. quod non mouēt vīsum talis homīs.
Etiam dato quod illa probatio bñ p̄cedat de co-
gnitōe simpli naturali. in nihil excludit de co-
gnitōe supnaturali quod sit per reuelatōz. P̄ot. ii.
de vel etiā angel⁹ reuelare ea quod fuit in uno ex-
tremo. homī exītio in altero extremo. ppter hoc
quod reuelat ea quod fuit in medio. Eū ligil noticia
quā h̄c damnati de gloria beatorū. non sit sim-
pli naturalis sed magis per reuelationē. ligil nihil
excludit in pposito. Ad. vi. nego dñs Ad. 6.

Rō autē negatōis p̄z p̄ la imediate dicta. Ad
pbatōz dōz q̄ quisimor sit ḫformitas r̄c. t̄n
glia biōz aliq̄ mō reuelat vānatis ad eorūz
maiore afflīctōz. vt videat q̄stū bñū ppter
sua vicioſa temerita pdiderūt. Ad alia pba/
tōz de locali distātia p̄z p̄ ia dicta. Ad ar/
gu. pnci. dōz. q̄licet maiorsit vera loq̄ndo d
noticia intellectūa naturali q̄ puenit hoī p
statu pñrsvste. t̄n nō ē x̄a de noticia q̄ puenit
aīe separate p̄ statu vste future. Ad pbatōz
dicendū. q̄ Christ. ibi loq̄tur de cognitōe ope/
tēte homī p̄ statu pñtis vte. q̄ vel Christ. ali
am vitā nō cognouit. vel si posuit allā vitam

2d.6.

Ed pncis
pale argus
mentum.

sicut etiā videb̄ ponere i libello de pomo. tamē
de cognitōe illi vīte nō fecit mētōz i. iij. dñia
q; ibi loquebatur tanq; phs naturalis.

Lectio secunda.

Ecclēpedibus

z. Postq; m̄gr copiose tracta/
uit suor̄ qttuor libroz materiaz.
nūc ista vltia qrti. clausula epilogat circa
eā. Et diuidit i duas ptes. q; pmo m̄gr seipz
hūiliat. et auditore isti scie pfert et eleuat. scđo
materiā istoz libroz tāgēdo recapitulat. ibi.
Qui a facie exorsus sedētis. Et hec i qrtuor
ptes p̄ diuidi. q; pmo m̄gr tāgit materiā p/
mili. scđo scđi. tercio ipsi qrti. et qrti terci.
Scđa ibi. p media Tercia ibi. ad pedes vloq;
Quarta ibi. Uia duce puenit. Tāgit em h̄
m̄gr materiā p̄mili. cū dicit. q; l. scđor exor/
sus. i. incepit. a facie sedētis. Per sedētis em itel
ligit ipm deū. vt p̄z ex textu imēdiate pcedētis.
Per faciē aut̄ intelligit ea q; puenit deo adiu/
tra rōne sue deitatis. De qdō sp̄aliter tractat i
i. li. Un Moyses desiderans illa intranea dei
videre. dixit ipsi deo. Si ḡ inueni grāz i oculi
tua. q̄nde mihi faciē tuā. vt h̄r Exo. xxx/
iij. Etia tāgit materiā scđi li. cū dicit. p me/
dia. i. p. creaturez. creature em de quib; tracta/
tur in. iij. li. sunt quedā media. ad cognoscendū
ea q; deo puenit ad intra. Quia sicut ait apo/
stol ad Roma. i. Invisibilia dei p ea q; facta
sunt intellecta sp̄icūl. sempiterna quoq; vir/
tus eius et deitas. Materiā p̄o terci libri
tāgit cū dicit. via dūce. In tercio em libro
tractat de dño ieu xp̄o. qui Joh. xiiij. ait de se
ipso. Ego sum via. veritas et vita. Et ma/
teriā quarti li. tangit cū ait. ad pedes. Omnia
em q; tractant in qrti lib. vident ordinari ad
ea q; sunt in extremo iudicio. qd̄ quidē iudici/
um p̄ pedes sedētis i throno merito significa/
tur. eo q; in ipso tanq; in pte extrema totū p/
sens seculū finit et terminat. H̄i aut̄ pedes
cherubicis alis phibent esse velati. i. abscondi/
ti. qra plenitudine scie q; cherubin interpretat.
oms puri hoies respectu istorū pedū videtur
omino deficere. De hora em illa. s. de hora in
dichī nemo scit. vt ait saluator Matth. xiiij.
Un qstum ad istā horā ipse suis dilectis et p/
electis discipulis ait Actuū. i. Nō est vestru
nos et p̄a. xl momēta q; pater posuit ih sua po/
testate. Et notat̄ iste ale dicunt̄ esse due.
q; respectu pdicte hoze hūan̄ intellect⁹ deficit

nō solū quo ad naturale cognitionē. sed etiā
q; ad supnaturale reuelatiōz. q; hec hora nul/
li puro hoī credit̄ reuelata. Et h̄ terminat
diuisio t̄mīa isti epilogatioz. et p̄ p̄s totū
qru li. i generali. circa quā q̄redo in sp̄ali con/
formiter ad epilogatōz m̄gr etiā ego aliq; epi/
logare ppono. q; in libroz s̄nfar̄ principijs
me sūt replicata. et maxime ea q; in ill̄ pncipijs
tacta sunt de beatis et damnatis. Illa em p̄nūc
sunt magis ad p̄positū. eo q; cū puentū fuerit
ad pedes sedētis in throno in extremo. s. iudi/
cio mali cōdemnent et boni remunerent. Est
q; questio talis.

Trū aliquo mō sit possibile q; idem. Questio
hō simul sit beatus et dānat. Et lecūda.
Videb̄ q; nō. Q; nullus saluatus p̄
et dānatus. Sed q̄libet beūs ē saluatus. ḡ
nullus beatus simul p̄t et dānatus. Maior
ptz. q; salus et dānatio sib̄p̄lis formaliter
repugnat. Minor etiā p̄z. q; sicut beatitudo
includit salutē. sic beatū esse includit saluū eē
Tertia. opposita nō repugnat nisi accipiā
tur circa idē subiectū imēdiate. cū iḡ plures
sint potētiae i hoie q; p̄t imēdiate s̄b̄ci b̄tū
dīni vel dānatiōi. iḡ idē hō fm vñā potē/
tia p̄ eēbtūs. et fm alia p̄t eē dānati. Sicut
em idē homo fm vñā p̄tem corpis p̄t esse ab
bus. et fm alia niger. sic fm vñā p̄tem anime
p̄t esse beatus. et fm alia esse dānatus. q; a
potētiae anime sunt q̄li ptes aie. vt patz. iij. de
aia. vbi ait Arist. De pte aut̄ aie z. Cir/
ca istā questionē sic pcedaz. Primo em p/
mittā vñā distinctionē. Secundo ostendā
sub quo mēbro istius distinctionis questio p/
posita ad p̄s est tractāda. Tercio recita/
bo p̄clusiones quas circa istā materiā posuit
quidā venerabilis dñs et m̄gr i pmo suo p̄n/
cipio s̄nfaruz. Et loco quarti articuli ostē
dā qd̄ grā disputatōis. ego ē p̄to tenui cū in/
sentētis principijs.

Articulus
primus et
secundus.

De primis duobus

articulis breuiter me exp̄edēdo. dico q; aliqd̄
eē possibile potest dupliciter intelligi. sc; po/
tentia creata et naturali. vel potētia diuina et
supnaturale. Et hoc duplicit. fm q; vno mo/
do aliqd̄ dicit̄ possibile potētia dei ordinata.
alio mō potētia dei absoluta. Prim⁹ mod⁹
nō ē ad p̄positū. q; qstio qrit de b̄titudine sup/
naturale quā nullus hō ex suis virib; natu/
ralib; p̄cise p̄t acqrere. Nec secundus mo/
dus. q; vera fide credimus q; de facto nunq;

aliquis homo simul erit damnatur et beatus. Sed possibilia sunt potentia dei ordinaria quicquid factio erunt. Procedit igitur plens questione solu de tertio modo scilicet utrum de potentia dei absoluta alius quis homo simul possit esse beatus et damnatus. et hoc secundum diuersas potentias anime.

Articulus
tercius et quartus.

Conclusiones
nei magistrorum
et discolorum.

Processus
primi principi
propter circa p/
ma et clonem.

Conclusiones
fratrum hominis
ordis sancti augustiniani.

Hic premissis est sci-

entia. quod venerabilis dominus et magister pronuntiat in primo suo principio circa hominem damnatum posuit tres conclusiones. Quatuor prima est. quod simpliciter est impossibile. et contradictione implicatur. quod aliquis homo simul sit beatus per actu clare visionis diuine essentie. et simili sit damnatus per actum actualis odij in dei voluntate. Secunda conclusio est. quod simpliciter est impossibile et contradictione implicatur actu beate fruitonis et odij dei simili esse in eadem voluntate. Tercia est. quod simpliciter est impossibile naturam humana damnata ipsa manente damnata assumi ad unitatem diuini suppositi. Prima conclusio patitur probavit sic. Nulla beatitudo augmentat tristitia miseria et dolor ei qui habet causam in uoluntarie habet ab eo. Sed posito quod damnatur odies dei videat diuinam essentiam. tunc humani visio augmentat ei tristitiam miseri et dolor et in uoluntarie habet a tali damnato humani visio. ergo clara visio dei in damnato habet perfectum odium dei in sua voluntate non est beatitudo. Nam ideo est nota. Proba minor. quod quanto aliquis clarius videt excellentiam et potestem inuincibiliter ei quem perfecte odit. tanto amplius torquet. quod si damnatur perfecte odies dei clare videret deus. tunc ex tali visione amplius torqueret. eo quod videret inuincibiliter maiestatem ei quem perfecte odit. Et ista videtur esse sententia Richardi super apoc. lib. i. c. x. ubi sic ait. Quauis nimis impudicus in inferno positi se sentiat iuste puniri. dolebit tunc quod de tantam habeat potentiam. et per numeritate doloris iusto iudicii inferret blasphemiam. Sed in primo meo principio posui conclusionem oppositam. et hoc gratia disputatio et cum intentio perfectiendi cum tanto magro quem de intellectuali claritate eximie decorauit. ut in omnibus suis actibus evidenter elucescit. Posui enim hanc conclusionem. quod non est impossibile de absoluta dei potentia aliquem hominem esse beatum in suo intellectu per apertam visionem diuine essentie. non obstante quod sit damnatus in sua voluntate et actualiter deus odiet. Et haec probavit tali sequentia. Deo per absolute suam potentiam per in intellectu damnati homines causare intuitu visiones sue diuine essentie

cum equaliter perfecte complacentia voluntatis. sive cum omni eo quod potest fieri in intellectu perfecta complacentia voluntatis. illa tamen ex hoc sacra mutatio ne in voluntate illius hominis. quod per absolutam dei potentiam aliquis homo potest esse vere beatus in suo intellectu non obstante quod in sua voluntate damnatur maneat et perfecte deum odiat. An habet tres partes. Quarta prima est. quod de deo absoluta sua potentia potest in intellectu damnati homines causare intuitu visionem esse essentie. Hac probavit sic. Quicunque intellectui deo est intime plenus in illo potest causare intuitu visionem sive essentie. Sed de omnibus intellectu est itime plenus. Est enim intimum; cuilibet creature quam creatura sibi propria. ut ait beatus Augustinus in libro de febre. quod tecum. Hac parte etiam alter probabo si negabitur. Secunda pars est quod cum humani visione deo per intellectu per le per immediate causare omnem illud quod potest fieri in ipso mediante perfecta complacentia voluntatis. Hac probavit sic. Quicquid in genere cause efficientis deo per causare mediante causa secunda. Hoc mediante potest causare per seipsum sine causa secunda. Sed quicquid mediante voluntate deo causatur in intellectu. hoc totum reducitur ad genus cause efficientis. ut per partem discurrendo per omnia quatuor causas generalia. quod tecum. Tercia pars est quod deo iam dicta potest causare in intellectu damnati homines taliter quod nulla exhibet fiet mutatio in eius voluntate. Et haec probavit sic. Deo potest suspicere voluntatem talis hominis ne aliquis principiat de his quod sunt in eius intellectu. quod deo per omnia predicta causare in intellectu illius hominis. illa ex hoc facta mutatio in eius voluntate. Ista sententia patet quod voluntas non mutatur ex aliquo obiecto nisi percipiatur ipsum aliquod modum. Patet etiam anno. quod deo per posterum separare a posteri. ut appareret in accidentibus materialibus sine obiecto in sacro altare. quod per prius conservare inesse et in operari sine suo posteriori. Sed operationis intellectus est naturaliter per operationem voluntatis. quod deo per intellectum perfecta sua operatione conservare. dato quod de hoc voluntas nihil percipiatur. Quarto sequitur etiam sententia. nam prima pars sequentis patitur ex duabus primis partibus antecedentibus. Nam ad vera et perfecta beatitudinem intellectus sufficere videtur clara visio diuine essentie. cum omni eo quod potest fieri in intellectu ex perfecta complacentia voluntatis. Sed secunda pars sententia sequitur euidenter ex tercia parte antea. quod ex ipso et in tali voluntate illa fieret mutatione per partem ea quod fieret in intellectu. igitur sicut illa voluntas anno humani visionem fuit misera et odiosa deo. sic et post humani visionem maneret damnata et misera ac odiosa ipsum deum. Si enim deus oppositum tunc mutaret. quod est hoc terciam partem antea. Et ex his ratiōne ad rationem isti reuercedi domini et in griui mei negando minorem supposito quod deo suspedit

Solutio
rationis

HHH

actu voluntatis illi hois quatu ad pceptoꝝ glie
z ceteroꝝ q̄ exute diuina facia sūt i ei⁹ intellectu.
Ad pbatōeꝝ ddm ꝑans n̄ est vez. dato ꝑ
voluntas ei⁹ n̄ pcpiat se videre excellētia ⁊ po
testatē illi⁹ quē odit. Autoritas etiā Richar
di n̄ ē ſ me. qr richard⁹ ibi loq̄ dānat ut
p nūc habet dānat. ⁊ n̄ loquit dānat ut
p abſolutā dei potētia ſe poſſent h̄e. Sed
anq̄ aliquid tangā d alijs duab⁹ pclonib⁹. vo
lo recitare ea q̄ pnotat dñs ⁊ m̄gr i trib⁹ ſuis
ſeqntib⁹ p̄nicipijs adduxit ſ ista. Et ut breui
us trāfca ſingul ſuis in ſtatijs ſimmediate adiu
gā r̄nſtones q̄s i meis pncipijs ſ hmoi insta
tias aliſgnauit. Arguit igit iſte m̄gr pmo ſ
ſolutōeꝝ q̄ r̄nd ad ſua r̄oneſ ſic. State clara
viſioꝝ dei cū eqpolleti pfecte cōplacētē volū
tarj i intellegētū dānat hois. tūc pt de⁹ cauſare
pceptoꝝ hmoi viſiois i ci⁹ voluntate. Iſta p
bat ex dicti meis ſic. Quicq̄d de⁹ i genere cau
ſe efficiētis pt facere mediātē cā ſcđa. h̄ pt imē
diatē p ſeipm. Sz om̄e qđ p ſtellecētū huanū
de⁹ facit i volūtate. h̄ totū reducit ad gen⁹ cau
ſe efficiētis. ḡ tc. Sz ſtate ꝑ volūtas illa
miſera pcpiat dei viſionē. tūc torq̄biſ ex glia
dei viſi. Iſta dicit ſe h̄c ex reſpoſione mea
qr si ex h̄ ꝑ no pcpit hmoi viſionē n̄ torqueſ
igil ex oppoſitoſ ſi pcpit ea tūc torq̄biſ ex ea. ⁊
p̄nſ illa viſio n̄ pt eſſe b̄titudo. qr augebit
dolorē viſidētis ⁊ tristitia. Ad iſta r̄ndeſ. qr
q̄uis de⁹ poſſit cauſare pceptoꝝ illi⁹ viſiois.
tn̄ qr n̄ ē nccē deū hmoi pceptoꝝ cauſare in
volūtate illi⁹ hois. io de⁹ pt hmoi viſionē cau
ſare i intellegētū pter h̄ ꝑ cauſet pceptionē talis
viſionis i volūtate. q̄ facto n̄ augebit dolor ⁊
tristitia illi⁹ dānate volūtatis ex hmoi viſio
ne. nec torq̄biſ talis volūtas ex glia dei viſi.
Sz dō arguit ad idē ſic. Pono diciti p̄e ꝑ
deo pmutētē iſte dānat⁹ actualr viſes deū ſil
logizet ſic dīces. Deū ſumme odis. ⁊ deū imensa
ei⁹ potētia ſumme dōles. Sz iſte quē clare vi
des eſt deus. ergo iſte quem clare viſes eſt il
le quē ſumme odis. Utinac iſtarum premi
ſay eſt iſti dānato certitudinalr nota. ḡ ec cer
tus eſt d ipa pclone. Sz ſm Rich. in lib. de
ſpū blaſphemie. c. q. qđ q̄ſq̄od it h̄ improbat
vitupat. ⁊ ab alijs odio h̄ri ⁊ vitupari teſſide
rat. ḡ de⁹ clare viſus iſtu n̄ beatificat. qr null⁹
beatificat quē beat⁹ n̄ amat. ſic n̄ eſt aliquid vi
ta beata quā beat⁹ n̄ amat. vt ait aug. xiij. de
tri. c. viij. Ad iſtud dico ꝑ de⁹ poſſet facere
ꝑ tal dānat⁹ n̄ ſaceret illi⁹ ſillogiſmu. nec p
p̄nſ h̄c euidentia de pclone. Dato etiā ꝑ
de⁹ pmutat eū vocalit pſerre iſtu ſillogiſmu.

Processus
ſcdi princi
piū circa ſ
ma pclone

Instantia
prima.

Reſpoſio.

Instantia
ſecunda.

Reſpoſio.

ad huc maiori ppropositio n̄o erit neccario enidēs
cli dānato. qr de⁹ pt facere ꝑ nullā euidentia ha
beat circa eā. Poteſt em̄ de⁹ facere ꝑ q̄uis cal
dānat⁹ odiat tūc. tn̄ intellegētū ſuo n̄ cognoscet
ſe odire deū. Sz d̄ cui⁹ euidentia eſt adiſtēdū
ꝑ ſic de⁹ mo q̄ pdictū eſt pt ſuſpedere illa ma
la volūtate ne aliquid pcpiat illi⁹ bonoꝝ q̄ de
us intuuiue viſus cauſat i ipo intellegētū. ſic
ecouerlo pt de⁹ ſuſpedere intellegētū illi⁹ hois
ab om̄i cognitōe maloꝝ ⁊ turpiꝝ ſunt i ei⁹
puerla volūtate. Quo facto planū eſt ꝑ iſte
n̄ h̄c et euidentia iſti⁹ ppropositis q̄ diceret. deū
ſumme odis. qr nec h̄c et noticia iſli⁹ odi. n̄ eſt
ut odi. nec p̄nſ ex tali odio ipediret i aliquid
ſui intellegētū b̄titudo. Sz p̄ h̄ pat̄ ad auto
ritatē richardi. qr richard⁹ loquit d̄ tali odiē
te cui⁹ intellect⁹ n̄o eſt exute diuina ſuſpēſus a
cognitōe eoꝝ q̄ ſunt in ei⁹ volūtate. Sz Ad au
toritatē beati auguſtini ddm ꝑ ſa eſt ſm cur
ſu cōmune q̄ iuxta potētia dei ordinata beati
ſificant̄ hois n̄o ſolū i potētia intellegētua. ſed
etia ſi potētia volūtua. tio n̄o eſt p plens ppo
ſiū. cū p̄cile loqmur d̄ beatitudine intellegētus
Amor em̄ n̄o req̄rit q̄tū ad b̄titudinē intelle
ct⁹. niſi p̄t ex cōplacētē volūtatis amātis co
gnitio efficiſt ipi intellegētui delectabil. Sz tale
effectū cōplacētē de⁹ p ſeipm ſimmediate pt eq̄
pollet efficeri ſi ipo intellegētū. cū tal cauſalitas
ſit de genere cauſe efficiētis. Sz ercio arguit
ſ roem meā impugnādo ans q̄tū ad ſcdam
pt̄ ei⁹. Prime em̄ pti vt dicit n̄ ſed dicit. Sz
ſ illud eqpolles qđ poſui i ſcđa pte aſceden
tis arguit ſic. Si de⁹ ſaiſalli⁹ dānat⁹ homis
cauſaret eqpolles pfecte cōplacētē volūtatis
v̄l̄ ſaceret i volūtate v̄l̄ intellegētū. N̄o po
dari primū. qr tūc ſieret aliquid i volū
tate. qđ eſt ſ terciā ptem aſcis. in q̄ dicit. ꝑ ex
iſta cauſatōe illa fiet mutatio i volūtate. N̄e
ſcdam. qr niſil eqpollet pfecte cōplacētē volū
tatis qđ n̄ diminuit ſz augeri pmutit oppoſitū
⁊ totalr deſtructiū ſcōplacētē volūtatis. Sz
ſtate dei pfecto odio i volūtate niſil cauſatū i
intellegētū diminuit oppoſitū deſtructiū pfe
cte cōplacētē volūtatis. Ad pbatōeꝝ illi⁹ q̄
dixi. ꝑ q̄cqd de⁹ pt cauſare i genere cauſe effici
ētis mediātē cā ſcđa tc. r̄ndet iſte loci⁹ ꝑ pceſ
ſa tota r̄one niſil ead pproſitū. qr niſil cauſa
tū i intellegētū eſt eqpolles pfecte cōplacētē vo
lūtatis. vt ſtatim eſt rediſtū. Ad primū eſi
ſcendū ꝑ ſi biſ respicit quo ego poſui iſtud eq
polles. tūc fruſtra facta eſt iſta inqſitio. qr de
plano poſui ꝑ ſieret i intellegētū. vt patuit ſu
per i ſtōne quā p me adduxi. Ad pbatōeꝝ

Instantia
teſcia.

Reſpoſio.

Dicendum quod supposito quod de voluntate suspedita voluntates illius hominis ne percipiat ea quae sunt in eius intellectu, tunc maior non est ratio, quod quicunque de causa sit in intellectu, cum illius hominis copollentes coplacet in voluntate; ac cipiendo appetitum causatum, scilicet per illo effectum quem apta natura est facere perfecta coplacet in ipso intellectu, ex hoc non diminuit miseria et odium quod est in voluntate, supposito sicut per voluntas non percipiat illud quod causatum est in ipso intellectu.

Ad. 2. Et cum dicit quod augeri permittit oppositum ratione, dico quod rati permissio non esset causa, sed solus casualis.

Hic dicit quod forte currente coruscavit, eo ipso enim quod voluntas nihil percipit de causatis in ipso intellectu, non malum ipsius voluntatis nec intenderet nec remitteret ex eo quod de causa sit in intellectu talis effectus quod copollaret illi effectui quod posset in intellectu causari ex parte

coplaceria voluntatis. Et per hoc prout ad illud quod dicitur probatur, quod accessus primissimus secundum necessario procedit, scilicet per posse habere copollentes causare in ipso intellectu.

Iterum in tertio suo principio iste venerabilis magister firmiter iudicat meas rationes. Et primo procedit in prima ratione dicens, quod ex accessis per me possit elenchus inferri, scilicet me, et per hunc probatio, quod elenchus est syllogismus in dictis, ut per hoc, id est elencho, accessus em in prima ratione, quod de posset si vellet in voluntate illius hominis causare perceptos visionis diuine certie existentis in eiusdem hominis intellectu. Ex hoc arguit sic.

In quicunque est clara dei visio cuius copollenti perfecte coplacet voluntas, in illo est beatitudo. Sed in hoc danoato misero est clara dei visio cum copollenti perfecte coplacet voluntas, statim percepit et hinc voluntatis voluntate percepit et illius visionis in eiusdem homini copollenti perfecte coplacet voluntas, statim percepit et illius visionis in eius voluntate, quod in isto danoato misero est beatitudo.

Sed nihil est beatitudo in ipso nisi clara dei visio cum copollenti perfecte coplacet, est clara dei visio cum homini copollenti est beatitudo in isto danoato.

Statim percepit et illius visionis in sua voluntate, sed per alteram partem istius elenchi arguit sic.

Nulla beatitudo angustat miseriā tristitia et dolorē. Sed clara dei visio cum copollenti perfecte coplacet voluntas in hoc danoato. Statim percepit et illius visionis in eius voluntate augmetat miseriā tristitia et dolorē.

Hac dicit sequitur ex ratione mea, quod clara dei visio cum copollenti perfecte coplacet voluntas in hoc danoato. Statim percepit et hinc voluntatis voluntate percepit et illius visionis in eius voluntate non est beatitudo.

Hec conclusio probatur syllogismo, quod videt quod ex dictis meis inferatur elenchus.

Ad istud indeo quod ista probatio sine elenchus non sequitur ex dictis meis. Ad probationem nego minorē scilicet syllogismi. Et cum dicit quod illa minor sequatur ex ratione mea, istud non est vera.

Ad cuius intellectum est aduertendum quod voluntate percipere aliquod obiectum est necessarium

hunc ad hoc quod est voluntate tristari vel dolere est obiecto, quod obiectum non per causari tristitia in voluntate, nisi voluntas percipiat obiectum a quo obiectum causa est tristitia in ipso voluntate. Est etiam istud probans inconveniens cuz isto ante, quod est quod non sequitur ad delectari sic ad tristari, quod sic voluntas non per obiectum tristari de aliis, nisi aliquis homo percipiat ipsum, sic non delectari. Cum igitur in simo mea procedat a destructione istius positionis ad destructionem anterioris, ideo patrum mea misericordia esse veraz et rationabile, maxime apud eum quod procedit destructionem illius positionis, quod sic procedes positiones anteriores cedentibus hunc procedere positiones positionis, sic quod cum procedit destructiones positionis, illius cedentibus procedere destructiones positionis, illius procedere destructiones positionis, sic positionis positionis ad positiones positionis, ut per hoc in libro prior.

Sed iste in gratia procedere destructiones necessarij positionis ad hoc annis quod est voluntate daniati hominis tristari et torquere in clara dei visione existente in suo intellectu. Procedit enim quod de per se supercedere voluntate ne percipiat illa visione statim hunc modi visione in suo intellectu. Quod patrum ex hoc quod hucusque in tribus suis principiis nunc negantur istud, nec videntur inducere ad probationem eius, quod necessario habet procedere destructiones positionis quod est in torquere vel tristari voluntate de tali visione, statim hunc modi visione in ipso intellectu.

Ex his etiam per hoc rationabiliter negantur minorē illius secundi syllogismi quod adduxit iste magister per elencho inferendo, quod in illa minor ex positio et positionis inserto positio antis, pura ex percepto voluntatis inserta tristitia voluntatis, quod illatio nunquam valet gratia formae, ut oīs vero logicis habetur procedere. Nec etiam valet gratia materie, quod quis termini querit, mutuo se inferat ta positio quod destructione, sic enim hoc insertum risibile, sic non hoc insertum non risibile, et cetero, tamen quoniam non pertinet cum sequente, tunc nec gratia formae nec gratia materie ex percepto et positionis licet inferre positiones positionis.

Sed voluntate percepere obiectum est non necessarium consequens ad hoc quod est voluntate tristari de obiecto et est inconveniens cuz eo, quod sic iam dictum est, quod non sequitur ad delectari de obiecto, sic ad tristari de eo, quod illa minor est neganda. Et cum dicit quod ego procedo de te posse causare homini perceptio ne in ipso voluntate, dico quod vero est. Sed cum hoc dixi quod non est nec de te posse causare homini perceptionem, ideo de per se visione predictam causare in intellectu nulla ex hoc facta mutatio in ipso voluntate, quod pertinet ad principale meum propositum, ac sine augmento oīis tristicie et doloris, quod est oppositum minoris illius rationis principalis, qua iste

Contra secundaz re,
spōsionē.

magis primo pbauit primā suā oclusionē, quā minorē etiā tūc negari, qn ad illā rationē re-
spōdi. **¶** *¶* **C**ontra secundā meā r̄fūsiōnē arguit
istē magis sic. Illa dicta sunt imputantia ex par-
te r̄identis quibz accessio vñ negat nihil omi-
nū stat rō ad quā r̄nder. **S**i sic est in pposito
qz sic dicit iste magis rātō sua pcessit ex quodā
supposito qd est vez accesso vñ negato qz tens
possit suspēdere intellectū illi⁹ hoīs ne aliquid
cognoscat d̄ odio z ceteris malis q̄ sunt in ei⁹
volūtate. Istud autē suppositū est. qz alios dā-
nūt⁹ odies deū habet cognitionē abstractiū
q̄ cognoscit aliq modo ipm deū. t̄ istud sup-
positū est necessariū. qz sic uncognita n̄ possu-
mus diligere. vt ait beat⁹ augustin⁹. sic n̄ pos-
sum⁹ odire aliqd nisi ipm ad min⁹ cognosca-
mus cognitionē abstractiū. Supueniēte igit̄
clara visione adhuc iste dānat⁹ habebit certi-
tudinē odij q̄ odit ipm deū rōe cognitōis ab-
stractiū q̄ cognoscit se odire deū. t̄ p̄ sequēs
ista maior ppositio qua dicere potest. deū sū-
me odis erit sibi necessario euīdes vñ euīderer
nota. cui⁹ oppositū ego dixi i respōsione scđa

2. **D**icit q̄ ego poluerim q̄ de potētia dei ab-
soluta obiectū volūtatis p̄t effici p̄sens volū-
tati z ipaz mouere p̄ter h̄ q̄ sit cognitū. t̄ p̄ co-
sequēs nec ad actū dilectōis nec ad actū odij
necessario requirit cognitio necessitate taliter
ab soluta q̄ p̄ dei omnipotētia absolutam nō
possit oppositū fieri. **¶** *¶* **C**ontra istud arguit sic
Si istud esset vez. tunc de⁹ immediate p̄ seipm
nō occurre aliquid alio in genere cause efficiētis
posset in volūtate hoīs causare odium dei. Istud
autē est impossibile. qd pbat iste magis ex tripli
z repugnatiā quā implicat istud p̄ sequens.

¶ **Q**uāz repugnatiāz prīma se tenet ex p̄te
odij. Qz nullā creatura rōnalis habēt odium
dei se habet sic se debet h̄rē ad deū. **S**i oīs crea-
tura qn se habet sic de⁹ facit eā se h̄rē. tūc se ha-
bet ad deū sic debet se h̄rē. qz pdicto casu posito
tali⁹ hō n̄ haberet se ad deū sicut deberet se ha-
beret. qz haberet i se odium dei. t̄ haberet se ad deū
sicut deberet se h̄rē. qz tale odium esset immediate
a deo sine quocūq̄ alio agere. t̄ p̄ sequens talis
creatura se h̄rē sic de⁹ faceret ea se h̄rē. hec autē
exp̄sse p̄ tradicūt. ḡ zc. **¶** **S**cđa repugnatiā
ē ex p̄te bonitat⁹ diuīe. **Q**z omē op⁹ fm se ma-
lū maḡ est imputandū ei qd est totaliter agens
q̄ totaliter passiuē se habēti respectu hui⁹ ope-
rio. **S**i odium dei est op⁹ fm se malū. t̄ si deus
causaret odium in volūtate dānat⁹ hoīs nullū
alio agere occurre. tūc de⁹ respectu illi⁹ odij es-
set totaliter agēs. t̄ iste dānat⁹ esset solū patiens

ḡ hīmōi act⁹ magis esset imputand⁹ deo q̄ il-
li dānat⁹. qd est p̄tra diuīa bonitatē. z ecō-
tra augustinū. lxxvii. qstionū. q. xxii. vbi ait
q̄ deo autore nemo sit deterior. **T**ercia repu-
gnantiā est ex p̄te liberi arbitrii. Qz qd est
in rōnali creatura a solo deo. h̄ nō est in ei⁹ po-
testate seu liberō arbitrio. **S**i pdicto casu po-
sito. tūc odium esset i illo dānat⁹ a solo deo. ḡ n̄
esset in ei⁹ p̄tate seu liberō arbitrio. **S**i ecōtra
omē peccatū est a liberō arbitrio. qz fm beatū
augustinū. omē peccatū est volūtariū intātū
q̄ si nō est volūtariū nō est peccatū. **A**d pri-
mū nego minorē. qz accessis q̄ posui. l. q̄ intel-
lect⁹ p̄ tei potentia suspendat ne aliqd cognos-
cat de malis existētibz i illa puerla volūtate.
tūc ille hō nequaq̄ cognoscit se odire deū. da-
to q̄ cognoscat deū z abstractiū z intuitiū.
Un̄ state illa suspēsione intellect⁹ ne cognos-
cat ea q̄ sunt i illa puerla volūtate. tūc quis
supponat qd ille supponit. l. q̄ odium p̄suppo-
nat cognitionē. t̄ q̄ iste dānat⁹ odies deum
cognoscat deū. tñ cū h̄ stabit q̄ nesciat se odire
deū. qz si sciret se odire deū. tūc cognoscet odium
qd est i sua volūtate q̄ odit deū. qd ē p̄tra
suppositū. Ex q̄ p̄t̄ q̄ p̄cesso eo qd ego suppo-
no. tūc soluta est illa rō. qz maior q̄ ille dāna-
tus dicter. deū sūme odis. nō esset euīdes in
p̄spectu intellect⁹ sui. Nā illa ppositio in suo
intellectu esset ignota. **F**alsū etiā hic assu-
mit cū dicit. q̄ adhuc iste dānat⁹ habebit cer-
titudinē odij q̄ odit deū. qz pdicta suspēsione
stātē. tūc nullā certitudinē haberet illi⁹ odij i
sua cognitionē. **A**d secundū si velle fugere
difficultatē possem dicere q̄ qn dixi obiectū
volūtatis absq̄ cognitōe pūia posse mouere
voluntatē. hoc est intelligendū qñ ad actū
amoris. t̄ nō qñ ad actū odij. t̄ tūc nullā ista
rū repugnatiāz esset p̄tra me. Et q̄ ita posu-
erim. pat̄z lib. i. dist. i. q. i. arti. iiij. vbi pbauit
q̄ de absoluta dei potētia fieri p̄t q̄ volūtas sit
in actu fruitōis intellectu manēte suspēlo ab
actū cognitōis. **¶** **U**n̄ sustinēdo istā difficultatē
negare p̄ sequentiā accipiēdo odium
fm q̄ est peccatū. **A**d cui⁹ intellectū est ad
uertendū. q̄ fm beatū augustinū. odium fm q̄
est peccatū nō habet causaz efficientēs defici-
entē. Un̄ sicut p̄nunc qn act⁹ odij causat me
diante cognitionē. peccatū z defectuositas q̄ ē
in illo actu nec in deū nec i intellectū reducī
tanq̄ in causa. nisi extēdendo nomē cause ad
omē illud sine cui⁹ assūtēta nō p̄cederet esse
ctus. s; sufficiēter reducīt in sola voluntatē p̄
ut abutit sua potestate seu libertate. **S**ic etiā

Respōsio
Ad. 1.

Ad. 2.

posito casu p̄dicto quāvis deus esset causa illius entitatis positivae que est in actu ipi⁹ oīj. Et hoc mediate voluntate eliciētē h̄mōi actū. tñ dē nō esset causa illi⁹ macule seu obliquitatē anexe illi entitati. causalitas em illi⁹ tūc sicut et nūc in solū abusum liberi arbitrii sufficiēter reduceret. t si aliquo modo reducitur in deū. h̄ solū esset tanḡ in causa sine qua nō. sicut etiā modo dē omis peccati p̄t dīci causa sine qua nō. qz omis peccati p̄t p̄ponit aliquā entitatem positivā. cui⁹ dē est causa. sine qua entitatis liberarū arbitriū nō posset cōmittere peccatum. Et his bene intellectis patet qz non tenet responde ad illas tres rōnes. quib⁹ iste reuerend⁹ loci⁹ t mgr⁹ pbac fālūtātē isti⁹ sequuntur. qz etiā ego illud p̄lequēs repuso impossibile. Tāmēqz aliqua assūmit iste loci⁹ in istis rōnib⁹ qz reputat se qui ex meis dictis. que nō sequuntur ex eis. ideo responde ad primū dicto. qz quāvis due p̄missis p̄positōes sunt vere. tñ ex eis nō sequit illud qd̄ inferit. Nā p̄dicto casu posito ille homo in qz̄ peccati oīj cōmitteret nō esset talis qualis dē eu faceret eē. qz h̄mōi peccati tūc sicut et nūc nō esset a deo. h̄ esset a sua puerula voluntate. Ad secundū dicendū qz in minori supponit falsuz. qz tūc ilia puerula voluntas nō haberet se pure passiue respectu ipi⁹ oīj. quin poti⁹ omis actiuitas requisita respectu illi⁹ oīj vt peccatum est. tūc reduceret in illā malā voluntatē tantū et p̄cile. sicut etiā nūc reducitur in ipam. Ad tertium dicendū qz minor est falsa. qz p̄dicto casu posito. tūc illnd oīj qz̄ ad entitatē positivā que est in actu ipi⁹ esset a deo nō p̄cile sed esset a deo mediate voluntate h̄mōi actū imediata t̄ sua sponte eliciētē. h̄ qz̄ ad peccatum t̄ deformitatē existentē in illo actu. tunc nulla tenus esset a deo. h̄ a sola voluntate abutente sua libera potestate. Ad tērtaī meam respōsionē iste magister reducit ratōnē ad quā dedit illā respōsionē hoc modo. Nihil se cōpaties cū summa miseria voluntatis equipollēt ultimata cōplacentia voluntatis. h̄ qd̄ cū qz̄ positiū in intellectu damnati homis se cōpatit cū summa miseria voluntatis. ergo nihil positiū in intellectu talis damnati potest eq̄pollere p̄fecte cōplacentia voluntatis. Major patet duplicitē. Primo qz beatifica cōplacentia excludit om̄ē miseria t̄ omnē deformitatem ab ipa voluntate. Secundo qz impo-

Lōtra ter
cīaz mīlio
nem.

sibile est hominē habentē h̄mōi cōplacentiā esse malū. h̄ manet dei odio in ipa voluntate. tūc impossibile est hominē nō esse malū vt esse bonū. Addit etiā hic iste mgr⁹ qz ratio quā adduxit ad p̄bandū deū posse h̄mōi eq̄pollēs causare in intellectu nō excludit intentum. etiā p̄cessis ambab⁹ p̄missis. Ad pri-
mū respondeo qz cōplacentia duplicitē p̄t ac-
cipit. Uno modo formaliter. t̄ sic solū habet es-
se in voluntate. Alio modo causaliter. t̄ isto mo-
do effect⁹ cōplacentie p̄t dīci cōplacentia. Si-
cūt etiā ipē phūs in de lenit⁹ t̄ ienitato dicit. qz
odor est fūmalis euaporatio. Qd̄ dictū qz̄ nō
nō sit verū p̄dicatōne formalis. est tamē verū p̄-
dicatione causali. qz fūmalis euaporatio est
causa odoris. Et isto secūdo modo accipien-
do cōplacentiā. ipa cōplacentia ac etiā cōpol-
lēns cōplacentie potest esse in ipo intellectu.
Et hoc modo in isto p̄posito ego loquor de
cōplacentia t̄d̄ equipollēti cōplacentie. ut eni-
denter patet ex dictis meis tam in prima po-
sitione qz̄ etiā in respōsionib⁹ subtili quantib⁹.
Vis p̄missis ad formā rōis respondeo. di-
cto qz̄ maior nō est vera. qz̄ supposita suspicione
ne voluntatis a p̄ceptō de eo qz̄ que sunt in intel-
lectu. tūc equipollēs cōplacentie secūdo modo
accipite cōplacentiū a deo in intellectu. cōpatit se
cū summa miseria voluntatis. t̄ cū actuali odio
dei existētē in voluntate. Quia sicut dictū est
supra isto casu posito. tūc nlla mutatio fieret
in voluntate ppter ea qz̄ deus facaret in intellectu. eo qz̄ voluntas nō percipet aliqd̄ de his qz̄ es-
sent in intellectu. Ad primā p̄bationē dī-
cendū. qz̄ quāvis beatifica cōplacentia exclu-
dit omnē miseria voluntatis. accipiendo cō-
placentiā formaliter. tamē hoc nō est necesse
accipiendo cōplacentiā causaliter in suo eē eq̄-
pollenti. qz̄ suspensa voluntate p̄ diuinā potes-
tiam modo p̄dicto. tūc qz̄ deus causaret in
in intellectu effectū equipollēt illi⁹ effectui qui
ex beatifica voluntatis cōplacentia causabilis ē
in intellectu. qui effect⁹ vt p̄cīxi dicit cōplacen-
tia p̄dicatione causali. tñ stāte iā dicta suspen-
sione. h̄mōi effect⁹ nō excluderet a voluntate
aliquā miseria. Ad secundā p̄bationē dīce-
dum qz̄ quāvis ille homo nō esset mal⁹ i suo
intellectu. tñ posset esse mal⁹ in sua voluntate
puerula. de qua nihil folletet iā dīct⁹ effectus
causat in intellectu. qz̄ effect⁹ dīct⁹ eq̄pollens
cōplacentie causatis dīcte. vt pat̄z ex iā dīctis.
Ad illud qd̄ addit p̄bationē meā etiā oīcē-
sis p̄missis n̄ excludere in tentū. nego assūptā.
quia p̄cessis istis p̄missis. s. qz̄ dē p̄t imēdiatē

Respōsio.
Ad. I.

omnē effectū pducere p seipm. quē p̄t pduce/
re mediāte causa secūda in geriē cause efficiē
tis. t q̄ om̄e illud qd̄ deus mediāte cōplacētia
volūtatis facit in intellectu reduc̄t ad h̄mōi
cōplacentiā sūm gen⁹ cause efficiētis. tūc neces
sario sequit̄ hec p̄clusio. s. q̄ d̄ possit immedia
te p seipm causare i intellectu eq̄pollēs cōpla
centie causalit̄ dicte. Itez in q̄rto suo p̄n/
cipio iste venerabil̄ collega impugnat i n̄sio/
nes p meā p̄ prime assignatas. Et q̄ ego dixi
q̄ minor secūde pris elenchi que adduxit p/
cessit a positōe & sequētis ad positōez antecē
dētis. ideo nūc ostēdit iste m̄gr̄ q̄ talis p̄ces
sus in p̄posito gr̄e materie sit bon⁹. dato q̄nō
valeat gr̄e forme. Et arguit sic. In causis p
cīlis si affirmatio est causa affirmatōis. tūc ne
gatio est causa negatōis. tēcōuerso. Ista p̄z
p̄mo posterioz. Sed p̄cisa causa q̄re iste dā/
nat̄ oches deū nō torqueat ex gl̄ia dei vīsi ēnei
gatio p̄ceptōis illi⁹ visionis. Ista dic̄se ha
bere ex mea i n̄sione. Ergo p̄cula cā q̄re torque
tur ex gl̄ia dei vīsi est p̄ceptio eiusdē visionis

Processus
circa p̄mā
cōclōnē in
q̄rto p̄nci/
pio.

Instantia

Respoſio

Instantia

Respoſio

Et istud dico q̄ minor nō est vā. nec seq
tur illa minor ex i n̄sione mea. Q̄ r̄ndēdo in/
stantijs isti⁹ m̄gr̄ quas fecit i tercio suo p̄nci/
pio. ego dixi incidenter q̄uis sup̄ nō scrip/
rim. q̄ si talis dānata volūtatis p̄fecte p̄ciperet
glorij & bonitatē dei vt clare vīsi. tūc desisteret
ab om̄i odio actuali. q̄ puz bonū clare vīsu⁹
& apte monstrati volūtati volūtatis nullaten⁹
pt odire. imq̄ nccio ipm̄ amaret amore natu/
rali. Circa p̄bationē isti⁹ ad p̄sens nō insi/
sto. q̄ euidenter istud pt p̄cludi ex his q̄ dixi li/
bro primo dist. i. q. i. arti. i. & arti. ii. Et q̄
iste loci⁹ reuerend⁹ vidit hāc i n̄sionē lequi ex
p̄cedentib⁹ meis dictis. idco arguit & tra eā sic
Sicut puro bono clare mōstrato alicui volū
tati impossibile est talē volūtate elicere actū
odij vel tristicie circa ipm̄. sic puro bono clare
mōstrato alicui homini impossibile est ipsu⁹
elicere actū odij circa h̄mōi puz bonū. Sed
clare vidēs deū clare monstrat puz bonū. ḡ
clare vidēs deū nullaten⁹ pt odire eu. Ista at
p̄clusio & tradicit p̄me mee p̄clusioni. ḡ i n̄sio
ista nō pt stare cū p̄clōne mea. Major p̄z. q̄
eadē ratio impossibilitat̄ est v̄trobiqū. s. clara
mōstratio puro boni. Minor etiā de se patet.
R̄ndēdo ad maiore q̄ licet illa maior sit vā
sup̄posito q̄ volūtatis illi⁹ hois nō sit suspensa
in p̄fecta p̄ceptōe illi⁹ puro boni suo intellectui
clare mōstrati. si tñ sua volūtatis suspēsa fuerit
a p̄ceptōe illi⁹ puro boni sūb ratōne qua puru⁹
bonū est. & eadē volūtatis admittit ad p̄ceptio-

nē eiusdē boni sūb ratōne qua illud bonū disti/
ctus uidex est p̄demnās illā voluntatē ppter
ei⁹ iniqtatē. tūc ista maior nō est vā. q̄ isto ca
su posito. tūc voluntas talis hois clare vidēs
puz bonū pt odire illud qd̄ est puru⁹ bonū. nō
sūb rōne puro boni; q̄ sic nō p̄cipit ipm̄. sūb ra
tione iudic̄s p̄demnās h̄mōi voluntatē. Sic
aut̄ est in p̄posito de p̄clusionē mea. Igit re
spōfio mea i illo obuiat p̄clusionē mea. q̄ re
spōfio mea p̄cedit de volūtate nō suspēsa & p̄
cipiēte illud puz bonū sūb rōne puro boni. Eti
am p̄t dici q̄ p̄cessis ambab⁹ p̄missis. tūc nō
pl⁹ habet i p̄clōne. nisi q̄ clare vidēs deū n̄ pt
odire deū. sūb rōne qua deū est puz bonū. Et h̄
ego p̄cedo. Ex h̄ tñ nō habet q̄n si illi⁹ homis
volūtas p̄cipiat ipm̄ deū sūb rōne iudic̄s p̄dem
nānt̄ & p̄nūc̄tis. tñ sūb ratōne puro boni. q̄n
vt sic possit odire deū. Forte dicit q̄ istd nō
est possibile. s. q̄ voluntas p̄cipiat obiectū sūb ra
tione dānantis qd̄ intellect⁹ cognoscit sūb rōne
puro boni. q̄ puz bonū nō pt app̄hendi vel p̄
cipi sūb rōne nō occ̄tis. sūb ratōne p̄demnātis est rō
nocētis & destrūctis. R̄ndēdo q̄ dato q̄ istd
nō est possibile ist̄ potētis relīct̄ suo cōmu/
ni cursui. tñ est valde possibile i ordīe ad potē
tiā dei. q̄ pl⁹ pt facere q̄z etiā nos possim⁹ intel
ligere. vt pat̄z p̄ augu. in epl̄a ad volūtānū.
Ad cui⁹ intelligētia est aducrēdū. q̄ q̄uis
i creataz rez vñiū ersitate multa sint entia. tñ
actiua q̄z passiua. tñ nec actiua possunt agere,
nec passiua pati v̄l recipe. nisi volūtati diuīc
virt⁹ & influēria assit v̄trisqz. Unū si i vno igne
ardētissimo ēnt mille corpa ad cōbustionez
optime disposita. tñ nec ignis i illa ageret. n̄c
illa actionē ignis recipēt. nisi virt⁹ diuīc vo
luntat̄ influeret igni ad agendū. & illis ad re
cipiēdū. Et si volūtas dei adesset respectu vñi
us. tñ respectu alioz. ignis ille ita cōbureret
vñū. q̄ tñ nō ledēret vel cōbureret alia. Sic
appuit i igne fornac̄. q̄ tres pucros exītes iñ
medio fornac̄ i illo penit̄lesit. & tñ chaldeos
cōbussit q̄ extra fornac̄ shēterunt. Lu igne
obiectū actiue se habeat respectu potētis cui⁹ ē
obiectū. igne nisi assistat placitū volūtatis diuī
ne. tūc nullū obiectū q̄uis cūq̄ sit plena potē
tie mouet ipaz potētia. nec potētia recipiet ei⁹
motionē. Etiā si p̄la obiecta esent eq̄ p̄sens
tia alicui potētiae. si placet deo q̄ vñū moueat
potētia & n̄ alterz. tūc potētia mouebit ab vñū
& n̄ ab altero. Duob⁹ em̄ hoib⁹ eq̄ p̄sentialiter
stārib⁹ corā ocul⁹ meis. si deo placuerit vñū vt
debo. & alterz penit⁹ nō video. Et eadē rō est
d̄ p̄tib⁹ eiusdē obiecti. q̄ si virt⁹ volūtatis diuī

Instantia

Respoſio.

ne cooperat vni i dsgito illi⁹ hois corā ocul⁹ meis
statis ad multiplicadū specie⁹ sua vscz ad ocul⁹
lū meū. t̄ n̄ alijs p̄tib⁹ ita viderē illi⁹ digitū.
q̄ t̄ nullā alia p̄tē illi⁹ hois viderē dato etiā
q̄ oēs p̄tes eq̄liter multiplicaret species suas p̄
aerē vscz ad oculū meū. t̄ d̄ n̄ influeret oculo
nisi p̄ recepcione speciei vni⁹ minime p̄tis. ita
viderē illā minima p̄tē illi⁹ hois q̄ nullā alia
p̄tē eiusdē hois possem p̄ tūc videre. z
Eodē mō i p̄posito. q̄uis obiectū acut⁹ intellectū sit
actualr⁹ p̄sens volūtati. t̄ si d̄ ex⁹ s̄btracterit suā
inflūetia a tali obiecto q̄tū ad motionē volū
tar⁹ nullaten⁹ mouebit eā. z
Etiā dato q̄ ob
iectū sit tale a q̄nullā p̄t̄ s̄btrahere inflūetia. sic ē
ipa diuia essentia. adhuc d̄ ex⁹ p̄t̄ s̄btrahere in
flūetia sua a volūtate q̄tū ad receptōez v̄l p̄
ceptionē p̄sentie illi⁹ obiecti. q̄ facto volūtas
n̄ p̄ p̄cipe illud obiectū q̄uiscungz intellect⁹
actualr⁹ coḡscat ipm. z
Et eodē mō si obiectū
intelligit fīm diuersas rōes v̄l fīm diuersa at
tributa p̄t̄ d̄ ex⁹ influere volūtati ad h̄ q̄ p̄cipiat
obiectū s̄b rōe vna. t̄ n̄ influere ad h̄ q̄ p̄cipi
at ipm s̄b rōe altera. z
Q̄git p̄posito casu sup̄di
cto. tūc q̄uis intellect⁹ illi⁹ hois clare videret
deū. t̄ p̄ sequēs videret ei⁹ purā bonitatē. ac
rōez sue pure bonitas. videret etiā deū esse ve
rū t̄ districtū iudicē punitē p̄ctōrem p̄petua
pena iferni. nihilomin⁹ d̄ poss̄z ifluere volū
ti illi⁹ hois ad p̄cipiedū illud obiectū clare vi
su s̄b rōe iudic⁹ punitēs. nullā p̄ceptōe habita
d̄ eodē obiecto s̄b rōne pure bonitas. z
Et si c̄
dictū ē d̄ volūtate respectu eoꝝ q̄ sūt i intellectū
sic eodē mō p̄ s̄btractōez inflūetia p̄t̄ intellect⁹
impediri v̄l suspēdi a cognitōe eoꝝ q̄ sūt i vo
lūtate. z
Et ex his patz illud qđ ad p̄sens fir
it declaradū. s̄. q̄ volūtas p̄t̄ odire illud qđ est
purā bonū. nō p̄ceptū s̄b rōe puri boni. s̄z poti⁹
s̄b rōne iudic⁹ punitēi. nō obstatē q̄ intellect⁹
btificet ab eodē obiecto clare viso s̄b ratōe
p̄me veritas ac pure t̄ sumē bonitas. Dein
de iste soci⁹ reuerend⁹ petīt a me. vtrū s̄clusio
d̄ isto dānato p̄ me posita ḥdicat s̄cloni sue.
v̄l nō. Si nō. tūc imptinēter adduxi eā cōtra
s̄clusionē suā. Si ḥdicit ei. t̄c vt ipē ait opoz
ter q̄ ḥclo mea coincidat cū illa s̄clone quaz
ipē i p̄mo suo p̄ncipio im̄pbabat. Illa aut̄ cō
clusio quā ipē in p̄mo suo p̄ncipio im̄pbabae
posuit. q̄ dānā⁹ poss̄z manere dānāt⁹ i volū
tate. nō obstatē q̄ fieret beat⁹ i intellectū. t̄ h̄ su
ne suspēsione intellect⁹ i volūtatis. ḡ etiā ego
debo i mea s̄clone istd ponere absq̄z istaz po
tentiaz suspēsione. z
Eld istd p̄mo dico q̄ cō
clusio p̄ me h̄ posita ḥdicit s̄cloni ist⁹ reuerē

di soci⁹. q̄ sic ptz. q̄. peri hermenias. p̄pō s̄tio
nes modales d̄ p̄mo ordie ḥdicūt p̄polō ib⁹
d̄ tercio ordie. z
S̄ vt ptz cuiuslibet i tuēti q̄ for
matiōnē t̄ ordinē modalitū p̄positōnū cogno
scit. ḥclo quā ego posui ē d̄ p̄mo ordie moda
litū. ḥclo s̄d̄ quā ipē ponit est d̄ tercio ordie. ḡ
t̄c. z
S̄cō dico q̄ nec i dīcto n̄ i scripto isti⁹
reuerēdi soci⁹ t̄ mḡri app̄uit istd moderamē
qđ nūc apponit. s̄. q̄ ḥclo quā ipūḡuit suppo
nat potētias nō esse suspēsias mō q̄ ego pono.
Etiā ex p̄cessu suo hucisqz oppōsitū app̄uit
Q̄ q̄uis i p̄mo meo p̄ncipio ipē p̄sonalit̄ sue
graſuerit. t̄ ibidē audierit. q̄ totū fundamētū
mee ḥclonis accepi ex eo. q̄ d̄ p̄t̄ potētias aīe
suspēdere mō p̄dicto. t̄n ipē i suo sc̄dō p̄ncipio
resumpli t̄ ḥclonē meā tāqz ḥcloni sue p̄riā.
Et iō ista q̄stio q̄ mō q̄rit v̄z mea ḥclo ḥdi
cat sue ḥcloni. p̄ nūc n̄ habuit locū. z
S̄. si iste
soci⁹ voluit isto mō ḥhere suā ḥclonē. puta q̄
solū esset s̄a sup̄posita cōmuni dei inflūetia. t̄
nullā suspēsione facta in aīe hūane potētia. tūc
in ordinate p̄culit suā ḥclonē. Q̄ p̄positio q̄ n̄
est s̄a nisi sit ḥcta. si absolute ac simp̄l̄ p̄fert
absq̄z ḥtentib⁹. tūc n̄ est s̄a. nec est ordinate p̄
lata. z
S̄ iste soci⁹ ponēdo suā ḥclonē absolute
te aīe. q̄ simp̄licit est ip̄ossible t̄ ḥdictōez im
plicat t̄c. t̄n addit istud p̄tractū qđ mō ad
hibere videt. s̄. sup̄posita cōmuni dei inflūetia
t̄ nullā suspēsione facta i aliqua potētia. ḡ t̄c.
z
P̄. si q̄s diceret. q̄ simp̄l̄ est ip̄ossible t̄ ḥ
dictōez ip̄licat stupā eē i igne vna tota dīe. et
t̄n n̄ cōburi ab igne. sic dices fassū enūciaret.
ḡ sili rōe ḥclo ist⁹ reuerēdi soci⁹ v̄det i vita
te desicere. Antecedēs patz. q̄ d̄ posset absq̄z
om̄i ḥdictōe stupā i igne existētē p̄seruare
ab om̄i cōbustione q̄dū sibi placeret. Eōse
quētia etiā ptz a sili. q̄ sic ḥclo ist⁹ soci⁹ s̄a
si addunt sibi p̄dicta ḥctua que p̄ nūc v̄det
adiūgere. sic etiā p̄positio accepta in isto aīte
est s̄a si addunt sibi silia ḥctua. Nā sup̄posi
to q̄ nullā fiat suspēsio in potētia acciua ip̄i⁹ ig
nis. t̄ in potentia passiua ip̄i⁹ stupē. t̄ om̄ia
relinquant suis naturalib⁹ cursib⁹ sicut nūc.
tūc im̄possible est stupā manere in igne per
tempus vniū diei t̄ nō cōburi. Sicut igit̄
hac veritate non obstatē ista. p̄positio est fal
sa si absolute p̄fert absq̄z additione iam dicti
contractui. sic a simili. quāvis cōclusio istius
reuerendi soci⁹ s̄a adhibito p̄dicto ḥctuo
t̄n absolute plata modo q̄ ipē p̄culit eā in tre
bus suis principiis p̄cedentib⁹ v̄det sim
pliciter esse falsa. z
P̄. illud qđ d̄ poss̄t me
diantē aliquā subtracōe sue libere inflūetie.
D D D 4

In q̄stio
migrī petri.Respōsio
thome.

hoc nō debet dici simpliciter impossibile et contradictionē implicare. Sed hoc in dānatū in sua voluntate miser et habente actualiter dei oculū. de p̄t clara visione diuine essentie i suo intellectu beatificare mediare aliquali subtraktione sue libere influentie. q̄z r̄c. Major videt esse nota de se. Minor patet ex dictis meis p̄cedentibus. Et etiā iste reuerendus locutus in ista noua inq̄litō videt ista minorē p̄cedere. Sed p̄clusio q̄ ex istis p̄missis sequit directe p̄dicit p̄clusione isti⁹ reuerendū locū et est formalit̄ cōclusio mea. q̄ p̄clusio mīca est vera. et p̄sequens p̄clusio isti⁹ locū est falsa. q̄z lex p̄dictoriaz̄ ē tal⁹ q̄ i quacūq; materia vna est vñā d̄ necessitate altera ē falsa. Dein de arguit iste reuerendus locū et magis p̄tra illud qđ dixi nō seq̄ ex dictis meis. q̄z immedia p̄ seipm nullo alio in generatione cause efficiēt̄. p̄currēt̄ possit causare odium sui i hoīis voluntate. Qz fm me de⁹ p̄t sup̄ plere causalitatē cuiuslibet cause secundū gene-
re cause efficiēt̄. q̄z de⁹ p̄t sup̄ plere causalitatē
cuiuslibet cause i genere cause efficiēt̄ respec-
tū ipi⁹ odij q̄ ipē de⁹ edidit. Lōsequuntia p̄t. qz ad oppositū p̄ntis sequit̄ oppositū antecedē-
tis. Sed antecedēt̄ assumptū ē p̄ me tanq; ve-
rū. qz p̄ ipm pbauī scđam partē antecedēt̄ il-
li⁹ r̄onis qua adduxit ad pbāndū p̄clusiones
meā. q̄z r̄c. R̄ndeō negādo p̄lequā. qz qz
uis de⁹ possit p̄ se ipm sup̄ plere causalitatē cu-
iuslibet cause secundū vt efficiēt̄. tñ nō p̄t sup̄
plere h̄mōi causalitatē vt deficiēt̄ est. et vt illud
qđ efficit̄ p̄ ipm poti⁹ debet dici delect⁹ q̄z effi-
ciēt̄. et maxime talis defec̄t̄ q̄ ē de genere mo-
ris. Sic aut̄ est in p̄posito. qz voluntas vt est
causa odij quo odit̄ de⁹: est causa deficiēt̄ ma-
gis q̄z efficiēt̄. nullud qđ vt sic efficit̄ magis est
defec̄t̄ q̄z effect⁹. Ideo de⁹ nō p̄t esse causa illius
odij nisi mediare voluntate creata q̄ p̄t deficere
et p̄sequens h̄mōi actū defectuolum elicere.

Ad p̄bationē dico q̄ falsūz assumūt̄. Nam
ad oppositū illi⁹ p̄ntis nō sequit̄ oppositū il-
li⁹ antis. nā antecedēt̄ intelligēdū est d̄ efficiē-
te vt efficiēt̄ ē. tñ nō vt deficiēt̄ est. et cui⁹ effici-
ētia nō est deficiētia. Ultimo qzū ad istā
p̄clōnē arguit iste locū? In illud qđ dixi deū pos-
sei intellectu hoīis dānatū causare effectū equi-
pollēt̄ illi⁹ effectū q̄ posset i ei⁹ intellectu cau-
sari ex p̄fecta cōplacētia voluntat̄. et cū h̄ pbā-
maiorē p̄positōez quā adduxit i tercio suo p̄n-
cipio h̄ istud eq̄polles. quā p̄positōez ego p̄-
tūc negauī. Et arguit sic. Nihil eq̄pollet p̄f-
ecta cōplacētia voluntat̄ qđ ē min⁹ ea: bonitatis
eligibilitate: virtute: et delectatōe. et est cōmune

malis. Sed om̄e se cōpatiēs cuī sūma miseria
voluntat̄ est min⁹ p̄fecta cōplacētia voluntat̄
bonitate: eligibilitate: virtute: et delectatōe. et est
cōmune mal. q̄ nihil se cōpatiēs cuī sūma mis-
eria voluntat̄ cōpollet p̄fecte cōplacētia volun-
tatis. Et ista p̄clo est maior supi⁹ p̄ me nega-
ta. q̄z r̄c. Major isti⁹ r̄onis p̄t. Qz nihil cō-
mune malis eq̄pollet ei qđ p̄uenit solū bonis
Sed p̄fecta cōplacētia voluntat̄ p̄uenit solū
bonis. Etiā illud qđ ē min⁹ altero n̄ eq̄pollet
ei respectu cui⁹ d̄r min⁹. alias ineque cōle
Pat̄z etiā minor. qz notū est q̄ d̄ me se cōpari-
ens cuī sūma miseria voluntat̄ ē cōmune mal.
Etiā notū est q̄ d̄ me tale ē min⁹ bonitate eligi-
bilitate: virtuositate: et delectabilitate q̄z p̄fecta
cōplacētia voluntat̄. qz p̄ h̄mōi cōplacētia cuī
sit beatifica excludit̄ oīis miseria. Prōp̄t qđ se
quit n̄ccio q̄ nihil causatū i dānato eq̄pollere
p̄t p̄fecta cōplacētia voluntat̄. Multa etiā
alia q̄ ad istā primā p̄clusionē adducit̄ iste so-
ci⁹ i isto arco suo p̄ncipio. qz ad p̄sens n̄ repto
qz ex p̄cedentibus meis dicti⁹ clare p̄t ad ea so-
luto. Ad istā igit̄ r̄oēz dicēdū q̄ accipiēdo
cōplacētia voluntat̄ causalit̄ mō. q̄ dīcū ē sup̄
l̄ p̄cessu terciū p̄ncipij tūc minorē assūpta n̄
est vñā. qz de⁹ in intellectu dānati homis p̄t de-
sua absoluta potētia causare talē effectū q̄ nō
est minor bonitate: eligibilitate: virtute: et dele-
ctatōe q̄z effect⁹ causa vñl̄ causalit̄ i intellectu
ex p̄fecta cōplacētia voluntat̄. Qz eo ipso q̄ talē
causalitas cōplacētia voluntat̄ ē de genere cau-
se efficiēt̄. vt supi⁹ dīcū ē. igit̄ de⁹ immedia
p̄t illū effectū efficiere p̄ seipm. Nec erit iste ef-
fect⁹ sic a deo causat⁹ cōis malū. qz posito p̄di-
cto casu. tūc ille effectus nō erit i malo fm q̄
mal⁹ est. h̄ erit i eo fm q̄ beat⁹ est. qz nō c̄sserit il-
le effect⁹ in p̄uersa voluntate illi⁹ hoīis fm quā
ipē est mal⁹ i dānatus. h̄ effect⁹ in suo intellectu
fm quā ipē est gloriosus et beat⁹. Et d̄ pbā-
tionē illius minoris dicēdū q̄ quānū illud
qđ se cōpatiēs cuī summa miseria voluntat̄ na-
turaliter et fm cursum cōmuncm sit cōmune
malis. et sic minus r̄c. tamen illud qđ p̄ diui-
nū p̄cise miraculū modo in p̄radicto copatiē
secū summā miseriā voluntat̄. nō optet q̄ sit
cōmune malis. nec qzū in se est min⁹ c̄sserit eli-
gibile q̄z effect⁹ p̄fecta cōplacētia voluntat̄. qz
visio dei cuī tali effectū cō delectabilē effectū
et. si si ei assisterz cō perfecta cōplacētia vo-
luntat̄. nec iñ ex h̄ remitteret miseria voluntat̄.
eo q̄ modo quo dictū p̄r̄: p̄a voluntas a
perceptōne omnī bonoz que de⁹ causarer in
intellectu penitus suspēndetur. Et hec

Contra re-
sponsionē
secundā.

Respoſio.

Contra re-
sponsionē
terciā.

Respoſio.

de p̄ma oclūsiōē isti⁹ socij ad p̄sens sufficiat.

Processus
primi prin-
cipij circa
secūdā cō-
clusionē.

Conclusio
migrī petri

Conclusio
fratris tho-
me ordinis
fici augu-
stini.

Ecūda cōclu-

sio isti⁹ reuerēdi migrī est hec.
q̄ simpliciter est impossibile et

ſdictiōē implicat beate frūtōis actū ſactuale

dei odiū ſiml esse i eadē volūtate. Q̄ ois h̄ns

actū brifice frūtōis est accept⁹ deo t est amic⁹

dei. S̄z null⁹ habens in ſua volūtate actuale

odiū dei est accept⁹ deo v̄l est amic⁹ dei. ergo ſi

idē h̄ ſiml in ſua volūtate haberet beata frūtōne

t actuale odiū dei. tūc idē h̄ ſiml eft ac-

cept⁹ deo: t nō eſſet accept⁹ deo. t eſſet amicus

dei: t nō eſſer amic⁹ dei. S̄z iſtud eſſe ſimpli-

citer impossibile. cū ſit maniſta ⌈tradictōnis

implicatio. ergo illud ex q̄ ſequit. l. beata frūtōne

t dei odiū ſiml eſſe in eadē volūtate eſſe

ſimpliſter impossibile. Hic oclūſiōē di-

recte nō ⌈tradico. ſz p tanto. q̄ iſte ſoci⁹ reue-

rend⁹ a volūtate pfecte deū odiēte videt de ne-

cessitate excludere omne delectationē. t mar-

ime delectatoe q̄ ſta eſſt in beata frūtōe. ideo

hm̄ ſoci⁹ dicit⁹ oppoſitū ego poſui. t q̄ ad h̄

ocluſiō mea eſſe hec. q̄ in volūtate dānat⁹ ho-

minis de⁹ p̄t d̄ ſua abſoluta potētia cauſare ta-

tā delectatoe q̄ ſta eſſe in beata frūtōe. nō ob-

ſtate q̄ i illa volūtate pmaneat pfectū ſactu-

ale dei odiū. Hac oclūſiōē pbo ſic. D̄ me

illud p̄ de⁹ q̄d h̄ ſo implicat ⌈tradictōez. ſz hu-

iū ſimodi delectatoe eci volūtate ſactualē t p-

fecte deū odiēte nō ſo implicat ⌈tradictōez. ergo

te. Maior e maniſta apud quēlibet theolo-

gū. Minor pbo. q̄ ſi implicare ſh̄ aliq̄ con-

tradictio. vel ſh̄ ſz p tanto q̄ talis delectatoe ne-

ceſſario tolleret odiū tanq̄ aliq̄ formalr ſibi

rep u gnās. vel p tanto q̄ ſalr remitteret odiū

t p ſeqn̄s nō poſſet eſſe odiū pfectū. Mon-

ratōe primi. q̄ ſquis amor t odiū r eſpetu ei⁹

dē obiecti ſm ſuū eſſe pfectū nō poſſint eſſe ſi

mul ſ ſemel in eadē voluntate. tñ delectatio t

odiū nō vident ſabere mutuā repugnatiā ni-

ſi ſit talis delectatio q̄ innascit ex amore illius

obiecti qd̄ odiū. S̄z de⁹ p̄ pdictā delectatoe

de q̄ poſui pſentē cōclusionē creare i illi⁹ hois

volūtate ſb ſōne ideali abſq; h̄ q̄ moueat illā

volūtate ad aliquē actū amoris ſb ſōne obie-

ctati. q̄ hm̄ ſoci⁹ delectatio n̄ videt ſabere repu-

gnatiā cu dei odio. t p ſeqn̄s poſcrit ſimil

eſſe in eadē volūtate. Nec rde ſcdi. q̄ hm̄ ſoci⁹

delectatoe creatā i illa volūtate poſſz de⁹ ſuſpē

dere cognitōez illi⁹ hois taliter q̄ nillo modo

pſipet a q̄ tantū donū delectatois recipet. t p-

cōsequēs deū nō min⁹ q̄ p̄i⁹ odiret. q̄ ſquis

h̄ magnū donū recipet ab aliq̄ que mortali-

ter odiret. tñ ſi hm̄ ſoci⁹ donū ignoraret ab illo

ſibi puenire que odit. tūc nō min⁹ eū odiret

poſt illi⁹ donū recipiōez q̄ ante. Etia ſato

qua iſte reuerēd⁹ ſoci⁹ adduxit p̄ ſua oclūne

nō eſſe p̄tra mc. q̄ ſquis ille q̄ habet actū beate

frūtōis formalr neceſſario ſit amic⁹ dei. q̄ ſi

talib ſit ac⁹ pfecte t p̄ ſumate dilectōis. tñ q̄

pdicta delectatio n̄ eſſet cauſata ex actū dilec-

tionis ſeu amoris. ſz ex actū creatōis. ideo n̄

eſſet neceſſe habentē talē delectatoe eſſe ami-

cū dei v̄l eſſe acceptū deo. q̄ ſi al' act⁹ nō eſſet do-

nū gr̄e gratū ſaciēt. ſz tantū modo gr̄e grat̄e.

S̄z iſta arguit pdict⁹ reuerēd⁹ ſo-

cū ſi migr̄ in ſcdō ſuo principio. t volens p-

bare q̄ iſta oclūſiō qua poſui implicet ⌈tra-

dictionē. ſupponit q̄ pdictū effectū que dico

deū poſſe creare i volūtate dānat⁹ hois cauſet.

i volūtate luciferi. t h̄ ſaciat eq̄ pfecte ſic cau-

ſar⁹ eſſe in beata v̄gine. Hoc ſuppoſito arguit

ſic. Quicūq̄ eſſe eq̄ pfecte beat⁹ ſic beata virgo

ille eq̄ eſſe accept⁹ deo t amic⁹ dei ſic beata v̄go

S̄z cauſu pdicto poſito lucifer eſſet eq̄ beat⁹ ſi-

cut ḡlioſa virgo. ḡ lucifer erit eq̄ accept⁹ deo t

amic⁹ dei ſicut beata v̄go. Et tūc p cōple-

mento elenchi ip̄e ad oppoſita p̄t arguit ſic.

Null⁹ dānat⁹ habēt pfectū dei odiū eſſe eq̄ ac-

cept⁹ deo t eq̄ amic⁹ dei ſic beata v̄go. ſz luci-

fer eſſe dānat⁹ t pfecte odiū deū. ḡ lucifer n̄ eſſe

eq̄ accept⁹ deo ſicut beata v̄go. L̄ oclūſiōes

iſtoz ſyllogiſmoz ſibi muſuo ſdicūt. tñ vt

ip̄e ait ambe ſequunt ſe dictis pdictem mee cō-

clusionis. ḡ dicta i illa oclūne implicat ⌈di-

ctionē. Hic dico q̄ iſta ſdictio n̄ ſequit ex

dictis meis. Ad pbatōez dico q̄ minor pmi

ſyllogiſmi n̄ habēt ex dictis meis. Dato ei q̄

de⁹ ſb ſōne ideali i volūtate luciferi cauſet ta-

tā delectatoe q̄ ſta eſſe illa delectatio q̄ ſequit

actū frūtōis v̄ginis ḡlioſa. tñ ex h̄ ip̄e lucifer

n̄ eſſer beat⁹. q̄ ſibi deficeret omis act⁹ dīni

ne dilectionis. ſine qua dilectione nulla volū-

tas poſteſt vere eſſe beata. Sed beata virgo

habet perfectiſſimā dei dilectionē. t per cōle-

quē ſhabet v̄rā frūtōne. in qua cōſiſtit ſa-

beatiſtudo cuiuſlibet volūtatis ſōnalis crea-

ture. Deceptio ergo in iſto argumēto ex hoc

puenire viſderetur. q̄ iſte ſoci⁹ n̄ attendit q̄ ml-

to ſec⁹ eſſt loqui de delectatione de qua pcedie

mea conſiſtio. et de beata frūtōne de qua

procedit ſua conſiſtio. Quadruplex em pa-

renſ eſſt diſſerentia inter beatam frūtōne.

Et predictā delectationem. Nam h̄ ſi uſmodi

Processus
ſcdi princi-
pij circa ſe-
cūdā cō-
clusionē.

Petrus 5
concluſio /
nē thome.

Reſpōſio

thome.

delectatō si poneret non esset act⁹ dilectōis. s̄z esset act⁹ p̄ creatōe p̄duct⁹. Fruictio autē beata ē act⁹ p̄fecte & dūmata dilectōis. vt ē ipamēt p̄fecta & dūmata dilectō. Et ex h̄ sequit scđa differētia. s̄z h̄mōi delectatio nō esset act⁹ elicit⁹ ab aliq volūtate creatā. ita c̄m se h̄f et volūtates creatā respectū illi⁹ delectatōis receptiue q̄ tñ nō h̄rēt se respectu ei⁹ elicitue. s̄z beata fruictio ē act⁹ a volūtate beata elicit⁹. cū sit act⁹ p̄e dilectōis. Tercio differēt. q̄ h̄mōi delectatio n̄ causat̄ s̄b rōe obiectali a diuina bonitate obiectiue mouēte ipaz volūtate. q̄ sic iā dictū est ipa p̄ducere s̄b rōe idealī a diuina volūtate creatiue efficiēt. s̄z ecōtra act⁹ fruictiōis p̄fecte causal s̄b rōe obiectali a diuina bonitate ī ipa beata volūtate. Differēt etiā q̄rto. q̄ tal⁹ delectatio n̄ esset donū grē gratis faciens. s̄z solū ess̄z donū grē gratis date. et iō cōcabilis esse iūnico. s̄z beata fruictio cū sit act⁹ p̄fecte charitas c̄donū grē gratū facientis. et p̄ dñs illi hosti vel iūnico est cōcabilis.

Deinde arguit iste venerabilis soci⁹ h̄ illud qd̄ dixi. q̄ p̄dictā delectatōnez dē p̄t causare ī volūtate calr. q̄ tñ ille q̄ recipiet eā nō p̄cipiet a q̄ tm̄ donū recipiat. Q̄ frui est amore alicui inherere ppter seipm. s̄z null⁹ p̄t amore inherere ei que p̄lus ignorat. Et confirmat. Q̄ fruictio essentiali ordie p̄supponit cognitiōne. fruimur em̄ cognit⁹. quib⁹ volūtates ppter seip̄a delectata p̄qescit. vt ait beat⁹ aug. Ad istō p̄z ex p̄dic̄. q̄r dato q̄ ad actū btē fruictōnis qui obiectiue a diuina bonitate causal. et a volūtate beata elicit cognitio esset nccō p̄exigita. tñ ad recipiēdū supradicrā delectationē a deo creatiue p̄ductā. nō esset necessaria notitia ei⁹ a q̄ p̄ducere. M̄ta em̄ dona dē poss̄z in homiē creare. q̄ tñ h̄o aduerteret h̄o a solo deo pcedere. Etia posset dici q̄ quis fruictio p̄supponat cognitōe ordie essentiali. acci piendo ordinē esentiale p̄ ordie naturali qui ponit esse i rebo fm̄ potētia dei ordinata. tñ de us q̄ est istius ordinis & nature p̄ditor. de sua potētia absolute hunc ordinē p̄t imutare. Et iō sic accidēt ordie naturali p̄supponit s̄bam tñ diuina virtute p̄t esse sine s̄bstantia. sic q̄uis act⁹ fruictōis p̄supponat cognitōe ordie naturali. tñ h̄uc actū dē posset causare de sua absolute potētia i rōali alia absq̄ cognitōe p̄via. sic etia in plogo primi libri declarauit. Et ideo dato q̄ ista delectatio de qua pcedit mea p̄clusio esset v̄a fruictio. adhuc dē de sua potētia absolute posset ea z causare in alia nulla tñ cognitōe p̄via. ideo tc. Et q̄ dixi in istis

Petrus h̄
thomā.

Respoſto
thome.

Processus

duob⁹ principijs p̄clusiōneā positiā de p̄ terci⁹ p̄lin dicta delectatōe nō p̄tradicere directe p̄clusiōneā. cip̄ q̄ cōtra oni isti⁹ reuerēdi mḡri. quā ip̄e posuit d̄ beata lēdāz p̄clu fruictōe. igit ī tercio suo principio ip̄e vult ostē sionem

dere q̄ ego necessario habeā dictere p̄clusiōneā meā directe cē p̄tradictria sue p̄clusiōni. Et h̄ ondit ex trib⁹.

Primo q̄r ego vt ip̄e ait ī primo meo principio q̄n p̄tra dicta sua resūp̄si reduxi dicta sua ad tria pūcta seu ad trīs p̄clusiōnes. et posui tres oppositas p̄clusiōnes

Secundo q̄r vt iste socius ait ego ponēdo istā secundā p̄lusionē dixi. q̄ p̄ dei potētā ab solutā tota entitas & delectatio existēs in actu fruictōis & odiū ipsi⁹ dei simul possūt esse ī easdem volūtate. s̄z planū est q̄ rōta entitas & delectatio existēs ī fruictōe nō p̄t poni nisi ponat ipa fruictio. ergo p̄clusio mea fm̄ verba iā dicta directe videt p̄tradicere p̄clusiōni isti⁹ reuerēdi mḡri.

Tercio h̄idez p̄bat ex rōne mea. q̄r sicut ip̄e ait p̄ rōe mea iñfer p̄clusio q̄ directe h̄dicit sue p̄clusiōni.

Solutio.
Ad. 1.

Ad primū dico q̄ vez quidē est q̄ p̄clonē primā & terciā posui directe oppositā p̄me & tercie p̄clusiōni isti⁹ reuerēdi soci⁹. s̄z scđa p̄clonē n̄ posui directe h̄ sua p̄clonē scđa. s̄z maḡ h̄ sua inci-
dētia dicta. q̄b⁹ videbat innuere simplē esse imposibile volūtate p̄fecte dñi odientē h̄rei se aliquā delectatōe.

Ad. 2.

Ad scđm dico q̄ ego ī rescripto meo nō sic habeo. et si illa p̄ba inueniunt i cartula quā misi huic socio reuerēdo. sic bñ credo. q̄r eā cū festinatōe scripsi. ppter qd̄ p̄ba singla nō tm̄ limauit p̄t debui. et ad meū p̄positū h̄mōi p̄ba reducendo. dico q̄ li et nō debet ibi accipi copulatiue s̄z expositiue & act⁹ fruictōis nō deter ibi accipi formalit sed eq̄pollēter. vt sit sensus. rōta entitas et p̄ id ē delectatio existēns i actu fruictōis n̄ formalit s̄z eq̄pollēter accepto & odiū ipi⁹ dei p̄nt s̄l se cōpati i eadē volūtate.

Ad. 3.

Ad tertium dicēdū q̄ falliz assūmēt. Q̄r rōe mea debite plata nū q̄ p̄t iferm̄ p̄clō directe h̄dices scđe p̄clonē isti⁹ reuerēdi soci⁹. vt p̄t cūlibet meā rōe di- ligēter intuēti. Deinde iste reuerēd⁹ soci⁹ & mḡr dicit. si rato mea p̄cludit delectatōe illā creatā s̄b rōne idealī possēt esse cū p̄fecto dei odio. tūc p̄ eadē rōe p̄cluet q̄ act⁹ btē fruictōnis i eēsuo p̄fectissimo s̄l possit eēi eadē volūtate cū p̄fecto dei odio. Unde ip̄e arguit sic. Deus potest actu perfectissimū beate fruictōis causare i aliqua volūtate. et suspēdere iudiciū rōnis in tantū q̄ recipiens h̄mōi actum nō p̄cipiat a q̄ tale actū recipiat. q̄ p̄ facere q̄ aliq̄s i sua volūtate actu p̄fectū bēe fruictōnia

Instantia

Responso habeat. et tñ ipm̄ dñi odiat. **C**oñsequitā hanc eaz. **A**cedere ut ipse aut ppter ea q̄ posui i rōne mea. **D**icit etiā q̄ añs n̄ possim negare. **A**d istud dico q̄ hm̄i añs p̄stater nego. q̄ dato q̄ om̄ne iudicū rōnis de suspēderet. adhuc posito actu beate fructōis ppter dicto ipa volūtas p̄cipere obiectū circa qd talē actū eliceret. et a q̄ obiectū ad eliciēdū hm̄i actū moueret. **E**cus aut ē de illa delectatōe de q̄ sit mētio i mea p̄clone. ac etiā rōe. q̄ eo ipo q̄ talis delectatio a deo creative p̄duceret. et a volūtate n̄ elicere tur. nec obiectū ad eliciēdū volūtas moueret. ideo suspēs rōis iudicio ipa volūtas n̄ lo mō posset expiri a q̄ recipere hm̄i delectatōnē. **E**tia hm̄i delectatio n̄ habet aliquā for malē repugnatiā ad odiū tei. ideo formando pdictā rōe d̄ hm̄i delectatōe. tūc acedenda est ɔntia. et vez̄ infert ɔsequēs. **S**z act̄ fructi onis ppter dicte habet formalē repugnatiā ad odiū. ideo pdictā rōe formādo d̄ fructōe ppter dicta sic formauit eā d̄ me pdict̄ socius reuerēd̄. tūc nihil valet pdicta rō. q̄ deficit i aecedēte et ɔntia et ɔsequēte. **I**sta igit̄ ratō q̄ in format iste soci n̄ est filis rōni mee. q̄ dato q̄ illa ɔntia formet i terminis p̄ me p̄cessis et positis. tūc ɔntia necessaria a vo aecedente p̄cedit ad vez̄ ɔns. **S**z i rōne formata p̄ istuz sociū reuerēdū absq̄ vlla necessitate ɔntie a fal so aecedente pcedit ad impossibile ɔna. iplicans formalē repugnatiā terminoz. **E**liq̄ **I**sta dixit iste reuerēd̄ loci in q̄rto lno p̄ncipio que ad p̄sens non repeto. q̄ eoz solutio patet ex p̄ia dict̄. **I**n om̄ibz em̄ illis q̄ iste soci reuerēdus i illo q̄rto p̄ncipio q̄tū ad istaz ɔclusionē d̄ me ponit semp supponit q̄ ex dictis meis sequat dñū posse actū beate fructōis formaliter et ppter acceptū causare i volūtate hōis. taliter q̄ illa hōn̄ illo modo p̄cipiat a q̄ causet talis act̄. **F**undatū istī dicti trahit ex h̄ q̄ ego dixi superī q̄ dē dabsoluta sua potēcia p̄ suspēdere intellectū ne aliquid cognoscat de his q̄ sunt i ipa volūtate. **P**onit etiā q̄ deus d̄ sua absoluta potēcia p̄ causare actū fructōis beate i volūtate beata nulla cognitione p̄ via i intellectu. **S**z istis duobz suppositū adhuc n̄ sequit̄ aliud ɔsequēs qd̄ soci reuerēd̄ mitī p̄tra me inferre. s. q̄ dē possit actū beate fructōis ppter loquendo de fructōe causa re iñ aliq̄ volūtate. taliter q̄ illa volūtas penitus n̄ p̄cipiat a q̄ hm̄i act̄ causet. q̄ sic dixi iñ r̄missione pcedet. dato q̄ dē causaret actū fructōis i volūtate. et intellectū suspēderet ab om̄i cognitione. adhuc volūtas p̄cipet et exp̄is

ret obiectū a q̄ moueret ad eliciēdū talē actū. **I**n pl̄ em̄ se habet p̄cipere q̄ cognoscere. quia q̄uis potētie appetitiue n̄ cognoscat. tñ dñ mouent a suis obiect̄ necessē est ut hm̄i obiecta percipient.

Ercia ɔclusiō

processus p̄imi prīcipij circa terciā ɔclu sionē.

ɔclusiō terciā petri

Istī reuerēd̄ dñi et ingrīē. q̄ im̄ possibile est. simpliciter et p̄licat ɔtradictionē. naturā alicuī dānata hōis ipa manēte dānata assumī i vnitatē diuini suppositi. **O**r illud est simpliciter impossibile q̄ posito i esse sequit̄ simpliciter impossibile. **S**z isto posito i esse sequit̄ simpliciter impossibile. **M**aior patet. Probat minor. q̄ om̄es act̄ assumpte nature ppter cōmunicationē idiomātū attribuunt̄ diuino supposito assumēti. **S**z dānata blasphemāt̄ deū: et odiūt̄ ipm̄. igit̄ si deus assumēre naturā dānata hōis ipa manēte dānata repugnat iuste iusticie et dignitati. q̄ t̄. **P**istā ɔclusionē confirmat iste reuerēd̄ so et̄ sic. **D**ē nō p̄t illud qd̄ repugnat iuste iusticie et dignitati. **S**z deū i vnitatē suppositi assumēre naturā alicuī dānati ipa manēte dānata repugnat iuste iusticie et dignitati. q̄ t̄. **M**aior est nota. **M**inor probat. q̄ diuine iusticie et dignitati repugnat supbū cuī supbia semp ascēdit. et blasphemū cuī malicia temp accret̄ ad sumū honore assumēre. **S**ed dānata manēte dānata sic ē supbū q̄ eī supbia semp ascēdit. sic ē blasphem̄ q̄ eī malicia sp̄ accret̄. et assumēre naturā creatā ad vnitatē diuini suppositi est ipaz ad sumū honore assumere. q̄ p̄ talē assūptōne ɔsticū caput totū creature. q̄ dñū naturā alicuius dānati ipa manēte dānata assumēre i vnitatē diuini suppositi repugnat diuine iusticie et dignitati.

Sz istā ɔclonē posui directe ɔdictoriā. s. q̄ n̄ impossibile nec p̄licat ɔditionē deū assūmēre naturā dānata hōis ipa manēte dānata ad vnitatē diuini suppositi. **O**r illd̄ n̄ ē impossibile q̄ posito i ē nullū sequit̄ impossibile. **S**z posito q̄ dē aliquā naturā dānata assūmēre ad vnitatē diuini suppositi ipa manēte dānata nullū ex h̄ seq̄et̄ impossibile. **I**sta ad p̄sens alit̄ iñ p̄ba nisi r̄nēd̄ iñ statu istī reuerēd̄ soci q̄to mēt̄ p̄bare q̄ ad istud positī sequat̄ impossibile. **N**uadā etiā alia rōe adduxi p̄ istā ɔclusionē iñ p̄mo meo p̄ncipio. quā cū replicatōnibz facit p̄tra eā et cū meis responsiōnibz ad p̄sens causa breuitatis omittit. ne

ɔclusiō thome or dinis sane cti augu.

Responso. attedie lector p̄sent̄ ventilatōis.

Ad. 1. Ad p̄mā igit̄ rōes isti⁹ reuēdi loci dicēdū. q̄ minor n̄ est. Ad p̄batōes dicēdū q̄ licet aliq̄ dāna ti blasphemēt̄ deū. tñ m̄teriū dānat̄ q̄ n̄ blasphemēt̄ deū. sic pat̄ i oīb̄ illis q̄ deceđūt̄ i so lo originali p̄cto q̄ q̄uis n̄o patiant̄ penā sen sus. tñ talr̄ sunt dānat̄ q̄ patiunt̄ p̄petua pena dāni.

Ad. 2. Etia illi q̄ deceđūt̄ i actuali mortali p̄cto q̄ patiunt̄ penā sensus t̄ dāni. q̄uis si bispis derelici blasphemēt̄ deū. t̄ odiant̄ ipm̄ deū. tñ de⁹ q̄n̄cūq̄ sibi placuerit p̄t̄ i ipsi suspēdere omnē actū odij t̄ blasphemie. t̄ oīs alte ri⁹ indecētiae. Ex q̄ patet q̄ si de⁹ assumeret na turā dānat̄. p̄pt̄ h̄ n̄ esset nccē hm̄oi natu ra blasphemare x̄u v̄l̄ odire. nec p̄ dñs deus odiret deū t̄c.

Processus sc̄i princi pi circa ter cia p̄clonē

Ad. 1. Ad sc̄m̄ nego minorē. Ad p̄bationē patet p̄ iā dicta. q̄ si de⁹ assumeret aliquā naturā dānat̄. tūc hm̄oi natura n̄ pos set elicere aliquā actū indecētiae. q̄ de⁹ suspēde ret tale naturā assūpta ab executōe ciuissi bet act⁹ iliciti inq̄tū aliq̄ mō cederet ad irre uerentia dei.

Ad. 2. H̄z̄ ista arguit p̄dict⁹ soci⁹ t̄ ingr̄ reuerēdi in sc̄do suo p̄ncipio. Et p̄mo reducit p̄dictas suas rōes. q̄s dicit ex iā dict⁹ minime fore solutas.

Q̄ adhuc sequit̄ q̄

talib dānat̄ assūpte sit ad maximū t̄ lūmū honorez. t̄ q̄ sit caput oīs creature.

Sc̄dō dicit q̄ ego vitādo vñū incōueniēs p̄ p̄dictā r̄n̄sionē euiderēt̄ incido in aliud incōueniēs. q̄ seqr̄t̄ q̄ de⁹ esset dānat̄. t̄ istud n̄ est mi n̄ incōueniēs q̄ illud q̄d volo vitare ex mea r̄n̄sione. s. q̄ de⁹ odiat̄ deū. t̄ de⁹ blasphemēt̄ deū.

Lōsequit̄ patet. q̄ cū lūpponat̄ q̄ talib h̄o assūpte maneat dāmat̄. igit̄ ppter cō municatoe z̄ idiomatū seqr̄t̄ deū assūmetē cē dānat̄. q̄d esset n̄imis absurdū.

Ad. 3. Ad p̄mū dicēdū q̄ neutra illaz rationū dclūt̄ dclūt̄ onē isti⁹ reuerēdi loci. Q̄ dclūsio sua eq̄pol let h̄uic p̄positōi. N̄o est possi bile aliqua na turā dānat̄ assūmi i vnitatē diuini supposi ti.

Ista patet. q̄ ambe sūt de tertio ordine modaliū p̄positionū. Hec aut̄ eq̄pollēt h̄uic vñi uersali negatiue. Nullā naturā dānat̄ ē pos sibile assūmi i vnitatē diuini suppositū.

Q̄ p̄ positio in q̄ p̄ponit negatio signo p̄ticulari af firmat̄. facit eā eq̄pollere sue z̄tradictorie.

H̄z̄ aliq̄s t̄ null⁹ z̄tradictūt̄. q̄ de⁹ p̄mo ad vñi mū dclūt̄ isti⁹ reuerēdi loci eq̄pollēt h̄uic vñi uersali negatiue. Nullā naturā dānat̄.

possibile est assūmi ad vnitatē diuini supposi ti.

Lū igit̄ rōes sic solū p̄bent d̄ tali dānat̄ q̄ actuali blasphemēt̄ t̄ odit̄ deū. n̄o posse al sumi ad vnitatē diuini suppositū. pat̄ q̄nullā

suaz rationū p̄bat suā p̄clonē. q̄ dclō ē vñi salioz q̄ p̄positio p̄bas cā. M̄ltē em̄ d̄ facto sūt nature dānate. q̄ n̄ blasphemēt̄. nec odiūt̄ deū. sic p̄t̄ de ill̄ q̄ in solo p̄cto originali dec̄sse rut̄.

Etia d̄ absoluta dei potētia de q̄ h̄ agit̄ i p̄posito fieri p̄t̄ q̄ nec lucifer nec aliq̄s alius dānat̄ odiat̄ v̄l̄ blasphemēt̄ ipm̄ deū. cū deus possit omnē talē mentē taliter suspēdere q̄ n̄ de blasphemēt̄ nec de aliq̄ alia indecētia vale at cogitare. id t̄c.

Ad p̄batōes q̄ dicit q̄ ta lis dānat̄ assumeret ad lūmū honorē t̄ sti tucret caput oīs creature. nego vñtūq̄ Sicut em̄ si fili⁹ dei assūp̄t̄ humāna naturā d̄ ali q̄ mliere peccatrice. ipa i p̄ctis suis manēte. n̄ ppter h̄ tal mliere esset assūpta ad lūmū hono re. nec sibi debet̄ tal honor q̄ p̄nūc debet̄ geni trict̄ dei marie. sic si de⁹ assumeret naturā ppter sua p̄cta dānata. n̄o ppter h̄ tali nature debet̄ d̄iure lūm⁹ hono. Et sic dato q̄ de⁹ assu meret naturā lapidis. ppter h̄ lapidetas n̄o esset caput oīs creature. sic nec naturā dāna ta si a lūpposito diuino esset assūpta. ppter h̄ p̄st̄tuerec caput ceteraz creaturez.

H̄z̄ aut̄ naturā lapidis possit assūmi ad vnitatē diu ni n̄ lūppositi. h̄ p̄bauili. iij. dist. iij. arti. i. z̄ibi d̄ r̄ndi ad motiuā opposite opinionis.

Ad. 2. Et iā dicit q̄ de⁹ esset dānat̄. dico q̄ esse dānat̄ p̄dicari d̄ deo denoīatione qdā extin seca. n̄o repugnat nec ip̄licat aliqua z̄tradicti onē. Sic em̄ n̄ obstatē q̄ de⁹ dicit̄ vita oīm̄ beatē viuētū. t̄ sit essentiali vita. tñ ppter cō municationē idiomatū denoīatōe extin seca dicit̄ moriu. ppter delicta n̄fā. t̄ de⁹ q̄ est pu r̄us ac̄t̄ dicit̄ passus s̄b p̄cō p̄ylato. t̄ pena morti dānat̄. sic si de⁹ assumeret naturā dānata. ip̄ denoīatione extin seca nibil i ip̄o reg liter ponēt̄ diceret dānat̄. n̄o obstatē q̄ ip̄le sit i ip̄o realiter t̄ essentiali sal. t̄ enā consu liter sal. oīm̄ saluandoz. Quid em̄ magis re pugnat q̄ sal. dicit̄ dānat̄. q̄ vñodūt̄ mortua. Si em̄ vna istaz p̄dicatiōnū vñdūt̄ tūc magis viderec sibi repugnare et mecum q̄ esse dānat̄. q̄ p̄cē moriu magis recubat vñdūt̄ q̄q̄ res a suo eīc̄q̄ p̄esse dānat̄. n̄a dicit̄ in a tū p̄supponit̄ esse. Lū igit̄ esse sit p̄p̄gnare q̄ ip̄ teo. t̄ p̄p̄gnare d̄ ip̄o p̄dicet̄. vi pat̄ i glo sa sup ill̄ s̄bō Exodi. 3. q̄ dixit dñs ad mo len. dic filijs isrl̄. q̄ est misericordia ad vno. Et ibi dē ait de⁹. Ego sū q̄ sū. Igit̄ si aliq̄ repugnat̄ t̄a esset i p̄dict̄ appellatōib̄. n̄ic̄ magis repugnat̄ deo q̄ diceret̄ moriu. q̄d dānat̄. Qd vñicuiq̄ rei magis videc̄ repugnare t̄a p̄dicatiōnū

quo magis distrahit illud qd hmoi rei e ma
gis centiale et ppriu. Sed esse quenit deo essen
tialiter et ppruissime. Multa etiam alia ex eppla
possent adduci ad istud ppositum ex dicto beati
aug. q ait. Infirmitas mudi deo ipsius ut pa
nis esuriret. fons vite sitaret. vire infirmaret.
et vita eterna moreret. Per quamcumq; viam iste
reuerendus socius onderit mihi n ec iplicito eoz
dicto i iste noiatib; p dñilez viam ego ostend
dam sibi n ec pugnaciam i isto pdicato q diceret
de eodanat. Et p dñis ptez dñlo pncipal. s. q
possibile est aliquam naturam damnata assumi ad
vnitatem diuinam suppositu. qr h e possibile: q po
sito in eec nullu seq; impossibile vt repugnas. vt
ptez ilib. poy. Sed isto posito nec nullu sequitur
impossibile vt repugnas. vt ptez ex pdictis. g. tc.

Processus
tertij pnci
pi circa ter
cia dñlone

Instantia
prima.
Respsio.

Sed ista arguit pdice ruerendus socius et
magis in tertio suo pncipio sic. Illa appellatio q
derogat diuino honori intm q n p dñ deo pfer
ri sine blasphemia magis repugnat deo q illa q
extollit ei sapientem benignitate. Sed deu esse da
natu n p dici sine blasphemia. Et illa pdica
ta q ponunt i autoritate tra i aug. extollit dei
sapientem benignitate. g. tc. Hic nego minorem
qntu ad pma pte lui. qr dato q de assuineret
naturam damnata hois. tuc quis eec damnatu deroga
ret dignitati illi assupite humanitas q rone
sue culpe esset damnata. tñ in illo derogaret di
gnitati diuine. eo q dñ deo hmoi pdicatio n
ficiat rone alicui intrinseci et p se. Iz solu extri
sece et qsi p accidens. Propt qd casu pdicto po
sito. tuc absolute loquendo ista ppositio q dicit
de eodanat esset fallia nisi adiungeret fin assu
ptam humanitatem. Sic etiam p nuc ista n e ha. de
e mortu. nisi expmat vt sbinelligat fin assu
ptam humanitatem. et h p tanto. qr esse mortuum pdi
catu dñ deo nihil mihi ut vt distrahit de vita q
est de. et q quenit deo intrinsece. Iz isolu distra
hit vitam assupite humanitas. sic pdicto casu po
sito eec damnatu nihil distraheret seu minueret
salutem et brieudie intrinsece deo quenire. sed
solu tolleret salutem humanitas assupite. Et cu
dicit scda pteminoris q pdicata i autoritate
angustini posita extollit dei sapientem benignita
te. sic dico i pposito. qia dicto casu posito. tuc
eec damnatu extinseca denoiatore dñ deo pdicatu
extolleret dei omnipotencie maiestate. qr p hmoi
pdicatoez nobis insinuare q de oia p q sim
pliciter n implicat hdictoez. et maximc i pmo
mo dicidi p se. qr mlti. et magni doctores te
nent. q dei omnipotencia etiam se expedit ad illa q
hdictoez implicat i secundo modo dicidi p se
seu penes secunduz modu pseiratis. Sed

qr dixi superi rindendo ratib; isti reuerendus
socius. q de possit si veller naturam damnata su
spendere ab omni actu blasphemie et cuiuslibet
alteri indecerie. Et otra h dicit iste socius q
istud no est ad ppositum. qr clusio sua suppo
nit sic ipse ait. q talis assupite maneat blasphemus
et q no suspedit ab actu cuiuscumq; inde
centie. Et h vt ait etiam ego i dñlone mea debeo
supponere. alias clusio mea no dicteret co
clusioni sue. Scdo q ad h ipse petit a me.
veru necesse sit deu suspendere tale damnatu ab
actu odij et blasphemie. vt no. Si ence. tuc
causa isti necessitat dñe oñdere. Si no est
necessse. tuc de poterit ipm assumere absq; tali
suspensione. et p seque ns vt iste socius mihi impo
nit ego habeo concedere qd hucusq negauit.

Ad primu dico q salutem reuerentia isti socius
nec ex suo dicto. nec ex scripto patere potuit q
clusio sua tm deberet intelligi dñ talib; damnatus
q actualiter deu odiut et blasphemat. qr ipse ab
solute i duob; suis pncipib; pcedebit p pte
lit et scripsit hanc clusione modo q superi est ex
pissa. Et qr vi sic ista clusio ad pla se extredit
q pbat de assupite in duab; suis rōib;. ideo
dixi in scdo meo pncipio q neutra suaq; rati
onu pbat sua clusione. Nam minor vtricuq;
pbat deo in q sit metio de blasphemio. vt telli
git vniuersaliter dñ omni damnato. et tuc est falsa.
vt patet ex pdicatis. vt restringit pncise ad tales
damnatus actualiter deu odiete et blasphematez
et tuc minor est pncipalior dñlone. et p seque ns
nihil cludit. qr i illa figura clusio est vnu
uersalior quacumq; pmissaz. Ad secundum dic
du q ad ista inquisitione ego no teneor rindere.
qr ad ostendendu q rōes isti reuerendi socii no
cocludat suam dñlone. sufficit mihi q de possit
suspeditare tale damnatu ab omni actu cuiuslibet
indecerie. Etia dato q no esset ncc deu su
spedere hmoi damnatus. ppter hos no opteret
me coedere aliqd qd hucusq negauit. sic iste
socius mihi iponit. qr licet hucusq no affirma
uerim deu posse assumere naturam damnata actu
aliter blasphemate et odiete deu. h tñ hucusq
explicite no negauit. Pro nuc tm dico. q pruis
q talis natura assuppta esset ad vnitatem diu
ni suppositu. tuc ncc esset ea suspedit ab omni
actu mortal pcti. qr si supposito est agere. vt
videt dicere phs. i. methaphi. tuc cu illa na
tura qd i est assuppta no possit agedo inniti
alteri supposito qd diuino. igit si illa natura ali
qd ptem comitteret. tuc hmoi ptem diuino
supposito esset attribuedu tanq; pncipio qd.
quis ab illa damnata natura pcederet tanq; a

Respsio.
Ad. I.

Ad. 2.

Instantia
secunda.

Instantia
tertia.

Responso.

Principio q. Id est in actu q. reduci in natura tam
q. in principio q. reduci in suppositu tantum in
principio qd. Istud autem implicaret hoc dictum. qz
si deus peccaret. tunc deus non esset pura bonitas. et
per dominum deus non esset deus. Ut ergo dixi q. taliter natu-
ra damnata non assumetur ad summum honorum. non
constitueret caput omnium creature. Igis sum iste
probatus iste socius reverendus sic. Deus creatura q. as-
sumitur ad esse deum. illa assumitur ad summum hono-
rum. Sed pro dicto casu positivo tunc h. damnatus
assumitur ad esse deum. cum assumatur ad esse divini
suppositi. q. assumitur ad summum honorum. Etiam
verum erit dicere. q. illi nature assunta subiecta est
omnis creatura. et per dominum ipsam erit caput omnium creature.

Ad istud dico q. creaturam assumi ad esse deum
per duplicitate intelligi. Uno modo q. taliter assumi-
tur ad esse deum. q. cum h. assumitur ad esse gratiae et glori-
ficie plenitudinem istomodo esse. Alio modo q. taliter
assumitur ad dei esse. q. tamen ab eo separatur et excidiatur
esse gratiae et glorie. Primo modo procedo maiorem. Sed
secundo modo nego eam. Quid si dei filius recipere metet et
corpem modo q. accepto fuit in gloriosa genite. est summa
honoris. tamen si iste deus accepto ab iniuste se-
pararent. tunc in modo feliciter dignus et honorabili-
us esset dei filius recipere mette et non corpe. q. cor-
pore tamen mette. ut p. p. beatum augustinum. de scita
vaginitate. sic in proposito quis assumi ad esse
divini suppositi modo q. sicut assunta humanitas
domini nostri ihesu christi. cum inclusione plenitudinis gratiae
facientis et glorie beate ac omnis beatitatis continente
lit assumi ad summum honorum et dignitatem. tamen
ubi hec ab iniuste separantur. tunc assumi ad maiorem
honorem q. sicut assumi sine his ad esse deum denomi-
natione extrinseca nihil ponere formaliter ipsa na-
tura assunta. Quod cum honor sit exhibitus reu-
rente i. testimonium virtutis. ut p. i. ethica. sequitur
q. ille ad maiorem honorem ab ipso deo assumatur.
cui per hunc assumptum maior virtus concitat. Sed
quoniam predicate assumptum ab iniuste separantur. tunc
maiorem virtus concitat ei qui assumitur ad esse gratiae et
glorie absque assumptione ad esse divinam plenitatem. q. econ-
uerio. q. assumitur ad esse gratiae vel glorie sine eo q. p.
assumatur ad esse divinam plenitatem ad maiorem hono-
rem assumitur q. econuerio. Immuno si bene penitentibus
istius ratione. hinc casu predicate positivo illa natura
damnata non solus non assumetur ad summum ho-
nore. verum etiam ad tantum honorum assumetur. q. p.
illa virtus a deo assumente sibi concitat. Et per
hanc p. p. q. nec caput omnium creature possit separare
nec aliquis creatura sibi esset subiecta. q. per se loqui
de illa creatura aliquid ab ipsa recipere. nec aliquis
super ceteras creature a deo sibi collata est pos-

testas. Secundum autem est de natura assunta a verbo
divino. q. hoc christus morte sua liberavit nos a
morte eterna. et clauit oportet homines ad Iugum patrum
omnes restauravit angelorum rum. etiam illi homines
assumpto data est a deo omnis preceps in celo et in terra. ut
ipse metu faciat Martini. v. l. c. ideo ille homo
biliter et merito dicitur et est caput totius creature.
q. deus per dandum illi homini omnem praeceptum exalta-
vit illum et dedit illi nomine quod est super omne nomine
ut in nomine ihesu omne genu flectat celestium terre-
strium et infernum. ut et apostolus ad philippi. h. Nullus
autem talium daret illi natura damnata. igitur dato q.
assumetur a diuino supposito. tamen ex hoc non consti-
tueret caput omnium creature. Deinde arguit
iste socius inquisitio sic. Postquam taliter damnatur esset
assumptus. vel maneret in eadem damnatione in quo nunc est
vel non. Si dat primus. tunc maneret eodem modo
blasphemus et odiosus deum post assumptionem sic ante
assumptionem fuerat. cuius oppositum habet per ea q. p.
dixi. Solequuntur p. t. q. magna pars damnatio
ipsius damnati persistit in eius puerula voluntate q. odit
et blasphemat deum. Si dat secundus. tunc debet ostendere
modo et causa. q. in modo et quare talis damnatus
manet damnatus mutetur in sua damnatione. Ad
istud dico q. sic est duplex beatitudo secundum. s. es-
sentialis et accidentalis. sic est duplex damnatio
reproborum. ppter quod rationabiliter post sustineri. q. p.
dicto casu positivo talis homo maneret eodem modo
damnatus post assumptionem sic sicut fuit anno assumptionem
quoniam ad damnationem essentialiter. sed non quoniam ad da-
nationem seu pena accidentale. talis enim pena est
mutabilis. sicut etiam beatitudo accidentalis quoniam di-
citur mutari ex aliis nouis eventibus. Et igitur
pena seu damnatio puenies ex actibus reproborum
post mortem elicitorum reducat ad penam accidentalem
ideo non obstat q. talis damnatus maneret in eadem
damnatione essentiali. tamen post hoc non maneret eodem
modo blasphemus et odiosus deum post assumptionem a diuino supposito. Ultimum quoniam
ad processum tertium sui principij arguit iste socius sic.
Natura damnata assunta a diuino supposito
accordatio cessat ab omni actuali indecessitate in agen-
do. q. necessario cessat ab omni actuali indecessitate in
essendo. Sed actualis damnatio non est sine
actuali indecessitate in essendo. q. in tali natura as-
sumpta necessario cessat ab omni actuali damnatione.
Ad istud pertinet q. p. p. principia assumpta in
maiorem p. p. non est ipsa. q. aliquid esse pertinet
et separare assumptam nature quod repugnat intrinseco
plena assumptam. Natura enim assumpta habet esse
per se unigenitus passibile et mortale. sed plena assumpta
est simpliciter necessaria esse purus actus et omnino
imortalis. Sed nullum agere pertinet et separare nature

Instantia
quarta.

Responso.

Instantia
quinta.

Responso.

assūpte qđ repugnet psonē assūmēti. qz vt dī
xi superi⁹ idē agere qđ dūenit nature vt pnci
pio q. h̄ cōuenit supposito cui natura innitit
genes esse suppositale rāq̄ pncipio qđ. t̄ ideo
nō cessat natura assūpta tāta nccitate ab om̄i

Processus
arti pnci
p̄ circa ter
cīa p̄clonē
Instantia
prima.
arguit sepedicē soci⁹ t̄ mḡ i q̄to suo pncipio
t̄ pmo & ea q̄ dixi i pma solutoe pcessus p̄cie
pcedētis dīci em̄ ibi q̄ pdicto casu posito tūc
q̄uis eē dānatū derogaret assūpta nature ho
norū t̄ dignitatī tñ i nullo derogaret dignitatī
psonē assūmētis eo q̄ esse dānatū n̄ pdicaret
de psonā assūmētē rōne alicui⁹ intrinseci. Sz so
lū extrinsece t̄ q̄si p̄ accidēs cū additōe vel ex
p̄sa v̄l s̄ intellecta illi⁹ assūpte nature. **L**o
tra istō arguit sic. Om̄e qđ v̄ificat d̄ aliq̄ sup
posito rōne nature cui⁹ est suppositū. h̄ verifi
cat de ipo rōne alicui⁹ sibi intrinseci. Sz pdi
cto casu posito. tūc esse dānatū verificat de di
uino supposito rōne nature cui⁹ est supposi
tū. ḡ illo casu posito. tūc esse dānatū verificat
de diuino supposito rōne alicui⁹ sibi intrinseci. Minor patet p̄ me. Probat maior. qz ois
natura est intrinseca supposito cui⁹ est natura

2. P̄. arguit iste soci⁹ q̄ om̄iho sit absurdū cō
cedere h̄ac p̄positōez. de⁹ est dānat⁹. qz om̄is
dānat⁹ est cū deformitatem culpe t̄ est fili⁹ ire t̄
eterni exilij. Sed ista dicere deo vel de aliq̄
diuino supposito nimis absurdū esse videt.

Respoſio.
Ad. 1. Ad primū dicēdū q̄ licet maior sit v̄a lo
quendo de natura p̄pria alicui⁹ suppositi. tñ
ista maior cū sua p̄batōe simplicit est falsa lo
quēdo d̄ natura aliena a supposito eterno t̄ p̄
liter assūpta. Et qz minor n̄ est v̄a nisi isto se
cūdo mō q̄ maior euidenter est falsa. iō nō seq̄t
p̄clo. **Ad secundū dicēdū** q̄ q̄uis maior sit
v̄a loquendo de eo q̄ est dānat⁹ formalis t̄ intri
sece in sc̄ipo patiēs pena iustā sue dānatōis.
tñ nō est v̄a loquendo d̄ eo q̄ dicit dānat⁹ tātū
modo qdā extrinseca denotatōe. Sz posito
casu pdicto. tūc q̄uis natura assūpta essz dā
nata p̄mo mō. tñ suppositū assūmētō nō dice
re dānatū n̄i sc̄o mō. vt pat̄ ex dīc̄ supi
us. iḡ q̄uis ex isto argumēto sequat. q̄ illa
natura assūpta esset p̄cto deformis t̄ inaculta
ta. ac filia ire t̄ eterni exilij. nihil tñ de his cō
uincere inesse diuino supposito h̄mōi natu
rā assūmenti. Deinde qz ego dīxi q̄ si talis
natura dānata assūmeret a diuino supposito.
tñ p̄pt̄ h̄ non assūmeret ad summū honorē. t̄
h̄ p̄ rāco. qz q̄n assūmi ad esse grē t̄ glic̄sc̄pat
ab assūmi ad esse diuine psonē t̄ econverso. tūc

Ad. 2. Ad secundū dicēdū v̄a loquendo de
formis effectib⁹. tūc maior est v̄a. Sz nō ad p̄
positū. qz vt sic p̄cessa maiori t̄ minori nō pl⁹
habet in p̄clone. nisi q̄ esse deū i trib⁹ diuīs p̄
sonis est nobili⁹ t̄ maioris honoris t̄ dignita
tis. q̄z esse gratū put est effect⁹ grē derelict⁹ in
q̄cūq̄ creatura. qz esse deū formalis nō dūenit
alicui⁹ creature. Sz solū vñi deo q̄ est p̄t̄ t̄ fili⁹ et
spūstanc⁹. Propter qđ om̄es illatōnes q̄ se
quunt sūt false. qz nihil formalis d̄ esse dei est ī
creatura assūpta. ideo si ab illa creatura assū
pta excludit esse grē t̄ esse ceteraz formaz ad
dignitatē spectatū. tūc illi⁹ creature assūptq̄n
cōpetitū honor. Si aut̄ vna formaz
dat esse p̄mo mō ei qđ denotat. t̄ alia sc̄o mō
tūc maior p̄positio nō est v̄a. qz nō optet q̄ q̄
lis est ordo inter formā t̄ formā. q̄ talis sit or
do inter effectū vñi⁹ forme t̄ effectū alteri⁹ for
mē. supposito q̄ effect⁹ vñi⁹ forme accipiat p̄
prie t̄ formalis. t̄ effect⁹ alterius forme accipiat
large. puta ex cuiusdā alteri⁹ ad ipm̄ dūcēde
cui tal effect⁹ dūenit p̄prie. Usū nihil prohibet

Instantia
secunda.
assūmētō idē agere qđ dūenit nature vt pnci
pio q. h̄ cōuenit supposito cui natura innitit
genes esse suppositale rāq̄ pncipio qđ. t̄ ideo
nō cessat natura assūpta tāta nccitate ab om̄i
actuali idēcētia i eendo q̄ta nccitate cessat ab
om̄i actuali idēcētia i agedo. Sz ista itēz
arguit sepedicē soci⁹ t̄ mḡ i q̄to suo pncipio
t̄ pmo & ea q̄ dixi i pma solutoe pcessus p̄cie
pcedētis dīci em̄ ibi q̄ pdicto casu posito tūc
q̄uis eē dānatū derogaret assūpta nature ho
norū t̄ dignitatī tñ i nullo derogaret dignitatī
psonē assūmētis eo q̄ esse dānatū n̄ pdicaret
de psonā assūmētē rōne alicui⁹ intrinseci. Sz so
lū extrinsece t̄ q̄si p̄ accidēs cū additōe vel ex
p̄sa v̄l s̄ intellecta illi⁹ assūpte nature. **L**o
tra istō arguit sic. Om̄e qđ v̄ificat d̄ aliq̄ sup
posito rōne nature cui⁹ est suppositū. h̄ verifi
cat de ipo rōne alicui⁹ sibi intrinseci. Sz pdi
cto casu posito. tūc esse dānatū verificat de di
uino supposito rōne nature cui⁹ est supposi
tū. ḡ illo casu posito. tūc esse dānatū verificat
de diuino supposito rōne alicui⁹ sibi intrinseci. Minor patet p̄ me. Probat maior. qz ois
natura est intrinseca supposito cui⁹ est natura

assūmēt ad esse grē t̄ grē est maioris dignitatē
q̄ assūmēt ad esse diuine psonē. **L**o tra ista ar
guistē soci⁹ sic. Qual est ordo int̄ aliquis for
mas. talē ordo int̄ effect⁹ formales h̄mōi for
mat⁹. Sz inter deitatē t̄ grē est talis ordo q̄
deitas est maioris dignitatē q̄ grē. ipa em̄ est
sūma dignitatē t̄ honoris respectu cuiuscūq̄
creature. q̄ eē deū qđ est act⁹ formalis deitas est
m̄ltō maioris honoris t̄ dignitatē q̄ esse grē.
qđ est act⁹ formalis p̄ ipi⁹ grē. t̄ p̄seq̄ns etiā p̄t̄
q̄ois creatura assūpta ad esse deū ē assūpta ad
summū honorē. qz est assūpta ad esse sūmū. t̄
ad tale esse qđ ē summī honoris t̄ dignitatē

Pater etiā ex ecōde q̄ creatura assūpta ad es
se dei separat⁹ ab ecō gre assūmēt ad maiorē ho
norez t̄ dignitatē. q̄ illa q̄ assūmēt ad esse grē
separat⁹ ab esse dei. q̄z oim̄ oppositū supi⁹ af
firmavi. **S**pater etiā ex h̄ q̄ tal' natura assūpta
esset caput toti⁹ creature. eo q̄ essz assūpta
ad esse tale qđ ē sūmū honoris t̄ dignitatē. pu
ta ad esse deū. **E**t h̄ firmat⁹ sic. De⁹ ē caput
toti⁹ creature. Sz ille hō assūpta esset de⁹. q̄ il
le hō esset caput toti⁹ creature. **A**d primū
dicēdū q̄ te effectib⁹ formaz possūm⁹ dupl̄
loq̄. Uno mō put realr t̄ formalit̄ dūenit ei
qđ denotat sim̄ tales formas. sic aliquis dīcit es
se sapiēs qz formaliter habet i se habitū sapie.
Alio mō put dūenit ei appellatiue p̄p̄t̄ cō
sunctōez ad qđdā alteri⁹. sic qñqz music⁹ dīcit
edificare p̄pter h̄ q̄ ars musicē i ecōde supposi
to est dūcta arti edificatorie. **E**t tūc ad for
mā argumēti dicendū q̄ pmo mō loq̄ndo de
formaz effectib⁹. tūc maior est v̄a. Sz nō ad p̄
positū. qz vt sic p̄cessa maiori t̄ minori nō pl⁹
habet in p̄clone. nisi q̄ esse deū i trib⁹ diuīs p̄
sonis est nobili⁹ t̄ maioris honoris t̄ dignita
tis. q̄z esse gratū put est effect⁹ grē derelict⁹ in
q̄cūq̄ creatura. qz esse deū formalis nō dūenit
alicui⁹ creature. Sz solū vñi deo q̄ est p̄t̄ t̄ fili⁹ et
spūstanc⁹. Propter qđ om̄es illatōnes q̄ se
quunt sūt false. qz nihil formalis d̄ esse dei est ī
creatura assūpta. ideo si ab illa creatura assū
pta excludit esse grē t̄ esse ceteraz formaz ad
dignitatē spectatū. tūc illi⁹ creature assūptq̄n
cōpetitū honor. Si aut̄ vna formaz
dat esse p̄mo mō ei qđ denotat. t̄ alia sc̄o mō
tūc maior p̄positio nō est v̄a. qz nō optet q̄ q̄
lis est ordo inter formā t̄ formā. q̄ talis sit or
do inter effectū vñi⁹ forme t̄ effectū alteri⁹ for
mē. supposito q̄ effect⁹ vñi⁹ forme accipiat p̄
prie t̄ formalis. t̄ effect⁹ alterius forme accipiat
large. puta ex cuiusdā alteri⁹ ad ipm̄ dūcēde
cui tal effect⁹ dūenit p̄prie. Usū nihil prohibet

Respoſio:

III. 2

effectum forme min^odigne, put est realiter & formaliter comunicari alicui, esse magis eligibile qz sit effectus forme magis digne, put hmoi esse etius attribuit alicui denotacione qdā extrinseca propter punctiones ad qdā alterū cui hmoi effectus seu actus quenit formaliter & proprie. Et ex isto patet qz illud qdā secundo infert iste loci nō est ver, qz quis gratia minoris dignitatis qz deitas, in qz grā realiter & formaliter cōicat suū effectū subiecto qdā informat, deitas aut nō cōicat formaliter suū esse in nature quā assumit, sū solū cōicatoe idiomatis & extrinseca denotacione put tal natura est punctiona diuino supposito cui proprie & formaliter ipsa deitas cōicat suū esse, ideo si assumi ad esse grā, & assumi ad esse dei ino supradicto ab iniucē separant, tunc ille qz assumere ad esse grā magis esset honorandum qz illc qz assumere ad esse dei. Nam intrinsece in isto qz assumere ad esse ipsi dei nihil ponere qdā esset dignum honore. Et p idē patz qz nō sequit illud qdā iste socius tertio infert, s. d eo qdā est esse caput totū creature. Ad affirmatio nē dicēdū qz de proprie nō dicit caput creature qz caput dicit esse eiusdem ordīnū cū ceteris membris seu cū illis quoz dicit esse caput, ppter qdā nobilissima creaturaz debet dici caput respe cteū ceteraz, & qz humanitas domini nři ihu xpī est nobilissima creaturaz, qz si nō km̄ esse natura re, tñ km̄ esse grā & glie, & km̄ prātem a deo sibi collata in ipso realiter & formaliter existente hu manitas xpī excedit omnē creature. Iō xps etiā km̄ qz hō est caput oīs creature. Ecōuer so aut esset d illa natura dānata, qz talis esset as sumpta qz penitē careret dei grā nec dignifica ret aliquid prate sibi a deo collata qz ceteris pesset creaturis. Ultimum iste socius reuerēdū arguit hō illud qdā supi dixi, qz talis dānata postqz assūptū esset a diuino supposito, nō maneret cōdē mō dānata, qz ad penā accidentale qz quis maneret eodē mō dānata, qz ad dānationē seu penā cōntialē. Et arguit sic. Si qdā mi nus videt inesse inest, & illud qdā magis, sū in nūs videt qz ille hō possit manere dānata dā natōne cōntialē qz accidentali, qz cōntialis dā natio est maior & reformior qz accidental, sicut etiā beatitudo cōntialis ē pfectior beatitudine accidentali. Dabo etiā qz maneat dānatio es tial, tū videt qz maneat odii & blasphemia, qz sic beatitudo cōntialis p̄cipaliter p̄sistit i fru itione seu dilectionē dei, sic dānatio cōntial vi det p̄cipaliter p̄sistere in odio & detestationē ipi dei, qz sic intendendo ego video & incidere i illud qdā volo vitare. Ad primum dicendū qz

Instantia
tertia.

Responso.

Ad. I.

minor n̄ est vā. Ad p̄bationē dicēdū qz quis dānatio cōntialis sit maior qz accidentalis p ut veraqz p se accipit seorsū, in qz accidentalis pena seu dānatio reprobor p̄supponit dānatio nē cōntialē, igit rōne p̄supponit si maneret accidental dānatio, maior maneret reformitas qz si maneat sola dānatio cōntial. Etia supposito qz maneat sola cōntialis dānatio, nulla ex hō implicat p̄tradictio sic implicare si maneret talis accidentalis dānatio, qz pueniret ex eo qz talis dānata actualē deū odiret & blasphemaret, qz sicut supi patuit tales actus nō elice rent ab aliquo supposito nisi diuino, qdā esset hō dictio, qz suppositū odies deū n̄ posset esse lūme bonū, nec p se qns diuīmū. Ad scđm nego p̄sequentiā. Ad p̄bationē dicēdū qz dānatio cōntial p̄sistit i duplii pena, Quaz vna dī pena sensus, & alia pena dāni. Pena fclus p̄ncipaliter p̄sistit in afflictōne ignis infernalis, qz pena dāni p̄sistit i carētia visionis diuīe cōntialie, ac i carētia fructōis diuīe bonitatis. Et ideo dato qz aliquo dānata nō odiret deū, ad huc posset pati dānataōez cōntiale, qz ad talē penā seu dānataōez sufficit ignis infernalis cū diuīe visionis ac fructōnis carētia. Quā visionē ac etiā fructōne nobis cōcedat in patria beato & ipē de gloriōsus qz viuit & regnat in secula seculoꝝ Amen.

Ad. 2.

Ontra duos
alios socios reuerēdos resūpsi i p̄ncipibz isti lecture, qz in dicta hō nolo scribere, nū qz ad illa pūcta que quibusdā meis dīcti in plogo p̄mi libri vidē tur repugnare. Duo em reuerēdi socij vni formiter posuerūt hāc p̄clusionē, qz de sōrē entis infiniti est subiectū in theologia viatoris. Et qz ista p̄clusio repugnat his qz circa subiectū theologie dīxi i plogo p̄mi libri qz sti one p̄ma, ideo motiua istoz lociōz & meas re plicationes ac r̄missiones breviter hō pona, vt ex coz lectura vitas eoz qz dīxi in plogo magis elucescat. Iā dicta autē p̄clonen vñ istoz p bat sic. Sbillo p̄ceptu de est subiectū in mīa theologia qz est p̄ximior p̄mo & p̄fectissimo p̄ceptu. S3 p̄ceptu cōfiniti est hmoi, ḡ zc. Maior patz, qz i p̄ceptibz ordinatis ille p̄ce p̄tē p̄fectior qz est p̄mo & p̄fectissimo p̄ceptu p̄ximior. Pater etiā ista maior p Anf. in lib. monologion, ubi p hō qz de est illud qz maius cogitari nō p̄t, demōstrat omes vitates theologicas de subiecto theologie. Illud autē est

frater Jo
hannes de
carmelo.

Difinitio infiniti. Probat etiam minor. qz circumscrips oibz attributis a diuisa entia. qz ipsa sola relict a adhuc ipa remanet infinita.

2 theologia nra e d deo sibceptu pfectior quae d deo possum i via hre. Szceptu infiniti e hmoli. g zc. Maior enota. Probat minor. Et pmo q ad h qceptu entis infiniti sit nobilior. Qz ille qceptu e nobilior et pfectior p que superior natura. f. ipa deitas distinguunt ab inferiori scilicet a natura creata. Sz talis distinctio sit solu pceptu infiniti. qz i alijs qceptibus natura diuina queit cu creatura. Scda probat ista minor q ad h. qceptu infiniti sit nob not in via. qz a restoreles istu qceptu probat queire ip si deo i. vii. phisi. et in. xl. metha. Szista deo nec i se nec i suis motuibus videt posse stare. Igit pmo argua directe h ista decon. Secundo pceda h ei motuua. Quatu ad pri mū arguo ex his q superius dixi in plogo sic.

1 Si deo sibroe entis infiniti esset subiectu in nra theologia. tuc ista scientia esset infinita. Esequis est falsum. g zans. Falsitas pntis patz. Quois habitus formaliter pfecties subiectu finitum. Nccario e finitum. Sz scientia nostre theologie est habitus formaliter perficiens nostrum intellectu possibile q e subiectu creatu et finitu. g zc. Eolequeta pbo. Quillud qd specificat ab infinito fm q est infinitu h nccario est infinitu. Sz si deo esset subiectu in nra theologia sibroe entis infiniti. tuc nra theologia specificare tur a re infinita fm q est infinita. qz scientia specificat ab obiecto accepto fm roez formale sib q subiectu i ipa scientia. Et h affirmo sic. Quicq; adequate infinito h nccario est infinitu. Sz q libet scientia adequate suo obiecto accepto fm illa roez sib q subiectu ea. Propt h acem adequate non enim ples scientie habet p subiecto eadē res sub eadē subiectali roe accepta. qz eadē res accepta sib alia et alia subiectali roe possit esse subiectu i alia et alia scientia.

2 P. fm istu soscium deus sibroe deitas no pte esse subiectu i theologia via toris. et h p rato. qz sib sone deitas de est incoprehensibilis a viatore. Et isto arguo sic. Propter qd vnuqdz tales et illud mag. vt patz. i. posterior. Sz ro deitas ppter h est incoprehensibilis a viatore. qz includit roez infinitat seu roez entis infiniti. g si deo ppter incoprehensibilitate no pte esse subiectu i theologia viatoris sibroe deitas. tuc eqli roe vt maiori no poterit esse subiectu i theologia viatoris sibroe entis infiniti. g zc. Ad primam rationem isti soci dico qz ista ratio est nimis trucata. ppter qd no solu no habet existentiam. vez etiam modica habet op/

parentia ad inferendu pclusionem ab isto socio intenta. Ad formam in argumentu dico qz maior est falsa. supposito q ille accepte sibos q dicit primor pmo no sit min in coprehensibilis qceptu pm. Hoc em posito si pm et pfectissimum accepte no pte esse ro subiectalis roe entis incoprehensibilitatis. tuc pari roe nec secund. Sic aut est i pposito. qz accepte entis infiniti no est min in coprehensibilis qceptu deitas. que coceptu iste soci et etiam scot que in h seqe appellat acceptu primu et pfectissimum incoprehensibile a viatore. Qz aut accepte dei sib roe entis infiniti no sit min in coprehensibilis a viatore qz sib roe deitas. qz uis pateat ex iā dicens. tñ ad hoc istud pbo sic. Qn cuqz aliqui due rones sic se habet q qcqd coprehendit sib una. h nccario coprehendit sub alia. tuc si una illaz est incoprehensibil et altera. Sz qcqd coprehendit sib roe deitas. h nccario coprehendit sub roe entis infiniti. loquendo de infinite no molis sib pfectois sic loquimur i pposito. g zc. Maior pte. Minor pbo. qz si aliquid coprehendere sub roe deitatis qd no coprehendere sub roe entis infiniti te ro infiniti no eet ro infiniti. qz h e de roe infiniti qz sibi no possit fieri additio. eo q no possit cogitari aliquid mai eo. Etia probatio illi majoris nullu euidentia facit de ista majori. qz concessu q ille accepte sit ceteris acceptibus pfectioz q est pfectissimo acceptui primor. tñ ex h no habet q de sub illo acceptu sic subiectu theologie nisi aliud dicat. Scda probatio cu hoc q no est ad ppositu etiam assumit falsuz. qz mlt estant virtutes theologie q sunt simpliciter in elemos strabiles. Etia n considerat ans. osa i libro monologion q sunt in theologia demostrabilia. g anselm no demonstrat ibi p illa p positione omes virtutes petas i theologia. sic cut afferit illa probatio. Etiam minor isti pme rois no videt esse roa. qz acceptui pfectissimo et positivo primor esse videt accepte positivu. qz accepte priuatu seu negatiu. Sz accepte pme virtutis et pure bonitatis sume amabilis est accepte valde nobilis et positivu. accepte autem entis infiniti est accepte priuatu. vt iste soci inferi i suis dicens ponit. g acceptui deitas q est cocepte pfectissimum et positivu. primor esse videt accepte puri boni sume amabilis qz accepte entis infiniti. Etiam probatio illi minoris cu h pmodicu videt esse ad ppositu assumit n solu impossibile sib etiam incopossible. Qz n solu oibz pfectoibus attributibus circumscripsi a diuina esentia. vez ec una sola pfecto ab ea circumscripta. tuc diuina eentia n maneret diuina eentia. t

Ad. 2.

Bene i re nec intellectu. q; ut patz v. metha. S itelligit noie dñie eentie qd pfectu o; pfecto ne hñs pfecto es oim generz. Dato ec p ipossi bile r;co possibile. q; circulscripta diuia eentia oib; pfecto ib; ipa diuia eentia maneret. tñ ip sa n maneret ifinita. q; si maneret ifinita. vñ h ec ifinitate molis. r; h n. q; apd oem vez ite lectu r;ca theologicu q; philosophicu noie diuine eentie itelligit pur; ace; cares o; magistrine molis. Ull; h ec ifinitate pfecto is. r; h n. q; ipossible e; aliqd pceptu vt ens ifinitu ifinitate pfecto is. qd vt sic caret ifinitis pfecto ib;. Sz diuia eentia vt sic manes carceret ifinitis pfecto ib;. q; pfecto es attributales snt ifiniti. q; oes supponit a digna essentia. sic manete esse circulscripta. Ad scdm ddm q; maior n. videt ec ha. q; ro sbiecti theologie viatoris d; ec tal; q; ab o; yo theologo citer attingat. Sz aliq pceptu sunt tate pfecto is q; vix a pfectissimus theologis r; studiosissimus attingunt. Aliq etia pceptu sunt tate pfecto is q; solu i extasi me tis ab aliq; viri pceptatu spesalit attingunt g; n videt q; theologia nra sit d; deo s; pceptu pfectiori que d; deo possum; hre i via. sic assent i ista maior. ppositio. Etia minor n. e; ha q; pceptu positio circa idc sbiectu videt ee pfectior pceptu pnuatio. Sz mltos pceptu possitios possum; i via deo hre. q; sicut magne pfecto is r; eximie nobilitas. Possum; ei deu pceptu p modu glificatoris. pnu boni. summe amabil. veri diligibil. r; sic d; alijs mltis pcepti b;. q; pma ps minoris videt ec falsa. Etia pceptu dei s; roe entis ifiniti e; nob aliq modo iproportionat r; inco phesibl. vt p; ex pdceti g; ena scda ps minoris si debite accipit s; matoru videt deficere. Ad pbatoz pme p; illi minoris dd. q; maior n. e; vniuersalr ha. q; p pceptu iproducibil differt nata superior. s; ipa deitas ab o; creatu nata. r; in tal; pceptu n. e; pfecto is ceter pceptib; q; d; deo i via hre possum;. na hmoi pceptu ec p; hri d; q; libet ente phibito qd ipossible e; pdici ad ec. Etia minor illi pbatois e; simpli fia. q; nata diuia p; h; q; est ac; pur. pmu pncipi. ultimus finis. summu bonu. r; mltis alijs pceptib; distinguit q; qlib; nata iferiori. g; n solu distinguit nata superior ab iferiori p pceptu entis ifiniti. sic assumit minor illi pbatois. S; illi qd iste loci credit p sua dclone. q; n uq; scia iferior pbatoz sbiecti sciencie superioris. Sz ois sciencia huanius adiuuera e; iferior sa cra theologia. q; ro ifiniti illi qd pbato res. i sciencia huanius inueta. n p; erat o sbiecti in sa cra theologia.

Ead ad hec pre processus scdi pnci p. Tria fun/ damta cat melite.

dict soci mltu eleganter rindet i se cuo suo principio. In rnsionib; at suis vtis pncipali tribu fudamctis Quoz pmu c. q; pceptu entis ifiniti e; naturali cophebil a viatore. n at pceptu dei seu deitatis. r; loq; d; ifinito ifinitate pfecto is. Scdm fudamctu e; q; pbato isti pini. r; cistd p; ifinitu d; q; loq; mar i pposito pnuarie opponit enti finito. r; p; ns pceptu ei e; abstrahibil a reb sensibili b; mediate pceptu entis finiti. sic pceptu pnuarie oppositi e; abstrahibil mediate pceptu habit cui opponit. Cercu fudamctu e; q; bonitas dei r; cercra pdicata p me sup; allegata n dicut d; do i pmo mo diccdi p le. s; solu scdo Igil ut brev; trasea. pmo argua i ista fundamcta. Scdo onda z suis rnsionib; obiecto; mee n sultolute. Cota pmu g; fudamctu arguo sic. Qncuq; aliq; pdicatu adeqte pdicatu d; aliq; sbiecto. cu; dicto; exclusiva addita ad sbiectu. tc cuicuq; intellectui astat d; vi tate illi pposito; si a tasi intellectu pceptu pdicati e; cophesibl. pceptu etia sbiecti erit cophesibl. r; coto; si pceptu sbiecti e; icophesibl. pceptu pdicati erit incophesibl. Sz h pdicatu qd e; ens ifinitu ifinitate pfecto is. pdicatu d; deo adeqte cu; dicto; exclusiva addita ad sbiectu. r; d; vi tate isti pposito; astat intellectui viatoris. g; si pceptu entis ifiniti e; naturali cophesibl ab intellectu viatoris. seqt q; ab eod; intellectu pceptu dei ac deitas sit natrali cophesibl. r; coto; si pceptu dei e; natrali icophesibl. seqt q; pceptu entis ifiniti sit naturali icophesibl cur; oppositu assert p; m; fudamctu positu p istu sociu. Major patz. q; apd quocuq; itelle ctu pceptu pdicati eet cophesibl. r; pceptu s; pdicati eet in cophesibl. illi intellectui n. astar; de viitate illi pposito; seu pdicatu. q; tal; intellectu n poss; cogscere habitudine adeqtois illi pdicati ad h sbiectu. tpcisaz ac solitaria p ctio; isti sbiecti respectu isti pdicari. Minor etia e nota. q; intellectui viatoris astat de viitate isti pposito; q; dicst. sol; de; e; ens ifinitu pfecto is. Etia hmoi pdicatu pdicatu adeqte deo. r; d; solo deo. q; ois ver; de; e; ens ifinitu pfecto is. r; etia sol; ver; de; e; ens ifinitu pfecto is. g; ic. Id. pceptib; p se ordinatis. n pmu pceptu e; incophesibl. ncce e; scdm e; icophesibl. r; coto; si scds e; cophesibl. ncce est pmu e; cophesibl. Sz fm istu sociu. ac etia fm doctor e que in hac dclone seqt. pceptu dei tars e; pmu r; simplicissim pceptu d; deo forma

bil. et accept⁹ ent⁹ infiniti et accept⁹ scđ⁹ et int̄ ceteros proximor illi pmo acceptui. qz si accept⁹ ens⁹ infiniti ē naturalis cōphēsib⁹ a viatore. accept⁹ deitatis ent⁹ naturalis cōphēsib⁹. et eoūlo r̄c. Major p̄z. qz q̄nus i p se ordiatis accept⁹
accept⁹ pos sit abstrahibil⁹ a accept⁹ posteriori
in accept⁹ posterior n̄ ē abstrahibil⁹ a accept⁹
post. qz nccario supponit et includit eu. Mi-
nor ē nota apd istū locū. ac ec apd supdictū
3 Doctorē. sp. v̄l iste loci⁹ h̄loq̄t d̄ accept⁹ cor-
respōdētē cognitōi qz ē. v̄l d̄ accept⁹ correspō-
dētē cognitōi qd ē. Si pmo mō. tūc istd sūu
fundamētu penit⁹ ē fallū. qz accept⁹ deitatis q̄tū
ad cognitōe qz ē nō min⁹ h̄z mltō magis est
cōphēsib⁹ qz accept⁹ entis infiniti. Nā qz de⁹
ē. p se notū ē. vt aut dām. i pmo suo lib. H̄z ē ē
aliquid ens infiniti infinitate pfectōis: nō ē p se
notū. nā apd mltos phos ē negatū. et apd ali⁹
qz paucos ē cū magno studio iuestigari. Un⁹
cōiter supponim⁹ fuisse d̄ intentōe arest. et cō-
metatoris. qz de⁹ sit. et h̄z sūne ac certissime ha-
bitat eē. et in cōiter q̄rim⁹ vt̄z sucri d̄ intentōe
ipoz. deū ē ē infiniti ens. infinitē v̄tutis pfectōis.
Et mlti doctores tenēt qz h̄z fuit d̄ intē-
tione eoz. Ex qz manifeste p̄z. qz itellēctu viato-
ris n̄ min⁹. h̄z magis ē cōphēsib⁹ accept⁹ deita-
tis qz accept⁹ entis infiniti. t̄b q̄tū ad cognitō
nē qz ē. H̄z aut̄ loq̄t iste loci⁹ ac eria mgt̄
ei⁹ d̄ accept⁹ correspōdētē cognitōi qd ē. tunc
neut̄ istoz acceptru ē a viatore naturalis cōphē-
sib⁹. qz nullū istoz acceptru naturalis h̄re
possim⁹. nisi mediātē cognitōe accepta a sen-
sibili⁹ reby. s̄m qz cōcipit mediātē sui effe-
ct⁹ cognitōe. Lū iḡt null⁹ effect⁹ d̄ ucat in co-
gnitionē qdditatis et cōntic⁹ sue cause nisi sit ef-
fect⁹ adeq̄t⁹ h̄moi cause. t̄i reby sensibili⁹ n̄
lūs appear effect⁹ adeq̄t⁹ v̄tuti deitatis v̄l vir-
tuti entis infiniti pfectōis. nā tale effect⁹ opte-
ret eē infiniti. qz q̄z̄m̄ sit adeq̄ta. si vñ ē infi-
nitū et reliquū. iḡt sic isto mō viator n̄ pt na-
turalis cōphēdere accept⁹ deitatis. sic nec pote-
rit naturalis cōphēdere accept⁹ entis infiniti iſi-
nitate pfectōis. **L**otra scđm fundamētu ar-
guo sic. Impossibil⁹ est oppositū puartiū qd̄
cōgscit p habitū ē maioris entitatis. actuali-
tatis. ac itelligibilitatis. qz positū sibi oppo-
sitū. cui⁹ cōphēsione et cognitōe cōphēdit et co-
gnoscit h̄moi puartiū. H̄z ens infiniti iſi-
nitate pfectōis ē maioris entitatis; actualitatis
et itelligibilitatis. qz qdciqz ens finite pfectō
nis. qz ens infiniti pfectōis n̄ opponit puartiue
entis finito. nec ei⁹ accept⁹ habet mediātē cōce-
ptu entis finiti. sic accept⁹ puartois habet mei-

diare acceptu ipi⁹ habie⁹. sic dicit iste socius i
suo scđo fundamētu. **P**. nullū puartiū seu
nila puartio cōphēdit ille formaliter v̄l eminēt
oēm pfectōis positiū seu habit⁹ sibi opposit⁹.
Hz ens infiniti infinitate pfectōis cōphēdit
ī se oēm pfectōes entis finiti. t̄b v̄l formaliter
q̄tū ad ea q̄ dicūt pfectōes simpli⁹. v̄l eminēt
q̄tū ad ceteras pfectōes q̄ n̄ sit pfectōes sim-
plicif. qz tc. Major p̄z. qz puartiue opposita
sūt illi⁹ d̄ dictiōis. qz ois pfectio pheñes habi-
tui tollit a puartōe. igit̄ ī possibile ē qz cōphē-
dati ea. P̄z etiā minor. qz illd̄ cui deficit aliquid
pfectio. h̄z n̄ ē acceptibile ut ens infinitate pfectōis
Lotra terciū fundamētu arguo sic. **O**ce-
pt⁹ qdditatiū ipi⁹ deitatis nō pt h̄ri pfecte si-
ne accept⁹ sue bonitas. qz bonitas dei quenit deo
i pmo mō dicēdi p se et nō i scđo mō p modū
passiōis. Cōseq̄ntia p̄z. qz pfect⁹ accept⁹ q̄ est
accept⁹ diffinitiu⁹ rei ē abstrahibil⁹ ab oib⁹ cō-
ueniētib⁹ ipi⁹ rei in scđo mō dicēdi p se. Nā p
pria passiō n̄ ī gredit⁹ diffinitōes rei h̄bali⁹ leu-
sbe. vt p̄z. i. posterioz. z. vii. metha. iḡt p op-
positū si accept⁹ qdditatiū dei n̄ ē abstrahibil⁹
a accept⁹ sue bonitas. seq̄t nccio qz bonitas dei
h̄uēt sibi i pmo mō dicēdi p se et nō i scđo. sic
ppa passiō An̄s ec p̄z. qz si dat oppositū. tūc
poss̄ cogitari aliquid mai⁹ bonū q̄ sit illud bo-
nū qd̄ ē de⁹. Lōseq̄ntia ista pbat ex h̄. qz illd̄
capit et cogitat vt mai⁹ bonū cui⁹ bonitas talē
se h̄z ad ipm qz ipm n̄ pt cōcipi accept⁹ qddita-
tuo. nisi cōcipiat sua bonitas. qz illd̄ qd̄ pt cōcipi
accept⁹ qdditatiuo absqz accept⁹ bonitas. H̄z
falsitas p̄ntis p̄z. qz sic de⁹ illd̄ q̄ mai⁹ cogita-
ri n̄ pt. sic de⁹ ē tale bonū q̄ mai⁹ bonū n̄ pt cogi-
tari. **P**. illd̄ qd̄ ē d̄ intrinseca et formaliter rōe ali-
cui⁹ h̄z quenit ei in pmo modo dicēdi p se et n̄
i secundo. H̄z bonitas dei est de intrinseca et for-
maliter rōe ipi⁹ dei. qz tc. Major pater ex dictis
arresto. i. posterioz. Minor pto. qz om̄e ab-
solutū et aliter quenit enti simpliciter simpli-
ci est de sua formaliter rōe. H̄z bonitas dei est
quid absolutū; et realiter quenit deo q̄ est ens
simpliciter simplex. ergo tc. Major pater. qz
ente simpliciter simplici nihil simplici⁹ pt cogi-
tari. H̄z cuiqz rei quenit aliquid absolutū n̄
existē d̄ intrinseca rōe illi⁹ rei. illa re possum⁹
aliquid simplici⁹ cogitare. qz poterum⁹ cogi-
tare vñ et realiter se habentē q̄ om̄e absolutū
sibi realiter quenit est de intrinseca et forma-
li sua ratione. Etiam minor est nota quo ad
om̄es suas partes. H̄z enim bonitas dei sit
quid absolutū p̄z. qz om̄e illd̄ qd̄ est cōmūe
trib⁹ psonis h̄ ē absolutū i diuis. vt facit oēs

catholici doctores. **S**ed bonitas diuina est realis
vna omni trinu personarum in diuis. **D**icitur etiam bonitas
diuina realis deo & humat nullus sane metit negare
potest. **D**icitur etiam deus sit simpliciter simplex non solu catho-
lici verum etiam omnes yeri possunt. **H**is pri-
missis ostendit breuiter quod insiones illius locum non
sufficiunt ad collendum ea quae superius adducuntur. **A**stra eum
Ad primam enim meam rationem indeo ipse negat con-
sequenti. **A**d probatoque quod dicebatur. illud quod specifici-
cat ab infinito est in infinitum habens necessarium est in fini-
tum. rendet quod aliquid specificari ab altero potest dupli-
citer intelligi. **Q**uoniam modo ut a causa intrinseca et forma-
li. **A**lio modo ut a causa extrinseca et efficiente. **E**t isto
scilicet modo maiorum est falsa. **C**um igitur scientia specifici-
cat et subiecto isto secundum modum scilicet ut a causa extrinseca et
efficiente. id non optet scientiam esse infinitam sicut de sub-
iecto infinito sub ratione est infinitum. **C**ontra studiu-

**Respoſio
ſecunda.**

Contra re spōnsionē.

Si nec istud valet, quod respiciendo ea quod dixi
de primū fundamētu, tunc imēdiatē appetit quod h
fallū assūmīt cū dīctū quod p̄t̄ia m̄ea p̄cedat ab
eo quod min⁹ videt, quod si accipim⁹ accept⁹ corre
spōdentes cognitōi quod est, tunc p̄cedit ab equi
ad eque sine p̄ locū a simili. **S**i autē accipim⁹
accept⁹ corre spōdentes cognitōi quod est, tunc illa
p̄t̄ia p̄cedit negatiue ab eo quod magis videt
ad illud quod min⁹ videt quod cognitōe quod est ma
gis est nobis evidēs accept⁹ deitatis, quod cōcept⁹
enīs iſimiſ iſinītate p̄fectōis, ut p̄t̄ ex terciā
rē edicta de primū fundamētu. **E**t ex eodem
appetit quod fallū assūmīt iſi mīſiōne ad p̄baſōes

q̄ntie. q̄z q̄ntū ad pfectū pceptū correspōdētē cognitōi qd est. tūc sicut pcept⁹ deitatis n̄ cab strahibil⁹ p̄tute itellect⁹ agētis ab ip̄s r̄b̄ seniibilib⁹. sic nec pcept⁹ entis ifiniti ifinitate pfectio. q̄z isti duo pcept⁹ adeq̄te se h̄nt. vt p̄ ex p̄ma rōe h̄ p̄mū fundamētū. S̄z q̄ntū ad pceptū correspōdētē cognitōi q̄z est. tūc pcept⁹ deitatis h̄ cab strahibil⁹ p̄tute itellect⁹ agētis a r̄b̄ sensibiliib⁹. tñ min⁹ s̄z magis q̄z pcept⁹ entis ifiniti. Un̄ apl̄a ad Ro. i. loq̄is de cognitōe phoz quā habuerit de deitate. ondit eos hm̄oī cognitōez accepisse a creatur̄ dīcēt. Inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt itellecta p̄spiciunt. sempiterna q̄bz p̄t̄ ei⁹ t̄ deitas. Etia m̄gr̄ i p̄mo lib. dist. ii. ostēdit p̄ ml̄cas autori tates q̄ deitas cognitōez h̄re possum⁹ p̄ ima gine dei t̄ p̄vestigij. q̄ rep̄iunt i creatur̄. Ad instātiā quā duxi h̄ maiorē p̄me suerōis ip̄n̄ r̄ndet directe. s̄z solū n̄tit p̄bare. q̄ pceptus entis ifiniti sit cōphēsibil⁹ ab itellectu viatoris. Et h̄ arguit sc̄. Null⁹ pcept⁹ abstract⁹ a r̄b̄ sensibiliib⁹ p̄tute lumis n̄ri itellect⁹ agētis est incōphēsibil⁹ ab itellectu possibili viatoris. S̄z pcept⁹ entis ifiniti ē hm̄oī. ḡ r̄c. Maiorē nota. Probat m̄dr̄. q̄z pcept⁹ enī finiti ab strahib⁹. ḡ etiā pcept⁹ entis ifiniti. Hic dico q̄ minor ista ē falsatio qndo d̄ pceptū correspō dente cognitōi qd ē. Nec valet p̄batio. q̄z pcep dit affirmatiue de eo qd magis videt. ad illd̄ qd min⁹ videt. Nā pcept⁹ pfect⁹ t̄ qdditatiū entis finiti ē p̄portionat⁹ n̄rō itellectui. q̄ ē si nit⁹ t̄ limitat⁹. t̄ p̄m̄s naturalē loq̄ndo ip̄ē ē magis cōphēsibil⁹ ab itellectu viatoris. q̄z pcep t⁹ qdditatiū entis ifiniti. q̄ naturalē loq̄ndo ē ip̄p̄ortionat⁹ itellectui viatoris. S̄z si iste soci⁹ itelligit istā minorē d̄ cōceptū corre spōdētē cognitōi q̄z ē. tūc tota rōe pcessa iste soci⁹ nihil h̄z d̄ suo p̄posito. q̄z isto mō n̄ ha bet q̄ pcept⁹ entis ifiniti sit magis cōphēsibil⁹ q̄z pcept⁹ deitatis. cui⁹ oppositū ip̄ē intendit. Ad illd̄ qd dixi h̄ minorē p̄positōez n̄r̄ndet h̄z solū p̄bat suā minorē sic. Ille pcept⁹ ē p̄xi minor p̄mo pceptui qdditatiuo deitatis. q̄ ma gis exprimit illd̄ qd ē itrinsecū deitati. S̄z pcept⁹ entis ifiniti ē hm̄oī. tñ pcept⁹ sum̄ boni. q̄z sum̄mū bonū se habz ad deitatē sic passio. Istā minorē cū sua p̄batē nego. q̄z opossi t̄ ei⁹ p̄bau supi⁹ arguedo. Terciū fundamētū Deinde qn̄ p̄bau q̄ p̄batio minoris p̄me rōis isti⁹ soch̄ r̄uerēdi sp̄licat ip̄ossible t̄ icōpos sible. ip̄ē itez n̄r̄ndet ad motiū meū. S̄z so lā n̄tit p̄bare q̄ circulscriptis oib⁹ p̄fectōib⁹ attributib⁹ ab ipsa essentia diuina. adhuc

Resposta terça.

Eótra responſione

**Resposta
quarta.**

essentia diuina maneat infinita. Et arguit sic.
Illiud quod nihil intrinsece habet ab aliquo, et circumscripitu ab illis habet entitatem excedentem omnem entitatem finitam. Sed circumscripitu ab illis necessario est infinitum. Sed certa diuina nihil habet intrinsece a pfectoibus attributalibus, et circumscripta ab eis adhuc habet entitatem excedentem omnem entitatem finitam. g. r. Addit etiam iste socius sicut abstractentium non est mendacium.

Cotra eam.

Ad. i.

Ad primum dico quod minor est simplicitas falsa, quod quicunque vere accipit deitatem, ille accipit re includentem omnem pfectorem, ut pater etiam per auctoritatem. v. metha. ideo pfectio dei dicit ipsa substantia dei, et est quod intrinsecum ipi deo. Unum propter hunc in tima intrinsecorum dicit beatulus augustinus. quod deus est sine quantitate magna, sine qualitate boni, et sic de aliis diuis pfectoibus. Quia si dicat magnitudo bonitas, sapientia et omnes alie dei pfectores, sic sunt intrinseci ipi deo. quod non sunt qualitas vel qualitas, sed sunt ipsa ipsa dei. Tunc omnis pfectio sic est intrinseca ipi diuina certie, quod si pfecte deberet diffiniri ipsa diuina essentia, tunc in inclusionem omnis pfectorum exprimeret quod si substantia differeret deitatis, quod ipsa deitas habetur distinguere ab omni eo quod non est deitas.

Ita fallitur assumere in eadem minori cum dicitur quod deitas circumscripta ab oibz pfectoribus adhuc habet entitatem excedentem omnem entitatem finitam, quod ut supra probauit hunc pfectorum circumscriptionis a deitate, tunc non maneret deitas, et hunc non solu in re extra, sed nec in intellectu, quod si hunc per pfectoibus intellectus non posset acciper rationem deitatis. g. r.

Ad secundum dicendum, quod licet abstractentium non sit mendacium quod abstractum aliquod naturaliter prius a suo posteriori, sicut quantum a qualitate, tunc quod abstractum aliquod ab eo quod spectat ad suam substantiam, et est de sua diffinitate, tunc talis abstractione numerus caret mendacio. Sic autem est in pposito. g. r.

Ad illud quod dixi contra maiorem secunde sue rationis non respodet. Sed tunc probat quod accipit entis infiniti communiter a quolibet theologo attingatur. Et ratio sua punctualiter stat in hoc.

Quia accipit entis finiti attingit, quod et conceptus entia infiniti, quod priuatio cognoscit per habitum. Sed nec istud valet. Quia manifeste hic committit fallacia sequentis, ut patet ex dictis superius. Etiam hanc supponit quod ens infra inter pfectos opponit enti finito sic priuatio opponit habitui, cuius oppositum habet per pbaui procedendo contra secundum fundamemtum. ideo r.

Responso sexta.

nus circa idem subiectum sit magis pfectus quam conceptus positivus. Et arguit sic. Ille acceptus est pfectio; quod maior exprimit pfectio illius rei cuius dicitur esse acceptus. Sed acceptus priuatio quoniam exprimit maior pfectio. Ita patet, quod quoniam acceptio anima humana esse ens immortale, pceptio ipsam acceptum priuatum, tunc per hunc acceptum, imagis exprimit pfectio, ale quam acceptum est ea conceptu positivo. Nec istud valet. Quia minor est simpliciter falso. Nam acceptus priuatus per se nullam exprimit pfectionem, quoniam per accidentem exprimat pfectionem habens quem priuat. Ad probationem dicendum quod conceptus entis immortali non est conceptus priuatus. Nam sicut grammaticus loquendo negatio negatoribus facit affirmatores quod due negationes faciunt unam affirmationem, sic priuatio priuatoribus naturaliter loquendo, dicit positionem. Cum igit conceptus entis immortalis exprimat priuationem seu negationem priuationis, puta negationem mortis quod est priuatio vita, ideo acceptus quod accipit anima esse ens immortale est acceptus simpliciter positivus. Ad illa quod dixi contra probationem predicte minoris respodet iste socius dices, quod quoniam dicit natura superiori solidum distinguenda natura inferiori per conceptum entis infiniti, tunc ipse uteretur de acceptu quidditatiu*m* tu*n*. Cum igit conceptus improductibilis et conceptus summi boni et ceterorum de quibus in statim mea procedunt non sint accepti quidditatiui. non quoniam per conceptum improductibilis et summi boni, natura superior distinguit ab inferiori, tunc adhuc stat ista virtus, quod natura superior solu distinguatur a natura inferiori per conceptum entis infiniti, referendo licet solu ad acceptum quidditatiu*m*. Sed ista ratio primo deficit, quod non saluat ipsum dictum isti socii. Nam ipse absolute dixit sine praecognitione ad conceptum quidditatiu*m* quod natura superior solu distinguat a natura inferiori per conceptum entis infiniti. Secundo deficit, quod sic ratiendo iste socius voles vitare predicta inconvenientia, incidit in alia maiora. Quia ex ista responso sequitur quod nullo conceptu quidditatiu*m* natura superior distinguat a natura inferiori, nisi tunc modo illo acceptu quod est acceptus entis infiniti, et sic conceptu deitatis quod est primus quidditatiu*m* et simplicissimus conceptus in nature superioris, ipsa natura superior non distinguere a natura inferiori, nisi tunc quod est valde absurdum dicere. Quod autem istud sequatur ad iam dictam responsum proboscis. Sic dictio exclusiva addita vni rei excludit oportet alia rea, et sortio illius quod est talis solitudis explicatione attribuit illi rei, sic dicto exclusiva ad dirigitur ad acceptum excludit a quilibet altero acceptus.

Cotra eam.

Responso septima.

Cotra eam.

Illud qđ sub exp̄ssione h̄mōi solitudinis attri-
buic illi p̄ceptui. S̄z fm̄ istā respōsionē di-
stinctio nature superioris ab inferiori inter oēs
p̄ceptū quidditatū os attribuit̄ soli cōceptui
entis infiniti. ergo natura superior nullo alio
p̄ceptu quidditatūo distinguic̄t a natura in-
feriori. Lū igit̄ p̄ceptū deitatis sit ali⁹ p̄ceptus
quidditatū⁹ a p̄ceptu entis infiniti. sicut pa-
tet ex dīc̄s isti⁹ loc̄. igit̄ t̄c. Ellia dicta isti⁹
reuerēdi loc̄ v̄teri⁹ nō recito. q̄ vel manife-
ste appar̄ q̄ nō tangūt ea q̄ ego dīxi p̄tra eū.
vel siquā habet apparentiā illā tollit p̄ ea que
adduxi superi⁹ cōtra tria isti⁹ loc̄ reuerēdi
fundamenta.

Baccalari-
us ordinu-
s minor⁹ t̄c.

Ratio.

Cōtra.

Kat etiā am ali⁹
us soci⁹ d̄currēs mecum i lectura q̄
posuit eādē p̄clusionē. cui⁹ ratio
fuit hec. Qn̄ ab intellectu sub aliquo statu n̄
attingit̄ ratio p̄pria subiecti alicui⁹ sc̄iene. tūc
ratio subiectua p̄ statu illo est ratō p̄pinqū
or et vicinior rōi p̄mē et p̄prie illi⁹ subiecti. S̄z
ratio p̄pria deitatis p̄ statu vie est nobis ex na-
turalib⁹ simpliciter impossibilis. q̄t̄ nec cōti-
nēt formaliter nec virtualiter i p̄ceptib⁹ crea-
ture. q̄t̄ ratio entis infiniti q̄ est illi p̄mē ratō
ni vicinior erit ratio subiectua in sacra theo-
logia in qua subiectū est ip̄e de⁹. S̄z q̄ iste
soci⁹ quasi nihil videt addere sup̄ dicta p̄vo-
ris soci⁹ n̄ illud solū q̄t̄ dicit p̄baō sua mi-
norē. ideo p̄tra ip̄m n̄ faciā singulare p̄cessū.
S̄z solū vñico medio arguā cōtra illā minoris
p̄bationē sic. Illa p̄batio nō expedit s̄z potius
impedit ex cui⁹ virtute p̄bantib⁹ principale p̄
positū sufficiēter impedit ac improbat. Sed
talis est p̄batio adducta p̄ istū locū. ergo t̄c.
Maior pater. Minorib⁹ p̄bo. q̄t̄ ratio p̄pria
entis infiniti nec formaliter nec virtualiter p̄ti-
net in p̄ceptib⁹ creature. igit̄ si p̄ h̄mōi nō p̄ti-
nentiā sufficiēter p̄bat q̄t̄ ratio deitatis sit sim-
pliciter a nobis p̄ statu vie inattinibilis. et p̄
h̄mōi ratio n̄ possit esse ratio subiectua i the-
ologia viatoris. tūc p̄ idez mediū sufficienter
p̄babit q̄t̄ ratio entis infiniti n̄ possit attingi
a nobis nec p̄ seq̄ns possit esse ratio subiecti
ua in theologia viatoris. qđ est oppositū pri-
cipalib⁹ int̄ēti isti⁹ reuerēdi loc̄. Q̄ autra
tio entis infiniti loquēdo semp̄ de infinitate
p̄fectio n̄ p̄tinat̄ in cōceptib⁹ creature so-
maliter nec virtualiter p̄bat. q̄t̄ in p̄tinentia
formali p̄tinentia p̄fectio equal̄ p̄fectio p̄ten-
ti. et in p̄tinentia virtuali p̄tinens est p̄fectus

cōtent. S̄z nulli⁹ creature ratio seu p̄cep̄t⁹
est equē perfect⁹ sicut cōceptus entis infiniti
infinitate perfectōis. nec est perfectior eo. q̄t̄ ra-
tio talis entis infiniti nec formaliter nec p̄tu-
aliter p̄tinet in p̄ceptib⁹ creature. S̄z dice-
ret iste loci⁹ q̄t̄ ratio entis infiniti infinitate p̄
fectionis salte quo ad cognitionē q̄ est. p̄tinet
in cōceptib⁹ creature. tūc dico q̄t̄ isto mo-
do cōceptus vel ratio deitatis poti⁹ p̄tinetur
in cōceptib⁹ creature q̄z cōceptus entis infi-
nitii. vt supra p̄baui cōtra alij locū istā can-
dem cōclusionē asserentē. Etia sola cogni-
tio q̄ est nō sufficit ad habendū rationē p̄pri-
am subiectuā in aliqua sc̄ientia. t̄ maxime si il-
la sc̄ientia nō est simpliciter et p̄prie subalter-
na. sc̄ientia aut̄ theologie nō est p̄prie subalter-
na. ut patet p̄ ea que dīxi in p̄logo primi libri.
Ut igit̄ finis principio correspōdeat p̄clu-
do illud qđ dīxi in prima questione p̄logo. s.
q̄t̄ deus est subiectū in theologia viatoris sub-
ratione veri summe diligibilis. vt h̄mōi vez
est p̄portionatū rationali anime habitū fidei
disposito et nondū perfecte p̄ habitū lumina
glorie. Ad quā gloriam mefrat̄rē thomā ordi-
sanci Augustini vñacū isti⁹ lecture lectorib⁹
bus perducere dignet ipse glorificator sancto-
rus. Qui viuit et regnat i secula seculorum. Amē

Finit quartū scriptū libri sen-
tentiarū thome de Argentuna.

Acutissimi materiarū theologicaliū reso-
lutoris Thome d' Argentina prioris genera-
lis ordinis fratrū heremitarū sancti Augu-
stini scripta sup̄ quattuor libros sententiarū
per Martinū flach Argentine diligentē p̄
habita examinatione im̄p̄ssa finiunt.

Vade liber terras omnis visurus et vandas
Acceptum nomine perpetuumque decus.
Vade ferens animis geminato munere fructum
Peficias doctos cum bonitate viros.
Vade patres visum quibus olim parisienses
Condiscens aderas, nunc pedagogus ades.
Vade refecturus quocunq; alemania felix
Ingenii studio patria terra sonet.
Vade soluturus nodos qui forte relicti
Sunt plumbardi dogmata magna petri.
Vade nec erubas heidelbergum quia molli
Antiqua in Budori suscipere sinu.
Hic et philosophis et eis qui lacra sequunt
Numina collegis gravior hospes eris.
Sic scio (nec monit) spote accelerab ad aedes
Eo cui precibus collilioque satus.
Ipse fuit Pallias solers: satibusque facetus.
Inreger et stans et probitatis amans.
Ipse tibi exemplar; pluris dedit ipse labores
Quo notus thomas esset ubique tuus.
In te nunc reno collata est gloria maior:
Alsacia et proprio gaudet honore tuo.
In te quam valcat germanae industria gentis
Sicut hispanus gallus et ipse schotus.
Per te nunc lumen nostra argentina resulget
Landibus: hoc nato reddit a clara suo.
Per te quid thomas suis argentinus in arcem
Divinae legis contulit usque patet.
De te (talis enim thomas fuit) auricularis
Fratribus veterior phama superstes erit.
De te sana magis doctrina redundat in orbe
Aegidij: et melius consolidata manent.
Non schotus: albertus: non doctor sancius et ockam:
In cathedra soli deinde responsa dabunt.
Prohibunt etiam nostri monumenta magistri
Sicut argenti qui velit esse sequax.
Siue placet facilis quam dat sententia veri:
Siue quod ex aequo cetera scripta primat.
Pauca modo in nobis pducat tempora lector:
Inueniet gratam cum breuitate viam.
Credet mihi verbis simum laudabit amicis
Martinum: impensis cuius id extat opus.
Nec minus ipse operam commendabit Nicolai
Qui studuit turpes tollere falce notas.